

אורח חיים ב

● משא ומתן א: ● משא ומתן ב: ● משא ומתן ד: ● נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת
א: ● נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת ב: ● נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת ג: ● נטילת ידים
לסעודה ובציעת הפת ד: ● בציעת הפת: ● נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת ו: ● בציעת
הפת: ● בציעת הפת ודברים הנוהגים בסעדה: ● ברכת הפרות: ● ברכת הריח: ● סעודה
א: ● סעודה ב: ● סעודה ג: ● סעודה ד: ● דברים הנוהגים בסעדה: ● סעודה ה: ● דברים הנוהגים
בסעדה: ● ברכת המזון ומים אחרונים א: ● ברכת המזון ומים אחרונים ב: ● ברכת המזון ומים
אחרונים ג: ● ברכת המזון ומים אחרונים ד: ● ברכת המזון ומים אחרונים ה: ● ברכת הפרות
א: ● ברכת הפרות ב: ● ברכת הפרות ג: ● ברכת הפרות ד: ● ברכת הפרות ה: ● ברכת הריח
וברכת הודאה א: ● ברכת הריח וברכת הודאה ב: ● ברכת הריח וברכת הודאה ג: ● ברכת הריח
וברכת הודאה ד: ● ברכת הודאות היחיד: ● ברכת הריח וברכת הודאה ה: ● ברכת הודאה
ב: ● ברכת הודאה ה: ● ברכת הודאה ו: ● ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות א: ● ברכות
הראיה וברכות פרטיות ב: ● ברכות הראיה וברכות פרטיות ג: ● ברכות הראיה וברכות פרטיות
ד: ● ברכות הראיה וברכות פרטיות ה: ● תפלת המנחה א: ● תפלת המנחה ב: ● תפלת המנחה
ג: ● תפלת המנחה ד: ● תפלת המנחה ה: ● תפלת המנחה ו: ● תפלת המנחה ז: ● תפלת
ערבית: ● תפלת ערבית א: ● תפלת ערבית ב: ● תפלת ערבית ג: ● תפלת ערבית ד: ● קריאת שמע
שעל המטה א: ● קריאת שמע שעל המטה ב:

משא ומתן א:

משא ומתן ב:

משא ומתן ד:

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות ח

אות ט

אות י

אות יא

אות יב

אות יג

אות יד

אות טו

אות טז

אות יז

אות יח

נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת א:

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת ב:

נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת ג:

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת ד:

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות ח

בציעת הפת:

אות ט

אות י

נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת ו

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות ח

אות ט

בציעת הפת :

אות י

אות יא

אות יב

אות יג

אות יד

אות טו

אות טז

אות יז

אות יח

אות יט

אות כ

אות כא

אות כב

אות כג

אות כד

אות כה

אות כו

אות כז

אות כח

אות כט

אות ל

אות לא

אות לב

אות לג

אות לד

אות לה

אות לו

אות לז

אות לח

אות לט

אות מ

אות מא

אות מב

אות מג

אות מד

אות מה

אות מו

אות מז

אות מח

אות מט
אות נ
אות נא
אות נב
אות נג
אות נד
אות נה
אות נו
אות נז
אות נח
אות נט
אות ס

בציעת הפת ודברים הנוהגים בסעדה:

אות סא
אות סב
אות סג
אות סד
אות סה
אות סו
אות סז
אות סח
אות סט
אות ע
אות עא
אות עב
אות עג
אות עד
אות עה
אות עו
אות עז
אות עח
אות עט
אות פ
אות פא
אות פב
אות פג
אות פד
אות פה
אות פו
אות פז

ברכת הפרות:

אות פח

אות פט

אות צ

אות צא

אות צב

אות צג

אות צד

אות צה

אות צו

אות צז

אות צח

אות צט

אות ק

אות קא

אות קב

אות קג

אות קד

ברכת הריח:

אות קה

אות קו

אות קז

סעודה א

סעודה ב

סעודה ג

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

סעודה ד

דברים הנוהגים בסעדה:

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ
אות כא
אות כב
אות כג

סעודה ה

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות יז

אות יח
אות יט
אות כ
אות כא
אות כב
אות כג
אות כד
אות כה
אות כו
אות כז
אות כח
אות כט
אות ל
אות לא
אות לב
אות לג
אות לד
אות לה
אות לו
אות לז
אות לח
אות לט
אות מ
אות מא
אות מב
אות מג
אות מד
אות מה

דברים הנוהגים בסעדה:

אות מו
אות מז
אות מח
אות מט

ברכת המזון ומים אחרונים א:

ברכת המזון ומים אחרונים ב

ברכת המזון ומים אחרונים ג:

אות א

אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז

ברכת המזון ומיס אחרונים ד :

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ
אות כא
אות כב
אות כג
אות כד

ברכת המזון ומיס אחרונים ה :

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות ח

אות ט

ברכת הפרות א

ברכת הפרות ב :

ברכת הפרות ג :

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות ח

אות ט

אות י

אות יא

אות יב

אות יג

ברכת הפרות ד :

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות ח

אות ט

אות י

אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז

ברכת הפרות ה:

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ
אות כא
אות כב
אות כג

ברכת הריח וברכת הודאה א:

אות א
אות ב
אות ג

ברכת הריח וברכת הודאה ב:

אות א
אות ב
אות ג

אות ד
אות ה

ברכת הריח וברכת הודאה ג:

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח

ברכת הריח וברכת הודאה ד

אות ט
אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ
אות כא
אות כב
אות כג
אות כד
אות כה
אות כו
אות כז

אות כח
אות כט
אות ל
אות לא
אות לב
אות לג
אות לד
אות לה
אות לו
אות לז
אות לח
אות לט
אות מ
אות מא

ברכת הודאות היחיד:

אות מב
אות מג
אות מד
אות מה
אות מו

ברכת הריח וברכת הודאה ה:

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות א
אות ב
אות ג

ברכת הודאה ב:

ברכת הודאה ה:

אות א
אות ב
אות ג

אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו

ברכת הודאה ו:

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ
אות כא
אות כב
אות כג
אות כד
אות כה
אות כו
אות כז
אות כח

אות כט

אות ל

אות לא

אות לב

אות לג

אות לד

אות לה

אות לו

אות לז

אות לח

אות לט

אות מ

אות מא

אות מב

אות מג

אות מד

אות מה

אות מו

אות מז

אות מח

אות מט

אות נ

אות נא

אות נב

אות נג

אות נד

אות נה

אות נו

אות נז

אות נח

אות נט

אות ס

אות סא

אות סב

אות סג

אות סד

אות סה

אות סו

אות סז

אות סח

אות סט

אות ע

אות עא
אות עב
אות עג
אות עד
אות עה

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות א:

ברכות הראיה וברכות פרטיות ב:

ברכות הראיה וברכות פרטיות ג:

ברכות הראיה וברכות פרטיות ד:

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג

ברכות הראיה וברכות פרטיות ה:

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג

אות יד
אות טו
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ

תפלת המנחה א

תפלת המנחה ב :

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה

תפלת המנחה ג :

אות א
אות ב

תפלת המנחה ד :

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד

תפלת המנחה ה :

אות א
אות ב
אות ג

אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט

תפלת המנחה ו:

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג

תפלת המנחה ז:

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט

אות כ
אות כא
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ
אות כא
אות כב
אות כג
אות כד
אות כה
אות כו
אות כז
אות כח
אות כט
אות ל
אות לא
אות לב
אות לג
אות לד
אות לה
אות לו
אות לז
אות לח
אות לט
אות מ
אות מא
אות מב
אות מג
אות מד
אות מה
אות מו
אות מז
אות מח
אות מט
אות נ
אות נא
אות נב
אות נג
אות נד
אות נה
אות נו

אות נו
אות נח
אות נט
אות ס
אות סא
אות סב
אות סג
אות סד
אות סה
אות סו
אות סז
אות סח
אות סט
אות ע
אות עא
אות עב
אות עג
אות עד
אות עה
אות עו
אות עז
אות עח
אות עט
אות פ
אות פא

תפלת ערבית :

אות פב
אות פג
אות פד
אות פה
אות פו
אות פז
אות פח
אות פט
אות צ
אות צא
אות צב
אות צג
אות צד
אות צה
אות צו

תפלת ערבית א

תפלת ערבית ב:

תפלת ערבית ג:

תפלת ערבית ד:

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות ח

אות ט

אות י

אות יא

אות יב

אות יג

אות יד

אות טו

אות טז

אות יז

אות יח

אות יט

אות כ

אות כא

אות כב

אות כג

אות כד

אות כה

אות כו

אות כז

אות כח

אות כט

אות ל

אות לא

אות לב

אות לג

[אות לד](#)
[אות לה](#)
[אות לו](#)
[אות לז](#)
[אות לח](#)
[אות לט](#)

קריאת שמע שעל המטה א

קריאת שמע שעל המטה ב:

משא ומתן א:

אחר-כך ילך לעסקיו וכו' ואסור להשתתף עם עובדי כוכבים שמא יתחייב לו שבועה ועובר משום ושם אלקים אחרים לא תזכירו לא ישמע על וכו'. (שלחן ערוך ארח חיים סימן קנה):

הענין כי מבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה (בסימן סט חלק א) ששרש הנפשות הוא בעשירות. ועקר הגדלת השם והנפש הוא על-ידי עשירות דקדשה. כי עשירות דקדשה גבה מאד, עין שם:

נמצא, שהממון דקדשה שהוא ממון ישראל הוא בחינת שם ונפש. ושם ונפש ישראל הוא בחינת שם ה' כי שמו משתף בשמנו. וזה בחינת נשאת ונתת באמונה. 'באמונה' דיקא. כי אמונה הוא בחינת שם ה', בחינת ה' אחד ושמו אחד שזה עקר אמונה, על-כן צריך לעשות משא ומתן באמונה. כי שם שרש בחינת המשא ומתן בתוך בחינת אמונה שהוא בחינת שם ה'. כי המשא ומתן והעשירות הוא בחינת שם כנ"ל. ואת זה לעמת זה עשה האלקים. כי ממון דסטרא אחרא הוא בהפך, כי הוא בבחינת שם אלהים אחרים, כי כל עבודות זרות תחובים בממון, כמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (בסימן כג ל"א). וכלל ממון ישראל הוא בחינת ממון דקדשה שהוא בחינת שם ונפש, בחינת שם ה' כנ"ל. וכלל ממון עובדי כוכבים הוא ממון דסטרא אחרא שהיא בחינת עבודה זרה ממש בחינת שם אלקים אחרים כנ"ל. ועתה מבאר היטב מה שאסרו רבותינו זכרונם לברכה להשתתף עם עובדי כוכבים משום ושם אלקים אחרים לא תזכירו וכו'. כי בודאי עובר על ושם אלקים אחרים וכו' כשמשתתף עם העובדי כוכבים. כי שרש הנפשות בעשירות. וכשמשתתף עם העובדי כוכבים.

נמצא שמקשר נפשו ונפש העובדי כוכבים חס ושלום ביחד שיהיו שניהם משרשים ביחד בממון אחד אשר שם שרש הנפשות כנ"ל. ועל-כן בודאי עובר על ושם אלקים אחרים וכו'. כי נפש וממון עובדי כוכבים שהוא שרש נפשו הוא שם אלקים אחרים. ויצא תאמר לוי ואין לו להתחבר עם ממון ישראל שהוא בחינת שם ונפש ישראל אשר משתף בו שם ה' :

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שמא יתחייב לו שבועה. כי שבועה דקדשה הוא בחינת שם ה'. כמו שכתוב, לא תשא את שם ה' וכו' ולא תשבועו בשמי וכו'. ועל-כן בכל מקום שיש הכחשה בין שני אנשים ואין יודעים למי מגיע הממון, אז מטילים ביניהם שבועה. והשבועה מבררת האמת למי מגיע הממון. כי השבועה היא בחינת שם ה', שהוא בחינת שרש הממון, שהוא בחינת שם כנ"ל, על-כן על-ידי השבועה מתברר היטב למי שיצא הממון מאחר שהוא שרש הממון. כי שם בשרשו בודאי מברר היטב ממונו של כל אחד ואחד, ואין אחד יכול לגע שם בשל חברו כלום. ועל-כן חששו רבותינו זכרונם לברכה שמא יתחייב לו העובד כוכבים שבועה. כי הוא מלתא דשכיחא וקרוב לודאי. כי עובדי כוכבים הם מלאים שקר במשא ומתן, כי ממונם, שהוא ממון דסטרא אחרא, נלקח משם מבחינת שקר שהוא עבודה זרה שהוא בחינת שקר, ועל-כן הם חשודים תמיד על שקר, כמו שכתוב, אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר. ועל-כן בודאי יתחייב לו העובד כוכבים שבועה שלהם שהוא בחינת אלקים אחרים, כי משם שרש ממונם מבחינת עבודה זרה מבחינת שם אלקים אחרים שהוא בחינת שבועת שקר שלהם ועל-כן אסור לישראל להשתתף עמו, כי ממון ישראל הוא ממון דקדשה שהוא בחינת שרש שמו ונפשו אשר משתף בו שם ה' כנ"ל :

ועין במאמר המתחיל מי שרוצה לקרב בני-אדם להשם יתברך וכו' מה שמבאר שם על פסוק, ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם כנ"ל שם מבאר היטב הקדמה זו שהממון הוא בחינת שם ונפש כנ"ל :

משא ומתן ב :

אחר שיצא מבית הכנסת ילך לבית המדרש וכו' ללמד וכו' (שם סימן קנה). וזה כבר מבאר לעיל כי צריך ללמד אחר התפלה כדי לקנות חיים כו'. ואחר-כך ילך אל המשא ומתן. כי כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון, ויזהר שלא יזכיר שם שמים לבטלה וכו' :

כי צריך לעשות משא ומתן אחר הלמוד כדי לתת ניהא להמחין שלא יהיו מתנגעין, כמו שאמר רבנו בפרוש (בסימן לה) שמשא ומתן הוא בחינת שנה שהוא ניהא להמחין כי צריך לתת דוקא ניהא להמחין כשמתנגעין כדי שלא יהיה בחינת רבוי אור גורם שבירת כלים. כי כשחושב הרבה בשכלו ואינו נותן להם ניהא אזי אין המח שהוא כלי השכל יכול לקבל רב אור השכל. ואז נתקלקל מחו לגמרי ויכול לצאת משכלו וזה בחינת כל תורה שאין כו', סופה בטלה. כי בא לבחינת בטול, כי אין הכלים יכולים לקבל רב עסק התורה. והרבוי אור גורם שבירת כלים. ואזי יוצא השכל מן הצמצום ואזי נתבטל לגמרי. ואזי נתקלקל ונופל מחו לגמרי, כי עקר קיום המחין כשיכולין לקבל השכל ולצמצמו בתוכו. וזהו, סופה בטלה וגוררת עון. כי כשהשכל נסתלק לבחינת בטול מחמת שבירת הכלי על-ידי רבוי אור. אזי מזה נתהיה הקלפות, כמובא וזהו, וגוררת עון. וכנראה בחוש. כי כשהמח נתנגע מאד ואינו נותן לו שום ניהא אזי יוכל להתעבר ולהתקלקל לגמרי. ועל-ידי הבלבול הדעת יכול חס ושלום, לגרו עוון על-ידי זה. וזה שהזהירו רבותינו זכרונם לברכה על המשא ומתן שיזהר שלא יזכיר שם שמים לבטלה, כמו שכתבו בשלחן ערוך אסור זה אצל המשא ומתן. כי אסור הזכרת שם שמים לבטלה הוא גם-כן בחינת זו. כי כשמזכירין שם שמים נמצא שקורין אותו יתברך כביכול שהוא חי החיים וכמו שמבאר שם. על-כן אין להזכיר שם שמים כי אם בתורה ותפלה שאז יש כלים ומדות לקבל החיים. ואף שהשם בעצמו הוא בחינת מדות כמו שמבאר שם אף-על-פי-כן זה ידוע. כי יש כלים לכלים וצמצום לצמצום, ומה שנגחש לבלי בבחינה עליונה עדין בבחינה התחתונה היא בחינת אור פשוט בלי כלי וצריך לעשות צמצום וכלי אחר לקבלו. ועל-כן אסור להזכיר שם שמים לבדו כי אם בתורה ותפלה ששאר התבות נעשין כלי לקבל האור כנ"ל, אבל כשמזכירין שם שמים לבטלה בלא תורה ותפלה אזי היא בחינת רבוי השמן גורם לכבוי הנר. ועל-כן חמור יותר הזכרת שם שמים לבטלה מברכה לבטלה כנ"ל, וזה בחינת שם שמים לבטלה בחינת סופה בטלה הנ"ל, שגורם בטול הנ"ל הינו קלקול הכלים כנ"ל, ועל-כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה, כל מקום שהזכרת שם שמים מצויה מיתה מצויה. כי היא הפך קריאת החיים ואריכת ימים הנ"ל. כי זה נעשה דוקא על-ידי המדות והכלים שנעשין על-ידי עסק התורה כנ"ל, והזכרת שם שמים לבטלה היא הפך מזה כנ"ל ועל-כן בשעת המשא ומתן שהוא כדי לשמר הכלים שלא יתקלקלו כנ"ל צריך לזהר אז מהזכרת שם שמים לבטלה שהיא פגם וקלקול הכלים כנ"ל:

קצת ראשי פרקים מהלכות נטילת ידיים ובציעת הפת הלכה ב:

עקר התגברות הסטרא אחרא במקום שיש קדשה. וזה חמץ ומצה. נטילת ידיים כדי להרימן בבחינת נשא לבבנו וכוי כדי לקבל להם מן השמים. על-כן צריך להרהר תשובה קדם האכילה בחינת אנהח. ובמנוסה לא תלכון-בפרקנא בתראה משום שיש קבלת התורה, אבל אז הלכו במנוסה, כי היה עדין רשות פרעה עליהם על-כן אכלו מצה, כמו שכתוב, ויאפו את הבצק כוי. צריך ללמד על השלחן בבחינת עסק התורה. האכילה הוא

בְּחִינַת לַמּוֹד, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב, לָכוּ שֶׁבְּרוּ וְאָכְלוּ. כָּאֵלּוּ אָכְלוּ מִזִּבְחֵי מִתִּים הַפֶּךָ
הַחַיִּים. הַשְּׁלַחֵן הוּא שְׁלַחֵן מְלָכִים אֲשֶׁרִיךְ אֲרָץ שְׁמֵלֶכֶךָ בֶּן חוֹרִים וְשָׂרִיךְ
בָּעֵת יֵאָכְלוּ הַנְּטִילָה בְּמִים בְּחִינַת חֶסֶד בְּחִינַת מְקוּה מִים. רְבִיעִית בְּחִינַת
מְלָכוֹת, בְּחִינַת ד' וְנַעֲשֶׂה הַדְּעָת, בְּחִינַת רְבִיעִית הַהִינ. כָּלִי וְלַח גְּבֵרָא
אֲפֵלוּ כְּשֵׁאִינוּ אוֹכֵל בְּיָדוֹ צָרִיךְ לְטַל וְלַהֲפֶךָ הַמְּאָכִיל אֵין צָרִיךְ עֶשֶׂר תִּבּוֹת
בְּבִרְפֵת הַמוֹצִיא, וְגַם צָרִיךְ לְאַחֵז בְּעֶשֶׂר הָאֲצָבָעוֹת כְּנֶגֶד הַמְּלָכוֹת שָׂרִי
עֲשָׂרוֹת. גְּדוּל הַמְּסַבִּין בּוֹצֵעַ. עַל-יָדֵי אָכִילָה בְּכִשְׁרוֹת נְשָׁלֵם הַדְּעָת: מִשָּׂא
וּמִתָּן הִלְכָה ג לֹא נוֹדַע לָנוּ אֵינָה:

משא ומתן ד:

עֲנֵן מִשָּׂא וּמִתָּן. יִזְהַר מְלָה שְׁתִּתָּף עִם הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וְכוּי מִשׁוּם וְשֵׁם וְכוּי
לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע. (כְּמִבְּאָר שֶׁם בְּאַרְח חַיִּים סִימָן קֵנו):

עַל-פִּי הַתּוֹרָה וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכוּי בְּסִימָן עו, עֵין שֶׁם כָּל הַתּוֹרָה:

מִבְּאָר מִשָּׁם שֶׁהִסְתַּכְּלוֹת הוּא בְּחִינַת אוֹר הַיֶּשֶׁר וְאוֹר הַחוּזָר וְכוּי. וְזֶה
בְּחִינַת כִּי רַם ה' וְשָׁפַל יִרְאֶה וְגִבָּה מִמָּרְחָק יִידַע, וְכוּי וְעַל-יָדֵי הַהִסְתַּכְּלוֹת
נַעֲשֶׂה כָּלִי, דְּהֵינּוּ גְבוּל וְזָמָן. כִּי קִדְּם שְׁרוּאָה הַדְּבָר הוּא בְּלֹא גְבוּל. וְעַל-
יָדֵי הַהִסְתַּכְּלוֹת שְׁרוּאָה הַדְּבָר וְנִחַקֵּךְ בְּדַעְתּוֹ עַל-יָדֵי זֶה נַעֲשֶׂה לוֹ גְבוּל וְכוּי.
וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת הַבְּטָחוֹן, כִּי הַבְּטָחוֹן הוּא בְּחִינַת הַסְתַּכְּלוֹת, בְּחִינַת עֵינֵי
כָּל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ. וְעַל-יָדֵי זֶה מִמְּשִׁיךְ הַשֶּׁפַע וְהַפְּרָנְסָה כִּי הַהִשְׁפָּעָה יוֹרְדָת
מִלְּמַעְלָה תִּמְיֵד אֵד שֶׁהוּא בְּלֹא גְבוּל וְזָמָן. וַיְכּוֹל לְהִיּוֹת שֶׁהַדְּבָר שֶׁצָּרִיךְ
עֲכָשׁוּ יָבוֹא לוֹ לְאַחַר כְּמָה שְׁנַיִם אֲבָל עַל-יָדֵי הַבְּטָחוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת
הַסְתַּכְּלוֹת לְה' יִתְבָּרַךְ. עַל-יָדֵי זֶה עוֹשֶׂה לְהַשְׁפָּעָה כָּלִי, דְּהֵינּוּ גְבוּל וְזָמָן
שֶׁתִּבְּא הַהִשְׁפָּעָה בָּעֵת שֶׁצָּרִיךְ. וְזֶהוּ, עֵינֵי כָּל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם
אֵת אֲכָלֶם בָּעֵתוֹ. כִּי עַל-יָדֵי הַהִסְתַּכְּלוֹת בְּבִטְחוֹן לְה' יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת עֵינֵי כָּל
אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ, עַל-יָדֵי זֶה, וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֵת אֲכָלֶם בָּעֵתוֹ, 'בְּעֵתוֹ' דִּיקָא,
דְּהֵינּוּ בְּחִינַת גְבוּל וְזָמָן, כִּי הַהִסְתַּכְּלוֹת עוֹשֶׂה כָּלִי כְּנִי"ל וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת
הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים. כִּי הֵם עוֹשִׂים גְבוּל וְזָמָן שֶׁיְהִיָּה עֶסֶק הַתּוֹרָה
וְהָעֲבוּדָה כְּרָאוּי לְפִי עֶרְכוֹ בְּגְבוּל וּבְזָמָן. שְׁעַל זֶה הַתְּפִלָּל דְּוֹד הַמְּלָךְ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם, צְמָאָה נַפְשֵׁי וְכוּי מִתִּי אָבוֹא וְאַרְאֶה פְּנֵי אֱלֹקִים. 'וְאַרְאֶה' דִּיקָא
שֶׁתִּהְיֶה הָעֲבוּדָה בְּבְחִינַת רְאִיָּה, דְּהֵינּוּ בְּבְחִינַת כָּלִי וְגְבוּל וְזָמָן, עֵין שֶׁם כָּל
זֶה הֵיטֵב:

כִּי הָאֵף אֲמַנֵם שֶׁהַתּוֹרָה הַזֹּאת הִיא מְלִשׁוֹן הַחֲבָרִים שֶׁלֹּא נִכְתְּבָה יָפָה כָּלִל.
אֵף-עַל-פִּי-כֵן הַמְדַקְדָּק וּמַעֲיֵן בָּהּ יִמְצָא גַם שֶׁם הַקְּדָמוֹת וְחֲדוּשִׁים

נפלאים כי כל דבור ודבור שיצא מפי רבנו זכרוננו לברכה, עמק ונורא מאד:

אות א

וזה בחינת משא ומתן באמונה, כי עקר המשא ומתן הוא בשביל להמשיך בחינת כח הראות שהוא בחינת השגחתו יתברך שתהיה נמשכת עלינו בשלמות בבחינת ראיה שהוא בחינת אור הישר ואור החוזר שעל-ידי זה נעשה כלי להשפע שתבא בעת ובזמן כנ"ל. כי כל המשא ומתן אינו נגמר כי אם על-ידי שני בני-אדם שנושאים ונותנים זה עם זה שזה נותן לזה מעות או חפץ פלוני וחברו נותן לו חליפו חפץ אחר ועל-ידי זה נעשה בחינת אור הישר ואור החוזר, כי כל אחד ממשיד שפעו לחברו שזה בחינת אור הישר ואחר - כך הוא חוזר ומקבל ממנו, שזהו בחינת אור החוזר, שזהו בחינת ראיה שעל-ידי זה דיקא נמשכת ההשפעה בגבול וזמן כנ"ל. על-כן באמת עקר המשכת שפע הפרנסה הוא רק על-ידי בטחון שהוא בחינת הסתכלות, בחינת אור הישר ואור החוזר שעל-ידי זה עושה כלי, דהינו גבול וזמן שתהיה נמשכת ההשפעה בבחינת גבול וזמן שתבוא לו הפרנסה בעתו ובזמנו וכנ"ל, ומה שצריכין לעשות איזה משא ומתן ועסק הוא גם-כן רק בשביל זה כדי להמשיך בחינת כח הראות בחינת אור הישר ואור החוזר על-ידי המשא ומתן כנ"ל כדי שעל-ידי זה תבא השפע בגבול ובזמן כנ"ל, כי בודאי ה' יתברך יכול לתן פרנסה להאדם בלא שום סבה בלי שום משא ומתן, כמו שכתוב, כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר הרים כי אלקים שופט וכו'. וכמו שכלכל את אבותינו ארבעים שנה במדבר על-ידי המון וכל דבר לא חסרו רק מה שצריכין עתה איזה עסק ומשא ומתן זה רק מחמת שאין לנו בטחון חזק כל כך שיהיה בבחינת ראיה ממש, דהינו שרב [בני-אדם] אינם זוכים שיהיו עיניהם צופות תמיד לישועת ה' לבד בבטחון חזק עד שימשיכו על-ידי זה בחינת אור הישר ואור החוזר שעל-ידי זה נמשכת השפע בגבול וזמן במועדו ובזמנו כנ"ל, ומחמת שלא כל אדם זוכה לזה עתה, על-כן צריכין עסקים ומשא ומתן. ועקר הכוונה של המשא ומתן הוא בחינת הנ"ל להמשיך על-ידי המשא ומתן בחינת אור הישר ואור החוזר שהוא בעצמו בחינת הבטחון. ועל-כן צריכין לעשות המשא ומתן באמונה דיקא להאמין בה' שכל הפרנסה הוא רק מאתו יתברך ולכון עיניו לה' יתברך לבד. כי עקר הפרנסה הוא רק על-ידי זה כנ"ל. וגם כל עקר המשא ומתן לא בא כי אם בשביל זה כדי לעשות להשפעה כלי, דהינו גבול וזמן כדי שתבא ההשפעה בעתו כנ"ל. כי ההשפעה יורדת תמיד רק שהוא בלא גבול וזמן וכו' כנ"ל, ועל-ידי ההסתכלות בבטחון שהוא בחינת אור הישר ואור

החוזר על-ידי זה נעשה כלי שהוא גבול וזמן שפא השפע במועדו כנ"ל. שזהו בעצמו בחינת המשא ומתן שהוא בחינת חליפין, בחינת אור הישר ואור החוזר כנ"ל, ועל-כן באמת כל מי שבטחונו חזק ביותר לה' יתברך הוא פורק ממנו ביותר על טרדות המשא ומתן עד שיש צדיקים שיש להם בטחון חזק כל כך עד שאין צריכין שום עסק ומשא ומתן ולא שום עבדא ונסיעה כלל בשביל הפרנסה:

כי כשבטחונו חזק ביותר בה' יתברך אזי הוא עושה כלי להשפע, דהינו גבול וזמן על-ידי הבטחון לבד שהוא בחינת פח הראות בחינת אור הישר ואור החוזר וכנ"ל, ועקר המשא ומתן הוא רק מחמת חלישות הבטחון בתכלית השלמות. על-כן צריכין משא ומתן כדי לחזק הכלי לקבל השפע על-ידי המשא ומתן שהוא בחינת פח הראות, בחינת אור הישר ואור החוזר כנ"ל. אבל אפלו מי שעוסק במשא ומתן אף-על-פי-כן העקר הוא הבטחון, כי בלא בטחון והסתכלות לה' יתברך לא יועיל לו כל המשא ומתן שבעולם, כי העשר והכבוד מלפניו יתברך רק מחמת שאין לו דעת להתחזק בבטחון לבד בלי שום עשייה של איזה עסק ומשא ומתן ועל-כן הוא צריך משא ומתן שאז בטחונו חזק ביותר ואז ממשיך הפרנסה על-ידי שעושה כלי שהוא גבול וזמן וכי כנ"ל:

אות ב

וזהו בחינת מה שאמר ירמיה לישראל, הדור אתם ראו דבר ה'. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה, 'שמעו' לא נאמר, אלא 'ראו', מכאן שהוציא להם צנצנת המן וכי ואמר להם ראו במה נתפרנסו אבותיכם וכי. כי ישראל במדבר נזונו על-ידי בטחון לבד, שזהו בחינת המן שירד להם בלי שום עשייה ועסק ומשא ומתן כלל. והכל היה בזכות משה שהוא הדעת ודורו דור דעה שהמשיך בהם דעת גדול כל כך עד שהיו מכונין עיני דעתם להסתכל בבטחון לה' יתברך לבד עד שירד להם המן ארבעים שנה דבר יום ביומו. וזה בחינת הנסיון הנאמר במן, כמו שכתוב, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים למען אנסנו וכי. כי עקר הנסיון אם יתחזקו בבטחון בכל יום ויום ולא יחשבו ויהרהרו מחשבה אחרת לדאג בשביל פרנסה לאמר, מה נעשה אם לא ירד המן מחר, רק יתחזקו בבטחון בכל יום ויום שה' יתברך יתן להם בנדאי אכלם בעתו. וכמוכן שם בפרשה שזה היה עקר הנסיון של המן אשר על-כן נצטוו, איש אל יותר ממנו עד בקר. ועל-כן באמת נמצאו בהם אנשים אשר הותירו ממנו. ויקצף עליהם משה, כי עקר ירידת המן הוא על-ידי בטחון לבטח בה' יתברך לבד, שזהו בחינת הסתכלות, שעל-ידי זה לבד עושין גבול וזמן להשפע שעל-ידי זה ירדה הפרנסה להם מן השמים לבד. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה שבשביל

זֶה יָרַד לָהֶם הַמָּן בְּכָל יוֹם וְלֹא בַפֶּעַם אֶחָד עַל כַּמָּה יָמִים כְּדֵי שְׂיִתְלוּ עֵינֵיהֶם לַמָּרוֹם, הֵינּוּ כַּנִּי"ל כְּדֵי שְׂיִהְיֶה לָהֶם בְּטַחֲוֹן חֲזָק וְכַנִּי"ל, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר לָהֶם יְרַמְיָהוּ כְּשֶׁרָצָה שְׂיַעֲסֻקוּ בַתּוֹרָה וַיִּתְחַזְּקוּ בְּבְטַחֲוֹן לְבַד עַד שֶׁתְּבוֹא לָהֶם הַפְּרָנְסָה מִן הַשָּׁמַיִם לְבַד בְּלִי שׁוּם עֵסֶק כְּמוֹ שֶׁיָּרַד הַמָּן לְאַבּוֹתֵינוּ, עַל-כֵּן אָמַר לָהֶם, רְאוּ דָבָר הִי. 'רְאוּ דִיקָא, הֵינּוּ שֶׁהוֹדִיעַ לָהֶם שֶׁעָקַר הַמְּשַׁכֵּת הַפְּרָנְסָה הוּא עַל-יְדֵי כַח הָרְאוּת לְבַד שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּטַחֲוֹן. שְׁעַל-יְדֵי שֶׁהָאָדָם מְסַתְּפֵל בְּבְטַחֲוֹן רַק לֵה' יִתְבָּרַךְ לְבַד הוּא יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ פְּרָנְסָה בְּמוֹעֵדוֹ וּבְזִמְנוֹ בְּלִי שׁוּם סִבָּה וְעֵסֶק כָּלֵל רַק שֶׁתְּבוֹא לוֹ הַפְּרָנְסָה מִן הַשָּׁמַיִם כְּמוֹ יְרִידַת הַמָּן מִמֶּשׁ שֶׁהָיָה רַק עַל-יְדֵי בְטַחֲוֹן כַּנִּי"ל:

אות ג

נִמְצָא, שֶׁמִּשָּׂא וּמִתֵּן בְּאֱמוּנָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא רַק לְהַמְשִׁיךְ אֹר הַיֵּשֶׁר וְאוֹר הַחוּזָר. שְׁעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה כְּלִי, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בְּטַחֲוֹן, כִּי עָקַר הַמִּשָּׂא וּמִתֵּן הוּא רַק לְחֲזֹק הַכְּלִי הַנַּעֲשִׂית עַל-יְדֵי הַבְּטַחֲוֹן כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן אָסוּר לְהַשְׁתַּתֵּף עִם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים מְשׁוּם 'וְשִׁם אֱלֹקִים אַחֲרֵיהֶם לֹא תִזְכְּרוּ'. כִּי עָקַר הַכְּלִי, דְּהֵינּוּ שֶׁתִּרְדַּד הַשֶּׁפַע בְּגָבּוּל וּזְמַן. זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי כַח הָרְאוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר הַיֵּשֶׁר וְאוֹר הַחוּזָר. וְעָקַר בְּחִינַת אֹר הַיֵּשֶׁר וְאוֹר הַחוּזָר הַנַּעֲשֶׂה עַל-יְדֵי כַח הָרְאוּת הוּא רַק כְּשֶׁמְכַוְּנִין וּמְצַמְצְמִין הָרְאוּת לְאִיזָה דְּבָר שֶׁמְסַתְּפֵלִין עֲלָיו (וְכַמְבָּאָר מִזֶּה בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וּבְהַתּוֹרָה 'וַיֹּאמֶר בְּעַז אֵל רֹת' [בְּסִימָן סָה, עֵין שֵׁם] וּבְהַתּוֹרָה 'אֲשֶׁרִי הָעַם', הַמְדַבֵּר מִהַשְּׁגָחָה בְּסִימָן יג, עֵין שֵׁם). וְהַכְּלָל, שֶׁאֵין יָכוֹלִין לְרְאוּת דְּבָר לְקַח הַדְּבָר לְתוֹךְ הַדְּעַת, דְּהֵינּוּ לְצִירוֹ בְּדַעְתּוֹ, כִּי אִם כְּשֶׁכַּח הָרְאוּת הוֹלֵךְ מְכַוֵּן לְאוֹתוֹ הַדְּבָר וּבָא עֲלָיו בְּהַכְּפָאָה שֶׁאֵז חוּזָר הָרְאוּת לְעֵינָיו עַל-יְדֵי הַהַכְּפָאָה וְנִצְטִיר הַדְּבָר בְּעֵינָיו. וְאֵז רֹאֶה אֶת הַדְּבָר. וְזֶהוּ בְּעֵצְמוֹ בְּחִינַת כַּח אֹר הַיֵּשֶׁר וְאוֹר הַחוּזָר שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי כַח הָרְאוּת וְכַמְבָּאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן אָסוּר לְהַשְׁתַּתֵּף עִם הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, כִּי הַשֶּׁפַע שֶׁל יִשְׂרָאֵל יוֹרְדַת דְּרָךְ הַקְּדוּשָׁה. מִחֲמַת שֶׁמֵּאֲמִינִים בְּה' יִתְבָּרַךְ וּבְטוּחִים בּוֹ לְבַד. וַיּוֹדְעִים כִּי כָל הַשֶּׁפַע וְהַפְּרָנְסָה מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מִשְׁגִּיחַ בְּהַשְּׁגָחָה פְּרָטִית עַל כָּל דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם. וְהוּא יוֹשֵׁב וּמְכַלְכֵּל וּמְפָרְנֵס מְקַרְנֵי רְאֵמִים וְעַד בִּיצי כְּנִים. וְכַמָּה דְּאֲתַדְּבֵק בַּר נֶשׁ לְתַתָּא הֵכִי מִתְנַהֲגִין עִמָּה מְלַעְלָא, דְּהֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁאָנוּ מֵאֲמִינִים שֶׁהַפְּרָנְסָה בָּאָה בְּהַשְּׁגָחַת ה' יִתְבָּרַךְ לְבַד, כְּמוֹ כֵּן הוּא יִתְבָּרַךְ מִשְׁגִּיחַ עֲלֵינוּ בְּהַשְּׁגָחָה שְׁלֵמָה בְּבְחִינַת כַּח הָרְאוּת הַנִּי"ל שֶׁבָּא בְּהַכְּפָאָה עֲלֵינוּ וְאָנוּ נִצְטִירִים בְּעֵינָיו. וְכַמְבָּאָר בְּהַתּוֹרָה אֲשֶׁרִי הָעַם-הַשְּׁגָחָה וְכוּ', עֵין שֵׁם. וְעַל-כֵּן יוֹרְדַת הַפְּרָנְסָה וְהַשֶּׁפַע עֲלֵינוּ מֵאֲתוֹ לְבַד, וְאֵין לְהַקְלִפוֹת יְנִיקָה מִשָּׁם:

אָבֵל הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְהַרְשָׁעִים הַכּוֹפְרִים אֵינָם מֵאֲמִינִים בְּהַשְּׁגָחַת ה' יִתְבָּרַךְ בְּשִׁלְמוֹת. וְעָקַר הַכְּפִירָה שֶׁלָּהֶם הוּא בְּבְחִינַת אֹר הַחוּזָר שֶׁנַּעֲשֶׂה

על-ידי הצמצום שמכונין הדעת והראות בכיוון ובצמצום למקום שצריכין עד שחוזר בהפאה לעיניו פני"ל. אבל כשהראות נתפזר מן הצד ואינו בא בהפאה להדבר שרוצה לראות אז אינו רואה את הדבר פני"ל, וכמו כן באמונת הבטחון בה' יתברך עקר הפגם של העובדי כוכבים והכופרים הוא שאין מצמצמין עיני דעתם לה' יתברך, כי באמת רבם ככלם מאמינים במציאת ה' יתברך, אבל עקר הכפירות שלהם הוא בהשגחה הפרטיות, כי אומרים שה' יתברך גדול ונעלה ומרום ונשגב כל כך עד שאי אפשר לציר בדעת שה' יתברך ישגיח בזה העולם בהשגחה פרטיות. ועל-ידי זה כופרים בכל התורה כלה התלוי בזה. אבל באמת עפ"א לפומיהו וימלא פיהם חצץ. כי נבער לבם מדעת אמת, כי הם מטעים את עצמם כאלו הם מגדילים ומגביהים כבודו יתברך שאומרים שג' רוממותו יתברך אין ראוי חס ושלום, שישגיח על עולם השפל הזה. ותפח ריחם ונשמתם, כי הם רוצים להשיג גדלותו יתברך ולהבין דרכי הנהגותיו יתברך? כי אדרבה, זהו עקר גדלותו ורוממותו, כי במקום גדלותו שם אהה מוצא ענותנותו, כמו שכתוב, כי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכנ ואת דכא ושפל ריח וכו'. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכו'. כי אם היה גדלות ה' יתברך רק כפי הבנת דעת האדם. אם כן חס ושלום, היה קץ לגדלותו, כי דעת האדם-בשר ודם יש לו קץ וגבול, אבל באמת דעתו מרום מדעתנו. וכמו שכתוב, כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבתתי ממחשבתים ועל-כן באמת אדרבא, זהו גדלותו ורוממותו יתברך שהוא מרום ונשגב למעלה מתפיסת דעת האדם. עד שג' גדלותו ורוממותו הוא משגיח בהשגחה פרטית על כל דבר שבעולם, כמו שכתוב, בכל מקום עיני ה' צופות וראות. ואף-על-פי שאי אפשר לנו להבין זאת בדעתנו. אנו מסלקין דעתנו ומאמינים בזה באמונה לבד, כי זה עקר שלמות הדעת לצמצם הדעת ולהבין ולהשפיל שאי אפשר להבין דרכיו והנהגותיו יתברך ולסמך על האמונה לבד. כמו שמסרו לנו אבותינו הקדושים אשר שברו את גופם לגמרי וזכו להשיג אמונה השלמה. ועליהם לבד אנו צריכין לסמך ולילך בדרכיהם:

נמצא, שישאל שיש להם אמונה ובטחון שלם בה' יתברך זהו בחינת כח הראות שהיא בחינת אור הישר ואור החוזר, דהינו שאור עיני דעתם הולך בישר לה' יתברך שמאמינים במציאותו יתברך בגדלותו וברוממותו יתברך עד אין סוף ואין תכלית, אבל על-ידי הגדלת הדעת הזה היה לכל הדעת להתפזר חס ושלום, עד שיצא מהגבול. ועל-ידי זה יתבטל הדעת לגמרי, דהינו אם היו חס ושלום, רוצים להבין ולהשיג דרכי גדלותו לפי דעתם. היו יכולים לבוא לדעות פוזביות ולכפירות גדולות חס ושלום כמו העובדי כוכבים, אבל ישראל-עם קדוש הם מצמצמים דעתם ומכונינים דעתם בכיוון גדול לה' יתברך לבד שיוודעים באמונה שלמה מגדלת ה' יתברך ורוממותו הנורא שהוא מרום ונשגב מאד מאד מכל מיני ריחניות שבכל העולמות. ומכל שכן מגשמיית העולם השפל הזה. ואף-על-פי-כן הוא יתברך בעצמו משגיח בהשגחה פרטית על כל העולם השפל הגשמי הזה. ומפריס ומכלכל מקרני ראמים עד ביצי כנים. ומחמת שאנו מכונין דעתנו לאמונה הקדושה הזאת בדרך אשר מסרו לנו אבותינו

הצדיקים, על-ידי זה מגיעים עיני דעתנו אליו יתברך בעצמו בבחינת הסתכלות שהוא בחינת אור הישר ואור החוזר שנעשה על-ידי שמגיע עד אותו הדבר בכיוון בצמצום, כי גם אנו מכונין דעתנו בצמצום גדול בדרך אמונה עד שאנו מגיעין אליו יתברך וממשיכין השגחתו יתברך עלינו בשלמות, כי כמו שאנו מאמינין בהשגחתו בפרטיות בשלמות, כמו כן נמשך באמת השגחתו בשלמות עלינו, דהיינו בבחינת ראיה הבאה בכיוון ובישר בבחינת הכאה עד שאנו נצטיירין בעיניו בבחינת רצוא ושוב. וכמו כן חוזר חלילה בכל פעם. ועל-ידי זה נתחדש השפע בכל פעם באור גדול ועצום ונמשך רב טוב לבית ישראל:

אות ד

אבל העובדי פוכבים הכופרים שכופרים בהשגחתו מחמת כסילות דעתם שאומרים שהוא יתברך מרום מלהשגיח בעצמו על העולם, ומזה נמשכין כל הכפירות שלהם וכל העבודות זרות של הדורות הקודמין, כי אומרין בשטותם שחס ושלום ה' יתברך מסר ההנהגה למערכת השמים עד שבאו על-ידי זה לעבד עץ ואבן מעשה ידי אדם, כי אמרו שאי אפשר להמשיך השפע כי אם על-ידי עבודת תמונה גשמית שהוא כלל כל העבודות זרות שלהם. כמו כן בספרים. שזה היה סבת טעותם של הדורות הקודמין שעבדו עבודה זרה. וכמו כן כל הטעות של הכופרים שבדורות הללו. הכל הוא על-ידי טעותים כאלה מחמת שאינם מכונין ומצמצמין דעתם להבין ולהשפיל שאי אפשר להבין דרכי גדלתו יתברך והנהגותיו יתברך ועל-ידי זה אין יכולים להגיע בעיני דעתם אליו יתברך כמו האדם שרוצה לראות דבר מרחוק אבל אינו מכוון ומצמצם עיניו לאותו הדבר, רק מסתכל מן הצד שעל-ידי זה מתפזר הראות ואינו יכול לראות ולהביא אותו הדבר לעיניו, כמו כן הוא ממש בענין טעיות דעתם הרעה שרוצים להסתכל בהשגת גדלתו יתברך ואינם מכונין דעתם להביט אליו יתברך לבד רק מסתכלים מן הצד בדרך חקירותם הרעה עד שיוצאין מן הגבול ואינם חוזרים להמשיך השגחתו יתברך עליהם מחמת שאינם יכולים להגיע אליו יתברך מחמת שאין להם אמונה כי על-ידי הדעת אי אפשר להשיגו יתברך כי אם על-ידי אמונה לבד. וכמבאר בכמה מקומות וכנ"ל:

ועל-כן גם ה' יתברך אין ממשיך עליהם השגחה שלמה. ואין משגיח עליהם כי אם בבחינת חצי הראות, כמבאר בהתורה 'אשרי העם הנ"ל, דהינו שכביכול מתפזרת שפע ההשגחה קדם שפגיע עליהם, כי אין מגיע עליהם ההשגחה והשפע בבחינת הכאה, כי היט אל עמל לא תוכל. כי כמו שהם אינם מכוונים דעתם אליו להאמין בהשגחתו יתברך, כמו כן הוא יתברך מודד להם מדה פנגד מדה. ואל-על-פי שבאמת לאמתו גם כל פרנסתם של עובדי פוכבים הכל ממנו יתברך בהשגחתו לבד, אבל הוא יתברך מוסר השפע שלהם להחיצונים ונזונים דרך השדים והקלפות שנתהוו משבירת כלים. שנעשו מרבוי אור. שכל זה מחמת שאין מצמצמין דעתם. ודעתם הוא בבחינת רבוי אור שגורם שבירת כלים שאומרים שמחמת רוממותו וגדלתו הוא יתברך רחוק חס ושלוס מזה העולם שזהו בעצמו בחינת רבוי אור שגורם שבירת כלים. שמחמת הרבוי הדעת שרוצים להשיג רוממות גדלתו יתברך נחלקו ונפלו לגמרי עד שכופרים בהשגחתו יתברך. ומחמת זה גם ה' יתברך משגיח עליהם בבחינת רבוי אור בלי גבול, הינו בבחינת שבירת כלים. ואינו מכון ומצמצם השפע עליהם בהכאה כי אם בטר כתפה, כמו שאיתא בזהר הקדוש, אשר על-ידי זה כל השפעתם יורדת לחיצונים וקלפות שנתהוו מרבוי אור, משבירת כלים. ומשם הם מקבלים פרנסתם. ועל-כן אסור לישראל להשתתף עם העובדי פוכבים משום ושם אלהים אחרים לא תזכירו, כי השפעת העובדי פוכבים הוא טמאה, כי יורדת דרך הטמאה והסטרא אחרא מחמת שאינם מאמינים בהשגחתו בשלמות שזהו בחינת שם אלקים אחרים. כי כל הפירות שבעולם הם בחינת עבודה זרה, בחינת אלקים אחרים. ועל-כן המשתתף עמהם עובר משום ושם אלקים אחרים לא תזכירו. כי הם כופרים בהשגחתו השלמה ואומרים כחם ועצם ידם עושה להם את החיל הזה שזהו בחינת עבודה זרה בחינת שם אלקים אחרים, כי אנו צריכים להתרחק מהם ומדרכיהם בתכלית הרחוק, כי אנו צריכים להאמין שכל פרנסתנו הוא בהשגחה לבד. וכל המשא ומתן שעושין הוא רק כדי להמשיך בחינת אור הישר ואור החוץ כדי לעשות הכלי לקבל השפע ועל-כן אצלנו אין המשא ומתן העקר, רק העקר הוא האמונה והבטחון שהוא בחינת הסתכלות אל ה' להאמין בהשגחתו יתברך שכל זה הוא בחינת שם ה' וכנ"ל:

כי מה שאנו מצמצמין דעתנו להאמין בהשגחתו הפרטית אף-על-פי שהוא מרומם ומנשא מאד מאד. זה הצמצום הוא בחינת שם ה', כי שם הוא בחינת מלכות בחינת צמצום פיזי. אבל העובדי פוכבים הכופרים בהשגחתו הפרטית ובאים על-ידי זה לעבודה זרה וכפירות, זהו בחינת שם אלקים אחרים. על-כן המשתתף עמהם עובר משום ושם אלקים אחרים לא תזכירו. וכנ"ל:

כל הדברים האלה מאות ו. לא נכתב מהם כי אם ראשי פרקים. ואם יהיה
ה' עמדי יתבארו קצת:

אות ו

וזה בחינת עמר שעורים, בחינת ספירת העמר כדי להמשיך השפע בגבול
ובזמן. וזה בחינת קבלת התורה בשבועות. כי התורה הוא בחינת פח
הראות בחינת טנת"א (טעמים, נקודות, תגים, אותיות) בחינת בראשית,
כמו שמבאר במקום אחר. ועל-כן נעורים כל הלילה בשבועות כדי לתקן
את העינים שהוא פח הראות ובה נצולין מפרת שהוא בחינת 'יהי
אחריתם להכרית' שנכתר אצלם אור החוזר מאור הישר מחמת שאין
מכונים אור העינים ב'ישר ובכוון וכו', בבחינת שמר תם וראה ישר כי
אחרית לאיש שלום. ובשביל זה בליל שבועות פשנעורים אומרים
הראשית והאחרית מכל סדרא ומכל ספר, כי טוב אחרית דבר מראשיתו,
כי כל התחלות קשות והגמר קשה ביותר. ועל-כן אין המצוה נקראת אלא
על מי שגומרה והמתחיל במצוה אומרים לו גמר כי צריכים לומר לו גמר,
כי צריכין לחזק אותו על הגמר ביותר, כי הגמר קשה ביותר. וזהו
בכלליות ישראל. וכן בכל אדם בכלליות עבודתו ובפרטיות בכל מצוה
ובכל עבודה. וזה בחינת מחלקת קרח על משה שהלבישן טליתות שכלן
תכלת וכו'. ובשביל זה אוכלין מאכלי חלב בשבועות בבקר בבחינת עיניו
כיונים על אפיקי מים רחצות בחלב ישבות על מלאת-על מלאה של עולם
דהינו בחינת השגחה שלמה. וזה בחינת ראשית בכורי אדמתך תביא בית
ה' אלקיך לא תבשל גדי בחלב אמו. וזה שמובא שעקר מה שדחה ה'
יתברך את המלאכים שלא יקטרגו על נתינת התורה לישראל שאמרו
שיתן להם התורה. עקר דחיה שלהם היתה על-ידי מצוות בשר בחלב
שאמר להם ה' יתברך, והלא אכלתם בשר בחלב אצל אברהם אביהם, כי
אסור בשר בחלב הוא חדוש גדול, כי אסור לבשל בשר בחלב אפלו גדי
בחלב אמו שיונק ממנה ונזון ממנה וכל חיותו ממנה. והגדי בעצמו מתר
באכילה. והחלב בעצמה מתרת, אף-על-פי-כן אסור לחברם יחד, שכל זה
מורה שאי אפשר להשיג דרכי הנהגותיו יתברך שבזה תלוי עקר קבלת
התורה:

ונחזר לבאר קצת:

אות ז

כי עקר קבלת התורה תלויה באמונת ההשגחה פרטית. שאז שיך מצוה ועברה, שָׁכַר וְעָנַשׁ, כי אין דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּנּוּ וְאִין נִסְתָּר מִנְּגַד עֵינָיו. והוא יתברך בּוֹחֵר בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת מְעַשְׂיוֹת הַנֶּעֱשִׂין בְּזֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי מִדְּבָרִים גִּשְׁמִיִּים, אֲבָל הַכּוֹפֵר בְּהִשְׁגָּחָה חֵס וְשְׁלוֹם, הוּא כּוֹפֵר בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה. וְזֶה הַדְּבָר יְדוּעַ וּמוּבָן לְכָל. וְעַל-כֵּן כָּל הַתּוֹרָה הוּא בְּחִינַת עֵינַיִם, בְּחִינַת יְבִיבָה וְעֵינָא וּבֵת עֵין, כי עקר כְּלָלוּת הַתּוֹרָה הוּא בְּחִינַת עֵינַיִם, בְּחִינַת רְאִיָּה וְהִשְׁגָּחָה, דְּהֵינּוּ שְׁאֲנוּ מֵאֲמִינִים בְּהִשְׁגָּחָתוֹ בְּפִרְטוּת שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ צוֹפֵה וּמַבִּיט וְרוֹאֶה וּמְשַׁגֵּיחַ תָּמִיד עַל כָּל דְּבָר וְדָבָר בְּפִרְט, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, מִמְּכּוֹן שְׁבִתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. וְעַל-יְדֵי זֶה שְׁאֲנוּ מֵאֲמִינִים בְּהִשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ אֲנוּ מְכֻנָּיִן עֵינֵי דְעֵתְנוּ אֱלֹיו תָּמִיד בְּבְחִינַת עֵינֵי תָּמִיד אֶל ה', בְּחִינַת אֱלִיךָ נְשֵׂאתִי אֶת עֵינֵי הַיֹּשְׁבֵי בְּשָׁמַיִם. כי אָף-עַל-פִּי שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם וּמְרוֹמָם וּמְנַשֵּׂא מְאֹד מְאֹד מֵאֲתָנוּ, אָף-עַל-פִּי-כֵן הוּא יִתְבָּרַךְ בְּעֲצֻמוֹ מְשַׁגֵּיחַ בְּהִשְׁגָּחָה פִּרְטִית עַל כָּל דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם עַד תְּכַלִּית נִקְדַּת הַמְּרָכָז שֶׁל עוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ. וְכְמוֹ שְׁכַתּוּב, מִי כֹה אֱלֹקֵינוּ הַמְּגַבִּיהֵי לְשִׁבְתָּ הַמְּשַׁפִּילֵי לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. וְזֶהוּ עֵקֶר כְּלָלוּת הַתּוֹרָה, כי הַפּוֹגֵם וְכוֹפֵר אֵינָהּ כְּפִירָה בְּעֵלְמָא בְּהִשְׁגָּחָה הַפִּרְטִית הוּא כּוֹפֵר בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה וְיוֹצֵא מִן הַדָּת וְהוּא הוּא הָאֶפִיקוֹרוֹס וְהַכּוֹפֵר הַמְּזַכֵּר בְּכָל דְּבָרֵי רְבוּתֵנוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה שֶׁהוּא גְרוּעַ מִמְּשַׁמֵּד וּמוֹמֵר לְכָל הַתּוֹרָה כְּלָה. וְזֶה דְּבָר פְּשוּט שְׂאִין צְרִיכִין לְבַאֵרוֹ:

אות ח

ובשביל זה סופרין ספירת העמר שבע שבתות קדם קבלת התורה שהוא הכנה לקבלת התורה, כי הנפת העמר שעורים הוא בשביל להמשיך על-ידי זה אמונת השגחתו הפרטית שהוא יסוד כל התורה כְּלָה כְּנִ"ל. ובשביל זה היו מניפין אותו בכל הששה קצוות, כי היה מוליך ומביא למי שארבע רוחות העולם שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו כדי לקשר כל העולם והנהגתו לה' יתברך למען דעת כל עמי הארץ כי הכל מקשר אליו, כי הוא יתברך משגיח תמיד בהשגחה פרטית על כל פרטי הבריאה, שזהו סוד פִּנְתָּ קְרִיאַת שְׁמַע שְׁצִרְיָכִין לְכוּן בְּאַחַד' כְּדִי לְהַמְלִיכָהוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּבְאַרְבַּע רִחוּת, הֵינּוּ שְׁנַדַּע בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְלִךְ עַל כָּל הָאָרֶץ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. וְהַמְלָכוּת וְהַנְּהִיגָה אֶפְלוּ שֶׁל הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי הַזֶּה הוּא עַל יְדוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעֲצֻמוֹ כִּי לֵה' הַמְּלוּכָה וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּעֲצֻמוֹ סוּד פִּנְתָּ קְרִיאַת שְׁמַע עַל-פִּי סוּד כְּפִי הַמְּבַאֵר בְּזֶהר הַקְּדוּשׁ וּבְכַתְבֵי

הָאָרִי ז"ל שֶׁמְבָאָר שָׁם שְׁעָקָר פְּנוֹת קְרִיאַת שְׁמַע לְקֶשֶׁר וּלְיַחַד בְּחִינַת
מַלְכוּת לְהַקְדוּשׁ - בְּרוּךְ-הוּא, עֵינָן שָׁם הֵינּוּ כְּנִ"ל. שְׁנֵדַע בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה
שֶׁהִנְהַגְתָּ הָעוֹלָם, שְׂזָהוּ בְּחִינַת מַלְכוּת שֶׁהוּא מֶלֶךְ וּמוֹשֵׁל וְשֹׁלֵט וּמְנַהֵיג
הָעוֹלָם, זֹאת הִתְנַהֲגָה מְקַשְׁרֵת וּמְיַחֵדֶת אֵלָיו יְתִבְרַךְ לְבַדּוֹ וּמִבְּלַעְדּוֹ אֵין
אֱלֹקִים, כִּי הוּא לְבַדּוֹ יְתִבְרַךְ מְנַהֵיג וּמוֹשֵׁל בְּכָל הָעוֹלָם. נִמְצָא, שֶׁבְּאֲמַת
לְמִי שֶׁהוּא חָכֵם וּמְבִין מִדַּעְתּוֹ כָּל פְּנוֹת הָאָרִי ז"ל וְהִזְהַר הַקְדוּשׁ כָּלֵם
שְׂבִים לְמָקוֹם אֶחָד לְפָנָה הַפְּשֻׁטִיּוֹת שֶׁל כָּלל יִשְׂרָאֵל. שְׁמִכּוֹנִים בְּאֶחָד
לְהַמְלִיכָהוּ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה וְכוּ' אָבֵל אֵינּוּ יוֹצֵא אִם יִכּוֹן סֵתֵם שֶׁהוּ' יְתִבְרַךְ
אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי, כִּי אֶף-עַל-פִּי שְׂזָהוּ פְּנוֹה אֲמַתִּית אָבֵל אֵינּוּ יוֹצֵא בְּזֹאת
הַפְּנוֹה לְבַד. כִּי אִם לֹא יִכּוֹן רַק שֶׁהוּ' יְתִבְרַךְ אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי עַדִּין לֹא כּוֹן לְבוֹ
לְהֶאֱמִין בְּאֲמוּנַת הַשְּׁגָחָתוֹ יְתִבְרַךְ שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ מְנַהֵיג וּמוֹשֵׁל בְּעוֹלָם.
וְכִשְׂאֵינּוּ מֵאֲמִין בְּזֶה חֵס וְשָׁלוֹם, הוּא כּוֹפֵר גָּמוֹר כְּנִ"ל. עַל-כֵּן צִוּי אוֹתָנוּ
רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה לְהֶאֱרִיךְ בְּדִלִית דְּאֶחָד כְּדִי לְהַמְלִיכָהוּ לְמַעַלָּה
וּלְמַטָּה וְכוּ', כִּי זֶהוּ עֵקֶר סוּד שְׂרֵשׁ הַיַּחֲוּד כְּשֶׁמְקַשְׁרִין וּמְיַחֲדִין הִנְהַגְתָּ כָּל
הָעוֹלָמוֹת אֵלָיו יְתִבְרַךְ שֶׁמֵאֲמִינִים שֶׁהוּא יְתִבְרַךְ מֶלֶךְ וּמְנַהֵיג וּמוֹשֵׁל
בְּעֶצְמוֹ בְּכָל הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי הַזֶּה וּמְכַל שְׂכּוֹן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם. וְעַל נִקְדָּה
זֹאת סוֹבֵב כָּל פְּנוֹת הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת וְכָל סוּדוֹת הַפְּנוֹת שֶׁל כָּל כְּתָבֵי
הָאָרִי ז"ל וְזֶהר הַקְדוּשׁ. כִּי מְבָאָר בְּכָל הַסְּפָרִים שֶׁשְׂרֵשׁ פְּנוֹת כָּל הַמְצוּוֹת
הוּא לְיַחַד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ. וְכִמוֹ שְׁנוֹהֵגִין לוֹמֵר קְדָם כָּל מְצוּהָ
וְדָבָר שֶׁבְּקְדָשָׁה, לְשֵׁם יַחֲוּד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ וְכוּ', הֵינּוּ כְּנִ"ל. כִּי
עֵקֶר סוּד יַחֲוּד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ הוּא בְּחִינָה זֹאת, כִּי בְּחִינַת
הִתְנַהֲגָה וְהַמְלָכוּת מֵה שֶׁהוּ' יְתִבְרַךְ מְצַמְצֵם עֶצְמוֹ כְּדִי לְהַשְׁגִּיחַ וּלְהִנְהִיג
הָעוֹלָם זֹאת הַבְּחִינָה נִקְרָאת מַלְכוּת בְּחִינַת שְׂכִינָה. וּמִי שְׂכּוֹפֵר חֵס וְשָׁלוֹם,
בְּהַשְׁגָּחָה וּמִפְרִיד הִנְהַגְתָּ מַלְכוּתוֹ מִמֶּנּוּ יְתִבְרַךְ הוּא נִרְגָן מִפְרִיד אֵלוֹף.
וְעֵקֶר אֲמוּנָתָנוּ הַקְדוּשָׁה הוּא שְׂאֵנוּ מֵאֲמִינִים כִּי לֵה' הַמְלָכוּת, הֵינּוּ
שֶׁהִנְהַגְתָּ הָעוֹלָם שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת מְקַשֵּׁר וּמְיַחֵד אֵלָיו כִּי הוּא לְבַדּוֹ
מֶלֶךְ שֹׁלֵט וּמוֹשֵׁל בְּכָל הָעוֹלָם וּמְנַהֵיג הַכָּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ לְבַד. וְאֲמוּנָה
הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת אָנוּ מְשִׁיכִין עַל-יַדֵּי כָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ, כִּי אֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה
הַזֹּאת הוּא יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, כְּמוֹ שְׂכִתּוֹב, כָּל מְצוּתָהּ אֲמוּנָה. וְעַל-כֵּן
אוֹמְרִים קְדָם כָּל מְצוּהָ "לְשֵׁם יַחֲוּד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ וְכוּ'". כִּי
עֵקֶר פְּנוֹתָנוּ בְּכָל מְצוּוֹתֵינוּ וְעַבּוּדָתָנוּ כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ אֲמוּנָה הַזֹּאת
שֶׁהוּא בְּחִינַת יַחֲוּד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ לְיַחַד וּלְקֶשֶׁר הִתְנַהֲגְתָּ
הַמְלָכוּת אֵלָיו יְתִבְרַךְ לְבַד כְּנִ"ל:

וְזֶהוּ בְּחִינַת הַנֶּפֶת הַעֲמֹר שְׁמֹנִיפִין אוֹתוֹ בְּכָל הַשָּׁשָׁה קְצוֹת כְּדִי לְהַמְלִיכֵהוּ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה וּבְאַרְבַּע רוּחוֹת כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן הָיָה בָּא מִן הַשְּׁעוּרִים שֶׁהֵם מְאֹכֵל בְּהֵמָה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין זֹאת בְּדַעַת כִּי אִם עַל-יְדֵי אֲמוּנָה לְבַד. שְׁצָרִיכִין לְסַלֵּק דַּעְתוֹ לְגַמְרֵי. בְּבְחִינַת וְאֲנִי בְעַר וְלֹא אֲדַע בְּהֵמוֹת הַיִּיטִי עִמָּךְ. גַּם הָיָה מְאֹכֵל בְּהֵמָה לְרִמּוֹז שֶׁלֹּא דִי שֶׁהִ' יִתְבָּרַךְ מְשַׁגֵּיחַ עַל בְּנֵי-אָדָם לְהַחִיּוֹתָם וּלְפָרְנָסָם בְּכָל עֵת. אִף גַּם אֶפְלוּ בְּהֵמוֹת הוּא יִתְבָּרַךְ גַּם-כֵּן בְּעֲצֻמוֹ מִפְּרִנֵּס בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, נִתַּן לְבַהֲמָה לַחֲמָה לְבַנְי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ. כִּי זֶהוּ עֵקֶר יִסוּד הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה לְהֶאֱמִין שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְשַׁגֵּיחַ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית וּמַחִיָּה וּמִפְּרִנֵּס וּמְכַלְכֵּל אֶפְלוּ הַבְּהֵמוֹת מִקְרָנֵי רְאֵמִים עַד בֵּיצי כְּנִים, וְעַל-כֵּן נִקְרָאת זֹאת הַמְּנַחָה שֶׁל שְׁעוּרִים עַל שֵׁם עֲמֹר דִּיקָא. אִף-עַל-פִּי שֶׁכָּל הַמְּנַחוֹת כָּלָם הִיוּ עֲשִׂירִית הָאֵיפָה שֶׁהוּא שְׁעוֹר עֲמֹר, אִף-עַל-פִּי-כֵן זֹאת הַמְּנַחָה נִקְרָאת עֲקָרָה בְּשֵׁם עֲמֹר, כְּמַבְאָר בְּתוֹרָה וּבְדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה. כִּי עֵקֶר הַמְּנַחָה זֹאת הוּא כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ אֲמוּנַת הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם שֶׁהוּא יִסוּד הַתּוֹרָה כְּנִ"ל. וְעַל-יְדֵי אֲמוּנַת הַהַשְׁגָּחָה נַעֲשֶׂה כָּלִי וּגְבוּל וְזָמַן לְהַשְׁפִּיעַ וְכוּ' כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָאת בְּשֵׁם עֲמֹר לְשׁוֹן מְדָה, כִּי הָעֵקֶר הוּא הַמְּדָה, דְּהֵינּוּ הַכָּלִי, דְּהֵינּוּ שְׁנֵנְזָכָה לְהַמְשִׁיךְ הַחִיּוֹת וְהַשְׁפִּיעַ בְּמְדָה בְּגְבוּל וְזָמַן שֶׁלֹּא תִהְיֶה בְּבְחִינַת רַבּוּי אוֹר וְכוּ'. שְׁזֶה זֹכִינֵן עַל-יְדֵי הַנֶּפֶת הַעֲמֹר שְׁעוּרִים שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְמַשְׁיכִין אֲמוּנַת הַהַשְׁגָּחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת רְאִיָּה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַשְׁפִּיעַ בְּבְחִינַת כָּלִי וּמְדָה בְּגְבוּל וְזָמַן שֶׁזֶהוּ הָעֵקֶר כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן אַחַר-כֵּן מִתְחִילִין לְסַפֵּר שְׁבַע שְׁבַתוֹת כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ הַחִיּוֹת וְהַשְׁפִּיעַ לְתוֹךְ הַזָּמַן, כִּי עַל-יְדֵי הָעֲמֹר מִתְקַנֵּין בְּחִינַת הַכָּלִי וְהַמְּדָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְהַוֶּה הַזָּמַן, כִּי כָּל זָמַן שֶׁלֹּא הִיוּ מְדוֹת וְכָלִים לֹא הָיָה זָמַן. וְעֵקֶר קִיּוּם הָעוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי שְׁמַמְשִׁיכִים הַחִיּוֹת וְהַשְׁפִּיעַ לְתוֹךְ בְּחִינַת מְדוֹת וְכָלִים שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְהַוֶּה הַזָּמַן. וְעַל-יְדֵי זֶה יוֹרֵד הַשְׁפִּיעַ בְּגְבוּל וְזָמַן בְּעֵת שְׁצָרִיכִין. וְעַל-כֵּן סְפִירַת הָעֲמֹר הוּא הַכְּנָה לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת, כִּי עֵקֶר קַבְּלַת הַתּוֹרָה תְּלוּי בְּזֶה עַל-יְדֵי שְׁמַמְשִׁיכִין בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמַמְשִׁיכִין שְׁאִף-עַל-פִּי שֶׁהִ' יִתְבָּרַךְ הוּא לְמַעַלָּה מִהַמְּדוֹת וְהַכָּלִים לְמַעַלָּה מִהַזָּמַן, אִף-עַל-פִּי-כֵן הוּא יִתְבָּרַךְ בְּעֲצֻמוֹ מְשַׁגֵּיחַ וּמַחִיָּה וּמְשַׁפִּיעַ לְתוֹךְ כָּל הַגְּשָׁמִים וּמְקַיֵּם אֶת הַזָּמַן בְּהַשְׁגָּחָתוֹ לְבַד וְכְנִ"ל. וְעַל-כֵּן הֵם שְׁבַע שְׁבַתוֹת כְּנִגְדֵי שְׁבַע גְּלָדֵי עֵינָא. שֶׁהֵם בְּחִינַת רְאִיָּה וְהַשְׁגָּחָה :

אות י

וְעַל-כֵּן נַעוּרִים כָּל הַלְּיָלָה בְּשָׁבוּעוֹת לְתַקּוֹן אֶת הָעֵינַיִם כְּדִי לְכוּן עֵינֵינוּ לַה' יִתְבָּרַךְ לְבַד עַל-יְדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה בְּכָל הַלְּיָלָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵינַיִם, שֶׁזֶהוּ עֵקֶר יִסוּד כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה כְּנִ"ל. וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב, עֵינַיִךְ לִנְכַח יְבִיטוּ וְעַפְעָפִיךְ

וַיִּשְׂרוּ נִגְדָד. וְזֶה שְׂמוֹבָא שְׁעַל-יַדֵּי שְׁנַעוּרִים בְּלִילָה מִתְקַנִּים וּמְכַפְּרִים עַל עוֹוֹן כְּרַת, כִּי הִרְשָׁעִים שְׁעוֹבְרִים עַל הַתּוֹרָה נֹאמֵר בְּהֵם, וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא וְכוּ'. בְּחִינַת יְהִי אַחֲרֵיתֶם לְהַכְרִית. כִּי כְמוֹ שְׁעַל-יַדֵּי כָּל הַמְצוֹת מְקַשְׂרִים וּמְיַחֲדִים כָּל הָעוֹלָמוֹת לֵהו' יִתְבַּרֵּךְ עַל-יַדֵּי שְׂמִמְשִׁיכִין עַל-יַדֵּי כָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ אֲמוּנַת הַהִשְׁגָּחָה שֶׁהִנְהִיגָת וּמַלְכוּת הָעוֹלָם מְקַשֵּׁר בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ כִּי הוּא לְבַדּוֹ מְלַךְ בְּעוֹלָם כְּנִ"ל, כְּמוֹ כֵּן לְהַפְּדוֹ עַל-יַדֵּי עֲבֵרוֹת חֶסֶד וְשְׁלוֹם, שְׁעוֹבְרִים עַל הַתּוֹרָה, עַל-יַדֵּי זֶה נִמְשָׁכִין כְּפִירוֹת חֶסֶד וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת עַל-פִּי א"ב-הַפֶּשַׁע מְכַנִּיס כְּפִירָה בְּאָדָם. וְעַל-יַדֵּי הַכְּפִירוֹת הֵם מְפָרִידִין הַמַּלְכוּת מֵהו' יִתְבַּרֵּךְ, דְּהֵינּוּ שְׂכוּפְרִין בְּהִשְׁגָּחָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְעַל-יַדֵּי זֶה הו' יִתְבַּרֵּךְ אֵין מְשֻׁגָּח עֲלֵיהֶם בְּהִשְׁגָּחָה שְׁלֵמָה כִּי אִם בְּבַחֲנֵינָה הַהִשְׁגָּחָה שְׂמִשְׁגִּיחַ עַל הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲצִי הָרְאוּת, בְּחִינַת בְּתֵר בְּתַפְּהָ, דְּהֵינּוּ שְׂמַחֲיָה אוֹתָם דָּרָךְ הַקְּלָפוֹת וְהַחִיצוֹנִים שֶׁהֵם מְזִיקֵי עֲלָמָא. עַל-כֵּן בְּאֶמֶת הֵם מְקַבְּלִים עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים עַל יָדָם. וְזֶה עֵקֶר בְּחִינַת הַכְּרַת. כְּמוֹ שֶׁהֵם רְצוּ לְהַפְרִיד וּלְכַרֹּת חֶסֶד וְשְׁלוֹם, הִנְהִיגָת הַמַּלְכוּת מֵהו' יִתְבַּרֵּךְ, כְּמוֹ כֵּן הֵם נִכְרַתִּין מֵהו' יִתְבַּרֵּךְ שֶׁאֵין יְכוּלִין לְכַלֵּל בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְאֵין יְכוּלִין לְהַמְשִׁיךְ אֲמוּנַת אֱלֹקוֹתוֹ עֲלֵיהֶם בְּבַחֲנֵינָה הַשְׁגָּחָה שְׁלֵמָה שֶׁיַּחֲזִרוּ וַיִּצְטִירוּ בְּעֵינָיו, רַק קָדָם שְׂמַגִּיעַ כַּח הָרְאוּת מֵאֵתוֹ יִתְבַּרֵּךְ עֲלֵיהֶם נִתְפָּזֵר מִקָּדָם בֵּין הַקְּלָפוֹת וְהַחִיצוֹנִים וְעַל-יַדֵּי זֶה הֵם נִכְרַתִּין מֵהו' יִתְבַּרֵּךְ בְּבַחֲנֵינָה יְהִי אַחֲרֵיתֶם לְהַכְרִית, כִּי הַמְשַׁכֵּת הַשְׁגָּחָתוֹ וְחִיּוּתוֹ מֵאֵתוֹ יִתְבַּרֵּךְ עַל כָּל נִבְרָא זֶה בְּחִינַת 'רְאשִׁית'. וְאַחֲרֵי-כֵן כְּשֶׁנִּמְשָׁךְ הַחִיּוּת וְהַהִשְׁגָּחָה עַד שֶׁפּוֹגַע בְּהַנְבְּרָא לְהַחִיּוּתוֹ וּלְקִיּוּמוֹ זֶה בְּחִינַת 'אַחֲרֵיתוֹ'. וּמִי שְׂמַמְאִין בְּהִשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית שְׂמַמְאִין שְׂחִיּוּתוֹ מֵהו' יִתְבַּרֵּךְ לְבַד כִּי הוּא בְּרָא אוֹתוֹ וְאֵת כָּל הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאֵין הַמְחַלֵּט וְהוּא יִתְבַּרֵּךְ מַחֲיָה אוֹתוֹ וְכָל הָעוֹלָם בְּכָל עֵת, עַל-יַדֵּי זֶה מְמַשֵּׁיךְ כַּח הָרְאוּת שֶׁל הו' יִתְבַּרֵּךְ עֲלָיו בְּשְׁלֵמוֹת בְּבַחֲנֵינָה הַכְּפָאָה, דְּהֵינּוּ שְׂאֲנוּ חוֹזְרִים וְנִצְטִירִים בְּעֵינָיו כְּנִ"ל, שְׂזָהוּ בְּחִינַת אֹר הַיִּשָּׁר וְאֹר הַחוּזֵר. וְאַזִּי הָאֲחֵרִית מְקַשֵּׁר בְּרְאשִׁית, כִּי כָּל הָעוֹלָם הִזָּה הַגְּשָׁמִי שֶׁהוּא בְּחִינַת אַחֲרֵיתוֹ, כִּי הוּא סוּף כָּל דְּרָגִין מְקַבֵּל חִיּוּתוֹ וְחוּזֵר וְנִכְלָל בְּרְאשִׁית הַמְּחַשְׁבָה שֶׁהוּא הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְזֶהוּ בְּחִינַת סוּף מַעֲשֵׂה בְּמַחְשְׁבָה תַּחֲלָה, כִּי הו' יִתְבַּרֵּךְ רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאַנִּי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹקִים. וְהוּא יִתְבַּרֵּךְ מַגִּיד מִרְאשִׁית אַחֲרֵיתוֹ, כִּי הָאֲחֵרִית מְקַשֵּׁר בְּתַכְלִית הָאֲחֻדוֹת. עַל-יַדֵּי הַשְׁגָּחָתוֹ הַשְׁלֵמָה שְׁעַל-יַדֵּי זֶה מְקַשְׂרִין כָּל הָעוֹלָמוֹת וְאֶפְלוֹ הָעוֹלָם הַגְּשָׁמִי הִזָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת סוּף כָּל דְּרָגִין בְּחִינַת אַחֲרֵיתוֹ, הַכֹּל מְקַשֵּׁר בְּרְאשִׁית הַמְּחַשְׁבָה כְּנִ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת שְׂמֵר תָּם וְרָאָה יִשָּׁר כִּי אַחֲרֵיתוֹ לְאִישׁ שְׁלוֹם. שֶׁהַפְּסוּק מְזַהֵר אוֹתָנוּ עַל קִיּוּם הַתּוֹרָה. וְזֶהוּ שְׂמֵר תָּם לִילָךְ בְּתַמִּימוֹת לְהֵאֱמִין בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּתַמִּימוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, תָּמִים תִּהְיֶה עִם הו' אֱלֹקֶיךָ. וְזֶהוּ 'וְרָאָה יִשָּׁר'. כִּי אֲמוּנַת הַתְּמִימִים הוּא בְּחִינַת רְאִיָּה יִשָּׁרָה זְכָה וּבְרָה, כִּי הֵם רוֹאִים בְּיִשָּׁר וּמִבִּיטִים אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ לְבַד וּמְכוּנִים עֵינֵיהֶם אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּדָרָךְ יִשָּׁר מְאֹד בְּלִי שׁוּם נְטִיָּה אֶל הַצַּד חֶסֶד וְשְׁלוֹם, לְיָמִין וּלְשְׂמָאל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, עֵינֶיךָ לִנְכַח יִבִּיטוּ וְכוּ' אֶל תֵּט יָמִין וּשְׂמָאל, כִּי הֵם מְכוּנִים עֵינֵיהֶם לֵהו' יִתְבַּרֵּךְ, כִּי הַמְּאֱמִין בְּאֶמֶת הוּא אֶצְלוֹ כְּאֵלוֹ רֹאָה בְּעֵינָיו מִמֶּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב רַבְּנוּ

זכרונו לברכה במקום אחר, דהינו שעינינו מביטים תמיד לה' יתברך לבד בלי שום חכמות וחקירות, רק שמביט וצופה ובוטח בו יתברך באמונה שלמה שכל חיותו ופרנסתו הוא רק ממנו יתברך לבד. ועל-ידי זה באמת חוזר האור אליו בבחינת אור הישר ואור החוזר הנ"ל בבחינת רצוא ושוב. ועל-ידי זה נמשך עליו בחינת השגחה שלמה, דהינו שחוזר ונצטיר בעינינו יתברך כנ"ל. ואז מקשר האחרית בראשית שזהו עקר התכלית שאנו מקוים. וזהו, כי אחרית לאיש שלום, 'אחרית' דיקא, כי זה עקר התכלית המקוה של התמימים שיזכו לאחרית טוב בבחינת טוב אחרית דבר מראשיתו, דהינו שיזכו שיתקשר האחרית להראשית, דהינו שיהיה נכלל בו יתברך. לא כן הרשעים שנאמר בהם, יהי אחריתם להכרית, 'אחריתם' דיקא, כי אחרית רשעים נכרתה 'על-ידי שרצו חס ושלום, להפריד בין הדברים, להפריד האחרית מהראשית על-ידי כפירתם שכפרו באמונת ההשגחה בזה העולם הגשמי שהוא בחינת אחרית וסוף כל דרגין וכנ"ל. אבל הצדיקים המאמינים בהשגחתו יתברך מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, על-ידי זה הם מקשרים האחרית בראשית ועל-ידי זה אחריתם טוב בבחינת כי אחרית לאיש שלום וכנ"ל. ועל-כן בליל שבועות שנעורים כל הלילה לתקן פח הראות להמשיך השגחה שלמה בבחינת אור הישר ואור החוזר שעל-ידי זה חוזרים ונצטירים בעינינו ונתקשר ונתחד בחינת האחרית בראשית, על-כן מתקנים אז בחינת פגם הכרת שהוא בחינת כריתות אחרית מבחינת ראשית כנ"ל. כי עתה בליל שבועות זוכין לקשר האחרית בראשית כנ"ל שזהו שרש כל התורה שהוא בחינת עינים כנ"ל:

אות יא

ובשביל זה התחלת התורה הוא בראשית, שהוא בחינת ראיה והשגחה, כי בראשית הוא בחינת תלת גונון דעינא ובת עין כנ"ל. וסוף התורה הוא 'לעיני כל ישראל'. כי ההשגחה בחינת פח הראות נמשך מראשית ועד אחרית, מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, עד שחוזר ונכלל הסוף בהראש, האחרית בראשית. שזהו עקר שלמות הראיה וההשגחה. נמצא, שסוף התורה מקשר לראשה, כי סוף התורה-לעיני כל ישראל. והתחלת התורה הוא-בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, שהוא גם-כן בחינת ראיה והשגחה, שזה בחינת בראשית כנ"ל, כי הסוף והאחרית מקשר בהראשית שזהו עקר שלמות הראיה כנ"ל. ועל-כן סוף התורה מדבר מעיני כל ישראל שהם צופים ומביטים אליו יתברך כי הם מאמינים בהשגחתו יתברך תמיד שזה זכו על-ידי משה רבנו עליו השלום, על-ידי קבלת התורה ועל-ידי כל האותות והמופתים וכו'. שמזה מדברים הפסוקים שם בסוף התורה, כמו שכתוב, לכול האתות והמופתים וכו'.

ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל. והתחלת התורה מדברת מעיני ה' יתברך, שזהו בחינת בראשית תמון ראשי תמון בת שהם תלת גונון דעינא ובת עין, הינו בחינת עיני השגחתו יתברך אשר בהם הוא צופה ומביט מראשית הבריאה עד סוף כל הדורות. ובהם ברא את כל העולם, כמו שכתוב, בראשית ברא אלקים את השמים וכו'. וכמו שכתוב, כי הוא לקצות הארץ גביט. ובהם הוא מחיה את העולם בכל עת, כמו שכתוב, עיני ה' המה משטטות בכל הארץ. נמצא שהתחלת התורה מדברת מעיני ה' יתברך. וסיום התורה מדברת מעיני כל ישראל. ועל-ידי התורה הקדושה שהוא בחינת אמונה כנ"ל, על-ידי זה מקשר הסוף והאחרית בהראשית כנ"ל. שזהו בעצמו בחינת התקשרות וכלליות עיני כל ישראל שהם בחינת אחרית נגדו יתברך שהם מקשרים בו יתברך בראשית המחשבה, כי כלא חד, כי קדשא בריך הוא ואורייתא וישראל כלא חד, כי על-ידי שאנו מאמינין בהשגחתו יתברך ומקימין את התורה על-ידי זה השגחתו מגיע עלינו בשלמות. ואנו חוזרין ונצטירין בעינינו וכו' כנ"ל, שעל-ידי זה מקשרים ומיחדים עינינו בעיניו יתברך בבחינת כי עין בעין יראו, שזהו בחינת התקשרות וכלליות האחרית בראשית בחינת כלליות סוף התורה בתחלתה, כלליות עיני כל ישראל בעיני ה' יתברך שהוא בחינת בראשית כנ"ל:

אות יב

ובשביל זה כשנעורים בליל שבועות בשביל לתקן כח הראות כדי לקבל את התורה שתלויה בזה כנ"ל, על-כן עוסקים אז לומר הראשית והסוף של כל סדרא ושל כל ספר בתורה שבכתב ושבעל פה, הינו כנ"ל. כדי לחבר האחרית בראשית, שזהו בחינת חבור סוף התורה בתחלתה, שזהו בחינת שלמות ההשגחה ברצוא ושוב כנ"ל:

אות יג

וזהו בחינת מה שצריכין להתחזק מאד מאד בעת הגמר של המצוה והעבודה שהתחיל. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, המתחיל במצוה אומרים לו גמר. ואין המצוה נקראת אלא על מי שגומר. וכמו

שְׂרוּאִין בְּחוּשׁ שֶׁהִגְמַר קֶשֶׁה וְכִבַּד מְאֹד מְאֹד, כִּי הִתְחַלָּה קֶשֶׁה מְאֹד. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה כָּל הַתְּחִלוֹת קִשּׁוֹת. וְאַחַר הַהִתְחַלָּה הוֹלֵךְ וּמִתְנַהֵג קֶצֶת כְּסֻדָּר. וְאַחַר-כֵּן כְּשֶׁמִּגִּיעִים לְגִמְרַת קֶשֶׁה וְכִבַּד מְאֹד וְעַל-כֵּן הִצְרִיכוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה לְהִזְהִיר מְאֹד עַל הַגְּמֵר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה, הַמִּתְחִיל בְּמִצְוָה אֹמְרִים לוֹ גִּמְרֵהּ וְכוּי' וְכִנְזָכָר לְעֵיל. הֵינּוּ עַל-פִּי הַמְּבַאֵר לְמַעְלָה, כִּי הַגְּמֵר הוּא בְּחִינַת אַחֲרִית וְאִין זֹכִין לְקִשּׁוֹר הָאַחֲרִית בְּרֵאשִׁית. שְׁזֵהוּ תְּכֵלֶת כָּל הַמִּצְוֹת וְהַעֲבוּדוֹת כְּנִי"ל. כִּי אִם כְּשֶׁזֹּכִין לְגִמְרַת הַמִּצְוָה בְּשִׁלְמוֹת, וְעַל-כֵּן מִתְגַּרְהָ עַל זֶה הַבַּעַל דְּבַר מְאֹד, וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק מְאֹד לְגִמְרַת הַמִּצְוָה וְהַעֲבוּדָה שֶׁהִתְחִיל, כִּי כָּל מִצְוָה וְעֲבוּדָה בְּפִרְטוּיֹת יֵשׁ לָהּ הַתְּחִלָּה וְסוּף. וְאִין הַמִּצְוָה שְׁלֵמָה עַד שֶׁגֹּמֵר אוֹתָהּ, כְּמוֹ לְמַשֵּׁל כְּשֶׁצָּרִיךְ לְכַתֵּב לוֹ תְּפִלִּין. הִנֵּה בְּתֵּחֵלָה צָרִיךְ יְגִיעוֹת לְתַקּוֹן הָעוֹר וְהַקֶּלֶף בְּכָל הַתְּקוּנִים הַצְּרִיכִים. וְאַחַר-כֵּן לְתַקּוֹן הַדָּיו וְלְכַתֵּב עֲלֵיהֶם כְּדָת וְכָדִין. וְאַחַר-כֵּן כְּשֶׁגֹּמֵר כְּתִיבַת כָּל הַפְּרָשׁוֹת, כָּל זְמַן שֶׁחָסַר בָּהֶם עֲדִין אוֹת אֶחָד אֵינֶם בְּכֹל תְּפִלִּין כָּלֵל עַד שֶׁגֹּמֵר כְּתִיבַת כָּל הַפְּרָשׁוֹת בְּשִׁלְמוֹת. וְאַחַר-כֵּן כְּשֶׁכָּבַר נִגְמְרוּ הַפְּרָשׁוֹת כְּתוּבִין, אָף-עַל-פִּי-כֵן אֶפְלוּ אִם יְכַתֵּב אֶלֶף פְּרָשׁוֹת וְיִכְרֹךְ עֲצָמוֹ בָּהֶם מֵרֵאשִׁית וְעַד סוּפוֹ אֵינּוּ מְקִיִּים מִצְוֹת תְּפִלִּין, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְקַיֵּם מִצְוֹת תְּפִלִּין עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּתֵּים שֶׁל עוֹר וְיִכְנִיס הַפְּרָשׁוֹת לְתוֹכָן וְיִתְפָּרֵם בְּגִידֵין דִּיקָא וְיִתְקַנֵּם בְּרִצּוּעוֹת וְכוּי' וְיִנְיַחֵם עַל הַיָּד וְעַל הָרֵאשׁ בְּמִקּוֹמָם הָרֵאוּי דִּיקָא. וְאִזּוֹ דִּיקָא קַיִם מִצְוֹת תְּפִלִּין. נִמְצָא, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא תִּגְיַע הַמִּצְוָה אֶל הָאַחֲרִית וְהַסּוּף, דְּהֵינּוּ הַגְּמֵר עַל-פִּי דִּין הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֵינָה מִצְוָה כָּלֵל. וְכֵן בְּמִצְוֹת צִיצִית אֶפְלוּ אִם יְכָרֵךְ עֲצָמוֹ בְּטָלִית שֶׁכִּלָּה תְּכֵלֶת אֵינּוּ יוֹצֵא יָדַי צִיצִית עַד שֶׁיִּתְּלֶה הַצִּיצִית בְּכַנְפֵי הַטָּלִית. וְכֵן בְּמִצְוֹת מְזוּזָה אֶפְלוּ הַבַּיִת מְלֵא סְפָרִים אֵינּוּ יוֹצֵא בָּזָה עַד שֶׁיִּקְבַּע הַמְּזוּזָה אֶצֶל הַפֶּתַח. וְכִיּוֹצֵא בָּזָה בְּכָל הַמִּצְוֹת. כִּי כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה יֵשׁ לָהּ שְׁעוּרִים וְגִבּוּלִים כְּפִי דְּבַרֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁצְּרִיכִין לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ בְּתַקּוּן זֶה דִּיקָא כְּפִי הַנִּמְסָר לָנוּ מִפִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, אֲשֶׁר דִּיקָא אִם מְקִיִּמִים אוֹתָהּ כְּתוּבָה כְּמוֹ שֶׁנִּמְסָר לָנוּ אִזּוֹ זֹכִין לְהַמְשִׁיךְ הָאֹר הַנִּמְשָׁךְ עַל-יָדַי כָּל מִצְוָה לְהַמְשִׁיךְ אוֹתוֹ מֵרֵאשִׁית וְעַד אַחֲרִית, מֵרִישׁ כָּל דְּרָגִין עַד סוּף כָּל דְּרָגִין עַד שֶׁיְהִי נְכֹלֵל זֶה הָעוֹלָם בְּשִׁרְשׁוֹ בְּבְחִינַת סוּף מַעֲשֶׂה בְּמַחְשָׁבָה תְּחִלָּה, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת תְּכֵלֶת עֲבוּדַת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת הַשְּׂגָחָה שְׁלֵמָה בְּרִצּוֹא וְשׁוּב כְּנִי"ל:

אות יד

וְזֶה בְּחִינַת מַחְלֶקֶת קֶרַח שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה שֶׁמַּחְלֶקֶתוֹ הָיָה שֶׁשָּׂאֵל, טָלִית שֶׁכִּלָּה תְּכֵלֶת חִיבַת בְּצִיצִית? אָמַר לוֹ הוֹ! הַתְּחִיל מִשְׁחַק עָלֶיךָ, מֵה טָלִית שֶׁל מִין אַחֵר חִוֵּט אֶחָד שֶׁל תְּכֵלֶת פּוֹטְרָה, קַל וְחֹמֶר וְכוּי'.

וְכֵן שָׁאֵל, בֵּית מִלָּא סִפְרִים חִיב בְּמִזְוֶה וְכוּי? הִינּוּ כְּנִ"ל. כִּי קִרַח כָּפַר
בְּעֶקֶר. וּבְאַמֶּת חֵלֶק עַל הַתּוֹרָה כְּלָה וְלֹא רָצָה לְהֶאֱמִין שְׂיִכּוּלִין לְהַמְשִׁיךְ
הַשְּׂגָחָתוֹ וְחֵייתוֹ עָלֵינוּ עַל-יְדֵי קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, כִּי נִפְל בְּכַפִּירַת
הַכּוֹפְרִים שְׂאוּמְרִים שְׂאֵי אֶפְשָׁר חֶסֶד וְשָׁלוֹם, שְׂיִבּוֹא הַשְּׂגָחָתוֹ בְּעֶצְמוֹ עָלֵינוּ
כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן עָשָׂה לִיצְנוּת מִפְּרִטֵי הַמְצוּוֹת, כִּי בְּכִלְיוֹת הַמְצוּוֹת יִכּוּלִין
לֹמַר אִיזָה טַעַם שֶׁל שְׁטוּת וְהֶבֶל שֶׁל הַמְחַקְרִים וְהַכּוֹפְרִים. כְּמוֹ שֶׁנִּמְצָא
גַּם עֲכָשׁוֹ שְׂאוּמְרִים טַעְמִים שֶׁל הֶבֶל עַל הַמְצוּוֹת וְכַמְבֹאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר, כִּי
הֵם אֵינָם רוֹצִים לְהֶאֱמִין שֶׁהַמְצוּוֹת הֵם אַחֲדוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְעַל יָדָם נִכְלָלִין
בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְכָל מְצוּהָ וּמְצוּהָ הוֹלֶכֶת וְעוֹלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת עַד אֵין סוֹף וְאֵין
תְּכֵלִית. אֲבָל בְּפְרִטֵי דֵינֵי הַמְצוּהָ מִזֶּה שְׁנִיחָה קָהוּת וְאֵינָם יִכּוּלִים לְמַצָּא
בָּהֶם טַעַם. וְעַל-כֵּן בְּאַמֶּת מִתְלוֹצְצִים מִדְּבַרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה
וְכוֹפְרִים בְּכָל הַתּוֹרָה. וּבִיּוֹתֵר בְּתוֹרָה שֶׁבְעַל פֶּה וְאֵין צְרִיכִין לְהֶאֱרִיךְ בְּגִנּוּת
דְּעַתְם הָרָעָה. וְעַל-כֵּן קִרַח שֶׁנִּפְל לְכַפִּירוֹת אֵלּוּ, כִּי כָּפַר בְּעֶקֶר, כְּמוֹ שְׂאֶמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה, עַל -כֵּן הַתְּלוֹצֵץ מִפְּרִטֵי הַמְצוּוֹת, כִּי הוּא אֵינוֹ
מֶאֱמִין שְׂיֵשׁ סוּדוֹת נוֹרָאִים בְּהַמְצוּוֹת. אֲשֶׁר עַל-פִּי אֱלֹהֵי הַסּוּדוֹת שֶׁהַמְצוּוֹת
נוֹגְעִים לְמָקוֹם שְׁנוֹגְעִים, עַל-כֵּן צְרִיכִים לְקַיֵּם הַמְצוּוֹת בְּדֶרֶךְ זֶה דִּיקָא כְּמוֹ
שְׂצוּהָ מִשֶּׁהָ רַבְּנוֹ עָלֵיו הַשְּׁלוֹם, בְּפְרִטֵי הַתְּלוֹת הַצִּיצִית עַל כְּנָפֵי הַבְּגָד
דִּיקָא, וְכָל זֶמֶן שְׂאֵינוֹ תוֹלָה אוֹתָם בְּכַנְפֵי הַבְּגָד אֶפְלוּ אִם יִתְלָה אוֹתָם לְפָנֵי
עֵינָיו תָּמִיד וְאֶפְלוּ אִם יִכְרֹךְ עֶצְמוֹ בְּהַצִּיצִית מֵרֵאשׁוֹ וְעַד רִגְלוֹ אוֹ יִלְבַּשׁ
טְלִית שֶׁכְּלָה תְּכַלֵּת אֵינוֹ יוֹצֵא בָּזָה [מְצוּוֹת] צִיצִית כָּלָל, אֲדַרְבָּא, הוּא כּוֹפֵר
וּמְחַרֵף וּמְגַדֵף אֶת תּוֹרַת מֹשֶׁה, כִּי כָּל אִמְרַת אֱלֹקֵי צְרוּפָה. בְּחִינַת אִמְרוֹת
ה' אִמְרוֹת טְהוֹרוֹת מְזַקֵּק שְׁבַעֲתַיִם. וְכָל הַמְצוּוֹת צְרוּפִים וּמְזַקֵּקִים מֵאֲתוֹ
יִתְבָּרֵךְ שְׂצָרִיכִין לְקַיֵּם בְּאִפְּן זֶה דִּיקָא כְּפִי דְּבַרֵי תוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה. וְעַל-
כֵּן קִרַח שֶׁכָּפַר בָּזָה. עַל-כֵּן שָׁאֵל, טְלִית שֶׁכְּלָה תְּכַלֵּת חִיבַת בְּצִיצִית וְכוּי.
וְשַׁחַק מִזֶּה בְּמָה שְׁחוּט אֶחָד שֶׁל תְּכַלֵּת פּוֹטֵר כָּל הַטְּלִית. וְטְלִית שֶׁכְּלָה
תְּכַלֵּת חִיבַת בְּצִיצִית, כִּי לֹא הֶאֱמִין שֶׁהַמְצוּוֹת מְקַשְּׂרִין כָּל הָעוֹלָמוֹת
מֵרֵאשִׁית וְעַד אַחֲרִית עַד שְׁמַעְלִין וְכוּלְלִין הָאַחֲרִית בְּרֵאשִׁית. אֲשֶׁר בְּשִׁבְלֵי
זֶה צְרִיכִין לְקַיֵּם הַמְצוּהָ מֵרֵאשׁוֹ וְעַד סוֹף כְּפִי דֵינֵי וּפְרִטֵי בְּשִׁלְמוֹת עַד
שְׂנִינִיעַ עַל-יְדֵי הַמְצוּהָ אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ עָלֵינוּ בְּבְחִינַת הַשְּׂגָחָה שְׁלֵמָה שְׂיִהִיָּה
נִכְלָל הָעוֹלָם בּוֹ יִתְבָּרֵךְ שְׂזָהוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת הָאַחֲרִית בְּרֵאשִׁית כְּנִ"ל:

וְעַדִּין צְרִיכִין לְבַאֵר עֲנִין זֶה שֶׁל קִרַח יוֹתֵר. וְהֵבֵן הֵיטֵב:

אות טו

וְעַל-כֵּן אֵין הַמְצוּהָ נִקְרָאת אֶלָּא עַל מִי שְׂגוּמְרָה, כִּי דִיקָא בְּעַת הַגְּמָר אֲז
זוֹכִין לְפַעַל פְּעֻלָּתוֹ בְּשִׁלְמוֹת לְכָלֵל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְזֶהוּ בְּכִלְיוֹת וּבְפְרִטֵי בְּכָל
אָדָם. וְכֵן בְּכִלְיוֹת הָעוֹלָם, כִּי כָּל אָדָם אֶפְלוּ כְּשִׁזּוּכָה לְעִשׂוֹת מְצוּהָ וְזוּכָה

לְגַמְרָה בְּשִׁלְמוֹת. עֲדִין צָרִיךְ לְצַפּוֹת לִישׁוּעָתוֹ תָּמִיד שְׂיִזְכֶּה לְאַחֲרִית טוֹב, כִּי טוֹב אַחֲרִית דְּבַר מִרְאשִׁיתוֹ. וְכִמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, אֵל תֵּאֱמִין בְּעֶצְמָךְ עַד יוֹם מוֹתֶךָ. וְכִשְׁזוֹכֶה בְּאַחֲרִיתוֹ לְבִלּוֹת יָמָיו בְּטוֹב הָאֱמֶתִי, אִזְ אֲשֶׁרֵי לוֹ. וְעַל-כֵּן אָנוּ רוֹאִין שֶׁהַרְבֵּה הִתְחִילוּ בְּעִבּוּדַת ה', אֲבָל זְעִירֵי אָנוֹן שֶׁזָּכוּ לְהִגִּיעַ לְמַעְלָתָם. וְנִמְצְאִים רַבִּים שֶׁנוֹפְלִים מֵעִבּוּדָתָם וְאֵל-עַל-פִּי שְׁבוּדָאֵי בְּקִדְשָׁה אֵין שׁוֹם דְּבַר שֶׁבְּקִדְשָׁה נֶאֱבָד לְעוֹלָם. וְכֵל מַה שֶׁעָשָׂה בְּהִתְחַלַּת עִבּוּדָתוֹ כֵּל דְּבוּר דְּקִדְשָׁה שֶׁיֵּצֵא מִפִּיו וְכֵל תְּנוּעָה קִלְחָה שֶׁעָשָׂה בְּעִבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ בּוּדָאֵי אֵינוֹ נֶאֱבָד לְעוֹלָם וְסוּף כֵּל סוּף לֹא יִשָּׂאֵר לוֹ כִּי אִם דְּבָרִים כְּאֵלֶּה, הֵינּוּ דְּבָרִים שֶׁבְּקִדְשָׁה שֶׁזָּכָה לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶּסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמִרְגְּלוֹת אֶלָּא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבָּד. אֶף-עַל-פִּי-כֵן לְזָכוֹת לְמַה שֶׁצָּרִיךְ כֵּל אֶחָד לְזָכוֹת אֵי אֶפְשֶׁר לְזָכוֹת עַד שֶׁיִּגְמַר עִבּוּדָתוֹ בְּשִׁלְמוֹת, דְּהֵינּוּ שְׂיִזְכֶּה לְעַבֵּד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ כֵּל יָמָי חַיָּו עַד הַסּוּף וְעַל-כֵּן רוֹאִין בַּחוּשׁ שֶׁהַבַּעַל דְּבַר מִתְגַּרְהָ עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד בַּעַת שֶׁהָאָדָם סָמוּךְ וְקָרוֹב לְכִנּוּס לְשַׁעֲרֵי הַקִּדְשָׁה. כְּמִבְּאֵר בְּזֶה בְּאֵרִיכוֹת בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה בְּמָקוֹם אַחֵר:

אות טז

וְכֵן בְּכִלְלוֹת הָעוֹלָם, כִּי עֲתָה בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ שֶׁהֵם עֲקוּבוֹת מְשִׁיחָא עֲתָה הוּא בְּחִינַת אַחֲרִית, בְּחִינַת אַחֲרִית הַיָּמִים שֶׁעַל זֶה הִתְנַבֵּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, בְּתוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה. בְּצַר לָךְ וּמִצְאוּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הָאֵלֶּה וְכוּ'. וּבְשִׁבִיל זֶה הִתְגַּרְהָ עֲצָמוֹ הַבַּעַל דְּבַר עֲתָה מְאֹד מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל וְרַבִּים מִבְּנֵי פְּרִיצֵי עֵמֶנוּ נִכְשְׁלוּ וְנָפְלוּ וְנִתְעוּ עַל-יְדֵי תַּאֲוֹתָם הָרַעוֹת לְכַפִּירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת גְּדוֹל וּפְרָקוּ עַל לְגַמְרֵי. וְלֹא דֵי לְהֵם בְּזֶה. כִּי אִם גַּם מְסַלְקִים הַבְּשֵׁת מֵעַל פְּנִיָּהֶם וְאוֹמְרִים שֶׁכָּךְ רָאוּי לְהִתְנַהֵג לְגַלַּח אֶת הַזָּקֵן וְהַפְּאוֹת וְלִלְבַּשׁ בְּמַלְבוּשֵׁי הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְלִלְמַד לְשׁוֹנוֹת וְחֻקֵּי חִיצוֹנִיּוֹת וְכוּ' וְכוּ' רַחֲמָנָא לְצַלּוּ. וְגַם הָאֲנָשִׁים הַכְּשָׁרִים קִצַּת הָרְחוּקִים מֵהֵם וּמִדְּרָכֵיהֶם גַּם-כֵּן נָפְלוּ בְּטִרְדַּת הַפְּרָנְסָה. וְנִרְפִּים מִן הַתּוֹרָה וְעִבּוּדָה תַּמָּה. וְזְעִירֵי אָנוֹן שֶׁיְהִיוּ שׁוֹקֵדִים עַל דְּלִתֵי הַתּוֹרָה וְהָעִבּוּדָה כְּמוֹ הַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים. וְכֵל זֶה מַחֲמַת שֶׁהוּא סָמוּךְ אֶל הַסּוּף וְהַגְּמֵר, כִּי אָנוּ עֲתָה סָמוּכִים אֶל הַקֶּץ מְאֹד. וּבּוּדָאֵי לֹא יִתְמַהֲמַה עוֹד הַרְבֵּה לְבָא. וְכִשְׂיָבֵא מְשִׁיחַ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ יְהִיָּה גְּאֵלֶּה אַחֲרוֹנָה, גְּאֵלֶּה שְׁלֵמָה שֶׁאֵין אַחֲרֶיהָ גְּלוֹת. וְאִזְ יְהִיָּה נִגְמַר תַּקּוּן הָעוֹלָם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת בְּבְחִינַת טוֹב אַחֲרִית דְּבַר מִרְאשִׁיתוֹ, כִּי כֵּל הַגְּאֵלוֹת הָרַאשׁוֹנוֹת הֵיָּה אַחֲרֵיהֶם גְּלוֹת. וְעַכְשָׁו צָרִיכִים שְׂיָבֵא מְשִׁיחַ שֶׁיִּגְמַר הַתַּקּוּן בְּשִׁלְמוֹת שֶׁנָּשׁוּב אֶל ה' יִתְבָּרַךְ לְעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְכִרְתִּי אֶתְּם בְּרִית חֲדָשָׁה וְכוּ' לֹא כְּבְרִית אֲשֶׁר כְּרַתִּי וְכוּ'. אֲשֶׁר הֵם הַפְּרוּ אֶת בְּרִיתִי וְכוּ'. וְכִתִּיב, וְלֹא יִטְמְאוּ עוֹד בְּגִלוּלֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם וּבְכָל פְּשָׁעֵיהֶם

וכו' ונתתי את מקדשי בתוכם לעולם וכו'. ומחמת שעתה סמוך אל הקץ על-כן הוא מניח את עצמו לארפו ולרחבו למנע את ישראל מעבודתו. והכניס מחלקת גדול בעולם, על-כן צריכין עכשו להתחזק מאד מאד בעבודתו יתברך וכל אחד צריך להתחזק מאד לגמר מה שהתחיל בעבודתו יתברך:

ואם התחיל יגמר. ואם לא התחיל עדן יתחיל ויגמר:

אות יז

והעקר העצה הוא אמונה, כי כשמאמינים באמת בה' יתברך ובהשגחתו בפרטיות אין צריכין לדאג על פרנסה. וגם בודאי לא יפל משום דבר שבעולם, כי אדרבא, על-ידי הנפילה יתחזק יותר, כי למה נפל בדעתו הוא רק מחמת שיודע בעצמו שפגם איזה פגם או עבר חס ושלום, איזה עברה גמורה. אם כן בזה בעצמו ראוי שיתחזק את עצמו, כי מאחר שיודע על כל פנים שמקלקלין על-ידי עברה ופוגמין בעולמות עליונים. אם כן יש לו אמונה. וכשיש לו אמונה יש לו תקוה עדן לעולם כי כל מצותי אמונה, כי כל זמן שיש לו אמונה יש לו תקוה לעולם. וכמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה לאחד שנפל בדעתו מאד. ענה ואמר לו, אם אתה מאמין שיכולין לקלקל תאמין שיכולין לתקן. וכבר מבאר בדברינו אלפים פעמים שאין שום יאוש בעולם כלל. והעקר הוא האמונה כנ"ל, כי כשיש לו אמונה בהשגחתו יתברך בשלמות, שזהו בחינת רצוא ושוב, בחינת כלליות האחרית בראשית כנ"ל, על-ידי זה זוכה להגיע לאחרית טוב בבחינת פי אחרית לאיש שלום, כי על-ידי אמונה שלמה ידלג ויקפץ על כל המניעות וההסתות והפתויים והדחיות וחלישות הדעת שהיצר הרע וחילותיו רוצים להפילו כאלו אין לו עוד שום תקוה (עדן). כי על-ידי אמונה עוברים ומדלגים על הכל, כי הוא מאמין שה' יתברך ראשון ואחרון אלהי הראשונים והאחרונים. והוא יתברך בוחר בעבודת משה רבנו ועבודת האבות וכל הצדיקים הגדולים הנוראים. ואף-על-פי-כן הוא משתעשע ומקבל תענוג גם מעבודה קלה של הפחות שבפחותים שבאשראל. אפלו רשעים ובעלי עברות ופושעי ישראל כל זמן שישם ישראל נקרא עליהם, דהינו שיש להם אמונה. עדן הוא יתברך מקבל תענוג והתפארות מהם מכל תנועה קלה בעלמא שעושין לפעמים בתפלה או באיזה מצוה, כמבאר בכמה מקומות, כגון בהתורה "ויהי הם מריקים שקיהם" (בסימן יז לקוטי, חלק א) ובשאר מקומות. כי הצדיקים והגדולים במעלה נגד הרשעים והקטנים במעלה הם בבחינת ראשית ואחרית, כי הצדיקים הם בבחינת ריש כל דרגין והקטנים והרחוקים מה' יתברך על-ידי מעשיהם הרעים הם בבחינת סוף כל דרגין. וה' יתברך ראשון ואחרון

ומגיד מראשית אחרית ומיחד ומקשר סוף מעשה במחשבה תחלה. סוף כל דרגון בריש כל דרגון, שכל זה יכול לזכות אפלו הקל שבקלים והפחות שבפחותים על-ידי התחזקות האמונה בה' יתברך והשגחתו השלמה המגיע מראשית ועד אחרית. שעל-ידי זה נכלל האחרית בראשית כנ"ל. וזהו עקר בחינת התשובה בחינת ירידה תכלית העליה כשמגיע האדם חס ושלו, חס וחלילה, לתכלית הירידה על-ידי מעשיו הרעים. אף-על-פי-כן אם יתחזק גם שם בו יתברך. ויאמין בו יתברך באמונה שלמה שגם שם במקומו ממש נמצא ה' יתברך בבחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנד. וכמו שכתוב האלקי מקרב אני וכי ולא אלקי מרחק (ירמיה כג) אז כשיתחזק באמונה זאת על-ידי זה ממשיך השגחתו השלמה. בבחינת רצוא ושוב גם שם. ועל-ידי זה הוא כולל סוף כל דרגון שהוא המקום השפל והנמוך שגפול לשם. הוא כולל אותו בריש כל דרגון, בראשית המחשבה כנ"ל. ועל-ידי זה הוא מעלה כל הנשמות והניצוצות שנפלו לשם מכמה שנים. וכשנכלל מקום רחוק ונמוך כזה בה' יתברך. ממיא נכלליו כל שאר המדרגות שבאמצע בקדשתו יתברך. נמצא, שדיקא הרחוקים כשיתחזקו באמונה שלמה יזכו לתשובה בודאי. ועל ידם דיקא. יתתקנו כל העולמות על-ידי שנכלל אחרית וסוף ממש בראשית המחשבה. ועל-כן עקר אחרית הגאולה האחרונה באחרית הימים האלה תלוי בתשובה דיקא כפי שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי אין הדבר תלוי אלא בתשובה. וכמו שכתוב, ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב וכי כי על-ידי התשובה שזוכין הרחוקים דיקא על-ידי האמונה השלמה כנ"ל, על-ידי זה דיקא נכלל האחרית בראשית לעולם ועד, שזהו עקר בחינת שלמות הגאולה האחרונה כנ"ל. במהרה בימינו, אמן:

לעיל:

שיך

אות יח

ובשביל זה אסור לאכל שום תבואה קדם העמר. כי אנו צריכין להמשיך פרנסתנו ואכילותינו על-ידי אמונת ההשגחה לבד שהוא בחינת ראיה שעל-ידי זה נמשך השפע במדה בגבול ובזמן כנ"ל. שזה זוכין על-ידי הנפת העמר כנ"ל. אבל קדם העמר עדין נאחו בהשפע אחיזת הקלפות הנמשכין מרבי אור שיש להם אחיזה בהשפע על-ידי חטא אדם הראשון שפגם באמונה, כמבאר במקום אחר, שזהו בחינת בעצבון תאכלנה בזעת אפך תאכל לחם וכי. שכל זה הוא מחמת אחיזת הקלפות שמתגברין על-ידי הכפירות הבאין על-ידי בחינת רבוי אור על-ידי שרוצים לחקר בגדלתו יתברך כנ"ל. ועל-כן אין ישראל יכולים לאכל שום תבואה עד שמוציאין

אותה מאחיזת הקלפות שהם בחינת כפירות. ועל-כן אסור לאכל חדש עד שמקריבין העמר שאז מקשרין כל הששה קצוות לה' יתברך. ונמשך השגחה שלמה ברצוא ושוב בבחינת ראיה. שעל-ידי זה נעשה כלי בחינת גבול וזמן לקבל השפע בהדרגה ובמדה ונתבטל אחיזת הכפירות והקלפות מהשפע. ואז דיקא התר החדש, כי אז מקבלין השפע דרך הקדשה לבד. על-ידי שעושין כלים ומדה על-ידי הנפת העמר כנ"ל:

הלכות משא ומתן הלכה ה נתבאר בהלכות בית הכנסת הלכה ה אות ח:
והלכות משא ומתן הלכה ו נתבאר בהלכות בית הכנסת הלכה ו אות כד:

נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת א:

כשיבא לאכל פת שמברכין עליו המוציא יטל ידיו. (שלחן ערוך ארח חיים סימן קנח):

עין במאמר "וביזום הבפורים" סימן נו:

אות א

כי האכילה הוא חיי האדם. ועקר כח החיות שיש בתוך הדבר הנאכל הוא בחינת הדעת והשכל המלבש בו, כי בכל דבר יש בו חכמה. ועל-ידי זה יש לו כח להחיות את נפש האדם ובפרט אכילת איש הישראלי שהוא רק כדי להחיות את נפשו דקדשה, כמו שכתוב צדיק, אכל לשבע נפשו. נמצא שעל-ידי האכילה מקבלין חיות, הינו חכמה, ומחייין את הנפש. ועל-כן הוא בחינת המשכת חיים ואריכת ימים לתוך המלכות, כי הנפש הוא בחינת מלכות. ועל-כן עקר המזון הם חמשה מיני דגן, כי הם בחינת דעת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כל תינוק שטועם טעם דגן וכו'. וזה ה מיני דגן כנגד ה הדעת, כמו שכתב רבנו. ועל-כן הם מיזן זיני. כי עקר המזון והשביעה הוא מהדעת כנ"ל. ומחמת חשיבותם זאת קבעו להם ברכה בפני עצמם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל-כן תקנו לברך המוציא בה דיקא בחינת ה הדעת הנ"ל. ואפלו על חמשה מיני דגן אין

מְבָרְכִין הַמוֹצֵיא כִּי אִם עַל מַה שֶּׁנִּקְרָא לֶחֶם דִּיקָא, אָבֵל עַל שְׂאֵר מַאֲכָלִים שְׁעוֹשִׂין מֵהֶם כְּגוֹן פֶּת הַבָּאָה בְּפִיסָנִין וְשְׂאֵר מִיָּנִין אִין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם הַמוֹצֵיא, כִּי לֶחֶם הוּא בְּחִינַת דַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת 'לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם' שֶׁפֶתַב שָׁם רַבֵּנוּ. וְכִמוּ שֶׁפֶתַב, לָכוּ לֶחֶמוּ בְּלַחְמֵי. וְעַקֵּר הַלֶּחֶם הוּא מַה שֶּׁנִּקְרָא לֶחֶם לְעִנְיָן מַצָּה, דְּהֵינּוּ שְׂיָכוּל לָבוֹא לְיַדֵי חֲמוּץ. כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא ה"מִגֵּן אֲבָרְהָם" שָׁם, כִּי עַקֵּר הַדַּעַת הוּא לֶחֶם שֶׁל מַצָּה בְּחִינַת עֲגָה שֶׁהוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם וְכוּ', עִין שָׁם. וּמַצָּה אִין נִקְרָא כִּי אִם כְּשִׂיכוּל לָבוֹא לְיַדֵי חֲמוּץ אִם יִהְיוּ מִשְׁהִין אוֹתָהּ, דְּהֵינּוּ כְּשֶׁנְּלוּשָׁה עִם מַיִם :

כִּי זֶה כָּלֵל שֶׁהִסְטֵרָא אַחֲרָא כְּרוּדְ אַחַר הַקִּדְשָׁה וּבְכָל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִדְשָׁה יִתְרָה שָׁם נִמְצְאוּ הַסְטֵרָא אַחֲרָא לְבִקֵּשׁ מְקוֹם לִינֵק שָׁם. וְעַל-כֵּן בְּמְקוֹם שֶׁרוֹאִין הַתְּגַבְּרוֹת הַסְטֵרָא אַחֲרָא יוֹדְעִים שֶׁבּוֹדָאֵי בְּמְקוֹם הַזֶּה יֵשׁ קִדְשָׁה גְדוֹלָה. וְעַל-כֵּן אִין יוֹצְאִין יְדֵי חוֹבֵת מַצָּה כִּי אִם כְּשִׂיכוּל לָבוֹא לְיַדֵי חֲמוּץ, כִּי אִז דִּיקָא הוּא הַלֶּחֶם שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת מַצָּה. וְעַל-כֵּן אִם לֹא הָיוּ נִזְהָרִים לְשִׁמְרוֹ הַיֵּטֵב בּוֹדָאֵי יָבֵא לְיַדֵי חֲמוּץ שֶׁהוּא סְטֵרָא דְמוֹתָא, כִּי הִיא נִמְצְאוּת בְּמְקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁם קִדְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת, כִּי עַקֵּר הַקִּדְשָׁה הוּא הַדַּעַת. וְהַעֲקֵר תְּלוּי כְּשֶׁהֶעֱסָה נְלוּשָׁה עִם מַיִם שֶׁהִם בְּחִינַת חֲסָדִים שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת, וְאִז נִקְרָא לֶחֶם בְּחִינַת לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם בְּחִינַת דַּעַת, בְּחִינַת מַצָּה. וְאִז יָכוּל לָבוֹא לְיַדֵי חֲמוּץ כְּנ"ל. וְגַם שִׁיחִיָּה דְּוִקָא מִחֲמֹשֶׁה מִיָּנִי דָּגָן שֶׁהִם בְּחִינַת דַּעַת כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן אִין יוֹצְאִין יְדֵי חוֹבֵת מַצָּה כִּי אִם בְּחֲמֹשֶׁה מִיָּנִי דָּגָן. וְעַל-כֵּן אִין מְבָרְכִין הַמוֹצֵיא כִּי אִם עַל לֶחֶם כְּזֶה שֶׁרְאוּי לְהִיּוֹת מַצָּה, כִּי אִז הוּא בְּחִינַת דַּעַת כְּנ"ל. וְאִף שְׂאֵנוּ אוֹכְלִין בְּכָל הַשָּׁנָה חֲמֵץ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מֵאַחַר שֶׁהָיָה רְאוּי לְהִיּוֹת מַצָּה וְנִקְרָא לֶחֶם. נִמְצָא, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הַתְּלַבְּשׁוֹת דְּקִדְשָׁה, הֵינּוּ דַּעַת, רַק שֶׁהַדַּעַת הוּא בְּבְחִינַת הַסְטֵרָה, הֵינּוּ שְׁנֵת חֲמֵץ, כִּי חֲמֵץ הוּא סְטֵרָא דְמוֹתָא הַפָּדֵי חַיִּים וְאַרְיֵכַת יָמִים, הֵינּוּ בְּחִינַת הַסְטֵרַת הַדַּעַת, וְעַל-כֵּן אִנּוּ יָכוּלִים לְאָכְלוּ, כִּי יֵשׁ לָנוּ כַּח לְגִלוּת הַהַסְטֵרָה וְלַחֲזִירָה לְדַעַת עַל-יְדֵי שֶׁכָּבֵר זְכִינוּ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה שֶׁעַל יְדֵי מְגַלִּין הַהַסְטֵרָה, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם. וּבִפְרָט שְׂאֵפְלוּ אֲכִילְתָּנוּ בְּעֶצְמוֹ הוּא עַל-פִּי הַתּוֹרָה. וְיֵשׁ בָּהּ כְּמָה דִּינִים וְכְמָה בְּרָכוֹת שֶׁעַל יְדֵיהֶם אִנּוּ מְגַלִּין הַהַסְטֵרָה וְכִמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְהַלְוֵן. וְעַל-כֵּן חָשִׁיב דְּוִקָא לֶחֶם חֲמֵץ יוֹתֵר מִמִּינִים שְׂאֵינִם נִתְחַמְצִים, כִּי אִין שָׁם הַתְּלַבְּשׁוֹת הַדַּעַת כָּל כָּד. וּמְחַמֵּת זֶה אִין בָּאִים לְיַדֵי חֲמוּץ כְּנ"ל, כִּי אִין הַסְטֵרָא אַחֲרָא מִתְּגַבְּרַת שָׁם כָּל כָּד כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן כְּשִׂיחִיָּה יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הִכְרָחוּ לְאָכֵל מַצָּה דִּיקָא, כִּי אִז לֹא הָיָה לָהֶם קַבְלַת הַתּוֹרָה עֲדִין. וְעַל-כֵּן הִכְרָחוּ לְצַאֵת בְּמִנוּסָה, כִּי הָיְתָה עֲדִין רְשׁוֹת 'פְּרָעָה' עֲלֵיהֶם שֶׁהוּא בְּחִינַת הַהַסְטֵרָה. כִּי הוּא אוֹתִיּוֹת הָעֵרֶף וְלֹא הָיָה לָהֶם כַּח לְשִׁבֵר וּלְבַטֵּל בְּחִינַת הַהַסְטֵרָה מֵאַחַר שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם הַתּוֹרָה. וְכִמוֹ שֶׁאִיתָא בְּתַקוּנֵי זֶהר שֶׁמְחַמֵּת זֶה הִכְרָחוּ לְצַאֵת בְּמִנוּסָה, עִין שָׁם. וְעַל-כֵּן הִכְרָחוּ לְאָכֵל דִּיקָא מַצָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶצֶם הַקִּדְשָׁה קִדְּם הַתְּלַבְּשׁוֹתָהּ בְּסְטֵרָא אַחֲרָא בְּבְחִינַת הַסְטֵרָה. כִּי הִי יִתְבָּרֵךְ הַעֲלָה אִז אֵת יִשְׂרָאֵל לְמַעֲלָה מִמִּדְרָגָתָם בְּעֲלִיָּה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי לֹא הָיָה אֶפְשֵׁר בְּעִנְיָן אַחֲרֵי כֵּן מְבֹבָא, כִּי מַצָּה הוּא בְּחִינַת דַּעַת גְּדוֹל וְקִדְשָׁה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי הִיא בְּחִינַת מַחֲלֶקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱלוֹ וְאֱלוֹ דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, שֶׁהוּא בְּחִינַת דְּרָכֵי הִי שֶׁהוּא מְדַרְגָּה גְדוֹלָה מְאֹד מְאֹד,

אבל חמץ שהיא בחינת התלבשות הקדשה בסטרא אחרא, דהינו שנתחמץ העסה שהיתה ראויה להיות מצה כנ"ל. והוא בחינת הסתרה, לא היו יכלים לאכל כנ"ל, כי לא היה להם כח לבטל ההסתרה כנ"ל, אבל אחר-כך פשרדפו מצרים אחריהם ובתחלה באמת היה קשה לפני הקדוש-ברוך-הוא קריעת ים-סוף שהיא מפלת פרעה שהוא בחינת בטול ההסתרה ולזכות לדעת, כי לא היתה להם אז התורה ולא היה להם כח לזה כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שאמר השר של ים, מה נשתנה אלו מאלו? דהינו מאחר שאין להם תורה כנ"ל. ואחר-כך פשנשברו ונטבעו בים על-פי חסדי ה' בזכות אבות. ואז נשבר כח פרעה שהיא הסתרה, אז התר החמץ. ועל-כן אחר שביעי של פסח מתר החמץ וכנ"ל. וזה פרוש, ויאפו בני ישראל את הבצק עגת מצות. כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה. הינו שבהכרח הכרחו לאכל מצה ולא חמץ כי גרשו ממצרים. 'כי גרשו דיקא, דהינו שהכרחו לצאת בחפזון ובמנוסה, כי לא יכלו להתמהמה, פמובא בספרים, שאם היו שוהין קצת שם היו נשארו שקועין בנון שערי טמאה חס ושלום, ומחמת שהיה עדין כח להסתרה שהוא בחינת פרעה, רק שברחו משם בחפזון גדול על-כן לא היו רשאים לאכל חמץ כי אם מצה כנ"ל. שהוא בחינת מה שהעלם ה' יתברך עליה גדולה מהפך אל הפך, מנון שערי טמאה לנון שערי קדשה, כי מצה הוא בחינת דעת עליון, בחינת שער הנון כנראה מהמאמר הנ"ל:

אות ב

ועל-כן פשרוצין לאכל לחם הנ"ל צריכין נטילת ידים כדי לזכך ולטהר את הידים על-ידי מימי החסד שהם בחינת דעת כדי שנוכל לשאת אותם בבחינת כי אשא אל שמים ידי. ועל-כן צריך להגביה את ידיו כדי לזכות על-ידי זה ללחם מן השמים בחינת דעת, בחינת מחלקת לשם שמים שאי אפשר לזכות לזה כי אם על-ידי טהרת הידים. ועל-כן צריך להרהר בתשובה קדם האכילה. זה בחינת אנהה שעל-ידי זה זוכין לטהר את הידים, כמו שמבאר שם. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שמפני שהידיים עסקניות צריכין נטילה, כי כן נתבאר גם-כן שם שמחמת שהידיים עסקניות, על-כן מתגבר שם העצבות רוח ביותר בחינת עצבון ידים. ועל-כן צריכין לזכך ולטהר אותם. ועל-כן אפלו פשאינו אוכל בידינו צריך נטילת ידים. ולהפך המאכיל אינו צריך נטילת ידים, כי העקר תלוי בהאוכל דוקא שהוא צריך לטהר את הידים כדי לזכות שיהיה אכילתו בבחינת דעת, בחינת לחם מן השמים כנ"ל. ועל-כן צריך דוקא כלי מחזיק רביעית ועל-ידי מים דוקא, כי כלי מחזיק רביעית הוא בחינת מלכות שהוא בחינת הפלי והוא בחינת ד שהוא בחינת רביעית. וכשנתמלאת עם

מימי החסדים שהם בחינת דעת, שהוא בחינת ה כנ"ל, אז נעשית מהד ה בחינת רביעית ההין, כמו שכתב רבנו במקום אחר (בסימן מט לקוטי חלק א'). ועל-כן צריך פח גברא דוקא, כי צריך להמשיך דוקא אריכת ימים לתוך המלכות, כי המלכות לית לה מגרמה כלום, על-כן צריך דוקא להמשיך לתוכה חיים וכו'. ועל-כן צריך דיקא שיבואו הפנים מלח אדם כדי שימשיך החיים כנ"ל, כי אי אפשר שיהיה נמשך מעצמו, כי לית לה מגרמה כלום כי על-ידי נטילת ידים נמשך אריכת ימים לתוך המלכות כנ"ל. כי על-ידי נטילת ידים זוכין ללחם שהוא בחינת דעת והוא חיי הנפש שהוא בחינת מלכות כנ"ל. ועל-כן נקרא המלכות על שם השלחן בחינת שלחן מלכים. כי על-ידי האכילה כנ"ל נשלים בחינת המלכות כנ"ל:

אות ג

ועל-כן צריך לעסק בתורה על השלחן, כי עקר המשכת החיים הוא על ידי עסק התורה כמו שמבאר שם. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל שלחן שלא אמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו מזבחי מתים, כי הוא הפך חיים ואריכת ימים שנמשך על-ידי עסק התורה כנ"ל והוא בחינת עבודה זרה הפך שלמות המלכות שהוא בחינת אמונה. אבל שלחן שאמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו משלחנו של מקום, כי על-ידי התורה קורין אותו יתברך. נמצא שהוא יתברך נמצא שם על השלחן. וזה שהביא ראיה מפסוק זה 'וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'.' 'לפני ה' דיקא כי ה' יתברך שם כנ"ל הפך הסתרת פני ה' חס ושלוש. וזה פרוש אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו. כי על-ידי האכילה כנ"ל הוא שלמות המלכות שהוא בחינת מלכך בן חורים כמו שמבאר שם. ועל-כן זמן סעדת תלמיד חכם בתחלת שעה ששית, דהינו אחר חמש שעות שעסקו בהם בתורה ותפלה ועל-ידי זה זוכין לדעת שהוא בחינת ה כנ"ל. ואז יכולין לאכל סעדת תלמיד חכם שהוא שלמות הדעת כנ"ל ושלמות המלכות כנ"ל. ועל-כן למדו רבותינו זכרונם לברכה זמן סעדת תלמיד חכם מפסוק אשריך ארץ הנ"ל. וכן כתב רבנו גרו יאיר במקום אחר (בסימן יז) שאכילה בכשרות הוא שלמות הדעת:

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה (סוֹטָה ד) כָּל הַמְזַלְזֵל בְּנִטְיַלַת יָדַיִם נֶעְקָר מִן הָעוֹלָם וּבָא לְיַדַי עֲנִיּוֹת. כִּי נִטְיַלַת יָדַיִם הוּא בְּחִינַת אֲרִיכַת יָמִים כְּנִ"ל. וְעַל-יָדַי זֶה זֹכֵין לְפִרְנָסָה, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם. וְעַל-כֵּן יֵשׁ עֶשְׂרֵת תְּבוּת בְּבִרְכַת הַמוֹצֵיא. וְגַם צָרִיךְ לְאַחֲזֵה הַפֶּת בְּעֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת כְּדִי לְהַשְׁלִים בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת שֶׁכְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר, בְּחִינַת שְׁרֵי עֲשָׂרוֹת וְכוּי כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן גְּדוּל הַמְּסַבִּין בּוֹצֵעַ, כִּי הַגְּדוּל הוּא בְּחִינַת מְלָכוֹת. וְעַל-כֵּן הוּא בּוֹצֵעַ אֶת הַלֶּחֶם כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ חַיִּים וְאֲרִיכַת יָמִים לְתוֹךְ הַמְּלָכוֹת כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן אֵין הַבּוֹצֵעַ רָשָׁאי לְבַצֵּעַ עַד שֶׁיִּכְלֶה אָמֵן מִפִּי רַב הָעוֹנִים, כִּי עַל-יָדַי הַבִּרְכָה מְעַלִּין אֶת הַחַיּוֹת דִּקְדוּשָׁה הַמְּלַבֵּשׁ שָׁם שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדַּעַת כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַד שֶׁיִּכְלֶה אָמֵן מִפִּיהֶם שֶׁהוּא בְּמִקּוֹם בִּרְכָה שְׁלֵהֶם. וְאִזּוּ יֵשׁ לוֹ כַּח לְהַמְשִׁיךְ דַּעַת עַל-יָדַי אֲכִילָתוֹ כְּנִ"ל:

נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת ב:

כִּי אֵיתָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ גְרוּ וְאִיר, סִימָן מִד עֲנִין מְחַאֵת כִּף שֶׁהוּא כְּדִי לְזַכֵּךְ הָאֵוִיר בְּבְחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יָדַי כַּח פְּרָקִין דִּי יָדַיִם שֶׁעַל יָדָם נִתְעוֹרֵר כַּח מְעַשְׂיו שֶׁעֵקֶר קְדוּשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יָדַי זֶה, עֵין שָׁם. וּבְזֶה נִצּוּלִין מִמְּחֻשְׁבוֹת הַמְּבַלְבְּלוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מְבוּל, בְּחִינַת בְּלִבּוּל. וְעַל-יָדַי שֶׁמְמַשְׁיכִין קְדוּשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִצּוּלִין מִבְּחִינַת מְבוּל. כִּי בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה מְבוּל, עֵין שָׁם הֵיטֵב:

וְזֶה בְּחִינַת נְטִילַת יָדַיִם קֹדֶם הָאֲכִילָה, כִּי אֲכִילָה וְתַפְלָה הֵם בְּחִינַת אַחַת, הֵינּוּ בְּחִינַת בְּרוּרִים שֶׁנֶּעֱשֶׂה עַל-יָדַי תַּפְלָה וְאֲכִילָה כְּמוּבָא. וְעַל-כֵּן עֵקֶר קְדוּשַׁת הָאֲכִילָה הוּא רַק בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ כָּל הַשְּׁפַע, כִּי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת אֶמוּנָה. וְכָל הַבְּרוּרִים נֶעֱשִׂין עַל-יָדַי אֶמוּנָה, כְּמוּבָא וְכִמוֹ שֶׁכְּתַב רַבֵּנוּ (בְּמֵאמֶר "וַיִּסַּב" סִימָן סב) שֶׁבְרוּר הַמְּאֲכִלִים הֵם עַל-יָדַי אֶמוּנָה בְּבְחִינַת וְרַעָה אֶמוּנָה. וְזֶה נֶעֱשֶׂה עַל-יָדַי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּבְחִינַת שְׁכּוֹן אֶרֶץ וְרַעָה אֶמוּנָה. שֶׁשָּׁם נִזְוָנִין מֵאֶמוּנָה שֶׁעַל יָדָהּ כָּל הַבְּרוּרִים. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְרַאוֹת לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁפַע שֶׁל הָאֲכִילָה מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְשִׁיחָהּ אֲכִילָתוֹ כְּאֵלוֹ אוֹכֵל בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְלִזְהָ צָרִיכִין לְחַבֵּר הַיָּדַיִם לְעוֹרֵר כַּח פְּרָקִין שֶׁעַל יָדָם נִתְעוֹרֵר כַּח מְעַשְׂיו כְּדִי מְעַשְׂיו כְּדִי שִׁיחָהּ נֶעֱשֶׂה כְּאֵן בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל לְעֲנִין תַּפְלָה כְּדִי שִׁיחָהּ נֶעֱשֶׂה הַבְּרוּר כְּרָאוּי. וּבְזֶה יִתְתַקֵּן בְּחִינַת פָּגַם הַמְּבוּל שֶׁנִּתְתַקֵּן עַל-יָדַי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל, כִּי הָאֲכִילָה בְּקְדוּשָׁה הוּא תַקּוּן פָּגַם הַמְּבוּל שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲטָא אָדָם הָרָאוּשׁוֹן שֶׁעַל יָדוֹ נִתְעַרַב טוֹב בְּרַע וְזֶה הָיָה בְּעֲצָמוֹ חֲטָא דוֹר הַמְּבוּל כִּי הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דַּרְכּוֹ וְכוּי. וְעַל-יָדַי

זֶה נִתְעַרְב טוֹב וְרַע כְּמוֹבָא. וְצָרִיד לְבַרֵּר בְּכָל יוֹם. וְעַקֵּר הַבְּרוּר עַל-יְדֵי תַפְלָה וְאֲכִילָה. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין שְׁיִהְיֶה הַתַּפְלָה בְּבַחֲיַנַּת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׂאִין שֶׁם פֶּגֶם הַמְּבוּל כִּי לֹא הָיָה שֶׁם מְבוּל כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן שֶׁם מִתְקַנֵּין פֶּגֶם מְבוּל עַל-יְדֵי הַבְּרוּרִים שְׁמַבְרִירִין עַל-יְדֵי הַתַּפְלָה. וְכֵן הָאֲכִילָה שֶׁהוּא גַם-כֵּן בְּרוּרִים צָרִיד לִהְיוֹת גַם-כֵּן בְּבַחֲיַנַּת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְתַקֵּן פֶּגֶם הַמְּבוּל כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין נְטִילַת יְדַיִם כְּדֵי שְׂיֻכַּל לְשֵׂאת יְדָיו בְּבַחֲיַנַּת 'שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ' שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְעוֹרֵר כַּח מַעֲשֵׂיו עַל-יְדֵי כַח פְּרָקִין שֶׁהוּא בַּחֲיַנַּת קֹדֶשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל. כִּי אִי אֶפְשָׁר לְשֵׂאת וּלְחַבֵּר הַיְדַיִם בְּלִי נְטִילָה מִקֹּדֶם. כִּי יְדַיִם עֲסֻקָּנוֹת הֵן. וְעַקֵּר אַחֲזִיזוֹת הַסֵּטְרָא אַחֲרָא בְּשִׁפּוּלֵי אֲצַבְעוֹת, כְּמוֹבָא, בְּפֶרֶט פֶּגֶם הַמְּבוּל הַנִּ"ל שְׁעַקֵּר פֶּגֶם הַזֶּה נוֹגַע בְּיְדַיִם דִּיקָא בְּבַחֲיַנַּת יְדֵיכֶם דְּמִים מְלָאוּ. וְכָל זָמַן שְׂאִין מְקַדְּשִׁין וּמְטַהֲרִין הַיְדַיִם מִפֶּגֶם הַנִּ"ל אִי אֶפְשָׁר לְהַרְיֵם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב, וּבְפֶרֶשְׁכֶם כְּפִיכֶם אֲעֵלִים עֵינֵי וְכוּ' יְדֵיכֶם דְּמִים מְלָאוּ. כִּי צָרִיד לְשֵׂאת הַיְדַיִם בְּקֹדֶשׁ בְּבַחֲיַנַּת שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ כְּמוֹבָא. שְׂאֵז עַל-יְדֵי קֹדֶשׁ כַּח פְּרָקִין דְּיְדַיִם נִתְעוֹרֵר קֹדֶשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל מִבַּחֲיַנַּת כַּח מַעֲשֵׂיו כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן מְטַהֲרִין הַיְדַיִם עַל-יְדֵי מִים טְהוּרִים שֶׁל נְטִילָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה מַעֲבִירִין מִן הַיְדַיִם בַּחֲיַנַּת מִים הַזְּדוּנִים מִי הַמְּבוּל שְׂאֲחִיזְתֶם בְּיְדַיִם כְּנִ"ל. וְאֵז יָכוֹל לְשֵׂאת אוֹתָם וּלְחַבֵּרָם בְּקֹדֶשׁ. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְעוֹרֵר קֹדֶשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא הַפֶּגֶם הַמְּבוּל. וְאֵז יָכוֹלִין לֶאֱכֹל בְּקֹדֶשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְבַרֵּר עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה. לְתַקֵּן פֶּגֶם וְעַרְבוּב שְׁנַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי פֶגֶם דוֹר הַמְּבוּל כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין כְּלִי שְׁלֵם לְנְטִילָה רָמֵז עַל תַּקּוּן שְׁבִירַת כְּלִים שְׁנַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי עוֹוֹן זֶה כְּמוֹבָא. וְעַכְשָׁו נִתְתַּקֵּן. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין כְּלִי שְׁלֵם כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן הַמִּים עֲלוּלִין לְקַבֵּל טְמֵאָה בְּשַׁעַת נְטִילָה, כִּי מַחֲמַת שְׁשֶׁם בְּהַיְדַיִם עַקֵּר אַחֲזִיזְתֶם עַל-כֵּן יָכוֹלִים חֵס וְשְׁלוֹם, לִפְגֵּם וּלְטֵמָא הַמִּים בְּעַצְמָם כְּמוֹ שְׁהִיָּה בְּמְבוּל שְׁבַתְחַלָּה הָיוּ גִשְׁמֵי נְדָבָה. וְאַחֲרֵי כֵן נִתְהַפְּכוּ לְמְבוּל עַל-יְדֵי פֶגֶם שְׁלָהֶם. וְעַל-כֵּן צָרִיכִים מִים שְׁנֵיִים וְכוּ'. כְּדֵי לְטַהֵר הַמִּים שְׁעַל הַיְדַיִם, כִּי מִי הַמְּבוּל נִסְתַּלְקִין עַל-יְדֵי מִים טְהוּרִים, כִּי עַקֵּר תַּקּוּן וְטַהֲרַת עוֹוֹן זֶה עַל-יְדֵי מִים טְהוּרִים, דְּהֵינּוּ מְקוּהָ כְּמוֹבָא. וְכֵן נְטִילַת יְדַיִם הוּא גַם-כֵּן טַהֲרָה מִמֶּשׁ כְּמוֹ טְבִילַת מְקוּהָ וּבְכַמָּה דִּינִים הֵם שְׁוִים הַנְטִילָה וְהַטְבִּילָה, כִּי הֵם בְּאִים לְתַקֵּן פֶּגֶם הַמְּבוּל שְׁתַּקּוּנוֹ עַל-יְדֵי טַהֲרָה וְטְבִילָה, שְׁזָהוּ בְּעַצְמוֹ בַּחֲיַנַּת נְטִילַת יְדַיִם שְׁדִינוּ בְּרַבִּיעִית דִּיקָא שֶׁהוּא שְׁעוֹר מְקוּהָ מִן הַתּוֹרָה כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא:

נטילת ידיים לסעודה ובציעת הפת ג:

עַל-פִּי הַמַּאֲמָר "וַיְהִי מִקָּח, כִּי מְרַחֲמִים יְנַהֲגִים" בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא. סִימָן ז', עֵין שֶׁם. מֵה שְׁכַתּוֹב שֶׁם שְׁעַל-יְדֵי כְּלָלוֹת בְּוֹ וְתַלְמִיד בְּוֹ זוֹכֶה לְהֶאֱרַת הַרְצוֹן

אות א

וְזֶה בְּחִינַת נְטִילַת יָדַי לְסַעֲדָהּ. כְּדֵי שֶׁתְּהִיָּה הָאֲכִילָה בְּבַחֲיַנַּת אֲכִילָה דְקִדְשָׁה שֶׁמִּתְגַּלֶּה בְּשַׁעַת אֲכִילָה הָאֶרֶת הָרָצוֹן שֶׁזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי שְׁנַמְשַׁכְת הַפְּרָנְסָה מִבְּחִינַת הַיָּדַיִם שֶׁיֵּשׁ בָּיָם הַחֲכָמָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן זֹכֵיִן לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת אֲכִילָה דִּיקָא, עֵינִן שֶׁם בְּמֵאֲמַר הַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת נְטִילַת יָדַיִם קִדְּם הָאֲכִילָה, כִּי עַל-יְדֵי שְׁנוּטְלִין הַיָּדַיִם וּמִטְהַרִּין אוֹתָם בְּמַיִם עַל-יְדֵי זֶה מִמְּשִׁיכִין עֲלֵיהֶם הָאֶרֶת הָרָצוֹן מִיָּם הַחֲכָמָה וְאִז נִכְלְלִין הַיָּדַיִם בְּתוֹךְ בְּחִינַת מֵי הַיָּם, כִּי רְבִיעִית מֵיָם הוּא בְּחִינַת מְקוּהָ, כְּמוֹבָא בְּפוֹסְקִים שֶׁמִּדְּאוּרֵיִתָּא רְבִיעִית מְטַהֵר בְּמְקוּהָ. וּמְקוּהָ הוּא בְּחִינַת יָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְלִמְקוּהָ הַמַּיִם קָרָא יָמַיִם. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַרְבִּיעִית מֵיָם שֶׁמִּטְהַרִּים בָּהֶם הַיָּדַיִם עַל-יְדֵי זֶה נִכְלְלִין הַיָּדַיִם בְּתוֹךְ בְּחִינַת הַיָּם, הֵינּוּ בְּבַחֲיַנַּת יָם הַחֲכָמָה. וְאִזֵּי עֵקֶר הָאֲכִילָה וְהַפְּרָנְסָה נִמְשַׁכְת מִיָּדַיִם אֱלוֹ, כִּי עֵקֶר הַפְּרָנְסָה נִמְשַׁכְת מִן הַיָּדַיִם שֶׁיֵּשׁ בָּיָם הַחֲכָמָה כְּנִי"ל. וְאִזֵּי כְּשֶׁזֹּכֵיִן לְקַבֵּל הָאֲכִילָה מִשָּׁם. אִזֵּי נִמְשַׁךְ וְנִתְגַּלֶּה הָאֶרֶת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה שֶׁזֶה עֵקֶר קִדְשַׁת הָאֲכִילָה. וְזֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית לְזִכּוֹת לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן הַנִּי"ל, כִּי יָם הַחֲכָמָה הַנִּי"ל שֶׁשָּׁם מְאִירִין הַמְּקִיפִין הַנִּי"ל שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֶרֶת בֵּן, וְתִלְמִיד זֶה בְּחִינַת הָאֶרֶת הַדְּעַת שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁהוּא הָאִיר הַדְּעַת הַזֶּה, כְּמוֹבָן שֶׁם בְּמֵאֲמַר הַנִּי"ל. וְעֵקֶר הַדְּעַת הוּא לְהַצִּיל וְלִשְׁמֹר וּלְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבָרוֹת חֶסֶד וְשְׁלוֹם, שֶׁזֶה עֵקֶר הַרְחֻמְנוּת עַל יִשְׂרָאֵל-עִם קְדוּשַׁת לְמֵי שִׁיּוּדֵעַ מֵהֵיכָן יִשְׂרָאֵל הֵם לְקוֹחִים אִידֵי הֵם רְחוּקִים לְגַמְרֵי מַעֲוֹנוֹת רְחֻמְנָא לְצִלְוֵן וְכוּ', עֵינִן שָׁם. וּמֵי שֶׁזֹּכֵה לְהָאִיר הַדְּעַת בְּיִשְׂרָאֵל וּלְשִׁמְרָם וּלְהַצִּילֵם מִכָּל חֵטָא וְעוֹוֹן. עַל-יְדֵי זֶה מְאִירִין בְּחִינַת הַמְּקִיפִין הַנִּי"ל בְּחִינַת יָם הַחֲכָמָה הַנִּי"ל אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשַׁךְ פְּרָנְסָה מֵהַיָּדַיִם שֶׁיֵּשׁ בָּיָם הַנִּי"ל, וְעַל-יְדֵי זֶה זֹכֵיִן לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה. נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר הָאֶרֶת הָרָצוֹן נִמְשַׁךְ עַל-יְדֵי שְׁמִירָה מַעֲוֹנוֹת שְׁנַמְשַׁךְ עַל-יְדֵי הַדְּעַת הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה כְּנִי"ל. וְכָל הַמַּעֲוֹנוֹת חֶסֶד וְשְׁלוֹם, עֵקֶר פְּגָמָם הוּא בְּבַחֲיַנַּת יָדַיִם, כְּמוֹבָן בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה בְּמְקוֹם אַחַר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה, וְאִי אֵתָה בָּא לִידֵי עֲבָרָה, לִידֵי 'עֲבָרָה' דִּיקָא. וְזֶה בְּחִינַת עֲצָבוֹן יָדַיִם הַנִּי"ל בְּדוֹר הַמְּבּוּל שֶׁמֶרְדּוֹ בְּמְקוֹם. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעֲצָבוֹן יָדֵינוּ וְכוּ'. כִּי עֵקֶר הַפְּגָם שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲצָבוֹת בְּחִינַת וְיִתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ הוּא נוֹגַע בְּיָדַיִם דִּיקָא, כְּמוֹבָן בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ עַל פְּסוּק וּמִעֲצָבוֹן יָדֵינוּ הַנִּי"ל. הַמּוֹבָא בְּמֵאֲמַר "וּבִיּוֹם הַבְּכוּרִים" סִימָן נו, עֵינִן שָׁם. כִּי עֵקֶר פְּגָם כָּל הָעֲבָרוֹת נוֹגַע בְּיָדַיִם שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלָיוֹת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה. כְּלָל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַגָּדוֹל קִדְּם הַסְּתֵלְקוּתוֹ

שְׁהָרִים שְׁנֵי יָדָיו וְאָמַר, וַיִּלְתְּרִין תּוֹרוֹת דְּאֵתְאֲבִידוֹ מֵעֲלָמָא. וַיְכַמּוּ שְׁכֶתוֹב,
אִף יָדֵי יִסְדָּה אַרְצָא וַיִּמְיֵי טַפְחָה שְׁמַיִם. כִּי בְּאוֹרֵיתָא בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
עֲלָמָא שְׁהוּא בְּחִינַת שְׁתֵּי הַיָּדִים. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַפְּגָם חֶסֶד וְשְׁלוֹם, מְגִיעַ
בְּהַיָּדִים. וְאִזֵּי הַיָּדִים בְּבְחִינַת וַיְדִי מִשָּׁה כְּבִדִים, כִּי מִשָּׁה הוּא הַדְּעַת
שְׁמַאִיר בְּיִשְׂרָאֵל לְשִׁמְרָם וּלְהַצִּילָם מִיַּד עֲבָרָה. וּמִי שְׁנַכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת
וּמִסְלַק הַדְּעַת מִמֶּנּוּ חֶסֶד וְשְׁלוֹם וְעוֹשֶׂה אֵיזָה חֲטָא וְעוּוֹן. אִזֵּי מְגִיעַ הַפְּגָם
לְמִשָּׁה שְׁהוּא כְּלָלִיּוֹת הַתּוֹרָה וְעֵקֶר הַפְּגָם בְּיָדִים כְּנִ"ל בְּבְחִינַת וַיְדִי מִשָּׁה
כְּבִדִים. וַיְדִי דִיקָא כְּנִ"ל. וְזֹאת שְׁנַאֲמַר, וְשִׁמְרֵן יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע. 'שִׁמְרֵן
יָדוֹ
דִיקָא:

אות ב

נִמְצָא שְׁעֵקֶר הַפְּגָם בְּיָדִים. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְשַׁאֵת הַיָּדִים אֶל הַפֶּחַ שְׁהוּא
הַדְּעַת בְּבְחִינַת שְׁאוֹן יָדֵיכֶם קִדְשׁ וּבְרָכוֹ וְכוּ'. כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ הָאֶרֶת קִדְשׁת
הַדְּעַת שְׁהוּא בְּחִינַת מִשָּׁה, עַל הַיָּדִים דִּיקָא כְּדִי לְהַנְצִיל עַל-יָדֵי זֶה מִיַּד
עֲבָרָה, כִּי כָּל הַחֲטָאִים תְּלוּיִים בְּיָדִים דִּיקָא כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת נְטִילַת יָדִים
כְּדִי לְטַהֵר אֶת הַיָּדִים דִּיקָא עַל-יָדֵי מִימֵי הַדְּעַת שְׁהֵם בְּחִינַת יָם הַחֲכָמָה
כְּנִ"ל שְׁזֶה הַדְּעַת מְצִיל וּמְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל הָעוֹנוֹת כְּנִ"ל. וְזֶה עוֹשִׂין
קִדְשׁ הָאֲכִילָה דִּיקָא כְּדִי שְׁתַּהֲיֶה הָאֲכִילָה בְּבְחִינַת הָאֶרֶת הָרְצוֹן כְּנִ"ל:

אות ג

וּמִי שְׁמִזְלִזֵל חֶסֶד וְשְׁלוֹם, בְּנְטִילַת יָדִים וְאוֹכֵל בְּלֹא נְטִילָה, הוּא בְּחִינַת פְּגָם
אֲכִילַת עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרָע שְׁכוֹלֵל כָּל הָעוֹנוֹת שְׁבִתּוֹרָה, כִּי עֵקֶר פְּגָם אֲכִילַת
עֵץ הַדְּעַת הוּא בְּבְחִינַת יָדִים, בְּבְחִינַת וַתִּקַּח מִפְּרִי וַתֹּאכַל וְכוּ'. וְעֵקֶר
הַפְּגָם שְׁאֲכָלוּ מֵאֲכָל שְׁאִין מֵאִיר בּוֹ הָאֶרֶת הָרְצוֹן, כִּי הָרְצוֹן הוּא לְמַעְלָה
מִן הַכֹּל אֲפֵלוּ מִן הַדְּעַת דְּקִדְשָׁה וְשֵׁם בְּבְחִינַת רְצוֹן אֵין שׁוּם אַחִיזַת
הַסְטֵרָא אַחֲרָא כָּלִל. כִּי כָּלִל בְּמַחְשְׁבָה אֲתַבְּרִירוּ. אֲבָל לְמַעְלָה מִן
הַמַּחְשְׁבָה, לְמַעְלָה מִן הַדְּעַת, שְׁהוּא בְּחִינַת הָרְצוֹן, שְׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַכֹּל,
אֵין לָהֶם שׁוּם אַחִיזָה כָּלִל. וְעַל-כֵּן רָצָה ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁלֹּא יֵאָכֵל אֲדָם הָרִאשׁוֹן
רַק אֲכִילָה שְׁהִיא כְּלָה בְּבְחִינַת הָאֶרֶת הָרְצוֹן, אֲבָל לְמַטָּה מִן הָרְצוֹן שְׁשֵׁם
יֵשׁ אֵיזָה אַחִיזָה לְבְּחִינַת עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרָע, מִשֵּׁם לֹא יֵאָכֵל כָּלִל, כִּי עֵקֶר

בְּרִיאַת הָאָדָם הָיָה בְּשִׁבִיל בְּחִינַת רְצוֹן שְׂיִזְכָּה בְּשִׁלְמוֹת לְבַחֲנֵינָה הָאֶרֶת
הָרְצוֹן שְׂזָה תְּכַלִּית הַשְּׁלֵמוֹת, כְּמוֹבֵן בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּכַמָּה
מְקוֹמוֹת. וּבִפְרָט בְּסִפּוּרֵי שְׁסָפֵר עֲמֵנוּ. וּקְצַתָּם כְּבָר נִדְפְּסוּ בְּשִׁיחוֹת הַרְ"י.
וּמִשֶּׁה רַבְּנֵי רַבֵּן שָׁל כָּל הַנְּבִיאִים תְּכַלִּית שְׁלֵמוֹתוֹ בְּעַת הַסְּתַלְקוֹתוֹ הָיָה
שֶׁהִגִּיעַ לְתַכְלִית שְׁלֵמוֹת הָרְצוֹן שֶׁנִּסְתַּלַּק בְּתוֹךְ בְּחִינַת רַעְוָא דְרַעְוִין, רְצוֹן
שֶׁבְרַצוֹנוֹת. וְאָדָם הָרָאוּשׁוֹן נִבְרָא שְׂיִגִיעַ תְּכַף לְמַעְלָה זֶה בְּשִׁלְמוֹת לְבַחֲנֵינָה
רְצוֹן. וְעַל-כֵּן הוֹשִׁיבוּ תְּכַף בְּגוֹ-עֵדוֹן וַיֵּצֵא עָלָיו מִכָּל עֵץ הַגֵּן אֲכָל תֹּאכֵל וְכוּ':

וְלִכְאוּרָה קֶשֶׁה, לָמָּה נִצְטָוָה לְאָכֵל מִכָּל עֵץ הַגֵּן? הֲלֹא עֶקֶר הָאֲזָהָרָה הוּא
שֶׁלֹּא יֵאָכֵל מִעַץ הַדַּעַת. וּבּוֹדָאֵי שְׁאָר הָאֵילָנוֹת שֶׁלֹּא הִזְהַר עֲלֵיהֶם. מִי
יִמְנְעוּ מִלְּאָכֵל מֵהֶם. וְלָמָּה נֶאֱמַר לוֹ בְּפִרוּשׁ מִכָּל עֵץ הַגֵּן אֲכָל תֹּאכֵל! אֵךְ
אֲכִילַת פְּרוֹת עֲצֵי גֵן-עֵדוֹן הֵם עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם, כִּי הֵם אֲכִילָה דְקַדְשָׁה
הַנִּי"ל. בְּחִינַת אֲכִילָה שְׁמֵאִיר בְּהַ אֶרֶת הָרְצוֹן שְׁעַל-יָדֵי הָאֲכִילָה כְּזוֹ בְּאֵים
לְתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת שְׂזָה בְּחִינַת אֲכִילַת שַׁבָּת, אֲכִילַת הַמֶּן, כִּי הַמֶּן שְׁאֲכָלוּ
יִשְׂרָאֵל הִיא בְּחִינַת אֲכִילָה שֶׁהִיא כְּלָה בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרְצוֹן, שֶׁהִיא בְּחִינַת
מָה בְּחִינַת מִשֶּׁה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר בְּמֵאֲמַר הַנִּי"ל. כִּי עַל שֵׁם זֶה נִקְרָא מֶן, כִּי
לֹא יִדְעוּ מָה הוּא, כִּי הַמֶּן יֵרֵד בְּזָכוֹת מִשֶּׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת מָה, בְּחִינַת הָאֶרֶת
הָרְצוֹן הַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת אֲכִילַת שַׁבָּת שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲכִילַת מֶן, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב, וַיֹּאמֶר מִשֶּׁה אֲכָלְהוּ הַיּוֹם, שְׁנֵאמַר עַל אֲכִילַת מֶן. וּמִשֵּׁם אָנוּ
לְמִדֵּים עֶקֶר אֲכִילַת שַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁלְּמִדּוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה מִמִּקְרָא זֶה
לְאָכֵל שְׁלֵשׁ סְעֻדוֹת בְּשַׁבָּת. כִּי אֲכִילַת שַׁבָּת הִיא בְּחִינַת מֶן, כְּמוֹבָא שֶׁבְּשִׁבִיל
זֶה מְנִיחִין הַפֶּת בֵּין שְׁתֵּי מַפּוֹת זְכָר לְמֶן וְכוּ', כִּי אֲכִילַת שַׁבָּת הִיא כְּלָה
בְּחִינַת רְצוֹן, כִּי שַׁבָּת הוּא בְּחִינַת רְצוֹן, בְּחִינַת בְּאֲהָבָה וּבְרַצוֹן הַנִּחְלָתָנוּ
וְכוּ', בְּחִינַת רַעְוָא דְרַעְוִין שֶׁנִּתְגַּלָּה בְּשַׁבָּת, כִּי אֲכִילַת שַׁבָּת זֶה בְּחִינַת עֲנֵג
שַׁבָּת, בְּחִינַת אֲזוֹת תִּתְעַנֵּג עַל ה'. 'עַל ה'" זֶה בְּחִינַת רְצוֹן כְּפִדּוּעַ, כִּי עֲנִיג' זֶה
עֵדוֹן נִיְהָר גִּין. כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּזֵהָר הַקְּדוֹשׁ בְּחִינַת וְנִהָר יֵצֵא מֵעֵדוֹן לְהַשְׁקוֹת
אֶת הַגֵּן. וְעֵדוֹן הוּא בְּחִינַת עֵין לֹא רָאָתָה וְכוּ'. שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְּׁגַת הַרְב
שְׂזָהוּ בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרְצוֹן כְּמוֹבֵן בְּמֵאֲמַר הַנִּי"ל. וְנִהָר יֵצֵא מֵעֵדוֹן זֶה בְּחִינַת
יָם הַחֲכָמָה הַנִּי"ל שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הָאֶרֶת הַדַּעַת עַל -יָדֵי בְּחִינַת מִשֶּׁה כְּנִי"ל
שֶׁהוּא מִשְׁקָה אֶת הַגֵּן. הֵינּוּ עֹשְׁבִין וַיִּדְשְׁאִין דְּאֶתְרַבִּיאוּ בְּגוֹן, הֵינּוּ נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁקוֹתָם וּלְהַחֲיוֹתָם לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם קְדֻשָּׁה וְטָהָרָה. וְזֶה בְּחִינַת
שְׁלֵשׁ סְעֻדוֹת שֶׁל שַׁבָּת שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲנֵג שַׁבָּת עֵדוֹן נִהָר גוֹן, כְּמוֹבָא בְּזֵהָר
הַקְּדוֹשׁ. זֶה בְּחִינַת הָאֶרֶת בֵּן וְתִלְמִיד שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֶרֶת הַדַּעַת, בְּחִינַת יָם
הַחֲכָמָה הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת נִהָר הַיֵּצֵא מֵעֵדוֹן כְּנִי"ל:

כִּי סְעֻדַת לַיִל שַׁבָּת הוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הַתִּלְמִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת מְלֵא כָּל
הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, שְׂזָה בְּחִינַת מְלָכוּת חֲקֵל תְּפוּחִין קְדִישִׁין. סְעֻדַת שַׁחֲרִית הוּא
בְּחִינַת עֲתִיקָא קְדִישָׁא שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר כְּפִדּוּעַ. בְּחִינַת אֵיָה, כְּמוֹ
שְׂאוּמְרִים אֲזוֹ בְּמוֹסָף אֵיָה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁגַת הַבֵּן שֶׁהוּא
בְּחִינַת אֵיָה. סְעֻדָה שְׁלִישִׁית הוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתִלְמִיד שְׂזָה עֶקֶר
הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁיְהִיוּ נְכַלְלִין זֶה בְּזֶה, כִּי סְעֻדָה שְׁלִישִׁית הוּא בְּחִינַת סְעֻדַת זְעִיר
אֲנָפִין בְּחִינַת נַחֲלַת יַעֲקֹב שֶׁהוּא מְבָרִיחַ מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה. נִמְצָא,
שֶׁאֲכִילַת שַׁבָּת הוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרְצוֹן הַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת אֲכִילַת עֲצֵי גֵן-

עֲדוֹן שֶׁנֶצְטוּהָ עֲלֵיהֶם אָדָם הָרָאוּשׁוֹן, מִכָּל עֵץ הַגֵּן אָכַל תֹּאכֵל. כִּי אָכִילֵת פְּרִי גֵן-עֲדוֹן הִם בְּחִינַת עֲנִיָּג, כִּי הֵם גְּדֻלִים עַל יַד הַנְּהַר הַיָּצֵא מֵעֲדוֹן וְכוּ' וְכַנִּי"ל. אָבֵל מֵעֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע הַזְּהִירוּ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל כָּלֵל, כִּי ה' יִתְבָּרֵךְ רָצָה שִׁיְהִי אָכִילֵתוֹ רַק מִבְּחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן שְׂאִין שֶׁם אַחִיזַת הַסְּטָרָא אַחֲרָא כָּלֵל כַּנִּי"ל. וְעַל-יַדֵּי שֶׁאָכַל אָדָם הָרָאוּשׁוֹן מֵעֵץ הַדְּעַת, עַל-יַדֵּי זֶה נִמְשָׁד סְטָרָא דְמִסְאָבָא. וְכָל הַטְּהָרוֹת הֵם עַל-יַדֵּי מִי מְקוּהָ שֶׁהֵם בְּחִינַת נְהַר יָצֵא מֵעֲדוֹן וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת נְטִילַת יַדִּים קֹדֶם הָאָכִילָה כְּדִי לְטַהֵר הַיַּדִּים מִפְּגָם זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ שֶׁעָקַר הַפְּגָם נוֹגַע בַּיַּדִּים כַּנִּי"ל. וְעַל-יַדֵּי הַמַּיִם נְטִהָרִין וְנִכְלָלִין הַיַּדִּים בְּבְחִינַת יָם הַחֲכָמָה, בְּבְחִינַת 'שְׂאוּ יַדְיָכֶם קֹדֶשׁ וּבְרַכּוּ' שֶׁהַיַּדִּים נִכְלָלִין בְּבְחִינַת קֹדֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת יָם הַחֲכָמָה שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ. וְאִזּוֹ נִמְשָׁכַת הָאָכִילָה מִהַיַּדִּים שֶׁיֵּשׁ בָּיָם הַחֲכָמָה שֶׁבְּאֹתָהּ הָאָכִילָה מִתְגַּלְהָ הָאֶרֶת הָרָצוֹן כַּנִּי"ל, כִּי כָּל אָכִילֵתָנוּ צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּבְחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן כַּנִּי"ל, כִּי אֶפְלוּ כְּשֶׁמִּנְחָ הַמַּאֲכָל לִפְנֵי הָאָדָם עֲדוֹן הוּא צְרִיךְ לְבַקֵּשׁ לְהוֹצִיא הַמְּזוֹן מִבֵּי מַלְפָּא, כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּזֵהַר הַקְּדוֹשׁ עַל רַב הַמְּנוּנָא סָבָא שְׂאֵף-עַל-פִּי שֶׁהִיָּה הַמַּאֲכָל מוֹכֵן לִפְנֵינוּ לֹא הִיָּה רוֹצֵה לְהַתְּחִיל לֶאֱכֹל עַד שֶׁהַתְּפַלֵּל עַל מְזוֹנוֹ. וְאָמַר, עַד דְּאֵתִיב מִבֵּי מַלְפָּא וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת נְטִילַת יַדִּים שֶׁנוֹטְלִין הַיַּדִּים כְּדִי שִׁמְשָׁד הַמְּזוֹן מִבֵּי מַלְפָּא מִבְּחִינַת הַיַּדִּים שֶׁיֵּשׁ בָּיָם הַחֲכָמָה כַּנִּי"ל. כְּדִי שִׁיִּתְגַּלְהָ בְּזֵהַר הַמַּאֲכָל הָאֶרֶת הָרָצוֹן. וְאִזּוֹ דִּיקָא הַתֵּר לֶאֱכִילַת יִשְׂרָאֵל כַּנִּי"ל:

אות ד

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלַחן מִכְפָּר כְּמִזְבֵּחַ, כִּי אָכִילָה דְקֹדֶשׁהָ עַל יְדֵהָ מִתְגַּלְהָ הָרָצוֹן שֶׁנִּמְשָׁד מִבְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת בֵּין וְתַלְמִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדְּעַת שֶׁל מִשֶּׁהָ שֶׁהוּא הַפֶּךְ עוֹנוֹת כַּנִּי"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת סֵלַח נָא שְׂזוֹכִין בְּיוֹם-כְּפוּר שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה זוֹכִין לְבְּחִינַת חֲנֻכָּה בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת שֶׁהִיא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת בֵּין וְתַלְמִיד, כְּמִבְאָר כָּל זֶה בַּמַּאֲמָר הַנִּי"ל, עֵינֵינוּ שֶׁם הַיֵּטֵב. נִמְצָא, שֶׁהָאֶרֶת הָרָצוֹן שְׂזוֹכִין בְּשַׁעַת הָאָכִילָה נִמְשָׁד מִבְּחִינַת סְלִיחַת עוֹנוֹת. וְעַל-כֵּן שְׁלַחן מִכְפָּר כְּמִזְבֵּחַ, כִּי בְּכָל הַקְּרִבָּנוֹת נֶאֱמַר לְרָצוֹן בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן וְכַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת לֹא תֹאכְלוּ וְלֹא תִגְעוּ בּוֹ פֶּן תִּמְתּוּן-הוֹסִיפָה עַל הַצּוּי, כִּי עָקַר הָאִסוּר הוּא הָאָכִילָה:

אות ה

ועל-כן המזלזל בנטילת ידים חייב מיתה בחינת פגם עץ הדעת וכו'. ועל-כן נעשה עני, כי אין לו פרנסה, כי עקר הפרנסה והעשירות נמשך מהידיים שיש בים החכמה פני"ל. שזה נמשך על-ידי נטילת ידים פני"ל. ועל-כן אמר רב חסדא, אנא משאי מלא חפנאי מיא ויהבו לי מלא חפנאי טיבותא. כי משם נמשך העשירות והפרנסה מבחינת הידיים שיש בים החכמה שזה בחינת נטילת ידים פני"ל:

אות ו

ועל-כן צריך שיהיה הכלי שלם. כלי זה בחינת תלמיד, כמובא בדברי רבנו זכרנו לברכה בח"א סימן נג. ועל-כן צריכה הכלי להיות שלמה כדי שלא תהיה חסרה שלא תוציא המים שמכניסין בה רק תהיה שלמה ומלאה שזה בחינת כוס של ברכה שצריך שיהיה שלם ומלא. כי הארת התלמיד הוא בחינת מלא בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה ידיו עליו. 'מלא' דיקא, כמובן בפמ"אמר הנ"ל בסופו. ואז דיקא כשהכלי שהוא בחינת תלמיד הוא בשלמות ובמלאה, אז יוכל לקבל בחינת מימי הדעת בחינת ים החכמה, בחינת מלא כל הארץ כבודו. ואז נכלל ביחד בחינת בן ותלמיד ואז על-ידי זה יוכל לטהר את הידיים מבחינת ידים עסקניות, מבחינת עצבון ידים, מבחינת ידי עברה פני"ל. כי זה העקר שהתלמידים יעשו תלמידים אחרים, כמובן בדברי רבנו זכרנו לברכה, דהינו להאיר הדעת בעולם להצילם מעוונות שזה בחינת נטילת ידים פני"ל:

נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת ד:

על-פי התורה "תקעו תוכחה" בסימן ח בלקוטי תנ"א, עין שם כל התורה מראשה לסופה:

והכלל, בקצור גדול המכרח לעניינינו, שצריכין להכניע מזונא דגופא שהוא בחינת עקב עשו. ולהגביר מזונא דנשמתא. וזה זוכין על-ידי שממשיכים קול הנגון והשיר שיתער לעתיד שהוא בחינת הקול המשקה את הגן שעל-ידי זה גדלים כל היראות והריחות שהם מזונא דנשמתא,

בְּחִינַת אֶת קִלְדָּ שְׁמַעְתִּי בְּגֹן וְאִירָא. שְׁזָה הַקּוֹל הוּא בְּחִינַת נְהַר הַיַּצָּא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וְכוּ'. וְהוּא בְּחִינַת הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב שֶׁהוּא מְכַנִּיעַ עֵקֶב דְּסִטְרָא אַחֲרָא בְּבְחִינַת וַיְדוּ אַחֲזֵת בְּעֵקֶב עֲשׂוּ וְכוּ', עַיִן שָׁם הֵיטֵב:

וְלִזְכוּת לְזָה הַקּוֹל הוּא עַל-יַדֵּי הַתְּפִלָּה בְּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כַּח שְׁעַל-יַדֵּי זֶה מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא כָּל הַקְּדוּשָׁה וְכָל מִימֵי הַדַּעַת שְׁבַלְעָה. וְנִתְגַּלְגַּל הַדַּעַת דְּקִדְשָׁה בְּבְחִינַת כִּי מְלֶאכֶה הָאֶרֶץ דַּעַה אֶת ה' כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים. וְעַל-יַדֵּי זֶה נַעֲשִׂין גְּרִים וְנִתְגַּלְגַּל כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְעַל-יַדֵּי זֶה נִמְשָׁךְ הַנְּבוּאָה. וְעַל-יַדֵּי נְבוּאָה נִתְבַּרֵּר הַמְדַמָּה. וְעַל-יַדֵּי בְרוּר הַמְדַמָּה עַל-יַדֵּי זֶה עֵקֶר חֲזוּק הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה. וְאִזּוּ זֹכִין לְאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּחֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ בְּדַעַת כִּי אִם עַל-פִּי אֱמוּנָה. שְׁזָה עֵקֶר יְסוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה לְהֶאֱמִין שֶׁה' יִתְבַּרֵּךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאִין הַמְּחַלֵּט. וְעַל-יַדֵּי אֱמוּנָה זֶה זֹכִין לְחֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד. וְאִזּוּ יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בְּבְחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר קְדוּשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יַדֵּי בְּחִינַת כַּח מַעֲשִׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ וְכוּ', דְּהֵינּוּ עַל-יַדֵּי אֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם בְּחִינַת בְּרָא שִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֶׁם שְׁבַשְׁבִּיל זֶה פְּתַח בְּבְרָא שִׁית מְשׁוּם כַּח מַעֲשִׂיו הַגִּיד וְכוּ' כְּדִי שְׂיֻכְלוּ לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר קְדוּשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יַדֵּי שְׂמֵאֲמִינִין בְּחֲדוּשׁ הָעוֹלָם, דְּהֵינּוּ שֶׁה' יִתְבַּרֵּךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאִין, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, בְּרָא שִׁית בְּרָא וְכוּ' כְּנ"ל. וְעֵקֶר קְדוּשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁשָׁם מִתְגַּלְגַּל הַשְּׂגָחָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּבְחִינַת תְּמִיד עַיִנֵי ה' אֵלֶיךָ בֵּה וְכוּ'. וְלְעֵתִיד שְׂיִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם בְּבְחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנ"ל. אִזּוּ יִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם רַק עַל-יַדֵּי הַשְּׂגָחָה לְבַד וְיִתְבַטֵּל הַטְּבַע לְגַמְרִי. וְאִזּוּ יִתְעַר שִׁיר שֶׁל הַשְּׂגָחָה וְנִפְלְאוֹת וְכוּ'. וְזֶה הַשִּׁיר הוּא בְּחִינַת קוֹל הַנִּי"ל הַמְּשַׁקֵּה אֶת הַגֶּן שְׁעַל-יַדֵּי זֶה זֹכִין לְמִזוּנָא דְנִשְׁמָתָא. וּמְכַנִּיעִין מִזוּנָא דְגוּפָא בְּחִינַת וַיְדוּ אַחֲזֵת בְּעֵקֶב עֲשׂוּ וְכוּ', עַיִן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי הֵם דְּבָרִים אַרְכִּים וְעַמְמָקִים מִנִּי יָם אִין עֲרֵךְ לָהֶם:

אות א

וְזֶה בְּחִינַת נְטִילַת יָדַיִם קִדְּם הַסַּעֲדָה, כִּי אָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל-עַם קְדוּשׁ אָנוּ צְרִיכִים לְקַדֵּשׁ אֶת אֲכִילְתָּנוּ בְּקַדְשָׁה גְּדוּלָה עַד שְׂיִהְיֶה אֲכִילְתָּנוּ בְּבְחִינַת מִזוּנָא דְנִשְׁמָתָא. בְּבְחִינַת צְדִיק אֲכִיל לְשַׁבַּע נִפְשׁוֹ. שְׂזֵאת הָאֲכִילָה הִיא מִסִּטְרָא דְיַעֲקֹב אֲבִינוּ שֶׁהוּא מְכַנִּיעַ מִזוּנָא דְגוּפָא שֶׁהוּא סִטְרָא דְעֲשׂוּ בְּחִינַת עֵקֶב עֲשׂוּ כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין קִדְּם הָאֲכִילָה לְטַהַר וּלְקַדֵּשׁ אֶת יָדֵינוּ בְּמִים כְּדִי שְׂיִהְיֶה לָנוּ כַּח עַל-יַדֵּי זֶה לְהַכְנִיעַ מִזוּנָא דְגוּפָא וּלְהַגְבִּיר מִזוּנָא דְנִשְׁמָתָא כְּדִי שְׂיִהְיֶה אֲכִילְתָּנוּ בְּבְחִינַת מִזוּנָא דְנִשְׁמָתָא. וְזֶה בְּחִינַת נְטִילַת יָדַיִם לְסַעֲדָה, כִּי עַל-יַדֵּי מְצוֹת נְטִילַת יָדַיִם בְּמִים, עַל-יַדֵּי זֶה אָנוּ מְמַשִּׁיכִים מִימֵי הַדַּעַת הַנִּי"ל שְׂיֻצְאִין עַל-יַדֵּי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כַּח כְּנ"ל

שְׁעַל-יָדַי זֶה זֹכֵיךְ לְכָל הַבְּחִינֹת הַנִּי"ל עַד שְׁזֹכֵיךְ לְהַמְשִׁיךְ הַנְּהַר הַיָּצֵא
מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן שְׁעַל-יָדַי זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא וּמְכַנְיַעֵין
מְזוּנָא דְגּוֹפָא בְּבְחִינַת וְיָדוּ אַחְזָת בְּעֵקֶב עֲשׂוֹ. וּבְשִׁבִיל זֶה נוֹטְלִין הַיָּדִים
דִּיקָא, כִּי עֵקֶר הַכְּנָעַת עֵקֶב עֲשׂוֹ שֶׁהוּא מְזוּנָא דְגּוֹפָא הוּא עַל-יָדַי הַיָּדִים
דִּיקָא. בְּבְחִינַת וְיָדוּ אַחְזָת בְּעֵקֶב עֲשׂוֹ. וְיָדוּ דִּיקָא. כִּי בְּאַמַּת עֵקֶר הַהַכְּנָעָה
הוּא עַל-יָדַי קִדְשַׁת הַיָּדִים, כִּי כָּל הַבְּחִינֹת הַנְּאֻמְרִים בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל כָּלֵם
נִמְשָׁכִים עַל-יָדַי בְּחִינַת יָדִים, כִּי עֵקֶר הַמְּשָׁכַת מִימֵי הַדְּעַת הוּא עַל-יָדַי
תְּפִלָּה שֶׁל הַבְּעַל כֹּחַ כְּנִי"ל. וְעֵקֶר בְּחִינַת כֹּחַ הוּא בְּיָדִים כִּי דוּעַ בְּבְחִינַת כֹּחַ
יָדֵיהֶם (אִיּוֹב ל). כִּי עֵקֶר הַכֹּחַ שֶׁל הַבְּעַל כֹּחַ הַנִּי"ל שְׁמַתְפַּלֵּל תְּפִלָּה הַנִּי"ל.
עֵקֶר הַתְּכָלִית הוּא שְׁיִזְכָּה לְכָל הַבְּחִינֹת הַנִּי"ל כִּדִּי שְׁיִזְכָּה לְגַלוֹת חֲדוּשׁ
הָעוֹלָם בְּעוֹלָם שְׁיִדְעוּ וְיִאֲמִינוּ כָּל בְּאֵי עוֹלָם בְּהֶאֱמַת כְּמוֹ שֶׁהוּא שְׁהַעוֹלָם
מִחֲדָשׁ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם אַחֵר הָעֵדֶר הַגָּמוּר. וְעַל-יָדַי זֶה נִמְשָׁךְ
הַנְּגוּן הַנִּי"ל וְכוּ'. נִמְצָא, שְׁעֵקֶר הוּא לְגַלוֹת אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא
בְּחִינַת בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת
כֹּחַ מְעַשְׂוֹ הַגִּיד לְעַמּוֹ וְכוּ' שֶׁהֵם בְּחִינַת כַּח אֲתָנוּ דְעַבְדָּא דְבְּרָאשִׁית שֶׁהֵם
הַכַּח אוֹתִיּוֹת שְׁבַפְסוּק בְּרָאשִׁית כִּי דוּעַ. שֶׁבֵּהֶם בְּרָא הוּא יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל
הַבְּרִיאָה. וְאֵלוּ הַכַּח אֲתָנוּ, הֵם בְּחִינַת כַּח פְּרָקִין דִּי דִּי דִּי כִּי דוּעַ. נִמְצָא,
שְׁעַל-יָדַי זֶה הַכֹּחַ שֶׁל הַבְּעַל תְּפִלָּה הַנִּי"ל, עַל-יָדַי זֶה נִתְגַּלָּה כַּח אֲתָנוּ דְעַבְדָּא
דְּבְּרָאשִׁית שֶׁהוּא בְּחִינַת כַּח פְּרָקִין דִּי דִּי דִּי שֶׁבֵּהֶם בְּרָא הוּא יִתְבָּרַךְ אֶת
הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב, אִף יָדִי יִסְדָּה אֶרֶץ וְיִמִּינִי טַפְחָה שְׁמַיִם וְכוּ'. וְכָל זֶה
הוּא בְּחִינַת הַתְּגַלוֹת אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ'. שְׁעַל-יָדַי זֶה נִמְשָׁךְ הַנְּהַר
הַמְּשָׁקָה אֶת הַגֶּן שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַנִּי"ל הַמְּכַנְיַע עֵקֶב עֲשׂוֹ בְּבְחִינַת וְיָדוּ
אַחְזָת וְכוּ'. וְעַל-כֵּן מַחְמַת שְׁפָל זֶה הוּא בְּחִינַת יָדִים שֶׁהֵם בְּחִינַת כֹּחַ
בְּחִינַת כַּח אֲתָנוּ וְכוּ'. בְּחִינַת כַּח פְּרָקִין דִּי דִּי דִּי שְׁעַל-יָדַי זֶה הִיָּה חֲדוּשׁ
הָעוֹלָם כְּנִי"ל, עַל-כֵּן בְּאַמַּת נִמְשָׁךְ זֶה הַכֹּחַ לְבְּחִינַת יָדִים דִּיקָא. וְעַל יָדֵם
דִּיקָא מְכַנְיַעֵין עֵקֶב עֲשׂוֹ בְּבְחִינַת וְיָדוּ אַחְזָת בְּעֵקֶב עֲשׂוֹ. וְיָדוּ דִּיקָא כְּנִי"ל.
וּבְשִׁבִיל זֶה נוֹטְלִין הַיָּדִים דִּיקָא קִדְשָׁה הָאֲכִילָה. כִּי דִּיקָא עַל-יָדַי קִדְשַׁת
הַיָּדִים יְכוּלִין לְהַכְּנִיעַ מְזוּנָא דְגּוֹפָא שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵקֶב עֲשׂוֹ, בְּבְחִינַת וְיָדוּ
אַחְזָת כְּנִי"ל. וְאִזּוּ זֹכֵיךְ שֶׁתְּהִיָּה הָאֲכִילָה בְּבְחִינַת מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא שֶׁהוּא
בְּחִינַת אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם זָרַע יַעֲקֹב שֶׁמְכַנְיַע עֵקֶב עֲשׂוֹ בְּיָדוֹ כְּנִי"ל, כִּי
מִימֵי הַנְּטִילָה הֵם בְּחִינַת מִימֵי הַדְּעַת שְׁעַל יָדֵם נִמְשָׁךְ הַנְּהַר הַיָּצֵא מֵעֵדֶן
שְׁעַל-יָדַי זֶה זֹכֵיךְ לְהַכְּנִיעַ מְזוּנָא דְגּוֹפָא שֶׁהוּא עֵקֶב עֲשׂוֹ בְּבְחִינַת וְיָדוּ
אַחְזָת בְּעֵקֶב עֲשׂוֹ

ובשביל זה צריך שיהיו המים של הנטילה מים שלא נעשו בהם מלאכה גם שיהיה הכלי שלם, כי כל המלאכות יש בהם אחיזת הסטרא אחרא שנאחזות בהל"ט מלאכות שבהם פלולין כל המלאכות שבעולם, כי כל הל"ט מלאכות נמשכין מזהמת הנחש על-ידי שאכל אדם הראשון מעץ הדעת על-ידי עצת הנחש, שעל-ידי זה נתקלל בזעת אפס ותאכל לחם בעצבון ותאכלנה שמשם נמשכין הל"ט מלאכות פי'דוע. ועקר חטא אדם הראשון היה באכילה שאכל מעץ הדעת טוב ורע. דהינו פגם הנ"ל שאכל מאכל של אסור שהוא בחינת מזונא דגופא בחינת עקב עשו כי אדם הראשון כפר בעקר, כי הנחש הטעהו ואמר לו, כי ידע אלקים כי ביום אכלך ממנו וכו'. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה שאמר להם מן העץ אכל וברא את העולם. נמצא, שכפר בחדוש העולם, כי שמע לעצת הנחש שהוא בחינת והנחש היה ערום הנאמר בהתורה הנ"ל שעל-ידי כל זה מתגבר הכפירה בחדוש העולם. כי כמו שעל-ידי התפלה של הבעל כח שהוא מכניע בחינת והנחש היה ערום, כמבאר בהתורה הנ"ל, על-ידי זה זוכין לכל הבחינות הנ"ל עד שזוכין לגלות האמונה האמתית של חדוש העולם שעל-ידי זה האכילה בבחינת מזונא דנשמטא כנ"ל, כמו כן להפך חס ושלום, כשמתגבר חס ושלום, בחינת והנחש היה ערום, על-ידי זה מתגברין הכפירות חס ושלום, ומתגבר חס ושלום, דעות האפיקורסים הכופרים בחדוש העולם, ימח שמם וזכרם. ואז האכילה בבחינת מזונא דגופא, כי נחלש מזונא דנשמטא כנ"ל ומתגבר עקב עשו שהוא זהמת הנחש, שהוא בחינת מזונא דגופא. וכל זה הוא בחינת חטא אדם הראשון ששמע לעצת הנחש בחינת והנחש היה ערום הנאמר שם בפרשה וכפר בעקר חדוש העולם. ואכל מעץ הדעת שהוא אכילה דסטרא אחרא, אכילה של אסור שהוא עקר מזונא דגופא. ועל-כן באמת כשה' יתברך רצה לרחם עליו ולתקנו המשיך עליו הקול המשקה את הגן, כמו שכתוב שם בפרשה, את קלך שמעתי בגן ואירא וכו'. שעל-ידי זה חוזרין ומכניעין מזונא דגופא ומגבירין מזונא דנשמטא ועל-ידי זה התחיל באמת תקון החטא שלו, אבל עדין לא נתברר לגמרי עד שיבא משיח פי'דוע. ועל-ידי חטאו גרם הל"ט קללות שעל-ידי זה צריכין להתנגע בל"ט מלאכות שהם בחינת בזעת אפס וכו'. נמצא, שכל המלאכות שפלולים בל"ט מלאכות כלם יש בהם אחיזת זהמת הנחש שהוא ההפך מכל הנ"ל שעל ידו מתגבר חס ושלום, מזונא דגופא וכנ"ל. על-כן המים של הנטילה שצריכין לקדש ולטהר בהם את הידים. כדי לזכות למזונא דנשמטא כנ"ל, על-כן צריכין שיהיה מים שלא נעשה בהם מלאכה כדי שלא יהיה בהם שום אחיזה מזהמת הנחש. כדי שנוכל לטהר על ידם את הידים כדי שיהיה להם כח להכניע מזונא דגופא שהוא זהמת הנחש כנ"ל ולהגביר מזונא דנשמטא כנ"ל שהוא בחינת אכילת ישראל שהם בני יעקב וכו' כנ"ל:

ועל-כן צריכין שתהיה הפלי שלמה, כי המים רומזין על הדעת הנפלא שיתגלה לעתיד, בחינת ומלאה הארץ דעה את ה' פמים לים מכסים. ועקר הדעת הוא לדעת את ה', דהינו לידע ולהאמין שהוא יתברך יחיד קדמון, הוא היוצר, הוא הבורא יש מאין המחלט, הינו אמונת חדוש העולם הנ"ל וכמבאר בהתורה הנ"ל שעל-ידי הדעת בחינת ומלאה הארץ דעה וכו'. זוכין לבחינות הנ"ל עד שזוכין לאמונה הנ"ל. הינו אמונת חדוש העולם שהוא עקר פנ"ל. וזה הדעת הנ"ל שהוא בחינת מים, אי אפשר להשיגו ולקבלו כי אם על-ידי כלי שהוא בחינת אמונה, שהוא בבחינת המדמה, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. כי המדמה הוא הפלי של הדעת האמתית, כי באמת כל הדעות של כל העולם אפלו של החכמים והחוקרים הגדולים, הכל הוא רק בכח המדמה, כי דעת האמתית הוא רק לדעת את ה'. וזה לא התחילו עדין להשיג ולטעם כלל, כי לזה הדעת אין זוכין כי אם צדיקים גדולים ונוראים יחידים שבדורות, אבל אנו אין בנו כח להשיג הדעת הזו ואנו צריכים להתחזק רק באמונה שאנו זוכין על-ידי ברור המדמה שנתברר על-ידי שאנו זוכין להתקרב לצדיקי אמת, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. ועל-כן אלו הרשעים האפיקורסים שאינם רוצים לסמוך על דעת הצדיקים הקדושים. והם בגעל נפשם וטנופס בכל התאוות הם חפצים לחקר בשכלם המשקץ, על-כן באמת כח המדמה שלהם מערב ומבלבל עד שבאים לידי כפירות גדולות או לאמונות כוזבות. כי אי אפשר לינק ולשאב מהדעת הקדוש כי אם על-ידי שזוכין לקדש ולברר את המדמה על-ידי התקרבות לצדיקים אמתיים שעל-ידי זה המדמה מברר. ואז זוכין לאמונה שלמה דקדשה, כי עקר האמונה הוא בהמדמה, כי במה שהשכל מבין אין צריכין אמונה וכמבאר בהתורה הנ"ל. וזה המדמה המברר שהוא בחינת אמונה, הוא בחינת כלי ששואב ומקבל מימי הדעת. וזה מרמז בהתורה הנ"ל שכתב שם בסוף שכל התארים והשבחים שאנו מתארים אותו יתברך כלם הם בבחינת המדמה וכו'. וזה בחינת ליום חגנו, בחינת ובמחוגה יתארהו וכו' עין שם בסוף. וזה בחינת כלי, כי הפרוש הפשוט של הפסוק ובמחוגה יתארהו נאמר על עשית כלי כמו שכתוב שם (ישעיה מד) יעשהו במקצעות ובמחוגה יתארהו וכו'. ושם מדבר מגנות אמונת כוזביות שמאמינים בעבודה זרה עץ ואבן מעשי ידי אדם, שזהו בחינת כלים דסטרא אחרא, שהם אמונות כוזביות שמאמינים בעץ ואבן ממש. אבל על כל פנים מבאר שם שהפסוק מדבר מעשית כלים. ולהפך בקדשה אמונה הקדושה בה' יתברך שהוא בבחינת המדמה המברר שעל-ידי זה זוכין לתאר ולשבח אותו יתברך בתארים ושבחים הגונים כראוי. כל זה הוא בחינת כלי ברוחניות, כי התארים והשבחים שמתארים ומשבחים אותו הם כלים לקבל השגת אלקותו כל חד כפום מה דמשער בלבה. כי באמת לית מחשבה תפיסא בה כלל. רק על-ידי תפלות ושירות ותשבחות, דהינו תארים ושבחים שנתן לנו ברחמיו רשות לתארו ולשבחו בהם. על-ידי זה יש לנו כח להמשיך עלינו האמונה הקדושה שעל-ידי זה נעשין בחינת כלים לקבל בהם השגת

אֶלְקוּתוֹ כֹּל חַד כְּפֹיִם מֵה דְמִשְׁעָר בְּלִבָּהּ. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין שְׁתַּהַיְיָה הַכְּלִי שֶׁל נְטִילַת יָדַיִם בְּשִׁלְמוֹת בְּלִי שׁוּם פָּגָם וְחֶסְרוֹן כְּדֵי שְׁתּוּכַל לְקַבֵּל וּלְהַכִּיל אֶת הַמַּיִם שֶׁהֵם בְּחִינַת מִימֵי הַדַּעַת הַנִּי"ל שֶׁהוּא הַדַּעַת שִׁיתְגַּלְהָ לְעֵתִיד שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר לְקַבֵּלוֹ כִּי אִם עַל-יָדֵי כְּלִי שֶׁלְמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מְדַמָּה הַמְבַרָר וּמְתַקֵּן, כִּי כִּשְׁהַכְּלִי פְּגוּמָה וְשְׁבוּרָה הִיא בְּבְחִינַת בְּאֵרֶת נְשִׁבְרִים אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ הַמַּיִם (יִרְמְיָה ב) שֶׁנֶּאֱמַר עַל הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים הַכּוֹפְרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֲמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת. עַל-כֵּן צָרִיכִין שְׁתַּהַיְיָה הַכְּלִי שֶׁלְמָה כְּדֵי לְקַבֵּל עַל יָדָהּ מִימֵי הַדַּעַת הַנִּי"ל שֶׁעַל-יָדֵי זֶה זּוֹכִין לְאֲמוּנַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם כְּנִי"ל שֶׁעַל-יָדֵי זֶה עֶקֶר הַכְּנַעַת מְזוֹנָא דְגוּפָא וְזוֹכִין לְמְזוֹנָא דְנִשְׁמָתָא שְׂזָה עֶקֶר כְּוִנַּת הַנְּטִילָה

אות ד

וּבְשִׁבִיל זֶה מַיִם מְטַהְרִין מְכַל הַטְּמָאוֹת. וְאֵי אֲפֹשֶׁר לְכַנֵּס לְשׁוּם קְדֻשָּׁה בְּלִי מַיִם כְּגוֹן הַכְּהֻנִּים בְּעִבּוּדָתָם. וְכֵן בְּבִקּוּר בְּקוּמוֹ. וְכֵן קִדְּשׁ תְּפִלָּה וְתוֹרָה צָרִיכִין לְטַבֵּל אוֹ לְטַל יָדָיו בְּמַיִם. וְכֵן כָּל הַטְּמָאִים אֵינָם עוֹלִים מִטְּמֵאָתוֹן כִּי אִם עַל-יָדֵי מַיִם, כִּי מַיִם מְרַמְזִים עַל הַדַּעַת שֶׁל חַדוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי מַיִם קְדָמוֹ לְכָל הַבְּרִיאָה, כִּי הַתְּחִלַּת הַבְּרִיאָה הָיָה הַמַּיִם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. נִמְצָא, שֶׁעֶקֶר חַדוּשׁ הָעוֹלָם הַתְּחִילוֹ מִן הַמַּיִם. וְעַל-כֵּן שֵׁם עֶקֶר שֶׁרֶשׁ הַדַּעַת שֶׁל חַדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁעַל-יָדֵי זֶה עֶקֶר הַטְּהָרָה וְרַק עַל-יָדֵי זֶה נִכְנָסִין בְּעִבּוּדַת ה'. כִּי זֶה עֶקֶר יְסוּד הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה לְהֶאֱמִין בְּחַדוּשׁ הָעוֹלָם בְּחִינַת בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית אֱלֹקִים וְכוּ'. שֶׁהוּא הַתְּחִלַּת הַתּוֹרָה. וְזֶה עֶקֶר הַקְּדֻשָּׁה וְהַטְּהָרָה, כִּי לְהַפְדֵּךְ כָּל הַטְּמָאוֹת נִמְשָׁכִין מִזְהֵמַת הַנְּחָשׁ שֶׁהִבִּיא מִיָּתֶה שֶׁמִּשָּׁם עֶקֶר הַטְּמָאָה וְעֶקֶר זְהֵמַת הַנְּחָשׁ הוּא הַכְּפִירָה שֶׁל הַכּוֹפְרִים בְּחַדוּשׁ הָעוֹלָם חֶסֶד וְשִׁלּוּם, וְעַל-כֵּן מַיִם שֶׁהֵם בְּחִינַת מִימֵי הַדַּעַת הַנִּי"ל שֶׁעַל-יָדֵי זֶה נִמְשָׁךְ אֲמוּנַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם, עַל-יָדֵי זֶה כָּל הַטְּהָרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. וְאֵי אֲפֹשֶׁר לְכַנֵּס לְשׁוּם קְדֻשָּׁה וְעִבּוּדָה כִּי אִם עַל-יָדֵי מַיִם, כִּי כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכָל עִבּוּדוֹת ה' תְּלוּיִים בְּאֲמוּנָה זוֹ שֶׁל חַדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזּוֹכִין לְהִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עַל-יָדֵי טְהָרָה בְּמַיִם עַל-יָדֵי טְבִילָה אוֹ נְטִילָה כְּפִי הַדִּין. כִּי עַל-יָדֵי הַטְּהָרָה בְּמַיִם מִמְּשִׁיכִים עַל עֲצָמוֹ בְּחִינַת הָאֵרֶת מִימֵי הַדַּעַת שִׁיתְגַּלְהָ לְעֵתִיד שֶׁעַל-יָדֵי זֶה זּוֹכִין לְאֲמוּנַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא יְסוּד הַתּוֹרָה וְהָעִבּוּדָה

וְזֶה בְּחִינַת אַרְבַּע צוּמוֹת עַל חֲרַבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי חֲטָא
 הַמְרַגְלִים שֶׁבָּכוּ בַּלַּיִל תְּשׁוּעָה בְּאֵב שֶׁפָּגְמוּ בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם מִתְגַּלְּהָ
 אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם. וְהֵם שֶׁפָּגְמוּ בָּזֶה עַל-יְדֵי זֶה הַתְּגַבֵּר חֶסֶד וְשָׁלוֹם,
 זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ מְזוֹנָא דְגוּפָא כְּנִ"ל. עַל-כֵּן צָרִיכִין לְצוּם כְּדֵי לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא
 דְגוּפָא, כִּי כְּשֶׁזּוֹכִין לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה אֵין צָרִיךְ לְצוּם, כִּי עַל-יְדֵי הָאֲמוּנָה אֲזִי
 הָאֲכִילָה בְּבַחֲיַנַּת מְזוֹנָא דְנִשְׁמַתָּא שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים
 בְּחִינַת אֲכִילַת שַׁבָּת, כִּי עַל-יְדֵי אֲמוּנָה עֵקֶר בְּרוּר הָאֲכִילָה כְּמַבְאָר בְּמִקּוּם
 אַחֵר בְּחִינַת וִרְעָה אֲמוּנָה. אֲבָל עַל-יְדֵי שֶׁפָּגְמוּ בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל וּפָגְמוּ
 בְּאֲמוּנָה כְּנִ"ל, עַל-כֵּן צָרִיכִין לְצוּם לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְגוּפָא עַל-יְדֵי הַצּוּם. וְזֶה
 בְּחִינַת אֵיכָה שְׁאוּמְרִים בְּתִשְׁעָה בְּאֵב. וְזֶה בְּחִינַת אֵיכָה יוּעַם זָהָב, כִּי עֵקֶר
 הַקִּינּוֹת הֵם עַל הַסְּתַלְקוֹת הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁשְּׁקוּלָה כְּפָלִים כְּחֲרַבֵּן
 בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. וְעַל-יְדֵי זֶה אָנוּ עֹכְשׁוּ כְּצֵאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רוּעָה. כִּי אֵין אָנוּ
 יוֹדְעִין מִי הוּא הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי. וְאָנוּ צָרִיכִין לְצַעֵק וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֵיכָה
 אֵיכָה הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי שֶׁנִּחְשָׁךְ אִירוֹ אֲצִלְנוּ שְׁאֵין זּוֹכִין לִידַע מִמֶּנּוּ, שֶׁזֶּהוּ
 בְּחִינַת יוּעַם זָהָב וְכוּ'. שֶׁהַצְּדִיק הָאֲמִתִּי הַנִּחְמַד מְזָהָב יוּעַם וְנִחְשָׁךְ אִירוֹ
 אֲצִלְנוּ. וּכְמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה שֶׁיִּרְמֶיָה הָיָה מְקוֹנֵן אֵיכָה
 יוּעַם עַל הַסְּתַלְקוֹת הַצְּדִיקִים יֵאֱשָׁיָהוּ. וְכֵן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר הוּא מְרַמֵּז עַל
 הַסְּתַלְקוֹת וְהַתְּעַלְמוֹת אִירוֹ הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי שֶׁבְּדוֹר. וְזֶהוּ אֵיכָה יוּעַם זָהָב
 כְּנִ"ל שֶׁנִּחְשָׁךְ אִירוֹ אֲצִלְנוּ. וְאֵין זּוֹכִין לְהַנּוֹת מְאוּרוֹ. וְלֹא דִי זֶה כִּי אִם עוֹד
 נוֹסֵף יְגוֹן עַל מְכַאוּבָנוּ. כִּי גַם יִשְׁנָה הַכֶּתֶם הַטּוֹב שֶׁהַצְּדִיק הָאֲמִתִּי הַנִּמְשָׁל
 לְכֶתֶם הַטּוֹב כֹּל כֶּדֶךְ נִחְשָׁךְ אִירוֹ מִיִּשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר נִשְׁתַּנָּה הָאֲמִתִּי לְגַמְרִי, כִּי
 אוּמְרִים לָרַע טוֹב וְלַטּוֹב רָע. וְזֶהוּ יִשְׁנָא הַכֶּתֶם הַטּוֹב, שֶׁנִּשְׁתַּנָּה הַכֶּתֶם
 הַטּוֹב שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי שֶׁמְדַבְּרִין עֲלָיו כָּל הַרְעוֹת וּמְשַׁנִּין וּמְחַלְפִין
 הָאֲמִתִּי בְּשִׁקָּר. וְעַל-יְדֵי זֶה תִּשְׁתַּפְּכֶנָּה אֲבֵנֵי קִדְשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת שֶׁזֶה
 נֶאֱמַר עַל הַסְּתַלְקוֹת וְהַתְּעַלְמוֹת הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת רֹאשׁ בֵּית וּמִתְגַּבְּרִין
 הַמְּפָרְסְמִים שֶׁל שִׁקָּר שֶׁהֵם בְּחִינַת רֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּהַתּוֹרָה
 "בְּרֹאשִׁית-לַעֵינֵי וְכוּ'" (עֵין שֶׁם בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן סז). וְזֶהוּ בְּנֵי צִיּוֹן
 הַיִּקְרִים וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר שֶׁם בְּהַהֲסָפָד בְּפָרָשַׁת אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נח, עֵין שֶׁם
 בְּסִימָן הַנִּ"ל. וְזֶהוּ גַם תַּנִּים חֲלָצוּ שֶׁד וְכוּ' שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא
 אַחְרָא, כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ-תּוֹכְחָה הַנִּ"ל שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מִתְגַּבֵּר חֶסֶד
 וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת וְהַנְּחֹשׁ הָיָה עָרוֹם שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ כָּל הַצְּרוֹת הַנִּ"ל עַד
 שְׁאֵין יוֹדְעִים מִהַצְּדִיק הָאֲמִתִּי, כְּמוֹכֵן לְעִיל שֶׁכְּשֶׁמְכַנְיַעִין זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ
 שֶׁהוּא בְּחִינַת גַּם תַּנִּים חֲלָצוּ שֶׁד וְכוּ'. עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כַּח. אֲזִי
 זּוֹכִין לְכָל הַבְּחִינּוֹת הַנִּ"ל עַד שֶׁנִּתְבָּרַר הַמְּדַמָּה עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי כְּנִ"ל.
 וְלַהֲפֹךְ לְהַפֵּךְ חֶסֶד וְשָׁלוֹם. וְאֲזִי אֵין יוֹדְעִין אֵיכָה אֵיפָה אִירוֹ הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי
 וְעַל זֶה אָנוּ מְקוֹנְנִין אֵיכָה יוּעַם זָהָב שֶׁנֶּאֱמַר עַל הַסְּתַלְקוֹת וְהַתְּעַלְמוֹת אִירוֹ
 הַצְּדִיק שֶׁזֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת גַּם תַּנִּים חֲלָצוּ שֶׁד כְּנִ"ל, אֲבָל עַל-יְדֵי הַקִּינּוֹת
 וְהַצְּעָקָה אֵיכָה אָנוּ זּוֹכִין שֶׁיִּתְגַּלְּהָ לָנוּ אִירוֹ וְנִזְכֶּה לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה עַד
 שֶׁיִּתְעַר הַשִּׁיר שֶׁלְעֵתִיד שֶׁאֲזִי תִגְדַּל הַשְּׁמַחָה מְאֹד וּכְמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה שִׁישׁוּ אֶתְהָ מְשׁוּשׁ כָּל הַמִּתְאֲבָלִין עֲלֶיהָ וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת

שַׁבַּת חֲזוֹן. חֲזוֹן דִּיקָא, הִינוּ נְבוּאָה. כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן שְׁאֵנוּ צְרִיכִין עֲכָשׁוּ הוּא לְחַזֵּר וּלְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁפָעַת הַנְּבוּאָה שְׁעַל-יָדֵי זֶה עֵקֶר בְּרוּר הַמְּדַמָּה שְׁעַל יָדוֹ שְׁלֵמוֹת הָאֱמוּנָה כְּנִ"ל. כִּי בְּשַׁבַּת עֵקֶר הַתְּקוּן. כִּי שַׁבַּת אֲגִין עֲלוּהִי עַל אָדָם הָרֵאשׁוֹן שְׁפָגַם בְּכָל הַנִּ"ל וְשַׁבַּת אֲגִין עֲלוּהִי. וְעַל-כֵּן קוֹרִין אֶת זֶה הַשַּׁבַּת שְׁקָדָם תִּשְׁעָה בְּאֵב שַׁבַּת חֲזוֹן לְהוֹרוֹת שְׁאֵנוּ צְרִיכִין עֲכָשׁוּ בְּשַׁבַּת הַזֶּה לְתַקּוֹן בְּחִינַת הָאֱמוּנָה שְׁעֵקֶרָה תְּלוּיָהּ בְּנְבוּאָה כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָא שַׁבַּת חֲזוֹן לְשׁוֹן נְבוּאָה כְּנִ"ל:

אות ו

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁכָתַב רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּסֵפֶר הָא"ב הַחֲדָשׁ אוֹת צְדִיק סִימָן כ שְׁעַל-יָדֵי הַזְּכָרֹת שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים יְכוּלִים לְהֵבִיא חֲדוּשׁ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, דְּהִינוּ לְשָׁנוֹת הַטְּבַע. כִּי מִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ-תּוֹכְחָה הַנִּ"ל שְׁכָל צְדִיק יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִתְבָּרַר הַמְּדַמָּה שֶׁל כָּל הַמִּתְקַרְבִּין אֵלָיו. וְעַל-יָדֵי זֶה זוֹכִין לְאֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם. וְעַל-יָדֵי אֱמוּנָה זוֹ יְהִי חֲדוּשׁ הָעוֹלָם לְעֵתִיד שְׁאֵז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בְּבְחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, דְּהִינוּ בְּבְחִינַת הַשְּׁגָחָה וְנִפְלְאוֹת שְׁלֵא כְּדָרְךְ הַטְּבַע. עַיִן שֶׁם כָּל זֶה (מִבְּאֵר) הֵיטֵב. וְעַל-כֵּן עַל-יָדֵי שְׁמִזְכִּירִין שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, עַל-יָדֵי זֶה מְעוֹרְרִין הַרְשִׁימוֹ שְׁלֵהֶם כְּמוֹ שְׁכָתַב רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן רֵמַח לְקוּיֵי ח"א) שְׁעַל-יָדֵי שְׁמִסְפָּרִין מִצְּדִיקִים נִתְעוֹרַר הַרְשִׁימוֹ שְׁלֵהֶם. וְעַל-כֵּן עַל-יָדֵי הַזְּכָרֹת שְׁמוֹתֵם נִתְעוֹרַר כֹּחַ הַרְשִׁימוֹ שְׁלֵהֶם שֶׁל מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים. וְעֵקֶר כֹּחַ מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים שֶׁל הַצְּדִיקִים הוּא שְׁעַל-יָדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים זְכוּ לְבְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְהַמְשִׁיכוּ עַל-יָדֵי זֶה אֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן עַל-יָדֵי הַזְּכָרֹת שְׁמוֹתֵם בְּנִדְאֵי יְכוּלִים לְהֵבִיא שְׁנוּי בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, דְּהִינוּ לְשָׁנוֹת הַטְּבַע. כִּי עַל-יָדֵי הַזְּכָרֹת שְׁמוֹתֵם שֶׁל הַצְּדִיקִים נִתְעוֹרַר כֹּחַ הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׁלֵהֶם וְנִמְשָׁךְ אֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם בְּעוֹלָם שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הָאֶרֶץ מִחֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֵעֵתִיד שְׁיְהִי עַל-יָדֵי זֶה כְּנִ"ל שְׁעַל-יָדֵי זֶה יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בְּבְחִינַת הַשְּׁגָחָה וְנִפְלְאוֹת שְׁלֵא כְּדָרְךְ הַטְּבַע. וְעַל-כֵּן בְּנִדְאֵי יְכוּלִים לְשָׁנוֹת הַטְּבַע עַל-יָדֵי זֶה. וְזֶה שְׁכָתַב רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה שְׁצְרִיכִין לְכָתוּב לְעַצְמוֹ שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים לְזַכְּרוֹן (כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּהָא"ב הַיְשָׁן אוֹת צְדִיק, סִימָן יט) מִי שֶׁהִי יִתְבָּרֵךְ חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִכְתֹּב לְעַצְמוֹ בְּסֵפֶר שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים וְהַתְּנָאִים וְהַיְרָאִים לְזַכְּרוֹן, כִּי צְרִיכִין לְכָתוּב שְׁמוֹתֵם לְזַכְּרוֹן, כִּי עֵקֶר הַכֹּחַ שֶׁל הַצְּדִיקִים שְׁמַגְלִין אֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם כְּנִ"ל. הוּא עַל-יָדֵי שְׁמִבְּרִין הַכֹּחַ הַמְּדַמָּה עַל-יָדֵי בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ רוּחַ נְבוּאָה שְׁלֵהֶם, כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל, כִּי עֵקֶר הָאֱמוּנָה הוּא עַל-יָדֵי בְּרוּר הַמְּדַמָּה כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְכָתוּב בְּסֵפֶר שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים לְזַכְּרוֹן, כִּי הַכָּתוּב הוּא בְּשִׁבִיל זְכָרוֹן כְּמוֹ שְׁכָתוּב, כָּתוּב

זאת זכרון בספר. והזכרון הוא בכח המדמה, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר. והשם הוא בחינת זכרון, כמו שכתוב, לשמך ולזכרך תאות נפש (ישעיה כו) וכמו שכתוב, זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר. וכתוב, ה' שמך לעולם ה' זכרך לדר ודר. על-כן על-ידי שמות הצדיקים, שהם בחינת זכרון בחינת זכר צדיק לברכה, כי עקר הזכר שנשארו מכל הצדיקים הוא שמם הקדוש שנשארו זכרם בעולם לברכה, על-כן על-ידי הזכרת שמותם הקדושים אשר שמו יתברך משתף בשמם, על-ידי זה מבררין המדמה, כי שמם הקדוש שהוא בחינת זכרון, שהוא בבחינת המדמה. על-כן נתברר המדמה על-ידי זכר שמותם הקדושים של הצדיקים שכל עבודתם לברר המדמה. וכו' פני"ל. ועל-כן הזכרת שמותם מסגל לזה ביותר כי שמם בעצמם הוא בחינת ברור המדמה, כי שמם הוא בחינת תקון הזכרון שהוא תקון המדמה ששם הזכרון פני"ל. ועל-כן צריכין לכתב שמותם בספר דיקא, כי הכתב הוא לזכרון בחינת כתב זאת זכרון בספר שעל-ידי זה נתברר המדמה פני"ל. ועל-כן כל דברי הנביאים צריכין לכתב בספר, כי כל כד ספרי הנביאים הם בחינת תורה שבכתב שאסור לאמרם בעל פה. כי נבואה הוא ברור המדמה פני"ל על-כן צריכין לכתבם דיקא. כי הכתב הוא בחינת זכרון שהוא בחינת ברור המדמה פני"ל, שזהו בחינת כתיבת שמות הצדיקים לזכרון, כי כל זה הוא בחינת ברור המדמה שנתברר בזכות וכח הצדיקים פני"ל שעל-ידי זה זוכין לאמונת חדוש העולם שעל-ידי זה משנין הטבע פני"ל:

אות ז

וכל זה זוכין על-ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח, כמבאר היטב בהתורה הנ"ל שעל-ידי התפלה של הבעל כח זוכין לעשות גרים ולהרבות כבודו יתברך ולהמשיך נבואה שעל-ידי זה נתברר המדמה. נמצא, שכל הצדיקים שמבררין המדמה נמשך מהתפלה של הבעל כח הנ"ל שעל-ידי זה זוכין לרוח נבואה שעל-ידי זה מבררין המדמה פני"ל. וזה שנסמך פרשת שאו את ראש בני ישראל, לפרשת פינחס בן אלעזר וכו'. כי פינחס השיב חמת ה' יתברך והמתיק הדין מישראל על-ידי התפלה בבחינת דין שהתפלל בחינת ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה, כמבאר היטב בתחלת התורה הנ"ל, עין שם. ועל-כן תקף אחר זה שהזכיר הכתוב גדל הפח של פינחס שהשיב את חמתו וכו'. שכל זה הנה על-ידי התפלה בבחינת דין שלו פני"ל. שעל-ידי זה נעשין כל הבחינות הנ"ל שמשם מקבלין הצדיקים רוח נבואה שעל-ידי זה נתברר המדמה וזוכין לאמונה ולחדוש העולם שלעתיד שזהו בחינת ארץ-ישראל שבשביל זה מסגל מאד להזכיר שמות הצדיקים פני"ל. וזה בחינת פרשת שאו את ראש בני ישראל למשפחתם

שָׁשׁ מְזַכֵּיר שְׁמוֹת כָּל הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם רְאֵי אֲבוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִי
יִתְבָּרֵךְ שִׁתְּף שְׁמוֹ בְּשְׁמוֹתָם, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב, הַחֲנֻכִּי הַפְּלֵאִי כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י,
שְׁמִי מֵעִיד עֲלֵיהֶם. נִמְצָא, שְׁכָל הַשְּׁמוֹת שֶׁל הַמְּשֻׁפְּחוֹת הַנְּזַכָּרִים שָׁם
בְּפָרֶשֶׁת פִּינְחָס כָּלֵם הֵם בְּחִינַת שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁשְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ מִשִּׁתְּף
בָּהֶם. וְעַל-כֵּן מָה טוֹב וְיָפָה סְמִיכַת פָּרֶשֶׁה זוֹ לַעֲנֹן פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר שֶׁהוּא
הַבֶּעַל כַּח שֶׁהַתְּפִלָּה תִּפְּלָה בְּבַחֲיִנַת דִּין שְׁמִמְנוּ נִמְשָׁךְ הַכַּח שֶׁל הַצְּדִיקִים
וְכוּי אֲשֶׁר מִחֲמַת זֶה מְסַגֵּל הַזְּכָרַת שְׁמוֹתָם כְּנִי"ל וְעַתָּה מָה יָפָה אִף נָעִים
שֶׁנִּסְמָךְ תִּכְף לְזֶה פָּרֶשֶׁת יִרְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב שָׁם, לְאֵלֶּה תִּחְלַק
הָאֶרֶץ בְּנַחֲלָה בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת לְשְׁמוֹת מְטוֹת אֲבֹתָם יִנְחֻלוּ. כִּי כָל הַבְּחִינּוֹת
הַנִּי"ל הֵם בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֹעֲתִיד שְׁזוֹכִין עַל-יְדֵי כָּל
הַנִּי"ל הוּא בְּבַחֲיִנַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל וְהֵבֵן הֵיטֵב. וְזֶהוּ לְאֵלֶּה תִּחְלַק הָאֶרֶץ
בְּנַחֲלָה בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת. 'בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת' דִּיקָא. 'לְשְׁמוֹת מְטוֹת אֲבֹתָם'
דִּיקָא, הֵינּוּ בְּחִינַת שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁעַל יָדָם נִתְבָּרַר הַמְּדַמָּה וְזוֹכִין
לְאֻמוּנָה וְעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְחֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֹעֲתִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל וְהֵבֵן הֵיטֵב:

אות ח

וְעַל-כֵּן אֵין חֲבִיבִין בְּנִטִּילַת יָדִים כִּי אִם עַל פֶּת שְׁמִבְּרַכִּין עָלָיו הַמוֹצִיא
וּבְרַכַּת הַמְּזוֹן. וְהַמוֹצִיא וּבְרַכַּת הַמְּזוֹן אֵין מְבָרְכִין אֶלְא עַל חֲמִשָּׁת הַמִּינִין
שֶׁנִּשְׁתַּבְּחָה בְּהֵן אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁעֶקֶר מְצוֹת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן הוּא רַק לְבָרְכוּ
יִתְבָּרֵךְ עַל שְׁנֵתָן לָנוּ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב וְאֶכְלֶתָּ וְשִׁבַּעְתָּ וּבְרַכַּת אֶת ה'
אֶלְקִיד עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה וְכוּי. כִּי עֶקֶר קִדְשַׁת הָאֶכְלָה הוּא עַל-יְדֵי אֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֹעֲתִיד שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַנְּגוּן
שְׁלֹעֲתִיד שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין שֶׁתְּהִיָּה הָאֶכְלָה בְּבַחֲיִנַת מְזוֹנָא דְנִשְׁמַתָּא כְּנִי"ל
שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה עֶקֶר מְצוֹת נְטִילַת יָדִים כְּנִי"ל וְעַל-כֵּן עֶקֶר נְטִילַת יָדִים הוּא עַל
חֲמִשָּׁת הַמִּינִין דִּיקָא שְׁחֲבִיבִין עֲלֵיהֶם בְּרַכַּת הַמְּזוֹן שֶׁהֵם שְׁבַח אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל,
כִּי עֶקֶר נְטִילַת יָדִים לְהַמְּשִׁיךְ בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי מִימֵי הַדְּעַת כְּדִי
לְזַכּוֹת לְהַנְּגוּן הַנִּי"ל כְּדִי שֶׁתְּהִיָּה הָאֶכְלָה בְּבַחֲיִנַת מְזוֹנָא דְנִשְׁמַתָּא כְּנִי"ל:

וְעוֹד יֵשׁ בְּזֶה כְּפָה דְּבָרִים. הִי יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנוּ לְהַמְּשִׁיךְ אֻמוּנָה שְׁלָמָה בְּעוֹלָם
וְנָשׁוּב לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְיִקָּם, תְּבוֹאִי תְּשׁוּרֵי מְרֹאֵשׁ אֻמְנָה
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֻמֹּן:

אות ט

ועל-כן הם חמשת המינין. כנגד ה' דהשש'י. שכל העולם היה תלוי עד ששה בסיון שקבלו ישראל את התורה שהיא בחינת נבואה שעל-ידי זה נתגלה חדוש העולם, כמבאר בהתורה הנ"ל. נמצא שה דהשש'י מורה על חדוש העולם. ומשם עקר קדשת ארץ-ישראל שמקבלת קדשתה על-ידי כח מעשיו וכו', על-ידי שיודעין שה' יתברך ברא את העולם בחינת בראשית ברא וכו', כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. ומשם מבחינת ארץ-ישראל בחינת חדוש העולם שנתגלה על -ידי ה דהשש'י, משם מקבלין בחינת ה מינין שהם שבח ארץ -ישראל, כי ה מינין כנגד ה דהשש'י שעל-ידי זה עקר קדשת ארץ-ישראל. שמשם מקבלין הה מינין כחם לזון ולהשביע את האדם בבחינת מזונא דנשמתא שמשם עקר השביעה האמתיות בבחינת צדיק אכל לשבע נפשו. ועל-כן ה מינין דיקא יש להם כח להשביע את האדם, כי הם מקבלין כח מארץ-ישראל מבחינת ה דהשש'י, מבחינת אמונת חדוש העולם שמשם נמשך מזונא דנשמתא שמשם עקר השביעה, כי במזונא דגופא שהוא בחינת אכילת עשו אכילה דסטרא אחרא. נאמר, ובטן רשעים תחסר. אבל מזונא דנשמתא שם עקר השביעה בחינת צדיק אכל לשבע נפשו, כי מזונא דנשמתא הוא בחינת ה' רעי לא אחר, בחינת כי אין מחסור ליראיו, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. הפך מזונא דגופא שהוא בחינת אכילת הרשעים שהיא בחינת ובטן רשעים תחסר כנ"ל. ועל-כן גם בגשמיות עקר השביעה הוא על-ידי חמשת המינין שהם עקר הלחם שסועד הלב שחיבין עליהם המוציא וברכת המזון, כי הם ה מינין שהם שבח ארץ-ישראל שנמשך בהם קדשת ארץ-ישראל בחינת אמונת חדוש העולם שנתגלה על-ידי ה דהשש'י אשר בשביל זה הם ה מינין כנ"ל, ועל-ידי זה שהם בבחינת ארץ-ישראל וכו'. על-ידי זה הם בבחינת מזונא דנשמתא ביותר. ועל-כן עקר השביעה על ידם וכנ"ל. וזה בחינת ה דהמוציא שצריכים להטעים ה דהמוציא כמו שהזירו רבותינו זכרונם לברכה והפליגו מאד בזהר הקדוש בענין ה דהמוציא כי ה דהמוציא הוא בחינת ה דהשש'י שמורה על חדוש העולם שעל-ידי זה עקר תקון האכילה דקדשה בבחינת מזונא דנשמתא כנ"ל. וזה שסמכו רבותינו זכרונם לברכה לברך המוציא בה על שם המקרא המוציא אתכם מתחת סבלת מצרים, כי באמת כלא חד, כי פסוק המוציא אתכם מתחת סבלת מצרים, דהינו יציאת מצרים הוא מורה על חדוש העולם. כי בשעת יציאת מצרים נתגלה חדוש העולם על-ידי האותות והמופתים, כמובא בכל הספרים. גם כי עקר יציאת מצרים היתה בשביל קבלת התורה, כמו שכתוב, בהוציאך

את העם ממצרים תעבדון וכו'. ועקר התגלות חדוש העולם הזה על-ידי קבלת התורה פנ"ל. נמצא שפסוק המוציא אתכם מתחת סבלת מצרים מורה על חדוש העולם. ועל-כן משם למדו רבותינו זכרונם לברכה ה דהמוציא (שהוא עקר תקוה) שהוא מורה על חדוש העולם שזה עקר תקוה האכילה בבחינת מזונא דנשמתא פנ"ל:

אות י

וזה מה שצריכין לדקדק לברך המוציא על לחם שלם. ויש לו חשיבות ודין קדימה להשלים על החסר, כי אכילת ישראל צריכין להיות בבחינת מזונא דנשמתא שהוא בחינת שלמות בלי חסרון בבחינת ה' רעי לא אחסר הנאמר במזונא דנשמתא בחינת כי אין מחסור ליראיו. ועל-כן יש חשיבות ללחם שלם כי הוא סמוך יותר לבחינת מזונא דנשמתא שהוא שלם בלי חסרון בחינת כי אין מחסור ליראיו פנ"ל. ועל-כן באמת בני פריצי עמנו ההולכים בדרךיהם של העובדי כוכבים, אין מניחין לחם שלם לסעדה כי אם פרוסות כדרכי העובדי כוכבים כי בכל תנועותיהם הם רוצים להראות שעוקרים עצמם מדת ישראל. אשר אצלנו יש חשיבות ללחם שלם לברכת המוציא כמו שכתוב בשלחן ערוך. ואלו הרשעים מגליו שכל מזונותם הוא מזונא דגופא בחינת אכילת עשו שהוא אכילת הרשעים שאין שם שלמות, כי אכילתם הוא בבחינת בטן רשעים תחסר. כי אין להם אמונה. ועל-כן אינם זוכין למזונא דנשמתא שנמשך מאמונה פנ"ל. אבל אכילת ישראל - עם קדוש הוא בבחינת מזונא דנשמתא, כי מדקדקין בברכתם לברך ה' יתברך באכילתם בברכת המוציא וברכת המזון. שכל זה מורה על חדוש העולם. ועל-כן מדקדקין לברך על השלם שהוא בחינת כי אין מחסור ליראיו בחינת מזונא דנשמתא פנ"ל. ברוך ה' לעולם, אמן ואמן:

נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת ו

הלכות נטילת ידים לסעודה הלכה ה נקללת בהלכות בית הפנסת הלכה ה:

ראשי פרקים להלכות נטילת ידים לסעודה:

הלכה ו:

על-פי התורה 'כי מרחמם ינהגם'. וכבר מבאר מזה בהלכה ג:

אות א

כי צריכין לטהר קדם האכילה הידים דיקא, כי כל עבודת האדם בעולם הזה הוא לאכללא שמאלא בימינא, כמובן בזהר הקדוש בכמה מקומות, כי כל אחיזת הסטרא אחרא הוא מסטרא דשמאלא. ועקר העבודה שבשביל זה בא האדם לעולם הוא לאכפנא לסטרא אחרא. עד שיהיה נכלל שמאל בימין, וימין ושמאל הם בחינת דרי מעלה ודרי מטה. בבחינת אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים. ארץ ושמים הם בחינת דרי מטה ודרי מעלה וזה בחינת גוף ונפש, חמר וצורה. וזה בחינת עולם הזה ועולם הבא, כי הכל בבחינה אחת, כי הגוף נגד הנפש הוא בבחינת עולם הזה בחינת חמר, בחינת דרי מטה, בחינת שמאל וכו' :

והנפש הוא בבחינת עולם הבא בחינת צורה בחינת דרי מעלה בחינת ימין והעקר שיהיו נכללים יחד כל הבחינות הנ"ל שהם כלל העולמות העליון בתחתון ותחתון בעליון כמו שמבאר בהתורה הנ"ל, הינו שיהיה נכלל שמאל בימין, העולם הזה בעולם הבא, דרי מטה עם דרי מעלה שהוא בחינת כלליות הגוף בהנפש וכו'. ועל-ידי האכילה מתחבר הנפש עם הגוף, כי האכילה מחיה את האדם שהוא מה שהנפש מחיה הגוף על-ידי האכילה, כי כך ברא ה' יתברך ברצונו שדיקא על-ידי האכילה יהיה נמשך חיות הנפש אל הגוף ויתחברו יחד שזה עקר החיים. כי כשהנפש מתפרד מהגוף חס ושלום, זהו בחינת מיתה. ועל-כן המצוה הראשונה נצטוה אדם הראשון בענין האכילה שלא לאכל מעץ הדעת טוב ורע, כי עקר תקונו היה תלוי באכילה, כי טוב ורע אחיזתם מימין ושמאל פידוע וה' יתברך רצה שהאדם לא יאכל כלל אכילה ששם נאחז טוב ורע שהוא אכילת עץ הדעת, כי רצה שכל אכילתו יהיה רק מהארת הרצון שנמשך מים החכמה שמשם עקר שרש הפרנסה והאכילה דקדשה שעל-ידי זה עקר שלמות ההתחברות והכלליות של דרי מעלה ודרי מטה שהם השגת אי"ה ומל"א, כמבאר בהתורה הנ"ל שעל-ידי זה עקר כלליות שמאל בימין וכו' ושם שרש שתי הידים שעל ידם נבראו שמים וארץ דרי מעלה ודרי מטה. שהם בחינת הרמזים שיש בים החכמה שהם ההתבוננות שבלמוד הקדוש שאי אפשר לבאר בפה בפרוש גומרים אותה בידיים שהם בחינת רמזים. ועל-ידי זה דיקא נכללים יחד השגת ה"בן והתלמיד שהם

השגת אי"ה ומל"א. שהם בחינת השגת דרי מעלה ודרי מטה, כי זה ידוע שהשגת אלקות גבה מאד מאד, כי לית מחשבה תפיסה בה כלל. כי אם לכל חד כפום מה דמשער בלבה. והעקר הוא כלליות אי"ה ומל"א שאין נתפסין במח ובלב כי אם על-ידי בחינת רמזים שהם בחינת ידים שבים החכמה. ומשם משתלשלים כל הלמודים הקדושים וכל ההתבוננות בתורה ויראה שכלם אי אפשר להבינם מרבו בשלמות כי אם על-ידי רמזים שהם בחינת ידים, כי אפלו בחכמות התורה בנגלה בפשטים בגמרא פרוש תוספות אי אפשר להבין תמצית הדבר ומתיקת הפשט והחדוש כי אם על-ידי שגומרים להבינם להתלמיד בידיים שהם בחינת רמזים. כמו שרואין בחוש שהרב מסביר הפשט לתלמידיו בתנועות ידיו, מכל שכן וכל שכן בדרכי עצות בעבודת ה' שהבעל דבר חותר על האדם מאד מאד בתחבולות אין מספר בכל יום ויום וכמעט בכל שעה ורגע שאי אפשר לעמד על עמדו כי אם על-ידי התורה שקבלנו מרבותינו זכרונם לברכה והעקר הוא הרמזים שיש בהתורה:

ועל-כן באמת צריכין לחפש ולבקש מאד רבי אמת שקבל מרבי אמתו וידבר עמו פעם אחר פעם כדי להבין הרמזים שמרמז בידי עד היכן להתחזק וכו' וכו', מכל שכן בהשגת אלקות וכנ"ל. וכל זה נמשך על-ידי אכילה דקדשה שנמשכת משם מהידיים שהם הרמזים שיש בים החכמה ששם הארת הרצון. ועל-כן רצה ה' יתברך שלא יאכל האדם אכילת עץ הדעת טוב ורע, כי על-ידי הדעת אי אפשר להשיג כלליות הנ"ל. ועל-כן משם נאחז טוב ורע, כי עקר כל הכלליות הוא רק על-ידי הרצון שנמשך על-ידי רמזים שהוא למעלה למעלה מהדעת. ואדם הראשון פגם בזה על-כן נגזר עליו מיתה שהוא פרוי בין הנפש והגוף וכו'. והתקון על-ידי התורה שנתן משה רבנו עליו השלום שעקרה לכלל העולמות התחתון בעליון ועליון בתחתון וכו' בבחינת מי עלה שמים וירד וכו'. וכן בכל דור ודור הרבי אמת הוא בחינת משה שעוסק בלמוד הקדוש הזה להאיר בדרגי מעלה ודרי מטה השגת אי"ה ומל"א לכללם יחד. והעקר על-ידי הרמזים שהם בחינת ידים שיש בים החכמה ועל-כן צריכין לטהר את הידיים דיקא קדם האכילה והטהרה על-ידי המים הנמשכין מים החכמה ששם מאיר הארת הרצון ומשם שרש הידיים שהם הרמזים הנ"ל. ואז זוכין שהאכילה בקדשה שיהיה לה כח לחבר הנפש עם הגוף שהוא בחינת כלליות דרי מעלה ודרי מטה כלליות שמאלא בימינא וכו' כנ"ל:

אות ב

וזה בחינת נטילת ידים שחרית כשקמים מהשנה, כי שנה אחד מששים במיתה והתעוררות השנה הוא בחינת תחית המתים וכמו שמברכין על

זֶה הַמַּחְזִיר נְשָׁמוֹת לַפְּגָרִים מֵתִים. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְטַהֵר הַיָּדִים בְּמִים הַנִּי"ל כְּשֶׁקָּמִים מֵהַשְּׁנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מִיתָה שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּרוּד בֵּין הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיזַת הַסְטָרָא אַחְרָא פְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן בְּשַׁעַת שְׁנֵה סְטָרָא אַחְרָא שְׂרִיא עַל יְדוּהֵי דִיקָא וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁקָּמִים מֵהַשְּׁנָה וְחוּצָרַת הַנֶּשְׁמָה וּמִתְחַבְּרַת עִם הַגּוּף שְׂזָה בְּחִינַת כְּלָיוֹת וְהִתְחַבְּרוּת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים שְׂזָה עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת פְּנִ"ל, עַל-כֵּן צָרִיכִין אֲז לְטַהֵר הַיָּדִים בְּמִים שְׁנִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת זֶה הָיִם גְּדוּל וּרְחַב יָדִים, כִּי שָׁם עֵקֶר כְּלָיוֹת הָעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁתֵּי הַיָּדִים הַנִּי"ל שֶׁעַל-יָדֵי זֶה עֵקֶר הַטְּהָרָה וְהַקְּדָשָׁה, כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַקְּדָשָׁה הוּא כְּשֶׁנִּכְלָלִין הָעוֹלָמוֹת יַחַד בְּבְחִינוֹת הַמְּבֹאָרִים שָׁם. שְׂזָהוּ בְּחִינַת קְדֻשַׁת הַיָּדִים יָמִין וּשְׂמָאל שְׁנִכְלָלִין יַחַד וְכַנִּ"ל:

אות ג

וְזֶה בְּחִינַת פּוּרִים. שֶׁהוּא לְהַכְנִיעַ קְלַפַּת הַמֶּן-עַמְלֵק שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּפִירוֹת, כְּמוֹבֵא בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה. וְעֵקֶר הַכְּפִירוֹת עַל-יָדֵי הַקְּשִׁיּוֹת עַל שְׂרוּצִים לְהַבִּין בְּשֶׁכַל כְּלָיוֹת הָעוֹלָם הִזָּה בְּעוֹלָם הַבָּא אִידָּהּ הֵם נִכְלָלִין עַל-יָדֵי תּוֹרַתֵנוּ וּמִצְוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים שְׂזָה אִי אֶפְשָׁר לְהַבִּין בְּשֶׁכַל אֲנוּשֵׁי בָּשׂוּם אֲפֹן וְכַמוֹבֵן בְּהַשִּׁיחָה הַקְּדוֹשָׁה הַנִּדְפָּסַת בְּסִפְרֵי סְפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מַעֲנִין הַדְּרִיידִל, מַעֲנִין גְּלָגַל הַחוּזָר וְכוּ' שֶׁעֵקֶרוֹ הִיָּה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ', עֵינֵן שָׁם. וְעַל-כֵּן הִיָּה הַיָּסַע עַל-יָדֵי מְרַדְּכֵי שְׁנַתֵּן לֵב לְהַסְתַּפֵּל עַל הַרְמְזִים שֶׁמְרַמְזִין לָנוּ ה' יְתַבְּרַךְ בְּכָל עֵת כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י עַל פְּסוּק, וּמָה יַעֲשֶׂה בָּהּ, זֶה אֶחָד מִשְׁנֵי צְדִיקִים וְכוּ' שֶׁהֵם דָּוִד וּמְרַדְּכֵי וְכוּ'. וְכַמוֹ שֶׁכְּתוּב אִין אֶסְתֵּר מְגֻדַת וְכוּ' וּמְרַדְּכֵי יֵשֵׁב וְכוּ', הַמְרַמְזֵי עַל כָּד. וְעַל-כֵּן כָּל כּוֹנְתָם לְהַרְעֵ שֶׁל אַחַשְׁוֵרוּשׁ וְהַמֶּן הִיָּה לְבַטֵּל עֲבוֹדַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה וְכַמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּכַתְּבֵי הָאֲרִ"י ז"ל, כִּי עֵקֶר כְּלָיוֹת עֲלִיוֹן בְּתַחְתּוֹן וְכוּ' הִיָּה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ עַל-יָדֵי הַקְּרַבְנוֹת שֶׁמְכַפְּרִין וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּהַשִּׁיחָה הַנִּי"ל. עַל-כֵּן הִתְקַנְאוּ וְהִתְגָּרוּ בְּיִתְרֵן בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ':

אות ד

וְזֶה בְּחִינַת סַעֲדַת פּוּרִים וּמְשֻׁלּוּחַ מְנוֹת, כִּי עֵכָשׁוּ הָאֲכִילָה בְּקְדָשָׁה בְּבְחִינַת הָאֲרַת הַרְצוֹן כִּי נִמְשָׁכַת מֵהַרְמְזִים הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן כָּל אֶחָד שׁוֹלַח לְחֻבְרוֹ

מנות מסעדת פורים פדי לרמוז לו על-ידי זה הרמזים שיש בים החכמה, כי כבר מבאר בתורה הנ"ל שהעקר שכל אדם ידבר עם חברו ביראת שמים ויאיר לו ויקבל ממנו הארת הרבי הנ"ל שמאיר בבו ותלמיד שמלא כל הארץ כבודו וה' אתנו וכו' ועקר שלמות הארת הדעת הוא על-ידי הרמזים וכו' שמהם הפרנסה דקדשה של ישראל שהיא בחינת מן, בחינת לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן, שנאמר בו, כי לא ידעו מה הוא. בחינת תכלית הידיעה אשר לא ידע רק בדרך רמזים יכולים לרמוז לכל אחד לפי ערכו תכלית הידיעה הזאת שהוא השגת משה, שהוא בחינת הרבי האמת, שהוא בחינת מן שיירד בזכותו שהוא יודע להאיר תכלית הידיעה הזאת על-ידי הרמזים וכו'. וזהו בחינת משלוח מנות איש לרעהו וכנ"ל ששולח כל אחד לחברו מנות שהם מיני אכילה של סעדת פורים שבהם מלבשים הרמזים הנ"ל פדי שיאיר כל אחד בחברו הדעת הקדושה הנ"ל על-ידי הרמזים הנ"ל וכו' וכו' :

אות ה

ועל-כן כל הכנעת ומפלת עמלק הנה על-ידי הידים של הרב שהוא בחינת משה שהם בחינת רמזים בבחינת והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שכל זמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה וכו'. הינו כנ"ל. שמושה עשה מלחמה עם עמלק שהם בחינת הכפירות והקשיות של המחקרים על-ידי הרמת ידיו דיקא שהם הרמזים הנ"ל שרמו לישראל בידי הקדושים שישתכלו כלפי מעלה ויזכרו ויבינו מרחוק כל הנסים והנפלאות הנוראות שעשה ה' יתברך עמהם וכל ההתנוצצות אלקות שקבר נתקע בלבם על ידו וכו' ולא יסתכלו כלל על הקשיות והחכירות והכפירות שרוצה להכניס בלב, כי אין הזמן מספיק לתרצם. ועל-כן סיג לחכמה שתיקה וכו', כמו שמבאר שם שכל זה בחינת רמזים הנ"ל שצריך בכל פעם הרב לשתק רק התלמידים החפצים באמת יבינו רמזים הרבה על-ידי שתיקתו ותנועותיו הקדושות שהם בחינת ידים וכו' :

אות ו

ובזה תבין רמזים קצת בענין מה שכתוב (בלקוטי תננינא סימן עד) אחר פורים קורין פְּרֵשֶׁת פָּרָה, כי מתחלה הוא פור וכו'. ואחר-כך נעשה פָּרָה וכו'. גם קדם לזה שמענו מפיו הקדוש שבפורים היה עוסק לתקן חטא מחלקת קרח ואמר שהוא סוד מפלג מאד מאד. והרמז בפסוק ו'אם מ'פאת פ'ניו י'מרט ר'אשו ראשי תבות פורים קרח הוא וכו', עין שם בהשיחות והענין מובן קצת מרחוק על-פי מה דאיתא בפסיקתא מובא בילקוט הראובני בפְּרֵשֶׁת חֲקֵת וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, לְמָה נֶאֱמַר פְּרֵשֶׁת פָּרָה אַחֲרֵי מַחְלַקַת קֶרַח? לְפִי שֶׁהַקְּהָתִים הִטְהִירוּ לְשֵׁאת אֲרוֹן בְּרִית ה' שְׁנֶאֱמַר בְּכַתֵּף יִשְׂאוּ. אֲמַר קֶרַח, לֹא דֵי שֶׁהוֹצִיאוּ אוֹתִי מִכָּל כְּהֵנָה וּמִתְּנוֹת אֶלָּא שֶׁגִּלַּח רֹאשִׁי וְעָשָׂה אוֹתִי סָכַל. מִיָּד נִתְקַנָּא לְמִשְׁחָה לְעֶרְעֵר. וְהוּא לֹא יָדַע חֵק פָּרָה אֲדָמָה תִּהְיֶה כְּפָרָה עַל יִשְׂרָאֵל, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהוּא פְּלִיאָה. מָה עֲנִין חֵק פָּרָה אֲדָמָה לְמַחְלַקַת קֶרַח? אֵךְ עַל-פִּי דְבָרֵי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרָכָה הַנִּיל רָמַז לָנוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם קֶשֶׁר כִּי בְּפּוֹרִים תִּתְּקֵן מַחְלַקַת קֶרַח. וּמְפּוֹרִים נַעֲשֶׂה בְּחִינַת פָּרָה אֲדָמָה. נִמְצָא שֶׁבְּאֵר לָנוּ שֶׁפָּרָה אֲדָמָה הוּא תִּתְּקֵן מַחְלַקַת קֶרַח. וְהוּא עֲנִין פְּסִיקְתָּא הַנִּיל:

אות ז

אך סוד הענין בודאי אי אפשר להבין. כי הוא סוד פְּרָה אֲדָמָה שהוא חק נעלם וסתום מאד שעל זה נאמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. אך אף-על-פי-כן כל מה שאפשר למצא איזה רמזים בזה מחיבים אנו לחתור ולמצא, כי גם בכל הספרים הקדושים לא בארו לנו זה הסוד של פְּרָה. ואף-על-פי-כן גלו לנו כמה רמזים בהסוד הנעלם הזה, כי כבר מבאר שעקר התקון שבשבילו נברא האדם הוא לאכול שְׂמַאלָא בימינא וכו' כְּנִיל. וזה היה כל פגם קרח, כמו שאיתא בתקונים ובזהר הקדוש, דקרח בעי לאחלפא שְׂמַאלָא בימינא וכו', כי קרח היה לוי שהוא בחינת שְׂמַאל בקדשה פיזוע, אבל משם כל אחיזת השתלשלות הדינים הקשים וכל עבודתו היה להמתיקם על-ידי שיהיה נכלל במשח ואהרן שמסרו להלויים לשא את המשכן, ובפרט קרח שהיה מנושאי הארון שהיה צריך להמשיך עליו קדשת התורה שבארון ועקר הקדשה שהיה צריך לבטל דעתו והחכמות שלו נגד משה, כי זה עקר החכמה לבטל דעתו לגמרי בפרט נגד רבי אמתו כזה שהוא משה רבנו עליו השלום. וקרח פגם בזה מאד וסמך על דעתו וחלק על משה ועל-ידי זה הפריד שְׂמַאל מִיְמִין עַד שֶׁהִתְגַּבְּרוּ תִּקְוֵי הַדִּינִים עָלָיו וְנִפְּל לְשֵׂאוֹל תַּחְתִּיּוֹת רַחֲמָנָא לְצִלוֹ. וְעַל-כֵּן הָיָה הַפָּגַם מָה שֶׁאֲמַר שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ סָכַל בְּמָה שֶׁגִּלַּח שְׁעָרוֹ. וְהוּא רָצָה לְהִיּוֹת חָכֵם. וְזֶה הָיָה כָּל פְּגָמוֹ כְּנִיל. וְעַל-כֵּן פָּגַם בְּמָה שֶׁקָּרָא תִּגְרוֹ עַל שֶׁגִּלַּח שְׁעָרוֹ. כִּי הִשְׁעָרוֹת הֵם מוֹתְרֵי מַחִין וּבִקְדָשָׁה הֵם גְּבוּהִים מְאֹד, כִּי עַל יָדָם

עקר ההתבוננות שמאיר הרבי האמתי לתלמידיו וכו', אבל כשמתרבים יותר, בפרט כשיש פגמים חס ושלום, אזי נאחזים בהם הדינים וצריכין לגלחם (וכמו שמבאר מזה בסימן סט בהתורה של אסור גזלה ועין שם מה שמבאר על פסוק, לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו וכו', עין שם) וזה בחינת מצות תגלחת השערות של המצרע שבא על-ידי מחלקת על-ידי שספר לשון הרע שזהו בחינת חטא קרת. שמרמז בפסוק, ואם מפאת פניו ימרט ראשו וכו'. ועל-כן היו הלויים צריכים תגלחת פמצרעים וטמאים, כמו שפרש רש"י שם, כי הם מסטרא דשמאלא פנ"ל ששם נאחזים הדינים ועקר בהשערות וכנ"ל. אבל כל זה אי אפשר להבין, כי כלליות שמאלא בימינא אי אפשר להשיג בשלמות. ועל-כן סיג לחכמה שתיקה שהיא בעצמה הרמזים הנ"ל שיש בים החכמה, כי יש כמה דברים שאין מבינים אותם רק על-ידי בחינת שתיקה, שהוא בחינת רמזים, שהוא בחינת הארת הרצון. ועקר ההתבוננות שמבינים על-ידי התגלות תורתו של הרבי האמת הוא מה שמבינים ממנו כל אחד ואחד לפום דרגה שעד כאן תחום שבת ואי אפשר להבין יותר, כמו שמבאר שם בבאור בענין המקיפים וכו' שבשביל זה צריך לשתק כדי שלא יכנס בקשיות ותרוצים שהם למעלה מהזמן וכו'. נמצא, שעקר מה שמדבר הרב עם כל אחד ואחד ומאיר בו דעת להצילו מעוונות וכו' העקר הוא שמבאר לו שיבין מרחוק שיש חכמות אמיתיות והשגות נפלאות בתורה כדי שיתחזק אמונתו עד שיכול לבוא לבחינת בטול אל האין סוף בחינת הארת הרצון, אבל תכף כשרוצה להבין ולהכניס בדעתו הוא פוגם בזה וצריך לברח מזה מאד בחינת במפלא ממך אל תדרש וכו'. וכל זה הוא ענין מה שבאר אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה (בהתורה חדי רבי שמעון) על פסוק כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וכו' לענין סוד העבור שיש בזה חכמה שיכולין לגלותו ואף-על-פי-כן לא ידעו הסוד רק יבינו שהסוד אצלנו וכו', עין שם. וכמו כן הוא בין ישראל בעצמו בין הרב והתלמידים ושאר העולם שהם מגלים חכמות ועצות עמקות וגבוהות מאד מאד ואף-על-פי-כן הסוד נשאר אצלם. רק שעל-ידי ההתגלות שלהם הם מסבירים להעולם שנשאר הסוד אצלם. וזה בחינת פרה אדמה שמעשיה בחוץ. והיא חק סתום ונעלם ביותר מכל המצוות:

כי בהקרבות שהיו בבית-המקדש על-ידי זה נכללו העולמות בבחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה, כמו שמבאר בענין הגלגל וכו' (בענין הדריידיל) שזה עקר התקון ואל-על-פי שגם סוד זה אי אפשר להשיג, עם כל זה מאחר שהיתה עבודת הקרבות בבית-המקדש יכולין לדבר בזה, כי בבית-המקדש היתה כל התורה וכל ההשגות וכו'. אבל פרה מעשיה בחוץ ממש והיא חקה נפלאה מאד, רק כל עבודתה היתה על-ידי ששחט אותה נגד פתח אהל מועד ששחטה בחוץ והסתכל נגד בית קדש קדשים. זה בחינת לעיני העמים הנ"ל שהמשיך אז קדשה זאת לידע שצריכין מבחוץ להסתכל לפנים על הבית-המקדש שהוא בחינת התורה שעמדה שם שהוא בחינת הרבי האמתי שהוא הדעת האמתי בחינת משה, בחינת הבית-המקדש, כי כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית-המקדש בימיו. וצריכין להסתכל לשם. אבל העקר צריכין לידע שרחוקים מאד מאד מזה

הדעת ואסור לכנס לזה שירצה חס ושלום, להבין הקשיות שנגעלמו ממנו כל חד כפוס דרגה, כי על זה נאמר, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. ועל-כן הפרה מטהרת מטמאת מת שגרים אדם הראשון על-ידי שאכל מעץ הדעת טוב ורע שעקר הפגם היה דאסתכל במה דלא הוי לה רשו שרצה לדעת טוב ורע שנמשכין מימין ושמאל לידע על-פי דעת ושכל כל שרשם ואיך הם נכללים יחד וכו' וכנ"ל. ועל-ידי זה נגזר מיתה שהוא פרוז כנ"ל. ועל-כן על-ידי הפרה ששחט נגד פתח אהל מועד שזהו בחינת הנ"ל שמסתכל רק מרחוק על הדעת הקדוש וממשיך ממנו קדשה לדעתו להבין שיש סוד וחקמה עמקה אבל הוא רחוק ממנו כנ"ל. על-ידי זה מטהרין ומתקנים פגם טמאת מת שנמשך מאדם הראשון שפגם בזה כנ"ל. וכל זה הוא תקון חטא קרח שפגם בזה כנ"ל. וכל זה עוסקין לתקן בפורים כנ"ל, כי המן הפיל פור הוא הגורל ורצה לפגם בהגורל של יום הכפורים שנתן הכהן על שני השעירים אחד לה' ואחד לעזאזל שהוא סוד פרה אדמה שמעשיה בחוץ כמובא. והשני שעיר שהיה מלא שערות וכו'. אבל הנ"ל, בחינת הן עשו אחי איש-שעיר שהיה מלא שערות וכו'. אבל בהשערות בעצמם, שהם בחינת שני השעירים, יש שתי בחינות כנ"ל בחינת יב חכם לימינו וכו' כנ"ל. ואי אפשר להשיג זאת. על-כן צריכין להטיל גורל איזה לה' וכו'. והמן כפר בזה ואמר שהוא ימשיך הגורל בכשפיו כרצונו להתגבר על מרדכי וכל ישראל חס ושלום, וה' יתברך ברחמיו הפך הדבר עד שתלו אותו ואת זרעו וכו' על-ידי זה ונעשה פורים שהוא על שם הפו"ר עד שנעשה מזה בחינת פרה אדמה שמעשיה בחוץ ומסתכלים לפנים וכו' שהוא עקר בחינת אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני שעל-ידי זה עקר התקון וכנ"ל:

אות ח

ועל-כן קורין אחר-כך תכף פרשת החדש שהוא סוד קדוש החדש שהוא סוד העבור, כי כל זה הוא בחינת סוד העבור, בחינת כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים. 'לעיני העמים' דיקא וכנ"ל (עין שם בהתורה "חדש רבי שמעון" הנ"ל בסימן סא ותבין) כי עקר הסוד העבור שהוא סוד קדוש החדש שנתקשה בו משה הוא לתקן פגימת הלבנה עד שיהיה אור הלבנה כאור החמה שהוא בחינת כלליות אספקלריא שאינה מאירה שהוא בחינת הלבנה בבחינת אספקלריא המאירה שהוא בחינת החמה, שהוא בחינת כלליות השגת דרי מטה, שהוא מלא כל הארץ כבודו בהשגת דרי מעלה, שהוא בחינת אייה וכו', כמבאר שם בהתורה כי מרחמם הנ"ל. שכל זה אי אפשר לכלל בשלמות כי אם על-ידי בחינת השתיקה, בחינת הרמזים, בחינת הארת הרצון וכו' שזה עקר התקון לכל הנ"ל. ובכל זה

עוֹסְקִין קִדְּם פֶּסַח שְׁאַז עֵקֶר הַתְּחִלַּת הַתְּקָרְבוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים
עַל-יְדֵי מִשָּׁה רִבְנוּ שְׁמֵאִיר הַדְּעַת בְּכָל יִשְׂרָאֵל וְכוּי שְׁעֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי זֶה
כְּנִי"ל וְעֵין מִזָּה עֵקֶר בְּמָקוֹם אַחַר בְּהִלְכוֹת פֶּטֶר חֲמוֹר שְׁשֵׁם מְבָאָר עֵנִין
פֶּסַח וּמִצָּה וְאַסוּר חֲמִץ עַל-פִּי הַתּוֹרָה כִּי מִרְחָמִם הַנִּי"ל. אֵד כָּאן נִתְּוֹסְפוּ
דְּבָרִים רַבִּים עַל עֵנִין הָאַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת וְעֵדִין הַסּוּד כְּמוֹס וְנִעְלָם מֵאַתְּנֵנוּ רַק
שְׂרוּאִין מִרְחוֹק וְכוּי וְעוֹד לְאַלְקִי מְלִין:

אות ט

וְהַעֲקָר לְעַבְדָּא שְׁהָאֲדָם אֵיךְ שֶׁהוּא. צָרִיךְ לְזַהֵר עַל כָּל פְּנִים מִחֲכָמוֹת. שְׁלֵא
יְהִיָּה חֲכָם בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ, כִּי הַחֲכָמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם מְזִיקִין מְאֹד לְכָל אֶחָד
וְאֶחָד, כְּמוֹ שֶׁכְּתֹב אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרִבְנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה, הַחֲכָמוֹת מְפִילִין אֶת
הָאֲדָם, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב, רְאִיתָ אִישׁ חֲכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכֹסִיל מִמֶּנּוּ. וּבִפְרָט
כְּשֶׁבָא עַל -יְדֵי חֲכָמוֹת שְׁלוֹ לִיְדֵי מַחְלֶקֶת חֶסֶד וְשְׁלוֹם, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁחֹלֵק
עַל-יְדֵי זֶה עַל כְּשָׂרִים מִמֶּנּוּ וְכוּי וַיֵּשׁ שְׁאוּמְרִים בְּפֶה מְלֵא אֶמֶת שֶׁהוּא יֵרָא
ה' וְכִשֶׁר מִמֶּנּוּ, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינוֹ מִתְּנַהֵג כְּרְאוּי לְפִי דְעֵתוֹ שֶׁנִּדְמָה לוֹ
שֶׁהוּא חֲכָם בְּעֵינָיו כְּמִצּוּי זֶה הַרְבֵּה בְּכַמָּה בְּחִינּוֹת. וְזֶה מְזִיק לְכָל אֶחָד
יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹוֹנוֹת, כִּי מַחְלֶקֶת וְשִׁנְאָת חֲנֻם קִשָּׁה מֵהַכֹּל וְעַל-יְדֵי זֶה נֶחְרַב
הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה וְעֵדִין הַשֵּׁטֶן מִרְקָד
לְעַכֵּב בְּנֵן בֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ עַל-יְדֵי זֶה עַל-יְדֵי רַבּוּי הַמַּחְלֶקֶת וְהַקְּטִיגוֹרִיָּה בְּכָל
הָעוֹלָם, בְּפָרֵט בֵּין הַחֲכָמִים וְהַכְּשָׁרִים וְכוּי. כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאֲדָם שׁוֹמֵר עֲצָמוֹ
מִכָּל מִינֵי מַחְלֶקֶת עַל הָאֶמֶת וּמִבְּטֵל דְעֵתוֹ נֶגְדַת הַתּוֹרָה וְהַצְּדִיקִים
אֶמְתִּיִּים יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְעוֹלָם יְהִיָּה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה. כִּי גְדוֹל ה' וְאֵין יוֹדְעִין כָּלֵל
וְכוּי כְּנִרְשָׁם שִׁיחָה קְדוּשָׁה זֹאת בְּסִפְרַת חֲנִי מוֹהַר"ן. וּמוֹבָן שֶׁם שְׁעֵקֶר
הַתְּקוּהָ וְהַתְּקוּן עַל-יְדֵי שְׁמֵאִמִּינִים בְּגִדְלַת ה' וְתוֹרָתוֹ וְצְדִיקוֹ וְשִׁאִין
יוֹדְעִין כָּלֵל וְכוּי:

בציעת הפת:

עַל-פִּי הַתּוֹרָה כִּי מִרְחָמִם יְנַהֲגִם הַנִּי"ל:

אות י

וְזֶה בְּחִינַת בְּצִיעַת הַפֶּת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כַּמָּה דֵינִים בְּעֵנֵן הַבְּצוּעַ. וְרַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה חֲקָרוּ וְדָרְשׁוּ וַיִּפְלְפוּ הַרְבֵּה בְּעֵנֵן הַבְּצוּעַ, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב בְּגִמְרָא (סִנְהֶדְרִין קב), מֵהֵיכָן קָא שְׁרִית הַמוֹצֵיא וְכוּי שְׁמוּבָן שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה סוּדוֹת עֲמָקִים (וְכֵמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר בָּזֶה בְּהַלְכוֹת הַקוֹדְמִים):

כִּי כָּל תַּקוּן בְּצִיעַת הַפֶּת שֶׁדִּקְדָּקוּ בּוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה כָּל כָּף. הוּא שְׁצָרִיכִין לְרְאוֹת לְבַצֵּעַ הַפֶּת בְּבָרְכָה בְּאִפְסָן שֶׁיִּזְכֶּה בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה לְהֵאָרֵת הַרְצוֹן הַנִּי"ל הַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, כִּי מְבֹאָר שֶׁם שְׁעַל-יָדֵי כָּל לַיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד עַל-יָדֵי זֶה זוֹכִין בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה לְהֵאָרֵת הַרְצוֹן הַמְפֹּלֵג וְכוּי. כִּי הַמְלָכוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְרָאָה, מְקַבְּלֵת הַפְּרִנְסָה מֵהַיָּדִים שֶׁיֵּשׁ בָּיָם הַחֲכָמָה שֶׁהֵם בְּחִינַת רְמָזִים וְכוּי שֶׁשֵּׁם מְאִירֵן הַמְקִיפִין שֶׁהֵם בְּחִינַת מַה בְּחִינַת שְׁתִּיקָה וְכוּי. וְזֶה בְּחִינַת אֵין מְשִׁיחִין בְּסַעְדָּה וְכוּי, עַיֵן שֶׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

אות יא

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁפָּתוּב בְּשִׁלְחוֹן עָרוֹד שְׁצָרִיד לְהַנִּיחַ הָעֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת עַל הַפֶּת בְּשַׁעַת הַבְּצִיעָה וְכוּי. לְהוֹרוֹת שֶׁהַלָּחֵם שְׂאוּכַל נִמְשָׁד מֵהַיָּדִים הַנִּי"ל שֶׁיֵּשׁ בָּיָם הַחֲכָמָה כְּנִי"ל שְׁעַל-יָדֵי זֶה קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה שֶׁעָקְרָה הוּא לְזָכוֹת אֲז לְהֵאָרֵת הַרְצוֹן שֶׁנִּמְשָׁד עַל-יָדֵי הַיָּדִים שֶׁהֵם הַרְמָזִים וְכוּי כְּנִי"ל:

אות יב

וְזֶה בְּחִינַת מֵהֵיכָן קָא שְׁרִית הַמוֹצֵיא מֵהֵיכָן דְּקָרִים בְּשׁוּלָה. כִּי אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּקִדְשָׁה גְדוּלָה. וְעָקָר הָאֲכִילָה הַמְשַׁבֵּיעַ אֶת הָאָדָם הוּא הַלָּחֵם. וְעַל-כֵּן יֵשׁ בּוֹ עֲשָׂרָה מְצוּוֹת, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב בְּטוֹר וְשִׁלְחוֹן עָרוֹד, כִּי צְרִיכִין לְבָרֵר הַתְּבוּאָה וְהַלָּחֵם בְּכַמָּה בְּרוּרִים. וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַטְּרָחוֹת וְהִגְיָעוֹת שֶׁטוֹרְחִין בְּהַתְּבוּאָה עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה לָחֵם שֶׁהֵם, הַחֲרִישָׁה וְהִזְרִיעָה

והקצירה והברור ממץ ותבן ואחר-כך לטחנו ולנפותו ולנקותו מסבין ומרסין וכו'. וכל זה נמשך מחטא אדם הראשון שחטאו היה באכילה שאכל מעץ הדעת טוב ורע שאז נגזר עליו בזעת אפדו תאכל לחם וכו' שהם כל המלאכות והיגיעות הנ"ל עד שנעשה לחם. והכל בשביל ברורים לבער הרע והפסלת ולברר הטוב. ועל-כן באמת עקר הברור ברוחניות נעשה על-ידי ישראל על-ידי עשר מצוות הנוהגות בפת פנ"ל. וכל אלו הברורים לברר הטוב מהרע, האכל מהפסלת, לנקות התבואה ממץ ותבן שהם בחינת הקלפות הקודמין לפרי הכל הוא לברר האמונה הקדושה שפגם בה אדם הראשון שהוא על-ידי שדוחין ומבערין מהמת הקשיות שיש בלב כל אחד שמהם נמשכין כל מיני כפירות שהם בחינת הקלפות בחינת מץ ותבן החופין על החטה, כמובן בתקוני זהר ובזהר הקדוש לענין ברור ההלכה שהוא בחינת לברר החטה ממץ ותבן כי הכל אחד, כי על-ידי האכילה נמשך חיות להאדם. ועקר החיות הוא הדעת והחכמה, כמו שכתוב, החכמה תחיה. ועל-כן המאכל בשרשו בפרט הלחם שהוא העקר גבה מאד, כי משרש בו פח וחיות שהוא בחינת חכמה להחיות את האדם ולקשר נפשו בגופו, אבל מחטא אדם הראשון יש סביב הלחם פסלת הרבה שהם מץ ותבן וכו' שהם בחינת הקשיות שהם בלבול הדעת שמסבין את המת עד שאין יכול להבין ההלכה על בריה שהם דיני התורה הקדושה שבשביל זה צריכין להתנגע מאד לברר ההלכה מהקשיות שהם בחינת מץ ותבן, כמו שאיתא בתקוני זהר פנ"ל. וביותר צריכין לברר הלחם מהקשיות והפסולות שרוצים לבלבל את האמונה הקדושה שזה העקר. כי עקר תקון האכילה הוא על-ידי אמונה, כמו שמבאר במקום אחר (סימן סב לקוטי א). כי עקר קיום הדעת ושלמותו הוא על-ידי האמונה כמבאר בדבריו זכרוננו לברכה כמה פעמים. וזה בעצמו בחינת הארת הרצון, בחינת שתיקה הנ"ל שזוכין בשעת האכילה כל אחד כפי מה שזוכה לקבל מרבו האמתי הארת בן ותלמיד פנ"ל, כי הארת הרצון עקרו על-ידי שלמות האמונה שזוכין על-ידי שמאיר בו רבו בדעתו הנפלא כי מלא כל הארץ כבודו וכו', כמובן שם בהתורה הנ"ל ובהשיחה הקדושה שדבר עמנו אחר-כך ומובא בספר ספורי מעשיות, עין שם. ועל-כן כשבאין לאכל את הלחם שנעשה מהתבואה שכבר נתבררה בכמה ברורים ממץ ותבן וסבין ומרסין וכו' שהם בחינת הקשיות והבלבולים וכו' פנ"ל, שכל זה נמשך מהדעת הקדושה של הרב שהוא בחינת משה שמאיר הדעת הקדושה בכל אחד לדעת כי ה' הוא האלקים וכו'. אבל תכלית שלמות הדעת הוא השתיקה בחינת סג לוחמה שתיקה שהוא בחינת הארת הרצון פנ"ל. ועל-כן כשרוצין לאכל הלחם שאז עקר המשכת החיות שהוא החכמה והדעת שצריכין להמשיך על-ידי הלחם הזה, על-כן כל התקון שיאכלנה בברכה בקדשה ובטהרה באפן שיזכה על-ידי אכילת הלחם הזה להארת הרצון שהוא עקר תקון ושלמות הדעת שנתברר עד הנה על-ידי כל העבודות שעשו בהתבואה עד שנעשה לחם פנ"ל. ועל-כן הזהירו רבותינו זכרונם לברכה לדקדק מאד בעת הבציעה איד לבצע. באפן שיבצעו וישברו הלחם עד שיאכלו אותו בקדשה שיזכו לקבל הארת הרצון בשעת האכילה. וזהו מהיכן קשרית המוציא מהיכא

דְּקָרִים בְּשׂוּלָא, שֶׁהוּא מְקוּם שֶׁשָּׁלַט בּוֹ הָאֵשׁ יוֹתֵר. כִּי הָאֵשׁ הוּא בְּחִינַת יְרָאָה, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמְקוּם אַחֵר. כִּי עֵקֶר תִּקּוּן כָּל הַנִּי"ל הוּא עַל-יְדֵי הַיְרָאָה כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל וְכְמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה רְצוּעָה הִיְתָה יוֹצֵאָה וְכוּ'. (בְּסִימָן עַז לְקוּטֵי תַנּוּיָנָא) שֶׁשִׂיכָה לְזֶה שֶׁעֵקֶר תִּקּוּן הָאֲכִילָה עַל-יְדֵי הַיְרָאָה. וְעַל-יְדֵי זֶה מְמַשִּׁיכִין הָאֲרֵת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה, כִּי הַיְרָאָה בְּחִינַת צְמָצוּם, הֵינּוּ בְּחִינַת שְׁתִּיקָה הַנִּי"ל. שֶׁכְּשֶׁמְגַלִּין הַדַּעַת לַחֲבֵרָיו וְתַלְמִידָיו וּמְבַטְלִין מִמֶּנּוּ מִשְׁמַחַם כְּפִי הַקְּשִׁיאוֹת וּכְפִירוֹת. אֲבָל עַדִּין רוּצָה הַמַּח לְרוּץ וְלִפְרֹחַ לְהַבִּין עוֹד וְעוֹד. אֲזִי צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת סִיג לְדַבְּרָיו שֶׁהוּא הַשְׁתִּיקָה וְלִרְמֹז לוֹ עַד פֶּה תְּבוּא, כִּי אֲסוּר לָךְ לַחְקֹר יוֹתֵר לְפִי בְּחִינַתָּךְ, כִּי בַּמְּפֹלָא מִמֶּךָ אֵל תִּדְרֹשׁ וְכוּ' וְכַמּוּבָן כָּל זֶה בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל בְּעֵינֵן הַקְּשִׁיאוֹת וְהַתְּרוּצִים וְכוּ' שֶׁמְבַאֵר שָׁם שֶׁכָּל מָה שֶׁמְכַנְיִסִין אֵיזָה מְקִיף תִּכְף נִכְנָס מְקִיף אַחֵר וְכוּ', עֵינֵן שָׁם הֵיטֵב. וְזֶה הַסִּיג וְהַצְמָצוּם שֶׁמְמַשִּׁיכִין שֶׁהוּא הַשְׁתִּיקָה זֶה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַיְרָאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת צְמָצוּם, כִּי הָעֵקֶר לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו יְרָאָה עַד שִׁיחִיָּה לוֹ יְרָאָה וּפְחַד וּבּוּשָׁה לַחְקֹר בְּדַעְתּוֹ הַמְּגִשֵׁם בְּמָה שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת, כִּי אֲפֹלוּ הַצְדִּיק הַגָּדוֹל בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת מְשָׁה מְצַמְצֵם מִחוּ מַחֲמַת יְרָאָה וְאֵינּוּ מְבִיט בְּהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹתוֹ לְמַעְלָה מִמִּדְרַגְתּוֹ שֶׁעוֹמֵד בּוֹ עֲתָה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וַיִּסְתֵּר מִשְׁה פָּנָיו כִּי יֵרָא מִהַבֵּיט אֶל הָאֱלֻקִּים וְכוּ'. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְבַצֵּעַ הַמוֹצֵא מֵהִיכָא דְּקָרִים בְּשׂוּלָא שֶׁהוּא מְקוּם שֶׁשָּׁלַט בּוֹ הָאֵשׁ יוֹתֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת יְרָאָה, בְּחִינַת צְמָצוּם כְּנִי"ל שֶׁכָּל עֵקֶר גִּמְר תִּקּוּן הַלְחָם שִׁיחִיָּה רְאוּי לְאֲכִילַת אָדָם הוּא עַל-יְדֵי זֶה עַל-יְדֵי שְׁנֵאָפָה בְּאֵשׁ שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה לְחֵם לְזוֹן וּלְהַחִיּוֹת אֶת הָאָדָם, כִּי עֵקֶר הַחִיּוֹת שֶׁבְּלֶחֶם שֶׁהוּא הַחֲכָמָה וְהַדַּעַת שֶׁמְחַיָּה כְּנִי"ל עֵקֶר שְׁלֵמוֹתוֹ הוּא עַל-יְדֵי הַצְמָצוּם הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁתִּיקָה כְּנִי"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְרָאָה, בְּחִינַת אֵשׁ. וְעַל-כֵּן כָּל גִּמְר תִּקּוּן הַלְחָם הוּא עַל-יְדֵי הָאֵשׁ. וְעַל-כֵּן בְּמְקוּם שֶׁשָּׁלַט בּוֹ הָאֵשׁ יוֹתֵר שֶׁהוּא הִיכָא דְּקָרִים בְּשׂוּלָא שָׁם צְרִיכִין לְבַצֵּעַ הַלְחָם כְּדִי לְזַכּוֹת בְּאֲכִילָה הַזֹּאת לְהָאֲרֵת הָרָצוֹן שֶׁזֶה הָעֵקֶר שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַשְׁתִּיקָה שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת צְמָצוּם הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵשׁ, בְּחִינַת יְרָאָה כְּנִי"ל:

אות יג

כִּי בְּתַחֲלָה כְּשֶׁהִלָּחֵם שָׁלֵם אֵי אֲפִשֵׁר לְאֲכֹלוּ כֶּךָ עַד שֶׁבוֹצְעִין וּפּוֹרְסִין וְשׁוֹבְרִין אוֹתוֹ לְחַתִּיכוֹת וְאַחֵר-כֶּךָ לוֹעֲסִין אוֹתוֹ. וְאִזּוּ דִּיקָא מְחִיָּה אֶת הָאָדָם. וְכָל זֶה הוּא בְּרִיר הַהֲלָכָה שֶׁהוּא בְּרִיר הַדַּעַת שֶׁאַחֵר שֶׁמְבַעֲרִין כָּל הַפְּסֻלָּת שֶׁהֵם הַקֵּשׁ וְהַתְּבֹן וְכוּ' מֵהַהֲלָכָה עַדִּין צְרִיכִין לְלַעַס אֶת הַהֲלָכָה לְהַבְיָנָה הֵיטֵב עַל מְכוּנָה לְהַכְנִיסָהּ בְּלֵב, כִּי הַתְּרוּץ לְשׁוֹן שְׁבִירָה כְּמוֹבָא, הֵינּוּ שֶׁהַתְּרוּצִים עַל הַקְּשִׁיאוֹת הֵם בְּחִינַת שְׁבִירָה שֶׁמְשַׁבְּרִים וּמְבַטְלִים אֶת הַקְּשִׁיאוֹת עַד שִׁיּוֹדְעִין הַהֲלָכָה עַל בְּרִיָּה וּמְחַלְקִים וּפּוֹסְקִים אֶת הַהֲלָכָה

לְכַמָּה וְכַמָּה חֲלָקִים וּפְסָקֵי דִינִים וְכוּ'. שְׁאֵז עֵקֶר שְׁלֵמוֹת בְּרוּר הַהֲלָכָה. וְכֵן הוּא בְּעֵקֶר הַדְּעָת הַפְּנִימִי לְהַשִּׁיג וְלִידַע אֶת ה' יִתְבָּרָךְ. וְכֹל זֶה הוּא בְּחִינַת בְּצִיעַת הַלְּחָם וּשְׂבִיבֵיתוֹ שִׁיְהִיָּה רְאוּי לְאֲכִילָה, עַל-כֵּן צְרִיכִין לְדַקְדָּק מְאֹד בְּעֵנִין הַבְּצוּעַ שֶׁתִּכְלֶה בְּרָכָה עִם הַפֶּת שֶׁהַבְּצִיעָה תִּהְיֶה רַק בְּבְחִינַת הַבְּרָכָה שֶׁהוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּפִשְׁטוּת שְׂמֵאֲמִינִים שֶׁה' יִתְבָּרָךְ בְּרָא אֶת הַלְּחָם. וְעַל-כֵּן אָנוּ מְבָרְכִין אוֹתוֹ יִתְבָּרָךְ עַל זֶה, דְּהֵינּוּ שְׂלֵא לְכַנֵּס עוֹד בְּקִשְׁיוֹת וְחֻקִּירוֹת כָּלֵל שֶׁזֶה הָיָה כָּל חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּאֲכִילַת עֵץ הַדְּעָת דְּאִסְתַּכַּל בְּמָה דְלֵא הָיָה לֵה רְשׁוּ וְכוּ' פְּנִי"ל. כִּי עֵתָה צְרִיכִין לְתַקֵּן זֹאת עַל-יְדֵי אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל בְּבְרָכָה. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְבַצֵּעַ מִמְּקוֹם שֶׁשָּׁלַט בּוֹ הָאֵשׁ בְּיוֹתֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת יִרְאָה, כִּי עֵקֶר צְמָצוּם הַדְּעָת הוּא עַל-יְדֵי הִירְאָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַסִּיג וְהַמְחַצָּה הַנִּי"ל שֶׁהוּא הַשְּׁתִּיקָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכִין לְהֶאֱרַת הַרְצוֹן הַנִּמְשָׁךְ בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה עַל-יְדֵי הַיָּדִים שֶׁיֵּשׁ בָּיָם הַחֲכָמָה שְׂמֵשׁ כָּל הַפְּרָנְסָה, כִּי הַכֹּל תִּלּוּי זֶה בְּזֶה פְּמוּבָן בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל:

אות יד

וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְדַקְדָּק לְבָרָךְ עַל הַשְּׁלֵם שֶׁהוּא חָשׁוּב בְּיוֹתֵר, כִּי עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת הוּא עַל-יְדֵי הִירְאָה, פְּמוּבָא בְּדַבְּרֵי זְכוּרֵנוּ לְבְרָכָה מֵאֲמַר הַזֶּה הַקְּדוּשׁ כִּי בְּאִתֵּר דְּאִשְׁתַּכַּח יִרְאָה תִּשְׁכַּח שְׁלֵמוֹתָא, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו. כִּי צְרִיכִין לְאָכַל בְּקִדְשָׁה בְּאִפְּן שִׁיְהִיָּה נִמְשָׁךְ שְׂבִיעָה בְּחִינַת צְדִיק אֲכַל לְשִׁבְעַ נִפְשׁוֹ הַפֶּךָ הַרְשָׁעִים שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וּבְטוֹן רְשָׁעִים תִּחְסֹר. וְעֵקֶר הַשְּׂבִיעָה הוּא עַל-יְדֵי הֶאֱרַת הַרְצוֹן הַנִּי"ל בְּחִינַת פּוֹתַח אֶת יְדָךְ וּמִשְׂבִּיעַ לְכֹל חַי רְצוֹן. וְעֵקֶר הֶאֱרַת הַרְצוֹן נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הִירְאָה פְּנִי"ל. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְבָרָךְ עַל הַשְּׁלֵם שֶׁהוּא בְּבְחִינַת יִרְאָה שֶׁשֵּׁם עֵקֶר הַחֲשִׁיבוּת, כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּסִימָן הַ בְּהַתּוֹרָה בְּחֻצְרוֹת שֶׁעֵקֶר הַחֲשִׁיבוּת הוּא הִירְאָה בְּחִינַת יִרְאָת ה' הִיא אוֹצְרוֹ וְכוּ':

אות טו

וְכֹל זֶה הוּא בְּחִינַת פְּסָח. וְעֵינֵן בְּהַלְכוֹת פְּטָר חֲמוֹר הַלְּכָה ד שֵׁם מְבָאָר כְּמָה דְּבָרִים מְעַנֵּין מְצָה וְאִסוּר חֲמֵץ וְכוּ' עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְעַל-פִּי דְּבָרֵינוּ הַנִּי"ל יִתְבָּאָר עוֹד בְּחֻסְדוֹ יִתְבָּרָךְ. וְהַכֹּלֵל, כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם שֶׁנִּבְרָא

בשְׂבִילֹו. הוּא שְׂיַחְבֵּר דָּרֵי מַעְלָה עִם דָּרֵי מַטָּה וְכוּ', כְּמַבְאָר לְעִיל מְזָה. שְׂזָה
הַעֲנִין בְּשְׁלֵמוֹת נַעֲשֶׂה רַק עַל-יָדֵי צַדִּיק הַדּוֹר הַגָּדוֹל בְּמַעְלָה מֵאֵד שְׂיֹודַע
לְהַאִיר בְּדָרֵי מַעְלָה וּבְדָרֵי מַטָּה בְּבַחֲיִנַת כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ וְכוּ' וּלְחַבְרָם
וּלְכָלְלָם יַחַד וְכוּ' כְּמַבְאָר בְּמִקוֹמוֹ בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל (בְּסִימָן ז' בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא,
עֵין שָׁם הֵיטֵב). וְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי קְרוּבוֹ לְהַצַּדִּיק כִּן מְקַבֵּל עַל עֲצֻמוֹ
הָאָרְהָ זֹאת שְׂעַל-יָדֵי זֶה כֹּל תִּקְוֵנוּ לְנַצַּח, כִּי עַל-יָדֵי הָאָרְהָ הַזֹּאת לֹא יִפֹּל
וְלֹא יִתְרַחֵק לְעוֹלָם אֲפֹלוֹ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה, כִּי כָּל זְמַן שְׂמִקְרַב עֲצֻמוֹ
לְהַצַּדִּיק אֲזִי הַצַּדִּיק אוֹחוֹ בְּיָדוֹ וּמוֹדִיעוֹ בְּכָל פַּעַם כִּי עֵדִין ה' אִתּוֹ וְאֲצֻלוֹ
וְכוּ' כִּי מֵלֵא כָּל הָאֲרָץ כְּבוֹדוֹ וּמְקִיץ וּמַעוֹרֵר אוֹתוֹ בְּכָל פַּעַם שֶׁלֹא יִתְנַאֵשׁ
בְּשׂוּם אֲפֹן בְּעוֹלָם בְּבַחֲיִנַת הַקִּיצוֹ וְרַנְנוֹ שְׂכִנֵּי עֶפְרָ וְכוּ', כְּמוֹ שְׂמַבְאָר שָׁם.
וְכָל זֶה הוּא בַּחֲיִנַת פְּסַח שֶׁהוּא הַגְּאֻלָּה הַרְאִשׁוֹנָה שֶׁהִיְתָה עַל-יָדֵי מֹשֶׁה
רַבֵּנוּ שֶׁהוּא עֶקֶר בַּחֲיִנַת הַרְבֵּי הָאֲמִתֵּי הַנִּי"ל שְׂיִכּוֹל לְהַאִיר בְּדָרֵי מַעְלָה וּדְרֵי
מַטָּה וּלְקַשְׂרָם וּלְכָלְלָם יַחַד כְּמוֹ שְׂמַבְאָר שָׁם. וְכֵן עֵתָה בְּגִלוֹת הַפֶּמֶר הַזֶּה
כָּל תִּקְוֹתֵנוּ וְכָל גְּאֻלְתֵּנוּ וּפְדוּת נַפְשֵׁנוּ שְׂאֲנוּ מְקוּיִם וְעוֹסְקִים לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ
בְּכָל יוֹם בְּבַחֲיִנַת קְרִבָּה אֶל נַפְשֵׁי גְאֻלָּה וְכוּ' הַכֹּל הוּא בְּכַח הַצַּדִּיקֵי אֲמֵת
הָאֵלוֹ שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת מֹשֶׁה שֶׁהוּא הֵיךְ הַגּוֹאֵל הַרְאִשׁוֹן וְהוּא יֵהִיֶה הַגּוֹאֵל
הָאַחֲרוֹן בְּבַחֲיִנַת מָה שֶׁהִיְתָה הוּא שֶׁהִיְתָה. וְהוּא גַם עֵתָה בְּגִלוֹתֵנוּ עֲמָנוּ כִּי
אֲתַפְּשׂוּתֵי בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וּמַאִיר בָּנוּ עַל-יָדֵי צַדִּיקֵי אֲמֵת כִּי עֵדִין ה' עֲמָנוּ
וְעַם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטוּיֹת אֵיךְ שֶׁהוּא וְכוּ' כְּנִי"ל:

אות טז

וְעַל זֶה מְרַמֵּז פְּסַח וּמְצָה וּמְרוֹר, כִּי הַקְּרִבָּן פְּסַח זֶה בַּחֲיִנַת כְּלָיוֹת
הַעוֹלָמוֹת עָלֵינוּ בְּתַחֲתוֹן וְתַחֲתוֹן בְּעָלִיוֹן בְּבַחֲיִנַת עָלְיוֹנִים לְמַטָּה וְתַחֲתוֹנִים
לְמַעְלָה שְׂזָה עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַגְּאֻלָּה, כְּמוֹ שְׂמַבְאָר בְּסִפְרֵי סְפוּרֵי מַעֲשִׂיֹות עַל
פְּסוּקֵי גְאֻלַּת שִׁבְט נְחֻלְתָּד הַר וְכוּ'. וְהוּא שְׂיָךְ לְתוֹרָה כִּי מְרַחֲמֵם הַנִּי"ל, עֵין
שָׁם. כִּי מַבְאָר שָׁם שְׂזָהוּ בַּחֲיִנַת קְרִבְנוֹת. שֶׁהַבְּהֵמָה עֲלֵתָה לְרִיחַ נִיחוּחַ לְה'
לְמַעְלָה. וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּבִיכּוֹל, יֵרֵד לְמַטָּה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ', עֵין
שָׁם. וּבְהַקְּרִבָּן פְּסַח הַאִיר בַּחֲיִנָּה זֹאת בְּפִלָּא גְדוֹל יוֹתֵר וְיוֹתֵר שְׂגֵם בְּאֲרָץ
מִצְרַיִם שֶׁהִיְתָה מְלֵאָה גְלוּלִים. גַּם שָׁם הַאִיר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בַּעֲצָם כַּחוֹ שְׂיִוְכְלוּ
גַם שָׁם לְהַקְרִיב הַקְּרִבָּן פְּסַח לְהַעֲלוֹת הַבְּהֵמָה לְה' מִמִּקוֹם טָמֵא כְּזֶה
וּלְהוֹרִיד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בְּעֲצֻמוֹ לְשָׁם, בְּבַחֲיִנַת וְעִבְרֵתֵי בְּאֲרָץ מִצְרַיִם וְכוּ'
אֲנִי ה' אֲנִי וְלֹא הַשְּׁלִיחַ וְכוּ' אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר וְכוּ' שְׂזָהוּ עֶקֶר בַּחֲיִנַת
עָלְיוֹנִים לְמַטָּה וְתַחֲתוֹנִים לְמַעְלָה, בַּחֲיִנַת כְּלָיוֹת הַעוֹלָמוֹת וְכוּ'. וְעַל-יָדֵי
זֶה הִיְתָה עֶקֶר הַגְּאֻלָּה וְכִנִּי"ל. אֲבָל כְּבָר מַבְאָר שְׂכָל זֶה אִי אֲפֹשֶׁר לְהַשִּׁיג
רַק שֶׁהַצַּדִּיק מַאִיר בָּנוּ מְרַחוֹק כִּי ה' אֲתָנוּ עֵדִין וְכוּ' אֲבָל אֲסוּר לְכַנֵּס
בְּהַקְשִׁיֹות וְתוֹרוֹצִים, כִּי סִיג לְחַכְמָה שְׂתִיקָה, בְּפִרְט כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּתַחֲלַת

התקרבותו וכו'. וכל זמן שהוא אצלו בחינת התחלה, כי אחר שחזר וקלקל כפי מה שיודע בנפשו, על-כן בודאי הוא צריך עתה לחזור ולהתחיל מחדש וכו', כמבאר בדברינו הרבה בזה. על-כן כפי מדרגתו השפלה בודאי אי אפשר לו לידע כל זה, רק שמאירין לו באפן שיוכל להתחזק באמונה כי עדן ה' אתו אבל חלילה, שיכנס בקשיות ותרוצים שהם לפי בחינתו למעלה מהזמן שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם וכו', כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וזה בחינת מצה שנוהרין אז מאד מחמיץ שלא להתחיל להחמיץ מחו כלל בחקירות וקשיות וכו'. וכמבאר כל זה בהלכות פטר חמור הנ"ל, עין שם היטב. וזה מרור זכר לוימרו את חיייהם. כי על-ידי פסח ומצה שעל-ידי זה נמשכין הארת מחין גדולים ועצומים מאד על כל אחד מישראל עד שיתחזק כל אחד במקומו לדעת כי עדן ה' אתו כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. שזה בחינת כלליות העולמות וכו', שזה עקר התקון עד שזוכין לבחינת שתיקה הנ"ל שהוא בחינת הארת הרצון בשעת האכילה וכו'. וכל זה אי אפשר לזכות כי אם על-ידי בחינת מרור שצריכין לסבל מרירות קדם שזוכין לזה בבחינת מה שמבאר בסימן כז על פסוק הנה לשלום מר לי מר וכו', עין שם מבאר שם ששלום הוא רפואה לכל הדברים רפואת הנפש ורפואת הגוף. אבל אי אפשר לקבל השלום כי אם על-ידי מרירות וכו' רק שה' יתברך מרחם עליו ואינו שולח עליו מרירות כפי עוונותיו הרבים שלא היה יכל לסבל. רק שולח עליו מרירות כפי יכלתו וכו'. וזה בחינת אכילת מרור בליל פסח, כי כלליות העולמות הנ"ל שהוא עקר התקון שזוכין בפסח זה בחינת שלום שעושין שלום בין הנפש והגוף, בין ימין ושמאל, בין דרי מעלה לדרי מטה וכו' כנ"ל. וזה השלום אי אפשר לזכות כי אם על-ידי מרירות. על-כן צריכין לאכל מרור עם הפסח והמצה שהם בחינת כלליות העולמות כנ"ל:

אות יז

והמרירות שצריכין לסבל הוא בכמה בחינות, כי הרבה צריכין לסבל מרירות ממש מרובי המניעות והסכסוכים להתקרב לנקודת האמת, ומניעות מחמת פרנסה ולפעמים יסורי הגוף או מבנים חס ושלום. וגם הקשיות והבלבולים המעקמין את הלב שצריכין לברח מהם והעקר על-ידי בחינת שתיקה כנ"ל. גם זה בחינת מרירות בבחינת וימרו את חיייהם בעבודה קשה-בקשיא וכמו שמבאר במקום אחר. ובכמה אפנים זה המרירות קשה מהכל, כי העקר לשבר מניעות המוח שבא מחמת הקשיות ועקמימיות שבלב. אבל מי שרוצה לחוס על עצמו להמלט מבאר שחת ומטיט הגון בהכרח שיסבל מרירות אלו כפי בחינתו, ואז יזכה לשלום

שהוא בחינת קשר וכלליות העולמות שהם כל הבחינות הנ"ל. אבל צריכין לידע ולהאמין שה' יתברך שולח המרירות ברחמנות ומשליך כל חטאתיו אחר גוו ואינו שולח לו מרירות כפי עוונותיו רק כפי יכלתו כמו שמבאר שם בסימן הנ"ל. אבל על כל פנים בהכרח שישביל זה המרירות. וזה בחינת שמטבלין המרור בחרסת. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה דחס הקדוש-ברוך-הוא עלן הינו כנ"ל שלפי מעשיו לא היה לו כח לסבל המרירות המגיע לו. אך ה' יתברך ממעט המרירות כנ"ל. כי רחמנא חס עלן כנ"ל וזהו חס רות, כמובא. כי רות מרמז על בחינת דוד שרנה להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא בתרא יד), הינו שהמתקת המרירות הוא על-ידי שמריון להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות, דהינו שיודעין האמת שהכל בחסד וברחמים והקדוש-ברוך-הוא חס עלן וממעט המרירות כנ"ל. ועל-כן אנו צריכין להודות לו ולשבחו בשירות ותשבחות בבחינת בה' אהלל דבר באלקים אהלל כי הכל בחסד גדול כנ"ל. גם כי החרסת מרמזין על הטיט וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כי היו ממררין חיייהם בטיט וחמר וכו', הינו כי צריך לזכר שהיה משקע בטיט הינו לפי מעשיו והקדוש-ברוך-הוא מעלהו משם בבחינת ויעלני מבור שאון מטיט הינו וכו'. ועל-כן בודאי בהכרח לסבל המרירות הזה כי הכל בחסד וברחמים לפי מעשיו וכנ"ל:

אות יח

וזה שתכף אחר קריעת ים-סוף כתיב, ויבאו מרתה ולא יכלו לשאת מים ממרה וכו' שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. כי זה עקר הנסיון לכל אדם המתחיל להתקרב שצריכין לסבל המרירות שעובר עליו וכנ"ל. וזהו, ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלקיך וכו' כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך. וכבר נתקשו רבותינו זכרונם לברכה בפסוק זה, אך על-פי הנ"ל מבאר היטב כי מבטיחם הבטחה גדולה הנ"ל, הינו אף-על-פי שלפי מעשיהם מקדם היה ראוי שיבוא עליהם כל המחלה אשר במצרים חס ושלום. כי הלא אי אפשר להתרפאות כי אם על-ידי מרירות כנ"ל, אך הקדוש-ברוך-הוא מבטיחם שבחסדו יחוס עליהם ולא ישום עליהם כל המחלה אשר במצרים. כי אם כן לא היו יכלים לסבל והיו לאחר יאוש. רק שיהיה מקל עליהם בכל מה דאפשר ולא ישלח להם כי אם כפי יכלתם. וזהו כי אני ה' רפאך. הינו שאני ה' שאני רחמן גדול עוסק ברפואתך. ועל-כן בודאי לא אשלח עליך מרירות כפי מעשיך שהוא בחינת כל המחלה אשר שמתי במצרים רק

אַרְפָּא אוֹתָדָּ בְּרַחֲמִים בְּמַעַט מְרִירוֹת כְּפִי יִכְלֶתֶד בְּאִפֹּן שְׁתִּסָּבֵל וְתִתְרַפָּא.
וְזֶהוּ כִּי אֲנִי ה' רַפְּאָד. וּבִדְאִי אַרְפָּא אוֹתָדָּ כְּרֵאוּי וְכַנְיָל:

רֵאשֵׁי פְּרָקִים לְהִלְכוֹת פְּסַח הַמְּחַבֵּר לְהִלְכוֹת נְטִילַת יָדַי לְסַעֲדָה. עַל-פִּי
הַתּוֹרָה כִּי מְרַחֲמִים יִנְהַגִּם:

אות יט

וְזֶה בְּחִינַת אַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן. כִּי יַיִן בְּקִדְשָׁה זֶה בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת הַרְצוֹן
בְּבְחִינַת כָּל הַמִּתְפַּתֶּה בְּיַיִנו וְכוּ'. וְחֻפְּדָּ כְּיַיִן הַטּוֹב הוֹלֵד לְדוֹדֵי לְמִישְׁרִים
וְכוּ'. וּפְרֵשׁ רַשִׁ"י, אֲהַבַת הַמִּישׁוֹר בְּחִינַת אֲהָבָה וְהַשְׁתּוֹקְקוֹת וְרְצוֹן מִפְּלֶג, וְכַנְרָאָה
בְּחִינַת אֲהָבָה בְּחִינַת אֲהָבָה וְהַשְׁתּוֹקְקוֹת וְרְצוֹן מִפְּלֶג, וְכַנְרָאָה בְּחִינַת אֲהָבָה בְּחִינַת
וְכוּ' אֲזִי יִתְעוֹרֵר לְבוֹ בְּהַשְׁתּוֹקְקוֹת נִמְרָץ לֵה' יִתְבָּרַד. כִּי זֶכֶה הֵינִי מְשֻׁמָּחוּ
בְּחִינַת וַיִּין יִשְׁמַח לְבָב, וְשִׂמְחָה הוּא בְּחִינַת הַרְחֵבַת הַלֵּב בְּהַשְׁתּוֹקְקוֹת
נִמְרָץ לֵה' יִתְבָּרַד בְּחִינַת שְׁבַע שְׂמֻחוֹת אֶת פְּנִיָּדָּ וְכוּ'. וְכִמּוֹ שְׂפָתַיב נִזְכָּרָה
דְּדִידָּ מִיַּיִן מִישְׁרִים אֲהַבּוּדָּ. וְזֶה בְּחִינַת כּוֹס יַיִן שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוֹן לְגִלוֹת
הָאֶרֶץ הַרְצוֹן שְׁנִמְשָׁד בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה עַל-יַדֵּי כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד וְכוּ'
כַּנְיָל:

וְזֶה בְּחִינַת קְדוּשָׁה עַל כּוֹס יַיִן בְּשַׁבַּת וְיוֹם-טוֹב. כִּי אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא
עַל הַיַּיִן, כִּי שִׁיר הוּא עֵקֶר הַדְּבָקוֹת לֵה' יִתְבָּרַד בְּרְצוֹן מִפְּלֶג וְכוּ'. וְעַל-כֵּן
בְּכַנְיָסַת שַׁבַּת שְׁאֵז צְרִיכִין לְהַעֲלוֹת כָּל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שְׁבַשְׁשַׁת יְמֵי
הַמַּעֲשֵׂה וְלִתְקוֹן כָּל הָעֲבָדִין דְּחַל שְׁיִכְלְלוּ בְּקִדְשַׁת שַׁבַּת שְׁיִכְלְלוּ שַׁשַּׁת יְמֵי
הַמַּעֲשֵׂה בְּקִדְשַׁת שַׁבַּת שְׁזֶה עֵקֶר תְּכִלְיָתָם כְּשַׁעוֹלִים וְנִכְלְלוּ בְּשַׁבַּת שֶׁהוּא
תְּכִלְיָת שְׂמִים וְאַרְץ, כִּי שַׁבַּת בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שְׁעָקֶר תְּכִלְיָת הָעוֹלָם הַזֶּה
שְׁנִבְרָא בְּשַׁשַּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה הוּא שְׁיִהְיֶה נִכְלָל בְּעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא בְּחִינַת
שַׁבַּת, שְׁזֶהוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת וְכוּ' כַּנְיָל. עַל-כֵּן תִּכְף בְּכַנְיָסַת שַׁבַּת
צְרִיכִין לְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן, כִּי עֵקֶר הַכְּלָלִיּוֹת הוּא עַל-יַדֵּי
הַרְצוֹן וְכַנְיָל כִּי הָעֵקֶר הוּא לְהַמְשִׁיד רַחֲמָנוּת עַל הָעוֹלָם לְהַאִיר בְּהֵם
הַדַּעַת לְהוֹצִיאֵם מִהַרְוִחַ שְׁטוּת שְׁמֻשָׁם כָּל הָעוֹנוֹת וְהַפְּגָמִים רַחֲמָנָא לְצַלָּן.
שְׁעָקֶר אֲחִיזָּתוֹ בְּשַׁשַּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה בְּבְחִינַת שְׁטוּת הָעַם וְלִקְטוּ בְּשַׁטּוּתָא
וְכוּ'. אֲבָל בְּשַׁבַּת מֵאִיר הַדַּעַת, הֵינּוּ הַדַּעַת שֶׁל הָרַב הַמֵּאִיר בֵּן וְתַלְמִיד.
כִּי הַצְּדִיק בְּחִינַת שַׁבַּת וְכוּ' (וְכִמּוֹ שְׁמִבְּאָר מְזֶה בְּמִקּוֹם אַחֵר). וְעַל-כֵּן
מְקַדְּשִׁין עַל הַיַּיִן, כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת כְּלָלִיּוֹת הַנִּי"ל הוּא בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַרְצוֹן
וְכַנְיָל. וְאֵין קְדוּשָׁה אֶלָּא בְּמִקּוֹם סַעֲדָה כְּדִי לְהַמְשִׁיד הָאֶרֶץ הַרְצוֹן בְּשַׁעַת
הָאֲכִילָה שְׁאֵז עֵקֶר הָאֶרֶץ הַרְצוֹן שְׁמֻשָׁם עֵקֶר הַשְּׁבִיעָה בְּחִינַת וּמְשִׁבֵּעַ לְכָל
חֵי רְצוֹן. וְזֶהוּ וְאֲכַלְתָּ וְשַׁבַּעְתָּ וּבְרַכְתָּ וְכוּ'. שֶׁהוּא מְצוּת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן עַל
כּוֹס יַיִן. כִּי עַל-יַדֵּי זֶה מְשִׁיד כָּל אֶחָד הָאֶרֶץ הַרְצוֹן וְכַנְיָל. וְזֶהוּ גַם-כֵּן

אות כ

אבל בפסח שהוא תחלת הגאולה שהיתה בנס נפלא ובחסד גדול, כי היה עדין קדם מתן תורה ונגאלו בלי אתערותא דלתתא וכו', על-כן צריכין אז להמשיך הדעת הנ"ל שעקר השלמות הוא הארת הרצון בכמה שנויים, כמבאר בפונות. וזה בחינת ארבע פוסות כנגד ארבע לשונות של גאולה, והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי. כי בשבת מעליו על-ידי הקדוש ששתי ימי החל על-ידי אתערותא דלתתא שהוא על-ידי התורה והמצוות שעסקו בחל בבחינת ששתי ימים תעבדו וכו' ויום השביעי שבת, שכפי העבודה של ששתי ימים כן זוכה לקדשת שבת וכו'. אבל בפסח שהיה קדם מתן תורה ולא היה אז אתערותא דלתתא. רק ממשיכין מחין גדולים מלמעלה בכניסת פסח בחסדו לבד. שהתחלה הוא מקדוש על היין. על-כן אי אפשר לאכל הסעדה מיד, כי עתה אי אפשר לזכות להמשיך ולהאיר בשלמות הארת הרצון כי אם על-ידי שישתו עוד כוס שניה קדם הסעדה ולסדר עליו ההגדה ולספר הנסים והנפלאות שעשה ה' יתברך עמנו שהוציאנו ממצרים בחסדו ומתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשו קרבנו וכו' ועל-ידי זה עקר הכלליות של דרי מטה שהוא זה העולם, בדרי מעלה בעולם העליון. כלליות עשיה באצילות שהוא בחינת בן חכם שמאיר בבו רשע שהוא בבחינת עשיה שאי אפשר לברר בחינת עשיה להאיר שם הדעת כי אם על-ידי בחינת אצילות כמו שמבאר בפונות, כי העקר הוא לתקן הבו רשע שהוא בחינת עשיה, הינו להאיר הדעת העליון הגבה מאד להמשיכו בחכמה נפלאה עד שיאיר בעשיה כדי להחזיר הרשעים בתשובה, כי כל מה שהוא נמוך ביותר וחולה ומקלקל ביותר צריכין להמשיך עליו שכל ודעת ממקום גבה יותר (כמו שמבאר בהתורה מישרא, עין שם). כי הארבע פוסות הם כנגד הארבעה בנים, כמו שמבאר בפונות. ועל-כן על-ידי כוס שניה שמסדרין עליו ההגדה שהוא כנגד עשיה וכו' שיהיה נכלל באצילות על-ידי זה עקר כלליות העולמות הנ"ל שזה העקר התקון הנ"ל שעל-ידי זה זוכין להארת הרצון, על-כן אי אפשר לאכל מקדם, כי עתה אי אפשר לזכות לכלליות הנ"ל כי אם על-ידי זה שמסדרין ההגדה על כוס שניה וכנ"ל. ועל-כן עוקרין הקערה מקדם להורות כי עתה אי אפשר לאכל בבחינת הארת הרצון כנ"ל כי אם על-ידי שיספרו ביציאת מצרים וכו'. שעל-ידי זה עקר הכלליות וכו' כנ"ל:

אות כא

וְכַל זֶה כְּדִי שְׂרָאָה תִּינוּק וַיִּשְׁאַל מֶה נִשְׁתַּנָּה, כִּי כָּאן הֵבֵן שׂוֹאֵל, כִּי הֵחֵרַח שְׂיִשְׁאֵל הֵבֵן שֶׁהֵם הָאַרְבָּעָה בָּנִים הַנִּי"ל. כִּי עֵקֶר יִצְיֵאת מִצָּרִים שְׂגָלָה אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְעֵין כָּל הַכֹּל הִיָּה בְּשִׁבִיל הַבָּנִים, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב, וְהוֹדְעָתָם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בְּנֶיךָ וְכֵן בְּפִסּוּקִים רַבִּים. כִּי זֶה עֵקֶר הַדְּעָת הַנִּי"ל לְהָאִיר בְּבָנִים וְתִלְמִידִים שְׂנַקְרָאִים גַּם-כֵּן בָּנִים. לְהָאִיר הַדְּעָת מְדוּר לְדוּר לְעוֹלָם בְּחִינַת דוּר לְדוּר יִשְׁבַח מַעֲשֵׂיךָ. וַיְכַמו שְׂכֵתוֹב וַיִּלְמְעוּ תִּסְפֵּר בְּאַזְנֵי בְּנֶיךָ וְכֵן בְּנֶיךָ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת שְׁנוּיִים כְּדִי שְׂיִשְׁאֵל. אֲבָל כָּל הַתְּשׁוּבָה הוּא רַק שְׂמִסְפָּרִין כִּי עֲבָדִים הֵינּוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם וַיּוֹצִיאֲנוּ ה' אֶלְקֵינוּ מִשָּׁם וְכוּ' וַיִּמְאַרְיֵכִין בְּסִפּוּר זֶה וְכָל הַמְּרָבָה לְסִפּוּר בִּיִצְיֵאת מִצָּרִים וְכוּ' מִשְׁבַּח. אֲבָל בְּכָל זֶה עֲדִין אֵין תְּשׁוּבָה מִסְּפָקָת וְטַעַם גָּמוּר עַל כָּל הַמְּצוּוֹת וְהַשְׁנוּיִים, כְּמוֹבֵן לְכָל וַיְכַמו שְׂמִבְּאָר בְּסִפְרֵים מְזֵה. אֲבָל בְּאַמֶּת זֶה עֵקֶר הַתְּקוּן שְׂמוֹדִיעֵין לוֹ שְׂכָל הַשְׁנוּיִים שְׂבִלִילָה הַזֵּאת וְכָל הַתְּוֹרָה וְהַמְּצוּוֹה הַכֹּל בְּשִׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שְׂגָלָה לָנוּ בְּרַחֲמָיו עַל-יַדֵּי יִצְיֵאת מִצָּרִים עַל-יַדֵּי הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים הַנּוֹרָאִים שְׂעֵשָׂה עִמָּנוּ עַד אֵין חֵקֶר. שְׂעַל-יַדֵּי זֶה רָאִינוּ עֵין בְּעֵין כִּי רָאוּי לָנוּ לְעַבְדוֹ וְלִקְבֹּל עַל מַלְכוּתוֹ בְּאַהֲבָה כְּאֲשֶׁר צִוֵּנוּ עַל-יַדֵּי מֹשֶׁה. אֲבָל עֵקֶר הַטַּעַם שֶׁל כָּל מְצוּוֹה בְּפִרְטוּיֹת זֶה אֵי אֶפְשֶׁר לְבָאָר, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב, לְכָל תִּכְלָה רָאִיתִי קֶחַץ רַחֲבָה מִצְוֹתֶיךָ מְאֹד. שְׂזָהוּ בְּחִינַת מֶה שְׂכֵתְבָנוּ (בְּהַלְכוֹת פֶּטֶר חֲמוּר הַנִּי"ל) עַל תְּשׁוּבַת הֵבֵן חֶכֶם אֵין מִפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֶפִּיקוֹמוֹן, עֵין שָׁם. וְכֵן לְכָל מְשִׁיבֵין רַק בְּחֶזֶק יָד הוֹצִיאֲנוּ ה' מִמִּצְרַיִם. לוֹמֵר שְׂבִשְׂבִיל זֶה אָנוּ אוֹכְלִים עִתָּה מְצָה מְרוּר וְכוּ'. וּבְשִׁבִיל זֶה עוֹשִׂים שְׁנוּיִים כְּדִי שְׂתִשְׁאֵל וַיִּשְׁיבוּ לָךְ וַיִּסְפְּרוּ לָךְ הַנְּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת שֶׁל יִצְיֵאת מִצָּרִים. וַיִּמְמַלֵּא תִּבְיָן שְׂרָאוּי לָנוּ לְקִים דְּבָרֵי מֹשֶׁה שְׂמִסֵּר לָנוּ כָּל זֶה. אֲבָל עֵקֶר הַטַּעַם בְּפִרְטוּיֹת בּוֹדָאֵי אֵי אֶפְשֶׁר לְסִפֵּר לָךְ וְכַנִּי"ל עַל פִּסּוּק לְעֵינֵי הָעַמִּים וְכוּ', עֵין שָׁם. וְעַל-כֵּן הִרְשַׁע שְׂשׂוֹאֵל בְּדָרְךָ עֲזוּת מֶה הָעֲבוּדָה הַזֵּאת לָכֶם וּמוֹצִיא עֲצָמוֹ מִן הַכֹּלל וְכוֹפֵר בְּעֵקֶר. (וְעֵין בְּהַלְכוֹת פֶּטֶר חֲמוּר הַנִּי"ל מְזֵה) עַל-כֵּן מִקְהִין אֶת שְׁנֵינוּ וְאוֹמְרִים לוֹ, לֵי וְלֹא לוֹ אֵלּוּ הִיָּה שָׁם לֹא הִיָּה נִגְאָל, הֵינּוּ מְאַחַר שְׂאַתָּה מוֹצִיא עֲצָמְךָ מִן הַכֹּלל וְאַתָּה שׂוֹאֵל מֶה הָעֲבוּדָה הַזֵּאת לָכֶם וְלֹא לוֹ. כְּאוֹמֵר שֶׁהוּא אֵינוּ רוֹצֵה לְקִים זֵאת הָעֲבוּדָה אִם לֹא שְׂיִבְאָרוּ לוֹ בְּפִרוּשׁ הַטַּעַם שֶׁל כָּל דְּבָר שְׂזָה דְּבָר שְׂאֵי אֶפְשֶׁר כַּנִּי"ל. עַל-כֵּן מְרַחֲקִין אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ אֵלּוּ הִיָּה שָׁם לֹא הִיָּה נִגְאָל. כִּי הִגְאָלָה הִיָּתָה רַק עַל-יַדֵּי אֲמוּנָה וַיִּאֲמֹן הָעָם. וַיְכַמו שְׂכֵתוֹב, תְּבוֹאֵי תְּשׁוּרֵי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה. רַק שְׂלֹא הִיָּה אֶפְשֶׁר לָנוּ לְבֹא לְאֲמוּנָה, עַל-כֵּן עֲשָׂה לָנוּ נְסִים וְנִפְלְאוֹת כְּאֵלָה וְהִרְאָה לָנוּ שְׂרָאוּי לְהֵאֲמִין וַיִּשְׂרָאֵל-עִם קְדוּשׁ קִימוֹ כֵּן וְהִסְתַּכְּלוּ עַל הָאֲמֶת וְהֵאֲמִינוּ בֵּה' וּבְמֹשֶׁה עֲבָדוֹ אֲבָל לְבָאָר לָךְ הַדְּעָת בְּפִרְטוּיֹת שְׂתִדַּע טַעַם הָעֲבוּדָה זֶה אֵי אֶפְשֶׁר כַּנִּי"ל. וְכָל כְּוִנַּתְנוּ אֶפְלוּ בְּתְּשׁוּבַת הִרְשַׁע הוּא לְטוֹבָתוֹ אוֹלֵי יָשׁוּב עַל-יַדֵּי זֶה מִרְשַׁעְתוֹ וַיְכַנִּיעַ לְבָבוֹ לְבִלִי לְשֹׂאֵל קְשִׁיוֹת בְּרִשְׁעַת כְּזֶה. וַיְכַמו שְׂכֵתוֹב פָּעֵלוּ הַצְּדִיקִים שְׂכַמָּה

רְשָׁעִים שָׁבוּ בַתְּשׁוּבָה עַל-יְדֵי דְבָרֵיהֶם שֶׁהִכְנִיסוּ בָהֶם שְׂיִסְתַּכְּלוּ עַל הָאֲמֵת
וְלֹא יִשְׁאַלוּ קְשִׁיּוֹת יוֹתֵר מִדָּאִי מֵאַחַר שֶׁכָּבַר הוֹפִיעַ עֲלֵיהֶם הַדְּעַת שֶׁרְאוּ
לָהֶם לְהֶאֱמִין עַל-יְדֵי כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים וְכוּ' וְכַנ"ל:

אות כב

וְזֶהוּ בְּחִינַת כְּרֶפֶס שֶׁהוּא מִן יֶרֶק שֶׁאוֹכְלִים אֹז שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחִין
דְּקֻטְנוּת, דְּהֵינּוּ שְׁמֵרְמְזִין אֶף-עַל-פִּי שֶׁשְׂתִּינּוּ כּוֹס רֵאשׁוֹן עֲדִין לֹא זָכִינוּ
לְאָכַל הַמִּצָּה שֶׁהוּא מֵאֲכָל מִלְּאֲכִים בְּחִינַת מֶן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרֵנָם לְבִרְכָּה. רַק אָנוּ צְרִיכִין לְזָכַר תְּחִלָּה עֲנִיּוּתֵנוּ וְכוּ'. כִּי עֲתָה קִדְּם
מִתֵּן תּוֹרָה קִדְּם אֶתְעַרְוּתָא דְלִתְתָּא אֲכִילְתֵּנוּ בְּבְחִינַת מֵאֲכָל בְּהֵמָה בְּחִינַת
וְאֲכַלְתָּ אֶת יֶרֶק הַשָּׂדֶה מִחֲמַת שְׂפָגַם בְּאֲכִילַת עֵץ הַדְּעַת וְכוּ' וְכֵמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָּה בְּשַׁעַה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן
וְאֲכַלְתָּ אֶת יֶרֶק הַשָּׂדֶה נִזְדַּעַזַּע וְכוּ'. עַד שֶׁאָמַר לוֹ, בְּזַעַת אֶפְּדָה תֵּאֲכַל לֶחֶם.
שְׂרַמְזוּ לוֹ שְׁעַל-יְדֵי יִגִּיעוֹת וְעִבּוּדוֹת שִׁיתִּיגְעוּ יִשְׂרָאֵל בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת יִזְכוּ
לְאֲכִילַת לֶחֶם שֶׁהוּא מֵאֲכָל אָדָם:

אות כג

וְזֶה בְּחִינַת 'יַחַץ' שֶׁפּוֹרְסִין הַמִּצָּה לְהוֹרוֹת שְׂאֵף-עַל-פִּי שֶׁבוֹצְעִין וּפּוֹרְסִין
אוֹתָהּ אִי אֶפְשָׁר לְאָכַל תִּכְף עַד שֶׁיִּסְפְּרוּ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם לְכֻלָּל הָעוֹלָמוֹת
כַּנ"ל. וְאִזּוֹ יִזְכּוּ לְאֲכִילַת מִצָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂתִיקָה עַל הַקְּשִׁיּוֹת רַק שְׁעוֹנִין
עָלָיו דְּבָרִים הַרְבֵּה שֶׁהֵם שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת עַל שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְגִלָּה
אֶלְקוּתוֹ לְעֵינֵינוּ וְכוּ'. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת לֶחֶם עֲנִי (כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר בְּהִלְכוֹת פְּסַח
הַנ"ל, עֵין שָׁם). וְעֵין לְעִיל (בְּאוֹת יֵא יב) עֲנִין בְּצִיעַת הַפֶּת שֶׁהֶעֱקַר לְבַצֵּעַ
בְּבִרְכָּה כְּדֵינוּ בְּאֶפֶן שִׁיזְכָּה אֹז לְהַמְשִׁיךְ הָאֶרֶת הָרְצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה וְכוּ',
עֵין שָׁם. וְעֲתָה בְּפִסַּח שֶׁהוּא תְּחִלַּת הַהֲתַקְרָבוֹת וְכוּ' כַּנ"ל אִי אֶפְשָׁר לְאָכַל
תִּכְף כַּנ"ל. עַל-כֵּן בּוֹצְעִין וְשׁוֹבְרִין הַמִּצָּה מִקִּדְּם שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יַחַץ וְאִין
אוֹכְלִין מִיָּד עַד שֶׁמְסַדְרִין הַהֲגָדָה. לְהוֹרוֹת שְׁעַתָּה אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ תִּקּוּן
הַבְּצִיעָה שֶׁהוּא הַמְשַׁכַּת הָאֶרֶת הָרְצוֹן כִּי אִם עַל-יְדֵי סְפּוּר יִצִּיאַת מִצְרַיִם
שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִכְלָלִין הָעוֹלָמוֹת וְכוּ' וְכַנ"ל:

אות כד

ואחר-כך שותין עוד שתי כוסות וכו' והם כנגד שתי הידים הנ"ל. שיש בים החכמה שהם הרמזים שממש הפרנסה והאכילה שממש הארת הרצון וכו' וכנ"ל:

וכלל הארבע כוסות הם כנגד המלכות שעולה לקבל הפרנסה משתי הידים שיש בים החכמה. שזהו ארבע בחינות חכמה ומלכות ושתי הידים שעל-ידי זה מאיר הארת הרצון בשלמות. ועל-כן מסימין 'נרצה' בחינת הארת הרצון בתקונים נפלאים שזוכין על-ידי כל הסדר כנ"ל:

אות כה

והכוסות בעצמן ששותין בהם היין של הארבע כוסות הם בחינת יראה, כי כו"ס בגימטריא אלקים כמובא שהוא בחינת יראה בחינת את האלקים אני ירא, כי כל הבחינות הנ"ל כלולים ביראה שהוא בחינת מלכות כמבאר בהתורה הנ"ל. ועל-כן כנו שתית היין רק על שם הכוסות שאמרו שצריכין לשתות ארבע כוסות, כי היין, שהוא בחינת המשכת הרצון, אין יכולים להמשיכו ולקבלו כי אם על-ידי היראה שהוא בחינת מלכות שעולה ומקבל הפרנסה מים החכמה וכו'. וגם כל הארת בן ותלמיד וכו' הכל בבחינת יראה כמו שמבאר שם:

אות כו

וזה בחינת שתי הרחיצות בליל פסח. 'רחיצה' בחינת בטחון, כי בטחון בלשון תרגום הוא רחיצה. (וכן ראיתי באיזה ספר שסימן רחיצה מרמז על בטחון). הינו שקדם האכילה צריכין לרחץ ידיו במים, שזהו מצות נטילת ידים לסעודה כדי לטהר הידים שהם עסקניות כדי שיוכל להמשיך שפע פרנסה מהידיים שיש בים החכמה וכנ"ל. וכל זה נמשך על-ידי בטחון

כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר שֶׁסָּם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁהִכַּל מְצַפִּין עַל פְּרִנְסָה. וְהַמְלָכוֹת
מִקְבֵּלֶת כָּל אֵלּוּ הַבְּטָחוֹנוֹת וְעוֹלָה עִמָּהֶם וּמִקְבֵּלֶת הַפְּרִנְסָה מֵהַיָּדִים שֶׁיֵּשׁ
בָּיָם הַחֲכָמָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין רְחִיצָה בְּמֵים קֹדֶם הָאֲכִילָה, כִּי הַמֵּים
שֶׁהֵם בְּחִינַת הַדַּעַת שֶׁל יָם הַחֲכָמָה, הֵם מְטַהְרִין מִכָּל הַטְּמָאוֹת שֶׁבָּאִין עַל-
יְדֵי הָרוּחַ שְׁטוֹת שֶׁהוּא הַפֶּךְ הַדַּעַת. וְעַל-פִּי רַב מוֹנֵעַ הָרוּחַ שְׁטוֹת מֵעֲבוּדָתוֹ
וְתַבְרָךְ עַל-יְדֵי טְרַדַּת הַפְּרִנְסָה מַחֲמַת שֶׁהָרוּחַ שְׁטוֹת מְטַעָה אוֹתוֹ כְּאֵלּוּ יֵשׁ
בְּכַח יְדָיו לְהַמְשִׁיךְ פְּרִנְסָה שְׁזָה בְּחִינַת פָּגָם וְאַמְרַת 'כַּחֲוִי וְעֶצֶם יְדֵי עֲשֵׂה לִי
וְכוּ'. עַל-כֵּן צָרִיכִין לְרַחֵץ יְדָיו בְּמֵים לְהוֹרוֹת שֶׁהַפְּרִנְסָה הוּא רַק עַל-יְדֵי
טְהֵרַת הַיָּדִים בְּמֵים עַד שֶׁנִּכְלָלִין בְּהַיָּדִים שֶׁיֵּשׁ בָּיָם הַחֲכָמָה שֶׁמְשֵׁם כָּל
הַפְּרִנְסָה. כִּי הַיָּדִים בִּקְדוּשָׁה הֵם בְּחִינַת בְּטָחוֹן שֶׁמְרִימִין יְדָיו לַה' וְתַבְרָךְ
בְּבְחִינַת פְּרִשְׁתֵּי יְדֵי אֱלֹהִים שֶׁטַחְתִּי אֱלֹהִים כִּפִּי. כִּי אֵין לִי שׁוּם בְּטָחוֹן בְּכַחֲוִי
וְעֶצֶם יְדֵי. כִּי אִם בָּדָד בְּטַחְתִּי. וְעַל-כֵּן נִקְרָא רְחִיצָה לְשׁוֹן בְּטָחוֹן כְּנִי"ל
כִּי כָּל הַפְּרִנְסָה וְהַעֲשִׂירוֹת שֶׁכֻּלָּם נִמְשָׁכִין עַל-יְדֵי מֵים שֶׁמְגַדְּלִים כָּל דְּבָר
וְאֵפְלוֹ אוֹצְרוֹת (כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר) בְּבְחִינַת יַפְתַּח ה' לָךְ אֶת אוֹצְרוֹ
וְכוּ' לְתַת מָטַר אֲרָצְךָ בְּעֵתוֹ וְכוּ'. הַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵיָם הַחֲכָמָה הַנִּי"ל עַל-יְדֵי
הַבְּטָחוֹנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְעֵתָה בְּפִסַּח צָרִיכִין שְׁתִּי רְחִיצוֹת. שֶׁמִּקְדָּם אֲכִילַת
הַכֶּרֶס נוֹטְלִין גַּם-כֵּן יְדָיו שְׁזָהוּ סִימָן 'וּרְחֵץ'. לוֹמֵר שֶׁאֵפְלוֹ אֲכִילָה זֹאת
שֶׁל מַעַט יָרַק אֵין בְּכַחֲוִי לְהַמְשִׁיךְ כִּי אִם עַל-יְדֵי בְטָחוֹן בְּחִסְדְּךָ לְבַד. וְזָה
עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַבְּטָחוֹן שֶׁאֵפְלוֹ כְּשֶׁהָאֲדָם בְּעֵנִיּוֹת וּבְדַחְקוֹת גְּדוֹל וּפְרִנְסָתוֹ
מְצַמְצָמֶת מְאֹד וְאֵין לוֹ כִּי אִם מַעַט יָרַק אֵל יְהִרְהֵר אַחֵר מְדוּתָיו רַק יֹאמֵר
הֲלֹא גַם זֶה הַמַּעַט יָרַק הוּא חֶסֶד נִפְלָא מֵה' יְתַבְרָךְ. עַל-כֵּן אֲנִי בּוֹטַח בּוֹ.
כִּי הָאֱלֹקִים הָרוֹעֵה אוֹתִי בְּמַעַט יָרַק הַזֶּה הוּא יָכוֹל לְפְרִנְסָנִי בְּכַבוֹד וְעֵשֶׂר
גְּדוֹל כְּרָצוֹנוֹ. כִּי לֹא מִמוּצָא וּמִמְעַרְבּ וְכוּ' כִּי אֱלֹקִים שׁוֹפֵט זֶה יִשְׁפִּיל וְזָה
יָרִים:

וַיֵּשׁ לְרִמְזוֹ שֶׁעַל-כֵּן כְּנוּהוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה בְּשֵׁם כְּרַפְ"ס. וְכָל
הַמְפָרְשִׁים תְּמַהִים עַל זֶה. אֲךָ עַל-פִּי הַנִּי"ל יֵשׁ לְרִמְזוֹ שֶׁעֵתָה בִּיציאת מִצְרַיִם
בְּתַחֲלַת הַגָּאֻלָּה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל חֲזָקִים מְאֹד מְאֹד בְּבְטָחוֹן. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְגַם
צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם. וְהַכְּתוּב מְשַׁבְּחֵן מְאֹד עַל זֶה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, זְכַרְתִּי לָךְ
חֶסֶד נְעוּרֶיךָ וְכוּ' לְכַתֵּב אַחֲרֵי בְּמִדְבָר וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁפִּרֵשׁ רַש"י שָׁם. עַל-כֵּן
אֲנוּ מִמְשִׁיכִין עֵתָה עֲלֵינוּ הַבְּטָחוֹן בְּזָה. כִּי אֲנוּ מְאֻמִּינִים שֶׁגַּם זֶה הַמַּעַט
יָרַק הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה מֵה' יְתַבְרָךְ. וְעַל-כֵּן נִקְרָא בְּשֵׁם כְּרַפְס שֶׁהוּא
שֵׁם שֶׁל בְּגָדֵי מְשִׁי יָקָרִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, חוּר כְּרַפְס וְתַכְלֶת. כְּלוֹמֵר אֲנִי
בּוֹטַח שֶׁהַכֹּל בִּיָּדְךָ וְזֶה הַמַּעַט יָרַק הוּא חֲדוּשׁ נִפְלָא כְּמוֹ לְבוּשִׁים יָקָרִים
הַנִּקְרָאִים כְּרַפְס. וְאֲנִי בּוֹטַח בָּךְ שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהַגְבִּיהֵנִי לְפְרִנְסָנִי בְּעֵשֶׂר
וְכַבוֹד בְּבְגָדֵי כְּרַפְס כִּי הַכֹּל בִּיָּדְךָ לְבַד. וְזֶה עֶקֶר הַמְתַקַּת מַחִין דְּקַטְנוֹת.
וְזֶה עֶקֶר תַּקּוּן הָעֵנִיּוֹת שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נִקְרָאת הַמְצָה לָחֵם עֵנִי שֶׁהוּא תַּקּוּן
לְהַעֲנִי. כִּי הָעֶקֶר עַל-יְדֵי בְטָחוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת מְצָה שְׁנֹאֲפִית בְּחַפְזוֹן כִּי גֵרְשׁוֹ
מִמִּצְרַיִם וְכוּ' וְגַם צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם. וְזָהוּ גַם-כֵּן אֲכִילַת הַכֶּרֶס שְׁרוּחְצִין
יְדָיו וְאוֹכְלִין אוֹתוֹ קֹדֶם כָּל הַמְאֻכְלִים לְחִזְקַת הַבְּטָחוֹן מִתַּכְלִית תַּכְלִית
הָעֵנִיּוֹת. לְבִטָּח בּוֹ בִּישׁוּעָתוֹ כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יְתַבְרָךְ לְבַד וְהַעֲשֵׂר וְהַכְּבוֹד
מִלְּפָנָיו וְכוּ'. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְגַרְשִׁין הָרוּחַ שְׁטוֹת בְּחִינַת שְׁטוֹ הָעֵם וְלִקְטוֹ
וְכוּ'. וְזוֹכִין לְדַעַת הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת גִּלְגָּל

החוזר המבאר בהתורה של יגאלת שבטי וכו' הנ"ל. שהוא בחינת זה
ישפיל וזה ירים בחינת המגביהי לשבת המשפילי לראות וכו' מקימי
מעפר דל מאשפת ירים אביון. בחינת ה' מוריש ומעשיר משפיל אף
מרום. שהכל בבחינת גלגל הנ"ל שעל-ידי כל זה זוכין להארת הרצון
בשעת האכילה שנמשך משם פנ"ל:

אות כז

נמצא שעתה בליל פסח עושין שנוי בכל הדברים הנ"ל פנ"ל. שכופלים
אותם והכל בשביל הארת הרצון שנמשך בשעת האכילה דיקא שהוא
עקר התקון בחינת ואתה נותן להם את אכלם בעתו. שהוא בחינת כעת
יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל וכו' שזה עקר התקנה והתכלית וכו'.
כי בכל ימות השנה ממשיכין הארת הרצון בכניסת שבת על-ידי הכוס של
קדוש. כי העקר הוא שבת שהוא מעין עולם הבא שאז עקר בחינת העת
אשר יאמר וכו' מ"ה וכו' שהוא בחינת הארת הרצון פנ"ל. ומשם מקבלין
כל ששת ימי החל לזכות תמיד בשעת האכילה להארת הרצון. והכל כפי
מה שזכה בעבודתו בששת ימי המעשה שהם בחינת העולם הזה לכלל
העולמות דרי מטה בדרי מעלה וכו'. שזה עקר תכלית העבודה שפמו כן
זוכה בשבת בכניסתו על-ידי הקדוש על הכוס להארת הרצון בבחינת מי
שטרח בערב שבת יאכל בשבת וכו' פנ"ל. ועתה בפסח בכניסתו בלילה
הראשונה שאין לנו שום עבודה רק בחסדו וכו'. על-כן אי אפשר לנו לזכות
להארת הרצון על-ידי כוס אחד של קדוש רק על-ידי שמסדרין ההגדה על
הכוס שני ומספרין עליו תקף הנסים שעשה עמנו בחמלתו הגדולים
שהאיר עינינו על-ידי משה רבנו והודיענו אמתת אלקותו וממשלתו
הגדולה וכו'. כי מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשו קרבנו
המקום לעבודתו וכו'. שכל זה הוא בחינת הארת האצילות שהוא תכלית
העולם העליון, בעשיה שהוא תכלית עולם התחתון בחינת הארת ה'בן
הכם ב'בן רשע (פמבאר בפונות) וכנ"ל. שאז דיקא אנו זוכין לכלליות
העולמות. ואז דיקא יכולין לאכל אחר-כך המצה וכו' להמשיך הארת
הרצון העליון שצריכין עתה להמשיך ביותר ויותר על-ידי מצות אכילת
מצה וכו'. כי עתה צריכין לדבר בזה הרבה ולהרבות בספור הנסים של
יציאת מצרים כדי להמשיך הארת הרצון הנ"ל מחמת שעדין אין לנו שום
עבודות ומעשים טובים וכו'. כי עתה עקר התקון על-ידי הדבור שמרבין
לספר ביציאת מצרים שזה בחינת פסח פה-סח בחינת כל המרבה לספר.
וכן הוא בכל אדם שצריך להרבות להודות לה' יתברך וכו'. וכן הרחיצות
שהם בחינת בטחונות כופלין. וכן הבציעות כופלין שבתחלה קדם ספור
ההגדה בוצעין המצה שהוא בחינת יחץ. ואחר-כך פעם שני בשעת

המוציא, כי הרחיצות והבציעות הכל בשביל הארת הרצון כנ"ל. ועתה צריכים כל זה שתי פעמים. ובין שתי כוסות ושתי הבציעות ושתי הרחיצות אומרים ההגדה ומאריכין לספר ביציאת מצרים. כי עתה אי אפשר להמשיך הארת הרצון בשעת האכילה כי אם על-ידי סדר זה מחמת שהוא בהתחלה בבחינת אתערוותא דלעלא וכו' וכנ"ל:

אות כח

וכן הוא בכל אדם שכל זמן שאינו זוכה במעשיו לכלל העולמות עד שיזכה להתכלית הנ"ל שהוא הארת הרצון צריך על כל פנים להרבות מאד מאד בספור הנסים והנפלאות שעשה ה' יתברך עמו לקרבו ממקום שהוא ולהודיעו כי עדין ה' עמו וכו'. שכל זה הוא בחינת ספור יציאת מצרים בכל אדם וכו'. כי על-ידי זה דיקא יזכה להארת הרצון בשעת האכילה כי עקר התקון על-ידי הדבור בחינת פי ידבר חכמות וכו'. שזהו עקר החליפות וכו'. וכל המרבה לספר בזה הרי זה משבח בחסדים שהוא בחינת חסד ואהבה ורצון, בחינת הארת הרצון הנ"ל:

אות כט

וזה בחינת ספירת העמר, כי מבאר בפונות שאז ממשיכין על-ידי הספירה המקיפין וכו', זה בחינת לעיני העמים הנ"ל. כי המקיפין הוא השכל שאי אפשר להשיג. ואם כן מהו המשכתו. אך העקר שממשיכין עלינו השכל המקיף שיהיה סמוך אלינו ויקיף את שכלנו, הינו שנזכה לראות ולהבין שאי אפשר לנו להבין, כי נבין מרחוק שיש סודות עצומים אצל גדולי הצדיקים ואנו מחיבים לרדף בכל כחנו אחריהם ולהתדבק בם. אבל עדין הסודות נעלמים מאתנו שזהו בחינת לעיני העמים הנ"ל. וזהו בכל דרגא ודרגא אפלו בדיוטא התחתונה מאד מאד. כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. ואף-על-פי-כן אין זה תכלית הידיעה אשר לא נדע. כי עדין אנו רחוקים מאד מאד מתכלית הידיעה כי אין אנו יודעים כלום. רק על-ידי התקרבותנו להצדיקים הם מאירין בנו כי עדין ה' אתנו איך שאנחנו הם אפלו וכו'. ומודיעין לנו מרחוק שהסוד אצלם. שזהו בחינת הארת המקיפין לכל אחד מישראל בכל מדה ומדה של שבעת ימי הבנין שהם

בְּחִינַת הַשְּׁבַע מִדּוֹת וְכוּ', כִּי אִזְרַח הַפְּנִימִי אִי אֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיג מַחְמַת הַחֶרֶב בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ שְׂאִין אָנוּ זֹכִים לְהַקְרִיב קֶרֶב הָעֹמֵר. רַק עַל-יְדֵי שְׂאֵנוּ מִתְפַּלְּלִין בְּעֵת הַסְּפִירָה הַרְחָמֵן יַחְזִיר לָנוּ עֲבוֹדַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ לְמָקוֹמוֹ וְכוּ' עַל-יְדֵי זֶה מִמְּשִׁיכִין מְעַט אִזְרוֹת הַפְּנִימִיִּים וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר כָּל זֶה בְּכּוֹנֹת, הֵינּוּ עַל-פִּי הַמְּבַאֵר בְּתוֹרָה הַנִּי"ל וּבְהַתוֹרָה עַל פְּסוּק גְּאֵלְתָּ שְׁבֹט וְכוּ' הַנִּי"ל שֶׁעָקַר הַדְּעַת הַנִּי"ל שֶׁכּוֹלֵל דָּרִי מֵעֵלָה עִם דָּרִי מִטָּה הוּא בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן עֲכָשׁוּ בְּעֵת הַחֶרֶב אִי אֶפְשֶׁר לְהֵאִיר הַדְּעַת בְּשִׁלְמוֹת. רַק עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְכַח הַצְּדִיקִים מִמְּשִׁיכִין עֲלֵינוּ שְׂכָל וְדַעַת שֶׁיִּנְדַע שִׁישׁ אִזְרַח לְסַבִּיבֵנוּ, הֵינּוּ שֶׁמְקִיפִין אוֹתָנוּ שְׂכָלִים וְסוּדוֹת עֲצוּמִים וְהֵם לְנֶגֶד עֵינֵינוּ רַק אִי אֶפְשֶׁר לָנוּ לְהַשִּׁיג כִּי הֵם בְּמַפְלָא מְמֹנֵה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הָאֲרַת הַמְּקִיפִין הַנִּי"ל. וְעָקַר הָאֲרַתָּם הוּא שֶׁמְאִירִים לָנוּ בְּדַעְתָּנוּ לַעֲשׂוֹת מַחְצָה וְגִבּוֹל בְּהַדְּעַת לְבַל נִהְרַס לְכֹנֵס בְּקִשְׁיוֹת וְתִרוּצִים שֶׁהֵם אֶצְלָנוּ בְּחִינַת לְמַעְלָה מִהֲזֵמֵן וְכוּ':

אות ל

וְכָלֵל אֵלֵינוּ הַמְּקִיפִין הֵם בְּחִינַת תְּקוּפוֹת הַיָּמִים, כִּי נִיֶּסֶן הוּא בְּחִינַת תְּקוּפוֹת הַיָּמִים בְּחִינַת וַיְהִי לְתַקּוּפַת הַיָּמִים וְכוּ'. וְתִשְׁרִי הוּא בְּחִינַת תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל חַג הָאֲסִיף שֶׁהוּא בְּתִשְׁרִי וְכוּ' וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם שֶׁהוּא הַזֵּמֵן. צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ מִלְּמַעְלָה מִהֲזֵמֵן מִבְּחִינַת תְּקוּפוֹת הַיָּמִים שֶׁמִּשָּׁם הֵם הָאֲרַת הַמְּקִיפִין הַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת הַסְּפִירָה:

אות לא

וְזֶה וְסִפְרָתָם לָכֶם, לָכֶם-לְעֲצֻמְכֶם לְכָל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתוֹ שֶׁצָּרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ הָאֲרַת מִתְּקוּפוֹת הַיָּמִים מִלְּמַעְלָה מִהֲזֵמֵן לְתוֹךְ כָּל יוֹם וַיּוֹם שֶׁל הַזֵּמֵן שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֲרַת הַמְּקִיפִין הַנִּי"ל. וְזֶה שְׁבַע שְׁבֻתוֹת תְּמִימֹת תְּהִינָה. כִּי עָקַר הוּא תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת וְלְבָלִי לְכֹנֵס בְּחֻקֵּי וְקִשְׁיוֹת שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת בֵּן תָּם שֶׁהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב אִישׁ תָּם (כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּהַתוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל סִימָן לְקוּטִי ח"א) כִּי עָקַר שְׁלֵמוֹת הָעוֹלָמוֹת הוּא כְּשֶׁנִּכְלָלִין זֶה בְּזֶה בְּבְחִינַת הַנִּי"ל שֶׁזֶה הַדָּבָר עָקְרוּ נַעֲשָׂה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ עַל-יְדֵי הַקְּרָבָנוֹת שֶׁהִיוּ עֲלִיוֹנִים לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה. וְהָעָקַר תְּלוּי בְּתַחְתּוֹנִים שֶׁעַל-יְדֵי

שְׁהַצְדִּיק הָאֵמֶת מוֹדִיעַ לַתַּחֲתוֹנִים אֲפֹלוּ לַהֲתַחֲתוֹנִים מֵאֵד שֶׁהֵם בְּעֶמֶק הִירִידָה מֵאֵד, כְּשֶׁמוֹדִיעַ לָהֶם שְׁעֵדוֹן עֵדוֹן ה' אֵתֶם וְאַצְלֶם וְקָרוֹב לָהֶם כִּי מֵלֵא כָּל הָאֲרֶץ כְּבוֹדוֹ עַד שֶׁמִּקְבְּלִין זֶה הַדַּעַת וּמִתְעוֹרְרִים לַהֲתַקְרַב אֵלָיו בְּתַפְלָה וְתוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּ' בְּבַחֲיַנֵּת הַקִּיצוֹ וְרַנְנוֹ שְׂכֵנֵי עֶפְרָא שְׁעַל-יָדֵי זֶה הוּא מַגְבִּיחַ כָּל הַתַּחֲתוֹנִים לְמַעְלָה, עַל-יָדֵי זֶה מִמְּשִׁיכִין הָעֲלִיוֹנִים לְמַטָּה, כִּי עַל-יָדֵי זֶה מִמְּשִׁיכִין הַשְּׂרָאָת שְׂכִינָתוֹ לְמַטָּה, כִּי בְּאַתְעָרוּתָא דְלַתְתָּא אֲתַעַר לְעֵלָא וְכוּ'. וְזֶה תַּכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הָאָדָם וְשֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת. וְעָקְרוּ הִיָּה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ כְּנִ"ל וּמַעַת שֶׁחָרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ חֲשָׁכוּ הַמְּאֹרוֹת וְכוּ' וְאִין אֲנוּ יְכוֹלִין לְקַבֵּל שׁוֹם אֹר לְעוֹרֵר וּלְהַקִּיץ אוֹתָנוּ כִּי אִם עַל-יָדֵי גְדוּלֵי הַצְּדִיקִים שֵׁישׁ לָהֶם דַּעַת גְּדוּל שְׁנַחֲשָׁב כְּבָנֵנוּ בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנִם לְבִרְכָה שֶׁהֵם מְאִירִין בְּנוֹ כָּל זֶה כְּמַבְאָר בְּהַתוֹרָה הַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן מִפְּסֹח עַד הָעֶצְרֵת שֶׁאֲנוּ צְרִיכִין לְהַכִּין עֲצִמְנוּ לְקַבֵּל הַתוֹרָה עַל-יָדֵי אֵיזָה אֲתַעָרוּתָא דְלַתְתָּא, עַל-כֵּן צְוִתָּה לָנוּ הַתוֹרָה לְעַסֵּק בְּתַקוּן הָעֵמֶר שְׁעוֹרִים. וְאָף-עַל-פִּי שֶׁאִין לָנוּ בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. כְּבָר מַבְאָר שְׁעַל-יָדֵי הַתַּפְלָה וְכוּ' מִמְּשִׁיכִין הָאֶרֶת תַּקוּן הַקְּרִבֵּת הָעֵמֶר כְּנִ"ל כִּי הַקְּרִבֵּת הָעֵמֶר שְׁעוֹרִים וְתַנּוּפְתּוֹ הוּא עֶקֶר בְּחִינַת הַנִּ"ל בְּחִינַת תַּחֲתוֹנִים לְמַעְלָה שְׁמֵאִיר עַל-יָדֵי הַקְּרִבָּנוֹת, כְּמוֹ שֶׁמַּבְאָר שֶׁם עַל פְּסוּק גְּאֻלְתָּ הַנִּ"ל. וְעַתָּה בְּתַחֲלַת הַהֲתַקְרָבוֹת הוּא פְּלֵא יוֹתֵר שְׁצוּחָה לָנוּ לְהַקְרִיב מֵאֵכֶל בְּהֵמָה שֶׁהוּא הָעֵמֶר שְׁעוֹרִים, שֶׁהוּא מְנַחֵת קְנָאוֹת שְׁמִבְטָל וּמַבְעֵר הָרוּחַ שְׁטוֹת בְּבַחֲיַנֵּת אִישׁ כִּי תִשְׁטָה אִשְׁתּוֹ וְכוּ'. כִּי מַעֲלִין גַּם מִשֶּׁם עַל-יָדֵי גְדָל כַּח הַצְּדִיק וּמַעֲלִין הָעֵדֶר הַדַּעַת כְּזֶה בְּחִינַת שְׁעוֹרִים מֵאֵכֶל בְּהֵמָה תַּקָּף הַגְּבוּרוֹת הַכְּלוּלִים בְּתַבַּת שְׁעוֹרָה (כְּמַבְאָר בְּכַוֵּנוֹת) הַכֹּל מַעֲלִין וּמְנַיִפִין לְרִיחַ נִיחוּחַ לֵה'. וְעַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא הוּא בְּחִינַת תַּחֲתוֹנִים לְמַעְלָה כְּנִ"ל. וְסוֹפְרִין אַחֲר-כֵּן שֶׁבַע שְׁבָתוֹת וְכוּ'. עַד שְׁזוֹכִים בְּיוֹם הַחֲמִשִּׁים בְּשָׁבוּעוֹת לְבַחֲיַנֵּת עֲלִיוֹנִים לְמַטָּה, שְׁזָהוּ בְּחִינַת וַיֵּרֵד ה' עַל הַר סִינַי שֶׁהַמְּשִׁיכוֹ שְׂכִינָתוֹ לְמַטָּה וְכוּ' כְּנִ"ל שְׁזָהוּ עֶקֶר הַתַּקוּן שֶׁל מִתֵּן תוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלוֹם שְׁעוֹשֶׂה שְׁלוֹם וּשְׁלֵמוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת שֶׁהָעֶקֶר שְׁיָהוּ נִכְלָלִין יַחַד בְּבַחֲיַנֵּת תַּחֲתוֹנִים לְמַעְלָה וְכוּ' כְּנִ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּמִימַת תְּהִינָה. כִּי זֶהוּ עֶקֶר תְּמִימוֹת וּשְׁלֵמוֹת הַיָּמִים וְהַשְּׁבוּעוֹת שֶׁהֵם בְּזִמְן כְּשֶׁמַּגְבִּיחִין אוֹתָן לְמַעְלָה לְבַחֲיַנֵּת לְמַעְלָה מִהַזִּמְן לְבַחֲיַנֵּת תַּקוּפוֹת הַיָּמִים עַל-יָדֵי שְׁיוֹדְעִין וּמֵאֲמִינִים כִּי עֵדוֹן ה' אֲתָנוּ בְּכָל מְקוֹם שֶׁנִּדְחַנוּ לְשֵׁם בְּעוֹנוֹתֵינוּ וְכוּ' כִּי מֵלֵא כָּל הָאֲרֶץ כְּבוֹדוֹ, שְׁזָהוּ עֶקֶר הַדַּעַת שְׁמֵאִיר בְּנוֹ הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשָּׁה, שְׁזָהוּ בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם וּסְפִירָה וּמִתֵּן תוֹרָה שְׁאֵז מִתְקָרַב יִשְׂרָאֵל לֵה' יִתְבָּרַךְ עַל-יָדֵי הָאֶרֶת הַדַּעַת הַנִּ"ל, כִּי מַבְאָר שֶׁם בְּהַתוֹרָה הַנִּ"ל שְׁעָקֵר הַשְּׁלֵמוֹת הוּא כְּשֶׁמִּקְשָׁרִין שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת יַחַד שְׁבִשְׁבִיל זֶה צְרִיכִין לְהַשְׁאִיר בָּנִים וְתַלְמִידִים וְכוּ'. כִּי כְּשֶׁהוּא לְמַעְלָה לְבַד אִין זֶה שְׁלֵמוֹת וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּמִימַת תְּהִינָה לְשׁוֹן שְׁלֵמוֹת וְכוּ'. כִּי עַל-יָדֵי הַסְּפִירָה לְעֵמֶר שְׁעַל-יָדֵי זֶה מְקַשָּׁרִין וְכוֹלְלִין עֲלִיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים יַחַד כְּנִ"ל. עַל-יָדֵי זֶה עֶקֶר הַתְּמִימוֹת וְהַשְּׁלֵמוֹת בְּחִינַת תְּמִימַת תְּהִינָה וְכוּ' כְּנִ"ל:

אות לב

ועוד צריכין לבאר בזה. כי בתחלה צריכין לתקן בחינת מאכל בהמה שהוא בחינת עמר שעורים וכו'. ואחר-כך בשבועות זוכין לשתי הלחם מחטים בחינת מאכל אדם שזהו בחינת תקון חטא אדם הראשון שתחלה נאמר לו ואכלת את עשב השדה שהוא מאכל בהמה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שנזדעזע ואמר, אני וחמור באבוס אחד וכו'. ואחר-כך אמר לו, בזעת אפך תאכל לחם וכו'. שזהו בחינת מה שאוכלים כרפס בפסח קדם התחלת הסדר שהוא מין ירק וכו'. ואחר-כך אוכלין מצה וכו' וכנ"ל. כי עקר התקון לזכות להארת הרצון בשעת האכילה שנמשך מבחינת שתיקה בחינת אין מסיחין בסעדה וכו'.

אות לג

כי התורה "כי מרחמם" הנ"ל (וכן כל התורות) קשורה יחד בקשר נפלא. כי מתחלה כתב שצריכים להאיר הדעת הקדוש בכל אחד ואחד שזהו עקר הרחמנות כדי להוציא על-ידי זה מהעוונות הבאים על-ידי רוח שטות וכו'. והולך ומבאר עוד, אחר-כך גלה שהצדיק מאיר בדרי מעלה ודרי מטה שמודיע להדרי מטה המנחים בדיוטא התחתונה מאד מאד בשאול תחתיות וכו' שגם שם עדין ה' אתם ואצלם. כי מלא כל הארץ כבודו ומעוררם ומקיצם בבחינת הקיצו ורננו שכני עפר וכו'. ובאמת הכל אחד כי על-ידי זה בעצמו שיש לו כח להודיע לדרי מטה שהם הירודים מאד כי עדין ה' אתם וכו' על-ידי זה בעצמו הוא מאיר בהם הדעת ומגרש מהם הרוח שטות בכל פעם כי בודאי הוא מלאכה גדולה ואמנות נפלא מאד מאד להאיר הדעת באנשים פאלה שנכשלו בעוונות, בפרט שיש שנכשלו כמו שנכשלו רחמנא לצלן במזידין גמורים בעוונות עצומים. והצדיק הוא רחמן כזה שאפלו להם הוא מאיר בטובו ורחמיו הדעת הקדוש. כי בכחו הגדול מודיע להם כי עדין ה' אתם כי לית אתר פנוי מנה וכו' ועל-ידי זה בעצמו מגרש מהם הרוח שטות בכל פעם, כי אפלו אם האדם הוא כמו שהוא תכף כשמודיעין לו כי גם שם נמצא ה' יתברך, כמו שכתוב, השכן אתם בתוך טמאתם. כי אפלו בעשר כתרין דמסאבותא נמצא ה' יתברך כי ממנו יתברך לבד כל חיותם וכו' אזי תכף בורח הרוח שטות בבחינת ונעו אלילי מצרים מפניו. ובבחינת ועברתי בארץ מצרים-ואתגליתי וכו' אני ה' ולא מלאך וכו' אזי והפתי כל בכור, שהוא הדעת

דִּסְטָרָא אַחְרָא שְׁמֵשׁ הַרוּחַ שְׁטוּת, כִּי מִי הוּא זֶה עָרַב אֶת לְבוֹ לְגִשֶׁת אֱלֹו
יִתְבָּרֵךְ. וְכֹל זֶה הוּא בְּחִינַת הַקְּרִבַּת הָעֹמֵר שְׁעוּרִים שֶׁהוּא מְאָכֵל בְּהֵמָה
שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ שְׁטוּת שֶׁהַצְּדִיק בְּחִינַת מֹשֶׁה בְּכַחוֹ הַגְּדוֹל יְכוּל לְהַעֲלוֹת
גַּם בְּחִינַת שְׁעוּרִים מְאָכֵל בְּהֵמָה בְּחִינַת רוּחַ שְׁטוּת לְנַפְוֹתוֹ בְּשֵׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה
נֶפֶה עַד שְׂיִבְרַר גַּם שֶׁם נִיצוּצוֹת קְדוּשִׁים וַיְבַרְוִים נִפְלְאִים עַד שְׂיַעֲלֶה הַכֹּל
לְרִיחַ נִיחוּחַ לֵה'. כִּי בְּבְחִינַת בְּהֵמִיּוֹת בְּעֶצְמוֹ בְּתוֹךְ הַרוּחַ שְׁטוּת בְּעֶצְמוֹ
נֶעֱלֵם חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. שֶׁהוּא מְחַיֶּה אֶת כָּלֶם וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי זֶה
שְׁמֹנִיפִים הָעֹמֵר שְׁעוּרִים וּמְקַרִּיבִין אוֹתוֹ לֵה'. עַל-יְדֵי זֶה מְגַלִּין כִּי גַם בְּכֹל
הַמְּדַרְגּוֹת הַתְּחִתּוֹנוֹת מְאֹד מְאֹד שְׁנַפְלוּ לְשֵׁם כֹּל הַנְּחַשְׁלִים וְהַיְרוּדִים
הַנִּי"ל. גַּם שֶׁם נִמְצָא ה' יִתְבָּרֵךְ כִּי מְלֹא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְעַל-יְדֵי זֶה הוּא
עֹקֵר כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת וְכוּ' כְּנִי"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה מְקַרְבִּין הַכֹּל לֵה' יִתְבָּרֵךְ כִּי
עַל-יְדֵי זֶה בְּעֶצְמוֹ מְגַרְשִׁין הַרוּחַ שְׁטוּת. וְעַל-כֵּן מִתְחִילִין תְּכַף לְסַפֵּר הַיָּמִים
לְעֹמֵר. כִּי בְּכֹל יוֹם יֵשׁ בּוֹ חֻכְמָה וְדַעַת בְּחִינַת יָמִים יְדַבְּרוּ וְכוּ' (וְכַמוֹן
בְּהַמְעֵשֶׂה שֶׁל יוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁכֹּל הַחֻכְמוֹת כְּלוּלִים בְּהַיָּמִים וְכוּ', עֵינֵי שֶׁם).
וְעַתָּה עַל-יְדֵי מַצּוֹת הַסְּפִירָה אָנוּ מְקַשְּׁרִין כֹּל הַיָּמִים לְעֹמֵר כְּדֵי לְצַאת עַל-
יְדֵי זֶה מְזַהֶמֶת מְצָרִים. כִּי עַל-יְדֵי שְׁמֵקְשָׁרִין הַיָּמִים לְעֹמֵר מְגַלִּין שֶׁגַּם
בְּזַהֲמַת מְצָרִים בְּעֶצְמוֹ בְּהַרוּחַ שְׁטוּת בְּעֶצְמוֹ נֶעֱלֵם ה' יִתְבָּרֵךְ כְּנִי"ל. וְעַל-
יְדֵי זֶה בְּעֶצְמוֹ בּוֹרַחַת הַזְּהֵמָה שֶׁהוּא הַרוּחַ שְׁטוּת כְּנִי"ל. כִּי עַל-יְדֵי הַסְּפִירָה
מְקַשְּׁרִין הַזְּמַן וְהַיָּמִים לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן לְבְּחִינַת תְּקוּפַת הַיָּמִים
שֶׁהֵם סוּד הַמְּקִיפִין שְׁמֵמְשִׁיכִין עַל-יְדֵי הַסְּפִירָה כְּמוֹ שְׁמַבְאָר בְּכּוֹנוֹת וְכְנִי"ל
שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת דְּרִי מְטָה בְּדְרִי מַעְלָה, כִּי שֶׁם בְּבְחִינַת דְּרִי מַעְלָה הוּא
לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן. וְהַזְּמַן הוּא רַק בְּבְחִינַת דְּרִי מְטָה שֶׁשֶׁם יֵשׁ בְּחִינַת סְפִירָה
וּמְנֻן, כִּי לְפָנֵי אֶחָד מֵהָ אֶתָּה סוֹפֵר וְאָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַח הַצְּדִיקִי אֲמַת
שְׁבָכֵל דּוֹר שֶׁהֵם בְּחִינַת מֹשֶׁה מְקַשְּׁרִין עַל-יְדֵי הַסְּפִירָה הַיָּמִים וְהַזְּמַן
לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן לְבְּחִינַת תְּקוּפַת הַיָּמִים שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַתְּקַשְּׁרוֹת
וְכְלָלִיּוֹת דְּרִי מְטָה בְּדְרִי מַעְלָה וְכוּ' שֶׁזֶהוּ עֹקֵר הַשְּׁלֵמוֹת בְּחִינַת תְּמִימַת
תְּהִינָה

אות לד

וְאָנוּ סוֹפְרִין שְׁבַע שְׁבַתוֹת אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יוֹם שְׁבַע פְּעֻמִּים שְׁבַע. שֶׁהֵם
כְּלָלִיּוֹת כֹּל הַמְּדוֹת כְּדֵי לְהַאִיר בְּכֹל מְדָה וּמְדָה שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁבַעַת יְמֵי
הַבְּנֵן שְׂאִידֵי שְׁפָגֵם הָאָדָם בְּכֹל מְדָה וּמְדָה כְּפִי מַעֲשָׂיו גַּם מִשֶׁם יִתְעוֹרֵר לֵה'
יִתְבָּרֵךְ בְּכֹל יוֹם וְיוֹם בְּכַח הַצְּדִיק בְּחִינַת מֹשֶׁה שְׂיִוְדַע סוּד הַנְּפֶת הָעֹמֵר
שְׁעוּרִים מְאָכֵל בְּהֵמָה וְכוּ' כְּנִי"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה מְמַשִּׁיכִין עַל עֶצְמוֹ בְּכֹל יוֹם
אֵיזָה הָאָרֶה מֵהָאֶרֶת הַרְצוֹן. עַד שְׂזוֹכִין בְּשָׁבוּעוֹת לְהַמְשִׁיד בְּחִינַת הַפְּתֵר
(שֶׁזֶה כֹּל כּוֹנֵת שְׁבוּעוֹת כְּמַבְאָר בְּכּוֹנוֹת) שֶׁהוּא לְהַמְשִׁיד הָאֶרֶת הַרְצוֹן

שהוא בחינת שפע הכתר. עד שיהיה נמשך בשעת האכילה דיקא שזהו בחינת שתי הלחם מחטים שהם מאכל אדם שעולה מ"ה בחינת הארת הרצון שהוא בחינת מה, בחינת פעת יאמר וכו' מ"ה וכו' פנ"ל, כי בכל ימי הספירה תקנו בחינת מאכל בהמה על-ידי העמר שעורים, דהינו שעוסקין להאיר ולגלות שגם בתוך בחינת מאכל בהמה יכולין להמשיך ולהאיר אמתת אלקותו לידע כי גם שם נמצא ה' יתברך עד שיזכה גם אז לבחינת הארת הרצון בשעת האכילה, הינו שאפלו האדם הפשוט שאינו זוכה עדין שתהיה אכילתו בבחינת מאכל אדם בשלמות גם הוא יהיה איש חיל ולא יהיה עצל (שקורין שלימזלניק) ויתגבר בשעת אכילתו להמשיך על עצמו הארת הרצון המפלא, כי כל אדם יכול לזכות לזה בכח הצדיק שדיקא בשעת אכילתו ימשיך עליו היראה הבאה אל האדם אז עד שיזכה להארת הרצון המפלא וכו' אז בשעת האכילה דיקא. ובכל פעם כפי מה שנמשך עליו הארת היראה והרצון הנ"ל, כמו כן מתברר אכילתו ממאכל בהמה למאכל אדם עד שיזכה למאכל אדם בשלמות שזהו בחינת ספירת העמר ושבועות שמקריבין בהם תחלה עמר שעורים מאכל בהמה ואחר-כך בשבועות שתי הלחם מאכל אדם, כי בתחלה על-ידי הקרבת העמר וספירה מבררין מאכל בהמה על-ידי שממשיכין הארת הדעת של הצדיק הנ"ל שגם בתקף הירידה אפלו בהרוח שטות ממש אפלו במאכל בהמה גם שם נמצא ה' יתברך פנ"ל. וגם שם יכולין לזכות בשעת אכילתו להארת הרצון, כי הרצון חפשי תמיד, כי הוא בחינת יובל הגדול, בחינת שער החמשים שכל אדם יוצא שם לחרות בבחינת אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל, עין שם היטב לקשרו לכל הנ"ל, הינו שאפלו בעמק גלותו המר והמרור מאד שנתעה לתוך רוח שטות כזה, הן בענין מחשבותיו והרהוריו הרעים מאד, הן בענין הפרנסה שנפל מהבטחון דקדשה לבטחונות של שוא והבל שזהו בחינת שטו העם ולקטו בשטותא וכו'. גם שם ימשיך על עצמו הארת הרצון שנמשך בשרשו מעולם החרות מבחינת יובל מבחינת שער החמשים, כי אף-על-פי-כן אני רוצה ברצון חזק לה' יתברך, כי כבר הודיעו לנו הצדיקים האמתיים כי עדין ה' אתי ואצלי וקרוב אלי תמיד כי מלא כל הארץ כבודו. ועל-ידי זה ממשיכין על עצמו בכל פעם הדעת והרצון הנ"ל אפלו בבחינת מאכל בהמה עד שמתברר מאכל בהמה בחינת שעורים וזוכין לבחינת מאכל אדם שהוא בחינת שתי הלחם של שבועות שאז נמשך שפע הכתר על כל ישראל שממש עקר הארת הרצון פנ"ל. ששם הוא עקר הסהרה והתקון מכל העוונות שהוא בחינת המקוה של שבועות שהוא המקוה של שער החמשים שהוא בחינת כתר וכו'. שכל זה הוא בחינת זה היס גדול ורחב ידים וכו'. שהם הרמזים וכו' שזה היס גדול הוא יס החכמה שהוא בחינת המקוה של שבועות. שכל זה בחינת הארת הרצון הנ"ל שזוכין בשעת האכילה שהם בחינת שתי הלחם של חטים שמביאין בשבועות שכל החג הקדוש והנורא הזה נקרא על שם אלו שתי הלחם, כמו שכתוב, וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה'. שהם שתי הלחם של חטים, כי זה העקר התקון לזכות למאכל אדם

שהוא בחינת הארת הרצון בחינת מ"ה בשעת האכילה וכו' כנ"ל:

אות לה

וכל זה הוא תקון חטא אדם הראשון שכל פגמו היה באכילה וכו' וכנ"ל. ועכשו מתקנין זאת בתחלה בבחינת ואכלת את עשב השדה שהוא מאכל בהמה שגם בחינת מאכל בהמה יתברר על-ידי שממשיכין הדעת והארת הרצון גם לשם. ואחר-כך יזכה לבחינת מאכל אדם בחינת בזעת אפך תאכל לחם וכנ"ל:

וזהו מרמז בדברי רבותינו זכרונם לברכה שאמרו, בשעה שאמר הקדוש-ברוך הוא לאדם הראשון ואכלת את עשב השדה נזדעזע, אמר, אני וחמור באבוס אחד? כיון שאמר לו הקדוש-ברוך הוא בזעת אפך תאכל לחם נתישבה דעתו. הינו שעל-ידי זה בעצמו שנזדעזע כשאמר לו ה' יתברך ואכלת את עשב השדה שהוא מאכל בהמה על-ידי זה בעצמו זכה שה' יתברך הבטיחו לזכות למאכל אדם. והכל על-פי הנ"ל. שאפלו כשמאכלו עדין בבחינת מאכל בהמה צריך גם-כן להמשיך על עצמו היראה הבאה אל האדם בשעת האכילה עד שיזכה גם אז להארת הרצון עד שישתוקק על כל פנים ברצון חזק לזכות למאכל אדם ואז על-ידי זה בעצמו יזכה למאכל אדם כמו אדם הראשון שעל-ידי זה שאמר לו ה' יתברך ואכלת את עשב השדה שהוא מאכל בהמה על-ידי זה נזדעזע. נזדעזע דיקא. שהמשיך עליו יראה וכנ"ל. וצעק ואמר אני וחמור באבוס אחד. הינו שאני רוצה ומבקש שתוציאני מבחינת מאכל בהמה ואז תכף נתרצה לו ה' יתברך ואמר לו בזעת אפך תאכל לחם שעל-ידי זעת אפך, דהינו יגיעות בתורה ועבודה שהוא בחינת זעת אפך בחינת וריח אפך כתפוחים שהם בחינת היגיעות להתקרב להצדיק המקרבו לה' יתברך, כמו שמבאר בהתורה תקעו אמונה (באות טז) על-ידי זה תאכל לחם, שתזכה למאכל אדם שהוא הארת הרצון בתכלית השלמות וכנ"ל:

אות לו

וזה שמבאר בכונות ספירה שצריכין לכוון בכל יום לברר הש"ך ניצוצין להמשיך מ"ה ניצוצות בכל יום שעולים אדם עד שבשבעת ימי השבוע

יְהִי נְשָׁלֵם הַשִּׁיף נִיצוּצֵי שֶׁהֵם שְׁבַע פְּעָמִים אָדָם בְּגִימְטְרִיא שְׁטִי"ו וְהֵם שֶׁל הַשֵּׁם וְכוּ', הֵינּוּ כִּי יָדוּעַ שְׁכָל עֲבוֹדַת הָאָדָם לְבָרַר הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁנִּפְּלוּ בֵּין הַקְּלָפוֹת וְהַרוּחַ שְׁטוֹת עַל-יְדֵי עוֹנוֹתָיו. וְעַקֵּר הַפָּגָם שֶׁנִּפְּלָה מִהַדְּעַת מִבְּחִינַת אָדָם לְבְּחִינַת בְּהֵמָה לְבְּחִינַת רוּחַ שְׁטוֹת. וְעַל-יְדֵי תַקּוּן הַסְּפִירָה זֹכִיךְ לְטָהָר עֲצָמָנוּ מִקְּלָפוֹתֵנוּ וּמִטְּמָאוֹתֵנוּ מִכָּל הַרוּחַ שְׁטוֹת שֶׁל הָעוֹנוֹת. וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי שְׂיודָעִין וּמְכֻנָּיִים עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֲמֵת שֶׁגַּם שֵׁם בְּתוֹךְ הַרוּחַ שְׁטוֹת בְּעֲצָמוֹ נֶעְלָם הִ' יִתְבָּרַךְ כִּי יֵשׁ שֵׁם נִיצוּצוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּחִיין אוֹתָם שְׁזֶה עַקֵּר הַפָּגָם שֶׁל הָעוֹנוֹת שֶׁהוֹרִיד נִיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת כְּאֵלוֹ לְמִקְוֹמוֹת מְטֻנְפִים כְּאֵלוֹ וְזֶה זֶה עַקֵּר הַתַּקּוּן כְּשִׂיודָע וּמֵאֲמִין שֵׁשׁ שֵׁם נִיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת שֶׁהֵם חֵיוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וּמִדְּבַק אֶת עֲצָמוֹ לֵה' יִתְבָּרַךְ גַּם מִשֵּׁם כִּנּוּי. עַד שֶׁנִּתְעוֹרַר וְשָׁב לֵה' יִתְבָּרַךְ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא עַד שֶׁמִּלְקֻט וּמְבָרַר בְּכָל יוֹם כְּמָה נִיצוּצוֹת שְׁעוֹלִין אָדָם שֶׁהֵם שְׁבַע פְּעָמִים אָדָם שְׁעוֹלִין שְׁטִי"ו עַד שֶׁמִּהֲפָךְ בְּחִינַת שְׁטוֹ בְּחִינַת שְׁטוֹת, בְּחִינַת שְׁטוֹ הָעֵם וְלִקְטוֹ בְּשִׁטוּתָא מִהֲפָךְ הַכָּל לְבְּחִינַת אָדָם שֶׁהוּא בְּחִינַת דְּעַת, בְּחִינַת רְצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת מִ"ה וְהַכָּל עַל-יְדֵי הַדְּעַת שֶׁל הַצְּדִיק הָאֲמֵת שֶׁמֵאִיר בְּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד כִּי עֵדִין הִ' עִמוֹ וְכוּ'. וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי הַרְמְזִים הַנִּי"ל, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבַאֵר זֶה הַדְּעַת בְּפֶה בְּשִׁלְמוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי רְמְזִים שֶׁהֵם בְּחִינַת יָדִים שֶׁבָּיִם הַחֲכָמָה שֶׁמִּשֵּׁם הַפְּרָנְסָה וְכוּ' שְׁכָל זֶה בְּחִינַת בְּרוּר הַנִּיצוּצוֹת הַנִּי"ל. כִּי הַצְּדִיק מֵאִיר בְּנִדְיוֹ וּרְמְזוֹ לְכָל נִיצוּץ וְנִיצוּץ שִׂיתְעוֹרַר וְיִקְיץ מִנִּפְיֵלְתוֹ הַגְּדוּלָּה. כִּי הַרְמְזִים הֵם בְּחִינַת נִיצוּצוֹת כְּמוֹ אוֹר הַמִּתְנַוֵּץ מִרְחוֹק דָּרָךְ נִקְבִים וְחוֹרִים שֶׁבְּכַתְּלֵי הַמְּחֻצוֹת הַמִּפְסִיקִים. וְעַל-כֵּן הַנִּיצוּצוֹת שֶׁהֵם נִיצוּצֵי הַדְּעַת הַנֶּעְלָמִים עֵדִין בְּתוֹךְ הַרוּחַ שְׁטוֹת מִתְעוֹרְרִים עַל-יְדֵי הַרְמְזִים שֶׁל הַצְּדִיק שֶׁמִּתְנַוֵּץ בָּהֶם שִׂיזְכְּרוּ בֵּה' יִתְבָּרַךְ וַיִּשׁוּבוּ אֵלָיו עַד שֶׁנִּתְלַקְטִים וְנֶעֱשִׂים בְּחִינַת אָדָם וְכוּ'. וְכֵן בְּכָל יוֹם מֵימֵי הַסְּפִירָה וְכוּ' ל. וְהֵבֵן מְאֹד מְאֹד לְעִבְדָא וּלְעֻצוֹת טוֹבוֹת בְּאִפְּן שֶׁלֹא תִטְעֶה אֶת עֲצָמָךְ וְתִבִּין מִרְחוֹק עַל-יְדֵי הַרְמְזִים עֻצוֹת בְּכָל פְּעַם לְבָלִי לְגֵאֵשׁ אֶת עֲצָמָךְ בְּשׁוּם אִפְּן :

אות לז

כִּי זֶה רוֹאִין בְּחוּשׁ שֵׁשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂרוֹאִין מֵהֶם כְּמָה מֵינִי שֶׁגְּעוֹן מִמֶּשׁ שֶׁהוּא רוּחַ שְׁטוֹת מִמֶּשׁ. וְאִף-עַל-פִּי-כֵן אֵינָם מְשַׁנְּעִים לְגִמְרֵי וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִנִּיצוּצֵי הַדְּעַת שֵׁשׁ בָּהֶם שֶׁמְבִינִים שֶׁלֹא לְצֵאת מִהַדְּעַת לְגִמְרֵי. אֲבָל כְּשֶׁאֶחָד פּוֹגֵם בְּדְעַתוֹ הַרְבֵּה וְנִמְשָׁךְ אַחֵר הַשְּׁגָעוֹן וְהַרוּחַ שְׁטוֹת שָׁלוֹ. אֲזִי נֶעֱשֶׂה מְשַׁנְּעֵי מִמֶּשׁ. וְזֶה יָדוּעַ שְׁכָל אֶחָד כְּפִי עוֹנוֹתָיו הוּא מְשַׁנְּעֵי, כִּי בְּעַל עֲבָרָה הוּא מְשַׁנְּעֵי כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּתַחֲלַת הַסֵּפֶר לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, עֵינֵי שֵׁם. כִּי אִין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנָס בּוֹ רוּחַ שְׁטוֹת. וְכִפִּי רַבּוּי הָעוֹנוֹת

שְׁנַמְצָאִין בְּהִרְבָּה בְּנֵי -אָדָם כִּידוּעַ הִיָּה רָאוּי שְׂיִהְיוּ נַעֲשִׂים כְּלָם מְשַׁגְּעִים מִמֶּשׁ. אֵךְ ה' יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת וּמְקַיֵּם דְּעֻתָם שְׁלֵא יֵצְאוּ מִדְּעֻתָם לְגַמְרֵי עַל-יָדֵי בְּחִינַת הַנִּי"ל, דְּהֵינּוּ עַל-יָדֵי שְׁעֵדִין נִשְׁאָר רְשִׁימָה בְּדְעֻתָם שְׁנַמְשָׁךְ מִהֶרְמָזִים הַנִּי"ל מְנִיצוּצוֹת הַנִּי"ל שְׁעַל-יָדֵי זֶה מְבִינִים שְׁלֵא לְצִאת מִדְּעֻתָם לְגַמְרֵי כִּי מִי שְׁנִכְשֵׁל וְנִפְל לְהַרוּחַ שְׁטוּת יֵשׁ לוֹ עֵדִין בְּחִירָה. כְּמוֹ שְׁאָמַר אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה לְאַחַד שֶׁהוּא זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּעֻצְמוֹ אָמַר לוֹ שְׂיֵשׁ לוֹ שְׁגֻעוֹן וְכוּ' וְאַחַר-כֵּן אָמַר לוֹ, אִם אֲתָה רוֹצֶה אֵין אֲתָה מְשַׁגֵּעַ, וְהֵבֵן זֶה מְאֹד. כִּי גַם הַמְשַׁגֵּעַ מִמֶּשׁ כְּשֶׁמְכִין אוֹתוֹ הֵיטֵב מְכָרַח לְהַשְׁלִיךְ הַשְׁגֻעוֹן מִחֲמַת יִרְאָה וּמְכַל זֶה יְכוֹל הָאָדָם הַרוֹצֶה לְרַחֵם עַל עֻצְמוֹ בְּאֵמֶת לְהַתְגַּבֵּר בְּמַעַט מְעַט דְּעֻתוֹ שְׁנִשְׁאָר לוֹ עֵדִין עַל הַרוּחַ שְׁטוּת וְשְׁגֻעוֹן הַמְתַּגַּבֵּר עָלָיו בְּכָל פְּעַם. וְהַכֹּל בְּכַח הַצְּדִיק הָאֵמֶת הַמְרָמֵז לוֹ רְמָזִים וּמְאִיר בּוֹ הַדְּעַת בְּפִרוּשׁ וּבְרָמֵז בְּדַרְכֵי עֲצוֹת טוֹבוֹת וְעִמְקוֹת וְתַמִּימִיּוֹת וְכוּ' אֲשֶׁרִי שְׂיֵאחֲזוּ בּוֹ. וְכֹל זֶה מְרָמֵז בְּסוּד בְּנוֹת הַסְּפִירָה שֶׁהַעֲקָר תְּכַלִּית הַכְּוִנָּה הוּא לְטַהַר עֻצְמוֹ מִזְּהֻמוֹתֵינוּ מִהַרוּחַ שְׁטוּת וְכוּ' שֶׁהַכֹּל הוּא עַל-פִּי כֹל הַנִּי"ל וְהֵבֵן הֵיטֵב לְטוֹבֵת עֻצְמוֹ לְנִצָּחַ שְׁתִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עָלָיְךָ הַרְחֻמְנוּת הָאֵמֶתִי שֶׁל הַמְנַהֵיג הָאֵמֶת הַעוֹסֵק לְרַחֵם עָלָיְךָ בְּאֵמֶת, אֲבָל אֲתָה צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ עָלָיְךָ רְחֻמְנוּתוֹ, כִּי אִם אֲתָה לֹא תִרְחַם עָלָיְךָ מִי יַחְמַל עָלָיְךָ. וְכִבֵּר הוֹדִיעַ לְךָ מִרְחוֹק עֵצֶם רְחֻמְנוּתוֹ עַד שֶׁבְּכַחוֹ הַגְּדוֹל יֵשׁ לְךָ כַּח לְרַחֵם עָלָיְךָ.

וְהֵבֵן מְאֹד מְאֹד :

אות לח

וְזֶה שְׁמִבְּאָר בְּכְוִנָּת שְׁעַקֵּר הַמְּקִיפִין שְׁנַמְשָׁכִין בְּסְפִירָה נְמַשְׁכִּין עַל-יָדֵי הַדְּבוּר שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת וְכוּ', כִּי עַקֵּר הַכְּלָלִיּוֹת הַנִּי"ל הוּא עַל-יָדֵי הַדְּבוּר פֶּה שְׁעַל-יָדֵי זֶה מְגַלֵּין הָאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּבְחִינַת אוֹדִיעַ אֵמוּנָתְךָ בְּפִי. כִּי עֲנִין הַכְּלָלִיּוֹת הַנִּי"ל אֵי אִפְשָׁר לְהַשִּׁיג בְּשָׂכָל וְכוּ' וְכַנִּי"ל, רַק צָרִיכִין לְהַתְחַזֵּק בְּאֵמוּנָה עַל-יָדֵי שְׁמִרָאִין לָנוּ וּמְאִירִין בָּנוּ הַצְּדִיקִים הַתְּנוּצָּצוֹת כְּאֵלֶּה שְׁעַל-יָדֵי זֶה מְחַזְּקִין הָאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שְׁמַאֲמִינִים בְּאֵמוּנָה שְׁלֵמָה כְּאֵלוֹ רוֹאִין בְּעֵינֵינוּ כִּי ה' אֲתֵנוּ וְכוּ' וְזֶה הָעוֹלָם כְּלוּל בְּעֵלְיוֹן וְעֵלְיוֹן בְּתַחְתּוֹן, כִּי כְּלָם כְּלוּלִים וּקְשׁוּרִים זֶה בְּזֶה וּמִתְנַהֲגִים בְּרִצּוֹנוֹ הַפְּשוּט יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ וְכוּ'. וְכֹל הָאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת צָרִיכִין לְדַבֵּר בְּפֶה כַּנִּי"ל. וְזֶה מִמְשִׁיכִין בְּסְפִירָה שְׁמֵתְקִינֵן הַדְּבוּר פֶּה עַל-יָדֵי מְצוֹת הַסְּפִירָה כְּמוֹבֵן בְּכְוִנָּת :

וְכֹל זֶה אָנוּ עוֹסְקִין בְּסֻדֵּר הַתְּפִלָּה בְּכָל יוֹם בְּפִסּוּקֵי דְזִמְרָה וּקְרִיאַת שְׁמַע וּבְרִכּוֹתֵינוּ וְתְפִלָּה וְכוּ'. שְׁאָנוּ עוֹסְקִין לְדַבֵּר בְּפִינוּ הָאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הַכֹּל וְכוּ'. וְעַל-יָדֵי זֶה כּוֹלְלִין יַחַד עֵלְיוֹן בְּתַחְתּוֹן וְתַחְתּוֹן בְּעֵלְיוֹן שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׁצָרִיכִין לְכַלֵּל מִדַּת לִילָה בְּיוֹם וּמִדַּת יוֹם בְּלִילָה, כִּי

צָרִיכִין לְכַלֵּל יַחַד בְּחִינַת יוֹם וְלִילָה שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲמָה וּלְבָנָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת אֶסְפֵּקְלָרְיָא הַמְאִירָה וְאֶסְפֵּקְלָרְיָא שְׂאִינְהָ מְאִירָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֶרֶת דְּרֵי מַעְלָה וְהָאֶרֶת דְּרֵי מַטָּה כַּמּוּבָן בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. שֶׁכֵּל זֶה בְּחִינַת סְפִירָה, בְּחִינַת וּסְפִירָתֶם לָכֶם וְכוּ' שְׁבַע שְׁבִתוֹת תְּמִימַת תִּהְיֶינָה. שְׁצָרִיכִין לְסַפֵּר הַיָּמִים כַּדִּי שֶׁכֵּל יוֹם וְיוֹם יִהְיֶה תְּמִים וְשָׁלֵם עַל-יְדֵי שְׁכּוֹלָלִין יוֹם וְלִילָה יַחַד שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲמָה וּלְבָנָה, בְּחִינַת דְּרֵי מַעְלָה וְדְרֵי מַטָּה שְׁזֵה עֶקֶר בְּחִינַת הַסְּפִירָה שֶׁהוּא הַכְּנָה לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה שְׁעָקְרָה בְּשָׁבִיל זֶה כַּנִּי"ל. בְּחִינַת וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֵל לְבַבְּךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים בְּשָׂמִים מִמַּעַל, בְּחִינַת דְּרֵי מַעְלָה. וְעַל הָאֶרֶץ מִתַּחַת בְּחִינַת דְּרֵי מַטָּה וּבְכֻלָּם אֵין עוֹד כִּי אִם ה' הוּא הָאֱלֹקִים הַמְּנַהֵגִם בְּרָצוֹנוֹ וְכוֹלְלֵם יַחַד, כַּמּוּ שְׂאוּמְרִים, הַכֹּל יָכוֹל וְכוֹלְלֵם יַחַד. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים סֹדֵר קִדְשָׁה בְּבִרְכַּת קְרִיאַת שְׁמַע קִדְשׁ קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהוּא מְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ וּבְרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֶרֶת דְּרֵי מַטָּה שֶׁהוּא מְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ וְהָאֶרֶת דְּרֵי מַעְלָה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵינָה, בְּחִינַת מָה חֲמִית, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ כַּיְדוּעַ. כִּי עֶקֶר קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהוּא אֱמוּנַת הַיַּחֲוִד, הוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת אֵינָה וּמְלֵא הַנִּי"ל. שֶׁהֵם הָאֶרֶת דְּרֵי מַעְלָה וְהָאֶרֶת דְּרֵי מַטָּה. לִידַע וּלְהוֹדִיעַ בְּפֶה מְלֵא כִּי הַבּוֹרָא הַיַּחֲוִד הַקֹּדֶמּוֹן שֶׁהוּא סְתוּם וְנֶעְלַם בְּתַכְלִית הַהַעֲלָם, כִּי לִית מַחְשָׁבָה תַּנְפִּיסָא בֵּיהַ כְּלָל, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת מָה, בְּחִינַת אֵינָה הוּא בְּרָא וַיִּצַר וַעֲשָׂה הַכֹּל וְכָל הָאֶרֶץ מְלֵא מְכַבּוּדוֹ כִּי הוּא מְחִיָּה אֶת כָּלֵם וְכוּ' :

אות לט

וְזֶה בְּחִינַת קְרִיעַת יַם-סוּף שְׁאֵז הָיָה עֶקֶר הַתְּגִלוֹת הַדַּעַת, כַּמּוּ שְׂאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה, רְאֵתָה שְׁפָחָה עַל הַיָּם מָה שֶׁלֹּא רָאָה יַחְזִקְאֵל הַנְּבִיא. מְכַל שְׁכּוֹן יִשְׂרָאֵל אֶפְלוּ הַפְּשׁוּטִים, מְכַל שְׁכּוֹן הַגְּדוֹלִים וְכוּ', כַּמּוּ שְׂמִבְּאָר (בְּסִימָן לֹט בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא). הֵינּוּ שְׁנִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם הָאֶרֶת הַדַּעַת הַקְּדוּשָׁה הַנִּי"ל שֶׁל כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרַחֵב יָדָיִם וְכוּ' שְׁשֵׁם מְאִיר הָאֶרֶת הַרְצוֹן וְכוּ'. כִּי לְתוֹךְ הַיָּם אֵי אֶפְשָׁר לְכַנֵּס מִחֲמַת רַבּוּי הַמַּיִם. וְכַמּוּ כֵּן הוּא בְּהַיָּם הַרוּחָנִי שֶׁהוּא יָם הַחֲכָמָה שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ הַיָּם הַגְּשָׁמִי שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְכַנֵּס בּוֹ מִרַבּוּי מַיִמֵי הַדַּעַת. וְכֹל מִי שֶׁרוּצָה לְכַנֵּס בּוֹ בְּלִי רַבִּי וּמְנַהֵיג אֲמַתִּי נְטִבָּע בּוֹ בְּאֵין סוּמְךָ כַּמּוּ פְּרַעַה וּמְצָרִים, כִּי אֵין יְכוֹלִים לְכַנֵּס בּוֹ כִּי אִם עַל-יְדֵי צְדִיקִים חֲכָמִים אֲמַתִּיִּים שֶׁהֵם בְּחִינַת יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת עֲשִׂי מְלֵאכָה בְּמַיִם רַבִּים וְכוּ'. כַּמּוּ שְׂבִיטֵם הַגְּשָׁמִי אֵי אֶפְשָׁר לְעֵבֵר כִּי אִם עַל-יְדֵי אֲנִיּוֹת הָעֲשׂוּיִים בְּחֲכָמָה וּבְאֲמָנוֹת גְּדוֹל וְגַם צָרִיכִין מְנַהֵיג הַסְּפִינָה שִׁיְהִיָּה לוֹ דַּעַת לִידַע אֵיךְ לְהַנְהִיג הַסְּפִינָה כַּפִּי הַשְּׁעָה כַּפִּי הַרוּחוֹת שְׂמִנְשָׁבִין וְכוּ', כַּמּוּ כֵּן בְּרוּחָנִיּוֹת בְּעֲנֵן יָם הַחֲכָמָה שְׁצָרִיכִין צְדִיק מְנַהֵיג אֲמַתִּי שִׁידַע הַדְּרָכִים

שְׂבִימִים בְּבַחֲיַנְת הַנִּתֵּן בַּיָּם דָּרָךְ וּבְמִים עֲזִים נְתִיבָה, שְׁנֵאֲמַר עַל קְרִיעַת יָם-
סוּף וַיִּוֹדַע לְגַלוֹת לְהַעֲלוֹם דְּרָכִים וּנְתִיבוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת אַנְיּוֹת, בְּחִינַת
הַיְתָה פְּאֲנִיּוֹת סוּחַר. וְזֶהוּ מִמְּרָחֵק תִּבְיָא לַחֲמָה, כִּי מִשֵּׁם נִמְשָׁךְ הַלְחָם
וְהַפְּרָנְסָה מֵהַיָּדִים שֶׁהֵם בְּחִינַת רְמָזִים שְׂיֵשׁ בַּיָּם הַחֲכָמָה וְכוּ' פְּנִי"ל. כִּי
צְרִיכִין לִידַע אֵיךְ לְהִנְהִיג אֶת הָאֲנִיּוֹת וְעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַחֲכָמָה אִי אֶפְשָׁר
לְבַאֵר כִּי אִם בְּבַחֲיַנַת רְמָזִים, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְלַמְּדוֹ אֵיךְ יִטָּה וַיִּנְהִיג אֶת
הַחֲבָלִים וְהַתָּרֵן וְהַסְּפִינָה וְכוּ' בְּכָל עֵת רַק שְׂצָרִיךְ לְהִבִּין בְּעֲצֻמוֹ לְפִי נְטִיּוֹת
הַרוּחוֹת וְכוּ' עַד שְׁלִפְעָמִים אֵין מוֹעִיל שׁוּם חֲכָמָה כִּי אִם לְצַעֵק אֶל ה'
בְּבַחֲיַנַת וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סַעְרָה וְכוּ' עַד וְכָל חֲכָמָתָם תִּתְבַּלַּע וְאֵין עֲצָה
וְתַחֲבוּלָה כִּי אִם וַיִּצְעֲקוּ אֶל ה' וְכוּ', מִכָּל שְׂכֵן בְּרוּחָנִיּוֹת בְּעֵנֶן יָם הַחֲכָמָה
הַנִּי"ל. וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת קְרִיעַת יָם-סוּף שֶׁהִיָּה קֶשֶׁה מְאֹד לְפָנָיו יְתִבְרָךְ
כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה. וְעַקֵּר הַכְּבִדּוֹת וְהַקְּשֵׁי הִיָּה מִחֲמַת
שְׂאֵז הִיָּה גִמְרַהּ הַגְּאֻלָּה. וְעַקֵּר גִּמְרַהּ וּשְׁלֵמוֹת הַגְּאֻלָּה הוּא הַתְּקַשְׁרוֹת וְכַלְלִיּוֹת
הָעוֹלָמוֹת שֶׁזֶה עַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת שְׁגָלָה מִשֶּׁהָ בִּיצִיאת מִצְרַיִם פְּנִי"ל. אֲבָל
עֲדִין לֹא הִיָּה בְּשְׁלֵמוֹת גִּמְרוֹר מִחֲמַת שְׂבִיבִיאת מִצְרַיִם נִתְגַּלָּה הַדַּעַת הַנִּי"ל
בְּלִי אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא וְעַקֵּר כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת בְּשְׁלֵמוֹת הוּא רַק עַל-יְדֵי
אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא. שְׂבִיבִיל זֶה בְּרָא ה' יְתִבְרָךְ אֶת הָעוֹלָם בְּגִשְׁמִיּוֹת כְּזֶה
וְחִפֵּץ בְּעִבּוֹדְתֵנוּ דִּיקָא שְׂבִיבָה תְלוּיִים כֹּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ' וְהַעֲקֵר מִחֲמַת שְׂיֵשׁ
לוֹ בְּחִירָה וְהִיצֵר הָרַע וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא מִתְגַּבְּרִין בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת מִכָּל צַד
וּכְשֶׁאֲנוּ מִתְעוֹרְרִים אֲפִלוּ מִשֶּׁהוּ מְלַמְטָה זֶה יִקָּר בְּעֵינָיו יְתִבְרָךְ יוֹתֵר מִכָּל
עֲבוֹדַת הַמַּלְאָכִים וְכוּ' :

וְזֶה הִיָּה כֹּל הַכְּבִדּוֹת שֶׁל קְרִיעַת יָם-סוּף, כִּי אִזּוֹ הַכְּרַח ה' יְתִבְרָךְ, כְּבִיכּוֹל,
לְהַשְׁתִּיק גֹּדֵל הַקְּטֵרוֹג שְׂאֲמָרוֹ, הִלְלוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה וְהִלְלוּ עוֹבְדֵי
עֲבוֹדָה זָרָה וְכוּ'. עַל-יְדֵי שְׂיִמְצָא בְּחִסְדּוֹ אֵיזָה זְכוּתִים וּנְקֻדּוֹת טוֹבוֹת
בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְעוֹרְרוּ בְּעֲצֻמוֹ, שֶׁזֶהוּ נַעֲשֶׂה גַם בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שְׁעַל-יְדֵי
הַסְּפִירָה שְׁסוּפְרִין שְׁבוּעַ הָרֵאשׁוֹנָה עַד שֶׁשֶּׁהָ יָמִים שֶׁהֵם עַקֵּר יִסוּד הַסְּפִירָה
(כְּמִבְּאֵר בְּפִנּוֹת, עֵין שֵׁם) עַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא.
וְהַעֲקֵר שְׁעַל-יְדֵי בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא שְׂמִצָּא בְּהֵם ה' יְתִבְרָךְ בְּחִסְדּוֹ,
דְּהֵינּוּ שֶׁהַמְּשִׁיכוֹ עֲלֵיהֶם הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ שֶׁהַמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם מִשֶּׁהָ בִּיצִיאת
מִצְרַיִם עַד שֶׁנִּתְעוֹרְרוּ מְעַט מְעַצְמוֹ לְעִבּוֹדְתוֹ יְתִבְרָךְ, עַד שֶׁזָּכוּ לְבְּחִינַת
שְׁתִּיקָה לְבָלִי לְהַרְהֵר אַחַר מְדוּתָיו יְתִבְרָךְ בְּחִינַת ה' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם
תִּתְחַרְשׁוּן, עַל-יְדֵי זֶה זָכוּ שֶׁהָאִיר עֲלֵיהֶם יָם הַחֲכָמָה כְּתַקּוֹנוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ
לְעֵבֵר בּוֹ בְּרוּחָנִיּוֹת, כִּי נִבְקַע לָהֶם אִזּוֹ כֹּל הַמְּעִינּוֹת חֲכָמָה עַד שֶׁרָאֲתָה
שְׂפָחָה עַל הַיָּם וְכוּ' פְּנִי"ל. עַד שְׁעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה לָהֶם נִסִּים וְנִפְלְאוֹ וְנוֹרָא שְׁנִבְקַע
הַיָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת וְעָבְרוּ בַּיַבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם כִּי זָכוּ לְצִמְצוּמִים וּמַחְצוֹת
קְדוּשִׁים עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׁתִּיקָה הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת סִיג וּמַחְצָה לַחֲכָמָה
שְׁתִּיקָה, אֲבָל פְּרַעַה וּמִצְרַיִם, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲכָמוֹת וּשְׁכָלִיּוֹת חִיצוֹנִים, רְדָפוּ
אַחֲרֵיהֶם וְנִשְׁקָעוּ וְנִטְבְּעוּ בְּתוֹךְ הַיָּם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, כִּי מִי שְׂאִינוֹ
מִקְבֵּל מִרְבּוֹ מִבְּחִינַת מִשֶּׁהָ, בְּחִינַת הַשְׁתִּיקָה הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחְצוֹת
הַשְּׁכָל שֶׁלֹּא יִכְנַס בְּחִקִּירוֹת בְּקִשְׁיוֹת וְתִרְוָצִים וְכוּ' רַק יִסְמָךְ עַל אֲמוּנָה כּוּ'
פְּנִי"ל, הוּא נִשְׁקָע וְנִטְבֵּעַ בְּתוֹךְ הַיָּם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת וְכוּ' וְעַל-כֵּן
לְאַחַר שְׂבִיעֵי שֶׁל פְּסַח הַתֵּר הַחֲמֵץ, כִּי כְּבָר נִתְתַּקְּנוּ מַחְצוֹת הַמַּחִין עַד שְׂאִין

החמץ יונק מהסטרא אחרא וכו', (כמבאר כל זה בהלכות פטר חמור, עין שם):

אות מ

וזה בחינת הסוד הנעלם המבאר בפגנות של שביעי של פסח שקריעת ים-סוף היתה בסוד ההוא נחש דנשיך וכו', הינו כי עקר קריעת ים-סוף היתה שמשנה רבנו בכחו הגדול מאד מאד המשיך זה הדעת הקדוש הנ"ל של בן ותלמיד עד למטה למטה מאד מאד. עד שהודיע אפלו להמנחים בדיוטא התחתונה מאד בשאול תחתיות ומתחתיו שגם הם ידעו כי ה' אתם עדין כי מלא כל הארץ כבודו וכו' עד שגם הם מתעוררים באיזה בחינת אתערותא דלתתא עד שיידעו ויאמינו בה' ובמשנה עבדו שזה עקר שעשועיו יתברך, כי כמו שה' יתברך מניח כל העליונים מלאכים ושרפים וכו' ורוצה דיקא בעבודת בני-אדם הגשמיים וכו' כנ"ל. כן כל מה שהמדרגה נמוכה ופחותה ביותר כשמתעוררים משם באיזה התעוררות כל שהיא נעשה מזה שעשועים נפלאים למעלה בבחינת כד אתי יתרו כדין אתיקר ואתעלה שמה דקדשא בריך הוא וכו', כמו שמבאר במקום אחר. וזה בחינת נשיכת הנחש שעל-ידי זה נעשה היחוד שהוא סוד קריעת ים-סוף וכו' המבאר בפגנות:

כי מובא בדבריו זכרונו לברכה (בהתורה "אשרי העם" סימן יג) מאמר הזהר הקדוש מעין זה שהוא האי חיה כד אתעברת וכו' ושם מבאר ומובן שדיקא על-ידי שהצדיק הגדול במעלה, מעלה הנפשות הפגומות מאד מאד שהם בחינת מרת נפש בחינת נפש רעבה וכו' ומכניס אותם גם-כן בתוך כלליות שארי הנפשות הקדושים ומעלה אותם בבחינת עבור וכו' על-ידי זה דיקא נעשה היחוד הנפלא וכו' וכמו שמבאר שם על מאמר רבה בר בר חנה פוק חזי גבורתא דמרך דאפלו כמלא חוטא דחלא לית דעבר וכו', עין שם. וזהו בעצמו סוד קריעת ים-סוף המבאר בפגנות שהוא על-פי מאמרי הזהר הקדוש הנ"ל בענין נשיכת נחש וכו'. שהם בחינת מחין דקטנות וכו' כמו שמבאר שם, הינו שדיקא על-ידי הנפשות הפגומות מאד מאד שאפלו כששמעלין אותם הם בבחינת מחין דקטנות, כי בחינת הנחש נאחז בהם מאד ועל ידם דיקא נעשה היחוד בכת הצדיק בחינת משה הגדול במעלה מאד שזהו בחינת מה שמבאר שם, מה תצעק אלי-בעתיקא תליא מלתא, כי אי אפשר להעלותם ולתקנם וכו' כי אם על-ידי בחינת עתיקא, דהינו על-ידי אורייתא דעתיקא סתימאה וכו' וכמבאר ומובן בדבריו זכרונו לברכה בהתורה "מישרא" ובשאר מקומות שהחולים בחלי הנפש ביותר. אי אפשר להושיעם ולהאיר בהם הדעת הקדוש כי אם על-ידי רבי גדול מאד שיכול להאיר בהם מבחינה גבה מאד מבחינת

אות מא

וזה בחינת מה שקריעת ים-סוף היה על-ידי עצמות יוסף, כמו שכתוב, הים ראה וינס. ועל-ידי זכות אבות, כמו שאמרו זכרונם לברכה ואף-על-פי-כן היה קשה לפניו כל הלילה, עד שבפקר נזכר זכות אבותם. וקשה לכאורה הלא זכות אבות היה יכל לזכר גם מקדם, כי זכותם היתה מוכן מכבר אך הכל על-פי הנ"ל, כי עקר זכות האבות אברהם יצחק ויעקב ויוסף וכל השבעה רועים הוא מה שכלם עסקו בהמשכת הדעת הקדושה הנ"ל להמשיכו לבניהם, ולבני בניהם עד עולם, להודיעם כי ה' הוא האלקים כמו שנאמר באברהם אבינו שהוא הראשון מהשבעה רועים שגלה אלקותו בעולם כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו לשמור דרך ה' וכו'. אבל עקר שלמות הדרך הקדוש הזה הוא שאנחנו מבני בניהם נמשיך עלינו דעתם הקדוש והנורא שהמשיכו עד שנתעורר מעצמנו להתקרב אליו יתברך על-ידי שכבר גלו שעדין ה' אתנו וכו' כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. ועל-כן היה קשה קריעת ים-סוף כל הלילה עד שבקש ה' יתברך עד שמצא בהם איזה התעוררות מלמטה שעל-ידי זה דיקא נתעוררו זכות אבות בשלמות עד שנבקע הים מפניהם ועברו בו בשלום, כי עקר זכות אבות אי אפשר להמשיך עד שתגמר הגאולה בשלמות כי אם על-ידי שאנו בעצמנו נתעורר על-ידי דעתם הקדוש שהמשיכו עלינו, שאז דיקא ימשך עלינו זכותם הגדול. עד שנזכה לגאולה בשלמות כמו בקריעת ים-סוף שהיתה גמר הגאולה של מצרים בבחינת זאת וכו'. אבל מחמת שעכשו צריכין שתהיה גאולה שלמה יותר ויותר, כי צריכין עתה גאולה שלמה שאין אחריה גלות כלל, על-כן מתאריך הגלות כל כך וסוף כל סוף תהיה הגאולה בזכות אבות ובמתנת חנם למענו יתברך. וכמו שכתוב, ואף גם זאת בהיותם וכו'. כמו שכתוב, וזכרתי את בריתי יעקב וכו'. וכתוב למעני למעני אעשה. אך ה' יתברך רוצה שעל כל פנים נתעורר מעט כל אחד ואחד ממקום שהוא להתקרב אליו יתברך. וכבר יש לנו פח גדול לזה על-ידי הדעת הקדוש שקבלנו מאבותינו ורבותינו וכל הצדיקים הקדושים שהיו לנו בכל דור ודור עד עתה ועל-ידי זה נזכה לגאולה שלמה בקרוב במהרה בימינו, אמן:

אות מב

וְזֶה שֶׁכָּתַב אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוּרָנוּ לְבָרְכָה עַל פְּסוּק גְּאֻלַּת שְׁבֵט נַחֲלֶתָּךְ
הֵר וְכוּי הַנִּי"ל. שֶׁתִּכְּף בְּשִׁירַת הַיָּם אֲמָרוּ תִּבְאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהֵר נַחֲלֶתָּךְ. כִּי
שָׁם בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ עָקַר הַכְּלָלִיּוֹת הַנִּי"ל שְׁזָה עָקַר הַשְּׁלֵמוֹת וְכוּי, הֵינּוּ כִּי
כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת קְרִיעַת יָם-סוּף שְׁאֵז אֲמָרוּ הַשִּׁירָה וְסִימּוֹ בְּהַתְקַוָּה
שְׁיִבְנָה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּי שְׁשָׁם עָקַר הַכְּלָלִיּוֹת וְכוּי הַנִּי"ל שְׁזָה עָקַר הַגְּאֻלָּה
שְׁנֹגְמֵר בְּקִרְיַעַת יָם-סוּף וְכוּי הַנִּי"ל:

אות מג

וְעַל-כֵּן בְּתַחֲלַת הַהִתְגַּלּוֹת לְמֹשֶׁה בְּסִנְיָה אָמַר לוֹ שִׁישְׁלִיךְ הַמַּטָּה וְכוּי וְכִמוֹ
שֶׁכָּתוּב, הַשְּׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ וְכוּי. הֵינּוּ כִּי מֹשֶׁה הָיָה מִמַּאֵן
בְּהַשְּׁלִיחוֹת, כִּי אָמַר שְׂאִין בִּידוֹ לְגַאֲלָם וּלְהֵאִיר בָּהֶם הַדְּעַת מִחַמַּת שְׂיֹדֵעַ
שִׁישׁ בְּיִשְׂרָאֵל כַּמָּה אֲנָשִׁים שֶׁקִּלְקְלוּ הַרְבֵּה וְכוּי וְעַל-כֵּן אָמַר לוֹ ה' יִתְבַּרְךָ
שִׁישְׁלִיךְ אֶת הַמַּטָּה אַרְצָה וְאִיתָא שְׁמִטָה מֹשֶׁה דָּא מַט"ט שְׁמִשָּׁם שָׂרֵשׁ
הַבְּחִירָה שֶׁהוּא לְשׁוֹן מַטָּה שִׁישׁ בִּיד הָאָדָם לְהַטוֹת לְכָאן וּלְכָאן. וְהִרְאָה
ה' יִתְבַּרְךָ לְמֹשֶׁה בְּמוֹפֵת זֶה שְׁיִבְיָן גִּדְל הַכַּח שֶׁל הַבְּחִירָה. וְעַל-כֵּן הָאָדָם
בְּסִנְיָה עֲצוּמָה בְּכָל עַת. וְזֶה שְׁאָמַר לוֹ שִׁישְׁלִיךְ הַמַּטָּה שְׁלוֹ אַרְצָה, כִּי
בְּאֻמַּת מֹשֶׁה כָּבֵר הַפֶּה אֶת הַבְּחִירָה לְטוֹבָה כִּי כָּבֵר עֲמִד בְּנִסְיוֹן וְנַעֲשֶׂה כְּלוֹ
טוֹב. אֵד הִרְאָה לוֹ כַּח הַבְּחִירָה שֶׁל הַהֲמוֹן וְצָוָה לוֹ שִׁישְׁלִיךְ הַמַּטָּה שֶׁהוּא
בְּחִינַת כַּח הַבְּחִירָה. יִשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה. שִׁישְׁלִיכֵהוּ לְתוֹדֵף אַרְצִיּוֹת וְגִשְׁמִיּוֹת
שֶׁל שָׂאֵר הַהֲמוֹן וְתִכְּף כְּשֶׁהַשְּׁלִיכֵהוּ אַרְצָה, וַיְהִי לְנַחֵשׁ, הֵינּוּ שְׁאֵצֶל רֵב
הָעוֹלָם שְׁמִנְחִים בְּאַרְצִיּוֹת נִהְפָּד הַמַּטָּה שֶׁהוּא כַּח הַבְּחִירָה לְנַחֵשׁ מִגִּדְל
הַתְּגָרוֹת הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁהוּא בְּחִינַת נַחֵשׁ הַקְּדָמוֹנִי. וְתִכְּף אָמַר לוֹ שְׁלַח יָדְךָ
וְאַחֲזוּ בְּזַנְבוֹ וְכוּי וַיְהִי לְמַטָּה בְּכַפּוֹ לְהוֹרוֹת לוֹ וּלְהוֹדִיעוֹ שְׁאֵף-עַל-פִּי שֶׁהַיֵּצֵר
הָרַע וְהַנַּחֵשׁ מִתְגַּבֵּר כָּל כֶּף בְּכַח הַבְּחִירָה, אֵף-עַל-פִּי-כֵן מִדָּה טוֹבָה מְרַבָּה
וַיֵּשׁ בִּיָּדְךָ לְהַפִּיץ הַמַּטָּה מִנַּחֵשׁ לְמַטָּה, הֵינּוּ שִׁישׁ לָךְ כַּח לַעֲזוֹר אֶפְלוֹ לְאוֹתָם
שֶׁהֵם בְּבְחִינַת הַנִּי"ל שְׁנִתְהַפְּדוּ אֶצְלָם בְּחִינַת הַמַּטָּה לְנַחֵשׁ שְׁתִּמְצָא לָהֶם
זְכוּת. וְתֵאִיר בָּהֶם הַדְּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנִּי"ל שְׁעֵדִין ה' אֲתָנוּ וְכוּי עַד שְׁיִתְהַפְּכוּ
מִנַּחֵשׁ לְמַטָּה. שְׁעַל-יָדֶי זֶה הַמַּטָּה נַעֲשׂוּ אַחֲר-כֵּן כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים,
כִּי עָקַר הַגְּאֻלָּה עַל-יָדֶי זֶה עַל-יָדֶי שְׁהַצְדִּיק מְעוֹרֵר הַנוֹפְלִים מְאֹד עַד
שְׁמִקְרָבָם לֵה' יִתְבַּרְךָ כַּנִּי"ל וְעַל-כֵּן בְּגִמְרַת הַגְּאֻלָּה בְּקִרְיַעַת יָם-סוּף הִיָּתָה
הַגְּאֻלָּה דִּיקָא עַל-יָדֶי הַיְחוּד הַנַּעֲשֶׂה עַל-יָדֶי בְּחִינַת נַחֵשׁ דִּיקָא שְׁנִתְהַפְּדוּ אֶל
הַקְּדָשָׁה וְכוּי

אות מד

וְזֶה לְכֹן הַמְשָׁכִיל בְּעֵת הַהִיא יָדָם וְכוּ'. לֵךְ דְּמִיָּה תְהַלֵּךְ אֱלֻקִים בְּצִיּוֹן. אֵךְ לְאֱלֻקִים דּוֹמִי נִפְשֵׁי וְכוּ'. טוֹב וַיַּחֲלִל וְדוֹמָם לְתַשׁוּעַת ה' וְכוּ' וְכֹן פְּסוּקִים הִרְבֵּה, כִּי עֲתָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים הָאֵלֶּה שְׁעָלֵיהֶם נִתְנַבְּאוּ בְּפְסוּקִים הַנִּי"ל. צְרִיכִין לָדָם וְלִשְׁתֵּק הִרְבֵּה עַל כָּל מָה שְׁנַעֲשֶׂה עֲתָה בְּעוֹלָם וּלְבָלִי לְכַנֵּס בְּחֻקֵּי וְקִשְׁיוֹת וְתַרְוִיצִים כָּלֵל רַק לָדָם וְלִשְׁתֵּק וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעַת ה' עַד שְׁעַל-פִּי הָרַב עַל-יַדֵּי הַדּוֹמִיָּה וְהַשְׁתִּיקָה יְבַעַר לְבוֹ עַד שְׁיִצְעַק וַיִּתְפַּלֵּל לַה' יִתְבַּרֵךְ בְּבַחֲיִנַת נְאֻלְמַתֵּי דוֹמִיָּה הַחֲשִׁיתִי וְכוּ' חֵם לְבִי בְּקִרְבִּי בְּהִגִּי תִבְעַר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי בְלִשׁוֹנִי וְכוּ'. וְזֶה מְשֻׁגָּיָא לְגוּיִם וַיֵּאבְדָם. כִּי לֹכֵד חֲכָמִים בְּעַרְמָם שְׁכַל זֶה הָיָה בְּקָרִיעַת יָם-סוּף שְׁסַבְבָם בְּכּוֹנֵה לְהַטְעוֹתָם, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב, וַיִּשְׁבוּ וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי פִי הַחִירַת וְכוּ' וְאָמַר פִּרְעֹה וְכוּ' וְכֹן הוּא עֲתָה. וְאֵלוֹ הַנְּרַדְפִים צְרִיכִין לְזַהַר לְבָלִי לִילֵךְ בְּחֻכְמוֹת רַק לְצַעַק אֵל ה' וְאִם גַּם זֶה קִשָּׁה עַל כָּל פָּנִים לֹא יִהְרַהֵר, וְכָל שְׁכֹן שְׁלֵא יִדְבַר נֶגֶד מִדּוֹתָיו יִתְבַּרֵךְ רַק יִשְׁתַּק וַיִּדָּם עַד יִשְׁקִיף וַיִּרְא וְכוּ' וַיִּצְפֶּה לְחֻסְדּוֹ יִתְבַּרֵךְ לְבַד בְּחִינַת ה' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תִּחְרְשׁוּן, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב וְאַנְחֵנוּ לֹא נִדַע מָה נַעֲשֶׂה כִּי עֲלִיף עֵינֵינוּ וְכוּ'. וְכַתִּיב, כִּי אֵין בְּנוֹ כַח בְּכָל הַהֲמוֹן הַזֶּה וְכוּ' עֲזַרְנוּ כִּי עֲלִיף נִשְׁעֵנוּ. בְּפִרְט עֲתָה בְּסוּף הַגְּלוּת הַזֶּה שְׁעַל זֶה אָמַר יְרֻמִּיָּה, צַפּוּ מַיִם עַל רֹאשֵׁי וְכוּ' קְרֵאתִי שְׁמֶךָ ה' מְבוֹרַת תַּחֲתִיּוֹת וְכוּ'. וְאָמַר טוֹב וַיַּחֲלִל וְדוֹמָם לְתַשׁוּעַת ה' וְכוּ' כְּנִי"ל עַד יִשְׁקִיף וַיִּרְא ה' מְשֻׁמִּים כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם ה' וְכוּ' וְכֹן הִרְבֵּה. כִּי עַקֵּר הַרְדִּיפָה שֶׁל הַשׁוֹנְאִים הֵן מְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים הֵן בֵּין יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמוֹן שְׁהַחֻלְקִים רוֹדְפִים מְאֹד אֶת הַכְּשָׁרִים. וְהַעֲקָר עַל-יַדֵּי חֻכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל שְׁנֵדָמָה לְכָל אֶחָד שֶׁהוּא נְבוֹן וְחָכֵם וְרוֹצֵה שְׁהַכֵּל יִלְכוּ בְּדַרְךְ חֻכְמוֹתוֹ הַעֲקָמָה וּמְהַפְּכָה. וְנִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא צְרִיף לְהִיּוֹת רוֹדֵף אֶת הַנְּרַדְפִים מְאֹד, אֲבָל אֵלוֹ הַנְּרַדְפִים צְרִיכִין לְזַהַר בְּיֹתֵר שְׁלֹא יִתְעוּ וַיִּטְעוּ אַחֲרֵי חֻכְמוֹתָם הַרְעוֹת רַק יִסְתַּכְּלוּ עַל הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ וַיִּקְיֵמוּ אֵל תַּעֲן כְּסִיל כְּאוֹלָתוֹ. רַק לְחַרֵּשׁ וְלִשְׁתֵּק אֲפֵלוּ בְּדַעְתּוֹ לְבָלִי לְכַנֵּס בְּקִשְׁיוֹת וְתַרְוִיצִים כְּנִי"ל. רַק לְצַפּוֹת לִישׁוּעַת ה'. בְּבַחֲיִנַת מָה שְׁאָמַר מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל בְּקָרִיעַת יָם-סוּף אֵל תִּירְאוּ הַתִּיַצְבוּ וַיִּרְאוּ אֶת יִשׁוּעַת ה' וְכוּ' ה' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תִּחְרְשׁוּן כְּנִי"ל. רַק שְׁעַתָּה מִחֲמַת שְׁצָרִיכִין שְׁתַּהֲיֶה גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה שְׁאֵין אַחֲרֶיהָ גְלוּת וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַיִּצָר הָרַע מִתְּפִשֵׁט מְאֹד מְאֹד וְכוּ' עַל-כֵּן צְרִיכִין עֲתָה לְהַאֲרִיף אִפּוֹ בְּיֹתֵר וַיִּוֹתֵר וַיִּלְהַתְּגַבֵּר יוֹתֵר לָדָם וְלִשְׁתֵּק בְּדַעְתּוֹ לְבָלִי לְהַרְהֵר אַחֲרֵי ה' יִתְבַּרֵךְ וְאַחֲרֵי יְרָאִי ה' הָאֱמֶתִיִּים. רַק לְהַשְׁתַּדֵּל לְצַעַק וּלְהַתְּפַלֵּל לַה' יִתְבַּרֵךְ הִרְבֵּה כְּנִי"ל. וְכִמוֹ שְׁאָמַר הַתָּנָא כְּמָה פְּעָמִים בְּעַקְבוֹת מְשִׁיחָא חֲצִפָּא יִסְגָּא וְכוּ' יְרָאִי חֲטָא כּוּ'. וְהָאֱמֶת תַּהֲיֶה נְעֻדְרַת וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה שְׁיַהֲיֶה נַעֲשֶׂה הָאֱמֶת עֲדָרִים עֲדָרִים וְכָל אֶחָד יֹאמַר שְׁאֲצִלוּ הָאֱמֶת עַד שְׁבִסוּף מְסִיִּם עַל מִי לָנוּ לְהַשְׁעוֹן עַל אֲבִינוּ שְׁבִשְׁמִים. וְכֹן חוֹזֵר זֹאת כְּמָה פְּעָמִים שְׁבִכָּל פְּעַם שְׁמַגְלָה הַבְּלָבוּל

וְהַקְטוֹרֶת שֶׁיְהִי בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים הָאֵלֶּה מְסִיִּם בְּכֹל פְּעַם עַל מִי לָנוּ
לְהַשְׁעוֹן כִּי אִם עַל אֲבִינוּ שְׂבַשְׂמִים כְּמִבְאֵר בְּסוּטָה, עֵינֵי שָׁם, הֵינּוּ כְּנִ"ל :

וְהַכֹּל, שְׁעָר הַרְדִּיפָה שֶׁל הַרְוֹדָפִים אֶת הַכְּשָׁרִים וְהַתְּמִימִים הוּא
שְׂרוּצִים לְתַפְסֹס בְּחֻכְמָתָם הַרְעָה וּבְרַבּוּי לִיְצָנוֹת שְׁלָהֶם וְזֶה קֶשֶׁה מִן הַכֹּל.
כִּי עָקָר הוּא מְנִיעֵת הַמַּח, כִּי מִתְחַלֵּה רוֹדָפִים אוֹתָם מִמָּשׁ כְּמִפְרָסָם.
וְאַחַר-כֵּן מְשַׁתְּדָלִים בְּיוֹתֵר לְפִתּוֹתָם בְּחֻלְקֵי לְקוֹת דְּבָרֵיהֶם הַרְעִים
שְׂאוּמְרִים שְׂדוֹרְשִׁים טוֹבָתָם וְכוּי' וְזֶה קֶשֶׁה מִן הַכֹּל, עַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְבַאֵר
וּלְסַפֵּר כָּל מַה שֵׁיֵשׁ בְּזֶה רַק הַמְּשַׁכֵּל כְּעֵת יָדָם וַיְבִין הֵיכֵן הָאֲמֵת וַיִּקְיֵם
דְּבָרֵי הַתְּנָאִים הַנִּ"ל שְׁחָזְרוּ וְכִפְלוּ כְּמָה פְּעָמִים עַל מִי לָנוּ לְהַשְׁעוֹן כִּי אִם עַל
אֲבִינוּ שְׂבַשְׂמִים :

אות מה

וְנַחֲזֹר לְעֵנֵינוּ סְפִירָה. וְזֶה שְׂמִבְאֵר בְּפִנוֹת שְׂבַסְפִירָה עוֹסְקִין לְתַקֵּן וּלְזַכֵּךְ
הַדְּמִים. וְהַעֲקָר שֶׁיְהִיוּ נִבְלָעִים בְּאֵיבָרִים וְכוּי', עֵינֵי שָׁם סוּדוֹת נוֹרָאִים בְּעֵנֵינוּ
זֶה. כִּי זֶה כָּלֵל עֵנֵינוּ פִּסַּח וְסְפִירָה, בְּחִינַת וְאָמַר לָךְ בְּדַמִּיךָ חַיִּי וְכוּי' עֵינֵי שָׁם.
וְזֶה יְדוּעַ שְׂכָל סוּדוֹת הַקְּבֵלָה מְרַמְזִים בְּהָאָדָם שֶׁהוּא בְּחִינַת צֶלֶם אֱלֹקִים
וְכוּי'. הֵינּוּ עַל-פִּי הַתּוֹרָה כִּי מְרַחֵם הַנִּ"ל שְׂבַאֲרָנוּ לְעִיל שְׂכָל זֶה עֵנֵינוּ פִּסַּח
וְסְפִירָה. כִּי אִזּו הוֹדִיעַ לָנוּ מִשֶּׁה רַבְּנוּ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ. כִּי רָאִינוּ זֹאת עֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ עַל-יְדֵי כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים וְעַל-יְדֵי
הָאֲרֵת הַדְּעַת שֶׁהָאִיר בְּנוּ וְכוּי'. וְעַל-יְדֵי הָאֲרֵת הַדְּעַת שֶׁהַעֲקָר הוּא לְכָל
הָעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים יַחַד וְכוּי' כְּנִ"ל עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהָאֲרֵת הַרְצוֹן
בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה. וְעַל-כֵּן עוֹסְקִין בְּתַקּוֹן הָאֲכִילָה בְּסְפִירָה וְשְׂבוּעוֹת עַל-יְדֵי
עֲמֹר שְׁעוֹרִים וְשִׁתֵּי הַלֶּחֶם וְכוּי' וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן בִּימֵי הַסְּפִירָה יֵרֵד הַמֶּן
לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן מִבְּקָשִׁים אִזּו, אֲרָץ נְתַנָּה יְבוּלָה יְבָרְכֵנוּ וְכוּי'. כִּי אִזּו
צוּמְחִים תְּבוֹאוֹת הַשְּׂדֵה וְאִזּו עוֹסְקִין בְּתַקּוֹנִים (הַנִּ"ל) שְׂנוֹזָפָה לְהָאֲרֵת
הַרְצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה שְׂזֶה עָקָר כָּלֵלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת בְּשְׁלָמוֹת וְכַנִּ"ל. וְזֶה
בְּחִינַת זְכוּי' הַדְּמִים שֶׁהַעֲקָר שֶׁיְהִיוּ הַדְּמִים נִבְלָעִים בְּאֵיבָרִים. וְכָל זֶה
נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי תַקּוֹן הָאֲכִילָה כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִים לְהַמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּשַׁעַת
הָאֲכִילָה הִירָאָה הַנִּגְשֵׁת אֶל הָאָדָם אִזּו עַד שֶׁמִּמְשִׁיכִין עַל עֲצָמוֹ הָאֲרֵת
הַרְצוֹן הַמְּפֹלָג אִזּו כְּנִ"ל :

כִּי זֶה יְדוּעַ שְׁעָר הָאֲכִילָה שֶׁהוּא לְהַחֲיוֹת אֶת הָאָדָם עֲקָרָה הוּא בְּשִׁבִיל
הַדְּמִים, כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְהוּא מְחִיָּה אֶת הָאָדָם. וּמְחַמֵּת רְתִיחַת
הַדְּמִים יֵשׁ בְּאָדָם אֲשֶׁר הַבוֹעֵר וְכוּי' שְׂבַשְׂבִּיל זֶה צְרִיכִין לְאָכֵל לְהַכְנִיֵס
הַמְּאָכֵל לְתוֹךְ הַמַּעִים שֶׁהוּא תְּמוּרַת הַנֶּתֶךְ וְכוּי' כְּמוֹבָא. וְעַל-יְדֵי זֶה מְחַיִּין
אֶת הַדְּמִים שְׂיוֹכְלוּ לְהַחֲיוֹת אֶת הָאָדָם, אֲבָל הַעֲקָר לְאָכֵל בְּקִדְשָׁה עַל-פִּי

הַתּוֹרָה בְּבַחֲיִנַת וְתוֹרַתָּךְ בְּתוֹךְ מַעֵי, דְּהֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי הַמַּאֲכָל יַחֲיָה אֶת הַדָּמִים שְׂבָהֶם הַנֶּפֶשׁ עַד שֶׁהַנֶּפֶשׁ יִתְקַשֵּׁר עִם הַגּוֹף בְּבַחֲיִנַת כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת כְּנִ"ל. דְּרִי מַעְלָה עִם דְּרִי מִטָּה שֶׁהֵם בְּחִינַת גּוֹף וְנֶפֶשׁ כְּנִ"ל בְּתַחֲלַת הַהֲלָכָה הַזֹּאת, עַד שִׁזְזָה לִירְאָה שְׁלֵמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת דְּקִדְשָׁה, בְּחִינַת דָּמִים עַד שֶׁיָּבֵא לְהֶאֱרֵת הַרְצוֹן הַמְּפֹלֵג שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲמִימוֹת הַדָּמִים דְּקִדְשָׁה לְבַעַר וּלְהַתְּלַחֵב לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּשִׁלְהוֹבִין דְּרַחֲמֵימוֹתָא בְּבַחֲיִנַת רְשָׁפִיהָ רְשָׁפֵי אֵשׁ וְכוּ', בְּבַחֲיִנַת חֶסֶם לְבִי בְּקֶרְבִי וְכוּ'. וְזֶה עֵקֶר בְּחִינַת בְּלִיעַת הַדָּם בְּאֵיבָרִים שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת אָדָם שֶׁהָאֱלֹף מֵאִיר וּמַחֲיָה אֶת דָּם הָאָדָם וְנַעֲשֶׂה מִ"ה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הָאֲרֵת הַרְצוֹן כְּנִ"ל כְּמִבְּאֵר בְּפָנוֹת, כִּי זֶה נַעֲשֶׂה רַק עַל-יְדֵי אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאִים צְדִיקִים שְׂאוֹכְלִים בְּבַחֲיָנָה הַנִּ"ל עַד שֶׁזּוֹכִין לִירְאָה וּלְרָצוֹן כְּנִ"ל. שְׁמִשָּׁם עֵקֶר הַשְּׂבִיעָה בְּחִינַת וּמִשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן שֶׁאֵז הוּא בְּבַחֲיִנַת צְדִיק אֲכָל לְשִׁבְעַ נְפִשׁוֹ. וְכִמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּזֶהֱרַק הַקְּדוֹשׁ וְרַעוּתָא שְׂשִׁבְעָה שְׁוֵה עֲלוֹהֵי. כִּי כְּשֶׁאִינוֹ אוֹכֵל בְּקִדְשָׁה בְּבַחֲיִנַת הַנִּ"ל הוּא בְּבַחֲיִנַת וּבְטוֹן רְשָׁעִים תַּחֲסוּר. כִּי עֵקֶר הַשְּׂבִיעָה מִהַרְצוֹן כְּנִ"ל. וְאֵזִי הַדָּמִים שֶׁמְקַבְּלִין חִיּוֹת מִהַמַּאֲכָל אֵינָם זָכִים וַיֵּשׁ לוֹ עֲכִירַת דָּמִים שֶׁאֵז הַדָּמִים אֵינָם מְקַשְׂרִים וּמְבַלְעִים הַיֵּטֵב בְּתוֹךְ הָאֵיבָרִים רַק הֵם שׁוֹטְפִים וְרוֹחֲפִים עֲלֵיהֶם וּמִשָּׁם כָּל בְּלַבּוֹל הַדְּעַת שְׁנִמְשָׁךְ מַעֲכִירַת הַדָּמִים וּמִשָּׁם כָּל הַרוּחַ שְׁטוּת, עַל-כֵּן עֵקֶר הַתְּקוּן כְּשֶׁמְקַרֵּב עֲצָמוֹ לְהַצְדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּח לְהֵאִיר בּוֹ הַדְּעַת הַנִּ"ל. עַד שְׁמוֹדִיעוֹ שֶׁגַּם אֲצִלוֹ נִמְצָא ה' יִתְבָּרַךְ כִּי עֲדִין ה' יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ וְכוּ' עַד שְׁמִתְגַּבֵּר לְהִיּוֹת אִישׁ חַיִל וְכוּ' לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הָאֲרֵת הַרְצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה וְעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַשְּׂבִיעָה שֶׁהוּא חִיּוֹת הַדָּמִים, הֵינּוּ שֶׁהַדָּמִים נְבַלְעִים הַיֵּטֵב בְּהָאֵיבָרִים בְּבַחֲיִנַת בְּדַמְיָךְ חַיִי וְכוּ'. שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְבַטֵּל הַרְצוֹנוֹת הָרָעִים שֶׁל רְתִיחַת הַדָּמִים וּמִהֲפֹךְ רְתִיחַת הַדָּמִים אֵל הַקְּדוֹשָׁה שֶׁיִּרְגִּיל עֲצָמוֹ לְהַמְשִׁיךְ רָצוֹנוֹ תָּמִיד לֵה' יִתְבָּרַךְ כִּי כְּשֶׁזֶה קָם זֶה נוֹפֵל, כִּי אִי אֶפְשֶׁר שִׁיְהִיָּה שְׁנֵי מַחְשָׁבוֹת יַחַד וְכִשְׁמִרְגִּיל עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת רָצוֹנוֹ חֶזֶק תָּמִיד לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּיֹתֵר בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא שֶׁאֵז מֵאִיר הַרְצוֹן בְּיֹתֵר וְאֵז יְכוּלִים לְהַמְשִׁיכוֹ עַל עֲצָמוֹ בְּיֹתֵר אִם לֹא יְהִיָּה אִישׁ עֲצֵל שְׁקוֹרִין שְׁלִימְזֻלְנִיק כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר שָׁם, עַל-יְדֵי זֶה מְבַטֵּל רָצוֹנוֹת שֶׁל רְתִיחַת הַדָּמִים דְּסִטְרָא אַחְרָא שְׁנִמְשָׁכִין מַעֲכִירַת הַדָּמִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הַדָּמִים שֶׁלֹּא נְבַלְעוּ כְּרָאוּי בְּהָאֵיבָרִים כְּמוֹ הַתִּינוֹק שֶׁהֵבִיאוּ לְרַבִּי נִתָּן הַבְּבִלִי שֶׁהִיָּה אָדָם בְּיֹתֵר וְכוּ', כְּמוֹבָא מֵאֲמָר זֶה בְּפָנוֹת, עֵין שָׁם. וְכָל זֶה זּוֹכִין עַל-יְדֵי הַצְדִּיק שֶׁיְכוּל לְהֵאִיר בְּבָנִים וְתַלְמִידִים בְּדְרֵי מַעְלָה וְדְרֵי מִטָּה וְכוּ' וּלְקַשֵּׁר וּלְכַלֵּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד כְּנִ"ל. שְׁעַל-יְדֵי זֶה זּוֹכִין לְהֶאֱרֵת הַרְצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה שְׁמִקְשָׁרַת הַנֶּפֶשׁ עִם הַגּוֹף עַל-יְדֵי שְׁמַחֲיָה אֶת הַדָּם שֶׁהוּא הַנֶּפֶשׁ שְׁעַל-יְדֵי זֶה הוּא בְּחִינַת זְכוּת הַדָּמִים שְׁנִבְלָעִין בְּהָאֵיבָרִים כְּרָאוּי עַד שְׁבוֹעֵר לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל עֵת בְּרָצוֹן מְפֹלֵג בְּיֹתֵר עַד שְׁמוֹצִיא הַרְצוֹנוֹת בְּפִיו שְׁמוֹדָה וּמְהַלֵּל וּמְתַפְּלֵל לֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מְצוֹת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן אַחַר הָאֲכִילָה כְּמִבְּאֵר בְּמִקּוֹם אַחַר, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת חֶסֶם לְבִי בְּקֶרְבִי בְּהִגִּי תִבְעֵר אֵשׁ דְּבִרְתִי בְּלִשׁוֹנִי כְּנִ"ל. כִּי עֵקֶר חֲמִימוֹת הַלֵּב שְׁבוֹעֵר כְּמוֹ אֵשׁ הוּא מְרַתִּיחַת הַדָּמִים שֶׁצָּרִיכִין לְהַפֵּךְ רְתִיחַת הַדָּמִים שֶׁהֵם חֲמִימוֹת הַלֵּב אֵל הַקְּדוֹשָׁה שֶׁיְבַעֵר לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּרָצוֹנוֹת דְּקִדְשָׁה עַד שֶׁיִּדְבֵּר בְּלִשׁוֹנוֹ הַכְּסוּפִין וְהַרְצוֹנוֹת

טובים שלו כמו שמבאר במקום אחר (בהתורה אית לן בירא בדברא וכו' סימן לא) כי עקר התגלות האמונה הקדושה הוא על-ידי הדבור פני"ל כמו שפתוב, אודיע אמונתך בפי, ועל-ידי זה עקר המשכת אורות המקיפין שנמשכין על-ידי הדבור כמו שמבאר בפונות, עין שם וכנ"ל (עין לעיל באות לה, עין שם):

אות מו

ועתה בא וראה זה מצאתי במדרש חזית שיר השירים מגדל מעלת הרצון שזוכין על-ידי הידים שהם הרמזים שיש בים החכמה פני"ל. וזה לשון המדרש שיר השירים (קפיטיל ו' פסוק ד) יפה את רעיתי בתרצה. כשאת רוצה כד את בעיא לית את צריכה בעיא מכלום, מילף מכלום מי אמר להם להביא עגלת בקר לטען המשכן לא מהון ובהון וכו', עד כאן לשונו. ושים לבך היטב לכל דבור ודבור מדברי המדרש הקדוש הזה. כמה וכמה הוא מפליג במעלת הרצון דקדשה של ישראל-עם קדוש שפשוטים באמת רצונות דקדשה להתקרב לה' יתברך אינם צריכים עוד לבקש משום אדם וללמד ממנו. רק הרצון בעצמו יודיע לו מה לעשות לגרם נחת רוח לה' יתברך. כמבאר במדרש הנ"ל כשאת רוצה כד את בעיא לית את צריכה בעיא מכלום מילף מכלום וכו' כי הרצון הוא בחינת אור מ"ה הנ"ל המאיר בים החכמה שהוא בחינת הרמזים הנ"ל, הינו כי יבין מעצמו על-ידי הרמזים שהצדיק מרמוז לו בכל עת על-ידי דברי תורתו הקדושה שאי אפשר לבאר הכל בפה ובכתב רק על-ידי בחינת רמזים יכול להאיר בדעתו עד שיתחזק ברצונות חזקים מאד לה' יתברך עד שלא ידע כלל מה הוא רוצה (כמו שמבאר שם) עד שה' יתברך יעזר לו ויאיר בלבו שיבין מה לעשות לגרם נחת רוח לה' יתברך להתקרב אליו על-ידי זה כמו הנשיאים שהבינו מעצמם להביא עגלות להמשכן אף-על-פי שלא נצטוו על זה כלל כמבאר שם במדרש ועין שם מה שמבאר שם על פסוק קח מאתם, מאתם היו הדברים וכו', עין שם):

אות מז

וְכָל זֶה הָיָה בְּשַׁעַת הַקָּמַת הַמִּשְׁכָּן שֶׁאָז הִבִּיאוּ הַנְּשִׂאִים עֲגָלוֹת וְכוּי' שֶׁעַל
זֶה מִשְׁבַּחַם הַכְּתוּב מְאֹד יָפָה אֶת רַעֲיָתִי כְּתַרְצָה כְּנִ"ל. כִּי עֵקֶר כָּל
הַתְּקוּנִים הַנִּ"ל הַמְּבֹאָרִים בְּתוֹרַת הַנִּ"ל נַעֲשִׂים עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַקָּמַת
הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁבּוּ הַקְּרִיבוּ כָּל הַקְּרִבְנוֹת לְרָצוֹן. כִּי
עֵקֶר הַתְּקַשְׁרוֹת וְכֻלְלִיּוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים הָיוּ עַל-יְדֵי הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ
שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּן כְּמוֹ שֶׁמְבֹאָר שֶׁם בְּתוֹרַת הַנִּ"ל, עֵינֵן שָׁם. וְזֶהוּ בְּחִינַת
יָפָה אֶת רַעֲיָתִי כְּתַרְצָה נְאוּהָ פִּירוּשָׁלַיִם אֵימָה כְּנִדְגָלוֹת וְכוּי'. כִּי אֵימָה
כְּנִדְגָלוֹת נְאֻמָּר עַל מַעְלַת הַדְּגָלִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהִלְכוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר בְּסֹדֶר
הַדְּגָלִים וּבֵין הַדְּגָלִים נִשְׂאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת כָּל הַתְּקוּנִים
הַנִּ"ל שֶׁל תּוֹרַת הַנִּ"ל שֶׁהַעֵקֶר הוּא לְהַאִיר הַדְּעַת הַקְּדוּשָׁה בְּיִשְׂרָאֵל לְהוֹדִיעַם
תְּמִיד כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים וְלֹא יִשְׁכַּחוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשׁוּם עֵת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב,
אֲשֶׁרִי אִישׁ שֶׁלֹּא יִשְׁכַּחַךְ וְכוּי'. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מוֹצִיאִין אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעוֹנוֹת
מְרוּחַ שְׁטוֹת וְכוּי' וְזֶה צְרִיכִין לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה
כְּנִ"ל. וְגַם צְרִיכִין שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵאִיר בְּחִבְרוֹ הָאֶרֶת הַדְּעַת שֶׁנִּמְשָׁךְ
בְּלִבּוֹ מֵרַבּוֹ שֶׁיֵּאִירוּ כָּל יִשְׂרָאֵל זֶה לְזֶה וַיִּקְבְּלוּ דִין מִן דִּין כְּמוֹ שֶׁמְבֹאָר
בְּתוֹרַת הַנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת מַעְלַת הַדְּגָלִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהִלְכוּ בְּדְגָלִים סְבִיב
הַמִּשְׁכָּן, כִּי הַמִּשְׁכָּן בְּחִינַת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁם עֵקֶר הָאֶרֶת הַדְּעַת שֶׁל מֹשֶׁה
רַבֵּנוּ, כִּי שָׁם קִבֵּל כְּמָה מַצּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁנִּדְבָּר ה' יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ בְּאֵהָל מוֹעֵד
שֶׁהֵם עֵקֶר הַדְּעַת עַל-כֵּן הִלְכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל סְבִיב לַמִּשְׁכָּן כָּלם כְּאֶחָד חֲבָרִים
וְנִשְׂאוּ הַדְּגָלִים שֶׁהֵיךְ מְצִיר עֲלֵיהֶם הַגּוֹנֵן שֶׁל שְׁתֵּים עָשָׂר אַבְנֵי הַחֹשֶׁן
שֶׁהֵם בְּחִינַת הַגּוֹנֵן עֲלֵי אֵין גּוֹנֵן קִדְיָשִׁין שֵׁישׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
בְּבְחִינַת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּדָד אֶתְפָּאֵר שֶׁהֵם כְּלוּלִים מִגּוֹנֵן סְגִיאִין. וְכָל אֱלוֹ
הַגּוֹנֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל הָיוּ כְּלוּלִים בְּהַצִּיּוּרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַדְּגָלִים שֶׁנִּשְׂאוּ
לְאוֹת וּלְנֶס שֶׁהֵם הָיוּ הַפָּאֵר וְהִלְפִי וְהַהַדוּר הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא שֶׁל מַחֲנוֹת
יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים, כְּמְבֹאָר בַּמִּדְרָשִׁים מַעֲצָם הַפְּלֶגֶת נוֹרְאוֹת מַעְלַת
הַדְּגָלִים. וְכָל זֶה הָיָה כְּדִי שֶׁכָּל גּוֹן וְגוֹן הַקְּדוּשָׁה שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵאִיר
בְּחִבְרוֹ וְחִבְרוֹ וַיִּקְבְּלוּ דִין מִן דִּין כְּדִי שֶׁעַל כָּל אֶחָד יִהְיֶה נִמְשָׁךְ
הַדְּעַת הַקְּדוּשָׁה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. שֶׁצְרִיךְ כָּל אֶחָד מֵהַחֲבָרִים שֶׁהֵם הַתְּלַמִּידִים
שֶׁל מֹשֶׁה לְהַאִיר זֶה בְּזֶה וְזֶה בְּזֶה וְכוּי' כְּמוֹ שֶׁמְבֹאָר שָׁם. וְעַל-יְדֵי הַדְּעַת
הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה נִמְשָׁךְ הָאֶרֶת הַרְצוֹן הַמְּפֹלֵג כְּנִ"ל. וְזֶהוּ הַסְּמִיכוֹת הַנִּפְלָא שֶׁל
הַפְּסוּק הַנִּ"ל יָפָה אֶת רַעֲיָתִי כְּתַרְצָה שֶׁמִּדְבָּר מַגְדֵּל מַעְלַת הַרְצוֹן כְּנִ"ל.
וְזֶהוּ נְאוּהָ פִּירוּשָׁלַיִם יְרוּשָׁלַיִם בְּחִינַת יְרָאָה שְׁלֵם, כִּי עֵקֶר הָאֶרֶת הַרְצוֹן
וְהַדְּעַת נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי יְרָאָה כְּנִ"ל. וְזֶהוּ, אֵימָה כְּנִדְגָלוֹת שֶׁהֵם הַדְּגָלִים, כִּי
עֵקֶר הָאֶרֶת הַדְּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הַרְצוֹן, נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַדְּגָלִים
שֶׁעַל-יְדֵי זֶה הָאִירוּ וְנִכְלְלוּ כָּל הַגּוֹנֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל זֶה בְּזֶה וְהָאִירוּ זֶה לְזֶה.
שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁכָּל אֶחָד צְרִיךְ לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאָתָה שְׁמִים בְּכָל יוֹם
כְּדִי שֶׁכָּל אֶחָד יִקְבֵּל מִחֲבֵרוֹ וְכוּי' וְכְנִ"ל שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַדְּעַת הַנִּ"ל
שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְאִיר הַרְצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת יָפָה אֶת רַעֲיָתִי כְּתַרְצָה וְכְנִ"ל:

אות מח

וְזֶהוּ שְׁנִסְמָךְ לָזֶה הַסִּבִּי עֵינֶיךָ מִנְגִּדִי. זֶה בְּחִינַת שְׁתִּיקָה הַנִּי"ל בְּחִינַת סִיג
לְחֻכְמָה שְׁתִּיקָה. כִּי עֵינַיִם עַל שֵׁם הַחֻכְמָה נֶאֱמְרוּ. וְעַל-כֵּן מִזְהִיר הַפֶּסוּק
הַסִּבִּי עֵינֶיךָ מִנְגִּדִי, שְׂיָסֹב וַיִּסְלַק עֵינָיו חֻכְמָתוֹ מִנְגִּדוֹ שְׂלֵא יִסְתַּכַּל וְלֹא יַעֲיִן
בְּמָה שְׂאִין לוֹ רְשׁוֹת שְׂלֵא יִכְנַס בְּקִשְׁיוֹת וְתִרְוָצִים שֶׁהֵם לְמַעַלְה מִהַזְּמַן וְכוּ'
שְׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׁתִּיקָה הַנִּי"ל כְּנִי"ל:

אות מט

וְעַקֵּר הַמְּשַׁכֵּת הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנִּי"ל הוּא לְהֵאִיר בְּלֵב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אִיךְ
שֶׁהוּא בְּעַמְּק הַגְּלוּת בְּגוֹף וְנֶפֶשׁ וְנִמְמוֹן שְׂאֵף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יִתְיַאֵשׁ עַצְמוֹ מִן
הַרְחָמִים. כִּי עֲדִין ה' עִמּוֹ וְכוּ' כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְאֵל יִשְׁמַע לְשׁוֹם
הַסֵּתֶה וְדַחֲיָה שְׂרוּצִים אַחֲרֵים אוֹ הַמְּחַשְׁבוֹת שֶׁבְּלִבּוֹ לְהִסִּית וּלְהַדִּיחַ אוֹתוֹ
חֵס וְשְׁלוֹם, מֵה' יִתְבָּרַךְ כְּאֵלוֹ כְּבָר אֶפְס תִּקְוָה חֵס וְשְׁלוֹם וְכוּ'. כִּי לֹא כֵן
הוּא כִּי גַם עֲתָה עֲדִין ה' יִתְבָּרַךְ עִמָּךְ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהַעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וְהַסֵּטְרִין אַחֲרָיִן אוֹמְרִים לְיִשְׂרָאֵל שׁוּבֵי שׁוּבֵי הַשׁוֹלְמִית וְכוּ'. שְׂמִסִּיתִים
אוֹתָם שְׂיִשׁוּבוּ חֵס וְשְׁלוֹם אֲלֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שֵׁם מְשִׁיבִין יִשְׂרָאֵל,
מֵה תַּחֲזוּ בְּשׁוֹלְמִית כְּמַחֲלַת הַמַּחֲנִים שֶׁנֶּאֱמַר עַל מַחֲנֵה הַדְּגָלִים, כְּמוֹ
שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שֵׁם, הֵינּוּ כְּנִי"ל. כִּי יִשְׂרָאֵל מְשִׁיבִין לָהֶם, אִיךְ אַתֶּם יְכוּלִים
לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לְהַתְּרַחֵק מֵה' יִתְבָּרַךְ חֵס וְשְׁלוֹם מִחֲמַת מְרִירַת עַמְּק הַגְּלוּת
הַלֹּא כְּבָר יֵשׁ לָנוּ קְדָשֶׁת מַחֲלַת הַמַּחֲנִים שֶׁהֵם קְדָשֶׁת הַדְּגָלִים שֶׁמְשֵׁם
נִמְשָׁךְ הַקְּדָשָׁה מֵה שְׂכָל אֶחָד וְאֶחָד מִדְּבַר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאָת שְׂמִים וּמֵאִירִין
זֶה לָזֶה וְזֶה לָזֶה וְכוּ' כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן שׁוּב אֵין אַתֶּם יְכוּלִין לְהִסִּית וּלְהַדִּיחַ
אוֹתָנוּ חֵס וְשְׁלוֹם, מֵאַמְתַּת הָאֱמֶת, כִּי כְּבָר הֵאִיר בְּנוֹ דַּעַת נִפְלֵא כָּל כָּךְ וְכָל
אֶחָד וְאֶחָד מֵאִיר בְּחֵבְרוֹ שְׁזֶהוּ בְּחִינַת קְדָשֶׁת הַדְּגָלִים שְׂעַל-יָדֵי זֶה נִשְׁאַרִים
קִימִים בְּאַמְתַּת קְדָשֶׁת יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל:

אות נ

כִּי גַם עֲתָה שְׂאִין לָנוּ לֹא מְשַׁכֵּן וְלֹא דְגָלִים וְלֹא בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ', אֶף-עַל-
פִּי-כֵן זֶה יְדוּעַ שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּשְׁאַרָה לָנוּ הִיא כְּלוּלָה מִהַכֵּל, כְּמוֹ

שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שְׁאָנוּ קוֹרִין בַּתּוֹרָה סְמוּךְ
לְשִׁבוּעוֹת פְּרֻשֵׁת הַדְּגָלִים, עַל-יְדֵי זֶה אָנוּ מִמְּשִׁיכִין עֲלֵינוּ נִפְלְאוֹת נוֹרְאוֹת
קִדְשֵׁת הַדְּגָלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלָלוֹת הַגּוֹנִין וְכוּ'. כִּי לְאֶחָד לְכוֹן
לְזֶה שְׂיִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ קִדְשֵׁת הַדְּגָלִים כְּדֵי שְׂיִזְכֶּה לְהַתְגַּבֵּר לְדַבֵּר
עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאֵת שָׁמַיִם בְּכָל יוֹם כְּדֵי לְהַאִיר הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ בְּעוֹלָם עַל-יְדֵי
שְׂיִאִירוּ זֶה בְּזֶה וַיִּקְבְּלוּ דִין מִן דִּין וְכוּ'. שְׂזֵהוּ בְּחִינַת קִדְשֵׁת הַדְּגָלִים כְּנִי"ל.
גַּם הַדְּגָלִים הֵם בְּחִינַת רְמָזִים הַנִּי"ל, כִּי הַדְּגָלִים הֵם לְאוֹת וּלְסִימָן וּלְרָמֵז
לְכַמָּה דְּבָרִים בְּעֵנֵן הַקְּבוּץ וּבְעֵנֵן תַּכְסִּיסי מְלַחְמָה שְׂיִוָּדְעִים אֲנָשֵׁי חֵיל
וּמְבִינִים כְּמָה וְכַמָּה רְמָזִים עַל-יְדֵי הַדְּגָלִים לְהַתְקַבֵּץ כָּל אֶחָד וְאֶחָד
לְמַחְנֵהוּ וּלְדַגְלוֹ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן רַב הַמְּלַחְמָה מִתְנַהֵג עַל-יְדֵי הַדְּגָלִים שֶׁהֵם
לְאוֹת וּלְסִימָן לְכָל עֵנִינֵי הַקְּבוּץ לְמַלְחָמָה. נִמְצָא, שֶׁהַדְּגָלִים הֵם בְּחִינַת
רְמָזִים הַנִּי"ל שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַדַּעַת הַנִּי"ל שְׂיִשְׁאָר כָּל אֶחָד עַל
עֲמֻדוֹ וְכוּ' וְכִנִּי"ל:

אות נא

וְזֶה שֶׁמִּפְּלִיג שֶׁם בְּמִדְרָשׁ מְאֹד בְּשִׁבְחַ עֲצָה זֹאת שֶׁל הַנְּשִׂאִים שֶׁהַשִּׁיגוֹ
לְהִבִּיא עֲגָלוֹת וּשְׁוָרִים לְשִׂאת אֶת הַמִּשְׁכָּן. כְּמִבְּאֵר שֶׁם בְּמִדְרָשׁ לְמַעֲיָן שֶׁם
עַד שֶׁמֹּשֶׁה נִתְיָרָא שְׁמָא רוּחַ הַקְּדוֹשׁ נִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ וּשְׁרָתָה עַל הַנְּשִׂאִים
אוֹ שְׁמָא נְבִיא אֶחָד עָמַד וַחֲדָשׁ אֶת הַהֶלְכָה עַד שֶׁאָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא שְׁמַאֲתֶם הִיוּ הַדְּבָרִים וְכוּ' עֵינַי שָׁם. וּמִבְּאֵר שֶׁם, וּמִי נָתַן לָהֶם אֶת
הָעֲצָה? אָמַר רַבִּי סִימּוֹן, שֶׁבִטּוֹ שֶׁל יִשְׁשַׁכָּר, אָמַר לָהֶם הַמִּשְׁכָּן הַזֶּה שִׂאתֶם
עוֹשִׂים פּוֹרַח הוּא בְּאוֹר עֲשׂוּ לוֹ עֲגָלוֹת כְּדֵי שְׂיִהְיֶה נֹטֵעַ בָּהֶם. הוּא שֶׁהַכְּתוּב
מְשַׁבַּח שֶׁבִט יִשְׁשַׁכָּר, יוֹדְעֵי בִינָה לְעֵתִים. מֵהוּ לְעֵתִים וְכוּ' לְדַעַת מֵה יַעֲשֶׂה
יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. כִּי יִשְׁשַׁכָּר זֶה בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת שְׂיִכּוֹל לְהַאִיר בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת בְּדָרֵי מַעְלָה וּדְרֵי מַטָּה עַד שְׂיִכּוֹל לְעוֹרֵר וּלְהַקִּיץ אֶת כָּל הַשּׂוֹכְנֵי
עִפְרַיִם הַמְּנַחִים בְּדִיּוּטָא הַתְּחַתּוֹנָה מְאֹד מְאֹד שֶׁגַּם הֵם יִתְעוֹרְרוּ לֵה' יִתְבַּרְךְ
כִּי הוּא מוֹדִיעַם כִּי עֲדִין ה' יִתְבַּרְךְ אֲתֶם וְכוּ' כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְזֶה
בְּחִינַת יִשְׁשַׁכָּר שֶׁמוֹדִיעַ לְכָל בְּחִינַת 'יֵישׁ שְׁכָר', בְּחִינַת כִּי יֵישׁ שְׁכָר לְפַעֲלַתָּהּ
וַיֵּשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרֵיתָהּ וְכוּ', כְּמִבְּאֵר כָּל זֶה הֵיטֵב בְּהִלְכוֹת פְּטָר חֲמוֹר הַנִּי"ל,
עֵינַי שֶׁם הֵיטֵב. וּמִבְּאֵר שֶׁם עַל פְּסוּקַת זֶה וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בִינָה לְעֵתִים
לְדַעַת מֵה יַעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל שֶׁהַצַּדִּיק בְּחִינַת יִשְׁשַׁכָּר שְׂמַאִיר כָּל הִלְכוֹת הַתּוֹרָה
בְּיִשְׂרָאֵל כְּנִתְיָנְתָם בְּסִינֵי כְּמוֹ שְׂמַבְּאֵר שֶׁם בְּמִדְרָשׁ עַל פְּסוּקַת, וְכָל אַחֲיָהֶם
עַל פִּיהֶם. שֶׁכָּל אַחֲיָהֶם הִיוּ מִסְכִּימִין הַהֶלְכָה עַל פִּיהֶם כְּהִלְכָה לְמֹשֶׁה
מִסִּינֵי עַד שְׂמַאִיר בְּבָנִים וְתַלְמִידִים הַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּם וְנוֹרָא שְׂיִתְחַזְּקוּ כָּל
יְמֵיהֶם וְעֵתֵיהֶם בְּכָל מֵה שְׂיַעֲבֹר עֲלֵיהֶם שֶׁלֹּא יִפְּלוּ וְלֹא יִתְרַחֲקוּ מֵה' יִתְבַּרְךְ
לְעוֹלָם אֲף אִם יַעֲבֹר עֲלֵיו מֵה. שְׂזֵהוּ בְּחִינַת וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר, שֶׁהֵם הַבְּנִים

ותלמידים של הצדיק שנקרא יששכר כנ"ל, כי גם התלמידים נקראים
בנים, הם יודעי בינה לעתים שיודעים בינה להתבונן לעתים שהם כל
העתים שעוברים עליהם, אשר על זה צעק דוד, בַּיְדָךְ עֲתוֹתַי הַצִּילֵנִי כּוֹי׃

כי זה ידוע לכל אדם כמה וכמה עתים עוברים עליו בגשמיות וברוחניות
בגוף ונפש וממון בפרנסה ובגדול בניו בקטנותם ובגדלותם וכו' וכמה מיני
צרות מצרות שונות וכמה וכמה ישועות וחסדים ונפלאות שה' יתברך
עוזר לו בכל פעם ובפרט בענין קדשת יהדותו שזה העקר. וזה עקר
הרחמנות על נפש הישראלי ושם כלולים כל הצרות והישועות והירידות
והעליות של כל אדם, כי סוף כל סוף לא ישאר ממנו כלום כי אם מה
שהתגבר בחסדו יתברך להנצל ולהמלט מפח יוקשים מהמצודה הפרוסה
על כל החיים וכו'. ובכל עת ועת שעובר על האדם בין בטיבו בין בעקו חס
ושלום, בין בעליה בין בירידה וכו', בכלם מאיר בהם הצדיק בחינת
יששכר שידעו עצות מה לעשות. שזהו בחינת הפסוק הנ"ל ומבני יששכר
יודעי בינה לעתים שיודעים בינה מהדעת והרמזים של הצדיק שהאיר
בהם לדעת מה יעשה ישראל שידעו בכל העתים שעוברים עליהם מה
יעשו ובמה יחיו את עצמן באפן שישארו על עמדם ולא יפלו ולא יתרחקו
לעולם, וזהו בחינת יודעי בינה לעתים, כי צריכין לקשר כל העתים
שעוברים על האדם לבחינת העת האחרון שהוא עת קבול השכר של כל
אחד מישראל שהוא בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל,
המובא בהתורה הנ"ל לענין הארת הרצון המפלא בשעת האכילה וכו'
כנ"ל. וזהו לדעת מה יעשה ישראל מ"ה דיקא בחינת כעת יאמר ליעקב
ו לישראל מה פעל אל שהוא בחינת הארת הרצון שהוא בחינת מה, בחינת
מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו'. כי עקר ההתחזקות הוא על-ידי
הרצון שאיך שעובר עליו בכל עת איך שהוא איך שהוא על כל פנים יחזק
את עצמו ברצון חזק מאד לה' יתברך ועל כל פנים יכסף וישתוקק לשוב
לה' יתברך מכל מקום שהוא כי סוף כל סוף מה ישאר ממנו. ובפרט שכבר
גלו לנו הצדיקים אמתיים שהרצון הטוב בעצמו יקר וחשוב מאד מאד
וזה בחינת עקר התכלית האחרון בחינת מה רב טובך וכו', על-כן צריך
להתחזק תמיד בכל עת ברצון חזק לה' יתברך מכל מקום שהוא שעל-ידי
זה יתעורר ויתגבר להתפלל תמיד לה' יתברך ולהרבות באמירת תהלים
ותחנונות ובקשות רבות שיחמל עליו ה' יתברך וימשיך עליו הרחמנות
האמתית של המנהיג האמתית שהוא בחינת 'כי מרחמם ינהגם'. עד שיזכה
לצאת מהרוח שטות וכו' ובפרט להרבות בהתבודדות שהוא שיחה ותפלה
בינו לבין קונו עד שישפך לבו כמים נכח פני ה' עד שיקיף וירא ה' משמים
ויאיר עליו הדעת הקדוש לביטל הרוח שטות עד שיצא וישוב מכל העוונות
ויזכה להתקרב לה' יתברך באמת. כי תפלה זו בחינת יראה, בחינת מה
הנ"ל, בחינת מ"ה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה. שהוא בחינת
תפלה בחינת יראת ה' היא תהלה וכמובא שם פסוק זה לענין הארת
הרצון הנ"ל, עין

הרצון הנ"ל, עין שם :

אות נב

ועל-כן שבטו של יששכר דיקא שקבלו הדעת הקדוש הזה הנ"ל. הם נתנו עצה להביא עגלות לשאת את המשכן ששם עקר התקשרות והכלליות של דרי מעלה ודרי מטה כנ"ל. שזה היה עקר התקון על חטא העגל שפגמו ישראל באמונה ועבדו עבודה זרה. וכשנתרצה ה' יתברך למשה צנה לו לעשות המשכן בתקונים נוראים ונפלאים כאלה עד שעל-ידי זה ימשיכו שכינתו למטה לגלות ולהאיר כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. שעל-ידי זה עקר התקון וכנ"ל. ועל-כן שבטו של יששכר שהם עסקו מאד בלמוד הקדוש הזה שקבלו מרבים, על-כן הם נתנו עצה זאת להביא עגלות לשאת את המשכן באפן שיוכלו על-ידי נשיאת המשכן להמשיך אלקותו יתברך למטה בכל הדרי מטה הירודים מאד להודיע לכל כי ה' הוא האלקים. שבשביל זה הלכו ישראל במדבר ארבעים שנה והלכו ארבעים ושנים מסעות ועברו כמה מדבריות הכל כפי לגלות שה' יתברך בכל מקום. כי ה' יתברך מרום ומנשא מאד מכל העולמות הרוחניים. ואף-על-פי-כן בנפלאות חסדיו הוא מצמצם שכינתו למטה בזה העולם הגשמי דיקא, כי זה עקר גדלתו וכו', כמו שמבאר שם. וזה מרמז שם במדרש שאמרו, המשכן הזה שאתם עושים פורח הוא באויר עשו לו עגלות, ופרש שם ה"מתנות כהנה", פורח הוא באויר! שהוא בלשון בתמיה. אבל יש לפרש שפונתם הוא כפשוטו שאמרו לישראל, הלא המשכן הזה שאתם עושים פורח הוא באויר כי הוא רחוק מאד מאד מזה העולם הגשמי ויכול לפרח באויר ולהסתלק מכם, על-כן צריכין לעשות תחבולות להמשיכו עוד למטה למטה להביא עגלות ושורים לשאת אותו עד שתהיה נמשכת הקדשה של המשכן גם על העגלות הגשמיות והשורים שהם בהמות חסרי דעת, כי כל מה שישאר ממשיכין קדשתו למטה למטה יותר ומגלין שבתקף הגשמיות שורה קדשתו על-ידי זה נתעלה ונתקדש שמו יתברך ביותר כנ"ל. ודיקא על-ידי זה נקשרת קדשתו למטה ולא תסתלק עוד, כמובן כל זה בהתורה הנ"ל ובהר הקדוש ובתקונים, ובפרט במה שאיתא בתקונים דישאר קראן לה בשמע ישראל וקשרין לה בכמה קשרין של ציצית ותפלין וכו' וכו' שזהו בחינת מלך אסור ברהטים המובא בדבריו זכרונו לברכה (סימן סמך לקוטי תניינא, עין שם) ועל-כן היתה עצה עמקה של שבט יששכר להביא עגלות ושורים לשאת את המשכן שלא יפרח באויר רק להמשיך קדשת המשכן על עגלות ושורים גשמיים באפן שימשיכו ויקשרו שכינתו למטה שזה עקר התקון וכנ"ל. כי העגלות שנשא את המשכן הם בחינת מעשה מרובה שהיו שם אופנים וגלגלים נושאי הכסא, כי כל מעשה המשכן וסדר הדגלים היה בבחינת מרובה העליונה פידוע בבחינת מרובו ארגמן. ואלו האופנים והגלגלים של העגלות שהם בחינת גלגלי המרובה הם בחינת גלגל החוזר המובא בדבריו זכרונו לברכה (בענין הדרידיל המובא בלקוטי מוהר"ן שאצל

הספּוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲלִיּוֹנִים לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה בְּחִינַת
כְּלָיִת הַעוֹלָמוֹת וְכוּ', עֵינַי שָׁם הֵיטֵב:

אות נג

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁנֶּאֱמַר בְּיַעֲקֹב, וַיֵּרָא אֶת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת
אֹתוֹ וַתַּחֲי רֹחַ יַעֲקֹב אָבִיהֶם. כִּי כִּשְׁנַשְׁאֵי אֶת יַעֲקֹב נִשְׂאוּ אוֹתוֹ בְּבְחִינַת
הַמִּשְׁכָּן, כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּפֶרֶשֶׁת הַדְּגָלִים שֶׁהָיוּ מְסֻדְרִים כְּמוֹ שֶׁצִּוְּהָ לָהֶם
יַעֲקֹב לְשֵׂאת אוֹתוֹ אַחֲרֵי הַסְּתַלְקוֹתָיו, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם
לְבִרְכָה וּבְפִרוּשׁ רַש"י, וּבְדַאי גַם בְּחִי יַעֲקֹב הָיוּ כָּל נְסִיעוֹתָיו בְּבְחִינַת זֵאת
בְּבְחִינַת נְסִיעַת הַשְּׂבָטִים עִם הַמִּשְׁכָּן כִּי הָעֵקֶר הוּא לְזָכוֹת לְזֶה בְּחִי
בְּבְחִינַת הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם, וּמִי שֶׁטָּרַח בְּעֶרְבֵי שַׁבַּת וְכוּ'. וְעַל-כֵּן יַעֲקֹב אָבִינוּ
קִדַּשׁ אֶת עַצְמוֹ כָּל כָּדֵד שֶׁזָּכָה בְּחִי לְזֶה שֶׁכָּל נְסִיעוֹתָיו הָיוּ בְּבְחִינַת הַנִּיֵּל
בְּבְחִינַת נְסִיעַת יִשְׂרָאֵל עִם הַמִּשְׁכָּן שֶׁזֶה הַסּוּד יָדַע יוֹסֵף כִּי יַעֲקֹב מְסַר לוֹ
כָּל חֲכָמָתוֹ, עַל-כֵּן כָּאֲשֶׁר רָאָה אֶת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אוֹתוֹ
אָז, וַתַּחֲי רֹחַ יַעֲקֹב. כִּי הֵבִין שֶׁזֶה הַסּוּד אֵינוֹ יוֹדֵעַ רַק יוֹסֵף, כִּי הוּא סוּד
הָעֲגָלוֹת שֶׁל הַנְּשִׂאִים שֶׁנִּשְׂאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן שֶׁכָּל סֹדֵר נְסִיעַתָם עִם הַדְּגָלִים
קָבְלוּ מֵיַעֲקֹב אָבִיהֶם כְּנִיֵּל. שֶׁעַל-יְדֵי הַסּוּד הַזֶּה שֶׁל מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן וַיִּשְׂרָאֵל
נִשְׂאוּ אוֹתוֹ עִם סֹדֵר הַדְּגָלִים עַל הָעֲגָלוֹת וְהַשְּׂוֹרִים וְכוּ' עַל-יְדֵי כָּל זֶה עֵקֶר
תַּקוּן הָאֱמוּנָה לְבַטֵּל חֲטָא הָעֵגֶל שֶׁהוּא פָּגַם הָאֱמוּנָה. כִּי עַל-יְדֵי כָּל
הַתַּקוּנִים שֶׁל הַמִּשְׁכָּן עִם הָעֲגָלוֹת וְכוּ' כְּנִיֵּל עַל-יְדֵי זֶה מִמְּשִׁיכֵין שְׂכִינָתוֹ
לְמִטָּה בְּקֶשֶׁר אֲמִיץ וְחִזֵּק שֶׁלֹּא יִנְתַּק וְלֹא יִהְרַס לְעוֹלָם שֶׁאֶפְלוּ עִתָּה
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים הָאֵלֶּה בְּסוּף הַגָּלוּת בְּעַקְבוֹת מְשִׁיחָא בְּמַרְרֵירוֹת דְּמַרְרֵירוֹת
גָּלוּת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הַעֲתִידִים הִלְלוּ אֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵאֵירוּ בְּנוֹ הַצְּדִיקֵי אֲמַת שְׁנֵידַע
גַּם עִתָּה אֵיךְ לְהַתְחַזֵּק בְּכָל עֵת בְּבְחִינַת וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹדְעֵי בִּינָה לְעֵתִים
לְדַעַת מַה יַעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל וְכוּ' ל:

אות נד

וְנַחֲזֵר לְעֵנִין הַלְכוֹת סְעֵדָה וּבְצִיעַת הַפֶּת וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת בְּרַכַּת הַמוֹצֵיא
שֶׁהִיא חֲשׂוּבָה וְקוֹדֶמֶת לְכָל בְּרַכַּת הַנְּהַנִּין כְּמִבְּאֵר בְּפּוֹסְקִים, כִּי עֵקֶר
הַשְּׂבִיעָה וְסְעֵדַת הַלֵּב הוּא הַלְחָם שֶׁהוּא עֵקֶר אֲכִילַת הָאָדָם. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ

רבותינו זכרונם לברכה ומובא בפרוש רש"י ז"ל על פסוק, ואקחה פת לחם וסעדו לבכם, בתורה נביאים וכתובים מצינו שפתא סעדא דלבא וכו' כי עקר השביעה הוא מהארת הרצון בבחינת ומשביע לכל חי רצון שנמשך מהידיים שיש בהם החכמה שהם הרמזים הנ"ל בחינת פותח את ידך וכו'. כי עקר חיות האדם שמקבל מהמאכל הוא על-ידי החכמה והדעת שמלבש בהמאכל שמשם כל החיות, כמו שכתוב, החכמה תחיה. ועקר שלמות הדעת הם הרמזים שמאיר הרב לתלמידיו בידי וכנ"ל. ועל-ידי זה עקר ההתגברות במלחמה שצריך כל אדם ללחם בזה העולם מלחמה הארצה והגדולה עם היצר הרע והמונעים שהמלחמה מתגברת ומתפשטת בכל עת כמעט בלי שעור ואין לנו שום כח כי אם על-ידי התורה שקבלנו מרבותינו זכרונם לברכה שבארו לנו תורת משה והודיעו לנו דרכי התורה בכמה וכמה עצות ודרכים ישירים להתגבר כנגדם ולבלי להיות נלכד ברשתם. שזהו בחינת הדעת הקדושה הנ"ל שמאיר הרב האמת בכל דור לבניו ולתלמידיו שהעקר הוא להציל ישראל מעוונות וכו' כנ"ל. ועקר הדעת הזה אי אפשר להאיר בהם כי אם על-ידי רמזים שהם בחינת ידיים כנ"ל. כי אי אפשר בשום אופן להודיע ולבאר לכל אדם איך יתגבר לשאר על עמדו בכל מה שיעבר עליו בכל העתים השונים של כל ימי חייו, רק המשפיל החפץ באמת צריך לשום לבו להבין הרמזים שהם בחינת ידיים שיש בהם החכמה באופן שישאר קיים בנקודת יחדותו לעולם ועד, כי יש רמזים הרבה שמאיר הצדיק לכל אדם בדרך עצות נפלאות להצילו מחטאים שישמר מחשבתו, כי אי אפשר לשני מחשבות שיהיו ביחד וכו'. וכיוצא בזה בכמה רמזים שמרמזים הצדיקים אמתיים שישמיט עצמו ולא יהיה פרוץ אחרי שרירות לבו, וכו' כמו שכתוב, אשפילך ואורך בדרך זו תלך איעצה עליך עיני אל תהיו פסוס כפרד אין הבין וכו'. אבל מגדל התגברות המלחמה של היצר הרע וחילותיו כי הבחירה יש לה כח גדול, על-ידי זה נמצאים הרבה שנכשלים כמו שנכשלים. ואזי רוצה הבעל דבר להתגבר עליהם להפילם לגמרי חס ושלום, כידוע נגע המספחת הזאת בכמה וכמה בני אדם וזה גרוע מן הכל. על-כן העקר להתקרב לצדיקי אמת והם מכניסים בהם דעת כי עדין ה' אתם ואצלם כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל ועקר הדעת הזה בשלמות מכניסים בהם על-ידי רמזים הנ"ל, כי אי אפשר לבאר בפה ובכתב עד היכן עד היכן צריך כל אחד להתחזק בכל מה שיעבר עליו כל ימי חייו, רק צריך להתחזק ולהתגבר בעצמו ולהסתכל על הרמזים האמתיים של הצדיק וכו' וכנ"ל. נמצא, שעקר התגברות המלחמה הוא על-ידי הרמזים שהם בחינת ידיים הנ"ל:

וזה בחינת מה שאמר דוד המלך עליו השלום, ברוך ה' צורי המלמד ידי לקרב אצבעותי למלחמה. כי עקר הלמוד ללחם מלחמה זאת הוא על-ידי הידיים והעשר אצבעות, כי הרמזים שהם בחינת ידיים, בחינת נטיתי ידי, הם כלולים בכל העשר אצבעות כי יש הרבה רמזים ובכל אצבע ואצבע מהעשר אצבעות יש כמה וכמה רמזים שזהו בחינת אצבעותי למלחמה. ומחמת שבהלחם מלבש ביותר הדעת עם הרמזים הנ"ל על-כן יש בו כח ביותר להשביע את האדם ולסעד את לבו, כי עקר השביעה על-ידי

הַרְמְזִים שֶׁהֵם הַיָּדִים שֶׁעַל יָדָם נִמְשָׁךְ הָאֶרֶץ הַרְצוֹן שֶׁמִּשָּׁם עָקַר הַשְּׂבִיעָה כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָא לֶחֶם לְשׁוֹן מִלְחָמָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לֶחֶם אֶת לַחְמִי. וְכֵמוֹ שֶׁאֵינָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ שֶׁבְּשִׁעְתָּא דְּסִעְדָּתָא הוּא עֵדוֹן קִרְבָּא. וְכֵמוֹ שֶׁמִּבְּאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל שֶׁצָּרִיךְ לְבַלִּי לְהִיּוֹת עֶצֶל שְׁקוֹרִין שְׁלִימִזְלָנִיק כִּי צָרִיכִין לְהַתְּגַבֵּר אֲזִי בְּשִׁעַת הָאֲכִילָה מְאֹד לְהִמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ הָאֶרֶץ הַרְצוֹן הַקְּדוּשׁ הַנִּ"ל. אָף אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן הַתּוֹרָה נִמְשָׁלָה לֶלֶחֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, לָכוּ לֶחֶמוֹ בְּלַחְמִי כִּי הַתּוֹרָה הוּא הַדְּעַת הַנִּ"ל שֶׁמִּשָּׁם מְקַבֵּל הַלֶּחֶם חַיּוֹת לְהַחִיּוֹת אֶת הָאָדָם וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי הַרְמְזִים וְכוּ'. וְזֶה בַּחֲנִינָת בְּרַפְת הַמוֹצִיא שֶׁמִּבְּרַכִּין עַל הַלֶּחֶם שֶׁמִּשְׁנָה בְּרַכָּה זֹו מִכָּל בְּרַפְת הַנְּהַנִּין, כִּי פּוֹרְטִין בָּהּ בְּפִרוּשׁ מְקוֹם יְצִיאַת הַלֶּחֶם, כִּי מִבְּרַכִּין הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאֶרֶץ וּמִזְכִּירִין הָאֶרֶץ בְּפִרוּשׁ. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּכָל בְּרַפְת הַנְּהַנִּין שֶׁמִּבְּרַכִּין רַק בּוֹרָא פְּרִי הָעֵץ אֹו הָאֲדָמָה אֹו שֶׁהֶפֶל וְכוּ' וְאִין מִזְכִּירִין בְּפִרוּשׁ שֶׁיִּצְאֹו מִן הָאֶרֶץ אָף-עַל-פִּי שֶׁבְּאֲמַת כָּלָם הוֹצִיא ה' יִתְבָּרַךְ מִן הָאֶרֶץ, כִּי הֶפֶל הָיָה מִן הָעֵפֶר, אֲדָּ מַחְמַת שֶׁעָקַר שְׂבִיעַת הָאָדָם וְחַיּוֹתוֹ הוּא עַל-יְדֵי הַלֶּחֶם בְּיוֹתֵר, עַל-כֵּן בְּרַכָּה זֹאת חֲשׁוּבָה מִכָּלָם וּמִזְכִּירִין בָּהּ בְּפִרוּשׁ שֶׁהוֹצִיא הַלֶּחֶם מִן הָאֶרֶץ, הֵינּוּ שֶׁמִּבְּרַכִּין לְה' יִתְבָּרַךְ שֶׁבְּרָא אֶת הַלֶּחֶם וְהַשְּׂפִיעַ בּוֹ חַיּוֹת שֶׁהוּא הַחֲכָמָה וְהַדְּעַת הַמְּלַבֵּשׁ בּוֹ שֶׁמִּשָּׁם כָּל כַּחוֹ לְהַחִיּוֹת אֶת הָאָדָם כְּנִ"ל. וְעָקַר הַדְּעַת הַזֶּה שֶׁהוּא הַחַיּוֹת שָׁבוּ. הוֹצִיא מִן הָאֶרֶץ דִּיקָא, דְּהֵינּוּ מִבַּחֲנִינָת מְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ. 'כָּל הָאֶרֶץ' דִּיקָא, כִּי עָקַר אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִתְּגַלָּה בְּהָאֶרֶץ הַזֹּאת דִּיקָא שֶׁזֶה כָּלָל כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת שֶׁמִּרְאִים לְהַדְרִי מְטָה כִּי מְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יֵשׁ לוֹ שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְכוּ' וְעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים מְאֹד מְאֹד וּמְנִיחַ כָּלָם וּמְשַׁרְה שְׂכִינָתוֹ בְּתַחַתּוֹנִים, כִּי דִיקָא לְמִטָּה בְּזֶה הָעוֹלָם מְלֵא כְּבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאֶרֶץ וְכוּ' כְּנִ"ל. וּמִשָּׁם מִבַּחֲנִינָה זֹאת ה' יִתְבָּרַךְ מוֹצִיא אֶת הַלֶּחֶם לְהַחִיּוֹת אֶת הָאָדָם כִּי עָקַר הַחַיּוֹת הוּא עַל-יְדֵי זֶה שִׁיּוֹדְעִין כִּי ה' הוּא הָאֱלֻקִּים וּמְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכַנִּ"ל:

וְעַל-כֵּן בְּרַפְת הַלֶּחֶם חֲשׁוּבָה וְקוֹדְמָת לְכָל וּפּוֹטְרָת כָּל הַדְּבָרִים הַבָּאִים מַחְמַת הַסִּעְדָּה. וְכֵמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמִשְׁנָה בְּרַךְ עַל הַפֶּת פֶּטֶר אֶת הַפְּרָפְרָת, בְּרַךְ עַל הַפְּרָפְרָת לֹא פֶטֶר אֶת הַפֶּת, כִּי עָקַר שְׁלֵמוֹת הַדְּעַת מְלַבֵּשׁ בְּיוֹתֵר בְּהַלֶּחֶם כִּי שָׁם מְלַבְּשִׁים וְנִעְלָמִים כָּל הַרְמְזִים שֶׁיֵּשׁ בֵּינָם הַחֲכָמָה שֶׁהֵם הָעָקַר, כִּי זֶה רוֹאִין בַּחוּשׁ שֶׁבְּכָל הַמְּאֲכָלִים יֵשׁ בָּהֶם טְעָמִים עֲרָבִים וּמְתוּקִים וְכוּ' יוֹתֵר מִבְּהַלֶּחֶם, אֲבָל אָף-עַל-פִּי-כֵן עָקַר הַשְּׂבִיעָה וְהַחַיּוֹת הוּא הַלֶּחֶם. וְזֶה מַחְמַת כִּי בְּאֲמַת כָּל הַטְּעָמִים נִמְשָׁכִין מִהַדְּעַת שֶׁנִּקְרָא טַעַם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, טוֹב טַעַם וְדַעַת לְמִדְנִי. וְעַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ כַּחַ בְּהַמְּאֲכָל לְהַחִיּוֹת אֶת הָאָדָם וְכַנִּ"ל. וְכָל מְאָכֵל וּמְאָכֵל מְקַבֵּל אֵיזָה חֶלֶק מִהַדְּעַת לְהַחִיּוֹת אֶת הָאָדָם וְכֵמוֹ כֵּן יֵשׁ בּוֹ טַעַם עֲרָב וּמְתוּק וְכוּ'. אֲבָל בְּהַלֶּחֶם אֵין מְרַגִּישִׁין בּוֹ עֲרָבוֹת וּמְתִיקוֹת כָּל כָּךְ, אֲבָל בְּאֲמַת נִעְלָמִים בְּהַלֶּחֶם כָּל מִינֵי טְעָמִים שֶׁל כָּל מִינֵי מְאָכָלִים שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי שָׁם מְלַבֵּשׁ עָקַר הַדְּעַת בְּשִׁלְמוֹתוֹ שֶׁהֵם הַרְמְזִים שֶׁיֵּשׁ בֵּינָם הַחֲכָמָה שֶׁהוּא כְּלָלִיּוֹת וְשִׁלְמוֹת כָּל הַדְּעַת וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן הַלֶּחֶם חֲשׁוּב וְעוֹלָה עַל כָּל הַמְּאָכָלִים שֶׁבְּעוֹלָם אָף-עַל-פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם טְעָמִים עֲרָבִים וּמְתוּקִים מְאֹד, כִּי כָּל עֲרָבוֹתָם וּמְתִיקוֹתָם שֶׁנִּמְשָׁךְ מִהַדְּעַת שֶׁשָּׁם כָּל הָעֲרָבוֹת וְהַמְּתִיקוֹת הָאֲמַת (וְכֵמוֹ שֶׁמִּבְּאָר בְּהַתּוֹרָה מִי שִׁיּוֹדַע מְאָרָץ-

ישראל. שְׁמֵתִיקוֹת הַדַּעַת עוֹלָה עַל הַכֹּל וַיִּכְמוּ שְׁכֵתוֹב וּמִתּוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְנֹפֶת צוּפִים. כָּל זֶה אֵין לוֹ שְׁלֵמוֹת כִּי אִם עַל-יַדֵּי הַלְּחָם שֶׁהוּא עֶקֶר הָאֲכִילָה, כִּי שָׁם בְּהַלְחָם נַעֲלָמִים כָּל הַרְמָזִים הַנִּי"ל שֶׁהֵם הָאֶרֶת הַרְצוֹן שֶׁשָׁם עֶקֶר הַשְּׂבִיעָה. וְעַל-כֵּן בְּהַלְחָם אֵין מִתְגַּלֶּה הָעֲרֵבוֹת וְהַמִּתִּיקוֹת כָּל כָּד מִחֲמַת שֶׁשָׁם הַרְמָזִים הֵם בְּהַעֲלֵם גְּדוֹל אֲבָל הֵם עֶקֶר הַחַיּוֹת וְהַשְּׂבִיעָה וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן כָּל הַמַּאֲכָלִים הֵם טְפִלִּים לְהַלְחָם שֶׁהוּא הָעֶקֶר, כִּי עֶקֶר הַדַּעַת הֵם הַרְמָזִים שֶׁהֵם נַעֲלָמִים בְּהַלְחָם שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֶרֶת הַרְצוֹן, שֶׁהֵם עֶקֶר הַשְּׂבִיעָה וְכַנִּי"ל:

אות נה

וְזֶה, אִם תִּחְנֶה עָלַי מִחְנָה לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקּוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטַח אַחַת שְׁאַלְתִּי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ וְכוּ'. הֵינּוּ כִּי מִבְּאֵר לַעֲלִיל שֶׁעֶקֶר הַהִתְגַּבְּרוֹת בְּמִלְחָמָה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם הוּא עַל-יַדֵּי הַרְמָזִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֶרֶת הַרְצוֹן, כִּי אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי רוֹצֵה הָאֱמֶת וְכוּ' וְכַמְבָּאֵר מִזֶּה בְּדַבְּרֵינוּ כַּמָּה פְּעָמִים. וְזֶה מִבְּאֵר בְּסִמְיֻכוֹת הַפְּסוּקִים הַנִּי"ל שְׁאֵמַר דָּוִד, אִם תִּחְנֶה עָלַי מִחְנָה לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקּוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטַח. וּמִפְּרֵשׁ וְהוֹלֵךְ מֵהוּ זֹאת שֶׁהוּא בּוֹטַח בּוֹ שֶׁהוּא מֵה שְׁאַחַת שְׁאַלְתִּי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שְׂבִתִּי בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיֵּי לַחַזוֹת בְּנַעַם וְכוּ', הֵינּוּ בְּחִינַת הַתְּגַבְּרוֹת הַרְצוֹן וְהַכְּסוּפִין דְּקַדְשָׁה שְׁכָל שְׁאַלְתִּי וּבִקְשָׁתִי מֵאֵת ה' תִּמְיֵד הוּא רַק אַחַת שֶׁהוּא, שְׂבִתִּי בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיֵּי וְכוּ'. שְׁאֲזַכֶּה לְשִׁבְתִּי בְּבֵית ה' לַחַזוֹת בְּנַעַם ה' וְכוּ' שֶׁהוּא רְצוֹן דְּקַדְשָׁה וּמֵאַחֵר שְׁכָל רְצוֹנִי רַק לְזֶה וְכָל שְׁאַלְתִּי וּבִקְשָׁתִי כָּל יְמֵי חַיֵּי הוּא רַק זֹאת, בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטַח בְּכָל הַמִּלְחָמוֹת שְׁקָמִים עָלַי וּבְכָל הַמַּחְנוֹת הַחוּגִים עָלַי וּמְקִיפִים וּמְסַבְּבִים אוֹתִי מִכָּל צַד וּפְנֵה וּמִצְדֵי צְדָדִים שְׁאֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא אֶתִּירָא מֵהֵם, כִּי אֲנִי בּוֹטַח בְּזֹאת. שֶׁהוּא אַחַת שְׁאַלְתִּי וְכוּ'. שֶׁהוּא הַתְּגַבְּרוֹת הַרְצוֹן דְּקַדְשָׁה שְׁאֲנִי מִתְגַּבֵּר בְּכָל עֵת. שְׁעַל-יַדֵּי זֶה יִסְיַעֲנִי ה' יִתְבָּרַךְ לְנַצְחָם וּלְשִׁבְרָם, כִּי עֶקֶר הַהִתְגַּבְּרוֹת בְּמִלְחָמָה הוּא עַל-יַדֵּי הַרְצוֹן דְּקַדְשָׁה וְכַנִּי"ל:

אות נו

וְזֶה בְּחִינַת סְמִיכוֹת הַמְּשֻׁנָּה שֶׁל פֶּרֶק ד דְּמִסְכַּת אָבוֹת שֶׁהוּא, בֵּן זֹמַא אוֹמֵר 'אֵיזְהוּ חֲכָם' הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר מִכָּל מְלַמְדֵי הַשְּׂפָלָתִי. 'אֵיזְהוּ גְבוּר' הַכּוֹבֵשׁ אֶת יָצְרוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר טוֹב אַרְךָ אַפִּים מִגְּבוּר וְכוּ', 'אֵיזְהוּ עֲשִׂיר' הַשְּׂמִיחַ בְּחֻלְקוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר יִגִּיעַ כַּפִּיךָ כִּי תֹאכַל אֲשֶׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ-אֲשֶׁרֶיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָךְ בְּעוֹלָם הַבָּא. אֵיזְהוּ מְכַבֵּד הַמְּכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר כִּי מְכַבְדֵי אֶכְבֵּד וּבְזֵי יִקְלוּ:

כִּי כָּלל הַמְּשֻׁנָּה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת שֶׁגֵּלְהָ בֵּן זֹמַא הוּא בְּחִינַת הָאֲרֵת הַדַּעַת דְּקִדְשָׁה הַנִּי"ל הַמְּבֹאֵר בְּהַתּוֹרָה כִּי מֵרַחֲמִים הַנִּי"ל. שֶׁזֶה עֵקֶר הַכָּל עֵקֶר קִיּוּם וְיִשׁוּב הָעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר. וְהַתְּחִיל מֵהַעֵקֶר שֶׁהוּא הַחֻכְמָה וְהַדַּעַת הַנִּי"ל, וְאָמַר, אֵיזְהוּ חֲכָם הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם. וּבְנֻדְאֵי אֵין פְּנִינְתוֹ שֶׁיִּסְתַּפֵּק בְּזֶה לְבַד בְּמָה שֶׁיִּלְמַד מִכָּל אָדָם וְלֹא יִלְמַד מֵרַב כָּלָל, כִּי הֲלֹא כָּבֵר הַזְּהִירָנוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, עֲשֵׂה לָךְ רַב וְיִקְנֶה לָךְ חֵבֵר. וְאָמְרוּ שֶׁכָּל מִי שֶׁאֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ תַּלְמִיד חֲכָם אֶפְלוֹ קָרָא וְשָׁנָה וְכוּ' הֲרִי זֶה עִם הָאֲרָץ. וְכַמָּה וְכַמָּה הַפְּלִיגוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה לִילָךְ וּלְבִקְשׁ רַב וְחֲכָם אֶפְלוֹ בְּמִרְחָקִים וְכָל הַחֻכְמִים שֶׁבְּעוֹלָם כָּלָם קִבְּלוּ מֵרַבִּים שֶׁקִּבְּלוּ מֵרַבִּים עַד רַבֵּי הָרֵאשׁוֹן שֶׁהוּא מִשֵּׁה רַבְּנוֹ עֲלִיוֹ הַשְּׁלוֹם. אַךְ פְּנִינַת הַתְּנָא הוּא אֵיזְהוּ חֲכָם שֶׁכָּבֵר קִבְּלָה הַחֻכְמָה כְּרֵאוֹי מֵרַבּוֹ הָאֲמִתִּי עַד שֶׁרֵאוֹי לְקָרוֹת אוֹתוֹ גַּם-כֵּן בְּשֵׁם חֲכָם הוּא הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם, הֵינּוּ כְּשֶׁקִּבְּלוּ מֵרַבּוֹ בְּחִינַת הַרְמְזִים הַנִּי"ל, כִּי מִי שֶׁקִּבְּלָה חֻכְמַת רַבּוֹ כְּרֵאוֹי עַל-יְדֵי שֶׁהֵבִין הַרְמְזִים שֶׁלוֹ אֵזִי הוּא יָכוֹל לְלַמֵּד מִכָּל אָדָם וּלְהֵבִין מִכָּל רְמִזִּים לְהַתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ וּכְמוֹ שֶׁכָּתֵב אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה (בְּהַתּוֹרָה וַיְהִי מִקֶּץ-זְכוּרֹן סִימָן נד) שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְצַמְצֵם אֶת עֲצָמוֹ מֵאֵין סוּף וְעַד אֵין תְּכֵלִית וּמֵרְמִזׁ לְכָל אֶחָד רְמִזִּים בְּכָל יוֹם לְהַתְקַרֵּב לְעִבּוּדְתוֹ עַל-יְדֵי כָּל מַחְשְׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה וְכוּ'. אֲבָל לְהֵבִין כָּל זֶה צְרִיכִין לְהִיּוֹת בְּקִי מְאֹד בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁקִּבְּלוּ מֵרַבּוֹ עִם הַרְמְזִים שֶׁבָּהֶם. וְאֵז יוֹכֵל לְמַצֵּא דְּבָרֵי תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּכָל הַשִּׁיחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם עַד שֶׁיִּלְמַד וַיְבִין מֵהֶם חֻכְמוֹת וְעֲצוֹת אֲמִתִּיּוֹת לְהַתְקַרֵּב לְעִבּוּדְתוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי בְּכָל הַשִּׁיחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם יֵשׁ בָּהֶם תּוֹרָה נֶעְלָמַת רַק שֶׁצְּרִיכִין לְתַת לֵב לָזֶה וּלְהִיּוֹת בְּקִי הַיֵּטֵב בְּחֻדְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁקִּבְּלוּ מֵרַבּוֹ. וְזֶהוּ שֶׁמְבִיא הַפְּסוּק, מִלְּמַדֵי הַשְּׂפָלָתִי כִּי עֲדוּתֶיךָ שִׁיחָה לִּי. שֶׁבְּכָל הַשִּׁיחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם אֲנִי מוֹצֵא עֲדוּתֶיךָ שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, וְעַל-יְדֵי זֶה, מִכָּל מְלַמְדֵי הַשְּׂפָלָתִי, כִּי בְּנֻדְאֵי זֶה שֶׁמוֹצֵא בְּכָל הַשִּׁיחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם דְּבָרֵי תּוֹרָה הַנֶּעְלָמִים שֶׁם הוּא יָכוֹל לְלַמֵּד מִכָּל אָדָם וּלְהֵבִין וּלְהַשְׁכִּיל מִכָּל דְּבָרֵיהֶם וְשִׁיחוֹתָם רְמִזִּים לְהַתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ. (כְּמוֹ שֶׁשֶׁמַּעֲתִי מִמֶּנּוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, שֶׁמִּי שֶׁבְּקִי הַיֵּטֵב בְּדַבְרֵי תּוֹרָה יָכוֹל לְמַצֵּא בְּכָל הַשִּׁיחוֹת דְּבָרֵי תּוֹרָה וְכוּ'). נִמְצָא, שֶׁהַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם זֶה בְּחִינַת הַחֲכָם שֶׁמְבִין הַרְמְזִים שֶׁל רַבּוֹ שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יָכוֹל לְלַמֵּד מִכָּל אָדָם כְּנִי"ל. וְזֶהוּ שֶׁנִּסְמָךְ לָזֶה, אֵיזְהוּ גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יָצְרוֹ. כִּי עֵקֶר הַגְּבוּרָה וְהַנְּצַחוֹן שֶׁל הַמְּלַחְמָה שֶׁל הָאָדָם הוּא עַל-יְדֵי הַרְמְזִים שֶׁהֵם בְּחִינַת יְדִים בְּבְחִינַת יְדֵי לְקָרֵב וְכוּ' וְכְנִי"ל. וְזֶה שֶׁמְבִיא הַפְּסוּק טוֹב אַרְךָ אַפִּים מִגְּבוּר וְכוּ'. הֵינּוּ שֶׁעֵקֶר הַגְּבוּרָה לְהַתְגַּבֵּר בְּזֶה הָעוֹלָם עַל מַה שֶׁצְּרִיךְ לְהַתְגַּבֵּר הוּא אַרְיֵכַת אַפִּים לְהָאָרֶץ אִפּוֹ עַל כָּל מַה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו כָּל יְמֵי חַיָּיו וְלֹא יִפֹּל מִשׁוּם דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם אֶפְלוֹ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מַה. וּכְמוֹ שֶׁמְבֹאֵר בְּהַתּוֹרָה שֶׁל אַרְיֵכַת אַפִּים (בְּסִימָן קנח) וּבְדַבְרֵינוּ הַרְבֵּה מְזִה. וְכָל זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל

כי אם על-ידי הרמזים הנ"ל שעל-ידי זה יכול ללמוד מכל אדם ולהיות חכם באמת עד שיבין איך להציל את עצמו ולהשאיר על עמדו שזה עקר החכמה
כידוע:

אות נו

וזה שנסמך לזה, איזהו עשיר השמח בחלקו. כי כבר מבאר בהתורה הנ"ל שעל-ידי הדעת הנ"ל שהוא בחינת כלליות בן ותלמיד שהוא בחינת כבישת היצר, כי מאירין בהם הדעת לגרש הרוח שטות שמהם כל החטאים רחמנא לצלן וכו', על-ידי זה זוכין לקבל הפרנסה והעשירות מים החכמה מהידיים שהם הרמזים שיש שם שהם בחינת הארת הרצון כנ"ל וזהו שנסמך לשתי בבות הנ"ל, איזהו חכם, איזהו גבור וכו', איזהו עשיר. כי משם כל העשירות והפרנסה כנ"ל. ועקר הפרנסה והעשירות נמשך משם מים החכמה שהוא הדעת הנ"ל, על-ידי בטחון כמו שמבאר שם על פסוק, כלם אליך ישברון וכו'. שעל-ידי זה מקבלין הפרנסה והעשירות שמאיר שם הארת הרצון בחינת ומשביע לכל חי רצון. ואזי הפרנסה נשחקת ונחלקת לכל אחד כראוי לו כמו שמבאר שם על פסוק לוינתו זה יצרת לשחק בו וכו', עין שם היטב. וזהו בחינת איזהו עשיר השמח בחלקו, כי עקר העשירות האמתיות הוא כשזוכה לקבל העשירות בקדשה מבחינת ים החכמה הנ"ל. מהידיים שיש שם שאז מקבל הארת [הרצון] ואז הוא בודאי שמח בחלקו שזהו בחינת רצון הנ"ל, בחינת ומשביע לכל חי רצון. שמרצה ברצון בכל מה שהי' יתברך משפיע לו מאחר שפך הוא רצונו יתברך. וזהו שנאמר, יגיע כפיך כי תאכל וכו'. יגיע כפיך דיקא, דהינו שמקבל האכילה והפרנסה מהכפיים והידיים שבים החכמה על-ידי הבטחון שנושא עיניו לשמים. ושוחח אליו יתברך כפיו בבחינת פרשתי ידי אליך וכו' בחינת שטחתי אליך כפי. ואז בודאי אשריך וטוב לך-אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעולם הבא. כי עקר שעשוע עולם הבא הוא בחינת הארת הרצון המפלג הנ"ל שהוא בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל שהוא בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו' כמו שמבאר שם. ומאחר שזוכה גם בזה העולם להארת הרצון כנ"ל. בודאי אשרי לו גם בעולם הזה כי מאיר עליו הרצון שהוא מעין עולם הבא, ועל-כן בודאי אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, כי אז יזכה להארת הרצון בתכלית השלמות שהוא רב טוב הצפון מאחר שגם בזה העולם המשיך על עצמו הארת הרצון שהוא בחינת השמח בחלקו וכנ"ל:

אות נח

וְזֶהוּ, אֵיזָהוּ מְכַבֵּד הַמְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת. שְׁנֵאמַר, כִּי מְכַבְּדֵי אֶכְבֵּד וּבְזֵי יִקְלוּ. וְהוּא אֵינוֹ מוּבָן לְכַאוֹרָה אִיךָ מוּכָח מְזֵה הַפְּסוּק שֶׁהַמְכַבֵּד הוּא הַמְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת. הֲלֹא זֶה הַפְּסוּק כִּי מְכַבְּדֵי וְכוּ'. מְדַבֵּר רַק מְכַבֹּד ה' יִתְבַּרְךָ? אֵךְ עַל-פִּי כָּל הַנִּי"ל מוּבָן וּמְבֹאֵר הֵיטֵב. וּבְמֵאֵי דְפִתּוּחַ הַתֵּנָא מְסִיִּם. כִּי הַתְּחִיל אֵיזָהוּ חֲכָם וְכוּ'. שֶׁהוּא הַחֲכָמָה וְהַדְּעָת הַנִּי"ל לְהַפְּיֹר אֶת ה' יִתְבַּרְךָ שֶׁזֶה עֵקֶר הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, אֵל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֻמְתּוֹ וְכוּ', כִּי אִם בְּזֹאת וְכוּ'. הַשֶּׁכֶל וְיָדַע אֶתִּי. וְעֵקֶר הַחֲכָמָה וְהַדְּעָת הַזֶּה הוּא לִידַע וּלְהֶאֱמִין כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְה' יִתְבַּרְךָ בּוֹחֵר בְּעֲבוֹדַת הַתְּחִתּוֹנִים שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁהֵם דְּרֵי מִטָּה וּבְהֵם עֵקֶר הַתְּגַלּוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרְךָ וְכוּ"ל. וְעַל-כֵּן בְּנֻדָּאֵי צְרִיכִין לְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת כִּי בְּזֶה מְכַבֵּד אֶת ה' יִתְבַּרְךָ, כִּי צְרִיךְ לְהֶאֱמִין שֶׁבְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מְלַבֵּשׁ כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי מְכַבֵּד אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֶפְלוֹ הִגְרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים כָּל זְמַן שֶׁהוּא בְּכָלל הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה ה' יִתְבַּרְךָ מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ כְּבוֹד וְהַתְּפָאֵרוֹת פְּרֻטִי, כִּי עַל יִשְׂרָאֵל גְּאֻנְתּוֹ וְכְבוֹדוֹ וְגִדְלוֹ כִּידוּעַ. וְעַל-כֵּן בְּנֻדָּאֵי צְרִיךְ לְכַבֵּד אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְעֵקֶר הַכְּבוֹד הוּא לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד מֵהַתְּכַלִּית לְהַכְנִיֵס בּוֹ יִרְאַת שָׁמַיִם וְכוּן לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ בְּבַחֲיִנַת וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַלּוּמִד מְכַבֵּד אֶתֶּם שֶׁהַתְּחִיל בְּזֶה, כִּי זֶה עֵקֶר הַכְּבוֹד בְּבַחֲיִנַת אֵין כְּבוֹד אֶלָּא תּוֹרָה. וְכִמוֹ שֶׁהַזְּהִיר אֲדוֹנֵינוּ מוֹרְנוֹ וּרְבֵנוּ זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה בְּתוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁכָּל אֶתֶּם צְרִיךְ לְעַסֵּק בְּזֶה לְהַכְנִיֵס הַדְּעָת בְּחֻבְרֵיו וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר שָׁם. וְזֶה עֵקֶר כְּבוֹד ה' יִתְבַּרְךָ כְּנִי"ל וְעַל-כֵּן הֵבִיא הַפְּסוּק כִּי מְכַבְּדֵי אֶכְבֵּד וְכוּ'. כִּי זֶה עֵקֶר כְּבוֹד ה' יִתְבַּרְךָ כְּנִי"ל:

אות נט

כִּי הַמְּקַרָּא הַזֶּה כִּי מְכַבְּדֵי אֶכְבֵּד וְכוּ'. נֶאֱמַר עַל בְּנֵי עָלִי עַל שֶׁבְּזֵי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהַקְּרָבָנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּפִרְשָׁה (שְׁמוּאֵל א קפ"ט ב) וְהֵם עָשׂוּ הַהֶפֶךְ מִמָּה שֶׁהָיָה רְאוּי לָהֶם לַעֲשׂוֹת, כִּי הֵם הָיוּ כְּהַנִּים וְעֵקֶר קְדֻשַׁת הַכְּהֵן הוּא בְּחִינַת כְּלָיוֹת בֵּן וְתַלְמִיד כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, כִּי הַכְּהַנִּים מְקַרְיָבִים כָּל הַקְּרָבָנוֹת שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר כְּלָיוֹת וְהַתְּקַשְׁרוֹת שֶׁל דְּרֵי מַעְלָה עִם דְּרֵי מִטָּה וְכוּ' כְּנִי"ל וְהֵם פָּגְמוּ בְּזֶה מְאֹד כִּי בְּזֵי אֶת יִשְׂרָאֵל וְהַקְּרָבָנוֹת וְאָמְרוּ וְאִם לֹא לְקַחְתִּי בְּחֻזְקָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הוֹכִיחֵם שָׁם הַנְּבִיא וְאָמַר לָהֶם, הַנְּגִלָה נְגִלְתִּי לְבֵית אָבִיךָ בְּמִצְרַיִם שֶׁהוּא אַהֲרֹן

הכהן הראשון, כפי שפרש רש"י שם, הינו שהוכיחם מדוע אינם הולכים
בדרך אביהם אהרן הכהן הראשון שממנו כל קדשת הכהנה, כי אהרן
הכהן הראשון שממנו כל קדשת הכהנה, כי אהרן הכהן עסק בתקון
המשכת הדעת הנ"ל לישראל בתכלית השלמות, כי היה אוהב שלום וכו',
כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה, הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום
ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבו לתורה. כי המשכת הדעת הנ"ל
לגלות כי מלא כל הארץ כבודו שעל-ידי זה נקשרין ונכללין העולמות זה
בחינת שלום פני"ל, כי הכל תלוי בשלום, כי על-ידי שעושין שלום בין איש
לאשתו ובין אדם לחברו, על-ידי זה נולדו ונתרבו בנים ותלמידים, כמו
שמבאר במקום אחר שעל-ידי השלום שבין אדם לחברו יכול כל אחד
לדבר עם חברו ביראת שמים ולקרבו לה' יתברך וכו' (כמו שמבאר
בהתורה רציצא בסימן כז). וזה היה עבודת אהרן שהיה אוהב שלום
ורודף שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחברו. אוהב את הבריות ומקרבו
לתורה, כי על-ידי השלום עקר ההתקרבות לתורה וכנ"ל. ועל-ידי זה
דיקא זכה לקדשת הכהנה לדורות, כי זה עקר קדשת הכהן להאיר בבנים
ותלמידים ולכלל ולקשר כל העולמות על-ידי זה שזהו בחינת עבודת
התקרבות וכנ"ל. ועל-כן הוכיח את בני עלי על זה שאינם הולכים בדרך
אהרן הכהן אביהם. ועל-כן סיים, כי מכבדי אכבד ובזי יקלו. כי זה עקר
כבודו כשהולכים בדרך של אהרן הכהן לאהב שלום וכו'. ולאהב את
הבריות ולקרבו לתורה שעל-ידי זה מגליו כי מלא כל הארץ כבודו פני"ל.
ועל-כן זכה אהרן באמת לכבוד גדול זה שהוא קדשת הכהנה בחינת כי
מכבדי אכבד ובזי יקלו שהם המבזים את בני אדם ומוצאים חסרונות
בכל אדם. וכשרואים את אחד שרוצה להתקרב לה' יתברך מבקשים
ומחפשים למצא בו מומין וחסרונות ומבזין אותו והרי הם כאלו מבזין,
כביכול, את ה' יתברך שכל כבודו על-ידי מעשה התחתונים. והעקר על-
ידי התקרבות הרחוקים מאד לה' יתברך כמו שנתבאר כמה פעמים
בדברינו. ועל-כן נאמר עליהם ובזי יקלו, אבל המכבד את הבריות ומקיים
אל תהי בז לכל אדם וחותר ומשתדל לדבר עם כל אחד מהתכלית
להכניסו אל הקדשה שזה עקר הכבוד, בודאי הוא מכבד את ה' יתברך
ועליו נאמר, כי מכבדי אכבד. נמצא, שהתנא כלל כאן כל תקוני המשכת
הדעת הקדושה הנ"ל. שהוא איזהו חכם וכו' שהוא מי שזכה לדעת הנ"ל
פני"ל. שעל-ידי זה הוא מתגבר על הרוח שטות וכו'. שזהו בחינת איזהו
גבור הכובש את יצרו וכו'. ועל-ידי זה נמשך הפרנסה והעשירות מים
החכמה וכו'. שזהו בחינת איזהו עשיר וכו'. וכל זה הוא לגלות כבוד ה'
יתברך בכל העולם ובכל בני אדם שבעולם לקרב כל הרחוקים שבעולם
על-ידי שמגליו להם כי מלא כל הארץ כבודו שזהו בחינת איזהו מכבד
וכו'.

וְזֶה, מָה אֶהְבֵּתִי תּוֹרַתְךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחָתִי. 'מָה אֶהְבֵּתִי תּוֹרַתְךָ' בְּחִינַת אֶהְבָּה וְרָצוֹן הַמִּפְלֶג כַּנִּי"ל, עַל-יַדֵּי זֶה 'כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחָתִי', כִּי עַל-יַדֵּי הָאֶרֶץ הָרָצוֹן הַנִּי"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת רְמִזִּים הַנִּי"ל, עַל-יַדֵּי זֶה מוֹצֵאִין בְּכָל הַשִּׁיחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם רְמִזִּים לְהִתְקַרֵּב לָהּ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר לְעִיל עַל פְּסוּק, מֵאִיבֵי תַחֲכַמְנִי מִצּוֹתְךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי. וְכַנִּי"ל. וְזֶה שֶׁנִּסְמָךְ לָזֶה, מִכָּל מְלַמְדֵי הַשִּׁפְלָתִי כִּי עֲדוֹתֶיךָ שִׁיחָה לִי. כִּי עַל-יַדֵּי זֶה עֶקֶר הַהִתְגַּבְּרוֹת עַל הָאוֹיְבִים שֶׁהֵם הַיֵּצֵר הָרָע וְחִילוֹתָיו וְכַנִּי"ל. וְזֶהוּ 'כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי, הֵינּוּ שֶׁכָּבֵר קִבְּלָתִי מֵרַבּוֹתֵי שֶׁהִתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עוֹמֶדֶת לְעוֹלָם וָעֶד. בְּחִינַת לְעוֹלָם ה' דְּבָרְךָ נֶצֶב בְּשָׁמַיִם לְדוֹר וָדוֹר אִמּוֹנְתְךָ כּוֹנֵנֶת אֶרֶץ וְתַעֲמֹד, הֵינּוּ שְׂאִיף שֶׁהוּא אַחֵר כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, 'אַתָּה מְרוֹם לְעוֹלָם ה'', כִּי דְבָרָיו חַיִּים וְקִיָּמִים וְכוּ', לְעַד לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים וְכוּ'. וְעַל-יַדֵּי זֶה תַחֲכַמְנִי מִצּוֹתֶיךָ מֵאִיבֵי לְהִתְחַזֵּק לְבָלִי לִפְלֵ מִשּׁוּם דְּבָר רַק לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת מִחֲדָשׁ לַחֲטוֹף תּוֹרָה וּמִצּוֹת כָּל מָה שִׁיּוּכָל. כִּי אִיף שֶׁהוּא זֶה יִשְׁאָר לוֹ קִיָּם לְעוֹלָם בְּחִינַת 'כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ לָזֶה מִכָּל מְלַמְדֵי הַשִּׁפְלָתִי כִּי עֲדוֹתֶיךָ שִׁיחָה לִי כִּי הֵם בְּחִינָה אַחַת כַּנִּי"ל כִּי כָּל זֶה קִבְּלָתִי מֵרַבּוֹתֵי הָאֲמֵתִיִּים שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה אֲנִי יָכוֹל לְלַמֵּד מִכָּל אָדָם וּלְקַבֵּל מֵהֵם רְמִזִּים מִכָּל הַשִּׁיחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. בְּחִינַת כִּי עֲדוֹתֶיךָ שִׁיחָה לִי וְכַנִּי"ל. וְזֶה שֶׁאָמַר קִדָּם לָזֶה סְמוּךְ לַפְּסוּק מָה אֶהְבֵּתִי הַנִּי"ל. לִי קוּי רְשָׁעִים לְאַבְדָּנִי עֲדַתֶיךָ אֲתַבּוֹנֵן לְכָל תַּכְלָה רְאִיתִי קֶץ רַחֲבָה מִצּוֹתֶיךָ מְאֹד. וְנִסְמָךְ לָזֶה מִיָּד מָה אֶהְבֵּתִי תּוֹרַתְךָ וְכוּ'. הֵינּוּ שֶׁאָמַר שֶׁכַּנְגֵּד הַרְשָׁעִים וְהַסְטֵרָא אֲחֵרָא שְׁקוּי לְאַבְדָּנִי. הַתְּגַבְּרָתִי עַל-יַדֵּי עֲדַתֶיךָ אֲתַבּוֹנֵן שֶׁהִתְבּוֹנַנְתִּי בְּתוֹרַתְךָ וְרִאִיתִי כִּי לְכָל תַּכְלָה לְכָל תַּכְלִית דְּבָר יֵשׁ קֶץ כְּפִי שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁי"י שֵׁם, אֲבָל רַחֲבָה מִצּוֹתֶיךָ מְאֹד. כִּי הִתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת רַחֲבִים מְאֹד בְּלִי קֶץ וְתַכְלִית וְאִי אֶפְשֵׁר לְהַשִּׁיגֵם וְעַל-יַדֵּי זֶה עֶקֶר הַהִתְגַּבְּרוּת וְהַהִתְחַזְּקוֹת עַל-יַדֵּי שִׁיּוֹדְעִים שְׂאִין יוֹדְעִים כָּלֵל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת סִיג לְחַכְמָה שְׁתִּיקָה הַנִּי"ל. בְּחִינַת רָצוֹן הַנִּי"ל שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יַדֵּי הַרְמִזִּים כַּנִּי"ל, כִּי עֶקֶר הַהִתְחַזְּקוֹת עַל-יַדֵּי שֶׁמֵּאֲמִינִים בְּהַדְּעַת הַקְּדוּשָׁה הַנִּי"ל שֶׁמִּלֵּא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכוּ'. אֲבָל תַּכְּף כְּשֶׁבָּאִין עֲלָיו קִשְׁיוֹת וְאֶפְלוּ כְּשֶׁקֶשָׁה לוֹ עַל עֲצָמוֹ עַל שֶׁאֵף-עַל-פִּי-כֵן הוּא פְּגוּם כָּל כָּךְ וְרַחוּק כָּל כָּךְ מִקְּדוּשַׁת הַתּוֹרָה אֲזִי תַכְּף צָרִיף לְבָרַח מִכָּל אֱלוֹ הַקִּשְׁיוֹת וְלִשְׁתַּק בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ וּלְקַיֵּם סִיג לְחַכְמָה שְׁתִּיקָה. רַק לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל פְּעַם לַחֲטוֹף אֵיזָה נִקְדוּת טוֹבוֹת כָּל מָה שִׁיּוּכָל תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּבִפְרֹט תַּפְּלָה וְתַחֲנוּגִים וְשִׁיחָה לִפְנֵי קוּנוֹ וְלְבָלִי לְהַסְתַּפֵּל עַל כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עֲלָיו, כִּי צָרִיכִין לְהִיּוֹת עֶקְשׁוֹן גָּדוֹל בְּעַבּוּדַת ה' כִּי אֵין יוֹדְעִין כָּלֵל, רַק לְקַיֵּם כְּמוֹ שֶׁצּוֹנֵנוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבַרְכָּה שְׂאִין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל כִּי לְגַדְּלָתוֹ אֵין חֶקֶר וְכוּ'. וְכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר מִזֶּה כְּבָר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. הַפָּךְ בְּהֵם וְהַפָּךְ בְּהֵם וְכוּ',

וְכוּ', כִּי הֵם חִיִּיף לְנַצַּח:

בציעת הפת ודברים הנוהגים בסעדה:

אות סא

וְזֶה שֶׁהִזְהִירוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה לְהֵבִיא מֶלַח עַל הַשְּׁלֶחַן וְלִטְבֵּל פְּרוֹסֵת הַמוֹצֵיא בְּמֶלַח. כִּי כָּבֵד מְבֹאֵר שֶׁהָאֲכִילָה בְּקִדְשָׁהּ הִיא בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת וְכִלְלֵיּוֹת הָעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. שֶׁהֵם בְּחִינַת גּוּף וְנַפֶּשׁ וְכוּ' כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְזַהֵר לְהֵבִיא מֶלַח אֶל הַסְּעֵדָה, כִּי עֶקֶר הַהִתְקַשְׁרוֹת וְהַכְּלָלִיּוֹת הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת מֶלַח, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרִית מֶלַח, בְּחִינַת קִדְשַׁת הַבְּרִית, (כְּמוֹבֵן בְּהַתּוֹרָה צִוִּיתָ צֶדֶק בְּסִימָן כַּג עַל מֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה מֶלַח מִמּוֹן חֶסֶד, עֵין שָׁם). שֶׁזֶה עֶקֶר קִדְשַׁת הַצִּדִּיק שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְקַשֵּׁר כָּל הָעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים יַחַד. בְּבְחִינַת כִּי כָּל בְּשָׂמִים וּבְאַרְצֵי, 'כִּי כָּל דָּא צִדִּיק כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהֵבִיא מֶלַח עַל כָּל הַקְּרִבָּנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְלֹא תִשָּׁבֵית מֶלַח בְּרִית אֶלְקִידָה וְכוּ' עַל כָּל קְרִבְנֵי תַקְרִיב מֶלַח. כִּי כָּבֵד מְבֹאֵר שֶׁעַל-יְדֵי הַקְּרִבָּנוֹת נִכְלָלוּ וְנִקְשְׁרוּ הָעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים לְמַטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן מְקַרְחִין לְהַקְרִיב מֶלַח עַל כָּל הַקְּרִבָּנוֹת. כִּי עֶקֶר הַכְּלָלִיּוֹת עַל-יְדֵי בְּרִית מֶלַח עוֹלָם כְּנ"ל:

אות סב

וְעַל-כֵּן עֶקֶר הָאֲכִילָה הִיא פֶת בְּמֶלַח. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, כִּדּוּם הִיא דְרָכָה שֶׁל תּוֹרָה פֶת בְּמֶלַח תֹּאכַל וְכוּ'. כִּי לֶחֶם וּמֶלַח הֵם בְּחִינַת אַחַת. כִּי אוֹתִיוֹת לִיחִים וּמִ'לִיח שׁוֹיֵן כְּמוֹבֵא, כִּי בִלְחָם נֶעְלָמִין כָּל הַטְּעָמִים שֶׁבְּעוֹלָם כְּנ"ל. וּמוֹבֵא בְּסִפְרִים בְּשֵׁם הַמְּחַקְרִים שֶׁכָּל הַטְּעָמִים שֶׁבְּכָל הַמְּאֻכָּלִים שֶׁבְּעוֹלָם הֵם עַל-יְדֵי הַמֶּלַח שֶׁמְעַרְב בְּהַרְכָּבָתָם שֶׁהוּא יְסוּד הַרְגֵשׁ טְעָמִים וְכִפִּי שְׁנוּי צִיּוּרֵי חִלְקֵי הַמֶּלַח שֶׁבָּהֶם כֵּן הוּא שְׁנוּי טְעָמִים. וְכָל זֶה מְחַמֵּת שֶׁהַמֶּלַח בְּשֶׁרְשׁוֹ

גבה מאד, כי ברית כרותה למלח וכו'. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק, יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, שהיו המים תחתונים בוכין אנו בעינינו למהוי קדם מלפא. עד שפרת להם ברית שיהיו עולים לקרבן בנסוד המים בחג. ובמלח שמקריבין על כל הקרבנות, כי הרקיע המבדיל בין מין עלאין, למין תתאין זה בחינת הצדיק הנ"ל כמובא שמקיים עליונים ותחתונים. כל אחד בבחינתו בבחינת אי"ה ומלא כנ"ל. ובתחלה היו המים התחתונים בוכין. כי לא ידעו שיכולין לגלות בהם התגלות אלקותו ומלכותו יתברך. ועל-כן בכו ואמרו, אנו בעינינו להוי קדם מלפא. עד שפיסם ה' יתברך. וכרת להם ברית מלח עולם. שעל-ידי בחינת מלח בחינת קדשת הצדיק יזכו להתקרב על גבי המזבח ולעלות לקרבן לעלא ולעלא, כי אדרבא, עקר התגלות כבוד מלכותו הוא דיקא על-ידי התחתונים, כי דיקא הארץ מלא כבודו וכנ"ל. ועל ידם עקר ההתקשרות והכלליות וכנ"ל. ועל-כן כל המאכלים המחייבין את האדם לקשר הנפש עם הגוף. שהוא בחינת כלליות העולמות כנ"ל. כל הרגשות טעמים הוא על-ידי חלקי המלח שבהם, כי עקר החיות המקשר הנפש עם הגוף שהוא כלליות הנ"ל הוא על-ידי בחינת ברית מלח כנ"ל. וזהו בחינת לחם, כי בהלחם נעלמים כל הטעמים שבעולם. שהם בחינת חלקי המלח כנ"ל. ועל-כן לחם ומלח שייכים ומקשרין זה בזה מאד. ועל-כן הזכירו רבותינו זכרונם לברכה מאד לטבל פרוסת הבציעה במלח וכנ"ל:

אות סג

ועל-כן על פגם הברית נאמר, היאכל תפל מבלי מלח, כמובן בהפסוקים שרשמתי מפיו הקדוש על סימני היו"ד קפיטל תהלים. לומר בשביל תקוון המקרה רחמנא לצלן, שהם כנגד היו"ד מיני נגינה, עין שם. וזהו היאכל תפל מבלי מלח אם יש טעם בריר חלמות. כי בלי מלח אין שום טעם, כי כל הטעמים נמשכין ממלח. שהוא בחינת ברית מלח עולם, בחינת קדשת הצדיק דנטיר ברית שעל-ידי זה כל ההתקשרות עליונים ותחתונים. שזה עקר תקוון האכילה דקדשה שהיא במקום הקרבנות שהם כוללין ומקשרין העולמות כנ"ל וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק זה השלחו אשר לפני ה' שהאכילה במקום קרבן. ועל-כן שלחו מכפר כמזבח, הינו

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, כִּדּוּם הִיא דְרָכָה שֶׁל תּוֹרָה. פֶּת בְּמַלְחָה תֹאכַל וּמִים בְּמִשׁוּרָה תִשְׁתֶּה וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן וְחַיֵּי צֶעַר תִּחְיֶה וּבִתּוֹרָה אֶתְּה עֹמֵל, אִם אֶתְּה עוֹשֶׂה כֵן אֲשֶׁרִיד וְטוֹב לָךְ. אֲשֶׁרִיד-בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָךְ-לְעוֹלָם הַבָּא. כִּי עֵקֶר הַטּוֹב וְהַעֲנֵג בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא הוּא רַק הָרָצוֹן, דְּהֵינּוּ כְּשֶׁהַכֹּל הוּא כְּרָצוֹנוֹ וְזֶה רּוֹאֵן בְּחוּשׁ, וּמוֹבֵן לְכֹל מִשְׁכִּיל כִּי בְּיָדָי אֶפְלוּ אִם יִצְבֵּר כְּעֶפֶר כֶּסֶף וְזָהָב וְאַבְנֵים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת. אִם אֵין רָצוֹנוֹ שְׂבַע מְזָה וְחֶפֶץ וְדוֹאֵג שְׂיִהְיֶה לוֹ יוֹתֵר, וְגַם דּוֹאֵג אוֹלֵי יֶאֱבֹד גַּם זֶה שֵׁישׁ לוֹ, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁאֵין לוֹ קוֹרֵת רוּחַ מֵאֲשֶׁתּוֹ וּבְנֵיו וּשְׂכָנָיו וְכִיּוֹצֵא וַיֵּשׁ קִטְטוֹת וְסִכְסוּכִים בִּינֵיהֶם, אֲזִי בְּיָדָי כָּל עֲשִׂירוֹתוֹ אֵינוֹ נֶחֱשֵׁב לְכֹלָם. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, מְרַבֵּה נִכְסִים מְרַבֵּה דְאָגָה. שֶׁהוּא מַחְמַת כָּל הַנִּי"ל. וְיוֹתֵר מְזָה דְאָגוֹת מְדַאָּגוֹת שׁוֹנוֹת. וְעַל-כֵּן בְּאֶמֶת אָמַר קַהֲלַת הַחֲכָם מִכָּל הָאָדָם. גַּם כָּל יָמָיו כְּעַס וּמְכַאֲבוֹת וְכוּ'. וְזֶה יְדוּעַ וּמוֹבֵן לְכֹל שֶׁאֵי אֶפְשָׁר שְׂיִמְלֵא הָאָדָם רָצוֹנוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם. עַל-כֵּן בְּאֶמֶת אֵין שׁוּם טוֹב בְּעוֹלָם כִּי אִם כְּשִׂיזְכָּה לְהֵאָרֵת הָרָצוֹן הַנִּי"ל. שְׂיִהְיֶה כָּל מַגְמַתּוֹ וְכָל חֶפְצוֹ וּרְצוֹנוֹ וְתִשׁוּקָתּוֹ וְכִסּוּפֵיו רַק לְהֵי יִתְבָּרַךְ לְהַכִּיל בְּרָצוֹן שְׂבַרְצוֹנוֹת. שְׂזֶה הָרָצוֹן נִשְׁאָר קַיָּם לְעוֹלָם וָעֶד. וְכָל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שְׂיִזְכָּה עַל-יָדֵי זֶה הָרָצוֹן. וְאַפְלוּ אִם לֹא יִזְכָּה כְּלוּם חֵס וְשָׁלוֹם, רַק זֶה הָרָצוֹן בְּעֶצְמוֹ הוּא יָקָר וְעוֹלָה עַל כָּל מַחְמַדֵי תֵבֵל. וְהַכֹּל אֵין וְאַפְסֵי גְמוּר. נֶגֶד נִקְדָּה אַחַת מְרָצוֹן הַטּוֹב הַזֶּה. וְזֶה אֵי אֶפְשָׁר לְבַאֵר בְּפֶה וּבִכְתָב. כִּי אִם לְכֹל חֵד כְּפּוּם מֵה דְמִשְׁעַר בְּלִבָּה. וְזֶה כִּדּוּם הִיא דְרָכָה שֶׁל תּוֹרָה פֶּת בְּמַלְחָה תֹאכַל. כִּי עֵקֶר הָאֲכִילָה הוּא בְּשִׁבִיל הָאָרֶת הָרָצוֹן הַנִּי"ל. שְׂנִמְשָׁד עַל-יָדֵי כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת. שֶׁהֵם בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת הַנֶּפֶשׁ עִם הַגּוּף, שְׂזֶהוּ בְּחִינַת פֶּת בְּמַלְחָ כְּנִי"ל. וְזֶהוּ, וּמִים בְּמִשׁוּרָה תִשְׁתֶּה. כִּי הַמִּים הֵם בְּחִינַת מִימֵי הַדַּעַת הַנִּי"ל. הַנִּמְשָׁכִין מְזָה הֵיךְ גְּדוֹל וְרַחֵב יָדִים. וְאַף-עַל-פִּי שֶׁהַדַּעַת יָקָר מְאֹד אֲבָל צְרִיכִין לְקַבְּלוֹ בְּמִשׁוּרָה וּבְמִדָּה שֶׁלֹּא יִצָּא חוּץ לְגַבּוּל, שֶׁלֹּא יִכְנַס לְקַשְׁיוֹת וְתִרְוָצִים שֶׁאֵין הַזְּמַן מְסַפִּיק לְבַאֲרָם. שְׂזֶהוּ בְּחִינַת סִיג לְחֻכְמָה שְׂתִיקָה. וְזֶה בְּחִינַת וּמִים בְּמִשׁוּרָה תִשְׁתֶּה שְׂצְרִיכִין לְשִׁתּוֹת מִימֵי הַדַּעַת בְּמִשׁוּרָה וּבְמִדָּה. שֶׁלֹּא לְהִתְחַכֵּם יוֹתֵר. בְּבְחִינַת אֵל תִּתְחַכֵּם הַרְבֵּה וּכְתִיב, וְאַל תִּתְחַכֵּם יוֹתֵר וְכוּ'. שְׂזֶהוּ בְּחִינַת אֵין מְשִׁיחִין בְּסַעֲדָה, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם. וְזֶהוּ, וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן. כִּי מְבַאֵר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל עַל מֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, וְהֵיךְ רַבִּי אֶלְיָעָזָר יֵשׁן וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נֶעוּר, שְׂשִׁנָּה הִיא בְּחִינַת מִי"ה, בְּחִינַת עֵין לֹא רָאָתָה וְכוּ'. וְצְרִיכִין לְכֹל הָעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹן בְּתַחְתּוֹן וְכוּ'. וְעֵקֶר הַתְּגַלּוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא בְּאָרֶץ הַגִּשְׁמִי הַזֶּה דִּיקָא. וְעַל-כֵּן כְּשִׁישָׁן עַל הָאָרֶץ בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה הוּא כּוֹלֵל וּמְקַשֵּׁר הָעוֹלָמוֹת יַחַד, כִּי עוֹלָה וְנִכְלָל בְּבְחִינַת 'מֵה' בְּשַׁעַת שְׁנִתּוֹ מִתּוֹד גִּשְׁמִיּוֹת הָאָרֶץ הַגִּשְׁמִי שִׁישָׁן עֲלֶיהָ, כִּי יוֹדַע וּמֵאֲמִין שֶׁמֵּלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וּמִשָּׁם הוּא נִכְלָל גַּם בְּבְחִינַת מִי"ה שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁנֵה כְּנִי"ל. 'וְחַיֵּי צֶעַר תִּחְיֶה', שְׂחִיּוֹתוֹ וְשִׁמְחָתּוֹ יְהִיָּה חַיֵּי צֶעַר, כִּי יָבִין שְׂבִזָּה הָעוֹלָם אֵין שׁוּם תַּעֲנוּג שְׁלֵם כָּלֵל, כִּי כָּל תַּעֲנוּגֵי זֶה הָעוֹלָם הֵם בְּבְחִינַת וְאַחֲרִית שְׂמִחָה תּוֹגָה גַּם בְּזֶה הָעוֹלָם. מִכָּל שֶׁכֵּן מֵה שְׂעַתִּיד לְתוֹן דִּין וְחֶשְׁבוֹן עֲלֵיהֶם בְּעוֹלָם הַבָּא. כִּי אֵי אֶפְשָׁר שְׂיִתְנַהֵג הַכֹּל כְּרָצוֹנוֹ

כַּנִּי"ל. על-כֵּן אֵי אֶפְשֶׁר לְחַיּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁיִּהְיוּ נִקְרָאִים חַיִּים כִּי אִם כְּשֶׁמִּסְתַּפֵּק בְּמָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ וְשִׁמַּח בְּחֻלְקוֹ אֶפְלוּ-אִם אֵין לוֹ רַק לֶחֶם וּמַיִם בְּדַחֵק, כִּי אֵין שׁוֹם צֶעַר וְיִסּוּרִים בְּעוֹלָם כִּי אִם עוֹנוֹת, שֶׁהֵם עֶקֶר הַמִּשְׁאוּי כְּבִיד מִכָּל הַמִּשְׁאוּת שֶׁל כָּל מֵינֵי יִסּוּרִין שֶׁבְּעוֹלָם. כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּתַחֲלַת הַתּוֹרָה הַנִּי"ל, על-כֵּן דִּיקָא זֶה שֶׁמֶרְצָה בְּחַיֵּי צֶעַר יֵשׁ לוֹ חַיִּים אֲמַתִּיִּים על-יְדֵי וּבִתּוֹרָה אֲתָה עֹמֵל שֶׁהוּא עֶקֶר הַחַיּוֹת וְהַטּוֹב, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב כִּי הוּא חַיִּיד וְכוּ'. וְזֶהוּ, אִם אֲתָה עוֹשֶׂה כֵּן אֲשֶׁרִיד-בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְטוֹב לָךְ-לְעוֹלָם הַבָּא. כִּי עֶקֶר שֶׁעֲשׂוּיַע עוֹלָם הַבָּא הוּא הַרְצוֹן הַנִּי"ל. שֶׁהוּא בְּחִינַת מָה רַב טוֹבִיד וְכוּ' כַּנִּי"ל. וּמֵי שֶׁמִּמְשִׁיד עֲצֻמוֹ לְרְצוֹן זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה. רַק הוּא זוֹכֵה לְחַיִּים וְאֲשֶׁרִי לוֹ גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי אֵין שׁוֹם חַיִּים וְטוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם. כִּי אִם תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְהַעֲקֵר הוּא הַרְצוֹן וְכַנִּי"ל. וְעַיִן בְּהַשְׁיָחוֹת מָה שֶׁבְּאֵרְנוּ בְּזֶה יוֹתֵר קֶצֶת. וְהַבְּאֵתִי שֶׁם מָה שֶׁקֶצֶת הָעוֹלָם מִקְשִׁין עַל זֶה עַל מָה שֶׁאֲמַר הַתַּנָּא עַל פֶּת בְּמַלְח וְכוּ' אֲשֶׁרִיד בְּעוֹלָם הַזֶּה. שֶׁבְּאֵמַת מֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יָב אֲמַתִּי לְהַבִּין אֶת כָּל הַמַּעֲשֶׂה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. יְבִין וְיִשְׁכִּיל וְיִרְאֶה שֶׁאֵין שׁוֹם טוֹב וְחַיּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם. כִּי אִם כְּשֶׁמֶרְצִים לִילֵד בְּדֶרֶךְ הַתַּנָּא הַנִּי"ל. וְאִז דִּיקָא אֲשֶׁרִי לוֹ גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי בְּלֹא זֶה כָּל מֵי שֶׁחָפֵץ יוֹתֵר חֲפָצֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִחֲמַדִּיו חַיִּיו מָרִים וּמְרוֹרִים בְּיוֹתֵר אֶפְלוּ מֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשִׂירוֹת הַרְבֵּה כִּיִּדוּעַ לְבִקִּיאִים בְּהֵם, עֲצֵם רַבּוּי הַמְרִירוֹת מֵר מִמּוֹת וְרַבּוּי הַדְּאָגוֹת שֶׁסוֹבְלִים גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה. מִכָּל שֶׁכֵּן מָה שֶׁיִּצְטָרְכוּ לַתּוֹן דִּין וְחֻשְׁבוֹן לְעוֹלָם הַבָּא. עַל שֶׁלֹּא הַתַּנְהָגוּ בְּמִמוֹנָם וְעֲשִׂירוֹתָם כְּרֹאוּי שֶׁעֲלִיהֶם נֶאֱמַר, עֲשֶׂר שְׁמוֹר לְבַעֲלֵיו לְרַעְתּוֹ. וְעַיִן מָה שֶׁכְּתוּב הַשִּׁיחָה הַנִּפְלְאָה שֶׁהָעוֹלָם אוֹמְרִים שֶׁיֵּשׁ עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא וְכוּ'. שֶׁכִּפִּי הַנִּרְאָה בְּכֹאן הוּא הַגִּיהֶנֶם וְכוּ' וּמֵי שֶׁיֵּשִׁים לְבוֹ בְּאֵמַת לְדַבְרֵי צְדִיקֵי אֲמַת יְבִין גַּם בְּדַעְתּוֹ שֶׁדַּבְרֵי הַתַּנָּא הַנִּי"ל. הֵם כְּנִים וְאֲמַתִּיִּים רַק על-פִּי פְּשׁוּטוֹן שֶׁל דְּבָרִים. שֶׁרַק מֵי שֶׁמֶרְצָה לִילֵד בְּדֶרֶךְ הַנִּי"ל. אֲשֶׁרִי לוֹ גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְכָל מָה שֶׁמִּקְרַב עֲצֻמוֹ יוֹתֵר לְדֶרֶךְ הַנִּי"ל אֲשֶׁרִי לוֹ, מִכָּל שֶׁכֵּן אִם יִזְכֶּה בְּשִׁלְמוֹת לְדֶרֶךְ הַנִּי"ל. מָה רַב טוֹבוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא וְכוּ'. עַיִן לֹא רֵאֲתָה וְכוּ'. ה' יִתְבַּרַךְ יִשִּׁים חֻלְקָנוּ עִמוֹ. אֲמוֹ, כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן:

אות סה

וְזֶה בְּחִינַת וַיִּקַּח קָרַח-וְאֶתְפֹּלֵג קָרַח שֶׁחֲלַק בֵּין בְּחִינַת אֵיָה לְבְּחִינַת מְלֹא. כִּי עֶקֶר תִּקּוּן כָּל הַמִּצְוֹת וְעִבּוּדַת יִשְׂרָאֵל הוּא לְכֻלָּל וּלְקַשֵּׁר הָעוֹלָמוֹת יַחַד. שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁהַקְּרִיבוּ בוֹ הַקְּרִבְנוֹת. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר הַכְּלָלִיּוֹת וְכוּ' כַּנִּי"ל, אֲבָל אֶסוּר לְכַנֵּס בְּזֶה הַדַּעַת בְּקִשְׁיוֹת וְתִירוּצִים שֶׁהֵם לְמַעֲלָה מִשְׁכָּלוֹ כַּנִּי"ל. רַק לְבִטֵּל דַּעְתּוֹ נִגְדַּ אֲבוֹתֵינוּ וְנִגְדַּ הַצְּדִיקֵי אֲמַת הַמִּמְשִׁיכִין זֶה הַדַּעַת בְּכָל דּוֹר וְדוֹר. לְהוֹדִיעַ לְבִנֵּי הָאָדָם כִּי

מלא כל הארץ כבודו ולכללו בבחינת מה וכו' כמו שמבאר שם. וקרח מחמת גסותו פגם בזה מאד ונכנס בקשיות שהם למעלה משכלו עד שפפר בעקר על-ידי שעשה פרוז בין בחינת מ"ה לבחינת מלא. וכל זה היה מחמת גסותו שקנא עצמו בנשיאות אליצפן ורדף את הכבוד. ובזה פגם בכבוד ה' יתברך אשר כל הארץ מלא כבודו. וצריך כל אדם לבטל כבודו כנגד כבוד המקום ולמעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום, כי מובן שם בסוף התורה כי מרחמם הני"ל. שהעקר תלוי בעונה שהיא גדולה מן הכל. ועל-כן עקר הרבי הראשון שהמשיך זה הדעת הקדוש היה משה רבנו. כי הוא היה ענו מאד מכל האדם. וכן התלמידים החפצים לקבל ממנו צריכים על כל פנים שלא יהיה להם גסות רוח ויברחו מן הכבוד, כי אם לא יבטלו כבודם בודאי לא יוכלו להתקרב אל האמת, כי על-ידי שחפץ בכבוד עצמו חס ושלום הוא פוגם בבחינת מלא כל הארץ כבודו, כי אין אני והוא יכולין לדור וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וקרח פגם בזה מאד עד שפפר בעקר כני"ל. ועל-כן אמר אז משה ואהרן מה הוא מ"ה דיקא וכני"ל. ועל-כן חלק על ציצית ועקר על תכלת שבציצית, כי תכלת הוא חבור שחר ולבן, כמובא בחינת כלליות הני"ל. שחר בחינת חשך, בחינת עמק המשג, בחינת אי"ה, בחינת מה חמית וכו'. לבן בחינת התגלות, בחינת מלא כל הארץ כבודו שצריכין לכללם יחד וקרח פגם בזה כני"ל:

אות סו

ועל-כן מסר לו עבודת הקטרת. ואמר לו שסם המות נתון בתוכו שבו נשרפו נדב ואביהוא כי כל הקרבנות הם בחינת כלליות הני"ל כני"ל, אבל אין לה חביב מן הקטרת. שעקר ההתקשרות על ידו. ועל-כן נקרא קטרת לשון קשר, כי קטרת יורד למטה למטה מאד להעלות מעמקי עמקי הקלפות בסוד חלבנה. שזה בחינת אחד עשר סמני הקטרת כנגד אחד עשר אלופי עשו וכו'. שזה בחינת אחד עשר פסוקים שמתחילין בנון ומסימין בנון. נון בחינת נפילה. ונון בחינת משיח שישג שער הנון שאי אפשר לעלות שם כי אם על-ידי בחינת לפני שמש ינון שמו. שזהו בחינת הנונין הפוכין שסביב פרשת ויהי בנסע וכו' וכמובא. וזה בחינת הנונין הפוכין שבקפיטיל קז בתהלים במזמור הודו. שמדבר מכל הגליות שנפלו כנסת ישראל בהם שתקונם על-ידי בחינת הנון של משיח. שהם בחינת הצדיקי אמת שבכל דור שמכניסין בישראל. לצעק בכל פעם לה' ולהודות לו יתברך על חסדיו ונפלאותיו שעושה עמנו בכל עת בתוך עמק מרירות הצרות בגוף ונפש וממון וכו'. וכן לצעק ולחזר ולצעק בחינת ויצעקו ויצעקו וכו'. כמובא בזה הרבה בדברינו. וכל זה הוא בחינת קטרת כני"ל.

שְׁצַרִיכִין לְאַמְרָם בְּכֹונָה כְּדִי לְזַכּוֹת לְתִשׁוּבָה כְּמוּבָא. כִּי קִטְרַת יֵשׁ לוֹ זֶה הַכַּח לְגִלוֹת בְּעַמְקֵי הַקְּלָפוֹת כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְלִהְעֵלוֹת מִשָּׁם כָּל מִי שֶׁנֶּפֶל לְשָׁם וְכַנִּי"ל עַד לְעֵלָא וְלַעֲלָא, כִּי סְלוּקָא דְקִטְרַת עַד אֵין סוּף כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ, אֲבָל אָף-עַל-פִּי שְׁקִטְרַת גְּבִיָּה כָּל כַּד גַּם בּוֹ סַם הַמּוֹת נִתּוֹן בְּתוֹכוֹ שְׁבוּ נִשְׂרָפוּ נָדָב וְאַבִּיהוּא שְׁפָגְמוּ גַם-כֵּן בְּכִלְיוֹת הַזֶּה מִרְבוּי קִדְשָׁתָם הָעֲצוּמָה מְאֹד. בְּחִינַת בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיִּמְתּוּ. אֲבָל אָף-עַל-פִּי-כֵן פָּגְמוּ מְאֹד, כִּי עָלוּ לְמַעְלָה מְעַלָּה שְׁלֵא בְּרִשׁוֹת וְלֹא רָצוּ לְהוֹרִיד עֲצָמוֹן לְמַטָּה לְהַמְשִׁיךְ הַדְּעַת מְדוּר לְדוּר. בְּבַחֲינַת חֲלִיפוֹת הַנִּי"ל. שְׂזָהוּ בְּחִינַת בְּגִין דְּלֹא אֲנָסִיבוּ. וְכִמוֹ שְׁכַתוּב, וּבְנִים לֹא הָיָה לָהֶם. כִּי עֵקֶר הַהִתְקַשְׁרוֹת הַנִּי"ל. הוּא בְּסוּד יְחוּד אִישׁ וְאִשָּׁה בְּקִדְשָׁה שְׁמִשָּׁם הַמְשַׁכֵּת כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁהֵם הַחֲלִיפוֹת. וְהֵם סָבְרוּ שְׂיִכּוּלִין לְהַקְטִיר קִטְרַת בְּלֹא תַקּוּן וְכוּ'. עַל-כֵּן מִתּוֹ. מִכָּל שֶׁכֵּן קָרַח וְעֵדְתוֹ שְׁפָגְמוּ בְּזֵה מַחֲמַת גְּאוֹת וְכְבוֹד כַּנִּי"ל:

אות סז

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׁאַמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה שְׁקָרַח עֵינּוּ הִטְעָתוֹ. רָאָה שְׁלִשְׁלֹת גְּדוּלָּה יוֹצְאָה מִמֶּנּוּ שְׁמוּאֵל וּבְנָיו וְעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת וְכוּ'. הֵינּוּ כִּי עַל-יְדֵי זֶה טְעָה וְהִתְלַבֵּשׁ הַיָּצָר הָרַע אֲצֵלוֹ בְּמַצּוֹת כְּדָרְכוֹ (כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר בְּסִימָן א). כִּי סָבַר שְׁכְּבוֹד ה' יִתְבַּרֵּךְ לְגִלוֹת כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ רָאוּי לְהִיּוֹת עַל יְדוֹ. מֵאַחַר שְׂזָה הַכְּבוֹד צְרִיכִין לְגִלוֹת מְדוּר לְדוּר. כְּמִבְּאָר בְּזֵאת הַתּוֹרָה הַנִּי"ל. שְׁבִשְׁבִיל זֶה צְרִיכִין לְהַשְׁאִיר בְּנִים וְתַלְמִידִים שֶׁהֵם הַחֲלִיפוֹת וְכוּ' כַּנִּי"ל, עַל-כֵּן סָבַר מֵאַחַר שֶׁהוּא רוֹאָה שְׁמִמֶּנּוּ יֵצְאוּ דוֹרוֹת קְדוֹשִׁים שֶׁל צְדִיקִים כְּאֵלוֹ שְׂיִגְלוּ כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרֵּךְ שֶׁהֵם שְׁמוּאֵל וְכוּ', בּוֹדָאֵי מַגִּיעַ לוֹ כָּל הַגְּדֻלָּה וְהַכְּבוֹד שֶׁל הַנְּשִׂאוֹת, כִּי בְּאַמְתָּ זֶה הַצְּדִיק שְׁצַרִיךְ לְהֵאִיר הַדְּעַת הַקְּדוּשׁ בְּעוֹלָם בּוֹדָאֵי רָאוּי שְׂיִהְיֶה לוֹ כָּל הַכְּבוֹד שְׂיִבֹאוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֵלָיו לְכַבֵּדוֹ כְּדִי שְׂיִוְכְּלוּ לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ תּוֹרָה וְדְעַת עַל-יְדֵי זֶה. כִּי שָׂרַשׁ הַתּוֹרָה הוּא כְּבוֹד דְּקִדְשָׁה. וְכִמוּבָן בְּדַבְּרֵינוּ לְבִרְכָּה בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. וְזֶה בְּחִינַת כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ. וְעָלִיו נֶאֱמַר, כִּי מְכַבְּדֵי אֲכַבֵּד. כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא עוֹסֵק לְגִלוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרֵּךְ בּוֹדָאֵי רָאוּי שְׂיִהְיֶה לוֹ כָּל הַכְּבוֹד שְׂיִהְיֶה מְכַבֵּד וּמְפָרֵס גְּדוּל וְיִהְיֶה לוֹ מְמִשְׁלָה וּנְשִׂאוֹת כְּדִי שְׂיִוְכַל לְמַשֵּׁל בְּעוֹלָם וּלְהַדְרִיךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּדֶרֶךְ הַקְּדוּשָׁה. לְהֵאִיר דְּעַת הַקְּדוּשׁ בְּעוֹלָם. וּבְשִׁבִיל זֶה הָיוּ כְּפֵה צְדִיקִים נְשִׂאִים וּמְלָכִים וּמְכַבְּדִים מְאֹד. אֲבָל זֶה הַצְּדִיק שְׁמִקְבֵּל הַכְּבוֹד. צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה עֲנֹו גְּדוּל בְּתַכְלִית בְּבַחֲינַת מִשָּׁה וְיִהְיֶה בּוֹרַח מִן הַכְּבוֹד בְּאַמְתָּ לְאַמְתּוֹ וְלֹא יְקַבֵּל הַכְּבוֹד לְעַצְמוֹ רַק לְמַעַן כְּבוֹד ה' יִתְבַּרֵּךְ כְּדִי שְׂיִוְכַל עַל-יְדֵי זֶה לְהֵאִיר הַדְּעַת בְּעוֹלָם מְדוּר לְדוּר כַּנִּי"ל. וְקָרַח טְעָה בְּזֵה שְׂרָאָה שְׂיֵצְאוּ מִמֶּנּוּ דוֹרוֹת צְדִיקִים שְׂיִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרֵּךְ עַל יְדָם וְסָבַר שֶׁהַדְּעַת הַקְּדוּשׁ שְׂלָהֶם לְגִלוֹת כְּבוֹדוֹ

יִתְבַּרַךְ יְהוָה נִמְשָׁךְ עַל יָדוֹ. וְעַל-כֵּן אָמַר שְׂרָאוּי לוֹ כָּל הַכְּבוֹד כְּדֵי שְׂיוּכַל לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת מִדוֹר לְדוֹר כַּנִּי"ל, אֲבָל כּוֹנְנָתוֹ לֹא הִיְתָה לְשָׂמִים כִּי אִם בְּשִׁבִיל כְּבוֹד עֲצָמוֹ. אֲבָל הוּא הָיָה חֹזֵק בְּדַעְתוֹ וְנִכְנַס לְאוֹתוֹ חִזְקָה שֶׁהוּא יִמְלֹט. מֵאַחַר שְׂרָאָה שֶׁלְשָׁלַת כְּזֹאת שְׂיִצְאוּ מִמֶּנּוּ שְׂיִשְׁתַּלְשַׁל מִמֶּנּוּ דוֹרוֹת קְדוֹשִׁים שְׂיִמְשִׁיכוּ דַעַת כְּזֶה בְּעוֹלָם. וְעַל-יַדֵּי זֶה נִתְעָה כָּל כָּךְ עַד שֶׁמָּרַד בְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁמִּמֶּנּוּ כָּל הַמְשָׁכַת הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הָיָה וְחָלַק עָלָיו. וְאָמַר, כְּלָם שְׂמַעוּ מִסִּינֵי אֲנֹכִי וְכוּ'. כְּאֵלוֹ קִבְּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא עֵקֶר הַמְשָׁכַת הַדַּעַת. יִרְשׁוּ כְּלָם מֵאַבוֹתֵיהֶם מַעֲצָמָם שֶׁלֹּא עַל-יַדֵּי כַחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. וּבִזְהָ טוֹעִים הַרְבֵּה גַם בְּדוֹרוֹת הָאֵלוֹ כְּאֵלוֹ הַתּוֹרָה הוֹלְכַת בִּירְשָׁה וְכוּ'. כִּיִּדְוֹעַ לְבַקִּיָּאִים קִצַּת בְּהִנְהַגַּת הָעוֹלָם עִתָּה. וְרַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה אֲמָרוּ בְּהַפָּךְ, כִּתְּרָ שֵׁם טוֹב מִנַּח, כָּל הַרוּצָה יָבוֹא וְיִטַּל. וְכַתִּיב אָב לֹא יֵשֵׂא בַעֲוֹן הַבֵּן וּבֵן לֹא יֵשֵׂא בַעֲוֹן הָאָב וְכוּ'. וְכִמּוֹ שְׂרָאִינוּ בְּכָל הַדוֹרוֹת שֶׁהָיוּ צְדִיקִים גְּדוֹלִים הַרְבֵּה שֶׁהָיָה לָהֶם בָּנִים רָשָׁעִים, וְהָיוּ רָשָׁעִים הַרְבֵּה שֶׁהָיוּ לָהֶם בָּנִים צְדִיקִים וְכִמּוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה וְאֵל תֹּאמַר שֶׁהִיא יִרְשָׁה לְךָ וְכוּ'. כִּי אָף-עַל-פִּי שֶׁעֵקֶר הַדַּעַת וְהָאֲמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַתְּחִיל מֵהָאֲבוֹת, אָף-עַל-פִּי -כֵּן לֹא הָיָה מִי שֶׁהֵאִיר וְהַמְשִׁיךְ זֶה הַדַּעַת בְּכָל הָעוֹלָם כְּמוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, כִּי שָׂאֵל נָא לִימִים רַאשׁוֹנִים וְכוּ'. הִנְהִיָּה כְּדָבָר הַגְּדוֹל הָיָה וְכוּ'. וְאַפְּלוֹ עִתָּה בְּדוֹרוֹת שֶׁאַחַר מִתַּן תּוֹרָה, אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ כִּי אִם עַל-יַדֵּי גְדוֹלֵי מִבְּחָרֵי הַצְּדִיקִים שֶׁהִ' יִתְבַּרַךְ שׁוֹלַח בְּכָל דוֹר וְדוֹר. וְכַמוֹכֵן לְמַשְׁכִּיל מְכַל הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁעָבְרוּ בְּיִשְׂרָאֵל בְּכָל דוֹר וְדוֹר עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְקָרַח פָּגַם בְּזֶה מְאֹד מְאֹד מִחַמַּת שֶׁצָּפָה שְׂדוֹרוֹת קְדוֹשִׁים יֵצְאוּ מִמֶּנּוּ וְכַנִּי"ל, עַל-כֵּן סָבַר שֶׁהוּא הַשִּׁיג הַדַּעַת. וְרָצָה לְהַבִּין הַכֹּל וְנִכְנַס בְּקַשְׂיוֹת שֶׁהֵם לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן עַד שֶׁכָּפַר בְּמֹשֶׁה וּבְתוֹרָתוֹ, עַד שֶׁכָּפַר

אות טח

וְזֶה שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה בְּפָרֶק חֶלֶק, 'וַיִּקַּח קָרַח'. שֶׁעָשָׂה קָרַח בְּיִשְׂרָאֵל. וְדָרְשׁוּ שֵׁם כָּל שְׂמוֹת אֲבוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים עַל קָרַח לְגַנְאִי. וְכִמּוֹ שֶׁכְּתוּב שֵׁם, בֶּן יִצְחָר שֶׁהִרְתִּיחַ כָּל הָעוֹלָם כְּצִהְרִים. וְכֵן בֶּן קֵהַת וְכוּ'. וְהַקְּשָׁה לְכַתֵּב בֶּן יַעֲקֹב שֶׁעֲקֵב וְכוּ'. (סְנִיָּהֲדָרִין ק"ט) וְהוּא פָּלַא לָמָּה לְכַתֵּב שֵׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל יַעֲקֹב גַּם-כֵּן לְהַפְּכוֹ לְגַנְאִי לוֹ. אִךְ קָרַח בְּמַחְלָקָתוֹ גָּרַם שֶׁלֹּא דֵי שֶׁהַדַּעַת שֶׁל בָּנָיו לֹא יְהִיָּה נִמְשָׁךְ לְבָנָיו עַל יָדוֹ. כִּי אִם עַל-יַדֵּי מֹשֶׁה וְתַלְמִידָיו יְהוֹשֻׁעַ וְהַזִּקְנִים וְכוּ'. אָף גַּם פָּגַם וְכָרַת וְעֵקֶר עֲצָמוֹ מֵהַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ שֶׁל אֲבוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁכָּל הַדַּעַת שֶׁלָּהֶם נִהְפָּךְ אֲצֵלוֹ לְרָעָה. בְּחִינַת לֹא זָכָה-נַעֲשִׂית לֹא סַם הַמּוֹת. עַד שֶׁכָּל שְׂמוֹתֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהוּא הַדַּעַת שֶׁכֻּלֵּל בְּהֵשֵׁם (כְּמוֹ שֶׁמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר) שֶׁלָּהֶם. הַפָּךְ הַכֹּל עַל עֲצָמוֹ

לְרַעַה. וְעַל-כֵּן הַקִּשָּׁה וְלִכְתָּב גַּם בֶּן יַעֲקֹב וַיְהִיָּה נִדְרָשׁ עָלָיו גַּם-כֵּן לַגִּנְאִי,
כִּי בְּנֵדָאִי פָּגַם גַּם בְּשֵׁרֶשׁ הַדַּעַת שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁמִּמֶּנּוּ הִתְחַלַּת יְחוּס יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּקְרָאִים כָּלֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהַשִּׁיב, יַעֲקֹב בִּקֵּשׁ עַל הַדְּבָר, בְּקִהְלֵם אֶל תַּחַד
כְּבֹדִי. הֵינּוּ שָׁזָה הָיָה נִפְלְאוֹת הַכַּח שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁהַמְּשִׁיךְ בְּזָרְעוֹ קִדְשֵׁת
הַדַּעַת הַזֶּה בְּקִדְשָׁה חֲזָקָה כְּזֹאת שֶׁאַפְלוּ אִם יְהִיָּה אֵיזָה מְזָרְעוֹ פּוֹגֵם
בְּדַעְתּוֹ מְאֹד אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יְהִיָּה נִפְסֵק חֵס וְשְׁלוֹם, הַדַּעַת מְזָרְעוֹ, כִּי
בְּכָל דּוֹר וְדוֹר יִקּוּמוּ צְדִיקִים שְׂיֵאִירוּ דַּעְתּוֹ בְּעוֹלָם. וְעַל-כֵּן בִּקֵּשׁ מֵהִ'
יִתְבָּרַךְ וּפְעַל שֶׁאַפְלוּ כְּשֶׁקָרַח יִרְצָה לַעֲקֹר אֶת הַכָּל חֵס וְשְׁלוֹם, לְבַטֵּל הַדַּעַת
הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה חֵס וְשְׁלוֹם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יוּכַל לִפְגֹּם בְּשֵׁרֶשׁ הַדַּעַת שֶׁלוֹ
שֶׁהוּא כְּבוֹד הִ' יִתְבָּרַךְ בַּחֲיִנֵּת בְּקִהְלֵם אֶל תַּחַד כְּבֹדִי. 'כְּבֹדִי' דִּיקָא. כִּי כָּל
שֵׁרֵשֵׁי הַנִּפְשׁוֹת הֵם כְּבוֹד הִ' יִתְבָּרַךְ, כִּי הַכָּל נִבְרָא לְכְבוֹדוֹ (וּכְמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר
בְּמָקוֹם אַחֵר. וַיַּעֲקֹב כָּלוּל מִכָּל הַכְּבוֹד שֶׁהוּא שֵׁרֶשׁ כָּל הַנִּפְשׁוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ, כִּי הַמְּשִׁיךְ זָרְעוֹ בְּקִדְשָׁה כְּזֹאת שֶׁכָּל כְּבוֹד הִ' יִתְבָּרַךְ יִתְגַּלֶּה
עַל-יְדֵי זָרְעוֹ, כִּי זָכָה לְמַטָּה שְׁלֵמָה שֶׁכָּל שָׁנִים עֶשֶׂר בְּנָיו הָיוּ כָּלֵם קְדוּשִׁים
וְהָיוּ עוֹסְקִים לְהַמְּשִׁיךְ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם.
וּבַעֲצָם כָּחוֹ פְּעַל כָּל כֶּךָ שֶׁקִּדְשֵׁת זָרְעוֹ לֹא יִפְסֵק לְעוֹלָם שֶׁכָּל זָרְעוֹ עַד הַסּוּף,
כָּלֵם יִפְּירוּ וַיִּדְעוּ אֶת הִ' יִתְבָּרַךְ וַיִּמְשִׁיכוּ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ מְדוֹר לְדוֹר לְעוֹלָם.
עַד שֶׁאַפְלוּ אִם אַחֵר כַּמָּה דוֹרוֹת יְהִיָּה נִמְצָא אֵיזָה רֶשַׁע מְזָרְעוֹ שֶׁיִּרְצָה
לְהַכְרִית עֲצָמוֹ מִשֵּׁרֶשׁ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, כְּמוֹ קָרַח. אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא
יוּכַל לַעֲקֹר כִּי אִם אֶת עֲצָמוֹ. אֲבָל דוֹרוֹתָיו שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ יְהִיָּה נִשְׁאָר בָּהֶם
נִקְדַּת קְדוּשָׁתוֹ שֶׁהוּא קְדוּשַׁת הַדַּעַת הַנִּיֵּל שֶׁהוּא כְּבוֹד הִ' יִתְבָּרַךְ. עַד שֶׁסּוּף
כָּל סוּף יִתְגַּלֶּה עַל-יְדֵי זָרְעוֹ שֶׁל זֶה הַרֶשַׁע וְהַכּוֹפֵר, יִתְגַּלֶּה עַל יְדוֹ גַּם-כֵּן
קְדוּשַׁת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. שָׁזָהוּ עֲנִין כָּל הַרֶשָׁעִים בְּנֵי הַצְּדִיקִים שֶׁהָיוּ בְּעוֹלָם,
וּבִפְרָט בְּמַלְכֵי בֵּית דָּוִד. וְאַחֵר כֶּךָ יֵצְאוּ מֵהֶם דִּיקָא צְדִיקִים קְדוּשִׁים
וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד. כְּמוֹ אֲחֻז שֶׁהָיָה בֶּן הַצְּדִיק יוֹתֵם וְהוּא הָיָה רֶשַׁע גְּדוֹל
וְאַחֻז בְּתֵי כְּנַסְיוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת. וּבִקֵּשׁ לְבַטֵּל הַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל וּלְסַלֵּק
שְׂכִינְתּוֹ מִיִּשְׂרָאֵל שָׁזָה עֲקָר פָּגַם הַכְּבוֹד הַנִּיֵּל כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם
לְבִרְכָה שֶׁאָמַר, אִם אֵין גְּדִיִּים אֵין תִּישִׁים, אִם אֵין צֶאֱן אֵין רוּעָה וְכוּ'.
וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵצֵא מִמֶּנּוּ צְדִיק קְדוֹשׁ וְנוֹרָא מְאֹד שֶׁהוּא יַחְזִיקָהוּ שֶׁבִּקֵּשׁ
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לַעֲשׂוֹתוֹ מְשִׁיחַ, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה.
וְכֵן יַחְזִיקָהוּ הוֹלִיד אֶת מְנַשָּׁה וְאֱמוֹן שֶׁהָיוּ רֶשָׁעִים. וְאַחֵר כֶּךָ יֵצֵא מֵהֶם
יֹאשִׁיָּהוּ הַצְּדִיק שֶׁכְּמוֹהוֹ לֹא הָיָה אֲשֶׁר שָׁב אֶל הִ' וְכוּ'. וְכֵן בְּכַמָּה דוֹרוֹת עַד
שֶׁסּוּף כָּל סוּף יֵצֵא מֵהֶם מְשִׁיחַ צְדִיקוֹ שֶׁתַּעֲבֵר נִשְׁמַתוֹ דָּרָךְ כַּמָּה דוֹרוֹת
רֶשָׁעִים וְסוּף כָּל סוּף יְהִיָּה נוֹלָד מֵהֶם. וַיְהִיָּה צְדִיק קְדוֹשׁ וְנוֹרָא מְאֹד עַד
שֶׁכָּל הַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה עַל יְדוֹ (וּכְמוֹבֵא בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיִּי ז"ל מְזָה וְזָה הָיָה כָּל
עֲנִין קָרַח. שְׁעַל-יְדֵי תַּאֲוֹת כְּבוֹד עֲצָמוֹ חָטָא מְאֹד וּמְרַד כְּנֶגֶד מִשָּׁה רַבֵּנוּ
שֶׁמִּמֶּנּוּ כָּל הַמְּשַׁכֵּת הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ בְּעוֹלָם לְגַלוֹת כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.
עַד שֶׁכִּפֵּר בְּעֲקָר וְכָל חֲזָקַת טְעוּתוֹ הִיָּתָה עַל-יְדֵי בְּנָיו שֶׁרָאָה שֶׁלְשַׁלַּת גְּדוּלָּה
יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ כְּנִיֵּל וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְעָה מִסְבָּרָא לְסִבָּרָא שֶׁל שְׁקָרִים וְטְעוּתִים
עַד שֶׁכִּפֵּר בְּכָל תּוֹרַת מִשָּׁה. וּבִקֵּשׁ לַעֲקֹר אֶת הַכָּל עַד שֶׁגָּרַם שֶׁעֲקָר אֶת עֲצָמוֹ
מִכָּל קְדוּשַׁת אֲבוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים. וְעַל-כֵּן נִדְרָשׁוּ עָלָיו כָּל שְׁמוֹתֶם לַגִּנְאִי
וְכַנִּיֵּל. כִּי אֲצֻלוּ נִהְפָּךְ הַכָּל לַגִּנְאִי וְכַנִּיֵּל. אֲבָל כְּפִי עֲצָם פָּגַמוּ הָיָה רָאוּי

שִׁיְהִיָּה נִכְתָּב גַּם בֶּן יַעֲקֹב וּלְדַרְשׁוֹ לְגַנְאֵי עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה בְּגִמְרָא הַנִּי"ל כִּי הוּא רָצָה לַעֲקֹר עַצְמוֹ מִתַּחֲלַת שְׂרָשׁ קְדֻשַׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא יַעֲקֹב אָבִינוּ. אֲךָ יַעֲקֹב בִּקֵּשׁ עַל הַדְּבָר, בְּקִהְלָם אֵל תַּחַד כְּבָדֵי כְּנִי"ל. הֵינּוּ שְׁעָצָם קְדֻשַׁת נִקְדְּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב תִּהְיֶה מְסֻתֶתֶרֶת וּמִתְעַלֶּמֶת אִזּוֹ וְלֹא יוּכַל לְהִגִּיעַ פְּגָמוֹ לְשֵׁם כְּדֵי שֶׁתּוּכַל הַנִּקְדָּה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת לְהִתְלַבֵּשׁ בְּבָנָיו לְעוֹרָרָם בְּתִשׁוּבָה בְּתוֹךְ עֵצָם הַמְּחַלְקֵת הַגְּדוּלָה הַזֹּאת. וְכֵן הִיָּה שְׁבִתוֹךְ הַרְעַשׁ הַגְּדוֹל שֶׁל הַבְּלִיעָה שָׁבוּ בְּתִשׁוּבָה בְּכַחוֹ הַזֶּה וְנִתְבַּצֵּר לָהֶם מְקוֹם בְּגִיּהָנָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה עַל פְּסוּק וּבִנֵי קִרְח לֹא מֵתוּ עַד שֶׁמָהֶם יֵצְאוּ כָּל הַשְּׁלִשְׁלֵת הַגְּדוּלָה שֶׁרָאָה קִרְח שֶׁהֵם הַדּוֹרוֹת הַקְּדוּשִׁים שְׁמוּאֵל וְכוּי' שֶׁגָּלוּ אֱלֻקוֹתוֹ בְּעוֹלָם אֲבָל לֹא בְּכַחוֹ שֶׁל קִרְח, כִּי הוּא נֶאֱבָד מִתּוֹךְ הַקֵּהֶל כִּי נִשְׁאַר קִרְח מְכָאן וּמְכָאן, כִּי עָקַר עַצְמוֹ מֵאֲבוֹתָיו וְכָל שְׁמוֹתֵם הַקְּדוּשִׁים נִדְרְשׁוּ עָלָיו לְגַנְאֵי כְּנִי"ל. וְגַם בָּנָיו וְדוֹרוֹתָיו לֹא קִבְּלוּ הַדְּעַת הַקְּדוּשׁ מִמֶּנּוּ, כִּי אֲדַרְבָּא, הוּא הִסִּית גַּם אוֹתָם עַד שֶׁגַם הֵם הָיוּ בְּתוֹךְ הַמְּחַלְקֵת בְּתַחֲלָה. רַק שֶׁבַכַח תִּפְּלָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב סָבַב הִי יִתְבַּרְךָ שְׁנִתְעוֹרְרוּ בְּתִשׁוּבָה וְלֹא מֵתוּ עַד שֶׁיֵּצְאוּ מֵהֶם כָּל הַדּוֹרוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁהָלְכוּ בְּדֶרֶךְ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְהִמְשִׁיכוּ הַדְּעַת הַקְּדוּשׁ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּעוֹלָם לִידַע וּלְהֶאֱמִין בֵּה' כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְזֶה שֶׁדַּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה שָׁם, "וַיִּקַּח קִרְח", שֶׁעָשָׂה קִרְחָה בְּיִשְׂרָאֵל. קִרְחָה וְדַאי כְּמוֹ שֶׁדָּה שֵׁישׁ בּוֹ קִרְחָת. שֵׁישׁ תְּבוּאָה וּפְרוֹת נִפְלְאִים מְכָאן וּמְכָאן וּבְאֲמָצֵעַ יֵשׁ קִרְחָה בְּלֹא תְבוּאָה וּפְרוֹת כְּמוֹ מְדַבֵּר שְׁמַם. וְזֶהוּ בְּחִינַת קִרְח. שֶׁאֲבוֹתָיו הָיוּ כָּלֵם קְדוּשִׁים וּבָנָיו וְדוֹרוֹתָיו גַּם-כֵּן צְדִיקִים קְדוּשִׁים וְהוּא נִשְׁאַר בְּאֲמָצֵעַ כְּמוֹ קִרְחָה וְעַל-כֵּן נִקְרָא קִרְח וְכְנִי"ל:

אות סט

וְעַתָּה מֵה מִתְקוֹ דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה שֶׁאָמְרוּ בְּמִדְרָשׁ שֶׁיַּעֲקֹב אָבִינוּ בִּקֵּשׁ בְּקִהְלָם אֵל תַּחַד כְּבָדֵי, שֶׁלֹּא יִזְכָּר שְׁמוֹ בְּמַחֲלַקֵת קִרְח. וְאִימְתִי יִזְכָּר שְׁמוֹ כְּשֶׁהוּן מִתִּיחֲסִין וְעוֹמְדִים עַל הַדּוּכָן בֶּן תַּחַת בֶּן אֲסִיר וְכוּי' עַד בֶּן יִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ שֶׁיַּעֲקֹב בִּקֵּשׁ שְׁנֵי הַדְּבָרִים שֶׁהֵם תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה כְּדֵי שֶׁיִּשְׁאַר קְדֻשַׁתוֹ שֶׁהוּא קְדֻשַׁת הַדְּעַת הַקְּדוּשׁ בְּעוֹלָם לְהַפִּיר אֶת הַבוֹרָא שְׁמַיִם וָאָרֶץ. כִּי בִקֵּשׁ שְׁעַל מַחֲלַקֵת שֶׁל קִרְח שֶׁרָצָה לְבַטֵּל הַדְּעַת הַקְּדוּשׁ הַזֶּה עַל-יְדֵי שְׁחֻלְקָה עַל מִשָּׁה וְתוֹרָתוֹ. אִזּוֹ לֹא יִזְכָּר שְׁמוֹ שֶׁלֹּא יוּכַל לִפְגֹּם בְּשֵׁרֶשׁ קְדֻשַׁתוֹ וְכְנִי"ל. וְלִהְפֹּךְ עַל הַדּוּכָן אִזּוֹ דִּיקָא יִהְיוּ מִתִּיחֲסִין עַל שְׁמוֹ בֶּן יִשְׂרָאֵל כְּדֵי שֶׁיְהִיָּה נִמְשָׁךְ קְדֻשַׁת דְּעַתוֹ שֶׁהוּא שְׂרָשׁ קְדֻשַׁת כָּל יִשְׂרָאֵל יְהִיָּה נִמְשָׁךְ בְּהֵם שְׁעַל-יְדֵי זֶה יְהִיָּה לָהֶם כַּח לְגִלוֹת וְלִהְיִיר הַדְּעַת בְּעוֹלָם עַל-יְדֵי כָּל הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁאָמְרוּ בְּרוּחַ הַקְּדֻשׁ עַל הַדּוּכָן וְכְנִי"ל. וְעַל-כֵּן בִּקֵּשׁ יַעֲקֹב עַל זֶה שֶׁיִּזְכָּר שְׁמוֹ עַל הַדּוּכָן בְּעֵת שֶׁבִקֵּשׁ שֶׁלֹּא יִזְכָּר שְׁמוֹ בְּמַחֲלַקְתָּם.

כי זכירת שמו ביחוסם על הדיוכן הוא תקוון לפגם מחלקת קרח שבקש לעקר את הכל אפלו נקדת קדשת יעקב עד שהכרח יעקב להתפלל שלא יזכר שמו עליהם שלא יגיע הפגם לשם. ועל-כן בקש מיד שעל הדיוכן אז דיקא יזכר שמו להורות שנקדת קדשתו אינה נפסקת לעולם אף-על-פי שהיה באמצע קרחה שהוא קרח וכנ"ל, כי נקדת קדשתו יתלבש בזרעו וכנ"ל. ועל-כן בקש ופעל אצל ה' יתברך שאז ביחוס על הדיוכן אז דיקא יזכר שמו, כי זה תקוון על מחלקת קרח ששם לא נזכר שמו מחמת זה וכנ"ל. ודבר אלקינו יקום לעולם וכנ"ל. (ובענין זה יש דברים נעלמים הרבה ועין מה שכתב אדוננו מורנו ורבונו זכרונו לברכה בסימן יז על פסוק ה' יספר בכתוב עמים זה ילד שם סלה. ומה שבארנו בזה קצת בהלכות דברים היוצאים מן החי עין שם ותבין מרחוק מעט):

אך אחר כל אלה צריך כל אחד לדעת שהבחירה חפשית תמיד. ואפלו אם יהיה לו אבות צדיקים קדושים ונוראים, ואפלו אם עתידים לצאת ממנו צדיקים, אף-על-פי-כן הוא יש לו בחירה. ואם ייטיב מעשיו אשרי לו ואם לאו אוי לו. מכל שכן כשסומך עליהם לחלק על הצדיק האמת אוי לו אוי לנפשו, כי הנפש החוטאת היא תמות ואב לא ישא בעון הבן ובן לא ישא וכו'. וכל זה מובן ממחלקת קרח וכנ"ל. ועין לעיל באות ז בהלכה זאת שם מבאר גם-כן מענין קרח וכו', עין שם:

אות ע

וזה בחינת ברפת המזון, כי עקר תקוון האכילה הוא לזכות אז להארת הרצון שיאיר לעתיד בחינת ואתה נותן להם את אכלם בעתו, בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל שהיא בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו' וכנ"ל. ועל-כן צויתה אותנו התורה הקדושה לברך ברפת המזון אחר האכילה כדי שיזכה כל אחד ואחד מישראל להמשיך על עצמו בחינת הארת הרצון על-ידי הדבור הקדוש של ברפת המזון שמברכין ומוודים ומשבחין לה' יתברך על אכילתו, כי כל הברכות וההודאות לשמו הגדול יתברך הם בחינת הארת הרצון, כי שמו בגימטריא רצון, כי כל הברכות וההודאות כלולים בחינת עשרה מיני נגינה שהם ברכה והודאה וכו'. שכלם הם בחינת דבקות נפלא ורצון והשתוקקות נמרץ אליו יתברך. ועל-כן עקר ברפת המזון הוא על הכוס של יין, כי אין אומרים שיר אלא על היין שזה בחינת דבקות ורצון, כנ"ל לענין ארבע כוסות באות יט:

אות עא

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן, כִּי לְהֵאָרֵת הָרָצוֹן אֵין זֹכִיךְ כִּי אִם עַל-יַד כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁהוּא כְּלָלִיּוֹת דְּרִי מַעְלָה וְדְרִי מִטָּה וְכוּ', כְּמוֹ שְׁמַבְאָר שֶׁסַּם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן הֵם שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת בְּבְרַכַּת הַמְּזוּן אֶחָד כְּנֶגֶד הָאֵרֶת דְּרִי מַעְלָה וְאֶחָד כְּנֶגֶד הָאֵרֶת דְּרִי מִטָּה. וְאֶחָד כְּנֶגֶד כְּלָלוֹתָם יַחַד, כִּי בְרָכָה רִאשׁוֹנָה תִּקַּן מִשֶּׁה כְּשִׁירֵד הַמֶּן לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹס לְבְרָכָה. וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׂגַת מִי"ה, בְּחִינַת הָאֵרֶת דְּרִי מַעְלָה כְּנִי"ל, כִּי מִשֶּׁה הוּא עֵקֶר הַרְבֵּי הָרִאשׁוֹן שֶׁעֵקֶר הַשְּׂגַתוֹ בְּחִינַת מִי"ה שָׁבוּ כְּלוּלִים שְׁנִיחָם, כִּי הַתַּחֲתוֹן נִכְלָל בְּעֵלְיוֹן כְּמוֹ שְׁמַבְאָר שֶׁסַּם. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַמֶּן, בְּחִינַת וַיִּקְרָאוּ בַּיֵּת יִשְׂרָאֵל אֵת שְׁמוֹ מֶן כִּי לֹא יָדְעוּ מִי"ה הוּא. וּבְרָכָה שְׁנִיחָה הוּא בְּרַכַּת הָאֶרֶץ, זֶה בְּחִינַת הַשְּׂגַת דְּרִי מִטָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת מְלֶאכֶת כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, כִּי עֵקֶר הַתְּגִלוֹת כְּבוֹדוֹ בְּאֶרֶץ הַגִּשְׁמִי הַזֹּאת הִיא בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ אֵיזָה הָאֵרֶה גַם לְחוּץ לְאֶרֶץ עַל-יַד הַקְּדָשׁוֹת שִׁישְׂרָאֵל מְקַדְשִׁין גַּם הָאֵוִיר שֶׁל חוּץ לְאֶרֶץ בְּקְדָשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּמוֹבָא בְּדַבְּרֵיו זְכוֹרֵנוֹס לְבְרָכָה. וְכְמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹס לְבְרָכָה, כָּל הַדֶּרֶךְ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל דּוֹמָה כְּמִי שֵׁישׁ לוֹ אֶלְקֵי וְכוּ'. וְעַל-כֵּן יְהוֹשֵׁעַ דִּיקָא תִּקַּן בְּרַכַּת הָאֶרֶץ כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹס לְבְרָכָה, כִּי יְהוֹשֵׁעַ הוּא בְּחִינַת תַּלְמִיד כְּמוֹ שְׁמַבְאָר שֶׁסַּם שֶׁהַשְּׂגַתוֹ בְּחִינַת מְלֶאכֶת כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ שֶׁהוּא הַשְּׂגַת הַתַּלְמִיד כְּמוֹ שְׁמַבְאָר שֶׁסַּם. וּבְרַכַּת בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. תִּקְנוּ דָּוִד וּשְׁלֹמֹה כְּשֶׁנִּבְנְהָ הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ. זֶה בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד כְּלָלִיּוֹת דְּרִי מִטָּה עִם דְּרִי מַעְלָה שֶׁהִיא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת שֶׁזֶה הָעֵקֶר. שֶׁעֵקֶר זֶה הַתְּקוּן בְּשְׁלֹמֹה נִמְשָׁךְ עַל-יַד הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁסַּם עוֹלָמִים כָּל הַקְּרִבְנוֹת וְכוּ' וְכְנִי"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁנִּבְנְהָ בַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ אֵז נְשָׁלַם הַתְּקוּן הַזֶּה. וְאֵז תִּקְנוּ דָּוִד וּשְׁלֹמֹה הַבְּרָכָה שְׁלִישִׁית בְּבְרַכַּת הַמְּזוּן שֶׁהוּא בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן הוּא עַל-יַד יְרוּשָׁלַיִם וּבַיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁסַּם עֵקֶר כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת שֶׁעַל-יַד זֶה דִּיקָא זֹכִיךְ לְהֵאָרֵת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה וְעַל-כֵּן תִּקְנוּ כָּל אֵלוֹ הַבְּרָכוֹת עַל אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל כְּדִי שִׁיחִיָּה נִמְשָׁךְ עַל-יַד זֶה הָאֵרֶת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה שֶׁהוּא הָרָצוֹן שִׁיאִיר לְעֵתִיד בְּחִינַת כְּפֵת יֶאֱמַר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מִי"ה וְכוּ', מֵה דִּיקָא וְכוּ' כְּנִי"ל:

אות עב

וְזֶה בַּחֲנִינֵת בְּרַפְת הַטּוֹב וְהַמְטִיב שֶׁתִּקְנוּ בְּיַבְנָה עַל הַרוּגִי בִּיתֵר שֶׁנִּתְּנוּ לְקַבּוּרָה, כִּי עֵקֶר הַטּוֹב הָאֲמִתִּי וְהַנֶּצְחִי הוּא הָאֲרֵת הַרְצוֹן שֶׁיִּזְכֶּה כָּל אֶחָד לְעֵתִיד לְפִי בַּחֲנִינֵתוֹ שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירֵאִיךָ וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן לְעֵתִיד לָבֵא יִבְרְכוּ עַל הַכֹּל הַטּוֹב וְהַמְטִיב, כִּי אִזּוּ יִבִּינוּ וַיִּשְׁיִגוּ הַכֹּל שֶׁכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם הַכֹּל לְטוֹבָתוֹ הַנֶּצְחִית כְּדִי שֶׁיִּזְכֶּה עַל-יָדֵי זֶה לְהָאֲרֵת הַרְצוֹן הַמְּפֹלֵג שֶׁזֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל. וְעַל-כֵּן אַחַר הַחֲרָבֹן תִּקְנוּ הַחֲכָמִים לְהִזְכִּיר בְּפָרוּשׁ בְּרַפְת הַטּוֹב וְהַמְטִיב בְּבִרְפֵת הַמְּזוּזֹן כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ עַל-יָדֵי זֶה הָאֲרֵת הַרְצוֹן מִהָעוֹלָם הַבָּא לְעוֹלָם הַזֶּה, עַל-יָדֵי הַבְּרָכָה שֶׁל הַטּוֹב וְהַמְטִיב שֶׁהִיא בַּחֲנִינֵת עוֹלָם הַבָּא, כִּי אִזּוּ יִבְרְכוּ עַל הַכֹּל הַטּוֹב וְהַמְטִיב כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבְרָכָה, כִּי בְּזִמְנֵן שְׁבִית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קִיָּם הָיָה נִמְשָׁךְ הָאֲרֵת הַרְצוֹן מִמִּילָא עַל-יָדֵי הַשְּׁלֵשׁ בְּרָכוֹת שֶׁל בְּרַפְת הַמְּזוּזֹן שֶׁהֵם בַּחֲנִינֵת כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת שֶׁעֲקָרָם הָיָה בְּבִית-הַמִּקְדָּשׁ עַל-יָדֵי הַקְּרָבָנוֹת שֶׁמְכַפְּרִין, אֲבָל עַכְשָׁו שֶׁאֵין לָנוּ בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְלֹא קָרְבָן וְצָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַכְּפָרָה וְהַסְּלִיחָה עַל הָעוֹנוֹת עַל-יָדֵי הָאֲכִילָה בְּעֲצָמָה כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבְרָכָה שֶׁעַכְשָׁו שֶׁלְחָנוּ שֶׁל אָדָם מְכַפֵּר. וְעַל-כֵּן עַכְשָׁו צָרִיכִין לְהוֹסִיף בְּרָכָה רְבִיעִית שֶׁהוּא בְּרַפְת הַטּוֹב וְהַמְטִיב שֶׁהִיא בַּחֲנִינֵת הַבְּרָכָה שֶׁל עוֹלָם הַבָּא שֶׁאִזּוּ יִהְיֶה הָאֲרֵת הַרְצוֹן, כִּי עַכְשָׁו צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הָאֲרֵת הַרְצוֹן שֶׁל לְעֵתִיד לָבֵא עַל-יָדֵי הַבְּרָכָה נוֹסֶפֶת שֶׁמְדַבֶּרֶת מִעוֹלָם הַבָּא שֶׁהִיא בְּרַפְת הַטּוֹב וְהַמְטִיב שֶׁיִּבְרְכוּ לְעֵתִיד עַל הַכֹּל. וְעַל-כֵּן תִּקְנוּ הַטּוֹב וְהַמְטִיב בְּיַבְנָה עַל הַרוּגִי בִּיתֵר שֶׁנִּתְּנוּ לְקַבּוּרָה, וְהַדְּבָר תְּמוּהָ, לְמָה תִּקְנוּ בְּרַפְת טוֹב וְהַמְטִיב דִּיקָא עַל שֶׁנִּתְּנוּ לְקַבּוּרָה. וְגַם מָה זֶה שֶׁקָּבְעוּ בְּרָכָה זֹאת שֶׁנִּתְּקְנָה עַל קַבּוּרַת הַרוּגִי בִּיתֵר בְּבִרְפֵת הַמְּזוּזֹן דִּיקָא שֶׁמְבָרְכִין אַחֲרֵי הָאֲכִילָה, הָיָה לָהֶם לְקַבְּעָה בְּבִרְפֵת הַתְּפִלָּה. אֵךְ עֵקֶר בְּרָכָה זֹאת תִּקְנוּ לְחַזֵּק תִּקְוַתְנוּ עֲדִין גַּם עֵתָה אַחֲרֵי הַחֲרָבֹן שֶׁעֲדִין יֵשׁ לָנוּ תִּקְוָה לְזִכּוֹת לְרַב טוֹב הַצָּפוֹן לְעֵתִיד לָבוֹא שֶׁהִיא הָאֲרֵת הַרְצוֹן. וְזֶה תִּקְנוּ עַל-יָדֵי שְׂרָאוֹ חֶסֶד ה' שֶׁהַרוּגִי בִּיתֵר נִתְּנוּ לְקַבּוּרָה. כִּי הַקַּבּוּרָה הוּא תִּקּוֹן הַמַּת, כִּי אִזּוּ דִּיקָא מִתְחִיל צְמִיחַת חֵיּוֹת הַנֶּצְחִי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וַיִּשׁוּב הָעֶפֶר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה, וְאִזּוּ דִּיקָא וְהַרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. וְכְמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבְרָכָה. הֵינּוּ שֶׁאִזּוּ מִתְחִיל לְזִכּוֹת לְהָאֲרֵת הַרְצוֹן שֶׁמֵאִירָה הַנֶּפֶשׁ בְּהַגּוֹף הַרְחוֹק מִמְּנָה עֵתָה מְאֹד וְאִזּוּ דִּיקָא מֵאִירָה בּוֹ הָאֲרֵת הַרְצוֹן שֶׁהִיא עֵקֶר תִּקְוַתְנוּ בַּחֲנִינֵת חַיִּים נֶצְחִיִּים שֶׁיִּזְכֶּה לְעֵתִיד, כִּי תִּכְף כְּשֶׁאָדָם מֵת צָרִיךְ לְהַתְחִיל לְחֵיּוֹת חַיִּים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁהֵם חַיִּים נֶצְחִיִּים שֶׁהֵם בַּחֲנִינֵת הָאֲרֵת הַרְצוֹן הַנִּי"ל. וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּמִּדְרָשׁ עַל פְּסוּק, טוֹב יוֹם הַמּוֹת מִיּוֹם הַחַיִּים, שֶׁכְּשֶׁאָדָם חַי מוֹנִין לוֹ לְמִיתָה וְכִשְׁמַת מוֹנִין לוֹ לְחַיִּים כִּי אִזּוּ עֵקֶר הַתְּחִלַת חֵיּוֹת הַנֶּצְחִי. אֲבָל אֵין מִתְחִיל לְזִכּוֹת לָזֶה כִּי אִם לְאַחֲרֵי הַקַּבּוּרָה, כִּי הַנֶּפֶשׁ אֵין לָהּ שׁוֹם מְנוּחַ עַד אַחֲרֵי הַקַּבּוּרָה כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבְרָכָה בְּבִרְפֵת וַיִּשׁוּב וְכוּ' כַּנִּי"ל. כִּי כָּל זִמְנֵן שֶׁאֵין עוֹלָה הַנֶּפֶשׁ אֶל הָאֱלֹקִים לְמִקּוֹר חֲצָבָה לְמַעְלָה. אֵינָה יְכוֹלָה לְהֵאִיר בְּגוֹף שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת דְּרִי מְטָה :

כִּי זֶה כָּלֵל שֶׁכָּל מָה שֶׁהַנֶּפֶשׁ עוֹלָה בְּעֵלְיָה יִתְרָה הִיא מֵאִירָה בִּיתֵר לְכָל מַדְרָגוֹת הַתְּחִיבוֹנוֹת שֶׁהֵם בַּחֲנִינֵת דְּרִי מְטָה, בַּחֲנִינֵת גּוֹף, שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִינֵת מַעְלַת הַצְּדִיק הַגָּדוֹל שֶׁכָּל מָה שֶׁהוּא גָּדוֹל בְּמַעְלָה מְפֹלֵגֶת יוֹתֵר וַיִּתֵּר הוּא מֵאִיר

בְּדָרֵי מִטָּה יוֹתֵר. נִמְצָא, שֶׁהַקְּבוּרָה הִיא תִּקּוּן הַמֵּת. וְעַקֵּר הַתִּקּוּן הוּא שָׂאז עוֹלָה הַנֶּפֶשׁ לְמַעְלָה. וְעַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא מִתְחַלֵּת לְהַאִיר מִשָּׁם בְּהַגּוּף בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן שֶׁהוּא עֵקֶר הַחַיִּים נִצְחִיִּים שֶׁל לְעֵתִיד שִׁיזְכֶּה כָּל אֶחָד אַחֵר תַּחֲיַת הַמֵּתִים, אֲבָל הַתְּחֵלֶת צְמִיחַת הַחַיִּים הַזֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן. מִתְחִיל מֵעַת הַקְּבוּרָה שָׂאז מִתְחִיל הַגּוּף לְהִתְבַּלֵּה בְּעַפְרָ שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִכְלָה הַזְּהֵמָא שְׁנֶאֱחָז בּוֹ מִחֻטָּא אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁכָּל פְּגָמוֹ הִיָּה עַל-יָדֵי הָאֲכִילָה שְׁאֲכַל מֵעֵץ הַדַּעַת. שְׁעַל-יָדֵי זֶה פָּגַם בְּבְחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן הַנִּי"ל וְכִמוֹ שְׁמִבְאָר לְעִיל מְזָה. וְעַל-כֵּן אִז מִתְחִיל צְמִיחַת חַיּוּתוֹ שֶׁהוּא הָאֶרֶת הָרָצוֹן וְכִנּוּ"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁרָאוּ הַחֲכָמִים בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר שֶׁאֵין מְנִיחִין הַרוּגֵי בֵּיתֵר לְקְבוּרָה סָבְרוּ שְׁחַס וְשָׁלוֹם אִפְסֵי תִקּוּהָ, כִּי עֵקֶר צֶרֶת חֲרָבֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הוּא מָה שְׁגָרְמָנוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַחֲרָבֵן. שְׁעַל-יָדֵי זֶה אֵין מִי שִׁיכַפֵּר בְּעֵדֵינוּ עַל עוֹנוֹתֵינוּ שֶׁזֶה עֵקֶר הַצָּרָה הַגְּדוֹלָה מִכָּל הַצָּרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם כְּמוֹ שְׁמִבְאָר שָׁם. וְעַקֵּר הַצָּרָה הוּא שְׁעַל-יָדֵי הַתְּגַבְרוֹת הָעוֹנוֹת שְׁגָרְמוּ הַחֲרָבֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ אִי אִפְשָׁר לְכַלֵּל הָעוֹלָמוֹת וְלִזְכּוֹת לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן הַנִּי"ל שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית וְכִנּוּ"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁרָאוּ שֶׁאֵין מְנִיחִין לְקַבֵּר הַרוּגֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם הַרוּגֵי בֵּיתֵר סָבְרוּ שְׁחַס וְשָׁלוֹם הַתְּגַבֵּר הַקְּטָרוּג כָּל כָּךְ עַד שֶׁאִפְסֵי תִקּוּהָ שֶׁאֵי אִפְשָׁר עוֹד לִזְכּוֹת לְעַקֵּר הַתִּקּוּהָ הַנִּי"ל. שֶׁהִיא הָאֶרֶת הָרָצוֹן שֶׁזוֹכִין אַחֵר הַקְּבוּרָה דִּיקָא. וּבִפְרָט הַרוּגֵי בֵּיתֵר שְׁנֶהְרָגוּ עַל-יָדֵי שֶׁהִדְלִיקוּ נֵרוֹת לְחֲרָבֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ. וְעַל-יָדֵי זֶה הִמְשִׁיכוּ עַל עֲצָמוֹ גִּזְרַת הַחֲרָבֵן יוֹתֵר וְיוֹתֵר. כִּי כָּל הַמִּתְאַבֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם זוֹכֶה וְרוֹאֶה בְּשִׁמְחָתָהּ וְלִהְפֹךְ כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ מִתְאַבֵּל עַל הַחֲרָבֵן, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁשָּׂמַח עַל צָרָה הַזֹּאת עָלָיו נֶאֱמַר וַתְּהִי עוֹנוֹתָם חֲקוּקָה עַל עֲצָמוֹתָם וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה. וְעַקֵּר קְלָקוּל הָעוֹנוֹת שֶׁהֵם עֵקֶר פָּגַם חֲרָבֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ כְּנִי"ל. הוּא שְׁעַל-יָדֵי זֶה אֵין זוֹכִין לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן בְּעַת הַתְּחִיָּה כְּשֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לְתִשׁוּבָה. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁרָאוּ הַחֲכָמִים שֶׁאֵף-עַל-פִּי-כֵן חָמַל ה' עַל עַמּוֹ וַנִּתְּנוּ הַרוּגֵי בֵּיתֵר לְקְבוּרָה רְאוּ שֶׁעֲדִין חֲסָדֵי ה' לֹא תָמְנוּ וְכוּ', כִּי לֹא כִּחְטָאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ וְכוּ'. כִּי אֵף-עַל-פִּי-כֵן חָמַל עֲלֵיהֶם בְּכַח הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁעֲסָקוּ בְּתִקּוּנָם וְהִתְפַּלְּלוּ עֲלֵיהֶם עַד שֶׁנִּתְּנוּ לְקְבוּרָה. וְעַל-כֵּן תִּקְנוּ אִז בְּרֶכֶת הַטּוֹב וְהַמְּטִיב דִּיקָא. כִּי הַטּוֹב וְהַמְּטִיב הוּא הַבְּרָכָה שֶׁל לְעֵתִיד שִׁיבְרָכוּ הַכֹּל בְּעַת הַתְּחִיָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן שֶׁהוּא עֵקֶר הַטּוֹב הָאֲמִתִּי וְהַנִּצְחִי בְּחִינַת מָה רַב טוֹבָה אֲשֶׁר צָפְנֵת לִירְאִיָּה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן תִּקְנוּ בְּרָכָה זֹאת בְּבִרְכַת הַמְּזוֹן דִּיקָא כִּי עֵקֶר הָאֶרֶת הָרָצוֹן שֶׁל לְעֵתִיד מִמְּשִׁיכִין עַל עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מְצוֹת בְּרֶכֶת הַמְּזוֹן כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן אִז בְּעַת שֶׁנִּתְּנוּ הַרוּגֵי בֵּיתֵר לְקְבוּרָה. הוֹסִיפוּ בְּבִרְכַת הַמְּזוֹן דִּיקָא בְּרֶכֶת הַטּוֹב וְהַמְּטִיב שְׁמוּרָה שֶׁעֲדִין גַּם עֵתָה אַחֵר תִּקְרָה הַחֲרָבֵן יֵשׁ תִּקּוּהָ עֲדִין לִזְכּוֹת לַטּוֹב הַנִּצְחִי שֶׁהוּא הָאֶרֶת הָרָצוֹן. וְזֶה רוֹאִין עַל-יָדֵי שֶׁנִּתְּנוּ לְקְבוּרָה שָׂאז עֵקֶר הַתְּחֵלֶת תִּקּוּן זֶה לִזְכּוֹת לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן כְּנִי"ל, כִּי אֲדַרְבָּא, דִּיקָא עֵתָה אַחֵר הַחֲרָבֵן הַגְּדוֹל הַזֶּה צְרִיכִין לְהַתְּגַבֵּר בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּרָצוֹן חֲזָק וְאִמִּיץ מְאֹד לֵה' יִתְבָּרַךְ וּלְתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה כִּי עֵתָה אֵין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְלֹא כְּהוֹן וְלֹא קָרְבָן לְכַפֵּר בְּעֵדֵינוּ. וְאֵין אָנוּ מְחַיִּין עֲצָמָנוּ רַק בְּמָה שֶׁאֵנוּ מִתְּגַעְגְּעִים וּמְצַפִּים וּמְחַכְּמִים לְבָנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְאָנוּ עוֹסְקִין בְּאִמִּירַת הַקְּרִבְנוֹת בְּבְחִינַת וַיִּשְׁלַמָּה פְּרִים שֶׁפִּתִּינוּ

שְׁכַל זֶה הוּא בְּחִינַת רְצוֹן שְׁאֵנו חוֹשְׁקִים וְרוֹצִים וּמְצַפִּים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
לְהַבִּיא קְרִבְנוֹת לְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ'. וּמִחֲמַת שְׁעַקֵר הָאֶרֶת הָרְצוֹן נִמְשָׁךְ
בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה עַל-כֵּן הוֹסִיפוּ בְּרָכָה זֹאת שֶׁל הַטּוֹב וְהַמְּטִיב בְּבִרְכַת הַמְּזוֹן
דִּיקָא וְכַנ"ל:

אות עג

וְזֶה שְׁקוּנָן יְרַמְיֵהוּ עַל הַחֲרָבָן, וְאָמַר אֲבָד נֶצְחִי וְתוֹחַלְתִּי מֵה'. שְׁסַבֵּר שְׁחַס
וְשָׁלוֹם אֶפְס תִּקְוָה מֵאַחַר שְׁנִחְרַב הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שְׁעַקֵר כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת
עַל יְדוֹ שֶׁזֶה עֵקֶר הַתִּקְוָן וְכוּ' כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן שָׁם בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה עֵקֶר
הָרְצוֹן וְהַדְּבָקוֹת הַנִּפְלָא לְה' יִתְבָּרַךְ. וְעַכְשָׁו שְׁנִחְרַב חַס וְשָׁלוֹם, אֶפְס
תִּקְוָה. אִךְ בְּתוֹךְ דְּבָרָיו מְנַחֵם עֲצָמוֹ וְאֹמֵר, זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל-כֵּן
אוֹחִיל חֲסִדִי ה' כִּי לֹא תִמְנָנוּ כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו, חֲדָשִׁים לְבַקְרִים רַבָּה
אֶמְוַנְתֶּךָ. חֲדָשִׁים לְבַקְרִים וְכוּ' זֶה בְּחִינַת תְּחִינַת הַמֵּתִים שְׁאֵז יִתְחַדְּשׁוּ כָּל
הַנְּפֻשׁוֹת וְיִקְוֵמוּ בְּתַחִיָּה וְיַחֲיוּ חַיִּים נֶצְחָיִים שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרְצוֹן
הַנִּי"ל שֶׁהוּא הָרַב טוֹבָךְ שֶׁיִּזְכְּרוּ לְעַתִּיד וְכַנ"ל. וְזֶהוּ שְׁמַחֲזֵק עֲצָמוֹ כִּי אֶף-עַל-
כֵּן לֹא שְׁנִחְרַב הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שְׁשָׁם הָיָה עֵקֶר תִּקְוָן זֶה כַּנ"ל. אֶף-עַל-פִּי-כֵּן לֹא
אֶפְס תִּקְוָה, כִּי אֶף-עַל-פִּי-כֵּן נִזְכָּה לְבַחֲינַת חֲדָשִׁים לְבַקְרִים וְכוּ' עַל-כֵּן
חֲלָקִי ה' אֶמְרָה נִפְשֵׁי עַל-כֵּן אוֹחִיל לוֹ, כִּי עֲדִין אוֹחִיל וְאַחֲפָה וְאַקְוָה
וְאַצְפָּה לְה' יִתְבָּרַךְ שְׁכַל זֶה בְּחִינַת רְצוֹן כִּי עֲדִין יֵשׁ תִּקְוָה כִּי חֲסִדִי ה' לֹא
תִמְנָנוּ וְכוּ', כִּי אֲדַרְבָּא, עֲתָה בְּתַקְףָּ גְלוּתֵנוּ וְחֲרָבְנוּ בְּכָלִל וּבְפָרֵט צָרִיךְ כָּל
אֶחָד לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ יוֹתֵר בְּבַחֲינַת הַתְּחַזְּקוֹת הָרְצוֹן וְלַחֲכוֹת וְלַחֲלוֹת
וְלַצְּפוֹת עֲדִין לִישׁוּעַת ה' בְּרְצוֹן וְגִעְגּוּעִים גְּדוֹלִים מְאֹד, כִּי כִּפִּי מֵה שְׁיִמְשִׁיךְ
עַל עֲצָמוֹ הַתְּחַזְּקוֹת הָרְצוֹן בְּזֶה הָעוֹלָם גַּם בְּתַקְףָּ הַגְּלוּת כֵּן יִזְכָּה לְרַב טוֹב
הַצָּפוֹן שֶׁהוּא הָאֶרֶת הָרְצוֹן לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל-כֵּן עֲתָה שְׁחָרַב הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ
שְׁשָׁם הָיָה עֵקֶר הָאֶרֶת הָרְצוֹן כַּנ"ל. עַל-כֵּן עֲתָה צְרִיכִין לְהַתְּחַזֵּק בְּזֶה
בְּיוֹתֵר וְכַנ"ל:

אות עד

וְזֶה בְּחִינַת בֵּין הַמְּצָרִים שְׁאֵז מֵתְאַבְּלִין עַל חֲרָבָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שְׁגֵרְמוּ
הַמְּרַגְלִים, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה עַל פְּסוּק, וַיִּבְכוּ הָעָם

בלילה ההוא, אתם בכיתם בכיה של חנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות. וכמבאר כל זה בהתורה "כי מרחמם" הנ"ל. שזהו הצרה הגדולה מכל הצרות וכו', כמו שמבאר שם. ועל-כן צריכין להתאבל מאד על זה. והעקר לבכות על עוונותינו שגרמו חרפון והם מעכבים הגאולה. ועקר הצרה הגדולה מן הכל הוא ההסתלקות וההעלמה של הצדיקי אמת שנסתלקו ונתעלמו בעוונותינו ואין מי יעמד בעדינו, כי כל חטא המרגלים וכל חטא העגל שגרמו חרפון בית-המקדש. וכן כל העשר נסיונות שנסו אבותינו את הקדוש-ברוך-הוא במדבר כלם היו על-ידי פגם המחלקת שחלקו על משה והתלוננו עליו ולא שמעו לדבריו. כמוכן בכל פרשיות התורה המדברים מזה, כמו שכתוב שם בפסוק, וילונו העם על משה ועל אהרן וכו' וכן הרבה. וזה גרם כל החרבנות. וכן עתה עקר אריכת הגלות הוא על-ידי המחלקת על צדיקי אמת והאמת נעדרת. ועל-כן צריכין לבכות ולצעק מאד על זה במר נפש. ועקר הפגם הוא בחינת מחלקת קרח הנ"ל שהוא מה שעושין פרום בין בחינת אי"ה ומלא. על-ידי הקשיות שהם למעלה מדעתם שאי אפשר להבינם וכנ"ל. והכל בא על-ידי גסות וגאות שכל אחד חפץ בכבוד, כי מי שמבטל כבודו נגד כבוד הצדיק האמת שהוא כבוד המקום בודאי לא יפל לעולם אף אם יעבר עליו מה, כי הצדיק יכול להאיר בו בכל מקום שהוא כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. אבל אם חפץ בכבוד עצמו אזי אינו יכול להתקרב להצדיק בפרט עתה בדורות האלו שנקדת האמת מבזה מאד ונשלף אמת ארצה וכו'. וכל מי שחפץ להתקרב אל האמת מבזין אותו מאד. על-כן אי אפשר להתקרב כי אם על-ידי שיבטל כבודו וכנ"ל. אבל זה שחפץ בכבוד אי אפשר לו להתקרב אף גם נעשה חולק שזהו בחינת מחלקת קרח וכו'. שעל-ידי זה עקר החרפון ואריכת הגלות וכנ"ל. וזה שצועק ירמיהו, זכר ה' מה היה לנו. ואיתא בכתבי האר"י ז"ל שהצעקה הוא שמבחינת מ"ה נתהווה לנו וכו', עין שם. הינו בחינת הנ"ל שהגבירו בחינת לנו על בחינת מה. כי האדם צריך להיות בבחינת מ"ה שיהיה נכלל בהרבי האמת שהוא בחינת משה שאמר ונחננו מ"ה שבטל כל ישותו ונכלל בבחינת מ"ה. ומשה בחינת הצדיק האמת היה קדוש וטהור בקדשה נוראה מאד ונגע מאד מאד בעבודת ה'. ואף-על-פי-כן בטל את עצמו בתכלית הבטול מכל שכן וכל שכן שאר אנשים שכל אחד יודע פגמיו וחסאיו וכו'. אם הוא רוצה לחוס על עצמו להתקרב לצדיקי אמת בחינת משה צריך לידע שפלותו ופחיתותו האמתית על כל פנים ולא ירצה כבוד על כל פנים ויהיה נכלל בבחינת מ"ה ואז יוכל הצדיק להאיר בו גם-כן כי מלא כל הארץ כבודו עד שיהיה נכלל בחינת מלא ובחינת אי"ה יחד כי באמת כלא חד וכנ"ל. אבל החפץ בכבוד עצמו עושה פרום ואז נעשה מבחינת מ"ה בחינת לנוי שהוא בחינת דינים כמבאר בכתבים הנ"ל. וכל זה מחמת שפרוץ אחר ישותו וחפץ בכבוד שזהו בחינת לנוי שאנו חוששים על כבוד שלנו כאלו הכל מגיע לנו עד שחפצים שיהיה לנו גם כבוד. וזהו, הביטה וראה את חרפתנו. חרפה הוא הפך הכבוד, כי על-ידי שחפצים בכבוד באים לחרפות ובושות גדולות חס ושלום, כי כל הרוץ אחר הכבוד בורח ממנו, כי אינו יכול להתקרב להצדיקי אמת. ואז בא לידי חרפות ובושות שהם

העוונות רחמנא לצלן, כי אין מי שיצילנו ויאיר בו, כי עדין הי' עמו כי מלא כל הארץ כבודו. מאחר שנתרחק מהצדיקי אמת על-ידי שחפץ בכבוד עצמו וכנ"ל. וזהו נחלתנו נהפכה לזרים וכו'. כי מבאר בהתורה הנ"ל שעקר הפרנסה והעשירות נמשך מכלליות העולמות הנ"ל. אבל זה שנתרחק וגרם פרוץ כנ"ל. על-ידי זה אינו יכול להמשיך השפע של הפרנסה והעשירות. ועל-כן נחלתנו נהפכה לזרים וכו'. ועל-כן אנו מבקשים, לא לנו הי' לא לנו כי לשמך תן כבוד. כי אנו מבטלין עצמנו וישותנו בחינת לנו שהוא ישותנו, רק אנו מבקשים לשמך תן כבוד שכל הכבוד יהיה נחזר וישוב לשמו יתברך שהוא בחינת הי' הוא האלקים שהוא שם מלא שעל-ידי זה יתגלה כי מלא כל הארץ כבודו וכו':

אות עה

וזה בחינת ברכת הזמון שתקנו רק בברכת המזון לבד שכששלתה אוכלין יחד צריכין לזמן, שצריך המברך לומר להשנים שרוצים לברך. שזהו עקר ברכת הזמון, כי מחמת שבשעת האכילה הוא עקר הארת הרצון כנ"ל. שזהו בחינת מצות ברכת המזון כנ"ל כדי להמשיך הארת הרצון המפלג שבשעת האכילה בדבורים שהם דבורי הברכות של ברכת המזון וכנ"ל. על-כן תקנו שכששלתה אוכלין ביחד, אז יוסיפו לזמן, כי עקר ברכת הזמון הוא בחינת הארת הרצון שאומרים קדם ברכת המזון שאנו רוצים לברך. כמו שאומרים, נברך שאכלנו משלו וכו'. ועוד הנהיגו רבותינו זכרונם לברכה להוסיף לומר מקדם בלשון לע"ז, רבותי מיר ווילין בענטשין. פקח עיניך אתה המעיין וראה נפלאות הי' איך חכמינו זכרונם לברכה ברוח קדשם תקנו הכל על הסדר, שדיקא במצות ברכת המזון תקנו זאת לזמן שהוא לומר נברך וכו'. ולהוסיף עוד מקדם לומר דבורי הרצון המפלג הנ"ל בפה מלא שאומרים מיר ווילין בענטשין. וכל זה מחמת שעקר הארת הרצון הוא בשעת האכילה כנ"ל, על-כן אז דיקא תקנו ברכת הזמון ולומר דבורי הרצון בפרוש, כי זה עקר ברכת הזמון שאחר האכילה שהוא התגלות בפה הארת הרצון המפלג המאיר בשעת האכילה

דיקא

דיקא

וכנ"ל:

אות עו

ועל-כן תקנו ברפת הזמון בשלשה דוקא, כי עקר הארת הרצון בשעת האכילה נמשך על-ידי כלליות העולמות הנ"ל. שהם שלש בחינות שהם הארת דרי מעלה והארת דרי מטה וכללותם יחד וכנ"ל. שזהו בחינת שלש קדשות בחינת קדוש קדוש וכו'. וכדמתרגם קדיש בשמי מרומא עלאה וכו', וכדמתרגם, בחינת קדשת הארת דרי מעלה. קדיש על ארעא וכו', בחינת קדשת הארת דרי מטה. קדיש לעלם עלמא, זה בחינת קדשת כללותם יחד שזה עקר שלמות הקדשה לכללם יחד זה בזה ששל-ידי זה דיקא מתפשט ומאיר ומתגלה קדשתו יתברך בכל העולמות לעולמי עד ולנצח נצחים ואז דיקא אחר כך אומרים ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו, כי בתחלה הצדיק מקשר כל העולמות יחד על-ידי שמקדש שמו יתברך למעלה ולמטה ומקשרם וכוללם יחד שזהו בחינת שלש קדשות הנ"ל. ואז דיקא ממשיך הקדשה בהתגלות נפלא כל כך עד שמודיע לכל הרחוקים מאד מאד שהם בחינת תכלית הירוידים והנמוכים של דרי מטה מודיע להם דיקא כי מלא כל הארץ כבודו שזהו עקר שלמות הארת דרי מטה להודיע לכל הרחוקים את גדלתו יתברך וכמוכן היטב בכל התורה הנ"ל שזהו עקר גדלת עבודתו של הצדיק הרחמן הזה כמבאר שם עין שם, אבל בתחלה מקשר העולמות בשלש קדשות הנ"ל עד שפמשיך הקדשה יותר למטה למטה בבחינת ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו. ועל-כן פשיש שלשה מישראל שאכלו על שלחן אחד חייבים לזמן, כי הארת דרי מטה הנ"ל שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו מתחיל משלשה ישראל לפחות שהם כנגד בחינת שלש קדשות הנ"ל, כי מבאר בהתורה הנ"ל שכל אדם צריך לעסק בזה להאיר זה הדעת הקדוש בחבריו שנעשים תלמידיו על-ידי זה, דהינו שיזהר כל אדם לדבר עם חבריו ביראת שמים בכל יום. כפי מה שקבל מרבו האמתי להאיר בו הדעת הקדוש הזה להודיע כי ה' הוא האלקים ומלא כל הארץ כבודו וכו' וכמו שמבאר שם. ועל-כן בכל מקום שיש שלשה ועוסקין בזה הם ממשיכין בחינת שלש קדשות הנ"ל שזהו בחינת שלשה שאכלו יחד שחייבין לזמן כי אין כל בני-אדם שוין. ועל-כן הגדול שבהם הוא בבחינת הרב לגבי השנים שמאיר בהם הדעת הקדוש הנ"ל והשנים מאירין זה בזה ומקבלין דין מן דין וכמבאר לעיל מזה. וזהו בחינת אין אדם חשוב רשאי לצאת לדברך כי אם עם שני נערי. כמו שכתוב, ויקח את שני נערי אתו וכמו שמבאר מזה שם, כי כשמתקבצין שלשה ועוסקין בלמוד הדעת הקדוש הזה נמשך שלש בחינות הנ"ל שהם הארת דרי מעלה שהוא בחינת הראש שבהן שהוא בבחינת הרב כנ"ל, שהשגתו בחינת מה, כי התחתון נכלל בעליון וכו'. והקטן שבהם הוא בבחינת הארת דרי מטה וכו'. והאמצעי הוא בבחינת המקשרם וכוללם יחד, כי האמצעי מקבל מהראש ומאיר להשלישי הנמוך מכלם. ועל-כן הוא בבחינת ההתקשרות והכלליות הנ"ל ועל-כן הזכירו רבותינו זכרונם לברכה במשנה מעלת שלשה שעוסקין בתורה בפרט על השלחן, כמבאר במשנה אבות. וזהו בחינת שלשה שאכלו כאחד שחייבים לזמן שאז חייבין ביותר להמשיך הארת הרצון ולומר בפה מלא שרוצים לברך וכנ"ל. כי המברך הוא בבחינת הרב שהוא הגדול שבהן. והשנים העונים הם

בבחינת השנים הנ"ל שמקבלים ממנו ומאירין זה בזה וכנ"ל:

אות עז

וזה בחינת שתקנו שעשרה שאוכלין יחד צריכין לזמן בשם שאומרים נברך אלקינו ובפחות מעשרה אסור להזכיר השם בברכת הזמון. והדבר פלא לכאורה מדוע החמירו כל כך בברכת הזמון דיקא שלא להזכיר את השם כי אם בעשרה, כי הלא כל אחד מישראל מזכיר את השם בברכות כמה פעמים בכל יום ורבים בהברכות שמברך ביחיד. ולמה בברכת הזמון דיקא החמירו שלא לזמן בשם כי אם בעשרה וכללוהו בתוך כל הדברים שבקדשה שאין אומרים אותם בפחות מעשרה? וגם הוא גופא צריכין להבין ולשום לב מהו החלוק בין הדברים שבקדשה שצריכין עשרה דיקא לבין שאר ברכות וההודאות שאומר כל אחד מישראל ביחיד כמה פעמים. הלא כל הברכות הם קדש ומזכירין שמו הקדוש והנורא ביחיד ברב הברכות? אך עקר ענין דברים שבקדשה שאין אומרים אותם בפחות מעשרה הוא ענין התורה הנ"ל. שמבאר שם שעקר התגלות קדשתו יתברך הוא על-ידי כלליות העולמות יחד וכנ"ל. שעקרו הוא על-ידי שמגליו קדשתו למטה דיקא בזה העולם הגשמי כי יש לה' יתברך מלאכים ושרפים וכו'. ואף-על-פי-כן עקר שעשועיו יתברך כשעולה הקדשה מזה העולם השפל דיקא וכו'. ומבאר שם (ובמקום אחר השייך לזה הנ"ל) שהעקר הוא כשנכלליו העולמות יחד שזה בחינת כלליות השגת בחינת אי"ה ובחינת מלא שצריכין לכללם יחד, כי באמת פלא חד וכנ"ל ובאמת זה הדבר נעשה על-ידי כל אחד מישראל כפי עבודתו על-ידי כל ברכה ותהלה ועל-ידי כל תורה ומצוה שעושה שפני עבודתו בזה העולם, כן ממשיך אלקותו למטה ומקשר את עצמו למעלה ומגלה אלקותו בעולם אבל אינו דומה יחיד המברך ומקדש שמו לרבים, כי התגלות הקדשה בפרסום גדול עד שנוכל לעורר כל הדרי מעלה ודרי מטה לקדש שמו יתברך יחד זה אי אפשר כי אם בעשרה שזהו בחינת כל דבר שבקדשה אין אומרים אותו בפחות מעשרה ודברים שבקדשה הם כגון קדשה שעקר גדלת מעלתה הוא מה שאז אומרים בפרוש וקוראים לכל דרי מעלה שיקדשו שמו יתברך עמנו הדרי מטה יחד כמו שאומרים נקדישך ונעריצך כנעם שיח סוד שרפי קדש וכו'. וכן בקדשת פתח שכוללים ביותר שניהם יחד דרי מעלה ודרי מטה. ואומרים פתח לנו ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה יחד כלם קדשה לה ישלשו וכו'. ואז צריכים עשרה דיקא, כי אי אפשר לפרסם קדשתו ברבים לכל דרי מעלה ומטה ולכללם יחד כי אם כשיש עשרה מישראל יחד, כי עקר הכלליות הוא לכלל בחינת השגת אי"ה ומלא יחד

וּכְנִ"ל שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּכֵלֶת נֹרְאוֹת הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה דְּסֻתִּים וְגִיזוֹ שֶׁהוּא
בְּחִינַת אִי"ה בְּחִינַת מ"ה בְּחִינַת כֶּתֶר וְכוּ' עִם תְּכֵלֶת קְדוּשָׁה הָאֲחֵרוֹנָה
שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת בְּחִינַת מְלֶאכֶל כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ וְזֶה יָדוּעַ שֶׁמִּבְּחִינַת
אִי"ה עַד בְּחִינַת מְלֶאכֶל הֵם בְּחִינַת עֶשֶׂר תְּקוּנִים שֶׁהֵם עֶשֶׂר סְפִירֵי שֶׁהֵם
מִכֶּתֶר עַד מַלְכוּת. וְעַל-כֵּן בְּאֵר לָנוּ אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה,
שֶׁבְּהִתְנַחֵם הַזֵּאת כְּלוּלִים כָּל הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת כְּמִבְּאֵר בְּהַשִּׁיחָה שֶׁבְּסוּף
הַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְדִיקָא עַל-יְדֵי אֵלוֹ הָעֶשֶׂר תְּקוּנֵי יְכוּלִין לְקַשֵּׁר וְלִכְלֹל
הָעוֹלָמוֹת יַחַד. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין עֲשֶׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל לָזֶה וְאֵין אֹמְרִים דְּבַר
שֶׁבְּקְדוּשָׁה כְּזֶה שֶׁהוּא לְקָרָא וּלְעוֹרֵר אֶת כָּל דְּרֵי מַעְלָה שֶׁיִּקְדָּשׁוּ שְׁמוֹ יִתְבַּרַךְ
עִם כָּל דְּרֵי מַטָּה יַחַד כִּי אִם בְּעֲשֶׂרָה שֶׁהֵם כְּלוּלִים מִכָּל הָעֶשֶׂר תְּקוּנֵי
הַנִּי"ל. וְאִזּוֹ דִּיקָא יְכוּלִים לְכַלֵּל כָּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד בְּשִׁלְמוֹת שֶׁזֶה הָעֵקֶר
וְכַנִּי"ל. וְגַם בְּרָכוּ שְׂאוֹמְרִים דִּיקָא בְּעֲשֶׂרָה הוּא בְּבְחִינַת הַנִּי"ל, כִּי אָף-עַל-
פִּי שְׂאֵנוּ אֹמְרִים כָּל בְּרַכַּת הַשַּׁחַר וּבְרַכַּת קְרִיאַת שְׁמַע בְּיַחֲדָא אֲבָל
כְּשֶׁרוֹצִים לְעוֹרֵר וּלְפָרְסֵם שְׁמוֹ יִתְבַּרַךְ וְלוֹמַר לְרַבִּים שֶׁיִּבְרָכוּ שֵׁם ה' ה'
הַמְּבָרַךְ צְרִיכִים עֲשֶׂרָה דִּיקָא, כִּי זֶה נִקְרָא דְּבַר שֶׁבְּקְדוּשָׁה שְׂאֵין אֹמְרִים
בְּפָחוֹת מִעֲשֶׂרָה, כִּי לְעוֹרֵר וּלְהַקִּיץ רַבִּים שֶׁיִּבְרָכוּ שְׁמוֹ שֶׁבְּהֵם כְּלוּלִים דְּרֵי
מַעְלָה וְדְרֵי מַטָּה, לָזֶה צְרִיכִים עֲשֶׂרָה דִּיקָא כְּדֵי שֶׁיִּוְכְּלוּ לְכַלֵּל אִי"ה וּמְלֶא
יַחַד וְכַנִּי"ל:

וְזֶה בְּחִינַת בְּרַכַּת הַזְּמִין בְּשֵׁם שְׂאֵין מְזַכֵּרִין הַשֵּׁם בְּבְרַכַּת הַזְּמִין בְּפָחוֹת
מִעֲשֶׂרָה, כִּי בְּרַכַּת הַזְּמִין הוּא רַק בְּחִינַת הָאֶרֶת הַרְצוֹן בְּעֲצֻמוֹ שֶׁעֵדִין אֵין
אֹמְרִים הַבְּרַכָּה בְּעֲצֻמָּה רַק שְׂאוֹמְרִים שְׂרוֹצִים לְבָרַךְ וְכַנִּי"ל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת
הָאֶרֶת הַרְצוֹן שֶׁיִּקְרָא מְאֹד שֶׁמִּתְגַּלֶּה בְּעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא עַל-יְדֵי כְּלָיוֹת
הָעוֹלָמוֹת וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן לְהַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם בְּבְרַכַּת הַזְּמִין שֶׁהוּא הָאֶרֶת
הַרְצוֹן לָזֶה צְרִיכִין עֲשֶׂרָה שְׂאֵכְלוּ יַחַד דִּיקָא שְׂאֵזוֹ דִּיקָא מִתְגַּלֶּה הַרְצוֹן
בְּשִׁלְמוֹת יוֹתֵר עַל-יְדֵי כְּלָיוֹת הָעוֹלָמוֹת שֶׁנִּכְלָלוּ בְּעֲשֶׂרָה דִּיקָא וְכַנִּי"ל, כִּי
בְּכָל הַבְּרַכּוֹת כְּשֶׁמְזַכֵּרִין אֶת הַשֵּׁם אֵינוֹ חַדוּשׁ כָּל כָּךְ כְּמוֹ לְהַזְכִּיר אֶת
הַשֵּׁם בְּבְרַכַּת הַזְּמִין שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הַרְצוֹן, כִּי בְּאַמַּת בְּחִינַת הַרְצוֹן
הוּא לְמַעְלָה מִכָּל הַשְּׁמוֹת וְכָל הַשְּׁמוֹת נִמְשָׁכִין מִשָּׁם, רַק כְּשֶׁזּוֹכִין לְרְצוֹן
חִזֵּק בְּמַעְלָה נִפְלְאָה מְאֹד אֲזִי זּוֹכִין שֶׁיִּמְשֹׁךְ קְדוּשַׁת שְׁמוֹ מִהַבְּחִינָה הַגְּבוּהָ
יוֹתֵר וְיוֹתֵר שְׁשֵׁם זֶה הַרְצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת מֶה חֲמִית, בְּחִינַת אִי"ה הוּא שֵׁם
בְּבְחִינַת הַתְּגַלּוֹת בְּחִינַת מְלֶאכֶל וְכוּ'. כִּי מֶה שֶׁהוּא בְּתְכֵלֶת הַהַעֲלָם בְּזֶה
הָעוֹלָם עַד שְׂאֵין לָנוּ בּוֹ שׁוּם תְּפִיסָה בְּמַחַ כִּי אִם בְּחִינַת רְצוֹן לְבַד הוּא
בְּהָעוֹלָם הַגְּבוּהָ יוֹתֵר בְּבְחִינַת הַתְּגַלּוֹת בְּחִינַת מְלֶאכֶל וְכֵן מִעוֹלָם לְעוֹלָם
וּמִדְּרָגָה לְדְרָגָה עַד אֵין סוּף וְכִידוּעַ וּמוֹבָן כָּל זֶה לְמַשְׁפִּילִים וּבְפֶרֶט עַל-פִּי
דְּבָרֵי הַקְּדוּשִׁים זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה הַמְּדַבְּרִים מְזֶה בְּמִקּוֹם אַחֵר, עֵין שֵׁם. וְעַל-
כֵּן בְּבְרַכַּת הַזְּמִין כְּשֶׁאֹכְלִים עֲשֶׂרָה יַחַד אֲזִי דִיקָא מְאִיר הַרְצוֹן בְּיוֹתֵר עַד
שֶׁצְרִיכִין לְזַמֵּן בְּשֵׁם לְהַזְכִּיר בְּבְרַכַּת הַזְּמִין שֶׁהוּא רַק בְּחִינַת רְצוֹן כַּנִּי"ל
לְהַזְכִּיר גַּם שֵׁם אֶת הַשֵּׁם אֶלְקִינוּ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ בְּחִינַת
וְאֶלְקִים מְלָכִי מִקְדָּם שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְּׁגַת מְלֶאכֶל שֶׁמִּמְשִׁיכִין מִעוֹלָם
שֶׁלְמַעְלָה מִמֶּנּוּ עַל-יְדֵי הַרְצוֹן הַתְּקִיף הַמִּתְגַּלֶּה וּמְאִיר עַל-יְדֵי עֲשֶׂרָה
שְׂאֵכְלוּ עַל שִׁלְחוֹן אֶחָד שְׂאֵזוֹ עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה דִּיקָא מְאִיר הַרְצוֹן כַּנִּי"ל.
וּמְאֵחֵר שְׂאֵכְלוּ עֲשֶׂרָה יַחַד יְכוּלִין לְהַמְשִׁיךְ הָאֶרֶת הַרְצוֹן כָּל כָּךְ עַד

שִׁמְשִׁיכוּ בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת מְלָכוּתוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁם אֱלֹקִים מִהָעוֹלָם שֶׁלְמַעַלָּה לְתוֹךְ הַרְצוֹן שֶׁזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַרְצוֹן עַד שִׁיזְכֶּה לְהוֹצִיא מִהָעוֹלָם אֶל הַגְּלוּי וְזֶה עֵקֶר כְּלָיוֹת הָעוֹלָמוֹת וְזֶה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם בְּעִשְׂרָה, כִּי זֶהוּ בְּעֶצְמוֹ הוּא בְּחִינַת דָּבָר שֶׁבְקִדְשָׁה שְׂאִינוֹ נֹאמֵר בְּפָחוֹת מִיּוֹד כִּי הוּא בְּחִינַת פְּרָסוּם הַקִּדְשָׁה מְאֹד לְקִשָּׁר וְלִכְלֹל דְּרֵי מַעַלָּה וְדְרֵי מְטָה יַחַד עַד שִׁמְשִׁיכוּ עַל-יְדֵי הַרְצוֹן שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִכָּל הַשְּׁמוֹת שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם לְהַמְשִׁיךְ לְתוֹכוֹ הַזְּכָרֶת הַשֵּׁם מִהַבְּחִינָה וְהָעוֹלָם שֶׁלְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ וְכוּ' וְכַנ"ל. וְהֵבֵן מְאֹד מְאֹד, כִּי צְרִיכִין לְדַבֵּר הַרְבֵּה בְּזֶה לְבָאֵר הֵיטֵב עֲנִין זֶה:

אות עח

וּלְבָאֵר הָעֲנִין קִצֵּת הוּא כִּי הַרְצוֹן נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַמְּקִיפִין שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מ"ה וְזֶה יָדוּעַ וּמְבֹאָר שֶׁם שֶׁכָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת מְקִיפִין לְפִי עֵרְכוֹ וּמְדַרְגָּתוֹ. וְכָל אָדָם צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל וּלְהַתְיַגֵּעַ עַד שִׁיכְנִיס הַמְּקִיפִין שָׁלוֹ לְפָנָיו וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמְבֹאָר שָׁם. וְהָעֵקֶר לְזָכוֹת לְהַכְנִיס בְּפָנָיו לַעֲשׂוֹת מִהַמְּקִיף פְּנִימִי, הוּא עַל-יְדֵי הַתְּגַבְּרוֹת הַרְצוֹן. שֶׁצָּרִיךְ לְהַרְגִּיל עֲצָמוֹ לְכֹסֵף תְּמִיד לֵה' יִתְבָּרַךְ וְתוֹרָתוֹ בְּרָצוֹן חֲזָק וְתַקִּיף מְאֹד וּלְבָלִי לְחֹשֶׁב שׁוּם מִחֲשָׁבָה חִיצוֹנִית כָּלֵל רַק לְחֹשֶׁב בְּתוֹרָה וְעִבּוּדַת ה' לְהַשְׁתַּוְּקֵק בְּכָל עֵת בְּרָצוֹן חֲזָק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַד שִׁיזְכֶּה לְהֵבִין וּלְהַשִּׁיג מֵה שֶׁלֹּא הָיָה מִבֵּין מִתְחַלָּה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַשְּׁגָת הַמְּקִיפִים וְכוּ' כַּנ"ל. וְכָל מֵה שֶׁזָּכָה לְזֶה בְּיוֹתֵר הוּא מְקִשָּׁר וְכוֹלֵל הָעוֹלָמוֹת יוֹתֵר וְכוֹלֵל יוֹתֵר בְּחִינַת אֵי"ה וּמְלֵא. כִּי מֵה שְׂאִינוֹ מְשִׁיג הוּא בְּבְחִינַת אֵי"ה, בְּחִינַת מֵה חֲמִית וְכוּ'. וְשֵׁם הוּא אֶצְלוֹ לְמַעַלָּה מִכָּל הַשְּׁמוֹת, כִּי בְּחִינַת אֵי"ה הוּא בְּבְחִינַת עֵתִיק, בְּחִינַת שָׁרֵשׁ וּפְנִימִיּוֹת הַכֶּתֶר שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִכָּל הַשְּׁמוֹת וְשֵׁם דִּיקָא הוּא שָׁרֵשׁ כָּל הַשְּׁמוֹת כִּיזָדוּעַ וּמוֹבֵן בְּכַתְּבֵי הָאֲרִי"ז ז"ל:

וְזֶהוּ מַעַלְת מִנֵּן עֲשָׂרָה, כִּי אֶכָּל בְּהַ עֲשָׂרָה שְׂכִינְתָּא שְׂרִיא וְאִזּוּ יְכוֹלִין לֹמַר דְּבַר שֶׁבְקִדְשָׁה שֶׁהוּא לְעוֹרֵר וּלְהַקִּיץ יוֹתֵר וְיוֹתֵר כָּל הַדְּרֵי מַעַלָּה וְהַדְּרֵי מְטָה שִׁיכְלֹלוּ יַחַד וְיִקְדְּשׁוּ שְׁמוֹ בְּרַבִּים, כִּי עֲשָׂרָה כְּלוּלִים בְּיוֹתֵר מִבְּחִינַת אֵי"ה וּמְלֵא וְכוּ' כַּנ"ל. וְאִזּוּ יְכוֹלִין בְּיוֹתֵר לְהַמְשִׁיךְ מִבְּחִינַת אֵי"ה לְבְּחִינַת מְלֵא כָּל הָאֲרָץ כְּבוֹדוֹ שֶׁזֶהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת הַשְּׁגָת הַמְּקִיפִין. וְאִזּוּ עוֹלִין כָּל אֶחָד בְּעֲלִיוֹת גְּדוּלוֹת וְכָל מֵה שֶׁעוֹלִין יוֹתֵר וְיוֹתֵר יְכוֹלִין לְהֵאִיר לְמְטָה יוֹתֵר לְהֵאִיר לְכָל הַדְּרֵי מְטָה הַנְּמוּכִים וְהִירוּדִים בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר לְהֵאִיר גַּם בָּהֶם כִּי עֲדוּן ה' עִמָּם כִּי מְלֵא כָּל הָאֲרָץ כְּבוֹדוֹ וְכוּ' כַּנ"ל. כִּי עֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל כְּלוּלִים בְּשָׁרְשָׁם מִכָּל הַכְּתוּבֹת שֶׁיֵּשׁ בְּיִשְׂרָאֵל מִתְּכַלִּית הַמַּעַלָּה שֶׁל גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל עַד תְּכַלִּית הַשְּׁפָלוֹת שֶׁל הַפְּחוּתִים וְהִירוּדִים מְאֹד שֶׁלְכַלְכֵּם צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ אֱלֹקוֹתוֹ אֲשֶׁר בְּכָל מְשָׁלָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מֵה שֶׁמְשָׂה רַבְּנוּ עָלֵינוּ

השְׁלוֹם, שֶׁהוּא עֶקֶר הַרְבֵּי שְׁמַאִיר הַדַּעַת הַזֶּה בְּכֻלָּם. קִבֵּץ כָּל־סֵדֶר הַסִּתְּלָקוֹתָיו וְאָמַר לָהֶם, אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם כָּלְכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם רְאִשֵׁיכֶם שְׁבֻטֵיכֶם וְכוּ' וְכוּ'. וּמוֹנֶה כָּל הַמְּדַרְגּוֹת, עַד מַחֲטָב עֲצִיף עַד שְׂאֵב מִימִידָה שֶׁהֵם עֲשָׂרָה מְדַרְגּוֹת כְּמוֹבָא, שֶׁהֵם כָּל־כָּל הַמְּדַרְגּוֹת מֵרֵאשִׁי עַד סוּף כְּנִ"ל. וּמַאִיר בְּכֻלָּם שֶׁיִּדְעוּ כָּל־סֵדֶר הַשְּׁעָדִין ה' עִמָּם כְּנִ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַחֲלוּק שְׁבִין הַשְּׁגָת מַה שֶּׁל הַצְּדִיק בְּחִינַת מִשָּׁה לְבִין הַשְּׁגָת מַה שֶּׁל הַמְּלַאֲכִים דְּרִי מַעְלָה שֶׁהַצְּדִיק צָרִיךְ לְהֵאִיר בָּהֶם בְּחִינַת מִ"ה שְׁעָדִין אֵין יוֹדְעִים כְּלוּם. וְהַדְּבָר קָשָׁה לְכַאוֹרָה, הֲלֹא גַם קִדְּם שְׂבָא הַצְּדִיק וְהֵאִיר בָּהֶם הֵיוּ אוֹמְרִים תְּמִיד אֵיךְ מְקוּם כְּבוֹדוֹ, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים, מְשַׁרְתֵּיו שׂוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אֵי"ה וְכוּ'. וְכִמוֹ שְׂמוּבָא זֶה בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וְאִם כֵּן מַה זֶה שֶׁהַצְּדִיק מַאִיר בָּהֶם וּמוֹדִיעַ לָהֶם שְׁעָדִין אֵינָם יוֹדְעִים בִּידְעָתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מַה הֲלֹא גַם מִתְחַלֶּה הוֹדוֹ בְּעֲצָמָם שְׂאֵינָם יוֹדְעִים וְאָמְרוּ אֵי"ה וְכוּ'. שֶׁהוּא בְּחִינַת מִ"ה כְּנִ"ל. אֵךְ הַחֲלוּק הוּא עַל-פִּי הַנִּ"ל כִּי הַמְּלַאֲךְ נִקְרָא עוֹמֵד שְׂאֵינֵנו יָכוֹל לַעֲלוֹת מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא כְּמוֹבָא. אֲבָל הָאֲדָם הַבֶּעַל בְּחִירָה כְּשׂוֹזְכָה לַעֲמֵד בְּנִסְיוֹן בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁנֶּעֱשֶׂה צְדִיק יָכוֹל לַעֲלוֹת מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא עַד שֶׁיָּכוֹל לָבוֹא לְהַשְּׁגָת גְּדוּלוֹת וְעֲצוּמוֹת. כִּי זֹכֶה בְּכָל פְּעַם לְהַשִּׁיג הַמְּקִיפִין שֶׁלֹּא הִיָּה מְשִׁיג מִתְחַלֶּה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׂמִמְשִׁיף מִבְּחִינַת אֵיךְ לְבְּחִינַת מְלֵא וְכוּ' כְּנִ"ל. עַד שֶׁיָּכוֹל לְהֵאִיר בְּדְרֵי מַעְלָה וְדְרֵי מִטָּה בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר כִּי בְּכָל פְּעַם שֶׁהוּא מְשִׁיג מְקִיפִים גְּבוּהִים בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר, הוּא מַאִיר בְּכָל פְּעַם בְּדְרֵי מִטָּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר שֶׁאֲפִלוּ הַנְּפוּלִים וְהִירוּדִים מְאֹד שֶׁלֹּא הִיָּה יָכוֹל בְּתַחֲלָה לְהֵאִיר בָּהֶם וּלְהוֹדִיעֵם כִּי עָדִין ה' אִתָּם וְכוּ'. עֲתָה עַל-יְדֵי הַשְּׁגָתוֹ הַמְּקִיפִין יוֹתֵר הוּא מַאִיר גַּם בָּהֶם כִּי ה' אִתָּם גַּם עֲתָה כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְכֵן מַאִיר בְּהַדְרֵי מַעְלָה יוֹתֵר שְׂמַאִיר בָּהֶם בְּחִינַת מַה חֲמִית שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵי"ה הֵינּוּ שְׂמַאִיר לָהֶם וּמוֹדִיעַ לָהֶם שְׁעָדִין אֵינָם יוֹדְעִים כְּלוּם :

הֵינּוּ כִּי בְּתַחֲלָה הֵיוּ סְבוּרִים שֶׁיִּוְדְעִים אֵיזָה יְדִיעָה רַק שֶׁלְּמַעְלָה מִיִּדְעָתָם אֵי אֲפֹשֶׁר לְהַשִּׁיג עַל-כֵּן הֵם שׂוֹאֲלִים אֵיךְ וְכוּ'. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׂוֹב שֶׁפָּרַשׁ רִשׁוֹי שֶׁמִּתְנַשְּׂאִים בְּכָל פְּעַם לְהַסִּתְּפֵל לְמַעְלָה מִהַרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים וְשָׁבִים וְחוֹזְרִים תִּכְף מֵאִימַת הַבוּרָא יִתְבָּרַךְ וְכוּ'. אֲבָל הַצְּדִיק מוֹדִיעַ לָהֶם שֶׁמָּה שֶׁנֶּעֱלָם מֵהֶם וְנִדְמָה לָהֶם שֶׁשֵּׁם מְסִתִּימַת יְדִיעַת הַבוּרָא וְלְמַעְלָה מִזֶּה הוּא בְּחִינַת אֵי"ה שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר לְהַשִּׁיג. זֹאת הַהֶעֱלָמָה הוּא יוֹדֵעַ הֵיטֵב, כִּי הוּא יוֹדֵעַ הֵיטֵב מַה שֶׁנֶּעֱלָם מֵהֶם וְיוֹדֵעַ עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר רַק הוּא יוֹדֵעַ שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר לְהַשִּׁיג, דֵּהֵינּוּ שֶׁאֲפִלוּ בְּעֲצָם נוֹרְאוֹת הַשְּׁגָתוֹ עָדִין יֵשׁ מְקִיפִים גְּבוּהִים יוֹתֵר שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר לְהַשִּׁיג, כִּי תַכְלִית הַיְדִיעָה אֲשֶׁר לֹא נִדַּע וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁמוֹדִיעַ לָהֶם לְכָל הַדְרֵי מַעְלָה שְׂאֵינָם יוֹדְעִים כְּלוּם, דֵּהֵינּוּ שֶׁגַּם מַה שֶׁהוּא יוֹדֵעַ. הֵם אֵינָם יוֹדְעִים. וְכֵן מוֹדִיעַ לָהֶם בְּכָל פְּעַם שֶׁזֶהוּ בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שְׂאֵמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה עֲתִידִין צְדִיקִים שִׁיְהִיָּה מְחַצְתָּן לְפָנִים מִמְּלַאֲכֵי הַשְּׁרֵת. וְהַמְּלַאֲכִים יִשְׂאֲלוּ אוֹתָם מַה פָּעַל אֵל, כְּמוֹבָא מֵאִמֵּר זֶה שֵׁם, הֵינּוּ שֶׁהַמְּלַאֲכִים יִדְעוּ אֵז שְׂאֵינָם יוֹדְעִים מַה שֶׁהַצְּדִיקִים יוֹדְעִים, כִּי הַיְדִיעוֹת שֶׁהַצְּדִיק מְשִׁיף מִבְּחִינַת אֵיךְ לְבְּחִינַת מְלֵא מִמְּקִיף לְפָנִים. אֲצֵלָם הוּא בְּהֶעֱלָם וְהַצְּדִיק צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לָהֶם כָּל זֶה. וְזֶהוּ בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת מַה פָּעַל אֵל. 'מַה' בְּחִינַת אֵי"ה, בְּחִינַת

העלמה. 'פעלי' בחינת פעלה ובריאה, בחינת מלא. והצדיקים ידעו מה פעל אל שהוא בחינת שממשיך בכל פעם מבחינת אין ליש ממ"ה למלא, ממקיף לפנים והמלאכים ישאלו בכל פעם זאת מהצדיקים שיודעו להם כל זך וכנ"ל:

אות עט

וזהו ענין מה ששמעתי ממנו זכרוננו לברכה, כי יש שנדמה להם שמסתיימת ידיעתו ותברך אחר עולם הגלגלים ויש שיודעים שיש עולמות גבוהים יותר, אבל אחר כך מסתיימת ידיעתם ונדמה להם שלמעלה מזה הוא בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע. אבל באמת גבה מעל גבה שומר וכו', כי יש צדיק שיודע כל אלו הידיעות שנדמה להם שאי אפשר לידע אותם, אבל האיננו יודע שלו בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע שלו זה עמק ונורא ונשגב מאד וכו', כי אצל המחקרים מסתיימת הידיעה אצל הגלגלים שלמעלה מהם אינם יכולים לדבר כלל ואפלו עד הגלגלים הם תועים ונבוכים ברב הדברים, אבל למעלה משם נדמה להם שהוא פלו רוחניות אלקות והוא בחינת תכלית הידיעה אצלם. שלפי דעתם זהו בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע. אבל הצדיקים המקבלים האמתיים כל ידיעתם מתחיל משם ולמעלה, דהיינו מעולם הגלגלים שהם הרקיעים ולמעלה, כי אמר שבמקום שמסתיימת חכמת המחקרים לגמרי, משם מתחיל ידיעת הקבלה האמתית. אבל אמר שגם המקבלים הגדולים שגלו השגות עצומות גם בעולם האצילות ולמעלה בשרשי האצילות וכו' גם שם יכולין לעלות ממעלה למעלה וכו'. ועל-כן אף-על-פי שכל החכמים ואפלו המחקרים מודים שתכלית הידיעה הוא אשר לא נדע, אבל לא כל אפיו שוין, כי רבם אינם יודעים כלל מה שאינם יודעים והם בבחינת אינו יודע שאינו יודע יותר ויותר פמוכן למשכיל מדברינו הנ"ל. ועין עוד במקומות אחרים משיחות כאלו ומהם תוכל להתבונן ותעמד מרעיד מאימת הבורא ותברך. על-כן הצדיק מאיר בכל הדרי מעלה בכל פעם בחינת אי"ה, בחינת מ"ה, כי מאיר בהם בחינת מ"ה מבחינת גבה יותר ויותר וכו' וכו' כנ"ל. וכל מה שמאיר בהם בחינת מה ביותר הוא מאיר בדרי מטה בחינת מלא ביותר עד שמעורר ומקיץ הנמוכים מאד מאד שהם בחינת פגרים מתים ממש שנפלו מאד מאד על-ידי עוונותיהם הרבים והעצומים מאד הוא מקיץ ומעורר גם אותם כי עדין ה' אתם ואצלם כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. וזהו בחינת המעלה של הקבוץ מישראל האוחזים עצמן בהצדיק האמת שזכה לדעת הנ"ל שיכול להאיר בדרי מעלה ודרי מטה בכל פעם שעקר קבוץ ישראל על ידו כי נקרא רועה ישראל בחינת כרעה עדרו ירעה בזרוע יקבץ טלאים וכו'. כי כל מקום

שְׁמֵתִקְבָּצִים עֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל יְכוּלִים לומר דָּבָר שֶׁבְקִדְשָׁה לְעוֹרֵר וּלְהַקִּיץ
וּלְחַבֵּר וּלְכַלֵּל כָּל דְּרֵי מַעְלָה וּמַטָּה וְכוּ'. לְכַלֵּל אֵינָהּ וּמְלֵא יַחַד וּלְהַמְשִׁיךְ
הַמְּקִיפִין לְפָנִים לְהַמְשִׁיךְ מִבְּחִינַת אֵינָהּ לְבְּחִינַת מְלֵא וּלְזָכוֹת לְבְּחִינַת אֵינָהּ
בְּחִינַת מִי"ה הַגְּבֵהָ יוֹתֵר וְכוּ' כַּנִּי"ל :

אות פ

אָבֵל עֲדִין צָרִיכִין לָזֶה תְּפִלוֹת וְצַעֲקוֹת הַרְבֵּה לְהִ' יִתְבָּרַךְ לְזָכוֹת לָזֶה שְׂיִהְיֶה
נִכְלָל בְּהַקְבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שְׂיִאֲמְרוּ כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְקִדְשָׁה בְּכוֹנָה גְּדוּלָה כָּל כָּךְ
וּבְהַתְקַשְׁרוֹת לְצַדִּיקִים אֲמֵתִיִּים עַד שְׂיֻכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ כָּל הַתְּקוּנִים הַנִּי"ל
בְּכָל פֶּעַם, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים נִתְרַבֶּה הַמַּחְלֶקֶת מֵאֵד בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא
מִזִּיק בְּיוֹתֵר מִכָּל הַקְּלוּלִים כְּמוֹ שֶׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה. וְעַל-יָדֵי
זֶה נִחְרַב הַבַּיִת-הַמְּקִדָּשׁ וְעַל-יָדֵי זֶה מִתְעַכֵּב בְּנִינוּ, כִּי עַקֵּר הָעֶבֶב הוּא עַל-
יָדֵי שְׂאִין הַקְּבוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹת בְּתַכְלִית הַשְּׁלוֹם הָאֲמֵתִי, כְּמוֹכֵן כָּל
זֶה וְהַרְבֵּה חֲפָצִים בְּכַבּוּד עֲצָמוֹן שֶׁמֵּזֶה נִמְשָׁךְ כָּל הַמַּחְלֶקֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת
מַחְלֶקֶת קֶרַח הַנִּי"ל. שֶׁמֶשֶׁם כָּל הַחֲרָבֻנוֹת וְעֶבֶב בְּנִין בֵּית-הַמְּקִדָּשׁ. (וְעַיֵן
לְעִיל בְּאוֹת סה סו וְכוּ' בְּעַנְיַן מַחְלֶקֶת קֶרַח שְׁעַל-יָדֵי שֶׁכָּל אֶחָד חָפֵץ בְּכַבּוּד
עֲצָמוֹ וְאֵינוֹ מְבַטֵּל עֲצָמוֹ וְכַבּוּדוֹ פְּרָאוּי עַל-יָדֵי זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת לוֹ
לְהַאֲרִי בּוֹ הַדַּעַת הַנִּי"ל. כִּי מְלֵא כָּל הָאֲרֶץ כְּבוֹדוֹ וְעַדִּין הִ' אֲתוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא.
וְעַל-יָדֵי זֶה אֵינוֹ מִתְחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הִ' יִתְבָּרַךְ וְתוֹרַתוֹ בְּאֶשֶׁר הוּא שֵׁם.
וְהַרְבֵּה נַעֲשִׂים מִתְנַגְּדִים וְחוֹלְקִים גְּדוּלִים עַל-יָדֵי זֶה, עַיֵן שֵׁם. וְעַל-יָדֵי זֶה
עַקֵּר עֶבֶב גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל וּבְנִין בֵּית-הַמְּקִדָּשׁ וְכוּ' (ל). וְעַל זֶה צָרִיכִין לְבַכּוֹת
וּלְהִתְאוּנוֹן מֵאֵד בֵּין הַמְּצָרִים וּבְתַשְׁעָה בְּאֵב וְכוּ' בְּכָל לַיְלָה בְּחִצּוֹת לְהִתְאַבֵּל
עַל הַחֲרָבֵן בֵּית-הַמְּקִדָּשׁ וּפְזוּר יִשְׂרָאֵל. וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֵיכָה
שְׁמֵתִאֲבָלִין עַל הַסְּתַלְקוֹת וְהַעֲלָמַת הַצַּדִּיק שֶׁכָּלל הַשְּׂגָתוֹ בְּחִינַת מֵה כַּנִּי"ל
שֶׁהוּא יְכוּל לְהַאֲרִי בְּכָל הַדְּרֵי מַטָּה בְּחִינַת מְלֵא כָּל הָאֲרֶץ כְּבוֹדוֹ וּלְהַשִּׁיב
כָּלֵם לְהִ' יִתְבָּרַךְ וְהַעֲקֵר עַל-יָדֵי הַשְּׁלוֹם שֶׁיִּתְקַבְּצוּ וְיִתְאַסְּפוּ יַחַד וְיִתְקַשְּׁרוּ
עִם הַצַּדִּיק הָאֲמֵת שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּן שֶׁהִיָּה בִּימֵי מֹשֶׁה וּבֵית-הַמְּקִדָּשׁ
שֶׁבָּנָה דָּוִד וְשִׁלְמֹה, כִּי לְשֵׁם מִתְקַבָּצִים כָּל יִשְׂרָאֵל יַחַד וּמְקַבְּלִים הָאֲרֶת
הַדַּעַת מִהַרְבַּ בְּחִינַת מֹשֶׁה שְׁעַל-יָדֵי זֶה עַקֵּר כְּלָלִיּוֹת הַעוֹלָמוֹת בְּחִינַת אֵינָהּ
וּמְלֵא יַחַד וְכוּ' וְכוּ' וְעַל-כֵּן מְקוֹנְנִין עַל זֶה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֵיכָה עַל
הַסְּתַלְקוֹת הַצַּדִּיק וְעַל פְּזוּר יִשְׂרָאֵל וְעַל חֲרָבֵן בֵּית-הַמְּקִדָּשׁ שֶׁשֵׁם נִתְוַעְדוּ
וְנִכְלְלוּ יַחַד כָּל יִשְׂרָאֵל עִם הַצַּדִּיק הָאֲמֵת בְּחִינַת מֹשֶׁה שֶׁשֵׁם עַקֵּר הַכְּלָלִיּוֹת
וְכוּ' וְזֶה בְּחִינַת אֵיכָה יִשְׁבֶּה בְּדָד הָעִיר רַבְתִּי עִם רַבְתִּי בְּגוֹיִם וְכוּ'
שְׁמֵתִאֲבָלִין עַל גְּלוֹת יִשְׂרָאֵל מִירוּשָׁלַיִם מִמְּקוֹם קְבוּצָם וְזֶהוּ גְּלוּתָהּ יְהוּדָה
מֵעַנִי וְכוּ' שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַבְּכִיָּה עַל פְּזוּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּצְאוּ מִירוּשָׁלַיִם וּבֵית-
הַמְּקִדָּשׁ וְאֵיכָה שְׁנִיָּה שֶׁהוּא אֵיכָה יַעִיב מְרִמְזוֹ עַל חֲרָבֵן הָעִיר וּבֵית-הַמְּקִדָּשׁ

בְּעֲצֻמוֹ שְׁמִיָּה מִתְחִיל אֵיכָה שְׁנִיָּה שֶׁהוּא אֵיכָה יַעִיב ה' בְּאִפּוֹ אֶת חוֹמַת בֵּית צִיּוֹן וְכוּ'. וְלֹא זָכַר הַדָּם רְגָלָיו וְכוּ'. שֶׁהוּא שְׁמֵת־אֲבָלִין עַל חֶרֶבֶן חוֹמַת צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם וְחֶרֶבֶן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּקְרָא הַדָּם רְגָלָיו וְכוּ' וְכַנִּ"ל וְאֵיכָה שְׁלִישִׁית שֶׁהוּא אֵיכָה יוּעַם זָהָב, נֹאמֵר עַל הַסְּתַלְקוֹת הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת יֵאֻשְׁיָהוּ הַצְּדִיק שֶׁעָלָיו אָמַר יְרַמְיָהוּ כָּל הָאֵיכָה יוּעַם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה וְכוּן הוּא בְּכָל דּוֹר שֶׁמִּתְאוֹנְנִים עַל הַסְּתַלְקוֹת וְהַעֲלַמַת הַצְּדִיק וְכוּ' וְכַנִּ"ל. וְיִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא אָמַר, אֲנִי הַגָּבֵר. שְׁשֵׁם כְּלוּלִים כָּל הַשְּׁלֹשׁ אֲלָפָא בֵּיתוֹת, כָּל הַשְּׁלֹשׁ אֵיכָה אָמַר כָּלָם עַל עֲצֻמוֹ, כִּי תוֹלָה כָּל הַחֲסָרוֹן בּוֹ. וְעַל-כֵּן אָמַר, אֲנִי הַגָּבֵר רָאָה עָנִי, 'אֲנִי דִּיקָא, אוֹתִי נֶהֱג וְיִלְדָּה, 'אוֹתִי דִּיקָא וְכוּ'. וְכוּן אֵד בִּי יֵשֵׁב יְהִפֹּךְ יָדוֹ כָּל הַיּוֹם וְכוּ'. עַד שֶׁאָמַר, וְאָמַר אֲבָד נֶצְחִי וְכוּ'. אֲבָל מִחֲזֵק עֲצֻמוֹ הַרְבֵּה וְאוֹמֵר זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל-כֵּן אוֹחִיל חֲסָדִי ה' כִּי לֹא תִמְנֶנּוּ וְכוּ'. וְכוּן, צָפוּ מַיִם עַל רֹאשִׁי אֲמַרְתִּי נִגְזַרְתִּי קִרְאתִי שְׁמִי ה' מְבוֹר תַּחֲתִיּוֹת וְכוּ'. וּמִיָּה יָכוֹל כָּל אָדָם לְלַמֵּד אֲלָפִים וְרַבּוֹת קַל וְחֹמֵר עַל עֲצֻמוֹ אֵיךְ הוּא צָרִיךְ לוֹמַר כָּל זֶה עַל עֲצֻמוֹ עַל רַבּוּי עוֹנוֹתָיו וּמַחֲשָׁבוֹתָיו הַרְעִים הַשׁוֹטְטִים עָלָיו כָּל כֶּף אֲבָל חֲלִילָה חֲלִילָה שְׁיִפֹּל עַל-יְדֵי זֶה חֵס וְשְׁלוֹם, רַק יַחֲזֵק עֲצֻמוֹ בְּכַח הַצְּדִיק הָאֵמֶת הָעֲנֹן מְאֹד מְאֹד שֶׁהוּא נָקִי מִכָּל צַד שְׁגִיאַה וּמִכָּל שֶׁכֵּן מְאִיזָה עוֹוֹן חֵס וְשְׁלוֹם וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הוּא אוֹמֵר עַל עֲצֻמוֹ קִינּוֹת כְּאֵלֶּה הַנִּ"ל. וְכָל זֶה אוֹמֵר בְּשִׁבִיל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁכָּל אֶחָד יוֹכֵל לְעוֹרֵר עֲצֻמוֹ וּלְחַזֵּק עֲצֻמוֹ בְּכַחוֹ הַגְּדוֹל בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו שִׁיאֲמַר בְּכָל פֶּעַם אִף-עַל-פִּי-כֵן חֲסָדִי ה' כִּי לֹא תִמְנֶנּוּ כִּי לֹא כָּלוּ רַחֲמָיו כִּי חֲדָשִׁים לְבַקְרִים מִתְחַדְּשִׁים הַחֲסָדִים, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁי שֵׁם וְכוּ'. וְזֶה שְׁאִיתָא בְּזֶהֱרַק הַקְּדוֹשׁ שֶׁעַל-יְדֵי בִי כְּנִישְׁתָּא חֲדָא וּמִתָּא חֲדָא יָבוֹא מְשִׁיחַ כְּשִׁישׁוּבוֹ בְּאֵמֶת, הֵינּוּ כְּנִ"ל. כִּי עַל-יְדֵי רַבּוּי הַמַּחֲלַקַת קֶשֶׁה מְאֹד לְקַבֵּץ בִּי כְּנִישְׁתָּא חֲדָא וּמִתָּא חֲדָא שִׁישׁוּבוֹ בְּאֵמֶת. אֲבָל אִף-עַל-פִּי-כֵן ה' יִתְבָּרַךְ יִגְמַר אֶת שְׁלוֹ. כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת מְאִיר בְּכָל פֶּעַם הַשְּׂגַת הַדַּעַת הַנִּ"ל בְּדַרְכִים נִפְלְאִים מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁסוּף כָּל סוּף יְעוֹרֵר וְיִקְיֵץ כָּל דָּרֵי מִטָּה אֲפֹלוּ הַנְּמוּכִים מְאֹד וְיִזְדַּעַע לְכָלָם כִּי עֲדִין ה' אִתָּם עַד שִׁישׁוּבוֹ וְיִתְקַבְּצוּ בִּי כְּנִישְׁתָּא וּמִתָּא חֲדָא עַד שִׁישׁוּבוֹ הַגּוֹאֵל צָדֵק, כִּי עַל-יְדֵי שִׁישׁוּבוֹ בִּי כְּנִישְׁתָּא חֲדָא וְכוּ' וְיִאֲמְרוּ כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבִּקְדָּשָׁה בְּכֹנֶנָה וּבְהִתְקַשְׁרוֹת לְצְדִיקִים אֲמִתִּים, עַל-יְדֵי זֶה יִתְתַקֵּן הַכָּל וְכַנִּ"ל. וְאִזּוּ יִשׁוּבוּ כָּלָם לְה' יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי הָאֵרֶת הַדַּעַת הַנִּ"ל וְיִקְיֵם, וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבִי פִשְׁעַ בְּיַעֲקֹב וְכוּ'. עַל-יְדֵי וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתָּם אָמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בְּפִיךָ לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זָרַע וּמִפִּי זָרַע זָרַע אָמַר ה' מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֵרֶת הַדַּעַת הַנִּ"ל שֶׁמְאִיר הַצְּדִיק בְּבָנִים וְתַלְמִידִים שֶׁנִּקְרָאִים גַּם-כֵּן בָּנִים שֶׁמְאִיר בָּהֶם דַּעַת אֲמִתִּי וְנִפְלְאָ וְנוֹרָא כְּזֶה שִׁיאֲמִיר בָּהֶם מִדּוֹר לְדוֹר לְעוֹלָם שֶׁעַל-יְדֵי זֶה תָּבוֹא הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן אָמֵן וְאָמֵן:

ועל-כן היה משה רבנו משתוקק כל כך לארץ-ישראל והרבה בתפלות על זה מאד, כי משה הוא הרבי הראשון האמתי שעסק בהארת הדעת הנ"ל שהוא כלליות והתקשרות העולמות, על-כן היה מתלהב כל כך לארץ-ישראל ובית-המקדש, כי עקר הדעת וכלליות העולמות הוא בארץ-ישראל ובית-המקדש וכנ"ל. אך עקר העכוב היה על-ידי המחלקת שהם מי מריבה שעל-ידי זה נגזר עליו שלא לבוא לארץ-ישראל, וכמו שכתוב, ויתעבר ה' בי למענכם וכו'. וזה בחינת רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. 'אל תוסף דבר' וכו' זה בחינת סג לחכמה שתיקה הנ"ל. כי באמת ענין זה אי אפשר להבין ולהשיג ואפלו משה רבנו היה קשה לו מאד להשיג ענין זה. מדוע לא יזכה הוא לבא לארץ-ישראל ולא פעל בקשתו ברבוי תפלות כאלה וכמובא במדרשים הרבה בזה שהתפלא משה מאד על זה שהוא פעל בתפלתו להציל כל ישראל שלא יכלו חס ושלום, כל פעם מה שהם חטאו באמת הרבה והוא בעצמו שלא חטא כלל כי אם איזה שגיאה דקה במי מריבה וגם זה היה על ידס, כמו שכתוב, כי העשק יהולל חכם וכו'. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במדרש רבה שמות לא יועילו לו כל כך תפלות לפעל שייכנס לארץ-ישראל וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק, אתה החלות וכו'. ומובא בפרוש רש"י שם שאמר משה למדתי להתפלל שאמרת ועתה הניחה לי וכו' וכי תופס הייתי כך וכו'. על-כן השיב לו הקדוש-ברוך-הוא, רב לך אל תוסף דבר. כי באמת זהו בבחינת שתיקה, בחינת אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, כי הוא בחינת מקיפים הגבוהים מאד מאד שאי אפשר להשיגם, כי משה היה בבחינת מה, בבחינה עליונה ונשגבה מאד כנ"ל. ועל-כן מה שנעשה עמו הוא בחינת אל תוסף דבר, בחינת שתיקה הנ"ל שהוא בחינת שתק כך עלה במחשבה שהשיב לו על מיתת רבי עקיבא. כי גם ענין רבי עקיבא היה בבחינה זאת כמו שמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם. וזה שנסמך מיד לזה, וצו את יהושע וחזקוהו ואמצוהו כי הוא יעבר לפני העם הזה וכו'. וכן בכמה מקומות שמוכיחם על שמכרח להסתלק בעבורם נסמך לזה מה שהבטיחו ה' יתברך שיהושע יכניסם לארץ-ישראל, כמו שכתוב לקמן בפרשה זאת, וה' התאנף בי על דבריכם וישבע לבלתי עברי וכו'. יהושע הוא עובר לפניך אותו חזק וכו' וכן במקומות הרבה, כי זה נפלאות תמים דעים שאי אפשר להשיג כלל, כי דיקא על-ידי הסתלקות משה לעלא ולעלא על-ידי זה היה כח ליהושע להכניס את ישראל לארץ, כי כבר מבאר שכל מה שהצדיק עולה למעלה יתרה לבחינת מקיפים עליונים יותר הוא יכול להאיר בדרי מטה ביותר בחינת מלא כל הארץ כבודו. ועל-כן מעצם רבוי הפגמים של ישראל, ובפרט רבוי התלונות והמחלקת שלהם שזה גרוע מן הכל, על-ידי זה לא היה אפשר להכניסם לארץ-ישראל ששם עקר התגלות הדעת הנ"ל כי מלא כל הארץ כבודו כי אם על-ידי הסתלקותו, כי היה מכרח לעלות לעליה גדולה כל כך שאי אפשר להשיג בזה העולם כלל כי אם על-ידי הסתלקות ממש שנסתלק ברעוא דרעוין בבחינת מ"ה העליון מאד מאד עד שעל-ידי זה דיקא היה יכל

לְהַאִיר לְתַלְמִידוֹ יְהוֹשֻׁעַ בְּחִינַת הָאֶרֶץ מְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ שֶׁהוּא הַשְּׂגַת
הַתַּלְמִיד בְּחִינַת יְהוֹשֻׁעַ כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל:

וּבְזֶה פֶּעַל לְדוֹרוֹת שֶׁאֶפְלוּ כְּשִׁיתְגַּבְּרוּ הָעוֹנוֹת וַיִּחַרַב הַבַּיִת וַיִּשְׂרָאֵל גְּלָה
יִגְלָה מֵעַל אֲדָמָתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּבַר נְתֻקִים שְׁתֵּי פְעָמִים בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים וְקֶץ
הָאֲחֵרוֹן סְתוּם וְנִפְלָא מְאֹד מֵעֵין כָּל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִמָּצְאוּ צְדִיקִים נוֹרְאִים
גַּם בְּעֻקְבוֹת מְשִׁיחַ בְּקֶץ הָאֲחֵרוֹן שֶׁיִּשְׁיֵגוּ הַשְּׂגוֹת עֲצוּמוֹת מְאֹד וַיֵּאִירוּ
בְּיִשְׂרָאֵל כִּי מְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ וְשִׂאֵין שׁוּם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל וְאֶף-עַל-פִּי
שֶׁהִבְעַל דָּבָר וְהִסְטָרָא אֲחֵרָא וְחִילוּתֵיהֶם יִתְפַּשְׁטוּ וַיִּתְגַּבְּרוּ כְּמוֹ שִׁיתְפַּשְׁטוּ
בְּפִרְטוּיֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וּבְכֻלָּיוֹת בְּרַבּוּי הַמַּחְלָקָת שִׁיְהִיָּה קִטְגוֹרִיא
גְּדוּלָּה בֵּין הַתַּלְמִידֵי חֲכָמִים כְּמוֹ שֶׁנְּתֻקִים עֲכָשׁוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים שֶׁזֶה
עֶקֶר חֲבָלוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה בְּכַתְּבוֹת דִּף
קִיב. וּמוֹבָא בְּרִשׁוּי שֶׁבֵּת קִיח, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִמְהַר וַיִּחַיֵּשׁ לְגֵאֲלָנוּ עַל-יְדֵי
הָאֶרֶץ דַּעְתָּם הַקְּדוֹשׁ בְּעוֹלָם, כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁתְּגַבֵּר הַסְטָרָא אֲחֵרָא כָּל כֶּף
עַד שִׁיְהִיו מְכַרְחִים הַצְּדִיקֵי אֲמַת בְּחִינַת מוֹשֶׁה לְהַסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, אֶף-
עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי זֶה תִּהְיֶה הַיְשׁוּעָה וְהַגְּאֻלָּה וַיִּהְיֶה אֲבָלָם לְשִׁשׁוֹן, כִּי
הַסְתַּלְקוּת וְהַעֲלָמַת הַצְּדִיקִים הִיא הַצָּרָה הַגְּדוּלָּה וְהַמְּרָה מִכָּל הַצָּרוֹת,
כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה, קֶשֶׁה סְלוּקָן שֶׁל צְדִיקִים כְּפָלִים
כְּחֻרְבֵן בַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ'. אֲבָל גַּם זֶה יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה וּלְנַחֲמָה, כִּי דִּיקָא
עַל-יְדֵי הַסְתַּלְקוּתָם לְעֵלָא וּלְעֵלָא וְכוּ', יַעֲלוּ לְבְחִינַת מְקִיפִים גְּבוּהִים
וְנִשְׁגָּבִים כָּל כֶּף עַד שֶׁמִּשֶׁם דִּיקָא יֵאִירוּ בְּיֹתֵר בְּחִינַת מְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ
לְתַלְמִידֵיהֶם שֶׁהֵם בְּחִינַת יְהוֹשֻׁעַ וְכֵן מְדוּר לְדוּר עַד שִׁיִּפְעֻלוּ וַיִּגְמְרוּ מֵהַ
שֶׁהִתְחִילוּ לְהַאִיר בְּעוֹלָם דַּעַת הַנִּי"ל שֶׁיִּדְעוּ הַכֹּל כִּי מְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ
וַיִּשׁוּבוּ לְה' יִתְבָּרֵךְ בְּאֲמַת שְׁעַל-יְדֵי זֶה תִּבּוֹא הַגְּאֻלָּה כְּנִי"ל, כִּי מְרַבּוּי
הַפְּגָמִים וְהָעוֹנוֹת הַכְּרָחוּ לְעֵלוֹת לְעֵלוֹת גְּדוּלוֹת כָּל כֶּף שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְעֵלוֹת
לְשֵׁם כְּשֶׁהֵם מְלַבְּשִׁים בְּגוּף בְּזֶה הָעוֹלָם. כְּמוֹכֵן כָּל זֶה מְשִׁיחוּתוֹ
הַקְּדוֹשִׁים. וְזֶהוּ בְּחִינַת מִיתַת הַצְּדִיקִים שֶׁמְכַפֶּרֶת עַל עוֹוֹן הַדוּר, כְּמוֹ
שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה, הֵינּוּ כְּנִי"ל. כִּי דִּיקָא עַל-יְדֵי מִיתַתָּם הֵם
מִמְשִׁיכִים בְּחִינַת סֶלַח נָא לְכַפֵּר חַטָּא הַמְּרַגְלִים שֶׁגָּרְמוּ חֲרָבֵן הַבַּיִת שֶׁזֶהוּ
בְּחִינַת חַטָּאֵי כָּל הַדוֹרוֹת שֶׁעֶקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי שְׁפוּעֵלִין בְּקִשְׁתֵּי סֶלַח נָא
בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכִיךְ לְחֲנֻכַּת הַבַּיִת שֶׁהוּא בְּנִין בַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. אֲבָל מְרַבּוּי הָעוֹנוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְכָל זֶה כִּי אִם עַל-
יְדֵי מִיתַת הַצְּדִיקִים שֶׁמְכַפֶּרֶת, כִּי אִזּוֹ דִּיקָא עוֹלִים כָּל כֶּף עַד שִׁיְכּוֹלִים
לְהַאִיר בְּתַלְמִידֵיהֶם בְּחִינַת יְהוֹשֻׁעַ כִּי מְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכוּ'. וְלַהַחֲזִיר
אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה עַל-יְדֵי זֶה וְלַהּוֹצִיאָם מֵעוֹנוֹת וּלְכַפֵּר עוֹנוֹתֵיהֶם
הַקּוֹדְמִים וְכוּ' וְכְנִי"ל. כִּי גְּדוּלָּתָם צְדִיקִים בְּמִיתַתָּם יוֹתֵר מִבְּחִינַתָּם הֵינּוּ
כְּנִי"ל:

וְזֶהוּ בְּחִינַת נַחְמוּ נַחְמוּ עַמִּי יֹאמַר אֱלֹקֵיכֶם, כִּי עָקַר הַנְּחֻמָּה הוּא הַדַּעַת הַנִּי"ל. (וּכְמוֹ שְׁמִבְאָר בְּסוּף הַתּוֹרָה עֲתִיקָא סִימָן כֹּא עַל פְּסוּק זֶה) וְזֶהוּ נַחְמוּ נַחְמוּ עַמִּי. וְאִינוּ מְפָרֵשׁ בְּפִסּוּק לְמִי הוּא מְזַהֵר נַחְמוּ נַחְמוּ, אֲדָּ יְכוּלִין לֹאמַר שְׁמִזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמוֹ שֶׁיִּנְחֲמוּ זֶה אֶת זֶה שְׁזֶהוּ נַחְמוּ נַחְמוּ עַמִּי. כְּאוֹמַר אַתֶּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַמִּי נַחְמוּ נַחְמוּ עִצְמְכֶם זֶה אֶת זֶה וְזֶה רָמַז שְׁמִזְהִירָם שֶׁיַּעֲסֻקוּ בְּלִמּוּד הַדַּעַת הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַרְבֵּי הָאֱמֹתֵי בְּחִינַת מִשְׁה הַנִּי"ל שֶׁהִזְהִיר שְׁכָל אֶחָד יִדְבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאֵת שְׁמַיִם בְּכָל יוֹם לְהַכְנִיֵס הַדַּעַת הַקְּדוּשׁ בְּחֲבֵרוֹ שְׁנַעֲשֶׂה תַלְמִידוֹ עַל-יָדֵי זֶה וְאַחַר כֵּן יִכְנִיֵס חֲבֵרוֹ דַּעְתּוֹ בּוֹ וַיְהִי בְּחִינַת תַּלְמִיד לְחֲבֵרוֹ בְּבְחִינַת וּמִקְבְּלִין דִּין מִן דִּין כְּמוֹ שְׁמִבְאָר שֶׁם וְזֶה עָקַר הַנְּחֻמָּה כְּנִי"ל. וְזֶה נַחְמוּ נַחְמוּ עַמִּי כְּנִי"ל. וְזֶהוּ דְבָרוֹ עַל לֵב יְרוּשָׁלַיִם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מְלָאָה צְבָאָה. זֶה בְּחִינַת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ שְׁזֶהוּ עָקַר מְלוֹי צְבָאָה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדוֹשׁ בְּחִינַת וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ הַמּוּבָא בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, כִּי כָּל זְמַן שְׂאִינָם מְקַבְּלִים הַדַּעַת הָאֱמֹתֵי הַנִּי"ל אֵינָם בְּכָלל בְּנֵי-אָדָם וְצָרִיכִים לְמַלְאוֹת אֶת הָאָרֶץ שֶׁעָקְרָה יְרוּשָׁלַיִם בְּבְנֵי-אָדָם שֶׁהֵם בְּנֵי דַעָה כְּמוֹ שְׁמִבְאָר שֶׁם. וְעַל-כֵּן מְבֹשֵׁר אֶת יְרוּשָׁלַיִם כִּי מְלָאָה צְבָאָה, כִּי כָּבֵד נִתְמַלְאָה מְצָבָא הִ' שֶׁהֵם בְּנֵי דַעָה שְׂיֻדְעִים כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ שֶׁהֵם עָקַר הַמְּלוֹי בְּחִינַת וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מְלֵא רוּחַ חֲכָמָה וְכוּי כְּמוֹ שְׁמִבְאָר שֶׁם. וְזֶהוּ, כִּי נִרְצָה עֲוֹנָה. 'נִרְצָה' דִּיקָא, כִּי הַצְּדִיקִים הָאִירוּ בָּהֶם הַדַּעַת כָּל כֵּן עַד שֶׁנִּכְלְלוּ הָעוֹלָמוֹת יַחַד עַד שֶׁעָלוּ לְבְּחִינַת רְצוֹן הַנִּי"ל וְנִתְהַפְּכוּ כָּל הָעוֹנוֹת לְבְּחִינַת רְצוֹן, בְּחִינַת כִּי נִרְצָה עֲוֹנָה וְכְנִי"ל. וְזֶהוּ, כִּי לְקַחָה מִיַּד הִ' כְּפָלִים בְּכָל חֲטָאֲתֵיהָ. זֶה בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁזֶה הָעֲנֵשׁ הַמֵּר נִקְרָא כְּפָלִים בְּחִינַת קֶשֶׁה סְלוּקוֹן כְּפָלִים כְּחֲרָבֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וּבְזֶה בְּעֶצְמוֹ מְנַחֵם אוֹתָם, כִּי הֵלֵא כְּבֵר לְקַחוּ כְּפָלִים בְּכָל חֲטָאֲתֵיהָ שֶׁנִּסְתַּלְקוּ הַצְּדִיקִים אֱמֹתִיִּים עֲבוּרָם שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּפָלִים כְּנִי"ל. וְזֶה עָקַר הַנְּחֻמָּה וְהַתְּקוּהָ, כִּי עַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא מְאִירִים מִשָּׁם דִּיקָא בְּחִינַת הָאֲרֵת דְּרֵי מִטָּה שֶׁהוּא הָאֲרֵת הַתַּלְמִידִים בְּחִינַת יְהוֹשֻׁעַ לְהוֹדִיעַ לְכָל כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְלֹהֲשִׁיבָם לְהִ' יִתְבָּרַךְ עַל-יָדֵי זֶה וְכְנִי"ל. וְזֶהוּ בְּעֶצְמוֹ קוֹל קוֹרָא בְּמִדְבָּר פִּנּוּ דְרָךְ הִ' יִשְׂרוּ בְּעֲרֵבָה מְסֻלָּה לְאֱלֹקֵינוּ. זֶה בְּחִינַת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דְּהֵינּוּ שְׂאִין שׁוֹם יֹאוֹשׁ בְּעוֹלָם וּלְכֻלָּם יֵשׁ תְּקוּהָ כִּי הַכֹּל יְכוּלִים לְהַתְּקַרֵּב לְהִ' יִתְבָּרַךְ אֲפֵלוּ מִי שֶׁנִּתְעָה בְּעוֹנוֹתָיו לְמִדְבָּר שְׁמֵם כִּי קוֹל קוֹרָא בְּמִדְבָּר פִּנּוּ דְרָךְ הִ' וְכוּי, וְזֶהוּ כָּל גֵּיא יִנְשֵׂא וְכָל הַר וְגִבְעָה יִשְׁפְּלוּ. זֶה בְּחִינַת עֲלִיוֹנִים לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה. 'כָּל גֵּיא יִנְשֵׂא', זֶה בְּחִינַת תַּחְתּוֹנִים לְמַעְלָה. 'וְכָל הַר וְגִבְעָה יִשְׁפְּלוּ', זֶה בְּחִינַת עֲלִיוֹנִים לְמִטָּה שֶׁזֶה עָקַר בְּחִינַת הַדַּעַת הַנִּי"ל כְּמוֹ שְׁמִבְאָר שֶׁם. וְזֶהוּ, וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרִכְסִים לְבִקְעָה. שְׁכָל הַדְּרָכִים הָעֵקֶבִים וְהָעֵקֶמִים וְהָמְרִכְסִים וְהַנְּבוֹכִים מְאֹד מְאֹד שֶׁנִּתְעָה בָּהֶם מִי שֶׁנִּתְעָה, כָּלָם יִתְפַּשְׁטוּ וַיִּתְהַפְּכוּ לְדְרָכִים יְשָׁרִים וְכוּי, כִּי יִגְלָה לְכֻלָּם דַּעַת אֱמֹתֵי כְּזֶה שְׂיֻכְלוּ כָּלָם לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ, וְנִגְלָה כְּבוֹד הִ'. שְׂיֻתְגַּלָּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי יִגְלָה כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, שֶׁזֶה עָקַר הָאֲרֵת הַדַּעַת הַנִּי"ל. וְזֶהוּ, וְרָאוּ כָּל בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי הִ' דְּבַר. 'כָּל בָּשָׂר' דִּיקָא שֶׁהֵם הַנְּפֻשׁוֹת

הַפְּשָׁרִים שֶׁיִּתְקַבְּצוּ יַחְדָּו בְּבַחֲיַנֵּת קְבוּץ הַקְּדוֹשׁ הַנִּי"ל שֶׁיִּתְקַשְּׂרוּ לְצַדִּיקֵי אָמֶת כָּלֵם יִרְאוּ יַחְדָּו כִּי פִי ה' דִּבֶּר, שֶׁהַדְּבָרִים שֶׁמְדַבְּרִים אֲלֵיהֶם בְּכָל פֶּעַם לְנַחֲמָם וּלְחַזְּקָם וּלְעוֹרְרָם וּלְהַקִּיצָם כִּי עֲדִין ה' עִמָּם כִּי מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכוּ' כַּנִּי"ל שֶׁזֶהוּ בַּחֲיַנֵּת פִּי יְדַבֵּר חֲכָמוֹת וְכוּ' הַנִּי"ל. כָּל אֱלוֹ הַדְּבָרִים הַקְּדוֹשִׁים יֵצְאוּ מִפִּי ה', כִּי פִי ה' דִּבֶּר כָּל זֶה, כִּי רַבִּים רַחֲמָיו מְאֹד וְחֶפֶץ חֶסֶד הוּא וּמוֹדִיעַ לָנוּ דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים עַל-יְדֵי הַהִשְׁאָרָה וְהַחֲלִיפּוֹת שֶׁל הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁנִּסְתַּלְּקוּ כִּי עֲדִין עֲדִין ה' יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וְלֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ לְעוֹלָם עַד יְכוֹנֵן וַיָּשׁוּב אֶת יְרוּשָׁלַיִם תְּהִלָּה בְּאָרֶץ וְכוּ'.

אות פג

וְזֶה שֶׁהֵשׁוּוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה יוֹם חַמְשָׁה עָשָׂר בְּאָב וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים וְאָמְרוּ שֶׁלֹּא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כַּחַמְשָׁה עָשָׂר בְּאָב וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים, כִּי בַּחַמְשָׁה עָשָׂר בְּאָב מִתְחִיל הַהִמְתַּקָּה וְהַתְּקוּן שֶׁל חֲטָא הַמְּרַגְּלִים שֶׁגָּרְמוּ בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת בְּלִיל תְּשַׁעָה, בְּאָב כָּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה וְכוּ'ל. כִּי בְּט"ו בְּאָב כָּלוּ מֵתֵי מַדְבַּר שֶׁהָיוּ מֵתִים בְּכָל לַיִל תְּשַׁעָה בְּאָב מִחֲטָא הַמְּרַגְּלִים, כָּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה. וְזֶהוּ בְּעֶצְמוֹ בַּחֲיַנֵּת יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁאֵז מְבַקְּשִׁים סֵלַח נָא עַל חֲטָא הַמְּרַגְּלִים שֶׁגָּרַם חֲרָבָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בַּתְּשַׁעָה בְּאָב שֶׁבּוּ תְלוּיִים כָּל הָעוֹנוֹת. נִמְצָא, שֶׁחַמְשָׁה עָשָׂר בְּאָב וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים הֵם בַּחֲיִנָּה אַחַת, כִּי שְׁנֵיהֶם בַּחֲיַנֵּת תְּקוּן חֲטָא הַמְּרַגְּלִים וְדוֹר הַמְּדַבֵּר שֶׁגָּרְמוּ חֲרָבָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ'ל. וְזֶהוּ שְׁסִים שָׁם בַּמִּשְׁנָה, בְּיוֹם חֲתַנְתּוֹ, זֶה מִתֵּן תּוֹרָה. וּבְיוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ, זֶה בִּנְיָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ'. כִּי עֵקֶר צִרְתָּ הַחֲרָבָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הוּא מֵה שֶׁעַל-יְדֵי זֶה אֵין יְכוֹלִין לְקַשֵּׁר הָעוֹלָמוֹת וּלְכַלֵּלֵם יַחַד כַּנִּי"ל שֶׁזֶהוּ פָּגַם כָּל הָעוֹנוֹת רַחֲמָנָא לְצִלוֹ, שֶׁגוֹרְמִין פְּרוּד חֵס וְשָׁלוֹם וְכוּ'ל. וְעַל-כֵּן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בַּחֲיַנֵּת וּבְיוֹם חֲתַנְתּוֹ וּבִנְיָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הֵם הַתְּקוּן לָזֶה, כִּי עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה מִתְקַשְּׂרִין כָּל הָעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹן בְּתַחְתּוֹן וְתַחְתּוֹן בְּעֲלִיוֹן, כִּי זֶה עֵקֶר כָּלֵל הַתּוֹרָה שֶׁאֵנוּ זוֹכִין עַל-יְדֵי כָּל מַצּוּהָ וּמַצּוּהָ שֶׁאֵנוּ עוֹשִׂין בְּגִשְׁמִיּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם לְהַתְקַשֵּׁר לְמַעְלָה וּלְהַמְשִׁיךְ שְׁכִינַת עֲזֵז לְמַטָּה שֶׁזֶהוּ בַּחֲיַנֵּת הַיְחוּדִים הַנִּעְשִׂים עַל-יְדֵי כָּל מַצּוּהָ וּמַצּוּהָ. וְזֶהוּ בַּחֲיַנֵּת בִּנְיָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָׁם עֵקֶר מְקוֹם הַתּוֹרָה, כִּי מַצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה, כִּי שָׁם בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ עֵקֶר כָּלֵלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת וְכוּ'ל. וְכָל תְּקוּן זֶה נִמְשָׁךְ בַּחַמְשָׁה עָשָׂר בְּאָב וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁבּוּ מִתְחִיל לְהַתְתַּקֵּן חֲטָא הַמְּרַגְּלִים שֶׁגָּרְמוּ חֲרָבָן וְעַל-כֵּן אֵז מִתְחִיל בַּחֲיַנֵּת חֲנֻפַת הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא הַתְּקוּן כַּנִּי"ל:

וְזֶהוּ גַם-כֵּן מֵה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה שֶׁבַּחַמְשָׁה עָשָׂר בְּאָב נִתְּנוּ הַרוּגֵי בֵּיתָר לְקַבּוּרָה שֶׁעַל זֶה תְּקַנּוּ בְּרַפְתָּ הַטוֹב וְהַמְטִיב בְּבִרְכַת הַמְּזוּן

וְזֶה הָיָה בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב דִּיקָא שָׁבוּ פְּסָקוּ מִתִּי מְדַבֵּר שְׁגָרְמוּ חֲרַבְּוּ בֵּית-
הַמִּקְדָּשׁ שְׁעַל-יָדַי זֶה לֹא נִכְלְלוּ הָעוֹלָמוֹת וְאִין יְכוּלִין לְהַמְשִׁיךְ הָאֶרֶת
הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן סָבַב ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב,
שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוֹן מִתִּי מְדַבֵּר כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן אָז דִּיקָא נִתְּנוּ הַרוּגֵי בֵּיתָר
לְקַבּוּרָה וְתִקְנוּ עַל זֶה בְּרַכַּת הַטּוֹב וְהַמְּטִיב בְּבִרְכַּת הַמְּזוּזוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת
הַמְּשַׁכֵּת הָאֶרֶת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה וְכַנִּי"ל (בָּאוֹת עַב). כִּי הָאֶרֶת הָרָצוֹן
נִמְשָׁךְ עַל-יָדַי כְּלָלוֹת הָעוֹלָמוֹת שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יָדַי בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת
שֶׁמִּתְחִיל לְהִתְמַשֵּׁךְ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהוּא
תִּקּוֹן הַמְּרַגְּלִים וּמִתִּי מְדַבֵּר שְׁגָרְמוּ חֲרַבְּוּ בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. וְעַל-כֵּן בַּחֲמִשָּׁה
עָשָׂר בְּאָב שָׁבוּ פְּסָקוּ מִתִּי מְדַבֵּר מִתְחִיל הַתְּנוּצָצוֹת בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת-
הַמִּקְדָּשׁ שְׁעַל-יָדַי זֶה נִמְשָׁךְ הָאֶרֶת הָרָצוֹן כַּנִּי"ל. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בְּרַכַּת הַטּוֹב
וְהַמְּטִיב שֶׁתִּקְנוּ עַל הַרוּגֵי בֵּיתָר שֶׁנִּתְּנוּ לְקַבּוּרָה. וְעַל-כֵּן נִתְּנוּ לְקַבּוּרָה בְּיוֹם
חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב דִּיקָא, כִּי הַכֹּל בְּחִינָה אַחַת וְכַנִּי"ל:

וְעֵין לְעִיל הַיֵּטֵב בָּאוֹת עַב הַנִּי"ל עֲנִין בְּרַכַּת הַטּוֹב וְהַמְּטִיב שֶׁנִּתְּתֶקֶן בְּבִרְכַּת
הַמְּזוּזוֹן דִּיקָא עַל הַרוּגֵי בֵּיתָר שֶׁנִּתְּנוּ לְקַבּוּרָה. וְתַבִּין הַיֵּטֵב נִפְלְאוֹת ה'
שֶׁבִשְׁבִיל זֶה דִּיקָא נִתְּנוּ לְקַבּוּרָה בְּט"ו בְּאָב דִּיקָא כִּי אָז מִתְחִיל תִּקּוֹן חֲטָא
הַמְּרַגְּלִים שְׁעַל-יָדַי זֶה זוֹכִין לְחֲנֻכַּת הַבַּיִת שְׁעַל-יָדַי זֶה זוֹכִין לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן
וְכו' כַּנִּי"ל וְהַיּוֹ הַיֵּטֵב:

אות פד

וְזֶהוּ, וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוּן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה וְכוּ'. כִּי בְּכָל פְּרָשִׁיּוֹת
הַקּוּדְמִין מוֹכִיחַ אוֹתָם מִשֶּׁה רַבְּנוּ הַרְבֵּה שִׁישְׁמְרוּ אֶת הַתּוֹרָה וּמֵאִיר בְּהֵם
הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנִּי"ל שִׁיִּדְעוּ גְּדֹל חֲבִיבַת וְאַהֲבַת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת
יִשְׂרָאֵל שְׁרוּצָה שֶׁהֵם דִּיקָא יִדְעוּ וְיִכִּירוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִזֶּה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי
דִּיקָא רַק שֶׁהַעֲכוּב מֵאֲדָם מְרַבּוּי עוֹנוֹתֵיהֶם וּבִפְרָט מְרַבּוּי תְּלוּנוֹתֵיהֶם
וּמַחְלוּקוֹתֵיהֶם עַל מִשְׁה וְאַהֲרֹן, כְּמַבְאָר מִתְחַלֵּת אֵלֶּה הַדְּבָרִים עַד הַפְּרָשָׁה
הַזֹּאת וְרַב תּוֹכַחְתּוֹ בְּסִדְר דְּבָרִים הָיָה עַל חֲטָא הַמְּרַגְּלִים שְׁגָרְמוּ בְּכִיָּה
לְדוֹרוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְתִשְׁבוּ וְתִבְכוּ לִפְנֵי ה'. שְׁעַל-יָדַי זֶה גָּרְמוּ חֲרַבְּוּ בֵּית-
הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא כָּלֵל כָּל הָעוֹנוֹת שֶׁהֵם הִפְּדוּ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ כְּמוֹ שֶׁמַּבְאָר שֶׁם
בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְטוֹעֵן עִמָּהֶם שְׂאֵף-עַל-פִּי-כֵן לֹא זָז ה' יִתְבָּרַךְ מִחֲבַבְּוֹ
וְהַחִיָּה אֶת בְּנֵיהֶם לְהַכְנִיסָם לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וּכְבָר הוֹרִישׁ לִפְנֵיהֶם אֶרֶץ
סִיחּוֹן וְעוֹג שֶׁהֵם מִבְּנֵי הַנְּפִילִים שֶׁהֵם עֲזָא וְעֲזָא"ל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָּה שֶׁהֵם הַמְּלֹאכִים שֶׁקִּטְרְגוּ עַל בְּרִיאַת הָאָדָם וְאָמְרוּ, מָה
אָנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ. וְהַפִּילָם ה' יִתְבָּרַךְ וְנִכְשְׁלוּ בְּזֶה הָעוֹלָם עַל-יָדַי תַּאֲוֹת
נְאוּף, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָּה וְעַדִּין נִמְשָׁךְ מֵהֶם קִטְרוּגִים
וְנִסְיוֹנוֹת עַל בְּנֵי-אָדָם כִּי מֵהֶם נִמְשָׁךְ רַב הַהֲרָהוּרִים, כִּי בַלְעָם הֲרַשַׁע הָיָה

עוסק עמהם שהיה שטוף בזמה ביותר, כמובא. וגם מהם נמשך חלישות הדעת של המרגלים עד שהכניסו במחשבותיהם להוציא דבה על ארץ-ישראל, כמו שכתוב, וגם בני ענקים ראינו שם. שעל-ידי זה נמשך חרבון בית-המקדש וכו' כנ"ל. אבל משה רבנו בגדל כחו הרג ועקר את סיחון ועוג, כי הם דיקא עמדו על גבול ארץ-ישראל, כי הם ההפך מארץ-ישראל, כי בארץ-ישראל נתגלה הדעת הנ"ל בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה. שהאדם יש לו פח יותר מן המלאכים וכו' כנ"ל. והם סיחון ועוג הם נמשכין מהמלאכים שקטרגו על האדם ואמרו מה אנוש וכו'. ועל-כן משה שהוא בחינת הרבי הנ"ל שמאיר הדעת הנ"ל, על-כן הכניע ועקר קלפת סיחון ועוג שהם ההפך מזה כנ"ל. ובכל זה מספר בכל פעם דברים עד שמסים, ואת יהושוע צויתי בעת ההוא לאמר עיניך הראת את כל אשר עשה ה' אלקיכם לשני המלכים האלה כן יעשה ה' לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה לא תיראום כי ה' אלקיכם הוא הנלחם לכם. וזה מרמז על עקר המלחמה הגדולה והכבדה שהיא עקר מלחמת כל אדם שהוא מלחמת היצר בזה העולם שהעקר שלא יירא ולא יתפחד כלל כי ה' אתנו. כי מלא כל הארץ כבודו כמו שאמר אז אדונינו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה, ה' יתברך עמך ואצלך וכו', אל תירא. וכמו שמבאר (בלקוטי תניינא סימן מח) שהאדם צריך לעבר בזה העולם על גשר צר והעקר שלא יתפחד. וזה, לא תיראום כי ה' אלקיכם הוא הנלחם לכם. ואזרה זה את הזהיר ביותר את יהושע, כמו שכתוב ואת יהושוע צויתי וכו'. כי יהושע הוא בחינת התלמיד שהשגתו בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורננו שכני עפר וכו'. שהוא ראשי תבות יהושע וכו' כמו שמבאר שם שעקר השגתו הוא בחינת התחזקות שיחזק את עצמו ואת כל ישראל בכחו של משה רבנו שלא יתאשו ולא יפלו משום דבר ובכל מה שיעבר עליהם יהיו חזקים בכחו של משה רבם. כי ה' אתם עדין ולא תיראו כי ה' אתם, כי מלא כל הארץ כבודו וכנ"ל. שזהו בחינת לא תיראום וכו'. כי הצדיק בחינת משה יכול להשפיל את המלאכים המקטרגים שמהם נמשכו ונשתלשלו קלפות סיחון ועוג כנ"ל, כי מראה להם שאינם יודעים עדין בידיעתו יתברך כלל וכו'. ולעורר ולהקיץ כל השוכני עפר שהם הדרי מטה שלא יתיראו כי עדין ה' אתם כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. שזהו בחינת אזהרת משה את יהושע, עיניך הראת את כל אשר עשה ה' אלקיכם לשני המלכים האלה שהם סיחון ועוג שכחם היה מקטרוג המלאכים כנ"ל כן יעשה ה' לכל הממלכות וכו'. כי מאחר שכבר הרג שני המלכים האלה בזה רואין כי יש פח לבטל קטרוג המלאכים מאחר שהרג שני המלכים האלה סיחון ועוג שנמשכו מהם, על-כן בודאי תהיה בטוח וחזק כי כן יעשה ה' לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה ובודאי תירשו ארץ-ישראל ששם עקר התגלות זה הדעת של משה שהוא בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה וכו'. כנ"ל על-כן בודאי לא תיראום וכו' :

נמצא, שבכל פרשת דברים עוסק להאיר בהם הדעת הקדוש להודיעם גדל רחמנות של ה' יתברך על ישראל לעולם אף-על-פי שעשו מה שעשו אף-על-פי-כן עדין ה' עמהם וכו'. ומחזקם בזה ואומר להם לא תיראום וכו'. כנ"ל. וכן בפרשת ואתחנן מדבר בזה הרבה בענין עליונים למטה

ותחתוננים למעלה שהוא עקר הדעת הנ"ל לידע שעקר גדלת ה' יתברך נתגלה על-ידי האדם הזה שבזה העולם דיקא, כי המלאכים אין יודעים את ה' יתברך ואין להם כח כמו הצדיקים שבזה העולם. וזה ואתחנן אל ה' בעת ההוא וכו' אתה החלות להראות את עבדך את גדלך וכו'. אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך. כי המלאך בחינת אל, כי נקראים אלים. וזהו אשר מי אלי שהם בחינת המלאכים אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך שאין שום מלאך שיוכל לעשות כמעשיך וכגבורתך ודיקא מניהו. אבל בבני-אדם התחתונים שהם דרי מטה יש ויש שיכולים לעשות כמעשיך וכגבורתך שהם הצדיקים שהם מושלים בעולם שיכולים לברא עולמות, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה על פסוק, ולאמר לציון עמי אתה. אל תקרי עמי אלא עמי. מה אנא עבדי שמיא וארעא במלולי אף אתה בן. וכן במקומות הרבה וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק, כי בכל חכמי הגוים וכו'. מאין כמוך אבל בישראל יש כמוך וכו'. ועל-כן אני מבקש אעברה נא ואראה את הארץ וכו'. שהוא לבא לארץ-ישראל כי שם עקר כלליות העולמות ושם רואין עקר גדלת ישראל בבית-המקדש וכו' פנ"ל. והרבה בתפלות הרבה מאד על זה ואף-על-פי-כן לא פעל בקשתו עד שאמר לו ה' יתברך, רב לך אל תוסף דבר וכו'. שהוא בחינת סג לחכמה שתיקה הנ"ל שגלה לו שאחר כל מה שהשיג שאין שום מלאך ושרף יכול להשיג, אף-על-פי-כן עדין יש מקיפים גבוהים כל כך שאי אפשר להשיגם בחיותו ומכרח להסתלק בשביל זה ובכח זה דיקא יאיר בתלמידו יהושע בחינת השגת מלא כל הארץ כבודו עד שיהושע תלמידו הוא דיקא יכניסם לארץ-ישראל בכחו והוא בעצמו אי אפשר לו לכנס לארץ-ישראל וכנ"ל. שכל זה הוא בחינת נוראות נפלאות הדעת הנ"ל שה' יתברך עושה נפלאות גדולות וחסדים רבים ועצומים בשביל להודיע לבני-אדם גבורותיו להודיע לכל דרי מטה כי מלא כל הארץ כבודו וכו' פנ"ל. וכן חוזר עמהם כל סדר מתן תורה וכו'. שהכל היה בשביל להאיר זה הדעת הקדוש בעולם. וכמו שכתוב שם, אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו וכו'. וכן הולך ומבאר בכל סדר זה, כמו שכתוב, כי שאל נא לימים ראשנים הנהיה כדבר הגדול הזה וכו' מן השמים השמיעך את קלו וכו'. ודבריו שמעת מתוך האש וכו' פנים בפנים דבר ה' עמכם וכו'. שבכל זה הזכיר אותם וחזר עמהם שיזכרו גדל כחו של זה האדם שבזה העולם שיכול לזכות לדבר עם ה' פנים בפנים וכו'. מה שאין מלאך זוכה לכך שזהו בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה וכו' פנ"ל. ועל-כן אמר אחר כך, והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה. כי הדעת הקדוש הזה להאיר בדרי מעלה בחינת אי"ה, בחינת מה חמית וכו'. ולהאיר בדרי מטה, בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורננו שכני עפר כי ה' עמכם וכו'. זה בחינת משפט כמו שמבאר שם באות ח וכו'. בחינת כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים וכו' כמו שמבאר שם. וזהו והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה, הינו כשהאדם בבחינת עקב תשמעון את המשפטים האלה. הינו כשהאדם בבחינת עקב ורגליו שירד ונפל לדיוטא התחתונה שהיא עקב ורגליו. וזהו הן בפרטיות לענין האדם הפרטי בעצמו הן בכלליות הדורות שהוא בחינת עקבות משיחא.

שָׂאז מִתְגַבֶּרֶת הַסְטֵרָא אַחֲרָא מְאֹד. וְאִז אִם תִּשְׁמְעוּ אֶת הַמְשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה בְּחִינַת הַדַּעַת הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשַׁפֵּט וְכוּי לִידַע שְׁעֵדִין ה' עִמָּכֶם וְכוּי, בְּחִינַת לֹא תִירָאוּם וְכוּי פְּנִי"ל, אִז, וְשֹׁמֵר ה' אֶלְקִיךָ לֵךְ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֹסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתָּיִךְ. שֶׁהַבְּטִיחַ לָהֶם לָתֵת לְזֶרְעִם אֶת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְלִהְיוֹת לָהֶם לְאֱלֹקִים, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַדַּעַת הַנִּי"ל שֶׁעֵקֶר הָאֲרֶתוֹ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שָׁשֵׁם עֵקֶר כְּלָלִיּוֹת וְהַתְקַשְׁרוֹת הָעוֹלָמוֹת וְכוּי פְּנִי"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה, וַיְבָרֶכְךָ וְהִרְבֶּךָ וַיְבָרֶךְ פְּרִי בִטְנֶךָ וַיְפְרֵי אֲדָמְתֶךָ דְּגַנָּךְ וְכוּי. שֶׁיִּשְׁפִיעַ לֵךְ בְּרַכַּת הָעֲשִׂירוֹת וְהַפְּרָנְסָה בְּשִׁפְעַ גְּדוֹל, כִּי עֵקֶר הָעֲשִׂירוֹת וְהַפְּרָנְסָה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת פְּנִי"ל. שָׂאז נִמְשָׁךְ הָעֲשִׂירוֹת וְהַפְּרָנְסָה בְּבְחִינַת בְּרַכָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת הָאֲרֶת הָרְצוֹן שֶׁהוּא עֵקֶר הַבְּרַכָּה בְּחִינַת מְבָרַכַת ה' אֲרֶצוֹ וְכוּי. וְרְצוֹן שׁוֹכְנֵי סֵנָה בְּחִינַת פּוֹתַח אֶת יְדֶךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן:

אות פה

וְעַל-כֵּן הַתְּחִיל בְּלִשׁוֹן רַבִּים וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן וּשְׁמַרְתֶּם וְעֲשִׂיתֶם אִתְּם וְכוּי. וְאַחַר כֵּךְ בְּהַבְטָחָה מְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן יְחִיד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְשֹׁמֵר ה' אֶלְקִיךָ לֵךְ וְכוּי וְאַהֲבֶךָ וַיְבָרֶכְךָ וַיְבָרֶךְ פְּרִי בִטְנֶךָ וְכוּי. כִּי הַמְשַׁכַּת הַדַּעַת הַנִּי"ל עֵקֶרוֹ הוּא עַל-יְדֵי רַבִּים. וְכַמְבָּאָר לְעִיל שֶׁעֵקֶר כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת הוּא כְּשִׁמְתַקְשְׁרִים וּמִתְאַסְפִּים רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל יַחַד וּלְפָחוֹת עֲשָׂרָה שָׂאז אוֹמְרִין דְּבַר שֶׁבְקֻדְשָׁהּ וְכוּי וְכַנִּי"ל, אֲבָל אַחַר כֵּךְ כְּשֶׁנִּמְשַׁכַּת בְּרַכַּת הַפְּרָנְסָה וְהָעֲשִׂירוֹת נִמְשָׁךְ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּיַחְוֹד כְּפִי הָרְאוּי לֹא בְּבְחִינַת לְוִיתָן זֶה יִצְרָתָ לְשַׁחַק בּוֹ הַמְבָאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁחָקִים שֶׁשֵׁם שׁוֹחֲקִין מִן שֶׁהַפְּרָנְסָה נִשְׁחָקָת וְנִתְחַלְקָת לְכָל אֶחָד כְּרְאוּי לֹא שֶׁזֶהוּ בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן, שֶׁזֶה עֵקֶר הַבְּרַכָּה כְּשֶׁזִּזְכָּה כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְקַבֵּל הַפְּרָנְסָה מֵה' יִתְבָּרֵךְ בְּרְצוֹן טוֹב וְהוּא שְׁמַח בְּחִלְקוֹ וּמֵאֲמִין שֶׁכֵּךְ הוּא רְצוֹנוֹ הַטּוֹב וְהַכָּל לְטוֹבָתוֹ, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי הַפְּרָנְסָה הַזֹּאת יִזְכָּה לְקַבֵּל הָאֲרֶת הָרְצוֹן הַמְּפֹלֵג שֶׁהוּא בְּחִינַת מֵה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צְפִנְתָּ לִירְאִיךָ. וְרַק זֶה נִקְרָא עֲשִׂירוֹת וּפְרָנְסָה, כִּי בּוֹדָאי זֶה שֵׁישׁ לֹא עֵשֶׂר וּנְכָסִים רַבִּים וְכִלֵּי כֶּסֶף וְזָהָב וְאִין לֹא שׁוּם נַחַת רוּחַ בְּעֲשָׂרוֹ, אֲדַרְבָּא, כָּל יָמָיו כְּעַס וּמְכַאֲבוֹת וְחֲלִיו הַרְבֵּה וְקֶצֶף מְרַבּוּי תַּאֲוֹתָיו שֶׁהוּא נִבְהַל לְהוֹן הַרְבֵּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר וּמְקַנָּא מְאֹד בְּהַגְבִּירִים הַגְּדוֹלִים הַמְּפֹלְגִים מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה וְכוּי. כְּמִצּוּי כָּל זֶה מְלַבֵּד שָׂאָר מֵיָנִי כְּעֵסִים וּמְכַאֲבוֹת וְכוּי. שֵׁישׁ לֹא בְּכָל יוֹם וְכַמְעַט בְּכָל שָׁעָה שָׂאֵי אִפְשָׁר לְפָרְטֵם. בּוֹדָאי אִין זֶה עֲשִׂירוֹת כְּלָל וְכַמּוֹ שְׂאָמֵר קְהֵלֶת, אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לֹא אֶלְקִים עֵשֶׂר וּנְכָסִים וְלֹא יִשְׁלִיטְנוּ לְאֹכֵל וְכוּי גַם זֶה הֶבֶל וְחֲלִי וְכוּי. כִּי עֲלִיו נֶאֱמַר, עֵשֶׂר שְׁמוֹר לְבַעֲלִיו לְרַעְתּוֹ. וְעַל-כֵּן בּוֹדָאי עֵקֶר הָעֲשִׂירוֹת וְהַפְּרָנְסָה הוּא כְּשֶׁשׁוֹרָה בְּרַכַּת ה' בְּפְרָנְסָתוֹ בְּחִינַת בְּרַכַּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסִיף עֲצָב שֶׁהוּא מִי שֶׁזִּזְכָּה לְהִיּוֹת שְׁמַח בְּחִלְקוֹ

וְשִׁיחָהּ חֶזֶק בְּבִטְחוֹן שְׁמָה שְׁמִיכָרְח לֹו לְפָרְנִסְתּוֹ וּפְרָנִסְתּוֹ בֵּיתוֹ וּבְנֵי בְּוֹדָי
יִשְׁפִיעַ לֹו ה' יִתְבָּרַךְ בְּעֵתוֹ וּזְמַנּוֹ כְּרָאוּי לֹו שְׁכַל זֶה זֹכִינְ עַל-יְדֵי הַדְּעַת הַנִּי"ל
שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְקַבֵּל הַמְּלָכוֹת הַפְּרָנִסָּה מֵהַיְדִים שִׁישׁ בַּיָּם הַחֲכָמָה עַל-יְדֵי
הַבְּטָחוֹנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת כָּלָם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתֵת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ, בְּחִינַת
כְּעַת יֹאמֵר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל וְכוּ'. שְׁהַפְּרָנִסָּה הַזֹּאת נִמְשָׁכֶת
בְּבְחִינַת לִוְיָתָן זֶה יִצְרֵת לְשַׁחֵק בּוֹ, שְׁהַפְּרָנִסָּה הַזֹּאת בְּבְחִינַת מִן שְׁנִשְׁחַקֶת
לְכָל אֶחָד שְׁיִקְבֵּל חֶלְקוֹ כְּרָאוּי לֹו וְכוּ'. וְעַל-כֵּן אָמַר כָּל הַהַבְּטָחוֹת הָאֵלֶּה
שֶׁל בְּרַכַּת הַפְּרָנִסָּה וְהַעֲשִׂירוֹת שְׁזֹכִינְ עַל-יְדֵי הַדְּעַת הַנִּי"ל בְּלִשׁוֹן יְחִיד
וּבְרַכָּה וְהַרְבָּה וְכוּ'. כִּי הַעֲקָר שְׁכַל אֶחָד יִקְבֵּל חֶלֶק פְּרָנִסְתּוֹ בְּאֵהָבָה וּבְרַצוֹן
וַיֵּאֱמִין כִּי זֶהוּ חֶלְקוֹ שְׁנִמְשָׁךְ עַל יְדֵי הַדְּעַת הַנִּי"ל שְׁרַק עַל-יְדֵי זֶה יִזְכֶּה
לְבְחִינַת הָאֲרֵת הַרְצוֹן וְכוּ'. שְׁזֶה הַעֲקָר שְׁעַל-יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לְחֶלְקוֹ הַטּוֹב
לְעוֹלָם הַבָּא שְׁעֲקָר הוּא הַרְצוֹן הַטּוֹב שְׁיִזְכֶּה כָּל אֶחָד בְּחִינַת מַה רַב טוֹבָךְ
אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאִיךָ שְׁכַל זֶה מְקַבֵּלִין עַל-יְדֵי שְׁמִקְרָבִין עֲצָמוֹן לְהַצְדִּיק
בְּחִינַת מִשָּׁה שְׁמֵאִיר בְּכָל יִשְׂרָאֵל וְאֶפְלוּ בְּהִירוּדִים מֵאֵד מֵאֵד כִּי מֵלֵא כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכוּ' וּמְחִזְקִים תְּמִיד עַד שְׁמִזְכֶּם לְכָל הַנִּי"ל. אֲשֶׁרִי שְׁיֵאֲחִז בּוֹ
בְּאֵמַת :

אות פו

וְזֶה שְׁנֵאֵמַר בְּמִדְרָשׁ בְּפֶרֶשׁ זֹאת, וְשִׁמְרֵ ה' אֱלֹקֶיךָ וְכוּ'. וּמֵבִיא שָׁם פְּסוּק
הָאֵל הַנִּיָּאֵמֵן וְכוּ'. מֵאֲמוֹנָתוֹ שֶׁל בְּשֵׁר וְדָם אֶת יוֹדַע אֲמוֹנָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׁמוּבָא שָׁם הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל רַבִּי פִּינְחָס בֶּן יֵאִיר שְׁשָׁכְחוּ אֲצִלוֹ
שְׁתֵּי סֵאִין שֶׁל שְׁעוּרִים וְהָיָה זֹרַע אוֹתוֹן בְּכָל שָׁנָה עַד שְׁעֲשֶׂה אוֹתוֹן גֶּרֶן וְכוּ'.
וְסִיָּם שָׁם שְׁהַבְּרָכוֹת שְׁבָרְכוּ אוֹתוֹן הָאֲבוֹת הֵן מְשִׁמְרִים לְעֵתִיד לְבֵא. וְכֵן
אֵיִתָּא שָׁם קֵדָם לְזֶה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, אָמְרוּ לֹו יִשְׂרָאֵל וְאֵיִמְתִּי אֶתָּה נוֹתֵן לָנוּ
שְׁכָר הַמַּצּוֹת שְׁאֵנוּ עוֹשִׂין? אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מַצּוֹת שְׁאֵתָם
עוֹשִׂים מִפְּרוֹתֵיהֶם אֵתָם אוֹכְלִים עֲכָשׁוּ, אֲבָל שְׁכָרוֹ בְּעֲקֹב אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם.
מִנֵּין וְכוּ'? וְהָיָה עֲקֹב תִּשְׁמַעוֹן, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. וְכָל זֶה הוּא עֲנִין הַנִּי"ל
שְׁצָרִיכִין לְהֵאֱמִין בְּה' יִתְבָּרַךְ וּלְשַׁמַּח בְּחֶלְקוֹ כִּי בְּוֹדָי זֶהוּ חֶלְקוֹ הַמַּגִּיעַ לֹו
וְכוּ' כְּנִי"ל, כִּי עֲקָר רַב טוֹב צָפוֹן לְעוֹלָם הַבָּא שְׁיִזְכֶּה עַל-יְדֵי הַדְּעַת הַנִּי"ל עַל-
יְדֵי שְׁיִקְבֵּל הַפְּרָנִסָּה מִשָּׁם עַד שְׁיִזְכֶּה לְהָאֲרֵת הַרְצוֹן וְכוּ' גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה
בְּעַת הָאֲכִילָה שְׁזֶה עֲקָר הַבְּרָכָה כְּנִי"ל שְׁעַל-יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לְעֵתִיד לְעֲקָר
הַשְּׁכָר שֶׁהוּא רַב טוֹב הַצָּפוֹן וְכוּ', כִּי כְּפִוּס דְּאֵתְדִבְק בַּר נֵשׁ בְּהֵאִי עֲלֵמָא
הַכִּי וְכוּ'. וְזֶה, וְשִׁמְרֵ ה' אֱלֹקֶיךָ לָךְ וְכוּ' וּבְרַכָּה וְהַרְבָּה שְׁמוֹדִיעַ לָהֶם שְׁיִשְׁפִיעַ
לָהֶם פְּרָנִסָּה בְּבְחִינַת בְּרָכָה כְּנִי"ל שֶׁהוּא לְהִיּוֹת שְׁמִיחַ בְּחֶלְקוֹ כְּנִי"ל. כִּי עֲקָר
הַשְּׁכָר שֶׁהוּא רַב טוֹב הַצָּפוֹן מְשִׁמְרֵ לְעֵתִיד לְבֵא, שְׁזֶהוּ, וְשִׁמְרֵ ה' אֱלֹקֶיךָ
לָךְ. וְכַמְבָּאָר בְּמִדְרָשׁ הַנִּי"ל וְעַל-כֵּן אֶתָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת שְׁמִיחַ בְּחֶלְקֶךָ וּלְקַבֵּל

הַפְּרָנְסָה בְּאַהֲבָה וְרִצּוֹן טוֹב שֶׁכֵּל זֶה זֹכִיךְ עַל -יְדֵי הַדַּעַת הַנִּיִּל שֶׁהוּא
בְּחִינַת מִשְׁפָּט שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וְהִיא עֹקֵב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְכוּ'
פְּנִיִל:

וְזֶהוּ, וְשִׁמְרֵתֶם וְעִשִּׂיתֶם אִתֶּם הוּא בְּחִינַת מֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם
לְבָרְכָה וּמוֹבָא בְּדַבְּרֵיו זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה, כָּל הַמְּלַמֵּד בֶּן חֲבֵרוֹ תוֹרָה כְּאֵלוֹ
עָשָׂא וּכְאֵלוֹ עָשָׂא לְדִין תוֹרָה וּכְאֵלוֹ עָשָׂא לְעִצְמוֹ. וְדַרְשׁוּ מִפְּסוּק וְעִשִּׂיתֶם
אִתֶּם, הֵינּוּ בְּחִינַת הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנִּיִּל שֶׁעֵקֶר שְׁלֵמוֹתוֹ כְּשֶׁמְקַבְּלִים אוֹתוֹ
רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְכָל אֶחָד עוֹסֵק לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאֵת שָׁמַיִם וּלְהַאֲוִיר בּוֹ
הַדַּעַת הַזֶּה וְכוּ'. פְּנִיִל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וְעִשִּׂיתֶם אִתֶּם וְכוּ' פְּנִיִל:

שִׁדָּךְ לְעִיל לְאוֹת עַז עַח וְכוּ':

אות פז

וְעַתָּה בֵּא וּרְאֵה כִּמָּה גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂי ה' דְּרוֹשִׁים לְכָל חַפְצֵיהֶם, כִּי הִנֵּה
בְּאֵרְנוּ גְּדֹל הַמַּעֲלָה הַנוֹרְאָה שֶׁל הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. כִּי אֵין
אוֹמְרִים דָּבָר שֶׁבִקְדֻשָּׁה בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת
שֶׁבִשְׁבִיל זֶה לְמַדּוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה עֲנִין זֶה שְׂאִין אוֹמְרִין דָּבָר
שֶׁבִקְדֻשָּׁה בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה מַעֲדַת הַמְּרַגְּלִים דִּיקָא כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה שְׁנֵאמַר, עַד מָתִי לְעֵדָה הַרְעָה הַזֹּאת יֵצְאוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב
וְלְמַדּוֹ מַזֵּה דִיקָא גְּזָרָה שְׁנֵה לְמַקְרָא, וְנִקְדְּשִׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. עַד
'מִכָּאן שְׂאִין אוֹמְרִים דָּבָר שֶׁבִקְדֻשָּׁה בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה, כִּי כָּבֹר מְבֹאֵר שֶׁעֵקֶר
כָּל הַצְּרוֹת וְהַחֲרַבְנוֹת רַחֲמָנָא לְצִלוֹ, גְּרָמוּ הַמְּרַגְּלִים שֶׁחֲלָקוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל
אַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם עֵקֶר הַדַּעַת הַנִּיִּל שֶׁמִּמֶּשִׁיךְ מֹשֶׁה בְּכָל דּוֹר וְכוּ' וְכִנִּיִּל.
וְהַעֲקָר הִיא עַל-יְדֵי הַקְּבוּץ הַרַע שֶׁלָּהֶם שְׁנֵתְקַבְּצוּ לְעֵדָה הַרְעָה הַנִּיִּל
שֶׁהוֹצִיאוּ דָּבָה חוּץ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב. וְהֵם גְּרָמוּ כָּל הַקְּלָקוּלִים פְּנִיִל. וּמָה עָשָׂה
ה' יִתְבָּרַךְ בְּנִפְלְאוֹת חֲסִדָּיו הַרַבִּים? הוֹרָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַצְּדִיקִים
שֶׁיִּלְמְדוּ מִשָּׁם דִּיקָא גְּזָרָה שְׁנֵה לְעֲנִין דָּבָר שֶׁבִקְדֻשָּׁה שְׂאִין אוֹמְרִין בְּפָחוֹת
מֵעֲשָׂרָה פְּנִיִל. לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹרוֹת לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹת עוֹלָם שְׂאִין
הַחוֹלְקִים עַל הַצְּדִיק בְּחִינַת מֹשֶׁה פּוֹעֵלִין כְּלוּם, כִּי ה' הַפִּיר עֲצַתֶם וְלֹא
תַעֲשִׂינָה יְדֵיהֶם תּוֹשִׁינָה. כִּי דִיקָא מֵהֶם לְמַדִּים שִׁתְּקַבְּצוּ עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
שֶׁהֵם לְפָחוֹת עֲשָׂרָה וַיַּעֲסִקוּ בְּדַבְּרֵים שֶׁבִקְדֻשָּׁה שְׁעַל-יְדֵי זֶה מִפְּרִסְמִים
הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנִּיִּל בְּחִינַת מְלֹא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכוּ' פְּנִיִל. וּבְזֶה עוֹקְרִים
מִשְׁרָשָׁם עֲדָה רְעָה הַנִּיִּל הַנוֹעֲדִים עַל ה' לְחַלֵּק עַל מֹשֶׁה וְאַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל וְכוּ'
פְּנִיִל. וְכֵן הוּא בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וְעֲצַת ה' לְעוֹלָם תַּעֲמַד. וְהָבֹו הַיֵּטֵב:

התחלתו ה' דסליחות כו אלול תרי"ג. פה קהלת אומן:

הפרות:

ברכת

אות פח

וזה בחינת אין מזמנין על הפרות, כי אין קבע לפרות רק ללחם העשוי מחמשה מינין שרק הוא משביע ומזין כי כבר מבאר בהלכות ברכת המזון (באות עה) שעקר ברכת הזמון הוא בחינת התגלות הרצון שמתגלה בעת האכילה דיקא על-ידי כלליות בן ותלמיד שהוא כלליות העולמות שזוכה כל אחד על-ידי הדעת הקדוש של הצדיק הרועה האמתי שעוסק לקבץ את נדחי ישראל שהם הרחוקים מאד מה' יתברך להשיבם אל הקדשה וכו'. אשר על-כן עקר ברכת הזמון שהוא התגלות הרצון ביותר הוא כשיש איזה קבוץ מישראל לפחות שלשה. והעקר כשמתקבצים עשרה על שלחן אחד שאז מזמנין בשם וכו', עין שם היטב. ועל-כן אין ברכת הזמון כי אם על הלחם לבד, אבל אין מזמנין על הפרות. כי אין קבע לפרות, כי זה ידוע ומבאר כבר שטעם כל המאכלים וכחם להחיות את האדם נמשך רק מהדעת והחכמה שמשם כל החיות, כמו שכתוב, החכמה תחיה. וכפי חלקי ניצוצי הדעת שהמשיך ה' יתברך בכל מאכל ומאכל כן יש בו כח להחיות ולקיים את האדם. שעל-ידי זה מתקשרות נפשו בגופו שזה עקר החיות, שזהו בחינת כלליות העולמות וכו' כנ"ל. ועל-כן עקר הלחם שרק הוא משביע ומזין את האדם, כי בהלחם מלבש עקר כלליות הדעת שהוא בחינת הרמזים הנ"ל. ועל-כן בהלחם אף-על-פי שאין מרגישין בו כל כך טעם מתיקות כמו בשאר פרות ומאכלים, אף-על-פי-כן הוא עולה על כל המאכלים והוא עקר כלם, כי כל בחינת מתיקות הדעת המלבש בכל הפרות והמאכלים כלם כלולים בהלחם שבו נעלמים הרמזים הנ"ל שהוא כלליות הדעת ועל-כן באמת בהלחם נעלמין כל הטעמים שבעולם וכנ"ל:

ועל-כן אין ברכת הזמון שהוא התגלות הארת הרצון ביותר כי אם על הלחם, כי עקר הארת הרצון מתגלה ביותר על-ידי הקבוץ של ישראל שעל-ידי זה עקר כלליות העולמות וכו'. וכמבאר לעיל שזהו בחינת אין

אומרים דבר שבקדשה בפחות מעשרה. וכל מה שמתקבצין קבוץ של ישראל עם קדוש ביותר ועוסקין לגדל ולקדש ולברך את שמו יתברך. נכללין העולמות יותר ויותר. וכמו כן מתגלה ומאיר הארת הרצון יותר ויותר:

ועקר הקבוץ האמתי הוא על-ידי הרועה ישראל שבו כלולים כל הצדיקים האמתיים שבכל דור שהוא עוסק לקבץ את ישראל כרעה עדרו ירעה בזרעו יקבץ וכי וכנ"ל. כי הוא עוסק בישובו של עולם שהוא להאיר הדעת בישראל, שזהו בחינת משה רבנו שהיה רחמן אמתי והוא בחינת הצדיק האמת שבכל דור וכי כמו שמבאר בתחלת התורה שאנו עוסקין בה שהוא כי מרחמם ונהגם, עין שם. ועקר הקבוץ הוא על-ידי הרמזים שבדעת שעל-ידי זה עקר הארת הדעת והשכל האמתי בלב כל אחד ואחד. מגדול ועד קטן בכל מקום ודרגא שהוא שיתחזק איך שהוא לשוב מכל המקומות רעים שרוצים לדחותו לשם חס ושלום. ולהפרידו מהקבוץ הקדוש חס ושלום. לבל ישמע לשום דחיה שבעולם, רק יחזק ידו בהי יתברך ויעמד על רגליו בכל עז ויאחז עצמו בכל פחו בהקבוץ הקדוש של ישראל שעל-ידי זה לא ימט לעולם כי הן אל פביר לא ימאס. וכל זה אי אפשר לבאר בפה כי אם על-ידי בחינת הרמזים הנ"ל שהם בחינת נטיתי ידי וכי וכנ"ל, כי עקר הקבוץ וקיומם הוא על-ידי הרמזים שהם בחינת ידים, כמו שכתוב, הנה אשא אל גוים ידי ואל עמים ארים נסי וכי. שלעתיד שאז יאיר הדעת האמתי גם בכל הגוים והעמים ויתקבצו כלם אל הקבוץ של ישראל, כמו שכתוב, כי אז אהפוך אל כל העמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' וכי. וכמו שכתוב, כי כולם ידעו אותי וכי. וכל זה יאיר בהם על-ידי בחינת הרמזים שבדעת שהם בחינת ידים, בחינת הנה אשא אל הגוים ידי וכי. וזה בחינת והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שבזמן שישאר מסתכלין כלפי מעלה על-ידי הרמת ידים, על-ידי זה וגבר ישראל נגד עמלק, כי עקר ההתגברות נגד קלפת עמלק שהוא כלל הסטרא אחרא כלל כל ההסתות והפתויים והדחיות של היצר הרע וחילותיו הוא על-ידי הרמזים שהם בחינת הרמת ידי משה שהוא הצדיק האמת הרועה האמתי העוסק תמיד לקבץ נדחי ישראל על-ידי זה וכנ"ל. כי בודאי אי אפשר לדבר עם אלפים ורבבות נפשות באפן שישמע ויבין כל אחד עמקות חכמתו לעמקה איך להתחזק וכי. כי אם על-ידי בחינת ידים שהם בחינת רמזים שמרמז להם ומקבצים על-ידי זה. וכן אחר כך בכל מה שעובר על כל אחד ואחד בפרטיות כל ימי חייו צריך לשום לבו היטב להרמזים שיתחזק לשאר קבוע בתוך הקבוץ ולא יפרד עצמו מהם איך שיהיה שלא יהיה חס ושלום, מאותן שנאמר עליהם מעות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה זה שנמנו חבירי לדבר מצוה וכי, מכל שכן וכל שכן שלא יחלק עליהם חס ושלום שזהו בחינת אח נפשע מקרית עוז וכי. ודל מרעהו יפרד וכי. שעל-ידי זה נופל חס ושלום לעלמא דפרודא שזה עקר כלל כל הפגמים פידוע. אבל כל זמן שהוא בתוך הכלל שמקבץ הרועה האמתי יש לו תקנה לעולם:

אות פט

וְזֶה בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁאֵז כָּל יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִין בָּזֶה שְׁכָל אֶחָד טוֹרַח וּמְתַיַּגֵּעַ לְבָא לְהַקְבֹּץ הַקְדוּשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת בְּתוּךְ עַמִּי אֲנֹכִי יוֹשֵׁבֶת, הַנֶּאֱמַר עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּזֵהַר הַקְדוּשׁ. וְאַפְלוּ מִכָּל הַכְּפָרִים וּמִקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים מִתְקַבְּצִים אֶל הַמָּקוֹם שֵׁישׁ קְבוּץ מִיִּשְׂרָאֵל. וְהַעֲקָר כְּשֶׁזֹּכִין לְבָא לְהַצְדִּיקִים הָאֲמֵתִיִּים כְּאֲשֶׁר נוֹהֲגִין כָּל יִשְׂרָאֵל לְנִסְעַ לְצַדִּיקִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי עֲקָר הַקְבֹּץ וְקִיוּמוֹ הוּא עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הַרְוּעָה הָאֲמֵתִי בְּחִינַת מֹשֶׁה כַּנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת תְּקִיעַת שׁוֹפָר שֶׁהוּא בְּחִינַת רְמָזִים לְהַתְקַבֵּץ. בְּחִינַת וְהִיָּה בֵּינֵם הֵהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאַרְץ אֲשׁוּר וְהַנְּדָחִים וְכוּ'. וְזֶה עַל-יְדֵי הַרְמָזִים. כִּי תְקִיעַת שׁוֹפָר בְּחִינַת רְמָזִים כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּעֵנֶן הַחֲצוּצְרוֹת שֶׁהֵם גַּם-כֵּן בְּחִינַת שׁוֹפָר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָּה לְעֵנֶן אֲמִירַת הַפְּסוּק וּתְקִיעַתֶּם בְּחֲצוֹצְרוֹת לְהַשְׁלִים פְּסוּקֵי שׁוֹפְרוֹת וְכוּ'. שְׁלֵמֵד אוֹתָם שֶׁיְבִינּוּ הַרְמָזִים אֵיךְ לְהַתְקַבֵּץ עַל-יְדֵי הַקּוֹלוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וּתְקִיעַתֶּם תְּרוּעָה וְנִסְעוּ הַמַּחְנוֹת הַחֲנִיִּים קִדְמָה וּתְקִיעַתֶּם תְּרוּעָה שְׁנִית וְנִסְעוּ הַמַּחְנוֹת וְכוּ'. וְאִם בְּאַחַת יִתְקַעוּ וְנִקְהָלוּ אֵלֶיךָ וְכוּ'. נִמְצָא שֶׁהִיָּה לָהֶם רְמָזִים אֵיךְ לְהַתְקַבֵּץ עַל-יְדֵי סִימְנֵי הַקּוֹלוֹת. וְכֵן הַמְנַהֵג בְּכָל תַּכְסִּיסֵי מַלְחָמוֹת הַגְּשָׁמִיּוֹת (שֶׁלְמָדוּ מִיִּשְׂרָאֵל מִסֹּדֵר הַדְּגָלִים, כְּמוֹבָא בְּסִפְרֵים שֶׁעָקָר קְבוּצָם עַל-יְדֵי סִימְנֵים בְּחִינַת רְמָזִים כְּגוֹן סִימְנֵי הַדְּגָלִים שֶׁלָּהֶם וְהַקּוֹלוֹת שֶׁל חֲצוּצְרוֹת וְתַפִּים וְכוּ'. שְׁעַל-יְדֵי זֶה יוֹדְעִין אֵיךְ לְהַתְנַהֵג וּלְהִיכֵן לְהַתְקַבֵּץ וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַדְּגָלִים הַקְדוּשִׁים שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְכִבֵּר מִבְּאֵר לְעִיל מְזָה (בְּאוֹת מוֹ) שֶׁהַדְּגָלִים הֵם בְּחִינַת קִיּוּם הַקְבֹּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁצָּרִיכִין כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְהַאִיר הַדְּעַת הַקְדוּשׁ שֶׁהוּא יֵרָאֵת שְׁמִים בְּחִבְרוֹ וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם. וְכָל זֶה הוּא עַל-יְדֵי דְגָלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת רְמָזִים כַּנִּ"ל שֶׁמְרִימִין דְּגַל פְּלוּנֵי כְּדֵי שֶׁיִּדְעוּ כָּל אֶחָד לְהִיכֵן לַפְּנוֹת וּלְיֵלֶךְ וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת אֲשֶׁרְקָה לָהֶם וְאֲקַבְּצָם (זְכוּרִיָּה יוֹד) 'אֲשֶׁרְקָה' בְּחִינַת רְמָזִים. כִּי עֲקָר הַקְבֹּץ וְקִיוּמָם בְּמַלְחָמָה הָאֲרָכָה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי הַרְמָזִים וְכַנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת שְׁנוֵי הַקּוֹלוֹת שֶׁל הַשׁוֹפָר תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה תְּקִיעָה תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּקִיעָה תְּקִיעָה תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה. כְּפִי הַרְמָזִים שֶׁהֵם עֲקָר הַדְּעַת וְהַמַּחֲיוֹן שֶׁנִּמְשָׁכִין עַל-יְדֵי הַשׁוֹפָר. וְעֲקָר הַרְמָזִים שֶׁהֵם קִיּוּם הַדְּעַת לְנִצָּח הוּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיק בְּחִינַת מֹשֶׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת כִּי כָּל בְּשָׂמִים וּבְאַרְץ שֶׁיִּכּוֹל לְהַאִיר בְּדָרֵי מַעְלָה וּדְרֵי מַטָּה וּלְכַלְכֵּם יַחַד מִחֲמַת שְׁחֲדוּשֵׁי תּוֹרָתוֹ הוּא כְּלָלִיּוֹת כִּי נִלְקַח מִשְׁרָשׁ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁלּוֹקְחָם וּמְקַבְּצָם יַחַד קִדְּם הַדְּרוּשׁ בְּבְחִינַת וְלִקַּח נַפְשׁוֹת חֲכָם (כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר סִימָן יג) וְעַל-יְדֵי זֶה עִיר גְּבָרִים עָלָה חֲכָם וְיָרַד עֹז מִבְּטָחָה, שֶׁהוּא הַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּן נִקְרָאת תּוֹרָה אֲמֵתִית כְּזֹאת עֹז מִבְּטָחָה, כִּי תּוֹרוֹתָיו וּדְבָרָיו הַקְדוּשִׁים חַיִּים וְקִיּוּמִים וְכוּ' לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. וְהֵם מִבְּטָח עֹז לְכָל הַמְּשִׁים לֵב לְדַבְּרֵי תּוֹרוֹתָיו וְרְמָזָיו

לשאר קזים במלחמה בתוך הקבוץ הקדוש בכל מה שיעבר עליו, שזהו בחינת מה שמבאר לעיל (באות נא) על פסוק ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל וכו', עין שם:

אות צ

וזהו בחינת החלוק שיש בין אכילת לחם לשאר פרות ומאכלים שעקר השביעה וחיות האדם וקיומו הוא על-ידי הלחם, אבל שארי פרות ומאכלים אף שהם מחיין ומשיבין את הנפש, אבל הוא רק לפי שעה וכל עקר מאכלם כראוי הוא רק עם הלחם כידוע לכל, כי כל טעמי המאכלים וכחם להחיות את האדם הוא על-ידי הדעת כנ"ל. ויש חלוקים רבים בענין הדעת והחכמה, כי יש למוזיקים שיש בהם חכמות גדולות וסברות והמצאות, אבל אינם מועילים אל התכלית כלל. ויש הרבה שמזיקים מאד מאד אל התכלית כגון רב הלמודים של חכמות חיצוניות, כי אף-על-פי שיש בהם הרבה שנצרכין להעולם הזה לענין מלאכות וכו', אבל אינם מועילים אל התכלית הנצחי. והרבה הרבה חכמות שלהם מזיקין מאד מאד לכל העוסקים בהם והכרוכים אחריהם כגון החקירות שלהם בעיונות שנקרא אצלם פילוסופיא אלקות שזה מזיק מאד, כי באים לכפירות גדולות כמפרסם, כי אי אפשר לידע ממנו יתברך כי אם על-ידי תורת משה שבכתב ובעל פה כפי מה שמפרשים לנו התנאים ואמוראים וכו' וצדיקי אמת שבכל דור כמבאר בכל הספרים הקדושים ובדברינו הרבה מזה. ומשם מחכמות ולמודים אלה נמשכים טעמי הפרות והמאכלים המזיקים מאד לאדם. כגון המאכלים והמשקאות שהם סם המות. או שאר המאכלים המזיקים:

אות צא

אבל גם בהלמודים הקדושים של חכמת התורה הקדושה יש כמה חלוקים, כי יש שלמודו בגסות כזה ובמח פגום ומקלקל כזה. והוא רחוק מצדיקים אמתיים מאד, אדרבא, הוא חולק ומתנגד עליהם הרבה עד שנאמר על למודו לא זכה-נעשית לו סם מות, כמו שדרשו חכמינו זכרונם לברכה על פסוק, ושמתם. זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו סם

מוֹת. וּמִלְמוּדִים כָּאֵלוֹ נוֹפְלִים הַרְבֵּה בְּבֵּאֵר שַׁחַת לְלַמֵּד חֻכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת
כָּאֲשֶׁר מְצוּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים הַרְבֵּה לוֹמְדֵי תוֹרָה שֶׁעֶסְקוּ בְּלִמּוּדֵי חֻכְמוֹת
חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁנִּתְּעוּ כְּמוֹ שֶׁנִּתְּעוּ רַחֲמָנָא לְצַלּוּן. כְּמִבְּאֵר הַצְּעָקוֹת הַגְּדוֹלוֹת
וְהַמְּרוֹת עַל זֶה בְּכַמָּה וְכַמָּה סְפָרִים קְדוּשִׁים :

אֵד אֶפְלוֹ הָעוֹסְקִים בְּחֻכְמוֹת הַתּוֹרָה וּבְפִלְפּוּלָא לְשֵׁם שָׁמַיִם כִּי חֲדֵי קִדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא בְּפִלְפּוּלָא אָף-עַל-פִּי-כֵן אֵין זֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית, כִּי הָעֵקֶר הוּא
לְאַסּוּקֵי שְׁמַעְתָּתָא אֶלְבָּא דְהִלְכְתָּא כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ בְּהַקְדָּמוֹנִים שֶׁנִּתְרַחֲקוּ
מִהַפְּלוּל שֶׁל הֶבֶל רַק יִרְדּוּ לְעַמֵּק הַהִלְכָה לְאַסּוּקֵי שְׁמַעְתָּתָא אֶלְבָּא
דְהִלְכְתָּא. אָבֵל אֶפְלוֹ הָעוֹסְקִים בְּזֶה בְּאַמְת לְשֵׁם שָׁמַיִם שְׁבוּדָאֵי אֲשָׁרֵי
לְהֵם אֲשָׁרֵי חֵלְקִים, אָבֵל עֲדִין אֵין זֶה תְּכֵלִית הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי עֵקֶר הַתְּכֵלִית
בְּשְׁלֵמוֹת הוּא הַלְמוּד הַקְדוּשׁ שֶׁמְבִיא לִידֵי מַעֲשִׂים טוֹבִים וּמִדּוֹת יִשְׁרוֹת
וְלְשׁוֹב מַעֲבָרוֹת לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹנוֹת שֶׁזֶה עֵקֶר הַרְחֻמְנוּת עַל
יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל, כִּי לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה. וְכְמוֹ שֶׁאָנוּ
מְבַקְשִׁים בְּכָל יוֹם, וְתוֹן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל לְשִׁמְעַת לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד
לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם וְכוּ'. כִּי הָעֵקֶר הוּא הַלְמוּד הַקְדוּשׁ שֶׁמְכַנֵּס קִיּוֹם
הַתּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל. וְהָעֵקֶר שֶׁתְּקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
כָּל יְמֵי חַיָּיו בְּכָל מָה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו. וְזֶה עֵקֶר לְחַמָּה שֶׁל תּוֹרָה בְּחִינַת לְכוּ
לְחַמּוֹ בְּלַחֲמֵי. וּמִשֵּׁם נִמְשָׁד כֹּחַ הַלְחָם שֶׁהוּא עֵקֶר הַשְּׁבִיעָה וְהַסְּעָדָה, כִּי
אֵין הַסְּעָדָה נִקְרָאת אֶלָּא עַל שֵׁם הַלְחָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם
לְבִרְכָה. כִּי כֹחַ הַלְחָם נִמְשָׁד מִדַּעַת הַקְדוּשׁ הַזֶּה שֶׁכְּלוּלִים בּוֹ כָּל הַרְמְזִים
שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר קִיּוֹם הַדַּעַת בְּלֵב כָּל אֶחָד שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר קִיּוֹם הַקְּבוּץ
כְּנִ"ל שֶׁמִּשֵּׁם כָּל הַטְּעָמִים שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁכְּלוּלִים בְּלַחֲמֵי כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר
בְּרַפְת הַזְּמַן שֶׁהוּא עֵקֶר הָאֵרֶת הַרְצוֹן בְּשְׁלֵמוֹת יוֹתֵר הוּא רַק עַל הַלְחָם
שֶׁהוּא עֵקֶר הַקְּבִיעוּת סְעָדָה, כִּי יֵשׁ בּוֹ כֹּחַ לְהַחִיּוֹת אֶת הָאָדָם וּלְקַיֵּמוֹ כָּל
יְמֵי חַיָּיו, אָבֵל אֲכִילַת הַפְּרוֹת וּשְׂאֵר מֵאֲכָלִים אָף-עַל-פִּי שֵׁישׁ בְּהֵם טְעָמִים
עֲרָבִים וּמִתּוֹקִים מְאֹד שֶׁנִּמְשָׁכִין מִהַדַּעַת שֶׁמִּשֵּׁם כָּל הַטְּעָמִים שֶׁבְּעוֹלָם
כְּנִ"ל. אָבֵל כָּל טְעָמִים וּמִתּוֹקִים נִמְשָׁד מִהַדַּעַת שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁמְחַיֶּה אֶת
הָאָדָם רַק לְפִי שְׁעָה כְּנִרְאָה בְּחוּשׁ שֶׁאֲכִילַת פְּרוֹת וּשְׂאֵרֵי הַמֵּאֲכָלִים אֵינָם
מְשַׁבְּעִים אֶת הָאָדָם רַק מְחַיִּין וּמְשִׁיבִין אֶת הַנֶּפֶשׁ לְפִי שְׁעָה. וְזֶהוּ בְּחִינַת
הַלְמוּדִים שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁמְחַיִּין אֶת הָעוֹלָם בְּאַמְת. אָבֵל הוּא רַק לְפִי שְׁעָה
וְאָף-עַל-פִּי שָׁגֵם זֶה טוֹב מְאֹד וְיֵשׁ שֶׁיְכוּלִים לְחִיּוֹת בְּזֶה כְּמָה זְמַנִּים, אָבֵל
אֵין זֶה קִיּוֹם כָּל בְּנֵי-אָדָם לְנֶצַח, כִּי עֵקֶר הַקִּיּוֹם לְנֶצַח הוּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה
הַקְדוּשָׁה שֶׁמְאִירָה בְּעוֹלָם קִיּוֹם הַתּוֹרָה לְדוֹרוֹת עוֹלָם כְּמוֹ מִשָּׁה רַבְּנוּ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ, וְגַם בְּדֵי יְאֻמֵּינוּ לְעוֹלָם. וְעַל-כֵּן אֵין מְזַמְנִין עַל הַפְּרוֹת,
כִּי אֵין קָבַע לְפְרוֹת, כִּי עֵקֶר קְבִיעוּת הַקְּבוּץ עַל הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לְפָנָי ה' שֶׁזֶהוּ
בְּרַפְת הַזְּמַן בְּחִינַת הָאֵרֶת הַרְצוֹן שֶׁנִּמְשָׁד מִהַרְמְזִים וְכוּ', הוּא עַל-יְדֵי
בְּחִינַת אֲכִילַת לַחֵם שֶׁהִיא בְּחִינַת נְהֻמָּה דְאֹרִיתָא שֶׁהוּא בְּחִינַת הַלְמוּד
הַמְבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה הַמְכַנֵּס קִיּוֹם הַתּוֹרָה לְנֶצַח כְּנִ"ל. אָבֵל אֲכִילַת פְּרוֹת
אֵין בְּהֵם קְבִיעוּת כִּי אֵין מְחַיִּין רַק לְפִי שְׁעָה, כִּי נִמְשָׁכִין מִהַלְמוּד הַנִּ"ל
שֶׁאֵינָם מְחַיִּין וּמְקַיִּמִין אֶת הָעוֹלָם כִּי אִם לְפִי שְׁעָה אָבֵל לֹא לְדוֹרוֹת. וְעַל-
כֵּן אֵין מְזַמְנִין עֲלֵיהֶם לְבַד. וְעַל-כֵּן כָּל אֲכִילַת הַפְּרוֹת וּשְׂאֵרֵי הַמֵּאֲכָלִים
הוּא רַק עִם הַלְחָם שֶׁהוּא עֵקֶר הַסְּעָדָה, כִּי כְּשֶׁמְצַטְרֵפִין עִם הַלְחָם אֲזִי

דִּיקָא יֵשׁ לָהֶם כַּח גְּדוּל לְהַשְׁבִּיעַ וּלְהַחֲיוֹת אֶת הָאָדָם כַּנְּרָאָה בַּחוּשׁ, הֵינּוּ שְׂכָל הַלְמוּדִים הַנִּי"ל שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁהֵם בְּבַחֲיַנְת פְּרוֹת כָּל תַּקּוּנָם בְּשִׁלְמוֹת הוּא כְּשִׁמְצֻטְרָפִים עִם בְּחִינַת נַהֲמָא דְאֹרִיַתָּא, דְּהֵינּוּ כְּשִׁמְתַקְרָבִים לְהַצְדִּיק הָאֲמֵת וּלְתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא בְּחִינַת לַחֲמָה שֶׁל תּוֹרָה שְׂכָלוּלִים וְנַעֲלָמִים בָּהּ כָּל הַמְטַעְמִים שֶׁל תּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה עַל מִשָּׁה רַבְּנּוּ עָלִיו הַשְּׁלוֹם וְכַמָּה צְדִיקִים שֶׁהֵיוּ יוֹדְעִים כָּל מַה שֶׁתִּלְמִיד וְתִיק עֲתִיד לְחַדֵּשׁ. וְהַכֹּל כָּלוּל בְּתוֹרָתָם הַקְּדוּשָׁה. וְהַעֲקָר שֶׁתּוֹרָתָם מְבִיָּאָה לִיְדֵי קִיּוּם הַתּוֹרָה לְנִצְח. וְאִזּוּ הוּא עֲקָר תַּקּוּן כָּל הַפְּרוֹת וְהַמְאָכְלִים וְאִזּוּ הֵם מְטַעֲמִים אֶת הַלְחָם וּמְחַיִּין וּמְשַׁבֵּיעִין אֶת הָאָדָם הֵינּוּ כַּנִּי"ל. וְהֵבִן הֵיטֵב לְדַמּוֹת הַמְּשָׁל לְנַמְשָׁל, כִּי בְּאֲמֵת הַמְּשָׁל וְהַנְּמָשָׁל הַכֹּל אֶחָד, כִּי חִיּוֹת הַלְחָם וְהַפְּרוֹת וְהַמְאָכְלִים הַכֹּל מֵהַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּן כָּפִי שָׂרָשׁם בְּתוֹרָה כֵּן יֵשׁ בָּהֶם כַּח לְהַחֲיוֹת אֶת הָאָדָם וּלְקַיְמוֹ וּכְמוֹ כֵּן תַּקּוּנוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה לְבָרְךָ וּלְזַמּוֹן עֲלֵיהֶם וְכַנִּי"ל:

אות צב

וְעַל-כֵּן מְבִאָר בְּשִׁלְחָן עֲרוּךְ שֶׁלְעֲנַן צָרוּף לְזַמּוֹן. מְצֻטְרָף אֶפְלוּ עַל-יְדֵי אֲכִילַת פְּרוֹת וּמְאָכְלִים. וְאֶפְלוּ לְהַחֲלוֹקִים בְּזָה בְּזַמּוֹן שְׁלֵשָׁה, אֲבָל בְּזַמּוֹן עֲשָׂרָה הַכֹּל מוֹדִים שְׁמְצֻטְרָפִים עַל-יְדֵי כָּל דְּבַר מְאָכָל, הֵינּוּ כַּנִּי"ל. כִּי לְעֲנַן צָרוּף אֵל הַקְּבוּץ הַקְּדוּשׁ יָכוֹל לְהַצְטָרֵף אֶפְלוּ עַל-יְדֵי פְּרוֹת וּשְׂאָרֵי מְאָכְלִים, כִּי עִם בְּחִינַת הַלְחָם שֶׁהוּא עֲקָר הַשְׁבִּיעָה וְהַקִּיּוּם הַכֹּל מְצֻטְרָף לְטוֹבָה וְכַנִּי"ל, אִךְ בְּזַמּוֹן שְׁלֵשָׁה יֵשׁ פְּלִגְתָּא מַחֲמַת שְׂאִין שֶׁם עֲדִין בְּהַתְחַלַּת הַקְּבוּץ כִּי אִם שְׁנַיִם שְׂאוֹכְלִים לָחֵם בִּיחָד וְרוֹצִים לְצָרֵף הַשְּׁלִישִׁי לְזַמּוֹן בְּשִׁלְשָׁה עַל -יְדֵי אֲכִילַת פְּרוֹת, עַל-כֵּן יֵשׁ דְּעוֹת שְׂאִינוֹ מְצֻטְרָף כִּי אִין כַּח לְצָרְפוֹ מַחֲמַת שֶׁהֵם בְּעֲצָמָן אֵינָם בְּכָלֵל קְבוּץ, כִּי הַקְּבוּץ הַפְּחוּת הוּא עַל כָּל פְּנִיָּם שְׁלֵשָׁה שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ קְדָשׁוֹת כַּנִּי"ל לְעֲנַן זַמּוֹן שְׁלֵשָׁה (כְּמוֹ שֶׁמְבִאָר בְּאוֹת עו). אֲבָל בְּקְבוּץ עֲשָׂרָה שֵׁשׁ כָּבֵר רַבָּא דְּמִנְכָר שֶׁהֵם שְׁבַעַה אוֹכְלֵי פֶת. אִזּוּ בּוֹדָאֵי מְצֻטְרָף עִמָּהֶם שְׁלֵשָׁה אֶפְלוּ עַל-יְדֵי פְּרוֹת וְכוּי מֵאַחֵר שֶׁכָּבֵר יֵשׁ קְבוּץ שֶׁל הַשְּׁבַעַה אוֹכְלֵי פֶת, עַל-כֵּן בּוֹדָאֵי מְצֻטְרָפִין עִמָּהֶם עַל-יְדֵי פְּרוֹת, כִּי עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַלְמוּד הַקְּדוּשׁ שֶׁהוּא קִיּוּם הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת לָחֵם שֶׁל תּוֹרָה עַל-יְדֵי זֶה מְצֻטְרָפִין וְנִתְתַקְּנִין כָּל הַמְאָכְלִים. וְיֵשׁ בָּהֶם כַּח לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הָאָדָם עַד שְׂאִיר שֶׁם הָאֲרֵת הָרָצוֹן בְּיוֹתֵר שְׂזָהוּ בְּחִינַת בְּרַפְתּוֹ הַזַּמּוֹן בְּעֲשָׂרָה וְכַנִּי"ל:

וְזֶה בְּחִינַת מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל שְׂאוּכְלִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לֶחֶם עִם דְּבִשׁ, כִּי טוֹבְלִין פְּרוּסַת הַמוֹצֵיא בְּדִבְשׁ, כִּי עֵקֶר הָאֲכִילָה שֶׁל הָאָדָם צָרִיךְ שֶׁתְּהִיָּה רַק לֶחֶם עִם מֶלַח, כִּי כָךְ הִיא דְרָכָה שֶׁל תּוֹרָה פֶּת בַּמֶּלַח תֹּאכֵל. כִּי בְּאֵמַת בְּהִלָּחֵם וּמֶלַח כְּלוּלִים כָּל הַטְּעָמִים וְכָל הַמְּתִיקוֹת שֶׁל כָּל הַפְּרוֹת וְכָל הַמֵּאֲכָלִים שֶׁבְּעוֹלָם. וְכַמְבָּאָר לְעֵיל מְזָה. כִּי הַלֶּחֶם שֶׁרָשׁוּ וְחִיּוּתוֹ מִבְּחִינַת הַרְמָזִים שֶׁל הַדְּעַת שֶׁהִיא עֵקֶר וְכֻלָּל כָּל טוֹב טַעַם הַדְּעַת שֶׁמִּשָּׁם טַעְמֵי כָּל הַפְּרוֹת וְכוּי וְכַנִּי"ל. כִּי בְּאֵמַת צָרִיךְ הָאָדָם לְמַעַט בְּתַאֲוֹת הַטְּבַע. וְכִמּוֹ שֶׁכְּתֹב בְּחֵרוּזִים שְׁלוֹ זְכוּרֹנוּ לְבִרְכָה, נֹאכֵל לְבַד לְקִיּוֹם גּוֹפְנוּ וְנִמְעַט תַּאֲוֹת טְבַעְנוּ. וְכִמּוֹ שֶׁכְּתוּב בַּמִּשְׁנָה בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה דְּבָרִים שֶׁהַתּוֹרָה נִקְנִית בָּהֶם בְּמַעוֹט תַּעֲנוּג. כִּי הַצְּדִיקִים הַגְּמוּרִים מְשַׁבְּרִים תַּאֲוֹת אֲכִילָה לְגַמְרִי, וּבַפֶּרֶט גְּדוּלֵי מִבְּחָרֵי הַצְּדִיקִים שֶׁשֶּׁבְּרוּ תַּאֲוֹת אֲכִילָה בְּתַכְלִית עַד שֶׁזָּכוּ שֶׁלֹּא נִהְנוּ מֵאֲכִילָתָם אֲפֹלוּ כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה, רַק זָכוּ לְבְּחִינַת צְדִיק אֲכָל לְשִׁבְעַ נֶפֶשׁוֹ בְּחִינַת וְהַשְּׁבִיעַ בְּצַחְצַחוֹת נֶפֶשׁוֹ וְכוּי. אֲשֶׁרִי לָהֶם וְכַמּוֹבֵן בְּהַתּוֹרָה תַּקְעוּ-ב (בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן ה) וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת זָכוּ לְחִיּוֹת חַיִּים טוֹבִים עַל-יְדֵי אֲכִילָתָם לֶחֶם וּמִים, כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב בְּסִפּוּרֵי מַעֲשֵׂיּוֹת בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַיּוֹם שְׁנֵי בַעֲנָן הַחֵרֶשׁ שֶׁהָיָה חַי חַיִּים טוֹבִים עַל-יְדֵי שֶׁהָיָה אוֹכֵל לֶחֶם וּמִים וְכוּי. אֲבָל גַּם שְׂאֵרֵי הַכְּשָׁרִים הַרוֹצִים לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה צְרִיכִים עַל כָּל פְּנִים לְהַרְגִיל עֲצָמָם לְלַכֵּת בְּעַקְבוֹתָם. וְעַל כָּל פְּנִים צְרִיכִים לְמַעַט בְּאֲכִילַת הַפְּרוֹת וּשְׂאֵר מֵאֲכָלִים וְעֵקֶר מֵאֲכָלוֹ יְהִיָּה פֶּת בַּמֶּלַח שֶׁהִיא דְרָכָה שֶׁל תּוֹרָה, כִּי בְּאֵמַת יְכוּלִין לְהַרְגִישׁ בְּהִלָּחֵם טַעַם כָּל הַמֵּאֲכָלִים שֶׁכְּלוּלִים בּוֹ. וְכִמּוֹ שֶׁגַּם בְּאַנְשֵׁים הַגְּסִים יֵשׁ שְׁמַתְעַנְגִים מֵאֲכִילַת לֶחֶם וּמִים יוֹתֵר מֵהַשָּׂרִים שְׂאוּכְלִים מְעַדְנֵי מַלְכִים. וְהֵם בְּאֵמַת בְּעַלֵי כַח וּבְעַלֵי קוֹמָה יוֹתֵר מֵהַשָּׂרִים, מְכַל שֶׁכֵּן בְּקִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל וְהַתּוֹרָה שֶׁיְכוּלִין לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ בְּלֶחֶם וּמִים עַד שֶׁיַּרְגִישׁ בּוֹ כָּל הַטְּעָמִים. וְכִמּוֹ שֶׁמּוֹבֵן בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַחֶכֶם וְהַתָּם. שֶׁעַל כָּל מֵאֲכָל שֶׁרָצָה לְאָכֵל צָוָה לְהַבִּיא לוֹ חֲתִיכַת לֶחֶם וְשִׁבַח מֵאֵד הַמֵּאֲכָל הַהוּא כָּאֵלוֹ אוֹכְלוּ מִמֶּשׁ, כִּי בְּאֵמַת כֵּן הַדְּבָר שֶׁבְּהִלָּחֵם נַעֲלָמִים בּוֹ טַעְמֵי כָּל הַמֵּאֲכָלִים. וְאִם יִרְצָה יוֹכֵל לְהַרְגִישׁ בּוֹ כָּל הַטְּעָמִים שֶׁל כָּל הַפְּרוֹת וְכַנִּי"ל. וְכֵן מוּבָא בְּזֶהֱרַק הַקְּדוֹשׁ שֶׁשְּׁבִיעַת הָאָדָם תְּלוּי בְּרָצוֹנוֹ כִּמּוֹ שֶׁאֵיתָא שָׁם. וְרַעוּתָא דְשִׁבְעָא שׁוּיָה עֲלוּהִי וְכוּי. (זֶהֱרַק שְׁמוֹת קַנְג) וְכֵן הוּא לְעַנְיָן טַעְמֵי הַמֵּאֲכָלִים שֶׁתְּלוּי בְּרָצוֹנוֹ שְׂאֵם יִרְצָה לְהַסְתַּפֵּק בְּלֶחֶם יוֹכֵל לְהַרְגִישׁ בּוֹ כָּל הַטְּעָמִים שֶׁיִּרְצָה. וְזֶה בְּחִינַת לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה אֶלָּא לְאוֹכְלֵי הַמֶּן. כִּי הַמֶּן הָיָה בּוֹ כָּל הַטְּעָמִים שֶׁרָצָה הָאָדָם, אֲבָל כְּפִי הַמּוֹבֵן בְּהַתּוֹרָה הוּא שֶׁגַּם אִזּוֹ הָיָה לָהֶם בְּחִירָה בְּרָצוֹנָם עַל זֶה, כִּי הַרְשָׁעִים שֶׁבָּזוּ אֶת הַמֶּן לֹא הָיוּ רוֹצִים לְהַרְגִישׁ בּוֹ כָּל הַטְּעָמִים, עַל-כֵּן בָּזוּ אוֹתוֹ וְאַמְרוּ, וְנִפְשָׁנוּ קָצָה בְּלֶחֶם הַקְּלוּקָל וְכֵן הִרְבָּה. וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת נֶאֱמַר, וַיַּעֲנֵד וַיִּרְעַבְדָּ וַיֵּאֲכַלְדָּ אֶת הַמֶּן אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וְכוּי. הַמֵּאֲכִילָדָּ מִן בְּמִדְבָר וְכוּי לְמַעַן עֲנוּתָדָ וּלְמַעַן נִסוּתָדָ וְכוּי. וְכֵן פְּתִיב, הִנְנִי מִמְטִיר לְכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם לְמַעַן אֲנִסְנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרָתִי אִם לֹא וְכוּי. וְכֵן עוֹד בְּכַמָּה פְּסוּקִים נֶאֱמַר שֶׁאֲכִילַת הַמֶּן הִיְתָה נִסְיוֹן, הִיְנִי כַנִּי"ל. וְהוּא עֲנִין שֶׁאַמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה עַל זֶה אֵינּוּ דוֹמָה רוֹאֶה וְאוֹכֵל לְאֵינּוּ רוֹאֶה וְאוֹכֵל וְכוּי, הִיְנִי

שְׁהַחֲלוּקִים עַל הַמֶּן רָצוּ שְׂיָרְאוּ דִיקָא בְּעֵינֵיהֶם כָּל הַמַּאֲכָלִים מוֹכְנִים
וּמְסַדְרִים לְפָנֵיהֶם וְלֹאֲכֻלָּם וְלֹא רָצוּ לֶאֱכֹל הַמֶּן בְּרָצוֹן טוֹב וְלִהְרַגִּישׁ בּוֹ כָּל
הַטְּעָמִים. וּמֵאַחַר שֶׁלֹּא רָצוּ לִהְרַגִּישׁ בְּוֹדָאֵי לֹא הִרְגִישׁוּ, עַל-כֵּן בָּזוּ אוֹתוֹ
וְחָטְאוּ בְּזֶה הַרְבֵּה שֶׁזָּהוּ הַחֲטָא שֶׁל הַמְתָּאוּנְנִים הַמְבַקְשִׁים תּוֹאֲנָה לְפָרֵשׁ
מִן הַמְקוֹם שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מֵתוּ הַרְבֵּה וְקָרְאוּ לְמְקוֹם הַהוּא קְבֻרוֹת הַתְּאֻוָּה,
כִּי שָׁם קָבְרוּ אֶת הָעַם הַמְתָּאוּנִים וְכוּ'. אֲבָל גַּם עֲתָה נַעֲשֶׂה בְּזֶה הַרְבֵּה אֲצֵל
כָּל אָדָם הַרוֹצֶה לִילָד בְּדַרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה וְכַנ"ל. וְעַל-כֵּן בְּשַׁעַת בְּרַכַּת
הַמוֹצֵא צְרִיכִים לְטַבֵּל פְּרוּסַת הַמוֹצֵא בְּמַלַּח דִּיקָא, כִּי זֶה עֶקֶר הָאֲכִילָה
וְהַשְּׂבִיעָה וְשָׁם כָּל הַטְּעָמִים וְכוּ' כַּנ"ל:

אות צד

אֲבָל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מְטַבִּילִין פְּרוּסַת הַמוֹצֵא בְּדַבָּשׁ. לְרִמּוֹ שְׂאֲנוּ מֵתַקְנִין
עֲתָה חֲטָא אָדָם הִרְאִישׁוֹן שֶׁהָיָה בְיוֹם זֶה שֶׁעֶקֶר חֲטָאוּ הָיָה בְּאֲכִילָה שֶׁאֲכַל
מֵעֵץ הַדַּעַת. וְכֵן חֲטָאֵי כָּל בְּנֵי-אָדָם שֶׁצְּרִיכִין לְתַקֵּן עֲתָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה
שֶׁהוּא רֹאשׁוֹן לַעֲשֻׁרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְאֲנוּ מְרַמְזִים שֶׁבְּכַח הַצְּדִיקִים אָנוּ
מֵתַקְנִים כָּל הַחֲטָאִים וְזוֹכִין לְתְּשׁוּבָה שֶׁלְּמָה עַד שֶׁזוֹכִין לְהַמְתִּיק וּלְתַקֵּן
תַּקָּף הַגְּבוּרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת דָּבֶשׁ כַּמּוּבָא בְּכַוֵּנוֹת עַד שֶׁהַדָּבֶשׁ הוּא בְּבַחֲחִינַת
הַמֶּן שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ, וְטַעְמוֹ כְּצַפְיַחַת בְּדַבָּשׁ. שֶׁהָיָה בּוֹ כָּל מְתִיקוֹת הַטְּעָמִים, כִּי
כָּל כָּל הַמְתִּיקוֹת שֶׁבְּכָל הַפְּרוֹת וְהַמַּאֲכָלִים הוּא בְּחִינַת דָּבֶשׁ כַּנ"ל. וְאֲנוּ
אוֹכְלִין פְּרוּסַת הַמוֹצֵא עִם דָּבֶשׁ הַזֶּה. לְהוֹרוֹת שֶׁתַּקְוֹתֵנוּ לְזָכוֹת לְבַחֲחִינַת
הַנ"ל לֶאֱכֹל הַלֶּחֶם בְּבַחֲחִינַת מִן לִהְרַגִּישׁ בּוֹ כָּל מְתִיקוֹת הַטְּעָמִים שֶׁבְּעוֹלָם
שֶׁהֵם בְּחִינַת דָּבֶשׁ כַּנ"ל, כִּי בְּאֵמֶת בְּהַלְחָם נַעֲלָמִים כָּל הַטְּעָמִים שֶׁבְּעוֹלָם,
כִּי חִיּוּתוֹ מְהַרְמְזִים שֶׁבְּדַעַת הָאֵמֶתִי שֶׁל הַצְּדִיקִים שֶׁהוּא קִיּוּם הַתּוֹרָה
לְנַצַּח וְכוּ' כַּנ"ל שֶׁבּוֹ כָּלּוּלִים כָּל הַטְּעָמִים שֶׁל כָּל הַשְּׂכָלִיּוֹת וְהַחֲכָמוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם וְכוּ' כַּנ"ל:

אות צה

כִּי עֶקֶר חֲטָא אָדָם הִרְאִישׁוֹן הָיָה בְּעֵנִין זֶה שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחַר עֲרֻבוֹת וְהַמְתִּיקוֹת
שֶׁל עֵץ הַדַּעַת שֶׁהוּא תְּאֻוָּת הַגּוֹף שֶׁהוּא בְּעֵצְמוֹ בְּחִינַת חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁל
זֶה הָעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם מְתִיקוֹת הַשְּׂכָל. אֲבָל הוּא שֶׁלֹּא לְהוֹעִיל אֶל הַתְּכָלִית

הנצחי אדרבא, מזיק הרבה וכנ"ל. וכמפרש בתורה, כמו שפיתוב, ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים ונחמד העץ להשפיל ותקח מפריו ותאכל. הינו כנ"ל. כי טעם השכל וטעם האכילה הם בחינה אחת, כי שרש טעם של המאכל נמשך מהדעת כנ"ל. על-כן כפי האכילה כן נמשך הדעת (וכמו שמבאר בהתורה ויהי הם מריקים שקיהם בסימן יז עין שם ובמקום אחר והי' יתברך הזהיר את האדם שלא לאכל מעץ הדעת כי ביום אכלך מפנו מות תמות. כי זה המאכל אינו מביא חיים הנמשכין מחכמה אמתית שהוא בחינת החכמה תחיה רק הוא נמשך משכליות חיצונים שגראים מתוקים בתחלתם ואחריתם דרכי מות. שזהו בחינת כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים ונחמד העץ להשפיל. כי הם בחינה אחת, כי טעם מאכל של העץ וטעם השכל הנמשך משם הכל אחד וכלם הם רק תאוות עולם הזה. והנחש שהיה ערום מכל ופקח להרע מאד. הסיתם על זה, כמו שפיתוב, כי ידע אלקים כי ביום אכלכם מפנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלקים וכוי. שזהו בחינת המעשה הרע הנעשה תחת השמש עתה בדורות האלו. שמתפשטים בחכמות חיצוניות שנמשכין מזהמת הנחש שהחכמים שלהם משקעים בכל התאוות שבעולם ומפתים ומסיתים ומדיחים להיות כרוך אחר מתיקות השכל של אלו החכמות שהם בחינת מתיקות המאכלים המזיקים המביאים מיתה לעולם וכנ"ל. שעל זה נאמר, כי נפת תטפנה שפתי זרה וחלק משמן חפה ואחריתה מרה כלענה וכוי. שזה נאמר על חכמות חיצוניות כמו שפרשו רבותינו זכרונם לברכה שם. שזהו בחינת כי טוב למאכל ונחמד להשפיל, כי הכל אחד, כי כל חכמתם נמשך מתאוות, כי כמו שיש להם תאוה לאכילה ושאר תאוות כן יש להם תאוות רעות לחכמתם הרעה. וזה שאמר להם הנחש והייתם כאלקים. זהו ממש מה שמבאר בספריהם שעל-ידי חכמות שלהם יכולים לבא אל התכלית שלהם שהוא לבא אל תכלית חכמות שלהם וכוי. שהוא אצלם שנכלל נפשם באלקים שהוא השכל הפועל כמובן בספריהם. וכמו שצועקין מרה על זה כמה ספרים קדושים כמו בספר עבודת הקדש וכוי. ובשלי"ה הקדוש וכוי. וכמו שמבאר מזה בלקוטי תניינא (סימן יט):

אבל אנו מזהרים על כל זה. ועל-כן אנו מזהרין שיהיה כל אכילתנו על-פי התורה, כמו שפיתוב, ותורתך בתוך מעי וכמו שפרש רש"י שם, כל מאכלי על פיה. כי אנו צריכין לאכל כל המאכלים בקדשה על-פי התורה ולברך על כל דבר תחלה וסוף כדי שנגזף על-ידי האכילה לקבל חיות שהוא שכל דקדשה. שעקר השכל הוא חכמות התורה הקדושה שעקרה הוא הלמוד המביא לידי מעשה לידי קיום התורה לנצח וכנ"ל. ועל-כן עקר האכילה צריך להיות לחם ומלח כנ"ל, כי שרשם נמשכים מלמוד הקדוש הזה ובו כלולים כל הלמודים שבעולם שהם בחינת כל טעמי הפרות והמאכלים שבעולם וכנ"ל. אבל עכשו בראש השנה צריכין לזכות לתשובה להפך הכל לטובה בכח הצדיקי אמת שפרשו עצמן מכל תאוות עולם הזה לגמרי. ועל-כן אוכלין לחם עם דבש בברכת המוציא. להורות שאנו מצפין לזכות לשנה טובה ומתוקה שהוא לזכות לתשובה ומעשים טובים שהוא עקר הטוב. שנגזף שיהיה נכלל הדבש בהלחם שנגזף

לְהַרְגִישׁ כָּל מְתִיקוֹת הַטְּעָמִים שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁהֵם בְּחִינַת דְּבֵשׁ לְהַרְגִישׁ כָּלֵם
בְּתוֹךְ אֲכִילַת לֶחֶם שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת אֲכִילַת הַמֶּן, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שׁוֹפָר שֶׁהוּא
בְּחִינַת קַבְלַת הַתּוֹרָה שֶׁמְזַכְּרִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּחִינַת אֲתָה נְגַלִּית וְכוּ'. כִּי
לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה אֲלָא לְאוֹכְלֵי הַמֶּן וְכוּ' כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן מְבֹאָר בְּכּוֹנֹת הָאָרֶ"י
ז"ל שֶׁדְּבֵשׁ מְרָמֵז בְּשׂוֹ שֶׁל שׁוֹפָר שֶׁעוֹלָה דְּבֵשׁ. וְעַם הַיָּד הָאוֹחֶזֶת בְּשׁוֹפָר
הוּא שׂוֹךְ וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי זֶה הַמְּתִיקַת הַדִּינִים. וְעַל-פִּי דְרָכֵנוּ מְרָמֵז בְּזֶה עֲנִין
הַנִּי"ל שֶׁעֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַרְמְזִים שֶׁל הַדְּעָת וְכַנִּי"ל שֶׁשָּׁם כְּלוּלִים כָּל
הַטְּעָמִים שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁהֵם בְּחִינַת דְּבֵשׁ. וְזֶה בְּחִינַת הַיָּד הָאוֹחֶזֶת בְּשׁוֹפָר
שֶׁהוּא בְּחִינַת רְמְזִים, בְּחִינַת נְטִיתֵי יְדֵי כַּנִּי"ל. וְהִיא מְתַקְנַת אֶת הַדְּבֵשׁ, כִּי
עֵקֶר תְּקוּן כָּל הַמְּתִיקוֹת הַמְּדַמָּה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי הַרְמְזִים כַּנִּי"ל
שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְבִינִים לְהַרְגִיל עֲצֻמוֹ לְפָרֵשׁ מִמֶּנּוּ וּלְהַסְתַּפֵּק בְּמַעוֹט בְּבְחִינַת
דְּבֵשׁ מְצֵאתָ אֲכַל דִּיךָ פֶּן תִּשְׁבַּעְנוּ וְהִקְאֲתוּ וְכוּ' עַד שִׁזְכָּה שִׁיכָלְלוּ כָּל
הַטְּעָמִים בְּהֶלְחֵם. וְכִמוֹ כֵּן יִהְיוּ נִכְלָלִים כָּל הַטְּעָמִים שֶׁל כָּל מִינֵי שֶׁכֶּל.
בְּשֶׁכֶּל הָאֲמֵתִי שֶׁהוּא הַשֶּׁכֶּל שֶׁל קִיּוֹם הַתּוֹרָה שִׁיְהִיָּה כָּל חֲכָמָתוֹ וְשֶׁכֶּלֹּ רַק
לְהַבִּין יַעֲצוֹת שִׁיבִיאוּ לְיְדֵי קִיּוֹם הַתּוֹרָה לְנֶצַח. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת רֵאשִׁית חֲכָמָה
יִרְאֵת ה' שֶׁכֶּל טוֹב לְכָל עֲשִׂיהֶם. וְכַתִּיב הוּן יִרְאֵת ה' הִיא חֲכָמָה וְכוּ'. וְכָל
זֶה הוּא בְּחִינַת הַיָּד הָאוֹחֶזֶת בְּשׁוֹפָר וְכַנִּי"ל. כִּי גַם קוֹלוֹת הַשׁוֹפָר הֵם בְּחִינַת
רְמְזִים הַנִּי"ל

אות צו

כִּי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה אֲזַ עֵקֶר הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁמְתַקְבָּצִין כָּל יִשְׂרָאֵל בְּבִתֵּי
כְּנִסְיֹת וּבְבִתֵּי מְדֻרָשׁוֹת. וְהַעֵקֶר מֵהַ שֶׁמְתַקְבָּצִין אֲצֵל הַצְּדִיקֵי אֲמֵת שֶׁהֵם
בְּחִינַת מוֹשֶׁה שֶׁהוּא עֵקֶר הַרוּעָה הָאֲמֵתִי הַמְּקַבֵּץ נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ' כַּנִּי"ל
שֶׁמְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה נִמְשָׁכִין כָּל הַרְמְזִים שֶׁל הַדְּעָת הַקְּדוֹשׁ שֶׁמְרָמֵזִין לְכָל
אָדָם בְּכָל מְקוֹם וְדִרְגָא שֶׁהוּא וְאֶפְלוּ בְּתַכְלִית הִירִידָה חֵס וְשְׁלוֹם, מְרָמֵז
לוֹ שֵׁם גַּם-כֵּן רְמְזִים לְשׁוֹב מִשָּׁם וְכוּ'. וְעַל כָּל פָּנִים שֶׁלֹּא יִשְׁתַּקַּע יוֹתֵר חֵס
וְשְׁלוֹם. וְכוּ'. וְעַל-כֵּן אֲזַ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מְאִירִין הַרְמְזִים בְּיוֹתֵר, כִּי עַל-יְדֵי
זֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה שֶׁזֹּכִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַל-יְדֵי שִׁמְצֻטְרָפִין אֶל הַקְּבוּץ
הַקְּדוֹשׁ עַל -יְדֵי הַרְמְזִים וְכַנִּי"ל. עַל-כֵּן מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה שְׁאוּכָלִין אֲזַ
פְּרוּסַת הַמוֹצֵיא לֶחֶם עִם דְּבֵשׁ. כִּי אֲזַ בְּכַח הַצְּדִיקִים הַנִּי"ל נִכְלָל כָּל מִינֵי
מְתִיקוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת דְּבֵשׁ בְּתוֹךְ הַלֶּחֶם שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שֶׁכֶּל מִינֵי טְעָמֵי
הַדְּעָת נִכְלָלִין בְּעֵקֶר הַדְּעָת שֶׁהוּא הַדְּעָת שֶׁל קִיּוֹם הַתּוֹרָה לְנֶצַח שֶׁזֶהוּ
בְּחִינַת טוֹב טַעַם וְדְעָת לְמַדְנֵי וְכוּ' שֶׁאוֹמְרִים קִדְּם הַשׁוֹפָר וְכַנִּי"ל:

אות צז

וְזֶה בְּחִינַת כִּי כָל שְׂאוֹר וְכָל דָּבֵשׁ לֹא תִקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לֵה' קִרְבָּן רֵאשִׁית
תִּקְרִיב אוֹתָם וְכוּ'. וְכָל קִרְבָּן מִנְחָתְךָ בְּמִלַּח תִּמְלַח וְכוּ'. וַיִּרְשׁ רִשְׁיִי, וַיִּמָּה
יֵשׁ לָךְ לְהַבִּיא מִן הַשְּׂאוֹר וּמִן הַדְּבֵשׁ? קִרְבָּן רֵאשִׁית שֶׁהֵם שְׁתֵּי הַלֶּחֶם
שֶׁבָּאִים מִן הַחֶמֶץ וּבְכוּרִים הַבָּאִים מִן הַדְּבֵשׁ וְכוּ'.

כִּי כָל הַקִּרְבָּנוֹת בָּאִין רַק מִצֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת מִן שֶׁהִיוּ בּוֹ כָּל הַטְּעָמִים, כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה, עֵגֶה שֶׁהִיא מִצֶּה שֶׁהוֹצִיאוּ יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם טְעָמוֹ בֶּה טַעַם מִן. כִּי כָּל הַקִּרְבָּנוֹת בָּאִין לְכַפֵּר עַל הַחֲטָאִים שֶׁל
הַכֹּלֵל אוֹ הַפֶּרֶט. וְכָל הַחֲטָאִים נִמְשָׁכִין מִחֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁאָז נִמְשָׁד
זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ עַל-יַדֵּי אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲסוּר חֶמֶץ
כְּמוֹבָא. בְּחִינַת חֶמוֹץ הַמַּח דְּסִטְרָא אֲחָרָא שֶׁהוּא חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת
וּמַחֲשָׁבוֹת רַעוֹת וְכוּ'. וּמַחֲמַת זֶה אֲסוּר חֶמֶץ בְּפִסְחָא, כִּי אִזְ צְרִיכִין לְטַהֵר
וּלְזַכֵּד עֲצָמֵנוּ מִזְהֵמַת מִצְרַיִם שֶׁהִינּוּ שֵׁם בְּגִלוֹת שֶׁנִּמְשָׁד מִחֲטָא אָדָם
הָרֵאשׁוֹן כְּמוֹבָא. וְעַל-כֵּן אֲסוּר אִזְ הַחֶמֶץ, כִּי אִי אִפְשָׁר לְבָרְרוֹ אִזְ וְכוּ'. עַל-
כֵּן צְרִיכִין לֶאֱכֹל מִצֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת מִן שֶׁהִיוּ בּוֹ כָּל הַטְּעָמִים שֶׁהוּא בְּחִינַת
הַדַּעַת שֶׁל מִשֶּׁה הַרוּעָה הָאֲמִתִּי וְכוּ' וְכַנִּי"ל. רַק בְּשִׁבְעֵי שֶׁל פֶּסַח שֶׁהִיָּה בּוֹ
קָרִיעַת יָם-סוּף שֶׁאִזְ מְאִיר בְּיוֹתֵר הַדַּעַת הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת זֶה הַיָּם גְּדוֹל
וְרַחֵב יַדַּיִם שֶׁהֵם בְּחִינַת הַרְמְזִים, אִזְ הַתֵּר הַחֶמֶץ, כִּי אִזְ יְכוּלִים לְבָרְרוֹ
וּלְתַקְּנוֹ לֶאֱכִילַת יִשְׂרָאֵל עַל-יַדֵּי שֶׁקִּבְּלוּ אֲסוּתָא תַּחֲלָה שֶׁהוּא הַמִּצֶּה שֶׁהוּא
בְּחִינַת מִן שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת אַחַר קָרִיעַת יָם-סוּף, הִינּוּ אַחַר
שִׁבְעֵי שֶׁל פֶּסַח לֶאֱכֹל לֶחֶם חֶמֶץ בְּבְחִינַת מִן וְכַנִּי"ל (בְּאוֹת לַד). וּבְשִׁבְעוֹת
שֶׁהוּא מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה עֵקֶר הַתְּגִלוֹת הַדַּעַת שֶׁל מִשֶּׁה, שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה
עֵקֶר כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת, שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה מְאִיר הַרְצוֹן בְּיוֹתֵר כַּנִּי"ל, עַל-כֵּן אִזְ
מְבִיאִין שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בְּמִקְדָּשׁ מִחֶמֶץ דִּיקָא, כִּי אִזְ מְאִיר הָאֲרֵת הַרְצוֹן מְאֹד
עַל-יַדֵּי הַלֶּחֶם חֶמֶץ דִּיקָא שֶׁמְבִיאִין בְּמִקְדָּשׁ עַל-יַדֵּי הַרְמְזִים שֶׁנֶּעְלָמִין
בְּהַלֶּחֶם, כִּי דִיקָא עַל-יַדֵּי הַרְמְזִים נִתְתַּקֵּן הַדַּעַת עַד שֶׁיְכוּלִין לְהַחֲמִיץ מִחוּ
בְּקִדְשָׁה לְהַשִּׁיג מֵה שִׁישִׁיג עַל-יַדֵּי זֶה, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יֵצֵא חוּץ לְגִבּוֹל
חֵס וְשָׁלוֹם כָּלֵל. וְעַל-כֵּן אִזְ מְבִיאִין גַּם דְּבֵשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת כָּלֵל הַמְּתִיקוֹת
שֶׁהוּא הַטַּעַם שֶׁל כָּל הַפְּרוֹת וְהַמְּאֲכָלִים שֶׁנִּפְגְּמוּ עַל-יַדֵּי חֲטָא אָדָם
הָרֵאשׁוֹן. וְעַתָּה נִתְתַּקְּנוּ עַל-יַדֵּי קִבְּלַת הַתּוֹרָה עַד שֶׁמְאִיר גַּם בְּהֵם הָאֲרֵת
הַרְצוֹן, וְנִכְלָל הַדְּבֵשׁ בְּהַלֶּחֶם שֶׁהוּא בְּחִינַת קִרְבָּן רֵאשִׁית תִּקְרִיב אוֹתָם לֵה'
בְּשִׁבְעוֹת. כִּי הַדְּבֵשׁ, שֶׁהוּא כָּלֵל מְתִיקוֹת הַטְּעָמִים, נִכְלָל בְּהַלֶּחֶם שֶׁבוֹ
נֶעְלָמִים כָּל הַטְּעָמִים, כִּי שֵׁם נֶעְלָמִים עֵקֶר הַרְמְזִים וְכוּ' וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן
בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁאִזְ חוֹזְרִין וּמְמַשִּׁיכִין בְּחִינַת קִבְּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהִיָּתָה עַל-יַדֵּי
קוֹל שׁוֹפָר. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים אִזְ, אַתָּה נִגְלִיתָ וְכוּ'. עַל-כֵּן אִזְ אוֹכְלִין לֶחֶם עִם
דְּבֵשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂאוֹר וּדְבֵשׁ שֶׁמְבִיאִין מֵהֶם קִרְבָּן רֵאשִׁית בְּשִׁבְעוֹת
בְּזִמְן מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁהוּא כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת וְכוּ' כַּנִּי"ל כִּי עַתָּה נִתְתַּקְּנוּ
וְנִתְבָּרְרוּ הַשְּׂאוֹר וְהַדְּבֵשׁ בְּיוֹתֵר שֶׁיְכוּלִין לֶאֱכֹלם בְּקִדְשָׁה גַם חוּץ לְמִקְדָּשׁ,

כי עקר התקון של מתן תורה נמשך ביותר בראש השנה, כי אחר קבלת התורה בשבועות קלקלו על-ידי חטא העגל. והתקון הוא במ"ס ימים האחרונים מאולול ועד יום-כפור. והעקר בראש השנה שאז התחלת עשרת ימי תשובה ואז התחלת השנה ואז הוא יום שנברא בו אדם הראשון וחטא ושב בתשובה שעל-ידי זה נקבע זה היום לדורות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל-כן אז עוסקין הצדיקים בזה התקון ביותר על-ידי הקבוץ של ישראל שמתקבצין אליהם וכנ"ל. ועל-כן אוכלים אז כל אחד בביתו לחם ודבש, כי הדבש נכלל בהלחם וכו' וכנ"ל. וזה שנסמך לזה, וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלקיך וכו'. שמפליג מאד בשבח המלח שפיר עמו ברית עולם להורות ולהודיע שאף-על-פי שצוה להביא קרבן ראשית משאור ודבש. אף-על-פי-כן עקר התקון על-ידי הברית מלח שעל ידו עקר התקשרות העולמות כנ"ל (באות סא) וכל הטעמים נמשכים משם כנ"ל (באות סב) ועל-כן גם באכילת חל עקר התקון לאכל פת במלח שהיא דרקה של תורה. רק בשבועות לבד מביאין קרבן ראשית משאור ודבש. וכן בראש השנה אוכלין פרוסת המוציא עם דבש מחמת שאז נתעורר קול שופר שהוא בחינת מתן תורה וקבוץ נדחים וכו' וכנ"ל. אבל עקר התקון על-ידי בחינת ברית מלח עולם וכו' כנ"ל. ועל-כן, על כל קרבנד תקריב מלח. וכן באכילת חל עקר תקון האכילה הוא פת במלח וכנ"ל:

אות צח

וזה בחינת מה שפרות ארץ-ישראל קודמין לברכה, כי שם הבית-המקדש שעל-ידי זה עקר הפלילות שעל-ידי זה עקר הארת הרצון שזה עקר חשיבות המאכל וכנ"ל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין שכל הקודם בפסוק מקדם לברכה. שארץ בתרא הפסיק הענין. ועל-כן זיתים קודמין לשעורין. ותמרין, שהם נקראים בפסוק זה דבש, הם קודמין לגפן שהם ענבים. נמצא שזיתים ותמרין הם נמשכים ונחשבים אחר חטה ושעורה שעושין מהם לחם, כי זה העקר לכלל שמן ודבש בלחם של חמשה מינין שכלולים בחטה ושעורה, כי המן שהיה בו כל הטעמים נקרא דבש (ושמן) כמו שכתוב, והיה טעמו כצפיחת בדבש וכנ"ל. וכן נקרא שמן. כמו שכתוב והיה טעמו כטעם לשד השמן. וכתוב, סלת ושמן ודבש האכלתיך. כי שמן כלל כל השמנונית. ודבש כלל כל המתיקות שזהו כלל כל הטעמים שבפרות. וצריך ללכללם כלם בלחם שהוא חטה ושעורה כנ"ל. ועל-כן זית שמן ודבש נמשכין ונחשבים אחר חטה ושעורה ויחד עליהם שבח הארץ בפרטיות על-ידי ארץ בתרא ששבח ארץ-ישראל עמהם שהוא ארץ זית שמן ודבש, כי הם כלל טעמי הפרות, כי הם בבחינת

מִן שְׁנֵקְרָא עַל שְׁמֵם וְכוּי וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן הֵם נִמְשָׁכִים וְנִחְשָׁבִים אַחַר חֲטָה וְשִׁעוּרָה שֶׁהֵם כָּלֵל הַחֲמִשָּׁת מִיַּי דָּגוּן שְׁעוֹשִׂים מֵהֵם לָחֵם וְכַנִּי"ל. וְהַעֲקָר לְתַקּוֹן הַדְּבִשׁ שֶׁהוּא עֲקָר מְתִיקוֹת הַטְּעָמִים שֶׁדָּרְכּוֹן שֶׁל הַנְּעָרִים וְחֲסָרֵי הַדַּעַת לְהַמְשִׁיךְ אַחֲרָיו. וְזֶה מְרָמֵז בְּמִקְרָא זֶה שֶׁהִתְחִיל בְּחֲטָה וְסִיִּם בְּדַבָּשׁ, כִּי סוּפוֹ נְעוּץ בְּתַחֲלָתוֹ לְרָמֵז שֶׁעֲקָר תַּקּוּן הַמַּאֲכָלִים הוּא בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם כָּלֵלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת כַּנִּי"ל שֶׁעַל-יָדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן חֲטָא אָדָם הָרָאוּן שֶׁפָּגַם בְּאֲכִילָה וְנִמְשָׁךְ אַחַר בְּחִינַת מְתִיקוֹת הָעֵץ הַדַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת דְּבִשׁ, כִּי עַל-יָדֵי קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת קִדְשֵׁת רְמִזֵי הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנִּי"ל עַל-יָדֵי זֶה נִכְלָל דְּבִשׁ בְּחֲטָה שֶׁהוּא כָּלֵלִיּוֹת כָּל מְתִיקוֹת הַטְּעָמִים שֶׁהוּא בְּחִינַת דְּבִשׁ שֶׁנִּכְלָל בְּחֲטָה שֶׁהוּא רֹאשׁ וְכָלֵלִיּוֹת כָּל מִיַּי לָחֵם הַנְּעֻשִׂים מִחֲמִשָּׁה מִיַּי דָּגוּן וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן כְּתִיב בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁם בְּפָרְשָׁה, אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנֵת תֹּאכַל בָּהּ לָחֵם לֹא תִחָסֵר כָּל בָּהּ. וְאִיתָא בְּסִפְרֵים שֶׁפְּרוּשׁוֹ שֶׁשָּׁם הַלָּחֵם מְטַעַם כָּל כֶּף עַד שֶׁאֵין אוֹכְלִין לָחֵם מִחֲמַת מִסְכָּנוֹת וְעֵינִיּוֹת וְכוּי. וְכֵן מְבֹאֵר בְּדַבְּרָיו זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה (בְּסִימָן מִז לְקוּטֵי חֵא) הֵינּוּ כַּנִּי"ל כִּי שָׁם בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִכְלָלִין כָּל מְתִיקוֹת הַטְּעָמִים בְּהַלָּחֵם עַל-כֵּן שָׁם אֵין אוֹכְלִין לָחֵם בְּמִסְכָּנוֹת וְעֵינִיּוֹת כִּי שָׁם בְּהַלָּחֵם כָּלֵלִים כָּל הַטְּעָמִים שֶׁבְּעוֹלָם. וְזֶה בְּחִינַת לֹא תִחָסֵר כָּל בָּהּ שֶׁמְרָמֵז עַל הַלָּחֵם בְּעֲצָמוֹ שֶׁהַזְּכִיר תַּחֲלָה שֶׁלֹּא תִחָסֵר כָּל בָּהּ, כִּי כָּל הַטְּעָמִים שֶׁבְּעוֹלָם כָּלֵלִים בָּהּ כַּנִּי"ל:

אות צט

וְהִנֵּה כָּל עֵינָן רֹאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם-כַּפּוֹר וְסִכּוֹת וְאֶרְבֶּעָה מִיַּיִם. כָּבֵר מְבֹאֵר הָרַבָּה מְזָה עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַנִּי"ל כִּי מִרְחֵמִים יִנְהַגֵּם בְּהַלָּכוֹת הַקּוֹדֶמִין. בְּהַלָּכוֹת סָפָה הַלָּכָה ד. וּבְהַלָּכוֹת נִדְרִים הַלָּכָה ד אֹת ח. וּבְהַלָּכוֹת חֲזָקָת מְטַלְטְלִין הַלָּכָה ג אֹת ח. אֵךְ עֵתָה עֲסַקְנוּ לְבֹאֵר שֶׁעֲקָר כָּל הַתַּקּוּנִים נְעֻשִׂים בְּיָרַח הָאִיִּתְנִים שֶׁהוּא תִשְׁרִי עַל-יָדֵי מַעֲלַת הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁמְקַשְׂרִים עֲצָמוֹן לְצַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁהֵם בְּחִינַת מִשָּׁה, בְּחִינַת הַרְוֵעָה הָאֱמֶתִי הַמְקַבָּצִים בְּחִינַת וּמִשָּׁה הִיָּה רוּעָה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, בְּחִינַת תַּקִּיעַת שׁוֹפָר שֶׁמְקַבָּץ נִדְחִים וְכוּי כַּנִּי"ל. וְכֵן בְּיוֹם-כַּפּוֹר מְפִיִּסִין זֶה אֵת זֶה כְּדֵי שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם בֵּין כָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶה עֲקָר קִיּוֹם הַקְּבוּץ שֶׁלֹּא יִהְיֶה בֵּינֵיהֶם פְּרוּד לְבָבוֹת וּמַחֲלֶקֶת חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁמְהַרְסִים הַקְּבוּץ חֵס וְשְׁלוֹם. וְזֶה בְּחִינַת סִכּוֹת שְׁעוֹשִׂין אַחַר כֶּף, בְּחִינַת סִכַּת שְׁלוֹם, בְּחִינַת עֲנִי כְּבוֹד שֶׁשָּׁם הֵיָה מְקַבָּצִים כָּל שְׂשִׂים רְבוּא נְפֻשׁוֹת יִשְׂרָאֵל. וְהַעֲנִי כְּבוֹד הֵיָה בְּזָכוֹת אֶהְרֹן הַכֹּהֵן שֶׁהִיָּה אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוּדֵף שְׁלוֹם אוֹהֵב אֵת הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה שֶׁזֶה עֲקָר קִיּוֹם הַקְּבוּץ וּקִדְשֵׁתוֹ כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנִּי"ל שֶׁהוּא כָּלֵלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת כֶּהֵן וְכוּי כַּנִּי"ל (בְּאוֹת נט). וְזֶה בְּחִינַת כָּל הָאֲזָרַח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בְּסִכַּת לְרָמֵז עַל כָּלֵל נְפֻשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁמְתַקְבָּצִין

לתוך סכת שלום. ועל-כן נכנסין כל השבעה רועים לתוך הסכה, כי הם בחינת כלל כל הרועים האמתיים שבכל דור שהם בחינת פרעה עדרו ירעה בזרעו יקבץ טלאים וכו'. שהם עוסקין לקבץ כל הנדחים ולקיים הקבוץ לדורות עולם וכנ"ל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כל ישראל יוצאין בסכה אחת. כי בחינת סכה הוא בחינת אספה וקבוץ של כל ישראל כנ"ל. וזה בחינת וישמע הכנעני מלך ערד שהוא עמלק, שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד ובא להלחם בישראל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי עקר מלחמת עמלק הוא עם החלושי כח שבישראל שהיה הענו פולטן בבחינת ויזנב בך כל הנחשלים אחריו וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. והצדיק הרועה האמתי בחינת משה לוחם בשבילים להצילם מבחינת קלפת עמלק וחילותיו ומדעותיהם הרעות. ולהכניסם ולאספם לתוך הקבוץ הקדוש המקבצים בתוך הענני כבוד שהם בחינת סכה וכמובא בזהר הקדוש שמביא שם פרשת וישמע הכנעני הנ"ל לענין סכה, עין שם. כי משה הרועה האמתי חוזר וממשיך הענני כבוד אפלו לאחר הסתלקות אהרן הכהן. כי באר ענו ומן כלם חזרו בזכות משה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל-כן עשה אז נחש נחשת והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה, וכי נחש ממת או מחיה?! אלא בזמן שיששראל מסתכלין כלפי מעלה היו מתרפאין ואם לאו היו נמוקין. זה בחינת רמזים הנ"ל כמו שמבאר לעיל (באות פח) לענין והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכו'. כי הם בחינה אחת כמובן במשנה ראש השנה שנסמכו שם יחד. להורות שצריכין הכל להסתכל כלפי מעלה, הינו בחינת רמזים שבדעת הנ"ל שהם עקר הארת הדעת להתבונן בכל עת על-ידי הרמזים הקדושים של הדעת הנ"ל להתחזק לשאר על עמדו וכו' כנ"ל. כי לפעמים יש שאין מועיל הרמזים של הרמת ידיו. וצריך עוד לעשות עבדא לזה כמו משה שעשה אז נחש נחשת שרמז להם יראת הענש שאל ישפחו שיש נחשים שרופים שהם ענשים קשים ומרים. על-כן אתה מרח להסתכל כלפי מעלה. כי אין מקום לברח מענשיו הקשים והמרים גם בעולם הזה מכל שכן לאחר מיתה בגיהנם וכף הקלע וגלגולים וכו' רחמנא לצלו, כי אם להסתכל אליו יתברך ולשאת עיניו למרום תמיד, בבחינת אליך נשאתי את עיני וכו'. וכמו שרמז לנו אדוננו מורנו ורבונו זכרנו לברכה. ואמר שעקר הוא יראת הענש אף-על-פי שכתוב בספרים שצריכין דיקא יראת הרוממות וכו'. אבל באמת הלואי שנוצה להנצל ממה שצריכין להנצל על-ידי יראת הענש. וכן שמענו בשם כמה צדיקים גדולים שאמרו שהעקר הוא יראת הענש. ורמז לנו אז היטב היטב כמה וכמה צריכין להתירא ולפחד מיראת הענש וכו'. וזה בחינת נחש הנחשת שעשה משה ורמז להם על-ידי זה להסתכל כלפי מעלה הינו על-ידי יראת הענש וכנ"ל. כי העקר הוא הרמזים האמתיים וכנ"ל. ועל-ידי זה לחם משה בחינת הצדיק האמת מלחמת עמלק להציל חלושי הכח שלא יהיו נפרדים מתוך הקבוץ הקדוש מתוך הענני כבוד. וזהו בחינת סכה שהוא בחינת ענני כבוד כנ"ל:

כי ענין הנחש נחשת נסתבב על-ידי מלחמת עמלק כמובן בפרוש רש"י שם
ובפרשת עקב על פסוק ובני ישראל נסעו מבארות בני יעקב מוסרה וכו'
שפיון שבא עליהם מלחמה זאת שהוא מלחמת עמלק חזרו לאחוריהם
וכו'. ואז עשה משה נחש נחשת וכו':

אות ק

ועל-כן מצות הקהל הוא בספות. כי אז עקר זמן הקבוץ כנ"ל. ועל-כן
בפרשת וילך שמדבר שם מסוף הסתלקות משה ביום האחרון שאז
הוכיחם מאד על שעתידין לחטא ויחרב הבית-המקדש כמו שמבאר שם
באלו הפרשיות. על-כן צוה להם אז מצות הקהל לרמוז שכל התקון הוא
על-ידי בחינת הקהל שהוא פשיקהלו ויתקבצו הרבה מישראל לעסק
בעבודת ה' ולהתקרב לצדיקי אמת שהם בחינת משה שזהו בחינת מצות
הקהל שהיה בבית-המקדש, כי כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית-
המקדש בזמיו. וכן בסוף אמר הקהילו אלי את כל ראשי שבטיכם
וזקניכם. וכן יעקב קדם מותו אמר, הקבצו ושמעו בני יעקב וכו'. להורות
שעקר התקון באחרית הימים הוא על-ידי הקהלה והקבוץ יחד אל הרועה
האמתי שהוא בחינת משה וכו"ל. ועל-כן מפטירין בספות אז יקהל
שלמה ויקהלו אל המלך שלמה בחג. כי אז עקר תקון הקבוץ וקיומו כנ"ל.
ועל-כן קורין אז קהלת שמדבר הרבה מהבל העולם שכל העולם הבל
הבלים. ונקרא קהלת על שם שהיה שלמה אומר כל דבריו בהקהל כמו
שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי על-ידי הקבוץ שנקהליו ונקבצין
הרבה נפשות ישראל יחד יכולין להודיע ולהכניס בלב יותר שכל העולם
הבל הבלים בחינת הבל הבלים אמר קהלת כי כל אחד היה יכל לטעות
שיש איזה עולם הזה אצל אחד אבל על-ידי קהלת, דהינו זה הצדיק
האמת שיש בו קבוצת החכמה כפי שפרש רש"י על פסוק הבל הבלים
אמר קהלת. והוא מקבץ יחד כל בני-אדם ומבין מה שניעשה עם כלם. הוא
יכול להראות שהכל הבל, כי כל העולם מלא יגונות וכו' כמו שכתוב שם,
כי כל ימיו פעס ומכאובות וכו' ושאין שום טוב בעולם כי אם לסור מרע
ולעשות טוב. וכמו שסיים, סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת
מצותיו שמר כי זה כל האדם. הינו כי אין שום אדם בעולם כי אם זה
שמקיים זאת ליראה את ה' ולשמר מצוותיו. כי מי שאין בו דעת האמתי
הזה אינו אדם כלל כמו שמבאר בתחלת התורה הנ"ל. ועל-כן זה הצדיק
שזכה לזה בשלמות עליו נאמר כי זה כל האדם, כמו שאמרו רבותינו
זכרונם לברכה, לא נברא כל העולם אלא בשביל זה ולצוות לזה וכו'. וכל
באי עולם צריכין להתקבץ אליו לקבל ממנו הדעת הקדוש האמתי
להתקרב לה' יתברך וכל אחד כפי קרובו אליו הוא בכלל אדם כי זה כל

אות קא

וְעַל-כֵּן עֵקֶר מְצוֹת סֶכָּה הוּא לֶאֱכֹל בְּסֶכָּה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּשִׁלְחוֹן עֲרוּךְ נִהְגוּ שְׂאִין מְבָרְכִין כִּי אִם בְּשַׁעַת אֲכִילָהּ. כִּי סֶכָּה בְּחִינַת מְקִיפִים כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּכַוֵּנוֹת, הֵינּוּ בְּחִינַת מַחְצוֹת הַמְּקִיפִין הַמְּבַאֲרִין שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל עַל מֵאִמֵּר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה עֲתִידִין צְדִיקִים שִׁיְהִיָּה מְחַצְתָּן לְפָנִים מִמְּלֵאכֵי הַשָּׁרֵת וְכוּ'. שְׁזָהוּ בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לֶאֱכֹל בְּסֶכָּה. וְאִזְ דִּיקָא מְבָרְכִין לִישֵׁב בְּסֶכָּה, כִּי עֵקֶר מְצוֹת סֶכָּה לְזָכוֹת לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן הַנִּי"ל בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה. שְׁזָהוּ בְּחִינַת הָאֶרֶת הַמְּקִיפִין הַנִּי"ל בְּחִינַת כְּעַת יֵאמֵר לִיעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פִּעַל אֵל שְׁזָהוּ בְּחִינַת מַחְצוֹת הַסֶּכָּה כַּנְיִל. וְעֵקֶר הָאֶרֶת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה הוּא עַל-יְדֵי שֶׁהַמְּלָכוֹת עוֹלָה עִם כָּל הַבְּטָחוֹנוֹת וּמְקַבְּלַת הַפְּרִנָּסָה מֵהַיָּדִים שֶׁהֵם הַרְמְזִים שְׂבִיבֵים הַחֲכָמָה וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת הָאֶרְבָּעָה מֵינִים שְׁנוֹטְלִים בַּיָּדִים בְּסֶכָּוֹת וּמְנַעֲנְעִים בָּהֶם לְכָל צַד שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת רְמִזִּים שֶׁהֵם בְּחִינַת יָדִים כַּנְיִל וְכַמְבַּאֵר מְזָה בְּהַלְכוֹת הַקּוּדְמִין הַנִּי"ל. וְהַעֲקָר מְרַמְזִין לְכָל אֶחָד שֶׁלֹּא יִתְיַאֵשׁ רַק יִשְׁתַּדֵּל לְהִיוֹת נִכְלָל בְּתוֹךְ הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ שְׁשׂוֹאֲבִין מִימֵי הַדַּעַת מִמַּעֲיָנֵי הַיְשׁוּעָה. כִּי הָאֶרְבָּעָה מֵינִים מְרַמְזִין עַל כָּל הַכְּתוּב שֶׁיֵּשׁ בְּיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה שֶׁהָאֶתְרוּג יֵשׁ בּוֹ טַעַם וְרִיחַ וְכוּ'. עַד עַרְבֵי נַחַל שְׂאִין בָּהֶם לֹא טַעַם וְלֹא רִיחַ וְכוּ'. וְאִזְדִּין כָּלֵם יַחַד שְׁזָהוּ בְּחִינַת וְאִגְדָתוֹ עַל אֶרֶץ יִסְדָּה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה. וְעַל-יְדֵי זֶה נִכְלָלִין גַּם הַפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת עַרְבֵי נַחַל בְּתוֹךְ הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ וְנִתְתַקְּנִין גַּם-כֵּן כִּי כָּל הַמְּחַבֵּר לְטָהוֹר טָהוֹר. וְעַל-כֵּן עוֹסְקִין בִּיּוֹתֵר בְּסֶכָּוֹת בְּהָעַרְבֵי נַחַל כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה מְרַבִּיּוֹת שֶׁל עַרְבָּה הֵיוּ מְבִיאִין וְכוּ' וּבִפְרָט בְּהוֹשָׁעֲנָא רַבָּא. כִּי עֵקֶר הַיְגִיעָה הוּא בְּשִׁבִיל בְּחִינַת הָעַרְבֵי נַחַל כְּדִי לְעוֹרֵר אוֹתָם גַּם-כֵּן שִׁיתְחַבְּרוּ וְיִתְקַבְּצוּ אֶל הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ כִּי זֶה כָּל תְּקוּנָם וְכַנְיִל. וְעַם הָאִגְדָּה זֹאת מְתַפְּלִין עַל פְּרִנָּסָה. כִּי עֵקֶר הַפְּרִנָּסָה מְקַבְּלִין עַל-יְדֵי הַבְּטָחוֹנוֹת שֶׁמְקַבֵּץ הַמְּלָכוֹת וְעוֹלָה וּמְקַבֵּל הַפְּרִנָּסָה מֵהַיָּדִים שֶׁהֵם הַרְמְזִים כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם. שְׁזָהוּ בְּחִינַת אֶרְבָּעָה מֵינִים שְׁנוֹטְלִין בַּיָּדִים כַּנְיִל. וְעַיִן בְּהַלְכוֹת הַקּוּדְמִין הַנִּי"ל:

אות קב

ועל-כן סכות נקרא חג האסיף שאוסף כל מיני מאכל. וזהו בעצמו בחינת האספה והקבוץ של נפשות ישראל שמתאספין אז בתוך סכת שלום בתוך הענני כבוד כנ"ל. כי כבר מבאר שכל הטעמים של כל המאכלים נמשכין מהדעת שהיא התורה שנמשכת על-ידי קבוץ נפשות ישראל כנ"ל (באות צא). ועקר הוא הלחם ששם כל הטעמים כנ"ל. ועל-כן עקר מצות אכילה בסכה הוא אכילת לחם כי פרות מתר לאכל חוץ לסכה כי אין בהם קביעות סעדה וכמבאר בשלחן ערוך. ועקר חיוב סכה הוא באכילת לחם. ואז דיקא מברכין לישב בסכה, כי עקר קבוץ כל הטעמים של כל הפרות וכל המאכלים הוא בהלחם כנ"ל. ועל-כן בסכות שאז עקר תקון הקבוץ והאספה של נפשות ישראל כנ"ל. על-כן אז הוא תקון כל המאכלים בחינת חג האסיף שאוסף כל מיני מאכל, הינו שאוספין טעם כל המאכלים לתוך הסכה ששם האספה והקבוץ של נפשות ישראל ועקר אספת כל המאכלים הוא הלחם שהוא עקר המאכלים כי לשם נאספין כל טעמי המאכלים בבחינת מן הנ"ל עד שזנכה על-ידי האכילה להארת הרצון המפלט בשעת האכילה דיקא שזהו בחינת מצות אכילה בסכה וכנ"ל. וכל זה זוכין על-ידי הדעת הנ"ל שהוא פלגיות העולמות שהוא נמשך על-ידי האספה והקבוץ של ישראל וכנ"ל. נמצא שאספת וקבוץ נפשות ישראל שעל-ידי זה נמשך הדעת הנ"ל ואספת כל המאכלים הם בחינה אחת. וכל זה זוכין בסכות על-ידי כל התקונים שהמשכנו בראש השנה ויום הכפורים וכנ"ל:

אות קג

וזה בחינת שמיני עצרת. שאז גמר התקון של ראש השנה ויום-כפור וסכות כמו שמבאר בכונות האר"י ז"ל. ועל-כן נקרא עצרת לשון אספה, כי עקר כלל התקונים שהמשכנו מראש השנה עד שמיני עצרת הוא בחינת תקון הקבוץ והאספה של נפשות ישראל שהצדיקים האמתיים בחינת רועי ישראל מתנגעין בזה ביותר בכל חדש תשרי מראש השנה עד שמיני עצרת לאסף ולקבץ את כל נדחי ישראל שכלם ישובו לה' יתברך באמת ויעמדו על עמדם באפן שיתקיים הקבוץ הקדוש לדורות עולם שבה תלוי כל הגאולה שלמה בבחינת בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס. וכן מפטירין בכל תענית צבור שהוא בחינת תשובה נאם ה' מקבץ נדחי ישראל עוד אקבץ עליו לנקבציו. ועקר זה התקון נעשה בראש השנה על-ידי תקיעת שופר בחינת והיה ביום ההוא תקע בשופר גדול ובאו

האבדים וכו'. והנדהים וכו'. והגמר הוא בשמיני עצרת. ועל-כן נקרא
עצרת לשון אספה וקבוץ פני"ל:

ועל-כן נוהגין אז לקרא את כל אחד לעלות לתורה, כי זה כל עסקנו בחדש
הזה לקבץ ולאסף ולהעלות הכל אל התורה פני"ל שגמר תקון זה נגמר
בשמיני עצרת ושמת תורה פני"ל. ועל-כן הכל עולין אז אל התורה
וכנ"ל:

אות קד

וזה שהולכין על קברי צדיקים באילול, ובפרט בערב ראש השנה וערב יום-
כפור כדי לזכות לפעל בקשת סלח נא ביום-כפור עד שנזכה לחנפת הבית
שזה אי אפשר כי אם בלח הצדיקים שנסתלקו שזהו בחינת כי לא תעבר
את הירדן הזה וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו כי הוא יעבר וכו' וכנ"ל
(באות)

הריח:

ברכת

אות קה

וזה בחינת ברפת הריח שמברכין לפניו אבל לאחריו אין צריך לברך כלום
כמו שכתוב בשלחן ערוך. כי עקר כל ברפת הנהנין הוא בשביל לגלות
ולהאיר בחינת הריח הטוב והנפלא שהוא בחינת הארת הרצון המפולג
שזוכין בשעת האכילה פני"ל. כי הארת הרצון שזוכין בשעת האכילה על-
ידי כלליות בן ותלמיד פני"ל זה זוכין על-ידי היראה הקדושה הנפשית
ובאה אל האדם בשעת האכילה כמו שמבאר בלקוטי תניינא בסימן עז על
פסוק, לעת האכל גשי הלם וכו'. כי עקר הרצון נמשך בשעת האכילה

מחמת שהמלכות שהיא מקור היראה מקבלת הפרנסה מהידיים שיש בים החכמה וכו' כמו שמבאר שם בהתורה כי מרחמם הני"ל שאנו עוסקין בה עתה, עין שם. ועקר כל הברכות אחרונות שמברכין אחר האכילה הוא בשביל זה להמשיך היראה על עצמו שעל-ידי זה מאיר הרצון וכני"ל. כי ברכה הראשונה מברכין לגלות כי מלא כל הארץ כבודו שהוא התגלות הדעת הקדוש הני"ל. כי כשמברכין לה' יתברך ומוודים שהוא יתברך הוציא הלחם מן הארץ או בורא פרי העץ וכו' בזה מגלין ומפרסמין שם כבוד מלכותו יתברך שהוא מלא כל העולם. והוא משגיח בכל עת ובורא הכל לחם ופרות וכל המאכלים שכל זה הוא בחינת מלא כל הארץ כבודו שהוא בחינת הדעת הני"ל. ואחר כך אוכלין המאכל. ואז באה היראה אל האדם שעל-ידי זה זוכין להארת הרצון מי שהוא איש חיל וכו'. ובשביל זה נתתקנו כל הברכות אחרונות כדי להמשיך על עצמו היראה שממש כל הברכות וההודאות בחינת יראת ה' היא תתהלל שעל-ידי זה עקר הארת הרצון פני"ל. והיראה והרצון זה בחינת ריח, בחינת והריחו ביראת ה' כמו שמבאר בדבריו זכרוננו לברכה כמה פעמים. וזהו גם-כן בחינת הרצון המפלג שהוא בחינת ריח. כי מגיע לרצון והשתוקקות נפלא לה' יתברך שאינו יודע כלל מה הוא רוצה שזהו בחינת ריח טוב שאינו יודע כלל מה הוא רוצה רק כמאן דארח ריחא המובא בזהר הקדוש בחינת לריח שמניף טבים וכו'. שזה עקר חיות הנשמה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. עקר הקבול שכל לעתיד לבא שהוא תליסר נהרי אפרסמונא דכיא דירתינן צדיקיא לעתיד לבא, שזהו בעצמו בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך שהוא בחינת הארת הרצון שאזכין היראים דיקא כי יראה בחינת ריח שעל-ידי זה זוכין לרצון הטוב המפלג שהוא תכלית הריח טוב שזהו בחינת ריח גן עדן שהוא ריח הקרבנות שמכפרין העוונות שהם בחינת ריח רע ועל-ידי כח הצדיק שממשיך דעת הני"ל שמלא כל הארץ כבודו. ומחזק הכל לשוב ולהתקרב לה' יתברך מכל מקום שהוא על-ידי זה ממשיך בחינת סלח נא של יום-כפור שעל-ידי זה נתהפכין העוונות לזכיות ומעלין ריח טוב בבחינת נרדי נתן ריחו כמו שמובא במקום אחר (בסימן ח בלקוטי תנינא). נמצא, שעקר ברכה האחרונה של המאכלים הוא בשביל המשכת הריח טוב שהוא עקר המאכלים כמו שמבאר במקום אחר שהוא בחינת המשכת היראה והרצון המפלג פני"ל. על-כן על הריח אין צריכין לברך ברכה אחרונה, כי כל הנאתו הוא הריח שהוא בחינת תקון המאכלים בחינת יראה ורצון פני"ל, כי תכף שמגלין על-ידי ברכה ראשונה שה' יתברך ברא זה הריח טוב תכף מאיר הריח טוב שהוא בחינת יראה ורצון שהוא עקר התכלית על-כן בנדאי אין צריכין ברכה אחרונה וכני"ל:

אות קו

וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. שְׁשָׁם עֵקֶר כְּלָיוֹת הָעוֹלָמוֹת עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנִּי"ל שְׁעַל-יָדַי זֶה עֵקֶר הָאֶרֶת הַיִּרְאָה וְהַרְצוֹן שְׁכָל זֶה זוֹכִין בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכַנִּי"ל. כִּי עֵקֶר אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁנִּקְרָא הַר הַמּוֹרִיָּה עַל שֵׁם רֵיחַ הַקְּטֹרֶת כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה. וְשֵׁם מְקוֹם הַיִּרְאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, מִה נּוֹרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה. וְשֵׁם עֵקֶר הָאֶרֶת הַרְצוֹן בְּחִינַת תּוֹכוֹ רְצוֹן אֶהְבֶּה וְכוּ' וְכַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת לֶךְ לָךְ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלַדְתָּךְ וּמִבַּיִת אָבִיךָ אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ, וּפִרַשׁ רַשִׁ"י, וְלֹא גָלָה לוֹ הָאֶרֶץ מִיַּד כְּדֵי לְחַבְּבָהּ בְּעֵינָיו וְכוּ', הֵינּוּ כִּי מֵאַחַר שֶׁעֵקֶר שְׁלֵמוֹת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא שְׁשָׁם זוֹכִין לְהָאֶרֶת הַרְצוֹן הַמְּפֹלֵג הַנִּי"ל. עַל-כֵּן לֹא גָלָה לוֹ הָאֶרֶץ מִיַּד כְּדֵי לְחַבְּבָהּ בְּעֵינָיו כְּדֵי שִׁירְצָה וַיִּשְׁתַּוְּקַק וַיִּתְאַוֶּה יוֹתֵר וַיּוֹתֵר לְבוֹא לְשָׁם. וְעַל-יָדַי זֶה דִּיקָא יִזְכֶּה לְבוֹא לְשָׁם וּלְקַבֵּל קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֵמוֹת שֶׁעֵקֶרָהּ הוּא הַרְצוֹן וְהַשְׁתַּוְּקוּת לֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת כָּלֵל כָּל הַמְּנִיעוֹת שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד לְדַבֵּר שֶׁבְקִדְשָׁהּ. וְכָל מֵה שֶׁהַדְּבָר שֶׁבְקִדְשָׁהּ גָּדוֹל בְּיוֹתֵר יֵשׁ לוֹ מְנִיעוֹת יוֹתֵר. הַכֹּל בְּשִׁבְלֵי זֶה. מִחֲמַת שֶׁעֵקֶר הַקְּדוּשָׁה לְזוֹכֵת לְרְצוֹן שֶׁהוּא עֵקֶר הַתְּכֵלִית כַּנִּי"ל עַל-כֵּן מוֹנִיעִים אוֹתוֹ כָּל כָּךְ כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לוֹ רְצוֹן חִזְק יוֹתֵר שְׁעַל-יָדַי זֶה יִזְכֶּה לְהַדְּבָר שֶׁבְקִדְשָׁהּ בְּשְׁלֵמוֹת וּלְקַבְּלוֹ כְּרָאוּי בְּרְצוֹן טוֹב וְלִהְשַׁתַּוְּקוּת נִפְלָא שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית. כִּי גַם אַחַר כָּךְ כִּשְׁבָאִין לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אוֹ לְהַדְּבָר שֶׁבְקִדְשָׁהּ צְרִיכִין עוֹד לְהַתְגַּבֵּר בְּרְצוֹנוֹת טוֹבִים וְכַסּוּפִין גְּדוֹלִים לֵה' יִתְבָּרַךְ כִּי זֶה הָעֵקֶר כַּנִּי"ל:

אות קז

וְזֶה, וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדְּלֶךָ שְׁמֶךָ. שֶׁהַבְּטִיחוֹ עַל הַבְּנִים וְעַל הַמְּמוֹן וְעַל הַשֵּׁם. זֶה בְּחִינַת הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנִּי"ל שֶׁזוֹכִין בְּיוֹתֵר בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּי בְּנִים זֶה בְּחִינַת הָאֶרֶת בֶּן וְתַלְמִיד הַנִּי"ל. כִּי גַם הַתְּלַמִּידִים קְרוּיִים בְּנִים. וְעַל-יָדַי הָאֶרֶת בֶּן וְתַלְמִיד זוֹכִין לְפָרְנֶסָה וְעִשְׂרֵיּוֹת כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר שָׁם. וְזֶהוּ שֶׁהַבְּטִיחוֹ עַל הַמְּמוֹן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְאֶבְרַכְכָּה-בְּמֶמּוֹן, כִּי עַל-יָדַי זֶה הַדַּעַת זוֹכִין לְמֶמּוֹן וְעִשְׂרֵיּוֹת כַּנִּי"ל. וְזֶהוּ, וְאֶגְדְּלֶךָ שְׁמֶךָ, זֶה בְּחִינַת הָאֶרֶת הַרְצוֹן הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת לְשִׁמּוֹ וּלְזִכְרָךְ תִּאֲוֹת נִפְשׁ וְכָל מֵה שֶׁמְתַגַּבְרִין בְּרְצוֹנוֹת טוֹבִים וְכַסּוּפִין קְדוּשִׁים לֵה' יִתְבָּרַךְ נְכַלְלִין בְּיוֹתֵר בְּשִׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ וְכַמוֹ כֵּן נִגְדָּל שְׁמוֹ בְּעוֹלָם. וְהַכֹּל מִשְׁתַּוְּקִים וְרוֹצִים לְהַכְּלִל בּוֹ וְלִהְתְּקַרֵּב אֵלָיו. וְזֶה בְּחִינַת הַה שֶׁנִּתְּוֹסַף עַל שְׁמוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אֲבָרְס וְהָיָה שְׁמֶךָ אֲבָרְסָם, כִּי אוֹת הַה הוּא בְּחִינַת אֲתָא קְלִילָא דְלִית בֵּיה מְשֻׁוֹתָא. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מִ"ה שְׁאִין בּוֹ מִמְּשׁוֹת רַק תְּשׁוּקָה וְרְצוֹן לְבַד שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שֵׁם מִ"ה הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוּא שֵׁם הַגּוֹיָה בְּרוּךְ הוּא. כִּי

הה הוא בחינת רצון בחינת מ"ה שזה זכה אברהם על-ידי גדל רצונו וכסופיו הטובים לה' יתברך שעל-ידי זה זכה לארץ-ישראל ולהגדיל שמו וכו'. וכמו שמבאר בדבריו זכרונו לברכה שעקר העבודה של אברהם אבינו היה הרצון הטוב. כי הוא נדיב לב הראשון, כי לא היה אז עדין תורה. וכל עבודתו היה רק רצון והשתוקקות וכסופיו טובים וכן גם עתה אחר מתן תורה העקר הוא הרצון הטוב. וכמבאר בדברינו הרבה בזה :

שיד לעיל לענין מחלקת קרח באות סט :

וראה זה האיר ה' לעיני בספר דברי הימים. שדקדקתי וראיתי שכשמניח שם המשוררים שעמדו על הדוכן מבני לוי שהם גרשון קהת ומררי (קפיטיל ו) שאינו מזכיר שם יעקב שהוא ישראל כי אם בהימן המשורר שהוא מבני קרח בן יצחקר וכו' שמניחו עד בן לוי בן ישראל. אבל תכף באחיו אסף שאינו מבני קרח אינו מניחו כי אם עד גרשון בן לוי ולא הזכיר בן ישראל וכן בבני מררי אינו מניח אותן כי אם עד בן מררי בן לוי ולא הזכיר שם גם-כן שם ישראל. אתה הראת לדעת. שכל זה מורה שעקר מה שמזכיר שם ישראל בהימן המשורר שהוא מזרע קרח. הוא רק מחמת תפלת יעקב אבינו שהתפלל בקהלם אל תחד כבדי, שלא יזכר שמו על מחלקת קרח רק ביחוסו על הדוכן יזכר שמו דיקא, הינו ככל דברינו אלה המבארים למעלה שמה שזכר שם ישראל ביחוסו על הדוכן זה עקר התקון שפעל יעקב אבינו. שאף-על-פי שקרח יהיה חזק במחלקתו ויבטח על זרעו שהם השלשלת גדולה שעמדו ממנו וכו'. אף-על-פי-כן לא יוכל לקלקל עד השרש העליון כי עצם שרש הקדשה של יעקב אבינו בעצמו, לשם לא יוכל להגיע הפגם והקלקול. אדרבא, על-ידי נקדת קדשת יעקב על-ידי זה יגמר ה' יתברך כרצונו שתהיה הנקדה מסתתרת בדרך נפלא עד שבסוף יצאו ממנו השלשלת הגדולה והכל בכח קדשת יעקב וכו' וכנ"ל. וקרח יהיה נשאר קרח מכאן ומכאן וכנ"ל. ועל-כן דיקא בהימן המשורר מבני קרח נזכר היחוס עד יעקב ישראל. אבל לא בבני גרשון ומררי. כי שם אין צריכין לזה, אבל אצל בני קרח שקלקל כל כד במחלקתו. שם נזכר דיקא שם ישראל, כי זה עקר התקון. וזה פעל יעקב בתפלתו וכנ"ל. ודבר אלקינו יקום לעולם, כי אתה מרום לעולם ה' :

סעודה א

הלכות סעודה :

הלכה א :

יין פוטר כל מיני משקין :

עינן במאמר המתחיל האי מאן דאזל למינסב וכוי. סימן כט. שתקון כלל הדמים הוא על-ידי שמרימין את המוח. ומשם נמשך לבנונית לכל הדמים, עינן שם :

והנה הברכה של כל הדברים הוא כדי לחזק ולתקן נפשו. ועל-ידי זה יכול לתקן הנפש המלבש בתוך הדבר שאוכל. וזה שאסרו חכמינו זכרונם לברכה לאכל קדם התפלה ולמדו מפסוק 'לא תאכלו על הדם' - לא תאכלו קדם שתתפללו על דמכם. 'כי הדם הוא הנפש'. וצריך להתפלל תחלה לתקן דמו ונפשו. ואז יוכל לאכל ולהעלות ולתקן הנפשות המלבשין שם, כי התפלה הוא שירות ותשבחות וברכות והודאות לה' יתברך. ועל-ידי זה יתתקנו הנפשות. כי הנפש הוא בחינת דבור כמו שמבאר שם. וכן כל הנפשות המלבשין בכל הדברים הם בחינת אותיות ודבורים המלבשין בכל מקום. ותקון הדבור הוא על-ידי שבח הצדיקים ועל-ידי ברכות לה' יתברך שהוא צדיקו של עולם כמו שמבאר שם :

וזה גם-כן בחינת הברכה שמברכין על כל דבר כדי לברך ולהודות את צדיקו של עולם כדי שעל-ידי זה יתתקנו הנפשות שהם בחינת דבור. וזה שאיתא בתקונים שברכה היא מסטרא דאמא עלאה בחינת להניח ברכה אל ביתך, עינן שם. כי שם בחינת נעפר הדם ונעשה חלב שהוא בחינת תקון הנפשות. ועל-כן כשמברכין על היין שאז נתעלה הדעת מאד בבחינת זכה נעשה ראש כמו שמבאר שם. כי על-ידי הברכה הוא בחינת זכה כי מצדך את דמיו כנייל. ועל-כן אין צריך לברך עוד על שאר המשקין כי מאחר שנתתקן ונתעלה הדעת על-ידי היין וברכתו, ממילא נתתקנו הנפשות שהם בחינת דמים, כי עקר תקון הדמים שהם הנפשות תלוי בהדעת כמו שמבאר שם. ועל-כן היין חשוב שצריכין לברך עליו אפלו בתוך הסעודה ואין הפת פוטר. כי גם חשיבות הפת הוא גם-כן מחמת בחינת הדעת המלבש שם כנייל. ועל-כן הוא פוטר כל הסעודה, כי הכל טפל אל הדעת, כי הדעת הוא העקר כנייל. אבל היין שהוא בחינת דעת גדול מאד אין הפת פוטר :

ועל-כן מברכין על שנוי יין הטוב והמיטיב. כי כל הטוב תלוי בהדעת בבחינת גם בלא דעת נפש לא טוב כמו שמובא שם. ועל-כן היין שהוא בחינת הדעת מברכין עליו הטוב והמיטיב. כי במקום הדעת שם הטוב כנייל :

סעודה ב

הלכות בציעת הפת :

הלכה ב :

הפת קובע ברכה לעצמו מחמת חשיבותו. והם חמשה מיני דגן כמבאר בשלחן ערוך עין שם :

על-פי מה שפכת רבנו גרו יאיר במאמר חנכה והודאה בלקוטי תניינא סימן ב, עין שם היטב כל המאמר :

והכלל, שהודאה הוא בחינת עולם הבא, כי זה עקר העולם הבא להודות ולהלל אותו ותברך ולדעת אותו ותברך. ועל-ידי זה זוכין לבחינת שלמות הדבור שהוא לשון הקדש. ועל-ידי זה ממשיכין קדשת שמחת שבת לששת ימי החל וכו', עין שם. ועל-ידי זה נתגלה אחדות הפשוט שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט ותברך. וזה יקר מאד אפלו אצלו ותברך. ועל-כן הלכה ברבים וכו', עין שם היטב :

וזה בחינת ברכת הנהנין שצריך לברך על כל דבר של העולם הזה. כי אסור להנות מן העולם הזה בלא ברכה. והענין כי האדם צריך לדבק מחשבתו בעלמא דאתי ולפרש עצמו מן העולם הזה מכל וכל כי זכאה מאן דלא איתנהגה מדלה כלום כמו שאיתא בזהר הקדוש. ועל-כן בכל ההכרחיות שאנו מוכרחין לקח מן העולם הזה כגון אכילה ושתיה וכיוצא שמוכרחין לקיום האדם צריכין לברך על ההנאה שנהנין מן העולם הזה. ועל-ידי זה אנו כולליו ומעליו הדברים האלו של העולם הזה בתוך בחינת עולם הבא, כי הברכה וההודאה הוא בחינת עולם הבא, כי זה עקר העולם הבא כפי"ל. נמצא, כשאנו מברכין על איזה דבר ומהלליו אותו ותברך על אותו הדבר. נמצא שנעשה מדברי עולם הזה שבת והודאה אליו ותברך. כי על-ידי הדבר הזה אנו מודים ומברכין אותו. על-כן על-ידי זה נכלל הדבר הזה של העולם הזה שאנו מברכין עליו בתוך בחינת העולם הבא. כי הברכה והודאה הוא בחינת עולם הבא כפי"ל. וזהו בחינת הברכה שמברכין על כל דבר שנהנין מן העולם הזה כדי שיהיה נכלל בתוך העולם הבא על-ידי הברכה כפי"ל. ועל-כן נתקנו כל הברכות בלשון הקדש כי הברכה וההודאה היא בעצמה בחינת לשון הקדש, כי על-ידי ההודאה והברכה נשלם הדבור שהוא בחינת לשון הקדש כפי"ל. וזהו בעצמו בחינת המשכת קדשת שבת לששת ימי החל שנמשך על-ידי זה כפי"ל, כי ששת ימי החל הם בחינת עולם הזה שהוא חל בחינת עולם הפרוד שמערב טוב ורע. שזה בחינת ששת ימי החל שהם מערבים טוב ורע פי'דוע. ושבת הוא בחינת עולם הבא כמובא. ועל-כן על-ידי הברכה שמברכין אותו ותברך על דברי עולם הזה שעל-ידי זה נכלל העולם הזה בהעולם הבא על-ידי זה נמשך קדשת שבת שהוא בחינת עולם הבא לששת ימי החל שהם בחינת עולם

הִזָּה כִּנּוּי. וְזֶהוּ בְּעֲצֻמוֹ בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ שְׁעִקֵר
הַהַתְּגִלוֹת עַל-יְדֵי פְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת דִּיקָא, דְּהֵינּוּ כְּשֶׁכָּל הַפְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת
נִכְלָלוּ בְּאַחַדוֹת הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּתְגַּלָּה שְׁכָלָם נִמְשָׁכִין מֵאַחַד הַפְּשׁוּט
יִתְבָּרַךְ כִּנּוּי וְכִמְבֹאֵר הֵיטֵב בְּמֵאֵמֶר הַנִּי"ל, עַיִן שָׁם הֵיטֵב. וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-
יְדֵי הַבְּרָכָה שְׁאֵנוּ מְבָרְכִין עַל דְּבָרֵי הָעוֹלָם הִזָּה שֶׁהֵם כָּלָם בְּחִינַת פְּעֻלוֹת
מְשִׁתְּנוֹת, כִּי כָּל הַדְּבָרִים שֶׁל הָעוֹלָם הִזָּה מְשֻׁנִּים זֶה מִזֶּה בְּמֵרָאָה טַעַם
וְרִיחַ. וְכִשְׁאֵנוּ מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם וּמְהַלְלִים וּמוֹדִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁבָרָאָם
נִמְצָא שֶׁנִּתְגַּלָּה שְׁכָלָם נִמְשָׁכִים מֵאַחַד הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ שְׁבָרָאָם נִמְצָא שְׁעַל-
יְדֵי הַבְּרָכָה נַעֲשֶׂה הַתְּגִלוֹת אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ מִפְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת שֶׁזֶה
יָקָר מְאֹד אֲצֻלוֹ יִתְבָּרַךְ כִּנּוּי ל :

וְעַתָּה נִכּוֹן מְאֹד מֵה שְׁמֻצֵינוּ כִּמְה בְּרָכוֹת פְּרָטִיּוֹת וּמְבָרְרוֹת וְהֵם חֲשׁוּבוֹת
יוֹתֵר מְבָרְכוֹת כְּלָלוֹת כִּמְבֹאֵר בְּשִׁלְחוֹן עָרוּךְ. וְלִכְאוּרָה הַדְּבָר תִּמְוִה. מֵה
חֲלוּק יֵשׁ אִם אֲנוּ מְבָרְכִין אוֹתוֹ בְּכָל אוֹ בְּפָרְט? אֵךְ עַל-פִּי הַנִּי"ל הַדְּבָר
מְבֹאֵר הֵיטֵב, כִּי כָּל מֵה שְׁמְבָרְכִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל דְּבָר פְּרָטִי יוֹתֵר נִתְגַּלָּה
יוֹתֵר אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט מִפְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת בְּיוֹתֵר. וְכָל מֵה שֶׁהַפְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת
וּפְרָטִיּוֹת בְּיוֹתֵר יָקָר וְחָשׁוּב יוֹתֵר כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה גַּם מֵהֶם אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט
יִתְבָּרַךְ. נִמְצָא, שְׁכָל מֵה שְׁמְבָרְכִין עַל כָּל דְּבָר פְּרָטִי וּמִיחַד יוֹתֵר נִתְגַּלָּה
בְּיוֹתֵר אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ, כִּי נִתְגַּלָּה אַחַדוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִפְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת
בְּפְרָטִיּוֹת, כִּי עִקֵר חֲשִׁיבוֹת הַתְּגִלוֹת אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ הוּא דִּיקָא
כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה מִפְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת כִּנּוּי. וְעַל-כֵּן כָּל מֵה שֶׁהַפְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת
וּפְרָטִיּוֹת בְּיוֹתֵר יָקָר וְחָשׁוּב יוֹתֵר כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה גַּם מֵהֶם אַחַדוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ
וְנִמְצָא כְּשֶׁמְבָרְכִין בְּכָל שֶׁהֵכַל נִהְיָה בְּדָבָרוֹ אִין הַבְּרָכָה חֲשׁוּבָה כָּל כֶּךָ כְּמוֹ
הַבְּרָכָה שְׁמְבָרְכִין עַל דְּבָר פְּרָטִי כְּגוֹן בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן. כִּי עַל-יְדֵי בְּרַכַּת
שֶׁהֵכַל אִין נִתְגַּלָּה כָּל כֶּךָ בְּפִרוּשׁ בְּחִינַת אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ מִפְּעֻלוֹת
מְשִׁתְּנוֹת. מֵאַחֵר שְׁמְבָרְכִין עַל כָּל הַבְּרִיאָה בְּכָל. אֲבָל כְּשֶׁמְבָרְכִין עַל דְּבָר
פְּרָטִי נִתְגַּלָּה מִפְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת וּפְרָטִיּוֹת אַחַדוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן בְּרַכַּת
שֶׁהֵכַל הִיא קֶטְנָה בְּמַעֲלָה מְבָרְכוֹת פְּרָטִיּוֹת כְּמוֹ שְׁכַתוּב בְּשִׁלְחוֹן עָרוּךְ וְכֵן
כִּיּוֹצֵא בָּזֶה. וְעִקֵר הַחֲשִׁיבוֹת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים הוּא עַל-יְדֵי הַדְּעַת, כִּי הַחֲכָמָה
מְחִיָּה הֵכַל. וּבְכָל מְקוֹם שְׁמִלְבֵּשׁ הַדְּעַת בְּיוֹתֵר הוּא חָשׁוּב יוֹתֵר וּמְבָרְכִין
עָלָיו בְּרָכָה חֲשׁוּבָה בְּיוֹתֵר, דְּהֵינּוּ בְּרָכָה פְּרָטִיּוֹת. כִּי מְחַמֵּת חֲשִׁיבוֹתוֹ קוֹבֵעַ
בְּרָכָה לְעֲצֻמוֹ כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנִם לְבְּרָכָה עַל כִּמְה דְּבָרִים, הֵינּוּ
מְחַמֵּת שְׁמִלְבֵּשׁ בּוֹ דְּעַת בְּיוֹתֵר. וְהַדְּעַת הוּא הָעוֹלָם הַבָּא. כִּי זֶה עִקֵר
הָעוֹלָם הַבָּא, דְּהֵינּוּ לְדַעַת אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְהוֹדוֹת וּלְבָרַךְ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כִּנּוּי ל.
וְעַל-כֵּן בְּכָל מֵה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בְּחִינַת דְּעַת יוֹתֵר הוּא נִכְלָל בְּיוֹתֵר בְּהָעוֹלָם הַבָּא.
וַיִּכּוֹלִין לְבָרַךְ עָלָיו בְּרָכָה חֲשׁוּבָה בְּיוֹתֵר, דְּהֵינּוּ בְּרָכָה פְּרָטִיּוֹת, דְּהֵינּוּ לְכָל
אוֹתוֹ הַפְּעֻלָּה בְּפָרְט בְּתוֹךְ הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁיְהִיָּה נִכְלָל בְּאַחַדוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ
וְכִנּוּי ל. כִּי הֵכַל תְּלוּי בְּדַעַת שְׁכָל מֵה שֶׁהַדְּעַת יוֹתֵר גְּדוֹל מְשִׁיגִין בְּיוֹתֵר
אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ וְנִכְלָלוּ בְּיוֹתֵר פְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת וּפְרָטִיּוֹת בְּאַחַדוֹת
הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ :

וְזֶהוּ בְּחִינַת חֲשִׁיבוֹת פֶּת וַיִּין שֶׁהֵם חֲשׁוּבִים מִן הֵכַל, כִּי הִלָּחֵם הוּא בְּחִינַת
דְּעַת כְּמוֹבָא, כְּמוֹ שְׁכַתוּב, לָכוּ לְחַמוּ בְּלַחְמֵי וְכוּ'. וְעַל-כֵּן חָשׁוּב. וְחֲשִׁיבוֹתוֹ

שְׁקוּבַע בְּרָכָה לְעֲצָמוֹ שֶׁמְבָרְכִין עָלָיו בְּרָכָה פְּרָטִיּוֹת. דְּהֵינּוּ שְׁנֵתִיגְלָה אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ מִפְּעֻלוֹת מְשִׁתַּנּוֹת בְּפֶרֶט פְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן לֹא נִקְרָא לָחֵם כִּי אִם חֲמִשָּׁת מֵינֵי דָגָן בְּחִינַת הַהַדְּעָת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ בְּמִקּוּם אַחֵר וְכַנִּ"ל. וּמַחֲמַת חֲשִׁיבוֹת הַלָּחֵם הוּא בָּא עִם קֶרֶבַן תּוֹדָה, דְּהֵינּוּ לַחֲמֵי תּוֹדָה. וְתּוֹדָה הוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא, כִּי כָּל הַקְּרִבָּנוֹת בְּטֵלִין חוּץ מִן הַתּוֹדָה, דְּהֵינּוּ שְׁלֹא יִשָּׂאֵר רַק לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת תּוֹדָה כְּמוֹבָא בְּתַחֲלַת הַמַּאֲמָר הַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן בְּרַכַּת הַלָּחֵם חָשׁוּב מִן הַכֹּל וְנִקְבַּע לוֹ בְּרָכָה פְּרָטִיּוֹת, כִּי בְּרַכַּת הַלָּחֵם הוּא בְּבְחִינַת לַחֲמֵי תּוֹדָה שֶׁהוּא קֶרֶבַן חָשׁוּב שֶׁהוּא לְבַד יִשָּׂאֵר לְעֵתִיד פְּנִ"ל. וְהֵינּוּ גַם-כֵּן חָשׁוּב וְקוּבַע בְּרָכָה לְעֲצָמוֹ, כִּי הֵינּוּ גַם-כֵּן בְּחִינַת דְּעָת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (סְנֵהֲדָרִין ע), חֲמֵרָא וְרִיחֵנִי פְּקַחִין. וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ, זָכָה נַעֲשֶׂה רֵאשׁ, הֵינּוּ מַחִין וְכְמוֹבָא בְּמִקּוּם אַחֵר:

סעודה הלכה ג הלכות דברים הנהגים בסעודה הלכה ב, עין בסוף הלכות
פסח הלכה ב:

סעודה ג

בְּצִיעַת הַפֶּת :

הַלְכָה ג :

בְּצִיעַת הַפֶּת, הַלְכָה ג

עֵינֵן בְּצִיעַת הַפֶּת

כִּי אֵיתָא בְּמַאֲמָר בְּחֻצְרוֹת (סִימָן ה) בְּעֵינֵן הַרְעָמִים שֶׁצָּרִיכִין לְפָנוֹת אֶת הַמַּלְח מִפְּמַחְשָׁבוֹת זָרוֹת וּמֵהַרְהוּרִים וְתַאֲוֹת שֶׁלֹּא יַחֲמִיץ אֶת מַחוֹ בְּתַאֲוֹת וְכוּ'. וְצָרִיךְ לְגַעַר בְּאֵלוֹ הַמַּחְשָׁבוֹת, וְזֶה בְּחִינַת מִצָּה לְשׁוֹן מְרִיבָה, בְּחִינַת גָּעַר חֵיט קָנָה. וְאֵיתָא בְּזֵהר קָנָה חֵיט תִּשְׁבֵּר וְתַעֲשֶׂה מִמֶּנָּה ה"א וְתַעֲשֶׂה מְאוֹתִיּוֹת חֲמֵץ מִצָּה, הֵינּוּ שֶׁלֹּא תַחֲמִיץ חֲכָמֵתָד. הֵינּוּ כְּשֶׁתִּשְׁמַר אֶת חֲכָמֵתָד שֶׁלֹּא יִכְנַס בּוֹ חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁלֹּא תִהְרַהַר בְּהַרְהוּרִים רָעִים וְכוּ', עַל-יְדֵי זֶה תִּנְצַל מִבְּחִינַת חֲמֵץ שֶׁהוּא סִטְרָא דְּמוֹתָא פְּדֵאֵיתָא מַחֲמָצַת וְכוּ', וְתַאֲמִין וְכוּ' כְּדֵי שֶׁתִּשְׁוֹב מִמְּנוֹת לַחֲיִים, מִחֲמֵץ לְמִצָּה, מַחֲמֵץ לְה"א וְכוּ', עֵינֵן שֵׁם כָּל זֶה הֵיטָב:

אות א

וְזֶה בְּחִינַת בְּצִיעַת הַפֶּת שֶׁקָּרְאוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל אֶת הַמְּבָרָךְ בְּרֶכֶת הַמוֹצֵיא בְּשֵׁם 'בוֹצֵעַ', וְכֵן אֶת עֵקֶר הַבְּרָכָה עַל שֵׁם הַבְּצוּעַ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (בְּרִכּוֹת מו): בְּעַל-הַבֵּית בּוֹצֵעַ וְאוֹרַח מְבָרָךְ. וְלָמָּה לֹא קָרְאוּ אֶת הַמְּבָרָךְ בְּרֶכֶת הַמוֹצֵיא גַם-כֵּן בְּשֵׁם מְבָרָךְ הַמוֹצֵיא. וְכֵן בְּכָל מְקוֹם נִקְרָא בְּרֶכֶת הַמוֹצֵיא וְכֵן עֵקֶר אֲכִילַת לֶחֶם בְּשֵׁם בּוֹצֵעַ וּפּוֹרֵס, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֵיכָּה ד): עוֹלָלִים שָׂאֻוּ לֶחֶם פּוֹרֵס אֵין לָהֶם. וְכֵן שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעְיָה נח): הֲלֹא פָּרַס לָרַעֲב לַחֲמֵד, וְכֵן בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שֶׁמְכַנֶּה אֲכִילַת לֶחֶם בְּשֵׁם פּוֹרֵס וּבוֹצֵעַ, וְכֵן בְּעַל הַשְּׁלַחן עָרוֹךְ כָּל הַלְכוֹת וְדִינִים שֶׁל בְּרֶכֶת הַמוֹצֵיא קָרָא בְּשֵׁם 'הַלְכוֹת בְּצִיעַת הַפֶּת', שֶׁנֶּרְאָה שֶׁהֵעֱקָר הוּא הַבְּצוּעַ, וְכֵן מוֹבָן בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ (חֶלֶק ג קפז): שֵׁשׁ סוּדוֹת גְּדוּלִים בְּעֵינָן בְּצִיעַת הַפֶּת וְכַמוֹבֵא בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (סִנְהֶדְרִין קב): שֶׁשָּׂאֵל לוֹ מֵהֵיכָן קָא שְׁרִית הַמוֹצֵיא וְכוּ':

אות ב

כִּי יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה כָּל אֲכִילָתָם צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּקִדְשָׁה בְּבְחִינַת אֲכִילַת מִצָּה, כִּי בְּחִינַת חֲמִץ הוּא סִטְרָא דְמוֹתָא וְאִסוּר לְאֲכִילַת יִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ שְׂכָל אֲכִילָתָם צָרִיךְ לִהְיוֹת מְאֹכֵל שְׁנֵת־בְּרַר וְנִזְדַּכָּךְ מַחְטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן וּמִזְהַמַּת הַנְּחָשׁ, שֶׁאֲזִי עַל-יַדֵּי זֶה הַמְּאֹכֵל נִשְׁלַם הַדַּעַת בְּיוֹתֵר. וְזֶה בְּחִינַת מִצָּה, בְּחִינַת מַחִין, דְּהֵינּוּ מַחְשְׁבוֹת קְדוּשׁוֹת וְזַכּוֹת כְּנִ"ל. כִּי חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה בְּאֲכִילָה שֶׁאֲכָל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע שֶׁזֶה בְּחִינַת חֲמִץ סִטְרָא דְמוֹתָא, בְּחִינַת כִּי בְּיוֹם אֲכָלָךְ מִמֶּנּוּ וְכוּ' (בְּרַאשִׁית ב), דְּהֵינּוּ בְּחִינַת מְאֹכֵל שֶׁעַל יָדוֹ נִתְעַרְבַּב הַמַּחֵם וּמִתְחַמֵּץ בְּמַחְשְׁבוֹת זָרוֹת שֶׁזֶה בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דְּהֵינּוּ שֶׁעַל-יַדֵּי אֲכִילָה זֶה נִפְגַּם הַדַּעַת וְנִתְעַרַּב טוֹב וְרַע, דְּהֵינּוּ שֶׁנִּכְנָסִין מַחְשְׁבוֹת רָעוֹת בְּהַמַּחֵם שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת חֲמִץ כְּנִ"ל, הַפֶּךְ עֵץ הַחַיִּים שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצָּה, בְּחִינַת קְדֻשַׁת הַמַּחְשְׁבָה שֶׁהוּא בְּחִינַת חַיִּים כְּנִ"ל בְּמֵאֵמֶר הַנִּ"ל. וְעַל-יַדֵּי חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן נִתְקַלְלָה הָאֲדָמָה בְּחִינַת בְּעֶצְבוֹן תֵּאכְלָנָה (שָׁם ג), וְכֵן בְּזַעַת אֶפְסָה תֵאכְל לֶחֶם. וְעַל-יַדֵּי זֶה נִפְגְּמוּ וְנִתְעַרְבוּ כָּל הַמְּאֹכְלִים עַד שֶׁכָּלֶם צָרִיכִין בְּרוּר וּבְפֶרֶט הַלֶּחֶם שֶׁהוּא עֵקֶר חֵיוֹת הָאָדָם שֵׁם צָרִיכִין בְּרוּרִים הַרְבֵּה.

וְזֶה בְּחִינַת כְּפָה וְכַמָּה מְלֹאכוֹת וְיִגְיעוֹת שֶׁצָּרִיכִין לְטַרַח בְּלֶחֶם קָדָם שֶׁנִּגְמָר וְנִתְבָּרַר לְאֲכִילַת אָדָם, דְּהֵינּוּ חֲרִישָׁה וְזָרִיעָה וְכוּ'. וַיֵּשׁ כְּפָה וְכַמָּה מִצּוֹת בְּפֶת, כִּי עַל-יַדֵּי הַמִּצּוֹת הַתְּלוּיֹת בְּפֶת, דְּהֵינּוּ מִצּוֹת הַתְּלוּיֹת

בְּחַרְיֵשָׁה כְּגוֹן י' לא תַחַרֵּשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹרֵי וְכִיּוֹצֵא. וְכֵן בְּזַרְיַעַה וְכִיּוֹצֵא, כִּי עֶשֶׂר מְצוּוֹת בִּפְתַּי, וְעַל-יָדַי מְצוּוֹת אֵלוֹ הַתְּלוּיֹת בִּפְתַּי עַל-יָדַי זֶה נִתְּבַרֵר הַלְּחֵם מִזֶּה־מֵת הַנְּחָשׁ מִחֲטֵא אָדָם הָרֵאשׁוֹן מִבְּחִינַת בְּעֶצְבוֹן תֵּאֱכָלְנָהּ, וְאִז רְאוּיָה הַפֶּת לְאֲכִילַת אָדָם. וְעַקֵּר גַּמֵּר הַבְּרוּר הוּא בְּשַׁעַת הַבְּרָכָה, שְׁעַל-יָדַי הַבְּרָכָה מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִקְלָה לְבְרָכָה, דְּהֵינּוּ מִמָּה שֶׁנִּתְּקַלְלָה הָאֲדָמָה עַל-יָדַי חֲטֵא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, מְבַרְרִין אוֹתוֹ וּמַעֲלִין אוֹתוֹ מִקְלָה לְבְרָכָה, עַל-יָדַי הַבְּרָכָה שְׂמַבְרִכִין עָלָיו, וְאִז כְּשֶׁהַלְּחֵם נִתְּבַרֵר לְאֲכִילַת יִשְׂרָאֵל אִזִּי הוּא בְּבַחֲיִנַת מְצָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵץ הַחַיִּים, בְּחִינַת קִדְשֵׁת הַדְּעַת הַפֶּד בְּחִינַת חֲמִץ שֶׁהוּא פָּגַם הַדְּעַת, בְּחִינַת עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע.

כִּי אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לִהְיוֹת תָּמִיד בְּבַחֲיִנַת אֲכִילַת מְצָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (תְּנַחוּמָא בְּשַׁלַּח כ'): לֹא נִתְּנָה הַתּוֹרָה אֶלָּא לְאוֹכְלֵי הַמֶּן. וּמִן הוּא בְּחִינַת מְצָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (קְדוּשֵׁין לַח): עֵגָה שֶׁהוֹצִיאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, דְּהֵינּוּ מְצוּוֹת, טְעָמוֹ בְּהֵם טַעַם מֶן. כִּי כְּשֶׁזּוֹכִין לְאֶכֶל בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה וְזוֹכִין לְבַרֵר הַמֶּאֱכָל עַל-יָדַי הַבְּרָכָה אִזִּי הַמֶּאֱכָל הוּא בְּבַחֲיִנַת מְצָה שֶׁהוּא קִדְשֵׁת הַמֶּן. כִּי הַדְּעַת הוּא כְּפִי הָאֲכִילָה כְּמוֹבֵן בְּחוּשׁ וְכְמוֹבֵן בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן יז), וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְאֶכֶל בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה כְּדֵי לְזַכּוֹת לְמַחִין זְכִיּוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת טְהוֹרוֹת עַל-יָדַי אֲכִילָה זוֹ, וְאִזִּי הָאֲכִילָה הַזֹּאת הוּא בְּבַחֲיִנַת מְצָה שֶׁהוּא בְּחִינַת קִדְשֵׁת הַמַּחֲשָׁבָה.

נִמְצָא, שְׁעַל-יָדַי בְּרַכַּת הַמוֹצֵיא, עַל-יָדַי זֶה מְבַרְרִין הַלְּחֵם וְאִזִּי הָאֲכִילָה הוּא בְּבַחֲיִנַת מְצָה. וְעַקֵּר בְּחִינַת מְצָה הוּא עַל-יָדַי שְׂמַשְׁבְּרִין קִנְיָה הַחֵית וְעוֹשִׂין מִמֶּנָּה הִיא כְּנִ"ל, וְזֶה בְּחִינַת הַדְּהַמוֹצֵיא שְׂצָרִיכִין לְהַטְעִים הִי דְהַמוֹצֵיא כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרַכּוֹת לַח), זֶה בְּחִינַת הַהִיא הַנִּ"ל בְּחִינַת מְצָה שְׁעַקְרָה הִיא בְּחִינַת הִי כְּנִ"ל עַל-יָדַי שְׂמַשְׁבְּרִין קִנְיָה הַחֵית וְעוֹשִׂין מִמֶּנָּה הִיא כְּנִ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת בְּצִיעַת הַפֶּת שְׂצָרִיכִין לְבַצֵּעַ הַפֶּת אַחֵר הַבְּרָכָה לְרַמּוֹז שְׂאִז עַל-יָדַי הַבְּרָכָה מוֹצִיאִין הַפֶּת מִחֲמִץ לְמְצָה שְׂמַשְׁבְּרִין קִנְיָה הַחֵית וְעוֹשִׂין מִמֶּנָּה הִיא וְעַל זֶה מְרַמֵּז הַבְּצִיעָה, כִּי זֶה עַקֵּר הַבְּרוּר מֵהַ שְׂבוּצָעִין וּמַשְׁבְּרִין אֵת הַפֶּת בְּשַׁעַת בְּרָכָה דִּיקָא שְׂמַרְמֵז שְׂמוֹצִיאִין אִז אֵת הַפֶּת מִחֲמִץ לְמְצָה שְׂזֶה בְּחִינַת שְׂבִירַת קִנְיָה הַחֵית לְהִיא כְּנִ"ל. כִּי זֶה עַקֵּר תַּקּוּן וּבְרוּר הָאֲכִילָה לְהוֹצִיא הַפֶּת מִחֲמִץ לְמְצָה כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת בְּצִיעַת הַפֶּת כְּנִ"ל, כִּי מְצָה הִיא בְּחִינַת פְּרוּסָה. וְזֶה בְּחִינַת מֵהַ שְׂמַשְׁבְּרִין הַמְצָה הָאֲמָצְעִית קִדְשׁ הַהֲגָדָה וּמְבַרְכִין עַל אֲכִילַת מְצָה, עַל הַפְּרוּסָה דִּיקָא, כִּי עַקֵּר מְצָה הוּא בְּחִינַת פְּרוּסָה, דְּהֵינּוּ עַל-יָדַי שְׂמַשְׁבְּרִים קִנְיָה הַחֵית וְעוֹשִׂין מִמֶּנָּה הִיא כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן פּוֹרְסִין אִז בְּפִסְחַת קִדְשׁ בְּרַכַּת הַמוֹצֵיא, כִּי זֶה עַקֵּר הַמְצָה שְׂכָבֵר נְפָרְסָה וְנִשְׁבְּרָה קִדְשׁ בְּרַכַּת הַמוֹצֵיא, דְּהֵינּוּ שְׂכָבֵר נִשְׁבֵּר קִנְיָה הַחֵית וְנַעֲשֶׂה הִי עַל-יָדַי שְׂשִׁמְרוּ אֵת הַמְצָה שְׂלֵא תַחֲמִיץ, כִּי אִז אוֹכְלִין מְצָה מִמֶּשׁ. וְעַל-כֵּן עַקֵּר מְצוּתָהּ בְּפְרוּסָה לְרַמּוֹז עַל הַנִּ"ל, כִּי אִין צְרִיכִין לְהַמְתִּין מִלְּשַׁבְּרָה עַד שְׂיַבְרְכוּ עָלֶיהָ כִּי הִיא כְּבֵר נַעֲשֶׂה מְצָה מִמֶּשׁ. עַל-כֵּן תַּכְּרָ

אות ג

וְזֶה בְּחִינַת (פְּסָחִים קטז) 'לֶחֶם עֲנִי' מֵה דָרְכוֹ שֶׁל עָנִי בְּפְרוּסָה. כִּי עֵקֶר הָעֲנִיּוֹת נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת בְּעֶצְבוֹן תִּאֲכַלְנָה שֶׁבֵּא עַל-יְדֵי אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲמֵץ. וְעַל-כֵּן הָעֲנִי חָשׁוּב כְּמֵת בְּחִינַת בְּיוֹם אֲכָלָךְ מִמְּנוֹ וְכוּ', וְכִי שְׁחוּגוֹ אֶת הָעֲנִי וְנוֹתֵן לוֹ מִלַּחְמוֹ אֲזִי הוּא מַעֲלָה אֶת הָעֲנִי מִבְּחִינַת עֲנִיּוֹת, מִבְּחִינַת בְּעֶצְבוֹן תִּאֲכַלְנָה שֶׁבֵּא מִבְּחִינַת חֲמֵץ. וְעַל-כֵּן נִקְרָא הַצְּדָקָה בְּשֵׁם פְּרוּסָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה נח): הֲלוֹא פָּרַס לָרָעִב לַחֲמֶךְ. כִּי הוּא מַעֲלָה אוֹתוֹ מִבְּחִינַת חֲמֵץ לְבְּחִינַת מִצָּה, שֶׁזֶה בְּחִינַת פְּרוּסָה וְשְׁבוּרָה בְּחִינַת שְׁבִירַת קִנְיָה הַחִית כַּנִּיל. וְעַל-כֵּן נִקְרָאת הַמִּצָּה לֶחֶם עֲנִי. כִּי עֵקֶר תִּקּוּן הָעֲנִיּוֹת וְחִיּוּתוֹ הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת מִצָּה עַל-יְדֵי שְׁמַעְלִין אוֹתוֹ מִבְּחִינַת חֲמֵץ לְמִצָּה. כִּי צְדָקָה הוּא גַם-כֵּן בְּחִינַת ה'. כִּי זֶה עֵקֶר תִּקּוּן הַצְּדָקָה שֶׁמִּמְשִׁיכִין ה' וְעוֹשִׁין מִצְדָּק צְדָקָה כַּיְדוּעַ (תְּקוּו"ז כֵּא דף נח:), הִינּוּ בְּחִינַת ה"א הַנִּיל, בְּחִינַת ה"א דְּמִצָּה. וְזֶה מֵה דָרְכוֹ שֶׁל עָנִי בְּפְרוּסָה כִּד מִצָּה הִיא פְּרוּסָה כִּי זֶה עֵקֶר בְּחִינַת מִצָּה, וְזֶה עֵקֶר חִיּוּת הָעֲנִי, כִּי זֶה בְּחִינַת ה"א הַנִּיל וְכוּ' כַּנִּיל. וְזֶה בְּחִינַת עוֹלָלִים שֶׁאֵלוּ לֶחֶם פּוֹרַס אֵין לָהֶם, פּוֹרַסִי דִּיקָא כַּנִּיל.

וְזֶה בְּחִינַת וְלֹא יִפְרְסוּ לָהֶם עַל אֲבֵל לְנַחְמוֹ וְכוּ' (יִרְמְיָה טז), כִּי הָאֲבֵל שְׁנִגְעָה בּוֹ סִטְרָא דְּמוֹתָא חַס וְשְׁלוֹם, עַל-כֵּן אֵין לוֹ כַּח אֲז לְפָרַס וְלִבְצַע עַל הַפֶּת, כִּי אֵינוּ יָכוֹל אֲז לְהַכְנִיעַ סִטְרָא דְּמוֹתָא שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲמֵץ וְלְפָרַס אֶת הַפֶּת וְלְהַעֲלוֹתוֹ מִחֲמֵץ לְמִצָּה מִחִית לְה"א כַּנִּיל, כִּי אֲז אֵין לוֹ זֶה הַכַּח. וְעַל-כֵּן אֲסוּר לוֹ לֶאֱכֹל סְעֵדָה הָרֵאשׁוֹנָה מְשֻׁלוֹ, וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְהַבְרֹתוֹ מְשֻׁל אַחֲרִים, כִּי הוּא אֲז בְּבְחִינַת עָנִי שְׁאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲלוֹת מִחֲמֵץ לְמִצָּה כִּי אִם עַל-יְדֵי אַחֲרִים שְׁפוֹרְסִים לוֹ מִלַּחְמָם וְעַל-יְדֵי זֶה מַעֲלִין אוֹתוֹ מִחֲמֵץ לְמִצָּה כַּנִּיל:

וְזֶה בְּחִינַת לֶחֶם עֲנִי שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עָלָיו (פְּסָחִים קטז): מֵה דָרְכוֹ שֶׁל עָנִי בְּפְרוּסָה וְכוּ' כַּנִּיל, דְּבַר אַחַר: לֶחֶם שְׁעוֹנִין עָלָיו דְּבָרִים הַרְבֵּה, הִינּוּ הַד, כִּי עַל-יְדֵי בְּחִינַת מִצָּה עַל-יְדֵי שְׁמַשְׁבְּרִין קִנְיָה הַחִית וְעוֹשִׁין מִמְּנָה ה"א בְּחִינַת גֶּעַר חִית קִנְיָה, דְּהִינּוּ עַל-יְדֵי קִדְשַׁת הַמִּחְשָׁבָה עַל-יְדֵי זֶה יָכוֹלִין לְהַתְּפִיל בְּכַח לְהוֹצִיא הַקּוֹל בְּכַח גְּדוֹל בְּתַפְלָתוֹ. וְזֶה בְּחִינַת לֶחֶם שְׁעוֹנִין עָלָיו וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי לֶחֶם זֶה, בְּחִינַת מִצָּה, עַל-יְדֵי זֶה עוֹנִין בְּקוֹל גְּדוֹל, כִּי עַל-יְדֵי זֶה יָכוֹלִין לְהַתְּפִיל בְּקוֹל גְּדוֹל, דְּהִינּוּ תַּפְלָה בְּכַח כְּמַבְאָר בַּמֶּאֱמָר הַנִּיל, עֵין שָׁם:

אות ד

וְזֶה גַם-כֵּן בְּחִינַת תְּקוּן הָאֲכִילָה, דְּהֵינּוּ לְבַרֵּר וּלְהַעֲלוֹת הַלֶּחֶם מִחֻמָּץ לְמִצָּה כַּנִּי"ל כְּדֵי לְזַכּוֹת לְתַפְלָה בְּכַח, כַּמְבֹאָר בַּמֶּאמָר הַנִּי"ל. כִּי עֵקֶר כַּח הָאֲדָם וְחִיּוּתוֹ הוּא עַל-יַדֵּי הָאֲכִילָה כַּנִּי"ל בְּחֹשׁ, כִּי הָאֲכִילָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת גְּבוּרֹת בְּחִינַת גְּבוּרֹת גְּשָׁמִים שְׁזָה בְּחִינַת רַעְמִים, כַּנִּי"ל בַּמֶּאמָר הַנִּי"ל, כִּי גְשָׁמִים הֵם עַל-יַדֵּי רַעְמִים וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַפְּרָנְסָה וְהָאֲכִילָה. וְכֵן עֵקֶר תְּקוּן הַדַּעַת הוּא כַּפִּי הָאֲכִילָה כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאֹכֵל בְּקִדְשָׁה אֲזִי הַקּוֹל הַיּוֹצֵא בְּכַח בְּתַפְלָתוֹ שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יַדֵּי כַח הָאֲכִילָה כַּנִּי"ל וּפּוֹגֵעַ בַּמַּח אֲזִי נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ רַעְמִים, וְאֲזִי הַלֵּב שׁוֹמֵעַ כַּנִּי"ל בַּמֶּאמָר הַנִּי"ל. נִמְצָא, שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּאֲכִילָה דְּקִדְשָׁה שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַכַּח וּמִשָּׁם עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת כַּנִּי"ל. גַּם הִירָאָה שֶׁמִּמֶּנּוּ תּוֹצְאוֹת הַקּוֹל הוּא גַם-כֵּן עַל-יַדֵּי אֲכִילָה בְּקִדְשָׁה, כִּי עֵקֶר הִירָאָה בָּאָה לְאֲדָם בְּשַׁעַת אֲכִילָה כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחַר בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לִיקוּ"מ ב' ז):

אות ה

וְזֶה בְּחִינַת מְהִיכֵן קָא שְׁרִית הַמוֹצֵיא? מְהִיכָא דְּקָדִים בְּשׂוּלָא (סְנִיחֵדְרִין קב:), כִּי עַל-יַדֵּי הָאֲפִיָּה עַל-יַדֵּי הָאֵשׁ עַל-יַדֵּי זֶה נִתְבָּרַר וְנִתְתַּקֵּן הַלֶּחֶם, כִּי מְהִיכָא יֵצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם (יְחִזְקָא ל טו). וְעַל-כֵּן עַל-יַדֵּי הָאֵשׁ נִתְבָּרַר הַלֶּחֶם מִזְהַמַּת הַנְּחֹשׁ. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְבַצֵּעַ מְהִיכָא דְּקָדִים בְּשׂוּלָא מִמָּקוֹם שֶׁהִתְחִיל הָאֵשׁ לְשַׁלֵּט בְּתַחֲלָה, כִּי שָׁם הִתְחִיל הַבְּרוּר וְהִתְקוּן וְעַל-כֵּן שָׁם צָרִיכִין לְבַצֵּעַ וּלְבַרֵּךְ הַמוֹצֵיא, שְׁעַל-יַדֵּי זֶה מְשַׁבְּרִין קִנְיָה חַחִית וְעוֹשִׂין ה' בְּחִינַת ה"א דְּהַמוֹצֵיא, וְאֲזִי מוֹצֵיאִין הַלֶּחֶם מִחֻמָּץ לְמִצָּה מַחִית לְהָא שְׁזָה עֵקֶר הַבְּרוּר כַּנִּי"ל:

אות ו

ועל-כן התחלת כבוש ארץ-ישראל היה בעת שקנה אברהם את מערת המכפלה מבני חת. והם אמה ראשונה משבעה עממין, כמו שכתוב (דברים כ): החתי והאמורי וכו'. כי ארץ-ישראל שם כל העשר קדשות (כלים א מו). וכל המצוות התלויות בפת הם בארץ-ישראל ומשם עקר ההשפעה. ועל-כן שם עקר הברור של הפת לברור מחמץ למצה מחית לה"א ועל-כן עקר הבטחת ארץ-ישראל לאברהם היתה בעת שקראו אברהם בה"א, וכמו שכתוב (בראשית יז): ולא יקרא שמך וכו', ושם נאמר: ונתתי לך ולזרעך את ארץ כנען וכו'. כי עקר קדשת ארץ-ישראל הוא קדשת הדעת בחינת אוירא דארץ-ישראל מחכים, כי עקר הקדשה הוא קדשת הדעת שזה בחינת קדשת ארץ-ישראל. וכל זה הוא בחינת ה"א

אות ז

ועל-כן קנה אברהם השדה מאת בני חת דיקא, ואז התחיל לזכות בארץ-ישראל, כי עקר כבישת ארץ-ישראל הוא על-ידי שמשבין בחינת חית, בחינת גער חית קנה שהוא עשו שהחריב את הבית-המקדש וגלו ישראל מארץ-ישראל. על-כן אי אפשר לזכות בארץ-ישראל כי אם על-ידי שמשבין חית קנה, דהינו קנה חית ועושין ממנה ה"א שהוא בחינת מצה שהוא בחינת קדשת האכילה שהוא רק בארץ-ישראל ששם כל המצוות התלויות בפת. וזה בחינת ה"א דאברהם שהוא ראשון שזכה לארץ-ישראל וכנ"ל:

כי צריכין לאכל בשמחה, כמו שכתוב (קהלת ט): לך אכל בשמחה לחמך וכו'. וכמו שכתוב (קהלת ח): אין טוב לאדם כי אם לאכל ולשתות ולשמח וכו', הינו כשאוכלין בקדשה כנ"ל שאז האכילה בבחינת מצה כנ"ל, ואזי זוכין לבחינת רעמים ואזי נפשט עקמימיות שבלבו כמבאר במאמר הנ"ל. וזה בחינת ויאכל וישת וייטב לבו (רות ג), הפך עקמימיות שבלב, ואז זוכין לשמחה בחינת ולישרי לב שמחה (תהלים צז), הפך בחינת בעצבון תאכלנה. כי אכילה דקדשה בבחינת מצה כנ"ל הוא בחינת תקון חטא אדם הראשון כנ"ל, ואזי נתבטל ונמתק בחינת בעצבון תאכלנה, כי על-ידי בחינת מצה שהוא אכילה דקדשה זוכין לשמחה בחינת לאכל ולשתות ולשמח ולראות טוב וכו' כנ"ל. (עין כל זה היטב במאמר בחצרות וקול שופר הנ"ל, עין שם):

סעודה ד

הלכות בציעת הפת הלכה ד נכללת בהלכות נטילת ידיים הלכה ד:

דברים הנוהגים בסעודה:

הלכה ד:

ובו יתבאר ענין ראש השנה ויום הכפורים ועשרת ימי תשובה וסכות וארבעה מינים והושענא רבא ושמיני עצרת ושמחת תורה:

על-פי התורה תשעה תקונין יקירין וכו' בסימן כ לקוטי מוהר"ן חלק א, עין שם כל התורה מראשה לסופה:

אות א

וזה בחינת ראש השנה. כי כל עבודתנו בימים הקדושים הללו בראש השנה ועשרת ימי תשובה וערב יום הכפורים ויום הכפורים וסכות וארבעה מינים עד שמיני עצרת, הכל הוא כדי לגלות קדשת ארץ-ישראל כדי שניזכה לבא לארץ-ישראל. שזה עקר קדשת איש הישראלי כמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה בעת שהגיד לעמו התורה הנוראה הנ"ל, שאמר אז בזה הלשון: מי שרוצה להיות איש ישראל, דהינו שילך מדרך א לדרך א אי אפשר כי אם על-ידי ארץ-ישראל. גם אמר שהעקר כשזוכה אדם לנצח המלחמה לבוא לארץ-ישראל כמו שכתוב שם בסוף התורה הנ"ל. וזה לשונו: באלין אשתכח גבר תקיף, הינו כשבא לבחינת ארץ-ישראל אזי נקרא גבר תקיף כי קדם שבא לבחינת ארץ-ישראל אזי אל יתהלל חוגר כמפתח. אבל אחר כך כשנוצח אז נקרא איש מלחמה, עד כאן לשונו:

נמצא שעקר קדשת איש הישראל ועקר נצחון המלחמה שצריכין לנצח בזה העולם העקר הוא לבוא לארץ-ישראל. וזה בחינת עבודתנו בימים הנוראים הקדושים הללו מראש השנה עד שמיני עצרת, כי קדשת ארץ-ישראל מתגלה בראש השנה, כמו שכתוב בשבח ארץ-ישראל: תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה עד אחרית שנה שמשם עקר קדשת ארץ-ישראל. כמו שמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה (במקום אחר בלקוטי תניינא סימן מ"ם). נמצא, שעקר קדשת ארץ-ישראל נתגלה בראש השנה. וזה בחינת פגנות כל המצוות והתפלות של ראש השנה, כי מבאר בכתבי האר"י ז"ל שבראש השנה מתחלת הנסירה שמנסרין בחינת מלכות מראש השנה עד יום כפור. ואחר כך בארבעה ימים שבין יום כפור לסכות. ובסכות נמשכין כל החסדים פנימים ומקיפים. ועל-ידי כל זה זוכין בשמיני עצרת שנתחבר פגסת ישראל, שהיא בחינת מלכות, עם דודה באהבה ואז הוא עקר שמחתן של ישראל. (עין בפגנות ותראה שעל יסוד זה סובבין והולכין כל הפגנות מראש השנה עד שמיני עצרת. הכל כדי לבנות ולנסר בחינת מלכות בשלמות כדי להחזירה פנים בפנים ששלמות תקון זה מתחיל בראש השנה ונגמר בשמיני עצרת) וכל זה הוא בחינת ארץ-ישראל, כי מלכות הוא בחינת ארץ-ישראל שהוא בחינת אשה יראת ה' כמבאר בספרים.

כי עקר בחינת מלכות הוא לגלות מלכותו יתברך לכל באי עולם שיידעו ויאמינו כל באי עולם שהוא יתברך לבדו מלך מנהיג ומושל שליט בעולמו כרצונו. שעל זה אנו מתפללין הרבה בראש השנה ויום כפור כמו שאנו אומרים, ויבן תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך בהר ציון וכו'. מלך על כל העולם כלו בכבודך. וידע כל פעול כי אתה פעלתו. ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך וכו'. וכן חותמין הברכה מלך על כל הארץ המלך הקדוש, המלך המשפט, הכל כדי לגלות מלכותו לכל באי עולם שזהו בחינת בנין המלכות המבאר בכתבים. וכל זה הוא בחינת התגלות קדשת ארץ-ישראל שהוא בחינת מלכות כנ"ל. כי עקר התגלות מלכותו יתברך הוא רק בארץ-ישראל ששם הוא ירושלים ובית-המקדש ששם עקר התגלות מלכותו יתברך, כמו שכתוב: גדול ה' ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל הדר בארץ-ישראל דומה כמי שיש לו אלוה. וכל הדר בחוץ-לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. ובשביל זה אומרים בכניסת ראש השנה מזמור לה' הארץ שהוא מדבר מהתגלות מלכותו יתברך כמו שכתוב, ויבא מלך הכבוד. וכו'. וזה המזמור מתחיל מקדשת ארץ-ישראל כמו שכתוב: לה' הארץ ומלואה. שהיא ארץ-ישראל כפי שפרש רש"י שם. כי עקר התגלות מלכותו יתברך הוא בארץ-ישראל ועל-כן בראש השנה שאנו עוסקין לגלות מלכותו העקר הוא לגלות קדשת ארץ-ישראל ששם התגלה מלכותו יתברך

מלכותו יתברך כנ"ל:

אות ב

נמצא, שבראש השנה צריכין לכוון שניזכה מהרה לבוא לארץ-ישראל ששם עקר התגלות מלכותו יתברך כנ"ל. ולבוא לארץ-ישראל הוא על-ידי תורה שממשיכין כמבאר בהתורה הנ"ל (באות ו) וזה לשונו: ובזכות התורה שממשיכין זוכין לארץ-ישראל וכו'. ומבאר שם שאי אפשר לבוא לארץ-ישראל עד שמכניעין תחלה הרשעים המונעים מוציאי דבת הארץ. והכניעת המונעים הוא כפי התחדשות התורה, והתחדשות התורה הוא כפי הקדשה שנתוסף למעלה, עין שם היטב והבן:

והכלל, שמי שרוצה להמשיך באורי התורה הוא צריך לשפך שיחו בתפלה לפני ה' יתברך וכו'. וכשמתפלל קדם הדרוש צריך להתפלל בתחנונים ויבקש מאת הקדוש-ברוך-הוא מתנת חנם ולא יתלה בזכות עצמו. אף-על-פי שעכשו נתעורר מטה עזו של עבודתו. אין זה המטה כדי להתגאות אלא כדי להכניע הרע שבעדה, כי ברבים יש בהם טובים ורעים, וצריך להכניע הרע שברעים כנ"ל. אבל לפני ה' יתברך יעמד כדל וכרש וידבר תחנונים ולא יתלה בזכות עצמו וכו'. וזהו טעות שטעה משה שהקדוש-ברוך הוא אמר למשה קח את המטה וכו' שיקח ממשלת עזו שיש לו ממצוות ומעשים טובים שלו כדי להכניע רשעתם של הרעים שבעדה כנ"ל. ואחר כך: ודברת אל הסלע לעיניהם. אין דבור אלא נחת, שישפך שיחו ותפלתו בתחנונים כדל וכרש אל הסלע, הינו לב העליון כנ"ל. 'לעיניהם' דיקא שיהיה הקהל בשעת מעשה כדי שיקשר את עצמו עם נשמתם כנ"ל. והוא לא כן עשה שזכר טובו וצדקתו בשעת תפלתו שלא השתמש עם המטה בשביל הקהל אלא השתמש עם המטה בשעת תפלתו וכו'.

ובשביל זה אין לאדם לדחוק את עצמו על שום דבר אלא יבקש בתחנונים אם יתן לו ה' יתברך יתן ואם לאו לאו, עין שם כל זה היטב. ומבאר שם שעל-ידי טעות זה לא היה יכל משה לבוא אל ארץ-ישראל, כמו שכתוב: לכן לא תביאו וכו' אל הארץ. כי צריך לשפך תפלתו קדם התורה וכו'. ואז על-ידי התורה שממשיך זוכה לארץ-ישראל, כי על-ידי פחות הרוחניות הנבראים מאותיות התורה שחדש הפחות האלו הן הן מלאכים ממש. והן מקבלין הפח מאדום כדי לענש הרשעים המונעים בחרבא וקטלא וכו'. ואלו הפחות הרוחניות, הינו המלאכים הן לפי התחדשות התורה, והתחדשות התורה לפי הקדשה שנתוסף למעלה וכו'. ולפעמים הקדשה כל כך מעטת עד שהמלאכים הם מעויטי פח שאין פח בידם לקבל פח לענש את הרשעים בחרבא וקטלא. ואין להם פח אלא להכניע את הרשעים בלבד ולהביא מרד בלבבם, ולפעמים גם זה הפח אין להם. ואין להם אלא הפח הזה לעורר פח האמות על הרשעים מוציאי דבת הארץ וכו'. ולפעמים גם זה הפח אין להם ואין להם פח אלא להשתיק אותם

בלבד שלא לדבר סרה בפנינו וכו'. ולפעמים גם זה הכח אין להם. הכל לפי מעוט הקדשה וכו' :

והכלל, שאי אפשר לבוא לארץ-ישראל אלא על-ידי התחדשות התורה שעל-ידי זה נבראים בחינת מלאכים שהם מקבלים כח מאדום להכניע המונעים מלבוא לארץ-ישראל. שעל-ידי זה דיקא זוכין לבוא לארץ-ישראל. וכחות אלו המלאכים שמקבלין מאדום הם כפי התחדשות התורה. והתחדשות התורה הוא כפי רבוי הקדשה שנתוסף למעלה כנ"ל. ורבוי הקדשה שנתוסף למעלה הוא על-ידי רבוי הנפשות שמתקשר הצדיק עמהם בשעת התפלה שמתפלל קדם הדרוש כנ"ל, דהינו כשאיין ממשיך התורה על-ידי מטה עזו של מעשים טובים שלו, רק הוא ממשיך התורה על-ידי רחמים ותחנונים כעניי בפתח. וגם על תפלתו אינו סומך את עצמו, כי תפלת יחיד לפעמים מואסין בתפלתו רק הוא מקשר את עצמו בשעת התפלה עם רבים, דהינו עם כל העדה העומדים בשעת הדרוש. ועל-ידי זה תפלתו רבים שאין הקדוש-ברוך-הוא ממאס בתפלתם. ועל-ידי תפלה זו בהתקשרות נשמת רבים, על-ידי זה נתעוררין רחמי ה' יתברך ומשפיע עליו דבורים חמים כגחלי אש מלב העליון, ועל-ידי זה נמשכין לו באורי התורה גם-כן משם. נמצא, שיש לכל אחד מהעדה חלק בהתורה. ואזי זאת התורה שנמשכת על-ידי התפלה ברחמים ותחנונים בהתקשרות נשמת רבים זאת התורה יש לה כח גדול. כי על-ידי תפלת רבים נתוסף קדשת יתרה למעלה. וכפי רבות הקדשה כפי רבוי הנפשות כן רבוי התחדשות התורה. וכמו כן יש כח יותר להמלאכים הנבראים מאלו החדושי תורה שיקבלו כח ביותר שאין מאדום להכניע הרשעים המונעים מארץ-ישראל באיזה בחינה מהבחינות המבארים שם בהתורה הזאת, והכל כפי התחדשות התורה כפי רבוי הקדשה על-ידי רבוי הנפשות כנ"ל.

ועל-כן משה רבנו שחטא בהפאת הצור, וכל הפגם שלו היה שטעה בענין הנ"ל שה' יתברך צוה לו לקח מטה עזו בשביל העדה להכניע הרע שברעים, והוא טעה וסבר שצריכין להשתמש עם המטה בשביל להמשיך התורה. ועל-כן המשיך תורה בלח ובאנס ולא ברחמים ותחנונים. וגם לא התקשר עצמו עם הנפשות בשעת המשכת התורה ולא נתוסף קדשה למעלה על ידם. וגם מאחר שהשתמש עם מטה עזו בשביל המשכת התורה, ממילא לא הכניע הרע שבועדה על-ידי מטה עזו, כי השתמש עם מטה עזו בשביל המשכת התורה, ועל-ידי כל זה לא היה כח להמלאכים הנבראים מהתורה לקבל שום כח מאדום. והשיב לו: לא תעבר בי. ועל-כן לא היה יכל משה לבוא לארץ-ישראל. והכרח להסתלק על-ידי זה. ועל-ידי מיתתו נתוסף הקדשה על-ידי נשמתו ותקן מה שחסר. כל זה מבאר מתוך התורה הזאת, עין שם היטב והבן :

וְכַל עֵינֵינוּ זֶה אֲנִינוּ עוֹסְקִין לְתַקֵּן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי רֵאשׁ הַשָּׁנָה זְמַן קֶהְלָה לְכָל הַיָּא. שְׂאֵז מִתְקַבְּצִין יִשְׂרָאֵל בְּיַחַד אֶל הַצְּדִיקִים שְׂבִדוֹר. וְאֵז עוֹסְקִין לְגַלוֹת קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּגַלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּנִי"ל. עַל-כֵּן צְרִיכִין אֵז לְהַמְשִׁיךְ בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה כְּדֵי לְבוֹא עַל-יַדֵּי זֶה לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְזֶה בְּחִינַת הַתּוֹרָה שְׂאוּמְרִים הַצְּדִיקִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּעַת שְׂמִתְקַבְּצִין אֲלֵיהֶם. וְגַם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל הַמִּתְקַבְּצִין יַחַד בְּמִקּוֹם שְׂאִין שֵׁם צְדִיק שְׂיִהְיֶה רֵאוּי לֹאמַר תּוֹרָה. אֶף-עַל-פִּי-כֵן הֵם מְמַשְׂכִּין בְּחִינַת קִדְשֵׁת הַתּוֹרָה עַל-יַדֵּי מְצוֹת שׁוֹפֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת מִתֵּן תּוֹרָה שְׂנִתְנָה בְּקוֹל שׁוֹפֵר. וְעַל-כֵּן מְזַכְרִין מִתֵּן תּוֹרָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה כְּמוֹ שְׂאֲנוּ אוּמְרִים, אֵתָה נִגְלִית וְכוּי שְׂכָלוֹ מְדַבֵּר מִמִּתֵּן תּוֹרָה. וְעַל-יַדֵּי זֶה אֲנוּ מְמַשְׂכִּין עֲלֵינוּ בְּחִינַת הַכַּח וְהַקְּדָשָׁה שֶׁל הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה כְּדֵי לְעוֹרֵר כַּח הַמְּלֹאכִים הַנִּבְרָאִים מִחֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה שְׂיִקְבְּלוּ כַּח מְאָדוּם לְהַכְנִיעַ הַמוֹנְעִים כְּדֵי שְׂנִזְכֶּה מֵהַרָּה לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת דְּקִדְשָׁה שְׂאֲנוּ עוֹסְקִין לְנִסְרָה וְלְבִנוּתָהּ וְלְתַקְנָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה כְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת הַשָּׁנָה וְהַדּוֹרְמִיטָא הַמוֹבָא בְּכּוֹנוֹת דְּאֶפִּיל דּוֹרְמִיטָא עַל זְעִיר אֲנָפִין כְּדֵי לְנִסֵּר אֵת הַמְּלָכוֹת, דְּהֵינּוּ הַסְּתַלְקוֹת הַמַּחִין שְׂזָהוּ בְּחִינַת שָׁנָה. וְאַחַר כֵּן עַל-יַדֵּי הַשׁוֹפֵר נִתְעוֹרֵר מֵהַשָּׁנָה וְכוּי, עֵין שֵׁם כָּל זֶה בְּכּוֹנוֹת. הֵינּוּ בְּחִינַת הַנִּי"ל שְׂצְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה רַק עַל-יַדֵּי רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים דְּיִקָּא, וְלֹא יִתְלֶה בְּשׁוּם זְכוּת, וְאֵז דְּיִקָּא זּוֹכִין לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת שָׁנָה וְדּוֹרְמִיטָא הַנִּי"ל שֶׁהוּא הַסְּתַלְקוֹת הַמַּחִין בְּשִׁבִיל לְנִסֵּר אֵת הַמְּלָכוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל, הֵינּוּ כְּשֶׁרוֹצִין לְזַכּוֹת לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת צְרִיכִין לְסַלֵּק אֵת הַמַּחִין שֶׁהֵם בְּחִינַת מִטָּה עַז הַנִּי"ל, דְּהֵינּוּ מְמַשְׁלֵת עַזוֹ שְׂיֵשׁ לוֹ מִמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שְׁלוֹ שֶׁהֵם בְּחִינַת מַחִין, כִּי כָּל הַמְצוּוֹת שְׂעוֹשִׂין עַל-יַדֵּי כָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם מִחַ וְדַעַת קְדוּשָׁה, כִּי הַמְצוּוֹת הֵם חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂמוֹ, כִּי אוּרִיתָא מִחֲכָמָה עֲלָאָה נִפְקַת. וְכִמוֹ שְׂכַתּוֹב: אֲנִי חֲכָמָה וְכוּי אֲנִי בִּינָה וְכוּי. נִמְצָא, שְׂכָל אָדָם כְּפִי הַמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שְׂזוֹכֶה לְסַגֵּל שֶׁהֵם בְּחִינַת מִטָּה עַזוֹ, כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ לוֹ מִחַ וְשְׂכָל דְּקִדְשָׁה. וּבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה כְּשֶׁרוֹצִין לְהַמְשִׁיךְ מַחִין חֲדָשִׁים בְּחִינַת בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה כְּדֵי לְזַכּוֹת לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּקּוּן הַמְּלָכוֹת דְּקִדְשָׁה. אֵזִי צְרִיכִין מִקְּדָם לְסַלֵּק כָּל הַמַּחִין שְׂיֵשׁ לוֹ מִמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שְׁלוֹ, שְׂזָהוּ בְּחִינַת מִטָּה עַזוֹ שְׂאִין צְרִיכִין לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ עֵתָה בְּשִׁבִיל הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה. וְזֶה בְּחִינַת שָׁנָה הַסְּתַלְקוֹת הַמַּחִין שֶׁהֵם בְּחִינַת הַכַּח שֶׁל כָּל הַמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שְׂמַסְלְקִין עֵתָה וְאִין מְשַׁתַּמְשִׂין בָּהֶם רַק עוֹמֵד לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים כְּעֵנִי כְּרֵשׁ, וְאִין עֵנִי אֶלָּא מִן הַדַּעַת, הֵינּוּ שְׂעוֹמֵד לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שְׂאִין בּוֹ שׁוּם דַּעַת, כִּי מְאַחַר שְׂמַסְלֵק מֵאֵתוֹ כַּח הַמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שְׁלוֹ, בּוֹדָאִי אִין בּוֹ שׁוּם דַּעַת. כִּי עַקֵּר הַדַּעַת הָאֵמְתִי הוּא מְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְעַכְשׁוֹ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה אֲנוּ יוֹדְעִין

פחיתות ערכנו שאין כח במעשינו להמשיך עלינו חדושי תורה בחינת קדשת מחין חדשים. על-כן אנו מסלקין מעט מעשינו הטובים שהם בחינת דעת, כי אנו מסלקין דעתנו לגמרי רק אנו עומדין לפניו יתברך פעני וכרש בפתח שואל. וזהו בחינת שנה הסתלקות הדעת, כי אין עני אלא מן הדעת פני"ל, כי אנו מבקשים רק רחמים ותחנונים:

וזה שאומרים בתחלת הסליחות קדם ראש השנה: לך ה' הצדקה ולנו בשת הפנים וכו'. לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך, כדלים וכרשים דפקנו דלתיך, כי על רחמיך הרבים אנו בטוחים ועל חסדיך אנו נשענים וכו'. כי כל קדשת ראש השנה שהוא קדשת המחין חדשים בחינת ראש השנה. ראש' דיקא, דהינו בחינת באורי התורה שנגפתחין אז שעל-ידי זה זוכין לארץ-ישראל פני"ל. זה אי אפשר להמשיך כי אם על-ידי רחמים ותחנונים דיקא, ולא על-ידי מטה עזו של מצוות ומעשים טובים שלו אפלו הצדיק האמת שיש לו באמת מצוות ומעשים טובים הרבה אינו משתמש בהם אז בשביל המשכת התורה כי אם עומד לפני ה' יתברך פעני שאין בו דעה ומבקש רק רחמים ותחנונים פני"ל. וכן כל התפלות והסליחות והפיוטים של ימים הנוראים כלם הם רק בדרך זה פעני בפתח, וכן השליח-צבור קדם שמתחיל להתפלל ברבים, מתפלל תחלה תפלתו שנתיסדה מקדמונים שמתחלת הנני העני ממעש וכו'. כי צריכין לבוא לפניו יתברך רק ברחמים ותחנונים פעני בפתח.

וזה בחינת שנה פני"ל, כי הצדיק אינו משתמש עם מטה עזו של מצוות ומעשים טובים שלו כי אם להכניע הרע שבעדה. אבל הוא בעצמו עומד לפני ה' יתברך פעני וכרש ומבקש רק מתנת חנם. וזה בחינת מה שמבאר בפניות שבשעת בחינת שנה פני"ל, אז נמשכין כל הגבורות לבחינת מלכות וכל החסדים מקבל לעצמו. הינו כי מטה עזו פני"ל הוא בחינת גבורות קדושות שיש לו כח וגבורה על-ידי מעשים שלו. שכל אלו הגבורות קדושות בחינת מטה עזו פני"ל הוא ממשיך הכל לבחינת המלכות שהיא בחינת פנסת ישראל, דהינו שנותן זה הכח והגבורה לכנסת ישראל שהם כלל העדה הקדושה, כדי להכניע הרע שבעדה על-ידי זה פני"ל. וכל החסדים מקבל לעצמו, דהינו שהוא בעצמו אינו משתמש עם הגבורות שהם בחינת מטה עזו פני"ל, רק מבקש מה' יתברך חסד חנם שזהו בחינת כל החסדים שמקבל לעצמו כי הוא מבקש רק חסד חנם פני"ל. ועל-ידי בחינת זו דיקא ננסר ונבנה המלכות כמבאר בפניות, כי דיקא על-ידי זה שנותן המטה עזו לכלל ישראל שהם בחינת מלכות. ומקבל לעצמו החסדים, דהינו שמבקש חסד חנם על-ידי זה ננסר ונבנה בחינת מלכות דקדשה, דהינו כלל ישראל שנבנין ונגדליו נפשותם וזוכין לארץ-ישראל. שכל זה הוא בחינת בנין המלכות דקדשה. כי כלל נפשות ישראל, דהינו פנסת ישראל וארץ-ישראל. כל זה הוא בחינת מלכות דקדשה, כי על ידם נתגלה מלכותו ואמונתו יתברך שמו:

אות ד

ואחר כך בא השופר שהוא בחינת התעוררות השנה. ואז נמשכין התחדשות המחין, דהינו בחינת באורי התורה שהוא בחינת מחין חדשים, חדושי תורה. כי שופר הוא בחינת מתן תורה שנתנה בקול שופר, כי אז נמשכין דבורים חמים כגחלי אש שעל-ידי זה נמשך באורי התורה. כי שופר הוא בחינת יראה, בחינת אש, כמו שכתוב במתן תורה, וכל העם ראים את הקלות ואת הלפידים ואת קול השופר. וכתוב: ודבריו שמעת מתוך האש. זה רמז שאי אפשר להמשיך באורי התורה כי אם מי שדבריו כגחלי אש כמו בשעת מתן תורה שדבר ה' עמנו מתוך האש, שכל זה הוא בחינת שופר שהוא בחינת מתן תורה, בחינת יראה, כמו שכתוב: היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. ויראה הוא בחינת אש, כמו שכתוב: כי ה' אלקיך אש אכלה הוא אל גדול ונורא, הינו שעל-ידי השופר נמשכין דבורים חמים כגחלי אש שעל-ידי זה זוכין לבאורי התורה, שזהו בחינת התעוררות השנה התחדשות המחין וזה זוכין על-ידי רחמים ותחנונים שהרבינו להתפלל בכל ימי הסליחות קדם ראש השנה ובראש השנה עצמו. ובפרט קדם השופר שנוהגין כל ישראל לשבר לבם מאד ולהרבות ברחמים ותחנונים כעני רש דל ואביון, ועל-ידי זה דיקא זוכין אחר כך להתחדשות המחין על-ידי השופר וכנ"ל. ואזי על-ידי התחדשות המחין על-ידי השופר בחינת באורי התורה, על-ידי זה זוכין לארץ-ישראל. ועל-כן אז מתחלת תקון בנין המלכות כמבאר בפונות כי מלכות, הינו ארץ-ישראל מתחיל להתגלות ולהתתקן אז, כי על-ידי באורי התורה זוכין לארץ-ישראל

אות ה

וזה בחינת מלכיות זכרונות שופרות. שכלם הם בחינת התגלות קדשת ארץ-ישראל, כי מלכיות זה בחינת ארץ-ישראל, כי עקר התגלות מלכותו יתברך הוא בארץ-ישראל כנ"ל. וזה שמתחילין מלכיות מ"עלינו לשבח" שהוא שבח נפלא מגדלת מלכותו יתברך. ועל-ידי השבח הקדוש הזה נכנסין לארץ-ישראל, כי איתא שיהושע עם ישראל כבשו את יריחו על-ידי השבח הזה, כי אמרו אז "עלינו לשבח". ויריחו הוא התחלת הגבול של ארץ-ישראל. נמצא, שנכנסו וכבשו ארץ-ישראל על-ידי אמירת עלינו לשבח וגם תקעו אז בשופרות כמו שכתוב שם במקרא. וזה אנו עושין

עָכְשׁוּ בַיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשׁ הַזֶּה שְׂאֲחֵר קוֹל שׁוֹפָר אוֹמְרִים עָלֵינוּ
בְּתַחֲלַת פְּסוּקֵי מַלְכוּת, כִּי כָּל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לִכְבֹּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁשָׁם הַתְּגָלוֹת
מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּנִ"ל, שֶׁזֶה זֹכֵיךְ עַל-יְדֵי אֲמִירַת עָלֵינוּ שְׁאָנוּ מִתְפָּאֲרִין בּוֹ
יִתְבָּרַךְ שְׁזָכֵינוּ לְקַבֵּל עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּנִ"ל. שְׁבַכְח הַשִּׁבְחָ וְהַתְּפָאֲרוֹת
הַזֶּה אָנוּ כּוֹבְשֵׁין אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ יְהוֹשֻׁעַ שְׁנִכְנַס לִירִיחוֹ שֶׁהוּא הַתְּחִלַּת
אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי זֶה כְּנִ"ל:

אות ו

וְאַחֵר כֶּד אֹמְרִים "זְכוֹנוֹת" שֶׁהוּא גַם-כֵּן בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת
וְהָאֶרֶץ אֲזָכָר. וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָא רֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַזְּכוֹן. כְּמוֹ שְׁאָנוּ
אוֹמְרִים בְּכָל תְּפִלָּתֵנוּ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֶת יוֹם הַזְּכוֹן הַזֶּה. כִּי רֵאשׁ הַשָּׁנָה
הוּא לְגַלוֹת קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת זְכוֹן, בְּחִינַת וְהָאֶרֶץ אֲזָכָר
כְּנִ"ל. כִּי זְכוֹן הוּא בְּחִינַת שֵׁם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זְכוֹרִי לְדֹר
דָּר. וְכְתִיב: ה' שָׁמַד לְעוֹלָם ה' זְכוֹרֵךְ לְדֹר וְדֹר. וְכְתִיב: לְשִׁמְךָ וּלְזְכוֹרֵךְ
תְּאֵוֹת נִפְשׁ. נִמְצָא שֶׁזְּכוֹן הֵיא בְּחִינַת שֵׁם, כִּי הַשֵּׁם שֶׁל כָּל נִבְרָא הוּא זְכוֹר,
כִּי עַל-יְדֵי הַשֵּׁם יְכוֹלִין לְהַזְכִּיר אֶת הַדָּבָר לְהוֹדִיעַ לַחֲבֵרוֹ. וְכֵן נִחְקַק זְכוֹר
בְּלֵב, כִּי הַשֵּׁם שֶׁל כָּל דָּבָר כּוֹלֵל כָּל מַהוּת הַדָּבָר בְּצַלְמוֹ וְתַמּוּנָתוֹ כְּמוֹ
שֶׁהוּא. לְמַשָּׁל כְּשֶׁאֲחַד רוֹצֵה לְהוֹדִיעַ לַחֲבֵרוֹ שֵׁישׁ לוֹ שֶׁלְחָן אוֹ מְנוֹרָה. אֵין
צָרִיךְ לְצִיר לוֹ שֵׁישׁ לוֹ דָּבָר בְּאַרְבַּעַה רְגָלִים וּלְבַזְבֹּזִין וְטַבָּלָא עָלָיו וְכוּ'. רַק
שְׁמִזְכִּיר לוֹ שֵׁם שֶׁלְחָן לְבַד. הוּא מִבֵּין מַהוּת הַדָּבָר. וְכֵן בְּכָל דָּבָר שֶׁעוֹלָם.
וְכֵן כְּשֶׁמְזַכְרִין שֵׁם שׁוֹר יוֹדְעִין תִּתְּךָ כָּל צִיּוֹר הַבְּהֵמָה שֶׁחֲבֵרוֹ מוֹדִיעַ לוֹ,
דְּהֵינּוּ מִין שׁוֹר שֶׁיִּדְוֶע תַּמּוּנָתוֹ. וְאֵין צָרִיכִין לְצִיר לוֹ עוֹד תַּמּוּנָתוֹ. וְכֵן
כְּשֶׁמְזַכְרִין שֵׁם רְאוּבֵן אוֹ שְׁמַעוֹן מְעִיר פְּלוּנִי. בְּזֶה כְּלוּל כָּל תַּמּוּנַת הָאָדָם
הַזֶּה וְכָל עֲנִינּוֹ אִם הוּא עָשִׂיר אוֹ עֲנִי, צָדִיק אוֹ רָשָׁע וְכוּ'. כִּי בְּהַשֵּׁם שֶׁל
כָּל הַנִּבְרָאִים וְהַנוֹצְרִים וְהַנְּעָשִׂים כְּלוּל כָּל עֲנִינִים וּמַהוּתָם בְּצַלְמָם
וּדְמוּתָם. וְהוּא עֵקֶר הַזְּכוֹר שֶׁל כָּל נִבְרָא, כִּי אֵין מְזַכְרִין אֶלָּא שְׁמוֹ. וְזֶה
זְכוֹר צָדִיק לְבָרְכָה וְשֵׁם רָשָׁעִים יִרְקַב, הֵינּוּ כִּי וְשֵׁם רָשָׁעִים יִרְקַב הוּא הַהֶפְךָ
מִן זְכוֹר צָדִיק לְבָרְכָה, כִּי הַזְּכוֹר הוּא הַשֵּׁם כְּנִ"ל. וְכֵן אֶצֶל ה' יִתְבָּרַךְ כְּבִיכּוֹל
שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא זְכוֹר. וְאֵין אָנוּ יְכוֹלִין לְהַזְכִּיר כִּי אִם בְּשִׁמוֹ יִתְבָּרַךְ כִּי ה'
יִתְבָּרַךְ לִית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָה בַּה כְּלָל. וְאֵין אָנוּ יְכוֹלִין וְאֵין אָנוּ רִשְׁאֵין לְדָבָר
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁמוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁנִּתְּן לָנוּ רְשׁוּת לְהַזְכִּיר
בְּשְׁמוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים וְכִשְׁאָנוּ מְזַכְרִין שְׁמוֹ אָנוּ מְכֻנְיִין עָלָיו בְּעַצְמוֹ יִתְבָּרַךְ
שֶׁהוּא הַמְּנַהֵיג וְהַמוֹשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר הוּא בְּרַחֲמָיו קָרָא לְעַצְמוֹ זֶה הַשֵּׁם. וְכְמוֹ
שֶׁכְּתוּב: לְבַד בְּדָ נִזְכָּר שְׁמֵךְ (יִשְׁעִיָּה כו). וְעַיִן מְזֶה בְּהַלְכוֹת בְּרַכַּת הַשַּׁחַר
בְּכַרְךָ הָרֵאשׁוֹן הַנְּדַפֵּס כְּבַר(הַלְכָה ג לִב-לוֹ). וְעַיִן בְּלִקוּטֵי חֻלְקָא סִימָן נו.
וְעַיִן עוֹד בְּשִׁיחוֹת הַר"ן (צֶה) מְעַנֵּן גְּדֻלַּת מַעֲלַת הַשֵּׁם שֶׁל כָּל אָדָם. וְעֵקֶר

זכרון שמו יתברך הוא בארץ-ישראל שקדשתה נמשכת מבית-המקדש ששם עקר זכרון שמו המיוחד, כי אין רשארין להזכיר שם המפרש כי אם בבית-המקדש כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכמו שכתוב: בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך. וכפי שפרש רש"י שם, דהינו בבית-המקדש וזה שכתוב: נודע ביהודה אלקים בישראל גדול שמו ויהי בשלם סופו. כי ידיעת אלקותו וממשלתו והגדלת שמו יתברך הוא רק בירושלים, ששם הבית-המקדש ששם מזכירין שם המפרש כנ"ל. וזה ידוע שקדשת הבית-המקדש נמשכת בכל גבולי ארץ-ישראל שעד שם גבול הקדשה. ומגבולי ארץ-ישראל ואילך הוא אחיזת הסטרא אחרא שנאחזים בשבעים שרים המושלים בחוץ-לארץ שהם עומדים סביב ארץ-ישראל מגבולי ארץ-ישראל ולחוץ. ועל-כן עקר בחינת שם ה' שהוא בחינת זכרון הוא בארץ-ישראל. וזה שכתוב באברהם כשנכנס לארץ-ישראל: ויקרא שם אברהם בשם ה'. וכן בפרשה הקודמת כתיב: ויבן שם מזבח ויקרא בשם השם. כי עקר שם ה' משיגין בארץ-ישראל. ועל-כן על-ידי שזכה אברהם לארץ-ישראל. על-ידי זה זכה שנגדל שמו ונתוסף לו "ה" על שמו. וכמו שכתוב: לך לך מארצך וכו' אל הארץ וכו' ואברכהך ואגדלה שמך. ועל-כן בעת שה' יתברך הגדיל שמו וקרא שמו אברהם. אז הבטיח לו ביותר על ירשת ארץ-ישראל כמבאר בפרשה שם: ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם וכו'. והקמתי את בריתי וכו'. ונתתי לך ולזרעך את ארץ מגרדך את ארץ כנען וכו'. כי הא בהא תליא. כי עקר הגדלת השם הוא בארץ-ישראל, כי קדשא בריך הוא וישראל ואוריתא פלא חד ושמו משתף בשמנו. ועל-כן בארץ-ישראל ששם עקר הגדלת שמו יתברך, על-כן נגדל שם שם אברהם. וזהו, ושמת שמו אברהם ומצאת את לבבו וכו' וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני וכו'. כי הגדלת השם וארץ-ישראל הם בחינה אחת כנ"ל. כי השם הוא בחינת מלכות כידוע וכמו שכתוב: ויעש דויד שם (כמובא בסיומן ד לקוטי חלק א) ומלכות הוא בחינת ארץ כידוע, הינו בחינת ארץ-ישראל כנ"ל. כי כמו שהארץ הוא תכלית הגשמיות של כל העולמות, כמו כן בחינת שמו יתברך הוא בחינת תכלית הגשמיות נגד גדלת רוממותו יתברך, כי לית מחשבה תפיסא בה כלל. והוא יתברך למעלה מכל השמות כמובא. רק מצד רחמנותו להיטיב לנבראיו צמצם עצמו בכמה וכמה צמצומים כדי לגלות אלקותו. וכל הצמצומים הם בחינת שמות כידוע שצמצם עצמו, כביכול, עד שנתן רשות לקרותו באלו השמות שהם אחדותו יתברך. כי ה' אחד ושמו אחד, אבל אין אנו יודעין ממנו כלל כי אם על-ידי שמו. נמצא, שהשם הוא בחינת מדרגה אחרונה, בחינת מלכות, בחינת ארץ, הינו בחינת ארץ-ישראל. ועל-כן הדר בארץ-ישראל דומה כמו שיש לו אלקי. אבל הדר בחוץ לארץ וכו'. כי עקר התגלות אלקותו הוא על-ידי שמו יתברך שהיא בחינת ארץ-ישראל כנ"ל:

ועקר הדין והמשפט שדינין את האדם בראש השנה וביום הדין הגדול. העקר הוא שמסתכלין בשמו ששם חקוקים ונכתבים כל מעשי האדם. ועל-כן שואלין את האדם אחר מיתתו אם זוכר את שמו כי בהשם של כל האדם נחקק ונכתב כל מעשיו, כי השם הוא הנפש כמו שכתוב: נפש חיה

הוא שְׁמוֹ. וְשֵׁם בְּהִנָּפֵשׁ שֶׁהוּא שְׁמוֹ שֶׁם מְגִיעַ כָּל הַפָּגָם אוֹ הַתְּקוּן שֶׁל כָּל מַעֲשֵׂי הָאָדָם לְטוֹב אוֹ לְהַפְדֵּי חַס וְשָׁלוֹם, כִּי בְּהֵשֵׁם שֶׁל כָּל אָדָם נִגְבַּל כָּל חַיּוּתוֹ וְכָל עֲנִינּוֹ וּמַהוּתוֹ. וּכְפִי מַעֲשָׂיו כֵּן מֵאִיר שְׁמוֹ לְמַעֲלָה. וְכֵן נִזְכָּר לְמַעֲלָה לְטוֹבָה. וְכֵן לְהַפְדֵּי חַס וְשָׁלוֹם, וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת זְכוּרוֹן שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, כִּי בְּהֵשֵׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל כָּל צְדִיק וְצְדִיקָה, בּוֹ נִכְלָל כָּל מַהוּת הַצְּדִיק כָּל צְדָקָתוֹ וְתוֹרָתוֹ וּמַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים וְכָל מַעֲלוֹתָיו וּמַדְרָגוֹתָיו, כִּי הֵשֵׁם הוּא נִפְשׁוֹ וְנִשְׁמָתוֹ כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שְׁמִזְכִּירוֹ שֶׁם הַצְּדִיק אָנוּ מִמְּשִׁיכִין עֲלֵינוּ קְדוּשָׁתוֹ וְזִכוּתוֹ. וְעַל-יְדֵי זֶה נִזְכָּה גַם אֲנַחְנוּ לְקַדְשָׁה וְטַהֲרָה וְלִשְׁבּוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. לְמַשַּׁל כְּשֶׁאָנוּ מִזְכִּירוֹ שֶׁם הַתְּנַא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי. בְּזֶה הֵשֵׁם כָּלוּל כָּל מַעֲשֵׂי זֶה הַתְּנַא שֶׁהָיָה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים בְּמַעֲרָה וְחֹבֵר סֵפֶר הַזֵּהָר. וְכָל הַמַּעֲשִׂוֹת הַנִּזְכָּרִים מִמֶּנּוּ. כֻּלָּם כְּלוּלִים בְּזֶה הֵשֵׁם הַקְּדוֹשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי. וְכֵן בְּשֵׁאֲרֵי שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים :

וּבְרֵאש־הַשָּׁנָה נִפְתַּח סֵפֶר הַזְּכוּרוֹנוֹת. וְזָכַר כָּל הַמַּעֲשִׂים עוֹלָה לְפָנָיו אָז, כְּמוֹ שְׁמֵת־פְּלִלְיוֹ, כִּי זָכַר כָּל הַמַּעֲשִׂים לְפָנָיִךָ בָּא וְכוּ'. וְעַקֵּר זָכַר כָּל הַמַּעֲשִׂים הוּא הֵשֵׁם שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שָׁבוּ נִחְקַק כָּל מַעֲשָׂיו כְּנִ"ל. וּכְפִי הַמַּעֲשִׂים שֶׁל כָּל אֶחָד שֶׁכְּמוֹ כֵן יֵשׁ לוֹ שֵׁם כְּנִ"ל, כְּמוֹ כֵן נִתְגַּדֵּל וְנִתְקַדַּשׁ שְׁמוֹ וְזָכְרוֹ יִתְבָּרַךְ כִּי שְׁמוֹ מְשַׁתַּף בְּשִׁמְנוֹ כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָא רֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַזְּכוּרוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁם כְּנִ"ל. וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל, וְעוֹד לְאַלְקֵי מַלְיָן בְּעֲנַן הֵשֵׁם שֶׁהוּא עֶקֶר הַחֲבוּר וְהַקָּשֶׁר בֵּין עֲלִיוֹנִים לְתַחְתּוֹנִים. וְעַל-יְדֵי הֵשֵׁם עֶקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַחַיּוּת מִחַי הַחַיִּים לְכָל הַנְּבִרָאִים שְׁבַעֲוֹלָם. וְזֶה נִפְשׁ חִיָּה הוּא שְׁמוֹ, כִּי הֵשֵׁם הוּא הַחַיּוּת וְהַנִּפְשׁ שֶׁל כָּל דָּבָר. וְכָל הָעוֹלָמוֹת נִבְרָאוּ בְּשִׁבִיל הָאָדָם כְּדִי שֶׁהוּא יִקְשֶׁר אוֹתָם לֵה' יִתְבָּרַךְ כְּפִדּוּעַ. וְעַל-כֵּן תִּכְף כְּשֶׁנִּבְרָא אָדָם הִבִּיא ה' יִתְבָּרַךְ לְפָנָיו כָּל הַנְּבִרָאִים לְקַרְא לְהֵם שְׁמוֹת כְּמִבְאָר שֵׁם בְּמִקְרָא, וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם וְכוּ'. וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם וְכוּ' כִּי עַל-יְדֵי שְׁיַדַּע לְקַרְא לְהֵם שְׁמוֹת עַל-יְדֵי זֶה הָיָה מְקַשֶׁר כָּל הַדְּבָרִים לְמַעֲלָה לְשָׁרְשׁוֹ שֶׁהוּא שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַחַיּוּת לְכָל הַדְּבָרִים שְׁבַעֲוֹלָם עַל-יְדֵי הֵשֵׁם שֶׁיֵּשׁ לְהֵם. וּבּוֹ בַּיּוֹם פָּגַם אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּאֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וְזֶה הַיּוֹם הָיָה רֵאשׁ הַשָּׁנָה כְּפִדּוּעַ. וְעַקֵּר הַפָּגָם הָיָה בְּבְחִינַת הֵשֵׁם, כִּי שֵׁם כָּל הַפְּגָמִים כְּמוֹ שְׁאָנוּ אוֹמְרִים: וַתִּמְלֵא כָּל הַשְּׁמוֹת שְׁפָגְמָתִי בְּשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. וְעַל-כֵּן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁאָז אָנוּ צָרִיכִין לְתַקֵּן חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן שְׁחָטָא אָז. עַל-כֵּן הָעֶקֶר הוּא לְתַקֵּן וּלְמַלְאוֹת הַפְּגָמִים שְׁפָגַם בְּשֵׁם שֶׁהוּא בְּחִינַת זְכוּרוֹן כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָא רֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַזְּכוּרוֹן. וְעַקֵּר הַתְּקוּן הוּא עַל-יְדֵי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵׁם עֶקֶר גְּדֻלַּת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ כְּנִ"ל. כִּי עֶקֶר חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה עַל-יְדֵי אֲכִילָה שְׁאֲכַל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וּפְגָם הָאֲכִילָה דְּסִטְרָא אַחְרָא פּוֹגַם בְּהֵשֵׁם בְּיוֹתֵר, כִּי הֵשֵׁם הוּא הַחַיּוּת וְהַנִּפְשׁ בְּחִינַת נִפְשׁ חִיָּה הוּא שְׁמוֹ. וְעַל-יְדֵי הָאֲכִילָה נִמְשָׁךְ חַיּוּת לְהָאָדָם כְּנִרְאָה בְּחוּשׁ, כִּי עֶקֶר הַתְּקָשְׁרוֹת חַיּוּת הַנִּפְשׁ עִם הַגּוּף הוּא עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה. וְכָל זֶה הוּא מִחֲמַת בְּחִינַת הֵשֵׁם, כִּי כָּל דָּבָר יֵשׁ לוֹ שֵׁם וְעַל-יְדֵי זֶה הֵשֵׁם הוּא מְקַבֵּל חַיּוּת מִשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהַחַיּוֹת אֶת הָאָדָם וּלְקַשֶׁר נִפְשׁ הָאָדָם עִם גּוּפוֹ. וּכְשֶׁאֲוֹכְלִין בְּקַדְשָׁה. אָזִי מִמְּשִׁיכִין נִפְשׁ וְחַיּוּת דְּקַדְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ. וְאָז נִגְדֵּל שֵׁם ה'.

וְזֶה בְּחִינַת וְאֶכְלֶתֶם אֶכּוֹל וְשָׂבוּעַ וְהִלַּלְתֶּם אֶת שֵׁם ה' וְכוּי וְלִהְפֹךְ לְהִפְךָ
עַל-יְדֵי אֲכִילָה דְסִטְרָא אַחְרָא, דְּהֵינּוּ אֲכִילָה שֶׁל אֲסוּר בְּחִינַת אֲכִילַת עֵץ
הַדַּעַת טוֹב וְרַע. עַל-יְדֵי זֶה פּוֹגְמִין בְּהַחִיּוֹת וְהַנֶּפֶשׁ שֶׁהוּא הַשֵּׁם שֶׁמְחִיָּה אֶת
הָאָדָם עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה וְכַנִּי"ל. וְעַקֵּר תַּקּוּן הָאֲכִילָה הוּא עַל-יְדֵי אֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַבְּרָכָה וְהַשְּׁפַע וְכָל הַמְּזוֹן נִמְשָׁךְ מִשָּׁם פְּיָדוּעַ. וְעַל-כֵּן
עַקֵּר מְצוֹת בְּרַפְת הַמְּזוֹן הוּא לְבָרֵךְ ה' יִתְבָּרַךְ עַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁנָּתַן לָנוּ,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וְאֶכְלֶתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבִרְכַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ וְכוּי. כִּי עַל-
יְדֵי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁם ה' עַל-יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֲכִילָה בְּקַדְשָׁהּ
וְזוֹכִין לְקַבֵּל נֶפֶשׁ וְחַיּוֹת דְּקַדְשָׁה עַל-יְדֵי אֲכִילָתוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּקּוּן שְׁמוֹ
שֶׁהוּא נֶפֶשׁוֹ כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַל-יְדֵי שֶׁמִּמְשִׁיכִין אֶז קַדְשֵׁת אֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל כַּנִּי"ל, עַל-יְדֵי זֶה מְגַדִּילִין שֵׁם ה' וְזָכְרוּ לְנֶצַח כַּנִּי"ל, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה
מִתְקַנֵּין חֲטָא אָדָם הַרְאִשׁוֹן שֶׁחֲטָא אֶז בְּאֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת וּפְגָם בְּבְחִינַת
הַשֵּׁם, כִּי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא עַקֵּר תַּקּוּן הָאֲכִילָה דְּקַדְשָׁה בְּחִינַת הַגְּדֻלַת שְׁמוֹ
יִתְבָּרַךְ כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְעֵשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה יִתְבָּרַךְ
וְיִשְׁתַּבַּח וְכוּי, שֶׁמָּא דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא וְלַעֲלָא וְכוּי. כִּי נִתְגַּדֵּל
וְנִתְקַדַּשׁ שְׁמוֹ לְעֵלָּא וְלַעֲלָא שְׁזָהוּ עַקֵּר הַתַּקּוּן כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָא יוֹם
הַזְּכָרוֹן. כִּי הַשֵּׁם הוּא בְּחִינַת זְכָרוֹן כַּנִּי"ל, וְעוֹד יֵשׁ בְּעֵנָן זֶה דְּבָרִים שֶׁקֻּשָׁה
לְבָאֵרְם בְּכַתָּב. יְהִי שֵׁם ה' מְבָרַךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

אות ז

וְזֶה בְּחִינַת שׁוֹפְרוֹת שְׁאוּמְרִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא גַם-כֵּן בְּחִינַת אֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל, כִּי שׁוֹפֵר הוּא בְּחִינַת קְבוּץ גְּלוּיֹת, בְּחִינַת וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע
בְּשׁוֹפֵר גְּדוֹל וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר וְהַנְּדָחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהַשְּׁתַּחֲוִו
לְה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. וְעַקֵּר קְבוּץ גְּלוּיֹת הוּא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב: אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ וְכוּי.
וְהִבְיָאָךְ אֶל הָאָרֶץ וְכוּי. וְכְמוֹ שֶׁאֲנִי אוֹמְרִים אַחַר פְּסוּקֵי שׁוֹפְרוֹת תִּתְקַע
בְּשׁוֹפֵר גְּדוֹל לְחַרוֹתֵנוּ וְשָׂא נֶס לְקַבֵּץ גְּלוּיֹתֵינוּ וְכוּי וְהִבְיָאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירָךְ
בְּרַנָּה, נִמְצָא שֶׁכָּל עֵנֶן שׁוֹפְרוֹת הוּא בְּחִינַת קְבוּץ גְּלוּיֹת לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל.
נִמְצָא שֶׁמִּלְכִּיּוֹת וְזָכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפְרוֹת כָּלֶם הֵם בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל
עְבוֹדָתֵנוּ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה לְגַלוּת קַדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְזָכוֹת לְשׁוּב לְאֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל וְכַנִּי"ל:

וְעַל-כֵּן כָּל עֵנֶן קַדְשֵׁת רֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא מְצוֹת תִּקְיַעַת שׁוֹפֵר. וְעַל שֵׁם
הַשׁוֹפֵר נִקְרָא יוֹם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה בְּתוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה
לָכֶם. כִּי שׁוֹפֵר הוּא בְּחִינַת קְבוּץ גְּלוּיֹת לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. שְׁזָה עַקֵּר בְּחִינַת
רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְגַלוּת קַדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְגַּלֶּה דִּיקָא עַל-יְדֵי קְבוּץ גְּלוּיֹת
לְתוֹכָהּ, כִּי עַקֵּר קַדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּמְשִׁיכִין כַּנִּי"ל

בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְהַעֲקָר כְּשִׂיחֵי הַתּוֹרָה הַתּוֹרָה בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְשִׁיקְשָׁר אֶת עֲצָמוֹ עִם נַפְשׁוֹת הַשׁוֹמְעִים וְעִם הַמִּטָּה עַז לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ כִּי אִם לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבְּרַעִים. וְאִזּוֹ יֵשׁ לְכָל אֶחָד מֵהַשׁוֹמְעִים חֵלֶק בְּהַתּוֹרָה שֶׁמִּגֵּלָה. וְעַל-יָדֵי זֶה בְּעֲצָמוֹ מִתְקַן נַפְשׁוֹתָם. וְאִזּוֹ זֹכָה לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הַעֲנָן לֹא יִהְיֶה בְּשִׁלְמוֹת עַד שֶׁיָּבוֹא מְשִׁיחַ צְדִיקָנוּ. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וְבָא לְצִיּוֹן גֹּאֵל וּלְשִׁבֵי פֶשַׁע בִּינְעֻקָב. שֶׁמְשִׁיחַ יַחְזוֹר כָּל הָעוֹלָם לֵה' יִתְבָּרַךְ עַל-יָדֵי תוֹרָתוֹ שֶׁיִּמְשִׁיךְ בְּבַחֲיַנֵּת הַנִּי"ל:

כִּי מֹשֶׁה הוּא מְשִׁיחַ שֶׁיַּחְזוֹר וַיִּתְקַן מֵה שֶׁטָּעָה בְּתַחֲלָה בְּהַכָּאֵת הַצּוֹר שֶׁעַל-יָדֵי זֶה לֹא הָיָה יָכֹל לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. וְאִיתָא בְּזֵהר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שֶׁמֹּשֶׁה צָרִיךְ לְתַקַּן מֵה שֶׁפָּגַם עַל-יָדֵי שֶׁקָּרַב אֶת הָעָרֶב רַב, שֶׁעַל זֶה נֹאמַר לוֹ לֵךְ רֹד. וּבְאַמַּת מְבֹאֵר לְמִבִּין בְּזֵהר וּבְכַמָּה מְקוֹמוֹת, שֶׁכָּל מֵה שֶׁפָּגַם מֹשֶׁה בְּהַכָּאֵת הַצּוֹר הַכֹּל נִמְשָׁךְ לוֹ רַק עַל-יָדֵי שֶׁקָּרַב אֶת הָעָרֶב רַב. וְכָל הַחֲטָאִים וְכָל הַצָּרוֹת שֶׁעָבְרוּ עַל יִשְׂרָאֵל הַכֹּל הָיָה עַל-יָדֵי זֶה, עַל-יָדֵי הָעָרֶב רַב שֶׁהַחֲטָאִים אֶת יִשְׂרָאֵל בְּחֲטָא הָעֵגֶל שֶׁזֶה גָּרַם חֲרָבָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכָל הַצָּרוֹת וְכָל הַפְּקִידוֹת שֶׁבָּאִין עַל יִשְׂרָאֵל חֶסֶד וְשָׁלוֹם, הַכֹּל עַל-יָדֵי זֶה כִּידוּעַ. וְזֶה בְּעֲצָמוֹ גָּרַם שֶׁטָּעָה מֹשֶׁה בְּהַכָּאֵת הַצּוֹר. נִמְצָא שֶׁפָּגַם שֶׁקָּרַב אֶת הָעָרֶב רַב וּפָגַם הַכָּאֵת הַצּוֹר תְּלוּיִים זֶה בְּזֵה. וְכָל זֶה מְבֹאֵר עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַנִּי"ל, כִּי מֹשֶׁה רָבֵנוּ בְּוֹדָאֵי הִיְתָה כְּוָנָתוֹ לְטוֹבָה מֵה שֶׁקָּרַב אֶת הָעָרֶב רַב, כִּי רָצָה שִׁיתְּדַבְּקוּ גָּרִים בְּשִׁכְיָנָה, כְּכִי שֶׁפָּרַשׁ רַש"י בְּפָסוּק, כִּי שָׁחַת עַמֶּךָ. וְכָל הַפָּגַם שְׁלוֹ הָיָה בְּבַחֲיַנֵּת הַנִּי"ל, דְּהֵינּוּ פָּגַם הַכָּאֵת הַצּוֹר, שֶׁהוּא מֵה שֶׁהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם מִטָּה עַזוֹ בְּשִׁבִיל הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה, וְלֹא הַמְּשִׁיךְ הַתּוֹרָה עַל-יָדֵי רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים. וְעִם מִטָּה עַזוֹ לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ רַק כִּי לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבְּרַעִים, וְאִם הָיָה עוֹשֶׂה כֵּן, הָיָה עוֹלָה בְּיָדוֹ, מֵה שֶׁרָצָה לְקָרַב רַשְׁעִים רְחוּקִים כְּאֵלוֹ, דְּהֵינּוּ נִשְׁמַת הָעָרֶב רַב. כִּי בְּאַמַּת מוֹבָן בְּדַבְּרֵי רָבֵנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּמָקוֹם אַחֵר שֶׁמִּי שְׂרוּצָה לְקָרַב רַשְׁעִים וּמְרַחֲקִים לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ יֵשׁ עָלָיו סְכָנוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד בְּלִי שְׁעוֹר. וְצָרִיךְ לָזֶה כְּמָה תַּחֲבוּלוֹת בְּלִי שְׁעוֹר עַד שֶׁיִּזְכָּה לְפַעַל פְּעֻלָּתוֹ בְּשִׁלְמוֹת, וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ מֹשֶׁה רָבֵנוּ אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים שֶׁנָּתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְקָרְבָנוּ לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרַק הוּא פָּתַח לָנוּ אוֹר הַדַּעַת לִידַע כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים. וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּנוּ וְכוּ' וְכוּ', אָף-עַל-פִּי-כֵן בְּעֲנָן הַתְּקָרְבוֹת הָעָרֶב רַב לֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ עַד שֶׁגָּרְמוּ חֲטָא הָעֵגֶל וּשְׁבִירַת הַלוּחוֹת וְכוּ'.

וְעַקֵּר הַטְּעוֹת הִיְתָה בְּבַחֲיַנֵּת הַנִּי"ל כִּי צָרִיכִין לְהַמְּשִׁיךְ תּוֹרָה בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים דִּיקָא וְעִם כַּח מִטָּה עַזוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִמַּעֲשִׂים טוֹבִים שְׁלוֹ לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ כִּי אִם כִּי לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבְּרַעִים, וּבְשַׁעַת תַּפְּלָתוֹ כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים הוּא צָרִיךְ לְקָשֵׁר עֲצָמוֹ עִם נַפְשׁוֹת הַשׁוֹמְעִים וְכוּ' כְּנִי"ל. וְאִזּוֹ נִתְתַּקַּן הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת, וְזֹכָה לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל. כִּי עַל-יָדֵי שֶׁלֹּא הִשְׁתַּמֵּשׁ עִם מִטָּה עַזוֹ בְּשִׁבִיל הַמְּשַׁכֵּת תּוֹרָה, עַל-יָדֵי זֶה הָיָה לוֹ כַּח עִם מִטָּה עַזוֹ לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבְּעֵדָה, וְלֹא דִי שֶׁהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁלָּהֶם אָף גַּם הוֹסִיף לְתַקַּן אֵלּוֹ הַנְּפְשׁוֹת בְּתַקּוֹן נִפְלָא וְנוֹרָא עַל-יָדֵי שֶׁהִתְקַשֵּׁר עִמָּהֶם בְּשַׁעַת הַתַּפְּלָה. שֶׁעַל-יָדֵי זֶה יֵשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד חֵלֶק בְּהַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר שָׁם, שֶׁעַל-יָדֵי זֶה הִם מִתְתַּקְּנִים בְּיוֹתֵר. וְאִזּוֹ חוֹזְרִים בְּתַשׁוּבָה כְּלָם וְזֹכָה לְבוֹא

עמהם לארץ-ישראל ששם עקר עבודת ה' יתברך. ושם צריכין להתקבץ כל הרחוקים והנרחקים בבחינת אם יהיה נדחך וכי' והביאך אל הארץ וכי' כנ"ל. ואז כשמתמיד התורה ברחמים ותחנונים בהתקשרות נפשות השומעים, ועומד כרש וכאביון לפני ה' יתברך, אם יתן ה' יתברך יתן ואם לאו לאו, ואינו לוקח התורה בכח ובאגס, אזי על-ידי אלו הרחמים והתחנונים הוא יכול לקרב גם את המרחקים ביותר שהם בחינת נשמת ערב רב שגם הם צריכין תקון כי לא ידח ממנו נדח וסוף כל סוף בודאי יתתקנו כלם. אבל אי אפשר לקרבם ולהכניסם לתוך התורה בכח ובאגס כי אם ברחמים ותחנונים. כי יש רשעים שהם משקעים בתאוותם ובמחשבותם הרעות כל כך. והם רחוקים כל כך עד שאי אפשר בשום שכל ובשום כח לקרבם לה' יתברך, ואי אפשר לקרבם כי אם על-ידי רחמים ותחנונים, שהוא בחינת אריכת אפים, כי ה' יתברך מאריך אף לרשעים כדי שישובו. וצריך הצדיק שיאחז גם-כן בבחינה זו של אריכת אפים. ובבחינה זו של אריכת אפים של הצדיק כלול מה שצריך הצדיק שלא יהיה דוחק את השעה בשום דבר, רק יאריך אפו על כל דבר וימתין הרבה לרחמיו המרבים בלי שעור, כי אף-על-פי שפונת הצדיק בודאי לטובה שרוצה רק למלאות רצון ה' יתברך, ומחמת זה הוא בהול מאד בהדבר שחפץ, מחמת שיודע שהוא רצונו יתברך אף-על-פי-כן אסור לדחק את השעה, כי צריכין להיות בקי בענין זה מאד שזהו בחינת בקי ברצוא ושוב, כי צריכין לרוץ מאד מאד לעשות רצונו יתברך, אבל אף-על-פי-כן צריך שיהיה לו אריכת אפים לבלי לדחק את השעה רק ימתין לישועת ה'. ובפרט בענין התקרבות רחוקים כאלו שה' יתברך בעצמו כפיכול, צריך לחשב מחשבות ותחבולות אידך לקרבם, כמו שפיתוב: וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח (שמואל ב יד) ומאחר שה' יתברך צריך לחשב מחשבות על זה. בודאי אין הדבר בא בנקל. וכל ענין השגיאות של משה רבנו במה שקרב הערב רב ובהפאת הצור, הכל היה בזה. כי מחמת שכל ימיו היה משתוקק מאד רק למלאות רצון ה' יתברך והשליך נפשו מנגד ומסר נפשו רק בשביל נפשות ישראל, והיה חפץ מאד לקרב כל העולם לה' יתברך, וכמו שאיתא ברעיא מהימנא: ובגין דכל יומך וכי', עין שם. מבאר שם שמשעה כל ימיו היה חושב שאם היה אפשר לו להשיב כל העולם לה' יתברך, היה משתדל בכל כחו להשיבם. ומחמת זה רצה לעשות הדבר בחפזון גדול וקבל את הערב רב בשעת חפזון בעת שיצאו ישראל ממצרים בחפזון. ובאמת לקרב רשעים כאלו, דהינו בחינת ערב רב צריכין מתניות גדול כנ"ל. וזה גרם שטעה בהפאת הצור כנ"ל, כי הכל אהד כנ"ל. כי אי אפשר לקרב רחוקים כאלו כי אם כשיש לו בחינת אריכת אפים שהוא בחינה הנ"ל. דהינו שלא ידח את השעה בשום דבר ויתפלל קדם הדרוש ברחמים ותחנונים בהתקשרות נפשות השומעים. ואז יש כח למטה עזו להכניע הרע שברעים, מאחר שלא השתמש עמו בשביל המשכת התורה כנ"ל. ואזי אף-על-פי שנמצאים רשעים רחוקים כל כך שאי אפשר להכניע הרע שבהם עם מטה עזו, אף-על-פי-כן יכול לקרבם על-ידי רבוי הרחמים והתחנונים שהרבה לפני ה' יתברך, כי יכול לעורר רחמים כאלו עד שימשכו רחמים וחסדים גם על רחוקים כאלו

לְקַרְבָּם לֵה' יִתְבַּרְךָ. וְאִם אָף-עַל-פִּי-כֵן אֵי אֶפְשֶׁר לִפְעַל עֲתָה לְקַרְבָּם, הַהֲכַרְח לְהַמְתִּין עוֹד אוֹלֵי יוֹכַל לִפְעַל בְּקִשְׁתּוֹ בְּפַעַם אַחֲרַת כְּשִׁיחֹזֵר לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה בְּדַרְךְ הַנִּי"ל, וְאִם גַּם אַז לֹא יִפְעַל, יִמְתִּין עוֹד, וְאִזִּי בְּדַרְךְ זֶה הוּא יִקְרַב בְּכָל פַּעַם מְעַט מְעַט אֶת הַרְחוּקִים בְּיוֹתֵר עַד שְׁסוּף כָּל סוּף יִקְרַב כָּלָם :

אָבֵל כְּשֶׁהוּא דוֹחֵק אֶת הַשְּׁעָה אִזִּי הֵם יְכוּלִים לְהוֹרִידוֹ מִמְדַּרְגָּתוֹ חֹס וְשָׁלוֹם. נִמְצָא, שְׁקִבּוּץ נִדְחִים וְאוֹבְדִים, דְּהֵינּוּ לְקַרְב רְחוּקִים הוּא כְּפִי הַתּוֹרָה שְׁמִמְשִׁיךְ, דְּהֵינּוּ כְּשִׁמְמִשִׁיךְ הַתּוֹרָה בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים אִזִּי יְכוּל לְקַרְב כָּל הַרְחוּקִים לֵה' יִתְבַּרְךָ. וְעַל-כֵּן קִבּוּץ כָּל הַנִּדְחִים הוּא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל, כִּי עַקֵּר קִבּוּצָם וְתַקּוּנָם הוּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה הַנִּי"ל שְׁנִמְשַׁכֶּת בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שְׁעַל-יְדֵי זֶה זּוֹכִין לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל. כִּי עַקֵּר הַתַּקּוּן הוּא בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁשֵׁם עַקֵּר הָעֲלִיָּה שֶׁל כָּל הַנִּפְשׁוֹת, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּתַחֲלַת הַתּוֹרָה הַנִּי"ל, שְׁמִי שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי, דְּהֵינּוּ שִׁינְעֵלָה מִדְּרָגָא לְדְרָגָא אֵי אֶפְשֶׁר כִּי אִם עַל-יְדֵי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן נִתְּנָה הַתּוֹרָה בְּקוֹל שׁוֹפָר. וְכֵן מְזַכִּירִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּפִסּוּקֵי שׁוֹפְרוֹת כָּל עֲנָן מִתֵּן תּוֹרָה, כִּי קוֹל שׁוֹפָר שֶׁהוּא בְּחִינַת קִבּוּץ הַנִּדְחִים, דְּהֵינּוּ לְהַחֲזִיר כָּל הַרְחוּקִים לֵה' יִתְבַּרְךָ, זֶה זּוֹכִין עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁמִמְשִׁיכִין כְּנִי"ל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה זּוֹכִין לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁשֵׁם עַקֵּר הַקִּבּוּץ וְהַתַּקּוּן שֶׁל כָּל הַנִּדְחִים וְהַאוֹבְדִים. בְּבַחֲיִנַת וְהִיָּה בְּיוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים וְכוּ' וְהַנִּדְחִים וְכוּ' וְהַשְׁתַּחֲוּוּ לֵה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם וְכְנִי"ל. נִמְצָא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם תְּרוּעָה אִזִּי מְגַלִּין קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַשׁוֹפָר שְׁתוֹקְעִין שֶׁהוּא בְּחִינַת מִתֵּן תּוֹרָה, דְּהֵינּוּ הַתּוֹרָה שְׁמִמְשִׁיכִין אִזִּי בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים שְׁמַרְבִּין בְּיָמִים אֵלּוּ כְּנִי"ל, שְׁעַל-יְדֵי הַמְשַׁכֶּת הַתּוֹרָה בְּבַחֲיִנָּה זוֹ, עַל-יְדֵי זֶה זּוֹכִין לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל, שְׁזֵהוּ עַקֵּר בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת דְּקְדֻשָּׁה שְׁעוֹסְקִין לְנִסְרָה וְלִבְנוּתָהּ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְכְנִי"ל. כִּי עַקֵּר קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּבַחֲיִנַת תְּמִיד עֵינֵי ה' אֵלְקִיךָ בְּהַ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית הַשָּׁנָה הַנֶּאֱמַר בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה : בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה נִדּוּן מַה יִּהְיֶה בְּסוּפָהּ. שְׁבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה נִמְשָׁךְ עֵינֵי הַשְּׁגָחַתוֹ יִתְבַּרְךָ עַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה שְׁזֵהוּ עַקֵּר קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי עַקֵּר קְדֻשַׁתָּה עַל-יְדֵי עֵינֵי ה' כְּמִבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר וְכְנִי"ל :

אות ח

וְזֶה בְּחִינַת עֲשֶׂרֶת יָמֵי תְּשׁוּבָה מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם כְּפוּר. שְׁבָהֵם נִנְסָרֶת וְנִבְנִית הַמַּלְכוּת כְּמִבְּאֵר בְּכּוֹנֵנוֹת, הֵינּוּ כִּי בְּאֵלּוּ הָעֲשָׂרָה יָמִים עוֹסְקִין בְּתְשׁוּבָה וּמַרְבִּין בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁכִין מַחִין בְּכָל יוֹם

בְּחִינַת חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה, שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִבְנִית בְּחִינַת קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן הִם עֲשָׂרָה יָמִים כְּנֶגֶד עֶשֶׂר קִדְשוֹת שְׁאֶרְץ-יִשְׂרָאֵל מְקִדְשֵׁי בָּהֶן כָּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה בְּמִשְׁנָה:

וְעַתָּה מְבַאֵר וּמוֹבֵן מְאֹד לְעֵין כָּל מְשַׁכֵּיל, כְּנִיסַת הַפֶּהוּ גְדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים לְבֵית קִדְשֵׁי קִדְשִׁים. כִּי קִדְשֵׁי קִדְשִׁים הִיא קִדְשָׁה הָעֲשִׂירִית שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הָעֲלִיוֹנָה עַל כָּל הַקִּדְשׁוֹת, כָּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה שֶׁם בְּמִשְׁנָה: קִדְשֵׁי קִדְשִׁים מְקִדְשׁ מִמֶּנּוּ שְׁאִין נִכְנָס לְשָׁם אֲלָא כִּהוּ גְדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מִתְחִילִין לְבָנוֹת וּלְגָלוֹת קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וּבְכָל עֶשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה זֹכִין לְכָל הָעֲשָׂרָה קִדְשׁוֹת שְׁאֶרְץ-יִשְׂרָאֵל מְקִדְשֵׁי בָּהֶן, עַד שְׁבִיּוֹם הַכַּפּוּרִים בְּיוֹם הָעֲשִׂירִי זֹכִין לְקִדְשָׁה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת קִדְשֵׁי קִדְשִׁים. וְעַל-כֵּן אֵז דִּיקָא הַפֶּהוּ הַגְּדוֹל נִכְנָס לְשָׁם כִּי אֵז זֹכִין לְקִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה זֹאת כְּנִ"ל:

אות ט

וְזֶה בְּחִינַת סִפָּה וְאַרְבָּעָה מִיָּנִים, כִּי אֵז בְּסִפּוֹת זֹכִין לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יָדֵי הָאַרְבָּעָה מִיָּנִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְאֵנָא קִרְבָּא כָּמוֹ שְׁאִיתָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ. כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעֶשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה מִמְשִׁיכִין תּוֹרָה עַל-יָדֵי הַתְּשׁוּבָה וְרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים. כִּי עֶקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה עַל-יָדֵי הַתְּשׁוּבָה, דְּהֵינוּ שְׁמַעְלִין נִפְשׁוֹת הַרְחוּקִים וּמְקַרְבִּין אוֹתָם לְה' יִתְבָּרַךְ, כָּמוֹ שְׁכַתּוּב בְּהַתּוֹרָה אֲשֶׁרִי הָעַם (בְּסִימָן יג), וְכַמוֹבֵן בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת שְׁעֶקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה כִּפִּי רַבּוּי הַנִּפְשׁוֹת שְׁעוֹמְדִים בְּשַׁעַת הַדְּרוּשׁ, שֶׁהַצְּדִיק מְכַנְיַע הָרַע שְׁלֵהֶם עַל-יָדֵי הַמַּטָּה עַז שְׁלוֹ וּמְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ עִם נִפְשׁוֹתָם בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה שְׁעַל-יָדֵי זֶה הוּא מְמַשֵּׂיךְ תּוֹרָה הַרְבֵּה כִּפִּי רַבּוּי הַנִּפְשׁוֹת, שְׁכַמוֹ כֵּן מִתְּרַבֵּה הַקִּדְשָׁה לְמַעְלָה וְכוּ' כְּנִ"ל. נִמְצָא, שְׁעֶקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה עַל-יָדֵי הַנִּפְשׁוֹת שְׁמַכְנִיעַ הָרַע שְׁלֵהֶם, דְּהֵינוּ שְׁמַחְזִירָם בְּתְּשׁוּבָה.

וְזֶהוּ בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעֶשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה עַד יוֹם כַּפּוּר, שְׁאֵז הֵם יָמֵי תְּשׁוּבָה וּמְרַבִּין בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִכְנַע הָרַע שְׁבַעְדָּה, וּמְרַבִּים בְּתַפְלָה וְרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְכָל יִשְׂרָאֵל מִתְקַשְּׂרִים יַחַד אֵז, שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִמְשָׂךְ רַבּוּי הַתּוֹרָה בְּכָל פְּעַם. וְעֶקֶר הַהִתְחַלָּה הוּא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁאֵז עֶקֶר הָעֲבוּדָה וְהִיגִיעָה לְחַתֵּר וּלְחַפֵּר וּלְפַתַח הַבְּאֵר, דְּהֵינוּ הַצּוֹר, בְּבְחִינַת וּדְבַרְתָּ אֶל הַסֵּלַע וְנָתַן מִימּוֹ, דְּהֵינוּ מִימֵי הַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא בְּחִינַת חֲפִירַת הַבְּאֵרוֹת שְׁחִפְרוּ הָאָבוֹת כָּמוֹבֵן בְּזִהַר. וְכֵן קוֹרִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מַעֲנִין הַבְּאֵרוֹת שֶׁל אַבְרָהָם שֶׁהוּא הִיָּה הָרֵאשׁוֹן לְחַפֵּר בְּאֵרוֹת, כָּמוֹ שְׁאִיתָא שָׁם: וְהוֹכִיחַ אַבְרָהָם אֶת אַבְיִמְלֶךְ עַל אוֹדוֹת בְּאֵר הַמַּיִם וְכוּ'. וְכַתִּיב, בְּעִבוּר תִּהְיֶה לִי לְעֵדָה כִּי חִפְרִיתִי אֶת הַבְּאֵר הַזֹּאת. כִּי

עקר בחינת ראש השנה להמשיך מימי התורה מהבאר והסלע הנ"ל ברחמים ותחנונים, שעל-ידי זה זוכין לארץ-ישראל שכל זה התחיל אברהם אבינו לעסק בזה. כי הוא הראשון שגלה קדשת ארץ-ישראל, כמו שאיתא בזהר: תקיל בתיקלא עד דאתגלי לה וכמבאר בתורה בכמה פרשיות שאברהם הוא הראשון שה' יתברך גלה לו מעלת ארץ-ישראל והבטיחו בכמה הבטחות לתת לזרעו את הארץ הקדושה הזאת. ועל-כן מחמת שאברהם היה הראשון שהשיג וזכה לקדשת ארץ-ישראל, על-כן היה עוסק לחפר בארות שעל-ידי זה היה חופר באר העליון להמשיך מימי התורה, שעל-ידי זה זוכין לארץ-ישראל כנ"ל. ומחמת שבראש השנה מתחילין לעסק בתקונו זה, על-כן אז עקר העבודה והגיעה, ואז עקר הקבוצ אל הצדיק, כי כל התחלות קשות, ואז צריכין גיעה גדולה עד שפותחין את הבאר להמשיך משם מימי התורה. ועל-כן צריכין אז להתקבץ יחד אצל הצדיק ולהרבות ברחמים ותחנונים ולתקוע בשופר וכמה תקונים שעושין אז באמירת מלכיות וזכרונות ושופרות וכו'. הכל כדי להתחיל לפתח הבאר כדי להמשיך מימי התורה כדי לזכות על-ידי זה לארץ-ישראל. אבל אחר ראש השנה אז בנקל ממשיכין בכל יום בחינת מחין, דהינו חדושין הנמשכין מהבאר הנ"ל, שעל-ידי זה נבנה בכל יום בחינת קדשת ארץ-ישראל ביותר. שזה בחינת כל העשר קדשות שממשיכין בכל עשרת ימי תשובה כנ"ל. עד שביום הכפורים נכנסין לבית קדש קדשים שהוא קדשה העשירית העליונה. ואז נתתקנין כל הנפשות, כי אז הוא יום הכפורים שמוחלין כל עוונותיהם. ועל-כן אז נמשכת התורה בשפע גדול בבחינת פתח צור ויזובו מים. וזהו בחינת הלוחות שנתנו ביום הכפורים, כי אז ממשיכין התורה בשפע גדול, שעל-ידי זה זוכין לקדשה העליונה של ארץ-ישראל שהוא קדש קדשים כנ"ל. כי בבית קדש קדשים שם הוא מקור המעין של באר התורה בבחינת ומעין מבית ה' יצא, דהינו מבית קדש קדשים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה:

אות י

וזה בחינת סכות שעושין אחר ראש השנה ויום הכפורים, כי עכשו בסכות אנו זוכין לכבש ארץ-ישראל, כי בראש השנה ועשרת ימי תשובה ויום הכפורים על-ידי תורה שהמשכנו אז על-ידי תשובה ותפלה, על-ידי זה נבנה ונתגלה בחינת קדשת ארץ-ישראל. ועכשו אנו צריכין לכנס לארץ-ישראל. וזה עוסקין בסכות ללחם עם המונעים שהם מוציאי דבת הארץ רעה כדי לזכות לכנס לארץ-ישראל שהוא בחינת מלכות ביום שמיני עשרת שאז עקר שלמות המלכות, שזוכין ליחד בחינת מלכות עם דודה, שזה בחינת שלמות קדשת ארץ-ישראל שהיא בחינת מלכות כנ"ל:

כי סִפָּה היא בְּחִינַת הַדָּרָךְ לְאַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל, כִּי סִפָּה היא בְּחִינַת עֲנִי כְבוֹד. וְעֲנִי כְבוֹד הֵם בְּחִינַת הַדָּרָךְ לְאַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: וְהִי הַלֵּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעֲמוּד עָנָן לְנַחֲתָם הַדָּרָךְ וְכוּ'. וְכָל הַדָּרָךְ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהִלְכוּ אֵז הַכֹּל הָיָה לֵילֵךְ לְאַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל, שְׁזָה הָיָה עֶקֶר יְצִיאַת מִצְרַיִם, כְּדִי לְתַתּ לָהֶם אֶת הָאָרֶץ, דְּהֵינּוּ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמִבְאָר בְּתוֹרַת פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר. וְזֶה בְּחִינַת סִפָּה שֶׁהיא בְּחִינַת עֲנִי כְבוֹד שֶׁהיוּ מוֹלִיכִים אֶת יִשְׂרָאֵל בְּדָרָךְ הַנִּכּוֹן כְּדִי לָבוֹא לְאַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל. כִּי הָעֲנִיָּים הָיוּ מִיִּשְׂרָאֵל לָהֶם הַדָּרָךְ וְהָיוּ הוֹרְגִין נְחָשִׁים וְעֶקְרָבִים וּמְכַנְיְעִין אֶת הַשּׁוֹנֵא הַגָּדוֹל שֶׁהוא עֲמֶלֶק שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ שְׁלִיטָה וְכֹחַ לָבוֹא לְהִלָּחֵם עִמָּהֶם מִחֲמַת הָעֲנִי כְבוֹד, כְּמוֹכֵן בְּפָרוּשׁ רַש"י עַל פְּסוּק וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עֶרְד וְכוּ'. שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת הַמוֹנְעִים שִׁישׁ בְּדָרָךְ הַלִּיכָה שֶׁהוֹלְכִין לְאַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֵלוּ הַמוֹנְעִין הֵם בְּחִינַת נְחָשִׁים וְעֶקְרָבִים, בְּחִינַת עֲמֶלֶק, שֶׁמְכַנְיְעִין אוֹתָם עַל-יְדֵי עֲנִי הַכְּבוֹד, שְׁזָהוּ בְּחִינַת סִפָּה:

אות יא

וְזֶה בְּחִינַת אַרְבַּעַה מִיָּנִים שְׁנוֹטְלִין בְּסִפּוֹת. שֶׁהֵם בְּחִינַת מְאֵנָא קַרְבָּא כְּמוֹ שְׁאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ: מָאן נָצַח? מָאן דְּאֶחִיד מְאֵנָא קַרְבָּא בִּידוּי. זֶה בְּחִינַת מַה שֶׁמְבַאָר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁעַל-יְדֵי חֲדוּשֵׁי תוֹרָה שֶׁמְמַשְׁיכִין עַל-יְדֵי זֶה מְקַבְּלִין מְלֶאכִים הַנְּבִרָאִים מֵאֵלוּ הַחֲדוּשֵׁי תוֹרָה. הֵם מְקַבְּלִין כַּח מְאָדוּם שֶׁמְמַנֶּה עַל חֶרֶב לְעִנֵּשׁ אֶת הַרְשָׁעִים הַמוֹנְעִים מוֹצִיאֵי דְבַת הָאָרֶץ רָעָה בְּחֶרֶב וְקִטְלָא וְכוּ'. אוּ בְּבְחִינָה אַחֶרֶת כְּפִי הַחֲדוּשֵׁי תוֹרָה כְּפִי רְבוֹת הַקְּדוּשָׁה עַל-יְדֵי רְבוּי הַנְּפִשׁוֹת וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת אַרְבַּעַה מִיָּנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מְאֵנָא קַרְבָּא, הֵינּוּ בְּחִינַת הַכַּח שֶׁמְקַבְּלִין מְאָדוּם שֶׁמְמַנֶּה עַל חֶרֶב שֶׁמְקַבְּלִין כַּח מְמַנּוּ לְהַכְנִיעַ הַמוֹנְעִים מְאַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל, שְׁזָה בְּחִינַת אַרְבַּעַה מִיָּנִים שֶׁהֵם מְאֵנָא קַרְבָּא, שֶׁבָּהֶם אָנוּ לוֹחֲמִים אֶת אוֹיְבֵינוּ וּמְכַנְיְעִים אֶת כָּל הַמוֹנְעִים מְאַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוא בְּחִינַת סִפָּה בְּחִינַת סִפָּת שְׁלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: וַיְהִי בְּשָׁלָם סוּכּוֹ וְכוּ'.

כִּי עֶקֶר קְדוּשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ מִירוּשָׁלַיִם וּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּקְרָאִין סִפָּת שְׁלָם. וְזֶה שְׁאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ שֶׁהַאֲרַבַּעַה מִיָּנִים מוֹרִים שְׁאָנוּ נִצְחָנוּ הַמְּלַחְמָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם-כְּפּוֹר, כְּמוֹ שְׁאִיתָא: מָאן נָצַח מָאן דְּאֶחִיד מְנָא קַרְבֵי בִּידוּי. כִּי עֶקֶר נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה הוּא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁאָז מִתְחִילִין לְהַמְשִׁיךְ הַתּוֹרָה בְּקַבּוּץ וְכוּ'. וְכִפִּי הַתּוֹרָה שֶׁמְמַשְׁיכִין אֵז כֹּן מִנִּצְחָן הַמְּלַחְמָה לָבֵא לְאַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל, כִּי כְּפִי הַתּוֹרָה כְּמוֹ כֹּן מְקַבְּלִין הַמְּלֶאכִים כַּח מְאָדוּם לְהַכְנִיעַ הַמוֹנְעִים מְאַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל בְּחֶרֶב וְקִטְלָא. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָנוּ זוֹכִין בְּסִפּוֹת לְטַל הַאֲרַבַּעַה מִיָּנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלֵי זֵין מְאֵנָא קַרְבָּא. בְּזֵה אָנוּ מוֹרִים שֶׁנִּצְחָנוּ הַמְּלַחְמָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁזְכִּינוּ אֵז

לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה כְּתוּבָהּ פְּנִיָּל, שְׁעַל-יָדֵי זֶה זָכִינוּ לְמֵאנָא קְרָבָא. לְנַצַּח וּלְהַכְנִיעַ הַמוֹנְעִים מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל פְּנִיָּל. כִּי עָקֵר נֶצְחוֹן הַמְּלַחְמָה הוּא לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל פְּנִיָּל. וְעַל-כֵּן עָקֵר הָאֲרֻבָּעָה מֵיָנִים הוּא הָאֲתֵרוֹג, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְהַלּוּבָב וּמֵינֵיו הֵם בְּחִינַת כְּלֵי זִין, שֶׁבָּהֶם מְכַנְיְעִין הַמוֹנְעִים וְזוֹכִין לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֲתֵרוֹג שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלֵי יָפָה רְעִיתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ, בְּחִינַת אִשָּׁה יִרְאֵת ה', בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה הָאֲתֵרוֹג נָקִי בְּלֹא שׁוּם מוֹם וְחֲסָרוֹן בְּבְחִינַת וּמוֹם אֵין בָּךְ, הֵינּוּ כִּי אָנוּ צָרִיכִין לְהַכְנִיעַ וּלְבַעַר כָּל מוֹצִיאֵי דְבַת הָאֶרֶץ רָעָה שֶׁהֵם מְטִילִין חֶסֶד וְשְׁלוֹם, מוֹם וּפְגָם בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲתֵרוֹג. וְעַל-יָדֵי זֶה שְׁאָנוּ נוֹטְלִין אֲתֵרוֹג מִהַדָּר בְּלֵי שׁוּם מוֹם וְחֲסָרוֹן, עַל-יָדֵי זֶה נִתְגַּלָּה הַדּוּר וְלִפֵּי שָׁל קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲתֵרוֹג בְּלֵי שׁוּם מוֹם וְחֲסָרוֹן בְּחִינַת לֹא תַחְסֹר כָּל בָּהּ. כִּי נִכְנָעִין כָּל מוֹצִיאֵי דְבַת הָאֶרֶץ וְנִתְבַּטְּלִין כָּל הַמוֹמִים וְהַחֲסָרוֹנוֹת שְׁרוּצִים לְהַטִּיל בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל חֶסֶד וְשְׁלוֹם:

אות יב

וְזֶה בְּחִינַת הַלּוּבָב שֶׁהוּא עָקֵר הַמְרִמֵּז עַל בְּחִינַת כְּלֵי זִין שְׁאוּחֵז הַצְּדִיק, כִּי לּוּבָב הוּא בְּחִינַת צְדִיק כְּתוּבָהּ יִפְרָח. וְצְדִיק מֵאֵן דְּנִטִיר בְּרִית שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲגוּר חֲרָבָה עַל יָרֵךְ. כִּי עָקֵר הַכְּלֵי זִין שְׂזוּכָה הַצְּדִיק לְקַבֵּל עַל-יָדֵי הַתּוֹרָה לְהַכְנִיעַ הַמוֹנְעִים מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. כִּל זֶה זוֹכָה כְּפִי תִקּוּן הַבְּרִית כְּמוֹבֵן בְּהַתּוֹרָה הַנִּיָּל, עֵינֵי שֶׁם מֵה שְׁמֵבֵאֵר עַל פְּסוּק אֲתָה יִדְעָתָ אֵת כָּל הַתְּלָאָה וְכוּ'. 'אֲתָה יִדְעָתָ דִּיקָא וְכוּ'. וּבְפָרְט גְּלוּת מְצָרִים שְׂהִיָּה עַל פְּגָם הַבְּרִית וְכוּ', עֵינֵי שֶׁם הֵיטֵב. וּמוֹבֵן שֶׁם שֶׁהַכָּל תְּלוּי בְּתִקּוּן הַבְּרִית. וְזֶה בְּחִינַת לּוּבָב בְּחִינַת צְדִיק כְּתוּבָהּ יִפְרָח, בְּחִינַת חֲרָב פִּיפִיּוֹת, בְּחִינַת חֲגוּר חֲרָבָה עַל יָרֵךְ שְׂזוּכָה הַצְּדִיק עַל-יָדֵי תִקּוּן הַבְּרִית לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה בְּבְחִינַת הַנִּיָּל, עַד שְׂזוּכָה לְקַבֵּל הַכְּלֵי זִין בְּסַפּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת לּוּבָב כְּדֵי לְהַכְנִיעַ עַל-יָדֵי זֶה הַמוֹנְעִים מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל פְּנִיָּל. וְעַל-כֵּן אוֹגְדִין עִם הַלּוּבָב הַדָּס וְעַרְבֵי נַחַל. עַרְבֵי נַחַל זֶה בְּחִינַת רְשָׁעִים וּפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל כְּמוֹבָא, הֵינּוּ מֵה שֶׁהַצְּדִיק מְקַשֵּׁר אֵת עַצְמוֹ עִם כָּל הַרְשָׁעִים כְּדֵי לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁלָּהֶם וּלְהַחְזִירָם בְּתִשׁוּבָה שְׁעַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא מִמְשִׁיךְ תּוֹרָה הַרְבֵּה בְּשִׁפְע גְּדוֹל בְּבְחִינַת פְּתַח צוּר וְיִזּוּבוּ מַיִם. כִּי כְּפִי רַבּוּי הַנְּפִשׁוֹת שְׂזוּכָה לְתַקֵּן שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִתְרַבֵּה הַקְּדוּשָׁה לְמַעְלָה, כְּמוֹ כֵּן הוּא מִמְשִׁיךְ תּוֹרָה הַרְבֵּה בְּשִׁפְע גְּדוֹל. וְעַל-כֵּן הָעַרְבָה גְּדָלָה עַל הַמַּיִם זֶה רָמַז שֶׁתִּקּוּן הָעַרְבוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַרְשָׁעִים הוּא עַל-יָדֵי שְׁפָכֵי כְּמַיִם לְבָד נִכַח פְּנֵי ה', הֵינּוּ עַל-יָדֵי רַבּוּי רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים שְׁעַל-יָדֵי זֶה זוֹכָה הַצְּדִיק לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה הַרְבֵּה שֶׁהוּא בְּחִינַת מַיִם פְּנִיָּל:

וְזֶהוּ בְּחִינַת הַדָּס שֶׁרִיחוֹ טוֹב וְנִפְּלָא וְטַעְמוֹ מֵר. זֶה בְּחִינַת הַנְּשֻׁמָּה שֶׁסּוֹבֶלֶת מִרִירוֹת עַל שֶׁעָבִיד הַתּוֹרָה שֶׁמִּמֶּנָּה נִמְשָׁכִין כָּל בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה וְהַנְּשֻׁמָּה הוּא בְּחִינַת רִיחַ, כְּמוֹבֵא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה כְּמָה פְּעָמִים. כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה: אֵיזָה דָּבָר שֶׁהַנְּשֻׁמָּה נִהְיָה מִמֶּנּוּ וְלֹא הַגּוֹף? זֶה הָרִיחַ. וְעַל-כֵּן טַעְמוֹ מֵר זֶה רָמַז עַל הַמִּרְיוֹת שֶׁסּוֹבֶלֶת הַנְּשֻׁמָּה עַל שֶׁעָבִיד הַתּוֹרָה בְּחִינַת פֶּת בְּמִלַח תֹּאכַל וְכוּי וּמִמָּאֶסֶת בְּכָל הַטַּעְמִים וְהַתְּעֻנוּגִים שֶׁל זֶה הָעוֹלָם. וְאִין חִיּוּתָהּ אֶלָּא מִהָרִיחַ שֶׁהוּא חִיּוּת הַנְּשֻׁמָּה. וְעַל-כֵּן הַהֵדָס מְשַׁלֵּשׁ עַל שֵׁם הַתּוֹרָה, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִשֵּׁם שֶׁהוּא מְשַׁלֵּשׁת בְּכָל בְּחִינּוֹתֶיהָ, כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה: בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְיָהִיב לָן אוּרִין תְּלִיתָא וְכוּי. נִמְצָא, שֶׁלּוֹלֵב וְהַדָּס וְעַרְבָה מְרַמְזוּ שֶׁהַצַּדִּיק מִמְשִׁיךְ וּמִקְבֵּל כְּלֵי זֵין לְהַכְנִיעַ הַמוֹנְעִים מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּמְשִׁיךְ מִהַנְּשֻׁמָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדָּס מְשַׁלֵּשׁ שֶׁמִּקְבֵּל מִשֵּׁם מִימֵי הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי עַרְבֵי נַחַל דִּיקָא, עַל-יְדֵי הָרְשָׁעִים שֶׁמִּחְזִירֵם בְּתִשׁוּבָה וּמִקְשֵׁר אֶת עַצְמוֹ עִמָּהֶם בְּשַׁעַת תְּפִלָּתוֹ קִדְּם הַדְּרוֹשׁ שֶׁשׁוֹפֵךְ כְּמִים לְבוֹ נִכַח פְּנֵי ה'. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁכִין מִימֵי הַתּוֹרָה בְּשַׁפַּע גָּדוֹל בְּבְחִינַת פֶּתַח צוּר וְיִזּוּבוּ מִים. שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת עַרְבֵי נַחַל אֶפְיָקֵי מִים כְּנִ"ל, וְכָל הַמְּלַחְמָה הַזֹּאת הוּא בְּשִׁבִיל לְכַבּוֹשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֲתֵרוֹג שֶׁמִּחְבְּרִין עִם הַשֶּׁלֶשׁ מִיָּנִים. כִּי הָעֵקֶר לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֲתֵרוֹג כְּנִ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת הַנְּעֻנוּעִים שֶׁהַכּוֹנֵן לְעוֹרֵר הַמַּחַ כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הַמַּחֲסִין אֶל הָאֲתֵרוֹג כְּמִבְּאֵר בְּכַוֵּנוֹת, הֵינּוּ שֶׁצָּרִיכִין לְעוֹרֵר כַּח הַצַּדִּיק שֶׁתִּקַּן אֶת הַדַּעַת וְהַמַּחַ עַל-יְדֵי קִדְּשַׁת הַבְּרִית שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא זוֹכִין לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, דְּהֵינּוּ לְקַבֵּל הַכַּח מֵאֲדוּם לְהַכְנִיעַ הַמוֹנְעִים. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת אֶתָּה יִדְעָתָ וְכוּי וְכְנִ"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְנַעֲנַע בְּאַרְבָּעָה מִיָּנִים לְעוֹרֵר הַמַּחַ וְהַדַּעַת, כִּי כְּבִישַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא כְּפִי תַקּוּן הַדַּעַת שֶׁזוֹכֶה הַצַּדִּיק וְכְנִ"ל:

נִמְצָא שֶׁבְּסִפּוֹת מְקַבְּלִין כַּח מֵאֲדוּם בְּעַצְמוֹ לְהַכְנִיעַ הַמוֹנְעִים מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. וְאִז כָּל הָאֲמוֹת נוֹתְנִין כַּח מְשַׁפְּטִיהֶם לְהַכְנִיעַ אֶת כָּל הָעוֹבְרִים עַל דַּת תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְאֶת כָּל הַמוֹנְעִים מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל עַל פְּסוּק: עַל-כֵּן יֵצֵא מְשַׁפֵּט מְעַקֵּל וְעַל-כֵּן נִקְרָא סִכַּת שְׁלֹם. כִּי אִז יֵשׁ לָנוּ שְׁלוֹם עִם כָּל הָאֲמוֹת אֲשֶׁר הָרֵאשׁ שְׁלָהֶם הוּא אֲדוּם, כִּי מִמֶּנּוּ בְּעַצְמוֹ מְקַבְּלִין כַּח לְעִנֵּשׁ הַמוֹנְעִים בְּחִרְבָּא וְקִטְלָא אוֹ עַל-יְדֵי מְשַׁפְּטֵי הָאֲמוֹת כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן מְקַרִּיבִין אִז שְׁבָעִים פָּרִים בְּשִׁבִיל הַשְּׁבָעִים אֲמוֹת, כִּי אֲנוּ צָרִיכִין אִז לְקַבֵּל כַּח מֵהֶם לְהַעֲמִיד הַדַּת עַל תְּלָה. עַל-כֵּן צָרִיכִין לְהַקְרִיב קִרְבָּנוֹת עֲלֵיהֶם. וְעַל-יְדֵי הַקְּרָבָנוֹת מְבַרְרִין הַטוֹב הַנֶּעְלָם בָּהֶם שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשַׁפֵּט דְּקִדְּשָׁה שֶׁנִּפְּלָ בִּינֵיהֶם, כִּי הֵם מְחִזְרִין הַמְשַׁפֵּט אֶצְלָנוּ עַל-יְדֵי שְׁנוֹתְנֵינוּ תַקּוּף לְהַכְנִיעַ הַמוֹנְעִין מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל וּמְכַל הַדְּבָרִים שֶׁבְּקִדְּשָׁה וְלְהַעֲמִיד הַדַּת הַקְּדוּשׁ עַל תְּלָה כְּנִ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁבָעָה אוֹשְׁפִיזִין שֶׁהֵם הַשְּׁבָעָה רוּעִים שֶׁנִּכְנָסִין בְּסִפָּה. כִּי עֵקֶר קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁכֶת עַל-יַדֵּי שְׁבָעָה צְדִיקִים אֱלוֹ שְׁעַל יָדָם זָכִינוּ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי הָרֵאשׁוֹן הוּא אֲבִרְהָם שֶׁהוּא הַתְּחִיל לְגִלוֹת קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא הָרֵאשׁוֹן שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אָמַר לוֹ לֵךְ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְכוּי אֶל הָאֶרֶץ וְכוּי. שְׁגִלָּה לוֹ הוּא יִתְבָּרַךְ שֵׁשׁ אֶרֶץ שֶׁהִיא מְקִדְשֵׁי מְכַל הָאֶרְצוֹת. שְׁמִי שְׂרוּצָה לְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְלִדְבֹק בּוֹ יִתְבָּרַךְ צְרִיף לִילֵךְ וּלְבֹא לְשָׁם. וְלִהְיִיחַ אֶרְצוֹ וּמוֹלִדְתּוֹ וּבֵית אָבִיו לִילֵךְ אֶל הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת הוּא אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְאַחַר כֵּן הַבְּטִיחוֹ הוּא יִתְבָּרַךְ לְתַת לְזַרְעוֹ שֶׁהֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה וְהַטּוֹבָה הַזֹּאת. וְכֵן יִצְחָק וַיַּעֲקֹב לְכָלֶם הַבְּטִיחַ עַל יְרֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עַל-יַדֵּי הַבְּטָחָה הַזֹּאת יִצְאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וּבֵאֵנוּ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּמִבְּאֵר בְּתוֹרָה. וְאַרְאֵ אֶל אֲבִרְהָם וְכוּי. וְגַם הַקִּימַתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם לְתַת לָהֶם אֶת הָאֶרֶץ וְכוּי וְכֵן בְּכֶמָה מְקוֹמוֹת. וּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן הֵם שֶׁהוֹצִיאוּ אוֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם שְׁעַל-יַדֵּי זֶה זָכִינוּ לְבֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר יִצְיָאֵת מִצְרַיִם הָיָה לְבֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל. וַיּוֹסֵף חֲבֵב אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְהַשְּׁבִיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹת עֲצֻמוֹתָיו לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁבִזָּה הָיָה תְלוּי גְאֻלַּת מִצְרַיִם כְּמוֹ שְׁאִיתָא בְּזִהַר וְכְמִבְּאֵר מְזָה בְּמִקּוֹם אַחֵר. וְעֵקֶר כְּבִישַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹת הָיָה עַל-יַדֵּי דָוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁנִּלְחַם מִלְחָמַת הוֹרָה וְזָכָה לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹת, כִּי עָלָיו נֶאֱמַר וַיִּשְׁבַּתְּם בְּאֶרֶץ וְכוּי וְהִנֵּיחַ לָכֶם מִכָּל אֲיִבֵיכֶם מִסְבִּיב וַיִּשְׁבַּתְּם לְבִטָּח. וְהָיָה הַמִּקּוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר הוּא וְכוּי וְכִמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַשִׁי"י שָׁם. וְאִין זֶה אֱלָא בִימֵי דָוִד וּשְׁלָמָה:

נִמְצָא שְׁכָל הַשְּׁבָעָה צְדִיקִים הָאֱלוֹ שֶׁהֵם הַשְּׁבָעָה רוּעִים. עַל יָדָם נִתְגַּלָּה קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן נִכְנָסִין הַשְּׁבָעָה רוּעִים בְּסִפָּה, כִּי בְּכַחֵם אָנוּ זֹכִים לְבֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכְנִי"ל. וְכָל זֶה אָנוּ עוֹסְקִים בְּשְׁבָעַת יְמֵי הַסְּכוֹת עַד יוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁהוּא הוֹשַׁעְנָא רַבָּה שְׁאִז הוּא בְּחִינַת דָּוִד כְּיָדוּעַ. כִּי אִז זֹכִין לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹת שְׁזָה לֹא זָכָה רַק דָּוִד שְׁאִז נִתְקַיֵּם, וְהִנֵּיחַ הוּא לָכֶם וְכוּי. וַיִּשְׁבַּתְּם לְבִטָּח וְכוּי כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָאת הַסִּפָּה עַל שֵׁם דָּוִד, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: בַּיּוֹם הַהוּא אֶקִּים אֶת סִכַּת דָּוִד הַנִּפְלֵת. כִּי עֵקֶר הַסִּפָּה הוּא בְּחִינַת כְּבִישַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁזָה זָכָה דָּוִד כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן אִז חוֹזְרִין וּמְעוֹרְרִין כַּח הַתְּחִלָּה שֶׁהַתְּחִלָּה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה לְחַפֵּר בְּאֵרוֹת הַמַּיִם מִימֵי הַתּוֹרָה כְּדִי לְזַכּוֹת לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. כִּי אִז חוֹזְרִין חוֹפְרִין אוֹתָם כְּמוֹ שְׁאִיתָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ בְּהוּא יוֹמָא וַיִּשְׁבַּ וַיִּצְחָק וַיַּחֲפֵר אֶת בְּאֵרֵת הַמַּיִם וְכוּי כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן עוֹסְקִין אִז בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים שְׁיִסַּד דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם. כִּי כָּל סִפְר תְּהִלִּים מְלֵא תְּחִנוּת וּבִקְשׁוֹת שֶׁהַרְבֵּה דָּוִד לְהַתְּפַלֵּל כָּל יְמָיו בְּרַחֲמִים וְתְּחִנוּנִים כְּעֵנִי וְאַבְיוֹן, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: הִטָּה הוּא אֲזַנְיָד עֲנֵנִי כִּי עֵנִי וְאַבְיוֹן אָנִי, וְכֵן הַרְבֵּה שְׁעַל-יַדֵּי זֶה זָכָה בְּאַמֵּת לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכְנִי"ל.

וְזֶה בְּחִינַת מְשִׁנֵּה תוֹרָה שְׂאוּמְרִים אֲזוּ. כִּי כָל סֵפֶר מְשִׁנֵּה תוֹרָה מְדַבֵּר מִקְדָּשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי כָל הַתּוֹכְחוֹת וְהַדְּבָרִים שֶׁדַּבֵּר עִמָּהֶם מֹשֶׁה שָׁם, הַכֹּל הָיָה מֵעֵינָן יְצִיאַת מִצְרַיִם לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְזַכֵּר כָּל הַטּוֹבוֹת וְהַנִּפְלְאוֹת שֶׁעָשָׂה ה' יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ וְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְהָרַג סִיחוּן וְעוֹג וְכוּ'. כֵּן יַעֲשֶׂה ה' לְכָל הַמַּמְלָכוֹת וְכוּ'. פּוֹק עֵינָן וְתִשְׁכַּח שְׁכָל סֵפֶר דְּבָרִים מְדַבֵּר כְּמַעַט בְּכָל פְּרָשָׁה מֵעֵינָן אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, אִידָּהּ ה' יִתְבָּרַךְ רָצָה לְהַבִּיאֵם מִיַּד לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְהֵם עַל-יְדֵי חֹטֵא הַמְרַגְלִים מוֹצִיאֵי דַבַּת הָאֶרֶץ רָעָה וְכוּ'. עַל-יְדֵי זֶה נִתְעַכְּבוּ אַרְבָּעִים שָׁנָה. וְעַתָּה הֵם מוֹכֵנִים לְבֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, עַל-כֵּן הִזְהִירָם לְשֹׁמֵר אֶת הַתּוֹרָה כְּדִי שְׁיִירְשׁוּ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. עֵינָן בְּפִרְשֵׁת דְּבָרִים וְאֶתְחַנֵּן עֵקֶב רָאִה וְכוּ'. וְיִתְדַקְדַּק וְתִרְאֶה חֲבִיבַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אִידָּהּ מִזְכִּיר בְּכָל פַּעַם אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אֲצֵל כָּל הָאֲזִהְרוֹת שְׂמִיזְהִיר אוֹתָם לְקִיָּם אֶת הַתּוֹרָה וְשַׁעֲקֵר קִיּוֹם הַתּוֹרָה הוּא בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב: וְעָשׂוּ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲנִכִי נָתַן וְכוּ'. בְּכָל הַדְּרָךְ וְכוּ'. לְמַעַן תִּחְיֶה וְהֶאֱרַכְתֶּם יָמִים בְּאֶרֶץ וְכוּ'. וְזֹאת הַמְצָוָה וְכוּ'. לְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ וְכוּ'. וְעָשִׂיתָ הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב וּבִאֵת וּיְרִשְׁתָּ אֶת הָאֶרֶץ וְכוּ'. וְכֵן הִרְבֵּה מְאֹד. וְעַל-כֵּן בְּלִיל הוֹשַׁעְנָא רַבָּא אוֹמְרִים מְשִׁנֵּה תוֹרָה שֶׁמְדַבֵּר מִמַּעֲלַת קְדָשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְאִידָּהּ יִשְׂרָאֵל זֹכִין אֵלֶיהָ עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים אֲזוּ תְהִלִּים שֶׁהוּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכִין לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה בְּשִׁפְעַ גְּדוֹל, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכִין לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל:

אות יד

וְעַל-כֵּן עוֹסְקִין בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּא הִרְבֵּה עִם הָעַרְבֵי נַחַל שְׁנוּטְלִין אוֹתָם לְבַדָּם וְחוֹבְטִין אוֹתָם, כִּי הָעַרְבֵי נַחַל מְרַמְזִים עַל הָרְשָׁעִים שֶׁמַּחְזִירִם הַצְּדִיק בְּתִשׁוּבָה, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה כְּנִ"ל. עַל-כֵּן עֲכָשׁוּ בְּגִמְרָה שְׁצָרִיכִין לְכַנֵּס לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם שְׂמִינֵי עֶצְרַת. אֲזוּ נִגְמַר תִּקּוּן הָעַרְבֵי נַחַל, שֶׁהֵם תִּקּוּן אֱלוֹ הַנִּפְשׁוֹת שֶׁל הָרְשָׁעִים. וְעַל-כֵּן נוֹטְלִין אוֹתָם לְבַדָּם. זֶה רִמְזוֹ שֶׁעַד עֲכָשׁוּ לֹא נִתְתַּקְּנוּ אֱלוֹ הָרְשָׁעִים כִּי אִם בְּעַת שְׁהִיוּ קְשׁוּרִים עִם הַצְּדִיק אֲבָל בְּאֵמֶת עֲכָשׁוּ הַצְּדִיק מִתְקַן אוֹתָם כָּל כֶּף עַד שֶׁאֲפִלוּ כְּשִׁמְסִתְלַק מֵהֶם, יִהְיֶה לָהֶם כַּח בְּעֶצְמָן לְעַבֵּד אֶת ה' וּלְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה בְּעֶצְמוֹ שֶׁזֶהוּ עֵקֶר הַתִּקּוּן שֶׁלָּהֶם, כִּי הָאָדָם הוּא בְּעַל בְּחִירָה וּבּוֹדָאֵי יֵשׁ כַּח בְּיַד הַצְּדִיק לְטַל הַבְּחִירָה מִהָאָדָם וּלְהַחְזִירוֹ בְּתִשׁוּבָה. אֲבָל אֵין זֶה תִּקּוּן מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה תִשׁוּבָה בְּבַחֲרָתוֹ. וְעֵקֶר הַתִּקּוּן שֶׁהַצְּדִיק מְגַלְגֵּל עִמּוֹ כָּל כֶּף בְּדַרְכֵים נִפְלְאִים עַד שֶׁזֹּכֶה לְהַטּוֹת לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַד שֶׁשָּׁב מֵעֶצְמוֹ לְה' יִתְבָּרַךְ. וְעַל זֶה מְרַמְזוֹ עַרְבֵי נַחַל שְׁנוּטְלִין בְּפָנֵי עֶצְמוֹ בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּא, שֶׁזֶהוּ גִמְרָה תִּקּוּן שֶׁל הָרְשָׁעִים הַחוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה תִּקּוּן עַל יָדָם לְמַעַלָּה אֲפִלוּ כְּשֶׁהֵם בְּפָנֵי עֶצְמָם. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין הָעַרְבוֹת חֲבִיטָה

בְּקִרְקַע כְּדֵי לְהַמְתִּיק הַדִּינִים, כִּי מִחֲמַת שְׁהִיוּ מִתְחַלְּה רְחוּקִים כָּל כָּךְ
צְרִיכִים לְהַמְתִּיק מֵהֶם הַדִּינִים שֶׁנֶּאֱחָזוּ בָּהֶם בְּתַחֲלָה כְּדֵי שְׂיִתְתַּקְּנוּ
בְּשִׁלְמוֹת כְּדֵי שְׂיַעֲלוּ מֵהֶם בְּעֶצְמוֹ שְׁעֲשׂוּעִים לִפְנֵי ה' יִתְבַּרַךְ בְּחִינַת הַעֲלָאת
מִן נוֹקְבִין לְהַשְׁכִּינָה שְׂתִתְפָּאֵר בָּהֶם הַשְׁכִּינָה בְּעֶצְמָם, חֲזִי בַּמָּה בְּרָא
קִאֲתִינָא לְגַבְדָּ שְׁעַל-יָדֵי זֶה מִתְיַחֲדֵת הַשְׁכִּינָה בְּשִׁמְיָנִי עֲצָרַת כְּפִדּוּעַ שְׁזָהוּ
בְּחִינַת כְּבִישַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. כִּי עֵקֶר כְּבִישַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יָדֵי
שְׁחוּזָרִין בְּתִשׁוּבָה כָּל הַרְשָׁעִים כְּנִ"ל, שְׁזָהוּ בְּחִינַת קְבוּץ גְּלוֹת לְאֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּץ כָּל הַנְּדָחִים וְהַאֲבֹדִים לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכוּ' כְּנִ"ל:

אות טו

וְזֶה בְּחִינַת שְׁמִינֵי עֲצָרַת וְשִׁמְחַת תּוֹרָה שְׁאֵז עוֹלִין בְּשִׁמְחָה לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל.
וְעַל-כֵּן מְגִדִילִין הַשְׁמִיחָה אֵז. כִּי צְרִיכִין לַעֲלוֹת לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְחָה, כְּמוֹ
שְׁמִבְקָשׁוֹן, שְׂתַעֲלֵנוּ בְּשִׁמְחָה לְאֶרֶצְנוּ. וְכַתִּיב וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׁמְחַת עוֹלָם
עַל רֵאשִׁים. וְכַתִּיב כִּי בְּשִׁמְחָה תֵצֵאוּ. וְעַל-כֵּן בְּשִׁמְיָנִי עֲצָרַת וְשִׁמְחַת תּוֹרָה
שְׁאֵז עֵקֶר גִּמְר תַּקוּן הַמַּלְכוּת בְּשִׁלְמוֹת שְׁזָה מְרִמּוֹ עַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁנִזְכָּה
לְכַנֵּס בְּתוֹכָהּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, עַל-כֵּן אֵז הַשְׁמִיחָה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי עֵקֶר
הַשְׁמִיחָה כְּשׁוֹבְשִׁין אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכְנִ"ל. וְכִמוֹ שְׁפָתוֹב: וְהִיָּה כִי תִבֵּא אֵל
הָאֶרֶץ וְכוּ'. וְשִׁמְחַת בְּכָל הַטוֹב וְכוּ' וְכֵן הַרְבֵּה:

אות טז

וְעַל-כֵּן קוֹרִין אֵז פְּרִשַׁת וְזֹאת הַבְּרָכָה שְׁהוּא סִיּוּם הַתּוֹרָה, כִּי עַל-יָדֵי
הַתּוֹרָה שְׁזָכִינוּ לְסִיּוּם, עַל-יָדֵי זֶה נִזְכָּה לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי עַל-יָדֵי הַתּוֹרָה
זוֹכִין לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן קוֹרִין אֵז פְּטִירַת מִשָּׁה, כִּי מִשָּׁה נִסְתַּלַּק
עַל פְּגָם הַנִּ"ל עַל הַכָּאֵת הַצּוּר. וְעַל-יָדֵי הַסְתַּלְקוּתוֹ תַּקּוּן זֶה הַפְּגָם כְּמוֹ
שְׁמִבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. שְׁמָה שְׁנַחֲסָר עַל יָדָם נִשְׁלַם עַל יָדָם עַל-יָדֵי
הַסְתַּלְקוּתָם שְׁנִתְנוּסַף קִדְשָׁה גְדוֹלָה לְמַעַלָּה עַל-יָדֵי נִשְׁמַתָם. וְעַל-יָדֵי תַּקּוּן
זֶה נִזְכָּה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יָדֵי מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ שְׁהוּא
מִשָּׁה בְּעֶצְמוֹ, כְּמוֹבָא כִּי מָה שְׁהִיָּה הוּא שְׁיִהִיָּה, כִּי הוּא הִיָּה הַגּוֹאֵל צְדִק
וְהוּא יְחֹזֵר וַיִּגְאֲלֵנוּ בְּשִׁלְמוֹת. כִּי מִשָּׁה הוּא מְשִׁיחַ כְּנִ"ל, כִּי עַל-יָדֵי
הַסְתַּלְקוּתוֹ תַּקּוּן מָה שְׁנַחֲסָר עַל-יָדֵי הַכָּאֵת הַצּוּר וְעַל-יָדֵי זֶה יִזְכָּה לְהִיּוֹת

מְשִׁיחַ. וְאִזּוֹ יִמְשִׁיךְ לָנוּ תּוֹרַת בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים. וְאִזּוֹ יִקְבֹּץ נְדַחֵינוּ וְיַחְזִיר
אוֹתָנוּ כְּלָנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְנִזְכָּה כְּלָנוּ לְבוֹא עִמּוֹ לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל.

נִמְצָא שְׁבִכַח הַסְּתַלְקוֹת מִשָּׁה בָּאִין לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי הַסְּתַלְקוֹתוֹ הוּא
תִּקּוֹן הַכָּאֵת הַצּוֹר שְׁעַל-יְדֵי זֶה חוֹזְרִין לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן קוֹרְאִין
הַסְּתַלְקוֹת מִשָּׁה בְּשִׂמְחַת תּוֹרַת כְּדֵי לְזַכּוֹת לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי זֶה.
שְׁזָהוּ עֵקֶר גִּמְרַת שְׁלֵמוֹת הַתִּקּוֹן הַנֶּעֱשֶׂה בְּשִׂמְיַנִּי עֲצַרְתָּ וְשִׂמְחַת תּוֹרַת, שְׁאִז
נִשְׁלַם בְּשְׁלֵמוֹת גְּדוֹל בְּחִינַת מַלְכוּת וּמִתְיַחֲדָת עִם דּוֹדָהּ, שְׁזָה בְּחִינַת
קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁנִזְכָּה לְבוֹא שָׁם בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן:

אות יז

עַל-פִּי הַתּוֹרַת הַנִּי"ל מְבָאָר עֲנִין סְעֵדָה וּבִרְכַת הַמוֹצֵיא שְׁחִשׁוּבָה מְכַל
הַבְּרָכוֹת וְקוֹדְמַת לְכָל. וּפּוֹטְרַת כָּל הַדְּבָרִים הַבָּאִים בְּתוֹךְ הַסְּעֵדָה מִחֲמַת
הַסְּעֵדָה כְּמְבָאָר בְּשִׁלְחוֹן עָרוֹךְ:

כִּי עֵקֶר קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה נִמְשָׁךְ מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל שְׁמִשָּׁם עֵקֶר הַשִּׁפְעַת שֶׁל הַמְּזוֹן
וְהָאֲכִילָה כִּידוּעַ שְׁכָל הַפְּרִנְסָה וְכָל הַהִשְׁפָּעוֹת נִמְשָׁכִין רַק מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל,
כִּי כָל הָאֲרָצוֹת מִתְמַצִּית אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הֵן שׁוֹתִין. וּמִשָּׁם עֵקֶר קִדְשֵׁת הַלֶּחֶם,
כִּי כָל הַמְּצוּוֹת הַנוֹהֲגוֹת בְּלֶחֶם כְּגוֹן תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְחֻלָּה וְכוּ'. כְּלָם הֵם
מְצוּוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאַרְץ. וְכָל קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁמִקְדְּשֵׁת מְכַל הָאֲרָצוֹת.
הָעֵקֶר הוּא בְּעֲנִין קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה, כִּי שָׂאָר כָּל הַמְּצוּוֹת נוֹהֲגוֹת בֵּין בְּאַרְץ
בֵּין בְּחוּץ לְאַרְץ, רַק מְצוּוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאַרְץ אֵין נוֹהֲגִין אֶלֶּא בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל.
וּמְצוּוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאַרְץ, הֵם קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה, דְּהֵינּוּ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת
וְכוּ'. וְעַל-כֵּן עֵקֶר כָּל הַבְּרָכוֹת שְׁצָרִיכִין לְבָרֵךְ עַל כָּל דְּבַר תְּחִלָּה וְסוֹף שְׁעַל-
יְדֵי זֶה מְקַדְּשִׁין אֶת הַמַּאֲכָל שְׁאוֹכְלִין שְׁיִהְיֶה נִזוֹן מִסְטָרָא דְּקִדְשָׁה, עֵקֶר
הַקִּדְשָׁה שְׁנִמְשָׁכַת עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה הִיא מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. שְׁעַל-יְדֵי הַבְּרָכָה
נִתְקַדְּשׁ הַמַּאֲכָל בְּקִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁמִשָּׁם עֵקֶר הַקִּדְשָׁה וְעֵקֶר הַשִּׁפְעַת
כְּנִי"ל, כִּי כָל בְּרַכַת הַנִּהְיִין לְמַדּוֹ רְבוּתֵינוּ זְכוּרִים לְבְּרָכָה מְבָרַכַת הַמְּזוֹן,
כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרִים לְבְּרָכָה: הַשִּׁתָּא לְאַחֲרֵינוּ מְבָרַךְ לְפָנֵינוּ לֹא כָל
שָׁכֵן וְעֵקֶר בְּרַכַת הַמְּזוֹן הוּא לְבָרֵךְ ה' יִתְבָּרַךְ עַל שְׁנִיתוֹ לָנוּ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל,
כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: וְאֲכַלְתָּ וְשִׁבַעְתָּ וּבִרְכַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר
נָתַן לָךְ. וְהַדְּבַר תְּמוּיָה לְכַאוֹרָה מְאֹד מֵה עֲנִין אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְבְּרַכַת הַמַּאֲכָל
שְׁאֲכַל. כִּי לְפִי הַשִּׁכָּל הַפְּשוּט עֵקֶר הַבְּרָכָה הוּא לְבָרֵךְ אֶת ה' עַל הַמְּזוֹן שְׁנִיתוֹ
לָנוּ, וְהִיא רְאוּיָה לְכַתֵּב וְאֲכַלְתָּ וְשִׁבַעְתָּ וּבִרְכַת וְכוּ' עַל הַמַּאֲכָל וְהַמְּזוֹן שְׁנִיתוֹ
לָךְ. וּמֵה עֲנִין וּבִרְכַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ לְאוֹכְלָתָּ וְשִׁבַעְתָּ. אִךְ עַל-פִּי
הַנִּי"ל מְבָאָר הֵיטֵב כִּי בְּאִמַת עֵקֶר הַמְּזוֹן וְהַמַּאֲכָל נִמְשָׁךְ רַק מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל.
וּמִשָּׁם עֵקֶר קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה הַנִּמְשָׁכַת עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה, כִּי עֵקֶר הַקִּדְשָׁה

בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאֹכְלִין שְׂצָרִיכִין לְבָרֵךְ אֶת ה' כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ קִדְשָׁה עַל הַמְּזוֹן שֶׁאֵכֵל כְּדִי שֶׁהַחַיּוֹת הַנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַמַּאֲכָל יִהְיֶה נִמְשָׁךְ מִסְטָרָא דְקִדְשָׁה. עַל-כֵּן צָרִיכִין לְבָרֵךְ אֶת ה' יִתְבָּרֵךְ עַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל דִּיקָא, עַל שְׁנֵתוֹ לָנוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה וּרְחֻבָּה. וְעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא מִמְשִׁיכִין קִדְשַׁת הָאֲכִילָה, כִּי עֵקֶר הַקִּדְשָׁה נִמְשָׁךְ מִשָּׁם כַּנִּי"ל. וּמִבְּרַכַּת הַמְּזוֹן לְמַדּוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוּרִים לְבָרְכָה כָּל הַבְּרָכוֹת כַּנִּי"ל. כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת נִמְשָׁכִין מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם עֵקֶר הַבְּרָכָה וְהַקִּדְשָׁה כַּנִּי"ל, כִּי עֵקֶר הַבְּרָכָה שֶׁמִּבְּרָכִין עַל כָּל דְּבַר הוּא לְגִלוּת שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בָּרָא אֶת הַדְּבַר כְּמוֹ שֶׁאֲנוּ מִבְּרָכִין הַמוֹצִיא לַחֵם מִן הָאֶרֶץ. שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בְּדַבְּרוֹ. בּוֹרָא פְּרִי הָעֵץ וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי שֶׁמְגַלִּין שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בָּרָא אֶת הַדְּבַר הַזֶּה. עַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ מִזֶּה, עַל-יְדֵי שִׁיּוּדְעִים וּמֵאֲמִינִים שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בָּרָא הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם. כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י עַל פְּסוּק בְּרָאשִׁית וּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה שֶׁעֵקֶר קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי שִׁיּוּדְעִין שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בָּרָא הָעוֹלָם וּמְלוֹאָהּ, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם, הוּא בְּרָאָה בְּרָצוֹנוֹ נִתְּנָה לָהֶם וּבְרָצוֹנוֹ נִטְלָה מֵהֶם וּנְתַנָּה לָנוּ.

וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה שֶׁמִּבְּרָכִין עַל כָּל דְּבַר שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְגַלִּין שְׁה' יִתְבָּרֵךְ בָּרָא אֶת הַדְּבַר הַזֶּה, עַל-יְדֵי זֶה מְגַלִּין בְּחִינַת קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, שֶׁעֵקֶר קִדְשַׁתָּה עַל-יְדֵי זֶה כַּנִּי"ל. נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר הַקִּדְשָׁה שֶׁמִּמְשִׁיכִין עַל כָּל דְּבַר מַאֲכָל עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה הוּא בְּחִינַת קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר הַקִּדְשָׁה וְהַבְּרָכָה כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן הָעֵקֶר הוּא בְּרַכַּת הַלֶּחֶם שֶׁהוּא בְּרַכַּת הַמוֹצִיא שֶׁחֲשׂוּבָה מֵהַכֹּל. וְגַם צָרִיכִין לְבָרֵךְ עֲלֵיו בְּרַכַּת הַמְּזוֹן, כִּי הַלֶּחֶם מַחֲמֶשֶׁת הַמִּינִין שֶׁנִּשְׁתַּבַּח בָּהֶם אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר הַבְּרָכָה כַּנִּי"ל:

אות יח

כִּי כְּשֶׁרוֹצִין לְהַמְשִׁיךְ קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה הַנִּמְשָׁכַת בְּכָל הַתְּקוּנִים הַנֶּאֱמָרִין לְעִיל בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, דְּהֵינּוּ לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לְשִׁפּוֹךְ לְבוֹ כְּפִיִּם נֹכַח פְּנֵי ה', שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִכְמָרִים רַחֲמֵי הַלֵּב הָעֲלִיּוֹן וְנִמְשָׁךְ עֲלָיו דְּבוּרִים חַמִּים כְּגַחֲלֵי אֵשׁ. וְעַל-יְדֵי זֶה מִמְשִׁיךְ בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה גַּם-כֵּן מִשָּׁם מִבְּחִינַת הַלֵּב הַזֶּה. שֶׁשָּׁם כְּתוּבִים כָּל בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה וְכוּ'. וְכִשְׁמַתְּפִלֵּל קִדְּם הַדְּרוֹשׁ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים צָרִיךְ לְקַשֵּׁר עִצְמוֹ עִם כָּל נִפְשׁוֹת הַשּׁוֹמְעִים, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְּוַסַּף קִדְשָׁה גְדוּלָה לְמַעַלָּה לְפִי רַבּוּי הַנִּפְשׁוֹת, וְכִמוֹ כֵּן הוּא מִמְשִׁיךְ בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה גַּם-כֵּן מִשָּׁם בְּשִׁפְעַת גְּדוּלָה. וַיֵּשׁ לְכָל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ חֵלֶק בְּתוֹרָה. וְאַזִּי דִּיקָא זוֹכָה לְהַכְנִיעַ הַמוֹנְעִים מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְזוֹכָה לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמִבְּאֵר כָּל זֶה בְּתוֹרָה הַנִּי"ל. וְכָל הַתְּקוּנִים הָאֵלֶּה צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּשַׁעַת

האכילה כדי לזכות שתהיה האכילה בבחינת קדשת ארץ-ישראל שמשם עקר קדשת האכילה כנ"ל. ועקר האכילה הוא לחם שהוא עקר חיות האדם, כי הוא משביע ומזין. והוא עקר הסעדה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אין הסעדה נקראת אלא על שם הלחם. כי לחם מחמשה מינים שנשתבחה בהם ארץ-ישראל שרשו נמשך מכל הבחינות הנ"ל שהם בחינת המשכת התורה בתקונים הנ"ל, שעל-ידי זה זוכין לארץ-ישראל שממשם עקר קדשת הלחם שבו כלולין כל המצוות בארץ כנ"ל. כי הלחם הוא בחינת תורה, כמו שכתוב: לכו לחמו בלחמי. וכמו שכתוב, ממרחק תביא לחמה. כי על-ידי המאכל שאוכלין נמשך חיות האדם כידוע בחוש. ועקר החיות נמשך מהתורה שמחיה את הכל, כמו שכתוב: כי היא חיה וארץ ימיה. ועל-כן בהכרח שכל כח המאכלים שיש להם כח להחיות את האדם. זה הכח הוא בחינת אותיות התורה המלבש בהם ומי שזוכה לאכל בקדשה ובטהרה הוא ממשך קדשת התורה הקדושה על-ידי אכילתו בבחינת ותורתך בתוך מעי. ועקר הוא הלחם שהוא עקר האכילה והשביעה, כי אין נקרא לחם כי אם כשנלוש במים ונאפה על האש.

נמצא שיש בלחם כח מים ואש. ואלו המים והאש נמשכין בשרשם מבחינת מים ואש הנ"ל של הצדיקים שממשיכין תורה על-ידי בחינת מים ואש, דהינו על-ידי ששופכין לבן כמים וכו' קדם הדרוש, שעל-ידי זה נמשך עליהם דבורים חמים כגחלי אש. שעל-ידי זה ממשיכין תורה מלב העליון. ומשם נמשך כח המים והאש שבלחם, מי שזוכה לברך הברכה כראוי ולאכל בקדשה גדולה שאז אכילת הלחם הוא בחינת המשכת התורה ממש שנקראת לחם שנמשכת על-ידי מים ואש שממשם כח המים והאש שבלחם כנ"ל. ועל-כן הלחם סועד הלב, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בתורה ונביאים וכתובים מצינו שפתא סעדא דלבא וכו'. כי הלחם הוא בחינת התורה שנמשכת מלב העליון כנ"ל. ועל-כן יש לו כח לסעד את הלב מחמת שנמשך בשרשו מלב העליון כנ"ל. ועל-כן אין הסעדה נקראת אלא על שם הלחם, כי עקר שם הסעדה על שם שסועד את הלב. עקר בחינה זו הוא רק בלחם שהוא בחינת התורה שנמשכת מלב העליון וכו' כנ"ל. ועל-כן מחמת שהלחם הוא בבחינת התורה הנמשכת בתקונים הנ"ל, שעל-ידי זה זוכין לארץ-ישראל על-כן צונו ה' יתברך לברך ברפת המזון על הלחם שעקר הברכה על ארץ-ישראל, כמו שכתוב: ואכלת ושבעת וברכת וכו' על הארץ וכו'. כי עקר התגלות קדשת ארץ-ישראל הוא על-ידי בחינת הלחם שבו תלוי כל קדשת ארץ-ישראל שהם המצוות הנוהגות רק בארץ שכלם הם בלחם כנ"ל. כי עקר קדשת ארץ-ישראל הוא על-ידי התורה הנ"ל שהוא בחינת לחם כנ"ל. וזה שהפליג בזה הקדוש בכמה מקומות בענין קדשת הסעדה בענין עשר קדשות עשר תקונים שבסעדה, עין שם בזה בכמה מקומות. כי קדשת הלחם שהוא עקר הסעדה גבה מאד מאד. אשרי הזוכה לטעם אכילת לחם כזה:

וּבָזָה תִּבְיִן אֵיזָה הַתְּנוּצָצוֹת בְּהַמְעֵשָׂה הַנּוֹרָאָה הַכְּתוּבָה אֲצִלְנוּ בְּעֵינַי
הַצְדִּיק שֶׁזָּכָה עַל-יְדֵי אֲכִילַת לֶחֶם לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה, עַיִן שָׁם וְהִבּוּ:

אות יט

וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַשְּׁבִיעָה עַל-יְדֵי הַלֶּחֶם, כִּי הַלֶּחֶם הוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא
בְּחִינַת קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁד עַל-יְדֵי הַצְדִּיק הָאֵמֶת שֶׁמִּמְשִׁיד
הַתּוֹרָה בְּתַקוּנֵים הַנִּי"ל. וְעֵקֶר הַשְּׁבִיעָה הוּא מִבְּחִינַת הַצְדִּיק שֶׁהוּא
בְּחִינַת יוֹסֵף שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁבַע שָׁנֵי הַשְּׁבַע כַּיְדוּעַ. וְזֶה בְּחִינַת צְדִיק אֲכַל
לְשֶׁבַע נַפְשׁוֹ. וְזֶה בְּחִינַת אֲכִילַת שֶׁבַת, כִּי מִשָּׁם עֵקֶר הַבְּרָכָה וְהַשְּׁבִיעָה, כְּמוֹ
שֶׁכָּתַב רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה. כִּי שֶׁבַת וְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינָה אַחַת כְּמוֹבּוֹן
בְּשֶׁבַע הַבְּדֻלוֹת שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁחֹשֵׁב שָׁם בֵּין
יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֶׁשֶׁת יָמֵי הַמְעֵשָׂה וּבֵין קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְשָׁר הָאֲרָצוֹת
וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. כִּי כָּל אֵלוֹ הַבְּדֻלוֹת כֻּלָּם שִׂיכִים זֶה לָזֶה, כִּי אֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל וְשֶׁבַת וְיִשְׂרָאֵל כֻּלָּם הֵם בְּחִינָה אַחַת כִּי כֻלָּם קְדֻשָׁה. וְלִהְיוֹת הָעַמִּים
וְחוּץ-לְאֶרֶץ וְיָמֵי הַחַל כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת חַל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַשְּׁבִיעָה בְּאֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְאֲכַלְתֶּם לַחֲמֻכָּם לְשֶׁבַע וְיִשְׁבַּתֶּם לְבַטַח בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. כִּי
אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל מְקַבֵּלַת מֵהַצְדִּיק הַנִּי"ל בְּבְחִינַת צְדִיקִים יִירָשׁוּ אֶרֶץ.
וּמֵהַצְדִּיק עֵקֶר הַשְּׁבִיעָה וְהַבְּרָכָה כַּנִּי"ל:

אות כ

וְעַל-כֵּן בְּרַבַּת הַלֶּחֶם פּוֹטְרַת כָּל הַדְּבָרִים הַבָּאִים בְּתוֹךְ הַסְּעֵדָה מְחַמַּת
הַסְּעֵדָה, כִּי הַצְדִּיק כְּשֶׁמִּמְשִׁיד תּוֹרָה הוּא מְקַשֵּׁר אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל נַפְשׁוֹת
הַשּׂוֹמְעִים הָעוֹמְדִים בְּשַׁעַת הַדְּרוּשׁ שֶׁעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא הוּא יָכוֹל לְהַמְשִׁיד
תּוֹרָה בְּשֶׁפַע גְּדוֹל. וְעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא זֹכֵינן לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כַּנִּי"ל
וּמִבְּחִינַת הַצְדִּיק וְהַנְּפֻשׁוֹת הַנִּי"ל. שֶׁמִּקְשֵׁר עִמּוֹ בְּשַׁעַת הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה
מִשְׁתֵּי בְּחִינּוֹת אֵלוֹ, דְּהֵינּוּ מֵהַצְדִּיק וּמֵהַנְּפֻשׁוֹת מֵהֵם נִמְשָׁכִין עֵקֶר הַחִיּוֹת
הַנִּמְשָׁד עַל-יְדֵי אֲכִילַת כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם, הֵינּוּ כִּי הַלֶּחֶם שֶׁהוּא עֵקֶר
הַשְּׁבִיעָה עֵקֶר חִיּוֹת הָאָדָם, זֶה נִמְשָׁד מֵהַצְדִּיק בְּעֲצָמוֹ שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר קְדֻשַׁת
אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עֵקֶר הַשְּׁבִיעָה וְכַנִּי"ל. וּמֵהַנְּפֻשׁוֹת שֶׁמִּקְשֵׁר עִמּוֹ בְּשַׁעַת הַדְּרוּשׁ
כַּנִּי"ל מִשָּׁם נִמְשָׁד חִיּוֹת שָׂרָה כָּל הַמְּאֲכָלִים שֶׁבְּסְעֵדָה שֶׁטַפְּלִים לְעֵקֶר

הַסְעָדָה שֶׁהוּא הַלְחָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת חַיּוּת הַצַּדִּיק בְּעֶצְמוֹ, שֶׁהוּא הָעֵקֶר שֶׁמִּקְשֶׁר עִמּוֹ כָּל הַנְּפֻשׁוֹת כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן מְבָרְכִין עַל שְׁאֵרֵי הַמַּאֲכָלִים כְּשֶׁבָּאִין בְּפָנָי עֲצָמָם בּוֹרְא נְפֻשׁוֹת רַבּוֹת, כִּי חַיּוּתָם נִמְשָׁךְ מִנְּפֻשׁוֹת רַבּוֹת הַמִּתְקַשְּׂרִים עִם הַצַּדִּיק בְּשַׁעַת הַדְּרוֹשׁ כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁבָּאִין בְּתוֹךְ הַסְעָדָה הַפֶּת פּוֹטְרֵן, כִּי הֵם טְפִלִּים לְהַפֵּת שְׁחִיּוּתוֹ מֵהַצַּדִּיק הַנ"ל שֶׁהוּא הָעֵקֶר, כִּי הוּא מִקְשֶׁר עִמּוֹ כָּל הַנְּפֻשׁוֹת הַשּׁוֹמְעִים וְכֻלָּם טְפִלִּים אֵלָיו:

אות כא

וְזֶה בְּחִינַת עֶשֶׂר מִצְוֹת הַתְּלוּיֹת בַּפֶּת. שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה צָרִיכִין לִתֵּן שְׁתֵּי יָדָיו עַל הַפֶּת בְּשַׁעַת הַבְּרָכָה שֵׁישׁ בְּהֵן עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת, וְכֵן יֵשׁ עֶשֶׂר תְּבוּת בְּבִרְכַת הַמּוֹצֵיא. וְעֶשֶׂר תְּבוּת בְּפִסּוּק אֶרֶץ חֹטָה וְשַׁעוֹרָה וְכוּ'. כַּמְבָאָר בְּשִׁלְחוֹן עֲרוּךְ אַרְח חַיִּים סִימָן קסז וּבִטּוֹר מְבָאָר יוֹתֵר. וְכֵן יֵשׁ עֶשֶׂר תְּקוּנִים בְּסְעָדָה הַמּוֹבָאִים בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, הַכֹּל כְּנֶגֶד עֶשֶׂר קְדָשׁוֹת שֵׁישׁ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר קְדָשָׁת הָאֲכִילָה שֶׁעֲקָרָה הוּא הַלְחָם וְכַנ"ל:

אות כב

כִּי עֵקֶר הַבְּרָכָה הוּא לְגִלוֹת שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם כַּנ"ל. שֶׁעַל-יָדֵי זֶה מְגַלִּין הָעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר קְדָשָׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כַּנ"ל. וּמִחֲמַת זֶה בְּעֶצְמוֹ יֵשׁ עֶשֶׂר קְדָשׁוֹת בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל מִחֲמַת שֶׁעֵקֶר קְדָשָׁתָהּ עַל-יָדֵי שְׁמַגְלִין שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁפִּרֵּשׁ רַש"י שָׁם כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר קְדָשָׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ עַל-יָדֵי קְבֻלַּת הַתּוֹרָה כַּנ"ל, כִּי הַתּוֹרָה כְּלוּלָה מֵעֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁעַל יָדָם נִתְגַּלָּה שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת, כִּי כָּל הָעוֹלָם הִיָּה תְלוּי עַד שֶׁה' בְּסִיּוֹן שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, הִינּוּ שֶׁהַתְּגַלּוֹת אֲמוּנַת חַדוֹשׁ הָעוֹלָם שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאִין מֵעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁזֶה עֵקֶר קִיּוּם הָעוֹלָם, זֶה הִיָּה תְלוּי עַד שֶׁה' בְּסִיּוֹן שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת כַּנ"ל. (וְכַמְבָאָר כָּל זֶה בְּמִקּוֹם אַחַר בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ תוֹכְחָה. לְקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן ח, עֵין שָׁם). וּמִשָּׁם עֵקֶר קְדָשָׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כַּנ"ל. וְכַנְּגַד כָּל זֶה הֵם כָּל הַבְּחִינּוֹת שֶׁל עֶשֶׂר שֵׁישׁ בְּלָחֵם וְכַנ"ל.

ועל-כן נקרא לחם לשון מלחמה, כמו שכתוב: לחם את לחמי. וכמובא
בזהר הקדוש שבסעדה הוא עין קרבא, כמו שאמר הינוקא עין שם. כי
הלחם הוא בחינת התורה שנמשכת בתקונים הנ"ל. שעל-ידי זה יכולין
ללחם עם המונעים מארץ-ישראל, שעל-ידי זה זוכין לבוא לארץ-ישראל.

וזה עקר בחינת הפח והחיות דקדשה שמקבלין על-ידי האכילה כדי
שיהיה לו פח לחם עם המונעים מלבוא לארץ-ישראל להכניעם
ולהשפילם ולבערם מן העולם ולזכות לבוא לארץ-ישראל. ועל-כן נקרא
לחם לשון מלחמה כנ"ל, כי עקר המלחמה של האדם הוא שיזכה לבוא
לארץ-ישראל ששם עקר קדשת איש הישראלי. שאז דיקא כשבא לארץ-
ישראל נקרא איש מלחמה. ונצחון מלחמה זו זוכין על-ידי התורה הנ"ל
שהוא בחינות הלחם פנ"ל:

אות כג

וזה בחינת "ה" דהמוציא שהזהירו רבותינו זכרונם לברכה הרבה
להטעים "ה" דהמוציא. וזה בחינת חמשת מיני דגן שנשתבחה בהן ארץ-
ישראל שעליהם מברכין המוציא. וכל זה הוא בחינת קדשת ארץ-ישראל
שהוא בחינת "ה" דאברהם, כי אברהם הוא הראשון שגלה קדשת ארץ-
ישראל כנ"ל. ולא זכה לארץ-ישראל עד שהוסיף לו ה' יתברך "ה" על
שמו, כמו שכתוב: ולא יקרא עוד את שמו אברהם והיה שמו אברהם וכו'
ונתתי לך ולזרעך את ארץ וכו'. פנ"ל:

סעודה ה

הלכות בציעת הפת:

הלכה ה:

צריך לברך על השלם. וצריך שתכלה ברכה עם הפת. וענין הבצוע שכל
דיני ברכת המוציא בנו על שם הבוע. וקראו תמיד את המברך המוציא
בשם בוע. ולא קראו אותו סתם בשם המברך המוציא כמו שקראו

הַמְּבָרָךְ בְּרֶפֶת הַמְּזוּן בְּשֵׁם מְבָרָךְ. וְכִמוּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבָרְכָהּ, בַּעַל-הַבַּיִת בּוֹצֵעַ וְאוֹרַח מְבָרָךְ. וְכֵן בְּכָל הַדֵּינִים תָּלוּ כָּל הַדֵּינִים בְּשֵׁם הַבּוֹצֵעַ דִּיקָא. וְכֵן כָּל אֲכִילַת לֶחֶם אוֹ לֶחֶם לְעַנֵּי קָרְאוּ עַל שֵׁם הַבּוֹצֵעַ וְהַפּוֹרֵס אֶת הַלֶּחֶם, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב, הֲלוֹא פָּרַס לָרַעֲב לַחֲמֻדָּה וְכוּ'. וְכֵן הֲרַבָּה. וְעַנֵּן מַה שֶּׁדִּקְדָּקוֹ וּפְלִפְלוֹ הֲרַבָּה מֵהֵיכֵן לְבַצֵּעַ הַפֶּת. וּמִסְקוֹ מֵהֵיכָא דִּקְדִּים בְּשׂוּלָא. אוֹ מֵהֵיכָא דִּקְרִים בְּשׂוּלָא:

אות א

על-פי התורה להמשיך שלום בעולם בסימן יד, עין שם כל התורה (בלקוטי חלק א):

וְהַכֵּל, כִּי צָרִיכִין לְהַשְׁלִים אֶת הַיְרָאָה עַל-יְדֵי הַכְּבוֹד שֶׁמַּעֲלִין עַל-יְדֵי הַגְּרִים וּבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה שְׁעוֹשִׁין עַל-יְדֵי תּוֹרַת חֶסֶד וְכוּ'. וְאִז כְּשׂוֹכִין לְיְרָאָה זוֹכִין לְשָׁלוֹם, דְּהֵינּוּ שְׁלֵמוֹת. כִּי בְּאַתְרָא דְּאִית דְּחִילָא תַּמָּן תִּשְׁתַּכַּח שְׁלֵמוֹתָא וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְתַפְלָה בְּחִינַת יְרֵאת ה' הִיא תַתְּהַלָּל וְכוּ', עֵין שֵׁם הַיְטָב:

אות ב

וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת הַשָּׁלֵם לְעַנֵּן בְּצִיעַת הַפֶּת, דְּהֵינּוּ כְּשֶׁצָּרִיכִין לְבָרָךְ בְּרֶפֶת הַמוֹצֵיא וּלְבַצֵּעַ הַפֶּת. שֶׁצָּרִיכִין לְהִדָּר אַחַר הַשָּׁלֵם, כִּי הַשָּׁלֵם הוּא בְּבְחִינַת יְרָאָה שֶׁשֵׁם עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת כְּנִ"ל, כִּי עֶקֶר הַיְרָאָה בָּאָה וְנִגְשָׁת אֶל הָאָדָם בְּעַת הָאֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּמָקוֹם אַחַר (בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן עז). וְעֶקֶר הַבְּרָכָה הִיא עַל-יְדֵי הַיְרָאָה, כִּי דִיקָא עַל יְדָהּ יְכוּלִין לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לַה' יִתְבָּרָךְ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַבְּרָכָה בְּבְחִינַת יְרֵאת ה' הִיא תַתְּהַלָּל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהִדָּר אַחַר לֶחֶם שָׁלֵם שֶׁהוּא בְּבְחִינַת יְרָאָה שֶׁהוּא עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת כְּנִ"ל, כִּי עֶקֶר תַּקוּן הָאֲכִילָה הוּא בְּבְחִינַת הַמְּבָאָרִים בְּתוֹרַת הַנִּי"ל שֶׁהוּא לְהַמְשִׁיךְ שָׁלוֹם שֶׁהוּא עַל-יְדֵי שֶׁמְשַׁלְּמִין אֶת הַיְרָאָה עַל-יְדֵי הַכְּבוֹד שֶׁמַּעֲלִין עַל-יְדֵי שְׁעוֹשִׁין בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה וְגִרִים וְכוּ'. כִּי עֶקֶר הָאֲכִילָה הוּא לְבָרֵךְ נִיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים שֵׁשׁ בְּכָל דְּבַר שְׂאוּכְלִין. וְאֵלוֹ הַנִּיצוּצוֹת הֵם בְּחִינַת נִיצוּצֵי נְשָׁמוֹת קְדוּשׁוֹת שֶׁנִּפְלוּ וְנִתְעַרְבוּ לְמָקוֹם שֶׁנִּפְלוּ. וְכִשְׁמַעֲלִין וּמְבָרְרִין אוֹתָם עַל-יְדֵי אֲכִילָה כְּרָאוּי בְּבָרְכָה בְּכּוֹנֵת הַלֵּב כְּרָאוּי זֶהוּ בְּחִינַת שְׁעוֹשִׁין בַּעֲלֵי

תשובה וגרים, כי גם עקר מעלת הבעלי תשובה והגרים הוא גם-כן מה שמעלין הניצוצות והנשמות ממקום שמעלין אותם ומשיבין אותם אל הקדשה שזהו בחינת ברור הניצוצות על-ידי האכילה. ועל-כן גם על-ידי האכילה בקדשה עולה ונתגדל כבוד ה' יתברך כמו שמבאר במקום אחר (בהתורה ויבן וכי' בסימן סז חלק א) בבחינת שלחן מלכים מלך הכבוד וכי'. ועל-כן בשעת האכילה באה היראה אל האדם, כי אז נשלם היראה על-ידי עלית הכבוד שעולה על-ידי הניצוצות שנתבררין על-ידי האכילה שעל-ידי זה נתגדל כבוד ה' וכנ"ל. ועל-כן צריכין להדר לברך על השלם שהוא בבחינת יראה ששם עקר השלמות כנ"ל:

אות ג

וזה ענין בציעת הפת שדקדקו רבותינו זכרונם לברכה הרבה איך לבצע את הפת וקראו תמיד המברך המוציא בשם בוצע וכל דיני ברכת המוציא כללו על שם הבוצע. וגם בעל המחבר השלחן ערוך קרא הלכה זאת שמדברת מדיני ברכת המוציא קרא הכל בשם הלכות בציעת הפת וכן בזהר ובגמרא ומדרשים במקומות שמדברין מתקון האכילה. מובן ומבאר שיש סודות עצומות מענין הבצוע של הפת:

כי באמת כל דבר שבעולם צריך להתברר בברור אחר ברור עד שיבוא לתכלית שלמותו. וכמו שרואין זאת ביותר בענין האכילה שהמאכל נמשך על-ידי ברורים הרבה שבתחלה צריכין לחרש ולזרע, ואחר כך לקצר התבואה ואחר כך לברר החטה ממץ ותבן, ואחר כך לטחן החטים ולבררם מסבין ומרסן וכי'. כי מחמת שעקר נפילת הניצוצות היה על-ידי חטא האכילה על-ידי שאכל אדם הראשון מעץ הדעת טוב ורע. על-כן שם צריכין ברורים הרבה ביותר שזהו ענין כל היגיעות שצריכין להתנגע ולטרח הרבה בהתבואה עד שתהיה לחם שזהו בחינת בוצעת אפך תאכל לחם וכי', והכל כדי לברר הניצוצות שנפלו ונתערבו שם מאד על-ידי פגם אכילת עץ הדעת כנ"ל. ועקר ברור הניצוצות הוא לבררם ולהפשיטם מהבגדים הצואים שנתלבשו בהם שאז הם בבחינת פלגא, דהינו חסרון השלמות כמובן שם בהתורה הנ"ל על מאמר רבה בר רב חנה ובי מרבעתה דרישא פרסא ופלגא רמא כופתא וסכרא לירדנא שמבאר שם שהנשמות והניצוצות שרחוקים עדין מהקדשה הם מכנים בשם פלגא. כי עדין הם רחוקים מהקדשה מאד מאד ויכול להיות להם מניעות רבות וצריך להם יגיעות רבות כדי להפשיט מהם הבגדים צואים שהלבישו, כמו שכתוב, חסירו הבגדים הצואים. כי אלו הבגדים הצואים הם מונעים אותם מלחזר להקדוש-ברוך-הוא והם מפסיקים כמו נהר המפסיק שאי אפשר להלך דרך אותו הנהר וצריך להשליך הבגדים הצואים וזה רמא כופתא

וְסָכְרָא לִירְדָנָא עַל-יְדֵי שְׁמִפְשִׁיטִין וּמִשְׁלִיכִים מְעַלִּיהֶם הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים
נִתְבַטְּלוּ כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַמְּסָכִים הַמְּבַדִּילִים בֵּינָם לְבֵין הַקְּדוּשָׁה וְזֶה
וְסָכְרָא לִירְדָנָא, כִּי הִירְדּוּ מִפְּסִיק בֵּין קְדוּשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְחוּץ-לְאֶרֶץ.
וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרְאוּ בְּשֵׁם פְּלָגָא, כִּי עָדִין צָרִיךְ לְהַשְׁלִיךְ מֵהֶם הַבְּגָדִים
הַצּוֹאִים כְּדִי לְהַסִּיר הַמְּפָסִיקִים וְהַמּוֹנְעִים וְהַמְּסָכִים הַמְּבַדִּילִים בֵּינָם
לְבֵין הַקְּדוּשָׁה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. עַיִן שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. נִמְצָא שֶׁכָּל הַנִּיצוּצוֹת
וְהַנְּשִׁמוֹת שֶׁנִּפְּלוּ קֹדֶם עֲלִיתָן וּבְרוּרָן הֵם בְּבַחֲיַנֵּת פְּלָגָא מִחֲמַת שְׁצָרִיכִין
לְהַשְׁלִיךְ מֵהֶם הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים שֶׁהֵם בְּחִינַת אַחֲזִיזַת הַקְּלָפוֹת וְהַסְטֵרָא
אַחֲרָא שֶׁנִּפְּלוּ בֵּינֵיהֶם. וְעַל-כֵּן עָקַר שְׁלֵמוֹת עֲלִיתָן כְּשֶׁנִּשְׁלַם הִירְאָה עַל יָדָם
כַּנִּי"ל, כִּי אִז עוֹלִין מִבְּחִינַת פְּלָגָא לְבַחֲיַנֵּת שְׁלֵמוֹת שֶׁהוּא הִירְאָה שְׁשֵׁם עָקַר
הַשְׁלֵמוֹת הַפֶּדָּ בְּחִינַת פְּלָגָא הַנִּי"ל וְהִבּוּ. וְעָקַר עֲלִיתָן מִבְּחִינַת חֲסָרוֹן,
מִבְּחִינַת פְּלָגָא הוּא כְּפִי מַה שְׁמִפְשִׁיטִין וּמִשְׁלִיכִין מֵהֶם הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים
כַּנִּי"ל:

וּבְשִׁבִיל זֶה צָרִיכִין כַּמָּה יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת בְּלַחֵם שֶׁהֵם בְּלֶם בְּרוּרִים בְּרוּר
אַחַר בְּרוּר כַּנִּי"ל, כִּי שֶׁם עָקַר אַחֲזִיזַת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים מִחֲמַת שֶׁהַחֲטָא
הָרֵאשׁוֹן הָיָה עַל-יְדֵי אֲכִילָה, עַל-כֵּן צָרִיכִין יְגִיעוֹת גְּדוּלוֹת וּטְרָחוֹת רַבּוֹת
מְאֹד קֹדֶם שְׁמִבְרָרִין הַלָּחֵם שִׁיְהִיָּה רְאוּי לְאֲכִילָה, כִּי כָּל הַיְגִיעוֹת
וְהַטְּרָחוֹת מִחֲמַת אַחֲזִיזַת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן בְּכָל בְּרוּר וּבְרוּר
שֶׁל הַלָּחֵם צָרִיכִין לְחֹזֵר וּלְשִׁבְרוֹ וּלְחַלְקוֹ לְחֻלְקִים דְּקִים וְאַחַר כֵּן נִשְׁלַם.
וְאַחַר כֵּן חוֹזְרִין וּמִשְׁבְּרִין אוֹתוֹ. וְכֵן בְּכָל פַּעַם. כְּמוֹ שְׂרוּאִין שֶׁבַתְחַלָּה
כְּשֶׁזוֹרְעִין הַחֲטָה הִיא בְּשְׁלֵמוֹת. וְאַחַר כֵּן אִי אֶפְשֶׁר שֶׁתְּצַמַּח עַד שֶׁנִּתְרַקְּבָה
לְגַמְרֵי בְּאֶרֶץ. וְאִז דִּיקָא צוּמַח מִמֶּנָּה שְׁבַלַת שְׁלֵם. וְאַחַר כֵּן צָרִיכִין לְחַלֵּק
הַשְּׁבַלַת וּלְהוֹצִיא הַחֲטָה מִמֶּנָּה לְבָרְרָם מִמֶּנָּה וְתָבוּן וְאִז הַחֲטָה בְּתַכְלִית
הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הַחֲטָה, אֲבָל עָדִין אֵינָה רְאוּיָה לְאֲכִילַת אָדָם. וְצָרִיכִין לְחֹזֵר
וּלְחַלְקָה וּלְשַׁחֲקָה הַיֵּטֵב עַל-יְדֵי הַטְּחִינָה וּלְבָרְרָה מִסָּבִין וּמִרְסוֹן וּלְעִשׂוֹת
מִמֶּנָּה עֶסֶה. וְאַחַר כֵּן חוֹלְקִין אֶת הָעֶסֶה לְחֻלְקִים קְטַנִּים וְעוֹשִׂין מִכָּל חֵלֶק
לָחֵם וְאוֹפִין אוֹתוֹ בְּתַנּוּר. וְאִז הַגִּיעַ הַלָּחֵם לְשְׁלֵמוֹתוֹ כִּי נַעֲשֶׂה לָחֵם שְׁלֵם
שְׂאֵז רְאוּי לְאֲכִילַת אָדָם וּלְבָרְרָה עָלָיו הַמוֹצִיא. נִמְצָא, שֶׁבְּכָל בְּרוּר אֶף-עַל-
פִּי שֶׁכָּבֵר הוּא בְּשְׁלֵמוֹת עָדִין אֵין זֶה שְׁלֵמוֹת כְּנֶגֶד הַבְּרוּר הַשְּׁנִי שְׁצָרִיכִין
לְבָרְרוֹ עוֹד. כְּגוֹן כְּשֶׁרוּאִין הַחֲטָין בְּשְׁלֵמוֹתוֹ אֶף-עַל-פִּי שֶׁנִּרְאָה שֶׁזֶהוּ
שְׁלֵמוֹת גָּמוּר, כִּי כָּבֵר נִשְׁלְמוּ הַחֲטָים לְגַמְרֵי וְרְאוּיִים לְסַחֲוֹרָה. אֲבָל עָדִין
אֵין זֶה שְׁלֵמוֹת הָרְאוּי לְאֲכִילָה. וְקֹדֶם שְׁמִבִּיאִין אוֹתוֹ לְשְׁלֵמוֹת גָּמוּר שִׁיְהִיו
רְאוּיִים לְאֲכִילָה צָרִיכִים לְחֹזֵר וּלְחַלְקָם, דְּהִינּוּ לְטַחֲנָם וּלְבָרְרָם וּלְנַפּוֹתָם
וְכוּ'. עַד שִׁיְהִיָּה נַעֲשֶׂה מֵהֶם לָחֵם הָרְאוּי לְאֲכִילָה, כִּי קֹדֶם כָּל בְּרוּר אִזִּי
הַדָּבָר בְּבַחֲיַנֵּת פְּלָגָא מִחֲמַת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים שֶׁנִּאֲחָזִין בוֹ עָדִין כַּנִּי"ל. וְעַל-
כֵּן אֶפְלוּ כְּשֶׁהַלָּחֵם בְּשְׁלֵמוֹת עַד שְׂרְאוּי לְבָרְרָה עָלָיו הַמוֹצִיא עָדִין חֲסָר עָקַר
תַּכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁהוּא לְבָרְרוֹ עַד שִׁיּוּכַל לְהַשְׁבִּיעַ וּלְהַחֲיוֹת נַפְשׁ הָאָדָם
וּלְהַשְׁלִים נַפְשׁוֹ שִׁיּוּכַל לְעַבֵּד אֶת ה' לְבָרְכוֹ וּלְהַלְלוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ וְתִבְרָךְ. וְאִז
עָקַר הָעֲבוּדָה הַגְּדוּלָּה. בְּבַחֲיַנֵּת כָּל עֲמַל אָדָם לְפִיָּהוּ. כִּי עָקַר תַּכְלִית הַבְּרוּר
הוּא בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה עֲצֻמָּה שְׂאֵז צָרִיכִין לְחֹזֵר וּלְבַצֵּעַ וּלְשַׁבֵּר אֶת הַלָּחֵם
וּלְחַלְקוֹ לְחֻלְקִים קְטַנִּים וּלְאֲכֹלוֹ. וּבְשַׁעַת הָאֲכִילָה נִטְחוֹן וְנִשְׁחַק וְנִדְּק
הַמֵּאֲכָל מְאֹד מְאֹד עַל-יְדֵי הַלְעִיסָה וְעַל-יְדֵי כְּלֵי הָאֲכִילָה שֶׁבְּאָדָם שְׁטוּחְנִין

וְשׁוֹחֲקִים אֶת הַמֵּאֲכָל מְאֹד מְאֹד וּמְסַנְנִין וּמְזַכְּכִין אוֹתוֹ מְאֹד מְאֹד בְּכַמָּה וּכְמָה בְּרוּרִים (כִּידוּעַ בְּחֻמּוֹת הַנִּתּוּחַ) עַד שֶׁנִּתְבָּרַר וְעוֹלָה מִמֶּנּוּ הַדֶּק מִן הַדֶּק שֶׁמִּשְׁבִּיעַ וּמְחִיָּה נֶפֶשׁ הָאָדָם וְהַנֶּשֶׂאֶר נַעֲשֶׂה מִפְּסֻלַּת גְּמוּר קִיא צוֹאָה מִמֶּשׁ. נִמְצָא שְׂאִין הַמֵּאֲכָל נִתְבָּרַר מִבְּגָדִים צוֹאִים מִמֶּשׁ כִּי אִם בְּתוֹךְ גּוּף הָאָדָם שְׂאִי דִיקָא נֶחֱלַק וְנִתְבָּרַר כֹּל כֶּד עַד שֶׁנִּפְשָׁט וְנִתְבָּרַר וְנִדְחָה הַפְּסֻלַּת הַגְּמוּר וְנַעֲשֶׂה קִיא צוֹאָה. וְהַטּוֹב וְהַזָּךְ עוֹלָה וּמְחִיָּה אֶת הָאָדָם. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְבָרֵךְ בְּרֶכֶת הַנִּהְיִין בְּכוֹנֵה גְדוּלָה תַּחֲלָה וְסוּף. וּבִפְרָט בְּרֶכֶת הַלֶּחֶם שֶׁהוּא עֶקֶר חַיּוֹת הָאָדָם שֶׁמְבָרְכִין עָלָיו הַמוֹצֵיא וְלֹאֲחָרָיו שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת, כִּי עֶקֶר הַבְּרוּר בְּשִׁלְמוֹת הוּא בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה. וְעַל-כֵּן דִּקְדָּקוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה מְאֹד בְּעֵינֵן הַבְּצוּעַ שֶׁל הַפֶּת, כִּי בְּרֶכֶת הַמוֹצֵיא צָרִיכִין לְהִדָּר וּלְבָרֵךְ עַל הַשְּׁלֵם כִּנּוּ"ל שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת יִרְאָה שֶׁשֵּׁם הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁמִּשָּׁם כֹּל הַבְּרָכוֹת בְּבַחֲיִנַת יִרְאָת ה' הִיא תַתְּהַלָּל כִּנּוּ"ל. כִּי אִזּוֹ כָּבֵר נִשְׁלַם הַלֶּחֶם וְנִתְבָּרַר מִכַּמָּה מֵינֵי פְּסֻלַּת שֶׁהֵם מֵץ וְתָבֵן וְסַבִּין וּמְרֹסֵן שֶׁכֵּלֵם נִמְשָׁכִין מִבַּחֲיִנַת בְּגָדִים צוֹאִים שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת פְּלִגָּא כִּנּוּ"ל. וְעַתָּה כָּבֵר נִתְבָּרַר הַלֶּחֶם מֵהֵם וְנַעֲשֶׂה בְּבַחֲיִנַת שְׁלֵמוֹת שֶׁהוּא הַלֶּחֶם שְׂאִי הַגִּיעַ לְשִׁלְמוֹתוֹ כִּי רְאוּי לְאֲכִילַת אָדָם. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהִדָּר אַחַר הַשְּׁלֵם וְכִנּוּ"ל וְאִזּוֹ מְבָרְכִין עָלָיו הַמוֹצֵיא. וְעֶקֶר הַבְּרָכָה עַל-יַדֵּי הַיִּרְאָה שֶׁהוּא עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת כִּנּוּ"ל, אֲבָל תִּכְף שֶׁמְבָרְכִין הַמוֹצֵיא צָרִיכִין תִּכְף לְפָרֵס וּלְבַצֵּעַ הַפֶּת, כִּי עַתָּה דִיקָא מִתְחִיל עֶקֶר הַבְּרוּר שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי הָאֲכִילָה בְּעַצְמָה שְׂאִי דִיקָא עֶקֶר הַבְּרוּר מִבְּגָדִים צוֹאִים מִמֶּשׁ שֶׁהוּא הַבְּרוּר הַנַּעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי הָאֲכִילָה בְּתוֹךְ גּוּף הָאָדָם שְׂאִי דִיקָא נִתְבָּרַר הַמֵּאֲכָל בְּתַכְלִית הַבְּרוּר שֶׁעוֹלָה מִמֶּנָּה טוֹב נִפְלָא שֶׁמִּשְׁבִּיעַ וּמְחִיָּה נֶפֶשׁ הָאָדָם. וְהַפְּסֻלַּת נַעֲשֶׂה פְּסֻלַּת גְּמוּר קִיא צוֹאָה מִמֶּשׁ עַד שֶׁנִּדְחָה וְיוֹצֵא לְחוּץ:

וּבִאֲמַת בְּזָה רוֹאִים נוֹרְאוֹת הַבוּרָא יִתְבָּרַךְ נִפְלְאוֹת תַּמִּים דְּעֵים כְּמוֹ שֶׁמְבָרְכִין עַל זֶה וּמִפְּלִיא לַעֲשׂוֹת מַה שְׂאִין מְבָרְכִין כֵּן עַל שׁוּם דְּבָר. כִּי בּוֹדָאי הוּא נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד שֶׁיִּתְבָּרַר הַמֵּאֲכָל בְּקֶרֶב הָאָדָם בְּבְרוּר כְּזֶה שֶׁיַּעֲלֶה מִמֶּנּוּ טוֹב כְּזֶה שֶׁהוּא חַיּוֹת הָאָדָם וְקִיוֵמוֹ בְּעוֹלָם וְהַפְּסֻלַּת הוּא פְּסֻלַּת גְּמוּר כְּזֶה. כִּי אִזּוֹ עֶקֶר תַּכְלִית שְׁלֵמוֹת הַבְּרוּר שֶׁמְבָרְרִין הַטּוֹב מִבְּגָדִים צוֹאִים מִמֶּשׁ שֶׁהוּא פְּסֻלַּת הָאֲכִילָה שֶׁעֶקֶר זֶה הַבְּרוּר נַעֲשֶׂה בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה. וְאִזּוֹ דִיקָא עוֹלָה הַטּוֹב מִבַּחֲיִנַת פְּלִגָּא, שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת בְּגָדִים צוֹאִים, לְבַחֲיִנַת שְׁלֵם שֶׁהוּא יִרְאָה. כִּי אִזּוֹ עוֹלָה הַטּוֹב וּמְחִיָּה אֶת הָאָדָם שֶׁיְהִי לוֹ כַּחַ לְהוֹדוֹת וּלְהַלְלֵה לְה' יִתְבָּרַךְ שֶׁזֶהוּ בַּחֲיִנַת בְּרֶכֶת הַמְּזוּן שֶׁמְבָרְכִין אַחַר הָאֲכִילָה. כִּי עֶקֶר הַבְּרוּר הוּא לְבָרֵר הַחַיּוֹת שֶׁהוּא הַטּוֹב כְּדִי שֶׁיְהַלֵּל וּיְבָרֵךְ אֶת ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נוֹצֵר הָאָדָם. וּבְשִׁבִיל זֶה ה' יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְקַיֵּם אוֹתוֹ בְּעוֹלָם. וְעַל-כֵּן עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת הוּא הַיִּרְאָה, כִּי עַל-יַדֵּי הַיִּרְאָה יְכוּלִין לְהַלְלוֹ וּלְבָרְכוֹ בְּבַחֲיִנַת יִרְאָת ה' הִיא תַתְּהַלָּל כִּנּוּ"ל. וְעַל-כֵּן עֵינֵן הַבְּצוּעַ שֶׁל הַפֶּת הוּא דְּבָר גְּדוּל, כִּי צָרִיכִין לְכוּן בְּבְרֶכֶת הַמוֹצֵיא וּבְהַבְּצוּעַ בְּאִפְן שֶׁיִּזְכָּה עַל-יַדֵּי הַבְּצוּעַ שֶׁיִּוָּכַל לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת אֶת הַפֶּת מִבַּחֲיִנַת פְּלִגָּא לְבַחֲיִנַת תַּכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת לְהַפְּשִׁיט מֵהַטּוֹב הַבְּגָדִים הַצוֹאִים שֶׁלֹּא יְהִי לָהֶם שׁוּם אַחִיזָה בְּטוֹב הָעוֹלָה וּמְחִיָּה אֶת הָאָדָם, כִּי כָּל אַחִיזָת הַיִּצָּר הָרַע נִמְשָׁךְ מִפְּגָם הָאֲכִילָה עַל-יַדֵּי שֶׁנֶּאֱחָז חַס וְשְׁלוּם, אַחִיזָת הַבְּגָדִים הַצוֹאִים שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה בָּאִים כֹּל הַיְגִיעוֹת וְהַמְּנִיעוֹת מֵעֲבוּדַת

הבורא יתברך, וכל יגיעות וטרדות וטרחות הפרנסה שהם מונעים ומבלבלים את האדם מאד מעבודת הבורא יתברך. והכל על-ידי שאין משתדלן להפשיט הבגדים הצואים כנ"ל שעקר אחיזתם הוא בהאכילה כנראה בחוש. ועל-כן כל עמל אדם לפיהו. ועל-כן צריכין לדקדק בהברכה והבצוע מאד באפן שדיקא על-ידי שמשבר את הפת שהיה שלם ומשברו לחלקים. על-ידי זה יחזר ויעלהו מבחינת פלגא לשלם. כי קדם שמגיע לתכלית שלמותו הוא בבחינת פלגא. אף-על-פי שכבר היה שלם בערך אותו הברור שנתברר מקדם. אבל כפי ערך הברור הזה שאחריו שנתברר בברור אחר ברור עדין הוא בבחינת פלגא כנ"ל. ועתה בשעת האכילה הוא תכלית הברור בשלמות שצריכין להעלות את המאכל שיחיה את האדם שיוכל להודות ולהלל לה' יתברך שזהו עקר השלמות שיהיה נכלל על-ידי האכילה המחיה את האדם יהיה נכלל על ידה בחי החיים ששם עקר השלמות, כי אין שלמות כי אם באין סוף. ועל-כן הבצוע הוא עבודה גדולה, כי צריכין להשתדל שעל-ידי הבצוע יוכל להעלות הלחם מבחינת פלגא לתכלית השלמות על-ידי שיפשיט ממנו הבגדים הצואים ממש שנתבררין ונדחין בשלמות בשעת האכילה דיקא והטוב יעלה ויחיה את האדם שיוכל להודות ולהלל לה' יתברך שזהו תכלית השלמות כנ"ל:

אות ד

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין קב) שכשאמר רב אשי למחר נפתח בחברין. אתא מנשה אתחזי לה בחלמא וכו' ואמר ליה, מהיכא בעית למישרא המוציא. ולכאורה תמוה אם רצה מנשה לקנטרו בדברים ולקפחו בהלכות, מדוע תפס דיקא זאת ההלכה?! אף-על-פי הנ"ל הכל נוח. והדברים מכונים היטב, כי רב אשי רצה לדרש בגנות מנשה שחטא ועבד עבודה זרה, על-כן שאל מנשה אותו מאחר שאתה רוצה לדרש בי על שנתעיתי כל כך עד שעבדתי עבודה זרה, אם כן תגיד לי מהיכן קשרית המוציא? הינו כי העבודה זרה נקראת קיא צואה, כמו שכתוב, כי כל שלחנם מלאה קיא צאה וכו'. ועקר כחה להטעות האדם נמשך מבחינת הבגדים צואים שנמשכו על-ידי חטא אדם הראשון ועל-ידי החטאים של כל אחד שעל-ידי זה נתלבש חס ושלום, בבגדים צואים שהם מסבבים ומעקמים את דעתו בשגעון ממש עד שיכול לבוא לידי עבודה זרה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, היום אומר לו עשה כך ולמחר עשה כך, עד וכו'. ועל-כן שאל אותו, אם אתה מלעיג עלי על שעבדתי עבודה זרה, שהיא בחינת בגדים צואים כנ"ל. נראה הדבר שאתה נקי מהם אם כן תאמר לי מהיכן קשרית המוציא כי עקר הברור והזכור מבחינת בגדים צואים היא בשעת האכילה דיקא כשיודעים לבצע

ולברך המוציא כראוי. כנראה בחוש שעקר ברור הטוב מקיא צואה ממש הוא על-ידי האכילה. ואם כן כשאתה מלעיג עלי שעבדתי העבודה זרה שהיא בחינת קיא צואה, תאמר לי מהיכן קשרית המוציא, הינו אם יודע סוד הבצוע של ברפת המוציא, אם אתה יודע איך לבצע באפן שתברר המאכל בשלמות מאחיזת הבגדים הצואים שעקר הברור על-ידי הבצוע וכו' וכנ"ל. ומאחר שאינך יודע זאת בשלמות לא היה לך להלעיג על שנפלתי לעבודה זרה שהוא קיא צואה. כי גם אתה עדין אינך יכול להפשיט בשלמות הבגדים הצואים מאחר שאינך יודע מהיכן קשרית המוציא שעל-ידי זה עקר הזכוד מהבגדים הצואים כנ"ל. ומה שאני באתי לידי עבודה זרה ממש ואתם נקיים מזה, זה מחמת שבמי היה היצר הרע של עבודה זרה גדול מאד מאד ובימיכם כבר שחטו זה היצר הרע. וכמו שאמרו שם שאמר לו מאחר דחכימת כלא האי וכו'. והשיב לו כנ"ל. הינו שתשובתו היתה שגם הוא אינו זך מהבגדים הצואים מאחר שאינו יודע מהיכן קשרית המוציא וכנ"ל רק שלא בא לידי עבודה זרה מחמת שעכשו כבר בערו ובטלו זה היצר הרע. נמצא שמנשה השיב לו מענינו שקנטרו שגם הוא אינו יודע עדין איך מזכין הנפש מהבגדים הצואים שמשם אחיזת העבודה זרה כנ"ל:

אות ה

וזה צריך כל אדם לידע כשרוצה להתקרב לה' יתברך. ורואה שהמניעות והמסכים מתפשטים כנגדו מאד מאד. ובפרט כשכבר התחיל מעט ורואה שבכל פעם משתטחים כנגדו יותר ויותר ולפעמים רואה שאחר כמה ימים ושנים שנדמה לו שכבר התחיל להטהר קצת חזר ונפל והתגברו עליו התאוות וההרהורים בהשתטחות עצום מאד רחמנא לצלן. צריך שיידע שכל זה נמשך מהבגדים הצואים שעדין לא נזדכך מהם שמשם כל המניעות וההתגברות וכמבאר היטב בהתורה הנ"ל שהבגדים הצואים הם מונעים כמו נהר המפסיק וכו'. וכפל ושלש שם בדבורים אלו מגדל עצם רבוי המניעות והמסכים שיש להאדם מחמת הבגדים הצואים. ושצריך לזה יגיעות רבות כמו שמבאר שם, עין שם. ומחמת גדל היגיעות שצריך להפשיט מעצמו הבגדים הצואים ולא כל אדם זוכה לעמד בזה, מזה בא כל מה שעובר על האדם ואפלו מי שכבר התחיל קצת בעבודת ה' והתחיל לטהר עצמו מעט ואפלו אם כבר עלה קצת מדרגא לדרגא. ובכל פעם נזדכך ביותר אף-על-פי-כן יכול להיות שאחר כך יחזר ויתפשט עליו כל התאוות וההרהורים בהתפשטות יותר מבתחלה והכל על-ידי הבגדים הצואים שעדין לא הפשיט אותם לגמרי אף-על-פי שכבר התחיל לטהר עצמו קצת והדבר מובן היטב מענין הנ"ל של ברור הלחם שהוא חיות

הָאָדָם שְׁצָרִיכִין לְבָרְרוֹ בְּבִרְרוֹ אַחַר בְּרִירוֹ כְּנִ"ל, דְּהֵינּוּ שְׂמִתְחַלֵּה צָרִיכִין לְחַרֵּשׁ וּלְזַרֵּעַ בִּיגִיעָה גְדוּלָה וְאַחַר כֵּן לְקַצֵּר הַתְּבוּאָה וְאַחַר כֵּן לְנַקוּת הַחֶטֶה מִמֶּנּוּ וְתִבְנֶה וְתִפְסַלֵּת. וְכִשְׂמִזְכָּכִין הַחֶטֶה מִהַפְּסֻלָּת וְכִבֵּר הִיא נִקְיָה וְזָכָה בְּתַכְלִית הַזְכוּת הָרְאוּי לְהַחֲטִיף וְרְאוּיָה לְסַחֲוֹרָה. אָבֵל אֶף-עַל-פִּי-כֹן עֲדִין אֵינָה רְאוּיָה לְאֲכִילָה כָּלֵל וְצָרִיכִין לְחַזֵּר וּלְהַתְיַגֵּעַ לְטַחֲנָה הַיֵּטֵב עַד שֶׁתִּהְיֶה נֶעֱשִׂית קָמַח. וְאַחַר כֵּן לְנַקוּת הַקָּמַח מִסַּבִּין וּמְרָסוֹ. וְאַחַר כֵּן אֶפְלוּ כִּשְׂהַקָּמַח מְנַפֵּה כָּל צָרָפָה עֲדִין אֵינָה רְאוּיָה לְאֲכִילָה עַד שְׁעוֹשִׁין מְמַנָּה פֶּת. וְאִזּוֹ כִּשְׁנַעֲשֶׂה פֶת אִזּוֹ הוּא בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי כִבֵּר הַגִּיעַ לְמַעֲלָתוֹ שֶׁהוּא רְאוּי לְמֵאֲכֵל אָדָם וּלְבָרֵךְ עָלָיו הַמוֹצֵיא. אָבֵל אֶף-עַל-פִּי שֶׁכִּבֵּר הַגִּיעַ הַלְחֵם לְשֵׁלְמוֹתוֹ. וְכִבֵּר בְּרִירוֹ אוֹתוֹ וְזָכָה אוֹתוֹ מִכַּמָּה וְכַמָּה מִיַּי פְּסֻלָּת שְׂנִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת בְּגָדִים צוּאִים שֶׁהֵם הַמֶּנְעֵם וְהַתְּבוּן וְהַסַּבִּין וְהַמְרָסוֹ וְכוּ' עַד שֶׁעָתָה הַלְחֵם נָקִי וְזָךְ, אֶף-עַל-פִּי-כֹן כִּנְגֵד תַּכְלִית שְׁלֵמוֹתוֹ הָאֲחֵרוֹן עֲדִין לֹא הִתְחִיל זָכוֹ כֹּלֵל, כִּי עֲדִין צָרִיכִין לְעַקֵּר הַזְכוּת וְהַבְּרִירָה שֶׁהוּא הַזְכוּת וְהַבְּרִירָה שְׁנַעֲשֶׂה בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה בְּעֲצָמָה שְׂאֵז דִּיקָא נִתְבָּרַר הַלְחֵם בְּתַכְלִית הַבְּרִירָה. וְאִזּוֹ דִּיקָא עָקֵר הַגִּיעָה לְבָרֵר הַטוֹב וּלְזָכָה מִקִּיא צוּאָה מִמֶּשׁ שְׂאֵינוֹ מִתְבָּרַר מִזֶּה כִּי אִם בְּקָרֵב הָאָדָם שְׂאֵז דִּיקָא עוֹלָה הַטוֹב הַזֶּה וּמַחֲיָה אֶת הָאָדָם שְׂיוֹכֵל לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לֵה' יִתְבָּרַךְ וּלְהַכְלִיל עַל-יַדֵּי זֶה בְּאִין סוּף בְּחֵי הַחַיִּים יִתְבָּרַךְ וְיִתְבָּרַךְ וְהַפְּסֻלָּת נֶעֱשֶׂה פְּסֻלָּת גְּמוּרָה קִיא צוּאָה מִמֶּשׁ וְנִדְחָה לְחוּץ וְכְנִ"ל. נִמְצָא, שְׂאֶף-עַל-פִּי שְׂגָם מִקֶּדֶם הָיוּ לְהַחֲטִיף וְהַלְחֵם כַּמָּה וְכַמָּה בְּרוּרִים עַל-יַדֵּי כַּמָּה וְכַמָּה יִגִּיעוֹת עֲצוּמוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֹן אִין אֵלוֹ הַבְּרוּרִים נִחְשָׁבִים כָּלֵל כִּנְגֵד הַבְּרִירָה הָאֲחֵרוֹן שֶׁבְּשַׁעַת הָאֲכִילָה עֲצָמָה שְׂאֵז עָקֵר הַבְּרִירָה מִבְּגָדִים צוּאִים מִמֶּשׁ. וְזֶהוּ מִמֶּשׁ עֲנִין כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, כִּי יֵשׁ שֶׁכִּבֵּר הִתְחִיל לְבָרֵר וּלְזָכָה עֲצוּמוֹת קָצֵת, אִזּוֹ הַבְּרִירָה הוּא רַק בְּבְחִינַת בְּרִירוֹ הַחֶטֶה מִמֶּנּוּ וְהַתְּבוּן. וְגַם לָזֶה צָרִיכִין יִגִּיעָה גְדוּלָה וְסִייעַ רַב מְלַעֲלָא שְׂיִזְכָּה לְבָרֵר בְּרִירוֹ הַחֶטֶה מִמֶּנּוּ וְתִבְנֶה, כְּמוֹבּוֹן בְּזֶהר הַקְּדוּשׁ גְּדֵל מַעֲלַת בְּרִירוֹ זֶה שֶׁל הַחֶטֶה מִמֶּנּוּ וְתִבְנֶה, אָבֵל אֶפְלוּ אִם כִּבֵּר זָכָה לָזֶה עֲדִין צָרִיךְ לְבָרֵר הַקָּמַח מִסַּבִּין וּמְרָסוֹ בְּבְחִינַת אִם אִין קָמַח אִין תּוֹרָה. אָבֵל אֶפְלוּ מִי שֶׁזָּכָה לָזֶה עֲדִין צָרִיךְ יִגִּיעוֹת עַד שֶׁיִּהְיֶה נֶעֱשֶׂה לְחֵם. בְּבְחִינַת לָכוֹ לְחַמוּ בְּלַחְמֵי. וְאֶפְלוּ כִּשְׂזָכָה לְבְחִינַת בְּרִירוֹ הַלְחֵם שְׂנִדְמָה שֶׁכִּבֵּר הַגִּיעַ לְשֵׁלְמוֹת הַבְּרִירָה וּבְאֶמֶת הוּא בּוֹדָאי מַעֲלָה גְדוּלָה וְעֲצוּמָה מִי שֶׁזָּכָה לְבְחִינַת בְּרוּרִים כְּאֵלוֹ, אָבֵל אֶף-עַל-פִּי-כֹן עֲדִין צָרִיךְ יִגִּיעוֹת רַבּוֹת וְעֲצוּמוֹת יוֹתֵר מִבְּתַחֲלָה עַד שְׂיִזְכָּה לְאֲכֵל הַלְחֵם כְּרְאוּי, דְּהֵינּוּ שְׂיִזְכָּה לְבְחִינַת הַבְּרִירָה הַנֶּעֱשֶׂה בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה שְׂאֵז דִּיקָא עָקֵר הַבְּרִירָה מִהַבְּגָדִים הַצוּאִים מִמֶּשׁ כְּנִ"ל. וּמִי שְׂאֵינוֹ זוֹכָה לְסַבֵּל הַגִּיעוֹת כְּרְאוּי מִשְׁתַּטְחִין עָלָיו מְנִיעוֹת וּבְלַבּוּלִים וּמִסַּפִּים הַרְבֵּה יוֹתֵר מִבְּתַחֲלָה מִחֲמַת שְׁעֵכְשׁוֹ נִתְעוֹרְרִים הַבְּגָדִים הַצוּאִים מִמֶּשׁ שְׁצָרִיכִין לְדַחוּתָם בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא. וְזֶה בְּחִינַת מָה שְׂאֶמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבָרָכָה הָרִי שְׁלַחן וְהָרִי בָּשֵׁר וְכוּ'. וְאִין לָנוּ פֶה לְאֲכֵל (קְדוּשִׁין מו'), הֵינּוּ שְׂאֶף-עַל-פִּי שֶׁהַשְּׁלַחן עָרוּף לְפָנֵינוּ. וְכִבֵּר בְּרִירוֹנוֹ כַּמָּה בְּרוּרִים. אֶף-עַל-פִּי-כֹן עֲדִין אִין אָנוּ יְכוּלִים לְאֲכֵל. כִּי זֶה הַבְּרִירָה הָאֲחֵרוֹן קָשָׁה בְּיוֹתֵר כְּנִ"ל:

אות ו

וְזֶהוּ בַּפֶּרֶט וּבְכֻלּוֹ, כִּי בַּפֶּרֶטוֹת עַל כָּל אָדָם צָרִיךְ לַעֲבֹר כָּל זֶה שֶׁצָּרִיךְ לְהַתְיַגֵּעַ לְבַרֵּר בְּבִירוֹר אַחַר בִּירוֹר. וְהַבִּירוֹר הָאֲחֵרוֹן שֶׁהִיא בְּבַחֲנֵינָה אֲכִילָה קִשָּׁה מִכֶּלֶם. וְזֶה שֶׁבִקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹקֵי חַפְצֵי וְתוֹרֶתְךָ בְּתוֹךְ מַעֵי. שִׁיְהִי־הַבִּירוֹר הַנֶּעֱשֶׂה עַל-יְדֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת בְּבַחֲנֵינָה בִּירוֹר הָאֲכִילָה בְּתוֹךְ הַמַּעֲשִׂים שֶׁאֵז נִדְחִין כָּל הַפְּסֻלֹת גָּמוֹר לַחוּץ, כְּמוֹ כֵּן יִהְיוּ נִדְחִין כָּל הַקְּלָפוֹת וְכָל הַסְּטָרָא אַחֲרָא וְתִקְוֵה הַזֵּהמָא. הַכֹּל יִהְיֶה נִפְרָשׁ וְנִבְדָּל וְנִדְחָה לַחוּץ. וְעַל-כֵּן קִבְּלַת הַתּוֹרָה וְקִיּוּמָהּ נִקְרָא בְּשֵׁם אֲכִילָה, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בִּיחֻזְקָאֵל, אֲכֹל אֶת הַמַּגְלָה הַזֹּאת (יְחֻזְקָאֵל ג) שֶׁהוּא כָּלֵל הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. וַיְכַתִּיב שָׁם וְאֶכְלָה וְתַהֲיִי בְּפִי וְכוּ'. כִּי כָּל קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, הַכֹּל הוּא בְּחִינַת בִּירוֹרִים לְבַרֵּר הַטוֹב וְלְדַחֹת הָרַע שֶׁהֵם הַקְּלָפוֹת וְהַכְּפִירוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת קִיא צוּאָה מִמֶּשׁ. וְעַל-כֵּן נִקְרָאִים בְּשֵׁם אֲכִילָה, כִּי צָרִיכִין שִׁיְהִי־הַבִּירוֹר בְּבַחֲנֵינָה אֲכִילָה שֶׁאֵז הוּא תְּכֵלִית הַבִּירוֹר בְּבַחֲנֵינָה וְתוֹרֶתְךָ בְּתוֹךְ מַעֵי, דְּהֵינּוּ שִׁיְזַכְּךָ עֲצָמוֹ מִהַבְּגָדִים הַצּוֹאִים לְגַמְרֵי וַיִּפְשִׁיטִם מֵהַטוֹב וַיִּשְׁלִיכֶם לַחוּץ. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁמְבַטֵּיחַ לְהַצְדִּיקִים לְאֶכֶל לְשִׁבְעָה וּלְמַכְסָה עֵתִיק שִׁיְזַכּוּ לַעֲתִיד לְבַחֲנֵינָה אֲכִילָה זָכָה שֶׁאֵין בָּהּ אַחֲזֵיזַת בְּגָדִים צוֹאִים כָּלֵל רַק הָאֲכִילָה תַּהֲיֶה בְּבַחֲנֵינָה לְאֶכֶל לְשִׁבְעָה וּלְמַכְסָה עֵתִיק. מַכְסָה עֵתִיק הוּא תְּכֵלִית שְׁלֵמוֹת הַבְּגָדִים וַיְכַסּוּת נְקִי בְּחִינַת וְעֵתִיק יוֹמִין יִתִּיב וּלְבוּשִׁיהָ כַּתְּלַג חֲנוּר. אֲשֶׁרִי הַזֹּכָה לָזֶה. וְזֶה שֶׁבִקֵּשׁ יַעֲקֹב, וְנָתַן לִי לֶחֶם לְאֶכֶל וּבְגָד לְלַבֵּשׁ. שֶׁתַּהֲיֶה הָאֲכִילָה בְּבַחֲנֵינָה בְּגָדִים נְקִיִּים וְכַנִּי"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה אֶלָּא לְאוֹכְלֵי הַמֶּן, כִּי הַמֶּן הִיָּה נִבְלַע בְּאֵיבָרִים, כִּי הוּא מְאֹכֵל שֶׁהַמְּלֹאכִים נִזְוָנִין מִמֶּנּוּ שֶׁאֵין בּוֹ אַחֲזֵיזַת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים שֶׁהוּא בְּחִינַת מְאֹכֵל אָדָם הָרֵאשׁוֹן קֹדֶם הַחֲטָא, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוֹת קִבְּלַת הַתּוֹרָה וְקִיּוּמָהּ הוּא כְּשֶׁמְזַכְּכִין עֲצָמוֹ בְּשְׁלֵמוֹת מִבְּחִינַת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים כְּמוֹ אֲכִילַת הַמֶּן שֶׁהִיָּה זֶךְ מְזָה לְגַמְרֵי כִּי הִיָּה נִבְלַע בְּאֵיבָרִים. וְעַל-כֵּן הִיָּה מִשָּׁה בְּהַר אֲרָבָעִים יוֹם בְּלִי אֲכִילָה מִחַמַּת שֶׁהוּא הִיָּה כָּלֵל קִבְּלַת הַתּוֹרָה. עַל-כֵּן הִיָּה צָרִיךְ לְזַכְּךָ עֲצָמוֹ מְזָה בְּתְּכֵלִית הַזִּכְוֹן :

אות ז

וְכֹן בְּכָל־לַיּוֹת הָעוֹלָם עֵקֶר לְעֵצִים הַיְגִיעוֹת שֶׁיֵּשׁ עִכְשָׁו לְמִי שֶׁרוֹצֶה לְכַנֵּס
 בְּעִבּוּדֵת ה' וְכָל לְעֵצִים מְרִירוֹת הַגְּלוֹת שֶׁל עִכְשָׁו בְּעִקְבֵּתָא דְמִשְׁיחָא הוּא
 מַחְמַת שֶׁעִכְשָׁו צְרִיכִין לְבַרֵּר תְּכַלִּית הַבְּרוּר שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבְּרוּר הַנֶּעֱשֶׂה
 עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁרְגִיל בְּדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה,
 הָרֵאוּשׁוֹנִים חָרְשׁוּ וְזָרְעוּ וְקָצְרוּ וְדָשׁוּ וְטַחְנוּ וְרָקְדוּ וְאָנוּ אֵין לָנוּ מַה לְאָכֹל.
 כִּי בְּכָל־לַיּוֹת הָעוֹלָם הַבְּרוּר שֶׁל עִכְשָׁו הוּא בְּבִחִינַת בְּרוּר הָאֲכִילָה שֶׁהוּא
 קֶשֶׁה בְּיוֹתֵר, כִּי אִז עֵקֶר הַתְּגַבְרוֹת הַבְּגָדִים צוֹאִים כְּנִ"ל, כִּי אָף-עַל-פִּי
 שֶׁהַצְּדִיקִים הָרֵאוּשׁוֹנִים בּוֹדְאֵי זְכָכוּ אֶת עֶצְמוֹן גַּם בְּבִחִינַת הַבְּרוּר הַזֶּה שֶׁל
 הָאֲכִילָה בְּשִׁלְמוֹת. אֲבָל בְּעֵנֶן הַבְּרוּר הַנֶּעֱשֶׂה בְּכָל־לַיּוֹת הָעוֹלָם עֲדִין לֹא
 נִשְׁלַם בְּכָל־לַיּוֹת הָעוֹלָם. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְסַבֵּל מְרִירוֹת וַיְגִיעוֹת הַרְבֵּה קִדְּם
 שֶׁזּוֹכִין לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר קָטָן שֶׁבְקִדְשָׁה, בְּפָרֵט לְזָכוֹת עֶצְמוֹ מִתְאַוֹת
 וְהַרְהוּרִים, כִּי בְּכָל פֶּעַם יִצְרוּ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו וְשׁוֹטְפִים עַל לְבוֹ וְדַעְתּוֹ
 רְעִיוֹנִים וּמַחְשְׁבוֹת רְעוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת קִיָּא צוֹאָה מִמֶּשׁ וְזֶה מַחְמַת בְּחִינַת
 הַנִּ"ל כְּנִ"ל. וְצָרִיף עֵתָה לְהַתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד בְּכָל מִינֵי הַתְּחַזְּקוֹת לְבָלִי לְפַל
 בְּדַעְתּוֹ מְזֶה כָּלֵל, רַק לְהַשְׁתַּדֵּל לְגַרְשֵׁם מֵעֵתָה עַל-פִּי הַדְּרָכִים וְהַעֲצוֹת
 הַמְּבֹאֲרִין בְּדַבְרֵי זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, כִּי כְּמוֹ שֶׁעֵתָה הִבְעַל דָּבָר וְהִסְטָרָא
 אַחֲרָא מִתְפַּשֵּׁט בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר מִימֵי קִדְּם, כְּמוֹ כֹן לְעִמַּת זֶה כְּבָר חֲמַל עָלֵינוּ
 ה' יִתְבָּרַךְ וְהַקְּדִים רְפוּאָה לְמַכָּה וְשִׁלַּח לָנוּ כְּבָר צְדִיקִים כְּאֵלֶּה שֶׁהַשְּׂאִירוּ
 אַחֲרֵיהֶם בְּרִכָּה סְפָרִים נוֹרָאִים כְּאֵלֶּה מַה שֶׁלֹּא הָיָה בִּימֵי קִדְּם אֲשֶׁר עַל
 יְדָם אָנוּ יְכוּלִים לְהַתְחַזֵּק וְלְהַחֲיוֹת עֶצְמוֹנוּ עֵתָה גַּם עֵתָה לְשָׂאֵר עַל עֲמַדְנוּ
 לְהַמְשִׁיף אֶת עֶצְמוֹ לְה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל פֶּעַם אָף-עַל-פִּי שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו שֶׁטָּף
 מִים רַבִּים מִים הַיִּדּוּנִים כְּאֵלֶּה רַחֲמָנָא לְצַלוּ. וְזֶה שֶׁאָמַר דָּוִד הַמְּלִיךָ עָלָיו
 הַשְּׁלוֹם, לוֹיֵלָא תוֹרְתָךְ שֶׁעֲשִׂעִי אִז אֲבַדְתִּי בְּעֵנִי. כִּי עֵקֶר הַנְּחֻמָּה עַל-יְדֵי
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁקִּבְּלָנוּ עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי כָּל
 הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁהָיוּ מֵאִז וְעַד הַנֵּה :

כִּי מְבֹאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל שֶׁעֵקֶר עֲלִית הַכְּבוֹד מְזִילוּתָא דְגְלוּתָא עַל-יְדֵי
 בְּעָלֵי תְּשׁוּבָה וְגָרִים הוּא עַל-יְדֵי שֶׁעוֹסְקִין בְּתוֹרָה לְשִׁמְיָה בְּכוּנָה עַד
 שֶׁמְעוֹרְרִין כָּל שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַמְּשַׁרְשִׁין בְּהַתּוֹרָה וְכוּ' שֶׁעַל-יְדֵי זֶה
 נוֹלְדִין נִשְׁמוֹת הַגָּרִים וְנִתְעוֹרְרִין הַפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּתְּשׁוּבָה וּמְבֹאֵר שֶׁם
 שֶׁנִּשְׁמוֹת הַבְּעָלֵי תְּשׁוּבָה וְגָרִים הֵם בְּבִחִינַת פְּלִגְאָ, כִּי עֲדִין הֵם רַחוּקִים
 מִהַקְּדָשָׁה מְאֹד מַחְמַת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים וְכוּ' כְּנִ"ל. וְצְרִיכִין לְתַקְּנָם
 וּלְזַכְּכֵם בְּכָל פֶּעַם וּלְעוֹרְרָם בְּכָל פֶּעַם. וְהַכֹּל נֶעֱשֶׂה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה
 שֶׁהַצְּדִיקִים עוֹסְקִים בָּהּ וּמְשִׁיכִים לָנוּ שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְמַשְׁיכִין הָאָרֶץ
 מְשַׁרְשֵׁי הַנִּשְׁמוֹת שֶׁבְּתוֹרָה שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְאִיר נִשְׁמַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד שִׁיּוּכָל
 לְהַתְּגַבֵּר לְסַבֵּל הַיְגִיעוֹת וְהַמְּרִירוֹת עַד שֶׁיִּפְשִׁיט וַיִּשְׁלִיף הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים,
 כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהוּא מְטַהֵרֵת מִכָּל הַטְּמָאוֹת וְהַגְּלוּלִים
 וְהַטְּנוּפִים הַבָּאִים עַל-יְדֵי הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם
 לְבִרְכָה כְּנַחֲלִים נָטְיוּ וְכוּ'. מַה נַּחֲלִים מְעַלִּין אֶת הָאָדָם מִטְּמָאָה לְטַהֵרָה
 אָף דְּבָרֵי תּוֹרָה וְכוּ' :

אות ח

ועקר שלמות זה התקון והברור האחרון הנ"ל נעשה רק על -ידי משיח שהוא בחינת דוד. ועל זה בקש דוד, יאכלו ענבים וישבעו יהללו ה' וכו'. שיהיה הברור בשלמות בבחינת ברור האחרון של האכילה כנ"ל. וזה בחינת תערוך לפני שלחן נגד צררי וכו'. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שלעתיד לבא יעשה הקדוש-ברוך-הוא סעדה לצדיקים וכו'. וכשירצו לברך ברפת המזון. יברך דוד המלך דיקא ויאמר לי נאה לברך וכו'. כי עקר קבול השקר לעתיד הוא בבחינת תקון וברור האכילה בשלמות וכנ"ל וזה יהיה נשלם על-ידי דוד שהוא משיח. ועל-כן הוא דיקא יברך ברפת המזון. כי ברפת המזון מברכין על ברור האחרון של האכילה כי ברפת המזון מברכין אחרי שכבר אכלו שכבר נתברר הטוב להחיות את האדם. ואז צריכין לברך את ה' יתברך כדי שיהיה הברור בשלמות ועל-כן צריכין להזכיר ארץ-ישראל בברפת המזון. וזה עקר מצות ברפת המזון, כמו שכתוב, ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה וכו'. כי עקר כלליות הקדשה הוא ארץ-ישראל. וכל עקר קדשתה בענין קדשת האכילה שהם המצוות התלויות בארץ שהם חלה ובכורים ותרומות ומעשרות וכל הקרבנות. ועל-כן הזכיר שם אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה ענין ארץ-ישראל לענין כלל הקדשה שצריך האדם לבוא אחרי יגיעות רבות הבאים מהבגדים הצואים, כמו שמבאר שם על מאמר רבה בר בר חנה רמא כופתא וסכרא לירדנא. כי הירדן מפסיק בין קדשת ארץ-ישראל לחוץ-לארץ וכו', עין שם. כי עקר הקדשה בפרט בחינת הברור של קדשת האכילה הוא על-ידי ארץ-ישראל, על-כן צריכין לברך על ארץ-ישראל אחר האכילה. ועל-כן דוד המלך דיקא יברך ברפת המזון אחר הסעדה של לעתיד, כי הוא משיח שהוא יגמר הברור האחרון שהוא בבחינת ברור האכילה שזהו בחינת ברפת המזון כנ"ל. ועל-כן דוד הוא העקר שכבש ארץ-ישראל בשלמות, כי עליו נאמר, והיה בהניח ה' אלקיך לך מכל אויבך, כמו שפרש רש"י שם. ואין זה אלא בימי דוד. כי כבישת ארץ-ישראל הוא בבחינת הברור האחרון של האכילה שהוא מצוות קדשת האכילה התלויות בארץ שכל זה נעשה רק על-ידי דוד שהוא בחינת משיח שיבוא במהרה בימינו, אמן:

אות ט

וְזֶה בְּחִינַת שַׁבַּת שֶׁהוּא מַעֲיֵן עוֹלָם הַבָּא שְׁאֵז מִצּוּה גְדוּלָה לְאָכֵל וְזֶה עֵקֶר כְּבוֹד שַׁבַּת, כִּי בְשַׁבַּת יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעְלֵי אֶוֶן. וְאִין לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּגָדִים צוּאִים, אִין לָהֶם שׁוּם אַחִיזָה וַיְנִיקָה בְּהַמְאֹכֵל שֶׁל שַׁבַּת. כִּי אֲכִילַת שַׁבַּת כְּלוּ קִדְשׁ כְּמוֹ שְׂמֵבֵאֵר בְּמִקּוּם אַחֵר (בְּסִימָן נו לְקוּטֵי חֶלֶק א). וְזֶה בְּחִינַת רְחִיצַת חֲמִין וּטְבִילָה בְּעֶרֶב שַׁבַּת. וְאַחֵר כֶּד לּוֹבֵשִׁין בְּגָדֵי שַׁבַּת קִדְשׁ, כִּי רוֹחֲצִין עֲצָמָן מִבְּחִינַת הַבְּגָדִים הַצּוּאִים בְּבְחִינַת אִם רְחַץ ה' אֶת צוּאֵת בְּנוֹת צִיּוֹן כְּמוֹבָא. וְאַחֵר כֶּד לּוֹבֵשִׁין בְּגָדֵי שַׁבַּת שֶׁהֵם בְּגָדִים נְקִיִּים בְּחִינַת בְּגָדִים לְבָנִים. כִּי שַׁבַּת מַעֲיֵן עוֹלָם הַבָּא שְׁאֵז תְּכֻלִּית שְׁלֵמוֹת הַבְּרוּר בְּבְחִינַת אֲכִילָה דְקִדְשָׁה, בְּבְחִינַת יֹאכְלוּ עֲנוּיִם וַיִּשְׁבְּעוּ וְכוּ'. שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַסְּעֵדָה שֶׁל לְעֵתִיד וְכוּ' כַּנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת לֶחֶם מִשְׁנֵה שֶׁל שַׁבַּת, כִּי כָּל הַבְּרוּרִים שְׂמֵבֵרְרִין בְּחַל עַל-יַדֵּי כָּל הַמְּלֹאכּוֹת שֶׁרַבֵּן בַּעֲנִין הִלָּחֵם שֶׁהֵם הַזּוֹרֵעַ וְהַחּוֹרֵשׁ וְהַקּוֹצֵר וְכוּ', כָּלֵם בְּטִלִּים בְּשַׁבַּת, כִּי בְשַׁבַּת אִין בְּרוּר רַק שְׁפָל הַבְּרוּרִים שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל עוֹלִים לְמְנוּחָתָם וְנִשְׁלָמִים בְּשַׁבַּת בְּתְכֻלִּית הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁהוּא הִירָאָה בְּבְחִינַת בְּרֵאשִׁית-יָרָא שַׁבַּת. וְגַם כָּל הַכַּח לְבָרֵר בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל הַכָּל עַל-יַדֵּי קִדְשַׁת שַׁבַּת שְׂמֵמְשִׁיכִין לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל, כִּי מִנֵּה מִתְבָּרְכָאן כָּל שְׂתֵּא יוֹמִין וְעַל-כֵּן מְסֻדְרִין בְּשַׁבַּת לֶחֶם מִשְׁנֵה שֶׁהֵם שְׁנֵי לֶחֱמִים שְׁלָמִים, כִּי בְּחַל אָף-עַל-פִּי שְׂמֵהֲדָרִין אַחֵר הַשְּׁלָם אֲבָל אִינוּ חַיּוֹב כָּל כֶּד. וְלַפְעָמִים מְבָרְכִין עַל הַפְּרוּסָה, כִּי בְּחַל יֵשׁ אַחִיזַת הַחִיצוֹנִים שֶׁהֵם הַבְּגָדִים צוּאִים שְׁעַל-יַדֵּי זֶה אִין שְׁלֵמוֹת, כִּי קִדְשׁ הַבְּרוּר הַכָּל בְּבְחִינַת פְּלִגָּא, דְּהֵינּוּ חֲסָרוֹן הַשְּׁלֵמוֹת כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן אֲפִלוּ כְּשִׂמְבָרְכִין עַל הַשְּׁלָם תִּתְּכֵף פּוֹרְסִין אוֹתוֹ לְחַצְאִין, כִּי בְשַׁעַת הָאֲכִילָה נִתְבַּטַּל הַשְּׁלֵמוֹת הַרְאָשׁוֹן, כִּי צָרִיכִין לְחַזֵּר וּלְבָרֵר עֵקֶר תְּכֻלִּית שְׁלֵמוֹת הַבְּרוּר שְׁנַעֲשֶׂה בְשַׁעַת הָאֲכִילָה וְכוּ' כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְדַקְדֵּק מְאֹד בְּבִרְכַּת הַמוּצִיא וְהַבְּצִיעָה. כֶּדִּי שְׂתִּתְּכֵף בְּשַׁעַת הַבְּצִיעָה שְׂמֵתְחִיל בְּרוּר חֲדָשׁ, דְּהֵינּוּ הַבְּרוּר הָאֲחֵרוֹן שְׁאֵז חֲזַר הַפֶּת לְבְּחִינַת פְּלִגָּא שֶׁהוּא הַבְּצִיעָה וְהַפְּרוּסָה כַּנִּ"ל. תִּתְּכֵף וּמִיד יִתְחִיל הַשְּׁלֵמוֹת, דְּהֵינּוּ שְׂתִּתְּכֵף יִתְחִיל הַבְּרוּר הָאֲחֵרוֹן שְׁבְשַׁעַת הָאֲכִילָה שְׁאֵז הוּא תְּכֻלִּית הָעֲלִיָּה מִבְּחִינַת פְּלִגָּא וְחֲסָרוֹן לְבְּחִינַת שְׁלֵמוֹת וְכוּ' כַּנִּ"ל. אֲבָל בְּחַל צָרִיכִין לָזֶה יְגִיעָה גְדוּלָה מִחֲמַת שְׁאֵז יֵשׁ אַחִיזַת הַבְּגָדִים צוּאִים כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן בְּשַׁעַת הַבְּצִיעָה נִתְבַּטַּל לְפִי שַׁעַת הַשְּׁלָם מִן הַשְּׁלָחוֹן, כִּי כְּבָר פָּרְסוּ הִלָּחֵם הַשְּׁלָם רַק שַׁעַתָּה עַל-יַדֵּי הָאֲכִילָה יִחַזֵּר וַיִּתְעַלֶּה לְתְּכֻלִּית שְׁלֵמוֹתוֹ וְכוּ' כַּנִּ"ל. אֲבָל בְּשַׁבַּת אִין בְּרוּר, כִּי אִין אַחִיזָה וַיְנִיקָה לְהַחִיצוֹנִים וְהַבְּגָדִים הַצּוּאִים כָּלֵל. וְכָל הַנִּיצוּצוֹת שֶׁנִּתְבָּרְרוּ בְּכָל יָמֵי הַחַל עוֹלִים לְמִקּוּם מְנוּחָתָם בְּשַׁבַּת מִיד שְׁזָהוּ עֵקֶר הַמְּנוּחָה וְהַשְּׁבִיתָה שֶׁל שַׁבַּת, עַל-כֵּן פּוֹרְסִין עַל לֶחֶם מִשְׁנֵה לְהוֹרוֹת שְׂתִּתְּכֵף בְּשַׁעַת הַבְּצִיעָה בַּעֲצָמָה עֲדִין לֹא נִתְבַּטַּל הַשְּׁלֵמוֹת אֲפִלוּ לְפִי שַׁעַת, כִּי עֲדִין מִנַּח הִלָּחֵם הַשְּׁנֵי הַשְּׁלָם עַל הַשְּׁלָחוֹן, כִּי עֲתָה בְּשַׁבַּת אִין נִתְבַּטַּל בְּחִינַת הַשְּׁלֵמוֹת מִהַשְּׁלָחוֹן אֲפִלוּ בְּשַׁעַת הַבְּצִיעָה בַּעֲצָמָה, כִּי תִתְּכֵף בְּשַׁעַת הַבְּצִיעָה תִּתְּכֵף וּמִיד עוֹלָה הַחִיּוֹת שְׂבִילָהם לְתְּכֻלִּית שְׁלֵמוֹתוֹ, כִּי עוֹלָה הַכָּל מִיד בְּלִי יְגִיעָה וּבְרוּר וְעוֹלָה תִּתְּכֵף מִבְּחִינַת פְּלִגָּא לְבְּחִינַת שְׁלָם. וְאִין נִתְבַּטַּלִּים מִהַשְּׁלָחוֹן בְּחִינַת הַשְּׁלֵמוֹת אֲפִלוּ שַׁעַת קִלָּה שְׁזָהוּ בְּחִינַת לֶחֶם מִשְׁנֵה שְׂאֵפִלוּ בְּשַׁעַת הַפְּרוּסָה נִשְׂאָר הַשְּׁלָם הַשְּׁנֵי. מֵה שְׂאִין כֵּן בְּחַל. אָף-עַל-פִּי שְׁזָהוּ עֵקֶר פּוֹנֵת הַבְּצִיעָה שְׂתִּתְּכֵף בְּשַׁעַת הַבְּצִיעָה שְׁחוּזָר וְנַעֲשֶׂה בְּבְחִינַת פְּלִגָּא בְּעֶרְבֵי הַבְּרוּר הָאֲחֵרוֹן כַּנִּ"ל. תִּתְּכֵף יִתְחִיל

התקון לחזר ולהעלות מפלגא לתכלית השלמות האחרון פני"ל. אבל בחל צריכין לזה יגיעה גדולה ולהתמיהמה קצת עד שיעלה לבחינת שלמות. ועל-כן אין רואין זאת בחוש על השלחן, אבל בשבת אז עקר העליה לבחינת שלמות על-ידי כל הברורים של ימי החל. ואז תכף ומיד בשעת הבציעה עולין לבחינת שלם בלי יגיעה פני"ל. ועל-כן רואין זאת בעינים על-ידי מצות לחם משנה, כי גם בשעת הבציעה נשאר השלם על השלחן פני"ל, כי בשבת עקר השלום שהיא בחינת שלמות כמו שמבאר בהתורה הנ"ל שזהו בחינת שבת שלום, בחינת ספת שלום שנפרס בשבת:

אות י

כי כל התקונים שעל ידם ממשיכין שלום המבארין בהתורה הנ"ל כלם נעשים בשבת קדש, כי עקר התקון על-ידי התורה שעוסקין בה בכונה עד שמעוררין שרשי הנשמות שבתורה שעל-ידי זה נזדוּגין הנשמות ומולידין נשמות הגרים המביאין הארה לנשמות הפושעי ישראל שיחזרו בתשובה כמו שמבאר שם, עין שם. וזה עקרו נעשה בשבת, כי בשבת נתנה תורה, והוא שרש התורה. ועל-כן אז בשבת קורין בתורה הרבה יותר מכל השנה, כי קריאת התורה בצבור בספר תורה שנכתב כדת כנתינתה מסיני זה בחינת עסק התורה הנ"ל, דהינו לעסק בתורה עד שיעורר שרשי נשמות ישראל שבתורה, כי עקר שרשי הנשמות הוא בהששים רבוא אותיות הכתובים בספר התורה מבראשית עד לעיני כל ישראל שעוסקין לקרותם בכל שבת ושבת בספר הכתוב כדינו וקורין בטעמים ונקודות שעל-ידי זה עקר התעוררות השרשי נשמות ועל-כן שבת לשון תשובה, כמו שכתב אדונינו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה, כמו שכתוב, ושבת עד ה' אלקיך. כי עקר התעוררות התשובה על-ידי שבת שבו נתנה התורה וקוראים בו בתורה בצבור כסדר כל התורה שכלולה מכל הנשמות פני"ל. ועל-כן עקר הזיוג בשבת, כי אז יכולין להמשיך נשמה זכה ובהירה על-ידי התעוררות שרשי הנשמות שבתורה אז, כמבאר שם על מאמר רבותינו זכרונם לברכה על שלא ברכו בתורה תחלה, עין שם. ועל-כן בשבת עולה כבוד ה' ותפרך על-ידי בעלי תשובה וגרים בבחינת הבו לה' משפחות עמים הבו לה' כבוד ועז שאומרים בקבלת שבת. וכן כל המזמורים של קבלת שבת מדברים מזה מעצם הגדלת כבודו על-ידי הגויים דיקא על שהם מכירים כבודו, כמו שכתוב שם, ספרו בגוים כבודו בכל העמים נפלאותיו אמרו בגוים ה' מלך וכי' וכן הרבה. כי עקר עלית הכבוד על-ידי שגם הם מכירין כבודו ומתגירין שזה נעשה על-ידי שמעוררין ומאירין שרשי הנשמות שבתורה שעקרו נעשה בשבת פני"ל. ועל-כן אז בשבת נשלם היראה בבחינת ירא שבת פני"ל. ואז הוא תכלית השלום בכלל ובפרט בבחינת

שַׁבַּת שְׁלוֹם וְכֹל זֶה זֹכִיךְ עַל-יְדֵי הָעֲנָוָה בְּשִׁלְמוֹת כָּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל בְּבַחֲנֵינֵת שְׁבוּ אִישׁ תַּחֲתָיו שֶׁכָּל אֶחָד יִהְיֶה קָטָן בְּעֵינָיו יוֹתֵר מִמְדַּרְגָּתוֹ הַשְּׁפָלָה. וְזֶה נַעֲשֶׂה בְּשַׁבַּת כָּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמִקּוֹם אַחֵר (בְּסִימָן ע"ט) כִּי בְּשַׁבַּת נֶאֱמַר מִקְרָא זֶה שְׁבוּ אִישׁ תַּחֲתָיו, כְּמוֹבָא זֶה הַמִּקְרָא שֶׁם לְעֵנֶן זֶה שֶׁבְּשַׁבַּת רוּאָה כָּל אֶחָד פְּחִיתוּתוֹ וְשִׁפְלוּתוֹ, עֵינֵן שָׁם. וְזֶה בַּחֲנִינֵת בְּגַדֵי שַׁבַּת, כִּי בְּשַׁבַּת אֵין אַחִיזָה לְהַבְּגָדִים הַצּוֹאִים, כִּי אֵז עוֹלִין כָּל הַנִּיצוּצוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת וּמִתְלַבְּשִׁין בְּבְּגָדִים נְקִיִּים בַּחֲנִינֵת בְּגָדִים לְבָנִים שֶׁהֵם בְּגַדֵי שַׁבַּת וְכַנ"ל:

אות יא

וְזֶה שְׁכַתוֹב בְּרוֹת, וְרַחֲצֵת וְסִכָּת וְשִׁמְתָה שְׁמֵלְתֶיךָ עָלֶיךָ. אֵלוֹ בְּגַדֵי שַׁבַּת. כִּי רוּת הִיָּתָה גִּירַת אֲמַתִּית. וְתִקְנָה תִקּוּן נִפְלָא מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁזָּכְתָה שְׁיִצֵּא מִמֶּנָּה מְשִׁיחַ שֶׁעַל יָדוֹ עָקַר גָּמַר הַתִּקּוּן שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת תִּקּוּן הָאֲכִילָה כַּנ"ל, דְּהֵינּוּ לְדַחוֹת וּלְבַעַר הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים לְגַמְרֵי וּלְזָכוֹת לְבַחֲנִינֵת בְּגָדִים נְקִיִּים שֶׁהֵם בְּגַדֵי שַׁבַּת וְכַנ"ל שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִינֵת וּפְרָשֶׁת כְּנַפֵּךְ עַל אֲמַתְךָ שֶׁהֵם בַּחֲנִינֵת כְּנַפֵּי מַצּוֹה, בַּחֲנִינֵת צִיצִית, בַּחֲנִינֵת בְּגָדִים לְבָנִים, בַּחֲנִינֵת כְּנַפֵּי הַשְּׂכִינָה שֶׁשָׁם בָּאִים הַגְּרִים, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, עֵינֵן שָׁם. וְעַל-כֵּן הָיוּ כָּל מַעֲשֵׂה רוּת בְּשַׁעַת בְּרוּר הַתְּבוּאָה מֵהַפְּסֻלָּת וּבְשַׁעַת הָאֲכִילָה, כִּי נִכְנְסָה בְּתַחֲלַת הַקְּצִיר וַיִּשְׁבָּה שָׁם בְּשַׁדָּה עַד כְּלוֹת הַקְּצִיר. וְעָקַר תִּקּוּנָה הָיָה בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב, וַיֹּאמֶר בְּעַז אֶל רוּת לָעַת הָאֲכִל גֹּשִׁי הַלֶּם. 'לָעַת הָאֲכִלִי דִּיקָא. כִּי הִיא הִיָּתָה גִּירַת שֶׁהִיָּתָה צְרִיכָה לְצִאת וּלְהַזְדַּבֵּךְ מִבַּחֲנִינֵת בְּגָדִים צוֹאִים שֶׁעָקַר אַחֲזִיזָתָם בָּהֶם כַּנ"ל, עַל-כֵּן נִכְנְסָה בְּעַת שְׁקוּצָרִין וּמְבָרְרִין הַתְּבוּאָה מֵהַפְּסֻלָּת שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִינֵת הַבְּרוּר מֵהַבְּגָדִים צוֹאִים כַּנ"ל. וְעָקַר שְׁלֵמוֹת הַבְּרוּר בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן עָקַר הַתְּקַרְבוּתָה הָיָה בְּעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא כַּנ"ל. וְזֶהוּ בַּחֲנִינֵת וּתְאֹכֵל וּתִשְׁבַּע וּתְתַר. 'וּתִשְׁבַּע וּתְתַר' לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ וְלְעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה. הֵינּוּ שֶׁזָּכְתָה שֶׁאֲכִילָתָה הִיָּתָה בְּבַחֲנִינֵת הַבְּרוּר שֶׁיְהִיָּה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ שֶׁיִּצֵּא מִמֶּנָּה שֶׁהוּא הַבְּרוּר הָאֲחֵרוֹן בְּבַחֲנִינֵת בְּרוּר הָאֲכִילָה שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִינֵת אֲכִילָת סְעֻדַת הַצְּדִיקִים לְעַתִּיד לָבוֹא, דְּהֵינּוּ שֶׁתְּהִיָּה הָאֲכִילָה מְבָרְרַת בְּתַכְלִית הַבְּרוּר בְּלִי אַחֲזִיזַת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים כָּל כַּנ"ל שֶׁזָּכְתָה רוּת לָזֶה עַל-יְדֵי שְׁנַתְּגִירָה וּבָאָה מִמִּקּוֹמוֹת הַרְחוּקִים כְּאֵלָה וְנִתְגַּיְרָה בְּאֵמֶת וְסִבְלָה יְגִיעוֹת וַיִּסּוּרִים וְטִלְטוּלִים וּמְרִירוֹת כְּאֵלָה, כִּי עָקַר הַתִּקּוּן דִּיקָא עַל-יְדֵי מִי שֶׁהוּא רְחוּק מְאֹד מְאֹד כְּשֶׁהוּא מִתְעוֹרֵר לָבוֹא לְהַצְּדִיקֵי הָאֵמֶת. אֵז דִּיקָא נַעֲשֶׂה תִקּוּן נִפְלָא וְנוֹרָא בְּיוֹתֵר וְנִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ בְּיוֹתֵר, כִּי זֶה עָקַר כְּבוֹדוֹ וּגְדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁהַרְחוּקִים וְהַמְּלַכְלָכִים וְהַמְּטַנְפִּים בְּיוֹתֵר נִתְעוֹרְרִים לְהִי יִתְבָּרַךְ.

שְׁעַל -יְדֵי זֶה הִ' יִתְבָּרַךְ מְעוֹרֵר רַחֲמָיו וּמְמַשִּׁיךְ עֲלֵיהֶם תְּקוּנִים כְּאֵלֶּה עַל-
יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת עַד שְׁעַל יָדָם דִּיקָא נִטְהַר הָעוֹלָם מִכָּל הַטְּנוּפִים שֶׁל
הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים שְׁנֵתְאֲחִזּוּ בְּעוֹלָם, כִּי מַחֲמַת שְׁהֵם בָּאוּ מִמְקוֹמוֹת כְּאֵלוֹ
וְנִתְעוֹרְרוּ לְשׁוֹב לֵה' יִתְבָּרַךְ בִּיגִיעוֹת כְּאֵלוֹ. עַל-יְדֵי זֶה נִתְתַקֵּן וְנִטְהַר
הָעוֹלָם, כִּי עֵקֶר כָּלֵל כָּל הַתְּקוּנִים הוּא לְתַקֵּן דִּיקָא בְּמִקוֹם שְׁנֵתְקַלְקַל
דִּיקָא. כְּמוֹ שְׂרוּאֵין בְּרוּת שְׁמַחֲמַת שְׁהִיְתָה נְכָרִית בְּתַחֲלָה שְׁשֵׁם עֵקֶר
בְּגָדִים הַצּוֹאִים. וְעַל-כֵּן יִהְיֶה לְבוּשׁ בְּגָדִים צוֹאִים עַל שְׁהִיוּ בְּנֵי
נְשׂוּאִים נְשִׁים נְכָרִיּוֹת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב שֵׁם בְּמִקְרָא וּכְמוֹ שְׁדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרִים לְבִרְכָּה. וְרוּת שְׁזָכְתָה לְצֵאת מִמִּקוֹם כְּזֶה וּלְהִתְגַּיֵר, עַל-כֵּן הִיא
דִּיקָא זָכְתָה שְׁיֵצֵא מִמִּנְהָ מְשִׁיחַ שְׁיִבְעֵר רוּחַ הַטְּמֵאָה מִן הָאָרֶץ שְׁעַל יָדוֹ
יִתְבַטְּלוּ אַחֲזִיזַת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים מִכָּל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שְׁזָהוּ בְּחִינַת בְּרוּר
הָאֲכִילָה שְׁהוּא שְׁלֵמוֹת הַבְּרוּר הָאֲחֵרוֹן שְׁיִהְיֶה נְעֻשָׁה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ דִּיקָא
כְּנִ"ל שְׁזָהוּ בְּחִינַת וְתִאֲכַל וְתִשְׁבַּע וְתִתֵּר לִימֹת הַמְּשִׁיחַ וְלָעוֹלָם הַבָּא כְּנִ"ל:

וְעַל-כֵּן זָכְתָה לְהוֹלִיד אֶת עוֹבֵד. וְאִיתָא שְׁהוּא בְּחִינַת עֵבֶד אֲדָמְתוֹ יִשְׁבַּע
לְחֵם, הִינּוּ כְּנִ"ל. כִּי עוֹבֵד שְׁמִמְנוּ יֵצֵא מְשִׁיחַ הוּא עוֹסֵק בְּבְחִינַת בְּרוּרִים
הַנִּ"ל שְׁהֵם בְּחִינַת בְּרוּר הַתְּבוּאָה וְהַלְחָם. וְהַעֲקֵר כְּשִׁזְכִּין לְשַׁבַּע לְחֵם
בְּבְחִינַת צַדִּיק אֲכַל לְשַׁבַּע נִפְשׁוֹ. בְּבְחִינַת וְתִאֲכַל וְתִשְׁבַּע וְתִתֵּר, הִינּוּ בְּחִינַת
שְׁלֵמוֹת הַבְּרוּר שְׁהוּא בְּחִינַת אֲכִילָה וְשַׁבִּיעָה דְקָדְשָׁה וְכְנִ"ל. שְׁזָהוּ בְּחִינַת
עֵבֶד אֲדָמְתוֹ יִשְׁבַּע לְחֵם וְכְנִ"ל:

אות יב

וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לִזְמַר דְּבָרֵי תוֹרָה עַל הַשְּׁלָחַן, כִּי עֵקֶר הַבְּרוּר מִהַבְּגָדִים
הַצּוֹאִים הוּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְעוֹרְרִין שְׁרָשֵׁי הַנְּשָׁמוֹת שְׁעַל-
יְדֵי זֶה נְעֻשִׁין גְּרִים וְכוּ' כְּנִ"ל. וְזֶה שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרִים לְבִרְכָּה, כָּל
שְׁלָחַן שֶׁלֹּא אָמְרוּ עָלָיו דְּבָרֵי תוֹרָה כְּאֵלוֹ אֲכָלוּ מִזְבְּחֵי מֵתִים. שְׁנֶאֱמַר, כִּי
כָּל שְׁלַחְנוֹת מְלָאוּ קִיָּא צָאָה בְּלֵי מְקוֹם. כִּי כְּשִׁאֲרֵי אֲוִמְרִים דְּבָרֵי תוֹרָה אֵי
אֲפֻשֵׁר לְבַרֵּר מִבְּחִינַת בְּגָדִים צוֹאִים. וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר עַל זֶה, כִּי כָּל שְׁלַחְנוֹת
מְלָאוּ וְכוּ'. שְׁזָהוּ בְּחִינַת זְבָחֵי מֵתִים, דְּהִינּוּ עֲבוּדָה זָרָה שְׁהוּא עֵקֶר סִטְרָא
דְּמוֹתָא שְׁנִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי חֲטָא הָאֲכִילָה שֶׁל אָדָם הָרָאוּשׁוֹן כְּנִ"ל. כִּי עֵקֶר
הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְעוֹרְרִין שְׁרָשֵׁי הַנְּשָׁמוֹת וְכוּ' וְכְנִ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ. וְזֶה בְּחִינַת גְּדֻלַּת הַמַּעֲלָה שֶׁל בְּתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מְדַרְשׁוֹת שְׁעוֹסְקִים בָּהֶם בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה שֶׁהֵם בְּחִינַת מְקֻדָּשׁ מְעַט. כִּי עֵקֶר הַטְּהָרָה מִבְּחִינַת בְּגָדִים הַצּוּאִים הַנִּיִּל שִׁמְהֵם כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים מֵעֲבוּדַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, עֵקֶר הַטְּהָרָה מֵהֵם הוּא עַל-יַדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא נִקְרָאת בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְכִמוֹ שֶׁפְּתוּב בַּמִּשְׁנָה וּכְנֶהֱר שְׂאִינוּ פּוֹסֵק וְכִמְעֵן הַמִּתְגַּבֵּר. כִּי אֵלּוּ הַבְּגָדִים הַצּוּאִים שֵׁשׁ לְכָל אָדָם כָּל זֶה שְׁלֵא תִקּוֹן חֲטָאִיו. וּבִפְרָט מִי שֶׁנִּתְלַכְּלַךְ כְּמוֹ שֶׁנִּתְלַכְּלַךְ רַחֲמָנָא לְצִלוֹ, שְׁעַל-יַדֵי זֶה מִתְעוֹרְרִין וּמִתְגַּבְּרִין עָלָיו הַמְּנִיעוֹת וְהַמְּסַכִּים בְּכָל פְּעַם וְהֵם מְשַׁתְּחִים לְפָנָיו וּמְפַסְּיָקִין מְאֹד מְאֹד כְּמוֹ נֶהַר מִמֶּשׁ כְּנִיִּל. הֵם בְּחִינַת יוֹן מְצוּלָה וְאִין מְעַמֵּד, בְּחִינַת טֵיט הַיּוֹן שֶׁמִּתְדַּבֵּק מְאֹד בְּכָל פְּעַם. וּמִשָּׁם בָּאִים כָּל הַנְּפִילוֹת וְהַתְּרַחֲקוֹת שֶׁל הַרְבֵּה בְּנֵי-אָדָם מֵה' יִתְבָּרַךְ כִּי אֶפְלוּ אִם מִתְעוֹרֵר לְפַעְמִים לָשׁוּב לֵה' יִתְבָּרַךְ. תִּכְף מְשַׁתְּחִים כְּנֶגְדּוֹ וְאִינֵם מְנִיחִים אוֹתוֹ לְהִתְקַרֵּב. וְכֵן בְּכָל פְּעַם. וְעַל זֶה צָעַק דָּוִד, טְבַעְתִּי בֵּינוֹן מְצוּלָה וְאִין מְעַמֵּד וְכוּ'. הַצִּילֵנִי מִטֵּיט וְאַל אֶטְבְּעָה וְכוּ'. וְעֵקֶר הַתִּקּוּן לְזֶה הוּא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא מְקוֹר מַיִם חַיִּים שֶׁמְטַהֲרֵת מִכָּל הַגְּלוּלִים וְהַטְּנוּפִים. בְּחִינַת מַיִם טְהוֹרִים, בְּחִינַת וְזִרְקָתִי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וְטְהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם וְזֶה צְרִיף כָּל אָדָם לִידַע שֶׁאֶפְלוּ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא. אִם יִבְרַח בְּכָל יוֹם אֶל הַתּוֹרָה הֵן הַרְבֵּה הֵן מְעַט אִם אֵי אֶפְשֵׁר לוֹ מַחְמַת הַפְּרָנְסָה אוֹ שְׂאֵרֵי מְנִיעוֹת. עַל כָּל פְּנִים כְּשֵׁיִקְבַע עֲצָמוֹ עַל הַתּוֹרָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם וְיוֹם אֵיךְ שִׁיְהִיָּה וְיַעֲבֹר עָלָיו מֵה, אִזּוּ בּוֹדֵאֵי סוּף כָּל סוּף יְהִיָּה נִטְהָר מִכָּל הַבְּגָדִים הַצּוּאִים וְיִתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת, כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁהֵם נִסְבָּכִים בְּאָדָם מְאֹד מְאֹד וּמִתְגַּבְּרִים בְּכָל פְּעַם שֶׁמִּתְעוֹרֵר הָאָדָם לֵה' יִתְבָּרַךְ, הֵם מִתְגַּבְּרִים בְּיוֹתֵר. בִּפְרָט כְּשֶׁרוּצָה לְעַסֵּק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה. וְכִמּוּבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיִּי ז"ל. שֵׁשׁ הַרְבֵּה שֶׁהַמְּצוּלוֹת יֵם שֶׁהֵם הַרְהוּרִים רְעִים וּמְגַנִּים מִתְגַּבְּרִים עֲלֵיהֶם בְּיוֹתֵר, בִּפְרָט בַּעַת עֵסְקוֹ בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִם לֹא יִנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ יִכְרִיחַ מִחֲשַׁבְתּוֹ לְהַמְשִׁיכָה לְתוֹךְ הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה בְּכָל פְּעַם יְהִיָּה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה. בּוֹדֵאֵי סוּף כָּל סוּף הַתּוֹרָה תִּטְהַר אוֹתוֹ מִכָּל הַנִּיִּל, כִּי הַתּוֹרָה הוּא בְּחִינַת נְהַר שְׂאִינוּ פּוֹסֵק וְכִמְעֵן הַמִּתְגַּבֵּר שְׂאִין שׁוֹם טְמֵאָה וְלִכְלוֹף יְכוּל לְהַתְּקִים כְּנֶגְדָּהּ, כִּי כָּל הַטְּמֵאוֹת וְהַגְּלוּלִים שֶׁבַעוּלָם הִיא שׁוֹטְפֵת אוֹתָם וּמְבַטְּלֵת אוֹתָם בְּרַגַע קִלְהָ, רַק שֶׁהַעֵקֶר שִׁיְהִיָּה חִזְק בְּזֶה, כִּי אַחֵר כֶּף הֵם חוֹזְרִים וּמִתְגַּבְּרִים בְּיוֹתֵר. וְצְרִיף לְחֹזֵר וּלְבָרַח אֶל הַתּוֹרָה. וְכֵן בְּכָל פְּעַם. וְזֶהוּ בְּחִינַת קְבַעְתָּ עֵתִים לְתוֹרָה. 'קְבַעְתָּ דִּיקָא שִׁיְהִיָּה עֵסְק הַתּוֹרָה בְּקַבְּעוֹת גְּדוּל. אֶפְלוּ מִי שְׂאִינוּ עוֹסֵק בְּתוֹרָה כָּל הַיּוֹם כִּי אִם אֵיזָה עֵתִים וְשַׁעוֹת, עַל כָּל פְּנִים צְרִיף לְזַהַר שִׁיְהִיָּה אֵלּוּ הָעֵתִים וְהַשַּׁעוֹת בְּקַבְּעוֹת גְּדוּל בְּכָל יוֹם חֵק וְלֹא יַעֲבֹר. כִּדִּי שִׁיְבָרַח בְּכָל פְּעַם לְמְקוֹר מַיִם חַיִּים הַמְּטַהֲרִים מִכָּל הַטְּמֵאוֹת וְהַבְּגָדִים הַצּוּאִים וְכִנִּיִּל:

וְזֶהוּ בְּחִינַת חֲנֻכָּה, כִּי עֲנֵן חֲנֻכָּה מְבַאֵר שֶׁם בְּמְקוֹמוֹ בְּהַתּוֹרָה הַנִּיִּל שֶׁכָּל הַתְּקוּנִים הַנֶּאֱמָרִים שֶׁם נִמְשָׁכִים עַל-יַדֵי מְצוֹת הַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה. אֵךְ עֲדִין

יש לדבר ולבאר בזה, כי עקר כל התקונים הנ"ל הם על-ידי התורה שעוסקין בכונה עד שמעוררין שרשי נשמות ישראל המשרשין בתורה כמו שמבאר שם. שעל-ידי זה נתעוררין ושבין לה' יתברך ונעשין בעלי תשובה וגרים שעל-ידי זה עקר עלית הכבוד מזילותא דגלותא להשלים היראה שעל-ידי זה נעשה שלום וכי, עין שם. וזה בחינת נר חנכה שהוא בחינת נרות המנורה הטהורה שהיא בחינת כלל התורה כידוע בחינת כי נר מצוה ותורה אור, כי עקר הכבוד שהוא בחינת אור הנר של חנכה כמו שמבאר שם. עקר עליתו על-ידי התורה כנ"ל. וזה בחינת תקף הנס של חנכה שנעשה בכל שנה ושנה בכל דור ודור. שהוא להכניע מלכות יון הרשעה שמתגברת בכל פעם, כי מלכות יון הרשעה זה בחינת יון מצולה ואין מעמד, בחינת טיט היון הנ"ל. שהם כלל כל המניעות והעכובים הנמשכין מבחינת הבגדים הצואים כנ"ל. ולגדל התגברותם כמעט אפס תקוה חס ושלוש, כי הם אומרים, כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, כי רוצים לרחק את כל אחד לגמרי חס ושלוש, לגדל עצם השתטחותם לפניו במניעות ועכובים ומחשבות ורעיונים רעים וזרים ומטנפים מאד שכמעט אין תקוה לצאת מהם חס ושלוש, וכמו שכתוב, צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי. וכמו שפרש רש"י שם שבזמן שהאדם בא במים עד צוארו יש תקוה וכי, אבל כשצפו מים על ראשו וכי. ואני אף-על-פי-כן קראתי שמך ה' מבור תחתיות וכי, עין שם. ועקר הנס והישועה להנצל מהם נעשה על-ידי הכהנים שהם בחינת הצדיקי אמת שנקראים כהנים, כמו שכתוב, כי שפתי כהן וכי. כמו שמבאר במקום אחר, הינו על-ידי הצדיקים שעוסקים בתורה תמיד ומעוררין בכל עת שרשי נשמות ישראל שעל-ידי זה נתעוררין הכל לה' יתברך כנ"ל שעל-ידי זה מתגברין בכל פעם לשבר המניעות הבאים מהבגדים הצואים כנ"ל, כי מימי התורה הקדושה מטהרין מהם וזוכין לבגדים נקיים בחינת בגדים

אות יד

וזהו בחינת השמן של נר חנכה שהוא בחינת הדעת הקדוש של התורה, בחינת שמן משחת קדש שעל-ידי מצות הדלקת נר חנכה אנו זוכין להמשיך עלינו קדשת הדעת הקדוש של התורה הנמשך על-ידי הצדיקי אמת שעל-ידי זה נטהרים מהבגדים הצואים שמהם כל המניעות כנ"ל וזוכין לבגדים לבנים בבחינת בכל עת יהיו בגדיהם לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. שעל-ידי זה שמן על ראשך אל יחסר, הינו בחינת השמן של נר חנכה על-ידי זה זוכין לבגדים לבנים בחינת בכל עת יהיו בגדיהם לבנים. וזהו ושמן על ראשך אל יחסר. 'אל יחסר' דיקא שצריכין לזהר שלא יהיה

נְחָסֵר הַשֶּׁמֶן שֶׁהוּא עֵסֶק הַתּוֹרָה לְעוֹלָם וְכַנִּי"ל שְׂיַעֲסֶק בַּתּוֹרָה בְּבַחֲיַנַּת נֶהָר
 שְׂאִינוּ פּוֹסֵק וְכַמְעֵין הַמִּתְגַּבֵּר בְּכָל פְּעַם וְאִזּוֹ יִזְכֶּה שְׂבֻכָל עֵת יִהְיוּ בְּגָדָיו
 לְבָנִים. בְּכָל עֵת דִּיקָא. הֵינּוּ אָף-עַל-פִּי שֶׁהֵם יִרְצוּ לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל פְּעַם לְעוֹרֵר
 פָּגַם הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים חֵס וְשְׁלוֹם, אָבֵל עַל-יַדֵּי שְׂיִבְרַח אֶל הַתּוֹרָה בְּכָל פְּעַם
 בְּבַחֲיַנַּת וְשֶׁמֶן עַל רֹאשׁוֹ אֶל יַחְסָר, עַל-יַדֵּי זֶה יִטְהַר בְּגָדָיו בְּכָל פְּעַם עַל-יַדֵּי
 מִימֵי הַתּוֹרָה וְיִזְכֶּה שְׂבֻכָל עֵת יִהְיוּ בְּגָדָיו לְבָנִים. 'בְּכָל עֵת' דִּיקָא, הֵינּוּ אָף-
 עַל-פִּי שֶׁהֵם יִרְצוּ לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל פְּעַם לְעוֹרֵר פְּעַם הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים חֵס
 וְשְׁלוֹם, אָבֵל עַל-יַדֵּי שְׂיִבְרַח אֶל הַתּוֹרָה בְּכָל פְּעַם בְּבַחֲיַנַּת וְשֶׁמֶן עַל רֹאשׁוֹ
 אֶל יַחְסָר, עַל-יַדֵּי זֶה יִטְהַר בְּגָדָיו בְּכָל פְּעַם עַל-יַדֵּי מִימֵי הַתּוֹרָה וְיִזְכֶּה
 שְׂבֻכָל עֵת יִהְיוּ בְּגָדָיו לְבָנִים בְּכָל עֵת דִּיקָא וְכַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁנֶּאֱמַר
 בְּשִׁבַּח עֵסֶק הַתּוֹרָה, עַל-כֵּן מְשַׁחֵד וְכוּ' שֶׁמֶן שְׂשׁוֹן מִחֲבָרִיד מֵר וְאֶהְלוֹת
 קְצִיעוֹת כָּל בְּגָדְתֵיךָ וְכוּ'. כִּי עַל-יַדֵּי בְּחִינַת שֶׁמֶן שְׂשׁוֹן בְּחִינַת וְשֶׁמֶן עַל
 רֹאשׁוֹ וְכוּ'. עַל-יַדֵּי זֶה מֵר וְאֶהְלוֹת קְצִיעוֹת כָּל בְּגָדְתֵיךָ שֶׁהַבְּגָדִים מְעַלִּין
 רִיחַ טוֹב שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּגָדִים לְבָנִים הַפָּדָה הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים שְׂרִיחוֹן רַע
 רַחֲמָנָא לְצַל. וְזֶה שְׂדֵרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה כָּל הַבְּגִידוֹת שֶׁלָּךְ מְעַלִּין
 רִיחַ טוֹב, כִּי הַתּוֹרָה מְטַהֵרֵת מִכָּל הַפְּגָמִים וְהַלְכָלוֹכִים שֶׁנֶּאֱחָזִים
 בְּהַבְּגָדִים דִּיקָא עַד שֶׁהַעוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לְזָכוֹת עַד שֶׁהַבְּגִידוֹת שֶׁהֵם פָּגַם
 הַבְּגָדִים מְעַלִּין רִיחַ טוֹב:

אות טו

וְזֶהוּ בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ בְּחִינַת וְשֶׁמֶן עַל רֹאשׁוֹ אֶל יַחְסָר. שְׂעַל-
 יַדֵּי תִקְוָה הֵנֵס שֶׁל חֲנֻכָּה שְׂעַל זֶה תִּקְנוּ לָנוּ לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה עַל-יַדֵּי זֶה זוֹכִין
 לְהוֹסִיף וְלִילֵךְ וְלִהְיוֹת אֹרֶךְ הַתּוֹרָה בְּכָל יוֹם יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַד שְׂזוֹכִין לְיוֹם
 הַשְּׂמִינִי שֶׁהוּא עֶקֶר תִּקְוָה הֵנֵס שְׂדֻלֵק מְעַט הַשֶּׁמֶן שְׂמוֹנֶה יָמִים, כִּי יוֹם
 הַשְּׂמִינִי זֶה בְּחִינַת בִּינָה אֲמָא עֲלָאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂרַשׁ הַתּוֹרָה שְׂכְלוּלָה
 מְשַׁבְּעַת יָמִים מְשַׁבְּעַת מִדּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׂבֻעָה קִנִּי הַמְּנוֹרָה וְשְׂרַשֵּׁם בְּבִינָה
 שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם הַשְּׂמִינִי שְׂשֵׁם שְׂרַשׁ נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שְׂצָרִיכִין לְעֵסֶק
 בַּתּוֹרָה עַד שְׂיַעוֹרְרוּ עַל זְדָה שְׂרַשֵּׁי הַנְּשִׁמוֹת שְׂבְּבִינָה שֶׁהוּא אֵם כָּל חַי,
 שֶׁהוּא שְׂרַשׁ הַתּוֹרָה וְזֶה שְׂנִסְמָד בְּפִרְשֵׁת וְאִתָּה תִּצְוָה שְׂמִדְבָר מְשֶׁמֶן
 הַמְּנוֹרָה נְסִמָּד מִיַּד פִּרְשֵׁת בְּגָדֵי כְּהֵנָה. וְזֶה בְּחִינַת הַנִּי"ל, בְּחִינַת בְּכָל עֵת
 יִהְיוּ בְּגָדֵיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשׁוֹ אֶל יַחְסָר. כִּי עַל-יַדֵּי שֶׁמֶן הַמְּנוֹרָה
 בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה זוֹכִין לְבְּחִינַת בְּגָדִים לְבָנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּגָדֵי כְּהֵנָה. וְעַל-
 כֵּן הִיָּה הֵנֵס שֶׁל חֲנֻכָּה עַל-יַדֵּי הַכְּהֵנִים שְׂלוֹבֵשִׁין בְּגָדֵי כְּהֵנָה שֶׁהֵם בְּחִינַת
 בְּגָדִים לְבָנִים וְכַנִּי"ל:

אות טז

וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שְׁנִמְשָׁךְ בְּחֲנֻכָּה, כִּי כָּל הַתְּקוּנִים הַנִּי"ל כְּלוּלִים בְּבֵית-הַמְּקֻדָּשׁ, כִּי שָׁם בְּבֵית-הַמְּקֻדָּשׁ שָׁם שָׁרַשׁ הַתּוֹרָה שֶׁהֵם הַלּוּחֹת וְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהִיא מִנַּח שָׁם בְּבֵית קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים עַל הָאֶבֶן שֶׁתִּיָּה. וְעַל-כֵּן שָׁם הָיוּ סִנְהֶדְרִין יוֹשְׁבֵיין כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה. וְעַל-כֵּן שָׁם נִטְהָרִין מִכָּל הָעוֹנוֹת וְהַחֲטָאִים שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּגָדִים צוּאִים, כִּי עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה הַיּוֹצֵאת מִשָּׁם נִטְהָרִין מֵהֵם כַּנִּי"ל, כִּי מֵעַן מִבֵּית ה' יוֹצֵא שְׁמַתְגַּבֵּר בְּכָל פֶּעַם שְׁמִטְהָר מִכָּל הַטְּנוּפִים וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן שָׁם עֵקֶר עֲלִית הַכְּבוֹד, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב, וְכְבוֹד ה' מֵלֵא אֶת הַבַּיִת. כִּי שָׁם עֵקֶר הַגְּדֵלַת כְּבוֹד ה' יִתְבָּרַךְ וְכְבוֹד יִשְׂרָאֵל, כִּי שָׁם עֵקֶר הַתְּקַרְבוֹת הַגְּרִים וּבְעֲלֵי תְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב, עַמִּים הָרַ יִקְרָאוּ וְכוּ'. שְׁפָרוּשׁוֹ עַל הַגְּרִים כְּמוֹ שְׁפָרַשׁ רַש"י שָׁם. וְכְמוֹ שְׁכַתּוֹב, כִּי בֵּיתִי בֵּית תִּפְלָה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים. וְעַל-כֵּן שָׁם עֵקֶר הַיִּרְאָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב, מֵה נּוֹרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה. וְעַל-כֵּן קָרָא אַבְרָהָם שָׁם הַמְּקוֹם הַהוּא ה' יִרְאָה. וְשָׁם עֵקֶר הַשְּׁלוֹם, כִּי נִקְרָא סִכַּת שְׁלוֹם. וְעַל-כֵּן קָרָא מִלְכֵי צֶדֶק שְׁמוֹ שְׁלוֹם. וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ הוּא הַסִּכָּים עַל שְׁנֵיהֶם וְקָרָא שָׁם הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם עַל שָׁם יִרְאָה שְׁלוֹם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב בַּמִּדְרָשׁ, הֵינּוּ כַנִּי"ל. כִּי עֵקֶר הַשְּׁלוֹם נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַיִּרְאָה שְׁנִשְׁלַמְתָּ עַל-יְדֵי הַכְּבוֹד וְכוּ'. שְׁכָל זֶה נַעֲשֶׂה בְּבֵית-הַמְּקֻדָּשׁ שְׁעוּמֵד בִּירוּשָׁלַיִם וְכַנִּי"ל:

אות יז

וְזֶהוּ בְּחִינַת קֹדֶשׁ הַבַּיִת כְּנִסְיוֹת וּבִתְי מִדְרָשׁוֹת. שֶׁהֵם בְּחִינַת מְקֻדָּשׁ מְעַט, כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיקִי אֵמֶת שֶׁיִּכּוֹלִין עַל-יְדֵי לְמוּדָם לְעוֹרֵר וּלְהַאִיר שְׁרָשֵׁי נְשָׁמוֹת שֶׁבַתּוֹרָה כַּנִּי"ל. וְקֹדֶשׁ זֹאת צָרִיךְ כָּל אָדָם לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עַל-יְדֵי שְׁיַחְבֵּר עֲצָמוֹ לְהַיִּרְאִים הַמְּקַשְׂרִים בְּהַצַּדִּיקִי אֵמֶת בְּבְחִינַת חֵבֵר אֲנִי לְכָל אֲשֶׁר יִרְאוּךָ כִּי בּוֹדָאי אִישׁ אֶחָד לְבַדּוֹ קֶשֶׁה לוֹ לְזַכּוֹת לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הָאָרֶה הַנִּי"ל. אֲבָל כְּשֶׁמִּתְחַבְּרִים רַבִּים יַחַד וּבוֹנִין בֵּית הַמִּדְרָשׁ לְעֶסֶק בּוֹ בַתּוֹרָה. וְכּוֹנְנָתָם אֵל הָאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ לְהַכִּל עַל-יְדֵי עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וְתִפְלָה בְּצַדִּיקִי אֵמֶת שְׁיֵשׁ לָהֶם כַּח לְהַאִיר וּלְעוֹרֵר כָּל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בּוֹדָאי הוּ אֵל כְּבִיר לֹא יִמָּאֵס, כִּי זְכוּתָא דְרַבִּים עָדִיף. גַּם מִחֲמַת שֶׁהֵם רַבִּים וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ שָׁרֵשׁ בַּתּוֹרָה עַל-יְדֵי זֶה נִתְעוֹרְרִים וּמְאִירִים הַרְבֵּה אוֹתִיוֹת הַתּוֹרָה וּמְאִירִים זֶה לְזֶה עַד שֶׁנּוֹלָדִין

נשמות הגרים ונתעוררין הפושעי ישראל כמבאר בתורה הנ"ל. ועל-כן רגיל בדברי רבותינו זכרונם לברכה לקרא שם הבית המדרש על שם הצדיק והרבי של התלמידים שלומדים שם כמו שמצינו בכמה מקומות שאמרו בבית מדרשו של רבי. ובבית מדרשו של רבי פלוני. וכמו שדרשו על פסוק, ותלך לדרש את ה'. שהלכה לדרש בבית מדרשו של שם ועבר. כי עקר שלמות הבית המדרש כשנקרא על שם צדיקי אמת שיכולים לעורר שרשי נשמות ישראל על-ידי תורתם וכנ"ל. וזה מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל שמדבר בשבח בתי כנסיות ובתי מדרשות. וזהו כנחלים נטיו וכוי, כי הם מטהרין את האדם כמו נחל נובע, כי הם בחינת נהר שאינו פוסק וכמעין המתגבר שעומדין תמיד כנגד הבגדים הצואים לטהר מכלם אף אם מתגברין בכל פעם כמו שמתגברין, כי התורה שהיא בחינת נחל נובע וכוי. בחינת מקור מים חיים מתגבר עליהם תמיד ומטהרת מהם כנ"ל. שזהו מעלת הבית הכנסת ובית המדרש שמחמת שיש מקום קבוע לתורה ותפלה על-ידי זה סוף כל סוף נטהר מהם, כי אדם יחידי יכול להפיל חס ושלום. על-ידי התגברותם כנ"ל. אבל כשיש בית המדרש קבוע כל מי שהוא בכלל אנשי הבית המדרש הקדוש ואינו מפריד עצמו מהם לגמרי חס ושלום, בודאי יתגבר קדשת הבית המדרש שכלול מעסק התורה של רבים שיש להם כח ביותר להמשיך עליהם הארה משרשי נשמותיהם הנמשכים על-ידי הצדיקי אמת שנקרא הבית המדרש על שמו שעל-ידי זה יזכה גם הוא לשאר על עמדו עד שיהיה נטהר בכללם מכל הבגדים הצואים ויזכה לבגדים נקיים כנ"ל:

וזה שטרח דוד המלך עליו השלום כל כך למצא מקום לה', כמו שכתוב, אם אתן שנת לעיני וכוי. עד אמצא מקום לה', כי צריך שיהיה מקום קבוע להקדשה שזהו בחינת גדל מעלת קדשת הבית-המקדש כדי שלא תוכל הסטרא אחרא להפיל את האדם, כי מאחר שנשאר מקום קבוע שהוא הבית-המקדש ששם שרש התורה. לעולם תתגבר קדשתה עליהם וכנ"ל, אבל בעוונותינו הרבים התגברה הסטרא אחרא על זה בעצמה והחריבה הבית-המקדש. ועתה נחמתנו על-ידי הבתי כנסיות ובתי מדרשות, כמו שכתוב, כי הפיצותים בגוים וכוי. ואהי להם למקדש מעט. כי בכל בית הכנסת ובית המדרש נמשך קדשת הבית-המקדש שקדשתה נשאר קימת אפלו לאחר החרבו, כי מקום הבית-המקדש שכבר מצא דוד על-ידי יגיעתו כבר נשאר קיים לעולם. ומשם נמשך הקדשה לכל הבתי כנסיות ובתי מדרשות שהם מקדש מעט, כי על-ידי קביעת הקדשה של הבתי כנסיות ובתי מדרשות, על-ידי זה נטהרין ישראל, כי קדשתם הקבוע יעלה על כל התגברות המונעים שנמשכין מהבגדים הצואים אף-על-פי שמתעוררים בכל פעם ביותר ומשתטחים ומתפשטים מאד מאד בפרט בדורות הללו כאשר יודע כל אחד בנפשו, כי קביעת הקדשה של הבתי כנסיות ובתי מדרשות עולה על כלם ומטהרת מכלם כנחלים המטהרים בבחינת כנחלים נטיו, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה, מה נחלים מטהרין את האדם, אף בתי כנסיות ובתי מדרשות מטהרין וכוי וכנ"ל:

אות יח

ועל-כן הם שמונה ימי חנכה. כנגד שמונה חוטים שבציצית שהם בחינת בגדים לבנים בחינת כנפי מצוה שהגרים נכנסין לשם שזהו בחינת שמונה בגדי פהו גדול שנסמכין בפרשת ואתה תצוה לפרשת שמן המנוחה וכנ"ל:

אות יט

וזה בחינת קימת חצות לילה לעסק בתורה, כי אז עקר עסק התורה בשלמות לעורר על-ידי עסק התורה שרשי נשמות ישראל, כי כשעוסקין בתורה בחצות מתעוררין עמו כל נשמות הצדיקים שבגן עדן וכלהו ציתין לקלה כמו שאיתא בהר הקדוש. ונשמות הצדיקים הם כלולין מכל נשמות ישראל פידוע. וכשהם מתעוררין, נתעוררין כל הנשמות ומאירין זה לזה שעל-ידי זה בעלי תשובה וגרים כנ"ל. וזה שאיתא בהר הקדוש, היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך. ודורש שם בגנים לשון גנות ומפרש שם, 'היושבת בגנים', בגנותא דעלמא. 'חברים' שהם הצדיקים, מקשיבים לקולך כשעוסקין בתורה בחצות לילה וכו', עין שם. הינו שזהו עקר מעלת עסק התורה כשקמים בחצות, כי על-ידי שנתעוררין מהשנה אז ועוסקין בתורה על-ידי זה מעלין נשמתו וכל הנשמות התלויים בו מבחינת אני ישנה הנזכר בהתורה הנ"ל שהוא בחינת נשמות הפגומין קדם ששבין בשלמות לה' יתברך שהם בחינת פלגא וכו'. ואז מעלין כלם מגנותא וזילותא דהאי עלמא על-ידי שנתעוררין לקולו כל נשמות הצדיקים שבגן עדן וכנ"ל. וזה שמזהיר ומחזק הפסוק את כל אדם שיקום בלילה ויעסק בתורה. ולא יפל בדעתו מחמת שהוא מגנה על-ידי מעשיו. כי אף-על-פי-כן הצדיקים ציתין לקלה. שזהו היושבת בגנים, בגנותא דהאי עלמא שפלה, אף-על-פי-כן 'חברים', שהם הצדיקים, 'מקשיבים לקולך', כי כלם מתאונים לשמע קולך בתורה ותפלה. ועל-כן השמיעני ולא תאמר שימאסו חס ושלום, בקולך מחמת גנותך, כי אדרבא, ה' יתברך והצדיקים משתעשעים בקולך דיקא, כי זה עקר כבודו יתברך בכל עת שהרחוקים ביותר מתעוררין לה' יתברך כמבאר שם בהתורה הנ"ל. ועל-כן מתאבלין אז בחצות על חרבן בית-המקדש, כי עקר ההתקרבות של כל הרחוקים לה' יתברך הוא על-ידי הבית-המקדש שכלול מכל התקונים הנ"ל, על-כן צריכין אז להתאבל עליו שעל-ידי זה

יעורר רחמיו שיבנה במהרה בימינו שעל-ידי זה יתתקן הכל כנ"ל. ואחר כך בבקר לובשין ציצית ותפלין, כי ציצית הם בגדים לבנים, בחינת פסות נקי הפך הבגדים הצואים כנ"ל שזה עקר כבודו בחינת כפדהו בכסות נקי כמבאר בהתורה הנ"ל. ועל-ידי הכבוד נשלים היראה שזהו בחינת תפלין שהם בחינת יראה, כמו שכתוב, וראו וכו' וראו ממך. ועל-ידי זה יכולין להתפלל, כמו שמבאר שם. ועל-כן מתפללין אז בטלית ותפלין שהם בחינת היראה שהוא בחינת תפלין שנשלים על-ידי הכבוד שעולה על-ידי הגרים שבאים תחת כנפי מצוה שזהו בחינת ציצית שכל זה נעשה על-ידי התורה שעוסקין בחצות כנ"ל וכמבאר בכונות האר"י ז"ל שעקר תקון ציצית ותפלין ותפלה בבקר הוא על-ידי קימת חצות לעסק בתורה, הינו כנ"ל. וזה שדרשו רבותינו זכרונם לברכה, 'בכל עת יהיו בגדי לבנים', אלו ציצית. ושמון על ראשך אל יחסר, אלו תפלין הינו כנ"ל:

אות כ

על-כן צריך האדם להתחזק מאד מאד לעסק בתורה ותפלה בכל יום אף אם יעבר עליו מה, כי כל זמן שחוזר אל התורה נמשך עליו טהרה גדולה. ואף אם אחר כך נעשה עמו מה שנעשה, אף-על-פי-כן יחזר ויברח אל התורה עד שסוף כל סוף יהיה נטהר על-ידי התורה. שתורה אותו דרך לצאת מכל הבלי ורעיונים הרעים הנמשכין מהבגדים הצואים שנסבכין בו כל כך. שמהם כל המניעות והבלבולים, כי התורה היא מקור מים חיים שמטהרת מכלם כנ"ל. וזה שאמר דוד המלך עליו השלום, חשבתני דרכי ואשיבה רגלי אל עדתך. שאני חושב דרכי בכל מה שעובר עלי. ואשיבה רגלי אל עדתך. כי אין מנוס לברח מהם כי אם אל התורה כנ"ל. ועל-כן חשתי ולא התמהמהתי לשמר מצותך. כי מחמת רבוי המניעות והבלבולים צריכין להזדרז לשמר מצוותיו יתברך בזריזות גדול מאד. וזהו חבלי רשעים עיני תורתך לא שכחתי, הינו אף-על-פי שחבלי רשעים, שהם הקלפות המונעים והמבלבלים, מתקבצים עלי בכל עת, אף-על-פי-כן תורתך לא שכחתי, כי אדרבא, מחמת זה אני מתעורר ומתגבר בכל עת לעסק בתורה שמטהרת מהם כנ"ל. וזהו חצות לילה אקום להודות לך וכו', הינו כי עקר התקון על-ידי קימת חצות כנ"ל שאז עסק התורה בבחינת תורת חסד שהוא הלמוד תורה על מנת ללמדה, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל שהוא על-ידי שמעוררין נשמות ישראל על-ידי התורה שזה נעשה יותר בחצות כנ"ל. וזה, חבר אני לכל אשר יראוך, כי צריכין לזה להתחבר ליראים אמתיים האחוזים בצדיקי אמת כדי שיוכל עמהם לזכות לבחינת תורת חסד הנ"ל, כי אדם פשוט לבדו בודאי אינו זוכה לזה כי אם פשמתחברים ליראים אמתיים בבחינת חבר אני לכל

אֲשֶׁר יִרְאוּ וְכוּ' וְכוּ' ל. וְזֶהוּ חֶסֶדְךָ ה' מְלֵאָה הָאֲרֶץ חֶקֶד לְמַדְנִי. הֵינּוּ שְׂמִינֵי שְׂזִיזָה לְתוֹרַת חֶסֶד הַנִּי"ל. וְזֶהוּ חֶסֶדְךָ ה' מְלֵאָה הָאֲרֶץ, הֵינּוּ כְּמוֹ שְׂחִסְדוֹ יִתְבָּרַךְ מְלֵאָה הָאֲרֶץ, כְּמוֹ כֵן בְּבַחֲיַנְתָּ זֹאת חֶקְיוֹ יִלְמְדוּ הֵינּוּ שְׂזִיזָה לְבַחֲיַנְתָּ תוֹרַת חֶסֶד וְכוּ' כְּנִי"ל:

אות כא

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד אֶלְיָךְ לְעַתְּ מִצֵּא-זוֹ אִשָּׁה. וְחַד אָמַר, זֶה תוֹרָה וְכוּ'. וְחַד אָמַר זֶה מִיְתָה וְחַד אָמַר, זֶה קְבוּרָה. וְחַד אָמַר, זֶה בֵּית הַכֶּסֶא (בְּרִכּוֹת ח). וְאָמַר שֶׁסָּהּ הִיא (דְּאָמַר זֶה בֵּית הַכֶּסֶא) עֲדִיפָא מִכְּלָהּ, הֵינּוּ מִרְ אָמַר חֲדָא וּמִרְ אָמַר חֲדָא וְלֹא פְּלִיגִי. כִּי כָּלוּ חַד וְהַכֵּל תְּלוּי זֶה בְּזֶה. עַל-פִּי הַתוֹרָה הַנִּי"ל, כִּי דָוִד הִמְלִיךָ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, הִזְהִיר אֶת הָאָדָם שְׂיִתְפַּלֵּל תְּמִיד לְהַנְצִיל מִשְׁטָף מִיָּם רַבִּים שֶׁהֵם הַמוֹנְעִים הַרְבִּים הַנִּמְשָׁכִין מִהַקְּלָפוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּגָדִים צוּאִים וְכוּ' ל. וְעַל-כֵּן דָּרְשׁוּ לְעַתְּ מִצֵּא זֶה אִשָּׁה, שֶׁהִיא בְּחִינַת קְדֻשַׁת הַזְּוִיג, שֶׁזֶהוּ עֵקֶר בְּחִינַת מִצֵּא אִשָּׁה מִצֵּא טוֹב וַיִּפֶק רְצוֹן מֵה', הֵינּוּ שְׂזִיזָה לְעוֹרֵר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כְּדִי שְׂיִמְשִׁיךְ לְבָנוּ נִשְׁמָה בְּהִירָה וְזִכָּה, כְּמוֹ שְׂמִבְּאָר שֶׁסָּהּ עַל דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה, מִפְּנֵי מָה תְּלַמְּדֵי חֲכָמִים אֵין בְּנִיָּהֶם תְּלַמְּדֵי חֲכָמִים וְכוּ'? וְעַל-כֵּן דָּרַשׁ אִידָךְ זֶה תוֹרָה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לָזֶה כִּי אִם עַל-יְדֵי עֶסֶק הַתוֹרָה בְּבַחֲיַנְתָּ הַנִּי"ל וְכוּ' ל. וְאִידָךְ אָמְרוּ זֶה מִיְתָה וְקְבוּרָה, כִּי הַמִּיְתָה וְקְבוּרָה הֵם לְתַקּוֹן חֶסֶד אָדָם הָרָאוּשׁוֹן שְׂאֵז נִמְשָׁכֵי הַבְּגָדִים הַצּוּאִים עַד שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַטְהֵר מֵהֶם בְּשִׁלְמוֹת עַד הַמִּיְתָה וְהַקְּבוּרָה שְׂאֵז יִתְבַּלֶּה הַזְּהֵמָא בְּעַפְרֵי וְכוּ' ל, אֲבָל צְרִיכִין לְהַתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ עַל זֶה כָּל יְמֵי חַיָּו שְׂזִיזָה לְמִיְתָה וְקְבוּרָה יָפָה בְּאֶפְסוֹ שְׂיִהְיֶה לוֹ תַקּוֹן לְהַפְשִׁיט מִמֶּנּוּ מִיַּד הַבְּגָדִים הַצּוּאִים בְּשַׁעַת מִיְתָה וְקְבוּרָה וְלְהַלְבִּישׁם בְּבָגְדֵי נְקִיִּים וּלְבָנִים, כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה שְׂצָרִיכִין לְסַבֵּל עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים בְּגִיָּהֶם וְכוּ' וּגְלָגוּלִים רַבִּים קָדָם שְׂמִפְשִׁיטוֹן מֵהֶם הַבְּגָדִים הַצּוּאִים, עַל-כֵּן צְרִיכִין לְהַתְפַּלֵּל עַל זֶה הַרְבֵּה שְׂזִיזָה לְמִיְתָה וְקְבוּרָה יָפָה שְׂזִיזָה לְהַתְלַבֵּשׁ אֶז מִיַּד בְּבָגְדֵי נְקִיִּים. וְאִידָךְ אָמַר, זֶה בֵּית הַכֶּסֶא שְׂשֶׁם עֵקֶר הַדְּחִיָּה שְׂדוּחִין אֶת הַפְּסֻלַת הַגְּמוּר לַחוּץ. וְעַל זֶה מְבָרְכִין יְרוּפָא כָּל בֶּשֶׂר וּמִפְּלִיא לְעֲשׂוֹתִי. כִּי הַבְּרוּר הַזֶּה הוּא הַפְּלֵא גְדוֹל. אֲבָל צְרִיכִין לָזֶה זְכִיָּה גְדוֹלָה שְׂגַם בְּרוּחַנִיּוֹת יִפְשֵׁט מִמֶּנּוּ הַבְּגָדִים הַצּוּאִים כְּמוֹ שְׂדוּחָה בְּגִשְׂמִיּוֹת הַפְּסֻלַת לַחוּץ וְעַל-כֵּן אָמְרוּ שֶׁסָּהּ, הִיא דְּמֵר זוּטְרָא עֲדִיף מִכְּלָהּ. כִּי הָעֵקֶר צְרִיכִין לְהַתְפַּלֵּל עַל זֶה לְדַחוֹת הַפְּסֻלַת לַחוּץ, דְּהֵינּוּ לְהַפְשִׁיט מִמֶּנּוּ הַבְּגָדִים הַצּוּאִים שֶׁהֵם עֵקֶר הַשְּׁטָף מִיָּם רַבִּים, כִּי מֵהֶם כָּל הַמְּוִנְעוֹת וְהַבְּלוּלִים וְהַעֲקָמִיּוֹת שְׂבִלְב. וְכָל הַמְּסַפִּים הַמְּבַדִּילִים כְּנִי"ל. וְזֶה עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד אֶלְיָךְ. 'חֹסֵד' דִּיקָא. כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְתַקּוֹן כָּל זֶה כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּחִינַת חֶסֶד, דְּהֵינּוּ תוֹרַת

חסד. ועל-כן צריכין להשתדל להתקרב להצדיק שהוא בחינת חסיד
באמת שעוסק תמיד בתורת חסד ללמוד תורה על מנת ללמדה לעשות
חסידים אמתיים בעולם, כי רק על ידו יכולין לזכות לכל הנ"ל להפשיט
ממנו הבגדים הצואים ולזכות לבגדים נקיים וכנ"ל:

אות כב

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר
הרע וכו' אם נצחו מוטב ואם לאו יעסק בתורה וכו'. ואם לאו יקרא
קריאת שמע וכו' אם נצחו מוטב ואם לאו יזכר לו יום המיתה וכו'.
ולכאורה קשה. אם כן יזכיר לו תכף יום המיתה, ועוד הלא אנו רואים
רב בני האדם שזוכרים יום המיתה בפניהם ואף-על-פי-כן עושים מה
שעושים רחמנא לצלן, וכמו שכתוב, ואחריהם בפיהם ירצו סלה. אך
באמת עקר המלחמה כנגד היצר הרע הוא רק על-ידי התורה, כמו שאמרו
רבותינו זכרונם לברכה, אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם
אבן הוא נמוח וכו'. ועל-כן קראו מנוול, כי עקר התגברותו על-ידי הנוול
של הבגדים הצואים כנ"ל. והתקון על-ידי מימי התורה וכו' וכנ"ל. וכמו
ששמעתי מפיו הקדוש זכרוננו לברכה שאמר, נכספתי מאד להמשיך
העולם אל עשיה, דהינו שיהיה חיוב לכל אחד בכל יום ללמד כן וכך כפי
ערכו וכו'. ושאילתי אותו אז, הלא יש בני-אדם בעלי עברות רחמנא
לצלן?! השיב בלשון גערה קצת, אין אתה יודע כח הגדול של התורה וכו'.
וכונתו היתה שאפלו מי שנלכד בעברות חס ושלום, ונדמה לו שאי אפשר
לו לצאת משם. אם אף-על-פי-כן היה קובע לו שעורים קבועים לתורה
בכל יום ויום היה כח התורה מתגבר עד שגם הוא היה נתתקון ויוצא מהם
סוף כל סוף. (עין מזה בשחות הר"נ שאחר הספורי מעשיות) נמצא,
שעקר נצחון היצר הרע על-ידי התורה, אבל הבעל דבר מתגבר על האדם
על זה בעצמו לבטלו מהתורה. ואפלו פשאדם עוסק לפעמים בתורה הוא
מתגבר להפילו מזה. ועקר הסתתו לדחותו מהתורה חס ושלום, הוא על-
ידי זה בעצמו מחמת שרואה שעוסק בתורה. ואף-על-פי-כן עדן הרע שלו
בתקפו. על-כן מתנפל עליו הבעל דבר להסיתו לדחותו חס ושלום
מהתורה לגמרי. אבל מי שמסתפל על האמת לאמתו ויזכר באמת יום
המיתה שסוף כל סוף יעברו ימי חייו כצל עובר ויצטרף לתן דין וחשבון
וכו'. בודאי לא יסתפל על הסתת היצר הרע ויקיים דברי רבותינו זכרונם
לברכה לעסק בתורה בכל יום חק ולא יעבר יהיה איד שיהיה, כי סוף כל
סוף המאור שבה יחזירהו למוטב. וזה היה פונת הגמרא הנ"ל שצנה
לעסק בתורה או בקריאת שמע כדי לנצח היצר הרע. ואם לאו שלא נצחו
על-ידי התורה. ואזי ירצה היצר הרע להתנפל עליו לדחותו מהתורה

לְגַמְרֵי מֵאַחַר שְׂרֹאָה שְׁאִין מוֹעִיל לוֹ עֵסֶק הַתּוֹרָה לְנֹצֵחַ הַיֵּצֵר הָרָע וְלַפְעָמִים יֵשׁ נוֹפְלִים כָּל כֶּף עַד שְׂדוּחָה אוֹתָם אֶפְלוּ מִלְקָרוֹת קַרְיָאת שְׁמַע עַל-יָדֵי שְׁמִפִּילוֹ הַבַּעַל דָּבָר בְּדַעְתּוֹ מִחֲמַת רַבּוּי מַעֲשָׂיו הָרָעִים, כִּי כֶּף דָּרְכוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר הָרָע הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כֶּף לְמַחֵר אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כֶּף עַד שְׁאוּמֵר לוֹ וְכוּ'. וְהַעֲצָה עַל זֶה. יִזְכֹּר לוֹ יוֹם הַמֵּיתָה, הֵינּוּ שְׂיִזְכֹּר יוֹם הַמֵּיתָה שְׁסוּף כָּל סוּף יִהְיֶה מְכָרָח לְמוֹת. וְאִזּוּ בְּסוּף הַכֹּל בּוֹדָאֵי טוֹב יוֹתֵר כָּל מָה שְׁחֻטָּף בְּזֶה הָעוֹלָם אֵיזָה דְבוּר תּוֹרָה וְתַפְלָה וְקַרְיָאת שְׁמַע אֵף אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא. וְעַל-כֵּן עַל-יָדֵי שְׂיִזְכֹּר לוֹ יוֹם הַמֵּיתָה יַחֲזוּר אֶל הַתּוֹרָה וְקַרְיָאת שְׁמַע שְׂיִתְגַּבֵּר לְעֵסֶק בְּתוֹרָה בְּכָל יוֹם אוֹ עַל כָּל פְּנִים יִקְרָא קַרְיָאת שְׁמַע בְּכָל יוֹם וְלֹא יִפַּל בְּדַעְתּוֹ מִשּׁוּם דָּבָר. וְאִזּוּ בּוֹדָאֵי יִזְכֶּה סוּף כָּל סוּף לְנֹצֵחַ הַיֵּצֵר הָרָע. נִמְצָא, שְׁעֵקֶר נִצְחוֹן הַיֵּצֵר הָרָע עַל-יָדֵי הַתּוֹרָה כְּנִ"ל. אֵדָּ מִחֲמַת שְׁלָאוּ כָּל אָדָם יְכוֹל לְנֹצֵחַ הַיֵּצֵר הָרָע עַל-יָדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה בְּזִמְן מַעֲט רַק הָרַב צָרִיכִים לְהִתְגַּבֵּר לְעֵסֶק בְּתוֹרָה יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה עַד שְׂיִנְצָחוּ וּבְתוֹדָּ כֶּף עוֹבֵר עַל הָאָדָם מָה שְׁעוֹבֵר וְרוֹצֵחַ הַבַּעַל דָּבָר לְהַפִּילוֹ מֵעֵסֶק תּוֹרָתוֹ מִחֲמַת שְׂנֵדָמָה לוֹ שְׁאִין מוֹעִיל לוֹ עֵסֶק הַתּוֹרָה חֶסֶד וְשָׁלוֹם, עַל-כֵּן יִזְכֹּר לוֹ יוֹם הַמֵּיתָה שְׁסוּף כָּל סוּף מָה יַעֲשֶׂה לְיוֹם פְּקֻדָּה וְעַל-יָדֵי זֶה בּוֹדָאֵי יָשׁוּב אֶל הַתּוֹרָה בְּכָל עֵת אֶפְלוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה. וְאִזּוּ בּוֹדָאֵי יִזְכֶּה לְנֹצֵחַ הַיֵּצֵר הָרָע וְלְהַפְּשִׁיט מֵעֲצָמוֹ הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים שְׁמֵהֶם כָּל הַבְּלָבוּלִים וְהַמְּנִיעוֹת, כִּי עֵקֶר הַתִּקּוּן עַל-יָדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא מְקוֹר מִים חַיִּים כְּנִ"ל. נִמְצָא, שְׂכּוֹנֵת רַבּוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה לְהַזְכִּיר לוֹ יוֹם הַמֵּיתָה כְּדֵי שְׂיָשׁוּב אֶל הַתּוֹרָה שְׁעַל יְדָה עֵקֶר נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה. וְהַמְּאָמֵר נְעוּץ סוּפוֹ בְּתַחֲלָתוֹ וְהֵבִן:

אות כג

עַל-פִּי הַנִּי"ל מְבֹאֵר שְׂצָרִיף כָּל אָדָם לְכוֹן דַּעְתּוֹ תְּמִיד בְּפֶרֶט בְּעֵת עוֹסְקוֹ בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת שְׂיִהְיֶה נִמְשָׁד עָלָיו הַהֲאָרָה מִהַצְדִּיק הָאֲמֵת שְׁעוֹסֵק תְּמִיד לְעוֹרֵר וּלְהָאִיר שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עַל-יָדֵי עֵסֶקוֹ בְּתוֹרָה כְּנִ"ל, כִּי זֶה יְדוּעַ וּמוֹבֵן לְכָל שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׂהַצְדִּיק עוֹסֵק לְהַבִּיא הָאָרָה וְהַתְּעוֹרְרוֹת אֶפְלוּ לְפִוְשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, אֵף-עַל-פִּי-כֵן בּוֹדָאֵי צָרִיכִין לָזֶה גַם אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא מִהָאָדָם עֲצָמוֹ בְּבַחֲנִית אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֵת הָאֲהָבָה עַד שְׂתַחַפֵּץ כְּיָדוּעַ. וְכָל מָה שֶׁהָאָדָם מְכוֹן דַּעְתּוֹ לָזֶה בְּיוֹתֵר וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּיוֹתֵר בּוֹדָאֵי נִמְשָׁד עָלָיו הָאָרָה בְּיוֹתֵר עַד שְׂיִזְכֶּה לְשׁוּב לַה' יִתְבָּרַךְ בְּשָׁלְמוֹת. בְּבַחֲנִית אֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי. שְׂכָל מָה שְׂאֲנִי חוֹתֵר וְעוֹסֵק יוֹתֵר לְחַבֵּר אֵת עֲצָמֵי לְדוּדֵי שֶׁהוּא הָאָרֶת הַצְדִּיק הָאֲמֵת מִשְׂרָשׁ נִשְׁמַתִּי שְׂבִתוֹרָה כְּנִ"ל, כְּמוֹ כֵּן דוּדֵי לִי, הֵינּוּ כְּמוֹ כֵּן מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ הַצְדִּיק לְהָאִיר בִּי בְּתוֹסַפַּת הָאָרָה. וְזֶהוּ בְּחִינַת מִצּוֹת הַדְּלָקָת נֵר חֲנֻכָּה בְּכָל אָדָם בְּכָל דּוֹר שְׂצָרִיכִין לְכוֹן שְׁעַל-יָדֵי מִצּוֹת הַהַדְּלָקָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת יִמְשִׁיד עַל עֲצָמוֹ הַהֲאָרָה מִשְׂרָשׁ נִשְׁמַתוֹ

שְׁבִתוֹרָה שְׁמַאִירָה בְּתוֹךְ כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים עַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה שֶׁל הַצְּדִיק הָאֵמֶת. שְׁמַהֲאָרָה זֹאת נִדְּלַק וּמֵאִיר נֵר חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשׁ. וְעַל-יְדֵי שְׁמֻקִּימִין יִשְׂרָאֵל מְצֹנָה זֹאת בְּכָל שָׁנָה נִמְשָׁךְ עַל כָּל אֶחָד הָאָרָה הַזֹּאת עַל-יְדֵי שְׁעוֹסֵק לְהַדְּלִיק וּלְהֵאִיר עַל עֲצֻמוֹ הָאָרָה הַזֹּאת עַל-יְדֵי מְצֹנָה זֹאת, כִּי זֶהוּ בְּחִינַת תִּקְוָה הַנֶּסֶס שֶׁל חֲנֻכָּה בְּכָלֵלִיּוֹת שֶׁהִיא בִּימֵי מַתְנַתְּיָהּ וְכוּ'. וְכֵן נַעֲשֶׂה הַנֶּסֶס בְּפִרְטוּיּוֹת בְּכָל שָׁנָה בְּכָל אָדָם שֶׁבְּכָל פְּעַם רוֹצִים לְהִתְגַּבֵּר בְּחִינַת מַלְכוּת יְיָ הַרְשָׁעָה שֶׁהוּא בְּחִינַת יְיָ מְצוּלָה וְאִין מְעַמָּד וְכוּ'. שֶׁהֵם רוֹצִים לְבַלְבֵּל וּלְבַטֵּל אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי מַעְבֻּדֵת ה' יִתְבַּרְךָ כְּדֵי לְהַשְׁכִּיחַם תּוֹרַתְךָ וּלְהַעֲבִירָם עַל חֻקֵי רְצוֹנְךָ. וְעַל-יְדֵי גְדוּלֵי מַבְחָרֵי הַצְּדִיקִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהִיא אִזְ הַכְּנִיעוּ אוֹתָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת, כִּי גַם מַלְכוּת יְיָ הַרְשָׁעָה בְּגִשְׁמִיּוֹת כָּל כַּחַס וַיִּנְיֻקְתָּם הִיא עַל-יְדֵי שֶׁהִתְגַּבְּרוּ עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים מַבְחָרֵי יְיָ מְצוּלָה וְאִין מְעַמָּד וְכוּ' כַּנִּי"ל. וְגְדוּלֵי הַצְּדִיקִים שֶׁהִיוּ אִזְ הַכְּנִיעוּם וּבְטָלוּם עַל-יְדֵי קִדְשַׁת תּוֹרַתָם וְכוּ' כַּנִּי"ל וְלֹא דֵי שֶׁהַכְּנִיעוּם אֵף גַם קָבְעוּ הַנֶּסֶס לְדוֹרוֹת וְצוּוּ עֲלֵינוּ לְהַדְּלִיק נֵר חֲנֻכָּה בְּכָל שָׁנָה. לְהוֹרוֹת שֶׁהַמְּשִׁיכּוֹ עֲלֵינוּ הָאָרָה נִפְלְאָה וְתִקּוּן נוֹרָא לְנִצְחָה עַד שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו יָכוֹל לְהַדְּלִיק נֵר חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשׁ בְּבִיתוֹ שְׁעַל-יְדֵי זֶה מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ הָאָרָה הַתּוֹרָה מְשַׁרְשָׁה שְׁנַמְשָׁךְ עַל-יְדֵי צְדִיקֵי אֵמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר שְׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכִין לְשׁוּב לַה' יִתְבַּרְךָ וּלְהַשִּׁיב אַחֲרֵים בְּתִשׁוּבָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה עוֹלָה הַכְּבוֹד שֶׁהוּא בְּחִינַת אִוֵּר וּמְשָׁלִים אֶת הַיָּרָאָה וְכוּ'. שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת מְצוֹת נֵר חֲנֻכָּה כַּנִּי"ל:

אות כד

וְזֶה, וְאֵתָה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֹן זֵית זָךְ וְכוּ'. וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ דִּיקָא, כִּי מִשֶּׁה הוּא כָּלֵל הַתּוֹרָה בְּחִינַת הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁיָּכוֹל לְעוֹרֵר וּלְהֵאִיר שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת שְׁבִתוֹרָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְבִיא הָאָרָה לְכָל אָדָם שְׁמֻשֵׁם נִדְּלָקִין שֶׁבַע קִנֵּי הַמְּנוֹרָה שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁכְּלוּלִים בְּשִׁבְעָה כְּתוּבֹת. וְזֶהוּ, וְאֵתָה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. 'תִּצְוֶה' לְשׁוֹן צוּתָא וְהַתְּחַבְּרוּת, הֵינּוּ שֶׁאֵתָה תִּצְוֶה וְתִתְחַבֵּר וְתִיַחַד אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּהֵינּוּ שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹתֵיהֶם שְׁבִתוֹרָה כְּדֵי שֶׁיִּגְיַע הָאָרָה עַל כָּל אֶחָד כַּנִּי"ל. וְעַל יִשְׂרָאֵל מְטָל, וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֹן זֵית זָךְ, כִּי הֵם צָרִיכִין לְהַתְּעוֹרֵר מִלְּמַטָּה כַּנִּי"ל, עַל-כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְקַח וּלְהַבִּיא לְהַצְּדִיק בְּחִינַת שְׁמֹן זֵית זָךְ, הֵינּוּ בְּחִינַת הַטוֹב שֶׁבְּדַעְתּוֹ וּמַחוֹ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֹן מְשַׁחַת קִדְשׁ, כִּי עֵקֶר הַיְּבוּר עַל-יְדֵי הַדַּעַת, כִּי כָּלָא בְּמַחְשָׁבָה אֵתְבָּרִירוּ וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְרַאוֹת לְקַח בְּחִינַת שְׁמֹן זֵית זָךְ, הֵינּוּ הַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁבְּדַעְתּוֹ שֶׁנִּמְצָא בּוֹ עֲדִין, כִּי אֶפְלוּ בְּפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל עֲדִין נִמְצָא בּוֹ אֵיזָה נְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמֹן זֵית זָךְ שֶׁצָּרִיךְ לְהַכִּין עֲצֻמוֹ לְהַבִּיא לְהַצְּדִיק עַל-יְדֵי שֶׁיִּכְרִיחַ עֲצֻמוֹ לְעֶסֶק בְּתוֹרָה וְתַפְלָה

ומצוות. וְכַל כֵּן יִהְיֶה כְּדֵי שְׂיִהְיֶה נִתְפָּס בּוֹ אֹר הַצְּדִיק כְּדֵי שְׂתִהְיֶה נִשְׁמָתוֹ נִדְלָקֶת וּמְאִירָה כְּמוֹ נֵר מִמֶּשׁ בְּבַחֲיַנְתָּ נֵר ה' נִשְׁמָת אָדָם כְּנִ"ל. וְזֶהוּ כְּתִית לְמֵאוֹר, 'כְּתִית' דִּיקָא, כִּי צְרִיכִין לְבַטֵּשׁ וּלְכַתֵּת הַגּוֹף וּלְסַבֵּל כְּמָה יְגִיעוֹת גְּדוּלוֹת וְכְמָה מִינֵי מְרִירוֹת עַד שְׂיִזְכֶּה שְׂיִוְכַל הָאוֹר לְתַפֵּס בְּנִשְׁמָתוֹ בְּבַחֲיַנְתָּ אֲעֵא דְלֹא סָלִיק בֵּה נְהוֹרָא מְבַטְשִׁין לֵה, כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ. וְכֵן מְבַאֵר בְּמִדְרָשׁ בְּפֶרֶשׁ זֹאת שֶׁבְּשִׁבִיל מָה נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לְזִית? אֲלֵא מָה הַזִּית הַזֶּה עַד שֶׁהוּא בְּאֵילָנוֹ מְגֻרְגְרִין אוֹתוֹ וְאַחַר כֵּן מוֹרִידִין אוֹתוֹ מִן הַזִּית וְנִחְבָּט. וּמִשְׁחוֹבְטִין אוֹתוֹ מְעֵלִין אוֹתוֹ לְגַת וְנוֹתְנִין אוֹתָן בְּמִטְחָן וְאַחַר כֵּן טוֹחְנִין אוֹתָן. וְאַחַר כֵּן מְקִיפִין אוֹתָן בְּחֻבְלִים וּמְבִיאִין אֲבָנִים וְאַחַר כֵּן נוֹתְנִין אֶת שְׁמֹן כֵּן יִשְׂרָאֵל וְכוּ', הֵינּוּ שְׂצָרִיכִין לְסַבֵּל כְּמָה וְכְמָה מִינֵי יְגִיעוֹת גְּדוּלוֹת עַד שְׂזֹכִין לְהַפְשִׁיט מְעַצְמוֹ הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים שֶׁמֵּהֶם כָּל הַמְּנִיעוֹת כְּדֵי שְׂיִהְיֶה נִתְפָּס בּוֹ הָאֶרֶת הַצְּדִיק בְּבַחֲיַנְתָּ לְמֵאוֹר כְּנִ"ל. וְזֶהוּ לְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד תְּמִיד דִּיקָא שְׂצָרִיכִין לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ לְעַסֵּק בְּתוֹרָה תְּמִיד בְּכָל יוֹם כְּמוֹ שְׂכַתוֹב וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. כִּי כָּל פֶּעַם חוֹזְרִין וְנִעוֹרִין הַמְּנִיעוֹת וְכוּ' שֶׁהֵם בְּחִינַת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין בְּכָל פֶּעַם לְהַתְגַּבֵּר כְּנִגְדָם עַל-יְדֵי הַתוֹרָה וְכְנִ"ל. וְזֶה, בְּאֵהֵל מוֹעֵד מְחוּץ לְפָרְכַת אֲשֶׁר עַל הַעֲדַת יַעֲרֹךְ אוֹתוֹ וְכוּ'. שְׂמִצּוֹת הַדְּלָקֶת הַמְּנוֹרָה כְּנִגְדָּ אֲרוֹן הַעֲדוּת שֶׁשֶׁם הַלוֹחוֹת שֶׁהֵם שְׂרֵשׁ הַתוֹרָה שֶׁשֶׁם עֶקֶר שְׂרֵשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת תּוֹכוֹ רְצוּף אֲהָבָה וְכוּ'. כִּי עֶקֶר הַדְּלָקֶת הַמְּנוֹרָה כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עַל יִשְׂרָאֵל הָאֶרֶת שְׂרֵשֵׁי נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁבְּתוֹרָה שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַצְּדִיק וְכְנִ"ל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַדְּלָקֶת נֵר חֲנֻכָּה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת גְּדֹל תִּקְוָה הַיָּס, כִּי בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ לֹא הָיָה יָכֹל לְהַדְּלִיק הַדְּלָקָה קְדוּשָׁה זֹאת כִּי אִם הִכְהִין בְּהִיכָל עַל הַמְּנוֹרָה הַטְּהוֹרָה וְעַתָּה עַל-יְדֵי שֶׁהַסְטֵרָא אֲחֵרָא שֶׁהֵם בְּחִינַת מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה רְצוּ לְבַטֵּל עֲבוֹדַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ לְגַמְרֵי וּלְהַשְׁפִּיחַ תּוֹרָתוֹ וְכוּ' וְטִמְאוּ כָּל הַשְּׂמָנִים וְכוּ' חֲמַל עֲלֵינוּ ה' יִתְבָּרֵךְ וְעִמַּד לָנוּ בְּעַת צְרוּתֵינוּ עַד שְׁנַת הַפָּדָי מִהַפָּדָי אֶל הַפָּדָי, כִּי אֲדַרְבָּא, עַתָּה עַל-יְדֵי תִקְוָה הַיָּס נִתְּוֹסֵף לָנוּ מִצּוּה קְדוּשָׁה שֶׁהוּא הַדְּלָקֶת נֵר חֲנֻכָּה בְּכָל שָׁנָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכֶה כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהֵאִיר בְּבֵיתוֹ בְּחִינַת קְדֻשַׁת הַדְּלָקֶת הַמְּנוֹרָה הַטְּהוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַהָאֵרָה מִשְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֲמֵת כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ מִיָּד לְפָרֶשׁ זֹאת פְּרָשַׁת בְּגֵדֵי כְּהֵנָה, כִּי עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׁמוֹן הַנִּ"ל, בְּחִינַת הָאֶרֶת הַתּוֹרָה, נִטְהָרִין מִבְּגָדִים צוֹאִים וְזוֹכִין לְבְּגָדִים נְקִיִּים בְּחִינַת בְּגָדִים לְבָנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּגֵדֵי כְּהֵנָה כְּנִ"ל:

וְזֶהוּ, בְּהֶעֱלֵתָּךְ אֶת הַנִּרְתָּ אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנִּירוֹת. הֵינּוּ שֶׁהַזְּהִיר אֶת אֶהְרֹן הַכֹּהֵן שֶׁהוּא שׁוֹשְׁבֵינָא דְמִטְרוֹנִיתָא שְׁעוֹסֵק לְקָרֵב יִשְׂרָאֵל לֵה' יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי שְׁמִמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם הָאֲרַת הַצְּדִיק הָאֲמַת הַנִּי"ל בְּבַחֲיִנַת הַיּוֹי מִתְלַמִּידוֹ שֶׁל אֶהְרֹן אוֹהֵב שְׁלוֹם וְכוּ' וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה. וְזֶהוּ, 'בְּהֶעֱלֵתָּךְ אֶת הַנִּרְתָּ', כְּשֶׁתִּרְצֶה לְהַעֲלוֹת וּלְהֵאִיר אֶת שְׁבַעַת הַנִּירוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, 'אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה' שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצְּדִיק הָאֲמַת, בְּחִינַת מִשָּׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּנֵי הַמְּנוּרָה פְּנֵי הַתּוֹרָה, כִּי הוּא כָּלוּל מִכָּל הַשְּׁבַעִים הַפְּנִים לַתּוֹרָה וְעַל-כֵּן הוּא יָכוֹל לְהֵאִיר כָּל שְׂרָשֵׁי נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן הַזְּהִירוֹ, 'אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנִּירוֹת', שֶׁכָּל הַכַּתּוּת שֶׁבִּישְׂרָאֵל שְׁכָלוּלִים בְּשֶׁבַע כַּתּוּת כָּלֵם יֵאִירוּ אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה, שְׁכָלֵם יָכוֹנוּ דַּעְתָּם אֶל הָאֲרַת הַצְּדִיק הָאֲמַת שְׁמִשָּׁם מֵאִיר נְשָׁמוֹתֵיהֶם וְכַנִּי"ל:

אות כו

וְזֶה שְׁנִסְמָךְ בְּזַכְרֶיךָ (קַפִּיטָל ד) שֶׁהוּא הַפְּטָרַת שְׁבַת חֲנֻכָּה. נִסְמָךְ שֶׁם מֵרָאָה הַמְּנוּרָה לְעַנְנֵן וִיהוֹשֶׁעַ הָיָה לְבַשׁ בְּגָדִים צוּאִים. וְאָמַר, הִסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצּוּאִים וְכוּ'. כִּי בְּחִינַת הַמְּנוּרָה הוּא תַקּוּן וְטְהָרָה לְהִסִּיר הַבְּגָדִים הַצּוּאִים וְלִזְכוּת לְבָגְדִים לְבָנִים בְּבַחֲיִנַת בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְּגָדֵיךְ לְבָנִים וְשָׁמֹן עַל רֵאשֶׁךְ אֶל יַחְסָר וְכַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב וְכוּ' שֶׁיִּרְדַּע עַל-פִּי מִדוֹתָיו, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַבְּגָדִים, בְּחִינַת בְּגָדֵי כְּהֵנָה בְּגָדִים נְקִיִּים וְכַנִּי"ל:

אות כז

וְזֶה מֵה שְׁמִבְאָר בְּכַוֵּנוֹת שְׁעַקֵּר הָאֲרַת נֵר חֲנֻכָּה הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַשֵּׁם נָחַל שֶׁהוּא רֵאשִׁי תְבוּת לְהַדְּלִיק נֵר חֲנֻכָּה, הֵינּוּ בְּחִינַת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת נָחַל נוֹבֵעַ וְכוּ', בְּחִינַת כְּנַחֲלִים נְטִיּוֹ. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת רַבּוּת נָחַלֵי שָׁמֹן (מִיכָה ו). כִּי עַקֵּר הַהַדְּלָקָה לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁת הַשָּׁמֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת קִדְשֵׁת דַּעַת הַתּוֹרָה בְּלִי הַפְּסֵק בְּבַחֲיִנַת כְּמַעֲיָן הַמִּתְגַּבֵּר וּכְנֻחָר שְׁאִינוּ פּוֹסֵק בְּבַחֲיִנַת וְשָׁמֹן עַל רֵאשֶׁךְ אֶל יַחְסָר, דְּהֵינּוּ שְׁלֵא יִפְסֵק וַיִּתְבַּטֵּל חֵס וְשְׁלוֹם, מִדְּבַרֵי תּוֹרָה בְּכָל מֵה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו וְכוּ' וְכַנִּי"ל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנוּרָה מְקַשָּׁה זָהָב עַד יִרְכָּה עַד פְּרָחָה מְקַשָּׁה הִיא שֶׁהוּא לְשׁוֹן קָשִׁי

וְעַקְשָׁנוֹת שְׁצָרִיכִין לְהִיּוֹת עֹקֶשׁוֹן גָּדוֹל בְּעִבּוּדֵי ה' מִתְחַלֵּה וְעַד סוֹף כְּמִבְאֵר
בְּמִקּוֹם אַחֵר וְכַנִּי"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת (מְלָכִים-א יז) כִּד הַקָּמַח לֹא תִכְלֶה וְצִפְחַת
הַשֶּׁמֶן לֹא תִחְסַר, הֵינּוּ כַנִּי"ל. וְזֶה כִּד הַקָּמַח לֹא תִכְלֶה עַל-יְדֵי וְצִפְחַת הַשֶּׁמֶן
לֹא תִחְסַר, כִּי נִמְשַׁכֶּת בְּרָכָה הַפֶּה הַקֶּלֶה שֶׁהִיא עַל-יְדֵי חֹטֵא אָדָם הָרֹאשׁוֹן
שָׂאז נִמְשָׁכוּ הַבְּגָדִים צוֹאִים כַנִּי"ל, כִּי עַל-יְדֵי בְּחִינַת וְצִפְחַת הַשֶּׁמֶן לֹא
תִחְסַר, בְּחִינַת עֶסֶק הַתּוֹרָה בְּקִבְיָעוֹת נִתְתַּקֵּן כָּל זֶה כַנִּי"ל:

אות כח

וְזֶה שְׁפָתוֹב בְּהַפְטָרָה הַנִּי"ל בְּעֵת שֶׁרָאָה מִרְאָה הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה. וַיַּעֲרִנֵי
כְּאִישׁ אֲשֶׁר יַעוֹר מִשְׁנָתוֹ, כִּי מִרְאָה הַמְּנוּרָה שֶׁהוּא לְהַבִּיא הָאָרֶה מִשְׁרָשִׁי
נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבַתּוֹרָה וְכוּ', זֶה בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁנָה לְהַעֲלוֹת
הַנִּשְׁמוֹת מִבְּחִינַת אֲנִי יִשְׁנָה הַנִּזְכָּר שֶׁסָּם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וּמְחַמֵּת זֶה נֶאֱמַר
אֲזַ דִּיקָא, וַיַּעֲרִנֵי כְּאִישׁ אֲשֶׁר יַעוֹר מִשְׁנָתוֹ מְחַמֵּת שֶׁהִיא צְרִיף לְעֶסֶק
בְּהַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁנָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מִרְאָה הַמְּנוּרָה כַנִּי"ל:

אות כט

וְעַל-כֵּן נִקְרָא חֲנֻכָּה, כִּי זֶה עֶקֶר הַחֲנוּכָּה לְכַנֵּס לְעִבּוּדֵי ה' יְתַבְרָךְ עַל-יְדֵי
שְׁמִמְשִׁיכִין עַל עֲצָמוֹ הַהָאָרֶה מִשְׁרָשׁ נִשְׁמָתוֹ שֶׁבַתּוֹרָה שֶׁנִּמְשַׁכֶּת עַל-יְדֵי
הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַדְּלָקָת נֵר חֲנֻכָּה כַנִּי"ל:

אות ל

וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת הַנוֹסְעִים וְהוֹלְכִים עַל קִבְרֵי צְדִיקִים אֲמֵתִיִּים, כִּי הַצְּדִיק
שֶׁעֶסֶק כָּל יָמָיו בְּתוֹרַת חֻסָּד, דְּהֵינּוּ שְׁלֵמַד תּוֹרָה עַל מְנַת לְלַמְּדָה, דְּהֵינּוּ
שֶׁהִיא עוֹסֵק בְּתוֹרָה עַד שֶׁהִיא מְעוֹרָר שְׁרָשִׁי נִפְשוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבַתּוֹרָה. שְׁעַל-

יְדֵי זֶה רַבִּים הַשֵּׁיב מֵעוֹן וְהַגְדִּיל כְּבוֹד ה' יִתְבָּרַךְ וְכוּ', כַּנִּי"ל, זֶה הַצַּדִּיק אֶפְלוּ כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק עֲדִין הוּא עוֹסֵק בְּזֶה לְהַחְזִיר כָּל הָעוֹלָם לְמוֹטָב עַל-יְדֵי שְׂמִמְשִׁיד עַל כָּל אֶחָד הָאָרֶה מִשָּׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ שֶׁבַתּוֹרָה, כִּי כָּל צַדִּיק כְּפִי חֲלָקוֹ בַּתּוֹרָה. כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק נִסְתַּלַּק עִמּוֹ חֲלָקוֹ שֵׁישׁ לוֹ בַּתּוֹרָה. וּבְשִׁבִיל זֶה בָּעֵת שֶׁנִּסְתַּלַּק צַדִּיק, אָז קָשָׁה לוֹמַר תּוֹרָה. מִחֲמַת שֶׁנִּסְתַּלַּק עִם הַצַּדִּיק חֲלָקוֹ שֶׁבַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁשְׂמִיעָתִי כָּל זֶה מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בָּעֵת שֶׁנִּסְתַּלַּק צַדִּיק אֶחָד. וְהַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁכָּל הַתּוֹרָה כְּלוּלָה בְּנִשְׁמָתָם כְּשֶׁנִּסְתַּלַּקִּים נִסְתַּלַּק עִמָּם שָׂרֵשׁ כָּל הַתּוֹרָה שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ כָּל נַפְשוֹת יִשְׂרָאֵל. אֲבָל אֱלוֹ הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים מִחֲמַת אֶהְבֵּתָם אֶת יִשְׂרָאֵל. וְכָל יְמֵיהֶם מְסֻרוֹ נַפְשָׁם בְּשִׁבִילָם לְהַבִּיא לָהֶם הָאָרֶה מִשָּׂרֵשׁ נִשְׁמוֹתֵיהֶם, עַל-כֵּן גַּם עֵתָה אַחֲרֵי הַסְּתַלְקוֹתָם, אֵינָם מְנִיחִים שִׁיסְתַּלַּק אֹר שָׂרֵשׁ הַתּוֹרָה עִמָּם לְגַמְרֵי רַק הֵם עוֹסְקִים גַּם לְאַחַר הַסְּתַלְקוֹתָם לְהַמְשִׁיד וּלְהַאֲרִיב יִשְׂרָאֵל בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד הָאָרֶה מִשָּׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ שֶׁבַתּוֹרָה. כִּי כָּל הַתּוֹרָה שֶׁהִיא כְּלָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כְּלוּלָה בְּנַפְשׁ הַצַּדִּיק כִּידוּעַ. וְעַקֵּר גְּדֻלַּת מַעֲלַת הַצַּדִּיק הוּא שֶׁאֶפְלוּ כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה לְמַקּוֹם שֶׁנִּסְתַּלַּק. יִהְיֶה לְמַטָּה גַּם-כֵּן לְהַמְשִׁיד הָאָרֶה לְכָל דָּרֵי מַטָּה, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה כִּי מְרַחֵם יְנַהֵג (בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן ז', עֵין שָׁם) כִּי הָאֶרֶת נַפְשׁ הַצַּדִּיק נִשְׁאֶרֶת עַל קְבֻרוֹ הַקְּדוֹשׁ וּמֵאִירָה בְּכָל הָעוֹלָם הָעֲשִׂיָה, כְּמַבְאֵר בְּכַתְבֵי הָאֲרִ"י ז"ל. נִמְצָא, כְּשֶׁבָּאִים עַל קְבֻרוֹ שֶׁשָׁם הָאֶרֶת נִפְשׁוֹ שֶׁנִּסְתַּלַּקָה לְשָׁם עִם כָּל הַתּוֹרָה שֶׁעֵסֵק בָּהּ כָּל יָמָיו לְלַמֵּד לְאַחֲרֵים עַל-יְדֵי שֶׁהִיא מְעוֹרָר בַּתּוֹרָתוֹ שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבַתּוֹרָה, כְּשֶׁבָּאִים לְשָׁם מִמְשִׁיכִים עַל עֲצָמוֹ הָאָרֶה מִשָּׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ שֶׁבַתּוֹרָה, כִּי שָׁם כְּלוּלִים כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׂרֵשׁ בַּתּוֹרָה וְכַנִּי"ל. שְׁעַל-יְדֵי זֶה חוֹזְרִים לְמוֹטָב כַּנִּי"ל:

אות לא

וְזֶהוּ מָה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה עַל חִזְקָתָהּ מְלֻךְ יְהוּדָה (בְּבֵא קָמָא יז), וְכְבוֹד עָשׂוּ לוֹ בְּמוֹתוֹ. שֶׁהוֹשִׁיבוּ יְשִׁיבָה עַל קְבֻרוֹ וְהִנִּיחוּ סִפֵּר תּוֹרָה עַל קְבֻרוֹ וְאָמְרוּ, קַיִם זֶה וְכוּ'. וּמִסְקוֹ שָׁם אֶפְלוּ קַיִם אֲמָרִינָן עַל שָׂאָר צַדִּיקִים אֲבָל לְמוֹד לֹא אֲמָרִינָן, כִּי חִזְקָתָהּ עֵסֵק לְלַמֵּד תּוֹרָה לְאַחֲרֵים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, הֵינּוּ כִּי מִחֲמַת שֶׁחִזְקָתָהּ עֵסֵק בַּתּוֹרָת חֶסֶד לְלַמֵּד תּוֹרָתוֹ לְאַחֲרֵים עַל-יְדֵי שֶׁהִיא מְעוֹרָר שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבַתּוֹרָה, עַל-כֵּן מְגִיעַ לוֹ כְּבוֹד הַזֶּה לְהוֹשִׁיב יְשִׁיבָה עַל קְבֻרוֹ. לְהוֹרֹת שְׂקִיּוֹם יְשִׁיבוֹת וּבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת לְעֵסֵק בַּתּוֹרָה הַכָּל בְּנוֹי וּמִיָּסֵד עַל קְבֻרוֹ, כִּי מִשָּׁם מֵאִיר הָאֶרֶת שְׂרָשֵׁי הַנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבַתּוֹרָה שֶׁעֵסֵק בְּזֶה כָּל יָמָיו כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן הִנִּיחוּ סִפֵּר תּוֹרָה עַל קְבֻרוֹ וְאָמְרוּ קַיִם זֶה וְכוּ'. וְלַמֵּד וְכוּ'. כִּי הַסִּפֵּר תּוֹרָה שֶׁהִנִּיחוּ עַל קְבֻרוֹ מוֹרָה שֶׁשָּׂרֵשׁ הַתּוֹרָה כְּלוּלָה בְּנַפְשׁוֹ עַל-

יְדֵי שְׁהִיָּה עוֹסֵק בְּחַיֵּיו בְּזֶה פְּנִי"ל שְׁעַל-יְדֵי זֶה הִיָּה מְלַמֵּד תּוֹרָתוֹ לְאַחֲרִים שְׁזָהוּ מֵה שְׁאֲמָרוּ עָלָיו לְמַד, כִּי זֶה עֵקֶר מַעֲלָתוֹ מֵה שְׁהִיָּה מְלַמֵּד תּוֹרָתוֹ לְאַחֲרִים עַל-יְדֵי שְׁהִיָּה מְעוֹרֵר שְׂרָשֵׁי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּתוֹרָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה גַם עֵתָה מְאִיר עַל קִבְרוֹ הָאֶרֶה זֹאת שֶׁנִּמְשָׁכָה עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְעוֹרְרוֹ לְתִשׁוּבָה פְּנִי"ל שְׁזָהוּ בְּחִינַת שְׁהוֹשִׁיבוּ יְשִׁיבָה עַל קִבְרוֹ וְהִנִּיחוּ סֵפֶר תּוֹרָה עַל קִבְרוֹ וְאָמְרוּ לְמַד וְכוּ' פְּנִי"ל. וְכֹל זֶה דְרָשׁוּ מִפְּסוּק וְכָבוֹד עָשׂוּ לוֹ בְּמוֹתוֹ. כִּי זֶה עֵקֶר הַכָּבוֹד כְּשֶׁמְלַמְדִּין תּוֹרָתוֹ לְאַחֲרִים וּמְחַזְרִים אוֹתָם בְּתִשׁוּבָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַגְּדֻלָּת וְעֲלִיַּת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ פְּנִי"ל כְּמִבְּאֵר בְּהִתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן מֵגִיעַ לוֹ זֶה הַכָּבוֹד בְּבְחִינַת כִּי מְכַבְּדֵי אֶכְבֵּד:

אות לב

וְזֶה בְּחִינַת מֵה שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה, גְּדוּלִים צְדִיקִים בְּמִיתָתָן יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶם. וְזֶה שְׁאֲמָרוּ עַל פְּסוּק, וְשָׁבַח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שֶׁכָּבַר מֵתוֹ וְכוּ'. לְעֵנֶן דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁבְּשַׁעָה שֶׁבִקֵּשׁ שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, לְהַכְנִיס הָאָרוֹן לְבֵית קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים דְּבָקוּ שְׁעָרִים זֶה בְּזֶה וְאָמַר עֲשֵׂרִים וְאַרְבַּע רִנָּנוֹת וְלֹא נִעְנָה, עַד שְׁאָמַר, זְכָרָה לְחִסְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ. כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת קֹדֶשֶׁת יִשְׂרָאֵל הוּא כְּשֶׁהַבֵּית-הַמְּקֹדֶשׁ בְּנוִי עַל מְכוּנָה. וְהָאָרוֹן עוֹמֵד עַל מְקוֹמוֹ בְּבֵית קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים שְׁמֶשֶׁם הִיָּתָה נִמְשָׁכָת הָאֶרֶה לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מִשְׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ שֶׁבְּתוֹרָה שְׁעַמְדָה בְּבֵית קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים עַל מְכוּנָה וְעַל מַעְמָדָה. כִּי מְקֹדֶם כְּתִיב, וְאַהֲיָה מִתְּהַלֵּךְ מֵאֵהָל אֶל אֵהָל וּבִמְשָׁכָן. וְלֹא הִיָּה מְקוֹם קְבוּעַ לְהָאָרוֹן. וְעַל-כֵּן לֹא הִיָּתָה הָאֶרֶת הַתּוֹרָה מְאִירָה כָּל כָּף בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת. וְעַל-כֵּן הִיָּה מִתְיַגַּע דָּוִד מְאֹד לְמִצַּא מְקוֹם לְהַבִּית-הַמְּקֹדֶשׁ, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב, אִם אֶתֶן שֹׁנֵת לְעֵינַי וְכוּ' עַד אֲמַצָּא מְקוֹם לָהּ. וְעֵקֶר הוּא מְקוֹם הָאָרוֹן שֶׁהוּא נִקְדָּת הָאָבִן שֶׁתִּיָּה שְׁמֶשֶׁם תִּצַּא תּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב, כִּי מִצִּיּוֹן תִּצַּא תּוֹרָה, הִיָּנוּ שְׁמֶשֶׁם יוֹצֵאת הָאֶרֶת הַתּוֹרָה מִשְׂרָשָׁה וּמְקוֹמָהּ וּמְאִירָה בְּאוֹר גְּדוּל עַד שֶׁמֵּגִיעַ הָאֶרֶה עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּפִי שְׂרָשׁ נַפְשׁוֹ בְּתוֹרָה וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן בְּדוֹרוֹ שֶׁל דָּוִד וְשְׁלֵמָה הָיוּ צְדִיקִים גְּדוּלִים, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה. מִחֲמַת שְׁאֵז הִיָּתָה מְאִירָה הָאֶרֶת הַתּוֹרָה בְּיוֹתֵר מִחֲמַת שֶׁיִּגַּע דָּוִד עַד שֶׁמִּצַּא מְקוֹם קְבוּעַ לְאָרוֹן וְכַנִּי"ל, כִּי דָוִד עָסַק כָּל יָמָיו בְּתוֹרָה בְּבְחִינָה הַנִּי"ל, בְּבְחִינַת תּוֹרַת חֶסֶד שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶדֵי דָּוִד הַנְּאֻמָּנִים, כִּי דָּוִד הִיָּה מְסִיק שְׁמַעְתָּתָא אֶלְבָּא דְּהַלְכְּתָא, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב, וְהִ' עֲמוּ. שֶׁהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ, כְּמוֹ שְׁדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה. כִּי זֶה עֵקֶר בְּחִינַת מְסִיק שְׁמַעְתָּתָא אֶלְבָּא דְּהַלְכְּתָא, דְּהִיָּנוּ שִׁיזְכָּה עַל-יְדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה לְעוֹרֵר שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּתוֹרָה עַד שֶׁמֵּגִיעַ הָאֶרֶה עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהַחְזִירוֹ לְמוֹטֵב לְהוֹרוֹת לוֹ דָּרָךְ וְהַלּוֹךְ אִידָּךְ יִזְכָּה לְצֵאת מֵהָרַע שְׁלוֹ וְלְהִתְקַרֵּב לָהּ יִתְבָּרַךְ שְׁזָהוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת פְּסִק

ההלכה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה. ועל שם זה נקראים הלכות לשון הליכה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אל תאמר הליכות אלא הלכות. הינו שעל-ידי ההלכות יזכה לילך בדרכי ה' ולשוב אליו יתברך שזהו עקר שלמות עסק התורה שניזכה על-ידי הלמוד לשמר ולעשות ולקיים כמו שאנו מתפללים בכל יום, ותן בלבנו בינה וכו' ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקיים וכו'. וכמו שכתוב, שכל טוב לכל עשיהם 'ללומדיהם', לא נאמר אלא 'לעושיהם' וכו', שלא יהא אדם קורא ושונה ובוטט באביו וברבו וכו'. ועל זה צעק דוד המלך עליו השלום, במה יזכה נער את ארחו לשמר כדבריך, הינו איך זוכין לדרכך וארח שעל-ידי זה יזכה הנער המנער מכל טוב הרחוק מה' יתברך כמו שרחוק שיזכה גם הוא לשמר כדבריך. ומחמת שדוד היה מתנגע על זה כל ימיו, על-כן זכה באמת למצא מקום הבית-המקדש להעמיד הארון על מקומו ומכוננו ולא יהיה מטלטל עוד כדי שיאיר הארת התורה משרשה ומקומה בשלמות כדי שיגיע ההארה על כל אחד ואחד בפרטיות וכנ"ל, אבל בעוונותינו הרבים אף-על-פי שדוד התנגע כל כך בשביל לתקן נפשות ישראל ופעל וגמר הרבה מאד כי מצא מקום הבית-המקדש להעמיד שם הארון שלא נתגלה עד ימיו, אף-על-פי-כן עדין התגרה הבעל דבר בישראל עד שהחטיאם אחר כך עד שנחרב הבית-המקדש, כי זה צריכים לדעת שאף-על-פי שהצדיקים הגדולים עושים תקונים נפלאים בכל דור ודור בפרט בחירי צדיקיא כמו דוד וכיוצא שעשו מה שעשו לטובת תקנת נפשות ישראל ופעלו וגמרו הרבה מאד, אף-על-פי-כן הבעל דבר אינו מניח את מקומו ומתגרה בישראל בכל פעם יותר ויותר הרבה מאד לקלקל כל התקונים של הצדיקים, אבל אף-על-פי שהוא מקלקל הרבה מאד, אף-על-פי-כן, אתה מרום לעולם ה'. כי גדולי הצדיקים מתקנים תקונים נפלאים כאלה עד שאף-על-פי שמקלקל אחר כך כמו שמקלקל, אף-על-פי-כן נשארת הרשימו של התקון לנצח. שעל-ידי זה סוף כל סוף יגמר הצדיק התקון שהתחיל. ועל-כן אף-על-פי שהבעל דבר התגרה אחר כך עד שנחרב הבית-המקדש שני פעמים, אף-על-פי-כן מקום הבית-המקדש שהוא מקום הארון שמצא דוד נשאר קיים לעולם, כי זה אי אפשר לקלקל בשום אופן, כמו שכתוב, למה תרצדון הרים גבנונים ההר חמד אלקים לשבתו אף ה' ישכן לנצח. כי מיום ששרתה שכינה בבית-המקדש לא שרתה במקום אחר, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה:

אות לג

ועל-כן בשעה שבקש שלמה להכניס הארון דבקו שערים וכו'. ולכאורה הדבר תמוה מאד, מה ראו על ככה השערים לסגר עצמן ולבלי להניח

הָאָרוֹן לְכַנֵּס לְעַמֵּד עַל מְקוֹמוֹ?! וְכִמָּה יִגִּיעוֹת יִגְעוּ דָּוִד וְשְׁלֹמֹה וְכָל יִשְׂרָאֵל
עַד שְׁגִמְרוּ בְּנֵי הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ וְעַתָּה אֵינָם רוֹצִים לְהַנִּיחַ הָאָרוֹן שֶׁהוּא עֹקֵר
קִדְשֵׁי הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ לְכַנֵּס לְתוֹכוֹ?! אֵךְ הַשְּׁעָרִים רָאוּ שֶׁלֹּא יִתְקַיֵּם הַבְּנֵן,
כִּי עֲתִיד לַחֲרֹב פְּעַמִּים, עַל-כֵּן חָשְׁבוּ שָׂאִין זֶה כְּבוֹד לְאָרוֹן שְׂיִכְנֹס לְהַבַּיִת-
הַמְּקֻדָּשׁ וְאַחֵר כֶּךָ יַחֲרֹב. עַל-כֵּן דָּבְקוּ עֲצֻמוֹ וְלֹא רָצוּ לְהַכְנִיסוֹ, כִּי מֵאַחֵר
שֶׁסּוּפוֹ לַחֲרֹב וְלֹא יִהְיֶה מְקוֹם לְאָרוֹן לָמָּה יִכְנֹס עִתָּה. וְכָל מֶה שֶׁאָמַר
שְׁלֹמֹה תְּפִלוֹת וְרַנְּנוֹת לֹא הוֹעִילוּ עַד שֶׁאָמַר, זְכָרָה לְחֹסְדֵי דָּוִד עֲבָדֶיךָ. הֵינּוּ
שֶׁהִזְכִּיר כֹּחַ וְזִכּוֹת דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁכָּבַר מֵת וְנִסְתַּלַּק. אָבֵל אֶף-עַל-פִּי-כֵן
הַתְּקוּן שֶׁלוֹ אֵי אֶפְשֶׁר לְקַלְקֵל לְנֶצַח, כִּי עֹקֵר הַתְּקוּן שֶׁל דָּוִד הוּא מֶה שֶׁמִּצָּא
הַמְּקוֹם שֶׁל הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ. וְזֶה אֵי אֶפְשֶׁר לְקַלְקֵל בְּשׁוּם אִפֹּן כִּנּוּי, כִּי
בְּשִׁלְמָא הַבְּנֵן שֶׁבָּנָה שְׁלֹמֹה אֶפְשֶׁר לְהַחֲרִיבוֹ כְּאֶשֶׁר הָיָה כֵּן בְּאַמֵּת אַחֵר כֶּךָ
בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אָבֵל מְקוֹם הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁמִּצָּא דָּוִד זֶה אֵי אֶפְשֶׁר
לְקַלְקֵל כִּנּוּי וּמֵאַחֵר שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְקַלְקֵל זֶה הַתְּקוּן. סוּף כָּל סוּף יִגְמַר דָּוִד
שֶׁהוּא מְשִׁיחַ אֶת שְׁלוֹ וְיַחֲזִיר כָּל יִשְׂרָאֵל לְמוֹטֵב עַל-יְדֵי כֹחַ הַתּוֹרָה שֶׁעוֹסֵק
לְהַמְשִׁיךְ וְלַעֲזוֹר הָאֶרֶץ כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבַתּוֹרָה כִּנּוּי שֶׁזֶה נִמְשָׁךְ בְּיוֹתֵר
עַל-יְדֵי שְׁעוֹמֵד הָאָרוֹן עַל קְבִיעוֹת מְקוֹמוֹ בְּבַיִת-הַמְּקֻדָּשׁ, כִּי אֶף-עַל-פִּי
שֶׁעֲתִיד לַחֲרֹב אָבֵל מֵאַחֵר שֶׁכָּבַר עֲמַד שֶׁם הָאָרוֹן נִשְׁאַר הַהֶאֱרָה בְּקְבִיעוֹת.
וַיֵּשׁ כֹּחַ לְצַדִּיקֵי הַדּוֹר גַּם עִתָּה לְהַמְשִׁיךְ הַהֶאֱרָה מִשָּׁם עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
עַד שְׂיַחֲזְרוּ לְמוֹטֵב. וְעַל-כֵּן תִּכְף כְּשֶׁזָּכַר זְכָרָה לְחֹסְדֵי דָּוִד עֲבָדֶיךָ וְכוּי מִיַּד
נֶעֱנָה וְנִפְתַּחוּ הַשְּׁעָרִים וְנִכְנַס הָאָרוֹן עַל מְקוֹמוֹ וּמְכוֹנוֹ, כִּי הֵבִינוּ שֶׁתְּקוּן שֶׁל
דָּוִד שֶׁיִּגַע בַּתּוֹרָה כָּל כֶּךָ לַעֲזוֹר שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁמִּצָּא מְקוֹם
הָאָרוֹן כִּנּוּי. זֶה הַתְּקוּן אֵי אֶפְשֶׁר לְקַלְקֵל לְעוֹלָם. וְעַל-כֵּן הַכְּנִיסוֹ הָאָרוֹן
כֶּדִּי שֶׁיַּעֲמֵד עַל מְקוֹמוֹ הַמּוֹכֵן לוֹ לְנֶצַח. שְׁעַל-יְדֵי זֶה מֵאִירָה הָאֶרֶץ הַתּוֹרָה
גַּם עִתָּה מֵאַחֵר שֶׁכָּבַר עֲמַד עַל מְכוֹנוֹ וְנִשְׁאַרָה הַרְשִׁימוֹ לְנֶצַח, כִּי מְקוֹם
הָאָרוֹן נִשְׁאַר קְבִיעַ לְנֶצַח וְכִנּוּי. וְזֶהוּ, זְכָרָה לְחֹסְדֵי דָּוִד. 'חֹסְדֵי דָּוִד' דִּיקָא
בְּחִינַת חֹסְדֵי דָּוִד הַנֶּאֱמָנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הַהֲלָכוֹת, בְּחִינַת תּוֹרַת חֹסֵד הַכִּנּוּי,
הֵינּוּ מֶה שֶׁהָיָה לוֹמֵד עַל מְנַת לְלַמְּדָה בְּבַחֲינַת הַכִּנּוּי שְׁעַל-יְדֵי זֶה זְכָה לְמִצָּא
מְקוֹם הָאָרוֹן וְכִנּוּי:

אות לד

וְזֶהוּ, אוֹהֵב ה' שְׁעָרֵי צִיּוֹן מִכָּל מִשְׁפָּנוֹת יַעֲקֹב וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנָם
לְבָרְכָה, אוֹהֵב ה' שְׁעָרִים הַמְּצִינִים בְּהִלְכָה מִכָּל בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מְדָרְשׁוֹת
(בְּרָכוֹת ח) וְהַדָּבָר תְּמוּיָה לְכַאוֹרָה. וְהֵלֵךְ בְּכָל הַבְּתֵי מְדָרְשׁוֹת עוֹסְקִים
בְּהִלְכוֹת אֵךְ הַעֲנֵן הוּא עַל-פִּי הַכִּנּוּי, כִּי עֹקֵר הַשְּׁלֵמוֹת כְּשֶׁעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה
עַד שְׂיִכּוֹלִין לַעֲזוֹר שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַחֲזִירָם לְמוֹטֵב שֶׁאֵלוֹ הַצַּדִּיקִים
עוֹשִׂין שְׁעָרִים חֲדָשִׁים וּפּוֹתְחִין כָּל הַשְּׁעָרִים שֶׁמִּכָּבַר לְהַתְּקַרֵּב עַל יָדָם לַה'

יְתַבְרַךְ וְלִהְפִּיר אוֹתוֹ יְתַבְרַךְ. וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁעָרִים הַמְצִינִים בְּהִלְכָה. שְׁעַל-
יְדֵי הַלְכוֹת הַתּוֹרָה נַעֲשִׂים צִוּוּנִים וְסִימָנִים לְהַפִּיר הַשְּׁעָרִים, כִּי הַשְּׁעָרִים
נַעֲשׂוּ עַל יָדָם כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן הַהִלְכוֹת הֵם מְצִינִים בְּהַשְּׁעָרִים, כִּי עַל יָדָם
נַעֲשׂוּ. וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁעָרִים הַמְצִינִים בְּהִלְכָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב
יוֹתֵר מִכָּל בְּתֵי כְּנִסוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת, כִּי לֹא הַמִּדְרָשׁ עֹקֵר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה,
כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב בְּיוֹתֵר לַמּוֹד הַתּוֹרָה שֶׁמְבִיא לְיַדֵּי מַעֲשֶׂה,
דְּהִינּוּ מִי שֶׁיִּכּוֹל עַל-יְדֵי עֵסֶק תּוֹרָתוֹ לַעֲשׂוֹת וּלְצַיֵּן שְׁעָרִים לְהִתְקַרֵּב עַל יָדָם
לְהִי יְתַבְרַךְ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׁעָרֵי הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁדָּרָךְ שָׁם הָיוּ מְכִירִין אוֹתוֹ
יְתַבְרַךְ. כִּי הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ הוּא בְּחִינַת הַדַּעַת לְדַעַת אוֹתוֹ יְתַבְרַךְ שְׂאֵי
אֲפֹשֶׁר לְדַעַת מִמֶּנּוּ יְתַבְרַךְ כִּי אִם עַל-יְדֵי כַּמָּה שְׁעָרִים וּפְתָחִים נִפְלְאִים
שְׁעוֹשִׂין הַצְּדִיקִים בְּבְחִינַת שְׂאוֹ שְׁעָרִים רְאִשִׁיכֶם וְהַנְּשִׂאוּ פְתָחֵי עוֹלָם וַיָּבֵא
מִלֶּךְ הַכְּבוֹד, דְּהִינּוּ בְּחִינַת הַשְּׁעָרִים וְהַפְּתָחִים שֶׁנַּעֲשִׂין בְּדַעַת הָאָדָם שֶׁדָּרָךְ
שָׁם נִכְנָס מִלֶּךְ הַכְּבוֹד, כִּי דָרָךְ שָׁם נִכְנָס בּוֹ הַשְּׂגָת וַיְדִיעַת אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ:

אות לה

וְזֶהוּ שְׂאֵמְרוּ שָׁם (בְּבִרְכוֹת הִינּוּ דְאָמַר רַבִּי חִיָּא בַר אֲמִי, מִיּוֹם שֶׁחָרַב בַּיִת-
הַמְּקֻדָּשׁ אֵין לוֹ לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעוֹלָמוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְכָה
בְּלִבָּד. הִינּוּ שְׂיִזְכָּה הָאָדָם עַל-יְדֵי הַהִלְכָה לִילָךְ בּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל כָּל פְּנִים
שֶׁזֶהוּ שְׁעוֹר מְקוּמוֹ שֶׁל אָדָם, כִּי כָּל אָדָם יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין
מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַנּוֹה, הִינּוּ שֶׁכָּל אָדָם בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת אַרְבַּע
אַמּוֹת לְהִתְקַרֵּב בָּהֶם לְהִי יְתַבְרַךְ (וְעַיֵן מְזָה בְּמְקוֹם אַחֵר וְאֵלוֹ הָאַרְבַּע
אַמּוֹת זוֹכִין עַל-יְדֵי הַלְכוֹת, עַל-יְדֵי כַח הַצְּדִיקִים שֶׁעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה בְּבְחִינָה
הַנִּי"ל לְהַמְשִׁיךְ הָאֵרֶת הַנְּשִׂמָה מִשְׁרָשָׁה שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁזֶה נַעֲשֶׂה בְּבַיִת-הַמְּקֻדָּשׁ
בְּיוֹתֵר. וְעַכְשָׁו מִיּוֹם שֶׁחָרַב בַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ אֵין לוֹ לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בְּעוֹלָמוֹ אֶלָּא אֵלוֹ הָאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְכָה, הִינּוּ מִי שֶׁזוֹכָה עַל-יְדֵי הַלְכוֹת
הַתּוֹרָה לְבְּחִינַת אַרְבַּע אַמּוֹת הַנִּי"ל, דְּהִינּוּ לְמִצָּא לוֹ מְקוֹם בְּכָל מְקוֹם
שֶׁהוּא לְהִתְקַרֵּב עַל יָדוֹ לְהִי יְתַבְרַךְ, דְּהִינּוּ שֶׁיִּגִּיעַ לוֹ הָאֵרֶת מִהַתּוֹרָה עַד
שֶׁיִּדַע הֵיטֵב שֶׁהָאָדָם בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת, דְּהִינּוּ שֶׁיֵּשׁ שָׁם
גַּם-כֵּן מְקוֹם וְעֶצֶה לְהִתְקַרֵּב לְהִי יְתַבְרַךְ. וְזֶה יָקָר מְאֹד בְּעֵינָיו יְתַבְרַךְ. וְאֵין
לוֹ בְּעוֹלָמוֹ אֶלָּא אֵלוֹ הָאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְכָה, כִּי זֶה עֹקֵר גְּדֻלָּתוֹ וְכְבוֹדוֹ
שֶׁיִּתְקַרְבוּ כָּל הַרְחוֹקִים אֵלָיו יְתַבְרַךְ וְכַנִּי"ל:

אות לו

ועל-כן משה רבנו השתדל ביותר לקח עצמות יוסף, כמו שכתוב, ויקח משה את עצמות יוסף עמו. כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה, חכם לב יקח מצות-זה משה וכו'. כי משה כלל התורה והוא היה צריך להמשיך הארת התורה ולתנה לישראל, על-כן השתדל ביותר לקח ארונו של יוסף עמו, כי ארונו של יוסף שהוא בחינת קבר הצדיק שם מאיר הארת התורה משרשה פני"ל. ועל-כן היו שני הארונות מהלכין זה אצל זה שהם ארונו של יוסף וארון העדות, כי זה תלוי בזה פני"ל:

אות לז

ונחזר לענין שהתחלנו. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין מהיכן קשרית המוציא. שהשיבו. מהיכא דקדים בשולא, הינו כי גם הבשול והאפיה על האש הוא בחינת ברור, כי מחמת חטא אדם הראשון שהיה על-ידי אכילה. שמחמת זה נפלו כל הדברים אל הקלפה בפרט הלחם. שמחמת זה צריכין כמה יגיעות ומלאכות קדם שמתקנים ומבררים הלחם שיהיה ראוי למאכל אדם. ובשביל זה צריכין הבשול והאפיה, כי על-ידי האפיה והבשול באש מבטלין ושורפין הרע הנאחז בהלחם קדם האפיה שמחמת זה אינו ראוי למאכל אדם קדם האפיה, כי האפיה והבשול באש הוא תקון וברור הלחם והמאכל מהקלפה והרע הנאחז בו שנסרף ונתבטל על-ידי האש, כי מהאש יצאו והאש תאכלם ועקר התקון הוא על-ידי כח התורה שנקראה אש, כמו שכתוב, הלוא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפצץ סלע. כי עקר התקון הנעשה על-ידי כל הברורים של התבואה והלחם שהם כל המלאכות שעושין בהתבואה והלחם. עקר התקון נעשה על-ידי התורה שהם כל המצוות התלויות בכל המלאכות של התבואה והלחם, כי יש עשר מצוות בפת, כגון לא תחרש בשור ובחמור ולא תזרע פלאים וכו' פמובא. וזה, ותורתך בתוך מעי. ופרש רש"י, כל מאכלי על פיד. כי עקר תקון המאכל הוא על-ידי התורה פני"ל. ועל-כן צריכין לפרס המוציא מהיכא דקדים בשולא, כי עקר גמר הלחם שיהיה ראוי לאכילה הוא בשעת הבשול והאפיה שאז נגמר ברור התבואה עד שנעשה לחם שראוי למאכל אדם, אבל אחר כך אפלו כשכבר נעשה לחם עדין צריכין ברור גדול בשעת האכילה בעצמה שאז עקר הברור פני"ל. שבשביל זה נתקשו רבותינו זכרונם לברכה מאד בזה מהיכן לבצע פרוסת המוציא, כי הוא עבודה גדולה מחמת שאז עקר שלמות הברור האחרון וכו' וכפני"ל. ועל-כן השיבו גם מהיכא דקדים בשולא, הינו ממקום שהקדים הפת להתבשל בתנור שאז נגמר ברורו שמבחוץ, דהינו

שנעשה לחם גמור שראוי לאכילה. ועל-כן בודאי באותו חלק מהפת. שהתחיל לגמור ברור הלחם שמבחוץ שם צריכין לפרס המוציא כדי לאכל מהפת שאז עקר שלמות הברור האחרון שנעשה בפנים בתוך האדם עצמו שזהו עקר הברור, כי הברור שבקרוב האדם צריכין להתחילו ממקום שהתחיל גמר הברור של האפיה והבשול שאז נגמר הלחם, כי מאחר ששם הקדים להתבשל ונגמר שם תחלה הברור שמבחוץ קדם לשאר הלחם, בודאי ראוי להתחיל מכאן עקר הברור שבפנים שהוא אכילת פרוסת המוציא. ועל-כן שם צריכין לבצע לברכת המוציא שאז מתחיל עקר הברור האחרון שבפנים שנעשה בקרב האדם על-ידי האכילה כנ"ל:

אות לח

ועקר התקון הוא על-ידי התורה כנ"ל, כי כל התקונים והברורים שצריך האדם לברר בזה העולם שכלם כלולים ומרמזים בברור הלחם והתבואה כנ"ל, כלם אינם נעשים כי אם על-ידי התורה ששם שרש נשמות ישראל שממש מגיע הארה לכל אחד בכל פעם שישוב בתשובה ויעסק בעבודתו יתברך שעל-ידי זה מברר ומתקן בכל פעם כפי הברור והתקון שצריך אז וכנ"ל. ועל זה מרמז גם-כן מה שהשיב על השאלה מהיכן קשרית המוציא? מהיכא דקדים בשולא, הינו שהשאלה היתה איך ובאיזה דרך זוכין לפרס המוציא, הינו איך זוכין לברר עקר היגיעה והעבודה, כי צריכין לברר הטוב הנפלא מבחינת קיא צואה ממש וכנ"ל שזהו בחינת מה שעובר על כל אדם ועל כל הדורות בכלל ובפרט שמתפשט הבעל דבר בכל פעם במניעות ועכובים רבים. בפרט בסוף כשרוצה לכנס בשלמות לעבודת ה', כי כל זה נמשך מחמת שצריך כל אדם לברר הטוב מהרע בכמה וכמה מיני ברורים כמו התבואה והלחם וכנ"ל. ואחר כך כשכבר נשלים בשלמות ברור הלחם. עדין צריכין ברור האחרון שקשה מכלם שהוא בשעת האכילה עצמה וכנ"ל. וכמו שהוא בענין האכילה בעצמה, כמו כן הוא בכל עבודתה אדם שכל העבודות שעובד את ה' יתברך בתורה ומצוות כלם הם בחינת ברורים. וצריך לסבל יגיעות אחר יגיעות ולשבר מניעות רבות ועצומות מאד הנמשכין מהבגדים הצואים עד שיזכה לברר הטוב בכמה ברורים כראוי. אבל עדין יש בחינת ברור האחרון שהוא בחינת ברור האכילה שאז צריכין לגרש ולדחות הקלפות והסטרוא אחרא הנאחזין בהטוב עדין שהוא בחינת הברור הנעשה בשעת האכילה בעצמה וכנ"ל. ועל זה שאלו מהיכן קשרית המוציא, הינו איך זוכין לזה הברור האחרון שאז תכלית הברור. ואז מתפשטין המניעות והבלבולים על האדם כמו שמתפשטין עד שיש שנדמה להם שאי אפשר לעמד כנגדם. ומחמת זה רבים נכשלו ונפלו כשהגיעו סמוך לגמר שלמותם. וכמו שאמר

רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה שְׁיֵשׁ שֶׁהוּא כָּבֵד אֶצֶל הַפֶּתַח וְחוֹזֵר מִשָּׁם. וַיֵּשׁ שְׁאֵז מִתַּפְּשֻׁטִין כְּנִגְדּוֹ כֹּל כֶּד וְכוּי כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא (בְּסִימָן מַח). וְכֹל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַה הַנִּי"ל. וְעַל זֶה הֵיטָה הַתְּשׁוּבָה, מֵהֵיכָא דְקָדִים בְּשׁוּלָא, הֵינּוּ מִמְקוֹם שֶׁהֵיטָה הַתְּחִלַּת הַתְּקוּן וְהַבְּרוּר שֶׁנִּקְרָא בְּשֵׁם בְּשׁוּל, כִּי גַם כֹּל שְׁאָר הַבְּרוּרִים וְהַתְּקוּנִים שֶׁל הַתְּבוּאָה נִקְרָאִים בְּשֵׁם בְּשׁוּל. כִּי צְמִיחַת הַתְּבוּאָה נִקְרָא גַם-כֵּן בְּשֵׁם בְּשׁוּל כְּמוֹ שֶׁרְגִיל בְּדַבְּרֵי רַבּוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה לְקָרָא גְדוּל הַפְּרוּת וְהַתְּבוּאָה בְּשֵׁם בְּשׁוּל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ, מִשְׁעָה שֶׁמִּתְחִילִין לְהַתְּבַשֵּׁל בְּאֵילָן, וְכִיּוּצָא בְּזֶה הַרְבֵּה, הֵינּוּ שֶׁהִשִּׁיבוּ שְׁעָקֵר הַתְּקוּן וְהַבְּרוּר בְּסוּף הוּא מִמְקוֹם הַתְּחִלַּת הַתְּקוּן שֶׁהוּא עַל-יַדֵּי הַתּוֹרָה שְׁעַל יָדָהּ עָקֵר הַתְּקוּן מִתְחַלֵּה וְעַד סוּף. וְצָרִיךְ הָאָדָם לִהְיוֹת חָזֵק מְאֹד מְאֹד לְעַמֵּד עַל עֲמֻדוֹ לְבָלִי לְהַתְּרֵשׁל מִדַּבְּרֵי תּוֹרָה חֵס וְשָׁלוֹם, בְּכֹל אֲשֶׁר יַעֲבֹר עָלָיו. וְאָף-עַל-פִּי שְׁרוּאָה שֶׁמִּתְפַּשְׁטִין כְּנִגְדּוֹ כְּמוֹ שֶׁמִּתְפַּשְׁטִין, אֵל יַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ וְיִתְגַּבֵּר בְּכֹל פְּעַם מִחֲדָשׁ לְעַסֵּק בְּתּוֹרָה וְתַפְּלָה, כִּי יֵרָאֵת הִי טְהוֹרָה עֹמֶדֶת לְעַד, הֵינּוּ שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאֵת יֵרָאֵת הִי טְהוֹרָה הִיא עוֹמֶדֶת לְעַד וּבְכֹל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו יוּכַל לְהַתְּגַבֵּר עַל-יַדֵּי הַתּוֹרָה. וְכְמוֹ שֶׁהַתְּחִלַּת הַתְּקוּן הוּא עַל-יַדֵּי הַתּוֹרָה, כְּמוֹ כֵּן הוּא הַגִּמְרָ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מֵהֵיכָן קְשָׁרִית הַמוּצִיא? מֵהֵיכָא דְקָדִים בְּשׁוּלָא, שֶׁהַבְּרוּר הָאֲחֵרוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּצִיעַת פְּרוּסַת הַמוּצִיא שֶׁהוּא קֶשֶׁה מְאֹד צָרִיךְ שִׁיְהִי מִמְקוֹם הַתְּחִלַּת הַבְּשׁוּל וְהַבְּרוּר שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מֵהֵיכָא דְקָדִים בְּשׁוּלָא, דֵּהֵינּוּ מִמְקוֹם שֶׁהַתְּחִיל הַבְּרוּר וְהַתְּקוּן שֶׁהוּא עַל-יַדֵּי הַתּוֹרָה שֶׁקֹּדְמָה לְעוֹלָם שֶׁמִּשָּׁם הַתְּחִלַּת כֹּל הַתְּקוּנִים. וּמִשָּׁם גָּמַר כֹּל הַתְּקוּנִים עַד הַסוּף הָאֲחֵרוֹן כִּי יֵרָאֵת הִי טְהוֹרָה עֹמֶדֶת לְעַד:

אות לט

וְזֶה שֶׁנִּתְבָּרַךְ יוֹסֵף הַצַּדִּיק מִבְּרַכַּת הִי אֲרָצוֹ מִמְּגֵד שְׁמַיִם מְטַל וּמִתְהוֹם רַבְּצַת תַּחַת וּמִמְּגֵד וְכוּי. וּמִמְּגֵד וְכוּי וּמִרֵאשׁ הַרְרֵי קָדָם. שֶׁבְּרַכּוֹ בְּכֹל מֵינֵי מְגִדִים שֶׁהֵם בְּחִינַת כֹּל מֵינֵי בְּרוּרִים שֶׁמִּתְבָּרַר הַטוֹב וְהַמְּתִיקוֹת שֶׁבְּמֵאֲכָל שֶׁהוּא בְּחִינַת מְגֵד שֶׁזֶה עָקֵר הַבְּרַכָּה בְּחִינַת מִבְּרַכַּת הִי אֲרָצוֹ שִׁיּוּצָא מִהַקְּלָה שֶׁל חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וְעַל-כֵּן סִיִּים וּמִרֵאשׁ הַרְרֵי קָדָם. וּפְרֵשׁ רַש"י, שֶׁהַרְרֵיהֶם קוֹדְמִין לְהַתְּבַשֵּׁל פְּרוּתֵיהֶן, הֵינּוּ שֶׁכֹּל הַבְּרוּרִים שֶׁל הַמֵּאֲכָלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת כֹּל הַמְּגִדִים הַנִּי"ל כֻּלָּם נַעֲשִׂים וְנִגְמָרִים מִמְקוֹם שֶׁהַתְּחִיל הַתְּחִלַּת הַתְּקוּן שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וּמִרֵאשׁ הַרְרֵי קָדָם מִמְקוֹם שֶׁהַתְּחִיל רֵאשִׁית בְּשׁוּל הַפְּרוּת, כְּמוֹ שֶׁפִּרֵשׁ רַש"י שֶׁהֵם קוֹדְמִין לְהַתְּבַשֵּׁל וְכוּי שֶׁכֹּל זֶה מִחֲמַת כַּח הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאֵת קָדָם שֶׁקֹּדְמָה לְעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב מִרֵאשׁ מִקְדָּמֵי אֲרָץ (מִשְׁלֵי ח) וַיּוֹסֵף שֶׁשָּׁמַר אֶת הַתּוֹרָה זָכָה לְזֶה שֶׁהַרְרֵי אֲרָצוֹ קוֹדְמִין לְהַתְּבַשֵּׁל וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין כֹּל בְּחִינַת הַמְּגִדִים הַנִּי"ל שֶׁהֵם

בחינת ברור הטוב בברור אחר ברור עד תשלום הברור האחרון, כי כלם נעשין ונגמרין על-ידי פח ההתחלה בחינת ומראש הברי קדם, הינו על-ידי התורה שממשם התחלת התקון ומשם הגמר כנ"ל, על-כן צריכין להתחזק לעסק בתורה ועבודה תמיד אף אם יעבר עליו מה ואז בודאי יזכה לאחרית טוב לגמר התקון והברור וכנ"ל:

אות מ

ועל-כן יוסף דיקא נתברך בזה. כי עקר קבלת התורה על-ידי יוסף, כמו שכתוב, ויקח משה את עצמות יוסף עמו וכנ"ל. כי יוסף זכה בשלמות להפשיט מעצמו הבגדים הצואים על-ידי שעמד בנסיון בנדה שפחה גויה זונה שממשם עקר הבגדים הצואים כנ"ל. ויעקב אבינו מחמת שראה צדקת יוסף, על-כן, ועשה לו כתנת פסים בחינת בגדים נאים, בגדים נקיים. וזהו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים. כי הא בהא תליא. שמחמת שהיה לו בן זקנים בר חכים שכל מה שקבל משם ועבר מסר לו, דהינו שמסר לו כל חכמתו ותורתו, על-כן, ועשה לו כתנת פסים. בחינת חלוקא דרבנן, בחינת בגדים נקיים שזוכין על-ידי התורה וכנ"ל. אבל אחיו נתקנאו בו בזה. וגם רבותינו זכרונם לברכה הקפידו על יעקב אבינו בזה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, לעולם אל ישנה אדם בנו וכו' שבשביל משקל שתי סלעים מילת נתגלגל הדבר וכו', הינו שעדין היה קדם הזמן. כי עדין היה צריך לעבר על יוסף מה שעבר נסיונות רבות. ועל-כן היה צריך להמתין מלהלבישו בכתנת פסים עד שיברר עצמו בשלמות מבחינת אחיזת הבגדים הצואים על-ידי שיעמד בנסיון. ובשביל זה נתקנאו בו אחיו, כי גם הם היו בעלי רוח הקדש וראו שעדין הפעל דבר מתגרה בו וטעו וסברו שאינו נקי כלל מאחיזת הבגדים הצואים על-כן התקנאו על שעשה לו אביו כתנת פסים. ועל-כן ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתנת הפסים וכו', ויטבלו אותו בדם, להורות שעדין יש בו אחיזת הלכלוכים הנמשכין מהבגדים הצואים. ועל-כן כשהביאו את הכתנת המלכלכת בדם אל יעקב אביהם, על-כן ויקרע יעקב שמלתיו וישם שק במתניו וכו'. ואז אמר, כתנת בני חיה רעה אכלתהו וכו' ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שמרמוז שנתגרה בו אשת פוטיפר:

ולכאורה תמויה מה ענין זה אצל זה, מה ענין סמיכות כתנת בני לחיה רעה אכלתהו שהוא על התגרות אשת פוטיפר? :

אך על-פי הנ"ל מבאר היטב. כי תכף כשראה שכתנת יוסף מלכלכת בדם אז הבין שעדין מתגרין בו הבגדים הצואים שעקר התגרותם באדם הוא בתאות נאוף. ועל-כן אמר אז כתנת בני חיה רעה אכלתהו שהיא התגרות

אֶשֶׁת פּוֹטִיפָר שֶׁהִיא נָדָה שִׁפְחָה גוֹיָה זוֹנָה, שֶׁהֵם עֵקֶר הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים כַּנִּ"ל. וְזֶה שִׁכְתוֹב שֶׁם בַּעַת הַנִּסְיוֹן וַתִּתְפָּשֶׂהוּ בַּבְּגָדוֹ. 'בַּבְּגָדוֹ דִּיקָא, כִּי רָצְתָה לְהִתְאַחֵז בַּבְּגָדוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, כְּדִי שִׁיתְלַבֵּשׁ חֵס וְשְׁלוֹם בַּבְּגָדִים צוֹאִים, אָבֵל יוֹסֵף הִצְדִּיק עִמָּד בְּנִסְיוֹן וְלֹא רָצָה לְטַמְּאוֹת נִשְׁמָתוֹ עַל-יְדֵי בְּגָדִים צוֹאִים הַנִּמְשָׁכִין עַל-יְדֵי נְאוּף. וְעַל-כֵּן, וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בַּיָּדָה וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה. וְאִזּוֹ דִּיקָא בְּאוֹתָהּ הִרְגַע הַפְּשִׁיט מֵעֲצָמוֹ בְּשִׁלְמוֹת כָּל אַחֲזוֹת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים שֶׁהָיוּ נֶאֱחָזִין בַּבְּגָדוֹ. כִּי אֶפְלוּ הִצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים כָּל זְמַן שֶׁלֹּא עִמְדוּ בְּנִסְיוֹן כְּרֵאוּי לָהֶם עֲדוֹן יֵשׁ בָּהֶם אֵיזָה אַחֲזָה מֵהַבְּגָדִים הַצּוֹאִים. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁעִמָּד יוֹסֵף בְּנִסְיוֹן אִזּוֹ דִּיקָא הַפְּשִׁיט מֵעֲצָמוֹ בְּחִינַת אַחֲזוֹת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים בְּבַחֲזוֹת וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בַּיָּדָה וַיִּנָּס וְכוּ'. שֶׁהַבְּגָד שֶׁהָיָה לָהּ אַחֲזָה בּוֹ עֲזָב בַּיָּדָה. וְהַפְּשִׁיט אֶת עֲצָמוֹ מִבְּגָדִים אֵלוֹ בְּשִׁלְמוֹת. וְאִזּוֹ זָכָה אַחֵר כְּדִי לְבַגְּדִים נְקִיִּים וַיִּקְרִים בְּבַחֲזוֹת וַיִּלְבָּשׁ אֹתוֹ בְּגָדֵי שֵׁשׁ וְכוּ'. וְכִמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּזֵהֵר הַקְּדוֹשׁ יוֹסֵף מְדַלָּה נֹטֵל וְכוּ'. וּמְגַדֵּל עֵצָם צְדָקָתוֹ שֶׁעִמָּד בְּנִסְיוֹן כְּזֶה זָכָה לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת בְּגָדִים נְקִיִּים לְכָל אַחֲזוֹ בְּבַחֲזוֹת לְכָל־נֶטָן לְאִישׁ חֲלָפוֹת שְׁמֵלֶת וְכוּ'. שֶׁמֶרְמֹז שֶׁהָיָה לוֹ כַּחַ לְתַקֵּן כָּל־מַלְאָכִים לְהַמְשִׁיךְ לָהֶם בְּחִינַת בְּגָדִים נְקִיִּים. וְעַל-כֵּן וַיִּלְבְּנִימֵן נֶטָן וְכוּ' וְחֲמֵשׁ חֲלָפֵת שְׁמֵלֹת, שֶׁמֶרְמֹז עַל בְּגָדֵי כַּהֵן הַגְּדוֹל שֶׁהָיָה מִחֲלִיף בְּגָדוֹ חֲמִשָּׁה פְּעָמִים בַּיּוֹם כְּפּוֹר כְּשֶׁנִּכְנַס לְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהָיָה בְּנוֹי בְּחֵלְקוֹ כְּמוֹבָא. כִּי עֵקֶר בְּחִינַת בְּגָדִים נְקִיִּים בְּגָדִים לְבָנִים זָכָה כַּהֵן הַגְּדוֹל. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה הָיָה מְכַפֵּר עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן כָּל גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל יוֹסֵף הָיָה עַל-יְדֵי פְתֻרוֹן חֲלוּמוֹת, כִּי זָכָה לְבָרֵךְ נִשְׁמָתוֹ מִבְּחִינַת אֲנִי יִשְׁנֶה הַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן הָיָה יוֹדֵעַ לְפִתּוֹר חֲלוּמוֹת שֶׁבִשְׁנֵה. כִּי זָכָה לְבָרֵךְ הַשְּׁנֵה. וְעַל-כֵּן עָלָה לְגְדֻלָּה עַל-יְדֵי פְתֻרוֹן חֲלוּמוֹת פְּרַעָה שֶׁהָיוּ בְּעַנְיָן שָׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע וְשָׁבַע שְׁנֵי הַרְּעָב. כִּי עֵקֶר הַבְּרִירָה הוּא בְּבַחֲזוֹת בְּרִירָה הַאֲכִילָה וְהַשְּׁבִיעָה שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרִירָה שָׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע מִשְּׁבַע שְׁנֵי הַרְּעָב. וְעַל-כֵּן נֶטָן עֲצָה וַיִּצְבְּרוּ בָר וְכוּ'. וְהָיָה הָאֲכָל לְפָקֶדוֹן. וְאֵיתָא שֶׁבִ"ר מְרַמֵּז עַל ר"ב (מֵאֲתִים וּשְׁנַיִם) נִיצוּצוֹת מִהַרְפ"ח (מֵאֲתִים שְׁמוֹנִים וּשְׁמוֹנֶה) נִיצוּצוֹת. שֶׁבִרַר יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם, כְּמוֹ שִׁכְתוֹב, וַיִּצְבֵּר יוֹסֵף בִּ"ר וְכוּ'. כְּמוֹבָא. הֵינּוּ שִׁיּוֹסֵף הִצְדִּיק נוֹתֵן עֲצָה לְכָל מִי שֶׁרוּצָה לְחוּס עַל נַפְשׁוֹ. שֶׁיִּקְבֹּץ אֶת כָּל אֲכָל שָׁבַע שְׁנַיִם הַטּוֹבוֹת וְכוּ', הֵינּוּ בַּעַת שִׁמְתְּעוֹרֵר אֵיזָה טוֹב בְּאֶדָם שֶׁהוּא מִבְּחִינַת שָׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע. אִזּוֹ יוֹדֵעַ תִּכְף לְצַבֵּר וּלְאַסֹּף אֶת־כָּל הַשְּׁנַיִם הַטּוֹבוֹת שֶׁהָיָה אֶצְלוֹ לְפָקֶדוֹן לִימֵי הַרְּעָב, הֵינּוּ שֶׁיִּמְהַר לְחַטֹּף תּוֹרָה וְתַפְלָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כָּל מֵה שֶׁיּוֹכֵל בַּעַת הַטּוֹבָה, כְּמוֹ שִׁכְתוֹב, כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדָךְ לַעֲשׂוֹת בְּכַחַד עֲשֵׂה וְכוּ'. כְּדִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ לְפָקֶדוֹן לִימֵי הַרְּעָב חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁהֵם בְּחִינַת הִימֵי רַע שֶׁצָּרִיכִין לְעֵבֵר עַל הָאֶדָם שֶׁאִזּוֹ יוֹכֵל לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ בְּהַטּוֹב שֶׁקְבֹּץ בְּתַחֲלָה בִּימֵי נְעוּרָיו. וְעַל-כֵּן הָיָה עֵקֶר קִיּוּם יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹת מִצְרַיִם עַל-יְדֵי יוֹסֵף הִצְדִּיק, כְּמוֹ שִׁכְתוֹב, כִּי לְמַחֲיָה שֶׁלְחַנְיָ אֱלֻקִּים לְפָנֵיהֶם לְשׁוּם לָכֶם שְׂאֵרִית בְּאֶרֶץ וְכוּ'. כִּי גִלּוֹת מִצְרַיִם וְכֵן כָּל הַגְּלִיּוֹת בְּפֶרֶט גִּלּוֹת הָאֲחֵרוֹן הֵמָּה הַזֶּה שֶׁכָּל־מְכַנְיִים בְּשֵׁם גִּלּוֹת מִצְרַיִם, כְּמוֹבָא בְּמִדְרָשׁ בְּכָל־מָה לֹא הָיָה אֲפֻשֵׁר לָנוּ לְהַתְקִים לוֹלֵא ה' עֲזָרְתָה לָנוּ שֶׁהַקְּדִים רְפוּאָה לְמַכָּה שֶׁשָׁלַח לְפָנֵינוּ צְדִיקִים נוֹרָאִים כְּאֵלֶּה שֶׁעִמְדוּ בְּנִסְיוֹנוֹת רַבִּים אֵין מְסַפֵּר שֶׁהֵם בְּחִינַת יוֹסֵף הִצְדִּיק שֶׁהֵם מִמְּשִׁיכִים עֲלֵינוּ הָאֲרוֹת מִשָּׂרֵשׁ נַפְשׁוֹתֵינוּ שֶׁבְּתוֹרָה

בְּכֹמָה וְכֹמָה דְרָכִים נִפְלְאִים לְחִיּוּתֵנוּ כִּיּוֹם הַזֶּה בְּבַחֲיִנַת לְשׁוֹם לְכֶם
שְׂאֲרִית בְּאֶרֶץ וּלְהַחֲיוֹת לְכֶם לְפָלִיטָה גְדֹלָה, אָמֵן וְאָמֵן:

אות מא

וְעַל-כֵּן קוֹרִין עֲנִינִים אֱלוֹ שֶׁל יוֹסֵף בִּימֵי חֲנֻכָּה, כִּי אִזְ צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ
בְּחִינַת בְּגָדִים נְקִיִּים עַל-יְדֵי שְׂמֹן הַמְּנוּחָה שֶׁהוּא דַעַת הַתּוֹרָה בְּבַחֲיִנַת בְּכָל
עֵת יִהְיוּ בְּגָדֵיךְ לְבָנִים וְשְׂמֹן עַל רֹאשְׁךָ אֵל יַחְסֶר, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת-
הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁשָּׂם עֵקֶר קְבִיעוֹת הַתּוֹרָה וְכַנִּ"ל. וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה בְּכַח הַצַּדִּיק
הַאֲמֵת שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק עַל-כֵּן קוֹרִין זֹאת בְּחֲנֻכָּה:

אות מב

וְעַל-כֵּן בְּשַׁעַת בְּרַכַּת הַמוֹצֵיא. צָרִיכִין לְתַן שְׂתֵי יָדָיו עַל הַפֶּת שֵׁישׁ בְּהֵם
עֶשֶׂר אֶצְבָּעוֹת כְּנֶגֶד עֶשֶׂר מְצוּוֹת הַתְּלוּיוֹת בַּפֶּת וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּשַׁלְחַן
עֲרוּךְ, כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן וְהַבְּרוּר שֶׁל הָאֲכִילָה הוּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה כַּנִּ"ל. גַּם
הָעֶשֶׂר אֶצְבָּעוֹת הֵם כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁהֵם כָּלֵל
הַתּוֹרָה, הֵינּוּ

אות מג

וְעַל-כֵּן אֲסוּר לְנַהֵג בְּזִיוֹן בְּאֶכְלִין וּבִבְרִיט בַּפֶּת, כִּי עֵקֶר תְּקוּן וּבְרוּר הָאֲכִילָה
הוּא בְּבַחֲיִנַת עֲלִיַת הַכְּבוֹד מְזִילוּתָא דְגְלוּתָא כְּמַבְאָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן אֲסוּר
לְבַזוּתָם. וְעַל-כֵּן עַל-פִּי רַב כְּשֶׁאֶחָד רוֹצֵה לְכַבֵּד אֶת חֲבֵרוֹ הוּא מְכַבְּדוֹ
בְּאִיזָה דְבַר מְאֻכָּל וּמְשֻׁקָה כִּי שֵׁם עֵקֶר הַכְּבוֹד בְּבַחֲיִנַת 'שְׁלַחַן מְלָכִים' מְלֻךְ
הַכְּבוֹד וְכַנִּ"ל. וְזֶה שֶׁאָמַר יוֹסֵף, וְהַגְדַּתְם לְאָבִי אֵת כָּל כְּבוֹדֵי בְּמִצְרַיִם,
'כְּבוֹדֵי דִיקָא שְׂזָכָה לְהַעֲלוֹת הַכְּבוֹד דְקֻדְשָׁה בְּמִצְרַיִם. וְעַל-כֵּן 'וּמְהַרְתֶּם

וְהוֹרְדָתֶם אֶת אָבִי הַנָּה. כִּי אֵין לוֹ לְהִתְיָרָא עוֹד מִזְהֵמַת מְצָרִים שְׁלֹא יִתְגַבְּרוּ עַל בְּנָיו. מֵאַחַר שֶׁכָּבַר הַקְּדָמְתִי לִפְנֵיהֶם וְזָכִיתִי לְהַעֲלוֹת הַכְּבוֹד מִזִּילוּתָא (דְּגְלוּתָא) עַל-כֵּן בְּוֹדָאֵי מַעֲתָה יוֹכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִתְקַיֵּם שָׁם עַד שְׂיִצְאוּ מִשָּׁם וַיַּעֲלוּ אֶת הַכְּבוֹד, כִּי עֵקֶר הַגְּלוּת הוּא מֵה שֶׁהַכְּבוֹד דִּקְדָּשָׁה נִפְלָא אֵלֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּהִתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן אָמַר לָהֶם, וְהַגְּדַתֶּם לְאָבִי אֶת כָּל כְּבוֹדֵי וְכוּ' שֶׁגַּם עִתָּה זָכִיתִי לְהַעֲלוֹת הַכְּבוֹד. וְעַל-יְדֵי זֶה אֵין לְהִתְיָרָא מֵהֶם עוֹד. כִּי בְּכַחוֹ יוֹכְלוּ לְהִתְקַיֵּם עַד הַגְּאֻלָּה עַד שְׂיַחְזֹר הַכְּבוֹד לְיִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹת:

אות מד

וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת קְבִיעַת מְקוֹם לְסַעֲדָה. שֶׁשֶּׁשֶּׁקְבָּעוּ מְקוֹם אִזּוֹ דִּיקָא אַחַד פּוֹטֵר אֶת חֲבֵרוֹ בְּבִרְכַת הַמוֹצֵיא וּבִרְכַת הַמְּזוֹן. אֲבָל אִם אָכְלוּ מִפְּזָרִין בְּלֹא קְבִיעוֹת אֵין אַחַד פּוֹטֵר אֶת חֲבֵרוֹ, כְּמִבְּאֵר בְּשִׁלְחוֹן עֶרוּד כְּמֵה דִּינִים בְּזֶה (בְּסִימָן קסז) כִּי כָּבַר מִבְּאֵר שֶׁכָּל הַבְּרוּרִים הֵם בְּבִחִינַת בְּרוּר הַלֶּחֶם וְהַתְּבוּאָה שֶׁצָּרִיכִין לְבָרְרָם בְּכֵמָה וְכֵמָה בְּרוּרִים זֶה אַחַר זֶה. וְעֵקֶר הַבְּרוּרִים בְּשִׁלְמוֹת הוּא בְּסוּף בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה בְּעֶצְמָה וְכוּ' וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִיטֵב חֶזֶק מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת ה' וְצָרִיךְ לְהִיטֵב עֵקֶשׁ גְּדוֹל מְאֹד בְּעִבּוּדָתוֹ מִחֲמַת שֶׁבְּכָל פְּעַם מִתְגַּבְּרִים הַמוֹנָעִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר שֶׁנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים שֶׁצָּרִיכִין כְּמֵה וְכֵמָה מִינֵי יְגִיעוֹת וְלִסְבֵּל כְּמֵה וְכֵמָה מִינֵי מְרִירוֹת וְעֵקֶמִימִיוֹת וּבִלְבוּלִים וְהִתְגַּרוֹת הַרְּבִיחַ עַד שֶׁזּוֹכִין לְהַפְּשִׁיטָם. מֵה שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְבָאֵר וּלְפָרֵשׁ כָּלֵל. כִּי הַהִתְגַּרוֹת שֶׁלָּהֶם וְהַמְּנִיעוֹת וְהַהֶסְתוֹת וְכוּ'. מִשְׁתַּנִּים בְּכָל עֵת וּבְכָל אָדָם עַל-כֵּן צָרִיכִין לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל פְּעַם בְּהִתְחַזְּקוֹת גְּדוֹל מְאֹד. אֲבָל לֹא הִיָּה אֶפְשָׁר לְהַחְזִיק אֶת עֲצָמוֹ לְגַדֵּל הַהִתְגַּרוֹת בְּלֵי שְׁעוֹר. לוֹלֵי הִי עֲזָרְתָה לָנוּ שֶׁחֲמַל עָלֵינוּ וְהַקְּדִים רְפוּאָה לְמַכָּה וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, וְשִׁלַּח לָנוּ צְדִיקִים נוֹרָאִים שֶׁעָשׂוּ תְּקוּנִים נִפְלְאִים עַד שֶׁשֶּׁקְבָּעוּ מְקוֹם לְתוֹרָה שְׁזֶה בְּחִינַת דָּוִד שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ שֶׁיִּגַּע כָּל יָמָיו עַד שֶׁמִּצָּא מְקוֹם לְהִי, דְּהֵינּוּ מְקוֹם הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא מְקוֹם הָאָרוֹן, כִּי עֵקֶר הַכְּנָעָתֶם בְּכָל פְּעַם הוּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה כַּנִּי"ל. עַל-כֵּן צָרִיכִין שֶׁתְּהִיָּה הַתּוֹרָה קְבוּעָה בְּקְבִיעוֹת גְּדוֹל כְּדֵי שֶׁבְּכָל פְּעַם יוֹכֵל לְבָרַח אֶל הַתּוֹרָה בְּכָל מֵה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו שְׁזֶהוּ בְּחִינַת קְבִיעוֹת בְּתֵי מְדַרְשׁוֹת לְתוֹרָה, בְּחִינַת קְבִיעוֹת הַיְשִׁיבוֹת שֶׁל הַצְּדִיקִי אֲמַת שֶׁהֵם בְּחִינַת מְקַדָּשׁ מְעֻט, כִּי צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת מְקוֹם קְבוּעָה לְתוֹרָה כְּדֵי שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יוֹכֵל כָּל אַחַד לְבָרַח בְּכָל פְּעַם אֶל הַתּוֹרָה בְּכָל מֵה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו, כִּי קְבִיעוֹת הַתּוֹרָה וְהַתְּגַבְּרָה וְתַעֲמֹד כְּנֻגַד כָּל הַמוֹנָעִים וְכוּ'. כִּי עֵקֶר הַהִתְגַּבְּרוֹת עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה כַּנִּי"ל:

וְזֶה בְּחִינַת (קֹהֶלֶת יב) דְּבַרֵי חֲכָמִים כְּדַרְבְּנוֹת וּכְמִשְׁמְרוֹת נְטוּעִים בְּעֲלֵי אֶסְפוֹת וְכוּ'. וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה (מוֹבָא בְּפִרוּשׁ רַש"י) מֵהַ מִסְמָר קְבוּעַ, אֵף דְּבַרֵי תוֹרָה קְבוּעִים וְכוּ'. (עֵינן בְּפִרוּשׁ רַש"י שָׁם) הֵינּוּ כְּנִי"ל שְׁצָרִיכִין שְׂיִהְיֶה קְבִיעוֹת גְּדוֹל לְהַתּוֹרָה כְּדִי שְׂיֻכַל לַעֲמֹד בְּכָל פְּעַם נֶגֶד הַמוֹנְעִים הַעֲצוּמִים וְלָשׁוּב אֶל הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר וְהָאֵמֶת בְּכָל פְּעַם. וְזֶהוּ שְׁדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה עַל פְּסוּק זֶה, דְּבַרֵי חֲכָמִים כְּדַרְבְּנוֹת וְכוּ', מֵהַ דְּרָבֵן מַכּוֹן אֶת הַפֶּרָה לְתַלְמִיחָה, אֵף דְּבַרֵי תוֹרָה מְכוֹנִין אֶת הָאָדָם וְכוּ', הֵינּוּ שְׁצָרִיכִים לְהִנְהִיג וּלְהַדְרִיף אֶת הָאָדָם בְּכָל פְּעַם לְכוֹנוֹ לְדֶרֶךְ הַיָּשָׁר בְּכָל פְּעַם כְּמוֹ שְׂמִנְהִיגִין אֶת הַפֶּרָה בְּדַרְבֵּן מִמֶּשׁ בְּכָל פְּעַם שֶׁהִיא רוֹצֶה לְהַטּוֹת רֵאשָׁה לְאִיזָה דֶּרֶךְ אַחַר מִן הַצַּד מְלַמְדִין אוֹתָהּ בְּדַרְבֵּן שְׂתַטָּה וּתְכוֹן הַדֶּרֶךְ לְתַלְמִיחָה. כְּמוֹ כֵן מִמֶּשׁ צָרִיכִים לְהִנְהִיג וּלְהַדְרִיף אֶת הָאָדָם מִחֲמַת שְׂבָכָל פְּעַם מִתְעוֹרְרִים וּמִתְגַּבְּרִים עֲלָיו מֵהַ שְׂמִתְגַּבְּרִים וּמִתְגַּרְרִים בּוֹ מְאֹד מְאֹד. עַל-כֵּן צָרִיכִין בְּכָל פְּעַם לְחַזְקוֹ וּלְהַדְרִיכוֹ לְכוֹנוֹ לְדֶרֶךְ הַיָּשָׁר. וְזֶה נֶעֱשֶׂה עַל-יְדֵי בְּחִינַת וּכְמִשְׁמְרוֹת נְטוּעִים, דְּהֵינּוּ דְּבַרֵי תוֹרָה הַקְּבוּעִים. שְׁעַל-יְדֵי שְׂיֵשׁ בְּחִינַת בְּתֵי מְדַרְשׁוֹת וַיִּשְׁיבוֹת קְבוּעִים לְדְבַרֵי תוֹרָה עַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִים לְכוֹנוֹ בְּכָל פְּעַם לְדֶרֶךְ הַיָּשָׁר כְּמוֹ הַפֶּרָה לְתַלְמִיחָה בְּדַרְבֵּן כְּנִי"ל. וְזֶהוּ וּכְמִשְׁמְרוֹת נְטוּעִים בְּעֲלֵי אֶסְפוֹת, 'בְּעֲלֵי אֶסְפוֹת' דִּיקָא. הֵם בְּחִינַת הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים שְׂיֻכּוֹלִים עַל-יְדֵי עֶסְקָם בְּתוֹרָה לְעוֹרֵר שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּתוֹרָה שֶׁהֵם נִקְרְאִים בְּעֲלֵי אֶסְפוֹת, כִּי הֵם מְאֻסְפִים וּמְקַבְּצִים הַנִּשְׁמוֹת יַחַד וּמְזוּגִים וּמִיחְדָּם שְׁעַל-יְדֵי זֶה נוֹלָדִים נִשְׁמוֹת הַגְּרִים וּמְאִירִים וּמִתְעוֹרְרִים נִשְׁמוֹת הַפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה כְּנִי"ל. וְאֵלוּ הַצְּדִיקִים דִּיקָא עוֹשִׂים קְבִיעוֹת לְתוֹרָה בְּבְחִינַת וּכְמִשְׁמְרוֹת נְטוּעִים בְּעֲלֵי אֶסְפוֹת. מֵהַ מִסְמָר קְבוּעַ וְכוּ', כִּי הֵם דִּיקָא מְטַהְרִין אֶת הָאָדָם בְּכָל פְּעַם מִבְּחִינַת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים וּמִמְשִׁיכִין לָבֶס לְשׁוֹב בְּכָל פְּעַם אֶל הַתּוֹרָה בְּהַתְחַזְקוֹת נִפְלָא מְאֹד, כִּי בְּכָל פְּעַם מִמְשִׁיכִין עֲלֵיהֶם הָאֲרָה חֲדָשָׁה מִשְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁבְּתוֹרָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְעוֹרְרִין בְּכָל פְּעַם מִחֲדָשׁ לְשׁוֹב לְהִי יִתְבָּרַךְ אֵף אִם עוֹבֵר עֲלָיו מֵהַ שְׁעוֹבֵר, כִּי עֵקֶר הַהַתְחַזְקוֹת בְּכָל פְּעַם הוּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, דְּהֵינּוּ עַל-יְדֵי שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת שֶׁבְּתוֹרָה שְׂנִתְעוֹרְרִין וּמְאִירִין בְּכָל פְּעַם עַל-יְדֵי גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּעֲלֵי אֶסְפוֹת וְכוּ' כְּנִי"ל. וְזֶהוּ, נִתְּנוּ מִרְעָה אֶחָד. זֶה בְּחִינַת גְּדֹל הַשְּׁלוֹם שְׂנִמְשָׁף עַל-יְדֵי זֶה כְּמִבְּאֵר בְּתוֹרָה הַנִּי"ל שְׂמִתְחַלֵּת לְהַמְשִׁיךְ שְׁלוֹם וְכוּ', עֵינן שָׁם. כִּי כֵן פִּרְשׁ רַש"י שָׁם עַל פְּסוּק זֶה נִתְּנוּ מִרְעָה אֶחָד. שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׂאֵלוֹ מְטַהְרִין וְאֵלוֹ מְטַמְּאִין אֵלוֹ מְחִיבֵן וְאֵלוֹ וְכוּ'. כֻּלָּם נִתְּנוּ מִרְעָה אֶחָד וְכוּ', עֵינן שָׁם. הֵינּוּ בְּחִינַת שְׁלוֹם גְּדוֹל שְׂנֶעֱשֶׂה עַל-יְדֵי עֶסְק הַתּוֹרָה בְּבְחִינַת הַנִּי"ל, דְּהֵינּוּ עַל-יְדֵי שְׂמִעוֹרְרִין שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּתוֹרָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נֶעֱשִׂין גְּרִים וּבְעֲלֵי תִשׁוּבָה וּמְעוֹרְרִין אוֹתָם בְּכָל פְּעַם עַל-יְדֵי עֶסְק הַתּוֹרָה בְּבְחִינַת הַנִּי"ל עַד שְׂנִשְׂאָרִים קִימִים וּקְבוּעִים עַל עֲמָדָם וְנִתְגַּדֵּל כְּבוֹד הִי יִתְבָּרַךְ עַל יְדָם בְּכָל פְּעַם וְנִשְׁלָם הִירָאָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נֶעֱשֶׂה שְׁלוֹם כְּמוֹ שְׂמִבְּאֵר שָׁם, עֵינן שָׁם :

אות מה

ועל-כן פִּשְׁקוּבְעִין מְקוּם לְאֹכִילָה אֶחָד פּוֹטֵר אֶת חֲבֵרוֹ בְּבִרְכָּה, כִּי עַל-יָדֵי קְבִיעוֹת מְקוּם מְקַבְּלִין כַּח בְּרוּר הָאֹכִילָה מִבְּחִינַת מְקוּם קְבִיעוֹת הַתּוֹרָה שְׁנִמְשָׁד מִבְּחִינַת קְבִיעוֹת מְקוּם הָאָרוֹן שְׁמֵצָא דָּוָד. שְׁשֵׁם עֶקֶר שְׁלֵמוֹת בְּרוּר הָאֹכִילָה, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב, וְאֹכְלֵתָם שָׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם וְכוּ'. וְכָל מֵה שְׂאוּכְלִין בְּכָל מְקוּם שֶׁהוּא צָרִיכִין לְקַבֵּל כַּח הַבְּרוּר מִשֵּׁם שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מְצוֹת בְּרַפְת הַמְּזוֹן שֶׁהוּא לְבָרָךְ עַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁשֵׁם מְקוּם בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב, וְאֹכְלֵתָ וְשִׁבְעָתָ וּבִרְכָתָ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין קְבִיעוֹת מְקוּם לְבִרְכַת הַמְּזוֹן וְהַמּוֹצֵא כִּי הֵם דְּבָרִים הַטְּעוּנִים בְּרַכָּה בְּמִקּוֹמָן. וְאִז דִּיקָא אָדָם פּוֹטֵר אֶת חֲבֵרוֹ, כִּי אִז נִמְשָׁד כַּח הַבְּרוּר מִבְּחִינַת קְבִיעוֹת מְקוּם הַתּוֹרָה הַנִּיֵּל שְׁמֵשֵׁם עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַבְּרוּר בְּכָל הַבְּחִינּוֹת עַד תַּכְלִית הַבְּרוּר הָאֲחֵרוֹן שֶׁהוּא בְּשַׁעַת הָאֹכִילָה בְּעֶצְמָה. וְעַל-כֵּן אִז דִּיקָא אֶחָד פּוֹטֵר אֶת חֲבֵרוֹ, כִּי שֵׁם נְכַלְלִים הַנְּשָׁמוֹת זֶה בְּזֶה עַל-יָדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה הַנִּיֵּל שֶׁל הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם מְעוֹרְרִים שְׂרָשֵׁי נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבַתּוֹרָה שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּעִלֵי אֲסֻפּוֹת וְזֶהוּ בְּחִינַת קְבִיעוֹת מְקוּם הָאָרוֹן, כִּי שֵׁם כְּלוּלִים כָּל שְׂרָשֵׁי הַנְּשָׁמוֹת, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב, תּוֹכוֹ רְצוּף אֲהָבָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן אִז אֶחָד פּוֹטֵר אֶת חֲבֵרוֹ מִחֲמַת שֶׁהַנְּשָׁמוֹת נְכַלְלִים זֶה בְּזֶה שֶׁזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יָדֵי בְּחִינַת קְבִיעוֹת מְקוּם דִּיקָא שֶׁהוּא בְּחִינַת קְבִיעוֹת מְקוּם לַתּוֹרָה שְׁנִמְשָׁד עַל-יָדֵי בְּחִינַת בְּעִלֵי אֲסֻפּוֹת דִּיקָא כְּנִיֵּל:

דברים הנוהגים בסעדה:

אות מו

וְזֶה בְּחִינַת הַדִּין שְׁכֵתוֹב בְּשִׁלְחוֹן עָרוֹד בְּסִימָן קַעֲת. שְׁדְּבָרִים הַטְּעוּנִים בְּרַכָּה לְאַחֲרֵיהֶם בְּמִקּוּמָם אִם שֶׁנָּה מְקוּם שְׂאִינוֹ צָרִיךְ לְבָרָךְ. כְּמוֹ שְׁפָסֵק הַרְמִ"א כְּרַב חֲסָדָא שְׂאֵמֵר מְאִי טַעְמָא לְקַבְּעָא קַמָּא קְהָדֵר. כִּי זֶה עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם שִׁיְהִיָּה קְבוּעַ כָּל כֶּף בְּתוֹרָה וְעִבּוּדָה שֶׁבְּכָל מְקוּם שִׁיְהִיָּה בְּכָל שְׁנוֵי מְקוּמוֹת שְׁבַעוּלָם מְכַלְסִים יַחְזֹר תָּמִיד לְמְקוּמוֹ הַקְּבוּעַ שֶׁהוּא קְבִיעוֹת הַתּוֹרָה שְׁשֵׁם עֶקֶר הַמְּנוּחָה וְהַקְּבִיעוֹת, כִּי זֶה יְדוּעַ לְמִי שִׁישׁ לוֹ

שְׁכַל מְעַט בְּקִדְקִדּוֹ שֶׁהָאֵדָם אֵין לוֹ שׁוּם מְנוּחָה כָּלֵל בְּזֶה הָעוֹלָם וְהוּא תְּמִיד נֶעַ וְנָד וּמְבַלְבֵּל אֶפְלוּ כְּשִׁיּוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, יוֹמָם לֹא יָנוּחַ לַיְלָה לֹא יִשְׁכַּב וְכוּ'. וְאֵין שׁוּם מְנוּחָה וּקְבִיעוּת לְהָאֵדָם כִּי אִם כְּשֶׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה וְעִבּוּדָה שְׁשָׂם עֵקֶר הַמְּנוּחָה וְהַנְּחָלָה. אָבֵל צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁהֵם יְכוּלִים לְקַבְּעוּ בְּקְבִיעוּת גְּדוֹל בְּתוֹרָה שֶׁאֶפְלוּ אִם יִהְיֶה בְּמָקוֹם שֶׁיִּהְיֶה בְּגִשְׁמִיּוּת וְרוּחָנִיּוּת לֹא יִהְיֶה נְדָחָה לְגַמְרֵי חֵס וְשָׁלוֹם, רַק מְכַל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם יָשׁוּב אֶל הַתּוֹרָה וְהָעִבּוּדָה בְּבַחֲנֵינָת הַלֵּךְ אֶל דְּרוֹם וְסוּבֵב אֶל צָפוֹן וְאֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שֵׁם. שְׁבַכְל מְקוֹם שֶׁיֵּלֵךְ וְיִסְבֵּב אֶל מְקוֹמוֹ יִשְׂאֵף לְזוֹרֵחַ שֵׁם בְּבַחֲנֵינָת אִם רוּחַ הַמוֹשֵׁל תִּעֲלֶה עֲלֵיךְ מְקוֹמָךְ אֶל תַּנַּח, שְׂזָהוּ בַּחֲנֵינָת קְבִיעוּת מְקוֹם הַבֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ שְׁשָׂם מְקוֹם קְבִיעוּת הַתּוֹרָה, כִּי מְקַדָּם נֹאמֵר, כִּי לֹא בְּאַתֶּם עַד עֵתָה אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנְּחָלָה וְכוּ' עַד אֲשֶׁר וְעִבְרַתֶּם אֶת הַיַּרְדֵּן וְכוּ' וְהָיָה בְּהִנָּחֵם ה' אֶלְקֵיךָ וְכוּ'. וְהָיָה הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' שֶׁהוּא מְקוֹם הַבֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ וְכוּ'. שְׁעָלְיוֹ נֹאמֵר זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד וְכוּ' שְׂזָהוּ בַּחֲנֵינָת קְבִיעוּת בְּתֵי מְדַרְשׁוֹת הַנִּי"ל שֶׁיִּמְשִׁיךְ דְּעֵתוֹ תְּמִיד אֶל קְבִיעוּת הַתּוֹרָה בְּבַחֲנֵינָת לְקַבְּעָא קַמָּא קַהֲדַר. שְׁמַכְל שְׁנוֵי מְקוֹם שֶׁהוּא יִחְזֹר תְּמִיד אֶל הַתּוֹרָה. וְזָהוּ בַּחֲנֵינָת בְּהִי חֲסִיתִי אֵיךְ תִּאמְרוּ לְנַפְשִׁי נְדִי הֲרַכְּם צָפוֹר, עַיִן פְּרוּשׁ רַשִּׁי שֵׁם שֶׁפִּרַּשׁ לְעַנְנֵן שֶׁנִּתְגַּרֵּשׁ מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן הוּא אוֹמֵר בְּהִי חֲסִיתִי שֶׁיִּחְזִירֵנִי שְׁדוּד אוֹמֵר מֵאַחַר שֶׁאֲנִי חוֹסֶה בְּהִי וְאֲנִי מְקוּהָ וּמְצַפֶּה וּמִיחַל וּמִחִכָּה בְּכָל עֵת וּמִמְשִׁיךְ רְצוֹנִי תְּמִיד לְשׁוּב לְקְבִיעוּת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בַּחֲנֵינָת הַר שְׁשָׂם מְקוֹם קְבִיעוּת הָאָרוֹן בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, עַל-כֵּן אֵיךְ תִּאמְרוּ לְנַפְשִׁי נְדִי וְכוּ', כִּי אֲנִי נֶעַ וְנָד מֵהַתּוֹרָה לְעוֹלָם, כִּי בְּכָל מְקוֹם שֶׁאֲנִי שֵׁם דְּעֵתִי תְּמִיד לְקְבִיעוּת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בַּחֲנֵינָת הַבֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ וְכוּ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָא הַבֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ 'בְּנוֵי לְתַלְפִּיּוֹת'-תֵּל שֶׁהֵכֵל פּוֹנִין וּמְסַתְּפְלִין אֵלָיו. כִּי כָל רְעוּתִין תִּקְוָעִין תִּמְן שְׂזָהוּ עֵקֶר הַהִתְחַזְּקוּת שְׁבַכְל מְקוֹם שֶׁהוּא יִפְנֶה מִחֲשֻׁבוֹת לְבוֹ וְיִסְתַּכֵּל אֶל מְקוֹם קְבִיעוּת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בַּחֲנֵינָת לְשַׁכַּת הַגְּזִית שְׁבַבִּית-הַמְּקֻדָּשׁ שְׁשָׂם הִיוּ עוֹסְקִין גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים בְּתוֹרָה שֶׁעַל זֶה נֹאמֵר מְקַרָּא זֶה כְּמִגְדֵּל דָּוָד צְנֹאֲרֵךְ בְּנוֵי לְתַלְפִּיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁפִּרַּשׁ רַשִּׁי שֵׁם, עַיִן שֵׁם. וְזָהוּ 'צְנֹאֲרֵךְ', שֶׁהוּא לְשַׁכַּת הַגְּזִית שֶׁהִיָּתָה חֲזָקוֹן וּמְבַצָּרָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְאוֹתוֹ הַמְּגִדֵּל בְּנוֵי לְתַלְפִּיּוֹת בְּנוֵי לְנוֹי לְהִיּוֹת הַכֵּל מְסַתְּפְלִין בּוֹ וְכוּ', עַיִן כָּל זֶה בְּפִרוּשׁ רַשִּׁי שֵׁם הִינוּ כְּנִי"ל:

אות מז

וְזָהוּ, וְיִשְׁמַע יִתְרוֹ. מַה שֶׁמוּעָה שֶׁמַּע וּבָא? קְרִיעַת יַם-סוּף וּמִלְחַמַת עַמְלֵק וְכוּ' נִסְמָךְ פְּרָשַׁת יִתְרוֹ לְפָרָשַׁת בְּשַׁלַּח שֶׁמְדַבֵּרַת מְקַרִיעַת יַם-סוּף וּמְסַתְּפִימַת

במלחמת עמלק, כמו שפכתוב, מלחמה לה' בעמלק מדר דר. כי עמלק הוא עקר זהמת הנחש, כמובא, הינו בחינת כלל כל המונעים והמעכבים וכו' מן הקדשה שבאים מהבגדים הצואים שנמשכין מזהמת הנחש. ועל-כן קלפת עמלק הוא אורב תמיד על כל אחד מישראל בכל עת שרוצה להתקרב אל הקדשה והוא מתגבר בכל פעם מחדש ועל-כן צריך ה' יתברך בעצמו, בביכול, ללחם עמו בבחינת מלחמה לה' בעמלק מדר דר, ועקר התגברותו הוא על הגרים ובעלי תשובה שעליהם מתגברים מאד המניעות וכו' הנמשכין מהבגדים הצואים שהם בחינת זהמת הנחש שהוא קלפת עמלק. והכנעתו על-ידי בחינת קריעת ים-סוף שאז היה עקר גמר יציאת מצרים והתחלתם לכנס לארץ-ישראל, כי אז נפל פרעה וחילו לגמרי ויצאו מרשותו לגמרי והתחילו לילך לארץ-ישראל. כמו שאמרו בהשירה, תבאמו ותטעמו בהר נחלתך. ועקר קריעת ים-סוף היה על-ידי ארונו של יוסף, כמו שפכתוב, הים ראה וינס ויצא החוצה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שזהו בחינת כח קדשת קברי הצדיקים הגדולים שזכו לתכלית שלמות שמירת הברית שזכו ללמד וללמד וכו' ועל-כן כלב כשראה שמתגברים מאד עצת המרגלים שרוצים לפגם בקדשת ארץ-ישראל, על-כן הלך ונשתטח על קברי אבות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ועל-ידי זה זכה למה שזכה, כמו שפכתוב, אם לא הארץ אשר דרך בה וכו'. כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה, כי כשרוצים לבוא לארץ-ישראל שהוא כלליות כל הקדשות מתגברים ומשתטחים המניעות והעכובים וכו' מאד מאד כמו הים והירדן, כמבאר בהתורה הנ"ל שכל זה נמשך מהבגדים הצואים שמתגברים אז ביותר כמו ים ונהר ממש עד שראה כלב שאי אפשר להכניעם כי אם על-ידי כח קברי הצדיקים שהם קברי האבות שהלך ונשתטח עליהם. ועל-כן כל קריעת ים-סוף היה על-ידי כח ארונו של יוסף הצדיק שהוא בחינת קבר הצדיק שעל-ידי זה היתה עקר הגאולה, כמו שפכתוב, ויקח משה את עצמות יוסף עמו כנ"ל. ועל-כן היה מהלך ארונו של יוסף אצל ארון הלוחות, כי עקר קבלת התורה נמשך ממש כנ"ל:

ועל-כן יתרו שהיה גר צדק עקר גרותו היה על-ידי ששמע קריעת ים-סוף ומלחמת עמלק, כי שמע והבין שאף-על-פי שהוא מלחמה גדולה ועצומה לזכות להתגבר באמת ולשוב אל הקדשה כי הוא בחינת מלחמת עמלק שמתגבר ומתפשט ביותר בכל פעם כנ"ל, אף-על-פי-כן כבר הקדים ה' יתברך רפואה למכה שהוא בחינת קריעת ים-סוף שהיה בזכות וכח ארונו של יוסף וכו' כנ"ל שעל-ידי זה זכו לגרש שטף מים רבים בחינת המים הזידונים ושיהיה נפתח להם מימי החכמה והדעת שזהו בחינת קריעת ים-סוף שברחו המים מפניהם ונפתחו להם אז מעינות החכמה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, ראתה שפחה על הים וכו' ואז נכנע ונפל פרעה וחילו לגמרי והתחילו לילך לארץ-ישראל. שכל זה הוא בחינת הכנעת קלפת עמלק שהוא בחינת המניעות מן הקדשה וכו' המתפשטים מאד שבאים מהבגדים הצואים ועל-כן אף-על-פי שאחר כך מתגבר בכל פעם יותר אף-על-פי-כן בכח הזה יכולים להכניעו תמיד. וכל זה שמע והבין יתרו ונתגבר בחינת מה שמועה שמע ובא? קריעת ים-סוף ומלחמת

עמלק, כי עקר קיום הגרים ובעלי התשובה שישארו קימים בקדשותם
הוא על ידי- זה פנ"ל:

אות מח

ועל-כן עקר מפלת קלפת עמלק לגמרי יהיה רק כשיבואו ישראל אל
המנוחה ואל הנחלה, כמו שכתוב, והיה בהניח ה' אלקיך לך וכו' תמחה
את זכר עמלק וכו'. כי כל זמן שאין באים אל המנוחה הקדושה בשלמות
הוא מתגבר בכל פעם כמבאר לעיל. אבל מכניעין אותו בכל פעם בכח
התורה והצדיקים ובפרט על-ידי צדיקים שוכני עפר שכבר באו אל
המנוחה בשלמות, כמו שכתוב יבוא שלום ינחו על משכבותם הלך נכחו
(ישעיה נז) וכתוב, ושם ינחו יגיעי כח (איוב ג) שדרשו רבותינו זכרונם
לברכה על הצדיקים וכמו שכתוב ואתה לך לקח ותנוח וכו'. וזה שאמרה
נעמי לרות כשרצתה להתגר, ועתה בתי הלא אבקש מנוח אשר ייטב לך
וכו' 'מנוח' דיקא. כי זכתה בגדל צדקתה שנתגירה באמת בשלמות גדול
כל כך עד שפשטה מעצמה לגמרי הבגדים הצואים ונתלבשה בבחינת בגדי
שבת פנ"ל שהיא בחינת מנוחה. עד שזכתה שיצא ממנה משיח שהוא
יביא את ישראל אל המנוחה ואל הנחלה בגשמיות וברוחניות במהרה
במינו,

אות מט

ועל-כן כשבאו המלאכים אצל אברהם נתן להם לאכל. כי בזה הראה
להם שלא יקטרגו על ישראל שרוצים לקבל את התורה. אף-על-פי
שעתידין לחטא וזה שמובא במדרש, בשעה שעלה משה למרום לקבל את
התורה בקשו מלאכי השרת לפגע במשה וכו'. והלא זה הוא שאכלתם
אצלו. כי אז כשבאו המלאכים לאברהם אז התחיל התנוצצות קבלת
התורה מאחר שכבר נמול אברהם שהיא מצוה ראשונה שנוצטוה בה. וגם
באו לבשרו שיהיה נולד יצחק שממנו יצאו כל ישראל שיקבלו את התורה
על-כן אז השתדל אברהם אבינו להציל את ישראל שלא יוכלו המלאכים
לקטרג עליהם אף-על-פי שהם כמו שהם. ועל-כן נתן להמלאכים לאכל
כדי שידעו ויבינו על-ידי זה כל מה שהאדם צריך לסבל בעולם הזה שהוא

מְכַרְח לֶאֱכֹל שְׂיֵשׁ בּוֹ בְּרוּרִים כָּאֵלוּ עַד שֶׁבִסוּף צָרִיךְ לְבָרְרוֹ בְּתוֹךְ הַגּוּף מִפְּסֻלַּת כְּזֶה. וְעַל-כֵּן אִין לְקַטְרֵג עַל הָאָדָם אִם נִכְשֵׁל חֵס וְשָׁלוֹם, בְּמָה שֶׁנִּכְשֵׁל מֵאַחַר שֶׁהוּא בְּמִקּוֹמוֹת כָּאֵלוּ שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵר מִבְּחִינַת קִיא צוּאָה מִמֶּשׁ מִמִּקּוֹמוֹת מְטֻנְפִים כָּאֵלֶּה. וְעַל-כֵּן בְּאֶמֶת הַמְּלֻאָכִים הַנִּי"ל. אָף-עַל-פִּי פִי שֶׁאֲכָלוּ בְּקִדְשָׁה גְדוֹלָה כָּרְאוּי לְמְלֻאָכִים וְרֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן מִסְתַּלֵּק, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (מְדַרְשׁ רַבֵּה וַיֵּרָא פֶּרֶשֶׁה מַח) אָף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יֵצְאוּ נְקִי אִזּוֹ כִּי נִכְשְׁלוּ בְּשִׁלְמוֹתָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה עַד שֶׁהִכְרַחוּ לְהִתְמַהֵמֶה בְּזֶה הָעוֹלָם וְלֹא יִכְלוּ לְעֵלוֹת עַד בִּימֵי יַעֲקֹב וְאַחַד לֹא עָלָה עַד יְמֵי מְנוּחַ, כְּמוֹבָא, כִּי מִזֶּה הָעוֹלָם קִשָּׁה מְאֹד לְצֵאת נְקִי בְּשִׁלְמוֹת, כְּמוֹבָא שֶׁהַמְּלֻאָךְ כְּשֶׁבֵּא לְזֶה הָעוֹלָם אִינוּ יָכוֹל לְעֵלוֹת לְמִקּוֹמוֹ עַד שֶׁטוֹבֵל עֲצָמוֹ כְּמָה טְבִילוֹת בְּנֵהַר דִּינּוּר. וְעַקֵּר בְּרוּר הַטּוֹב מֵהִזְהֻמָּא בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלוּל בְּבְחִינַת אֲכִילָה וְכַנִּי"ל. כִּי עַקֵּר הִזְהֻמָּא נִתְאַחֲזָה עַל-יְדֵי חֻטָּא אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁהָיָה בְּעֵנְיוֹ הָאֲכִילָה וְעַל-כֵּן אֲבָרְהָם אָבִינוּ עָלְיוֹ הַשָּׁלוֹם, כִּבְדֵּ אֶת הַמְּלֻאָכִים בְּעֵנְיוֹ הָאֲכִילָה וּבְזֶה הָרְאָה וְרִמְזוּ לָהֶם גְּדֹל עֲצָם הִגִּיעוֹת וְהִמְרִירוֹת שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם הָעֵלִיב הִזָּה לְסַבֵּל בְּזֶה הָעוֹלָם עַל-כֵּן אִין לָהֶם עוֹד פְּתִחוֹן פֶּה לְקַטְרֵג עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, כִּי בְּיָדָי הַהִכְרַח לִתֵּן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, כִּי אֵי אֶפְשֵׁר לְעַמֵּד נֶגֶד זֶה הָעוֹלָם כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאת אֲכִילָה דְּקִדְשָׁה כַּנִּי"ל בְּאַרְיֻכוֹת. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁרָצוּ לְקַטְרֵג עַל מֹשֶׁה כְּשֶׁעָלָה לְמָרוֹם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה צָר קְלִסְתֵּר פְּנֵיו כְּמוֹ אֲבָרְהָם וְאָמַר לָהֶם, הֲלֹא זֶה הוּא שֶׁאֲכַלְתֶּם אֶצְלוֹ. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּמִדְרַשׁ הַנִּי"ל, הִינּוּ שֶׁהִי יִתְבָּרַךְ הַשֵּׁיב לָהֶם, אֵיךְ יֵשׁ לָכֶם פְּתִחוֹן פֶּה לְקַטְרֵג עַל קְבֻלַּת הַתּוֹרָה לְזֶה הָעוֹלָם, וְהֲלֹא אֲכַלְתֶּם אֶצְלוֹ. 'אֲכַלְתֶּם' דִּיקָא, כִּי בְּזֶה טְעַמְתֶּם קִצַּת מֵהַ שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְסַבֵּל בְּזֶה הָעוֹלָם עַד שֶׁאֵי אֶפְשֵׁר לוֹ לְחַיּוֹת וּלְהִתְקַיֵּם בְּלִי הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, לוֹיֵלָא תוֹרַתְךָ שֶׁעֲשִׂעִי וְכוּ' וְכַנִּי"ל:

וְעַל-כֵּן כְּשֶׁבֵּא הַמְּלֻאָךְ אֶל מְנוּחַ. וְרָצָה גַם-כֵּן לְכַבְּדוֹ לֶאֱכֹל הַשֵּׁיב לוֹ שֶׁאִינוּ רוֹצֵה עוֹד לֶאֱכֹל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, אִם תִּעְצְרֵנִי לֹא אֲכַל בְּלַחְמֶךָ כִּי אִזּוֹ כְּבָר הַגִּיעַ שְׁעֵתוֹ לְחֹזֵר וְלְעֵלוֹת, עַל-כֵּן לֹא רָצָה עוֹד לֶאֱכֹל שֶׁלֹּא יִתְעַכֵּב יוֹתֵר, כִּי כְּבָר טַעַם גְּדֹל הַכְּבִדוֹת שֶׁל בְּרוּר הָאֲכִילָה אֶצְלֵ אֲבָרְהָם כַּנִּי"ל שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְעַכֵּב כָּל כֵּךְ כַּנִּי"ל. וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם בְּעֵלְיָתוֹ לְמִקּוֹמוֹ, וּמִפְּלֵא לְעִשׂוֹת (שׁוֹפְטִים יג) כִּי עֵלְיָתוֹ לְמִקּוֹמוֹ הָיָה בְּדִרְךָ פְּלֵא גְדוֹל, כִּי קִשָּׁה לְעֵלוֹת וְלָשׁוּב לְמִקּוֹמוֹ לְנִקּוֹת עֲצָמוֹ מִזְהֻמַּת זֶה הָעוֹלָם כַּנִּי"ל וּבְשִׁבִיל זֶה קִבְּעוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה בְּבִרְכַּת אֲשֶׁר יֵצֵר וּמִפְּלֵיא לְעִשׂוֹת' כִּי זֶה הַבְּרוּר הוּא פְּלֵא גְדוֹל כַּנִּי"ל:

בְּצִיעַת הַפֶּת הַלְכָה וְנִכְלָלַת בְּהִלְכוֹת נְטִילַת יְדַיִם הַלְכָה וּמֵאוֹת י וְהִלָּאָה:

ברכת המזון ומים אחרונים א:

הלכה א :

ברכת המזון ומים אחרונים הלכה א :

על-פי מה שכתבתי לעיל בהלכות נטילת ידים ובציעות הפת הלכה א שהאכילה הוא בחינת המשכת הדעת פני"ל וכן כתב רבנו במאמר 'ויהי הם מריקים שקיהם' סימן יז שעל-ידי האכילה נשלם הדעת, עין שם :

ועל-כן צריך לטל מים אחרונים אחר האכילה כדי לתת חלק להסטרך אחר פידוע, כי עקר יניקתם הוא משם מבחינת מזבח שהוא שלחנו של אדם, עין שם. ובהכרח לתת להם יניקה וחיות בצמצום כדי שלא יתגברו ביותר ויהיה חס ושלום, קלקול הדעת לגמרי וזה בחינת מים אחרונים פני"ל נמצא שמים אחרונים הוא קיום הדעת, כי אם לאו יתגברו חס ושלום פני"ל. וזה ששמכו חכמינו זכרונם לברכה הנטילות זה לזה וקראום מים ראשונים ואחרונים, כי שניהם לצורך ענין אחד, כי מים ראשונים כדי לטהר הידים להמשיך הדעת משם פני"ל ואחר האכילה שפבר נמשך הדעת באים מים אחרונים כדי לתת להם חלקם כדי לקיים הדעת פני"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, והתקדשתם - אלו מים ראשונים והייתם קדושים - אלו מים אחרונים, כי שניהם בחינת קדשה, כי עקר קדשה הוא הדעת פני"ל. ועתה מדקדק היטב למוד רבותינו זכרונם לברכה במקרא, כי והתקדשתם הוא לשון התקדשות מחדש שצריך לראות להתקדש, ומזה למדו מים ראשונים כי על-ידי הם מקדש עצמו על-ידי שממשיך הדעת משם פני"ל אבל והייתם קדושים. 'והייתם' הוא לשון הוה וקיום, הינו שצריך לראות שיהיה ויתקיים קדשתו ולא יתבטל חס ושלום, ומזה למדו מים אחרונים, כי על-ידי מים אחרונים נתקיים הדעת פני"ל. ועל-כן מים אחרונים נוטלים בכל מיני משקים, כי מים ראשונים שבאו לצורך המשכת הדעת ועל-כן צריך שם להגביה ידיו ולברך עליהם כדי להמשיך קדשה, על-כן צריכין מים דוקא, כי מים הוא בחינת דעת פני"ל והם בחינת מים קדושים, אבל אחרונים שאינם באים רק להעביר הזמה ולתת להם חלקם, על-כן אין צורך למים, כי אין צריך עתה להמשיך הדעת רק להעביר הזמה ולתן להם חלקם פני"ל. ומחמת זה צריך להשפיל ידיו. גם אין מברכין עליהם פמובא וכפ"ל :

ותכף אחר שנטל ידיו וזכה לקיים שלמות הדעת פני"ל, אז זוכין לברכת המזון, כי על-ידי שלמות הדעת נתקשרין להצדיק פמבאר במאמר ויהי הם מריקים וכ"י הנ"ל וכשנתקשרין להצדיק משם נמשכין כל הברכות בחינת וברכות לראש צדיק פידוע. וזה בחינת ברכת המזון שזוכין להמשיך ברכות על-ידי הצדיק על-ידי שנתקשרין אליו על-ידי האכילה שהוא שלמות הדעת פני"ל. וזה בחינת אורח מברך בחינת ארח צדיקים כאור, כמו שכתב רבנו וכפ"ל. ועל-כן תכף לנטילת ידים ברכה כי צריך

לָזַהַר מְאֹד שֶׁלֹּא לָתֵת לָהֶם יַנִּיקָה יוֹתֵר מִדְּאֵי עַל-כֵּן תִּכְפֹּף אַחֲרֵי נְטִילַת מַיִם
אַחֲרוֹנִים שְׁנוֹתֵנִין לָהֶם כַּח וַיַּנִּיקָה צְרִיף לְבָרַח תִּכְפֹּף מֵהֶם וּלְבָרַךְ כְּדֵי לְקַשֵּׁר
עֲצָמוֹ לְהַצְדִּיק וְלֹא לְהַפְסִיק כָּלֵל בֵּינֵתִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְגַבְּרוּ בַּתּוֹךְ כֶּף חֵס
וְשָׁלוֹם :

וְעַל-כֵּן בְּרַכַּת הַמְּזוּן נֶאֱמָרָה בְּכָל לְשׁוֹן . כִּי מֵאַחֲרֵי שֶׁכָּבַר זָכוּ לְשִׁלְמוֹת הַדַּעַת
וְנִתְבַּטַּל יַנִּיקַת כָּל הַקְּלָפוֹת וְכָל הָאֱמוּנוֹת כְּזָבוֹת שֶׁיַּנִּיקְתֶּם מִפָּגֶם הַמְּזֻבָּח,
כִּי כָּבַר זָכָה לְשִׁלְמוֹת הַמְּזֻבָּח עַל-יְדֵי מַיִם רֵאשׁוֹנִים וּמַיִם אַחֲרוֹנִים
וְאָכִילָה בְּכִשְׁרוֹת. וּמִחֲמַת זֶה צְרִיכִין לְהֶאֱכִיל לְעַנִּי מֵעַל שֶׁלְחָנוֹ, כִּי אִף
שֶׁמִּצּוֹת צְדָקָה גְדוֹלָה מְאֹד וְצְרִיכִין לָזַהַר תִּמְיֵד בְּצְדָקָה. עִם כָּל זֶה בְּיוֹתֵר
צְרִיכִין לָזַהַר בְּשַׁעַת אָכִילָה לְקַיֵּם אֵז מִצְוֹת צְדָקָה כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ נֹעֲשִׂין גְּרִים
עַל-יְדֵי זֶה וַיִּהְיֶה נִשְׁלָם בְּחִינַת הַמְּזֻבָּח כְּמוֹ שֶׁמְבֹאָר שָׁם, עֵין שָׁם. וְעַל-כֵּן
מִתֵּר לְבָרַךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּן בְּכָל לְשׁוֹן, כִּי כָּבַר נִתְבַּטַּל יַנִּיקַת כָּל הַשְּׁבָעִים
לְשׁוֹנוֹת וְחִזְרוּ כָּלֵם אֶל הַקְּדוּשָׁה וְנִשְׁלָם הַדַּעַת כַּנִּי"ל וּמֵאַחֲרֵי שֶׁכָּבַר נִתְגַּבְּרוּ
וְחִזְרוּ כָּלֵם אֶל הַקְּדוּשָׁה עַל-כֵּן מִתֵּר לְבָרַךְ בְּכָל הַלְשׁוֹנוֹת, כִּי כָּלֵם קְדוּשִׁים,
כִּי יֵצֵא הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם וְחִזְרוּ אֶל הַקְּדוּשָׁה וְהִרְעוּ נִתְבַּטַּל מִמִּילָא, עֵין שָׁם.

וְזֶה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ בְּמָקוֹם אַחֲרֵי עַל הַגְּמָרָא, תְּפִלוֹת כְּנֻגַד תְּמִידִין תִּקְנוּם
שֶׁהַכְּנֻסֵת אֹרַח תִּלְמִיד חָכֵם הוּא תִּקּוּן הַדַּעַת וְהוּא בְּחִינַת אֹרַח צְדִיקִים
וְכוּי, עֵין שָׁם. כִּי עֵקֶר הַצְּדָקָה שֶׁיִּהְיוּ נֹעֲשִׂין גְּרִים עַל יְדֵה וַיִּהְיֶה נִשְׁלָם
הַמְּזֻבָּח כְּדֵי לְזַכּוֹת לְהַתְקַשְׁרוֹת לְהַצְדִּיק הוּא כְּשִׁנּוֹתֵנִין צְדָקָה לְתִלְמִיד
חָכֵם דִּיקָא וְהַעֲקָר בְּשַׁעַת הָאָכִילָה כַּנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת הַכְּנֻסֵת אֹרַחִים
תִּלְמִידֵי חֲכָמִים, בְּחִינַת אֹרַח צְדִיקִים כַּנִּי"ל, כִּי עַל-יְדֵי זֶה זֹכִין לְשִׁלְמוֹת
הַמְּזֻבָּח שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְקַשְׁרִין לְהַצְדִּיק וְאֵז אֹרַח מְבָרַךְ, כִּי מֵהַצְדִּיק
מְקַבְּלִין כָּל הַבְּרָכוֹת כַּנִּי"ל וְכִשְׁנִתְקַשְׁרִין לְהַצְדִּיק זֹכִין לִירְאָה וְאַהֲבָה. וְזֶה
בְּחִינַת שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן כְּנֻגַד בְּחִינַת הַצְדִּיק וְהִירְאָה וְאַהֲבָה
שֶׁבָּאִים מִמֶּנּוּ כַּנִּי"ל, כִּי בְּרָכָה אֲמֻצְעִית שֶׁהוּא בְּרַכַּת הָאֶרֶץ הוּא כְּנֻגַד
הַצְדִּיק שְׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכִין לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי צְדִיקִים יִרְשׁוּ אֶרֶץ. וְעַל-כֵּן
נִזְכָּר שָׁם בְּרִית בְּחִינַת צְדִיק, וְהוּא עוֹמֵד בְּאֲמֻצָּע וּמִמֶּנּוּ מֵתְפַשֵּׁטִין וְיוֹצְאִים
אַהֲבָה וִירְאָה בְּחִינַת בְּרָכָה רֵאשׁוֹנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן בְּחִינַת אַהֲבָה, כִּי
כָּל הַבְּרָכָה מִדְּבַרֵּת מֵטוֹבוֹ וְחִסְדּוֹ וְרַחֲמָיו וְרְצוֹנוֹ. וּבְרָכָה שְׁלִישִׁית הוּא
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהוּא בְּחִינַת יְרְאָה בְּחִינַת יְרְאָה שְׁלָם, כִּי עַל-יְדֵי
הַתְקַשְׁרוֹת לְהַצְדִּיק עַל-יְדֵי הָאָכִילָה זֹכִין לִירְאָה וְאַהֲבָה, כְּמוֹ שֶׁמְבֹאָר
שָׁם, עֵין שָׁם :

וְזֶה שֶׁכָּתוּב, וַיִּטַע אֶשֶׁל בְּבֹאֵר שֶׁבַע וַיִּקְרָא שָׁם בְּשֵׁם ה' וְכוּי. כִּי עַל-יְדֵי
הָאָכִילָה וְשִׁתְיָה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶשֶׁל, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י, עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא
קָרָא בְּשֵׁם ה', כִּי עַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה הִירְאָה וְהַאֲהָבָה כַּנִּי"ל, כִּי אֲבָרְהָם זָכָה
לְשִׁלְמוֹת הַמְּזֻבָּח שֶׁהוּא אָכִילָה בְּכִשְׁרוֹת עַל-יְדֵי שֶׁהִיָּה מְגִיר גְּרִים, כִּי
אֲבָרְהָם הִיָּה אִישׁ חֶסֶד וְיָבֵעַל צְדָקָה וּגְמִילוֹת חֶסֶד וְעַל-יְדֵי זֶה הִיָּה מְגִיר
גְּרִים וְעַל-יְדֵי זֶה זָכָה לְשִׁלְמוֹת הַמְּזֻבָּח שֶׁהוּא תִּקּוּן הָאָכִילָה כַּנִּי"ל :

שִׁיף לְעִיל :

על-ידי האכילה בכשרות זוכין להתקשרות להצדיק ועל-ידי זה זוכין ליראה ואהבה פני"ל, כי אכילה בכשרות הוא נשפע מבחינת ארץ-ישראל שהוא בחינת אמת, בחינת תפלין שנקראין פאר, כמו שכתב רבנו במאמר, ואכלתם אכול ושבוע וכו' בסימן מז, עין שם. נמצא שזוהי על-ידי אכילה בכשרות לגלות ההתפארות בחינת תפלין הנ"ל. ומזה נעשה היראה ואהבה כמו שמבאר שם. וזה בחינת ברכת המזון פני"ל, בחינת ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' וכו', כמו שמבאר שם:

בחינת שלש ברכות של ברכת המזון הם כנגד הדעת שכלול מתלת מבחינת יראה ואהבה שהם בחינת חסד וגבורה והדעת המחברם. ועל-כן מדאורייתא סגי בשלש ברכות, כי עקר הדעת הוא רק שלש בחינות פני"ל. וחכמינו זכרונם לברכה הוסיפו לברכה רביעית כדי להמשיך התפשטות הדעת בפרטיות, כי בפרטיות הם ארבע בחינות, כמובא ועל-כן הוסיפו ברכת הטוב והמטיב. כי עקר הטוב הוא הדעת בחינת גם נפש וכו' כמו שכתב רבנו:

ברכת המזון ומים אחרונים ב

על-ידי האכילה בכשרות זוכין להתקשרות להצדיק ועל-ידי זה זוכין ליראה ואהבה פני"ל, כי אכילה בכשרות הוא נשפע מבחינת ארץ-ישראל שהוא בחינת אמת, בחינת תפלין שנקראין פאר, כמו שכתב רבנו במאמר, ואכלתם אכול ושבוע וכו' בסימן מז, עין שם. נמצא שזוהי על-ידי אכילה בכשרות לגלות ההתפארות בחינת תפלין הנ"ל. ומזה נעשה היראה ואהבה כמו שמבאר שם. וזה בחינת ברכת המזון פני"ל, בחינת ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' וכו', כמו שמבאר שם:

בחינת שלש ברכות של ברכת המזון הם כנגד הדעת שכלול מתלת מבחינת יראה ואהבה בחינת חסד וגבורה והדעת המחברם ועל-כן מדאורייתא סגי בשלש ברכות, כי עקר הדעת הוא רק שלש בחינות פני"ל. וחכמינו זכרונם לברכה הוסיפו לברכה רביעית כדי להמשיך התפשטות הדעת בפרטיות, כי בפרטיות הם ארבע בחינות, כמובא ועל-כן הוסיפו ברכת הטוב והמטיב. כי עקר הטוב הוא הדעת בחינת גם נפש וכו' כמו שכתב רבנו:

הלכה ב:

זמון בשלשה ואז צריכין כוס כמבאר בזהר וכמובא בשלחן ערוך שעקר הכוס בשלשה :

על-פי מה שכתב רבנו במאמר ואכלתם אכול ושבוע וכו' (בסימן מז לקוטי חלק א) שעל-ידי שבירות תאות אכילה הוא זוכה לאמת ויכול לעשות מופתים וכו', עין שם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, וכי לא אשא פנים לישראל, שאני אמרתי ואכלת ושבעת וברכת והו מדקדקין מפזית ועד כביצה. נמצא, שעל-ידי שבירות תאות אכילה שהוא בחינת שמדקדקין מפזית ועד כביצה, על-ידי זה יש נשיאת פנים שהוא בחינת אמת כמובא. ועל-ידי זה מקבל השפע מארץ-ישראל שיניקתה מאמת וכו', עין שם היטב :

והנה ברפת המזון הוא בבחינת נשיאת פנים, בחינת אמת, בחינת יעקב, בחינת ארץ-ישראל. כי על מצוה זו של ברפת המזון אמרו רבותינו זכרונם לברכה, וכי לא אשא פנים וכו'. ועקר ברפת המזון בשלשה, כי אלו השלשה הם בחינת שלשה קווי אמת, בחינת תלת אבהו שיעקב כלול משלשתו שהוא בחינת אמת. ועל-כן כשיש שלשה אזי הסטרא אחרא דקאים על פתורא נכנעת כמובא. כי עקר יניקת הסטרא אחרא על-ידי פגם תאות אכילה וכשיש שלשה שהם בחינת אמת כנ"ל אזי נכנעת הסטרא אחרא, כי אמת הוא הפך תאות אכילה כנ"ל וכמבאר שם במאמר הנ"ל ועל-כן על-ידי שלש שהם בחינת שלשה קווי אמת נכנע תאות אכילה ואז עקר שלמות ברפת המזון בבחינת ואכלתם אכול ושבוע והללתם וכו', כמבאר שם במאמר הנ"ל, דהינו שעל-ידי שבירת תאות אכילה שהוא בחינת אמת משם מקבל ארץ-ישראל השפע ומשם והללתם וכו'. וזהו שעקר ברפת המזון הוא נתקן על ארץ-ישראל, כמו שכתוב, וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה וכו'. כי זהו עקר ברפת המזון על-ידי ארץ-ישראל שמשם יוצאין אמרי שפר על-ידי אמת שהוא בחינת תפארת כלליות הגוהן כמו שמבאר שם, עין שם. וזה בחינת הכוס של ברפת המזון בשלשה, כי הכוס הוא בחינת מלכות כידוע. והוא בחינת ארץ-ישראל שהוא גם-כן בחינת מלכות. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כוס של ברכה צריך שיתן עיניו בו בחינת ארץ-ישראל שנאמר בה, תמיד עיני ה' אלקיך בה וכו'. כי עקר ארץ-ישראל נעשה על-ידי העינים אלו כמבאר במקום אחר (סימן מ"ם בלקוטי תנינא) גם על-ידי זה יוכל לעשות מופתים ולשנות הטבע כרצונו כנ"ל. ועל-ידי זה נתגלה מלכותו שיודעין שיש שליט ומושל יתברך על-ידי שנוי הטבע וזה בחינת הכוס שהוא בחינת מלכות. הינו התגלות מלכותו כנ"ל ועל-כן על-ידי ברפת המזון נמשך השפע כמובא, כי על-ידי זה נמשך השפע מארץ-ישראל כנ"ל. וכמבאר במקום אחר, עין שם. וזהו גם-כן בחינת שלש ברכות של ברפת המזון דאורייתא כנגד בחינת שלשה קווי האמת בחינת יעקב שכלול משלשה אבות כנ"ל :

ובזה נכון דברי רבותינו זכרונם לברכה שאמרו, ברפת הטוב והמטיב תקנו על הרוגי ביתר שנתנו לקבורה. והדבר תמוה מהו השיכות של ברפת

הקבורה לברכת המזון. ועל-פי הנ"ל מקשר היטב כי סיים רבנו גרו יאיר שם במאמר הנ"ל סיום הפסוק הנ"ל ואכלתם וכו'. והללתם וכו'. שמסים, ולא יבשו עמי לעולם, הינו שעל-ידי אכילה בקדשה בחינת אמת נצולין מבושה, כי אמת הוא בחינת תפארת כלליות הגונין ועל-ידי זה נצולין מבושה שהוא גם-כן כלליות הגונין ממדות הנפולין כמבאר שם, עין שם. ועתה נכון מאד התקשרות הברכה והודאה שעל הקבורה לברכת המזון כי זה מבאר שהקבורה הוא כסוי ותקון על הבושה של המת שמתבזה בין החיים ועל-ידי הקבורה מכסין על בושותו, כי הקבורה הוא כבוד המת תקון הבושה ועל-כן שיכה שפיר לברכת המזון שהוא בחינת אמת שעל ידו נצולין מבושה כנ"ל. גם ברוחניות הקבורה הוא השבת הנפשות לנרתקן למקור שנחצבו משם כידוע. וזה נעשה גם-כן על-ידי תקון האכילה בקדשה שעל-ידי אכילה בקדשה מעליו ומתקנין נפשות המגלגליו ומשיבים אותן למקורם שזהו בחינת קבורה כנ"ל. וזהו ידוע שעקר מעלת הקבורה הוא קבורה בארץ-ישראל ועל-ידי ברכת המזון שעל-ידיה נתעורר קדשת ארץ-ישראל על-ידי בחינת אמת כנ"ל. אזי מתקנין וחוזרין למקורן בבחינת קבורת ארץ-ישראל כנ"ל גם ברכת המזון שהוא בחינת אמת הוא בחינת חיים, כמבאר שם במאמר הנ"ל. שעל-כן נקרא ארץ-ישראל ארץ החיים, עין שם. והקבורה הוא גם-כן בחינת חיים, כי המת שנפטר זוכה לחיים על-ידי הקבורה שהוא תקונו שעל-ידי זה מתבלה הזהמא ויזדכך גופו ויזכה על-ידי זה לחיות בתחינת המתים. נמצא, שהקבורה הוא חיים ממש ומחמת כל הנ"ל תקנו ברכת הטוב והמטיב על הקבורה אצל ברכת המזון כנ"ל ברוך ה' לעולם, אמן ואמן:

שיך לעיל:

ועל-כן ברכת המזון צריך זמון להזמין הקדשה כמובא, כי אנו רוצים לעורר כאן קדשת ארץ-ישראל, כי ישראל יש להם כח לעשות ארץ-ישראל בכל מקום שהם אפלו בחוץ-לארץ, כמובן בדברי רבנו גרו יאיר, בכמה מאמרים וכאן אנו עושים ומעוררים קדשת ארץ-ישראל על-ידי ברכת המזון שהוא בחינת אמת. ועל-ידי הכוס שנותן עיניו בו שעל-ידי זה נעשה בחינת ארץ-ישראל כנ"ל ועל-כן צריך הזמנה כדי להזמין הקדשה חדשה שאנו עושין ומעוררין עתה, הינו קדשת ארץ-ישראל שנעשה כאן

ברכת המזון ומים אחרונים ג:

ענין ברכת המזון על-פי המאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וכו'
(בסימן לד בלקוטי חלק א) :

פתיב, חרפה שברה לבי, הינו החרפות ובזיונות שוברין לבו של אדם
והתקון הוא על-ידי שמקשר לבו לנקדה השיך ללבו בעת הזאת וכו'. כי
הממשלה ביד הצדיק וכו'. ועקר הממשלה להאיר ולעורר לבם לעבודת
ה' יתברך וכו' בחינת ויוסף הוא השליט וכו' ובחינה הזאת, הינו בחינת
ויוסף הוא השליט הוא בחינת מלאפוס, בחינת מלא פוס להורות שפלי
השפע, הינו הפה של הצדיק, מלא מאלקות של ה' יתברך וכו' ובשביל זה
צריכין להתפלל בפה דיקא ולא במחשבה לבד וכו'. והכלל שהצדיק הוא
נקדה הכלליות שרש נשמות ישראל ובבתחלה צריכין הכל לקבל מהצדיק
ואחר כך צריך לקבל כל אחד מחברו, כי בכל אחד מישראל יש נקדה
טובה דבר יקר מה שאין בחברו ובחינה הזאת שיש בחברו הוא בחינת
צדיק נגדו וצריך לקבל מנקדה זו על-ידי שמדבר עם חבריו ביראת שמים
ואחר כך צריך לקבל כל אחד מניה וביה מהנקדה שיש בו בעצמו להאיר
הנקדה שיש בו שהוא צדיק מושל על לבו על-ידי שמדבר בינו לבין קונו
להאיר בחינת פי ידבר חכמות שהוא בחינת הנקדה אל הלב. ועל-ידי שלש
בחינות אלו נתבטלין החרפות השורין על הלב שהם שבירת לב, דהינו כל
התאוות רעות, כי כל התאוות באין משבירת כלי החסד שמשם באין כל
אהבות הנפולין ומשם כל החרפות של הלב ועל-ידי שמקשר הלב אל
הנקדה שהוא בחינת צדיק, על-ידי זה נתבטלין כל החרפות והשבירות
בבחינת על כל פשעים ותכסה אהבה. כי שם אצל כל הנקדות הנ"ל שהם
בחינת צדיק בחינת יוסף וכו', שם שורה אהבה דקדשה בחינת כהן,
בבחינת הנני נתן לו את בריתי שלום הנאמר בפניחם כשנתנה לו הכהנה,
כי כהן בחינת אהבה דקדשה שורה אצל הברית שלו שהוא בחינת צדיק,
בחינת יוסף, בחינת נקדה הנ"ל ועל-כן על-ידי זה שמקשר הלב אל הנקדה
ששם שורה אהבה דקדשה נתבטלין אהבות הנפולין. וכל זה על-ידי שלש
נקדות הנ"ל שבתחלה צריכין לקבל מנקדה הכלליות שהוא צדיק הדור
ואחר כך לקבלו דין מן דין כנ"ל. ואחר כך מנה ובה וכו' כנ"ל, עין שם כל
זה היטב היטב

אות א

וזה בחינת ברכת המזון, כי כל הדברים שפעולם שאדם אוכל ונהנה מהם
בכלם יש בהם בחינת אהבות הנפולות וצריך להעלותם ולקשרם לאהבה
שבקדשה בבחינת אהבה בתענוגים שכל התענוגים שפעולם צריכין
להעלותם ולקשרם לאהבה דקדשה וכל זה נעשה על-ידי שמקשרין הלב
אל הנקדה שהוא בחינת צדיק כנ"ל שעל-ידי זה נתבטלין אהבות הנפולין

וְזוֹכִין לְאַהֲבָה דְקִדְשָׁה בְּחִינַת כְּהֵן שְׁשׂוּרָה אֶצֶל הַנִּקְדָּה כַּנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁתִּקְנוּ חֻכְמֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה עַל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם שְׂאִסוּר יִהְיוּ בְּלֹא בְּרָכָה, כִּי עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה מְקַשְּׂרִין הַלֵּב אֶל הַנִּקְדָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת צְדִיק שֶׁהוּא מְקוֹר כָּל הַבְּרָכוֹת בְּבְחִינַת וּבְרָכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק בְּבְחִינַת כְּהֵן מְבָרֵךְ, כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת הֵם בְּחִינַת אֹר הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל שֶׁהוּא מְקוֹר כָּל הַבְּרָכוֹת כַּנִּי"ל. בְּחִינַת פִּי יִדְבֵּר חֻכְמוֹת, הֵינּוּ הַבְּרָכָה וְהַשְּׂבַח לַה' יִתְבָּרֵךְ שֶׁמְבָרְכִין בִּפְהַ דְיִקְא כַּנִּי"ל בְּמֵאמֶר הַנִּי"ל לְעִנּוּ תִּפְלָה וְכוּ'. וְשֵׁם אֶצֶל הַנִּקְדָּה שׂוּרָה אֶהְבֵּה דְקִדְשָׁה בְּחִינַת כְּהֵן. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְבַּטְּלִין הָאֱהָבוֹת הַנִּפְּוִלִין שֶׁהֵם הַחֲרָפוֹת וְכוּ' כַּנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת בְּרַפְת הַמְּזוּן שֶׁמִּשָּׁם לְמַדּוֹ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה כָּל הַבְּרָכוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה לְאַחֲרָיו מְבָרֵךְ לְפָנָיו לֹא כָּל שָׂכָן, כִּי עֵקֶר גְּמַר הַבְּרִיר שֶׁל הַמֵּאֲכָלִים הוּא אַחַר הָאֲכִילָה שֶׁאֵז הוּא תִּכְלִית הַבְּרִיר שֶׁאֵז מִתְחִיל הַמֵּאֲכָל לְהִתְעַפֵּל בְּמַעֲיָם וְנִתְבָּרַר הַמֵּאֲכָל, דְּהֵינּוּ הַטּוֹב וְהַמְּבַחֵר שֶׁבַּמֵּאֲכָל עוֹלָה אֶל הַלֵּב וּמִשָּׁם נִתְבָּרַר הַמְּבַחֵר וְעוֹלָה אֶל הַמֶּחֶ. וְהַמּוֹתֵר לְשָׂאֵר הָאֵיבָרִים וְהַפְּסֻלִת הַגְּמוּר נִדְּחָה לְחוּץ לְגִמְרֵי וְכוּ' וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְבָרֵךְ בְּרַפְת הַמְּזוּן אַחַר הָאֲכִילָה כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרַר הַמֵּאֲכָל בְּקִדְשָׁה כְּדֵי שֶׁיִּתְקַשֵּׁר הַלֵּב אֶל הַנִּקְדָּה שֶׁבִּפְהַ עַל-יְדֵי בְּרַפְת הַמְּזוּן וְכוּ' כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן בְּרַפְת הַמְּזוּן הוּא עַל הַלֶּחֶם דּוּקָא, כִּי פִתָּא סְעֵדָא דְלֵבָא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה וּמִחֲמַת שֶׁהַלֶּחֶם סוּעַד הַלֵּב, עַל-כֵּן שֵׁם צְרִיכִין הַבְּרִיר יוֹתֵר מֵאֱהָבוֹת הַנִּפְּוִלִין שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׂבִירַת לֵב כַּנִּי"ל וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְבָרֵךְ אַחֲרָיו שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת כְּדֵי לְקַשֵּׁר הַלֵּב אֶל הַנִּקְדָּה עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר הַנִּקְדָּה כַּנִּי"ל:

וְזֶה, וַיֹּאכַל וַיִּשְׂתֵּי וַיִּיטֵב לְבוֹ, זֶה בְּרַפְת הַמְּזוּן, כִּי עַל-יְדֵי בְּרַפְת הַמְּזוּן נִתְבַּטְּל רַע הַלֵּב שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱהָבוֹת הַנִּפְּוִלִין שְׂבִירַת לֵב כַּנִּי"ל, כִּי מֵאִיר הַלֵּב עַל-יְדֵי הַנִּקְדָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת צְדִיק בְּחִינַת טוֹב בְּחִינַת אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי זֶה, וַיִּיטֵב לְבוֹ עַל-יְדֵי בְּרַפְת הַמְּזוּן וְכוּ' כַּנִּי"ל:

אות ב

כִּי כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת וְכָל הַבְּרָכוֹת נִמְשָׁכִין מֵהַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת וַיִּוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט שֶׁהוּא מְקוֹר כָּל הַבְּרָכוֹת וְכָל הַהִשְׁפָּעוֹת בְּחִינַת וַיִּוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאֶרֶץ הוּא הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל עִם הָאֶרֶץ, כִּי הַצְּדִיק בְּחִינַת וַיִּוֹסֵף הוּא בְּבְחִינַת שְׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע שֶׁהוּא מְכַנִּיעַ וּמְבַטֵּל שְׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲרָפָה בְּחִינַת חֲרַפְת רָעָב, כְּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ זְכוּרֹנוּ לְבִרְכָּה בְּמִקּוֹם אַחַר, כִּי וַיִּוֹסֵף הַצְּדִיק הוּא זֵן וּמְפָרְנֵס אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּשְׁנֵי הָרָעָב, כִּי הוּא מְבַטֵּל חֲרַפְת רָעָב בְּבְחִינַת אֶסְף אֱלֻקִּים אֶת חֲרַפְתִּי, הַנִּאָּמַר בְּיוֹסֵף הַצְּדִיק. כִּי וַיִּוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט הוּא הַמְּשַׁבֵּיר וְכוּ' כַּנִּי"ל וְזֶה שֶׁאָמַר לָהֶם פְּרַעַה לְכוּ אֶל

יוסף אשר יאמר לכם תעשו ופרש רש"י שאמרו לו שגם הם אצרו תבואה והרקיבה אמר להם, אם כן אשר יאמר לכם תעשו, כי יוסף אמר להם שימולו וכו'. הלא גזר על התבואה והרקיבה מה אם יגזר עלינו ונמות וכו'. כי אי אפשר להכניע חרפת רעב כי אם על-ידי בחינת מילה שהוא בחינת תקון הברית שעל ידה נתגלה אור הנקדה הקדושה בחינת צדיק מושל בחינת יוסף הוא השליט כנ"ל. וזהו הלא גזר על התבואה והרקיבה, כי הוא בחינת צדיק מושל, בחינת יוסף הוא השליט ויגזר אמר ויקם. כי כל מי שאינו מתקרב עצמו אל אור הנקדה הקדושה הוא רחוק מברכה ומתגבר עליו בחינת שבע שני הרעב ועל-כן התבואה נרקבת אצלם וכו"ל. מה אם יגזר עלינו ונמות, כי כל החיות הוא רק מהצדיק מבחינת יוסף בבחינת צדיק חי עלמין ובלעדו אין שום חיות בעולם רק מה שמקבלין חיות מהצדיק שהוא בחינת אור הנקדה הנ"ל שמחיה ומבטל שבירת לב שהוא בחינת סטרא דמותא פידוע והצדיק מבטל בחינת שבירת לב וממשיך חיות בעולם, כי שם צוה ה' את הברכה חיים וכו' פידוע. וכל מי שרוצה איזה ברכה והשפעה לבטל חרפת רעב הוא צריך לבוא אל יוסף שהוא בחינת צדיק בחינת אור הנקדה דקדושה, בבחינת וכל הארץ באו מצרימה אל יוסף לשבר וכו' ואפלו יעקב ובניו שהם בחינת ועמך ישראל כלם צדיקים, אף-על-פי-כן אי אפשר להם לקבל השפעה והברכה לבטל שבר רעבון בתייהם כי אם על-ידי בחינת יוסף הוא השליט שהוא בחינת נקדה הכללית שרש נשמות ישראל שבתחלה צריכין הכל לקבל ממנו כנ"ל. ואחר כך אחד מחברו ואחר כך מנה ובה. אבל בתחלה צריכין הכל לקבל דיקא מהצדיק מבחינת יוסף וכו'. ועל-ידי זה דיקא נתבטלין החרפות השורין על הלב שהם בחינת אהבות הנפולין שהם בחינת חרפת רעב. כי עקר הרעבון הוא לבהמיות, הינו מחמת אהבות הנפולין, אהבת הבהמיות, משם עקר הרעבון שהוא בחינת חרפת רעב 'חרפה' דיקא כנ"ל וכמבאר בדברי רבנו במקום אחר. וזה בחינת מה שאמר להם יעקב לכו הביאו שבר רעבון בתיכם. 'שבר' דיקא. כי עקר הרעבון מבחינת שבירת לב, בחינת חרפה שברה לבי, שזה בחינת חרפת רעב וכו' כנ"ל שהתקון על-ידי יוסף דיקא כנ"ל שעל ידו עקר השביעה בבחינת ואכלתם לחמכם לשבע, שתשלח ברכה במעים בחינת צדיק אכל לשבע נפשו. וזה בחינת ברפת המזון כדי להמשיך ברכה ושפע להמשיך ברכה ושביעה במעים בבחינת ואכלת ושבעת וברכת וכו' וכמו שאיתא בזהר הקדוש וכי עד לא יכול למשבע וכו'. אלא אפלו אכיל בר נש פורתא ורעותא דשבעא שוי עלוהי וכו', עין שם. כי עקר השביעה הוא על-ידי ברפת המזון בעצמו, כי על-ידי ברפת המזון מקשרין הלב אל הנקדה שבפה שהוא בחינת צדיק, בחינת יוסף הוא השליט הוא המשביר ועל-ידי זה נתבטלין החרפות השורין על הלב ונתבטל חרפת רעב כנ"ל. ועל-ידי זה נשתלח ברכה ושביעה במעשיו בבחינת ואכלתם לחמכם לשבע והללתם את שם אלקיכם וכו', הינו על-ידי והללתם את שם ה' וכו'. בחינת ברפת המזון על-ידי זה ואכלתם לחמכם לשבע. כי על-ידי זה נתבטל חרפת רעב על-ידי בחינת יוסף שהוא בחינת הנקדה שהוא מקור כל הברכות כנ"ל:

אות ג

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת שֶׁל בְּרַפְת הַמְּזוּזוֹן, בְּחִינַת שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַנִּי"ל, הֵינּוּ נִקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת שֶׁל הַצְּדִיק הַדּוֹר בְּחִינַת יוֹסֵף וּנְקָדָה שְׁמֻקְבֵּל כֹּל אֶחָד מִחֲבָרוֹ. וּנְקָדָה שְׁמֻקְבֵּלִין מִנֵּה וּבֵה, שְׁכַל אֱלוֹ הַנִּקְדוֹת הֵם בְּחִינַת צְדִיק שְׁשֵׁם שׁוֹרָה אֶהְבֵּה דְקָדְשָׁה בְּחִינַת כֹּהֵן וְכוּ'. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְבָרֵךְ שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת כְּדִי לְקַבֵּל מִשְׁלֹשׁ נִקְדוֹת אֱלוֹ שְׁהֵם בְּחִינַת בְּרָכָה כְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת כֹּהֵן מִבְּרַךְ וְכוּ' כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהַזְכִּיר בְּבְרַפְת הַמְּזוּזוֹן בְּרִית וְתוֹרָה וְחַיִּים וּמְזוּזוֹן, כִּי כֹל זֶה בְּחִינַת צְדִיק, בְּחִינַת נִקְדָּה הַנִּי"ל. בְּרִית הוּא בְּחִינַת יוֹסֵף שְׁעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא יוֹסֵף הַצְּדִיק בְּגִין דְּנֻטִיר בְּרִית. וְזֶה בְּחִינַת תוֹרָה, כִּי הַתוֹרָה הוּא גַם-כֵּן בְּחִינַת מְלֶאכֶס בְּחִינַת נִקְדָּה הַנִּי"ל כְּמִבְּאֵר בְּמִאֲמַר הַנִּי"ל, עֵינֵן שֵׁם. וְזֶה בְּחִינַת חַיִּים וּמְזוּזוֹן, כִּי מִשֵׁם מִבְּחִינַת הַנִּקְדָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף הַצְּדִיק, מִשֵׁם עֶקֶר הַחַיִּים וְהַמְּזוּזוֹן וְהַשְּׂפַע כְּנִי"ל, כִּי הוּא מַחֲיָה בְּחִינַת שְׁבִירַת כָּלִים וּמִבְּטַל סִטְרָא דְמוֹתָא שְׁבָאָה מֵהַשְּׁבִירָה כְּפִדּוּעַ, כִּי הַצְּדִיק הוּא מְקוֹר הַחַיִּים כְּנִי"ל:

אות ד

וְזֶה בְּחִינַת בְּרַפְת זְמוּן בְּשִׁלְשָׁה כְּנֻגַד בְּחִינַת שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַנִּי"ל, כִּי כְּשֵׁיִשׁ שְׁלֹשָׁה מִיִּשְׂרָאֵל שֵׁיִשְׁבוּ עַל שְׁלַחַן אֶחָד אֲזִי מְאִירִין כֹּל הַשְּׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַנִּי"ל. וְאֲזִי צָרִיךְ אֶחָד אֲזִי מְאִירִין כֹּל הַשְּׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַנִּי"ל. וְאֲזִי צָרִיךְ אֶחָד לְבָרֵךְ בְּרַפְת הַזְּמוּן וְהַשְּׁנִים יְכוֹנּוּ אֱלִיו, כִּי זֶה הָאֶחָד שֶׁמִּבְּרַךְ הוּא הַגְּדוֹל שְׁבַכְלָם וְהוּא בְּבְחִינַת צְדִיק בְּחִינַת נִקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת נִגְדָם וְהוּא מְאִיר בְּהֵם בְּחִינַת נִקְדָּה, בְּחִינַת נִקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת וְהֵם מְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ. וּמֵאַחַר שֶׁהֵם שְׁנִים חוּץ מִמֶּנּוּ הֵם מְקַבְּלִים גַם-כֵּן דִּין מִן דִּין. וְאַחַר כֵּן מְקַבֵּל כֹּל אֶחָד מִנֵּה וּבֵה. נִמְצָא שְׁכֵשִׁישׁ שְׁלֹשָׁה מִיִּשְׂרָאֵל עַל הַשְּׁלַחַן מְאִירִין כֹּל הַשְּׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן אֲזִי עֶקֶר בְּרַפְת הַמְּזוּזוֹן בְּשִׁלְמוֹת. וְזֶה בְּחִינַת מֵה שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרַכָה שְׁאִין אָדָם חָשׁוּב רַשָּׁאִי לְצִאת לְדָרֵךְ בְּלֹא שְׁנֵי אֲנָשִׁים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּאַבְרָהָם, וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי נַעֲרָיו עִמּוֹ וְכוּ' כִּי הַצְּדִיק צָרִיךְ לְהֵאִיר תְּמִיד בְּחִינַת הַנִּקְדָּה שְׁלוֹ בְּאֲנָשָׁיו. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ תְּמִיד לְפָחוֹת שְׁיִהְיֶה עִמּוֹ שְׁנֵי אֲנָשִׁים כְּדִי שְׁיִוְכְלוּ לְקַבֵּל הָאֶרָה מֵהַנִּקְדָּה שְׁלוֹ כִּי צָרִיכִין שְׁיִהְיוּ שְׁנִים לְפָחוֹת דִּיקָא כְּדִי שְׁיִוְכְלוּ אַחַר כֵּן לְקַבֵּל דִּין מִן דִּין. וְאַחַר כֵּן מִנֵּה וּבֵה, כִּי עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הָאֶרֶת הַנִּקְדָּה הוּא עַל-יְדֵי שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת הַנִּי"ל. וְכְמוֹ שְׁאָנוּ

רוֹאִין בְּעֵינֵינוּ הַלְמוּד בְּפִשְׁטוּת אֶצֶל הַמְלַמֵּד שְׁטוּבִים הַשְּׂנִים מִן הָאֶחָד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה שְׂאֵם יִשְׁפַח הָאֶחָד הַשְּׂנִי מֵעֵמִיד לוֹ גִּרְסָתוֹ, כִּי הָרַב לוֹמֵד עִם הַתְּלָמִידִים וּמֵאִיר לָהֶם וּכְשֶׁהֵם שְׂנִים לְפָחוֹת. אֲזַי אַחַר הַלְמוּד הֵם חוֹזְרִין בִּינְיָהֶם מֵהַשְּׂקָבָלוֹ מֵהָרַב. וְכָל אֶחָד מֵאִיר בְּחִבְרוֹ וּמִסְבִּיר לוֹ הַדָּבָר הַיָּטֵב וּמִזְכִּיר כָּל אֶחָד אֶת חִבְרוֹ מֵהַשְּׂכַח אֵיזָה דָּבָר וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין וְאֲזַי הַדָּבָר עַל בְּרִיו אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְאַחַר כֵּן חוֹזֵר כָּל אֶחָד בֵּינוֹ לְבֵינוֹ לְהַבִּין הַדָּבָר יוֹתֵר. וְלִבֵּל יִשְׁפַח מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ כֵּן בְּעִבּוּדֵת ה' בְּעֵינֵינוּ הָאֶרֶת הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל שֶׁצָּרִיכִין דִּיקָא כָּל הַשְּׁלֵשׁ בְּחִינוֹת הַנִּי"ל שֶׁיִּקְבְּלוּ תַחֲלָה כָּלֵם יַחַד מִהַנִּקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת מִצְדִּיק הַדּוֹר הָאֲמִתִּי. וְאַחַר כֵּן דִּין מִן דִּין. וְאַחַר כֵּן מִנָּה וּבָה עַל-יְדֵי שֶׁמְדַבֵּר בֵּינוֹ לְבִין קוֹנֵו. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין שִׁיחִיָּה שְׂנִים לְפָחוֹת לְקַבֵּל מֵהָרַב בְּחִינַת וַיִּקַּח אֶת שְׂנֵי נַעֲרָיו כַּנִּי"ל כִּי שִׁיחִירוֹ כָּל הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת כַּנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת (שְׁבַת פַּח) בְּרִיָּה רַחֲמָנָא דִּיהֵיב לָן אוֹרָן תְּלִיתָא בְּיוֹם תְּלִיתָא עַל-יְדֵי תְּלִיתָא וְכוּ'. כִּי כָּל הַתּוֹרָה הוּא מְשֻׁלֶּשֶׁת, כִּי הַתּוֹרָה הוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הַנִּי"ל כַּנִּי"ל, כִּי נִקְרָאת בְּרִית שְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם (מִלְּאֲכִי ב). וְעַל-כֵּן הַתּוֹרָה הִיא מְשֻׁלֶּשֶׁת בְּכָל הַבְּחִינוֹת, כִּי הִיא כְּלוּלָה מִכָּל הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת הַנִּי"ל שֶׁעַל יָדָם עֵקֶר קִיּוֹם הַתּוֹרָה וְהַעֲבוּדָה כַּנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת בְּרָכָה מְשֻׁלֶּשֶׁת שֶׁל בְּרַכַּת כַּהֲנִים, כִּי כַּהֵן אִישׁ חֹסֵד הוּא בְּחִינַת אוֹר הָאֲהָבָה דְּקִדְשָׁה שְׁשׁוּרָה אֶצֶל הַנִּקְדָּה כַּנִּי"ל. וְשֵׁם מְקוֹר הַבְּרָכָה כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן מְבָרְכִין כִּי לְהֵאִיר בְּיִשְׂרָאֵל בְּחִינַת שְׁלֵשׁ נִקְדוֹת הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן בְּשֻׁלְשָׁה שִׁישְׁבוּ עַל שֶׁלְחַן אֶחָד חָל הַחַיִּיב בְּיוֹתֵר שִׁיאָמְרוּ עַל הַשְּׁלְחָן דְּבָרֵי תּוֹרָה כְּדַמְשָׁמַע בְּהַמְשָׁנָה, כִּי כְּשִׁישׁ שְׁלֵשָׁה אִז עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָאֶרֶת הַתּוֹרָה, כִּי אִז מֵאִירִין כָּל הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת כַּנִּי"ל:

אות ה

וְזֶה בְּחִינַת שֶׁעֵקֶר שְׁלֵמוֹת בְּרַכַּת הַמְזוּן הוּא בְּשֻׁלְשָׁה, כִּי עֵקֶר בְּרַכַּת הַמְזוּן הוּא לְקַבֵּל אוֹר הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת הוּא בְּשֻׁלְשָׁה שִׁיאִז מֵאִירִין כָּל הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת כַּנִּי"ל, כִּי בְּכָל מְקוֹם שִׁישׁ שְׁלֵשָׁה מִיִּשְׂרָאֵל אֲזַי הָאֶחָד הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם הוּא בְּבְחִינַת רַב בְּבְחִינַת נִקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת נִגְדַּד הַשְּׂנִים. וְעַל-כֵּן מֵאִירִין אִז כָּל הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת כַּנִּי"ל:

אות ו

וְזֶה בְּחִינַת זְמוּן שְׁצָרִיד הַכְּנָה לְבָרָד, כִּי כָל דְּבַר שֶׁבִקְדָּשָׁה צָרִיד הַכְּנָה וְהַזְמָנָה כְּמוֹ שְׁאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ, הֵינּוּ לְהַכִּין וּלְהַזְמִין הַלֵּב שֶׁיִּקְבַּל אֹר הַנִּקְדָּה בְּחִינַת וְהִכּוֹ לְבָבְס אֶלֶיךָ. וְזֵהוּ שְׁאוּמְרִים, שְׁמַעוּ רַבּוֹתֵי אֲנוּ רוֹצִין לְבָרָד, שְׁזֵהוּ בְּשִׁבִיל הַזְמָנָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּפּוֹסְקִים. כִּי שְׁמִיעָה בְּלִבָּא תִּלְיָא, הֵינּוּ שְׁאוּמְרִים לְהֵם שְׁיִטּוּ אֲזַנְס וּלְבָס לְהַכִּין הַלֵּב אֶל הַבְּרָכָה כְּדִי לְקַשֵּׁר הַלֵּב אֶל הַנִּקְדָּה שֶׁבְּפָה שְׁמַשֵּׁם יּוֹצְאִין הַבְּרָכוֹת כְּנִ"ל. כְּדִי שְׁעַל-יְדֵי זֶה יִתְבַטֵּל חֲרַפַּת לֵב וְכוּי כְּנִ"ל:

אות ז

וְזֶה בְּחִינַת בְּרַפַּת הַטּוֹב וְהַמְטִיב בְּיַבְנָה תִּקְנוּהָ בְּשִׁבִיל הַרוּגִי בֵּיתֵר שְׁנַתְנוּ לְקַבּוּרָה, כִּי אַחַר שְׁמִבְרָכִין שְׁלֵשׁ בְּרָכוֹת. וְאִז מְקַבְּלִין הָאָרָה מִבְּחִינַת שְׁלֵשׁ נִקְדוֹת הַנִּ"ל. אַחַר כֵּן מְבָרְכִין הַטּוֹב וְהַמְטִיב, כִּי הַנִּקְדָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת צְדִיק, הוּא בְּחִינַת טוֹב, בְּחִינַת אֲמָרוּ צְדִיק כִּי טוֹב. וְזֵהוּ הַטּוֹב וְהַמְטִיב הַטּוֹב לְדִידָה וְהַמְטִיב לְאַחֲרֵינֵי. הֵינּוּ שֶׁהַנִּקְדָּה בְּעֲצָמָה הִיא טוֹב. וַיֵּשׁ לָהּ כַּח לְהָאִיר וּלְהִיטִיב לְאַחֲרֵינֵי. כִּי עַל-יְדֵי הַנִּקְדָּה נִמְשָׁד טוֹב אֶל הַלֵּב וְנִתְבַטֵּל רַע הַלֵּב חֲרַפַּת הַלֵּב בְּבְחִינַת וַיֵּאכֵל וַיִּשְׁתֵּי וַיִּיטִיב לְבוֹ זֶה בְּרַפַּת הַמְזוּן וְכוּי כְּנִ"ל. וְזֵהוּ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבָרְכָה שֶׁתִּקְנוּ בְּרַפַּת הַטּוֹב וְהַמְטִיב בְּבְרַפַּת הַמְזוּן בְּשִׁבִיל הַרוּגִי בֵּיתֵר וְכוּי. וְתִקְנוּהָ בְּבְרַפַּת הַמְזוּן דִּיקָא, כִּי עַל-יְדֵי בְּרַפַּת הַמְזוּן מֵאִי הַנִּקְדָּה טוֹבָה הַנִּ"ל. וְאִזִּי נִתְבַטֵּל שְׁבִירַת לֵב שֶׁהוּא בְּחִינַת סְטְרָא דְּמוֹתָא שְׁבָאָה מִן הַשְּׁבִירָה כְּדוּעַ כְּנִ"ל. וְזֵהוּ בְּחִינַת הַרוּגִי בֵּיתֵר שְׁנַתְנוּ לְקַבּוּרָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִכְנַע סְטְרָא דְּמוֹתָא, כִּי הַקַּבּוּרָה הוּא כְּבוֹד הַחַיִּים וְהַמְתִּים וְנִתְבַטֵּל הַבְּזִיוֹן וְהַחֲרַפָּה שֶׁל הַמֵּת וְהוּא תִּקּוּן גְּדוֹל לְהַמֵּת. וְעַל-יְדֵי הַקַּבּוּרָה נִכְנַע סְטְרָא דְּמוֹתָא, כִּי כָּל זְמוֹן שֶׁלֹּא נִתְנוּ לְקַבּוּרָה וְהָיוּ מְטָלִים הַהַרוּגִים בְּחוּץ. זֵהוּ בְּחִינַת הַתְּגַבְרוּת סְטְרָא דְּמוֹתָא. חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי זֶה שְׁנַתְנוּ לְקַבּוּרָה נִכְנַע בְּחִינַת סְטְרָא דְּמוֹתָא. וְעַל-כֵּן אִז תִּקְנוּ בְּרַפַּת הַטּוֹב וְהַמְטִיב וְקַבְּעוּהָ בְּבְרַפַּת הַמְזוּן, כִּי עַל-יְדֵי בְּרַפַּת הַמְזוּן שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְקַבְּלִין אֹר הַנִּקְדָּה הַקְּדוּשָׁה שְׁשֵׁם שׁוּרָה אֶהְבָּה דְּקְדָּשָׁה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְבַטֵּל בְּחִינַת שְׁבִירַת לֵב בְּבְחִינַת עַל כָּל פְּשָׁעִים תִּכְסֶּה אֶהְבָּה. וְזֵה בְּחִינַת קַבּוּרָה שֶׁמְכַסֶּה עַל הַחֲרַפָּה שֶׁל הַמֵּת שֶׁמְטַל בְּבְזִיוֹן, כִּי עַקֵּר הַקַּבּוּרָה הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת נִקְדָּה הַנִּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרִית, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבָרְכָה שְׁבְנֵי שֵׁם וַיִּפַּת שֶׁכְּסוּ עַרְוֹת אֲבִיהֶם שְׁזֵה בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית, זְכוּ לְקַבּוּרָה הַפֶּדָּה זְרַע חֵס וְכוּי. וְעַל-כֵּן תִּקְנוּ הַטּוֹב וְהַמְטִיב בְּבְרַפַּת הַמְזוּן דִּיקָא וְכוּי כְּנִ"ל:

אות ח

וְזֶה בְּחִינַת פּוֹס שֶׁל בְּרַפְת הַמְזוּז שֶׁצָּרִיךְ יוֹד [עֲשֶׂרָה] דְּבָרִים, כִּי הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל הוּא בְּחִינַת יוֹד, בְּחִינַת קֹדֶשׁ, כִּי הַפּוֹס הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת פֶּה כַּיְדוּעַ בְּחִינַת פּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשֶׁר הַנְּאָמַר בְּדוֹד הַמְלֶכֶד עֲלִיו הַשְּׁלוֹם. וְשֵׁם בְּבְחִינַת מַלְכוּת פֶּה מֵאִיר הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת מְלָאכּוּם כַּנִּי"ל בַּמְּאָמַר הַנִּי"ל. וְעַל-יְדֵי הַנִּקְדָּה זֶה מַעְלִין וּמְקַשְׁרִין הַלֵּב אֶל הַנִּקְדָּה וּמְבַטְלִין חֲרַפְת לֵב וְכוּ' כַּנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת הַיִּין שֶׁל פּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה, כִּי עֶקֶר תִּקּוּן הַיִּין הוּא עַל-יְדֵי הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת צְדִיק, בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית, בְּבְחִינַת כָּל הַרוּאָה סוּטָה בְּקַלְקוּלָה יִזִּיר עֲצָמוֹ מִן הַיִּין, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְשִׁתּוֹת יִין בְּקִדְשָׁה כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית. וְאִז הוּא בְּבְחִינַת וַיִּין יִשְׁמַח לֵב עַל-יְדֵי שְׁנֵתְבַטְלִין חֲרַפְת לֵב, כִּי הַיִּין כָּלוּל מִשְׁנֵי בְּחִינּוֹת כַּיְדוּעַ, זָכָה נַעֲשֶׂה רֹאשׁ וְכוּ'. כִּי שֵׁם עֶקֶר הַבְּרוּר וְהַתִּקּוּן, כִּי עֶקֶר הַשְּׁבִירָה הִיָּה עַל-יְדֵי חֲטָא אָדָם הִרְאִשׁוּן עַל-יְדֵי אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת. וְעַץ הַדַּעַת הוּא בְּחִינַת יִין, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרִים לְבְרַכָּה, סַחֲטָה עֲנָבִים וְנִתְּנָה לוֹ. וְעַל-כֵּן אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא עַל הַיִּין, כִּי כָּל הַשִּׁירוֹת הֵם בְּבְחִינַת לֵב כְּדִי לַעֲוֹר וּלְקַשֵּׁר הַלֵּב לַה' יִתְבָּרַךְ כַּנִּרְאָה בַּחוּשׁ שֶׁעַל-יְדֵי הַשִּׁיר וְהַזְמֵר וְהַנְּגוּן נִתְעוֹרֵר הַלֵּב מְאֹד לַה' יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת לֵבִי וּבְשָׂרֵי יִרְנְנוּ אֶל אֵל חַי. וְעַל-כֵּן אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא עַל הַיִּין, כִּי זֶה עֶקֶר תִּקּוּן שֶׁל הַשִּׁיר לְקַשֵּׁר הַלֵּב אֶל הַנִּקְדָּה שֶׁבִּפְהָ כְּדִי שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יִתְתַקֵּן הַיִּין שֶׁיְהִיָּה בְּבְחִינַת וַיִּין יִשְׁמַח לֵב אֲנוּשׁ. וְזֶה בְּחִינַת בְּרַפְת הַמְזוּז בְּשִׁלְשָׁה עַל הַפּוֹס שֶׁל יִין, כִּי אִז מֵאִיר הַנִּקְדָּה בְּשִׁלְמוֹת וְכוּ' כַּנִּי"ל:

אות ט

וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכָּה, כִּי זֶה בְּחִינַת הַדְּלָקוֹת נֵר חֲנֻכָּה, כִּי נֵר חֲנֻכָּה זֶה בְּחִינַת אֹר הַנִּקְדָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁמֵאִירָה בְּבְחִינַת אֹר וְנֵר וּמַעוֹרְרוֹת וּמְקַשְׁרֵת הַלֵּב לַה' יִתְבָּרַךְ כַּנִּי"ל בַּמְּאָמַר הַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, בְּחִינַת נֵר מְצוּה וְתוֹרָה אֹר, כִּי הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל הִיא בְּחִינַת תּוֹרָה אֹר, כִּי הִיא מֵאִירָה וּמַעוֹרְרֵת הַלֵּב כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן הַנִּקְדָּה הִיא בְּחִינַת אֹר וְנֵר, בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה. וְזֶה בְּחִינַת נֵר שֶׁל שֶׁמֶן, בְּחִינַת שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, בְּחִינַת מִשְׁחַ רְבוֹת קֹדֶשׁ אֲשֶׁר הוּא בְּחִינַת הַמַּחִין שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת צְדִיק בְּחִינַת יוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט שֶׁנִּמְשָׁד מִבְּחִינַת חֲכָמָה וּבִינָה, כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בַּמְּאָמַר הַנִּי"ל, דְּהֵינּוּ הַמַּחִין שֶׁהֵם בְּחִינַת שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ שֶׁמֶשֶׁם עֶקֶר בְּחִינַת

הַנְּקִדָּה הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת צְדִיק שֶׁנִּמְשָׁךְ מִשָּׁם כַּנִּי"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה
בְּחִינַת לְאִמְשָׁכָא מִשַּׁח רְבוּת קְדוּשָׁא וּלְאִדְלָקָא בּוֹצִינָא שְׁמִמְשִׁיכִין שְׁמוֹן
מִשַּׁחַת קְדוּשׁ מִשַּׁח רְבוּת קְדוּשָׁא, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַנְּקִדָּה בְּחִינַת צְדִיק
שֶׁנִּמְשָׁכֵת מִשָּׁם כַּנִּי"ל. וְעַל-יָדֵי זֶה מְדַלִּיקִין בּוֹצִינָא, כִּי עַל-יָדֵי זֶה עַל-יָדֵי
הַמְּשַׁכֵּת הַנְּקִדָּה הַנִּי"ל בְּחִינַת צְדִיק, עַל-יָדֵי זֶה מְאִיר הָאוֹר וְהֵנֵר, כִּי עַל-
יָדֵי זֶה מְאִירִין וּמְעוֹרְרִין הַלֵּב לֵה' יִתְבָּרֵךְ בְּבְחִינַת נֵר מְצוּה וְתוֹרָה אוֹר, כִּי
הַתוֹרָה הוּא גַם-כֵּן בְּחִינַת הַנְּקִדָּה הַנִּי"ל, בְּחִינַת בְּרִית כַּנִּי"ל, כִּי הַתוֹרָה
נִקְרָאת בְּרִית בְּחִינַת אוֹר הַנְּקִדָּה הַנִּי"ל:

אות י

וְזֹאת הַמְּצוּה שֶׁל הַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה אָנוּ מְקִימִין בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה כְּדֵי לְשַׁבֵּר
וּלְהַכְנִיעַ מַלְכוּת הַרְשָׁעָה הָעוֹמֶדֶת עָלֵינוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וּבְכָל זְמַן וּזְמַן לְבַטֵּל
אוֹתָנוּ מֵעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ חֵס וְשְׁלוֹם, לְהַשְׁפִּיחַ תּוֹרָתוֹ וּלְהַעֲבִיר עַל חֻקֵי
רְצוֹנוֹ כּוֹי שֶׁהִיָּה אֲזוֹ בִּימֵי מִתְתַּיְהוּ וְכוּי כְּשֶׁעֲמָדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל
עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁפִּיחֵם תּוֹרָתְךָ וְכוּי, כִּי עַקֵּר כַּח מַלְכוּת הַרְשָׁעָה הוּא עַל-
יָדֵי שְׁבִירַת כְּלִים שֶׁמִּשָּׁם עַקֵּר יִנְיָקָתָם כִּידוּעַ. וְהַעֲקֵר עַל-יָדֵי אֲהָבוֹת
הַנְּפוּלִין שֶׁהֵם תְּאוֹוֹת רְעוּת עַל-יָדֵי זֶה הֵם רוֹצִים לְהַתְּגַבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל
לְבַטֵּלָם מֵעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-כֵּן אֵין לָהֶם כַּח כִּי אִם כְּשֶׁאֵין הַנְּקִדָּה הַנִּי"ל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת צְדִיק מוֹשֵׁל, מְאִירָה, כִּי הַנְּקִדָּה מְכַנְעֵת וּמְבַטֵּלֵת אוֹתָם
כַּנִּי"ל. כִּי עַל-יָדֵי שְׁמִמְשִׁיכִין הָאֶרֶת הַנְּקִדָּה הַנִּי"ל בְּחִינַת צְדִיק מוֹשֵׁל,
בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו עַל-יָדֵי זֶה נִתְּבַטְּלוּ כָּל הַחֲרָפוֹת וְכָל הַשְּׁבִירַת
לֵב. וְאַזִּי הֵם נִתְּבַטְּלוּ לְגַמְרִי, כִּי אֵין כַּחֵם אֲלָא מִשָּׁם מִבְּחִינַת שְׁבִירָה
כַּנִּי"ל. וְאַזִּי כְּשֶׁאֵין מְאִירָה חֵס וְשְׁלוֹם, הַנְּקִדָּה הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת צְדִיק
מוֹשֵׁל, בְּחִינַת מַלְכוּת, כִּי עַקֵּר הָאֶרֶת הַנְּקִדָּה הוּא בְּבְחִינַת מַלְכוּת פֶּה
בְּחִינַת יוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט, בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו, בְּחִינַת כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
מַלְכִים הֵם (שְׁבֵת פָּרַק יָד מִשָּׁנָה ד) וְכְשֶׁאֵין מְאִירָה חֵס וְשְׁלוֹם, בְּחִינַת
הַנְּקִדָּה הַנִּי"ל, בְּחִינַת מַלְכוּת, אֲזִי הֵם מִתְּגַבְּרִים עַל-יָדֵי זֶה כַּנִּי"ל. וְאַזִּי
מִתְּגַבֵּר חֵס וְשְׁלוֹם, מַלְכוּת הַרְשָׁעָה עַל-יָדֵי שְׁאֵין מְאִירָה הַנְּקִדָּה הַנִּי"ל
שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת דְּקִדְשָׁה כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן רְצוֹ הַיּוֹנִים לְבַטֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל
מִן הַתּוֹרָה לְגַמְרִי. וְעֲמָדָה עָלֵינוּ לְהַשְׁפִּיחַ תּוֹרָתוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי הַתּוֹרָה
הוּא בְּחִינַת אוֹר הַנְּקִדָּה הַנִּי"ל. וְהֵם רְצוּ לְהַשְׁפִּיחַ וּלְהַעֲלִים בְּחִינַת אוֹר
הַנְּקִדָּה לְגַמְרִי וּלְהַגְבִּיר מַלְכוּתָם חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַל-כֵּן, אָמְרוּ כְּתָבוּ לָכֶם עַל
קֶרֶן הַשּׁוֹר שְׁאֵין לָכֶם חֵלֶק בְּאֵלֶקֶי יִשְׂרָאֵל. כִּי יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִין חֵלֶק אֱלֹקֵי
מִמַּעַל, בְּחִינַת כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ וְכוּי ה' יִתְבָּרֵךְ נִקְרָא חֵלְקָנוּ וְגוֹרְלָנוּ, כְּמוֹ
שְׁכַתּוֹב, ה' מְנַת חֵלְקֵי וְכוּסֵי וְכוּי בְּחִינַת אֲנִי חֵלְקֶךָ וְנִחַלְתֶּךָ. כִּי עַל-יָדֵי
שְׁבַחֵר בְּנוֹ וְנִתְּנוּ לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ, עַל-יָדֵי זֶה מָסַר רְצוֹנוֹ בְּיָדֵינוּ וְהַמְּשַׁלָּה

בְּיָדֵינוּ שְׁיִהְיֶה רְצוֹנוֹ כְּרְצוֹנֵנוּ בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו, בְּחִינַת מִי מוֹשֵׁל בִּי צַדִּיק, כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר כָּל זֶה בַּמֶּאֱמָר הַנִּי"ל. נִמְצָא שְׁיִשְׂרָאֵל הֵם כְּבִיכּוֹל, מוֹשְׁלִים בְּהִי יִתְבָּרַךְ כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָא הִי יִתְבָּרַךְ כְּבִיכּוֹל חֶלְקִים וְנִחְלָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל. בְּחִינַת אֲנִי חֶלְקָה וְנִחְלָתָהּ וְכוּ'. כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם חֶלֶק וְנִחְלָה שֶׁהוּא שְׁלוֹ שֶׁהוּא מוֹשֵׁל בּוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּרְצוֹנוֹ, כְּמוֹ כֵּן כְּבִיכּוֹל, יִשְׂרָאֵל הֵם מוֹשְׁלִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְעַל-כֵּן נִקְרָא חֶלְקִים וְנִחְלָתָם כְּנִי"ל. וְזֶהוּ שְׂאֵמְרוּ, כְּתִבוּ לָכֶם שְׂאִין לָכֶם חֶלֶק בְּאֵלֵקֵי יִשְׂרָאֵל. כִּי הֵם רְצוּ לְבַטֵּל הַמְּמִשְׁלָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מוֹשְׁלִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּבִיכּוֹל, וְעַל-כֵּן רְצוּ שֶׁיִּכְתְּבוּ יִשְׂרָאֵל שְׂאִין לָהֶם חֶלֶק בּוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂאִין לָהֶם מְמִשְׁלָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת חֶלֶק וְנִחְלָה כְּנִי"ל, בְּחִינַת אֲנִי חֶלְקָהּ וְכוּ'. כִּי רְצוּ חֶסֶד וְשָׁלוֹם לְבַטֵּל הַמְּמִשְׁלָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי שֶׁהִתְגַּבְּרוּ לְהַשְׁפִּיחַ תּוֹרָתוֹ כְּנִי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּקְדָּה כְּנִי"ל שֶׁעָקַר הַמְּמִשְׁלָה שֶׁלָּנוּ בּוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁיִהְיֶה הִי יִתְבָּרַךְ חֶלְקֵנוּ וְנִחְלָתָנוּ הוּא עַל-יְדֵי שֶׁמָסַר בְּיָדֵינוּ תּוֹרָתוֹ שֶׁהוּא רְצוֹנוֹ וְכוּ' כְּנִי"ל וְהֵם רְצוּ לְבַטֵּל זֹאת חֶסֶד וְשָׁלוֹם כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן טָמְאוּ כָּל הַשְּׂמָנִים בְּחִינַת שְׂמֹן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, בְּחִינַת הַמַּחִין שְׂמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל, בְּחִינַת צַדִּיק מוֹשֵׁל, כִּי עָקַר בְּחִינַת הַצַּדִּיק מוֹשֵׁל, בְּחִינַת הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׂמֹן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, בְּחִינַת הַמַּחִין, דְּהֵינּוּ עַל-יְדֵי שְׂמִירַת הַבְּרִית שֶׁהוּא שְׂמִירַת הַמַּחִין לְשִׁמּוֹר הַמַּחִין וְהַדְּעַת לְקֹדֶשׁ וּלְטַהַר הַדְּעַת מִהַרְהוּרִים שֶׁלֹּא לְפָגֵם בְּטַפֵּי הַמַּחִין חֶסֶד וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ יוֹסֵף הַצַּדִּיק שֶׁעָמַד בְּנִסְיוֹן וְלֹא פָּגַם בְּהַמַּחִין וְעַל-יְדֵי זֶה לְחַכְמָה וּבִינָה בְּחִינַת אֵין נְבוֹן וְחָכָם וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי זֶה זָכָה לְבְּחִינַת יוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט שֶׁהוּא בְּחִינַת צַדִּיק מוֹשֵׁל כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן הָיָה הַנֵּס שֶׁל חֲנֻכָּה עַל-יְדֵי כְּהֵנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת אֶהְבָּה דְּקֹדֶשׁהּ שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּהֵן שְׁשׁוּרָה אֶצֶל הַבְּרִית שְׁלוֹם אֶצֶל הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל, כְּמִבְּאֵר הַיֵּטֵב בַּמֶּאֱמָר הַנִּי"ל. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְבַּטַּל שְׂבִירַת לֵב וְנִתְבַּטַּל מַלְכוּת הַרְשָׁעָה שֶׁיִּנְיִקְתָּם מִשָּׁם כִּי נִתְבַּטַּלִּין כָּל הַתְּאֻוֹת וְכָל הַחֲרָפוֹת שֶׁבְּאֵין מֵאֲהָבוֹת הַנְּפוּלִין עַל-יְדֵי אֶהְבָּה דְּקֹדֶשׁהּ בְּחִינַת כְּהֵן שְׁשׁוּרָה אֶצֶל אֹר הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל כְּנִי"ל:

אות יא

וְעַל-כֵּן נִקְרָא הַצַּדִּיק וְהָרַב הָאֱמֶת שֶׁבְּדוֹר בְּחִינַת כְּהֵן, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב, כִּי שְׂפָתַי כְּהֵן יִשְׁמְרוּ דְּעַת וְתוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ וְכוּ'. כִּי אֶצֶל הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל, שֶׁם שׁוּרָה הָאֶהְבָּה דְּקֹדֶשׁהּ בְּחִינַת כְּהֵן הַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת שֶׁהֵנֵס שֶׁל חֲנֻכָּה הָיָה עַל-יְדֵי הַשְּׂמֹן שֶׁהָיָה חֲתוּם בְּחֻתְמוֹ שֶׁל כְּהֵן גְּדוֹל, זֶה בְּחִינַת צַדִּיק הַדּוֹר שֶׁהוּא בְּבְחִינַת כְּהֵן גְּדוֹל. כִּי כָּל אֶחָד כְּפִי מֵה שְׁזוּכָה לְבְּחִינַת צַדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הַנִּי"ל, כֵּן הוּא זוֹכָה לְבְּחִינַת אֶהְבָּה דְּקֹדֶשׁהּ שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּהֵן כְּנִי"ל. וְהַצַּדִּיק הַדּוֹר הָאֱמֶתִי שְׁזוּכָה לְשְׂמִירַת הַבְּרִית בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת וְהוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת כְּנִי"ל. עַל-

כֵּן הוּא בְּחִינַת כְּהֵן גָּדוֹל, כִּי זֹכָה לְתַכְלִית הָאֱהָבָה דְקִדְשָׁה בְשִׁלְמוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּהֵן גָּדוֹל וְכַנִּי"ל. וְזֶהוּ שֶׁמִּצְאוּ שֶׁמֶן שֶׁהָיָה חֲתוּם בְּחֻתְמוֹ שֶׁל כְּהֵן גָּדוֹל בְּחִינַת חוֹתֵם בְּרִית קֹדֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְצִאֲצִאוּ חֲתָם וְכוּ', הֵינּוּ בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית, הֵינּוּ עַל-יְדֵי צַדִּיק הַדּוֹר שֶׁזָּכָה לְשְׁמִירַת הַבְּרִית בְּשִׁלְמוֹת. וְעַל-כֵּן הָיָה הַשֶּׁמֶן שֶׁלוֹ חֲתוּם בְּחֻתְמוֹ, הֵינּוּ הַשֶּׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ שֶׁלוֹ, דְּהֵינּוּ הַמַּחִין שֶׁלוֹ הָיוּ קְדוּשִׁים וְטְהוּרִים בְּלִי שׁוּם פָּגָם כְּלָל, כִּי הָיוּ חֲתוּמִים בְּבְחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית שֶׁנִּקְרָא חוֹתֵם כַּנִּי"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה בְּעֶצְמוֹ הוּא נִקְרָא כְּהֵן גָּדוֹל, כִּי זָכָה לְאֱהָבָה גָּדוֹלָה בְּחִינַת כְּהֵן גָּדוֹל שֶׁשׁוֹרָה אֶצֶל הַבְּרִית שְׁלוֹם כַּנִּי"ל, כִּי הִכְהֵן הַגָּדוֹל מִצְּוָה עַל קִדְשַׁת הַבְּרִית יוֹתֵר מִכָּל יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַשֶּׁמֶן שֶׁל הִכְהֵן הַגָּדוֹל שֶׁהָיָה חֲתוּם שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת אוֹר הַנִּקְדָּה שֶׁל הַצַּדִּיק הַדּוֹר שֶׁכְּלוּל מִנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, דְּהֵינּוּ הַמַּחִין שֶׁהֵם חֲתוּמִים בְּחוֹתֵם דְקִדְשָׁה בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית שֶׁזֶה עֵקֶר בְּחִינַת צַדִּיק עַל-יְדֵי זֶה הָיָה הֵינֵס שֶׁל חֲנֻכָּה וְעַל-יְדֵי זֶה אָנוּ זֹכִינ׳ בְּכָל שָׁנָה לְהַדְלִקַת נֵר חֲנֻכָּה, כִּי אָף-עַל-פִּי שֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִים חֵס וְשְׁלוֹם, לְטַמְאוֹת כָּל הַשָּׁמַיִם. וְעַל-יְדֵי זֶה אֵין כַּח בְּהַנְקָדָה שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהָאִיר וּלְעוֹרֵר, כִּי עֵקֶר אוֹר הַנִּקְדָּה הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ כַּנִּי"ל, אָף-עַל-פִּי-כֵן ה' יִתְבַּרֵךְ מִרְחַם עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וְשׁוֹלַח לָהֶם צַדִּיק אֱמֵתִי שֶׁהוּא שׁוֹמֵר הַבְּרִית בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת. וְעַל-כֵּן הַנִּקְדָּה שֶׁלוֹ יֵשׁ לָהּ כַּח לְהָאִיר וּלְעוֹרֵר כָּל יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת כַּנִּי"ל. וְעַל-יְדֵי שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מְקַבֵּל מִנִּקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת מִצַּדִּיק הַדּוֹר. עַל-יְדֵי זֶה נִתְעוֹרְרָה וּמְאִירָה הַנִּקְדָּה שֵׁישׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. וְעַל-יְדֵי אוֹר הַנִּקְדָּה מִבְּטָלִין חֲרַפַּת וּשְׁבִירַת הַלֵּב עַל-יְדֵי בְּחִינַת אֱהָבָה דְקִדְשָׁה, בְּחִינַת כְּהֵן שֶׁשׁוֹרָה אֶצֶל הַנִּקְדָּה כַּנִּי"ל. וְאֵזִי נִתְבַּטַּל מַלְכוּת הַרְשָׁעָה לְגַמְרֵי וְכוּ' כַּנִּי"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, בְּחִינַת אוֹר הַנִּקְדָּה שֶׁמְאִירָה עַל-יְדֵי שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ עַל-יְדֵי שֶׁמֶקְבָּלִים מִנִּקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת שֶׁל צַדִּיק הַדּוֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּהֵן גָּדוֹל שֶׁעַל יָדוֹ הָיָה עֵקֶר הֵינֵס שֶׁל חֲנֻכָּה כַּנִּי"ל:

כִּי הִכְהֵן גָּדוֹל הָיָה נִכְנָס לִפְנֵי וּלְפָנִים לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל וּלְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל מִעוֹנוֹת עַל-יְדֵי הַקְּטָרֶת שֶׁהֵנִיחַ עַל הָאֶבֶן שֶׁתִּיָּה מְקוֹם הָאָרוֹן וְהַלּוּחוֹת, כִּי נִקְדַּת הָאֶבֶן שֶׁתִּיָּה שֶׁהֵיָּתָה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ הוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת צַדִּיק, כִּי נִקְדַּת הָאֶבֶן שֶׁתִּיָּה הוּא יְסוּד הָעוֹלָם, כִּי מִמֶּנָּה הִשְׁתַּת הָעוֹלָם. וְזֶה בְּחִינַת צַדִּיק, בְּחִינַת צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם, בְּחִינַת כִּי לָהּ מִצְקֵי אֶרֶץ וַיִּשֶׁת עֲלֵיהֶם תִּבֵּל, הֵינּוּ הַצַּדִּיקִים בְּחִינַת מִצְקֵי אֶרֶץ הֵם בְּחִינַת הָאֶבֶן שֶׁתִּיָּה בְּחִינַת וַיִּשֶׁת עֲלֵיהֶם תִּבֵּל, כְּמוֹבֵא זֶה בְּמְקוֹם אַחַר בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה (סִימָן סֵא חֲדֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן) וְעַל-כֵּן הָיוּ מְנַחִים שֵׁם הָאָרוֹן וְהַלּוּחוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת נִקְדָּה הַנִּי"ל כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן שֵׁם הָיָה הִכְהֵן הַגָּדוֹל נִכְנָס לְהַגְבִּיָּה אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְטַהֵרָם מִעוֹנוֹת עַל-יְדֵי שֶׁהִתְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ עִם כָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ עֵינָם וְלִבָּם תְּלוּיּוֹת בּוֹ אֶל נִקְדַּת הָאֶבֶן שֶׁתִּיָּה שֶׁהוּא אוֹר הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל שֶׁעַל יָדָהּ נִתְבַּטַּלִּין כָּל אֱהָבוֹת רָעוֹת עַל-יְדֵי שְׁמַעֲלִין וּמְקַשְׂרִין כָּל הָאֱהָבוֹת הַנְּפוּלִין אֶל הָאֱהָבָה דְקִדְשָׁה שֶׁשׁוֹרָה שֵׁם אֶצֶל הַנִּקְדָּה. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְבַּטַּלִּין כָּל הָעוֹנוֹת שֶׁלָּהֶם שֶׁכֵּלֶם בְּאִים מְאֱהָבוֹת הַנְּפוּלִין שֶׁמֵהֶם כָּל הַתְּאוּוֹת וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן שֵׁם עוֹלִין כָּל הַתְּפִלוֹת, כִּי עֵקֶר הַתְּפִלָּה הוּא עַל-יְדֵי הַנִּקְדָּה הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת פִּי יְדַבֵּר חֲכָמוֹת כַּנִּי"ל בְּמֵאֵמֶר הַנִּי"ל.

וְזֶה בְּחֵינַת קִטְרֵת שֶׁהָיָה נִכְנַס בּוֹ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לַפְּנֵי וּלְפָנָיִם, כִּי שָׁמוֹן וּקְטָרֶת יִשְׁמַח לֵב, כִּי מִצֹּת קִטְרֵת הוּא בְּשַׁעַת הַדִּלְקַת הַנְּרוֹת שֶׁל בַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וּבְהֶעֱלוֹת אֶהְרֹן אֶת הַנְּרוֹת וְכוּ' יִקְטִירֶנָּה. כִּי אַחַד עָשָׂר סִמְמָנֵי הַקִּטְרֵת הֵם מֵעֲלִין כָּל הַחַיּוֹת שֶׁבַּקְּלָפוֹת אֶל הַקָּדָשָׁה פִּיּוּעַ. וְזֶה בְּחֵינַת שָׁמוֹן וּקְטָרֶת, הֵינּוּ בְּעֵת שֶׁמִּדְּלִיק הַכֹּהֵן אֶת הַנְּרוֹת שֶׁל שָׁמוֹן בְּבַיִת-הַמִּקְדָּשׁ, דְּהֵינּוּ שְׂמֵמֶשֶׁיֶד אֹר הַנְּקָדָה הַנִּי"ל בְּחֵינַת שָׁמוֹן מְשַׁחַת קִדָּשׁ כַּנִּי"ל. אַז מִקְטִיר קִטְרֵת, דְּהֵינּוּ שֶׁמְעַלָּה הַחַיּוֹת שֶׁבַּקְּלָפוֹת שָׁבָא מִבְּחֵינַת הַשְּׂבִירָה מִבְּחֵינַת אֲהָבוֹת הַנְּפוּלִין וּמְעַלָּה וּמְקַשֵּׁר אוֹתָם אֶל אֹר הַנְּקָדָה הַקָּדוּשָׁה שֶׁהוּא נְרוֹת שֶׁל שָׁמוֹן כַּנִּי"ל. וְזֶהוּ לְשׁוֹן קִטְרֵת לְשׁוֹן קֶשֶׁר שֶׁמְקַשֵּׁר הַלֵּב אֶל הַנְּקָדָה שֶׁהוּא בְּחֵינַת שָׁמוֹן כַּנִּי"ל. וְזֶהוּ שָׁמוֹן וּקְטָרֶת יִשְׁמַח לֵב הַפֶּה שְׂבִירָת לֵב, כִּי נִתְבַטַּל שְׂבִירָת לֵב עַל-יְדֵי שָׁמוֹן וּקְטָרֶת עַל-יְדֵי שְׂמֵמֶשֶׁיֶד שְׂבִירָת לֵב אֶל הַנְּקָדָה שֶׁזֶהוּ בְּחֵינַת שָׁמוֹן וּקְטָרֶת כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן שָׁמוֹן וּקְטָרֶת יִשְׁמַח לֵב כַּנִּי"ל:

וְזֶהוּ בְּחֵינַת הַקִּטְרֵת שֶׁל כֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּיוֹם הַכֹּפָרִים שֶׁהָיָה נִכְנַס בָּהֶם אֶל נִקְדַת הָאָבוֹן שֶׁתִּיהָ שֶׁהוּא בְּחֵינַת נִקְדָה הַנִּי"ל וְשֵׁם הָיָה מְקַשֵּׁר כָּל הַחַיּוֹת שֶׁל אֲהָבוֹת הַנְּפוּלִין שֶׁמְשֵׁם בָּאִין כָּל הַעֲוֹנוֹת. וְעַל-יְדֵי הַקִּטְרֵת הֶעֱלָה הַחַיּוֹת מִהַקְּלָפוֹת, הֵינּוּ שֶׁהֶעֱלָה כָּל הָאֲהָבוֹת הַנְּפוּלִין וְקַשֵּׁר אוֹתָן לְבְּחֵינַת אֹר הַנְּקָדָה שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְבַטַּלִין כָּל הַפְּשָׁעִים וְהַעֲוֹנוֹת הַבָּאִים מִשֵּׁם בְּבְחֵינַת עַל כָּל פְּשָׁעִים תִּכַסֶּה אֲהָבָה, הֵינּוּ אֲהָבָה דִּקְדָשָׁה שֶׁשׂוֹרָה אֶצֶל הַנְּקָדָה מְכַסֶּה עַל כָּל הַפְּשָׁעִים וְנִתְבַטַּלִין כָּל הַשְּׂבִירָת לֵב וְכָל הַחֲרָפוֹת וְכוּ'.
כַּמְבָּאָר בַּמְאָמָר הַנִּי"ל:

אות יב

וְזֶה בְּחֵינַת קָרְבָנוֹת הַנְּשִׂאִים שֶׁהִקְרִיבוּ לְחַנְּפַת הַמְזֻבָּח שֶׁקֹּרֵיין בָּהֶם בְּחֵינַת הַנְּכָה, כִּי זֶה בְּחֵינַת כָּל הַקָּרְבָנוֹת שֶׁכָּלָם הָיוּ עַל-יְדֵי הַכֹּהֵן שֶׁהוּא בְּחֵינַת אֲהָבָה שֶׁשׂוֹרָה אֶצֶל הַנְּקָדָה שֶׁהָיָה לוֹ כֹּחַ לְהַעֲלוֹת הַחַיּוֹת מִבְּחֵינַת הַנְּפוּלִין שֶׁהֵם אֲהָבוֹת הַבְּהֵמִיּוֹת שֶׁמֵהֶם בָּאִים כָּל הַחֲטָאִים. וְזֶה בְּחֵינַת שֶׁהָיוּ מְבִיאִין בְּהֵמָה אֶצֶל הַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן הָיָה מְקַרֶּבָה לְקָרְבוֹן, כִּי הוּא הָיָה מְעַלָּה אֲהָבוֹת הַבְּהֵמִיּוֹת אֲהָבוֹת הַנְּפוּלִין אֶל אֹר הַנְּקָדָה הַקָּדוּשָׁה שֶׁשֵּׁם שׂוֹרָה אֲהָבָה דִּקְדָשָׁה בְּחֵינַת כֹּהֵן שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְבַטַּלִין כָּל הַחֲטָאוֹת וְכָל הַחֲטָאִים בְּחֵינַת עַל פְּשָׁעִים תִּכַסֶּה אֲהָבָה כַּנִּי"ל. וְזֶה בְּחֵינַת קָרְבָנוֹת שֶׁל חַנְּפַת הַמְזֻבָּח שֶׁהִקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים דִּיקָא, כִּי הַנְּשִׂאִים הֵם בְּחֵינַת צְדִיקֵי הַדּוֹר שֶׁהֵם בְּחֵינַת נִקְדָה הַכֻּלְיִיּוֹת שֶׁמֵהֶם מְאִירִין כָּל הַנְּקָדוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד. וְעַל-כֵּן עָקָר הַחֲנוּךְ עַל יְדָם, כִּי חַנְּפַת הַמְזֻבָּח, דְּהֵינּוּ לְחַנְּכוֹ בְּקָדָשָׁה וּלְהַעֲלוֹתוֹ מֵחַל לְקָדָשׁ, זֶה נַעֲשֶׂה רַק עַל-יְדֵי בְּחֵינַת אֹר הַנְּקָדָה הַנִּי"ל שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עוֹלִין מֵחַל לְקָדָשׁ עַל-יְדֵי שִׁמְתֻקָּשָׁרִים אֶל הַנְּקָדָה וְכוּ' וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן חַנְּפַת

הַמְזַבַּח הָיָה עַל-יְדֵי קָרְבָּנוֹת הַנְּשִׂאִים שֶׁהֵם בְּחִינַת נִקְדָּה הַכְּלִיּוֹת בְּחִינַת צְדִיק מוֹשֵׁל. וְעַל-כֵּן הָיָה לָהֶם כַּח לַחֲנֹךְ אֶת הַמְזַבַּח וְלַהֲעֵלוֹתוֹ מִחַל לְקַדֵּשׁ עַל-יְדֵי אֹרֶן נִקְדָּתָם בְּחִינַת צְדִיק מוֹשֵׁל. וְעַל-כֵּן הָיָה לָהֶם כַּח לַחֲנֹךְ אֶת הַמְזַבַּח וְלַהֲעֵלוֹתוֹ מִחַל לְקַדֵּשׁ עַל-יְדֵי אֹרֶן נִקְדָּתָם בְּחִינַת נִקְדָּה הַכְּלִיּוֹת שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְקַשְּׂרִין הַלֵּב וּמְכַנְיַעִין וּמְבַטְלִין חַיּוֹת הַסֵּטֶרָא אַחֲרָא וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְחַנְּכִין וְעוֹלִין מִחַל לְקַדֵּשׁ, כִּי הַמְזַבַּח וְהַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הֵם בְּחִינַת לֵב, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב, וְהָיוּ עֵינֵי וְלִבֵּי שָׁם. וְשָׁם הָיוּ עֵינֵיהֶם וְלִבָּם שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל תְּלוּיּוֹת לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם עַל-יְדֵי אֹרֶן הַנִּקְדָּה בְּחִינַת אָבוֹן שְׂתִיָּה כְּנִ"ל:

אות יג

וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכָּה לְשׁוֹן חֲנוּךְ, כִּי עֵקֶר הַחֲנוּךְ שֶׁל כָּל אָדָם בְּעִבּוּדַת ה' הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַנִּ"ל בְּמֵאֲמֵר הַנִּ"ל, הֵינּוּ עַל-יְדֵי אֹרֶן הַנִּקְדָּה הַנִּ"ל, דְּהֵינּוּ שֶׁמְקַבֵּל מֵאֹרֶן הַנִּקְדָּה שֶׁל הַצְּדִיק. וְאַחַר כֵּן מְקַבֵּל כָּל אֶחָד מִחֲבָרוֹ וְכוּ' כְּנִ"ל. וְאַחַר כֵּן מֵנִיחַ וְבוֹהַ עַל-יְדֵי שֶׁמְדַבֵּר בֵּינּוּ לְבִין קוֹנּוֹ וְעַל-יְדֵי זֶה מְאִיר הַנִּקְדָּה. וְעַל-יְדֵי זֶה מְקַשֵּׁר אֶת הַלֵּב לַה' יִתְבָּרַךְ וְנִתְבַּטְּלִין כָּל הַחֲרָפוֹת וְהַשְּׁבִירוֹת, דְּהֵינּוּ אֲהָבוֹת רְעוּת וְכוּ'. וְעוֹלָה מִחַל לְקַדֵּשׁ. נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר הַחֲנוּךְ לְכַנֵּס אֶל הַקְּדוּשָׁה הוּא עַל-יְדֵי הַנִּקְדָּה הַנִּ"ל. הֵינּוּ עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינּוּ לְבִין קוֹנּוֹ שֶׁעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא מְאִירָה הַנִּקְדָּה כְּנִ"ל:

אות יד

וְזֶה בְּחִינַת גֵּר חֲנֻכָּה, כִּי עַל-יְדֵי הַגֵּר חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹרֶן הַנִּקְדָּה הַנִּ"ל, עַל-יְדֵי זֶה נִתְחַנְּכִין וְנִכְנָסִין בְּעִבּוּדַת ה' כְּנִ"ל וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁפְּתוּב בְּכַוֵּנוֹת שֶׁנֶּר עוֹלָה בְּגִימְטְרִיא שְׁלֹשָׁה יְחוּדִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם, הֵינּוּ בְּחִינַת שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַנִּ"ל וְכָל נִקְדָּה הוּא בְּחִינַת צְדִיק שֶׁעַל יְדֵי עֵקֶר הַיְחוּד וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה יְחוּדִים בְּחִינַת נִקְדוֹת שֶׁעַל יָדָם מְדַלִּיקִין גֵּר חֲנֻכָּה כְּנִ"ל, כִּי עַל-יְדֵי שֶׁמְקַבֵּלִין מִכָּל הַשְּׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַנְּזַכְרוֹת לְעִיל, עַל-יְדֵי זֶה מְאִירִין וּמְעוֹרְרִין הַלֵּב לַה' יִתְבָּרַךְ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת גֵּר חֲנֻכָּה וְכוּ' כְּנִ"ל:

אות טו

וְזֶה בְּחִינַת מֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּס לְבִרְכָהּ, גַּר חֲנֻכָּה אִישׁ וּבֵיתוֹ. וְהַמְהַדְרִין גַּר לְכָל אֶחָד וְהַמְהַדְרִין מִן הַמְהַדְרִין מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ וְכוּ', כִּי כָל אִישׁ בְּבֵיתוֹ הוּא בְּבִחִינַת נִקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת, כִּי הוּא רֹאשׁ בֵּית וּמוֹשֵׁל עֲלֵיהֶם וְכָלוּל מֵכֻּלָּם. וְהוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת נִגְדָם, כִּי כְּמוֹ שֶׁבְּכָלֵל הַצַּדִּיק הַדּוֹר הוּא נִקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל כֹּן בְּפִרְטִיּוֹת יֵשׁ שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת וְכוּ'. וְכֵן כָּל אִישׁ שׁוֹרֵר בְּבֵיתוֹ וְכוּ' וְכָל אֶחָד הוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת נִגְדָ הָאֲנָשִׁים שֶׁתַּחֲתָיו, כִּי יֵשׁ אֵילָן וְעֵנָפִים וְעֵנָפִים לְעֵנָפִים וְכוּ', כְּמוֹבֵן כָּל זֶה בְּדַבְּרֵי רַבְּנוֹ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָהּ סִימָן סט. וְזֶה גַר חֲנֻכָּה אִישׁ וּבֵיתוֹ, זֶה בְּחִינַת נִקְדָּה הַכְּלָלִיּוֹת וְאִזּוֹ מְאִירִין מִמֵּילָא כָּל שְׂאֵר הַנִּקְדָּוֹת. וְהַמְהַדְרִין גַּר לְכָל אֶחָד זֶה בְּחִינַת הָאֶרֶת הַנִּקְדָּה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, דְּהֵינּוּ הַנִּקְדָּה שֵׁשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שֵׁשׁ לָהּ כַּח לְהָאִיר וּלְעוֹרֵר לֵב חֲבֵרוֹ כְּנִי"ל וְהַמְהַדְרִין מִן הַמְהַדְרִין מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ זֶה בְּחִינַת הַנִּקְדָּה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁמְאִיר מִנֶּה וְיָבִיא וְאִירוֹ מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ וּמְאִיר בְּכָל יוֹם בְּיוֹתֵר עַל-יְדֵי שֶׁמְעוֹרֵר אֹר נִקְדָּתוֹ תָּמִיד עַד שֶׁזֹּכָה לְיוֹם הַשְּׁמִינִי בְּחִינַת שְׁמוֹנֶת יָמֵי חֲנֻכָּה שֶׁהֵם שְׁלֹמוֹת אֹר הַנִּקְדָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת צַדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם הַשְּׁמִינִי, בְּחִינַת מִלָּה שֶׁנִּתְּנָה לְשְׁמִינִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת צַדִּיק, בְּחִינַת אֹר הַנִּקְדָּה

אות טז

וְזֶה בְּחִינַת מְצוֹת גַּר חֲנֻכָּה מְשַׁעַת יְצִיאַת הַכּוֹכָבִים עַד שֶׁתִּכְלֶה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק, יְצִיאַת הַכּוֹכָבִים זֶה בְּחִינַת מְצַדִּיקֵי הָרַבִּים כְּכּוֹכָבִים, הֵינּוּ אֹר הַנִּקְדָּוֹת הַנִּי"ל שֶׁהֵם בְּחִינַת מְצַדִּיקֵי הָרַבִּים, כִּי עַל יָדָם נִכְנָסִין אֶל הַקְּדוּשָׁה כְּנִי"ל, וְהֵם בְּחִינַת צַדִּיק וְעַל-כֵּן נִקְרָאִים הַנִּקְדָּוֹת הַנִּי"ל מְצַדִּיקֵי הָרַבִּים. וְזֶהוּ 'כְּכּוֹכָבִים' בְּחִינַת כּוֹכָבֵי אֹר, כִּי הַנִּקְדָּה מְאִירָה כְּנִי"ל בְּבִחִינַת אֹר זָרַע לְצַדִּיק וְכוּ' וְזֶהוּ עַד שֶׁתִּכְלֶה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק. כִּי כִּשְׁהֵלֵב מְשַׁקַּע בְּחִרְפוֹת, דְּהֵינּוּ בְּתַאווֹת זֶה בְּחִינַת רִגְלִיהָ יִרְדוֹת וְכוּ' וְעַל-יְדֵי אֹר הַנִּקְדָּה נִתְּבַטְּלַת שְׁבִירַת לֵב שֶׁהוּא בְּחִינַת סִטְרָא דְּמוֹתָא וְעוֹלִין רִגְלֵי הַקְּדוּשָׁה מִהַסִּטְרָא אַחֲרָא וְזֶהוּ עַד שֶׁתִּכְלֶה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק שֶׁהוּא מְקוֹם הַסִּטְרָא אַחֲרָא כְּמוֹבָא. כִּי עַל-יְדֵי אֹר הַנִּקְדָּה נִתְּבַטְּלַת חִיּוּתָם עַל-יְדֵי שֶׁמְקַשְׂרִין הַלֵּב אֶל הַנִּקְדָּה כְּנִי"ל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת גַּר חֲנֻכָּה כְּנִי"ל וְעַל-כֵּן יָמֵי חֲנֻכָּה הֵם יָמֵי תְּפִלָּה וְהוֹדָאָה, כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים, וְקָבְעוּ שְׁמוֹנֶת יָמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וְכוּ' כִּי עַקֵּר

התפלה וההודאה הוא בבחינת אור הנקדה הנ"ל שמאירין פי ידבר חכמות אל הלב וכו' כנ"ל כמבאר במאמר הנ"ל שזהו בחינת תפלה, עין שם כל זה היטב היטב. ובשביל זה קורין פרשת מקץ בחנכה כי זאת הפרשה מדברת מיוסף הצדיק שזכה להיות מלך בחינת יוסף הוא השליט. וכל בני ישראל באו אליו, כי כלם צריכים לקבל ממנו, כי הוא בחינת נקדה הכלליות כנ"ל וזה בחינת גר חנכה כנ"ל:

שיד לעיל לעננו ברפת המזון:

וזה בחינת וישתו וישכרו עמו. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה, מיום שפרש יוסף מאחיו לא שתו יין וכו'. כי אי אפשר לשתות יין כי אם כשנתועדים ונתקבצים יחד כל בני ישראל עם יוסף הצדיק, דהינו בחינת הנ"ל כשמאיר הנקדה שהוא בחינת יוסף הוא השליט וכו' בכל ישראל וכו' כנ"ל שאז נתבטל חרפת לב וכו' ואז היין הוא בבחינת ויין ישמח לבב וכו' כנ"ל. וזה בחינת ברפת המזון על כוס של יין, כי על-ידי ברפת המזון ממשיכין הארת הנקדה בשלמות וכו' כנ"ל. ואז היין בקדשה כנ"ל בחינת וישתו וישכרו עמו, 'עמו' דיקא, הינו על-ידי שנתקרבו בני ישראל אל הנקדה שהוא בחינת יוסף כנ"ל:

וזה בחינת שמן ערב קדם ברפת המזון שהיו נוהגים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' וכו'. זה שמן ערב וכו', הינו בחינת שמן ויין, כי שמן הוא בחינת אור הנקדה של הצדיק, בחינת שמן משחת קדש וכו' כנ"ל, שזהו בחינת שמן של גר חנכה וכו' כנ"ל. וזה אנו ממשיכין קדם ברפת המזון כדי שתאיר הנקדה על-ידי ברפת המזון בשלמות שאז מקשרין הלב אל הנקדה כנ"ל כדי להמשיך שביעה בחינת שבע שני השבע הנמשכין מיוסף הצדיק שהוא הנקדה המבטל חרפת רעב וכו' כנ"ל בחינת כוס יין של ברפת המזון, כי כשמאיר הנקדה אז עקר שלמות הקדשה על-ידי היין דיקא בחינת כוס של ברכה שהוא על היין דיקא בחינת אין אומרים שיר וכו' כי היין הוא בבחינת לב ועל-ידי היין מקשרין הלב אל הנקדה שמאירה על-ידי ברפת המזון וכו' כנ"ל ועל-כן שפור מתר לברך ברפת המזון, בחינת וישתו וישכרו עמו, 'עמו' דיקא וכו' כנ"ל:

וזה בחינת הצדקה שנותנין בחנכה זה בחינת צדיק חונן ונותן, כי אהבה דקדשה שהוא בחינת חסד בחינת אברהם שורה אצל הנקדה שהוא יוסף הצדיק ועל-כן צדיק חונן ונותן, כי שם שורה אהבה דקדשה בחינת אהבת חסד ועל-כן הוא גומל חסד עם הכל בחינת הן את העולם כלו בטובו בהן ובחסד אין טוב אלא צדיק בחינת צדיק חונן ונותן. וזה בחינת ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו וכו' ועל-כן בחנכה שצריכין להמשיך אור הנקדה על-ידי גר חנכה שתאיר בחינת הנקדה אצל כל אחד ואחד כנ"ל, על-כן מרבין בצדקה אז בחינת צדיק חונן ונותן וכו' כנ"ל:

ברכת המזון ומים אחרונים ד:

על-פי התורה מי שיודע מארץ-ישראל וכו' בלקוטי תנ"ך סימן מ"ם, עין
שם כל התורה הזאת היטב:

אות א

והכלל, שעקר קדשת ארץ-ישראל הוא על-ידי עיני ה' על-ידי שה' יתברך
מסתכל שם תמיד, שעל-ידי זה אוירא דארץ-ישראל מחכים, כי עינים על
שם החכמה נאמר. ועקר בחינת עיני ה' נתעוררים על-ידי ההתפארות שה'
יתברך מתפאר עם ישראל בבחינת ישראל אשר בך אתפאר, שזה בחינת
תפלין וכו'. ומי שמסתכל על ההתפארות הזאת נעשין אצלו גם-כן בחינת
מחין תפלין והמחין בוקעין בעינים ואזי גם בכל מקום שהוא מסתכל
נעשה גם-כן האויר בבחינת ארץ-ישראל כנ"ל, אבל ההתפארות של ה'
יתברך בעצמו לאו כל אדם זוכה לראות אף מי שמסתכל על הצדיק ועקר
בעת שהעולם מתקבצין אליו, דהינו בראש השנה שאז עקר הקבוץ. ואז
עולה ההתפארות הרבה מהקבוץ הנ"ל שמתקבצין אליו בשביל לעבד את
ה' והצדיק כלול מכל ההתפארות הזאת, כי עקר ההתפארות שה' יתברך
מתפאר בישראל הוא על-ידי הצדיק שמקרב אותם לה' יתברך שעל-ידי
זה ה' יתברך מתפאר בהם. נמצא, שהצדיק הוא בעצמו עקר ההתפארות,
על-כן מי שמסתכל בעיניו בהצדיק הוא ממשיך על עצמו גם-כן מזאת
ההתפארות בחינת תפלין ואזי ההתפארות והמחין בוקעין בעינים, אזי
גם בכל מקום שזה האיש מסתכל נעשה גם-כן ארץ-ישראל, כי עקר ארץ-
ישראל נעשה על-ידי העינים הנמשכין על-ידי ההתפארות וכו' כנ"ל, עין
שם כל זה היטב:

אות ב

וְזֶה בְּחִינַת כּוֹס שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן צָרִיךְ שְׁיִתֵּן בּוֹ עֵינָיו, כִּי עֵקֶר בְּרַכַּת הַמְּזוּן הוּא לְגִלוּת קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁמִשָּׁם עֵקֶר קְדֻשַׁת וְתַקּוּן הָאֲכִילָה כְּמִבְּאֵר בְּמִקּוֹם אַחֵר (לְעֵיל בְּהִלְכוֹת דְּבָרִים הַנוֹהֲגִים בְּסַעֲדָה, עֵין שָׁם) וְכִמוֹ שְׁכָתוּב, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבִרְכַּת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ. וְעֵקֶר קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִתְגַּלָּה עַל-יְדֵי הָעֵינַיִם שְׁמִסְתַּכְּלִין עַל הַהִתְפָּאוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל וְזֶה בְּחִינַת כּוֹס שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן אַחֵר הָאֲכִילָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה זֶה בְּחִינַת כְּלָלוּת הַהִתְפָּאוֹת מֵהַהִתְפָּאוֹת שֶׁהִ' יִתְבַּרַךְ מִתְּפָאֵר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה שְׂמִיחָה וְחֻדוּה גְדוֹלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי לְהַפִּיךְ חֵס וְשְׁלוֹם, כְּשֶׁאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נוֹפֵל מֵעֲבוֹדָתוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, בְּחִינַת וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנִים לְבִרְכָה, שְׂכִינָה מֵהַ אֲוִמְרָת? קָלְנִי מֵרֵאשִׁי קָלְנִי מֵזְרוּעֵי. וְכִמוֹבֵא מֵאָמֵר זֶה בְּהִתְנַחֵם הַנִּי"ל. אֲבָל בְּהַפִּיךְ. כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל מִתְקַרְבִּים לַה' יִתְבַּרַךְ וְהִ' יִתְבַּרַךְ מִתְּפָאֵר בָּהֶם. אֲזִי נִתְוַסַּף עוֹ וְחֻדוּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בְּבְחִינַת יִשְׂמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו, בְּחִינַת מַעֲשֵׂי יְדֵי לְהִתְפָּאֵר, שֶׁהִ' יִתְבַּרַךְ שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה כְּבִיכּוֹל, בְּגִדְל הַהִתְפָּאוֹת שְׁמִקְבֵּל מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁזֶהוּ עֵקֶר שְׁעֵשׂוּעֵיו וְשִׂמְחָתוֹ יִתְבַּרַךְ. וְכִמוֹ שְׁכָתוּב לְעֵנֶן הַהִתְפָּאוֹת שְׁלָנוּ שְׁאֲנוּ מִתְּפָאֵרִין עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ בְּשִׂמְחָה יְגִילוּן כָּל הַיּוֹם וְכוּ' כִּי תִפְאֶרֶת עֲזָמוֹ אֶתָּה וְכוּ'. כִּי הַהִתְפָּאוֹת הוּא שְׂמִיחָה. וְזֶה שְׁכָתוּב, יִפְאֵר עֲנוּיִם בִּישׁוּעָה יַעֲלִזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד. וּכְתִיב, שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בְּה' תִּגַּל נַפְשִׁי בְּאֵלֶיךָ כִּי הִלְבִּישְׁנִי בְּגָדֵי יִשַׁע מַעֲלֵל צְדָקָה יַעֲטֵנִי כְּחֹתֵן יִכְהֹן פֶּאֶר וְכוּ'. נִמְצָא שֶׁהַהִתְפָּאוֹת הוּא שְׂמִיחָה וְזֶה בְּחִינַת יִין הַמְּשֻׁמָּח שֶׁהוּא בְּחִינַת הַיִּין שֶׁל כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב, וַיִּין יִשְׂמַח לִבִּי אֲנוֹשׁ, הֵינּוּ כִּי הֵינּוּ דְקֻדְשָׁה, דְּהֵינּוּ הַיִּין שֶׁל בְּרַכָּה הוּא בְּחִינַת שְׂמִיחָה, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת כְּלָלוּת הַהִתְפָּאוֹת שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׂמִיחָה כְּנִי"ל, כִּי אֵין אֲוִמְרִים שִׁיר אֱלֹא עַל הַיִּין, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנִים לְבִרְכָה עַל פְּסוּק, הַמְּשֻׁמָּח אֱלֹקִים וְאֲנָשִׁים (שׁוֹפְטִים ט) וְכוּ' מִכָּאן, שֶׁאֵין אֲוִמְרִים שִׁיר אֱלֹא עַל הַיִּין. וְכָל הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשַׁבְּחוֹת הֵם בְּחִינַת הַהִתְפָּאוֹת שֶׁאֲנוּ מְשַׁבְּחִין וּמְפָאֵרִין אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּשִׁיר וְרִנָּה וְהִלָּל וְשִׂמְחָה. כִּי הִ' יִתְבַּרַךְ מִתְּפָאֵר וּמִתְרוֹמֵם עַל-יְדֵי הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁל עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל. בְּבְחִינַת יִתְבַּרַךְ וַיִּשְׂתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת אֲשִׁירָה לַה' כִּי גָאָה גָאָה. גָּאָה זֶה בְּחִינַת הַהִתְפָּאוֹת, בְּחִינַת הִ' מְלֻךְ גָּאוֹת לְבָשׁ, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת לְבוּשֵׁי גָאֹנוֹת וְהַתְּפָאוֹת. אֲזִי הוּא בְּחִינַת אֲשִׁירָה לַה', כִּי הַשִּׁיר וְהַשְּׁבַח הוּא בְּחִינַת הַהִתְפָּאוֹת וְגָאֹנוֹתוֹ כְּבִיכּוֹל, כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן הַיִּין שֶׁל בְּרַכָּה הוּא בְּחִינַת כְּלָלוּת הַהִתְפָּאוֹת, כִּי עָלִיו אֲוִמְרִים כָּל הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַהִתְפָּאוֹת, כִּי אֵין אֲוִמְרִים שִׁיר אֱלֹא עַל הַיִּין כְּנִי"ל:

וְזֶה בְּחִינַת כּוֹס שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן, כִּי אָנוּ צָרִיכִין עֵתָה לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁי אֶרֶץ-
 יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶהוּ עֵקֶר מִצּוֹת בְּרַכַּת הַמְּזוּן, בְּחִינַת וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבְרַכְתָּ וְכוּ'
 עַל הָאֶרֶץ וְכוּ'. וְעֵקֶר קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַהִתְפָּאָרוֹת וְכוּ'
 כִּנּוּי. עַל-כֵּן צָרִיכִין לְהַבִּיא כּוֹס שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן, כִּי כּוֹס יַיִן שֶׁל בְּרַכָּה הוּא
 בְּחִינַת הַהִתְפָּאָרוֹת וְשִׂמְחָה כִּנּוּי שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל
 כִּנּוּי. וְזֶה בְּחִינַת כּוֹס שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן צָרִיךְ לִתֵּן עֵינָיו בּוֹ, כִּי עֵקֶר קִדְשֵׁי
 אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הָעֵינַיִם עַל-יְדֵי שְׂמִסְתַּכְלִין עַל הַהִתְפָּאָרוֹת שֶׁעַל
 -יְדֵי זֶה בְּכָל מְקוֹם שְׂמִסְתַּכֵּל נַעֲשֶׂה אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּנּוּי וְעַל -כֵּן צָרִיכִין לִתֵּן
 עֵינָיו בְּכּוֹס שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן, כִּי הַיַּיִן שֶׁל בְּרַכָּה יַיִן הַמְּשַׂמֵּחַ הוּא בְּחִינַת
 הַהִתְפָּאָרוֹת כִּנּוּי וְעַל-יְדֵי שְׂמִסְתַּכְלִין עַל זֶה הַהִתְפָּאָרוֹת נַעֲשֶׂה אֶרֶץ-
 יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת בְּחִינַת כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה כִּידוּעַ, שְׂכּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה
 הוּא בְּחִינַת דָּוִד בְּחִינַת כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשֶׁר בְּחִינַת מַלְכוּת שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ-
 יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת כִּנּוּי, נִמְצָא שְׂכּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה הַמְּלֵא יַיִן
 דִּקְדָּשָׁה זֶה בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׂמִקְבֵּל הַהִתְפָּאָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂמִשֵּׁם
 עֵקֶר קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּנּוּי. כִּי הַיַּיִן שֶׁבְּכּוֹס הוּא בְּחִינַת הַהִתְפָּאָרוֹת
 בְּחִינַת שִׂמְחָה כִּנּוּי וְהַכּוֹס בַּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת כִּי כּוֹס בְּגִימָטְרִיא
 אֱלֻקִּים כְּמוֹבָא בְּכַתְּבֵי הָאֲר"י ז"ל וְאֱלֻקִּים הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
 וְאֱלֻקִּים מַלְכֵי מִקְדָּם וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הַכּוֹס שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת הוּא בְּחִינַת
 אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת כִּידוּעַ, נִמְצָא שֶׁהַכּוֹס הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת
 בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׂמִקְבֵּל קִדְשֵׁי מֵהַהִתְפָּאָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא יַיִן
 דִּקְדָּשָׁה יַיִן הַמְּשַׂמֵּחַ שְׂכּוֹס כִּנּוּי. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לִתֵּן בּוֹ עֵינָיו כִּי הָעֵקֶר
 תְּלוּי בְּעֵינַיִם כִּי עַל-יְדֵי שְׂמִסְתַּכֵּל בְּעֵינָיו עַל הַהִתְפָּאָרוֹת עַל-יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין
 עֵינָיו בְּבְחִינַת עֵינֵי ה' וְאִזִּי בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא מְסַתַּכֵּל בְּעֵינָיו נַעֲשֶׂה אֶרֶץ-
 יִשְׂרָאֵל כִּנּוּי וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְהַסְתַּכֵּל בְּעֵינָיו בְּכּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה כְּדֵי לַעֲשׂוֹת
 בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי זֶה עַל-יְדֵי שְׂמִסְתַּכֵּל עַל הַיַּיִן וְעַל הַכּוֹס שֶׁעַל-
 יְדֵי זֶה מִמְשִׁיךְ הַהִתְפָּאָרוֹת לְעֵינָיו וְחוֹזֵר וּמְמַשִּׁיךְ לְבְּחִינַת הַכּוֹס שֶׁהוּא
 בְּחִינַת מַלְכוּת בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. דְּהֵינּוּ לְקַדְּשׁ הָאוִיר בְּבְחִינַת אֶרֶץ-
 יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הָעֵינַיִם כִּנּוּי:

אות ד

וְכָל זֶה צָרִיכִין אַחַר הָאֲכִילָה כִּי אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל קִדְשׁ. וְעֵקֶר הַתְּגִלוֹת
 הַהִתְפָּאָרוֹת הוּא בְּשַׁעַת סְעֻדָה דִּקְדָּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ
 לְבָרְכָה בְּמְקוֹם אַחַר שְׂעֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַמַּלְכוּת הוּא עַל-יְדֵי אֲכִילָה שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל בְּבְחִינַת לֵעַת הָאֲכִל גִּשְׁי הַלֵּם אִין הַלֵּם אֱלָא מַלְכוּת שְׂמִלְכוּתוֹ
 יִתְבָּרַךְ נִתְגַּלָּה עַל-יְדֵי קִדְשֵׁי אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל וְעֵקֶר עַל-יְדֵי מִצּוֹת בְּרַכַּת
 הַמְּזוּן וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה בְּסִפְרֵי הָא"ב (אות א אֲכִילָה) עַל-

יְדֵי בְרִכַּת הַמְּזוּן נִתְּנָדַע ה' יִתְּבַרְךָ בְּעוֹלָם. וְהַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְּבַרְךָ זֶה בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת הַהִתְפָּאָרוֹת הַנִּי"ל מֵה שֶׁה' יִתְּבַרְךָ מִתְאַר בְּעַצְמוֹ יִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר הַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְּבַרְךָ כִּי אֵין מֶלֶךְ בְּלֹא עִם, וְעַל-כֵּן כְּשִׁישְׂרָאֵל עוֹבְדִין אוֹתוֹ יִתְּבַרְךָ וְעוֹשִׂין רְצוֹנוֹ יִתְּבַרְךָ שְׂאֲזִי ה' יִתְּבַרְךָ מִתְפָּאֵר בְּהֵם אֲזִי מִתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְּבַרְךָ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב ה' מֶלֶךְ גְּאוֹת לְבָשׁ, גְּאוֹת לְבָשׁ הֵינּוּ לְבוּשֵׁי גְאֻתוֹ וְהַתְפָּאָרוֹת אֲזִי ה' מֶלֶךְ כִּי עֶקֶר הַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ הוּא עַל-יְדֵי הַהִתְפָּאָרוֹת שֶׁמִּתְפָּאֵר בְּיִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל (וְזֶה סוּד מֵה שֶׁכְּתוּב בְּכַתְּבֵי הָאֲרִי"י ז"ל שֶׁעֶקֶר בְּנִין הַמַּלְכוּת עַל-יְדֵי תִּפְאָרֶת וְהַבּוֹ) נִמְצָא שֶׁבִּשְׁעַת הָאֲכִילָה נִתְּגַלֶּה הַהִתְפָּאָרוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ שֶׁנִּמְשָׁךְ בִּשְׁעַת הָאֲכִילָה כְּנִי"ל כִּי כֵן דָּרָךְ הַמַּלְכוּת לְהִרְאוֹת כְּבוֹד עֲשׂוֹ וְתִפְאָרְתוֹ וּגְדֻלָּתוֹ בִּשְׁעַת סְעֻדָה שְׂאֲז עֶקֶר הַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב 'כְּשִׁבַת הַמֶּלֶךְ עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ עֲשֵׂה מִשְׁתֵּה בְּהִרְאוֹתוֹ אֶת עֲשֵׂר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת יְקָר תִּפְאָרֶת גְּדוּלָּתוֹ וְכוּ"י וּמַלְכוּתָא דְאַרְעָא כְּעִין מַלְכוּתָא דְרַקִּיעַ וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה אֲסוּר לֶאֱכֹל קֹדֶם הַתְּפִלָּה שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם לֹא תֹאכְלוּ קֹדֶם שֶׁתִּתְפַּלְלוּ עַל דְּמַמְכָם. כִּי אִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל בְּקֹדֶשׁ כִּי אִם כְּשֶׁמַּעֲלִין תְּחִלָּה הַתְּפָאָרוֹת וְשֶׁעֲשׂוּעִים לְפָנָיו יִתְּבַרְךָ וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְהַתְפַּלֵּל קֹדֶם כִּי עֶקֶר הַהִתְפָּאָרוֹת שֶׁה' יִתְּבַרְךָ מִתְפָּאֵר בְּיִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְהַתְפָּאָרוֹת שְׂאֲנוּ מִשְׁבַּחִין וּמִפְאָרִין אוֹתוֹ יִתְּבַרְךָ שְׁעַל-יְדֵי זֶה ה' יִתְּבַרְךָ מִתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא יִתְּבַרְךָ מִתְפָּאֵר בְּנוֹ שֵׁישׁ לוֹ עִם קְדוּשׁ כְּזֶה שִׁיּוֹדְעִין בְּזֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי לְפָאֵרוֹ וּלְשִׁבְחוֹ וּלְהַתְפַּלֵּל לְפָנָיו כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וְאִתָּה קְדוּשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יְדֵי תִּפְלוֹת וְתִהְלוֹת יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי זֶה ה' יִתְּבַרְךָ מִתְקַדֵּשׁ וּמִתְפָּאֵר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְעַל-כֵּן קֹדֶם הַתְּפִלָּה אֲסוּר לֶאֱכֹל כִּי אִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל בְּקֹדֶשׁת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה שְׁעַל-יְדֵי זֶה עוֹלָה הַהִתְפָּאָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאֲזִי הָאֲכִילָה בְּקֹדֶשׁ כִּי אֲזִי מִתְגַּלֶּה כָּל הַהִתְפָּאָרוֹת בִּשְׁעַת סְעֻדָה דִּיקָא שְׁעַל-יְדֵי זֶה מִתְגַּלֶּה קֹדֶשׁת אֲרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר קֹדֶשׁת הָאֲכִילָה כְּנִי"ל וְזֶהוּ לֵךְ אֶכֶל בְּשִׂמְחָה לְחֻמְדָּה וּשְׂתֵה בְּלֵב טוֹב יִינָךְ כִּי כָּבֵד רְצָה הָאֱלֹקִים אֶת מַעֲשֶׂךָ, הֵינּוּ אַחַר שֶׁכָּבֵד רְצָה אֱלֹקִים אֶת מַעֲשֶׂךָ שֶׁמַּעֲשֶׂךָ עוֹלִים לְפָנָיו יִתְּבַרְךָ לְנַחַת וּלְרָצוֹן. וְהוּא מִתְפָּאֵר בְּהֵם בְּבְחִינַת וְעַמְדָּה יִשְׂרָאֵל כְּלָם צְדִיקִים וְכוּ"י מַעֲשֵׂי יְדֵי לְהַתְפָּאֵר הֵינּוּ אַחַר הַתְּפִלָּה שְׂאֲז כָּבֵד קִבֵּל ה' יִתְּבַרְךָ הַתְּפָאָרוֹת וְנַחַת וְרָצוֹן מִמֶּךָ. אֲזִי לֵךְ אֶכֶל בְּשִׂמְחָה לְחֻמְדָּה וְכוּ"י כִּי אֲזִי הָאֲכִילָה בְּקֹדֶשׁת בְּחִינַת אֲרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַהִתְפָּאָרוֹת שְׁעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֵׂה אֲרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל:

וְזֶה שֶׁקֹּרָא הַכְּתוּב הַהִתְפָּאוֹת שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ מִקִּבֵּל מִיִּשְׂרָאֵל בְּשֵׁם אֲכִילָה
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּאֵתִי לְגַנִּי אֲחִתִּי כֻּלָּה אֲרִיתִי מוֹרֵי עִם בְּשֵׁמִי אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם
דְּבַשִּׁי שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֲלָבִי אֲכָלוּ רַעִים וְכוּ' שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֶׁהֶעֱנִין מְדַבֵּר עַל
הַנַּחַת רוּחַ שֶׁמִּקִּבֵּל הוּא יִתְבַּרְךָ מִקִּרְבָּנוֹת וְעִבּוּדֵת יִשְׂרָאֵל עִין שָׁם. כִּי הַנַּחַת
וְהַהִתְפָּאוֹת שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ מִקִּבֵּל מִיִּשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת אֲכִילָה שְׂאֵז עֵקֶר
הַתְּגִלוֹת הַהִתְפָּאוֹת כְּנ"ל וְזֶה בְּחִינַת לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁמַחַת בְּחִינַת וַיֵּאֱכֹל
וַיִּשְׂתֶּה וַיִּיטֵב לְבוֹ שְׁעַל-יָדָי זֶה מֵאִיר הַפָּנִים כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב לֵב שֶׁמַּח יִיטֵב פָּנִים,
כִּי הָאֵרֶת פָּנִים עַל-יָדָי אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה דְקִדְשָׁה זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת
הַהִתְפָּאוֹת שֶׁמִּתְגַּלֶּה בְּעַת הָאֲכִילָה שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר הַפֶּאֶר וְהָאֵרֶת פָּנִים וְזֶה
בְּחִינַת לֶחֶם הַפָּנִים כִּי עֵקֶר הָאֵרֶת פָּנִים שֶׁהוּא הַהִתְפָּאוֹת בְּחִינַת מִלֶּךְ
בְּיָפִיו וְכוּ' זֶה זֹכִיךְ עַל-יָדָי אֲכִילָה דְקִדְשָׁה כְּנ"ל וְעֵקֶר הַפֶּאֶר וְהָאֵרֶת פָּנִים
שֶׁל הָאֲכִילָה דְקִדְשָׁה מִתְקַבֵּץ וּמִתְגַּלֶּה עַל-יָדָי הַכּוֹס יִין שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן
שֶׁהוּא בְּחִינַת יִין הַמְּשַׁמַּח בְּחִינַת הַשְּׂמֵחָה שֶׁל הַהִתְפָּאוֹת כְּנ"ל. וְזֶה
בְּחִינַת הַתְּאֻדְמוֹת פָּנִים עַל-יָדָי הֵינִן כִּי בְּקִדְשָׁה דְהֵינּוּ בְּכּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה
נִמְשָׁךְ זֶה הַהִתְאֻדְמוֹת הַפָּנִים מִבְּחִינַת הַהִתְפָּאוֹת הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת
אֲדַמּוּנֵי עִם יָפָה עֵינַיִם הַנֶּאֱמָר בְּדוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁהוּא בְּחִינַת כּוֹס
שֶׁל בְּרַכָּה כְּנ"ל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַתְּאֻדְמוֹת פָּנֵי הַתּוֹקֵעַ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כִּי בְּרֹאשׁ
הַשָּׁנָה אֵז הוּא עֵקֶר קְבוּץ וְעֲלִית כָּל הַהִתְפָּאוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְקַבְּצִין
כָּלֵם אֶל הַצְּדִיקִים שֶׁבְּדוֹר וְכְנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת שׁוֹפָר לְשׁוֹן שֶׁפָּרָא כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
שִׁפְרוּ מַעֲשֵׂיכֶם. הֵינּוּ בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת הַיָּפִי וְהַהִתְפָּאוֹת שֶׁמִּתְגַּלֶּה בְּרֹאשׁ
הַשָּׁנָה כְּנ"ל. וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַתְּאֻדְמוֹת פָּנֵי הַתּוֹקֵעַ עַל-יָדָי שֶׁמֵאִיר בּוֹ בְּחִינַת
קְבוּץ הַהִתְפָּאוֹת הַזֹּאת בְּבְחִינַת אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה הוּא בְּאֹר פְּנִיךְ
יִהְלָכוּ. אֹר הַפָּנִים הֵינּוּ הַהִתְפָּאוֹת הַנִּי"ל שֶׁעוֹלָה לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ עַל-יָדָי
תְּקִיעַת שׁוֹפָר וְזֶהוּ בְּשִׁמְךָ יִגִּילוֹן כָּל הַיּוֹם וְכוּ'. כִּי תִפְאֶרֶת עֲזָמוֹ אֶתָּה וְכוּ'
וְכְנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת הַתְּאֻדְמוֹת פָּנִים עַל-יָדָי הֵינִן דְקִדְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת כּוֹס
שֶׁל בְּרַכָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַהִתְפָּאוֹת הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת יִין הַמְּשַׁמַּח שֶׁמִּשָּׁם
הָאֵרֶת פָּנִים כְּנ"ל וְעַל-יָדָי זֶה מִמְּשִׁיכִין קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנ"ל שֶׁזֶהוּ
עֵקֶר מִצּוֹת בְּרַכַּת הַמְּזוּן וְכְנ"ל :

וְזֶה שֶׁכְּתוּב בְּהַתּוֹרָה וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שִׁקְיָהֶם בְּסִימֹן יוֹ שְׁעַל-יָדָי אֲכִילָה
בְּקִדְשָׁה זֹכִיךְ לְדַעַת שְׁעַל-יָדָי זֶה מֵאִיר אֹר הַצְּדִיק שֶׁהוּא מְגַלֶּה כָּל
הַהִתְפָּאוֹת שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ מִתְפָּאֵר בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֶפְלוֹ עִם הַפְּחוֹת
שֶׁבְּפָחוֹתֵים וְכוּ' עִין שָׁם הֵיטֵב כִּי הַתְּגִלוֹת הַהִתְפָּאוֹת הוּא בְּשַׁעַת אֲכִילָה
דְקִדְשָׁה
כְּנ"ל :

וְזֶה אֲכָלוּ מִשְׁמָנִים וּשְׂתוּ מִמֵּתִיקִים וְכוּי וְאֵל תַּעֲצְבוּ כִּי חֲדוֹת ה' הוּא מְעַזְכֶם, כִּי עֵקֶר תִּקּוּן הָאֲכִילָה בְּקִדְשָׁה הוּא עַל-יְדֵי שְׂמִיחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַהֲתַפָּאָרוֹת כִּנּוּ"ל בְּחִינַת כִּי חֲדוֹת ה' הוּא מְעַזְכֶם שֶׁהוּא בְּחִינַת כִּי תִפְאָרֶת עֲזָמוֹ אֶתָּה וְכוּי וְכוּ"ל וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר מִקְרָא זֶה עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה כִּי אִזּוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא עֵקֶר הַתְּגָלוֹת הַהֲתַפָּאָרוֹת כִּנּוּ"ל וְעַל-כֵּן אִזּוּ עֵקֶר הַתְּגָלוֹת קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב תִּמְיֵד עֵינֵי ה' אֶלְקִיךָ בְּהַ מְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְכוּי וְכוּ"ל וְעַל-כֵּן אִזּוּ מִזְהִיר הַכָּתוּב לֶאֱכֹל וְלִשְׂתוֹת בְּשִׂמְחָה כִּי חֲדוֹת ה' הוּא מְעַזְנוּ עַל-יְדֵי הַהֲתַפָּאָרוֹת שֶׁמִּקְבֵּל אִזּוּ מֵאֲתָנוּ כִּנּוּ"ל שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר תִּקּוּן הָאֲכִילָה בְּקִדְשָׁה כִּנּוּ"ל:

אות ז

וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַסְּעָדוֹת שֶׁל מִצְוָה כִּי כְּשֶׁגּוֹמְרִין אֵיזָה מִצְוָה אוֹ אֵיזָה מִסְכָּתָא עוֹשִׂין סְעֵדָה כִּי עֵקֶר הַהֲתַפָּאָרוֹת שֶׁמִּקְבֵּל ה' יִתְבַּרַךְ מִהַלְמוּד הַזֶּה אוֹ מִמִּצְוָה זֹאת הוּא מִתְּגַלֶּה בְּשַׁעַת סְעֵדָה דִּיקָא כִּי עֵקֶר הַתְּגָלוֹת הַהֲתַפָּאָרוֹת בְּשַׁעַת סְעֵדָה דְּקִדְשָׁה כִּנּוּ"ל וְזֶה בְּחִינַת אֲכִילַת שַׁבַּת וְיוֹם-טוֹב שֶׁהוּא מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד. כִּי אִזּוּ בְּשַׁבַּת וְיוֹם-טוֹב עוֹלָה הַהֲתַפָּאָרוֹת וְהַשְּׁעוּעִים שֶׁל כָּל הַמִּצְוֹת וְהָעֲבוֹדוֹת שֶׁעוֹשִׂין בְּחֵל וְכַמוֹכָן בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר עַל פְּסוּק צִדְקָ לְפָנָיו יְהִלָּד שְׁבַשְׁבַּת עוֹלָה הַמִּצְוָה לְפָנֵי ה' יִתְבַּרַךְ וְה' יִתְבַּרַךְ מִתְּפָאָר בְּהַ וְכוּי. וְכֵן בְּיוֹם-טוֹב מִתְּקַבֵּץ הַשְּׂמִיחָה שֶׁל כָּל הַמִּצְוֹת וְאִזּוּ זוֹכִין לְאוֹר הַפְּנִים בְּחִינַת שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרָד אֶת פְּנֵי ה' וְכוּי (כְּמוֹ שֶׁמְבָאָ בְּהַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל דְּסַכְּיָא בְּסִימָן לְמַד) וְעַל-כֵּן מִחֲמַת שְׁבַשְׁבַּת וְיוֹם-טוֹב עוֹלָה וּמֵאִיר כָּל הַהֲתַפָּאָרוֹת שֶׁל כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין עַל-כֵּן אִזּוּ הוּא עֵקֶר אֲכִילָה דְּקִדְשָׁה וְאִזּוּ מִצְוָה גְּדוֹלָה לְהַרְבּוֹת בְּסְעֵדָה כִּי קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה הוּא עַל-יְדֵי הַתְּגָלוֹת הַהֲתַפָּאָרוֹת שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְּגַלֶּה וְנִמְשָׁד בְּמִקּוֹם הַזֶּה קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשְׁם עֵקֶר קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה כִּנּוּ"ל:

לְעִיל:

שְׂדָד

אות ח

לְעַנְנֵנוּ מֵהַ שְׂפָתַי רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ שְׁעָקֵר קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ עַל-
יְדֵי הַהֲתַפָּאוֹת שֶׁהִי יִתְבַּרְךָ מִתְּפָאֵר בְּיִשְׂרָאֵל וְזֶהוּ וְעַמּוֹד יִשְׂרָאֵל כָּל־
צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נָצַר מְטַעֵי מַעֲשֵׂי יְדֵי הַהֲתַפָּאֵר הֵינּוּ כְּנִי"ל עַל-
יְדֵי בְּחִינַת מַעֲשֵׂי יְדֵי הַהֲתַפָּאֵר דְּהֵינּוּ הַהֲתַפָּאוֹת שְׂמֵתְפָאֵר בָּנוּ עַל-יְדֵי זֶה
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ עַל-יְדֵי זֶה נִזְכָּה לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּי עָקֵר קִדְשַׁת אֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַהֲתַפָּאוֹת בְּחִינַת מַעֲשֵׂי יְדֵי הַהֲתַפָּאֵר כְּנִי"ל:

אות ט

וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכָּה כִּי הַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה הוּא לְהַמְשִׁיךְ וּלְגַלוֹת אֹר
הַהֲתַפָּאוֹת הַזֹּאת מֵהַ שֶׁהִי יִתְבַּרְךָ מִתְּפָאֵר תְּמִיד עִם עַמּוֹד יִשְׂרָאֵל וּמִשָּׁם
מִמְּשִׁיכֵין הָאֹר הַגָּדוֹל הַזֶּה שְׂמֵמְנוּ מִדְּלִיק וּמֵאִיר אֹר הַנֵּר שֶׁל חֲנֻכָּה שֶׁהוּא
פְּרָסוּמִי נֶסֶא שְׂמַעִיד וּמִפְּרָסִם וּתְקֵף הַנְּסִים שֶׁהִי יִתְבַּרְךָ עוֹשֶׂה עִמָּנוּ בְּכָל
דוֹר וְדוֹר וְכָל זֶה מִחֲמַת גְּדֹל אֶהְבְּתוּ אֶת עַמּוֹד יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מִתְּפָאֵר בָּנוּ
בְּכָל דוֹר וְדוֹר שְׂמִחַמַת זֶה הוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ נְסִים וְנִפְלְאוֹת בְּכָל דוֹר וְדוֹר
כִּי מַלְכוּת יוֹן הִרְשָׁעָה עֲמֻדָה עַל יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחַם תּוֹרְתוֹ וּלְהַעֲבִירָם עַל
חֻקֵי רְצוֹנוֹ כִּי הִתְקַנְּאוּ בְּהַהֲתַפָּאוֹת שֶׁהִי יִתְבַּרְךָ מִתְּפָאֵר בָּנוּ עַל-יְדֵי קִיּוּם
הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת וְרָצוּ לְבַטֵּל אֶת הַתּוֹרָה חֵס וְשְׁלוֹם וְאָמְרוּ כְּתוּבוֹ לָכֵם עַל
קֶרֶן הַשּׁוֹר שְׂאִין לָכֵם חֶלֶק בְּאֵלֵקֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא הַפֶּדֶס הַהֲתַפָּאוֹת מֵהַ
שְׂאֵנוּ מִתְּפָאֵרִין בּוֹ יִתְבַּרְךָ שֶׁהוּא אֵלֵקֵינוּ וְאֶנְחֵנוּ עִמּוֹ וְהֵם רָצוּ לְבַטֵּל זֹאת
הַהֲתַפָּאוֹת שֶׁזֶהוּ גַם-כֵּן בְּחִינַת בְּטוּל הַהֲתַפָּאוֹת שֶׁל הִי יִתְבַּרְךָ שֶׁהוּא
יִתְבַּרְךָ מִתְּפָאֵר בָּנוּ כִּי הָאֵל בָּהָא תִּלְיָא וְשִׁנְיָהֵם אַחַד. כִּי כִּפִּי קִיּוּם הַתּוֹרָה
וְהַמְצוּוֹת וּכְפִי הַהֲתַפָּאוֹת וְהַשְׂמִיחָה שְׂאֵנוּ מִתְּפָאֵרִין בּוֹ וְשִׂמְחִין בּוֹ יִתְבַּרְךָ
כְּמוֹ כֵּן הוּא יִתְבַּרְךָ שֶׁשׁ וּמִתְּפָאֵר בָּנוּ כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב אֶת הִי הָאֵמְרַת וְהִי
הָאֵמְרַת הַיּוֹם וְכּוֹי וּלְתַתֵּךְ עֲלִיוֹן וְכּוֹי לְתַהֲלָה וּלְשֵׁם וּלְתַפָּאֵרַת וְכּוֹי וְעַל-כֵּן
כְּשֶׁגְּבַרְהַ מַלְכוּת בֵּית חֲשִׁמוֹנְאֵי וְנִצְחוּם נַעֲשָׂה הֵינִס בְּנֵרוֹת הַמְּנוֹרָה וְקִבְּעוּ
לְדוֹרוֹת לְהַדְּלִיק נֵר חֲנֻכָּה כִּי עָקֵר הָאֹר נִמְשָׁךְ מֵאֹר הַהֲתַפָּאוֹת הַזֹּאת
שֶׁהִי יִתְבַּרְךָ מִתְּפָאֵר בְּיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים שֶׁזֶה עָקֵר הָאֹר כְּמוֹ
שְׂכֵתוֹב וַיִּבְדֵּל אֵלֵקִים בֵּין הָאֹר וּבֵין חוֹשֶׁךְ וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנִס לְבָרְכָהּ
אֹר אֵלוּ מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל צְדִיקִים וְכּוֹי וּכְמוֹ שְׂכֵתוֹב אֹר צְדִיקִים יִשְׁמַח. וְעַל-
כֵּן נַעֲשָׂה מֵהַהֲתַפָּאוֹת הַזֹּאת אֹר עֵינִים כְּמוֹ שְׂמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת
שֶׁהַתְּפָאוֹת הַזֹּאת נַעֲשָׂה בְּחִינַת תְּפִלִּין מַחִין וְהֵם בּוֹקְעִין בְּעֵינֵים וּמִשָּׁם
נִמְשָׁךְ אֹר הָעֵינִים שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשָׂה קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל. כִּי עָקֵר
הָאֹר נִמְשָׁךְ מֵאֹר הַהֲתַפָּאוֹת הַזֹּאת שֶׁהִי יִתְבַּרְךָ מִתְּפָאֵר בְּיִשְׂרָאֵל שְׂאֵז
מֵאִיר אֹר גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְנִדְלָקִין וּמֵאִירִין כָּל הַנְּרוֹת וְהָאֹרוֹת
הָעֲלִיוֹנִים כְּמוֹ שְׂאֵיתָא בְּזַהַר הַקְּדוּשׁ לְאֵדְלָקָא שְׂרָגִין וּלְאֵנְהָרָא בּוֹצִינִין
וְכּוֹי וּמֵאֹר הַהֲתַפָּאוֹת הַזֹּאת אָנוּ מִמְּשִׁיכֵין אֹר הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה שֶׁל

נר חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשׁ. עַל-יְדֵי תִקְוָה הַיָּס שֶׁעָשָׂה ה' יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ אִזְ שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה הַהֲתַפְּאוֹת שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מִתְּפָאֵר בָּנוּ עַדִּין בְּכָל דּוֹר וְדוֹר. וְעוֹשֶׂה נְסִים וְנִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת בְּשִׁבְלֵנוּ וְעַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַהֲתַפְּאוֹת מְאִירִין כָּל הָאוֹרוֹת כְּנִ"ל. וּמִשָּׁם אָנוּ מְמַשִּׁיכִין אֹר הַנֵּר שֶׁל חֲנֻכָּה כְּנִ"ל. וְזֶה הָאוֹר הַקְּדוֹשׁ שֶׁל נֵר חֲנֻכָּה מְצֹנָה לְרֵאוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה הַרוֹאֶה נֵר חֲנֻכָּה מְבָרֵךְ וְכוּ'. וְכֵמוּ שֶׁאוֹמְרִים הַנְּרוֹת הַלְלוּ קֹדֶשׁ הֵם וְכוּ' אֲלֵא לְרֵאוֹתָן בַּלְבַּד. כִּי עֵקֶר הַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה הוּא לְהַמְשִׁיךְ לְמִטָּה אֹר הַהֲתַפְּאוֹת הַזֹּאת כְּדִי לְזַכּוֹת לְרֵאוֹת אֹר הַהֲתַפְּאוֹת הַזֹּאת כְּדִי לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי זֶה לְהַרְגִישׁ טַעַם הַמְּתוֹק וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. שְׁמִי שְׂרוּאָה זֹאת הַהֲתַפְּאוֹת אִזִּי גַם בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא מְסַתְּפֵל נַעֲשֶׂה הָאוֹר בְּבַחֲיַנֵּת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכוּ' וְנִתְעוֹרַר תְּשׁוּקָה חֲדָשָׁה וְחֶשֶׁק נִמְרָץ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּמוֹבֵן בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. כִּי בְּחֲנֻכָּה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קֹדֶשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְתַקֵּן פָּגַם הַמְּרַגְלִים שֶׁהוֹצִיאוּ דָבָה עַל הָאֶרֶץ וּפְגָמוֹ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ בְּהַתּוֹרָה כִּי מְרַחֲמִים יִנְהַגֵּם. שְׁכַפִּי הַסֵּלַח נָא שְׁפוּעֵלִין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים כֵּן זֹכִינׁן לְקֹדֶשׁ חֲנֻכָּה. כִּי מִשָּׁה רַבֵּנוּ עָלִיו הַשְּׁלוֹם בְּקֶשׁ סֵלַח נָא עַל חֲטֵא הַמְּרַגְלִים וְכוּ' נִמְצָא שֶׁבְּחֲנֻכָּה צְרִיכִין לְתַקֵּן חֲטֵא הַמְּרַגְלִים וְכוּ' נִמְצָא שֶׁבְּחֲנֻכָּה צְרִיכִין לְתַקֵּן חֲטֵא הַמְּרַגְלִים שֶׁדִּבְרוּ עַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן אָנוּ צְרִיכִין עַכְשָׁו לְגַלוֹת הַטַּעַם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה אֹר הַהֲתַפְּאוֹת מֵה' יִתְבָּרַךְ מִתְּפָאֵר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ קֹדֶשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹם שֶׁמְסַתְּפֵלִין בּוֹ. כִּי נִמְשָׁךְ בְּחִינַת אֹוִירָא דְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל מִחֲפִים וְכוּ'. עַל-יְדֵי אֹר הַהֲתַפְּאוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחִין תְּפִלִּין וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁמֹן שֶׁל נֵר חֲנֻכָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחִין תְּפִלִּין כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה כִּי הַמַּחִין הֵם בְּחִינַת שְׁמֹן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ כִּידוּעַ וְעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ קֹדֶשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹם שֶׁמְסַתְּפֵלִין בּוֹ. וְאִזִּי מְרַגִּישִׁין טַעַם שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְחוֹזְרִין וּמִשְׁתַּוָּקְקִין בְּאֶמֶת לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וּבְזֶה מְתַקְנִין פָּגַם הַמְּרַגְלִים שֶׁהוֹצִיאוּ דָבָה עַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְרֵאוֹת וּלְהַסְתַּפֵּל בְּנֵר חֲנֻכָּה כְּדִי לְהַסְתַּפֵּל עַל אֹר הַהֲתַפְּאוֹת הַזֹּאת שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר הַנֵּר שֶׁל חֲנֻכָּה כְּדִי לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי זֶה לַעֲשׂוֹת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא יִסְתַּפֵּל שָׁם. וְאִזִּי יַחֲזֹר וְיִשְׁתַּוָּקֵק לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וּבְזֶה יִתְקַן פָּגַם הַמְּרַגְלִים שֶׁפְּגָמוּ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל:

אות י

וְעַל-כֵּן קוֹרִין בְּחֲנֻכָּה פְּרִשְׁת הַנְּשִׂאִים כִּי הַנְּשִׂאִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת צְדִיקֵי הַדּוֹר שֶׁעֵקֶר הַהֲתַפְּאוֹת כָּלוּל בָּהֶם. כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל וְעַל-כֵּן הַנְּשִׂאִים הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַמְּלוּאִים לְאִפּוֹד וּלְחֹשֶׁן. כִּי אַבְנֵי הָאִפּוֹד

והחשן הם בחינת התגלות ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל כי עקר ההתפארות על-ידי הגונן על-ידי שישראל כלולין מגונן סגיאיין כמבאר בדברי רבינו זכרוננו לברכה במקום אחר וכלליות הגונן של ישראל היו מתגלן באבני החשן והאפוד שכל אבן היה לו גון מיוחד כפי שבטו שהיה כתוב עליו הינו כפי הגון וההתפארות שה' יתברך מקבל מזה השבט כי כל שבט ושבט יש לו גון מיוחד וכל אלו הגונן היו באבני החשן והאפוד אדם לראובן. פטדה לשמעון וכו'. ואלו הגונן היו מצירין בדגלים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. שבאלו הדגלים היו הולכין ישראל במלחמת מצוה לכבש ארץ-ישראל שזה היה עקר מלחמת ישראל כי עקר כבישת ארץ-ישראל הוא על-ידי התגלות ההתפארות שהוא בחינת כלליות הגונן של אבני החשן שהיו מצירין בדגלים שעל-ידי זה נעשה קדשת ארץ-ישראל ונתגלה הטעם של ארץ-ישראל. שאז מכניעין כל המונעים מארץ-ישראל. כי עקר המונעים הם מוציאי דבת הארץ רעה וכו' כמו שכתב רבינו זכרוננו לברכה בהתורה תשעה תקונין וכו' עין שם :

ועל-כן הביאו הנשיאים דיקא את אבנים של החשן והאפוד. כי עקר ההתפארות תלוי בהנשיאים שהם בחינת צדיקי הדור שעקר ההתפארות על ידם כנ"ל. ועל-כן קורין פרשת הנשיאין בתנכה כי אז מגלן אור ההתפארות הזאת שעקרו תלוי בצדיקי הדור שהם בחינת נשיאים כנ"ל :

אות יא

וזה בחינת מצות גר חנכה איש וביתו והמהדרין גר לכל אחד ואחד והמהדרין מן המהדרין מוסיף והולך. כי בגר חנכה יש מהדרין וממהדרין מן המהדרין. כי עקר גר חנכה הוא בבחינת הדור והתפארות שמגלן התפארות של ה' יתברך שמתפאר ומהדר בנו כנ"ל. וזה בחינת השלש מדרגות שיש במצות גר חנכה דהינו איש וביתו. וגר לכל אחד וכו' כנגד שלש בחינות של המשכת קדשת ארץ-ישראל המבארין בהתורה הנ"ל. כי מבאר שם שעל-ידי ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל. על-ידי זה נעשה קדשת ארץ-ישראל על-ידי הסתכלות עיני ה' יתברך שם. וגם כל מי שזוכה להסתכל על זאת ההתפארות הוא ממשיך לעצמו גם-כן בחינת עיני ה' ואזי גם בכל מקום שהוא מסתכל נעשה גם-כן בחינת אוירא דארץ-ישראל. אך מי הוא זה שזוכה לראות ההתפארות של ה' יתברך וכו' רק מי שזוכה לראות את הצדיק האמת שהוא עקר ההתפארות של ישראל וכו' ואזי הוא זוכה גם-כן לקבל מהתפארות הזאת ונעשין אצלו גם-כן בחינת עינים הנ"ל. ואזי גם בכל מקום שהוא מסתכל נעשה שם בחינת ארץ-ישראל כמבאר שם עין שם היטב. נמצא שיש שלש בחינות הסתכלות העינים שעל-ידי זה נעשה קדשת ארץ-ישראל כנ"ל דהינו

בחינת הסתכלות אור עיני ה' והסתכלות הצדיק שהוא כלליות
ההתפארות והסתכלות העינים של כל מי שזוכה לראות את הצדיק.
ועקר הוא הצדיק כי הוא כלול מפל ההתפארות של ישראל שכלם
נתקרבים לה' יתברך על ידו וכו'. וגם הצדיק הוא יכול לראות את
ההתפארות של ה' יתברך. כי אף-על-פי שכתב רבנו שם מי הוא שיוכל
לראות ההתפארות של ה' יתברך וכו'. זה נאמר על סתם בני-אדם
שבודאי אינם זוכים לראות את ה' יתברך שיראו את ההתפארות שלו.
אבל הצדיקים האמתיים הם רואין את ה' יתברך והתפארותו כמו
שמצינו בנביאים. כמו שכתוב (ישעיהו ו) וַאֲרָאָה אֶת ה'. וכן מיכיהו אמר
ראיתי את ה' ישב וכו'. (מלכים א כב) ועל-כן הצדיקים בעצמם בודאי
רואין את ההתפארות של ה' יתברך בעצמו. וגם הם בעצמן הם עקר
ההתפארות וכו' כנ"ל. ועל-כן עקר קדשת ארץ-ישראל נתגלה על-ידי
הצדיק שהוא כלל כל ההתפארות שעל-ידי זה נעשה קדשת ארץ-ישראל
כנ"ל. וזה בחינת צדיקים יירשו ארץ כי עקר קדשת ארץ-ישראל נמשך
על ידם כנ"ל. כי זה ידוע שעקר הקדשה נמשך למטה כפי מעשה בני-אדם.
והכל תלוי במעשה התחוננים. ועל-כן כשנמשך קדשת ארץ-ישראל על-
ידי ה' יתברך על-ידי הסתכלות עיניו יתברך שמו בעצמו. עדין אין
הקדשה בשלמות כל כך. כי עקר המשכת הקדשה למטה בשלמות הוא
על-ידי בני-אדם דיקא פידוע. ועקר תלוי בהצדיק. ועל-כן כשהצדיק
מקבל זאת ההתפארות וזוכה לעיני ה' הנ"ל. עד שזוכה להמשיך קדשת
ארץ-ישראל על-ידי הסתכלות עיניו. אז נמשך ונתגלה קדשת ארץ-
ישראל בשלמות גדול ביותר. וזה בחינת שלש המדרגות שבמצות נר חנכה
כנ"ל. כי נר איש וביתו. זה בחינת שממשיכין אור ההתפארות שהוא
בחינת קדשת ארץ-ישראל שמתגלה על-ידי ה' יתברך בעצמו. שזאת
הקדשה וההתפארות הוא בחינת כלליות. וזה בחינת איש וביתו. כי ה'
איש מלחמה. והוא כביכול הבעל-הבית של כל העולם שדומה לבית כמו
שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. בחינת בראשית ראש בית :

והמהדרין נר לכל אחד ואחד. זה בחינת אור ההתפארות שנתגלה אצל
כל אחד ואחד. על-ידי שזוכה לראות אור ההתפארות הזאת על-ידי
שמסתכל בהצדיק וכו' כנ"ל. וזאת ההתפארות מאיר יותר מחמת
שנתגדל ההתפארות כל כך עד שגם אנחנו זוכין לבחינת עינים אלו
להמשיך קדשת ארץ-ישראל על-ידי הסתכלות עיניו. ואז מאירה קדשת
ארץ-ישראל יותר ויותר. כי על-ידי שאנו מקבלין זאת ההתפארות וזוכין
לעינים אלו. ואזי גם בכל מקום שאנו מסתכלין נעשה קדשת ארץ-ישראל
כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וכל מה שנמשך קדשת ארץ-ישראל
ביותר. אפלו לחוץ-לארץ מאירה ארץ-ישראל ממש באור גדול ונפלא
יותר ומשתוקקים ומתגעגעים ביותר לארץ-ישראל וכמוכן היטב שם
בהתורה הנ"ל. שמתחיל שם, מי שידע מארץ-ישראל שטעם באמת טעם
ארץ-ישראל. אזי הוא יכול להכיר באחר אם היה אצל הצדיק על ראש
השנה. ומסים שם בטעמו כי על-ידי זה האיש שהיה אצל הצדיק אמתי
על ראש השנה נעשה האויר בבחינת ארץ-ישראל בכל מקום שהוא
מסתכל בו. ומרגישין טעם ארץ-ישראל שם וכו'. ואמר שהוא ידע זאת

מקדם כי קדם שהיה בארץ-ישראל היה משתוקק מאד לארץ-ישראל. ופעם אחד התנעד יחד עם איש אחד. ונתעורר לו תשוקה גדולה לארץ-ישראל. והבין שזה האיש היה בודאי אצל הצדיקים על ראש השנה. ושאל את אותו האיש. וכן הנה. כי ספר לו שהיה אצל כמה צדיקים על ראש השנה וכי. (ועין ענין זה בשיחות שלו) נמצא שעל-ידי זה האיש שזוכה לעינים הנ"ל שבכל מקום שהוא מסתכל נעשה בחינת ארץ-ישראל אפלו בחוץ-לארץ. על-ידי זה חוזרים ומשתוקקים ביותר לארץ-ישראל ממש. כי נתגלה קדשת ארץ-ישראל ביותר על-ידי זה האיש. כי זה כלל שהקדשה כל מה שנמשכת למטה יותר לקדש ולטהר מקומות החיצונים יותר. אין הקדשה נגרעת על-ידי זה חס ושלום אדרבא נתוסף עליו אור גדול ונפלא יותר ויותר בכפלי כפלים. ועל-כן כל מה שממשיכין קדשת ארץ-ישראל בחוץ-לארץ יותר ויותר על-ידי בחינת עינים הנ"ל של כל אחד ואחד פנ"ל. על-ידי זה נתוסף אור גדול בארץ-ישראל בעצמה יותר ויותר. ועל-כן מרגישים יותר ויותר טעם ארץ-ישראל ומשתוקקים לארץ-ישראל ביותר. וזה בחינת והמהדרין נר לכל אחד ואחד. זה בחינת אור ההתפארות הנמשך על-ידי כל אחד ואחד. על-ידי שזוכה לראות התפארות הזאת על-ידי שמסתכל בהצדיק וכנ"ל:

והמהדרין מן המהדרין מוסיף והולך זה בחינת שהוא כלול מהכל. מכל ההתפארות של ישראל. כי הוא מקרב כל ישראל לה' יתברך. גם ה' יתברך מתפאר בו ביותר מכל ישראל מחמת גדל צדקתו ותורתו ומעשיו הטובים. כי כל מי שעושה רצונו יתברך יותר מתפאר בו ה' יתברך ביותר. וגם הצדיק זוכה לראות ההתפארות של ה' יתברך בעצמו פנ"ל. ועל-כן הוא עקר ההתפארות של ה' יתברך בעצמו פנ"ל. ועל-כן עקר ההתפארות הוא הצדיק והוא זוכה ביותר לבחינת עינים הנ"ל. ועל ידו עקר המשכת קדשת ארץ-ישראל פנ"ל. וזה בחינת מהדרין מן המהדרין מוסיף והולך בכל יום שעל-ידי זה ממשיכין האור של ההתפארות של הצדיק שהוא בחינת יוסף שמוסיף והולך בעבודתו בכל יום שעקר ההדור וההתפארות על ידו בבחינת ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה. שהצדיק בחינת יוסף הוא עקר היפי והפאר. כי הוא כלול מכל ההתפארות הנ"ל. ועל-כן נקרא יוסף על שם אסף אלקים את חרפתי. חרפה הוא הפך ההתפארות והכבוד. ויוסף בחינת הצדיק הוא מאסף ומבטל כל החרפות ובזיונות. כי הוא מגלה כל ההתפארות והכבוד שה' יתברך מתפאר ומתכבד בישראל שהוא הפך החרפות ובזיונות. וזה בחינת מוסיף והולך בחינת יוסף שהוא בחינת הצדיק שנקרא יוסף על שם שמוסיף והולך ומתחדש בעבודתו יתברך בכל יום ויום בבחינת יוסף ה' לי בן אחר. כי הצדיק מוסיף בעבודתו בכל עת. ומתחיל בכל פעם מחדש כאלו לא התחיל עדין בעבודתו יתברך כלל:

וזה עקר השעשועים וההתפארות של ה' יתברך. כי עקר ההתפארות והשעשועים של ה' יתברך הוא על-ידי חדושים דיקא. דהינו כשעולה התפארות חדש למעלה. דהינו כשמתקרב הרחוק לה' יתברך וכמבאר בהתורה הנ"ל. שעקר ההתפארות הוא כשאחד מישראל נתקרב לה' יתברך ונתוסף עוד אחד מישראל שרוצה לעבדו יתברך. אזי הוא עקר

ההתפארות של ה' יתברך. וכן מובן ומבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות שכל ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל אינו עולה כלל פנגד ההתפארות החדש שעולה למעלה כשמתקרב אחד מחדש אליו יתברך ורוצה לעבדו בבחינת כד אתי יתרו וכו'. כדין אסתלק ואתיקר שמה דקדשא בריך הוא עלא ותתא שעקר גדלתו והתפארותו יתברך הוא כשמתקרבים הרחוקים לה' יתברך. כי ההתפארות הוא בחינת לבושים בחינת ה' מלך גאות לבש וכו'. כי רבי יוחנן קרי למאני מכבדו. ועקר חשיבות הלבושים הוא כשזוכין לעשות בחינת לבושין חדשים לה' יתברך שזה עקר כבודו והתפארותו כי אין המלך מתפאר בלבושי מלכות שיש לו מכבד. אפלו אם הם יקרים מאד כמו שמתפאר בלבוש חדש וגון חדש שעולה למעלה על-ידי שנתקרב הרחוק לה' יתברך שזה עקר שעשועיו והתפארותו וכבודו וגדלו. כי תענוג תמידי אינו תענוג. ועל-כן עקר תענוגיו ושעשועיו והתפארותו יתברך הוא על-ידי חדושים דיקא. ועל-כן איתא בזהר הקדוש ולבושא דאיהו לביש ביומא דא לא לביש ליומא אחרא. ולבושין דאיהו לביש בצפרא לא לביש ברמשא וכו'. כי ה' יתברך מתפאר בכל עת בלבושים חדשים הנעשים על-ידי התקרבות הרחוקים שמתקרבין בכל פעם על-ידי צדיק הדור שהוא בחינת יוסף. כי זה הצדיק מתחיל בעצמו בכל פעם מחדש כאלו לא התחיל בעבודתו מעולם כלל. כמבאר בדברינו מזה כמה פעמים. ומחמת זה יש לו כח לקרב רחוקים ממש בכל עת לה' יתברך לקרב בכל פעם רחוקים יותר. כי בכח התגברותו להתחיל בכל פעם מחדש כאלו הוא מתחיל עתה לעבד את ה'. בכח הזה יש לו כח לעורר בכל פעם רחוקים ממש שיתחילו מעתה לשוב לה' יתברך. ועל-כן מצדיקים כאלו יש לה' יתברך תענוגים ושעשועים והתפארות נפלא בכל עת. דהינו התפארות חדש. שזה עקר ההתפארות כנ"ל:

כי ההתפארות עולה מחדש על-ידי הצדיק בעצמו שמתחדש ממש בכל עת ומוסיף והולך בעבודתו ועל-ידי התקרבות רחוקים שבאים חדשים להתקרב לעבודתו יתברך. ועל-כן נקרא יוסף בחינת יוסף ה' לי בן אחר. כי ההתפארות הוא בחינת בן שה' יתברך מתפאר בישראל כאב המתפאר עם בנו בבחינת בני בכורי ישראל-בנים אתם לה' אלקיכם. שהוא לשונות של חבה והתפארות. והצדיק הוא עקר כלל ישראל והוא בעצמו נקרא בן כמו שכתוב ה' אמר אלי בני אתה. ומחמת שהצדיק מתחדש בעבודתו בכל פעם מחדש. הוא בכל פעם בן חדש אצל ה' יתברך בבחינת ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך שהצדיק מתחיל בכל פעם מחדש כאלו נולד היום ועל-ידי זה ה' יתברך מתפאר בו בכל פעם מחדש כאלו ילדו היום. בבחינת בני אתה אני היום ילדתיך. וזה בחינת יוסף ה' לי בן אחר שהצדיק מבקש וחסף תמיד שה' יתברך יוסיף לו בעצמו בן אחר דהינו שיתחדש ויתחיל בכל פעם מחדש בעבודתו יתברך עד שיהיה נחשב בכל פעם בן אחר לה' יתברך כבן חדש שנולד היום בבחינת בני אתה אני היום ילדתיך. שזה בחינת מעלת הזקן הגדול מכלם. המובא בהמעשה של השבעה בעטלירס. שהתפאר שהוא זקן מאד והוא ניק מאד ועדין לא התחיל לחיות כלל וכו' עין שם והבן. וגם על-ידי זה שהצדיק מוסיף ומתחדש בעבודתו ומתחיל בכל פעם מחדש על-ידי זה הוא מקרב בכל

פעם רחוקים לה' יתברך פנ"ל. ואלו הרחוקים שהצדיק מקרבם לה' יתברך הם נקראים בנים אצל הצדיק. כי כל המלמד את בן חברו תורה כאלו ילדו. וזהו גם-כן בחינת יסוף לי בן אחר שיזכה בכל פעם לקרב אחד מישראל מחדש לה' יתברך שהוא בן אחר. בן חדש שזה עקר ההתפארותו יתברך כמו שראינו אצל רבנו זכרוננו לברכה שעקר החשיבות היה אצלו זכרוננו לברכה כשבא איש חדש להתקרב לה' יתברך שהיה יקר בעיניו מאד יותר מכל האנשים שנתקרבו מכבר. כי עקר ההתפארות הוא כשעולה ההתפארות חדש לה' יתברך על-ידי התקרבות הרחוקים פנ"ל. וזה בחינת המהדרין מן המהדרין הדור דהדור ההתפארות דההתפארות הוא בחינת מוסיף והולך בחינת יוסף. בחינת הצדיק שמוסיף והולך ומתחיל בעבודתו מחדש בכל פעם שזה עקר ההתפארות וכו' פנ"ל. וכל עקר ההתפארות של כל ישראל על ידו. כי הוא מקרב כל הרחוקים לה' יתברך שזה עקר ההתפארות פנ"ל וזה עקר קדשת חנכה. כי על שם זה נקרא חנכה לשון חנוך בחינת חנוך לנער על-פי דרכו. דהינו כשמתחנך אחד מחדש ומתחיל לפנס בעבודת ה' שזה עקר ההתפארותו יתברך. ומשם עקר המשכת האור של נר חנכה כי עקר האור על-ידי ההתפארות פנ"ל. ועקר ההתפארות הוא על-ידי התקרבות הרחוקים שמתחילים להתחנך בעבודתו יתברך ועל-כן נקרא חנכה לשון חנוך פנ"ל:

אות יב

וזה בחינת וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרוחה מקשה היא. כי איתא בדברי רבנו זכרוננו לברכה שצריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה'. ומי שהתחיל מעט בעבודת ה' יודע זאת שאי אפשר להיות איש ישראל באמת כי אם על-ידי עקשנות גדול, כי הרבה הרפתקאות ועליות וירידות צריכין לעבר על כל אחד ואחד בלי שעור. ואם לא יהיה עקשן גדול לבלי להניח על-ידי זה מעט עבודתו שהתחיל, אי אפשר לו שישאר על עמדו, ובפרט לנסע ולבוא לארץ-ישראל שזה עקר קדשת איש הישראלי והוא עקר נצחון המלחמה, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בהתורה תשעה תקונין, עין שם. בודאי אי אפשר לנצח מלחמה זאת כי אם על-ידי עקשנות גדול מאד. וזה עקר ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל, כי ה' יתברך מתפאר מאד בהעזות והעקשנות של איש הישראלי שפפילין אותו בכל פעם. והוא מתחזק בכל עת והוא עקשן גדול. ואינו מניח להפיל עצמו בשום אופן. וזה עקר ההתפארותו יתברך בבחינת תנו עז לאלקים על ישראל גאנתו. 'עז' זה בחינת עזות ועקשנות של ישראל שהם עזים וחקקים בעבודתו שעל-ידי זה עקר קבלת התורה שהוא כלל ההתפארות, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה, מפני מה נתנה תורה לישראל? מפני

שְׁהוּ עֲזִין (בִּיצָה כה) עַל-יָדֵי זֶה עַל יִשְׂרָאֵל גְּאֻתּוֹ. דְּהִינּוּ גְאוֹת וְהִתְפָּאֲרוֹת. כִּי זֶה עֵקֶר הִתְפָּאֲרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכִמּוֹ שְׁפָתוֹב, כִּי תִפְאָרְתָּ עֲזָמוֹ אֲתָה, כִּי עֵקֶר הִתְפָּאֲרוֹת הוּא הָעֲזוֹת וְהָעֵקֶשׁנוֹת. וְעַל-יָדֵי זֶה הָעֵקֶשׁנוֹת בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא עֵקֶר הִתְפָּאֲרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. עַל-יָדֵי זֶה זֹכָה לְנֹצַח הַמְלַחְמָה וְלָבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל שְׁזֶה עֵקֶר נֹצַח הַמְלַחְמָה, כִּי עַל-יָדֵי הָעֲזוֹת וְהָעֵקֶשׁנוֹת שֶׁהוּא עֵקֶר הִתְפָּאֲרוֹת, עַל-יָדֵי זֶה נִמְשָׁךְ קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יָדֵי הִתְפָּאֲרוֹת כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת ה' מְלֶךְ גְּאוֹת לְבֵשׁ לְבֵשׁ ה' עַל הַתְּאֵזֶר, הִינּוּ עֵקֶר לְבוּשׁ גְּאֻתּוֹ וְהִתְפָּאֲרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא עַל-יָדֵי הָעֲזוֹת וְהָעֵקֶשׁנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּבְחִינַת לְבֵשׁ ה' עַל הַתְּאֵזֶר, בְּחִינַת תְּנוּ עַל לְאֵלְקִים עַל יִשְׂרָאֵל גְּאֻתּוֹ וְכוּ' כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת אֲשִׁירָה לַה' כִּי גְאָה גְאָה וְכוּ', זֶה בְּחִינַת גְּאֻתּוֹ וְהִתְפָּאֲרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶה הִתְפָּאֲרוֹת נִמְשָׁךְ עַל-יָדֵי הָעֲזוֹת וְהָעֵקֶשׁנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יָדֵי זֶה הִם מְכַנְיָעִים וּמְפִילִין אֶת הַסִּיָּם [הַסִּמְךְ מִס] וְחִילוֹתָיו שְׁמִתְגַּבְּרִין עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם שְׂאֵי אִפְשָׁר לְהַפִּילָם וּלְנַצְחָם כִּי אִם עַל-יָדֵי עֵקֶשׁנוֹת וְעֲזוֹת גְּדוֹל מְאֹד. וְזֶהוּ עֵקֶר הִתְפָּאֲרוֹתוֹ וְגְאֻתּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּנִ"ל. וְזֶהוּ סוּס וְרִכְבוֹ רָמָה בָּיָם. 'סוּס וְרִכְבוֹ' הִם בְּחִינַת סִמְךְ מִס וְנוֹקְבִין וְהִתְאָוּוֹת וְהַמְנִיעוֹת וְהַרְהוּרִים וּמַחְשָׁבוֹת זְרוֹת שְׁמִתְגַּבְּרִין עַל כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם שְׂזוֹכִין לְהַפִּילָם וְלַהֲכַנְיָעַם בְּבְחִינַת סוּס וְרִכְבוֹ רָמָה בָּיָם. עַל-יָדֵי הָעֲזוֹת וְהָעֵקֶשׁנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ, עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה לִי לִישׁוּעָה. שְׁעֵקֶר הִישׁוּעָה וְעֵקֶר הַכְּנַעַת הַסִּטְרָא אַחְרָא הוּא עַל-יָדֵי הָעֲזוֹת וְהָעֵקֶשׁנוֹת דְּקִדְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה וְכוּ'ל. וְזֶהוּ עֵקֶר הִתְפָּאֲרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת כִּי גְאָה גְאָה כְּנִ"ל. וְזֶה, זֶה אֵלֵי וְאַנּוּהוּ אֱלֹקֵי אָבִי וְאַרְמְמָנְהוּ, הִינּוּ נוֹי וְהִתְרוֹמְמוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְפָּאֲרוֹת שְׁמִתְפָּאֵר ה' יִתְבָּרַךְ עַל-יָדֵי הָעֲזוֹת וְהָעֵקֶשׁנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל וְאִזּוֹכָה לְנֹצַח הַמְלַחְמָה וְלָבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. וְזֶה בְּחִינַת ה' אִישׁ מְלַחְמָה, כִּי עֵקֶר נֹצַח הַמְלַחְמָה כְּשִׁמְתְּחִזְקִין בְּעֵקֶשׁנוֹת גְּדוֹל עַד שְׂזוֹכִין לָבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל, כִּי כָּל כְּוִנַּת הַשִּׁירָה הַזֹּאת הִנְאָמַר בְּשִׁבִיל לְזִכוֹת לָבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל כִּי עֵקֶר יִצִּיאַת מִצְרַיִם וּקְרִיעַת יַם-סוּף וְכוּ' הַכֹּל הָיָה בְּשִׁבִיל לָבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב, וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְהַבִּיא אוֹתָנוּ אֶל הָאֶרֶץ וְכוּ'. וְכֵן בְּפִסּוּקִים רַבִּים וְכַמְבָּאֵר מְזֶה לְעִיל בְּאַרְיִכוֹת (בְּהַלְכוֹת רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַנִּכְלָל בְּהַלְכוֹת דְּבָרִים הַבְּאִים בְּסַעֲדָה הַלְכָה ד, עֵין שָׁם). וְעַל-כֵּן מְסִיָּם בְּסוּף עַד יַעֲבֹר עִם זֹו וְכוּ', דְּהִינּוּ שְׁיַעֲבֹרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן לָבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁפָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. וְעַל-כֵּן מִתְחִיל הַשִּׁירָה, כִּי גְאָה גְאָה עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה. כִּי עֵקֶר אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל זֹוֹכִין עַל-יָדֵי הַתְּגִלוֹת הִתְפָּאֲרוֹת שְׁנִתְגַּלָּה עַל-יָדֵי הָעֲזוֹת וְהָעֵקֶשׁנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנַרְהַ מְקֻשָּׁה זָהָב. 'מַעֲשֵׂה הַמְּנַרְהַ' זֶה בְּחִינַת כָּלֵל הִתְפָּאֲרוֹת שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁמִשָּׁם עֵקֶר הָאוֹר כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן בְּנִרוֹת הַמְּנוֹרָה הָיָה עֵדוֹת שֶׁה' יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל וּמְשַׁרְהַ שְׁכִינְתּוֹ בָּהֶם, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה עַל נֵר הַמְּעַרְבִי שֶׁהוּא עֵדוֹת לְכָל בְּאֵי עוֹלָם שֶׁהַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל. שְׁזֶה בְּחִינַת הִתְפָּאֲרוֹת שְׁמִחְמַת הִתְפָּאֲרוֹתוֹ וְאַהֲבָתוֹ בְּנוֹ הוּא מְשַׁרְהַ שְׁכִינְתּוֹ בְּתוֹכָנוּ נִמְצָא שְׁכָל מַעֲשֵׂי הַמְּנוֹרָה הוּא בְּחִינַת הִתְפָּאֲרוֹת שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר בְּיִשְׂרָאֵל. וְזֶה בְּחִינַת

כָּל הַצִּיּוּרִים הַנִּפְלְאִים שֶׁהָיוּ בַּמְנוּרָה גְּבִיעִים וְכַפְתּוּרִים מְשֻׁקְדִים וּפְרָחִים וְכוּ', כָּל זֶה מְרַמֵּז עַל כַּמָּה מֵינֵי גוּנֵי הַהִתְפָּאָרוֹת שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר בְּיִשְׂרָאֵל כְּלוּלִים מְגוּנֵינִי סְגִיאוֹנִי. וְכָל אֵלוֹ הַהִתְפָּאָרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מַעֲשֵׂה הַמְנוּרָה אֵין זֹכִינִן כִּי אִם עַל-יְדֵי עֲקֻשָׁנוֹת גְּדוּל שְׁצָרִיכִין לְהִיּוֹת עֲקֻשָׁן גְּדוּל בְּעִבּוּדַת ה' כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְנוּרָה מְקֻשָּׁה זָהָב. מְקֻשָּׁה לְשׁוֹן עֲקֻשָׁנוֹת. שְׁצָרִיכִין לְהִיּוֹת עַז וְקֻשָּׁה. בְּעִבּוּדַת ה' בְּעֲקֻשָׁנוֹת גְּדוּל מְאֹד כְּנִ"ל. וְזֶהוּ עַד יִרְכָּה עַד פְּרָחָה מְקֻשָּׁה הִיא, דְּהֵינּוּ שְׁכָל הַצִּיּוּרִים וְהַפְּרָחִים שֶׁבַּמְנוּרָה עַד יִרְכָּה עַד פְּרָחָה שֶׁהוּא כָּלֵל הַהִתְפָּאָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הַכֹּל זֹכִינִן עַל-יְדֵי עֲקֻשָׁנוֹת דִּיקָא בְּחִינַת עַד יִרְכָּה עַד פְּרָחָה מְקֻשָּׁה הִיא וְכְנִ"ל, הֵינּוּ שְׁכָל עֲבוּדוֹת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי מִתְחַלֵּה וְעַד סוֹף שְׁמַכְלֵם מְקַבֵּל ה' יִתְבָּרַךְ הַתְּפָאָרוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת מַעֲשֵׂה הַמְנוּרָה כְּנִ"ל. כָּל זֶה נַעֲשֶׂה רַק עַל-יְדֵי עֲקֻשָׁנוֹת בְּחִינַת עַד יִרְכָּה עַד פְּרָחָה מְקֻשָּׁה וְכוּ' שְׁמַתְחַלֵּה וְעַד סוֹף צָרִיכִין עֲקֻשָׁנוֹת וְעִזּוֹת גְּדוּל

אות יג

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְשַׁבַּח אֶת יִשְׂרָאֵל, זֹאת קוֹמְתָךְ דְּמַתָּה לְתַמָּר, דְּהֵינּוּ שֶׁהֵם חֲזָקִים וְקָשִׁים וְתַקִּיפִים בְּעִבּוּדָתָם וְאֵינָם מְנִיחִים לְהַפִּיל עֲצָמָן בְּשׁוּם אִפֶּן וְכִמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י שֶׁם לְעֵנָן הַצֶּלֶם שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַּר שֶׁעָמְדוּ בְּזַקִּיפָתָן וְלֹא הִשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ. כִּי זֶהוּ הַשְּׁבַח וְהַהִתְפָּאָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל:

אות יד

וְזֶה בְּחִינַת וְאוֹלָךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוֹת וּפְרַשׁ רַשִׁ"י, בְּקוֹמָה זְקוּפָה. כִּי זֶה הַמְקָרָא נֶאֱמַר לְעֵנָן אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. שְׁלֹשָׁם הָיוּ הוֹלְכִין יִשְׂרָאֵל כִּי כָּל הַהֲלִיכוֹת וְהַדְרָכִים וְהַנְּסִיעוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְהַמְלַחְמוֹת וְהַכְּבִישׁוֹת הַכֹּל הָיוּ לִילָךְ וְלִכְבֹּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹבָן וּמְבֹאֵר בְּסִפּוּרֵי כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה. וְזֶהוּ, וְאוֹלָךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוֹת, דְּהֵינּוּ בְּקוֹמָה זְקוּפָה בְּחִינַת עִזּוֹת וְעֲקֻשָׁנוֹת שְׁעוֹמְדִין זְקוּפִין בְּעֲקֻשָׁנוֹת גְּדוּל לְנֹצַחַת הַמְלַחְמָה וְלִילָךְ וְלִבּוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶה הִיָּה עֲקָר תְּכֵלִית יְצִיאַת מִצְרַיִם וְכוּ' כְּנִ"ל, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבּוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְנֹצַחַת מְלַחְמָה זֹאת שֶׁהִיא עֲקָר כְּלָל כָּל הַמְלַחְמוֹת שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי כִּי אִם עַל-יְדֵי עֲקֻשָׁנוֹת גְּדוּל מְאֹד בְּחִינַת וְאוֹלָךְ אֶתְכֶם

קוֹמְמִיּוֹת. בְּחִינַת וְתוֹלִיכֵנוּ מִהָרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ בְּמִהָרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן :

אות טו

וְעַל-כֵּן הָיָה הַנֶּס בְּכַהֲנִים שֶׁהֵם לֹבָשִׁים בְּגָדֵי הַהֲתַפְּאוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אַחִיד לְכַבֹּד וּלְתַפְּאֶרֶת. וְעַקֵּר הוּא הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁהָיָה לְבוּשׁ בְּחֹשֶׁן וְאַפֹּד שֶׁהָיוּ כְּתוּבִים עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵׁם הָיוּ מְאִירִין כָּל הַגִּזְוִינִין שֶׁהֵם בְּחִינַת אָדָם פְּטוּדָה וּבְרִקְתָּ וְכוּי' שֶׁכָּל אָבִן וְאָבִן הָיוּ לוֹ גִּזְוִן מִיַּחַד שֶׁהֵם כָּלֵל הַהֲתַפְּאוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן הֵם שְׁמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה כְּנֶגֶד שְׁמוֹנֵת בְּגָדֵי כְּהֵנָה גְדוּלָה שֶׁהֵם כָּלֵל הַהֲתַפְּאוֹת שֶׁמִּשָּׁם עַקֵּר הָאוֹר שֶׁל נֵר חֲנֻכָּה כַּנִּ"ל וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ פְּרִשְׁתָּ בְּגָדֵי כְּהֵנָה לְפָרֶשֶׁת וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שָׁמֶן זֵית וְכוּי'. שֶׁהוּא בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, הֵינּוּ כַּנִּ"ל :

וְזֶה וְקָבְעוּ שְׁמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. כִּי הַהוֹדָאוֹת וְהַלֵּל הֵם הַהֲתַפְּאוֹת שֶׁמְהַלְלִין וּמְשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין אוֹתוֹ יְתַבָּרֵךְ שְׁעַל-יָדֵי זֶה ה' יְתַבָּרֵךְ מִתַּפְּאֵר וּמִתְגַּדֵּל וּמִתְקַדֵּשׁ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת שְׁזֶה עַקֵּר קֹדֶשֶׁת חֲנֻכָּה כַּנִּ"ל :

אות טז

וְעַל-כֵּן קוֹרִין פְּרִשְׁתָּ וַיְהִי מִקֶּץ בְּחֲנֻכָּה, כִּי אֵינִי בְּסוֹף הַתּוֹרָה הַנִּ"ל הַמְדַבֵּרֶת מֵעֵנִין אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכוּי' וְסִיִּם שֵׁם. וַיֵּשׁ בָּזֶה עוֹד עֲנִינִים, כִּי אֵין אָדָם מֵת וְחָצִי תְּאֻתּוֹ בְּיָדוֹ. נִמְצָא, שֶׁאֵין מִמֶּלֶא תְּאֻתּוֹ וְרָצוֹנוֹ בְּמִמּוֹן לְעוֹלָם, כִּי תִמְיֵד חֶסֶר לוֹ כַּנִּ"ל. אָבֵל יֵשׁ בְּחִינַת שְׁפַע כְּפוּלָה בְּחִינַת וְכִסְף תוֹעֵפּוֹת לָךְ שֶׁהוּא לְשׁוֹן כְּפוּל. נִמְצָא, שֶׁבָּזֶה הַשְּׁפַע נִתְּמַלֵּא רָצוֹנוֹ מֵאַחַר שֶׁהִיא כְּפוּלָה וְלֹא סִיִּם, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ :

וְהֵנָּה רַבְּנוּ זְכוֹרָנוֹם לְבִרְכָה לֹא בְּאֵר דְּבָרָיו מֵה חֲבוּר יֵשׁ לְעֵנִין זֶה עִם כָּל מֵה שֶׁאֵמַר שֵׁם מִקְדָּם מֵעֵנִין אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְכוּי'. אֵד הַנִּרְאָה לְעֵנִיּוֹת דְּעֵתִי אֲבֵאֵר קֶצֶת, כִּי תְּאֻתּוֹ מִמּוֹן, דְּהֵינּוּ מֵה שֶׁאֵין אָדָם מֵת וְחָצִי תְּאֻתּוֹ בְּיָדוֹ. וְכָל מֵה שֶׁיֵּשׁ לוֹ יוֹתֵר חֶסֶר לוֹ יוֹתֵר. זֶה בְּחִינַת פֶּגַם הָעֵינִים בְּבְחִינַת וְגַם עֵינֵינוּ לֹא תִשָּׁבַע עֶשֶׂר (קִהְלֵת ד). וּפְגַם הָעֵינִים זֶה בְּחִינַת פֶּגַם אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי עַקֵּר קֹדֶשֶׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ מִן הָעֵינִים שֶׁמִּסְתַּכְּלִים עַל

הצדיק שכלול מכל ההתפארות. שעל-ידי זה נמשך קדשת ארץ-ישראל. וארץ-ישראל הוא מקור הברכה, כי כל הברכות וההשפעות נמשכין מארץ-ישראל כידוע, כי ארץ-ישראל מקבלת קדשתה מהצדיק כנ"ל. ואצל הצדיק הם כל הברכות וההשפעות בבחינת ברכות לראש צדיק, בחינת צדיק חונן ונותן. וכשזוכה לקבל השפע של ארץ-ישראל והצדיק בשלמות בודאי אין לו שום חסרון, כי בארץ-ישראל כתיב, לא תחסר כל בה. שהשפע הנמשכת משם אין בה שום חסרון, כי שם צוה ה' את הברכה, בחינת והריקתי לכם ברכה עד בלי די, שזהו ההפך מבחינת אין אדם מת וחצי תאותו בידו, דהינו שלעולם חסר לו. אבל השפע דקדשה של ארץ-ישראל היא בחינת שפע כפולה שאין בה שום חסרון בחינת ברכה עד בלי די, שייבלו שפתותיכם מלומר די שהשפע כפולה ומכפלת יותר ממה שרוצה. וזה בחינת השפע של שבת דמנה מתברכין כל שתא יומין שהוא בחינת לחם משנה, בחינת שפע כפולה הנ"ל, כי שבת וארץ-ישראל הם בחינה אחת כמו שמסדר בהשבע הבדלות שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בירושלמי בין קדשת ארץ-ישראל לחוץ-לארץ בין יום השביעי לששת ימי המעשה. נמצא, שהצדיק שממנו נמשך כל קדשת ארץ-ישראל הוא זוכה לשפע כפולה כנ"ל. וזה בחינת מה שכתוב בצדיקים, לכן בארצם משנה יירשו (ישעיה סא) משנה זה בחינת שפע כפולה, בחינת לחם משנה וזהו לכן בארצם משנה, 'בארצם' דיקא, כי עקר בחינת השפע כפולה הוא בארץ-ישראל וכו'. וזה שכתב רבנו זכרוננו לברכה בהתורה צוית צדק (סימן כג) שעקר שבירת תאות ממון הוא על-ידי הצדיק ומי שחולק על הצדיק הוא נופל לתאות ממון כמו שמבאר שם על פסוק, ויגרש מפניך אויב ויאמר השמד. כשמקשר להצדיק הוא ממשיך ממנו בחינת שפע כפולה שהוא הפך תאות ממון שהוא בחינת אין אדם מת וחצי תאותו בידו וכנ"ל:

אות יז

וזה בחינת חלום פרעה שבע פרות טובות. ושבע פרות רעות שהם בחינת שבע שני השבע ושבע שני הרעב. זה בחינת תאות ממון שכל מה שיש לו יותר חסר לו יותר. וזהו מה שראה שבע פרות בריאות וטובות, דהינו בחינת שבע שני השבע. זה בחינת עשירות וכל טוב שנותן ה' יתברך להעשירים. והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן וכו'. ותבלענה הפרות הרקות והרעות את שפע הפרות יפות המראה והבריאות. שבע פרות הרעות הם בחינת שבע שני רעב שהוא בחינת תאות ממון שהוא רעב תמיד לבלע ממון הרבה. שהם בולעים את שבע שני השבע את כל הטוב והעשירות שנתן לו ה' יתברך, כי כל מה שיש לו עשירות יותר חסר לו

יותר בבחינת מרבה נכסים מרבה דאגה. ויש לו דאגות ויסורין כאלו הוא עני ממש בבחינת ותבלענה שבע פרות הרעות וכו' ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה. ומראיהו רע כפאשר בתחלה, דהינו על-ידי הרע של תאות ממון שהוא בחינת שבע שני הרעב בחינת שבע פרות הרעות. על-ידי זה נבלע ונשכח כל השפע והעשירות שחננו ה' יתברך ולא נודע אצלו העשירות כלל והוא מלא דאגות כבתחלה, כי לעולם חסר לו, כי אין לו חצי תאותו בידו לעולם ועינו לא תשבע עשר לעולם, כי תאות ממון שלו מה שמתאוה בכל פעם יותר. זה בולע את כל העשירות שלו עד אשר לא נודע כל טוב והעשירות שלו, כי נבלע ונשכח הכל על-ידי תאות ממון שלו שמתאוה בכל פעם יותר ויותר. והתקון על-ידי יוסף שהוא בחינת הצדיק שבדור שעקר תקון תאות ממון על ידו. והוא נותן עצה להעשירים בעלי הממון שינצלו משבע שני הרעב מרעבון תאות ממון על-ידי צדקה שהוא עקר שבירת תאות ממון, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה (בסימן יג). וזה בחינת 'יעשה פרעה ויפקד פקידים על הארץ' שיעשה ממנים, הינו בחינת גבאי צדקה שהם ממנים לפקח על העניים. וזהו, 'וחמש' את ארץ מצרים. 'וחמש' זה בחינת צדקה ששעורה חמש, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, המבזבז אל יבזבז יותר מחמש. וזהו והיה האכל לפקדון לארץ וכו'. כי עקר פקדון ושמירת הממון הוא על-ידי צדקה בבחינת אבותי גנזו למטה ואני גנזתי למעלה וכו'. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, מלח ממון חסר (כתבות סו) וזה, ולא תכרת הארץ ברעב, שלא תתגבר רעבון תאות ממון שכורתת ועוקרת את האדם חס ושלום, כמבאר בהתורה צוית צדק (סימן כג) כי על-ידי צדקה נצולין מתאות ממון כנ"ל. וזהו, ויתן אכל בערים ושמרו. אכל שדה העיר אשר סביבתיקה נתן בתוכה, הינו שנתן האכילה והשפע של כל עיר ועיר לעניי אותה העיר, כי עניי עירך קודמין לעניי עיר אחרת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וזהו בחינת אכל שדה העיר אשר סביבתיקה נתן בתוכה שנתן וחלק בתוך העיר לעניי אותה העיר. את כל האכילה והשפע שבסביבתיקה. וזה שפרש רש"י שכל ארץ מעמדת פרותיה. ונותנין מעפר הארץ לתוכה ומעמדת פרותיה וכו', כי העני הוא בחינת עפר, כי מנח עד עפר, כמו שכתוב, מקימי מעפר דל. וכשרוצה האדם לשמר עשירותו, שלא ישלטו עליו שבע שני הרעב צריך לתן מעפר הארץ לתוך עשירותו דהינו זכות וכח הצדקה שנותן לעניים שהם בחינת עפר. וזה מעמיד ושומר עשירותו שיתקים ולא יכלה על-ידי שבע שני הרעב שהוא תאות ממון שמכלה חיו ועשירותו חס ושלום, וזה שאמר יוסף לאחיו, מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם. ואיתא שרמז להם פגם המרגלים שפגמו בארץ-ישראל, הינו שיוסף שהוא בחינת הצדיק שממנו נמשך קדשת ארץ-ישראל ששם בחינת שפע כפולה, בחינת תקון תאות ממון, אמר לאחיו שפגמו בכבודו וחלקו עליו ומכרוהו למצרים. אמר להם, מרגלים אתם, הינו שפגם שלכם הוא פגם המרגלים שפגמו בארץ-ישראל, כי כשפוגמין בכבוד הצדיק פוגמין בארץ-ישראל שכל קדשתה נמשך מהצדיק כנ"ל. וזהו, לראות את ערות הארץ באתם. 'ערות הארץ' לשון חרפה ובושה. הפך ההתפארות של הצדיק שכשזוכין לראות אותו.

משם עקר קדשת ארץ-ישראל. והם פגמו בכבוד הצדיק שהוא יוסף ולא רצו לראות יפיו והתפארותו, אדרבא, באו לראות ערות הארץ שהוא הפך התפארות. ואמר להם שמחמת זה התגבר עליהם שבע שני הרעב שהוא בחינת תאות ממון שכל זה נמשך מבחינת פגם המרגלים פגם ארץ-ישראל שהוא פגם כבוד הצדיק וכנ"ל. ועל-כן יעקב כששמע שאמר להם מרגלים אתם. הבין להיכן הדבר מגיע, על-כן אמר להם, וכסף משנה קחו ביזכם. 'כסף משנה' זה בחינת שפע כפולה שצוה להם להמשיך שפע כפולה הנמשך מארץ-ישראל כנ"ל:

אות יח

וזה בחינת הצדקה שנותניו בחנכה בשביל לתקן תאות ממון להמשיך בחינת השפע כפולה הנמשך מארץ-ישראל ששם מקור הברכה שזהו בחינת השמן של חנכה בחינת ושמון על ראשך אל יחסר. 'אל יחסר' דיקא, דהינו שאין שם שום חסרון. בחינת צפחת השמן לא תחסר וכו'. כי השמן הוא בחינת מחיו, בחינת שמן משחת קדש כנ"ל. ועל-ידי המח והדעת אין חסר לאדם שום חסרון וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, דעת קנית מה חסרת (נדרים מא) וכו'. וזהו בעצמו בחינת הנס של חנכה שנשלח ברכה במעט השמן שדלק שמונה ימים, הינו בחינת ברכה ושפע כפולה הנמשך מארץ-ישראל, כי בחנכה אנו עוסקין להמשיך קדשת ארץ-ישראל כנ"ל:

אות יט

וזהו, ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם וכו'. 'מקץ' זה בחינת תאות ממון, בחינת קץ שם לחשך דא זהמא דדהבא כמו שאיתא בזהר (פרשה הני"ל) הינו תאות ממון שהוא בחינת חשך אנפין חשוכין מרה שחרה עצבות. בחינת מרבה נכסים מרבה דאגה. כי יש לו בכל פעם חסרונות יותר ויותר, כמו שכתב רבנו כל זה בהתורה צוית צדק בסימן כג, עין שם. וזה 'שנתים ימים', זה בחינת פגם המרגלים שנאמר בהם יום לשנה יום לשנה, כמו שפרש רבנו זכרוננו לברכה (בסימן נד) כי על-ידי פגם המרגלים, דהינו פגם ארץ-ישראל משם נמשך תאות ממון כנ"ל, כי הממון נקרא

רָגַל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה. בְּחִינַת וְאֵת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר
בְּרַגְלֵיהֶם-זֶה מְמוֹנוּ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן כָּל אֱלוֹי הַמְּשַׁקְעִים בְּתַאֲוֹת מְמוֹן נִקְרְאִים
מְרַגְלִים, כִּי נוֹסְעִים תְּמִיד לְמַרְחָקִים וּמְרַגְלִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ
בְּשִׁבִיל מְמוֹן. וְאֵינָם מְאֱמִינִים בְּה' יִתְבָּרַךְ שְׂיוֹכַל לְהַזְמִין לָהֶם פְּרִנְסָתָם
בְּמִקוּמָם בְּלִי טְרַחַא כְּמוֹ הַמְּרַגְלִים שֶׁלֹּא הֶאֱמִינוּ בְּה' יִתְבָּרַךְ שְׂיִתֵּן לָהֶם
אָרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מְקוֹר הַבְּרָכוֹת בְּלֹא דָרֶךְ הַטְּבַע כָּלֵל. וְאָמְרוּ שְׂרוּצִים
דְּוָקָא לְרַגְלֵי אֵת הָאָרֶץ לְכַבֵּשׁ אָרֶץ-יִשְׂרָאֵל מְקוֹר הַבְּרָכָה עַל-פִּי דָרֶךְ הַטְּבַע
כְּמוֹ שֶׁאֵר הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שֶׁשׂוֹלְחִין מְרַגְלִים לְמִקוּמוֹת שְׂרוּצִין לְכַבֵּשׁוֹ.
אָבֵל בְּאֵמַת אָנוּ צְרִיכִים לְהֶאֱמִין בְּה' שְׂיִכַבֵּשׁ לָנוּ אָרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּלֹא
מְרַגְלִים כָּלֵל. וְכִמוֹ כֵּן אֱלוֹי הַמְּשַׁקְעִים בְּתַאֲוֹת מְמוֹן וּמְסַכְּנִים עֲצָמוֹן בְּסַכְּנַת
דְּרָכִים וְנוֹסְעִים לְמַרְחָקִים וּמְשׁוֹטְטִים וּמְרַגְלִים אֵת הָאָרֶץ כְּאֱלוֹי חֵס
וְשְׁלוֹם, אֵין ה' יִתְבָּרַךְ יְכוֹל לְתַן לָהֶם בְּרַפְתַּת עֲשִׂירוֹתָם בְּבֵיתָם. נִמְצָא
שֶׁהַמְּשַׁקְעִים בְּמְמוֹן נִקְרְאִים מְרַגְלִים, כִּי בְּאֵמַת עֵקֶר פָּגַם תַּאֲוֹת מְמוֹן
נִמְשָׁךְ מִפְּגַם הַמְּרַגְלִים שֶׁהוּא פָּגַם אָרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל:

וְזֶהוּ, וַיְהִי מִקֶּץ שְׁנַתִּים יָמִים. הֵינּוּ בְּחִינַת פָּגַם תַּאֲוֹת מְמוֹן הַנִּמְשָׁךְ מִפְּגַם
הַמְּרַגְלִים שֶׁנֶּאֱמַר בְּהֶם יוֹם לְשָׁנָה יוֹם לְשָׁנָה וְכוּ'. וּפְרַעַה חָלַם וְהִנֵּה עֹמֵד
עַל הַיָּאֵר. פְּרַעַה זֶה הַמְּשַׁקֵּעַ בְּתַאֲוֹת מְמוֹן שֶׁנִּקְרָא פְּרַעַה, כִּי תַאֲוֹת מְמוֹן
הוּא עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּהַתּוֹרָה "צְוִיתָ
צִדְקָה". וְעֵקֶר הָעֲבוּדָה זָרָה שֶׁהוּא תַאֲוֹת מְמוֹן נִמְשָׁךְ מִחֻטָּא הָעֵגֶל שֶׁעָשׂוּ
לָהֶם אֱלֹהֵי זָהָב שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּאֲוֹת מְמוֹן, כִּי גַם חֻטָּא הַמְּרַגְלִים נִמְשָׁךְ
מִחֻטָּא הָעֵגֶל שֶׁאֵז חֲזָרוּ וּמְשָׁכוּ הַיָּצָר הָרַע עֲלֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה. וְכִמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שֶׁגִּזְרַת הָאֲרַבְעִים שָׁנָה שֶׁהָיוּ בְּמִדְבָר
וְכוּ'. נִגְזַר כְּבָר מִחֻטָּא הָעֵגֶל, כִּי הָא בְּהָא תִּלְיָא, כִּי פָּגַם הַמְּרַגְלִים נִמְשָׁךְ
מִחֻטָּא הָעֵגֶל כְּמוֹבֵן בְּסַפְרִים. וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת תַּאֲוֹת מְמוֹן כְּנִ"ל. וְעַל-
כֵּן נִקְרָא פְּרַעַה לְשׁוֹן 'כִּי פְרַעַה אֶהְרֹן לְשִׁמְצָה' הַנֶּאֱמַר בְּעֵגֶל שֶׁהוּא עֲבוּדָה
זָרָה שֶׁל תַּאֲוֹת מְמוֹן כְּנִ"ל. גַּם נִקְרָא הַמְּשַׁקֵּעַ בְּמְמוֹן פְּרַעַה מְלִשׁוֹן פְּרַעַה,
כִּי הַמְּשַׁקֵּעַ בְּתַאֲוֹת מְמוֹן הוּא בְּעַל חוֹב תְּמִיד. וְתְּמִיד טְרוּד לְשִׁלְם פְּרַעוֹן
כְּנִרְאָה בְּחוֹשׁ שָׂרֵב הָעֲשִׂירִים חֵייהֶם אֵינָם חֵיִים מִרְבּוּי הַפְּרַעוֹן שֶׁלָּהֶם
שֶׁצְרִיכִין כְּמַעַט בְּכָל יוֹם לְהַחֲזִיר פְּרַעוֹן וְאֵין לָהֶם חֵיִי שְׁעָה מִדְּאֵגַת הַפְּרַעוֹן
בְּכָל עֵת. וְזֶה פְּרַעַה חָלַם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל הַיָּאֵר יָאוּר מְצָרִים הוּא נִילוּס שֶׁהִיא
פְּרַעַה עוֹשֶׂה אוֹתוֹ עֲבוּדָה זָרָה, הֵינּוּ תַאֲוֹת מְמוֹן שֶׁהוּא עֲבוּדָה זָרָה שְׂאוּמֵר
כְּחֵי וְעַצֵּם יָדִי עֲשֶׂה לִי הַחִיל הִזָּה. כְּמוֹ פְּרַעַה שֶׁעָשָׂה הַנִּילוּס לְאֱלֹהֵי. כִּי
הַנִּילוּס הִיא עוֹלָה וּמְשַׁקָּה אֵת כָּל אָרֶץ מְצָרִים וְכָל טוֹב מְצָרִים מִהַנִּילוּס
וְהִיא פְּרַעַה עוֹשֶׂה אוֹתוֹ עֲבוּדָה זָרָה, כִּי לֹא הִיא מְאֱמִין שְׁכָל הַבְּרָכָה
וְהָעֲשִׂירוֹת הַכֹּל רַק מֵה' יִתְבָּרַךְ. רַק עֲשֶׂה הַנִּילוּס לְעֲבוּדָה זָרָה. וְזֶה בְּחִינַת
הָעֲבוּדָה זָרָה שֶׁל תַּאֲוֹת מְמוֹן. שֶׁהַמְּמוֹן הוּא עֲבוּדָה זָרָה אֲצִלוֹ כְּאֱלוֹי כְּחוֹ
וְעַצֵּם יָדוֹ עֲשֶׂה לוֹ הַחִיל הִזָּה חֵס וְשְׁלוֹם, וְזֶהוּ, וְהִנֵּה מִן הַיָּאֵר עֲלוֹת שְׂבַע
פְּרוֹת טוֹבוֹת וְשְׂבַע פְּרוֹת רְעוֹת וּבִלְעוּ פְרוֹת הָרְעוֹת אֵת הַטּוֹבוֹת. שֶׁהוּא רָמַז
שֶׁהָרַע, דְּהֵינּוּ תַאֲוֹת מְמוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂבַע שְׁנֵי הָרַעֲב, בּוֹלַע אֵת כָּל
הָעֲשִׂירוֹת שֶׁלוֹ בְּבִחִינַת וְתַבְּאֵנָה אֵל קַרְבְּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֵל קַרְבְּנָה.
כִּי כָל מֵה שֵׁישׁ לוֹ יוֹתֵר יֵשׁ לוֹ דְּאֵגוֹת יוֹתֵר כְּאֱלוֹי הוּא עָנִי מִמֶּשׁ וְכוּ' כְּנִ"ל.
וְכָל זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְתַקּוֹן אֶלָּא עַל-יְדֵי יוֹסֵף בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֵמַת שֶׁהוּא נוֹתֵן

עצה להרבות בצדקה שעל-ידי זה מתקנין תאות ממון וזוכין להמשיך שפע כפולה מארץ-ישראל כמו שכתוב לענין מעשר שהוא צדקה ובחנוני נא בזאת וכו' והריקתי לכם וכו' עד בלי די, הינו בחינת שפע כפולה שהוא תקון תאות ממון וכנ"ל. וזהו יעשה פרעה ויפקד פקידים וחמש וכו', כמבאר כל זה לעיל באר היטב:

אות כ

ונחזר לענין ברפת המזון. והכלל, שעקר מצות ברפת המזון הוא לגלות ולהמשיך קדשת ארץ-ישראל. בחינת ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה וכו'. ועקר קדשת ארץ-ישראל נמשך על-ידי התגלות ההתפארות שנתגלה בעת השלחן. שזה בחינת פוס של ברפת המזון וכו' כמבאר כל זה לעיל באריכות וזה בחינת ברפת הזמון, שפשהם שלשה אומרים נברך שאכלנו משלו קדם ברפת המזון. וזהו ברפת הזמון. דהינו קדם ברפת המזון הם מזמינים עצמן לברך ואומרים נברך וכו':

והענין כי עקר קדשת איש הישראלי ועקר עבודתו הוא רק הרצון והכסופין דקדשה, כמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות וכמו שאמר הוא זכרוננו לברכה שלעבד את ה' אין מי שיתפאר בזה שיוכל לעבדו יתברך. ואפלו מלאך ואפלו שרף אינו יכול להתפאר בזה שיוכל לעבדו יתברך רק העקר הוא הרצון והכסופין שצריך להתגבר שיהיה לו תמיד רצונות חזקים וכסופין גדולים לעבודת ה' יתברך וכו'. (כמבאר שיחה זאת קצת בסוף ספורי מעשיות, עין שם) ויותר מזה שמענו מפיו זכרוננו לברכה בעצמו מגדל מעלת הרצון דקדשה שהוא עקר עבודת ה'. וכל העבודות תורה ותפלה ומצוות ומעשים טובים כלם כלולים בזה. ואי אפשר לזכות לשום דבר שבקדשה כי אם על-ידי זה, על-ידי רצון וחשק והשתוקקות וכסופין וגעגועים חזקים ולא ירפה את הרצון בשום אופן, רק כל מה שהמניעה מתגברת ביותר יראה לגבר את עצמו בחשק וכסופין וגעגועים ורצונות חזקים ביותר וכן לעולם עד שיזכה לגמר להוציא מכח אל הפעל את המצוה או הדבר שבקדשה שהוא רוצה. וכן אחר כך בשאר עבודות ודברים שבקדשה שירצה אחר כך עוד לעשות. יתגבר גם-כן ברצונות חזקים. וכל מה שהמניעות והעפובים והבלבולים מתגברים יותר. יתגבר את עצמו ברצונות חזקים יותר עד שיוציא מכח אל הפעל ויזכה גם לאותה המצוה והעבודה וכן לעולם, כמבאר בהתורה ויהי נא פי שנים (בסימן סו) שהמניעה הוא רק בשביל החשק. ואם יתגבר שיהיה לו חשק גדול כפי המניעה, בודאי ישבר המניעה. נמצא, שעקר ההתחזקות להתגבר על המונעים מהקדשה הוא רק הרצון והחשק. וזהו עקר ההתפארות מה שה' יתברך מתפאר עם כל אחד מישראל. שעקר

ההתפארות מהעזות והעקשנות שלהם. שעל-ידי זה עקר קבלת התורה. שהיא כלל ההתפארות כנ"ל. ועקר העזות והעקשנות הוא בהרצון שצריך האדם שרוצה לזכור בעבודת ה' שיהיה עקשן גדול ברצון לבל יעזב ולא ירפה את הרצון משום מניעה בעולם. וזה עקר העקשנות דקדושה. וזה עקר ההתפארותו יתברך מה שהוא יתברך מתפאר בעבודת ישראל, כי באמת עקר ההתפארות הוא רק מה שה' יתברך מתפאר עם הרצון והחשק והכסופין דקדושה של כל אחד מישראל. מה שכל אחד מישראל לבו בוער תמיד ברצון חזק לזכות לעבודת ה' באמת. וזה עקר ההתפארותו יתברך שמו, כי העבודה בעצמה אינה יקרה כל כך, כי הכל מאתו יתברך, כמו שכתוב, מי הקדימני ואשלים וכוי. ואי אפשר לנו לעשות שום דבר שבקדושה ולא להנצל משום עברה כי אם על-ידי ישועתו יתברך, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, בכל יום יצרו של אדם מתגבר ואלמלא הקדוש-ברוך-הוא עוזרו היה נופל בידו. ועל-כן עקר ההתפארות הוא רק בהרצון מה שכל אחד מישראל רוצה ברצון חזק לעבדו יתברך. וכפי התגברות הרצון שמתגבר כל אחד לכסף לה' יתברך ברצון חזק, כמו כן זוכה לעבודת ה' וכמו כן ה' יתברך מתפאר עמו, כי עקר ההתפארות הוא העזות והעקשנות של ישראל מה שאיש הישראלי הוא עקשן גדול בעבודת ה' שזהו עקר ההתפארותו יתברך כנ"ל. ועקר העקשנות הוא ברצון, שזהו עקר ההתגברות על המונעים לזכות לפעל מה שהוא רוצה בעבודת ה', כי אפלו אם יהיה עקשן גדול ביותר בעבודת ה', אף-על-פי - כן בודאי יש מניעות כאלה שאי אפשר לאדם לשברם. למשל כשאדם צריך לנסע לצדיק אמתו ויש לו מניעות רבות ועצומות, כגון מחותנו ואשתו ואביו ואמו ושאר בני העולם וכוי. והוא מתגבר ומתחזק ומשבר כל המניעות האלו. ועדין יש לו מניעות מחמת ממון והוא משבר גם מניעות אלו, כגון שמפקיר כל מה שיש לו ומוכר או ממשכן כסותו בשביל לנסע להצדיק או שהולך רגלי, אף-על-פי-כן אם מתגברת מדת הדין חס ושלוש, למנעו חס ושלוש, יכולים למנעו חס ושלוש, בודאי במניעות כאלה שלא יוכל לשברם, כי בודאי יש מניעות רבות בעולם שאי אפשר לשברם, כגון תפיסה בכבלי ברזל חס ושלוש, או חולאת חס ושלוש, וכיוצא כאלה רבות חס ושלוש. וכן למשל בענין שאנו עוסקין בו לילך ולנסע לארץ-ישראל שהוא עקר נצחון המלחמה כנ"ל. אבל אף-על-פי-כן אם יהיה האדם עקשן אלה פעמים. אם הם עומד לפניו ואין לו ספינה לעבר בו ואין בידו מעות או שאין נמצא ספינה כלל או שהוא שעת מלחמה חס ושלוש, וכיוצא. מה יועיל העקשנות שלו, כי בודאי אי אפשר לקפץ לתוך הים, כי לאו כל אדם זוכה שה' יתברך יקרע בשבילו את הים, על-כן עקר העקשנות הוא רק ברצון שאיך שהוא על כל פנים לא יחליש את הרצון. ואפלו אם מונעים אותו באלפים ורבבות מניעות שנדמה לו שאי אפשר לשברם בשום אופן, אף-על-פי-כן הוא יעשה את שלו וירצה בכל פעם ברצון חזק יותר, כי החשק והרצון צריך שיהיה כפי המניעה, כמבאר בהתורה ויהי נא פי שנים (בסימן סו). ואם יהיה עקשן בהרצון לבלי להניח את הרצון והכסופים דקדושה בשום אופן אף אם מפילין אותו כמו שמפילין אותו חס ושלוש רחמנא לצלן, אזי סוף כל סוף בודאי יעזרו

ה' יתברך לשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל כָּל הַמְּנִיעוֹת וַיִּזְמֶינָן לוֹ כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְנִסְיָעָה לְאַרְצָ-יִשְׂרָאֵל אוֹ לְשֹׂאֵר דְּבָרִים שֶׁבְּקִדְשָׁהּ וַיִּחְזֹר וַיִּסְיְעוּ בְּכָל מִינֵי סִיּוּעוֹת, כִּי הַמְּנִיעָה לֹא הִיָּתָה כִּי אִם בְּשִׁבִיל הַחֲשֵׁק שֶׁהוּא עֹקֵר הַנְּסִיּוֹן שֶׁמְנַסִּין אֶת הָאָדָם אִם יַעֲזֹב וַיִּנִּיחַ אֶת הַחֲשֵׁק וְהָרָצוֹן דְּקִדְשָׁהּ מַחֲמַת הַמְּנִיעָה וַיִּכְשְׁהוּא עֲקָשׁוֹ בְּדַעְתּוֹ וְעוֹמֵד בְּנִסְיּוֹן וַאֲיֵנוּ מְנִיחַ אֶת הָרָצוֹן וְהַחֲשֵׁק דְּקִדְשָׁהּ בְּשׁוּם אַפֵּן, אֲזִי בּוֹדְאֵי יִשְׁבֵּר אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת. וְהַמְּנִיעוֹת יִתְהַפְּכוּ לִישׁוּעוֹת שֶׁיַּעֲזְרוּ וַיִּוֹשִׁיעוּ ה' יתברך וַיִּסְבֵּב עִמּוֹ סְבוֹת לְטוֹבָה בְּאַפֵּן שֶׁיִּגְמַר וַיּוֹצִיא אֶל הַפֶּעַל הַדָּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁהּ שֶׁהוּא רוּצָה :

נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר הָעֲקֻשָׁנוֹת בְּרָצוֹן. וְזֶה עֹקֵר הַתְּפָאָרוֹתוֹ יתברך כַּנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת שְׂיִמְנֵי כַחוֹתֵם עַל לִבְךָ כַחוֹתֵם עַל זְרוּעֶךָ כִּי עֲזָה כַמּוֹת אֶהְבֶּה וְכוּ'. 'כַחוֹתֵם עַל לִבְךָ כַחוֹתֵם עַל זְרוּעֶךָ', זֶה בְּחִינַת תְּפִלִּין כְּמוֹ שֶׁאֵינְתָא בְּזַהַר הַקְּדוּשָׁה וְתִפְלִין הֵם הַתְּפָאָרוֹת מַה שֶּׁה' יתברך מִתְּפָאֵר עִם יִשְׂרָאֵל וּמְשִׁים אוֹתָם כַחוֹתֵם עַל לְבוֹ וְכוּ'. וְעֵקֶר הַהַתְּפָאָרוֹת שֶׁהֵם חוֹתֵם הַתְּפִלִּין נֶעֱשִׂין עַל-יְדֵי הָאֶהְבָּה וְהַשְׁתַּוְקוּת וְהָרָצוֹן וְהַפְּסוּפִין דְּקִדְשָׁהּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל כַּנִּ"ל. וְזֶהוּ שְׂיִמְנֵי כַחוֹתֵם וְכוּ', הֵינּוּ תְּפִלִּין הַתְּפָאָרוֹת כַּנִּ"ל, כִּי עֲזָה כַמּוֹת אֶהְבֶּה וְכוּ'. כִּי אֶהְבַּתְנוּ וְרָצוֹנְנוּ אֶצְלֶךָ עֲזָה וְחִזְקָה מְאֹד בְּעֲזוּת וְעֲקֻשָׁנוֹת גְּדוֹל מְאֹד עַל-כֵּן רָאוּי לָךְ לְהַתְּפָאֵר בְּנוּ, כִּי זֶה עֹקֵר הַהַתְּפָאָרוֹת כַּנִּ"ל. וְזֶה, כִּי עֲזָה כַמּוֹת אֶהְבֶּה קֶשֶׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה. אֶהְבֶּה הוּא בְּחִינַת רָצוֹן וְחֲשֵׁק וְהַשְׁתַּוְקוּת לֵה' יתברך שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֹקֵר הַהַתְּגַבְּרוֹת עַל הַסְּטָרָא אַחְרָא שֶׁהוּא סְטָרָא דְמוֹתָא שֶׁמְשֵׁם כָּל הַמוֹנְעִים מִן הַקְּדוּשָׁה וְכַפִּי שֶׁהַסְּטָרָא אַחְרָא שֶׁהִיא כָּלֵל הַמוֹנְעִים מִתְּגַבְּרַת נֶגַד הָאָדָם, כְּמוֹ כֵּן צָרִיךְ שְׂיִהִיָּה לְהָאָדָם אֶהְבָּה וְהַשְׁתַּוְקוּת וְרָצוֹן חִזְקָה לֵה' יתברך וּלְהַדָּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁהּ שְׂרוּצָה לַעֲשׂוֹת כִּי הַחֲשֵׁק שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶהְבָּה צָרִיךְ שְׂיִהִיָּה כְּפִי הַמְּנִיעָה כַּנִּ"ל. וְזֶהוּ, כִּי עֲזָה כַמּוֹת אֶהְבֶּה, קֶשֶׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה. שֶׁהָאֶהְבָּה וְהַשְׁתַּוְקוּת לֵה' יתברך וּלְעַבּוּדְתּוֹ הִיא עֲזָה וְחִזְקָה בְּעֲקֻשָׁנוֹת גְּדוֹל כַּמּוֹת, הֵינּוּ כְּמוֹ הַתְּגַבְּרוֹת הַמְּנִיעוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מוֹת וְסְטָרָא אַחְרָא, כִּי כָּל הַמְּנִיעוֹת נִמְשָׁכִין מִשָּׁם, הֵינּוּ כְּפִי הַמְּנִיעָה כֵּן הָאֶהְבָּה וְהַחֲשֵׁק עֵז וְחִזְקָה. וְזֶהוּ, קֶשֶׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה. כְּפִי הַשְּׂאוֹל שֶׁהִיא הַסְּטָרָא אַחְרָא שֶׁמְפַלֵּת אֶת הָאָדָם חֵס וְשָׁלוֹם לְשֶׁאוֹל תַּחֲתִיּוֹת. וְאִם הָאָדָם לֹא זָכָה לַעֲמֹד כְּנֶגְדָּהּ וְנִפְּל לְמָקוֹם שְׁנִפְּל. אִפְּלוּ אִם נִפְּל לְשֶׁאוֹל תַּחֲתִיּוֹת חֵס וְשָׁלוֹם, לְסְטָרָא דְמוֹתָא חֵס וְשָׁלוֹם. וְאִין כַּח בִּידּוֹ לְצִאת מִשָּׁם. אִם אָף-עַל-פִּי-כֵן הוּא עֲקָשׁוֹ בְּדַעְתּוֹ, דְּהֵינּוּ שֶׁהוּא עֲקָשׁוֹ בְּהָרָצוֹן שֶׁאָף-עַל-פִּי-כֵן אֵינּוּ מְנִיחַ אֶת הָרָצוֹן לְעוֹלָם וְכוּסָף בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר לֵה' יתברך. וְכָל מַה שֶּׁמְפִילִין אוֹתוֹ חֵס וְשָׁלוֹם יוֹתֵר. הוּא כּוּסָף לֵה' יתברך וּלְעַבּוּדְתּוֹ בְּרָצוֹן חִזְקָה יוֹתֵר וַיּוֹתֵר. כִּי הָרָצוֹן הוּא בִּידּוֹ בּוֹדְאֵי לְכֻסָּף עַל כָּל פְּנִיִם בְּרָצוֹן חִזְקָה לֵה' יתברך. וְאֲזִי אִם הוּא עֲקָשׁוֹ גְּדוֹל בְּרָצוֹן יֵשׁ לֵה' יתברך הַתְּפָאָרוֹת גְּדוֹל מְזָה, כִּי עֹקֵר הַהַתְּפָאָרוֹת הוּא הַעֲזוּת וְהָעֲקֻשָׁנוֹת שֶׁל הָרָצוֹן. וְעַל-יְדֵי זֶה יִזְכֶּה בּוֹדְאֵי סוּף כָּל סוּף לְפַעֵל מַה שֶּׁהוּא רוּצָה לְהַתְּקַרֵּב לֵה' יתברך. וְזֶהוּ, שְׂיִמְנֵי כַחוֹתֵם וְכוּ'. הֵינּוּ תְּפִלִּין וְהַתְּפָאָרוֹת מַה שֶּׁה' יתברך מִתְּפָאֵר עִם יִשְׂרָאֵל, כִּי עֲזָה כַמּוֹת אֶהְבֶּה קֶשֶׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה שֶׁאֵנּוּ אוֹהֲבִין אֶת ה' יתברך בְּחֲשֵׁק נִמְרָץ וְרָצוֹן חִזְקָה וְאֵנּוּ מְקַנְיָין קִנְיָת ה' צְבָאוֹת לְהַגְבִּיר וּלְגַלּוֹת הָאֱמֶת וּלְהַכְנִיעַ הַשָּׂקֶר אִפְּלוּ בְּעִמְקֵי הַגְּלוּת הַזֶּה שֶׁהַתְּגַבְּרָה עֲלֵינוּ מְאֹד מוֹת וְשֶׁאוֹל

רחמנא לצלן, דהינו הסטרא אחרא, כי כפי התגברותם כן האהבה והרצון חזק כנ"ל. וכמו שכתוב, כי דכיתנו במקום תנים ותכס עלינו בצלמות אם שכחנו שם אלקינו ונפרש כפינו לאל זר וכי כי הוא יודע תעלמות לב כי עליך הרגנו כל היום וכי. שזה נאמר על היגיעות שמתנגעין בשביל התפלה או שאר דברים שבקדשה שאף-על-פי שעדין אינו זוכה להתפלל כראוי ולפעל מה שהוא רוצה, אף-על-פי-כן היגיעה לבד מה שמשתוקק לזה ומתנגע בשביל זה, זה בעצמו הוא בחינת קרבנות, בחינת כי עליך הרגנו כל היום, כמבאר כל זה בדברי רבנו זכרוננו לברכה. ועל-כן אנו מבקשים מהי יתברך שבזכות היגיעה וההכנה והרצון לבד שאנו משתוקקים לעבודתו ומתנגעים בכמה יגיעות בשביל זה, אף-על-פי שעדין לא זכינו לעבודתו באמת, אף-על-פי-כן על-ידי זה לבד נזכה להתגבר על כל המניעות שהם בחינת מקום תנים וצלמות חס ושלום, וזה, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וכי. מים רבים שהם העובדי כוכבים וסטרין אחרנין שמהם כל המניעות אינם יכולים לכבות את האהבה והרצון, כי אנו עקשנים גדולים בהרצון. וכל מה שהמניעות מתגברים ביותר אנו מתגברים ברצונות חזקים ביותר, כי עקר המניעות מתגברים רק להפיל את האדם מן הרצון שזה עקר הנסיון של המניעה כנ"ל. אבל באמת האהבה והרצון של ישראל קשה כמות כפי המניעה וכי כנ"ל. ומים רבים, שהם המניעות, אי אפשר להם לכבות את האהבה והרצון, אדרבא, מתגברים בכל פעם ברצון חזק וחשק נפלא ביותר, כי המניעה היא בשביל החשק כנ"ל. ועל-כן בודאי נזכה לפעל מה שאנו רוצים להתקרב להי יתברך. והי יתברך יתפאר בנו תמיד בבחינת שימני כחותם

וכי

אות כא

וזה בחינת שב לימני עד אשית איביך הדם לרגליך. ימין הוא בחינת אהבה וחשק. על-ידי זה עקר ההתגברות על האויבים והשונאים שהם המונעים. וזה בחינת על שחל ופתן תדרך תרמס כפיר ותנין כי בי חשק ואפלטו. שחל ופתן וכפיר ותנין הם קלפות וסטרין אחרנין שהם בחינת המונעים מן הקדשה המונעים ומתפשטים על דרך הקדש כמו נחשים וכפירים ותנינים ואינם מניחים שום אדם לילך בדרך הקדש. ומבטיח הכתוב לאיש הישראלי שיוכל לדרך עליהם ולרמסם ולבטלם על-ידי הרצון והחשק דקדשה בבחינת על שחל ופתן תדרך וכי כי בי חשק ואפלטו. 'חשק' דיקא. שעקר ההתגברות עליהם הוא על-ידי החשק והרצון כנ"ל. ועל-כן קדם ברפת המזון שאז צריכים לגלות ההתפארות כדי להמשיך קדשת ארץ-ישראל על-ידי זה. על-כן אומרים ברפת הזמון,

דְּהִינוּ נִבְרָךְ שְׂאֲכֻלְנוּ מִשְׁלוֹ שֶׁהוּא הַכֹּהֵן וְהַזְמָנָה לְהַמְצִיחַ שֶׁל בְּרַכְתּוֹ הַמְּזוּן שְׂאֲנוּ רוֹצִים לְקַיֵּם שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת רְצוֹן וְהַשְׁתַּוְקוּת שְׂאֲנוּ מוֹדִיעִים בְּפִינוּ שְׂאֲנוּ רוֹצִים לְקַיֵּם מְצוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, דְּהִינוּ מֵה שְׂאוֹמְרִים נִבְרָךְ וְכוּ'. וְזֶהוּ עֵקֶר הַהֲתַפְּאוֹת שֶׁהִי יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר בָּנוּ, כִּי עֵקֶר הַהֲתַפְּאוֹת הוּא הַרְצוֹן כְּנִ"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַתְּגִלוֹת קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל. שֶׁזֶהוּ עֵקֶר מְצוֹת בְּרַכְתּוֹ הַמְּזוּן כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת מֵה שְׂאֲנוּ אוֹמְרִים קִדְשׁ כָּל מְצוּחָה, הַרִינִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְקַיֵּם מְצוֹת תְּפִלִּין אוֹ צִיצִית וְכוּ' צֵא. כִּי זֶה בְּחִינַת רְצוֹן שְׂאֲנוּ מוֹדִיעִים וּמְגַלִּים בְּפִינוּ רְצוֹנֵנוּ וְכִסְפֵּנוּ הַחֲזֵק לְקַיֵּם מְצוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין לָנוּ כַּח לְקַיֵּם מְצוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּרֵאוּי רַק אָנוּ אוֹמְרִים אָנוּ מוֹכֵנִים וּמְזַמְנִים לְקַיֵּם הַמְצוּחָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת רְצוֹן. וְאֵזִי הַמְצוּחָה נַעֲשִׂית מִמִּילָא בְּסִיוַע הִי יִתְבָּרַךְ, כִּי הִבָּא לְטַהַר מְסִיעִין לוֹ. וְהַכֹּל מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעֵקֶר עֲבוּדָתֵנוּ הוּא הַרְצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת מֵה שְׂאוֹמְרִים הַרִינִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן וְכוּ'. וּמַחֲמַת שְׁבִשְׁעַת אֲכִילָה שְׂאֵז צְרִיכִין לְגַלוֹת הַהֲתַפְּאוֹת שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶהוּ עֵקֶר קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה. וְאֵז בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה הוּא עֵדוֹן קָרְבָא. כִּי סֵטְרָא אַחְרָא קָאִים עַל פְּתוּרָא דְבַר -נֶשׁ לְקִטְרָגָא לֵה, כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּזֵהַר הַקְּדוֹשׁ. וְרוּצָה לְהַתְּגַבֵּר עַל הָאֲדָם כְּדִי לְבַטֵּל הַהֲתַפְּאוֹת חֵס וְשְׁלוֹם. עַל-כֵּן תִּקְנֵנוּ רְבוּתֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּרַכְתּוֹ הַזְּמוּן, כִּי עַל-יְדֵי הַהֲזְמָנָה לְבְּרַכְתּוֹ הַמְּזוּן שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַרְצוֹן, עַל-יְדֵי זֶה זֶה מִתְּגַבְּרִין עַל הַסֵּטְרָא אַחְרָא וּמְגַלִּין הַהֲתַפְּאוֹת, כִּי עֵקֶר הַהֲתַפְּאוֹת הוּא בְּרַצוֹן כְּנִ"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶהוּ עֵקֶר מְצוֹת בְּרַכְתּוֹ הַמְּזוּן כְּנִ"ל. וְכֵן מְבַאֵר בְּפִנוֹת שְׁעַל-יְדֵי הַהֲזְמָנָה לְדַבֵּר מְצוּחָה שֶׁבְּקִדְשָׁהּ מְגַרְשִׁין הַסֵּטְרָא אַחְרָא, הִינוּ כְּנִ"ל. כִּי הַהֲזְמָנָה הוּא בְּחִינַת רְצוֹן שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַהֲתַגְּבְּרוֹת עֲלֵיהֶם כְּנִ"ל:

אות כב

וְעַל-כֵּן עֵקֶר בְּרַכְתּוֹ הַזְּמוּן בְּשִׁלְשָׁה, כִּי כְּשִׁישׁ שְׁלֹשָׁה מִיִּשְׂרָאֵל אֵז עֵקֶר הַהֲתַפְּאוֹת, כִּי עֵקֶר הַהֲתַפְּאוֹת הוּא בְּבְחִינַת יַעֲקֹב שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפָאוֹת כְּפִדּוּעַ. וַיַּעֲקֹב מִשְׁלַשׁ בְּאַבְהוֹן, כִּי כָּלוּל מִשְׁלֹשָׁתוֹ וְכָל יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִין עַל שֵׁם יַעֲקֹב שֶׁנִּקְרָא יִשְׂרָאֵל. וְשֵׁם עֵקֶר הַהֲתַפְּאוֹת בְּבְחִינַת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּדָ אֲתַפְּאֵר וְזֶה בְּחִינַת קִדְשָׁהּ מִשְׁלֹשָׁתוֹ, כִּי הַהֲתַפְּאוֹת הֵם בְּחִינַת תְּפִלִּין מַחִין שֶׁנִּקְרָאִים קִדְשׁ כְּפִדּוּעַ בְּחִינַת פְּתוּחֵי חוּתֵם קִדְשׁ לֵה'. כִּי עֵקֶר הַקִּדְשָׁהּ הוּא הַהֲתַפְּאוֹת בְּבְחִינַת וְהַתְּגַדְּלֵתִי וְהַתְּקַדְּשֵׁתִי. שֶׁהַגְּדֻלַּת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, דְּהִינוּ הַהֲתַפְּאוֹת שֶׁהוּא כְּבוֹדוֹ וְגִדְּלוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת יִקְר תְּפָאוֹת גִּדְּלוֹתוֹ, זֶה עֵקֶר קִדְשֵׁתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת וְהַתְּגַדְּלֵתִי וְהַתְּקַדְּשֵׁתִי שֶׁנִּתְגַּדֵּל וְנִתְקַדְּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי הַהֲתַפְּאוֹת שֶׁמְקַבֵּל מִיִּשְׂרָאֵל. וְהַהֲתַפְּאוֹת הוּא בְּחִינַת כְּלָלוֹת הַגּוֹנִין וְעֵקֶר הַגּוֹנִין הֵם בְּחִינַת תְּלַת גּוֹנִין דְּעֵינָא שְׁמֵאִירִין לְבַת עֵין,

שָׁזָהוּ בְּחִינַת קִדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל שְׁכָלוּלִים מְשַׁלְּשָׁה אָבוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּלַת גּוֹנִין דְּעִינָא שְׁעַל יָדָם עֵקֶר הַהֲתַפְּאָרוֹת. וְעַל-כֵּן הַקִּדְשָׁה מְשַׁלְּשֵׁת, כִּי הַהֲתַפְּאָרוֹת הֵיא הַקִּדְשָׁה וְכַנִּי"ל, כִּי הַהֲתַפְּאָרוֹת עַל-יַדֵי קִיּוֹם הַתּוֹרָה שֶׁהֵיא בְּכָל בְּחִינּוֹתֶיהָ מְשַׁלְּשֵׁת כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה (שַׁבָּת פּח), בְּרִידָ רַחֲמָנָא דִּיהֵב לָן אֹרְזֵן תְּלִיתָאָה עַל-יַדֵי תְּלִיתָאָה בְּיוֹם תְּלִיתָאָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן בְּרַכַּת הַזְּמוּן שָׂאז עֵקֶר הַתְּגִלוֹת הַהֲתַפְּאָרוֹת הוּא בְּשַׁלְּשָׁה, כִּי עֵקֶר הַהֲתַפְּאָרוֹת הוּא בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה בְּחִינַת תְּלַת אֲבָהּוֹן. תְּלַת גּוֹנִין. קִדְשָׁה מְשַׁלְּשֵׁת וְכוּ' כַּנִּי"ל. וְאִז עֵקֶר חֵיב הַכּוֹס שֶׁל בְּרַכַּת הַזְּמוּן, כִּי הַכּוֹס הוּא בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת הַהֲתַפְּאָרוֹת שְׁמַתְּגֵלָה בְּשַׁלְּשָׁה דִּיקָא כַּנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה בְּרַכּוֹת שֶׁל בְּרַכַּת הַזְּמוּן:

אות כג

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה סְעֻדוֹת שֶׁל שַׁבָּת, כִּי עֵקֶר הַתְּגִלוֹת הַהֲתַפְּאָרוֹת בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא בְּשַׁבָּת שָׂאז עוֹלִין כָּל הַמְּצֻוֹת לְפָנֵי ה' יְתַבְּרָךְ. וְהוּא יְתַבְּרָךְ מִתְּפָאֵר בָּהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה עַל פְּסוּק, צִדְק לְפָנָיו יִהְיֶה וְכוּ'. (סִימָן רַעז). וְעַל-כֵּן אִז אֲנַפְּהָא נְהִירִין בְּנְהִירוֹ עֲלָאָה עַל-יַדֵי אֹר הַהֲתַפְּאָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְעֵקֶר הַתְּגִלוֹת הַהֲתַפְּאָרוֹת הוּא עַל-יַדֵי הַצִּדִּיק כַּנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה. וְזֶהוּ בְּחִינַת, כָּלִיל תְּפָאֶרֶת נְתַתְּ לוֹ וְכוּ'. שְׂאוֹמְרִים בְּשַׁבָּת. וְזֶה בְּחִינַת וּמִי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ תְּפָאֶרֶת גְּדֻלָּה וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר הַהֲתַפְּאָרוֹת בְּשַׁבָּת. וְעַל-כֵּן אִז מְצֻוֶה גְּדוּלָּה לֶאֱכֹל סְעֻדַת שַׁבָּת, כִּי עֵקֶר הַתְּגִלוֹת הַהֲתַפְּאָרוֹת הוּא בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲכִילָה שֶׁל שַׁבָּת. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לֶאֱכֹל שְׁלֹשׁ סְעֻדוֹת בְּשַׁבָּת, כִּי הַהֲתַפְּאָרוֹת כָּלוּל מְשַׁלְּשׁ כַּנִּי"ל. וְאֵלוֹ הַתְּלַת גּוֹנִין שֶׁהֵם כָּלִל הַהֲתַפְּאָרוֹת, מְאִירִין לְבַת עֵין, שֶׁהוּא בְּחִינַת כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה, בְּחִינַת מַלְכוּת דָּוִד, בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁמַקְבֵּלֶת כָּל הַהֲתַפְּאָרוֹת. כִּי מִשָּׁם עֵקֶר קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כַּנִּי"ל וְזֶהוּ בְּחִינַת בְּרַכַּת הַזְּמוּן בְּשַׁלְּשָׁה עַל הַכּוֹס שָׂאז עֵקֶר שְׁלֹשׁ מְצֻוֹת בְּרַכַּת הַזְּמוּן, כִּי אִז מְזַמְּנִין בְּשַׁלְּשָׁה עַל הַכּוֹס. שְׁכָל זֶה הוּא בְּחִינַת שְׁלֹשׁ הַתְּגִלוֹת הַהֲתַפְּאָרוֹת שְׁעַל-יַדֵי זֶה מַתְּגֵלָה בִּיתֵר קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שָׁזָהוּ עֵקֶר מְצֻוֹת בְּרַכַּת הַזְּמוּן כַּנִּי"ל:

אות כד

ועל-כן אברהם הוא הראשון שגלה קדשת ארץ-ישראל כמו שאיתא בזהר ומובא בדברינו כמה פעמים, כי אברהם היה נדיב לב הראשון. שכל עבודתו היתה רק רצון וכסופין דקדשה כמו שמבאר במקום אחר, כי הוא היה קדם מתן תורה. ובתחלת עבודתו לא היה יודע משום מצוה. והיתה כל עבודתו רק רצון וחשק וכסופין דקדשה והיה חזק ועז בהרצון מאד נגד כל העולם כלו שעמדו כנגדו למנעו. עד שזכה על-ידי זה לשבר כל האויבים והמונעים שזהו בחינת שב לימיני עד אשית איביך הדם לרגליך, המובא לעיל שזה נאמר על אברהם. ועל-ידי כל זה התפאר בו ה' יתברך מאד, כמו שכתוב, אברהם אהבי. ועל-ידי זה זכה לגלות קדשת ארץ-ישראל, כי קדשת ארץ-ישראל נתגלה על-ידי ההתפארות שעקרו על-ידי הרצון וכו' וכנ"ל. ועל-ידי גדל חשקו ורצונו הטוב שהיה עז וחזק בזה מאד זכה שנתגלה לו מצות מילה שהוא תקון הברית שעל-ידי זה עקר שבירת העזות דסטרך אחרא שממש כל המונעים וזוכין לעזות דקדשה שהוא תלוי בקדשת הברית כי בו עז בו תקפא פידוע וזכה להוליד את יצחק שהוא הראשון שנולד בקדשת ישראל שממנו התחיל השמחה וההתפארות דקדשה. ועל-כן נקרא על שם הצחוק והשמחה, כמו שכתוב, צחוק עשה לי אלקים וכו'. כי עקר השמחה על-ידי ההתפארות כנ"ל:

ברכת המזון ומים אחרונים ה:

על-פי התורה "בני לן ביתא" בסימן כח לקוטי חלק א. עין שם כל התורה:

והכלל, כי המתנגדים וכו' זה מחמת שמקבלין תורה מתלמידי חכמים שדין יהודאין וכו'. שיש להם תורה נפולה מאלפין נפולים. ובאלפין אלו כתיב בשלמה, וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף. כי שלמה זכה להם בקדשה. אבל תלמיד חכם שד יהודי וכו'. נמצא שעל-ידי זה אלו בני-אדם נופלים בכפירות גדולות וכו' והעצה על זה אנכי תולעת ולא איש חרפת אדם וכו', דהינו בחינת תולע שעל-ידי זה מנצח את אויביו, כי תולע בחינת אמונה וכו'. והוא בחינת אברהם וכו'. כי אברהם שהוא בחינת חסד, בחינת אמונה וכו', בימין הזה מתגבר על אויביו וכו'. ובזה החסד מתקן אלו האלפין הנפולין בבחינת ועשה חסד לאלפים. ולבוא לחסד אי אפשר לבוא אלא על-ידי שיכניס תלמידי חכמים צדיקים בתוך ביתו שהוא כאלו הקריב תמידו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכו'. וזה תמיד גימטריא ד אלפין שהוא תקון האלפין כנ"ל וכו'. וזה שאמרו סבא דבי אתונא בני לן ביתא באוירא דעלמא כי אלו בני-אדם הרוצים לערוך עבודתם על-ידי התורה ששומעים מתלמידי חכמים כאלו. ובאמת אין להם על מה שישמכו והוי כאלו רוצים לבנות בית

בְּאוֹרָא וְכוּי'. וְאָמַר שֵׁם וְקָם בֵּין שְׁמֵיָא לְאַרְעָא, הֵינּוּ הַתְּלִמִּיד חָכֵם
הָאֲמַתִּי הוּא בֵּין שְׁמֵיָא לְאַרְעָא וְכוּי' וְכוּי', עַיִן שֵׁם כָּל זֶה הֵיטֵב. וְכֵן זֶה הוּא
סוּד כְּוִנַּת פְּרֻשַׁת הַתְּמִיד, עַיִן שֵׁם הֵיטֵב וְתַבִּין. וְתִרְאֶה נִפְלְאוֹת תְּמִים דְּעֵים
אִידָּהּ הָעֵלִים וְהַסְתִּיר בְּזֶה סוּד כְּוִנַּת הַתְּמִיד בְּדֶרֶךְ חֲדָשׁ נִפְלֵא וְנוֹרָא כְּדֶרֶךְ
הַנְּשֻׁב וְנִעְלָה מְאֹד אֲשֶׁר אֵי אֲפָשֶׁר לְדַבֵּר בְּזֶה כָּלֵל כִּי אִם לְמִי שֶׁהוּא חָכֵם
וּמְבִין מִדְּעֵתוֹ הָאֲמַת לְאֲמַתּוֹ. וְאִין לְהֶאֱרִיךְ בְּזֶה כְּאִן:

אות א

וְזֶה בְּחִינַת מְצוֹת בְּרַפְת הַמְּזוֹן אַחַר הָאֲכִילָה, כִּי עֵקֶר כָּל בְּרַפְת הַנְּהַנִּין.
וּבְפֶרֶט בְּרַפְת הַמְּזוֹן שֶׁהוּא הָעֵקֶר כִּי הוּא דְאוֹרֵיָתָא. וּמִמֶּנּוּ לְמַדּוּ כָּל
הַבְּרָכוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה הַשְּׁתֵּא לְאַחֲרֵיו מְבָרַךְ לְפָנָיו
לֹא כָּל שֶׁכֵּן. וְעֵקֶר כָּלֵל כָּל הַבְּרָכוֹת עַל הַמְּזוֹן הוּא לְבָרַר בְּרוּרִים, כִּי עַל-
יְדֵי חֲטָא אָדָם הִרְאִשׁוֹן שֶׁהָיָה הַחֲטָא בְּאֲכִילָה עַל-יְדֵי זֶה נִתְעַרְבוּ כָּל
הַדְּבָרִים וְנִגְזַר אֲזוּ בְּזַעַת אֲפָשֶׁר תֵּאֱכַל לֶחֶם וְכוּי' בְּעֶצְבוֹן תֵּאֲכַלְנָה וְכוּי'. עַל-כֵּן
צָרִיכִין יְגִיעָה גְּדוּלָה עַד שֶׁזּוֹכִין לְאֲכֹל בְּקִדּוּשָׁה לְבָרַר הַמַּאֲכָל מִהַקְּלָפָה
וְהַפְּסֻלָּת הַנִּצְחָז בּוֹ עַל-יְדֵי חֲטָא אָדָם הִרְאִשׁוֹן. וְזֶה בְּחִינַת כָּלֵל כָּל הַבְּרָכוֹת
שֶׁעַל הַמְּזוֹן כְּדֵי לְבָרַר הַטּוֹב מִהַמַּאֲכָל וְלְדַחוֹת הַפְּסֻלָּת לְחוּץ. וְזֶהוּ בְּחִינַת
בְּרַפְת הַמְּזוֹן שֶׁהוּא עֵקֶר וַיִּסוּד שֶׁל כָּל בְּרַפְת הַנְּהַנִּין כְּנִי"ל שֶׁהוּא כְּדֵי לְבָרַר
הַמַּאֲכָל כְּנִי"ל. וְעֵקֶר הַבְּרוּר הוּא לְבָרַר הַטּוֹב שֶׁבַּמַּאֲכָל שֶׁאֲחִיזָתוֹ מִהַתּוֹרָה
הַנִּי"ל הַנִּמְשָׁכָת עַל-יְדֵי צְדִיקִים אֲמַתִּיִּים, וְלְדַחוֹת הַפְּסֻלָּת לְחוּץ הַנִּמְשָׁךְ
מִהַתּוֹרָה שֶׁל הַתְּלִמִּיד חֲכָמִים הַפְּגוּמִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל שֵׁישׁ לָהֶם תּוֹרָה
נִפְוֵלָה מִד אֲלָפִין הַנִּפְוֵלִין הַנִּזְכָּרִים לְעִיל. כִּי הַמַּאֲכָל מְחִיָּה אֶת הָאָדָם
כְּנִרְאָה בְּחוּשׁ. וְעֵקֶר הַחִיּוֹת בְּוִדְאֵי אֵינּוּ נִמְשָׁךְ מִהַלְחָם בְּעֶצְמוֹ כִּי אִם
מִחִיּוֹת אֲלֻקוֹת שֶׁהֵיא חִיּוֹת הַתּוֹרָה הַמְּלַבֵּשׁ בְּהַלְחָם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, כִּי לֹא
עַל הַלְחָם לְבַדּוֹ יְחִיָּה הָאָדָם וְכוּי'. כִּי עֵקֶר הַחִיּוֹת הוּא מִהַתּוֹרָה כְּמוֹ שְׁכַתּוּב
כִּי הוּא חֵיִיד וְכוּי'. וְעַל-כֵּן הַכַּח וְהַחִיּוֹת שֵׁישׁ בְּהַמַּאֲכָל לְהַחִיּוֹת אֶת הָאָדָם
נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כְּנִי"ל. אֲבָל עַל-יְדֵי חֲטָא אָדָם הִרְאִשׁוֹן
נִתְעַרְבוּ בְּכָל הַדְּבָרִים טוֹב וְרָע. כִּי יֵשׁ בְּהַלְחָם וְהַמַּאֲכָל גַּם אֲחִיזָת הַפְּסֻלָּת
הַנִּמְשָׁךְ מִתּוֹרוֹת הַנִּפְוֵלוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲצַת הַנְּחָשׁ, כְּמוֹ
שְׁכַתּוּב, הַנְּחָשׁ הִשְׁיֵאֲנִי וְכוּי'. שֶׁהֵם בְּחִינַת לַמּוּד פְּגוּם וּמְקַלְקֵל שֶׁאֵינּוּ אֲמַת
לְאֲמַתּוֹ שֶׁאֵין לוֹ כַּח לְהַדְרִיךְ אֶת הָאָדָם בְּדֶרֶךְ הַיִּשָּׁר כְּנִי"ל. וְכֵן זֶה נִמְשָׁךְ
מִחֲטָא אָדָם הִרְאִשׁוֹן. כִּי עֵקֶר חֲטָאוֹ הָיָה גַם-כֵּן עַל-יְדֵי פְּגָם תּוֹרוֹת
הַנִּפְוֵלוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲצַת הַנְּחָשׁ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב הַנְּחָשׁ הִשְׁיֵאֲנִי וְכוּי'. שֶׁהוּא
בְּחִינַת לַמּוּד פְּגוּם הַנִּי"ל, כִּי הַנְּחָשׁ בָּא עָלָיו בְּעַרְמָה וּמְרָמָה גְּדוּלָה כְּמוֹבָא,
דְּהֵינּוּ שֶׁלְמַד עִם הָאִשָּׁה וְהָאָדָם לַמּוּד גְּדוּל וְעַמֵּק מְאֹד מְאֹד בְּדֶרֶךְ חֲכָמָה
וְשִׁכַל נִפְלֵא עַד שֶׁהִטְעָה אוֹתוֹ כָּל כָּךְ, כִּי אָדָם הִרְאִשׁוֹן הָיָה חָכֵם גְּדוּל וְהָיָה

במעלה נפלאה כידוע, אבל הנחש הקדמוני שהיה ערום מאד הטעה אותו על-ידי למוד הנ"ל הנמשך מתורה נפולה מאלפין נפולין הנזכרים לעיל, ולמד עמו למודים פאלה והוסיף על הצווי וגרע וכו'. ונכנס עמהם בדברים פאלו רוצה להדריכם בדרך הישר. ואמר להם, אף כי אמר אלקים לא תאכלו מפל עץ הגן וכו'. והוסיף על הצווי ועל-ידי זה גרע אחר כך והטעה אותם בלמוד של שקר בהקש ודמיון כוזב. ואמר להם, כשם שאין מיתה בנגיעה, כן אין מיתה באכילה. נמצא, שעקר חטא אדם הראשון היה על-ידי בחינת למודים פגומים הנזכרים לעיל שהם בחינת תורות נפולות מד אלפין הנפולים כנ"ל. ומשם נמשך כל התערבות שבמאכלים שצריכין לבררם על-ידי הברכות. וזהו בחינת ברכת המזון כדי לברר המאכל מאחיזת הפסלת הנמשך מתורות הנפולות מד אלפין הנפולין כנ"ל ועל-כן ברכת המזון הוא ארבע ברכות עם ברכת הטוב והמטיב כנגד ד אלפין הנ"ל. שעל-ידי ארבע ברכות של ברכת המזון מבררין החיות שבמאכל שהיה נמשך מד אלפין שבקדשה ויהיה נדחה הפסלת הנמשך מאלפין הנפולין כנ"ל:

אות ב

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, ארבעה פתחו באף. והם הנחש שאמר, אף כי אמר אלקים וכו'. ושר האופים שאמר, אף אני בחלומי וכו'. ועדת קרח שאמרו, אף לא אל ארץ וכו'. והמן שאמר, אף לא הביאה אסתר וכו'. כי כל אלו הארבעה נמשך דעותיהם הרעות מזהמת הנחש מעצת הנחש שהטעה את האדם שנמשך מלמודים הנפולים הנזכרים לעיל. ועל-כן הם ד כנגד ד אלפין הנזכרים לעיל, כי הם פגמו באלפין הנ"ל ונעשה אצלם מאלף אף שהוא בחינת חרון אף תקפא דדינא, כי הד אלפין בקדשה הם בחינת תורת אמת שהוא בחינת חסדים גדולים, בחינת תורת חסד כמובן בהתורה הנ"ל, אבל כשפוגמין בהם נעשה מזה כפירות ועבודה זרה שהוא בחינת דין וחרון אף, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כל זמן שיש עבודה זרה בעולם חרון אף בעולם. ועל-כן אלו הארבעה הנזכרים לעיל פתחו כלם באף, כי נעשה אצלם מאלף אף כנ"ל, כי כלם פגמו על-ידי תורות הנפולות הנזכרות לעיל. ועל-כן למדו למוד שאינו אמת ודמיון של שקר כמו הנחש שאמר, אף כי אמר אלקים לא תאכלו מפל עץ הגן. ועל-ידי זה רצה ללמד עמהם להתיר אכילת עץ הדעת וכו'.

וכן שר האופים אמר, אף אני בחלומי. ורצה לדמות להשוות חלומו לחלום שר המשקים מה שבאמת הם שני הפכים וכמובא בדברי רבותינו זכרונם לברכה:

וְכֵן עֲדַת קִרְחַ שְׁאָמְרוּ, אִף לֹא אֶל אֶרֶץ וְכוּ'. וְרָצוּ לְהִטְעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאֵלוֹ מֹשֶׁה רִבְּנֵנוּ חָס וְשָׁלוֹם, הִטְעָה אוֹתָם. וְלָמְדוּ קַל וְחָמָר שֶׁל שְׁטוּת, וּמָה חוּט אֶחָד שֶׁל תְּכַלֵּת פּוֹטֵר אֶת הַטְּלִית וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר פְּגָמָם הָיָה עַל-יָדֵי לְמוֹדִים פְּגוּמִים וּנְפוּלִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל:

וְכֵן הָמֵן שְׁאָמַר, אִף לֹא הִבִּיֵּאָה אֶסְתֵּר וְכוּ'. וְלָמַד בְּדַעְתּוֹ שֶׁהוּא לְטוֹבָתוֹ וְנִתְגָּאָה מֵאֵד עַל-יָדֵי זֶה עַד שֶׁרָצָה לְתַלּוֹת אֶת מֶרְדֵּכִי, וּבִאֲמַת הַכֹּל הָיָה לְרַעְתּוֹ, כִּי גִחְלִים הָיְתָה חוֹתָה עַל רֵאשׁוֹ בְּזֶה שֶׁהִבִּיֵּאָה אוֹתוֹ עַל הַמְּשִׁתָּה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה. נִמְצָא, שֶׁכָּל אֵלוֹ הָאֲרַבְּעָה פְּגָמוֹ עַל-יָדֵי שֶׁקִּבְּלוּ לְמוֹדִים רָעִים הַנִּמְשָׁכִין מִתּוֹרוֹת הַנְּפוּלוֹת מִדְּאֲלָפִין הַנְּפוּלוֹין הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל. וְעַל-כֵּן כָּלֵם פְּתַחוּ בְּאִף שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקֵּשׁ וְדַמְיוֹן שֶׁקָּרַח הַנִּמְשָׁךְ מִתְקַף הַדִּין וְחָרוֹן אִף שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיזַת הַסֵּטֶרָא אַחֲרָא. וְעַל-כֵּן רָצוּ לְדַמּוֹת מַלְתָּא מַלְתָּא לְמַלְתָּא בְּדַמְיוֹן שֶׁקָּרַח וְכָזָב וְכַנְּ"ל:

אות ג

וְזֶה בְּחִינַת אֲרַבַּע בְּרָכוֹת שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן בְּפִרְטִיּוֹת, כִּי בְּרַכָּה רֵאשׁוֹנָה שֶׁהוּא הֶזֶן, הוּא כְּנֶגֶד בְּחִינַת הַחֶסֶד שֶׁצָּרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ שְׁעַל-יָדֵי זֶה מִתְקַנְיִן הַד אֲלָפִין הַנִּי"ל כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת בְּרַכַּת הֶזֶן שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַחֶסֶד כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֵׁם, הֶזֶן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּטוֹבוֹ בְּחוֹן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְכוּ' כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ וְכוּ'. וּבְרַכָּה שְׁנִיָּה שֶׁהוּא בְּרַכַּת הָאֶרֶץ שֶׁהוּא הַעֲקָר, כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּמִדְרָשׁ. כִּי הִיא עֵקֶר בְּרַכַּת הַמְּזוּן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְאֶכְלֶת וְשִׁבְעֶת וּבְרַכַּת אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאֶרֶץ וְכוּ'. וְזֹאת הַבְּרַכָּה הוּא בְּחִינַת עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַתְּקוּן שֶׁל הַד אֲלָפִין הַנִּי"ל שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יָדֵי הַכְּנַסַּת אוֹרְחִים צְדִיקִים וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר שֵׁם, שְׁזָהוּ עֵקֶר כָּלֵל בְּחִינַת בְּרַכַּת הַמְּזוּן בְּחִינַת אוֹרְחַי מְבָרֵךְ. וְזֶהוּ בְּחִינַת בְּרַכַּת הָאֶרֶץ, כִּי עַל-יָדֵי שֶׁמִּבְּרַכִּין עַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יָדֵי זֶה מִמְּשִׁיכִין קִדְשַׁת הָאוֹרְחִים צְדִיקִים שֶׁכָּל קִדְשָׁתָם הוּא בְּחִינַת קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּבְחִינַת צְדִיקִים יִירָשׁוּ אֶרֶץ. וּבְרַכַּת בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁשֵּׁם הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ כְּמוֹ שֶׁמִּזְכִּירִין בְּבְרַכָּה זֹאת, וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ וְכוּ'. זֶה בְּחִינַת בֵּיתָא בֵּין שְׁמֵיָא לְאֶרְעָא שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שִׁישׁ לָהּ קִיּוּם וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר שֵׁם, כִּי הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁבִירוּשָׁלַיִם זֶהוּ עֵקֶר בְּחִינַת הַבַּיִת שֶׁל קִיּוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּיתָא בֵּין שְׁמֵיָא לְאֶרְעָא כִּי שֵׁם שְׁעַר הַשָּׁמַיִם וְשֵׁם יְסוּד הָאֶרֶץ, כִּי שֵׁם הָאָבִן שֶׁתִּיָּה שֶׁמִּמֶּנָּה הַשְּׁתַּת הָעוֹלָם. נִמְצָא, שֶׁהַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ הוּא עֵקֶר הַבַּיִת שֶׁבֵּין שְׁמֵיָא לְאֶרְבֻּעָא וְעַל-כֵּן שֵׁם עֵקֶר הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּית, כִּי שֵׁם הָיָה עוֹמֵד הָאֶרֶץ עִם הַלּוּחֹת וּמִשָּׁם תִּצָּא תּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, כִּי מִצִּיּוֹן תִּצָּא תּוֹרָה וְכוּ', כִּי שֵׁם הָיָה יוֹשְׁבֵין הַסִּנְהֶדְרִין בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית וּמִשָּׁם הָיוּ צָרִיכִין לְקַבֵּל אֲמִתַּת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, כִּי יִפְּלֵא מִמֶּךָ דְּבַר לְמִשְׁפָּט וְכוּ' וְקָמַת

ועלית אל המקום. ועל-כן על-ידי ברכת בונה ירושלים ממשיכין קדשת התורה הקדושה שהוא בחינת ביתא בין שמיא לארעא שהוא בחינת קדשת הבית-המקדש כנ"ל. וברכה רביעית שהוא הטוב והמטיב הוא כדי לברר ולהעלות גם הטוב הגנוז בהתורה של התלמידי חכמים הפגומים הנזכרים לעיל כי טובי גנוז בגויים וצריכין לברר ולהעלות גם הטוב שבתוכו בבחינת תוכו אכל קלפתו זרק, כמו שמבאר שם בסוף התורה הנ"ל. וזהו ברכת הטוב והמטיב כדי לברר ולהעלות גם הטוב הזה הגנוז ואין החולקים והמתנגדים, כי ברכת הטוב והמטיב ביבנה תקנוה על הרוגי ביתר שנתנו לקבורה. והרוגי ביתר היה על שהדליקו נרות לחרבן בית-המקדש, כמו שכתוב במדרש איכה בפרשה בלע ה' וכו'. נמצא שהיו מתנגדים על ירושלים ובית-המקדש ששם עקר מקום התורה האמתית. אבל בודאי גם הם צריכין תקון, כי בודאי היה בהם טוב הרבה רק שטעו על-ידי למוודים רעים של המתנגדים על האמת עד ששמחו והדליקו נרות על חרבן בית-המקדש. וטעם טעותם מחמת שהיו בירושלים רשעים, אבל באמת בודאי חטאו מאד בזה, כי בודאי אף-על-פי-כן אין להם לשמח על חרבן בית-המקדש ששם עקר התורה כנ"ל, רק שטעו על-ידי למוודים רעים הנזכרים לעיל. ועל-כן כשנתנו לקבורה, שזהו בחינת תקון המת שיתבלה הרע בעפר והטוב יתברר ויעלה לשרשו ומנוחתו על-כן תקנו אז ברכת הטוב והמטיב. ועל-כן תקנו ברכה זאת בברכת המזון דיקא מה שלכאורה תמוה מה שיכות של קבורת הרוגי ביתר לברכת המזון. אך על-פי הנ"ל מובן היטב, כי עקר ברור הטוב מהקלפה הוא על-ידי האכילה, דהינו על-ידי ברכת המזון שמברכין אחר האכילה ועקר הברור הוא לברר הטוב הגנוז בתוך הלמוודים פגומים הנזכרים לעיל שזהו בחינת הרוגי ביתר שנתנו לקבורה כנ"ל. ועל-כן קבעו הברכה על זה בברכת המזון דיקא, דהינו ברכת הטוב והמטיב כנ"ל:

אות ד

הכלל לעבדא שצריכין להתפלל מאד לה' יתברך שינצל מלמוודים רעים הנמשכין מבחינת התורות הנפולות הנזכרות לעיל, כי הרבה הרבה נשקעו בזה, כי הכל חפצים ליראה את ה' יתברך, בפרט בני הנעורים שמחמת שעדין לא נתעו כל כך ואינם רחוקים משרשם כל כך, על-כן על-פי רב הם משתוקקים ומתגעגעים מאד להתקרב לעבודת ה' יתברך. אבל הרבה מתרחקים מחמת דעות רעות וסברות כוזביות של המתנגדים אל האמת הנ"ל שמקבלין תורות הנפולות שמהפכין דברי אלקים חיים ואומרים שאסור להתפלל בכח וביגיעות ובמסירת נפש ותולין עצמן באילן גדול פאלו קבלו כך מצדיק גדול ותולין בו בוקי סריקי, כי חלילה

לחשב כזאת על צדיק אמת, רק הם בודים מלבם סברות שקר פאלה שנמשכין מלמודים פגומים מאלפין הנפולים הנזכרים לעיל. על-כן על זאת לתפלל כל חסיד אליך לעת מצא שיזכה למצא איש אמת שיקבל ממנו למוד אמת הנמשך מתורת אמת בלי שום פסלת ושקר ובלי שום סברא מחלפת כלל. כי גם אצל בני-אדם פשוטים נמצאים סברות מחלפות שמהפכים האמת. בפרט כל הנפילות שנופלים בדעתם מחמת מעשיהם אשר לא טובים ונתרחקים על-ידי זה יותר מה' יתברך חס ושלו, הכל הוא מחמת למודים פגומים הנזכרים לעיל שהבעל דבר מכניס בלבו פאלו אי אפשר לו עוד להתקרב לה' יתברך פיוצא פאלו הסברות של שקר שנכנסין בלב בני-אדם שכלם נמשכין מתורות הנפילות הנזכרות לעיל. על-כן צריכין להתפלל הרבה לה' יתברך להנצל מזה:

אות ה

וזה בחינת הליכת ישראל במדבר. וזה בחינת המשכן שנסע לפניהם ופרקו והקימו אותו בכל פעם, כי המשכן היה לתקן חטא העגל, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה. ועקר חטא העגל שהוא עבודה זרה נמשך מלמודים רעים הנזכרים לעיל שנמשכין מאלפין נפולים הנזכרים לעיל, כי הערב רב הטעו אותם בסברות רעות ובמלמודים רעים הנזכרים לעיל שנמשכין מזהמת עצת הנחש עד שהכניסו בהם התנגדות גדול על משה רבנו עד שבאו לכפירות גמורות ועשו להם על-ידי זה את העגל, כי הכל בא על-ידי המתנגדים שהם הערב רב שהטעו אותם על-ידי למודים רעים הנזכרים לעיל. ועל-כן צוה ה' יתברך אחר כך לעשות משכן ששם היה הארון עם הלוחות שהוא כלל התורה. והמשכן הלך עמהם בכל מסעיהם, כי עקר שלמות התורה הוא בבית-המקדש ששם עמד הארון על מקומו המוכן לו מיום בריאת העולם שהוא האבן שתיה. ועל-כן מציון תצא תורה פני"ל, כי שם הוא בחינת ביתא שבין שמיא לארעא פני"ל, אבל מחמת חטא אדם הראשון, ובפרט מחמת חטא העגל לא היה אפשר לבוא לארץ-ישראל ולבית-המקדש מיד, על-כן הכרחו לסבב במדבר וכל טלטולם במדבר היה לברר ולהעלות התורות הנפילות שהם בחינת אוירא דעלמא שמשם נמשכין כל הטלטולים של כל בני-אדם מכרחין לילך בדרך ולהיות נע ונד ומטלטל חוץ לביתו. והכל בשביל לברר ולהעלות התורות הנפילות הנזכרות לעיל שהם בחינת אוירא דעלמא, כי כשאדם נע ונד בדרך הוא כמו שהוא באוירא דעלמא, כי הוא חוץ לביתו הקבוע. וכשזוכה אז הוא מברר על-ידי זה את הטוב הגנוז בהתורות הנפילות שהם בחינת אוירא דעלמא פני"ל. שזהו בחינת הליכות ישראל במדבר במקום הקלפות מקום נחש שרף ועקרב וצמאון, הכל כדי לברר

הניצוצות משם, הינו לברר הטוב של התורות הנפולות הנזכרות לעיל. ועל-כן עשו שם את המשכן שהוא בחינת הבית-המקדש, אבל עדין לא נקבע על מקומו רק הכרחו בכל פעם לפרקו ולהקימו כדי לברר ולהעלות על-ידי זה את התורות הנפולות הנזכרות לעיל, כי זה כלל שאין הדין נמתק אלא בשרשו, על-כן דיקא על-ידי שהיה המשכן עם הארון והלוחות בעצמן עם כל ישראל נעים ונדים במדבר שהוא בחינת אוירא דעלמא, על-ידי זה דיקא בררו והעלו בכל פעם את התורות הנפולות לשרשן עד שנתתקנו ונעשו תורה אמתית, שזהו בחינת כל מצוות התורה הקדושה שנצטוו בכל פעם במדבר באהל מועד שזכו לזה בכל פעם על-ידי שבררו והעלו בכל פעם תורות הנפולות לשרשן. ועל-כן נכתבו כל מסעות שלהם בתורה, כמו שכתוב, אלה מסעי בני ישראל, כי מכל המסעות שלהם נעשה תורה כנ"ל. ועל-כן בכל המסעות שלהם הכניעו האויבים והשונאים שהם בחינת המתנגדים אל האמת, כי על-ידי המסעות שנסעו במדבר בקדשה כזאת והמשכן והארון הלך לפניהם על-ידי זה הכניעו כל הקלפות היונקים מהתורות הנפולות שהם בחינת אוירא דעלמא. ובררו והעלו את הטוב הגנוז שם וכמובא בזהר הקדוש שעל-ידי הליכתם במדבר דרכו על הקלפות, הינו כנ"ל, כי כשמבררין את הטוב מתוכם אזי הקלפות נופלים ונתבטלים ואחר כך כשחננו והקימו את המשכן והעמידוהו על מכונו והכניסו הארון עם התורה למקומו, אז הקימו ובנו את התורה שלקטו ובררו בנסיעתם והעלו והכניסו את התורה מבחינת אוירא דעלמא לבחינת ביתא שהוא בין שמיא לארעא שהוא בחינת הבית-המקדש שזהו בחינת המשכן בעת הקמתו, כי משכן אקרי מקדש, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, רק הצרכו לפרקו בכל פעם ולנשאו ולטלטלו כדי להכניע השונאים והאויבים שהם בחינת אוירא דעלמא כנ"ל על-ידי שבררו והעלו התורות הנפולות שהם בחינת אלפין הנפולין כנ"ל. אבל אחר כך הקימוהו על מקומו ושם שבו וחזרו האלפין שהם בחינת התורות הנזכרות לעיל על מקומם, כי חזרו ונתבררו ועלו לשרשם וחזרו ונכללו בהתורה הקדושה שנצטוו בכל פעם במדבר באהל מועד כנ"ל:

וזהו, ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביה וינסו משנאיך וכו'. הינו האויבים והשונאים הנ"ל שהם המתנגדים אל האמת שיונקים מהתורות הנפולות כנ"ל, כי נסים ונתבטלים על-ידי נסיעת הארון שעל-ידי זה נתבררו ועלו התורות הנזכרות לעיל ונתבטל יניקת השונאים והאויבים ממילא כנ"ל. וזהו, ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל. 'אלפי' דיקא בחינת אלפין הנ"ל שחוזרין ושבים ונחים פשהארון נח על מקומו שאז חוזרין ושבין האלפין שנתבררו ונחו על מקומם בשלום, כי חזר ונעשה מהם תורה קדושה כנ"ל:

אות ו

ובשביל זה בעצמו עקר התקון להעלות התורות הנפולות הנזכרות לעיל הוא על-ידי הכנסת אורחים צדיקים כנ"ל, כי הצדיק האורח שהולך ונוסע בדרך והוא נע ונד ומטלטל. וכל טלטולו הוא בשביל בחינת הנ"ל. לברר ולתקן בחינת אורח דעלמא שהם התורות הנפולות הנזכרות לעיל. וזהו בחינת והם תכו לרגלך ישא מדברתיך. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה, אלו תלמידי חכמים שהולכים ומכתתים רגליהם מעיר לעיר ונושאים ונותנים בדבריו של מקום. הינו שכל טלטולם שמכתתים רגליהם הוא בשביל דבריו של מקום כדי לברר התורות הנזכרות לעיל. ועל-כן פשטאדם זוהה האורח הצדיק ומכניסו לתוך ביתו ומכבדו כראוי הוא נותן מנוחה להתורות הנפולות הנזכרות לעיל שעסק הצדיק לבררם בדרך הלוחו וטלטולו, כי עכשו פשנכנס לבית ומוצא מקום לנוח אז הוא בונה בשלמות בנינים נפלאים מהתורות הנפולות שלקט וברר בדרך והוא ממש כמו במנוחת הארון והמשכן שאז נאמר, שובה ה' רבבות אלפי ישראל כנ"ל. כי בכל מקום שהולך הצדיק הולכת עמו השכינה והתורה כמו שהלכה עם ישראל ועם הארון במדבר. נמצא, זה שמכניס האורח הזה לתוך ביתו הוא נותן מקום מנוחה ממש לבחינת התורות הנפולות שנתבררו על ידו כנ"ל. ועל-כן על ידי זה דיקא הוא מתקן ומעלה האלפין הנפולין, כי הם בחינה אחת ממש כנ"ל. וזה שפתוב (בשמואל-א ז), וסבב בית אל והגלגל והמצפה וכו' ותשבתו הרמתה כי שם ביתו. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה, בכל מקום שבא שם ביתו. כי שמואל סבב בכל המקומות האלו בשביל לברר האלפין הנ"ל שבשביל זה כל הטלטולים של הצדיקים כנ"ל. וזהו 'ותשבתו הרמתה כי שם ביתו', בכל מקום שבא שם ביתו, כי בכל מקום שבא הכניס את התורות הנפולות הנזכרות לעיל מבחינת אורח דעלמא לבחינת בית. ועל-כן בכל מקום שבא שם ביתו

אות ז

ועל-כן עקר שלמות התקון הזה בבית-המקדש שהוא עקר הבית שעומד על מקומו בחינת ביתא בין שמיא לארעא כנ"ל. ושם עקר התורה כנ"ל. ועל-כן שלמה דיקא בנה את בית-המקדש, כי שלמה זכה לאלו האלפין בקדשה, כמו שפתוב, וידבר שלשת אלפים משל וכו'. כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. ועל-כן הוא דיקא זכה לבנות את הבית ששם עקר קיום התורה האמתית שהוא בחינת אלו האלפין בקדשה וכנ"ל. אבל בעוונותינו הרבים גם אז עדין לא נזדככו לגמרי מעצת הנחש והתגרה

הבעל דבר כל כך עד שהטעה את ישראל אחר כך בלמודים רעים על-ידי
ירבעם וחבריו ונביאי השקר שכלם ינקו מתורות הנפולות הנזכרות לעיל
עד שהתגברו העוונות ונחרב הבית בעוונותינו הרבים, כי יש בענין
הלמודים רעים הנזכרים לעיל כמה וכמה בחינות, כי יש מי שפוגם בזה
מעט ויש יותר ויש שפוגם כל כך עד שבא לידי כפירות גדולות ועבודה
זרה ממש כמו ירבעם וחבריו שהיו גדולים בתורה מאד, כמו שדרשו
רבתינו זכרונם לברכה ואחר כך באו לידי כפירות כאלה. והכל היה על-
ידי למודים רעים הנזכרים לעיל שנמשכו אחריהם מחמת קנאה ותאוה
וכבוד וכיו, כמובא בדברי רבתינו זכרונם לברכה עד שהחטיאו את
הרבים והחריבו את הבית, כי הבעל דבר מתגרה מאד בתלמידי חכמים
דיקא עד שגם צדיקים גדולים יכולים לטעות לפעמים על-ידי התורות
הנפולות הנזכרות עד שמהפך דעתם מן האמת. ועל-כן גם שלמה המלך
עליו השלום בעצמו שזכה לאלו הד אלפין בקדשה וזכה באמת לבנות את
הבית, אבל תכף כשהתחיל לבנותו התקנא על זה הבעל דבר מאד והתגרה
בו עד שהטעה אותו גם-כן על-ידי למודים רעים הנזכרים לעיל עד שנשא
את בת פרעה ונשים נכריות שכל זה בא לו על-ידי למודים פגומים
הנזכרים לעיל שאמר לאיתיאל ואכל (משלי ל) ורצה להתחכם כנגד תורת
משה שאמר ולא ירבה לו נשים, כמו שהתודה אחר כך בעצמו כי בער
אנכי מאיש וכיו. וזה גרם חרבן הבית כמו שאמרו רבתינו זכרונם
לברכה. וכמובא בפרוש רש"י על פסוק, ויאהב שלמה את ה' וכיו ארבע
שנים עד שלא התחיל לבנות הבית אבל משהתחיל לבנות ויתחתן שלמה
את בת פרעה. נמצאת אומר כי על אפי וחמתי היתה לי עיר ההיא וכיו.
כי עקר חרבן הבית נמשך מפגם אלו האלפין הנפולין שהוא פגם התורה
שעקרה בבית-המקדש. וכשהתגברו הקלפות וחזרו והטעו אותם על-ידי
התורות הנפולות שעדין לא נתבררו בשלמות על-ידי זה נחרב הבית
וכנ"ל. נמצא, כשחזר שלמה ופגם באלפין הנ"ל על-ידי שנשא את בת
פרעה, על-ידי זה עקר הפגם היה בבחינת קרבן התמיד, כי על-ידי הקרבת
קרבן התמיד מעלין אלו הד אלפין כנ"ל. וכשפגם בהם פגם בבחינת
התמיד. ועתה תראה נפלאות שזהו שאמרו רבתינו זכרונם לברכה
כשנשא שלמה את בת פרעה הכניסה לו אלף מיני זמר וכיו והיה ישן עד
ארבע שעות ועל אותה שעה שנינו שקרב התמיד בארבע שעות. כי עקר
הפגם שלו הגיע להקרבת התמיד כנ"ל. ועל-כן גרם החטא שנתאחר
הקרבת התמיד דיקא, כי הפגם של אלו הלמודים רעים שעל-ידי זה נשא
את בת פרעה הוא ההפך מהקרבת התמיד, כי התמיד הוא תקון אלו
האלפין כנ"ל. ועל-כן כשנמשך אחר למודים פגומים הנזכרים לעיל גרם
שנתאחר הקרבת התמיד דיקא כנ"ל וישרים דרכי ה'.

אות ח

ועל-כן נקראים גדולי הצדיקים אלופים, כמו שכתוב, אלופינו מסבלים וכו'. בחינת ראשי אלפי בני ישראל. כי הם מעלין בחינת האלפין הנזכרים לעיל. וזהו בחינת והחרש והמסגר אלף שהם היו צדיקים גדולים ונוראים שעסקו לתקן האלפין הנ"ל לתקן פגם חרבן הבית שהיה על-ידי זה. ועל-כן באמת נאמר עליהם כי הפיצוטים בגוים וכי זריתים בארצות ואהי להם למקדש מעט. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה אלו בתי פנסיות ובתי מדרשות. כי כשזוכין בגלות להרביץ תורה אמתית בישראל ולקבע בתי פנסיות ובתי מדרשות לעסק בהם בתורה נעשה על-ידי זה תקון גדול, כי על-ידי זה חוזרים לתקן פגם החרבן ועוסקים בתקון בנינו, כי כל הגליות שישראל גולין מארץ-ישראל ומטלטליו ונעים ונדים בחוץ-לארץ. זה בחינת אוירא דעלמא פנ"ל, כי נקראים נדחים, כמו שכתוב, אם יהיה נדחך בקצה השמים וכו'. אבל כל פונתו יתברך שמו לטובה. כדי שעל-ידי זה דיקא יבררו ויעלו ישראל את האלפין הנפולין שהם התורות הנפולות שיבררו אותם בכח הצדיקים הגדולים שבכל דור ודור שהם יכולים לברר ולהעלות התורות מאוירא דעלמא מבחינת גלות וטלטול לבחינת ביתא הנ"ל שהוא בחינת הבית-המקדש על-ידי שעוסקים לעשות ישיבות קדושות ולקבע בתי מדרשות לעסק בהם בתורה שהם בחינת מקדש מעט פנ"ל. ועל-כן גלו תחלה החרש והמסגר אלף כדי שעל-ידי גלותם דיקא יחזרו ויתקנו האלפין הנ"ל. וכן נעשה בכל דור ודור בימי הגלות על-ידי גדולי הצדיקים פנ"ל עד שנזכה על-ידי זה שיבנה הבית-המקדש על מכונו במהרה בימינו,

אמן :

אות ט

וזה בחינת ועברתי בארץ מצרים אני ה'. אני ולא מלאך וכו'. כי עקר יציאת מצרים היה כדי לקבל את התורה, כמו שכתוב, בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים וכו'. ועקר קבלת התורה תלויה בבחינת ברור הד אלפין הנ"ל שמשם נמשכת התורה פנ"ל, וכל האותות והמופתים שעשה משה במצרים כלם היה התחלת המשכת התורה, כי עקר התורה הוא לגלות אלקותו בעולם. וזה התחיל משה להמשיך על-ידי כל האותות והמופתים הנוראים שעשה במצרים, כי כל המופתים עשה בכח התורה שהתחיל להמשיך במראה הסנה שאז נתגלה לו ה' יתברך והודיע לו שמותיו הקדושים שהוא התחלת המשכת התורה, כי אורייתא כלה שמא דקדשא בריהו, כי באורייתא ברא קדשא בריהו הוא עלמא. ועל-כן על-ידי התורה יכולין לשנות הטבע ולעשות מופתים

נוראים, כי כל הנהגת העולם על ידה. ומי שזוכה לתורה יכול להנהיג העולם כרצונו ולעשות מופתים נוראים בעולם שזהו בחינת כל האותות והמופתים שעשה משה. שהכל היה בכח התורה שהתחיל להמשיך כנ"ל. אבל מחמת שיש מתנגדים שמקבלים מתורות הנפולות מאלפין הנפולין הנזכרים לעיל. ומשם נמשך הכח של חרטמי מצרים שעשו גם הם בלהטיהם כן, כי בודאי גם הם אין להם שום כח כי אם על-ידי שמשתלשל להם איזה יניקה מהתורה שמשם כל החיות וכל הנהגת העולם רק שהם מקבלין דרך הקלפות מהתורות הנפולות ועל-ידי זה רצו להתגבר נגד משה. וכל מה שעשה משה דרך הקדשה על-ידי כח התורה הקדושה עשו גם הם על-ידי שקבלו מתורות הנפולות כנ"ל. ועל-ידי זה הכביד לב פרעה לבלי לשלחם. והכל על-ידי שקבל מחרטמי מצרים שהם מקבלים חכמתם הרעה מתורות הנפולות כנ"ל. על-כן בשעת גמר יציאת מצרים. הכרח ה' יתברך כביכול, להתגלות בעצמו כי ה' יתברך והתורה כלא חד. וזהו בחינת ועברתי בארץ מצרים אני ה' אני ולא מלאך וכו'. כי עקר אחיזת התורות הנפולות הוא כשהתורה משתלשלת ויורדת ומתלבש בבחינת מלאכים בבחינת מט"ט שכלול מששה סדרי משנה ששם יש אחיזת טוב ורע, טמא וטהור וכו'. ושם צריכין ברור גדול לברר הטוב מהרע האמת מהשקר. ומי שאינו זוכה לברר כראוי אזי לא זכה וכו', כי מקבל תורות נפולות הנ"ל, כי בעצם התורה בשרשה שהיא כלא אלקות בודאי אין אחיזה להקלפות כלל רק כשיורדת דרך המלאכים כנ"ל. ועל-כן בשעת יציאתם ממצרים שהיתה שם אחיזת הקלפות מאד כידוע שהם בחינת חרטמי מצרים שניקו מתורות הנפולות כנ"ל, על-כן לא היה אפשר לצאת משם עד שנתגלה, כביכול, ה' יתברך בעצמו, כמו שכתוב, ועברתי בארץ מצרים אני ה' אני ולא מלאך אני ולא השליח, אני ה' אני הוא ולא אחר. וחושב ד פעמים אני כנגד ד אלפין הנ"ל, כי לית אני בלא אלה, הינו שנתגלה ה' יתברך בעצמו שהוא בחינת עצם התורה בעצמה ולא נתלבשה בשום מלאך ושרף וכו', כי יש בענין התלבשות התורה כמה וכמה בחינות. ותכף כשנתלבשת באיזה בחינת מלאך ושליח יכול להשתלשל משם איזה יניקה להקלפות להחליף את האמת חס ושלוש, שזהו בחינת תורות הנפולות הנ"ל, כי יש בענין התורות הנפולות בחינות רבות, כי יש שמהפך האמת לגמרי. ויש שנוטה מעט מהאמת ויש שאינו נוטה מהאמת כי אם מעט דמעט שאי אפשר להבחין כלל, על-כן אי אפשר לצאת מבחינת גלות מצרים שכולל כל הגליות בגשמיות ורוחניות כי אם על-ידי שזוכין לתורת ה' באמת לאמתו בבחינת ועברתי בארץ מצרים ותרגומו, ואתגליתי וכו'. אני ולא מלאך אני ולא שרף אני הוא ולא השליח אני ה'. אני הוא ולא אחר, שלא יהיה בהתורה שום אחיזה מאחר כלל רק תהיה בבחינת אני ה' אני ולא אחר. כי קדשא בריך הוא ואורייתא כלא חד כנ"ל:

ברפת המזון הלכה ו נכללת בהלכות נטילת ידים הלכה ו מאות ע ואילך:

ברכת הפרות א

הלכות ברכת הפרות :

הלכה א :

היו לפניו מיני פרות הרבה מברך על החביב תחלה. חוץ מברכת שבעה מינים. עין בשלחן ערוך הדינים בזה (סימן ריא). וכן ברכת העץ קודם לאדמה וכו', עין שם :

כי כתב רבנו גרו יאיר (בהתורה ויהי מקץ זכרון סימן נד) שהי' יתברך מזמין לכל אדם בכל יום ובכל שעה להעלות ניצוצות לפי חלקי נפש רוח נשמה שיש לו אז, עין שם :

והנה בהדברים הנאכלים שם מלבשים ביותר נפשות הקדושות וכל אחד מזמין לו הי' יתברך לאכל מאכלים השייכים לחלקי נפש רוח נשמה שיש לו אז כדי להשלים נפשו וזהו שאנו מברכין בורא נפשות רבות וחסרונם. וחסרונם דיקא, כי אלו הנפשות שאוכל עתה הם הניצוצות שנסחרו מנפשו ונפלו לשם. וכעת על-ידי אכילתו הוא משלים חסרון נפשו ממש. ולפעמים אין לאדם שום חסרון בנפשו רק שעל-ידי אכילתו הוא מעלה נפשות משם. ועל-ידי זה מאיר על נפשו ומחיה את נפשו בהארה יתרה. וזה בחינת על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי. ופרש הר"ב שם, דהינו שאפלו בלתי אותן הדברים אפשר להתקיים והם רק להחיות ביותר להוסיף חיות והארה בנפשו כנ"ל. ועל-כן מברך על החביב תחלה, כי כל דבר מושך עצמו לשרשו למקום שחיותו תלוי שם. ועל-כן מאחר שחביב ומתאווה לו אותו הדבר בנדאי יש שם נפשות השייכים לו אז לחלקי נפש רוח נשמה שלו ועל-כן מברך עליו תחלה, כי עקר שלמות הנפשות ועלתן הוא על-ידי הברכה, אבל שבעה מינים שנשתבחה בהן ארץ-ישראל ששם שרש כל הנפשות דקדשה, כי ארץ-ישראל הוא בחינת אמונה שהיא שרש הנפשות ועל-כן משם יצא לחם, כי כל השפעות אכילה דקדשה יוצא משם כמו שכתב רבנו במאמר, ואכלתם אכול ושבוע (סימן מז). כי כל המאכלים הם בחינת נפשות כנ"ל. ועל-כן יש להם מעלה וקדימה לברכה כנ"ל. וזה שקבעו רבותינו זכרונם לברכה ברכה מיחדת לפרות, דהינו בורא פרי האדמה או בורא פרי העץ ולא כללו אותם בשאר דברים שברכתן שהכל, כי בפרות יש נפשות יקרות מאד. וכמו שהבנתי משיחת רבנו גרו יאיר. ועל-כן נקראים פרי, כי חשיבות הנפשות ומעלתה תלוי בהדעת, כי עקר גדול הנפש ויניקתה הוא מהדעת, כמו שכתב רבנו. וכל מה שהנפש סמוכה יותר אל הדעת היא חשובה יותר. ועל-כן הם נקראים פרי, כי הדעת נקרא פרי על שם שהוא עושה פרות, כמו שכתב רבנו

להורות שהם סמוכים אל הדעת. ועל-כן מיוחדין להם ברכה מחמת החשיבות הזאת ומזכירין בהברכה שם פרי, דהינו פרי האדמה או העץ. וכן פרי העץ חשובין מפרי האדמה ויחדו להם ברכה כי שם מלבשין נפשות יקרות ביותר בבחינת כי אדם עץ השדה. ועל-כן אם ברך על פרות העץ בורא פרי האדמה יצא. כי אותו המעלה שיש לפרות האדמה יש להם גם-כן רק שהם חשובין יותר פני"ל, אבל להפך לא יצא, כי ברכת העץ אינו שייך כלל לפרי האדמה כי אין להם אותו המעלה פני"ל. ועל כלם אם אמר שהכל יצא, כי שהכל כולל כלם בבחינת שהכל נהיה בדברו, כי מהדבור יוצאין הנפשות בבחינת נפשי יצאה בדברו:

וזה שכתוב בשלחן ערוך כמה דינים שיש כמה דברים שאין מברכין עליהם רק בורא פרי האדמה אף-על-פי שגדלים על העץ, עין שם. כי באמת מה שתקנו ברכה מיוחדת על פרי העץ הוא רק מחמת חשיבותם פני"ל, כי באמת לא תקנו ברכה פרטית על כל דבר ודבר רק מחמת חשיבות הנ"ל יחדו להם ברכה. ועל-כן פשאינם עקר הפרי אין להם אותו המעלה, על-כן אין מברכין עליהם רק בורא פרי האדמה. וכן כמה דברים שעדין לא נגמר בשול הפרות אין מברכין עליהם גם-כן רק בורא פרי האדמה, כי כשלא נגמר בשולם עדין לא נשלם הנפש שיש שם כמו שכתב רבנו בזה. ועל-כן אין להם חשיבות וכנ"ל:

ועל-כן אין מברכין על הטפל כלל רק על העקר, כי הכל הולך אחר פגנת האדם ודעתו. ומאחר שזה עקר אצלו בודאי הוא שלמות נפשו. ועל-כן מברך עליו ופוטר את הטפל אפלו אם הוא לחם, כי אף שהלחם חשוב מאד בכל מקום והוא בחינת דעת פני"ל. אף-על-פי-כן מאחר שעתה אינו חפץ בלחם כלל רק לאכל אותו העקר בעיניו. והלחם אינו אוכל כי אם לטפל בודאי בשעה זו צריך לשלמות נפשו אותו העקר דיקא לפי חלקי נפש רוח נשמה שיש לו אז. ועל-כן מברך עליו ופוטר את הטפל פני"ל:

ומחמת שעקר שלמות הנפשות ועליהן על-ידי הדעת. על-כן הולכין אחר דעת האדם, דהינו אם היתה דעתו על הפרות אף שלא היה לפניו אין צריך לברך עליהם וכן להפך, כי עקר עליהם ותקונם תלוי בדעת האדם פני"ל:

ועל-כן צריך לנהג כבוד באכליו, כי במקום שמלבשין נפשות צריך לנהג בהם כבוד כדי שיתאוו הנפשות לצאת, כי שרשם הוא הכבוד. וכמו שכתב רבנו במאמר דרשו וכוי סימן לו המובא בהלכות בית הכנסת, עין שם:

ברכת הפרות ב:

ענין ברכת הנהנין ודין קדימה משבעה מינים שנשתבחה בהן ארץ-ישראל
קודמין לכל. וכל הקודם בפסוק קודם לברכה :

כי אנחנו עם קדוש בני ישראל צריכין שיהיה כל מזונותינו משפע של
ארץ-ישראל, כי רק ארץ-ישראל שיך לנו בני ישראל, אבל שפע ואכילה
של חוץ-לארץ אינו כדאי לנו, כי חוץ-לארץ הוא אור הטמא. והיא תחת
משלת הסטרא אחרא ואינו ראוי השפעתה לישראל, על-כן אנו צריכין
לתקן כל אכילתנו ושתיתנו שיהיה בבחינת שפע של ארץ-ישראל כאלו
יוצא מארץ-ישראל. וזה נעשה על-ידי הברכה שאנו מברכין על כל דבר.
וכשאנו מברכין ומודים אותו יתברך שבראם בזה בעצמו נעשה ארץ-
ישראל בכל מקום, כי עקר ארץ-ישראל נעשה על-ידי כח מעשיו הגיד
לעמו לתת להם נחלת גוים, כמו שכתב רבנו גרו' יאיר על ענין מחאת כף
בתפלה (סימן מד), עין שם. דהינו מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה,
למה פתח התורה בבראשית וכו'? אלא משום כח מעשיו וכו' ברצונו נתנה
להם. וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. נמצא שעקר ארץ-ישראל נעשה על-
ידי שנתגלה שה' יתברך ברא כל העולם כלו ובידו לתנה למי שירצה.
וכשאנו מברכים ומודים אותו יתברך על איזה פרי שבראה. אזי אנו
מגלין קדשת ארץ-ישראל גם באותו המקום שגדל הפרי מאחר שאנו
מגלין ומודים שהוא יתברך ברא הכל שמזה נעשה עקר קדשת ארץ-
ישראל פנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כתיב לה' הארץ
ומלואה. וכתיב, והארץ נתן לבני האדם. פאן קדם ברכה אזי לה' הארץ
ומלואה וכו'. פאן לאחר ברכה אזי, והארץ נתן לבני-אדם. נמצא, שלאחר
ברכה כתיב והארץ נתן וכו'. והינו בחינת כח מעשיו וכו' לתת להם נחלת
גוים, הינו שעל-ידי הברכה אנו קונין את העולם שה' יתברך נתנה לנו על-
ידי הברכה שאנו מברכין אותו פנ"ל. וזהו ממש בחינת ארץ-ישראל
שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כח מעשיו וכו'. הוא בראה וברצונו נתנה
להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. וכן על-ידי הברכה נתגלה כל זה גם-
כן פנ"ל. בבחינת והארץ נתן לבני האדם הנאמר לאחר ברכה פנ"ל. ועל-
כן גם פאן נעשה ארץ-ישראל פנ"ל. וזהו השנוי שבין הכתובים. שקדם
הברכה כתיב לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה. שפרש רש"י שקאי על
ארץ-ישראל ושאר ארצות. ואחר ברכה כתיב סתם והארץ נתן לבני
האדם, ארץ סתם, כי בכל מקום שכתוב ארץ סתם הוא ארץ-ישראל
שנקרא ארץ סתם, כמו שכתב רבנו גרו' יאיר. וכמרגל בדברי רבותינו
זכרונם לברכה לקרא ארץ-ישראל ארץ סתם, הינו שלאחר הברכה
שנתגלה שה' יתברך ברא הכל וברצונו לתנה למי שירצה. אזי והארץ נתן
לבני-אדם 'ארץ' סתם, הינו ארץ-ישראל, הינו שנעשה הכל ארץ-ישראל
פנ"ל. אבל קדם ברכה יש חלוק בין ארץ-ישראל שקדשתה מכבר ובין
שאר ארצות שהם חוץ-לארץ. וזהו שמחלק הפסוק הנאמר קדם ברכה
כתיב לה' הארץ ומלואה תבל וכו', דהינו ארץ-ישראל ושאר ארצות, כמו
שפרש רש"י. כי קדם הברכה קדם שנתגלה שהכל שלו יתברך, אף-על-פי
שבאמת הכל שלו יתברך שמו, כמו שכתוב, לה' הארץ ומלואה וכו'. אף-
על-פי-כן לא נמשך קדשת ארץ-ישראל למטה בכל מקום פנ"ל. רק
כשנתגלה גם למטה שה' יתברך ברא הכל והוא נתנה לנו בבחינת והארץ

נתן לבני האדם פני"ל, כי עקר כל הקדשות אינן נמשכות רק כשנתגלה למטה קדשת אלקותו ומלכותו יתברך שאז נמשך הקדשה גם למטה. ואזי נעשה בכל מקום ארץ-ישראל פני"ל על-ידי הברכה שעל ידה נתגלה אלקותו יתברך שהוא ברא הכל. וברצונו נתנה לנו, כמו שכתוב, והארץ נתן וכו' פני"ל. נמצא, שעל-ידי הברכה נעשה בכל מקום ארץ-ישראל:

גם איתא בדברי רבנו גרו ואיר שעקר ארץ-ישראל. על-ידי עיני השגחתו יתברך שהוא משגיח בארץ-ישראל תמיד, כמו שכתוב, תמיד עיני ה' אלקיך בה וכו'. ועל-ידי זה נמשך קדשת ארץ-ישראל. וזה נעשה על-ידי ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל שעל-ידי זה ההתפארות נעשין בחינת תפלין. ועל-ידי התפלין מחין נעשין בחינת עינים שמשגיח בהם שעל-ידי זה נעשה קדשת ארץ-ישראל פני"ל, עין שם היטב במאמר המתחיל מי שיודע מארץ-ישראל וכו' (בלקוטי תניינא סימן מ"ס). וזה בחינת הברכה שעל ידה אנו עושין ארץ-ישראל, כי כשאנו מברכין אותו יתברך ומשבחין ומפארין אותו יתברך. אזי הוא יתברך מתפאר בנו בבחינת את ה' האמרת וה' האמרך, דהינו שאנו מפארין ומברכין אותו יתברך והוא מאמירנו שאנו מתאמרין ומתפארין בו יתברך שהוא אלקינו שברא הכל. אז ויה' האמרך, שהוא יתברך מתפאר בנו גם-כן שאנחנו עמו בבחינת ישראל אשר בך אתפאר ועל-ידי זה נעשה קדשת ארץ-ישראל פני"ל. נמצא שעל-ידי הברכה נעשה בחינת ארץ-ישראל. ועל-כן שבעת המינין שבהן נשתבחה ארץ-ישראל הם מקדמים לברכה, כי שבעת המינים שהם שבח ארץ-ישראל, הם עצמם בחינת קדשת ארץ-ישראל, כי עקר קדשת ארץ-ישראל על-ידי עיני השגחתו יתברך שמתפלל בה תמיד פני"ל ובשבעת המינין אמרו רבותינו זכרונם לברכה, כל המקרא הזה כלו לשעורין נאמר חטה לבכדי אכילת פרס וכו'. נמצא שבעת המינין הם שעורין של תורה שבהם משערין שעורי תורה. ושעורין דאורייתא הם בחינת עינים בחינת השחר שבעין שהוא מצמצם הראות שהוא בחינת שעורא דאתון דאורייתא (וכמבאר היטב במאמר מישראל דסכינא סימן למ"ד). ועל-כן שבעת המינין שהם שעורין דאורייתא, הם בבחינת עינים - בת עין. ועל-כן הם שבעה כנגד שבעה גלדי עינא ועל-כן בהם דיקא נשתבחה ארץ-ישראל, כי עקר ארץ-ישראל על-ידי בחינת עיני השגחתו יתברך כנזכר לעיל. ועל-כן משבחה התורה שנמצא בה שבעת המינין אלו שהם בחינת שעורין דאורייתא בחינת בת עין שבעה גלדי עינא בחינת צמצום הראות. ועל-כן על-ידי שבעה מינים אלו שהם שעורין דאורייתא יוכל להמשיך עיני השגחתו יתברך על ארץ-ישראל, כי עקר ההשגחה על-ידי בת עין, דהינו צמצום הראות שהוא בחינת שעורין דאורייתא פני"ל. נמצא, ששבח שבעת המינים שיד לשבח הסמוך תמיד עיני ה' אלקיך בה, כי עיניו יתברך שם על-ידי שבעת המינים שהם בחינת שעורין דאורייתא בת עין פני"ל. נמצא, ששבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ-ישראל הם עצמם בחינת קדשת ארץ-ישראל פני"ל. ועל-כן הם קודמים לברכה, כי עקר הברכה הוא רק להמשיך קדשת ארץ-ישראל פני"ל. ועל-כן כל הקודם בפסוק קדם לברכה, כי אתון דאורייתא הם בחינת עיני השגחתו יתברך, בחינת בת עין פני"ל. כי בהתורה מלבש

השגחתו יתברך כביכול כמובא במאמר 'אשרי העם יודעי תרועה' המדבר מהשגחה בסימן יג. ועל-כן כל הקודם בתורה קודם לברכה, כי הוא סמוך ביותר להשגחתו יתברך שעל-ידי זה נעשה קדשת ארץ-ישראל כנ"ל שזהו עקר הברכה כנ"ל:

ועתה מישיב היטב מה שהקשו בגמרא על פסוק ארץ חטה ושעורה שלמדו ממנו דין קדימה. והקשו ההוא לגופא אצטריך, כי כל המקרא לשעורין נאמר וכו'. כי אדרבא, זהו דיקא שבח ארץ-ישראל שנמצא בה שבעה מינין אלו שבהם משערין שעורין דאורייתא שזה בחינת בת עין שמה בעצמו נעשה קדשת ארץ-ישראל כנ"ל ומחמת זה בעצמו ראוי להקדימם לברכה, כי עקר הברכה הוא להמשיך קדשת ארץ-ישראל כנ"ל:

ברכת הפרות ג:

ענין ברכת הפרות:

על-פי המאמר דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד (בסימן לו), עין שם כל התורה פלו:

וקצת היוצא משם בקצור הוא. כי גוף ונפש הם בחינת אדם ובהמה, אור וחשך, חכמה וסכלות, בחינת זכרון ושכחה וכו', בחינת חכמת התורה וחכמות חיצוניות שהם בחינת סכלות כנגד חכמות התורה וכו'. וצריך כל אחד להכניע החמר, הינו בחינת מיתה, בחינת סכלות של הגוף של הארבעה יסודות, כמו שאיתא בזהר וכו'. וזה נעשה על-ידי התענית וכו'. וזה בחינת אגרא דתעניתא צדקתא וכו' וכו'. אבל יש שתי בחינות צדקה צדקה בחוץ-לארץ וצדקה בארץ-ישראל שהיא גדולה ולמעלה מצדקת חוץ-לארץ. וכן יש שני בחינות תורה כי אין דומה התורה היוצאת מהבל שיש בו חטא להתורה היוצאת מהבל שאין בו חטא, כי אין הדין נמתק ואין העולם מתקיים אלא על הבל פיהם של תינוקות וכו'. וזה פרוש, וזכרתי את בריתי יעקב וכו' עד והארץ אזכר על-ידי אוירא דארץ-ישראל ועל-ידי הבל שאין בו חטא, על-ידי זה נתגליו האבות בעולם להגן ונדחה הדין והחשך בחינת החמר והסכלות ונתעלה השכל שהוא בחינת הנפש, בחינת התורה, בחינת אור וחיים וחסד וכו'. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, היושב בתענית נקרא חסיד, שנאמר, גומל נפשו איש חסיד. כי מבטל הדין והחשך וכו' וממשיך חסדים והוא גמילות חסד לנפשו, הינו לתורה וכו', עין שם. וזה פרוש שלשה אזהרות שהזהיר רבי יהודה בן בתירה מנציבין, הזהירו בזקן ששכח תלמודו והזהירו בורידין כרבי יהודה

וְהִזְהָרוּ בְּבִנְיַ עַמִּי הָאָרֶץ שְׁמֵהֶם תִּצַּא תּוֹרָה, כִּי אֱלוֹ שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת מְרֻמְזִין לְהַתְעַלּוֹת הַנֶּפֶשׁ וְהַשֶּׁכֶל וְהַתּוֹרָה וְהַזְכָּרוֹן וְכוּ'. כִּי שָׂרַשׁ הַתּוֹרָה הוּא כְבוֹד ה' יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב, לְכַבֹּדֵי בְּרָאתוֹ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַכְּבוֹד שְׁנוֹתֵינוּ לְזַקֵּן שְׁשִׁכַח תִּלְמוּדוֹ. עַל-יְדֵי זֶה נִתְעַלָּה הַנֶּפֶשׁ וְהַזְכָּרוֹן וְכוּ'. וְזֶהוּ הַזְהָרוֹ בְּוִרְיָדִין וְכוּ'. כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ שֶׁבָּא בְּגִלְגּוּל לְהַתְתַּקֵּן. וְצָרִיד הַשׁוֹחֵט לִכְנוֹן לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ שְׁבִדָּם. גַּם עֵקֶר חֶסְרוֹן הַפְּרִנְסָה הוּא רַק עַל-יְדֵי שׁוֹחֲטִים שְׂאִינָם מִהֶגְנִים וְכוּ' וְכוּ'. כִּי הַשׁוֹחֵט הֶהְגוֹן מְאֻכֵּל וּמְפָרֵס לְיִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי שְׁמַעְלָה הַנֶּפֶשׁוֹת לְהַשְׁכִּינָהּ וְכוּ' וְכוּ' לְהַפְּדוֹ וְכוּ', עַיִן שֶׁם כָּל זֶה הֵיטֵב. וְזֶהוּ, אֲכָלִי עַמִּי אֲכָלוּ לֶחֶם וְכוּ'. רַב אָמַר, אֱלוֹ הַדְּיָנִים. וְשְׂמוּאֵל אָמַר, אֱלוֹ מְלַמְדֵי תִינּוּקוֹת וְכוּ'. וְהַכֵּל, כִּי לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת תּוֹרָה, בְּחִינַת זְכָרוֹן, בְּחִינַת חֻכְמָה וְחַיִּים אֹר וְחֻסָּד. וְלְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל הַחֹמֶר וְהַגּוֹף שֶׁהוּא בְּחִינַת סִכְלוֹת וְשִׁכְחָהּ וְכוּ'. הָעֵקֶר הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַבֵּל שְׂאִין בּוֹ חֹטָא שֶׁהוּא אֲוִירָא דְאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת הַבֵּל פִּיהֶם שֶׁל תִּינּוּקוֹת שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תַּעֲנִית וְצַדִּיקָה לְאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ, הַזְהָרוֹ בְּבִנְיַ עַמִּי הָאָרֶץ שְׁמֵהֶם תִּצַּא תּוֹרָה. כִּי בְּנֵי עַמִּי הָאָרֶץ הֵם נִפְשׁוֹת נְכַבְּדוֹת מְאֹד וְכוּ', אֵד הֵם כְּצַפְרִים הָאֲחֻזוֹת בְּפֶחַח וְכוּ'. וּבְשִׁבִיל זֶה צָרִיד לְכַבֵּדָם, כִּי עַל-יְדֵי הַכְּבוֹד נִתְגַּלָּה יוֹתֵר הַתּוֹרָה מִהַתְעַלְמוֹתָהּ, הֵינּוּ הַנֶּפֶשׁ. כִּי שָׂרַשׁ הַתּוֹרָה הוּא הַכְּבוֹד וְכוּ' וְהַנֶּפֶשׁ מִשְׁתַּוְּקָקֶת לְהַכֵּל בּוֹ בְּשִׂרְשׁוֹ. וְזֶהוּ הַזְהָרוֹ וְכוּ' שְׁמֵהֶם תִּצַּא תּוֹרָה וְכוּ', עַיִן שֶׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

אות א

וְזֶה בְּחִינַת בְּרַכַּת הַנְּהַנִּין שְׂאִסוֹר לְהַנּוֹת מֵעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא בְּרַכָּה, כִּי זֶה יְדוּעַ שְׁעַל-יְדֵי הַבְּרַכָּה שְׁמַבְרִכִּין עַל אֵיזָה פְּרִי אוֹ כִּיּוֹצֵא עַל-יְדֵי זֶה מְעַלִּין הַנֶּפֶשׁ הַמְּגַלְגֵּל שֶׁם, כִּי בְּכָל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם יֵשׁ נִפְשׁוֹת הַמְּגַלְגֵּלִים. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַבְּרַכָּה הוּא בְּבְחִינַת אֲוִירָא דְאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּדֵי שְׁיִהְיֶה הַמְּאֻכָּל נְכָלל בְּאֲוִירָא דְאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַבְּרַכָּה, כִּי שֶׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרַכָּה חַיִּים וְכוּ', כִּי אָרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא מְקוֹר הַבְּרַכּוֹת, כִּי שֶׁם עוֹלִין כָּל הַתְּפִלוֹת וְהַבְּרַכּוֹת וְהַהוֹדָאוֹת, כִּי שֶׁם עוֹלִין כָּל הַתְּפִלוֹת וְהַבְּרַכּוֹת וְהַהוֹדָאוֹת, כִּי כָּל בְּרַכַּת הַנְּהַנִּין אָנוּ לְמַדִּין מִבְּרַכַּת הַמְּזוֹן, כְּמוֹ שְׂאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרִנָם לְבְרַכָּה לְאַחֲרָיו מְבָרַךְ לְפָנָיו לֹא כָּל שָׁבֵן. וְעֵקֶר בְּרַכַּת הַמְּזוֹן הִיא בְּבְחִינַת אָרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב, וְאֲכַלְתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבְרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וְכוּ'. כִּי כָּל בְּרַכַּת הַנְּהַנִּין כָּלֵם הֵם בְּשִׁבִיל לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר שֶׁם בְּהַדְּבַר שְׂאוּכָל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין שְׁיִהְיֶה כָּל הַבְּרַכּוֹת הַנְּהַנִּין בְּבְחִינַת אֲוִירָא דְאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב, וְאֲכַלְתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבְרַכְתָּ וְכוּ' עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה שְׂמֵשׁ אָנוּ לְמַדִּים כָּל הַבְּרַכּוֹת כְּנִ"ל. כְּדֵי לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ עַל-יְדֵי אֲוִירָא דְאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל, כִּי עֵקֶר עֲלִית הַנֶּפֶשׁ וְכוּ', הוּא עַל-יְדֵי אֲוִירָא דְאָרֶץ-

ישראל שהוא בחינת הבל פיהם של תינוקות וכו' פנ"ל. כי כשמברכין על איזה דבר על-ידי זה נתגלה כח מעשיו וכו', כי מגלין על-ידי הברכה שה' יתברך ברא את כל העולם בלו. ועקר קדשת ארץ-ישראל נעשה על-ידי כח מעשיו וכו', על-ידי שנתגלה שה' יתברך ברוך הוא ברא הכל, כמו שפרש רש"י על פסוק בראשית, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות. נמצא שעל-ידי הברכה שמברכין שעל-ידי זה מגלין שה' יתברך ברא דבר הזה, על-ידי זה נכלל זה הדבר שמברכין עליו בבחינת אור הקדוש, בחינת אורא דארץ-ישראל, כי עקר קדשת ארץ-ישראל הוא רק על-ידי בחינה זו, על-ידי בחינת כח מעשיו על-ידי שגלה ה' יתברך בתחלת התורה שהוא יתברך ברא הכל. ועל-כן בכל מקום שישאל שם ומגלין ומפרסמין את הקדשה, דהינו שמגלין שה' יתברך ברא הכל, נמשך לשם בחינת קדשת ארץ-ישראל, בחינת מקדש מעט, כי עקר קדשת ארץ-ישראל הוא רק על-ידי כח מעשיו פנ"ל. וכמבאר זה בדברי רבנו בכמה מקומות. ועל-כן על-ידי הברכה שמברכין על הדבר ומגלין שה' יתברך ברא את הדבר הזה, על-ידי זה נכלל הדבר הזה על-ידי הברכה בבחינת אורא דארץ-ישראל פנ"ל. ועל-ידי זה מעלין הנפש אשר מגלגל שם, כי עקר התעלות הנפש הוא על-ידי בחינת אורא דארץ-ישראל פנ"ל. שעל-ידי זה עולה הנפש שהוא בחינת תורה, בחינת זכרון וכו' פנ"ל. וזה בחינת מה שהזהירו רבותינו זכרונם לברכה לנהג כבוד באכלין, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שלא לבזות את האכלין כמבאר בשלחן ערוך, כי צריכין לנהג כבוד באכלין כדי שיתעלה הנפש אשר שם על-ידי הכבוד שהוא שרש הכל כמבאר היטב בדברי רבנו במאמר הנ"ל על מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הזהירו בבני עמי הארץ לכבדם שמהם תצא תורה, עין שם היטב. נמצא, שעקר הברכה שמברכין על כל דבר הוא בבחינת אורא דארץ-ישראל שהוא בחינת הבל פיהם של תינוקות וכו'. וזהו בחינת סדר ברכות שמלמדן את התינוקות בתחלת למודם, כי עקר הברכה הוא על-ידי הבל פיהם של תינוקות שהוא הבל שאין בו חטא בחינת אורא דארץ-ישראל פנ"ל. ושם מקור הברכה בבחינת יברך את הנערים, ועל-ידי זה נתגלין האבות בעולם להגן ונדחה הדין והחשך ונכנע החמר והגוף והשכחה והסכלות וכו'. ונמשך חסד וכו' בחינת חכמה וחיים וזכרון כמבאר היטב במאמר הנ"ל:

אות ב

וזה האי מאן דבעי למיהוי חסידא ליקיים מלי דברכות, כי על-ידי הברכה מעלה את הנפש פנ"ל. ונמשך חסד בחינת גומל נפשו איש חסיד פנ"ל. נמצא, שעל-ידי הברכות הוא חסיד. וזהו, ואמרי לה מלי דאבות, הינו

פְּנִי"ל, כִּי עֵקֶר הַבְּרָכוֹת הֵם בְּבַחֲיַנַּת אֲוִירָא דְאַרְצָא-יִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלִּין הָאֲבוֹת בְּחִינַת וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְכוּ' עַד וְהָאֲרָץ אֲזָכֹר וְכוּ' פְּנִי"ל. וְזֶהוּ, וְאָמַרְי לָהּ מְלִי דְנִזְיָקִין, כִּי כָּל דִּינֵי נִזְיָקִין הֵם סְלוּק הַהִזְק מִחֲבֵרוּ לְבַלִּי לְהִזְיֵק אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ וְאִם הִזְיָקוּ יִשְׁלַם הַזָּקוּ. וְעַל-יְדֵי זֶה נִדְחָה הַדִּין שֶׁהוּא בְּבַחֲיַנַּת הַזָּק. וְזֶהוּ, וְאָמַרְי לִיה מְלִי דְנִזְיָקִין, דְּהִינּוּ לְסַלֵּק וְלִדְחוֹת הַהִזְק וְהַדִּין וְהַחֲשָׁד וְלְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ וְהַשְׁכָּל וְכוּ' עַל-יְדֵי הַבְּרָכוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת אֲוִירָא דְאַרְצָא-יִשְׂרָאֵל שְׁעַל יְדֵיהֶם נִתְגַּלוּ הָאֲבוֹת פְּנִי"ל, כִּי סְלוּק הַהִזְק מִחֲבֵרוֹ שֶׁהֵם דִּינֵי נִזְיָקִין הוּא גַם-כֵּן בְּבַחֲיַנַּת הַנְּפִיל בְּחִינַת הַתְּעַלוֹת הַנֶּפֶשׁ וְכוּ' וְלְהַכְנִיעַ הַדִּין וְכוּ'. כִּי הַמָּמוֹן הוּא שֶׁרֵשׁ הַנֶּפֶשׁ, כְּמַבְאָר בְּדַבְרֵי רַבְּנֵנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן נט). וְזֶה מְרַמֵּז גַם בְּמַאֲמַר הַנְּפִיל שֶׁכָּתַב שָׁם שְׁעַל-יְדֵי צְדָקָה מַעֲלִין הַנֶּפֶשׁ וְכוּ' פְּנִי"ל, כִּי עֲנִי חָשׁוּב כְּמַת מֵאַחַר שְׂאִין לוֹ מָמוֹן לְהַחֲיוֹת נַפְשׁוֹ, כִּי הַמָּמוֹן דִּקְדָּשָׁה הוּא שֶׁרֵשׁ הַנֶּפֶשׁ פְּנִי"ל. נִמְצָא, כְּשֶׁנּוֹתֵן מִמָּמוֹנוֹ צְדָקָה לְעֲנִי הוּא מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם נַפְשׁוֹ, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, כָּל הַמְּקַיֵּם נַפְשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל וְכוּ'. כִּי הַמָּמוֹן הוּא הַנֶּפֶשׁ פְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַמָּמוֹן שְׁנוֹתֵן לְעֲנִי עַל-יְדֵי זֶה נִתְעַלָּה הַנֶּפֶשׁ וְהַשְׁכָּל בְּבַחֲיַנַּת אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל, כִּי אֵין עֲנִי אֶלְא מִן הַדְּעַת, כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי מֵאַחַר שְׂאִין לוֹ מָמוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת נַפְשׁ בְּחִינַת שְׁכָל פְּנִי"ל. עַל-כֵּן הוּא עֲנִי מִן הַדְּעַת גַם-כֵּן בְּבַחֲיַנַּת חֲכָמַת הַמְּסַכֵּן בְּזוּיָהּ. וְעַל-יְדֵי שְׁנוֹתֵנִין לוֹ מָמוֹן נִתְעַלָּה הַנֶּפֶשׁ וְהַשְׁכָּל וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְעַלָּה נַפְשׁוֹ שֶׁל הַנוֹתֵן גַם-כֵּן כִּי כָּל הַמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת מְרַחֵמִין עֲלָיו וְכוּ'. וְנִמְשָׁד עֲלָיו רַחֲמָנוֹת וְחֶסֶד שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּעַלוֹת הַנֶּפֶשׁ וְכוּ' פְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי צְדָקָה הוּא הַתְּעַלוֹת הַנֶּפֶשׁ וְכוּ' פְּנִי"ל כִּי הַמָּמוֹן הוּא שֶׁרֵשׁ הַנֶּפֶשׁ פְּנִי"ל:

וְזֶהוּ בְּעֲצֻמוֹ בְּחִינַת דִּינֵי נִזְיָקִין שֶׁהִזְהִירָה הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא יִגְזֹל וְלֹא יִזְיֵק אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ כְּדִי שֶׁלֹּא לִפְגֹּם אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת מָמוֹן פְּנִי"ל. וְאִם יִגְזֹל אוֹ הִזְיָקוּ צָרִיד לְחַזֵּר לוֹ וּלְשַׁלֵּם אֶת הַזָּקוּ כְּדִי לְהַשְׁלִים אֶת הַנֶּפֶשׁ עַל-יְדֵי תַשְׁלוּמֵי הַהִזְק פְּנִי"ל. נִמְצָא, שֶׁדִּינֵי נִזְיָקִין הֵם בְּחִינַת הַתְּעַלוֹת הַנֶּפֶשׁ, בְּחִינַת צְדָקָה שֶׁעֵקֶר הַתְּעַלוֹת הַנֶּפֶשׁ הוּא עַל יְדָהּ. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי זֶה נִקְרָא חֲסִידָא בְּחִינַת גּוֹמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חֲסִיד, כִּי נִדְחָה הַדִּין וְהַכְּסִילוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַזָּק שֶׁנִּמְשָׁד מִפְּגַם הַדְּעַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבְּנֵנוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה בְּמָקוֹם אַחֵר וְנִתְעַלָּה הַנֶּפֶשׁ עַל-יְדֵי תַשְׁלוּמֵי נִזְיָקִין שֶׁהוּא הַתְּעַלוֹת הַנֶּפֶשׁ עַל-יְדֵי הַמָּמוֹן שֶׁמִּשְׁלַם הַזָּקוּ, כִּי שֶׁרֵשׁ הַנֶּפֶשׁ הוּא בְּמָמוֹן דִּקְדָּשָׁה וְכוּ' פְּנִי"ל. וְזֶה מְרַמֵּז גַם-כֵּן בְּמַאֲמַר הַנִּזְכָּר מֵה שְׁמוּבָא שָׁם בְּמַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה עַל פְּסוּק אֲכָלִי עִמִּי אֲכָלוּ לָחֶם וְכוּ'. רַב אָמַר, אֵלוּ הַדִּינִים וְכוּ', הִינּוּ רִי"ו דִּי"ן. שְׂאִינָם מַעֲלִין אֶת הַנֶּפֶשׁ וְכוּ' רָמַז לְשׁוֹחֲטִים וְכוּ', עֲנִן שָׁם. וְעַל-פִּי הַנְּפִיל זֶהוּ גַם-כֵּן בְּחִינַת דִּינֵים כְּפִשׁוּטוֹ, כִּי הַדִּינִים כְּשֶׁהֵם הַגּוֹנִים וְדָנִים מִשְׁפֵּט צְדָק בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ שֶׁלֹּא יִגְזֹל וְלֹא יִזְיֵק אֶחָד אֶת מָמוֹן חֲבֵרוֹ, עַל-יְדֵי זֶה מַעֲלִין וּמְשַׁלְּמִים אֶת הַנֶּפֶשׁ עַל-יְדֵי דִינֵי מְמוֹנוֹת שֶׁדָּנִין כְּהֶגֶן, כִּי הַמָּמוֹן הוּא הַנֶּפֶשׁ פְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן דִּינֵי מְמוֹנוֹת בְּשִׁלְשָׁה זֶה בְּחִינַת שְׁלִשָּׁה אֲבוֹת, כִּי לִית רַבִּים פְּחוֹת מִתְּלַת דְּאֵנוּן אֲבָהוֹן, כְּמוּבָא בְּתַקּוּנֵים. כִּי עַל-יְדֵי הַדִּינִים שֶׁדָּנִין דִּינֵי מְמוֹנוֹת כְּהֶגֶן נִדְחָה הַדִּין וְכוּ' וְנִתְעַלָּה הַנֶּפֶשׁ שֶׁשֶׁרֵשׁוּ בְּמָמוֹן פְּנִי"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלִּין הָאֲבוֹת בְּעוֹלָם לְהֶגֶן פְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן הֵם שְׁלִשָּׁה דִינִים פְּנִי"ל, כִּי הַדִּינִים עֵקֶר דִּינֵיהֶם הוּא רַק עַל-יְדֵי אֲוִירָא

דָּאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מְחַכֵּים שְׁמֵשׁ מְקַבְּלִין עֵקֶר חֲכָמַת אֱלֻקִּים בְּקֶרֶב
לְעִשׂוֹת מִשְׁפָּט, כִּי אָסוּר לְדוֹן כִּי אִם סְמוּכִים וְאִין סְמוּכִים אֶלָּא בְּאֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל וְאֵין שְׁלִיחוּתָא דְקַמְאֵי עֲבָדִין כְּמוּבָא בְּסִפְרֵי חֲשׁוֹן מִשְׁפָּט. נִמְצָא,
שֶׁעֵקֶר הַמִּשְׁפָּט שֶׁל הַדִּינִים מְקַבְּלִין רַק מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁשֵׁם עֵקֶר הַסְּמִיכָה
כְּנִ"ל, כִּי הַדִּינִים מְעַלִּין גַּם-כֵּן אֶת הַנֶּפֶשׁ וְכוּ'. וְדוּחִין הַדִּין וְכוּ'. וּמִמְשִׁיכִין
חֶסֶד כְּנִ"ל, כִּי כְּשֵׁיט דִּין לְמִטָּה אִין דִּין לְמַעְלָה. וְנִדְחָה הַדִּין וְנִמְשָׁךְ חֶסֶד.
וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה רַק עַל-יַדֵּי אֲוִירָא דְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַדִּינִים
מִדִּינָא הוּא רַק סְמוּכִים בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכוּ' וְכְנִ"ל:

אות ג

וְזֶה בְּחִינַת דִּינֵי קְדִימָה בְּבִרְכוֹת, כִּי עֵקֶר הַתְּעֻלוֹת הַנֶּפֶשׁ הוּא עַל-יַדֵּי
הַכְּבוֹד שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ הַכֹּל שְׁעַל-יַדֵּי זֶה הַנֶּפֶשׁ תֵּאבֶּה לְהַכְּלִיל בְּשִׂרְשָׁהּ. וְעַל-כֵּן
צָרִיכִין לִידַע אֵיזָה פְּרִי צָרִיכִין לְהַקְדִּים בְּבִרְכָה שְׁצָרִיכִין לְחַלֵּק כְּבוֹד
לְאוֹתָהּ הַפְּרִי, דְּהֵינּוּ שֵׁיט בְּהַ נֶפֶשׁ גְּדוּלָּה בְּיוֹתֵר, עַל-כֵּן צָרִיכִין לְכַבֵּדָהּ
בְּיוֹתֵר, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהַקְדִּימָהּ, כִּי עַל-יַדֵּי הַכְּבוֹד מְתַגַּלָּה הַנֶּפֶשׁ
מֵהַתְּעֻלְמוֹתָהּ בְּבִחִינַת הַזְּהָרוֹ בְּבִנֵי עַמֵּי הָאֶרֶץ שְׁמַהֵם תֵּצֵא תוֹרָה, כְּמַבְאָר
בְּמַאמָּר הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְנַהֵג כְּבוֹד בְּאֶכְלִין כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת שְׁלַח
מַלְכִים, בְּחִינַת מִלְחָמָה הַכְּבוֹד, כִּי עֵקֶר בְּחִינַת כְּבוֹד הוּא בְּאֶכְלִיָּה בְּחִינַת
שְׁלַח מַלְכִים כְּנִ"ל וְכַמְבָּאָר בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה. וְכִמוֹ שֶׁנִּרְאָה
בְּחוּשׁ כְּשֶׁאֶחָד רוֹצֶה לְכַבֵּד אֶת חֲבֵרוֹ. עַל-פִּי רַב הוּא מְכַבְּדוֹ בְּדַבַּר מְאֻכָּל
אוֹ מִשְׁקָה, כִּי שֵׁם עֵקֶר בְּחִינַת הַכְּבוֹד, כִּי יֵשׁ שֵׁם נֶפֶשׁוֹת רַבּוֹת שֶׁשָׂרֵשׁם
בְּכְבוֹד. וְעֵקֶר הַתְּעֻלוֹת וְעַלִּית הַנֶּפֶשׁוֹת הוּא עַל-יַדֵּי הַכְּבוֹד כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת
בְּרִכוֹת פְּרֻטִיּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת יוֹתֵר מְבִרְכוֹת כְּלָלִיּוֹת וְיֵשׁ לָהֶם דִּין
קְדִימָה כְּגוֹן בּוֹרָא פְּרִי הָעֵץ וּבּוֹרָא פְּרִי הָאֲדָמָה קוֹדֵמִין לְבִרְכַת שְׁהַכֹּל
מִחֲמַת שְׁזֶה בְּרִכָּה פְּרֻטִית וְכוּ', כְּמַבְאָר בְּשְׁלַח עֲרוּךְ וְלְכַאוּרָה אִינוֹ מוּבָן
קִצָּת, כִּי יֵשׁ סִבְרָה לְהַפְּךָ, כִּי בְּרִכָּה כְּלָלִיּוֹת הִיא רְאוּיָה שֶׁתְּהִיָּה חֲשׁוּבָה
בְּיוֹתֵר מֵאֲחֵר שְׁמְבָרְכִין ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁבָּרָא הַכֹּל כְּמוֹ שְׁמְבָרְכִין שְׁהַכֹּל נִהְיָה
בְּדַבְרוֹ. וּבּוֹדָאי בְּזֶה מְזַכִּירִין שְׁבַח ה' יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר שֶׁבָּרָא הַכֹּל, אֲבָל בְּבִרְכָה
פְּרֻטִית אִין מְזַכִּירִין שְׁבַח ה' יִתְבָּרַךְ כָּל כֶּף, כִּי אִין מְזַכִּירִין רַק שֶׁבָּרָא פְּרִי
הָעֵץ אוֹ פְּרִי הָאֲדָמָה וְכוּצָא. אֲבָל מְעַלֵּת הַקְדִּימָה שֶׁל בְּרִכָּה פְּרֻטִית הוּא
בְּבִחִינָה הַנִּי"ל, כִּי מֵאֲחֵר שְׁמְבָרְכִין עַל פְּרִי זוֹ בְּרִכָּה פְּרֻטִית, נִמְצָא שֵׁיט לָהּ
חֵלֶק בְּכְבוֹד בְּיוֹתֵר כִּי מְזַכִּירִין שְׁבַח ה' יִתְבָּרַךְ עַל פְּרִי זוֹ בְּלִבָּד. נִמְצָא,
שֶׁפְּרִי זוֹ מְכַבְּדֵת כָּל כֶּף עַד שֶׁמִּיחֲדִין הַבְּרִכָּה עָלֶיהָ לְבַד. וְעַל-כֵּן יֵשׁ לָהּ חֵלֶק
בְּכְבוֹד בְּיוֹתֵר. וְזֶה מִחֲמַת שֶׁהַנֶּפֶשׁוֹת שֵׁיט שֵׁם מְכַבְּדִים בְּיוֹתֵר. וְעַל-כֵּן
צָרִיכִין לְנַהֵג בָּהֶם כְּבוֹד בְּיוֹתֵר וְלְהַקְדִּימָם, כִּי עֵקֶר הַתְּעֻלוֹת הַנֶּפֶשׁ הוּא
עַל-יַדֵּי הַכְּבוֹד שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ הַכֹּל כְּנִ"ל:

ועקר החשיבות לענן קדימה הם פרות של ארץ-ישראל. וכל המקדם בפסוק מקדם לברכה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי עקר הברכה היא בבחינת ארץ-ישראל בבחינת אוירא דארץ-ישראל שעל-ידי זה מעלין הנפש והשכל והזכרון וכו'. שהוא בחינת תורה בחינת דעת וכו' פנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כל הפסוק לשעורין נאמר וכו'. הינו הך. כי זהו מעלת וחשיבות של שבעת המינין שנשתבחה בהן ארץ-ישראל שהפרות הם חשובות כל כך שיש בהם נפשות גבוהות מאד שזהו עקר חשיבות הפרות פנ"ל. והנפש הוא התורה פנ"ל במאמר הנ"ל. ועל-כן הפרות של ארץ-ישראל שהם שבעת המינים משעורין בהם כל השעורין של תורה שזה מורה שיש בהם נפשות גבוהות הרבה שהם בחינת תורה. ועל-כן משעורין בהם שעורין של תורה, כי הנפש הוא התורה פנ"ל. ומחמת זה בעצמו אלו הפרות חשובות ביותר וארץ-ישראל נשתבחה בהם ויש להם דין קדימה על שאר פרות מחמת שמלבש בהם תורה הרבה ביותר משאר פרות, כי בהם משעורין שעורין של תורה והתורה הוא הנפש פנ"ל. ועל-כן צריכין להקדימם, כי צריכין לכבדם ביותר מחמת שיש בהם נפשות בחינת תורה ביותר וכו' וכנ"ל:

אות ד

וזה בחינת כל שעורין של תורה בכזית, וכל שעור אכילה הוא בכזית וכן לענן ברפת המזון וברכה אחרונה השעור בכזית. כי זית שמן הוא מורה על בחינת הנ"ל בחינת גוף ונפש שהם בחינת שכחה וזכרון וכו' פנ"ל. כי איתא שזיתים הם מביאין לשכחה. ושמן היוצא מהזיתים הוא להפך, כי שמן הוא מסגל לזכרון כמובא. נמצא, שזית ושמן המלבש בתוכה הם בבחינת שכחה וזכרון שהוא בחינת גוף ונפש וכו'. והנפש בחינת זכרון הוא בחינת תורה, בחינת דעת וכו' פנ"ל. ועל-כן כל השעורין של תורה בכזית, כי התורה שהוא בחינת נפש בחינת זכרון הוא בבחינת זית שמן. כמו השמן המלבש בהזית שהוא בחינת זכרון המלבש בהשכחה בחינת נפש המתלבש בהגוף. וכמו שאי אפשר לגלות ולהוציא השמן למאור מהזית. כי אם על-ידי פתישה שפותשין וכותשין הזיתים להוציא מהם השמן, כמו כן ממש אי אפשר לגלות התורה והנפש והזכרון וכו' כי אם על-ידי שפותשין ומכתשין הגוף שעל-ידי זה פותשין ומשברין הסכלות של החמר ומבטלין ומכניעין השכחה. ואז נתגלה אור הנפש והתורה והזכרון מתוך הגוף והשכחה וכו', כי נתבטל הגוף והשכחה לגבי הנפש והתורה והזכרון וכו'. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, כי צריך להמית עצמו על התורה לכתת ולשבר הגוף. ואז דיקא נתגלה התורה והנפש והזכרון וכו' פנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת שְׁמֹן זֵית זָךְ כְּתִיב לְמֵאֹר. בְּחִינַת מַה שְּׂאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ
אֲעָא דְלֹא סְלִיק בֵּיה נִוְרָא מִבְּטָשִׁין לֵיה גּוּפָא דְלֹא סְלִיק בֵּיה נְהוּרָא דְנִשְׁמַתָּא
וְכוּ'. נִמְצָא, שְׂזִית וְשְׁמֹן הוּא בְּחִינַת גּוּף וְנִפְשׁ כּוּ'. וְעַל-כֵּן כָּל שְׁעוּרֵין שֶׁל
תּוֹרָה בְּכַזֵּית, כִּי כָּל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה דִּיקָא עַל-יְדֵי גּוּף וְנִפְשׁ דְּהִינּוּ כְּשֶׁהִנְפֵּשׁ
מִלְבָּשׁ בַּגּוּף. אִז עֵקֶר קִיּוּם הַתּוֹרָה, כִּי עֵקֶר הַתְּגַלּוּת הַתּוֹרָה וְהִנְפֵּשׁ הוּא
מִתּוֹךְ הַגּוּף דִּיקָא בְּבְחִינַת כְּיִתְרוֹן הָאֹר מִן הַחֲשֵׁךְ וְכוּ', כְּמוֹבָא:

אות ה

וְעַל-כֵּן שְׁעוּר אֲכִילָה בְּכַזֵּית. וְאִז צְרִיכִין לְבָרֵךְ בְּרַכָּה אַחֲרוֹנָה, כִּי עֵקֶר
הָאֲכִילָה הוּא בְּשִׁבִיל הִנְפֵּשׁ בְּחִינַת צְדִיק אֲכִיל לְשִׁבְעַ נִפְשׁוֹ כְּדִי שְׂיֵאִיר הִנְפֵּשׁ
בְּיוֹתֵר עַל-יְדֵי שְׁנִכְלָל בּוֹ הִנְפֵּשׁוֹת שְׁבַתּוֹךְ הָאֲכִילָה שְׂאוּכַל בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה
וּבְבִרְכָה בְּכּוֹנֵה כְּרָאוּי. וְעַל-כֵּן שְׁעוּר הָאֲכִילָה בְּכַזֵּית שֶׁהוּא בְּבְחִינַת הַתּוֹרָה
בְּבְחִינַת גּוּף וְנִפְשׁ, שְׂכַחַה וְזִכְרוֹן וְכוּ', שְׂזֵהוּ עֵקֶר הָאֲכִילָה לְהַעֲלוֹת וּלְהֵאִיר
הִנְפֵּשׁ מִתּוֹךְ הַגּוּף לְהַעֲלוֹת הִנְפֵּשׁ וְהַתּוֹרָה וְהַזְכָּרוֹן מִתּוֹךְ הַשְּׂכַחַה וְהַגּוּף
וְכוּ'. וְזֶה שֶׁהִזְהִירָה הַתּוֹרָה עַל הַזְכָּרוֹן בְּשַׁעַת אֲכִילָה בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב,
פֶּן תֹּאכַל וְשִׁבַּעְתָּ וְכוּ' וְרַם לְבַבְךָ וְשִׂכַחְתָּ וְכוּ'. וְזִכְרַתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא
הַנִּתֵּן לָךְ כֹּחַ וְכוּ'. כִּי בְּשַׁעַת אֲכִילָה צְרִיכִין לְזַהֵר בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר שֶׁלֹּא יִפְגַּם
הַזְכָּרוֹן הוּא בְּחִינַת נִפְשׁ בְּחִינַת תּוֹרָה וְכוּ' כְּנִ"ל, דְּהִינּוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה כְּרוּךְ
אַחַר הַגּוּף הַמִּתְאַוָּה שֶׁלֹּא יִתְגַבֵּר חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה הַגּוּף שֶׁהוּא
בְּחִינַת שְׂכַחַה וְכוּ', רַק אֲדַרְבָּא, לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל הַגּוּף בְּשַׁעַת אֲכִילָה, דְּהִינּוּ
לְשַׁבֵּר תְּאוּוֹת הַגּוּף הַמִּתְאַוָּה לְאֲכִיל רַק לְאֲכִיל בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה בְּבְחִינַת
צְדִיק אֲכִיל לְשִׁבְעַ נִפְשׁוֹ. בְּאִפְּן שְׁעַל-יְדֵי הָאֲכִילָה יִתְעַלֶּה הִנְפֵּשׁ וְהַזְכָּרוֹן
וְהַתּוֹרָה בְּיוֹתֵר כְּנִ"ל עַל-יְדֵי שְׂמַעְלָה נִפְשׁוֹת שְׁבַתּוֹךְ הָאֲכִילָה אִז כְּנִ"ל. וְזֵהוּ
בְּחִינַת וְזִכְרַתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְכוּ' הַנִּי"ל הַנְּאֻמֵּר בְּעִנְיַן הָאֲכִילָה כְּנִ"ל. כִּי עַל-
יְדֵי אֲכִילָה בְּקִדְשָׁה זּוֹכִין לְזַכָּרוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת נִפְשׁ, בְּחִינַת תּוֹרָה וְכוּ' כְּנִ"ל:

אות ו

וְעַל-כֵּן בְּרַכָּה אַחֲרוֹנָה צְרִיכָה שְׁעוּר. וְשְׁעוּרָה בְּכַזֵּית, אֲבָל בְּרַכָּה רֵאשׁוֹנָה
אִין לֵה שְׁעוּר, כִּי זִכְרוֹן וְשְׂכַחַה אִין שִׁיךְ כִּי אִם כְּשֶׁכָּבַר יֵשׁ אִיזָה דַעַת. אִז
צְרִיכִין לְשַׁמֵּר אֶת הַזְכָּרוֹן לְבִלִי לְשַׁפַּח אֶת הַדַּעַת שֶׁהִשִּׁיג. וְזֵהוּ עֵקֶר שְׂלֵמוֹת

הדעת, כי עקר שלמות הדעת הוא מתוך הגוף כנ"ל בבחינת כיתרון האור מן החשך וכי כנ"ל, כי הדעת בשרשו היא בבחינת אין לו שעור, כי הדעת שהיא התורה היא אחדותו יתברך, שהיא בחינת אין סוף. רק שהי יתברך ברחמיו צמצם את אור התורה באותיות וכי ושעורים. כדי שנוכל לקבל את התורה בעוד שאנו מלבשים בתוך הגוף. ועל-ידי שהתורה שהיא הדעת והנפש מלבש בגוף שהיא בחינת שעורים ומדות על-ידי זה יש זכרון ושכחה וכי, כי עקר אחיזת הסטרא אחרא בבחינת צמצום ושעור בבחינת גוף, אבל באמת זה עקר שלמות הדעת כשמשגיג הדעת שהיא הנפש בחינת זכרון מתוך הגוף והשכחה כנ"ל. שבשביל זה ברא ה' יתברך את העולם כדי שידע ונשיג אותו יתברך מתוך הגוף שזה עקר כבודו יתברך בבחינת ואבית תהלה מגושי עפר מקרוצי חמר וכי כידוע. נמצא, שעקר שלמות הדעת הוא כשפא הדעת לכלל שכחה, דהינו כשנתצמצם הדעת וברא בבחינת שעור ומדה שמה נתהוה ונשתלשל בבחינת הגוף וכי. ומזה אחיזת השכחה. ואז כשמכניעין השכחה ומשברין הגוף ומעלין הנפש והזכרון זה עקר שלמות הדעת בבחינת כיתרון האור מן החשך וכי כנ"ל, כי עקר הזכרון הוא במקום שיש שעור ומדה בבחינת גוף, כי במקום שאין שעור אין שיך זכרון וכמובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה על פסוק, לא ימוש ספר התורה הזה מפיך (סימן קי) :

וזה בחינת ברכה ראשונה וברכה אחרונה. וברכה ראשונה אין לה שעור. וברכה אחרונה יש לה שעור, כי מתחלה קדם שאוכל אז עדין לא נתגלה הנפש שהיא הדעת כלל. ואז צריכין לברך ברכה ראשונה כדי לגלות הדעת שהיא הנפש כנ"ל. וזה אין לו שעור, כי תחלת התגלות הדעת אין לו שעור אבל ברכה אחרונה היא בשביל לשמר את הדעת והנפש שקבל והאיר על-ידי האכילה שלא יבוא לידי שכחה רק יהיה בבחינת זכרון שזהו בעצמו בבחינת הנפש כנ"ל. ועל-כן ברכה אחרונה צריכה שעור, כי כל זמן שאין לו שעור לא בא עדין לבחינת שכחה וזכרון, כי זכרון אין שיך כי אם כשיש איזה דעת שקבלו בשעור ובמדה שאז צריכין לזכרו. וזה עקר שלמות הדעת, כי כל זמן שאין הדעת בבחינת שעור בבחינת שכחה וזכרון אין לו שלמות כנ"ל. רק כשנמשך הדעת עד שפא לידי שעור ומדה. ואז שיך שכחה וזכרון. ואז צריכין לשמר הזכרון שלא יתגבר חס ושלום, השכחה וכי כנ"ל. וזה בחינת ברכה אחרונה שיש לה שעור בשביל לשמר את הזכרון לזכר מעלת הנפש שהעלה על-ידי האכילה כנ"ל. ועל-כן השעור בכזית שהיא בחינת זכרון היוצא מתוך השכחה וכי כנ"ל :

ועל-כן שעור אכילה בכזית. כי עקר האכילה דהינו השביעה היא מבחינת הנפש המלבש שם שהיא החיות שבתוך הדבר שאוכל. וכל זמן שלא אכל כזית אינו נקרא בשם אכילה כלל. כי עקר הנפש הוא רק כשהוא בבחינת זית שמן. דהינו שנמשך הנפש והדעת לבחינת שעור ומדה עד שפא לבחינת זכרון ושכחה שזה בחינת זית שמן. ואז הוא עקר שלמות הנפש והדעת ואז כשיש בהאכילה שעור בכזית אז יש פח להנפש המלבש להשביע את האדם כשאוכל בקדשה וזוכה להעלות את הנפש והזכרון

אות ז

וְזֶה בְּחִינַת זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ וְזָכְרָהוּ עַל הַיּוֹן. כִּי שַׁבַּת הוּא בְּחִינַת נֶפֶשׁ, בְּחִינַת כִּי בּוֹ שַׁבַּת וַיִּנְפֹּשׁ, כִּי אַז זוֹכִין לְנִשְׁמָה יִתְרָה, וְאַז עֵקֶר הַתְּגָלוֹת הַדַּעַת כְּמוֹבָא. כִּי בְּשַׁבַּת נִתְּנָה תּוֹרָה וְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל הֵם בְּבְחִינַת גּוֹף בְּחִינַת כְּסִילוֹת בְּחִינַת שְׁטוּ הָעַם וְלִקְטוּ בְּשִׁטּוֹתָא כְּמוֹבָא. וְצָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ קַדְשֵׁי שַׁבַּת עַל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל, עַל-יְדֵי קַדְשֵׁי שַׁבַּת שְׂמֵמִשְׁיָכִין עֲלֵיהֶם. כִּי עֵקֶר הַנֶּפֶשׁ וְהַחַיּוֹת שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל הוּא עַל-יְדֵי קַדְשֵׁי שַׁבַּת, כְּמוֹבָא שֶׁכָּל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל מְקַבְּלִין חַיּוֹת מִהָאֶרֶץ הַנֶּפֶשׁ יִתְרָה שְׂמֵמִשְׁיָכִין בְּשַׁבַּת. כִּי בְּתַר שַׁבְתָּא, דְּהֵינּוּ יוֹם רֵאשׁוֹן שְׁנֵי שְׁלִישֵׁי מְקַבְּלִין מִנִּשְׁמָה יִתְרָה שֶׁל שַׁבַּת שְׂעֵבֶר וְכוּ'. וְזֶה שֶׁהַזְּהִיר הַפְּתוּב זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבַּת וְכוּ'. זָכְרָהוּ מֵאַחַד בְּשַׁבַּת וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאַמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה 'זָכְרָהוּ דִּיקָא, כִּי הַזְּכוֹרֵן הוּא בְּחִינַת נֶפֶשׁ וְתוֹרָה וְדַעַת וְכוּ' כַּנִּיל, שֶׁזֶה מְקַבְּלִין בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל מִשַּׁבַּת דִּיקָא כַּנִּיל, עַל-יְדֵי שְׂזוֹכְרִין אֶת הַשַּׁבַּת מֵאַחַד בְּשַׁבַּת שְׂמֵמִשְׁיָכִין שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל בְּחִינַת גּוֹף לְגַבֵּי הַנֶּפֶשׁ, בְּחִינַת שַׁבַּת, בְּחִינַת זְכוֹר וְכוּ', כַּנִּיל:

וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַזְּכוֹרֵן שֶׁל שַׁבַּת מֵאַחַד בְּשַׁבַּת בְּחִינַת זָכְרָהוּ מֵאַחַד בְּשַׁבַּת הוּא רַק עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁאַמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה זָכְרָהוּ מֵאַחַד בְּשַׁבַּת כְּמוֹ שֶׁמֵּאִי הַזְּכוֹן שֶׁהִיא אוֹכֵל כָּל יָמָיו לְכָבוֹד שַׁבַּת וְכוּ'. כִּי עֵקֶר הַזְּכוֹרֵן שֶׁל שַׁבַּת מֵאַחַד בְּשַׁבַּת, דְּהֵינּוּ זְכוֹרֵן הַנֶּפֶשׁ מֵתוֹךְ הַגּוֹף כַּנִּיל לְבִטֹּל הַגּוֹף בְּחִינַת שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל לְגַבֵּי הַנֶּפֶשׁ בְּחִינַת שַׁבַּת הוּא עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה דִּיקָא וְזֶה עֵקֶר כְּבוֹד שַׁבַּת, שֶׁעֵקֶר כְּבוֹד שַׁבַּת עַל-יְדֵי אֲכִילַת שַׁבַּת כְּמוֹבָא בְּמִקּוֹם אַחֵר. כִּי עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה מַעֲלִין הַנֶּפֶשׁ וְכוּ' כַּנִּיל. וְעַל-כֵּן מִצְוָה גְּדוּלָה לֵאכֹל בְּשַׁבַּת. וְזֶה עֵקֶר כְּבוֹד שַׁבַּת, כִּי שַׁבַּת שֶׁהוּא בְּחִינַת נֶפֶשׁ בְּחִינַת תּוֹרָה וְכוּ'. אַז מַעֲלִין הַנֶּפֶשׁ עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַזְּכוֹרֵן שֶׁל שַׁבַּת בִּימֵי הַחֹל עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה דִּיקָא כִּי שִׁתְּהִיָּה הָאֲכִילָה בְּבְחִינַת שַׁבַּת כְּדֵי לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ וְהַזְּכוֹרֵן וְכוּ', בְּחִינַת זָכְרָהוּ מֵאַחַד בְּשַׁבַּת, 'זָכְרָהוּ דִּיקָא כַּנִּיל. וְזֶה בְּחִינַת זָכְרָהוּ עַל הַיּוֹן הֵינּוּ הַדָּ, כִּי יֵין יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת שְׂכָחָה וְזָכוֹר בְּבְחִינַת פֶּן יִשְׁתַּה וְיִשְׁכַּח מַחֲקָה, הֵינּוּ שְׂכָחָה שְׂבָא עַל-יְדֵי הַיּוֹן מֵבִיא שְׁנָה שֶׁהוּא הַסְּתַלְקוֹת הַדַּעַת בְּחִינַת שְׂכָחָה. וְזֶהוּ כְּשֶׁאֵין זוֹכִין אֲבָל כְּשֶׁזוֹכִין אֲזִי אֲדַרְבָּא, הַיּוֹן הוּא בְּבְחִינַת זָכוֹר בְּבְחִינַת נְזִפְיָה דְּדִיד מֵינּוּ בְּחִינַת זָכוֹר כַּיּוֹן לְבָנוֹן. וְזֶהוּ בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת מַה שֶׁאַמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה עַל הַיּוֹן שֶׁנִּקְרָא תִירוּשׁ, זָכָה נַעֲשֶׂה רֵאשׁ, הֵינּוּ דַעַת בְּחִינַת זָכוֹר, בְּחִינַת תּוֹרָה, בְּחִינַת נֶפֶשׁ וְכוּ'. לֹא זָכָה-נַעֲשֶׂה רֵשׁ. אֵין עָנִי אֶלָּא מִן הַדַּעַת בְּחִינַת עֲנִיּוֹת שֶׁהוּא חֲסָרוֹן הַפְּרָנְסָה שֶׁהוּא עַל-יְדֵי פָגַם הַדַּעַת וְהַנֶּפֶשׁ

כַּמְבֹאֵר בַּמֶּאֱמָר הַנִּיל. וְעַל-כֵּן בַּשָּׁבֶת כְּשֶׁרוֹצִין לְצֵאת מִשֵּׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל לַשָּׁבֶת, מִשְׁכָּחָה לְזִכְרוֹן וְכוּי, מִמְּשִׁיכִין קִדְשֵׁת שָׁבֶת עַל-יָדֵי זֶה הַיַּיִן בְּחִינַת זְכָרָהוּ עַל הַיַּיִן, 'זְכָרָהוּ דִיקָא, כִּי אִז מַעֲלִין הַיַּיִן מִשְׁכָּחָה לְזִכְרוֹן וְכוּי כְּנִיל. וְעַל-יָדֵי זֶה נִתְבַּטְּלִין וְנִכְלָלִין שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל בְּקִדְשֵׁת שָׁבֶת וְכוּי כְּנִיל:

אות ח

וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁכָרוֹת שֶׁל פּוֹרִים שְׂמִצּוֹה לְהַשְׁתַּכֵּר אִז בְּיַיִן, כִּי אִז נִכְנַע הַמֶּן-עַמְלֵק שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁכָחָה כְּמוֹבָא. וְעַל-כֵּן הַזְּהִירָה תּוֹרָה, זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלֵק וְכוּי לֹא תִשְׁכַּח. כְּדֵי לְהַכְנִיעַ בְּחִינַת שְׁכָחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עַמְלֵק וְלְהַעֲלוֹת הַזִּכְרוֹן וְכוּי. וְעַל-כֵּן אִז בְּפוֹרִים מִצּוֹה לְהַשְׁתַּכֵּר בְּיַיִן, כִּי אִז עוֹלָה הַיַּיִן מִשְׁכָּחָה לְזִכְרוֹן כְּנִיל. וְאִז כְּשֶׁהַיַּיִן בְּקִדְשָׁה שְׁעוֹלָה מִבְּחִינַת שְׁכָחָה לְבְּחִינַת זִכְרוֹן אִז עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת עַל-יָדֵי יַיִן דִּיקָא, כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַזִּכְרוֹן הוּא מִתּוֹךְ הַשְּׁכָחָה בְּבְחִינַת כִּיתָרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ כְּנִיל, כִּי בְּמִקּוֹם שֵׁשֶׁת בְּחִינַת זִכְרוֹן וְשְׁכָחָה כְּשׂוֹכִין לְהַתְגַּבֵּר לְהַכְנִיעַ הַשְּׁכָחָה שֶׁהוּא הַגּוֹף וְלְהַגְבִּיר הַזִּכְרוֹן וְהַנֶּפֶשׁ זֶהוּ עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת דִּיקָא כְּנִיל. וְזֶה בְּחִינַת יַיִן בְּקִדְשָׁה

אות ט

וְזֶהוּ בְּחִינַת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן עַל הַיַּיִן כְּדֵי שֶׁתְּהִיָּה הָאֲכִילָה בְּבְחִינַת וְזְכָרְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ וְכוּי. כְּדֵי לְזַכּוֹת לְבְּחִינַת זִכְרוֹן בְּחִינַת נֶפֶשׁ, בְּחִינַת תּוֹרָה עַל-יָדֵי הָאֲכִילָה וְכוּי כְּנִיל. וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֵשׁ בְּרָכוֹת שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוֹן כְּנִגְדַּ שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת שְׂמֵתִגְלִים בְּעוֹלָם לְהַגִּין עַל-יָדֵי אֲוִירָא דְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל שְׂנִמְשָׁךְ עַל-יָדֵי בְּרַכַּת הַמְּזוֹן עַל-יָדֵי שְׂמֵזְכִירִין בּוֹ אַרְץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶהוּ עֵקֶר בְּחִינַת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן בְּחִינַת וְאֲכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבְרַכַּת אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאֲרֶז וְכוּי כְּנִיל. וְעַל-כֵּן מְזַכֵּרִין תּוֹרָה בְּבְרַכַּת הַמְּזוֹן כִּי הַנֶּפֶשׁ שְׂמַעֲלִין עַל-יָדֵי הָאֲכִילָה כְּנִיל הוּא בְּחִינַת תּוֹרָה וְזִכְרוֹן וְכוּי כְּנִיל:

וְזֶה בְּחִינַת חֲמֵשׁ זְכוּרוֹת, כִּי הַזְכָּרוֹן הוּא הַתּוֹרָה בְּחִינַת נֶפֶשׁ. וְעַל-כֵּן הֵם חֲמֵשׁ זְכוּרוֹת כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ בְּחִינּוֹת יֵשׁ לְנֶפֶשׁ שֶׁהֵם בְּחִינַת הַגִּי חֲמֵשׁ בְּרָכִי נֶפֶשׁ וְכוּ', כַּמּוּבָא בַּמֵּאמָר הַנִּי"ל שֶׁזֶה בְּחִינַת חֲמֵשׁ אוֹתוֹת מִנְצַפִּי"ד וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. כִּי זְכוּרַת מְצָרִים זֶה בְּחִינַת לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ מִגְּלוּת מְצָרִים שְׂכוּלֵל כָּל הָאַרְבַּע גְּלוּתוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבָרְכָה שְׂכָל הַגְּלוּתוֹת מְכַנִּים בְּשֵׁם מְצָרִים, כִּי שָׁם בְּמְצָרִים הֵיטָה הַדַּעַת בְּגָלוּת כִּידוּעַ. וְהַדַּעַת הוּא הַנֶּפֶשׁ בְּחִינַת זְכָרוֹן כְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת הָאַרְבַּע גְּלוּתוֹת שְׂכָלוּלִים בְּגָלוּת מְצָרִים כְּנֶגֶד אַרְבַּע יְסוּדוֹת שְׂמֵשׁם בְּאֵין כָּל הָאַרְבַּע גְּלוּתוֹת וְכִשְׂזוּכִין לְצֵאת מֵאַרְבַּע גְּלוּתוֹת שֶׁזֶה בְּחִינַת יְצִיאַת מְצָרִים כְּנִי"ל, הֵינּוּ שְׂזוּכִין לְהַכְנִיעַ הָאַרְבַּע יְסוּדוֹת. וְאִז נִתְעַלָּה הַנֶּפֶשׁ בְּחִינַת זְכָרוֹן כְּנִי"ל, אִז צָרִיכִין לְזַכֵּר תְּמִיד יְצִיאַת מְצָרִים הֵינּוּ לְשֹׁמֵר הַזְכָּרוֹן שֶׁהוּא הַנֶּפֶשׁ נִתְעַלָּה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת יְצִיאַת מְצָרִים כְּנִי"ל:

וְזֶה בְּחִינַת אַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן בְּפֶסַח כְּנֶגֶד אַרְבַּע לְשׁוֹנוֹת שֶׁל גְּאֻלָּה שֶׁהֵם כְּנֶגֶד אַרְבַּע יְסוּדוֹת הַנְּזַכָּרִים לְעִיל שְׂצָרִיכִין לְהַכְנִיעַם כְּדִי לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ בְּחִינַת זְכָרוֹן וְכוּ'. וְאִז צָרִיכִין דּוֹקָא לְשִׁתּוֹת יַיִן וְכוּ' כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן הֵם אַרְבַּע כּוֹסוֹת כְּנֶגֶד אַרְבַּע יְסוּדוֹת שְׂנִכְנְעוּ. שְׂעַל-יְדֵי זֶה נִתְעַלָּה הַנֶּפֶשׁ וְהַזְכָּרוֹן שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת יַיִן בְּקִדְשָׁה כְּנִי"ל:

וְזֶה בְּחִינַת זְכָרוֹן מִתּוֹן תּוֹרָה כְּנֶזְכָּר לְעִיל, כִּי הַתּוֹרָה הִיא הַזְכָּרוֹן כְּנִי"ל:

וְזֶה בְּחִינַת זְכוּרוֹת מַעֲשֵׂה עֲמֶלֶק כְּדִי לְהַכְנִיעַ הַשִּׁכְחָה [וְלִזְכוּת] לְזְכָרוֹן וְכוּ' כְּנִי"ל:

וְזֶה בְּחִינַת זְכוּרַת מַעֲשֵׂה מְרִים שֶׁלֹּא לְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע עַל יִשְׂרָאֵל שְׂעַל-יְדֵי זֶה נִפְגָּם הַזְכָּרוֹן, כַּמּוּבָן בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ בְּמִקּוֹם אַחַר שְׂעַל-יְדֵי לְשׁוֹן הָרַע נִפְגָּם הַזְכָּרוֹן (בְּסִימָן נד), עֵינֵי שָׁם. כִּי הַזְכָּרוֹן הוּא הַנֶּפֶשׁ. וְעַקֵּר הַתְּגִלוֹת הַנֶּפֶשׁ הוּא עַל-יְדֵי הַכְּבוֹד כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד לְכַבֵּד אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל מִינֵי כְבוֹד כְּדִי שִׁיתְּגַלֶּה הַנֶּפֶשׁ וְהַזְכָּרוֹן כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן עׁוֹוֹן לְשׁוֹן הָרַע חֲמוֹר מְאֹד, כִּי עַל-יְדֵי שְׂמִדְבָר לְשׁוֹן הָרַע עַל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נִמְצָא שְׂמִבְּזָה נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל חֵס וְשָׁלוֹם, וְאִז אֵין הַנֶּפֶשׁ יְכוּל לְהַתְּגַלוֹת וְעַל-כֵּן הוּא פּוֹגֵם הַזְכָּרוֹן שֶׁהוּא הַנֶּפֶשׁ שְׂמִתְּגַלֶּה עַל-יְדֵי הַכְּבוֹד, דִּיקָא שֶׁהוּא הַהִפְּךְ מִלְּשׁוֹן הָרַע. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְזַכֵּר מַעֲשֵׂה מְרִים. 'לְזַכֵּר' דִּיקָא לְהַגְבִּיר בְּחִינַת הַזְכָּרוֹן כְּדִי לְהַכְנִיעַ הַשִּׁכְחָה שֶׁהוּא פָּגַם הַנֶּפֶשׁ שְׂבָא עַל-יְדֵי לְשׁוֹן הָרַע:

וְזֶה בְּחִינַת זְכוּרַת שַׁבָּת לְהַמְשִׁיךְ הַזְכָּרוֹן בְּחִינַת נֶפֶשׁ מִשַּׁבָּת לְשַׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, בְּחִינַת זְכָרָהוּ מֵאֶחָד בְּשַׁבָּת וְכוּ' כְּנִי"ל:

אות יא

וְזֶה בְּחִינַת אֲרֻבָּעָה צוּמוֹת, כִּי מִבְּאֵר בְּמֵאמָר הַנִּי"ל שְׁעַל-יַדֵּי הַתְּעֵנִית מְכַנְיַעִין הַגּוֹף וְהַסְּכָלוֹת, דְּהֵינּוּ הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת וְנִתְעַלָּה הַנְּפֶשׁ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הֵם אֲרֻבָּעָה צוּמוֹת כְּנֶגֶד אֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת שְׁנִכְנַעִין עַל-יַדֵּי הַתְּעֵנִית, כִּי אֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת מִשָּׁם נִמְשָׁכִין אֲרֻבַּע גְּלוֹת כְּנִי"ל, כִּי הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל הֵם בְּבַחֲיִנַת גּוֹף לְגַבֵּי נֶפֶשׁ, בְּחִינַת אֹר וְחֻשֶׁךְ, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב, הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל בֵּין אֹר לְחֻשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכוּ'. כִּי אֹר שְׁזָה בְּחִינַת נֶפֶשׁ כְּנִי"ל הוּא בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת שַׁבָּת כְּנִי"ל. וְכִשְׂאִין מִתְגַּבְּרִין לְהַכְנִיעַ הַגּוֹף, דְּהֵינּוּ הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת אֵזִי נִמְשָׁכִין מֵהֶם אֲרֻבַּע גְּלוֹת חֵס וְשָׁלוֹם, שְׁמִתְגַּבְּרִין הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים דְּעֵלְמָא חֵס וְשָׁלוֹם, שְׁהֵם בְּחִינַת גּוֹף כְּנִי"ל. וְעַל זֶה מִתְעַנִּין אֲרֻבָּעָה צוּמוֹת כְּדִי לְהַכְנִיעַ הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת בְּחִינַת אֲרֻבַּע גְּלוֹת כְּנִי"ל. כִּי עֵקֶר הָאֲרֻבָּעָה צוּמוֹת הֵם עַל גְּלוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁחָרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם. וְעַל-יַדֵּי שְׁמִתְעַנִּין וּמִתְאַבְּלִין עַל גְּלוּתֵנוּ מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, עַל-יַדֵּי זֶה אָנוּ מִמְשִׁיכִין עֲלֵינוּ קֹדֶשׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה, כָּל הַמִּתְאַבֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם זוֹכֵה וְרוֹאֵה בְּשִׂמְחָתָהּ. עַל-כֵּן עַל-יַדֵּי הַתְּעֵנִית שֶׁל הָאֲרֻבָּעָה צוּמוֹת, עַל-יַדֵּי זֶה נִכְנַעִין הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת וְנִתְעַלָּה הַנְּפֶשׁ, כִּי עֵקֶר הַתְּעֵלוֹת הַנְּפֶשׁ הוּא עַל-יַדֵּי בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל:

אות יב

וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמְבָרְכִין עַל אֵיזָה פְּרִי צָרִיכִין לְאַחֵז הַפְּרִי בְּיָדוֹ בְּיָמֵינוּ. זֶה בְּחִינַת הַתְּעֵלוֹת הַנְּפֶשׁ עַל-יַדֵּי שְׁמִכְנִיעִין תְּאוֹוֹת הַגּוֹף שְׁעַל-יַדֵּי זֶה נִמְשָׁךְ חֶסֶד כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְאַחֵז הַפְּרִי בְּיָמֵינוּ שֶׁהִיא בְּחִינַת חֶסֶד וְכְנִי"ל:

אות יג

וְזֶה בְּחִינַת יַיִן נֹסְכִים בְּשַׁעַת הַקָּרָבִן שְׂאֵז מַעְלִין מִבְּהֶמָּה לְאָדָם שֶׁהוּ עֹקֵר
בְּחִינַת הַקָּרָבִן. וְאֵז מִנְסַכִּין יַיִן לְהַעֲלוֹת הַיַּיִן מִבְּחִינַת שְׂכָחָה לְזַכָּרוֹן
בְּבְחִינַת זְכוּרֵי לְבָנוֹן. וְתִרְגוּמוֹ, כְּדוֹכָרֵן יָבֻבוֹת וְכוּ' עַל חֲמַר עֵתִיק
דְּמִתְנַסֵּף וְכוּ' (הוֹשַׁע י"ד) כִּי שְׂכָחָה וְזַכָּרוֹן הֵם בְּחִינַת אָדָם וּבְהֶמָּה, כְּמִבְּאֵר
בְּמֵאֵמֶר הַנִּזְכָּר לְעֵיל. כִּי בְּשַׁעַת נִסּוּף הַיַּיִן הָיוּ תוֹקְעִין בְּחִצְצָרֵת שֶׁזֶה בְּחִינַת
זַכָּרוֹן, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב, וְתִקְעֶתֶם בְּחִצְצָרֵת עַל עֲלֵתֵיכֶם וְכוּ' וְהָיָה לָכֶם לְזַכָּרוֹן
וְכוּ'. הַיַּיִן

ברכת הפרות ד:

עֲנִין בְּרַפְת הַנְּהַנִּין. וְדִין קְדִימָה בְּפִרוֹת. וְחֲשִׁיבוֹת פִּרוֹת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל
שֶׁקוֹדֵמִין לְבִרְכָה:

עַל-פִּי הַתּוֹרָה חֲבָלִים נִפְלוּ לִי בְּנַעֲמִים וְכוּ' (בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן ע"א), עֵין
שֶׁם הַיֵּטֵב מֵרֵאשִׁית לְסוּפָה:

אות א

וְזֶה בְּחִינַת כָּלֵל בְּרַפְת הַנְּהַנִּין, כִּי עֹקֵר הַבְּרָכָה הוּא בְּשִׁבִיל לְהַעֲלוֹת הַדָּבָר
וּלְקַשְׂרוֹ לְנַעַם הָעֲלִיּוֹן, כִּי זֶה יְדוּעַ שֶׁצָּרִיף הָאָדָם לְבָלִי לְקַבֵּל הַנְּאִה וְתַעֲנוּג
מִגּוֹף הַדָּבָר שֶׁאוֹכֵל וְשׁוֹתָה וְכוּ' רַק לְהַעֲלוֹת הַתַּעֲנוּג מִגּוֹף הַדָּבָר שֶׁאוֹכֵל
וְשׁוֹתָה וְכוּ', רַק לְהַעֲלוֹת הַתַּעֲנוּג וְהָאֲהָבָה שֶׁמִּלְבָּשׁ בְּזֶה הַדָּבָר לְהַעֲלוֹתוֹ
לְשִׁרְשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן שֶׁבְקִדְשָׁה. וְשִׁרְשׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל כָּל הָאֲהָבוֹת וְהַתַּעֲנוּגִים הוּא
בְּחִינַת נַעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁמִּשָּׁם נִשְׁתַּלְשָׁלִין וְנִמְשָׁכִין כָּל נַעֲמֵת הַטַּעֲמִים
וְהַתַּעֲנוּגִים שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר בְּבְחִינַת מָה יִפִּית וּמָה נַעֲמֵת אֲהָבָה בְּתַעֲנוּגִים.
שֶׁכָּל הָאֲהָבוֹת שֶׁמִּלְבָּשִׁין בְּכָל הַתַּעֲנוּגִים כָּלֵם נִמְשָׁכִין בְּשִׁרְשׁ הָעֲלִיּוֹן
מִבְּחִינַת נַעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף שֶׁהָיָה יִפָּה תֹאֵר וּיִפָּה מֵרֵאשִׁית. וְזֶה
מָה יִפִּית וּמָה נַעֲמֵת אֲהָבָה וְכוּ'. וּבְשִׁבִיל זֶה צָרִיכִין לְבָרֵךְ עַל כָּל דָּבָר
שֶׁרוֹצֵה לְהַנּוֹת מִמֶּנּוּ. כִּי עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה הוּא מְקַשֵּׁר וּמַעֲלָה הַדָּבָר לְשִׁרְשׁוֹ
לְבְּחִינַת נַעַם הָעֲלִיּוֹן, כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת הֵם בְּחִינַת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לַה'
יְתִבְרַךְ שֶׁמִּשְׁבַּחֵינוּ וּמִבְּרָכֵינוּ לַה' יְתִבְרַךְ שֶׁבָרָא אֶת הַדָּבָר הַזֶּה. וְעַל-כֵּן כָּל
הַבְּרָכוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הֵם בְּבְחִינַת נַעַם הָעֲלִיּוֹן בְּבְחִינַת כִּי נַעֲמֵת נִאֻוָּה תִּהְיֶה.

וּכְתִיב זָמְרוּ לְשִׁמּוֹ כִּי נָעִים שָׁהוּ בְּחִינַת נָעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל (שְׁמוּאֵל ב
ב) שֶׁהָבִיא שָׁם רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּסוֹף הַתּוֹרָה הַנִּי"ל, כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת הֵם
בְּחִינַת זְמִירוֹת וְתַהֲלוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת לַה' יִתְבָּרַךְ שְׁעַל-יָדַי זֶה עֵקֶר
הַהֲתַקְשָׁרוֹת לְבְּחִינַת נָעִים הָעֲלִיּוֹן, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְדַבֵּק בְּהַבּוּרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.
לְזָכוֹת לְנָעִים הָעֲלִיּוֹן לַחֲזוֹת בְּנָעִים ה' כִּי אִם עַל-יָדַי דְּבוּרֵי בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת
וְתַפְלוֹת וְשִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת. שְׁכַלְס הֵם בְּבְחִינַת נָעִים, בְּחִינַת נָעִים זְמִירוֹת
וְכוֹי פְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת כָּל כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁצָּרִיכִין לְבָרַךְ עַל כָּל דָּבָר שֶׁנֶּהְיִין
מִמֶּנּוּ וְאֲסוּר לְהִנּוֹת מִהָעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא בְּרָכָה, כִּי צָרִיכִין לְהַעֲלוֹת וּלְקַשֵּׁר
כָּל הַהֲנָאוֹת וְהַטְעָמִים וְהַתְעַנּוּגִים לְשֵׁרֶשׁ שֶׁהוּא נָעִים הָעֲלִיּוֹן שֶׁזֶה זוֹכִין
עַל-יָדֵי הַבְּרָכָה בְּכוֹנֵה שֶׁהוּא בְּחִינַת נָעִים פְּנִי"ל. שְׁעַל-יָדַי זֶה מַעֲלִין וּמְקַשְׁרִין
כָּל הָאֲהָבוֹת וְהַתְעַנּוּגִים לְשֵׁרֶשׁ לְבְּחִינַת נָעִים הָעֲלִיּוֹן פְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר
קִדְשֵׁת כָּל הַמַּאֲכָלִים הוּא מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת כָּל הַמְצוּוֹת
הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ שְׁכַלְס בְּמִינֵי מַאֲכָל, דְּהֵינּוּ הַשְּׁבַע מִיָּנִים וְכַמוּבָא לְעִיל,
כִּי עֵקֶר הַשְּׁפַעַת נָעִים הָעֲלִיּוֹן הוּא בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, עַל-
כֵּן שֶׁם בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עֵקֶר קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה, כִּי עֵקֶר קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה הוּא
כְּשׂוֹכִין לְקַשֵּׁר הַטַּעַם וְהַתְעַנּוּג לְבְּחִינַת נָעִים הָעֲלִיּוֹן הוּא בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל
כְּמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן שֶׁם בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עֵקֶר קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה, כִּי
עֵקֶר קִדְשֵׁת הָאֲכִילָה הוּא כְּשׂוֹכִין לְקַשֵּׁר הַטַּעַם וְהַתְעַנּוּג לְבְּחִינַת נָעִים
הָעֲלִיּוֹן פְּנִי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחִין שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל פְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר כָּל
הַבְּרָכוֹת שֶׁמְבָרְכִין עַל כָּל הַמַּאֲכָלִים אָנוּ לְמַדִּין מִבְּרַכַּת הַמְּזוּן, כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, הַשְּׁתֵּא לְאַחֲרֵינוּ מְבָרַךְ, לְפָנֵינוּ לֹא, כְּמוֹ
שֶׁמְבָאָר. כִּי עֵקֶר כָּל הַבְּרָכוֹת הוּא לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא
בְּחִינַת נָעִים הָעֲלִיּוֹן כְּדֵי לְהַעֲלוֹת וּלְקַשֵּׁר כָּל הָאֲהָבוֹת לְשֵׁרֶשׁ פְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן
לְמַדִּין כָּל הַבְּרָכוֹת מִבְּרַכַּת הַמְּזוּן, כִּי עֵקֶר בְּרַכַּת הַמְּזוּן הוּא לְהַמְשִׁיךְ
בְּחִינַת קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב, וְאֲכַלְתָּ וְכוֹי וּבְרַכְתָּ וְכוֹי עַל הָאֶרֶץ.
וְכַמְבָּאָר לְעִיל כְּמָה פְּעָמִים. וְעַל-כֵּן פְּרוֹת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל קוֹדֵמִין לְבִרְכָה, כִּי
עֵקֶר הַבְּרָכָה הִיא לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת נָעִים שֶׁהוּא
שֵׁרֶשׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁבְּקִדְשָׁה שֶׁל כָּל הַטְעָמִים וְהָאֲהָבוֹת וְהַתְעַנּוּגִים שֶׁבְּעוֹלָם
פְּנִי"ל. שְׂוֹכִין לְזֶה עַל-יָדֵי הַבְּרָכָה פְּנִי"ל:

אות ב

וְעַל-כֵּן תִּקְנוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה דִּין קִדְמָה בְּפְרוֹת כְּפִי חֲשִׁיבוֹת
וּמַעֲלַת הַפְּרוֹת, כִּי כָּל הַכְּבוֹד וְהַחֲשִׁיבוֹת שֶׁבְּעוֹלָם נִמְשָׁךְ מִשָּׁם מִבְּחִינַת נָעִים
הָעֲלִיּוֹן כְּמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. שְׁעַל -יָדֵי הַשְּׁפַעַת הַנָּעִים הָעֲלִיּוֹן נִמְשָׁךְ
הַתְּגַלוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא שֵׁרֶשׁ הַבְּרִיאָה, שֵׁרֶשׁ כָּל הָעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת
שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם וְכוֹי, עֵינֵי שָׁם. וְעַל-כֵּן רָאוּי לְחַלֵּק כְּבוֹד וְחֲשִׁיבוֹת

להפירות לענין ברכה להקדים הראוי להקדים, כי על-ידי הברכה נמשך השפעת נעם העליון שממש עקר הכבוד והחשיבות פני"ל. ועל-כן רב הכבוד שבני-אדם מכבדין זה את זה הוא במיני מאכל ומשקה. פדרך העולם שפשאחד נכנס לבית חברו ורוצה לכבדו הוא מכבד אותו באיזה דבר מאכל ומשקה. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין אסור והתר, 'חתיכה הראויה להתכבד'. כי עקר כל הכבוד נמשך מנעם העליון שהשפעתו מלבש בכל המאכלים ומשקאות. ועל-כן שם עקר הכבוד פני"ל. וזה בחינת שלחן מלכים, בחינת מלך הכבוד. (כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר בהתורה ויבן ה' אלקים את הצלע בסימן סז). כי עקר הכבוד מתגלה על-ידי בחינת נעם העליון שזוכין לקבל משם בשעת השלחן דקדשה כשזוכין לברך הברכות פראוי וכנ"ל:

אות ג

וזה מה שהתורה משבחת את ארץ-ישראל בשבעת המינין שיש בה פרות טובים כאלה ושהיא ארץ זבת חלב ודבש. ולכאורה הדבר תמוה. וכי זה הוא שבח של ארץ-ישראל הקדושה כל כך. וה' יתברך הבטיח בכמה הבטחות לאברהם וליצחק וליעקב לתת את הארץ לזרעם ובשר לישראל על-ידי משה כמה וכמה פעמים שהוא מוכן לקיים הבטחתו לתן להם את הארץ וכל התורה מלאה משבח ארץ-ישראל למעין ומדקדק בה. וכל פעם שמוכיח ומזהיר אותם על קיום התורה והמצוות בכלליות או בפרטיות הוא מזכיר על פי-רב את ארץ-ישראל כדי לבוא לרשת את הארץ וכו', כמבאר בפסוקים רבים אין מספר. וכי כל הרעש הזה כדי לאכל פרות טובים כאלה? אך באמת עקר הכוונה הוא שיש בה פרות טובים ומתוקים כאלה שמקבלים טעמים ונעימות מתיקות מנעם העליון. ושם דיקא יכולין להתקשר לנעם העליון על-ידי הפירות הטובים שיש שם. על-ידי שנוזקה לקיים המצוות התלויות בהם שנוהגין בארץ-ישראל דיקא. נמצא, שעקר מה שמשבח את ארץ-ישראל בשבעת המינין הטובים, עקר הכוונה על שרש הטעם שלהם שהוא נעם העליון שזוכין בארץ-ישראל דיקא וזהו בודאי שבח גדול ונורא מאד, כי עקר עבודת האדם כל ימי חייו הוא לזכות לנעם העליון לחזות בנעם ה'. להפיר גדלתו יתברך. וכמו שכתוב, אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש וכו' לחזות בנעם ה':

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על משה רבנו עליו השלום, שנתאנה לארץ-ישראל כל כך והתפלל תקטיו תפלות כדי לבוא לארץ-ישראל והקשו על זה, וכי לאכל מפריה הוא צריך ולשבע מטובה! אלא בשביל לקיים המצוות התלויות בארץ. והדבר תמוה ודקארי לה מה קארי לה. וכי יעלה על הדעת שמשנה יתאנה לארץ-ישראל בשביל לאכל מפריה

וְלִשְׁבַע מְטוּבָה. אֵד עֵקֶר הַקְּשִׁיָּא וְהַתְרוּץ הוּא מַה שְׁכַתְּבֵנוּ, כִּי מַחְמַת שְׂרוּאִין שְׁמִשָּׁה רַבְּנֵי עֲלִיו הַשְּׁלוֹם מְשַׁבַּח אֶת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבַח הַפְּרוֹת פְּנִ"ל, עַל-כֵּן הוּא מְקַשָּׁה זֹאת, וְכִי לֹאכֵל מִפְּרִיָּהּ וְכוּ'. כִּי אֲנוּ רוּאִין שְׁכַל שִׁבַח אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא מְשַׁבַּח אוֹתָהּ שֶׁהִיא אֶרֶץ זֵבֶת חֶלֶב וְדָבַשׁ אֶרֶץ חֹטָה וְשִׁעוּרָה גִפְּן וְיִתְאַנֶּה וְכוּ'. וְזֶה שְׁמִתְרַץ, אֲלֵא בְּשִׁבִיל לְקִיָּם מְצוּוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ, הֵינּוּ כִּי בְּאֵמֶת שִׁבַח אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הֵן הֵן פְּרוֹתֶיהָ הַטּוֹבִים וְהַנְּעִימִים. וּבְשִׁבִיל זֶה הַתְּאוּנָה מִשָּׁה לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אֵד לֹא הֵיִתָּה פּוֹנְתוֹ חֶסֶד וְשְׁלוֹם, לְטַעַם הַגְּשָׁמִי שֶׁל הַפְּרוֹת, רַק עֵקֶר פּוֹנְתוֹ כְּדִי לְזַכּוֹת לְקִיָּם הַמְּצוּוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ. כְּדִי שְׁעַל-יָדֵי הַמְּצוּוֹת יִקְשֶׁר טַעַם הַמְּתִיקוֹת וְנִנְעִימַת הַפְּרוֹת לְשֶׁרֶשׁן לְבַחֲיִנַת נַעַם הָעֲלִיוֹן שֶׁזֶה עֵקֶר תְּשׁוּקַת מִשָּׁה וְכֵל הַצְּדִיקִים לְזַכּוֹת לְחִזּוֹת בְּנַעַם ה' שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית פְּנִ"ל:

אות ד

וְהִנֵּה מְבֹאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הִיא בְּחִינַת נַעַם וְעַל-כֵּן שֵׁם עֵקֶר הַמַּחֲיוֹן, כִּי אֵין חֲכָמָה כְּחֲכַמַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר הַמַּחֲיוֹן נִמְשָׁכִין מִנַּעַם הָעֲלִיוֹן שְׁשׁוֹפֵעַ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל פְּנִ"ל, אֲבָל מַחֲיוֹן שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ הֵם בְּחִינַת חוּבְלִים, בְּחִינַת מַחְלָקוֹת וְכוּ', כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר שָׁם. וּמַחְמַת שְׁאֵלוֹ הַמַּחֲיוֹן שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ, שֶׁהֵם בְּחִינַת חוּבְלִים, מְבַקְּשִׁים לְעַצְמָן תִּקּוּן. וְתִקּוּנָם הִיא בַּעֲת שְׁמִקְבָּלִים הַשְּׁפַעַת הַנַּעַם הָעֲלִיוֹן עַל-יָדֵי כָּלִי הַנַּעֲשֶׂה עַל-יָדֵי צְדָקָה וְכוּ'. שְׁאֵז בְּאֵין הַמַּחֲיוֹן שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ בְּחִינַת חוּבְלִים וְנוֹפְלִים לְמַחֲיוֹן שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת נַעַם כְּדִי לְהַתְּתַקֵּן עַל-יָדֵי זֶה, כִּי אֵז הוּא זְמַן תִּקּוּנָם וְכוּ', כְּמִבְּאֵר שָׁם. עַל-כֵּן לְפַעְמִים הַמַּחֲיוֹן שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ בְּחִינַת חוּבְלִים הֵם פְּגוּמִים כָּל כָּדָד עַד שְׁגוּרְמִים פְּגָם גַּם לְהַמַּחֲיוֹן שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת נַעַם וְלֹא דִי שֶׁלֹּא נִתְּתַקְּנִים הַחוּבְלִים עַל-יָדֵי הַנַּעַם אֲדַרְבָּא, הֵם פּוֹגְמִים אוֹתָם. וּמִזֶּה בָּא הַמַּחְלָקוֹת שֵׁישׁ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל גַּם-כֵּן חֶסֶד וְשְׁלוֹם וְכוּ', עֵינֵן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

וְזֶה בְּחִינַת גְּדֵל הַיִּסּוּרִים שְׁצָרִיכִין לְסַבֵּל קִדְּם שְׁבֹאִין לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְעַצְּם רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת בְּלִי שְׁעוֹר שְׁצָרִיכִין לְשַׁבֵּר קִדְּם שְׁבֹאִין לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָהּ (בְּרַכּוֹת ה') שְׁאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא אֶחָד מֵהַדְּבָרִים שְׁבֹאִין עַל-יָדֵי יִסּוּרִים. וְעֵקֶר הַיִּסּוּרִים הֵם הַמוֹנְעִים מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְכֵל זֶה נִמְשָׁד מִבְּחִינַת הַחוּבְלִים הַנּוֹפְרִים לְעִיל שֶׁהֵם לְשׁוֹן חַבְלָה וְיִסּוּרִים, דְּהֵינּוּ מְנִיעוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מַחְלָקוֹת, כִּי כָּל הַמְּנִיעוֹת שְׁבַעוֹלָם הֵם בְּחִינַת מַחְלָקוֹת, כִּי הָאֵדָם רוּצָה [כָּל] כְּדָ לְנַסֵּעַ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְהַמְּנִיעוֹת עוֹמְדִים כְּנִגְדוֹ וְחוֹלְקִים עֲלָיו וְרוּצִים לְמַנְעוֹ חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְכֵל זֶה נִמְשָׁד מִבְּחִינַת הַחוּבְלִים שֶׁהֵם הַמַּחֲיוֹן שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ שֶׁהֵם בְּחִינַת מַחְלָקוֹת, הֵינּוּ מַחְמַת שֶׁהַחוּבְלִים רוּצִים לְהַתְּתַקֵּן עַל-יָדֵי הַנַּעַם, עַל-כֵּן תִּכְרֵף כְּשֶׁהָאֵדָם

נתעורר לילך לארץ-ישראל שאזי כפי התעוררותו ותשוקתו לארץ-ישראל נמשך עליו הארה מבחינת הנעם העליון שהם הפחין של ארץ-ישראל. ואזי תכף באים החובלים ונופלים בנעימים כדי להתתקן פני"ל. ומחמת שהחובלים הם מחין של חוץ-לארץ בחינת מחלקת, נאחז בהם הזחמא של חוץ-לארץ שהיא ארץ העמים. על-כן מתגבר הרע שבהם ומבלבלין מן האדם וגורמים לו מניעות גדולות מארץ-ישראל וצריך יגיעה לשברם. כי באמת זהו כולל גדול בעבודת הבורא יתברך שעקר כל המניעות שבעולם הם רק מניעת המח, כי כל מה שהאדם רוצה באמת יכול לגמר כרצונו ואין שום מניעה שתוכל למנעו ועקר המניעה היא רק מחמת שעדין אינו מאמין בדעתו בשלמות כראוי שהוא צריך לעשות דבר זה. ושחיי הנצחיים תלויים בזה. כי אם היה האדם מאמין בקדשת ארץ-ישראל כמו שהיא באמת, בודאי לא היה שום מונע בעולם שיוכל למנעו ולא היו כל המניעות שבעולם נחשבים בעיניו למניעות כלל. ובאמת אינם מניעות כלל, כי המניעה הגדולה הוא שצריך לעבר בשני ימים לדרך רחוק כזה. והלא אנו רואים אלפים ורבות בני-אדם שפורשין עצמן לימים למרחוק יותר מארץ-ישראל בשביל ספק רוח. זה נוסע למארסעלייא וזה ללונדון. וזה לאמריקא שרחוק מאד, מכל שכן לסטאנביל ולעכו ששכחים עוברים ושבים הרבה. ואם מניעה מחמת ממון הלא אנו רואים כמה עניים שמשאיאין בניהם ובנותיהם ומוציאים עליהם הוצאות הרבה שעולה הרבה יותר מהוצאות הנסיעה לארץ-ישראל ומאין לוקחים אלו ההוצאות, הלא הוא רק מחמת שהם משתוקקים כל כך להשיא בניהם ובנותיהם. ומצפים להי' יתברך עד שהי' יתברך עוזר להם בכל מה שמכרח להם, מכל שכן אם היו משתוקקים באמת והיו חושבים מחשבות ותחבולות על זה לבוא לשם בודאי היה הי' יתברך עוזר להם בלי ספק. ועל-כן אם היה האדם מאמין בקדשת ארץ-ישראל חלק מאלף כמו שהיא באמת בודאי היה כל אדם רץ ופורח לארץ-ישראל כמו מי שהיה רץ אם היה יודע שימצא שם בודאי אלפים ורבות אדומים. שבודאי היה רץ לשם בכל כחו ולא היה שום מונע שימנעו והיה לוה ומוכר כל אשר לו על הוצאות. והיה פורח לשם בזריות ובבהלה גדולה, מכל שכן וכל שכן אם היה האדם משים ללבו שבח ארץ-ישראל. שכל התורה כלה מראשה לסופה מלאה משבח ארץ-ישראל, כי התורה מתחלת מבראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. ופרש רש"י, לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם וכו'. ומפני מה פתח בבראשית? בשביל כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים וכו'. שלא יאמרו העובדי כוכבים לסטים אתם וכו'. נמצא שכל התורה שמבראשית עד החדש הזה לכם הכל בשביל שנוכל לכבש ארץ-ישראל. וכל הספורים מה שהתורה מספרת מבריאת העולם ולדת האבות וסבותיהם וגלגוליהם הכל הוא לעשות דרך כבושה לארץ-ישראל בכל אדם ובכל זמן. כמו שהי' יתברך גלגל עם אבותינו הרבה ועשה עמם נפלאות ונוראות הרבה, הכל בשביל לתת להם ולזרעם אחריהם את ארץ הקדושה הזאת כמבאר בהתורה, שתכף בפרשת נח שכתוב שם לדת אברהם אבינו שהוא ראשון לאבות והוא הראשון שגלה אלקותו בעולם,

תִּכְּפֹּף וּמִיָּד גָּלָה לוֹ הִ' יִתְּבַרֵךְ מֵעֲלַת קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְצִוְהוּ לִילֵךְ לְשָׁם, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב, לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וְכוּ' אֶל הָאָרֶץ וְכוּ'. וְשֵׁם כָּל הַפְּרָשָׁה וְכָל הַסֻּדָּר מְדַבֵּר מֵעֵינָן נְסִיעַת אַבְרָהָם לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְאַחַר כֵּן בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים שֶׁהִבְטִיחוּ הִ' יִתְּבַרֵךְ עַל יִרְשֵׁת אֶרֶץ, כְּמִבְּאֵר שֵׁם בְּפָרְשָׁה שְׁמִזְכִּיר הַבְּטָחַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים מִגְדֵּל חֲבֵתָהּ. וְכֵן אַחַר כֵּן אֶצֶל יִצְחָק וַיַּעֲקֹב שֶׁמִּבְטִיחַ לְכָל אֶחָד כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים בְּכְמָה לְשׁוֹנוֹת שֶׁל הַבְּטָחָה שִׁיתֵּן לָהֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם וְחוֹזֵר הַבְּטָחָה זֹאת כְּמָה פְּעָמִים מִגְדֵּל שְׁבַח מֵעֲלַת הַהַבְּטָחָה הַזֹּאת וְכָל סֵפֶר בְּרֵאשִׁית סוֹבֵב הוֹלֵךְ עַל קֹטֵב זֶה שֶׁל הַבְּטָחַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִבְטִיחַ לְאַבּוֹת וְכְמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁי עַל פְּסוּק אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף. וְאֵלֶּה תוֹלְדוֹתֵיהֶם וְגִלְגּוּלֵיהֶם עַד שֶׁבָּאוּ לְכָלֵל יִשׁוּב וְכוּ', דְּהִינוּ עַד שֶׁבָּאוּ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָא הַיְשׁוּב וְהַמְּנוּחָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה. וְכֵן כָּל סֵפֶר שְׁמוֹת שֶׁמְדַבֵּר מִיְצִיאַת מִצְרַיִם. וְהַכֵּל הִיא כְּדֵי לְזַכּוֹת לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּמִבְּאֵר בְּתַחֲלַת הַתְּגִלוֹת הִ' יִתְּבַרֵךְ לְמֹשֶׁה בְּסִנְיָה שְׁנֵאֲמַר שֵׁם תִּכְּפֹּף, אֲעֲלֶה אֶתְכֶם מֵעֵינֵי מִצְרַיִם אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְכוּ' אֶרֶץ זְבַת וְכוּ'. וְכִתִּיב, וְאַרְדֵּי לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וְלְהַעֲלוֹתוֹ מִן הָאָרֶץ הַהִיא אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה וְכוּ'. וְכִתִּיב, וְגַם הִקִּימְתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם לְתֵת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וְכוּ' וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם לִי לְעַם וְכוּ' וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת יָדִי לְתֵת אוֹתָהּ לְאַבְרָהָם וְלִיִּצְחָק וְלִיעֲקֹב וְכוּ'. וְכֵן הִרְבֵּה בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה. שֶׁמִּכָּל זֶה יְכוּלִין לִרְאוֹת וּלְהִבִּין מִרְחוֹק עֵצֶם שְׁבַח מֵעֲלַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִ' יִתְּבַרֵךְ מִבְטִיחַ כָּל כֵּן עָלֶיהָ. וּבִפְרָט בְּשָׂאֵר סִפְרִים בְּגִמְרָא וּבְמִדְרָשִׁים וּשְׂאֵר סִפְרִים שְׁמִבְּאֵר בְּכָלֵם מִגְדֵּל שְׁבַח אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וּמֵעֲלַת הַזֹּכָה לִישֵׁב בָּהּ וְאִפְלוּ לִילֵךְ בָּהּ אֲרִבַּע אַמּוֹת. וּבִפְרָט בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה שְׁמִבְּאֵר בְּכְמָה תּוֹרוֹת מִגְדֵּל קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְשֶׁכָּל קִדְשֵׁי אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי תְלוּיָהּ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. פּוֹק עֵינֵי וְתִשְׁכַּח:

וְעַל-כֵּן אִם הָיָה הָאָדָם מְשִׁים לְבוֹ לְזֶה בְּאַמְתּוֹ, בְּוֹדָאֵי אֵין שׁוּם מְנִיעָה שִׁמְנִיעָהוּ. וְעַקֵּר הַמְּנִיעָה הוּא רַק מְנִיעַת הַמַּחַ כְּנִי"ל. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַחוּבְלִים שֶׁבָּאוּ וְנוֹפְלִין בְּנִעִימִים בְּעַת שְׁנִתְעוֹרֵר הַשְּׁפַעַת הַנֶּעֱמָה הַעֲלִיּוֹן עַל-יָדֵי הַשְּׁתוֹקֵקוֹת לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין הַחוּבְלִים כְּנִי"ל. וְאֵז נִתְעוֹרֵר הָרַע שֶׁבְּחוּבְלִים וּמִבְּלִבֵּל אֶת מַח הָאָדָם עַד שֶׁאֵינוּ יְכוּלִין לִרְאוֹת מֵעֲלַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וּמִזְמִין כְּמָה מְנִיעוֹת שֶׁכָּלֵם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הָרַע שֶׁבְּחוּבְלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מַחִין שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ מִמֶּשׁ שֶׁהֵם מִתְּנַגְּדִים לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְכָל אֵלוּ הַמְּנִיעוֹת מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁצָּרִיכִין לְשַׁבֵּרם כָּלֵם כְּלוּלִים בְּבְחִינַת שְׁבַעַת עֲמִמִּין שֶׁהֵם הַכְּנַעֲנִי וְהַחֲתִי וְכוּ'. שֶׁהִיְתָה הָאָרֶץ בְּיָדֵם שֶׁהֵם חוֹפִין עַל קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וּמֵעֲלִימִין וּמִסְתִּירִין טַעַם קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וּמִשֵּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַיְסוּרִים וְכָל הַמְּנִיעוֹת מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן הֵם שְׁבַעַת עֲמִמִּין כְּנִגַּד שְׁבַעַת הַמִּינִין שֶׁנִּשְׁתַּבְּחָה בָּהֶן אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב, אֶרֶץ חֹטָה וְשַׁעוֹרָה וְכוּ'. וְעַקֵּר הַשְּׁבַח הוּא שֵׁם הוּא שׁוֹפַע נֶעֱמָה הַעֲלִיּוֹן שֶׁמִּשֵּׁם טַעַם אֵלוּ הַפְּרוֹת וְכוּ' כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן כְּנִגַּד אֵלוּ הַשְּׁבַעַת הַמִּינִים שֶׁהֵם בְּחִינַת נֶעֱמָה שֶׁהִיא עַקֵּר שְׁבַח אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִגַּד זֶה הֵם שְׁבַעַת עֲמִמִּין הַמוֹנִעִים מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְזֶה שְׁכֵתוֹב, וְלִהְיוֹתוֹ מִן הָאָרֶץ הַהִיא אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל אֶרֶץ זְבַת חֵלֶב וְדָבֶשׁ. אֶל מְקוֹם הַכְּנַעֲנִי וְהַחֲתִי וְכוּ'. כִּי הָאֵל בָּהָא תְלוּיָא, כִּי לְכַבֵּשׁ וְלִהְיוֹת הַשְּׁבַעַת עֲמִמִּין שְׁחוֹשֵׁב שֵׁם הַפְּסוּק שֶׁהֵם הַכְּנַעֲנִי

והחתי וכו'. הוא על-ידי שמאמינים בשבח הארץ שהיא ארץ זבת חלב ודבש, דהינו ששופע שם נעם העליון שמשם מתיקת כל שבעת המינים שעל-ידי זה יכולין להכניע ולכבש כל השבעה עממין שהם כלל המונעים כנ"ל, כי עקר המניעות הוא שמבלבלין המח מלהרגיש קדשת ארץ-ישראל כנ"ל. אבל מי שמתגבר עליהם ומאמין למשה רבנו ולכל הצדיקים אמתיים שמפליגין בשבח ארץ-ישראל, בודאי ישבר כל המניעות שכלולים בשבעה עממין שנמשכין מבחינת החובלים ויבוא לארץ-ישראל, לארץ זבת חלב ודבש שיש בה שבעת המינים שהם בחינת נעם כנ"ל. וזה בחינת ארץ זבת חלב ודבש שנקראת ארץ-ישראל בתורה כמה פעמים, כי חלב הוא בחינת הולדה שאז דם נעפר ונעשה חלב (בכורות ו) הנמשך מנעם העליון שמשם מתיקת כל הטעמים בחינת דבש, כמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם היטב. ועל-כן ארץ-ישראל מסגל לבנים, כי שם שופע נעם העליון שמשם ההולדה:

אות ה

וזה בחינת פגם המרגלים מוציא דבת הארץ רעה שאמרו, באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם ארץ זבת חלב ודבש היא וזה פריה. אפס כי עז העם וכו'. הינו שיש שם שבעה עממין שנמשכין מהרע שבחובלים שאינם מניחין לבוא לארץ-ישראל לבחינת נעם. כי לא רצו להאמין שיש כח בישראל לשבר ולבטל החובלים ולשבר כל המניעות שבעולם. נמצא, שאמרו דבר והפוכו:

אות ו

וזה בחינת מה שאמר פרעה, תכבד העבודה וכו'. כי תכף כשנתעורר צמיחת קרן ישועה של הגאולה שהעקר הוא לבוא לארץ-ישראל כנ"ל. שהוא בחינת נעם כנ"ל. ותכף נתעוררו בחינת החובלים ונפלו בנעימים. ועל-ידי זה התגבר הרע שבחובלים והסית את פרעה להכביד העבודה יותר למנע ישראל מן הגאולה מלשוב לארץ-ישראל. ומגדל התגברות הרע שבחובלים שעל-ידי זה היתה כבדות העבודה בחינת תכבד העבודה כנ"ל. על-ידי זה חזרו ונתעוררו דתן ואבירם ויצאו נצבים לקראת משה ואהרן

וְאָמְרוּ, יֵרָא ה' עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט. שָׁזָהוּ בַחֲיִנַת מַחְלֶקֶת שְׁנַמְשָׁךְ מֵהַחוּבָלִים שֶׁחֲזָרוּ וְנִתְעוֹרְרוּ עַל-יְדֵי שְׁנֵתְעוֹרָר הַנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן עַל-יְדֵי הַתְּחַלַּת הַגְּאֻלָּה לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל, כִּי כָל עֵקֶר הַגְּלוּת מִצְרַיִם נִמְשָׁךְ מִמַּחְלֶקֶת שֶׁהִיא בַחֲיִנַת חוּבָלִים, כִּי עֵקֶר הַגְּלוּת נִתְגַּלְגַּל עַל-יְדֵי הַמַּחְלֶקֶת שֶׁבֵּין הַשְּׂבָטִים עִם יוֹסֵף, כִּי הִבְעֵל דְּבַר הַתְּגָרָה בְּהֵם שֶׁיַּחֲלֶקוּ עִם יוֹסֵף דִּיקָא, כִּי יוֹסֵף הוּא בַחֲיִנַת נֶעֱם, כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וְהֵם חֲלָקוּ עֲלָיו. וְעַל-יְדֵי זֶה הִתְגַּבְּרוּ בַחֲיִנַת הַחוּבָלִים שֶׁהֵם בַחֲיִנַת מַחְלֶקֶת. וְעַל-כֵּן יָרְדוּ לְגְלוּת מִצְרַיִם שֶׁהוּא הַהֶפֶךְ מִמָּשׁ מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בַחֲיִנַת נֶעֱם. כִּי מִצְרַיִם הוּא כְּנֹגֵד אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. אֵת זֶה לַעֲמַת זֶה כִּידוּעַ. וְעַל-כֵּן הֵם שְׂטוּפֵי זְמָה, כִּי תֵאָדוּת נֶאֱוָף נִמְשָׁךְ מִפְּגַם הַנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן שֶׁאֵז נוֹפֵל לְאַהֲבַת נָשִׁים כְּמוֹבֵן בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן כִּשְׁשָׁלַח יַעֲקֹב שְׁנֵית אֵת הַשְּׂבָטִים אָמַר לָהֶם, קָחוּ מִזְמֶרֶת הָאֶרֶץ בְּכֻלֵּיכֶם וְכוּ'. דִּהִינּוּ פְרוֹת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי יַעֲקֹב שָׁמַע שֶׁאָמַר לָהֶם מְרַגְלִים אַתֶּם, שֶׁמְרַמְזוּ עַל חֹטֵא הַמְרַגְלִים שֶׁפָּגְמוּ בַנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן עַל-יְדֵי שֶׁפָּגְמוּ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בַחֲיִנַת נֶעֱם כְּנִ"ל, כִּי גַם הֵם פָּגְמוּ בַיּוֹסֵף שֶׁהוּא בַחֲיִנַת נֶעֱם כְּנִ"ל, עַל-כֵּן צִוָּה יַעֲקֹב שֶׁיִּקְחוּ עִמָּהֶם מִזְמֶרֶת הָאֶרֶץ, הִינּוּ פְרוֹת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁבָּהֶם מְלִבֵּשׁ הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן כְּדִי לְהִרְאוֹת לוֹ שֶׁאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל חֲבִיבָה בְּעֵינֵיהֶם וְהֵם מִתְבַּבֵּין אֵת הָאֶרֶץ. וְגַם עַל-יְדֵי זֶה שֶׁיִּקְחוּ עִמָּהֶם פְרוֹת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל יִמְשִׁיכוּ לָשֵׁם קְדֻשַׁת הַנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן כְּדִי לְבַטֵּל עַל-יְדֵי זֶה בַחֲיִנַת הַחוּבָלִים שֶׁמָּשָׂם בָּאוּ לָהֶם כָּל הַיְסוּרִים שֶׁסָּבְלוּ מִיּוֹסֵף שֶׁהַכֹּל הִיָּה מִחֲמַת בַחֲיִנַת הַחוּבָלִים שֶׁהִתְגַּבְּרוּ עֲלֵיהֶם. עַל-יְדֵי שֶׁמְכָרוּ אֵת יוֹסֵף וּפָגְמוּ בַנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בַחֲיִנַת יוֹסֵף כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַפְּרוֹת שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל יִמְשִׁיכוּ הָאֲרֶת הַנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן לְתַקֵּן זֹאת כְּנִ"ל. וְזֶהוּ, קָחוּ מִזְמֶרֶת הָאֶרֶץ. בַחֲיִנַת נֶעֱם זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ' שֶׁהוּא בַחֲיִנַת נֶעֱם כְּנִ"ל:

אות ז

וּמִגְדֹל הַהִתְגַּבְּרוֹת שֶׁל הַחוּבָלִים אֵז בְּעַת הַתְּחַלַּת הַגְּאֻלָּה שֶׁנִּתְעוֹרְרוּ כְּנֹגֵד הַנֶּעֱם. עַד שֶׁהַכְּבִיד הָעֵבוּדָה וְכוּ' וְגַרְם מַחְלֶקֶת שֶׁל דָּתוֹ וְאַבִּירָם שֶׁאָמְרוּ יֵרָא ה' עֲלֵיכֶם וְכוּ' כְּנִ"ל וְהִתְגַּבְּרוּ כָּל כָּף עַד אֲשֶׁר הָעוֹשֵׁק יְהוֹלֵל חֶכֶם וְכוּ' שְׁגַם מֹשֶׁה רִבְּנוֹ אָמַר לְה' יִתְבָּרַךְ, לָמָּה הִרְעַתָּה וְכוּ'. וְכֹל זֶה מִחֲמַת הַתְּגַבְּרוֹת הַחוּבָלִים, עַל-כֵּן אָמַר לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ, עַתָּה תִּרְאֶה וְכוּ' וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה וְלֹא הָעֲשׂוּי לְשַׁלְשִׁים וְאַחַד מְלָכִים שֶׁרַמְזוּ לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ יִתְכַּף שֶׁלֹּא יִכְנַס לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, הִינּוּ מֵאַחַר שֶׁאֵין בִּידוֹ לְתַקֵּן הַחוּבָלִים, אֲדַרְבָּא, הֵם מְבַלְבְּלִין גַּם דַּעְתוֹ הַקְּדוּשָׁה עַד שֶׁאָמַר לָמָּה הִרְעַתָּה. בּוֹדָאִי אֵי אֲפֹשֶׁר שֶׁיִּכְנַס לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי כִּשְׁרִיצָה לְכַנֵּס לְאֶרֶץ - יִשְׂרָאֵל יִתְגַּבְּרוּ הַחוּבָלִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכִשְׁאֵין בִּידוֹ לְתַקֵּן אֵזִי הֵם פּוֹגְמִים בְּיוֹתֵר בְּקְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן בּוֹדָאִי אֵי

אֶפְשֶׁר שְׂיִכְנֹס לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ הַטַּעַם שֶׁאֲנָשִׁים קֹטְנִים נִכְנָסִין לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּקִלּוֹת וּגְדוּלֵי הַצְּדִיקִים יֵשׁ לָהֶם מְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת מִלְּבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁמֹּשֶׁה לֹא זָכָה לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְכֵן סָמוּךְ לְדוֹרוֹתֵינוּ הָיָה הַבַּעַל שֶׁסָּבַב ז"ל וְרַבֵּי נִפְתָּלִי ז"ל שֶׁלֹּא יָכֹלוּ לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי מֹשֶׁה רִבְּנוּ לְפִי עֵצָם גִּדְּלָתוֹ אִם הָיָה נִכְנָס לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הָיוּ צְרִיכִים לְכַנֵּס וּלְפַל כֹּל הַחוֹבְלִים לְתוֹךְ הַנְּעִימִים לְהַתְתַּקֵּן וְהָיוּ צְרִיכִים לְהַתְתַּקֵּן כֹּל הַמַּחֲסִין הַפְּגוּמִים שֶׁנִּפְגְּמוּ מִחֻטָּא אָדָם הָרָאוּשׁוֹן וְאֵילָךְ שֶׁכֻּלָּם הֵם בְּחִינַת חוֹבְלִים, בְּחִינַת מַחֲסִין שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ. שֶׁנִּמְשָׁכִין עַל-יְדֵי פָגַם הַכְּבוֹד עַל-יְדֵי שְׁפוּגָמִין בְּכְבוֹד ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁהֵם כֻּלָּל כֹּל הַחֻטָּאִים שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁכֻּלָּם הָיוּ צְרִיכִים לְהַתְתַּקֵּן עַל-יְדֵי מֹשֶׁה, כִּי כָּל אֶחָד כָּפִי מֵה שֶׁזֹּכֶה לְקַבֵּל קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, דְּהֵינּוּ הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה, כְּמוֹ כֵּן בָּאִין וְנוֹפְלִים בְּחִינַת הַחוֹבְלִים לְהַתְתַּקֵּן וְעַל-כֵּן אִם הָיָה מֹשֶׁה רִבְּנוּ נִכְנָס לְאֶרֶץ הָיוּ צְרִיכִים כֹּל הַחוֹבְלִים לְהַתְתַּקֵּן וּמַחֲמַת שְׂאֵז עֲדִין לֹא הִגִּיעַ הַזְּמַן לָזֶה, כִּי לֹא יִגְמַר תְּקוּן כֹּל הַחוֹבְלִים עַד שְׂיִבּוֹא מְשִׁיחַ וַיְבַעַר רוּחַ הַטְּמֵאָה מִן הָאֶרֶץ. וּמַחֲמַת שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשֶׁר לְתַקְנֵם אֲזֵי הָיוּ יְכוּלִים לְגַרֵם פָּגַם יוֹתֵר חָס וְשָׁלוֹם. עַל-כֵּן הָיָה מִן הַנִּמְנָע שֶׁהוּא יִכְנָס לְאֶרֶץ עִם יִשְׂרָאֵל. וְהָיָה הַהֲכָרַח שֶׁיִּכְנָסִים יְהוֹשֻׁעַ שֶׁמֵּעַלְתּוֹ קֹטְנָה מִמֹּשֶׁה שְׂאֵז לֹא נִתְעוֹרְרוּ הַחוֹבְלִים כִּי אִם מְעַט כָּפִי עֲרָךְ הַנֶּעֱמָה שֶׁזָּכָה לְקַבֵּל. וְזֶה הָיָה בְּיָדוֹ לְתַקֵּן בְּכַח וּזְכוּת רַבּוֹ מֹשֶׁה. וְזֶה שֶׁבָּא שֶׁר צָבָא ה' לִיהוֹשֻׁעַ וְאָמַר לוֹ, עֲתָה בָּאתִי, שֶׁר צָבָא ה' זֶה מַט"ט שֶׁכּוֹלֵל שְׁשֵׁה סֻדְרֵי מִשְׁנָה, שֶׁשֶׁם שֶׁרֵשׁ הַחוֹבְלִים בְּקִדְשָׁה שֶׁהוּא מַחֲלֶקֶת הַתְּנָאִים וְאִמּוֹרָאִים שֶׁחוֹבְלִים זֶה לָזֶה בְּהֶלְכָה. זֶה אוֹסֵר וְזֶה מְתִיר וְכוּ'. וְעַל-כֵּן בָּא לִיהוֹשֻׁעַ קִדְמָה שֶׁנִּכְנָס לִירִיחוֹ לְתַחֲלַת גְּבוּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ בְּחִינַת חוֹבְלִים שֶׁנוֹפְלִים בְּנְעִימִים לְהַתְתַּקֵּן כְּנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת לֹא תוֹכֵל כְּלוֹתָם מֵהָר פֶּן תִּרְבֶּה עֲלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה. מְעַט מְעַט אֲגַרְשֶׁנוּ מִפְּנֵיךְ עַד אֲשֶׁר תִּפְרָה וְנַחֲלַת אֶת הָאֶרֶץ. וּכְתִיב, לֹא אֲגַרְשֶׁנוּ מִפְּנֵיךְ בְּשָׁנָה אַחַת וְכוּ'. שֶׁצְרִיכִין לְכַבֵּשׁ קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל מְעַט מְעַט לְגַרְשׁ הָרַע שֶׁבְּחוֹבְלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הָעַמִּים וְהַקְּלָפוֹת וְהַמּוֹנָעִים מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְגַרְשָׁם מְעַט מְעַט. כִּי אִין כַּח לְתַקֵּן הַחוֹבְלִים בְּבַת אַחַת, דְּהֵינּוּ לְבַרֵּר הַטוֹב שֶׁבָּהֶם שְׂיִכְלָל בְּנֵעַם וְהָרַע יִפֹּל וַיִּתְבַּטֵּל. וְאִין בָּנוּ כַּח לָזֶה כִּי אִם מְעַט מְעַט לְהַמְשִׁיךְ קִדְשַׁת הַנֶּעֱמָה מְעַט מְעַט. וְכִפִּי קִדְשַׁת הַנֶּעֱמָה שֶׁנִּזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ כְּמוֹ כֵּן נִתְקַן אֶת הַחוֹבְלִים וּנְגַרְשׁ אֶת הָרַע שֶׁבָּהֶם בְּבְחִינַת מְעַט מְעַט אֲגַרְשֶׁנוּ עַד אֲשֶׁר תִּפְרָה וְנַחֲלַת אֶת הָאֶרֶץ שֶׁתִּזְכָּה לְקַבֵּל קִדְשַׁת הַנֶּעֱמָה שֶׁמִּשָּׁם הַהוֹלְדָה דְּקִדְשָׁה. בְּחִינַת עַד אֲשֶׁר תִּפְרָה. וְאֲזִי וְנַחֲלַת אֶת הָאֶרֶץ שֶׁתִּזְכָּה לְנַחַל וְלִירֵשׁ אֶרֶץ שֶׁקִּדְשָׁתָה מְנַעַם הָעֲלִיּוֹן כְּנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת כֹּל הַהֲתַגְרוֹת וְהַהֲתַגְבְּרוֹת שֶׁמִּתְגַּבֵּר הַבַּעַל דְּבַר בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר עַל כֹּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְכַנֵּס לְעַבּוֹדָת ה' יִתְבָּרַךְ וְכָל מֵה שֶׁמִּתְעוֹרֵר הָאָדָם יוֹתֵר לְכַנֵּס לְעַבּוֹדָת ה' יִתְבָּרַךְ מִתְעוֹרֵר כְּנִגְדּוֹ הַבַּעַל דְּבַר בְּיוֹתֵר כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרִנָם לְבִרְכָה כֹּל הַגְּדוֹל מִחֲבָרוֹ יִצְרוּ גְדוֹל מִמֶּנּוּ (סְפָה נב). כִּי עָקֵר כֹּל הַקִּדְשָׁה שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי נִמְשָׁךְ מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל מִבְּחִינַת נֶעֱמָה הָעֲלִיּוֹן שֶׁהִיא כֻּלָּל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, דְּרָכֶיךָ דְרָכֵי נֶעֱמָה. וְעַל-כֵּן כֹּל מֵה שֶׁהָאָדָם רוֹצֶה לְכַנֵּס אֶל הַקִּדְשָׁה יוֹתֵר שְׂאֵז נִמְשָׁךְ עָלָיו קִדְשַׁת

אַרְצ־יִשְׂרָאֵל קִדְּשֵׁת הַנֶּעַם הָעֲלִיּוֹן בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ כֵן בָּאִים בְּחִינַת הַחֻבְלִים לְהַתְתַּקֵּן כַּנִּ"ל. וְאִזִּי כְּמוֹ כֵן מִתְעוֹרֵר הָרַע שֶׁבְּחֻבְלִים וּמִתְגַּבְּרִים כְּנִגְדּוֹ לְמַנְעוֹ, כִּי כָּל הַחֻטָּאִים וְהַסְטָרָא אַחְרָא אַחִיזְתָּם מִהַחֻבְלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מַחְלֶקֶת שְׁמִשָּׁם עֵקֶר הַיֵּצֶר הָרַע, כְּמוֹ שֶׁפָּתַב רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּמִקּוֹם אַחֵר. שְׂיֵצֵר הָרַע הוּא בְּחִינַת מַחְלֶקֶת. וְעַל-כֵּן נִקְרָאִים הַחֻטָּאִים בְּשֵׁם חֲבֵלָה, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (בְּנִחְמִיָּה א), חֲבַל חֲבַלְנוּ לָךְ. כִּי כָּלֵם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הַחֻבְלִים כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל פְּעַם מִחֻדָּשׁ כְּדִי לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבְּחֻבְלִים בְּכָל פְּעַם וּלְתַקֵּן הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם לְהַפְּיֵד הַחֻבְלִים לְבְּחִינַת נֶעַם שְׂיִהְיוּ כָּל הַמַּחִין בְּבְּחִינַת מַחִין שֶׁל אַרְצ־יִשְׂרָאֵל שְׁשֵׁם עֵקֶר הַמַּחֵן וְהַחֲכָמָה

אות ח

וְזֶה שֶׁאָמַר מֹשֶׁה, 'אֲכֹן נֹדַע הַדְּבָר' כְּשֶׁרָאָה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עֹבְרִים נָצִים. וּפְרָשׁ רַש"י, רֹאֵה אֲנִי שֶׁהֵם רְאוּיִים לְכַדּוֹ לְהִיּוֹת בְּגָלוֹת וְכוּ'. הִינוּ מִחַמַּת שְׂרָאָה שְׂיֵשׁ מַחְלֶקֶת בְּיִשְׂרָאֵל עַל-כֵּן נֹדַע לוֹ טַעַם הַגָּלוֹת, כִּי עֵקֶר הַגָּלוֹת מִחַמַּת הַחֻבְלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מַחְלֶקֶת. וְכֵן עֲכָשׁוּ עֵקֶר אֲרִיכַת הַגָּלוֹת מִחַמַּת מַחְלֶקֶת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה שֶׁלֹּא נִחְרַב בֵּית שְׁנֵי כִּי אִם בְּשִׁבִיל שְׁנֵאת חֲנָם, כִּי עֵקֶר הַגָּלוֹת הִיא מֵה שְׁגָלֵינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחֲקֵנוּ מֵעַל אֲדָמָתֵנוּ. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַחֻבְלִים שֶׁהֵם הַמַּחִין שֶׁל חוּץ-לְאַרְצֵנוּ מִמֶּשׁ שֶׁהֵם כְּנִגְדּוֹ הַמַּחִין שֶׁל אַרְצ־יִשְׂרָאֵל שְׁשֵׁם עֵקֶר אַחִיזְתָּם הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְאֲרִיכַת הַגָּלוֹת מֵאַרְצ־יִשְׂרָאֵל כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן קִדְּם הַגְּאֻלָּה יָבֹא אֵלֵיהֶם לְעִשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה, אֵין אֵלֵיהֶם בָּא לְטַמֵּא וּלְטַהֵר אֵלֵךְ לְעִשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, כִּי עֵקֶר הַגְּאֻלָּה לְשׁוּב לְאַרְצ־יִשְׂרָאֵל תְּלוּיָהּ בְּשְׁלוֹם שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִזְכָּה לְבְּחִינַת נֶעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחִין שֶׁל אַרְצ־יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת שְׁלוֹם כַּנִּ"ל:

אות ט

וְעַל-כֵּן עֵקֶר תַּקּוּן הָאֲכִילָה בְּקִדְּשָׁה הוּא עַל-יָדֵי צְדָקָה כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּזֹהַר וּבְכָל הַסְפָּרִים שֶׁצָּרִיכִין לְהַפְרִישׁ צְדָקָה קִדְּם הָאֲכִילָה וּלְהַזְמִין לְעֵנִי עַל שְׁלַחְנוֹ. וְזֶה עֵקֶר תַּקּוּן הָאֲכִילָה, כִּי עַל-יָדֵי צְדָקָה נַעֲשֶׂה כְּלִי לְקַבֵּל הַשְּׁפָעוֹת

הנעם העליון שזהו עקר תקון האכילה, כי על-ידי זה זוכין להעלות ולקשר הטעם ונעימת המאכל ומשקה לשרשו לבחינת נעם העליון כנ"ל:

אות י

וזה בחינת ראש השנה, כי מבאר בהתורה הנ"ל שעקר שרש העליון של הבריאה הוא בחינת נעם העליון שהוא בחינת מחין של ארץ-ישראל שזוכין לקבלו על-ידי צדקה שעל-ידי זה נמשך ההולדה של האדם שהוא עקר פונת הבריאה שעל-ידי זה נתרבה ונתגדל כבודו יתברך שהוא שרש הבריאה, כי הכל ברא ה' יתברך לכבודו וכו', כי הכבוד הוא שרש כל העשרה מאמרות שבהם נברא העולם, כי הכל היה רק בשביל הכבוד כנ"ל. וכל זה הוא בחינת ראש השנה, כי בראש השנה נברא העולם, דהינו האדם נברא בראש השנה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שבריאת אדם הראשון היה בראש השנה. ועל-כן מרגל הלשון בספרים בראש השנה נברא העולם. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה, בתשרי נברא העולם. וכן אנו אומרים היום הרת עולם. זה היום תחלת מעשיך וכו' אף-על-פי שבאמת עקר בריאת עולם היה מכ"ה באולול עד ראש השנה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה רק מחמת שבראש השנה נברא אדם הראשון שהוא עקר העולם:

כי כל העולם ומלאו הכל נברא בשביל האדם שהוא תכלית הבריאה, כי הכל נברא בשביל האדם כדי שיפיר קונו ויגדיל כבודו יתברך שבשביל זה נברא הכל כנ"ל. כי בכל הבריאה פלה אין מי שיוכל להפיר את מי שאמר והיה העולם ויגדיל כבודו יתברך כמו האדם. ועל-כן האדם עקר הבריאה וכמבאר בהתורה הנ"ל. ועל-כן בראש השנה שנברא האדם נחשב כאלו כל הבריאה נברא אז, כי האדם הוא עקר כלל הבריאה כנ"ל. ועל-כן אנו אומרים בראש השנה נברא העולם כנ"ל. נמצא, שבריאת העולם, דהינו האדם שהוא עקר העולם היה בראש השנה. ועל-כן אנו צריכין בראש השנה לעורר בחינת נעם העליון שממש נמשך עקר בריאת האדם כנ"ל:

וזה בחינת שופר כי קול שופר הוא בחינת עשרה מיני נגינה בחינת היטיבו נגן בתרועה (וכמובא במקום אחר). ועשרה מיני נגינה זה בחינת נעים זמירות ישראל שעל ידם מעוררין וממשיכין בחינת נעם העליון שממש נמשך נעימת הנגון שהוא עקר הדבקות, כי על-ידי הנגון בחינת נעים זמירות על-ידי זה מדבקין עצמן בה' יתברך וזוכין לחזות בנעם ה' בחינת נעם העליון הנ"ל וכמובן שם בהתורה הנ"ל בסופה שכתב שם. וזה בחינת השירה, בחינת נעים זמירות וכו', עין שם. ועל-כן קול השופר, שהוא בחינת נגינה על-ידי זה ממשיכין בחינת הנעם העליון שהם עקר המחין,

בְּחִינַת מַחִין שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי יָדוּעַ בְּפִנּוֹנוֹת שְׁעַל-יְדֵי הַשּׁוֹפָר נִמְשָׁכִין הַמַּחִין, הֵינּוּ בְּחִינַת הַנֶּעַם שֶׁהוּא עֵקֶר הַמַּחִין. וְעַל-כֵּן נוֹהֲגִין כָּל יִשְׂרָאֵל לְהַרְבוֹת בְּצִדְקָה מְאֹד קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּדֵי לְזַכּוֹת לְקַבֵּל הַשְּׁפָעַת הַנֶּעַם שִׁיתְעוֹרֵר עַל-יְדֵי הַשּׁוֹפָר לְקַבְּלוֹ עַל-יְדֵי הַצִּדְקָה. כִּי עַל-יְדֵי הַצִּדְקָה נַעֲשֶׂה כָּלִי לְקַבֵּל הַשְּׁפָעַת הַנֶּעַם הָעֲלִיּוֹן כַּנִּ"ל. וְעַל-יְדֵי הַשְּׁפָעַת הַנֶּעַם נִמְשָׁךְ הַהוֹלָדָה שִׁיתְרַבּוּ בְּנֵי-אָדָם כְּדֵי שִׁיתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ כַּנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת פְּקִידַת עֲקָרוֹת שֶׁמִּמְשִׁיכִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִפְקְדָה שָׂרָה, רַחֵל, חַנָּה, כִּי פְקִידַת עֲקָרוֹת, דְּהֵינּוּ הוֹלָדָה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַשְּׁפָעַת הַנֶּעַם שֶׁזֹּכִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן קוֹרִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְדַת יִצְחָק אַבִּינוּ, דְּהֵינּוּ וְהִי פְקִידַת אֶת שָׂרָה וְכוּ'. כִּי יִצְחָק הוּא הוֹלָדָה הָרִאשׁוֹנָה בְּעוֹלָם שֶׁנוֹלַד בְּקִדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל, כִּי הִתְחַלַּת קִדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל הִתְחִיל מֵאַבְרָהָם אַבִּינוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם. אֲבָל אַבְרָהָם בְּעֶצְמוֹ עֲדִין לֹא נוֹלַד בְּקִדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל רַק יִצְחָק הוּא הָרִאשׁוֹן שֶׁנוֹלַד בְּקִדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן לְדַת יִצְחָק הוּא עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַבְּרִיאָה שֶׁנִּבְרָא בְּשִׁבִיל הָאָדָם, דְּהֵינּוּ בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל שִׁיגְדְלוּ כְּבוֹדוֹ. וְכָל מֶה שֶׁנוֹלָדִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר נִתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יוֹתֵר כַּנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת לְדַת יִצְחָק שֶׁהוּא הוֹלָדָה הָרִאשׁוֹנָה בְּקִדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן קוֹרִין פְּרָשָׁה זֹאת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי אִזּוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בְּשִׁבִיל הַכְּבוֹד שֶׁנִּתְרַבֶּה עַל-יְדֵי הוֹלָדַת יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶה בְּחִינַת לְדַת יִצְחָק כַּנִּ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת עֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת, עֲשָׂרָה מַלְכוּיֹת, עֲשָׂרָה זְכוּרוֹנוֹת, הַכֹּל כְּנֻגַד בְּחִינַת עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁבֵּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם שֶׁנִּתְגַּלֵּין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל-יְדֵי הַכְּבוֹד שֶׁנִּתְגַּלֶּה עַל-יְדֵי הוֹלָדַת יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת פְּקִידַת עֲקָרוֹת בְּחִינַת לְדַת יִצְחָק שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מֵהַשְּׁפָעַת הַנֶּעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁנִּמְשָׁךְ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַגְּדֻלַּת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ הוּא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים, וְיֵבֵא מְלֶךְ הַכְּבוֹד. וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד וְכוּ'. מְלוּךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכָבוֹדָךְ. וְכֵן הִרְבֵּה. כִּי כָּל עֶסְקָנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְגַלוֹת מַלְכוּתוֹ שֶׁהִיא כְּבוֹדוֹ בְּחִינַת מְלֶךְ הַכְּבוֹד, כִּי עֵקֶר הַבְּרִיאָה שֶׁנִּבְרָא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַכֹּל הִיָּה בְּשִׁבִיל הַכְּבוֹד שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא הָעוֹלָם בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִתְגַּלֶּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, תְּמִיד עֵינַי הִ' אֶלְקִיךָ בְּהַ מְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְכוּ'. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִדוֹן מֶה יִהְיֶה בְּסוֹפָהּ, כִּי עֵקֶר קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת נֶעַם הָעֲלִיּוֹן כַּנִּ"ל שֶׁזֶה זֹכִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כַּנִּ"ל:

אות יא

וְעַל-כֵּן תִּחְלַת כְּבוֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הִיָּה עַל-יְדֵי קוֹל שׁוֹפָר, כִּי יְרִיחוֹ הוּא עֵיר רִאשׁוֹנָה מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּבַשׁ יְהוֹשֻׁעַ. וּכְבֻשָׁה עַל-יְדֵי שׁוֹפְרוֹת כְּמִבְּאֵר בִּיהוֹשֻׁעַ, הֵינּוּ כַּנִּ"ל, כִּי עַל-יְדֵי קוֹל שׁוֹפָר בְּחִינַת קִדְשֵׁי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַל-יְדֵי זֶה מְעוֹרְרִין וּמִמְשִׁיכִין בְּחִינַת הַנֶּעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא

בְּחִינַת קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁבַע עֲמֻמִּין, בְּחִינַת חוּבְלִים כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת כְּנֹר נְעִים עִם נָבֵל תִּקְעוּ בְּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר, כִּי שׁוֹפָר הוּא בְּחִינַת נְגוּן בְּחִינַת כְּנֹר נְעִים כְּנִ"ל. וְזֶה מֵה שְׁמוּבָא בְּסֵפֶר טוֹב הָאֶרֶץ שֶׁכִּינֹר נְעִים עִם נָבֵל הוּא רֵאשִׁי תְבוּת כִּינִיעוֹן. כִּי כְנָעוֹן, הֵינּוּ כְלָלִיּוֹת הַשְּׁבַע עֲמֻמִּין שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלָל הַמוֹנְעִים מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עֵקֶר הַכְּנַעְנִים עַל-יְדֵי נְעִימַת הַנְּגִינָה. בְּחִינַת כְּנֹר נְעִים עִם נָבֵל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שׁוֹפָר שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּחִינַת תִּקְעוּ בְּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְמַשִּׁיכִין בְּחִינַת נֹעַם הָעֲלִיּוֹן וּמְכַנִּיעִין הַשְּׁבַע עֲמֻמִּין בְּחִינַת כְּנָעוֹן שֶׁיִּנְקִתוּ מִבְּחִינַת חוּבְלִים כְּנִ"ל. וְזֶה שְׁנִסְמָךְ שֶׁם תִּכְף, עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ וְכוּ'. וּפְרַשׁ רַשִׁ"י כִּי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה יֵצֵא יוֹסֵף מִבֵּית הָאֲסוּרִים, כִּי יוֹסֵף הוּא בְּחִינַת נֹעַם כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן יֵצֵא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מִבֵּית הָאֲסוּרִים, כִּי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שׁוֹפֵעַ הַנֹּעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף כְּנִ"ל:

אות יב

וְזֶה, וַיְהִי מִקֶּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה חָלַם וְכוּ'. וְזֹאת הַמַּעֲשֶׂה הָיָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁאֵז יוֹסֵף מִבֵּית הָאֲסוּרִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה. וְעַל-כֵּן הָיָה הַנֶּס עַל-יְדֵי שָׁנָה וְהַתְּעוֹרְרוֹת הַשָּׁנָה שֶׁל פְּרָעָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וַיִּיקַץ פְּרָעָה וְכוּ'. כִּי כָל זֶה נִמְשָׁךְ מִשְׁרַשׁ הַמַּלְכוּת שֶׁל מַעֲלָה שֶׁבִּנְיָנָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַל-יְדֵי בְּחִינַת שָׁנָה וְהַתְּעוֹרְרוֹת הַשָּׁנָה כִּידוּעַ בְּכַוָּנָה:

וְזֶה בְּחִינַת חִלּוּם פְּרָעָה שְׁבַע שָׁנֵי הַשְּׁבַע. וְשְׁבַע שָׁנֵי הָרָעַב. וְשְׁבַע שָׁנֵי הָרָעַב בְּלָעוּ אֶת שְׁבַע שָׁנֵי הַשְּׁבַע וְלֹא נֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבָּנָה. וּמִרְאִיהֶן רַע כְּאִשׁוֹר בְּתַחֲלָה וְכוּ'. כָּל זֶה מְרִמֵּז עַל עֲנִיּוֹן הַנִּ"ל שֶׁפְּרָעָה רָאָה מֵהִיכֹן נִמְשָׁךְ תִּקְוָה הַגְּלוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְעֵקֶר הַגְּלוּת הוּא מֵה שְׁגָלוֹ מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁם חִינּוּ וְאֶרֶץ יִמִּינוּ. כִּי שָׁם עֵקֶר הַמַּחִין הַנְּעִימִים בְּחִינַת נֹעַם שֶׁהֵם עֵקֶר חִיּוֹת הָאֲדָם כִּי הַחֲכָמָה תַּחֲיָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הִיָּתָה הַגְּלוּת בְּמִצְרַיִם שֶׁהוּא הַהֲפָךְ מִמַּשׁ מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל. וְרָאָה שְׁרַשׁ הַגְּלוּת שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַחִלּוּם שֶׁרָאָה, כִּי רָאָה שְׁבַע פְּרוֹת טוֹבוֹת שֶׁמְרַמְזִים עַל שְׁבַע שָׁנֵי הַשְּׁבַע שֶׁזֶה בְּחִינַת קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר הַשְּׁבַע וְהַבְּרָכָה כִּידוּעַ. וְהַכֹּל נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַמַּחִין שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת הַנֹּעַם שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַחִיּוֹת וְהַשְּׁפָעוֹת, כִּי נֹעַם כָּל הַפְּרוֹת וְהַתְּבוּאוֹת הַמִּשְׁבִּיעִין אֶת הָאֲדָם הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַנֹּעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל. וְרָאָה פְּרָעָה שֶׁנִּמְשָׁךְ הַשְּׁפָעָה זֹאת בְּחִינַת שְׁבַע שָׁנֵי הַשְּׁבַע שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְּׁפָעַת הַנֹּעַם הָעֲלִיּוֹן כְּנִ"ל. אֲבָל תִּכְף כְּשֶׁנִּמְשָׁךְ הַשְּׁפָעַת הַנֹּעַם הָעֲלִיּוֹן בְּחִינַת שְׁבַע שָׁנֵי הַשְּׁבַע. וְהֵינָה שְׁבַע פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֲלוֹת אַחֲרֵיהֶן וְכוּ' רְעוֹת מִרְאָה וְכוּ'. לֹא רֵאִיתִי כְּהֵנָּה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם לָרַע שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרַע גְּמוּר בְּחִינַת שְׁבַע שָׁנֵי הָרָעַב שֶׁזֶהוּ הָרַע שֶׁבְּחוּבְלִים פָּגַם הַמַּחִין שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ שֶׁמַּחְבְּלִין וּמְכַלְלִין הַכֹּל

חס ושלום, ותכף כשנמשך בחינת השפעת הנעם, בחינת שבע שני השבע, באים תכף בחינת החובלים להתתקן על ידם. ומחמת שהרע נאחז בהם ביותר על-ידי זה מתגברים החובלים על הנעימים ופוגמים גם את המחין של ארץ-ישראל עד שבחינת המחין של ארץ-ישראל בחינת נעם, בחינת שבע שני השבע נבלע ונשפח על-ידי בחינת החובלים שהם בחינת שבע שני הרעב. ומשם עקר הגלות של מצרים וכן כל הגליות, כי גלות מצרים וכל הגליות הכל בשביל פגם הדעת, כמובא בכתבי האר"י ז"ל, דהינו בשביל פגם הדעת שפגם אדם הראשון שאכל מעץ הדעת טוב ורע. ועץ הדעת טוב ורע זה בחינת מחלקת, בחינת חובלים ועל-ידי זה נתגרש מגן-עדן שהוא בחינת קדשת ארץ-ישראל קדשת הבית-המקדש כמבאר במקום אחר. ובשביל זה היתה גלות מצרים ועל-כן התחיל הגלות על-ידי מכירת יוסף שהוא בחינת נעם שפגמו בו על-ידי המחלקת שחלקו עמו אחיו כנ"ל. ועקר התגברות הגלות הוא מחמת שבכל פעם שבא איזה צדיק גדול. שעל-ידי קדשתו הוא ממשיך בחינת השפעת הנעם בחינת מחין של ארץ-ישראל. אזי תכף באין החובלים להתתקן. ומחמת שעדין לא הגיע זמן תקונן על-ידי זה הם פוגמין את המחין של ארץ-ישראל. ומזה נמשך אריכת הגלות בעוונותינו הרבים ועל-כן תחלת גלות מצרים התחיל בשביל מה שאמר אברהם אבינו, במה אדע כי אירשנה והיה מספק על ירשת ארץ-ישראל. וזה בחינת חובלים שהם בחינת מחלקת וספקות, הינו כי תכף כשהי' יתברך הבטיח לו על ירשת ארץ-ישראל נתעורר ונמשך עליו תכף השפעת הנעם העליון. שהיא בחינת מחין של ארץ-ישראל, אך מחמת שתכף כשנמשך השפעת הנעם באים בחינת החובלים להתתקן ומחמת שבחינת החובלים, דהינו המחין של חוץ-לארץ היו אז עדין פגומין מאד מחטא של אדם הראשון כנ"ל. על-כן גרמו פגם גם במחין של ארץ-ישראל שהשיג אברהם אז עד שנפל מחלקת וספקות בלבו על ירשת ארץ-ישראל ואמר במה אדע כי אירשנה. שזהו בחינת מה שהחובלים בחינת מחלקת וספקות פוגמין את המחין של ארץ-ישראל על-ידי שבאים לתוכן להתתקן כנ"ל:

ועל-כן בשביל זה נגזר גלות מצרים. ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם. ידוע תדע דיקא דהינו על פגם הדעת כמובא. הינו פגם החובלים שהם הדעת והמחין פגומים של חוץ-לארץ. וזה בחינת חלום פרעה כנ"ל. ששבע שני הרעב בחינת חובלים בלעו את שבע שני השבע בחינת נעם. עד אשר לא נודע כי באו אל קרבנה וכו'. כי מחמת שנתעורר השפעת הנעם באו החובלים להתתקן. ועל-ידי זה פגמו ביותר את בחינת המחין של ארץ-ישראל בחינת נעם כנ"ל. עד אשר גם שם נפל מחלקת. ואין נכר ככל השפעת המחין של ארץ-ישראל כאלו מעולם לא נמשך חס ושלום השפעת המחין של ארץ-ישראל וזאת הבחינה היא בכל אדם ובכל זמן. שלפעמים נתעורר האדם אל הקדשה ומתלהב לבו מאד להי' יתברך בהשתוקקות נפלא. ונדמה לו שבודאי יהיה איש כשר ולא ימנעוהו שום מונע ותכף אחר שעה נופל מתשוקתו ונטמטם לבו ונתבלבל מחו. ושוכח לגמרי את כל התשוקה הראשונה כאלו מעולם לא היה לו תשוקה כלל לעבודת הבורא יתברך. ולפעמים יכול להיות שתשוקתו להי' יתברך נמשך איזה זמן גדול.

ואף-על-פי-כן יש שאחר כך נופל מתשוקתו ונטמטם לבו עד ששוכח הכל. ונדמה לו כאילו מעולם לא היה לו תשוקה כלל. וכל זה נמשך מבחינת הנ"ל:

כי כל הקדשות הם מן המחין הקדושים שהם עקר האדם כי עקר האדם הוא הדעת והמח שמה הנשמה והחיות של האדם. ועקר המחין הם המחין של ארץ-ישראל שהם בחינת נעם כנ"ל. וכשנתעורר להאדם איזה חשק דקדשה לה' יתברך ולעבודתו. זה נמשך מהמחין של ארץ-ישראל מבחינת נעם העליון שנמשך עליו איזה הארה והשפעה משם. אך תכף כשנמשך עליו איזה הארה והשפעה משם. אך תכף כשנמשך עליו השפעת הנעם. נתעוררו תכף החובלים וכו' כנ"ל. וכשאינו זוכה לתקנם. אזי הם פוגמים את בחינת המחין של ארץ-ישראל שנמשכו עליו ועל-ידי זה הוא שוכח הכל כאילו לא היה לו תשוקה כלל. על-כן צריך האדם לשמר את הזכרון מאד שיזכיר את עצמו בכל פעם את כל התשוקות הראשונות. וההתלהבות והפסופין שהיו לו מעולם לה' יתברך ולעבודתו. כדי להמשיך עליו את כל הרשימות שנשארו מהשתוקות הראשונות כדי שיתעורר על-ידי זה לשוב לה' יתברך, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה. שהאדם צריך לאחזו עצמו בהרשימות שנשארו לו מימים הראשונים שהיו לו מזריח אורו יתברך וכו', עין שם. וזה בחינת יוסף שהוא בחינת התקון של חלום פרעה שנותן עצה שתתקיים השביעה והטוב של שבע שני השבע ולא תפרת הארץ ברעב שהוא בחינת המחין של חוץ-לארץ. ועצתו הוא שיקבצו את כל אכל שבע שנים הטובות האלה והיה האכל לפקדון וכו', הינו שתכף כשנתעורר על האדם איזה טוב בחינת קדשת ארץ-ישראל שמשם כל הקדשות, אזי תכף יעשה איזה עבדא דקדשה על-ידי השתוקקותו להתפלל או ללמד או יעשה איזה מצוה. ויעשה לעצמו אוצרות במחו להטמין שם את כל הטוב של שבע שנים הטובות, כי האדם יש לו בחירה ויש כח בידו כשבא עליו איזה תשוקה טובה להטמין ולקשר אותה בפנימיות מחו ולקח במחשבתו זאת התשוקה לזכרה היטב שלא ישכחה, כי מאחר שיוסף הצדיק מודיע לו מקדם שאחר כך יבואו עליו ימי רע חס ושלום, וירצו להשפית ממנו כל הטוב ההוא, על-ידי זה המשפיל יבין מעצמו שצריך לגנוז היטב את כל הטוב של בחינת שבע שני השבע, דהינו שיקשר החשק דקדשה במחשבתו ויקח בדעתו זה הענין בעצמו. שאפלו כשיטמטם לבו על-ידי התעוררות הרע שבחובלים. אף-על-פי-כן יתחזק בעבודת ה' על-ידי שיזכר את עצמו בהתשוקה הראשונה כנ"ל. וכל הרשימות של התשוקות הראשונות שיגנוזו בפנימיות מחו יהיו לו לפקדון להחיות את נפשו בימי רע שהם בחינת שבע שני הרעב. בבחינת והיה האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב אשר תהיינה אחרי כן. ולא תפרת הארץ ברעב כנ"ל. ועל-כן הם שבע שבע, שבע שני השבע ושבע שני הרעב. כנגד שבעת המינים שנשתבחה בהן ארץ-ישראל שהם בחינת השפעת הנעם העליון וכנ"ל. וכנגדם הם שבעה עממין שהם הרע שבחובלים שהם בחינת שבע שני הרעב שעקר הגלות ישראל שהוא בחינת גלות מצרים שכולל כל הגליות הוא על ידם כנ"ל. ועל-כן עקר הגאולה של מצרים היתה בזכות יוסף שעמד בנסיון ונשמר מאהבת נשים.

ועל-ידי זה זכה להמשיך על עצמו השפעת הנעם שהיא שרש האהבה דקדשה כנ"ל, כי יוסף שרשו משם מבחינת נעם כנ"ל. ועל-כן על ידו היה עקר הגאולה, כמו שכתוב, ויקח משה את עצמות יוסף עמו. כי יוסף יש לו כח להתגבר בכל פעם כנגד החובלים להכניע הרע שבהם שלא יקלקלו את בחינת הנעם, אדרבא, בחינת הנעם יתקנו את החובלים שזהו מה שזכה יוסף לפתר ולתקן חלום פרעה. באפן שלא יקלקל ימי הרעב את ימי השבע, אדרבא, ימי השבע יחיו את ימי הרעב, שזהו בחינת שהנעימים יתקנו את החובלים. ועל-כן הזהיר אותם, והעליתם את עצמתי מזה אתכם. שיעלו עצמותיו לארץ-ישראל. ובכח הזה יתגברו בכל פעם על החובלים עד שיכבשו ארץ-ישראל שהוא בחינת נעם, בחינת יוסף כנ"ל:

אות יג

וזה בחינת מה שהולכין על קברי צדיקים בערב ראש השנה. כי הסתלקות הצדיק הוא בתוך בחינת נעם העליון ששם עולין כל נשמות הצדיקים בבחינת לחזות בנעם ה' וכו', בחינת נעמות בימינך נצח. ועל-כן במקום גניזתם הוא בחינת ארץ-ישראל בחינת צדיקים יירשו ארץ כמו שמבאר במקום אחר, כי במקום גניזתם שופע בחינת נעם העליון שהוא בחינת קדשת ארץ-ישראל שמשם כל הקדשות כנ"ל, כי כל העשר קדשות שהם כלל כל הקדשות שבעולם הם בארץ-ישראל. ועל-כן הולכים על קבריהם בערב ראש השנה. כדי לזכות לקבל שם קדשת ראש השנה שהוא בחינת השפעת הנעם בחינת קדשת ארץ-ישראל שמתגלה בראש השנה כנ"ל. וזה בחינת מזמורי תהלים שאומרים על קברי הצדיקים, כי מזמורי תהלים הם בחינת נעם, בחינת נעים זמירות ישראל כנ"ל. וזה בחינת חבלים נפלו לי בנעמים ופסוק נעמות בימינך נצח. שאומרים במזמור מכתם לדוד. שהוא המזמור הראשון מהיוד מזמורי תהלים שתקנו רבנו זכרוננו לברכה כי עקר תקוה הברית שהוא עקר תקוה כל החטאים שהוא על-ידי השפעת הנעם העליון שהוא מחין של ארץ-ישראל שהוא עקר הקדשה קדשת הדעת, כי על-ידי השפעת הנעם העליון משברין אהבת נשים כנ"ל. וזוכין לקדשת הדעת של ארץ-ישראל שהוא כלל כל הקדשות כנ"ל. וזה שמסימין נעמות בימינך נצח. כי מתחלה אומרים חבלים נפלו לי בנעמים, דהינו שהחובלים נופלים בנעמים להתתקן כמו שפרש רבנו זכרוננו לברכה מקרא זה בהתורה הנ"ל. ואזי עדן אנו חוששים שלא יתגברו החובלים על הנעימים ויקלקלו אותם גם-כן חס ושלום כנ"ל, על-כן אומרים אחר כך, אברך את ה' אשר יעצני וכו', הינו שהי' יתברך נותן עצות להאדם על-ידי הצדיק האמת באפן שיזכה להגביר הנעימים על החובלים כנ"ל. וזה

בְּחִינַת שְׁוִיּוּתִי ה' לְנִגְדֵי תְּמִיד. 'תְּמִיד' זֶה בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת תְּמִיד
עֵינֵי ה' אֶלְקִיךָ בָּהּ וְכוּ'. הֵינּוּ שְׂקֵדוֹת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל
עֲצָמוֹ תְּמִיד וְלֹא יִפְסֹק מְלֶהֱשִׁתוֹקֵק תְּמִיד לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ קִדְשֵׁת אֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל. כִּי בְּכָל פֶּעַם שֶׁמִּשְׁתוֹקֵק לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל מִתְגַּבֵּר כְּנִגְדּוֹ בְּחִינַת
הַחוּבְלִים וּמְבַלְבְּלִים תִּשְׁוִיקְתוּ, עַל-כֵּן צְרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר כְּנִגְדָם בְּכָל פֶּעַם תְּמִיד
וְאִז יַעֲזְרֶהוּ ה' יִתְבָּרֵךְ לְבּוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְשֵׁם יִזְכֶּה לְנַעַם הָעֲלִיּוֹן לְנֹצַח
וְלֹא יִפֹּל עוֹד לְעוֹלָם לְבְּחִינַת הַחוּבְלִים. רַק אֲדַרְבָּא, יִתְקַן הַחוּבְלִים עַל-יְדֵי
הַנְּעִימִים. בְּבְחִינַת כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל לֹא תִתֵּן חֲסִידְךָ לְרָאוֹת שְׁחַת
שָׁהִם בְּחִינַת הַחוּבְלִים שֶׁבָּהֶם נֶאֱחָז הַרְעָה בְּחִינַת שָׂאוֹל וְשְׁחַת. אֲבָל בְּזָכוֹת
הַצְּדִיקִים יַעֲזְרֵנוּ ה' יִתְבָּרֵךְ וְיִצְיִלְנוּ מֵהֶם וְיִזְכֶּה לְנַעַם הָעֲלִיּוֹן לְנֹצַח. כִּי בְּכָל
פֶּעַם נִתְגַּבֵּר עַל הַחוּבְלִים עַד שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהַכְלִיל בְּנַעַם
הָעֲלִיּוֹן לְנֹצַח בְּחִינַת נְעֻמּוֹת בְּיַמִּינְךָ נֹצַח, אָמֵן וְאָמֵן:

לְעִיל:

שִׁיךְ

אות יד

וְעַל-כֵּן נִקְרָא שׁוֹפֵר לְשׁוֹן שְׂפָרָא, כְּמוֹבָא שְׁזָהוּ בְּחִינַת נַעַם הָעֲלִיּוֹן שְׁנִתְעוֹרֵר
עַל-יְדֵי קוֹל שׁוֹפֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף שֶׁהָיָה יָפֵה וְתֵאֵר וְכוּ' כְּמִבְּאֵר בְּהִתְעוֹרָה
הַנִּי"ל עֵינֵי שָׁם, עֵינֵי הַיֵּטֵב אֵת כָּל הַתְּעוֹרָה הַנִּי"ל מֵרָאשֵׁה לְסוֹפָה כִּי בְּלֹא זֶה
לֹא תוֹכֵל לְהַבִּין כָּל אֵת דְּבָרֵינוּ:

אות טו

וְזֶה בְּחִינַת וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצְמוּ וְכוּ'. שְׁזָה הָיָה צְמִיחַת
קָרוֹן יְשׁוּעָה שֶׁל הַגְּאֻלָּה כְּמוֹבָא. וְכְמוֹבֵן בְּפִסּוּק רַבְּבָה כְּצִמְחַת הַשְּׂדֵה נִתְתִּיךְ
וְתִרְבִּי וְתִגְדְּלִי. וְעַל-יְדֵי זֶה שְׂדִים נִכְוֵנוּ וְשִׁעְרֵךְ צִמַּח שְׁמֵרְמוֹז שֶׁהֵיוּ מוֹכְנִים
לְגֻאֲלָה, הֵינּוּ כְּנִי"ל. כִּי עֵקֶר הַגְּלוּת הוּא הַגְּלוּת מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת
הַשְּׂפָעַת הַנַּעַם. אֲבָל ה' יִתְבָּרֵךְ חָמַל עֲלֵיהֶם וְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם גַּם שֵׁם
בְּמִצְרַיִם בְּחִינַת הַשְּׂפָעַת הַנַּעַם שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַהוֹלָדָה כְּנִי"ל. וְעַל-יְדֵי
זֶה הֵיוּ פָּרִים וְרִבִּים מְאֹד בְּחִינַת וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וְכוּ' וְעַל-יְדֵי זֶה
הִיָּתָה הַגְּאֻלָּה, כִּי כָּל מֶה שֶׁנִּתְרַבּוּ יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר נִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ וְנִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם
הַשְּׂפָעַת הַנַּעַם הָעֲלִיּוֹן בְּיוֹתֵר, כִּי הָא בְּהָא תֵּלִיא כָּל מֶה שֶׁנִּמְשָׁךְ הַשְּׂפָעַת

הנעם והמחין יותר. נתרבין ישראל ונתגדל כבודו יתברך ביותר. וכל מה שנתרבין ישראל ונתגדל כבודו יותר נמשך השפעת העליון יותר, כי כל מה שיש מקבלים יותר. והשפע העליונה עושה פעלתה יותר נמשך שפע ורב טוב יותר ויותר פידוע. ועל-כן על-ידי שישראל פרו וישרצו שהוא בחינת השפעת הנעם העליון על-ידי זה נגאלו פני"ל, כי הגאלה הוא לשוב לארץ-ישראל שהיא בחינת נעם פני"ל. וזהו, וכאשר יענו אותו פן ירבה וכו', הינו דבר והפוכו. שכל מה שהיו מתגברים בגלותם לענות אותו, שכל זה נמשך מבחינת החובלים פני"ל, כמו כן חמל עליהם ה' יתברך והמשיך עליהם הנעם יותר. שהוא בחינת פן ירבה, בחינת הולדה פני"ל שהוא בחינת צמיחת הגאלה פני"ל. וכן בגאלה האחרונה פתיב, הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום. אני ה' בעתה אחישנה שעל-ידי שיתרבו ישראל שזהו בחינת השפעת הנעם העליון. על-ידי זה תהיה הגאלה פני"ל. במהרה בימינו, אמן:

לעיל:

שך

אות טז

ועל-כן אנו מבקשין, יהי רצון שתעלנו בשמחה לארצנו. כי אי אפשר לבוא לארץ-ישראל לבטל המונעים בחינת חובלים ולבוא לארץ-ישראל בחינת נעם כי אם על-ידי שמחה שהוא בחינת עשרה מיני נגינה, כמו שכתב רבנו במקום אחר. כי על-ידי שמחה בחינת נגינה, בחינת נעים זמירות ישראל בחינת שבע שמחות את פניך וכו'. על-ידי זה זוכין לבוא לארץ-ישראל. שהיא בחינת נעם העליון פני"ל:

ברכת הפרות ה'

ענין ברכת הפרות וצריכין להקדים לברך על פרות ארץ-ישראל:

על-פי מה שכתוב בלקוטי תנ"א סימן פח מבאר שם שיש דברים אבודים וכו':

ועל-כן צריכין לזהר שלא לאכל פרי קדם שנתבשלה וכו'. כי יכול לאבד נפשו, אך עם כל זה אם מברך הברכה שעל הפרי בכונה וביראת שמים. אזי יוכל להנצל מזה. וגם אם הוא חזק יותר יוכל למצא שם אבדות וכו'. ועין שם מענין המלאך וכו'. וככל אוחזים בידם שופרות והם עומדים וחופרים ומבקשים תמיד אחר אבדות. והם תוקעים תר"ת וכשהם מוצאים איזה אבדה. נעשה רעש ושמחה גדולה, כי יש כמה דברים אבודים, הינו מה שאובדים אבדות הרבה על-ידי התאוות. בבחינת תאוות רשעים תאבד וכו'. ועין שם בסימן הקודם מענין פונות אלול שהם תקון הברית. ועל-ידי זה יכולין למצא זווית ותהיה פרונו וכו' שזהו הסוד שמסר אברהם לאליעזר כשהלך לבקש הזווג של יצחק וכו', עין שם ענין הנפלא והנורא הזה. ואמר שכל הנ"ל, דהינו ענין פונות אלול שהם תקון הברית וכו'. וענין הפרות הנזכרות לעיל. וענין המלאך וכו'. הכל אחד. ויש בזה רזין עלאין נפלאים ונעלמים מאד מאד :

אות א

והנה מבאר היטב בהתורה הזאת ענין ברפת הפרות. וכמה וכמה צריך האדם לזהר לברך ברפת הפרות בכונה גדולה. כדי שיוכל למצא בחינת האבדות הנעלמים שם כמובן לעיל, כי גם כשנזהר ואינו אוכל הפרי עד שנתבשלה היטב, אף-על-פי-כן גם שם יש ניצוצות הקדושות הרבה שהם בחינת האבדות הנזכרות לעיל שצריכין לזהר מאד מאד לבקשם היטב, כי זה כל האדם שנברא בשביל זה לבקש אחר אבדות. שהם בחינת הניצוצות הנפולין שהם בחינת נאבדים ונדחים שצריך כל אדם להשתדל מאד לבקשם ולחפשם כל ימי חייו. ובפרט אם כבר חטא ופגם כפי מה שפגם. ובפרט פגם הברית שעל-ידי זה חזר ואבד בעצמו אבדות הרבה כמובן שם שעקר האבדות הוא על-ידי תאוות. ועקר על-ידי פגם הברית שמשם נמשכין כל הנדחים ונאבדים. וצריך כל אחד לחוס על חייו לחפש ולבקש מאד אחר האבדות האלו. וכשיבקש ויחפש היטב בודאי ימצא, כי יגעתיו ולא מצאתי אל תאמין. וזה עקר התשובה על העונות כמו שכתוב, ושבת עד ה' אלהיך וכו'. אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך י"י אלהיך ומשם יקחך. וכתוב, ובקשתם משם את י"י אלקיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך. וכתוב, אם תבקשנה ככסף וכמטמונים וגו' אז תבין יראת ה'. כי צריכין לבקש ולחפש מאד מאד אחר דרכי הקדשה. כי כל מה שהאדם רחוק מה' יתברך. הוא מחמת האבדות הנזכרות לעיל. שעל-ידי זה הוא הולך ותועה כשה אבד. ואינו יכול למצא דרך החיים. כמו שכתוב תעיתי כשה אבד וכו'. וכתוב הייתי ככלי אבד וגו'. לקחת נפשי זממו :

וְזֶה בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה. שֶׁהוּא יוֹם רֹאשׁוֹן לְתִשְׁבֵּה כִּי הוּא יוֹם רֹאשׁוֹן
לְעֶשְׂרֵת יְמֵי תִשְׁבֵּה שָׁאז תּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר, כִּי בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא אֲתַעַר
לְעֵלָא, כִּי עַל-יְדֵי מַה שָׁאֲנִי תּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר, עַל-יְדֵי זֶה מְעוֹרְרִין בְּיוֹתֵר
וְנוֹתְנִים כַּח לְהַמְלֵאכִים הַנְּזַכְּרִים לְעֵיל שְׁאוּחֲזִים בְּיָדָם שׁוֹפְרוֹת. שְׂיַעֲסְקוּ
בְּיָדָם בְּיוֹתֵר לְחַפֵּשׂ אַחַר הָאֲבֹדוֹת הַנְּזַכְּרוֹת לְעֵיל שְׂזָהוּ עֵקֶר הַתִּשְׁבֵּה, עֵקֶר
הַתְּקוּן שֶׁל כָּל הָעוֹנוֹת. שְׁבֹאִין לָהֶם עַל-יְדֵי הַתְּאוּוֹת. שְׂעַל-יְדֵי זֶה אוֹבְדִין
מַה שְׁאוּבְדִין רַחֲמָנָא לְצֻלּוֹ, בְּבַחֲיַנַּת תְּאוּוֹת רְשָׁעִים תְּאֵבֵד. וְעַל-כֵּן הִרְשָׁעִים
שְׂאִינָם שְׁבִין בְּתִשְׁבֵּה כָּלֵל. נֶאֱמַר בְּהֵם, יֵאבְדוּ רְשָׁעִים וְכוּ'. וּכְתִיב, דָּרָךְ
רְשָׁעִים תֵּאבֵד. אֲבָל ה' יִתְבָּרַךְ חֲמַל עָלֵינוּ וְנָתַן לָנוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוֹשׁ
רֹאשׁוֹן לְתִשְׁבֵּה. וְצָנִינוּ לְתַקַּע אֶז בְּשׁוֹפָר שְׂעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַבְּקָשָׁה וְהַחֲפוּשׁ
אַחַר הָאֲבֹדוֹת שְׂאֵבֵד כָּל אֲדָם עַל-יְדֵי תְּאוּוֹתָיו וְעוֹנוֹתָיו שְׂזָה עֵקֶר
הַתִּשְׁבֵּה וְהַתְּקוּן כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן מְבַקְשִׁין בְּבִרְכוֹת שׁוֹפְרוֹת דִּיקָא עַל קְבוּץ
הַנְּדָחִים, כְּמוֹ שְׁפִתּוֹב, תְּקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל לְחִירוֹתָנוּ וְשֵׁא נִס לְקַבֵּץ גְּלוּיֵתֵינוּ
וְקָרַב פְּזוּרֵינוּ וְכוּ'. וְכֵן בְּכָל יוֹם בְּתַפְלַת שְׁמוֹנָה עָשָׂר מִתְפַּלְלִין עַל קְבוּץ
נְדָחִים וּמִתְחִילִין תְּקַע בְּשׁוֹפָר וְכוּ', כִּי עֵקֶר קְבוּץ נְדָחִים שְׂהֵם בְּחִינַת
הָאֲבֹדוֹת הַנִּ"ל הוּא עַל-יְדֵי שׁוֹפָר כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְנַסַּע לְצַדִּיקִים עַל
רֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּיקָא, כִּי כָּל הָאֲבֹדוֹת הֵם אֲצֵל הַצַּדִּיקִים שְׂכֹבֵר חֲפָשׁוּ הַרְבֵּה
אַחַר אֲבִדְתָם עַד שְׂמַצְאוּ כָּלָם. וְגַם מַצְאוּ כָּל הָאֲבֹדוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם וְכוּ'.
(כְּמוֹ שְׂמַבְאָר בְּסִימָן קֶפֶח לְקוּטֵי חֶלֶק א, עֵין שֶׁם). וְעַל-כֵּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה
שָׂאז תּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר שָׂאז הַתְּחִלַּת הַתִּשְׁבֵּה וְאֵז עֵקֶר הַבְּקָשָׁה וְהַחֲפוּשׁ
כְּנִ"ל. עַל-כֵּן אֵז צְרִיכִין לְזַהַר בְּיוֹתֵר לְבוֹא לְצַדִּיקִים גְּדוֹלִים וְאֲמִתִּיִּים
אֲשֶׁר אֲצֵלָם כָּל הָאֲבֹדוֹת וְכְנִ"ל:

וְעַל-כֵּן קוֹרִין בְּתוֹרָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְה' פָּקַד אֶת שְׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר וְכוּ'.
וּבְיוֹם שְׁנֵי וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים וְכוּ'. עַד שְׂמַסִּימִין בְּיוֹם שְׁנֵי מַה שְׂהַגִּד
לְאַבְרָהָם שְׂנוֹלַד הַזּוּג שֶׁל יֶצְחָק, כְּמוֹ שְׁפִתּוֹב, וּבִתְּוֹאֵל יֵלַד אֶת רַבְקָה וְכוּ'.
כִּי זֶה כָּל עֲנָן רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא בְּבַחֲיַנַּת פֶּחַד יֶצְחָק שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת
שְׂמַחֲמַת תְּקַף הַגְּבוּרוֹת וְהַדִּינִים קֶשֶׁה לְמַצָּא בְּחִינַת הָאֲבֹדוֹת הַנְּזַכְּרִים
לְעֵיל. כִּי עֵקֶר אֲבִדְתָם הָיָה עַל-יְדֵי תְּקַף הַדִּינִים שְׂנֶאֱחָזוּ בְּהֵם עַל-יְדֵי
עוֹנוֹתֵיהֶם שְׂזָהוּ בְּחִינַת כָּלֵל כָּל הַגְּלוּיֹת שְׂנֶקְרָאִים אֲבוּדִים, כְּמוֹ שְׁפִתּוֹב,
כִּי אֵבֵד תֵּאבְדוּן וְכוּ'. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא פֶּחַד יֶצְחָק עוֹסְקִים לְהַמְתִּיק
זֹאת, לְהַמְתִּיק בְּחִינַת גְּבוּרוֹת יֶצְחָק עַל-יְדֵי תַפְלַת יִשְׂרָאֵל. וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי
הַשׁוֹפָר כְּיָדוּעַ. וְעֵקֶר גִּמְרַת הַהַמְתָּקָה הוּא בְּיוֹם שְׁנֵי שֶׁהוּא דִּינָא רַפְּיָא כְּיָדוּעַ
וְאֵז מְסִימִין בְּקִרְיַאת הַתּוֹרָה שְׂכֹבֵר נְמַצָּא הַזּוּג שֶׁל יֶצְחָק, שְׂזָהוּ עֵקֶר
בְּחִינַת הַהַמְתָּקָה כְּמוֹבֵן בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל שְׂהַזּוּג שֶׁל יֶצְחָק דִּיקָא הָיָה קֶשֶׁה
מְאֹד לְמַצָּא עַד שְׂהַכְרַח אֲבָרָהָם לְמַסַּר הַסוּד הַנִּ"ל שֶׁהוּא סוּד כְּוֹנֵת אֱלוּל
לְאַלְיַעֲזָר וְכוּ' שֶׁהוּא מְרַמֵּז בְּפִסּוּק וְאִם לֹא תֵאבֵה הָאִשָּׁה לְלַכֵּת אַחֲרָיִךְ
וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְסַפֶּרֶת הַרְבֵּה בְּעֲנָן זֶה אֵיךְ זָכָה לְמַצָּא
הַזּוּג שֶׁל יֶצְחָק. כִּי כָּל הָעוֹלָמוֹת הָיוּ תְּלוּיִים בָּזֶה כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מֵהֶם.
אֲבָל הָיָה קֶשֶׁה מְאֹד מְאֹד לְמַצָּא זּוּגוֹ מַחֲמַת שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת גְּדוֹלוֹת
שְׂמַשֵּׁם עֵקֶר הָאֲבֹדוֹת שְׂמַחֲמַת זֶה קֶשֶׁה לְמַצָּא הַזּוּג כְּנִ"ל וְכֵן בְּכָל שָׁנָה
וְשָׁנָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִתְעוֹרַר בְּחִינַת פֶּחַד יֶצְחָק בְּשִׂרְשׁוֹ הָעֲלִיוֹן וְהַמְתָּקָתוֹ
כְּשִׁקוֹרִין בְּתוֹרָה שְׂכֹבֵר נְמַצָּא זּוּגוֹ שֶׁל יֶצְחָק שְׂזָהוּ בְּחִינַת מַה שְׂגוֹמְרִים

לקרות ביום שני של ראש השנה בענין זה כנ"ל, כי בכל שנה נעשה זאת
ברוחניות שעל-ידי זה עקר המתקת הדינים כנ"ל:

הכלל, שהאדם צריך להשתדל כל ימיו לבקש ולחפש מאד מאד אחר
אבדותיו, כי זה עקר התשובה וכנ"ל. ואם יבקש ויחפש היטב בודאי
ימצא כנ"ל. ואפלו בעת שאינו זוכה למצא עדין, אף-על-פי-כן על-ידי כל
יגיעה וחפוש כבר מצא הרבה, כי אין שום יגיעה ובקשה נאבד כלל ובודאי
מצא מה שמצא על-ידי כל דבור ודבור ועל-ידי כל יגיעה וחפוש כי לית
רעותא טבא דאתאבד. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, יגעתי
ומצאתי תאמין וכי. ולכאורה אינו מובן מהו הענין תאמין, הלא יכולין
לראות אם מצא אם לא? אד באת על-פי הנ"ל מבאר היטב. כי אפלו
אם עדין אין רואים מה שמצא ונדמה לו שעדין לא מצא כלום. ועדין הוא
רחוק מה' יתברך כמקדם חס ושלום, אף-על-פי-כן צריכין להאמין
באמונה שלמה שבודאי מצא על-ידי היגיעה בעצמה כנ"ל. ועל-כן יגעתי
ומצאתי תאמין. 'תאמין' בודאי. כי צריכין להאמין שבודאי מוצאין על-
ידי היגיעה אף-על-פי שעדין אין רואים מה שמוצאין כנ"ל:

אות ב

וזהו בחינת ברכת הפרות כנ"ל. ועל-כן צריכין להקדים פרות ארץ-
ישראל, כי עקר קבוץ ועלית כל האבדות וחזרתם אל הקדשה הוא
להשיבם לארץ-ישראל, כמו שכתוב, אם יהיה נדחך בקצה השמים משם
יקבצך ה' אלקיך וכי, והביאך אל הארץ וכי. וכתיב, והיה ביום ההוא
יתקע בשופר גדול ובאו האבדים וכי. והנדחים וכי. והשתחוו לה' בהר
הקדש בירושלים. ועל-כן בודאי צריכין להקדים בברכה פרות ארץ-
ישראל. כי עקר הברכה לבקש ולמצא את האבדות הנזכרות לעיל. שעקר
מציאתם להשיבם לארץ-ישראל כנ"ל. ועל-כן עקר הברכה נלמד מפסוק
ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ וכי. כמו שאמרו רבותינו
זכרונם לברכה, השתא לאחריה מברך לפניו לא כל שכן. כי עקר הברכה
לגלות קדשת ארץ-ישראל ששם השבת כל האבדות למקומם כנ"ל. ועל-
כן בודאי פרות ארץ-ישראל קודמין לברכה. ועל-כן צריכין לאחז הפרי
בימין בשעת הברכה. כי ימין זה בחינת ארץ-ישראל, כמו שכתב אדוננו
מורנו ורבונו זכרונו לברכה במקום אחר (בסימן נה) בחינת בנמיין שנקרא
בן ימין על שם ארץ-ישראל, עין שם. ועל-כן אסור שיהיה לבו רואה את
הערוה בשעת הברכה, כי עקר הברכה הוא למצא בחינת אבדות הנזכרות
לעיל שזה עקר תקון הברית כנ"ל. על-כן בודאי אסור שיהיה לבו רואה
את הערוה, שזהו בחינת פגם הברית. ועל-כן צריכין להזכיר מלכות בכל
ברכה, דהינו מלך העולם. ובלא זה אינה ברכה, כי אלו האבדות הנזכרות

לְעִיל הֵם מִפְּזָרִין בְּכָל הָעוֹלָם. וַיֵּשׁ שָׁהִם נִדְחוּ וְנֶאֱבְדוּ בְּרַחוּק מְקוֹם מְאֹד שָׁזָהוּ בְּחִינַת אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצָּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהִזְכִּיר בְּבִרְכָּה מְלֶךְ הָעוֹלָם. לְהִזְכִּיר שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְלֶךְ בְּכָל הָעוֹלָם כָּלוּ. וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה וְאִין שׁוּם נִיצוּץ וְאֶבְדָּה נִדְחִית לְעוֹלָם, כִּי בְּכָל מְקוֹמוֹת מְמַשְׁלָתוֹ. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שְׂמִזְכִּירִין מַלְכוּתוֹ, דְּהִינוּ מְלֶךְ הָעוֹלָם, עַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְמַצֵּא הָאֲבֹדוֹת מִכָּל מְקוֹם שֶׁהֵם וְכַנִּי"ל:

אות ג

וְזֶה בְּחִינַת מִצּוֹת זְכוּרָת מַעֲשֵׂה עֲמֶלֶק, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, זְכוּר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמֶלֶק וְכוּ'. כִּי עֵקֶר פְּגַם הַבְּרִית שְׂמִשָּׁם כָּל הָאֲבֹדוֹת הֵם עַל-יְדֵי זְהֻמַּת עֲמֶלֶק, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, אֲשֶׁר קָרָךְ בַּדְּרָךְ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הוּא רוֹדֵף תָּמִיד אַחֵר מִחִנָּה דָן שֶׁהוּא הַמְּאַסֵּף לְכָל הַמַּחְנוֹת דִּקְדָּשָׁה שְׂמַחֲפֵשׁ וּמוֹצֵא כָּל הָאֲבֹדוֹת, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֶׁם שְׂכָל מֵה שֶׁנֶּאֱבַד מִיִּשְׂרָאֵל הֵם הָיוּ מוֹצְאִים. וְעֲמֶלֶק מִתְגַּרְהַ בָּהֶם בְּיוֹתֵר, כִּי הוּא אוֹרֵב עַל הָאֲבֹדוֹת תָּמִיד לְתַפְסֵם חֵס וְשָׁלוֹם. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַתְּגָרוֹתָיו עַל אוֹתָן שֶׁהִיא הָעֲנָן פּוֹלָטִים. בְּחִינַת וַיִּזְנַב בְּדָךְ כָּל הַנְּחֻשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְכוּ' שֶׁהֵם בְּחִינַת הַנְּדָחִים וְהָאוֹבְדִים. וְעַל-כֵּן צָנָה ה' יִתְבָּרַךְ לְזַכֵּר הַיֵּטֵב בְּכָל יוֹם מַעֲשֵׂה עֲמֶלֶק. כִּי הָאֲבֹדָה צָרִיכָה זְכָרוֹן הַיֵּטֵב שֶׁלֹּא לְשַׁכַּח הַדְּבָר, כִּי כָּל הָאֲבֹדוֹת בָּאִין מִשְׁכָּחָה וְהַסַּח הַדַּעַת שְׁעַל-יְדֵי זֶה בָּאִין לִידֵי אֲבֹדָה חֵס וְשָׁלוֹם, בְּגִשְׁמִיּוֹת אוֹ בְּרוּחָנִיּוֹת. וְעַל-כֵּן הַשְׁכָּחָה נִקְרָאת בְּשֵׁם אֲבֹדָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ, קִשָּׁה לְשִׁמְעַי וְקִשָּׁה לְאֲבֹד שְׁפָרוּשׁוֹ שְׁכָחָה. וְכְמוֹ שֶׁמְבַאֵר כָּל זֶה בַּדְּבָרִיו זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָּה (סִימָן קִפַּח הַנִּי"ל) וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְזַכֵּר הַיֵּטֵב מַעֲשֵׂה עֲמֶלֶק, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, לֹא תִשְׁכַּח. כִּי צָרִיכִין לְזַכֵּר הַיֵּטֵב כָּל מֵה שֶׁאֲבֹד עַל-יְדֵי תְּאוֹוֹתָיו וְלִהְיוֹתֵדֵל מְאֹד לְחַפְּשׁ אַחֵר אֲבֹדוֹתָיו. וְעַל כָּל פְּנִים לְזַהֵר שֶׁלֹּא יֵאָבֵד עוֹד. וְהַעֲקָר הוּא הַזְכָּרוֹן, כִּי כָּל זְמַן שֶׁזָּכַר שֵׁיט אֲבֹדוֹת וּמִבְּקֵשׁ וְחוֹתֵר לְחַפְּשָׁם וְאִינוּ שׁוֹכַח אֶת עֲצֻמוֹ חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי אֲבֹדָה לְאַחַר יֵאוֹשׁ חֵס וְשָׁלוֹם, אִזּוּ יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה עֲדוּן, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ חוֹשֵׁב מַחְשְׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדַּח. וּבְנֻדָּאֵי סוּף כָּל סוּף יִהְיוּ נִמְצְאִין כָּל הָאֲבֹדוֹת וַיִּתְתַּקֵּן הַכֹּל. וְכָל אֶחָד כְּפִי מֵה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק יוֹתֵר בְּהַבְּקָשָׁה וְהַחֲפוּשׁ אֲשֶׁרֵי לוֹ וּלְפִיּוֹם צִעְרָא אֲגָרָא. שְׂכָל אֶחָד כְּפִי מֵה שֶׁהַתִּיגָע וְהַצִּטָּעַר אֶת עֲצֻמוֹ יוֹתֵר עַל הָאֲבֹדוֹת וְהַשְׁתַּדֵּל לְבִקְשָׁם וּלְחַפְּשָׁם בְּתַפְּלָה וְתַחֲנוּנִים וּבִגְעֻגוּעִים וְהַשְׁתַּוִּקְוִית וְהַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים וְכַשְׂרִים אֲמִתִּיִּים וְסִבֵּל בְּזִיוֹנוֹת וּשְׂפִיכוֹת דְּמִים הַרְבֵּה עַל-יְדֵי זֶה. וְכְמוֹ כֵּן יִזְכֶּה בְּיוֹתֵר שְׂיַחֲזִירוּ לוֹ אֲבֹדוֹתָיו בְּשָׁלוֹם. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי כְּוִנוֹת אֱלוּל. כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם. וְכָלל הַכְּוִנוֹת שֶׁל אֱלוּל כְּלוּלִים בְּהַתּוֹרָה קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְכוּ' בְּסִימָן ו שֶׁהֵם אִם אֶסְק שְׂמִים שָׁם אֶתָּה וְאַצִּיעָה שְׁאוּל הַנֶּךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּקִי בְּרָצוּא בְּקִי בְּשׁוּב עֵינָי שָׁם הַיֵּטֵב. הִינוּ שֶׁצָּרִיכִין לְמַצֵּא אֶת ה' יִתְבָּרַךְ

בְּכֹל מְקוֹם שֶׁהוּא. וְאִזּוֹ אֵין שׁוּם אֲבִדָה בְּעוֹלָם, כִּי בְּכֹל מְקוֹמוֹת מְמַשְׁלֵתוֹ
וְכַנִּי"ל וְהִבּו

אות ד

וְזֶה בְּחִינַת לְקִיחַת אֶסְתֵּר לְבֵית אַחַשְׁוֵרוּשׁ. וְהִי יִתְבַּרְךָ הַפֶּה הַדְּבָר לְטוֹבָה. שְׁעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא הָיָה תִּקְוָה הַנֶּס שֶׁל פּוֹרִים. כִּי הָאִשָּׁה הִיא בְּבְחִינַת אֲבִדָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, מְשַׁל לְמִי שֶׁנֶּאֱבַד לוֹ אֲבִדָה וְכוּ'. בְּעַל אֲבִדָה מִחֲזִיר אַחַר אֲבִדָתוֹ. וְאִזּוֹ הָיָה בִּימֵי הַגְּלוּת שֶׁגָּלוּ מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁזָּהוּ עֵקֶר בְּחִינַת הָאֲבִדָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְאֲבִדְתֶם מִהָרָה מֵעַל הָאֶרֶץ וְכוּ'. וְסָבַר הֶמֶן-עַמְלֵק שֶׁחַס וְשְׁלוֹם אֶפְס תִּקְוָה, כִּי הוּא מְזַרְעַ עַמְלֵק שְׂרוּדָף תְּמִיד אַחַר הָאֲבִדוֹת כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן אָמַר יִכְתֹּב לְאֲבָדָם וְעִשְׂרַת אֲלָפִים וְכוּ' בִּיהוּדִים לְאֲבָדָם. וְעֵקֶר הַצָּרָה הִיְתָה דִּיקָא אַחַר שֶׁנִּלְקַחָה אֶסְתֵּר לְבֵית אַחַשְׁוֵרוּשׁ, כִּי הִסְטָרָא אַחֲרָא סְבָרָה שֶׁמֵּאַחַר שֶׁהָאִשָּׁה יִרְאֵת הִ' בְּעֶצְמָהּ. שֶׁבָּה כְּלוּלִים כָּל הָאֲבִדוֹת כְּנִי"ל, הִיא בְּעֶצְמָה נִלְקַחָה אֶל הִסְטָרָא אַחֲרָא לְבֵית אַחַשְׁוֵרוּשׁ תִּהְיֶה נֶאֱבֶדֶת שֶׁ חַס וְשְׁלוֹם, עִם כָּל הָאֲבִדוֹת הַכְּלוּלִים בָּהּ. וּבְאֵמַת הִיְתָה עַת צָרָה גְּדוֹלָה מְאֹד אֲשֶׁר כְּמוֹהוּ לֹא נִהְיְתָה. וְעַל-כֵּן אָמְרָה אֶסְתֵּר, וְכֹאֲשֶׁר אֲבִדְתִי אֲבִדְתִי. אֲבָל הִ' יִתְבַּרְךָ חֲמַל עֲלֵינוּ וְהַפֶּה הַדְּבָר לְטוֹבָה בְּכַח מְרַדְּכֵי הַצְּדִיק שֶׁלֹּא הִנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ לְחַפְשׁ וּלְבִקְשׁ אַחַר אֲבִדָתוֹ. שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת וּבְכָל יוֹם וְיוֹם מְרַדְּכֵי מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר בֵּית הַנְּשִׂים לְדַעַת אֶת שְׁלוֹם אֶסְתֵּר שֶׁהִיא בְּחִינַת אֲבִדָתוֹ כְּנִי"ל. וּמֵה יַעֲשֶׂה בָּהּ. וְאֶסְתֵּר הַצְּדִיקָה הִיא גַם הִיא לֹא הִתְיַאֲשָׁה עֲצָמָה מִן הַרְחָמִים. וְעַל-יְדֵי זֶה לֹא דִי שֶׁלֹּא נֶאֱבִדָה בִּינֵיהֶם אִף גַם עַל יְדֵה דִּיקָא זְכוּ לְתִקְוָה הַנֶּס לְהַכְנִיעַ וּלְהַפִּיל הֶמֶן-עַמְלֵק מִפְּלֵה גְּדוֹלָה וּלְמַצֵּא אֲבִדוֹת רַבּוֹת. כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל חֲזְרוּ אִזּוֹ לֵה' יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, קִיְמוּ וְקַבְּלוּ. כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. עַד שֶׁאֶפְלוּ הַנִּיצוּצוֹת הַנִּדְחִים וְהַנֶּאֱבָדִים בֵּין אֲמוֹת הָעוֹלָם חֲזְרוּ לֵה' יִתְבַּרְךָ. שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת הַגְּרִים שֶׁנִּתְגַּיְרוּ אִזּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְרַבִּים מֵעַמֵּי הָאֶרֶץ מִתְיַהֲדִים. כִּי כְּשֶׁזּוֹכִין לְחַפְשׁ וּלְבִקְשׁ הֵיטֵב אַחַר הָאֲבִדוֹת. אִזּוֹ נִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, כִּי דִּיקָא עַל-יְדֵי רַבּוּי הָאֲבִדוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁאֲבַד, עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא לֹא דִי שֶׁמוּצֵאִין אוֹתָם, אִף גַם עַל-יְדֵי מוּצֵאִין עוֹד הַרְּבֵה אֲבִדוֹת מְאֹד שֶׁנֶּאֱבָדוּ מִיְמוֹת עוֹלָם. וְכַעֵן שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה מְשַׁל לְמִי שֶׁנֶּאֱבַד לוֹ פְּרוּטָה וְכוּ'. וְחֲזֹר וְאֲבַד זָהָב וְכוּ'. וְעַל -יְדֵי שֶׁנּוֹתְנִין לוֹ נֵר לְבִקְשׁ אַחַר הַזָּהָב מְצָא גַם הַפְּרוּטָה וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁהָאֲבִדָה הַגְּדוֹלָה גּוֹרְמַת שִׁיְהִי נִמְצָאִים גַם שְׂאֵר כָּל הָאֲבִדוֹת. וְהַכֹּל בְּכַח הַצְּדִיק הַגְּדוֹל שֶׁמְחַפֵּשׁ תְּמִיד אַחַר כָּל הָאֲבִדוֹת וּמְחַזֵּק יָב כָּל אֶחָד לְבַל יִתְיַאֲשׁוּ עֲצָמָן בְּשׁוּם אִפְן מְלַבֵּקֵשׁ וּלְחַפֵּשׁ אַחַר הָאֲבִדוֹת בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנוּנִים וְכוּ'. וּלְהַתְגַּעֵגַע מְאֹד אַחֲרֵיהֶם וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעָה תְּמִיד שְׁעַל-יְדֵי

זֶה יִזְכּוּ שְׁעַל יָדָם יִמָּצְאוּ כָּל הָאֲבֹדוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן:

אות ה

וְזֶה בְּחִינַת פֶּסַח שֶׁהוּא יְצִיאַת מִצְרַיִם, כִּי עֵקֶר גְּלוּת מִצְרַיִם הִיְתָה לְתַקּוֹן וּלְזַכָּךְ וּלְבָרֵר נִיצוּצֵי קָרִי שֶׁל אָדָם הָרָאשׁוֹן שְׁמִשָּׁם עֵקֶר כָּל הָאֲבֹדוֹת כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן הִיְתָה הַגְּאֻלָּה בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב דִּיקָא, דְּהֵינּוּ בְּזִמְנָא שֶׁהִתְבּוֹאָה וְכָל הַצְּמָחִים מִתְּבַשְׁלִים, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב. וְכַתִּיב, שְׁמֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאָבִיב. כִּי כָּבֵד מִבְּאֵר לְעִיל שְׁבִהֲפֹרוֹת וְהַצְּמָחִים יֵשׁ בָּהֶם אֲבֹדוֹת הַרְבֵּה. שְׁמַחְמַת זֶה אֲסוּר לֶאֱכֹל פְּרִי קֹדֶם שְׁנֵתְבַשְׁלָה וְכוּ' כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּקּוּן הָאֲבֹדוֹת כְּנִ"ל, כִּי הַגְּלוּת הוּא בְּחִינַת אֲבִדָּה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, צֹאן אֲבֹדוֹת הָיוּ עִמִּי וְכוּ' (יִרְמְיָה נ). וְכַתִּיב, וְאֲבִדְתֶם בְּגוֹיִם וְכוּ'. וְהַגְּאֻלָּה הִיא בְּחִינַת מְצִיאַת הָאֲבִדָּה וְתַקּוּנָה. וְעַל-כֵּן הִיְתָה הַגְּאֻלָּה בְּחֹדֶשׁ נִיסוֹן בְּזִמְנָא הָאָבִיב דִּיקָא, כִּי בְּזִמְנָא הָאָבִיב, דְּהֵינּוּ בְּעַת שֶׁהִתְבּוֹאָה וְהַצְּמָחִים מִתְּבַשְׁלִים אַז הוּא זִמְנָא מְצִיאַת הָאֲבֹדוֹת הַנְּזַכָּרוֹת לְעִיל, כִּי זֶה עֵקֶר בְּחִינַת גְּדוּל כָּל הַצְּמָחִים בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה שֶׁהַכֹּל הוּא בְּשִׁבִיל הָאֲבֹדוֹת הַנְּזַכָּרוֹת לְעִיל שְׁנַעֲלֵמִין בְּכָל הַצְּמָחִים וְהַפְּרוֹת שְׁמַתְבָּרִין וְעוֹלִין בְּכָל שָׁנָה בְּעַת צְמִיחָתָם. וְעַל-כֵּן אַז הוּא זִמְנָא יְצִיאַת מִצְרַיִם שִׁיּוּצְאִין מִגְּלוּת מִצְרַיִם וְעוֹשִׂין אַז פֶּסַח בְּכָל שָׁנָה, כִּי אַז דִּיקָא בְּזִמְנָא הָאָבִיב עוֹלִין וּמַתְבָּרִין הַנִּיצוּצוֹת שֶׁהֵם הָאֲבֹדוֹת שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם כְּנִ"ל. וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב בְּשִׁיר הַשִּׁירִים כְּשֶׁמְדַבֵּר מִגְּאֻלַּת מִצְרַיִם, הַנֶּצְנָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ וְכוּ' הַתְּאֵנָה חֲנֻטָּה פְּגִיָּה וְהַגְּפָנִים סְמֹדֵר נִתְּנוּ רֵיחַ קוֹמִי לָךְ וְכוּ'. כִּי הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָהּ בְּזֶה שֶׁהַנֶּצְנָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ וְכוּ', דְּהֵינּוּ שֶׁהַצְּמָחִים עוֹלִין מִן הָאֶרֶץ, שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת מְצִיאַת הָאֲבֹדוֹת, שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרְאָה הַגְּאֻלָּה בְּשֵׁם מְצִיאָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, כְּעֵנָבִים בְּמִדְבָּר מְצִיאַתִּי יִשְׂרָאֵל. כְּבַכּוֹרָה בְּתֵאֵנָה בְּרֵאשִׁיתָהּ (הוֹשֵׁעַ ט) וְכוּ', הֵינּוּ כְּנִ"ל:

אות ו

כִּי עֵקֶר מְצִיאַת הָאֲבֹדוֹת הֵם עַל-יְדֵי בְּחִינַת כְּוֹנוֹת אֱלוֹל שְׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְמִצָּא זְוִיגוֹ בְּקֹדֶשׁהּ וְכוּ' כְּנִ"ל. וְכְוֹנַת אֱלוֹל הֵם בְּחִינַת הַתּוֹרָה קְרָא אֶת

יהושע (בסימן ו לקוטי חלק א), עין שם. כי שם מבאר שזהו סוד פגנת אלול, עין שם היטב. וכלל התורה הוא שצריכין לשוב בתשובה. ואז זוכין לכבוד אלקי. ועקר התשובה כששומע בזיונו ידם וישתק, שישבל בושות ושיכיות דמים כדי להכניע הדם שפחלל השמאלי שמהם כל התאוות, שמהם כל החטאים והעוונות, רחמנא לצלן. כי עקר התשובה הוא בחינת אקיק בחינת אגא זמין למחוי. שכשרוצה לשוב הוא מתחיל ומזמין את עצמו. שיהיה לו הויה בעולם, כי קדם התשובה עדין אין לו הויה כלל, כי טוב לו שלא נברא. וכשרוצה לשוב הוא מתחיל להכין עצמו שיהיה לו הויה בעולם שזהו בחינת אקיק. אבל קדם התשובה הוא בבחינת אחורי פני אקיק שהוא בגימטריא דם וכו'. והתקון לזה שיהפך דם לדם שיהיה מן השומעים הרפתים ואינם משיבים ולא ידקדק על בזיון כבודו וכו' וצריך לאחז תמיד במדת התשובה וכו'. ואפלו אם עשה תשובה שלמה. אף-על-פי-כן צריך לעשות תשובה על תשובה וכו', דהינו על השגתו הראשונה וכו' וכשרוצה אדם לילך בדרך התשובה צריך להיות בקי בהלכה. וצריך להיות לו שני בקיאות, הינו בקי ברצוא בקי בשוב, כמו שאיתא, זכאה מאן דעיל ונפיק. וזה בחינת אם אסק שמים שם איתה, בחינת עיל, בחינת בקי ברצוא ואציעה שאול הנך, בחינת ונפיק, בחינת בקי בשוב וכו'. וזה סוד פגנת אלול וכו'. ועל-ידי זה נעשה אדם. לשבת על הכסא. כי לית אדם בלא אלף שהיא נקדה התחתונה. ונקדה העליונה. והואו שבתוך האלף וכו' וכו', עין שם כל זה היטב:

וזהו בחינת יציאת מצרים, כי יציאת מצרים הוא בחינת תשובה שהיא בבחינת בינה שמשם כל בחינת יציאת מצרים, שהיא בחינת שיוצאין ונולדו המחין שהיו בהעלם ובעבור על-ידי החטאים שמשם כל הגליות. ועכשו יוצאין ונולדו ונתגליו המחין והדעת, דהינו שמתחילין לידע להכיר את מי שאמר והיה העולם. ואז נתגלה בחינת אקיק כמו שכתוב אקיק שלחני אליכם. אבל בגלות היה בבחינת אחורי פני אקיק שהוא בגימטריא דם שמשם היה כל הגלות. כמו שכתוב, ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיוך, כמבאר בכונות פסח, עין שם, שעקר הגלות היתה על-ידי בחינת התגברות הדמים הנ"ל שנאחזין מבחינת אחורי פני אקיק כל זמן שאין זוכין לתשובה. ועקר התשובה היא לזכות לבחינת עיל ונפיק שהיא בחינת בקי ברצוא בקי בשוב, בחינת אם אסק שמים שם איתה ואציעה שאול הנך, דהינו שבכל מה שיעבר עליו יהיה מתחזק לשאר על עמדו ולא יניח עצמו לפל לעולם אפלו אם יעבר עליו מה ויקים, ואציעה שאול הנך. שגם בשאול תחתיות יכולין למצא אותו יתברך בחינת ואציעה שאול הנך וכמבאר שם בסוף התורה בענין באור פגנת אלול, עין שם. אבל בשעת יציאת מצרים עדין לא נזדככו ישראל לגמרי ויצאו קדם הקץ כמובא. וכמו שכתוב, מדלג על ההרים וכו'. שדלג על הקץ שבשביל זה נקרא פסח, שפסח ודלג וגאלם ברחמיו אף-על-פי שעדין לא היו ראויים לגאלה. ועל-פן הכרחו לצאת בחפזון. ובשביל זה צריכים לאכל מצה שהיא בחינת חפזון, הינו כי עדין לא זכו לדרך התשובה בשלמות, כי עדין לא היו בקיאים בהלכה, כי עדין לא קבלו את התורה, כי כל הגאלה היתה בבחינת חפזון שהוא בחינת רצוא, כי כל הגאלה היתה

בבחינת אתערותא דלעלא, בחינת הארה עליונה שהארה עליהם באור גדול ברחמיו, אבל לא היתה אלא לפי שעה כמובא. ואחר כך חזר ונסתלק תקף ההארה הזאת והצרכו לחזר ולהטהר עצמם מזהמת וטמאת מצרים בהדרגה כסדר שזהו בחינת ושוב בחינת נפיק שאז עקר הנסיון של אדם, כי כן מתנהג עם כל אדם שבתחלה כשרוצה להתקרב לה' יתברך מאירין עליו מלמעלה אור גדול ומסיעין לו מלעלא ומתחיל להתפלל בחיות והתלהבות וכו'. אבל אחר כך נופל מזה ועובר עליו מה שעובר. ואז הוא בבחינת ושוב, בבחינת ונפיק ואז צריך להתחזק ביותר בלי שעור. וצריך להיות בקי בזה היטב היטב לבלי להניח את מקומו בבחינת בקי בהלכה הנ"ל. ומחמת שבשעת יציאת מצרים עדין לא זכו לבקיאות אלו בשלמות והיתה הגאולה רק בבחינת רצוא כנ"ל שהיא בחינת חפזון, על-כן צריכין לאכל מצה שנאפית בחפזון. עד אשר אחר כך מתחילין לספר ימי הספירה ואז חוזרין ומטהרין עצמן מטמאת מצרים בהדרגה כסדר. ואז מתחילין להמשיך בחינת בקי בשוב. וזהו עקר בחינת קריעת ים-סוף שהיא בחינת תקון מחין דקטנות מאד כמו שמבאר בפונות, כי אז רדפו המצרים אחריהם והיו בסכנה עצומה בגשמיות וברוחניות, כי מאחריהם רדפו המצרים ומלפניהם היה הים סוער. ומצדדיהן היו נחשים ועקרבים וחיות רעות שבמדבר. שעל זה נאמר, יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל-ידי שהיו ישראל חזקים באמונה ותפסו אמנות אבותם ויצעקו אל ה' וקפצו לתוך הים. על-ידי זה השלימו דרך התשובה שהוא בחינת בקי ברצוא בקי בשוב וכו', כי זכו להתחזק ולשאר באמונתם אף-על-פי שעבר עליהם מה שעבר. ועל-ידי זה זכו לקריעת ים-סוף שהוא בחינת הנותן בים דרך. 'דרך' דיקא. שהוא בחינת סוד פונת אלול שהוא תקון הברית שהוא בחינת מציאת האבדות הנזכרת לעיל, כי שתי פעמים בקי בגימטריא דרך, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. ועל-כן אז דיקא אחר שביעי של פסח שהוא קריעת ים-סוף, אז דיקא התר החמץ, כי אין צריכין עוד לאכל מצה לבד שהוא בחינת חפזון בחינת רצוא, כי כבר תקנו הדרך, כי תקנו גם בחינת ושוב, והתחילו להיות בקיאים בהלכה. ועל-כן אז אין צריכין חפזון. ועל-כן אז התר החמץ על-ידי תקון בחינת שני הבקיאות הנזכרות לעיל. שהוא רצוא ושוב אם אסק שמים ואציעה שאול. שעל-ידי זה מתקנין כל המחין דקטנות שנאחזים בבחינת חמץ כמובא. ועל-כן אז התר החמץ על-ידי קריעת ים-סוף. שעל-ידי זה נמשך בחינת דרך התשובה הנ"ל, בחינת הנותן בים דרך כנ"ל ועין בתחלת סימן פח הנ"ל שם מבאר שכל פונת אלול שהם תקון האבדות הנזכרות לעיל. הם בחינת הנותן בים דרך, עין שם שזהו בחינת קריעת ים-סוף כנ"ל. כי מקרא זה הנותן בים דרך נאמר על קריעת ים-סוף כמו שפרש רש"י שם. (ישעיה מ' ג):

וּלְבָאֵר הָעֲנִין יוֹתֵר, כִּי גְדוּל הַפְּרוֹת וְהַצְמָחִים בְּכָל שָׁנָה הוּא בְּבַחֲיִנַת מְצִיאת הָאֲבֹדוֹת וְכַנִּ"ל, כִּי הָאֲבֹדוֹת הֵם בְּחִינַת נִיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁנֶּאֱבְדוּ וְנִדְחוּ לְמָקוֹם שֶׁנֶּאֱבְדוּ וְנִדְחוּ עַל-יְדֵי הַתְּאוּוֹת רְעוֹת כַּנִּ"ל. שְׁצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהִשְׁתַּדֵּל לְחַפְשָׁם וּלְבִקְשָׁם מְאֹד. וְהִי יִתְבַּרַךְ בְּרַחֲמָיו בְּכָל שָׁנָה מִסֵּבֶב סְבוֹת בְּתַחבּוּלוֹתָיו שְׁעַל-יְדֵי כַח הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים אֲמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר מֵתִקְיִים הָעוֹלָם וּמְגִדֵּל הַצְּמָחִים בְּכָל שָׁנָה שְׁעָקֵר צְמִיחָתָם וְגְדוּלָם הוּא כְּפִי בְּרוּר הָאֲבֹדוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל שְׁרָבָם נְעֻלְמִים בְּהַפְּרוֹת וְהַצְּמָחִים כְּמוֹבֵן מִדְּבָרָיו הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, כִּי הַנִּיצוּצוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֲבֹדוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל, אֵי אֶפְשָׁר לְבַרְרָם בְּפַעַם אַחַת וְלֹא בְּשָׁנָה אַחַת, רַק צָרִיכִין בְּרוּרִים הַרְבֵּה וְחַפּוּשׁ וּבִקְשָׁה הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁבוּעָה וּבְכָל חֹדֶשׁ וּבְכָל שָׁנָה. וְכְמוֹבֵן מִזֶּה בְּכַתְּבֵי הָאֲרִ"י ז"ל. וּמִשָּׁם גְּדֻלָּה כָּל הַפְּרוֹת וְהַצְּמָחִים בְּכָל שָׁנָה. וְעַל-כֵּן הַקְּבַע פָּסַח בְּזִמְנוֹ הָאֲבִיב כַּנִּ"ל, כִּי בְּזִמְנוֹ הָאֲבִיב שֶׁהִתְבוּאָה מֵתְבַשְׁלֶת בְּאֲפִיָּה, אִזּוֹ הוּא זִמְנוֹ גְּאֻלַּת מְצָרִים, כִּי הַגְּאֻלָּה הוּא בְּבַחֲיִנַת מְצִיאת הָאֲבֹדוֹת כַּנִּ"ל. שֶׁהִיא בְּזִמְנוֹ הָאֲבִיב, דְּהֵינּוּ בְּזִמְנוֹ בְּשׁוּל הַתְּבוּאָה שֶׁאִזּוֹ צוּמְחִין וְעוֹלִין בְּחִינַת הָאֲבֹדוֹת הַנְּעֻלְמִים בְּהַתְּבוּאָה, כִּי כְּפִי צְמִיחַת הַצְּמָחִים מְעַט מְעַט עַד שְׁעוֹלִין מִן הָאֲרָץ עַד שֶׁמִּגִּיעִין סְמוּךְ לְבְּשׁוּל. וְאַחֲרַי כֶּד מֵתְבַשְׁלִין לְגַמְרֵי וְאַחֲרַי כֶּד מִגִּיעַ זִמְנוֹ הַקְּצִיר וְאַחֲרַי כֶּד זִמְנוֹ הָאֲסִיף לְאַסֹּף הַתְּבוּאָה לְתוֹךְ הַבַּיִת. וְכִמוֹ כֵּן מֵתְבַרְרִין וְעוֹלִין וְצוּמְחִין הָאֲבֹדוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעִיל וְנִשְׁלָמִין וְנִתְתַקְּנִין בְּתַקּוּן אַחֵר תַּקּוּן עַד שֶׁנִּגְמַר תַּקּוּנָם שֶׁהוּא בְּעַת הָאֲסִיפָה אֶל הַבַּיִת :

וְזֶה בְּחִינַת מְצָה וְאֲסוּר חֲמֵץ שֶׁהוּא מְחַמֵּת הַחֲפָזוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצוֹת-לֶחֶם עֲנִי-כִי בַחֲפָזוֹן יֵצְאֶת. הֵינּוּ שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּיָה-הוּא בְּרַחֲמָיו דֹּלַג עַל הַקֶּץ וְגֻאֲלָם קִדְּם שֶׁהֵיוּ רְאוּיִים לְגְאֻלָּה כַּנִּ"ל. וְעַתָּה עַל-פִּי הַנִּ"ל מְבֹאֵר וּמוֹבֵן הָעֲנִין לְמִשְׁכִּיל הַיִּטֵּב. כִּי כְּמוֹ שֶׁהִתְבוּאָה בְּזִמְנוֹ הָאֲבִיב הִיא קְרוּבָה לְגַמְרָה בְּשׁוּלָה. אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין לֹא נִתְבַשְׁלָה וְנִגְמְרָה לְגַמְרֵי. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁהַנִּיצוּצוֹת שֶׁהֵם הָאֲבֹדוֹת שֶׁבְּהַתְּבוּאָה וְהַצְּמָחִים עֲדִין לֹא נִגְמַר תַּקּוּנָם לְגַמְרֵי וְכַנִּ"ל. כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ הָעַת שֶׁכָּבֵר נִתְתַקְּנוּ וְנִמְצְאוּ כְּמַה אֲבֹדוֹת עַל-יְדֵי גְלוּתָם רְדוּ [מֵאֲתֵיב וְעֶשְׂרָן] שָׁנָה. אֲבָל לֹא נִגְמַר תַּקּוּנָם לְגַמְרֵי כִּי הַכֹּל אֶחָד. כִּי תַקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הוּא כְּפִי מְצִיאת וְתַקּוּן הָאֲבֹדוֹת שֶׁהֵם הַנִּיצוּצוֹת שֶׁזֶה עָקֵר תַּקּוּן הָאָדָם לְבַרֵּר נִיצוּצוֹת. דְּהֵינּוּ לְמִצַּא הָאֲבֹדוֹת וְכַנִּ"ל. וְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ הָעַת שֶׁל הַגְּאֻלָּה כְּבֵר נִתְתַקְּנוּ וְנִתְעַלּוּ עַל-יְדֵי מְצִיאת כְּמַה אֲבֹדוֹת. אֲבָל עֲדִין לֹא נִמְצְאוּ כְּלָם וְגַם אוֹתָם שֶׁנִּמְצְאוּ עֲדִין לֹא נִגְמַר תַּקּוּנָם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת וְגַם הַתַּקּוּן לֹא הָיָה עַל יָדָם בְּעֶצְמָם כִּי אִם בְּחִסְדּוֹ הַגְּדוֹל שֶׁהָאִיר עֲלֵיהֶם אוֹר גְּדוֹל מְלֻמְעָה שֶׁלֹּא בְּהַדְרָגָה וְשֶׁלֹּא כְּסֻדֵּר כְּמוֹבָא בְּכּוֹנוֹת. וְזֶה בְּחִינַת חֹדֶשׁ הָאֲבִיב מִמֶּשׁ שְׁבוּ יֵצְאוּ מִמְצָרִים כִּי אִזּוֹ בְּזִמְנוֹ הָאֲבִיב הַתְּבוּאָה וְהַצְּמָחִים קְרוּבִים וְסִמּוּכִים מְאֹד לְתַקּוּנָם וּבְשׁוּלָם, אֲבָל עֲדִין לֹא נִגְמְרוּ לְגַמְרֵי. וְהִי יִתְבַּרַךְ בְּרַחֲמָיו דֹּלַג עַל הַקֶּץ וְגֻאֲלָם מִיַּד בַּחֲפָזוֹן אֶף-עַל-פִּי שֶׁעֲדִין לֹא נִגְמַר תַּקּוּנָם לְגַמְרֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב כִּי בַחֲפָזוֹן יֵצְאֶת וְכוּ'. כִּי לֹא

הָיָה אֲפָשָׁר לְהַמְתִּין עוֹד. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְלֹא יָכֹלוּ לְהַתְמַהֵמָה וְכוּ'. וּבִשְׁבִיל
זֶה הָיָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מִמָּאן הִרְבֵּה בְּתַחֲלַת שְׁלִיחוּתוֹ כְּמִבְּאֵר שֶׁם בְּהַפְרָשָׁה
וּלְבִסוּף אָמַר שֶׁלַח נָא בְּיַד תְּשַׁלַּח וּפְרַשׁ רַשׁׁי שֶׁם שְׂאִין סוּפוֹ לְהַכְנִיסֵם
לְאָרֶץ וְלִהְיוֹת גּוֹאֲלָם לְעֵתִיד וְכוּ'. כִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ רָאָה וַיֵּדַע שֶׁעֲדִין לֹא נִגְמַר
הַתְּקוּן וְעֲדִין הֵם עֹתִידִים לַחֲטֹא הִרְבֵּה. וּמִחֲמַת זֶה יִהְיֶה מָה שְׂיִהְיֶה שְׁלֹא
יִכְנִיסֵם לְאָרֶץ. וְאַחַר כֵּן יִהְיֶה נִחְרַב הַבַּיִת פְּעַם רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה וְלֹא יִהְיֶה
נִגְמַר הַתְּקוּן עַד שְׁיָבֹא מְשִׁיחַ צְדֻקְנוּ. עַל-כֵּן הָיָה מִהֲרָאוּי שֶׁיִּתְעַכְּבוּ שֶׁם
עוֹד עַד שְׂיִהְיֶה נִגְמַר תְּקוּנָם בְּשְׁלָמוֹת. וְאִזּוֹ הֵיְתָה גְּאֻלָּה שְׁלָמָה שְׂאִין
אַחֲרֶיהָ גְלוּת. אֲבָל ה' יִתְבָּרֵךְ מְלֵא רַחֲמִים וְחוֹשֵׁב מַחְשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ
נִדָּח. וְהוּא יִתְבָּרֵךְ יִדַּע בְּחֻכְמָתוֹ הַעֲמֻקָּה, כְּבִיכּוֹל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב מְאֹד עֲמָקוֹ
מַחְשְׁבֹתֶיךָ שְׂאִי אֲפָשָׁר לְהַתְמַהֵמָה עוֹד אֲפִלּוֹ כְּרָגַע. כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁעֲדִין לֹא
נִטְהָרוּ לְגַמְרֵי וַיִּהְיֶה מָה שְׂיִהְיֶה. אֶף-עַל-פִּי-כֵן הִהְכַרְח לְגְאֻלָּם מִיַּד דִּיקָא.
כִּי אִם יִתְמַהֵמָה עוֹד יִהְיוּ נִשְׁאַרוּ שְׁקוּעִים שֶׁם בְּמִצְרַיִם כְּמוֹבָא מְזָה. כִּי
יֵשׁ אֲבָדוֹת הִרְבֵּה שֶׁנֶּאֱחָזוּ בָּהֶם הַזְּהֵמָא כָּל כֵּן שֶׁאִם הָיוּ מִתְמַהֵמָה עוֹד
כְּרָגַע בְּמִצְרַיִם הָיוּ נִשְׁאַרִים שֶׁם לְגַמְרֵי. וְעַל-כֵּן הָיָה הִהְכַרְח לְהוֹפִיעַ עֲלֵיהֶם
אוֹר גְּדוֹל מְלֻמְעָלָה וּלְגְאֻלָּם מִיַּד. וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁעֲדִין לֹא נִטְהָרוּ בְּשְׁלָמוֹת.
וּמִחֲמַת זֶה אֲרָבוּ עֲלֵיהֶם הַבַּעַל דְּבַר וְכָל הַסְטָרִין אַחֲרָיו. אֶף-עַל-פִּי-כֵן עַל-
יְדֵי הָאֲרֵת הַגְּאֻלָּה שְׂהֵיְתָה אִזּוֹ. עַל-יְדֵי זֶה הִחֲיָה אוֹתָם הָאֲבָדוֹת וְנִשְׁאַר
בָּהֶם רְשִׁימָה קְדוּשָׁה לְנִצְח עַד שֶׁסּוּף כָּל סוּף יִשׁוּבוּ בְּלֵם לְמִקּוּרָם :

וְזֶה הָעֲנָן ה' יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמָיו נוֹהֵג בְּחֻסְדּוֹ בְּכָל דּוֹר עַל-יְדֵי גְדוּלֵי מִבְּחָרֵי
הַצְּדִיקִים. שֵׁישׁ לְפַעֲמִים שְׁחוּטְפִין אֲנָשִׁים וּמוֹצִיאִין אוֹתָם מִמִּקּוּמוֹת
מְגִנִּים וּמְלַכְלָכִים מְאֹד מְאֹד. וּמִתְחִילִים לְטַהֵר אוֹתָם וּלְקַרְבֵּם לַה'
יִתְבָּרֵךְ. אֲבָל יֵשׁ הִרְבֵּה שְׁנוּפְלִים אַחַר כֵּן יוֹתֵר רַחֲמָנָא לְצִלָּן וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן
הֵם מְשִׁתְּדָלִים לְקֶרֶב בְּכָל פְּעַם יוֹתֵר. וַיֵּשׁ בְּעֲנָן זֶה פְּלֹאוֹת הִרְבֵּה פְּלֹאֵי
פְּלֹאוֹת, נִפְלֹאוֹת תְּמִים דְּעִים. אֲבָל הַכֹּל הוּא עַל-פִּי הַנְּיִיל שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת
יְצִיאַת מִצְרַיִם קִדְּם הַקֶּץ שֶׁעַל-יְדֵי זֶה הַתְּגָרָה בָּהֶם הַבַּעַל דְּבַר אַחַר כֵּן
הִרְבֵּה, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן יָמִין ה' רוּמְמָה. וְלַעוֹלָם יָדוּ עַל הָעֲלִיוֹנָה, כִּי
הוּא יִתְבָּרֵךְ יִדַּע מְכַל זֶה וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הִהְכַרְח לְגְאֻלָּם וְלַהּוֹצִיאֵם מִיַּד כִּי
אִם לֹא יֵאָבְדוּ לְגַמְרֵי חֵס וְשְׁלוֹם וְכַנְיָל. וְזֶה בְּחִינַת אֲכִילַת מִצָּה וְאִסּוּר
חֻמֵץ שֶׁהוּא מִחֲמַת הַחֲפִזוֹן הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, כִּי לֹא יָכֹלוּ לְהַתְמַהֵמָה כִּי
מְצִיאַת הָאֲבָדוֹת וּבְרוּר הַנִּיצוּצוֹת הוּא כְּפִי צְמִיחַת הַתְּבוּאָה וְתִקּוּן הַלֶּחֶם
וְכָל זְמַן שֶׁהַתְּבוּאָה יוֹצֵאת מִן הָאָרֶץ וְצוּמַחַת וּגְדָלָה בְּיוֹתֵר נִמְצָאִין וְעוֹלִין
הָאֲבָדוֹת וְנִתְתַקְנִים בְּיוֹתֵר. וְכֵן בְּכָל פְּעַם וּפְעַם עַד זְמַן הָאָבִיב שֶׁהוּא זְמַן
הַבְּשׂוּל. וְאַחַר כֵּן צְרִיכִין תְּקוּן הַקְּצִירָה וְהָאִסִּיפָה וְטַחֲנִיָּה וּבְרוּר וְכוּ'. עַד
שֶׁנַּעֲשֶׂה לֶחֶם, כִּי הַכֹּל כְּפִי מְצִיאַת הָאֲבָדוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַנִּיצוּצוֹת.
וְעַל-כֵּן יֵשׁ כְּמָה מְצוּוֹת בְּפֶת, בְּחֲרִישָׁה וּזְרִיעָה וּקְצִירָה וְלִישָׁה וְכוּ', כִּי זֶה
יָדוּעַ שֶׁאֵת זֶה לַעֲמַת זֶה עֲשֵׂה אֱלֻקִּים. עַל-כֵּן בְּכָל פְּעַם שֶׁמוֹצֵאִין אֵיזָה
מְצִיאָה וּמִתְחִילִין לְהוֹצִיאָה וּלְבָרְרָה וּלְהַעֲלוֹתָהּ, תִּכְף הַסְטָרָא אַחֲרָא
כְּרוּכָה אַחֲרֶיהָ וּמִתְגָּרָה בָּהּ בְּיוֹתֵר, כִּי הִיא מִתְגַּבְּרַת בְּכָל פְּעַם שְׁרוּאָה
שְׁרוּצִין לְהוֹצִיא בְּלַעָה מִפִּיהָ. וְכָל מָה שֶׁמְעֲלִין אוֹתָהּ יוֹתֵר מִתְגַּבְּרִים בְּיוֹתֵר
עַד שֶׁבִּסּוּף בְּשַׁעַת גְּמַר הַתְּקוּן מִמֶּשׁ שְׁרוּאָה שְׁרוּצִים לְהוֹצִיאָה לְגַמְרֵי אִזּוֹ
מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר וּמִתְפַּשֵּׁט מְאֹד מְאֹד בְּכָל כַּחוֹתָיו רַחֲמָנָא לְצִלָּן. כְּדָרְךָ

שְׁנֵי אֲנָשִׁים הִנְלַחֲמִים זֶה בְּזֶה שְׂכָשְׂרוּאָה שְׂשִׁכְנָגְדוּ מִתְגַּבֵּר עָלָיו אִזִּי הוּא מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּכָל כַּחוֹתָיו וְכַמּוּבָא בְּדַבְרֵינוּ מִזֶּה. וְעַל-כֵּן יֵשׁ כַּמָּה מִצְוֹת בְּפֶת, כִּי עַל-יַדֵּי הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה שֶׁבִּפְתַּת מְכַנְיַעִין הַסְטֵרָא אַחֲרָא בְּכָל פְּעַם וּמְקַדְשִׁין הַנִּיצוּצוֹת שְׂיֻכְלוּ לַעֲלוֹת בְּשַׁלְמוֹת. וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׂצָרִיכִין לֶאֱכֹל מִצָּה בְּפֶסַח, כִּי עֵקֶר גַּמְר תִּקּוֹן הָאֲבֹדוֹת וְהַנִּיצוּצוֹת שֶׁבִּתְבוּאָה הוּא כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה לַחַם שְׂאֵז רָאוּי לֶאֱכִילַת אָדָם לְהַחִיּוֹתוֹ לְבָרֵךְ עָלָיו. וְעַל-כֵּן אִז בְּשַׁעַת הַגְּמֵר בַּעֲת שְׂסֻמוֹד שְׂיִהְיֶה נַעֲשֶׂה לַחַם, אִז מִתְגַּבֵּרַת וּמִשְׁתַּטַּחַת הַסְטֵרָא אַחֲרָא מְאֹד :

וְזֶהוּ מְלוּשׁ בְּצֵק עַד חֲמֻצָתוֹ. כִּי זֶה רוֹאִין בְּחוּשׁ שְׂחֻמֵץ טוֹב וּמְטַעֵם לֶאֱכִילָה יוֹתֵר מִמִּצָּה, כִּי מִצָּה הוּא לַחַם שְׂעֵדִין לֹא נִגְמַר תִּקּוּנוֹ שְׂזֶה עֵקֶר שֵׁם מִצָּה. וְעַל-כֵּן קָרָאוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה גַם הַעוֹר שְׂאִינוּ נִגְמַר תִּקּוּנוֹ בְּשֵׁם מִצָּה, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, מִצָּה וְדַפְתָּרָא. וְעַל-כֵּן בְּאַמַּת רַב אֲכִילַת הָאָדָם תִּמִּיד הוּא לַחַם חֻמֵץ דִּיקָא, כִּי אִז כְּשֶׁנִּתְחַמֵץ הַעֲסָה אִז הוּא גַמְר תִּקּוּנוֹ, אֲבָל יִשְׂרָאֵל-עַם קְדוֹשׁ הַבְּדִילִים הִ' יִתְבָּרֵךְ מִכָּל הַטְּמְאוֹת וְאַסוּרִים לֶאֱכֹל שׁוֹם מְאֻכָּל שְׂאִין בְּיָדָם לְבָרְרוּ מֵאַחִיזַת הַסְטֵרָא אַחֲרָא שְׂזֶהוּ טַעַם כָּל מְאֻכְלוֹת הָאֲסוּרוֹת. וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּדֹל הָאֲסוּר שֶׁל חֻמֵץ בְּפֶסַח, כִּי אִז הַתִּקּוֹן שֶׁל הָאֲבֹדוֹת הוּא רַק בְּבְחִינַת אֲבִיב שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצָּה, דְּהֵינּוּ שְׂכָבֵר הֵם סְמוּכִים מְאֹד לְתִקּוּנָם, אֲבָל עֲדִין לֹא נִגְמַר תִּקּוּנָם לְגַמְרֵי פְנִ"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לֶאֱכֹל אִז מִצָּה דִּיקָא, דְּהֵינּוּ תִּכְף כְּשֶׁלְשִׁין הַעֲסָה קִדְּם שְׂמִתְחַלֵּת לְהַתְחַמֵץ כִּי אִין לְנוּ כַח עֲתָה לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת הָאֲבֹדוֹת כִּי אִם עַד בְּחִינַת מִצָּה, אֲבָל הַבְּרוּר שְׂצָרִיכִין לְהֵלֵךְ יוֹתֵר מְלוּשׁ בְּצֵק עַד חֲמֻצָתוֹ זֶה אִין כַח בְּיַדֵינוּ עֲתָה לְבָרֵר. וְאִם יִמְתִּין חֵס וְשְׁלוֹם, עַד שְׂתִתְחִיל לְהַתְחַמֵץ חֵס וְשְׁלוֹם, לֹא דִי שְׂלֹא יִבָּרֵר אִף גַם תִּתְאַחֵז בּוֹ הַסְטֵרָא אַחֲרָא מְאֹד מְאֹד, כִּי הִיא אוֹרְבַת עֲתָה מְאֹד מְאֹד לְהַתְאַחֵז בְּהָאֲבֹדוֹת מִחֲמַת שְׂרוּאָה שְׂמוּצִיאִין אוֹתָם מִפִּיָּה אֲבָל בְּחֻמְלַת הִ' מְגֹדֵל הַהֲאָרָה שְׂמֵאִיר אִז בְּחֻסְדּוֹ אִין כַח לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא עַל הָאֲבֹדוֹת כְּלָל, אֲבָל הַתִּקּוֹן שֶׁל הַהֲאָרָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת הוּא רַק בְּבְחִינַת מִצָּה בְּבְחִינַת חֲפִזוֹן, עַל-כֵּן בְּהַמִּצָּה נִמְשָׁכִין עֲתָה כָּל הַקְּדוּשׁוֹת וְכָל הָאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים הַמְאִירִין עֲתָה בְּפֶסַח, כִּי כְּלוּלִים בְּתוֹכָהּ כָּל הָאֲבֹדוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ שֶׁהֵם נִיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת שְׂכְשֻׁעוּלִים הֵם אוֹרוֹת גְּדוֹלִים שְׂמֵאִירִין הַרְבֵּה בְּכַח הַהֲאָרָה הַגְּדוֹלָה שְׂמֵאִיר עֲלֵיהֶם עֲתָה, אֲבָל תִּכְף כְּשִׂימְתִין עוֹד חֵס וְשְׁלוֹם, עַד שְׂתִתְחִיל הַעֲסָה לְהַתְחַמֵץ, תִּחְזֹר וְתִתְעוֹרֵר הַסְטֵרָא אַחֲרָא הַכְּרוּכָה אַחַר הַחֻמֵץ בְּיוֹתֵר. מִחֲמַת שְׂאֵז הוּא גַמְר תִּקּוֹן הַלֶּחֶם לְגַמְרֵי וְזֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעַ עֲתָה, עַל-כֵּן אֲסוּר הַחֻמֵץ בְּפֶסַח חֲמוּר מְאֹד, כִּי שֵׁם אַחִיזַת כָּל הַסְטֵרָא אַחֲרָא עֲתָה בְּפֶסַח. וְעַל-כֵּן רָגִיל בְּדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה לְכַנּוֹת תִּמִּיד שֵׁם הַיֵּצֵר הָרַע וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא בְּשֵׁם חֻמֵץ וּשְׂאוֹר, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, רְצוּנִי לַעֲשׂוֹת רְצוּנְךָ אִדָּךְ שְׂאוֹר שֶׁבַעֲסָה מְעַכֵּב אוֹתִי וְכוּ' וְכֵן הַרְבֵּה כִּי הַיֵּצֵר הָרַע וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא כְּרוּכִים בְּיוֹתֵר בַּעֲת גַמְר הַתִּקּוֹן הָאַחֲרוֹן שֶׁהוּא מְלוּשׁ בְּצֵק עַד חֲמֻצָתוֹ. אֲבָל אַחַר קְרִיעַת יָם-סוּף שְׂאֵז נִפְלוּ הַסְטֵרָא אַחֲרָא שֶׁהֵם הַמְצָרִים לְגַמְרֵי וְכָבֵר נִתְקַדְּשׁוּ יִשְׂרָאֵל הַרְבֵּה עַל-יַדֵי יְמֵי הַסְפִּירָה שֶׁהִתְחִילוּ וְזָכוּ לִירְאָה וְאַמוּנָה, כְּמוֹ שְׂכַתוּב, וַיִּרְאוּ הָעָם אֶת ה' וַיֵּאֱמִינוּ בֵּה' וְכוּ'. וְרָאוּ וְהַשִּׁיגוּ עַל הַיָּם מַה

שְׁהַשִּׁיגוּ וְכוּי, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה עַל-כֵּן אַחַר כֶּךָ יְכוּלִים לְתַקֵּן גַּם הַחֲמִץ. וְעַל-כֵּן אִזּו הַתֵּר הַחֲמִץ אֲבָל בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁאִז עֶקֶר עֲלִית הָאֲבָדוֹת עַל-יַדֵי הָאֶרֶת חֲסָדוֹ וְעַדִּין אֵין כֹּחַ לְתַקֵּן הַחֲמִץ כְּנִי"ל עַל-כֵּן אִז כְּרוּכָה הַסֵּטְרָא אַחֲרָא בְּהַחֲמִץ מְאֹד מְאֹד. וְעַל-כֵּן אִז אֶסוּר הַחֲמִץ בְּבַל יִרְאֶה וּבַל יִמְצֵא וְכַנִּ"ל:

אות ח

וְזֶה בְּחִינַת בְּדִיקַת חֲמִץ שְׁצָרִיכִין לְבַדֵּק וּלְחַפֵּשׂ אַחַר הַחֲמִץ מְאֹד כֶּךָ לְבַעֲרוֹ. וְצָרִיכִין לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו בְּנֵרוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה שֶׁלְמַדּוֹ מְצִיָּאָה מִמְצִיָּאָה וְחַפּוּשׁ מִחַפּוּשׁ וְחַפּוּשׁ מִנֵּר שְׁצָרִיכִין לְבַדֵּק הַחֲמִץ לְאוּר הַנֵּר דִּיקָא. וְהִבִּיאוּ מִקְרָא נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם חוֹפֵשׂ כָּל חֲדָרֵי בֵּטָן, כִּי כָּל זֶה הוּא בְּשִׁבִיל תַּקּוּן הָאֲבָדוֹת וְכַנִּ"ל. שְׁצָרִיכִין לְחַפֵּשׂ אַחֲרֵיהֶם מְאֹד שֶׁזֶהוּ עֶקֶר בְּחִינַת נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם חוֹפֵשׂ וְכוּי. שֶׁהַנִּשְׁמָה קְרוּיָה נֵר שְׁצָרִיכָה לְחַפֵּשׂ כָּל חֲדָרֵי בֵּטָן שֶׁשָּׁם כָּל הַתְּאוֹוֹת שֶׁל הַרְשָׁעִים בְּבִחִינַת וּבֵטָן רְשָׁעִים תַּחֲסֹר. וְשָׁם צָרִיכִין לְחַפֵּשׂ הָאֲבָדוֹת, דְּהֵינּוּ שְׁכָל אֶחָד יִשְׁתַּדַּל לְשַׁבֵּר תְּאוֹוֹתָיו בְּשִׁבִיל ה' יִתְבַּרְךָ וְעַל-יַדֵי זֶה מִחַפֵּשׂ הָאֲבָדוֹת שֶׁבְכָל חֲדָרֵי בֵּטָן. וְזֶהוּ בְּחִינַת בְּעוֹר חֲמִץ שֶׁהוּא עַל-יַדֵי חַפּוּשׁ בְּנֵרוֹת, כִּי עֶקֶר הַחַפּוּשׁ הוּא לְבַעַר הַחֲמִץ שֶׁהוּא הַסֵּטְרָא אַחֲרָא שְׁמֻשָּׁם כָּל הַתְּאוֹוֹת וְאִז מִמִּילָא יִהְיוּ נִמְצָאִין כָּל הָאֲבָדוֹת, כִּי הָעֶקֶר הוּא לְהִיּוֹת שֶׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה. כְּמוֹ שֶׁהִיא רְגִיל בְּפִי אֲדוּנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, דְּהֵינּוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה כְּרוּךְ אַחַר תְּאוֹוֹתָיו הַרְעוֹת שְׁמֻשָּׁם כָּל הָאֲבָדוֹת. וְאִז מִמִּילָא יִהְיוּ נִמְצָאִין כָּל הָאֲבָדוֹת:

אות ט

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁנִּקְרָאת לְחֵם עֲנִי מַחֲמַת שֶׁשָּׁם נִתְקַבְּצִין כָּל הָאֲבָדוֹת שֶׁעָלוּ וְיִצְאוּ מִמְרִירוֹת עֲנִיִּים. בְּבִחִינַת מַצִּיל עֲנִי מִחֲזָק מִמֶּנּוּ וְכוּי. שֶׁנֶּאֱמַר עַל הַנִּפְשוֹת הַנִּצּוּלִים מִהַסֵּטְרָא אַחֲרָא, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (וַיִּרְא פָּרְשָׁה נד). כִּי הָעֲנִי הוּא בְּבִחִינַת אֲבָדָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, לוֹיֵל תּוֹרְתָךְ שֶׁעֲשִׂעִי אִז אֲבָדְתִי בְּעֲנִי. וְכַתִּיב, אִם אֶרְאֶה אוֹבֵד מִבְּלִי לְבוּשׁ (אִיּוֹב לא). וְזֶה בְּחִינַת אֵת הָאֲבָדָת לֹא בִקְשָׁתֶם (יחזקאל לד) שֶׁנֶּאֱמַר עַל הָעֲנִיִּים שֶׁלֹּא חָסוּ

עליהם. וכן צאן אוֹבֶדֶת הִיו עֲמִי שֶׁנִּקְרָאִים יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת עַל שֵׁם עֲנִיָּים וּמְרוֹדִים. וְזֶהוּ בְּחִינַת לֶחֶם עֲנִי שֶׁשָּׂם עוֹלָיו וְנִתְקַבְּצִים כָּל הָאֲבֹדוֹת שֶׁעָלוּ שָׁהם בְּבְחִינַת עֲנִיּוֹת כְּנִ"ל, וּבִפְרָט עֲתָה שֶׁעָלוּ קִדְּם הַקָּץ רַק בְּחִסְדּוֹ עַל-כֵּן לֹא נִטְהָרוּ עַדִּין לְגַמְרֵי, עַל-כֵּן נִקְרָאִים בְּשֵׁם עֲנִיּוֹת בְּחִינַת לֶחֶם עֲנִי. וְזֶהוּ, שְׁמוֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאֲבִיב וְעֲשִׂיתָ פֶּסַח וְכוּ'. כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאֲבִיב הוֹצִיאָהּ ה' וְכוּ'. לֹא תֹאכְלוּ עֲלֵיו חֲמֵץ שֶׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל עֲלֵיו מִצּוֹת לֶחֶם עֲנִי. כִּי בְּחִפְזוֹן יִצְאֶת מִמִּצְרַיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם יְצִאתָהּ וְכוּ'. וְעַל-פִּי הַנִּי"ל מוֹבֵן הֵיטֵב כָּל סְמִיכוֹת הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת שֶׁהַתּוֹרָה מְזַהֶרֶת לְשָׁמֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאֲבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאֲבִיב הוֹצִיאָהּ ה' וְכוּ'. בְּשִׁבְלֵי זֶה לֹא תֹאכַל עֲלֵיו חֲמֵץ, רַק מִצּוֹת לֶחֶם עֲנִי כִּי בְּחִפְזוֹן יִצְאֶת וְכוּ'. כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי הַחִפְזוֹן הוּא בְּבְחִינַת הָאֲבִיב שֶׁהוּא קִדְּם גְּמַר תִּקּוֹן הָאֲחֵרוֹן. בְּשִׁבְלֵי זֶה אֲסוּר לֶאֱכֹל חֲמֵץ וְצָרִיכִים לֶאֱכֹל מִצָּה לֶחֶם עֲנִי שֶׁשָּׂם כָּל הָאֲבֹדוֹת שֶׁעָלוּ בְּחִסְדּוֹ קִדְּם גְּמַר תִּקּוֹנָם שֶׁמִּחֲמַת זֶה אֲסוּר הַחֲמֵץ וְצָרִיכִים לֶאֱכֹל מִצָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת חִפְזוֹן, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁיִּצְאֻ בְּחֹדֶשׁ הָאֲבִיב קִדְּם גְּמַר הַתִּקּוֹן הָאֲחֵרוֹן וְכְנִ"ל:

אות י

ועל-כֵּן כָּל הַשְּׁלֵשׁ רְגָלִים תִּלְתֶּה הַתּוֹרָה בְּזִמְנוֹ תִּקּוֹן הַתְּבוּאָה, כִּי חַג הַפֶּסַח תִּלְתֶּה הַתּוֹרָה בְּחֹדֶשׁ הָאֲבִיב כְּנִ"ל. וְכֵן בָּרַב הַמְּקוֹמוֹת כְּמַעַט כָּלֶם כְּשֶׁמִּדְבַּר מֵאֲזַהֶרֶת אֲסוּר חֲמֵץ וְחִיּוֹב אֲכִילַת מִצָּה מְזִכִּיר בְּכָל פַּעַם חֹדֶשׁ הָאֲבִיב כְּמִבְאָר בְּפֶרֶשׁת קִדְּשׁ, וּבְפֶרֶשׁת מִשְׁפָּטִים וּבְפֶרֶשׁת כִּי תִשָּׂא וּבְפֶרֶשׁת רְאָה. וְחַג הַשְּׁבוּעוֹת נִקְרָא חַג הַקֶּצִיר וְיוֹם הַבְּפוּרִים, וְחַג הַסֻּכּוֹת נִקְרָא חַג הָאֲסִיף, כִּי כָּל הַשְּׁלֵשׁ רְגָלִים כָּלֶם הֵם זִכָּר לִיְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁהוּא בְּחִינַת מְצִיאַת הָאֲבֹדוֹת הַנִּי"ל שֶׁרַבִּים נִעְלָמִים בְּצִמְחִים כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן כָּל הַשְּׁלֵשׁ רְגָלִים בָּעֵת גְּמַר הַתְּבוּאָה וְהַצְּמִחִים, דְּהֵינּוּ בְּזִמְנוֹ הָאֲבִיב וּבְזִמְנוֹ הַקֶּצִיר וּבְזִמְנוֹ הָאֲסִיף שָׂאָז עֵקֶר תִּכְלִית הַגְּמַר שֶׁהוּא חַג הַסֻּכּוֹת שֶׁהוּא אַחַר רֵאשׁ הַשְּׁנָה וְיוֹם-כְּפוּר וְחֹדֶשׁ אֶלּוּל וְהוּא גְּמַר הַתִּקּוֹן שֶׁל רֵאשׁ הַשְּׁנָה וְיוֹם-כְּפוּר כְּמוֹבֵן בְּכּוֹנֹת הֵינּוּ כְּנִ"ל. כִּי עֵקֶר מְצִיאַת הָאֲבֹדוֹת הוּא בְּאֶלּוּל וְרֵאשׁ הַשְּׁנָה וְיוֹם הַכְּפוּרִים שֶׁהוּא זִמְנוֹ תִּקְיַעַת שׁוֹפָר שֶׁעַל-יָדֵי זֶה מוֹצֵאִין אוֹתָם, כִּי כּוֹנֹת אֶלּוּל הֵם תִּקּוֹן הַבְּרִית שֶׁהוּא בְּחִינַת מְצִיאַת הָאֲבֹדוֹת כְּנִ"ל. כִּי אִזּוֹ הֵם יָמֵי תְּשׁוּבָה שֶׁעַל-יָדֵי זֶה עֵקֶר הַחֲפוּשׁ אַחַר הָאֲבֹדוֹת עַד שֶׁמוֹצֵאִים אוֹתָם וְכְנִ"ל. וְעַל-כֵּן אִזּוֹ אַחַר אֲרַבְּעִים יָמֵי רְצוֹן שֶׁהֵם מְאֶלּוּל עַד יוֹם הַכְּפוּרִים שֶׁבָּהֶם עֵקֶר הַתִּקּוֹן שֶׁל כָּל הָאֲבֹדוֹת שֶׁאֲבָדוּ עַל-יָדֵי חֲטָא הַעֲגָל וְכוּ'. וְכֵן מַה שֶׁאֲוֹבֵד כָּל אֶחָד עַל-יָדֵי חֲטָאֵיו חָס וְשָׁלוֹם, שֶׁהַכֹּל נִתְתַּקֵּן עַל-יָדֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁעוֹשִׂין מְאֶלּוּל עַד יוֹם-כְּפוּר. אַחַר כֵּן הוּא חַג הַסֻּכּוֹת שֶׁהוּא חַג הָאֲסִיף שֶׁהוּא גְּמַר הַתִּקּוֹן שֶׁל כָּל הַשְּׁלֵשׁ רְגָלִים הַקְּדוּשִׁים, כִּי אִזּוֹ הוּא גְּמַר תִּקּוֹן הָאֲבֹדוֹת שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת חַג הָאֲסִיף, כִּי

אָסִיפֶת הַתְּבוּאָה הוּא סוּף גִּמְר תִּקוּן הַתְּבוּאָה שֶׁהוּא גִּמְר מְצִיאת הָאֲבֹדוֹת
שֶׁל אוֹתָהּ הַשָּׁנָה וְכַנִּ"ל. אֲבָל הַהִתְחַלָּה צְרִיכָה לִהְיוֹת מִפְּסַח. כִּי לוֹא
הַהִתְחַלָּה לֹא הָיָה הַגִּמְר, כִּי אֵלּוּ הָיוּ מִמֵּתִינִים עַד גִּמְר הַתִּקּוּן הָיוּ נֶאֱבָדִים
לְגַמְרֵי חֵס וְשָׁלוֹם, עַל-כֵּן לֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהֵמָה וְכַנִּ"ל. וְאַחַר סְכוּת חוֹזְרִין
וְזוֹרְעִין וְכוּ', כִּי כָּל הָאֲבֹדוֹת אֵי אֶפְשֶׁר לְבַרְרֵן בְּשָׁנָה אַחַת, כִּי בְּכָל שָׁנָה
נִמְצְאוּ קֶצֶת. וְהַעֲקָר בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים שָׂאז עֲקָר מְצִיאתָם וְאִז
עוֹשִׂין חֵג הָאֲסִיף וְכַנִּ"ל שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל גִּמְר תִּקּוּן הָאֲבֹדוֹת שֶׁל שָׁנָה זֹאת.
וְאִז חוֹזְרִין וְזוֹרְעִין וְכוּ', דְּהֵינּוּ שְׁמִתְחִילִין לַעֲסֹק בְּתִקּוּן שְׂאֵרֵי הָאֲבֹדוֹת
וְכָל יְמֵי הַחֹרֵף הֵם בְּבַחֲינַת עֵבוֹר. וּבְנִיטוֹן שֶׁהוּא חֹדֶשׁ הָאֲבִיב אִז הוּא בַּחֲינַת
לְדַתָּם וּגְמֵר צְמִיחַתָּם. וְאִז הוּא זְמַן גְּאֻלַּת מְצָרִים, אֲבָל הָיָה בַּחֲפִזוֹן, כִּי
עַדִּין לֹא נִגְמַר תִּקּוּנָם עַד זְמַן הַקְּצִיר וְהָאֲסִיפָה שֶׁהֵם בַּחֲינַת שְׁבוּעוֹת
וְסְכוּת. אֲבָל זֶה הָיָה נִפְלְאוֹת תְּמִים דְּעִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵאבֹד שׁוּם נִיצוּץ
וְאֲבָדָה לְגַמְרֵי חֵס וְשָׁלוֹם. וּבְשִׁבִיל זֶה צְרִיכִים לְאָכַל מִצָּה וְכַנִּ"ל. נִמְצָא
שֶׁעַל-פִּי הַנִּי"ל מְבֹאָר וּמוֹבָן לְמִשְׁכִּיל הַיֵּטֵב מֵהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה תִּלְתָּהּ
כָּל קִדְשֵׁי הַשְּׁלֵשׁ רִגְלִים הַקְּדוּשִׁים בְּזְמַן תִּקּוּנֵי הַתְּבוּאָה, דְּהֵינּוּ בְּזְמַן
הָאֲבִיב וְהַקְּצִיר וְהָאֲסִיפָה, כִּי בְּאֶמֶת הַכֹּל אֶחָד, כִּי הַכֹּל בְּשִׁבִיל תִּקּוּן
וְעֲלִית הָאֲבֹדוֹת שְׁעוֹלִין וְנִתְתַּקְּנִין אִז וְכַנִּ"ל. וְזֵהוּ, לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם
צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. שֶׁהָאָדָם צְרִיךְ לְזַכֵּר הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב כָּל יְמֵי
חַיָּיו בְּכָל יוֹם וְיוֹם אֶת יוֹם צִאתוֹ מִמִּצְרַיִם, דְּהֵינּוּ מֵהַ שְׁנֵי צֵא מִמִּצְרַיִם
בַּחֲפִזוֹן קִדְשׁ הַקָּץ רַק בַּחֲסָדוֹ שְׁמַחֲמַת זֶה עוֹבֵר עָלָיו מֵהַ שְׁעוֹבֵר, כִּי בְּכָל
דּוֹר וְדוֹר חַיֵּב כָּל אָדָם לְרֵאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ כְּאֵלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, כִּי עַל
כָּל אָדָם עוֹבֵר כָּל הַנִּי"ל. כְּאֲשֶׁר יוֹכֵל לְהַבִּין כָּל מִי שֶׁרוּצֵה לְהַשְׁכִּיל עַל דְּרָכָיו
עַל-כֵּן צְרִיכִין לְזַכֵּר בְּכָל יוֹם גְּדֹל חֲסָדוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוֹצִיאוֹ מִמִּקּוֹם שֶׁהוֹצִיאוֹ
שְׁזָהוּ בַּחֲינַת יְצִיאת מִצְרַיִם. וְאֶף-עַל-פִּי שְׁעֵתָה עוֹבֵר עָלָיו מֵהַ שְׁעוֹבֵר
בְּוֹדָאֵי הַחֲסָד וְהַטּוֹבָה שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ ה' יִתְבָּרַךְ בְּוֹדָאֵי אֵינּוּ לְרִיק חֵס וְשָׁלוֹם,
רַק שְׁצִרִיךְ עֵתָה לַעֲבֹר בְּעֵנִינִים הָאֵלֶּה וְלְהַתְנַסּוֹת בָּהֶם, אֲבָל סוּף כָּל סוּף
יְגַמֵּר ה' יִתְבָּרַךְ אֶת שְׁלוֹ מֵהַ שְׁהִתְחִיל בְּרַחֲמָיו לְהוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם מִתְקַף
הַסֵּטְרָא אַחֲרָא כְּדֵי לְקַרְבְּנוּ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי דָּבָר אֱלֹקֵינוּ יְקוּם לְעוֹלָם:

אות יא

וְזֶה בַּחֲינַת סְפִירַת הָעֵמֶר, כִּי עֲקָר מְצוּת סְפִירָה הוּא לְהַכִּין עֲצֻמָּנוּ לְקַבֵּל
הַתּוֹרָה בְּשְׁבוּעוֹת עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. וְזֶה נַעֲשֶׂה בְּכָל דּוֹר וְדוֹר עַל-יְדֵי
הַצְּדִיק הָאֶמֶת שֶׁהוּא בַּחֲינַת מֹשֶׁה שֶׁעֲקָר הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הוּא
עַל יְדוֹ וּמִי שֶׁרוּצֵה לְחוּס עַל עֲצֻמוֹ צְרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל כַּחוֹ לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו
בְּאֶמֶת, כִּי שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ זְכוּרוֹנוֹ לְבָרְכָה אַחַר שֶׁאִמַר הַתּוֹרָה קְרָא אֶת
יְהוֹשֻׁעַ הַנִּי"ל שְׂאֵנוּ עוֹסְקִין בָּהּ. שֶׁבְּכָל מְקוֹם שֵׁישׁ רַב אֶמְתִּי וְתִלְמִיד הוּא

בְּחִינַת מִשָּׁה וַיְהוֹשֶׁעַ וְאַהֲלֵ מוֹעֵד. שֶׁהִם בְּחִינַת נִקְדָּה הֶעֱלִינָה שְׁעַל הָאֶלֶף וּנְקֻדָּה הַתְּחִתּוֹנָה. וְהָיָא שְׁבִתּוֹד הָאֶלֶף שְׁעַל-יָדֵי זֶה נֶעֱשֶׂה אָדָם וְכוּ', עַיִן שֶׁם הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל מְבָאָר שָׁם. שְׁעַל-יָדֵי הַדְּמִימָה וְהַשְּׁתִיקָה נֶעֱשֶׂה בְּחִינַת נִקְדָּה הַתְּחִתּוֹנָה בְּחִינַת וְהָאֶרֶץ הַדָּם רִגְלֵי וְכוּ'. וּנְקֻדָּה הֶעֱלִינָה זֶה בְּחִינַת כְּתָר שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה שְׁזוֹכִין עַל-יָדֵי הַדְּמִימָה וְהַשְּׁתִיקָה וְכוּ'. וְהָיָא שְׁבִתּוֹד הָאֶלֶף הוּא רִקִיעַ שְׁמַיִם אֲשֶׁר וּמַיִם בְּחִינַת הַבוּשָׁה שְׁנִשְׁתַּנָּה פְּנֵיו לְכַמָּה גִּוְנִין וְכוּ'. וְעַל-יָדֵי זֶה נֶעֱשֶׂה אָדָם וְכוּ' בְּחִינַת אֶלֶף דָּם וְכוּ'. וְאִז נֶעֱשֶׂה יַחֲוֹד בֵּין חֲמָה לְלִבָּנָה שֶׁהַשְּׁמֶשׁ מְאִיר לְלִבָּנָה וְנֶעֱשֶׂה יַחֲוֹד בֵּין מִשָּׁה וַיְהוֹשֶׁעַ וְכוּ', כִּי מִשָּׁה בְּחִינַת נִקְדָּה הֶעֱלִינָה. וַיְהוֹשֶׁעַ בְּחִינַת נִקְדָּה הַתְּחִתּוֹנָה וְכוּ'. וְהָיָא שְׁבִתּוֹד הָאֶלֶף הוּא בְּחִינַת הָאֵהֶל, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב, וַיְהוֹשֶׁעַ בֶּן נֹון נֶעַר לֹא יְמוּשׁ מִתּוֹד הָאֵהֶל וְכוּ', עַיִן שֶׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

וּבְשִׁבִיל זֶה צְרִיכִין לְסַבֵּל בְּזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דְּמַיִם הַרְבֵּה קִדְּם שְׁמַתְקָרְבִין לְהַצְדִיק הָאָמֶת. וְאַפְלוּ אַחַר שְׁמַתְקָרְבִין צְרִיכִין בְּכָל פַּעַם לְסַבֵּל שְׁפִיכוֹת דְּמַיִם הַרְבֵּה מְאֹד וְהַכֹּל הוּא לְטוֹבָה גְּדוּלָה, כִּי זֶה עֵקֶר תְּשׁוּבָתוֹ. וְעַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא הוּא זוֹכֶה לְעַמֵּד עַל עַמְדוֹ לְבָלִי לְהַתְרַחֵק מֵהו' יַתְבָּרַךְ וּמְהַצְדִיק עַל-יָדֵי כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, כִּי עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַנִּי"ל מְבָאָר שֶׁהַכֹּל בְּחִינָה אַחַת מִמֶּשׁ, כִּי עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הוּא עַל-יָדֵי מָה שְׁשׁוֹמֵעַ בְּזִיוֹנוֹ וּשְׁתִיק וְסוֹבֵל שְׁפִיכַת דְּמַיִם שְׁעַל-יָדֵי זֶה נֶעֱשֶׂה בְּחִינַת אָדָם וְכוּ'. שְׁזֵהוּ גַם-כֵּן בְּחִינַת הַתְּקָרְבוֹת לְהַצְדִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשָּׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הֶעֱלִינָה. וְהַתְּלַמִּיד הַמְתְּקָרֵב אֵלָיו הוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הַתְּחִתּוֹנָה וְכוּ'. שְׁזֵה אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת כִּי אִם עַל-יָדֵי שְׁפִיכוֹת דְּמַיִם וּבְזִיוֹנוֹת הַרְבֵּה כְּנִי"ל. נִמְצָא, כְּשׁוֹבֵל בְּזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דְּמַיִם כְּדִי לְהַתְקָרֵב לְהַצְדִיק זֶהוּ עֵקֶר תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁהוּא לְזַכּוֹת שְׁיִהְיֶה נֶעֱשֶׂה בְּחִינַת אָדָם וְהַעֲקָר שְׁנִקְדָּה הֶעֱלִינָה תְּאִיר בְּנִקְדָּה הַתְּחִתּוֹנָה עַל-יָדֵי הָיָא שְׁבִתּוֹד הָאֶלֶף שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁפִיכוֹת דְּמַיִם וּבְזִיוֹנוֹת שְׁסוֹבְלִים כְּנִי"ל. שְׁזֵהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת הָאֶרֶת הַצְדִיק שֶׁהוּא הַרֵב שֶׁהוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הֶעֱלִינָה שְׁמְאִיר בְּהַתְּלַמִּיד שֶׁהוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הַתְּחִתּוֹנָה. נִמְצָא שֶׁהַכֹּל בְּחִינָה אַחַת, עַל-כֵּן צְרִיכִין לְסַבֵּל בְּזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דְּמַיִם הַרְבֵּה כְּשִׁרוּצִין לְהִיּוֹת מְקָרֵב לְהַצְדִיק הָאָמֶת, כִּי בְּאָמֶת אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְתְּשׁוּבָה כִּי אִם עַל-יָדֵי הַצְדִיק הָאָמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשָּׁה שֶׁהוּא בְּקִי בְּהִלְכָה בְּקִי בְּרָצוּא בְּקִי בְּשׁוֹב בְּקִי בְּעִיל בְּקִי בְּנִפְיָק, בְּחִינַת אִם אֶסֶק שְׁמַיִם שָׁם אֶתֶּה וְאַצִּיעָה שְׁאוּל הַנֶּדֶךְ. שְׁזֵהוּ גַם-כֵּן בְּחִינַת נִקְדָּה הֶעֱלִינָה וּנְקֻדָּה הַתְּחִתּוֹנָה, כְּמְבָאָר שָׁם בְּכּוֹנוֹת אֶלּוּל, עַיִן שֶׁם הֵיטֵב. וְעַל-כֵּן כְּשִׁרוּצָה לְשִׂאָר קִיָּם בְּקִדְּשֵׁת יְהוּדוֹתוֹ בְּאָמֶת צְרִיךְ לְסַבֵּל בְּכָל פַּעַם בְּזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דְּמַיִם הַרְבֵּה בְּכָל פַּעַם מְחֻדָּשׁ, כִּי צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה בְּכַמָּה בְּחִינּוֹת כְּמְבָאָר שָׁם, כִּי בָרַב בְּנֵי-אָדָם הַתְּשׁוּבָה הָרְאוּשׁוֹנָה לֹא הִיָּתֶה בְּשִׁלְמוֹת, כִּי אֶפְלוּ בְּשִׁעָה שְׁאָדָם אוֹמֵר חֲטָאתִי אֵי אֶפְשָׁר לֹמַר בְּלִי פְּנִיָה וְכוּ', עַל-כֵּן בְּנֻדְאֵי צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת כְּמָה פְּעַמִּים תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה עַד שְׁיִזְכֶּה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה בְּשִׁלְמוֹת וּלְהַתְּנוּדוֹת בְּלִי שׁוּם פְּנִיָה, כִּי כָּל אָדָם יָכוֹל לְהִבִּין זֹאת בְּעַצְמוֹ שְׁאֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְזֶה בְּפַעַם אֶחָד אוֹ בְּשִׁתֵּי פְּעַמִּים. וְהַלּוֹאֵי שְׁיִזְכֶּה לְזֶה בְּאָמֶת בְּכַמָּה שָׁנִים. וְאַפְלוּ מִי שְׁזוֹכֶה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה בְּשִׁלְמוֹת הוּא צְרִיךְ עֲדוֹן לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה, דְּהִינּוּ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל הַשְּׁגָתוֹ הָרְאוּשׁוֹנָה וְכוּ' כְּמוֹ שְׁמְבָאָר שָׁם. וְגַם

צָרִיכִין לְהִיּוֹת בְּקִי בְּהִלְכָּה וְכוּ' כַּנִּי"ל וְהַצְדִּיק הָאֵמֶת זָכָה לָזֶה בְּתַכְלִית
הַשְּׁלֵמוֹת שְׁאִין שְׁלֵמוֹת אַחֲרָיו, כִּי אֶפְלוּ כְּשֶׁזָּכָה לְתַכְלִית שְׁלֵמוֹת הַתְּשׁוּבָה
עַדִּין עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה בְּכָל פְּעַם עַל הַשְּׁגָתוֹ הָרְאוּשׁוֹנָה וְכֵן נוֹהֵג כָּל יָמָיו שֶׁבְּכָל
פְּעַם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה. וְאֶפְלוּ כְּשֶׁזָּכָה לְמִדְרָגָה וְהַשְּׁגָה עֲלִיוֹנָה
וְגַבְהָ מְאֹד מְאֹד שֶׁנִּדְמָה שְׁאִין לְמַעְלָה הַיְמָנָה הוּא אוֹמֵר מִי יוֹדֵעַ מַה יֵּשׁ
עוֹד כִּי לְגַדְלָתוֹ אֵין חֶקֶר. כֹּאֲשֶׁר שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה בְּזֶה וְכַמְבֹאֵר
מִזֶּה בְּשִׁיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת בְּסִפְרֵי חַיֵּי מוֹהַר"ן, עֵין שֵׁם בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת :

וְכָל מִי שְׁאוּחַז עֲצָמוֹ בַּצְדִּיק הַזֶּה. בְּוַדָּאֵי יְהִיָּה לוֹ אַחֲרִית טוֹב אִמְתִּי וְנִצְחִי
אֶפְלוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה, כִּי כְּמוֹ שֶׁצָּרִיכִין לְהִיּוֹת בְּקִי בְּרָצוּא, כְּמוֹ כֵּן
צָרִיכִין לְהִיּוֹת בְּקִי בְּשׁוֹב שֶׁהוּא בְּחִינַת נְפִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת וְאַצִּיעָה שְׁאוּל
הַנֶּדֶךְ, הֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁהַצְדִּיק הָאֵמֶת אֵינוֹ מְסַתְּפֵק עֲצָמוֹ לְעוֹלָם. וְאֶפְלוּ אִם הוּא
בְּתַכְלִית מִדְרָגָה עֲלִיוֹנָה גְּבִיָּה וְעֲצוּמָה וְנִשְׁגָּבָה בְּאֵמֶת מְאֹד מְאֹד, אֶף-עַל-
פִּי-כֵן הוּא אוֹמֵר מִי יוֹדֵעַ מַה יֵּשׁ עוֹד וְחוּתֵר וּמִתְנַגֵּעַ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל
תְּשׁוּבָה עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכְמוֹ כֵּן צָרִיךְ הָאֵדָם לִידַע שֶׁגַם לְהַפְּדֵי שְׁאֶפְלוּ אִם
נִדְמָה לְאֵדָם שֶׁהוּא בְּדִיוּטָא הַתַּחְתּוֹנָה מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ שְׁאִין
לְמִטָּה מִמֶּנּוּ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ לְחַתֵּר וּלְבַקֵּשׁ עַדִּין אִוּלִי יֵשׁ תַּקּוּהָ,
כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל כֹּאֲשֶׁר צֶעֶק רַבְּנוֹ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה כְּמָה
פְּעַמִּים. וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב, צָפוּ מַיִם עַל רֵאשֵׁי אֲמֵרָתִי נִגְזַרְתִּי קָרָאתִי שְׁמֵךְ ה'
מִבּוֹר תַּחְתּוֹתַי. וְעֵין בְּפִרוּשׁ רַש"י שֵׁם וְתַבִּין לְעֲנִינֵינוּ. וְזֶה עֵקֶר בְּחִינַת בְּקִי
בְּרָצוּא בְּקִי בְּשׁוֹב כְּמוֹבֵן לְמַעַן שֵׁם. אֲבָל כָּל זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת כִּי אִם
עַל-יְדֵי הַצְדִּיק הָאֵמֶת שֶׁכָּבֵר זָכָה לָזֶה בְּשְׁלֵמוֹת לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה
שְׁלֵמָה תָּמִיד כַּנִּזְכָּר שֶׁהוּא בְּתַכְלִית תַּכְלִית בְּחִינַת נִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהוּא
יְכוֹל לְהַאִיר הַתַּחֲזִיקוֹת אִמְתִּי בְּתַכְלִית תַּכְלִית נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה, כִּי צָרִיכִין
לִידַע שֶׁכְּשֵׁם שְׁאִין עֲלִיָּה לְעוֹלָם כִּי לְגַדְלָתוֹ אֵין חֶקֶר כִּדְּ אֵין יְרִידָה לְעוֹלָם
כִּי בְּאֵמֶת הַכֹּל אַחַד, כִּי עֵקֶר גְּדֻלַּת ה' יִתְבָּרַךְ הוּא גְּדֻלַּת חֲסִדוֹ וְרַחֲמָיו
יִתְבָּרַךְ. וְכָל מַה שֶׁיּוֹדְעִין וּמְשִׁיגִין יוֹתֵר גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ מְשִׁיגִין יוֹתֵר חֲסִדוֹ
וְרַחֲמָיו, עַל-כֵּן זֶה הַצְדִּיק הַנִּי"ל הַשִּׁיג גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל כֶּף שֶׁהִיא גְּדֻלַּת
חֲסִדוֹ וְטוֹבוֹ עַד שֶׁיְכוֹל לְהַאִיר הָאֵמֶת גַּם בְּתַכְלִית תַּכְלִית הַדִּיוּטָא
הַתַּחְתּוֹנָה לְעוֹרְרָם גַּם-כֵּן שֶׁעַדִּין יֵשׁ לָהֶם תַּקּוּהָ אֶף אִם עוֹבֵר עֲלֵיהֶם מַה
שֶׁעוֹבֵר. (וְעֵין בְּהַלְכוֹת תַּפְלִין הַלְכָּה הַ אֹת ט) נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר הַתַּקּוּן הוּא
עַל-יְדֵי הָאֵרֶת הַנִּקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה בְּנִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה. שֶׁזֶה אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת
כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁפִיכַת דָּמִים וּבְזִיוּנוֹת, עַל-כֵּן צָרִיכִין בְּכָל פְּעַם לְסַבֵּל
בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים הַרְבֵּה, כִּי בְּאֵיזָה בְּחִינָה שֶׁהוּא בְּוַדָּאֵי הוּא צָרִיךְ
לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה תָּמִיד, דְּהֵינּוּ לְזַכּוֹת לְהַאִיר נִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁזֶה אֵי אֶפְשָׁר
כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים כַּנִּי"ל, כִּי מִמָּה נִפְשָׁךְ אִם כָּבֵר עָשָׂה
תְּשׁוּבָה הוּא צָרִיךְ בְּכָל פְּעַם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה כַּנִּי"ל. וְאִם עַדִּין לֹא
הַתַּחִּיל לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וְאֶפְלוּ אִם נִדְמָה לוֹ שִׁיּוֹרֵד בְּכָל פְּעַם יוֹתֵר, אִם כֵּן
מְכַל שְׁכֵן וְכָל שְׁכֵן שֶׁצָּרִיךְ לְסַבֵּל שְׁפִיכוֹת דָּמִים וּבְזִיוּנוֹת הַרְבֵּה מִחֲמַת
שֶׁהֵדָם שֶׁבְּחָלֵל הַשְּׁמַאֲלִי עַדִּין בְּתַקְּפוֹ כָּל כֶּף, כִּי בְּאֵמֶת הוּא גַּם הוּא יֵשׁ לוֹ
תַּקּוּהָ עַדִּין לְשׁוֹב לְה' יִתְבָּרַךְ כַּנִּי"ל, עַל-כֵּן בְּהֶכְרַח שְׁיָבוֹאוּ עָלָיו שְׁפִיכוֹת
דָּמִים בְּזִיוּנוֹת הַרְבֵּה וְהוּא צָרִיךְ לְסַבֵּל אוֹתָם וְזֶה עֵקֶר תַּקּוּנוֹ. וְאַדְרָבָה,
עַל-יְדֵי זֶה בְּעֲצָמוֹ שֶׁבָּאִין עָלָיו בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים עַדִּין עַל שֶׁהוּא אוּחַז

את עצמו בהצדיק האמת. מזה בעצמו ראוי לו להבין בברור שעדין יש לו תקנה גדולה ואחרית טוב ונפלא מאד מאחר שעל כל פנים הוא מאמין בהצדיק האמת שהוא בתכלית נקדה עליונה. והם מתנגדים עליו ורוצים להרחיקו ממנו ומבזין אותו ושופכין דמו בשביל זה. נמצא, שסובל בזיונות ושפיכות דמים בשביל לאחז את עצמו בנקדה העליונה. וזה עקר תקונו. כי עקר הארת נקדה העליונה בנקדה התחתונה הוא על-ידי שפיכות דמים ובושות דיקא שסובלין בשביל זה וכנ"ל, כי בחינת הנקדה העליונה יכולה לתקנו לעולם בכל מקום שהוא וכנ"ל. אבל אי אפשר לו לקבל משם כי אם על-ידי תשובה שהוא על-ידי שפיכות דמים דיקא. ומאחר שבא עליו בזיונות ושפיכות דמים בשביל זה. בזה רואה בחוש שעדין לא אבדה תקותו ותוחלתו מה, כי עדין הצדיק האמת שהוא בחינת נקדה העליונה אוהו בו בקשר אמיץ וחזק ומאיר בו אף-על-פי שהוא בתכלית נקדה התחתונה מאחר שעדין סובל בזיונות ושפיכות דמים בשבילו שעל-ידי זה עקר הארת נקדה העליונה בנקדה התחתונה שעל-ידי זה נעשה אדם שזה עקר התקון וכנ"ל. וקל להבין למי שבקי בהתורה הנ"ל. היטב ומשים לבו אל האמת לאמתו:

אות יב

וזה בחינת אם נבלת בהתנשא ואם זמות יד לפה (משלי ל). ודרשו רבותינו זכרונם לברכה, מי שמנבל את עצמו על דברי תורה וסובל בזיונות ושפיכות דמים בשביל זה זוכה להתנשא. 'להתנשא' דיקא, הינו לבחינת הארת נקדה העליונה שהוא רם ונשא וגבה מאד. וזהו, ואם זמות יד לפה. וכמו שפרש רש"י שם שצריכין לשתק למחרפו וכוי, עין שם הינו כנ"ל. כי זה עקר התשובה וכנ"ל. וזהו, כי מיץ חלב יוציא חמאה. ומיץ אף יוציא דם ומיץ אפים יוציא ריב. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה בפרק הרואה, במי אתה מוצא חמאה של תורה? במי שמקיא חלב שנינק משדי אמו עליה. ומיץ אף יוציא דם. כל תלמיד שפועס עליו רבו ושותק וכוי. ולכאורה תמוה מה הלשון חמאה של תורה שאינה נמצאת כי אם במי שמקיא חלב שנינק משדי אמו על זה? אד על-פי הנ"ל מבאר הענין היטב. כי תקון התשובה זהו בחינת דם נעפר ונעשה חלב, כי כל החטאים שבאין על-ידי כל התאוות כלם באים מעכירת הדמים. ועקר התקון על-ידי התשובה שבאה על-ידי שפיכות דמים שעל-ידי זה מכניע הדמים רעים ומזכך אותם בבחינת דם נעפר ונעשה חלב. שזה התקון נעשה במ"ט [ארבעים ותשעה] ימי הספירה שהם בחינת מ"ט [ארבעים ותשעה] שערי תשובה. כי אז מזככין ישראל עצמן מזחמתם הבא על-ידי דמים עכורים עד שזוכין בשבועות לבחינת דם נעפר ונעשה חלב כידוע. בבחינת הנאמר

בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים 'עֵינֵיךָ' שֶׁהֵם הַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים 'כְּיוֹנִים עַל אֲפִיקֵי מַיִם רוֹחֲצוֹת בְּחֶלֶב'. וְכִמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַשִׁי שֶׁם. נִמְצָא שֶׁתְּשׁוּבָה הוּא בְּבַחֲיַנְתָּ דָם נֶעֱכָר וְנִעְשָׂה חֶלֶב. הֵינּוּ שֶׁצָּרִיכִין לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וּלְהִרְבּוֹת בְּתְשׁוּבָה כָּל כֶּף עַד שֶׁיִּזְדַּכְּכוּ דָמָיו כָּל כֶּף שֶׁיְהִי בְּבַחֲיַנְתָּ חֶלֶב מִמֶּשׁ, דְּהֵינּוּ שֶׁיְהִי נָקִי מֵעוֹנוֹת כָּל כֶּף כְּמוֹ תֵינּוֹק הַיּוֹנֵק מִשְׁדֵּי אִמּוֹ בְּבַחֲיַנְתָּ הַנֶּאֱמָר בְּשֵׁאוֹל, בֶּן שָׁנָה שֵׁאוֹל בְּמִלְכוֹ. וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה, כְּבֶן שָׁנָה בְּלֹא חֲטָא. אָבֵל הַצָּדִיק הַגָּדוֹל כָּל זֶה הוּא אֶצְלוֹ בַּחֲיַנְתָּ תְּשׁוּבָה הַרְאֵשׁוֹנָה. וְאַחֵר כֶּף עֵדִין הוּא עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה עַד שֶׁמְקִיא גַם הַחֶלֶב שֶׁיּוֹנֵק מִשְׁדֵּי אִמּוֹ עַל הַתּוֹרָה. וְאִזּוֹ זֹכָה לְחֻמְאָה שֶׁל תּוֹרָה, הֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁבְּגִשְׁמִיּוֹת יֵשׁ חֶלֶב שֶׁנִּעְשִׂית מִבְּרוֹר הַדָּמִים שֶׁנִּתְהַפְּכוּ לְחֶלֶב עַל-יְדֵי הַלְדָּה. וְאַחֵר כֶּף מוֹצִיאִין מִהַחֶלֶב עֶצֶם שֶׁמְנִינּוֹתוֹ שֶׁהוּא הַחֻמְאָה שֶׁהִיא בַּחֲיַנְתָּ בְּרוֹר אַחֵר בְּרוֹר, כְּמוֹ כֹּן הַצָּדִיק אֶף-עַל-פִּי שֶׁזֹּכָה לְזֶכֶד כָּל דָּמָיו. עַד שֶׁנִּעְשִׂין בְּבַחֲיַנְתָּ חֶלֶב מִמֶּשׁ שֶׁזֶהוּ בַּחֲיַנְתָּ תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה. וְאִזּוֹ זֹכָה לִידִיעַת הַתּוֹרָה בְּבַחֲיַנְתָּ עֵינֵיךָ כְּיוֹנִים עַל וְכוּ' רוֹחֲצוֹת בְּחֶלֶב כְּנִ"ל. אָבֵל הוּא עֵדִין אֵינּוּ מִסְתַּפֵּק עֲצָמוֹ בְּזֶה וְעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה עַד שֶׁמְקִיא גַם הַחֶלֶב שֶׁיּוֹנֵק מִשְׁדֵּי אִמּוֹ עָלֶיהָ. וְאִזּוֹ זֹכָה לְחֻמְאָה שֶׁל תּוֹרָה שֶׁהִיא בַּחֲיַנְתָּ בְּרוֹר הַחֶלֶב בְּעֲצָמוֹ בְּבָרוֹר אַחֵר בְּרוֹר עַד שֶׁמְשִׁיג עֶצֶם פְּנִימִיּוֹת טוֹב הַשְּׁמַנִּיּוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁהוּא בַּחֲיַנְתָּ חֻמְאָה שֶׁל תּוֹרָה, הֵינּוּ הַשְּׂגַת סִתְרֵי תּוֹרָה שֶׁהֵם רַב טוֹב הַצָּפוֹן וְגִנוּז בְּפִשְׁטֵי הַתּוֹרָה. וְזֶהוּ בַּחֲיַנְתָּ מֵהַ שֶׁנֶּאֱמָר בְּחֻזְקָה שֶׁהוּא בַּחֲיַנְתָּ מְשִׁיחַ שֶׁנֶּאֱמָר עָלָיו, כִּי יִלְד יִלְד לָנוּ וְכוּ'. חֻמְאָה וְדָבַשׁ יֹאכֵל, 'חֻמְאָה' דִּיקָא כְּנִ"ל. וְזֶהוּ בַּחֲיַנְתָּ וְהִיא מֵרַב עֲשׂוֹת חֶלֶב יַעֲשֶׂה חֻמְאָה (וְשַׁעֲיָה ז') הֵינּוּ שֶׁיִּזְכָּה לְבַחֲיַנְתָּ חֻמְאָה שֶׁל תּוֹרָה הַנִּ"ל. כִּי מִקְרָא זֶה נֶאֱמָר שֶׁם בְּשִׁבַח דְּוֵרוֹ שֶׁל חֻזְקָה שֶׁהִיוּ מִתְּנַגְעִים עֲצָמָן עַל הַתּוֹרָה הַרְבֵּה, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה וּמִיָּץ אֶף יוֹצִיא דָם וְכוּ' וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה, כָּל תְּלַמִּיד שֶׁכּוֹעֵס עָלָיו רַבּוֹ פֶּעַם רֵאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה, הֵינּוּ שְׁסוּבֵל כְּעַס וּבְזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים הַרְבֵּה. כִּי גַם כָּל הַבְּזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים שְׁסוּבֵל מֵאַחֲרֵים מַחֲמַת שְׂרוּצָה לְהִתְקַרֵּב לָרַבּוֹ זֶהוּ גַם-כֵּן בְּכֹלל כְּעַס רַבּוֹ מֵאַחֵר שֶׁזֶה נִמְשָׁךְ בְּשִׁבִיל שֶׁמִּתְקַרֵּב לָרַבּוֹ. וְעַל-יְדֵי זֶה זֹכָה לְזֶכֶד דָּמָיו בְּבַחֲיַנְתָּ וּמִיָּץ אֶף יוֹצִיא דָם. כִּי עֵקֶר בְּרוֹר הַדָּמִים עַל-יְדֵי שְׁסוּבֵל כְּעַסִּים וּבְזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים וְשׁוֹתֵק וְכְנִ"ל:

אות יג

וְזֶהוּ שֶׁאֲמָרוּ שֶׁם, וּמִיָּץ אֶף יוֹצִיא דָם שֶׁזֹּכָה עַל-יְדֵי שֶׁשׁוֹתֵק לְהַבְחִין בֵּין דָּם לְדָם. וּמִיָּץ אֲפִים יוֹצִיא רֵיב וְכוּ', שֶׁזֹּכָה עַל-יְדֵי הַשְּׁתִיָּקָה לְהַבְחִין בֵּין דִּינֵי מְמוֹנוֹת לְדִינֵי נַפְשׁוֹת. כִּי זֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר לְסַבֵּל שְׁפִיכוֹת דָּמִים וּלְשִׁתֵּק עַל כְּעַס וּבְזִיוֹנוֹת הַרְבֵּה כְּדִי לְהִתְקַרֵּב לָרַבּוֹ כְּנִ"ל. וְעַל-יְדֵי

זוהי זוכה להיות בקי בהלכה וכו', שעל-ידי זה נעשה אסף שהוא בחינת נקדה העליונה ונקדה התחתונה ווא"ו וכו'. כי כל התורה הזאת כלולה בתמונת אסף, כמו שמבאר שם בסוף וזה לשונו, וכלל כל הענין כלול בתמונת אסף וכו', עין שם. כי זה עקר בחינת הבקיאות בדרכי ה' ובתורתו לזכות להתקרב אליו יתברך בכל עת מכל מקום שהוא כל ימי חייו בחינת בקי בהלכה הנ"ל. כי זה הבקיאות עמק ונפלא מאד מאד. שעל זה נאמר, כי יפלא ממה דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין. ובין נגע לנגע דברי ריבות בשעריף וכו'. 'יפלא' דיקא בחינת השגת האסף הנ"ל. שהוא אותיות פלא כידוע. שכל זמן שאין זוכין להשלים בחינת האסף הנ"ל שהוא בחינת אדם לשבת על הכסא אזי אין זוכין להלכה ברורה. ואז נעלם ונפלא ממנו ההלכה בחינת כי יפלא ממה דבר למשפט וכו'. והתקון, וקמת ועלית אל המקום וכו' שהוא הבית-המקדש שבארץ-ישראל ששם עקר תקון בחינת האסף הנ"ל. כמו שמבאר שם בסוף התורה הנ"ל שזהו בחינת שלש מצוות שנצטוו בכניסתן לארץ-ישראל וכו'. ומבאר שם שהבית-המקדש הוא בחינת נקדה העליונה שבו כלול הכל, כי התחתון נכלל בעליון. ועל-כן עקר שלמות תקון התשובה, דהינו לכפר ולתקן כל העוונות הוא בבית-המקדש ששם מקריבין כל הקרבנות לכפר כל עוונותינו. ועל-כן שם עקר ההלכה ברורה, כי שם היו יושבין הסנהדרין גדולה ומבררין כל ההלכות. ועל-כן מי שנעלם ממנו הדרך לעבודת ה' בחינת כי יפלא ממה דבר למשפט בין דם לדם וכו'. צריך לעלות לבית-המקדש ששם יושבים הכהנים והזקנים שהם כלל הצדיקי אמת שהם בחינת משה בחינת נקדה העליונה שמאיר בכל נקודות התחתונות שפעולם להורות להם דרך לעבודת ה' בכל מקום שהם. וצריכין לעלות לשם ולקבל מהם כמו שמבאר על-פי התורה אשר יורוה וכו'. ועתה בעוונותינו שחרב בית-המקדש עקר התקון על-ידי הצדיקי אמת שהם בבחינת משה שהוא בחינת הבית-המקדש, בחינת נקדה העליונה, כי כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית-המקדש בימיו, אבל צריכין יגיעה גדולה ולסבל בזיונות ושפיכות דמים הרבה פשוטין להתקרב להם כנ"ל. וכשסובל פעמים ובזיונות ושפיכות דמים הרבה אז זוכה להיות בקי בהלכה לידע בין דם לדם, בין דין לדין, שזהו בחינת ומיץ אף יוצא דם ומיץ אפים יוצא ריב. כי נתתקן ונתגלה בחינת כי יפלא ממה הנ"ל. כי זוכה לבחינת אסף שהוא בחינת פלא, הינו לידע ולהבין מה שהיה נעלם ונפלא ממנו וכנזכר לעיל. כי בחינת בקיאות הנ"ל לענין דרכי עבודת ה' הוא עמק מאד. ואף-על-פי שבאמת העקר הוא פשיטות ותמימות אבל זה הפשיטות והתמימות בעצמו לזכות להכניס זאת בלב בני-אדם הוא עמק ונפלא מאד, בפרט להיות בקי בהלכה הנ"ל, דהינו להיות בקי ברצוא ושוב בקי בעיל ונפיק, דהינו בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנד וכו', דהינו שיוכל להחזיק את עצמו תמיד בכל מקום שהוא אפלו בשאול תחתיות ומתחתיו עד אין קץ ותכלית. זה הלמוד הוא נפלא מאד. וצריכין לשקד הרבה על דלתי בית המדרש של אנשי אמת העוסקים בלמוד הזה עד שיזכה לקיים זאת באמת. ועקר אריכת הגלות הוא מחמת שאין משתדליו להתקרב לצדיקי אמת לקבל מהם בקיאות

הזאת, כי צריכין לחפש ולבקש הרבה רבי כזה שיידע מבקיאות הזאת. כי אפלו גדולים ומנהיגים לאו כל אחד זוכה לבקיאות הזאת. ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד, כי עקר בקיאות בהלכה הוא לזכות להלכות כאלו שעל ידם יקיים את דברי התורה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה. וכל זה מרמז במאמר התקונים שאומרים ביום הכפורים קדם כל נדרי שמבאר שם שעקר תקון התשובה וסליחת עוונות היא על-ידי הצדיק שיכול לעלות לגבי הוא דאתמר בה, כי יפלא ממך דבר למשפט וכיו, עין שם והבן:

אות יד

וזה בחינת ספירת העמר, כי בימי הספירה אנו מטהרין עצמנו מבחינת הדמים רעים שהם בחינת זהמת מצרים, כמבאר בכוננות פסח וספירה שעקר הטהרה הוא מבחינת הדמים שמהם היו יונקים המצרים, דהינו מאחורי שם אקיק שהוא גימטריא דם שעל זה נאמר, ואראך מתבוססת בדמיך ואמר לך בדמיך חיי וכיו בדמיך חיי, עין שם. אך בפסח היתה הגאולה בבחינת אתערותא דלעלא שהאיר עלינו הארה עצומה שלא בהדרגה וכיו. ואחר כך תכף אחר יום ראשון של פסח מסתלקת הארה הזאת ואז צריכין לחזר ולטהר עצמנו מהדמים הנזכרים לעיל בהדרגה שזהו בחינת ספירת העמר שכלל הכוננות הוא בבחינת שם אקיק. דהינו לצאת מבחינת הסתרת ואחורי שם אקיק שהוא גימטריא דם. ולזכות לבחינת אקיק שהוא בחינת אנא זמין למהוי. כי בימי הספירה אנו מכינין עצמנו לקבלת התורה בשבועות שאז נתגלה אלקותו יתברך לעין כל שזה עקר בחינת אנא זמין למהוי שאנו מכינין עצמנו שיהיה לנו הויה בעולם על-ידי קבלת התורה שעל-ידי זה עקר ההויה והקיום של כל האדם וכל העולם ומלאו התלוי בו, כי עד מתן תורה היה כל העולם מתמוטט כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על פסוק, נמוגים ארץ וכל ישביה אנכי תפנתי עמודיה סלה. וזה בחינת הקרבת העמר שעורים שהוא מאכל בהמה להורות שעדין אין לנו הויה בעולם. כי טוב לו שלא נברא משנברא, רק הכל הם כמו חיה ובהמה בדמות אדם, כי עקר האדם הוא הדעת האמתי של התורה הקדושה, אבל קדם קבלת התורה הוא רק חיה ובהמה בדמות אדם. גם שעורים שהוא מאכל בהמה מרמז שעקר התקון על-ידי בחינת השתיקה בחינת דום לה, שזהו בחינת בהמה שאין לה כח הדבור. ובזה שמביאין עמר שעורים ומניפין אותו לקרבן בבית-המקדש בזה ממשיכין בחינת אהיה בחינת אנא זמין למהוי. כי אנו מניפין מעלין העמר שעורים שהוא מאכל בהמה שיהיה נעשה קרבן לעלות לריח ניחוח לה. כי אנו מכינין עצמנו לקבלת התורה לעלות מבהמה לאדם שזה עקר

ביאת האדם לעולם. כי האדם נולד עם כל התאוות ובלא שכל, כי אין לו רק מחין דקטנות מאד. וכל עבודתו שיעלה מקטנות לגדלות מבהמה לאדם שזהו עקר בחינת אהיה בחינת אגא זמין למהוי, כי עקר ההויה הוא כשיוצא מבהמה לאדם שבשבילו נברא ומתקיים הכל. ואז מתחילין לספר ספירת העמר שבע שבתות. שכלל פגנות הספירה הוא בשם אקיק וכנ"ל. שזהו עקר ההכנה לקבלת התורה בחינת אגא זמין למהוי וכנ"ל. והעקר הוא לזכות להשלים בחינת אלף הנ"ל, דהינו לקשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה, דהינו שכל אחד מישראל בכל מקום שהוא יקשר את עצמו להצדיק האמת שהוא בחינת משה, שהוא בחינת נקדה העליונה שעקר קבלת התורה על ידו:

ועל-כן אומרים פרקי אבות בימי הספירה ומתחילין משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוהו וכו'. וכן מדור לדור להורות שעקר תקון כל אחד עקר קבלת התורה הוא על-ידי הצדיקי האמת שמקבלין התורה בכל דור מבחינת משה שהוא בחינת נקדה העליונה, כי אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא. וזה בחינת צדקתה כהררי אל משפטיה תהום רבה אדם ובהמה תושיעה. "צדקתה כהררי אל", זה בחינת נקדה העליונה שהוא מרום ונשא מאד. "משפטיה תהום רבה" זה בחינת נקדה התחתונה. כי הצדיק הגדול במעלה נפלאה שזוכה שצדקתו עולה למעלה למעלה גבה ורמה כהררי אל. עקר שלמות צדקתו שיוכל להאיר למטה למטה בתכלית בחינת נקדה התחתונה שזהו בחינת משפטיה תהום רבה. שאפלו מי שקלקל מעשיו מאד עד שמשפטו לירד לתהום רבה רחמנא לצלן, גם שם יגיעו רחמיו להאיר גם בו לקשר אותו גם-כן לבחינת נקדה העליונה. להודיעו שגם שם נמצא ה' יתברך. בבחינת ואציעה שאול הנד. שזהו בחינת בקי ברצוא בקי בשוב כנ"ל. ועל-ידי זה נעשה אלף ונשלם בחינת אדם. וזהו אדם ובהמה תושיעה ה'. 'אדם ובהמה', הינו כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה בני-אדם שערומים בדעת כאדם ומשימין עצמן כבהמה, דהינו שיודע שעדין אין לו הויה בעולם מחמת שלא תקו מעשיו. ועל-כן הוא בעיניו כבהמה ורוצה להכין עצמו שיהיה לו הויה בעולם שזהו בחינת הקרבת העמר שעורים כנ"ל ועל-ידי זה דיקא נעשה בחינת אדם באמת כנ"ל. וזהו, אדם ובהמה תושיעה ה'. כי על-ידי זה יושיעו ה' בודאי כשידע שהוא כמו בהמה ויתחיל להכין את עצמו בכל פעם שיהיה נעשה אדם שיקשר את עצמו לצדיקי אמת שזהו בחינת התקשרות נקדה התחתונה בנקדה העליונה לקשר את עצמו מתהום רבה להררי אל וכו' כנ"ל. ועתה מקשר יפה הפסוק הזה צדקתה וכו' אדם ובהמה תושיעה ה' וכנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת הַסְפִּירָה שְׁצָרִיכִין לְסַפֵּר הַיָּמִים לְעֹמֵר, כִּי כָּבֵד מְבֹאֵר שְׁכָל הַתּוֹרָה הַזֹּאת הוּא בְּחִינַת סוּד כְּוֹנֵת אֲלוּל שֶׁהוּא בְּחִינַת מְצִיאת הָאֲבֹדוֹת שְׁנֶאֱבְדוּ עַל-יְדֵי הַתְּאֻוֹת שְׁזוֹכִין לְמַצָּא אוֹתָם עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה שְׁזוֹכִין עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת לְנִקְדַּת הָאֵמֶת שְׁמִמְנוּ מִמְּשִׁיכִין בְּחִינַת בְּקִיאוֹת בְּהִלְכָה וְכוּ' כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת סְפִירַת הַיָּמִים לְעֹמֵר, כִּי עֶקֶר כָּל הָאֲבֹדוֹת הוּא בְּחִינַת אֲבֵדַת הַזֵּמַן, כִּי אֵין אֲבֵדָה כְּאֲבֵדַת הַזֵּמַן כְּמוֹבָא בְּסִפְרִים. וְעַל זֶה צָעַק דָּוִד, כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ כְּלִינוּ שְׁנִינוּ כְּמוֹ הֶגֶה וְכוּ'. וְכַתִּיב, כִּי כָלוּ בְּעֵשׂוֹן יָמַי וְכוּ'. וְכַתִּיב, כִּי כָלוּ בְּגֹוֹן חַיִּי וּשְׁנוֹתַי בְּאִנְחָה וְכוּ' עַד הֵייתִי כְּכֹלִי אֲבָד. כִּי עֶקֶר בִּיאת הָאָדָם לְזֶה הָעוֹלָם הוּא בְּשִׁבִיל לְחַפֵּשׁ וְלְמַצָּא כָּל הָאֲבֹדוֹת הַשְּׂיָכִים לְשֵׁרֵשׁ נִשְׁמַתוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ עַד שְׁיִמְצָא וְיִבְרָר וְיַעֲלֶה אוֹתָם לְשֵׁרֵשׁ. וְעַל-יְדֵי זֶה נִקְרָא אָדָם שֶׁהוּא עַל-יְדֵי שְׁמִשְׁלִים בְּחִינַת הָאֱלֹף הַנִּי"ל שֶׁהוּא הַתְּקַשְׁרוֹת וְיַחֲוֹד נִקְדָּה הַתְּחַתּוּנָה בְּנִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה עַל-יְדֵי הָאָדָם שֶׁבָּא לְזֶה הָעוֹלָם כְּדִי לִיחַד וּלְקַשֵּׁר כָּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד שְׁכָלֵם בְּכָלֵם כְּלוּלִים בְּשֵׁם עֲלֵמָא תַּתְּאָה וְעֲלֵמָא עֲלָאָה שֶׁהֵם בְּחִינַת נִקְדָּה הַתְּחַתּוּנָה וְנִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה הַנִּי"ל. כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לְקַשֵּׁר וּלְהַעֲלוֹת תְּכֵלִית נִקְדַּת הַמְּרָכָז שֶׁל זֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי שֶׁהוּא תְּכֵלִית הַגִּשְׁמִיּוֹת לְהַעֲלוֹת וּלְקַשֵּׁר הַכֹּל לְהִי יתְבַרְךָ לְנִקְדַּת שְׁרֵשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת נִקְדָּה הַתְּחַתּוּנָה בְּנִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה. וְזֶהוּ בְּעֵצְמוֹ בְּחִינַת מְצִיאת הָאֲבֹדוֹת הַנְּזַכְרוֹת לְעִיל. כִּי כָל הָאֲבֹדוֹת הֵם עַל-יְדֵי הַסַּח הַדַּעַת כְּמוֹ שְׂרוּאִין בְּאֲבֹדוֹת הַגִּשְׁמִיּוֹת שֶׁעַל-יְדֵי שְׁמִסְחִין דַּעַתוֹ וְאֵין שׁוֹמְרִין הֵיטֵב הַחֲפָצִים שֶׁבְּרִשׁוֹתוֹ עַל-יְדֵי זֶה בָּאִים לִיְדֵי אֲבֵדָה. וְגַם עֶקֶר הָאֲבֵדָה הוּא שֶׁהַחֲפָץ רְחוּק מִדַּעַתוֹ שְׂאִינוּ יוֹדַע הֵיכֵן הַחֲפָץ עָתָה, כִּי כָל הַחֲפָצִים שֶׁבְּרִשׁוֹת הָאָדָם. הָעֶקֶר הוּא הַדַּעַת שֶׁהוּא עֶקֶר בְּעַל הַחֲפָצִים, כִּי כָל הַחֲפָצִים אֵין אָדָם תּוֹפְסִים בְּיָדוֹ רַק שֶׁהֵם בְּרִשׁוֹתוֹ, דְּהֵינּוּ בְּרִשׁוֹת הַדַּעַת. שְׂיִוְדַע בְּדַעַתוֹ שְׂיִשׁ לוֹ אֵלוֹ הַחֲפָצִים וְהוּא מוֹשֵׁל בְּדַעַתוֹ עַל אֵלוֹ הַחֲפָצִים לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כְּרָצוֹנוֹ. נִמְצָא, שֶׁעֶקֶר בְּעַל הַחֲפָצִים הוּא הַדַּעַת שֶׁהוּא עֶקֶר הָאָדָם וְכִשְׁמִסִּיחַ דַּעַתוֹ וְנִאֲבָדִים הֵם רְחוּקִים מִדַּעַתוֹ שְׂאִינוּ יוֹדַע הֵיכֵן הֵם הַחֲפָצִים. וְזֶהוּ עֶקֶר הָאֲבֵדָה. נִמְצָא, שֶׁעֶקֶר הָאֲבֵדָה הוּא בְּחִינַת הַתְּרַחֲקוֹת נִקְדָּה הַתְּחַתּוּנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת גּוֹף הַחֲפָץ מִנִּקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהוּא הַדַּעַת בְּחִינַת מוֹשֵׁה, כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנְּזַכְרוֹת לְעִיל. עַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהַשְׁתַּדֵּל כָּל יָמָיו לְקַשֵּׁר נִקְדָּה הַתְּחַתּוּנָה בְּנִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁזֶה זוֹכָה עַל-יְדֵי שְׁמִתְקַרֵּב לְאִנְשֵׁי אֵמֶת שְׁמִמְשִׁיכִין בְּחִינַת בְּקִיאוֹת הַנִּי"ל. שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּקִי בְּרָצוּא בְּקִי בְּשׁוֹב שֶׁהוּא עֶקֶר דָּרָךְ הַתְּשׁוּבָה שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְקַשֵּׁר נִקְדָּה הַתְּחַתּוּנָה בְּנִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה כְּנִי"ל. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מְצִיאת הָאֲבֹדוֹת כְּנִי"ל שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה בָּא הָאָדָם לְעוֹלָם כְּנִי"ל. וּבְזֶה צָרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּל יָמֵי חַיָּיו. כִּי כָל יוֹם וְיוֹם מִיָּמֵי חַיָּיו שֶׁהִי יתְבַרְךָ מְקִימוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם הַכֹּל הוּא רַק בְּשִׁבִיל זֶה כְּנִי"ל. כִּי כָל יוֹם כְּלוּל מִחֲשָׁד וְאוֹר עֶרֶב וְבִקְרָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב, וְיִהִי עֶרֶב וְיִהִי בִקְרָה יוֹם אַחַד. וְכֵן בְּיוֹם שְׁנֵי וְכוּ'. וְהֵם בְּחִינַת חֲמָה וּלְבָנָה שֶׁהֵם מוֹשְׁלִים בְּיוֹם וּבְלֵילָה שֶׁהֵם בְּחִינַת נִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה וְנִקְדָּה הַתְּחַתּוּנָה, כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר שֵׁם

בהתורה הנ"ל. שחמה ולבנה הם בחינת משה ויהושע נקדה העליונה ונקדה התחתונה. וזה עקר עבודת האדם בכל יום ויום מימי חינו לקשר וליחד חמה ולבנה לכלל מדת לילה ביום ומדת יום בלילה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין ברפת קריאת שמע. ועל-כן קבעו ברפת המאורות בברפת קריאת שמע, כי עקר ברפת המאורות הוא לכלל וליחד בחינת חמה ולבנה לכלל מדת לילה ביום וכו', כמו שכתוב, יוצר אור ובורא חשך וכו'. וכן בערב אומרים בורא יום ולילה וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה:

וכל זה הוא בחינת קריאת שמע, כי זה עקר אמונת היחוד שאנו מאמינים אומרים שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ואז ממליכין אותו יתברך למעלה ולמטה ובארבע רוחות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שצריך להאריך באחד כדי שתמליכהו למעלה ולמטה וכו' שזהו עקר בחינת התקשרות נקדה התחתונה בנקדה העליונה שהוא בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך אשא כנפי שחר אשכנה באחרית יום גם שם וכו'. כי באמת מי שמסתכל על האמת לאמתו. עקר בחינת בקיאות הנ"ל שהוא בחינת קשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה שהוא על-ידי שמתזקין את עצמם תמיד להתקרב לה' יתברך מכל מקום ומדרגה שהוא אפלו בתכלית דיוטא התחתונה בבחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך וכו' פנ"ל. עקר כל ענין זה הוא על-ידי אמונה, כי מי שמתזק את עצמו באמונה בפשיטות. בודאי לא יפל לעולם, כי זה עקר האמונה שמאמינים שה' אחד ראשון ואחרון. ובכל מקומות ממשלתו. ואין מקום לברח ממנו יתברך, כמו שכתוב, אין חשך ואין צלמות להסתיר שם פעלי און. וכמבאר שם בתהלים אצל פסוק אם אסק שמים הנ"ל אנה אלך מרוחך ואנה מפניך אברח אם אסק וכו'. ואציעה שאול הנך אשא כנפי שחר וכו'. ועל-כן קבעו ברפת המאורות אצל קריאת שמע כי הם בחינה אחת פנ"ל. כי עקר ברפת המאורות שהוא בחינת יחוד חמה ולבנה פנ"ל, שהוא בחינת כלליות מדת לילה ביום בחינת כלליות נקדה התחתונה בנקדה העליונה שהוא בחינת אם אסק שמים וכו'. ואציעה שאול הנך, בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל, כל זה נעשה על-ידי קריאת שמע שהוא אמונת היחוד פנ"ל. כי מי שמשפיל על דרכיו יכול לראות שבכל יום ויום עובר על כל אדם בחינת חשך ואור ערב ובקר. וכן בכלל ימי חינו יש בחינת חשך ואור ערב ובקר וכמו שפרש רש"י על פסוק אתם נצבים היום, כיום שהוא מאפיל ומאיר כך עתיד להאפיל לכם ולהאיר לכם. וכל התוכחות וכו' הן הן המציבין אתכם ומקימין אתכם. וכל זה הוא בכלליות ישראל. ובכלליות זמן כל העולם. ובכלליות הזמן של כל אדם ואדם כל ימי חינו. ובפרטיות בכל אדם ואדם בכל יום, כי כבר עבר על כלל ישראל חשך ואור חשך ואור הרבה פעמים, כי כבר היינו בגלות מצרים והוציאנו משם. ועבר עלינו מה שעבר בימי השופטים. ואחר כך נבנה הבית-המקדש שהוא עקר האור של ישראל ואחר כך נחרב בעוונותינו. ואז נחשך העולם. ואחר כך חזר ונבנה ונחרב וכו'. וכן כל מה שעבר עד הנה. וכן בכל דור ודור. וגם בתוך עצם החשך אחר החרבון בעבודתנו לא עזבנו אלקינו ויט עלינו חסד על-ידי הצדיקי אמת שבכל

דֹר שֶהֵם מְאִירִים לָנוּ, כְּמוֹ שֶכְתוּב, וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ. וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנִם לְבִרְכָה, עַד שֶׁלֹּא שָׁקְעָה שֶׁמֶשׁוֹ שֶׁל צְדִיק זֶה זָרַחָה שֶׁמֶשׁוֹ שֶׁל הַשָּׁנִי וְכוּ' וְכוּ בְּפִרְטוּיֹת בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן וּבְכָל יוֹם וְיוֹם:

נִמְצָא, שֶׁבְּכָל יוֹם צָרִיכִין לְקַשֵּׁר נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה בְּנִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מְצִיאת הָאֲבֹדוֹת כְּנִ"ל, עַל-כֵּן קִדְּם מִתַּן תּוֹרָה צָרִיכִין לְסַפֵּר הַיָּמִים, כִּי הַסְפִירָה הוּא בְּחִינַת תְּקוּן הָאֲבֹדוֹת, כִּי אֲנִי סוֹפְרִין הַיָּמִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נֶאֱבָד אֶחָד מֵהֶם, כִּי הַכֹּל בְּמִסְפָּר וּבְמִנְיָן. וְזֶה בְּחִינַת לְמִנּוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְכוּ'. לְמִנּוֹת יָמֵינוּ, הֵינּוּ בְּחִינַת סְפִירָה שֶׁאֲנִי סוֹפְרִין וּמוֹנִין הַיָּמִים 'כֵּן הוֹדַע', הֵינּוּ שֶׁכְּמוֹ כֵּן יֵרַחֵם עָלֵינוּ ה' יִתְבַּרַךְ וַיִּמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה כְּנִ"ל שֶׁבִשְׂבִיל זֶה עָקַר הַסְפִירָה כְּדֵי לְקַשֵּׁר נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה בְּנִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה בְּכָל יוֹם. וְעַל-כֵּן סוֹפְרִין לְעֹמֶר, כִּי עַל-יְדֵי הַקְּרִבַת הָעֹמֶר שְׁעוֹרִים מְעַלִּין מִבְּחִינַת בְּהֵמָה לְאָדָם וּמְקַשְּׁרִין נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה בְּנִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה, כִּי עֹמֶר שְׁעוֹרִים הוּא בְּחִינַת בּוֹשֶׁה וּשְׂפִיכוֹת דָּמִים שֶׁאֲנִי מְקַבְּלִין עָלֵינוּ כְּדֵי לְזַכּוֹת לְתִשׁוּבָה לְהַכְנִיעַ הַדָּם שֶׁבְּחֹל הַשָּׂמַלְי עַל-יְדֵי זֶה וְכוּ' כְּנִ"ל, כִּי עֹמֶר שְׁעוֹרִים הוּא בְּחִינַת מְנַחַת קְנָאוֹת שֶׁל הַסּוֹטָה שֶׁצָּרִיכָה לְסַבֵּל בּוֹשֶׁה גְּדוּלָּה עַל חֲטָא הַהִסְתַּרְתָּה. וּבְזֶה הִיא נְבִדָּקָת וְעָקַר תְּקוּנָה הוּא שֶׁבְּאֵם בְּאֵמַת נְטִמָּאָה תֵּאמַר הָאֵמַת לְפָנֶי הַכַּהֵן וְאִז יִכְפֹּר עוֹוֹנָה עַל-יְדֵי הַיָּדִי וְהַבּוֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנִם לְבִרְכָה שֶׁאֲוֹמְרִים לָהּ תּוֹכַחַה הַרְבֵּה שֶׁתִּתְּוֹדֶה וְלֹא יִמָּחֶה שֵׁם שָׁמַיִם עַל הַיָּמִים. וְאִם לֹא נְטִמָּאָה וּטְהוֹרָה הִיא, אֲזִי הוּא לָהּ לְטוֹבָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְנִקְתָּה וְנִזְרַעָה זֶרַע. כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנִם לְבִרְכָה. כִּי אִפְלוּ אִם לֹא נְטִמָּאָה צָרִיכָה כְּפָרָה עַל הַהִסְתַּרְתָּה, אֲבָל זֹאת הַבּוֹשֶׁה בְּעֶצְמָהּ מְכַפֶּרֶת עָלֶיהָ וְנִתְהַפְּדָה לָהּ לְטוֹבָה שֶׁאִם הִיָּתָה יוֹלְדֶת בְּצַעַר יוֹלְדֶת בְּרוּחַ וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנִם לְבִרְכָה. אֲבָל אִם נְטִמָּאָה וְלֹא רָצָתָה לְהִתְוֹדֵת וּלְהוֹדוֹת עַל הָאֵמַת. אֲזִי, וְצָבְתָה בְּטִנָּה וְנִפְלָה יִרְכָה וְכוּ'. וְכְמוֹ כֵּן נְבִדָּקִין כָּלל יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הָעֹמֶר שְׁעוֹרִים שֶׁהוּא בְּחִינַת מְנַחַת קְנָאוֹת כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּזֵהָר וְאִיהוּ בְּדִיקוֹ דְּאִשְׁתַּחֲוִיָּה חֵיל שֶׁהֵם כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ שֶׁאִז צָרִיכִין לְהִתְחִיל לְהַכִּין עֲצָמוֹ כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה. וְהָעָקַר הוּא קִיּוּם הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה כְּבָר קִבְּלָנוּ עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, אֲדָּ בְּכָל שָׁנָה וּשְׁנָה צָרִיכִין לְהַכִּין אֶת עֲצָמוֹ מִחֲדָשׁ וּלְזַכּוֹת לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ קִיּוּם הַתּוֹרָה, דְּהֵינּוּ לְזַכּוֹת לְתִשׁוּבָה עַל הָעֵבֶר וּלְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ מֵעַתָּה לְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. וְעָקַר דְּרָךְ הַתִּשׁוּבָה הוּא עַל-יְדֵי בּוֹשֶׁה וּשְׂפִיכוֹת דָּמִים שֶׁיִּשְׁמַע בְּזִיוֹנוֹ וַיִּשְׁתַּק וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמְבַזִּין אוֹתוֹ וְשׁוֹפְכִין דָּמוֹ בְּשִׂבִיל שְׂרוּצָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאֵמַת. וְאִם אֵין לוֹ בְּזִיוֹנוֹת וּשְׂפִיכוֹת דָּמִים מֵאַחֲרֵים צָרִיךְ לְבָזוֹת אֶת עֲצָמוֹ וּלְשַׁפֵּךְ אֶת דָּמוֹ בְּעֶצְמוֹ וּלְהִתְבַּיֵּשׁ בְּעֶצְמוֹ עַל מַעֲשָׂיו וְכְמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנִם לְבִרְכָה. כֹּל הָעוֹבֵר עֲבָרָה וּמִתְבַּיֵּשׁ בָּהּ מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עוֹוֹנוֹתָיו. כִּי הַבּוֹשֶׁה עָקַר הַתִּשׁוּבָה כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת עֹמֶר שְׁעוֹרִים שֶׁהוּא מְנַחַת סוֹטָה שֶׁהוּא מֵאֲכָל בְּהֵמָה שֶׁאֲנִי מְבַיֵּשִׁין עֲצָמִינוּ בְּעֶצְמֵנוּ, כִּי אֲנִי מוֹדִים וּמִתְוֹדִים שֶׁאֲנַחְנוּ דּוֹמִים עִתָּה כְּבֵהֵמָה מֵאַחֵר שֶׁעֲדִין לֹא נְטִהְרָנוּ מִזֵּהָמַת מִצָּרִים. וְזֹאת הַבּוֹשֶׁה שֶׁאֲנִי מְמַשִּׁיכִין עָלֵינוּ עַל-יְדֵי הָעֹמֶר שְׁעוֹרִים זֶה עָקַר תְּקוּנָנוּ כְּנִ"ל, כִּי עָקַר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַבּוֹשֶׁה. וּבְזֶה נְבִדָּקִין יִשְׂרָאֵל שְׁמֵי שְׁאִינוֹ נְקִי בְּאֵמַת וְקַלְקַל מַעֲשָׂיו, אֲבָל עַל כָּל

פְּנִים הוּא מוֹדָה עַל הָאֵמֶת וּמִתְבַּיֵּשׁ בְּעֶצְמוֹ עַל מַעֲשָׂיו וּמִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקַרֵּב לְאֲנָשֵׁי אֵמֶת שֶׁיְכוּלִין לְהָאִיר בּוֹ בְּחִינַת נִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה וְכוּ' כַּנִּי"ל. נִתְתַּקֵּן עַל-יְדֵי זֶה וְכַנִּי"ל, מִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁהוּא טָהוֹר וְאָף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מִתְבַּיֵּשׁ בְּעֶצְמוֹ עַל שְׂאִין טְהָרְתוֹ בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת אוֹ עַל קֶצֶר הַשְּׂגָתוֹ וְכוּ' כַּנִּי"ל, הוּא זוֹכֶה עַל-יְדֵי הַבּוֹשָׁה לְבַחֲינַת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתוֹ וְכַנִּי"ל. אֲבָל מִי שֶׁהוּא טָמֵא בְּאֵמֶת וְלֹא דִי שְׂאִינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ בְּעֶצְמוֹ עַל מַעֲשָׂיו הָרָעִים וְהַמְּגִנִּים מְאֹד אָף גַּם הוּא רוֹדֵף וּמְבַיֵּשׁ אֲנָשֵׁי אֵמֶת וְשׁוֹפֵד דָּמָם כְּמִים בְּחֶנֶס, הוּא נִבְדָּק עַל-יְדֵי מְצוֹת עֹמֵר שְׁעוּרִים וְיִפֵּל בְּאִין סוּמָד כְּמוֹ הַסּוּטָה הַטְּמֵאָה מִמֶּשׁ. וְיִקִּים בּוֹ, וְצָבְתָה בְּטֶנֶה וְנִפְלָה יִרְכָה וְהִיְתָה לְאֵלָה בְּקֶרֶב עַמָּה. וְזֶה שֶׁכָּתַב אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה בְּסֵפֶר הָאִ"ב שֶׁבְּסִפִּירַת הָעֹמֵר יְכוּלִין לְהַכְנִיעַ אֶת הַמְּסוּר וּלְהַפִּילוֹ מֵאֲגָרָא רְמָא לְבִירָא עֲמִיקְתָּא וְהַסִּימֵן לְעֹמֵר רְאִישֵׁי תְּבוֹת מֵאֲגָרָא רְיִמָּא לְבִירָא עֲמִיקְתָּא, הֵינּוּ כַּנִּי"ל כִּי הַמְּסוּר וְהַרוֹדֵף אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּפָרֵט כְּשֶׁרוֹדֵף אֶת הַכְּשָׁרִים שֶׁבִישְׂרָאֵל וְכָל שְׂנְאָתוֹ וְרִדִּיפְתּוֹ [אוֹתָם] עַל שֶׁהֵם אוֹחֲזִים בְּקִדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְחוֹתְרִים לְצֵאת מִהַבְּלִי עוֹלָם הִזָּה מִדְּרָכֵי הַהֶמוֹן וּמִשְׁתַּדְּלִים לְהִתְקַרֵּב לְנִקְדַּת הָאֵמֶת, עַל-כֵּן עַל-יְדֵי סִפִּירַת הָעֹמֵר יִהְיֶה לוֹ מִפְּלֵה גְדוּלָה אֲזַעַל - יְדֵי הָעֹמֵר שְׁעוּרִים שֶׁהוּא מְנַחֵת סוּטָה שֶׁנִּבְדָּקַת עַל-יְדֵי זֶה וְכוּ' וְכַנִּי"ל וְעַל-כֵּן בְּיוֹם הַנִּפְתּוֹת הָעֹמֵר הִיְתָה מִפְּלֵה גְדוּלָה לְכַמֵּה רְשָׁעִים שֶׁרָדְפוּ אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי הָמוֹן נִתְלָה אֲזַעַל וְכֵן סִנְחָרִיב וְכוּ' שֶׁנִּפְלוּ אֲזַעַל, הֵינּוּ כַּנִּי"ל:

אות טז

וְזֶה בְּחִינַת אֲרָבַע הַלְכוֹת שֶׁנַּעֲלָמוּ מִמּוֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְהַצָּרֵף לְשֵׁאל אוֹתָם אֶת ה' וְתִבְרָךְ שֶׁהֵם, דִּין הַמְּקַלֵּל וְדִין הַמְּקוֹשֵׁשׁ, וְדִין פְּסַח שְׁנִי, וְדִין בְּנוֹת צְלָפְחָד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּתַרְגוּם יוֹנָתָן וִירוּשָׁלַיִם בְּפָרָשַׁת אֶמֶר עַל פְּסוּק וַיִּנְחָחוּ בְּמִשְׁמַר לְפָרֵשׁ לָהֶם כּוּ' דִּין חֵד מֵאֲרָבַע דִּינֵינוּ וְכוּ' עֵינֵן שָׁם. כִּי מְבֹאֵר בְּסוּף הַתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁכָּלל הָעֵנֶן כָּלִיל בְּתַמּוּנַת אֶלְף שֶׁהוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה וְנִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה וְהוּא"ו שֶׁבְּתוֹךְ הָאֶלְף. וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֵשׁ מְצוּוֹת שֶׁנִּצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּכַנִּיסָתָן לְאֲרָץ שֶׁהֵם, לְהַכְרִית זָרְעוֹ שֶׁל עַמְלֵק וּלְמַנּוֹת מֶלֶךְ וּלְבָנוֹת בֵּית-הַמֶּקְדָּשׁ וְכוּ'. כִּי אֵלּוּ הַשְּׁלֵשׁ מְצוּוֹת הֵם בְּחִינַת נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה וְנִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה וְהוּא"ו וְכוּ', עֵינֵן שָׁם. וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים לֹא זָכִינוּ שֶׁיִּכְנַס מִשָּׁה לְאֲרָץ-יִשְׂרָאֵל וְיִקִּים בְּעֶצְמוֹ אֵלּוּ הַשְּׁלֵשׁ מְצוּוֹת שֶׁכָּלוּלִים בְּתַמּוּנַת אֶלְף שֶׁאֲזַעַל הִיָּה מִתְתַּקֵּן הַכָּל, כִּי אֵלּוּ הַשְּׁלֵשׁ מְצוּוֹת הֵם בְּחִינַת נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה וְנִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה וְכוּ'. שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּקִי בְּהִלְכָה הַנִּי"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּקִי בְּרַצוּא בְּקִי בְּשׁוּב, בְּחִינַת בְּקִי בְּעִיל וְנִפְיָק, בְּחִינַת אִם אֶסְק שְׁמִים שָׁם אֶתָּה וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּדֶךְ שֶׁהֵם עֹקֵר דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר שָׁם. וְאִם הִיָּה מִשָּׁה נִכְנַס לְאֲרָץ-יִשְׂרָאֵל וְהִיָּה מְקִים שְׁלֵשׁ מְצוּוֹת הַנִּזְכָּרוֹת

לעיל בעצמו היה ממשיך בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל. ועל-ידי זה היו זוכין כל ישראל לדרכי התשובה והיה מתנתקו הכל, אבל בעוונותינו הרבים על-ידי חטא העגל ומרגלים וכו' גרמו שלא נכנס משה לארץ-ישראל ועל-ידי זה לא זכו לבקיאות בהלכה הנ"ל בשלמות, כי אף-על-פי שמושה המשיך אלו הדרכי תשובה הנזכרים לעיל בעולם שהם בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנד, שהם בחינת כוונות אלול וכו' שהמשיכם משה במ"ס ימים האחרונים של רצון, שהם ימי אלול וראש השנה עד יום-כפור. ועל-ידי זה נקבע באמת אלול ועשרת ימי תשובה לישראל לעשות בהם תשובה עד שזוכין ביום הכפורים למחילה ולסליחה, אף-על-פי-כן עדין לא קבלנו זה הבקיאות בהלכה בשלמות. וכל אחד כפי רחוקו מבקיאות הזאת כן הוא רחוק מתשובה. ועל-ידי זה גלינו מארצנו ונחרב הבית-המקדש שהוא בחינת נקדה העליונה ואין לנו מלך שהוא בחינת וא"ו שבתוך האלף. ואין בנדינו להכרית זרעו של עמלק שהם בחינת הסטרא אחרא וכל השונאים והרודפים בגשמיות ורוחניות שזהו בחינת תקון נקדה התחתונה כשמכניעין ומפילין אותם. וכל זה גרם על-ידי שלא נכנס משה רבנו לארץ-ישראל ששם עקר שלמות בקיאות בהלכה הנ"ל בבחינת כי יפלא ממך דבר וכו'. וקמת ועלית אל המקום וכו' וכנ"ל. ועל-כן נעלם ממושה ארבע הלכות הנזכרים לעיל:

כי דין המקלל זה בחינת להכרית זרעו של עמלק שהיה כופר בעקר שהיא בחינת המקלל שחרף וגדף כמו עמלק. ומשה לא ידע מה לעשות עמו, כי באמת עקר עבודת משה וכל הצדיקים אמתיים שהם בבחינת משה הוא לקשר תכלית נקדה התחתונה לנקדה העליונה, דהינו להאיר גם בדיוטא התחתונה מאד להתפלל עליהם ולרחם עליהם ולהשתדל עמהם לקרב אותם גם-כן לה' יתברך. ובשביל זה הם סובלים בזיונות ושפיכות דמים הרבה הכל בשביל לקרב כלם לה' יתברך כמו שראינו איך משה מסר נפשו אחר חטא העגל והתפלל בעד ישראל והצילם מקליה חס ושלום, כמו שכתוב, לולא משה בחירו עמד בפרץ וכו'. על-כן לא ידע משה מה לעשות עם המקלל, כי אולי צריכין להאריך אף עליו גם-כן. בפרט שהוא היה בן איש מצרי שהרגו משה קדם הזמן ושגה בזה ונתחייב גלות כמובא על פסוק, אז יבדיל משה שלש ערים וכו'. על-כן היה מספק עתה מה לעשות עד שהודיעו ה' יתברך שחייב סקילה, כי אף-על-פי שצריכין לשתק על בזיונו אבל על בזיון ה' יתברך שמחרף ומגדף כל כך צריכין לנקם בו בכל מה דאפשר. ועל זה נאמר, אלה עשית והחרשתי דמית היות אהיה כמוך אוכיחך ואערכה לעיניך המובא שם בתורה הנ"ל, עין שם:

ודין המקושש שפגם בשבת. זה בחינת פגם נקדה העליונה שהוא בחינת תשובה, שהוא בחינת שבת, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. כי שבת הוא בחינת כתר, בחינת כבוד אלקים הסתר דבר, בחינת סתרי תורה, בחינת אורייתא דעתיקא סתימאה שכל זה הוא בחינת נקדה העליונה שהיא בחינת כסא דמתכסיא וכו'.

וְדִין פֶּסַח שְׁנֵי זֶה בְּחִינַת הַבּוֹשֶׁה וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים שְׁצָרִיכִין לְסַבֵּל כְּדֵי לְקַשֵּׁר
נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה בְּנִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַיָּאִ"ו שֶׁבְּתוֹךְ הָאֱלֹף שֶׁהוּא
בְּחִינַת שְׁמַיִם וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם. כִּי אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁהֵיוּ טְמֵאִים לְנַפְשׁ
אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח שֶׁבָּאוּ לְשָׂאֵל לָמָּה נִגְרַע. אֵלּוּ שֶׁאֵלּוּ כְּהֵנּוּ.
וְתִקְנוּ בְּזֶה הַרְבֵּה מְאֹד, כִּי נִתְגַּלְגַּל זְכוּת עַל יָדָם שֶׁנִּתְגַּלְגַּל עַל-יָדֵי זֶה לְמֹשֶׁה
דִּין פֶּסַח שְׁנֵי שֶׁהוּא תִקּוּן גָּדוֹל שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת דָּרָךְ הַתְּשׁוּבָה הַנִּי"ל,
כִּי זֶה עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּשׁוּבָה שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֵׁרוֹאָה הָאָדָם אֶת עֲצָמוֹ שֶׁהוּא רַחוּק
מְאֹד מֵה' יִתְבָּרַךְ וְטְמֵאתוֹ עָלְיוֹ מִמַּעֲשֵׂי הָרָעִים, אָף-עַל-פִּי-כֵן יִחַזֵּק אֶת
עֲצָמוֹ וְיָבוֹא בְּקִידָה וְהַכְּנָעָה לְפָנֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֵת וְלִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁאֵל עַל
נַפְשׁוֹ כְּמוֹ שֶׁשֶׁאֵלּוּ אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁהֵיוּ טְמֵאִים שֶׁשֶׁאֵלּוּ לָמָּה נִגְרַע לְהִקְרִיב
אֶת קָרְבָּנוֹ ה' וְכוּ'. כְּמוֹ כֵן יִשְׁאֵל כָּל אֶחָד עַל נַפְשׁוֹ אִם יוֹדֵעַ בְּעֲצָמוֹ טְמֵאתוֹ
מִמַּעֲשֵׂי שֶׁיָּבוֹא וְיִשְׁאֵל וְאִם נַפְשִׁי מְטֵמְאָה בְּמַעֲשֵׂי הָרָעִים אָף-עַל-פִּי-כֵן
לָמָּה אֶגְרַע לְהִקְרִיב קָרְבָּנוֹ ה' דִּהֵינּוּ לְהִתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ לַעֲסֹק בְּתוֹרָה
וְלְהִתְפַּלֵּל וְכוּ' שֶׁהוּא בְּחִינַת קָרְבָּנוֹת? כִּי בּוֹדָאֵי יֵשׁ לוֹ תִקּוּן גַּם-כֵּן
לְהִתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ. וְאִזּוֹ בּוֹדָאֵי יִמְצָא לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ תִּקּוּן וְיוֹדֵעַ לְהַצַּדִּיק
כְּמוֹ שֶׁהוֹדִיעַ לְמֹשֶׁה תִּקּוּן הַפֶּסַח שְׁנֵי שֶׁהוּא פְּלִיאָה נִשְׁגָּבָה, כִּי עֶקֶר זְמַן
הַפֶּסַח הוּא רַק בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁאִזּוֹ דִּלְגָה ה' יִתְבָּרַךְ עַל הַקֶּץ וְגֵאֲלָם.
וְאִזּוֹ עֶקֶר זְמַן הַקְּרִבַת הַפֶּסַח. וְעַל שָׁם זֶה נִקְרָא פֶּסַח לְשׁוֹן פְּסִיחָה וְדִלּוּג
שֶׁדִּלְגָה עַל הַקֶּץ, כִּי הָאִיר עֲלֵיהֶם אִזּוֹ הָאָרֶז נִפְלְאָה וְכַנִּי"ל, אֲבָל מִי שֶׁהִיָּה
טְמֵא וְלֹא קָרַב אֶת הַפֶּסַח בְּמוֹעֵדוֹ אִיךָ יִזְכֶּה לְהִקְרִיב פֶּסַח עוֹד, אֲבָל ה'
יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו גְּלַה הַסּוּד לְמֹשֶׁה עַל-יָדֵי שֶׁאֵלֵת הַטְּמֵאִים דִּיקָא, וְהוֹדִיעַ
לוֹ שֶׁהַטְּמֵאִים יִקְרִיבוּ פֶּסַח שְׁנֵי בְּאִיר בִּימֵי הַסְּפִירָה. וּבְזֶה הוֹרָה לָנוּ דָּרָךְ
הַתְּשׁוּבָה שֶׁאֵין שׁוּם יָאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כִּי אָף-עַל-פִּי שֶׁעֲבַר זְמַן שֶׁל עֶקֶר
הַתִּקּוּן וְאֲנַחְנוּ טְמֵאִים בְּמַעֲשֵׂינּוּ עֲדִין יֵשׁ תִּקּוּן אֲפִלּוּ שְׁלֹא בְּזַמְנוֹ, כִּי יֵשׁ
תִּקּוּנִים נִפְלְאִים וְנִעְלָמִים מְאֹד שֶׁיִּכְוָלִים לְתַקֵּן אוֹתָנוּ גַם עֵתָהּ וּבְכָל יוֹם
וְיוֹם. וּבִלְבָד שְׁלֹא נִיָּאֵשׁ עֲצָמָנוּ מִצַּעֲקָה וְתִפְלָה לְשָׂאֵל בְּכָל פֶּעַם לָמָּה נִגְרַע
לְהִקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ ה' וְכַנִּי"ל:

וְדִין בְּנוֹת צְלָפְחָד שֶׁשֶׁאֵלּוּ חֵלֶק בְּאֶרֶץ זֶה בְּחִינַת כְּנִיסָה לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם
צָרִיכִין לְקַיֵּם שְׁלֹשׁ מִצְוֹת הַנְּזָכְרוֹת לְעִיל שְׁכָלוּלִים בְּתוֹמֵינָה אֱלֹף שֶׁהֵם
בְּחִינַת שְׁלֹשׁ דִּינִים הַנְּזָכְרִים לְעִיל שֶׁל מְקוֹשֵׁשׁ וּמְקַלֵּל וְדִין פֶּסַח שְׁנֵי כַנִּי"ל:

אות יז

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה שֶׁבְּנוֹת צְלָפְחָד שֶׁאֵלּוּ בְּחִכְמָה, אִם אֵין
אָנוּ חֲשׁוּבִים זָרַע תְּתִיבֵם אָמְנוּ. כִּי עֶקֶר סוּד הַיְבוּס נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת
הָאֲבֹדוֹת הַנְּזָכְרוֹת לְעִיל. כִּי זֶה שְׁמַת בְּלֹא בָּנִים הוּא צָרִיךְ תִּקּוּן יוֹתֵר שְׁלֹא
יְהִיָּה נֶאֱבָד לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְלֹא יִמָּחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל. כִּי זֶה הָעוֹלָם

הוא בחינת נקדה התחתונה, בחינת והארץ הדם רגלי המובא בהתורה הנ"ל. והאדם בא לעולם כדי לקשר זה העולם שהוא בחינת נקדה התחתונה לנקדה העליונה שזהו בחינת מציאת האבדות פנופר לעיל ובשביל זה צריך להניח אחריו בנים, כי אי אפשר לגמר התקון הזה בדור אחד על-כן צריכין להניח בנים בזה העולם. כדי שהם יגמרו זה התקון מדור לדור, כמו שכתוב, דור לדור ישבח מעשיך. 'מעשיך' דיקא שהם בחינת נקדה התחתונה שמלבשת בעשיה גשמית שבזה העולם העשיה. ועל-ידי השבח שמשבחין את ה' יתברך שברא כל אלה, על-ידי זה מעלין העשיה בחינת נקדה התחתונה לנקדה העליונה שזהו בחינת כל עבודת התפלה ושירות ותשבחות שאומרים בכל יום. וזה צריכין בכל דור ודור בחינת דור לדור ישבח מעשיך וכנ"ל. וזה בחינת מלכות מלכות כל עלמים וממשלתך בכל דור ודור. סומך ה' לכל הנופלים וכו'. מלכות וממשלה זה בחינת נקדה התחתונה כידוע, הינו שה' יתברך ברחמיו ממשיך התגלות מלכותו וממשלתו בכל דור ודור והכל בשביל לסמך ולהעלות כל הנופלים והנאבדים שזהו בחינת מציאת האבדות הנזכרות לעיל. שזהו בחינת סומך ה' לכל הנפלים שנסמך לפרשת מלכותך מלכות כל עלמים וממשלתך בכל דור ודור. ושם לבך היטב לכל דבור ודבור מדברינו איך הכל מבאר בפסוקים הנזכרים לעיל כי מלכותו יתברך מלכות כל עלמים למעלה למעלה ולמטה למטה וממשלתו בכל דור ודור, כי הוא מקיים כל דור ודור בשביל הצדיקים שבדור שמשכיכין בחכמתם הארת התשובה בעולם לסמך את כל הנופלים והרחוקים בחינת סומך ה' לכל הנפלים וכו' כי כל אלו הפסוקים מקשרים למעלה שמשפר מרב טובו וחסדו יתברך, כמו שכתוב, זכר רב טובך יביעו וכו'. חנון ורחום ה' וכו' טוב ה' לכל וכו', יודוך ה' כל מעשיך וחסידך יברוכה. כי העקר הם החסידים האמתיים שהם מודיעים אלקותו בעולם ומקשרים כל המדרגות התחתונות מאד לשרשם העליון, שזהו בחינת כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו להודיע לבני האדם גבורתו וכבוד הדר מלכותו מלכותך כל עלמים וכו' סומך ה' לכל הנפלים וכו', שכל זה מקשר לפסוק וחסידך יברוכה כמו שפרש רש"י שם, עין שם. ועל-כן מקבלים הבנים אחריו הירשה שהם כל נחלתו וחפציו שהיו לו בזה העולם, כי נחלתו וחפציו שהיו לו בזה העולם חלקו שהיה לו בזה העולם העשיה שהוא בחינת נקדה התחתונה שהיה צריך לקשר ולהעלות אלו הנחלות והחפצים לנקדה העליונה. ועל-כן בשמת מקבלין בניו אחריו הירשה שהם חלקו ונחלתו בזה העולם, כי עתה צריכין שיהיה נעשה התקון על ידם. ועל-כן שאלו בנות צלפחד בחכמה, אם אין אני חשובות זרע ואין בני כח לקבל הנחלה של אבינו לקשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה על-ידי זה. אם כן תתיבם אמנו שהיא בסוד תקון האבדות כנ"ל שכשאין מניח זרע שיקבל נחלתו ויגמר תקון הנ"ל לקשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה צריכין תקון היבום כנ"ל. ועל-כן שאלו בהגן בחכמה גדולה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל-כן זכו שנתגלגל זכות על ידם שנתגלה פרשת נחלות למושה על ידם :

וְזֶה שֶׁנִּסְמָךְ עֲנִין הַסְּתַלְקוֹת מֹשֶׁה לְפָרְשָׁה זֹאת וְכִמוּ שֶׁפָּרַשׁ רַשׁ"י שֶׁסָּבַר שֶׁהִתֵּר הַנֶּדֶר מֵאַחַר שֶׁצִּוָּה לּוֹ ה' יִתְבַּרְךָ לְהַנְחִיל וְכוּ'. אָמַר לּוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, גִּזְרְתִּי בְּמִקוּמָה עוֹמֶדֶת, הֵינּוּ כְּנִ"ל. שֶׁמֵּאַחַר שֶׁרָאָה שֶׁנִּתְגַּלְּו לּוֹ כָּל אֱלוֹ הָאַרְבַּע הַלְכוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל עַד שֶׁנִּתְגַּלְּו לּוֹ גַּם דִּין בְּנוֹת צְלַפְחָד שֶׁהוּא הַהֲלָכָה הָאַחֲרוֹנָה מֵאַרְבַּע הַלְכוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל. שֶׁזֹּאת הַהֲלָכָה הִיא בְּחִינַת כְּנִיסָה לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, עַל-כֵּן סָבַר שֶׁהִתֵּר הַנֶּדֶר שֶׁיִּכְנַס גַּם-כֵּן לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל וְיִקָּיֵם שֵׁם כָּל הַשְּׁלֹשׁ מִצְוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל וְיִמְשִׁיךְ בְּחִינַת בְּקִיאוֹת בַּהֲלָכָה הַנִּ"ל כִּי לְתַקֵּן כָּל יִשְׂרָאֵל לְנֹצַח. וְהַשִּׁיב לּוֹ ה' יִתְבַּרְךָ גִּזְרְתִּי בְּמִקוּמָה עוֹמֶדֶת כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁנִּתְגַּלְּו לּוֹ אֱלוֹ הַהֲלָכוֹת עַל-יְדֵי שְׂאֵלוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין אֵי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ וּלְהֵאִיר בְּשִׁלְמוֹת אֱלוֹ הַהֲלָכוֹת בְּעוֹלָם שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּקִי בְּרִצּוֹא בְּקִי בְּשׁוֹב וְכוּ' בְּחִינַת אִם אֶסֶק שְׁמַיִם שֵׁם אֲתָה וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּדֶר וְכוּ'. לְקָרֵב כָּל הָרְחוּקִים וְכָל הַנוֹפְלִים שֶׁבְּעוֹלָם לְה' יִתְבַּרְךָ, כָּל זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ תַּכְף בְּשִׁלְמוֹת. וְעַל-כֵּן הִתְקַרַח שֶׁלֹּא יִכְנַס לְאַרְץ וְיִסְתַּלַּק בְּמִדְבָּר עִם אוֹתוֹ הַדּוֹר וְיִסְמָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בְּמִקוּמוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שֵׁם בְּפָרְשָׁה, קַח לְךָ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְכוּ'. כִּי יְהוֹשֻׁעַ הוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה וּמֹשֶׁה הוּא נִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה וּמִחֲמַת רַבּוֹי הַפְּגָמִים אֵי אֶפְשָׁר שֶׁתֵּאִיר הַנִּקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה בְּעֲצָמָה וּמִכְרַח הַצְּדִיק לְהַסְתַּלַּק לְהַשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּחִינַת יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתַּלְמִיד, בְּחִינַת נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה, וְכָל הָרְחוּקִים וְהַקְּרוֹבִים הָעוֹלִים וְהַיּוֹרְדִים צָרִיכִים לְקַבֵּל בְּחִינַת דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּקִיאוֹת בַּהֲלָכָה הַנִּ"ל, עַל-יְדֵי בְּחִינַת יְהוֹשֻׁעַ דִּיקָא. וְהַכֵּל בְּכַחוֹ שֶׁל נִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה שֶׁנִּסְתַּלַּק לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה וְנִכְלָל בְּתַכְלִית נִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה דְלִית מִחֲשָׁבָה תַּפִּיסָא תַמָּן כָּלֵל. וּמִשֵּׁם מֵאִיר לְאַחַר הַסְּתַלְקוֹתוֹ דִּיקָא עַל-יְדֵי תַלְמִידוֹ שֶׁהֵם בְּחִינַת יְהוֹשֻׁעַ בְּחִינַת נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה. כִּי אִזּוֹ דִּיקָא הוּא מֵאִיר לְעוֹלָם כֵּלּוֹ בְּכַבּוּדוֹ בְּתַכְלִית דִּיוּטָא הַתַּחְתּוֹנָה לְסַמָּךְ אֶת כָּל הַנוֹפְלִים וּלְמַצֵּא וּלְהַגְבִּיחַ אֶת כָּל הָאֲבֹדוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְקָרֵב כָּלֵם לְה' יִתְבַּרְךָ, כִּי בְּקִיאוֹת בַּהֲלָכָה הַנִּ"ל צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר עַד שֶׁיָּבֹא מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ שֶׁאִזּוֹ יִהְיֶה הַלְכָה בְּרוּרָה, כִּי אִזּוֹ תִּתְבַּרֵּר בְּקִיאוֹת בַּהֲלָכָה הַזֹּאת בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת וְעַל-כֵּן אִזּוֹ בְּאֲמַת יְשׁוּבוֹ הַכֵּל לְה' יִתְבַּרְךָ. כִּי בְּאֲמַת בְּוֹדָאֵי גַם כְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ עֲדִין יִהְיֶה יֶצֶר הָרַע בְּעוֹלָם וְיִהְיֶה לְהֵאָדָם בְּחִירָה כִּי אִם לֹא כֵן לֹא יוֹכֵל לְתַקֵּן הָעוֹלָם, כִּי כְּשֶׁאֵין יֶצֶר הָרַע וְאֵין בְּחִירָה הָרִי הוּא כְּמַת שֶׁנִּסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם שֶׁאֵין מוֹעִיל לּוֹ תַקֵּן הַתְּשׁוּבָה, כִּי הַיּוֹם לְעִשׂוֹתָם כְּתִיב. אֲבָל בְּאֲמַת גַּם כְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ יִהְיֶה בְּחִירָה. אֲבָל מְשִׁיחַ יִמְשִׁיךְ בְּקִיאוֹת בַּהֲלָכָה הַנִּ"ל בַּהֲתַגְלוֹת נִפְלָא וּבְשִׁכָּל נִפְלָא וְאֲמַת כְּזֶה שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יַחְזְרוּ כָּלֵם לְה' יִתְבַּרְךָ אֶפְלוֹ הָרְחוּקִים מֵאֲדָּ מֵאֲדָּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְעִשִּׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחִקֵי תִלְכוּ וְהִסִּירוֹתִי לֵב הָאָבִן וְכוּ'. וּמִי שֶׁמְשִׁיחַ לֵב לְהַבִּין הַיֵּטֵב פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת בְּפִשְׁטוֹת שֶׁל זֶה הַפְּסוּק יָבִין דְּבָרֵינוּ הַיֵּטֵב. כִּי דְקָדֵק לֹמַר וְעִשִּׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחִקֵי תִלְכוּ. וְעִשִּׂיתִי אֶת דִּיקָא שֶׁיַּעֲשֶׂה דְבַר כְּזֶה שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יִבְחָקֵי תִלְכוּ, שֶׁזֶהוּ הַפְּרוּשׁ הַפְּשׁוּט שֶׁל וְעִשִּׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחִקֵי תִלְכוּ, הֵינּוּ כְּנִ"ל. שֶׁעַל-יְדֵי בְּקִיאוֹת בַּהֲלָכָה הַנִּ"ל שִׁיתְגַּלְּו אִזּוֹ בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, עַל-יְדֵי זֶה יִלְכוּ כָּלֵם בְּדְרָכֵי הַתְּשׁוּבָה

אות יח

זוהי בחינת כל מעשה מרפכה, כי הצדיקים הן מרפבתו של מקום וכן כל אחד מישראל כפי תקוון תשובתו כן זוכה להשלים בחינת המרפכה כי עמד כלם צדיקים וכו'. כי עקר שלמות המרפכה הוא בחינת אדם היושב על הפסא, בחינת ועל הפסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, שזהו תכלית בחינה העליונה של המרפכה, כמבאר שם בקשר המרפכה שביחזקאל שמספר שם כל סדר המרפכה ממעלה למעלה שהאופנים נושאים החיות. ועל החיות רקיע וכו'. ועל הרקיע כמראה אבן ספיר דמות כס"א ועל הפסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. נמצא שבחינה העליונה הוא בחינת אדם. הינו כלל התורה הקדושה הנ"ל שכלה כלולה בתמונת אלף שעל-ידי זה נעשה אדם לשבת על הפסא, כמבאר שם בפרוש בהתורה הנ"ל שמביא שם מקראות הללו, עין שם. ועל-כן ראה ותחלה ריח סערה וענן גדול ואש מתלקחת וכו'. ומתוכה כעין החשמל. זה בחינת הנ"ל, בחינת בקי ברצוא בקי בשוב, בחינת עיל ונפיק, דהינו שאי אפשר לאיש הישראלי שיזכה להכלל בכלל הצדיקים שהם בחינת מרפבתו של מקום כי אם שכשעובר ותחלה דרך ריח סערה וענן גדול וכו' שהם בחינת כלל הקלפות וסטרוא אחרא, שזהו בחינת ונפיק שבהכרח שיעבר עליו מה שיעבר, דהינו מניעות ותאוות וכו' וכו' וחרפות ובזיונות הרבה מהמתנגדים שכל זה נמשך מהקלפות הנזכרות לעיל שהם בחינת ריח סערה וענן גדול וכו'. וכשמתחזק נגד כל זה בבחינת בקי בעיל בקי בנפיק אז דיקא זוכה להשיג בחינת המרפכה, דהינו שיהיה נכלל בבחינת מרפבתו של מקום. ועל-כן עקר התחלת קדשת המרפכה הוא מבחינת חשמל. 'חשמל' דיקא, זה בחינת חש מל, הינו בחינת השתיקה ששותקין להמחררה והמבישו וסובליו שפיקות דמים כנ"ל. שעל-ידי זה נכנע הדם שבחלל השמאלי שזה בחינת מל שהיא בחינת מצות מילה, שהוא הכנעת הדמים עכורים, שזהו בחינת יציאת מצרים שהיה לתקן הדמים כנ"ל שנאמר שם, ואמר לך בדמיך חיי בדמיך חיי-בדם פסח ודם מילה, כמובא בפונות שם וכמבאר מזה בדברי אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה (בסימן פב) על מאמר רבותינו זכרונם לברכה, הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים וכו', עין שם. מבאר שם שעל-ידי זה ששותקין למחררהו נתתקן בחינת חשמ"ל, עין שם. ועל-כן עקר השגת המרפכה על-ידי בחינת חשמ"ל, כמובן בדברי רבותינו זכרונם לברכה. כי עקר המרפכה שהוא בחינת אדם לשבת על הפסא כנ"ל, זה אי אפשר לזכות כי אם על-ידי בחינת חשמל שהוא בחינת מה ששותקין להמחרר והמביש

וְכַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת אַרְבַּע חַיּוֹת הַמְּרַכְבֶּה שֶׁהֵם נוֹשְׂאֵי הַכֶּסֶּא שֶׁהֵם, אֲרִי שׁוֹרֵר נְשִׁיר אֲדָמִים. וְעֵקֶר שְׁלֵמוֹת כָּלֵם הוּא בְּחִינַת אָדָם, כִּי אָדָם שְׁלִיט עַל כָּלָהוּ. וְגַם בְּהַשְׁלֵשׁ חַיּוֹת שֶׁהֵם אַרְיָה שׁוֹר נֶשֶׁר הֵיחָד גַּם-כֵּן בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד פְּנֵי אָדָם, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב שֶׁם בַּפְּרָשָׁה. וְגַם בְּהַאֲפִנִים הָיוּ אַרְבַּעַה פְּנִים, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב, וְאַרְבַּעַה פְּנִים לָהֶם וַיִּכְמוּ שֶׁפִּרַשׁ רַשִׁי שֶׁם. נִמְצָא, שֶׁגַּם בְּהַאֲפִנִים הֵיחָד פְּנֵי אָדָם, כִּי הָעֵקֶר הוּא לְהַשְׁלִים בְּחִינַת אָדָם. כִּי יֵשׁ כַּמָּה בְּחִינַת אָדָם כְּמוֹ שְׁאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ, אִיתָא אָדָם וְאִיתָא אָדָם וַיְבַדְּאֵי הָעֵקֶר הוּא מִי שְׂזוּכָה לְהַכְּלִל בְּאָדָם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת אָדָם הַיּוֹשֵׁב עַל הַכֶּסֶּא. וְזֶה בְּוַדָּאֵי אֵין זוּכָה כִּי אִם הַצְּדִיק הַגָּדוֹל בְּמַעְלָה מְאֹד שֶׁזָּכָה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה פְּעָמִים רַבִּים אֵין מְסַפֵּר. וְעַל-יָדַי כָּל תְּשׁוּבָה וְתְשׁוּבָה זָכָה לְהַשְׁלִים בְּחִינַת אָדָם כְּנִי"ל. וְעַלָּה מְמַעְלָה לְמַעְלָה, מִתְּשׁוּבָה לְתְשׁוּבָה שְׁעַל-יָדַי זֶה עָלָה לְבְּחִינַת אָדָם הַגָּבֹהּ יוֹתֵר, מֵאוּפֹן לְחִיָּה וּמְחִיָּה לְכֶסֶּא וְכוּ' עַד שְׁעָלָה לְבְּחִינַת אָדָם הַיּוֹשֵׁב עַל הַכֶּסֶּא. וְהוּא בְּחִינַת תְּכֵלֶת נִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה. וְהַכֵּל צְרִיכִין לְהַתְקַשֵּׁר אֵלָיו. וְכָל אֶחָד מְכַל מְקוֹם שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַתְקַשֵּׁר אֵלָיו. וְעַל-יָדַי זֶה יִהְיֶה נִכְלָל גַּם-כֵּן בְּבְּחִינַת אָדָם, כִּי נִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה יְכוּלָה לְתַקֵּן הַכֵּל וְכַנִּי"ל, כִּי יָכוֹל לְהַעֲלוֹת מִבְּחִינַת רוּחַ סְעָרָה וְעַנְּן גָּדוֹל וְכוּ'. מְכַל הַקְּלָפוֹת הַטְּמְאוֹת וּמְקַלְפֵת נִגְהָ עַד שֶׁיִּכְלַל אוֹתוֹ בְּבְּחִינַת אָדָם עַד שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל בְּבְּחִינַת אָדָם הָעֲלִיּוֹן הַנִּי"ל. שְׂזָה עֵקֶר הַתְּכֵלֶת וְהַסּוּף שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי שֶׁצָּרִיךְ לְהַגִּיעַ לְשֶׁם, אֲבָל צְרִיכִין לְסַבֵּל בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים הַרְבֵּה מְעַצְמוֹ וּמֵאַחֲרֵים וְכוּ'. קָדָם שְׂזוּכִין לָזֶה. וְעֵקֶר הוּא חִזְק הַלֵּב שֶׁיִּהְיֶה חִזְק בְּלָבוֹ וְדַעְתּוֹ מְאֹד לְאַחֲזוֹ עֲצָמוֹ בְּנִקְדַת הָאֱמֶת אֲפִלוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה. שְׂזָהוּ בְּחִינַת וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוֹב הַנְּאֻמֵר בְּמַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה, הֵינּוּ בְּחִינַת בְּקִי בְּרְצוּא בְּקִי בְּשׁוֹב בְּקִי בְּעִיל בְּקִי בְּנִפְיָק וְכַנִּי"ל:

אות יט

וְזֶה בְּחִינַת אַרְבַּעַה דְּגָלִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵלְכוּ בְּמִדְבָר סָבִיב לְאַהֲל מוֹעֵד שְׂאֲנוּ קוֹרְאִים פְּרָשִׁיּוֹת אֵלוֹ סְמוּךְ לְשְׁבוּעוֹת שֶׁהוּא קִבְּלַת הַתּוֹרָה שְׂאֲז מִפְּטִירִין בְּמְרַכְבָּה שֶׁל יַחְזְקָאֵל, כִּי הַכֵּל אֶחָד, כִּי קִבְּלַת הַתּוֹרָה הוּא בְּחִינַת הַשְּׂגָת מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה, כִּי עַל -יָדַי הַתּוֹרָה זוֹכִין לְהִיּוֹת מְרַכְבָּתוֹ שֶׁל מְקוֹם, כִּי הַתּוֹרָה בְּחִינַת אָדָם, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב, זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. שְׂזָהוּ בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַמְּרַכְבָּה כְּנִי"ל, כִּי עֵקֶר קִבְּלַת הַתּוֹרָה הִיְתָה עַל-יָדַי הָאֶהֱל מוֹעֵד שֶׁשֶׁם קִבֵּל מִשֶּׁה הַתּוֹרָה וּמְסָרָה לִיהוֹשֻׁעַ, שְׂזָהוּ בְּחִינַת כָּלְלִיּוֹת וְקִשֵּׁר נִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה עִם נִקְדָּה הַתְּחִינָה עַל-יָדַי הַנְּאֻמִּי שְׁעַל-יָדַי זֶה נִשְׁלַם בְּחִינַת אֶלְף שְׁעַל-יָדַי זֶה נַעֲשֵׂה בְּחִינַת אָדָם שֶׁכָּל זֶה נַעֲשֵׂה עַל-יָדַי בְּחִינַת מִשֶּׁה וִיהוֹשֻׁעַ וְאַהֲל מוֹעֵד כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן סָבִיב לְאַהֲל מוֹעֵד הֵלְכוּ הָאַרְבַּעַה דְּגָלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת אַרְבַּע חַיּוֹת נוֹשְׂאֵי הַכֶּסֶּא כִּיְדוּעַ שְׂזָהוּ בְּחִינַת הֵינָה מִסְתָּו שֶׁלְשֵׁלְמָה

שהוא המשפן והארון ששים גבורים סביב לה וכו'. שהם ששים רבוא ישראל שהיו בארבעה מחנות הדגלים וכמו שפרש רש"י שם. וזהו, כלם אחזי חרב מלמדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות. הינו שכל אחד מישראל שרוצה להכלל בששים רבוא נפשות ישראל שסביב המשפן לקבל התורה. על-ידי בחינת משה ויהושע ואהל מועד, צריך כל אחד שיהיה אחוז חרב ויהיה מלמד מלחמה, הינו בחינת בקיאות הנ"ל בחינת בקי בעיל בקי בנפיק, כי הוא מלחמה גדולה והוא למוד גדול ועמק מאד וצריך לשמש תלמידי חכמים אמתיים הרבה עד שיהיה בכלל מלמד מלחמה הזאת. וזהו, איש חרבו על ירכו מפחד בלילות. שכל אחד חגור חרב וחזק בדעתו מאד מאד שיהיה איד שיהיה יחזק את עצמו בהאמת וילחם מלחמת ה'. וזהו 'מפחד בלילות', הינו בחינת ונפיק, בחינת חשכת לילה שמתגבר בכל פעם על כל אחד ואחד. כי לילה בחינת נקדה התחתונה, בחינת לבנה שזהו בחינת ונפיק ששם עקר המלחמה. על-כן צריכין להיות מלמדי מלחמה זאת, כי צריכין בקיאות גדול מאד בהלכה זאת. ועל-כן היו צריכים כל ששים רבוא ישראל שילכו סביב לאהל מועד לקבל משם הלכות התורה ועקר הלכות של התורה הם בחינת בקי בהלכה הנ"ל שעל-ידי זה זוכין לילך בדרך התשובה ולקיים את כל דברי התורה. כי לא המדרש הוא העקר כי אם המעשה ולבקיאות בהלכה הזאת של עיל ונפיק הנ"ל צריכין כל התורה כלה וכל ההלכות והדינים הפרטים שיש בכל מצוה ומצוה, כי הבעל דבר מתגבר מאד מאד בכל יום ויום בכמה וכמה תחבולות בלי שעור. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וצריכין כל מיני מטעמים של התורה הקדושה להחיות את הנפשות החלושות שהם בבחינת ונפיק שיצאו משלמות הקדשה. וכל אחד יצא ונתעה למקום שנתעה עד שקשה לו מאד מאד לחזר משם, כמו שכתוב, תעיתי פשה אבד וכו'. וצריכין לחזקו ולהשיבו ולהחיותו בכל מיני מטעמים של התורה הקדושה. כי לענן התחזקות הנ"ל שהוא בחינת בקי בהלכה הנ"ל צריכין לזה כל הלכות התורה, כי לפעמים מחיין את עצמו בהלכה זאת ופעמים בהלכה זאת. כי כל מצוה ומצוה של התורה הקדושה הם מחיין ומחזקין את הנפש שלא תפל יותר. וכן כל דין והלכה פרטית של כל מצוה יש לה כח פרטי להחיות הנפש, כמו שכתוב, כי היא חייך וכו'. וכתוב, לולא תורתך שעשעי אז אבדתי בעניי. וזה בחינת מעלת למוד הפוסקים שהם הלכות פסוקות, כי הכל בשביל בקיאות בהלכה הנ"ל, כי על-ידי למוד הלכות פסוקות מבררין הטוב מהרע. ואין כח להרע להפיל את האדם וזוכין לשאר קים על עמדו. וכן צריכין ללמד הרבה ספרי אמת המדברים מדרכי עבודת ה' ולהיות בקי בהם היטב היטב, כי כלם צריכים מאד לבקיאות בהלכה הנ"ל, כי ארבה מארץ מדה ורחבה מני ים. כי זה עקר שלמות ותכלית של כל הלכות התורה, כי לא המדרש עקר וכנ"ל. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שלא יהא אדם קורא ושונה ובוטט באביו ורב וכו'. ועל-כן הלכו כל ישראל סביבות המשפן כי כלל ישראל הם בחינת הלכות של התורה, כי כל אחד מישראל יש לו אות וחלק בתורה. ועל-כן על ידם דיקא נמשכו כל ההלכות של התורה והעקר שיהיו בקיאים בהלכה הנ"ל שהוא בחינת

אות כ

ועל-כן צנה ה' יתברך לספר אותם וכל אחד נקרא יוצא צבא, כמו שכתוב, בכל מספר של כל שבט. במספר שמות כל יצא צבא. כי כל אחד צריך להיות בכלל יוצאי צבא, 'יוצאי צבא' דיקא, הינו כשהוא בבחינת ונפיק אז צריך להיות מלמד מלחמה היטב וכנ"ל. וזה בחינת המספר שצנה למנות אותם אחר העגל, כמו שפרש רש"י שם, כשחטאו בעגל מנאם. כי כל אלה תקוני המשכן ומחנה הדגלים ומספר בני ישראל הכל צנה ה' יתברך אחר מעשה העגל שחטאו ישראל מאד ואז התנגע משה מאד עד שזכה במ"ס יום האחרונים להמשיך דרך התשובה בעולם שהם מאלול ועד יום הכפורים שהם בחינת סוד פגנות אלול שהם תקון הברית, שהם בחינת הנותן ב"ס דרך, שהם בחינת דרך התשובה בחינת שתי פעמים בקי כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. ואז כשהמשיך דרך התשובה הנ"ל בעולם אז צנה ה' יתברך על מעשה המשכן ומספר בני ישראל ומחנה הדגלים סביב לאהל מועד, כי כל זה הוא בחינת דרכי התשובה הנזכרים לעיל שעקרו בחינת הבקיאיות בהלכה הנ"ל שנמשך על-ידי המשכן שהוא האהל מועד שדרך שם מאיר בחינת משה ליהושע נקדה העליונה בנקדה התחתונה שעל-ידי זה נמשך בחינת בקיאיות בהלכה הנ"ל. עד שיכולה נקדה העליונה להאיר בתכלית דיוטא התחתונה עד קצה האחרון להאיר גם בהם התחזקות שיהיו כלם בכלל מלמדי מלחמה עד שיחזקו עצמן לנצח עד שיהיו כלם בכלל ששים גבורים סביב לה שהם בחינת ששים רבוא נפשות ישראל שהם ששים רבוא אותיות התורה. (והבן הדברים היטב איך מקשר הכל היטב על-פי התורה הנ"ל) ועל-כן צנה למנותם. ולכאורה תמויה הלא מבאר בתורה שהמנין הוא סכנה, כמו שכתוב, ולא יהיה בהם נגף בבני ישראל בפקד אותם וכמו שפרש רש"י שם. והצריך לתקן על-ידי השקלים. ומאי כלי האי לא לכתב לא ה"א ולא וא"ו, לא ימנה אותם ולא יצטרך תקון השקלים. אך באמת בודאי ישראל הם למעלה מהמספר ואין ראוי למנותם, כמו שכתוב, אשר אם יוכל איש למנות וכ"ו גם זרעך ימנה. אך מאחר שחטאו בעגל הכרח למנותם, כי כל החטאים הם בחינות אבדות, כי על ידם אובדים מה שאובדים בחינת תאוות רשעים תאבד. ובמקום ששולט אבדה צריכים מנין ומספר, כי זה בחינת השמירה שמכניסין הדברים במנין ובמספר ושומרים אותם שלא יהיה נפקד ונחסר אחד מהם. ועל-כן לעתיד כשיעשו ישראל רצונו של מקום בתכלית השלמות ויהיו נמצאין כל האבדות, כמו שכתוב, ובאו האבדים וכ"ו ולא ישלט עוד שום אבדה והזק בהם כלל. בודאי לא יהיה

להם מנין ויקים אשר אם יוכל איש למנות וכו'. אבל אחר החטא שכבר שלטה בהם בחינת האבדה כנ"ל, על-כן המספר הוא תקון גדול, כי המספר הוא בחינת תקון האבדה, אבל מאחר שיש מספר שהוא בשביל תקון האבדה בודאי יש כמה וכמה שאורבים לאבד ולהזיק והם מתגרים מאד במספר, כי המספר הוא רק במקום שיש להם אחיזה וכנ"ל. כי במקום שאין להם אחיזה שם אין מספר כלל וכנ"ל. ועל-כן מאחר ששם יש להם אחיזה על-כן הם מתגרים מאד בהמספר לקלקלו חס ושלוש, על-כן צוה ה' יתברך על השקלים לנדבת המשכן וקרבתו שעל-ידי זה מעלין מבהמה לאדם, ומקשרין כל בחינת נקודות התחתונות לנקודות העליונות שזהו שלמות כל הקרבתו שהיו במשכן ובית-המקדש שעל שם זה נקרא קרבן שמקרב ומעלה כל דבר לשרשו לבחינת נקודה העליונה עד שנקלל הכל בבחינת אדם, בבחינת אדם כי יקריב מכם קרבן וכו'. מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן ויקריבו את קרבנכם שיעלה מבהמה מבקר וצאן לבחינת קרבנכם דיקא, דהינו קרבן שלכם שאתם בני-אדם, דהינו שיעלה הבהמה בבחינת אדם שזהו עקר בחינת קרבן, כמוכן בכונות. שצריכין בקרבן להעלות הדומם לצומח והצומח לחי והחי למדבר שהוא האדם וכנ"ל שעל-ידי זה מוצאין כל האבדות שהם בחינת פפרת כל החטאים שהיו על-ידי הקרבתו וכנ"ל:

על-כן על-ידי השקלים שבאו בשביל כל זה על-ידי זה נתתקן המספר שלא יתגרו בו האורבים לגרם אבדות חס ושלוש, כמו שכתוב, ולא יהיה בהם נגף וכו'. כי השקלים בשביל המשכן וקרבתו מתקנים כל זה וכנ"ל. ועל-כן קורין פרשיות אלו של מספר בני ישראל ומחנה הדגלים קדם שבועות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, מנו ועצרו. כי עקר קבלת התורה שהם כלל כל ההלכות שהם בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל הוא על-ידי זה כנ"ל. כי עכשו בעונותינו הרבים אין לנו משכן ולא בית-המקדש ולא מחנה הדגלים וישראל מפזרים ומפזרים בגולה ואין לנו חיות כי אם על-ידי התורה שעל-ידי שאנו קורין פרשיות אלו בתורה קדם שבועות, על-ידי זה אנו ממשיכין עלינו קדשת ששים רבוא נפשות ישראל שהיו כלם יוצאי צבא בחינת מלמדי מלחמה שהלכו כלם במחנה הדגלים סביב למשכן בבחינת מעשה מרכבה כמובא שעל-ידי זה אנו ממשיכין עלינו קדשתם שנוזפה גם-כן להכליל בתוכם עד שנוזפה לבחינת קבלת התורה בשבועות. והעקר להיות בקי בהלכה הנ"ל, שזהו עקר בחינת קבלת התורה שנוזפה לדרך התשובה באמת לקיים מעתה את כל דברי התורה הזאת וכנ"ל. וזהו בחינת שובי שובי השולמית שובי וכו'. שפרש רש"י שהוא מה שהאמות העולם והסטרא אחרא מסיתין את ישראל לשוב אליהם חס ושלוש. וישראל משיבין להם, מה תחזו בשולמית כמחלת המחנים, דהינו מחנה הדגלים, הינו מאחר שכבר זכינו לקדשת מחנה הדגלים שעל-ידי זה קבלנו והמשכנו עלינו בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל לחזק עצמנו בכל הנפילות והירידות שבעולם שוב לא תוכלו להסית ולהדיח אותנו מעבודתו יתברך בשום אופן בעולם וכנ"ל, כי עקר האזהרה על סדר מחנה הדגלים הוא וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו וכו'. וכתוב, איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב

לאהל מועד יחנו. וכן שבח הפסוק אותם אחר כך על זה, כמו שכתוב, כן חנו לדגליהם וכן נסעו וכו'. הינו שהעקר שכל אחד צריך לזהר לעמוד על מקומו ולא יהרס את הגבול לכנס לגבול חברו שכל זה בכלל בקיאות בהלכה הנ"ל שלא יהרס את הגבול. וזה בחינת גדל האזהרה כמה פעמים קדם מתן תורה פן יהרסו אל ה' לראות. כי צריכין להיות בקי ברצוא בקי בשוב. וכל אחד ואחד יש לו בחינת רצוא ושוב לפי בחינתו ולפי הזמן, כי אפלו בבחינת רצוא יש בחינת רצוא ושוב. וכן אפלו בבחינת ונפיק יש בחינת רצוא ושוב. וכן כל אחד נגד חברו, כי בחינת רצוא של זה הוא בחינת ושוב נגד חברו הגדול ממנו. וצריך כל אחד להיות בקי בהלכה לבלי להרס את הגבול. ובפרט שלא יהיה רוך אחר הכבוד לכנס בגבול חברו בגשמיות. ועל-כן הזהיר, איש על מחנהו ואיש על דגלו מנגד סביב לאהל מועד יחנו, כי כלם צריכין להיות נכונים איש על מחנהו וכו'. סביב לאהל מועד שהוא בחינת וא"ו הנ"ל שדרוך שם מקבלים מנקדה העליונה לנקדה התחתונה לכל המקום אשר הוא שם לפי מקומו ושעתו שכל זה הוא בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל שעל-ידי זה זוכה כל אחד לילך בדרך התשובה שעל-ידי זה נעשה בחינת אדם שהוא תכלית שלמות המרובה, שהוא בחינת מחנה הדגלים סביב המשכן וכנ"ל:

אות כא

וזה בחינת הארבע חיות שבמרובה שהם בחינת תקוני התפלה שדומה לקרבנות, הינו בחינת תקון המחשבות שעל-ידי זה עקר תקון התפלה כשזוכין להתגבר לסלק המחשבות רעות שהם בחינת חיות רעות ולחשב מחשבות טובות, דהינו לכונן לבו היטב לדברי התפלה שזהו בחינת חיות טהורות, כמו שכתוב בתקוני זהר תקון חד ועשרין בסופו, עין שם. מבאר שם היטב ששלש תפלות שביום הם כנגד אריה שור נשר וכו' ואדם הוא רביעאה דמקבל קרבנא דאיהו מחשבה דקריב ומיחד פלא וכו'. וכל קרבניו אליו רמיזין בגופא דבר נש. מחא ולבא וראה. אנון אריה שור נשר. קטרוגא דילהון פלב חמור נץ. טחול מרה וכבד וכו'. מחשבה דא אדם אית מחשבה טבא דחיון טבין ואית מחשבה בישא דחיון בישין וכו'. וכל זה הוא בחינת תקון התשובה כי עקר התשובה על-ידי תפלה כמו שכתוב, קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. וכתוב, בבכי יבואו ובתחנונים אובילים. כי שלש חיות טובות הנזכרות לעיל שהם אריה שור נשר זה בחינת שלש בחינות של האלף הנ"ל שהם נקדה התחתונה ונקדה העליונה והוא א"ו כנ"ל. כי שלש חיות הנזכרות לעיל הם בחינת מח לב ראה כנ"ל שהם שלש בחינות הנזכרות לעיל, כי המח הוא הדעת שהוא בחינת נקדה העליונה. והלב שם הדמים שמהם כל התאוות שצריכין להכניע אותם

כְּשֶׁרוֹצִין לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׂזָהוּ בְּחִינַת נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה לְהַכְנִיעַ הַדָּם וְכוּ'. כִּי וְהָרָאָה הִיא רוּחַ שְׂבֻכְנִפִי רָאָה שֶׁהִיא בְּחִינַת וְאִיו, כִּי וְאוֹ בְּחִינַת רוּחַ כְּדוּעַ שֶׁהִיא בְּחִינַת נֶשֶׁר בְּחִינַת שָׁמַיִם, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב, כְּנֶשֶׁר יַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם. וְכְמוֹ שְׂפָתוֹב, דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בְּשָׁמַיִם (מִשְׁלֵי ל) שְׁכַל זֶה בְּחִינַת וּ שְׂבָתוֹד הָאֱלֹף כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְכִשְׂמֵתִקְנִין הָאֱלֹף נַעֲשֶׂה בְּחִינַת אֲדָם שְׂזָהוּ בְּחִינַת פְּנֵי אֲדָם שְׂבָחִיּוֹת שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַכֹּל, כִּי כָּבֵד מִבְּאֵר שְׂבֻכָל בְּחִינָה יֵשׁ בְּחִינַת אֲדָם. וְעַל-כֵּן גַּם בְּבְחִינַת הַחַיּוֹת בְּעֶצְמוֹ נִתְתַּקֵּן בְּחִינַת אֲדָם. וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁעוֹשִׂין תִּשׁוּבָה עַל תִּשׁוּבָה וְכוּ' זוֹכִין לְבְּחִינַת אֲדָם הַעֲלִיּוֹן הַנִּי"ל כִּי וְכוּ' :

כִּי מוֹבֵן בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל שְׂבָחִינַת אֲדָם הוּא בְּחִינָה רְבִיעִית שֶׁהִיא לְמַעְלָה מִשְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת הַנִּי"ל שֶׁעַל יָדָם נַעֲשֶׂה הָאֱלֹף הַנִּי"ל שֶׁעַל-יָדֵי זֶה נַעֲשֶׂה אֲדָם. כִּי הַשְּׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעִיל הֵם בְּחִינַת נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת וְהָאֲרָץ הַדָּם רִגְלֵי וְהָרְקִיעַ שֶׁעַל רִאשֵׁי הַחַיּוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאִיו. וְנִקְדָּה הַעֲלִיּוֹנָה הִיא בְּחִינַת כְּסֵא דְמִתְכַסֵּיא שֶׁהִיא בְּחִינַת וּמִמַּעַל לְרִקִיעַ וְכוּ', כְּמִרְאֵה אֲבֵן סַפִּיר דְמוֹת כְּסֵא. וְעַל-יָדֵי אֱלוֹ הַשְּׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת נַעֲשֶׂה אֲדָם, הֵינּוּ בְּחִינַת אֲדָם הַיּוֹשֵׁב עַל הַכְּסֵא. נִמְצָא שְׂבָחִינַת אֲדָם בְּעֶצְמוֹ לְמַעְלָה מִכָּל הַשְּׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל אֲפִלּוּ מִנִּקְדָּה הַעֲלִיּוֹנָה. כִּי הוּא בְּחִינַת אֲדָם הַיּוֹשֵׁב עַל הַכְּסֵא שֶׁהוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הַעֲלִיּוֹנָה. וְזֶה בְּחִינַת מְצוֹת כְּנִיסַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמוֹ. כִּי שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל הֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ מְצוֹת שְׂנֵצְטוּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּכְנִיסַתָּן לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּי וְכוּ'. וּבְחִינַת אֲדָם הַנַּעֲשֶׂה עַל-יָדֵי שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִכָּל זֶה בְּחִינַת כְּנִיסַת לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמוֹ שֶׁשֶׁם עֵקֶר בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת אֲדָם, כִּי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּבְחִינַת קוֹמַת אֲדָם שְׂזָהוּ בְּחִינַת כָּל גְּבוּלֵי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּבְחִינַת קוֹמַת אֲדָם דִּקְדָּשָׁה כְּמוֹבָא. וְעַל-כֵּן שֶׁם הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ וּמִקְרִיבֵינָם שֶׁם כָּל הַקְּרָבָנוֹת שֶׁעַל-יָדֵי זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת בְּחִינַת אֲדָם כִּי וְכוּ'. וְשֶׁם עֵקֶר הָאֲרֶז הַתּוֹרָה בְּשְׁלֵמוֹת, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב, כִּי יִפְלֵא וְכוּ' וְקִמַּת וְעֲלִיתָ וְכוּ'. כִּי הַתּוֹרָה בְּחִינַת אֲדָם, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב, זֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם וְכוּ'. וְאֱלוֹ הָאֲרֶבֶעָה בְּחִינּוֹת הֵם בְּחִינַת הָאֲרֶבֶעָה חַיּוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל כְּנִזְכָּר לְעִיל כִּי מִתְחַלֵּה נַעֲשֶׂה עַל-יָדֵי תִשׁוּבָתוֹ בְּבְחִינַת הַנִּי"ל בְּחִינַת תִּקּוֹן הָאֲרֶבֶעָה חַיּוֹת שְׂבִמְרַכְבָּה שֶׁהֵם גַּם-כֵּן בְּבְחִינַת אֲדָם כִּי וְכוּ'. וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁעוֹלָה מִמַּעְלָה לְמַעְלָה וְעוֹשֶׂה תִשׁוּבָה עַל תִּשׁוּבָה זוֹכֵה לְבְּחִינַת אֲדָם הַעֲלִיּוֹן הַנִּי"ל :

אות כב

וְזֶה בְּחִינַת סֹדֶר קְדָשָׁה קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ זֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל. כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ בְּתַרְגוּמֵי קְדִישׁ בְּשָׁמַיִ מְרוֹמָא עֲלָאָה וְכוּ'. זֶה בְּחִינַת נִקְדָּה הַעֲלִיּוֹנָה. קְדִישׁ עַל אֶרְעָא עוֹבֵד גְּבוּרְתָּהּ, זֶה בְּחִינַת נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה בְּחִינַת וְהָאֲרָץ הַדָּם רִגְלֵי, קְדִישׁ לְעַלְמֵי וּלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא זֶה בְּחִינַת הַתַּקְשְׁרוֹת

וכלליות נקדה התחתונה בנקדה העליונה שזה העקר שעל-ידי זה ה' יתברך מתגדל ומתקדש לעולם ועד שזה עקר תכלית הבריאה כנ"ל. וזה מלא כל הארץ כבודו, זה בחינת הכבוד שנשלם על-ידי התשובה, כי לית כבוד בלא כף שהוא בחינת תשובה על-ידי כל הבחינות הנזכרות לעיל כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וזה, ותשאני ריח ואשמע וכו'. ברוך כבוד ה' ממקומו. זה בחינת כבוד העליון יותר בחינת כבוד עולם הבא. כי על-ידי תשובה בשלמות, דהינו תשובה על תשובה זוכין לכבוד את ה' יתברך בשתי בחינות כבוד שהוא בחינות כאלו כבודו לה' יתברך בשני עולמות שהם כבוד עולם הזה וכבוד עולם הבא, כמבאר שם בהתורה הנ"ל. ושני בחינות כבוד הנזכרות לעיל. הם מלא כל הארץ כבודו. זה בחינת כבוד עולם הזה. וברוך כבוד ה' ממקומו. זה בחינת כבוד העליון, בחינת כבוד עולם הבא שהוא עקר בחינת כבוד אלקים הסתר דבר שאי אפשר להשיגו כלל. שעל זה נאמר איה מקום כבודו, שזהו בחינת ברוך כבוד ה' ממקומו כמובן למשפיל. ואז נכלל בחינת כבוד מלכים בבחינת כבוד אלקים, כי מבאר שם בתחלת התורה שצריכין לברח מן הכבוד. ואז דיקא זוכין לבחינת כבוד אלקים וכו' עין שם. הינו שהכבוד מלכים נכלל בבחינת כבוד אלקים, כי בודאי כל הכבוד שיש לאיזה אדם שבעולם הוא בחינת כבוד מלכים שהוא כבוד עולם הזה שהוא בחינת נקדה התחתונה בחינת מלכות, אבל כל זמן שאינו מקשר ומעלה זה הכבוד מלכים לשרשו לבחינת כבוד אלקים הסתר דבר. שאינו מקשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה על-ידי התשובה אז נאמר עליו כבוד מלכים חקר דבר שהכל חוקרין על כבודו וכו' כמו שמבאר שם, אבל כשעושה תשובה על תשובה בשלמות עד שזוכה לכבוד אלקים, אז מקשר כבוד מלכים בכבוד אלקים, כי מקשר כבוד העולם הזה בכבוד העולם הבא, כי אינו מקבל הכבוד בשביל עולם הזה כלל רק בשביל ה' יתברך לבד כדי לכבד ה' יתברך בשני עולמות. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כשאמר שלמה ויבא מלך הכבוד רהטי תרעי לבלעה ואמרו, ואמרו מי הוא זה מלך הכבוד. ופרש רש"י שסברו שאמר מלך הכבוד על עצמו כיון שאמר ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה נחו וכו'. הינו כנ"ל שסברו שחס ושלום, הוא חולק הכבוד לעצמו ואין פונתו בשביל ה' יתברך ועל-כן שאלו מיד מי זה מלך הכבוד כי כשחולק הכבוד לעצמו שזה בחינת כבוד מלכים לבד, בודאי הכל שואלים מי זה מלך הכבוד כמבאר בתחלת התורה הנ"ל. אבל כשאמר ה' צבאות הוא מלך, דהינו שבחינת מלך הכבוד, בחינת כבוד מלכים, בחינת כבוד העולם הזה הוא בשביל ה' צבאות לבדו בשביל כבוד אלקים אז נחו ולא יכלו לשאל ולחקר עוד כלל, כי על זה נאמר, כבוד אלקים הסתר דבר. וכל זה הוא בחינת שבועות שאז נשלם כבוד ה' על-ידי התורה שקבלנו, כי אין כבוד אלא תורה. וכמו שכתוב, וכבוד ה' כאש אכלת. ועל-כן שבועות בחינת מלכות, בחינת זה יעצר בעמי, בחינת מלכות דוד שעל-כן קורין רות בשבועות שמדבר מהלדת דוד על-ידי בעז ורות. כי עקר זה השלמות אין זוכה כי אם דוד-משיח שזכה לקבל המלכות בשלמות על-ידי שהיה ענו באמת, כמו שכתוב, ואנכי תולעת ולא איש ולא קבל כבוד המלכות בשביל עצמו כלל. כי עקר שלמות התשובה

זָכָה דָּוִד כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה שְׁעָקַר הַתְּשׁוּבָה עַל-יְדֵי דָוִד,
כְּמוֹ שְׁפָתוֹב, לֹא הָיָה דָּוִד רָאוּי לְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה וְכוּ'. אֲלָא כְּדִי לְהוֹרוֹת
תְּשׁוּבָה. וְעַל-כֵּן אָמַר דָּוִד כְּמָה פְּעָמִים, כָּל הַיּוֹם כְּלַמְתִּי נִגְדִי וְכוּ' וְאֲנִי
כְּחָרֵשׁ לֹא אֶשְׁמַע וְכוּ'. נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי וְכוּ'. נֶאֱלַמְתִּי לֹא אֶפְתַּח פִּי
וְכוּ' דוֹם לֵה' וְהִתְחַלֵּל לוֹ וְכוּ'. וְכֵן הִרְבֵּה בְּסִפְרֵ תְהִלִּים כִּי עָקַר הַתְּשׁוּבָה
עַל-יְדֵי הַדְּמִימָה וְהַשְׁתִּיקָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְכַבּוֹד אֱלֹקִים, דְּהֵינּוּ שְׂיִכְלַל
כְּבוֹד מְלָכִים בְּכַבּוֹד אֱלֹקִים כְּנִי"ל. שְׂזָהוּ בְּחִינַת מַלְכוּת דָּוִד-מְשִׁיחַ שֶׁהוּא
יַחְזִיר כָּל הָעוֹלָם בְּתְשׁוּבָה, כִּי עָקַר הַתְּשׁוּבָה עַל-יְדֵי זֶה כְּנִי"ל:

אות כג

גַּם שְׁלֹשׁ חִיּוֹת הַנְּזַכְרוֹת לְעִיל שְׁהֵם אַרְיָה שׁוֹר נֶשֶׁר, שְׁהֵם בְּחִינַת מַח לֵב
רְאָה, הֵם נֶגֶד שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת שְׁעַל יָדָם זוֹכִין לְתְשׁוּבָה, דְּהֵינּוּ לְתַקּוֹן בְּחִינַת
הַשְּׂמֹן לֵב הָעַם הַזֶּה וְאֲזַנּוֹ הַכְּבֵד וְעֵינָיו הַשֵּׁע וְכוּ'. כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּהַתּוֹרָה
הַנִּי"ל. כִּי בּוֹדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק בְּחִינַת מֹשֶׁה שֶׁהוּא נִקְדָּה
הַעֲלִיּוֹנָה שְׁעַל יָדוֹ עָקַר הַתְּשׁוּבָה. אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ כָּל זְמַן שֶׁהוּא
בְּבְחִינַת הַשְּׂמֹן לֵב וְכוּ'. וְאֲזַנּוֹ הַכְּבֵד וְכוּ'. כְּמוֹ שְׁרוּאִין בְּחוּשׁ שְׁהַצַּדִּיק
מְגַלֵּה נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת כְּאֵלֶּה הַמְּאִירִין עֵינָיִם וּמְחִיין נִפְשׁוֹת לְכָל מִי
שְׁרוּצָה לְהַסְתַּכֵּל עַל הָאֲמֶת. וְהִרְבֵּה בְּנִי-אָדָם אֶף-עַל-פִּי שְׂיִכְוֹלִים לְלַמֵּד
אֵינָם רוֹאִים כָּל אֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא כְּזֶה שְׁכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַשְּׂמֹן לֵב
וְכוּ'. וְאֲזַנּוֹ הַכְּבֵד וְעֵינָיו הַשֵּׁע. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִתְּאֻוֹתָם הַרְעוֹת שְׁעַדִּין לֹא
הַתְּחִילוּ לְהַשְׁתַּדֵּל כָּלֵל לְהַכְנִיעַ עַכְבִּירַת דְּמִיָּהֶם הַרַע שְׁבַחְלָל הַשְּׂמָאֵלִי. וְלֹא
דִי לְהֵם בְּזֶה שְׁהֵם מְשַׁקְעִים עַדִּין בְּכָל הַתְּאֻוֹת. וְהִרְבֵּה מֵהֶם בְּעֵלֵי עֵבְרוֹת
מִמֶּשׁ כְּאֶשֶׁר הֵם יוֹדְעִים בְּנִפְשָׁם. אֶף גַּם יֵשׁ לְהֵם קִנְיָה הִרְבֵּה וְחַפְצִים
בְּכַבּוֹד וּמִתְקַנְאִים מְאֹד בְּאַנְשִׁים כְּשָׂרִים הַחוּשְׁבִים עַל אַחֲרִיתָם בְּאֲמֶת
וְרוּצִים לְבַלְעֵם חֵס וְשְׁלוֹם, וְלַקַּח לְעַצְמָן כָּל הַכְּבוֹד. וְהִי לֹא יַעֲזְבֵנוּ בְּיָדוֹ.
וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ קְלָפוֹת הַטְּמָאוֹת שְׁהֵם בְּחִינַת חִיּוֹן בִּישׁוֹן הַנְּזַכְרֵ בְּתַקְוִינָם
הַנִּי"ל שְׁהֵם בְּחִינַת כָּלֵב חֲמוֹר נָץ, שְׁהֵם כְּנֶגֶד אַרְיָה שׁוֹר נֶשֶׁר שְׁבִקְדָשָׁה שְׁהֵם
מַח לֵב רְאָה, כִּי הַחִיּוֹן בִּישׁוֹן כָּלֵב וְכוּ'. הֵם בְּחִינַת כְּבֵד מְרָה טְחוּל וְכוּ', עֵין
שָׁם. וְשִׁלְשָׁה אֵלוֹ הֵם בְּחִינַת הַקִּנְיָה וְהַתְּאֻוָּה וְהַכְּבוֹד. הַקִּנְיָה זֶה בְּחִינַת
שְׂמִקְנָאִין בְּהַכְּשָׂרִים וְהִירָאִים וּמְבִישִׁין אוֹתָם וְשׁוֹפְכִין דְּמִיָּהֶם כְּמִים
שְׂזָהוּ בְּחִינַת הַפֶּךְ תַּקּוֹן בְּחִינַת נִקְדָּה הַתְּחַתּוֹנָה שֶׁהִיא דוֹם לֵה', כִּי אֲדַרְבָּא,
הֵם מְבִישִׁין וּמְחַרְפִּין יְרָאֵי ה'. וְהַתְּאֻוָּה, הֵינּוּ הַתְּגַבְרוֹת הַדָּם שְׁבַחְלָל
הַשְּׂמָאֵלִי. כִּי בּוֹדָאֵי אֶצְלָם הַדָּם הַרַע בְּתַקְפוֹ שְׂמִשָּׁם כָּל הַתְּאֻוֹת. וְזֶהוּ
הַכְּבוֹד, כִּי עַל-יְדֵי זֶה פּוֹגְמִין בְּכַבּוֹד ה' יִתְבָּרַךְ כְּנִי"ל כְּמוֹ שְׁרוּאִין בְּחוּשׁ
שְׁהֵם רוֹדְפִין אַחַר הַכְּבוֹד וְרוּצִים לְקַח כָּל הַכְּבוֹד לְעַצְמָם. וְזֶהוּ הַקִּנְיָה
וְהַתְּאֻוָּה וְהַכְּבוֹד מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם. 'הָאָדָם' דִּיקָא, כִּי עַל-יְדֵי

זֶה פּוֹגֵמִין בְּבַחֲיַנַת אָדָם כְּנִ"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה הִם בְּבַחֲיַנַת הַשָּׁמַן לֵב וְכוּ'. וְאִזְנוֹ הַכְּבֵד וְעֵינָיו הִשָּׁע שֶׁלָּבָם וְאִזְנֵיהֶם וְעֵינֵיהֶם שְׂמַנִּים וְכִבְדִּים וְכוּ'. וְאִינֶם רוֹאִים וּמְבִינִים אִוְרוֹת נִוְרָאוֹת כְּאֵלוֹ שְׂמַאֲרִין הַצְּדִיקִי אֲמַת בְּעוֹלָם, כִּי פָגַם הַלֵּב וְהָעֵינַיִם וְהָאִזְנַיִם נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי פָגַם הַשֵּׁלֶשׁ הַנִּ"ל אֲבָל שֶׁהֵם הַקְּנָאָה וְהַתְּאַוָּה וְהַכְּבוֹד, שֶׁהֵם בְּחִינַת פָּגַם הַשֵּׁלֶשׁ נִקְדוֹת כְּנִ"ל. אֲבָל הַהֶפֶךְ מֵהֵם הוּא מִי שֶׁחָסַע עַל חַיָּו וּבִוְרַח מִן הַכְּבוֹד וּמִסְתַּפְּלַל עַל אַחֲרֵיתוֹ הַנִּצְחִי בְּאֲמַת וּמִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאֲמַת וְסוֹבֵל חֲרָפוֹת וּבִזְיוֹנוֹת וּשְׂפִיכַת דָּמִים בְּשִׁבִיל זֶה וְכוּ'. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכֵה לְתִשְׁבּוּבָה שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַמְּרַכְבֵּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא בְּחִינַת אֲרִיָּה שׁוֹר נֶשֶׁר, שֶׁהֵם בְּחִינַת תִּקּוּן הַשֵּׁלֶשׁ נִקְדוֹת הַנְּזַכְרוֹת לְעֵיל. שֶׁהֵם בְּחִינַת תִּקּוּן הַלֵּב וְהָאִזְנַיִם וְהָעֵינַיִם שְׂיָבִין בְּלָבוֹ וּבְעֵינָיו יִרְאֶה וּבְאִזְנוֹ יִשְׁמַע וְשָׁב וּרְפָא לוֹ. כִּי עֵינַיִם זֶה אֲרִיָּה שֶׁהוּא אוֹתִיּוֹת רִאֲיָה שֶׁהוּא לְיָמִין שֶׁהוּא בְּחִינַת נִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה. לֵב זֶה בְּחִינַת נִקְדָּה הַתְּחַתּוֹנָה כְּנִ"ל. אִזְנַיִם זֶה בְּחִינַת הַרְּאָה בְּחִינַת ה' אוֹנֵי אֵית לְרִאֲהָ שֶׁפְּרוּשׁוֹ אִזְנַיִם. כִּי הַרְּאָה הוּא בְּחִינַת רוּחַ שְׂדֵרָךְ שֶׁם מְאִירָה נִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה בְּנִקְדָּה הַתְּחַתּוֹנָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׂמִיעַת הָאִזְנַיִם שֶׁהִיא לְשׁוֹן הַבְּנָה כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. כִּי אֶפְלוּ מָה שֶׁאָדָם רוֹאֶה בְּעֵינָיִם גִּשְׂמִיִּים אוֹ בְּעֵינֵי הַשֶּׁכֶל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת דַּעַת, כִּי עֵינַיִם עַל שֵׁם הַחֲכָמָה נֶאֱמַר, בְּחִינַת נִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה. אֲבָל הַמְּשַׁכֵּת הַחֲכָמָה לְלָבוֹ עַד שֶׁיִּתְפַּעֵל בְּלָבוֹ לְהִתְחִיל לְהַכְנִיעַ הָרַע וְהַגְּאוֹת שְׁבוּ וְכוּ'. זֹאת הַמְּשַׁכָּה הִיא בְּחִינַת שְׂמִיעַת הָאִזְנַיִם שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּבוֹנָנוֹת שֶׁשׂוֹמַע וּמְבִין הַדְּבָר הַיָּטִב בְּאֲמַת עַד שֶׁמִּתְפַּעֵל בְּלָבוֹ עַד שֶׁלָּבוֹ יָבִין וְשָׁב מִכָּל הַתְּאַוּוֹת וּמִדּוֹת רְעוֹת מְקַנְאָה וְתַאֲוָה וְכְבוֹד. וְעַל-יְדֵי זֶה וּרְפָא לוֹ וְהָבִן הַיָּטִב הָאֲמַת לְאֲמַתוֹ לְמַעַן יִיטֵב לָךְ לְעַד :

וְזֶה, בְּרוּךְ ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ. 'עֲשֵׂה' זֶה בְּחִינַת נִקְדָּה הַתְּחַתּוֹנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲשִׂיָּה לְבָדוֹ, זֶה בְּחִינַת נִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה. נִפְלְאוֹת זֶה בְּחִינַת אֶלֶף הַנִּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת פֶּלֶא, שֶׁהִיא בְּחִינַת בְּקִיאוֹת בְּהַלְכָה הַנִּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת נִפְלְאוֹת. כִּי הַהֲלָכוֹת הֵם נִפְלְאוֹת תָּמִים דְּעִים שֶׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר, כִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דְּבָר לְמִשְׁפָּט כְּנִ"ל. וְזֶהוּ וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם זֶה בְּחִינַת כְּבוֹד אֱלֹקִים שְׂזוֹכִין עַל-יְדֵי זֶה עַל-יְדֵי הָאֲרֵת וְהַתְּקַשְׁרוֹת נִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה בְּנִקְדָּה הַתְּחַתּוֹנָה. וְיִמְלֵא כְּבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ זֶה בְּחִינַת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ שֶׁהִיא בְּחִינַת כְּבוֹד הָעוֹלָם הַזֶּה בְּחִינַת כְּבוֹד מְלָכִים שֶׁנִּכְלָל בְּבַחֲיַנַת כְּבוֹד אֱלֹקִים שֶׁזֶה זוֹכִין עַל-יְדֵי תִקּוּן הָאֶלֶף שֶׁהוּא בְּחִינַת פֶּלֶא בְּחִינַת עוֹשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ וְכוּ'. וְזֶהוּ 'אֱמֵן וְאֱמֵן'. אֲמֵן זֶה בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת וְכִלְלִיּוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת תְּחַתּוֹן בְּעֲלִיּוֹן בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת וְהַתְּקַשְׁרוֹת בְּחִינַת נִקְדָּה הַתְּחַתּוֹנָה בְּנִקְדָּה הָעֲלִיּוֹנָה עַל-יְדֵי תִקּוּן הַתְּשׁוּבָה הַנִּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶלֶף שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הַכָּל, אֲמֵן וְאֱמֵן :

בְּרַפְת הַפְּרוֹת הַלְכָה ו נִכְלָלַת בְּהַלְכוֹת נְטִילַת יְדִים הַלְכָה ו :

ברכת הריח וברכת הודאה א:

הלכה

א:

אות א

על הריח מברך לפניו ואין מברך לאחריו כלום כי על כל הדברים הנאכלין צריך לברך ברכה ראשונה וברכה אחרונה:

והנראה לעניות דעתי שהוא על-פי מה שכתב רבנו במאמר 'בודיא' בסימן כה שבכל מדרגה ומדרגה יש קלפה הקודמת לפרי, דהיינו כח המדמה כח הבהמיות, עין שם. וצריך להכניע ולשבר אותו. והוא על-ידי שמזכירין גדלת הבורא. ועל-ידי זה נכנעין כמבאר בפונות הודו לה' קראו בשמו, עין שם:

והנה ידוע שפונות האכילה כדי לברר הניצוצות שנפלו לבחינת כח המדמה כח הבהמיות בחינת צומח חי להעלותו לבחינת מדבר. ועל-כן צריך לברך קדם האכילה, כי הברכה הוא בחינת שבח ה' וגדלתו ועל-ידי זה נכנע כח הבהמיות פני"ל. ואזי יכול הנפש שיש שם לעלות ממדרגת דומם צומח חי למדרגת מדבר פני"ל. ואחר כך כשאוכל ואזי המזון נתחלק באיברים. ומתחלה נזון הכבד ששם בחינת נפש המתאווה. ומשם יניקת הפסילות שהוא כח המדמה וצריך לברר המאכל הנאכל כבר להעלותו מן הכבד אל המוח שזה עליה מן מדרגה למדרגה. וצריך להכניע שנית הכח המדמה שבגוף האדם בעצמו שהוא בחינת הדם שבכבד פני"ל. כדי להעלות המאכל אל המוח שמשם עקר עליתו. ועל-כן אחר האכילה צריך לברך ברכה אחרונה כדי להכניע שנית הכח המדמה שבתוך האדם בעצמו כדי שיוכל המאכל להתברר ולעלות אל המוח פני"ל. וכן איתא בספרים. שהברכה היא בשביל ברור המאכלים ועליתו. ועל-כן אם כבר נתעפל המזון אין מברכין עוד הברכה אחרונה, כי אין צורך עוד לברר, כי מה דהנה הנה. ומחמת זה אין מברכין ברכה אחרונה אחר הריח, כי מהריח אין יניקה לכת המדמה. והוא עולה תכף אל המוח כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות מג), איזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף הוי אומר זה הריח. ועל-כן אין צריך לברך כי אם ברכה ראשונה קדם שמריח. שאז הריח מלבש בהדבר הגשמי מדומם צומח חי שהוא

בְּחִינַת כַּח הַבְּהֵמִיּוֹת כְּדֵי לְהַעֲלוֹתוֹ כַּנִּי"ל. אָבֵל אַחַר שְׁמֵרִיחַ אֲזִי תִּכְפֹּף עָלָה
אֶל הַמֶּלֶח וְאִין לְהַכֵּחַ הַמְדָמָה יְנִיקָה מִמֶּנּוּ כַּנִּי"ל וְעַל-כֵּן אִין צָרִיךְ לְבָרֵךְ
אֶחָרָיו. כִּי אִין צָרִיךְ בְּרוּר עוֹד כַּנִּי"ל:

אות ב

וּמַעֲתָה מֵיֵשֵׁב הַיֵּטֵב וְנִכּוֹן מְאֹד דְּבָרֵי הַפּוֹסְקִים שְׁכַתְּבוּ הַטַּעַם שְׂאִין
מְבָרְכִין אַחַר הָרִיחַ, כִּי הוּא דוֹמָה לְנִתְעַפֵּל הַמְזוֹן בְּמַעֲיו, עֵין שָׁם. כִּי מִשְׁרֵשׁ
טַעַם אֶחָד אִין מְבָרְכִין אַחַר הַמְזוֹן שְׁנִתְעַפֵּל וְאַחַר הָרִיחַ כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן יֵשׁ
דְּעָה שְׂאִין מְבָרְכִין עַל רִיחַ אֶתְרוֹג שֶׁל מַצּוֹה, כִּי מֵאַחַר שְׁהַקְצָה לְמַצּוֹתוֹ
כָּבֵד יָצָא מִכַּח הַמְדָמָה וְעָלָה אֶל קִדְשֵׁת הַמַּצּוֹה. עַל-כֵּן אִין הָרִיחַ מְלַבֵּשׁ
עוֹד בְּכַח הַמְדָמָה. וְעַל-כֵּן אִין צָרִיךְ בְּרָכָה כַּנִּי"ל. וְזֶה שְׁמְבָרְכִין בְּמוֹצָאֵי
שַׁבָּת עַל הַבְּשָׂמִים כְּדֵי לְחַזֵּק הַנְּשָׂמָה, כַּמּוּבָא. כִּי בַשַּׁבָּת הַנְּשָׂמָה, דְּהִינוּ
הַמֶּלֶח נֶזְוֵן תַּחֲלָה וְהַכָּבֵד נִכְנַע, כְּמוֹ שְׁכַתְּבוּ רַבְּנֵינוּ בְּסִימָן נו. וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת
שְׂאִי מִתַּחֲלִיל שְׁלִיטַת הַכָּבֵד עַל-כֵּן מְחַזְּקִין אֶת הַמֶּלֶח עַל-יְדֵי הָרִיחַ שְׂאִינוּ
עוֹלָה כִּי אִם אֶל הַמֶּלֶח כַּנִּי"ל. וְזֶה שְׁתַּקְנוּ לּוֹמַר בְּכַנְיִסַת שַׁבָּת הוֹדוּ לֵה', כִּי
בַשַּׁבָּת הוּא שְׁלִיטַת הַשֶּׁכֶל וּבַחֲל הוּא שְׁלִיטַת כַּח הַמְדָמָה כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן
כְּשֶׁרוֹצִין לְעֲלוֹת מִן הַמְדָמָה אֶל הַשֶּׁכֶל צָרִיךְ לְהַזְכִּיר שַׁבָּת ה' כְּדֵי לְהַכְנִיעַ
אוֹתָם

אות ג

וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים מְזִמּוֹר הוֹדוּ שְׁנִתְתַּקֵּן עַל אַרְבָּעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת, כִּי אֵלוּ
הָאֲרָבָעָה הֵם גַּם-כֵּן צָרִיכִין לְהוֹדוֹת כְּדֵי לְהַכְנִיעַ כַּח הַמְדָמָה עַל-יְדֵי שַׁבָּח
ה' כְּדֵי לְעֲלוֹת מִמְדָרְגָה לְמְדָרְגָה, כִּי אֵלוּ הָאֲרָבָעָה דְּבָרִים יִשְׁנָם בְּכָל אָדָם
כְּשֶׁנִּכְנַס לְעַבּוֹדַת ה', כִּי מִתַּחֲלָה הוּא תוֹעָה בְּמִדְבָר וְאִינוּ יוֹדַע שׁוֹם דָּרָךְ
יִשְׁרָה וְשׁוֹם מְקוֹם יִשׁוּב וְשׁוֹם עֵצָה. וְעַל-יְדֵי הַצְּעָקָה אֶל ה' כִּי הַדְּבוּר
בְּגִלוּת וְאִינוּ יָכוֹל לְדַבֵּר כִּי אִם לְצַעַק עַל-יְדֵי זֶה עוֹלָה מְגֻלוֹת זֶה וְאֲזִי צָרִיךְ
לְהוֹדוֹת לֵה' כְּדֵי לְעֲלוֹת אֶל מְדָרְגָה שְׁנִיָּה כַּנִּי"ל. וְאַחַר כֵּן כְּשִׁיּוֹדַע קִצַּת דָּרָךְ
הַיִּשָּׁר אֲזִי יֵשׁ לוֹ מְנִיעוֹת גְּדוּלוֹת רַבּוֹת וְהוּא אֶסוּר וּמִסְגֵּר בְּכַבְלֵי בְּרָזֶל וְאִין
מְנִיחִין אוֹתוֹ לִילֵךְ בְּדָרָךְ הַיִּשָּׁר. וְאַחַר כֵּן עוֹלָה גַם מְזָה וְנִשְׁבֵּר דְּלִתוֹת
נַחֲשֵׁת שְׁהֵם הַמוֹנְעִים. וְאַחַר כֵּן כְּשִׁיּוֹצֵא גַם מְזָה אֲזִי נַחֲלֵשׁ מְאֹד, כִּי

מחמת שהלך בחשך זמן רב על-ידי זה נחלש כח הנפש עד שאין לה כח לקבל ולעשות מה שצריכין ואינה מרגשת טעם בהעבודה בחינת כל אכל תתעב נפשם. ואחר כך כשיוצא גם מזה והולך בדרך הישר אזי גם יש בלבולים רבים מאד ומעלין ומורידין אותו. יעלו שמים וכו'. ואחר כך זוכה לשבר הכל וזוכה לילך לבטח בדרך האמת. ובכל פעם שעולה ממדרגה למדרגה צריך להודות כנ"ל. וגם לפי פרוש הפשוט של ארבעה צריכין להודות הוא גם-כן מטעם זה, כי ידוע כשאדם יוצא מצרה ונצל. כמו כן נצל הנפש ברוחניות מגלות הנפש וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה, אין עושין נס לאדם אלא אם כן מוחלין לו כל עוונותיו. ועל-כן כשאדם נגאל מאיזה צרה בודאי יוצא ממדרגה למדרגה ועל-כן צריך להודות לה' כנ"ל. ועל שם זה נקרא נס לשון הרמה ונשיאות כמו ארים נסי כי על-ידי הנס נתרומם ממדרגה למדרגה כנ"ל. ועל-כן בערב שבת שיוצאין ממדרגה למדרגה אומרים מזמור הודו הני"ל כנ"ל. וזה שמרמז בדברי רבנו שעל-ידי בחינת ארבעה צריכין להודות היא ברור המאכלים, עין במאמר ויסב אלקים (סימן סב) כי שמעתי מפיו הקדוש שמה שמבאר שם מענין העלאת הדבור בחינת ישלח דברו שעל-ידי זה נעשה ברור המאכלים ששם נכלל כל הארבעה שצריכין להודות, עין שם היטב:

ברכת הריח וברכת הודאה ב:

אות א

על הריח מברך לפניו ואינו מברך לאחריו כלל:

על-פי המאמר תקעו בחדש שופר (בלקוטי תנינא סימן א). מבאר שם שכשאוחזין בתפלה אזי אין צריכין לרפואות כלל, כי התפלה היא בחינת דבר ה'. שהוא שרש כל הכחות של כל העשבים והצמחים. ושם בהשרש הכל אחד, כי שנוי הכחות הוא רק למטה. ועל-כן כשאוחזין בתפלה אין צורך כלל ברפואות, כי אין חלוק כלל בין רפואות ובין לחם ומים. ויכולין להתרפאות על-ידי לחם ומים כמו על-ידי רפואות. כי שם בבחינת תפלה שהיא דבר ה' שהוא שרש הכל שם נכללין ונשרשין כל הכחות יחד. ומי שהוא בבחינה זו, דהינו בחינת דבר ה', בחינת תפלה שהיא שרש הכל,

יכול להמשיך כחות הרפואה לתוך לחם ומים ויתרפא על-ידי לחם ומים וזה בחינת ועבדתם וכוי וברך את לחמך ואת מימך והסרתי מחלה מקרבך. שעל-ידי תפלה דבר ה' יברך את לחם ומים ועל ידם והסרתי מחלה פי יתרפא על ידם כנ"ל כי כחות הרפואה נמשכין לתוך לחם ומים כנ"ל, כי כשאדם מתפלל על איזה דבר. אזי מחיבים כל הכחות של כל העשבים והצמחים להחזיר פחם לתוך התפלה שהיא דבר ה' שהיא שרש העליון. ואזי חוזרים ונמשכים כחות הרפואה לתוך מאכל ומשקה שהוא אוכל ושותה ואפלו בלחם ומים כנ"ל. וזה בחינת התנוצצות משיח, כי כל דבר נשתנה במראה טעם וריח. ועקר יניקת הנשמה מהריח. בבחינת כל הנשמה תהלל יה. איזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף הוי אומר זה הריח. ומשיח הוא בחינת חטם, בחינת ריח אפינו משיח ה' ומקבל כל התפלות שהם בחינת ריח חטם וכוי וכוי:

אות ב

והנה הברכה שמברכין על כל דבר הוא בחינת דבר ה'. ועל ידה נתעלה ונתרומם הדבר שאוכל ושותה למעלה לשרשו כנודע. שזהו עקר הברכה להגביה ולהעלות המאכל לשרשו העליון, כי הברכה שהיא דבר ה' היא היא שרשו כנ"ל. נמצא כשאנו מברכין על מה שאנו אוכלין ושותין אין אנו צריכין עוד לרפואות, כי הברכה היא בחינת תפלה, כי התפלה היא גם-כן ברכות והודאות לשמו הגדול יתברך, הינו בחינת דבר ה' שהוא השרש העליון כנ"ל. וכשנתעורר השרש העליון בחינת דבר ה' אזי הדבר חוזר לשרשו העליון ששם כלילין כל הכחות כלם. ועל-כן אין אנו צריכין עוד לרפואות, כי יכולין להמשיך כחות הרפואה לתוך המאכל והמשקה שאוכל ושותה על-ידי דבר ה' כנ"ל. וזהו בחינת וברך את לחמך ואת מימך והסרתי מחלה מקרבך. וברך ממש, הינו בחינת הברכה שעל ידה נתברך המאכל כנודע ואזי והסרתי מחלה מקרבך כנ"ל. כי נמשכין כל כחות הרפואה לתוך אותו הדבר שאוכל ושותה כנ"ל:

אות ג

וְזֶה בְּחִינַת בְּרָכָה רֵאשׁוֹנָה וּבְרָכָה אַחֲרוֹנָה, כִּי עַל-יְדֵי בְּרָכָה רֵאשׁוֹנָה נִתְרוֹמַם וְנִתְעַלָּה הַדָּבָר שְׂאוּכָל לְשָׂרְשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן לְבְּחִינַת דָּבָר ה' כְּנִ"ל. כִּי זֶה עֲנִין כָּל הַבְּרָכוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁמְבָרְכִין עַל כָּל דָּבָר, שְׁעָקֵר הַבְּרָכָה הַיָּא שְׂמִזְכִּירִין בְּבְרָכָה שְׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אוֹתוֹ הַדָּבָר. הֵינּוּ שֶׁהַכֵּל יוֹצֵא מִשְׂרֵשׁ הָעֲלִיּוֹן מִבְּחִינַת דָּבָר ה' כְּנִ"ל וְעַל-יְדֵי זֶה חוֹזֵר הַדָּבָר לְשָׂרְשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן כְּנִ"ל. נִמְצָא, כְּשֶׂאוּכָלִין עַל-יְדֵי בְּרָכָה כְּרֵאוּי. אֲזִי אוֹכֵל מִשְׁלַחַן גְּבִהַ מִבְּחִינַת הַשָּׂרֵשׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁשָּׂם כְּלוּלִים כָּל הַכַּחוֹת. וְאַחַר כֵּן אֲנִי חוֹזְרִים וּמְבָרְכִים בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה כְּדִי לְחַזֵּר וּלְהַמְשִׁיךְ עַל-יְדֵי הַכַּחוֹת שֶׁאֲנִי צְרִיכִין לְתוֹךְ גּוֹפּוֹ, כְּגוֹן מִי שֶׁצָּרִיךְ לְרְפוּאָה אוֹ כִּיּוֹצֵא. אֲזִי אַחַר אֲכִילְתּוֹ שֶׁאֲזִי מִתְחִילִים הַמְּאָכְלִים לְהִתְחַלֵּק בְּתוֹךְ הַגּוּף. וְלִתֵּן חַיּוֹת וְכַח לְאֵיבְרֵי הַגּוּף. אֲזִי אֲנִי מְבָרְכִין בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה. כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ עַל יְדֵי מִשְׂרֵשׁ הָעֲלִיּוֹן מִבְּחִינַת דָּבָר ה' אֵת הַכַּחוֹת שֶׁאֲנִי צְרִיכִין לָהֶם. כְּגוֹן רְפוּאָה לְכָל אֶחָד כְּפִי מֵה שֶׁצָּרִיךְ, כִּי זֶה עָקֵר בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה שֶׁכָּל נִסְחַ בְּרָכוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת הֵם כְּלָם הַהוֹדָאָה עַל הַמְשָׁכַת הַמְזוֹן לְהַחַיּוֹת לְתוֹךְ הַגּוּף. כְּמוֹ שֶׁאֲנִי אוֹמְרִים בְּבְרָכָה בּוֹרָא נִפְשׁוֹת, בּוֹרָא נִפְשׁוֹת רַבּוֹת וְחִסְרוֹנָם עַל כָּל מֵה שֶׁבְּרָאָתָּ לְהַחַיּוֹת בְּהֵם נִפְשׁ כָּל חֵי וְכוּ'. נִמְצָא, שְׁעָקֵר הַבְּרָכָה עַל חַיּוֹת הַנִּפְשׁוֹת מֵה שֶׁהַמְזוֹן מְחַיֶּה וְנוֹתֵן כַּח לְהַגּוּף. וְעַל-כֵּן הַכּוֹנֵה כְּנִ"ל לְהַמְשִׁיךְ הַכַּחוֹת שֶׁל רְפוּאָה וְחַיּוֹת שֶׁהוּא צְרִיךְ עַל-יְדֵי הַמְזוֹן הַזֶּה שְׂאוּכָל וְאֵף-עַל-פִּי שֶׁקְרוֹב לְנִדְאֵי שֶׁלֹּא אֲכֵל מֵה שֶׁצָּרִיךְ לוֹ עַל-פִּי רְפוּאָה, כִּי בּוֹדְאֵי רַב הָאֲכִילוֹת הֵם שֶׁלֹּא עַל-פִּי רְפוּאָה אֵף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה שֶׁהִיא דָּבָר ה' עַל יְדֵי יְכוּלִין לְהַמְשִׁיךְ כַּחוֹת הַרְפוּאָה שֶׁהוּא צְרִיךְ. עַל-יְדֵי אוֹתוֹ הַמְּאָכָל שֶׁאֲכֵל. אֵף-עַל-פִּי שֶׁאֲנִי מְסַגֵּל לָזֶה עַל-פִּי רְפוּאָה וְכוּ'. בְּבְחִינַת וּבְרָךְ אֵת לְחֵמֶךָ וְאֵת מִימֶיךָ וְהִסְרֵתִי מִחֲלָה וְכוּ' כְּנִ"ל. וְזֶהוּ שֶׁאוֹמְרִים בּוֹרָא נִפְשׁוֹת וְכוּ'. עַל כָּל מֵה שֶׁבְּרָאָתָּ לְהַחַיּוֹת בְּהֵם נִפְשׁ כָּל חֵי וְכוּ'. הֵינּוּ שְׁה' יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה עִם כָּל מֵה שֶׁבְּרָא יִהְיֶה מֵה שֶׁיִּהְיֶה נִפְשׁ כָּל חֵי. אֵף-עַל-פִּי שֶׁעַל-פִּי חֲכַמַת הַרְפוּאָה אֵין אוֹתוֹ הַדָּבָר מְסַגֵּל לְאָדָם זֶה לְפִי טַבְּעוֹ, אֵף-עַל-פִּי-כֵן ה' יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה נִפְשׁ כָּל חֵי עִם כָּל מֵה שֶׁבְּרָא, כִּי עִם כָּל דָּבָר וְדָבָר שֶׁבְּרָא ה' יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה מֵה שֶׁיִּהְיֶה. הוּא מְחַיֶּה בּוֹ כָּל מִינֵי הַנִּפְשׁוֹת. וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה עַל-יְדֵי דָּבָר ה' שֶׁעַל יְדֵי חוֹזֵר הַדָּבָר לְשָׂרְשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן. וְאַחַר כֵּן חוֹזְרִין וְנִמְשָׁכִין כַּחוֹת הַרְפוּאָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שֶׁצָּרִיךְ. עַל-יְדֵי כָּל דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם כְּנִ"ל. וְכֵן בְּרַכַּת הַמְזוֹן הוּא גַם-כֵּן עַל דָּרָךְ זֶה. שֶׁהַבְּרָכָה הִיא גַם-כֵּן לְבָרָךְ הַמְזוֹן שֶׁבְּמַעֲיוֹ. לְהַמְשִׁיךְ מְזוֹן וּשְׂבִיעָה וְכַח לְאֵיבְרֵי הַגּוּף, כְּמַבְאָר בְּנִסְחַ הַבְּרָכָה. וְזֶה שֶׁאֲנִי אוֹמְרִים בּוֹ פּוֹתַח אֵת יְדֶיךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חֵי רְצוֹן, הֵינּוּ שֶׁאֲנִי מוֹדִים וּמְבַקְשִׁים שֶׁיִּשְׂבָּע לְכָל חֵי רְצוֹנוֹ, דְּהֵינּוּ לְכָל אֶחָד יִשְׂפִיעַ הַכַּח שֶׁצָּרִיךְ כְּנִ"ל. עַל-יְדֵי דָּבָר ה' כְּנִ"ל. שֶׁעַל יְדוֹ נִמְשָׁךְ כָּל מִינֵי כַּחוֹת שֶׁצָּרִיךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד עַל-יְדֵי כָּל מְאָכָל וְכָל מִשְׁקָה כְּנִ"ל:

אות ד

ועל-כן על הריח אין צריך ברכה אחרונה רק ברכה ראשונה לבד, כי הריח הוא דבר ה' שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף, נמצא, שאין כחות הריח נמשכין ונתחלקין באיברי הגוף, כי אין נהנה ממנו. רק הוא הנאת הנשמה. והנשמה אין בה בעצמה התחלקות הכחות, כי הנשמה בעצמה היא בחינת עצם פשוט בחינת דבר ה' שאין בה שום שנוי כח חס ושלום. ועל-כן בודאי אין צריכין לברך ברכה אחרונה על הריח כי עקר הברכה אחרונה היא בשביל כדי לחזר ולהמשיך לתוך הגוף אותו הכח שצריך פני"ל אבל הריח אין כחותיו נמשכין לתוך הגוף שמשנה בכחותיו רק הוא מהנה הנשמה שאין בה שום שנוי כח פני"ל. ועל-כן תכף שמברכין ברכה ראשונה על הריח שעל ידו עולה הדבר ונתרומם מגשמיותו וחוזר לשרשו העליון. בחינת דבר ה' פני"ל. ואזי ממילא הוא מחיה את הנשמה שהיא גם-כן בחינת דבר ה' שאין בה שנוי כחות פני"ל. ואף ברכה ראשונה הכרחי רבותינו זכרונם לברכה לבקש למוד שמברכין על הריח, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, מנין שמברכין על הריח? שנאמר כל הנשמה תהלל וכי. איזהו דבר שהנשמה וכי? זה הריח. כי הינו יכולין לומר שאין צריך כלל לברך על הריח. מאחר שהריח הוא בחינת חיות הנשמה, בחינת תפלה, בחינת דבר ה', כמבאר שם היטב בפמ"ל. ואם כן למה לנו לברך? בשביל להחזירו לבחינת דבר ה'. מאחר שהריח בעצמו הוא בבחינת דבר ה', כי הוא חיות הנשמה בחינת תפלה פני"ל. אך באמת אף-על-פי-כן מאחר שעל כל פנים אם שהוא בחינה גבה מאד פני"ל. עם כל זה הוא מלבש בדבר גשמי. על-כן בהכרח לברך ברכה ראשונה. כדי להחזירו לשרשו העליון פני"ל. וזה שדיקו רבותינו זכרונם לברכה ואמרו, איזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף? זה הריח. הינו שאף-על-פי שרק הנשמה נהנה ממנו ולא הגוף. שמחמת זה היינו אומרים שאין צריך לברך פני"ל, אף-על-פי-כן מורה לנו הפסוק, כל הנשמה תהלל יה שצריכין לברך על הנאת הנשמה גם-כן פני"ל. אבל ברכה אחרונה בודאי אין צריכין לברך, כי אין צריכין לחזר ולהמשיך כח פרטי לתוך גופו. כי הריח הוא רק חיות הנשמה שהיא עצם פשוט פני"ל:

אות ה

ועל-פי זה מובן היטב מה שמברכין על הבשמים במוצאי שבת בהבדלה. כי זה מורה על התנוצצות משיח שמתחיל להתנוצץ במוצאי שבת כידוע. כמו שאנו אומרים אליהו הנביא וכי במהרה יבא אלינו עם משיח בן דוד. כי בשבת אין בן דוד בא. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ערובין מג)

ועל-כן במוצאי שבת מתחיל התנוצצות של משיח, כי אז יכול לבוא. ועל-כן מברכין על הבשמים, כי הריח הוא בבחינת התנוצצות משיח שהוא בחינת חטם, בחינת תפלה, כמבאר שם היטב במאמר הנ"ל. כי שבת הוא בחינת דבר ה' שהוא שרש העליון שכלם מקבלים ולוים ממנו, כי שבת הוא נקדה הפנימית. שכל ששת ימי המעשה עם כל הנבראים שבהם כלם מקבלים חיות מבחינת שבת שהוא שרשם וחיותם פנוּדע. בבחינת ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה, מה היה העולם חסר מנוחה? בא שבת בא מנוחה. ואיתא שעל-ידי זה בעצמו נשתכלל ונגמר כל מעשה בראשית. כי עקר חיותם וקיומם על-ידי מנוחה של שבת שהיא הנקדה הפנימית המחיה הכל. בחינת דבר ה' בבחינת ודבר דבר שלא יהיה דבורך של שבת כדבורך של חל. כי דבור של שבת-קדש הוא בחינת דבר ה', בחינת לשון הקדש שבו נברא העולם. וזה שאומרים בשבת, שבת היא מלזעק ורפואה קרובה לבוא. כי שבת שהוא בחינת דבר ה', בחינת השרש העליון כנ"ל. ועל-ידי זה נמשכין כל הרפואות ממילא כנ"ל. וזהו, שבת היא מלזעק. כי בשבת אין צורך אפלו לתפלה, כי רפואה קרובה לבוא בשבת ממילא על-ידי שבת בעצמו. שהשבת בעצמו הוא בחינת דבר ה' כנ"ל. ועל-כן באמת אין מרבין בתפלה בשבת, כי שבת בעצמו הוא בחינת דבר ה' כנ"ל. וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על שבת, לוו עלי ואני פורע. לוו עלי דיקא, כי שבת שהוא בחינת דבר ה', שהוא בחינת המלוה הגדול שכלם מקבלים ולוים ממנו, כמבאר היטב במאמר הנ"ל, עין שם היטב. ועל-כן לכבוד שבת בודאי ראוי ללוות, כי שבת הוא בטוח גדול מאד. מאחר שהוא בעצמו המלוה הגדול שהכל מקבלים ולוים ממנו כנ"ל. ועל-כן במוצאי שבת כשהשבת נסתלק ומתחילין ששת ימי החל שבהם שנוי הכחות, כי כל הכחות משנים ופעלות משתנות הם בבחינת ששת ימי החל. ושבת היא בחינת דבר ה' שהוא שרש העליון הכלול מכל הכחות ואין בו שנוי כידוע. ועל-כן במוצאי שבת כשמתחילין הששת ימי החל כחות משתנות, אזי תכף אנו מתקנין תקון גדול על-ידי הריח של בשמים של מוצאי שבת. והריח הוא חיות הנשמה בחינת תפלה, בחינת דבר ה' כנ"ל. ובזה אנו מחיין את הנפש שנחלשה על-ידי שנסתלק השבת שהוא בחינת דבר ה', כי על-ידי הריח שהוא בחינת תפלה, בחינת דבר ה' אנו מחיין הנפש שהוא גם-כן דבר השם כנ"ל. ואנו מכניין עצמנו שקדם כל ההנאות של מאכל ומשתה של ששת ימי החל שהוא שנוי כחות כנ"ל אנו מתחילין קדם כל עם הנאת הריח שהיא הנאת הנשמה, שהיא בחינת דבר ה' כנזכר לעיל. כדי לקשר גם ששת ימי החל בבחינת דבר ה', בבחינת שבת. וזה בחינת התנוצצות משיח כנ"ל, כי בשבת אין בן דוד בא, כי אף-על-פי שכל בחינת משיח, דהינו שיהיה הכל חוזר ונכלל בשרשו העליון כמבאר שם, זהו בעצמו בחינת שבת כנ"ל. עם כל זה הוא מכרח לבוא בששת ימי החל דיקא, כי משיח יבוא לברר ולהשלים תקון וברור כל העולמות כידוע שגמר הברור והתקון יהיה על-ידי משיח. ועל-כן הוא מכרח לבוא בששת ימי החל. שהם בחינת עולם הזה שאז יש ברור, כי בשבת בחינת עולם הבא אין ברור. ועקר בחינת משיח המבאר שם במאמר הנ"ל. הוא בחינת לברר

וּלְהַעֲלוֹת כָּל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה וְכָל כַּחוֹתָם לְשָׂרְשָׁם הָעֲלִיּוֹן, דְּהִינּוּ בְּחִינַת
לְהַעֲלוֹת שְׁשֵׁת יָמֵי הַחֹל שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁנוּי כַּחוֹת לְתוֹךְ בְּחִינַת שָׂרְשָׁם בְּחִינַת
שֶׁבֶת. נִמְצָא, שֶׁצָּרִיךְ דִּיקָא לְבוֹא בְּחֹל בְּעוֹלָם הַזֶּה לְתַקֵּן יָמֵי הַחֹל הָעוֹלָם
הַזֶּה בְּבְחִינַת שֶׁבֶת בְּבְחִינַת עוֹלָם הַבָּא. וְעַל-כֵּן בְּמוֹצָאֵי שֶׁבֶת בְּהַבְדָּלָה
שֶׁמִּסְתַּלַּק הַשֶּׁבֶת וּמִתְחִילִין יָמֵי הַחֹל אֲזִי בְּאוֹתוֹ הַשָּׁעָה אָנוּ מְבָרְכִין עַל
הַרִיחַ שֶׁהוּא בְּבְחִינַת שֶׁבֶת, בְּחִינַת דְּבַר ה', בְּחִינַת תְּפִלָּה, בְּחִינַת מְשִׁיחַ.
כְּדֵי לְתַקֵּן שְׁשֵׁת יָמֵי הַחֹל לְכַלְלֵם בְּקִדְשֵׁת שֶׁבֶת בְּבְחִינַת דְּבַר ה', בְּבְחִינַת
תְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת רִיחַ. וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת הַתְּנוּצָצוֹת מְשִׁיחַ שֶׁיָּבוֹא
בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן

ברכת הריח וברכת הודאה ג

על כל דבר שמריח צריך לברך לפניו אבל לאחריו אינו מברך כלום :

על-פי מה שכתב רבנו זכרוננו לברכה במאמר ויאמר בעז אל רות (סימן
סה עין שם) מענין הזריחה של הבטול, כי מי שזוכה להסתכל בכל דבר
על התכלית. אֲזִי אֵין לוֹ שׁוּם צַעַר וְיִסּוּרִים כָּלֵל, כִּי הַתְּכֵלִית הוּא כְּלוּ טוֹב
כְּלוּ אַחַד בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שֶׁאֲזִי יְבָרְכוּ עַל הַכֹּל הַטּוֹב וְהַמְטִיב וְכוּ'. כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה עַל פְּסוּק, בִּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אַחַד וְשִׁמוֹ
אַחַד, אֲטוֹ הָאֲדָנָא וְכוּ' אֵלָא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְכוּ'. אֲבָל לְעֵתִיד לְבֹא יְבָרְכוּ עַל
הַכֹּל הַטּוֹב וְהַמְטִיב וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. אֲבָל אֵי אֲפֹשֶׁר לִהְיוֹת קְבוּעַ תָּמִיד
בְּבְחִינַת הַבְּטוּל אֵל הַתְּכֵלִית. שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלוּ טוֹב שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵין סוּף.
כִּי יֵצֵא מִגְּדֵר אֲנוּשֵׁי. וְצָרִיךְ לִהְיוֹת בְּבְחִינַת רְצוּא וְשׁוֹב וְכוּ'. וְכִשְׁהוּא
בְּבְחִינַת וְשׁוֹב אֲזִי הַרְשִׁימוּ שֶׁנִּשְׁאַר מִן הַבְּטוּל מְאִיר אֵל הַדַּעַת וְזוֹכָה
לְהַשְׁגַּת הַתּוֹרָה. וְהַשְׁמָחָה שֶׁזוֹכָה מִבְּחִינַת הַבְּטוּל שֶׁהוּא כְּלוּ טוֹב. שֶׁעַל-
יְדֵי זֶה יֵשׁ לוֹ שְׂמֵחָה וְהַשְׁמָחָה הַזֹּאת הִיא כְּלִי לְקַבֵּל הַתּוֹרָה שֶׁמְשִׁיג עַל-
יְדֵי הַרְשִׁימוֹ וְהַזְרִיחָה שֶׁל בְּחִינַת הַבְּטוּל אֲשֶׁרִי הַזוֹכָה לָזֶה. כִּי זֶה עֵקֶר
הַתְּכֵלִית לְמִי שֶׁזוֹכָה לָזֶה בְּשִׁלְמוֹת. וְזֶה עֵקֶר תַּעֲנוּג עוֹלָם הַבָּא בְּחִינַת עֵתִיד
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְעֲשׂוֹת מְחוּל לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבֹא. וְכָל אַחַד מֵרְאֵה
בְּאֲצַבְעוֹ זֶה ה' קוֹיֵנוּ לוֹ וְכוּ'. 'מְחוּל', זֶה הַשְׁמָחָה וְכוּ'. 'מֵרְאֵה בְּאֲצַבְעוֹ',
הִינּוּ הַזְרִיחָה וְהַרְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת
אֲצַבְעֵ אֱלֹקִים (שְׁמוֹת ח) וְאֲזִי נִתְגַּלֶּה הַשְּׁגַת דְּבָקוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת
זֶה ה' קוֹיֵנוּ לוֹ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְעֵינֵי גַם-כֵּן בְּמֵאֵמֶר אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ (בְּסִימָן
ד) מְעַנֵּן הַרְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל שֶׁמְאִיר אֵל הַדַּעַת לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים
וְכוּ'. בְּחִינַת אֲתָה הָרֵאֶת לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם וְהַבֵּן אִם
תִּזְכָּה :

אות א

וְזֶה בְּחִינַת הָרִיחַ, כִּי הָרִיחַ הוּא בְּחִינַת גְּבוּהַ מְאֹד, בְּחִינַת תַּעֲנוּג עוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא בְּחִינַת רִיחַ גֶּן-עֵדֶן, שֶׁהוּא תַּעֲנוּג הַנְּשֻׁמָּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה שֶׁהָרִיחַ הוּא דָבָר שֶׁהַנְּשֻׁמָּה נִהְיָה מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, מִיָּנִין שֶׁמְבָרְכִין עַל הָרִיחַ? שֶׁנֶּאֱמַר, כָּל הַנְּשֻׁמָּה תִהְלֵל יָהּ. אֵיזֶהוּ דָבָר שֶׁהַנְּשֻׁמָּה נִהְיָה מִמֶּנּוּ וְלֹא הַגּוֹף? הֲוֵי אוֹמֵר זֶה הָרִיחַ. כִּי עֶקֶר תַּעֲנוּג הַנְּשֻׁמָּה הוּא שֶׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא עוֹלָם הַנְּשֻׁמוֹת. נִמְצָא שֶׁהָרִיחַ שֶׁהוּא תַּעֲנוּג הַנְּשֻׁמָּה הוּא בְּחִינַת מַעֵין עוֹלָם הַבָּא. בְּחִינַת גֶּן-עֵדֶן שֶׁשָּׁם כָּל הָרִיחוֹת טוֹבוֹת, בְּחִינַת תְּלִיסַר נְהַרֵי דְאֶפְרַסְמוֹנָא דְכִיָּא שְׂזוֹכִין הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַבָּא. כִּי הָרִיחַ הַטּוֹב הוּא בְּחִינַת הַזְּרִיחָה וְהַרְשִׁימָה שֶׁל הַבְּטוּל הַנִּי"ל שֶׁזֶה עֶקֶר עֲנֵג עוֹלָם הַבָּא כְּנִי"ל. בְּבְחִינַת לְרִיחַ שְׁמַנִּיָּה טְבִים שְׁמֵן תּוֹרֵק שְׁמֵךְ וְכוּ'. 'לְרִיחַ שְׁמַנִּיָּה טְבִים' זֶה בְּחִינַת רִיחַ נֵעַם מְתִיקוֹת עֲרֻבוֹת יְדִידוֹת דְּבִקּוֹת וּבְטוּל אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא בְּבְחִינַת רְצוּא וְשׁוֹב. שְׁמַרְגִּישִׁין עֲרֻבוֹת מְתִיקוֹת הַדְּבִקּוֹת עַל-יְדֵי הַזְּרִיחָה וְהַרְשִׁימוֹ בְּבְחִינַת רִיחַ הַטּוֹב, כִּי לֵית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָה בֵּה כָּלֵל. וְכַמוּבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ בְּעֵינֵין הַתְּשַׁעָה הֵיכְלִין לֹא מִתְּדַבְּקִין וְלֹא מִתְּיַדְעִין וְלֵית מָאן דְּקִיָּמָא בְּהוּ וְכוּ' רַק כְּמָאן דְּאַרְחַ רִיחָא. וְזֶה בְּחִינַת לְרִיחַ שְׁמַנִּיָּה טְבִים שְׁמֵן תּוֹרֵק שְׁמֵךְ. 'שְׁמֵן תּוֹרֵק' דִּיקָא. זֶה בְּחִינַת הַרְשִׁימוֹ שֶׁל בְּחִינַת הַבְּטוּל שֶׁהִיא בְּבְחִינַת שְׁמֵן תּוֹרֵק כְּמוֹ שְׁמֹרִיקִין הַשְּׁמֵן הַטּוֹב מִהַכְּלִי וְלֹא נִשְׁאַר רַק הַרְשִׁימוֹ שֶׁל הַשְּׁמֵן. כְּמוֹ כֵּן הוּא בְּחִינַת הַרְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל הַנִּזְכָּר לְעִיל כִּי אֹזֵר הַתְּכִלִּית בְּעֲצָמוֹ אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג כְּנִי"ל, רַק שֶׁנִּשְׁאַר הַרְשִׁימוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמֵן תּוֹרֵק שֶׁלֹּא נִשְׁאַר רַק הַרְשִׁימוֹ. וְעַל-יְדֵי הַרְשִׁימוֹ לְבַד מְשִׁיגִין רִיחַ הַשְּׁמֵן הַטּוֹב בְּחִינַת לְרִיחַ שְׁמַנִּיָּה טְבִים, דְּהֵינּוּ רִיחַ נֵעַם מְתִיקוֹת דְּבִקּוֹת אֶלְקוּתוֹ וְתִבְרָךְ כְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת בְּרַח דּוּדֵי וּדְמָה לָךְ לְצַבִּי וְכוּ'. עַל הָרִי בְּשָׁמַיִם. 'בְּרַח דּוּדֵי' זֶה בְּחִינַת תְּכִלִּית הַהֲשָׁגָה, בְּחִינַת בְּטוּל הַנִּי"ל אֶל הָאֹזֵר הָאֵין סוּף שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ כָּלֵל. שְׁעַל זֶה נֶאֱמַר, בְּרַח דּוּדֵי. כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ בְּגִין דְּלֵית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָה בֵּה כָּלֵל וְכַמוּבָן בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ עַל פְּסוּק בְּרַח לָךְ-אֶל מְקוֹמָךְ וְכוּ', עֵינֵין שָׁם. וְזֶהוּ, וּדְמָה לָךְ לְצַבִּי. כִּי הַצַּבִּי מַחְזִיר פָּנָיו כְּשֶׁבוֹרַח, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה זֶה רָמַז עַל בְּחִינַת הַרְשִׁימוֹ הַנִּי"ל שֶׁל הַבְּטוּל. שְׂאֵף-עַל-פִּי שֶׁבְּחִינַת הַבְּטוּל אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג, כִּי בְּשַׁעָה שֶׁהָאָדָם נִתְבַּטַּל אֶפְלוֹ הוּא עֲצָמוֹ אֵינּוּ יוֹדַע כְּמַבְאָר בְּמְקוֹם אַחַר, עֵינֵין שָׁם. אֶף-עַל-פִּי-כֵן ה' יִתְבְּרָךְ בְּרַחְמֵיו מְגַלֶּה אֶלְקוּתוֹ וְטוּבוֹ וְתִבְרָךְ עַל-יְדֵי הַרְשִׁימוֹ שֶׁנִּשְׁאַר מִהַבְּטוּל בְּבְחִינַת בְּרַח דּוּדֵי וּדְמָה לָךְ לְצַבִּי, דְּהֵינּוּ הַחֲזֵרַת הַפָּנִים קִצַּת בְּחִינַת הַרְשִׁימוֹ שֶׁנִּשְׁאַר מִהַבְּטוּל שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרַח דּוּדֵי, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ כָּלֵל כִּי אִם בְּרְצוּא וְשׁוֹב כְּנִי"ל. וְזֶהוּ עַל הָרִי בְּשָׁמַיִם, כִּי זֶה בְּחִינַת רִיחַ הַטּוֹב כְּמָאן דְּאַרְחַ רִיחָא וְכוּ' כְּנִי"ל. בְּחִינַת לְרִיחַ שְׁמַנִּיָּה טְבִים שְׁמֵן תּוֹרֵק שְׁמֵךְ. 'שְׁמֵן תּוֹרֵק' דִּיקָא כְּנִי"ל. וְזֶה עֶקֶר הַתְּכִלִּית

שֶׁל עֲבוּדַת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה לְזָכוֹת לְבַחֲיַנַּת הַבְּטוּל בְּבַחֲיַנַּת רְצוּא וְשׁוֹב
שִׁזְזָה לְדַעַת מַה יִּתְבָּרֵךְ עַל-יְדֵי הַרְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל כְּנִ"ל. שְׂזָה עֵקֶר תַּעֲנוּג
עוֹלָם הַבָּא כְּנִ"ל. בְּבַחֲיַנַּת עֲתִיד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לַעֲשׂוֹת מְחוּל לְצַדִּיקִים
וְכוֹי

אות ב

וְעַל-כֵּן עַל כָּל הַדְּבָרִים צָרִיכִין לְבָרֵךְ תְּחִלָּה וְסוֹף, כִּי בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה הוּא
בְּשִׁבִיל לְהַרִים הַדְּבָר שְׂאוּכָל וְשׁוֹתָה לְשֶׁרֶשׁוּ, כִּי בְּבְרָכָה רִאשׁוֹנָה מְגַלִּין שֶׁהִי
יִתְבָּרֵךְ בָּרָא אֶת הַדְּבָר הַזֶּה. כְּמוֹ שֶׁמְבָרְכִין בּוֹרָא פְּרִי הָעֵץ אוֹ בּוֹרָא פְּרִי
הָאֲדָמָה וְכוֹי וּבְזֶה מְגִבִּיהִין וּמְרִימִין הַנִּיצוּצוֹת וְהַחַיּוֹת שֵׁישׁ בְּזֶה הַדְּבָר
לְשֶׁרֶשׁוּ. עַל-יְדֵי שֶׁמְגַלִּין שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ בָּרָאוּ. וְאַזִּי נִתְבָּרַר הַטּוֹב שֵׁישׁ
בְּאוֹתוֹ הַדְּבָר, כִּי הִרַע שֶׁהָיָה נֶאֱחָז בּוֹ מִתְחִלָּה נוֹפֵל וְנִתְבַּטַּל עַל-יְדֵי שֶׁמְגַלִּין
שֶׁהִי יִתְבָּרֵךְ בָּרָא אוֹתוֹ הַדְּבָר. וְאַזִּי נִתְרוֹמַם וְנִתְגַּלָּה הַטּוֹב. וְאַזִּי רְאוּי
הַדְּבָר לְאֲכִילַת אָדָם. וְאַחַר כֵּן כֶּסֶף אָדָם אוֹכֵל אוֹתוֹ הַדְּבָר אֲזִי צָרִיךְ לְבָרֵךְ
בְּרָכָה אַחְרוֹנָה וְהַבְּרָכָה אַחְרוֹנָה הִיא שֶׁמְבָרְכִין לָהּ יִתְבָּרֵךְ עַל שֶׁהוּא זֶן
וּמְפָרְנֵס אוֹתָנוּ בְּטוֹבוֹ. כִּי בְּבְרָכָה רִאשׁוֹנָה מְבָרְכִין לָהּ יִתְבָּרֵךְ עַל שֶׁבָּרָא
אוֹתוֹ הַדְּבָר וּבְבְרָכָה אַחְרוֹנָה מְבָרְכִין אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל שֶׁהִזְמִין אוֹתוֹ הַדְּבָר
לָנוּ וְזֶן וּמְפָרְנֵס אוֹתָנוּ בְּחֶסֶד וּבְטוֹבוֹ. כְּמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים בְּבְרַכַּת הַמְּזוּז, הַזֶּן
אֶת הָעוֹלָם כְּלוּ בְּטוֹבוֹ וְכוֹי. וְכֵן בְּבְרָכָה אַחְרוֹנָה שֶׁל פְּרוֹת שֶׁמְבָרְכִין עַל
שֶׁבָּרָא דֵי מְחִסּוֹרְנוּ לְהַחַיּוֹת נִפְשָׁנוּ, כְּמוֹ שֶׁמְבָרְכִין, בּוֹרָא נִפְשׁוֹת רַבּוֹת
וְחֶסֶד וְעַל כָּל מַה שֶׁבָּרָא לְהַחַיּוֹת בָּהֶם נִפְשׁ כָּל חַי וְכוֹי. וְעֵקֶר שְׂבִיעַת
הָאָדָם, דְּהִינוּ שְׂבִיעַת הַנֶּפֶשׁ. בְּחִינַת צַדִּיק אֲכִיל לְשִׁבְעַ נִפְשׁוֹ הוּא רַק בְּחִינַת
הַנִּ"ל, דְּהִינוּ בְּחִינַת הַבְּטוּל הַנִּ"ל, כִּי עַל-יְדֵי מַה שֶׁהָאָדָם אוֹכֵל וְשׁוֹתָה
בְּקִדּוּשָׁה וּבְטְהָרָה כְּרָאוּי עַל-יְדֵי זֶה נִתְוַסַּף הָאָרָה בְּנִפְשׁוֹ עַל-יְדֵי הַנִּיצוּצוֹת
וְהַנִּפְשׁוֹת שֶׁל הַמַּאֲכָל שְׁעוֹלִים וְנִכְלָלִים בְּנִפְשׁוֹ. וְאַזִּי עַל-יְדֵי תּוֹסַפַּת הָאָרָה
שֶׁמְקַבֵּל נִפְשׁוֹ עַל-יְדֵי הַטּוֹב שֶׁל הַדְּבָר שְׂאוּכָל שֶׁנִּתְבָּרַר וְנִתְרוֹמַם עַל-יְדֵי
הַבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה כְּנִ"ל. וְאַזִּי עַל-יְדֵי זֶה מְאִיר נִפְשׁוֹ בְּיִתְרָה וְזוֹכָה לְבוֹא
לְבַחֲיַנַּת בְּטוּל הַנִּ"ל בְּבַחֲיַנַּת רְצוּא וְשׁוֹב כְּנִ"ל. וְזֶה עֵקֶר שְׂבִיעַת אִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּבַחֲיַנַּת צַדִּיק אֲכִיל לְשִׁבְעַ נִפְשׁוֹ שְׂבִיעַת הַנֶּפֶשׁ זֶה בְּחִינַת הַזְּרִיחָה
וְהַרְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל הַנִּ"ל בְּבַחֲיַנַּת וְהַשְּׂבִיעַ בְּצַחְצְחוֹת נִפְשָׁה. כִּי הַזְּרִיחָה
שֶׁל הַבְּטוּל הִיא בְּחִינַת אוֹרוֹת הַצַּחְצְחוֹת. וְכַמוֹכָן כָּל זֶה בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ
לְבְּרָכָה בְּמִקוּמוֹת אַחֲרִים עֵינֵי שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת וַיַּחְזוּ אֶת הָאֱלֹקִים וַיֹּאכְלוּ
וַיִּשְׂתּוּ. שֶׁעַל-יְדֵי אֲכִילָה וְשִׂתְיָה זוֹכִין לְחַזוֹת בְּנַעַם ה' מִי שֶׁזוֹכָה לְאֲכֹל
כְּרָאוּי. וְזֶה בְּחִינַת לְאֲכֹל לָחֶם עִם חֵתָן מִשָּׁה לְפָנֵי הָאֱלֹקִים. וְאַמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבְּרָכָה, כָּל הַנְּהַנְּהָה מִסַּעֲדָה שֶׁתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים מְסַבִּין בָּהּ
כְּאֵלּוּ נִהְנְהוּ מִזֵּיו הַשְּׂכִינָה. שְׂזָהוּ בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שֶׁצַּדִּיקִים יוֹשְׁבִים

ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, כי על-ידי אכילה בקדשה זוכין לבחינת בטול הנ"ל שהוא בחינת תענוג עולם הבא בבחינת צדיק אכל לשבע נפשו, בחינת והשביע בצחצחות נפשך כנ"ל. וכמובא במקום אחר. וזה בחינת הארת הרצון שזוכין בשעת אכילה (כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר בלקוטי תניינא סימן ז) וזה בחינת ברפת המזון וברכה אחרונה של אחר האכילה. שעל-ידי זה שמברכין לה' יתברך על שזן ומפרנס אותנו בטובו, על-ידי זה נמשך עקר השביעה, כי עקר השביעה נמשך על-ידי ברפת המזון וברכה אחרונה שעל-ידי זה נמשך ברכה ושביעה כמובא, הינו שביעת הנפש שהוא בחינת הבטול כנ"ל, בחינת והשביע בצחצחות נפשך כנ"ל. וזה בחינת ברפת הטוב והמטיב שמברכין בברפת המזון, זה בחינת עולם הבא שאז יהיה פלו הטוב והמטיב כנ"ל. נמצא, שעל-ידי ברכה אחרונה שאחר האכילה, על-ידי זה זוכין להנות מזיו השכינה שהיא בחינת פלו הטוב והמטיב, בחינת עולם הבא, בחינת ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו כנ"ל. וזה בחינת אין טוב לאדם כי אם לאכל ולשתות ולשמח ולראות טוב, דהינו כשזוכין לבחינת הבטול אל התכלית הטוב על-ידי אכילה ושתיה בבחינת טעמו וראו כי טוב ה'. ואז זוכין לשמחה כנ"ל. שהוא כלי לקבלת התורה כנ"ל. וזה בחינת לאכל ולשתות ולשמח ולראות טוב כנ"ל. וזה בחינת אכילת מן, בחינת לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן, כי אכילת מן היא בחינת אכילה הנ"ל בבחינת ויקראו בית ישראל את שמו מן כי לא ידעו מה הוא. בחינת ולא ידע איש וכו'. שהוא בחינת בטול הנ"ל שאז כשנתבטל אפלו הוא עצמו לא ידע כמו שכתב רבנו במאמר אנכי וכנ"ל. וכשזוכין לאכילה כזו זוכין על-ידי זה לקבל את התורה על-ידי הרשימו של הבטול ועל-ידי השמחה וכו' כנ"ל. וזהו בחינת לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן. כי על-ידי אכילה הנ"ל. בחינת אכילת מן, דהינו שזוכין לבחינת בטול אל האין סוף על-ידי האכילה כנ"ל. על-ידי זה זוכין לקבלת התורה כנ"ל:

אות ג

נמצא, שעקר ברכה אחרונה שמברכין לאחר אכילה ושתיה היא בשביל לזכות לבחינת פלו הטוב והמטיב, בחינת זריחה ורשימה של הבטול אל האין סוף וכו' כנ"ל ובחינה זו היא בחינת ריח שהיא חיות הנשמה כנ"ל. וזה בחינת מה שהיו נוהגין להביא את המגמר של בשמים לאחר הסעדה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה והוא מברך על המגמר אלא שאין מביאין את המגמר אלא לאחר הסעדה, כי לאחר הסעדה שאז מברכין ברפת המזון כדי לזכות לבחינת בטול הנ"ל בחינת ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו וכו' כנ"ל, בחינת הטוב והמטיב שמברכין בברפת המזון

שְׁהוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא וְכוּי פְּנִי"ל, עַל-כֵּן מְבִיאִין אָז מְגַמְר שֶׁל בְּשָׁמַיִם לְהַרְיח בְּהֵם, כִּי הַרְיח טוֹב הוּא בְּחִינַת הַרְשִׁימוּ וְהַזְרִיחָה שֶׁל בְּחִינַת הַבְּטוּל כְּמֵאן דְּאָרַח רִיחָא בְּחִינַת לְרִיחַ שְׁמַנְיָךְ טָבִים וְכוּי פְּנִי"ל:

אות ד

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׁמַבְרָכִין עַל הַרְיח בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת, כִּי שַׁבַּת הִיא מַעֲיִן עוֹלָם הַבָּא. וְאָז מִתְעַנְּגִין עַל ה' וּמִתְדַבְּקִין בְּה' בְּתַכְלִית הַדְּבָקוֹת וְהַבְּטוּל אֵלָיו וְיִתְבָּרַךְ מִי שְׁזוֹכָה לְקִדְשַׁת שַׁבַּת כְּרָאוּי, כִּי שַׁבַּת הִיא מַעֲיִן עוֹלָם הַבָּא כְּלוּ טוֹב וְכוּי פְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן מְצֻוָּה גְּדוּלָּה לְאָכַל בְּשַׁבַּת, כְּמוֹ שְׁכַתוּב, אֲכַלְוּהוּ הַיּוֹם כִּי שַׁבַּת הַיּוֹם לֵה'. כִּי אֲכִילַת שַׁבַּת-קִדְשׁ הִיא כְּלָה אֱלֻקוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתַּב רַבְּנֵינוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּמָקוֹם אַחֵר, כִּי שַׁבַּת שְׁהוּא מַעֲיִן עוֹלָם הַבָּא אָז זוֹכִין עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה לְחִזוֹת בְּנַעַם ה', בְּחִינַת וַיַּחֲזוּ אֶת הָאֱלֻקִּים וַיֵּאָכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וְכוּי פְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן כְּשִׁיּוּצָא הַשַּׁבַּת וְנִסְתַּלְקָה הַנְּשֻׁמָּה הִיתְרָה שֶׁל שַׁבַּת. זֶה בְּחִינַת שְׁשֻׁבִין מִן הַבְּטוּל מִבְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא וְאָזִי לֹא נִשְׁאַר רַק הַרְשִׁימוּ. אָזִי מְחִיִּין עֲצָמוֹן עַל-יְדֵי הַרְיח טוֹב שְׁהוּא בְּחִינַת רְשִׁימָה וְזִרְיחָה מִבְּחִינַת הַבְּטוּל כְּמֵאן דְּאָרַח רִיחָא וְכוּי פְּנִי"ל. כִּי אַחֵר שְׁשֻׁבִין מִבְּחִינַת הַבְּטוּל מְחִיִּין עֲצָמוֹן רַק עַל-יְדֵי הָאֲרַת הַרְשִׁימוּ כְּמַבְאָר בְּמֵאָמְר הַנִּי"ל וְזֶהוּ בְּחִינַת רִיחַ פְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן מְבָרְכִין עַל הַרְיח בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת פְּנִי"ל:

אות ה

וְעַל-כֵּן אֵין מְבָרְכִין בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הַרְיח, כִּי עֶקֶר הַבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה בְּשִׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ חֵיוֹת הַנְּשֻׁמָּה, דְּהֵינּוּ לְזָכוֹת לְבְּחִינַת הַבְּטוּל הַנִּי"ל. בְּחִינַת כְּלוּ הַטוֹב וְהַמְטִיב וְכוּי עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה פְּנִי"ל, בְּחִינַת צְדִיק אֲכִיל לְשִׁבְעַ נְפִשׁוֹ וְכוּי פְּנִי"ל וְכֵל זֶה הוּא בְּחִינַת רִיחַ שְׁהוּא חֵיוֹת הַנְּשֻׁמָּה וְכוּי פְּנִי"ל. עַל-כֵּן עַל הַרְיח בּוֹדָאֵי אֵין צְרִיכִין לְבָרַךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, כִּי הַרְיח בְּעֲצָמוֹ הוּא בְּחִינַת חֵיוֹת הַנְּשֻׁמָּה פְּנִי"ל, כִּי הַרְיח הוּא בְּחִינַת זְרִיחָה וְרְשִׁימָה שֶׁל בְּחִינַת הַבְּטוּל פְּנִי"ל, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת מַעֲיִן עוֹלָם הַבָּא. וְעַל-כֵּן הַרְיח הוּא דְּבָר שֶׁהַנְּשֻׁמָּה נִהְיָה מִמֶּנּוּ פְּנִי"ל, וְעַל-כֵּן אֵין צְרִיכִין לְבָרַךְ עֲלָיו בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה בְּשִׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ שְׁבִיעַת הַנְּפִשׁ חֵיוֹת הַנְּשֻׁמָּה פְּנִי"ל, כִּי הַרְיח בְּעֲצָמוֹ הוּא בְּחִינָה זוֹ וְכוּי פְּנִי"ל, כִּי בְּרָכָה רֵאשׁוֹנָה בְּהַכְרַח לְבָרַךְ גַּם עַל הַרְיח כִּי גַם

הריח צריכין להרים ולברר בתחלה, כי כל דבר שהוא בעולם הזה יש בו תערובות טוב ורע ובהכרח לבררו. על-ידי ברכה ראשונה לגלות שה' יתברך ברא אותו הדבר שמריח. כדי לבטל ולהכניע הרע שנאחז בו כי בעולם הזה הם נאחזין בכל דבר. וזהו בחינת אין מברכין על בשמים של עובדי פוכבים וכו'. אבל תקף כשמברכין על הריח ברכה ראשונה ומגביהין ומבררין אותו לשרשו שוב אין צריכין לברך ברכה אחרונה שהיא בשביל להמשיך חיות ושביעת הנפש וכו'. שהוא לחזות בנעם ה' על-ידי כל ההנאות שנהנה בהעולם הזה שצריכין לזכות שיהיה כל ההנאות בשבילו יתברך. בבחינת והתענג על ה', בחינת טעמו וראו כי טוב ה' לזכות לחזות בנעם ה' על-ידי כל התענוגים שבעולם ועל-כן צריכין לברך ברכה אחרונה שעל-ידי זה נמשך שביעת הנפש, דהינו חיות הנשמה כנ"ל. אבל על הריח אין צריכין ברכה אחרונה, כי הריח בעצמו הוא בחינת חיות הנשמה, בחינת הארה והתנוצצות וזריחה מערבות נעימות הבטול אל האין סוף יתברך כמאן דארח ריחא וכו' כנ"ל:

אות ו

וזה בחינת מה שמזכירין ברכת הארץ בברכת המזון, כמו שפתוב, ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה וכו'. כי ארץ-ישראל שם עקר הדבקות בה' יתברך. ועל-כן דרך שם עולין כל התפללות שהם עקר הדבקות והבטול. כי עקר הדבקות הוא תפלה כמובן גם במאמר הנ"ל. ועל-כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה כל הדר בארץ-ישראל דומה כמי שיש לו אלקי וכו'. כי שם שער השמים. ושם יכולין להתדבק בה'. ועל-כן נקרא ארץ-ישראל ארץ המוריה על שם ריח הקטרת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי ארץ-ישראל הוא בבחינת ריח כנ"ל. שהוא בחינת הזריחה והרשימה של הבטול והדבקות שזוכין לזה בארץ-ישראל כנ"ל בבחינת אין השכינה שורה אלא בארץ-ישראל. ועל-כן תחלת גבול ארץ-ישראל שהתחילו ישראל לכנס בו בתחלה בימי יהושע הוא עיר יריחו שנקראת יריחו על שם ריח הטוב על שהיה גדל שם אפרסמון כפי שפרש רש"י. כי עקר בחינת ארץ-ישראל הוא בבחינת ריח הטוב, בחינת ארץ המוריה כנ"ל. ועל-כן צריכין להזכיר בברכת המזון ארץ-ישראל כדי להכליל בבחינת ריח הטוב של ארץ-ישראל. ששם זוכין לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו, שזהו בחינת חיות הנשמה שזוכין על-ידי ברכת המזון וכו' כנ"ל:

אות ז

ועל-כן קטרת מכפר, כי שם בבחינת הבטול פלו טוב פלו אחד ושם נתבטל הרע לגמרי. ועל-כן על-ידי ריח הקטרת יכול הכהן הגדול לכנס לפני ולפנים ביום הכפורים אל נקדת האבן שתיה להתבטל שם בתכלית הדבקות בתכלית הבטול לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו ושם פלו טוב ונתבטל הרע לגמרי ועל-כן על-ידי זה מכפר כל עוונות ישראל. ועל-כן מקטירין בכל יום בעת הדלקת הנרות, כמו שכתוב, ובהעלת אהרן את הנרת יקטירנה וכו'. הדלקת הנרות בבית-המקדש רמז על התנוצצות הרשימה והזריחה של בחינת הבטול פני"ל. ואז הוא זמן הקטרת הקטרת. כי ריח הקטרת הוא בחינת רשימו של הבטול פני"ל. וזה בחינת שמון המשחה שבו נמשחו כל כלי הבית-המקדש ועל-ידי זה נכנסו כלם ונתקדשו כלם בקדשת כלי שרת, כי כל הקדשות נמשכין מה' יתברך שהוא שרש כל הקדשות, כמו שכתוב, קדשים תהיו כי קדוש אני. וכל מה שנתבטליו אליו יתברך ביותר נמשך הקדשה ביותר. ועל-כן על-ידי שמון המשחה בחינת ריח הטוב בחינת לריח שמניד טבים וכו' פני"ל. על-ידי זה נכללו ונתבטלו כלם אל האור אין סוף שהוא שרש כל הקדשות. ועל-כן על-ידי זה נמשך עליהם קדשה ונתקדשו בקדשת המקדש וכלי שרת:

אות ח

וזה בחינת משיח שאז יפירו וידעו כל יושבי תבל בגדלתו יתברך, כי משיח יפקח עיני כלם לדעת כי ה' הוא האלקים, כמו שכתוב, כי תמלא הארץ דעה לדעת את ה' וכו'. ועל-כן נקרא משיח על שם שמון המשחה שהוא בחינת לריח שמניד טבים. כי על-ידי בחינת הריח בחינת שמון המשחה על-ידי זה נמשך חיות הנשמה, כי הריח הוא בחינת הרשימו של הבטול. שעל-ידי זה, הינו על-ידי הרשימה והזריחה של הבטול עקר הארת הדעת לדעת כי ה' הוא האלקים בחינת אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וכו', כמובא במאמר אנכי, עין שם. אשרי הזוכה לזה בשלמות באמת. כי משיח הוא בחינת חטם, בחינת ריח אפינו משיח ה', בחינת והריחו ביראת ה', כמובא בדברי רבנו במקום אחר. כי התגלות אלקות שיהיה על-ידי משיח זה בחינת ריח. שהוא בחינת זריחה ורשימה של הבטול פני"ל. שעקר ידיעת והשגת אלקות הוא על-ידי זה בחינת לריח שמניד טבים וכו' פני"ל שזה נזכה בשלמות על-ידי משיח שיבוא במהרה בימינו.

ועל-כן נקרא משיח על שם הריח הטוב של שמן המשחה וכנ"ל:

ברכת הריח וברכת הודאה ד

אות ט

וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁתַּטְחוֹת עַל קְבְרֵי הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים, כִּי מְקוֹם קְבוּרַת הַצְּדִיק הָאֲמֵת הוּא בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. בְּבְחִינַת צְדִיקִים יִרְשׁוּ אֶרֶץ כְּיָדוּעַ. כִּי הַצְּדִיק הָאֲמֵת הוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבְּנֵנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּכִמָּה מְקוֹמוֹת וּבְמֹשֶׁה נֶאֱמַר, וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ. וְאֶפְלוּ הוּא עֲצָמוֹ לֹא יָדַע. וְזֶה בְּחִינַת תְּכֵלֶת הַבְּטוּל אֶל הָאֵין סוּף שֶׁזָּכָה מֹשֶׁה וְכוּ'. וְכִמוֹ כֵּן זוֹכָה כָּל צְדִיק הָאֲמֵת לְפִי בְּחִינַתוֹ לְבְּחִינַת בְּטוּל אֶל הָאֵין סוּף בְּשַׁעַת הַסְּתַלְקוֹתוֹ. וְכִשְׁבָּאִין עַל קְבָרוֹ וּמְשַׁתְּטָחִין עָלָיו אֲזִי נִכְלָלִין בּוֹ. וְעַל-יְדֵי זֶה נִכְלָלִין עִם נֶפֶשׁ הַצְּדִיק בְּהַאֲוֵר הָאֵין סוּף. בְּבְחִינַת עוֹלָם הַבָּא, בְּחִינַת כְּלוֹ טוֹב. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְּבַטַּל כָּל הָרַע וְנִתְּכַפְּרִין כָּל הָעוֹנוֹת כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי זֶה יִכּוֹלִין לְזַכּוֹת לְהַשְׁגוֹת גְּדוּלוֹת מִי שֶׁזָּכָה לְהִתְדַבְּקוֹת רוּחָא בְּרוּחָא וְכוּ', כְּמוֹבָא בְּשַׁעַר הַיְחוּדִים, כִּי עַל-יְדֵי הָרְשִׁימוֹ שֶׁנִּשְׁאַר מִבְּחִינַת הַבְּטוּל שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְּׁתַּטְחוֹת כְּנִי"ל, עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהַשְׁגַּת הַתּוֹרָה, כִּי הָרְשִׁימוֹ מֵאִיר אֶל הַדַּעַת וְכוּ' כְּנִי"ל בְּמֵאֲמַר הַנִּי"ל, עֵינַי שָׁם. וְאֶפְלוּ מִי שֶׁאִינוּ בֵּר הַכִּי וְאִינוּ יוֹדְעֵי לְאֲדַבְּקָא רוּחָא בְּרוּחָא וְכוּ'. אֶף-עַל-פִּי-כֵן נַעֲשֶׂה כָּל זֶה מִמִּילָא עַל-יְדֵי שְׂבָא עַל קְבְרֵי הַצְּדִיקִי אֲמֵת וְנִכְלָל בָּהֶם בְּאֲמַת וּבְלֵב שְׁלָם עַל-יְדֵי רַבּוּי הַתְּפִלוֹת וְהַתְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת שְׁמֵרְבִין לְהַתְּפַלֵּל עַל קְבְרֵיהֶם וּלְפָרֵשׁ שִׁיחַתוֹ שָׁם כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי אֲשֶׁר יוֹדַע אֶת נִגְעֵי לְבָבוֹ בְּאֲמַת וּמִבְּקֵשׁ וּמְשַׁתְּוֵקֵק וּמִתְּנַגַּעֵגַע לְשׁוּב לְהוֹי יִתְבַּרֵּךְ בְּאֲמַת וְלְהִיּוֹת כְּרָצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְכְרָצוֹן הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים. עַל-יְדֵי זֶה הוּא נִכְלָל בָּהֶם. וְעַל-יְדֵי זֶה הוּא נִכְלָל בְּאֵין סוּף וְכְנִי"ל. שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְּבַטַּל כָּל הָרַע וְזוֹכִין לְכָל טוֹב וְכְנִי"ל, אָמֵן:

*הַלְכָה ד:

ובו יתבאר ענין פורים וארבע פרשיות. וענין פסח וספירת העומר:

על-פי התורה תקעו תוכחה בלְקוּטֵי תַנְיָנָא סִימֵן ח, עֵינ שָׁם כָּל הַתּוֹרָה
הֵיטֵב מֵרֵאשִׁי לְסוּפָה, כִּי הַדְּבָרִים אֲרָכִים וְעַמְקִים מְאֹד :

וְזֶה בְּחִינַת פּוּרִים שֶׁהוּא מִפְּלֵת הָמֵן-עֲמֶלֶק בְּכָל דּוֹר וְדוֹר בְּכָל אָדָם וּבְכָל
זְמַן :

כִּי מִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁעָקַר מִלְחַמַת עֲמֶלֶק הוּא עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה בְּבְחִינַת
דִּין שֶׁל הַבַּעַל כַּח. שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְכַנְיַעִין קְלַפַּת עֲמֶלֶק, כִּי זֹאת הַתְּפִלָּה שֶׁל
הַבַּעַל כַּח בְּבְחִינַת דִּין כְּשֶׁהִסְטָרָא אַחֲרָא רוּצָה לְבַלַּע אוֹתָהּ הִיא עוֹמֶדֶת
לְהִסְטָרָא אַחֲרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלָה. בְּבְחִינַת חֵיל בְּלַע וַיִּקְאֲנוּ, דְּהֵיִנו
לְהַקִּיא וּלְהוֹצִיא כָּל הַקְּדָשׁוֹת וְהַדְּעָת וְהַתְּפִלוֹת וְהַרְחַמְנוֹת שֶׁבְּלַעַה מִן
הַקְּדָשָׁה. הַכֹּל צְרִיכָה לְהַקִּיא עַל-יְדֵי זֹאת הַתְּפִלָּה בְּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל
כַּח שְׁעוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלָה. וְאִזִּי לֹא דֵי שֶׁמְקִיאָה הִסְטָרָא אַחֲרָא כָּל
מָה שֶׁבְּלַעַה מִן הַקְּדָשָׁה אֶף גַּם עֲצָמוֹת חַיּוֹתָהּ הִיא מְכַרְחַת לְהַקִּיא.
בְּבְחִינַת מִבְּטָנָה יוֹרִישָׁנוּ אֵל. וְזֶה בְּחִינַת גְּרִים שְׁמַתְגִּירִין. שֶׁהֵם הֵיוּ בְּתַחֲלָה
מֵעֲצָמוֹת הִסְטָרָא אַחֲרָא וְעַכְשָׁו חוֹזְרִין אֶל הַקְּדָשָׁה וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי זֶה
נִתְרַבָּה כְּבוֹד ה' יִתְבָּרַךְ וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ נְבוּאָה. וְזֶה בְּחִינַת רְפוּאָה.
וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְבָּרַר הַמְּדַמָּה וְכוּ'. וְזוֹכִין לְאֱמוּנָה שְׁלָמָה. וּבְשִׁבִיל זֶה
צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מָה' יִתְבָּרַךְ מְאֹד. וְלִטְרַח וּלְהַתְיַגֵּעַ בְּכָל כַּחוֹ לְהַתְקַרֵּב
לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, כִּי כָּל צַדִּיק אֱמֶתִי יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקְּדָשׁ שְׁעַל-
יְדֵי זֶה עָקַר בְּרוּר הַמְּדַמָּה שְׁעַל-יְדֵי זֶה עָקַר הָאֱמוּנָה שְׁתַּלּוּיָהּ בְּבְרוּר
הַמְּדַמָּה וְכוּ', אֲבָל אִין הַדְּבָר בָּא בְּנֶקֶל לְהַתְקַרֵּב לְצַדִּיק אֱמֶתִי, כִּי צְרִיכִין
לְחַזֵּר אַחֲרָיו וּלְבַקֵּשׁוֹ וּלְחַפְּשׁוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי כְּשֶׁמִּתְקַרֵּב לְמִנְהִיג שְׂאִינוּ
אֱמֶת. אִזִּי אֲדַרְבָּא, נִתְקַלְקַל הַמְּדַמָּה יוֹתֵר וַיְכוּל לְבוֹא לְאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת
וְכוּ'. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד וּלְהַתְפַּלֵּל לְה' יִתְבָּרַךְ הַרְבֵּה מְאֹד
שִׁיזְכֶּה לְהַתְקַרֵּב לְצַדִּיק אֱמֶתִי שִׁישׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה. כִּדֵּי שִׁיתְבָּרַר
הַמְּדַמָּה שְׁלוֹ, כִּדֵּי שִׁיזְכֶּה לְאֱמוּנָה שְׁלָמָה. וְאִזִּי זוֹכִין לְאֱמוּנַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם.
לְהֶאֱמִין שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאִין הַמְּחַלֵּט. שְׁזֶה אִי אֶפְשָׁר
לְהַשִּׁיג בְּשׁוּם שֶׁכֵּל כִּי אִם עַל-יְדֵי אֱמוּנָה לְבַד. וְעַל-יְדֵי זֶה יְהִי חַדוּשׁ
הָעוֹלָם שְׁלַעֲתִיד. וְחַדוּשׁ הָעוֹלָם יְהִי בְּבְחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי עָקַר קְדָשֵׁת
אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יְדֵי כַּח מַעֲשָׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י עַל פְּסוּק
בְּרֵאשִׁית וְכוּ', דְּהֵיִנוּ עַל-יְדֵי מָה שִׁיּוֹדְעִין שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם.
וְלַעֲתִיד יִחַדֵּשׁ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּבְחִינָה זוֹ שֶׁל אֶרֶץ -
יִשְׂרָאֵל. כִּי אִזִּי יִדְעוּ בְּכָל הָעוֹלָם שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא הַכֹּל. וְאִזִּי יִתְנַהֵג כָּל
הָעוֹלָם בְּבְחִינַת הַשְּׂגָחָה וְנִפְלְאוֹת כְּמוֹ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. שֶׁהַנְּהַגְתָּה עַל-יְדֵי
הַשְּׂגָחָה וְנִפְלְאוֹת. בְּחִינַת תְּמִיד עֵינֵי ה' אֶלְקִיךָ בָּהּ וְכוּ'. וְאִזִּי יִתְעַר שִׁיר
חֲדָשׁ. שֶׁהוּא שִׁיר שֶׁל נִפְלְאוֹת. שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פְּשׁוּט כְּפּוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרַבַּע
וְכוּ' שֶׁהוּא קוּל שֶׁל הַמּוֹכִיחַ הָאֱמֶת. שְׁעַל-יְדֵי זֶה הוּא נוֹתֵן רִיחַ טוֹב
בְּהַנְשָׁמוֹת עַל-יְדֵי תוֹכְחָתוֹ בְּבְחִינַת נְרָדִי נִתֵּן רִיחוֹ וְכוּ' שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְכַנְיַעִין
מְזוֹנָא דְּגוּפָא. וְזוֹכִין לְמְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא שֶׁהוּא בְּחִינַת רִיחַ וְכוּ' וְכוּ', עֵינ שָׁם
כָּל זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי הֵם דְּבָרֵי רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה שֶׁכָּל דְּבָרָיו כְּגַחְלֵי אֵשׁ.
יּוֹרְדִים עַד עַמְקֵי תְּהוֹם לְהַעֲלוֹת נִפְשׁוֹת מִבְּאֵר שַׁחַת. וְעוֹלִים לְמַעְלָה מִשְׁמֵי

השמים, מי יערך שבחם, מי יספר נוראות גדלתם אין דגמתם:

אות א

והנה על-פי הדברים האלה יבין המשפיל קצת. שאין שום יאוש בעולם כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה כְּמָה פְּעָמִים, וּמְכַל הַנְּפִילוֹת וְהִירִידוֹת יְכוּלִים לַעֲלוֹת. וְהִירִידָה תְּהִיָּה תְּכַלִּית הָעֲלִיָּה. וְהַכֹּל בְּכַח הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שְׁיִכּוֹל לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלָּה בְּבַחֲיַנַּת דִּין שֶׁהוּא בְּעַל כַּח גְּדוּל. שְׂזֵאת הַתְּפִלָּה הִיא עוֹמֶדֶת לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלָה. שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְכַרַחַת הַסְטֵרָא אַחֲרָא לְהוֹצִיא כָּל הַקְּדָשׁוֹת שֶׁבְּלִיעָה וְכוּי וְכוּי כְּנִי"ל וְאִי-עַל-פִּי שְׁזֵה הָעֵנָן אֵין מִי שְׁיַחְגֹּר מִתְּנִי לַעֲמֹד בְּמַלְחָמָה זֹאת כִּי אִם הַצַּדִּיק הָאֵמֶת הַגְּדוּל בְּמַעֲלָה מְאֹד שֶׁהוּא בְּעַל כַּח גְּדוּל שֶׁהוּא בְּטוֹחַ בְּכַחוֹ שֶׁלֹּא תוּכַל הַסְטֵרָא אַחֲרָא לְבַלֵּעַ אוֹתוֹ אֲדַרְבָּא, הוּא יוֹצִיא עַל-יְדֵי תְּפִלָּתוֹ כָּל הַקְּדָשׁוֹת מִהַסְטֵרָא אַחֲרָא, כִּי תַעֲמֹד בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלָה וְכוּי כְּנִי"ל, אֲבָל אִי-עַל-פִּי-כֵן בְּכַח הַצַּדִּיק הָאֵמֶת נִמְצְאָת בַּחֲיָנָה זֹאת גַּם בְּשָׂרָר בְּנֵי הָאָדָם. וְזֶהוּ בַּחֲיַנַּת מַה שְׂאֵנוּ רוֹאִים כְּמָה אֲנָשִׁים שֶׁהֵם רְשָׁעִים גְּדוּלִים כְּמָה שְׁנִים וְעוֹבְרִים עֲבֵרוֹת גְּדוּלוֹת וְחַמּוּרוֹת רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, וְאַחַר כֵּן נִתְעוֹרְרִים בְּתַשׁוּבָה וְנַעֲשִׂים בְּעֲלֵי תַשׁוּבָה גְּמוּרִים, כְּמוֹבָא כְּמָה מַעֲשִׂיּוֹת כְּאֵלֶּה בְּגִמְרָא וּמְדַרְשִׁים וּשְׂאָרֵי סִפְרִים. וְכַמְעַשָּׂה דְרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן דּוֹרְדֵיָא וְנִתְּן צוֹצִיָּתָא וְכִיּוֹצֵא בְּאֵלֶּה מַעֲשִׂיּוֹת הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל דּוֹר וְדוֹר. וְלְכַאוּרָה תְּמוּהָ הַדָּבָר מְאֹד הֲלֵא עֲבָרָה גּוֹרְרַת עֲבָרָה וְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עֲבָרָה יוֹתֵר הוּא נוֹפֵל בְּיַדֵי הַסְטֵרָא אַחֲרָא יוֹתֵר וּמֵאֵין בָּא שְׁלִבְסוּף יִתְגַבֵּר נֶגֶד הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְיַחְזֹר בְּתַשׁוּבָה אֲדָּ הוּא עַל-פִּי הַנִּי"ל כִּי בְּאֵמֶת בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ נֶשְׁמָה יִקְרָה שְׁיֵשׁ לָהּ כַּח גְּדוּל לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַיֵּצֶר הָרָע וְחִילוֹתָיו כִּי אִם לֹא הָיָה כַּח בְּאֵדָם לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַיֵּצֶר הָרָע לֹא הָיָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לוֹ יֵצֶר הָרָע כְּזֶה, כִּי אֵין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בָּא בְּטְרוּנְיָא עִם בְּרִיּוֹתָיו וְכְמוֹ שְׂאֵמֵר רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה שְׂאֵין מִי שְׁיַהֲיָה לוֹ מְנִיעוֹת שֶׁלֹּא יוּכַל לַעֲמֹד בָּהֶם וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְאֵלֶיךָ תִּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ. אִם תִּרְצֶה תִּתְגַבֵּר עֲלָיו, עֵינֵי שָׁם בְּפְרוֹשׁ רִשְׁיִי. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְדַעַת וּלְהֶאֱמִין שֶׁבּוֹדָאֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֶפְלוּ הַפְּחוּתִים שֶׁבְּפְחוּתִים הוּא בְּעַל כַּח גְּדוּל לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַיֵּצֶר הָרָע שְׁלוֹ. וְעַקֵּר כָּל הַחֲטָאִים וְהַתְּאוּוֹת שֶׁהָאָדָם נֹלְכָד בָּהֶם חֵס וְשְׁלוֹם, הִיא רַק מַחֲמַת שְׁטוֹת שְׂאֵינוּ יוֹדְעֵי מְכַחוּ וְכוּי, כְּמִבְּאָר בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּנַעֲיַמַּת הַחַרוּזִים שְׁלוֹ הַנְּדַפְּסִים בְּתַחֲלַת סִפְרֵי לְקוּיִי מוֹהַר"ן וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, חֲזַק וְנִתְחַזַּק וְאַל תְּהִיָּה כְּפִיל הַגְּדוּל וְכַגְּמַל וְכוּי. וְכָל זֶה מַחֲמַת שְׁטוֹת שְׂאֵין יוֹדְעֵי מְכַחוּ וְכוּי. וְזֶהוּ בַּחֲיַנַּת מַה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ הַנִּי"ל. שְׁעַקֵּר תַּאֲוֹת נְאוּף שֶׁהוּא כָּלֵל כָּל הַחֲטָאִים רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, נִמְשָׁךְ רַק מִמַּחֲיוֹן דְּקִטְנוּת וְכוּי, עֵינֵי שָׁם, כִּי הַבַּעַל דָּבָר

מתגבר עליו עד שמפילו לבחינת מחין דקטנות חס ושלום, דהינו שנקטן מחו ונחלש דעתו עד שאינו יודע מפחו ונדמה לו שאי אפשר לו לעמוד כנגד תאוה זאת, כי עקר הגבורה הוא בלב, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר ומי שלבו חזק יוכל להתגבר בכחו כנגד כל התאוות שבעולם ואפלו כנגד תאוות נאוף כמו שראינו כמה צדיקים וכשרים שעמדו בנסיון רק עקר נפילת כל הנופלין לתאוות רעות הוא רק מחמת בחינת מחין דקטנות, דהינו שנקטן מחו עד שאינו יודע מפחו, כי עקר הכח הוא על-ידי חכמה שבפח, כי חכמה הוא אותיות כ"ח מ"ה ומ"ה בגימטריא אדם שעקר כח האדם הוא החכמה, כמו שכתוב, החכמה תעז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר (קהלת ז). הינו שעקר הכח להיות עז כנמר כנגד כל התאוות והפתויים הוא רק על-ידי חכמה אמיתית שהוא בחינת מחין דגדלות, כי המחין הם בחינת מחצות פרוסות כנגד תאוות נאוף, כמבאר בהתורה הנ"ל:

הכלל שהאדם צריך להאמין מאד בכחו וידע באמונה שלמה שבודאי יש בכח שכלו ומחו לעמוד כנגד תאוות נאוף שהוא עקרא דיצרא בישא, כי המח והשכל הוא הנשמה, כמו שכתוב, ונשמת שדי תבינם. כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר והנשמה של איש הישראלי אפלו של הפחות שבפחותים בודאי היא יכולה לעמוד כנגד כל העולם עם התאוות:

אות ב

כי אין זה דרך הענוה להקטין פחו ולומר שאין לו נשמה גבה כמו הצדיקים והכשרים כאלו אין בידו להיות איש כשר או צדיק כי ענוה כזו אסורה והיא ענוה פסולה ואין זה ענוה כלל, רק מחין דקטנות שצריכין להתרחק מזה מאד כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר רק אדרבא, צריך כל אחד לומר בדעתו שיש לו נשמה גבה מאד, כי הנשמה של הפחות שבפחותים שבישראל הוא גבה מאד מאד. וצריך לומר בדעתו שאין נאה לו להיות כרוך אחר תאוות חס ושלום, מפל שפן וכל שפן לעבר איזה עברה חס ושלום, כמו שכתוב, ויגבה לבו בדרך ה'. שצריכין להגביה לבו בדרך ה', כי כל אחד מישראל רחוק בשרשו מאד מאד מעברה חס ושלום, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במאמר כי מרחמם ינהגם, כי כל אחד מישראל הוא בעל כח גדול לעמוד כנגד כל העולם עם תאוותיהן רק העקר שיזכה לידע מפחו. נמצא, שבאמת כל אחד מישראל הוא בעל כח גדול, רק שלא כל אחד זוכה לידע מפחו, ולפי נפילת כל אחד לבחינת מחין דקטנות דהינו מה שאינו יודע מפחו כמו כן נופל לתאוות והעקר לתאוות נאוף שהוא עקר היצר הרע. וכל מה שאדם עובר עברה יותר חס ושלום, יונק הסטרא אחרא ממנו יותר ובוילע אותו יותר

רחמנא לצלו, ועל-כן לפעמים הסטרא אחרא בולעת את האדם כל כך עד שהוא מגיע לעצם פנימיות קדשת יהדותו והיא מתחזקת ומתגברת לבלע נקדה זאת גם-כן ומביאה אותו לידי עברה גדולה חס ושלום, כדי לבלע אותו לגמרי חס ושלום, אבל תכף כשהיא רוצה לבלע את עצם פנימיות קדשתו אזי זאת הנקדה עומדת להסטרא אחרא בבית הבליעה שלה, כי זאת הנקדה של פנימיות קדשתו היא בעל כח גדול מאד וכנ"ל ואי אפשר להסטרא אחרא לבלע אותה בשום אופן. ולא די שאינה יכולה לבלע אותה אף גם זאת הנקדה טובה עומדת להסטרא אחרא בבית הבליעה שלה עד שהיא מכרחת לתן הקאות להקיא ולהוציא כל הקדשות שבלעה מזאת הנשמה. ומזה בא בחינת מה שלפעמים האדם נתעורר בתשובה אחר כמה עברות, הינו כנ"ל. וכן שמעתי מרבנו זכרוננו לברכה שלפעמים עברה מביאה את האדם לידי תשובה, הינו על-ידי שנלכד באיזה עברה גדולה רחמנא לצלו, על-ידי זה נתמרמר לבו ונתעורר בתשובה עד שנעשה בעל תשובה גמור. וכל זה על-ידי בחינת הנ"ל. שלפעמים הסטרא אחרא מביאה אותו לידי עברה גדולה כל כך עד שהוא רוצה לבלע אותו לגמרי ואז מתגברת פנימיות הנקדה שלו שהוא בעל כח גדול שהסטרא אחרא רוצה לבלע גם אותה, ואזי היא עומדת להסטרא אחרא בבית הבליעה שלה ועל-ידי זה לא די שאינה בולעת את הנקדה הקדושה הזאת אף גם היא מכרחת להקיא ולהוציא על-ידי זה כל הקדשות שבלעה בבחינת חיל בלע ויקאנו וכו' כנ"ל:

אות ג

אבל בודאי אין שום אדם יכול לסמך על זה חס ושלום, כי האומר אהטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה. כי מי יודע אם יהיה לו כח לעמד שם, כי לפעמים התגברות הסטרא אחרא גדולה כל כך עד שבולעת אותו לגמרי חס ושלום, כמו שמצינו כמה אנשים שעברו עברות גדולות ולא שבו בתשובה לבסוף, כי יש בזה ענינים רבים לאין קץ. והם מסוד סתרי דרכי הבחירה שנתן ה' יתברך לכל אדם שאין מי שיעמד עליהם. אבל אחרי שכבר עבר מה שעבר חס ושלום, צריך לידע ולהאמין שאין שום יאוש בעולם כלל. ואפלו אם כבר רצה להתגבר אלפים פעמים להיות איש כשר ולא עלתה בידו ונפל למה שנפל, אפלו אם נפל לעברות גמורות וחמורות חס ושלום, אף-על-פי-כן עדין יש לו תקוה כל עוד נשמתו בו. והעקר היא האמונה שיהיה לו אמונה שלמה בה' יתברך. וישתדל בכל עז להתקרב לצדיק אמת, וישפך שיחו לפני ה' יתברך. שיגלה לו הצדיק האמת. כדי שישכח על ידו לאמונה שלמה. ואז בודאי יש לו תקוה לעולם יהיה איד שיהיה, כי עקר הכח לעמד כנגד היצר הרע הוא על-ידי אמונה

שְׁהִיא כָּלָל וְעָקָר כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב, בָּא חִבְקוּק וְהַעֲמִידוֹן עַל אַחַת, וְצָדִיק בְּאֲמוּנָתוֹ יַחֲיֶה. כִּי עָקָר הָאֲמוּנָה הוּא לְהֶאֱמִין בְּחֵדוּשׁ הָעוֹלָם. לְהֶאֱמִין שֶׁהִי יִתְבָּרָךְ בְּרָא הַכֹּל יֵשׁ מֵאִין כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת כַּח מַעֲשֵׂיו כְּנִ"ל, שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ - יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל. כִּי הִי יִתְבָּרָךְ בְּרָא הַכֹּל בְּכִ"ח אֲתָנוּן דְּעֵבְדָא דְּבְרָאשִׁית. שֶׁהֵם בְּחִינַת כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ שְׁעַל-יְדֵי זֶה כּוֹבְשִׁין אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְזֹאת הָאֲמוּנָה הוּא עָקָר הַכַּח שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַתְגַּבֵּר כְּנֶגֶד כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַתְּאוּוֹת וְהַסְטָרִין אַחֲרָיִן בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת וְכְמוֹ שְׁאִיתָא בְּתַקּוּנִים עֲשָׂרִין וַתְּרִין (דף סו) וּבִהְיָא כַּח מִתְתַּקְּפִין יִשְׂרָאֵל עַל אָדוּם, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה (סִימָן מֵד לְקוּטֵי חֶלֶק א), עֵין שָׁם כִּי כָּל זָמָן שֶׁהוּא מְקָרֵב לְצָדִיק הָאֱמֵת. שְׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכָה לְאֲמוּנָה שְׁלָמָה לְהֶאֱמִין בְּכַח מַעֲשֵׂיו. שֶׁהִיא בְּחִינַת אֲמוּנַת חֵדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא עָקָר הָאֲמוּנָה לְהֶאֱמִין שֶׁהִי יִתְבָּרָךְ בְּרָא הַכֹּל בְּכַחוֹ וּגְבוּרָתוֹ בְּכִ"ח אֲתָנוּן שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית עַל-יְדֵי זֶה הַכַּח יוֹכֵל לְהַתְגַּבֵּר לְעוֹלָם כְּנֶגֶד כָּל הַסְטָרִין אַחֲרָיִן. וְסוּף כָּל סוּף יָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה. וְהַסְטָרָא אַחֲרָא תַּחֲזוֹר וְתַקִּיא כָּל הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁבְּלַעָה עַד שִׁזְזָה לַעֲשׂוֹת גְּרִים וּבַעֲלֵי תִּשׁוּבָה כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה

אות ד

וְזֶה בְּחִינַת מְלַחֲמַת עֲמָלֵק שֶׁבְּכָל דּוֹר וְדוֹר, כִּי זֶה עָקָר הַבְּחִירָה שֶׁל כָּל אָדָם כְּנִ"ל. וְהַבְּחִירָה שֶׁל כָּל אָדָם לְעַמֵּד כְּנֶגֶד הַיָּצָר הָרָע. זֶה בְּחִינַת מְלַחֲמַת עֲמָלֵק. שֶׁהוּא עָקָר זְהֵמַת הַנְּחָשׁ שֶׁמִּשָּׁם עָקָר הַיָּצָר הָרָע כְּפִדּוּעַ:

וְזֶה בְּחִינַת פּוֹרִים שֶׁהוּא מְלַחֲמַת הַמֶּן-עֲמָלֵק. שֶׁעָקָר הַכְּנַעְנֵתוֹ הֵיטָה עַל-יְדֵי לְקִיחַת אֶסְתֵּר לְבֵית אַחַשְׁוֵרוּשׁ שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת תְּנַפְלָה בְּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כַּח. שְׁעַל-יְדֵי זֶה עָקָר מַפְלַת הַמֶּן-עֲמָלֵק כְּנִ"ל. כִּי אֶסְתֵּר הִיא בְּחִינַת הַתְּנַפְלָה בְּבְחִינַת דִּין, כִּי הַתְּנַפְלָה הוּא בְּחִינַת אִשָּׁה יֵרָאֵת הִי כְּפִדּוּעַ וְכִשְׁהַתְּנַפְלָה הוּא בְּבְחִינַת דִּין. אַזִּי הִיא נִקְרָאת אֶסְתֵּר לְשׁוֹן הַסְּתֵרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, בְּחִינַת וְאַנְכֵי הַסְּתֵר אֶסְתֵּיר וְכוּ'. וְאַזִּי כְּשֶׁהַתְּנַפְלָה הִיא בְּבְחִינַת דִּין אַזִּי הַסְטָרָא אַחֲרָא רוּצָה לְבַלְעָה כְּדָרְכָה תְּמִיד שֶׁהִיא בּוֹלַעַת אֶת הַתְּנַפְלָה שֶׁהִיא בְּבְחִינַת דִּין כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת וַתִּלְקַח אֶסְתֵּר אֶל בֵּית הַמֶּלֶךְ אַחַשְׁוֵרוּשׁ. שֶׁאֶסְתֵּר בְּחִינַת הַתְּנַפְלָה בְּבְחִינַת דִּין, נִלְקַחָה לְבֵית הַסְטָרָא אַחֲרָא לְמַלְכוּת הַרְשָׁעָה, כִּי הַסְטָרָא אַחֲרָא רוּצָה לְבַלְעָה. אֲבָל הִיא הֵיטָה בַּעַל כַּח גְּדוֹל, וְלֹא דִי שֶׁלֹּא בַלְעָה אוֹתָהּ, אֲדַרְבָּא, הִיא עֲמָדָה בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלָהֶם. עַד שֶׁהַסְטָרָא אַחֲרָא נִתְּנָה הַקְּאוֹת עַל-יְדֵי זֶה, כִּי עַל-יְדֵי זֶה שֶׁנִּלְקַחָה אֶסְתֵּר, דְּהֵינּוּ הַתְּנַפְלָה בְּבְחִינַת דִּין אֶל הַסְטָרָא אַחֲרָא, עַל-יְדֵי זֶה הֵיטָה עָקָר מַפְלַת הַסְטָרָא אַחֲרָא, דְּהֵינּוּ מַפְלַת הַמֶּן-עֲמָלֵק. וְלֹא דִי שֶׁלֹּא בַלְעוּ אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר עָלָה עַל מַחֲשַׁבְתָּם הָרָעָה

אֲדַרְבָּא, יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ אֶז מֵאַפְלָה לְאוּרָה מִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה. וְחֹזֵר לָהֶם כָּל
הַקְּדָשׁוֹת שֶׁבְּלִעּוֹ מֵהֶם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, לְיִהוּדִים הִיְתָה אוּרָה זוֹ תוּרָה וְשִׁמְחָה
וְכוּי. וַיִּקְרֹ-אֵלָיו תִּפְלִין וְכוּי. הֵינּוּ שֶׁכָּל הַמִּצְוֹת וְהַקְּדָשׁוֹת שֶׁהִסְטָרָא אַחֲרָא
רְצָתָה לְבַלְעֵם הַכֹּל הַחֲזִירָה אֶל הַקְּדָשָׁה, כִּי הִכְרַחָה לְתוֹן הַקְּאוֹת עַל-יְדֵי
לְקִיחַת אֶסְתֵּר לְבֵית אַחֲשֵׁרוּשׁ. שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה בְּבְחִינַת דִּין
שֶׁנִּלְקַחָה לְהִסְטָרָא אַחֲרָא כְּנִ"ל. וְאִז לֹא דֵי שֶׁהַחֲזִירָה לְיִשְׂרָאֵל כָּל
הַקְּדָשׁוֹת וְהַמִּצְוֹת וְכָל גְּדֻלָּתָם וְכַבּוּדָם וְחִשְׁבֻּתָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְכָל עַבְדֵי
הַמֶּלֶךְ וְהָאֲחֻשְׁדָּרְפָּנִים וְהַפְּחוֹת וְכוּי מִנְּשָׂאִים אֶת הַיְהוּדִים וְכוּי. עַד שֶׁזָּכוּ
אֲחֵר כֶּף עַל-יְדֵי זֶה לְבַנְּנָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁבָּנָה כְּרֵשׁ בֶּן אֶסְתֵּר וְהַחֲזִיר כָּל
הַכֹּפְלִים לְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ וְלֹא דֵי בְּכָל זֶה אִף גַּם עֲצָמוֹת חַיּוֹתָם הִכְרַחוּ
לְהַקִּיא. וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּרִים הִרְבֵּה שֶׁנִּתְגַּיְרוּ אִז, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, וְרַבִּים מֵעַמִּי
הָאָרֶץ מִתִּיְהוּדִים וְכוּי, הֵינּוּ כְּנִ"ל:

אות ה

וְזֶהוּ בְּחִינַת תִּקְוָה הַיָּס שֶׁל פּוּרִים שֶׁהוּא יָס נִפְלָא אֲשֶׁר כְּמוֹהוּ לֹא נִהְיָתָה.
וְכַמְבָּאָר בְּדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה מְגֻדֵל הַפְּלִגְתָּ הַיָּס שֶׁל פּוּרִים. אֲשֶׁר
אִין דְּגַמְתוֹ בְּכָל הַנְּסִים שֶׁעָבְרוּ עַד בֵּיאת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ. וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, כָּל הַמוֹעֲדִים בְּטָלִים וַיְמִי הַפּוּרִים לֹא נִבְטָלִים.
כִּי הֵמָּן הִרְשָׁע יִמַח שְׁמוֹ, בִּקְשׁ לְהַשְׁמִיד וְלַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְהוּדִים
וְכוּי. כִּי הֵמָּן-עֲמֶלֶק שֶׁהוּא זֶהמַת הַנְּחָשׁ. בְּחִינַת וְהַנְּחָשׁ הָיָה עָרוּם שְׂיוֹנֵק
מִהַדְּעַת כְּנִ"ל. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִקְטָן הַמַּח בְּבְחִינַת מַחִין דְּקִטְנוּת שֶׁעַל-יְדֵי זֶה
עָקַר הַתְּגַבְּרוּת תַּאֲוֹת נְאוּף שֶׁהוּא עָקַר הַיֵּצֵר הָרַע. עָקַר הַכְּנַעְנוּת עַל-יְדֵי
הַתְּפִלָּה בְּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כַּח הַנִּ"ל שֶׁעוֹמְדֵת לְהִסְטָרָא אַחֲרָא בְּחִינַת
עֲמֶלֶק בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל עַד שֶׁמְכָרָח לְתוֹן הַקְּאוֹת וְכוּי. כְּנִ"ל. אֲבָל זֶה
הַצְּדִיק הַבַּעַל כַּח שֶׁנִּכְנַס לְמַלְחָמָה זֹאת לְהַתְּפִלָּל תְּפִלָּה בְּבְחִינַת דִּין כְּדֵי
שֶׁתְּבַלַּע אוֹתָהּ הַנְּחָשׁ וְהִסְטָרָא אַחֲרָא. וְעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא יוֹצִיא כָּל
הַקְּדָשׁוֹת וְכוּי כְּנִ"ל. זֶה הַצְּדִיק צָרִיף לְהִיּוֹת בַּעַל כַּח גְּדוֹל מְאֹד וְצָרִיף
לְהַתְּבַוֵּן מְאֹד בְּכַחוֹ. אִם יֵשׁ לוֹ כַּח לְעַמֵּד בְּמַלְחָמָה זֹאת. וְצָרִיף לִידַע עִם
מִי הוּא נִלְחָם, כִּי לְפַעְמִים אִף-עַל-פִּי שֶׁהַצְּדִיק הוּא בַּעַל כַּח גְּדוֹל. וַיֵּשׁ לוֹ
כַּח לְעַמֵּד כְּנִגַּד אֵיזָה סְטָרָא אַחֲרָא וּקְלָפָה גְּדוֹלָה, אֲבָל אִף-עַל-פִּי-כֵן
לְפַעְמִים מִתְּגַבְּרַת סְטָרָא אַחֲרָא וּקְלָפָה גְּדוֹלָה. כָּל כֶּף שֶׁאִין בְּכַחוֹ לְעַמֵּד
כְּנִגַּדָה. וְעָקַר כָּל כָּל כָּל הַסְטָרָא אַחֲרָא וְזֶהמַת הַנְּחָשׁ הוּא עֲמֶלֶק שֶׁכּוֹלֵל כָּל
הַסְטָרָא אַחֲרָא וְכָל הַקְּלָפוֹת וְכָל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שְׂיוֹנֵקִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב, רַאשֵׁית גּוֹיִם עֲמֶלֶק. שֶׁעֲמֶלֶק כָּלוּל מִכָּלם וְכָלם יוֹנֵקִים מִמֶּנּוּ. וְעַל-
כֵּן הִי יִתְבַּרֵּךְ בְּעֲצָמוֹ צָרִיף לְלַחֵם עִמּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, מַלְחָמָה לְהִי בְּעֲמֶלֶק
מִדָּר דָּר. וְעַל-כֵּן לֹא הָיָה יָכֹל אֶפְלוּ מוֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְהַכְּנִיעוֹ לְגַמְרֵי. וְכְמוֹ

שְׁפִתוֹב, וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עַמְלֵק וְכוּ'. שִׁפְרֵשׁ רִשְׁיִי שְׁחִתֵּךְ רֵאשִׁי גְבוּרָיו
וְלֹא הִרְגוּ לְגַמְרִי. מִכָּאן שֶׁעָשׂוּ עַל-פִּי הַדְּבֹר, כִּי מִלְחָמַת עַמְלֵק הִיָּתָה עַל-
יַד הַתַּפְּלָה בְּבַחֲיִנַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כַּח כְּנִי"ל בְּתוֹרַת הַנִּי"ל. וְאָף-עַל-פִּי
שֶׁמֹּשֶׁה רִבְּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, בְּוֹדָאֵי הָיָה בַּעַל כַּח גְּדוֹל מְאֹד, אָף-עַל-פִּי-כֵן לֹא
הָיָה יָכֹל לְהַכְנִיעוֹ לְגַמְרִי. כִּי אִם הָיָה רוֹצֵה לְהַכְנִיעוֹ לְגַמְרִי, הָיָה מִתְגַּבֵּר
בְּכַח קִלְפָה חֲזָקָה וְגְדוּלָה כָּל כֶּף שֶׁגַּם מֹשֶׁה לֹא הָיָה יָכֹל לַעֲמֹד כְּנִגְדָּהּ, כִּי
קִלְפַת עַמְלֵק מְגִיעַ עַד אֵין תַּכְלִית. וְאֵין מִי שֶׁיִּכּוֹל לְעַקְרוֹ לְגַמְרִי. כִּי אִם הִ'
יִתְבָּרֵךְ בַּעֲת שֶׁיָּבֹא מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ, עַל-כֵּן הַכָּרַח מֹשֶׁה לְלַחֵם עִמּוֹ בְּחֻמְכָּה
גְּדוּלָה עַל-פִּי הַדְּבֹר לְחִתֵּךְ רַק רֵאשִׁי גְבוּרָיו. וְלֹא לְהַכְנִיעוֹ לְגַמְרִי. וְעַל-כֵּן
מִלְחָמָה לְהִ' בַּעַמְלֵק מְדַר דֹּר, כִּי הִ' יִתְבָּרֵךְ בַּעֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל, צָרִיךְ לְלַחֵם
עִמּוֹ בְּכָל דֹּר וְדֹר, כִּי אֵין מִי שֶׁיִּצְדַּע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִמּוֹ כִּי אִם הִ' יִתְבָּרֵךְ
בַּעֲצָמוֹ. וְזֶהוּ בַּחֲיִנַת תִּקְוַת הַנֶּסֶס שֶׁל פּוֹרִים שֶׁהוּא מַפְלֵת הַמֶּן-עַמְלֵק, כִּי הַמֶּן-
עַמְלֵק רָצָה לְהִתְגַּבֵּר אֲזִי בְּכָל כַּחוֹ עַד שֶׁרָצָה לְבַלֵּעַ אֶת יִשְׂרָאֵל לְגַמְרִי, כִּי
בִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לְהִרְגַּ וְלֹאבֹד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים וְהָיָה לוֹ כַּח עַל-יַד שֶׁנִּשְׂאוּ
נָשִׁים נְכָרִיּוֹת שֶׁהוּא פָּגַם תַּאֲוֹת נְאוּף. שֶׁעַל-יַדִּי זֶה עֵקֶר כַּחוֹ. גַּם הַשְׁתַּחֲוּוֹ
לְצִלָּם שֶׁהוּא פָּגַם אֲמוּנָה גַּם נִהְנוּ מִסַּעֲדָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הִרְשַׁע שֶׁהוּא פָּגַם
תַּאֲוֹת אֲכִילָה בַּחֲיִנַת הַתְּגַבְרוּת מְזוֹנָא דְגוּפָא שֶׁהוּא פָּגַם אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת
שֶׁעַל-יַדִּי כָּל זֶה מִתְגַּבֵּר זְהֻמַת הַנְּחָשׁ שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת קִלְפַת הַמֶּן-עַמְלֵק,
כְּמוֹבֵן וּמְבֹאֵר בְּהַתוֹרָה הַנִּי"ל. שֶׁכָּל בַּחֲיִנוֹת אֱלוֹ, דְּהֵינּוּ פָּגַם אֲכִילָה וּפָגַם
נְאוּף וּפָגַם אֲמוּנָה תְלוּיִים זֶה בְּזֶה. וְהֵם פָּגְמוּ אֲזִי בְּכָל זֶה. וְעַל-יַדִּי זֶה
הַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם הַמֶּן-עַמְלֵק שֶׁהוּא עֵקֶר זְהֻמַת הַנְּחָשׁ, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה, הַמֶּן מִן הַתוֹרָה מִנִּי? שֶׁנֶּאֱמַר, הַמֶּן הִעֵץ וְכוּ':

נִמְצָא, שֶׁהַמֶּן הוּא עֵקֶר פָּגַם עֵץ הַדַּעַת וְכָל יְנִיקָתוֹ הִיָּתָה עַל-יַדִּי שֶׁחִמַּל
שְׂאוֹל עַל אֲגַג זִקְנוֹ שֶׁעַל-יַדִּי זֶה נוֹלַד הַמֶּן, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם
לְבִרְכָה, כִּי מֵה שֶׁחִמַּל שְׂאוֹל עַל אֲגַג. זֶה בַּחֲיִנַת רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא אַחְרָא
שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר יְנִיקַת זְהֻמַת הַנְּחָשׁ, בַּחֲיִנַת וְהַנְּחָשׁ הָיָה עָרוֹם, כְּמְבֹאֵר
בְּהַתוֹרָה הַנִּי"ל, עֵינֵי שָׁם. וְהַמֶּן בְּגִדְל הַתְּגַבְרוּתוֹ אֲזִי חָשַׁב מִחֲשַׁבָּה רָעָה, כִּי
רָאָה שִׁישְׂרָאֵל מְרוּדִים מְאֹד מְאֹד בְּתִקְוַת הַגְּלוּת וַיֵּשׁ עֲלֵיהֶם פָּגְמִים
וְקִטְרוּגִים כְּאֵלֶּה. עַד שֶׁאֲזִי אִם הָיָה מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם בְּכַח אֵיזָה קִלְפָה קִטְנָה
בַּעֲלָמָא גַּם-כֵּן הָיָה קִשָּׁה לַעֲמֹד כְּנִגְדּוֹ לְגִדְל חֲלִישוֹת יִשְׂרָאֵל אֲזִי, אֲבָל הוּא
בְּרִשְׁעָתוֹ יִמַח שְׁמוֹ, הַתַּחֲכֵם אֲזִי וְהַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם אֲזִי בְּכָל מִינֵי כַחוֹת שִׁישׁ לוֹ
וְקִבֵּץ זָרֵשׁ אֲשֶׁתוֹ וְכָל אוֹהָבָיו וְכָל עֲשָׂרַת בְּנָיו. שֶׁהֵם כָּל הָעֲשָׂרָה כְּתָרִין
דְּמִסְאָבוּתָא. וְרָצָה לְהִתְגַּבֵּר אֲזִי עַל מְרַדְכֵי וְיִשְׂרָאֵל. בְּכַח כָּל הַחֲמִשִּׁים
שְׁעָרֵי טְמֵאָה שֶׁהֵם כָּלֵל כָּל הַסִּטְרָא אַחְרָא שֶׁעַמְלֵק כָּלוּל מֵהֶם. וְעַל-כֵּן עָשָׂה
עֵץ גְּבוּהַ חֲמִשִּׁים אַמָּה וּבְכַח כָּלֵם רָצָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל אֲזִי בַּעֲת
חֲלִישוֹתֵם הַגְּדוּלָה. בַּעֲת תִּקְוַת הַגְּלוּת בַּעֲת שֶׁהֵיוּ רְחוּקִים מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל,
כִּי עֵקֶר הַכְּנַעַת עַמְלֵק הוּא עַל-יַדִּי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁפִּתּוּב, בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר
הִ' אֶלְקִיךָ נוֹתֵן לָךְ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחָה אֶת זְכוּר עַמְלֵק וְכוּ'. 'בְּאֶרֶץ דִּיקָא,
כִּי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יַדִּי כַח מַעֲשָׂיו וְכוּ' שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין עֵקֶר הַכַּח
לַעֲמֹד כְּנִגְדּוֹ כְּנִי"ל, דְּהֵינּוּ שֶׁמֵּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא עֵקֶר הַכַּח שֶׁל הַצְּדִיק הַבַּעַל
כַּח שֶׁיִּכּוֹל לְהַתַּפְּלֵל תַּפְּלָה בְּבַחֲיִנַת דִּין שֶׁעַל-יַדִּי זֶה מְכַנִּיעַ הַמֶּן-עַמְלֵק. עַד
שֶׁזוֹכָה לְכָל הַבַּחֲיִנוֹת הַמְּבֹאֵרִים שָׁם בְּהַתוֹרָה הַנִּי"ל. עַד שֶׁזוֹכָה לְגִלוּת

אמונת חדוש העולם. שעל-ידי זה יהיה חדוש העולם שלעתיד. שאז יתנהג כל העולם בבחינת ארץ-ישראל, דהינו לגלות כח מעשיו של ה' יתברך שה' יתברך ברא הכל בכ"ח אתון וכו' פנ"ל. אבל כל עקר הכח של הצדיק שזוכה לכל זה הוא על-ידי ארץ-ישראל. ששם מאירין כח אתון כח מעשיו שמשם עקר הכח פנ"ל:

ועל-כן עקר הכנעת עמלק הוא בארץ-ישראל דיקא פנ"ל. כי משם עקר הכח לעמד פנגדו פנ"ל, אבל אז בסוף גלות בבל שהיו ישראל בגלות רחוקים מארץ-ישראל והיו חלושים אז מאד. והוא התגבר עליהם בכל כחותיו פנ"ל. ורצה לבלע את ישראל חס ושלום לגמרי פנ"ל. על-כן באמת היה אז עת צרה גדולה אשר כמוהו לא נהיתה. אבל ה' יתברך חמל על עמו ושלח לנו אז את מרדכי ואסתר. ומרדכי הוא בחינת משיח שכלול מכל הריחות טובות שנמשכין על-ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח כמבאר בהתורה הנ"ל. כי מרדכי הוא בחינת בשמים ראש מר דרור שתרגומו מרי דכיא, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הינו שהיא ראש לכל הבשמים והריחות של שמן המשחה, שזהו בחינת משיח שנקרא בשם משיח על שם שנמשח בשמן המשחה, כי משיח הוא עקר הכח של שמן המשחה, כי משיח הוא כלל כל הריחות טובות שבעולם. ועל-כן על-ידי שמן המשחה נתקדשין הדברים בקדשותן, דהינו המשכן ומזבח וכלי שרת וכהנים גדולים ומלכים, כי כל הקדשות מקבלין על-ידי הריח טוב שהוא בחינת משיח שגדל וצומח על-ידי הקול המשקה את הגן. שנמשך על-ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח. שעל-ידי זה הקול יכולין להוכיח ולהפוך עוונות לזכיות חל לקדש. בבחינת נרדי נתן ריחו, כמבאר בהתורה הנ"ל. כי עקר הקדשה היא בחינת הנשמה שהיא חלק אלוך ממעל שעקר חייתה הוא הריח. ועל-כן על-ידי שמן המשחה שהיא בחינת ריח, בחינת משיח, על-ידי זה מעלין כל הדברים מחל לקדש. ומרדכי נמשך משם, כי הוא בחינת בשמים ראש מר דרור. ועל-כן היה לו כח גדול של משיח לעמד פנגד כל קלפות המן-עמלק. ועל-כן בכחו היתה יכולה אסתר לירד לבית אחשורוש שהוא בית הסטרא אחרא. שזהו בחינת התפלה בבחינת דין שהסטרא אחרא רוצה לבלעה, אבל בכחו הגדול של מרדכי היהודי, על-ידי זה לא די שלא בלע אותה אדרבא, היא עמדה להם בבית הבליעה שלהם עד שהכרחו להקיא ולהוציא כל הקדשות שבלעו. והמן-עמלק נפל מאד מאד ותלו אותו ואת בניו על העץ, כי נפל ונכנע המן-עמלק מאד על-ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח שהיא בחינת אסתר וכנ"ל. וזהו בחינת תקף השמחה של פורים, כי על-ידי כל הנ"ל נתעורר השיר שיתער לעתיד. בחינת שיר פשוט וכו'. שמשם כל השמחות שבעולם. כפי ההארה שמקבלין משם. ואז בפורים נתעורר זה השיר בהארה נפלאה מאד, כי אז הוא התנוצצות משיח בחינת מרדכי פנ"ל. ועל-כן אז נמשך שיר ושמחה וחדנה גדולה עד אין קץ:

אות ו

וְזֶה בְּחִינַת סְעֻדַת פּוּרִים שֶׁהִיא מִצְוָה גְדוֹלָה לְהִרְבּוֹת בְּסְעֻדָּה. לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת וּלְשִׁמּוֹחַ, כִּי אַז הָאֲכִילָה בְּקִדְשָׁה בְּבַחֲיַנַת מְזוּנָא דְנִשְׁמַתָּא. כִּי עַל-יְדֵי הָרִיחַ טוֹב שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה בְּבַחֲיַנַת דִּין וְכוּי כְּנִי"ל עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְמְזוּנָא דְנִשְׁמַתָּא, כִּי מְכַנְיַעִין מְזוּנָא דְגוּפָא בְּבַחֲיַנַת וְיָדוּ אַחֲזֵת בְּעֵקֶב עֲשׂוֹ, כְּמַבְאָר בְּתוֹרַת הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן אַז מִצְוָה לֶאֱכֹל, כִּי אַז זוֹכִין לְמְזוּנָא דְנִשְׁמַתָּא כְּנִי"ל, כִּי אַז מְכַנְיַעִין קְלַפַּת עַמְלֵק שֶׁהוּא מְזַרַע עֲשׂו שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוּנָא דְגוּפָא. בְּבַחֲיַנַת וְיָדוּ אַחֲזֵת בְּעֵקֶב עֲשׂו כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָאת אֶסְתֵּר הַדְּסָה עַל שֵׁם רֵיחַ טוֹב כִּי עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה בְּבַחֲיַנַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁהִיא בְּחִינַת אֶסְתֵּר עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְרֵיחַ טוֹב שֶׁהוּא חֵיוֹת הַנִּשְׁמָה. שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְּתֵקוֹן הַכֹּל בְּבַחֲיַנַת נְרָדִי נִתֵּן רִיחוֹ, כְּמוֹ שֶׁמַּבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, עֵינַן שֵׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

אות ז

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַפְלַת עֲשָׂרַת בְּנֵי הַמֶּן. שֶׁהֵם עֲשָׂרָה כְּתָרִין דְּמִסְאָבוּתָא שֶׁעָקַר הַתְּגַבְרוּתָם הוּא בְּחִינַת כְּפִירוֹת שֶׁמְכַנְיַסִין בְּלֵב לְהַחֲלִישׁ אֱמוּנַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם חֵס וְשְׁלוֹם. וְעַל-כֵּן הֵם עֲשָׂרָה כְּנִגְדַת עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁהֵם עֲשָׂרָה מְדַרְגוֹת שֶׁל נְבוּאָה. שְׁעַל-יְדֵי זֶה עָקַר הָאֱמוּנָה לְזָכוֹת לְהֶאֱמִין בְּחַדוּשׁ הָעוֹלָם. שֶׁהִי יְתִבְרָךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת. וְהֵם רוֹצִים לְפָגֵם בְּכֹל זֶה חֵס וְשְׁלוֹם, אֲבָל עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה בְּבַחֲיַנַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ כְּנִי"ל, עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְעֲשָׂרָה מְדַרְגוֹת שֶׁל נְבוּאָה. וְנִתְּגַלָּה אֱמוּנַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם. שֶׁהִי יְתִבְרָךְ בְּרָא אֶת הַכֹּל בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת. וְעַל-כֵּן אַז נוֹפְלִים יַחַד כָּל עֲשָׂרַת בְּנֵי הַמֶּן. כָּל עֲשָׂרַת כְּתָרִין דְּמִסְאָבוּתָא, כִּי נוֹפְלִים עַל-יְדֵי בְּחִינַת עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁנִּתְּגַלִּין אַז כְּנִי"ל. וְזֶה שֶׁאֱמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה שֶׁבְּפוּרִים חֲזָרוּ וְקִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה מִחֻדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, קִיְמוּ וְקִבְּלוּ וְכוּי. כִּי עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה בְּבַחֲיַנַת דִּין בְּחִינַת אֶסְתֵּר כְּנִי"ל. עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְבְּחִינַת נְבוּאָה בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּחִינַת וּתְלַבֵּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. שֶׁלְּבַשְׁתָּה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה. וְזוֹכִין לְעֲשָׂרָה מְדַרְגוֹת שֶׁל נְבוּאָה. שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת, בְּחִינַת קְבַלַת הַתּוֹרָה כְּמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, עֵינַן שֵׁם:

אות ח

וְזֶה בְּחִינַת פֶּסַח וְעַנְיָן אֲסוּר חֶמֶץ, כִּי בַפֶּסַח הוּא יְצִיאַת מִצְרַיִם וְעֵקֶר יְצִיאַת מִצְרַיִם הִי תַּהְיֶה לְגִלּוֹת אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם. וְזֶה הִי עֵקֶר גְּאֻלַּת מִצְרַיִם שֶׁעָשָׂה ה' יְתַבְרָךְ עִמָּנוּ אֲזוּ נְסִים וּמוֹפְתִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמְעוּ וְלֹא נִרְאוּ בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַגּוֹיִים. אֲשֶׁר עַל-יָדֵי כָּל זֶה נִתְגַּלָּה שֵׁישׁ אֱלֹקִים שְׁלִיט בְּעוֹלָמוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּרָצוֹנוֹ, כִּי הוּא יְתַבְרָךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאִין בְּרָצוֹנוֹ וְהוּא מְנַהֵג אֶת הָעוֹלָם. וּבִידּוֹ לַעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם כְּרָצוֹנוֹ לְשָׁנוֹת הַטֵּבַע בְּכָל עֵת לַעֲשׂוֹת מִמִּים דָּם וּמִדָּם מִים וּמְאוֹר חֹשֶׁךְ וּמְחֹשֶׁךְ אֹר וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה בְּשֵׁאר הַמוֹפְתִים אֲשֶׁר עַל-יָדֵי כָּלֵם נִתְגַּלָּה אֲמוּנַת אֱמֶתֶת אֱלֹקוֹתוֹ יְתַבְרָךְ. שֶׁהוּא יְתַבְרָךְ חֲדָשׁ הַכֹּל בְּרָצוֹנוֹ וְעַל-כֵּן בִּידּוֹ לַעֲשׂוֹת בְּכָל הָעוֹלָם כְּרָצוֹנוֹ. כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּכָל הַמוֹפְתִים, לְמַעַן תִּדְעַ כִּי אֲנִי ה' בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, לְמַעַן תִּדְעַ כִּי אִין כְּה' אֱלֹקֵינוּ. וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה שֵׁאר לְשׁוֹנוֹת כְּאֵלֶּה הַכְּתוּבִים בְּכָל הַמוֹפְתִים. כִּי כָּל הַמוֹפְתִים הָיוּ לְגִלּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יְתַבְרָךְ שֶׁהוּא אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְהֶאֱמִין בְּה' יְתַבְרָךְ כִּי אִם כְּשֶׁמֶאֱמִינִים בְּחֲדוּשׁ הָעוֹלָם כְּמוֹכֵן לְכָל מִשְׁכִּיל בְּאֱמֶת. נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם הוּא לְגִלּוֹת אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהִיא עֵקֶר הָאֲמוּנָה שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל-יָדֵי כָּל הַמוֹפְתִים הַנוֹרָאִים שֶׁעָשָׂה ה' יְתַבְרָךְ לְעֵינֵינוּ בְּמִצְרַיִם. וְעַל-כֵּן עֵקֶר יְצִיאַת מִצְרַיִם הִי תַּהְיֶה עַל-יָדֵי הַתַּפְּלָה בְּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כַּח. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וְהַשְׁלִיךְ לַפְּנֵי פְרָעָה יְהִי לְתַנּוּן. הַנְּאֻמֶּר בְּתַחֲלַת הַגְּאֻלָּה שֶׁפָּרְשׂוּ רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה עַל הַתַּפְּלָה בְּבְחִינַת דִּין הַנִּי"ל, כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, עֵינִ שֵׁם. כִּי עַל-יָדֵי הַתַּפְּלָה הַנִּי"ל עַל-יָדֵי זֶה זֹכִין לְגִיר גְּרִים. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וְגַם יַעֲרֹב רַב עֲלֶה אִתָּם, דְּהֵינּוּ גְרִים רַבִּים שֶׁנִּתְגַּיְרוּ אֲזוּ. וְעַל-יָדֵי זֶה נִתְרַבֶּה הַכְּבוֹד דְּקִדְשָׁה. וְעַל-יָדֵי זֶה זֹכִין לְנְבוּאָה שֶׁהוּא מִתֵּן תּוֹרָה וְעַל-יָדֵי זֶה נִתְגַּלָּה אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהִיא בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְעַל-יָדֵי זֶה נִתְעוֹרֵר הַשִּׁיר הַנִּי"ל שֶׁהוּא הַקּוֹל הַמִּשְׁקָה אֶת הַגֹּן. שֶׁעַל-יָדֵי זֶה גְּדֻלִים כָּל הַרִיחוֹת וְהִירָאוֹת שֶׁעַל-יָדֵי זֶה נִכְנַע עֶקֶב דְּסִטְרָא אַחֲרָא שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוֹפָא וְזֹכִין לְמְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא וְכוּ', כְּמִבְּאֵר כָּל זֶה בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. אֲבָל אֲזוּ בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם אֶף-עַל-פִּי שֶׁכָּבֵר קִבְלוּ כַּח עַל-יָדֵי הַתַּפְּלָה בְּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כַּח הַנִּי"ל שֶׁעַל-יָדֵי זֶה הִי עֵקֶר יְצִיאַת מִצְרַיִם כְּנִי"ל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין לֹא זָכוּ לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה וְכָל זָמַן שֶׁאִין מְקַבְּלִין אֶת הַתּוֹרָה. עֲדִין אִין נִתְגַּלָּה אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם בְּשְׁלֵמוֹת, כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם הוּא עַל-יָדֵי מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲשֶׂרָה מִדְּרָגוֹת שֶׁל רוּחַ נְבוּאָה וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעֵקֶר בְּרוּר הַמְדָּמָה הוּא עַל-יָדֵי זֶה. שֶׁעַל-יָדֵי זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה לְהֶאֱמִין בְּחֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא עֵקֶר הָאֲמוּנָה כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן אֲזוּ בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁהִיוּ עֲדִין קֹדֶם קַבְּלַת הַתּוֹרָה עֲדִין לֹא הִי אֶפְשֶׁר לְבַרֵּר הַמְדָּמָה בְּשְׁלֵמוֹת וְכָל זָמַן שֶׁאִין הַמְדָּמָה מְבָרֵר עַל-יָדֵי רוּחַ נְבוּאָה שֶׁהוּא מִתֵּן תּוֹרָה. עֲדִין

אי אפֿשֿר לְגַלוֹת בְּשִׁלְמוֹת אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם. וְכַל זְמַן שְׂאִין נִתְגַּלֶּה אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם אִי אֲפֹשֶׁר לְצִאת מִקְלַפֵּת מְצָרִים שְׁעָקֵר זְהֻמַּתָּם הִיָּה עַל-יַדִּי הַכְּפִירוֹת הַנִּמְשָׁכִין מֵהַכּוֹפְרִים בְּחֲדוּשׁ הָעוֹלָם יִמַּח שְׁמָם וְזָכְרָם. וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת הִיָּתָה יְצִיאַת מְצָרִים עַל-יַדִּי נִס נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד כַּמְבֹאֵר בְּכַתְּבֵי הָאֲרִי"ל, שְׁה' יִתְבַּרְךָ הַמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם מַחִין גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים מְאֹד שְׁלֹא בְּהַדְרָגָה וְשְׁלֹא כְּסֻדֵּר, עֵינֵן שָׁם, הֵינּוּ שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׁלֹא זָכוּ עֲדִין לְרוּחַ נְבוּאָה בְּשִׁלְמוֹת שְׁהוּא קִבְּלַת הַתּוֹרָה. אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם ה' יִתְבַּרְךָ מַחִין גְּדוֹלִים שְׁהֵם בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדַמָּה. עַד שְׁנִתְגַּלֶּה גַם בְּשַׁעַת יְצִיאַת מְצָרִים קֹדֶם קִבְּלַת הַתּוֹרָה אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם וְעַל-יַדִּי זֶה יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים, כִּי עָקֵר יְצִיאַת מְצָרִים הוּא עַל-יַדִּי אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם כְּנִ"ל. וּבְשִׁבִיל זֶה הֵצָרְכוּ לְצִאת בְּחַפְזוֹן גְּדוֹל כְּדִי שְׁלֹא יִתְאַחֲזוּ בָּהֶם הַקְּלָפוֹת שְׁהֵם הַכְּפִירוֹת מַחֲמַת שְׁעֲדִין לֹא זָכוּ לְקִבְּלַת הַתּוֹרָה שְׁעַל-יַדִּי זֶה עֲדִין לֹא נִתְבַּרַר הַמְּדַמָּה בְּשִׁלְמוֹת רַק יְצִיאַתָּם מֵהַכְּפִירוֹת וְקִלְפַת מְצָרִים הִיָּתָה בְּדַרְךָ נִס שְׁבָאוּ עֲלֵיהֶם הָאֲרַת הַמַּחִין שְׁלֹא בְּהַדְרָגָה וְשְׁלֹא כְּסֻדֵּר כַּמְבֹאֵר בְּכַתְּבֵים:

אות ט

וּבְשִׁבִיל זֶה צְרִיכִין לְאָכַל מִצָּה בְּפֶסַח. וְחֻמְץ אָסוּר בְּאִסוּר חֲמוּר מְאֹד בְּבַל יִרְאֶה וּבַל יִמָּצֵא. וְעָקֵר אָסוּר הַחֻמְץ הוּא עַל-יַדִּי הַמִּים דִּיקָא, כִּי עָקֵר הִזְהִירוֹת מִחֻמְץ לְמִצָּה הוּא דִּיקָא מְשַׁעָה שְׁנִתְנוּ מִים בְּעֶסֶה. שְׂאֵז צְרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד לְבָלִי לְהַשְׁהוֹת אֶת הָעֶסֶה שְׁלֹא תִתְחַמֵּץ עַל-יַדִּי הַמִּים, כִּי עָקֵר אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם הוּא בְּחִינַת מִים, כִּי מִים קֹדְמוּ לְעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. מִתְחַלֶּה הִיָּה הָעוֹלָם מִים בְּמִים וְכוּ' וְכֵן פִּרְשׁ רַש"י בְּפֶסוּק בְּרֵאשִׁית שְׁהַמִּים קֹדְמוּ לְכָל הַבְּרִיאָה וְעָקֵר אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם הִיא רַק לְהֵאֱמִין בְּהִתְחַלַּת הַבְּרִיאָה שְׁהֵם הַמִּים. לְהֵאֱמִין שְׁה' יִתְבַּרְךָ בְּרָא אֶת תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה שְׁהִיא הַמִּים יֵשׁ מֵאִין הַמְּחַלֵּט. וְאַחַר כֵּן בְּרָא מֵהֶם כָּל הָעוֹלָם וּמְלֹאוֹ, כִּי עָקֵר מֵה שְׁצָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה עַל חֲדוּשׁ הָעוֹלָם הִיא רַק עַל הַהִתְחַלָּה כִּי מֵה שְׂאֵחַר הַבְּרִיאָה שְׁבָרָא ה' יִתְבַּרְךָ יֵשׁ מֵיֵשׁ, זֶה אֵינּוּ חֲדוּשׁ אֲצֵל הָעוֹלָם כָּל כֵּן, כִּי הַחֲדוּשִׁים שְׁה' יִתְבַּרְךָ מִחֲדָשׁ יֵשׁ מֵיֵשׁ, זֶה אֵנּוּ רוֹאִין בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שַׁעָה כִּי בְּאֵמַת אֵנּוּ רוֹאִין חֲדוּשׁ הָעוֹלָם בְּכָל עֵת וּבְכָל שַׁעָה. כִּי ה' יִתְבַּרְךָ מִחֲדָשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. שְׁבַעֲרַב חֲמָה שׁוֹקַעַת וְנַעֲשֵׂה חֲשָׁד. וּבִבְקָר חוֹזֵר וּמִחֲדָשׁ אוֹר הַחֲמָה. וְכֵן מַחֲטָה אַחַת שְׁזוֹרְעִין בְּאֲרֶץ ה' יִתְבַּרְךָ מִצְמִיחַ מִמְּנָה כְּמָה שְׁבָלִים גְּבוּהִים עִם כְּמָה מְאוֹת חֲטִים. וְכֵן מְגַרְעִין אֶחָד מִצְמִיחַ בְּרִצּוֹנוֹ אֵילָן גְּדוֹל וְנִפְלָא. וּמִטְפֵּה סְרוּחָה הוּא בּוֹרָא בְּרִצּוֹנוֹ אֶדָם גְּדוֹל וְחִיָּה גְדוֹלָה וְכִיוּצָא בְּזֶה פְּלֹאוֹת הַבְּרִיאָה שְׂאֵנּוּ רוֹאִין בְּכָל עֵת וּבְכָל שַׁעָה. מֵה

שְׁה' יִתְבַרַךְ בּוֹרֵא בְרִיּוֹת נִפְלְאוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל רִגְעַ. אֲבָל מִחֲמַת שְׁכָל אֱלוֹ הַבְּרִיּוֹת הַנִּפְלְאוֹת בּוֹרֵא אוֹתָם ה' יִתְבַרַךְ יֵשׁ מֵיֵשׁ, כִּי כִּד גָּזַר בְּרִצּוֹנוֹ שְׁמִיּוֹם הַבְּרִיָּאָה וְהַלָּאָה יִבְרָא הַכֹּל יֵשׁ מֵיֵשׁ. עַל-כֵּן אֶף-עַל-פִּי שְׁאֲנוּ רוֹאִין בְּעֵינֵינוּ חֲדוּשֵׁי בְרִיּוֹתָיו בְּכָל עֵת. אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין בְּשֶׁכֶל חֲדוּשׁ הָעוֹלָם מִחֲמַת שְׁאֵז הָיָה יֵשׁ מֵאִין. עַל-כֵּן צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה לְהֶאֱמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שְׁה' יִתְבַרַךְ בְּרָא הַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ בְּתַחֲלַת הַבְּרִיָּאָה יֵשׁ מֵאִין הַמְּחַלֵּט. וּבְאֶמֶת מִי שֵׁיֵשׁ לוֹ מִחַ אֶמֶתִּי בְּקִדְקִדּוֹ וּמִסְתַּכֵּל עַל הָאֶמֶת. אִין שׁוֹם חֲלוּק אֶצְלוֹ בֵּין חֲדוּשׁ הָעוֹלָם בְּתַחֲלַת הַבְּרִיָּאָה. וּבֵין הַחֲדוּשִׁים שְׁה' יִתְבַרַךְ עוֹשֶׂה בְּכָל עֵת, כִּי כְמוֹ שְׁאִין יְכוּלִין לְהַבִּין חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל תַּחֲלַת הַבְּרִיָּאָה, כְּמוֹ כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין בְּשׁוֹם שְׁכָל הַחֲדוּשִׁים שְׁה' יִתְבַרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּכָל עֵת, כִּי בּוֹדָאֵי אִם לֹא הָיִינוּ רוֹאִים בְּעֵינֵינוּ שְׁנִצְמַח מִגְרַעִין אֶחָד אֵילָן גָּדוֹל כְּזֶה בּוֹדָאֵי לֹא הָיָה שׁוֹם חֲכָם וּמְחַקֵּר מֵאֱמִין כְּזֶה. שְׁיֻכַּל לְהִיּוֹת נִצְמַח מִגְרַעִין קָטָן כְּזֶה. אֵילָן גָּדוֹל כְּזֶה עִם עֲנָפִים וְעֵלִים וּפְרוֹת כְּאֵלֶּה. וְאִיךְ הָיָה אֶפְשָׁר לְצִיר זֹאת בְּשֶׁכֶל וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲנוּ רוֹאִין בְּעֵינֵינוּ פְּלֵאוֹת הַבוֹרֵא כְּאֵלֶּה בְּכָל עֵת. שְׁנִצְמַח אֵילָן גָּדוֹל מִגְרַעִין אֶחָד וְאָדָם בְּעַל דְּעָה וּבְעַל שְׁכָל נִבְרָא מִטְּפָה סְרוּחָה. וְכִיּוֹצֵא כְּזֶה שְׁאֵר פְּלֵאוֹת הַבְּרִיָּאָה מֵה שְׁלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהַבִּין כָּלֵל. אִם לֹא הָיִינוּ רוֹאִין אוֹתָם בְּעֵינֵינוּ. וְגַם עֲכָשׁוּ שְׁאֲנוּ רוֹאִין אוֹתָם בְּעֵינֵינוּ. אֵי אֶפְשָׁר לְצִיר זֹאת בְּשֶׁכֶל וּלְהַבִּין אִיךְ נַעֲשֶׂה זֹאת. אִיךְ נִמְשָׁךְ שְׁכָל וְדַעַת לְטְפָה סְרוּחָה שְׁיִהְיֶה מִטְּפָה לְחָה וּסְרוּחָה כְּזֹאת אָדָם בְּעַל קוֹמָה וּבְעַל צוּרָה וּבְעַל שְׁכָל כְּזֶה. רַק הוּא יִתְבַרַךְ אָמַר וַיְהִי הוּא צָוָה וַיַּעֲמֵד. וְזֶה הַבוֹרֵא יִתְבַרַךְ. שְׁהוּא יְכוּל לְבָרֵא מִגְרַעִין אֶחָד אֵילָן שְׁלָם, הוּא יְכוּל בּוֹדָאֵי גַם-כֵּן לְבָרֵא יֵשׁ מֵאִין הַמְּחַלֵּט לְגַמְרִי, כִּי כְמוֹ שְׁאֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין בְּרִיָּאת יֵשׁ מֵאִין כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין בְּרִיָּאת יֵשׁ מֵיֵשׁ כְּנִיִּל:

וּמֵאַחַר שְׁאֲנוּ רוֹאִין בְּרִיָּאת יֵשׁ מֵיֵשׁ בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת. אֶף-עַל-פִּי שְׁאִין אֲנוּ מְבִינִים זֹאת בּוֹדָאֵי אֲנוּ מְחַיְבִים לְהֶאֱמִין גַּם בְּבְרִיָּאת יֵשׁ מֵאִין. רַק מִחֲמַת שְׁבְרִיָּאת יֵשׁ מֵאִין לֹא כָּל אָדָם זוֹכֶה לְרִאוֹת כִּי אִם הַצְּדִיקִים בְּעֵלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, עַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְצִיר זֹאת בְּשֶׁכֶל. וְצָרִיכִין לְסַמֵּךְ רַק עַל אֱמוּנָה. הַנִּמְשָׁכֶת עַל-יַדֵּי בְּעֵלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הָאֱמֵתִיִּים:

נִמְצָא שְׁעַקֵּר הַתַּחֲזִיקוֹת מֵה שְׁצָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה לְהֶאֱמִין בְּחֲדוּשׁ הָעוֹלָם. הוּא רַק עַל הַתַּחֲלַת הַבְּרִיָּאָה שְׁהִיְתָה יֵשׁ מֵאִין. וְהַתַּחֲלַת הַבְּרִיָּאָה הִיְתָה מִמִּים שְׁהִיוּ רֵאשׁוֹנִים לְכָל הַבְּרִיָּאָה, כִּי הַמִּים בְּרָא אוֹתָם ה' יִתְבַרַךְ בְּתַחֲלָה כְּנִזְכָּר לְעִיל. נִמְצָא שְׁעַקֵּר אֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם תְּלוּי בַּמִּים שְׁהֵם רֵאשׁוֹנִים לְבְרִיָּאָה. שְׁהֵם הָעַקֵּר שְׁנִבְרָאוּ יֵשׁ מֵאִין הַמְּחַלֵּט, כִּי מֵה שְׁנִבְרָא אַחַר כֵּד נִבְרָא מִמִּים שְׁהוּא יֵשׁ מֵיֵשׁ שְׁאֵלוֹ הַחֲדוּשִׁים שֶׁל בְּרִיָּאת יֵשׁ מֵיֵשׁ אֲנוּ רוֹאִין תְּמִיד בְּכָל עֵת. וְעַל-כֵּן מִחֲמַת שְׁעַקֵּר אֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם הוּא בַּמִּים, עַל-כֵּן מִים יֵשׁ בְּהֵם שְׁנֵי כַחוֹת חֲסֵד וְדִין יְמִין וּשְׂמָאל, כְּמוֹבֵן בְּזֶהֱר מִים אֲנוֹן לִימִינָא וְכוּי (זֶהֱר וְאָרָא דָּף כַּד) כִּי בַּס יְדִין עַמִּים יִתֵּן אֶכֶל לְמַכְבִּיר (אִיּוֹב לו) וּפִרֵשׁ רַשׁ"י מְשַׁל לְנַחֲתוֹם וְכוּי וְעַל-כֵּן הַמִּים מְטַהְרִין מִכָּל הַטְּמָאוֹת וְאֵי אֶפְשָׁר לְכַנֵּס לְשׁוֹם קִדְשָׁה כִּי אִם עַל-יַדֵּי טְבִילָה. אוֹ נְטִילָה וּרְחִיצָה בַּמִּים, כְּגוֹן כְּהֵנִים בְּעִבּוּדָתָן שְׁאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִתְקַרֵּב לְשׁוֹם

עבודה כי אם על-ידי טבילה וקדוש ידים ורגלים במים. וכן כלל ישראל לא נכנסו לברית כי אם על-ידי טבילה במים וכו'. ולהפך מצינו שהמים עלולים לקבל טמאה. וכן אין האכל מכשר לקבל טמאה עד שיבוא עליו מים, כמו שכתוב, וכי יתן מים על זרע וכו'. כי עקר כל הקדשות והטהרות הם נמשכין כפי אמונת חדוש העולם, כי עקר הקדשה והטהרה, היא האמונה הקדושה. ולהפך עקר הטמאה והזמא ותקף הדין הוא על-ידי כפירות חס ושלום. ועל-כן מחמת שעקר האמונה שהיא אמונת חדוש העולם הוא במים על-כן צדיקים ילכו בם וכו'. שמי שזוכה לאמונה הוא מקבל על-ידי המים כל הקדשות והטהרות. שכלם נמשכין מתחלת הבריאה שברא ה' יתברך את המים יש מאין שמשם כל הקדשות. כי בתחלת הבריאה היה הכל קדש כמבאר במקום אחר. אבל להפך פושעים יכשלו בם, שכל הכפירות שלהם הוא בבחינת מים דיקא שהם תחלת הבריאה יש מאין שמשם עקר כפירתם ימח שם כנ"ל. ועל-כן המים עלולים לקבל טמאה. כי עקר אחיזת הטמאה למי שבא לטמא הוא בבחינת מים דיקא שהם תחלת הבריאה יש מאין. שמשם מגיע עקר כפירתם שהוא עקר הטמאה כנ"ל:

אות י

וזה בחינת חמץ ומצה. שעקר הזהירות מחמץ למצה הוא במים דיקא כנ"ל, כי תכף כשבא מים על העסה תכף ומיד צריכין לזהר מאד מחמץ לבלי להשהות את העסה כלל. כדי שלא יתאחזו בהמים הכפירות של מצרים שפופרים בחדוש העולם ימח שם שעקר כפירתם היא במים דיקא. שהם תחלת הבריאה יש מאין כנ"ל. ועקר הזהירות הוא לבלי להשהות את העסה שלא תחמץ במשך הזמן ועקר חמץ ושאר שנעשה במשך הזמן הוא על-ידי הרוח והאור כנראה בחוש שהעסה עולה ונתפחת כשנחמצת, שזהו על-ידי האור והרוח. ואז בפסח צריכין לזהר מזה מאד. שזהו עקר אסור חמץ ושאר שלא לאכל מעסה שעלתה בנפיחה ונחמצה, כי אז בשעת יציאת מצרים עדין לא נתברר בשלמות כח המדמה. מחמת שעדין לא היה מתן תורה ולא זכו עדין לרוח הקדש רוח נבואה בשלמות כנ"ל, על-כן אז עדין יש שליטה לרוח שטות, 'רוח' דיקא. בחינת אור ורוח טמא. שהוא בחינת רוח שטות, הפך רוח ואור קדוש שהוא בחינת רוח הקדש, על-כן צריכין לשמר אז את העסה מעת נתינת המים שלא תשאה. שלא ישלט בה רוח ואור הטמא שהוא רוח שטות. שהוא רוח הטמא של המעוננים והמכשפים של מצרים שעל ידם מתקלקל המדמה. ובאים כפירות ואמונות כוזביות על ידם, דהינו כפירות בחדוש העולם שהוא בחינת מים כנ"ל. ועל-כן אז בפסח בשעת

יציאת מצרים שהיא קדם מתן תורה עדין לא זכו בשלמות לרוח הקדוש כנ"ל, על-כן צריכין אז לזהר מזה שזה עקר אסור חמץ לזהר שלא ישלט הרוח בעסה מעת נתינת המים שלא ישא עד שישלט הרוח ויחמיץ את העסה חס ושלום. כדי שלא יתאחזו הכפירות במים שנמשכין מרוח שטות מחמת שעדין לא זכו לרוח הקדוש בשלמות מחמת שעדין היה קדם קבלת התורה כנ"ל. אבל בשבועות שכבר קבלו ישראל את התורה. וזכו לרוח הקדוש בשלמות על-כן אז צריכין להביא שתי הלחם מחמץ דיקא, כי אז הרוח והאור הוא בבחינת רוח הקדוש ואור הקדוש שעל-ידי זה מתברר המדמה יותר. ועל-כן צריכין להביא חמץ דיקא, דהינו ששולטה בהם הרוח והאור, כי אז הרוח והאור נמשך מבחינת רוח הקדוש שעל-ידי רוח והאור הזה מתברר המדמה יותר. וזוכין לאמונת חדוש העולם בשלמות. שזהו עקר הטירה שזהו עקר בחינת יציאת מצרים כנ"ל:

וזה בחינת שתי הרחיצות שרוחצין בליל פסח במים, כי אז צריכין להמשיך מימי הטירה ביותר. שהם בחינת אמונת חדוש העולם שעל-ידי זה עקר הטירה שזהו עקר בחינת יציאת מצרים כנ"ל:

אות יא

על-פי התורה הנ"ל מבאר ענין ברפת הריח שמברכין לפניו ולא לאחריו, כמבאר בשלחן ערוך על הריח מברכין לפניו אבל לאחריו אין צריך לברך כלום, כי מבאר בהתורה הנ"ל. שעקר האמונה זוכין על-ידי ברור המדמה שזוכין על -ידי שמתקרבין לצדיק אמת. שהוא מנהיג הדור שיש לו בחינת רוח הקדוש רוח נבואה, עין שם היטב ועל-ידי זה זוכין לאמונת חדוש העולם. שזה אי אפשר להשיג בשום שכל כי אם באמונה, כי עקר חדוש העולם היה על-ידי אמונה, כמו שכתוב, וכל מעשהו באמונה. ועל-כן היה כל העולם תלוי עד ששי בסיון שקבלו ישראל את התורה כי אז זכו לרוח נבואה וכו'. שעל-ידי זה נתברר המדמה וזכו לאמונת חדוש העולם וכו', עין שם. וחדוש העולם של לעתיד יהיה גם-כן על-ידי אמונה וכו' וחדוש העולם שלעתיד יהיה בבחינת ארץ-ישראל. ואז יתנהג העולם בבחינת ארץ-ישראל שהנהגתה על-ידי השגחה ונפלאות שלא כדרך הטבע. ואז יתער שיר חדש שהוא שיר של נפלאות וכו'. שעל-ידי שיר הזה גדלים כל הריחות והיראות שזהו בחינת קול המוכיח הראוי וכו', עין שם כל זה היטב:

ועל-כן אין צריכין לברך ברכה אחרונה על הריח, כי כל הברכות שמברכין על כל דבר תחלה וסוף, הכל היא בשביל לגלות האמונה הקדושה, הינו אמונת חדוש העולם כי על -ידי הברכות שמברכין על כל דבר. מגליו שה'

יִתְבַּרְךָ בָּרָא וְחָדַשׁ אֶת הָעוֹלָם וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ. כְּמוֹ שְׁאֲנוּ מְבָרְכִין הַמוֹצֵיא לַחֵם מִן הָאָרֶץ. בּוֹרָא פְּרִי הָעֵץ. בּוֹרָא פְּרִי הָאֲדָמָה וְכוּ'. שְׁעַל-יָדַי כָּל זֶה אָנוּ מְגַלִּין אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם. שֶׁהוּא הַיּוֹצֵר הוּא הַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ. וּבִשְׂבִיל זֶה צְרִיכִין לְבָרֵךְ עַל כָּל דְּבַר תַּחֲלָה וְסוּף כִּי בְּבִרְכָה רֵאשׁוֹנָה מְגַלִּין אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל עֲכָשׁוּ, דְּהֵינּוּ חֲדוּשׁ הָעוֹלָם הַזֶּה. כְּמוֹ שְׁאֲנוּ מְבָרְכִין בְּתַחֲלָה בּוֹרָא פְּרִי הָעֵץ אוֹ בּוֹרָא פְּרִי הָאֲדָמָה וְכוּ'. שְׂבִיחָה אָנוּ מְגַלִּין שֶׁהִי יִתְבַּרְךָ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ כְּנִי"ל, אָבֵל גַּם אַחַר הָאֲכִילָה צְרִיכִין לְבָרֵךְ עוֹד בְּרִכָּה אַחֲרוֹנָה. וְזֶה בְּשִׂבְלֵי לְגִלוּת אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד, כִּי בְּרִכָּה אַחֲרוֹנָה מְבָרְכִין אַחַר הָאֲכִילָה. אַחֲרֵי שֶׁכָּבַר נֶאֱכַל וְנִתְבַּטַּל וְעָבַר מִן הָעוֹלָם הַדָּבָר שְׁאֲכָלְנוּ. וְאִזִּי עֵקֶר הַבְּרָכָה הִיא בְּבַחֲיִנַת אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד, כִּי כָּל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם יֵשׁ לוֹ הַתַּחֲלָה וְתַכְלִית. וְעֵקֶר הוּא הַתַּכְלִית כִּי הִי יִתְבַּרְךָ לֹא בָּרָא שׁוּם דְּבַר לְרִיק חֵס וְשָׁלוֹם, רַק כָּל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם דּוֹמֵם צוֹמֵחַ, הַכֵּל כְּאֲשֶׁר לְכָל צָרִיךְ שְׂבִיבֹא אֶל הַתַּכְלִית הַטּוֹב, דְּהֵינּוּ בְּעֵת שִׁיחִיָּה חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד. שְׁאִזִּי יֵהִיוּ נִכְלָלִין כָּל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם בְּשֵׁרֵשׁ חִיּוּתָם. הָאֲדָם שֶׁבִשְׂבִילֵוּ נִבְרָא הַכֵּל כִּיִּדְוַע וְעַל-יָדֵי הַחִיּוּת שֶׁהָאֲדָם מְקַבֵּל מֵאִיזָה דְּבַר בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה וּבְבִרְכָה בְּכוֹנָה כְּרֵאוּי עַל-פִּי דִּין תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עַל-יָדֵי זֶה מַעֲלָה הַדָּבָר לְשֵׁרֵשׁוֹ. וְעַל-יָדֵי זֶה יִבּוֹא זֶה הַדָּבָר לְתַכְלִיתוֹ. בְּעֵת שִׁיחִיָּה חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד. וְעַל-כֵּן אַחַר הָאֲכִילָה שְׂאִזִּי כָּבַר הִגִּיעַ הַסּוּף שֶׁל הַדָּבָר שְׁאֲכַל, כִּי כָּבַר עָבַר וּבִטַּל מִן הָעוֹלָם, אִזִּי עֵקֶר הַבְּרָכָה שֶׁמְבָרְכִין עַל הַחִיּוּת שֶׁקִּבְּלָנוּ מִזֶּה הַמַּאֲכָל. הִיא שְׁעַל-יָדֵי זֶה הַבְּרָכָה יַעֲלֶה זֶה הַחִיּוּת שֶׁל הַדָּבָר שְׁאֲכַל לְתַכְלִיתוֹ וְשֵׁרֵשׁוֹ בְּעֵת שִׁיחִיָּה חֲדוּשׁ הָעוֹלָם. שְׁאִזִּי יִגְמַר בְּשִׁלְמוֹת הַתְּקוּן שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם כִּיִּדְוַע. וּבִשְׂבִיל זֶה מְבָרְכִין בְּרִכָּה אַחֲרוֹנָה בּוֹרָא נִפְשׁוֹת רַבּוֹת וְכוּ', כִּי עֵקֶר הַבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה הִיא בְּבַחֲיִנַת עוֹלָם הַנִּפְשׁוֹת שֶׁהוּא חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְעֵתִיד. שְׁאִזִּי יֵהִי עוֹלָם הַנִּפְשׁוֹת וְהַנִּפְשׁוֹת. וּבִשְׂבִיל זֶה עַל הַלָּחֵם שֶׁהוּא עֵקֶר חִיּוּת הָאֲדָם מְבָרְכִין בְּרִכַּת הַמְּזוּן. וְעֵקֶר בְּרִכַּת הַמְּזוּן הוּא לְבָרֵךְ הִי יִתְבַּרְךָ עַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁנָּתַן לָנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְאֲכַלְתָּ וְשִׂבַּעְתָּ וּבִרְכַת אֶת הִי אֱלֹקֵיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וְכוּ'. כִּי בְּרִכַּת הַמְּזוּן שֶׁהִיא בְּרִכָּה אַחֲרוֹנָה, הוּא בְּבַחֲיִנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל עֵתִיד וְחֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְעֵתִיד הוּא בְּבַחֲיִנַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי אִזִּי יִתְחַדֵּשׁ הָעוֹלָם בְּבַחֲיִנַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל וְעַל-כֵּן עֵקֶר בְּרִכַּת הַמְּזוּן הוּא לְבָרֵךְ הִי יִתְבַּרְךָ עַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. שְׂזֶה עֵקֶר בְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁיִּתְחַדֵּשׁ בְּבַחֲיִנַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, שְׂזֶהוּ בְּחִינַת הַבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן בְּרִכָּה אַחֲרוֹנָה חֲשׂוּבָה יוֹתֵר מְבָרְכָה רֵאשׁוֹנָה, כִּי עֵקֶר הַבְּרָכָה מְדַאֲרִיתָא הִיא בְּרִכָּה אַחֲרוֹנָה שֶׁהוּא בְּרִכַּת הַמְּזוּן, כִּי חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד בּוֹדָאי חֲשׂוּב הַרְבֵּה יוֹתֵר מִחֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל עֲכָשׁוּ, כִּי עֵקֶר הַתַּכְלִית הוּא הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַבָּא. וְכָל הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא נִבְרָא כִּי אִם בְּשִׂבְלֵי לְזָכוֹת לְחֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד שֶׁהוּא עוֹלָם הַבָּא אֲשֶׁרֵי הַזִּכָּה אֵלָיו:

אות יב

נמצא, שברכה ראשונה וברכה אחרונה שמברכין על כל דבר הוא בבחינת אמונת חדוש העולם של עכשו. שזהו בחינת ברכה הראשונה. ובחינת אמונת חדוש העולם של לעתיד שזהו בחינת ברכה אחרונה שהיא בשביל להעלות הדבר לתכליתו האחרון. שהוא בחדוש העולם של לעתיד פני"ל. ועל-כן על הריח אין צריך לברך ברכה אחרונה, כי כל עקר הריח נמשך מבחינת חדוש העולם של לעתיד כמבאר בהתורה הנ"ל. שכל הריחות גדלים מבחינת קול הנגון שיתער לעתיד בעת שיהיה חדוש העולם וכיו פני"ל. ועל-כן הריח הוא חיות הנשמה, כי עקר חיות הנשמה הוא מבחינת חדוש העולם של עתיד שהוא עולם הנשמות. אשר כל תשוקת הנשמה וחיותה ושעשועה הוא רק משם, כי הנשמה ממאסת בעולם הזה ואין לה חיות רק מהריח. הנמשך מחדוש העולם של לעתיד שהוא חיי העולם הבא, על-כן אין צריכין לברך על הריח ברכה אחרונה. לגלות אמונת חדוש העולם של לעתיד. מאחר שכל עקר הריח נמשך רק משם כנזכר לעיל:

אות יג

כי באמת מה שאנו צריכין לברך על כל דבר תחלה וסוף. כדי לגלות אמונת חדוש העולם של עכשו. ואמונת חדוש העולם של לעתיד פני"ל. כל זה הוא רק בשביל ברור המדמה. שעל-ידי זה עקר האמונה, כי לכאורה קשה למה לנו לברך הברכה בפה מלא דיקא לגלות האמונה, הלא היה די במחשבה, שיאמין במחשבתו שהי' יתברך ברא הכל. ועתיד לחדש הכל? אך מה שאנו צריכין לומר כל הברכות וההודאות בפה מלא דיקא, הכל הוא מחמת ברור המדמה. כי מחטא אדם הראשון. וכן כל אחד על-ידי חטאיו על-ידי זה נתבלבל המדמה. שזהו בחינת זהמת הנחש כמבאר בהתורה הנ"ל. שבלבול המדמה זהו בחינת זהמת הנחש. ועקר האמונה תלויה בהמדמה. וכפי שמברר כל אחד את הכח המדמה כמו כן זוכה לאמונה ולברר המדמה אי אפשר כי אם על-ידי רוח נבואה רוח הקדש פני"ל בהתורה הנ"ל. ובשביל זה צריכין לומר כל הברכות והתפלות וכיו בפה מלא דיקא. כדי לברר המדמה על-ידי זה, כי על-ידי הדבור הקדוש של הברכה והתפלה מתברר המדמה, כי הדבור דקדשה הוא בבחינת רוח ה' רוח הקדש, בבחינת רוח ה' דבר בי (שמואל ב כג) ועל-כן על-ידי שמדברין בפה מלא הדבורים הקדושים של הברכות והתפלות שהם נמשכין מבחינת רוח נבואה רוח הקדש. על-ידי זה מתברר המדמה שעל-ידי זה עקר האמונה פני"ל. ועל-כן אי אפשר לזכות לאמונה כי אם על-ידי

שְׁמֵדְבָרִים דְּבוּרֵי אֲמוּנָה בְּפִה דִּיקָא. כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ (בְּלִקוּטֵי תַנְיִינָא סִימָן מד) הָאֲמוּנָה תּוֹלָה בְּפִה שֶׁל אָדָם. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, אוֹדִיעַ אֲמוּנָתְךָ בְּפִי הִינוּ כַּנִּי"ל. כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְהָאֲמוּנָה כִּי אִם עַל-יַדֵי בְּרוּר הַמְדָּמָה שְׂאִינוּ מֵתְבַרֵּר כִּי אִם עַל-יַדֵי הַדְּבוּר בְּפִה מְלֵא כַּנִּי"ל:

אות יד

וְעַקֵּר הַמְדָּמָה אֵין לוֹ כַּח כִּי אִם בְּעֵשְׂיָה גְשְׁמִית שְׁשָׁם יֵשׁ לוֹ כַּח לְבַלְבֵּל. וְשָׁם צְרִיכִין עַקֵּר הַבְּרוּר שֶׁל הַמְדָּמָה. שְׁזָה בְּחִינַת מַה שֶׁכָּתוּב בְּכַתְבֵּים שֶׁעַקֵּר אַחֲזִיזַת הַקְּלָפוֹת הוּא בְּעֵשְׂיָה, כִּי עַקֵּר אַחֲזִיזַת הַקְּלָפוֹת הוּא עַל-יַדֵי כַּח הַמְדָּמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת נְגָה, בְּחִינַת עֶץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע. שֶׁעַקֵּר אַחֲזִיזַתוֹ בְּעֵשְׂיָה גְשְׁמִית דִּיקָא. וְשָׁם צְרִיכִין עַקֵּר הַבְּרוּר, כִּי דַע כִּי כַּח הַמְדָּמָה הוּא בְּחִינַת הַמְמַצֵּעַ בֵּין גְּשְׁמִיּוֹת לְרוּחָנִיּוֹת, בֵּין גּוֹף לְנַפֶּשׁ. כִּי כַּח הַמְדָּמָה הוּא בְּחִינַת תַּכְלִית הַרוּחָנִיּוֹת שֶׁל כָּל הַגְּשְׁמִיִּים. וְהוּא תַּכְלִית הַגְּשְׁמִיּוֹת שֶׁל הַרוּחָנִיּוֹת. וְעַל-כֵּן הוּא בְּחִינַת הַמְמַצֵּעַ שְׁמַחְבֵּר גְּשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת, כִּי כָּל הַדְּבָרִים הַגְּשְׁמִיִּים שֶׁבְּעוֹלָם אָנוּ יְכוּלִים לְצַיֵּרם בַּמַּחַ כְּתַבְנִיתָם וּדְמוּתָם מִמֶּשׁ. וְזֶה הַכַּח שֶׁמְצַיֵּר כָּל הַדְּבָרִים בַּמַּח זֶה בְּחִינַת כַּח הַמְדָּמָה כִּי כַּח הַשֶּׁכֶל הָאֲמִתִּי הַפְּנִימִי רְחוּק וְנִעְלָם מֵאֵד מִכָּל מִינֵי גְשְׁמִיּוֹת. רַק עַקֵּר הַצִּיּוּר הוּא עַל-יַדֵי כַּח הַמְדָּמָה כְּמַבְאָר כָּל זֶה בְּסִפְרִים. וְזֶה הַצִּיּוּר שֶׁמְצַיֵּרִין דְּבַר גְּשְׁמִי בַּמַּח. זֶה הַצִּיּוּר הוּא תַּכְלִית הַרוּחָנִיּוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַדְּבַר, אֲבָל כְּנֶגֶד הַדְּעַת זֶה הַצִּיּוּר הוּא בְּחִינַת תַּכְלִית הַגְּשְׁמִיּוֹת, כִּי אָף-עַל-פִּי שְׂאִין בְּהַצִּיּוּר שֶׁבְּדַעַת שׁוּם גְּשְׁמִיּוֹת, אָף-עַל-פִּי-כֵן מֵאֲחֵר שֶׁמְצַיֵּר בְּדַעַתוֹ דְּבַר גְּשְׁמִי הוּא נְחֻשֵׁב תַּכְלִית הַגְּשְׁמִיּוֹת נֶגֶד פְּנִימִיּוֹת הַדְּעַת, אֲבָל נֶגֶד הַדְּבַר הַגְּשְׁמִי בְּעַצְמוֹ הוּא בְּבְחִינַת תַּכְלִית הַרוּחָנִיּוֹת. מֵאֲחֵר שְׂאִינוּ מְעַלִּין דְּבַר גְּשְׁמִי אֶל הַמַּח. וּמְצַיֵּרִין צִיּוּרוֹ לְבַד בַּמַּח בְּלִי שׁוּם גְּשְׁמִיּוֹת כָּלָל. וְהֵבִן הַדְּבַר הַיָּטִב. נִמְצָא שֶׁכַּח הַמְדָּמָה הוּא בְּבְחִינַת מְמַצֵּעַ בֵּין גְּשְׁמִי לְרוּחָנִי. וְרַק עַל-יַדֵי הַכַּח הַזֶּה יְכוּלִין לְהוֹשִׁיט וּלְהוֹדִיעַ צִיּוּר דְּבַר גְּשְׁמִי לְהַמַּח וְהַדְּעַת וְכַמְבְּאָר מְזָה בְּסִפְרִים. וְעַל-כֵּן שָׁם בְּבְחִינַת הַכַּח הַמְדָּמָה שָׁם עַקֵּר הַנְּסִיּוֹן וְהַבְּחִירָה שֶׁל כָּל אָדָם. וְשָׁם עַקֵּר אַחֲזִיזַת בְּחִינַת עֶץ הַדְּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת נְגָה בְּחִינַת מֵתְקָלָא שְׁמִשָּׁם עַקֵּר הַנְּסִיּוֹן וְהַבְּחִירָה כִּידוּעַ, כִּי עֶצֶם הַשֶּׁכֶל הוּא גְּבֵה מִמְּלֵאךְ וְרְחוּק בְּוֹדָאֵי מִכָּל חֲטָא וּמִכָּל תַּאֲוָה. וּמִכָּל גְּשְׁמִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה. וּלְהַפְּדוֹ גּוֹף הַחֲמֵר הוּא בְּחִינַת בְּהֵמָה שְׂאִין לָהּ שׁוּם בְּחִירָה. וְאֵין לָהּ כַּח לְהַטוֹת מִשׁוּם תַּאֲוָה. וְעַקֵּר הַנְּסִיּוֹן וְהַבְּחִירָה הוּא רַק מִחֲמַת חֲבוּר הַנְּפֶשׁ וְהַגּוּף. וְעַקֵּר הַחֲבוּר הוּא עַל-יַדֵי בְּחִינַת הַכַּח הַמְדָּמָה שֶׁבְּאָדָם. שֵׁישׁ לוֹ כַּח לְנִטוֹת לְכָאן אוֹ לְכָאן, כִּי מִי שֶׁזוֹכֵה לְבַרֵּר הַמְדָּמָה אֲזִי זוֹכֵה עַל-יַדֵי זֶה לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה לְאֲמוּנַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּי כַּנִּי"ל. וְאִזּוּ יִזְכֶּה לְעֵלוֹת דְּרַךְ הַמְדָּמָה אֶל עֶצֶם הַשֶּׁכֶל הַפְּנִימִי שֶׁהִיא הַנְּשָׁמָה. וְעַל-יַדֵי

זֶה יִזְכֶּה לָרַב טוֹב הַצָּפוֹן עַיִן לֹא רָאֵתָה וְכוּ'. כִּי הַמְדָמָה הוּא בְּחִינַת סֵלֶם מֵצֵב אֶרְצָה וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמִימָה וְכוּ'. וְלִהְפֹךְ לְהִפְךָ, כִּי כָל הַנְּפִילוֹת וְהִירִידוֹת שֶׁל כָּל הָרְחוּקִים שֶׁנִּתְרַחֲקוּ מֵה' יִתְבָּרַךְ. הַכֹּל הִיָּה עַל-יְדֵי שְׁלֵא בָּרוּ הַמְדָמָה עַל-יְדֵי הַתְּקָרְבוֹת לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים וְסִמְכוּ עַל דַּעַת עֲצָמוֹן. וְעַל-יְדֵי זֶה נֶאֱבְדוּ וְנִטְרְדוּ מִן הָעוֹלָם. כִּי בְּאֵמֶת הַדַּעַת וְהַחֲכָמָה שֶׁל כָּל בְּנֵי-אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם. אֶפְלוּ שֶׁל הַחֲכָמִים הַגְּדוֹלִים הַכֹּל הוּא רַק בְּחִינַת כַּח הַמְדָמָה שֶׁרַבּוּ מְעַרְבַּב בְּדַמְיוֹנוֹת כּוֹזְבִים. וְאִין מִי שֶׁיִּזְכֶּה לְשַׁכֵּל אֲמִתִּי. כִּי אִם הַנְּבִיאִים בְּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּשְׂאֵרֵי צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים כִּיּוֹצֵא בָהֶם, כִּי בְּכָל דּוֹר וְדוֹר נִמְצְאִים בְּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֶפְלוּ אַחֵר שֶׁפָּסְקָה הַנְּבוּאָה כְּמִבְּאֵר בְּאֵרִיכוֹת בְּכַתְבֵי הָאֲרִי"י ז"ל וְכְמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, עַיִן שֵׁם. וּמִי שֶׁרוּצֵה לְזִכּוֹת לַחַיִּים אֲמִתִּיִּים, דְּהֵינּוּ לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה שְׁזָה עֵקֶר הַחַיִּים. אִי אֶפְשֶׁר לְזִכּוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי שִׁישְׁתַּדֵּל וְיִתְאַמֵּץ וְיִבְקֹשׁ הַרְבֵּה מֵה' יִתְבָּרַךְ שִׁיזְכֶּה לְהַתְּקָרֵב לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים כְּנִי"ל. שְׁעַל יָדָם דִּיקָא יִזְכֶּה לְבָרֵךְ הַמְדָמָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הָאֲמוּנָה כְּנִי"ל. שְׁזָהוּ עֵקֶר בְּחִינַת קַבְלַת הַתּוֹרָה. עַל-יְדֵי שֶׁזָּכוּ לְהֶאֱמִין בְּמִשְׁה רַבְּנוּ. שְׁעַל-יְדֵי זֶה זָכוּ לְקַבֵּל בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְקַיֵּם הָעוֹלָם. כִּי עַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלְגַּל אֲמוּנַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם כְּנִי"ל בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל:

אות טו

נִמְצָא שֶׁעֵקֶר אַחִיזַת הַמְדָמָה הוּא רַק בְּעֲשִׂיָה גְשְׁמִית. שְׁשֵׁם צְרִיכִין עֵקֶר הַבְּרוּר. וְעַל-כֵּן עַל הָרִיחַ אִין צְרִיךְ לְבָרֵךְ רַק בְּרָכָה רֵאשׁוּנָה. שְׁאֵז עֲדִין נֶאֱחָז הָרִיחַ בְּדָבָר גְּשְׁמִי עַל-כֵּן צְרִיכִין לְבָרֵךְ הַבְּרָכָה רֵאשׁוּנָה. כְּדִי לְבָרֵךְ בְּחִינַת הַמְדָמָה. כְּדִי לְגַלוֹת אֲמוּנַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם. אֲבָל אַחֵר שֶׁקַּבֵּל הָרִיחַ שְׁאֵז הָרִיחַ שֶׁקַּבֵּל אֵינּוּ מְלַבֵּשׁ בְּשׂוּם דָּבָר גְּשְׁמִי וְהוּא רַק חִיוֹת הַנְּשֻׁמָה, עַל-כֵּן אִין צְרִיךְ עוֹד בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, כִּי אִין צְרִיךְ בְּרוּר הַמְדָמָה עוֹד. מֵאַחֵר שֶׁכָּבֵר נִתְפַּשֵּׁט מִן הַגְּשְׁמִיּוֹת שְׁאֵז אִין עוֹד שׂוּם שְׁלִיטָה לְהַמְדָמָה לְבַלְבֵּל חֵס וְשָׁלוֹם. וְעַל-כֵּן הָרִיחַ נִכְלָל תַּכְף בְּבְחִינַת חִיוֹת הַנְּשֻׁמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד. מֵאַחֵר שֶׁאַחֵר שֶׁמְרִיחִין הָרִיחַ אִין מְלַבֵּשׁ עוֹד בְּשׂוּם גְּשְׁמִי. וְאִין עוֹד כַּח לְהַמְדָמָה לְבַלְבֵּל כָּלֵל. מֵה שְׁאִין כֵּן שְׂאֵרֵי דְבָרִים שֶׁגַּם אַחֵר הָאֲכִילָה עֲדִין נִשְׂאָר בְּגוּף גְּשְׁמִיּוֹת הַמֵּאֲכֵל וְצְרִיכִין לְבָרֵךְ פְּנִימִיּוֹת הַחִיוֹת מִכַּח הַמְדָמָה שֶׁנֶּאֱחָז בְּגְשְׁמִיּוֹת. כְּדִי לְכַלּוֹ בְּהַתְּכַלִּית שֶׁהוּא בְּחִינַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְבָרֵךְ גַּם בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַמְדָמָה. כְּדִי לְגַלוֹת עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה בְּפֶה בְּחִינַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם לְעֵתִיד

וְזֶה בְּחִינַת הַדְרָךְ לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. מֵה שְׁצָרִיכִין יְסוּרִים גְּדוֹלִים קִדְּם שְׁבָאִין לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁאַמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה שְׁאַרְץ-יִשְׂרָאֵל הוּא אֶחָד מֵהַדְּבָרִים שְׁבָאִים עַל-יְדֵי יְסוּרִין. וְצָרִיכִין כְּמֵה טְלֹטוּלִים וְלִסְבֵּב דְרָכִים רַבִּים קִדְּם שְׁבָאִין לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. וְגַם אֲבוֹתֵינוּ כְּשִׁינְאוּ מִמְצָרִים לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. הֶסֶבֶם ה' יִתְבָּרַךְ בְּכֵמָה דְרָכִים שׁוֹנִים קִדְּם שְׁזָכוּ לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, וְלֹא נָחַם אֱלֹקִים דְרָךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל כְּפִי שְׁפָרַשׁ רַש"י שֵׁם. וַיִּסַּב אֱלֹקִים אֶת הָעַם דְרָךְ הַמְדַבֵּר יָם סוּף וְחַמְשִׁים עָלוּ וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת חֲמֻשִׁים יוֹם שֶׁל סְפִירַת הָעֵמֶר כְּדֵי לְזַכּוֹת לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְבָּרַר הַמְדָמָה כְּנ"ל. שְׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכִין לְאֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלַעֲתִיד שְׁזָהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנ"ל, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל-יְדֵי בְרוּר הַמְדָמָה. שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הָאֲמוּנָה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה יְהִי חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלַעֲתִיד, שְׁזָהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְסַבֵּב הַדְרָךְ וְלִסְבֵּל כְּמֵה טְלֹטוּלִים בְּכֵמָה מְקוֹמוֹת מְשֻׁנִּים, כִּי עֵקֶר אֲחִיזַת הַמְדָמָה הוּא בְּאַרְץ הַגִּשְׁמִי הַזֶּה, כִּי הָאֶרֶץ הִיא תְּכַלִּית הַגִּשְׁמִיּוֹת שְׁשֵׁם עֵקֶר אֲחִיזַת הַמְדָמָה. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַעֲלַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא אֶרֶץ גִּשְׁמִי שְׁקִדּוּשָׁה בְּקִדְשָׁה כְּזוֹ עַד שְׁשֵׁם עַל-יְדֵי הָאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה הַגִּשְׁמִי דִיקָא, זֹכִין לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי הָאֶרֶץ הַגִּשְׁמִי הִיא קְדוּשָׁה שֵׁם כָּל כֶּדַּעַד שֶׁהָאֶרֶץ הַגִּשְׁמִי דִיקָא שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא בְּבְחִינַת בְרוּר הַמְדָמָה. שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הָאֲמוּנָה וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְסַבֵּל כְּמֵה טְלֹטוּלִים בְּכֵמָה מְקוֹמוֹת מְשֻׁנִּים. הַכֹּל בְּשִׁבִיל בְרוּר הַמְדָמָה, כִּי בְּכָל מְקוֹם שְׁבָאִין לְשֵׁם בְּעַת שְׁעוֹסְקִין בְּהַדְרָךְ שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְשֵׁם בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם יֵשׁ בְּלְבוּלִים שֶׁל בְּלְבוּל הַמְדָמָה. וְעַל-יְדֵי שְׁהוֹלְכִין דְרָךְ שֵׁם בְּשִׁבִיל לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. מֵאַחַר שְׁפְּנִימִיּוֹת תְּכַלִּית כְּוֹנְתוֹ שְׁהוֹלֵךְ בְּכָל אֵלוֹ הַמְקוֹמוֹת. הַכֹּל הִיא בְּשִׁבִיל לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי זֶה הוּא מְבָרַר בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם נִיּוּצִי הָאֲמוּנָה שְׁנַפְלוֹ עַל-יְדֵי בְּלְבוּל הַמְדָמָה שְׁנִיאָחוּז בְּזֶה הַמְקוֹם. וְעַל-כֵּן בְּכָל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שְׁהוֹלֵךְ בְּשִׁבִיל הַנְּסִיעָה לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל אוֹ לְשָׂאֵר דְבָר שְׁבְּקִדְשָׁה. וּבְפֶרֶט לְהַתְקַרֵּב לְצַדִּיק אֲמִתִּי, אֲזִי בְּכָל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה הוּא מְבָרַר הַמְדָמָה בְּכָל מְקוֹם שְׁדוֹרָךְ שֵׁם. מֵאַחַר שְׁכְּוֹנְתוֹ בְּשִׁבִיל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁמִשְׁם עֵקֶר בְרוּר הַמְדָמָה כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן עַל-פִּי רַב צָרִיךְ לְסַבֵּב הַדְרָךְ הַרְבֵּה, הַכֹּל כְּפִי מֵה שְׁצָרִיךְ לְבָרַר הַמְדָמָה, כְּפִי שֶׁרַשׁ נִשְׁמָתוֹ. וְכְּפִי מַעֲשִׂיו שְׁעֵשָׂה בְּגִלְגוּל זֶה וּבְגִלְגוּלִים אֲחֵרִים. וְאֲזִי יִזְכֶּה לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל שְׁשֵׁם עֵקֶר תְּכַלִּית שְׁלֵמוֹת תְּקוּן הַמְדָמָה כִּי שֵׁם הִיא בְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעֵתִיד שְׁיִהְיֶה בְּבְחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנ"ל בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל:

וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָא הָאֶרֶץ אֲדָמָה. לְשׁוֹן דְּמִיּוֹן, הֵינּוּ בְּחִינַת הַמְדָמָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדָמָה. כִּי עֵקֶר אֲחִיזַת הַמְדָמָה הוּא בְּבְחִינַת הָאֶרֶץ

שהוא תכלית הגשמיות פני"ל. ובשביל זה נקרא האדם בשם אדם על שם המדמה. שהוא לשון דמיון בחינת מדמה. כי עקר האדם נברא בשביל הבחירה שהוא תלויה בכל המדמה פני"ל:

אות יז

וזה בחינת ספירת העמר שהוא כדי שיטהרו נפשות ישראל מהמתם, הינו מהמת מצרים שהיא בחינת הנחש שהיא בחינת בלבול המדמה, כמבאר בהתורה פני"ל. שבלבול המדמה הוא בחינת המת הנחש. ועקר הקדשה והטהרה של איש הישראלי הוא פשוטה לטהר ולברר המדמה. שזהו בחינת הברור והטהרה מהמת הנחש פני"ל. שזהו עקר עבודת האדם פידוע. ובשביל זה צריכין לספר ספירת העמר קדם קבלת התורה כדי לטהרנו מהמת הנחש, הינו מבלבול המדמה פני"ל. ועל-כן צריכין לספר הימים, כי הספירה והמנין הוא בבחינת המדמה ששם כל הדמיונות והתמונות, כי עקר הספירה והמנין הוא רק במקום שיש שנויים ודמיונות, כי למעלה בתכלית השרש כלו אחד. ואין שם שום דמיון ושם כלו אחד. ואין שיד שם ספירה ומנין כלל. ועקר הספירה במקום שיש שנוי התמונות והדמיונות והציונים של כל הנבראים שבעולם. שכל אחד משנה מחברו בדמותו ותבניתו. ושם עקר הספירה והמנין. וכל השנויים והדמיונות והתמונות כלם הם בבחינת כח המדמה. ועל שם זה נקרא מדמה לשון דמיון ותמונה, כי המדמה בשרשו גבה מאד. כי נמשך משרש התחלת נקדת הבריאה שהיא תחלת הצמצום, כי תכף כשנתהוה הצמצום של התחלת הבריאה פידוע, תכף התחיל שרש המדמה, כי המדמה הוא בחינת צמצום השכל. כמו האדם כשנסתלק שכלו כגון בשנה וכיוצא אין נשאר אצלו רק המדמה שהוא רק הרשימו של השכל. וכמו כן למעלה בשרשו תחלת הצמצום שהוא בחינת הסתלקות אור השכל העליון שהוא שרש כל הבריאה פידוע, כי בלא זה לא היה מקום לבריאה. ולא היה אפשר להתהוות שום נברא וכו'. זאת הבחינה של תחלת הצמצום זהו בחינת שרש המדמה. שמשם שרש הבחירה פני"ל, כמובן בספרים ובפרט בדברי רבנו זכרוננו לברכה ששרש הבחירה נמשך מתחלת הצמצום שזהו בחינת שרש המדמה פני"ל. וזאת הבחירה הוא בחינת כח ההיולי הנזכר בספרי המחקרים ששם כלם נבוכים בדעות זרות ונבוכות אשר על-ידי חקירות אלו הנמשכין משם רבים נתפקרו, כי באמת אי אפשר להבין ולהשיג ענין זה בדעת אנושי כלל. ועל זה נאמר במפלא ממה אל תדרש. כי הוא סוד סתרי מעשה בראשית. וצריכין לסמוך רק על אמונה שהיא בחינת ברור המדמה. שהוא שרש הבריאה באמת, כמו שכתוב, וכל מעשהו באמונה. (ועין מזה

בדברינו בכמה מקומות). וזה עקר בחינת אמונת חדוש העולם, כי חדוש העולם אי אפשר להשיג בשכל. מחמת שאי אפשר להבין בשכל תחלת שרש הבריאה. אשר מזה באים כל הקשיות שלהם ובודאי אי אפשר להבינו, כי תחלת שרש הבריאה נמשך מהסתלקות השכל, מבחינת חלל הפנוי שהוא תחלת הצמצום שהוא בחינת שרש המדמה. שהוא הסתלקות השכל ולא נשאר רק הרשימו שהיא בחינת שרש כח המדמה שעל-ידי הרשימו הזאת. יש כח בידי האדם להתחזק באמונה שלמה אם ירצה, אבל אם ירצה לחקר ולהבין בודאי יפל באין סומך, כי אי אפשר להבין כי השכל נסתלק משם. רק על-ידי הרשימו שנשאר שהיא בחינת שרש כח המדמה. על-ידי זה יש לו כח להאמין באמונה שלמה בהאמת, כי זה הכח השאיר ה' יתברך בהרשימו שנשאר אחר הצמצום. שיהיה כח על-ידי הרשימו הזאת להתחזק באמונה מי שירצה. ושם עקר שרש הבחירה. ששרשה אמונה שהיא יסוד כל המצוות, כמו שפתוב, כל מצוות אמונה. וכמו שפתוב, בא חבוקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה. ומשם שרש כל השמות והפנויים והתארים והשבחים של ה' יתברך. שכלם הם בבחינת המדמה דקדשה, כמו שפתוב רבנו זכרוננו לברכה בהתורה הנ"ל בסופה על פסוק ליום חגנו, עין שם. מבאר שם שכל השבחים והתארים שאנו מתארים ומשבחים אותו יתברך כלם הם בבחינת המדמה, כי בפנימיות השכל ה' יתברך מפשט מכל השבחים והתארים, עין שם. כי ה' יתברך למעלה מכל השמות והפנויים והתארים פיזוע. ואלו לא היה הצמצום לא היה שום בריאה. ולא היו יכולין לקרותו יתברך בשום שם. רק מאהבתו וחמלתו שרצה להיטיב לזולתו. צמצם עצמו כביכול עד שסלק אור השכל ופנה מקום לבריאת העולמות. ולא נשאר שם כי אם הרשימו. בחינת שרש כח המדמה שהוא כח האמונה, דהינו הכח שיש להאדם להאמין בהאמת פנ"ל. ועל-ידי זה נתהוו כל המדות וכל הבריאה. ועל-ידי זה נתן לנו רשות לקרותו באלו השמות והפנויים והתארים והשבחים. ושם מתחיל הספירה והמנין, כי לפני אחד מה אלה סופר פיזוע ועקר שרש המנין והספירה מתחיל אחר הצמצום שהוא שרש המדמה פנ"ל:

נמצא, שהספירה והמנין הוא בבחינת המדמה פנ"ל. ועל-כן על-ידי מצות ספירת העמר, 'ספירה' דיקא. על-ידי זה מבררין המדמה, כי עקר הספירה היא בבחינת המדמה פנ"ל. ועל-כן סופרין לעמר, כי עמר שעורים הוא בחינת תקון וברור המדמה, כי כח המדמה הוא כח הבהמיות, כי גם הבהמה יש לה כח המדמה ושעורים הם מאכל בהמה. ועל-ידי העמר שמביאין מן השעורים שהוא מאכל בהמה ומניפין אותו לה' יתברך בכל הששה קצוות מעלה ומוריד למי שמעלה ומטה שלו, מוליד ומביא, למי שארבע רוחות שלו. על-ידי זה מבררין המדמה שהוא בחינת כח הבהמיות. וממשיכין אמונת חדוש העולם שה' יתברך ברא הכל. כל הששה קצוות. ועל-כן סופרין אחר כך הימים לעמר, כי על-ידי שסופרין ומונין הימים לעמר. על-ידי זה מבררין המדמה שהוא בחינת ספירה ומנין, בחינת עמר שעורים שהוא מאכל בהמה פנ"ל. ועל-ידי זה זוכין לטהר עצמנו מזהמת הנחש שהוא בלבול המדמה פנ"ל. ועל-ידי זה

זוכין לקבלת התורה שאז נשלים תקון וברור המדמה בתכלית השלמות:

אות יח

כי עקר ברור המדמה על-ידי קבלת התורה שהיא רוח נבואה כנ"ל בהתורה הנ"ל, אבל אי אפשר לקבל את התורה כי אם על-ידי שאנו עוסקין בתחלה לקדש עצמנו להמשיך עלינו קדשת ברור המדמה. שנמשך מקדשת קבלת התורה:

כי זה כלל בכל הדברים שבקדשה כשאדם רוצה לעשות איזה דבר שבקדשה כדי לזכות לתכלית הטוב שזוכין על-ידי מצוה הזאת, אזי אי אפשר לו להגיע לקדשה זאת כי אם כשמסיעין לו מן השמים ומאירין עליו ההארה בהעלם משרש הקדשה הזאת שהוא רוצה להגיע אליה ובלא זה לא היה אפשר לו לעולם להגיע לקדשה זאת למשל לענן קיום מצוה אחת כגון כשאדם רוצה לזכות לקנות אתרוג נאה ומיניו ויש לו מניעות רבות על זה, כגון שאין אתרוגים מצויים. או שהם ביקר גדול והוא עני ואין לו ממון לקנותו. והוא משתוקק ומתגעגע ומתנגע ביגיעות ומחפש דרכים איד להשיג ולהגיע לקנות האתרוג, אזי הבא לטהר מסיעין לו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. והסיוע דלעלא הוא ממקור שרש הקדשה של המצוה הזאת שהוא עוסק להגיע, דהינו לענן זה שרוצה לקנות אתרוג אזי שולחין עליו הארה מלמעלה. משרש קדשת האתרוג וזאת הקדשה הולכת לסייעו ולחזק רצונו נגד המניעות שמתגברים עליו. עד שזוכה למצא האתרוג. וזה בחינת הבא לטהר מסיעין לו, כי הסיוע הוא משרש הקדשה הזאת שהוא רוצה להשיגה. וכן היא בכל המצוות. ולולי זאת לא היה באפשרי להאדם לעמוד כנגד המניעות העומדים כנגדו למנעו מן הקדשה. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אלמלא הקדוש-ברוך הוא עוזרו היה נופל בגדו. והעזר והסיוע הוא מואת הקדשה בעצמה כנ"ל. ובפרט כשאדם רוצה להשיג איזה קדשה הנוגעת לכלל יחודותו כגון להתקרב לצדיקים וכשרים אמתיים. שעקר ברור המדמה שעל-ידי זה עקר האמונה תלויה בהם או כשרוצה לבוא לארץ-ישראל שהיא כלליות הקדשה שאזי מתגברים כנגדו המניעות בלי שעור. ואם לא היה הקדוש-ברוך הוא עוזרו לא היה אפשר לו לשבר המניעות ולבוא להצדיק או לארץ-ישראל. אך ה' יתברך עוזרו ומסיעו בכל פעם והסיוע הוא ששולח עליו הארה וקדשה מהצדיק בעצמו. או מארץ-ישראל בעצמה ועל-ידי ההארה הזאת יש לו פח לשבר המניעות ולבוא לארץ-ישראל ולהצדיק האמת כנ"ל וזה בחינת מה שפרש רש"י על פסוק, ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער (במדבר כא) שפיון שרצו ישראל לכנס לארץ חרד החר של ארץ-ישראל ובא לקראתם כחתן לקראת פלה וכו', הינו

כַּנִּיל. שְׁמַחַמַת שְׂרָצוּ לְכַנֵּס לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל בָּא קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל
לְקַרְאֲתֶם וְסִיעָה אוֹתָם לְהַכְנִיעַ הָאֲמוּרִי וְהָאֲמוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמוֹנְעִים
מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְאִז מַחַמַת שְׂרָצוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְכַנֵּס לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל נִתְעוֹרְרָה
קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וַיִּצְאָה לְקַרְאֲתֶם בְּהָאֲרָה גְדוּלָּה כָּל כֶּדֶד עַד שֶׁגַם
בְּגַשְׁמִיּוֹת נִתְקַרַב הָהָר וּבָא לְקַרְאֲתֶם כְּמוֹ שֶׁפִּרֵשׁ רַש"י שָׁם. וְעַל-כֵּן קִדְּם
קִבְּלַת הַתּוֹרָה שֶׁתְּכַלִּיתָה הִיא לְזִכּוֹת לְבְרוּר הַמְדָּמָה. כְּדִי לְזִכּוֹת לְאֲמוּנַת
חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁעַל-יָדֶי זֶה נִזְכָּה לְחֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לַעֲתִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת
אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יָדֶי זֶה יִתְעוֹרֵר שִׁיר שֶׁל נִפְלְאוֹת וְכוּ'. שְׁזָהוּ עֵקֶר
הַתְּכַלִּית שְׁעַל-יָדֶי כָּל זֶה נִזְכָּה לְהַפִּיר אֶת בּוֹרְאָנוּ וְיוֹצְרָנוּ יִתְבָּרַךְ, עַל-כֵּן
קִדְּם קִבְּלַת הַתּוֹרָה אָנוּ צָרִיכִין לְסַפֵּר סִפִּירַת הָעֵמֶר. כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ
קִדְשַׁת בְּרוּר הַמְדָּמָה עַל-יָדֶי מִצְוָה זֹאת כַּנִּיל. שְׁזָהוּ בְּחִינַת קִדְשַׁת קִבְּלַת
הַתּוֹרָה כַּנִּיל. וְעַל-יָדֶי זֶה שְׁאָנוּ מִמְּשִׁיכִין עָלֵינוּ קִדְשָׁה זֹאת שֶׁל קִבְּלַת
הַתּוֹרָה. עַל-יָדֶי זֶה בְּעֶצְמוֹ יֵשׁ לָנוּ כַּח לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת. וְאִז
זוֹכִין לְתְּכַלִּית שְׁלֵמוֹת תְּקוּן בְּרוּר הַמְדָּמָה כַּנִּיל:

אות יט

וְעַל-פִּי זֶה תִּבִּין מַה שְׁמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּיל. שְׁצָרִיכִין לְרְאוֹת לְהַשְׁתַּדֵּל
מְאֹד לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיק אֲמִתִּי. כְּדִי לְזִכּוֹת לְבְרוּר הַמְדָּמָה. שְׁעַל-יָדֶי זֶה יִזְכָּה
לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהִיא הָעֵקֶר כַּנִּיל. וְלְכַאוֹרָה קִשָּׁה. הֲלֹא גַם לְהַצַּדִּיק
הָאֲמִתִּי בְּעֶצְמוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַרֵּב כִּי אִם עַל-יָדֶי אֲמוּנָה, כִּי אִם לֹא יִהְיֶה
לוֹ אֲמוּנָה, לְעוֹלָם לֹא יִזְכָּה לְהִתְקַרֵּב לְהַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי. כִּי יִפְלוּ לוֹ עָלָיו
קִשְׁיוֹת שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהַבִּינֵם בְּדַעְתּוֹ. מַחַמַת שֶׁהַצַּדִּיק גְּבַהּ וְנִשְׁגָּב וְנִעְלָם
מִשְׁכַּל הָעוֹלָם מְאֹד. וְאִם כֵּן נִפְל פֶּתָא בְּבִירָא, מֵהֵיכָן יִזְכָּה לְאֲמוּנָה. הֲלֹא
אִי אֶפְשָׁר לְזִכּוֹת לְאֲמוּנָה כִּי אִם עַל-יָדֶי הַצַּדִּיק. וְלְהַצַּדִּיק בְּעֶצְמוֹ אִי אֶפְשָׁר
לְהִתְקַרֵּב כִּי אִם עַל-יָדֶי אֲמוּנָה. וְעַנְּנָן כְּזֶה קִשָּׁה עוֹד בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, כִּי
מְצִינּוּ רַב הַדְּבָרִים שֶׁתְּלוּיִים זֶה בְּזֶה. וְאִם כֵּן מֵהֵיכָן הַהִתְחַלָּה. וְכַמְבָּאָר
מִזֶּה בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה שֶׁאָמַר שֵׁישׁ כְּמָה דְּבָרִים שֶׁתְּלוּיִין זֶה בְּזֶה.
וְאִין יוֹדְעִין מֵהֵיכָן הַהִתְחַלָּה. אֵדָּ בְּאֲמַת גַּם זֶה מְסוּד סִתְרֵי הַבְּחִירָה, כִּי
כַח הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם אִי אֶפְשָׁר לְהַבִּינּוּ, כִּי כַח הַבְּחִירָה הִיא מְגַדְּלַת
נִפְלְאוֹת הַבְּרִיאָה אֲשֶׁר בְּכָל הַבְּרִיאָה כְּלָה מְרַאשׁ וְעַד סוּף לֹא נִמְצָא דְּבַר
נִפְלָא יוֹתֵר מִזֶּה, כְּמַבְאָר בְּסִפְרֵים שֶׁכַח הַבְּחִירָה הוּא חֲדוּשׁ נִפְלָא וְנוֹרָא
יוֹתֵר מִכָּל הַחֲדוּשִׁים שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה. וְהוּא מוּבָן מְאֹד לְכָל מְשֻׁכִּיל.
שְׂאִין שׁוּם דְּבַר בְּכָל הַבְּרִיאָה שֶׁיִּהְיֶה חֲדוּשׁ כָּל כֶּדֶד כְּמוֹ הַבְּחִירָה שֶׁבְּרָא ה' יִתְבָּרַךְ
כַּח בְּמִין הָאֲנוּשִׁי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כַח לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ אוֹ לְמְרוֹת עֵינֵי
כְּבוֹדוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, וּבְאֲמַת אִי אֶפְשָׁר לְהַבִּין בְּשׁוּם שְׁכַל שֶׁרֵשׁ הַכַּח שֶׁל
הַבְּחִירָה. וְעֵקֶר כַּח הַבְּחִירָה נִמְשָׁךְ מֵהַעֲדָר הַיְדִיעָה וְכַמּוּבָן בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ

זכרונו לברכה. והכלל, שהאדם צריך לבחור רק בהאמת לאמתו. ולהשתוקק תמיד אל האמת באמת, כי יש נקדה דקדשה בכל אחד מישראל שהיא נקדת האמונה הקדושה. שעל-ידי זה בפנימיות נפשו הוא רוצה וחפץ מאד להתקרב להאמת, דהינו להצדיק האמת שהוא שרש כל העולמות, כמו שכתוב וצדיק יסוד עולם וכמבאר מזה בדברי חכמינו זכרונם לברכה. ואזי פשהאדם מתחיל להשתוקק להתקרב להצדיק אמת. אזי הבא לטהר מסיעין לו, הינו שנמשך עליו ההארה משרש קדשת הצדיק בעצמו. ועל-ידי זה הוא זוכה להתגבר בהשתוקקות וכסופים ורצונות חזקים יותר. וכל מה שמתגבר ברצון חזק יותר להתקרב להצדיק. נמשך עליו קדשת הצדיק יותר. ומסיעו ביותר לשבר המניעות עד שזוכה לבוא להתקרב אליו. ואזי יזכה על-ידי הצדיק לאמונה וכל טוב כנ"ל. וענגן זה מרמז קצת גם בכתבי האר"י ז"ל, שמבאר שם, שפשהאדם רוצה לעשות איזה מצוה אזי באה זאת הנשמה שהיתה עוסקת במצוה זאת ומסיעה לו לעשות המצוה, ובלא זה לא היה יכל לגמרה מעצם המניעות של הבעל דבר. וזה סוד הבא לטהר מסיעין לו, עין שם הינו כנ"ל. כי הנשמה שעסקה בחייה במצוה זאת נכללת עכשו בשרש קדשת המצוה הזאת, כי כפום מה דאתדבק בר נש בהאי עלמא הכי וכוי. ועל-כן פשהאדם רוצה עכשו בזה העולם לקיים מצוה זאת באה עליו נשמת אותו צדיק. ועל-ידי זה נמשך עליו שרש הקדשה של המצוה הזאת, כי שם נכללה נשמה של זה הצדיק כנ"ל ועל-ידי זה זוכה לגמור המצוה הזאת וכנ"ל:

אות כ

וזה בחינת מה שכתבנו למעלה בתחלת הדרוש הזה שהכח של הבעל כח שייכול להתפלל תפלה בבחינת דין. נמשך מאמונת חדוש העולם. שהיא בחינת כח מעשיו הגיד לעמו וכוי, עין שם. ולכאורה מבאר בהתורה הנ"ל להפך, כי שם מבאר להפך שעל-ידי התפלה של הבעל כח הנ"ל. זוכין לכל הבחינות המבאין שם עד שזוכין לאמונת חדוש העולם, עין שם. אך על-פי הנ"ל מבאר הכל על נכון, כי באמת בכל הקדשות כלם זה תלוי בזה. ונעוץ תחלתו בסופו וסופו בתחלתו, כי בנדאי זה הבעל כח הנ"ל שמתפלל תפלה בבחינת דין שעל-ידי זה זוכה לכל הבחינות הנזכרות לעיל. עד שזוכה לגלות אמונת חדוש העולם. כל כחו מקבל משם בעצמו מבחינת שרש האמונה הנ"ל. ובלא זה לא היה לו כח לזה, אך מחמת שהוא כבר קבל קדשה משם על-ידי זה יש לו כח להתפלל תפלה בבחינת דין הנ"ל. עד שזוכה לבוא לזה בשלמות לגלות אמונת חדוש העולם כנ"ל. וכן היא בכל הקדשות שבעולם כנ"ל. ועל-פי זה יתראו לך כמה קשיות פאלה

אות כא

וְזֶה בְּחִינַת וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וְנִבְהוּ וְחֻשֵׁךְ עַל פְּנֵי תְּהוֹם וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה דָּא רִיחוּ שֶׁל מְשִׁיחַ (זֶה ר' יוֹחֵי ר"מ) הֵינּוּ בְּחִינַת הַנִּי"ל שֶׁגַם בְּתַחֲלָה כְּשֶׁהָיָה הָעוֹלָם תְּהוֹ וְנִבְהוּ וְחֻשֵׁךְ. הָיָה אִזּוֹ תַּכְף קִיּוֹם הָעוֹלָם עַל-יְדֵי רִיחוּ שֶׁל מְשִׁיחַ שֶׁיָּבֹא בְּקֶץ הָעוֹלָם, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ מְגִיד מְרֵאשִׁית אַחֲרִית. וּמִמְשִׁיךְ תִּקּוֹן הָעוֹלָם בְּעֵת הַחֲרָבָה וְהַגְּלוּת מְקַץ הָאֲחֵרוֹן. שֶׁהוּא בְּחִינַת רִיחוּ שֶׁל מְשִׁיחַ שֶׁהוּא עֹקֵר תִּקּוֹן הָעוֹלָם בְּסוֹף קֶץ הָאֲחֵרוֹן. וּמִמְנוּ מִמְשִׁיךְ תִּקּוֹן לְקִיּוֹם הָעוֹלָם גַּם בְּעֵת הַחֲרָבָה וְהַגְּלוּת, וּבִלְאִי זֶה לֹא הָיָה לָנוּ שׁוּם קִיּוֹם חַס וְשָׁלוֹם, בְּתַקְף הַגְּלוּת. וּבִפְרָט בְּגִלוּת הָאָרֶץ הַזֶּה. אֲשֶׁר יִרְדְּנוּ פְּלָאִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחַנִּיּוֹת וְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵרֵד וְנִפְּל לְמָקוֹם שֶׁנִּפְּל. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעַ כֹּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ וְלוֹלֵא ה' שֶׁהָיָה לָנוּ שֶׁהוּא מִמְשִׁיךְ עָלֵינוּ גַם עַכְשָׁנוּ בְּתַקְף עֵמֶק נְפִילָתֵנוּ וְגִלוּתֵנוּ הָאָרֶץ נִפְּלָה בְּהַעֲלֵם גְּדוֹל מְרוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שֶׁיָּבֹא בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ. לוֹיֵלֵא זֹאת כִּבְרָא אֲבִדְנוּ בְּעֵינֵינוּ. וְכָל זֶה מְרָמָז בְּפָסוּק וְהָאָרֶץ הַנִּי"ל, כִּי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה דַּרְשׁוּ פָּסוּק זֶה עַל כָּל הַגְּלוּת שֶׁמְרָמָזִים בְּתֵהוּ וְנִבְהוּ וְחֻשֵׁךְ וְכוּ', כְּמַבְאָר בְּמִדְרָשִׁים. אֵךְ כָּל הַקִּיּוֹם שֶׁלָּנוּ בְּגִלוּתֵנוּ בְּפָרֵט בְּגִלוּת הַזֶּה הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם דָּא רִיחוּ שֶׁל מְשִׁיחַ. שֶׁמְרַחֵף עַל פְּנֵי מַיִמי הַתְּהוֹם. שֶׁלֹּא יִבְלְעוּ אוֹתֵנוּ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה לְבַד יֵשׁ לָנוּ קִיּוֹם, הֵינּוּ כְּנִי"ל שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מִמְשִׁיךְ הַקֶּדְשָׁה מִהַתְּכַלִּית הָאֲחֵרוֹן. כִּדֵּי שֶׁיְהִיָּה לָנוּ כַּח לְהַתְּגַבֵּר לְהַתְּעוֹרֵר לְשׁוּב אֱלֹי וְיִתְבָּרַךְ

אות כב

וְזֶה בְּחִינַת מֵה שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְקַדִּים רְפוּאָה לַמֶּכֶה. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה, אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדְל הַמְּלֶךְ אַחֲשׁוּרוֹשׁ וְכוּ'. אַחַר שֶׁבָּרָא ה' יִתְבָּרַךְ רְפוּאָה לַמֶּכֶה, הֵינּוּ כְּנִי"ל. שֶׁבְּשַׁעַת תַּקְף הַגְּלוּת הוּא מִמְשִׁיךְ הָאָרֶץ מְסוּף הַגְּאֻלָּה כְּנִי"ל. וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין יֵשׁ סִכְנָה גְּדוֹלָה כְּמוֹ שֶׁהָיָה אִזּוֹ בִּימֵי אַחֲשׁוּרוֹשׁ. שֶׁאֵף-עַל-פִּי שֶׁכָּבַר הִיְתָה הַכְּנָה לְגִאֻלָּה עַל-

יְדֵי אֶסְתֵּר כַּנִּיל אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיוּ יִשְׂרָאֵל נְתוּנִים עֲדֵין בְּצָרָה וְסַכְּנָה גְדוֹלָה. וְהָיוּ תַלּוּיִים בְּסַכְּנָה גְדוֹלָה כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה עַד אֲשֶׁר הִכְרַח מְרַדְכֵי לִיצָא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זַעֲקָה גְדוֹלָה וּמָרָה וְכוּי וְכַמְבֹּאֵר בְּדַבְרֵי חַכְמֵינוּ זְכוֹרֹנִים לְבִרְכָה גְדֹל עֲצָם הַסַּכְּנָה שֶׁהָיָה לְיִשְׂרָאֵל אַז, כִּי הִרְפוּאָה שֶׁהָכִין ה' יִתְבָּרַךְ קִדְּם לַמַּכָּה הָיָה רַק בְּחִינַת הָאָרֶה הַנִּיל שֶׁנִּמְשַׁכֶּת עַל הָאָדָם בְּתַחֲלָה כְּשֶׁרוּצָה לְכַנֵּס אֶל הַקְּדוּשָׁה כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לוֹ כַּח לַעֲמֵד בְּנִסְיוֹן וּבְלֹא זֶה לֹא הָיָה אֲפָשָׁר לוֹ לַעֲמֵד בְּנִסְיוֹן כָּלָל. אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֲדֵין הוּא בְּסַכְּנָה גְדוֹלָה בְּשַׁעַת הַנִּסְיוֹן, כְּמוֹ כֵן לַעֲנֵן הַנִּיל שֶׁל הַנֵּס שֶׁל פּוֹרִים כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי עָקַר הַצָּרָה וְהַסַּכְּנָה שֶׁהִיְתָה בִּימֵי הַמֶּן הַכֹּל הוּא בְּחִינַת צָרַת הַנֶּפֶשׁ, כִּי עָקַר הוּא גְלוּת וְצָרַת הַנֶּפֶשׁ שֶׁרְחוּקָה מֵה' יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים, כִּי אַז בִּימֵי הַמֶּן הַתְּגַבְּרָה הַסְטֵרָא אֲחֵרָא זְהֵמַת עֲמֵלֵק כָּל כָּד עַד שֶׁהַחֲטִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל הַחֲטָאִים שֶׁחֲשָׁבוּ רְבוּתֵינוּ זְכוֹרֹנִים לְבִרְכָה. עַד שֶׁעַל-יְדֵי זֶה בָּאָה עֲלֵיהֶם הַצָּרָה וְהַסַּכְּנָה הַנִּיל. וְה' יִתְבָּרַךְ חָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת וְהַקְּדִים הִרְפוּאָה לְהַמַּכָּה וְהַצָּרָה. וְנִלְקַחָה אֶסְתֵּר לְבֵית אַחֲשֵׁרוּשׁ שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת תַּפְלָה בְּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כַּח וְכוּי כַּנִּיל. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה הָיָה לָהֶם כַּח לְהַתְּעוֹרֵר לְתִשׁוּבָה כְּאֲשֶׁר עָשׂוּ בְּאֵמַת כְּמַבְאֵר בְּמַגְלָה. וְעַל-יְדֵי זֶה זָכוּ לְגֵאֻלָּה וְכַנִּיל. וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן וְכַנִּיל. וְזֶה בְּחִינַת עָקַר הַנִּסְיוֹן שֶׁל הָאָדָם. שֶׁכְּשֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עָלָיו וְשׁוֹלַח עָלָיו הָאָרֶה בְּהַעֲלֵם גְדוֹל מִבְּחִינַת גְּבוּהַ מְאֹד כְּדֵי שִׁיְתְּעוֹרֵר לְתִשׁוּבָה בְּתַקְוָה עֲמֵק נְפִילְתוֹ. אַזִּי צָרִיךְ לְהַתְּגַבֵּר כְּאֲרִי לְהַתְּעוֹרֵר לְתִשׁוּבָה. וְאִזּוֹ יִסִּיעוּ ה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל פַּעַם עַד שִׁיְזַכֶּה לְשׁוּבַת אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בַּעוֹלָם כְּמַבְאֵר בְּדַבְרֵינוּ כַּמָּה פַּעֲמִים:

אות כג

וְזֶה בְּחִינַת אֱלֵקֵי מִתִּימָן יְבֵא וְכוּי וְכַתִּיב ה', מְסִינֵי בָּא וְזָרַח מִשַּׁעִיר לְמוֹ הוֹפִיעַ מִהַר פְּאָרֶן. וְדָרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ זְכוֹרֹנִים לְבִרְכָה עַל זֶה, מְלַמֵּד שֶׁהַחֲזִיר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שִׁיקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה וְלֹא רָצוּ, הֵינּוּ שֶׁהָאִיר עֲלֵיהֶם הִרְהוּרֵי תִשׁוּבָה מִשָּׁרֵשׁ קְדוּשַׁת הַתּוֹרָה אֲבָל הֵם לֹא רָצוּ לְהַתְּעוֹרֵר וּלְשׁוּבַת אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, עַל-כֵּן מָאֵס בָּהֶם וּבָא לְיִשְׂרָאֵל. וְתַכְף שֶׁהָאִיר עֲלֵיהֶם בְּהַעֲלֵם הָאָרֶה הַנִּיל נִתְּעוֹרְרוּ לְשׁוּבַת אֱלֹהֵי. וְעַל-יְדֵי זֶה בָּחַר בָּהֶם מִכָּל הָעַמִּים, אֲבָל מִחֲמַת שֶׁבְּחִינָה זֹאת אֵי אֲפָשָׁר לְהַבִּין בְּשִׁכְלֵ אֲנוּשֵׁי כָּלָל. אִיךְ ה' יִתְבָּרַךְ מִתְּגַלְּגַל עִם כָּל אָדָם לְקָרְבוֹ אֱלֹהֵי. שֶׁזָּהוּ סוּד סִתְרֵי הַבְּחִירָה וְכַנִּיל, עַל-כֵּן נִקְרָאִים יִשְׂרָאֵל עִם סִגְלָה. מִחֲמַת שֶׁאֵי אֲפָשָׁר לְהַבִּין זֹאת מִפְּנֵי מָה בָּחַר בְּיִשְׂרָאֵל מִכָּל הָעַמִּים. כְּמוֹ שֶׁכַּתֵּב רַבְּנוּ זְכוֹרֹנֵינוּ לְבִרְכָה בְּהַתּוֹרָה עֲתִיקָא טְמִיר וְסִתִּים בְּסִימָן כֹּא. שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נִקְרָאִים יִשְׂרָאֵל עִם סִגְלָה וְכוּי, עֵין שָׁם. כִּי זֶה הָעֲנֵן אֵי אֲפָשָׁר לְהַבִּינוּ כָּלָל. וְכַמוֹ

כּוּן בְּכֹל דָּוָר וְדָוָר. אִי אֶפְשָׁר לְהִבִּין מִפְּנֵי מָה זָכוּ אֱלוֹהִים לְהִתְקַרֵּב לְהַצְדִּיק
הָאֱמֶת יוֹתֵר מִשָּׂאָר אַנְשִׁים, כִּי כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת סִגְלָה שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין
כָּלֵל, אֲבָל בְּאֵמֶת צְדִיק ה' בְּכֹל דְּרָכָיו וְלֹא עֹלְתָהּ בּוֹ. וּבְיָדָיו גִּלְגַּל ה'
יִתְבַּרֵּךְ בְּהַעֲלִים גְּדוּל עִם כָּל אֶחָד שְׂיִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאֱמֶת. וּכְפִי
הִתְעוֹרְרוּת שֶׁל כָּל אֶחָד כּוּן הוֹלִיךְ אוֹתוֹ ה' יִתְבַּרֵּךְ לְרַחֵק אוֹ לְקַרֵּב, כְּמוֹ
שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, בְּדֶרֶךְ שְׂאֵדָם רוּצָה לִילֵךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ.
רַק שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין זֹאת עֲכָשׁוּ בְּשׁוּם שֶׁכֵּל. וְעַל-כֵּן נִקְרָאִין יִשְׂרָאֵל עִם
סִגְלָה כְּנִ"ל:

אות כד

וּבְשִׁבִיל זֶה קוֹרִין פְּרִשֵׁת בְּמִדְבַר קֹדֶם שְׁבֻעוֹת. שֶׁהוּא מִדְבַר מִמְּסַפֵּר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וּכְמוֹ שֶׁנִּתְּנוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה סִימָן עַל זֶה מְנוּ וְעֶצְרוּ. כִּי
מִסְפֵּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל זֶהוּ בְּחִינַת בְּרוּר הַמִּדְמָה שֶׁזָּהוּ עֵקֶר בְּחִינַת קִבְּלַת
הַתּוֹרָה בְּשְׁבֻעוֹת כְּנִ"ל, כִּי עֵקֶר בְּרוּר הַמִּדְמָה הוּא עַל-יְדֵי נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל
דִּיקָא, כִּי יִשְׂרָאֵל שֶׁעֲמָדוֹ עַל הַר סִינַי פְּסָקָה זְהֻמָּתוֹ זְהֻמַּת הַנְּחֹשׁ שֶׁהוּא
בְּלִבּוֹל הַמִּדְמָה כְּנִ"ל, כִּי עֵקֶר תִּקּוּן הַמִּדְמָה תְּלוּי בְּנִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל.
שֶׁבְּשִׁבִילֵם נִבְּרָאוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת וְהֵם הַשְּׂרֵשׁ וְהַחִיּוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת כָּלָם
וּבְהֵם תְּלוּיִים כָּלָם, כְּמִבְּאֵר כָּל זֶה בְּכֹל סִפְרֵי רַז"ל. כִּי אֵיתָא בְּכַתְּבִים שֶׁיֵּשׁ
בְּחִינַת מִמְצָע בֵּין כָּל שְׁנוּי הַבְּרוּאִים שֶׁבְּעוֹלָם כִּי בֵּין דְּוִימָם לְצוּמָח יֵשׁ
מִמְצָע וְכֵן בֵּין צוּמָח לְחֵי וְכֵן בֵּין חֵי לְמִדְבַר, כְּמִבְּאֵר כָּל זֶה בְּסִפְרֵים.
וּמִבְּאֵר שֶׁם בְּכַתְּבִים שֶׁיֵּשׁ בְּחִינַת מִמְצָע לְבֵין כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת לְהַבּוּרָא
יִתְבַּרֵּךְ שְׂמוֹ וְהוּא נֶפֶשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי שֶׁהִיא גְבוּהָ מְאֹד בְּשִׂרְשָׁהּ וְהִיא חֶלֶק אֱלֹקִי
מִמֶּשׁ וְהִיא הַמִּמְצָע וְהַמְחַבֵּר בֵּין כְּלָלִיּוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת לְהַבּוּרָא יִתְבַּרֵּךְ. וְעַל
זֶה נִמְשָׁךְ הַשְּׂפַע וְהַחִיּוֹת וְהַקִּיּוּם לְכָל הָעוֹלָמוֹת כָּלָם וְעַל-כֵּן בְּיִשְׂרָאֵל תְּלוּי
הַכֹּל כְּיָדוּעַ. וְכָל בְּחִינּוֹת אֱלוֹהִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מִמְצָעִים, כָּלָם הֵם בְּחִינַת כַּח
הַמִּדְמָה שֶׁהוּא הַחֲבוּר בֵּין הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, כִּי הַמִּדְמָה הוּא בְּחִינַת מִדְמָה
מְלֵתָא לְמֵלֵתָא. וּמְחַבֵּר וּמְקַשֵּׁר שְׁנֵי הַפְּכִים יַחַד. וְשִׂרְשׁ הַמִּדְמָה לְמַעְלָה
לְמַעְלָה בְּקִדְשָׁהּ נִמְשָׁךְ מִנֶּפֶשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי שֶׁהִיא הַמְּחַבֵּרֶת עֲלִיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים, כִּי הוּא בְּחִינַת הַמִּמְצָע וְהַחֲבוּר בֵּין הַבּוּרָא יִתְבַּרֵּךְ לְכָלֵלִיּוֹת
הָעוֹלָמוֹת כְּנִ"ל. וּבְאֵמֶת נֶפֶשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּשִׂרְשָׁהּ גְבוּהָ מְאֹד מְאֹד וְהִיא חֶלֶק
אֱלֹקִי מִמֶּשׁ. וְנִכְלָלָתָ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּתַכְלִית הָאֲחֻדוֹת, כִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְיִשְׂרָאֵל וְאוֹרֵיתָא כָּלָא חַד, רַק שֶׁיֵּשׁ בְּנִפְשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי כַּח הַזֶּה שֶׁהוּא
הַבְּחִינָה הַבְּחִינָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁבְּנִפְשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי. וְהוּא כַּח הַמִּדְמָה שֶׁמְחַבֵּר
הַגִּשְׁמִי וְהַרוּחָנִי שְׁעַל -יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַחִיּוֹת וְהַשְּׂפַע לְכָל הָעוֹלָמוֹת כְּנִ"ל.
וְכַמּוּבָא בְּסִפְרֵים שֶׁכַּח הַמִּדְמָה הוּא הַכַּח הָאַחֲרוֹן שֶׁבְּנִפְשׁ הָאָדָם שֶׁהוּא
בְּחִינַת כַּח הַבְּהֵמִיּוֹת שֶׁבָּאָדָם. נִמְצָא שֶׁעֵקֶר כַּח הַמִּדְמָה שְׂרֵשׁוֹ נִמְשָׁךְ מִנֶּפֶשׁ

הָאָדָם, דְּהִינוּ מִנֶּפֶשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי וְעַל-כֵּן עֵקֶר קִשּׁוּר כָּל הָעוֹלָמוֹת תְּלוּי בְּנֶפֶשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי. וְעַל-כֵּן עֵקֶר בְּרוּר הַמְדָּמָה שֶׁבְּזֶה תְּלוּי עֵקֶר הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא יְסוּד הַכֹּל תְּלוּי בְּנֶפֶשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן נִצְטוּיֵנו לְסַפֵּר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי הַסְפִירָה הִיא בְּבַחֲיַנַת הַמְדָּמָה כְּנִי"ל, עַל-כֵּן עַל-יְדֵי שְׁסוּפְרֵין נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי זֶה נִתְבָּרַר הַמְדָּמָה כִּי עֵקֶר בְּרוּר הַמְדָּמָה תְּלוּי בְּנֶפֶשׁוֹת יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן קוֹרִין פְּרָשָׁה זֹאת קִדְּם שְׂבוּעוֹת שֶׁהִיא קִבְּלַת הַתּוֹרָה שֶׁזֶה עֵקֶר בְּרוּר הַמְדָּמָה עֵקֶר אֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה תְּלוּי עַד יוֹם זֶה שֶׁהוּא שֶׁשָׁה בְּסִינּוֹ, כִּי עֵקֶר תִּקּוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת הוּא עַל-יְדֵי בְּרוּר הַמְדָּמָה שֶׁנִּתְבָּרַר עַל-יְדֵי קִבְּלַת הַתּוֹרָה שֶׁבְּזֶה תְּלוּי עֵקֶר הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא אֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא יְסוּד הַכֹּל כְּנִי"ל:

אָבֵל מִחֲמַת שְׁעָקֶר אַחֲיַזַּת הַסְטָרָא אַחֲרָא וְהַקְּלָפוֹת הִיא עַל-יְדֵי כַּח הַמְדָּמָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ שֶׁהוּא בְּלִבּוֹל הַמְדָּמָה כְּנִי"ל, כִּי מִהַמְדָּמָה מִשֵּׁם אַחֲיַזַּת עַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, בְּחִינַת נִגְה וְכוּי כְּנִי"ל, עַל-כֵּן אֲסוּר לְמַנּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל-יְדֵי הַשְּׁקָלִים שֶׁלּוֹקָחִין מֵהֶם. כְּדִי שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ סְטָרָא דְמוֹתָא חֶס וְשָׁלוֹם, עַל-יְדֵי הַמְסַפֵּר שֶׁהִיא בְּחִינַת הַמְדָּמָה שֶׁמִּשֵּׁם נֶאֱחָזוּ זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ שֶׁהִבִּיא מִיְתָה לְעוֹלָם רַחֲמָנָא לְצִלוֹ, וְזֶה שְׂכֵתוֹב, כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּי וְנִתְּנוּ אִישׁ כַּפָּר נִפְשׁוֹ לֵהי'. וְלֹא יִהְיֶה בָּהֶם נֶגֶף בְּפִקֹּד אֲתָם. כִּי הַשְּׁקָלִים נוֹתְנִים לְנִדְבַת הַמִּשְׁכָּן וְלִקְרִבְנוֹת צְבוּר. שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמְדָּמָה, כִּי הַקְּרִבְנוֹת שֶׁמְבִיאִין מִן הַבְּהֵמוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת כַּח הַמְדָּמָה כְּנִי"ל. עַל-יְדֵי זֶה נִתְבָּרַר הַמְדָּמָה וְעַל-כֵּן הַקְּרִבְנוֹת מְכַפְּרִין עַל הַחֲטָאִים, כִּי כָּל הַחֲטָאִים בָּאִין עַל-יְדֵי בְּלִבּוֹל הַמְדָּמָה שֶׁהוּא כַּח הַבְּהֵמִיּוֹת, כִּי כָּל הַתְּאֻוֹת הֵם מַעֲשֵׂה בְּהֵמָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ שֶׁהוּא בְּלִבּוֹל הַמְדָּמָה כְּנִי"ל. שֶׁמִּשֵּׁם כָּל הַחֲטָאִים. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַקְּרִבְנוֹת שֶׁמְבִיאִין מִן הַבְּהֵמוֹת. עַל-יְדֵי זֶה נִתְבָּרַר הַמְדָּמָה וְנִתְכַפְּרִין כָּל הַחֲטָאִים. וְזֶה בְּחִינַת מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן, כִּי כָּל הַצִּיּוּרִים וְהַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁהִיוּ בְּמִשְׁכָּן שֶׁהָיָה בּוֹ כָּל הַגּוֹנִין זֶהב וְכֶסֶף וְנַחֲשֵׁת וְתַכְלֵת וְאַרְגָּמָן וְכוּי מַעֲשֵׂה רוּקֶם מַעֲשֵׂה אוֹרֵג וְכוּי, הַכֹּל הָיָה בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַמְדָּמָה שֶׁבּוֹ כָּל הַתְּמוּנוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת כְּנִי"ל. בְּשִׁבִיל לְכַפֵּר עַל מַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה שֶׁהוּא עֲבוּדָה זָרָה וְכַפִּירוֹת שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּלִבּוֹל הַמְדָּמָה. שֶׁמִּשֵּׁם כָּל הַכַּפִּירוֹת וְאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת כְּנִי"ל בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וּבְשִׁבִיל זֶה נִצְטוּי אֲז לְמַנּוֹתֵם דִּיקָא עַל-יְדֵי הַשְּׁקָלִים. כְּדִי לְבָרַר הַמְדָּמָה בְּשִׁרְשׁוֹ, כִּי זֶה יְדוּעַ שֶׁאִין הַדִּין נִמְתַּק אֲלֵא בְּשִׁרְשׁוֹ. וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָאִים שְׁקָלִים, כִּי שֵׁם בְּבַחֲיַנַת הַמְדָּמָה עֵקֶר הַמִּשְׁקָל וְהַמְתַּקְלָא, כִּי שֵׁם עֵקֶר הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן וְכוּי כְּנִי"ל:

ובשביל זה אנו מתחילין עכשו מקריאת פְּרִשֶׁת שְׁקָלִים. כי עכשו ההתחלה של הגאָלָה ותקוּן כָּל העוֹלָמוֹת הוא מפורים. כְּמוֹ שְׁמוּבָן מִרְמְזֵי דְבוּרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל רַבְּנֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה. בַּעֲת שְׁאֵמַר הַתּוֹרָה עַל פְּסוּק מִמְצָרִים וְיֵלֵא יִירָאוּ פְּנֵי רִיקָם שֶׁהוּא רֵאשִׁי תְּבוֹת פּוּרִים. שְׁאֵמַר אִז כִּי מִתְחַלֶּה הָיוּ כָּל הַהִתְחַלּוֹת מִפְּסַח שֶׁהוּא יְצִיאַת מִצְרַיִם. וְעַכְשׁוֹ וְכוּי וּפְסַק בְּאֲמָצַע וְלֹא סִיִּם דְּבָרָיו. וּמִתּוֹךְ דְּבָרָיו הִבְנֵתִי שֶׁעַכְשׁוֹ הַהִתְחַלָּה מִפּוּרִים. שֶׁהוּא מַחֲיַת עֲמֶלֶק שֶׁהִיא עֶקֶר הַגְּאֻלָּה שֶׁל מְשִׁיחַ, כִּי רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמֶלֶק וּמִלְחָמָה לֵה' בַּעֲמֶלֶק מִדָּר דָּר עַד דּוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבָרְכָה. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁכְּתִבְתִּי לְעִיל שְׁה' יִתְבָּרַךְ מִקְּדִים רְפוּאָה לְמַכָּה. כִּי ה' יִתְבָּרַךְ רָאָה שֶׁבְּגִלוֹת הָאֲחֵרוֹן הִמָּר הִזָּה שֶׁהוּא גְלוֹת אָדוּם שֶׁהוּא עֲמֶלֶק לֹא הָיָה לָנוּ קִיּוּם חַס וְשָׁלוֹם, אִם לֹא שִׁימְשִׁיךְ עֲלֵינוּ הָאָרֶה נִפְלְאָה וְעֲצוּמָה מִקֶּץ הָאֲחֵרוֹן שֶׁהוּא גְאֻלָּה אֲחֵרוֹנָה שֶׁל מְשִׁיחַ, כִּי כָּל מַה שֶׁהַחֹלָה גְּדוֹל בְּיוֹתֵר צָרִיכִין לְהַחֲיוֹתוֹ בְּרְפוּאוֹת וְחַיּוֹת יְקָרִים בְּיוֹתֵר. עַל-כֵּן בְּנִפְלְאוֹתָיו הַגְּדוֹלִים הַקְּדִים רְפוּאָה לְמַכָּה וְעֵשָׂה עִמָּנוּ נִפְלְאוֹת וְנוֹרָאוֹת גְּדוֹלוֹת בִּימֵי מְרַדְּכִי וְאַסְתֵּר כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הִמָּן הִרְשַׁע שֶׁהוּא גִזַּע עֲמֶלֶק יַמַּח שָׁמ, וְחָשַׁב מִחֻשְׁבוֹת לְהַאֲבִיד אוֹתָנוּ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם. וְה' יִתְבָּרַךְ הִפָּךְ מֵהִפָּךְ אֶל הִפָּךְ. וְהַשִּׁיב לוֹ מִחֻשְׁבֹּתָיו בְּרֵאשׁוֹ. וְלֹא דֵי שֶׁנֶּצְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּעִזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ. אִף גַּם הָיָה מַחֲיַת עֲמֶלֶק יַמַּח שָׁמוֹ. עַד שֶׁעַל-יְדֵי תַקְוָה הִנָּס הַמְּשִׁיכֵי הָאָרֶה נִפְלְאָה בְּעוֹלָם שֶׁהִיא הַהָאָרֶה הַנִּמְשָׁכֶת מִגְּאֻלָּה הָאֲחֵרוֹנָה שְׁאִז יְהִיָּה גִמְרַת מַחֲיַת עֲמֶלֶק. וְכְמוֹבֵא בְּכַתְּבֵי הָאֲרִי"ז וְיִבְדַּבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבָרְכָה מִגְּדֹל הַהָאָרֶה הַנִּפְלְאָה שֶׁבְּפּוּרִים. וְעַל-יְדֵי הַהָאָרֶה הַזֹּאת שֶׁהִיא עֲלֵינוּ ה' יִתְבָּרַךְ קָדָם בְּנֵן בֵּית שְׁנֵי וְחַרְבָּנוּ, עַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ לָנוּ כַּח עַכְשׁוֹ לְהַתְקִים בְּגִלוֹת הִמָּר הִזָּה אֲשֶׁר יִרְדְּנוּ פְּלָאִים, כִּי בְּנֵן בֵּית שְׁנֵי לֹא הָיָה גְאֻלָּה שְׁלֵמָה כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבָרְכָה. כִּי הָיִינוּ מְשַׁעֲבָדִים לְמַלְכֵי פָּרַס עַל-כֵּן מֵאִז נִחְשַׁב יְמֵי הַגְּלוּת. וְכְמוֹבָן מִפְּרוּשׁ רִשְׁ"י עַל פְּסוּק וְשַׁבְּעִים שַׁבְּעִים וְכוּי וּבְצוּק הַעֲתִים, עֵינֵן שָׁם (דְּנִינְאֵל ט). עַל-כֵּן הַקְּדִים ה' יִתְבָּרַךְ הִרְפוּאָה עַל-יְדֵי הַהָאָרֶה הַנִּפְלְאָה הַנִּמְשָׁכֶת עַל-יְדֵי הִנָּס שֶׁל פּוּרִים בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. עַד אֲשֶׁר עַכְשׁוֹ כָּל הַהִתְחַלּוֹת מִפּוּרִים. שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּאֻלָּה הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁהִיא מַחֲיַת עֲמֶלֶק בְּנִי"ל. וְאַפְלוּ מִצּוֹת פְּסַח לְהִיּוֹת נִזְהָרִין מִחֻמָּץ אִין אָנוּ יְכוּלִין לְקַיֵּם בְּשִׁלְמוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי פּוּרִים כְּמוֹ שֶׁכְּתִב שָׁם רַבְּנֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה שֶׁעַל-יְדֵי מִצּוֹת פּוּרִים יְכוּלִין לְהִיּוֹת נִזְהָרִין מִחֻמָּץ בְּפִסַּח, עֵינֵן שָׁם (בְּלִקְוִיטֵי תִנְיָנָא סִימָן עַד). נִמְצָא שֶׁעַכְשׁוֹ הַהִתְחַלָּה שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה שְׁאֵנוּ צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ הוּא מִפּוּרִים. וְהַהִתְחַלָּת הִנָּס וְהַשְׁמַחָה שֶׁל פּוּרִים אָנוּ מִתְחִילִין מִפְּרִשֶׁת שְׁקָלִים, כִּי בְּאֶחָד בְּאֶדָר מְשַׁמְיַעִין עַל הַשְּׁקָלִים, כִּי עֶקֶר הִנָּס שֶׁל פּוּרִים הָיָה עַל-יְדֵי הַשְּׁקָלִים שְׁנוֹתֵינוּ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבָרְכָה עַל פְּסוּק וְעֵשְׂרֵת אֲלָפִים כֶּסֶף אֲשֶׁקֶל. שֶׁהִמָּן יַמַּח שָׁמוֹ רָצָה לְבַטֵּל הַכַּח שֶׁל הַשְּׁקָלִים חַס וְשָׁלוֹם. וְאֵמַר הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, רְשָׁע, כְּבָר קָדְמוֹ שֶׁקְלִיָּהֶם לְשֶׁקֶלֶיךָ וְכוּי. כִּי הִמָּן-עֲמֶלֶק הוּא עֶקֶר זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי חֲטָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבָרְכָה הִמָּן מִן הַתּוֹרָה מִנֵּינִן? שְׁנֵאֵמַר, הִמָּן הָעֵץ וְכוּי. וְעֶקֶר זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ הוּא בְּלִבּוֹל הַמְּדַמָּה שֶׁמְשִׁם כָּל הָעֲבוּדָה זָרָה וְהַכְּפִירוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת הִמָּן-עֲמֶלֶק שֶׁהִיא כּוֹפֵר גְּדוֹל וְעֵשָׂה

עצמו עבודה זרה, על-כן עקר הכנעתו על-ידי שקלי ישראל שהם בחינת ברור המדמה. ועל-כן עכשו מתחילין מפרשת שקלים שהוא ההתחלה של פורים שממש מתחילין לכנס בפסח, כי על-ידי פורים יכולין להיות נזהרין מחמץ בפסח. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ביום פורים מתחילין לשאל ולדרש בהלכות הפסח, כמבאר בשלחן ערוך לענין שואלין ודורשין בהלכות פסח שלשים יום קדם וכי. ומתחילין ביום הפורים בעצמו, כי על-ידי פורים נכנסין לפסח כנ"ל. וכל עקר התכלית של פסח ויציאת מצרים הכל בשביל קבלת התורה. כדי לזכות לרוח נבואה כדי לברר המדמה. שעל-ידי זה עקר האמונה אמונת חדוש העולם שזה עקר הכל כנ"ל. ועל-כן כשמגיעין לשבועות שהוא קבלת התורה קורין פרשת במדבר שמדבר ממספר בני ישראל שהיה על-ידי השקלים שהוא בחינת ברור המדמה. נמצא שההתחלה והסוף אחד, כי ההתחלה מפרשת שקלים. והכל בשביל לברר המדמה. שעל-ידי זה עקר הכנעת המן-עמלק כנ"ל. שעל-ידי זה זוכין לקבלת התורה בשבועות כנ"ל. ועל-כן גם כשמגיעין אל הגמר לקבל את התורה בשבועות קורין פרשת במדבר כנ"ל. ונעוץ סופו בתחלתו ותחלתו בסופו. כי הכל אחד וכנ"ל:

אות כו

ועל-כן בפורים הוא קבלת התורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הדר קבלוה בימי אחשורוש שניאמר, קימו וקבלו. כי פורים שהוא הכנעת זהמת הנחש שהוא המן כנ"ל, כי אז זוכין לברור המדמה כנ"ל. זהו בחינת קבלת התורה שעקרה היא בחינת ברור המדמה כנ"ל, כי עכשו התחלת קבלת התורה היא מפורים כנ"ל. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הדר קבלוה בימי אחשורוש. כי עכשו מתחיל אז בפורים קבלת התורה כנ"ל. ועל-כן רצה המן לבטל הכח של חמשים יום של ספירת העמר. ועל-כן עשה עץ גבה חמשים אמה, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר. כי ספירת העמר היא בחינת ברור המדמה. שהוא הכנעת המן-עמלק כנ"ל. ועל-כן נתלה המן ביום ראשון לספירה ביום הנפת העמר, כי מצות העמר שהוא בחינת ברור המדמה הכניע והפיל את המן שהוא בחינת זהמת הנחש בלבול המדמה כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אתי עמר דידכו ונצח אותו ואת בניו, כי הכנעת עמלק על-ידי מצות העמר וכנ"ל:

ובשביל זה הפיל פור הוא הגורל. ועל-כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור, כי גורל דקדשה זה בחינת ברור המדמה בקדשה, כי גורל הוא דבר שאין מבינים, כי בכל מקום שאין יכולין להבין בדעת ושכל למי מגיע הדבר הזה מטילין גורל. נמצא שגורל הוא בבחינת העדר הדעת שזהו בחינת כח המדמה. שהוא הסתלקות הדעת שאז נשאר המדמה. ובקדשה הגורל גבה מאד וזהו בחינת אף בגורל יחלק את הארץ (במדבר כו). כי ארץ-ישראל היא עקר ברור המדמה, כי שם דיקא זוכין לאמונת חדוש העולם. שהיא בחינת ברור המדמה כנ"ל, כי כל עקר קדשת ארץ-ישראל נמשך משם מבחינת אמונת חדוש העולם שמאמינים שה' יתברך ברא את העולם. וברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, כמבאר כל זה בהתורה תקעו הנ"ל. נמצא, שעקר ברור המדמה הוא בארץ-ישראל. ועל-כן כל אחד מישראל אי אפשר להגיע לנקודת חלקו שיש לו בארץ-ישראל. כי אם על-ידי הגורל שהוא למעלה מהדעת. והוא בבחינת המדמה דקדשה שהוא בחינת אמונה בה' יתברך. שמאמינים שהגורל היא מה' יתברך לבד, כי מחמת שאי אפשר לשכל אנושי שיוכל להבין ולהשיג חלקת ארץ-ישראל למי ומי מגיע כל חלק וחלק ביחוד כפי שרש קדשת נשמתו, כי קדשת ארץ-ישראל גבה מאד בתכלית המעלה. ואין מי שיוכל להשיג בשכלו חלקה זאת, על-כן צוה ה' יתברך לחלק ארץ-ישראל בגורל דיקא שהיה על-פי רוח הקדש שהוא ברור המדמה, כי גורל דקדשה הוא בחינת אמונה שמאמינים שהגורל אינו מקרה חס ושלו, או על-פי איזה מערכה ממערכת המזלות חס ושלו, רק הכל מה' יתברך לבד, כמו שכתוב, בחיק יוטל את הגורל ומה' כל משפטו (משלי טז) ועל-כן ביום הכפורים שאז צריכין להמשיך סליחה וכפרה לכל החטאים. ועקר הכפרה והסליחה נמשך מבחינת ברור המדמה שהוא הכנעת זהמת הנפש שהוא בלבול המדמה משמש כל החטאים כנ"ל. על-כן לא היה יכל הכהן הגדול לכנס לפני ולפנים ולהמשיך מחילה וסליחה וכפרה שהוא בחינת ברור המדמה כי אם על-ידי הגורל הקדוש של יום הכפורים, כמו שכתוב, ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. וזה עקר בחינת ברור המדמה שנעשה ביום הכפורים דיקא. שמבררין אז על-ידי הגורל דיקא. איזה לה' ואיזה לעזאזל. שזהו סוד ברור עץ הדעת טוב ורע. נמצא שגורל דקדשה הוא בחינת ברור המדמה. ועל-כן המן שהוא זהמת הנפש בלבול המדמה רצה להתגבר על ישראל על-ידי הגורל דיקא, כי רצה לפגם בגורל דקדשה חס ושלו, כי כל המנחשים והקוסמים הם מבחינת זהמת הנפש בלבול המדמה שזהו בחינת המן כמבאר בהתורה הנ"ל וכל הנחוששים והקוסמים שלהם כלם הם בחינת פגם הגורל דקדשה, כי הנחוששים שלהם הם להבדיל כמו הגורל דקדשה שעושין סימן פתו נפלה מפיו צבי הפסיקו בדרך וכו' שאין בזה שום טעם. רק הוא זהמת הנפש בלבול המדמה. ומחמת שבקדשה יש גורל דקדשה שהוא בחינת המדמה דקדשה, על-כן משם משתלשל ונאחז פגם הנחוששים והקוסמים שלהם שהם כקוף בפני אדם כנגד הגורל דקדשה.

ועל-כן המן שהוא עקר זהמת הנחש בחינת פגם המנחשים והמעוננים, כי המן וביתו היו מכשפים גדולים כמו שכתוב בכתבי האר"י ז"ל, על-כן רצה לפגם את הגורל ולהתגבר על ישראל על-ידי גורל דיקא וה' יתברך הפיר את מחשבתו והפך את הגורל עליו ועל משפחתו שנמחו ונעקרו באותו היום דיקא בייג באדר. ועל-כן קראו לימים האלה פורים דיקא על שם הפור הוא הגורל כי עקר הנס הוא בבחינת גורל שהוא בחינת ברור המדמה בחינת ארץ-ישראל שנתחלקה בגורל כנ"ל. כי המן התקנא במה שרצו ישראל לחזור לארץ-ישראל אז, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל-כן רצה לפגם את הגורל חס ושלום, שהוא בחינת חלקת ארץ-ישראל. וה' יתברך ברחמיו הרבים הפיר את עצתו. וזכו שהתגבר גורל דקדשה ונפל הוא ומשפחתו וקבעו ימי הפורים על שם הגורל דיקא. וזכו אז לחזור לארץ-ישראל שהוא בחינת גורל דקדשה כנ"ל:

אות כח

ועל-כן הבחירה ששרשה בבחינת המדמה כנ"ל. על-כן נקראת הבחירה גורל, כמו שכתוב, ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי (תהלים טז) וכמו שפרש רש"י שם שזה נאמר לענין הבחירה שה' יתברך הניח ידו על חלק הטוב כאדם שאומר לבנו את זה בחר לך, כמו שכתוב, ובחרת בחיים הינו כנ"ל. כי הבחירה היא בבחינת המדמה שהוא בבחינת גורל וזהו אתה תומיך גורלי. הינו שה' יתברך מסיעו לבחר בגורל הטוב בחינת ובחרת בחיים כמו שפרש רש"י הנ"ל הינו כנ"ל, כי ה' יתברך מסיע את האדם בסיוע דלעלא שיזכה לבחר בטוב, כי הוא יתברך מקדים רפואה למכה וממשיך עליו הארה וסיוע משרש הקדשה שרוצה להגיע אליה כנ"ל. אך שכל זה אי אפשר להבין כמו שאי אפשר להבין את הגורל ועל-כן נקראת הבחירה גורל נקראת כנ"ל:

אות כט

וזה שאנו מבקשים, קומה ה' קדמה פניו הכריעהו. שאנו מבקשים שה' יתברך יקדים עצמו לפני הבעל דבר להכניעו על-ידי זה, הינו שיקדים רפואה למכה. ויקדים לשלח עלינו סיוע דלעלא משרש הקדשה שאנו

רוצים להגיע אליה כדי ששעל-ידי זה נזכה להתגבר עליו ולהגיע אל
הקדשה כנ"ל:

אות ל

וזה בחינת השכרות של פורים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, חיב
אניש לבסומי בפורי'א עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. כי
השכרות היא הסתלקות הדעת. ואז נשאר רק כח המדמה בלבול גדול
כנראה בחוש שהשפור אין לו דעת והוא מבלבל מאד. וכל זה היא
מהסתלקות הדעת ובלבול המדמה. שמשם כל החלומות המבלבלין
ובלבול כל המשגעים ובלבול של השפור כמבאר בספרים. אבל בפורים
אז זוכין להכניע זהמת הנחש כל כך שמשם ברור המדמה עד שעל-ידי
השכרות של פורים שהוא בחינת מדמה. זוכין להמתיק בלבול המדמה
בשרשו. כי אז אין שליטה לזהמת הנחש שהיא כלל הקלפות והסטר'א
אחרא להתאחז בהשכרות שהוא בלבול המדמה להמשיך כפירות
ואמונות כוזביות על-ידי זה חס ושלום. אדרבא, על-ידי השכרות של
פורים עד דלא ידע וכו' ממתיק ומבטל פגם עץ הדעת טוב ורע. שרצה
לחקר שרש הטוב והרע מהיכן נמשכין שזהו עקר פגם בלבול המדמה
ועכשו על-ידי השכרות של פורים עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי
ממתיקין ומתקנין זה הפגם. כי נמתק זה המדמה בשרשו בפורים מחמת
שאז הוא עקר הכנעת המן עמלק שהוא זהמת הנחש וזוכין להמשיך אז
אמונה שלמה על-ידי המדמה, שזהו עקר תקף הנס של פורים וכנ"ל:

אות לא

וזה בחינת שבועות בחינת קבלת התורה, כי מבאר בהתורה תקעו הנ"ל.
שעקר קבלת התורה הוא להמשיך אמונת חדוש העולם שזה עקר הכל,
כי על-ידי קבלת התורה זכו כל ישראל להמשיך על עצמן בחינת רוח
נבואה רוח הקדש. שזהו בחינת עשרת הדברות שהם בחינת עשרה
מדרגות של נבואה, כמו שפתיב, פנים בפנים דבר ה' עמכם. 'דבר ה'
בחינת נבואה. ועל-ידי נבואה נתברר המדמה. שעל-ידי זה עקר האמונה
וכל זה מבאר שם, עין שם. ובשביל זה צריכין לראות ולהשתדל מאד

לחפש ולבקש מהי יתברך לזכות להתקרב לצדיק האמת שבכל דו, כי כל צדיק וצדיק יש לו בחינת רוח נבואה רוח הקדש ואפלו עכשו שפסקה הנבואה אף-על-פי-כן כל צדיק אמת שבכל דור יש לו איזה בחינה של רוח הקדש וכו'. ועל-כן צריכין להתקרב להצדיק כדי לזכות לאמונה שלמה שתלוייה בברור המדמה. שאינו מתברר כי אם על-ידי בחינת רוח נבואה רוח הקדש, אבל צריכין לחפש מאד את הצדיק הזה שיזכה לברר המדמה על ידו כדי לזכות לאמונה, כי יש מנהיגים של שקר שהם בחינת נביאי השקר. שעל ידם נפגם המדמה יותר. שמזה באים אמונות כוזביות. שזהו בחינת כל הנחשים והקוסמים שהם בחינת בלבול המדמה. בחינת זהמת הנחש וכו', על-כן צריכין לבקש ולחפש מאד את הצדיק האמת ולבקש הרבה הרבה מהי יתברך שיזכה להתקרב להצדיק האמת. שיש לו בחינת רוח הקדש כדי שיזכה לברר המדמה. כדי שיזכה לאמונה שלמה. להאמין בחדוש העולם שזהו יסוד הכל. וזהו בחינת מה שכל העולם היה תלוי עד ששה בסיון שבו נתנה התורה, הינו שאמונת חדוש העולם היה תלוי עד קבלת התורה. שהוא בחינת המשכת קדשת רוח נבואה שעל-ידי זה נתברר המדמה. וזכו לאמונת חדוש העולם וכו'. ועל-ידי האמונה הזאת יהיה גם-כן חדוש העולם של לעתיד וכו'. וחדוש העולם של לעתיד יהיה בבחינת ארץ-ישראל. ועקר ארץ-ישראל היא ששם הוא בחינת השגחה ונפלאות וכו'. ואז יתער שיר חדש שהוא שיר של נפלאות וכו'. וזהו בחינת קול המוכיח הנ"ל. שעל-ידי זה גדלים כל הריחות שהם בחינת יראה וכו'. שעל-ידי זה כל העוונות נתהפכין לזכיות, כי לא די שאינו מעורר הריח רע של העוונות, אדרבא, על-ידי קול תוכחתו כל העוונות מוסיפין ונותנין ריח טוב. בבחינת נרדי נתן ריחו עזב לא נאמר אלא נתן וכו'. ועל-ידי זה מכניעין מזונא דגופא וזוכין למזונא דנשמתא שהוא בחינת ריח וכו', עין שם כל זה היטב:

אות לב

ויותר ממה שכתוב שם דבר עמי פה אל פה. והזהיר מאד לכתב זה הענין היטב שצריכין לבקש מהי יתברך מאד ולחפש הרבה לזכות להתקרב להצדיק האמת. כדי לזכות לברור המדמה על-ידי רוח הקדש של הצדיק. כדי שיזכה לאמונה שלמה לאמונת חדוש העולם וכו' כנ"ל. והנה לכאורה יש להקשות על ענין זה, הלא רבנו זכרוננו לברכה כתב שם בעצמו בהתורה הנ"ל. שבשעת קבלת התורה זכו כל ישראל לבחינת רוח הקדש. ועל-ידי זה נתברר המדמה שלהם וזכו לאמונת חדוש העולם וכו' כנ"ל. ואם כן קשה למה צריכין לנסע להצדיק בשביל לקבל ממנו ברור המדמה על-ידי רוח הקדש שלו. הלא כבר זכו ישראל לזה בשעת מתן תורה כנ"ל. וקשיא

זאת קרובה לקשיות העולם שמקשין למה צריכין לנסע להצדיק הלא די בהספרים שיש מכבר ורבונו זכרונו לברכה בהתורה הנ"ל בא לבטל קשיתם ולבאר שצריכין דוקא לנסע לצדיקים. ושה עקר קדשת איש הישראלי, כי כל האמונה תלוי בזה, כי אי אפשר לזכות לאמונה כי אם על-ידי הצדיק שיש לו בחינת רוח הקדש וכו' כנ"ל אבל לכאורה עדין הקשית במקומה עומדת, כי הלא כבר קבלנו את התורה שאז זכו כל ישראל לברור המדמה. שעל-ידי זה זכו לאמונה וכו'. כמו שכתב שם רבונו זכרונו לברכה בעצמו. ואם כן למה צריכין לחפש אחר הצדיק להתקרב אליו:

אבל באמת דברי רבונו זכרונו לברכה הם דברי אלקים חיים. ודבריו חיים וקיימים נאמנים ונחמדים לעד. וכלם נכוחים למבין וכו'. כי באמת שלמות האמונה צריכין להמשיך על עצמו בכל יום ויום מחדש, כי הקדוש-ברוך-הוא מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. ואין יום דומה לחברו, כי הקדוש-ברוך-הוא חדש את העולם יש מאין המחלט. בשביל לגלות אלקותו ואדנותו כדי שידעו שיש מחדש בורא הכל. שה עקר התכלית של הבריאה פידוע, כי עקר הבריאה היתה בגין דישתמודעין לה כמו שאיתא בזהר הקדוש, אבל ה' יתברך רצה שיהיה בחירה להאדם שבשביל זה נבראו כל העולמות בשביל האדם הבעל בחירה פידוע, על-כן העלים מדעת האדם שלא יוכל להשיג ולהבין בדעתו חדוש העולם. כדי שיתחזק באמונה. שה עקר הנסיון והבחירה של האדם, כי עקר קיום כל התורה והמצוות תלויים באמונה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מכות כד), בא חבוקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה. וכמו שכתוב, כל מצותך אמונה. כי שם עקר הבחירה. ועקר היא אמונת חדוש העולם, כי עקר התחזקות האמונה צריכין במה שאי אפשר להבין בדעת בשום אופן. וזהו בחינת אמונת חדוש העולם, כי חדוש העולם אי אפשר להבין בדעת בשום אופן, אדרבא, מי שרוצה לכנס בענין זה לחקר ולהבין בדעתו יפל לקשיות ומבוכות גדולות עד שיוכל לבוא לאפיקורסית גמור רחמנא לצלן, כמו כל האפיקורסים שנפלו לאפיקורסית שלהם על-ידי שכלם ודעתם שרצו להבין בדעתם. על-כן צריכין להתחזק רק באמונה וכמבאר בדברי רבונו זכרונו לברכה כמה פעמים. וזה עקר הנסיון והבחירה של אדם, כי הכל תלוי באמונה כנ"ל. וה' יתברך רוצה להיטיב לבריותיו, על-כן הוא מסבות מתהפך בתחבולותיו ומזמין לכל אדם בכל יום תמיד מחשבה דביר ומעשה באופן שיזכה על-ידי זה להתחזק באמונה יותר. וזה בחינת חדוש מעשה בראשית שבכל יום, כי הקדוש-ברוך-הוא מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. ועושה נפלאות בכל עת. וכמה וכמה שנויים שנעשים בעולם בכל יום ובכל עת ובכל שעה ואין יום דומה לחברו. והכל בשביל לגלות האמונה הקדושה בכל פעם בהתגלות יותר, דהינו אמונת חדוש העולם שהיא יסוד הכל. שבשביל זה ה' יתברך מחדש חדוש מעשה בראשית בכל יום. כדי להמשיך בכל יום אמונת חדוש העולם בהתגלות יותר:

וְזֶה בְּחִינַת חֲדָשִׁים לְבַקְרִים רַבָּה אֲמוּנָתָךְ. שֶׁהָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה מִתְחַדָּשֶׁת וּמִתְחַזְקֶת בְּכָל יוֹם כְּפִי חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. אֲבָל אֵת זֶה לַעֲמַת זֶה עֲשֵׂה אֱלֹקִים. וְכִמוֹ שֶׁהִי יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב סְבוֹת בְּכָל יוֹם. וּמִחֲדָשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בְּכָל יוֹם כְּדִי לְגַלוֹת הָאֲמוּנָה, דְּהֵינּוּ אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם כְּנִ"ל, כְּמוֹ כֵּן אֵת זֶה לַעֲמַת זֶה מִתְגַּבֵּר הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַקְּלָפוֹת לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה וּלְהַכְנִיס כְּפִירוֹת וְקִשְׁיוֹת חֲדָשׁוֹת בְּלֵב כְּדִי לְבַלְבֵּל הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי בְּכָל יוֹם יִצְרוּ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו וְכוּי' כְּמוֹ שֶׁאֲמַרו רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. וְעַקֵּר הַיִּצָּר הָרַע הוּא בְּחִינַת כְּפִירוֹת שֶׁמִּשָּׁם עַקֵּר כָּחוֹ שֶׁל הַיִּצָּר הָרַע, כְּמַבְאָר בְּדַבְּרֵינוּ כְּמָה פְּעָמִים. וּבִשְׂבִיל זֶה צָרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהִתְקַרֵּב דִּיקָא לְהַצְדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שְׂבִדוֹר. וְאִין דִּי בְּהַסְפָּרִים שָׁיֵשׁ מִכְּבָר, כִּי אֲנוּ צָרִיכִין לְהַצְדִּיק הָאֲמִת שְׂבִדוֹר שָׁיֵשׁ לוֹ רוּחַ הַקְּדוֹשׁ כְּדִי שְׂיִבָּרַר לָנוּ הַמְּדַמָּה כְּדִי שְׂנִזְכֶּה לְאֲמוּנָה שְׁלָמָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּפִי חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שְׂבְּכָל יוֹם, כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם אֲנוּ צָרִיכִין לְבַרּוֹר חֲדָשׁ לְבַרּוֹר הַמְּדַמָּה כְּפִי הַמְּחַשְׁבוֹת הַנִּמְשָׁכִין בְּזֶה הַיּוֹם כְּפִי חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהַכֹּל בְּשְׂבִיל חֲזוּק הָאֲמוּנָה כְּנִ"ל, אֲבָל הַבַּעַל דָּבָר מִתְגַּבֵּר בְּכָל יוֹם בְּבִלְבוּלִים חֲדָשִׁים לְבַלְבֵּל הָאֲמוּנָה חֶסֶד וְשְׁלוֹם, כְּנִ"ל עַל-כֵּן צָרִיכִין צְדִיק הַדּוֹר דִּיקָא. וְאִין דִּי בְּמָה שֶׁכְּבָר קִבְּלֵנוּ הַתּוֹרָה וְזָכִינוּ לְבַרּוֹר הַמְּדַמָּה וְלְאֲמוּנָה שְׁלָמָה אַז, כִּי אֲנוּ צָרִיכִין לְבַרּוֹר הַמְּדַמָּה בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ כְּדִי לְחַזֵּק הָאֲמוּנָה בְּכָל יוֹם כְּפִי חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. לְבַרּוֹר הָאֲמוּנָה מִהַקְּלָפָה וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא הַמְּתַגַּבֵּרֶת כְּנִגְדָּה מִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם:

אות לג

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁרְאִינוּ דְּבָר נִבְהַל וְזָר אֲשֶׁר כָּל אָדָם מִשְׁתּוֹמֵם עַל זֶה. הַיֵּאֱמֹן כִּי יוֹסֵפֶר. שֶׁאַחֲרֵי שֶׁזָּכוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֵת הַתּוֹרָה בְּאוֹתוֹת נוֹרָאוֹת כְּאֵלוֹ. וְכֵלָם זָכוּ לְרוּחַ הַקְּדוֹשׁ וְכוּי'. וְאַחֲרֵי כָּל אֵלֶּה הַנִּשְׁמַע כְּזֹאת שֶׁיַּעֲשׂוּ מַעֲשֵׂה כְּזֹאת לְטַעוֹת אַחַר הָעֵגֶל. וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁיִּשְׂרָאֵל לֹא עָשׂוּ כִּי אִם הָעֵרֶב רַב. וְאַחַר כֵּן הִטְעוּ קִצָּת מִיִּשְׂרָאֵל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֶפְלוּ אֵלוֹ הַמַּעַט דְּמַעַט שֶׁטְעוּ בְּזֶה מַה זֶה הָיָה לָהֶם. וְגַם עַל הָעֵרֶב רַב גּוֹפָא קָשָׁה, כִּי גַם הָעֵרֶב רַב הָיָה לָהֶם דַּעַת גְּדוֹל מְאֹד כְּמוֹבֵן בְּכַתְּבֵי הָאֲרִי"י ז"ל. וּבְנִדְאֵי הָיָה בָּהֶם גַּם אִיזָה מַעַט טוֹב. מֵאַחַר שֶׁהֵם יִצְאוּ אַחֲרֵי מוֹשֶׁה מִמִּצְרַיִם וְהִשְׁלִיכוּ מִשְׁפָּחָתָם וּבֵית אֲבוֹתָם וְרָצוּ לְהִתְגַּיֵּר מִחַמַּת שֶׁרְאוּ מִמּוֹשֶׁה רַבֵּנוּ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים נוֹרָאִים כְּאֵלֶּה בְּמִצְרַיִם. וְאַחֲרֵי כָּל אֵלֶּה אַחֲרֵי כָּל הַמוֹפְתִים נוֹרָאִים שֶׁרְאוּ בְּעֵינֵיהֶם בְּמִצְרַיִם וּקְרִיעַת יַם-סוּף וּמִלְחַמַת עַמְלֵק וּמִתַּן תּוֹרָה בְּאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים נוֹרָאִים כְּאֵלֶּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, הַמִּסּוֹת הַגְּדוֹלוֹת אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֵיהֶם וְהָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים וְכוּי' הִשְׁמַע עִם וְכוּי'. וְאַחֲרֵי כָּל זֶה

יַעֲשׂוּ מַעֲשֵׂה כְּזֶה לַעֲשׂוֹת לָהֶם עֵגֶל לְאֵלֶק. אָבֵל מִכָּל זֶה יָכוֹל כָּל אָדָם לְהִבִּין עַד הַיּוֹם כִּי הִנֵּה הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם. וְכַמָּה וְכַמָּה מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל דְּבַר עַל הָאָדָם בְּכָל יוֹם כִּי ה' יִתְבַּרְךָ בְּרָא הַכֹּל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה, כִּי הַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁבִיל הָאָדָם. לֹא בְּשִׁבִיל מִלְאָךְ וְלֹא בְּשִׁבִיל שָׂרָף. וְכֵן לְהַפְּךָ לֹא בְּשִׁבִיל בְּהֵמָה וְחִיָּה וְצוּמָח וְכוּ'. רַק הַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁבִיל הָאָדָם. וְעַקֵּר הַיְחֻסִּים וְהַמַּעֲלָה שֶׁל הָאָדָם אֲשֶׁר בְּשִׁבִילוֹ כָּל הַרְעַשׁ הַזֶּה. שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁבִילוֹ מֵרֵאשִׁית וְעַד סוּף. הָעַקֵּר הוּא מֵה שֶׁהָאָדָם הוּא בַּעַל הַבְּחִירָה שְׁעַל-יָדָי זֶה דִּיקָא עֲבוּדְתוֹ חֲשׂוּבָה מְאֹד מְאֹד יוֹתֵר מֵעֲבוּדַת כָּל הַמַּלְאָכִים וְהַשְּׂרָפִים וְכוּ'. מֵאַחֵר שֶׁהֵם אֵין לָהֶם בְּחִירָה וְהָאָדָם הוּא בַּעַל הַבְּחִירָה. וּבְשִׁבִיל זֶה בְּרָא ה' יִתְבַּרְךָ הַכֹּל מֵרֵאשִׁית וְעַד סוּף. נִמְצָא שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה. וְעַל-כֵּן הַבְּחִירָה יֵשׁ לָהּ כַּח גְּדוּל. עַד שֶׁכִּבְיָכוֹל, ה' יִתְבַּרְךָ בַּעֲצָמוֹ אֵין בִּידוֹ לְבַטֵּל הַבְּחִירָה כִּי אִם כֵּן יִתְבַטֵּל הָעוֹלָם. וְכִמּוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, הַכֹּל בְּיָדֵי שָׁמַיִם חוּץ מִיִּרְאֵת שָׁמַיִם. וּמִגְדֹּל הַכַּח שֶׁל הַבְּחִירָה שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁבִיל זֶה, עַל-כֵּן יֵשׁ כַּח לְהַבַּעַל דְּבַר לְהַתְגַּבֵּר בְּכָל פְּעַם מִחֲדָשׁ בְּכַמָּה מֵיָנִי בְּלִבּוֹלִים וְהַסְתּוֹת חֲדָשׁוֹת עַד שֶׁהָיָה לוֹ כַּח לְהַתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל אַחֵר מִתּוֹרָה שִׁיַּעֲשׂוּ מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל וְכָל זֶה מִחֲמַת שְׁמֹשֶׁה רַבְּנוֹ נִסְתַּלַּק מֵהֶם אִזּוֹ וְלֹא הָיָה בְּיָנֵיהֶם, עַל-כֵּן עָרַבַּב הַשָּׁטָן אֶת הָעוֹלָם עַד שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל. וְכִמּוֹ שֶׁכְּתוּב שֶׁם בְּפָרָשָׁה, וַיִּרְא הָעָם כִּי בִשֵׁשׁ מִשֶּׁה וְכוּ' קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹקִים. כִּי זֶה מִשֶּׁה הָאִישׁ לֹא יָדַעְנוּ מֵה הָיָה לוֹ וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁעַקֵּר הַתְּגַבְרוֹת הַשָּׁטָן הוּא מִחֲמַת שֶׁהָעֲלִים מֵהֶם אֶת מִשֶּׁה וְהַכְּנִיס בְּלִבָּם שֶׁכָּבַר נַעֲלָם מִשֶּׁה. עַל-כֵּן הִסִּית אֹתָם לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה הַנִּי"ל, כִּי בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם הָיָה הַתְּגַבְרוֹת הַסְטֵרָא אַחֲרָא כָּל כָּד עַד שֶׁלֹּא הָיָה כַּח לְבַטְלוֹ כִּי אִם מִשֶּׁה בַּעֲצָמוֹ אִם הָיָה שֶׁם. וְזֶהוּ, וַיִּרְא הָעָם כִּי בִשֵׁשׁ מִשֶּׁה. וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, בָּא שֵׁשׁ וְכוּ' וְשֶׁהָיָה יוֹם הַמַּעֲנֵן וְכוּ', הֵינּוּ כְּנִי"ל. שֶׁהַשָּׁטָן עָרַבַּב אִזּוֹ אֶת הָעוֹלָם כָּל כָּד. כְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהָיָה יוֹם מוֹכָן לְפָרְעֲנִיּוֹת. וְדוֹקָא בְּאוֹתוֹ הָעֵת אַחֵר שֶׁבָּא שֵׁשׁ. וְהָיָה יוֹם הַמַּעֲנֵן אִזּוֹ דִּיקָא הָיָה כַּח לְהַשָּׁטָן לְהַתְגַּבֵּר בְּבִלְבוֹלִים וְכַפִּירוֹת כְּאֵלֶּה. כְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה דִּיקָא. עַד שֶׁלֹּא הָיָה כַּח לְבַטְלוֹ בְּשׁוּם דְּבַר כִּי אִם מִשֶּׁה רַבְּנוֹ בַּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא הָיָה הַצְּדִיק הַדּוֹר אִזּוֹ. וּמִחֲמַת שֶׁמִּשֶּׁה הָיָה אִזּוֹ בְּשָׁמַיִם, עַל-כֵּן הַצְּלִיחַ מַעֲשֵׂה שָׁטָן בְּאוֹתוֹ הַשָּׁעָה, אָבֵל תִּכְרָף כְּשִׁירָד מִשֶּׁה מִהָהָר הַכְּנִיעַ וְשִׁבְרַת וּבִטְלַת אֶת הָעֵגֶל. וְחִזְרָה וְקִבְּלָהּ אֶת הַלּוּחֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת. וְחִזְרָה לְחַזֵּק אֶת הָאֱמוּנָה, אָבֵל גַּם אִזּוֹ הַכֹּל הָיָה בְּכַח הַרְשִׁימוֹ שֶׁנִּשְׁאַרָה מִסוּד הָאֱמוּנָה שֶׁנִּקְבַּע בְּלִבּ יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת מִתּוֹרָה. בְּשַׁעַת קִבְּלַת לּוּחֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת, כִּי עַל-יָדֵי יִסוּד הָאֱמוּנָה הַזֹּאת יֵשׁ כַּח לְכָל צְדִיק וְצְדִיק בְּדוֹרוֹ לְבָרַר לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה כִּי עַל-יָדֵי יִסוּד אֱמוּנָה זֹאת זֹכִיךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר לְהַתְקַרֵּב לְצְדִיק הָאֱמֶת לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אוֹתוֹ עַד שְׁמוּצָאֵין אוֹתוֹ. וְכֹאֲשֶׁר יִבְאֵר לְקַמּוֹ :

וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַתְקַרֵּב לְצְדִיק הַדּוֹר דִּיקָא כְּדִי שִׁיזְכֶּה לְבָרַר לָנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּכָל פְּעַם כְּפִי הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה, כִּי אָף-עַל-פִּי שֶׁבְּשַׁעַת מִתּוֹרָה זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְאֱמוּנָה עַל-יָדֵי רוּחַ הַקְּדוֹשׁ כְּנִי"ל. וְכֵן אַחֵר כָּד עַל-יָדֵי הַצְּדִיקִים וְהַנְּבִיאִים שֶׁהָיוּ בְּכָל דּוֹר. שֶׁנִּתְבַּרְרָה הָאֱמוּנָה בְּכָל פְּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אָף-עַל-פִּי-כֵן אָנוּ צְרִיכִין עַכְשָׁנוּ בְּדוֹר הַזֶּה לְהַתְקַרֵּב לְצְדִיק הָאֱמֶת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה. כְּדִי שִׁיבָרַר לָנוּ הָאֱמוּנָה כְּפִי הָעֵת וְהַזְּמַן שֶׁל עַכְשָׁנוּ, כִּי

האמונה צריכין לברר בכל יום ויום מחדש פנ"ל. וזה עקר התגברות היצר הרע שמתגבר בכל דור ודור. להסתיר ולהעלים את הצדיק האמת שבאותו הדור דיקא. כמו שאנו רואין בחוש. שעקר המחלקת הוא על הצדיק שבאותו הדור ואחר כך בשכבר הימים הבאים מודים גם בזה הצדיק. ואומרים שזה בודאי היה צדיק. אבל חולקים על זה הצדיק שבה הדור שאחריו, כי בימי האר"י ז"ל היתה מחלקת גדולה על האר"י ולא רצו להודות שימצא באותו הדור חדוש כזה שיהיה לו רוח הקדש כזה, פמובא בכתבי האר"י ז"ל. ואחר כך בכמה דורות נתקבל האר"י ז"ל. והכל מודים שהיה חדוש נפלא איש אלוך וכו'. אבל חלקו על צדיקים אחרים שבדורות שאחריו. עד שסמוך לימינו היה הבעל-שם-טוב זכרונו לברכה. שהיה אור נפלא ונורא מאד, והיה עליו מחלקת גדול. ובימי הבעל-שם-טוב רב המתנגדים הודו בהאר"י ז"ל. וחלקו על הבעל-שם-טוב זכרונו לברכה. וכן הוא בכל דור ודור. וכבר מובא מזה בספרים (ועין בסוף ספר נעם אלימלך מדבר שם מזה). וכל זה הוא מחמת שעקר ברור המדמה שהוא ברור האמונה. הוא דיקא על-ידי הצדיקי האמת שבה הדור דיקא, כי אין לה אלא שופט שבימיו כי צריכין לברר האמונה בכל יום מחדש. כפי חדוש מעשה בראשית שבאותו היום פנ"ל. שזה אינו מתברר כי אם על-ידי זה הצדיק שבאותו הדור דיקא. ועל-כן מניח הבעל דבר עצמו על זה לארכו ולרחבו להסתיר ולהעלים זה הצדיק ולהרבות עליו מחלקת וקשיות כדי שלא יתקרבו אליו חס ושלום, מחמת שעקר האמונה שהיא עקר קדשת ישראל תלויה בזה הצדיק דיקא פנ"ל:

על-כן צריך כל אחד להשתדל מאד להתקרב לצדיק האמת שבדור הזה דיקא. ואין די לו במה שנתברר המדמה וכו' על-ידי קבלת התורה. ועל-ידי הספרים של הנביאים והצדיקים שיש מכבר, כי צריכין דיקא לבוא להצדיק האמת שבדור הזה כדי לברר האמונה בכל עת. כפי הברור שצריכין בזה הדור בכל יום ויום מחדש וכו' פנ"ל:

אות לד

אך אם כן לכאורה קשה מה פעלו הצדיקים האמתיים שהיו בכל הדורות שלפנינו שחברו ספרים קדושים ברוח הקדש שלהם הכל כדי להמשיך האמונה בעולם. וכן מה פעלנו בברור האמונה שזכינו בשעת מתן תורה. מאחר שעדין אנו צריכין לצדיק האמת שבכל דור ודור דיקא? אך באמת שניהם כאחד טובים, כי בודאי עקר ברור האמונה שבכל דור ודור הוא על-ידי הצדיק האמת שבאותו הדור. ועל-כן צריכין להתקרב אליו דיקא וכנ"ל. אך הבעל דבר מתגרה בזה הצדיק מאד ומתגבר בכל דור ודור לרחק את העולם מזה הצדיק על-ידי גדל הקשיות והמחלקת שמרבה

עָלָיו. אֲשֶׁר עַל-כֵּן צָרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת כְּנִ"ל. וְזֶהוּ
בְּחִינַת גְּדֹל שְׁבַח מַעֲלַת קְדוּשַׁת קַבְּלַת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר ה' יִתְּבַרַךְ חֲמַל עָלֵינוּ
וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה עַל-יַדֵּי מֹשֶׁה רַבְּנוּ נְאֻמָּן בֵּיתוֹ, כִּי ה' יִתְּבַרַךְ
רוֹאֵה אֶת הַנּוֹלָד וְרוֹאֵה בְּחֻמְתּוֹ שְׁמֵתִגְבְּרִין עֲזֵי פָּנִים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר
שְׁחוֹלְקִין עַל הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר. וּמִסְתִּירִין וּמַעֲלִימִין אוֹתוֹ
וּמְרַחֲקִין אֶת הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ. וּכְשֶׁאֵין זֹכִינ׳ לְהִתְקַרֵּב לְהַצְּדִיק הָאֵמֶת אֵין
זֹכִינ׳ לְהֶאֱמוּנָה כְּנִ"ל. וְאִם כֵּן חֵס וְשְׁלוֹם יַחֲזִיר הָעוֹלָם לְתַהוֹ וּבַהוֹ, כִּי אֵין
הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֲלֵא עַל-יַדֵּי אֱמוּנָה וְכְנִ"ל. עַל-כֵּן ה' יִתְּבַרַךְ בְּרַחֲמָיו
הַקְּדִים רְפוּאָה לַמֶּכֶה. וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ הַתְּמִימָה עַל-יַדֵּי מֹשֶׁה רַבְּנוּ.
וְאִזּוֹ זָכוּ יִשְׂרָאֵל כָּלֵם לְרוּחַ הַקְּדוֹשׁ עַד שֶׁנִּתְבַּרַר הַמְּדַמָּה אֲצֵלֶם בְּשִׁלְמוֹת
גְּדוֹל עַד שֶׁזָּכוּ כָּלֵם אִזּוֹ לְאֱמוּנָה שְׁלֵמָה. וְאָף-עַל-פִּי שֶׁה' יִתְּבַרַךְ יָדַע שֶׁאַחַר
כֶּךָ יִתְגַּבֵּר הַבַּעַל דָּבָר עַל-יַדֵּי עַרְמִימוּתָיו וְיִרְצֶה לְקַלְקֵל גַּם אֶת זֶה חֵס
וְשְׁלוֹם. כְּאֲשֶׁר עָשָׂה בְּאֵמֶת שֶׁהִתְגַּבֵּר אַחַר כֶּךָ בְּמַעֲשֵׂה הָעֵגֶל שֶׁאִזּוֹ חֲזַר
וְנִמְשָׁךְ זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ בְּעוֹלָם שֶׁהוּא בְּלִבּוֹל הַמְּדַמָּה. וְאִי אֶפְשָׁר לְבַרֵּר וּלְתַקֵּן
זֹאת הַזְּהֻמָּה כִּי אִם עַל-יַדֵּי הַצְּדִיקִים אֱמֵתִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וְדוֹר שֶׁהֵם
מְבַרְרִים הַמְּדַמָּה. שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר מְזַהֶמֶת הַנְּחָשׁ וּמְתַקְּנִים חֲטָא הָעֵגֶל
בְּכָל דּוֹר וְדוֹר. וּמִמְשִׁיכִים אֱמוּנָה בְּעוֹלָם כְּנִ"ל. וְאִם כֵּן מַה פֶּעַל אֵל בְּבִירוֹ
הָאֱמוּנָה שֶׁזָּכָה אוֹתָנוּ בְּקַבְּלַת הַתּוֹרָה מֵאַחַר שֶׁסוּף כָּל סוּף צָרִיכִין
לְהַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר דִּיקָא. שֶׁעִקֵּר הָאֱמוּנָה תְּלוּיָה בּוֹ כְּנִ"ל. אִךְ
אֲדַרְבָּא, זֶהוּ בְּאֵמֶת נִפְלְאוֹת תְּמִים דְּעִים, כִּי עַל-יַדֵּי גְּדֹל הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּמְשָׁךְ
עָלֵינוּ בְּקַבְּלַת הַתּוֹרָה, עַל-יַדֵּי זֶה אָנוּ זֹכִינ׳ לְמַצֵּא אֶת הַצְּדִיק בְּכָל דּוֹר וְדוֹר
וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, כִּי לוֹא קַבְּלַת הַתּוֹרָה חֵס וְשְׁלוֹם, לֹא הֵינּוּ זֹכִינ׳ כָּלֵל
לְהִתְקַרֵּב לְהַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁבְּדוֹר מַחֲמַת גְּדֹל הַתְּגַבְּרוֹת הָעֲזֵי פָּנִים שֶׁבְּכָל
דּוֹר הַחוֹלְקִים עָלָיו וּמִסְתִּירִים אוֹתוֹ כְּנִ"ל. אֲבָל עַל-יַדֵּי קַבְּלַת הַתּוֹרָה
זָכִינוּ שֶׁנִּתְבַּרַר הַמְּדַמָּה וְזָכִינוּ לְאֱמוּנָה שְׁלֵמָה כָּל כֶּךָ עַד שֶׁאֶפְלוּ אַחַר כֶּךָ
כְּשֶׁהִתְגַּבֵּר הַבַּעַל דָּבָר וּבִלְבָב הָאֱמוּנָה עַל-יַדֵּי מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל, אָף-עַל-פִּי-כֵּן
נִשְׁאַרְהָ הַרְשִׁימוֹ שְׁעַל-יַדֵּי זֶה יֵשׁ לָנוּ כַּח לְחַפֵּשׂ אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת בְּכָל דּוֹר
וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו. וְלוֹא קַבְּלַת הַתּוֹרָה לֹא הִיָּה לָנוּ כַּח כָּלֵל לְחַפֵּשׂ אֶת
הַצְּדִיק. וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו מַחֲמַת גְּדֹל הַתְּגַבְּרוֹת הָעֲזֵי פָּנִים שֶׁבְּדוֹר הַחוֹלְקִין
עָלָיו וּמְרַחֲקִין אֶת הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ כְּנִ"ל:

וְזֶהוּ, כִּי גַר מְצוּה וְתוֹרָה אֹר וְדָרָךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר, הֵינּוּ שֶׁהַתּוֹרָה
וְהַמְּצוּוֹת הֵם בְּחִינַת אֹר וְגַר שֶׁעַל יָדָם יֵשׁ לָנוּ כַּח לְחַפֵּשׂ אֶת הַצְּדִיק
לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, כִּי יִסוּד הָאֱמוּנָה שֶׁנִּשְׁאַרְהָ בָּנוּ מִמִּתֵּן תּוֹרָה שֶׁהַבְּטִיחַ ה'
יִתְּבַרַךְ לְמֹשֶׁה וְגַם בְּךָ נְאֻמֵּינוּ לְעוֹלָם. וְכָל צְדִיק אֱמֵתִי שֶׁבְּכָל דּוֹר וְדוֹר הוּא
בְּחִינַת מֹשֶׁה. עַל-יַדֵּי יִסוּד הָאֱמוּנָה הַזֹּאת יֵשׁ לָנוּ כַּח לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת
הַצְּדִיק הָאֵמֶת כְּנִ"ל. וְזֶה שְׁסִיִּים וְדָרָךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר, כִּי הַצְּדִיק
נִקְרָא חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה, צְדִיקִים אֶפְלוּ בְּמִיתָתָם
קְרוּיִין חַיִּים וְכוּ'. וְזֶהוּ, כִּי גַר מְצוּה וְתוֹרָה אֹר וְדָרָךְ חַיִּים וְכוּ'. שֶׁהַתּוֹרָה
וְהַמְּצוּה הֵם אֹר וְגַר לְהַאִיר לָנוּ הַדָּרָךְ לְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת
שֶׁנִּקְרָא חַיִּים. וְזֶהוּ וְדָרָךְ חַיִּים וְכוּ'. שֶׁהַתּוֹרָה מְאִירָה לָנוּ הַדָּרָךְ לְהִתְקַרֵּב
לְצְדִיק הָאֵמֶת שֶׁנִּקְרָא חַיִּים. וְזֶהוּ וְדָרָךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר, כִּי עַל-יַדֵּי
הַצְּדִיק זֹכִינ׳ לְאֱמוּנָה. שְׁעַל-יַדֵּי זֶה יְהִיָּה חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלַעֲתִיד. שְׁעַל-יַדֵּי

זֶה זֹכָה לְקוֹל הַנְּגוּן שֶׁיִתְעַר לְעֵתִיד שֶׁהוּא קוֹל הַמוֹכִיחַ הָרְאוּי וְכוּ', כַּמְבֹאֵר
בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, עַיֵן שָׁם. וְזֶהוּ וְדַרְךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר כַּנִּי"ל. שֶׁזֹּכֵין עַל-
יְדֵי הַתּוֹרָה לְהִתְקַרֵב לְהַצְדִּיק שֶׁנִּקְרָא חַיִּים. שֶׁהוּא בְּמַדְרָגָה גְבוּהַ כָּל כָּךְ עַד
שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּח לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. כִּי זֶה הַצְדִּיק
הָאֵמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּח לְבַרֵר הַמְדָמָה וְהָאֱמוּנָה כַּנִּי"ל הוּא
זֹכָה לְקוֹל הַנְּגוּן שֶׁיִתְעַר לְעֵתִיד. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ לוֹ כַּח לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל
כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר שָׁם, עַיֵן שָׁם:

אות לה

וְזֶהוּ מֵה שֶׁאֱמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, דְּבַר צְנוּה לְאֶלֶף דוֹר. שֶׁהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא רָצָה לִתֵּן אֶת הַתּוֹרָה לְאֶלֶף דוֹרוֹת וְרָאָה שֶׁאֵין הָעוֹלָם מִתְקִים
עֲמֵד וּנְתִנָּה לְעֹשְׂרִים וְשִׁשָּׁה דוֹרוֹת, וְיִשָּׁע מֵאוֹת שְׁבַעִים וְאַרְבַּעַה דוֹרוֹת
עֲמֵד וּשְׁתֵּלֵן בְּכָל דוֹר וְדוֹר וְהוּן הוּן עַזִּי פְּנִים שְׁבַדוֹר. וְלִכְאוּרָה זֶה הָעֲנִין
תְּמוּהַ מְאֹד. מֵעַקְרָא מְאִי קִסְבֵּר אֵיךְ הָיָה אֶפְשֵׁר לְהָעוֹלָם לְהִתְקִים בְּלֹא
תּוֹרָה. הֲלֹא כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאֱמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה וְגַם לְפִי דְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה נִרְאָה שֶׁמִּחֲמַת שֶׁהִ'
יִתְבָּרַךְ רָאָה שֶׁהַדוֹרוֹת הֵם רְשָׁעִים וְלֹא יוֹכֵל הָעוֹלָם לְהִתְקִים עַל יְדָם, עַל-
כֵּן מֵהַר לָתֵת אֶת הַתּוֹרָה לְעֹשְׂרִים וְשִׁשָּׁה דוֹרוֹת, אֲבָל אִם הָיוּ הַדוֹרוֹת
צְדִיקִים וְיֹשְׁרִים. הָיָה מְקִים מִחֲשֻׁבְתּוֹ לְעַכְבַּ נְתִינַת הַתּוֹרָה עַד אֶלֶף דוֹר.
וְלִכְאוּרָה קִשָּׁה לְהַבִּין זֹאת, כִּי אֶפְכָא מִסְתַּבְּרָא, כִּי הַתּוֹרָה רְאוּיָה שֶׁתִּנָּתֵן
לְצְדִיקִים וְאִם כֵּן אִם הָיוּ הַדוֹרוֹת צְדִיקִים פְּשִׁיטָא שֶׁהָיָה רְאוּיָה שֶׁתִּנָּתֵן
לְהֵם הַתּוֹרָה מִיָּד. וּמִפְּנֵי מָה הָיָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁל הִ' יִתְבָּרַךְ תַּחֲלָה לְעַכְבַּ נְתִינַת
הַתּוֹרָה כָּל כָּךְ עַד אֶלֶף דוֹר? אֵךְ בְּאֵמֶת אָנוּ רוֹאִין שֶׁיֵּשׁ צְדִיקִים אֱמֵתִיִּים
גְּדוֹלִים כָּל כָּךְ שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים לְעַבֵּד אֶת הִ' יִתְבָּרַךְ וּלְקִים כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה
אֶפְלוֹ אִם לֹא נִתְּנָה. כְּמוֹ שֶׁרְאוּנוּ אֲבוֹת הָעוֹלָם שֶׁעַבְדוּ אֶת הִ' יִתְבָּרַךְ וְקִיְמוּ
אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה עַד שֶׁלֹּא נִתְּנָה, כְּמוֹ שֶׁאֱמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה
בְּמִשְׁנָה, מְצִינוּ שְׁקִים אֲבָרְהָם אָבִינוּ אֶת כָּל הַתּוֹרָה עַד שֶׁלֹּא נִתְּנָה וְכוּ'.
וּבְנֻדָּאֵי גַם בְּכָל דוֹר וְדוֹר נִמְצְאִים צְדִיקִים גְּדוֹלִים כְּאֵלֶּה כְּמוֹ שֶׁאֱמָרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, אֵין לָךְ דוֹר שֶׁאֵין בוֹ כְּאֲבָרְהָם וְכוּ'. וְעַל-כֵּן עַל-
יְדֵי צְדִיקִים כְּאֵלוֹ בְּנֻדָּאֵי הָיָה יָכוֹל לְהִתְקִים הָעוֹלָם בְּלֹא נְתִינַת הַתּוֹרָה,
כִּי אֵלוֹ הַצְדִּיקִים הָיוּ מוֹרִים לָנוּ אֶת הַדְּרָךְ בְּכָל דוֹר וְדוֹר וְהָיוּ מִמְּשִׁיכִים
עֲלֵינוּ מִרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלָּהֵם לְבַרֵר אֶת הַמְדָמָה שְׁלָנוּ. וְעַל-יְדֵי זֶה הָיוּ
מִמְּשִׁיכִים הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה בְּעוֹלָם. שֶׁזֶה עֵקֶר קִיּוּם הָעוֹלָם כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן
רָצָה הִ' יִתְבָּרַךְ לְעַכְבַּ נְתִינַת הַתּוֹרָה עַד אֶלֶף דוֹר. וְהָעֲנִין כִּי מִחֲטָא אָדָם
הָרְאוּשׁוֹן נִמְשָׁךְ זְהַמַּת הַנְּחָשׁ בְּעוֹלָם. שֶׁהוּא בְּלִבּוֹל הַמְדָמָה. בְּלִבּוֹל
הָאֱמוּנָה. וְצָרִיכִים לְבַרֵר הַזְהַמָּא בְּכָל דוֹר וְדוֹר. וְזֹאת הַזְהַמָּא לֹא תִתְבָּרַר

בתכלית השלמות עד זמן בלע המות לנצח כמובא בכתבים. רק הצדיקים והקשרים שבכל דור ודור מבררים מעט מעט. עד שישלם הברור ויתתקן העולם בשלמות. ורצה ה' יתברך לעבב נתינת התורה עד זמן תקון העולם בשלמות. ורצונו יתברך היה שהצדיקים שבכל דור ודור שיודעים לעבדו בלי נתינת התורה כנ"ל. הם יקימו את העולם וילמדו דעת את העולם וימשיכו אמונה בעולם. ויורו להם בכל דור ודור את הדרך ילכו בה וכו'. כדי שעל-ידי זה יבררו בכל דור ודור. ויזכרו את העולם בכל פעם מהסיגים והפסלות עד שישלם הברור בשלמות אחר אלף דור. ואז יתן את התורה בבחירות נפלא ובהתגלות גדול. כמו שיהיה לעתיד שיתגלה אורייתא דעתיקא סתימאה, כמו שכתוב, כי תורה מאתי תצא. כמו שאיתא באהר הקדוש כי ה' יתברך רצה שלא לתן את התורה עד שיוזכר העולם כל כך עד שיהיה בטוח שלא יבטלו עוד שום דבר מהתורה. ולא יפרו את בריתו לעולם. כמו שיהיה לעתיד באמת, בעת שיגלה ה' יתברך סתרי התורה שיתגלה לעתיד שהוא אורייתא דעתיקא סתימאה, שעל זה נאמר ביחזקאל וכתתי להם ברית חדשה וכו'. לא כבריתי אשר כרתי אתם בהוציאי אותם מארץ מצרים. אשר הם הפרו את בריתי וכו', ובשביל זה רצה ה' יתברך לעבב נתינת התורה כל כך עד אלף דור. כדי שבאלו הדורות יתברר העולם בכל פעם על-ידי הצדיקים שבכל דור ודור כנ"ל, כדי שיוכל אחר כך לגלות את התורה בשלמות כמו לעתיד. כדי שלא יפרו ולא יעברו עוד על התורה לעולם וכנ"ל:

אבל ה' יתברך ראה שאין העולם מתקיים, על-כן עמד ונתנה לעשרים וששה דורות, הינו שה' יתברך ראה שבכוונותינו הרבים מתגברים בכל דור ודור העיני פנים שבדור. שהם עומדים וחולקים על הצדיק ומעלימין אותו ומרחיקין העולם ממנו. ואם כן איך אפשר להעולם להתקיים מאחר שאין יודעין מהצדיק שעקר קיום העולם על ידו. ואנחנו צריכין שהוא יוליך אותנו בדרך ישרה. וימשיך עלינו האמונה על-ידי רוח הקדש שלו כנ"ל. ומאחר שמתגברים העיני פנים עד שאי אפשר לידע ממנו ולהתקרב אליו מגדל המחלקת שמרבים עליו על-ידי עזותם ורבויו לשון הרע שלהם. אם כן איך יתקיים העולם, על-כן חמל ה' יתברך על עולמו. ונתן התורה קדם זמנה לעשרים וששה דורות. ואף-על-פי שעדין לא נשלם הברור. ועל-כן בודאי יתגבר הבעל דבר לקלקל גם אחר כך. כמו שהיה באמת שהתגבר כל כך עד שעשו את העגל. וכן אחר כך במרגלים וכו' וכן אחרי מות יהושע וכו' ובימי השופטים ושאר הדורות שהתגבר בכל פעם שיעברו ישראל על התורה. והתקון היה בכל פעם על-ידי הצדיקים שעמדו להם בכל דור למושיע. כמו השופטים והנביאים ושאר הצדיקים שבכל דור ודור, אף-על-פי-כן אתה מרום לעולם ה'. ולעולם ידך על העליונה (כמו שפרש רש"י שם) כי ה' יתברך גדול העצה ורב העלילה. ונפלאותיו ומחשבותיו אלינו. כי ברחמיו המרבים הקדים לנו רפואה למכה כי על-ידי נתינת התורה זכינו שיש לנו כח לחפש ולבקש את הצדיק האמת שבכל דור ודור עד שנזכה למצא אותו. ועל-ידי זה נזכה לאמונה שלמה ולהתקרב אליו יתברך ולולא נתינת התורה. אפלו אם היו צדיקים בכל דור שהיו יודעים את התורה קדם שנתנה. והיו יכולים להנהיג אותנו

בְּדָרֶךְ הַיָּשָׁר וְלִהְיוֹת שִׂיחַ הָאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּנוֹ וְלִקְיָם אֶת הָעוֹלָם. אָף-עַל-פִּי-
כֵן לֹא הָיָה הָעוֹלָם יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם. מִחֲמַת שְׁלֹא הָיִינוּ יוֹדְעִים כָּלֵל מִהַצְדִּיק
עַל-יְדֵי הַתְּגַבְרוֹת הָעַזִּי פְּנִים שְׁבָכַל דּוֹר וְדוֹר שְׁחוּלְקִין עָלָיו וְדוֹבְרִים עָלָיו
לְשׁוֹן הָרַע עַד שְׁלֹא הָיָה לָנוּ כַח לְחַפְּשׁוֹ וְלִבְקָשׁוֹ כָּלֵל, אָבֵל עַל-יְדֵי שְׁכַבְר
זְכִינוּ לְקַבֵּלֵת הַתּוֹרָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְבָּרַר הַמִּדְּמָה. וְנִמְשָׁךְ עָלֵינוּ אִזּוֹ יִסּוּד
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, עַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ לָנוּ כַח לְחַפְּשׁוֹ וְלִבְקָשׁוֹ אֶת הַצְדִּיק הָאֱמֵת
בְּכָל דּוֹר וְדוֹר עַד שֶׁנִּזְכָּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו. וְעַל יְדוֹ נִזְכָּה לְבַרּוֹר הַמִּדְּמָה
בְּשִׁלְמוֹת. כִּי לְבַרּוֹר הָאֱמוּנָה כָּפִי אוֹתוֹ וְהִזְמִן כָּפִי אוֹתוֹ הַדּוֹר וְכַנְיָל:

וְזֶהוּ מָה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה שֶׁם שֶׁהִתְשַׁע מֵאוֹת שְׁבַעִים
וְאַרְבָּעָה דוֹרוֹת עָמַד וּשְׁתַּלֵּן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וְהוּן הוּן הָעַזִּי פְּנִים שְׁבַדּוֹר, הֵינּוּ
כִּי הָעַזִּי פְּנִים שֵׁשׁ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שְׁחוּלְקִין עַל הַצְדִּיק הָאֱמֵת וְדוֹבְרִים עָלָיו
סָרָה בְּגָאוֹה וּבּוֹז הֵם מִהִתְשַׁע מֵאוֹת שְׁבַעִים וְאַרְבָּעָה דוֹרוֹת הַנִּזְכָּרִים
לְעִיל. אֲשֶׁר קָמְטוּ בְּלֹא עֵת. שֶׁהִכְרַח ה' יִתְבָּרַךְ לְסַלְקֵן וּלְמַהֵר לְתַן הַתּוֹרָה
קֹדֶם הַזְּמַן שֶׁרָצָה. מִחֲמַת שֶׁרָאָה שֶׁהֵם עַזִּי פְּנִים וַיַּחֲלִקוּ עַל הַצְדִּיקִים. עַד
שֶׁלֹּא יָדְעוּ מִהַצְדִּיקִים אֱמֵתִים שְׁבָכַל דּוֹר. וְלֹא יוֹכַל הָעוֹלָם לְהִתְקַיֵּם
וְכַנְיָל. עַל-כֵּן סִלַּק בְּרַחֲמָיו אֶת אֱלוֹ הַתְּשַׁע מֵאוֹת שְׁבַעִים וְאַרְבָּעָה דוֹרוֹת
וְנָתַן הַתּוֹרָה תְּכָף. וְאֱלוֹ הַתְּשַׁע מֵאוֹת שְׁבַעִים וְאַרְבָּעָה דוֹרוֹת עָמַד וּשְׁתַּלֵּן
בְּכָל דּוֹר. וְהוּן הוּן עַזִּי פְּנִים שְׁבַדּוֹר. שְׁחוּלְקִין בְּכָל דּוֹר וְדוֹר עַל הַצְדִּיק
הָאֱמֵת שְׁבַדּוֹר. וּמִסְתִּירִין וּמַעֲלִימִין אֶת הַצְדִּיק עַל-יְדֵי גֹדֵל מַחֲלוּקוֹתָם.
וּמְרַחֲקִין אֶת הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ. וְאַף-עַל-פִּי-כֵן עֲכָשׁוּ יָכוֹל הָעוֹלָם לְהִתְקַיֵּם כִּי
עֲכָשׁוּ כָּבֵר יֵשׁ לָנוּ כַח לְחַפְּשׁוֹ וְלִבְקָשׁוֹ אֶת הַצְדִּיק עַל-יְדֵי יִסּוּד הָאֱמוּנָה
שֶׁנִּקְבְּעָה וְנִשְׁרָשָׁה בְּנוֹ עַל-יְדֵי קַבְּלַת הַתּוֹרָה שֶׁזְכִינוּ לְקַבֵּל כַּנְיָל. שְׁעַל-יְדֵי
זֶה זְכִינוּ שֵׁשׁ לָנוּ יִסּוּד הָאֱמוּנָה אֲשֶׁר עַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ לָנוּ כַח לְחַפְּשׁוֹ וְלִבְקָשׁוֹ
אֶת הַצְדִּיק וְאִם יַעֲלֶה לְשָׁמַיִם שִׁיֵּאֵם שֶׁל הָעַזִּי פְּנִים. וְאִם הֵם מִתְּגַבְּרִים
כְּמוֹ שֶׁהֵם מִתְּגַבְּרִים בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר. לֹא תַעֲשִׂינָה יְדִיהֶם
תּוֹשִׁיָה. כִּי יִסְכַּר פִּי כָּל דְּבָרֵי שֶׁקָּר. וְכֻלָּם יִכְרְעוּ וַיִּפְּלוּ כִּי ה' יִתְבָּרַךְ הַקְּדוֹם
רְפוּאָה לְמַכָּה כִּי כָּבֵר קַבְּלָנוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁר עַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ לָנוּ
בְּחִינַת אוֹר וְנִרְ לְבִקָּשׁוֹ עַל-יְדֵי זֶה אֶת הַצְדִּיק הָאֱמֵת עַד שֶׁנִּזְכָּה לְמַצְאוֹ.
וּשְׁפַת אֱמֵת תִּכּוֹן לְעַד וְעַד אֲרִגִּיעָה לְשׁוֹן שֶׁקָּר וְכַנְיָל:

אות לו

וְזֶהוּ, נְמוּגִים אֲרָץ וְכָל יִשְׁבֵּיהָ אֲנָכִי תִכְנַתִּי עֲמוּדִיהָ סָלָה. וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה מְקַרָּא זֶה עַל מִתַּן תּוֹרָה. שִׁישְׁרָאֵל מִתְּפָאֲרִין עֲצֻמֵן
שֶׁשְׁשֵׁהוּ נְמוּגִים הָאֲרָץ וְכָל יִשְׁבֵּיהָ קֹדֶם מִתַּן תּוֹרָה, כִּי כָּל הָעוֹלָם הָיָה תָלוּי
עַד שֶׁשִׁי בְּסִיּוֹן שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה וְכוּי אֲנָכִי תִכְנַתִּי עֲמוּדִיהָ סָלָה.
כִּי עַל-יְדֵי שֶׁקַּבְּלַתִּי אֶת הַתּוֹרָה שֶׁמִּתְחַלֵּת אֲנָכִי עַל-יְדֵי זֶה תִכְנַתִּי עֲמוּדִיהָ,

שלא יחרבו וכו'. וזהו שנסמך מיד, אמרתי להוללים אל תהלו וכו'. הינו שהכתוב מתרץ בעצמו קשיא הנ"ל. שאם יאמר האומר. מה אתם מתפארים שתפנתם את העולם שלא יחרב על-ידי שקבלתם את התורה ועקר קיום העולם שזכותם על-ידי מתן תורה העקר הוא האמונה שזכותם להמשיך בעולם, הינו אמונת חדוש העולם שזה העקר וכנ"ל. כמו שפרש שם רבנו זכרוננו לברכה, מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שכל העולם היו תלוי עד ששי בסיון. שהכונה הוא שאמונת חדוש העולם זה היה תלוי עד ששה בסיון שקבלו את התורה. וזכו לרוח נבואה רוח הקדש שעל-ידי זה דיקא נתברר המדמה וזכו לאמונת חדוש העולם וכנ"ל. ובאמת הכל אחד, כי קיום העולם כפשוטו שלא יחרב שהיה תלוי עד ששה בסיון כמו שהוא פרוש הפשוט במאמר הנ"ל. ומה שפרש רבנו זכרוננו לברכה שהעולם היה תלוי. פרושו שאמונת חדוש העולם היה תלוי וכו' כנ"ל. שני פרושים אלו עולים בקנה אחד, כי הכל אחד, כי זה תלוי בזה, כי עקר קיום העולם שלא יחרב ולא יחזר העולם לתהו ובהו חס ושלום. זה תלוי באמונת חדוש העולם, כי עקר יסוד העולם וקיומו הוא אמונה. וכמו שכתוב, וכל מעשהו באמונה והקדוש-ברוך-הוא מקים את העולם רק בזכות האמונה של כל ישראל שמאמינים בחדוש העולם שזהו התחלת תורתנו הקדושה, כמו שכתוב, בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. וכל זה מובן ומבאר בהתורה הנ"ל למעין שם. נמצא שעקר קיום העולם שלא יתמוגג שזכו ישראל בשעת קבלת התורה הוא בחינת אמונת חדוש העולם שזכו להמשיך אז. ואם כן יכולין להקשות קשיא הנזכרת לעיל מה פעלתם בזה. הלא עדן אתם צריכין לברר האמונה בכל דור ודור על-ידי הצדיקים שבכל דור ודור דיקא. שהם דיקא יכולים לברר האמונה כפי אותו העת והזמן כנ"ל. על זה משיב הפסוק בעצמו ומדבר בשביל כנסת ישראל. ואומר כמתפאר הרבה הרבה פעלתי. בברור האמונה שהמשכתי עלי בקבלת התורה. כי פעלתי בזה מה שיש לי כח למלאות פיהם של העזי פנים חצץ ולשבר מתלעות עול וכנ"ל:

וזה אמרתי להוללים אל תהלו ולרשעים אל תרימו קרן וכו'. כי על-ידי קבלת התורה יש לי כח להכניע ולשבר ולהפיל העזי פנים בעלי לשון הרע ההוללים ומבלבלים את העולם ומרחקין מהצדיק האמת כי על-ידי כח התורה שקבלנו במעמד הנבחר. יש לנו כח עתה לחפש ולבקש את הצדיק עד שנזכה למצאו ולראות האמת ולבטל השקר וכנ"ל:

וזהו, אל תרימו למרום קרנכם תדברו בצואר עתק, הינו שלא יהיה להם עוד יכלת להרים קרנם ולדבר בצואר עתק על צדיקי אמת. כי כח האמונה שזכינו בקבלת התורה יעמד לנו לעזר שנזכה על-ידי זה לחפש ולבקש את הצדיק האמת עד שנזכה להתקרב אליו. ועל-ידי זה נזכה לברר המדמה בשלמות כפי הדור של עכשו. וכפי הזמן והימים האלו. ועל-ידי זה נזכה לאמונת חדוש העולם בשלמות שעל-ידי זה זוכין לבחינת חדוש העולם של לעתיד שהוא בחינת ההנהגה של ארץ-ישראל שהוא בחינת השגחה ונפלאות שלא כדרך הטבע, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. וזהו, כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר הרים. כי אלקים שופט וכו'. הינו שאין שום

טבע בעולם כָּלֵל, רק הכל בהשגחתו יתברך לבד. שְׁכַל זֶה נִמְשָׁךְ מֵאֲמוּנַת
חדוש העולם שְׁזוֹכִין עַל-יְדֵי קִבְלַת הַתּוֹרָה. וְעַל-יְדֵי הַצְּדִיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר
וְדוֹר וְכַנִּ"ל. וְזֶהוּ שְׁסִיִּם, וְכָל קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדְעַ תְּרוֹמְמָנָה קַרְנוֹת צְדִיק,
הֵינּוּ כַּנִּ"ל שֶׁבְּכַח זְכוֹת קִבְלַת הַתּוֹרָה. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת נְמוּגִים אֲרָץ וְכָל יִשְׁבִּיהָ
אֲנֹכִי תִפְנְתִי עֲמוּדֶיהָ סָלָה. בְּכַח זֶה יֵשׁ לִי כַח לַחֲפֹשׂ אֶת הַצְּדִיק עַד שְׁאֲזַכֶּה
לְהִתְקַרֵב אֵלָיו. וְכָל קַרְנֵי רְשָׁעִים שֶׁהֵם הַעֲזִי פְּנִים בְּעֲלֵי לְשׁוֹן הָרַע אֲגַדְעַ
וְאֶפִּיל אוֹתָם. וְקַרְנוֹת צְדִיק תְּרוֹמְמָנָה, כִּי הַכֹּל יֵרָאוּ הָאֲמֶת. וְהַכֹּל בְּכַח
קִבְלַת הַתּוֹרָה שֶׁקִּבְּלָנוּ כָּבֵר וְכַנִּ"ל:

אות לו

וְזֶהוּ שֶׁמִּבְקֻשֶׁת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַגִּידָה לִי שְׁאֵהָבָה
נִפְשֵׁי אֵיכָה תִרְעָה אֵיכָה תִרְבִּיץ בְּצַהֲרִים. שְׁלֵמָה אֵהִיָּה כְּעֵטִיָּה עַל עֲדָרֵי
חֲבָרִיךָ וּפְרֹשׁ רִשְׁיִי שֶׁצַּהֲרִים מְרִמּוֹ עַל תִּקְוַת הַגְּלוּת וְכוּ', עַיִן שֶׁם בְּפְרוּשׁ
רִשְׁיִי וְכוּ' שֶׁפְּרוּשׁ רִשְׁיִי שֶׁם מִבְּאֵר הַיֵּטֵב לְעֵנְיִינוּ. כִּי שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם רָאָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁבְּתִקְוַת הַגְּלוּת הִפְרָה הִזָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים.
יִתְגַּבְּרוּ הַעֲזִי פְּנִים מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה בְּעֵקֶב
דְּמִשְׁיַחַת חֲצֵפָא יִסְגִי וְהָאֲמַת תִּהְיֶה נְעֻדְרַת וְאִין תּוֹכְחָה וְכוּ'. וּמִגְדֵּל
הַתְּגַבְּרוֹת הַעֲזִי פְּנִים וּבְעֲלֵי לְשׁוֹן הָרַע נִתְּבַלְּבַל הָעוֹלָם מְאֹד מְאֹד. וְנַעֲשֶׂה
קִטְגוּרְיָא גְדוֹלָה בֵּין הַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים עַד שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לִידַע הֵיכָן הָאֲמֶת.
שֶׁזֶהוּ עֵקֶר חֲבִלֵי מְשִׁיחַ שֶׁהִתְנַבְּאוּ עָלָיו נְבִיאֵינוּ וְחֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה
וְזֶה שְׁצוּעַקַת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל מֵר הַגִּידָה לִי שְׁאֵהָבָה נִפְשֵׁי אֵיכָה תִרְעָה
אֵיכָה תִרְבִּיץ בְּצַהֲרִים. שֶׁהוּא זְמַן חֹס הַיּוֹם שֶׁהוּא עֵת קִשָּׁה לְצֹאן שֶׁמְרִמּוֹ
עַל תִּקְוַת הַגְּלוּת, הֵינּוּ שֶׁמִּבְקֻשֶׁת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּגִּיד לָהּ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
אֵיכָה הוּא רוּעָה וְאֵיכָה הוּא רוּבֵץ אֶת צֹאן מְרַעִיתוֹ בְּצַהֲרִים, דְּהֵינּוּ בְּסוּף
הַגְּלוּת הִפְרָה הִזָּה שָׂרֵב הָעוֹלָם אִין יוֹדְעִין הֵיכָן הוּא הָרוּעָה הָאֲמֶת עַל-כֵּן
מִבְקֻשֶׁת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁיִּגְלֶה הָאֲמֶת לְיִשְׂרָאֵל, וְיִגְלֶה
לָהֶם הֵיכָן הוּא רוּעָה אֶת צֹאנוֹ. הֵיכָן הוּא הָרוּעָה הָאֲמֶת שְׁרוּעָה אֶת עֲמוֹ
וְצֹאן מְרַעִיתוֹ בְּאֲמֶת לְאֲמֶתוֹ כְּרָאוּי, וְזֶהוּ שְׁלֵמָה אֵהִיָּה כְּעֵטִיָּה עַל עֲדָרֵי
חֲבָרִיךָ, הֵינּוּ שֶׁכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא הַקְדֻשָּׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל
שֶׁשׁוֹכְנֶת בְּתוֹךְ הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים שֶׁבְּדוֹר הִיא מִתְאַוֶּנֶת וְקוֹבֵלֶת לְפָנָי הִ'
יִתְבַרֵךְ. מִפְּנֵי מָה הַכְּשָׁרִים הָאֲמֶתִיִּים שֶׁבְּדוֹר הַמְּקַרְבִּים לְצְדִיקֵי אֲמֶת
שֶׁשֶׁם שׁוֹרָה הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא בְּחִינַת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. הֵם מְבַזִּים כָּל כֶּף
וּמְרַחֲקִים אוֹתָם בְּכָל מִינֵי הַרְחָקוֹת כִּי הַעֲזִי פְּנִים עֲרַבּוּ אֶת הָעוֹלָם עַד
שֶׁעֲמְדוֹ כְּמָה מִפְּרֻסְמִים וּמְנַהֲיִגִים שֶׁל שְׁקֵר בְּעוֹלָם. וְאֶפְלוּ הַמְּנַהֲיִגִים
הַכְּשָׁרִים נִתְרַבֶּה בִּינֵיהֶם מִחֻלְקַת גְּדוֹל. עַד שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לָרֵב הָעוֹלָם לִידַע
הֵיכָן הוּא הַצְּדִיק הָאֲמֶת שֶׁיִּכּוֹל לְהַנְהִיג אֶת יִשְׂרָאֵל כְּרָאוּי. וְלֹא עוֹד אֶלָּא

שְׁמַבְיִין מֵאֵד אֶת הַמִּתְקַרְבִּין לְהַצְדִּיק הָאֵמֶת וּמִהַפְכִּין אֶת הָאֵמֶת
וְאוֹמְרִים לְצַדִּיק רָשָׁע אַתָּה וְיֵרָאִי חֲטָא נִמְאָסִין כְּאֵלוֹ הֵם רְחוּקִים חֹס
וְשָׁלוֹם מֵה' יִתְבָּרֵךְ וְהַתּוֹרָה. וְהַעֲזִי פָּנִים מִתְפָּאֲרִין בְּעֲצָמָן שֶׁרַק הֵם
קְרוּבִים לֵה' יִתְבָּרֵךְ. וְאוֹמְרִים לְהַפְשְׁרִים בְּאֵמֶת קָרַב אֵלֶיךָ אֵל תִּגַּע בִּי כִּי
קִדְשְׁתִּיךָ וְכוּ'. כְּאֲשֶׁר מְצוּי עֲכָשׁוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים. וְזֶהוּ שְׁלֵמָה אֶהְיֶה
כְּעֻטִּיָּה עַל עֲדָרֵי חֲבֵרֶיךָ. שֶׁהַשְּׂכִינָה אוֹמְרַת שֶׁהַפְשְׁרִים בְּאֵמֶת שֵׁשׁ
הַשְּׂכִינָה הֵם דּוֹמִים כְּאֲבָלִים וְכִזְזוּפִים חֹס וְשָׁלוֹם, עַל עֲדָרֵי חֲבֵרֶיךָ שֶׁהֵם
שָׂר הַמְּנַהֲיָגִים הַמִּתְנַשְׂאִים בְּרַבְנוּת שְׁלֵהֶם כְּאֵלוֹ הֵם חֲבֵרִים לְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא. וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְחַבֵּר עִמָּם לְבַד. וְאֵת הַפְשְׁרִים
הָאֵמֶתִיִּים הֵם מְרַחֲקִים כִּזְזוּפִים חֹס וְשָׁלוֹם, וְכֵל זֶה מַחֲמַת שֶׁנֶּעְלַם הָאֵמֶת
מַחֲמַת הַמַּחֲלָקֶת שֶׁנֶּעֱשֶׂה עַל-יְדֵי הַתְּגַבְרוֹת הַעֲזִי פָּנִים וְכִנּוּ"ל:

וְזֶהוּ שֶׁמְשִׁיב לֵה' יִתְבָּרֵךְ, אִם לֹא תִדְעִי לָךְ הִיפָּה בְּנָשִׁים, דְּהִינּוּ שֶׁה'
יִתְבָּרֵךְ מְשִׁיב לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, אִם אֵין אַתָּה יוֹדַע אֵיךְ לְהַתְנַהֵג לְמִי
לְהַתְקַרֵּב צְאִי לָךְ בְּעֵקְבֵי הַצֹּאן. וּפְרָשׁ רַש"י, הַסִּתְפַּל בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֶיךָ
הַטּוֹבִים וְהִלַּךְ אַחֲרֵיהֶם וְרַעִי אֶת גְּדִיתֶיךָ וְכוּ'. הִינּוּ מֵה שְׂאֵמְרֵנוּ לְעִיל, כִּי
אָף-עַל-פִּי שֶׁעֲכָשׁוּ נִתְבַּלְבַּל הָעוֹלָם מֵאֵד. וְאֵין יוֹדְעִים הִיכֵן הָאֵמֶת אָף-עַל-
פִּי-כֵן כְּבָר הַקְּדִים ה' יִתְבָּרֵךְ רַפּוּאָה שֶׁזְּכִינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה. וְאֵנוּ צְרִיכִין
לִילָךְ בְּעֵקְבֵי הַצֹּאן בְּדַרְךְ אֲבוֹתֵינוּ בְּדַרְךְ הַתּוֹרָה שֶׁמְסַר לָנוּ מִשֶּׁה וְחַכְמֵינוּ
זְכוּרִים לְבִרְכָה מְדוּרָה לְדוֹר שֶׁכָּל חַכְמֵינוּ וּנְבִיאֵינוּ ז"ל חֲבָרוּ לָנוּ סִפְרִים
קְדוּשִׁים וְיִקְרִים וְהוֹרוּ לָנוּ דַּרְכֵי הַתּוֹרָה וְאֵנוּ צְרִיכִין לִילָךְ בְּעֵקְבוֹתֶם וְעַל-
יְדֵי זֶה נִזְכָּה לַחֲפֹשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה שֶׁעָקַר
בְּרוּר הָאֵמוּנָה עַל יְדוּ וְכִנּוּ"ל:

וְזֶהוּ, וְרַעִי אֶת גְּדִיתֶיךָ עַל מִשְׁכָּנוֹת הָרַעִים. שְׁעַל-יְדֵי כַח הַתּוֹרָה שֶׁזֶהוּ
בְּחִינַת צְאִי לָךְ בְּעֵקְבֵי הַצֹּאן כִּנּוּ"ל. עַל-יְדֵי זֶה תִּזְכָּה כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל בְּאֵמֶת
לְרַעוֹת גְּדִיוֹתֶיךָ אֲצֵל הָרוּעִים הָאֵמֶתִיִּים. כִּי עַל-יְדֵי כַח הַתּוֹרָה שֶׁקִּבְּלָנוּ כְּבָר
זוֹכִין אֵנוּ לְמַצֵּא אֶת הַצְּדִיק הָרוּעָה הָאֵמֶת וְלְהַתְקַרֵּב אֵלָיו וְכִנּוּ"ל:

אות לח

וְזֶה בְּחִינַת סְפִירָה שֶׁצְרִיכִין לְסַפֵּר הַיָּמִים שֶׁבַע שְׁבוּעוֹת קִדְּם קִבְּלַת
הַתּוֹרָה, כִּי עַל-יְדֵי הַסְּפִירָה מְבָרְרִין הַמְּדַמָּה וְכִנּוּ"ל. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְסַפֵּר
הַיָּמִים, כִּי עַל-יְדֵי שֶׁסּוֹפְרִין הַיָּמִים עַל-יְדֵי זֶה מִמְּשִׁיכִין קִדְשֵׁת בְּרוּר
הַמְּדַמָּה. שֶׁהוּא קִדְשֵׁת הָאֵמוּנָה עַל כָּל יוֹם וְיוֹם שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, כִּי אֵלוֹ
הַשְּׁבַע שְׁבֻעוֹת הֵם כְּנֶגֶד שְׁבַע יָמֵי בְּרָאשִׁית. וְכֵל אֶחָד כָּלוּל מִשְׁבַּעָה שֶׁזֶהוּ
בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת כָּל הַיָּמִים הִינּוּ שֶׁבְּסְפִירָה אֵנוּ מִמְּשִׁיכִין עַל עֲצָמֵנוּ קִדְשֵׁת
קִבְּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּרוּר הַמְּדַמָּה בְּרוּר הָאֵמוּנָה. בְּאֵפֶן שֶׁנִּזְכָּה לִיסוּד

הַאֲמוּנָה כָּל יְמֵי עוֹלָם שֶׁבְּכָל יוֹם וַיּוֹם שִׁיבוֹא. אָף-עַל-פִּי שִׁיתְגַּבֵּר הַבַּעַל
דָּבָר בְּאֵיזָה בְּלִבּוֹל שִׁיתְגַּבֵּר כְּפִי הַתְּגַבְּרוּתוֹ בְּכָל יוֹם מִחֵדָשׁ אָף-עַל-פִּי-כֵן
יִהְיֶה לָנוּ כַּחַ לְבָרֵר הַאֲמוּנָה עַל-יְדֵי צְדִיקֵי הַדּוֹר שֶׁנִּזְכָּה לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם.
כִּי יִהְיֶה לָנוּ כַּחַ לְבַקְשָׁם וּלְמַצְאָם עַל-יְדֵי קִדְשֵׁת יִסּוּד הַאֲמוּנָה שֶׁהִמְשַׁכְּנוּ
עָלֵינוּ בְּקִבְלַת הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי שְׁסַפְּרָנוּ מִיִּט [אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה] יְמֵי הַסְּפִירָה
שֶׁבָּהֶם אָנוּ נֹטְהָרִים מִזְּהֵמַת הַנְּחֹשׁ שֶׁהוּא בְּלִבּוֹל הַמְּדַמָּה. וְזוֹכִין לְאֲמוּנָה
שְׁלֵמָה לְהִמְשִׁיךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם. עַד שֶׁזּוֹכִין לְבָרֵר הַאֲמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת וְעֵקֶר
הַקִּדְשָׁה שֶׁאָנוּ מִמְּשִׁיכִין עָלֵינוּ לְעוֹלָם. הוּא שֶׁנִּזְכָּה לְחַפֵּשׂ אֶת הַצְּדִיק עַד
שֶׁנִּזְכָּה לְמַצְאוֹ

אות לט

וְזֶהוּ, הוֹשִׁיעָה ה' כִּי גָמַר חֲסִיד כִּי פִסּוּ אֲמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם. שְׁדוּד הַמְּלֶךְ
עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם צוֹעֵק לִפְנֵי ה' יִתְבַּרֵּךְ, הוֹשִׁיעָה ה' כִּי גָמַר חֲסִיד, הֵינּוּ
שֶׁנִּסְתַּלְקוּ הַחֲסִידִים וְהַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְקַלְקְלָה
הַאֲמוּנָה בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים כְּנִ"ל. וְזֶהוּ, כִּי פִסּוּ אֲמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם, כִּי עֵקֶר
הַאֲמוּנָה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים הָאֲמִתִּיִּים כְּנִ"ל. וְזֶהוּ שׁוֹא
יִדְבְּרוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְכוּ'. הֵינּוּ שְׁדוּד הַמְּלֶךְ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם מִתְאוּנָן וְאוֹמֵר
שֶׁאָף-עַל-פִּי שֶׁבּוֹדָאֵי אֵין דּוֹר יָתוּם. וּבּוֹדָאֵי נִמְצְאִים צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים גַּם
בְּדוֹר הַזֶּה. אֲבָל הַבַּעַל לְשׁוֹן הָרַע וְהַעֲזִי פָּנִים מִבְּלִבְלִין אֶת הָעוֹלָם עַד שֶׁאֵין
יּוֹדְעִין הֵיכָן הָאֲמֵת כְּנִ"ל. וְזֶהוּ שׁוֹא יִדְבְּרוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ שֶׁפֶת חֲלָקוֹת וְכוּ'.
שֶׁהֵם בַּעַל לְשׁוֹן הָרַע. שְׁעַל-יְדֵי זֶה גָמַר חֲסִיד וּפִסּוּ אֲמוּנִים וְכוּ'. כִּי אֵין
יּוֹדְעִין הֵיכָן הַצְּדִיק הָאֲמֵת וְכְנִ"ל. וְעַל זֶה סִיִּם דָּוִד בְּעַצְמוֹ וְאוֹמֵר שֶׁה'
יִתְבַּרֵּךְ יִשְׁמַע תְּפִלָּתוֹ. וַיִּכְרַת כָּל הַבַּעַל לְשׁוֹן הָרַע מִחֲרָרֵי רֵיב הַרוֹצִים
לְהַסְתִּיר אֶת הַצְּדִיק. וְזֶהוּ, יִכְרַת ה' כָּל שִׁפְתֵי חֲלָקוֹת לְשׁוֹן מִדְּבַרֵּת גְּדִלוֹת.
אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשׁוֹנָנוּ נִגְבִּיר שֶׁפִּתֵּינוּ אֶתְנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ. שֶׁאוֹמְרִים שֶׁאֵין לָהֶם
אֲדוֹן שֶׁאֵינָם רוֹצִים לְהִאֲמִין בְּצְדִיקִים אֲמִתִּיִּים. הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִכְרִית
אוֹתָם. כִּי מִשׁוּד עֲנִיִּים וּמֵאֲנֻקַּת אֲבִיוֹנִים. שֶׁהֵם הַכְּשָׁרִים הָעֲנִיִּים
וְהָאֲבִיוֹנִים הַרוֹצִים בְּאֲמֵת לְהִתְקַרֵּב לְצְדִיקֵי אֲמֵת. שֶׁשׁוֹדְדִים אוֹתָם
וּמִבְּזִים אוֹתָם. וְהֵם נוֹאֲקִים וְצוֹעֲקִים לְה' יִתְבַּרֵּךְ מִגְּדֹל צָרָתָם וְצַעֲקוֹתָם
יִקוּם ה' יִתְבַּרֵּךְ וַיּוֹשִׁיעַ אוֹתָם וְאֶת כָּל יִשְׂרָאֵל:

וְזֶהוּ, מִשׁוּד עֲנִיִּים מֵאֲנֻקַּת אֲבִיוֹנִים עֲתָה אֶקוּם יֹאמֵר ה' אֲשִׁית בְּיַשַׁע יְפִיחַ
לוֹ. וּמִפְּרֵשׁ הַפְּסוּק עַל-יְדֵי מַה תִּהְיֶה הַיְשׁוּעָה. הֲלֹא הָאֲמֵת נִתְבַּלְבַּל מֵאֵד.
וְעַל זֶה מְסִיִּם הַפְּסוּק אֲמָרוֹת ה' אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת וְכוּ', הֵינּוּ כִּי כָּבֵר הַקְּדָדִים
ה' יִתְבַּרֵּךְ רְפוּאָה לְמַכָּה. וְנִתֵּן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה מִכְּבָר. וְעַל-יְדֵי כַּחַ הַתּוֹרָה
שֶׁקִּבְּלָנוּ. יֵשׁ לָנוּ כַּחַ לְהִתְקִים גַּם עֲתָה וּלְזָכוֹת לְבַקֵּשׁ אֶת הַצְּדִיק הָאֲמֵת עַד
שֶׁנִּמְצָא אוֹתוֹ כְּנִ"ל:

וְזֶהוּ, אִמְרוֹת ה' אִמְרוֹת טְהוֹרוֹת וְכוּ'. שֶׁהִיא הַתּוֹרָה מְזַקֵּק שְׁבַעֲתַיִם שְׁבַעֲתַיִם דִּיקָא. שְׁבַע פְּעָמִים שְׁבַע, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם. זֶהוּ בְּחִינַת מ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה. שְׁבָהֶם אָנוּ זוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשַׁת קַבְּלַת הַתּוֹרָה קִדְשַׁת הָאֱמוּנָה. עַד שֶׁנִּזְכָּה לִיסוּד הָאֱמוּנָה כָּל יְמֵי עוֹלָם, אָף-עַל-פִּי שְׁבָרוֹר הָאֱמוּנָה בְּכָל יוֹם וּבְכָל זְמַן צָרִיכִין דִּיקָא עַל-יְדֵי אוֹתוֹ הַצַּדִּיק שְׁבָאוֹתוֹ הַזֶּמֶן דִּיקָא וְכַנ"ל. אֲשֶׁר עַל-כֵּן מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל דְּבַר דִּיקָא בְּיוֹתֵר עַל הַצַּדִּיק שְׁבָאוֹתוֹ הַדּוֹר מַחֲמַת שְׁבָזָה הַדּוֹר עֲקָר בְּרוֹר הָאֱמוּנָה עַל יְדוֹ דִּיקָא וְכַנ"ל, אָף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי קַבְּלַת הַתּוֹרָה שְׁאֵז נִתְבָּרְרָה הָאֱמוּנָה זְכִינוּ עַל-יְדֵי זֶה שִׁיְהִיָּה לָנוּ כַּח בְּכָל דּוֹר וְדוֹר כָּל יְמֵי הָעוֹלָם. לְזַכּוֹת לַחֲפֵשׁ אֶת הַצַּדִּיק וְלִמְצֹא אוֹתוֹ וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו כַּנ"ל. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה שְׁבָהֶם אָנוּ מְמַשְׁיכִין יְסוּד הָאֱמוּנָה עַל כָּל יְמֵי הָעוֹלָם כְּדִי שִׁיְהִיָּה לָנוּ כַּח בְּכָל יוֹם תְּמִיד לַחֲפֵשׁ וְלִמְצֹא אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֵת כַּנ"ל. וְזֶהוּ, אֵתָּה ה' תִּשְׁמְרֵם תִּצְרְנוּ מִן הַדּוֹר זֶה לְעוֹלָם. 'מִן הַדּוֹר זֶה דִּיקָא, שְׁעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁקִּבְּלָנוּ אַחַר זְכוּת מ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מְזַקֵּק שְׁבַעֲתַיִם עַל-יְדֵי זֶה אֵתָּה ה' תִּשְׁמְרֵם תִּצְרְנוּ מִן הַדּוֹר זֶה לְעוֹלָם שֶׁתִּשְׁמַר אֶת יִשְׂרָאֵל מִהַמְתַּנַּגְּדִים וְהַעֲזִי פְּנִים הַמְתַּגְּבְּרִים כְּנֶגֶד הַצַּדִּיק שְׁבָאוֹתוֹ הַדּוֹר דִּיקָא. וְזֶהוּ תִצְרְנוּ מִן הַדּוֹר זֶה לְעוֹלָם שֶׁתִּשְׁמַר אֶת יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר מִן הַבְּלָבוּלִים שְׁבָאוֹתוֹ הַדּוֹר דִּיקָא. שְׁאוֹמְרִים שְׁאִי אֶפְשָׁר שִׁיְהִיָּה בְּזֶה הַדּוֹר צַדִּיק גְּדוֹל וְחַדוּשׁ כְּזֶה כַּנ"ל. וּמוֹדִים עַל הַדּוֹרוֹת הַרְּאוּשׁוֹנִים שֶׁהָיוּ בָּהֶם צַדִּיקִים גְּדוֹלִים וְחוֹלְקִין עַל הַצַּדִּיק שֶׁבְּדוֹר זֶה דִּיקָא וְכַנ"ל. וְזֶהוּ, סָבִיב רַשְׁעִים יִתְהַלְכוּן כְּרָם זֶלֶת לְבַנֵּי-אָדָם. שֶׁהַרְשָׁעִים מִתְגַּבְּרִים כְּנֶגֶד הַצַּדִּיק שְׁמָרִים נְפֹשׁוֹת מְזִילוֹתָא דְגִלוֹתָא וּמַחֲזִיר יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת כְּרָם זֶלֶת שְׁמָרִים אוֹתָם מְזִילוֹתָא דְגִלוֹתָא וְעַל-כֵּן הַרְשָׁעִים הַמְתַּנַּגְּדִים יִתְהַלְכוּ סָבִיב סָבִיב לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים הָאֱמֵת עַל-יְדֵי גְדֹל מַחֲלַקְתָּם וּשְׁפַת חֲלָקוֹת וְלִשׁוֹן מַדְבַּרְת גְּדֹלוֹת שְׁלָהֶם כַּנ"ל. אֲבָל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִכְרַת אוֹתָם בְּכַח הַתּוֹרָה שֶׁקִּבְּלָנוּ כְּבָר שֶׁהוּא בְּחִינַת אִמְרוֹת ה' וְכוּ' מְזַקֵּק שְׁבַעֲתַיִם, וַיִּשְׁמַר אוֹתָנוּ מִן הַדּוֹר, וַיִּקְרַב אוֹתָנוּ לְצַדִּיק הָאֱמֵת שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִזְכָּה לְבְרוֹר הַמְּדַמָּה שֶׁהוּא בְּרוֹר הָאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת כְּמוֹ שֶׁצָּרִיכִין עֲכָשׁוּ בְּזֶה הַדּוֹר בְּזֶה הַזְּמַן כְּפִי חַדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית שֶׁבְּכָל יוֹם כַּנ"ל:

אות מ

וְעַל-כֵּן קִדְמוּ בְּרַפְת הַמְּאוֹרוֹת קִדְם קְרִיאַת שְׁמַע. אָף-עַל-פִּי שְׁאִין לָהֶם שִׁיכוֹת לְבְּרַפְת קְרִיאַת שְׁמַע לְכַאוּרָה כְּמַבְאָר הַקְּשִׁיָּא הַזֵּאת בְּפוֹסְקִים, אָף עַל-פִּי הַנִּי"ל מַבְאָר כִּי קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהוּא אֱמוּנַת הַיְחוּד. שֶׁהוּא אֱמוּנַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי בְּנֻדָּאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְהֵאֱמִין בְּיַחֲזוֹ יִתְבָּרַךְ כִּי אִם כְּשִׁמְאֵמִינִים בְּחַדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁה' יִתְבָּרַךְ יַחֲזִיד קִדְמוֹן לְכָל וְחַדֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם

בְּרָצוֹנוֹ יֵשׁ מֵאִין. וּמִי שֶׁאִין מֵאֲמִין חֵס וְשְׁלוֹם, בְּחֵדוּשׁ הָעוֹלָם הוּא כּוֹפֵר
בְּכֹל, כּוֹפֵר גַּמּוֹר בְּאֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁאִין כְּפִירָה גְדוֹלָה מִזֶּה (וְאֵף-עַל-פִּי שֵׁשׁ
מִמַּחֲבְרֵי סִפְרֵי הַחִקְיּוֹת שֶׁכָּתְבוּ שֶׁאֲמוֹנַת חֵדוּשׁ הָעוֹלָם אִינוֹ מֵהַעֲקָרִים.
הֶבֶל יִפְצֶה פִּיהֶם, וְאִין צָרָךְ לְסִתֵּר שְׁטוֹת כְּזֶה, כִּי כֹל מֵאֲמִין בְּאֶמֶת יִבִּין
מֵאֲלוֹ. שֶׁאֲמוֹנַת חֵדוּשׁ הָעוֹלָם הוּא אֲמוֹנַת הַיְחוּד. וְהוּא יִסוּד כֹּל הַתּוֹרָה
כְּלָה. וּבִשְׁבִיל זֶה פָּתַח מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּחֵדוּשׁ הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב,
בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ). וּמִי שֶׁכּוֹפֵר בְּזֶה חֵס וְשְׁלוֹם
הוּא הָאֲפִיקוֹרֵס הַגַּמּוֹר. שֶׁגְרוּעַ מֵעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִשִּׁמְד. וּמִצָּוָה לְהוֹרִידוֹ
וְלֹא לְהַעֲלוֹתוֹ. וּמִצָּוָה לְהַרְגוֹ בְּיוֹם הַכְּפוּרִים וּבְשַׁבַּת וּלְקַרְעוֹ כְּדָג וּמִגְבּוֹ.
וְאִין גְרוּעַ בְּעוֹלָם מִמֶּנּוּ. וְזֶה פְּשׁוּט לְכֹל הַמֵּאֲמִינִים בְּה' יִתְבָּרַךְ וּבִתּוֹרָתוֹ
הַקְּדוּשָׁה. וְעַל-כֵּן קִדְּם קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהוּא אֲמוֹנַת הַיְחוּד שֶׁהוּא אֲמוֹנַת
חֵדוּשׁ הָעוֹלָם. אוֹמְרִים מִקִּדְּם בְּרֵכַת הַמַּאֲוֹרוֹת שֶׁמְדַבְּרִים בְּשַׁבַּח הַבְּרִיאָה.
שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכֹל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. וְה' יִתְבָּרַךְ עוֹשֵׂה
חֲדָשׁוֹת בְּכֹל יָמָיו. כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים, פּוֹעֵל גְּבוּרֹת עוֹשֵׂה חֲדָשׁוֹת וְכוּ' אֲדוֹן
הַנִּפְלְאוֹת הַמְּחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכֹל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית וְכוּ'. וְאַחַר כֵּן
אוֹמְרִים קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהוּא אֲמוֹנַת הַיְחוּד שֶׁהוּא אֲמוֹנַת חֵדוּשׁ הָעוֹלָם
כְּנִ"ל, כִּי אֲמוֹנַת חֵדוּשׁ הָעוֹלָם צָרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּכֹל יוֹם מְחַדֵּשׁ
כְּפִי חֵדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁבְּכֹל יוֹם כְּנִ"ל. וּבִשְׁבִיל זֶה אַחַר בְּרֵכַת יוֹצֵר
הַמַּאֲוֹרוֹת אוֹמְרִים בְּרֵכַת אֶהְבֶּה רַבֵּה. שֶׁמְדַבֵּר מִשַּׁבַּח קְבִלַת הַתּוֹרָה, כִּי
עִקַּר הָאֲמוּנָה שֶׁהוּא אֲמוֹנַת חֵדוּשׁ הָעוֹלָם זֹכִיךְ עַל-יְדֵי קְבִלַת הַתּוֹרָה
כְּנִ"ל. וְזֶהוּ שֶׁאֵנוּ אוֹמְרִים בְּעִבּוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבִטְחוּ בָהּ וּתְלַמְּדֵם חֻקֵי חַיִּים.
כֵּן תַּחֲנִנּוּ וּתְלַמְּדֵנוּ. כִּי עִקַּר הַכֹּחַ שֵׁשׁ לָנוּ עֲכָשׁוּ לְהִתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ הוּא
בְּכַח אֲבוֹתֵינוּ שֶׁזָּכוּ לְהַמְשִׁיךְ קְבִלַת הַתּוֹרָה שְׁעַל יָדָם יֵשׁ לָנוּ אוֹר עֲכָשׁוּ
לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק שֶׁיִּלְמַד אוֹתָנוּ דָרָךְ ה' יִתְבָּרַךְ וַיְכַנִּיס בָּנוּ אֲמוּנָה
שְׁלֵמָה כְּנִ"ל. וְזֶהוּ וְתוֹן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה וְכוּ'. לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם
וְכוּ'. כִּי אֵנוּ צָרִיכִין עֲכָשׁוּ לְזָכוֹת לְלִמּוּד כְּזֶה. שֶׁנִּזְכָּה עַל יְדוֹ לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת
וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה כְּבָר קְבִלָנוּ. וְאֵנוּ יוֹדְעִין כֹּל הַמִּצְוֹת
שֶׁצִּוְנוּ ה' יִתְבָּרַךְ, אֲבָל אֵף-עַל-פִּי-כֵן זְעִירִין אֲנוּן שֶׁזֹּכִיךְ לְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי
הַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּן אֵנוּ מְבַקְשִׁין מֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּזְכָּה לְלִמּוּד כְּזֶה שֶׁנִּזְכָּה עַל יְדוֹ
לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תּוֹרָתוֹ בְּאֶהְבֶּה וְעִקַּר הוּא הָאֲמוּנָה
שֶׁהוּא יִסוּד כֹּל הַתּוֹרָה כְּלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֲמוּנָה. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרִים לְבָרְכָה, בָּא חֲבִקוּק וְהִעֲמִידוֹן עַל אַחַת וְצַדִּיק בְּאֲמוּנָתוֹ
יַחֲיֶה. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְחַפֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק הָאֶמֶת שֶׁבְּכֹל דוֹר וְדוֹר וְכוּ' וְכְנִ"ל.
וְזֶה שֶׁאוֹמְרִים בְּקְרִיאַת שְׁמַע וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוָה הַיּוֹם
וְכוּ'. שֶׁבְּכֹל יוֹם וַיּוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ פְּחָדְשִׁים. כִּי קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהִיא אֲמוּנָה
צָרִיכָה שֶׁתִּהְיֶה בְּכֹל יוֹם כְּחֵדוּשָׁה בְּחִינַת חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבֵּה אֲמוּנָתֶךָ
כְּנִ"ל. כִּי הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּכֹל יוֹם מְחַדֵּשׁ.
לְהַתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהַתְחַזְּקוֹת יוֹתֵר בְּכֹל יוֹם מְחַדֵּשׁ כְּפִי חֵדוּשׁ
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁבְּכֹל יוֹם שֶׁהַכֹּל בִּשְׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ הָאֲמוּנָה בְּעוֹלָם בְּכֹל
יוֹם

מְחַדֵּשׁ

כְּנִ"ל:

אות מא

ועל-כן נעורין בליל שבועו, כי אז מקבלין התורה. שעל-ידי זה עקר ברור המדמה כנ"ל. ועל-כן נעורין אז כל הלילה, כי שנה הוא בחינת מדמה, כי בשעת שנה נסתלק השכל. ואין נשאר כי אם המדמה כידוע. וכן מבאר גם בהתורה הנ"ל, עין שם. ועקר השנה הוא בשביל המדמה שהוא ברור האמונה כי בלא השנה היה השכל מתנגע ומתבלבל מאד על-ידי בלבול המדמה. ועל-ידי השנה נסתלקין מהפחין כל בלבולי המדמה. כנראה בחוש שאחר השנה המוח זך וצח מפל הבלבולים שכלם נמשכים מבלבולי המדמה. ועל-כן על-ידי השנה נתברר האמונה. בבחינת חדשים לבקרים רבה אמונתך (כמו שמבאר במקום אחר. ועל-כן הצדיק שזוכה לרוח הקדוש שעל-ידי זה הוא מברר המדמה, על-כן הוא ישן מעט מאד מחמת שהמדמה ברור אצלו. וכן כל אחד כפי מה שזוכה לברר המדמה כן הוא ממעט בשנה כנ"ל. ועל-כן בשבועות שאז זוכין לקבלת התורה שהוא בחינת המשכת רוח הקדוש על כל ישראל כנ"ל. שעל-ידי זה נתברר המדמה כנ"ל. על-כן נעורין אז כל הלילה, כי נתבטל השנה מחמת שזוכין לברור המדמה על-ידי קבלת התורה כנ"ל:

ברכת הודאות היחיד:

הנ"ל:

לענון

מקשר

אות מב

וזה בחינת ארבעה צריכין להודות. שהם הולכי מדבריות. והיוצא מבית האסורים. וחולה שנתרפא. ויורדי הים, כשיגיעו ליבשה וסימנך וכל היחיניים יודוד סלה וכו', כמבאר בשלחן ערוך סימן ריט:

כי כל אלו הארבעה צריכין להודות בשביל הנסים שנעשו להם. וכל הנסים הם השגחה ונפלאות הבורא יתברך שמו וכלם נמשכין מבחינת חדוש העולם שלעתיד שאז יתנהג העולם בבחינת ארץ-ישראל. שהנהגתה על-ידי עיני ה' תמיד, דהינו בחינת השגחה ונפלאות שלא כדרך הטבע. ומשם נמשכין כל הנסים והנפלאות שנעשו אפלו עכשו בעולם הזה כמובן בדברי רבנו זכרוננו לברכה בהתורה (סימן רנ) על מאמר רבותינו זכרוננו לברכה ומוריד שני דמעות לים הגדול. וקולו נשמע מסוף העולם ועד סופו וכו', עין שם. ובשביל זה כל אלו הארבעה הנזכרים לעיל שנעשו להם נסים שנצולו מסערת הים. או מן החלי וכו' בהשגחתו ונפלאותיו יתברך, כתיב בהם במזמור קז, יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני-אדם. 'חסדו ונפלאותיו דיקא. זה בחינת הנהגה של חדוש העולם שלעתיד שהוא בחינת חסד, בחינת עולם חסד יבנה. שאז יתנהג העולם בבחינת נפלאות והשגחה וכו' כמבאר בהתורה תקעו תוכחה הנ"ל. כי מבחינת ההנהגה של לעתיד שהוא בחינת חסד כנ"ל, בחינת עולם חסד יבנה. שאז יתנהג העולם בבחינת נפלאות. משם נמשכין כל הנסים והנפלאות שנעשו בעולם הזה כל ימי עולם. וזהו, יודו לה' חסדו ונפלאותיו. 'חסדו ונפלאותיו דיקא כנ"ל. כי כל הצרות שעברו על אלו הארבעה הצריכין להודות, כלם נמשכין מפגם שפוגמין בהצדיק שהוא בחינת פגם ארץ-ישראל, כי מי שזוכה לחפש ולבקש את הצדיק האמת כראוי, עד שזוכה להתקרב אליו. על-ידי זה זוכה לאמונה שלמה כנ"ל. שעל-ידי זה זוכה לבחינת חדוש העולם שלעתיד, שזהו בחינת ארץ-ישראל בחינת ההנהגה של השגחה ונפלאות וכו' כנ"ל. נמצא, שעל-ידי הצדיק זוכין לארץ-ישראל. ואז זוכין לאמונה שלמה להאמין בה' יתברך בשלמות. שה' יתברך חדש את העולם יש מאין ועתיד לחדש את עולמו. והוא יתברך משגיח בעולם בכל עת בהשגחה פרטיות וכנ"ל, אבל מי שפוגם בזה, דהינו שאינו משתדל להתקרב לצדיקי אמת. ואינו מתנגע לחפש ולבקש את הצדיק תמיד עד שימצאנו, על-ידי זה פוגם באמונה ובארץ-ישראל וכנ"ל. ועל-כן עוברין עליו כל הצרות הנזכרות לעיל של כל הארבעה הנזכרים לעיל. שבהם כלולים כל הצרות רחמנא לצלן, כי עקר הצרה והסכנה של כל הארבעה הנזכרים לעיל. שהם הולכי מדבריות וחולים וכו'. עקר הוא צרות וסכנות הנפש שהיא רחוקה מאביה שבשמים. שעליו נאמרו כל הדברים הנאמרים במזמור הנ"ל. כמובן לכל משפיל. וכבר מובא מזה בספרים. וכמובא מזה בדברי רבנו זכרוננו לברכה (בסימן קסג) שכל אלו הארבעה הנ"ל מרמזין על צרות הנפש שהיא תועה במדבר בישימון דרך. כל זמן שאינה זוכה להתקרב להצדיק האמת ולילך בדרךיו. והיא כמו חבושה בבית האסורים. שהיא כבושה בגולה בין מאסר התאוות והמדות רעות והיא חולה חולת הנפש בבחינת כי חולת אהבה אני. והיא כמו יורד בים בעמק מצולת הים ועולה שמים ויורדת תהומות, כמו שכתוב, טבעתי בין מצולה ואין מעמד. באתי במעמקי מים ושבלת וכו' וכמבאר מזה בסימן הנ"ל:

נמצא שכל אלו הארבעה הם בחינת צרות הנפש. ובאמת הכל אחד, כי גם כל היסורין והסכנות והצרות העוברין על האדם בגשמיות חס ושלום,

כֵּלָם הֵם בְּחִינַת צְרוֹת הַנֶּפֶשׁ, כִּי אֵין מִיִּתָּה בְּלֹא חֲטָא וְאֵין יִסּוּרִין בְּלֹא עוֹוֹן. וְעַקֵּר הַיִּסּוּרִים הֵם הָעוֹוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָּה בִּתְוֹרָה כִּי מִרְחֻמִּים יִנְהַגִּם. שְׁעַקֵּר הַיִּסּוּרִין שֶׁל כָּל הַיִּסּוּרִים שֶׁבְּעוֹלָם הֵם הָעוֹוֹנוֹת דִּיקָא רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, עַיִן שָׁם. וְכָל הַיִּסּוּרִים וְהַצְרוֹת וְהַסְכָּנוֹת בְּגוּף וּנְפֶשׁ שֶׁכֵּלָם כְּלוּלִים בְּאַרְבָּעָה הַנִּי"ל. כֵּלָם נִמְשָׁכִין מִחֲמַת הַרְחוֹק מִהַצְדִּיק. שְׁעַל-יְדֵי זֶה הֵם רְחוּקִים מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל וּמֵאֲמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת כְּנִי"ל. בְּבְחִינַת הַלֵּא עַל כִּי אֵין אֱלוֹהַּ בְּקִרְבִּי מִצְאוּנֵי הָרְעוּת הָאֵלֶּה. שֶׁכָּל הָרְעוּת וְהַצְרוֹת חֵס וְשְׁלוֹם נִמְשָׁכִין מִחֲמַת שְׁאֵין מְרַגִּישִׁין הִ' יִתְבַּרֵּךְ שֶׁשׁוֹכֵן בְּקִרְבֵּנוּ וּמְשַׁגִּיחַ עֲלֵינוּ תָּמִיד, דְּהֵינּוּ פָּגַם הָאֲמוּנָה. שֶׁפָּגַם זֶה נִמְשָׁךְ מִחֲמַת הַרְחוֹק מִהַצְדִּיק וּמֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל, כִּי כָּל הַצְרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם רַחֲמָנָא לְצַלּוּ נִמְשָׁכִין מִתְקַף הַגְּלוּת בְּעוֹוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, כִּי מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ אֵין לָךְ יוֹם שֶׁאֵין קָלְתוֹ מְרַבָּה מִחֲבָרוֹ רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, וְזֶה בְּחִינַת אַרְבָּעָה הַנִּי"ל שֶׁהֵם בְּחִינַת אַרְבַּע מַלְכוּתוֹת. שֶׁבָּהֶם כְּלוּלִים כָּל הַגְּלוּתוֹת שְׁכוּלָלִים כָּל הַצְרוֹת רַחֲמָנָא לְצַלּוּ. וְעַל-כֵּן גְּלוּת מְצָרִים שְׁמֵרְמוֹז עַל כָּל הָאַרְבַּע גְּלוּתוֹת אַרְבַּע מַלְכוּתוֹת כִּי כֵּלָם נִקְרָאִים גְּלוּת מְצָרִים, עַל שֶׁם שֶׁהֵם מְצָרִים לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּמִדְרָשׁ וּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָּה. עַל-כֵּן גְּלוּת מְצָרִים הִיָּה כְּלוּל מִכָּל הָאַרְבָּעָה הַנִּי"ל, כִּי כְּשִׁיִּצְאֵנוּ מִמְצָרִים זְכִינוּ לְכָל הַנְּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת הַנִּצְאָרִים בְּמִזְמוֹר הַנִּי"ל שֶׁמְדַבֵּר מֵאַרְבָּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת הַנִּי"ל, כִּי בְּמְצָרִים הֵיינוּ בְּגְלוּת וּבְשִׁבְיָה וּבְמֵאָסָר. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יוֹצֵא מִבֵּית הָאִסּוּרִים. וְהִ' יִתְבַּרֵּךְ הֵבִיא עֵשֶׂר מַכּוֹת עַל הַמְצָרִים וְאוֹתָנוּ הֵצִיל מֵהֵם. וְזֶה בְּחִינַת חוֹלָה שֶׁנִּתְרַפָּא וְנִצַּל מִהַחוֹלָאֵת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בְּמְצָרִים לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ וְכוּ'. וְכַתִּיב, וְהִסִּיר הִ' מִמֶּךָ כָּל חֲלֵי וְכָל מִדּוּי מְצָרִים וְכוּ' אֲשֶׁר יִדְעַתָּ לֹא יִשְׁיִמֶם בְּךָ וְכוּ'. וְגַם עֲבָרְנוּ בַּיָּם. וְהִ' יִתְבַּרֵּךְ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם. אַחַר כֵּן הִלְכְנוּ בְּמִדְבָר וְהִ' יִתְבַּרֵּךְ הֶעֱבִירָנוּ בְּשִׁלּוֹם בְּנִסִּים וְנִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת. וְזֶה בְּחִינַת הוֹלְכֵי מִדְבָרִיּוֹת וְיִוְרְדֵי הַיָּם הַנִּזְכָּרִים לְעִיל. נִמְצָא, שֶׁכָּל הָאַרְבָּעָה הַנִּי"ל שֶׁצְרִיכִין לְהוֹדוֹת. זֶה בְּחִינַת יְצִיאַת מְצָרִים וְכִלְל כָּל הַגְּאֻלוֹת מִכָּל הַגְּלוּתוֹת שֶׁל הָאַרְבַּע מַלְכוּתוֹת שֶׁכֵּלָם מְכֻנִּים בְּשֵׁם גְּלוּת מְצָרִים כְּנִי"ל וְעַקֵּר כָּל הַגְּלוּתוֹת הוּא הַרְחוּק מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶּה עַקֵּר הַגְּלוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וַיִּגַּל יִשְׂרָאֵל מֵעַל אֲדָמָתוֹ. וְכְמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים וּמְפַנֵּי חֲטָאֵינוּ גְּלוּנוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אֲדָמָתֵנוּ וְכוּ'. וְעַל זֶה אָנוּ מְבַקְשִׁין תָּמִיד שְׁיִחְזִיר אוֹתָנוּ הִ' יִתְבַּרֵּךְ לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּכָל יוֹם, וְתוֹלִכְנוּ מִהֲרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ וְכוּ'. יְהִי רָצוֹן שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׁמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה תִּקּוֹן חֲצוֹת וּשְׂאֵרֵי תְּפִלוֹת רַבּוֹת שֶׁאָנוּ מְבַקְשִׁים לְהִ' יִתְבַּרֵּךְ עַל אֲרִיכַת הַגְּלוּת שֶׁיִּשְׁיבֵנוּ לְאַרְצֵנוּ בְּקִרְבֵּנוּ. וְעַל זֶה קוֹבֵלֵת הַשְּׁכִינָה בְּכָל עֵת עַל עֵצֶם רְחוּקְנוּ מֵאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָּה אוֹי לָהֶם לְבָנִים שֶׁגְּלוּ מֵעַל שְׁלַחַן אֲבִיהֶם וּמֵאַרְצָם יִצְאוּ. כִּי עַקֵּר כָּל הַגְּלוּתוֹת שְׁכוּלָל כָּל הַצְרוֹת כְּנִי"ל. הָעַקֵּר הוּא מִחֲמַת שֶׁאָנוּ רְחוּקִים מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם עַקֵּר הָאֲמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת עַקֵּר אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם וְאֲמוּנַת הַהִשְׁגָּחָה. שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַטּוֹבוֹת וְהַנְּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת וְהַיִּשׁוּעוֹת שֶׁכְּלוּלִים בְּהָאַרְבָּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת הַנִּי"ל. וְלַהֲפֹךְ חֵס וְשְׁלוֹם כְּפִי הַרְחוּק מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יְדֵי זֶה רְחוּקִים מִשְׁלְמוֹת הָאֲמוּנָה, כְּמוֹ כֵּן עוֹבְרִים חֵס וְשְׁלוֹם, צְרוֹת וְיִסּוּרִין רַחֲמָנָא לְצַלּוּ וְכְנִי"ל. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ

מחמת הרחוק מצדיקי אמת שעל ידי זה רחוקים מארץ-ישראל בכלל ובפרט וכנ"ל, כי עקר עיני הגאולה ועקר הגלות מארץ-ישראל נמשך מחמת הפגם שפגמו בכבוד הצדיקים האמתיים שהם בחינת נביאים כמו שכתוב, ויהיו מלעבים במלאכי האלקים ומתעיתים בנביאיו. וכתוב, הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין וכו'.

כי כל אחד צריך לחפש ולבקש מאד את הצדיק האמת וכנ"ל. שעל ידי זה עקר תקון האדם עקר האמונה שהיא יסוד הכל וכנ"ל. וכפי מה שפוגמין חס ושלום, בזה שאין משתדלין לחפש את הצדיק, כמו כן נופלים בגלות ונתרחקין מארץ-ישראל. ואזי נופל אל ההפוך שהוא צריך לחפש ולבקש כל ימיו. ואינו יודע מה הוא מחפש ומבקש. שזה הוא עקר בחינת הגלות שהוא בגלות וטלטול נע ונד. ושואל ודורש ומבקש ומחפש ביגיעה ועמל וטרחה גדולה מאד מאד. ואינו יודע בעצמו מה הוא מבקש ומחפש. כמו שרואין כל זה בחוש. מי שיביט בעין האמת. שרב בני האדם רודפים אחר הממון ביגיעות גדולות וטרחות וטרדות מאד מאד. והוא ממש כמו מי שהולך לחפש ולבקש איזה דבר. כי כל אדם אינו ממלא תאוותו לעולם בממון. כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה אין אדם מת וחצי תאוותו בידו יש לו מנה מבקש מאתים וכו'. נמצא שלעולם אין ממלא תאוותו. והוא שואל ודורש ומבקש ומחפש אחר הממון לעולם כאלו הוא מחיב ומשעבד לאיזה שר ומושל לחפש ולבקש איזה דבר. ובאמת הוא בעצמו אינו יודע מה הוא מבקש, כי עד יום מותו הוא מבקש ומחפש תמיד. ואם כן בשביל מי הוא מבקש ומחפש אחר הממון. ואם יאמר בשביל בניו. מי יודע אם ישאר הממון אחריו לבניו כאשר אנו רואין שרב העשירים בניהם או יוצאי חלציהם עניים ואביונים. ואפלו אם היה נשאר הממון לבניו. מה התכלית מזה. הלא גם בניו אחריו ודורותיהם אחריהם כלם יהיו צריכים למות כמותו. ומה יתרון להם בכל הממון, כמו שכתוב, כי לא במותו יקח הכל וכו'. וגם כי הלא גם בניו לא יספיק להם כל הממון שיניח להם. כי יותר שישאיר להם ממון יהיה חסר להם יותר ויגדל דאגתם יותר, כי אין אדם מת וחצי תאוותו בידו וכנ"ל. וכמו שאנו רואים בעינינו מי שבקי בטיב בני העשירים שרבים ככלם דאגתם וצערם גדול מאד, כי למשל עשיר אחד שיש לו עשרת אלפים אדומים. ויש לו חמשה או ארבעה בנים. והוא מתנהג בדרך הנגידים הגדולים. ובודאי כשיש לו עשרת אלפים הוא מתנהג בדרך שצריך לפרנסתו לפי דעתו יותר מעשרת אלפים, כי נדמה לו שמכרח לישב בדירות וחומות שעולים כמה אלפים, ומרגליות ותכשיטין ורובי ההוצאה בכל שבוע להוליד בניו כל אחד ואחד בבגדי משי ורקמה ותכשיטין וכו' בדרך הגבירים הגדולים. ואומר שעל עצמו אינו מקפיד כלל רק על בניו כאלו הוא מצוה מן התורה להוליד בניו בדרך זה. והוא עושה הכל בשביל נחת רוח לבניו. ובאמת בניו כל ימיהם פעם ומכאובות כי כל אחד מבניו ובנותיו רוצה להתנהג באפן שאין מספיק לו לבדו כל העשירות של אביו ויותר מזה, עד שמתרבה דאגתו בכל יום, כי בודאי אי אפשר לאביו שיתן לכל אחד מבניו ובנותיו כל עשירותו. ונותן לכל אחד כפי דעתו ורצונו, וכל מה שנותן להם אינו מספיק להם, עד שנופל קנאה ושנאה גדולה בין

בְּנֵי וּבְנוֹתָיו בְּעֶצְמוֹן, וְכָל אֶחָד מִבְּנָיו מִתְקַנָּא בְּחֵבְרוֹ. וְכָל אֶחָד רוֹצֵה לְבַלֵּעַ אֶת חֵבְרוֹ כְּמוֹ קִין שֶׁהָרַג אֶת הָבֵל, מִחֲמַת שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא הָיָה מִסְפִּיק לוֹ. וְאֲבֵיהֶם בְּעֶצְמָם יֵשׁ לָהֶם צֶעַר גָּדוֹל מֵהַמְרִיבָה וְהַשְּׂנֵאָה וְהַקְּנָאָה שֶׁבִּין בְּנָיו. וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה דְּאֲגוֹת וְיִסּוּרִים הַרְבֵּה שֵׁישׁ לְכָל אֶחָד כָּל יְמֵי חַיֵּי אָבִיו. וְאַחַר כֵּן כָּל מִצְפִּים עָלָיו שְׂיָמוּת. וְכִשְׂמַת רוֹצֵה כָּל אֶחָד לְקַבֵּל כָּל הַיְרֻשָּׁה לְחַלְקוֹ עַד שְׁעַל-פִּי רַב כְּמָה יְרֻשׁוֹת יוֹרְדִין לְטַמְיוֹן עַל-יְדֵי הַמַּחְלֶקֶת שֶׁבִּין הַבָּנִים. וְגַם עַל-פִּי רַב אֵינָם מְצַלִּיחִים אַחֲרָיו וְנַעֲשִׂים עֲנִיִּים. וְהֵלֵא מִימּוֹת עוֹלָם אוֹמֵר כָּל אֶחָד שֶׁהוּא חוֹשֵׁב בְּשִׁבִּיל בְּנָיו. כְּדֵי שְׂיִהְיֶה לְבְּנָיו מְמוֹן וְנַעֲשִׂירוֹת. וְעַדִּין לֹא נִמְצָא אֶחָד בְּעוֹלָם שֶׁאָבִיו יִשְׁאִיר לוֹ דֵּי סְפוּקוֹ שֶׁלֹּא יִהְיֶה טְרוּד עוֹד אַחַר הַמְּמוֹן, כִּי אֶפְלוּ מִי שִׁיּוּרֵשׁ הוֹן רַב מֵאָבִיו, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינּוּ מֵת וְחֹצֵי תַּאֲוָתוֹ בְּיָדוֹ. נִמְצָא שֶׁלִּשְׂוֹא וְלַחֲנָם עוֹמְלִים כָּל הָעוֹלָם וּמְבַקְשִׁים וּמְחַפְּשִׁים אַחַר הַמְּמוֹן תָּמִיד וּמְאוּמָה לֹא יִשְׂאוּ בְּעַמְלָם. וְכֹאֲשֶׁר צָעַק עַל זֶה קֹהֶלֶת בְּכָל סִפְרָיו. וּמְכַל שֶׁכֵּן הָעֲנִיִּים וְהַדְּלִים וְשֹׁאֵר אֲנָשִׁים שֶׁעֵינֵיהֶם מְצַפִּים תָּמִיד עַל פְּרֻנְסָה וְעוֹמְדִים בְּבִקְרָה בְּדִאֲגוֹת פְּרֻנְסָה. וּבְלִילָה לָנִים בְּדִאֲגָה זֹו וּמְשׁוֹטְטִים בְּשׁוֹקִים וּבְרַחוּבוֹת לְמִצָּא אֵיזָה דְרָךְ לְבַקֵּשׁ אֵיזָה פְּרֻנְסָה. וְכֵן עוֹבְרִים לָהֶם כְּמָה יָמִים וְשְׁבוּעוֹת וְאִין פּוֹעֲלִים כְּלוּם. וּמַעַט פְּרֻנְסָה שֵׁישׁ לָהֶם מְגִיעַ לָהֶם רַק בְּהַשְּׁגַחַת ה' יִתְבַּרֵךְ שֶׁלֹּא מִמְּקוֹם שֶׁחֲשָׁבוּ וּבִקְשׁוּ וְחִפְּשׁוּ כָּלֵל כֹּאֲשֶׁר נִרְאָה בְּחוּשׁ. וּמוֹדִים עַל זֶה כָּל הַצְּרִיכִים פְּרֻנְסָה. שְׁעַל-פִּי רַב הֵם מְבַקְשִׁים וּמְחַפְּשִׁים אֵיזָה יָמִים רֹוֹחַ וּפְרֻנְסָה וְאֵינָם מוֹצֵאִים כָּלֵל, וְאַחַר כֵּן ה' יִתְבַּרֵךְ מִזְמִין לָהֶם אֵיזָה רֹוֹחַ בְּהַשְּׁגַחַתוֹ יִתְבַּרֵךְ לְבַד. שֶׁלֹּא מִמְּקוֹם שֶׁחִפְּשׁוּ וּבִקְשׁוּ כָּלֵל. נִמְצָא שֶׁהַבְּקֻשָּׁה וְהַחֲפוּשׁ שֶׁלָּהֶם הָיָה בְּחֲנָם לְהַבֵּל וְלָרִיק. וְשֶׁלְמָה הַמְּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם צוּחַ וְאָמַר, אִם תִּבְקֶשְׁנָה כְּכֶסֶף וְכַמְטֻמוֹנִים תַּחֲפֹשְׁנָה אֲזִי תִבִּין יִרְאֵת ה' וְכוּ'. שְׁצְרִיכִין לְבַקֵּשׁ אֶת דְּרָכֵי הַקְּדוּשָׁה בְּבִקְשָׁה וְחֲפוּשׁ גָּדוֹל כְּמַטְמוֹנִים וְכַכְּסָף כְּנִ"ל. כְּמַטְמוֹנִים וְכַכְּסָף דִּיקָא. וַיִּצִיר הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ כְּמָה הָיָה מְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׁ אִם הָיוּ אוֹמְרִים לוֹ שֶׁבְּכָאן יִמְצָא אוֹצֵר בּוֹדָאִי. וְאִם יַחֲפֹשׁ כֵּן אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת שְׁעַל יָדוֹ יָבוֹא לְכָל טוֹב כְּנִ"ל. בּוֹדָאִי יִזְכֶּה לְמִצָּא אוֹתוֹ וְלַהֲתַקְרַב אֵלָיו וְיִזְכֶּה לְכָל טוֹב. כִּי עַקֵּר מַה שֶׁנוֹפְלִים בְּנֵי-אָדָם בְּגִלוֹת גָּדוֹל שֶׁהֵם מְטַלְטְלִים בְּגִלוֹת וְנַעֲמִים וְנָדִים לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ הַמְּמוֹן הַכֹּל הוּא מִחֲמַת הַפְּגָם שֶׁפָּגְמוּ שֶׁלֹּא זָכוּ לְחַפֵּשׁ אֶת הַצְּדִיקִי אֵמֶת שְׁעַל יָדָם זוֹכִין לְאַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל וְלֵאֲמוּנָה וְלַהֲשֻׁגָּחָה וְנִפְלְאוֹת. שְׂאֲזִי אִין צְרִיכִין גִּיּוּעָה וְטְרַדָּא כָּלֵל אַחַר הַפְּרֻנְסָה. כִּי דִרְשִׁי ה' לֹא יַחֲסְרוּ כָּל טוֹב. דִּרְשִׁי דִּיקָא, דְּהֵינּוּ שֶׁמְחַפְּשִׁין וּמְבַקְשִׁין אֶת הַצְּדִיק כְּדֵי לְהַתְקַרֵּב לָהּ יִתְבַּרֵךְ. אֲזִי לֹא יַחֲסְרוּ כָּל טוֹב. כִּי ה' יִתְבַּרֵךְ יִסְפִּיק לָהֶם כָּל צְרָכָם בְּלִי טְרַדָּא וּבִבְקֻשָּׁה וְחֲפוּשׁ, כִּי זוֹכִין לְהַשְּׁגַחָה וְנִפְלְאוֹת שֶׁלֹּא כְּדָרְךְ הַטְּבַע כְּנִ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת זְבוּלָן לְחוּף יַמִּים יִשְׁכֵּן, וְהוּא לְחוּף אֲנִיּוֹת וַיִּרְכְּתוּ עַל צִדּוֹן. כִּי צִדּוֹן הוּא גְבוּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב, וַיְהִי גְבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּדּוֹן וְכוּ'. וְשֵׁם בְּתַחֲלַת הַגְּבוּל בְּמִקּוֹם שֶׁמִּתְחִיל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֵׁם קְבוּר זְבוּלוֹן. (כַּאֲשֶׁר זָכִיתִי לְהִיּוֹת שָׁם בְּעֶצְמִי עַל קְבֻרֹת הַקְּדוֹשׁ בְּעִיר צִדּוֹן. וְאָמְרוּ לִי שֵׁם שֶׁמֶשׁ מִתְחִילִין לְחַשֵּׁב גְבוּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל) כִּי זְבוּלוֹן הוּא בְּחִינַת תִּקּוּן תְּאֻנֹת מָמוֹן. כִּי זְבוּלוֹן הָיָה מְסַפֵּיק לְיִשְׁשָׁכָר הַצַּדִּיק שֶׁהָיָה עוֹסֵק בְּתוֹרָה. וְזְבוּלוֹן הָיָה עוֹסֵק בְּפִרְקַמְטִיָּא וְהָיָה מְסַפֵּיק לְיִשְׁשָׁכָר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, שֶׁזָּהוּ עֵקֶר תִּקּוּן תְּאֻנֹת מָמוֹן, כְּמַבְאָר בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה. שֶׁעֵקֶר תִּקּוּן תְּאֻנֹת מָמוֹן הוּא צַדִּיקָה. וְעַל זֶה נֶאֱמַר שֶׁמַּח זְבוּלוֹן בְּצִאֲתָדָּ וַיִּשְׁשָׁכָר בְּאֵהֱלִיָּדָּ וְכוּ' שֶׁזֶּה בְּחִינַת תִּקּוּן תְּאֻנֹת מָמוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁמַּחַה בְּחִינַת שֶׁמַּח זְבוּלוֹן, כְּמַבְאָר בְּהַתוֹרָה צוֹיֵת צַדִּיק (סִימָן כג) נִמְצָא שֶׁזְבוּלוֹן הוּא בְּחִינַת תִּקּוּן תְּאֻנֹת מָמוֹן. וְעַל-כֵּן זְבוּלוֹן הוּא קְבוּר עַל גְּבוּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּצִדּוֹן בְּחִינַת וַיִּרְכְּתוּ עַל צִדּוֹן שֶׁסּוּפוֹ עַל צִדּוֹן שֶׁהוּא גְבוּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. זֶה רָמַז שֶׁעַל-יְדֵי בְּחִינַת זְבוּלוֹן, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת תִּקּוּן תְּאֻנֹת מָמוֹן זוֹכִין לְכֻנֵּס לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ עַל-יְדֵי שֶׁמִּבְקָשִׁים וּמְחַפְּשִׁים אֶת הַצַּדִּיק. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהַנְצִיל מִהַחֲפוּשׁ וְהַבְּקָשָׁה שֶׁל הַסְטֵרָא אַחֲרָא. שֶׁהוּא הַחֲפוּשׁ וְהַבְּקָשָׁה אַחֵר הַמָּמוֹן עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִים לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל זוֹכִין עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק בְּבְחִינַת צַדִּיקִים יִירְשׁוּ אֶרֶץ. וְאִי אֶפְשָׁר לְאָדָם לְזַכּוֹת לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל-יְדֵי צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים. שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת הַנְּשִׂאִים שֶׁהַעֲמִיד מִשָּׁה לְהַנְחִיל הָאֶרֶץ לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב, אֱלֹהֵי הָאֲנָשִׁים וְכוּ'. לְנַחַל אֶת הָאֶרֶץ. כִּי אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל-יְדֵי צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁעַל יָדָם זוֹכִין לְאֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם. שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן זְבוּלוֹן שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת הַמִּתְקַרֵּב לְהַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי וּמִשְׁמַשׁ אוֹתוֹ בְּגוּף וּנְפֶשׁ וּמָמוֹן וְעוֹשֶׂה לוֹ כָּל צְרָכָיו כְּמוֹ זְבוּלוֹן שֶׁטָּרַח בְּפִרְקַמְטִיָּא בְּשִׁבִיל לְהַסְפִּיק אֶת יִשְׁשָׁכָר שֶׁעֵסֵק בְּתוֹרָה. הוּא זוֹכֵה לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן זְבוּלוֹן עוֹמֵד עַל גְּבוּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי דִּיקָא עַל-יְדֵי בְּחִינַת זְבוּלוֹן שֶׁהוּא הַמִּתְקַרֵּב לְצַדִּיק הָאֲמִתִּי, עַל-יְדֵי זֶה זוֹכֵה לְכַנֵּס וּלְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנִי"ל:

אות מד

וּבְשִׁבִיל זֶה כָּל הָאֲרַבְעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת הַנִּי"ל. צְרִיכִין לְהִבְיֵא תוֹדָה שֶׁבָּאָה מִחֲמֵץ וּמִצָּה, שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת שְׁאֵז מְבִיאִין גַּם-כֵּן חֲמֵץ וּמִצָּה, דְּהֵינּוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מִחֲמֵץ. וּשְׁאָר מְנַחוֹת מִמִּצָּה, כִּי כָּל הָאֲרַבְעָה הַנִּי"ל. עֵקֶר הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת שֶׁלָּהֶם נִמְשָׁד מִבְּחִינַת שְׁבוּעוֹת שֶׁהוּא קְבֻלַּת הַתוֹרָה. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְחֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְעֵתִיד שְׁאֵז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בְּבְחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא הַשְּׁגָחָה וְנִפְלְאוֹת וְכוּ' שֶׁמֶשׁ כָּל הַנְּסִים

והנפלאות והישועות של כל הארבעה צריכין להודות הנ"ל שכוללים כל הנסים כנ"ל:

וזה שפתח דוד המלך עליו השלום מזמור זה של הארבעה הנ"ל, יאמרו גאולי ה' אשר גאלם מיד צר. ומארכות קבצם ממזרח וממערב וכו'. שזהו בחינת קבוץ גלויות שזהו בחינת ארץ-ישראל שלשם כל הקבוץ של הגלויות, כמו שכתוב, אם יהיה נדחף בקצה השמים משם יקבצך וכו'. והביאך ה' אלקיך אל הארץ וכו'. כי עקר הישועה של כל הארבעה הנ"ל הוא נמשך מארץ-ישראל ששם הוא בחינת השגחה ונפלאות שלא כדרך הטבע כנ"ל. שמשם כל הנסים והישועות כנזכר לעיל. ועקר הגלות שכולל כל הצרות בגוף ונפש שכלם כלולים בארבעה הנ"ל העקר הוא מחמת הרחוק והגלות מארץ-ישראל כנ"ל:

אות מה

וזה בחינת גדל הטלטולים והיסורים שצריכין לסבל קדם שבאין לארץ-ישראל וצריכים לסבב בכמה דרכים קדם שבאין לארץ-ישראל וכמו שכתוב, ויסב אלקים וכו' וכמובא לעיל. והכל הוא בשביל קבוץ הנדחים הנ"ל:

כי איתא בכתבי האר"י ז"ל בפגנות, והביאנו לשלום מארבע כנפות הארץ וכו' שבכל מקום בעולם שאחד מישראל נדחה לשם בגלות בארבע כנפות הארץ נחשב כאילו כל ישראל גלו לשם ועל-ידי זה מברר ניצוצות משם ועל-ידי זה באין לארץ-ישראל, עין שם באריכות. שזהו סוד מה שישאר אל מפזרין עכשו בגלות במקומות הרחוקים מהקדשה מאד. והנה זה הענין הוא דבר נסתר ונעלם מאד. ואי אפשר להבינו, כי אנו רואים שבמדינות הרחוקים משיבות ישראל. כמו במדינות מאסקווע. נדחו לשם יהודים מעטים. ודרים בין הרבה עובדי פוכבים יהודים מתי מעט. עד שיש עירות הרחוקים יותר. שאין נמצאים שם ישראלים כי אם אחד או שנים בעיר גדולה. והנה אנו רואים בעינינו שרב אלו היהודים הדרים במקומות פאלה רבם ככלם אינם צדיקים כלל. והלואי היו בינונים כי הם רחוקים מאד מה' יתברך ואי אפשר להאריך בזה שלא לדבר על איזה מישראל חס ושלום, כי גם פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון. ואם כן איך אפשר להבין זאת. שעל-ידי אנשים כאלו יתבררו הניצוצות מעמקי הקלפות כאלו, אבל באמת היא נפלאות תמים דעים ואי אפשר להבין זאת. והכלל, שעקר הגלות הוא הגלות וההתרחקות מארץ-ישראל שהוא כלל הקדשה ועקר הגלות הוא בשביל לברר הנדחים שהם הניצוצות שנדחו בעמקי הקלפות בבחינת לא גלו ישראל בין העובדי פוכבים אלא כדי

שִׁיתוּסְפוּ עֲלֵיהֶם גְּרִים, שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַנִּיצוּצוֹת הַמִּתְבָּרְרִים מֵעֲמָקֵי הַקְּלָפוֹת, כִּי בְּאֵמֶת לְכַאוֹרָה קָשָׁה לְהִבִּין עֲנֵן הַגְּלוּת שֶׁמִּחַמַּת שְׁחָטְאוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל גָּלָה אוֹתָם מִשָּׁם לְאֶרֶץ הָעַמִּים. עַד שִׁיתְקַנוּ וַיִּשׁוּבוּ אֵלָיו וַיָּבִיֵא לָנוּ גּוֹאֵל צְדֻקְנוּ. וְהַדָּבָר קָשָׁה מְאֹד אֵיךְ יִהְיֶה תִּקְוָה שְׁבַחוּץ-לְאֶרֶץ יִשׁוּבוּ יִשְׂרָאֵל. וּמָה אִם בְּמִקּוֹם חִיוֹתְנוּ וַיְקַדְּשֵׁתָנוּ שֶׁהוּא אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה שֶׁשָּׁם עָקַר קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. אִם שָׁם הַתְּגַבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל הַיֵּצֵר הָרַע עַד שֶׁהַחֲטִיִּיאִם אֵיךְ יִהְיֶה תִּקְוָה שְׁבַחוּץ-לְאֶרֶץ שֶׁהִיא אֶרֶץ הָעַמִּים אֲוִיר הַטְּמֵא וְכוּ', שָׁם יִתְקַנוּ וַיִּשׁוּבוּ יִשְׂרָאֵל! וְאִם כֵּן חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אֲפֹס תִּקְוָה!! הֲלֹא ה' יִתְבָּרַךְ רוּצָה בְּתִקְנוֹתֵינוּ. וְאֵינּוּ חִפְץ לְנִקְם בָּנוּ, רַק כָּל הַגְּלוּת וְהַצָּרוֹת הֵם בְּשִׁבִיל תִּקּוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וּבִקְשֵׁתָם מִשָּׁם אֶת אֱלֹקֶיךָ וּמִצֵּאתָ וְכוּ'. אֲבָל אֵיךְ יִתְכַן זֶה שְׁבַחוּץ-יִשְׂרָאֵל לֹא בִקְשָׁנוּ וְחַפְשָׁנוּ וְדַרְשָׁנוּ אֶת ה' יִתְבָּרַךְ וּבַחוּץ-לְאֶרֶץ בְּאֶרֶץ הָעַמִּים נִדְרַשׁ וּנְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ! אֲבָל בְּאֵמֶת כָּל זֶה הוּא נִפְלְאוֹת תַּמִּים דְּעִים. וְהֵם מְסַתְּרֵי פְּלֹאוֹתָיו :

וְזָהוּ בְּחִינַת כָּל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת הָעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי בְּחִינַתוֹ וּמִדְּרָגָתוֹ עַד שֵׁשׁ הַרְבֵּה שֶׁנִּפְּלוּ עַד עֲמָקֵי תְהוֹם תַּחְתִּיּוֹת. אֲשֶׁר נִדְמָה לָהֶם כִּי אֲפֹס תִּקְוָה חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּפֶרֶט עֲכָשׁוּ בְּסוֹף הַגְּלוּת בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הָאֵלֶּה בְּעֶקְבָּא דְּמִשִּׁיחָא כְּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנִפְשׁוֹ נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמְכַאוֹבָיו. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן סוֹף כָּל סוֹף כֵּלָם יִתְתַּקְּנוּ וְלֹא יִהְיֶה נֶאֱבָד שׁוֹם אֶחָד מֵהֶם. כִּי ה' יִתְבָּרַךְ חוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדַּח. כִּי בְּאֵמֶת יֵשׁ לְפַעֲמִים שְׂדֵיִקָּא כְּשֶׁהָאֲדָם מַגִּיעַ לְמִקּוֹם נְמוּךְ וְרַחוּק מִהַקְּדוּשָׁה מְאֹד מְאֹד. שָׁם דֵּיִקָּא יִתְעוֹרֵר בְּהִתְעוֹרְרוֹת גְּדוֹל לֵה' יִתְבָּרַךְ. וְכְמוֹ שֶׁדִּבְרָנוּ מִזֶּה בְּתַחֲלַת הַדְּרוֹשׁ הַזֶּה לְמַעַלָּה כְּנִ"ל. וַיֵּשׁ בְּעֲנֵן זֶה כְּפָה טְעָמִים וּבְחִינּוֹת וּקְצַת מֵהֶם הוּא מִחַמַּת שְׁכֻשְׁהוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הַרְּאָה לָהֶם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חֲבָה יִתְרָה. וְהָיוּ מְקַרְבִּים אֵלָיו מְאֹד וְנִדְמָה לָהֶם שֶׁכָּבַר הֵם סְמוּכִים לֵה' יִתְבָּרַךְ וְלֹא בִקְשׁוּהוּ יוֹתֵר וְנִתְרַשְׁלוּ בְּעִבּוֹדְתָם. וְהַבַּעַל דָּבַר חוֹתֵר עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וְעַל-יָדֵי זֶה הַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם עַד שֶׁהַחֲטִיִּיאִם וְזֶה בְּחִינַת הַסִּבִּי עֵינֵיךְ מִנְּגִדֵי שֶׁהֵם הַרְהִיבֵנִי (שִׁיר הַשִּׁירִים ו'). וְעַיִן בְּפִרוּשׁ רַש"י שָׁם שֶׁפֶרֶשׁ עֲנֵן זֶה שֶׁמֵּרַב חֲבָה שֶׁהָרָאָה לָהֶם בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, עַל-יָדֵי זֶה מְרִדּוֹ בּוֹ וְכוּ', עַיִן שָׁם וְזָהוּ עֲנֵן הַנִּ"ל. וְגַם מִחַמַּת שְׁכֻשְׁהוּ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְגִדְל הַקְּדוּשָׁה שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. בְּאִיזָה תְּנוּעָה בְּעֵלְמָא שֶׁלֹּא הִתְנַהְּגוּ בְּקְדוּשָׁה כְּרֹאוּי פְּגָמוֹ מְאֹד. וְעַל-יָדֵי הַפָּגָם הַזֶּה נִמְשָׁךְ פָּגָם גְּדוֹל יוֹתֵר, כִּי עֲבָרָה גּוֹרֶרֶת וְכוּ' וְעַל-יָדֵי זֶה הַחֲטִיִּיאִם הַבַּעַל דָּבַר. וְזֶה בְּחִינַת כִּי בָּאתָ אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת עוֹנֵי. שֶׁכְּנִגַּד קְדוּשַׁת אֱלֹהֵינוּ הִיא נִחְשָׁבֶת כְּרִשְׁעָה אֶף-עַל-פִּי שֶׁהִיָּתָה צְדָקָת כְּמוֹ שֶׁפֶרֶשׁ רַש"י שָׁם. וּבְשִׁבִיל זֶה הַכְּרָחוּ לְצֵאת בְּגָלוֹת. וְאִזּוֹ מִגְּדַל הַרְחוּק שְׁרוּאִים גְּדַל רְחוּקִים מֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּגְלוּ וְנִפְּצוּ בְּאֶרֶץ הָעַמִּים בְּאֲוִיר הַטְּמֵא תַּחַת מְמִשְׁלַת הָעוֹבְדֵי פּוֹכְבִים מִתְּגַבְּרִים נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיוֹתֵר לְשׁוֹב לֵה' יִתְבָּרַךְ כְּנִ"ל. וְגַם שָׁם לְגִדְל הַטְּמֵאָה שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ. תִּכְף כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂים אִיזָה עֲבוּדָה בְּעֵלְמָא יִקָּר בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד. אֶף-עַל-פִּי שֶׁאֵין עֲבוּדָתָם בְּשִׁלְמוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִקָּר בְּעֵינָיו מְאֹד שֶׁבְּמִקּוֹם רְחוּק וְטְמֵא כְּזֶה יִתְגַבְּרוּ לַעֲשׂוֹת אֲפִלוּ הָעֲבוּדָה הַזֹּאת. וְעַל-יָדֵי זֶה הוּא מְרַחֵם עֲלֵיהֶם וּמוֹשִׁיעֵם. וְזָהוּ בְּחִינַת שֶׁל כָּל הַנוֹפְּלִים מֵעֲבוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁעַל-יָדֵי כָּל מֵה שֶׁפּוֹגְמִים אִיזָה פָּגָם. אוֹ

שְׁעוּבָרִים אֵיזָה עֲבָרָה חֵס וְשָׁלוֹם, נוֹפְלִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְאִם כֵּן מֵה יִהְיֶה
הַסּוּף וְכִי אָפֶס תִּקְוָה, אַךְ הַכֹּל עַל-פִּי הַנְּיִל שְׁכַשְׁהוּ יִתְבַּרְךָ רֹאֶה שְׁאֵיזָה
אָדָם מִתְרַחֵק מֵעֲבוּדָתוֹ וּפּוֹגֵם אֵיזָה פָּגָם אוֹ שְׁעוּבָר חֵס וְשָׁלוֹם, אֵיזָה עֲבָרָה
אֲזִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִרְחַק אוֹתוֹ וְנוֹפֵל יוֹתֵר, כִּי הֵבֵא לְטָמֵא פּוֹתְחִין לוֹ,
אֲבָל אִם כֵּן הִיָּה חֵס וְשָׁלוֹם, אָפֶס תִּקְוָה וְלֹא הָיָה בְּאִפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְשׁוּב
לְעוֹלָם מֵאַחַר שְׁכָל פְּעַם נוֹפֵל יוֹתֵר חֵס וְשָׁלוֹם, אֲבָל ה' יִתְבַּרְךָ חוֹשֵׁב
מִחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדַּח. וְהוּא מְסַבּוֹת מִתְהַפֵּךְ בְּתַחבּוּלוֹתָיו, כִּי
כִשְׁהָאָדָם נוֹפֵל עַל-יְדֵי חֲטָאִים לְמָקוֹם הָרְחוֹק מִהַקְדָּשָׁה. אֲזִי ה' יִתְבַּרְךָ
מִזְמִין לוֹ שֶׁם רְמָזִים לְפִי אוֹתוֹ הַמָּקוֹם וּמִזְמִין לוֹ אֵיזָה זְכוּת שְׁיִכּוֹל לְזַכּוֹת
בְּזֶה הַמָּקוֹם הָרְחוֹק דִּיקָא. וְזֶהוּ הַנְּסִיוֹן וְהַבְּחִירָה שְׁלוֹ. וְאִם יִזְכֶּה שֶׁם
לְזַכֵּר בְּה' יִתְבַּרְךָ. וְלַעֲשׂוֹת שֶׁם מֵה שְׁיִכּוֹל מֵה שְׁמֵרְמִז לוֹ ה' יִתְבַּרְךָ בְּכָל
מָקוֹם שֶׁהוּא. בְּקַל יוֹכֵל לְשׁוּב לְה' יִתְבַּרְךָ, כִּי לְפִי הַמָּקוֹם הַזֶּה יְכוֹל לְזַכּוֹת
בְּעֲבוּדָה קְטָנָה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ וְתַעֲנוּג וְשַׁעֲשׂוּע גְּדוֹל לְה' יִתְבַּרְךָ. מֵה שְׁלֹא
הָיָה זֹכֶה בְּמָקוֹם קְדוּשׁ בְּיוֹתֵר, כִּי ה' יִתְבַּרְךָ מְקַבֵּל תַּעֲנוּג וְשַׁעֲשׂוּע גְּדוֹל
מֵאֵד כְּשֶׁעוֹלָה לְפָנָיו אֵיזָה עֲבוּדָה מִמָּקוֹם הַנְּמוּד וְרְחוֹק מֵאֵד כְּמוֹבֵן בְּדַבְּרֵי
חֲכָמֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה כְּמָה פְּעָמִים. בְּבַחֲיִנַת כַּד אֲתִי יִתְרוּ וְאָמַר כִּי עַתָּה
יִדְעָתִי וְכוּ', כְּדִין אֲסִתְּלֵק וְאֲתִיקֵר שְׁמָא דְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָא וְתַתָּא.
וְזֶה סוּד גְּלוּת יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל. וּבְפִרְטוּיֹת הַנְּפִילוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּנִיִּל
שְׁזָהוּ עֵקֶר הַגְּלוּת, כִּי כָל מֵה שְׁנוֹפֵל לְמָקוֹם נְמוּד וְרְחוֹק מִהַקְדָּשָׁה יוֹתֵר
יֵשׁ לוֹ שֶׁם אֵיזָה עֲבוּדָה וְנַחַת רוּחַ לַעֲשׂוֹת לְה' יִתְבַּרְךָ, מֵה שְׁאֵינּוּ זֹכֶה לָזֶה
אֲפֹלוּ צְדִיק גְּדוֹל וְכְנִיִּל. וְעַל-יְדֵי זֶה מַעֲלָה כָּל הַנִּיצוּצוֹת וְהַקְדָּשׁוֹת שְׁנִפְלוּ
לְשֶׁם לְמָקוֹם הַטָּמֵא הַזֶּה, כִּי יֵשׁ כְּמָה וְכְמָה נִיצוּצוֹת הַקְדָּשׁוֹת שְׁנִפְלוּ
מִשְׁנֵי קְדָמוֹנִיּוֹת הַרְבֵּה לְעֵמְקֵי עֵמְקֵי הַקְּלָפוֹת מֵאֵד מֵאֵד. וּמִחֲמַת
שְׁמִנְחִים בִּיּוֹן מְצוּלָה בְּעֵמְקֵי תְהוֹמוֹת מֵאֵד מֵאֵד בְּוִדָּאֵי אֵין מִי שְׁיִכְנֹס
לְשֶׁם לְהַעֲלוֹתָם. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמִּזְדַּמֵּן אָדָם שְׁחָטָא עַד שְׁנִפֵּל לְשֶׁם חֵס וְשָׁלוֹם,
תִּכְף כְּשֶׁמִּזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּה' יִתְבַּרְךָ. וְנִתְעוֹרֵר לְעַבֵּד אֶת ה' יִתְבַּרְךָ בְּאֵיזָה
עֲבוּדָה בְּעֲלָמָא שֶׁהוּא יְכוֹל לַעֲשׂוֹת שֶׁם לְפִי מְקוֹמוֹ הַנְּמוּד כְּנִיִּל. אֲזִי
מִתְדַּבְּקִים בּוֹ כָּל אֵלוֹ הַנִּיצוּצוֹת. וּמַעֲלָה אוֹתָם מִשֶּׁם. וּבְזֶה עוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ
וְתַעֲנוּג גְּדוֹל לְה' יִתְבַּרְךָ בְּלִי שְׁעוֹר כְּנִזְכֵּר לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת הִיְהוּדִים
הַנִּדְחִים בְּאַרְבַּע כְּנִפּוֹת הָאָרֶץ. בְּמָקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי יֵשׁ שֶׁם
נִיצוּצוֹת מְאֻלְפִים שְׁנֵי שְׁמִנְחִים שֶׁם בְּגְלוּת וְצַעַר גְּדוֹל מֵאֵד. שְׁאִם הָיוּ
מְרִיחִים שֶׁם רִיחַ בְּעֲלָמָא שֶׁל יִשְׂרָאֵל הָיוּ מְחִיִּין עֲצָמוֹן מֵאֵד. וְעַל-כֵּן תִּכְף
שְׁנִכְנֹס לְשֶׁם אֵיזָה יִשְׂרָאֵל בְּעֲלָמָא אֲפֹלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, אֶף-עַל-פִּי שְׁחָטָא
יִשְׂרָאֵל הוּא וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן שֶׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עָלָיו. אֲזִי תִכְף כְּשֶׁאֵלוֹ
הַנִּיצוּצוֹת הַקְדוּשִׁים מְרִיחִין רִיחַ שֶׁל יִשְׂרָאֵל הֵם מִתְעוֹרְרִים וּמִתְדַּבְּקִים
בּוֹ. וְאֶף-עַל-פִּי שְׁעֵדִין אֵי אֲפֹשֶׁר לָהֶם לְעֵלוֹת מִחֲמַת שְׁזָה הָאִישׁ בְּוִדָּאֵי אֵין
לוֹ כַּח לְהַעֲלוֹתוֹ. וְעַל-כֵּן עַל-פִּי רַב נוֹפֵל עַל יָדָם יוֹתֵר. מִחֲמַת רַבּוּי הַקְּלָפוֹת
הַנִּיָּחֲזִין בְּאֵלוֹ הַנִּיצוּצוֹת כִּידוּע. אֶף-עַל-פִּי-כֵן מֵאַחַר שֶׁעַל כָּל פְּנִיִם מִחֲזִיק
עֲצָמוֹ בְּדַת יִשְׂרָאֵל. וְאֵינּוּ מְמִיר דָּתוֹ לְגַמְרֵי חֵס וְשָׁלוֹם. וְנִקְרָא עָלָיו שֶׁם
יִשְׂרָאֵל, זֶה בְּעֲצָמוֹ יִקְרָא מֵאֵד בְּעֵינֵי ה' יִתְבַּרְךָ. וְיֵשׁ לְה' יִתְבַּרְךָ תַּעֲנוּג
וְשַׁעֲשׂוּע גְּדוֹל מְזָה עַד שְׁסוּף כָּל סוּף יַעֲלָה זֶה הָאִישׁ מִשֶּׁם. וְיַעֲלָה עִמּוֹ כָּל
הַנִּיצוּצוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעִיל מִשֶּׁם. וְעַל-יְדֵי זֶה יִתְקַן כָּל חֲטָאֵינוּ מֵאַחַר שֶׁעַל

ידו דיקא עלו הניצוצות האלו מה שלא היו יכולין לעלות על-ידי שום איש
כשר שבעולם, כי מי היה נכנס למקום טמא ומלכלך כזה וכנ"ל. והעקר
הוא על-ידי כח הצדיק הגדול האמתי שיש לו כח להעלות כל אלו האנשים
עם הניצוצות שנתדבקו בהם מכל המקומות הנמוכים אפלו מעמקי עמקי
תהום תחתיות. אפלו מיון מצולה ואין מעמד. ועל-כן כל זמן שהאדם
משתדל ומחפש ומבקש להתקרב לצדיקי אמת יש לו תקנה לעולם יהיה
איך שיהיה. אפלו אם נפל מאד אלפים ורבות פעמים. כי בכח הצדיק
יכול להיות שעל-ידי דבר אחד ונחת רוח אחד שיעשה לה' יתברך במקומו
הרחוק כזה יתקן הכל ויעלה עמו כל הניצוצות ממקומות כאלו. מה שלא
היו יכולים לעלות על-ידי שום אדם אחר וכנ"ל. ובשביל זה צריך האדם
לסבל טלטולים ויסורים הרבה קדם שבא לארץ-ישראל, הכל בשביל
ברור הניצוצות הנ"ל שכלם צריכים להתקבץ לארץ-ישראל. ועל ידם
דיקא זוכין לבוא לארץ-ישראל. כי בכל מקום שמסבב לבוא לשם בשביל
לבוא לארץ-ישראל. הוא מברר הניצוצות משם מאחר שכל פונתו שהולך
ומסבב שם הוא בשביל לבוא לארץ-ישראל. ששם קבוץ כל הניצוצות
ואזי זוכה לבוא עם כל אלו הניצוצות לארץ-ישראל. בבחינת אם יהיה
נדחה בקצה השמים משם יקבצו ה' אלקיך וכו'. והביא ה' אלקיך אל
הארץ. והכל בכח הצדיק שעל ידו דיקא באין לארץ-ישראל וכנ"ל. ועוד
יש בזה דברים הרבה. ודי בזה למסתכל על האמת לרחם על עצמו לשוב
לה' יתברך מכל מקום שהוא. כי חסדי ה' לא תמנו ולא כלו רחמיו
לעולם:

אות מו

וזה פרוש דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד. דרשו ה' שצריכין לדרש ולבקש
את ה' יתברך מאד לזכות לאמונה שלמה באמת. ומפרש הפסוק איך
מבקשין את ה' יתברך. הינו איך זוכין לאמונה. וזה 'עזו'. עזו זה הצדיק
האמת שנקרא עז, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה. שהצדיק נקרא בעז. בו
עז בו תקפא. כי הצדיק הוא גבור הכובש את יצרו. והוא עז פנמר
בעבודתו יתברך. והוא נוטן עז ותעצומות לה' יתברך כביכול, בבחינת תנו
עז לאלקים. ובשביל זה הצדיק נקרא עז. וזהו, דרשו ה' ועזו. שצריכין
לבקש את ה' יתברך, הינו לזכות לאמונה שלמה. וזה אי אפשר כי אם על-
ידי שידרשו ויבקשו ויחפשו את ה' ועזו, הינו הצדיק. כמבאר לעיל
שצריכין לבקש את הצדיק מאד, ועל-ידי זה דיקא דורשין את ה' וזוכין
לאמונה שלמה כנ"ל. וזהו, בקשו פניו תמיד. 'פניו' הם הצדיקים
שנקראים אנפי שכונתא כמובא בזהר הקדוש. וכמו ששמעתי זה מפי
רבנו זכרוננו לברכה, הינו שצריכין לחפש ולבקש פני ה' שהם הצדיקים,

צָרִיכִין לְחַפְּשׁם וּלְבַקֵּשׁם תָּמִיד עַד שְׁיִזְכֶּה לְמַצָּאם לְהִתְקַרֵּב לָהֶם, כִּי עֵקֶר
הָאֱמוּנָה וְהַהִתְקַרְבוּת לַה' יִתְבָּרַךְ תְּלוּי בָהֶם כִּנ"ל. וְזֶהוּ, זְכָרוּ נִפְלְאוֹתָיו
אֲשֶׁר עָשָׂה וְכוּ'. הֵינּוּ שֶׁהִפְסִיךְ מִפְּרֵשׁ אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצְּדִיקִי
הָאֱמֵת. הֲלֹא יֵשׁ עֲרֻבוּבֵיָא גְדוּלָּה בְּעוֹלָם מְגֹדֵל הַמַּחְלֶקֶת שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעוֹלָם
עַל-יְדֵי עֲזֵי פָנִים שֶׁבְּדוֹר וְכַנ"ל. עַל זֶה מְשִׁיב הַפְּסוּק. זְכָרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר
עָשָׂה מוֹפְתָיו וּמִשְׁפָּטֵי פִיהוּ. שְׁזָהוּ בְּחִינַת קְבֻלַּת הַתּוֹרָה וְיִצִּיאֵת מִצְרַיִם
שֶׁזְּכִינוּ שָׁעֲשָׂה ה' יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת וְהִרְאָה מוֹפְתִים גְּדוּלִים
וְנוֹרָאִים מְאֹד וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא מִשְׁפָּטֵי פִיהוּ, הֵינּוּ שֶׁהִכְתוּב
אוֹמֵר שֶׁנִּזְכָּר אֶת הַכַּח שֶׁל מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁזְּכִינוּ אַחֵר יִצִּיאֵת מִצְרַיִם. שְׁעַל-
יְדֵי זֶה הַכַּח שֶׁל קְבֻלַּת הַתּוֹרָה יֵשׁ לָנוּ כַּח לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצְּדִיק עַד
שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו כִּנ"ל. וְזֶהוּ, זָרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו הוּא
ה' אֱלֹהֵינוּ בְּכֹל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו, הֵינּוּ עֲנִין הַמְּבַאֵר לְעִיל בְּאַרְיִכוֹת. שֶׁה' יִתְבָּרַךְ
מְקַדֵּם רְפוּאָה לַמַּכָּה תָּמִיד, שְׁזָהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְזַמֵּן
לְאָדָם הָאָרֶה מְלַמְעֵלָה וּמְסִיעֵ אֹתוֹ מִשְׁרֵשׁ הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַגִּיעַ
אֵלֶיהָ. כְּדִי לְסִיעֵ אֹתוֹ שְׁיֻכַּל לְהַגִּיעַ לְאוֹתָהּ הַקְּדוּשָׁה וְכוּ' כַּמְּבַאֵר לְעִיל.
וְזֹאת הַבְּחִינָה הִיא סוּד סִתְרֵי הַבְּחִירָה שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהִבִּין אֵיךְ ה' יִתְבָּרַךְ
מְסִיעֵ אֶת הָאָדָם וְהַכֹּל מִמָּנוּ יִתְבָּרַךְ לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, כִּי מִמָּד הַכֹּל וְכוּ'.
וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב, מִי הַקְּדִימָנִי וְאַשְׁלָם. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ לְהָאָדָם בְּחִירָה
וְכַנ"ל. וּמְבַאֵר לְעִיל שְׁזָהוּ בְּחִינַת ה' מְסִינֵי בְּאֵ וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ וְכוּ'. שֶׁה' יִתְבָּרַךְ
הַחֲזִיר הַתּוֹרָה לְכֹל הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וְלֹא רָצוּ לְקַבֵּלָה עַד שֶׁבָּאוּ
יִשְׂרָאֵל וְקַבְּלוּהָ, דְּהֵינּוּ שֶׁה' יִתְבָּרַךְ הָאִיר עֲלֵיהֶם וְרָמְזוּ לָהֶם רְמִזִּים
שֶׁיִּתְקַרְבוּ אֵלָיו וְלֹא רָצוּ לְקַבֵּלָה. אֲבָל יִשְׂרָאֵל תִּכְף כְּשֶׁרָמְזוּ לָהֶם וְהָאִיר
עֲלֵיהֶם וְרָצָה לְסִיעֵם וּלְקַרְבָּם, תִּכְף רָצוּ אַחֲרָיו בְּאַהֲבָה וְנִתְקַרְבוּ אֵלָיו.
וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב, מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֵיךְ נְרוּצָה. וּפִרְשׁ רַש"י שֶׁם שֶׁתִּכְף כְּשֶׁהִתְחַלַּת
לְמִשְׁכְּנֵי לְרָמְזוּ לִי עַל-יְדֵי שְׁלוּחֶיךָ שֶׁאַתָּה רוּצָה לְקַרְבֵּנִי. אֲזִי תִכְף אַחֲרֵיךְ
נְרוּצָה בְּאַהֲבָה. וְהַקְּדַמְתִּי נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמַע. וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב, אֲזַנְנִים כְּרִית לִי
וְכוּ'. אֲזִי אֲמַרְתִּי הִנֵּה בְּאֵתִי. וּפִרְשׁ רַש"י שֶׁם גַּם-כֵּן שֶׁה' יִתְבָּרַךְ רָמְזוּ לָהֶם
לְקַרְבָּם בְּחִינַת אֲזַנְנִים כְּרִית לִי וְכוּ' וְאֲזִי תִכְף אֲזִי אֲמַרְתִּי הִנֵּה בְּאֵתִי בְּמַגְלַת
סֶפֶר לַעֲשׂוֹת רָצוֹנְךָ אֱלֹקֵי חַפְצָתִי. כִּי חַפְצָתִי תִכְף בְּאַהֲבָה וּבִשְׂמֻחָה לְרָדֶף
וְלָרוּץ אַחֲרֵיךָ וּלְמַסֵּר נַפְשִׁי עַל קְדוּשַׁת שְׁמֶךָ. נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ כָּאֵן שְׁנֵי בְּחִינּוֹת.
שְׁלֹפֵי פְּחִיתוֹת דַּעַת הָאָדָם נִרְאִין כְּסוּתָרִין זֶה אֶת זֶה, כִּי בְּבְחִינָה אַחַת
נִרְאָה שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בָּחַר בְּיִשְׂרָאֵל בְּחִנּוּס בְּחִסְדּוֹ הַגְּדוֹל לְבַד. וְזֶה בּוֹדָאֵי אֵי
אֶפְשֶׁר לְהִבִּין מִפְּנֵי מַה בָּחַר בְּעַם מְכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּאֱמֵת נִקְרָאִים יִשְׂרָאֵל
בְּשִׁבִיל זֶה עִם סִגְלָה, כִּי סִגְלָה הִיא בְּחִינַת דְּבַר שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהִבִּין כְּמוֹ
שֶׁמְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה בְּהַעֲלֹתְךָ (בְּסִימָן כֹּא) אֲבָל יֵשׁ בְּחִינָה אַחֲרַת שֶׁיִּשְׂרָאֵל זָכוּ
לְהִתְדַבֵּק בְּה' יִתְבָּרַךְ וּלְבַחֵר בּוֹ יִתְבָּרַךְ כֹּאֲשֶׁר גַּם זֶה הָיָה בְּאֱמֵת, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב, זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֶהְבֵּת כְּלוּלֵתֶיךָ לְכַתֵּב אַחֲרֵי בְּמִדְבָר וְכוּ'.
וְעַל-יְדֵי בְּחִינָה זֹאת בּוֹדָאֵי מְגִיעַ לְיִשְׂרָאֵל לְקַרְבָּם בְּכֹל עֵז. אֲבָל בְּאֱמֵת עַל-
יְדֵי בְּחִירָתָם לְבַד שֶׁל יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה אֶפְשֶׁר לָהֶם לְהִתְקַרֵּב לַה' יִתְבָּרַךְ. כִּי
לֹא הָיָה לָהֶם כַּח לְעַמֵּד כְּנֹגֵד הַיָּצָר הָרַע וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא הַמוֹנֵעַ וּמְבַלְבֵּל
אוֹתָם וְעֵקֶר הַהִתְקַרְבוּתָם שֶׁזָּכוּ לְהִתְקַרֵּב וּלְהַתְעוֹרֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ הָיָה עַל-
יְדֵי סִיוַע גְּדוֹל דְּלַעֲלֵא. וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב אֶתָּה תוֹמִיךְ גּוֹרְלִי וּפִרְשׁ רַש"י אֶתָּה

הנחת ידי על חלק הטוב ואמרתי לי את זה בחר לך. ואלו השני בחינות הם מתקבצים יחד. שהי' יתברך בחר בישראל וישראל בחרו בהי' יתברך. ומהיכן היתה ההתחלה. זה הענין מסוד סתרי נסתרות שאי אפשר להבין כלל, כי זהו בחינת מקיפין שלא יתגלו עד לעתיד כמו בן בהתורה בהעלתה הנ"ל:

וזה עקר בחינת קבלת התורה. כי עקר קבלת התורה היא שנמשכה קדשה על ישראל כדי שיהיה כח לכל אדם בכל דור ובכל זמן להתחזק באמונה ולחפש ולבקש את הצדיקי אמת שבכל דור וכו'. ולזכות על-ידי זה להתקרב להי' יתברך בשלמות באמונה שלמה וכו' כנ"ל. ואף-על-פי-כן יש לכל אדם בחירה גדולה בכל דור ודור. אם להתקרב לצדיקים אמתיים אם לאו חס ושלום, כאשר אנו רואין בעינינו שמעט דמעט הם המתקרבים לצדיקי אמת, כמו שכתוב, טוב מעט לצדיק וכו'. וזה בחינת זרע ישראל עבדו בני יעקב בחירו, הינו שני בחינות הנזכרות לעיל, כי זרע ישראל עבדו, זה בחינת בחירת ישראל שהם בחרו בהי' יתברך על-ידי עבודתם ויגיעתם וטרחתם שהלכו אחריו במדבר וכו' וזה בחינת עבדו, דהינו שעובדים אותו יתברך. שעל שם זה נקראים עבדו. בני יעקב בחירו זה בחינה השנית הנ"ל, דהינו שהי' יתברך בחר בהם בטובו הגדול, כמו שכתוב, ובך בחר הי' להיות לו לעם סגולה וכו'. הינו שני הבחינות הנזכרות לעיל שעל-ידי שניהם נתקרב ישראל להי' יתברך וקבלו את התורה. וכן הוא בכל דור ודור בענין ההתקרבות לצדיקים אמתיים כנ"ל. והכל בכח התורה שקבלנו כבר וכנ"ל. ובשביל זה אצל עבדו כתיב ישראל. ואצל בחיריו כתיב יעקב, כי יעקב הוא בחינה קטנה. וישראל הוא בחינה גדולה ביותר פדוע, הינו שבתחלה כשאחד מישראל צריך להתקרב להי' יתברך. ואין לו כח להתקרב מגדל חלישת כחו כנגד היצר הרע. והי' יתברך מסייע אותו בדרך נפלא ונורא כדי שיזכה להתקרב. וכל התקרבותו על-ידי סיוע דלעלא זאת הבחינה נקראת יעקב, בחינת קטנות בבחינת בבטן עקב את אחיו. שצריכין לקבל גדלת קדשת ישראל בדרך ערמה בגיבה והעלמה שלא יקטרג הבעל דבר מחמת שעדין לא זכה על-ידי עבודת עצמו להתקרב להי' יתברך. רק העקר על-ידי סיוע דלעלא. ועל-כן זאת הבחינה נקראת יעקב. אבל אחר כך כשזוכה להתגבר כפארי בעבודת הי' יתברך עד שזוכה להתקרב להי' יתברך על-ידי עבודתו. אזי נקרא ישראל שהיא בחינה גדולה בחינת לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל. וכמו שפרש רש"י שלא יאמר עוד שקבלת הברכות היתה בעקבה ובמרמה וכו', הינו שאין יכולין לומר עוד שבדרך רמאות והעלמה קבלת הברכות שהוא קדשת ישראל, כי אם ישראל יהיה שמך, כי שרית עם אלקים ואנשים ותוכל. כי זכית להתגבר בעבודתך עד שנצחת מלאכים המקטרגים ואנשים המתנגדים והמונעים הנמשכים מהם. ואזי נקרא ישראל. ועל-כן אצל עבדו שהוא בחינת הבחירה שישראל בחרו בהי' יתברך על-ידי עבודתם שזהו בחינת עבדו כנ"ל. על-כן כתיב שם ישראל כנ"ל. אבל אצל בחיריו שזאת היא הבחינה שהי' יתברך בחר בישראל בחסדו כתיב יעקב, כי זאת הבחינה היא בחירת יעקב כנ"ל. ובחינת בחירת ישראל בהי' יתברך על-ידי עבודתם הוא בחינת ישראל וכנ"ל ובאמת הכל אחד. כי גם

מתחלה כשנתקרב ישראל לה' יתברך בכלל בשעת מתן תורה או בפרטיות כשמתקרב אדם לה' יתברך ולהצדיק האמת בכל דור ודור ובכל זמן בודאי גם בתחלה בשעת הקטנות וההתחלה היה לו איזה בחירה שעל-ידי זה זכה להתקרב, אך כל זה אי אפשר להבין כלל וכנ"ל:

וזהו, הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו, הינו שבודאי צדיק ה' וישר משפטיו ולא עולתה בו, ובודאי לא על חנם בחר בנו בכלל ובפרט. רק שאי אפשר להבין זאת וכנ"ל. וזהו, זכרו לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור, הינו שצריכין לזכר בריתו, הינו התורה בכל דור ודור ואף-על-פי שעדין אנו צריכין להצדיק הדור, אף-על-פי-כן פעלנו הרבה על-ידי התורה. שעל-ידי זה יש לנו כח לחפש ולבקש אותו ולהתקרב אליו. וזהו בחינת דבר צוה לאלף דור, כמבאר לעיל באריכות שזהו בחינת מה שה' יתברך רצה לתן את התורה לאלף דור וראה שאין העולם מתקיים ועמד ונתנה לעשרים וששה דורות. שמבאר לעיל שכל זה הוא בחינת הנ"ל שעל-ידי קבלת התורה יש לנו כח להתקרב להצדיק האמת שבכל דור. שעל-ידי זה עקר ברור האמונה בכל דור כפי הזמן וכפי היום כנ"ל. וזהו אשר פרת את אברהם וכו' לאמר לך אתו ארץ כנען וכו' כי עקר תכלית קבלת התורה ותכלית ההתקרבות לצדיקים בכל דור ודור. עקר התכלית הוא ארץ-ישראל, דהינו לזכות לאמונת חדוש העולם. שהיא בחינת ארץ-ישראל וכנ"ל. וזהו בחינת חבל נחלתכם. 'חבלי דיקא, כי בארץ-ישראל שהיא בחינת התקרבות לצדיקים אמתיים בחינת אמונה כנ"ל שם קשור החבל דקדשה. אשר כל מי שמתקרב לשם, דהינו להצדיק ולא-ארץ-ישראל. שעל-ידי זה זוכה לאמונה שלמה. אזי הוא קשור לה' יתברך בחבל דקדשה לעולמי עד ולנצח נצחים. אשר לא ינתק ולא יהרס לעולם בבחינת בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה. וכמבאר לעיל באריכות. שכל זמן שמשתדלין ומחפשין להתקרב לצדיקי אמת. אזי אפלו אם חס ושלוס, נופלים כמו שנופלים אינו נחשב נפילה כלל, כי אדרבא, אז יעלה ניצוצות יותר ממקומות הרחוקים ביותר וכנ"ל:

והוא ממש כמו שמשלשלין אחד על-ידי חבל לתוך עמקי מצולות ים ותהומות תחתיות. כדי שיחפש ויבקש שם אוצרות יקרות ואבנים טובות ונפלאות מאד. וכל זמן שהוא מקשר בהחבל לא יהיה נאבד לעולם. כמו כן הוא ממש. שכל זמן שמתקשרין עצמו לצדיקי אמת. ומתגעגעין אחריהם ומחפשין אותם על-ידי זה מקשרין עצמן לחבל דקדשה. ואזי בכל מקום שיורד לשם יעלה אותו הצדיק משם על-ידי החבל דקדשה שמקשר בו. ולא די שיעלה אותו משם. אך גם הירידה והנפילה תהיה תכלית העליה. כי על-ידי נפילתו וירידתו למקומות פאולה. יעלה משם ניצוצות קדושות ויקרות הרבה שלא היה אפשר להעלותם על-ידי שום צדיק כי אם על ידו דיקא וכנ"ל. וזהו בהיותכם מתי מספר וכו'. ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר, הינו שכל זה הוא סוד טלטול ישראל בגלות מגוי אל גוי ומממלכה וכו'. שזהו התחיל מימי אברהם אבינו מעת שנגזר עליו ידוע תדע כי גר יהיה זרעך וכו'. שרמז לו אז גם כל הגליות של כל הארבע מלכיות שכל זה הוא סוד בחינת הנ"ל. בשביל לברר

ניצוצות מעמקי הקלפות וכנ"ל. וזהו, לא הניח לאיש לעשקם וכו' אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו. הינו שכש ישראל יורדים בגלות בכלל ובפרט. אינו מניח ה' לתברך אותם לעשקם וכו' שלא יאבדו חס ושלום. וכמו שכתוב, ואף גם זאת בהיותם בארץ אליביהם לא מאסתיים וכו'. וכל זה בלח וזכות הצדיקי אמת שבכל דור שעל ידם עקר ברור האמונה בכל דור בכל יום ויום וכנ"ל. וזהו, אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו. כי הצדיקים וכל המתקרבים אליהם הנכללים בהם נקראין נביאים. כי כל צדיק זוכה לבחינת רוח נבואה שעל-ידי זה עקר ברור האמונה כנ"ל באריכות. ועל-ידי זה זוכין לאמונת חדוש העולם שעל-ידי זה זוכין לבחינת ריח שהוא בחינת משיח כמבאר בהתורה הנ"ל. ובשביל זה נקראים הצדיקים אמתיים משיח כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה. וזהו, אל תגעו במשיחי. ובנביאי וכו' שהם הצדיקים אמתיים בעלי רוח הקדש שבכחם וזכותם יש לישראל קיום בגלות שלא יאבדו חס ושלום וכנ"ל. כי על ידם עקר ברור האמונה בכל יום ויום. שעל-ידי זה יהיה חדוש העולם של לעתיד שאז יתער שיר חדש וכו' וכנ"ל בהתורה הנ"ל. וזהו, שירו לה' כל הארץ. בשרו מיום אל יום ישועתו, הינו על-ידי התקרבות לצדיקים אמתיים נזכה לשיר הנ"ל. בחינת שירו לה' כל הארץ. והעקר על-ידי הנפלאות והישועות שהצדיקים ממשיכין עלינו בכל יום ויום. לברר האמונה בכל יום ויום. כפי היום והשעה שבשביל זה צריכין להתקרב לצדיקים אמתיים בכל דור ודור וכנ"ל. וזהו בשרו מיום אל יום ישועתו. מיום אל יום דיקא, כי האמונה שהיא עקר הישועה והגאולה מכל הצרות בכלל ובפרט. צריכין לבררה מיום אל יום דיקא כנ"ל. אשר בשביל זה צריכין דיקא להתקרב לצדיק האמת שבכל דור ודור. וכמבאר כל זה לעיל באריכות, עין שם:

מן וזה בחינת ארבעה צריכין להודות שבאות מב עד כאן נכתב בצידון בבואי מים ליבשה לתחלת גבול ארץ-ישראל. מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך. רבות עשית עמי וכו' וכו' מה אדבר:

ברכת הריח וברכת הודאה ה:

לשון השלחן ערוך סימן ריו:

אסור להנות מריח טוב עד שיברך קדם שיריח אבל לאחריו אין צריך לברך כלום:

על-פי התורה ויהי נא פי שנים ברוחך אלי (בסימן סו) עין שם באות ד מה שכתב שם דברים נפלאים כמה האדם צריך להתחזק ולהתגבר לשבר כל המניעות שבעולם עד שיזכה לגמר להוציא מכח אל הפעל כל הדברים שבקדשה וכו'. ובפרט להתקרב לאנשי אמת שבזה תלוי כל קדשותו וחיותו וכו', עין שם היטב. מה שכתב על מאמר הזהר הקדוש תשעה נקודין תשעה רקיעין. כי להוציא מכח אל הפעל צריכין לעשות נקודות להאותיות וכו'. והנקודות נעשין על-ידי החשק והכסופין שחושקין לדבר שבקדשה בבחינת נקודות הכסף וכו'. ועקר החשק נעשה על-ידי המניעות שמזמינן לו וכו'. וכל מה שהנחשק גדול ביותר שאזי צריך שיהיה לו חשק גדול ביותר, כמו כן מתגברין כנגדו ומתפשטין לפניו המניעות ביותר, כי המניעות הם בשביל החשק וכל שהמניעות גדולים ביותר כמו כן מתגבר החשק ביותר. ואם יחפץ בהאמת ויתגבר בחשק חזק כפי תקף המניעות בודאי ישבר המניעות, כי המניעות לא באו כי אם בשביל החשק, כי על-ידי החשק והכסופין ממשיכין נקודות. שעל-ידי זה מוציאין מכח אל הפעל וכו'. וזה בחינת תשעה נקודין תשעה רקיעין וכו' עין שם. ויש תשעה נקודין תשעה רקיעין כי יש כמה בחינות בהנחשק, כי יש נחשק למעלה מנחשק וכו' עד שיש נחשק שהוא בחינת קמץ בחינת קמיץ וסתים. ששם משתטחין המניעות ביותר מאד מאד. ומזה בעצמו יכולין להבין מעלת הנחשק. ואם יתגבר בחשק חזק כפי מעלת הנחשק בודאי ישבר המניעות ויגיע אל הנחשק הזה, כי הכלל שכל מה שהאדם חושק באמת בודאי יוכל לגמרו ולהוציאו מכח אל הפעל וכו', עין שם כל זה היטב:

אות א

וזה כלל כל עבודת האדם בזה העולם שנברא רק בשביל זה לשבר מניעות כי זה כל מעלת האדם שהוא גבה מהכל אפלו ממלאכים ושרפים וכו' ובו תלויים כל העולמות. וכל עצם גדלת מעלתו של האדם הוא מה שהוא בזה העולם העשיה והגשמי שהוא מלא מניעות עצומות מלהתקרב לה' יתברך. והאדם נברא לשבר ולבטל כל המניעות שהם כלל כל ההסתות והפתויים והתאוות של זה העולם. שכלם הם מניעות מלהתקרב לה' יתברך. והאדם צריך להתגבר עליהם ולשברם ולבטלם על-ידי גדל החשק אל האמת. ומחמת זה שגבה מעלתו מאד. וזהו בעצמו בחינת מוציא מכח אל הפעל. כי האדם צריך להוציא כל דבר מכח אל הפעל. כי ה' יתברך ברא כל הבריאה שתהיה חסרה עד שישלים אותה האדם, כמו שכתוב אשר ברא אלקים לעשות. שפרושו שהאדם יעשה וישלים אותה. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהכל צריך תקון וגמר על-ידי האדם, כי

החטין צריכין לטחון התרמסין וכו'. וזה בחינת מוציא מנח אל הפעל. שצריך האדם לעסק בזה. ברוחניות וגשמיות כי אף-על-פי שהי' יתברך ברא הכל בששת ימי המעשה והוציא מנח אל הפעל כל הבריאה, אף-על-פי-כן גמר כל דבר נשאר עדין בכח עד שיוציאו האדם דיקא מנח אל הפעל כגון כל הצמחים שיש כח בזרעם להוציא פיוצא בהם. אבל האדם צריך לעסק לחרש ולזרע עד שתגדל התבואה ותצא מנח אל הפעל. ואחר כך לקצר התבואה ולטחון וכו' עד שיגמר מלאכות הפת. וכן בלבושים ובכל הדברים. וכמו שהוא בגשמיות כן הוא ברוחניות. שאין שלמות לשום דבר. ואין נמשך בו שלמות חיותו. עד שבא האדם ומתפלל עליו ועובד ה' יתברך בזה הדבר ואז דיקא נשלם חיות הדבר ברוחניות. כי הכל נשלם על-ידי האדם בגשמיות וברוחניות. ועל-כן אף-על-פי שנבראו כל הצמחים לא יצאו בארץ עד שבא האדם והתפלל על הגשמים. כמו שפרש רש"י על פסוק, וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר ה' אלקים ואדם אין לעבד את האדמה ופרש רש"י שם, ובשלישי שנאמר בו תדשא הארץ וכו' על פתח קרקע עמדו עד שבא אדם וכו' והתפלל על הגשמים, עין שם. נמצא שהאדם צריך להוציא מנח אל הפעל. להשלים כל הדברים של הבריאה. וזהו אי אפשר כי אם על-ידי בחינת נקודות שנעשין על-ידי החשק והכסופין שנעשין על-ידי המניעות דיקא כנ"ל. על-כן בהכרח שיעברו עליו מניעות רבות כל ימי חייו כדי שיתגבר בחשק יותר כדי שעל-ידי זה ימשיך נקודות אל האותיות כדי שעל-ידי זה יוציא מנח אל הפעל וכו' כנ"ל:

אות ב

ועקר כח החשק והכסופין דקדשה נמשכין מבחינת ריח טוב בשרשו. שהוא חיות הנשמה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, איזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו? זה הריח. כי התגברות החשק בשעת המניעות הוא על-ידי בחינת ריח. כי באמת עקר כל המניעות הם מניעות הפח כמו שכתוב במקום אחר, כי עקר המניעה מחמת שמבלבלין מחו בעקמימות וקשיות ובלבולים על צדיקי אמת או על שאר דברים שבקדשה שצריך לעשות עד שאינו יודע מעלתם ועצם קדשתם שיכול לזכות על ידם לכל טוב נפלא ונורא מאד, כי בודאי אם היה האדם רואה בעיניו גדל עשירותו והצלחתו בזה ובבא לנצח שיזכה על-ידי הצדקה שיתן בודאי כל אדם היה נותן צדקה הרבה בשתי ידים, כי כמה וכמה האדם מתנגע ביגיעות גדולות ומוציא ממונו ומרבה בהוצאות בשביל ספק רוח, מפל שכן וכל שכן כשהיה רואה בעיניו רוח כזה שמרויחין על-ידי הצדקה בודאי היה נותן צדקה בשתי ידים בשמחה רבה. וכן בכל המצוות. וכן להתקרב

לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וְלֹאֲנֻשֵׁיהֶם שְׂיִכּוּלִים לְקָרֵב אוֹתוֹ לֵה' יִתְבָּרַךְ שְׁזֶה עוֹלָה עַל
הַכֹּל. וּבְזֶה תִּלְוִי כָּל קִדְשֵׁי יְהוּדוֹתוֹ. אִם הָיָה רוֹאֶה נִפְלְאוֹת עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת
הַתְּקוּהָ שְׂיִזְכֶּה עַל יָדָם לְנֹצַח. בְּוַדָּאֵי הָיָה מְשַׁלֵּיךְ הַכֹּל וְהָיָה רַךְ אַחֲרֵיהֶם
בְּכָל כָּחוֹ. וְלֹא הֵיטֵה שׁוֹם מְנִיעָה וְהִסְתֵּה וּדְחִיָּה נְחֻשְׁבֶּת בְּעֵינָיו לְכָלוּם,
אֲבָל עֵקֶר הַמְּנִיעָה הִיא מְנִיעַת הַפֶּחַח, דְּהֵינּוּ שְׂאִין רוֹאִין כָּל זֹאת בְּעֵינָיו
בְּתַחֲלָה, כִּי בְּתַחֲלָה בְּשַׁעַה שְׂבָא לַעֲשׂוֹת הַמְּצוּהָ אוֹ לְהִתְקַרֵּב לֹאֲנֻשֵׁי אֱמֶת
אֵינּוּ רוֹאֶה אֱמֶת מְעֻלְתָּם. וְעַל-יָדֵי זֶה יֵשׁ כַּח לְהַמְּנִיעוֹת לְהַשְׁתַּטַּח כְּנִגְדּוֹ
לְמַנְעוֹ חֵס וְשְׁלוֹם. וְצָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר בְּחֻשְׁק חֲזָק עַל הַמְּנִיעוֹת דִּיקָא לְשַׁבֵּר
הַמְּנִיעוֹת כְּנִ"ל. אֲבָל אִם כֵּן מֵאַחֵר שֶׁהַמְּנִיעוֹת מְעֻלִּימִין מְעֻלַת הַדְּבָר
שֶׁבְּקִדְשָׁה אִם כֵּן. מֵהֵיכָן יִקָּבֵל כַּח לְשַׁבֵּר, אִךְ עֵקֶר הַכַּח לְשַׁבֵּר נִמְשָׁךְ
מֵרַחֲמֵי ה' יִתְבָּרַךְ. מֵה שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מֵאִיר מֵרַחוּק בְּדַעַת כָּל אָדָם. שְׂיִתְנוּצֵץ
לוֹ הָאֱמֶת מֵרַחוּק. בְּבַחֲיַנֵּת מֵרַחוּק ה' נִרְאֶה לִי. וְזֶהוּ בַּחֲיַנֵּת הַרְמְזִים
הַבָּאִים אֶל הָאָדָם בְּכָל יוֹם שְׂיִתְקַרֵּב וְיָשׁוּב אֵלָיו. וּמִי שֶׁחִפֵּץ בַּחֲיַיִם בְּאֱמֶת
וְאֵינּוּ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ. וּמִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ. הוּא רוֹאֶה מֵרַחוּק
אֱמֶת הָאֱמֶת, כִּי הָאֱמֶת עַד לַעֲצָמוֹ. וְעַל-יָדֵי זֶה מֵתְגַבֵּר בְּחֻשְׁק חֲזָק כְּפִי
הַמְּנִיעוֹת עַד שֶׁמְשַׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת וּמֵתְקַרֵּב אֶל הָאֱמֶת. וְזֹאת הַבַּחֲיָנָה
שֶׁרוֹאֶה הָאֱמֶת מֵרַחוּק כְּדִי שְׂיִוָּכַל לְהִתְגַּבֵּר בְּחֻשְׁק חֲזָק לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת
זֹאת הַבַּחֲיָנָה הִיא בַּחֲיַנֵּת רִיחַ טוֹב, כִּי עֲדִין אֵינּוּ רוֹאֶה הָאֱמֶת מִפֶּשׁ כִּי אִם
כֵּן לֹא הָיָה מְנִיעָה כְּלָל כְּנִ"ל. וְהָאָדָם בְּהִכָּרַח שְׂיִהָיֶה לוֹ מְנִיעוֹת, רַק זֹאת
הַרְאִיָּה וְהִתְנוּצְצוֹת מֵרַחוּק. הִיא בְּבַחֲיַנֵּת רִיחַ שֶׁמְגִיעַ לוֹ רִיחַ טוֹב
מֵהָאֱמֶת כְּמֵאן דְּאָרַח רִיחָא בְּבַחֲיַנֵּת רִיחַ טוֹב קָלֵט. וְזֶהוּ בַּחֲיַנֵּת לְרִיחַ
שֶׁמְנִיף טָבִים שְׁמֹן תּוֹרַק שְׁמֵךְ עַל-כֵּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ וּפְרֵשׁ רִשְׁיִי עַל
הַרְחוֹקִים הַבָּאִים לְשׁוּב וְלְהִתְגַּבֵּר כְּמוֹ שֶׁפְּרֵשׁ שֶׁם עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ-בָּא יִתְרוֹ
וְנִתְגַּיֵר בָּאָה רָחֵב וְנִתְגַּיֵרָה. וְזֶהוּ לְרִיחַ שֶׁמְנִיף טָבִים וְכוּ'. דְּהֵינּוּ עַל-יָדֵי
בַּחֲיַנֵּת רִיחַ טוֹב. עַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ. שֶׁבָּאִים הַרְחוֹקִים
וְשָׁבִים לֵה' יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ יִתְרוֹ וְכוּ'. כִּי עֵקֶר הַתְּקַרְבוֹת הַרְחוֹקִים לְשַׁבֵּר
מְנִיעוֹת שְׁלֵהֶם הַעֲצוּמוֹת הוּא עַל-יָדֵי בַּחֲיַנֵּת רִיחַ כְּנִ"ל. שֶׁהוּא בַּחֲיַנֵּת מֵה
שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מֵרַחֵם עֲלֵיהֶם וּמֵאִיר עֲלֵיהֶם מֵרַחוּק רְמְזִים שְׂיִתְנוּצֵץ לָהֶם
הָאֱמֶת מֵרַחוּק וְכוּ' וְכְנִ"ל. וְזֶהוּ שֶׁנִּסְמָךְ לָזֶה מְשַׁכְּנֵי אַחֲרֵיךָ נְרוּצָה כִּי הֵינּוּ
הָךְ. וְכְמוֹ שֶׁפְּרֵשׁ רִשְׁיִי שֶׁם. אֲנִי שֶׁמְעַתִּי מְשַׁלּוּחֵיךָ רְמֵז שְׂאֵמְרַת לְמְשַׁכְּנֵי
וְאֲנִי אֵמְרַתִּי אַחֲרֵיךָ נְרוּצָה וְכוּ', הֵינּוּ כְּנִ"ל. שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מֵרְמֵז רְמְזִים
מֵרַחוּק לְהָאָדָם שְׂיִתְקַרֵּב אֵלָיו וּמִי שֶׁחִפֵּץ בְּאֱמֶת רַךְ אַחֲרָיו מֵיָד. בְּבַחֲיַנֵּת
מְשַׁכְּנֵי אַחֲרֵיךָ נְרוּצָה. שֶׁזֶהוּ בַּחֲיַנֵּת רִיחַ כְּמֵאן דְּאָרַח רִיחָא בַּחֲיַנֵּת לְרִיחַ
שֶׁמְנִיף טָבִים וְכוּ' עַל-כֵּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ. שֶׁעַל-יָדֵי זֶה מֵתְקַרְבִים הַרְחוֹקִים
כְּנִ"ל, עַל-כֵּן נִסְמְכוֹ זֶה לָזֶה וְכְנִ"ל:

וְכָל הַבְּרָכוֹת שֶׁמְבָרְכִין עַל כָּל הַדְּבָרִים כֻּלָּם הֵם בְּבַחֲנֵית מוֹצֵיא מִכַּח אֵל הַפֶּעַל, כִּי קִדְּם שֶׁמְבָרְכִין עַל הַדְּבָר וּמּוֹדִים שֶׁהִי יִתְבָּרַךְ בְּרָא אוֹתוֹ קִדְּם לָזֶה, אֵין שְׁלֵמוֹת לְהַדְּבָר, וְאֵין נִמְשָׁךְ שְׁלֵמוֹת הַחַיּוֹת דְּקִדְּשָׁה לְאוֹתוֹ הַדְּבָר, כִּי הַכֹּל נִבְרָא לְכַבּוֹדוֹ כְּדִי שְׂיִוָּדוּ וַיְבָרְכוּ אוֹתוֹ עָלָיו, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב, כָּל פֶּעַל הִי לְמַעַנְהוּ וְכוּ'. כִּי כְּשֶׁמְבָרְכִין עַל הַפְּרִי בּוֹרָא פְּרִי הָעֵץ אוֹ בּוֹרָא פְּרִי הָאֲדָמָה וְכוּ'. בְּזֶה מְמַשִּׁיכִין עֵקֶר שְׁלֵמוֹת בְּרִיאַת אוֹתָהּ הַפְּרִי וְכֹאֵלוּ עֲכָשׁוּ נִבְרָאת הַפְּרִי עַל-יַדִּי הַבְּרָכָה שֶׁבִּרְךָ עָלֶיהָ שְׁעַל-יַדִּי זֶה נִמְשָׁךְ שְׁלֵמוֹת חַיּוֹתָהּ דְּקִדְּשָׁה. נִמְצָא שְׁעַל-יַדִּי הַבְּרָכָה הִיא בְּחִינַת מוֹצֵיא מִכַּח אֵל הַפֶּעַל. שֶׁמוֹצֵיא מִכַּח אֵל הַפֶּעַל שְׁלֵמוֹת חַיּוֹתוֹ כַּנִּ"ל. וְזֶה שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבְּרָכָה, כְּתִיב לְהִי הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ. וְכִתִּיב וְהָאֶרֶץ נָתַן לְבְנֵי-אָדָם כָּאֵן קִדְּם בְּרָכָה וְכָאֵן לְאַחַר בְּרָכָה. כִּי קִדְּם בְּרָכָה כָּאֵלוּ הַכֹּל עֲדִין בְּכַח הִי בְּבַחֲנֵית לְהִי הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ שֶׁהַכֹּל עֲדִין שָׁל הִי כִּי נִחְשָׁב כָּאֵלוּ לֹא יָצָא עֲדִין מִכַּחוֹ אֵל הַפֶּעַל. אֲבָל לְאַחַר בְּרָכָה אֵז דִּיקָא וְהָאֶרֶץ נָתַן לְבְנֵי-אָדָם. כִּי עַל-יַדִּי הַבְּרָכָה מוֹצֵיאֵין מִכַּח אֵל הַפֶּעַל וְאֵז שִׁיךְ הַכֹּל לְבְנֵי-אָדָם, דְּהֵינּוּ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם קְרוּיִים אָדָם כִּי הֵם הוֹצִיאוּ הַכֹּל מִכַּח אֵל הַפֶּעַל עַל-יַדִּי הַבְּרָכָה כַּנִּ"ל:

אות ד

וְזֶה בְּחִינַת בְּרָכָה רֵאשׁוֹנָה וּבְרָכָה אַחֲרוֹנָה. כִּי כָּל דְּבָר יֵשׁ לוֹ תַּכְלִית שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא וְיָצָא מִכַּח אֵל הַפֶּעַל. כִּי כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּרָא הִי יִתְבָּרַךְ הַכֹּל יָצָאוּ מִכַּח אֵל הַפֶּעַל בְּשִׁבִיל הָאָדָם שֶׁמְשַׁלֵּם אוֹתָם וְחוֹזֵר וּמַעֲלָה אוֹתָם עַל-יַדִּי עֲבוֹדָתוֹ לְמִקּוֹרָם וְשִׁרְשָׁם שֶׁזֶהוּ תַּכְלִיתָם. כִּי תַּכְלִית כָּל הַדְּבָרִים הוּא כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵד בְּכַח הַזֶּה אֵת הִי יִתְבָּרַךְ שֶׁבְּזֶה מַעֲלָה אוֹתָם לְשִׁרְשָׁם וְתַכְלִיתָם. וְעֵקֶר תַּכְלִית עֲבוֹדַת הָאָדָם הוּא הִרְצוֹן לְכֹסֶף וּלְהַשְׁתַּוְקָק תַּמִּיד לְהִי יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הִרְצוֹן כְּמוֹ שֶׁשִּׁמְעֵנוּ מִפִּי הַקְּדוֹשׁ כְּמָה פְּעָמִים כְּמִבְּאֵר בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשִׁים וְזֶה תַּכְלִית כָּל הַמְצוּוֹת וְהַעֲבוֹדוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, כִּי הַהֲתַחֲלָה הִיא מִרְצוֹן וְהַסּוֹף וְהַתַּכְלִית הוּא שְׁלֵמוֹת הִרְצוֹן בְּחִינַת רְצוֹן שֶׁבְּרָצוֹנוֹת. שֶׁשֵּׁם הַסְּתַלְקוֹת מִשָּׁה רַבְּנוּ שֶׁהוּא שֶׁרֵשׁ וְכָל נִשְׁמוֹת כָּל יִשְׂרָאֵל. שֶׁנִּסְתַּלַּק בְּרַעְוָא דְרַעְוִין רְצוֹן שֶׁבְּרָצוֹנוֹת. וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אֵיזָה שֶׁרֵשׁ וְאַחִיזָה בְּנִשְׁמַת מִשָּׁה רַבְּנוּ שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן וְשֵׁם עֵקֶר תַּכְלִיתוֹ וְסוֹפוֹ עַל-יַדִּי עֲבוֹדָתוֹ וְתוֹרָתוֹ וּמְצוּוֹתָיו וְכַנִּ"ל, כִּי כָּבֵר מִבְּאֵר שֶׁעֵקֶר הַהֲתַחֲלָה עַל-יַדִּי הִרְצוֹן, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְשַׁבֵּר מְנִיעוֹת הַגּוֹף שְׁלוֹ וְשֶׁל אַחֲרִים וְכוּ' כִּי אִם עַל-יַדִּי תִקַּף הִרְצוֹן וְהַחֲשֵׁק וְהַהֲשַׁתַּוְקָקוֹת וְהַכְּסוּפִין וְכוּ' וְכַנִּ"ל. שְׁעַל-יַדִּי זֶה מְשַׁבְּרִין כָּל הַמְנִיעוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וּמוֹצֵיאֵין מִכַּח אֵל הַפֶּעַל. וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁזּוֹכִין לְהוֹצִיא מִכַּח אֵל הַפֶּעַל וְגוֹמְרִין הַמְצוּוֹת אוֹ הַדְּבָר שֶׁבְּקִדְּשָׁה שֶׁרָצָה לַעֲשׂוֹת. עֵקֶר הַתַּכְלִית וְהַפְּעָלָה שֶׁפּוֹעֵלִין עַל-יַדִּי

המְצוּהָ הוּא מַה שְּׂזוּכִין עַל-יְדֵי הַמְצוּהָ לְהַתְגַּבֵּר בְּרָצוֹן חֲדָשׁ וְחִזָּק יוֹתֵר לֵה' יִתְבָּרַךְ. עַד שְׂשִׁיתוּקָק וְיִרְצָה לַעֲשׂוֹת מְצוּהָ אַחֲרַת וְכֵן לְהִלָּךְ יוֹתֵר, כִּי כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וְכָל הַמְצוּוֹת הֵם אֶחָד כַּיְדוּעַ וְכֻלָּם נִמְשָׁכִין מִמְקוֹר הַרָצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת רָצוֹן שְׂבַרְצוֹנוֹת. שֶׁהוּא בְּחִינַת נִשְׁמַת מִשֶּׁה רַבְּנוּ. שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ וְכֻלָּל כָּל הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת וְכָל נַפְשׁוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְשֵׁם עֶקֶר הַתְּכֵלִית וְהַסּוּף שֶׁל כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל שְׂזוּכָה עַל-יְדֵי תּוֹרָתוֹ וּמְצוּוֹתָיו דְּהִינּוּ שְׂיִכְלָל בְּבְחִינַת רָצוֹן הָעֲלִיּוֹן שְׂשִׁיתוּקָק לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּתְכֵלִית הַרָצוֹן שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר בְּזֶה כָּלֵל. שֶׁהוּא בְּחִינַת אַרְבַּע מְאוֹת עֲלָמִין דְּכִסּוּפִין דִּירְתִין צְדִיקָא לְעֵתִיד לְבָא. אֲשֶׁרִי הַזּוּכָה לָהֶם:

אות ה

וְזֶה בְּחִינַת הוּי רַץ לְמְצוּהָ קֵלָה וּבּוֹרַח מִן הָעֵבֶרָה שְׂמְצוּהָ גּוֹרְרַת מְצוּהָ וְעֵבֶרָה גּוֹרְרַת עֵבֶרָה שְׂשִׁכְר מְצוּהָ מְצוּהָ מְצוּהָ וְשִׁכְר עֵבֶרָה עֵבֶרָה. כִּי כָּל מַה שְּׂעוֹשִׂין אֵיזָה מְצוּהָ זּוּכִין לְרָצוֹן חִזָּק יוֹתֵר לֵה' יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶהוּ הַתְּכֵלִית וְהַשִּׁכְר שֶׁל הַמְצוּהָ כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן מְצוּהָ גּוֹרְרַת מְצוּהָ, כִּי נִכְנָעִין וְנִתְבַּטְּלִין הַמְּנִיעוֹת שְׂמוֹנְעִין מִהַמְצוּהָ הַשְּׂנִיָּה עַל-יְדֵי תִקְוָה הַרָצוֹן שְׂזָכָה עַל-יְדֵי מְצוּהָ הָרְאוּשׁוֹנָה כַּנִּי"ל, כִּי עַל-יְדֵי תִקְוָה הַרָצוֹן מְשַׁבְּרִין כָּל הַמְּנִיעוֹת כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן מְצוּהָ גּוֹרְרַת מְצוּהָ וְכַנִּי"ל. וְכֵן לְהַפְּךָ עֵבֶרָה גּוֹרְרַת עֵבֶרָה, כִּי עַל-יְדֵי הָעֵבֶרָה שֶׁהִיא עַל-יְדֵי שְׂהַתְגַּבְּרוֹ עֲלִיו הַמוֹנְעִים שֶׁהֵם הַמְּסִיתִים וְהַמְּפִתִים עַד שְׂהַעֲבִירוֹהוּ מִדְּעֵתוֹ עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכֹל לְהַתְגַּבֵּר בְּתִקְוָה הַרָצוֹן דְּקִדְשָׁה עֲלֵיהֶם עַד שְׂעֵבֶר מַה שְּׂעֵבֶר עַל-יְדֵי זֶה הַתְּגַבְּרוֹ בְּיוֹתֵר הַמְּנִיעוֹת כִּי כְּשֶׂזָּה קָם זֶה נוֹפֵל. וְעַל-כֵּן עֵבֶרָה גּוֹרְרַת עֵבֶרָה עַל-יְדֵי שְׂנַחֲלֵשׁ הַרָצוֹן דְּקִדְשָׁה עַל-יְדֵי הָעֵבֶרָה. וְזֶהוּ שְׂשִׁכְר מְצוּהָ מְצוּהָ מְצוּהָ וְשִׁכְר עֵבֶרָה עֵבֶרָה. כִּי עֶקֶר הַשִּׁכְר שֶׁל הַמְצוּהָ הִיא מְצוּהָ שֶׁהִיא בְּחִינַת רָצוֹן שְׂשֵׁם שָׂרֵשׁ כָּל הַמְצוּוֹת. שֶׁהֵם רָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂרָצָה שְׂזֵאת הַמְצוּהָ תִּהְיֶה כֶּךָ וְזֵאת הַמְצוּהָ כֶּךָ כְּמוֹ שְׂמִבְּאֵר בְּמִקּוֹם אַחֵר. וְכְמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה נַחַת רוּחַ לְפָנֵי שְׂאֲמַרְתִּי וְנַעֲשֶׂה רָצוֹנִי. וְעַל-כֵּן בְּקַל יִכּוֹלִין לָשׁוּב מִכָּל הָעֵבֶרוֹת אִם יִרְצָה בְּאִמַּת, כִּי עֶקֶר הוּא הַרָצוֹן. וְתִכְף כְּשִׂיתְגַּבֵּר וְיִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ שְׂיִהְיֶה לוֹ רָצוֹנוֹת חֲזָקִים דְּקִדְשָׁה לְהַתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ וּלְצַדִּיקוֹ וְלֹא יִרְפֶּה אֶת הַרָצוֹן בְּוִדָּאֵי יוֹכֵל לְהַתְגַּבֵּר עַל כָּל הַמְּנִיעוֹת הַבָּאִים עַל-יְדֵי הָעֵבֶרוֹת וְחִטָּאוֹת נְעוּרִים שְׂלוֹ. וּבּוֹדָאֵי יִשְׁבֵּר כָּלָם וְיִזְכָּה לְחַיִּים נְצַחִים כִּי עֶקֶר פְּגָם הָעֵבֶרָה הוּא מַה שְּׂנַחֲלֵשׁ הַרָצוֹן דְּקִדְשָׁה עַל-יְדֵי הָעֵבֶרָה כַּנִּי"ל שְׂעַל-יְדֵי זֶה עֵבֶרָה גּוֹרְרַת עֵבֶרָה. וְעַל-כֵּן נִדְמָה לוֹ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְצֵאת מִמָּה שְּׂנִלְכַד בּוֹ. אֲבָל הַבְּחִירָה חִפְשִׁית תְּמִיד. וְתִשׁוּבָה קִדְמָה לְעוֹלָם. וְהִי יִתְבָּרַךְ נִתֵּן כֹּחַ בְּאָדָם שְׂאֶפְלוֹ אַחֵר כָּל הָעֵבֶרוֹת וְהַחֲטָאִים חֵס וְשְׂלוֹם. יֵשׁ לוֹ כֹּחַ עֲדִין לְהַתְגַּבֵּר בְּרָצוֹנוֹת חֲזָקִים לֵה' יִתְבָּרַךְ. שְׂעַל-יְדֵי זֶה יִשְׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת

וַיִּתְקַרֵב לָהּ יִתְבַרַךְ כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן הִזְהִיר הַתַּנָּא הוּא רַחֵם לְמַצּוֹה קִלְחָה וְכוּי רַחֵם דִּיקָא. כִּי צְרִיכִין לְרוּחַ לְמַצּוֹה בְּזִרְיוֹת גְּדוּל. כִּי זֶה סִימָן עַל תַּקְוָה חֲשָׁקוֹ וְרַצוֹנוֹ הַחֲזָק. וְעַל-כֵּן רַחֵם לְשׁוֹן רַצוֹן בְּחִינַת מְשַׁכְנֵי אַחֲרֵיךְ נְרוּצָה. שְׁפָרוּשׁוֹ גַם לְשׁוֹן רַצוֹן כְּמוֹ שְׁשִׁמְעֵתִי מִפִּי אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּשֵׁם צְדִיק אֶחָד וְקַלְסָה. כִּי שְׁנֵיהֶם אֶחָד כִּי הָרִיצָה וְהִזְרִיזוֹת הַגְּדוּלָה לְדַבֵּר מַצּוֹה זֶה סִימָן עַל תַּקְוָה הָרַצוֹן וְהַחֲשָׁק שְׁעַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא זֹכִין לְגַמֵּר הַמַּצּוֹה וְלַעֲשׂוֹת מַצּוֹה אַחֲרַת וְכוּי וְכַנִּי"ל:

אות ו

וְזֶה בְּחִינַת בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה וּבְרָכָה אַחֲרוֹנָה שְׁמִבְרָכִין עַל כָּל דְּבַר שְׂאוּכְלִין, כִּי הַבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה הִיא בְּבְחִינַת מוֹצִיא מִפֶּחַ אֶל הַפֶּעַל, כִּי עַל-יָדֵי הַבְּרָכָה מִמְשִׁיךְ שְׁלֵמוֹת חַיּוּתָהּ שֶׁל הַפְּרִי שְׁמִבְרָךְ עֲלֶיהָ וְנַחֲשֵׁב כְּאִלוֹ בְּרָאָה עֲתָה מִחֲדָשׁ כַּנִּי"ל. וְאַחֲרַיִךְ לְבָרַךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה כְּדִי לְחַזֵּר וּלְהַעֲלוֹת הַפְּרִי לְתַכְלִיתָהּ וְשִׁרְשָׁה, כִּי בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה מְבָרְכִין עַל שֶׁהִי יִתְבַרַךְ מַחֲיָה אֶת הָאָדָם בְּזֵאת הַפְּרִי וְהַמַּאֲכָל כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים בּוֹרָא נְפִשׁוֹת וְכוּי עַל כָּל מָה שְׁבִרְאֵת לְהַחֲיוֹת בָּהֶם וְכוּי וְכֵן בְּבִרְכַת הַמַּזוֹן. וְזֶהוּ הַתַּכְלִית שֶׁל הַמַּאֲכָל, כִּי תַכְלִיתוֹ כְּשִׁמְחִיָה אֶת הָאָדָם שְׁעַל-יָדֵי זֶה יֵשׁ כַּחַ בְּהָאָדָם לְעַבֵּד אֶת ה' יִתְבַרַךְ וְלִקְיָם מַצּוּתָיו. וְעַקֵּר הָעֲבוּדָה וְהַחֲיוּת דְּקַדְשָׁה הוּא מָה שְׁמִתְחַזֵּק בְּרַצוֹן חֲזָק לָהּ יִתְבַרַךְ שֶׁזֶהוּ הָעַקֵּר כַּנִּי"ל. וְזֶהוּ הַתַּכְלִית שֶׁל הַפְּרִי שְׁנִכְלָל בְּהָאָדָם וְהַחֲיָה אוֹתוֹ עַד שְׁזוּכָה עַל-יָדֵי זֶה לְרַצוֹן חֲדָשׁ חֲזָק יוֹתֵר לָהּ יִתְבַרַךְ. שְׁעַל-יָדֵי זֶה כָּל עֲבוּדַת הָאָדָם כַּנִּי"ל, כִּי הָעַקֵּר הוּא הָרַצוֹן כַּנִּי"ל, כִּי שֶׁם שֶׁרֵשׁ הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא לְשׁוֹן רַצוֹן כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב אִם יֵשׁ אֶת נֶפֶשְׁכֶם וְכַנִּי"ל. וְכֵן כְּתַב אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּהַתּוֹרָה כִּי מִרְחֵמִים יִנְהַגֵּם שְׁעַל-יָדֵי הָאֲכִילָה זֹכִין לְהֵאָרֵת הָרַצוֹן, עֵינֵי שֶׁם הֵינּוּ כַּנִּי"ל. נִמְצָא שְׁעַקֵּר הַבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה הוּא כְּדִי לְהַעֲלוֹת הַפְּרִי לְשִׁרְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת רַצוֹן כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת רַצוֹן דְּקַדְשָׁה עַל-יָדֵי זֵאת הַפְּרִי וְהַמַּאֲכָל שְׁעַל-יָדֵי זֶה מְשַׁבְּרִין כָּל הַמְּנִיעוֹת שְׁבַעוּלָם וְזוֹכִין לְעֲבוּדַת ה' כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן עַל הָרִיחַ אִין צְרִיכִין לְבָרַךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, כִּי כָּל הָרַצוֹן וְהַתְּשׁוּקָה וְהַחֲשָׁק דְּקַדְשָׁה שְׁעַל-יָדֵי זֶה מְשַׁבְּרִין הַמְּנִיעוֹת. הוּא בְּבְחִינַת רִיחַ בְּבְחִינַת לְרִיחַ שְׁמַנִּיךְ טָבִים כַּנִּי"ל, כִּי בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה צְרִיכִין לְבָרַךְ גַּם עַל הָרִיחַ. כְּדִי לְהוֹצִיא מִפֶּחַ אֶל הַפֶּעַל כְּדִי לְהַשְׁלִים שְׁלֵמוֹתוֹ עַל-יָדֵי הַבְּרָכָה כַּנִּי"ל, אֲבָל תַּכְוָה שְׁנִשְׁלָם הָרִיחַ טוֹב עַל-יָדֵי הַבְּרָכָה אִין צְרִיכִין לְבָרַךְ עוֹד בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה כְּדִי לְהַעֲלוֹתוֹ לְשִׁרְשׁוֹ. שֶׁהוּא בְּחִינַת רַצוֹן שְׁיִזְכָּה הָאָדָם עַל-יָדֵי זֶה לְרַצוֹן וְחֲשָׁק דְּקַדְשָׁה כַּנִּי"ל, כִּי הָרִיחַ טוֹב בְּעַצְמוֹ הוּא בְּבְחִינַת רַצוֹן וְחֲשָׁק דְּקַדְשָׁה, כִּי כָּל הַתְּגַבְּרוֹת הָרַצוֹן וְהַחֲשָׁק בְּשַׁעַת הַמְּנִיעוֹת הוּא עַל-יָדֵי בְּחִינַת רִיחַ כְּמֵאן דְּאַרְחַ רִיחָא כַּנִּי"ל. וּמִשָּׁם שֶׁרֵשׁ הָרִיחַ. עַל-כֵּן אִין צְרִיךְ לְבָרַךְ אַחֲרָיו בְּרָכָה

אות ז

וזה בחינת פגם המרגלים שפגמו בארץ-ישראל. כי עקר הרצון זוכין על-ידי ארץ-ישראל. כי שם בארץ-ישראל עקר הארת הרצון וההשתוקקות והפסופין לה' יתברך בבחינת רצית ה' ארצה. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה שנקראת ארץ על שם הרצון כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה למה נקרא שמה ארץ שהיא מרצה את פרותיה. ועל-כן נתברכו כמה שבטים שארצם מלאה רצון. כמו שכתוב, נפתלי שבע רצון וכו'. וכתוב, ורצון שכני סנה (ושבטים שלא נתברכו בזה הרי כללם יעקב זה בזה שכל הברכות של כל אחד ואחד יחולו על כלם כמו שפרש רש"י שם. וכן הוא בברכת משה שהיתה מעין ברכתו של יעקב כמו שפרש רש"י שם). כי עקר הרצון החזק והשתוקקות להשם יתברך זוכין בארץ-ישראל, כי שם מאיר ומתנוצץ אלקותו יתברך כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הדר בארץ-ישראל דומה כמי שיש לו אלקי וכו'. כי הארת הרצון הוא בחינת ריח טוב כמבאר לעיל. ועקר הריח הטוב הנפלא של התנוצצות אלקותו יתברך שעל-ידי זה משתוקקין וכוספין אליו ברצון חזק בלי שעור הוא רק בארץ-ישראל. שנקראת ארץ המוריה על שם ריח הטוב של הקטרת. ועל-כן נכנסו ישראל לארץ-ישראל בתחלה דרך יריחו דיקא. שנקראת יריחו על שם ריח הטוב כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כי שם בארץ-ישראל עקר הריח הטוב בחינת לריח שמניף טבים. שהוא בחינת התנוצצות אלקותו יתברך שאי אפשר לדבר בזה כלל. שעל-ידי זה עקר ההשתוקקות והרצון החזק כנ"ל. וגם בחוץ-לארץ מה שזוכין לפעמים לאיזה התנוצצות אלקות שהיא בחינת ריח הטוב כמאן דארח ריחא. שעל-ידי זה נתעורר השתוקקות ורצון נפלא לה' יתברך זה נמשך גם-כן מארץ-ישראל, כי כל קדשתנו מארץ-ישראל, כי ישראל על-ידי עבודתם ממשיכין קדשת ארץ-ישראל לחוץ-לארץ כידוע. אבל עקר מקום הארת הרצון. שהוא בחינת ריח הטוב של התנוצצות אלקותו יתברך, הוא בארץ-ישראל ששם הבית-המקדש וכליו והארון עם הלוחות והכרובים העומדים בבית קדש קדשים ששם עקר ההשתוקקות. והרצון והאהבה והפסופין הנפלאים שבין ישראל לאביהם שבשמים, בבחינת תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים. ומשם נמשך הארת הרצון לכל אחד ואחד כפי מה שממשיך על עצמו קדשת ארץ-ישראל. מכל שכן כשזוכה לבוא לארץ-ישראל ממש לשם שמים. (לא בשביל פניות אחרות כאשר נמצא עכשו בעוונותינו הרבים) אבל המניעות רבים ועצומים מאד מלבוא לארץ-ישראל. אך על-ידי תקוף הרצון והחשק יכולים להתגבר עליהם,

בִּפְרֵט כִּי הִרְצוֹנוֹת לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל חֲזָקִים בְּיוֹתֵר, כִּי תִכְף כְּשֶׁרוּצָה לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל מֵאִיר בּוֹ הָאָרֶה מֵהָאֶרֶת הַרְצוֹן שְׂמַאִיר בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל (כְּמִבְּאֵר מְזָה בְּמִקּוֹם אַחֵר בְּאַרְיִכוֹת וְעַל-יְדֵי תִכְף הַרְצוֹן וְהַחֲשֵׁק הַבָּא עַל-יְדֵי הַמְּנִיעוֹת הַגְּדוֹלוֹת דִּיקָא כְּנִ"ל. עַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְדַלֵּג עַל כָּל־מִן וְלְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. וְהַמְּרַגְלִים פָּגְמוּ בָּזֶה. כִּי אָמְרוּ שְׂחַס וְשָׁלוֹם הַמְּנִיעוֹת חֲזָקִים מֵהַרְצוֹן. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ תַחֲלָה שֶׁבַח אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְגַם זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ הִיא וְזֶה פְרִיָּהּ. וְאַחֵר כִּדְ סִימוֹ בְּהַמְּנִיעוֹת הָעֲצוּמִים לְבוֹא לְשָׂם. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב אֶפֶס כִּי עַז הָעַם וְהָעָרִים גְּדוֹלוֹת בְּצוּרוֹת מְאֹד וְכוּי עֲמֶלֶק יוֹשֵׁב בְּאַרְץ הַנֶּגֶב וְכוּי. כִּי אָמְרוּ דְבַר וְהַפּוּכּוֹ. כִּי מֵה שְׂאֵמְרוּ יְזֶה פְרִיָּהּ זֶה מוֹרָה עַל גְּדֹל הָאֶרֶת הַרְצוֹן שְׂמַאִיר שָׂם. כִּי בְּכָל הַפְּרוֹת וּבְכָל הַתְּאוּוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם מְלַבְּשִׁים אֶהְבוֹת עֲלִיוֹנוֹת וְרְצוֹנוֹת יְקָרִים דִּקְדָּשָׁה רַק שְׂצָרִיכִים לְהַעֲלוֹתָם בְּיָדוּעַ. וְעַל-כֵּן פְּרוֹת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מְבַחֲרִים וְגְדוֹלִים וְנִפְלְאִים כָּל כִּדְ זֶה מוֹרָה עַל גְּדֹל הָאֶרֶת הַרְצוֹן שֵׁישׁ שָׂם. וְעַל-כֵּן שֶׁבַחָה הַתּוֹרָה אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּפְרוֹתֶיהָ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב אֶרֶץ חֲטָה וְשַׁעוֹרָה וְגַפְּן וְכוּי. כִּי כָּל זֶה מוֹרָה עַל הָאֶרֶת הַרְצוֹן שְׂמַאִיר שָׂם וְכְנִ"ל:

וְעַל-כֵּן עֲתָה מְקַשֵּׁר יָפָה מֵה שְׂאֵמְרוּ וְזֶה פְרִיָּהּ אֶפֶס כִּי עַז הָעַם, הִינּוּ שְׂאֵמְרוּ שֶׁהַפְּרוֹת טוֹבִים וְנִפְלְאִים מְאֹד שֶׁזֶהוּ מוֹרָה עַל הָאֶרֶת הַרְצוֹן, אֶפֶס כִּי עַז הָעַם וְכוּי שֶׁהַמְּנִיעוֹת חֲזָקִים יוֹתֵר מֵהֵם. וְזֶה הִיָּה עֶקֶר הַפְּגָם וְהַכְּפִירָה הַגְּדוֹלָה שֶׁלָּהֶם. שֶׁכְּפָרוּ בַחֲזֵק הַרְצוֹן שֵׁישׁ לוֹ כֵּחַ לְשַׁבֵּר עַל יָדוֹ כָּל הַמְּנִיעוֹת כְּנִ"ל. וְהֵם אָמְרוּ הַהֶפֶד מְזָה מִמֶּשׁ, כִּי אָמְרוּ אֶפֶס כִּי עַז הָעַם וְכוּי שֶׁהַמְּנִיעוֹת גְּדוֹלִים וְחֲזָקִים מֵהַרְצוֹן עַד שֶׁאֵי אֶפְשֵׁר לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל מֵעֲצָם הַמְּנִיעוֹת, כִּי אָמְרוּ שֶׁאֵין כֵּחַ לְשַׁבֵּרָם עַל-יְדֵי הַרְצוֹן מֵה שֶׁבְּאֵמַת הוּא לְהֶפֶד כְּנִ"ל, וְעַל-כֵּן הִיָּה הַפְּגָם שֶׁלָּהֶם גְּדוֹל מְאֹד וְגֵרְמוּ בְכִיָּה לְדוֹרוֹת חֲרָבָן בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. כִּי כָּל קִיּוֹם הַבֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁהוּא כָּל־עֲבוֹדַת וְקֻדְשַׁת יִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יְדֵי הַרְצוֹן וְהַחֲשֵׁק דִּקְדָּשָׁה כְּנִ"ל, כִּי שָׂם בְּבֵית-הַמְּקֻדָּשׁ כָּל הַרִיחוֹת וְכָל הַקְּרִבְנוֹת שֶׁעוֹלִין לְרְצוֹן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, לְרִצְנֶכֶם תִּזְבְּחֶהוּ וְכֵן הַרְבֵּה, וּכְתִיב אֵשֶׁה רִיחַ נִיחוּחַ לְה'. וְעֶקֶר הַתְּקוּן הִיָּה עַל-יְדֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־שֶׁהָאֵמִינוּ לְדַבְּרֵי מֹשֶׁה שֵׁישׁ כֵּחַ בְּהַרְצוֹן וְהַחֲשֵׁק לְהַתְּגַבֵּר עַל הַמְּנִיעוֹת אֶף-עַל-פִּי שֶׁהַמְּנִיעוֹת מְשַׁתְּטָחִים מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁנִּדְמָה שֶׁאֵי אֶפְשֵׁר בְּשׂוּם אֶפֶן לְשַׁבֵּרָם אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיכִין לְהַתְּחַזֵּק בְּרְצוֹן וְכוּי וְכְנִ"ל:

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ עֲלֵה נַעֲלָה וְנִרְשְׁנוּ אוֹתָהּ וְכוּי. אֶפְלוֹ אוֹמֵר לָנוּ עֲשׂוּ סְלָמוֹת וְעֲלוּ לְשָׂמִים עֲלֵה נַעֲלָה כִּי אֵין שׂוּם מְנִיעָה בְּעוֹלָם. כִּי עַל-יְדֵי תִכְף הַחֲשֵׁק וְהַרְצוֹן יְכוּלִין לְשַׁבֵּר וּלְדַלֵּג עַל הַכָּל:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁנִּסְמָךְ פְּרִשְׁת מְנַחוֹת נִסְכִּים לְפָרֶשֶׁת הַמְּרַגְלִים. כִּי קִרְבֵּן מְנַחָה הוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קִרְבֵּן מְנַחָה וְכִמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י, לֹא נֶאֱמַר נֶפֶשׁ אֶלָּא בְּמְנַחָה. מִי דָרְכוּ לְהִקְרִיב מְנַחָה עָנִי. מַעֲלָה אֲנִי עָלָיו כְּאֵלוֹ הִקְרִיב נֶפֶשׁוֹ. נֶפֶשׁ זֶה בְּחִינַת רָצוֹן וְהַשְׁתַּוְקָאוֹת חִזְק בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ, כִּי כָּל הַקְּרִבְנוֹת שֶׁל בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת שְׂסוּמְכִין עֲלֵיהֶם וְשׁוֹחֲטִין אוֹתָם וְכוּ' זֶה בְּחִינַת זְבִיחַת הַיֶּצֶר כְּמוֹבָא. אֲבָל הַמְּנַחָה אֵין בָּהּ שְׁחִיטָה. וְהִיא בְּחִינַת קִרְבֵּן עָנִי. אֵין עָנִי אֶלָּא מִן הַדַּעַת, הֵינּוּ מִי שֶׁהוּא עָנִי בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים וְאֵין בּוֹ דַּעַת לְזַבַּח אֶת יֶצְרוֹ לְגַמְרֵי וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא רוֹצֵה לְהִקְרִיב קִרְבֵּן לַה' נִתְּנָה לוֹ הַתּוֹרָה עֲצָה שֶׁיִּקְרִיב אֶת נֶפֶשׁוֹ הֵינּוּ רָצוֹנוֹ. שְׂזָהוּ בְּחִינַת קִרְבֵּן מְנַחָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ נֶפֶשׁ שֶׁהוּא קִרְבֵּן עָנִי שְׂאִין בָּהּ שׁוּם שְׁחִיטָה וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הִיא יִקְרָה מְאֹד בְּעֵינֵי ה' יִתְבַּרַךְ מְאַחַר שֶׁרָצוֹנוֹ חִזְק כָּל כֶּף לַה' יִתְבַּרַךְ עַד שֶׁגַם הוּא בְּעֵינָיו הַגְּדוּלָּה אֵינוֹ מוֹנֵעַ אֶת עֲצֻמוֹ מִלְּהִקְרִיב קִרְבֵּן לַה', דְּהֵינּוּ בְּחִינַת קִרְבֵּן מְנַחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת נֶפֶשׁ בְּחִינַת רָצוֹן וְכַנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת גְּדֹל יִקְרַת קִדְשַׁת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּהּ, לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זֶהִיר בְּתְפִלַּת הַמְּנַחָה. וְהִקְשׁוּ הַפּוֹסְקִים לָמָּה נִקְרְאוֹת מְנַחָה הֲלֹא גַם בְּבִקְרַת הַקְּרִיבוֹ מְנַחָה וְתִרְוָצָם דְּחִוּק. אֵד עֵקֶר הַמְּשַׁכַּת הָרָצוֹן צְרִיכִין לְהִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר לְהַמְשִׁיךְ בְּשַׁעַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה שְׂאֵז תִּקְפָּא דְּדִינָא שְׁלֵטָא. כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בְּזֵהֵר. שְׂמִשְׁם כָּל הַמְּנִיעוֹת מְעַבֹּדֶת ה' יִתְבַּרַךְ. וְעַל-כֵּן הִזְהִירוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּהּ מְאֹד בְּיוֹתֵר שֶׁלֹּא לְאַחַר תְּפִלַּת הַמְּנַחָה. וְהַחֲמִירוּ בְּזֵה מְאֹד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמִשְׁנָה, לֹא יֵשֵׁב אָדָם לְפָנֵי הַסֵּפֶר וְלֹא לֶאֱכֹל וְכוּ' גִּזְרָה שְׂמָא יִמְשִׁךְ וְכוּ' מִחֲמַת שְׂאֵז שְׂכִיחִים הַמְּנִיעוֹת בְּיוֹתֵר. מִחֲמַת שֶׁזְּמַנָּה בְּאִמְצַע הַיּוֹם, דְּהֵינּוּ אַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם. בְּעַת שֶׁהַעוֹלָם טְרוּדִים בְּמִשְׂא וּמִתֵּן וּפְרִנְסָתָם. שְׂמָהֶם כָּל הַמְּנִיעוֹת מַה' יִתְבַּרַךְ. וְאֵז צְרִיךְ הָאָדָם לְהִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר בְּרָצוֹנוֹת חִזְקִים וְכַסּוּפִים גְּדוּלִים וְהַשְׁתַּוְקָאוֹת נִמְרָץ לַה' יִתְבַּרַךְ כְּדִי שֶׁיִּזְכֹּר בָּהּ יִתְבַּרַךְ בְּתוֹךְ הַמִּשְׂא וּמִתֵּן בְּתוֹךְ תִּקְףֵהּ הַמְּנִיעוֹת שְׂזָהוּ הָעֵקֶר כְּנ"ל. וְכִמוֹ שֶׁהִזְהִירוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּהּ עַל זֶה מְאֹד בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. וְזָהוּ בְּחִינַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה כִּי הַתְּפִלָּה בְּחִינַת רָצוֹן כִּי הִיא עֲבוּדָה שְׂבִילָב. אֵד עֵקֶר הַתְּגַבְרוֹת הָרָצוֹן צְרִיכִין בְּשַׁעַת מְנַחָה כְּנ"ל, כִּי עֵקֶר הַהִמְתַּקָּה וְהַתְּקוּן שֶׁל תְּפִלַּת הַמְּנַחָה בְּחִל נִמְשִׁךְ מִמְּנַחָה שֶׁל שַׁבָּת. שְׂאֵז עֵקֶר הָאֶרֶת הָרָצוֹן. כִּי אֵז רַעוּא דְּרַעוּיִן כִּידוּעַ בְּזֵהֵר. וְעַל-כֵּן נִקְרְאוֹת זֹאת הַתְּפִלָּה. דִּיקָא בְּשֵׁם מְנַחָה, כִּי אֵז צְרִיכִין בְּיוֹתֵר לְהִתְגַּבֵּר לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ רָצוֹנוֹת חִזְקִים לַה' יִתְבַּרַךְ שְׂזָהוּ בְּחִינַת מְנַחָה כְּנ"ל, וְעַל-כֵּן נִסְמָכָה פְּרִשְׁת מְנַחוֹת לְפָרֶשֶׁת מְרַגְלִים כִּי בְּחִינַת מְנַחוֹת הֵם תְּקוּן הַמְּרַגְלִים שֶׁפָּגְמוּ בְּרָצוֹן כְּנ"ל. כִּי עַל-יְדֵי קִרְבֵּן מְנַחָה מִמְּשִׁיכִין הָאֶרֶת הָרָצוֹן כְּנ"ל שְׂעַל-יְדֵי זֶה סוּף כָּל סוּף יִתְתַּקֵּן הַכֹּל וְנִשׁוּב לְאַרְצֵנוּ בְּקִרְבֵּן אֲמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן :

אַרְבַּעַת צְרִיכִים לְהוֹדוֹת וְכוּ'. וְסִימְנָךְ וְכָל הַחֲיִי'י'ם יוֹדוּךָ סְלָה. חִוּלָּה יִסּוּרִים] הֵינּוּ חֲבוּשׁ בְּבֵית הָאֱסוּרִים] י'ם מִדְּבָר. מַה מְבָרַךְ בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַגּוֹמֵל לְחַיִּבִים טוֹבוֹת וְכוּ' (שְׁלַחן עָרוּךְ סִימָן רִיט) :

עַל-פִּי הַמְּאָמֵר שֶׁל חֲנֻכָּה בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן ב. שֶׁם מְבֹאָר שְׂעַל-יְדֵי תוֹדָה הוֹדָאָה בְּחִינַת אַרְבַּעַת צְרִיכִין לְהוֹדוֹת. שְׂזָה בְּחִינַת שְׂעִשׁוּעַ עוֹלָם הַבָּא,

שָׂאז יִהְיוּ יָמֵי הַוְדָאָה לְשֵׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת הַלְכוֹת כַּמְבֹאֵר שָׁם. עַל-יָדֵי זֶה מֵאִיר הָאֵמֶת עַל-יָדֵי שְׁלֵשָׁה שְׁמוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְשִׁדּוּכִים וְזוּגִים לְתוֹךְ הַדְּבֹר, דְּהֵינּוּ לְשִׁלְמוֹת רְבוּעַ הַדְּבֹר אַרְבְּעָה חֻלְקֵי הַדְּבֹר, שֶׁהֵם דְּבֹר שֶׁל תְּשׁוּבָה, וְדְבֹר שֶׁל צְדָקָה, וְדְבֹר שֶׁל עֲשִׂירִים קְרוּבִים לְמַלְכוֹת בְּחִינַת שְׁלֹשֶׁת הַשְּׂרִיגִים וְכוּ', וְדְבֹר שֶׁל מַלְכוּת פָּה וְכוּ' עֵינֵי שָׁם. וְעַל-יָדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַקְּדָשָׁה שֶׁל שַׁבָּת לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל. וְעַל-יָדֵי זֶה נִכְלָלִין כָּל הַפְּעֻלוֹת מְשִׁתְּנוֹת בְּתוֹךְ אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט וְכוּ' עֵינֵי שָׁם. שְׁזֵה בְּחִינַת הַלְכָה כְּרַבִּים. עֵינֵי שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

אות א

וְעַתָּה נוֹכַל לומר שְׁזֵה בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת אַרְבְּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת שְׁכַנְגָד בְּחִינַת אַרְבַּעַת חֻלְקֵי הַדְּבֹר שֶׁנִּשְׁלָם עַל יָדָם, כִּי עַל -יָדֵי תוֹדָה דְּהֵינּוּ עַל-יָדֵי הָאַרְבְּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת עַל יָדָם נִשְׁלָם רְבוּעַ הַדְּבֹר כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן הֵם אַרְבְּעָה שְׁצָרִיכִין לְהוֹדוֹת כַּנְּגַד אַרְבַּעַת חֻלְקֵי הַדְּבֹר שֶׁנִּשְׁלָם עַל יָדָם. כִּי חוּלָה שְׁנֵתְרַפָּא וּמוֹדָה לְשֵׁמוֹ יִתְבָּרַךְ זֶה בְּחִינַת דְּבֹר שֶׁל תְּשׁוּבָה, כִּי אֵין אָדָם עוֹמֵד מִחֲלִיו אֶלָּא אִם כֵּן מוֹחֲלִין לוֹ כָּל עוֹנוֹתָיו, וְהֵינּוּ עַל-יָדֵי תְּשׁוּבָה כְּמוֹ שְׁכַתוּב וְשָׁב וְרַפָּא לוֹ. יוֹרְדֵי הַיָּם זֶה בְּחִינַת דְּבֹר שֶׁל צְדָקָה, כְּמוֹ שְׁמוּבָא בִּיוֹנָה עַל הָאֲנָשִׁים שֶׁהֵיוּ עִמּוֹ בְּסַפִּינָה וְנִדְּרוּ נִדְרִים, כִּי צְדָקָה הוּא בְּחִינַת יָם, בְּחִינַת מַיִם כְּמוֹ שְׁכַתוּב וּצְדָקָה כַּנְּחַל אֵיתָן, בְּחִינַת שְׁלַח לְחַמֵּד עַל פְּנֵי הַמַּיִם. חֲבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים שְׁיֹצֵא מִן הָאֲסוּרִים, זֶה בְּחִינַת דְּבֹר שֶׁל עֲשִׂירִים קְרוּבִים לְמַלְכוֹת, שְׁעַל יָדָם הַדְּרָךְ שְׁיֹצֵא הַחֲבוּשׁ מִתּוֹךְ הַמַּאֲסָר בְּחִינַת שְׁלֹשֶׁת הַשְּׂרִיגִים שְׁלֵשָׁה שְׂרֵי גָאִים, שְׁעַל יָדָם יֵצֵא יוֹסֵף מִבֵּית הָאֲסוּרִים כַּמְפָּרֵשׁ בְּתוֹרָה. מְדַבֵּר, זֶה בְּחִינַת עֶקֶר הַדְּבֹר, בְּחִינַת מַלְכוּת פָּה, כִּי מְדַבֵּר מְרִמֵּז עַל הַדְּבֹר בְּעֶצְמוֹ כַּמְבֹאֵר בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ, שְׁמְדַבֵּר בְּחִינַת דְּבֹר, הֵינּוּ בְּחִינַת מַלְכוּת פָּה שֶׁהוּא עֶקֶר הַדְּבֹר:

אות ב

וְעַל-כֵּן הַמְּנַהֵג שְׁתַּהֲיָה הַהוֹדָאָה בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה בְּשַׁעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה כְּדֵי שְׁיַהֲיָה נִשְׁלָם הַדְּבֹר עַל-יָדֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה שֶׁהֵם קוּי הָאֵמֶת שְׁמֵאִירִים עַל-יָדֵי הַהוֹדָאָה וּמְשִׁלִּימִים רְבוּעַ הַדְּבֹר כַּנִּ"ל. כִּי עַל-יָדֵי תוֹדָה הוֹדָאָה עַל-

יְדֵי זֶה מְאִיר הָאֵמֶת בְּרַבּוּעַ הַדְּבֹר עַל-יְדֵי שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְשְׂדוּכִים כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן הַהוֹדָאָה שֶׁל אֲרַבְעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת הוּא בְּשַׁעַת תּוֹרָה וּתְפִלָּה דְּהֵינּוּ בְּשַׁעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְאִיר בְּחִינַת תּוֹרָה וּתְפִלָּה שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁנֵי שְׁמוֹת שֶׁל הָאֵמֶת כְּנִ"ל. וְגַם בְּחִינַת שְׂדוּכִים וְזוּוּגִים נַעֲשֶׂה גַם-כֵּן עַל-יְדֵי מִנְּנֹן עֲשָׂרָה, כִּי צָרִיךְ לְאוֹדוּיֵי בְּאִפִּי עֲשָׂרָה, וְכָל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ עֲשָׂרָה יֵשׁ קְדֻשָּׁה, כִּי אֵין קְדֻשָּׁה פְּחוֹת מֵעֲשָׂרָה. וְכַשֵּׁיט קְדֻשָּׁה עַל-יְדֵי יוֹד זֶה בְּחִינַת שְׂדוּכִים וְזוּוּגִים בְּחִינַת קְדוּשֵׁין מִמֶּשׁ, כִּי כָּל הַזּוּוּגִים וְקְדוּשֵׁין הוּא בְּחִינַת שְׁמִמְשִׁיכִין קְדֻשָּׁה בְּחִינַת יוֹד לְבְּחִינַת מַלְכוּת כְּיָדוּעַ. נִמְצָא שְׁעַל-יְדֵי עֲשָׂרָה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת זוּוּגִים בְּחִינַת קְדוּשֵׁין שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁל אֵמֶת הַמְּאִיר בְּרַבּוּעַ הַדְּבֹר כְּנִ"ל. גַּם אֵיתָא שֶׁם בְּמֵאמֶר הַנִּ"ל שֶׁהַדְּבֹר נִשְׁלַם עַל-יְדֵי שְׂדוּכִים, כִּי עֲשָׂרָה קַבִּין שִׂיחָה יָרְדוּ לְעוֹלָם תִּשְׁעָה נִטְלוּ נְשִׁים וְאַחַד כָּל הָעוֹלָם, וְכַשֵּׁיט זוּוּג וְשְׂדוּךְ נִשְׁלָמִין חֲלָקֵי הַדְּבֹר עֵין שֵׁם. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין עֲשָׂרָה לְאוֹדוּיֵי בְּפִנְיֵהֶם, כְּנִגְדַּ עֲשָׂרָה בְּחִינּוֹת הַדְּבֹר שֶׁנִּשְׁלָמִין עַל-יְדֵי הַתּוֹדָה עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׂדוּכִים. כִּי אֵלוּ עֲשָׂרָה קַבִּין שִׂיחָה הֵם כְּנִגְדַּ עֲשָׂרָה בְּחִינּוֹת שִׁישׁ בְּהַדְּבֹר, כִּי הַדְּבֹר הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת שֶׁכְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר כְּנוֹדָע, וְכְּנִגְדַּ זֶה יֵשׁ בְּחִינַת עֲשָׂרָה קַבִּין שִׂיחָה וְכוּ', וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי עֲשָׂרָה הַנְּזַפְרִים לְעִיל מְאִיר בְּחִינַת שְׂדוּכִים בְּחִינַת עֲשָׂרָה חֲלָקֵי הַדְּבֹר וְנִשְׁלַם רַבּוּעַ הַדְּבֹר כְּנִ"ל:

אות ג

וְכַשֵּׁנִשְׁלַם הַדְּבֹר, אָזִי נִמְשָׁךְ הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבַּת לְשַׁעַת יְמֵי הַחֹל כְּמִבְּאֵר שֵׁם. וּבְשִׁבִיל זֶה נוֹהֲגִין לומר מְזִמּוֹר הוֹדוּ בְּעָרֵב שַׁבַּת קֹדֶם קְבֻלַּת שַׁבַּת, כִּי עַל-יְדֵי זֶה הַמְּזִמּוֹר שֶׁל אֲרַבְעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת עַל-יְדֵי זֶה נִשְׁלַם הַדְּבֹר וְנִמְשָׁךְ קְדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבַּת לְשַׁעַת יְמֵי הַחֹל. וְזֶה אֵנוּ צָרִיכִין עֲתָה בְּעָרֵב שַׁבַּת בְּסוֹף הַשַּׁעַת יְמֵי הַחֹל. לְכָלֵּלם בְּקְדֻשַׁת שַׁבַּת שִׂיחָה נִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבַּת, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי אֲרַבְעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת שֶׁהֵם מְפָרְשִׁין בְּמְזִמּוֹר הוֹדוּ הַנִּ"ל. כִּי הֵנִס שֶׁל אֵלוּ הַצָּרִיכִין לְהוֹדוֹת זֶהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבַּת לְשַׁעַת יְמֵי הַחֹל. כִּי אֵיתָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ גְרוֹ יְאִיר בְּסִימָן ר"נ עַל מֵאמֶר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה וּמוֹרִיד שְׁתֵּי דְמַעוֹת לֵים הַגְּדוֹל עֵין שֵׁם הַיֵּטֵב. וְהַכָּלֵל שְׁכָל הַנְּסִים וְהַיְשׁוּעוֹת הוּא עַל-יְדֵי שֶׁהִי יִתְבָּרַךְ מִמְּשִׁיךְ בְּחִינַת הַשְּׁגָחָה מֵעֲלָמָא דְאֵתִי לְתוֹף הָעוֹלָם הַזֶּה. כִּי בְּעוֹלָם הַבָּא יֵהִיוּ כָּלֵם טוֹב וְיִתְנַהֵג רַק עַל-יְדֵי הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְבָּרַךְ. אֲבָל עַכְשָׁו לְפַעְמִים עַל-יְדֵי הָעוֹנוֹת חֵס וְשְׁלוֹם נוֹפְלִים תַּחַת חֵיבוֹב הַטְּבַע. וְעַקֵּר הֵנִס וְהַיְשׁוּעָה שֶׁנִּמְשָׁךְ הַשְּׁגָחָה מִבְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא לְתוֹף הָעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל-יְדֵי זֶה בָּא הַיְשׁוּעָה עֵין שֵׁם הַיֵּטֵב:

נמצא שאלו הארבעה צריכין להודות על הנסים והישועות שעשה ה' יתברך עמם על-ידי השגחתו יתברך עליהם זהו בעצמו בחינת המשכת הקדשה של שבת דהינו עולם הבא שכלו שבת לששת ימי החל דהינו העולם הזה. כי עקר הישועה רק על-ידי זה על-ידי שנמשך ההשגחה מעולם הבא לעולם הזה כנ"ל. בשביל זה אנו מברכין הגומל לחיבים טובות שגמלנו כל טוב, כל טוב דיקא, בחינת עולם הבא שהוא כלו טוב שמשם נמשך הגמול כי עקר הישועה על-ידי העולם הבא שהוא כלו טוב שמשם נמשך ההשגחה שעל-ידי זה נעשה הישועה כנ"ל. וזהו בחינת הגומל לחיבים טובות וכו' כי זהו עקר ההודאה שהוא יתברך גומל לחיבים טובות. כי באמת מעלת וחדוש הנס שעושה ה' יתברך הוא לכאורה תמוה מה חדוש הוא לפני ה' יתברך שייכול לעשות נסים ונפלאות לקרע היס וכיוצא, כי מאחר שהוא יתברך ברא הכל ומחיה ומקים הכל ברצונו בידו לעשות עם כל העולם כלו ברצונו להרס ולבנות וכו' ומהו הרבותא והחדוש של הנס. אך איתא שעקר החדוש של הנסים הוא, כי כשאדם בצרה יש עליו קטרוגים גדולים וה' יתברך הוא אוהב משפט, וזהו קשה בעיניו יתברך בעצמו להעביר המשפט שמחייב חס ושלום מה שמחייב חס ושלום. וזה תקף גדלת הנס שה' יתברך מתגבר ברחמיו העצומים על המשפט והדין, ועושה נס וחסד גדול לפני משורת הדין. ונוכל לומר שזהו בעצמו בחינת שנוי הטבע שזהו מעלת הנס בגשמיות, כמו כן ברוחניות יש שנוי הטבע גם-כן על-פי הנ"ל. כי זהו בחינת חיוב הטבע מה שהכל מחיבים אותו לעניש חס ושלום. כי זהו טבע כל הנבראים שכלם נבראו לשליחותו יתברך לשלם לעושה הרעה כרעתו. וכשאדם חוטא חס ושלום כלם מוכנים מיד לשלם לו גמולו. כי זה טבעם כי כלם נבראו לכבודו יתברך והם מתקנאים תקף כשאדם פוגע חס ושלום בכבודו יתברך. ועל-כן כשאדם בא באיזה צרה חס ושלום, ואזי יש עליו שונאים וקטרוגים וזה בחינת חיוב הטבע כנ"ל, שטבע הנבראים כלם מחיבים עליו דין ומשפט על-פי טבעם כנ"ל, וה' יתברך חפץ חסד ורופה בקיום העולם הוא משדד המערכות ומשנה הטבע, הינו שמשנה מה שטבעם מחייב לעשות בו דין חס ושלום. וזהו תקף הנס כי זהו באמת חדוש גדול ונפלא מאד כי זה קשה גם בעיניו יתברך כמו שמצינו בקריעת ים-סוף שהיה קשה לפניו כי הללו עובדי עבודה זרה וכו'. נמצא שעקר תקף הנס מה שה' יתברך משדד חיוב המשפט והדין שזהו בעצמו בחינת שנוי הטבע כנ"ל. וזה ממשיך ה' יתברך מבחינת עולם הבא שאז יהיה כלו טוב וכל הזדונות יתהפכו לזכיות ולא יהיה אז שום קטרוג ודין כי יהיה כלו טוב. ועל-כן כשה' יתברך רוצה עכשו בעולם הזה לעשות נס וחסד עם האדם אף-על-פי שהוא חייב ואינו כדאי הוא ממשיך עליו השגחה וטובה מעולם הבא שכלו טוב שאז לא יהיה שום דין וקטרוג כי זדונות יתהפכו לזכיות כנ"ל. והוא יתברך ממשיך זאת הטובה וההשגחה של עולם הבא לתוך עולם הזה ועל-ידי זה נעשה לו הנס והישועה והוא ממש בחינת המשכת ההשגחה מהעולם הבא לעולם הזה לשנות הטבע כנ"ל כי זהו בעצמו בחינת שנוי הטבע כנ"ל. וזהו הגומל לחיבים טובות, הינו כי זהו עקר ההודאה שהוא יתברך גומל לחיבים טובות שזהו באמת חדוש נפלא

וְדַבֵּר נִס לְשִׁדְד הַמְשֻׁפֵּט וְהַדִּין כִּנּוּי. וְזֶהוּ שְׁגִמְלָנוּ כָּל טוֹב. כִּי הַגְּמוּלָה נִמְשָׁךְ מֵעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא כָּלוּ טוֹב כִּנּוּי. וְזֶהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת פְּעֻלוֹת מְשִׁתָּנוֹת שֶׁנִּכְלָלִין בְּאַחַד הַפְּשׁוּט, כִּי כָּל הַחַיּוּבִים וְהַחֲטָאִים נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת פְּעֻלוֹת מְשִׁתָּנוֹת שֶׁמְשִׁם אַחֲזָתָם כִּידוּעַ כְּמַבְאָר בְּמִקּוֹם אַחֵר, כִּי בְּבְחִינַת אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט שֶׁם כָּלוּ טוֹב כָּלוּ קִדְשׁ רַק אַחֲזָתָם בְּבְחִינַת פְּעֻלוֹת מְשִׁתָּנוֹת. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהִי יִתְבָּרֵךְ גּוֹמֵל לְחַיּוּבִים טוֹבוֹת, נִמְצָא שֶׁנִּכְלָלִין הַחַיּוּבִים בְּתוֹךְ בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שֶׁכָּלוּ טוֹב שֶׁמְשִׁם נִמְשָׁךְ לָהֶם הַגְּמוּלָה בְּבְחִינַת שְׁגִמְלָנוּ כָּל טוֹב כִּנּוּי. אֲזִי נִכְלָלִין פְּעֻלוֹת מְשִׁתָּנוֹת שֶׁמְשִׁם אַחֲזָתָם הַחַיּוּבִים כִּנּוּי בְּתוֹךְ אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט שֶׁהוּא כָּלוּ טוֹב כָּלוּ אַחַד כִּנּוּי לְעֵיל:

ברכת הודאה ב:

בְּרַכַּת הוֹדָאָה

הַלְכָה ב

אַרְבַּעַת חַיּוּבֵינָ לְהוֹדוֹת: חוֹלָה שֶׁנִּתְרַפָּא, וְיוֹרְדֵי הַיָּם וְכוּ', וְהוֹלְכֵי מַדְבָּרִיּוֹת, וְמִי שֶׁהָיָה חַבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים. וְסִימָנָהּ וְכָל הַחַיּוּבֵינָ יוֹדוּהָ וְכוּ' (שְׁלַחן עָרוֹךְ סִימָן רִיט):

עַל-פִּי הַמַּאֲמָר 'וְאֵלֶּה הַמְשֻׁפֵּטִים' הַמְדַּבֵּר מֵאֲמוּנָה (בְּסִימָן ז' לְקוּטֵי ח"א) עֵינָ שֶׁם. כִּי אֲמוּנָה בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּחִינַת נְסִים שֶׁמַּאֲמִין שְׁיֵשׁ מְחַדָּשׁ וּבִגְדוֹ לְשָׁנוֹת הַטָּבַע. וְעַקֵּר הַתְּפִלָּה בְּחִינַת אֲמוּנָה בְּחִינַת נְסִים הוּא רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. וּבְשִׁבִיל זֶה כְּשֶׁפָּגַם אֲבִרְהָם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי שְׂאֵמֵר בְּמָה אֲדַע עַל-יְדֵי זֶה יִרְדּוּ יַעֲקֹב וּבְנָיו לְגָלוּת מִצְרַיִם. כִּי עַקֵּר הַגָּלוּת בְּשִׁבִיל חֲסָרוֹן אֲמוּנָה וְכוּ'. וְעַקֵּר הַגָּלוּת הוּא עַל-יְדֵי אֲמוּנָה בְּחִינַת תְּבוּאֵי תְּשׁוּרֵי מְרֹאֶשׁ אֲמָנָה וְכוּ' (שֵׁה"ש ד'). אֲבָל לְזָכוֹת לְאֲמוּנָה הוּא עַל-יְדֵי אֲמֵת, כִּי צָדֵק כָּד אֲתַחֲבֵר בְּאֲמֵת אֲתַעֲבִידֵת אֲמוּנָה. וְעַקֵּר הָאֲמֵת זֹכִיִן רַק עַל-יְדֵי הַתְּקָרְבוֹת לְצַדִּיקִים אֲמֵתִיִּים עַל-יְדֵי שֶׁמְקַבֵּל עֲצָתָם שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּלָה זָרַע אֲמֵת בְּחִינַת תְּרִי"ג עֵטִין דְּאוּרִיתָא וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי מִצְוֹת צִיצִית זֹכִיִן לְהַנְצִיל מֵעֲצַת רְשָׁעִים שֶׁהֵם בְּחִינַת נְאוּף וְכוּ', כִּי צִיצִית שְׁמִירָה מְנַאוּף. וְעַל-כֵּן זֹכִיִן עַל-יְדֵי צִיצִית לְקַבֵּל הַעֲצוֹת מִצַּדִּיקִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית בְּחִינַת כָּלָה זָרַע אֲמֵת. וְעַל-יְדֵי זֶה זֹכָה לְאֲמוּנָה כִּנּוּי לְעֵיל. וְעַל-יְדֵי זֶה תְּבוּאֵי הַגָּלוּת וְכוּ' כִּנּוּי עֵינָ שֶׁם:

וְזֶה בְּחִינַת בְּרַכַּת הוֹדָאוֹת הַנְּסִים כִּי צְרִיכִין לְהוֹדוֹת וּלְבָרֵךְ לַה' עַל הַנְּסִים כְּדֵי לְגָלוּת הָאֲמוּנָה בְּעוֹלָם, לִידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ שֶׁהִי יִתְבָּרֵךְ מְנַהִיג

העולם וברחמי שנה הטבע ועשה עמו נס שזה עקר בחינת האמונה פני"ל. כי נסים בחינת תפלה הם בחינת אמונה פני"ל. וזה בחינת ארבעה צריכין להודות, כי פשעשה נס ומודין לה' יתברך על זה, ועל-ידי זה נתגלה אמונה בחינת תפלה פני"ל, על-ידי זה תבוא הגאולה וזוכין לצאת מן הגלות של הארבע מלכיות, כי עקר הגלות בשביל חסרון אמונה פני"ל. ועל-כן הם ארבעה שצריכין להודות כנגד ארבע גליות, כי על-ידי ארבעה צריכין להודות על-ידי זה נכנעין ונתבטלין כל הארבע גליות, כי עקר הגלות על-ידי חסרון אמונה פני"ל. ועל-ידי ארבעה צריכין להודות הינו על-ידי הודאות הנסים על-ידי זה נתגלה אמונה פני"ל, שעל-ידי זה תבוא הגאולה פני"ל. כי אמונה היא בחינת ד' דאחד. ועל-כן עקר האמונה הוא על-ידי הצדיק שהוא בחינת אמת פני"ל. כי הצדיק הוא קוצא דאות ד' כמו שאיתא בתקונים (תקון כא דף נה:), הינו כי עקר קיום האמונה שהיא ד' דאחד, הוא על-ידי הצדיק שהוא בחינת פלה זרע אמת פני"ל. ועל-כן הצדיק הוא קוצא דאות ד' פני"ל. וזה בחינת ד' ציציית שעל-ידי זוכין להתקרבות לצדיק לזכות לאמונה פני"ל. כי על-ידי ד' ציציית זוכין להתקרבות הצדיק שהוא קוצא דאות ד' בחינת פלה זרע אמת שעקר קיום האמונה על-ידו פני"ל. ועל-ידי האמונה זוכין לגאולה ויוצאין מן הארבע גליות פני"ל. וזה בחינת ארבעה צריכין להודות - ארבעה דיקא וכנ"ל. כי כל הארבעה צריכין להודות, הם בבחינת יציאת מצרים, כי גלות מצרים היה על פגם אמונה פני"ל במאמר הנ"ל. וכן כל הארבע גליות מכנים בשם 'מצרים' וכלם באים על פגם אמונה פני"ל. ויציאת מצרים הינו בחינת נסים בחינת תפלה אמונה זה בחינת ארבעה צריכין להודות, כי על-ידי ההודאה בחינת תפלה מפרסמין ומגליו הנס בחינת אמונה פני"ל. וזה בחינת יציאת מצרים, כי עקר הגאולה על-ידי אמונה, בחינת ויאמינו בה' ובמשה עבדו (שמות יד) וכנ"ל. כי בשעת יציאת מצרים היה לישראל כל הארבע בחינות הנזכרות לעיל של ארבעה צריכין להודות. כי יצאו מן הגלות ושבי מצרים זה בחינת מי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא. וכן נצלו ממחלה מצרים, כמו שכתוב (שם טו): כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך, זה בחינת הנס וההודאה של חולה ונתרפא. וכן היו יורדי הים ועשה ה' יתברך עמהם הנס הגדול של קריעת ים-סוף, וכן היו הולכי מדבריות. נמצא שבשעת יציאת מצרים היה לישראל כל הארבע נסים של הארבעה צריכין להודות. ועקר יציאת מצרים וקריעת ים-סוף היה על-ידי בחינת יציאת בבחינת ואשא אתכם על כנפי נשרים - דא כנפי מצוה (עין זוהר יתרו צג. ובאור החמה שם ותקון י כה:): בחינת יציאת. וכן קריעת ים-סוף איתא במדרש (ילקוט שמות יד רלד) שהיה בזכות ארבעה כנפות, כי הים ראה זכות ארבעה כנפות של יציאת ועל-ידי זה נבקע מפניהם. כי עקר התגלות הנסים שהם בחינת אמונה תפלה בחינת יציאת מצרים הוא על-ידי בחינת ד' יציאת פני"ל. ועל-כן נזכר יציאת מצרים בפרשת יציאת ואנו אומרים פרשת יציאת בכל יום בקריאת שמע בשביל להזכיר יציאת מצרים בכל יום. ולכאורה קשה למה תפסו פרשת יציאת דיקא הלא יש כמה פרשיות בתורה שזכר בהן יציאת מצרים, וגם למה סמכו פרשת יציאת שהוא

זְכִירַת יְצִיאַת מִצְרַיִם לְקִרְיַאת שְׁמֵעַ? אֵךְ עֵקֶר הָאֲמוּנָה שְׁאֲנוּ מְקַבְּלִין בְּקִרְיַאת שְׁמֵעַ הוּא רַק עַל-יְדֵי בְּחִינַת צִיצִית, שְׁעַל-יְדֵי צִיצִית זֹכֵין לְהִתְקַרְבוֹת הַצְּדִיק שְׁעֵקֶר הָאֲמוּנָה עַל-יְדֹו. וְזֶה בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם כַּנִּ"ל, כִּי עֵקֶר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּחִינַת אֲמוּנָה הוּא עַל-יְדֵי צִיצִית כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים פְּרָשַׁת צִיצִית דְּוָקָא בְּשִׁבְלֵי זְכִירַת יְצִיאַת מִצְרַיִם וְסוּמְכִין אוֹתָהּ לְקִרְיַאת שְׁמֵעַ שֶׁהִיא בְּחִינַת אֲמוּנָה וְכַנִּ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת צְרִיךְ לְאוֹדוּיֵי בְּאִפֵּי עֲשָׂרָה וְתָרִין מְנִיְהוּ רַבָּנָן, כִּי אֶפְלָ בֵּיהּ עֲשָׂרָה שְׂכִינְתָא שְׂרִיא. וְהַשְׂכִּינָה הוּא בְּחִינַת אֲמוּנָה כַּיְדוּעַ. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין שְׂיִהְיוּ תָרִין מְנִיְהוּ רַבָּנָן, כִּי עֵקֶר הַתְּגַלּוֹת הָאֲמוּנָה עַל-יְדֵי הַרְבֵּנָן שְׂהֵם עוֹסְקִין בַּתּוֹרָה שְׂמֵהֶם מְקַבְּלִים עֲצוֹת דְּקִדְשָׁה בְּחִינַת תַּרְיִיג עֲטִין דְּאוֹרִיתָא, שְׂהֵם בְּחִינַת כְּלָה זָרַע אֲמַת בְּחִינַת צְדִיקֵי הַדּוֹר שְׁעֵקֶר קִיּוּם הָאֲמוּנָה עַל-יְדָם. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין שְׂיִהְיֶה תָרִין מְנִיְהוּ רַבָּנָן, כִּי עֵקֶר פְּרָסוּם הֵינֵס שֶׁהוּא הַתְּגַלּוֹת הָאֲמוּנָה הוּא עַל-יְדֵי הַתְּלַמִּידֵי חַכְמֵי דִּיקָא כַּנִּ"ל:

וְעַל-כֵּן נוֹהֲגִין לְבָרֵךְ בְּרַפְתֵּי הַגּוֹמֵל בְּשַׁעַת קִרְיַאת הַתּוֹרָה, כִּי עֵקֶר הַתְּגַלּוֹת הַנְּסִים הוּא עַל-יְדֵי תּוֹרַת אֲמַת עַל-יְדֵי תַּרְיִיג עֲטִין דְּאוֹרִיתָא וְכוּ' כַּנִּ"ל בְּמֵאמָר הַנִּ"ל עֵין שָׁם:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׂמִבְּרַכִּין כְּשִׁבְּאִין לְמָקוֹם שְׂנַעֲשֶׂה לוֹ נֵס: בְּרוּךְ שְׁעֵשֶׂה לִי נֵס בְּמָקוֹם הַזֶּה, כִּי צְרִיכִין לְהַזְכִּיר בְּחִינַת מָקוֹם, כִּי עֵקֶר שָׁם מָקוֹם הוּא בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂנִקְרָאת מָקוֹם, כְּמוֹ שְׂכְּתוּב (בְּרַאשִׁית כח): וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם, בְּחִינַת אֵל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹקִים (שם כב). כִּי הִ' יִתְבָּרַךְ נִקְרָא מָקוֹם כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל כִּי הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְעֵקֶר הַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי הִדָּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דּוֹמָה כְּמִי שְׂיִשׁ לוֹ אֱלֹקִים. וְעַל-כֵּן נִקְרָא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת מָקוֹם. וְשָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֵקֶר הַתְּגַלּוֹת הַנְּסִים כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְבָרֵךְ בְּרוּךְ שְׁעֵשֶׂה לִי נֵס בְּמָקוֹם הַזֶּה, בְּמָקוֹם דִּיקָא, כִּי עֵקֶר הֵינֵס עַל-יְדֵי בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂנִקְרָא מָקוֹם עַל-יְדֵי שְׂנִמְשֵׁךְ קִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְכָאן. כִּי כָּל הַנְּסִים נִמְשְׁכִין מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂשָׁם עֵקֶר הַנְּסִים, כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת נְסִים בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּחִינַת אֲמוּנָה כַּנִּ"ל:

הַלְכָה ג נְכַלְלַת בְּהַלְכוֹת בְּרַפְתֵּי הַרִיחַ הַלְכָה א:

וְהַלְכָה ד נְכַלְלַת בְּהַלְכוֹת בְּרַפְתֵּי הַרִיחַ הַלְכָה ד:

ברכת הודאה ה

אַרְבַּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת. יוֹרְדֵי הַיָּם, וְהוֹלְכֵי מַדְבָּרִיּוֹת וְכוּ', וּמִי שֶׁהִיא חוֹלָה וְנִתְרַפָּא, וּמִי שֶׁהִיא חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים וְיֵצֵא. וְסִימָנָהּ וְכָל הַחֲיִי'יִם וְכוּ' :

על-פי התורה אית לן בִּירָא בְּדַבְרָא וְכוּ' בְּסִימָן ל"א עֵין שָׁם :

וְהַכֹּל שֶׁצָּדְקָה מְנַהֶגֶת כָּל גְּלִגְלֵי הָרְקִיעַ וְכוּ', וְכָל הַיְסוּרִים שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם בְּדַרְכֵים הוּא בְּסִפְת גְּלִגְלֵי הָרְקִיעַ וְכוּ'. כִּי יֵשׁ כּוֹכְבִים שֶׁהֵם מְחִיבִים שְׂיִהְיֶה דָרְךְ וְכוּ', וְיֵשׁ שֶׁהֵם מְחִיבִים שְׂיִהְיֶה מַדְבָּר וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הַתְּקֵנָה לָזֶה שְׂיִתֵּן צָדְקָה קָדָם שְׂיֵצֵא לְדָרְךְ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב צָדֵק לִפְנֵינוּ יִהְיֶה וְיֵשׁ לְדָרְךְ פְּעֻמּוֹ וְכוּ'. וְעַקֵּר שְׂלֵמוֹת הַגְּלִגְלִים שְׂלֵמוֹת הַצָּדְקָה אֵינוֹ אֶלָּא בְּשִׁבְת וְכוּ' שֶׁהִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה. וְעַקֵּר קִיוִם הָאֱמוּנָה עַל-יְדֵי בְּחִינַת בְּרִית וְכוּ'. וְיֵשׁ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת בְּרִית בְּחִינַת אֲבִרָה שֶׁהִיא בְּרִית עֲלָאָה שֶׁהִיא רְקִיעַ הַמְּבַדִּיל בֵּין מִיּוֹן עֲלָאִין לְמִיּוֹן תַּתְּאִין, וּבְחִינַת אֱלִיעֶזֶר שֶׁהִיא בְּחִינַת בְּרִית תַּתְּאָה שֶׁהִיא בְּחִינַת חֲנוּךְ מִט"ט וְכוּ'. וְהוּא רְקִיעַ הַמְּבַדִּיל בֵּין מִיּוֹן דְּכָן לְמִיּוֹן מְסֻבִּין בֵּין אֲסוּר וְהֵתֵר וְכוּ'. וּבְרִית עֲלָאָה הוּא שְׂמִירַת הַבְּרִית קָדָשׁ, וּבְרִית תַּתְּאָה הוּא שְׂמִירַת אֲסוּר וְהֵתֵר וְכוּ'. וְצָרִיךְ לְאָדָם לִהְיוֹת לוֹ אֱלוֹ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת בְּרִית. הֵינּוּ שְׂיִהְיֶה צָדִיק וְלִמְדוֹן וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי זֶה זוֹכֵה לְבְּחִינַת חֶסֶד הֵינּוּ אֲהָבָה וְהַשְׂתַּוְקוּת לַה' יִתְבָּרַךְ וְאֲזִי עוֹשֶׂה נְפֻשׁוֹת הֵינּוּ שְׂעוֹשֶׂה נְקֻדּוֹת לְאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה. כִּי אוֹתִיּוֹת בְּלֹא נְקֻדּוֹת כְּגוֹף בְּלֹא נְפֻשׁ שְׂאִין לָהֶם שׁוּם תְּנוּעָה וּפְעֻלָּה בְּלֹא נְפֻשׁ. כֵּן הַצְּטֻרָפוֹת וְזוּוֹגֵן שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת בְּמֵאֲתִים וּשְׂלֵשִׁים וְאַחַד שְׂעָרִים לַעֲשׂוֹת אֵיזָה פְּעֻלָּה אֵין לָהֶם כַּח אֶלָּא לְפִי הַנְּקֻדּוֹת, וְהַנְּקֻדּוֹת הֵן הָאֲהָבָה וְהַכְּסוּפִין בְּבְחִינַת נְקֻדּוֹת הַכְּסָף, וְהַכְּסוּפִין הֵן הַנְּפֻשׁ וְכוּ'. וְלְפִי הַכְּסוּפִין כֵּן הַנְּקֻדּוֹת, אִם כּוֹסֵף לְרַע עוֹשֶׂה הַנְּקֻדּוֹת רָעִים וְאֲזִי נְצַטְרָפִים הָאוֹתִיּוֹת וְנִזְדָּוְגִים לַעֲשׂוֹת פְּעֻלוֹת רָעוֹת. וְאִם כּוֹסֵף לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה נַעֲשֶׂה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת הֵינּוּ נְפֻשׁוֹת טוֹבוֹת וּמִתְנוּעְעִים הָאוֹתִיּוֹת וְנִזְדָּוְגִים לַעֲשׂוֹת פְּעֻלוֹת טוֹבוֹת וְכוּ'. וְזֶהוּ אִם הָרַב דּוֹמָה לְמִלְאָךְ ה' צְבָאוֹת, כִּי צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה צָדִיק וְלִמְדוֹן וְכוּ' עֵין שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב :

וְעֵין בְּמָה שֶׁשִּׁיךְ לָזֶה הַנְּדָפֵס סְמוּךְ לָזֶה בְּלִשׁוֹנִי. וְכָלֵל הַדְּבָר שֶׁמֵּאֵד יִקָּר הַכְּסוּפִין וְהַשְׂתַּוְקוּת לְדָבָר שֶׁבְּקָדְשָׁה, כִּי עַל יָדָם נִתְהוּהוּ נְפֻשׁ טוֹב וְנִגְמָר עַל-יְדֵי הַדְּבוּר וְיֵצֵא וּמִתְגַּלְגֵּל, וְלִפְעָמִים מִתְגַּלְגֵּל וּבֹא הַנְּפֻשׁ דְּקָדְשָׁה לְתוֹךְ הָרָשָׁע וְנוֹפְלִים לוֹ הָרְהוּרִי תִשׁוּבָה וְתוֹכֵל לְהַחְזִירוֹ לְמוּטָב וְכֵן לְהַפֵּךְ חֶסֶד וְשָׁלוֹם כְּמָה רָעוֹת גּוֹרְמִים הַכְּסוּפִין לְדָבָר רָע חֶסֶד וְשָׁלוֹם. כִּי הַנְּפֻשׁ שֶׁנִּתְהוּהוּ עַל-יְדֵי כְּסוּפִים רָעִים מִתְגַּלְגֵּל לִפְעָמִים לְתוֹךְ הַצָּדִיק וְתוֹכֵל לְהַחְטִיאֵהוּ חֶסֶד וְשָׁלוֹם. וְזֶה יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאֲרָץ וְכוּ' עֵין שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב :

וְעֵין שָׁם מְעַנֵּן אַרְבַּעָה שְׂנִכְנָסוֹ לְפָרְדֵס וְכוּ', וּמְבַאֵר שָׁם שְׂמִי שֶׁמְפָרִיד לְמְדוֹן מִצָּדִיק שֶׁאוֹמֵר שֶׁלִּמְדוֹן לְבַד הוּא מַעֲלָה הוּא בְּחִינַת אַחַר שֶׁקָּצַץ בְּנִטְעוֹת שֶׁהִפְרִיד בְּחִינַת מִט"ט בְּחִינַת מִלְאָךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת לְמְדוֹן בְּחִינַת כְּשֶׁר וּפְסוּל וְכוּ' מֵה' צְבָאוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת צָדִיק בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים. כִּי בְּאֲמַת לְמְדוֹן אֶפְלוּ בְּתוֹרָה בְּלֹא מַעֲשִׂים טוֹבִים אֵינוֹ כְּלוּם אֲדַרְבָּא לֹא זָכָה נַעֲשִׂית לוֹ סַם הַמּוֹת, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ הָרַב שְׂיִהְיֶה דּוֹמָה לְמִלְאָךְ ה' צְבָאוֹת

היננו שהוא למדן בתורה ועובד את ה' בצדקות ומעשים טובים, ועל-ידי זה הוא מציר אותיות התורה לטוב אזי תורה יבקשו מפייהו שאותיות התורה מבקשים לקבל נקדות ולהצטיר מפיו, הינו על-ידי שפיו ידבר ההשתוקקות והכסופין דקדשה שלו שעל-ידי זה יוצאין הנפשות שהם בחינת נקדות להאותיות ונצטירין ונזדגין האותיות לטוב וכו', כי אותיות התורה הם פועלים כי הם החיות של כל דבר והם מנהיגין את העולם, והכל כפי הנקדות שבני אדם ממשיכין על-ידי כסופין לטוב או להפך חס ושלום שעל ידיהם מצירין האותיות לטוב או להפך חס ושלום, ועל-כן יש להתורה שני פחות זכה נעשית לו סם חיים וכו' עין שם כל זה היטב:

אות א

וזה בחינת ארבעה צריכין להודות על הנס שנעשה להם שהיו בצרה ונצולו שהם תועים במדבר וכו', כי כל הצרות והישועות והנסים שעוברין על האדם כל ימי חייו הכל הוא כפי מה שזוכה לציר אותיות התורה לטוב או להפך חס ושלום כפי הכסופין כנ"ל, כי על-ידי זה מתנהג כל העולם לטוב או להפך כמבאר שם בהתורה הנ"ל היטב. ועל-כן עקר התקון הוא צעקה לה' יתברך כמו שכתוב שם במזמור 'הודו' שמדבר שם מכל הארבעה הנ"ל שנאמר שם אצל כל אחד ויצעקו אל ה' וכו', כי עקר הצרה היא מחמת שהתגברו ההבלים רעים שנעשו מכסופין רעים שמהם באים כל הצרות חס ושלום על-ידי שנצטירו האותיות המנהיגים העולם ללא טוב חס ושלום וכנ"ל. על-כן התקנה לזה הוא רק ויצעקו אל ה', וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה יפה צעקה לאדם וכו'. כי צריכין להתפלל ולצעק אל ה' כדי שיתגברו ההבלים דקדשה ויהיו נעשין נפשות שהם נקדות טובים לציר האותיות לטוב, ועל-ידי זה יהיה נצול מהצרה וכנ"ל. כי הצעקה הוא בחינת קול והבל חזק, כי מאמר שהוא בצרה חס ושלום שזה מורה שכבר התגברו ההבלים רעים על ההבלים טובים חס ושלום, על-כן אין די בתפלה בקול פשוט לבד רק צריך לצעק בקול גדול וחזק לה' יתברך כדי להגביר ההבל דקדשה על ההבלים רעים כדי שיחזר ויתנהג עמו לטובה ועל-ידי זה יצא מהצרה, בבחינת ויצעקו אל ה' בצר להם וממצוקותיהם יצילים וכנ"ל. ועל-כן פשוט צריכין מהצרה צריכין להודות לה' כמו שכתוב יודו לה' חסדו וכו', כי ההודאה והשבח לה' יתברך זהו עקר הדבקות לה' יתברך שזהו בחינת הרצון והכסופין וההשתוקקות לה' יתברך, כי כל ההודאות והשירות והתשבחות כלולים בעשרה מיני זמרה שהם כלם בחינת רצון והשתוקקות נפלא שהוא עקר הדבקות לה' יתברך. וזהו בחינת יודו לה' חסדו, חסדו דיקא וכן מתחיל המזמור הנה

הָדוּ לְה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדְךָ, וְכֵן מְסִיִּים מִי חֶכֶם וְכוּי' וַיִּתְּבוּנְנוּ חֶסֶדְךָ ה', חֶסֶדְךָ דִּיקָא בְּחִינַת חֶסֶד הַמְּבַאֵר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת אַבְרָהָם שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן וְאַהֲבָה וְהַשְׁתַּוְּקוּת נִפְלָא לְה' יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ יוֹדוּ לְה' חֶסֶדְךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ לְבִנְי אָדָם, כִּי עַל-יְדֵי הַחֶסֶד הַזֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן וְכַסּוּפִים טוֹבִים עַל-יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין כָּל הַנִּפְלְאוֹת שֶׁבְּעוֹלָם עַל-יְדֵי שְׁנַצְטִירִין הָאוֹתִיּוֹת לְטוֹב וְכַנִּי"ל:

אות ב

וְזֶה בְּחִינַת אַרְבַּעַת צְרִיכִין לְהוֹדוֹת הַנִּי"ל, שֶׁהֵם תַּעֲוִי בַּמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרְךְ וְכוּי', וַיּוֹשְׁבֵי חַשְׁדָּה שֶׁהֵם יוֹשְׁבֵים בְּבֵית הָאֲסוּרִים כְּשִׁינְצִאִים, וְחוּלָה וְנִתְרַפָּא וַיּוֹרְדֵי הַיָּם כְּשֶׁעוֹלִים מְשִׁם. כִּי כָּל הַסְּכָנוֹת הַעוֹבְרִים עַל אֱלוֹ הָאֲרַבְעָה הוּא כְּפִי הַפֶּגֶם שֶׁפָּגְמוּ בְּבַחֲינּוֹת הַמְּבַאֵרִים בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁעַל יָדָם בָּאִים לְכַסּוּפִין טוֹבִים שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הַכֹּל כַּנִּי"ל. כִּי מְבַאֵר שֶׁם שֶׁצָּדָקָה מְנַהֶגֶת כָּל גְּלִגְלֵי הָרְקִיעַ וְכוּי', וְעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַצָּדָקָה הוּא עַל-יְדֵי שַׁבַּת אֱמוּנָה, וְלִזְכוּת לָזֶה הוּא עַל-יְדֵי תַקוּן הַבְּרִית, וְתַקוּן הַבְּרִית הוּא בְּשִׁתֵּי בְּחִינּוֹת, דִּהְיִינוּ בְּחִינַת צְדִיק וְלִמְדוֹן וְכוּי' עַיִן שֶׁם. וְזֶהוּ בְּחִינַת אַרְבַּעַת הַנִּי"ל:

כִּי יִתְעוּ בַּמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרְךְ, זֶהוּ נִמְשָׁךְ כְּפִי מֵה שֶׁפָּגַם בְּצָדָקָה שֶׁהִיא מְנַהֶגֶת כָּל גְּלִגְלֵי הָרְקִיעַ כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שֶׁם בְּאוֹת ד'. וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וְדַע שֶׁהַיְסוּרִים שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם בְּדַרְכֵים הוּא בְּסִבַּת גְּלִגְלֵי הָרְקִיעַ וְכוּי'. וְזֶהוּ בְּחִינַת צָדֵק לְפָנָיו יְהִלָּךְ וַיִּשֶׁם לְדָרְךְ פְּעַמָּיו, עַיִן שֶׁם. מְבַאֵר שֶׁם שֶׁתַּקוּן הַדָּרְךְ הוּא עַל-יְדֵי צָדָקָה עַיִן שֶׁם:

וַיּוֹשְׁבֵי חַשְׁדָּה שֶׁהֵם יוֹשְׁבֵים בְּבֵית הָאֲסוּרִים, זֶה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי שֶׁפָּגַם בְּשַׁבַּת אֱמוּנָה. כִּי שַׁבַּת הִיא חֲרוּת הַפֶּדָה הַתַּפּוּס בְּבֵית הָאֲסוּרִים. וְעַיִן עוֹד לְקַמּוֹ מְזָה:

וְחוּלָה שֶׁנִּתְרַפָּא הוּא כְּפִי הַפֶּגֶם וְהַתַּקוּן שֶׁל בְּחִינַת בְּרִית תַּתְּאָה, שֶׁהוּא אֲסוּר וְהִתֵּר שֶׁהוּא בְּחִינַת רְקִיעַ הַמְּבַדִּיל בֵּין מֵיִן דְּכָן לְמֵיִן מְסַאֲבִין בֵּין אֲסוּר וְהִתֵּר וְכוּי', כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שֶׁם. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַהִבְדָּלָה וְהַבְּרוּר בֵּין דָּם לְדָם בֵּין דָּם טָמֵא לְדָם טָהוֹר בֵּין מֵיִן מְרוֹרִין לְמֵיִן מְתוּקִין. וְכַפִּי הַפֶּגֶם שֶׁפּוֹגְמִין בָּזֶה חֵס וְשְׁלוֹם וְאִין מְפָרִישִׁין וּמְבַרְרִין הֵיטֵב בֵּין דָּם לְדָם בֵּין טָהוֹר לְטָמֵא, מְשִׁם בָּאִין כָּל הַחוּלְאוֹת חֵס וְשְׁלוֹם. כִּי כָּל הַחוּלְאוֹת עַל-יְדֵי תַגְבֻּרַת הַדְּמִים הַעֲכוּרִים עַל-יְדֵי פֶגֶם הָאֲרַבְעָה מְרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת מֵיִן מְרוֹרִין כְּשֶׁאִין זוֹכִין לְהַפְרִישׁ וּלְהַבְדִּיל הַדְּמִים טָהוֹרִים מִדְּמִים טָמְאִים

על-ידי ברור ההלכה לברר האסור והמתר הטמא והטהור וכו'. נמצא שחולה שנתרפא הוא כפי פגם ותקון בחינת ברית תתאה וכנ"ל:

ויורדי הים כשעולים, הוא כפי תקון בחינת ברית עלאה, שהוא רקיע המבדיל בין מיין עלאין למיין תתאין שזהו בחינת יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, שזהו בחינת הנתן בים דרך ובמים עזים נתיבה, שמשם נמשך הכח של כל האניות ההולכות בתוך הים בחינת דרך אניה בלב ים. ועל-כן כל יורדי הים באניות עושי מלאכה במים רבים עקר כחם לעלות משם בשלום הוא על-ידי כח הצדיקים שהם בבחינת תקון ברית עלאה, שהוא רקיע המבדיל בין מים למים שמשם נמשך הכח שיהיה דרך בים בחינת הנתן בים דרך בחינת דרך אניה בלב ים וכנ"ל:

נמצא שאלו הארבעה צריכין להודות הם בבחינת ארבעה תקונים הנזכרים לעיל, שהם תקון הצדקה, ותקון שבת אמונה ותקון ברית תתאה שהוא אסור והתר, ותקון ברית עלאה שהוא שמירת הברית קדש שזהו עקר בחינת צדיק. כי על-ידי תקון כל אלו הארבע בחינות זוכין לכסופין טובים שהם נפשות טובות שעל-ידי זה מצירין האותיות של התורה לטוב, שעל-ידי זה נצולין מכל הצרות ומכל הסכנות וכנ"ל:

אות ג

כי עקר תכלית התורה הוא כשזוכין למעשים טובים, כמו שאמרו תכלית תורה תשובה ומעשים טובים וכו', כי התורה מנהגת כל העולם. והעקר כפי מה שמצירין אותיות התורה על-ידי כסופין טובים וכנ"ל, כי על-ידי מעשים טובים שזוכין על-ידי כסופים טובים על-ידי זה מצטיירין האותיות לטוב ונתתקנין כל ארבעת חלקי התורה, שהם בחינת הארבעה הנ"ל שצריכין להודות שהם בחינת הארבעה תקונים הנזכרים לעיל המבאין בהתורה הנ"ל כנ"ל שהם צדקה ואמונה וכו' כנ"ל. כי ארבעת חלקי התורה הוא בחינת פרד"ס, שהם פשט, רמז, דרוש, סוד, כמובא. וככלם אין להם שלמות כי אם על-ידי כסופין טובים שעל ידם עקר הציור לטוב כנ"ל, שזהו בחינת הארבעה שנקנסו לפרדס המזכרים בהתורה הנ"ל, שאף-על-פי שזכו לנס לפרד"ס אף-על-פי-כן לא יצאו כלם בשלום בתכלית השלמות כי אם כל אחד כפי כסופיו ומעשיו הטובים, דהינו רבי עקיבא שהיה שלם במעשיו הטובים בשלמות, הוא לבדו נכנס בשלום ויצא בשלום. וכן עזאי וכן זומא אף-על-פי שהיו צדיקים גדולים אבל לא היו שלמים בתכלית כמו רבי עקיבא, על-כן זה הציץ ונפגע וכו'. ואחר שהיתה טינא בלביה באשר הוכיח סופו שתפס זונה בשוק כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על-כן קצץ בנטיעות לגמרי. כי אף-על-פי שהיה

למדן גדול ומפלט בתורה כל כך והיה בידו כל ארבעת חלקי הפרד"ס, אף-על-פי-כן מאחר שלא היה שלם במעשיו כראוי לזה וכסופיו ותשוקתו היו לרעה, על-כן מצא את שלו עד שנתפקר וקצץ בנטיעות רחמנא לצלן. כי עקר שלמות ארבעת חלקי הפרד"ס הם על-ידי כסופין טובים כי למדן בלא צדקות אינו כלום כי ארבעת חלקי הפרד"ס הם בחינת הארבעה תקונים הנזכרים לעיל, שהם בחינת ארבעה צריכין להודות הנ"ל שהם תקון הצדקה שהוא תקון הולכי דרכים, ותקון שבת-אמונה שהוא בחינת תקון חבוש בבית האסורים, ותקון אסור והתר שהוא תקון החולה שנתרפא, ותקון ברית קדש שהוא תקון הולכי ימים שייעלו משם בשלום:

אות ד

כי בחינת פשט הוא בחינת תקון ברית תתאה שהוא בחינת מט"ט שכלול מששה סדרי משנה שמברר האסור והמתר וכי' כנ"ל, שכל זה הוא בחינת פשט, דהינו פשט ההלכה שעל-ידי זה עקר ברור ההלכה לברר האסור והמתר וכי'. שכל זה הוא בחינת תקון ברית תתאה כנ"ל. ומי שפוגם בזה, על-ידי זה בא חולאת רחמנא לצלן, על-ידי שאינו מברר בין דם לדם בין מיין דכין למיין מסאבין וכי' כנ"ל. שכל זה בחינת פגם הפשט שאינו מברר פשט ההלכה שזהו בחינת וימרו את חיייהם בעבדה קשה בקשיא, בחמר הלכתא וכי' כמו שאיתא בתקונים. דהינו שקשה לו קשיות וחמרות ואינו יכול ללבנה ולבררה, ועל-ידי זה וימרו את חיייהם. וזהו בחינת חולאת שבא על-ידי התגברות הארבע מרות בחינת מיין מרירן, שממש כל החולאות שממרין חיי האדם חס ושלום. כי החולאת היא קלקול החיים בחינת וימרו את חיייהם וכי'. כי החולאת סמוך למיתה כמו שכתוב 'ויגיעו עד שערי מות'. שזה נמשך על-ידי פגם בחינת הפשט שהוא בחינת פגם ברית תתאה, שאינו זוכה לברר ההלכה לברר האסור והמתר, להפריש בין מיין דכין למיין מסאבין בין דם לדם, שכל זה מחמת הקשיות וחמר ההלכה שזהו בחינת וימרו את חיייהם בעבדה קשה בקשיא וכי'. נמצא שבחינת פשט הוא בחינת ברית תתאה שעל-ידי פגם זה בא חולאת חס ושלום. ולהפך כפי התקון כן זוכה להתרפאות. דהינו בחינת חולה ונתרפא שהוא אחד מארבעה הנ"ל:

רְמוֹז, זֶה בְּחִינַת תִּקּוּן שֶׁל הוֹלְכֵי דַרְכֵי שְׁהוּא עַל-יְדֵי צְדָקָה כְּנִ"ל, כִּי עֵקֶר יְדִיעַת הַדָּרֶךְ הַיָּשָׁר בְּאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהוֹרוֹת בְּפְרוּשׁ כִּי אִם בְּרְמוֹז בְּבְחִינַת אֲשֶׁכִּילָהּ וְאוֹרָה בְּדָרֶךְ זֶה תִּלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי. כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבַאֵר וּלְפָרֵשׁ כָּל הַמְּבוּכוֹת וְהַטְעוּתִים שֵׁישׁ בְּהַלִּיכַת הַדַּרְכִּים אֶפְלוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת. כִּי מִכָּל דָּרֶךְ וְדָרֶךְ מִתְפַּצְּלִים וּמִתְפָּרְשִׁים כַּמָּה וְכַמָּה דַּרְכִּים נְבוּכִים מִן הַצַּד שֶׁאֶפְשָׁר לְתַעוֹת בָּהֶם. מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן בְּעֵנֶן דַּרְכִּים וּנְתִיבוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת בְּעִבּוּדַת ה', שְׂאִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֶפֶן לְבַאֵר וּלְפָרֵשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד הַדָּרֶךְ הַיָּשָׁר בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת לְהִיכֹן יִפְנֶה לְהַצִּיל נַפְשׁוֹ מִמָּה שֶׁצָּרִיךְ לְהִנְצֵל. כִּי יֵשׁ דָּרֶךְ יָשָׁר לְפָנֵי אִישׁ וְאַחֲרֵיתָהּ דַּרְכֵי מוֹת, וְכִמוֹ שֶׁפָּתַב אֲדוּנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה עַל פְּסוּק תַּעֲיִתִי כִּשָּׁה אֲבָד וְכוּ', שֶׁתִּכְף כְּשִׁנוּטִין מַעֲט מִהַדָּרֶךְ יוֹצְאִים מִשָּׁם כַּמָּה וְכַמָּה דַּרְכִּים נְבוּכִים וְכוּ' עֵינֵי שָׁם. וּמֵאַחַר שֶׁרַב הָעוֹלָם כָּבֵר תַּעֲוֵי בְּמִדְבָר בִּישִׁימוֹן דָּרֶךְ וְכוּ', כִּי אִין צָדִיק בְּאֶרֶץ וְכוּ' וְלֹא יִחָטָא, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי כָּל חָטָא וְחָטָא חֵס וְשָׁלוֹם תַּעֲה מִהַדָּרֶךְ, וְכִמוֹ שֶׁאֲנוּ מִתְנַדִּים בְּכָל יוֹם תַּעֲבֵנוּ תַּעֲיֵנוּ וְכוּ'. וְאִיד אֶפְשָׁר לְבַאֵר וּלְבַרֵר אִיד לְשׁוּב אֶל הַדָּרֶךְ הַיָּשָׁר. עַל-כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְבַאֵר בְּפְרוּשׁ הַדָּרֶךְ הַיָּשָׁר בְּכָל עֵת וּבְכָל הַלּוּף וּתְנוּעָה, כִּי אִם בְּרְמוֹז בְּחִינַת אֲשֶׁכִּילָהּ וְאוֹרָה בְּדָרֶךְ זֶה תִּלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי, שֶׁמֶרְמְזִין לְהֵאָדֵם בְּכָל עֵת בְּדָרֶךְ זֶה יִלְךְ. וְכָל זֶה נִתְתַּקֵּן עַל-יְדֵי צְדָקָה בְּחִינַת צְדָקַת תַּמִּים תִּישָׁר דַּרְכּוֹ, וְכַתִּיב בְּאַרְח צְדָקָה אֶהְלֵךְ, כִּי עַל-יְדֵי צְדָקָה זֹכָה לֵילָךְ בְּדָרֶךְ הַיָּשָׁר בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת בְּחִינַת וַיְדַרִּיכֶם בְּדָרֶךְ יִשְׂרָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן בְּחִינַת רְמוֹז שֶׁבַתוֹרָה הוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הוֹלְכֵי דַרְכֵי שְׁהוּא עַל-יְדֵי צְדָקָה שֶׁמְנַהֶגֶת כָּל גְּלַגְלֵי הַרְקִיעַ שֶׁעַל יָדָם כָּל הַדַּרְכִּים כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם עֵינֵי שָׁם. כִּי הַגְּלַגְלִים סוּבְבִים בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַשְּׁנוּיִים שֶׁבְּעוֹלָם שְׁהוּ יִתְבָּרֵךְ מִסְבָּב בְּעוֹלָמוֹ, שֶׁהֵם חֵס וְקוֹר קִיץ וְחֶרֶף וְכוּ'. וְכֵן הַשְּׁנוּיִים בְּפִרְטִיּוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל אָדָם וּבְכָל מְקוֹם. וְהַכֵּל בְּשִׁבִיל לְרְמוֹז רְמִזִּים לְהֵאָדֵם שִׁישׁוּב אֶל הַדָּרֶךְ הַיָּשָׁר בְּאֵמֶת כְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה כְּפִי מַה שֶׁמֶרְמְזִין לוֹ בְּכָל עֵת. (כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה וַיְהִי מִקֶּץ-זְכָרוֹן סִימֹן נֹד), שֶׁמֶרְמְזִין לְהֵאָדֵם בְּכָל עֵת לְשׁוּב לְהוּ יִתְבָּרֵךְ. וְהַכֵּל עַל-יְדֵי הַשְּׁנוּיִים הַנַּעֲשִׂים בְּכָל יוֹם עַל-יְדֵי תְנוּעַת הַגְּלַגְלִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵג אוֹתָם בְּחִכְמָה נִפְלְאָה בְּכָל עֵת וּמְחַלֵּף אֶת הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרִקִיעַ כְּרָצוֹנוֹ וְכוּ', הַכֵּל כְּדִי לְרְמוֹז לְהֵאָדֵם אֶת הַדָּרֶךְ הַיָּשָׁר שֶׁצָּרִיךְ לְשׁוּב בּוֹ בְּאוֹתָהּ הָעֵת וְהַשָּׁעָה. וְהַפּוֹגְמִים בְּזֶה וְאֵינָם נוֹתְנִים לֵב לְהִבִּין כָּל הַרְמִזִּים הָאֵלֶּה הַבָּאִים עַל-יְדֵי הַלּוּף הַגְּלַגְלִים בְּכָל יוֹם, עַל זֶה נֶאֱמַר וְאֵת פְּעַל ה' לֹא יִבִּיטוּ וּמַעֲשֵׂה יָדָיו לֹא רָאוּ, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה שְׂאִינָם מִבִּיטִים בְּפַעַל ה' לְבָרְכוּ יוֹצֵר אֹר בְּשַׁחֲרִית וּמַעֲרִיב עֲרֵבִים בְּעֶרְבִית הֵינּוּ כְּנִ"ל כִּי עֵקֶר בְּרַכַּת יוֹצֵר אֹר בְּשַׁחֲרִית וּמַעֲרִיב עֲרֵבִים בְּעֶרְבִית הוּא לְבָרְכוּ יִתְבָּרֵךְ עַל חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בְּכָל יוֹם. כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים וּבִטּוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, שֶׁהַכֵּל בְּשִׁבִיל הַרְמִזִּים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל כְּדִי לְשׁוּב לְדָרֶךְ הַיָּשָׁר לְהִתְקַרֵב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וְכִנִּ"ל וְכַמְבַאֵר מְזֶה בְּמְקוֹם אַחֵר. נִמְצָא שֶׁרְמוֹז הוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הוֹלְכֵי דַרְכֵי שְׁהוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת צְדָקָה

אות ו

דְּרוּשׁ, זֶה בְּחִינַת תַּקוּן שֶׁבֵּת אֱמוּנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַחֲרוּת שֶׁהוּא תַּקוּן הַחֲבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים שֶׁיֵּצֵא לְחֲרוּת. כִּי עֵקֶר דְּרוּשֵׁי הַתּוֹרָה נִתְגַּלִּין בְּשֶׁבֶת כִּידוּעַ. כִּי כָּל דְּרוּשֵׁי הַתּוֹרָה נִמְשָׁכִין מִשְׁלֵשׁ עֲשָׂרָה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶם, שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּלִיסָר תַּקוּנֵי דִיקָנָא שֶׁהֵם אֹרֶךְ הַפְּנִים. וְעֵקֶר הָאֲרֵת שֶׁלְּשָׁה עֲשָׂר תַּקוּנֵי דִיקָנָא הוּא בְּשֶׁבֶת שְׁאֵז עוֹלִין לְשֵׁם כִּידוּעַ בְּכֹנּוֹת שֶׁבֶת. כִּי שֶׁבֶת בְּחִינַת אֱמוּנָה שְׁעַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא יְכוּלִין לְדָרֵשׁ בְּתוֹרָה בְּאֵמֶת, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא הָעֵקֶר וְהַיְסוּד שֶׁעֲלֶיהָ עוֹמְדִים, וְעַל-יָדֵי זֶה נִכְנָסִים אֶל הַשֶּׁכֶל לְדָרֵשׁ אֶת הַתּוֹרָה, וְכִמוּ שֶׁכָּתַב אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבֵנוּ זְכוֹרָנוּ לְבָרְכָה עַל פְּסוּק וַיְהִי יָדֵיו אֱמוּנָה עַד בֵּא הַשֶּׁמֶשׁ שְׁעַל-יָדֵי אֱמוּנָה בָּאִים אֶל הַשֶּׁכֶל וְכוּי עֵין שֵׁם. וְעַל-כֵּן אֱמוּנָה הִיא בְּחִינַת שֶׁבֶת שֶׁהוּא עוֹלָם הַחֲרוּת שְׁעַל-יָדֵי זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת, (כִּמוּ שֶׁמִּבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר בְּסִימָן יוֹד בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא) שְׁעַל-יָדֵי זֶה יְכוּלִים לְדָרֵשׁ אֶת הַתּוֹרָה, כִּי כְּשֶׁאִין אֱמוּנָתוֹ בְּשְׁלֵמוֹת חֵס וְשְׁלוֹם אֵז דַּעַתוֹ וְשֶׁכֶלוֹ הוּא אֲסוּר וְתַפּוּשׁ בְּכַבְלֵי בְּרָזַל בְּשֶׁבִי וּבְבֵית הָאֲסוּרִים בְּתַפְיֶסָה גְדוֹלָה:

כִּי זֶה יָדוּעַ שֶׁשֶּׁכֶל הָאֲנוּשֵׁי קָצָר מִלְּהַשִּׁיג שׁוּם דְּבָר עַל בְּרִיו וּמְכוּנוֹ, וְעַל-כֵּן כָּל הַחֲכָמִים הַמְּחַקְרִים נְבוּכִים וְתוֹעִים בְּכָל הַחֲכָמוֹת. כִּי עֲדִין אִין שׁוּם חֲכָמָה בְּרוּרָה אֲצֵלָם כִּי יֵשׁ בֵּינֵיהֶם סִפְקוֹת וּמַחְלֶקֶת הַרְבֵּה וּמְבוּכוֹת עֲצוּמוֹת בְּכָל הַחֲכָמוֹת כִּידוּעַ לְבָקִי בָהֶם. כִּי עַל-יָדֵי שֶׁכֶל אֲנוּשֵׁי אֵי אֲפֹשֶׁר לְהַשִּׁיג שׁוּם דְּבָר עַל בְּרִיו וְאֲמַתְתּוּ. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁנִּכְנָס בְּאִיזָה חֲכָמָה בְּלֵי אֱמוּנָה חֵס וְשְׁלוֹם, הָרִי שֶׁכֶלוֹ כִּמוּ אֲסוּר וְתַפּוּס בְּתַפְיֶסָה שְׁאִינּוּ יְכוּל לְצַאת מִשָּׁם. כִּי דַעַתוֹ נִשְׁאָר נְבוּדָה וְתַפּוּס בְּמָה שֶׁמַּעֲיֵן בּוֹ וְאִינּוּ יְכוּל לְצַאת מִשָּׁם בְּשְׁלוֹם. כִּי אֵי אֲפֹשֶׁר לוֹ לְהַשִּׁיג הַדְּבָר בְּשֶׁכֶלוֹ הָאֲנוּשֵׁי. וְכִמוּ שֶׁכָּתוּב אֶמְרָתִי אֲחַכְמָה וְהוּא רְחוּקָה מִמֶּנִּי. וְכַתִּיב רְחוּק מֵה שְׁהִיָּה וְעַמְק עַמְק מִי יִמְצְאוּנוּ (קֹהֶלֶת ז'). וְזֶה בְּחִינַת גְּלוּת מִצְרַיִם שֶׁהִיָּתָה הַדַּעַת בְּגְלוּת וּבְשֶׁבִיָּה כְּמוֹבָא. כִּי מִצְרַיִם מְלָאָה גְלוּלִים דְּהִינּוּ עֲבוּדָה זָרָה וּכְפִירוֹת הַפֶּדָה הָאֱמוּנָה, וְעַל-כֵּן שֵׁם הִיָּתָה הַדַּעַת בְּגְלוּת וּבְשֶׁבִיָּה. כִּי בְּלֵא אֱמוּנָה, הַדַּעַת וְהַשֶּׁכֶל אֲסוּר וְתַפּוּס בְּגְלוּת וּבְשֶׁבִיָּה כִּי אֵי אֲפֹשֶׁר לוֹ לְצַאת מִהַמְּבוּכוֹת עַל-יָדֵי הַשֶּׁכֶל לְבַד בְּלֵא אֱמוּנָה כְּנִ"ל. אֲבָל כְּשֵׁיט לוֹ אֱמוּנָה בְּחִינַת שֶׁבֶת, הוּא בְּבְחִינַת חֲרוּת כִּי דַעַתוֹ בֶּן חוֹרִין, כִּי יוֹדַע כָּל הַדְּבָרִים עַל בְּרִין עַל-יָדֵי הָאֱמוּנָה לְבַד, עַל-יָדֵי שֶׁמֵּאֲמִין לְדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ וְאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, וְאֵז יֵשׁ לוֹ יְסוּד לְעַמּוֹד עֲלָיו שֶׁהוּא הָאֱמוּנָה שֶׁעֲלֶיהָ עוֹמֵד הַכֹּל. כִּי עַל-יָדֵי יְסוּד אֱמוּנָה יְכוּל לְכַנֵּס לְכָל דְּרוּשֵׁי הַתּוֹרָה וְלְצַאת מִשָּׁם בְּשְׁלוֹם מֵאַחַר שֵׁיט לוֹ יְסוּדוֹת חֲזָקִים עַל-יָדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה. וְזֶה בְּחִינַת בָּא חֲבָקוּק וְהַעֲמִידוֹן עַל אַחַת וְצַדִּיק

בְּאֲמוֹנָתוֹ יַחֲיֶה, יַחֲיֶה זֶה בְּחִינַת חֲכָמוֹת אֲמִתִּיּוֹת שֶׁל דְּרוּשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא עֵקֶר הַחַיּוֹת בְּחִינַת הַחֲכָמָה תַּחֲיָה, בְּחִינַת דְּרָשׁוּנֵי וַחֲיוּ, שֶׁעֵקֶרָם תְּלוּי בְּאֲמוּנָה שֶׁהִיא יְסוּד הַדְּרוּשִׁים הָאֲמִתִּיִּים וְכַנ"ל. וְזֶה שֶׁפָּתַח רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּסֵפֶר הָא"ב בְּאוֹת פ' פְּדִיוֹן שְׁבוּיִים, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ כְּשֶׁאֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִתְּפַס בַּתְּפִיסָה, עַל-יְדֵי זֶה לְפִי בְּחִינַתוֹ נִסְתָּמוּ מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה מִחֲכָמֵי הַדּוֹר. וְלִהְיֶה כְּשִׁיּוֹצֵא מִהַתְּפִיסָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. כִּי תְּפִיסָה הִיא בְּחִינָה שֶׁנִּסְתָּמוּ מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה שֶׁהִדְעַת בְּגָלוֹת וּבַתְּפִיסָה וְאִינוּ יָכוֹל לְבָרֵר דְּרוּשֵׁי הַתּוֹרָה עַל מְכוֹנָם כַּנ"ל, וְתִקּוֹן כָּל זֶה תְּלוּי בְּשַׁבַּת אֲמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת עוֹלָם הַחַרּוֹת כַּנ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת אֲנָכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים, אֲנָכִי ה' אֱלֹקֶיךָ, זֶה בְּחִינַת אֲמוּנָה, כִּי זֶה עֵקֶר יְסוּד הָאֲמוּנָה לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-יְדֵי זֶה אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים, דְּהִינּוּ שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם מִעַבְדוֹת וְשַׁבְּיָה וּתְפִיסָה, שֶׁהַכֹּל הָיָה עַל-יְדֵי שֶׁהָיָה שֵׁם הַדְּעַת בְּגָלוֹת כַּיְדוּעַ, כִּי עַל-יְדֵי אֲמוּנָה בְּחִינַת אֲנָכִי ה' אֱלֹקֶיךָ עַל-יְדֵי זֶה יוֹצֵא הַדְּעַת מְגָלוֹת וְשַׁבְּיָה וּתְפִיסָה שֶׁזֶה עֵקֶר בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם כַּנ"ל. נִמְצָא שֶׁדְּרוּשׁ הוּא בְּחִינַת שַׁבַּת אֲמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת תִּקּוֹן הַחֲבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים שֶׁיִּצָּא לַחַרּוֹת וְכַנ"ל:

אות ז

וְסוּד, זֶה בְּחִינַת תִּקּוֹן הַבְּרִית קִדְשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוֹן יוֹרְדֵי הַיָּם כַּנ"ל. כִּי עֵקֶר סוּדוֹת הַתּוֹרָה זֹכִין עַל-יְדֵי שְׁמִירַת הַבְּרִית קִדְשׁ בְּחִינַת סוּד ה' לִירְאֵיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם. כִּי סוּד בְּגִימָטְרִיא שְׁבַעִים, שָׂאִין זֹכִין לָזֶה כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁמִירַת הַבְּרִית, עַל-יְדֵי שֶׁמִּשְׁבְּרִין הַתְּאֵנָה הַזֹּאת שֶׁכְּלוּלָה מִהַרְעָה שֶׁל כָּל הַשְּׁבַעִין אֲמִין כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה בְּקֶרֶב עָלֵי מְרַעִים (בְּסִימָן לו), עַיִן שֵׁם שֶׁפָּתַח שֵׁם שֶׁעַל-יְדֵי שְׁעוּמָדִים בְּנִסְיוֹן שֶׁל תְּאֵנָה זֹאת שֶׁהִיא עֵקֶר הַנִּסְיוֹן וְהַצְרוּף שֶׁמִּנְסִין לְאָדָם, אֲזִי נִפְתַּחִין לוֹ סוּדוֹת הַתּוֹרָה דְּמִטְמְרִין מְגַלְּגִין לִיָּה וְכוּ' עַיִן שֵׁם. וְזֶה עֵקֶר תִּקּוֹן שֶׁל יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת שֶׁיַּעֲבְרוּ בְּשָׁלוֹם, כִּי עֵקֶר הַכַּח לַעֲבֹר בַּיָּם נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַנְּתִן בַּיָּם דְּרָךְ שֶׁמִּשֵׁם יֵשׁ כַּח לַעֲבֹר דְּרָךְ הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת, בְּחִינַת דְּרָךְ אֲנִיָּה בְּלֵב יָם. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי תִקּוֹן הַבְּרִית, כִּי עֵקֶר תִּקּוֹן הַבְּרִית הוּא בְּבְחִינַת הַנְּתִן בַּיָּם דְּרָךְ כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָּא (סִימָן פו) בְּעֵינֵן כְּוֹנוֹת אֱלוֹל שֶׁהֵם תִּקּוֹן הַבְּרִית עַיִן שֵׁם. וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁגַת סוּדוֹת הַתּוֹרָה, כִּי עָלִיהֶם נֶאֱמַר בְּרוּחָנִיּוֹת יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת עוֹשֵׂי מְלָאכָה בְּמֵים רַבִּים, כִּי רַק הֵם יוֹרְדִים בַּיָּם הַחֲכָמָה בְּמְלָאכָה גְדוּלָה וְנִפְלְאוּת, וְרַק הֵם רֹאִים מַעֲשֵׂי ה' וְנִפְלְאוֹתָיו הַנּוֹרָאִים בְּחִינַת הַמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂה ה' וְנִפְלְאוֹתָיו וְכוּ'. כִּי אִין מִי שֶׁיִּדְעַ וְיִשִּׁיג גְּדֻלַּת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ וְנִפְלְאוֹתָיו וְנוֹרָאוֹתָיו הָעֲצוּמִים, כְּמוֹ בְּעָלֵי סוּדוֹת הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁאִתָּא בְּזֶהר הַקְּדוּשׁ וּבִתְקוּנֵים. אֲבָל אִין מִי שֶׁיִּזְכֶּה לָזֶה כִּי

אם שומרי הברית קדש באמת. ועל-כן כל הרוצה לכנס לפרד"ס שהם ארבעת חלקי התורה הנ"ל, שהם פשט רמז דרוש סוד, אי אפשר לו לכנס לשם ולצאת משם בשלום כי אם כשיזכה לכל בחינת התקונים הנזכרים לעיל, ועקר כלם תלוי בשמירת הברית קדש כמובן שם בהתורה הנ"ל. ואז דיקא זוכין לכסופין טובים ועושה נפשות טובים ומציר אותיות התורה לטוב, דהינו שכל ארבעת חלקי התורה נצטירים ונצטרפים לטוב לעשות פעולות טובות בעולם וכנ"ל. אבל מי שמפריד חס ושלום למוד התורה מתקונים הנזכרים לעיל שעקרום קדשת הברית ורוצה לכנס לפרד"ס בלי התקונים הנזכרים לעיל, יכול לקצץ בנטיעות חס ושלום כמו אחר שקצץ בנטיעות. ועקר הפגם בפרוזה לכנס לסודות התורה קדם שתקן הברית קדש כראוי, כי עקר השגת סודות התורה הוא על-ידי שמירת הברית כנ"ל, ואפלו שאר חלקי התורה אין משיגין בשלמות כי אם על-ידי שמירת הברית. כי כל התקונים הנזכרים לעיל שהם אמונה וצדקה וכו', הכל תלוי בשמירת הברית כמו שמבאר שם, שעל-ידי תקונים אלו זוכין לכל חלקי התורה כנ"ל. ועל-כן צריך כל למדן לפשפש במעשיו ולהסתכל בעצמו אם הוא נקי מן החטא ואם הוא קדוש בשמירת הברית כראוי, ואם יודע בעצמו שעדין לא הגיע לזה מכל שכן אם הוא רחוק מתקון זה כמו שהוא רחוק כמו שמצוי עכשו בעוונותינו הרבים, צריך לידע שעדין אין לתורתו שלמות כי אם על-ידי הצדיק הגדול הקדוש באמת בקדשת הברית בשלמות. שכשמקשרין עצמם אליו אזי נכלל למדן וצדיק, ואז יכול להתתקן על ידו שיזכה לכסופין טובים ולציר אותיות התורה לטוב על ידו. ועל-כן צריך כל אחד לחפש ולבקש מאד אחר רבי אמתו כזה, שזהו בחינת אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיחו וכו' כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. אבל אם אינו מקרב לצדיק אמתו כזה, ומכל שכן כשחולק עליו חס ושלום ובעצמו אינו קדוש כלל באשר יודע בעצמו, והוא מתפאר ומתגאה רק בלמדן שלו באשר שהוא למדן גדול, זהו בחינת אחר שקצץ בנטיעות, כי מפריד בין למדן וצדיק שעל-ידי זה מפריד אותיות התורה מנקדות טובים ונשארו האותיות כגוף בלא נפש שזהו בחינת לא זכה נעשית לו סם מות, כי זהו בחינת מיתה ממש שהוא פרדת הנפש מהגוף, כי גם הוא מפריד הנפשות טובות שהם הנקדות מהאותיות שהם בבחינת גוף לגבי הנקדות, כמבאר בהתורה הנ"ל עין שם היטב:

אות ח

וזהו בחינת פגם קרח שחלק על משה ואהרן, בחינת ויקח קרח ותרגומו ואתפלג קרח, שחלק למדן מצדיק ואמר שלמדן בעצמו הוא מעלה. וזה

שְׁאֵמַר כִּי כָּל הַעֲדָה כָּלָם קְדוֹשִׁים, וַיִּרְשׁ רִשְׁיִי כָּלָם שָׁמְעוּ בְּסִינַי אֲנֹכִי וְכוּ',
הֵינּוּ שְׁאֵמַר מֵאַחַר שֶׁכָּלָם קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה וְכָלָם שָׁמְעוּ בְּסִינַי אֲנֹכִי עַל-כֵּן
כָּל אֲפִין שׁוֹיִן חֶסֶד וְשָׁלוֹם. וּבְזֶה פָּגַם וְחָטָא מְאֹד, כִּי אָף-עַל-פִּי שֶׁכָּלָם קִבְּלוּ
לְמוֹד הַתּוֹרָה בְּסִינַי אָבֵל אֵין כָּלָם שׁוֹיִן בְּקִיּוֹם הַתּוֹרָה. וְעַקֵּר הַשְּׁלֵמוֹת הוּא
רַק כְּפִי הַצְּדָקוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד כְּפִי מֵה שְׂזוּכָה כָּל אֶחָד לְקִיּוֹם הַתּוֹרָה
בְּשְׁלֵמוֹת, וְהַכֹּל תְּלוּי בְּקִדְשֵׁת הַבְּרִית שְׂזָה אֵין שׁוֹם אָדָם יוֹדֵעַ מֵה שְׁנַעֲשֶׂה
עִם חֲבֵרוֹ, רַק הוּא יוֹדֵעַ הַחֲסָרוֹנוֹת שֶׁלוֹ אֵיךְ הוּא אוֹחֵז בְּזֶה. עַל-כֵּן בּוֹדָאֵי
רְאוּי לֹו לְהַתְּבַטֵּל נֶגֶד הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשֶּׁה שְׂרוּאִים עֲצָם
נִפְלְאוֹת קִדְשָׁתוֹ עַל-יְדֵי נִפְלְאוֹת הַתּוֹרָה שֶׁגִּלָּה לָנוּ וְלִסְמָךְ עַל דְּבָרָיו
שֶׁבוֹדָאֵי יוֹדֵעַ לְמִי לְתוֹן הַגְּדֵלָה כְּרְאוּי לוֹ. בְּפִרְט מִשֶּׁה רַבְּנוּ בְּעֲצָמוֹ שְׁעֲשֶׂה
הַכֹּל עַל-פִּי הַדְּבֹר. וְקָרַח עַל -יְדֵי גְאוֹתוֹ חֲלַק עָלָיו וְהַתְּפָאֵר בְּחֻכְמָתוֹ וְלִמַּד
וְדָן קַל וְחָמָר שֶׁל שֶׁקֶר, וְגִלָּה פְּנִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כְּהִלְכָה וְאָמַר וּמֵה טְלִית
שֶׁל מִין אַחֵר חוּט שֶׁל תִּכְלֶת פּוֹטְרָה וְכוּ'. וְכֵן בֵּית מְלֵא סְפָרִים אִם חָיָב
בְּמִזְזָה וְכוּ'. כִּי כְּשֶׁאֵין בּוֹ אֲמוּנָה, וּמִפְּרִיד לְמוֹד הַתּוֹרָה מֵהַצְּדִיק, בּוֹדָאֵי
יֻכַּל לְצִאת לְגַמְרֵי מֵהֲדַת לְגִלוֹת פְּנִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כְּהִלְכָה, כְּמוֹ קָרַח
שֶׁחֲלַק עַל מִשֶּׁה עַל-יְדֵי זֶה, וְאַחֵר שֶׁקֶצֶץ בְּנִטְיַעוֹת עַל-יְדֵי זֶה וְכַנִּ"ל. וְעַל-
כֵּן חֲלַק קָרַח עַל הַכְּהֵנָה, כִּי הִכְהֵן הוּא בְּחִינַת הָרַב הָאֵמֶת הַנִּי"ל בְּחִינַת כִּי
שִׁפְתָי כֶּהֵן יִשְׁמְרוּ דְעַת וְתוֹרָה וְכוּ' אִם הָרַב דּוֹמָה לְמֵלֶאכֶּה ה' צְבָאוֹת וְכוּ'
כַּנִּ"ל. כִּי כֶּהֵן בְּחִינַת חֶסֶד בְּחִינַת אַבְרָהָם, הֵינּוּ בְּחִינַת אֲהַבָה וְהַשְׁתַּוְּקוֹת
וְכַסּוּפִין דְּקִדְשָׁה שְׂזוּכִין עַל-יְדֵי הָרַב הַזֶּה שְׂדוּמָה לְמֵלֶאכֶּה ה' צְבָאוֹת וְכַנִּ"ל.
וְקָרַח שֶׁפָּגַם בְּזֶה וְרָצָה לְחֲלַק לְמַדָּן מִצְדִּיק כַּנִּ"ל, עַל-כֵּן חֲלַק עַל הַכְּהֵנָה
וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן צָוָה ה' יִתְבָּרַךְ לְבָרַר הָאֵמֶת עַל-יְדֵי הַמִּטּוֹת, וּכְמוֹ שֶׁכְּתוּב
וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲבַחַר בּוֹ מִטְּהוֹ יִפְרָח, כִּי מִטָּה דָא מַט"ט שֶׁהוּא בְּחִינַת
לְמַדָּן שֶׁכְּלוּל מִשֶּׁשֶׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה שֶׁהֵם בְּחִינַת אֲסוּר וּמִתֵּר וְכוּ', כְּמוֹ
שֶׁמְבֹאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן צָוָה ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁכָּל אֶחָד יִכְנִיס מִטָּה שֶׁלוֹ
לְפָנָי אֲרוֹן הַעֲדוּת, וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר יִבְחַר בּוֹ מִטְּהוֹ יִפְרָח, לְהוֹרוֹת שֶׁמִּטָּה
אֲהָרֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת רַב הָאֵמֶת שֶׁהוּא מֵלֶאכֶּה ה' צְבָאוֹת שֶׁכְּלוּל וּמִיחַד לְמַדָּן
וְצְדִיק, וְאֲזִי הוּא בּוֹדָאֵי עוֹשֶׂה פְּרוֹת דְּהֵינּוּ שֶׁהוּא לְבָדוּ מִחֲדָשׁ חֲדוּשִׁין
דְּאוּרִיתָא אֲמִתִּיִם בַּתּוֹרָה שֶׁהֵם בְּחִינַת פְּרִד"ס. כִּי רַק מִטָּה שֶׁלוֹ פָּרַח וְגִדֵּל
וְעֲשֶׂה פְּרוֹת כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיִּצַּא פָּרַח וַיִּצָּץ צִיץ וְכוּ', דְּהֵינּוּ שֶׁלְמוֹד הַתּוֹרָה
שֶׁלוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת מִטָּה כַּנִּ"ל, הוּא לְבָדוּ הַצְּלִיחַ וְעֲשֶׂה פְּרִי, כִּי הוּא מֵלֶאכֶּה
ה' צְבָאוֹת שֶׁמְקַשֵּׁר לְמַדָּן לְצְדִיק שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עַקֵּר שְׁלֵמוֹת חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה
שֶׁהֵם בְּחִינַת פְּרִד"ס. וְעַל-כֵּן בּוֹדָאֵי לֹו מְגִיעַ הַכְּהֵנָה, כִּי הוּא זָכָה לְכַסּוּפִין
וְאֲהַבָה דְּקִדְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת כֶּהֵן אִישׁ חֶסֶד כַּנִּ"ל. אָבֵל הַמִּטּוֹת שֶׁל שְׂאֵר
הַנְּשִׂאִים לֹא פָּרַחוּ וְלֹא עָשׂוּ פְּרוֹת, לְהוֹרוֹת לָהֶם וּלְגִלוֹת שְׂאֵין יְכוּלִים
לְחַדָּשׁ בַּתּוֹרָה בְּפְרִד"ס שְׂזָה נִקְרָא עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי כַּיְדוּעַ, אֵין יְכוּלִין
לְזָכוֹת לָזָה כִּי אִם עַל-יְדֵי כַּח אֲהָרֹן הַכְּהֵן שֶׁהוּא בְּחִינַת רַב הָאֵמֶת שְׂדוּמָה
לְמֵלֶאכֶּה ה' צְבָאוֹת שֶׁכְּלוּל מִלְּמַדָּן וְצְדִיק, וְעַל-כֵּן לֹו לְבַד מְגִיעַ הַכְּהֵנָה. אָבֵל
מִי שֶׁמְפָרִיד עֲצָמוֹ מִמָּנוּ הוּא בְּחִינַת עֵץ יָבֵשׁ, כִּי אָף-עַל-פִּי שְׁנִדְמָה שֶׁמְחַדָּשׁ
אֵיזָה חֲדוּשׁ אֵינוֹ נִחְשָׁב בְּשֵׁם עֲשִׂית פְּרוֹת כָּלֵל. כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּזֶהֵר שֶׁחֲדוּשִׁין
שְׂאֵינָם כְּרְאוּי הֵם בְּחִינַת רְקִיעִין דְּשׁוּא חֶסֶד וְשָׁלוֹם (וּכְמוֹ שֶׁמְבֹאֵר בְּהַתּוֹרָה
וַיְהִי מִקֶּץ סִימָן נֹד) שֶׁהֵם בְּבְחִינַת שְׁבַע שְׁנֵי הָרָעַב חֶסֶד וְשָׁלוֹם, שֶׁהוּא הַפָּדָה

עשית פרות. כי אי אפשר להצליח בתורה ולעשות פרות באמת, כי אם כשמשקשרין עצמו להצדיק האמת שהוא בחינת אהרן הכהן שהוא בחינת כי שפתי כהן ישמרו דעת וכו', שרק הוא זכה שמטה שלו שהוא בחינת למדן בחינת מט"ט יפרח ויוציא פרח ויצץ ציץ וכו', כי עקר שלמות חדושי תורה שהם בחינת פרד"ס שגדלים בו כל מיני פרות, הוא רק על-ידי כסופים טובים שעל-ידי זה זוכים למעשים טובים וכנ"ל:

אות ט

ועל-כן נבלע קרח ועדתו בחייו כמו שכתוב וירדו חיים שאלה, כי עקר המיתה נמשך מפגם הנ"ל על-ידי שאין מצירין אותיות התורה לטוב, שאז הוא בחינת לא זכה נעשית לו סם מות. ועקר זה הפגם נמשך על-ידי שאינו מקרב להצדיק האמת, מפל שכן כשחולק עליו חס ושלום ומפריד למדן מצדיק, דהינו שמפריד למוד התורה מכסופין טובים שהם נפשות ונקדות טובים וכו' כנ"ל, שעל-ידי זה לא זכה נעשית לו סם מות, מאחר שמפריד אותיות התורה מהנקדות שזהו בחינת פרדת הנפש מהגוף ממש שזהו עקר המיתה וכנ"ל. כי עקר המיתה נמשך מחטא אדם הראשון על-ידי חטא עץ הדעת טוב ורע, ועקר פגם עץ הדעת היה בחינה הנ"ל, כי עץ הדעת טוב ורע זה בחינת מט"ט שכלול מששה סדרי משנה שהם בחינת אסור והתר וכו' כידוע בתקונים, והי' יתברך צוה עליו שלא לאכל כלל מעץ הדעת, כי רצה שיתדבק רק בעץ החיים שהוא פלו טוב, ואז לא היו צריכים שום ברור כלל. והוא חטא בזה ואכל מעץ הדעת על-ידי עצת הנחש שהיה ערום מפל שהסיתו להתחכם כמו שכתוב ונפקחו עיניכם וכו', דהינו שהסיתו שילך רק אחר חכמות וחקירות לידע טוב ורע ולבלי להשתדל אחר מעשים טובים כלל, עד שגבר עליו והסיתו לעבר על מצות ה' לאכל מעץ הדעת טוב ורע. וגם פגם בברית קדש כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל-ידי כל זה היה בבחינת נרנן מפריד אליו שהפריד בין למדן וצדיק כמו אחר שקצץ בנטיעות על-ידי זה, כי גרם על-ידי אכילת עץ הדעת טוב ורע ועל-ידי פגם הברית שיהיה בחינת פרוד בין בחינת למדן שהוא בחינת ששה סדרי משנה בחינת מט"ט-מלאך, לבין בחינת צדיק שהוא בחינת שמירת הברית בחינת ה' צבאות כנ"ל, שזהו בחינת פרוד בין האותיות והנקדות שהם בבחינת גוף ונפש. ועל-כן נגזר על-ידי זה מיתה שהוא פרדת הנפש מהגוף, כי בזה פגם שהפריד הנקדות מהאותיות שזהו ממש בחינת פרדת הנפש מהגוף כנ"ל. אבל אדם הראשון עשה תשובה והתחיל לתקן קצת וכו' כל הצדיקים שבכל דור עוסקים בתקון זה. ועקר התקון על-ידי צדיקי אמת שהתגברו על יצרם עד שזכו לתקון הברית באמת, ועל-ידי זה זכו לכסופין טובים ולעשות

נקודות טובות להאותיות שעל -ידי זה מצירין הכל לטוב שהוא בחינת חיים בחינת זכה נעשית לו סם חיים פני"ל:

וכל מי שרוצה לחוס על חיו צריך לקשר את עצמו לצדיקי אמת כי עמם מקור החיים וכנ"ל. ובכל דור ודור עוסקים לתקן חטא אדם הראשון על-ידי הצדיקים האמתיים והמקרבים אליהם שעל-ידי זה נכלל למדון וצדיק, נקודות ואותיות תורה ומעשים טובים, שכל זה הוא בחינת כלליות הגוף בהנפש שזהו בחינת חיים וכנ"ל. אבל אף-על-פי-כן מחמת שתקון זה אי אפשר לגמרו בפעם אחד ולא בדור אחד, על-כן גזרת המיתה במקומה ובהכרח שבסוף ימות האדם, כי על-ידי גדל הקלוקל של חטא אדם הראשון אי אפשר לברר הזהמא כי אם על-ידי פרדת הנפש מהגוף. אבל באמת עתה המיתה היא טובה גדולה, כמו שכתוב והנה טוב מאד זה המות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי עתה אחר החטא אי אפשר אפלו לצדיקים גדולים לשוב למקור החיים בשלמות כי אם על-ידי פרדת הנפש מהגוף שאז ישוב העפר אל הארץ כשהיה והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה. ואז תתבלה זהמת הגוף בעפר עד שבעת התחיה יחזרו ויתחברו הנפש והגוף המזכך ויעמדו בתחיה ויחיו חיים אמתיים שהם חיים נצחיים כל אחד כפי מעשיו הטובים שזכה לסגל בזה העולם. וכפי התקרבותו והתחברותו לצדיקים ויראים אמתיים שעל-ידי זה עסק לחבר הנפש והגוף פני"ל. שעל-ידי זה יזכה לבסוף לחבור זה בשלמות שהוא חיים נצחיים פני"ל. אבל אי אפשר להגיע לאלו החיים נצחיים כי אם על-ידי המיתה דיקא כדי שיתבלה הזהמא של חטא אדם הראשון שגרם על-ידי עץ הדעת טוב ורע, שעל-ידי זה עשה בחינת פריד בין האותיות והנקודות שהם בחינת גוף ונפש פני"ל. על-כן בהכרח שיהיה פריד ביניהם דהינו מיתה קדם שיזכו לחבור אמתי שהוא בחינת חיים נצחיים וכנ"ל. ועל-כן קרח שפגם בזה מאד כי חלק על משה שהוא הצדיק האמת-כלליות התורה, ורצה להפריד בין למדון וצדיק וכו' פני"ל, כאלו אפשר להמשיך חיים בלא הצדיק האמת, כאלו יש להאותיות בחינת גוף חיות בלא הנקודות בלא הנפש האמתי, אשר באמת אין חיות להגוף כי אם על-ידי הנפש, והנפש מקבלת החיות מלמעלה על-ידי בחינת הנקודות שהם בחינת נפשות טובות, שנעשים על-ידי פסופים טובים שמצירים אותיות התורה לטוב שמשם דיקא נמשך החיות ממקור החיים להגוף ולכל העולמות כלם. אבל מי שמפריד ביניהם על-ידי פגם הנ"ל, חיו אינם חיים כלל, מאחר שאינם נמשכים ממקור החיים, ועל-כן רשעים בחייהם קרויים מתים, ועל-כן קרח שפגם בזה כאלו יש חיים בלא הצדיק האמת, והעיו פניו כל כך כנגד משה רבנו שעל ידו עקר המשכת החיות ממקור החיים לכל הנפשות שיחיו את הגופות וכנ"ל, על-כן קבל את שלו וירד הוא ועדתו חיים שאלה, חיים דיקא, ולא זכה למיתה וקבורה. כי נתנו לו מה שרצה, כי רצה לקבל חיות מעצמו בלי התקשרות למשה אדרבא חלק עליו כל כך, על-כן נחלק חיותו ממקור החיים ונשאר עם כל חיותו למטה ותכף פתחה הארץ את פיה ובלעה אותם חיים שאלה, כי שם מקומו לחיות בחיים כאלה, כי הארץ שהיא העפר היא בבחינת האותיות לגבי נקודות בבחינת גוף לגבי נפש:

כי ידוע שְאֲרֵבֶעָה יְסוּדוֹת אֲשֶׁר רוּחַ מִים עֹפֵר הֵם כְּנֶגֶד טַעֲמִים נִקְדוֹת תִּגְיִן אוֹתִיּוֹת, נִמְצָא שְׁעֵפֶר כְּנֶגֶד בְּחִינַת אוֹתִיּוֹת, שְׁאִין לָהֶם חִיּוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי הַנִּקְדוֹת שְׁמֻקְבָּלִין הַחִיּוֹת דְּרָךְ הַטַּעֲמִים מִמְּקוֹר הַחַיִּים וּמְשֻׁפְּיָעִים חִיּוֹת לְהֵאוֹתִיּוֹת דְּרָךְ הַתִּגְיִן, כִּי כָּל אֱלוֹ הַבְּחִינּוֹת מְקֻשָּׁרִים זֶה בְּזֶה וּמְקֻבָּלִין דִּין מִן דִּין עַד לְמַעְלָה לְמַעְלָה כַּיְדוּעַ, וְכֵן כָּל בְּרוּאֵי עוֹלָם שְׁכָלָם בְּרָאָם ה' יִתְבָּרֵךְ מִן הָעֵפֶר כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֵפֶר וְכוּ', כָּלֵם מְקֻבָּלִים זֶה מִזֶּה עַד לְמַעְלָה מַעְלָה. וּמֵאַחֵר שְׁקֻרַח וְעֵדְתוֹ עָשׂוּ פְּרוּד כְּזֶה וְרָצוּ לְחִיּוֹת מַעֲצָמָם בְּלִי הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, עַל-כֵּן נִשְׁאַרוּ לְמַטָּה עִם חַיִּים שְׁלֵהֶם שֶׁהוּא בְּבִחִינַת עֹפֶר כַּנִּ"ל, עַל-כֵּן יָרְדוּ בְּחִיָּיהֶם דִּיקָא שְׁאוּלָה, מֵאַחֵר שֶׁהִפְרִידוּ חִיּוֹת שְׁלֵהֶם מִמְּקוֹר הַחַיִּים עַל-יְדֵי שְׁחֻלְקוֹ עַל הַצְּדִיק שֶׁהוּא מֹשֶׁה

אות י

וְזֶה בְּחִינַת פִּינְחָס בֶּן אֱלֵעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי וְכוּ' לְכֹן אָמַר וְכוּ' וְהִיָּתָה לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָת עוֹלָם וְכוּ'. כִּי עַל-יְדֵי שְׁקֻנָּא פִּינְחָס קִנְאֵת הַבְּרִית עַל -יְדֵי זֶה זָכָה לְכַהֵנָה. כִּי כַּהֲנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת חֻסָּד בְּחִינַת אֶהֱבָה וְהַשְׁתַּוְקָקוֹת וְכַסּוּפִין טוֹבִים לֵה' יִתְבָּרֵךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת אַבְרָהָם אִישׁ הַחֻסָּד, זֶה זֹכִיךְ עַל-יְדֵי תִקּוּן הַבְּרִית כְּמִבְּאֵר הַיֵּטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָא הַצְּדִיק הָאֵמֶת כֹּהֵן כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב כִּי שְׁפַתִּי כַהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ, שְׁמִפְּסוּק זֶה דָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה אִם הָרַב דּוֹמָה לְמִלְאָךְ ה' צְבָאוֹת וְכוּ' שְׁבִזָה כְּלוּל כָּל דְּבָרֵי הַדְּרוֹשׁ הַנִּ"ל כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל, שְׁמִלְאָךְ ה' צְבָאוֹת זֶה בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת וְחִבּוּר לְמִדּוֹן וְצְדִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹתִיּוֹת וְנִקְדוֹת וְכוּ' כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן זָכָה פִּינְחָס שֶׁהוּא אֱלִיָּהוּ לְחַיִּים נְצַחִים בְּחַיּוֹ כִּי עָלָה לְשָׁמַיִם וְחִי לְעוֹלָם, כִּי הוּא הַהִפְךָ מִמֶּשׁ מַעֲדַת קֻרַח שְׁחֻלְקוֹ עַל מֹשֶׁה, עַל-כֵּן נִשְׁאַרוּ עִם חַיִּיהֶם לְמַטָּה לְמַטָּה בְּשְׁאוּל תַּחְתִּיּוֹת, כִּי הִפְרִידוּ חִיּוֹתָם מִמְּקוֹר הַחַיִּים עַל-יְדֵי הַמַּחְלָקָת עַל הַצְּדִיק כַּנִּ"ל. אֲבָל פִּינְחָס שְׁעָשָׂה רְצוֹן מֹשֶׁה בְּשִׁלְמוֹת וְקִנְאֵת קִנְאֵת הַבְּרִית עַד שֶׁזָּכָה לְכַהֵנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת חֻסָּד הַנִּ"ל בְּשִׁלְמוֹת, דְּהֵינּוּ כְּסוּפִין טוֹבִים שֶׁהֵם נְפֻשׁוֹת טוֹבִים שֶׁהֵם עֹקֵר הַחִיּוֹת הָאֵמֶת כַּנִּ"ל, עַד שֶׁזָּכָה לְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ לְמְקוֹר הַחַיִּים בְּשִׁלְמוֹת כְּזֶה עַד שֶׁנִּשְׁאַר חִי וְקַיָּם לְנִצְחַת מַחְמַת שְׁקֻשָּׁר אֶת עֲצָמוֹ לְמְקוֹר הַחַיִּים בְּהַתְקַשְׁרוֹת גְּדוּל כָּל כָּךְ עַל-יְדֵי שְׁקֻנָּא קִנְאֵת ה' צְבָאוֹת וְעָשָׂה רְצוֹן מֹשֶׁה וּמָסַר נַפְשׁוֹ לְמִיתָה בְּשִׁבִיל זֶה עַל-יְדֵי זֶה פְּסָקָה מִמֶּנּוּ זֶה־מַת הַנְּחָשׁ שֶׁהִיָּה עַל-יְדֵי פָגַם עַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וּפְסָקָה מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי כָּאֱלוֹ הִיָּה סוֹבֵל צַעַר הַמִּיתָה מִמֶּשׁ וְחִזָּר וְנִחְיָה בְּתַחֲתֵי הַמֵּתִים, כְּמוֹ כֵן זָכָה הוּא אֲזַעַל עַל-יְדֵי גְדֹל מְסִירַת נַפְשׁוֹ לְמִיתָה בְּשִׁבִיל ה' יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-כֵּן עֹקֵר תַּחֲתֵי הַמֵּתִים עַל יְדוֹ כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה

ותחית המתים בא על-ידי אליהו זכור לטוב כי עקר תחית המתים שהוא חיים נצחיים, זוכין על-ידי שפולליו האותיות בהקדוה שהוא על-ידי התקשרות והתגברות לצדיקי אמת שהם בחינת משה שזכו לתקון הברית בשלמות, שכל זה זכה פינחס שהוא אליהו בחייו, על-כן זכה לחיים באמת, והוא חי לעולם וכל תחית המתים יהיה על ידו וכנ"ל:

אות יא

ועל-כן עקר התגברות פינחס היתה אז על-ידי תפלה, כמו שכתוב ויעמד פינחס ויפלל וכו', כי עקר התגברות פינחס היתה פנגד בלעם הרשע שכל המעשה הרעה הזאת היתה על-פי עצתו כמו שכתוב הן הנה היו בדבר בלעם. כי בלק נתיעץ לשלח אחר בלעם מחמת שכחו בפיו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שאמר שמשא אין כחו אלא בפיו אף אני אביא עליהם אדם שכחו בפיו, כי כל זה הוא ענין הנ"ל מגדל כח של כסופין טובים וכו' כנ"ל, ולהפך גדל הרעות שגורמין כסופין רעים חס ושלום וכנ"ל, כי משה רבנו לא היה כחו אלא בפיו, כי הוא זכה ביותר מכל העולם לציר אותיות התורה לטוב מחמת שהיה קדוש בקדשת הברית בתכלית הקדשה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על-כן זכה לכסופין טובים ולעשות נפשות ונקדות טובות לכל אותיות התורה הקדושה, עד שזכה לזוג ולחבר ולציר כל אותיות התורה לטוב, ועל-כן זכה הוא לתן את התורה לישראל מה שלא זכו לזה כל הצדיקים שהיו לפניו. כי רק הוא זכה על-ידי קדשותו העצומה לציר כל אותיות התורה לטוב, עד שנצטרפה בצרופים הקדושים האלו באפן שהיה יכל להמשיכה ולתנה לנו לזכותנו לנצח:

כי זה ידוע שהתורה היתה במציאות כבר, כי התורה קדמה לעולם. אבל ה' יתברך לא רצה לתנה לבני אדם עד שיהיה צדיק כזה שיצטרפה ויצירה על-ידי קדשותו בצרופים טובים כראוי לתנה לתחתונים, ועל-כן היה העולם מתמוטט עד שבא משה וקבל את התורה, כי הוא זכה בה על-ידי שהוא היה מצרף ומיחד אותיות התורה לטוב על-ידי קדשותו כנ"ל, והתחלה היתה מאברהם אבינו שהיה איש החסד כמובא בהתורה הנ"ל, שאברהם זכה לבחינת שמירת ברית עלאה שעל-ידי זה זכה לחסד שהוא בחינת כסופים טובים שעל-ידי זה עשה נפשות. ועל-כן הוא התחיל לצרף ולציר אותיות התורה לטוב, ועל-כן זכה לתורה, כמו שכתוב עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרת מצותי וחקותי ותורותי. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה קים אברהם אבינו עליו השלום אפלו ערובי תבשילין. אבל אף-על-פי שזכה בקדשותו לצירה לטוב, לא זכה לצירה בשלמות כזה עד שתהיה ראויה להנתן לתחתונים. וכן יצחק

וַיַּעֲקֹב וְהַשְּׁבֹטִים וְכוּ', כָּל־מִסְכָּנוֹתַי וְתַקְנֵי הַרְבֵּה אֲבָל לֹא הִשְׁלִימוּ זֶה הַתְּקוּן בְּשִׁלְמוֹת, עַד שֶׁבָּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁהָיָה קְדוֹשׁ בְּקִדְשָׁה עֲצוּמָה כָּל כָּדָד עַד שֶׁזָּכָה לְכִסּוּפֵינוּ טוֹבִים וְרִצּוֹנוֹת קְדוֹשִׁים כְּאֵלוֹ, כִּי מֹשֶׁה עָלָה עַד רְצוֹן שְׁבָרִצּוֹנוֹת, שְׁעַל-יָדַי זֶה זָכָה לְהִסְתַּלַּק שָׁם כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ. וְעַל-כֵּן זָכָה הוּא לְצַרְפָּה וּלְצִיָּרָה לְטוֹב בְּשִׁלְמוֹת כְּזֶה עַד שֶׁהִיָּתָה רְאוּיָה לְהַנְתֵּן לָנוּ שִׁיְהִיָּה כָּל הָעוֹלָם מִתְּנַהֵג וּמִתְקַיֵּם לְדוֹרוֹת עַל יָדָהּ. וּמִחֲמַת זֶה הָיָה כָחוֹ בְּפִיו לְהַנְהִיג כָּל הָעוֹלָם כְּרִצּוֹנוֹ וּלְעֲשׂוֹת אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד בְּעוֹלָם אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמְעוּ וְלֹא נִרְאוּ וְכוּ'. וְכָל כָחוֹ הָיָה בְּפִיו, כִּי מֵאַחַר שֶׁזָּכָה לְצִיָּרָה כָּל אוֹתוֹת הַתּוֹרָה לְטוֹב בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, עַל-כֵּן בּוֹדָאֵי הָיָה לוֹ כַח לְעֲשׂוֹת מוֹפְתִים נוֹרָאִים עַל-יָדַי דְּבוּר פִּיו הַקְּדוֹשׁ שֶׁהָיָה יָכֹל לְצַרֵּף אוֹתוֹת הַתּוֹרָה וּלְדַבֵּר בְּהֵם דְּבוּרִים קְדוֹשִׁים בְּפִיו, שְׁעַל-יָדַי זֶה הָיָה עוֹשֶׂה מוֹפְתִים נוֹרָאִים שִׁיְהִיָּה הָעוֹלָם מִתְּנַהֵג כְּרִצּוֹנוֹ שִׁיְהִיָּה מִיָּם יִבְשֶׁה וְכוּ'. כִּי כָּל הָעוֹלָם מִתְּנַהֵג עַל-יָדַי אוֹתוֹת הַתּוֹרָה כְּפִי מַה שֶׁזּוֹכִין לְצַרְפָּם וְכוּ' וְכוּנִ"ל, וְכַמְבָּאָר שָׁם בְּמִקּוּמוֹ בְּסוּף הַתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת וּבִטּוּבוֹ מִחֲדָשׁ וְכוּ', אֵין טוֹב אֶלָּא תּוֹרָה. וְעַל-כֵּן נִתְיַעַץ בְּלֶק לְהַבִּיא עֲלֵיהֶם בְּלַעַם שֶׁגַם כֵּן כָחוֹ בְּפִיו, כִּי בְלַעַם הָיָה בְּקִלְפָה כְּנֶגֶד מֹשֶׁה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, וְהוּא עַל-יָדַי גְּדַל טְמֵאוֹתוֹ וְכִסּוּפֵיו הָרָעִים מְאֹד הָיָה יָכֹל לְצַרֵּף הָאוֹתוֹת לְהַפִּיךָ וְכוּנִ"ל, כִּי אֵת זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה אֱלֹקִים, וְעַל-כֵּן הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶמְתָּה אֲזַ בְּסִכְנָה גְּדוֹלָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב עַמִּי זָכָר נָא מַה יַעֲצֵ עֲלֶיךָ בְּלֶק וְכוּ'. אֲבָל הִ' יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו חֲמַל עַל יִשְׂרָאֵל וְנָתַן כַּח לְהַכְּסוּפֵינוּ טוֹבִים שֶׁל מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל שִׁיתְגַּבְּרוּ כְּנֶגֶד כְּסוּפֵינוּ וְהַבְּלִים הָרָעִים שֶׁל בְּלַעַם הָרָשָׁע, עַד שֶׁעָקַם אֵת פִּיו עַד שֶׁהִכְרַח לְצַרֵּף הָאוֹתוֹת לְטוֹבָה לְבָרֵךְ אֵת יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הַדְּבָר נַעֲשֶׂה בְּכָל דּוֹר כְּאֲשֶׁר הִבְנַתִּי מִדְּבָרָיו וּרְמִזּוֹ הַקְּדוֹשִׁים זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, כִּי בְעֵינָן הַהַבְּלִים הַיּוֹצְאִים עַל-יָדַי הַכְּסוּפֵינוּ טוֹבִים אוֹ רָעִים חֵס וְשְׁלוֹם, יֵשׁ דְּבָרִים נִסְתָּרִים הַרְבֵּה וְכַמוֹ שֶׁמְבָאָר קֶצֶת מִזֶּה בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל עַל פְּסוּק יֵשׁ הַבֵּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת גְּלוּלֵי הַנִּפְשׁוֹת עֵין שָׁם, וְכַמוֹבֵא לְעֵיל מִזֶּה. וְהִ' יִתְבָּרַךְ חוֹמֵל עַל עַמּוֹ בְּכָל דּוֹר וְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, שֶׁמְגַבִּיר בְּכָל עַת הַהַבְּלִים וְהַכְּסוּפֵינוּ דְּקִדְשָׁה שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲסִד פְּנִי"ל עַל הַכְּסוּפֵינוּ וְהַהַבְּלִים רָעִים שֶׁלֹּא יַחְרִיבוּ אֵת הָעוֹלָם חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַל-כֵּן צָוָה הִ' יִתְבָּרַךְ לְזָכַר מַעֲשֵׂה בְלַעַם כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב עַמִּי זָכָר נָא מַה יַעֲצֵ עֲלֶיךָ וְכוּ' וּמַה עָנָה אוֹתוֹ בְּלַעַם וְכוּ', כְּדִי לִידַע שֶׁגַם עֲתָה הִ' יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה עִמָּנוּ כְּמוֹ שֶׁהָיָה אֲזַ, לְהַפִּיר בְּכָל פַּעַם עֲצַת הַסֵּטֶרָא אַחֲרָא. כִּי בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחַמְלָתוֹ הוּא שׁוֹלַח לָנוּ בְּכָל דּוֹר צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים כְּאֵלוֹ שֵׁישׁ כַּח בְּקִדְשָׁתָם לְהַגְבִּיר הַהַבְּלִים דְּקִדְשָׁה שֶׁנַּעֲשִׂין מִכְּסוּפֵינוּ טוֹבִים עַל הַהַבְּלִים דְּסֵטֶרָא אַחֲרָא שֶׁנַּעֲשֶׂה מִכְּסוּפֵינוּ לְהַפִּיךָ. וְעַקֵּר הַמְּלַחְמָה הַזֹּאת זָכָה פִּינְחָס בְּכָחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה לְלַחֵם מְלַחְמָה זֹאת כְּנֶגֶד עֲצַת בְּלַעַם הָרָשָׁע, עַד שֶׁזָּכָה בְּקִדְשָׁתוֹ לְהַגְבִּיר הַהַבְּלִים דְּקִדְשָׁה וּלְצַרֵּף אוֹתוֹת הַתּוֹרָה לְטוֹב, כִּי עַקֵּר הַתְּגַבְּרוֹת פִּינְחָס אֲזַ הִיָּתָה עַל-יָדַי שֶׁצַּרֵּף הָאוֹתוֹת לְטוֹב כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ עַל פְּסוּק וַיִּקַּח רַמַּח בְּיָדוֹ, שֶׁרָאָה הַמִּי"ם וְכוּ' שֶׁהִיָּתָה מְשׁוֹטְטָה וְהִיָּתָה רוֹצָה לְהַצְטַרֵּף אֶל וַיִּתֵּי חֵס וְשְׁלוֹם, עַד שֶׁכְּמַעֲט הָיָה כְּלָיָה חֵס וְשְׁלוֹם, וְהוּא בְּכָחוֹ לָקַח הַמִּי"ם וְצַרֵּף אוֹתָהּ לְאוֹתוֹת שְׁמוֹ שֶׁעוֹלָה רַחֵם, וְעַל-יָדַי זֶה נַעֲשֶׂה רַחֵם, וּבְזֶה

התגבר כנגדם. וגם עסק בתפלה כמו שכתוב ויעמד פינחס ויפלל, כי היתה מלחמה עצומה מאד עד שהיה צריך לכמה נסים שנעשו לו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכל מלחמתו היתה על-ידי צרופי אותיות לטוב וכנ"ל. ועל-כן זכה לכהנת עולם שהוא בחינת אהבה וחסד הנ"ל בחינת כי שפתי כהן ישמרו דעת וכוי וכנ"ל:

אות יב

וזה שנסמך לזה מספר בני ישראל והוסיף לכל אחד מישראל ה' ויוד משמו, לומר שמי מעיד עליהם כמו שכתוב שבטי י"ק וכוי, כי הצדיק בגדל קדשתו בקדשת הברית הוא ממשיך בחינת קדשת הברית על כל אחד מישראל עד שכל המקשרים אליו הם בכלל קדשת הברית בבחינת ועמד כלם צדיקים וכוי, כי בכל אחד מישראל יש בחינת קדשת הברית על-ידי שנמול כמו ששמעתי ממנו זכרוננו לברכה, וגם על-פי רב נמצאים עוד כמה נקודות טובות של שמירת הברית אצל כל אחד מישראל, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק סוגה בשושנים, אבל אין כח במעט קדשתו להתגבר כנגד מה שצריך להתגבר כי אם בכח הצדיק האמת שקדוש בקדשת הברית בתכלית הקדשה בשלמות שאין שלמות אחריו. וכל מי שזוכה לבלי לחלק עליו מכל שכן כשזוכה להתקרב אליו ולהקרא על שמו, על-ידי זה בכח קדשתו הוא זוכה גם-כן לכסופין טובים ולעשות נפשות שהם נקודות טובות ולהגבירם על הנפשות רעות ולצרף אותיות התורה לטוב, על-ידי שמתגבר להוציא הכסופין טובים בפיו שעל-ידי זה עושה נקודות טובות להאותיות ומצרפם לטוב וכנ"ל. וזה בחינת שמי מעיד עליהם וכוי, כי השם הוא הנפש והחיות כמו שכתוב נפש חיה הוא שמו, ועל-כן צרף ה' יתברך אותיות יק"ק משמו בשם ישראל, להורות שהשם שהוא הנפש של ישראל כלול בשמו הקדוש, ועל-כן זהו בודאי עדות גדולה שהם בכלל שומרי הברית שעל-ידי זה דיקא זוכין לנפשות טובות שהוא בחינת שם דקדשה ששמו יתברך משתף בו. וזהו שבטי י"ק עדות לישראל להודות לשם ה', להודות דיקא, הינו בחינת תפלה והודאה, כי עקר העדות הוא תפלה והודאה מה שזוכין ישראל הנקראים על שם משה שהוא בחינת הצדיק האמת זוכין להרבות בתפלה והודאה שנעשים מצרופים טובים על-ידי כסופין טובים וכנ"ל:

וזה בחינת מה שצנה למנותם אז, כי ששים רבוא נפשות ישראל הם כנגד ששים רבוא אותיות התורה, ועל-כן אחר מעשה פינחס שקדש השם בשטים, צנה למנותם להורות שהתגבר צדקת הצדיקים שבדור בכח משה רבנו עד שנצטרפו כל ששים רבוא אותיות התורה לטוב והם כלם בשלמותם ובמלאותם, שזהו בעצמו בחינת מספר בני ישראל שהם ששים

רבוא בשלמות ולא נפקד מהם איש כי שמו מעיד עליהם שכלם משרשים
וכלולים באותיות התורה שנצטרפו כלם לטוב על-ידי פינחס בכם משה
וכנ"ל:

אות יג

וזהו לאלה תחלק הארץ במספר שמות, כי ארץ-ישראל בחינת אמונה
כמו שכתוב שכן ארץ ורעה אמונה, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרנו
לברכה כמה פעמים, כי על-ידי קדשת הברית שעל-ידי זה נצטרפין
האותיות לטוב זוכין לאמונה כמו שמבאר בהתורה הנ"ל, ועל-כן לאלה
תחלק הארץ, כי כל אחד כפי מה שזוכה לקדשת הברית כמו כן יש לו
חלק בארץ-ישראל שהוא בחינת אמונה וכנ"ל:

אות יד

ועל-כן נסמך לזה הסתלקות משה ושבקש מה' יתברך שיפקד איש על
העדה ולא תהיה עדת ה' כצאן וכוי, והשיבו ה' יתברך להסמיק את
יהושע, כי משה ראה שלכבש ארץ-ישראל שהוא בחינה לזכות את ישראל
בשלמות אמונה, אין מי שיש לו כח הזה כמו הוא בעצמו כי הוא היה
בבחינת ברית עלאה, כי היה קדוש מאד בקדשת הברית כנ"ל שעל-ידי זה
זוכין לאמונה שהיא בחינת ארץ-ישראל כנ"ל ועל-כן סבר שהתר הנדר
והוא יכניס את ישראל לארץ מאחר שרואה בכל פעם מי ומי עומדים על
ישראל לכלותם חס ושלום, כמו שראה במעשה בלק ובלעם. ועל-כן היה
ראוי שהוא יכניס את ישראל לארץ כי רק הוא יודע ללחם עם כל
העומדים כנגדם בגשמיות ורוחניות. אבל ה' יתברך השיבו שכבר נגזרה
גזרה ואי אפשר לבטלה שהוא יסתלק כאן. ואז בקש מה' יתברך אם כן
מה יעשו ישראל, כמו שכתוב ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה.
והשיבו ה' יתברך שיסמך את יהושע תלמידו, כי יהושע בחינת נער,
בחינת מט"ט, בחינת ברית תתאה כמו שכתוב ויהושע בן נון נער וכוי,
אבל על-ידי שזכה לשמש כל כך את משה כמו שכתוב לא ימיש מתוך
האהל, על-כן זכה לכלל ברית תתאה בברית עלאה דהינו שיהיה נכלל יחד
למדן בצדיק שזהו עקר השלמות, ועל-כן יש לו כח להנהיג את ישראל על-

יְדֵי שְׂסִמָּךְ מִשֶּׁה אֶת יָדָיו עָלָיו. כִּי זָכָה עַל-יָדֶי גָדַל שְׁמוֹשׁוֹ לְהַכְלִיל בְּמִשָּׁה לְכָל צַדִּיק בְּלִמְדוֹ שֶׁעַל-יָדֶי זֶה נֶצְטָרְפִין הָאוֹתִיּוֹת לְטוֹב שֶׁעַל-יָדֶי זֶה מִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם לְטוֹב שֶׁעַל-יָדֶי זֶה יְכוּלִים לְהִנְהִיג יִשְׂרָאֵל וּלְכַבֵּשׂ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה שְׂזוּכִין לָזֶה עַל-יָדֶי כְּלָלִיּוֹת בְּרִית תַּתְּאָה בְּבְרִית עֲלָאָה שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת וּכְלָלִיּוֹת לְמִדּוֹ בְּצַדִּיק כְּמוֹבּוֹן בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְזֶה שֶׁאָמַר מִשֶּׁה יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הַרוּחַת וְכוּ', וְה' יִתְבָּרַךְ הַשִּׁיבּוֹ קַח לָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ, הַרוּחַת דִּיקָא, אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ דִּיקָא, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּהַרוּחַ וְהַהֲבֵל שֶׁהוּא הַנְּפֶשׁ וְהַרוּחַ חַיִּים שֶׁנִּמְשָׁךְ כְּפִי הַכְּסוּפִין כְּנִ"ל, שֶׁמִּשֶּׁה בִּקְשׁ זֹאת מֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הַרוּחַת אִישׁ וְכוּ' שֶׁיְהִיָּה לוֹ כַּח לְהַגְבִּיר הַנְּפֶשׁ וְהַרוּחַ חַיִּים דְּקִדְשָׁה שֶׁהֵם הַהֲבֵלִים דְּקִדְשָׁה עַל הַרוּחַ וְהַהֲבֵלִים דְּסִטְרָא אַחְרָא. וְהַשִּׁיבּוֹ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּקַּח אֶת יְהוֹשֻׁעַ אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ, שֶׁיִּוָּדַע לְהַלְדֵי נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, הִינּוּ שֶׁיִּוָּדַע לְהַגְבִּיר הַרוּחַ חַיִּים שֶׁל כָּל אֶחָד שֶׁיִּתְגַּבֵּר הַרוּחַ וְהַהֲבֵל דְּקִדְשָׁה הַנְּעֻשָׂה מְכֻסּוּפִין טוֹבִים, עַל הַרוּחַ וְהַהֲבֵל דְּסִטְרָא אַחְרָא הַנְּעֻשָׂה מְכֻסּוּפִין רָעִים, שֶׁעַל-יָדֶי זֶה עָקַר הַנְּהַגַת הָעוֹלָם לְטוֹבָה שֶׁעַל-יָדֶי זֶה כּוֹבֵשִׁין אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה שֶׁהִיא שְׁלֵמוֹת כָּל הַדְּבָרִים וְכְנִ"ל:

אות טו

ועל-ידי אמונה נשלים הצדקה שהיא מנהגת כל גלגלי הרקיע כנ"ל. וזה שנסמך לזה כל פרשת הקרבנות של כל יום ושל שבת וראש-חודש וגמים טובים כי כל הקרבנות הם נדבת לב בחינת צדקה שעל-ידי זה מתנהגים כל גלגלי הרקיע, ועל-כן מצוה להקריב תמידיו בכל יום בבקר ובערב דהינו בעת זריחת השמש ושקיעתה, כמו שכתוב שנים ליום. ומצוה לשחטם כנגד היום כנגד זריחת השמש ושקיעתה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה להורות שכל הנהגת השמש שגדול מכל הגלגלים שעל ידו עקר סדר הזמנים, כל הנהגתו הכל על-ידי קרבנות ישראל שהם בחינת צדקה. וכן צוה להוסיף מוספין בשבת ויום-טוב וראש-חודש, כי כל שנוי הזמנים כלם על-ידי הגלגלים, על-ידי שבעת כוכבי לכת שהם כנגד שבעת ימי השבוע, ועל-ידי שנים עשר מזלות שהם כנגד שנים עשר חודשים שבהם כל המועדים, וכמו שכתוב יהי מארת וכו' והיו לאתת ולמועדים לימים ושנים. ועל-כן צריכין להקריב מוספין בשבת ויום-טוב וראש חודש כדי להנהיג לטוב כל גלגלי הרקיע בכל שנוי הזמנים, כי כלם מתנהגים על-ידי צדקה שהיא בחינת קרבנות וכו"ל. נמצא שכל פרשיות הסדר מקשרים וסמוכים זה לזה יפה יפה סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר:

אות א

על-פי התורה "אמצעייתא דעלמא" בסימן כ"ד לקוטי א, מבאר שם עצם המעלה של עשיית המצוה בשמחה, שעל-ידי זה זוכין להעלות השכינה מגלותה וכו', עד שעולין מעלה מעלה עד שזוכין להשיג אור האין סוף בבחינת מטי ולא מטי שזה האור הוא למעלה מנפש רוח נשמה וכו', עין שם כל זה היטב היטב ובפרט מה שמבאר שם בענין התשעה היכלין דלאו אנון נהורין וכו' שנעשין על-ידי התקונים והעליות שזוכין על-ידי עשיית המצוה בשמחה, שעולין למעלה למעלה עד שנתברך המסדר והמישב את המחין שהוא בחינת פתח וכו', ואזי על-ידי הרדיפה והמעבב, אזי מכין המחין בהמישב והמסדר ואתעבידו תשע היכלין דלאו אנון נהורין וכו', ולית מאן דקימא בהו ולא מתדבקין ולא מתידעין וכו' עין שם :

וצריך אתה המעין שתדע ותאמין שכל מה שנאמר שם, נעשה על-ידי כל אחד מישראל כשזוכה להתגבר לעשות המצוה בשמחה, כי לא בשמים היא שלא נאמרה התורה לעולי שמים וכו', כי קרוב אלינו הדבר מאד וכו'. ואין כאן מקומו להרחיב הדבור בזה :

אות ב

וזה בחינת חיוב ההודאה על כל היוצאין מהצרה, שהם ארבעה חגיגין להודות שהם הולכי מדברות וכו', ויוצאין מבית האסורים, וחולה שנתרפא, ויורדי הים כשעולין משם :

כי כל הצרות רחמנא לצלן הם בחינת גלות השכינה כי בכל צרתם לו צר פיזיע. ועקר גלות השכינה הוא מה שהעצבות מתגבר על לב ישראל,

בְּחִינַת וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ כַּמְבֹאֵר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. שְׁמֵשׁ כָּל הַתְּאוּוֹת
בְּפֶרֶט תְּאוּוֹת הַמִּשְׁגָּל וְתְאוּוֹת מָמוֹן שֶׁבְּאִין רַק מִן עֲצָבוֹת וּמִשֵּׁם כָּל הַצְּרוֹת
רַחֲמָנָא לְצִלוֹ. עַל-כֵּן כָּשֶׁהוּ יִתְבַּרְךָ עוֹזֵר שְׁיִוְצָאִין מִן הַצָּרָה צְרִיכִין לְהִבְיֵא
קָרְבָן תּוֹדָה. וְעִכְשָׁו שְׂאִין לָנוּ קָרְבָן צְרִיכִין לְהוֹדוֹת בְּפֶה בְּכָל לְבוֹ, שֶׁזֶּהוּ
בְּחִינַת שְׂמִחָה, כִּי עֵקֶר הַשְּׂמִחָה הִיא הַהוֹדָאָה לַה' יִתְבַּרְךָ שֶׁזֶּהוּ עֵקֶר
תְּכִלִּית הַשְּׂמִחָה שֶׁל לְעֵתִיד שְׂאֵז יַעֲסֻקוּ רַק בְּתוֹדָה וְהוֹדָאָה לַה' יִתְבַּרְךָ
בְּשְׂמִחָה עֲצוּמָה בְּחִינַת הוֹדוֹ לַה' בְּכַנּוֹר בְּנִבְל עֲשׂוֹר זְמֵרוֹ לוֹ, בְּחִינַת עֲשָׂרָה
מִיַּי נְגִינָה. וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּמִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַה' כָּל הָאָרֶץ עֲבָדוּ אֶת ה'
בְּשְׂמִחָה וְכוּ'. כִּי זֶה עֵקֶר הַתְּקוּן שֶׁל הַתּוֹדָה וְהוֹדָאָה שֶׁחִיבִין לְהוֹדוֹת
כְּשִׁיוְצָאִין מִהַצָּרָה, לְתַקֵּן הַקְּלָקוּל שְׁמֵשׁ בְּאוֹ הַצְּרוֹת שֶׁהוּא הָעֲצָבוֹת
כְּנִי"ל כְּדִי שְׁמַעְתָּה נִזְכָּה לְהַנְצִיל מִכָּל הַצְּרוֹת עַל-יְדֵי תַקָּף הַשְּׂמִחָה עַד
שֶׁנִּזְכָּה לְכָל הַתְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל לְהַשִּׁיג אוֹר הַנִּי"ל שֶׁהוּא עֵקֶר הַתְּכִלִּית
כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר שֵׁם. וְעַל-כֵּן כָּל הַקְּרָבָנוֹת בְּטֵלִין חוּץ מִקָּרְבָן תּוֹדָה. (מְדַרְשׁ
רַבָּה וִיקָרָא פְּרָשָׁה כ"ז):

אות ג

וּבְשִׁבִיל זֶה מְבִיאִין בְּקָרְבָן תּוֹדָה אֲרַבְעָה מִיַּי לַחֵם, וְכָל אֶחָד עֲשָׂרָה חֲלוֹת,
כִּי עֵקֶר הָעֲצָבוֹת נֶאֱחָז בְּהִלָּחֵם בְּבְחִינַת בְּעֲצָבוֹן תֵּאכְלֶנָּה, בְּזַעַת אַפָּךָ תֵּאכַל
לַחֵם. וְלַהֲפֹךְ עֵקֶר תְּקוּן הָאֲכִילָה עַל-יְדֵי שְׂמִחָה בְּבְחִינַת אֲכַל בְּשְׂמִחָה
לַחֲמֵךְ, בְּחִינַת לֶאֱכַל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׂמַח וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הֵם עֲשָׂרָה חֲלוֹת מִכָּל
מִין כְּנֶגֶד בְּחִינַת יוֹד מִיַּי נְגִינָה שֶׁהֵם מְקוֹר וּכְלָל כָּל הַשְּׂמִחוֹת:

אות ד

וַיֵּשׁ לְרֵמֹז גַּם בְּפֶרֶטִיּוֹת הָאֲרַבְעָה מִיַּי לַחֵם שֶׁמְבִיאִין בְּקָרְבָן תּוֹדָה שֶׁהֵם
כְּנֶגֶד בְּחִינַת הַתְּקוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂין עַל-יְדֵי שְׂמִחַת הַמִּצְוָה שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קָרְבָן
תּוֹדָה כְּנִי"ל. כִּי מְבֹאֵר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁעַל-יְדֵי שְׂמִחַת הַמִּצְוָה עוֹלָה
מַלְכוּת מִבֵּין הַקְּלָפוֹת. וְכִשְׂאֵדָם עוֹשֶׂה אֵיזָה מִצְוָה יֵשׁ כַּח בְּהַמִּצְוָה לִילָךְ
וְלַעֲוֹרֵר כָּל הָעוֹלָמוֹת לְעִבּוּדָת ה' יִתְבַּרְךָ וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת מַלְכוּת מְלִבִּישׁ
נְצַח הוֹד יְסוּד שֶׁהֵם כְּלִי הַהֲלִיכָה וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי הַהֲלִיכָה נִמְשָׁךְ בְּרַכָּה לְכָל
הָעוֹלָמוֹת. וְזֶה בְּחִינַת נְצַח הוֹד יְסוּד מְלִבִּישִׁין אֶת חֶסֶד גְּבוּרָה תְּפָאֶרֶת

שְׁהֵם הַיְדִים שְׁמִשָּׁם כָּל הַבְּרָכוֹת וְכוּ'. וְעַקֵּר הַבְּרָכָה שֶׁנִּשְׁפָּעָה מֵהַיְדִים הֵם שֶׁכָּל וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת חֶסֶד גְּבוּרָה תַּנְפְּאֶרֶת שֶׁמִּלְּבִישֵׁין אֶת חֲכָמָה בִּינָה דַעַת וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי זֶה נִסְתַּדָּר הַמְּסֻדָּר וְכוּ' שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר וְכוּ' עַיִן שָׁם :

וְזֶה בְּחִינַת הָאֲרֻבָּעָה מִיְנֵי לַחֵם שֶׁמִּבִּיאִין בְּקֶרֶב תּוֹדָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂמִחַת הַמְצָוָה כַּנִּ"ל, שֶׁהֵם כְּנֻגַד אֲרֻבָּעָה בְּחִינַת תַּקּוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל שֶׁנַּעֲשִׂין עַל-יְדֵי שְׂמִחַת הַמְצָוָה. כִּי חִלּוֹת מִצּוֹת, זֶה בְּחִינַת מַלְכוּת שֶׁנִּקְרָאת חֲלָה שֶׁשְׁעוּרָה מִיִּג בִּיצִים, בְּחִינַת גַּם זֹאת, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבְרָכָה בְּהַתּוֹרָה אָבָא שְׂאוּל (בְּסִימָן נָה לְקוּטֵי חֶלֶק א), שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אִיבִיָּהֶם. וְעַקֵּר גְּלוּתָהּ הִיא הָעֲצָבוּת כַּנִּ"ל. וְכִשְׁעוּשֵׁין מְצָוָה בְּשִׂמְחָה מְעַלִּין אוֹתָהּ מִגְּלוּתָהּ כַּנִּזְכָּר לְעִיל, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מַלְכוּת שְׁעוּלָה מִן הַקְּלָפוֹת כַּנִּ"ל. וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי חִלּוֹת מִצּוֹת שֶׁמִּבִּיאִין בְּקֶרֶב תּוֹדָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂמִחַת הַמְצָוָה כַּנִּ"ל :

רְקִיקוֹן, בְּחִינַת תַּקּוּן נֶצַח הוֹד יְסוּד רְגֵלִין, לְהַכְנִיעַ הַקְּלָפוֹת שֶׁאֲחִיזָתוֹן בְּרַגְלִין בְּבְחִינַת עוֹן עֲקֵבֵי יְסוּבְנֵי וְכוּ', שְׂרוּצִין לְהַתְגַּבֵּר חֵס וְשְׁלוֹם בְּבְחִינַת אֲכָלָה וּמִדְּקָה וּשְׂאֶרָא בְּרַגְלָה רַבְּסָה (דְּנִיָּאל ז). אֲבָל הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מְשִׁיחַ שְׁעוּשֵׁין הַמְצָוֹת בְּשִׂמְחָה וּמִזְכִּין אֶת יִשְׂרָאֵל לְזֶה, יַכְנִיעִים וְיַהַדְקִים בְּבְחִינַת תַּדְק וְתַסֵּף כָּל אֵלִין וְכוּ'. וְהִיא תַּקּוּם לְעַלְמֵיָא וְכוּ' (שָׁם ב). וְזֶה מְרַמֵּז רְקִיקוֹן שֶׁמִּהַדְקִין אוֹתוֹ, וְזֶה בְּחִינַת כְּטִיט חוּצוֹת אֲדִיקָם וְכוּ', שֶׁהוּא בְּמַחְבֵּרֶת רְקִיקוֹן כַּמּוּבָא. וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר בָּהֶם מְשׁוּחִים בְּשָׁמֹן, לְרַמֵּז עַל בְּחִינַת מְשִׁיחַ שֶׁהוּא יַהַדְקֵם אֶת הַקְּלָפוֹת שְׂרוּצִים לְהַדְקֵם הַכָּל שֶׁאֲחִיזָתָם בְּרַגְלִין כַּנִּ"ל. כִּי עַקֵּר מְלַחֶמֶת מְשִׁיחַ בְּבְחִינַת רְגֵלִין כַּמּוּבָא, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וְעַמְדוֹ רְגֵלֵינוּ בִּיּוֹם הַהוּא וְכוּ' :

מְרַבְּכַת בְּרוֹתְחִין, בְּחִינַת בְּרַכַּת הַשֶּׁכֶל שֶׁהוּא כְּאֵשׁ עֲצוּר בַּלֵּב (כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֶר בְּהַתּוֹרָה אָבָא שְׂאוּל הַנִּ"ל) מְרַבְּכַת אוֹתִיּוֹת מְבֻרְכַת, בְּחִינַת בְּרַכַּת הַיְדִים שֶׁהוּא בְּרַכַּת הַשֶּׁכֶל :

וְכָל אֱלוֹהֵי הַשָּׁלֵשׁ בָּאוֹת מְצָה. וְעוֹד צְרִיכִין לְהַבִּיאַ בְּתוֹדָה עֶשֶׂר חִלּוֹת חֲמֵץ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב עַל חִלּוֹת לַחֵם חֲמֵץ, שֶׁזֶהוּ נִפְלְאוֹת נוֹרָאוֹת הַקֶּרֶבֶן תּוֹדָה שֶׁהִיא מְשִׁנָּה מְכַל הַקֶּרֶבֶנוֹת שֶׁאֲסוּר בָּהֶם חֲמֵץ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב כִּי כָּל שְׂאוֹר וְכוּ' לֹא תִקְטִירוּ וְכוּ', רַק בְּקֶרֶבֶן תּוֹדָה מִבִּיאִין חֲמֵץ, כִּי חֲמֵץ בְּשֶׁרֶשׁוֹ שֶׁבִּקְדָּשָׁה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת כַּח הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב אֶת הַמִּחוּן שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּתַנָּה, כִּי כְּשֶׁשׂוֹאֵלִין אֶת הָאָדָם אֵיזָה שֶׁכָּל, אוֹמֵר הַמְּתַן עַד שֶׁאֲתִישָׁב וְכוּ', עַיִן שָׁם הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל שֶׁכָּל עַקֵּר הַתַּקּוּן הוּא עַל-יְדֵי תַּקּוּן הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב וְכוּ', שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהַשִּׁיג בְּחִינַת הַתְּשֻׁעָה הַיְכָלִין הַנִּ"ל עַל-יְדֵי הַרְדִּיפָה וְהַמְעַכָּב וְכוּ' עַיִן שָׁם הֵיטֵב הֵיטֵב. וְזֶה בְּחִינַת חֲמֵץ בְּשֶׁרֶשׁוֹ שֶׁבִּקְדָּשָׁה, כִּי הַחֲמֵץ הוּא עַל-יְדֵי הַמְּתַנָּה, (וְכַמּוּבָא כָּל זֶה בְּהַלְכוֹת נְפִילַת אֲפִים הַלְכָה ד עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַנִּ"ל עַיִן שָׁם הֵיטֵב), כִּי הַמַּחַ וְהַדַּעַת נִמְשָׁךְ כְּפִי הָאֲכִילָה שֶׁמַּחִיָּה אֶת הָאָדָם, שֶׁעַקֵּר הַחִיּוֹת הוּא חֲכָמָה וְשֶׁכָּל בְּחִינַת הַחֲכָמָה תַּחִיָּה, כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֶר בְּדַבְּרֵינוּ כְּמָה עַמִּים. וְכִשְׂאִין מִתַּקְנִים אֶת הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר, אֵז

החמץ אסור באסור חמור מאד שזהו בחינת אסור חמץ בפסח, כי בפסח יצאנו מגלות מצרים, וכבר מבאר בהתורה הנ"ל שעקר הגלות הוא גלות השכינה שהוא מה שהעצבות מתגבר על לב איש הישראלי. וכשמתגברין בשמחה זה עקר הגאולה מן הגלות בחינת כי בשמחה תצאו וכו', ואז זוכין לכל התקונים הנזכרים לעיל עד שמתקנים גם את המסדר והמישב וכו' שעל-ידי זה משיגין אור האין סוף בבחינת מטי ולא מטי על-ידי התשעה היכלין הנזכרים לעיל. אבל אי אפשר לזכות לכל זה כי אם על-ידי בחינת מי יימר המבאר שם שהוא על-ידי זה שיוכל לפנס בהיכלי התמורות למקום הקלות ולהעלות הקדשה משם בבחינת קטרת פנ"ל כמו שמבאר שם. הינו על-ידי התגברות השמחה שעל-ידי זה מעלין השכינה בחינת מלכות מגלותה מבין הקלות וזוכין לכל התקונים הנזכרים לעיל פנ"ל. אבל במצרים שהיו נאחזין הקלות מאד היה קשה מאד לזכות לזה, רק הגאולה היתה ברבוי רחמיו וחסדיו יתברך שהאיר עליהם הארת המחין בהארה עצומה מאד שלא בהדרגה וסדר על-ידי בחינת אתערוותא דלעלא, כי לא היה להם אתערוותא דלתתא פראוי שיהיו ראויים לגאולה, כמו שמבאר כל זה בכתבי האר"י ז"ל ומובא בדברינו כמה פעמים, על-כן לא נתתקן אז בחינת המסדר והמישב שהוא בחינת כתר, כי המסדר והמישב אי אפשר לתקן כי אם על-ידי זה שזוכה לאתערוותא דלתתא בשלמות שהוא על-ידי שיוכל לירד להיכלי התמורות ולהעלות הקדשה משם וכו', שזהו בחינת מי יימר וכו' פנזכר לעיל. ועל-כן הכרחו לצאת משם בחפזון. ובשביל זה אסורים לאכל חמץ בפסח ואסורו חמור מאד, כי אסור להחמיץ את המח כולל כל זמן שלא נתתקן המסדר והמישב את המחין, כי המח כפי האכילה פנ"ל. בפרט שבגאולת מצרים היו צריכין לתקן חטא אדם הראשון שחטאו היה באכילה שאכל מעץ הדעת טוב ורע שהיא בחינת אכילה של אסור, שעל-ידי זה פוגמין בהדעת מאד עד שנכנסין לדעת וחקירות שאסור לפנס בהם שלא יצא מגבול הקדשה שזהו בחינת עץ הדעת טוב ורע וכו'. ומחמת שבפסח צריכין לתקן זאת, על-כן עקר קדשתו בענין האכילה שצריכין לאכל מצה, וחמץ אסורו חמור מאד כי עדין לא נתתקן המסדר והמישב, ואז אסור להחמיץ המח כולל. ועל-כן אז החמץ בבחינת פגם אכילת עץ הדעת טוב ורע, שעל-ידי זה נגזר בעצבון תאכלנה, בחינת עצבות ומרה שחורה שפאחו בהאכילה ביותר שזה עקר הגלות פנ"ל. על-כן צריכין לאכל רק מצה שהוא לחם אבירים בחינת מן בחינת מאכל של מלאכים שאין להם אתערוותא דלתתא, כי אז נמשך המאכל מלמעלה על-ידי הארת המחין עצומים שנמשכין אז בבחינת אתערוותא דלעלא. אבל אנו אסור לנו להחמיץ מחנו כולל באלו המחין הגבוהים שיורדין אז לפי שעה בשביל הגאולה כמובא ועל-כן אסור החמץ עד אחר קריעת ים-סוף שהתחיל אז בחינת תקון הכתר על-ידי הספירה וכו'. ואחר כך בשבועות שאז עקר תקון הכתר כמובא אז מביאין שתי הלחם מחמץ דיקא, וכמו שמבאר מזה הרבה (שם) בהלכות נפילת אפים הנ"ל עין שם). ועל-כן התודה שמביאין כשיוצאין מן הצרה שהוא בחינת גלות שעקר התקון על-ידי שמחה פנ"ל, שעל-ידי זה זוכין לבחינת תקון המסדר והמישב וכו' פנ"ל, על-כן אז מביאין לחם

חֲמֵץ כִּי כְּשֶׁנִּתְתַּקֵּן הַמְסֻדָּר וְהַמְיֻשָּׁב עַל-יְדֵי הַתְּגַבְרוּת הַשְּׂמִיחָה, אִז נִתְתַּקֵּן הַחֲמֵץ מִשְׂרָשׁוֹ שֶׁבִּקְדָּשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּתְנַה וְכוּי כַּנִּי"ל, וְאִז נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי לֶחֶם חֲמֵץ דִּיקָא תִּקּוּן נִפְלָא שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׂתֵי הַלֶּחֶם שֶׁל שְׁבוּעוֹת שֶׁבְּאִין מִחֲמֵץ דִּיקָא, מִחֲמַת שְׂאִז זֹכִינ׳ן לְבְּחִינַת כְּתָר שֶׁהוּא תִּקּוּן הַמְסֻדָּר וְכוּי. וְכֵמו שְׂמִבְּאָר בְּאַרְיכוֹת בְּהַלְכוֹת נְפִילַת אַפִּים הַנִּי"ל עֵינ׳ן שָׁם:

אות ה

וְזֶה בְּחִינַת אַרְבָּעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת שֶׁהֵם הוֹלְכֵי מְדַבְּרִיּוֹת וְכוּי, כִּי אֵלוּ הָאֲרָבָעָה הֵם כְּנֻגַד הָאֲרָבַע בְּחִינּוֹת הַנִּי"ל שֶׁכְּנֻגְדֵן הֵם הָאֲרָבָעָה מֵיְנֵי לֶחֶם שֶׁל הַתּוֹדָה כַּנִּי"ל. כִּי כָּל אֶחָד מֵהָאֲרָבָעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת כָּלוּל מִכָּלֶם, וְעַל-כֵּן כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְהַבִּיא אַרְבָּעָה מֵיְנֵי לֶחֶם בַּתּוֹדָה, וְכֵן כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְכַל הַתְּקוּנִים שְׂמִבְּאָרִין בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּל אֶחָד מֵהָאֲרָבָעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת הוּא כְּנֻגַד בְּחִינַת תִּקּוּן אֶחָד מֵאֲרָבָעָה הַנִּי"ל שֶׁכְּנֻגְדּוֹ הוּא בְּחִינַת מִין לֶחֶם אֶחָד מֵאֲרָבָעָה מֵיְנֵי לֶחֶם הַנִּי"ל. (וְכֵן רְאִיתִי בְּאַלְשֵׁיךְ לְפִי דָּרְכוֹ הַקְּדוֹשׁ שְׂמִבְּאָר בְּפָרְשַׁת תּוֹדָה שֶׁהָאֲרָבָעָה מֵיְנֵי לֶחֶם הֵם כְּנֻגַד הָאֲרָבָעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת, אֶף-עַל-פִּי שֶׁכָּל אֶחָד מֵחַיֵּב לְהַבִּיא כָּל הָאֲרָבָעָה מֵיְנֵי לֶחֶם עֵינ׳ן שָׁם. כִּי זֶה כָּלֶם בְּכָל מְקוֹם שֶׁכָּל בְּחִינָה כָּלוּלָה מִכָּל הַבְּחִינּוֹת וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ לוֹ בְּחִינָה בְּפִנֵּי עַצְמוֹ. וְאַפְלוּ בְּנִגְלוֹת הוּא כֵּן, כְּגוֹן אַרְבָּעָה יְסוּדוֹת שֶׁכָּל אֶחָד הוּא כַּח בְּפִנֵּי עַצְמוֹ שֶׁהַעֲפָר קָר וְיָבֵשׁ, וְהָאֵשׁ חֹם וְיָבֵשׁ וְכוּי. וְכָל אֶחָד כָּלוּל מִכָּלֶם. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הַעֲפָר הוּא כַּח בְּפִנֵּי עַצְמוֹ, וְהָאֵשׁ כַּח בְּפִנֵּי עַצְמוֹ, מִכָּל שֶׁכֵּן בְּכָל חֲכָמוֹת הַקְּבָלָה כְּמִבְּאָר בְּכַתְּבֵי הָאֲרִי"י ז"ל וּמוֹבָא בְּדַבְּרֵינוּ):

כִּי הָאֲרָבָעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת, מִבְּאָרִין בְּמִזְמוֹר הוֹדוֹ כְּמִבְּאָר בְּגִמְרָא שֶׁמִּשָּׁם לְמַדּוֹ שֶׁאֵלוּ הָאֲרָבָעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת, וְהֵם הוֹלְכֵי מְדַבְּרִיּוֹת כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב תְּעוּ בְּמִדְּבָר וְכוּי. וְזֶה כְּנֻגַד בְּחִינַת מַלְכוּת שִׁיּוּצָאָה מֵהַגְּלוּת עַל-יְדֵי שְׂמִיחַת הַמַּצָּוָה שֶׁהוּא בְּחִינַת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה כַּנִּי"ל. כִּי בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁהָאָדָם בָּצָרָה חֹס וְשָׁלוֹם, וְעַקֵּר הַצָּרָה וְהַגְּלוּת הוּא בְּחִינַת עַצְבוּת כַּנִּי"ל, זֶה בְּחִינַת הוֹלְכֵי מְדַבְּרִיּוֹת בְּחִינַת תְּעוּ בְּמִדְּבָר בִּישִׁימוֹן דָּרָךְ וְכוּי. כִּי אֵלוּ הָאֲרָבָעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת מִרְמְזִין עַל כָּל אָדָם בְּפָרְט בְּגִלוּת הִזָּה שֶׁעוֹבְרִין עַל כָּל אָדָם בְּכָל עַת בְּחִינַת כָּל הָאֲרָבָעָה הַנִּזְכָּרִים לְעִיל וְכְּמִבְּאָר בְּמְקוֹם אַחֵר, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִצִּילוֹ בְּכָל עַת. וְחַיֵּב אָדָם לְהוֹדוֹת לְהוּ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם עַל כָּל הַנְּסִיִּם וְהַנְּפִלָאוֹת שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה מֵה שִׁיכּוֹלִים לְרְאוֹת וּלְהַבִּין מֵה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מִצִּילוֹ בְּכָל יוֹם מִי שֶׁמִּשָּׁם לֵב עַל דָּרְכָיו, וְהַרְבֵּה הַרְבֵּה מֵה שֶׁאִינוּ יוֹדְעִים כָּלֶם כִּי אֵין בְּעַל גִּס מְפִיר בְּנִסּוֹ כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה. וְעַל זֶה תִּקְנוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה כִּמְהַ בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת בְּכָל יוֹם וּבְפָרְט בְּבִרְכַת מוֹדִים שְׂאוּמְרִים שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם נוֹדָה לָךְ וְכוּי.

ועל נסיד שְׁבַכְל יום עֲמָנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתָיִךְ וְטוֹבוֹתָיִךְ שְׁבַכְל עֵת עָרַב וּבִקְר
וְצַהֲרִים וְכוּ', וְכֹן בְּנִשְׁמַת שְׁאוּמְרִים בְּשַׁבַּת וְכֹן הֲרַבָּה, רַק שְׁבַרְפַּת הַגּוֹמֵל
בְּשֵׁם וּמַלְכוּת אֵין אוֹמְרִים כִּי אִם כְּשֶׁעוֹבֵר עַל הָאֲדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת אֱלוֹ
הָאֲרַבְעָה הַנְּזַכְרִים לְעִיל שְׁהֵם הוֹלְכֵי מִדְּבָרִיּוֹת וְכוּ', אָבֵל הֲרַבָּה הֲרַבָּה
נְסִים וְנִפְלְאוֹת עוֹבְרִין עַל כָּל אָדָם מֵעֵין אֱלוֹ הָאֲרַבְעָה הַנְּזַכְרִים לְעִיל,
שְׁבַשְׁבִּיל זֶה חֵיבִין לְהוֹדוֹת הֲרַבָּה בְּכָל יוֹם בְּשִׁמְחָה כִּי עָקַר הוּא לְהַתְגַּבֵּר
בְּשִׁמְחָה שֶׁהוּא לְהַסְתַּכֵּל עַל חֲסָדֵי ה' וְנִפְלְאוֹתָיו שְׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ בְּכָל יוֹם בְּתוֹךְ
הַצָּרָה עֲצָמָה וּלְבַטַח בְּחֲסָדוֹ יִתְבַּרֵךְ וּלְשִׁמּוֹחַ בִּישׁוּעָתוֹ. (וְכַמְבָּאָר בְּדַבְרֵינוּ
הֲרַבָּה מְזָה עַל הַתּוֹרָה יְמֵי חֲנֻכָּה הֵם יְמֵי הוֹדָאָה בְּלִקּוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן ב
בְּהַלְכוֹת כְּלָאֵי בְּהֵמָה, וּבְהַלְכוֹת פְּרִיקָה וְטַעֲיָנָה עֵין שָׁם). וְזֶה בְּחִינַת הוֹלְכֵי
מִדְּבָרִיּוֹת, כִּי יֵשׁ שֶׁהוּא בְּבַחֲינַת הוֹלְכֵי מִדְּבָרִיּוֹת וְכִשְׂיּוֹצֵא מִשָּׁם צָרִיךְ
לְהוֹדוֹת בְּשִׁמְחָה וְעַל-יְדֵי זֶה מַעֲלָה הַמַּלְכוּת מִבֵּין הַקְּלָפוֹת שֶׁהוּא תִקּוּן
רֵאשׁוֹן הַנִּי"ל כִּי בְּתַחֲלָה הָיָה בְּבַחֲינַת הוֹלְךָ בְּמִדְּבָר מִמֶּשׁ בְּחִינַת תְּעוּ
בְּמִדְּבָר בִּישׁוּמוֹן דְּרָךְ עִיר מוֹשֵׁב לֹא מִצְאוּ רַעֲבִים גַּם צִמְאִים נִפְשָׁם בְּהֵם
תַּתְעַטֵּף, וְעַל-יְדֵי שְׁצַעֲקָא אֵל ה' הַצִּילוּ וְצָרִיךְ לְהוֹדוֹת בְּשִׁמְחָה. וְזֶה בְּחִינַת
מַלְכוּת עוֹלָה מִן הַקְּלָפוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מִדְּבָר שָׁמֵם וִישׁוּמוֹן דְּרָךְ, וְעַל-יְדֵי
הַהוֹדָאָה בְּשִׁמְחָה יִזְכָּה לְצֵאת מֵהֵם לְגַמְרֵי שְׁזָה בְּחִינַת עֲלִית הַמַּלְכוּת
מִבֵּין הַקְּלָפוֹת הַנְּזַכְרֹת לְעִיל. וְיֵשׁ שֶׁהוּא בְּבַחֲינַת יוֹצֵא מִבֵּית הָאֲסוּרִים,
שֶׁהוּא כְּנֶגֶד בְּחִינַת תִּקּוּן שְׁנֵי שֶׁהוּא תִקּוּן הַרְגְלִין עַל-יְדֵי שְׁשִׁמְחַת הַמִּצְוָה
הוֹלְכַת לְעוֹרֵר הַכָּל לְה' יִתְבַּרֵךְ וְכוּ' כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר שָׁם. וְאֵת זֶה לְעַמַּת זֶה,
יֵשׁ שֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִין וְתוֹפְסִין בְּחִינַת רְגְלִין בְּבַחֲינַת בֵּית הָאֲסוּרִים שֶׁהוּא
בְּחִינַת פְּגָם הַרְגְלִין שְׁאֵין מְנִיחִין אוֹתוֹ לְצֵאת, בְּבַחֲינַת גְּדֵר בְּעַדֵי וְלֹא אֲצֵא,
בְּחִינַת אֲסוּרֵי עֵנִי וּבִרְזָל, בְּחִינַת וַיִּשֶׁם בְּסֵד רְגְלֵי, שְׁזָהוּ בְּחִינָה שְׁאֵפְלוּ
כְּשִׂיּוֹצֵא מִהַמִּדְּבָר שֶׁהוּא שָׁמֵם לְגַמְרֵי וְהוּא בְּתוֹךְ הַיְשׁוּב אָף-עַל-פִּי-כֹן
מִתְגַּבְּרִין עֲלָיו וְאֵין מְנִיחִין אוֹתוֹ לֵילֵךְ כְּרֵאוּי בְּדַרְכֵי הַקְּדֻשָּׁה כְּאֱלוֹ הוּא
בְּבֵית הָאֲסוּרִים מִמֶּשׁ בְּבַחֲינַת נַחֲשֻׁבְתִּי עִם יוֹרְדֵי בּוֹר הַיִּיטִי כְּנֶגֶד אֵין אֵיל.
כִּי עָקַר הַהֲצָלָה מִהַצָּרוֹת שֶׁל אֱלוֹ הָאֲרַבְעָה הַנְּזַכְרִים לְעִיל הוּא מֵה
שְׁנִצּוּלִין מִחִילוֹת הַיֵּצֵר הָרַע וְהַסְטָרָא אַחְרָא שְׁמִתְגַּבְּרִין עַל כָּל אָדָם בְּכַמָּה
בְּחִינּוֹת בְּכָל יוֹם, כִּי חוּץ מְזָה הַכָּל הַכָּל. וְעַל-כֵּן מְרַמְזִין כָּל הָאֲרַבְעָה
הַנְּזַכְרִים לְעִיל עַל כָּל מִינֵי צָרוֹת הַנֶּפֶשׁ הָעוֹבְרִין עַל כָּל אָדָם לְפִי בְּחִינַתוֹ
וּמִדְּרָגָתוֹ בְּכָל עֵת, וּמִי שְׁמִשִּׁים לְבוֹ עַל מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלָיו יְכוֹל לְהַבִּין
מִהַהֲרַפְתָּקָאוֹת שְׁעוֹבְרִין עֲלָיו אֵת כָּל דְּבָרֵינוּ הַיֵּטֵב. וְהַעֲקַר לְהַתְגַּבֵּר
בְּשִׁמְחָה עַל-יְדֵי כָּל הַהֲרַחְבוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת שְׂיִמְצָא בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת בְּעֲצָמוֹ וְיִבִּין
מֵהֵם עֲזָרָתוֹ וִישׁוּעָתוֹ יִתְבַּרֵךְ כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב לוֹלֵא ה' שְׁהִיָּה לָנוּ וְכוּ', וְכַמוֹ
שְׁכַתּוֹב לוֹלֵא ה' עֲזָרְתָה לִי כְּמַעַט שְׁכָנָה דוּמָה נִפְשִׁי, לוֹלֵא תוֹרְתָךְ שְׁעִשְׂעִי
אִז אֲבַדְתִּי בְּעֵנִי. וְכַמוֹ שְׁכַתּוֹב בְּרוּךְ ה' שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ טָרַף לְשִׁנְיָהֵם וְכוּ', וְכֹן
הֲרַבָּה. וְכָל אֶחָד כְּפִי מֵה שְׁפּוֹגִם בְּבַחֲינַת הַתְּקוּנִים הַמְּבָאָרִין בְּתוֹרָה הַנִּי"ל
כְּמוֹ כֹן עוֹבְרִין עֲלָיו צָרוֹת חֵס וְשְׁלוֹם מִבְּחִינַת הָאֲרַבְעָה הַנְּזַכְרִים לְעִיל
שֶׁהֵם הוֹלְכֵי מִדְּבָרִיּוֹת וְיוֹשְׁבִים בְּבֵית הָאֲסוּרִים וְכוּ', כִּי בְּאֱלוֹ הָאֲרַבְעָה
כְּלוּלִים וּמְרַמְזִים כָּל הַצָּרוֹת חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי הֵם מְרַמְזִים עַל כָּל הָאֲרַבַּע
גְּלוּיּוֹת שְׁבָהֵם כְּלוּלִים כָּל הַצָּרוֹת חֵס וְשְׁלוֹם. וְעַל-כֵּן יֵשׁ שְׁלִפֵי
בְּחִינַתוֹ כְּבָר יֵצֵא מִהַמִּדְּבָר שָׁמֵם וְהִגִּיעַ לְבַחֲינַת יְשׁוּב, דְּהֵינּוּ שְׁנַתְקַרֵּב

לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וּכְשָׁרֵי הַדּוֹר הַמְדַרְיָכִים אוֹתוֹ בְּדָרֶךְ יִשְׁרָה וְכוּ', בְּבַחֲנֵינָת וַיְדַרְיָכֶם בְּדָרֶךְ יִשְׁרָה לְלַכְתָּ אֶל עִיר מוֹשֵׁב, אֲבָל כְּשֶׁרוּצָה לְהָרִים בְּחֵינָת הַרְגְּלִין לִילֶךְ בְּדַרְכֵי ה', (שְׁזָהוּ בְּחֵינָת תִּקּוֹן נֶצַח הוּד יְסוּד הַנִּי"ל שֶׁהֵם כְּלֵי הַהֲלִיכָה), אֲזִי מִתְגַּבְּרִין כְּנִגְדוֹ הַסְטֵרָא אַחֲרָא שֶׁהֵם כְּנִגְדֵי הַרְגְּלִין דְּקִדְשָׁה שְׁרוּצִים לְתַפְסוּ כְּמוֹ בְּבֵית הַסֵּהר מִמֶּשׁ לְבָלֵי לְהַנִּיחוֹ לְצֵאת מִשָּׁם וְלִילֶךְ אֶל בֵּית כְּנִסְיֹת וּבֵיתֵי מְדַרְשׁוֹת לְהַתְפַּלֵּל וְלִלְמַד, מִכָּל שְׁכֵן לִילֶךְ בְּרוּחֵינִיּוֹת בְּדַרְכֵי ה' וְלַעֲוֹרֵר אַחֲרֵים לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁזָהוּ בְּחֵינָת יוֹשְׁבֵי חַשְׁדָּה וְצִלְמוֹת אֲסִירֵי עֵנִי וּבִרְזֹל, בְּחֵינָת יוֹשְׁבֵי בְּבֵית הָאֲסוּרִים. וְכִשְׁנִצּוֹל מִשָּׁם צָרִיךְ לְהוֹדוֹת בְּשִׂמְחָה, וְעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ בְּחֵינָת תִּקּוֹן הַרְגְּלִין הַנִּי"ל (שֶׁהוּא בְּחֵינָת מַלְכוּת שְׁמֵלֶבֶשׁ אֶת נֶצַח הוּד יְסוּד כְּמוֹ שְׁמֵבֶאֱרָ שָׁם). וַיֵּשׁ בְּחֵינָת חוֹלָה וְנִתְרַפָּא שֶׁהוּא תִקּוֹן הַיָּדִים (שֶׁהֵם בְּחֵינָת חֶסֶד גְּבוּרָה תִפְאָרֶת), כִּי עֵקֶר הַכַּחַח הוּא בְּיָדִים וְשָׁם הַדְּפֵק שֶׁבּוֹ תְלוּיִים כָּל מִינֵי חוֹלָאוֹת וּרְפוּאָתָם, כִּי עַל-יְדֵי הַיָּדִים נִמְשָׁךְ בְּרַכַּת הַשֶּׁכֶל כְּמוֹ שְׁמֵבֶאֱרָ שָׁם שְׁמֵשׁ כָּל הַחֵיּוֹת בְּחֵינָת הַחֲכָמָה תַחֲיָה, וְכִשְׁפּוֹגְמִין בְּזָה, עַל-יְדֵי זֶה בָּאִין חוֹלָאוֹת חֶסֶד וְשָׁלוֹם שֶׁהֵיא קִלְקוּל הַחֵיּוֹת שֶׁהוּא בְּחֵינָת פְּגָם הַיָּדִים הַנִּי"ל, וְכִשְׁנִתְרַפָּא צָרִיךְ לְהוֹדוֹת בְּשִׂמְחָה שְׁזָהוּ בְּחֵינָת תִּקּוֹן הַיָּדִים שְׁעַל יָדָם נִמְשָׁךְ בְּרַכַּת הַשֶּׁכֶל כְּנִי"ל:

יורדי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת, זֶה בְּחֵינָת תִּקּוֹן הַמַּחִין בְּשִׁלְמוֹת עַל-יְדֵי שְׁנֵתִתְקוֹן גַּם הַמְּסֻדֵר וְהַמְּיֻשָּׁב וְכוּ', שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר תִּקּוֹן הַמַּחִין. כִּי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא תִקּוֹן בְּחֵינָת הַמְּסֻדֵר וְהַמְּיֻשָּׁב, אֲזִי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג שׁוּם הַשְּׂגָה מִחֲמַת רְבוּי אוֹר וְאֲזִי הוּא בְּבַחֲנֵינָת יוֹרְדֵי הַיָּם שֶׁהָרוּחַ סְעָרָה מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם וְכוּ'. כִּי אֵלוֹ הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשָׁרִים הַזּוֹכִים עַל-יְדֵי עֲשִׂיַת הַמִּצְוָה בְּשִׂמְחָה לְכָל בְּחֵינָת הַתִּקּוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל עַד שֶׁהַמַּחִין שֶׁלָּהֶם רוֹדְפִין לְהַשִּׁיג אוֹר הָאִין סוּף וְכוּ', הֵם בְּבַחֲנֵינָת יוֹרְדֵי הַיָּם הַחֲכָמָה בְּאֲנִיּוֹת עוֹשֵׂי מְלָאכָה בְּמִים רַבִּים שֶׁהֵם מִימֵי הַדְּעַת, וְרַק הֵם רוֹאִים וַיּוֹדְעִים כְּמָה גְדוּלָּה מַעֲשֵׂי ה' וְנִפְלְאוֹתָיו בְּבַחֲנֵינָת הַמָּה דִּיקָא רָאוּ מַעֲשֵׂי ה' וְנִפְלְאוֹתָיו בְּמִצְוָה. אֲדָּה לְפַעֲמִים מִתְגַּבֵּר חֶסֶד וְשָׁלוֹם הָרוּחַ סְעָרָה בְּבַחֲנֵינָת וַיֵּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה וַתִּרְוּמִם גָּלִיו יַעֲלוּ שָׁמַיִם יִרְדּוּ תְהוֹמוֹת וְכוּ', וְזֶה בָּא עַל-יְדֵי שֶׁלֹּא נִתְתַּקַּן כְּרָאוּי בְּחֵינָת הַמְּסֻדֵר וְהַמְּיֻשָּׁב אֶת הַמַּחִין שֶׁהוּא בְּחֵינָת הַפְּרִיסָה הַמְּעַכָּב אֶת הַמַּחִין בְּשַׁעַת רְדִיפְתָּן לְהַשִּׁיג. וְאֲזִי אֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְמַחוּז חֲפָצָם לְהַשִּׁיג מֵהַ שְׁצָרִיכִין לְהַשִּׁיג, כִּי הַמַּחִין מִתְבַּלְבְּלִין כְּשֶׁכּוֹר מִחֲמַת רְבוּי אוֹר, וְאֲזִי הֵם בְּבַחֲנֵינָת יַעֲלוּ שָׁמַיִם יִרְדּוּ תְהוֹמוֹת וְכוּ', כִּי הַעֲלִיָּה הִיא שֶׁלֹּא כְּסֻדֵר וְעַל-יְדֵי זֶה נִשְׁלָךְ לְמַטָּה עַד תְּהוֹמוֹת וְכוּ', כְּמוֹ שְׁמֵבֶאֱרָ בְּדַבְּרֵינוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּמָקוֹם אַחֵר עַל זֶה הַפְּסוּק (בְּסִימָן קסג), כִּי תִקּוֹן הַמַּחִין בְּשִׁלְמוֹת שְׁעָקְרוּ עַל-יְדֵי הַמְּסֻדֵר וְהַמְּיֻשָּׁב, זֶה אֵי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּחֵינָת מִי יֵימַר הַנִּי"ל, שֶׁהוּא עַל-יְדֵי שְׁיִוְרְדִין לְמָקוֹם הַקְּלָפוֹת לְהִיכְלִי הַתְּמוּרוֹת לְבָרֵר הַקְּדוּשָׁה מִשָּׁם וְכוּ' כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן בְּהַכְרַח לְכָל הָרוּצָה לְגִשְׁתָּ אֶל הַקְּדוּשָׁה וְלִזְכוּת לְכָל הַנִּי"ל שְׁיִהְיֶה בְּבַחֲנֵינָת עִיל וְנִפְיָק. וְצָרִיךְ שְׁתַּהַיָּה הִירִידָה קָדָם הַעֲלִיָּה שְׁזָהוּ בְּחֵינָת כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אֲדָם מְקַטֵּן וְעַד גְּדוּל, כִּי אֶפְלוֹ הַקְּטָנִים בְּמַעֲלָה מְאֹד וְאֶפְלוֹ קְטָנִים וְנִעְרִים, כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם שְׁדַעְתָּם וּמַחֵם קָטָן בְּבַחֲנֵינָת מַחִין דְּקִטְנוֹת וּמִתְגַּבְּרִים עֲלֵיהֶם כָּל הַתְּאוּוֹת וּמַעֲשֵׂה נַעֲרוֹת, הַכָּל נִמְשָׁךְ מִבְּחֵינָה זֹאת שֶׁהוּא בְּחֵינָת מִי יֵימַר הַנִּי"ל שֶׁהֵם

בְּחִינַת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַקְּלָפָה הַקּוֹדֶמֶת לַפְּרִי שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם, וּמִשָּׁם כָּל הַיְרִידוֹת שֶׁקֹּדֶם הָעֲלִיּוֹת שֶׁל כָּל אָדָם. וְכָל מֵה שְׁחוֹתְרִין וְרוֹצִים לְעֲלוֹת אֵיזָה עֲלֵיהָ אֶל הַקְּדוּשָׁה, מִתְּגַבְּרִין הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת מֵאֵד בְּתַאֲוֹת וְהַרְהוּרִים וּבְלִבּוּלִים וּסְבָרוֹת הַפּוֹכוֹת וְכוּ', וְצָרִיכִין יִגִּיעָה גְדוּלָה וְהַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים עַד שְׂיִזְכֶּה לְבָרֵךְ הַקְּדוּשָׁה מִשָּׁם וְלַעֲלוֹת מִשָּׁם בְּשָׁלוֹם. וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי עֲשִׂית הַמְּצוּוֹת בְּשִׂמְחָה גְדוּלָה כְּנִ"ל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה מַעֲלָה הַקְּדוּשָׁה מֵהַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת עַד שְׁעוֹלָה בְּכָל הָעֲלִיּוֹת הַנְּזַכְּרוֹת לְעִיל, עַד שֶׁמֵּתְקוֹן הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב שְׂזָה הַעֲקָר, וְאֵז זֹכֶה עַל-יְדֵי הַרְדִּיפָה שֶׁל הַמַּחִין וְהַמְּעַכָּב, לְבְּחִינַת תַּשְׁעָה הַיְכָלִין הַנְּזַכְּרוֹת לְעִיל עַד שֶׁמִּשְׁיֵג וְכוּ'. אֲבָל כְּשֶׁלֹּא בָּרַר הַקְּדוּשָׁה כְּרֵאוֹי מֵהַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת שֶׁמִּחְמַת זֶה לֹא תִקּוֹן הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב, אֵזִי הוּא בְּבְּחִינַת יַעֲלוּ שְׁמַיִם יִרְדוּ תְּהוֹמוֹת כְּנִ"ל, בְּבְּחִינַת יַחּוּגוּ וְיִנּוּעוּ כְּשֶׁפּוֹר וְכָל חֲכָמָתָם תִּתְּבַלַּע. כִּי כָּל חֲכָמָתוֹ מִתְּבַלַּע וּמִבְּלָבֵל כְּשֶׁפּוֹר מִחְמַת שְׂאִין לוֹ כַּח הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֲקָר תִּקּוֹן הַשְּׂגָת הַמַּחִין וְכְנִ"ל. וְכִשְׂזוֹכֶה לְהַנְּצִל מִזֶּה צָרִיךְ לְהוֹדוֹת בְּשִׂמְחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוֹן הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב כְּנִ"ל. שְׂזָה בְּחִינַת לְחַס חֲמִץ שֶׁבְּתוֹדָה כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת יָקָם סְעָרָה לְדָמָה וְיִחַשּׁוּ גְלִיָּהֶם הַנְּאָמַר עַל תִּקּוֹן יוֹרְדֵי הַיָּם, כִּי תִקּוֹנָם עַל-יְדֵי תִקּוֹן הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר שֶׁשָּׁם סוּד הַשְּׂתִיקָה בְּחִינַת סִיג לְחֲכָמָה שְׂתִיקָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּמָקוֹם אַחֵר. כִּי הַפְּרִיסָה שֶׁהִיא בְּחִינַת כְּתָר שֶׁמְעַכָּב אֶת הַמַּחִין בְּבְּחִינַת הַמֵּתוֹן עַד שֶׁאֲתִישָׁב, זֶה בְּחִינַת שְׂתִיקָה שֶׁמְרַמְזִין לוֹ שְׂתִיקָה וְאֵל תְּהִיָּה נִבְהָל לְהַשִּׁיב, רַק שְׂתִיקָה בְּמַחְשַׁבְתָּךְ עַד שֶׁתִּתְּיֻשָּׁב, שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֲקָר הַהֲשָׁגָה כְּרֵאוֹי אֲשֶׁרִי הַזֹּכֶה לָזֶה. וְעַל-כֵּן סִיָּם שֶׁם וְיִשְׁמַחוּ כִּי יִשְׁתַּקּוּ וְיִנַּחֲסוּ אֶל מְחוּז חֲפָצָם, כִּי הַעֲקָר עַל-יְדֵי הַשְּׂמִחָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְתִקּוֹן הַכְּתָר שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂתִיקָה כְּנִ"ל:

אות ו

וְזֶה לֵה' חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְּנֵי אָדָם. חֲסִדוֹ, זֶה בְּחִינַת הָאֶרֶת הַמַּחִין שֶׁהֵם עַל-יְדֵי בְּרַכַּת הַיְדִידִים שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲסֵד גְּבוּרָה תְּפָאֶרֶת, שְׁעֲקָר הוּא הַחֲסֵד כִּי אִ"ל נִהִירוֹ דְּחֲכָמָתָא וְהוּא יוֹמָא דְּאֵזֵל עִם כְּלָהוּ יוֹמִין, בְּחִינַת יוֹמָם יְצוּהָ ה' חֲסִדוֹ כְּמוֹ שֶׁמוֹבָא בְּכַתְּבִים וּמוֹבָא בְּדְבָרָנוּ. נִפְלְאוֹתָיו, זֶה בְּחִינַת כְּתָר שֶׁהוּא הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב, כִּי כְּתָר נִקְרָא פְּלֵא פִּידוּעַ, כִּי עַל זֶה בָּאָה עֲקָר הַהוֹדָאָה שֶׁה' יִתְּבַרְךְ עֲזָר לוֹ לְצֵאת מִכָּל אֵלוֹ הַצָּרוֹת שֶׁל הָאֶרֶבְעָה הַנְּזַכְּרוֹת לְעִיל שֶׁהוּא עַל-יְדֵי תִקּוֹנִים הַנְּזַכְּרוֹת לְעִיל, עַד שֶׁזָּכֶה לְתִקּוֹן הַמַּחִין שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲסֵד וְתִקּוֹן הַכְּתָר שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּלֵא. וְזֶהוּ יוֹדוּ לֵה' חֲסִדוֹ שֶׁאֲצֵל חֲסֵד אֲמַר לֵה' וְאֲצֵל נִפְלְאוֹתָיו אֲמַר לְבְּנֵי אָדָם, זֶה בְּחִינַת תִּקּוֹן הַרְדִּיפָה וְהַמְּעַכָּב הַנִּ"ל, כִּי הַמַּחִין רוֹדְפִין לְהַשִּׁיג אֹר הָאִין סוּף

וְרוֹצֵין לְעֵלוֹת אֵל ה'. וְכַפִּי רְדִיפְתֶם הִיָּה נִכְלָל שָׁם וּמִתְבַּטֵּל בְּמִצִּיאוֹת וְהִיָּה
בְּטֵל הָעוֹלָם, וְלֹא הָיוּ בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִין גְּדֻלְתּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו יִתְבַּרֵךְ שְׁבַשְׁבִּיל
זֶה בָּרָא הַכֹּל. עַל-כֵּן צָרִיכִין תִּקּוּן הַמַּעַכְבַּ הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּלֵא בְּחִינַת
כְּתָר שְׁמַעְבַּב אֶת הַמַּחִין מִרְדִּיפְתּוֹ, וְעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂין תִּשְׁעָה הֵיכָלִין
הַנְּזָכְרִים לְעֵיל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְשִׁיגִין אֹרֶךְ אֵין סוּף בְּבְחִינַת מְטִי וְלֹא מְטִי,
שְׁמַשֵּׁם כָּל הַהֲשָׁגוֹת וְהִדְיָעוֹת שֶׁל הַצְּדִיקֵי אֲמַת שְׁעַל-יְדֵי זֶה יוֹדְעִים
לְצַמְצֵם אֹרֶךְ הַשְּׁגָתָם עַד שְׁיִכּוֹלִים לְהוֹדִיעַ לָנוּ נִפְלְאוֹתָיו הַנּוֹרְאִים. וְזֶהוּ
יּוֹדוּ לֵה' חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם, שֶׁהַחֲסִד בְּחִינַת רְדִיפַת הַמַּחִין רוֹדֵף
לֵה' לְהַשִּׁיג אֹרֶךְ יִתְבַּרֵךְ, אֲבָל אֵין זֶה שְׁלֵמוֹת כִּי אִם כֵּן יִתְבַּטֵּל בְּמִצִּיאוֹת
כְּנִי"ל וְלֹא יִדְעוּ גְּדֻלְתּוֹ בְּנֵי אָדָם. אֲבָל עַל-יְדֵי בְּחִינַת פְּלֵא הַנִּי"ל, עַל-יְדֵי זֶה
יָכוֹל לְהוֹדִיעַ נִפְלְאוֹת גְּדֻלְתּוֹ לְבְנֵי אָדָם, וְזֶהוּ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם כְּנִי"ל.
וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַפְּסוּקִים שְׁמִזְהִיר בָּהֶם לְסַפֵּר נִפְלְאוֹתָיו וְלִשְׁיַח בָּהֶם.
נִפְלְאוֹתָיו דִּיקָא כְּמוֹ שְׁפַתּוֹב שִׁיחוֹ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו, וּכְתִיב וּדְבָרֵי נִפְלְאוֹתָיִךְ
אֲשִׁיחָה, וּכְתִיב סִפְרוּ בְּגוֹיִם אֶת כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו, וְכֵן אוֹדָה
ה' בְּכָל לְבֵי אֲסַפְרָה כָּל נִפְלְאוֹתָיִךְ (תְּהִלִּים ט), לְשַׁמַּע בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר
כָּל נִפְלְאוֹתָיִךְ (שֵׁם כו), וְעַד הֵנָּה אֲגִיד נִפְלְאוֹתָיִךְ (שֵׁם עא) וְכֵן הִרְבֵּה. כִּי
עֵקֶר גְּדֻלְתּוֹ וּכְבוֹדוֹ יִתְבַּרֵךְ הוּא לְהוֹדִיעַ לְבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְנוֹרְאוֹת
נִפְלְאוֹתָיו, וּבִיּוֹתֵר לְהִרְחוֹקִים מְאֹד כְּמוֹ שְׁמַבְאָר בְּסִימָן יוֹד, שְׁזֶה עֵקֶר
גְּדֻלְתּוֹ יִתְבַּרֵךְ שְׁגַם הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וְהִרְחוֹקִים מְאֹד יִדְעוּ אוֹתוֹ. וְעַל-
כֵּן מְזַכֵּיר בְּכָל פַּעַם בְּלִשׁוֹן נִפְלְאוֹת, כִּי עֵקֶר מֵה שְׁיִכּוֹלִין לְדַבֵּר וְלִשׁוֹחַ
וּלְסַפֵּר גְּדֻלְתּוֹ לְבְנֵי אָדָם, הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת פְּלֵא עֲלִיוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר
שֶׁהוּא הַמְּסַדֵּר וְהַמְּיַשֵּׁב שְׁמִכָּה בְּהַמַּחִין וּמַעַכְבֶּם מִרְדִּיפְתֶם, שְׁעַל-יְדֵי זֶה
נַעֲשֶׂין תִּשְׁעָה הֵיכָלִין הַנְּזָכְרִים לְעֵיל שְׁעַל יָדָם נַעֲשֶׂין כָּלִים לְהַשִּׁיג מֵה
שְׁמִשְׁיָגִין, שְׁעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא יָכוֹלִין לִידַע וְלְהוֹדִיעַ וּלְסַפֵּר נִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי
אָדָם כְּנִי"ל, שְׁזֶה עֵקֶר כְּבוֹדוֹ וּגְדֻלְתּוֹ שֶׁל יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן חִיּוֹב
הַהוֹדָאָה הוּא בְּרַבִּים דִּיקָא, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה וְצָרִיךְ
לְאוֹדוּיֵי בְּאִפִּי עֲשֶׂרָה כְּמוֹ שְׁפַתּוֹב וִירוֹמְמוּהוּ בְּקֹהֵל עִם וְכוּ', כִּי זֶה עֵקֶר
גְּדֻלְתּוֹ כְּנִי"ל. וְזֶהוּ רְגְלֵי עֲמֻדָה בְּמִישׁוֹר בְּמִקְהֵלִים אֲבָרָךְ ה', רְגְלֵי עֲמֻדָה
בְּמִישׁוֹר, זֶה בְּחִינַת תִּקּוּן הַרְגְלִין שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּחִלַת הַתִּקּוּן עַל-יְדֵי
עֲשִׂית הַמְּצֻוָּה בְּשִׁמְחָה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה הוֹלְכֵת הַמְּצֻוָּה לְעוֹרֵר הַכֹּל לֵה' יִתְבַּרֵךְ,
וְעַל-יְדֵי זֶה זּוֹכִין לְכָל הָעֲלִיּוֹת הַנְּזָכְרוֹת לְעֵיל עַד שְׁנִתְתַּקֵּן גַּם הַמְּסַדֵּר וְכוּ',
שְׁעַל-יְדֵי זֶה יָכוֹלִין לְסַפֵּר נִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם כְּנִי"ל. וְזֶהוּ שְׁנִסְמָךְ לְזֶה
בְּמִקְהֵלִים אֲבָרָךְ ה', כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי בְּחִינַת רְגְלֵי עֲמֻדָה בְּמִישׁוֹר הַנִּי"ל,
בְּחִינַת תִּקּוּן הַרְגְלִין עַל-יְדֵי עֲשִׂית הַמְּצֻוָּה בְּשִׁמְחָה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן
הַמַּעַכְבַּ בְּחִינַת כְּתָר כְּנִי"ל, עַל-יְדֵי זֶה בְּמִקְהֵלִים אֲבָרָךְ ה', שְׁיִכּוֹלִים לְבִרְכוֹ
וְלְהוֹדוֹת לוֹ בְּמִקְהֵלִים בְּרַבִּים בְּמִקְהֵלוֹת רַבּוֹת בְּנֵי אָדָם שְׁזֶה הָעֵקֶר
כְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת הַפְּלֵא חֲסִדָּיִךְ, הַפְּלֵא חֲסִדָּיִךְ דִּיקָא בְּחִינַת חֲסִדוֹ
וְנִפְלְאוֹתָיו הַנְּזָכְרִים

לְעֵיל:

אות ז

וְזֶה שֶׁצָרִיךְ לְאוֹדוּי בְּאִפִּי עֲשָׂרָה וּתְרִין מִנִּיּהוּ רַבָּנוּ, עֲשָׂרָה כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה מִיַּי נְגִינָה שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשׁוּבוֹת וְהַהוֹדָאוֹת וְהַזְמִירוֹת שֶׁכֻּלָּם כְּלוּלִים בְּסֵפֶר תְּהִלִּים שֶׁיֵּסֵד דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁהוּא נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁכֻּלָּל מֵעֲשָׂרָה מִיַּי נְגִינָה כִּידוּעַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת גְּדֹל מַעֲלַת מִנְּנוּ עֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁאֵז דִּיקָא אוֹמְרִים בְּרָכוּ וּקְדָשָׁה וְכוּ'. כִּי בְּכָל מְקוֹם שֶׁישׁ עֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל נִתְעוֹרְרִין בְּחִינַת יוֹד מִיַּי נְגִינָה. וְזֶהוּ וּתְרִין מִנִּיּהוּ רַבָּנוּ, שֶׁהֵם בְּעֲלֵי דַעַת וּמַחִין, וְעַל-כֵּן הֵם שְׁנַיִם כְּנֶגֶד הַרְדִּיפָה וְהַמַּעֲכָב הַנִּי"ל, כִּי כְּשֵׁישׁ שְׁנֵי בְּעֲלֵי תוֹרָה, בְּוֹדָאֵי יֵשׁ בָּהֶם בְּחִינַת רְדִיפָה וּמַעֲכָב שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַעֲלַת הַלּוּמֵד עִם הַחֵבֶר שֶׁזֶה שׁוֹאֵל אֶת חֵבְרוֹ מַחֲמַת שְׁמֹחוֹ רוֹדֵף לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּין הַדָּבָר עַל בְּרִיו, וְחֵבְרוֹ מְשִׁיב לוֹ הַמַּתָּן עַד שֶׁאֲתִישֵׁב כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר עֲנָן זֶה בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְכֵן הוּא בְּשֵׁרְשֵׁי נַפְשׁוֹתָם בְּהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹת שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְשִׁיגִין הַתְּשׁוּעָה הַיְכָלִין שֶׁזֶה עֶקֶר הַהוֹדָאָה שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׂמִיחָה כְּנִי"ל:

אות ח

עַל-כֵּן צָרִיכִין לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ מְאֹד בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל לַה' יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַטּוֹבוֹת אֲשֶׁר גָּמַל עִמָּנוּ, וְאַפְלוּ בְּתַקְוָה צָרַת הַנֶּפֶשׁ רַחֲמָנָא לְצַלָּן אֶפְלוּ כְּשֶׁיִּרְדּוּ וְנִתְרַחַק כְּמוֹ שֶׁנִּתְרַחַק וְאִידָּ שֶׁהוּא, יִהְיֶה הַכָּל לְשִׁשׁוֹן וּלְשִׂמְחָה בְּבְחִינַת שִׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשִּׁיגוּ וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמְקוֹם אַחֵר, עַל שֶׁאָף-עַל-פִּי-כֵן זֹכִיךְ לֹמַר קְרִיאַת שְׁמַע וּלְיַחֲד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ פְּעֻמִּים בְּכָל יוֹם וּלְהֶאֱמִין בְּה' וּבַמִּשָּׁה עֲבָדוּ שֶׁהֵם הַצְּדִיקִי אֲמַת שֶׁבְּכָל דּוֹר וְכוּ'. וְכַמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמְקוֹם עֲלִינוּ וְכוּ', אֵלּוּ פִּינוּ מְלֵא שִׁירָה וְכוּ', כִּי עֶקֶר גְּלוּת הַנֶּפֶשׁ הוּא הָעֲצָבוּת כְּמוֹכֵן בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת עֵין שֵׁם, וְכָל מַה שֶׁהָעֲצָבוּת מִתְגַּבֵּר יוֹתֵר מִתְגַּבְּרִין יוֹתֵר הַתְּאֻוֹת בְּפֶרֶט שֶׁגֵּעוֹן הַתְּאֻוָּה הַכְּלָלִית, וְכֵן חוֹזֵר חֲלִילָה חֵס וְשְׁלוֹם וּמְצַרֵּף לָזֶה תְּאֻוֹת מָמוֹן וְטְרַדַת הַפְּרָנְסָה בְּחִינַת בְּעֲצָבוֹן תֵּאֲכֻלְנָה וְכוּ'. וְכַמּוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה וּבִיּוֹם הַבְּפוּרִים (בְּסִימָן נו) בְּעֲנָן עֲצָבוֹן יָדִים וְכוּ', עַד שֶׁכְּמַעַט תִּצָּא נַפְשׁוֹ חֵס וְשְׁלוֹם לוֹיֵא ה' עֲזָרְתָה לָנוּ שְׂמֵאִיר עֲלִינוּ מִרְחוֹק בְּכַח הַצְּדִיקִי אֲמַת לְשִׂמְחָה נַפְשׁוֹתֵינוּ עַל-פִּי דְרָכֵי הַעֲצוֹת הָעֲמֻקּוֹת שֶׁל הַצְּדִיקִי אֲמַת. וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ מְאֹד בְּכָל הַכּחוֹת לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשְּׂמִיחָה. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְהִיּוֹת רָגִיל מְאֹד בְּהוֹדָאָה בְּשִׂמְחָה כְּנִי"ל וְכַמְבַּאֵר אֲצִלְנוּ בְּמְקוֹם אַחֵר הַרְבֵּה מְזֵה עַל הַתּוֹרָה יְמֵי חֲנֻכָּה הֵם יְמֵי הוֹדָאָה (בְּהַלְכוֹת כְּלָאֵי בְּהַמָּה הַלְכָה ד וּבְהַלְכוֹת פְּרִיקָה וּטְעִינָה הַלְכָה ד עֵין שֵׁם הַיֵּטֵב):

אות ט

כי כל ענין הארבעה צריכין להודות הנ"ל עוברין על כל אדם בכל עת, לפעמים בגשמיות ממש, ועל-פי רב על-ידי שארי ההרפתקאות העוברין על האדם בכל יום, בפרט בענין גלות הנפש וכמבאר לעיל מזה (באות ה). ועל-כן תקנו לנו בדורות הללו לומר מזמור הודו בכל ערב שבת בכניסת שבת. כי ששת ימי החל הם בחינת העולם הזה שנקרא ערב שבת כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מי שטרח בערב שבת וכו', ושבת בחינת עולם הבא. וזה ידוע שהעולם הזה מלא צרות ומכאובות, וכמו שכתוב גם כל ימיו פעס ומכאובות, וכמו שכתוב אדם לעמל יולד וכמו שמובא במדרש (בראשית פרשה יג) לא נברא האדם אלא לעמל אם זכה הוא עמל בתורה אשריו וכו'. וכל חיותנו וקיומנו הוא רק בחינת שבת שהוא בחינת עלמא דאתי, כי רק זה כל תכליתנו, כי לא בא האדם לזה העולם לסבל עמל ויגון כזה וצרות מצרות שונות שאי אפשר לבאר וכמו שידוע כל אחד בנפשו, והחכמים המסתכלים בכלל העולם יודעים שכל העולם כולו מלא יגונות וכעס ומכאובות וכמבאר במדרש הנ"ל שלא נברא האדם אלא לעמל. ואפלו חכמי אמות העולם חקרו זאת ומדברים מזה הרבה, וכמובא (בספר מבחר הפנינים) שהאדם בזה העולם כמו שסבבוהו חיות רעות ופגע האויבים בכל מוצא ומבוא שאם ינצל מקצתם יטרפוהו קצתם וכו'. (וכמו שמבאר בדברינו במקום אחר מזה הרבה). ועל-כן בודאי לא ברא ה' יתברך את האדם בחכמה נפלאה ונוראה כזאת בשביל שישלל עמל וכעס כזה העולם, כי פונת ה' יתברך בודאי רק לטובה, וכמבאר בכל הספרים שברא את כל העולם ומלואו בשביל האדם כדי להראות טובו וחסדו ורחמנותו וכמו שכתוב בתחלת העץ חיים. (ובהתורה בא אל פרעה בסימן סד לקוטי חלק א), הינו שעקר בריאת האדם שבשבילו נברא הכל היה בשביל התכלית שהוא שבת שהוא תכלית מעשה שמים וארץ (כמו שמבאר בלקוטי תניינא סימן לט), וזה כל נחמותינו על כל הצרות והיגונות שסובל כל אחד בבחינת זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו שנאמר על נח שהוא בחינת הצדיק שהוא בחינת שבת (כמו שמבאר בסימן ב בלקוטי תניינא). שהוא בחינת עולם הבא. וכמו שכתוב במדרש הנ"ל לא נברא האדם אלא לעמל, אם זכה הוא עמל בתורה ואם לא זכה הוא עמל בארץ אשריו לאדם שהוא עמל בתורה. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה בגמרא (סנהדרין צט) כולוהו גופי דרופתקי ניהו טוביה לדזכי והוי דרופתקי דאורייתא. אבל איך זוכין לזה כי הבעל דבר וחילותיו מתגברין ומתפשטין כל כך על כל אדם ואין מניחין אותו לשום לב לזה. והכל מרובי הצרות של זה העולם שעל-ידי זה מתגבר המרה שחורה והעצבות שעל-ידי זה אין יכולין לישוב דעתו מה הוא עושה בזה העולם וכו'. (וכמו שמבאר בסימן יוד בלקוטי תניינא). ועל-כן צריכין

לְהַתְגַּבֵּר מְאֹד מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ שְׂמֵחָה עַל עֲצָמוֹ עַל-יְדֵי שְׂיִסְתַּכֵּל עַל הַסּוּף
שֶׁהוּא תַּכְלִית הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁבֶת שְׂאֵז יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה,
כִּי אֶפְלוּ הַפְּחוֹת שְׂבִישְׂרָאֵל וְהַגְּרוּעַ שְׂבַגְרוּעִים אִין שְׁעוֹר לְכֹל נְעִימוֹת הַטּוֹב
הַנִּפְלֵא שְׂיִזְכָּה אַז, וְכִמוֹ שְׂחִזְקוֹ אוֹתְנוּ הַצְּדִיקֵי אֲמַת בְּכִמָּה לְשׁוֹנוֹת בְּעִנְיָן
זֶה כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בִּיּוֹם הַהוּא יִבְקֹשׁ עוֹן יִשְׂרָאֵל וְאִינְנוּ, כְּמוֹ שְׂמוּבָא בְּסִימָן
כַּב שְׂיִבְקֹשׁוּ וְיַחֲפֹשׁוּ עוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּי כִּי יִתְהַפְּכוּ לְזִכִּיּוֹת. וְכִמוֹ שֶׁפְּתוּב
עַל פְּסוּק נִרְדִּי נָתַן רִיחוֹ וְכוּ בְּפִסּוּקִים הַרְבֵּה. וְעַל-יְדֵי זֶה יוּכַל לְשַׂמַּח אֶת
עֲצָמוֹ גַּם עֵתָה בְּכֹל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּבַחֲיַנַּת שְׁשׁוֹן וְשְׂמֵחָה יִשְׂיָגוּ וְנָסוּ יָגוֹן
וְאֲנַחָה כְּמוֹ שְׂמְבָאָר בְּסִימָן כַּג בְּלִקוּטֵי תַּנְיִנָא. שְׂצָרִיכִין לְחַטֵּף הַיָּגוֹן
וְאֲנַחָה לְהַפְּכוֹ לְשְׂמֵחָה וְכוּ:

אות י

וְזֶה בְּחִינַת מָה שְׂמְבָאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁהַסְּבִי דְבִי אֶתּוּנָא אֲמָרוּ לִיה מִי
יִימַר, מִי הוּא זֶה שְׂיִכְנַס בְּהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת לְמִקּוּם הַקְּלָפוֹת לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם
הַקְּדוּשָׁה וְכוּי, וְהַשִּׁיב לָהֶם אֶתּוֹ אֲשֶׁלִּי וּמוֹשְׁחוֹ, הִינּוּ עֵקֶר עַלִּית הַקְּדוּשָׁה
עַל-יְדֵי שְׂמֵחָה, וְלַעֲתִיד תִּגְדַּל הַשְׂמֵחָה וְעַל-יְדֵי זֶה יֵצְאוּ מֵהַגְּלוּת וְכוּי עֵינ
שָׁם. וְקוּשָׁה לְכַאוּרָה כִּי כָּל דְּבָרֵי רַבְּנוּ שָׁם הוּא שֶׁהַשִּׁיב לָהֶם שְׂלַעֲתִיד
בְּצִאת מֵהַגְּלוּת תִּגְדַּל הַשְׂמֵחָה מְאֹד, וְעַל-יְדֵי זֶה יִתְבַּטְּלוּ הַקְּלָפוֹת וְכוּי עֵינ
שָׁם. וְאִם כֵּן קוּשָׁה, כִּי עֲדִין אִין אָנוּ מְבִינִים מָה נַעֲשֶׂה אֲנַחְנוּ עֵתָה בְּעַמֻּק
הַגְּלוּת הַזֶּה שְׂעֵקֶר הַגְּלוּת הוּא הָעֲצָבוּת וְכוּי, וּבְמָה נִזְכָּה עֵתָה לְזֶה לְשַׂמַּח
נַפְשֵׁנוּ לְהַכְנִיעַ הַקְּלָפוֹת לְצִאת מִגְּלוּת הַנֶּפֶשׁ שֶׁהוּא הָעֲצָבוּת שְׂמֵתְגַבֵּר בְּכֹל
יוֹם. כִּי זֶה יְדוּעַ שֶׁהַעֵקֶר לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ גַּם עֵתָה בְּחִינַת הַגְּאֻלָּה בְּבַחֲיַנַּת
קְרִבָּה אֶל נַפְשֵׁי גְאֻלָּה, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים בְּשֵׁם הַבַּעַל שָׁם טוֹב ז"ל, וְכֹל דְּבָרֵי
הַצְּדִיקִים בְּפִרְט דְּבָרֵי אֲדוּנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה כָּלֶם הֵם עֲצוֹת
לְהַחֲיוֹת נַפְשׁוֹתֵינוּ עֵתָה גַּם עֵתָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכֹל מְקוּם שֶׁהוּא. וְאִם כֵּן
צָרִיכִין לְהַתְּבַוֵּן בְּדְבָרֵינוּ הַנִּזְכָּרִים לְעִיל מָה נַעֲשֶׂה עֵתָה אִיד יוֹצְאִין מֵהִיכְלֵי
הַתְּמוּרוֹת שֶׁהוּא עַל-יְדֵי שְׂמֵחָה, אִיד נִזְכָּה לְשַׂמֵּחַ עֵתָה בְּגְלוּת הַמֵּר הַזֶּה
שְׂמֵתְגַבֵּר הָעֲצָבוּת בְּכִלְלִיּוֹת וּבְפִרְטִיּוֹת עַל כָּל נַפֶּשׁ וְנַפֶּשׁ מִיִּשְׂרָאֵל. אִיד הוּא
עַל-פִּי הַנִּי"ל, כִּי מְבָאָר בְּדְבָרֵינוּ זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה בְּמִקּוּם אַחַר (בְּסִימָן רַג
לְקוּטֵי חֶלֶק א) שְׂכַפְשֵׁה־קְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצָה לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל הוּא
מִמְשִׁיךְ הַשְּׂגָחָה מִקֶּץ הָאֲחֵרוֹן וְכוּי עֵינ שָׁם. וְכוּ הוּא כָּאן שְׂרַבִּי יְהוֹשִׁעַ בֶּן
חֲנַנְיָה הַשִּׁיב לָהֶם שְׂבִסוּף הָאֲחֵרוֹן בְּצִאת יִשְׂרָאֵל מֵהַגְּלוּת תִּגְדַּל הַשְׂמֵחָה
מְאֹד שְׂזֶהוּ בְּחִינַת אֶתּוֹ אֲשֶׁלִּי וּמוֹשְׁחוֹ וְכוּי כְּמוֹ שְׂמְבָאָר שָׁם, וְרַמְזוּ בְּזֶה
שְׂבִזָּה בְּעֲצָמוֹ מוֹצִיאִין כָּל נַפֶּשׁ וְנַפֶּשׁ מִיִּשְׂרָאֵל מִגְּלוּתוֹ גַּם עֵתָה, שְׂעֵקֶר
הַגְּלוּת הוּא הָעֲצָבוּת כַּנִּי"ל, וְהַעֲזָה הִיא שְׂיִזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּסוּף הָאֲחֵרוֹן
שְׂסוּף כָּל סוּף יוֹשִׁיעַ ד' אֶת יִשְׂרָאֵל בְּוֹדָאֵי בְּכֹלֶל וּבְפִרְט כַּנִּי"ל, וְעַל-יְדֵי זֶה

יוכל לשמח את עצמו גם עתה. ועל-ידי זה יצא מגלותו מבחינת היכלי התמורות ויברר הקדשה משם עד שיזכה להשיג אור האין סוף וכו' כנ"ל:

אות יא

ועל-כן בכניסת שבת שצריכין לצאת מחל לשבת ממרירות הצרות והגלות שנגאחו בששת ימי החל לזכות לקדשת שבת שהוא בחינת חרות, ועל-כן אומרים מזמור הודו שמדבר מארבעה צריכין להודות כדי להמשיך על עצמו שמחת ההודאה מבחינת שבת בחינת עולם הבא, כדי שעל-ידי זה נזכה לצאת מבחינת גלות של ששת ימי המעשה לזכות לקדשת שבת שהוא בחינת חרות שעקר החרות הוא על-ידי השמחה בחינת כי בשמחה תצאו, כי הא בהא תליא, כל מה שהגלות מתגבר חס ושלום, כמו כן העצבות מתגבר, כי עקר הגלות הוא העצבות שמתגבר על לב ישראל ואינה מנחת לשמח, וכל מה שהעצבות מתגבר הגלות מתגבר כנ"ל. על-כן צריכין להתגבר לשמח נפשו בכל מיני עצות כמבאר בדבריו זכרונו לברכה. על-כן צריכין בכל פעם להזכיר את עצמו בחינת קדשת שבת שהוא עולם החרות כנ"ל כדי להמשיך שמחת שבת בימי החל כמו שמבאר במקום אחר, וזה בחינת מחד בשבת לשבת, שצריכין להמשיך על עצמו שמחת שבת גם בימי החל וכו'. וזה בחינת השיר של יום שאז דיקא מזכירין שבת בכל יום ויום, כמו שאומרים היום יום אחד בשבת היום יום שני בשבת, ואז אומרים שיר של יום שהיו אומרים בבית-המקדש, כי שיר בחינת שמחה, הינו שמזכירין עצמן קדשת שבת שהוא בחינת שיר והודאה ושמחה, כי עקר השיר וההודאה שהוא בחינת שמחה הוא בשבת בבחינת מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' וכו' עלי עשור ועלי נבל וכו' כי שמחתני ה' בפעליך וכו', ומשם נמשכין כל השירים שהיו הלויים אומרים בבית-המקדש בכל יום ויום. ועל-כן מזכירין שבת דיקא אצל השיר של יום כדי להמשיך שמחת שבת בכל יום ויום. ואז אומרים השיר שהיו הלויים אומרים בבית-המקדש. שכל זה הוא בחינת הנ"ל שמזכירין גם עתה השיר של בית-המקדש שהוא בחינת שמחה, הכל כדי להמשיך מבחינת שבת מבחינת קץ האחרון שאז יבנה בית-המקדש ואז תגדל השמחה. ועל-ידי זה אנו משמחין עצמנו גם עתה בהתקנה הזאת, כי סוף כל סוף יתתקן הכל והעוונות יתהפכו לזכיות והכל יתהפך לטובה וכו'. שכל זה רמז להם במה שהשיב להם איתו אשלי ומושחו וכו' כנ"ל, שהזכיר להם גדל השמחה שלעתיד שעל-ידי זה אנו יכולין לשמח עצמנו גם עתה כנ"ל. ועל-ידי זה נזכה לצאת מהיכלי התמורות שהזכירו שם שמרמוז בהשאלה מי יימר וכו' כמו שמבאר שם:

אות יב

כי הסטרא אחרא והקלפות שהם כחות היצר הרע וחילותיו נקראים היכלי התמורות שכל כחם הרע הוא על-ידי תמורות שמחליפין וממירין רע בטוב וטוב ברע בבחינת הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע שמים חשך לאור ואור לחשך וכו' (ישעיה ה), שממשם כל הבלבולים וכל התאוות וכל מיני מחלקת והסתות ופתויים וסברות של שקר וכו'. ועקר על-ידי העצבות שעל-ידי זה המוח והשכל מבלבל כמו שמבאר בסימן יוד הנ"ל בלקוטי תנינא. ועקר הבלבול הוא שמבלבלין הדעת וממירין ומחפכין הכל בבחינת הפכפך וכו' (ישעיהו כט), בבחינת והמה מרו ועצבו את רוח קדשו (ישעיה סג), כי כל לשון המראה ומרידה בבחינת סורר ומורה הוא על שם התמורות שממש הביאו הרבה לידי המרה ממש רחמנא לצלן, בבחינת היום אומר לו עשה כך והיום אומר לו עשה כך עד וכו', שהכל על-ידי סברות שקר ותמורות ועל זה נתיסד בכמה תפלות ונדויים מסדמונים לומר 'את אשר החמרתי הקלתי ואשר הקלתי החמרתי את אשר אסרתי התרתי ואשר התרתי אסרתי' וכן הרבה (כמובא בהודוי של תקון ערב ראש-חדש), כי גם החמרות שלהם מזיקין הרבה וכן המצוות שלהם, כי על-פי רב מתלבש הבעל דבר במצוות (כמו שמובא לקוטי חלק א בסימן א) שכל זה בבחינת תמורות וחליפין. וזה בבחינת יראות הנפולות רחמנא לצלן, כי צריכין להתגרא רק מה' יתברך לבד כמו שכתוב ה' לי לא אירא וכו', וכשמתגרא מאיזה אדם מושל או מחיה רעה וכיוצא, זה בבחינת יראות הנפולות שמחליף יראת ה' יתברך ביראת בשר ודם. אך אפלו כשנדמה לו שמתגרא מה' יתברך שלא יענישהו שזאת היראה היא טובה כמו שכתב אדונינו מורנו ורבינו זכרנו לברכה שעקר הוא יראת הענש, (עין במקום אחר מה שכתב בזה, שאף-על-פי שנמצא בספרים שמגנין יראת הענש, אף-על-פי-כן באמת העקר הוא יראת הענש, כי אפלו צדיקים צריכין שיהיו להם יראת הענש וכו' עין שם), וכמו שכתוב והאלקים עשה שייראו מלפניו וכמו שפרש רש"י שם שהאלקים עשה שהביא כמה ענשים כמו בדור אנוש ודור המבול וכו' שייראו מלפניו שייראו מהענשים וכו'. אך אפלו יראה טובה דרך הבעל דבר להמיר ולהחליף שהוא מה שדרך להביא את האדם לידי מרה שחורה ועצבות מחמת יראה זאת עד שמרחיקהו מה' יתברך על-ידי זה, כידוע נגע הזה בכמה בני אדם, כי אפלו יראת הענש וכל היראות הטובות צריכין לקבל רק לטובה ולא לרעה בבחינת יראת ה' לחיים, להתקרב לה' יתברך על-ידי היראה מכל מקום שהוא ולא להתרחק חס ושלום, שדיקא על-ידי יראת הענש יבוא לשמחה בבחינת וגילו ברעדה, שדיקא על-ידי היראה והרעדה מענשים הגדולים רחמנא לצלן, על-ידי זה דיקא יבוא לשמחה על שהוא על כל פנים בכלל ישראל ומקרב לצדיקים שעל-ידי זה ינצל

מְאַלְפִים וְרַבּוֹת עֲנָשִׁים. וְגַם אִם יִבְטַח בְּכַח הַצְדִּיקִים וַיִּתְחַזֵּק בַּשְּׂמֵחָה,
עַל-יָדֵי זֶה בְּוַדָּאֵי יִהְיֶה אַחֲרֵינוּ טוֹב וַיִּתְהַפֵּד הַכֹּל לְטוֹבָה בְּבַחֲנֵת עֲוֹנוֹת
נִתְהַפְּכִין לְזָכִיּוֹת, כְּמוֹבָא לְעִיל מֵהַשְּׂמֵחָה בְּסִימָן כַּב עַל פְּסוּק בְּיוֹם הַהוּא
יִבְקֹשׁ עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינְנוּ וְכוּ'. (וְעַיִן כֹּל זֶה בְּהַלְכוֹת פֶּסַח הַלְכָה ט וּבְהַלְכוֹת
בְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה הַלְכָה ד וּבְמִקּוֹם אַחֵר שֶׁהֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה קֶצֶת). וַיִּוְתַר
מִזֶּה צְרִידָה הָאָדָם לְהִבִּין מֵעֲצָמוֹ שֶׁלֹּא יִהְפֹּד חֵס וְשְׁלוֹם הַיְרָאָה לְהִתְרַחֵק
שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּכָלֹל לֹא זָכָה נַעֲשִׂית לוֹ סָם מוֹת בַּחֲנִינָת וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָּם,
שֶׁכֵּל זֶה נִמְשָׁד מֵהִיכְלֵי הַתְּמוֹרוֹת שֶׁמְמִירִין וּמְחַלִּיפִין הַכֹּל פְּנִי"ל עַד שֶׁאֵי
אֶפְשֶׁר לְבַאֵר וּלְפָרֵשׁ. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְהִתְקַרֵּב לִירְאִים בְּאַמֶּת וּלְהִמְשִׁיד עַל
עֲצָמוֹ שְׂמֵחָה בְּכָל הַכַּחוֹת עַל-יָדֵי כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁמוֹצֵא עֲדִין בְּעֲצָמוֹ
וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר עַל פְּסוּק אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי וּמוֹבָא בְּדַבְרֵינוּ כְּמָה
פְּעָמִים. וְעַל-יָדֵי שֶׁיִּבְקֹשׁ וְיִמְצֵא הַרְחָבוֹת רַבּוֹת בְּתוֹדָה הַצְּרוֹת בְּעֲצָמָן
בְּבַחֲנֵת בְּצַר הַרְחֵבֶת לִי כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בָּזֶה הַרְבֵּה בְּהַלְכוֹת כְּלָאֵי בְּהֵמָה
הַנִּי"ל. וְעַל-יָדֵי שֶׁיִּסְתַּכֵּל עַל הַסּוּף הָאֲחֵרוֹן וְכוּ' פְּנִי"ל שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִינָת אֵיתוֹ
אֲשֶׁלִּי וּמוֹשָׁחוֹ וְכוּ' פְּנִי"ל, עַד שֶׁיִּהְפֹּד וְיִמִּיר הַכֹּל לְטוֹבָה בְּבַחֲנֵת מֵה
שֶׁמְבַאֵר עַל פְּסוּק שֶׁשׁוֹן וְשְׂמֵחָה יִשִּׁיגוּ וְנִסּוּ יִגּוֹן וְאַנְחָה (בְּסִימָן כַּג בְּלִקּוּטֵי
תְּנִינָא), שֶׁצְרִיכִין דִּיקָא לְחַטֵּף הַיִּגּוֹן וְאַנְחָה לְהַפְּכוֹ לְשְׂמֵחָה שֶׁכֵּל מֵה
שְׂרוּצִים בַּחֲנִינָת הִיכְלֵי הַתְּמוֹרוֹת לְהַשְׁלִיכוֹ וּלְרַחֲקוֹ חֵס וְשְׁלוֹם עַל יָדֵי
סְבִרוֹתֵיהֶם הִמְהַפְּכוֹת וְהַמְזַיְפוֹת פְּנִיזְכָּר לְעִיל, יִהְפֹּד הַכֹּל לְטוֹבָה, כִּי
אֲדַרְבָּא זֶהוּ תִקְף שְׂמֵחָתִי שְׂרָחוֹק כְּמוֹנִי כָּל כָּד כָּד כְּמוֹ שֶׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ,
אָף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי מִתְלַבֵּשׁ בְּצִיצִית בְּכָל יוֹם וְהוֹלֵךְ לְמִקְוָה וְכוּ' וְנוֹתֵן צְדָקָה
וְכוּ', אֲשֶׁר אֵין כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ כְּדָאֵי נֶגֶד אֹר נִקְדָּה אַחַת שֶׁל אֵיזָה מְצוּהָ,
בְּפֶרֶט מֵה שֶׁזָּכָה לְהִתְקַרֵּב לְצְדִיקֵי אֲמֵת וְכוּ' כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵינוּ הַרְבֵּה מִזֶּה
(וּבְפֶרֶט בְּהַלְכוֹת פְּרִיָה וּרְבִיָה הַלְכָה ג) עַד שֶׁיִּמְשִׁיד שְׂמֵחָה עַל עֲצָמוֹ וַיַּעֲשֶׂה
הַמְצוּוֹת בְּשְׂמֵחָה שְׁעַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא יַעֲלֶה מֵהִיכְלֵי הַתְּמוֹרוֹת וְכוּ' עַד
שֶׁזּוֹכָה לְבַחֲנֵת תִּקּוֹן הַמְּסֻדָּר וְכוּ', שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת כְּתָר שְׁשָׁם מְקוֹר הַשְּׂמֵחָה
שֶׁתִּקּוֹנוֹ דִּיקָא עַל-יָדֵי בַּחֲנִינָת מִי יִימַר הַנִּי"ל שֶׁהוּא עַל-יָדֵי זֶה שֶׁיִּרְדֵּי לְהִיכְלֵי
הַתְּמוֹרוֹת וְעַל מִשָּׁם בְּכַח הַצְדִּיקִים עַל-יָדֵי שֶׁהִתְגַּבֵּר לְחַטֵּף הַיִּגּוֹן וְאַנְחָה
לְהַפְּכוֹ לְשְׂמֵחָה פְּנִי"ל שְׁעַל-יָדֵי זֶה עֶקֶר הַגְּאֻלָּה וְהַפְּדוּת שֶׁל לְעֵתִיד שְׁעַל-יָדֵי
זֶה יִפְדֶּה נַפְשׁוֹ מִגְּלוּתָהּ גַּם עֵתָהּ וְכַנִּי"ל. וְזֶהוּ בַּחֲנִינָת וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁבוֹן וְכוּ'.
וְשְׂמֵחָת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים, זֶה בַּחֲנִינָת כְּתָר שֶׁהוּא עַל הָרֵאשׁ שְׁשָׁם מְקוֹר
הַשְּׂמֵחָה פְּנִי"ל, וְנִסְמָד לְזֶה מִיַּד שֶׁשׁוֹן וְשְׂמֵחָה יִשִּׁיגוּ וְנִסּוּ יִגּוֹן וְאַנְחָה שֶׁהוּא
בַּחֲנִינָת מֵה שְׁחוּטְפִין הַיִּגּוֹן וְאַנְחָה וּמֵהַפְּכִין אוֹתוֹ לְשְׂמֵחָה פְּנִי"ל. כִּי דִיקָא
עַל-יָדֵי זֶה יוֹצֵאִין מֵהִיכְלֵי הַתְּמוֹרוֹת וְעוֹלִין בְּכָל הָעֲלִיּוֹת הַנִּי"ל עַד שֶׁזּוֹכִין
לְבַחֲנֵת כְּתָר שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת וְשְׂמֵחָת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים שְׁשָׁם עֶקֶר הַפְּדוּת
וְהַגְּאֻלָּה בַּחֲנִינָת וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁבוֹן וְכוּ':

אות יג

וְזֶה בְּחִינַת תּוֹדָה שֶׁבָּאָה מִחֻמֵּץ שֶׁמִּבִּיאִין אוֹתָהּ כְּשִׁיּוֹצְאִין מֵהַצָּרָה, כִּי אִין אָדָם יוֹצֵא מֵהַצָּרָה עַד שֶׁמוֹחֲלִין לוֹ כָּל עוֹנוֹתָיו כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, וְאִזְ הָעוֹנוֹת נִתְּהַפְּכִין לְזָכוֹת עַד שֶׁנִּמְשָׁךְ שְׂמֵחָה שְׁעַל-יָדֵי זֶה עֵקֶר הַתְּקוּן לְצֵאת מֵהַצָּרָה. וְכָל הַצְּעָקוֹת וְהִזְעָקוֹת שֶׁצָּרִיכִין לְצַעֵק בְּעַת הַצָּרוֹת חֵס וְשְׁלוֹם, הַכֹּל הוּא לְזָכוֹת שֶׁיֵּאִיר עֲלֵיו הַדַּעַת גַּם בְּתוֹךְ הַצָּרָה עַד שִׁיּוּכַל לְשַׂמַּח נַפְשׁוֹ וְכַנִּ"ל שְׁעַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא יוֹצְאִין מֵהַצָּרָה וְהַגְּלוּת וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן מִבִּיאִין חֻמֵּץ בְּהַתּוֹדָה, כִּי כָּבֵר מִבְּאָר שְׁעַל-יָדֵי תְּקוּן הַכְּתָר שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּתְנַהֵּא אִזְ הַחֻמֵּץ בְּקִדְשָׁה גְדוֹלָה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת חֻמֵּץ שֶׁבְּתוֹדָה שֶׁזּוֹכִין עַל-יָדֵי שְׁנֵתֵהֶפֶךְ הַיְגוֹן לְשְׂמֵחָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עוֹנוֹת נִתְּהַפְּכִין לְזָכוֹת בְּחִינַת תְּקוּן הַכְּתָר וְכַנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה שֶׁלְעֵתִיד כָּל הַקְּרִבְנוֹת בְּטָלִין חוּץ מִקְרִבֵּן תּוֹדָה, כִּי כָּל הַקְּרִבְנוֹת בָּאִין לְכַפֵּר וְזֶה אִין צָרִיכִין אִזְ לְעֵתִיד, כִּי כָּבֵר נִתְּכַפֵּר הַכֹּל. אֲבָל תּוֹדָה הוֹדָאָה לְסַפֵּר חֲסָדֵי ה' וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם אִיךְ נִתְּהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה שֶׁדִּיקָא עַל-יָדֵי שֶׁהֵינּוּ בְּזֶה הָעוֹלָם וְכָל אֶחָד סָבַל מַה שֶׁסָּבַל עַד שֶׁהִרְבֵּה נִכְשְׁלוּ בְּעוֹנוֹתֵיהֶם מְאֹד מְאֹד וְעַתָּה נִתְּהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה בְּבְחִינַת בְּיוֹם הַהוּא יִבְקֶשׁ וְיִחַפֵּשׂ וְכוּ' עוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינְנוּ וְכוּ' כַּנִּ"ל, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת קְרִבֵּן תּוֹדָה שֶׁמִּבִּיאִין עִמָּה מִצָּה וְחֻמֵּץ כַּנִּ"ל, זֶה לֹא יִתְבַטֵּל. כִּי זֶה יִהְיֶה כָּל חֲלָקֵי הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהַ שְׂזָכָה עַל-יָדֵי הָעֵמֶל שֶׁל זֶה הָעוֹלָם דִּיקָא שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׁשׁוֹן וְשְׂמֵחָה יְשִׁיגוּ וְכוּ' כַּנִּ"ל, שֶׁזֶה יִתְקַיֵּם בְּשִׁלְמוֹת לְעֵתִיד לְבֹא כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁבוּן וְכוּ' שְׁשׁוֹן וְשְׂמֵחָה יְשִׁיגוּ וְכוּ'. אֲבָל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שֶׁזָּכָה לְהַתְּקַרֵּב לְצַדִּיקִים וְכַשְׂרִים וְלַקְּיָם עֲצָה זֹאת בְּזֶה הָעוֹלָם בְּתוֹךְ מְרִירוֹת הַצָּרוֹת בְּגוֹף וּנְפֶשׁ וּמְמוֹן וְלִהְפֵּךְ הַכֹּל לְשְׂמֵחָה וְכוּ' כַּנִּ"ל, עַל-יָדֵי זֶה יִזְכֶּה לְעֵתִיד לְזֶה בְּשִׁלְמוֹת שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת קְרִבֵּן תּוֹדָה וְכַנִּ"ל:

אות יד

הַכֹּלל שֶׁעֵקֶר כָּל הַגְּלוּת שֶׁעֵקֶרָם גְּלוּת הַנֶּפֶשׁ כִּידוּעַ, הָעֵקֶר הוּא הָעֲצָבוֹת שֶׁמִּתְגַּבֵּר בְּכָל פַּעַם עַל נַפְשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, וּבִפְרָט כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִזְדַּכְּךְ עֲדִין וְהוּא חוֹתֵר לְשׁוּב וְנַעֲשֶׂה עִמּוֹ מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה שְׂמִתְגַּרְה בּוֹ הַבַּעַל דָּבָר מְאֹד וְעֵקֶר הַתְּגָרוֹתוֹ הוּא בְּעִנְיֵן הָעֲצָבוֹת. וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ כָּל מִינֵי עֲצוֹת לְשַׂמַּח אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר הוּן בְּמַלְי דְּשִׁטוּתָא שְׁעַל-פִּי רַב אֵינּוּ יְכוּל לְשַׂמַּח אֶת עֲצָמוֹ כִּי אִם עַל-יָדֵי זֶה כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאָר בְּמִקּוֹם אַחֵר הִרְבֵּה מְזָה, (וּבִפְרָט בְּהַלְכוֹת נְפִילַת אַפִּים עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת עֵין שָׁם), הוּן עַל-יָדֵי אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי וְכוּ'. הוּן עַל-יָדֵי שְׂאֵרֵי תוֹרוֹת וְשִׁיחוֹת קְדוּשׁוֹת

נפלאות ונוראות ששמענו בענין זה, והרבה מבארים בספרינו עין שם, עד שיתגבר לחטף היגיון ואנחה דיקא להפך לשמחה. (כמו שמבאר על פסוק ששון ושמחה ושיגו וכו' בלקוטי תנ"א סימן כג, ועין מה שמבאר על זה בהלכות פריה ורביה הלכה ג עין שם היטב). ובפרט בשבת ויום-טוב ובכל יום קדם התפלה שאז צריכים להתגבר ביותר להתפלל בשמחה ולקבל שבת ויום-טוב בשמחה גדולה עד שימשיך השמחה של שבת לששת ימי החל וכנ"ל, ולעשות כל המצוות בשמחה שבה אנו עוסקין בתורה הזאת שגלה לנו בחסדו כל מה שהאדם זוכה על-ידי עשיית המצוה בשמחה, שעקר כל העליות מדרגא לדרגא ומעולם לעולם עד כלי עלמא עד אין סוף, הכל על-ידי שמחת המצוה שעל-ידי זה עולין מהיכלי התמורות מעמקי הקלפות בבחינת קטרת ועולין וכו' עד שזוכין לתשעה היכלין דלאו אנון נהורין וכו' וכו' :

וכבר כתבנו שפונתו הקדושה היתה על כל אחד מישראל אפלו על הגרוע שבגרועים וכו', כי כל אחד בכל מקום שהוא כל זמן ששם ישראל נקרא עליו ועוסק באיזה מצוה כגון בבקר שמתעטף בציצית, יש בכחו לשמח נפשו מתוך עצם רחוקו וכו' שעבר עליו עד אותה השעה, כי הלא אחר כל אלה אף-על-פי-כן אני זוכה עתה ברגע זאת להתעטף בציצית שסוף כל סוף לא ישאר ממני כי אם זאת התורה והמצוות שאני חוטף בכל יום. וכל אחד מישראל בפרט מי שיש לו ריח תורה ומסתכל בספרים קדושים, יכול להבין מרחוק עצם נוראות נפלאות קדושות של כל מצוה כגון ציצית כמה וכמה הפליגו רבותינו זכרונם לברכה בזכות מצוות ציצית כמו שמובא בגמרא ומדרשים וכו' וכן בכל המצוות. ועל-כן צריך להזכיר את עצמו עצם מעלת המצוה שעולה עד אין סוף ולשמח נפשו בזה הרבה עד שכל מה שירצו הסטרא אחרא והבעל דבר לבלבלו בעצבות הרבה מרבו פגמיו ורבו דאגותיו וכו', אדרבא על-ידי כל זה ישמח נפשו ביותר ויותר כי אף-על-פי-כן אני מתעטף בציצית, וכמה גבר עלינו חסדו שגם אנכי אחר כל מה שעשיתי עתה אני מתעטף בציצית, וכן תתעטף נפשי ורוחי ונשמתי באור הציצית וכו'. ואי אפשר לבאר לכל אחד ואחד עד היכן הוא צריך להתחזק בשמחה בכל עת מחדש בכל מקום שהוא. והחכם עיניו בראשו להבין דברים הרבה מתוך דברינו אלה, ומה שכתבנו במקום אחר בזה כלם נכוחים למבין וכו' :

אות טו

וזה בחינת ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך וכו'. אברהם הוא הנשמה כמו שאיתא הרבה בזה הקדוש בפרשיות אלו. וחסר ה בחינת שמחה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין מצוות

לשִׁמַח חֲתָן וְכֵלָה שֶׁהֵם הַ קוֹלוֹת קוֹל שֶׁשׁוֹן וְקוֹל שֶׁמְחָה וְכוּי קוֹל אוֹמְרִים הוֹדוּ אֶת ה' (וְיִרְמְיָה לֵג), וְעַל-כֵּן אֲבָרַם אֵינּוּ מוֹלִיד, כִּי עֵקֶר הַהוֹלְדָה דְקִדְשָׁה הוּא מִבְּחִינַת שִׁמְחַת חֲתָן וְכֵלָה, בְּבַחֲיַנַת מַה שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה מִי שֶׁאֵין לוֹ בָּנִים יִשְׁמַח אֶת אִשְׁתּוֹ וְכוּי וְכִמוֹ שֶׁמּוֹבָא בְּסִימָן פֶּא בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא. לָךְ לָךְ מֵאַרְצָךְ בְּחִינַת עֲצָבוֹת שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהָאָרֶץ מִיִּסוּד הָעֵפֶר שֶׁשֵׁם נֶאֱחָז הָעֲצָבוֹת בְּחִינַת אַרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבוּרָךְ בְּעֲצָבוֹן תֵּאֱכָלְנָה וְכוּי, וְכִמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּכִמְהָ מְקוֹמוֹת בְּדִבְרֵי זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה. וְעַיִן מַה שֶׁפֶּתֵב עַל פְּסוּק וְעֵפֶר תֵּאֱכָל וְכוּי וּבְמִקוֹם אַחֵר. וּמִמּוֹלֶדֶתָךְ מִבְּחִינַת הָעֲצָבוֹת שֶׁבֵּא מִצַּד הַהוֹלְדָה בְּחִינַת הוֹן בְּעוֹן חוֹלְלֵתִי וְכוּי, כִּי תֵאָוֶה זֹאת הִיא בְּחִינַת יִלְלָה וְעֲצָבוֹת רַחֲמָנָא לְצִלָּן פִּידוּעַ. וּמִבֵּית אָבִיךָ מִבְּחִינַת הָעֲצָבוֹת שֶׁנִּמְשָׁךְ מִצַּד מִשְׁפַּחְתּוֹ וְקִרְוָבֵי וְכוּי שֶׁנִּתְגַּדֵּל בֵּינֵיהֶם שֶׁדִּרְכָם לְהַעֲצִיב אֶת הָאָדָם, בְּפֶרֶט כְּשֶׁרוֹצֶה לְכַנֵּס לְדִרְכֵי הַקִּדְשָׁה שֶׁדִּרְכָם לְהַעֲצִיבוֹ וּלְצַעֲרוֹ וּלְמַנְעוֹ בְּרַבּוּי שְׁנוּי דְעוֹתֵיהֶם וְסִבְרוֹתֵיהֶם הַמְהַפְּכוֹת הַנִּמְשָׁכִין מֵהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת פְּנ״ל, כִּי כָּל מִינֵי צַעַר שֶׁהֵם כְּנֶגֶד רְצוֹן הָאָדָם נִקְרָאִים עֲצָבוֹת בְּחִינַת יַעֲצִיבוּהוּ בִישִׁימוֹן, בְּחִינַת כָּל הַיּוֹם דְּבָרֵי יַעֲצָבוֹ וְכוּי (תְּהִלִּים נו), וְיִתְעַצֵּב אֶל לְבוֹ (בְּרֵאשִׁית ו). וְכֵן הִרְבָּה. אֶל הָאָרֶץ זֶה אָרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵׁם מְקוֹר הַשְּׂמֵחָה, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים 'שֶׁתְּעַלְנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ, כִּי שֵׁם הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשֵׁם כָּל עֲבוֹדַת הַקִּרְבָּנוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׂמְחָה כְּמוֹ שֶׁפֶּתֵב וּשְׂמִיחָתֶם בְּכֹל מִשְׁלַח יְדְכֶם וְכֵן הִרְבָּה. וְכִמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּזֵהר הַקִּדּוּשׁ דְּעִבְדָּא דְכֹהֵנָא צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּחִדּוּא רַבָּא וְכוּי, הֵינּוּ שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְזַהֵר אֶת כָּל נַפְשׁ וְנַפְשׁ מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁכְּלוּלִים בְּאַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁיִּתְגַּבֵּר בְּכֹל כַּחוֹ לְצֵאת מִכָּל מִינֵי עֲצָבוֹת הוֹן הַבָּאִים מִצַּד גְּשָׁמִיּוֹת גּוֹפּוֹ שֶׁיִּסּוּדוֹ מֵעֵפֶר וְכוּי, וְכֵן הֵבֵא מִצַּד אָבִיו וּמִשְׁפַּחְתּוֹ וְעִירוֹ וְכוּי, מִכָּלֵם יִתְגַּבֵּר לְצֵאת עַד שֶׁיָּבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵׁם מְקוֹר הַשְּׂמֵחָה פְּנ״ל. וְרַמְזוֹ לוֹ שֶׁעַל-יְדֵי הַשְּׂמֵחָה יֵצֵא מֵהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת אָרְצָךְ וּמּוֹלֶדֶתָךְ וְכוּי שֶׁעֵקֶר הַתְּגַבְרוּתֶם עַל-יְדֵי הָעֲצָבוֹת פְּנ״ל. וְצָרִיךְ לְהַעֲלוֹת נַפְשׁוֹ מִשֵּׁם עַל-יְדֵי הַתְּגַבְרוּת בְּשִׂמְחָה וְעַל-יְדֵי זֶה יִתְקַן כָּל הַתְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל:

וְזֵהוּ לָךְ לָךְ מֵאַרְצָךְ וְכוּי, שֶׁיַּעֲלֶה בְּחִינַת חֶלְקוֹ בְּמַלְכוּת שֶׁנִּקְרָא אֲבָרַם וְיַעֲלֶה אוֹתָהּ מִשֵּׁם וְיִתְקַן כְּלֵי הַהֲלִיכָה (שֶׁהֵם בְּחִינַת נֶצַח הוֹד יִסוּד פְּנ״ל), וְעַל-יְדֵי הַהֲלִיכָה וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי גְּדוֹל, כִּי יוֹדִיעַ אֱלֹקוֹתוֹ בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת וּבְפֶרֶט בְּזֵה הָעוֹלָם שֶׁיּוֹדִיעַ לְכֹל בְּנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכִבוּד הַדָּר מַלְכוּתוֹ, בְּבַחֲיַנַת בְּנִעְרֵינוּ וּבְזִקְנֵינוּ גִלְךָ וְכוּי כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר שָׁם. וְכֵלֵם יִתְקַבְּצוּ וְיִתְאַסְפוּ אֵלָיו עַד שֶׁיְהִיָּה נַעֲשֶׂה גוֹי גְּדוֹל. וְאַבְרָכָךְ, כִּי עַל-יְדֵי הַהֲלִיכָה יִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ בְּרָכָה בְּכֵלֵם שֶׁזֶה בְּחִינַת יְדִים כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר שָׁם, וְעֵקֶר הַבְּרָכָה הוּא בְּרַפְת הַשֶּׁכֶל. וְזֵהוּ וְאַגְדָּלָה שְׂמָךְ, הַשֵּׁם הוּא הַנֶּפֶשׁ שֶׁהוּא הַחַיּוּת כְּמוֹ שֶׁפֶּתֵב נַפְשׁ חַיָּה הוּא שְׂמוֹ. וְעֵקֶר הַחַיּוּת הֵם הַמַּחִין וְהַשֶּׁכֶל בְּבַחֲיַנַת הַחֲכָמָה תְּחִיָּה, הֵינּוּ שֶׁיִּזְכֶּה לְגַדֵּל הַמַּחִין שֶׁזֶה עֵקֶר הַבְּרָכָה שֶׁהוּא בְּרַפְת הַשֶּׁכֶל. גַּם רַמְזוֹ לוֹ וְאַגְדָּלָה שְׂמָךְ שֶׁיִּתְוַסֵּף לוֹ אוֹת הַעַל שְׂמוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת וְשֶׁכֶל בְּחִינַת הַדַּעַת כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּמִקוֹם אַחֵר. וְזֵה זְכָה עַל-יְדֵי הַשְּׂמֵחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקוֹלוֹת, כִּי שִׂמְחָה וְדַעַת שֶׁהוּא הַחַיּוּת הֵם בְּחִינַת אַחַת בְּחִינַת בְּאוֹר פְּנֵי מִלְךָ חַיִּים, בְּחִינַת שֶׁבַע שְׂמֵחוֹת אֶת פְּנִיךָ, וְכִמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּמִקוֹם אַחֵר. וְהִיָּה בְּרָכָה, זֶה בְּחִינַת שִׂיחָה קִיּוּם לְבִרְכַת הַשֶּׁכֶל שֶׁיִּזְכֶּה לְהַשִּׁיג עַל יְדוֹ מַה

שִׁישִׁיג שְׁזָהוּ הָעֵקֶר. וְזֶה בְּחִינַת בְּרַכַּת הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב וְכוּ', שְׁעַל-יָדֵי זֶה עֵקֶר קִיּוּם בְּרַכַּת הַמַּחִין שֶׁלֹּא יִתְבַטְּלוּ לְגַמְרֵי עַל-יָדֵי רַבּוּי רְדִיפְתָּם. כִּי עַל-יָדֵי בְּרַכַּת הַמְּסֻדָּר וְכוּ' הַמְּעַכָּב אוֹתָם עַל-יָדֵי זֶה יִתְקַיְמוּ הַמַּחִין וְיִשְׁיגוּ אוֹר הָאֵין סוּף בְּבַחֲנִינַת מְטִי וְלֹא מְטִי שְׁזָהוּ עֵקֶר קִיּוּם הַבְּרָכָה לְנֶצַח בְּחִינַת וְהָיָה בְּרָכָה שֶׁהוּא לְשׁוֹן קִיּוּם וְכַנ"ל. וְאַבְרָכָה מְבַרְכִיד וּמְקַלֵּיד אָאֵר וְכוּ', כִּי כָּל זֶה אֵי אֶפְשֵׁר לְהַשִּׁיג כִּי אִם עַל-יָדֵי בְּחִינַת מִי יִימַר הַנַּי"ל שֶׁהוּא לִירֵד לְהִיכְלִי הַתְּמוּרוֹת וְכוּ' לְהַעֲלוֹת הַקְּדוּשָׁה מִשָּׁם וְשָׁם צְרִיכִין לְבַרֵּר הַטּוֹב מִהָרַע שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּרָכָה וְקַלְלָה, וְהוּא מַלְחָמָה גְּדוּלָה וְעַל-כֵּן הַבְּטִיחוּ שְׁיַעֲזֹר לוֹ לְבַרֵּד מְבַרְכִיו שֶׁהֵם הַנִּיצוּצוֹת הַטּוֹבִים שְׁיִדְבְּקוּ בּוֹ מִשָּׁם. וּמְקַלְלֵיו יֵאָר שֶׁהֵם הָרַע שְׁיִרְצוּ לְמַנְעוֹ. עַד שְׁיִקְיִם בּוֹ וּנְבָרְכוּ בָּדָּ כָּל מְשֻׁפָּחַת הָאֲדָמָה, שֶׁכֻּלָּם יִתְגַּירוּ וְיָשׁוּבוּ אֵלָיו. נִמְצָא מְרָמֵז בַּפְּרָשָׁה הַזֹּאת כָּל סֻדָּר הַתְּקוּנִים הַנֶּעֱשִׂים עַל-יָדֵי עֲשִׂיַת הַמְּצוּהָ בְּשִׁמְחָה, עַיִן שֶׁם הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנַּי"ל וְאַזִּי יִתְבָּרְרוּ לָדָּ דְבַרְנוּ אֵלֶּה בְּעִזְרַת ה' יִתְבָּרֵד. וְכָל מֵה שְׁנַעֲשֶׂה עִם אַבְרָהָם אַחֵר כָּדָּ כַּמְבָאָר בַּפְּרָשִׁיּוֹת שְׁאַחֲרָיו שֶׁהָיָה רָעַב בְּאַרְצָּ, וְיֵרֵד לְמִצְרַיִם וְכוּ', וְלוֹט הֵלֵךְ עִמּוֹ, וְנִלְקַחָה שָׂרָה לְבֵית פְּרָעָה, וְעָלָה מִשָּׁם בְּמִקְנֶה בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וְכוּ', שֶׁהֵם בְּחִינַת נִיצוּצוֹת קְדוּשִׁים רַבִּים שֶׁהֵעֵלָה מִהַסְטֵרָא אַחֲרָא, הַכֹּל הוּא בְּבַחֲנִינַת מִי יִימַר הַנַּי"ל שְׁיֵרֵד לְהַרְבֵּה הַרְבֵּה הַיִּכְלִי הַתְּמוּרוֹת בְּכַמָּה בְּחִינּוֹת שׁוֹנוֹת וְהֵעֵלָה הַקְּדוּשָׁה מִשָּׁם שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת דְּקְדוּשָׁה וְכוּ'. וְזֶהוּ גַם-כֵּן בְּחִינַת הַמַּלְחָמָה עִם הָאַרְבְּעָה מַלְכִים שֶׁהֵם בְּחִינַת אַרְבַּע מַלְכוּיּוֹת שְׁכוּלָלִים כָּל הַגְּלִיּוֹת כַּמּוּבָא, שְׁעֵקֶר גְּלוּתָם הוּא הַעֲצָבוֹת כַּנַּי"ל וְהוּא נֶצַח אֵת כָּלָם וְהַצִּיל אֵת לוֹט כְּדֵי לְבַרֵּר מִמֶּנּוּ דִּיקָא נִשְׁמַת מִשִּׁיחַ שֶׁהָיָה נֶעְלָם שָׁם כַּמּוּבָא שֶׁהוּא מְקוֹר הַשְּׁמִחָה כִּי אַז יִמְלָא שְׁחוּק פִּינוּי וְכוּ':

אות טז

וְזֶה הַבִּיאָנִי הַמְּלִךְ חֲדָרְיוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עַל הַבֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בָּדָּ. חֲדָרְיוֹ בְּחִינַת תְּשׁוּעָה הַיִּכְלִין הַנַּי"ל שְׁזוֹכִין עַל-יָדֵי נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בָּדָּ כַּנַּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת קְדוּשִׁי קְדוּשִׁים שֶׁהִיא קְדוּשָׁה הַעֲשִׂירִית שֶׁהוּא בְּבַל יָבֵא, כַּמּוֹ שְׁפָתוֹבוֹאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקְּדוּשָׁה, כִּי אִם בְּזֹאת יָבֵא אַחֲרָן וְכוּ'. בְּיוֹם כַּפּוֹר דִּיקָא כִּי הַיִּכְלִי הוּא קְדוּשָׁה הַתְּשִׁיעִית כִּי שָׁם נִכְלָלִין הַתְּשׁוּעָה הַיִּכְלִין הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, וּמִשָּׁם וְאֵילָף אֲסוּר לְבוֹא כִּי אִם עַל-יָדֵי תַקּוּן הַפְּתֵר שֶׁהוּא הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב וְכוּ' שְׁזֶה בְּחִינַת יוֹם כַּפּוֹרִים שֶׁהוּא בְּחִינַת תַקּוּן הַפְּתֵר כְּפִדּוּעַ. וְעַל-כֵּן אֲסוּר לְכַנֵּס מִהַיִּכְלִי וְאֵילָף לְבֵית קְדוּשָׁה קְדוּשִׁים לְהַשִּׁיג שָׁם מֵהַשִּׁישִׁיג בְּמִקּוֹם הָאֲרוֹן וְהַכְּרוּבִים כִּי אִם הַכַּהֵן הַגְּדוֹל בְּיוֹם כַּפּוֹר, וְעַל-יָדֵי הַקְּטָרֶת הַמְּשֻׁמַּח לֵב וְכוּ', כְּדֵי לְתַקֵּן עַל-יָדֵי כָּל זֶה הַפְּתֵר בְּחִינַת הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב שְׁאֵז דִּיקָא יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג אוֹר הָאֵין סוּף וְכוּ'. וְזֶה הָיָה פְּגָם

נדב ואביהוא בקרבתם לפני ה' וימתו, כי נכנסו בלא תקון המסדר וכו'
שזהו בחינת רבוי האור וכו' בחינת בקרבתם וכו', שזהו בחינת פן יחרסו
לעלות אל ה' וכו'. ועין בהלכות פריה ורביה הלכה ד על-פי התורה הזאת
עין שם. ועין לקמן מזה. וענין הפרכת המבדילה וכו' שזה בחינת הפריסה
וכו' עין שם :

אות יז

ועל-כן הולדה הראשונה של קדשת ישראל שנולדה בעולם נקרא יצחק
שהוא הראשון שנולד בקדשה מאברהם ושרה ועל-כן נקרא יצחק על שם
השמחה, כמו שכתוב צחוק עשה לי אלקים, כי זה עקר בחינת קדשת
ישראל שהוא בחינת שמחה. ועל-כן לא נולד עד שנתגדל שם אברהם
ושרה ונתוסף בהם ה שהוא בחינת שמחה בחינת הקולות של שמחת חתן
וכלה, שעקרום הוא קול אומרים הודו את ה' שהוא תודה והודאה לה'
יתברך בשמחה, כי משם עקר ההולדה של קדשת ישראל כנ"ל:

אות יח

וזה בחינת כל המלחמה שהיה בין יעקב ועשו כי עקר השמחה הוא בחינת
קדשת יעקב שהיתה מטתו שלמה בחינת יגל יעקב ישמח ישראל, וכתוב
ישמח ישראל בעושיו. ועשו הוא אדם שממנו כל הגליות, עקר התגברותו
הוא על-ידי עצבות כנ"ל, בבחינת והיה כאשר תריד ופרקת עלו וכו' תריד
דיקא לשון יללה ועצבות, אז ופרקת עלו וכו' וכנ"ל. וזה בחינת הברכה
והבכורה שהשתדל יעקב לקח מעשו. הברכה זה בחינת ברכת השכל
שזוכין על-ידי שמחה שהוא בחינת הבכורה שהוא בחינת עבודה של
קרבות שהיה אז בבכורים, כי עבודת הקרבנות הם בחינת שמחה כנ"ל,
ועל-כן היה המעשה בעת שעסק יעקב אבינו לנחם את יצחק אביו
מאבלותו על אברהם כמו שכתוב ויזד יעקב נזיד וכו', כמו שאמרו
רבתינו זכרונם לברכה, ואז ויבא עשו מן השדה והוא ענין מן הרציחה
ומנאוף ועבודה זרה שהוא בחינת פעס ועצבות. כי יעקב עסק אז בסעדת
הבראה לאביו לנחמו מאבלותו, ועקר הנחמה הוא בבחינת הפכת מספדי
למחול לי שהוא בחינת ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה הנזכרים

לעיל, שהוא שצריכין להפך היגון ואנחה לשמחה בבחינת והפכתי אבנם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם. ועל-כן בשל אז עדשים שבהם מנחמים האבלים, כי העדשים יש בהם אבל ויש בהם שמחה כמו שאיתא במדרש רבה בפרשה זאת, כי הם מרמזים שגלגל הוא שחוזר בעולם שזה רמז על תחית המתים שהוא עקר הנחמה שמחמת זה המיתה הוא טוב מאד בבחינת והנה טוב מאד וכו', שזהו בחינת גלגל הוא שחוזר בעולם. כי כל השנויים הנפלאים והנוראים שה' יתברך מנהיג בהם עולמו, הם בבחינת גלגל החוזר ששרשו ועקרו מבחינת גלגולא דנשמתין שבשבילם נברא ומתקים הכל, שה' יתברך מסבב עם הנשמות גלגולים נפלאים ונוראים עד אין חקר בבחינת ה' ממית ומחיה משפיל אף מרמם מוריש ומעשיר מוריד שאול ויעל וכו' (שמואל א ב), שמשם כל סבובי הגלגלים של השמש והירח ושנים עשר מזלות וכו' שעל ידם ה' יתברך מנהיג עולמו, והכל בשביל התכלית של נשמות ישראל שבאים לזה העולם ועוברים בכמה גליות ובכמה סבות וגלגולים עד שכלם מרחים למות ולחזור ולחיות בתחית המתים, ואז הכל יראו ויבינו פעלת ה' ונוראות עלילותיו שעבר בזה העולם בכל הסבות והגלגולים של כל אחד ואחד. וזה שפרש רש"י אתם נצבים היום בלכם, כיום הזה שהוא מאפיל ומאיר כף הוא מאפיל ומאיר לכם וכו', הינו פנ"ל. כי הכל אחד וכנ"ל. וזה מרמז עדשים שמנחמין בהם האבל לרמז שהוא גלגל החוזר ועתיד לחזור ולחיות בתחית המתים שזה עקר הנחמה ועל-ידי זה הכל נתהפך לשמחה וכנ"ל. אבל עשו כפר באותה השעה בתחית המתים דיקא על-ידי זה שמת אברהם כמו שאיתא במדרש פרשה זאת, שאמר בזקן זה פגעה מדת הדין וכו' כי עבר אז כמה עברות שכלם נמשכין מהקלפה שהוא בחינת עצבות, על-כן אמר הלעיטני נא מן האדם האדם הזה שהוא תקפא דדינא שהוא עצבות. כי אכילת הצדיקים הוא בחינת שמחה, בחינת לאכל ולשתות ולשמת, בחינת ואכלתם לפני ה' אלקיכם ושמחתם, שנאמר על אכילת הקרבנות שהוא בחינת אכילת הצדיקים שאכלתם תמיד בבחינת אכילת קרבנות. ועל-כן שלחנם מכפר פמזבח כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. אבל אכילת עשו וסיעתו הם עקר העצבות שהוא זהמת הנחש בחינת בעצבון תאכלנה וכו'. וזה הגביר אז על עצמו עשו הרשע שאמר הלעיטני נא וכו', שהוא בחינת אכילה גסה בדרך הלעטה שהוא פגם האכילה פמובא שהוא בחינת עצבות פנ"ל. ועל-כן יפה אמר לו יעקב במועדו ובזמנו אם כן מכרה כיום את בכרתך לי, כי העבודה בפכורות שהוא בחינת שמחה ועל-כן מאחר שאתה בוחר בעברות ובאכילה דסטרא אחרא שהוא בחינת עצבות. על-כן אין מגיע לך הבכורה שהוא בחינת שמחה. ועל-כן באמת נתרצה לו עשו מיד ואמר לו הנה אנכי הולך למות, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה שאז כפר בתחית המתים, ועל-כן למה זה לי בכרה, כי בנדאי זה שכופר בתחית המתים שהוא עקר תכלית העבודה, בנדאי אין עבודת הקרבנות וכן שאר עבודת המצוות שום שמחה אליו. כי עקר השמחה הוא מה שאנו יודעים ומאמינים שעבודת הקרבנות והמצוות הם כל תכליתנו ותקונתנו לנצח, על-כן אמר כראוי לו הנה אנכי הולך למות מיתה עולמית ואם כן למה זה לי בכרה, ואז וימכר

את בְּכָרְתוֹ לַיַּעֲקֹב וְכוּ'. וְעַל -יְדֵי זֶה זָכָה יַעֲקֹב אַחַר כֶּדָּ לְקַבֵּל הַבְּרָכוֹת
מֵאָבִיו עַל-יְדֵי שֶׁהֶאֱכִילָהוּ אֲכִילָה דְקִדְשָׁה שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׂמֹחָה. וְעַל-כֵּן
הֵבִיא לוֹ יַיִן כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וַיָּבֵא לוֹ יַיִן, וְעָשׂוּ לֹא הֵבִיא לוֹ יַיִן כְּמוֹ שֶׁאֵיִתָּא
בַּמִּדְרָשׁ, כִּי יַיִן בְּקִדְשָׁה הוּא בְּחִינַת שְׂמֹחָה בְּחִינַת וַיַּיִן יִשְׂמַח לְבַב אָנוּשׁ,
בַּפֶּרֶט כִּי אִזְ הָיָה לֵיל פֶּסַח כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, שֶׁאִז
שׁוֹתִין יִשְׂרָאֵל אַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן, כִּי אִזְ יוֹצֵאִים לְחָרוֹת מַגְלוֹת מִצְרַיִם
שְׂכּוֹלֵל כָּל הַגְּלוּיֹת שֶׁעָקַר הַגְּלוּיֹת הוּא עֲצָבוֹת כְּנֹזֶכֶר לְעֵיל. וְעַל-כֵּן הֵבִיא לוֹ
יַעֲקֹב יַיִן בְּחִינַת שְׂמֹחָה כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן קִבֵּל אִזְ הַבְּרָכוֹת, כִּי עָקַר כָּל הַבְּרָכוֹת
מִקַּבְּלִין עַל-יְדֵי שְׂמֹחָה כְּנִ"ל:

אות יט

וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכָּה. כִּי חֲנֻכָּה בְּחִינַת תּוֹדָה הוֹדָאָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרִים וְקָבְעוּ
שְׂמוֹנֶת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת שְׂמֹחָה
כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, כִּי שֶׁמֶן מְשַׁחַת קֹדֶשׁ בְּחִינַת מַחִין, שֶׁעָקַר
הַשְּׂגָתָם עַל-יְדֵי הַבְּטִישָׁא וְכוּ' בְּבְחִינַת כְּתִית לְמֵאוֹר שֶׁמֶשֶׁם מִקַּבְּלִין הַשְּׂמֹן
זֵית זָדָּ לְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד שֶׁיֵּאִיר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת מֵעֵלָּא לְתַתָּא וּמִתַּתָּא לְעֵלָּא
בְּבְחִינַת נֵר לְרִגְלֵי דְבְרִיךְ, וּבְבְחִינַת וְטוֹבֵל בְּשֶׁמֶן רִגְלוֹ (דְּבְרִים לג), כִּי אִזְ
נֵר שֶׁמֵּאִיר עַל-יְדֵי הַשְּׂמֹן זֶה בְּחִינַת שְׂמֹחָה, כִּי הָאוֹר מְשַׁמַּח הַכָּל וְכְמוֹ
שֶׁפְּתוּב מֵאוֹר עֵינַיִם יִשְׂמַח לֵב, וְכְמוֹ שֶׁאָמְרִים וְהִתְקִין מֵאוֹרוֹת מְשַׁמַּח
עוֹלָמוֹ וְכוּ'. וְעָקַר הָאוֹר שֶׁל כָּל הָאוֹרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם נִמְשָׁךְ מִגְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים
שֶׁהֵם בְּחִינַת מְשִׁיחַ בְּחִינַת אִזְ צְדִיקִים יִשְׂמַח, בְּחִינַת אִזְ זְרוּעַ לְצְדִיק
וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שְׂמֹחָה. כִּי עָקַר הָאוֹר בְּשִׁלְמוֹת יִתְגַּלֶּה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ שֶׁיָּבֹא
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, בְּבְחִינַת עֲרֻכְתֵּי נֵר לְמְשִׁיחֵי, וְאֵפֶלּוּ עִתָּהּ בְּמַרְיָת הַגְּלוּיֹת
כָּל קִיּוּמֵנוּ הוּא רַק עַל-יְדֵי אִזְ הַגָּדוֹל שֶׁמֵּאִיר בְּנוֹ בְּהַעֲלֵם וְהַסְּתֵר עַל-יְדֵי
גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מְשִׁיחַ, כִּי עָקַר שֶׁם מְשִׁיחַ הוּא עַל שֶׁם הַשְּׂמֹן
שֶׁנִּמְשַׁח בְּשֶׁמֶן הַמְּשֻׁחָה, שֶׁמֶן הַמְּשֻׁחָה בְּחִינַת כְּתֵר בְּחִינַת נֵזֶר אֶלְקִיּוֹ עַל
רֵאשׁוֹ, שֶׁמֶשֶׁם מִקַּבֵּל הַשְּׂגָת הַמַּחִין שֶׁנִּקְרָאִים שֶׁמֶן מְשַׁחַת קֹדֶשׁ עַל-יְדֵי
הַבְּטִישָׁא שֶׁהוּא הַכָּאת הַמַּחִין בְּכְתֵר, שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת כְּשֶׁמֶן הַטוֹב עַל הָרֵאשׁוֹ,
בְּחִינַת כְּתֵר שֶׁהוּא עַל הָרֵאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקֵן. זָקֵן זֶה קִנְיָה חֲכָמָה בְּחִינַת
הַשְּׂגָת הַחֲכָמָה וְהַדַּעַת שֶׁמִּקַּבְּלִין מֶשֶׁם עַל-יְדֵי הַהַכָּאָה בְּחִינַת בְּטִישָׁא
כְּנִ"ל, שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת תְּלִיסֵר תְּקוּנֵי דִיקְנָא שֶׁבְּהֵם כְּלוּלִים כָּל הַמַּחִין כִּיִּדּוּעַ
בְּכְתָבִים שֶׁזָּהוּ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן שֶׁהֵם כְּלָל חֲכָמוֹת
הַתּוֹרָה וְדִרְשׁוֹתֶיהָ וְחִדּוּשֶׁיהָ שֶׁזָּה עָקַר הַשְּׂגָת הַמַּחִין. וְזֶה זָקֵן אֶהְרֹן שֶׁהוּא
הַכָּהֵן הָרֵאשׁוֹ שֶׁאֶצְלוֹ כָּל הַבְּרָכוֹת וְכוּ' כְּנִ"ל, שֶׁיִּרְדַּע עַל-פִּי מִדּוֹתָיו כִּי הַשְּׂמֹן
שֶׁהֵם חֲכָמוֹת הַמַּחִין כָּל שְׁלֵמוֹתָם לְהוֹרִידָם עַד לְמַטָּה לְמַטָּה לְכָל הַמִּדּוֹת
שֶׁל הָאָדָם לְהֵאִיר בְּכֻלָּם לְהוֹצִיאָם מֵאֶפְלָה לְאוֹרָה לְהַעֲלוֹת מֵהִיכָלִי

הַתְּמוּרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת חֹשֶׁךְ וְצִלְמוֹת שְׂמֵעָצֶם הַחֹשֶׁךְ מֵהַפְּכִין וּמִמִּירִין הַכֹּל, וְכֹל מֵה שְׂמֵתִגְבְּרִין וּמִמְשִׁיכִין הָאֹר לְשֵׁם וְיוֹצֵאִין מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה זֶה בְּחִינַת מַלְכוּת שְׂעוּלָה מִבֵּין הַקְּלָפוֹת מֵהֵיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, וְעַקֵּר הָאֹר הוּא שְׂמֵחָה כְּנִ"ל. וְאִז חוֹזְרִין וְעוֹלִין עַד שְׂמֵקְבֵלִין הַבְּרָכוֹת עַד שְׂעוֹלִין עַד הַתְּשָׁעָה הֵיכְלִין וְכוּ', וְכֵן חוֹזֵר חֲלִילָה לְטוֹבָה. וְזֶהוּ כְּטַל חֶרְמוֹן וְכוּ' כִּי שֵׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה, כִּי שֵׁם כָּל הַבְּרָכָה שְׂעֻקָּה בְּרַכַּת הַשֶּׁכֶל וְכוּ' כְּנִ"ל:

אות כ

כִּי זֶה הָעֲנָן נֶעֱשֶׂה בְּכָל יוֹם עַל-יְדֵי סֹדֵר הַתְּפִלָּה וְהַעֲבוּדָה שֶׁל כָּל יוֹם וְיוֹם וְכֵן בְּכָל שָׁבוּעַ וּבְכָל חֹדֶשׁ וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה וּבְכָל אָדָם וְאָדָם לְפִי מִדְּרָגָתוֹ וּלְפִי הָעֵת וְהַזְּמַן, וְכִפִּי קִדְשֵׁת הַזְּמַנִּים כְּגוֹן שַׁבָּת וְיוֹם-טוֹב וְיוֹם הַכַּפּוּרִים וְכוּ' כְּמוֹבֵן בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל שְׂמֵבְאָר בְּהַסֹּדֵר כָּל הָעֲלִיּוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה עֵין שֵׁם וְתַבִּין. וּבְכֹלל וּבְפֶרֶט בְּכֹללִיּוֹת יִשְׂרָאֵל וּבְפֶרֶטִיּוֹת עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי גְדֹל כַּח הַצְּדִיקִים בְּחִינַת מְשִׁיחַ שְׂמֵאִירִין בְּכַחם נִקְדָּת הַשְּׂמֵחָה בְּכָל הַיְרוּדִים וְהַשְּׁפָלִים מְאֹד שְׂזָהוּ סוּד מֵה שְׂהַתְּפָאֵר זֶה שְׂהִיָּה בְּלֹא יָדִים שְׂיִכּוֹל לְנַגֵּן כָּל הַיּוֹד מִיָּנִי נְגִינָה שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׂמֵחָה שֶׁהֵם רְפוּאֵת הַבַּת מְלֻךְ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הַתְּפָאֵר בְּזֶה זֶה שְׂהִיָּה לוֹ כַּח גְּדוֹל וְנוֹרָא בְּיָדוֹ (כְּמוֹבָא בְּסִפּוּרֵי מַעֲשֵׂיּוֹת בְּהַמְעֵשָׂה שֶׁל הַשְּׂבָעָה בְּעֵטְלִירֶס), כִּי עַקֵּר הַבְּרָכָה בְּיָדִים שֶׁהוּא בְּרַכַּת הַשֶּׁכֶל וְכוּ', שְׂעַל-יְדֵי זֶה מְשִׁיגִין הַתְּשָׁעָה הֵיכְלִין וְכוּ' שְׂשֵׁם מְקוֹר הַשְּׂמֵחָה בְּחִינַת וְשְׂמַחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים וְכוּ', וּמְשֵׁם מִמְשִׁיכִין בְּעֵצֶם כְּחֵם חֲכָמָה וְעֲצוֹת נוֹרָאוֹת בְּלֵב כָּל הַחֲלוּשֵׁי כַּח מְאֹד מְאֹד לְשִׂמְחַ נְפִשָׁם גַּם-כֵּן. וְכֹל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מֵה שְׂמֵתִגְבֵּר לְהַתְּקַרֵּב לְאֵלוֹ הַצְּדִיקִים וּלְהַטּוֹת אֲזָנוֹ וְלִבּוֹ לְדַבְּרֵיהֶם הַיֵּטֵב וּלְהֶאֱמִין בָּהֶם עַד שְׂמִכְנִיס הַשְּׂמֵחָה בְּלִבּוֹ, כְּמוֹ כֵּן יוֹצֵא בְּכָל פֶּעַם מֵהֵיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת בְּכַח הַצְּדִיק הַנִּ"ל. כִּי זֶה כָּלל גְּדוֹל שְׂכָל הַתְּקוּנִים שְׂבַעוֹלָם נֶעֱשִׂין רַק עַל-יְדֵי גְדוֹלֵי הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מְשִׁיחַ. אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן הֵם בְּעֵצָמָם אֵינָם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת חֲפָצָם לְהֵיטִיב עִם כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי אִם כְּפִי הַתְּקַרְבוּתוֹ אֲלֵיהֶם, כִּי בְּהַכְרַח שְׂיִהִיָּה אֵיזָה אֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא כְּיָדוּעַ:

אות כא

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת חֲנֻכָּה שֶׁהֵם יְמֵי הוֹדָאָה בְּחִינַת שְׂמֻחָה שְׂמֻמְשִׁיכִין
הַשְּׂמֻחָה מִקֶּץ הָאֲחֵרוֹן מִבְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַגְּאֻלָּה שֶׁתְּבוֹא עַל-יַדֵּי מְשִׁיחַ
צְדִיקָנוּ שְׂאֵז עֵקֶר הַגְּדֻלַּת הַשְּׂמֻחָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת אֵיתוּ אֲשֶׁלִּי וּמוֹשְׁחוּ וְכוּ'
כְּנִי"ל (בְּאוֹת יוֹד וְכוּ'). וְזֶהוּ בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, כִּי מַלְכוּת הַרְשָׁעָה הַתְּגָרוֹ
בְּיִשְׂרָאֵל וְרָצוּ לְבַטֵּל עֲבוֹדַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם עֵקֶר הַשְּׂמֻחָה וְכָל
הַתְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, וְעַל-כֵּן הָיָה שֶׁסָּעֵר קִדְשׁוֹת, וְהֵחִיכֵל קִדְשָׁהּ
הַתְּשִׁיעִית, כִּי שָׁם מְאִירִין הַתְּשִׁיעָה הַיְכָלִין. וְהַפְּרֻכַת הַמִּפְסִיק וּמִבְדִּיל בֵּין
הַקִּדְשׁ וּבֵין הַקִּדְשׁ קִדְשִׁים. זֶה בְּחִינַת הַפְּרִיסָא הַנִּי"ל, וְעַל-כֵּן אָסוּר לְכַנֵּס
מִשָּׁם וְהִלָּאָה כִּי אִם הִכְהוּ הַגְּדוֹל בְּיוֹם הַכְּפוּרִים שֶׁהוּא יוֹם הָעֲשִׂירִי שֶׁל
עֶשְׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה שֶׁהֵם כְּנֻגַד הָעֲשֵׁר קִדְשׁוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעִיל (וְעֵין לְקַמּוֹ).
וְשָׁם בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ כָּל עֲבוֹדַת הַקְּרָבָנוֹת שֶׁהֵם נֶעֱשִׂים בְּשְׂמֻחָה כְּנֻזְכָּר
לְעִיל. וְשָׁמֶן הַמְּנוֹרָה וּקְטֹרֶת שֶׁהֵם מְשֻׁמְחִין הַלֵּב בְּבְחִינַת שְׁמֹן וּקְטֹרֶת
יִשְׂמַח לֵב. וְהֵם הַתְּגָרוֹ בְּזֶה וְרָצוּ לְבַטֵּל כָּל זֶה חֵס וְשְׁלוֹם, וְגַם רָצוּ לְבַטֵּל
כָּל הַמְּצוּוֹת שֶׁהֵם כָּל שְׂמֻחָתֵינוּ, וְעַל-כֵּן הָיָה הַנֵּס עַל-יַדֵּי שְׁמֹן דִּיקָא, כִּי
מִשְׁמֹן הַמְּנוֹרָה הָיוּ מְדַלִּיקִין בְּהִיכָל בְּאֵהֶל מוֹעֵד מְחוּץ לְפְרֻכַת שֶׁהוּא
בְּחִינַת הַפְּרִיסָא הַנִּי"ל, כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ הָאוֹר שֶׁהוּא אוֹר הַשְּׂגָת הַמְּחִין
מִבְּחִינַת לְפָנַי וּלְפָנֶיךָ עַל-יַדֵּי הַהִכָּאָה בְּהַפְּרִיסָה וְהַמְעַכֵּב כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן
הַתְּגָרוֹ בְּשָׁמֶן זֶה בְּיוֹתֵר וְטִמְאוֹ כָּל הַשְּׂמָנִים שֶׁהֵם כָּל הַשְּׂכָלִיּוֹת וְהַמְּחִין, כִּי
הֵם בְּחִינַת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת וְהַחֲלִיפִין שְׂמֻמִּירִין וּמְחַלִּיפִין הַכֹּל שְׂמֻתְגַבְּרִין
עַל הָאָדָם בְּעֲצָבוֹת הַפְּרֻכָּה וְרַבּוּי תְּאוֹתָיו, וְכָל מֵה שֶׁהַעֲצָבוֹת מְתַגַּבְּרִין
נִתְקַלְקַל הַמֵּחַ שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמֹן מְשַׁחַת קִדְשׁ וְכֵן חוּזֵר חֲלִילָה עַד שְׂכַמְעֵט
כְּמַעַט אֲבָדָה תִּקְנֹתוֹ חֵס וְשְׁלוֹם. אֲדָּה הַנֵּס הָיָה עַל-יַדֵּי שְׁמֹן שֶׁהָיָה חֲתוּם
בְּחוֹתְמוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁנִּמְשַׁח בְּשָׁמֶן הַמְּשַׁחָה שְׂכָלוֹל מִכָּל הַתְּקוּנִים, שְׁבוּ
נִמְשְׁחוּ כָּל כְּלֵי הַמְּשָׁכָן וּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ וְכָל הַכֹּהֲנִים וּמַלְכוּת דָּוִד מְשִׁיחַ. כִּי
אֲצֵל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל כָּל הַבְּרָכוֹת וְכוּ' כְּנִי"ל, וְעַל-כֵּן עַל-יַדֵּי מַעַט שְׁמֹן מְשַׁחַת
קִדְשׁ הָיָה חֲזָרוֹ וְדִלְקוֹ כָּל הַנְּרוֹת כִּי נֶעֱשָׂה בּוֹ נֵס נִפְלָא וְנוֹרָא בְּגִשְׂמִיּוֹת
וְרוּחָנִיּוֹת שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ לְהַדְלִיק כִּי אִם יוֹם אֶחָד וְדִלַק שְׂמוֹנָה יָמִים. וְכֵן
בְּרוּחָנִיּוֹת לֹא הָיָה יָכֹל לְהֵאִיר כִּי אִם מַעַט לְפִי שְׁעָה, אֲבָל הַצְּדִיקִים בְּחִינַת
כֹּהֵן מְתַגַבְּרִים בְּעֲצָם כַּחַס עַד שְׂמַעַט אוֹר הַשְּׁמֹן שֶׁל יוֹם אֶחָד מְאִיר בְּכָל
הַשְּׁבָעַת יָמִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁבַע מִדּוֹת עַד שְׂנַעֲשִׂין בְּחִינַת שְׂמוֹנָת יְמֵי חֲנֻכָּה
בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא כָּלֵל הַדְּעַת, כִּי כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ דְּעַת וְכוּ'.
כִּי עַל-יַדֵּי מַעַט הַשְּׁמֹן מְאִירִין בְּחֻכְמָתָם בְּלֵב אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי שֵׁישְׂמַח נִפְשׁוֹ
וְכוּ' כְּנִי"ל, וְעַל-יַדֵּי נִקְדַּת הַשְּׂמֻחָה הַזֹּאת מַעֲלָה אוֹתוֹ לְפִי בְּחִינַתוֹ עַד
הַתְּשִׁיעָה הַיְכָלִין הַנִּזְכָּרִים לְעִיל וּמִשָּׁם מְאִיר עֲלָיו הַשְּׂמֻחָה מִמְּקוֹר הַשְּׂמֻחָה
שְׂנַמְשָׁךְ מִשָּׁם כְּנִי"ל. וְאַזִּי כְּשֶׁמְאִירָה הַשְּׂמֻחָה יוֹתֵר הוּא חוּזֵר וְעוֹלָה יוֹתֵר
וְיוֹתֵר מֵהַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת וְעוֹלָה יוֹתֵר לְבְּחִינַת תְּשִׁיעָה הַיְכָלִין הַנִּזְכָּרִים לְעִיל
לְמִקְוֵה הַשְּׂמֻחָה, וְכֵן חוּזֵר חֲלִילָה לְטוֹבָה. וְזֶה בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה מוֹסִיף
וְהוֹלֵךְ, כִּי עֵקֶר הוּא הַהֲתַחֲלָה וּבְכָל יוֹם מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ עַל-יַדֵּי הָאֲרֵת
הַשְּׂמֻחָה שְׂמַקְבֵּל בְּכָל פַּעַם מִמְּקוֹר הַשְּׂמֻחָה עַל-יַדֵּי שֶׁהַתְּגַבֵּר תְּחִלָּה
לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ שְׂמֻחָה בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא בְּתַקְוָה גְלוּת נִפְשׁוֹ, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת
שְׂמִדְלִיקִין נֵר חֲנֻכָּה לְמַטָּה מַעֲשָׂרָה טַפְחִים שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקוֹמוֹת
הַנְּמוּכִים מְאֹד, וּלְשָׁם דִּיקָא מִמְשִׁיכִין אוֹר הַקִּדְוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הָיָה שְׂנַמְשָׁךְ

בְּשָׂרָשׁוֹ מֵאוֹר הַצְּדִיקִים שֶׁזָּכוּ לְהַשְׁגַּת הַתְּשׁוּעָה הַיְכָלִין וְכוּ' כַּנִּי"ל. וְעַל-יָדֵי
זֶה זֹכֶה לְתוֹדָה וְהוֹדָאָה בְּשִׂמְחָה לֹמַר הַלֵּל וְכוּ' בְּשִׂמְחָה, וְאַזְ נִתְנוּסָף אוֹר
הַשִּׂמְחָה. וְעַל-כֵּן בְּיוֹם שְׁנֵי דְחֲנֻכָּה הוּא מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ וּמְדַלֵּק שְׁנֵי נְרוֹת כִּי
נִתְנוּסָף הָאוֹר. וְכֵן בְּיוֹם שְׁלִישִׁי וְכוּ' מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ בְּכָל יוֹם וְכוּ' כַּנִּי"ל. וְעַל-יָדֵי
קִדְשֵׁת הַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה עַל-יָדֵי זֶה מִמְּשִׁיכִין דְּרָךְ זֶה עַל כָּל יָמוֹת הַשָּׁנָה
שֶׁיִּרְגִיל בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שִׂמְחָה עַל-יָדֵי עֲמֻקּוֹת הָעֲצוֹת
הָאֲמִתִּיּוֹת שֶׁגִּלוּ הַצְּדִיקִים שֶׁנִּמְשָׁכִין מִמְּקוֹר עֲלִיוֹן מְאֹד מִבְּחִינַת תְּשׁוּעָה
הַיְכָלִין הַנִּי"ל עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהַעֲלוֹת נַפְשׁוֹ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא מֵהַיְכָלִי הַתְּמוֹרוֹת
עַד שִׁיעָלָה וְכוּ' כַּנִּי"ל

אות כב

וְעַל-כֵּן תִּכְרַף אַחַר צוּוּי מַעֲשֵׂה הַמְּשָׁכָן בְּפִרְשֵׁת תְּרוּמָה נְצֻטָּוּה מִיָּד עַל
הַדְּלָקַת שְׁמֹן הַמְּנוֹרָה קִדְּם לְכָל עֲבוֹדַת הַקְּרָבָנוֹת, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב שָׁם מִיָּד
וְאַתָּה תִּצְוֶה וְכוּ' וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֹן זֵית זָךְ וְכוּ', כִּי כָּל מַעֲשֵׂה הַמְּשָׁכָן שֶׁהוּא
בְּחִינַת הַבֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ, הִיָּה לְתַקֵּן פָּגַם הָעֵגֶל שֶׁהוּא עֶקֶר הַתְּגַבְּרוֹת הַיְכָלִי
הַתְּמוֹרוֹת בְּבְחִינַת וַיִּמְירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְּנִית שׁוֹר וְכוּ' (תְּהִלִּים קו), שֶׁזֶּה
בְּחִינַת כְּפָה יִמְרוּהוּ בַּמִּדְבָּר יַעֲצִיבוּהוּ בִּישִׁימוֹן (שָׁם עַח) וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הִיָּה
הַתְּחִלַּת תַּקּוּן עֲבוֹדַת הַמְּשָׁכָן עַל-יָדֵי נְרוֹת הַמְּנוֹרָה שֶׁמְדַלֵּקִין בְּאֵהֶל מוֹעֵד
מִחוּץ לְפָרְכַּת שֵׁשׁ כְּלָלִיּוֹת הַרְדִּיפָה וְהַמְּעַבֵּב וְכוּ', כִּי תִכְרַף כְּשֶׁהִתְחִילוּ
לַעֲסֹק בְּעֲבוֹדַת הַמְּשָׁכָן וְנִתְּנוּ נִדְבָתָם עָלָיו בְּלֵב טוֹב בְּשִׂמְחָה גְּדוּלָה נִמְשָׁךְ
עֲלֵיהֶם שִׂמְחָה, וְעַל-יָדֵי זֶה הִתְחִילוּ לַעֲלוֹת בְּעֲלִיּוֹת הַנְּזַפְרוֹת לַעֲלוֹת עַד
שֶׁגִּמְרוּ הַמְּשָׁכָן וְהַדְּלִיקוּ מִיָּד נְרוֹת הַמְּנוֹרָה בְּשִׁמְן מִשְׁחַת קִדְּשׁ שְׁעַל-יָדֵי זֶה
מִמְּשִׁיכִין אוֹר הַשִּׂמְחָה מִמְּקוֹר הַשִּׂמְחָה וְכוּ' כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ מִיָּד פְּרִשֵׁת
מִצְוֹת הַדְּלָקַת נְרוֹת הַמְּנוֹרָה אַחַר מִצְוֹת מַעֲשֵׂה הַמְּשָׁכָן כַּנִּי"ל, וְכֵן פְּרִשֵׁת
בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרֹת נִסְמָךְ מִיָּד אַחַר חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ, הִיָּנוּ כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן גַּם
עֲתָה שֶׁנִּחְרַב הַבֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ לֹא נִשְׂאָר לָנוּ מִכָּל הָעֲבוֹדוֹת שֶׁל הַבֵּית-
הַמְּקֻדָּשׁ כִּי אִם בְּחִינַת אוֹר שְׁמֹן הַמְּנוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר נֵר חֲנֻכָּה, שֶׁזֶּה
בְּחִינַת שְׁגָם עֲתָה בְּתַקֵּן גְּלוּתָנוּ אָנוּ מִמְּשִׁיכִין עָלֵינוּ אוֹר הַשִּׂמְחָה מֵהַקֶּץ
הָאַחֲרוֹן בְּבְחִינַת אֵיתוּ אֲשֶׁלִּי וּמוֹשָׁחוּ הַנִּי"ל, בְּכַח הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים שְׁעַל-
יָדֵי זֶה יוֹצְאִין מֵהַיְכָלִי הַתְּמוֹרוֹת וְכוּ' עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְצֵאת מֵהַגְּלוּת לְגִמְרֵי
וְנִזְכֶּה לְשִׂמְחָה שֶׁל לַעֲתִיד כִּי בְּשֵׁם קִדְּשֶׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לּוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם
וְעַד :

וְזֶה וְטָבַל בְּשֵׁמוֹן רָגְלוֹ (דְּבָרִים לג), כִּי צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ אֹרֶן הַשֵּׁמוֹן שְׂאִיר בְּרָגְלִין שְׁשֵׁם עֵקֶר אַחֲזִיזְתֶּם לְהוֹצִיאֵם מֵהִיכָלִי הַתְּמוּרוֹת בְּבַחֲנִינַת נֶר לְרָגְלֵי דְבָרְךָ וְכִנּוּ"ל. וְעַל-יַדֵּי זֶה 'בְּרָזֶל וְנַחֲשֶׁת מְנַעֲלִיךָ' שְׁמַלְבִּישִׁין הַרְגְּלִין בְּבַחֲנִינַת מְנַעֲלִים שֶׁל נַחֲשֶׁת וּבְרָזֶל שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְהִתְקַרֵּב אֵלֵינוּ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן מִדְּבַר תִּכְף בְּשִׁבַח יִשְׂרָאֵל לְהַגְדִּיל שְׁמַחְתֶּם כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב שֵׁם אֵין כְּאֵל יִשְׂרוּן וְכוּ' עַד אֲשֶׁרִיךָ יִשְׂרָאֵל וְכוּ' וְזֶה וְכִימִיךָ דְבָאָךְ, שְׁפָרֵשׁ רַשׁ"י שִׁיְהִיו כָּל הָאָרְצוֹת דּוּבָאוֹת וּמְזִיבוֹת לָךְ כְּסָף וְזָהָב, הֵינּוּ בַחֲנִינַת עֶצֶם הַבְּרָכָה בַחֲנִינַת בְּרַכְתַּת הַיָּדִים הַנִּי"ל. וְזֶה אֵין כְּאֵל יִשְׂרוּן שֶׁזֶהוּ בַחֲנִינַת עֶצֶם הָעֲלָמַת הַשְּׁגָתוֹ, כִּי לִית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָה בִּיהַּ כָּלֵל שֶׁזֶהוּ בַחֲנִינַת 'אֵין כְּאִ"ל יִשְׂרוּן' שְׂאִין שׁוֹם דְּבַר וְלֹא שׁוֹם שֵׁם וְכִנּוּי לְכִנּוּתוֹ וּלְדַמּוּתוֹ בּוֹ בְּבַחֲנִינַת 'וְאֵל מִי תִדְמִיּוּנִי וְאֲשׁוּהָ', כִּי כָל הַשְּׁמוֹת הֵם רַק לְאַחַר הַצְּמָצוּם שְׁנִמְשָׁכִין עַל-יַדֵּי הַרְדִּיפָה וְהַמְעַכָּב שְׂאִז מְשִׁיגִין הַתְּשַׁעָה הִיכָלִין בְּבַחֲנִינַת מְטִי וְלֹא מְטִי וְגַם הֵם לֹא יִדְעִין וְלֹא מִתְדַבְּקִין וְכוּ', אֲךָ אַחַר כֵּךְ מִמְשִׁיכִין מְשֵׁם שְׁמוֹתֵיו הַקְּדוּשִׁים וְתִאָּרְיוֹ וְכוּ'. וְזֶהוּ אֵין כְּאִ"ל יִשְׂרוּן שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׂאִין כְּאֵל וְאִי אֶפְשֶׁר לְתַפְסוֹ בְּשׁוֹם מַחֲשָׁבָה אֶף-עַל-פִּי-כֵן רוֹכֵב שְׁמַיִם בְּעֶזְרְךָ, כִּי הִ' יִתְבָּרַךְ נִקְרָא רוֹכֵב שְׁמַיִם עַל שֵׁם שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵהַשְּׁמַיִם שֶׁהֵם בַחֲנִינַת רְקִיעַ הַמְּבַדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם בֵּין מִימֵי הַדְּעַת הָעֲלִיוֹן שְׂאִין לָנוּ שׁוֹם תְּפִיסָא בּוֹ לְמַיִם הַתְּחַתּוֹנִים וְכוּ'. וְהִ' יִתְבָּרַךְ נָתַן בָּנוּ כַּח לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁגָתַת הַדְּעַת דִּיקָא עַל-יַדֵּי זֶה עַל-יַדֵּי הַכְּפֹאת הַרְדִּיפָה בְּהַמְעַכָּב שֶׁהוּא בַחֲנִינַת פְּרִיסָא בַחֲנִינַת רְקִיעַ הַמְּבַדִּיל בֵּינוֹ וּבֵינֵינוּ, וְהוּא בְּרַחֲמֵיו שֶׁהוּא רוֹכֵב שְׁמַיִם כִּי הוּא לְמַעְלָה מֵהַפְּרִיסָא שֶׁהוּא בַחֲנִינַת רְקִיעַ הָעֲלִיוֹן, לְמַעְלָה מֵרֵאשִׁי הַחִיּוֹת שְׁמַשֵּׁם כָּל בַחֲנִינַת רְקִיעַ וְשְׁמַיִם וְשְׁמֵי הַשְּׁמַיִם שְׁכֹלֵם הֵם בַחֲנִינַת פְּרִיסָא הַנִּי"ל שֶׁהוּא בֵּין כָּל דְּרָגָא וְדְרָגָא וּבֵין כָּל עוֹלָם וְעוֹלָם עַד לְעֵלָא וּלְעֵלָא וְכוּ', וְהוּא יִתְבָּרַךְ לְמַעְלָה מִכָּלֵם בַחֲנִינַת רוֹכֵב שְׁמַיִם, הוּא בְּעֶזְרָנוּ לְהַאִיר לָנוּ מְשֵׁם אֹרוֹן הָאֵין סוּף בְּבַחֲנִינַת מְטִי וְלֹא מְטִי עַל-יַדֵּי הַכְּפֹאת הַרְדִּיפָה בְּהַמְעַכָּב שֶׁהוּא בַחֲנִינַת שְׁמַיִם כְּנִי"ל. וְזֶה וּבְגֵאוֹתוֹ שְׁחָקִים, שְׁשֵׁם שׁוֹחֲקִין מִן לְצַדִּיקִים, מִן בַחֲנִינַת הַדְּעַת כְּמוֹבָא, וּבְהַשְּׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים בַחֲנִינַת שְׁחָקִים, שֵׁם שׁוֹחֲקִין מִן בַחֲנִינַת מְזוֹן הַצַּדִּיקִים שֶׁהוּא הַדְּעַת הָעֲלִיוֹן שֵׁישׁ בּוֹ כָּל הַטְּעָמִים שְׁנִמְשָׁךְ עַל-יַדֵּי הַרְקִיעִים שֶׁהֵם בַחֲנִינַת פְּרִיסוֹת הַמְּבַדִּילִים וְכוּ', כִּי בְּכָל עוֹלָם וּבְכָל דְּרָגָא יֵשׁ בַחֲנִינַת רְקִיעִים הַמְּבַדִּילִים וְכוּ' שְׁכָל הַשְּׁגָתַת הַדְּעַת עַל יָדֵם דִּיקָא. וְזֶהוּ מַעֲנָה אֱלֹקֵי קָדָם כִּי מָזָה נַעֲשִׂין הַתְּשַׁעָה הִיכָלִין שֶׁהֵם בַחֲנִינַת מְעוֹן וְדִירָה לְאֱלֹקֵי קָדָם. כִּי עַל יָדֵם מְשִׁיגִין אֹרוֹן הָאֵין סוּף בְּבַחֲנִינַת מְטִי וְלֹא מְטִי שֶׁזֶהוּ בַחֲנִינַת דִּירָתוֹ יִתְבָּרַךְ בַחֲנִינַת מְעוֹן אֲתָה הֵייתָ לָנוּ וְכוּ'. וְזֶהוּ וּמִתְחַת זְרַעַת עוֹלָם, שְׁנוֹפְלִין הַזְּרוּעוֹת וְהַתְּגַבְּרוֹת שֶׁל הַסְּטֵרָא אַחֲרָא עַל-יַדֵּי הַתְּגַבְּרוֹת הַיָּדִים וְהַזְּרוּעוֹת דְּקִדְשָׁה שְׁשֵׁם כָּל הַבְּרָכוֹת וְכוּ' כְּנִי"ל. וְעַל-יַדֵּי זֶה וַיִּגְרַשׁ מִפְּנֵיךָ אוֹיֵב וְכוּ', כִּי יִפְלוּ בְּאֵין תְּקוּמָה בְּבַחֲנִינַת וַיִּמְדָּדֵם בַּחֲבָל הַשְּׁכָב אֲתֶם אֲרָצָה וְכוּ' כְּנִי"ל. וְזֶה אֲשֶׁרִיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כְּמוֹךְ עִם נוֹשַׁע בְּהִ' וְכוּ', סִיוִם זֶה סִיוִם וְכָלֵל כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁבְּרַכְּם מִשָּׁה שְׁסִיִּם בְּאֲשֶׁרִי כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה, כִּי הָעֵקֶר לְזָכוֹת לְכָל זֶה הוּא עַל-יַדֵּי אֲשֶׁרִיךָ יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶהוּ בַחֲנִינַת אֲשֶׁרִינוּ מֵה טוֹב חֻלְקָנוּ וְכוּ' שְׂאוּמָרִים בְּכָל

יום שצריך להמשיך על עצמו שמחה גדולה על-ידי זה כנ"ל, שעל-ידי זה עקר כל התקונים הנזכרים לעיל, כי עקר התקון על-ידי שמחת המצוה שזהו בחינת אשרי ישראל וכו'. ובזה פתח דוד תהלים אשרי האיש וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שמושה סיים באשרי ודוד התחיל מזה. כי דוד משיח שמחת ישראל שכל עסקו בחינת תודה והלל שזהו בחינת תהלים שכלול מכל יוד מיני נגינה שזה כל חיותנו. כל זה נמשך על-ידי בחינת אשרי בחינת אשרי ישראל בחינת אשרינו וכו', שצריך לשתתף עליו בזה בכל יום ובכל עת ובכל שעה אשרי הזוכה לזה אמן כן יהי

אות כד

וזה ויפגע במקום, בחינת פגיעת והפאת הרדיפה בהמעבב שהוא בחינת פתר שנקרא מקום כמו שמבאר בהתורה הנ"ל על פסוק ברוך כבוד ה' ממקומו. כי משם עקר שרש כל המקומות שבעולם שנמשכו ונתהוו על-ידי כמה צמצומים שנבראו על-ידי זה. וזה בחינת מה שמבאר בלקוטי תנינא סימן פג שתכלית הידיעה דלא נדע זה בחינת מקומו של עולם וכו' עין שם. וילן שם כי בא השמש, ביאת השמש זה בחינת הסתלקות ומניעות האור שבא על-ידי בחינת המעבב, כי שמש בחינת אור השכל שרודף להשיג האור אך המעבב מונע אותו וכו' כנ"ל. ועל-כן וילן שם, כי עקר השנה הוא בחינה זאת, כי ביום על-ידי עבודת התפלה ותורה ומצוות בשמחה נמשכין המחין על-ידי בחינה זאת של הפאת הרדיפה בהמעבב וכו' כנ"ל, אבל מחמת היגיעה של הפאת הרדיפה בהמעבב הם מכרחים להסתלק אחר התפלה רק שנשארו רשימו וכו', אבל אחר כך לעת ערב מסתלקין לגמרי כמבאר בכונות האר"י ז"ל. וזה בחינת וילן שם כי בא השמש שראה יעקב שאי אפשר עתה להשיג המחין בשלמות כי עדן לא נשלם הברור מהיכלי התמורות שאי אפשר להשיג ברפת המחין כי אם על-ידי זה כנ"ל, ועל-כן וילן שם כנ"ל, גם וילן שם מרמז על הגליות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי משם כל הגליות שבאים על-ידי קלקולי הדורות שאינם מבררים כראוי מהיכלי התמורות והרבה מקלקלים רחמנא לצלן עד שמחמת זה גם גדולי הצדיקים אבות העולם אינם יכולים להשיג כרצונם כמובא. ועל-כן הכרח ללון שם בחינת שנה ובטול עד שיברר כראוי ויבוא למבקשיו. וזה בחינת הפאת לטהר מסייעין לו אומרים לו המתן שנאמר על כל אחד מישראל הרוצה לטהר וכו', כמו שמבאר בסימן ו', וכן נאמר על הצדיק העוסק לטהר את ישראל וכו'. ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, שלקח וברר מאבני המקום בחינת ברור אותיות וניצוצות שהם בחינת אבני קדש שנפלו להיכלי התמורות

שֶׁהֵם אֲבֵנֵי נֶגֶף בְּבַחֲיַת תְּשֻׁת־פְּכֻנָּה אֲבֵנֵי קֹדֶשׁ וְכוּ', וְהִצְדִּיק מְבַרֵר הָאֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁהֵם אֲבֵנֵי קֹדֶשׁ שֶׁהֵם אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה מֵהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת וַיִּשֶׁם מְרֻאֲשׁוֹתָיו שֶׁמִּקְשָׁרם לְתוֹךְ הָרֹאשׁ וְהַשֶּׁכֶל. וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, שֵׁשֶׁן מִתּוֹךְ דְּבָרֵי תּוֹרָה, וְזֶה מְרֻמֵּז עַל כָּל אָדָם שֶׁכְּשֵׁרוֹאָה שְׂמוֹנְעֵין אוֹתוֹ כְּמוֹ שְׂמוֹנְעֵין, צָרִיךְ לְקָשֶׁר בְּמַחְשַׁבְתּוֹ דְּבָרֵי תּוֹרָה וְלְהוֹצִיא מִחְשַׁבְתּוֹ מִרְעִיוֹנִים רָעִים וּלְקָשֶׁר בְּמַחְשַׁבְתּוֹ דְּבָרֵי תּוֹרָה עַד שֵׁשֶׁן מִתּוֹךְ דְּבָרֵי תּוֹרָה שֶׁזֶהוּ עֵקֶר בְּחִיַּת הַבְּרוּר מֵהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת. כִּי זֶה בְּחִיַּת תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל שֶׁהוּא עֵקֶר תְּקוּן פְּגָם הַבְּרִית שֶׁהוּא פְּגָם הַמַּחְשָׁבָה שֶׁכָּל תְּקוּנוֹ עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא, כְּמוֹ שְׂמוּבָא עַל מֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה בְּהֵינוּ דְעַל (בְּסִימָן כֹּז בְּהַתּוֹרָה רְצִיצָא עֵין שֶׁם). וְזֶהוּ וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא בַּמָּקוֹם הַהוּא דִּיקָא שֶׁהוּא הַמָּקוֹם שֶׁפָּגַע בּוֹ שֶׁהוּא בְּחִיַּת הַמַּעֲכָב וְכוּ' כַּנ"ל, כִּי דִיקָא לְשֵׁם קָשֶׁר מִחְשַׁבְתּוֹ בְּקָשֶׁר אֲמִיץ עַד שֵׁשֶׁן, כִּי כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִיַּתוֹ, כִּי אֶף-עַל-פִּי שְׂרוּאָה שְׂמַעְכְּבִין אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ כְּמוֹ שְׂמַעְכְּבִין, הוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ לְבָרַח מֵהַמַּחְשָׁבוֹת רְעוֹת וּלְקָשֶׁר מִחְשַׁבְתּוֹ לְבַחֲיַת מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁהוּא בְּחִיַּת מְקוֹם הַהוּא שֶׁפָּגַע בּוֹ יַעֲקֹב, וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁאֵינוּ יָכוֹל עֲדִין לְהַשִּׁיג וּלְהִבִּין מִשֶּׁם כָּלֵל אֶף-עַל-פִּי-כֵן תִּהְיֶה מִחְשַׁבְתּוֹ קְשׁוּרָה שֶׁם עַל-יְדֵי אֲבֵנֵי הַמָּקוֹם שֶׁהֵם בְּחִיַּת אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה עַד שֵׁשֶׁן מִתּוֹךְ דְּבָרֵי תּוֹרָה שֶׁזֶהוּ בְּחִיַּת וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא כַּנ"ל. וַיִּחַלֵּם וְהִנֵּה סֵלֶם מֵצֵב אֲרָצָה וְרֹאשׁוֹ מֵגִיעַ הַשָּׁמַיְמָה וְכוּ', שֶׁרָאָה שֶׁזֶה כָּלֵל עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁצָּרִיךְ לִירֹד אֶל הָאָרֶץ הַגְּשָׁמִי הַזֶּה שֶׁשֶּׁם אַחֲזוֹת הִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת וּלְבַרֵר מִשֶּׁם וְכוּ', וְלַעֲלוֹת בְּכָל הָעֲלִיּוֹת הַנְּזַכְרוֹת לַעֲלוֹת עַל-יְדֵי זֶה הַסֵּלֶם שֶׁרֹאשׁוֹ מֵגִיעַ הַשָּׁמַיְמָה שֶׁהֵם בְּחִיַּת הַפְּרִיָסָה הָעֲלִיוֹנָה וְכוּ' כַּנ"ל בְּחִיַּת כְּתָר שֶׁדָּרָךְ שֶׁם כָּל הַשְּׂגָת הַתְּשׁוּעָה הִיכְלִין וְכוּ' כַּנ"ל. וְזֶה מְרֻמֵּז סֵלֶם, כִּי סֵלֶם בְּגִימְטְרִיא קוֹל כְּמוּבָא שֶׁזֶה בְּחִיַּת הַקָּל קוֹל יַעֲקֹב, שְׁעַל-יְדֵי זֶה כָּל הַתְּגַבְרוֹתָיו שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי נֶגֶד כָּל הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת שֶׁכָּלם כְּלוּלִים בְּבַחֲיַת עֵשׂוֹ, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה בְּזִמְן שֶׁהַקוֹל קוֹל יַעֲקֹב אֵין הִיָּדִים יְדֵי עֵשׂוֹ, שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם כַּח. וְזֶהוּ הַקָּל קוֹל יַעֲקֹב שְׁנֵי קוֹלוֹת, כִּי עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת הוּא בְּחִיַּת שְׂמִיחָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה כָּל הַשְּׂגָת אוֹר הָאֵין סוּף וְכוּ' כַּנ"ל, וְעֵקֶר הַשְּׂמִיחָה הוּא בְּחִיַּת קוֹלוֹת בְּחִיַּת חֵמֶשׁ קוֹלוֹת הַנִּי"ל שֶׁהֵם קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שְׂמִיחָה וְכוּ', בְּחִיַּת חֲדוֹת ה' הוּא מְעַזְכֶּם שֶׁהוּא בְּחִיַּת הַן יִתֵּן בְּקִלּוֹ קוֹל עֹז וְכוּ' כְּמוֹ שְׂמוּבָא בַּמָּקוֹם אַחֵר, אֲבָל מִחֲמַת הַתְּגַבְרוֹת הַגְּלוּת שֶׁעָקְרוּ גְלוּת הַנִּפְשׁ שֶׁהָעֵקֶר עַל-יְדֵי הַתְּגַבְרוֹת הָעֲצָבוֹת הַנִּי"ל שֶׁמִּשֶּׁם כָּל הַצָּרוֹת רַחֲמָנָא לְצַלוּ, עַל-כֵּן צָרִיכִין לְצַעֵק בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה וְעֵקֶר קוֹל הַצָּעָקָה הוּא לְזָכוֹת לְצִאת מֵהָעֲצָבוֹת מִיָּגוֹן לְשְׂמִיחָה כַּנ"ל שֶׁזֶהוּ וַיִּצְעָקוּ וְכוּ', וַיִּשְׂמְחוּ כִּי יִשְׁתַּקּוּ וְכוּ' שֶׁנֶּאֱמַר בְּמִזְמוֹר הוֹדוּ הַנִּי"ל. כִּי צָרִיכִין לְצַעֵק הַרְבֵּה כְּדֵי לְזָכוֹת לְשְׂמִיחָה שֶׁהוּא הָעֵקֶר כַּנ"ל:

וְזֶה בְּחִיַּת הַקָּל קוֹל יַעֲקֹב שְׁנֵי קוֹלוֹת. בְּחִיַּת קוֹל שֶׁל שְׂמִיחָה וְקוֹל צָעָקָה וְאַנְחָה כְּדֵי לְזָכוֹת לְשְׂמִיחָה, וְעַל-כֵּן קוֹל אֶחָד חֲסֵר וְאֶחָד מְלֵא כְּמוּבָא, כִּי קוֹל צָעָקָה, הוּא חֲסֵר כִּי אֵין זֶה שְׂלֵמוֹת, כִּי עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת הוּא קוֹל שְׂמִיחָה רַק שֶׁצָּרִיכִין לְצַעֵק קוֹל צָעָקָה עַל צְרוּתָיו שֶׁהֵם בְּחִיַּת חֲסָרוֹנוֹת שֶׁעָקְרָם מִחֲסָרוֹן הַשְּׂמִיחָה. וְעַל-כֵּן הַקָּל קוֹל יַעֲקֹב אֶחָד חֲסֵר וְאֶחָד מְלֵא וְכוּ' כַּנ"ל. וְכָל זֶה מְרֻמֵּז בְּבַחֲיַת הַסֵּלֶם שֶׁרָאָה יַעֲקֹב שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיא קוֹל, הֵינוּ בְּחִיַּת

קולות שֶׁעָקְרָם קוֹל שְׂמֵחָה שְׁעַל-יָדַי זֶה עָקַר הַעֲלִיָּה מֵאֶרֶץ לְשָׁמַיִם בְּחִינַת סֵלֶם מִצֵּב אֶרֶץ וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיִמָה וְכַנִּי"ל. וְהִנֵּה מִלֵּאכֵי אֱלֹקִים שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים בְּחִינַת בָּרְכוּ ה' כֹּל מִלֵּאכֵי וְכוּ' כִּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּהַר הַקְּדוֹשׁ, עוֹלָם וְיוֹרְדִים בּוֹ. כִּי צְרִיכִין כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים לַעֲלוֹת וְלִירֵד שְׁזָהוּ בְּחִינַת עֵיל וְנִפְיָק רְצוּא וְשׁוּב וְכוּ', כִּי הַמִּלְאכָה לֹא לְיוֹם אֶחָד וְלֹא לְשָׁנָה אֶחָת, וְכַמִּבְּאֵר לְעֵיל שְׁצְרִיכִין כַּמָּה פְּעָמִים לַעֲלוֹת וְלִירֵד וְכוּ' כֹּל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתּוֹ, עַד שְׁיִזְכֶּה לְבְּחִינַת הַשְּׂגָת הַתְּשׁוּעָה הַיְכָלִין הַנְּזַפְרִים לְעֵיל. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין בְּכָל יוֹם וְיוֹם הַתְּבוּדָדוֹת וְשִׂיחָה וְצַעֲקוֹת הַרְּבֵה וְכוּ'. וְהַעֲקָר לְהַתְּגַבֵּר בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת בְּשִׂמְחָה וְכוּ', וְכִמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר הַרְּבֵה בְּדַבְּרֵינוּ בְּזֵה, וְכַמִּבְּאֵר בְּמָקוֹמוֹ בְּסִימָן כֹּה בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא וּבְמָקוֹם אַחַר מַעֲלַת הַהַתְּבוּדָדוֹת, וְסִימָן וְשִׂמְחָה כֹּל הַיּוֹם יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה הֵינּוּ כַנִּי"ל. וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו וְכוּ', כִּי רַק עַל-יָדַי זֶה מְשִׁיג אֱלֹקוֹתוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הָאֵין סוּף שֶׁמְשִׁיג עַל-יָדַי בְּחִינַת הַתְּשׁוּעָה הַיְכָלִין שְׁזוֹכָה עַל-יָדַי הַשְּׂמֵחָה וְכוּ' כַנִּי"ל. וַיֹּאמֶר אֲנִי ה' אֱלֹקֵי אַבְרָהָם וְכוּ' הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲתָה שׁוֹב עָלֶיהָ שֶׁהוּא אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לֵךְ אֶתְנַנֶּה וְלִזְרַעֲךָ, כִּי עָקַר כֹּל זֶה זוֹכִין רַק בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵּׁם עָקַר הַמָּקוֹם שֶׁהוּא הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁכָּלוּל מִכָּל הָעֵשֶׂר קְדוּשׁוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַתְּשׁוּעָה הַיְכָלִין שֶׁהֵם כָּלֵל הַמַּחִין עִם הַכֹּתֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת קְדוּשָׁה הָעֵשִׂירִית בְּחִינַת יוֹם הַכַּפּוּרִים בְּחִינַת קְדוּשַׁת קְדָשִׁים וְכוּ' כַנִּי"ל. וְהִנֵּה זֶרַעֲךָ כַּעֲפָר הָאֶרֶץ, עֲפָר הָאֶרֶץ הוּא בְּחִינַת כָּלֵל הַמָּקוֹם הַגְּשָׁמִי בְּתַכְלִית הַגְּשָׁמִיּוֹת וְשָׂרְשׁוֹ הוּא מְקוֹם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמַּעֲכָב שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁמְשִׁם שָׂרֵשׁ מְקוֹם הַגְּשָׁמִי הִנֵּה שֶׁשֵּׁם כֹּל הַנְּסִיּוֹן וְהַבְּחִירָה, וַיִּמְחַמֵּת הַקְּלִקוּלִים נֶאֱחָזוּ בְּחִינַת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת בְּבְחִינַת הַמָּקוֹם הַגְּשָׁמִי שֶׁשֵּׁם כֹּל אֲחִיזָתָם כַּיְדוּעַ וְכַנִּי"ל, וְשֵׁם כֹּל אֲחִיזָת הַעֲצָבוֹת בְּחִינַת אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעֵבוֹרֶךָ בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה. וְכֹל הָאֲבוֹת עֲסָקוּ בְּתַקוּן זֶה כַּיְדוּעַ, אֲבָל אַבְרָהָם וַיִּצְחָק לֹא הִיתָה מִטְּתָם שְׁלָמָה כִּי יָצָא מֵהֶם עֵשׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲאֵל שְׁמֵהֶם כֹּל הַגְּלִיּוֹת בְּחִינַת עֲצָבוֹת, וְעַל-כֵּן לֹא נִתְבָּרְרָה וְנִזְדַּכְּכָה הָאֲדָמָה עֲדוּן. אֲבָל יַעֲקֹב הָיָה מִטְּתוֹ שְׁלָמָה, וְעַל-כֵּן נִתְבָּרַךְ וְהָיָה זֶרַעֲךָ כַּעֲפָר הָאֶרֶץ דִּיקָא, וּפְרָצְתָּ יָמָה וְקִדְמָה צָפְנָה וְנִגְבָּה שֶׁהוּא נִחְלָה בְּלֵי מִצְרַיִם כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, כִּי הוּא זָכָה לְתַקֵּן חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּיוֹתֵר עַד שְׁסוּף כֹּל סוּף יִגְמַר אֶת שְׁלוֹ, כִּי בֵּית הָאֲחֵרוֹן יִהְיֶה בְּבְחִינַת יַעֲקֹב כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, כִּי הוּא מַעֲלָה עֲפָר הָאֶרֶץ שֶׁהוּא תַכְלִית הַמָּקוֹם הַגְּשָׁמִי עַד שָׂרֵשׁ הַמָּקוֹם שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְכוּ' כַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן נִתְבָּשֶׁר וְהָיָה זֶרַעֲךָ כַּעֲפָר הָאֶרֶץ וּפְרָצְתָּ יָמָה וְקִדְמָה וְכוּ'. שֶׁבְּכָל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁיִּירָדוּ יִשְׂרָאֵל יִבְרַר וַיַּעֲלֶה אוֹתָם מִשָּׁם, בְּבְחִינַת אִם הָיָה נִדְחָךְ בְּקִצָּה הַשְּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבָּצְךָ וְכוּ', כִּי כֹל זֶה מְרַמֵּז עַל הַגּוֹאֵל צָדֵק שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ שֶׁהוּא מְאִיר בְּכָל דוֹר וְדוֹר בְּכָל זֶרַע יִשְׂרָאֵל לְשִׁמְחָתָם וּלְחִזְקָתָם בְּכַחוֹ הַגְּדוֹל וּבְעֲצוּתוֹ הָעִמְקוֹת, עַד שֶׁיַּעֲלֶה אוֹתָם מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת הָרְעִים שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁנִּדְחוּ לְשָׁם שֶׁשֵּׁם הַתְּגַבְּרוֹת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת מְאֹד, וּמִכָּלֵם יִקְבָּצֵם וַיַּעֲלֶה אוֹתָם וַיִּתְקַנֵּם בְּבְחִינַת וּפְרָצְתָּ יָמָה וְקִדְמָה וְכוּ', שְׁזָהוּ בְּחִינַת יֹאמְרוּ גְאוּלֵי ה' וְכוּ' וַיִּמְאַרְצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרַח וּמִמְעַרְב וְכוּ' וְכַנִּי"ל:

וְזֵה וְנִבְרַכְוּ בְּךָ כֹּל מִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה וּבְזֶרַעֲךָ, בְּחִינַת הַבְּרָכוֹת הַנְּזַפְרוֹת לְעֵיל שֶׁמִּקְבְּלִין עַל-יָדַי שֶׁמִּבְּרִיּוֹן מֵהַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת עַל-יָדַי הַשְּׂמֵחָה שֶׁהוּא

בְּחִינַת קוֹל בְּחִינַת סֵלֶם הַנִּי"ל כַּנִּי"ל. וְהִנֵּה אֲנֹכִי עֹמֵד, בְּחִינַת עֲלִיַת הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא שְׂכִינַת אֱלֹקוֹתָיו שֶׁהִיא בְּבְחִינַת גְּלוּת בְּהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת וְעַל-יְדֵי עֲבוּדָתוֹ כַּנִּי"ל בְּרַר מְשֵׁם, וּבִשְׂרוֹ ה' יִתְבַּרֵּךְ וְהִנֵּה אֲנֹכִי עֹמֵד שֶׁהוּא יִתְבַּרֵּךְ עִמּוֹ תָּמִיד בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא, שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר הַכַּח לְבַרֵּר וּלְהַעֲלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ עַל-יְדֵי שְׂיֻדְעִין שֶׁבְּכָל מְקוֹמוֹת מְמַשְׁלֵתוֹ וְה' יִתְבַּרֵּךְ עִמּוֹ תָּמִיד אֲפִלּוּ בְּמְקוֹמוֹת הַחִיצוֹנִים חֵס וְשְׁלוֹם שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת גַּם כִּי אֵלֶּךְ בְּגִיא צְלָמוֹת לֹא אֵירָא רַע כִּי אֵתָּה עֹמֵד. וְשִׁמְרַתִּיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ, בְּחִינַת שְׂמִירַת הַרְגְּלִין שֶׁהֵם כְּלֵי הַהֲלִיכָה וְכַנִּי"ל. וְהַשִּׁיבְתִּיךָ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת, שֶׁמִּכָּל הִירִידוֹת וְהַעֲלִיּוֹת תָּשׁוּב אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת שֶׁהוּא אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵּׁם הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁשֵּׁם עֶקֶר הַשְּׂגָת הַתְּשֻׁעָה הִיכְלִין הַנִּי"ל כַּנִּי"ל. כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ וְכוּ', וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה שֶׁהִבְטִיחוּ עַל הַפְּרָנְסָה בְּחִינַת לֹא רְאִיתִי צְדִיק נֶעְזָב וְכוּ' (מְדַרְשׁ רַבָּה בְּרֵאשִׁית פְּרָשָׁה ס"ט), הֵינּוּ שֶׁהִבְטִיחוּ שִׁיקְבָּל בְּרַפְתֵּי הַיָּדִים הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרַפְתֵּי הַפְּרָנְסָה שֶׁקְבָּל יַעֲקֹב מִיִּצְחָק אָבִיו כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וְכוּ'. כִּי אֶף-עַל-כֵּן שֶׁמִּבְּאֵר שֵׁם שֶׁעֶקֶר הוּא בְּרַפְתֵּי הַשֶּׁכֶל, אֲבָל אֲצֵל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים הַכֹּל אֶחָד. כִּי עַל-יְדֵי בְּרַפְתֵּי הַפְּרָנְסָה מְקַבְּלִין בְּרַפְתֵּי הַשֶּׁכֶל, כִּי אֲכִילְתֶּם וּפְרָנְסַתֶּם הוּא בְּקֻדְשָׁה גְּדוֹלָה עַד שֶׁאֲכִילְתֶּם וּפְרָנְסַתֶּם בְּעִצְמוֹ הוּא בְּחִינַת בְּרַפְתֵּי הַשֶּׁכֶל, כִּי מְקַבְּלִין הַמֶּלֶךְ וְהַשֶּׁכֶל עַל-יְדֵי אֲכִילְתֶּם כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּמְקוֹם אַחֵר. וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֹן יֵשׁ ה' בְּמְקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי. וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי זֶה בְּחִינַת תְּכֵלֶת הַיְדִיעָה דְּלֹא נִדַע שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּקוֹם בְּחִינַת כְּתָר בְּחִינַת הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּעַכָּב כַּנִּי"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא עֶקֶר הַשְּׂגָת אֱלֹקוֹתָיו עַל-יְדֵי הַכָּאֵת הַרְדִּיפָה בְּהַמְּעַכָּב כַּנִּי"ל. וְזֶהוּ שֶׁאֲמַר יַעֲקֹב אֲכֹן יֵשׁ ה' בְּמְקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי שֶׁדִּיקָא עַל-יְדֵי וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי בְּחִינַת הַמְּעַכָּב הַנִּי"ל עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא הַשְּׂגָתִי עִתָּה אֱלֹקוֹתָיו כִּי יֵשׁ ה' בְּמְקוֹם הַזֶּה, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי הַמְּעַכָּב בְּחִינַת מְנִיעַת הַיְדִיעָה עַד שִׁתְּיֻשָּׁב, עַל-יְדֵי זֶה מְשִׁיגִין אֹרֶךְ הָאֵין סוּף וְכוּ' כַּנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁאֲמַרו רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה אֵין הַתּוֹרָה מְתַקְיַמַת אֵלֶּא בְּמִי שֶׁמְשִׁים אֵת עִצְמוֹ כְּאִינוּ יוֹדַע, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי הַעֲדָר הַיְדִיעָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּעַכָּב הַנִּי"ל עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא זֹכָה לְהַשְׂגַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא הַשְּׂגָת הַמַּחִין, (וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁמִּבְּאֵר בְּדַבְּרֵינוּ בְּהַלְכוֹת תְּפִלִּין הַלְכָה ה' וּבְמְקוֹם אַחֵר שֶׁדַּרְכּוֹ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה הִיא לֹא מִרְכָּה כֹּל פֶּעַם שֶׁעִתָּה אֵינוּ יוֹדַע כֹּלֵל וְאַחֵר כֶּף בְּאִיזָה זְמַן הַשִּׁיג הַשְּׂגוֹת נוֹרְאוֹת וְכֹן כְּמַה פְּעַמִּים כֹּל יָמֵי חַיָּו), כִּי אֲצֵל כֹּל יְדִיעָה וְהַשְּׂגָה יֵשׁ בְּחִינַת תְּכֵלֶת הַיְדִיעָה דְּלֹא נִדַע וְכוּ' וְעִין מְזָה בְּמְקוֹם אַחֵר. וְאַחֵר כֶּף זֹכִין עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא שֶׁבִטַּל עִצְמוֹ וַיִּדַע שֶׁאֵינוּ יוֹדַע כֹּלֵל, עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא זֹכָה אַחֵר כֶּף לְהַשִּׁיג מַה שֶׁמְשִׁיג מִהַעֲדָר הַיְדִיעָה אֶל הַיְדִיעָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תְּמַצָּא, מֵאֵין דִּיקָא, וְהַכֹּל עַל-יְדֵי שְׂמִיחַת הַמְּצוּנָה וְכַנִּי"ל. וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נוֹרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה, כִּי שֵׁם בְּבְחִינַת פְּגִיעַת הַרְדִּיפָה בְּהַמְּעַכָּב שֶׁהוּא בְּחִינַת וַיִּפְּגַע בְּמְקוֹם כַּנִּי"ל שֵׁם עֶקֶר הִירְאָה עֲלָאָה בְּחִינַת וַיִּסְתֵּר מִשֶּׁה פָּנָיו כִּי יֵרָא מִהַבֵּיט אֶל הָאֱלֹקִים, שֶׁכְּשֶׁהַמֶּלֶךְ רוֹדֵף לְרֵאוֹת וְלִהְשִׁיג נוֹפֵל עֲלָיו יִרְאָה מִבְּחִינַת הַמְּעַכָּב וְהַמְּסֻדָּר הַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת יִרְאָת ה' רֵאשִׁית דַּעַת בְּחִינַת רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאָת ה', זֶה בְּחִינַת כְּתָר בְּחִינַת הַמְּעַכָּב שֶׁהוּא רֵאשִׁית הַדַּעַת וְהַחֲכָמָה, כִּי הוּא לְמַעְלָה

מהמחין שמעכב המחין שזה בחינת יראה בחינת כי ירא מהביט וכו'. ועל-
ידי זה עקר השגת החכמה בחינת ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב וכו',
כי דיקא על-ידי היראה בחינת ירא מהביט הנ"ל על-ידי זה משיגין שכל
טוב וכו' פנ"ל. וזהו אין זה כי אם בית אלקים שהוא הבית-המקדש,
שראה והבין שאי אפשר להשלים תקון השגות אלו בשלמות כי אם
בשיבנה בית אלקים שהוא הבית-המקדש האחרון שיבנה בזכותו כמו
שדרשו רבותינו זכרונם לברכה, כי שם כל השגת התשעה היכלין פנ"ל.
ועל-כן אמר בלשון אין זה שמרמוז על כל החרבנות כמו שאמרו רבותינו
זכרונם לברכה, הינו שאף-על-פי שהוא משיג עתה מה שמשיג ורואה מה
שרואה, אבל עדיו אין זה תכלית ההשגה כי אם בית אלקים שהוא הבית
האחרון, שאז דיקא יתתקון הכל ויתבררו היכלי התמורות ונזכה כלנו
לשמחה עצומה בחינת כי בשמחה תצאו, ואז דיקא יתתקון כל הנ"ל
בשלמות. וישפס יעקב בבקר, כאור היום שאז נעשין כל העליות הנזכרות
לעיל על-ידי תקון התפלה פנ"ל. ויקח את האבן וכו' ויצק שמן על ראשה,
זה בחינת שמן משחת קדש שהם בחינת המחין פי' דיע שמשם נמשך שמן
המנורה שהוא בחינת שמן של נר חנה. כי כל האורות וההשגות שהם
בחינת נר ה' נשמת אדם נמשכין רק על-ידי הרדיפה והמעכב הנ"ל,
והמעכב הוא בחינת אבן שניראה שמעכב כאבן ומונע האור, אבל באמת
על ידו עקר האור פנ"ל, שזהו בחינת ישת חשך סתרו וכו' שהוא בחינת
כתר פי' דיע בחינת המעכב הנ"ל, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה ושמה
תאמר לפנים אין אור תלמוד לומר מנה נגדו עביו עברו בך וגחלי אש
וכו'. ועל-כן גם בגשמיות כל התהיות אור האש הוא על-ידי הכאה דיקא
על-ידי שנתן ה' יתברך בינה לאדם הראשון במוצאי שבת לקח שני אבנים
וכו'. וזה בחינת אעא דלא סליק ביה נורא מבטשין ליה וכו', שכל זה
נמשך בשרשו מבחינת הכאת הרדיפה בהמעכב שמשם נתהוין תשעה
היכלין וכו' דלאו אנון נהורין וכו', כי הם גבוהים מכל האורות ומשם
דיקא המשכת כל האורות שבעולם. ועל-כן עקר הדלקת הנרות הוא בעת
הקטרת בחינת שמן וקטרת ישמח לב וכנ"ל. וזה אם יהיה אלקים עמדי
בחינת מלכות בחינת אלקים מלכי מקדש, שזה בחינת עלית המלכות
הנ"ל. ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך, בחינת שמירת ותקון נצח הוד
יסוד שהם כלי ההליכה וכנ"ל. ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש, בחינת
ברכת הידים שהוא ברפת השכל שמתלבש בפרנסה וכו' פנ"ל. ועל-כן
באמת לחם מרמוז לחמא דאורייתא ובגד ללבש בחינת חלוקא דרבנן
לבושין דנשמתא, כי הכל אחד אצל הצדיקים פנ"ל. ושבת בשלום אל
בית אבי, אב בחכמה. ושבת דיקא. שמכל מקום שיהיה שם, ישוב
בשלום אל השכל והחכמה שהוא בחינת בית אבי פנ"ל. הן כשיכרח לירד
למטה לבחינת היכלי התמורות יברר משם וכו' עד שיעלה וישוב אל
השכל בשלום, והן כשיירדף השכל בבחינת רדיפה הנ"ל לא יחרס חס
ושלום, רק ישוב על-ידי תקון המסדר והמישב בשלום אל השכל עד
שישיג אור האין סוף בבחינת מטי ולא מטי וכו' פנ"ל. וזה והיה ה' לי
לאלקים, כי אלו ההשגות הם עקר המשכת אלקותו עליו. והאבן הזאת
וכו' יהיה בית אלקים, שכלול מכל התשעה היכלין עם הפריסא הנ"ל

שָׁשׁ הַשָּׂרָאֵת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהֵם בְּכָל־לַיּוֹת בְּחִינַת עֶשֶׂר קִדְשׁוֹת שֶׁהֵם שָׂרֵשׁ הָעֶשְׂרֵה מְאֻמְרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם שֶׁהֵם בְּחִינַת עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת. וְזֶה וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֶשֶׂר אֲעֹשְׂרֶנּוּ לָךְ, סוּד מַעֲשֶׂר וּמַעֲשֶׂר מִן הַמַּעֲשֶׂר, שֶׁהַכֹּל בְּשִׁבִיל בְּרַכַּת הַשָּׂכֵל שֶׁמִּכָּל הַהַשְׁפָּעוֹת שֶׁמִּקְבְּלִין יִשְׂרָאֵל צָרִיכִין לִתֵּן מַעֲשֶׂר וּמַעֲשֶׂר מִן הַמַּעֲשֶׂר אֶל הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּים. כִּי הַכֹּהֲנִים אֲצֵלָם כָּל הַבְּרָכוֹת כְּנִי"ל עַל-יַדֵּי עֲבוּדְתָם בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ בְּשִׂמְחָה שֶׁמְעוֹרְרִים הַלְוִיִּים הָעוֹסְקִים בְּשִׂיר בְּכָל כְּלֵי שִׂיר שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶשְׂרֵה מִיַּי נְגִינָה לְהַמְשִׁיךְ שִׂמְחָה, שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה עֵקֶר כָּל הַתְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לִתֵּן לָהֶם מַעֲשְׂרוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעִיל כְּדֵי שְׂיִהְיֶה נִמְשָׁךְ הַבְּרָכָה עַל יָדָם לְכָל יִשְׂרָאֵל שֶׁעֵקֶר הַבְּרָכָה הוּא בְּרַכַּת הַשָּׂכֵל שֶׁכָּלוּל מַעֲשֶׂר כְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֶשֶׂר אֲעֹשְׂרֶנּוּ לָךְ. וְזֶה שְׂאִיתָא בְּמִדְרָשׁ הַנֶּעְלָם עֲלֵיִם וַיִּרְדִּים בּוֹ כְּדָא אֲתַמַּר נְגִילָה וְנִשְׂמַחָה בּוֹ, הִינּוּ כְּנִי"ל כִּי הָעֲלִיָּה וְהִירִידָה הוּא כְּפִי הַשִּׂמְחָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה עֵקֶר כָּל הַתְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל כְּנִי"ל:

אות כה

וְזֶה בְּחִינַת מְלַחֶמֶת יַעֲקֹב עִם שָׂרוֹ שֶׁל עֶשׂוֹ בְּחִינַת וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ וְכוּ'. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבְרָכָה שֶׁהוּא שָׂרוֹ שֶׁל עֶשׂוֹ, כִּי זֶה יָדוּעַ שֶׁכָּל מְלַחֶמֶתָם הִיָּתָה בְּעִנְיַן הַגְּלוּיּוֹת שֶׁהָאִישׁ הַכְּנִי"ל רָצָה לְהַתְּגַבֵּר לְהַאֲרִיךְ הַגְּלוּיּוֹת וּרְצוֹנוֹ הָיָה לְהַגְבִּיר כָּל כֶּף עַד שְׁחַס וְשָׁלוֹם לֹא יוּכְלוּ לְצַאת מִשָּׁם, כִּי מִחֲמַת שָׂרוֹאִין שֶׁקָּץ הִגְאָלָה סְתוּם וְנֶעְלָם מְאֹד מְאֹד עַל-כֵּן הֵם אוֹמְרִים שֶׁיִּתְגַּבְּרוּ חַס וְשָׁלוֹם עַד שְׁחַס וְשָׁלוֹם אֶפְסֵ תִקְוָה, וְעֵקֶר הַתְּגַבְּרוּתָם הוּא גְלוּת הַנֶּפֶשׁ מֵהַ שְׂמֵתִגְבְּרִים בְּכָל פַּעַם עַל כָּל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׂמֵתִגְבְּרִים, שֶׁמִּזֶּה עֵקֶר אַרְיַכַת הַגְּלוּת הַכְּלָלִי כִּיִּדוּעַ. וְכִבֵּר מְבֹאֵר שֶׁעֵקֶר הַתְּגַבְּרוּת הַקְּלָפוֹת הוּא עַל יַדֵּי הָעֲצָבוֹת כְּנִי"ל, וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם מִחֲמַת הָעִנְיָן שֶׁכִּתְבָנוּ לְעִיל שֶׁהָא תִלְיָא כָּל מַה שְׂמֵתִגְבְּרִין בְּעֲצָבוֹת מִתְּגַבְּרִין הַתְּאוּוֹת מִשְׁגָּל וּמִמּוֹן וְכַעַס וְכוּ', וְכֵן לְהַפְּךָ כָּל מַה שֶׁהַתְּאוּוֹת מִתְּגַבְּרִין הָעֲצָבוֹת מִתְּגַבֵּר. וְכִפִּי הַתְּגַבְּרוּתָם אִי אֶפְשָׁר לְעֵלוֹת וְלַעֲסֹק בְּתַפְלָה וְתִקְוִינִיָּה כְּרֹאֵי לְעֵלוֹת לְמָקוֹם שֶׁצָּרִיכִין לְעֵלוֹת שֶׁשָּׁם מְקוֹר הַשִּׂמְחָה וְכוּ'. עַל-כֵּן כְּמַעַט אֲבָדְנוּ בְּעִנְיָנוּ לּוּלֵא הִ' עֲזָרְתָה לָנוּ שְׁשׁוּלַח לָנוּ בְּכָל דּוֹר צְדִיקֵי אֲמֵת שֶׁהֵם עוֹסְקִים בְּתִקְוִינֵנוּ וְלוֹחֲמִים עִבּוּרָנוּ. וְזֶה בְּחִינַת מְלַחֶמֶת יַעֲקֹב הַכְּנִי"ל שֶׁמִּמֶּנּוּ עֵקֶר הַתְּחִלַּת קִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל, וְהוּא עֵקֶר שִׂמְחַת יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת יְגַל יַעֲקֹב שֶׁמִּחַ יִשְׂרָאֵל, כִּי יַעֲקֹב בְּחִינַת אֲמֵת כְּמוֹ שֶׁכִּתּוּב תִּתֵּן אֲמֵת לְיַעֲקֹב וְכוּ', וְאֲמֵת הוּא אֹרֶךְ הַפָּנִים שֶׁהוּא בְּחִינַת חַיִּים בְּחִינַת שִׂמְחָה כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר בְּהַתּוֹרָה צוֹיֵת צָדֵק (בְּסִימָן כֵּג לְקוּיֵי חֵלֵק א), כִּי עֵקֶר הַשִּׂמְחָה שֶׁהוּא הַחַיּוֹת הוּא עַל-יַדֵּי נִקְדַּת הָאֲמֵת שֶׁבֵּלֵב אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי

שֶׁנִפְשׁוּ יוֹדְעַת מְאֹד קִדְשֵׁת אֲמוּנַת יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶה כָּל שְׂמֻחַתָּנוּ, בְּחִינַת אֲנָכִי אֲשֻׁמַח בְּה', בְּחִינַת כִּי בּוֹ יִשְׂמַח לִבְנוֹ, וּכְמוֹ שֶׁכְּתוּב וְאָבֹאֶה וְכוּ' אֶל אֵל שְׂמֻחַת גִּילִי וְכוּ', בְּחִינַת יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׁיו. וְכָל אָדָם כְּפִי מֶה שֶׁהוּא אִם יִזְכֹּר אֶת עֲצֻמוֹ שְׂאֵף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מְזַרַע יִשְׂרָאֵל וְהַבְּדִילָנוּ מִן הַתּוֹעִים בְּכִמָּה בְּחִינּוֹת וְכוּ', יְכוֹל לְשֻׁמַח אֶת עֲצֻמוֹ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא עַל-יָדֵי זֶה. וְעַל-כֵּן עֶקֶר הַשְׂמֻחָה הוּא בְּחִינַת קִדְשֵׁת יַעֲקֹב שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲמַת שְׁנִשְׂרֵשׁ בְּנוֹ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. אֲבָל הַבְּעַל דָּבָר וְהַסְטָרָא אַחֲרָא מִתְגַּרְהָ בְּאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי מְאֹד עַל זֶה בְּיוֹתֵר, וּבִתְחִלָּה מְסִיתוֹ וּמְחַטִּיאֵו חֶסֶד וְשְׁלוֹם וּמוֹנֵעַ אוֹתוֹ מֵעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמְטַרִידוֹ בְּטַרְדַּת הַמָּמוֹן וְהַפְּרָנְסָה וְכוּ', וְאַחֲרַי כִּי הוּא מוֹסִיף לְהַתְגַּבֵּר עָלָיו בְּמֶרֶה שְׁחוּרָה וְעֲצָבוֹת מְאֹד, וּבְפֶרֶט כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר בְּאִיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת לַעֲשׂוֹת אִיזָה דָּבָר שֶׁבְקִדְשָׁה בְּכוּנָה וְלָשׁוּב לְה' יִתְבָּרַךְ, שְׂאֵז הוּא מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּעֲצָבוֹת יוֹתֵר שֶׁזֶה מְזִיק מְאֹד כְּמוֹבָא בְּסִפְרֵים הַרְבֵּה מְזֵה וּבְפֶרֶט בְּדַבְרֵי אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, וּכְמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן מַח, שֶׁתִּכְף כְּשֶׁהָאָדָם רוֹצֵה לְהִתְקַרֵב לְה' יִתְבָּרַךְ הוּא עֹבֵרָה גְדוֹלָה כְּשֵׁישׁ לוֹ עֲצָבוֹת וְכוּ'. וְכֵן דָּבָר עֲמֵנו הַרְבֵּה הַרְבֵּה בְּזֶה וְכְמִבְאֵר מְזֵה בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְכְמוֹכֵן בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת 'אֲמַצְעוּתָא', שֶׁעֶקֶר גְּלוּת יִשְׂרָאֵל גְּלוּת הַשְּׂכִינָה הוּא הָעֲצָבוֹת. וְזֶה הִיָּה כָּל מִלְחַמְתּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב עִם הָאִישׁ שְׁנֵאָבֵק עִמּוֹ שֶׁרָצָה לְהַגְבִּיר הַגְּלוּת וְלְהַאֲרִיכוֹ מְאֹד שֶׁעֶקֶר הַגְּלוּת הוּא הָעֲצָבוֹת כְּנ"ל. וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ, כִּי כִּנְגַד יַעֲקֹב בְּעֲצֻמוֹ אֵין לוֹ שׁוּם כַּח כִּי הִיָּה קְדוּשׁ וְטָהוֹר מְאֹד בְּקִדְשֵׁת הַבְּרִית וְלֹא הִיָּה לוֹ שׁוּם פְּגָם בְּזֶה שֶׁמִּשֵּׁם כָּל הָעֲצָבוֹת כִּידוּעַ. וְעַל-כֵּן בְּאֲמַת זְכָה שֶׁהוּא עֵצָם הַשְׂמֻחָה עֵצָם הָאֲמַת כְּנ"ל. אֲבָל בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים הַתְּגַבֵּר וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוּ וְאִיתָא שְׁנַגַע בְּבָנָיו וּבְדוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת רַגְלִין בְּחִינַת עֲקֹבוֹת מְשִׁיחָא שְׁבָהֵם נָגַע. כִּי עֶקֶר הַתְּגַבְרוּתָם הוּא בְּבְחִינַת רַגְלִין שְׁשֵׁם אַחִיזַת הַקְּלָפוֹת שֶׁהֵם הָעֲצָבוֹת בְּחִינַת סְטָרָא דְמוֹתָא בְּחִינַת רַגְלֵיהָ יָרְדוֹת וְכוּ', וְעַל-יָדֵי זֶה וַתִּקַּע כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב וְכוּ', שֶׁמְזֵה נִמְשָׁךְ 'עַל-כֵּן לֹא יֵאָכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנֶּשֶׁה', וְאִיתָא שֶׁזֶה בְּחִינַת תְּשַׁעָה בָּאֵב שְׁבוּ נַחֲרַב הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שְׁבָא עַל-יָדֵי הַתְּגַבְרוּת הַבְּכִיָּה וְהָעֲצָבוֹת בְּחִינַת וַיִּבְכוּ הָעַם בְּלֵילָה הַהוּא אֲתָם בְּכִיתָם בְּכִיָּה שֶׁל חֲנָם אֲנִי אֲקַבֵּעַ לָכֶם בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת, כִּי עַתָּה צְרִיכִין לְבָכוֹת בְּתִשְׁעָה בָּאֵב וּבְחֲצוֹת לַיְלָה עַל חֲרִבּוֹן בַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ כִּי לְהַמְתִּיק הַדִּין בְּשִׁרְשׁוֹ לְתַקֵּן הַבְּכִיָּה וְהָעֲצָבוֹת הַנִּי"ל וּבְשִׁבִיל אֵלוֹ הַנִּפְשׁוֹת שֶׁהֵם יוֹצְאֵי יָרְכוּ שֶׁל יַעֲקֹב לְחַס עִמּוֹ יַעֲקֹב הַרְבֵּה :

וְזֶה וַיֵּאמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֵּאמֶר לֹא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי, הֵינּוּ שֶׁהָאִישׁ הַנִּי"ל סָבַר מֵאַחַר שְׁנַגַע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּבְחִינַת רַגְלִין לְהַגְבִּיר שֵׁם הָעֲצָבוֹת חֶסֶד וְשְׁלוֹם יִנְיָחוּ יַעֲקֹב לְצִאת מִמֶּנּוּ וּלְפִטְרוֹ, אֲבָל יַעֲקֹב בְּעֵצָם כַּחוֹ אֵמַר לֹא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי, זֶה בְּחִינַת מֶה שֶׁכְּתוּב רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה עַל פְּסוּק שֶׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וְאֲנַחָה וּמוֹבָא לְעִיל מְזֵה, שֶׁהִיָּגוֹן וְאֲנַחָה רוֹצִים לְבָרַח וּלְנוֹס כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִים בְּשִׂמְחָה, אֲבָל צְרִיכִין לְחַטֹּף אֶת הִיָּגוֹן וְאֲנַחָה לְהַכְנִיסוֹ בְּעַל כְּרָחוּ לְתוֹךְ הַשְּׂמֻחָה וְכוּ', וְזֶהוּ בְּחִינַת הַנִּי"ל שֶׁהִשֵּׁר שֶׁל עֲשׂוֹ שְׂמֻשָׁם כָּל הַגְּלוּתוֹת, כִּי מִמֶּנּוּ כָּל הָעֲצָבוֹת וְהִיָּגוֹן וְאֲנַחָה רָצָה לִילֵךְ מִיַּעֲקֹב כְּשֶׁעָלָה הַשָּׁחַר, כִּי רָאָה שְׂאֵז כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מִתְגַּבֵּר לְחַטֹּף הַצִּיצִית וְהַתְּפִלִּין בְּזְרִיזוֹת בְּשִׂמְחָה וְאוֹמְרִים פְּסוּקֵי דְזִמְרָה וְשִׁירוֹת

וּתְשַׁבְּחוּת הַרְבֵּה בְּשִׁמְחָה, שְׁבֹזָה מְעַלֵּין בְּכַח הַצְּדִיקִים אֶת נִיצוּצוֹת
הַקְּדוּשִׁים מֵהִיכָלֵי הַתְּמוּרוֹת עַד שְׁעוּלִים בְּכָל הָעֲלִיּוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל. עַל-
כֵּן אָמַר לְיַעֲקֹב שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר שֶׁהִגִּיעַ זְמַנִּי לֹאמַר שִׁירָה, כִּי כָל
הַמְּלֹאכִים לְמַעַלְהָ אֹמְרִים שִׁירָה בְּשִׁמְחָה כִּי זֶה כָּל חַיּוֹתֶם וְקִיּוּמֶם, וְכִמוֹ
שֶׁכֶּתֶב אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ זָכְרוֹנוּ לְבִרְכָה שֶׁנִּקְרָא מְדוֹר הַמְּלֹאכִים שְׁחָקִים
עַל שֵׁם הַשְּׁחוֹק וְהַשְּׁמָחָה וְכוּ'. אֲבָל כָּל קְטָרוֹגִם שֶׁל כְּמָה מְלֹאכִים הוּא עַל
הָאָדָם שֶׁבְּעוֹלָם הִזָּה שְׂאוֹמְרִים מָה אָנוּשׁ וְכוּ', כִּי אֵין רָאוּי לוֹ לֹאמַר שִׁירָה
בְּשִׁמְחָה מִחֲמַת שֶׁמִּשְׁקַע בְּזָה הָעוֹלָם שֶׁמֵּלֵא תַּאֲוֹת שֶׁהֵם עֲצָבוֹת וְכוּ' וְהֵם
מִתְגָּרִים בּוֹ. אֲבָל אֵינִם יוֹדְעִים שֶׁאֲדַרְבָּא זֶה עֶקֶר הַשִּׁיר וְהַשְּׁבַח וְהַשְּׁמָחָה
שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁעוֹלָה הַשְּׁמָחָה מִזֶּה הָעוֹלָם הַעֲשִׂיָה שֶׁמֵּלֵא עֲצָבוֹת יְגוֹן
וְאֲנָחָה, כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִים בְּכַח הַצְּדִיקִים וּמֵהַפְּכִים יְגוֹן וְאֲנָחָה דִּיקָא לְשִׁשׁוֹן
וְשִׁמְחָה וְכוּ' כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן אָמַר לוֹ יַעֲקֹב לֹא אֲשַׁלַּחְךָ וְכוּ', כִּי אֲתָה רוֹצֵה
לְעֲלוֹת לְמַעַלְהָ וְלֹאמַר שֵׁם שִׁירָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמָחָה, וּבְכָאן בְּזָה הָעוֹלָם
אֲתָה רוֹצֵה לְהַפִּיל אֶת בְּנֵי בְּעֲצָבוֹת, וּבְרִאוֹתֶיךָ שֶׁעָלָה הַשָּׁחַר וְהֵם מִתְגַּבְּרִים
בְּשִׁמְחַת הַמְּצוּוֹת אֲתָה רוֹצֵה לִילֵךְ מֵהֵם, לֹא כֵן הַדָּבָר כִּי אֲנִי תוֹפְסֶיךָ בְּעַל
כְּרַחֲךָ וְאֵינִי מְנִיחֶיךָ כִּי אִם בְּרַכְתֵּנִי שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמָחָה. כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת
הֵם בְּחִינַת בְּרַכַּת ה' הִיא תַּעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסִיף עֲצָב עִמָּה וְכוּ', כִּי אֲנִי רוֹצֵה
לְתַפֵּס אוֹתְךָ בְּעַל כְּרַחֲךָ לְהַפִּיךָ אוֹתְךָ לְשִׁמְחָה בְּחִינַת בְּרַכָּה שֶׁאֲתָה בְּעֲצָמְךָ
תִּשְׁמַחְנוּ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁגוּ וְנִסּוּ יְגוֹן וְאֲנָחָה וְכוּ' כְּנִ"ל, שֶׁזֶהוּ
בְּחִינַת בְּרָצוֹת ה' דְּרַכִּי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלִים אֹתוֹ, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מָה
שֶׁמְבַאֵר שֵׁם עַל אֵיתוֹ אֲשֶׁלִּי וּמוֹשְׁחוֹ שֶׁאֲתֶם בְּעֲצָמְכֶם עַל כְּרַחֲכֶם וְכוּ',
בְּבְחִינַת וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אַחֵיכֶם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְּחָה לְה' וְכוּ', הֵינּוּ
שֶׁהַעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים בְּעֲצָמָם יִתְהַפְּכוּ לְשִׁמְחָה אֶת יִשְׂרָאֵל, וּבְכַח הַשְּׁמָחָה
הַזֹּאת מִמְּשִׁיכִין גַּם עֵתָה עַד שְׁחוֹטְפִין אֶת הַיְגוֹן וְאֲנָחָה שֶׁיִּתְהַפְּדוּ לְשִׁמְחָה
שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרַכָּה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת לֹא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתֵּנִי וְכוּ'. וְזֶה
שֶׁמוּבָא שֶׁאָמַר לוֹ שְׁעֵתָה אִי אֶפְשֶׁר לְךָ לֹאמַר שִׁירָה עַד שִׁיִּשְׂרָאֵל יֹאמְרוּ
תַּחֲלָה שִׁירָה, כְּמוֹ שֶׁכֶּתוּב בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בִקְרָה וְהַדָּר וְיָרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹקִים,
הֵינּוּ שֶׁאָמַר לוֹ שְׁעֵתָה מִתְחִיל קְדָשְׁתִּי שֶׁהוּא קְדָשְׁתִּי יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּצְאוּ מִמֶּנִּי,
שֶׁמֵּעֵתָה אֵין לְכֶם רְשׁוֹת לֹאמַר שִׁירָה עַד שֶׁבְּנֵי יֹאמְרוּ תַּחֲלָה וְעַל-כֵּן אֲנִי
תוֹפְסֶיךָ עַד שֶׁתְּבָרְכֵנִי וְתִתְהַפְּדוּ מִיְגוֹן וְאֲנָחָה לְשִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה לְשִׁמְחָה אֶת בְּנֵי
עַד שֶׁיִּזְכּוּ לְבָרֵךְ מֵהִיכָלֵי הַתְּמוּרוֹת. כִּי זֶה עֶקֶר הַבְּרוּר בְּשִׁלְמוֹת כְּשֶׁמְמִירִין
וּמְחַלְפִין מֵרַע לְטוֹב שֶׁמֵּהַפְּכִין מִיְגוֹן וְאֲנָחָה לְשִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה
זוֹכִין לִילֵךְ וְלַהוֹדִיעַ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תְּקוּן נְצַח
הוֹד יִסוּד כְּלֵי הַהֲלִיכָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשַׁבְּחוֹת שְׂאוֹמְרִים
יִשְׂרָאֵל, עַד שְׁעוֹלִין עַד הַכְּתָר שֶׁהוּא הַמְּסֻדָּר שֶׁשֵׁם עֲלִית יַעֲקֹב כְּמוּבָא
שֶׁקְדָשְׁתִּי יַעֲקֹב עוֹלָה עַד הַכְּתָר וְכוּ'. וְאִזְ דִּיקָא כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל יֹאמְרוּ שִׁירָה
בְּשִׁמְחָה אִזְ דִּיקָא תּוֹכֵל לְעֲלוֹת וְלֹאמַר שִׁירָה גַם-כֵּן, כִּי עֵתָה שֶׁכָּבַר הַתְּחִיל
מִמֶּנִּי קְדָשְׁתִּי יִשְׂרָאֵל עֵתָה אִי אֶפְשֶׁר לְכֶם לֹאמַר שִׁירָה עַד שֶׁיֹּאמְרוּ בְּנֵי
תַּחֲלָה. וְזֶה דִּיקָא עַל-יְדֵי שֶׁמֵּהַפְּכִין הַיְגוֹן וְאֲנָחָה לְשִׁמְחָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת לֹא
אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתֵּנִי שֶׁאֲתָה בְּעֲצָמְךָ דִּיקָא תִּתְהַפְּדוּ לְבָרְכֵנִי וְלְשִׁמְחָה אֶת
בְּנֵי

אות כו

וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׁמֶךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹקִים וְעַם אֲנָשִׁים וַתּוֹכַל, שֶׁהוֹדָה לוֹ עַל כָּל זֶה וַאֲמַר לוֹ לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׁמֶךָ שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁיֵשׁ לָךְ עוֹד מִלְחָמָה עִם בְּחִינַת הַרְגָלִין בְּבְחִינַת וַיְדוֹ אַחֲזֵת בְּעַקֵּב עֵשָׂו וְכוּ', כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ שְׁמוּרָה שְׂכָבֵר נִצְחָת הַמִּלְחָמָה כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹקִים וְעַם אֲנָשִׁים וַתּוֹכַל, זֶה בְּחִינַת מַה שְׂמִבְּאָר לְמַעְלָה שְׁעַל-יְדֵי שְׂמַחַת הַמְצָנָה עוֹלִין עַד הַפֶּתֶר שֶׁהוּא הַמְסֻדָּר, וְאִזּוּ הַמַּחִין מִפִּין בְּהַפְרִיסָא וּמְשִׁיגִין הַתְּשֻׁעָה הַיְכָלִין וְכוּ'. אֲבָל אֵי אֲפֹשֶׁר לְפַעַל כָּל זֶה כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּחִינַת מִי יִימַר שֶׁהוּא עַל-יְדֵי שְׂיִוְרָדִין לְהִיכָלִי הַתְּמוּרוֹת וּמַעְלִין הַקְּדוּשָׁה מִשָּׁם וְכוּ' כַּנִּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹקִים שֶׁהוּא בְּחִינַת צְמֻצוּם הָעֲלִיּוֹן בְּחִינַת הַמְּעַכֵּב הַנִּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת פֶּתֶר שְׂנִקְרָא גַם-כֵּן אֱלֹקִים כְּמוֹבָא בְּכַתְּבֵי הָאֲרִי"ל, הֵינּוּ כִּי כְּשֶׁהֲרִדְיָה מִכָּה בְּהַמְּעַכֵּב וְהַמְסֻדָּר וְהַמְּעַכֵּב מוֹנֵעַ וְכוּ', וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מְתַגַּבֵּר וּמְמַשִּׁיךְ מִשָּׁם הַשְּׂגָת הַתְּשֻׁעָה הַיְכָלִין זֶהוּ כְּמוֹ מִלְחָמָה בְּחִינַת כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹקִים עִם הַמְסֻדָּר וְהַמְּיַשֵּׁב וְכוּ'. וְזֶה וְעַם אֲנָשִׁים שֶׁהֵם עֵשָׂו וְלָבָן שֶׁהֵם בְּחִינַת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת וַתּוֹכַל שְׂנַצְחָת כָּלֵם, כִּי אֵי אֲפֹשֶׁר לְהַשְׁתַּרֵּר עִם אֱלֹקִים עִם בְּחִינַת הַמְּעַכֵּב וְלִקְבֹּל וּלְהַשִּׁיג מִשָּׁם מַה שְׁיִשְׁיג, כִּי אִם עַל-יְדֵי שֶׁהַשְׁתַּרֵּר עִם אֲנָשִׁים שֶׁהֵם בְּחִינַת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת עַל-יְדֵי שֶׁהַתְּגַבֵּר לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת הַקְּדוּשָׁה מִשָּׁם כַּנִּ"ל. וְזֶה שְׂבִרְכוּ הַמִּלְאָךְ שֶׁיְהִיָּה שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹקִים בְּחִינַת הַמְּעַכֵּב וְכוּ'. וְזֶה עַל-יְדֵי שֶׁשְׂרִיתָ עִם אֲנָשִׁים בְּחִינַת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת וַתּוֹכַל לְכָלֵם, וְעַל-כֵּן שְׁמֶךָ יִשְׂרָאֵל וְכַנִּ"ל. וְזֶהוּ שְׂמוֹבָא שְׁשָׁם יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת שִׁיר אִ"ל, הֵינּוּ בְּחִינַת שִׁיר וְשְׂמַחָה, כִּי עֵקֶר הַהַתְּגַבְּרוֹת בְּחִינַת כִּי שְׂרִיתָ וְכוּ' הוּא עַל-יְדֵי הַשְּׂמַחָה וְכַנִּ"ל:

אות כז

וְזֶה וַיִּזְרַח לוֹ הַשְּׁמֶשׁ-לְרַפְּאוֹתוֹ מְצַלְעָתוֹ, וַאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה שֶׁהָאִיר לוֹ אֹר הַשְּׁמֶשׁ שֶׁיֵּאִיר לְעֵתִיד כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וְזָרְחָה לָכֵם יְרֵאֵי שְׁמִי שְׁמֶשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא וְכוּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר הַגְּנוּז לְעֵתִיד כְּמוֹבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשָׁה, הֵינּוּ בְּחִינַת אֹר הַנְּזָכֵר לְעִיל שְׂמִשְׁיגִין עַל-יְדֵי שְׂמַחַת הַמְצָנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת קְדוּשַׁת יַעֲקֹב כַּנִּ"ל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה עוֹלָה עַד הַפֶּתֶר שֶׁהוּא הַמְסֻדָּר וּמְשִׁיג הָאֹר בְּבְחִינַת מְטִי וְלֹא מְטִי וְכוּ' שֶׁזֶה הָאֹר הוּא בְּחִינַת

אור הגנוז וְכָל אֲרוֹת הַשְּׁכָלִיִּים שֶׁמִּקְבָּלִין עִתָּה כָּלֵם נִמְשָׁכִין מִשֵּׁם כְּמוֹבָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר. אֲבָל גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים זֹכִין גַּם עִתָּה לְהַשִּׁיג זֶה הָאֹר הַזֶּה עַל-יַדֵּי כָּל הַנִּי"ל שֶׁזֶה בְּחִינַת הַשְּׁמֵשׁ שֶׁיִּתְגַּלֶּה לְעֵתִיד שְׁעַל-יַדֵּי זֶה נִתְרַפָּא מִצְלָעָתוֹ, הֵינּוּ כִּי כָּבֵד מִבְּאֵר שֶׁהָא בְּהָא תִּלְיָא כָּל מָה שֶׁמִּתְגַּבְּרִין יוֹתֵר בְּשִׂמְחַת הַמְצָנָה זֹכִין לְהַשְׁגֵּת אֲרוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל, וְכָל מָה שֶׁמִּשִּׁיגִין בְּיוֹתֵר אֲרוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל כְּמוֹ כֵּן זֹכִין לְשִׂמְחַת הַמְצָנָה בְּיוֹתֵר וְכוּ' כְּנִי"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת וַיִּזְרַח לּוֹ הַשְּׁמֵשׁ הַנִּי"ל שֶׁיַּעֲקֹב בְּגִדְל כָּחוֹ זָכָה שֶׁהָאִיר לּוֹ הַשְּׁמֵשׁ בְּתִקְפָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר הַגְּנוּז בְּחִינַת אֲרוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל שֶׁזָּכָה אֵז שֶׁיֵּאִיר לּוֹ בְּאֹר נִפְלָא שֶׁיִּתְגַּלֶּה לְעֵתִיד עַד שְׁעַל-יַדֵּי זֶה נִתְרַפָּא מִצְלָעָתוֹ שֶׁהוּא מָה שֶׁנִּגְע בְּכַף יָרְכוּ דְהֵינּוּ בְּיוֹצְאֵי יָרְכוּ בְּפִרְט בְּדוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים לְהַגְבִּיר עֲלֵיהֶם הָעֲצָבוֹת וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעֵיל. כִּי עַל-יַדֵּי תִקְף הַשְּׁגַת אֹר הַנִּי"ל שֶׁזָּכָה יַעֲקֹב אֵז שֶׁהוּא בְּחִינַת וַיִּזְרַח לּוֹ הַשְּׁמֵשׁ וְכוּ' כְּנִי"ל, עַל-יַדֵּי זֶה זָכָה לְרַפְּאוֹת צְלָעָתוֹ שֶׁהוּא לְרַפְּאוֹת יוֹצְאֵי יָרְכוּ שֶׁרְפוּאָתָם עַל-יַדֵּי הַשְּׂמִחָה שֶׁמִּמֶּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם מִמְּקוֹר הַשְּׂמִחָה שֶׁהוּא אֹר הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים. כִּי בְּאֵמֶת כָּל כְּחוֹנוֹ וְחִיּוּתָנוֹ עִתָּה בְּעֵמֶק הַגְּלוּת הַזֶּה שֶׁמִּתְגַּבֵּר הָעֲצָבוֹת וְכוּ' כְּנִי"ל, הוּא רַק עַל-יַדֵּי נִקְדָּת הַשְּׂמִחָה שֶׁמִּמֶּשִׁיכִין עֲלֵינוּ גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים בְּחִינַת יַעֲקֹב בְּהַשְׁגָּתָם הָעֲצוּמָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וַיִּזְרַח לּוֹ הַשְּׁמֵשׁ לְרַפְּאוֹת צְלָעָתוֹ מָה שֶׁנִּגְע בְּכַף יָרְכוּ וְכוּ' כְּנִי"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת אֵיתוֹ אֲשֶׁלִּי וּמִוִּשְׁחוֹ הַנִּי"ל שֶׁמִּמֶּשִׁיכִין הַשְּׂמִחָה מִמְּקוֹר הַשְּׂמִחָה שֶׁיִּתְגַּלֶּה לְעֵתִיד שֶׁאֵז יֵאִיר אֹר הַגְּנוּז וְכוּ' כְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת מָה שֶׁמוֹבָא לְעֵיל שֶׁהִתְפָּאֵר שֶׁיִּכּוֹל לְרַפְּאוֹת הַבַּת מְלֶךְ שֶׁרְפוּאָתָה עַל-יַדֵּי שְׂמִחָה וְכוּ' וְכוּ' כְּנִי"ל:

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה שֶׁחֲזַר יַעֲקֹב עַל פְּכִים קְטָנִים. וְאֵיתָא שֶׁהֵם בְּחִינַת נִיצוּצוֹת קְטָנִים שֶׁרָצָה לְהַגְבִּיָּה וּלְבָרַר אוֹתָם גַּם-כֵּן. הֵינּוּ כְּנִי"ל שֶׁעָקַר הַשְּׁגַת אֹר הַנִּי"ל הוּא עַל-יַדֵּי בְּחִינַת מִי יֵימַר עַל-יַדֵּי שֶׁמִּבְּרָרִים נִיצוּצוֹת מֵהִיכְלִי הַתְּמוֹרוֹת וְכוּ' כְּנִי"ל:

אות כח

גַּם אֵיתָא שֶׁפֶד מְרַמֵּז עַל פֶּד הַשְּׂמֵן בְּחִינַת וַיִּצַק שְׂמֵן עַל רֵאשֵׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת צְפַחַת הַשְּׂמֵן לֹא תִחַסֵּר בְּחִינַת שְׂמֵן הַמִּשְׁחָה שֶׁהִיָּה בּוֹ בְּרָכָה, כִּי מִמֶּנּוּ נִמְשְׁחוּ כְּהִנִּים וּמַלְכִים וְכִלֵּי שָׂרָת וְכִלּוֹ קִיָּם לְעֵתִיד לְבוֹא, כִּי כָּל זֶה בְּחִינַת שְׂמֵן שֶׁל נֵר חֲנֻכָּה הַנִּי"ל שֶׁהִיָּה הֵנֶס נִפְלָא עַל-יַדֵּי בְּחִינַת זֹאת שֶׁדִּלֵּק שְׂמֵן מֵעַט שְׂמוֹנֶה יָמִים, כִּי הִיָּה בּוֹ בְּחִינַת בְּרָכָה הַנִּי"ל שֶׁבִשְׁבִיל זֶה טָרַח יַעֲקֹב אֵז לְהַמְשִׁיךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת בְּרַכַּת הַשְּׂמֵן הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּרַכַּת הַשְּׁכָל וְכוּ', וְאֵז נִתְקַנָּא בּוֹ הַמְּלֶאךָ וְהִתְגַּרָּה בּוֹ עַד שֶׁיַּעֲקֹב בְּעֵצָם כָּחוֹ נִצְחוֹ עַד שֶׁהִכְרַח לְבָרְכוֹ, דְהֵינּוּ שֶׁהוּא בְּעֵצָמוֹ יִתְהַפֵּד לְבָרְכָה בְּחִינַת שְׂמִחָה כְּנִי"ל עַד

אות כט

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׁאִיתָא בְּכּוֹנֹת חֲנֻכָּה לְכוּן בְּכָל לַיְלָה שֶׁם אַהֲיִיָּה פְּעָמִים אַהֲיָה שְׁעוּלָה אָמֶת, וְלַעוֹרֵר בְּכָל לַיְלָה מְדָה אַחַת מִיִּיג מְכִילִין דְּרַחֲמֵי עַד נוֹצֵר שְׁשֶׁם כְּלוּל עַד וְנִקָּה וְכוּי, וְשֶׁם אַהֲיָה הַנִּיל יְכוּן בְּכָל לַיְלָה בְּצִרוּף מִיחָד וְכוּי, שְׁכַלְלוּתָם הֵם שְׁלֶשָׁה אַהֲיָה, בְּיּוֹדִין בְּהֵינן בְּאַלְפִין וְכוּי עַיִן שֶׁם. הֵינּוּ כִי עֵקֶר כָּלֵל הַכּוֹנֵה הוּא לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת שְׂמֻחַת הַמְצוּה מְעוּלָם הַבָּא לְעוּלָם הַזֶּה, שְׁזֶה הָעֵקֶר שֶׁנִּתְגַּבֵּר לְזָכֵר בְּכָל עֵת תְּכִלִּית הָעוּלָם הַבָּא שְׁאֵז לֹא יִשָּׂאֵר מִן הָאָדָם וְלֹא מִן תְּאוּתֵיו וְהַבְּלִיּוֹ וְכִסְפוֹ וְזָהְבוֹ שׁוּם דְּבָר כִּי אִם נִקְדַּת הַמְצוּה שְׁזָכָה לְסִגְלָה בְּחִיּוֹ. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁבֵּא לַעֲשׂוֹת אֵיזָה מְצוּה צְרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר לַעֲשׂוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַד אֵין סוּף כִּי רַק זֶה חִיּוּתוֹ וְקִיּוּמוֹ לְנֻצַח, וְאַפְלוּ אִם עָשָׂה מַה שְׁעָשָׂה וְעִכְשׁוֹ נַעֲשֶׂה עִמוֹ מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה אָף-עַל-פִּי-כּוּן יִשְׂמַח בְּיּוֹתֵר, כִּי אֲדַרְבָּא הוּא צְרִיךְ לְשִׂמְחָה בְּיּוֹתֵר שֶׁהוּא גַם הוּא בְּעֵצִים שְׁפִלוּתוֹ וְגִרְיָעוּתוֹ וְכוּי זֹכָה לַעֲשׂוֹת מְצוּה לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית וְלְהַנִּיחַ תְּפִלִּין וְלִתֵּן אֵיזָה צְדָקָה וְכוּי שְׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׂגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה, שְׁחוּטְפִין הַיָּגוֹן וְאַנְחָה וּמְכַנִּיסִין אוֹתוֹ לְתוֹךְ הַשְּׂמֻחָה וְכוּי כְּנִיל (וְכִמוֹ שְׂמֻבָּאֵר מְזֶה בְּהִלְכוֹת פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה הִלְכָה דַּ עַיִן שֶׁם). וְכָל זֶה מִמְשִׁיכִין עֲתָה עַל-יְדֵי מְצוּת הַדְּלָקָת נֵר חֲנֻכָּה שֶׁהוּא לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁת הַשְּׂמֻחָה שֶׁל שְׂבֵת לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל כְּמוֹ שְׂמֻבָּאֵר בְּהַתּוֹרָה יָמֵי חֲנֻכָּה הֵם יָמֵי הוֹדָאָה (סִימָן ב בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא) עַיִן שֶׁם, וְכָל זֶה זּוֹכִין עַל-יְדֵי בְּחִינַת אָמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב שֶׁהוּא עֵצִים הַשְּׂמֻחָה שְׂבִילָה כְּנִיל, כִּי לְפִי נִקְדַּת הָאָמֶת שְׂבִילָה בּוֹדָאֵי רְאוּי לֹו לְשִׂמְחָה מְאֹד בְּשַׁעַת עֲשִׂית אֵיזָה מְצוּה, כִּי הָאָמֶת שְׂבִילָה יוֹדַע שֶׁלֹא יִשָּׂאֵר לְהָאָדָם שׁוּם דְּבָר כִּי אִם נִקְדַּת הַמְצוּה וְכוּי כְּנִיל. וְזֶה בְּחִינַת שֶׁם אַהֲיָה. בְּחִינַת אַהֲיָה פְּעָמִים אַהֲיָה שְׁעוּלָה אָמֶת כִּי אַהֲיָה בְּחִינַת כְּתָר שֶׁהוּא בְּחִינַת כַּח הַמְסֻדָּר וְהַמְיֻשָּׁב אֶת הַמַּחֲסִין כְּמוֹ שְׂמֻבָּאֵר שֶׁם עַל פְּסוּק וְאַהֲיָה עִמָּךְ וְאַבְרָכָךְ. וְשֶׁם מְקוֹר הַשְּׂמֻחָה בְּחִינַת וְשִׂמְחַת עוּלָם עַל רֵאשִׁים. וְשֶׁם שְׂרֵשׁ בְּחִינַת אֹר הַשְּׂמֻחָה בְּחִינַת שְׂמֻחָה הַמְשֻׁחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר בְּחִינַת נֵזֶר אֶלְקִיּוֹ עַל רֵאשׁוֹ, שְׂמֻמְנוּ נִמְשָׁכִין כָּל אֹרוֹת הַשְּׂמֻנִים כְּנִיל, שְׁזֶהוּ בְּחִינַת אֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שְׂנִקְרָא עַל שֶׁם שְׂנִמְשַׁח בְּשִׂמְן הַמְשֻׁחָה, כִּי מַחְמַת שֶׁהוּא יְזָכָה לְזֶה בְּתַכְלִית הַשְּׂלֵמוֹת יוֹתֵר מֵהַכָּל עַל-כֵּן נִקְרָא בְּשֶׁם מְשִׁיחַ עַל שֶׁם שְׂמֻחָה הַמְשֻׁחָה, וְהוּא שְׂמֻחָה יִשְׂרָאֵל שְׂמֻחָה בְּהַעֲלֵם בְּיִשְׂרָאֵל גַּם עֲתָה עַל-יְדֵי גְדוּלֵי הַצְּדִיקִים לְהַכְנִיס בְּנוֹ נִקְדַּת הָאָמֶת שְׂנִזְכָּה לְשִׂמְחָה בְּעֲשִׂית הַמְצוּוֹת גַּם עֲתָה בְּעִמְקַת הַגְּלוּת שְׂרַק זֶה הוּא קִיּוּמְנוֹ וְחִיּוּתְנוֹ כְּנִיל. וּמִשֶׁם מִמְשִׁיכִין אֹר נֵר שְׂמֻחָה שֶׁל חֲנֻכָּה שְׂנַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַכָּהֵן הַגְּדוֹל שְׂנִמְשַׁח בְּשִׂמְן הַמְשֻׁחָה. (כִּי אָף-עַל-פִּי שְׂאֵז בְּיָמֵי בֵּית שְׁנֵי כְּבָר נִגְנַז שְׂמֻחָה הַמְשֻׁחָה,

אף-על-פי-כן כל קדשת הכהן הגדול נמשך משם מאהרו הכהן הראש שנמשח שעל-ידי זה קבל קדשתו לדורות):

וזה שמבקשים שלח אורף ואמתף המה נחוני יביאוני אל הר קדשף ואל משכנתיף, שהוא הבית-המקדש שהוא בחינת התשעה היכלין הנ"ל, ואבואה אל מזבח אלקים אל אל שמחת גילי שיזכה לשמחה. וכל זה על-ידי שלח אורף ואמתף שהוא אור האמת שהוא אורו של משיח כמו שפרשו חכמינו זכרונם לברכה על פסוק זה, שזהו בחינת אור שמן של חנכה שעקרו להאיר נקדת האמת שבלב עד שיזכה להמשיך קדשת הבית-המקדש קדשת התשעה היכלין ששם מקור השמחה בחינת ואבואה אל מזבח אלקים אל אל שמחת גילי וכנ"ל, ואודף בחינת הודאה וכנ"ל. ושם אהיה הנ"ל בשלשה צרופין שכלם עולים בגימטריא חותם פיזוע בכתבים, הינו בחינת חותם של השמן של חנכה שהיה חתום בחותמו של כהן גדול. ועקר החותם הוא אמת, כי חותמו של הקדוש-ברוך-הוא אמת, כי אמת בחינת אהיה פעמים אהיה כנ"ל, כי אהיה בחינת כתר בחינת המסדר והמישב בחינת הפריסא והמעכב וכוי כנ"ל שזהו בחינת חותם שחותם בעד המחין ומעכבם שימתינו עד שיתישבו שעל-ידי זה דיקא עקר השגת המחין. ועקר כלל כל ההשגות הוא אמת כמבאר בכמה מקומות שעקר החכמה הוא אמת, וכמו שכתבו גם כל חכמי המחקרים שעקר החכמה הוא אמת, בפרט בהשגת אלקות. ועקר כלל ההשגה של כל אחד הוא בחינת תכלית הידיעה דלא נדע רק להמשיך על עצמו אמונה שהוא בחינת אמת על-ידי שרואין השגת הצדיקים שעל-ידי זה נתחזק האמת והאמונה בלב כל אחד מישראל מי שמשים לבו אל דבריהם באמת. נמצא שעקר האור בחינת שמן המנורה שבו נעשה הניס של חנכה, נמשך על-ידי בחינת החותם שהוא המעכב וכוי כנ"ל. ועל-כן היה הניס על-ידי שהיה חתום בחותמו של כהן גדול וכנ"ל:

וזה בחינת אהיה שהוא בחינת אנא זמין למהוי כמו שמובא בהתורה קרא את יהושע, הינו שזה בחינת השמחה שבלב שסוף כל סוף אנא זמין למהוי, שבודאי יתהוה ממני איזה הויה. כי כל ההתהוות של האדם עתה בזה העולם הכל הבל וריק אפלו בחייו פיזוע לכל, מכל שכן שמכרח למות ולשוב לעפר ויתבלה הכל, ועל-כן אין זה שום הויה כלל רק אנא זמין למהוי שבודאי אני מוכן ומזמן שיהיה ממני איזה הויה לעתיד לנצח, כי בודאי ישאר ממני אז מה שישאר וכמו ששמעתי מפיו הקדוש זכרונם לברכה ענין זה לענין התחזקות בשמחה וכוי. וכל ההשארה הוא נקדת המצוות כנ"ל. וזה בחינת אהיה אנא זמין למהוי שזה עקר השמחה כנ"ל. וזה בחינת מה אנו מה חיינו וכוי, כי הכל הבל לבד וכוי, הינו כנ"ל שאין להאדם שום הויה כלל רק מה שישאר ממנו נקדת התורה והמצוות וכנ"ל. ועל-כן אומרים תקף אחר כך אשרינו וכוי וכנ"ל. כי הכל הבל ואין הויה בעולם כי אם אשרינו וכוי. דהינו שמחת קדשת ישראל שמייחדין שמו יתברך בכל יום וכוי שזה בחינת שמחת המצוות כי כל מצותף אמונה וכנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁצָרִיכִין לְכוּן בְּכָל לַיְלָה בְּצָרוּף אַחַר כְּמוֹ שְׁאִיתָא בְּכּוֹנּוֹת, כָּל זֶה לְתַקּוֹן וּלְבָרֵר בְּחִינַת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת שְׁמַתְגַּבְּרִין בְּכָל פְּעַם בְּשִׁקְרִים וְחֲלִיפִין וְתְמוּרוֹת שׁוֹנוֹת שֶׁהֵם הָרַעֲיוֹנִים רָעִים וְהַבְּלוּלִים וְכוּי' שְׁפָלִים בְּחִינַת שְׁנוּיִים וְחֲלוּפִים וְתְמוּרוֹת וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְתַקּוֹן בְּכָל פְּעַם עַל-יְדֵי שֵׁם אַהֲיָה פְּעָמִים אַהֲיָה בְּצָרוּף מִיַּחַד וְכָל צָרוּף עוֹלָה אֲמַת כְּמוֹ שְׁמַבְאָר שֵׁם, כִּי כְּפִי הַתְּגַבְּרוֹת הַשְּׁנוּיִים שֶׁל הַתְּמוּרוֹת שֶׁלָּהֶם כֵּן צָרִיכִין לְהַתְּגַבֵּר לְבָרַח מֵהֶם עַל-יְדֵי שְׁיַמְשִׁיד עַל עֲצָמוֹ אֲמַתַּת הָאֲמַת עַל-יְדֵי עֲצוֹת טוֹבוֹת שְׂיֵשׁ בָּהֶם וְכוּי' כְּמָה שְׁנוּיִים לְטוֹבָה, לְפַעְמִים עַל-יְדֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת לְפַעְמִים עַל-יְדֵי תְּפִלָּה לְפַעְמִים עַל-יְדֵי שִׂיחָה וְכוּי', שְׁכָל זֶה נִמְשָׁד מִבְּחִינַת צָרוּפִים שׁוֹנִים שֶׁל שֵׁם אַהֲיָה הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲמַת כְּנִי"ל, כִּי צָרִיכִין לְהַפִּיד הַכָּל לְטוֹבָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁגוּ הַנִּי"ל. וְכִפִּי הַתְּגַבְּרוֹת הָעֲצָבוֹת שֶׁל הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת, כֵּן צָרִיכִין לְהַפִּיד הַכָּל לְשְׁשׁוֹן וּלְשִׁמְחָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לְזִכְיוֹת, בְּחִינַת בְּיוֹם הַהוּא יִבְקֹשׁ עוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינְנוּ כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן בְּכָל יוֹם מִמְשִׁיכִין צָרוּפִים מִיַּחַדִּים שֶׁל שֵׁם אַהֲיָה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲמַת כְּפִי הַתְּקוּן וְהַבְּרוּר שְׁצָרִיכִין לְבָרֵר מִשְׁנוּי הַתְּמוּרוֹת וְכְנִי"ל, כִּי הָאֲמַת הוּא אֶחָד, אֲבָל מִצַּד הַמְּקַבְּלִים יֵשׁ בּוֹ כְּמָה שְׁנוּיִים לְטוֹבָה (כְּמוֹ שְׁמַבְאָר בְּמַקּוֹם אַחַר בְּסִימָן רְנָא לְקוּטֵי חֶלֶק א) כְּפִי הַבְּרוּר שְׁצָרִיכִין, שְׁהַעֲקֹר עַל-יְדֵי הָאֲמַת שְׁמַבְטֵל כָּל הַשִּׁקְרִים וְהַשְּׁנוּיִים הַנִּמְשָׁכִין מִהַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת, וְעַל-כֵּן הַדְּלָקַת גֵּר חֲנֻכָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר הָאֲמַת צָרִיד לְכוּן צָרוּף מִיַּחַד בְּכָל יוֹם שֶׁל שֵׁם אַהֲיָה פְּעָמִים אַהֲיָה שֶׁהוּא עוֹלָה אֲמַת כְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁצָרִיכִין לְכוּן לְהַמְשִׁיד תְּלִיסֵר מְכִילִין דְּרַחֲמֵי שֶׁהֵם "אֵל רַחוּם וְחַנוּן", כִּי עַל-יְדֵי אֱלוֹ הַשֵּׁלֶשׁ עֲשָׂרָה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים הָעוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לְזִכְיוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁמְחָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁגוּ וְנִסּוּ גּוֹן וְאַנְחָה, שֶׁזֶה בְּחִינַת הַנִּסּוּ שֶׁל חֲנֻכָּה, שְׁהַצַּדִּיקִים בְּגִדְל כַּחַם מִהַפְּכִין הַכָּל לְטוֹבָה לְשְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה עַד שְׁכָל אֶחָד יָכוֹל לְהַמְשִׁיד עַל עֲצָמוֹ אֹר הַשִּׁמְחָה הַזֹּאת שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַדְּלָקַת גֵּר חֲנֻכָּה וְכְנִי"ל:

אות ל

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁמַצּוֹת הַדְּלָקַת גֵּר חֲנֻכָּה הִיא מַעַת יְצִיאַת הַכּוֹכָבִים עַד שְׁתַּכְּלָה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק, כִּי עַקֵּר הָעֲצָבוֹת שֶׁהִיא עַקֵּר גְּלוּת הַשְּׁכִינָה נִמְשָׁד מִבְּחִינַת פְּגִימַת הַלְּבָנָה. כִּי הַמְּאֹרוֹת הֵם בְּחִינַת שִׁמְחָה כְּנִי"ל, וּבִתְחִלָּה הָיוּ שְׁנִיָּהִם גְּדוּלִים וְעַל-יְדֵי קִטְרוּג הַיָּרַח נִתְמַעְטָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת יְהִי מְאֹרַת חֶסֶד, וּמִזֶּה הַחֶסֶד הוּא יִנִּיקַת הָעֲצָבוֹת בְּבְחִינַת מַה שְּׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרִים לְבָרְכָה מְאֹרַת חֶסֶד דָּא לִילִית שְׁמֵשׁ כָּל הַיְלָלָה וְהָעֲצָבוֹת וְהַמְּרָה שְׁחוּרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת חֶסֶד. וַיִּשְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁ עוֹסְקִים בְּזֶה בְּעַבְדוֹתֵם לְמַלְאוֹת פְּגִימַת הַלְּבָנָה בְּיָדוּעַ, שְׁהַעֲקֹר עַל-יְדֵי עֲשִׂית הַמִּצְוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי

דִּיקָא עַל-יְדֵי שְׂמִיחַת הַמְצֻוָּה מִתְקַנֵּים פְּגִימַת הַלְבָנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲצָבוֹת כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן קִדּוּשׁ הַלְבָנָה נוֹהֲגִין יִשְׂרָאֵל לְקַדְּשָׁהּ בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְכִמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּשִׁלְחוֹן עֲרוּךְ שֶׁנוֹהֲגִין לַעֲשׂוֹת רְקוּדִין וּמַחֲלוֹת בְּשַׁעַת קִדּוּשׁ לְבָנָה, וְכִמוֹ שֶׁמִּזְכִּירִין בְּבִרְכַּת הַקִּדּוּשׁ שְׁשִׁים וּשְׂמִיחִים לַעֲשׂוֹת וְכוּ', כִּי קִדּוּשׁ הַלְבָנָה הוּא תִּקּוּן וּמְלוֹי פְּגִימַת הַלְבָנָה, וְכִמוֹ שֶׁאֹמְרִים אָז לְמַלְאוֹת פְּגִימַת הַלְבָנָה וְכוּ', וְעַל-כֵּן מְקַדְּשִׁין אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה, כִּי עֵקֶר תִּקּוּן מְלוֹי פְּגִימַת הַלְבָנָה הוּא עַל-יְדֵי שְׂמִיחָה כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן יִשְׂרָאֵל מוֹנִין לְלְבָנָה דִּיקָא שֶׁהִיא בְּחִינַת מְאוּר הַקֶּטָן, כִּי בְּשִׁבַּח יִשְׂרָאֵל נֹאמֵר כִּי אַתֶּם הַמְעֵט מִכָּל הָעַמִּים, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה שֶׁאַתֶּם מְמַעִיטִין עֲצָמְכֶם כְּשֶׁאַנִּי מְשַׁפִּיעַ לָכֶם טוֹבָה וְכוּ', שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שִׁבַּח הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁנִּקְרָא כָּל אֶחָד קֶטָן כְּמוֹ הַלְבָנָה, כְּמוֹ שֶׁאֹמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה צַדִּיקִים יִקְרְאוּ עַל שְׂמֵךְ, יַעֲקֹב הַקֶּטָן, דָּוִד הַקֶּטָן וְכוּ'. כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַשְּׂמִיחָה מְשִׁיגִין הַצַּדִּיקִים וְהֵם מְמַשִּׁיכִין הַשְּׂמִיחָה עָלֵינוּ, וְכָל שְׂמִיחָתְנוּ שֶׁל הַצַּדִּיקִים הוּא עַל-יְדֵי קֶטְנוֹת וּשְׁפָלוֹת וְעֲנֻה דִּיקָא, בְּבְחִינַת וַיִּסְפוּ עֲנֻיִם בְּה' שְׂמִיחָה וְאַבְיוֹנֵי אָדָם בְּקִדּוּשׁ יִשְׂרָאֵל יִגִּילוּ, כִּי הָעוֹבְדֵי פוֹכְבִּים וְהַרְשָׁעִים הַכְּרוּכִים אַחַר הָעוֹלָם הַזֶּה כָּל שְׂמִיחָתְנוּ הִיא רַק עַל-יְדֵי גִּאֲוָה וְגִדְלוֹת, דִּהְיֵנוּ כְּשֶׁמְשִׁיגִין אֵיזָה עֲשִׁירוֹת אוֹ כְּבוֹד וְגִדְלוֹת הֵם מְתַנַּשְׂאִים בְּעֲצָמוֹן וּשְׂמִיחִים בָּזֶה. וְעַל-כֵּן בְּאַמַּת אֵין שְׂמִיחָתְנוּ שְׂמִיחָה כָּלֵל, כִּי שְׂמִיחָתְנוּ מְעַרְבֶּבֶת תָּמִיד בְּבְחִינַת לְשַׁחֵק אֶמְרַתִּי מֵהוֹלֵל וּלְשַׂמְחָה מֵה זֶה עוֹשֶׂה, כִּי בְּאַמַּת בְּעֶסְקֵי עוֹלָם הַזֶּה אֵין שׁוֹם שְׂמִיחָה כָּלֵל, וְעַל-כֵּן נִקְרָא כָּל שְׂמִיחָתְנוּ שְׂחֹק הַכֶּסֶל שֶׁהִיא עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׂחוֹרָה כְּמוֹ שֶׁאַיִתָּא בַּזֵּהר וּמוֹבָא בְּהַתּוֹרָה צוֹיֵת צֶדֶק (בְּסִימָן כג), כִּי אַחֲרֵית שְׂמִיחָה תוֹגָה, כִּי מֵאַחַר שֶׁכָּל שְׂמִיחָתוֹ הוּא תְּאוּוֹת עוֹלָם הַזֶּה שֶׁמְתַגָּאָה בְּעֲשָׂרוֹ וְכִיוּצָא, בּוֹדָאֵי אֵין זֶה שְׂמִיחָה כָּלֵל:

כִּי זֶה יְדוּעַ לְכָל שְׂאִין שׁוֹם אָדָם מִמְּלֵא תְּאוּוֹתוֹ בְּעֲשָׂרוֹ כִּי אֵין אָדָם מֵת וְחֲצֵי תְּאוּוֹתוֹ בִּידוּ. וְכָל מָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ יוֹתֵר חֶסֶר לוֹ יוֹתֵר בְּפִרְט שְׁעַל-פִּי רַב מְתַנְהֵג בְּגִדְלוֹת עַד שֶׁעֲתָה חֶסֶר לוֹ יוֹתֵר בְּאַמַּת מִבְּתַחֲלָה לְפִי הַנְּהַגְתּוֹ עֲתָה. וְכֵן בְּכָל הַתְּאוּוֹת בְּפִרְט שֶׁמְכַרְח לְמוֹת וְלֹא בְּמוֹתוֹ יִקַּח הַכָּל. וְכֵן כָּל מָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ גִּדְלוֹת וְכְבוֹד יוֹתֵר הוּא מְתַגָּאָה בְּעֲצָמוֹ עַד שֶׁחֶסֶר לוֹ כָּל הַכְּבוֹד וְהַתְּנַשְׂאוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם וּמִתְקַנָּא בְּאַחֲרֵים שֶׁיֵּשׁ לוֹ גִּדְלוֹת וְכְבוֹד וְכוּ' כִּי דוּעַ כָּל זֶה. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי גִדְלוֹת וְגִאֲוָה אֵין שׁוֹם שְׂמִיחָה כָּלֵל רַק שְׂנִדְמָה שֶׁהֵם שְׂמִיחִים, אֲבָל בְּאַמַּת כָּל שְׂמִיחָתְנוּ נִהְפָּכֶת לִיגוֹן בְּבְחִינַת וְאַחֲרֵית שְׂמִיחָה תוֹגָה וְכְנִ"ל. אֲבָל שְׂמִיחַת הַצַּדִּיקִים שֶׁהִיא שְׂמִיחַת יִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יְדֵי הַקֶּטְנוֹת דִּיקָא שֶׁהֵם קֶטְנִים בְּעֵינֵיהֶם כָּל כָּךְ שֶׁכָּל מָה שֶׁמְקַבְּלִים מֵה' יִתְבָּרַךְ הֵם שְׂמִיחִים בּוֹ, וְאַפְלוּ כְּשֶׁיֵּשׁ לָהֶם יִסּוּרִים וְעֲנִיּוֹת חֶסֶד וְשְׁלוֹם הֵם שְׂמִיחִים בְּיִסּוּרִים וּמְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמְשַׁפִּיעַ לָהֶם אֵיזָה טוֹבָה הֵם מְקַבְּלִים בְּשִׂמְחָה וּמוֹדִים לֵה' יִתְבָּרַךְ בֵּין בְּטִיבוֹ בֵּין בְּעֵקוֹ חֶסֶד וְשְׁלוֹם כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּה' אֶהְלֵל דָּבָר בְּאַלְקִים אֶהְלֵל דָּבָר, וְאַיִנָּם מְתַגָּאִים לְהַתְּאוּוֹת בְּכָל פֶּעַם יוֹתֵר רַק הֵם שְׂמִיחִים בְּחֻלְקָם כִּי יוֹדְעִים שֶׁגַּם זֶה הַמְעֵט הוּא חֶסֶד חֲנֻם מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל שְׂמִיחָתְנוּ הִיא שְׂמִיחָה נְצַחִית שֶׁמְמַשִּׁיכִין עַל עֲצָמָם שְׂמִיחַת הַמְצֻוֹת שֶׁהִיא שְׂמִיחָה אֶמְתִּיית הַקִּיּוּמָה לְנֶצַח, וְכָל מָה שֶׁהֵם קֶטְנִים בְּעֵינֵיהֶם יוֹתֵר וְיֹדְעִים שְׁפָלוּתָם בְּיוֹתֵר כְּמָה וְכִמָּה פְּגָמוֹ וְכוּ' הֵם

מתגברים על-ידי זה יותר לשמח בשמחת המצוה על שאף-על-פי-כן הוא זוכה לעשות מצוה שזהו בחינת ששון ושמחה ושיגוי ונסו וגו' ונאנחה הנ"ל וכמבאר מזה לעיל ובמקום אחר. ועל-כן כשנחם ה' יתברך את הלבנה מפגימתה אמר לה צדיקים יקראו על שמך יעקב וכו', כי כל נחמתה היא שמחה שהיא תקון פגימת הלבנה. על-כן אמר לה שצדיקים יקראו קטנים על שמך שעל-ידי זה כל שמחתם על-ידי קטנות ושלמות, שזאת השמחה קיימת לנצח בחינת שמחת המצוה שזהו עקר תקון פגימת הלבנה כנ"ל. וזהו בחינת מה שנתן להלבנה את הפוכבים להפיס דעתה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, זה בחינת ומצדיקי הרבים פכוכבים לעולם ועד שהם הצדיקים המצדיקים את הרבים שהם מצדיקים ומזכים את הרבים שמכניסים בהם שמחה שזה עקר התקון על-ידי שמוצאים בהם נקודות טובות של המצוות בכל אחד ואחד אפלו בהגרוע שבגרועים וכמבאר בדברינו בזה הרבה. וכמו שמבאר על פסוק ועוד מעט ואין רשע וכו' שזה בחינת אומרה לאלקי בעודי וכו'. שזהו בחינת ומצדיקי הרבים פכוכבים שהם בחינת נקודות המאירים ומשמחים לב ישראל שהם מפיסין דעתה של הלבנה על פגימתה שהיא בחינת עצבות ומרה שחורה כי על-ידי בחינת ומצדיקי הרבים פכוכבים נתמלא אורה כי הם משמחים נפשות ישראל שזה עקר תקון פגימתה כנ"ל:

וזה בחינת מה שהדלקת נר חנכה שהיא בחינת המשכת שמחת המצוות כנ"ל הוא מעת יציאת הפוכבים בחינת ומצדיקי הרבים פכוכבים שהם הצדיקים המשמחים לב ישראל על-ידי נקודת המצוות כנ"ל עד שתכלה רגל מן השוק שזה עקר התקון הנעשה על-ידי שמחת המצוה שהיא להעלות הרגליו שמשם עקר יניקת הסטרא אחרא שהיא בחינת עצבות כנ"ל, כי על-ידי שמחת המצוה מעליו המלכות וכו' עד שהמצוה הולכת לעורר כל העולמות לעבודת ה' יתברך שזה בחינת עליית הרגליו שמעליו הרגליו מיניקת הסטרא אחרא עד שילכו בכל העולמות לעוררם לה' יתברך. וזהו בחינת עד שתכלה רגל מן השוק שהוא מקום אחיזת החיצונים להעלות הרגליו משם על-ידי הדלקת נר חנכה שהיא בחינת שמחת המצוה שזוכין על-ידי מצדיקי הרבים פכוכבים וכנ"ל:

אות לא

וזה שהשיב דוד למיכל כשאמרה לו מה נכבד היום מלך ישראל (שמואל ב ו) וכו' על שבה עצמו והקטין עצמו כל כך כשהעלה הארון שהיה מפוזר ומכרר בשמחה עצומה וכו'. והשיב לה לפני ה' אשר בחר בי מאביך וכו' ונקלתי עוד מזאת וכו'. הינו שהשיב לה שאדרבא זהו כל תקף שמחתי מחמת שאני קטן בעיני באמת כל כך שעל-ידי זה דיקא בחר בי ה' מאביך

להיות מלך ותתקיימה מלכותי וכמו שדָרְשׁוּ רבותינו זכרונם לברכה (יומא כב) אין ממנין פרנס על הצביר אלא אם כן קפה של שרצים תלוייה מאחריו שאם תזוח דעתו עליו וכו'. ובשביל זה לא נתקיימה מלכותו של שאול שלא היה בו שום דפי וכו', כי עקר עלית המלכות דקדשה הוא על-ידי שמחה כמו שמבאר בהתורה הנ"ל, ועקר השמחה היא על-ידי ענוה וקטנות דיקא שהיא להיות קטן בעיניו באמת כמו דוד שאמר ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם וכו', ובזה בעצמו היה משמח את עצמו שאף-על-פי-כן גמל ה' יתברך עמו חסדים כאלה. וכן הוא בכל אדם לפי מדרגתו. ועל-כן השיב לה כראוי, כי זה עקר שמחתי מה שאני מבזה עצמי ומקטין עצמי כל כך בשביל לשמח בשמחת הארון עם הלוחות שהם כלל התורה כלל שמחת ישראל, כי אני שמח לפני ה' אשר בחר בי למלך מאביך על-ידי זה דיקא, ונקלתי עוד מזאת והייתי שפל בעיני וכו' (שמואל ב הנ"ל), כי אני בעיני נקל ונבזה עוד יותר מזה וזה דיקא הוא תקף שמחתי שאף-על-פי-כן אני זוכה עם ישראל להעלות הארון למקומו. וכן הוא בכל אחד מישראל, שאדרבא כל מה שרוצים להרחיקו משמחה מחמת שפלותו ופגמיו המרבים מאד צריך להתחזק להיות שמח בכל כחו על-ידי זה דיקא ולהפך היגון ואנחה לשמחה, כי אף-על-פי-כן אני מלבש בציצית ואומר קריאת שמע וכו' בכל יום וכיוצא בשארי נקדות המצות וכנ"ל, שזהו בחינת מלוי פגימת הלבנה שהוא בחינת מלכות דוד שתתקיים לנצח על-ידי זה כנ"ל. ועל-כן אומרים בשמחה בשעת קדוש הלבנה דוד מלך ישראל חי וקיים, כי עקר החיות והקיום לנצח הוא בחינת שמחה שיזכה כל אחד על-ידי התקרבותו לצדיקים שמרימין נקדות המצוות של כל אחד למקומו בבחינת תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך וכו', שעקר חיי עולם הבא הוא בחינת שמחה שזהו בחינת דוד מלך ישראל חי וקיים, כי דוד הוא בחינת כלל שמחת ישראל כי הוא בחינת ברחא דמלכא כמו שאיתא בזהר הקדוש, כי זכה לעשרה מיני נגינה שהם כלל השמחה ועל-כן מזכירין זאת בשעת קדוש הלבנה וצועקין בשמחה גדולה דוד מלך ישראל חי וקיים, כי עקר תקון פגימת הלבנה הוא על-ידי שמחה שהוא בחינת דוד שזכה למלכות דקדשה על-ידי זה לנצח כנ"ל:

ועל-כן באמת אמרו רבותינו זכרונם לברכה אלמלא לא זכו ישראל להקביל פני אביהם שבשמים אלא פעם אחת בחדש דים. וכמו שאומרים זאת בברכת קדוש הלבנה בשמחה, כי זה עקר קדשת וזכות ישראל שזוכין בזה העולם הכלה והנפסד וכו', לשמח בשמחת האמונה הקדושה שזהו בחינת קדוש הלבנה שהוא מלוי הלבנה מפגימתה על-ידי זה כנ"ל. ועל-כן בודאי אלמלא לא זכינו בזה העולם אלא להקביל פני אבינו שבשמים פעם אחת בחדש על-ידי קדוש הלבנה דינו, כי כל זכיותינו וחיותנו הוא שמחת המצוה שזהו בחינת קדוש הלבנה וכנ"ל מפל שכן וכל שכן שאנו עושים כמה מצוות בכל יום ומיחדין שמו יתברך פעמים בכל יום:

אות לב

וְזֶה וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו וְכוּ', אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף וְכוּ'. וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבָרְכָה בְּמִדְרַשׁ רַבָּה מְגוּרֵי אָבִיו לְשׁוֹן גְּרִים שֶׁהָיָה יַעֲקֹב מְגִיר גְּרִים. וְאֵיתָא בְּדַבְּרֵי זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּסִימָן רַחֵם שֶׁהָיָה בְּחִינַת מַה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבָרְכָה בְּקֶשׁ יַעֲקֹב לֵישֵׁב בְּשִׁלּוֹה קֹפֶץ עָלָיו רְגֵזוּ שֶׁל יוֹסֵף, כִּי זֶה שֶׁעוֹסֵק לְגִיר גְּרִים בְּהִכָּרַח שֶׁהָיָה לוֹ יִסּוּרִים וּמַחֲלֶקֶת וְכוּ'. וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם שֶׁאֵלּוּ הַגְּרִים וּבְעָלֵי תְּשׁוּבָה הַרוֹצִים לָשׁוּב אֶל ה' עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק בְּהִכָּרַח שֶׁהָיָה עֲלֵיהֶם גַּם כֵּן כַּמָּה מֵינֵי מַחֲלֶקֶת וּיִסּוּרִים וְהַתְּגָרוֹת וְכוּ' בְּכָל פַּעַם כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַתְּקַרֵּב בְּאַמֶּת לַה' יִתְבָּרַךְ כִּי אִם עַל-יְדֵי זֶה כַּמְבָאָר בְּדַבְּרֵינוּ הַרְבֵּה בְּזֶה. וְכִמּוֹ שֶׁמְבָאָר בְּסִימָן ע"ב שֶׁהוּא לְהַתְּחַזֵּק בְּכָל פַּעַם כְּנֶגֶד הַיֵּצֵר הָרַע וְכוּ' עֵינֵי שָׁם. וְעַל-כֵּן עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵיִשְׂרָאֵל הַרוֹצֵה לָשׁוּב לַה' יִתְבָּרַךְ נֹאמֵר בְּקֶשׁ יַעֲקֹב לֵישֵׁב בְּשִׁלּוֹה קֹפֶץ עָלָיו וְכוּ'. וְהַתְּקוּן לְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת יוֹסֵף בְּעֶצְמוֹ, בְּחִינַת אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף, וּפְרַשׁ רַש"י הַפְּשָׁתָנִי הַזֶּה נִכְנָסוּ גְּמָלֵי טְעוּנִים פְּשָׁתָן הַפְּחָמִי תִּמְהָ אָנָּה יִכְנָס כָּל הַפְּשָׁתָן הַזֶּה?! הֲיָה פִּקְחֵי אֶחָד הַשֵּׁיב לוֹ נִיצוֹץ אֶחָד יוֹצֵא מִמְּפּוֹחַ שֶׁלֶף שְׁשׁוּרְף כָּל הַפְּשָׁתָן כֹּד וְכוּ', וְהִיא בֵּית יַעֲקֹב אִשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהַבָּה וּבֵית עֶשָׂו לְקֶשׁ נִיצוֹץ יוֹצֵא מִיּוֹסֵף שֶׁמְכַלֶּה וְשׁוּרְף הַכֹּל. כִּי יַעֲקֹב רָאָה כָּל הָאֱלוֹפִים הַכְּתוּבִים לְמַעַלָּה תִּמְהָ וְכוּ' מַה כְּתִיב לְמַטָּה אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף וְכוּ' נִיצוֹץ אֶחָד וְכוּ'. וְכֵן פִּרְשׁ רַש"י בְּפִסּוּק וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יִלְדָּה רַחֵל אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי וְכוּ', וּפְרַשׁ רַש"י מִשְׁנוּלָד שֶׁטָּנוּ שֶׁל עֶשָׂו וְכוּ' אִשׁ בְּלֹא לְהַבָּה אֵינּוּ שׁוֹלֵט וְכוּ', הֵינּוּ כִּי יוֹסֵף הוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת שֶׁיְכוּל לְשַׁמַּח אֶת לֵב כָּל אֶחָד מֵיִשְׂרָאֵל וְלַהֲפֹךְ הַיְגוּן וְאֲנָחָה לְשִׂמְחָה, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְלַחֵב אֶת לֵב יִשְׂרָאֵל לַה' יִתְבָּרַךְ וְכִמּוֹ שֶׁמְבָאָר בְּסִימָן ט בְּלִקּוּטֵי תַנְיָנָא כִּי הַצַּדִּיק הוּא בְּחִינַת אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ שֶׁמְנַשֵּׁב הָעֲפָרוֹרִיּוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲצָבוֹת מְלֵב אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי כְּדֵי שְׂיֻכַּל לְהַתְּלַהֵב לַה' יִתְבָּרַךְ וְכוּ' עֵינֵי שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת יוֹסֵף שֶׁנֹּאמַר בּוֹ הַנִּמְצָא כְּזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹקִים בּוֹ, כִּי יוֹסֵף הוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק שֶׁיְכוּל לִירֹד לְתוֹךְ כָּל הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת וּלְהוֹצִיא כָּל הַנִּפְשׁוֹת מִשָּׁם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵעֵמֶק נִפְּלְתוֹ כָּל מִי שֶׁרוֹצֵה לְהַתְּאַחַז בּוֹ, כִּי בּוֹדָאֵי מִי שֶׁאֵינּוּ רוֹצֵה כָּלֵל מִכָּל שְׂכָן כְּשָׁחֻלֵק וְכוּ', בּוֹדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְעֹזֵר לוֹ וְעָלָיו נֹאמֵר בְּאֲזֵנֵי כְּסִיל אֶל תִּדְבֹּר כִּי יָבוֹז לְשִׁכַּל מְלִידָה, אֲבָל כָּל מִי שֶׁחָסַע עַל נַפְשׁוֹ עַדִּין וְחָפֵץ בְּחַיִּים אֶף-עַל-פִּי שֶׁנִּפְּלָ כְּמוֹ שֶׁנִּפְּלָ יְכוּל הַצַּדִּיק בְּחִינַת יוֹסֵף לְהוֹצִיאָם מִשָּׁם, כִּי יוֹסֵף יֵרֵד לְכָל הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת בְּבְחִינַת לְעֶבֶד נִמְכָּר יוֹסֵף, עֲבָדוֹת בְּחִינַת עֲצָבוֹת כַּמּוּבָא בְּמִקּוּם אַחַר שֶׁנִּמְשָׁךְ מִזְהַמַּת הַנֶּחֱשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת חָסַם שֶׁמְמַנּוּ יֹצֵא מִצָּרִים שֶׁנִּתְקַלַּל עֶבֶד עֲבָדִים יְהִיָּה וְכוּ' כַּמּוּבָא, וְיוֹסֵף עֹבֵר בְּכָל זֶה, וְהָיָה לוֹ נְסִיוֹנוֹת עֲצוּמִים בְּתַאֲוָה זֹאת שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵעֲצָבוֹת וְהָיָה בְּבֵית הָאִסּוּרִים כַּמָּה שָׁנִים, וְעַל-יְדֵי זֶה עֹבֵר בְּכָל בְּחִינּוֹת הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת וְיֹצֵא מֵהֶם בְּשָׁלוֹם, אֶף גַּם זָכָה לְתוֹסְפוֹת

קדשה עצומה על-ידי זה שזהו בחינת יוסף בחינת ישמע חכם ויוסף לקח. ועל-כן יש לו כח להפך הכל לטובה להפך היגון ואנחה לשמחה, שזהו בחינת מה שהתנבאה רחל כאשר נולד יוסף ואמרה אסף אלקים את חרפתי, כי על-ידי בחינת יוסף הצדיק שיכול לעבר בכל היכלי התמורות ולצאת משם בשלום על-ידי זה יתבטלו כל החרפות הבאין משם, ואחר כך קראה שמו יוסף לאמר יוסף הי' לי בן אחר, הינו שאמרה שלא די שעל ידו יתבטלו החרפות בחינת אסף אלקים את חרפתי, אף גם יהיה לו כח להפך החרפות לכבוד להפך היגון ואנחה לשמחה שזהו בחינת יוסף הי' לי בן אחר, בחינת מעשים טובים המשמחים הלב בחינת בן חכם ישמח אב, כי עקר תולדותיהן של צדיקים הם מעשים טובים, הינו שדיקא על-ידי החרפות וכו' יוסף בן אחר שהוא הולדה דקדשה להוסיף להוליד על-ידי זה דיקא שמחה וטוב בבחינת התהפכות היגון ואנחה לשמחה, שכל זה בחינת יוסף כמו שכתוב למחיה שלחני אלקים לפניכם וכו', וכמו שכתוב ואתם חשבתם לרעה אלקים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחיות עם רב. ואיתא בספרים על זה אשריהם בעלי תשובה כי למחיה שלחם אלקים וכו' ולטהר המקומות אשר נפצו שם לקרב ניצוצי קדשה למקומם וכו' שכל זה בחינת ירידה תכלית העליה בחינת הנ"ל שנתהפך הכל לטוב לששון ושמחה וכנ"ל. ועל-כן דיקא בחינת יוסף יכול להלהיב את הלב לה' יתברך, ועל-ידי זה ישורף את כל בחינת אלופי עשו ויהפך הכל לשמחה ולטובה. וזהו וישב יעקב, וישב דיקא, בחינת כח המסדר והמישב שזכה יעקב בחינת השכל הקדוש שרודף תמיד להשיג האור אין סוף וכו' כנ"ל, כי השכל נקרא יעקב כמו שמבאר כמה פעמים. וזהו וישב יעקב שזכה לבחינת המסדר והמישב. וזהו בארץ מגורי אביו על-ידי שהיה מגיר גרים שזהו בחינת מי יימר הנ"ל שיכול לירד להיכלי התמורות וכו'. אך בכל פעם מתגרים בו ובהנלוים אליו מאד מאד ואין מניחים אותו וכו' לישוב בשלוח כלל. והתקון לזה הוא אלה תלדות יעקב יוסף וכו', שהצדיק בחינת יעקב בחינת השכל הקדוש מוליד בקדשתו בחינת יוסף שהוא בחינת תוספת קדשה בכל פעם כי אינו נופל לזקנה דסטרא אחרא בשום אופן, רק הוא מוסיף קדשה ודעת בכל פעם עד שיכול להפך כל היגון ואנחה לשמחה בבחינת ויספו ענוים בה' שמחה וכו' ועל-ידי זה נעשה בחינת בית יוסף להבה שמלהיב אש הקדשה של יעקב כי הוא איש אשר רוח אלקים בו שמנשב העפרורית מכל אחד מישראל כנ"ל, ועל-ידי זה ניצוץ אחד יוצא מבחינת יוסף ששורף את כל אלופי עשו שהם כלל כל המניעות והסטריין אחרנין שמהם כל העצבות והחלישות הדעת וההתגרות וכו' וכו' שמתגרין בכל אחד ואחד, כי על-ידי ניצוץ אחד של אור האמת שמכניס בלב איש הישראלי עד שמלהיב את לבו לה' יתברך על-ידי זה מכלה ושורף את כל המונעים וכו':

אות לג

וְזֶה וַיִּשְׂרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן זֻקְנִים הוּא לוֹ. זֻקְנִים לְשׁוֹן רַבִּים, כִּי הוּא עוֹסֵק תָּמִיד לְהַגְבִּיר בְּכָל פֶּעַם הַזְקָנָה דְקָדְשָׁה עַל בְּחִינַת הַזְקָנָה דְסִטְרָא אַחְרָא, כִּי יֵשׁ זָקֵן דְסִטְרָא אַחְרָא שְׁעִסְקוּ תָּמִיד לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם לְיַדֵּי זֻקְנָה דְהִינּוּ לְהַחֲלִישׁ אֶת דַּעְתּוֹ כְּאִלוֹ הוּא זָקֵן בְּמַעֲשָׂיו וְכוּי' שְׁעַל זֶה הַזְהִיר אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָה וְכֵן שְׁמַעְנוּ מִכַּמָּה צְדִיקִים שְׁאִסּוּר לְהִיּוֹת זָקֵן וְכוּי' וְהַכְנַעְתּוּ עַל-יַדֵּי זָקֵן דְקָדְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת זָקֵן וַיּוֹשֵׁב בִּישִׁיבָה הָאֲמֵתִי בְּחִינַת זָקֵן זֶה קָנָה חֲכָמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף שֶׁהוּא מוֹסִיף קָדְשָׁה וְחִיּוּת בְּכָל פֶּעַם וְכוּי' וְכַמְבָּאָר מְזֶה בְּדַבְרֵינוּ הַרְבֵּה (וְעַיֵן בְּהַלְכוֹת תְּפִלִּין הַלְכָה ה). וְזֶהוּ בְּחִינַת כִּי בֶן זֻקְנִים הוּא לוֹ לְשׁוֹן רַבִּים שְׁבְכָל פֶּעַם מוֹסִיף זֻקְנָה דְקָדְשָׁה עַל זֻקְנָה דְקָדְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת יְרֵאת ה' תוֹסִיף יָמִים לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל בְּחִינַת זֻקְנָה דְסִטְרָא אַחְרָא שְׁעַל זֶה הִתְפַּלֵּל דָּוִד אֶל תְּשֻׁלִּיכְנִי לְעַת זֻקְנָה וְכוּי', כִּי צָרִיכִין לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פֶּעַם מִחֻדָּשׁ בְּבְחִינַת וְקוּי ה' יַחֲלִיפוּ כַח וְכוּי' שְׁזֶהוּ עֵקֶר בְּחִינַת זֻקְנָה דְקָדְשָׁה שְׁזֶהוּ בְּחִינַת יוֹסֵף הַצְדִּיק שֶׁנִּקְרָא עַל שֵׁם זֶה יוֹסֵף עַל שֵׁם שֶׁהוּא מוֹסִיף קָדְשָׁה וְדַעַת שֶׁהוּא עֵקֶר הַחִיּוּת בְּכָל פֶּעַם וְכַנְי"ל:

אות לד

וְדַע כִּי מוֹבֵן בְּכַתְּבִים שְׁיַעֲקֹב וַיּוֹסֵף יַחַד עוֹלָיִם שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה פְּעָמִים שֵׁם הַזֶּה בְּרוּךְ הוּא. וְכַבֵּר הוּבָא לְעִיל בְּאוֹת כִּי"ט שְׁכּוֹנוֹת חֲנֻכָּה הֵם לְהַמְשִׁיךְ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תְּקוּנֵי דְקִנְיָה שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים וְשִׁצְרִיף לְכוּן בְּשִׁמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה בְּכָל לַיְלָה שֵׁם אַהֲי"ה פְּעָמִים אַהֲי"ה שְׁעוֹלָה אֲמֵת וְכוּי', וְעֵקֶר שֶׁרָשׁ הַשְּׁלֵשָׁה יַחֲוִידִים שְׁעוֹלִים נִרְ עֵקֶרֶם הוּא יַחֲוִיד הַעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא הוֹי"ה אַהֲי"ה. עַיֵן בְּפָרִי עֵץ חַיִּים בְּכּוֹנוֹת חֲנֻכָּה וְתַבִּין כָּל זֶה. רַק זֶה שְׁכַתְּבָנוּ בְּכָאן מַעֲנֵן יַעֲקֹב וַיּוֹסֵף שְׁעוֹלִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה פְּעָמִים שֵׁם הוּיָה זֶה אֵינּוּ מְבָאָר שֵׁם בְּכּוֹנוֹת חֲנֻכָּה כִּי אִם בְּמִקּוֹם אַחֵר. וְעַל-פִּי דְבַרְיֵנוּ הַנִּי"ל לְעַבְדָּא וְלַעֲצוֹת טוֹבוֹת מְבָאָר הַכֹּל עַל נִכוּן, כִּי זֶה יְדוּעַ שְׁעֵקֶר וַיִּסּוֹד כָּל הַשְּׁמוֹת הוּא שֵׁם הוּיָה בְּרוּךְ הוּא, הוּא בְּחִינַת עֵצִים הָאֲמֵת בְּחִינַת וְאֲמֵת ה' לְעוֹלָם, וְכָל הַיַּחֲוִידִים שְׁעוֹסְקִים הַצְדִּיקִים וְכָל יִשְׂרָאֵל לְיַחַד הַשְּׁמוֹת עַל-יַדֵּי מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים הַכֹּל הוּא כְּפִי הַבְּרוּר שְׁמִבְּרָרִים נִיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים מַעֲמֵקֵי הַקְּלָפוֹת שְׁזֶהוּ בְּחִינַת מַה שְׁמִבְּאָר בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲמַצְעִיתָא דְעֵלְמָא וְכוּי', שְׁזֶהוּ בְּחִינַת מִי יֵימַר וְכוּי' וְכַנְי"ל. וְהַעֲקֵר עַל-יַדֵּי שְׁמִחֻזְקִים עֲצָמוֹן בְּאֲמֵת וּבְאֲמוּנָה בְּה' יַתְבַּרְךָ וּבְתוֹרָתוֹ וְצְדִיקוֹ הָאֲמֵתִים שְׁמוֹדִיעִים לָנוּ עֲצָם נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת קְדוּשָׁת כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה אֲשֶׁר הֵם חִינּוּ וְכָל קוּיֵמְנוּ לְנֶצַח עַד שְׁזוֹכִים לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה בְּשִׁמְחָה שְׁעַל-יַדֵּי זֶה

עקר עלית השכינה בחינת מלכות מן הגלות עד שעולה בכל העליות הנ"ל עד שנעשין בחינת תשעה היכלין הנזכרין לעיל דלא מתדבקין ולא מתידעין וכו', שמשם שרש כל היחודים וכל השגת אלקות של צדיקי אמת, פמובן למשכיל בספרי אמת. והעקר הוא נקדת האמת פנ"ל, שזהו בחינת אהיה פעמים אהי"ה שעולה אמת שצריכין לכוון בכל לילה וכו', אבל זה מובן שם שלהמשיך האמת הזה אי אפשר כי אם על-ידי שם העצם שהוא שם הויה ברוך הוא שצריכין ליחדו עם שם אהי"ה וכו' פנ"ל, וכל זה נעשה על-ידי צדיקי אמת שהם בחינת יעקב ויוסף שהם מאירין האמת בלב כל אחד מישראל על-ידי שמנשבין ומנפחין העפרורית שהיא העצבות מלב איש הישראלי עד שהלב בוער לה' יתברך במדה כראוי. ושרש זה האש הקדושה הוא בחינת יעקב בחינת בית יעקב לאש. אבל עקר התלהבות האש כראוי הוא על-ידי בחינת יוסף בחינת בית יוסף להבה וכו' ועל-ידי זה בוער האש כראוי לה' יתברך בבחינת רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה עד אשר מים רבים שהם הסטרא אחרא המתגרים להגביר העצבות והמניעות וכו', לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה אשר אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שירצה להסית ולהדיח אחד מישראל מן האמת על-ידי הון ביתו על-ידי עשירותו הגדולה ששם עקר אחיזת העצבות והדאגות בחינת בעצבון תאכלנה בחינת מרבה נכסים מרבה דאגה (ויכמו שמבאר בהתורה צוית צדק וכו' עין שם) בוז יבוזו לו, כי כבר זכה לטעם נעימת האמת על-ידי הצדיקי אמת שהם בחינת יעקב ויוסף פנ"ל. וכל זה מרמז בשמונת ימי חנכה, שצריכין להדליק בכל לילה גר חנכה להמשיך האש והלהבה דקדשה מבחינת יעקב ויוסף, כי יעקב התחיל לעסק בזה להמשיך השמן משחת קדש על-ידי בחינת ויצק שמן על ראשה וכו' וכנ"ל (באות כד וכח) ויוסף הוא בחינת משיח בן יוסף שהוא עוסק בזה ביותר לירד לתוך כל עמקי עמקי הקלפות שהם היכלי התמורות לברר הקדשה משם וכו', עד שיזכה לבחינת התשעה היכלין ששם שרש השמן וכו' פנ"ל. ועל-כן יעקב ויוסף הם עולים שלש עשרה פעמים שם הויה שהוא עקר פח הרחמים הגדולים של שלש עשרה תקוני דקנא, כי שם הויה עצם הרחמים בחינת ה' ה' קל רחום וחנון וכו' (וכמובן בפונות שעקר שלש עשרה תקוני דקנא שהם בחינת שלש עשרה מדות של רחמים שרשם הוא שם הויה ברוך הוא עין שם) אך עקר המשכתם עלינו הוא על-ידי צדיקי אמת שהם בחינת יעקב ויוסף שעולים שלש עשרה פעמים הויה ברוך הוא פנ"ל, והם מאירים האמת בישראל שהוא בחינת אהי"ה פעמים אהיה שצריכין לכוון בכל לילה שעולה אמת פנ"ל. ומבאר שם בכונות חנכה שבכל לילה יכוון אהיה אחד ומדה אחת משלש עשרה תקוני דקנא הנ"ל עד לילה השמיני שהוא בחינת נוצר שהוא אחר תקון ואמת, ואז במדה השמינית נכללין שאר התקונים עד ונקה וגוי עין שם. ולפי דרכנו הנ"ל יבא הכל על נכון בעזר ה' יתברך, כי עצם האמת הוא בחינת יעקב בחינת תתן אמת ליעקב, ויעקב עולה שבע פעמים הויה פמובא, שזהו בחינת שבעה תקוני דקנא עד ואמת שהוא תקון השביעי שהוא עקר בחינת יעקב שעולה שבע פעמים הויה שהם בחינת שבעה תקוני עד תקון השביעי שהוא ואמת פנ"ל. ואחר כך

תקוון השמיני נוצר הוא בחינת יוסף המלהיב האמת וכו' פנ"ל. ועל-כן תקף שמגיעין בליזה השמיני להתקוון של יוסף שהוא התלהבות האמת נכלליו בו כל השארי תקונים עד ונקה אין צריכין עוד להדליק נר חנכה יותר, כי עקר עסקנו בהדלקת נר חנכה היה להמשיך אור האמת של יעקב עד שיגיע לבחינת יוסף שהוא מלהיב האמת, ואז אין צריכין וגם אי אפשר להדליק יותר באתגליא רק שארי התקונים נכלליו בו פנ"ל:

אות לה

כי יוסף הוא בחינת משיח שהוא יגמר הגאולה שהיא בחינת אמת, כמו שכתוב שלח אורף ואמתף וכו', אבל גמר הגאולה שהוא גמר התגלות האמת אי אפשר עתה להאיר באתגליא כמובן בכל דברי רבותינו זכרונם לברכה כי לבא לפומא לא גלי, וגם שלא יתלהב האור יותר מדאי שזהו בחינת פן יהרסו, כמבאר (בסימן ט לקוטי תנינא) על איש אשר רכב על סוסי אש בסערה, וכמבאר בזאת התורה אמצעותא בענין פח המסדר והמישב וכו' וכנ"ל, על-כן כשמגיעין בליזה השמיני להתחלת התקוון של יוסף שעולה ששה פעמים שם הויה ברוך הוא וממשיכים שם א' בליזה השמיני אחר שכבר נמשכו כל השבע פעמים הויה שעולה יעקב, בשבע לילות הראשונים שהם שבעה תקוני דיקנא עד 'ואמת', אזי אי אפשר להאיר יותר פנ"ל. רק שאר תקוני דיקנא שהם בחינת שמות הויה ואהיה כלולים שם בהעלם כי אי אפשר לגלות ולהאיר עתה יותר פנ"ל:

אות לו

כי כל חיותנו וקיומנו הוא על-ידי עצם הרחמים הגדולים שממשיכין הצדיקי אמת עלינו שנמשכין על-ידי שלש עשרה מדות של רחמים שהם בחינת שלשה עשר תקוני דיקנא, שעל-ידי זה הם מרחמין עלינו ומאירין בלבנו נקדת האמת בלב כל אחד ואחד בכל מקום שהוא באפן שהוא גם הוא יוכל להתעורר ולהתלהב לה' יתברך ברשפי שלהבת י"ה וכו' עד שגם הוא ישמח נפשו פנ"ל, שעל-ידי זה עקר עליתו וכו' שכל זה הוא בחינת חנכה פנ"ל ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

אות לו

וְיִנּוּצְרֵי הוּא אוֹתוֹת וּמוֹת יְרֻצוּן כִּי עֵקֶר הוּא הָרִצוֹן כַּמְבֹאָר בְּדַבְרֵינוּ הַרְבֵּה בְּזֶה. וְזֶה עֵקֶר הָאֵרֶת הַתְּלֵהבוֹת הָאֵמֶת שֶׁבְּלֵב, שֶׁהָאֵמֶת יָאִיר וַיִּלְהִיב בְּלִבּוֹ תָּמִיד בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה עַד שֶׁרֻצוֹנוֹ יִהְיֶה חֲזָק תָּמִיד לֵה' יִתְבָּרַךְ וְתוֹרָתוֹ וְצַדִּיקֵי הָאֵמֶתִּים שֶׁזֶה הָעֵקֶר כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמְגִיעִים לְבַחֲנֵינָה נֹצֵר חֶסֶד אֵין מִדְּלִיקוֹן עוֹד יוֹתֵר בְּאֵתְגַלְיָא כַּנִּ"ל כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהָאִיר בְּאֵתְגַלְיָא יוֹתֵר רַק עֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הָרִצוֹן הַחֲזָק שֶׁמֵאִיר בְּיוֹתֵר עַל-יְדֵי הַתְּלֵהבוֹת הָאֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף בְּחִינַת יוֹסֵף וְכַנִּ"ל:

אות לח

וְעַל-כֵּן הָיָה זֹכֶה יוֹסֵף הַצַּדִּיק לְחִלּוּמוֹת צוֹדָקִים וְאֵמֶתִּים וְגַם הָיָה יוֹדֵעַ לְפֶשֶׁר חֲלָמָיו שֶׁבְּשֵׁנָה שֶׁל אַחֲרָיִם, כִּי הַשְּׁנָה הוּא אֶחָד מִשְּׁשִׁים בְּמִיתָה, וְעֲצָבוֹת הֵיא סְטָרָא דְמוֹתָא, כִּי עֵקֶר הַשְּׁנָה הוּא מַחֲמַת שְׁנַת־יָגַעוּ הַמַּחֲוִין. וְשֶׁרֶשׁ הַשְּׁנָה בְּקִדְשָׁה שֶׁהִיא שְׁנַת הַצַּדִּיקִים נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַרְדִּיפָה וְהַמְעַכָּב הַנִּ"ל שֶׁעַל-יְדֵי זֶה שֶׁהַמַּחֲוִין רוֹדְפִין לְהַשִּׁיג וְהַמְעַכָּב מְעַכָּב עַד שִׁתְּיָשֵׁב וְכוּ', וְעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין תַּשְׁעָה הַיְכָלִין הַנִּזְכָּרִים לְעִיל וְעַל-יְדֵי זֶה מְשִׁיגִין אֹר אֵין סוּף וְכוּ', וְאֵף-עַל-פִּי שֶׁאֵלּוּ הַתַּשְׁעָה הַיְכָלִין לֹא מֵתְדַבְּקִין וְלֹא מֵתְיַדְעִין וְכוּ', אֵף-עַל-פִּי-כֵן מִשֶּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַמַּחֲוִין דְּקִדְשָׁה שֶׁל צַדִּיקֵי אֵמֶת כִּי הֵם אֹרוֹת הַצַּחְצָחוֹת שֶׁהֵם שֶׁרֶשׁ כָּל הַמַּדּוֹת שֶׁמִּשֶּׁם הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת כָּל הַמַּחֲוִין עַל-יְדֵי הַצְּמֻצוּמִים וְהַכְּלִים שֶׁעוֹשִׂין הַצַּדִּיקִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים. אֲבָל מַחֲמַת יִגִּיעַת הַמַּחֲוִין עַל-יְדֵי הַרְדִּיפָה וְהַמְעַכָּב, עַל-יְדֵי זֶה מְכַרְחִין לִישׁוֹן לְתַת נִיחָא לְמַחֲוִין, וְאִז דִּיקָא בְּשַׁעַת הַשְּׁנָה הַצַּדִּיק מְבַרֵר בְּיוֹתֵר מֵהַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת וְעוֹלָה נִשְׁמָתוֹ שֶׁהִיא הַמַּחֲוִין לְמַקּוֹם שֶׁעוֹלִין וּמְשִׁיגִין אִז דִּיקָא מֵהַ שֶׁמְשִׁיגִין, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מֵה שֶׁמְבֹאָר לְעִיל (בְּאוֹת כַּד) בְּפִרְשֵׁת וַיֵּצֵא וַיִּפְגַע בְּמַקּוֹם וַיִּלֶן שָׁם וְכוּ' וַיִּחַלֵּם וְכוּ' עֵין שָׁם. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְזַהֵר לִישׁוֹן מִתּוֹךְ דְּבַרֵי תוֹרָה כְּדִי לִישׁוֹן מִתּוֹךְ שֶׁמַּחֲהָ שֶׁלֹּא יִטְעַם טַעְמָא דְמוֹתָא. וְזֶה שֶׁבִּקֵּשׁ דָּוִד הָאִירָה עֵינַי פֶּן אִישׁוֹן הַמּוֹת, וְכֵן נִתְתַקֵּן לְכָל אֶחָד לומר קִדְּם הַשְּׁנָה בְּבִרְכַת הַמַּפִּיל וְהָאֵר עֵינַי פֶּן אִישׁוֹן הַמּוֹת הֵינּוּ כַּנִּ"ל. וְזֶה שֶׁנִּסְמָךְ לְפָסוּק עַד אָנָּה אֲשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשִׁי יְגוֹן בְּלִבִּי יוֹמָם עַד אָנָּה יְרוּם אוֹיְבֵי עָלַי, שֶׁנִּסְמָךְ לְזֶה הַבֵּיטָה וְכוּ' הָאִירָה עֵינַי פֶּן אִישׁוֹן הַמּוֹת, כִּי צָעַק מֵאֲחַר שֶׁהִגְלוֹת מִתְּגַבֵּר כָּל כַּף שֶׁעָקְרוּ הוּא יְגוֹן

וְעֲצָבוֹת בְּחִינַת יָגוֹן בְּלִבִּי יוֹמָם, עַל-כֵּן אֲנִי מִבְקֵשׁ הָאִירָה עֵינַי פֶּן אִישׁוֹן
הַמּוֹת, שֶׁהִי יִתְבָּרֵךְ יְאִיר עֵינָיו שְׂיִוִּכַל לְשַׁמַּח נַפְשׁוֹ שֶׁלֹּא יִישׁוֹן הַמּוֹת שֶׁלֹּא
תִּהְיֶה הַשְּׁנָה בְּבַחֲיִנַת סִטְרָא דְמוֹתָא חֶסֶד וְשְׁלוֹם שֶׁהִיא בְּחִינַת יָגוֹן וְעֲצָבוֹת,
כִּי אֱלוֹ הָאֲרִבַּע פְּעָמִים עַד אָנָּה שְׁצַעֵק דָּוִד בְּמִזְמוֹר זֶה הֵם כְּנֻגַד הָאֲרִבַּע
גְּלוֹת כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַשׁ"י שֵׁם, וְעַקֵּר כָּל הַגְּלוֹת הֵיא עֲצָבוֹת, וְעַל זֶה צִעַק
דָּוִד וְהִתְפַּלֵּל שֶׁיְהִיֹּי יִשְׂרָאֵל נְצוּלִין מִהִיגוֹן וְהַעֲצָבוֹת שֶׁלֹּא יָרוּם אוֹיְבֵיהֶם
עֲלֵיהֶם עַל-יְדֵי זֶה חֶסֶד וְשְׁלוֹם שֶׁלֹּא יִישׁוּנוּ הַמּוֹת עַל-יְדֵי זֶה כְּנִ"ל, כִּי כָּל מֵה
שְׁצַעֵק דָּוִד וְהִתְפַּלֵּל הָיָה הַכֹּל עֲבוּר כָּלֵל נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַעֵקֶר עַל גְּלוֹת
הַנֶּפֶשׁ שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט וּמִתְגַּבֵּר מְאֹד עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁעַקֵּר הַגְּלוֹת הִיא
הַעֲצָבוֹת כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ מִיָּד לָזֶה וְאֲנִי בְּחִסְדֶּךָ בְּטַחְתִּי יִגַּל לְבִי
בִישׁוּעָתֶךָ אֲשִׁירָה לָהּ וְכוּ', שְׁחִזַק אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת כָּל נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל
הַכְּלוּלִים בּוֹ וְאָמַר שֶׁבְטוּחַ בְּחִסְדֶּךָ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי זֶה מִשְׁמַח אֶת עֲצָמוֹ
בְּחִינַת יִגַּל לְבִי בִישׁוּעָתֶךָ וְכוּ', כִּי זֶה עַקֵּר הַתְּקוּן שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שְׂיִחְזַק
לְבוֹ בְּבִטְחוֹן גָּדוֹל בְּחִסְדֵי ה' יִתְבָּרֵךְ שֶׁבּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ עַד שְׂיִשְׁמַח
וְיִגַּל נַפְשׁוֹ בְּחִינַת יִגַּל לְבִי בִישׁוּעָתֶךָ וְכוּ'. אֲבָל אֱלוֹ שְׂאִינָם זֹכִים לָזֶה אֲזִי
הַשְּׁנָה שֶׁלָּהֶם נֶאֱחָז בְּהַסִּטְרָא דְמוֹתָא כְּפִי הַפָּגֶם שֶׁלָּהֶם בְּהַמְחִין וְעַל-יְדֵי
זֶה חֲלוּמוֹת שֶׁלָּהֶם מְעַרְבָּבִים וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בְּזִהַר הַקְּדוּשָׁה, כִּי כָּל פָּגֶם
הַמְחִין וְהַדְּעַת שֶׁל כָּל אֶחָד הוּא מִחֲמַת פָּגֶם הַמְּסַדֵּר וְהַמְּיַשֵּׁב שְׂאִינֵנו זֹכֵה
לְכַח הַמְּסַדֵּר וְהַמְּיַשֵּׁב אֶת הַמְּחִין כְּרָאוּי, כִּי אִם הָיָה לוֹ יָשׁוּב הַדְּעַת כְּרָאוּי
בְּוֹדָאֵי לֹא הָיָה כְּרוּךְ אַחֵר שְׁטוּתִים וּמַעֲשִׂים שְׂאִינָם הַגּוֹנִים כְּאֵלֶּה. וְכְמוֹ
שֶׁמְבָאָר בְּמִקּוּם אַחֵר (בְּסִימָן יוֹד) שֶׁעַקֵּר הַהִתְרַחֲקוֹת מֵה' יִתְבָּרֵךְ הוּא
מִחֲמַת שְׂאִין לוֹ יָשׁוּב הַדְּעַת. וּמְבָאָר שֵׁם שֶׁעַקֵּר יָשׁוּב הַדְּעַת הוּא עַל-יְדֵי
שְׂמִיחָה וְכוּ', עֵין שֵׁם. הֵינּוּ כְּנִ"ל כִּי הָא בְּהָא תִּלְיָא, מִחֲמַת שְׂאִינֵנו מִתְגַּבֵּר
בְּשְׂמִיחָה מֵה שֶׁעַל כָּל פְּנִים נֶצַל שֶׁלֹּא עֲשִׂנִי גוֹי וְהַבְּדִילֵנוּ מִן הַתּוֹעִים בְּכַמְּהָ
בְּחִינּוֹת וְכוּ', עַל-יְדֵי זֶה מַחוּ בְּגָלוֹת וְכוּ', וְכָל מֵה שֶׁגְּלוֹת הַדְּעַת מִתְגַּבֵּר יוֹתֵר
מִתְגַּבֵּר הַעֲצָבוֹת יוֹתֵר, וְכֵן לְהֵלֵן, וּמִחֲמַת זֶה כָּל הַהִתְרַחֲקוֹת מֵה' יִתְבָּרֵךְ.
וְהַתְּקוּן לְכָל זֶה הוּא הַצְּדִיק הָאֵמֶת בְּחִינַת יוֹסֵף שְׂיִוִּדַע בְּעִמְקוֹת חֲכָמָתוֹ
לְשַׁמַּח נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוּם שֶׁהֵם כְּנִ"ל, וְעַל-כֵּן הָיָה יוֹדַע לְפִשֵּׁר
חֲלָמִין, כִּי הָיָה יָכֹל לִידַע לְבָרֵר הַטּוֹב מִן הָרַע שֶׁבְּהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת שֶׁעַל-יְדֵי
זֶה יָדַע פְּתוּרֵן הַחֲלוּם אֲפֵלוֹ שֶׁל הַקְּמוּן שֶׁכָּל עֲרִבּוּבוֹ הוּא עַל-יְדֵי בְּלוּל
הִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת. כִּי הוּא יָדַע לְבָרֵר כָּל זֶה כְּנִ"ל:

אות לט

וְעַל-כֵּן יָדַע יוֹסֵף לְפַתֵּר חֲלוּם פְּרַעָה, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יָצָא מִגְּלוֹת וְעַבְדוֹת. כִּי
פְּרַעָה שֶׁהוּא מְלֶכֶךְ מִצְרַיִם שֶׁהוּא גְלוֹת הָרָאשׁוֹן שֶׁנִּמְשָׁךְ מִחֲטָא אָדָם
הָרָאשׁוֹן שָׂאז נִמְשָׁךְ עֲצָבוֹת סִטְרָא דְמוֹתָא בְּחִינַת בְּעֲצָבוֹן תִּאֲכַלְנָה וְכוּ' עַד

שׁוֹבֵף אֶל הָאֲדָמָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן רָאָה פְּרָעָה שֶׁשָּׁבַע פְּרוֹת הָרְעוֹת בּוֹלְעִים שְׁבַע פְּרוֹת הַטּוֹבוֹת. וְכֵן שָׁבַע שְׁבָלִים וְכוּ' עַד כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָה, שֶׁמִּתְגַּבֵּר הָעֲצָבוֹת וְהִיגוֹן עַל הַטּוֹב שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁבִיעָה וּבִרְכָה בְּחִינַת שְׁמֹחָה, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י בַּפְּסוּק לְבָשׁוּ כָרִים הַצֵּאֵן וְעַמְּקִים יַעֲטִפוּ בָר יִתְרוּעְעוּ אֶף יִשִּׁיר-תִּירוּעַת שְׁמֹחָה, וְכֵן פִּרְשׁ בְּמָקוֹם אַחֵר. אֲבָל בְּחִינַת שְׁבַע שְׁנֵי הָרָעַב שֶׁהוּא הַהֶפֶךְ בְּחִינַת יִלְלָה וְעֲצָבוֹת כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּיוֹאֵל בְּגִזְרַת הָרָעַב, בָּכוּ וְהִלְלוּ וְכוּ' הִלְלוּ עַל חֲטָה וְעַל שְׁעוֹרָה וְכוּ', מִתְגַּבֵּר כָּל כֶּף עַד אֲשֶׁר הֵם רוֹצִים לְהַבְלִיעַ וּלְהַעֲלִים שְׁמֹחַת יִשְׂרָאֵל לְגַמְרִי, בְּבְחִינַת וְתִבְאֲנָה אֶל קַרְבְּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָה שְׁזָה עֵקֶר אֲרִיכַת הַגְּלוּת כְּנ"ל. וְעֵקֶר הָעֲצָבוֹת בְּיוֹתֵר הוּא בְּעֵנִין הַמְּמוֹן וְהַפְּרָנְסָה וְהַעֲשִׁירוֹת. שְׁשֵׁם עֵקֶר הָעֲצָבוֹת בְּחִינַת בְּעֲצָבוֹן תֵּאֲכַלְנָה שְׁאֶפְלוּ מִי שֵׁישׁ לוֹ מְמוֹן וְעֲשִׁירוֹת, הַרְבֵּה חֶסֶר לוֹ בְּכָל פְּעַם יוֹתֵר וְדוֹאֵג יוֹתֵר מִן הָעֲנִיִּים. בְּחִינַת מְרַבָּה נְכֹסִים מְרַבָּה דְּאֵגָה שְׁזָה בְּחִינַת וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָה, כִּי מִצָּרִים בְּחִינַת תְּאֻנוֹת מְמוֹן כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר, וְהַתְּקוּן לְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לְהַמְשִׁיד שְׁמֹחָה גַם בְּעַמֵּק הַגְּלוּת, וּלְפִשֵּׁר הַחֲלוּם בְּאֶפְן שִׁיְהִיָּה לָנוּ קִיּוּם בְּחִינַת כִּי לְמַחִיָּה שְׁלַחְנִי אֱלֹקִים לְפָנֶיכֶם לְשׁוּם לָכֶם שְׂאֲרִית בְּאֶרֶץ וְכוּ', כִּי כָּל אֵלוֹ הַמַּעֲשִׂוֹת שֶׁעָבְרוּ בֵּין יוֹסֵף וּפְרָעָה וּבֵין יוֹסֵף וְאָחִיו וְכוּ' הַכֹּל מְרִמֵּז עַל אֲרִיכַת הַגְּלוּת הַזֶּה עַד קֵץ הַפְּלֹאוֹת כִּידוּעַ:

וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק הִנְמַצָּא כְּזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹקִים בּוֹ, שֶׁיּוֹדֵעַ לְנָשֵׁב וּלְנַפֵּחַ הָעֲפָרוֹרִית מִלֵּב יִשְׂרָאֵל וְכוּ' כְּנ"ל. וְזֶהוּ אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹקִים אוֹתָף אֶת כָּל זֹאת אֵין נְבוֹן וְחָכָם כְּמוֹף, כִּי מֵאַחֵר שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ לְפַתֵּר חֲלוּם כְּזֶה וּלְתַקְּנוֹ שְׁזָהוּ מִחֲמַת שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְבַרֵּר הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת עַל-יַדִּי הַתְּגַבְּרוֹת הַשְּׁמֹחָה בְּעֲצוֹתֶיף הָעֲמֻקוֹת, וּכְמוֹ שֶׁאַיְתָא בַּמְדָּרֵשׁ (פְּרָשָׁה פו) עַל פְּסוּק וַיְהִי אִישׁ מִצְּלִיחַ שֶׁהוּא לְשׁוֹן מִפְּזִז וּמְרַקֵּד, שְׁגַם בְּעַבְדוֹתוֹ בְּבֵית הַסֵּהר הָיָה מִפְּזִז וּמִצְּלִיחַ לְשִׁמַּח נִפְשׁוֹ. כִּי עֵקֶר הָעֲצָה לְשִׁמַּח נִפְשׁוֹ בְּמַלְי דְּשִׁטוּתָא כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּדַבְּרֵינוּ הַרְבֵּה בְּזֶה. עַל-כֵּן אָמַר לוֹ אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹקִים אוֹתָף אֶת כָּל זֹאת בְּוֹדָאֵי אֵין נְבוֹן וְחָכָם כְּמוֹף, כִּי בְּוֹדָאֵי אַתָּה זוֹכָה לְבִרְכַּת הַשָּׁכַל שְׁזוֹכִין עַל-יַדִּי שֶׁמְבַרְרִין הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת עַל-יַדִּי הַתְּגַבְּרוֹת הַשְּׁמֹחָה וְכוּ' כְּנ"ל:

אות מ

וְזֶהוּ אַתָּה תַּהֲיָה עַל בֵּיתִי וְעַל פִּיף יִשְׁק כָּל עַמִּי רַק הַכֶּסֶא אֲגַדֵּל מִמּוֹף, כִּי הַצַּדִּיק בְּחִינַת יוֹסֵף שְׁזוֹכָה לְעֵלוֹת מִהַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת עַד שְׁעוֹלָה בְּכָל הָעֲלִיּוֹת הַנְּזַפְרִים לְעֵיל הוּא זוֹכָה לְכָל הַבְּרָכוֹת כְּנ"ל, וְהוּא מִמְּשִׁיד כָּל הַבְּרָכוֹת וְכָל הַהֲשָׁפְעוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת לְכָל הָעוֹלָם בְּחִינַת אַתָּה תַּהֲיָה

על בִּיתִי וְעַל פִּיךָ יִשָּׁק כָּל עַמֵּי שְׂכַל הַהִשְׁפָּעוֹת יִהְיוּ נִמְשָׁכִין עַל יָדְךָ. רַק
הַפְּסָא אֲגַדֵּל מִמֶּךָ, זֶה בְּחִינַת כְּפָא דְמִתְכַּסֵּי בְּחִינַת כְּתָר הַנִּי"ל שֶׁהוּא
בְּחִינַת הַמְּעַכָּב וְכוּ', אֲגַדֵּל מִמֶּךָ שֶׁלֹּא יִרְדֹּף מִחֲשַׁבְתְּךָ יוֹתֵר מִדְּאִי רַק תִּזְכֶּה
לְבְּחִינַת הַמִּיָּשֵׁב וְהַמְּסֻדָּר שֶׁהוּא מְעַכָּב הַמַּחֲוִין שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר בְּחִינַת
כְּפָא דְמִתְכַּסֵּי כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּסִימָן ו (לְקוּיֵי חֵלֶק א) וְזֶהוּ גַם-כֵּן בְּחִינַת
אֲנִי פְרָעָה וּבִלְעָדֶיךָ לֹא יָרִים אִישׁ אֶת יָדוֹ וְאֶת רִגְלוֹ וְכוּ', הַרְמַת הַיָּדִים
וְהַרְגָּלִים זֶה בְּחִינַת כָּלֵל כָּל הַתְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל שְׁעָקָרִם לְהָרִים
הַרְגָּלִין שְׁיִלְכוּ לְעוֹרֵר כָּל הָעוֹלָמוֹת לְהִי יִתְבָּרֵךְ, שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִמְשָׁךְ בְּרַכָּה
וְכוּ', שְׁזֶהוּ בְּחִינַת יָדִים וְכוּ', אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי פְרָעָה. וְזֶה דְגָמַת רַק
הַפְּסָא אֲגַדֵּל מִמֶּךָ כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם. וְכֵן זֶה מְרַמֵּז עַל כָּל הַמְּבַאֵר
בְּתוֹרָה הַנִּי"ל שְׁמִי שְׁזֹכָה לְבָרֵךְ הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת, עַד שְׁזֹכָה לְעֹלוֹת וְכוּ'
כְּנִי"ל. עַד שְׁזֹכָה לְבָרְכָת הַשְּׂכָל וְהַשְּׂכָל רוֹדֵף לְהַשִּׁיג וְכוּ', אֲזִי עָקַר הַתְּקוּן
עַל-יָדֵי הַמְּעַכָּב שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר כְּנִי"ל שְׁזֶהוּ בְּחִינַת רַק הַפְּסָא אֲגַדֵּל מִמֶּךָ,
וְזֶהוּ בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת אֲנִי פְרָעָה וְכוּ' וְכְנִי"ל וְכְמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם לְעַנְיָן
פְּשׁוּטוֹ. וְכֵן הוּא מְרַמֵּז לְעַנְיָן הַשְּׂגָת אֱלֹקוֹת שֶׁל הַצְּדִיק הַאֲמֵת בְּחִינַת יוֹסֵף
וְכְנִי"ל. וְכֵן מְבַאֵר בְּמִדְרַשׁ בְּפִרְשָׁה זֹאת (פְּרָשָׁה צ) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ אָמַר רִישׁ
לְקִישׁ שְׁתֵּי פְרָשִׁיּוֹת הַכְּתִיב לָנוּ מִשָּׁה בְּתוֹרָה וְאָנוּ לְמִדִּים מִפְּרִשְׁת פְּרָעָה
הַרְשָׁע, כְּתוּב אֶחָד אֹמֵר וְהִיִּתְּ רַק לְמַעְלָה יָכוֹל כְּמוֹנֵי אֶתְמָהָה, תִּלְמוּד
לוֹמַר רַק, גְּדַלְתִּי לְמַעְלָה מִגְּדַלְתְּכֶם, וְאָנוּ לְמִדִּים אוֹתָהּ מִפְּרָעָה הַרְשָׁע
אֶתְהָ תִּהְיֶה וְגוֹ' יָכוֹל כְּמוֹנֵי תִּלְמוּד לוֹמַר רַק, גְּדַלְתִּי לְמַעְלָה מִגְּדַלְתְּךָ.
וְהִדִּין דְּבָר וְכוּ' קְדוּשִׁים תִּהְיוּ יָכוֹל כְּמוֹנֵי תִּלְמוּד לוֹמַר כִּי קְדוּשׁ אֲנִי הִ'
אֱלֹהֵיכֶם, קְדַשְׁתִּי לְמַעְלָה מִקְּדַשְׁתְּכֶם, וְאָנוּ לוֹמְדִים אוֹתָהּ מִפְּרָעָה הַרְשָׁע
אֲנִי פְרָעָה וְגוֹ' יָכוֹל כְּמוֹנֵי תִּלְמוּד לוֹמַר אֲנִי פְרָעָה גְּדַלְתִּי לְמַעְלָה מִגְּדַלְתְּךָ
עַד כָּאן לְשׁוֹן הַמִּדְרַשׁ. הִנֵּה מְבַאֵר לְמַבִּין וּמַעֲיִן בְּהַתוֹרָה הַנִּי"ל כָּל דְּבָרֵינוּ
הַנִּי"ל שְׂכַל זֶה מְרַמֵּז שְׂאֵף-עַל-פִּי שֶׁהַצְּדִיק בְּחִינַת יוֹסֵף זָכָה לְבָרֵךְ כְּמוֹ
שְׁזֹכָה עַד שְׁזָכָה לְבָרְכָת הַמַּחֲוִין כְּרֹאוֹי וְהַמַּחֲוִין רוֹדֵפִין וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן
אֲסוּר לוֹ לְהִרְס אֵל הִ' וְכֵן תִּקְוֵנוּ עַל-יָדֵי בְּחִינַת הַמְּעַכָּב וְכוּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת
כְּתָר שֶׁהוּא בְּחִינַת רַק הַפְּסָא וְכוּ', שְׂכַל זֶה בְּחִינַת אֲנִי הִ' קְדַשְׁתִּי לְמַעְלָה
וְכוּ' וְאֲסוּר לְהִרְס וְכוּ'. כִּי מִלְכוּתָא דְאַרְעָא כְּעִין מִלְכוּתָא דְרַקִּיעַ וְכְמוֹ
שְׂאִיתָא בְּמִדְרַשׁ הַנִּי"ל שְׂאָנוּ לְמִדִּים מִפְּרִשְׁת פְּרָעָה הַרְשָׁע לְעַנְיָן נוֹרְאוֹת
קְדַשְׁת הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא וְכְנִי"ל:

אות מא

וְזֶהוּ וַיִּקְרָאוּ לְפָנָיו אַבְרָהָם, אַבְרָהָם מְרַמֵּז עַל הַתְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל. אַבְרָהָם-
דִּין אָבָא לְמַלְכָּא בְּחִינַת תְּקוּן הַמַּלְכוּת כְּנִי"ל. אַבְרָהָם לְשׁוֹן בְּרַפְּיָם כְּמוֹ
שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם בְּחִינַת תְּקוּן הַרְגָּלִין. אַבְרָהָם לְשׁוֹן בְּרַכָּה בְּחִינַת בְּרַכְּת

הַיָּדִים. אַבְרָהָם אָב בְּחֻמְהָ וְכוּ', בְּחִינַת בְּרֵפֶת הַשָּׁכֵל וְהַחֲכָמָה. וְזֶה בְּחִינַת צְפֻנַת פְּעֻנָח-מְגִלָּה נִסְתָּרוֹת, כִּי זֹכָה לְתַשְׁעָה הַיְכָלִין הַנִּזְכָּרִים לְעִיל דְּלָא מִתְדַבְּקִין וְלֹא יִדְעִין שְׁמֵשׁ כָּל הַשְּׁגַת הַרְזִין וְהַסּוּדוֹת הַנוֹרְאוֹת הַצְּפוּנִים וְנִסְתָּרִים:

אות מב

וְזֶה וְעַתָּה אֶל תַּעֲצְבוּ. שְׁמַאֲחַר שְׁזֹכִים לְהַתְקַבֵּץ יַחַד אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת בְּחִינַת יוֹסֵף, בְּוִדְאֵי אֵין לְהַתְעַצֵּב עוֹד רַק צָרִיכִין לְשִׁמְחַת הַרְבֵּה בְּבְחִינַת בְּרֵבּוֹת צַדִּיקִים יִשְׁמַח הָעָם. כִּי כָּל מִי שֶׁבָּא אֶל הַצַּדִּיק בְּתוֹךְ כָּלל הַקְּבוּץ הוּא בְּכָלל צַדִּיק, כִּי עִמָּךְ כָּלֵם צַדִּיקִים שְׁאֲצֵלֵם מְקוֹר הַשְּׁמִחָה בְּחִינַת שְׁמִחוֹ צַדִּיקִים בְּה', רִנְנוֹ צַדִּיקִים בְּה', רַק מְחַמֵּת מְרִירוֹת הַגְּלוּת בְּכָלל וּבְפֶרֶט נֶעֱלֵם בְּחִינַת צַדִּיק שֵׁשׁ אֲצֵל כָּל אֶחָד. אֲבָל תִּכְף כְּשִׁמְתִּקְבְּצִים אֶל הַצַּדִּיק שֶׁהוּא אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ, מֵאִיר בְּחִינַת נִקְדַּת צַדִּיק שֵׁשׁ אֲצֵל כָּל אֶחָד. וְעַל-יָדֵי זֶה נִתְרַבֶּה הַשְּׁמִחָה בְּבְחִינַת אֹר צַדִּיקִים יִשְׁמַח (וּכְמוֹ שְׁמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה חֲדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּסִימָן סֵא עַל פְּסוּק זֶה), וְעַל-כֵּן אִזּוֹ וְתַחֲי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם, בְּחִינַת חַיּוֹת וְשְׁמִחָה וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב שֶׁם רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חֵי, וּפְרַשׁ רַש"י רַב לִי עוֹד שְׁמִחָה וְחֻדוּהָ וְכוּ', כִּי עֵקֶר הַשְּׁמִחָה שֶׁהִיא הָאֲמֵת וְהָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁזֶה כָּל הַחַיּוֹת וְהַשְּׁמִחָה וְכוּ' כְּנִ"ל עֵקֶרוֹ הוּא עַל-יָדֵי הַבְּנִים שְׁמוּלֵי־יָדִים שֶׁעַל-יָדֵי זֶה נִתְרַבֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת בֶּן חָכָם יִשְׁמַח אֵב וְכוּ', וְכְמוֹ שְׁמִבְּרַכִּים יִשְׁמַח הָאֵב בְּיוֹצְאֵי חֲלָצִיו וְכוּ', וְנֶאֱמַר יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמָּךְ, כִּי הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה צָרִיכִין לְגַלוּת מְדוּר לְדוּר שֶׁזֶהוּ עֵקֶר הַשְּׁמִחָה. וְזֶהוּ עֵבְדוֹ אֶת ה' בְּשְׁמִחָה וְכוּ' דְּעוֹ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים שֶׁזֶה עֵקֶר הַשְּׁמִחָה וְכוּ', וְסִיִּים וְעַד דֵּר וְדֵר אֲמוּנָתוֹ, וְכִתִּיב חֲסִדֵי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָה לְדוּר וְדוּר אוֹדִיעַ אֲמוּנָתְךָ בְּפִי וְכוּ'. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַשְּׁמִחָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהַתְּחִיל מֵאַבְרָהָם שֶׁהוּא הַתְּחִיל לְגַלוּת אֲמוּנָתוֹ בְּעוֹלָם עֵקֶרָה נִתְגַּלָּה עַל-יָדֵי יַעֲקֹב שֶׁהִיָּתָה מְטוֹתוֹ שֶׁלְמָה שֶׁהוּלִיד שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטִים כָּלֵם צַדִּיקִים. וְכָל מֵה שֶׁנּוֹלַד שְׁבֻט נִמְשָׁךְ שְׁמִחָה כְּנִ"ל. אֲךָ עֵקֶר הַתְּלַהּבוֹת אֹר הַשְּׁמִחָה הִיָּתָה עַל-יָדֵי הוֹלְדֵת יוֹסֵף כְּנִ"ל. אֲבָל הַבְּעַל דְּבַר הַתְּגָרָה מֵאֵד בָּהֶם וְעֵשָׂה בְּיַנְיָהֶם מִחֻלְקֵת שֶׁהוּא פָּגַם הַשְּׁמִחָה מֵאֵד, כִּי עֵקֶר הַשְּׁמִחָה עַל-יָדֵי הָאֲהָבָה וְהַשְּׁלוֹם בְּחִינַת כִּי בְּשְׁמִחָה תִּצְאוּ וּבְשְׁלוֹם תּוּבְלוּ, כִּי הָעֵקֶר שִׁיתְקַבְּצוּ יִשְׂרָאֵל יַחַד אֶל הַצַּדִּיק בְּחִינַת יוֹסֵף כְּנִ"ל שֶׁעַל-יָדֵי זֶה עֵקֶר הַשְּׁמִחָה

אות מג

ועל-כן בסוף הַיָּה כָּל הַרְעַשׁ עַל-יַד בְּנֵי־מִינִי, כִּי בְנֵי־מִינִי הָיָה הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ בְּחֻלְקוֹ שֶׁהוּא הַמְּקוֹם הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁשָּׁם יְכוּלִין לְקַבֵּל אֹר הַשְּׁמַחָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת. כִּי בְּאֵמֶת עָקֵר שְׁלֵמוֹת הַשְּׁמַחָה הוּא עַל-יַד כָּל הַתְּקוּנִים הַנּוֹכְרִים לְעֵיל שֶׁנִּמְשָׁכִין עַל-יַד הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁמְשַׁמַּח נַפְשוֹת יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁמְבָרְרִין מֵהֵיכָלֵי הַתְּמוּרוֹת וְעוֹלִין וְכוּ', עַד שֶׁהַמַּחִין רוֹדְפִין לְהַשִּׁיג וְכוּ', וְהַמְּסֻדָּר וְהַמֵּיֻשָּׁב מְעַכְּבִים וְכוּ', וּמִשָּׁם נַעֲשִׂין הַתְּשׁוּעָה הַיְכָלִין עַל-יַד הַרְדִּיפָה וְהַמְעַכָּב שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר שֶׁשָּׁם מְקוֹר הַשְּׁמַחָה, בְּחִינַת וְשְׁמַחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים כְּנִ"ל. אֲבָל זֹאת הַשְּׁמַחָה קִשָּׁה מְאֹד לְסַבֵּל בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הִיא לְמַעַלָּה מְנַפֵּשׁ רוּחַ נְשָׁמָה וְכוּ', וְצָרִיכִין הַמְּקוֹם הַנּוֹרָא שֶׁהוּא מְקוֹם בַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ שֶׁהוּא נִמְשָׁךְ בְּשִׁרְשׁוֹ מְמַקְוֵם הַהוּא שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר שֶׁנִּקְרָא מְקוֹם, בְּחִינַת בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וַיִּפְגַּע בְּמְקוֹם הַנִּימָר בְּיַעֲקֹב (כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר לְעֵיל בְּאוֹת כַּד). וְזֶה הַמְּקוֹם זָכָה בְּנֵי־מִינִי הַצְּדִיק שֶׁהָיָה בְּחֻלְקוֹ. וְעַל-כֵּן אָף-עַל-פִּי שֶׁנוֹלַד יוֹסֵף הַצְּדִיק שֶׁיְכוּל לְשַׁמַּח אֶת יִשְׂרָאֵל כְּנִ"ל, לֹא נִשְׁלַם הַמְּטָה הַקְּדוּשָׁה עַד שֶׁנוֹלַד בְּנֵי־מִינִי בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי אֵין מְקוֹם בְּעוֹלָם שֶׁיְכוּל לְסַבֵּל אֹר הַשְּׁמַחָה הַזֹּאת שֶׁהוּא לְשַׁמַּח בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁזֶה אֵי אֶפְשָׁר לְבָאָר וּלְסַפֵּר כִּי הוּא לְכָל חַד כְּפוּם מֵה דְמִשְׁעַר בְּלִבִּיה. עַל-כֵּן אֵין מְקוֹם בְּעוֹלָם לָזֶה כִּי אִם מְקוֹם בַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ שֶׁשָּׁם מְקוֹר הַשְּׁמַחָה בְּחִינַת הַבִּיאָנִי הַמְּלֻךְ חֲדָרְיוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בָּךְ וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַשְּׁמַחָה לְכָל יִשְׂרָאֵל לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּלִבּוֹ כְּפוּם מֵה דְמִשְׁעַר בְּלִבִּיה כְּפִי מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים. וְהַעֲקָר כְּפִי הַתְּקַרְבוֹתוֹ לְצְדִיקֵי אֵמֶת שֶׁהֵם יְכוּלִים לְשַׁמַּח הַכָּל אֶפְלוֹ הַגְּרוּעִים מְאֹד, כִּי הֵם יְכוּלִים לְהַפִּיךְ יְגוֹן וְאַנְחָה לְשַׁמַּחָה וְכוּ' כְּנִ"ל:

אות מד

ועל-כן בְּאֵמֶת עֵתָה בְּגִלוֹת שֶׁנִּחְרַב הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ, קִשָּׁה מְאֹד לְשַׁמַּח כִּי אִם בְּכַח הַצְּדִיקִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם דַּעַת גְּדוֹל וְנִפְלֵא שֶׁנִּחְשָׁב כְּבָנִין בַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דַּעָה וְכוּ', שֶׁהֵם מִמְּשִׁיכִים עֲלֵינוּ שְׁמַחָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּדִי שֶׁנוּכַל לְהַתְּקִים בְּגִלוֹת הַמֵּר הַזֶּה. וְעַל-כֵּן קִרְאָה לוֹ אִמּוֹ בֶּן אֹנִי, כִּי רַחֵל מֵתָה אֲזוֹ וְנִקְבְּרָה בְּפִרְשֵׁת דְּרָכִים כְּדִי שֶׁיְכוּלוּ יִשְׂרָאֵל לְבַכּוֹת עַל קִבְרָה בְּעַת הַחֲרָבָן כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. וְעַל-כֵּן מִחֲמַת שֶׁרַחֵל אִמְנוּ רֵאשִׁתָּה גְּדֹל הַחֲרָבָן שֶׁיְהִיָּה קִדָּם שֶׁנִּזְכָּה לְקַץ הָאֲחֵרוֹן, עַל-כֵּן קִרְאָה שְׁמוֹ בֶּן אֹנִי עַל שֵׁם גְּדֹל הָאֲנִינּוֹת וְהַבְּכִיָּה שֶׁצָּרִיכִין בְּכָל לַיְלָה לְבַכּוֹת עַל חֲרָבָן בַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ. וְכֵן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְצַעֵק וּלְבַכּוֹת הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם עַל פְּגָמָיו שֶׁמְעַכְּבִין בְּנֵין בַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ שֶׁזֶה בְּחִינַת

קול בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רָחַל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ וְכוּ'. אָבֵל אָבִיו קָרָא לוֹ בְּנִימִין עַל שֵׁם אָרְץ-יִשְׂרָאֵל כִּי יַעֲקֹב קָרָא אוֹתוֹ בְּן יִמִּין עַל שֵׁם הַסּוּף שֶׁנִּחְזַר לְאָרְץ-יִשְׂרָאֵל וַיִּבְנֶה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּחֻלְקוֹ שֶׁל בְּנִימִין שֵׁשׁ מִקּוֹר הַשְּׂמֹחָה. הֵינּוּ שְׂיַעֲקֹב אָמַר שְׁגַם עֲתָה צְרִיכִין לְקִרוֹתוֹ בְּנִימִין עַל שֵׁם אָרְץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂמֹחָה, כִּי גַם עֲתָה בְּגָלוּת אָסוּר לְהִיטֵב בְּעֲצָבוֹת רַק צְרִיכִין לְצַעֵק וְלִבְכּוֹת וּלְפָרֵשׁ שִׂיחְתּוֹ אֵיזָה שְׁעָה בַּיּוֹם, אָבֵל בְּכָל הַיּוֹם צְרִיכִין לְהִיטֵב בְּשְׂמֹחָה לְשִׂמְחַת נַפְשׁוֹ בְּכָל דְּרָכֵי הָעֲצוֹת. כִּי עַל-יְדֵי שְׂמֹחָה עָקַר הַבְּרוּר מֵהִיכָלֵי הַתְּמוּרוֹת שְׁעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא יוֹצֵאִין מִן הַגָּלוּת כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתוֹ בְּבִחִינַת כִּי בְּשְׂמֹחָה תִּצְאוּ וְכֵ"ל:

אות מה

וְזֶה בְּחִינַת גְּדֹל מְרִירַת הַצַּעַר שֶׁהִיָּה לָהֶם עַל-יְדֵי הַגְּבִיעַ שֶׁמָּצְאוּ בְּאִמְתַּחַת בְּנִימִין, וְאַחַר כֵּן עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא נִתְגַּלָּה יוֹסֵף לָהֶם וְנִתְקַבְּצוּ יַחַד, בְּחִינַת וְלֹא יָכַל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְרַבָּה הַשְּׂמֹחָה כֵּ"ל, זֶה רָמַז לִידַע וְלְהוֹדִיעַ שֶׁכְּשֶׁהָאָדָם בְּצַעַר גְּדוֹל וּמֵר מְאֹד עַד שֶׁמַּעֲקֵם אֶת לְבוֹ מְאֹד מְאֹד, יֵדַע וַיֵּאֱמִין שְׁגַם זֶה לְטוֹבָה וּבִדְאִי נַעֲלָמִין רַחֲמִים נִפְלְאִים בְּמְרִירַת הַצַּעַר הַזֶּה, רַק שְׂצְרִיכִין לְצַעֵק וְלְהִתְפַּלֵּל לַה' יִתְבַּרְךָ וְלַחֲכּוֹת לְרַחֲמֵינוּ יִתְבַּרְךָ. כִּי אֵיטָא שְׁגַבִּיעַ בְּגִימְטְרִיא י"ג ע"ב שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּלִיסֵר מְכִילִין דְּרַחֲמֵי, שֶׁהֵם כָּלֵל כָּל הַרַחֲמָנוּת וְהַחֲסָדִים הַגְּדוֹלִים כִּידוּעַ. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַנִּ"ל שֶׁדִּיקָא עַל-יְדֵי הַגְּבִיעַ שֶׁהִיָּה בְּאִמְתַּחַת בְּנִימִין שְׁגַרְס לָהֶם צַעַר קָשָׁה וּמֵר כְּזֶה, עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא נִתְקַבְּצוּ יַחַד וְנִתְגַּלָּה שֶׁהַגְּבִיעַ שֶׁהִיָּה נַעֲלָם הוּא בְּחִינַת רַחֲמִים נִפְלְאִים כִּי הוּא בְּחִינַת י"ג ע"ב תְּלִיסֵר מְכִילִין דְּרַחֲמֵי שֶׁהֵם כָּלֵל כָּל הַרַחֲמָנוּת וְכוּ' כֵּ"ל:

אות מו

וְזֶה שְׂמֹחַתִּי בְּאִמְרִים לִי בֵּית ה' גִּלְדָּה, כִּי עָקַר הַשְּׂמֹחָה הוּא בְּבֵית ה' שֶׁהוּא מְקוֹם בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּחִינַת בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ וְכוּ' כֵּ"ל. וְזֶהוּ עֲמֻדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַיִם, שֵׁשׁ עָקַר הָעֲמֻדָה וְהַקִּיּוֹם שֶׁל הַרְגְּלִין שֶׁהָעָקַר לְבָרַר בְּחִינַת רַגְלֵינוּ כֵּ"ל, אָבֵל שְׁלֵמוֹת בְּרוּרָם הוּא כְּשֶׁבָּאִין בְּרַגְלֵינוּ אֶל בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכֵן אֶל צְדִיקֵי אֱמֶת

שָׁהִם בְּבַחֲיִנַת בַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם עָקַר שְׁלֵמוֹת הַשְּׂמֵחָה וְכוּי כְּנִ"ל. וְזֶהוּ יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׂחִבְרָה לָהּ יַחְדָּו שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׂבָטִים שְׂבָטֵי יִיָּהּ עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם ה', הֵינּוּ כִּי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מִטָּה מְכוּן כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה שֶׁהוּא הַמָּקוֹם הָעֲלִיּוֹן הַנִּי"ל, בְּחִינַת וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם הַנִּי"ל, שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׂבָטִים וְכוּי לְהַדוֹת וְכוּי, כִּי לְשֵׁם כָּל הָעֲלִיּוֹת, כִּי עָקַר כָּל הָעֲלִיּוֹת עַל-יְדֵי הַתְּקוּנִים הַנְּזָכָרִים לְעִיל הוּא לְעֵלוֹת לְשֵׁם לְמָקוֹם הָעֲלִיּוֹן שֶׁשָּׁם עָקַר הַתּוֹדָה וְהַהוֹדָאָה בְּשִׂמְחָה בְּחִינַת לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה'. וְזֶהוּ שֶׁאֵלּוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַיִם וְכוּי יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילָךְ וְכוּי לְמַעַן אַחֵי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ וְכוּי. כִּי הָעָקַר תְּלוּי בְּשְׁלוֹם כְּנִ"ל:

כִּי הַמַּחֲלָקֶת הוּא בְּחִינַת שְׂנְאָה וְכַעַס בְּחִינַת עֲצָבוֹת שְׂבָא מֵהִיכָלִי הַתְּמוֹרוֹת שֶׁמְמִירִין וּמְחַלִּיפִין הַכֹּל וּמְכַנְיִסִין סְבָרוֹת שֶׁל שְׂקָר בְּלֵב לְשִׁנְאָה אֶת חֲבֵרוֹ בְּחָנֶם עַד שֶׁאֲפֹלוּ בֵּין צְדִיקִים וּכְשָׁרִים מְרַבִּים מַחֲלָקֶת עַל-יְדֵי סְבָרוֹתֵיהֶם הַמְּהַפְּכוֹת מִן הָאֱמֶת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַמַּחֲלָקֶת שֶׁל הַשְּׂבָטִים עַל יוֹסֵף הַצְּדִיק עַד שֶׁמְכָרוּהוּ לְעֶבֶד וְכוּי. אֲבָל סוּף כָּל סוּף נִתְּהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה בְּכַח הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁיּוֹדְעִים לְהַמְשִׁיךְ שְׂמֵחָה גַם בְּמַרְרֵי הַגְּלוּת שְׁעַל-יְדֵי זֶה מוֹצִיאִין מִן הַגְּלוּת מֵהִיכָלִי הַתְּמוֹרוֹת וְכוּי כְּנִ"ל:

אות מז

וְזֶה בְּחִינַת וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה, שֶׁעָקַר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי שְׁנֵתִקְבֹּץ יְהוּדָה וַיּוֹסֵף שָׁהִם הָעָקַר, בְּחִינַת מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד שְׂבָא מִיְהוּדָה וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. כִּי דָּוִד בְּחִינַת תְּהִלִּים שֶׁנֶּאֱמַר בְּעֶשְׂרָה מֵיָנִי נִגְיָנָה שָׁהִם בְּחִינַת שְׂמֵחָה, כִּי הוּא נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי הַתְּלַהּבוֹת הַשְּׂמֵחָה שֶׁבֵּלֵב שֶׁזֶּה בְּחִינַת יוֹסֵף בְּחִינַת בַּיִת יוֹסֵף לְהִבָּה, עָקַר הַתְּגַלּוּתוֹ הוּא עַל-יְדֵי דְבוּרֵי תּוֹדָה וְהוֹדָאָה שֶׁזֶּה בְּחִינַת דָּוִד שְׁרֹנָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת, כִּי הַדְּבוּר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל, וְעַל-יְדֵי זֶה עָקַר הַתְּגַלּוּת הַשְּׂמֵחָה, בְּחִינַת שְׂמֵחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנֶה פִּי, וּכְתִיב דְּאָגָה בְּלֵב אִישׁ יִשְׁחַנָּה וְדָבַר טוֹב יִשְׁמַחְנָה. וְזֶה בְּחִינַת וְשִׁפְתַי רַנְּנוֹת יִהְלַל פִּי דִּיקָא שְׁכַל זֶה בְּחִינַת דָּוִד שֶׁצָּא מִיְהוּדָה שֶׁנִּקְרָא עַל שֵׁם הוֹדָאָה כְּמוֹ שְׂפָתוֹב הַפֶּעַם אוֹדָה אֶת ה':

וְזֶה שֶׁאֱמַר יְהוּדָה לְיוֹסֵף יְדָבָר נָא עַבְדְּךָ דָּבַר בְּאָזְנֵי אָדֹנָי, אֲזַנִּים הֵם כְּלֵי הַשְּׂמִיעָה, וּשְׂמִיעָה בְּלִבָּא תְּלִיא שֶׁשָּׁם שָׂרַשׁ הַשְּׂמֵחָה בְּחִינַת נִתְּתָ שְׂמֵחָה בְּלִבִּי, שֶׁזֶּאת הַשְּׂמֵחָה מְעוֹרָר בְּחִינַת יוֹסֵף שֶׁמְלַהֵיב הַלֵּב עַל-יְדֵי שְׂמִנְפַח מְמֻנו הָעֶפְרוֹרִית. אֲבָל אָף-עַל-פִּי-כֵן עָקַר הַתְּגַלּוּת וְקִיּוּם הַשְּׂמֵחָה הוּא עַל-יְדֵי הַדְּבוּר שֶׁהוּא בְּחִינַת דָּוִד שֶׁצָּא מִיְהוּדָה כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן אֱמַר יְהוּדָה לְיוֹסֵף יְדָבָר נָא עַבְדְּךָ דָּבַר דִּיקָא בְּחִינַת דְבוּרִים קְדוּשִׁים שֶׁל שְׂמֵחָה הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה כְּמוֹ שֶׁאֲנוּ מִתְּפָאֲרִין בְּכָל יוֹם וְאוֹמְרִים בְּפֶה מְלֵא

אֲשֶׁרֵינוּ מֵה טוֹב חֻלְקֵנוּ וְכוּ'. בְּאֲזֵנֵי אֲדֹנָי שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמִיעָה בְּלִבָּא
תְּלִיא, וּפְרָשׁ רַשׁ"י יִכְנָסוּ דְבָרֵי בְּאֲזֵנֶיךָ, כִּי עַל-יַדֵּי הַדְּבִיר יִכְנָסוּ הַדְּבָרִים
בְּאֲזֵנֵינוּ וּבְלִבּוֹ עַד שֶׁתֵּאִיר הַשְּׁמַחָה בְּשִׁלְמוֹת וַיִּתְבַּטֵּל הָעֲצָבוֹת שֶׁהִיא בְּחִינַת
חֶרוֹן אֶף וְדִינִים. וְזֶהוּ וְאֵל יַחַר אַפֶּךָ בְּעֵבֶדְךָ שֶׁיִּתְבַּטֵּל הַחֶרוֹן אֶף עַל-יַדֵּי
תִּקְרָף הַשְּׁמַחָה שֶׁתֵּאִיר עַל-יַדֵּי הַדְּבִיר כִּנּוּ"ל:

אות מח

וְעַל-כֵּן נִזְהָר יַעֲקֹב מְאֹד שֶׁלֹּא תִהְיֶה נִשְׁלֵמַת הַמְּטָה הַקְּדוּשָׁה בְּחוּץ-לְאָרֶץ
כְּמוֹ שֶׁאֵיִתָּא בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ שְׁעַל-כֵּן אָמַר כְּשֶׁנּוֹלַד יוֹסֵף שְׁלַחְנִי, כִּי אִם הָיָה
נוֹלַד בְּנִימִין בְּחוּץ-לְאָרֶץ לֹא הָיָה יָכֹל לְצַאת מִשָּׁם כְּמוֹ שֶׁאֵיִתָּא שָׁם בְּזֵהָר
הַקְּדוּשׁ, כִּי בְּנִימִין שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הַמְּטָה הַקְּדוּשָׁה גָּמַר שְׁלֵמוֹת הַשְּׁמַחָה,
כִּי עַל יָדוֹ נִמְשָׁךְ הַשְּׁמַחָה מִמְּקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם לְמָקוֹם זֶה הָעוֹלָם שֶׁעָקַר
הַמְּקוֹם הַקְּדוּשׁ הוּא הַמְּקוֹם הַנּוֹרָא שֶׁל בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכִנּוּ"ל. אֲבָל אִם הָיָה
נוֹלַד חֶסֶד וְשָׁלוֹם בְּמָקוֹם הַטְּמֵא שֶׁהוּא חוּץ-לְאָרֶץ בְּבֵית לֶבֶן, הָיָה חֶסֶד
וְשָׁלוֹם נִמְשָׁךְ הַשְּׁמַחָה לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא, כִּי כָּל הַתְּגַבְרוּתָם הוּא עַל-יַדֵּי
שֶׁהֵם רוֹצִים לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁמַחָה לָהֶם, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת כָּל מִינֵי שְׁמָחוֹת שֶׁל
הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁחֹק הַכֶּסֶל שֶׁעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר וּלְשְׁמַחָה מֵה
זוֹ עוֹשָׂה. וְעַל זֶה אָנוּ מְבַקְשִׁים אֵל יִשְׁמְחוּ אוֹיְבֵי לִי, אֵל יַעֲלֶצוּ אוֹיְבֵי לִי,
וְכֵן הִרְבֵּה. וְעַל-כֵּן נִזְהָר שֶׁיִּהְיֶה נִשְׁלֵם הַמְּטָה הַקְּדוּשָׁה עַל -יַדֵּי הוֹלְדֵת
בְּנִימִין כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה נִמְשָׁכֶת הַשְּׁמַחָה לְמָקוֹמָהּ לְאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל וּבֵית-
הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם הַשְּׁמַחָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ כִּנּוּ"ל. וּמִשָּׁם אָנוּ יְכוֹלִין
לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁמַחָה הַקְּדוּשָׁה גַּם עֵתָהּ בְּגִלוּת לְחוּץ-לְאָרֶץ. כִּי בְּכָל מָקוֹם
שֶׁיִּשְׂרָאֵל גּוֹלִין לְשָׁם הֵם מְמַשְׁכִּין קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יַדֵּי בְּתֵי כְּנִסְיוֹת
וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מְקָדָשׁ מְעֻט וְהָעָקֵר עַל-יַדֵּי כַח הַצְּדִיקֵי אֲמַת
וְכִנּוּ"ל:

אות מט

וְעַל-כֵּן עָקַר מְצִיאַת הַמְּקוֹם הַנּוֹרָא הִיא עַל-יַדֵּי דָּוִד דִּיקָא שְׁיַנְע
וְטָרַח מְאֹד מְאֹד לְמַצֵּא הַמְּקוֹם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב זָכַר ה' לְדָוִד אֶת כָּל
עֲנוּתוֹ וְכוּ' אִם אָבּוֹא בְּאֵהֶל בֵּיתִי וְכוּ' אִם אֶתֵּן שְׁנַת לַעֲיִנִי וְכוּ' עַד אֲמַצָּא

מקום לה' וכו', כי הוא נעים זמירות ישראל שעסק בדבורי שירות ותשבחות תמיד שעל-ידי זה עקר התגלות מקום הנורא שהוא ששם התגלות אלקותו ותברך שזה כל שמחותינו וכו"ל. ועל-כן עקר הגאולה תהיה על-ידי משיח בן דוד שיהיה כלול משניהם מדוד ויוסף פמובא. וכן כל אחד מישראל צריך להמשיך על עצמו בכל עת קדשת השמחה בו ותברך על-ידי דבורים קדושים וכו"ל:

אות נ

וזה בחינת ברפת הנסים שמברכין כשמגיעים למקום שנעשה לו נס או שנעשו שם נסים לאבותינו, כמו שמובא בשלחן ערוך סימן ריח הרואה מקום שנעשו נסים לאבותינו מברך ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה. וכשמגיע למקום שנעשה לו נס, מברך ברוך שעשה לי נס במקום הזה. ודקדקו רבותינו זכרונם לברכה להזכיר המקום בברפת הנס שמחייבים לומר שעשה לי או לאבותינו נס במקום הזה, במקום הזה דיקא:

כי עקר כל הנסים נמשכין מן המקום שהוא מקום הבית-המקדש, שנוראות קדשותו נמשך מבחינת המקום העליון הנ"ל שהוא בחינת פתח הנ"ל שעליו נאמר ברוך כבוד ה' ממקומו כנ"ל. כי משם מבחינת המעכב וכו' הנ"ל שנקרא מקום כנ"ל, שזהו בחינת צמצום, משם נשתלשלו כמה צמצומים עד שנתהנה המקום הגשמי הזה שהוא עפר הארץ שאנו עומדים עליו בזה העולם העשירה, שבכאן היא כל הבחירה שלנו בני-אדם שבשביל זה נברא הכל כידוע. ובשביל כח הבחירה נאחו בזה המקום הגשמי אחיזת הסטרא אחרא שהם בחינת היכלי התמורות, שהם רוצים להחליף ולהמיר הכל מטוב לרע מאמת לשקר וכו', שזה עקר עבודת האדם שיעמד בנסיון ולא ילך בעצת רשעים וכו' שממירין הכל בעצתם המהפכות מן האמת, רק ידבק עצמו לצדיקי אמת וילך בדרך עצתם וכו' עד שיזכה למה שיזכה לתכליתו הנצחי. ועקר הכח של היכלי התמורות להטעות את האדם, הוא כפי הפגם שנפגם אצלו בחינת כח המסדר והמישב את השכל שהיא בחינת המעכב הנ"ל שהוא בחינת מקום וכו' כנ"ל, שמחמת זה אין לו ישוב הדעת להתגבר כראוי להסתכל על האמת לאמתו ולילך בדרך האמת. וכל זה נמשך בשרשו מחמת שלא זכה עדין לתקון המסדר והמישב העליון הנ"ל. כי בענין הרדיפה והמעכב הנ"ל שמשם משיגין מה שמשיגין בזה תלוי הכל, כי יש גם כמה צדיקים נוראים גדולים שפגמו בזה על-ידי שלא תקנו המסדר והמישב כראוי, שעל-ידי זה רדפו מחם ביותר עד שהרסו לעלות אל ה', שזה בחינת פגם נדב ואביהוא בחינת בקרבתם לפני ה' וימתו וכו"ל. וזהו בחינת הציץ

וּנְפָגַע, הַצִּיץ וּמֵת. וְזֶה עֵקֶר חֲטָא אָדָם הָרָאוּשׁוֹן כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ
דְּאֶסְתַּכַּל בְּמָה דְלֵא הוּי לִיה רְשׁוּי וְכוּי, וְהוּא פָּגַם בְּזֵה בְּיֹתֵר כִּי הִלֵּךְ אַחֲרֵי
עֲצַת הַנְּחָשׁ וְנִמְשַׁךְ אַחֲרֵי תַאֲוֹת אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת שֶׁשֵּׁם עֵקֶר אַחֲזִיזַת הַיְכָלִי
הַתְּמוּרוֹת, בְּחִינַת לֵהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, וְלֹא דִי בְּזֵה כִּי אִם הַסְתַּכְּלוֹ
לְמַעַלָּה בְּמָה דְלֵא הוּי לִיה רְשׁוּי, שְׂזָהוּ כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא
לְעֵינַיִם וְנִחְמַד הָעֵץ לְהַשְׁכִּיל, שֶׁהִסִּיתֵם הַנְּחָשׁ לֵהִיּוֹת כְּרוּךְ אַחֲרֵי תַאֲוֹתֵם
וְלֵהִסְתַּכַּל בְּחֻכְמוֹת וְהַשְׁגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁאֵין לָהֶם רְשׁוּת לְהַסְתַּכַּל בְּהֵם.
בְּפֶרֶט אַחֲרֵי פְּגָמִים כְּאַלְהָה, שְׂזָהוּ בְּחִינַת פָּגַם כֹּל הַמְּחַקְרִים וְהַחֲכָמִים
לְהֵרַע שֶׁל עֲכָשׁוֹ שְׁכָרוּכִים אַחֲרֵי כֹל הַתַּאֲוֹת, אֲכִילָה שְׂתִיָּה וְנֵאוּף וּמְמוֹן
וְכַבּוּד וְכַעַס וְנִצְחוֹן וְכוּי, וּבְכָל זֹאת רוֹצִים לְהַבִּין וְלֵהִתְחַכֵּם וְלֵהִסְתַּכַּל
בְּהַשְׁגַּת אֱלוּקוּתוֹ יִתְבַּרַךְ וּבִדְרָכֵי הַנְּהַגְתּוֹ וְכוּי, עַד שֶׁנִּתְעוּ כְּמוֹ שֶׁנִּתְעוּ. וְכֹל
זֶה הוּא בְּחִינַת פָּגַם הַמְּסַדֵּר וְהַמְּיַשֵּׁב אֶת הַמַּחִין. וּמִשֵּׁם כֹּל הַצְּרוֹת
וְהִיסוּרִים שֶׁיֵּשׁ לְהָאָדָם חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי עַל-יְדֵי זֶה מִתְגַּבְּרִים הַיְכָלִי
הַתְּמוּרוֹת כְּנִי"ל שֶׁמִּשֵּׁם כֹּל הַסְּכָנוֹת וְהַצְּרוֹת חֵס וְשְׁלוֹם. וּכְשֶׁהִי יִתְבַּרַךְ
מֵרַחֵם וְעוֹשֶׂה נֵס לְהָאָדָם, עֵקֶר הַנֵּס נִמְשַׁךְ בְּכַח הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים מִן
הַמְּקוֹם הַהוּא שֶׁמִּשֵּׁם מְשִׁיגִין הַתְּשַׁעָּה הַיְכָלִין הַנְּזַכְּרִים לְעֵיל דְלֵא
מִתְדַבְּקִין וְלֹא יִדְעִין וְכוּי כִּי הֵם לְמַעַלָּה מֵהַשֶּׁכֶל, וּמִשֵּׁם כֹּל הַנְּסִים שֶׁהֵם
לְמַעַלָּה מֵהַשֶּׁכֶל, כִּי הַשֶּׁכֶל מַחִיב שִׁיְהִיָּה כֹּךְ שִׁיְתִנְהַג כְּכִי דָרַךְ הַטְּבַע שִׁיְהִיָּה
הַיֵּם יָם וְיִבְשֶׁה יִבְשֶׁה, אֲבָל כְּשֶׁהִי יִתְבַּרַךְ עוֹשֶׂה נֵס וּמֵהַפֶּךְ יָם לְיִבְשֶׁה זֶהוּ
לְמַעַלָּה מֵהַשֶּׁכֶל. וְעַל-כֵּן בְּאַמֶּת הַמְּחַקְרִים שֶׁאֵינֶם מְבַטְּלִים דַּעְתָּם, אֵינֶם
מֵאֲמִינִים בְּנְסִים כִּיִּדְוַע וְחוֹתְרִים וּמִתְיַגְּעִים לְהַכְחִישׁ הַנְּסִים חֵס וְשְׁלוֹם,
מֵה שֶׁכָּבֵר רְאוּנוּ בְּעֵינֵינוּ נְסִים וְנִפְלְאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר. וְעַל-כֵּן כֹּל הַנְּסִים
נִמְשָׁכִים מִבְּחִינַת תְּשַׁעָּה הַיְכָלִין הַנְּזַכְּרִים לְעֵיל שֶׁנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת כְּתָר
מִבְּחִינַת תְּקוּן הַמְּסַדֵּר וְכוּי הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקוֹם כְּנִי"ל. כִּי אֱלוֹ
הַתְּשַׁעָּה הַיְכָלִין הֵם לְמַעַלָּה מֵהַשֶּׁכֶל כִּי לֹא מִתְדַבְּקִין וְלֹא יִדְעִין כְּנִי"ל. וְעַל-
כֵּן בְּאַמֶּת עֵקֶר כֹּל הַנְּסִים נִמְשָׁכִין מִבֵּית-הַמְּקַדָּשׁ שֶׁהִיָּה שֵׁם עֲשָׂרָה נְסִים,
שֶׁעֵקֶר קְדֻשַׁת הַבֵּית-הַמְּקַדָּשׁ הוּא קְדֻשַׁת הָעֲשִׂירִית שֶׁהִיא בְּחִינַת כְּתָר
בְּחִינַת מְקוֹם הַנִּי"ל, וּמִשֵּׁם נִמְשָׁכִין כֹּל הַנְּסִים שֶׁבְּעוֹלָם. וְעַל-כֵּן כְּשִׁיִּצְאוּ
מִמִּצְרַיִם בְּנְסִים נִפְלְאִים וְקָרַע לָהֶם אֶת הַיָּם בְּנֵס נִפְלֵא וְנוֹרָא, אָמְרוּ
בְּהַשִּׁירָה תִּבְאֵמוּ וְתִטְעֵמוּ בְּהַר נַחֲלֵתָךְ, שֶׁהוּא הַבֵּית-הַמְּקַדָּשׁ שֶׁמִּשֵּׁם עֵקֶר
הַנְּסִים שֶׁל יִצְיָאֵת מִצְרַיִם וְקָרִיעַת יָם-סוּף, שֶׁהָעֵקֶר הִיָּה כְּדִי לְבוֹא לְשֵׁם
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשֵּׁם לְהַבִּיא אוֹתָנוּ כוּי וְכִמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמְקוֹם
אַחֵר. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה לְהָאָדָם נֵס צָרִיךְ לְבָרַךְ שֶׁעֲשֶׂה לִי נֵס בְּמְקוֹם הַזֶּה,
שֶׁצָּרִיךְ לְהַזְכִּיר הַמְּקוֹם דִּיקָא. כִּי עֵקֶר הַנֵּס שֶׁבְּמְקוֹם הַזֶּה הוּא עַל-יְדֵי
שֶׁנִּמְשַׁךְ לְמְקוֹם הַזֶּה מִנוֹרְאוֹת קְדֻשַׁת שְׁרֵשׁ הַמְּקוֹם שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּסַדֵּר
הַנִּי"ל שֶׁמִּשֵּׁם הַתְּשַׁעָּה הַיְכָלִין דְלֵא מִתְדַבְּקִין וְכוּי. שֶׁמִּשֵּׁם כֹּל הַנְּסִים
וְכְנִי"ל:

וְזֶה בְּחִינַת וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וּמִבְּאֵר בְּדִבְרֵי רְבוּתֵינוּ זְכוּרֹנִים לְבִרְכָה בְּמִדְרַשׁ רַבָּה וּבַפֶּרֶט בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ בְּפֶרֶשׁה זֹאת שְׁאוּתָן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיוּ עֶקֶר יְמֵי חַיָּיו שְׁחֵי בְּשִׁמְחָה וְנַחַת כְּמוֹ שְׁאִיתָא שָׁם בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ. וְלְכַאוּרָה תְּמוּנָה הַדְּבָר שְׁכֻשְׁהִיא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לֹא יֵשֵׁב בְּשִׁלוֹה, וּבְאֶרֶץ מִצְרַיִם שֶׁהִיא מְקוֹם טִמְאָה שְׁאֵז הַתְּחִיל גְּלוּת מִצְרַיִם שְׁמָרוּ אֶת חַיֵּיהֶם שָׁם דִּיקָא יֵשֵׁב בְּשִׁלוֹה. אִךְ כָּל זֶה הוּא עֲנִין שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁגוּ וְכוּי הַנִּיל, שְׁעֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַשְּׁמִחָה בּו יִתְבַּרֵךְ שְׁזָה עֶקֶר הַחַיּוֹת, הוּא כְּשִׁמְתִּגְבְּרִין לְחַטֵּף אֶת הַיְגוֹן וְאֲנַחָה לְהַפְּכוֹ לְשִׁמְחָה כְּנִיל שְׁזָהוּ עֶקֶר הַבְּרוּר מֵהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת הַנְּזַכְרוֹת לְעִיל שֶׁהוּא עַל-יְדֵי שְׁמִחָה כְּנִיל. וְהַעֲקֹר עַל-יְדֵי שְׁמִחְלִיפִין וּמִהַפְּכִין הַיְגוֹן וְאֲנַחָה לְשִׁמְחָה כְּנִיל. וְכָלֵל הַדְּבָר כִּי כָּל עֲבוּדַת הָאָבוֹת הִיא לְגִלוּת וְלַהוֹדִיעַ אֱלֹקוֹתוֹ בְּעוֹלָם שְׁרָק בְּשִׁבִיל זֶה בָּא הָאָדָם לְעוֹלָם וְזֶה כָּל הַשְּׁמִחָה וְהַחַיּוֹת, כִּי זֶה יָדוּעַ לְכָל שְׁהַעוֹלָם הַזֶּה מְלֵא פֶּעַס וּמְכַאוּבוֹת וַיְגוֹן וְאֲנַחָה וְסוּפוֹ לְמוֹת וַיְמִי חַיֵּינוּ הֵבֵל וְכוּי, וְאִין שׁוּם שְׁמִחָה וְחַיּוֹת בְּעוֹלָם כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּנוּצָצוֹת הָאֲמֵת וְהָאֲמוּנָה, כִּי אֲמֵת סִמָּא דְחַיֵּי כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֹנִים לְבִרְכָה, וְעֶקֶר הָאֲמֵת הוּא ה' יִתְבַּרֵךְ בְּחִינַת וְאֲמֵת ה' לְעֵלָם, שֶׁהוּא לְהֵאֲמִין בְּאֲמֵתַת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ וְלַחֲתוּר וְלַהֲתִיגַע כָּל יְמָיו לְהַתְּקַרֵּב וְלַהֲתַדְּבֵק בּו יִתְבַּרֵךְ בְּחִינַת וְבו תִּדְבֵק, שְׁזָה כָּל הַחַיּוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב וּבְחַרְתָּ בְּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה אֲתָה וְזָרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ וְלִדְבָקָה בּו כִּי הוּא חַיִּיד וְכוּי. אֲבָל זֶה הַדְּבָקוֹת בְּשִׁלְמוֹת אִי אֲפֹשֶׁר לְזַכּוֹת כִּי אִם כְּשִׁמְשִׁבְרִין כָּל תְּאוּוֹת הַגּוֹף לְגַמְרֵי, כְּמוֹ אָבוֹת הָעוֹלָם עַד שְׁזָכוּ לְהַמְשִׁיד הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה עַל עֲצָמוֹן בְּכָל פֶּעַם עַד שְׁבָאוּ לְשִׁמְחָה גְּדוּלָה עַל-יְדֵי זֶה. וְעַל-יְדֵי זֶה בְּרוּ בְּכָל פֶּעַם מֵהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת עַד שְׁעָלוּ בְּכָל פֶּעַם בְּכָל הָעֲלִיּוֹת הַנְּזַכְרוֹת לְעִיל עַד שְׁזָכוּ לְהַשְׁגַּת אוֹר הָאִין סוּף בְּבְחִינַת מְטִי וְלֹא מְטִי הַנִּיל כָּל אֶחָד כְּפִי עֲבוּדָתוֹ, כִּי יֵשׁ בְּעֲנִין זֶה מְדַרְגוֹת רַבּוֹת. וְכָל סֵדֶר הָעֲבוּדָה שֶׁל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, בְּפֶרֶט סֵדֶר הַתְּפִלָּה בְּטִלִּית וְתַפְלִין וְכוּי, הַכֹּל הוּא בְּחִינַת עֲלִיּוֹת הַנִּיל הַמְּבַאֲרִין בְּהַתּוֹרָה אֲמִצְעוּתָא הַנִּיל שְׁאֲנוּ עוֹסְקִין בָּהּ כְּמוֹבֵן שָׁם, שְׁמִבְּאֵר שָׁם כָּל כָּלֵל כְּנִיל בְּנִית הַתְּפִלָּה לְהַעֲלוֹת הַמַּלְכוּת מִן הַקְּלָפוֹת, וְנִצַּח הוֹד יִסוּד יִלְבִּישׁ חֹסֶד גְּבוּרָה תְּפָאֲרֵת, וְחֹסֶד גְּבוּרָה תְּפָאֲרֵת חֲכָמָה בִּינָה דְעַת וְכוּי וְכוּי, וְכֵן מַעוֹלָם לְעוֹלָם וְכוּי. עַיִן הֵיטֵב בְּכַוָּנוֹת וּבְהַתּוֹרָה הַנִּיל וְיִתְנוּצֵץ לָךְ מַעֲט וְכוּי :

אֲבָל אֶף-עַל-פִּי שֶׁהָאָבוֹת וְגְדוּלֵי הַצְּדִיקִים שְׁבָרוּ הַגּוֹף לְגַמְרֵי עַד שְׁזָכוּ לְמָה שְׁזָכוּ לְעֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַשְּׁמִחָה הַזֹּאת בּו יִתְבַּרֵךְ, בְּחִינַת שְׁמַחוּ צְדִיקִים בְּה', וְכַתִּיב וְצְדִיקִים יִשְׁמְחוּ וְיַעֲלִצוּ לְפָנַי אֱלֹקִים וְיִשְׁשׂוּ בְּשִׁמְחָה וְכֵן הַרְּבָה, אֲבָל כָּל יְגִיעַתְּם הֵיטָה לְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם לְהַמְשִׁיד הַשְּׁמִחָה וְהַחַיּוֹת הַקְּדוּשׁ הַזֶּה בְּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְזַרְעֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל, שְׁאֲפִלוּ מִי שְׁלֹא שִׁבַּר תְּאוּוֹת גּוֹפוֹ לְגַמְרֵי, יִזְכֶּה גַם-כֵּן לְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ עַל-יְדֵי שְׁמִירַת הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת. וְאֲפִלוּ מִי שְׁפָגַם כְּמוֹ שְׁפָגַם, בְּכָל עַת שְׁחָפֵץ וְחוֹתֵר לְהַתְּקַרֵּב לְה' יִתְבַּרֵךְ יוֹכֵל לְשִׁמַּח וְלַחֲחִיּוֹת נִפְשׁוֹ בְּגִדְל כַּחַם שֶׁל הַצְּדִיקִים, עַל-יְדֵי

שְׂיָאֲמִין שְׁכַל נְקֻדָּה וּנְקֻדָּה טוֹבָה שְׁזֹכָה עַל-יָדַי כָּל מְצוּה וּמְצוּה שְׁעוֹשָׂה אִין עֲרֻךְ לָזָה, וְאַפְלוּ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁל עֲשִׂית הַמְצוּוֹת שֶׁל פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל עוֹלִים עַל כָּל הַתְּעִנּוּגִים שֶׁל הֶבֶל וְעַל כָּל מִינֵי עֲשִׂירוֹת וְכוּי שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, עַד שְׂיִשְׁמְחוּ אֶת נַפְשָׁם בְּיוֹתֵר עַל שֶׁהֵם גַּם הֵם זֹכִים לְטוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחֵי כְּזֶה לְעֶסֶק בַּעֲשִׂית הַמְצוּוֹת שְׁעַל-יָדַי זֶה מִתְדַבְּקִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא חֵי הַחַיִּים מְקוֹר הַשְּׂמִחָה שֶׁל כָּל הַשְּׂמִחוֹת. כְּמוֹ שְׁכַתוֹב וְאַבּוֹאָה אֵל אֵל שְׂמַחַת גִּילֵי וְכוּי, וְכַתִּיב תּוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שֶׁבַע שְׂמֻחוֹת אֶת פְּנִיךָ נַעֲמוֹת כּוּי, שְׁכַל זֶה הוּא בְּחִינַת שְׁשׁוֹן וְשְׂמִחָה יִשְׂגוּ הַנַּיִל שְׁחוּטְפִין הַיְגוֹן וְאַנְחָה וּמְהַפְכִין אוֹתוֹ לְשְׂמִחָה וְכַנַּיִל. וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַגְּלִיּוֹת שְׁעוֹבְרִין עַל יִשְׂרָאֵל שְׁעֵקֶרֶם הוּא גְלוּת הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא רְחוּקָה מֵאַבְיָה שְׁבַשְׂמִים, שְׁעֵקֶר הַגְּלוּת הוּא הַעֲצָבוֹת כַּנַּיִל, כִּי מַחֲמַת חֲטָא אָדָם הָרָאשׁוֹן וְקַלְקוּלִים שֶׁל כָּל אֲחָד וְאַחָד בְּכָל דוֹר וְדוֹר, עַל-כֵּן בְּהִכָּרֵם לְהִיּוֹת בְּגִלוּת עַד שְׁבַכְח הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים יִבְרְרוּ עַל-יָדַי זֶה דִּיקָא מְהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, וְעֵקֶר הַבְּרוּר עַל-יָדַי הַשְּׂמִחָה בְּבְחִינַת הַנַּיִל עַל-יָדַי שְׂיִהְפְּכוּ הַיְגוֹן וְאַנְחָה לְשְׂמִחָה וְכַנַּיִל, שְׁזָהוּ בְּחִינַת מְכִירַת יוֹסֵף לְמִצְרַיִם שְׁעַל-יָדַי זֶה דִּיקָא הֵיוּ יְכוּלִים לְהַתְּקִים בְּמִצְרַיִם, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב כִּי לְמַחִיָּה שְׁלַחְנֵי אֱלֻקִּים לְפָנֶיכֶם וְכוּי וְכַנַּיִל. כִּי יוֹסֵף הוּא בְּחִינַת הַתְּלַהּבוֹת הַשְּׂמִחָה עַל-יָדַי בְּחִינַת הַנַּיִל כַּנַּיִל, עַד שֶׁהִכָּרַח גַּם יַעֲקֹב אָבִינוּ וּבְנָיו הַקְּדוֹשִׁים כָּלֵל קִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל שְׂיִרְדּוּ כָּלֵם לְמִצְרַיִם, וְשֵׁם דִּיקָא חֵי יַעֲקֹב בְּשְׂמִחָה וְשְׁלוֹה, כִּי אִזּוּ הַשִּׁיג בְּשְׁלֵמוֹת שְׁגִמְרַת הַגְּאֻלָּה הַאֲחֵרוֹנָה יִהְיֶה עַל-יָדַי זֶה דִּיקָא, עַל-יָדַי שְׂיִוְרְדִין הַצְּדִיקִים לְעַמְקֵי עַמְקֵי הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מִצְרַיִם וְכָל הַגְּלִיּוֹת שְׁנִקְרְאוּ עַל שֵׁם מִצְרַיִם כְּמוֹבָא, וּמְבָרְרִים הַקְּדֻשָּׁה מִשֵּׁם דִּיקָא וְהַכָּל עַל-יָדַי בְּחִינַת הַנַּיִל עַל-יָדַי שְׁבַכְחֵם הַגְּדוֹל מְהַפְכִין הַיְגוֹן וְאַנְחָה לְשְׂמִחָה כַּנַּיִל, שְׁזָה עֵקֶר בְּחִינַת הַבְּרוּר מְהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת. כִּי הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת רוֹצִים בְּהַפְּדָה לְהַמִּיר וּלְהַחֲלִיף הַכָּל חֵס וְשְׁלוֹם עַד שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר לְבָאֵר וּלְסַפֵּר סְבָרוֹתֵיהֶם הַמְהַפְּכוֹת מִן הָאֲמֵת, כִּי אִין קֶץ לְדַבְּרֵי רוּחַ וְלֹא יוֹכֵל הַפֶּה לְדַבֵּר וְלֹא תִמְלֵא אֶזֶן מְשֻׁמוֹעַ. אֲבָל נְקֻדַּת שֶׁל גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים עוֹלָה עַל הַכָּל וְהֵם מְמִירִין וּמְחַלְפִין לְטוֹבָה עַד שְׂמֵהֶפְכִין הַיְגוֹן וְאַנְחָה לְשְׂמִחָה כַּנַּיִל:

אות נב

וְעַל-כֵּן הַשְּׁבִיעַ יַעֲקֹב אֶת יוֹסֵף לְקַבְּרוֹ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי שֵׁם עֵקֶר הַמְּקוֹם הַקְּדוֹשׁ הַנַּיִל שְׁנִמְשָׁךְ מִמְּקוֹם הָעֲלִיּוֹן מִבְּחִינַת הַמְּסֻדָּר וְכוּי שְׁנִקְרָא מְקוֹם שְׂמִשָּׁם כָּל הַשְּׂגוֹת הַתְּשָׁעָה הַיְכָלִין הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, שֶׁהֵם בְּחִינַת אוֹרוֹת הַצְּחָצְחוֹת שְׁזָה עֵקֶר הַשְּׂגַת הַצְּדִיקִים שְׁזֹכִין לָזָה בְּשְׁלֵמוֹת אַחַר הַסְּתַלְקוּתָם בְּבְחִינַת וְהַשְּׁבִיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשָׁךְ וְכוּי, כִּי עֵקֶר הַמִּיתָה נִגְזָר

בשָׁבִיל זֶה מַחְמַת שְׂאֵדָם הָרָאוּשׁוֹן פָּגַם בְּהַמְסָדָר וְהַמֵּי־שֵׁב כְּנִי"ל, וְעַל-יְדֵי זֶה נִגְזַר עָלָיו מִיתָה לְדוֹרוֹת. כִּי עֵתָה אֵי אֶפְשֶׁר לָשׁוּם אָדָם אֶפְלוּ לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים לְבוֹא לְאוֹרוֹת הַצַּחְצָחוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעִיל בְּחֵייהֶם בְּשִׁלְמוֹת רַק כָּל אֶחָד כְּפִי עֲבוֹדָתוֹ זֹכָה לְהַשִּׁיג בְּחַיָּיו מֶה שֶׁמְשִׁיג בָּזֶה, עַד אֲשֶׁר בְּסוּף מְכָרְח לְמוֹת וּלְשׁוֹב אֶל הָעֵפֶר בְּבַחֲיִנַת וְאֶל הָעֵפֶר תָּשׁוּב. וְשֵׁם דִּיקָא יִתְבַּלֶּה הַגּוֹף וְיִזְדַּבֵּד וְיִתְהַפֵּד לְעֵפֶר קֹדֶשׁ לְבַחֲיִנַת אֲדָמַת קֹדֶשׁ שֶׁהוּא בְּחֵינַת מְקוֹם הַנּוֹרָא הַנִּי"ל, שֶׁזֶהוּ בְּחֵינַת שְׁנֵת־הַפֶּד מַעֲצָבוֹת מִיָּגוֹן וְאַנְחָה לְחֵינַת וְשִׁמְחָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה יִקוּם בְּתַחֲיַת הַמֵּתִים שְׂאֵז יִהְיֶה עֶקֶר הַשְּׁמִחָה בְּשִׁלְמוֹת בְּחֵינַת אֵז יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינּוּ וְכוּ', בְּחֵינַת עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְעֲשׂוֹת מַחֹל לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵרְאֵה בְּאַצְבָּעוֹ וְכוּ' עַד נִגְיָלָה וְנִשְׁמָחָה בִּישׁוּעָתוֹ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי אָדָם הַזֹּכָה לְהַקְבֵּר בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵׁם הַמְּקוֹם הַקְּדוֹשׁ הַנִּי"ל שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִכְלָלִין בְּבַחֲיִנַת מְקוֹם הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחֵינַת בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְשִׁיגִין אוֹרוֹת הַצַּחְצָחוֹת שֶׁהֵם בְּחֵינַת תְּשֻׁעָה הַיְכָלִין. אֲשֶׁרִי הַזֹּכָה לָזֶה:

אות נג

וְזֶה וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וְכוּ', שֶׁבִקֵּשׁ לְגַלוֹת קֶץ הַגְּאֻלָּה וְנִסְתַּלְקָה הַשְּׂכִינָה מִמֶּנּוּ, כִּי עֶקֶר הַגְּאֻלָּה עַל-יְדֵי הַשְּׁמִחָה הַנִּי"ל בְּחֵינַת כִּי בְּשִׁמְחָה תִּצְאוּ כְּנִי"ל. וּבַתְּחִלָּה סָבַר יַעֲקֹב שֶׁכָּבֵד נִתְבָּרַר מֵהִיכָלִי הַתְּמוּרוֹת לְגַמְרִי עַד שְׁיֻכַּל לְגַלוֹת קֶץ הַגְּאֻלָּה, וְנִסְתַּלְקָה הַיְמָנּוּ שְׂכִינָה, זֶה בְּחֵינַת בְּמִפְּלֵא מִמֶּדָּ אֵל תִּדְרוֹשׁ, שֶׁנִּמְשָׁד מִכַּח הַמַּעֲכָב הַנִּי"ל שֶׁמִּכָּה בְּהַמְחִין הָרוֹדְפִין לְהַשִּׁיג וְאִינוּ מְנִיחִם לְרַדֵּף יוֹתֵר מִדָּאִי, בְּפֶרֶט בְּעִנְיָן זֶה שֶׁל קֶץ הַגְּאֻלָּה שֶׁהוּא קֶץ הַפְּלָאוֹת שֶׁלְבִיָּה לְפֻמִּיָּה לֹא גָלִי. וְעַל-כֵּן הַתְּחִיל לְדַבֵּר דְּבָרִים אַחֲרִים וְאָמַר הַקְּבָצוּ וְכוּ' שֶׁעֶקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַקְּבוּצָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶהוּ בְּחֵינַת שְׁלוֹם הַנִּי"ל שֶׁיִּתְקַבְּצוּ וְיִשְׁמְעוּ אֶל בְּחֵינַת יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחֵינַת הַצַּדִּיקִים הָאֲמֵתִיִּים, שְׁעַל-יְדֵי זֶה סוּף כָּל סוּף תְּבוֹא הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה עַל-יְדֵי עֲצָם כָּחֵם עַל-יְדֵי שְׁמֵהֶפְכִין הַיָּגוֹן וְאַנְחָה לְשִׁמְחָה כְּנִי"ל:

אות נד

וְזֶה שֶׁהוֹכִיחַ שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים הָרֵאשׁוֹנִים וְעָקֵר תּוֹכַחְתּוֹ אוֹתָם הֵיטָה עַל שִׁפְגָּמוֹ בְּבַחֲיִנַת תִּקּוּן הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב הַנִּי"ל שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ טְעוּתָם וְשִׁגְיֵאוֹתָם שֶׁל גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים כַּנִּי"ל. וְזֶהוּ רְאוּבֵן בְּכָרִי אֶתָּה כָּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי, שֶׁהוּא תִקּוּן הַבְּרִית כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּהּ, שֶׁשָּׁם עָקֵר הַשְּׂמֻחָה בַּחֲיִנַת עֵז וְחֻדְוָה בְּמִקּוּמוֹ הַפֶּךָ פֶּגַם הַבְּרִית שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת יִלְלָה וְעֲצָבוֹת כַּיְדוּעַ. וּמֵאַחַר שֶׁנּוֹלְדָתָּ בְּקִדְשָׁה כְּזֹאת רְאוּי הָיָה לָךְ יִתֵּר שְׂאֵת וְיִתֵּר עֵז שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת כְּהֵנָה וּמַלְכוּת שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת תִּקּוּנֵי הַנְּזָכָרִים לְעִיל. עַל-יְדֵי הַשְּׂמֻחָה שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מַעֲלִין הַמַּלְכוּת שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת עֵז בַּחֲיִנַת ה' בְּעֶזְךָ יִשְׂמַח מֶלֶךְ, וְעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְכָל הַבְּרָכוֹת הַנְּזָכָרוֹת לְעִיל, שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת יִתֵּר שְׂאֵת בַּחֲיִנַת וַיִּשָּׂא אֶהָרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם וְכַנִּי"ל. אֲבָל פָּחוּז כַּמִּים אֵל תּוֹתֵר שֶׁמֵּהֲרַתְּ לְהִרְאוֹת כַּעֲסָךָ הֵינּוּ בַּחֲיִנַת פֶּגַם הַנִּי"ל, שֶׁרָדַף מִחוּ יוֹתֵר מִדָּאִי עַד שֶׁבָּא לִיְדֵי כַּעַס עַל-יְדֵי זֶה, עַל-יְדֵי שֶׁרָצָה לְסַתֵּר דַּעַת הַקְּדוֹשׁ שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ שֶׁנִּתֵּן מִטָּתוֹ בְּאֶהֱל בְּלָהָה. כִּי זֶה פֶּגַם הַנִּי"ל שֶׁל רְדִיפַת הַמַּחֲיִן יוֹתֵר מִדָּאִי עַל-יְדֵי פֶּגַם הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב, כִּי אִז חִלְלַת יִצְוֵי עֲלָה שֶׁהוּא הַשְּׂגָת אוֹר אֵין סוּף שֶׁזָּכָה עַל עֲרֵשׁ יִצְוֵי בְּקִדְשָׁה נוֹרָאָה כְּזֹאת עַל-יְדֵי שֶׁהוּא זָכָה לְתִקּוּן הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב כְּרְאוּי עַל-יְדֵי שֶׁבִרַר הַשְּׂמֻחָה מֵהִיכְלֵי הַתְּמוֹרוֹת שֶׁזֶה סוּד שֶׁהַכֶּרֶח לְהַעֲמִיד שְׁבָטִים קְדוֹשִׁים גַּם מֵהַשְּׂפָחוֹת כַּנִּי"ל. כִּי עָקֵר הַשְּׂגוֹת הַנִּי"ל זוֹכִין הַצְּדִיקִים עַל-יְדֵי קִדְשַׁת זְוִיגָם בְּתַכְלִית הַקְּדוּשָׁה כְּרְאוּי, (וְעַיִן מִזֶּה בְּהַלְכוּת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה הַלְכָה ד עַל-פִּי הַתּוֹרָה שֶׁשׁוֹן וְשְׂמֻחָה יִשִּׁיגוּ. וְעַל-פִּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲמַצְעוּתָא וְכוּ' עַיִן שָׁם הַיִּטֵּב), וְעַל-כֵּן פֶּגַם בְּזֶה רְאוּבֵן הִרְבִּה שֶׁרָצָה לְהַתְּחַכֵּם נֶגֶד דַּעַת יַעֲקֹב, וּבְזֶה פֶּגַם בְּהַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב, וְעַל-כֵּן אֲבָד הַכְּהֵנָה וְהַמַּלְכוּת שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת תִּקּוּנֵי הַנְּזָכָרִים לְעִיל שֶׁעַל יָדָם עָקֵר תִּקּוּן הַמְּסֻדָּר וְכוּ' כַּנִּי"ל:

וְכֵן שֶׁמְעוֹן וְלוֹי אֲחִים כְּלֵי חֶמֶס מְכַרְתִּיהֶם. כִּי כְּשֶׁרוּצִין לַחֲטוֹף יְדִיעוֹת וְהַשְּׂגוֹת שְׂאֵינָם רְאוּיִים לוֹ זֶה בַּחֲיִנַת חֶמֶס וּגְזֵלָה וְחֻרּוֹן אֵף כְּמוֹבֵן בְּמִקּוּם אַחֵר. וְזֶהוּ בַּחֲיִנַת בְּסֻדָּם אֵל תִּבְּא נַפְשִׁי, בְּסֻדָּם דִּיקָא שֶׁנִּדְמָה לָהֶם שֶׁהַשִּׁיגוֹ כְּבָר כָּל הַסּוּדוֹת וְהַשְּׂגוֹת עַד שֶׁהַעֲמִידוֹ עַל דַּעַתָּם לְמַכַּר אֶת יוֹסֵף הַצְּדִיק שֶׁנִּדְמָה לָהֶם לְפִי דַּעַתָּם שֶׁנוֹטָה מִדְּרָךְ הָאֱמֶת. וְעַל-כֵּן אָמַר יַעֲקֹב בְּסֻדָּם אֵל תִּבְּא נַפְשִׁי, כִּי אֵינִי רוּצָה סוּדוֹת כְּאֵלוֹ, וְכֵן בְּקִהְלָם שֶׁל קָרַח וְזִמְרִי אֵל תִּחַד כְּבִדִּי וְכוּ', כִּי הֵם פָּגְמוּ הִרְבֵּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר שֶׁנִּמְשָׁכוּ אַחֵר תִּאֲוֹתָם, זִמְרִי רָצָה לְנֶאֱפֵן וְטָעַן עִם מֹשֶׁה כְּמוֹ חֶכֶם וְלִמְדוֹן מִפְּלֵג אִם תִּאֲמַר זֹו אֲסוּרָה וְכוּ', וְכָל בַּר דַּעַת אֱמֶתִי יוֹדֵעַ הַחֲלוּק שֶׁבִּין כֹּהֲנֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וּבִין זִמְרִי, כִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה פְּרוּשׁ גְּדוֹל וְנִשְׂא בֵּת יִתְרוֹ עַל-פִּי הַדְּבִיר, וְזֶה יֵצֵא מִדַּעַתוֹ וְרָצָה לְהַתִּיר נְאוּף בְּפִרְהוּסִיא וְהַעֲזוּ פָּנָיו כָּל כֶּךָ לְטָעַן עִם מֹשֶׁה בְּעִזּוֹת כְּזֶה. וְכֵן קָרַח שֶׁרָצָה בְּכַבּוּד עֲצָמוֹ כְּמִפְּרָסָם וְטָעַן כְּאֵלוֹ מִתְּקַנָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְאָמַר כִּי כָל הַעֲדָה כָּלָם קְדוֹשִׁים וּבִתּוֹכָם ה' וּמִדּוּעַ תִּתְּנֵנִשְׂאוּ עַל קֹהֵל ה'. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִפֶּגַם הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב אֶת הַמַּחֲיִן שֶׁגַם גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים כְּמוֹ שֶׁמְעוֹן וְלוֹי פָּגְמוּ בְּזֶה בְּדַקּוּת, לֹא מִחֲמַת תִּאֲוֹת חַס וְשָׁלוֹם, רַק מִרַב הַתְּלַהּבוּתָם לֵה' יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר מִדָּאִי שֶׁזֶהוּ בַּחֲיִנַת פֶּגַם הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב וְכוּ' כַּנִּי"ל, עַל-יְדֵי זֶה טָעוּ בְּיוֹסֵף וְכוּ' כַּנִּי"ל. אֲבָל זִמְרִי וְקָרַח פָּגְמוּ בְּזֶה בְּגִשְׂמִיּוֹת שֶׁפָּגְמוּ בְּהַמְּיֻשָּׁב כָּל כֶּךָ עַד שֶׁיִּצְאוּ מִן הַבּוֹשָׁה וְהַעֲזוּ פָּנֵיהֶם כָּל כֶּךָ כַּנִּי"ל:

ועל-כן בקש יעקב בקהלים אל תחד כבדי, כי יעקב שרש קדשת ישראל שהם עקר הכבוד של ה' יתברך שעוסקים בסדר עבודת התפלה בשירות ותשבחות וכו' ומעלין כבודו יתברך על-ידי שמחת המצוה כנ"ל, עד שזוכין לבחינת תקון הרדיפה והמעבב הנ"ל כראוי שזהו ברוך כבוד ה' ממקומו, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל, שזהו בחינת תכלית שלמות היחוד, כי כלל כל היחודים נמשכין מבחינה זאת כשנכלל בחינת הרדיפה בהמעבב, בבחינת מטי ולא מטי כראוי שעל-ידי זה מולידין השגות אלקיות כראוי. ועל-כן אמר יעקב בקהלים אל תחד כבדי, אל תחד כבדי דיקא, כי על-ידי קהלים לא יתחד כבודי במקום שצריך להתחד שזהו בחינת ברוך כבוד ה' ממקומו, כי זה היחוד אינו נעשה כי אם על-ידי הצדיקים הגדולים ועל-ידי הקבוץ הקדוש הנלוים אליהם המבטלים דעתם נגדם, אבל לא על-ידי החולקים על משה ואהרן שהם בחינת הצדיקי אמת. כי קרח וזמרי הם פגמו מאד בהמסדר והמישב הנ"ל שמשם כל היחודים הקדושים כנ"ל. וזה יהודה אפה יודוך אחיך, כי ממנו יצא דוד ומשיח שהם יזכו לזה בשלמות שהם יתקנו הכל במהרה בימינו אמן. כי דוד עשה עצמו כל ימיו כעני ואביון, ואמר ואנכי תולעת ולא איש וכו', ואמר הלא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ונפלאות ממני וכו', וסיים יחל ישראל אל ה' מעתה ועד עולם, שזה העקר לעשות עצמו כגמל עלי אמו וכו' וליחל לישועת ה' ולהרבות בשירות ותשבחות ותפלות והודאות, כמו דוד שעסק בזה כל ימיו עד שזכה לחבר ספר תהלים שכלול מכל עשרה מיני נגינה שהם כלל השמחה בו יתברך, שזה עקר התקון שעל-ידי זה תבוא הגאולה השלמה על-ידי משיח שיצא מזרעו וכנ"ל, שעקר הגאולה על-ידי שמחה כנ"ל. ועל-כן יגע מאד למצא מקום הבית-המקדש ששם מקבלין אור השמחה הקדושה לשמח בו יתברך בחינת אנכי אשמח בה' בחינת כי בו ישמח לבנו וכו':

אות נה

וזה בחינת שנים עשר שבטים הקדושים שהוליד יעקב אבינו שהם כלל קדשת ישראל שהם כלל השמחה בו יתברך, ועל-כן הם שנים עשר שבטים כנגד שנים עשר חדשים כמובא, כי שנים עשר חדשים הם בחינת תקון פגימת הלבנה תקון מארת חסר שזה נעשה על-ידי השמחה הקדושה כנ"ל:

וְכָל לִדְתָם הִיְתָה בְקִדְשָׁה נִרְאָה בְּבַחֲיִנַת שְׁמִיחָה דְקִדְשָׁה שְׁזָהוּ עֵקֶר תִּקּוּן הַבְּרִית עֵקֶר תִּקּוּן הַזְּיוּג דְקִדְשָׁה (וְכַמְבָּאָר מְזָה בְּהַלְכוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה עֵין שָׁם), וְעַל-כֵּן כָּל שְׁמוֹתֵם הַקְּדוּשִׁים נִקְרְאוּ עַל שֵׁם הַתִּקּוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל הַנַּעֲשִׂים עַל-יְדֵי עֲשִׂית הַמְצָוָה בְּשִׂמְחָה :

כִּי רְאוּבֵן נִקְרָא עַל שֵׁם רְאוּ מַה בֵּין בְּנֵי לֵבָן חָמֵי שֶׁהוּא עֲשׂוּ שְׁמִמְנוּ כָּל הַגְּלִיּוֹת שְׁבָאִין עַל-יְדֵי עֲצָבוֹת, בְּחִינַת וְהָיָה כְּאֲשֶׁר תִּרְיֵד כְּנִ"ל בְּאוֹת יח, וְעֲשׂוּ מִכַּר הַבְּכוּרָה לִיעֲקֹב לִשְׁמִיחָה שְׁמִיחָה דְקִדְשָׁה שֶׁל עֲבוּדַת הַקְּרִבְנוֹת כִּי לֹא חָפֵץ בְּבִרְכָּה וּתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, וְאַחַר כֵּן נִתְקַנָּא בּוּ וּרְדָפוּ כָּל כֵּן שֶׁהוּא בְּחִינַת כָּל הַגְּלִיּוֹת. וְרְאוּבֵן הוּא הַהֶפֶךְ כִּי לֹא מִכַּר הַבְּכוּרָה לְיוֹסֵף וְאָף-עַל-פִּי-כֵן הַצִּילוֹ, כִּי מַחֵל כְּבוֹדוֹ וּבִטֵּל עֲצָמוֹ כְּנֶגֶד יוֹסֵף הַצִּדִּיק שֶׁהוּא עֵקֶר שְׂמִיחַת יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן רְאוּבֵן הוּא בְּחִינַת הַבְּרוּר מֵהִיכָלֵי הַתְּמוּרוֹת בְּחִינַת רְאוּ מַה בֵּין בְּנֵי לֵבָן חָמֵי שֶׁנִּתְבָּרַר בְּחִינַת קִדְשֵׁי רְאוּבֵן הָרֵאשׁוֹן לְזֶרַע יִשְׂרָאֵל מִתּוֹךְ קִלְפַת עֲשׂוּ שְׁזָה נַעֲשָׂה עַל-יְדֵי הַשְׂמִיחָה שֶׁנּוֹלַד מֵיעֲקֹב בְּקִדְשָׁה כְּזֹאת. כִּי הוּא רְאוּבֵן אֲוֵנו שְׁעֵקֶר הַקִּדְשָׁה שֶׁל הַהוֹלָדָה הוּא עַל-יְדֵי הַשְׂמִיחָה וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן רְאוּבֵן הוּא הָרֵאשׁוֹן שֶׁפִּתַּח בְּתִשׁוּבָה כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּמִדְרַשׁ שְׁמִמְנוּ יֵצֵא הוֹשַׁע הַנְּבִיא וְכוּי' (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פְּרָשָׁה פד), כִּי עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הוּא בְּחִינַת בְּרוּר מֵהִיכָלֵי הַתְּמוּרוֹת לְהַפְּךְ עוֹנוֹת לְזִכִּיּוֹת בְּחִינַת הַתְּהַפְּכוֹת יְגוֹן וְאַנְחָה לְשִׂמְחָה כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר בְּהַלְכוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה הַנִּ"ל :

שְׁמֵעוּן בְּחִינַת הַמוֹכִיחַ הָרְאוּי בְּחִינַת כִּי שְׁמַע ה' כִּי שְׁנוּאָה אֲנֹכִי, כִּי הַמוֹכִיחַ הוּא שְׁנוּא (כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר בְּהַתּוֹרָה וְאַלְהָה הַמְּשַׁפְּטִים סִימָן יוד לְקוּטִי חֶלֶק א), וְזֶה בְּחִינַת הַלִּיכָת הַמְצָוָה לְעוֹרֵר הַכָּל לְה' יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר שֵׁם שְׁזָה בְּחִינַת הַמוֹכִיחַ הָרְאוּי שֶׁהוֹלֵךְ לְעוֹרֵר כָּל הָעוֹלָם לְה' יִתְבָּרַךְ :

לְוִי מִמֶּנּוּ יֵצְאוּ הַכֹּהֲנִים שְׁאֲצֵלָם כָּל הַבְּרָכוֹת בְּחִינַת וַיִּשָּׂא אֶהְרֹן אֶת יְדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַיְדִים בְּחִינַת חֶסֶד גְּבוּרָה תְּפָאֶרֶת כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר שָׁם :

יְהוּדָה הַפְּעַם אוֹדָה אֶת ה', בְּחִינַת גִּמְרַת תִּקּוּן הַתּוֹדָה וְהוֹדָאָה הַנִּ"ל שְׁזָה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַשְׂמִיחָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה עוֹלִין עַד הַמְּסֻדָּר וְכוּי', וְאַזּוּ וְתַעֲמֹד מְלֻדָּת. כִּי צְרִיכִין לְהַמְתִּין וְכוּי' כְּנִ"ל כִּי אָף-עַל-פִּי שְׁעֵדִין צְרִיכִין לְהוֹלִיד הַשְּׂגַת הַמַּחִין שְׁמִשָּׁם כָּל הוֹלְדוֹת דְקִדְשָׁה אֲבָל אֵי אֲפֹשֶׁר לְרַדֵּף יוֹתֵר מִדְּאֵי כְּנִ"ל :

וְאַזּוּ וְתִקְנָא רַחֵל בְּאַחֲתָהּ וְתֵאמָר לִיעֲקֹב הֲבָה לִי בָנִים וְאִם אֵין מִתָּה אֲנֹכִי, כִּי רְאִיתָה וְהִבִּינָה שְׁעֵדִין צְרִיכִין לְהוֹלִיד הוֹלְדוֹת קְדוּשׁוֹת שֶׁל זֶרַע יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם כָּלֵל הַשְׂמִיחָה בּוּ יִתְבָּרַךְ, עַל-כֵּן אֲמָרָה אִם אֵין מִתָּה אֲנֹכִי, כִּי כְּשֵׁלָא תוֹלִיד בָּנִים שֶׁהֵם עֵקֶר הַשְׂמִיחָה כְּנִ"ל בְּחִינַת יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ כְּנִ"ל,

בְּיָדָיו הִיא מֵתָה כִּי עֲצָבוֹת סִטְרָא דְמוֹתָא פְּנִי"ל. וַיַּחַר אָף יַעֲקֹב בְּרַחֵל וַיֹּאמֶר הִתַּחַת אֱלֹקִים אָנֹכִי וְכוּ', כִּי אִי אֶפְשָׁר לְדַחֵק אֶת הַשְּׂעָה פְּנִי"ל. וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמַתִּי בְלָהָה, כִּי הִבִּינָה בְרוּחַ קְדֻשָּׁה שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהוֹלִיד עוֹד הוֹלְדוֹת קְדוּשׁוֹת הַנְּזַפְרוֹת לְעִיל כִּי אִם עַל-יָדַי שְׂיַחְזֹר וַיֵּרֵד לְבַחֲיִנַת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת וַיִּבְרַר מִשָּׁם הַקְּדֻשָּׁה כְּרָאוּי שְׂזָהוּ בַּחֲיִנַת מַה שְׁהַשִּׁיגָה שָׂרָה אֲמָנוּ שְׂאִי אֶפְשָׁר לְאַבְרָהָם לְהוֹלִיד אֶת יִצְחָק כִּי אִם עַל-יָדַי שְׂיִשָּׂא אֶת הַשְּׂפָחָה שֶׁהִיא הָגֵר. אֲבָל אִזּוֹ יֵצֵא מֵהוֹלְדָה זֹאת יִשְׁמַעְעָל שְׂמִמְנוּ הַגְּלוּת בַּחֲיִנַת עֲצָבוֹת שְׂעָלְיוֹ נֶאֱמַר בֶּן כָּסִיל תּוֹגַת אָמוֹ, כִּי אָמוֹ נִתְגַּרְשָׁה עַל יָדוֹ כְּמוֹבָא בְּמִדְרַשׁ, אֲבָל יַעֲקֹב הִיָּתָה מִטָּתוֹ שְׂלֵמָה וְזָכָה לֵירֵד וְלַעֲלוֹת בְּתַכְלִית הַשְּׂלֵמוֹת, כִּי זָכָה לְהַעֲמִיד גַּם מִהַשְּׂפָחוֹת שְׂבִטִים קְדוּשִׁים שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת שְׂמֻחָה, כִּי בִרַר בְּשְׂלֵמוֹת מֵהַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת שְׂאַחֲיִזְתָּם בַּבַּחֲיִנַת הַשְּׂפָחוֹת, וְעַל-כֵּן כְּשִׁילְדָה בְּלָהָה שְׂפָחָתָה בֶּן קָרְאָה שְׂמוֹ דָּן עַל שֵׁם דְּנַנִּי אֱלֹקִים וְגַם שָׁמַע בְּקַלִּי. כִּי הַתְּפָאָרָה שְׂזָכָתָה שְׂנִתְבָּרַר בֶּן קְדוּשׁ כְּזֶה מִתְּקַפָּא דְּדִינָא שְׂנִתְהַפֵּךְ הָעֲצָבוֹת שֶׁהוּא תְּקַפָּא דְּדִינָא לְבַחֲיִנַת שְׂמֻחָה כְּזֹאת שְׂנוֹלֵד שְׂבִט קְדוּשׁ, שְׂכָל אֶחָד מֵהַשְּׂבִטִים בַּחֲיִנַת בֶּן חָכָם יִשְׂמַח אָב וְזֶה עַל-יָדַי רַבּוּי תְּפִלוֹתֶיהָ בַּחֲיִנַת וְגַם שָׁמַע בְּקַלִּי, וְעַל-יָדַי זֶה נִתְבָּרַר בַּחֲיִנַת מַלְכוּת מִן הַקְּלָפוֹת שְׂזָהוּ בַּחֲיִנַת דָּן בַּחֲיִנַת דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא כְּמוֹ שְׂמִבְּאָר בְּמַקּוֹם אַחֵר:

נִפְתְּלֵי בַּחֲיִנַת תְּקוּן הַרְגְּלִים בַּחֲיִנַת נִפְתְּלֵי אֵילָה שְׂלוּחָה, בְּעַמְק שְׂלַח בְּרַגְלָיו (שׂוֹפְטִים ה):

גַּד בַּחֲיִנַת תְּקוּן הַיָּדַים בַּחֲיִנַת וְטָרַף זְרוּעַ אָף קְדָקֵד שֶׁל הַסִּטְרָא אַחֲרָא עַל-יָדַי שְׂעָל יָדוֹ נִתְתַּקֵּן בַּחֲיִנַת הַיָּדַים שְׂבָהֵם מְקַבְּלִים בְּרַפְת הַשְּׂכָל שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת רֹאשׁ וְקְדָקֵד בַּחֲיִנַת שְׂאִי יְדֵיכֶם קְדָשׁ בַּחֲיִנַת וַיִּשָּׂא אֶהָרֹן אֶת יָדָיו. שְׂצָרִיכִין לְנִשְׂאָם עַד הָרֹאשׁ לְהַמְשִׁיךְ בְּרַפְת הַשְּׂכָל. וְעַל-יָדַי זֶה טָרַף זְרוּעַ אָף קְדָקֵד שֶׁל הַחוֹלְקִים וְהַעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. וְזֶה שְׂאַמְרָה לֵאמֹר בְּגַד, וַפְּרִשׁ רִשׁוֹ כְּשִׂבָּאת אֶל שְׂפָחָתִי כְּאִישׁ שְׂבַגְד בְּאַשְׁת נְעוּרִים הֵינּוּ שְׂנִרְאָה כְּבוֹגֵד וְכוּ', כִּי יָרַד לְהַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת שְׂפָחוֹת. אֲבָל לֵאמֹר הַתְּפָאָרָה בְּזֶה, כִּי עַל-יָדַי זֶה עָקַר הַתְּקוּן וְכוּ' פְּנִי"ל, וְזֶה בְּאֵ גַד-מְזֵל טוֹב, כִּי עָקַר בְּרַפְת מְזֵל טוֹב שְׂמִבְּרַכִּין בְּשְׂמֻחָה כְּשְׂנוֹלֵד בֶּן הוּא עַל-יָדַי זֶה דִּיקָא עַל-יָדַי שְׂמִבְּרַרִין וְכוּ' פְּנִי"ל:

אֲשֶׁר בְּאַשְׁרֵי כִּי אֲשֶׁרוּנִי בְּנוֹת, בַּחֲיִנַת שְׂלֵמוֹת הַשְּׂמֻחָה בַּחֲיִנַת אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ שְׂבִזָּה הַתְּחִיל דָּוִד סִפְר תְּהֵלִים. בַּחֲיִנַת אֲשֶׁרֵינוּ מַה טוֹב חִלְקֵנוּ שְׂאַנוּ מִתְּפָאָרִים בְּכָל יוֹם שְׂזָהוּ בַּחֲיִנַת אֲשֶׁרֵיךְ יִשְׂרָאֵל שְׂסִים בְּזֶה מְשָׁה בְּרַכּוֹתֵינוּ אֲצֵל אֲשֶׁר כְּמוֹ שְׂפָתוֹב שֵׁם בְּפִרְשֵׁת וְזֹאת הַבְּרַכָּה אֲשֶׁר בְּרַד מְשָׁה שְׂכָל בְּרַכּוֹתֵינוּ הֵיוּ מַעֲיָן הַבְּרַכּוֹת שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ כְּמוֹ שְׂפִרְשׁ רִשׁוֹ שֵׁם:

וְאִזּוֹ מְצָא רְאוּבוֹן הַדּוּדָאִים בְּשָׂדָה שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת הַדּוּדָאִים נָתַנוּ רֵיחַ, שְׂשִׁנֵּי הַדּוּדָאִים הַטּוֹבִים וְהָרַעִים שְׂנִיָּהֵם נָתַנוּ רֵיחַ כְּמוֹ שְׂאַמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבְּרַכָּה שְׂזָהוּ בַּחֲיִנַת גְּדֵל כַּח הַצְּדִיקִים שְׂמִשְׂמַחִין הַכָּל וּמִהַפְּכִין הַגְּלוּן וְאַנְחָה לְשְׂמֻחָה פְּנִי"ל שְׂעַל-יָדַי זֶה עָקַר הַהוֹלְדָה פְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן בְּקִשָּׁה רַחֵל

אותם, ותאמר לאה המעט קחתך את אישי, כי אני רואה ברוח הקדש שעדין אני צריכה להוליד הולדות קדושות וכו' ואז יצא יששכר שהם גדולי התורה שזה עקר השמחה בחינת פקודי ה' ישירים משמחי לב בחינת שמחת המצוה הנ"ל. כי מבני יששכר יודעי בינה לעתים לעבר שנים ולקבע חדשים, שהוא עקר תקון פגימת הלבנה לתקון מארת חסר שהוא על-ידי השמחה כנ"ל, וזהו לדעת מה יעשה ישראל, שהם יודעים איך לשמח את כל אחד ואחד להודיעו מה יעשה בכל עת ועת איך להנצל ממרידת הגלות שהוא העצבות ולזכות לשמחת ישראל שהוא כלל הקדשה:

זבולון בחינת שמח זבולון בצאתך, כי זבולון עסק בפרקמטיא לפרנס אחיו יששכר התלמיד חכם, שזהו עקר תקון העשירות והממון ששם עקר אחיזת העצבות בחינת בעצבון תאכלנה, ועקר התקון על-ידי בחינת זבולון שמחזיק ליששכר בחינת שמח זבולון:

ואז ויזכר אלקים את רחל וכו', כי אף-על-פי שכבר נולדו עשרה שבטים קדושים כאלו שהם מגלים אלקותו בעולם לשמח בו יתברך תמיד, אבל אף-על-פי-כן עדין צריכין שיהיה נולד יוסף שעל ידו עקר התלהבות השמחה של ישראל כי הוא איש אשר רוח אלקים בו לנפח העפרורית בכל פעם מלב ישראל וכו' כנ"ל, ועל-כן נתעוררו רחמיו יתברך וזכר את רחל בראש השנה ונולד יוסף הצדיק שעל ידו שלמות השמחה כנ"ל:

ואז תכף אמר יעקב שלחני וכו', שלא תהיה נשלמת המטה בחוץ-לארץ כנ"ל. וזכה אחר כך שנולד בנימין בארץ-ישראל שבית-המקדש בחלקו. כי אחר שכבר נשלם השמחה על-ידי הולדת השבטים. עדין צריכין מקום לה' שנוכל לקבל משם אור השמחה הזאת כנ"ל, שזהו בחינת בנימין שנולד בארץ-ישראל שבית-המקדש בחלקו ששם המקום הנורא שהוא בחינת המקום העליון הנ"ל בחינת ברוך כבוד ה' ממקומו בחינת מקור השמחה בחינת ושמחת עולם על ראשם וכו' כנ"ל:

ועל-כן נפקדה רחל בראש השנה כמו שרה אמנו שנפקדה בלדת יצחק בראש השנה, כי בראש השנה נברא העולם בשביל לגלות אלקותו בעולם שזה כל השמחה שהוא חיות וקיום העולם בחינת ישמח ה' במעשיו, ועל-כן נפקדה שרה ונולד יצחק שהוא הולדה הראשונה דקדשה שנקרא על שם השמחה כנ"ל. אבל עקר הולדת המטה שלמה שהם כלל ישראל היה על-ידי יעקב שהוליד שנים עשר שבטי י"ה שהם כלל השמחה בחינת ישמח ישראל בעשיו, ששלמות המטה היה על-ידי רחל שהולידה יוסף ובנימין. על-כן נפקדה גם-כן בראש השנה שאז צריכין לתקן הבריאה לתקן חטא אדם הראשון שגם בעצבון תאכלנה שמשם כל העצבות שמהם כל הגליות. ובראש השנה עוסקים בתקון זה וקורין אז וה' פקד את שרה שנולד יצחק שנקרא על שם השמחה כנ"ל, וזהו בחינת פקידת רחל, כי על-ידי לדתה את יוסף ובנימין הוא שלמות השמחה שהתחיל מיצחק, כי בראש השנה תוקעין בשופר שכלול מעשרה מיני נגינה שהם

כָּלֵל הַשְּׂמֵחָה, בְּחִינַת אֲשֶׁרֵי הָעַם יִדְעֵי תְרוּעָה וְכוּ', בְּשִׂמְךָ יִגִּילוּן כָּל הַיּוֹם וְכוּ', בְּחִינַת כִּי הַדְּוֹת ה' הִיא מְעַזְכֶם הַנְּאֻמֶר עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְכוּ'. וְכֵן חֲנָה נִפְקְדָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְהוֹלִידָה אֶת שְׂמוּאֵל הַנְּבִיא, כִּי שְׂמוּאֵל מְשַׁח אֶת שְׂאוּל וְדוֹד שְׂהוּא תִקּוּן הַמַּלְכוּת שְׁעַל-יַדֵּי זֶה יֵצֵא מְשִׁיחַ שְׂיִגְאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל שְׂאֵז כָּל גִּמְרַת הַשְּׂמֵחָה בְּשִׂלְמוֹת בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן :

וְזֶה בְּחִינַת מְנַשֶּׁה וְאַפְרַיִם, מְנַשֶּׁה בְּחִינַת כִּי נִשְׁנִי אֱלֹקִים אֶת כָּל עֲמָלֵי בְּחִינַת הָעֵמֶל וְהִיגוֹן וְכוּ'. אַפְרַיִם כִּי הַפְרָנִי אֱלֹקִים בְּאַרְץ עֲנִי שְׁלֹא דֵי שְׂזָכָה לְצֵאת מִהַעֲבָדוֹת שְׂהוּא בְּחִינַת עֲצָבוֹן עֲמָל וְהִיגוֹן, וּבְחִסְדּוֹ יִתְבַּרְךָ נִשְׁנֵי ה' אֶת כָּל עֲמָלֵי כְּנִ"ל, אֵף גַּם הַפְרָנִי אֱלֹקִים בְּאַרְץ עֲנִי זֶהוּ בְּחִינַת הַתְּהַפְכוּת הָעֲנִיּוֹת וְהַעֲצָבוֹת לְשִׂמְחָה :

אות נו

וְזֶה וְאֵלֶּה שְׂמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה אֶת יַעֲקֹב וְכוּ', שְׂכַשְׂהֵתְחִיל לְסַפֵּר גְּלוּת מִצְרַיִם וּגְאֻלָּתָם הַתְּחִיל מִשְׂמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂבָאִים לְשֵׁם, לְהוֹרוֹת שְׂכַל עֵקֶר קִיּוּמָם בְּגְלוּת וּגְאֻלָּתָם מִשֵׁם, הַכֹּל הָיָה בְּכַח שְׂמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂהֵם רְאוּבוּן שְׂמַעוֹן וְלוֹי וְכוּ', שְׂכַל שְׂמוֹתָם נִקְרְאוּ עַל שֵׁם שְׂמַחַת יִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יַדֵּי זֶה מְבַרְרִין מִהִיכָלֵי הַתְּמוֹרוֹת עַד שְׂמַשִּׁיגִין אֹרֶךְ הַיּוֹם סוּף וְכוּ' שְׂזֶה עֵקֶר תְּכֻלִּית הַגְּאֻלָּה לְדַעַת וּלְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב וַיִּדְעַתָּם כִּי אֲנִי ה' הַמוֹצִיא אֶתְכֶם וְכוּ'. כִּי בְּשִׂבִיל זֶה הַקְּדִים ה' יִתְבַּרְךָ שְׂיִרְדּוּ יַעֲקֹב וּבְנָיו הַצְּדִיקִים בְּעֲצָמוֹן מִצְרִימָה, כִּי עַל-יַדֵּי קְדֻשָּׁתָם הַעֲצוּמָה שְׂהָיָה מְטָה שְׂלֵמָה שְׂהֵם גְּלוּ אֱלֹקוֹתוֹ בְּעוֹלָם שְׂזֶהוּ עֵקֶר הַשְּׂמֵחָה וְהַחִיּוֹת כְּנִ"ל, עַל-יַדֵּי זֶה הָיָה לָהֶם כַּח לְסַבֵּל מְרִירוֹת הַגְּלוּת וּלְבָלֵי לְהַשְׂתַּקְּעַ שֵׁם. כִּי עֵקֶר מְרִירוֹת הַגְּלוּת הוּא הַעֲצָבוֹת כְּנִ"ל וְכֹל מֵה שְׂמַכְבִּידִין הַגְּלוּת מִתְּגַבֵּר הַעֲצָבוֹת יוֹתֵר, וְכֵן כָּל מֵה שְׂמַתְגַּבֵּר הַעֲצָבוֹת שְׂהוּא גְלוּת הַשְּׂכִינָה מִתְּגַבֵּר גְלוּת וְהַעֲבָדוֹת הַגְּשָׁמִי יוֹתֵר, וְאִם כֵּן מֵאִין יָבוֹא עֲזָרְנוּ, אֵדְךָ כָּל הַקִּיּוּם בְּגְלוּת וְהַתְּקוּנָה לְצֵאת מִשֵׁם הוּא עַל-יַדֵּי הַצְּדִיקִים יַעֲקֹב וּבְנָיו שְׂיִרְדּוּ מִצְרִימָה שְׂהֵם שְׂמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, שְׂבְּכַחַם הַגְּדוֹל יְכוּלִים לְהַמְשִׁיךְ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ וּלְהַחִיּוֹת וּלְשַׁמַּח נַפְשוֹת כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכַחַם וְעֲצוּתָם הָעֲמֻקּוֹת שְׁעַל-יַדֵּי זֶה מְעַלִּין הַמַּלְכוּת בְּכָל פְּעַם עַד שְׂזוֹכִין לְכָל הַנִּ"ל שְׂזֶהוּ עֵקֶר בְּחִינַת הַגְּאֻלָּה בְּחִינַת כִּי בְּשִׂמְחָה תִּצְאוּ וְכוּ' כְּנִ"ל. וְזֶהוּ וַיּוֹסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם, כִּי עֵקֶר הַקִּיּוּם וְהַתְּקוּנָה הוּא עַל-יַדֵּי בְּחִינַת יוֹסֵף הַצְּדִיק שְׂהוּא בְּחִינַת אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ שְׂיִוִּדַע בְּכָל פְּעַם לְנֹשֵׁב עַל יָב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְנַפְחַת הַעֲפֻרוֹרִית שְׂהוּא בְּחִינַת עֲצָבוֹת מְלָבָם וּלְהַלְהִיב לְבָם לְה' יִתְבַּרְךָ בְּהַדְרָגָה וּבְמַדָּה וְכוּ', כִּי הוּא יוֹדַע לְהַפִּיד כָּל הִיגוֹן וְאַנְחָה לְשִׂשׁוֹן וְשִׂמְחָה וְכוּ' כְּנִ"ל. וְזֶה וַיְהִי כָּל יֵצְאֵי יִרְךָ יַעֲקֹב שְׂבָעִים נַפְשׁ, בְּחִינַת שְׂבָעִים פְּנִים לְתוֹרָה שְׂהֵם שְׂבָעִים אֲנָפִין נְהוֹרִין שְׂזֶה בְּחִינַת שְׂמַחָה בְּחִינַת מְבַקְשֵׁי

פְּנִיף יַעֲקֹב וְכוּ'. (כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה "צוֹיֵת צְדָק" עֵין שָׁם). וְזֶה וַיּוֹסֶף
הָיָה בְּמִצְרַיִם, כִּי הֵעֱקֹר עַל-יְדֵי וַיּוֹסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם שֶׁהַקְּדִים ה' יִתְבָּרַךְ
רְפוּאָה לַמָּכָה לְשַׁלַּח מִקֶּדֶם אֶת יוֹסֵף לְמִצְרַיִם וְנִמְכַר לְעַבְדֵּי שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת
מְרִירַת הָעֲצָבוֹת שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת עֲבָדוֹת וְכוּ', וְעַמֵּד בְּנִסְיוֹן וְהַתְחַזֵּק גַּם שָׁם
בְּשִׂמְחָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיְהִי יוֹסֵף אִישׁ מְצַלִּיחַ כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בַּמִּדְרָשׁ הַנִּי"ל
שֶׁהָיָה מִפְּזֵז וּמְרַקֵּד. כִּי בְּמְרִירַת הַגְּלוּת כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר הָעֲצָבוֹת בְּיוֹתֵר זֶהוּ עֵקֶר
הָעֲצָה לַעֲשׂוֹת מְלִי דְשִׁטוּתָא כְּדִי לְשַׁמַּח אֶת נַפְשׁוֹ בְּמְרִירוֹת כְּזֶה:

וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּדוֹד שֶׁהָיָה מְשֻׁנָּה טַעְמוֹ לִפְנֵי אַבְיִמְלֵךְ שֶׁהָיָה שָׁם בְּסַכְּנָה
גְּדוּלָה בְּגָלוּת גְּדוּל וְעַל-כֵּן עָשָׂה שָׁם מַעֲשֵׂה שְׁטוּת וַיִּתְּנוּ עַל דְּלִתּוֹת הַשַּׁעַר
וַיִּרְדּוּ רִירוֹ עַל זְקֵנוֹ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן עֵקֶר קִיוּמָם בְּמִצְרַיִם וַיִּצְיֵאתָם מִשָּׁם הָיְתָה
עַל-יְדֵי וַיּוֹסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם, שֶׁהַקְּדִים לְשַׁלַּח אֶת יוֹסֵף הַצְּדִיק לְשָׁם וְכַנִּי"ל.
וְזֶה וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בַּחֲמֵר וּבְלִבְנִים וְכוּ', כִּי עֵקֶר מְרִירַת
הַגְּלוּת הוּא בַּחֲנִינֵת עֲבָדוֹת שֶׁנִּמְשָׁךְ מִזְהֵמַת הַנְּחָשׁ מִבַּחֲנִינֵת בְּעֲצָבוֹן
תֹּאכְלָנָה, בַּחֲנִינֵת הַתְּגַבְּרוֹת הָעֲצָבוֹת כַּנִּי"ל, שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת טֵיט הַיּוֹן שֶׁעַל זֶה
צָעַק דָּוִד טְבַעְתִּי בֵּינוֹן מְצוּלָה וְאִין מְעַמֵּד וְכוּ' הַצְּלִינִי מִטֵּיט וְאֵל אֶטְבַּעָה
וְכוּ'. וְזֶה שֶׁכְּתוּב בַּזֶּהֱרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּעַבְדָּה קָשָׁה, בְּקִשְׂיָא. בַּחֲמֵר, בַּחֲמֵרָא
דְּשִׁמְעֵתָא. וּבְלִבְנִים, בְּלִבּוֹן הַלְּכָתָא, כִּי זֶה עֵקֶר מְרִירַת הַגְּלוּת שֶׁמְבַלְבֵּל
הַשִּׂמְחָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת אֲמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה אֲנַפִּין נַהוּרִין כַּנִּי"ל עַל-
יְדֵי הַקְּשִׁיּוֹת וְהַבְּלִבוּלִים וְכוּ' שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִינֵת חֲמֵרָא דְשִׁמְעֵתָא וְלִבּוֹן
דְּהַלְּכָתָא, כִּי עֵקֶר בַּחֲנִינֵת אֲסוּקָא שִׁמְעֵתָא אֲלֵבָא דְּהַלְּכָתָא הוּא לְבָרֵר
וְלִבּוֹן עֲצוֹת אֲמֵתִיּוֹת לְעִבּוּדַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ לְצֵאת מִזְהֵמָא דְּהֵאֵי עֲלֵמָא
שִׁפְלָה וְלַהֲתַקְרַב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כִּי לֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלֵא הַמַּעֲשֵׂה.
וּבְשִׁבִיל זֶה עֵקֶר הַהֲתַקְרָבוֹת לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים וְלְצַדִּיקִים אֲמֵתִיִּים כְּדִי
שֶׁהֵם יוֹרוּ לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר גִּלְדָּה בָּהּ וְאֶת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה בְּכָל עֵת
בְּאִפְּן שִׁיזְכָּה כָּל אֶחָד לְצֵאת מִמָּה שֶׁצָּרִיף לְצֵאת וְלַהֲתַקְרַב וְלָשׁוּב לַה'
יִתְבָּרַךְ. אֲבָל הַסֵּטְרָא אַחֲרָא בַּחֲנִינֵת מְרִירַת הַגְּלוּת שֶׁהִיא הָעֲצָבוֹת מִתְגַּבֵּר
כָּל כֶּף וּמְמַרֵר אֶת חַיֵּי יִשְׂרָאֵל בְּקִשְׁיּוֹת וּבְלִבוּלֵי הָאֲמוּנָה וּבְבִלְבוּלֵי עֲצוֹת
עַד שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים לְלַבֵּן הַהֲלָכָה וְהַדֶּרֶךְ וְהַהֲלוֹף לָשׁוּב לַה' יִתְבָּרַךְ. וְזֶה
וּבְכָל עַבְדָּה בְּשִׂדָּה שֶׁהוּא תַּאֲוֹת מָמוֹן וְטְרִדַת הַפְּרָנְסָה שֶׁמְכַרְחִין לְצֵאת
מֵאֵהֶל תּוֹרָה לְצֵאת מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ אֶל הַשִּׂדָּה לְעֵסֶק בְּפְרָנְסָה, עַד שֶׁמְטְרִידוּ
בְּכָל עַבְדָּה בְּשִׂדָּה וּמְסִיתוּ וּמְדִיחוּ מִלְּקַבֵּעַ עֵתִים לְתוֹרָה עַל כָּל פְּנִים. וְזֶה
אֶת כָּל עַבְדָּתָם אֲשֶׁר עֲבָדוּ בָּהֶם בְּפָרָף, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה בְּפָה
רַךְ שֶׁבִּתְחִלָּה נִכְנַס עִמּוֹ הַבַּעַל דְּבַר וְהַסֵּטְרָא אַחֲרָא בְּפָה רַךְ וּמִתְלַבֵּשׁ
בְּמִצּוֹת. וְאוֹמֵר לוֹ הֲלֹא אִי אֶפְשָׁר לִישֵׁב בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ כָּל יוֹם וְהַהֲכָרַח
לְצֵאת אֶל הַשִּׂדָּה לְעֵסֶק בְּמִלְאָכָה וּמִשָּׂא וּמִתָּן, וְכִי אֵתָּה רוֹצֵה לָמוֹת אוֹ
לְהִיּוֹת עָנִי וּמְקַבֵּל וְכוּ', עַד שֶׁמְשַׁלִּיכוּ בְּתוֹךְ עֵמֶק טֵיט הַיּוֹן שֶׁהוּא אֲנַפִּין
חֲשׂוֹכִין מְרִירַת הָעֲצָבוֹת שֶׁל הַמָּמוֹן בַּחֲנִינֵת בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלָנָה, עַד שֶׁאֲפִלוּ
כְּשִׁמְרוּיָח מָמוֹן אֵינּוּ מְסַפִּיק לוֹ כָּל יָמָיו כִּי מִשְׁתַּוְּקֵק בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר, וְכָל
מָה שֶׁמְרַבֵּה נְכָסִים מְרַבֵּה דְּאָגָה, כִּי מְסִיתוּ לְבָנוֹת פְּתָם וְרַעְמָסָס שֶׁהֵם
בְּנִינִים גְּדוּלִים וּגְבוּהִים שְׁבוּנִים לְעֲצָמָם כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב הַבְּנִים חָרְבוֹת לָמוֹ
וְכַתִּיב קֶרֶבֶם בְּתִימוֹ לְעוֹלָם וְכוּ':

אות נח

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁגִזֵּר פְּרַעַה כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד וְכוּ' אִם בֶּן הוּא וְהִמְתֵּן אֹתוֹ וְאִם בֵּת הִיא וְחָיָה, כִּי בֶן סִטְרָא דְדַכּוּרָא בְּחִינַת שְׂמֻחָה בְּחִינַת בֶּן חֶכֶם יִשְׁמַח אָב. וּבֵת סִטְרָא דְנוּקְבָא שְׁשֵׁם עֶקֶר אַחִיזַת הָעֶצְבוֹת בְּחִינַת רַגְלִיהָ יוֹרְדַת מוֹת וְכוּ'. כִּי רָצָה לְהַגְבִּיר סִטְרָא דְנוּקְבָא בְּחִינַת עֶצְבוֹת שְׁזָה עֶקֶר תִּקְרָה הַגְּלוּת כַּנִּי"ל. וְזֶה וְתִירָאן הַמִּלְדוֹת אֶת הָאֱלֹקִים וְלֹא עָשׂוּ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵן פְּרַעַה מְלֶכֶד מִצְרַיִם וְתַחֲיִין אֶת הַיְלָדִים, הַמִּלְדוֹת הֵם בְּחִינַת צְדִיקֵי הַדּוֹר שֶׁהֵם מִלְדוֹת, שֶׁהֵם מוֹלִידִין תַּלְמִידִים הַגּוֹנִים בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּחְשְׁבוּ כְּאִלוֹ יְלָדִים כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנִס לְבָרְכָה, שֶׁהֵם עָשׂוּ בְּהַפְדָּ מַדְעַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא שֶׁהִיא בְּחִינַת פְּרַעַה וּמִצְרַיִם שֶׁכָּל עֲסָקִיהֶם לְהַגְבִּיר הָעֶצְבוֹת בְּכַמָּה נְכָלִים וְעַרְמוּמִיּוֹת, הָעֶקֶר עַל-יְדֵי טְרַדַת הַמָּמוֹן וְהַפְּרָנְסָה, וְלַפְעָמִים עַל-יְדֵי סִבְרוֹת הַהַפּוֹכוֹת שֶׁלֹּהֶם שֶׁנִּמְשָׁכִין מֵהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת שֶׁמְשַׁלְּכִין אֶת הָאֲדָם עַל-יְדֵי הַתּוֹכָחָה שְׂאִינָה כְּרֹאֵי שֶׁלֹּהֶם וְכוּ'. (וְאֵין כָּאֵן מְקוֹמוֹ לְהַאֲרִיךְ בְּזֶה וְעַיִן בְּמְקוֹם אַחֵר מִזֶּה). אֲבָל הַמִּלְדוֹת הַנְּזַכְרוֹת לְעֵיל בְּחִינַת צְדִיקֵי אֲמַת הֵם עוֹשִׂים בְּהַפְדָּ, שֶׁלֹּא דֵי שְׂאִינִם מְשַׁלְּכִין אֶת הָאֲדָם בְּדַבְרֵיהֶם כְּרָצוֹן הַסִּטְרָא אַחֲרָא חֵס וְשְׁלוֹם, אֵף גַּם וְתַחֲיִין אֶת הַיְלָדִים, שֶׁהֵם מְחִיין אֶת הַיְלָדִים שֶׁהֵם תַּלְמִידֵיהֶם הַנְּלוּיִם אֱלֵיהֶם שֶׁמְחִיין אוֹתָם בְּדַבְרֵיהֶם הָאֲמַתִּיִּים וּמְשִׁיבִין אֶת נַפְשָׁם בְּשִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם וּמְשִׁמְחִים אוֹתָם בְּכַחֲסָם וּבְדַרְכֵי עֲצוֹתֵיהֶם הָעֵמֶקוֹת וְכוּ' וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרְאוּ הַמִּלְדוֹת שִׁפְרָה וּפּוּעָה, שִׁפְרָה עַל שֵׁם שֶׁמְשַׁפְּרַת אֶת הַיְלָד, וּפּוּעָה עַל שֵׁם שֶׁפּוּעָה לְיֹלֵד וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנִס לְבָרְכָה כִּי כֹן נוֹהֲגִין הַצְּדִיקִים אֲמַתִּיִּים עִם נַפְשוֹת יִשְׂרָאֵל הַנְּלוּיִם אֱלֵיהֶם שֶׁמְשַׁפְּרִין אוֹתָם וּמְיַפִּין אוֹתָם בְּכָל מִינֵי עֲצוֹת לְהַחֲיוֹתָם וּלְחַזְקָם בְּכָל נִקְדָּה וּנְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁמוֹצְאִין בָּהֶם וְכוּ', וְכֵן פּוּעִין אֱלֵיהֶם כְּמוֹ לְיֹלֵד מִמֶּשׁ שֶׁשׁוֹרְקִין וּפּוּעִין לָהֶם לְבַל יִנְיָחוּ לְהַפִּיל עֲצָמָן בְּשׁוּם אִפֹּן רַק יִבְטָחוּ בַּחֲסָדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנוּ וְכוּ'. וּבְגֹדֶל כַּח הַצְּדִיקִים כִּי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָם לְעוֹלָם וְלֹא כַּחֲטָאִינוּ יַעֲשֶׂה לָנוּ כִּי לְעוֹלָם יֵשׁ תִּקְוָה וְכוּ'. (כְּמַבְאֵר הַרְבֵּה מִזֶּה בְּסִפְרֵים קְדוּשִׁים וּבִפְרָט בְּדַבְרֵינוּ עַיִן שֵׁם הַיֵּטֵב):

אות נט

וְזֶה בְּחִינַת מְרֵאָה הַסְּנֶה וּמֵה שְׂמֵאן מֹשֶׁה כֹּל כֶּךָ בְּשִׁלְחוֹתוֹ לְגֵאֲלָם,
שֶׁהַעֲקָר הָיָה מִחֲמַת שְׂרָאָה בְּרוּחַ קִדְשׁוֹ אֲרִיכַת מְרִירַת הַגְּלוּת שֶׁל עֲכָשׁוֹ
שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לַעֲמֹד עַל קִצּוֹ כִּי הוּא קֶץ הַפְּלָאוֹת, עַל-כֵּן לֹא רָצָה לְהַתְּחִיל
לִילֵךְ בְּשִׁלְחוֹתוֹ כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה וּמוֹבָא בְּפָרוּשׁ רַש"י
עַל פְּסוּק "שֶׁלַח נָא בְיַד תְּשַׁלַּח", כִּי יוֹדַע אֲנִי שְׂאֵינִי מְכַנִּיסִם לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל
וְאֵינִי גּוֹאֲלִים לַעֲתִיד וְכוּ'. וְכֹל זֶה מִחֲמַת רַבּוּי הַמַּחֲלָקֶת שֶׁבֵּין יִשְׂרָאֵל עַד
שְׂאִין יוֹדְעִין הֵיכָן הִם הַצְּדִיקִי אֲמַת שְׂזָה עֲקָר אֲרִיכַת הַגְּלוּת כִּידוּעַ. וְזֶה
וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בַּעַר בְּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינְנוֹ אֶפְלָ, וְהַתְּפִלָּא מְאֹד מִדוּעַ לֹא
יִבְעַר הַסְּנֶה, כִּי הַסְּנֶה מְרַמֵּז עַל הַגְּלוּת כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם
לְבִרְכָה, שְׂרָאָה הַתְּגִלוֹת אֶלְקוֹת בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה, שֶׁהוּא הַתְּלַהֲבוֹת
הָאֵשׁ שֶׁל לֵב אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי שְׂבוּעֵר לֵה' יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי כַח הַצְּדִיקִי אֲמַת
בְּחִינַת אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ הַנִּי"ל שְׂבוּעֵר לֵה' יִתְבָּרַךְ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה מִתּוֹךְ
מְרִירַת הַגְּלוּת, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן וְהַסְּנֶה אֵינְנוֹ אֶפְלָ, שְׂאֶף-עַל-פִּי-כֵן מִתְגַּבֵּר
הַגְּלוּת שֶׁהוּא מְרִירַת הַעֲצָבוֹת שְׂזָה בְּחִינַת וְהַסְּנֶה אֵינְנוֹ אֶפְלָ, שֶׁהַסְּנֶה שֶׁהִם
הַחוּחִים וְהַקּוֹצִים הַסּוֹבְבִים אֶת הַשּׁוֹשְׁנָה שְׂעַקְרָם הוּא הַעֲצָבוֹת שֶׁהִיא
גְלוּת הַשְּׂכִינָה אֵינְנוֹ אֶפְלָ, כִּי מִתְגַּבֵּר בְּכָל פַּעַם. וְהַתְּפִלָּא מֹשֶׁה עַל זֶה מְאֹד
וְאָמַר "אֲסִרָה נָא וְאֲרָאָה אֶת הַמְּרָאָה הַגְּדֹל הַזֶּה מִדוּעַ לֹא יִבְעַר הַסְּנֶה",
כִּי רָצָה לְהַגִּיעַ עַד סוֹף הַקֶּץ הָאֲחֵרוֹן אִידֵי יִזְכּוּ יִשְׂרָאֵל לְגֵאֲלָה שְׁלֵמָה שְׂאִין
אֲחֵרִיהָ גְלוּת לְבַעַר וּלְכֹלוֹת הַסְּנֶה שֶׁהִם הַחוּחִים וְהַקּוֹצִים לְגִמְרִי. וְאִזּוּ,
"וַיֵּרָא ה' כִּי סָר לְרֵאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' וְכוּ' אֵל תִּקְרַב הַלֵּם וְכוּ'", זֶה
בְּחִינַת כַּח הַמְּסַדֵּר וְהַמְּיַשֵּׁב הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּעַכֵּב אֶת רְדִיפַת הַמַּחֲסִין
שֶׁלֹּא יִרְדֹּף מִחוּ לְהִרְסַת לַעֲלוֹת אֵל ה' כְּנִי"ל. הֵינּוּ כִּי מֹשֶׁה שֶׁהוּא הַגּוֹאֵל צֶדֶק
הָרֵאוּשׁוֹן רָאָה שִׁינְאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי יוֹכֵל לְשַׁמַּח אֶת יִשְׂרָאֵל מִתּוֹךְ מְרִירַת
הַגְּלוּת לְהֵאִיר בָּהֶם הַתְּנוּצָצוֹת אֶלְקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂזָה עֲקָר הַשְּׂמִיחָה, שְׂזָה
בְּחִינַת לַבַּת אֵשׁ בְּחִינַת רְשָׁפִיהָ רְשָׁפִיהָ אֵשׁ שְׁלֵהֲבַת י"ה, שְׂנִתְגַּלְהָ מִתּוֹךְ
הַסְּנֶה מִתּוֹךְ מְרִירַת הַגְּלוּת כִּי יְכוּל לְהַפְּךָ יְגוֹן וְאֲנַחָה לְשְׂמִיחָה כְּנִי"ל. אֲבָל
אֶף-עַל-פִּי-כֵן וְהַסְּנֶה אֵינְנוֹ אֶפְלָ שְׂאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינּוֹ נִכְלָה הַסְּנֶה שֶׁהוּא
הַקּוֹץ הַמְּכַאֵיב, כִּי אֶף-עַל-פִּי-כֵן הִם מִתְגַּבְּרִים בְּכָל פַּעַם בְּכַמָּה נִכְלִים
וְעַרְמוּמִיּוֹת בְּלִי שְׂעוֹר עַד שֶׁהַחֲטִיָּאִם חֲטָאָה גְדוֹלָה תִּכְרַף אַחַר מִתֵּן תּוֹרָה
וְכוּ'. וְכֵן כֹּל הַעֲשָׂרָה נְסִיווֹנוֹת וְכוּ'. שְׂעַל-יְדֵי זֶה נִגְזְרוּ כֹּל הַגְּלוּת עַד הַגְּלוּת
הָאַרְבֵּי הַפֶּר הַזֶּה כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב וּבִיּוֹם פְּקֻדֵי וְכוּ', וְרָצָה מֹשֶׁה לַעֲמֹד עַל הַדְּבָר
שְׂזָהוּ בְּחִינַת הַשְּׂגַת קֶץ הַפְּלָאוֹת, וְאִזּוּ אָמַר לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ אֵל תִּקְרַב הַלֵּם זֶה
בְּחִינַת הַמְּעַכֵּב שֶׁהוּא הַמְּסַדֵּר וְהַמְּיַשֵּׁב הַנִּי"ל, כִּי מֹשֶׁה זָכָה אִזּוּ לְבְּחִינַת
הַשְּׂגַת הַתְּשָׁעָה הַיְכָלִין הַנְּזַכְרִים לְעִיל שְׂזֹכִין עַל-יְדֵי שְׂמַחַת הַמְּצוּהָ שֶׁהִיא
בְּחִינַת הַתְּנוּצָצוֹת קְבֵלַת הַתּוֹרָה שֶׁהַתְּחִיל אִזּוּ, עַד שֶׁהַשִּׁיג וְרָאָה מֵה שֶׁהַשִּׁיג
וְכוּ', אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן רָאָה שְׂעֵדִין הַסְּנֶה אֵינְנוֹ אֶפְלָ וְאָמַר אֲסִרָה נָא
וְאֲרָאָה אֶת הַמְּרָאָה הַגְּדֹל הַזֶּה וְכוּ', אִידֵי מְשִׁיגִין הַתְּגִלוֹת אֶלְקוֹת בְּשְׂמִיחָה
כְּזֹאת עַד שְׂיוֹכֵל לְכֹלוֹת הַסְּנֶה לְגִמְרִי, כִּי כְּבָר מְבֹאָר קִצַּת לְעִיל שֶׁהִיא בְּהֵא
תְּלִיא, כֹּל מֵה שְׂמִתְגַּבְּרִין לַעֲשׂוֹת מְצוּהָ בְּשְׂמִיחָה זֹכִין לְאִיזָה בְּחִינַת
צְמִיחַת קָרוֹן יְשׁוּעָה לְהוֹצִיא הַשְּׂכִינָה מִהַגְּלוּת וּלְעֹלוֹת בְּכָל הַעֲלִיּוֹת
הַנְּזַכְרֹת לְעִיל עַד הַתְּשָׁעָה הַיְכָלִין הַנְּזַכְרִים לְעִיל שְׂשֵׁם מְקוֹר הַשְּׂמִיחָה
בְּחִינַת וְשְׂמַחַת עוֹלָם עַל רֵאשֵׁם כְּנִי"ל. וְאִזּוּ מִמְּשִׁיכִין שְׂמִיחָה יִתְרָה מִמְּקוֹר

השמחה ואז יכולין לברר ביותר מהיכלי התמורות כנ"ל. ואז עולין יותר ויותר בעליות הנזכרות לעיל, עד שמשיגין מה שמשיגין מבחינת תשעה היכלין הנזכרים לעיל בהשגה יתרה ואז מתגדל השמחה יותר ואז יכולין לברר מהיכלי התמורות יותר ויותר וכן להלן. ואם היה הולך כל זה פסדר בודאי כבר היה קץ הגאולה שהוא על-ידי שמחה כנ"ל, אבל עוונותינו הטוב אלה שבכל פעם מתגבר הבעל דבר ומחטיא את ישראל ומגביר העצבות בחינת יעציבוהו בישימון בחינת בלבולי האמונה שהוא בחינת עבודה זרה וכפירות שנקראים עצבים על שם העצבות כמו שכתוב יעציבוהם כסף וזהב וכו' :

ועל-ידי זה אריכת הגלות כי לא גלו ישראל אלא על שפסקו מהם אנשי אמונה וכו', שזהו בעצמו בחינת עצבות כנ"ל. אבל גדולי הצדיקים שבכל דור מתנגעים בגדל כחם בכל דור לעסק בתקון זה לשמח את ישראל על-ידי הארת האמונה הקדושה בלבם בכל פעם וכו'. אבל עקר אריכת הגלות הוא על-ידי המחלקת שחותרים להרחיק לב בני ישראל מצדיקי אמת, ועל-ידי זה אי אפשר לעמוד על קץ האחרון, עד שאפלו משה רבנו לא יכל לעמוד על הדבר כי אמר לו ה' יתברך אל תקרב הלם, הינו שעדין לא נתבררו היכלי התמורות כל כך בשלמות עד שתוכל לעלות להשיג יותר, כי כל השגת אור האין סוף הוא כפי הברור מהיכלי התמורות בבחינת מי יימר הנ"ל. וזה של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא, הינו שלכאן נמשך קדשת המקום העליון הנ"ל שהוא בחינת כח המעכב וכו' הנ"ל, שהוא בחינת ברוך כבוד ה' ממקומו כנ"ל. וצריכין לזה המקום חליצת המנעלים בחינת של נעליך, שהוא להפשיט עצמו לגמרי מהגוף של עולם הזה כמו שאיתא בזהר הקדוש. אבל לילך עוד יותר להשיג יותר איך לכלות ולבער הסנה לגמרי זה אי אפשר עתה כי זהו גם-כן בחינת המתן הנ"ל שצריך להמתין הרבה עד שנוזקה לברור מהיכלי התמורות כזה עד שיוזכו הצדיקים להשיג איך לכלות הסנה לגמרי וכו' ועל-כן באמת מאן משה בשליחותו שבעה ימים ואמר שלח נא ביד תשלח וכו'.

אות ס

עד שבסוף ויחר אף ה' במשה ויאמר לו הלא אהרן אחיך הלוי וכו' הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלב וכו', וראך ושמח בלב דיקא שעל-ידי זה עקר תקון הגאולה, על-ידי גדל השלום שיהיה לו עמך ולא יתקנא בך כלל אדרבא ושמח בלב. כי עקר התקון על-ידי השמחה שעל-ידי זה מעלין המלכות מהיכלי התמורות וכו' עד שזוכין לברכות הנזכרות לעיל שזהו בחינת קדשת הכהנה בחינת וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם

וכו' כמו שֶמְבֹאֵר שָׁם. וְעַל-כֵּן בְּאֵמֶת זָכָה אֶהְרֹן עַל-יְדֵי וְשִׁמְח בְּלָבוֹ, לְקַדְּשֵׁת הַכֹּהֵנִה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֻנָּם לְבִרְכָה, הֵינּוּ כְּנִ"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה הֵיטֵה גְּאֻלַּת מִצְרַיִם, כִּי עָקַר הַגְּאֻלָּה עַל-יְדֵי הַשְּׂמֵחָה כְּנִ"ל, וְעָקַר שְׁלֵמוֹת הַשְּׂמֵחָה הוּא עַל-יְדֵי הַשְּׁלוֹם, בְּחִינַת כִּי בַשְּׂמֵחָה תִצְאוּ וּבְשְׁלוֹם תּוֹבְלוּ וְכְנִ"ל. הֵינּוּ שְׂגָלָה לּוֹ הִי יִתְבָּרַךְ כִּי הֵחָרַח שְׂיִלְךָ בְּשְׁלִיחוֹתָו לְגָאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, כִּי אִם הוּא לֹא יֵלֶךְ בְּשְׁלִיחוֹתוֹ עִתָּה לֹא יִגְאָלוּ יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר בַּמִּדְרָשׁ, אִם אֵין אֶתָּה גְּאֻלָּם אֵין אַחַר גּוֹאֲלָם, הֵינּוּ שְׂגָלָה לּוֹ שֶׁאֲדַרְבָּא מַחְמַת אַרְיֶכַת הַגְּלוּת שֶׁל עֲכָשׁוּ מִכְרָח אֶתָּה לֵילְךָ בְּשְׁלִיחוֹתְךָ כְּדֵי לְתַן אֶת הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי זֶה, כִּי אִם לֹא הֵינּוּ מְקַבְּלִים אֶת הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי מִשֶׁה רַבְּנֵי לֹא הָיָה אֲפָשָׁר עִתָּה לְהִתְקַיֵּם בְּגְלוּת הַמֶּר הָאָרֶץ הַזֶּה כָּלֵל. וְכְמוֹ שֶׁאֵיִתָּא בַּיָּהֳרַק הַקְּדוֹשׁ שֶׁעָקַר הַתְּקוּהָ עִתָּה הוּא עַל-יְדֵי שֶׁכָּבַר הַקְּדִים לָנוּ הִי יִתְבָּרַךְ רְפוּאָה לַמַּכָּה שֶׁכָּבַר קִבְּלָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְהַמְצְוֹת עַל-יְדֵי מִשֶׁה רַבְּנֵי, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה אָנוּ יְכוּלִים לְשִׁמְח אֶת עַצְמָנוּ בְּכָל פְּעַם עַל-יְדֵי רַבּוּי הַמְצְוֹת שֶׁאָנוּ זֹכְכִין לַעֲשׂוֹת בְּכָל יוֹם אֲפָלוּ הַקָּל שֶׁבְּקָלִים, וְהָעָקַר עַל-יְדֵי גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר שֶׁמְכַנְיָסִין בְּנוֹ לְשִׁמְח נַפְשָׁנוּ בְּנִקְדַּת הַמְצְוֹת וְכוּ' כְּנִ"ל, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְעַלִּין הַשְּׂכִינָה בְּכָל פְּעַם וְכוּ', עַד שֶׁזֹּכְכִין לְכָל הַנִּ"ל עַד שֶׁנִּזְכָּה לְגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה. אֲבָל אִם לֹא הָיָה מִשֶׁה מְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה לֹא הָיָה אֲפָשָׁר לְשִׁמְח נַפְשָׁנוּ עִתָּה וְלֹא הָיָה אֲפָשָׁר לְצַאֵת מִהַגְּלוּת כָּלֵל, כִּי בְּמִצְרַיִם שְׁלֹא הִתְגַּבֵּר עַדִּין גְּלוּת אָדוּם כֹּל כֶּף הָיָה מִסְפִּיק קִדְּשֵׁת הַצְּדִיקִים יַעֲקֹב וּבְנָיו וּבְפֶרֶט קִדְּשֵׁת יוֹסֵף הַצְּדִיק כְּנִ"ל שֶׁהָיָה לָהֶם כֹּחַ לְהַחְיֹת נַפְשָׁם לְסִבֵּל הַגְּלוּת. אֲבָל עִתָּה בְּדוּחָקָא דְּגְלוּתָא בְּתַרְאָה, לֹא הָיָה אֲפָשָׁר לְהַחְיֹת נַפְשָׁנוּ וְלְצַאֵת מִהַגְּלוּת לִיֵּלָא שֶׁהַקְּדִים לָנוּ הַתּוֹרָה וְהַמְצְוֹת אֲשֶׁר הֵם חֵיִינוּ וְשִׁמְחָתָנוּ כְּמוֹ שֶׁאֹמְרִים וְנִשְׂמַח בְּדַבְּרֵי תּוֹרָתְךָ וּבְמַצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעַד כִּי הֵם חֵיִינוּ וְכוּ', וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב לִיֵּלָא תּוֹרָתְךָ שֶׁעֲשִׂי אֲזִי אֲבִדְתִּי בְּעַנְיִי. אֲבָל כָּל כֹּחַ הַגְּאֻלָּה מִמִּצְרַיִם אֲזִי הָיָה עַל-יְדֵי וְרָאָךְ וְשִׁמְח בְּלָבוֹ שֶׁל אֶהְרֹן שֶׁזָּכָה לְקַדְּשֵׁת הַכֹּהֵנִה עַל-יְדֵי זֶה כְּנִ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרַכַּת הַיָּדִים וְכוּ' שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכְכִין לְהַשְׁגֵּת הַטִּית הַיְכָלִין שֶׁמִּשֶׁם כָּל יְדִיעַת וְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹת שֶׁזֶה עָקַר תְּכִלִּית הַגְּאֻלָּה כְּנִ"ל. כִּי עָקַר עֲכוּב הַגְּאֻלָּה אֲזִי הָיָה עַל-יְדֵי דָתָן וְאַבְיָרָם שֶׁהֵם רְאֵשֵׁי הַחוּלְקִים וְהַפְּרוּכִים אַחֲרֵיהֶם, שֶׁמֵּהֶם בָּאוּ כָּל הַקְּלָקוּלִים וְהַנְּסִיוֹנוֹת שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְּגַלְּגָלוּ כָּל הַחֲרָבָנוֹת, חֲרָבֵן בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שֵׁנִי וְכָל הַצְּרוֹת רַחֲמָנָא לְצַלֵּן עַד הַגְּלוּת הָאֲחֵרוֹן הַזֶּה שֶׁעָקַר אַרְיֶכַת הַגְּלוּת עַל-יְדֵי הַמַּחְלָקָת כְּנִ"ל. כִּי בְּכָל הַמַּחְלָקָת יֵשׁ נִיצוּצֵי דָתָן וְאַבְיָרָם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֻנָּם לְבִרְכָה. אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֶתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם הִי, כִּי אֲזִי נִמְצָא אֶהְרֹן הַכֹּהֵן שֶׁלֹּא הִתְקַנָּא בְּגְדֵלֵת מִשֶׁה אַחֲיוּ הַקֶּטָן מִמֶּנּוּ בְּשָׁנִים, אֲדַרְבָּא, יָצָא לְקַרְאָתוֹ בְּשִׁמְחָה שֶׁעַל-יְדֵי זֶה הֵיטֵה הַגְּאֻלָּה הָרֵאשׁוֹנָה, וְאֲזִי נִמְשָׁכָה קִדְּשֵׁת הַכֹּהֵנִה. וּבְכַח זֶה בְּכַח מִשֶׁה וְאֶהְרֹן הַכֹּהֵן נִמְצָאִים עִתָּה גַם -כֵּן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר צְדִיקִים וְכִשְׁרִים אֲמִתִּיִּים שֶׁהֵם נְלוּיִם אֶל גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים הַמְּבַחֲרִים וְשִׁמְחִים לְקַרְאָתָם וְשׁוֹמְעִין לְעִצְתָם וּמְשִׁמְחִים נַפְשָׁם בְּעִשְׂוֹת כָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ שֶׁעַל-יְדֵי זֶה תְּבוּאָה הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה, בְּחִינַת כִּי בַשְּׂמֵחָה תִצְאוּ וּבְשְׁלוֹם תּוֹבְלוּ וְכוּ'

אות סא

וְזֶה בְּחִינַת בְּרַכַּת שְׁהַחֲיֵנוּ, שְׂכָשָׁהוּא רוֹאֶה אֶת חֲבֵרוֹ שְׂחָבִיב עָלָיו וְשָׂמַח בְּרֵאִיתוֹ מְבָרֵךְ שְׁהַחֲיֵנוּ וְכוּ'. כִּי זֶה עֵקֶר הַחַיּוּת וְהַקִּיּוּם כְּשֶׁשְׂמַחִים בְּרֵאִית חֲבֵרוֹ אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, שְׂעָקֵר הַשְּׂמִיחָה מֵה שְׂזָכוּ שְׁנֵי יִשְׂרָאֵלִים הָאוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה לְהַתְנוּעַד יַחַד בְּשָׁלוֹם שְׁעַל-יָדֵי זֶה עֵקֶר הַגְּדֻלַּת שְׂמַחַת יִשְׂרָאֵל. כִּי בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ חֵלֶק אֱלוֹהִים מִמַּעַל שֶׁהוּא מְקוֹר הַשְּׂמִיחָה בְּחִינַת יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׁיו. אֵד הַקְּלָפָה הַקּוֹדֶמֶת לַפְּרִי שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲצָבוֹת חוֹפָה עָלָיו, וְצָרִיף הַתְּגַבְרוֹת גְּדוֹל לְהַגְבִּיר הַשְּׂמִיחָה עַל הָעֲצָבוֹת וְהִיא מְלַחֶמָה גְּדוֹלָה, עַל-כֵּן צָרִיכִין לָזֶה שְׂיִתְחַבְּרוּ וְיִתְקַבְּצוּ כַּמָּה נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל מֵה שְׂמִתְקַבְּצִין וּמִתְחַבְּרִין בְּאֵהָבָה נִפְשׁוֹת הַחֲבֵרִים בְּיוֹתֵר, מִתְגַּדֵּל הַשְּׂמִיחָה בְּיוֹתֵר. כִּי מִתְקַבְּצִין וּמִתְחַבְּרִין חֲלָקֵי הַשְּׂמִיחָה יַחַד וּמְאִירִין בְּאוֹר גְּדוֹל בְּיוֹתֵר, שְׂזֶה בְּחִינַת אוֹר צְדִיקִים יִשְׂמַח הַמּוֹבָא לְעִיל (בְּאוֹת מַב), בְּחִינַת בְּרַבּוֹת צְדִיקִים יִשְׂמַח הָעַם וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן מְבָרְכִין עַל רֵאִית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרוֹ הַחָבִיב עָלָיו שְׁהַחֲיֵנוּ וְקִיְמָנוּ וְכוּ', כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַחַיּוּת וְהַקִּיּוּם שֶׁהוּא עַל-יָדֵי הַשְּׂמִיחָה וְהַשְּׁלוֹם וְכַנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת וְרֵאָף וְשָׂמַח בְּלָבוּ הַנִּ"ל, שְׂעַל-יָדֵי זֶה הִיְתָה עֵקֶר גְּאֵלֶת מְצָרִים עַל-יָדֵי שְׂאֵהָרֵן לֹא הִתְקַנָּא בְּגְדֻלַּת מִשָּׁה אַחִיו הַקְּטָן מִמֶּנּוּ הִיְנוּ כַּנִּ"ל. כִּי עֵקֶר הַגְּאֵלָה עַל-יָדֵי שְׂמִיחָה כַּנִּ"ל שְׂעָקֵרָה עַל-יָדֵי אֵהָבֶת חֲבֵרִים הָעוֹסְקִים לְהִתְקַרֵּב אֶל ה' בְּאֶמֶת לְאֶמֶתוֹ וְכוּ' שְׂזֶה בְּחִינַת וְרֵאָף וְשָׂמַח בְּלָבוּ כַּנִּ"ל:

אות סב

וְזֶה שְׂהַחֲיֵנוּ וְקִיְמָנוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזָמַן הַזֶּה, שְׂמְבָרְכִין עַל כָּל דְּבַר שְׂמִיחָה הַבָּא מִזָּמַן לְזָמַן, וְעָקֵר בְּרַכַּת שְׁהַחֲיֵנוּ הוּא בְּיָמִים טוֹבִים, כִּי עֵקֶר הַתְּהוּוֹת הַזָּמַן נִמְשָׁד בְּשֵׁרֶשׁוֹ מִבְּחִינַת הַמִּתֵּן עַד שְׂאֵתִישֵׁב הַנִּ"ל, כִּי בְּאֶמֶת אֵין שׁוֹם זָמַן כָּלָל (כְּמוֹ שְׂמְבָאָר עַל פְּסוּק אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֵתִיף בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן סא), רַק כָּל הַזָּמַן הוּא בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה שְׂהָאָדָם צָרִיף לְעֵבֵר בְּזֶה הָעוֹלָם מִסְפָּר יָמֵי חַיָּו כְּדִי שְׂיִקְשֵׁר הַזָּמַן לְמַעְלָה מִהַזָּמַן, כִּי זֶה הָעוֹלָם הוּא בְּמִקּוֹם וּבְזָמַן, וְצָרִיף הָאָדָם לְעֵבֵר בּוֹ כְּדִי שְׂיִקְשֵׁר בְּחִינַת הַזָּמַן וְהַמְּקוֹם לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִהַזָּמַן, (וְעֵינ מְזֶה בְּדַבְּרֵינוּ בְּמִקּוֹם אַחַר בְּהַלְכוֹת מִיְלָה הַלְכָה ד עַל-פִּי הַתּוֹרָה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֵתִיף הַנִּ"ל). וְעָקֵר הַזָּמַן נִמְשָׁד מִבְּחִינַת הַמִּתֵּן הַנִּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת כַּח הַמְּסַדֵּר וְהַמְּיַשֵּׁב אֶת הַפּוֹחִין שֶׁהוּא הַמַּעְכָּב

הנ"ל שעקר התקון על-ידי שמחת המצוה וכו' על-ידי בחינת מי יימר הנ"ל. הינו שאדם בא רק בשביל זה להעולם כדי שיפיר את ה' יתברך על-ידי בחינת השגת התשעה היכלין הנזכרים לעיל שעל ידם משיגין אור אין סוף בבחינת מטי ולא מטי וכו', שאי אפשר להשיג כל זה כי אם על-ידי כח המסדר והמישב וכו', שהוא בחינת המתן עד שיתישב וכו'. כי כל ימי חיי האדם הם רק בבחינת המתנה כדי שיתישב היטב בבחינת ישוב הדעת אמתית, שעל-ידי זה דיקא ישיג מה שישגי כפי עבודתו באמת מה שאין המלאכים זוכים להשיג. כי המלאכים אינם יכולים להשיג אורו האין סוף בבחינה הנ"ל כמו האדם, מחמת שלא תקנו כראוי כח המסדר והמישב שאינו נתתקן כי אם על-ידי כח הבחירה שיש רק להאדם. (ועין מזה בהלכות נפילת אפים על-פי התורה אמצעותא דעלמא הנ"ל). ועל-כן הם בוערים ורועשים להשיגו, ואף-על-פי שגם השגתם גבוהה מאד, אבל אין ערך להשגתם נגד השגת האדם הצדיק שהיה בזה העולם ונתנסה במה שהתנסה על-ידי כח הבחירה שעל-ידי זה זכה לתקן המחיו. ועקר התקון שזכה לתקן כח המסדר והמישב כנ"ל, שהוא בחינת המתן וכו' שמשם כל הזמן כנ"ל. כי כל הזמן של האדם שהם כל ימי חיי הם בחינת המתן, שאומרים לו שימתין הזמן של ימי חיי שיתישב בו בכל יום ובכל יום על-ידי זה יזכה להשיג בכל יום מה שישגי עד שיזכה ביום קצו וסופו לעלות עם כל הימים והזמן של ימי חיי ששהה בזה העולם, לעלות למקום שיעלה להשיג מה שישגי שהם בחינת אורות הצחצחות שזוכין הצדיקים, בחינת והשביע בצחצחות נפשך אשרי להם :

ועקר כל זה זוכין על-ידי עשיית המצוה בשמחה כנ"ל, כי שמחה היא החיות והקיום של כל ימי האדם כי באמת אין שום זמן כלל כנ"ל. וכמו שרואין גם בגשמיות שאינן כלום כי הזמן פורח מאד מאד כצל עובר וכאבק פורח וכענן כלה וכו', כי העבר אין והעתיד עדין וההווה כהרף עין וכמובא בספרים הרבה מזה. וימי חיינו הבל, הבל הבלים, הבל הבלים (כמו שאיתא במדרש קהלת פרשה א), כהבל של הכלי השביעית וכו' שאין בו שום ממשות וכו', ואין נשאר מכל הזמן העבר וההווה והעתיד כי אם מה שחוטטין ממנו איזה טוב תורה ותפלה וצדקה ומעשים טובים ורצון והשתוקקות נמרץ לה' יתברך והתקרבות לצדיקים וחברים אמתיים וכו', והעקר הוא השמחה שהיא נקדת כל המצוות שהוא עקר החיות והקיום וכנ"ל. ועל-כן עקר החיות שהוא בזמן ובמקום הוא על-ידי זה היום והזמן שזוכין בו לשמחה של מצוה לשמח בו יתברך, בבחינת זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, שרק זה היום עשה ה' כשזוכין לגיל ולשמח בו, כי משם כל החיות וקיום הימים והזמנים שהם ימי חיי האדם. כי הרשעים שאינם זוכים לשמחת המצוה, באמת אין להם שום חיות, ועל-כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה הרשעים בחייהם קרויים מתים, מאחר שאינם זוכין לקשר הזמן למעלה מהזמן לקבל חיות ממקור החיים על-ידי שמחת המצוה כנ"ל. וכן להפך אפלו הצדיקים הגדולים כשאינם נזקרים להמתין עד שיתישבו כראוי ומחם רודפים ביותר מדאי להשיג, אינם יכולים לחיות בזה העולם כלל, כי זה בחינת בקרבתם לפני ה' וימתו, בחינת הציץ ומת. על-כן עקר החיות של הימים

וְהַזְמִינִים שְׂחֵי הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַנִּ"ל עַל-יְדֵי שְׂזוּכָה לְתַקּוֹן הַמִּישָׁב וְהַמְסֻדָּר כְּרֵאוֹי עַל-יְדֵי עֲשִׂיַת הַמְצָוָה בְּשִׂמְחָה וְכוּ' כַּנִּ"ל. וְאִזּוֹכָה לְבוֹא וּלְעֵלוֹת עִם כָּל יָמָיו וְעֵתוֹתָיו לְמָקוֹם שְׂיַעֲלֶה בְּבְחִינַת וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים דְּסִיב וְעָאֵל בְּיוֹמִין וְכוּ' כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוּשָׁה. וְעַל-כֵּן בְּכָל עֵת שְׂמִיחָה מְבָרְכִין שְׂהַחֲיֵנוּ וְקִיָּמְנוּ וְהִגִּיעֵנוּ לְזְמַן הַזֶּה, כִּי עֶקֶר הַחַיּוֹת וְהַקִּיּוֹם שֶׁל כָּל יָמֵינוּ הוּא עַל-יְדֵי שְׂהִגִּיעַ לְזְמַן הַזֶּה שֶׁל שְׂמִיחָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה ה' וְכוּ' כַּנִּ"ל, שֶׁהוּא זְמַנִּים הַמְקַדְּשִׁים שֶׁל הַיָּמִים טוֹבִים שֶׁבָּהֶם נִתְגַּלָּה אֱלֹקוֹתוֹ וְתִבְרָךְ עַל-יְדֵי גְדֹל הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעֲשֵׂה בָּהֶם שְׂזֵה עֶקֶר הַשְּׂמִיחָה, אוֹ כְּשֶׁרוֹאֶה אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁשְּׂמַח בּוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂמִיחָה שֶׁל מְצוּחַ כַּנִּ"ל:

אות סג

וְכֵן אֶפְלוּ עַל פְּרִי חֲדָשׁ מְבָרְכִין שְׂהַחֲיֵנוּ כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה אֲנָא אֶקְרָא חֲדָתָא נְמִי אֲמִינָא זְמַן, כִּי כָּל גְּדוּל וְצְמִיחַת הַפְּרוֹת הֵם עַל-יְדֵי שְׂמִיחַת הַמְצוּוֹת שְׂמְקִים כָּל הָעוֹלָם שְׂנִבְרָא בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה. וְכְמוֹ שְׂמִבְּאָר בְּהַתּוֹרָה אֲרִיכַת אֲפִים בְּסִימָן קֵנָה, שְׂכָּל כַּח הַגְּדוּל וְהַצּוּמָח הוּא עַל-יְדֵי אֲמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׂמִיחָה כַּנִּ"ל. וְכְמוֹ שְׂכְּתוּב לְבָשׂוּ כְּרִים הַצֵּאן וְעִמְקִים יַעֲטִפוּ בָר וְתִרוּעֵעוּ אֶף יִשִּׁירוּ. וְכֵן בְּפִסְוִקִים הַרְבֵּה מְבָאָר גְּדֹל הַשְּׂמִיחָה עַל-יְדֵי שְׂצוּמְחִים הַפְּרוֹת, כְּמוֹ שְׂכְּתוּב הַנִּיּוֹצֵנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ וְכוּ'. כִּי כָּל גְּדוּל וְצְמִיחַת הַפְּרוֹת בְּכָל שָׁנָה הוּא עַל-יְדֵי נִקְדַּת הַמְצוּוֹת שֶׁהִיא הַשְּׂמִיחָה בּוֹ וְתִבְרָךְ. כִּי הַפְּרוֹת וְהַתּוֹבָאָה הֵם לְהַחֲיוֹת בָּהֶם נִפְשׁ כָּל חַי, שְׂעֶקֶר הוּא הָאָדָם, וְעֶקֶר הַחַיּוֹת הוּא הַדַּעַת הַקְּדוּשׁ לְהַפְּיֵר אוֹתוֹ וְתִבְרָךְ שֶׁהוּא עַל-יְדֵי עֲשִׂיַת הַמְצוּוֹת בְּשִׂמְחָה כַּנִּ"ל, וְעַל-כֵּן מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם שְׂהַחֲיֵנוּ וְכוּ' כַּנִּ"ל:

אות סד

וְעַל-כֵּן עֶקֶר בְּרַכַּת הַזְּמַן הוּא כְּשֶׁרוֹאִין הַדְּבָר אַחַר שְׂלִשִׁים יוֹם לְפָחוֹת, כִּי תַעֲנוּג תְּמִידִי אֵינוֹ תַעֲנוּג כְּמוֹבָא, כִּי עֶקֶר הַחַיּוֹת עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַמִּתְּן הַנִּ"ל שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ הַשְּׂמִיחָה כַּנִּ"ל, וְעַל-כֵּן הַשְּׂעוּר שְׂלִשִׁים יוֹם שֶׁהוּא חֲדָשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת מְלוֹי פְּגִימַת הַלְּבָנָה, שְׂאִז עֶקֶר תַּקּוּן הַשְּׂמִיחָה עַל-יְדֵי שְׂמִתְקָנִים

בְּחִינַת מְאֵרֶת חֶסֶד שְׁמֵשׁ כָּל הָעֲצָבוֹת כְּפִי הַלְעִיל (בְּאוֹת לְמִ"ד)
שְׁמֵהֶפְכִים אוֹתוֹ לְשִׁמְחָה לְפָנָיו:

אות סה

כִּי צְרִיכִין לְהַחֲיוֹת וּלְשַׁמַּח אֶת נַפְשׁוֹ בְּחֶסֶד ה' וְטוֹבוֹ שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ בְּעֶבֶר
וְהוֹוֶה וְשִׁיעָשָׂה עִמָּנוּ לְהַבָּא, בְּבְחִינַת הוּא הֵטִיב הוּא מְטִיב הוּא יֵיטִיב לָנוּ
וְכוּ'. וְזֶה כָּל הַחַיּוֹת וְהַקִּיּוֹם שֶׁל הַזְּמַן שֶׁהֵם יָמֵי חַיֵּי הָאָדָם, שֶׁהֶעֱקָר
לְקִשְׁרָם לְבְחִינַת לְמַעַלָּה מֵהַזְּמַן כְּפִי הַלְעִיל, הֵינּוּ שְׁכָל אֶחָד צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ
לְמַצָּא בְּעִצְמוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת מֵהַמְצוּוֹת שֶׁזָּכָה לַעֲשׂוֹת בְּכָל יוֹם מֵעוֹדוֹ. כִּי
כָּבֵד זְכִינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אֲשֶׁר הֵם חַיֵּינוּ
וְאֶרְךְ יָמֵינוּ וְכוּ'. וְכַמְבָּאֵר הַרְבֵּה מְזֶה בְּדַבְרֵינוּ בְּפָרֵט עַל פְּסוּק אֲזַמְרָה
לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי וְכוּ', וְכֵן גַּם עֵתָה אֵיךְ שֶׁהוּא עַל כָּל פָּנִים הוּא חוֹטֵף אֵיזָה
מְצוּוֹת בְּכָל יוֹם וְיוֹם, כִּי אֶפְלוּ פוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל מִלְּאִים מְצוּוֹת כְּרַמּוֹן. וְהֶעֱקָר
הוּא לְשַׁמַּח בְּזֶה וְלִידַע וּלְהַשְׁכִּיל וּלְהַבִּין הָאֱמֶת שֶׁאֵין שׁוּם חַיּוֹת בְּעוֹלָם
חוּץ מְזֶה וְכְפִי הַלְעִיל. וְהֶעֱקָר מֵה שֶׁאֵנוּ מְצַפִּים לִישׁוּעָה וּמְקוּיִם לְאַחֲרִית טוֹב
בְּכַח הַצְּדִיקֵי אֱמֶת כְּאֲשֶׁר חִזְקוּנוּ כָּל הַנְּבִיאִים וְהַצְּדִיקִים אֱמֶתִיִּים
רַאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא וְאֶפְלוּ אִם
הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, כָּל זְמַן שֶׁמֵּאֲמִין שֶׁאֵין שׁוּם חַיּוֹת בְּעוֹלָם כִּי אִם תּוֹרָה
וּמְצוּוֹת, וְחוֹתֵר וּמְשַׁתַּקֵּק לְהַתְּכַלִּית הַנְּצָחִי, וּמְקַרֵּב עִצְמוֹ לְצְדִיקִים
וְחַבְרִים אֱמֶתִיִּים, וּמְתַחַזֵּק לְשַׁמַּח נַפְשׁוֹ בְּכָל עֵת בְּנִקְדַת הַמְצוּוֹת, בְּוִדְאֵי
יְזָכָה לְאַחֲרִית טוֹב. וְעַל-כֵּן הַקְּדוּשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת בְּכָל הַבְּחִינּוֹת בְּחִינַת קְדוּשָׁה
מְשַׁלֶּשֶׁת קְדוּשַׁת קְדוּשַׁת קְדוּשָׁה וְכוּ', בְּחִינַת אוֹרֵן תְּלִיתָא בְּזְמַן תְּלִיתָא
וְכוּ', כִּי עֶקֶר הַקְּדוּשָׁה הִיא שְׁמִחָה שֶׁהוּא עַל-יְדֵי שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת הַנִּי"ל שֶׁהֵם
כָּלֵל הַזְּמַן שֶׁהֵם עָבֵר וְהוֹוֶה וְעֵתִיד שְׁכָל חַיּוֹת וְקְדוּשָׁתָם הִיא שְׁמִחַת
הַמְצוּוֹת שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְקַשְׁרִין הַזְּמַן לְמַעַלָּה מֵהַזְּמַן שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה בָּא הָאָדָם
לְעוֹלָם וְכוּ' כְּפִי הַלְעִיל:

אות סו

וְזֶה שֶׁהַזְּהִיר שְׁלֵמָה הַמְּלִךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם בְּסִפְרוֹ קִהְלַת מְאֹד עַל הַשְּׁמִיחָה שֶׁל
מְצוּוֹה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב אֵין טוֹב לְהָאָדָם כִּי אִם לְאָכֵל וּלְשִׁתּוֹת וּלְשַׁמַּח, שֶׁפָּרְשׁוּ

רבותינו זכרונם לברכה על אכילה ושתיה של תורה ומצוות ולשמח
 בשבתות וימים טובים וכו', כי זה העקר כנ"ל. כי שלמה מרבה מאד מאד
 לדבר בספר קהלת מהבל העולם וחוזר כמה וכמה פעמים גדל הבל העולם
 שלא יטעה האדם את עצמו וכו', על-כן אמר שעקר התקון, שמחה של
 מצוה בחינת אין טוב באדם וכו' כנ"ל. וכן אמר גם כל האדם אשר יתן לו
 אלקים וכו' ולשמח בעמלו וכו' (קהלת ה). וזה כי לא הרבה יזכר את ימי
 חייו כי האלקים מענה בשמחת לבו, ופרש רש"י שהי' יתברך מעיד על
 שמחת לבו ששמח לעשות טוב עין שם, ונסמך זה להתחלת הפסוק כי לא
 הרבה יזכר את ימי חייו. נמצא שהפסוק מחזק ומזהיר את האדם מאד
 שיזהר מאד להתחזק בשמחה כל ימי חייו, כי מאחר שימי חייו מעטים
 ופורחים מאד מאד כמו שכתוב כי לא הרבה, וכן מקדם ואחר כך מרבה
 קהלת לדבר מהבל העולם, על-כן אמר כי לא הרבה שימיו מעטים מאד,
 על-כן יזכר את ימי חייו, הינו שיזכר להחיותם שיהיה להם חיות אמתי
 וקיום שיהיו ראויים לקרותם בשם ימי חייו. וזה על-ידי שמחה דקדשה
 שהוא כל החיות כנ"ל. וזהו כי האלקים מענה בשמחת לבו שהי' יתברך
 מעיד על שמחת לבו ששמח בלבו לעשות הטוב, דהינו שהיה מושב דעתו
 בזה העולם וידע האמת שאין שום חיות אמתי כי אם תורה ומצוות כי
 הם חיינו וכו' ועל-כן היה לבו שמח לעשות טוב, וזה כל תכלית וקיום
 אמתי של כל ימי חייו וכנ"ל:

אות סז

הכלל שהאדם צריך לישוב דעתו היטב היטב בכל עת מה הוא עושה בזה
 העולם העובר, ומה יהיה סופו ומה התכלית מכל עסקי העולם הזה ומכל
 תאוותיו וכו'. (כמו שמבאר בסיומן י בלקוטי תנ"א), ועקר המניעה מזה
 היא העצבות שמחמת שכל אדם מלא עצבות ודאגות ויגון ואנחה, הן
 מהפרנסה ומצער גדול בנים וכו', ובפרט מרבו עוונותיו כי אוי לי מיצרי
 אוי לי מיוצרי, ואף-על-פי שכתוב בספרי מוסר שעצבות על העוונות הוא
 טוב, אבל הבעל דבר והיכלי התמורות מתגברים בעצבות כזה עד
 שמרחיקו על-ידי זה מהי' יתברך ביותר. כי הדאגה על העוונות היה טוב
 אם היה חוזר בתשובה על-ידי זה, שמרבו הפחד מהעוונות ישליך כל
 עסקי עולם הזה לגמרי וישוב בתשובה שלמה להי' יתברך, באשר כבר
 נמצאו כמה בעלי תשובה על-ידי ששמו אל לבם מרירת פחד ענשי
 העברות ושובו בתשובה. אבל רב העולם בפרט בדורות אלו מתרחקים
 ביותר על-ידי רבוי העצבות אפלו של עוונות, כי בחינת היכלי התמורות
 מחליפין האמת ומערבבין דעתו מאד שמכניס חס ושלוש בחינת יאוש
 בלבו, כאלו אין לו עוד תקנה להתחדש בנשר ימיו, ומגביר עליו עצבות

הַפְּרָנְסָה בְּחִינַת בְּעֶצְבוֹן תְּאַכְלֶנָּה, וְרַבּוּי תְּאֹת מְמוֹן וּלְהַנְהִיג בֵּיתוֹ
בְּגִדּוּלוֹת בְּדִירוֹת נְאוֹת וּבְכָלִי בֵּית וּכְלֵי כֶסֶף וְזָהָב וְתַכְשִׁיטֵינּוּ הַכֹּל יוֹתֵר
מִפְּחוֹ הַרְבֵּה, עַד שֶׁכָּל מָה שֶׁהָיָה יִתְבַּרֵּךְ מִשְׁפִּיעַ לוֹ אֵינּוּ מִסְפִּיק לוֹ, כְּמוֹ
שֶׁפְּתוּב מִרְבֵּה נְכֹסִים מִרְבֵּה דְאָגָה. וּבִפְרָט שֶׁהַרְבֵּה פְּרָנְסָתָם דְּחֹקָה וְכוּ',
וַיֵּשׁ בְּזֶה חֲלוּקִים רַבִּים בֵּין בְּנֵי אָדָם, אֲבָל רַבִּים כְּכֹלֵם מְלֵאִים עֲצָבוֹת
וּדְאָגוֹת וַיְגוֹנוּת בְּלִי שְׁעוֹר וְזֶה מְזִיק בְּיוֹתֵר, כִּי עַל-יָדֵי זֶה אֵין יְכוּלִים לַיִּשָּׁב
דְּעֵתָם מִהֶם עוֹשִׂים בְּזֶה הָעוֹלָם וְכוּ' ל. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד
לְשַׁמַּח אֶת נַפְשׁוֹ בְּכָל מִינֵי יַעֲזוֹת וּדְרָכִים שֶׁגֵּלָה לָנוּ רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה
וְכַמְבָּאָר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים וּבְדַבְרֵינוּ הַרְבֵּה מְזִיָּה. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְהִזְכִּיר
אֶת עֲצָמָם בְּכָל יַעֲזוֹת אֶת כָּל הַחֲסָדִים וְהַטּוֹבוֹת וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁכָּבֵר עָשָׂה ה'
יִתְבַּרֵּךְ עִמָּנוּ בְּכָלִי וּבִפְרָט, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה' וְאֵל תִּשְׁכַּחֵי כָּל
גְּמוּלָיו וְכוּ' :

וְזֶה בְּחִינַת מַצּוֹת זְכִירַת יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּכָל יוֹם כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב לְמַעַן תִּזְכֹּר
אֶת יוֹם צֵאתְךָ מִמִּצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְכַתִּיב זְכוּר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר
יִצְאָתָם מִמִּצְרַיִם וְכוּ', וְכֵן בְּפִסּוּקִים הַרְבֵּה. וְעַל זֶה נִקְבְּעוּ כָּל הַמוֹעֲדִים
הַקְּדוּשִׁים לְשׁוֹשׁ וְלְשַׁמַּח בָּהֶם כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וְשַׁמַּחְתָּ בְּחַגְגְךָ, שֶׁכָּלֵם הֵם זְכוּר
לְיִצְאַת מִצְרַיִם. כִּי צְרִיכִין לְשׁוֹם אֶל לְבוֹ לְהִזְכִּיר עֲצָמוֹ הֵיטֵב אֶת כָּל
הַחֲסָדִים וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ בְּהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְנִתֵּן לָנוּ אֶת תּוֹרַתוֹ,
שֶׁעַל-יָדֵי זֶה יֵשׁ לָנוּ תִּקְוָה לְנִצָּח כָּל אֶחָד וְאֶחָד. כִּי בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חָיָב אָדָם
לְרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם, כִּי בְּנִדְאֵי לֹא עַל חֲנֻם גָּמַל עָלֵינוּ
חֲסֵד כְּזֶה בְּנִסִּים וְנִפְלְאוֹת וְנוֹרְאוֹת כְּאֵלָה, שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְנִתֵּן לָנוּ
אֶת הַתּוֹרָה וְכוּ' וְקָרְבָנוּ לְצַדִּיקֵי אָמֶת בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, שֶׁזֶה הַחֲסֵד
בְּנִדְאֵי יִשְׂאָר קִיָּם לְנִצָּח כִּי דִּבֵּר אֱלֹקֵינוּ יְקוּם לְעוֹלָם. וְגַם עֵתָה הוּא עוֹשֶׂה
עִמָּנוּ נִסִּים וְנִפְלְאוֹת בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מָה שֶׁאֵנּוּ זוֹכִים לְחַטֹּף בְּכָל יוֹם כְּמָה
מַצּוֹת, יְצִיַּת וְתַפְלִין וְקָרִיַּת שְׁמַע וְתַפְלָה וְכוּ' וְלַמּוֹד תּוֹרָה וְכוּ'. וְאֵנּוּ
בְּטוֹחִים וּמְחַפִּים וּמְצַפִּים לִישׁוּעָה בְּכָל יַעֲזוֹת שֶׁסּוּף כָּל סוּף בֹּא יְבוֹא לֹא
יֵאָחֵר וַיֵּשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵנוּ וְכוּ' :

אות סח

וְזֶה לְמָה תִּרְצְדוּן הָרִים גְּבֻנוּגִים הֵהָר חֲמַד אֱלֹקִים לְשִׁבְתוֹ אִף ה' יִשְׁכֹּן
לְנִצָּח, כִּי הַסְטֵרָא אֲחֵרָא שֶׁהֵם הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְהַרְשָׁעִים הַמִּתְנַגְּדִים אֶל
הַקְּדוּשָׁה, מִתְעוֹרְרִים בְּכָל פְּעַם לְעַקֹּר חַס וְשְׁלוֹם אֶת הַכֹּל שְׁרוּצִים לְהַרְס
עַד הַיְסוּד חַס וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב זְכוּר ה' לְבְנֵי אָדָם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם
הָאֲמֵרִים עָרוֹ עָרוֹ עַד הַיְסוּד בָּהּ, וְכְמוֹ שֶׁפְּתוּב עַל עֲמֻדָה יַעֲרִימוֹ סוּד וַיִּתְיַעֲצוּ
עַל צְפוּנֵיךָ אֲמָרוּ לָכוּ וְנִכְחִידֶם מִגּוֹי וְלֹא יִזְכֹּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד. וְכֵן הוּא בְּכָל
אָדָם וּבְכָל זְמוֹן, וְכְמוֹ שֶׁפְּתוּב צוּפָה רָשָׁע לְצַדִּיק וּמְבַקֵּשׁ לְהַמִּיתוֹ וְכוּ', כְּמוֹ

שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנִים לְבִרְכָה, בְּכֹל יוֹם יֵצְרוּ שֶׁל אָדָם מִתְחַדֵּשׁ עָלָיו וְרוֹצֶה לְהִמִּיתוֹ לְגַמְרֵי וְכוּ', אֵדָה ה' לֹא יַעֲזֹבֵנוּ בְיָדוֹ. כִּי כָּבֵר יֵשׁ לָנוּ יִסּוּד חֲזָק שְׁאֵנוּ בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְכִבְרָה קִבְּלָנוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְאֵנוּ חֲזָקִים בְּאֻמוֹנֵתֵנוּ הַקְּדוּשָׁה וּמִתְפָּאֲרִים בָּזֶה וְאוֹמְרִים אֲשֶׁרֵינוּ מֵה טוֹב חֲלַקְנוּ וְכוּ' שְׁאֵנוּ מְשֻׁכְּמִים וּמַעֲרִיבִים וּמִיִּחָדִים שְׂמוֹ יִתְבָּרַךְ פְּעַמִּים בְּכֹל יוֹם וְכוּ'. עַל-כֵּן כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ עַל-יְדֵי יִסּוּד הָאֻמוּנָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שֶׁזֶה עֵקֶר הַיִּסּוּד שֶׁעַל זֶה עוֹמֵד הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּאֲחֻזַּת חֲבִיבִי וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת שֶׁהִיא הָאֻמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּחִינַת וְצַדִּיק בְּאֻמוֹנֵתוֹ יַחֲיֶה כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנִים לְבִרְכָה. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְזַכֵּר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּכֹל יוֹם, שְׂאֵז רְאִינוּ הַתְּגָלוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַיִן בְּעַיִן עַל-יְדֵי כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים הַנּוֹרְאִים שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב זְכוֹר וּנְפֹלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה. וְכֵן בְּכֹל דּוֹר וְדוֹר בָּאִים צַדִּיקִים גְּדוֹלִים וּמִיִּסְדִּים יִסּוּדוֹת חֲזָקִים שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהִרְסֵם בְּשׁוּם אִפֹּן, כִּי צַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַיִּסּוּד שֶׁל הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁהִתְיַגַּע דָּוִד עָלָיו מְאֹד כָּל יָמָיו עַד שֶׁמָּצָא הַמָּקוֹם וְהַיִּסּוּד שֶׁל הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב זְכוֹר ה' לְדָוִד אֶת כָּל עֲנוֹתוֹ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְה' נְדָר לְאַבִּיר יַעֲקֹב אִם אֶתֶן שָׁנַת לְעֵינַי וְכוּ' עַד אֲמַצָּא מָקוֹם לְה' וְכוּ'. כִּי הָעֵקֶר הוּא הַיִּסּוּד שֶׁל הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמָּקוֹם וְהַיִּסּוּד שֶׁל הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁמָּצָא דָּוִד שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ שֶׁעַל הַיִּסּוּד הַזֶּה נִבְנְה הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ פְּעַמִּים, וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁבְּעוֹנוֹתֵינוּ הִרְבִּים הַתְּגַבְּרָה הַסֵּטְרָא אַחֲרָא וְהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת שֶׁהִחְרִיבוּ אֶת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שְׁתֵּי פְּעַמִּים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן לְשׂוֹא עֲמָלָם, כִּי הַיִּסּוּד לֹא יִהְרָסוּ בְּשׁוּם אִפֹּן בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב זֹאת מְנוּחָתִי עַדִּי עַד פֹּה אָשֵׁב כִּי אֲוִיתִיָּה. וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁבּוֹדָאֵי הִיא צָרָה גְּדוּלָה וּמְרָה מֵה שֶׁהִחְרִיבוּ אֶת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ וְצָרִיכִין לְהִתְאַבֵּל וּלְקוֹנֵן עַל זֶה בְּכֹל לַיְלָה בְּחִצּוֹת, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵי אֶפְשֶׁר לְקוֹנֵן כָּל הַיּוֹם, רַק צָרִיכִין לְנַחֵם עַצְמָנוּ כְּמוֹ שֶׁנִּתְתַּקֵּן בְּתַקּוּן חִצּוֹת וּבְכֹל הַקִּינּוֹת לְסִיִּם בְּדַבְּרֵי נַחֲמָה. כִּי עַל-יְדֵי עֲצָבוֹת וְקִינּוֹת לְבַד אֵי אֶפְשֶׁר לְחַיּוֹת, כִּי עֵקֶר הַחַיּוֹת הוּא שֶׁמְחָה כְּנִי"ל:

עַל-כֵּן מִי שְׁרוּצֶה לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתַקּוּן אַחֲרִיתוֹ, צָרִיךְ לְצַעֵק בְּכֹל יוֹם בְּפִרְט בְּחִצּוֹת לַיְלָה עַל עוֹנוֹתָיו שֶׁמְעַכְבִּין בְּנֵין בַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ, וְעֵקֶר הַצְּעָקָה וְהַבְּכִיָּה עַל עֲבוֹב וּמְנִיעַת הַשְּׂמִחָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, שָׁבַת מְשׁוּשׁ לִבְנוֹ וְכוּ'. וְצָרִיכִין לְצַעֵק וּלְהִתְפַּלֵּל עַד שֶׁיִּרְחַם ה' יִתְבָּרַךְ עָלֵינוּ וַיִּנְחַמְנוּ מֵעֲצָבוֹן לִבְנוֹ וַיִּשְׂמַחְנוּ בִּישׁוּעָתוֹ בְּמָה שֶׁכָּבֵר זְכוּנוֹ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה וּלְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וּלְשֹׂמְחֵי בְּכֹל נִקְדוֹת הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת שֶׁזְּכִינוּ כָּבֵר בְּחִסְדּוֹ וּנְפֹלְאוֹתָיו הִרְבִּים, וְהָעֵקֶר בִּיִּסּוּד הָאֻמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת יִסּוּד הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁמָּצָא דָּוִד שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ שֶׁזֶה אֵי אֶפְשֶׁר לְהִרְסֵם לְעוֹלָם. כִּי לֹא הִחְרִיבוּ רַק הַבְּנֵין שֶׁעַל הַיִּסּוּד שֶׁהֵם בְּחִינַת גִּי'ג, כִּי כָּלֵל הַבְּנֵין נֶגֶד הַיִּסּוּד הוּא בְּחִינַת גִּי'ג. וְזֶה בְּחִינַת מַה לָּךְ אִפּוּא כִּי עֲלִית כְּלָךְ לַגְּגוֹת, שֶׁהַפְּסוּק אוֹמֵר מַה לָּךְ אִפּוּא וּמָה אֶתָּה מִתְפָּאֵר כָּל כָּךְ כִּי עֲלִית כְּלָךְ לַגְּגוֹת. שֶׁכָּל הַחֲרָבּוֹן הוּא רַק שֶׁעֲלִית כְּלָךְ לַגְּגוֹת לְהַחְרִיב הַבְּנֵין שֶׁעַל הַיִּסּוּד שֶׁהוּא בְּחִינַת גִּי'ג. אֲבָל יִסּוּד הַבְּנֵין שֶׁהוּא עֵקֶר הַבְּנֵין אֵי אֶפְשֶׁר לָךְ לְהִרְסֵם לְעוֹלָם כְּנִי"ל. וְזֶה לְמָה תִּרְצָדוֹן הָרִים גְּבֻנוּנִים. גְּבֻנוּנִים דִּיקָא לְשׁוֹן גֵּב שֶׁהוּא בְּחִינַת גֵּג וְעֲלִיָּה, הֵינּוּ שֶׁדָּוִד אוֹמֵר לְהַמְחַרֵּבִים לְמָה תִּרְצָדוֹן הָרִים גְּבֻנוּנִים מָה אֶתֶם מִרְצָדִין

ומרקדים ולועגים הרים גבנוניים, שכל גבורתם היא רק בבחינת גבנוניים שהחרכתם הגב והגג שהיא הבנין שעל היסוד, אבל היסוד עצמו של הקדשה שהוא יסוד הבית-המקדש אי אפשר לכם להחריבו בשום אופן, כי החר חמד אלקים לשבתו אף ה' ישכן לנצח. כי יסוד הבית-המקדש שמצא דוד משיח זה יהיה נשאר לעולם עד שיבנה במהרה בימינו בנין עולם שלא יהרס לעולם:

וזה בחינת כי תבנה בית חדש, מרמז על בית השלישי שאז נאיר אור חדש על ציון כמו שכתוב הנני עושה חדשה עתה תצמח. ועל-כן הבית השלישי של לעתיד נקרא בית חדש, ואז ועשית מעקה לגגד וכו', שצריכין לזהר מעתה כל אחד ואחד לעסק בבנין הבית החדש של לעתיד, והעקר לעשות מעקה להגג שלא יפל הנופל ממנו, דהינו שיהיו נזהרים שיהיה הגג שהוא בחינת כלל הבנין שעל היסוד פני"ל, בנוי ומשכלל היטב שלא יחרב הבנין עוד חס ושלום, שזהו בחינת ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנופל ממנו, כי כל העברות הם בחינת דמים, כי באין על-ידי תגברת הדמים של השס"ה גידין שהם כנגד השס"ה לא-תעשה, שעל-ידי זה נפלו הנופלים רחמנא לצלן שעל-ידי זה נחרב הבית-המקדש. על-כן צריכין לתקן הבנין שהוא בחינת ועשית מעקה לגגד לבנות הבית החדש בתקונים כאלה שלא תשים עוד דמים בביתך שלא יוסיפו לחטא עוד שלא יפל הנופל רק הכל יתחזקו לשאר על עמדם קימים באמונתם כדי שיתקיים הבית לנצח:

אות ט

ובשביל זה הוא אריכת הגלות כל כך, מחמת שה' יתברך מצפה לבנות בנין עולם ושתהיה גאלה שלמה שאין אחריה גלות, שזה עקר על-ידי שהצדיקי אמת שבכל דור יעשו תקונים כאלה שלא יפלו עוד ישראל מקדשתם לעולם ולא ישובו לכסלה עוד. כמו שכתוב והסרתי לב האבן מבשרכם וכו' ועשיתי את אשר בחקי תלכו וכו', על-כן אי אפשר לעמוד על קץ הפלאות כי לבעל בחירה קשה מאד לעזר. אך אף-על-פי-כן עצת ה' לעולם תעמד, והוא ברחמיו מנחם ומשמח אותנו בהיסודות הקדושים שכבר זכינו על-ידי שיצאנו ממצרים וקבלנו את התורה שעל-ידי זה כל אחד מישראל חוטף כמה מצוות בכל יום פני"ל. וכבר מצא דוד את מקום הבית-המקדש וכבר נבנה פעמים והקריבו שם קטרת וקרבנות ובררו לנו שם כל הלכות התורה בלשפת הגזית וכו'. שעל-ידי כל זה כבר יסדו לנו הצדיקים יסודות חזקים לעולם ועד, שאפלו בחרבנו אי אפשר להרס היסודות הקדושים האלו. וכן אמר כך אמר החרבן לא עזבנו אלקינו ועמדו צדיקים גדולים ונוראים בכל דור כי אין דור יתום, עד שגם עתה בדורותינו היו צדיקים נוראים שיסדו לנו יסודות חזקים שאי אפשר

לְהִרְסָם בְּשׁוּם אַפֵּן בְּעוֹלָם שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת כִּי הַפִּיצוֹתִים בְּגוֹזִים וְכִי זְרִיתִים
בְּאַרְצוֹת וְאַהֲיָה לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מַעֲט, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה אֱלוֹ
בְּתֵי כְּנָסִיּוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת. וְעַל-יַדֵּי זֶה אָנוּ מְצַפִּים וּמְחַכִּים לְבִנְיַן הַבַּיִת
חֲדָשׁ שֶׁלֹּא יִהְרָס בְּנִינּוּ לְעוֹלָם :

עַל-כֵּן כָּל אָדָם צָרִיךְ לְשַׁמַּח עִצְמוֹ בְּכָל יוֹם בְּזֶה בְּהִנְסִים וְהִישׁוּעוֹת שֶׁל עֶבֶר
וְהוֹנָה וְעֵתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְסוּד הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁכָּבֵר נִתְיַסַּד מִיָּמֵי
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שֶׁהִתְפַּלְלוּ שָׁם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה,
וּמִשָּׁה רַבֵּנוּ הִזְהִיר עַל זֶה הַמָּקוֹם כְּמָה פְּעָמִים כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וְהִיָּה הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר יִבְחַר ה' וְכוּ'. וְדוֹד מְשִׁיחַ זָכָה לְמַצָּא אוֹתוֹ בִּיגִיעוֹת עֲצוּמוֹת. וְזֶה
בְּחִינַת הַשְּׂמִיחָה שֶׁל הַנְּסִים וְהִישׁוּעוֹת שֶׁבְּעֶבֶר, וְכֵן הִישׁוּעוֹת וְהַנְּסִים שֶׁל
הַהוֹנָה שֶׁהֵם בְּחִינַת הַבְּתֵי כְּנָסִיּוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת שֶׁעוֹסְקִים בָּהֶם בְּתוֹרָה
וּתְפִלָּה בְּכָל יוֹם שֶׁהֵם בְּחִינַת מִקְדָּשׁ מַעֲט. וְעַקֵּר הַשְּׂמִיחָה עַל-יַדֵּי הַתְּקוּנָה
שֶׁאָנוּ מְקוּיִים עַל הַבְּנִיָּן בֵּית הַשְּׁלִישִׁי שֶׁלְעֵתִיד שִׁיתְקַיֵּם לְעוֹלָם, שֶׁאֵז תִּגְדֹּל
הַשְּׂמִיחָה עַד אֵין קֶץ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב אֵז יִמְלֹא שְׁחוֹק פִּינוּ וְכוּ'. וְכֵן כָּל אָדָם
צָרִיךְ לְשַׁמַּח אֶת נַפְשׁוֹ בְּכָל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁכָּבֵר זָכָה מְעוֹדוֹ, בְּפִרְט מַה
שֶׁלֹּא עָשִׂי גוֹי וְהַבְּדִילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְכוּ', וּבְמָה שֶׁזָּכָה עֲדִין לַחֲטָף בְּכָל יוֹם
נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת וְכוּ'. וְעַל-יַדֵּי הַתְּקוּנָה שֶׁלְעֵתִיד, כִּי סוֹף כָּל סוֹף בְּוַדָּאֵי יִתְתַּקֵּן
כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי לֹא יִטֹּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ וְכוּ' וְלֹא דִבֵּר ה' לְמַחֹת שֵׁם
יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר זֶה הַפְּסוּק אֶפְלוּ עַל הַדּוֹרוֹת שֶׁעָבְדוּ עֲבוֹדָה זָרָה כְּמִבְּאֵר
בְּסִפֵּר מְלָכִים ב', וְהַכֹּל בְּכַח הַצְּדִיקֵי אֲמַת שֶׁאָנוּ חוֹסִים בְּצִלָּם שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה
יִתְתַּקֵּן הַכֹּל וְהֵם כָּל שְׂמִיחָתָנוּ וְחִיּוּתָנוּ וְקִיּוּמָנוּ לְנֶצַח :

אות ע

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ פְּדִיּוֹת וְשְׁלֹשׁ הַפּוֹכוֹת וְשְׁלֹשׁ שְׁלוֹמוֹת, כִּי הֵם בְּחִינַת פְּדִיוֹן
וְהַמְּתַקֵּת הַדִּינִים לְבִטּוֹל הָעֲצָבוֹת שֶׁהוּא תִּקְפָּא דְדִינָא שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַגְּלִיּוֹת
בְּגוֹף וְנַפֶּשׁ וְכָל הַצָּרוֹת רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְלִהְיֵשִׁיף שְׂמִיחָה וְשָׁלוֹם שֶׁהוּא בְּחִינַת
גְּאֻלָּה וְחֵירוּת וּבִטּוֹל כָּל הַצָּרוֹת. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים אוֹתָם בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, כְּדֵי
שֶׁלֹּא יִתְגַּבֵּר הָעֲצָבוֹת וְהַדִּינִים שֶׁמִּתְעוֹרְרִים בְּיָמֵי הַחֹל, שֶׁבְּשִׁבְלֵי זֶה נוֹהֲגִין
לִומר פְּסוּקֵי וְיִתֵּן לָהּ וְכוּ' שֶׁהֵם פְּסוּקִים הַרְבֵּה שֶׁל שְׂמִיחָה וּבִרְכָה וְשָׁלוֹם,
כְּדֵי לְהַמְשִׁיף הַשְּׂמִיחָה שֶׁל שַׁבָּת לְיָמֵי הַחֹל לְבִטּוֹל הָעֲצָבוֹת הַרוֹצָה לְהִתְאַחֵז
בְּיָמֵי הַחֹל. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ הַנִּי"ל שְׁלֹשׁ פְּדִיּוֹת וְכוּ', הַכֹּל בְּשִׁבְלֵי
בִטּוֹל הָעֲצָבוֹת וְכוּ' וְכוּ"ל. וְעַל-כֵּן הֵם שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ כְּנֻגַּד שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת הַנִּי"ל
שֶׁהֵם עֶבֶר וְהוֹנָה וְעֵתִיד שֶׁצָּרִיכִין לְשַׁמַּח עִצְמוֹ בְּהָעֶבֶר, דְּהֵינּוּ בְּהַטּוֹב
הָאֲמַתִּי שֶׁכָּבֵר עָשָׂה ה' יִתְבָּרַךְ בְּהִתְגַּלוֹת אֱלֻקוֹתָו יִתְבָּרַךְ עַל-יַדֵּי יְצִיאַת
מִצְרַיִם וּמִתֵּן תּוֹרָה וְכוּ' כְּנִי"ל. וְכֵן בְּהַהוֹנָה וְהָעֵתִיד וְכוּ' כְּנִי"ל. וְכֵן הוּא
מִרְמֵז בְּכָל הַפְּסוּקִים הָאֵלוּ שֶׁבְּשִׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ אֱלוֹ, כִּי שְׁלֹשׁ פְּדִיּוֹת מִתְחִילִין

פְּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשֵׁי לְשׁוֹן עֶבֶר שֶׁכָּבַר פְּדָה נַפְשֵׁי מִבְּאֵר שַׁחַת עַל-יְדֵי שֶׁבַחַר
בְּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרַתוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְכוּ' כַּנִּי"ל.
וַיֹּאמֶר הָעַם אֶל שְׂאוֹל הַיּוֹנָתָן יָמוּת אֲשֶׁר עָשָׂה הַיְשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת
בְּיִשְׂרָאֵל וְכוּ' וַיִּפְדּוּ הָעַם אֶת יוֹנָתָן וְלֹא מוֹת, זֶה מְרִמּוֹ עַל כָּל אָדָם עַל כָּל
הַסְּכָנוֹת וְהַקְּטוּרִיגִים רַחֲמָנָא לְצַלְן הָעוֹבְרִים עָלָיו, וְהִי יִתְבַּרֵךְ עוֹשֵׂה עֲמוֹ
נְסִים וּפְוֹדָהּ וּמַצִּילָהּ מֵהֶם, כִּי בְּרַחֲמָיו שׁוֹלַח בְּלֵב הַצְּדִיקִים לְלַמֵּד עָלָיו
זְכוֹת כְּמוֹ שֶׁלִּמְדוּ אִזְ זְכוֹת עַל יוֹנָתָן וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַחֲסָדִים וְהַטּוֹבוֹת
שֶׁבַּהוּוֹה מֵה שֶׁהִי יִתְבַּרֵךְ גּוֹמֵל לַחֲבִיבִים טוֹבוֹת בְּכָל עֵת עַל-יְדֵי גְדֹל כַּח
הַצְּדִיקִים שֶׁמְקַיְמִין הָעוֹלָם וּמְלַמְּדִין זְכוֹת עַל הַכָּל וְכוּ'. וּפְדוּיֵי הִי יִשְׁבוּן
וּבְאוּ צִיּוֹן בְּרָנָה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים וְכוּ', זֶה בְּחִינַת עֵצֶם הַתְּקוּהָ
וְהַשְּׂמִיחָה שֶׁלְעֵתִיד כְּשֶׁנָּשׁוּב לְצִיּוֹן שְׂאִז נִזְכָּה לְשִׂמְחַת עוֹלָם לְנֶצַח. וְזֶהוּ
שֶׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיגוּ וְנִסּוּ יָגוּן וְאֲנַחָה, כִּי זֶה הָעֵקֶר לְהַפְּדָ כָּל הַיְגוּן וְאֲנַחָה
לְשִׂמְחָה וְכוּ' כַּנִּי"ל:

וְכֵן הַשְּׁלֵשׁ הַפּוֹכוֹת, הַפְּכֶת מִסְפְּדֵי לְמַחוּל לִי פִתְחַת שְׁקִי וְתִאזְרְנִי שִׂמְחָה,
הַכָּל לְשׁוֹן עֶבֶר, בְּחִינַת הַחֲסָדִים וְהַטּוֹבוֹת שֶׁלְעֵבֶר שֶׁכָּבַר עָשָׂה עֲמָנוּ הִי
יִתְבַּרֵךְ נְסִים וְנִפְלְאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר וְהַפְּדָ מִסְפְּדֵי לְמַחוּל לִי כִי הַפְּדָ מִצָּרָה
לְרוּחָה פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר. פְּסוּק ב, וְלֹא אָבָה הִי אֶלְקִיָּה לְשִׁמְעַ אֶל בְּלַעַם
וַיִּהְיֶה הִי לָךְ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרְכָה וְכוּ', זֶה בְּחִינַת הַנְּסִים וְהַיְשׁוּעוֹת נִפְלְאוֹת
הַנְּעֻשִׂים עִם הָאָדָם בְּהוּוֹה בְּכָל עֵת שֶׁמִּתְעוֹרְרִים עָלָיו בְּכָל פְּעַם קְטוּרִיגִים
עֲצוּמִים רַחֲמָנָא לְצַלְן עַל-יְדֵי הַסְּטָרָא אַחְרָא שֶׁהֶם מִסְטָרָא דְבְּלַעַם הַרְשָׁע
שְׂרוּצָה לְעַקֵּר אֶת יִשְׂרָאֵל חֵס וְשָׁלוֹם כְּמוֹבֵן בְּסִפְרִים וּבְדַבְרֵי אֲדוּנָנוּ מוֹרְנוּ
וְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה. וְהִי יִתְבַּרֵךְ בְּעֵצֶם רַחֲמָיו אֵינוּ רוּצָה לְשִׁמְעַ לָהֶם
וּמִהַפְּדָ הַקְּלָלָה לְבָרְכָה בְּגְדֹל כַּחוֹ שֶׁל מוֹשֶׁה רַבְּנוּ שֶׁהוּא בְּחִינַת צְדִיקֵי אֱמֶת
שֶׁבְּכָל דּוֹר. פְּסוּק ג, אִז תִּשְׂמַח בְּתוֹלָה בְּמַחוּל וְכוּ' וְהַפְּכֶתִי אֲבָלָם לְשֶׁשׁוֹן
וְכוּ', זֶה בְּחִינַת הַשְּׂמִיחָה שֶׁלְעֵתִיד, הֵינּוּ כַּנִּי"ל. וְכֵן הַשְּׁלֵשׁ שְׁלוֹמוֹת בּוֹרָא נִיב
שֶׁפְּתִים שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר הִי וּרְפָאתֵינוּ, לְשׁוֹן עֶבֶר כִּי כָּבַר
הַקְּדִים רְפוּאָה שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב עַל-יְדֵי צְדִיקֵי אֱמֶת
שֶׁהֵכִינוּ לָנוּ כָּבַר סְמִים שֶׁל חַיִּים וּרְפוּאוֹת קְדוּשׁוֹת יְקָרוֹת כְּאֵלֶּה בְּסִפְרֵיהֶם
וּדְבָרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים הַמְּשִׁיבִים אֶת הַנֶּפֶשׁ בְּשַׁבְּעָה מְשִׁיבֵי טַעַם כְּמוֹבֵן לְכָל
מִי שֶׁטּוֹעַם דְּבָרֵיהֶם בְּאֱמֶת. כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב טַעַמוּ וְרֵאוּ כִי טוֹב הִי וְכוּ'. פְּסוּק
ב, וְרוּחַ לְבָשָׂה אֶת עַמְּשֵׁי וְכוּ' לָךְ דּוֹד וְעַמָּךְ בֶּן יִשִׁי שְׁלוֹם שְׁלוֹם לָךְ וְשְׁלוֹם
לְעוֹזְרֵיךְ וְכוּ', זֶה מְרִמּוֹ עַל הַמְּלַחְמָה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר עַל הַצְּדִיקֵי אֱמֶת
כְּמִפְּרָסֶם מֵה שֶׁנַּעֲשָׂה בְּזֶה בְּדוֹרוֹתֵינוּ וּבְדוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים. וְהִי יִתְבַּרֵךְ
בְּרַחֲמָיו שׁוֹלַח בְּכָל פְּעַם בְּלֵב כְּמָה נְפִשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל לְהַסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת
וּבָאִים אֶל הַצְּדִיקֵי אֱמֶת וְהַנְּלוּיִם אֲלֵיהֶם וּמִתְקַרְבִּים אֲלֵיהֶם בְּאֱמֶת
וְאוֹמְרִים לָהֶם שְׁלוֹם לָךְ וְשְׁלוֹם לְעוֹזְרֵיךְ וְכוּ'. פְּסוּק ג, וְאֲמַרְתֶּם כֹּה לָחִי
וְאֲתָה שְׁלוֹם וְכוּ', מְרִמּוֹ עַל חַיִּים נְצַחִים שֶׁלְעֵתִיד שְׂאִז יִהְיֶה הַשְּׁלוֹם
הַמְּפֹלָא כְּמִבְּאֵר בְּפְסוּקִים רַבִּים. וְזֶהוּ הִי עוֹ לְעַמּוֹ יִתָּן הִי יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ
בְּשָׁלוֹם, כִּי עַקֵּר שְׁלִמוֹת הַשְּׂמִיחָה וְהַבְּרָכָה הוּא הַשְּׁלוֹם שֶׁהוּא כְּלִי מַחְזִיק
בְּרָכָה, כִּי עַל-יְדֵי הַשְּׁלוֹם שֶׁמִּתְקַבְּצִין הַרְּבִה נְפִשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל יַחַד, עַל-יְדֵי
זֶה מִתְגַּדֵּל אֹר הַשְּׂמִיחָה כַּנִּי"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְקַבֵּל אֹר הַתְּשׁוּעָה
הַיְכָלִין הַנִּי"ל לְהַשִּׁיג אֹר הָאֵין סוּף בְּבְחִינַת מְטִי וְלֹא מְטִי. כִּי מְרַבּוּי הָאֹר

הִזָּה אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּלוֹ כִּי אִם עַל-יַדֵי הַרְבֵּה כָּלִים שֶׁל כַּמָּה וְכַמָּה נִפְשוֹת
יִשְׂרָאֵל שֶׁמֵתְקַבְּצִין יַחַד בְּאַהֲבָה וְשָׁלוֹם לְצַדִּיקֵי אָמֶת שֶׁזֹּכִין לְאוֹרוֹת אֵלוֹ,
שֶׁהֵם אוֹרוֹת הַצַּחְצָחוֹת שֶׁהֵם מְרַפְּאִין וּמְשַׁמְחִין אֶת כָּל הַחוּלִים בְּחִלֵי
הַנֶּפֶשׁ אֶפְלוֹ הַחוּלִים מְאֹד מְאֹד. כִּי כָּל מֶה שֶׁהֵם חוּלִים בְּיוֹתֵר צְרִיכִים
לְרַפָּאָם עַל-יַדֵי רַפּוּאוֹת יְקָרוֹת יוֹתֵר שֶׁאֵין מִי שְׂיוֹדֵעַ לְהַמְשִׁיכֶם וּלְרַפְּאוֹת
בָּהֶם כִּי אִם הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר (כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל בְּסִימָן ל
עֵין שָׁם), וְהַעֲקָר עַל-יַדֵי הַשָּׁלוֹם וְכַנְי"ל. וְכֵמוֹ שֶׁכְּתוּב כִּי בְּשִׁמְחָה תִצְאוּ
וּבְשָׁלוֹם תִּבְלֹוּ וְכֵמוֹ

אות עא

וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁלֵשׁ קוֹלוֹת שֶׁל הַשׁוֹפָר, שֶׁעֲקָרָם הֵם תְּקִיעַת תְּרוּעָה תְּקִיעָה,
רַק שְׂרֵבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָּה, נִסְתַּפְּקוּ בְּקוֹל הַתְּרוּעָה וְכוּ' וְעַל-כֵּן תִּקְנוּ
לְתַקְעַת תְּרוּעָה וּשְׁבָרִים כְּמַבְאֵר בְּגִמְרָא. כִּי תְּקִיעָה שֶׁלִּפְנֵינוּ זֶה בְּחִינַת קוֹל
פְּשׁוּט, וְכֵן תְּקִיעָה שֶׁלְאַחֲרֶיהָ הוּא קוֹל פְּשׁוּט, זֶה בְּחִינַת הַטּוֹב וְהַחֲסֵד
שֶׁכָּבֵר עֲשֵׂה עִמָּנוּ בְּמִתֵּן תּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה בְּקוֹל שׁוֹפָר שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת קוֹל פְּשׁוּט,
כִּי אִזּוֹ נִפְשָׁט עֲקֻמוּמִיּוֹת שֶׁבִּלְבָב לְגִמְרֵי. כִּי זְכוּ אִזּוֹ לְחֵרוֹת גָּדוֹל כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רְבוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָּה חֵרוֹת מִיִּצָּר הָרַע וּמִמְלֶאכֶת הַמָּוֶת וּמִשְׁעִבּוֹד
מַלְכֵיּוֹת וְכוּ', וְכֵן לְעֵתִיד יִקְיָם וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ
הָאֲבָדִים וְכוּ', שֶׁאִזּוֹ יְהִיָּה בְּחִינַת קוֹל פְּשׁוּט כִּי יִקְיָם כִּי כָּלֵם יִדְעוּ אֶתִּי
לְמַקְטָנִם וְעַד גְּדוּלָם, וְיִתְבַּטְּלוּ לְגִמְרֵי כָּל הַצְּרוֹת וְהַעֲצָבוֹת וְכוּ' הַבְּאִים
מִעֲקֻמוּמִיּוֹת שֶׁבִּלְבָב וְכוּ'. וּבְאֶמְצַע תּוֹקֵעִין תְּרוּעָה שֶׁהוּא תְּרוּעָה וּשְׁבָרִים
שֶׁהֵם גְּנוּחֵי גִנּוּחַ וְיִלּוּלֵי יָלִיל כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רְבוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָּה, זֶה בְּחִינַת
מֶה שֶׁצָּרִיךְ עֵתָה הָאֵדֶם בְּהוֹנָה כָּל יָמֵי חַיָּו לְהַתְגַּבֵּר לְהַפְּדוֹת כָּל מִינֵי עֲצָבוֹת
שֶׁהֵם בְּחִינַת גְּנוּחֵי גִנּוּחַ וְיִלּוּלֵי יָלִיל, לְהַפְּכֶם כָּלֵם לְשִׁמְחָה כַּנְי"ל, שֶׁעַל-יַדֵי זֶה
עָקָר הַתְּשׁוּבָה שֶׁבָּאָה עַל-יַדֵי יִשׁוּב הַדַּעַת שֶׁהוּא עַל-יַדֵי שִׁמְחָה. וְהַעֲקָר
שֶׁעַל-יַדֵי כַּח מְצוֹת שׁוֹפָר נִזְכָּה לְהַתְעוֹרֵר בְּאָמֶת וּלְהַכְנִיס הָאֱמוּנָה
הַקְּדוּשָׁה בְּלִבְנוֹ שֶׁזֶה כָּל שִׁמְחָתֵנוּ בְּבְחִינַת אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה הִ'
בְּאוֹר פְּנִיךָ יְהִלְכוּ, לְהַשִּׁיג בְּחִינַת אוֹר הַפְּנִים שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשְּׂגַת הַדַּעַת
הַקְּדוּשָׁה לִידַע כִּי הִ' הוּא הָאֱלֹקִים שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת בְּשִׁמְךָ יִגִּילוּ כָּל הַיּוֹם וְכוּ'.
עַד שֶׁנִּזְכָּה לְחִטּוֹף כָּל הַיְגוֹן וְאַנְחָה שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַעוֹנוֹת לְהַפְּכוֹ לְשִׁמְחָה שֶׁזֶה
עָקָר הַתְּשׁוּבָה בְּחִינַת עוֹנוֹת נִתְּהַפְּכוּ לְזָכוּיּוֹת וְכַנְי"ל, שֶׁזֶה בְּחִינַת קוֹל
הַתְּרוּעָה שֶׁהוּא הַעֲקָר וְכַנְי"ל

אות עב

וְזֶה בְּחִינַת כָּל מִזְמוֹר הוֹדוּ לַה' שְׂאוּמְרִים קִדְּם הַתְּפִלָּה בְּהַתְּחַלַּת הַפְּסוּקִי דְזִמְרָה שְׂמִדְבָר בְּעֵבֶר וְהוֹוֶה וְעֵתִיד, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים שֶׁם זָכְרוּ נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה וְכוּ', זָכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר צְוֶה לְאַלְף דּוֹר אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וְכוּ', שֶׁנֶּתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְהַכְּנִיסָנוּ לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל חֶבֶל נַחֲלָתָנוּ וְכוּ' שֶׁכָּל זֶה מִדְּבַר בְּגִדְל הַנְּסִים שְׁלֵעֶבֶר. וְאַחֵר כֶּךָ אֹמֵר שִׁירוּ לַה' שִׁיר חֲדָשׁ בְּשָׂרוֹ מִיּוֹם אֵל יוֹם יִשׁוּעָתוֹ שֶׁגַם בְּכָל יוֹם וְיוֹם הוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ יִשׁוּעוֹת נַפְלְאוֹת וְנוֹרְאוֹת וְכוּ'ל. וְאַחֵר כֶּךָ מְזַכֵּיר עַל הָעֵתִיד כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ יִרְעֶם הַיָּם וּמִלֹּאוּ וְכוּ', אֲזִי יִרְנְנוּ כָּל עַצְי יַעַר לִפְנֵי ה' שֶׁכָּל זֶה נֶאֱמַר עַל לְעֵתִיד, כִּי בְּכָל זֶה אָנוּ צְרִיכִים לְשִׂמְחָה עִצְמוֹנוּ בְּכָל עֵת בַּפֶּרֶט קִדְּם הַתְּפִלָּה וְלִהְיוֹדוֹת לְשֵׁמוֹ יִתְבָּרַךְ עַל הַנְּסִים שֶׁכָּבַר עָשָׂה עִמָּנוּ וְאֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ עֵתָה בְּכָל עֵת וּבְצֶרֶח הוּא מְרַחֵב לָנוּ וְכוּ' כְּמַבְאָר מְזֶה הַרְבֵּה לְעֵיל וּבְמָקוֹם אַחֵר, וְאֲשֶׁר הוּא עֵתִיד לְהִיטִיב עִמָּנוּ לְנֶצַח בְּכַח הַצְּדִיקִי אֲמַת שְׂאָנוּ חוֹסִים בְּהֵם. וְכָל זֶה הַמִּזְמוֹר הוֹדוּ אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הָאָרוֹן כְּשֶׁנִּכְנַס לְמָקוֹמוֹ וְכוּ' כְּמַבְאָר בְּדַבְרֵי הַיָּמִים, כִּי עֵקֶר הַשְּׂמִיחָה כְּשֶׁבֵּא הָאָרוֹן עַל מְקוֹמוֹ שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ כְּנִי"ל שְׂמִשָּׁם מְקוֹר הַשְּׂמִיחָה, כִּי עֵקֶר הַשְּׂמִיחָה הִיא הַתּוֹרָה שֶׁנִּמְשָׁכָה מִשָּׁם וְכוּ'ל. וְכֵן בְּכָל הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשַׁבְּחוֹת רַבִּים מִדְּבָרִים בְּעֵבֶר וְהוֹוֶה וְעֵתִיד כְּנִי"ל. הַכָּל כֶּדִּי לְשִׂמְחָה נִפְשָׁנוּ בְּעֵצָם גְּלוּתָנוּ הָאָרֶץ בְּגוֹף וְנִפְשׁ כֶּדִּי שֶׁנִּזְכָּה לְשׁוּב עַל-יַדֵּי זֶה וְלִהְיֵת קָרֵב וְלִהְיֵת דְּבִק לַה' יִתְבָּרַךְ שֶׁהָעֵקֶר עַל-יַדֵּי שְׂמִיחָה וְכוּ'ל:

אות עג

וְזֶה שְׂאִיתָא בְּאוֹתֵיּוֹת דְּרַבִּי עֲקִיבָא מוּבָא בְּיַלְקוּט רְאוּבֵנִי פְּרִשְׁתָּ שְׁמוֹת וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, דְּבַר אַחֵר אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, בְּמַדְתַּת הַרְחָמִים בְּרִאֲתֵי הָעוֹלָם וּבְמַדְתַּת הַרְחָמִים אֲנִי מְנַהִיגוֹ, וּבְמַדְתַּת הַרְחָמִים אֲנִי מְחַדְּשׁוֹ. דְּבַר אַחֵר אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, בְּמַדְתַּת טוֹב בְּרִאֲתֵי הָעוֹלָם וּבְמַדְתַּת טוֹב אֲנִי מְנַהִיגוֹ וְאֲנִי עֵתִיד לְחַדְּשׁוֹ, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. הִינּוּ כְּנִי"ל בְּחִינַת הוּא הַטִּיב הוּא מְטִיב הוּא יִיטִיב שְׁעַל-יַדֵּי זֶה עֵקֶר הַשְּׂמִיחָה וְהַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא הַחִיּוֹת וְהַקִּיּוֹם וְכוּ' כְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת אֵהִיָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָר כְּמוֹ שְׂמַבְאָר שֶׁם עַל פְּסוּק וְאֶהְיֶה עִמָּךְ וְאַבְרָכְךָ, כִּי כְתָר בְּחִינַת מְקוֹם הַנִּי"ל בְּחִינַת הַמְּסַדֵּר וְכוּ' הוּא מְקוֹר הַשְּׂמִיחָה שְׂמִשָּׁם הַגְּאֻלָּה שֶׁל מִצְרַיִם וְשֶׁל כָּל הַגְּלוּיּוֹת וְכוּ' כְּנִי"ל. וְזֶה שְׂסִים שֶׁם, דְּבַר אַחֵר בְּמַדְתַּת אֲמוּנָה בְּרִאֲתֵי הָעוֹלָם, כִּי אֲמוּנָה בְּחִינַת שְׂמִיחָה כְּנִי"ל, שְׂזָה יְסוּד הַכָּל כְּנִי"ל:

אות עד

ועל-כן אומרים אלו השלש פְּדִיּוֹת וכו' בהטבת חלום, כי עקר תקון החלום הוא על-ידי שמחה, כמו שמסימין בהטבת חלום לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינדך וכו', כי כבר מבאר שהשנה נמשכת בשְׂרֵשָׁה מיגיעת המחין על-ידי הרדיפה והמעבב וכו' כנ"ל (באות לח), וכפי תקון המחין כן השנה וכן החלומות. ועל-כן עקר תקון החלום שאינו טוב הוא על-ידי המשכת השמחה של שלשת המטיבין שעל-ידי זה עקר תקון המחין כנ"ל. ועל-כן אומרים אז השלש פְּדִיּוֹת ושלש הפוכות וכו', כי על ידם נמשך בחינת שמחה ושלוש שזה עקר בחינת הפדיון מכל הצרות שמתבטלים על-ידי השמחה כנ"ל:

אות עה

ועין בזה הקדוש פרשת פינחס (דף רל"ו עב) מה שאיתא על פסוק שמע ישראל וכו', וזה לשונו, אמר רב המנונא סבא כל מאן דמיחד יחודא דא בכל יומא, חדא זמינא עליה מלעלא מרזא דאתון אלין. ש"מ מהאי סטרא. וא"ח מהאי סטרא וכו'. וסימנך אישימיחי דכתיב אנכי אשמח בה', בה' ממש דא יחודא קדישא ושפיר, עד כאן לשונו. וזה כל קטב דברינו הנ"ל בכל הדרוש הזה, שעקר פנימיות דברינו הוא שכל אחד מישראל צריך לשמח בה' בחינת אנכי אשמח בה' הנ"ל, שזה עקר הגאולה והישועה של כל אחד מישראל וכו'. והעקר שכל אחד מישראל איך שהוא צריך לשמח במה שהוא זוכה על כל פנים לומר שמע ישראל פעמים בכל יום וכמו שאנו מתפארין בזה אשרינו מה טוב חלקנו וכו', כי זה כל חיותנו ותקוותינו בעולם הזה ובעולם הבא לנצח. כי לא ישאר מהאדם ומהזמן הפורח כלום, כי אם שמחת האמונה הקדושה וכו', כמו שמבאר לעיל. וזה מבאר בזה הקדוש הנ"ל שגלה לנו שצרוף תבת אשמח מרמז באותיות ש"מ משמע ואותיות א"ח של אחד וכו', כי צריכין לשמח בזה מאד מאד מה שאנו זוכין ליחד שמו יתברך בכל יום בבחינת אנכי אשמח בה' וכנ"ל:

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות

א:

הלכה א :

הרואה את חברו לאחר שלשים יום מברך שהחינו. לאחר שנים עשר חדש מברך מחיה המתים :

כי איתא בדברי רבנו זכרוננו לברכה בלקוטי תניינא (בסימן עב) שעל-ידי שרואין את עצמם עם הצדיק על-ידי זה מקבלין גדלה. ועקר הגדלה היא שפלות וכו'. כי על-ידי הראיה מתנוצץ המוח. וכפי ההתנוצצות המוח כן מקבלין גדלה. ועל-ידי זה נמשכין באורי התורה. ועל-ידי זה נמשך בושא. והבושה היא תשובה. ותשובה היא בחינת שבת בחינת חיים נצחיים. הינו שנחיה השפלות שיש בכל אחד מישראל וכו'. שזה עקר תחית המתים שהשפלות של כל אחד יהיה נחיה וכו' עין שם כל זה היטב :

נמצא שעל-ידי מה שרואין את עצמם עם הצדיק על-ידי זה נעשה בחינת תחית המתים פני"ל, וכמבאר היטב במאמר הנ"ל עין שם. ואף-על-פי שהעקר הוא הצדיק הדור בחינת משה שיש לו זה הכח שעל-ידי ראיתו לבד מתנוצץ המוח וכו' עד שיהיו זוכין על-ידי זה לבחינת תחית המתים פני"ל עם כל זה בכל אחד מישראל יש נקדה טובה שהיא בחינת צדיק, כמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (בסימן לד). והנקדה טובה הזאת שהיא בחינת צדיק, הוא בחינת משה, כי משה רבנו הוא כלליות כל ישראל, והוא מתפשט בכל בני ישראל, וכל אחד מישראל יש בו בחינת צדיק בחינת משה וכמוכן גם-כן במאמר הנ"ל ובמקום אחר (בסימן כו בלקוטי תניינא), שמשה רבנו מתלבש בכל אחד מישראל. ועל-כן גדול השלום והאהבה שבין ישראל, כמו שכתוב והאהבת לרעהו כמוך ואמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה. כי על-ידי האהבה שבין אחד לחברו על-ידי זה נכללין זה בזה ומאירין זה בזה ומקבלין דין מן דין. כי עקר האהבה היא, שיהיו רואין זה את זה כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (בסימן קפג) על מאמר רבותינו זכרונם לברכה סנהדרין היתה כחצי גרן עגלה כדי שיהיו רואין זה את זה. שעקר האהבה שיהיו רואין זה את זה שלא יוכלו כל אחד לסבל כלל שלא יראה את חברו וכו' עין שם. כי כשרואין זה את זה, אזי מקבלין דין מן דין ומתנוצץ המוח של כל אחד על-ידי חברו. כי בכל אחד יש נקדה טובה שהיא בחינת צדיק בחינת משה לגבי חברו, ועל-כן על-ידי ההסתכלות מתנוצץ המוח פני"ל. ועל-כן עקר החיות על-ידי השלום והאהבה שבין ישראל שהוא בחינת רואין זה את זה, כי עקר החיות היא מהמח והשכל, בבחינת החכמה

תְּחִיָּה וְכוּ', וְעַקֵּר הַתְּנוּצָצוֹת הַמֶּלֶח הוּא עַל-יַדֵּי שְׂרוּאֵין זֶה אֶת זֶה כְּנִ"ל, שְׁעַל-יַדֵּי זֶה זֹכֵין לְבַחֲנֵינָת חַיִּים נֶצְחָיִים בְּחִינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה אוֹ חֲבָרוֹתָא אוֹ מִיתוּתָא. כִּי עַקֵּר הַחַיּוֹת הוּא עַל-יַדֵּי אֲהַבַת הַחֲבָרִים. שְׁעַל-יַדֵּי זֶה מְאִירִין זֶה בְּזֶה וּמִתְנוּצָץ הַמֶּלֶח שְׁזֶה עַקֵּר הַחַיּוֹת בְּחִינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים, כִּי עַקֵּר הַחַיּוֹת הוּא אֲהַבָּה וְשָׁלוֹם. וְזֶהוּ אוֹ חֲבָרוֹתָא אוֹ מִיתוּתָא, כִּי כְּשֵׁאִין אֲהַבָּה וְיֵשׁ פְּרוּד אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל חַיּוֹת וְהוּא בְּחִינַת מִיתָה, בְּחִינַת כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד, כִּי הַפְּרוּד שָׁבִין אִישׁ לְרַעְהוּ זֶה בְּחִינַת מִיתָה וְכְנִ"ל, וְזֶה בְּחִינַת כִּי עֲזָה כְּמוֹת אֲהַבָּה, כִּי הָאֲהַבָּה עֲזָה כָּל כָּד עַד שְׁנִיחָא לְמוֹת חַס וְשָׁלוֹם בְּשִׁבִיל הָאֲהַבָּה, כְּמוֹ שְׁפָרַשׁ רַש"י שֶׁם לְעִנְיֵן אֲהַבַת הַשֵּׁם, עַל פְּסוּק הַנִּ"ל. שְׁהָאֲהַבָּה עֲזָה עַד שְׁמִנְיַחִין עֲצָמֵן לְמוֹת עֲבוּרוֹ עֵין שֶׁם. וְזֶהוּ גַם-כֵּן לְעִנְיֵן אֲהַבָּה שָׁבִין אָדָם לְחֲבָרוֹ, שְׁהָאֲהַבָּה קָשָׁה וְעֲזָה כָּל כָּד עַד שְׁנִיחָא יוֹתֵר לְמוֹת מִשְׁתַּתְקַלְקַל הָאֲהַבָּה חַס וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת כִּי עֲזָה כְּמוֹת אֲהַבָּה, בְּחִינַת אוֹ חֲבָרוֹתָא וְכוּ'. כִּי עַקֵּר הַחַיּוֹת הוּא מְאֲהַבָּה וְהַשָּׁלוֹם כְּנִ"ל, כִּי עַל-יַדֵּי הָאֲהַבָּה שְׂרוּאֵין זֶה אֶת זֶה כִּי זֶה עַקֵּר הָאֲהַבָּה כְּנִ"ל, וְעַל-יַדֵּי שְׂרוּאֵין זֶה אֶת זֶה וְכָל אֶחָד יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת צְדִיק, עַל-כֵּן עַל-יַדֵּי הָרְאִיָּה שְׂרוּאֵין זֶה אֶת זֶה מִתְנוּצָץ הַמֶּלֶח. וּמִשֶּׁם עַקֵּר הַחַיִּים בְּחִינַת חַיִּים נֶצְחָיִים בְּחִינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁמַבְרָכִין מַחִיָּה מֵתִים כְּשֵׂרוּאָה אֶת חֲבָרוֹ לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ, וְדִיקָא כְּשֵׂרוּאָה אוֹתוֹ וְשָׁמַח בְּרְאִיתוֹ כְּמַבְאָר בְּשִׁלְחוֹן עֲרוּד, כִּי חֲבָרִים הָאוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה בְּנִדְאֵי הֵם קְרוּבִים וְסַמוּכִים בְּשִׂרְשָׁם, וְעַל-כֵּן הֵם צְרִיכִים זֶה לְזֶה שְׂיֵאִיר כָּל אֶחָד בְּחֲבָרוֹ, וְכִשְׂאֶחָד מְסַתְּפֵל בְּחֲבָרוֹ עַל-יַדֵּי זֶה מִתְנוּצָץ הַמֶּלֶח וְעַל-יַדֵּי זֶה נִמְשָׁךְ תְּחִיַּת הַמֵּתִים כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן הֵם מְבָרְכִין מַחִיָּה הַמֵּתִים כְּשֵׂרוּאֵין זֶה אֶת זֶה, כִּי עַל-יַדֵּי הָרְאִיָּה שְׂרוּאֵין אֶת עֲצָמָם עִם הַצְּדִיק, עַל-יַדֵּי זֶה נַעֲשֶׂה תְּחִיַּת הַמֵּתִים כְּנִ"ל. וּבְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת צְדִיק כְּנִ"ל, וְדִיקָא כְּשֵׂרוּאָה אוֹתוֹ לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ, כִּי שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבֻטֵי יְהוָה הֵם כְּנִגְדַּ שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשֵׁי הַשָּׁנָה, וְהֵם מַחֲיִין אֶת כָּל הַשָּׁנָה. וְעַקֵּר הַחַיּוֹת עַל-יַדֵּי שְׂיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבֻטִים נִכְלָלִין זֶה בְּזֶה, עַל-יַדֵּי זֶה נִמְשָׁךְ חַיּוֹת לְשְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשֵׁי הַשָּׁנָה. וְעַל-כֵּן כְּשֵׁאִינוּ רוֹאֶה אֶת חֲבָרוֹ עַד לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ, צְרִיךְ לְבָרֵךְ מַחִיָּה הַמֵּתִים, כִּי צְרִיכִין עֲכָשׁוֹ לְהַמְשִׁיךְ חַיּוֹת חֳדָשׁ בְּחִינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים, מֵאַחַר שְׁלֹא רָאוּ זֶה אֶת זֶה שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ. כִּי עַל כָּל פְּנִיִם הֵם צְרִיכִים לְרְאוֹת זֶה אֶת זֶה פְּעַם אַחַת בְּשָׁנָה כְּדִי שְׂיִהְיוּ נִכְלָלִין זֶה בְּזֶה וְיִהְיֶה נִמְשָׁךְ חַיּוֹת לְכָל הַשָּׁנָה שְׁמִקְבֵּלַת הַחַיּוֹת מִשְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבֻטִים עַל-יַדֵּי שְׁנִכְלָלִין זֶה בְּזֶה כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת בֵּר בִּי רַב דְּחַד יוֹמָא שְׂדָרַשׁ לוֹ הַתְּנָא פְּסוּק וְאוֹתֵי יוֹם יוֹם יְדָרוּשׁוֹן שְׂיִוִם אֶחָד בְּשָׁנָה חֲשׁוּב שָׁנָה, כִּי צְרִיכִין לְרְאוֹת אֶת הָרַב עַל כָּל פְּנִיִם פְּעַם אַחַת בְּשָׁנָה כְּדִי לְקַבֵּל חַיּוֹת עַל-יַדֵּי זֶה לְכָל הַשָּׁנָה כְּנִ"ל. וְכֵן חֲבָרִים הָאוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה וְהֵם צְרִיכִים לְהֵאִיר זֶה בְּזֶה כְּנִ"ל כִּי הֵם מִשְׁרָשׁ אֶחָד וְכוּ' כְּנִ"ל, הֵם צְרִיכִים גַּם-כֵּן לְרְאוֹת זֶה אֶת זֶה עַל כָּל פְּנִיִם פְּעַם אַחַת בְּשָׁנָה כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֵׁאִינוּ רוֹאֶה אֶת חֲבָרוֹ עַד לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ מְבָרְךְ מַחִיָּה הַמֵּתִים, כִּי זֶה בְּחִינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים מִמֶּשׁ, כִּי עַקֵּר הַחַיּוֹת עַל-יַדֵּי הָרְאִיָּה שְׂרוּאֵין זֶה אֶת זֶה שְׁעַל-יַדֵּי זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים כְּנִ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמַר יַעֲקֹב לְיוֹסֵף אֲמוּנָתָה הַפֶּעַם אַחֲרַי רְאוּתִי אֶת פְּנֵיךָ וְכוּ'. כִּי יַעֲקֹב זֶה בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים עַל שֵׁם יַעֲקֹב שֶׁנִּקְרָא שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל, כִּי יַעֲקֹב הוּא כְּלָלִיּוֹת כָּל נַפְשׁוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבְּנוֹ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּמָקוֹם אַחֵר. וְיוֹסֵף הוּא בְּחִינַת צַדִּיק הַדּוֹר כְּמוֹבָא. וְעַל-כֵּן בָּעֵת שֶׁרוֹאִין אֶת עֲצָמָם כָּלל יִשְׂרָאֵל עִם הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף, אֵזִי הוּא בְּחִינַת וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף אֲמוּנָתָה הַפֶּעַם אַחֲרַי רְאוּתִי אֶת פְּנֵיךָ, וַיִּפְרֹשׁ רִשְׁ"י סָבוּר הֵייתִי לָמוֹת שְׁתֵּי מֵיתוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עֲכָשׁוּ לֹא אָמוּת רַק פֶּעַם אַחַת, הֵינּוּ כְּנִ"ל כִּי עַל-יְדֵי שִׁישְׂרָאֵל רוֹאִין אֶת עֲצָמָן עִם הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף, עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְחַיִּים נְצַחִים בְּחִינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים, וְעַל-כֵּן אֵזִי בְּטוּחִים בְּיָדָיו שֶׁלֹּא יָמוּתוּ רַק פֶּעַם אַחַת, כִּי בְּעוֹלָם הַבָּא יִזְכּוּ לְחַיִּים נְצַחִים וַיַּחֲיוּ בְּתַחֲיַת הַמֵּתִים, כִּי עַל-יְדֵי רְאוּת הַצַּדִּיק זוֹכִין לְתַחֲיַת הַמֵּתִים בְּחִינַת חַיִּים נְצַחִים כְּנִ"ל, בְּחִינַת וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב כְּשֶׁנִּתְבַּשֵּׁר לוֹ בְּשׁוֹרֵת יוֹסֵף. כִּי עַקֵּר חַיּוֹת יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת בְּחִינַת יוֹסֵף, כִּי עַל-יְדֵי שֶׁרוֹאִין אֶת עֲצָמָם עִם עַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה תְּחִיַּת הַמֵּתִים בְּחִינַת חַיִּים נְצַחִים כְּנִ"ל:

ברכות הראיה וברכות פרטיות ב:

בְּרֻכּוֹת הָרְאִיָּה וּבְרֻכּוֹת פְּרָטִיּוֹת הִלְכָה ב:

עֲנִין הַטְּבַת חִלּוּם:

הַטְּבַת חִלּוּם נִתְקַן בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם, כִּי הַחִלּוּם עַל-יְדֵי הַתְּרַדְמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּרַגּוּם בְּחִינַת נְגִהָה שֶׁהוּא מְעַרְב טוֹב וָרָע. וְדַרְךְ שֶׁם עוֹלִין לִינֵק מִהַקְדָּשָׁה. עֵינַי שֶׁם בְּמֵאמָר תִּפְלָה לְחַבְּקוֹק בְּסִימָן יֵט, וְעַל-כֵּן מְטִיבִין אוֹתָם בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם, כְּדִי לְתַקֵּן בְּחִינַת הַחִלּוּם בְּחִינַת הַתְּרַדְמָה הַנִּ"ל, שֶׁיְהִיָּה נִכְלָל בְּקְדָשָׁה כִּי בְּחִינַת תְּרַגּוּם הוּא מְמַצֵּעַ בֵּין טוֹב וָרָע וּמְעַרְב מֵהֶם כְּנִ"ל:

וְכַשְׁשֵׁי שְׁלֵמוֹת לִשׁוֹן הַקְדָּשׁ הוּא נִכְלָל בְּטוֹב דְּהֵינּוּ בְּלִשׁוֹן הַקְדָּשׁ, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה כָּל הַחִלּוּמוֹת הוֹלְכִין אַחֵר הַפָּה, כִּי הַחִלּוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּרַגּוּם, לְפִי הַמָּקוֹם שֶׁמִּמְשִׁיכִין אוֹתוֹ כֵּן נַעֲשֶׂה וְנִכְלָל שֵׁם, עַל-כֵּן הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחֵר הַפָּה שֶׁל הַפּוֹתֵר, שֶׁאִם פּוֹתֵר אוֹתוֹ לְטוֹב אֵזִי נִכְלָל בְּטוֹב וְכוּן לְהַפְּדוֹ. וְזֶה שֶׁאָמַר הַחוֹלֵם וְהַמְטִיבִין 'חִלְמָא טְבָא' וְכוּ', דְּהֵינּוּ לוֹמֵר שֶׁהַחִלּוּם הוּא בְּבְחִינַת טוֹב וְנִכְלָל בְּטוֹב בְּבְחִינַת לִשׁוֹן הַקְדָּשׁ. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם כְּנִ"ל, כְּדִי לְהַעֲלוֹת הַטוֹב שֶׁבְּתְּרַגּוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת הַחִלּוּם לְבְּחִינַת לִשׁוֹן הַקְדָּשׁ שֶׁהוּא הַטוֹב:

וְזֶה שְׁמֵתֵעֲנִין עַל הַחֲלוּם, כִּי הַחֲלוּם בָּא עַל-יְדֵי כַח הַמְדָמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת
בְּהֵמָה כַּח הַבְּהֵמִיּוֹת, וְעַל-יְדֵי הַתְּעֵנִית יוֹצֵאִין מִבְּחִינַת בְּהֵמָה לְבְּחִינַת
אָדָם כְּמִבְּאֵר בְּמִאֲמָר דְּרָשׁוּ בְּסִימָן לֹא: גַּם הַחֲלוּם בָּא עַל-יְדֵי מֵאֲכָלִים
כְּמִבְּאֵר בְּדַבְרֵי רַבָּנוּ עֲנִין זֶה קִצָּת, וְעַל-כֵּן מֵתְעֵנִין לְהַכְנִיעַ תְּאוֹת אֲכִילָה
לְתַקּוֹן פְּגָם הַמֵּאֲכָלִים:

ברכות הראיה וברכות פרטיות ג:

עֲנִין בְּרַכַּת שְׁהַחֲיֵנוּ:

עֵקֶר שְׁהַחֲיֵנוּ בְּרַגְלִים. כְּמִבְּאֵר בְּגִמְרָא. וְחֻכְמִים הוֹסִיפוּ עוֹד אֶפְלוּ אֶפְרַי
קֹדֶשׁ, כְּמוֹ שְׁאִיתָא אָנָּה אֶקְרָא חֲדָתָא נְמִי אֲמִינָא זְמַן. וְכֵן עַל כָּל הַטּוֹבוֹת
וְהַשְּׂמֻחוֹת מְבָרְכִין שְׁהַחֲיֵנוּ:

כִּי אִיתָא בְּמִאֲמָר וּבִיּוֹם הַבְּפוּרִים שֶׁל רַב יְהוּדָא הַנְּדוּאָה מְשַׁתְּעִי (בְּלִקוּטֵי
תַנְיִנָא סִימָן ד) שְׁעַל-יְדֵי יוֹם-טוֹב נִתְגַּלָּה הַרְצוֹן. שְׁזֶה בְּחִינַת מְקָרָא קֹדֶשׁ.
שְׁהַיּוֹם-טוֹב קוֹרָא וּמְכָרִיז אֶת הַרְצוֹן שֶׁהַכֹּל בְּרַצוֹנוֹ וְאִין חַיִּיב הַטָּבַע כָּלֵל
וְכָלֵל עֲנִין שָׁם. וְעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה שְׂמֻחַת יוֹם-טוֹב וְכוּ' עֲנִין שָׁם:

וְזֶהוּ בְּחִינַת בְּרַכַּת שְׁהַחֲיֵנוּ שְׂמִיבְרַכִּין בְּיוֹם-טוֹב אַחֵר הַקְּדוּשָׁה, אַחֵר
שְׂמִקְדָּשִׁין אֶת הַיּוֹם-טוֹב בְּבְחִינַת מְקָרָא קֹדֶשׁ זִכָּר לִיצִיאַת מִצְרַיִם
שְׂאוּמְרִין בְּקְדוּשָׁה. כִּי עֵקֶר הַמְקָרָא קֹדֶשׁ הוּא עַל-יְדֵי זִכָּר לִיצִיאַת מִצְרַיִם
שְׂאֵז עֲשֶׂה עֲמָנוּ אוֹתוֹת נוֹרָאוֹת. וְלִזְכָּרוֹן אוֹתָן הָאוֹתוֹת שְׁעֲשֶׂה עִמָּנוּ אֵז
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, אָנוּ עוֹשִׂין הִימָּיִם טוֹבִים, וְעַל-יְדֵי זֶה הֵם בְּחִינַת מְקָרָא
קֹדֶשׁ, דְּהֵינּוּ שְׁהֵם קוֹרְאִין וּמְגַלִּין אֶת הַרְצוֹן עַל-יְדֵי הָאוֹתוֹת נוֹרָאוֹת
שְׁעֲשֶׂה עִמָּנוּ בְּאוֹתָן הַזְּמַנִּים בְּשַׁעַת יִצִיאַת מִצְרַיִם. וְעִין הֵיטֵב בְּמִאֲמָר
הַנִּי"ל וְתַבִּין הַדְּבָרִים הֵיטֵב. וְעַל-כֵּן בְּיוֹם-טוֹב אַחֵר הַקְּדוּשָׁה אָנוּ מְבָרְכִין
שְׁהַחֲיֵנוּ וְקִימָנוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה, כִּי הַבְּרַכָּה זֹאת שִׁיכֶת שְׁפִיר לְיוֹם-טוֹב
שֶׁהוּא הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן. וְעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה שְׂמֻחַת יוֹם-טוֹב כְּמוֹ שְׂמִבְּאֵר שָׁם.
וְזֶהוּ שְׁהַחֲיֵנוּ וְכוּ', כִּי עֵקֶר הַחִיּוֹת הוּא רַק עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן, כִּי
כְּשִׂיּוֹדְעִין שֶׁהַכֹּל בְּרַצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ וְאִין שׁוּם טָבַע כָּלֵל, אֵזִי יֵשׁ חִיּוֹת כִּי אֵזִי
הַחִיּוֹת חַיִּים. וְכִמוֹ שְׂשִׁמְעֵתִי מִרַבָּנוּ גֵּרוֹ יֵאִיר שְׁמִי שְׁאִין לוֹ אֲמוּנָה וְנֹטָה
אַחֵר חֻכְמוֹת הַטָּבַע אִין חִיּוֹ חַיִּים. כִּי אִין לוֹ שׁוּם נַחַת רוּחַ, מֵאַחֵר שֶׁהוּלָךְ
בְּלִי ה' יִתְבָּרַךְ וּבְלִי הַשְּׂגָחָה. כִּי הַעוֹלָם מְלֵא יִסּוּרִים, וְכִי שֶׁהוּא מֵאֲמִין בּוֹ
יִתְבָּרַךְ שֶׁהַכֹּל בְּרַצוֹנוֹ, אֵזִי יֵשׁ לוֹ חַיִּים, כִּי כְּשִׁישׁ לוֹ טוֹבָה בְּוֹדָאֵי טוֹב, וְאֶפְלוּ
כְּשִׁחַס וְשָׁלוֹם לְהַפְּדָה גַּם-כֵּן טוֹב. כִּי מֵאַחֵר שְׂשִׂיּוֹדְעִין שֶׁהַכֹּל מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ,
כָּל מֵה דְּעַבִּיד רַחֲמָנָא לְטַב עַבִּיד. וְאִין שׁוּם רַע בְּעוֹלָם כָּלֵל, רַק הַכֹּל טוֹב

מאחר שְמֵאֲמִינִים שֶהֶכֵּל מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ. אָבֵל מִי שֶהוּא כּוֹפֵר חֵס וְשָלוֹם וְתוֹלָה הַכֵּל בְּחֵיב הַטֵּבַע וְכֹאֵלוּ הַכֵּל מֵתְנַהֵג עַל-פִּי טֵבַע חֵס וְשָלוֹם אֵין חֵייו חֵיים כָּלֵל. כִּי תִכְף כְּשֶבֵא עָלָיו אֵיזָה דְבַר שֶלֹא בְרָצוֹנוֹ, תִכְף אֵין לוֹ חֵיים כָּלֵל כִּי אֵין לוֹ בְפֹמָה לְנַחֵם עֲצָמוֹ. וְגַם כָּל הַטּוֹבוֹת שֶל עוֹלָם הִזָּה אֵינָם כְּלוּם, כְּשֶאֵין מֵאֲמִין בְּהַתְּכַלִּית הַטּוֹב. אָבֵל כְּשֶמֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶהֶכֵּל בְרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֶפְלוּ כְשֶעוֹבֵר עָלָיו מָה שֶעוֹבֵר חֵס וְשָלוֹם, הוּא מְנַחֵם עֲצָמוֹ שְאֵף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה הַכֵּל לְטוֹבָה. כִּי הִ' יִתְבָּרַךְ יִרְחַם עָלָיו וְיִיטִיב אַחֲרֵיתוֹ כִּנּוּ"ל. נִמְצָא שֶעֵקֶר הַחֵיים הוּא רַק כְּשֶמֵאֲמִינִים בְרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ שֶאֵנּוּ מְבָרְכִין בְּיוֹם-טוֹב שֶהוּא הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן, שֶהַחֲיָנוּ וְקִיָּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְן הַזֶּה, כִּי עֵקֶר הַחֵיות תְּלוּי רַק בְּזִמְן הַזֶּה שֶהוּא יוֹם-טוֹב שֶהוּא הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן, כִּי עַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ חֵיות וְחֵייו חֵיים כִּנּוּ"ל:

וְכֵן עַל כָּל דְבַר שֶמְחָה הַבָּאָה לְאָדָם כְּגוֹן פְּרִי חֲדָשׁ אוֹ מַלְבוּשׁ וְכֵלִים חֲדָשִׁים וְכוּ' מְבָרְכִין שֶהַחֲיָנוּ וְכוּ', כִּי אֵנּוּ מֵאֲמִינִים שֶהֶכֵּל רַק עַל-יְדֵי רָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וּמֵאֲחֵר שֶהֶכֵּל רַק עַל-יְדֵי רָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי יֵשׁ שֶמְחָה וְחֵיות כִּנּוּ"ל, כִּי אִם לֹא אֵין שֶמְחָה וְחֵיות כָּלֵל אֶפְלוּ מִן הַטּוֹבָה. כִּי הִיא טוֹבָה עוֹבֵרֶת וְאֵין לָהּ שׁוּם קִיּוֹם כָּלֵל. רַק כְּשֶמֵאֲמִינִים שֶהוּא עַל-יְדֵי רָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ אֲזִי יֵשׁ שֶמְחָה עַל שֶהִ' יִתְבָּרַךְ מְגִדִיל חֶסֶדוֹ וְטוֹבוֹ עִמָּנוּ. וְאֲזִי הַחֵיים חֵיים. וְזֶה שֶאֵנּוּ מְגַלִּין אֶת הַרְצוֹן וּמְבָרְכִין שֶהַחֲיָנוּ עַל זֶה. לְהוֹרֹת וּלְגַלּוֹת שֶעֵקֶר הַחֵיות עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן. וְזֶהוּ שֶהַחֲיָנוּ וְכוּ' לְזִמְן הַזֶּה. שֶבֵא שֶמְחָה חֲדָשָׁה שֶאֵנּוּ תוֹלִין הַכֵּל בְרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ וּמְבָרְכִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל זֶה. וְזֶהוּ בְעֲצָמוֹ חֵיותֵנוּ וְקִיּוּמֵנוּ. כִּי עֲכָשׁוּ שֶאֵנּוּ שֶמְחִין עַל הַטּוֹבָה וּמְבָרְכִים וּמוֹדִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל זֶה. כִּי אֵנּוּ מֵאֲמִינִים שֶהֶכֵּל בְרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. עַל-כֵּן עֵתָה יֵשׁ לָנוּ חֵיות. כִּי עֵתָה חֵיים חֵיים כִּנּוּ"ל. וְעַל-כֵּן בְּהַבְרָכָה עֲצָמָה אֵנּוּ מְזַכְרִין זֹאת. וְזֶהוּ שֶהַחֲיָנוּ וְכוּ' לְזִמְן הַזֶּה כִּנּוּ"ל. כִּי עֵקֶר הַחֵיות תְּלוּי בְּזֶה שֶאֵנּוּ מֵאֲמִינִים שֶהֶכֵּל בְרָצוֹנוֹ כִּנּוּ"ל:

ברכות הראיה וברכות פרטיות ד:

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות:

על-פי התורה המתחלת דע שפנגד כל מיני מחלקת וכו' בסימן קעט עין שם היטב:

והכלל שלבטל כל מיני מחלקת הוא על-ידי תענית, הן מחלקת ממש משונאים ואובדים, הן מחלקת היצר הרע שבלב, הכל מבטלין על-ידי התענית. כי כל המחלקת הם כנגד רצון האדם, שהאדם רוצה כד ובעלי

המחלקת הם כנגד רצונו וחולקין עליו. וסגלת התענית איתא בזהר
הקדוש שהוא לאכנעא רעותא דלבא לקדשא בריד הוא, דהינו להכניע
ולבטל כל הרצונות של האדם להקדוש-ברוך-הוא. ועל-ידי זה מתבטל
המחלקת, בבחינת בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני
רצונך וכו' עין שם. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כשאין
שלום, צום. כי כשאין שלום דהינו שיש מחלקת, אז צריכין צום דיקא,
כי עקר הכנעת המחלקת הוא על-ידי צום ותענית כנ"ל. אבל כשיש שלום
דהינו על-ידי התענית שעל-ידי זה זוכין לשלום אזי ששון ושמחה וכו' עין
שם כל זה היטב:

אות א

וזה בחינת קדשת ארץ-ישראל שכולל כל הקדשות כמבאר בדברינו כמה
פעמים, שעקר קדשת איש הישראלי הוא על-ידי ארץ-ישראל, כי עקר
הקדשה הוא שלום כמבאר בהתורה הנ"ל, שכל הסטרא אחרא והיצר
הרע שהם כנגד הקדשות הם בחינת מחלקת כנ"ל. נמצא שעקר הקדשה
שהוא להכניע ולשבר היצר הרע והסטרא אחרא הם בחינת שלום. וכן
אמרו רבותינו זכרונם לברכה לא מצא הקדוש-ברוך-הוא כלי מחזיק
ברכה לישראל אלא השלום וכו', ואם אין שלום אין כלום, ואמרו גדול
השלום וכו'. וכן הפליגו רבותינו זכרונם לברכה במקומות אין מספר
מגדל מעלת השלום ובפרט בדברי רבנו זכרונם לברכה שמבאר הרבה
מעצם מעלת השלום. שעל-ידי זה עקר שלמות האמונה. ועל-ידי השלום
יכולין להחזיר כל העולם לה' יתברך וכו'. ועקר השלום זוכין בארץ-
ישראל. כמו בן בדברי רבנו זכרונם לברכה (בלקוטי תניינא סימן עא) על
מאמר רבותינו זכרונם לברכה לאחד קראתי נעם אלו תלמידי חכמים
שבארץ-ישראל שמנעימים זה לזה בהלכה. כי עקר קדשת ארץ-ישראל
נמשך מירושלים ובית-המקדש שנקראים שלום, כי ירושלים נקראת על
שם יראה שלום. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכמו שפתוב ומלפי
צדק מלך שלם היא ירושלים. וכן הבית-המקדש נקרא סבת שלום, ומשם
נמשך כל קדשת ארץ-ישראל שנקראת ארץ החיים שהוא בחינת שלום,
וכמו שפתוב בריתי היתה אתו החיים והשלום. ומחמת שבארץ-ישראל
הוא עקר השלום, על-כן שם עקר הקדשה כי עקר הקדשה הוא שלום
כנ"ל:

ועל-כן עקר קדשת ארץ-ישראל נמשך על-ידי קדשת התענית, כי זה ידוע
שעקר קדשת ארץ-ישראל נמשך מבית-המקדש מקדשי קדשים ששם
תכלית הקדשה העליונה של כל העשר קדשות שבארץ-ישראל. כי קדשי
קדשים מקדש מכלן שאין שום אדם נכנס לשם כי אם כהן גדול ביום

הכפורים. ומשם מבית קדשי קדשים משם נמשכין כל העשר קדשות שבארץ-ישראל, ומשם כל קדשת ארץ-ישראל. ולבית קדשי קדשים לא היה נכנס שום אדם כי אם כהן גדול ביום הכפורים, שאז הוא יום התענית הקדוש יום צום הכפורים. נמצא שכשהיו צריכין לכנס להקדשה העליונה של ארץ-ישראל, שמשם כל הקדשות של ארץ-ישראל, שהוא בית קדשי קדשים, לא היה אפשר לכנס לשם כי אם על-ידי תענית, דהינו על-ידי תענית של יום הכפורים. הינו כנ"ל, כי מאחר שעקר קדשה הנמשכת בארץ-ישראל מבית קדשי קדשים היא בחינת שלום שהיא כלליות הקדשה כנ"ל, על-כן לא היו יכולים לכנס לשם לבית קדשי קדשים להמשיך קדשה זאת כי אם על-ידי התענית של יום כפור. כי אי אפשר להמשיך שלום כי אם על-ידי התענית שמבטל כל הרצונות להקדוש-ברוך-הוא וכנ"ל. וזה שהביא שם רבנו זכרוננו לברכה מקרא זה בעצם היום הזה תענו את נפשותיכם עם פרוש הזהר הקדוש שפרש על מקרא זה לאכנעא רעותא דלבא לקדשא בריך הוא וכו' עין שם, כי מקרא זה בעצם היום הזה נאמר לענין תענית של יום הכפורים, כי עקר הכנעת כל הרצונות לה' יתברך כדי להמשיך שלום הוא על-ידי תענית של יום הכפורים שהוא כלול מכל הימים, כמו שכתב שם רבנו זכרוננו לברכה בסוף על פסוק ימים יצרו ולו אחד בהם וכו'. ועל-כן ביום הכפורים ממשיכין קדשת ארץ-ישראל מבית קדשי קדשים, כי עקר קדשת ארץ-ישראל הוא בחינת שלום כנ"ל, וכל התעניות שמתענים בשביל לזכות לבטל המחלקת בכל הבחינות שזהו כלליות הקדשה, כל התעניות צריכין לקבל קדשתם מהתענית הקדוש והנורא של יום צום הכפורים שמשם כל קדשת ארץ-ישראל, ומשם נמשך קדשת כל התעניות שיהיה לו כח על-ידי התעניות להכניע כל הרצונות לה' יתברך, כדי לזכות לשלום בכל הבחינות וכנ"ל. נמצא שעל-ידי קדשת ארץ-ישראל זוכין לתענית שעל-ידי זה זוכין לבטל כל מיני מחלקת ולבוא לשלום שזהו כלליות כל הקדשה כנ"ל. כי מחמת שכל קדשת ארץ-ישראל נמשך מתענית הקדוש של יום הכפורים, נמצא שקדשת ארץ-ישראל הוא בחינת תענית יום הכפורים, על-כן על-ידי ארץ-ישראל זוכין לתענית בקדשה. כי כל התעניות צריכין לקבל מיום הכפורים שהוא בחינת קדשת ארץ-ישראל כנ"ל:

אות ב

וזה בחינת ברפת הראיה, בחינת שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה שמברכין מזמן לזמן דיקא, כגון הרואה את חברו לאחר זמן שהוא לאחר שלשים יום שהוא שעור חדש. וכן על פרי המתחדש מזמן לזמן משנה

לְשָׁנָה מְבָרְכִין שֶׁהַחֲיָנוּ. וְכֵן בְּכָל יוֹם-טוֹב מְבָרְכִין שֶׁהַחֲיָנוּ שֶׁנִּקְרָא בְּרַפְתֵּי זְמַן:

כִּי עֵקֶר הַבְּרִיאָה הִיְתָה בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא רְצוֹנוֹ, דְּהֵינּוּ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַכְּבוֹד הוּא הַרְצוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה רְצוֹנוֹ שֶׁל אָדָם זֶהוּ כְּבוֹדוֹ. וְזֶה עֵקֶר עֲבוֹדַת הָאָדָם כָּל יְמֵי חַיָּיו שֶׁיִּבְטַל רְצוֹנוֹ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּבְטַל כָּל הַרְצוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְשׁוּם דְּבַר תַּאֲוָה אוֹ מִדָּה, שֶׁיִּבְטַל הַכֹּל מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ וַיִּקְשֶׁר כָּל הַרְצוֹנוֹת לֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּכְוֶן בְּכָל דְּבַר לַעֲשׂוֹת כְּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וַיִּשְׁבֵּר כָּל תַּאֲוֹתָיו וְכָל רְצוֹנוֹתָיו הַכֹּל מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכָל דְּבַר שֶׁיִּבּוֹא לִידוֹ אִם יִהְיֶה בּוֹ רְצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה וְאִם לֹא לֹא:

וְזֶה בְּחִינַת גְּדֹל מַעֲלַת הַשְּׁלוֹם, וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּדֹל מַעֲלַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וִירוּשָׁלַיִם וּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ וּבֵית קִדְשֵׁי קִדְשִׁים שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלוֹם כְּפִי"ל, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא הָעוֹלָם בְּשְׁנוּיִים רַבִּים לְאִין מִסְפָּר, וְהַשְּׁנוּיִים כְּלוּלִים בְּבְחִינַת אָדָם וּמְקוֹם וְזִמְנוֹ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת צִיּוֹר וּמְקוֹם וְזִמְנוֹ הַמּוּבָא בְּמְקוֹם אַחֵר. רַק מַחֲמַת שֶׁהָאָדָם הוּא עֵקֶר הַבְּרִיאָה וְאִין מִי שֶׁיִּכְבֵּן הַשְּׁנוּיִים וְשִׁיכָרַח לֶלְחֵם עִמָּהֶם לְחַבֵּר כֻּלָּם אֶל רְצוֹן אֶחָד לְרְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם הָאָדָם הַבַּעַל דְּעָה הַבַּעַל בְּחִירָה. עַל-כֵּן אָנוּ קוֹרְאִים כְּלָלוֹת הַשְּׁנוּיִים שֶׁבְּבְחִינַת הַצִּיּוֹר בְּשֵׁם אָדָם, (עֲתָה הוֹלֵךְ וּמִבְּאֵר אֵיךְ רַבּוֹ הַשְּׁנוּיִים בְּכָל שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל):

כִּי הַשְּׁנוּיִים הֵם בְּבְחִינַת זְמַן, כְּמוֹ שְׁרוּאִים בְּחוּשׁ רַבּוּי הַשְּׁנוּיִים שֶׁבִין הַזְּמַנִּים כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וּבְתַבּוּנָה מְשֻׁנָּה עֲתִים וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים וְכוּ', כִּי בְזִמְנוֹ זֶה יוֹם, וּבְזִמְנוֹ זֶה לַיְלָה. וְכֵן שְׁנוּיִים שֶׁבִין קִיץ וְחֹרֶף וּשְׂאָר הַשְּׁנוּיִים הַרַבִּים שֶׁבִין הַזְּמַנִּים הַכְּלוּלִים בְּהַשְּׁשָׁה עֲתִים שֶׁהֵם מִבְּאֵרִים בְּפִסּוּק עַד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקָר וְחָם וְקִיץ וְחֹרֶף וַיּוֹם וְלַיְלָה וְכוּ'. וְכֵן בְּמְקוֹם יֵשׁ שְׁנוּיִים רַבִּים, כִּי מְדִינּוֹת אֵלוֹ קָרִים בְּיוֹתֵר וּמְדִינּוֹת אֵלוֹ חַמִּים בְּיוֹתֵר. וּבְמְדִינָה זֹאת גְּדֹלָה תְּבוּאָה לְרַב, וּפְרוֹת חֲשׂוּבִים מְעֻטִים, וּבְמְדִינּוֹת אַחֵרוֹת לְהִפְךָ, וְכֵן שְׂאָר שְׁנוּיִים רַבִּים. וְכֵן בְּצִיּוֹר, דְּהֵינּוּ בְּצִיּוֹר כָּל הַבְּרוּאִים שֶׁבַּעוֹלָם יֵשׁ שְׁנוּיִים רַבִּים, בֵּין אָדָם לְבַהֲמָה וּבֵין בְּהֵמָה לְצוּמָח וְכוּ'. וְהָעֵקֶר הֵם הַשְּׁנוּיִים שֶׁבִין בְּנֵי אָדָם בְּעֶצְמוֹ שֶׁהֵם עֵקֶר הַבְּרִיאָה, שֶׁנִּמְצְאוּ בְּהֵם שְׁנוּיִים רַבִּים לְאִין מִסְפָּר. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה לְהִרְאוֹת גְּדֻלַּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁכָּל בְּנֵי אָדָם נִבְרְאוּ בְּחוֹתֵם אֶחָד וְאִין אָדָם דּוּמָה לְחִבְרוֹ, וְכְמוֹ שֶׁמְשַׁנִּים בְּנֵי אָדָם בְּצוּרוֹתֵיהֶם כִּדָּהֵם מְשַׁנִּים בְּדַעוֹתֵיהֶם. וְאִין דַּעוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם דּוּמִים זֶה לָזֶה בְּעוֹלָם, וְאִפְלוּ שְׁנֵי אַחִים וְאָב וּבֵן אִין דַּעֲתָם דּוּמִים זֶה לָזֶה:

ועקר החיות נמשך על-ידי אחדות וחבור בחינת שלום, דהינו על-ידי שנכללים כל השנויים באחד, שזה זוכין על-ידי התורה הקדושה. כי עקר החיות הוא חבור הנשמה והגוף שהם שני הפכים והם משנים זה מזה מאד, וה' יתברך מפליא לעשות ומחברם יחד בדרך נפלא. ועקר החבור שהוא החיות וקיום האדם, הוא על-ידי התורה דהינו על-ידי ישראל והצדיקים המקימין את התורה, כמו שכתוב כי היא חייך וכו'. כי התורה מלמדת אותנו לעשות רצונו יתברך ולקשר כל הרצונות לרצון הבורא יתברך לבד. ועל-ידי שהצדיקים משברים רצון תאות גופם בשביל רצון ה' יתברך ומבטלים גופם לגבי הנשמה עד שנכלל הגוף בהנשמה, על-ידי זה נכלל הגוף והנשמה באחדות אחד ואז נמשך עליהם חיים ממקור החיים מהאחד הפשוט שהוא הבורא יתברך שמו לנצח. ובכח הצדיקים האלו נמשך ונשתלשל החיות לכל בני אדם וכל העולמות כלם מראש ועד סוף. כי השנויים הם בחינת פרוי שאי אפשר להם לקבל חיות מהאחד הפשוט יתברך כי אם כשנכללים באחדות, וזה אי אפשר כי אם על-ידי הצדיק שמבטל גופו לגבי נשמתו שעל-ידי זה נכלל באחדות ומקבל חיות משם, ועל-ידי זה ממשיך חיות לכל העולם כנ"ל. ועל-כן הצדיק יכול לעשות מופתים ונסים בעולם ולשנות הטבע, כי עקר תאוות הגוף שיש להאדם רצון ותאוה לדבר גשמי כנגד רצון הנשמה, זה נמשך מחמת כח הטבע שנתן ה' יתברך. כי כל הרצונות והתאוות של הגוף הם מכח הטבע, כי טבע זה האדם שאוהב בשר וטבע של זה האדם שאוהב חלב וכיוצא בזה שאר הרצונות של הגוף שכלם כפי טבע של כל אדם. והטבע היא עקר בחינת השנויים, כי כל השנויים שבעולם באדם ובזמן ובמקום וכו' כנ"ל, כלם הם בחינת טבע שממש בחינת קר וחם וכו'. וכן שנוי המקומות ורצונות בני אדם שמשנים, שהכל כפי הטבע שנתן ה' יתברך בעולם באדם ובזמן ובמקום. ועקר הטבע שברא ה' יתברך מתנהגת על-ידי גלגלי הרקיע כידוע, שעקרו נבראו בשביל זמן כמו שכתוב והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים. שעל ידם כל השנויים שבטבע האדם והזמן והמקום. וזה הצדיק שמשבר רצון תאוות גופו לגבי נשמתו, ומבטל רצונו מפני רצון ה' יתברך, נמצא שמבטל כח הטבע שממש רצון תאוות גופו כנ"ל. ועל-כן על-ידי זה יש לו כח לשנות הטבע בעולם ולעשות נסים ונפלאות

בעולם:

נמצא שעקר החיות על-ידי אחדות, על-ידי שנקללים כל השנויים במקור האחדות. והעקר תלוי בהאדם שהוא עקר הבריאה ובו תלוי הכל כידוע. ועל-כן ואהבת לרעה כמוה הוא כלל גדול בתורה, כדי לכלל באחדות ושלוש שהוא עקר החיות והקיום והתקון של כל הבריאה, על-ידי שפני אדם שמשנים בדעותיהם נכללים יחד באהבה ואחדות ושלוש. ועקר האהבה הוא לאהב את ישראל המקימים את התורה, כי מי שהוא רשע גמור בתכלית ואין בו שום טוב, בודאי מצוה לשנא אותו בתכלית השנאה, כמו שכתוב בתכלית שנאה שנאתים. רק עקר מצות ואהבת לרעה כמוה הוא לרעה במצוות. דהינו שצריכין לחפש ולבקש ולמצא בכל אחד ואחד מישראל איזה זכות וטוב כדי לאהב אותו כנפשו. כי כל אחד מישראל אפלו פושעי ישראל אי אפשר שאין בו איזה צד טוב וזכות וכמבאר על פסוק ועוד מעט ואין רשע וכו' עין שם, (בסימן רפב בלקוטי א). כי עקר האהבה היא כדי לקשר עצמו עם הטוב שבכל ישראל ולכלל עמהם יחד באהבה ואחדות כדי לבטל כל השנויים ולכלל באחד הפשוט יתברך, שמשם כל החיות והקיום והתקון של כל העולמות כנ"ל. כי על-ידי קיום התורה והמצוות נתקשרין ונכללין כל שנוי הדעות יחד. למשל דעה של זה נוטה לחסד תמיד, ודעה של זה נוטה לגבורה, ועל-כן הם משנים בדעותיהם ויש ביניהם מחלוקת. אבל כשמבטלין שניהם רצונם מפני רצון ה' יתברך, וזה אין משמש במדת חסדו כי אם בשביל רצון ה' יתברך, דהינו לעשות טוב וחסד עם אוהבי ה'. ולהפך כשרוצה על-ידי מדת החסד שיש לו להיטיב עם שונאי ה' חס ושלוש, או שמגיע לו איזה תאוה ואהבה רעה שנמשכת ממדת החסד שהוא בחינת אהבה, אזי משבר תאוותו ואהבתו ואינו עושה עם מדת חסדו שום דבר שהוא כנגד רצון ה' יתברך, רק מה שהוא רצונו יתברך באמת. ואזי נכלל עם מדת חסדו ברצון העליון בה' יתברך. וכן חברו שיש לו מדת גבורה, כשאינו משתמש עם גבורתו כי אם בשביל ה' יתברך להתגבר על יצרו ולנקם בשונאי ה' וכו', ומה שהוא נגד רצון ה' יתברך מבטל טבעו ורצונו כנ"ל, אזי הוא נכלל עם מדת גבורתו בה' יתברך, ואזי אלו שני בני אדם אף-על-פי שהם נדמים כשני הפכים בדעותיהם, אף-על-פי-כן בשרש רצונם שניהם כאחד. כי שניהם רצונם לעשות רק רצון קונם, זה בחסד, וזה בגבורה, ועל-כן באמת נכללים שניהם במקור האחדות שהוא האחד הפשוט יתברך. וכן כלל ישראל כל אחד ואחד על-ידי מעט הטוב שבו, הוא נכלל באחדות עם כלל ישראל ובבחינה זו צריכין לאהב כל אחד מישראל כנפשו, דהינו למצא בו מעט טוב לדון הכל לכף זכות. שעל-ידי זה נכנסין כלם באמת לכל זה כמבאר בסימן הנ"ל. ועל-ידי זה יאהב כל אחד כנפשו כנ"ל, ואז יהיה נכלל עם כלם יחד באחד הפשוט על-ידי הטוב שהוא קיום התורה שיש בכל אחד. ועל-ידי זה נכללים כל השנויים שבעולם באחדות, כי הכל תלוי באחד כנ"ל שעל-ידי זה עקר המשכת החיות ממקור החיות שהוא האחד הפשוט יתברך כנ"ל:

וזה בחינת גדל מעלת השלוש ועצם אסור המחלוקת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שנוי המחלוקת וגדול השלוש. כי עקר החיות וקיום כל העולמות על-ידי האחדות והשלוש כנ"ל. ועל-כן כשמתקבצין יחד שני

ישראלים האוהבים זה את זה ושמחים בראיתם זה את זה, מברכין שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה, כי עקר החיות והקיום הוא על-ידי האהבה והשמחה שיש בין בני ישראל האוהבים זה את זה פנ"ל:

אות ה

וזהו שהחינו וקימנו והגיענו וכו'. אלו השלשה לשונות כנגד שלש בחינות השנויים שהם באדם ובמקום ובזמן פנ"ל. וזהו שהחינו, הינו החיות שהוא בחינת בטול השנויים שבאדם שמשם עקר החיות על-ידי שנכלל ונתחבר הנשמה והגוף וכו'. וקימנו, זה בחינת השנויים שבמקום שעל זה מרמוז וקימנו, כי עקר הקיום הוא על המקום שעליה עומדים וקימים כל בני העולם. והגיענו לזמן הזה, זה בחינת השנויים שבזמן שכל השנויים נכלליו ונתבטליו לרצון אחד על-ידי ישראל האוהבים זה את זה שנכלליו באחדות הפשוט על-ידי זה פנ"ל:

ועל-כן מסימים הברכה לזמן הזה ומזכירין הזמן בפרטיות, כי עקר כל השנויים הם בחינת הטבע שמתנהגת כרצון ה' יתברך על-ידי הגלגלים שהם בחינת זמן פנ"ל. שעקר התקון על-ידי שמבטליו כל הרצונות המשנים של כל אחד ואחד, ונכלליו יחד באהבה בה' יתברך, שזהו בחינת מצות אהבת ישראל פנ"ל, שבשביל זה מברכין כשרואין את חברו ישראל כשאוהב אותו באמת וכפנ"ל. ומחמת שעקר כל השנויים שבעולם הם על-ידי בחינת הטבע שהיא בחינת הגלגלים שהם בחינת זמן פנ"ל, על-כן מזכירין הזמן בפרטיות:

אות ו

ובשביל זה אין מברכין שהחינו בין המצרים, כי אז נחרב הבית-המקדש, ועקר תקון כלליות השנויים שיהיו נכלליו באחדות, הנה בבית-המקדש בבית קדשי קדשים ששם האבן שתיה שמשם נמשכין גידיו וצנורות לכל המקומות שבעולם, שכל מקום משנה מחברו כפי הגיד והצנור שלו. ועל-כן זה המקום מסגל לגדל פלפלין וזה פרות אחרים וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק ונטעתי בהם עץ כל פרי. אבל במקום האבן שתיה, שם נכלליו כל הגידיו והצנורות והשנויים באחדות אחד.

וְשֵׁם בְּמִקּוֹם הָאֶבֶן שֶׁתִּיהָ נִכְנַס הַכֶּהֵן הַגָּדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהוּא יוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה שֶׁכְּלוּל מִכָּל הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב יָמִים יִצְרוּ וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם זֶה יוֹם הַכַּפּוּרִים. כִּי יוֹם הַכַּפּוּרִים כְּלוּל מִכָּל יְמֵי הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְהוּא כּוֹלֵל וּמְחַבֵּר כָּל יְמֵי הַשָּׁנָה שֶׁכּוֹלֵל כָּל שְׁנוּיֵי הַזְּמַן וּמְחַבֵּר אוֹתָם וְכוּלְלָם יַחַד בְּאֶחָד בְּמִקּוֹם הָאֶבֶן שֶׁתִּיהָ שֶׁכּוֹלֵל כָּל שְׁנוּיֵי הַמְּקוֹמוֹת בְּיַחַד. וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי הַכֶּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁהוּא הַמְּבַחֵר מִכָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּדְּתוֹ שְׁלוֹם וְאַחֲדוּת, בְּחִינַת אַהֲרֹן שֶׁהִיא הַכֶּהֵן הַגָּדוֹל הַרְאִשׁוֹן שֶׁהִיא אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם. וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּפִתְחָהּ הַנִּינִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם וְהִיְתָה לוֹ וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָת עוֹלָם וְכוּי. וְעַל-כֵּן עַל-יַדֵּי הַכֶּהֵן הַגָּדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, נִכְלָלִין בּוֹ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה וְשְׁלוֹם. כִּי בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים כָּל יִשְׂרָאֵל מְרַצֵּין וּמְפִיִּסִין זֶה אֶת זֶה, וְהֵם כְּלָם בְּאַהֲבָה וְאַחֲדוּת אֶחָד, וְאִזּוֹ נִכְלָלִין כָּל הַשְּׁנוּיִים שֶׁבְּאֶדָם וּזְמַן וּמְקוֹם נִכְלָלִים יַחַד עַל-יַדֵּי הַכֶּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁכּוֹלֵל כָּל בְּנֵי אָדָם, כִּי הוּא כְּלוּל מִכָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּכְנַס בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהוּא יוֹם שֶׁכְּלוּל מִכָּל הַיָּמִים, לְפָנָיו וּלְפָנֵינוּ לְמִקּוֹם הָאֶבֶן שֶׁתִּיהָ, שֶׁהוּא מְקוֹם שֶׁכְּלוּל מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וְאִזּוֹ נִכְלָלִים כָּל הַשְּׁנוּיִים יַחַד בְּרָצוֹן אֶחָד. וְהַכָּל עַל-יַדֵּי הַתַּעֲנִית הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁעָלִיו נֶאֱמַר בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְכוּי, לְאַכְלָלָא כְּלָא גּוּפָא וְנַפְשָׁא וְכוּי. וְיֵהָא רְעוּתָא דִּילְהוֹן בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכוּי כְּמַבְאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְכָל זֶה זְכִינוּ בְּשִׁלְמוֹת בְּזְמַן שֶׁבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם. אֲבָל מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְאִין לָנוּ כֶּהֵן שֶׁיִּכְפֹּר בְּעַדְנוּ, אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל הַשְּׁלוֹם בְּשִׁלְמוֹת. וּבְאֵמֶת כָּל חֲרָבֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה עַל-יַדֵּי פָּגַם הַשְּׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה שֶׁעָקַר חֲרָבֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה עַל-יַדֵּי שְׁנֵאת חֲנַם בְּבֵית שְׁנֵי, וְעַל-יַדֵּי חֲלֻקַּת מַלְכוּת בֵּית דָּוִד בְּבֵית רֵאשׁוֹן, וְאִזּוֹ הָיָה גַם חֲטָא עֲבוּדָה זָרָה וְכוּי. וְגַם עֲתָה עָקַר עֲפוּב בִּיאַת מְשִׁיחַ וּבְנֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, הוּא מִחֲמַת מַחְלַקַּת שֶׁנִּתְרַבָּה בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים כְּמַבְאֵר בְּמִקּוֹם אַחֵר. עַל-כֵּן עֲתָה אִין דִּי בְּתַעֲנִית יוֹם-כַּפּוּר לְבַד לְכָלֵל כָּל הַרְצוֹנוֹת בְּה' יִתְבָּרַךְ וּלְבַטֵּל הַמַּחְלַקַּת וְכוּי כְּנִי"ל, מִחֲמַת שֶׁנִּחְרַב הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁמִּשָּׁם עָקַר הַשְּׁלוֹם וְהַאֲחֻדוּת כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן גָּזְרוּ עָלֵינוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה לְהַתְּעַנּוֹת אַרְבַּעַת צוּמוֹת בְּשָׁבִיל חֲרָבֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. כִּי כִּשְׂאִין שְׁלוֹם צוֹם וְכְנִי"ל בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. כִּי עֲכָשׁוּ צָרִיכִין עוֹד כְּמָה תַּעֲנִיּוֹת חוּץ מִיּוֹם הַכַּפּוּרִים וְכָלֵי הָאִי וְאוּלַי שֶׁנִּזְכָּה לְשְׁלוֹם וְכְנִי"ל. וְכֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי חֲטָאִיו וְעוֹנוֹתָיו שֶׁנִּמְשָׁד אַחֵר רָצוֹן גּוּפוֹ וְתַאֲוֹתָיו הַרְעוֹת, שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה הַפְּרִיד הַגּוֹף מִהַנְּשִׁמָּה וְהַגְּבִיר הַשְּׁנוּיִים מְאֹד וּפָגַם בְּשְׁלוֹם, כִּי אֶת זֶה לְעַמַּת זֶה. כְּמוֹ שֶׁהַצְּדִיק עַל-יַדֵּי שֶׁמִּשְׁבֵּר רָצוֹן גּוּפוֹ לְגַבֵּי הַנְּשִׁמָּה גוֹרֵם שְׁלוֹם וְכוּי כְּנִי"ל, כֵּן לְהַפְּדֵי כְּשִׁחַס וְשְׁלוֹם עוֹשֶׂה רָצוֹן גּוּפוֹ פּוֹגֵם בְּשְׁלוֹם וְכְנִי"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁרוּצָה לָשׁוּב לְה' יִתְבָּרַךְ גּוֹזְרִים עָלָיו כְּמָה וְכְמָה תַּעֲנִיּוֹת כָּל אֶחָד כְּפִי חֲטָאוֹ, כִּי כְּשִׂאִין שְׁלוֹם צוֹם וְכְנִי"ל בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן בֵּין הַמְּצָרִים אִין מְבָרְכִין שֶׁהַחֲנִינִי, שֶׁהִיא בְּחִינַת בְּרַכַּת שְׁלוֹם שֶׁמִּשָּׁם עָקַר הַחִיּוֹת, כִּי בֵּין הַמְּצָרִים קִשָּׁה לְהַמְשִׁיד שְׁלוֹם מִחֲמַת שֶׁאִזּוֹ נִחְרַב מִקְדָּשֵׁנוּ שֶׁמִּשָּׁם עָקַר הַשְּׁלוֹם בֵּין כָּל הַשְּׁנוּיִים שֶׁבְּעוֹלָם כְּנִי"ל. עַל-כֵּן נוֹהֲגִין שִׂאִין מְבָרְכִין שֶׁהַחֲנִינִי עַד אַחֵר תִּשְׁעָה בְּאֵב שֶׁזִּזְכִּין עַל-יַדֵּי הַתַּעֲנִית לְהַמְתִּיק הַשְּׁנוּיִים וְהַמַּחְלַקַּת וּמִמְשִׁיד שְׁלוֹם. הִי יִתְבָּרַךְ יְנַחֲמֵנוּ מִהֲרָה וְיִבְנֶה בֵּית

מקדשנו ויעלנו בשמחה לארצנו, ויקים צום הרביעי וצום החמישי וכו'
יהיה לששון ולשמחה במהרה בימינו אמן:

אות ז

ועל-כן תשעה באב הוא תענית חמור בכל החמשה ענויים ומפסיק מבעוד יום כמו יום הכפורים ממש, כי תענית תשעה באב הוא בשביל חרבן בית-המקדש, ועקר האבלות על חרבן בית-המקדש הוא מה שפגמנו בעוונותינו ונתרחקנו מקדשת קדש קדשים שהוא האבן שתיה נקדת העולם שמשם עקר קדשת בית-המקדש וארץ-ישראל וכו' פנ"ל. ששם נכנס הכהן הגדול ביום הכפורים ביום התענית לכפר על ישראל לקשר כל הרצונות וכל השנויים לה' יתברך וכנ"ל. ועל-ידי שפגמנו בזה בעוונותינו וגרמנו מחלקת בישראל, על-ידי זה נתרחקנו מנקדה קדושה הזאת שהוא בחינת קדש קדשים, ועל-ידי זה נחרב בית מקדשנו וגלינו מארצנו שהיא ארץ החיים והשלום פנ"ל. ועל-כן צריכין להתאבל בתשעה באב ולהתענות בחמשה ענויים כמו יום הכפורים, כי על-ידי האבלות והתענית על חרבן בית-המקדש. על-ידי זה מתקנין הפגם וממשיכין על עצמו בחינת קדשת הבית-המקדש, בבחינת כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. ועקר הקדשה להמשיך על עצמו בחינת קדשת קדש קדשים בשמחתה. ועקר הקדשה להמשיך על עצמו בחינת קדשת קדש קדשים ששם נכלליו יחד כל השנויים וכל הרצונות שזה בחינת שלום, שזה עקר הקדשה שמקשרין כל הרצונות לה' יתברך פנ"ל. ועל-כן תשעה באב הוא תענית בכל החמרות כמו יום הכפורים, כי עקר תענית תשעה באב הוא כדי לזכות להמשיך קדשת יום הכפורים, דהינו לתקן פגם חרבן בית-המקדש, שעקר קדשתו הוא בחינת יום הכפורים שהוא יום צום הקדוש שנכנס בו הכהן הגדול לפני ולפנים שמשם עקר כל העשר קדשות של הבית-המקדש וארץ-ישראל שכולל כל קדשת ישראל. אבל עקר הקדשה נמשך משם על-ידי שמקשרין כל הרצונות לה' יתברך שזה בחינת שלום שזה עקר הקדשה פנ"ל. כי עכשו שנחרב הבית-המקדש אין בנו כח להמשיך הקדשה הנזכרת לעיל על-ידי יום הכפורים בעצמו, מחמת שנחרב הבית-המקדש ואי אפשר לכנס לפני ולפנים פנ"ל. ועל-כן צריכין להתענות תשעה באב וארבעה צומות להתאבל על חרבן הזה, שעל-ידי זה ממשיכין על עצמו קדשת הבית-המקדש שהוא בחינת קדשת קדש קדשים. ואז זוכין ביום הכפורים לקבל ולהמשיך גם עתה עלינו קדשת קדש קדשים בשלמות לתקן כל החטאים ולשוב לה' יתברך בשלמות. כי עקר התקון והקדשה נמשך משם שמשם כל העשר קדשות שבארץ-ישראל, שכולליו כל הקדשות שבעולם. וזה שמסימין אחר הקינות שהם איכה, מסימין בסוף השיבנו ה' אליך ונשובה, כי עקר בכיתנו שנזכר

לתשובה שנמשך מבחינת יום הכפורים מבחינת קדש קדשים שהוא עקר
קדשת הבית-המקדש וארץ-ישראל שאנו ממשיכין עלינו על-ידי
שמתאבלין על חרבן בית-המקדש פנ"ל:

כי בזמן שבית-המקדש היה קים היינו יכולים להמשיך קדשת קדש
קדשים על-ידי התענית יום הכפורים לבד, על-ידי שנכנס לשם הכהן
הגדול ביום הכפורים פנ"ל. אבל עכשו צריכין ישראל בכלל ארבעה
צומות כדי לתקן פגם חרבן בית-המקדש. וכן כל אחד כפי עונותיו צריך
תעניות כדי לאכנעא לבא לאדבקא רעותא דלבא לקדשא בריך הוא,
כדי לכלל כל הרצונות שיהיו כלם כרצון ה' יתברך כדי לזכות לקבל על
עצמו קדשת בית קדש קדשים שהוא בחינת תענית יום הכפורים שמשם
כל הקדשות פנ"ל. וכן להפך על-ידי קדשת יום צום הכפורים, על-ידי זה
ממשיכין קדשת קדש קדשים, כי אפלו עתה שאין לו כהן גדול לכנס לבית
קדש קדשים להמשיך הקדשה משם בשלמות, אף-על-פי-כן על-ידי
התענית של יום הכפורים ועל-ידי התפללות שמזכירין סדר העבודה של
יום הכפורים שנחשב כאלו עשינו כל העבודה בבית-המקדש בבית קדש
קדשים, על-ידי זה אנו ממשיכין על עצמנו איזה קדשה משם מבחינת
קדש קדשים. ועל-ידי זה מקשרין כל הרצונות לה' יתברך, ונתבטלים כל
השנויים, ועל-ידי זה זוכין לתשובה שלמה לזכות להתענות על חטאיו כל
אחד כראוי לו לפי הפגם שלו על-ידי עונותיו. כי כל התעניות הם
בבחינת יום הכפורים, שהוא לאכנעא רעותא דלבא וכי פנ"ל, ועל-כן הם
תלויים זה בזה. וכל זה הוא בחינת קדשת ארץ-ישראל שכל קדשתה
נמשך מקדש קדשים שנכנס הכהן הגדול לשם על-ידי התענית של יום
צום הכפורים פנ"ל. והכל תלוי זה בזה, יש שזוכה על-ידי תעניות
ותשובה לבוא לארץ-ישראל שהוא בחינת יום הכפורים פנ"ל, ויש להפך
שזוכה על-ידי ארץ-ישראל שהוא בחינת יום הכפורים לזכות לתענית
בשביל תשובה על עונותיו. כי על-ידי התענית מקשרין כל הרצונות לה'
יתברך שזה בחינת תשובה בחינת יום הכפורים, בחינת שלום בחינת קדש
קדשים בחינת קדשת ארץ-ישראל, שהוא עקר התקון וכנ"ל. יהי רצון
שנזכה מהרה לתשובה באמת ויורנו הדרך האמת לאמתו מהרה אמן. כן
יהי רצון אמן ואמן:

אות ח

מספר עשרים ואחד יום שבין המצרים דהינו משבעה עשר בתמוז עד
תשעה באב, כי בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות, ואחר כך עלה לקבל
לוחות שניות ושהה שם ארבעים יום האמצעיים שהיו בכעס. ועל-כן הם
עשרים ואחד יום, שהוא רב הארבעים כדי להמתיק הכעס של ארבעים

יום, ורבו ככלו בכל התורה כלה. ותכף שעברו הרב הארבעים האמצעיים נמתק הפעם. ועל-כן באמת בימים האחרונים של אלו הארבעים האמצעיים נתרצה ה' יתברך למשה ואמר לו פסל לך שני לוחות וכו':

אות ט

וזה בחינת ברפת הנסים, כי כל הנסים הם שנוי הטבע. וזה זוכין על-ידי השלום על-ידי שמבטלין כל הרצונות לה' יתברך. כי כל השנויי הרצונות נמשכין משנוי הטבע, כי כל השנויי הרצונות שיש לאדם איזה רצון חס ושלום שלא כרצון ה' יתברך, זה נמשך מבחינת הטבע שכולל כל השנויים שבעולם, שהם אור וחשך וקר וחם וקץ וחרף וכו'. ושאר כל מיני שנויים שכלם הם בבחינת טבע, שה' יתברך שם בטבע שביום תאיר החמה ובלילה תשקע החמה, וכן בזמן זה יהיה קר, ובזמן אחר חרף וכו'. וכן השנויים שיש בכל הדומם צומח חי מדבר, שהארי גדול וגבור מאד והזבוב קטן וחלוש כח מאד, שכל זה הוא בחינת טבע, שזה טבעו כזה, וזה טבעו כזה. ואם היה האדם מאמין באמונה שלמה בהשגחתו יתברך שגם הטבע בעצמה מתנהגת בהשגחתו יתברך לבד, כי ה' יתברך שם בטבע האריה שיהיה לו כח זה והנהגה זאת, ולהפך שם בטבע הזבוב שיתנהג כזה. וכן כל השנויים שבעולם שמשתנים בכל יום ויום, שבזה היום חם ובזה היום קר. ובזה היום גשם וביום אחר אין יורד גשם וכו'. וכיוצא בזה שנויים רבים לאין מספר, אם היה מאמין באמת שהכל בהשגחתו יתברך לבד, כי הטבע בעצמו מתנהג בהשגחתו יתברך לבד, אזי אם היה אמונת ההשגחה בשלמות בודאי היה האדם מבטל כל הרצונות שלו לה' יתברך ולא היה לו שום שנוי רצון כנגד ה' יתברך:

זה הענין מן וזה בחינת ברפת הנסים עד כאן לא נשלים באורו בזמנו
וברבות הימים נשפח:

אות י

וזה בחינת תענית מה שגוזרין תעניות על הגשמים, כי הגשמים בחינת גשמי ברכה הם בחינת שלום כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי על ידם בא פרנסה שהוא בחינת שלום כמו שפיתוב השם גבולך שלום חלב

חטים ישביעך, ונתתי גשמיכם בעתם, ונתנה הארץ יבולה וכו', ונתתי שלום בארץ. ועל-כן פשיש עצירת גשמים חס ושלום גוזרין תעניות כדי לזכות לשלום פני"ל, שעל-ידי זה נמשכין כל הברכות וההשפעות. כי לא מצא הקדוש-ברוך-הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, ואז יורדין גשמי ברכה שהם בחינת שלום פני"ל. ועל-כן עקר רבוי התעניות שגוזרין ביותר הוא בארץ-ישראל דיקא, כי ארץ-ישראל הוא מקום השלום פני"ל. ועל-כן עקר הגשמים אין יורדין כי אם בזכות ארץ ישראל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק הניתן מטר על פני הארץ ושולח מים על פני חוצות. ועל-כן פשיש שם בארץ-ישראל עצירת גשמים חס ושלום צריכין לגזר תעניות הרבה, כי זה סימן שנתקלקל חס ושלום שלום כל העולם כלו שתלוי בארץ-ישראל. על-כן צריכין להתענות תעניות כדי לזכות לשלום כי עקר השלום זוכין על-ידי התעניות פני"ל:

ועל-כן התעניות שגוזרין בארץ-ישראל הם תעניות שלמים כמו יום הכפורים שמפסיקין מבעוד יום וכל החמשה ענויים, אבל בחוץ-לארץ אין גוזרים על הגשמים תענית כזה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אין תענית צבור בבבל. כי העקר הוא ארץ-ישראל שמקבלת קדשתה שהוא בחינת שלום מקדשי קדשים שהכהן גדול נכנס לשם על-ידי התענית של יום הכפורים פני"ל. ועל-כן שם בארץ-ישראל צריכין להתענות תענית שלם כמו יום הכפורים, כדי להמשיך קדשת יום הכפורים שמשם עקר קדשת ארץ-ישראל שהוא בחינת שלום שעל-ידי זה נמשכין גשמים וכל הברכות פני"ל. אבל בחוץ-לארץ אין כח שימשיכו בשלמות קדשת יום הכפורים, על-כן אין שום תענית צבור להפסיק מבעוד יום וכו' כמו יום הכפורים. כי בחינה זו בשלמות הוא רק בארץ-ישראל ששם כל העשר קדשות שמקבלין מקדשי קדשים ששם נכנס הכהן הגדול ביום כפור שהוא יום התענית פני"ל:

אות יא

וזה בחינת שלש עשרה תעניות שגוזרין בארץ-ישראל על הגשמים, כי הם שלש עשרה תעניות כנגד שלש עשרה חדשי השנה של שנת העבור. כי עקר כל התעניות הוא להמשיך שלום פני"ל. ועקר שלמות השלום הוא לעשות שלום בין כל השנויים שבעולם שיהיו נכללים באחדות ושלום וכני"ל. וכל השנויים תלויים בגלגלי הרקיע שהם שנים עשר מזלות ושבע כוכבי לכת, שעל ידם ה' יתברך מנהיג עולמו, ועל ידם כל השנויים שבעולם. ועקר התקון להמשיך שלום הוא בחינת תקון פגימת הלבנה שיהיה אור הלבנה כאור החמה, כי על-ידי פגימת הלבנה משם עקר אחיזת המחלקת, כי פגימת הלבנה הוא בחינת פגם השלום שמשם עקר פגימתה. כי עקר

פְּגִימַת הַלְבָנָה הִיָּה עַל-יַדֵי הַקְטָרוֹג אִי אֶפְשֶׁר לְשַׁנֵּי מַלְכִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ
בְּכֶתֶר אֶחָד, שְׁמַחְמַת זֶה אָמַר לֵה ה' יִתְבָּרַךְ לְכִי וּמַעֲטִי עֲצֻמָּה. וְזֶה הַקְטָרוֹג
אִי אֶפְשֶׁר לְשַׁנֵּי מַלְכִים וְכוּ', זֶה בְּחִינַת פֶּגַם הַשְּׁלוֹם בְּחִינַת קִנְיָה וְקִנְטוֹר
וּמַחְלֻקָּת, וּמִשָּׁם עָקַר פְּגִימַת הַלְבָנָה. וְעָקַר הַתְּקוּן לְתִקּוֹן פְּגִימַת הַלְבָנָה
הוּא עַל-יַדֵי שְׁמַמְשִׁיכִין שְׁלוֹם. וְזֶה בְּחִינַת הַתְּעֵנִית שֶׁל עֶרֶב רֵאשׁ-חֲדָשׁ,
וְקוֹרִין אוֹתוֹ יוֹם כְּפוּר קָטָן, כִּי רֵאשׁ-חֲדָשׁ הוּא לְתִקּוֹן פְּגִימַת הַלְבָנָה, וְעַל-
כֵּן נוֹהֲגִין לְהַתְּעֵנוֹת מִקֶּדֶם כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ שְׁלוֹם, שְׁזֵה עָקַר תְּקוּן פְּגִימַת
הַלְבָנָה כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן קוֹרִין אוֹתוֹ יוֹם כְּפוּר קָטָן, כִּי עָקַר תְּקוּן הַשְּׁלוֹם
נִמְשָׁךְ מִהַתְּעֵנִית שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים כְּנִ"ל, וְכָל קִדְשֵׁי יוֹם הַכְּפוּרִים
מִמְשִׁיכִין עַל-יַדֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׂאֵז הוּא יוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל עֶשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה.
שְׂאֵז מִתְּחִיל הַתְּקוּן שֶׁל כָּל הַחֻטָּאִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מַחְלֻקָּת. וְעַל-כֵּן רֵאשׁ
הַשָּׁנָה הוּא בְּרֵאשׁ-חֲדָשׁ, כִּי בְּרֵאשׁ-חֲדָשׁ מִמְשִׁיכִין שְׁלוֹם, כִּי רֵאשׁ-חֲדָשׁ
הוּא תְּקוּן פְּגִימַת הַלְבָנָה כְּנִ"ל. וְעָקַר תְּקוּן פְּגִימַת הַלְבָנָה הוּא בְּרֵאשׁ
הַשָּׁנָה שֶׁהוּא בְּרֵאשׁ-חֲדָשׁ, שְׂאֵז עָקַר הַמְּשִׁכָּת קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא
בְּחִינַת שְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב תְּמִיד עֵינֵי ה' אֶלְקִיךָ בְּהַ מְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְכוּ'.
וְזֶה בְּחִינַת שׁוֹפָר שֶׁתּוֹקְעִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי שׁוֹפָר הוּא בְּחִינַת קְבוּץ
הַנְּדָחִים, וְכָל הָאוֹבְדִים וְהַנְּדָחִים וְהַמְּפֹזְרִים בְּאַרְבַּע כְּנִפּוֹת הָאֶרֶץ, זֶה
בְּחִינַת מַחְלֻקָּת שֶׁנִּתְחַלְּקוּ וְנִתְפָּזְרוּ בְּאַרְבַּע כְּנִפּוֹת הָאֶרֶץ מִחֻמַּת פֶּגַם
הַשְּׁלוֹם, כִּי עָקַר כָּל הַגְּלוּת הוּא מִחֻמַּת מַחְלֻקָּת וְשִׁנְאָת חֲנָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה שֶׁחֲרַבְּנוּ בֵּית שְׁנֵי הִיָּה רַק מִחֻמַּת מַחְלֻקָּת וְשִׁנְאָת
חֲנָם. וְכֵן עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה עָקַר אֶרִיכַת הַגְּלוּת הוּא מִחֻמַּת הַמַּחְלֻקָּת
וְשִׁנְאָת חֲנָם שֶׁנִּתְרַבָּה בְּעוֹלָם מְאֹד, וּבִפְרָט הַמַּחְלֻקָּת שֶׁבִּין תְּלַמִּידֵי
חֻכְמִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, דוֹר שֶׁבִּין דָּוִד בֶּא קִטְגוֹרִיא
בִּין תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים. וְרֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׂאֵז תּוֹקְעִין שׁוֹפָר שֶׁהוּא בְּחִינַת קְבוּץ
נְדָחִים מִן הַגְּלוּת מְאַרְבַּע כְּנִפּוֹת הָאֶרֶץ. זֶה בְּחִינַת שְׁלוֹם שֶׁמִּתְקַבְּצִין יַחַד
כָּלֵם מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁנִּתְפָּזְרוּ לְשֵׁם לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְמִקּוֹם הָאֶחָדוֹת
וְהַשְּׁלוֹם. וְזֶה בְּחִינַת וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל וּבְאוֹ הָאֹבְדִים
וְכוּ' וְהַנְּדָחִים וְכוּ' וְהַשְׁתַּחֲוּוּ לֵה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם, בִּירוּשָׁלַיִם דִּיקָא
שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלוֹם, כִּי יְרוּשָׁלַיִם נִקְרָא עַל שֵׁם יְרָאָה שְׁלֵם כְּנִ"ל. וְזֶה
שְׁמִסִּימִין בְּבִרְכַּת שׁוֹפְרוֹת וְה' אֶלְקִים בְּשׁוֹפָר יִתְקַע וְכוּ', כֵּן תִּגּוֹן עַל עֲמֻדָּה
יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלּוּמָהּ, כִּי שׁוֹפָר בְּחִינַת קְבוּץ נְדָחִים הוּא בְּחִינַת שְׁלוֹם כְּנִ"ל.
נִמְצָא שֶׁבְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא בְּרֵאשׁ-חֲדָשׁ מִתְּחִילִין הַתְּקוּן שֶׁל יוֹם
הַכְּפוּרִים שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלוֹם, עַל-כֵּן בְּכָל עֶרֶב רֵאשׁ-חֲדָשׁ מִתְּעַנֵּין כְּדֵי
לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁי יוֹם הַכְּפוּרִים בְּחִינַת שְׁלוֹם, וְעַל-כֵּן קוֹרִין אוֹתוֹ יוֹם כְּפוּר
קָטָן. כִּי בְּהַתְּעֵנִית שֶׁל עֶרֶב רֵאשׁ-חֲדָשׁ מִמְשִׁיכִין בְּיוֹתֵר קִדְשֵׁי יוֹם
הַכְּפוּרִים שֶׁמִּתְחַלֵּת בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא בְּרֵאשׁ-חֲדָשׁ. כִּי בְּכָל רֵאשׁ-חֲדָשׁ
צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קִדְשָׁהּ זֹאת שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁלוֹם שְׁזֵה עָקַר בְּחִינַת תְּקוּן
פְּגִימַת הַלְבָנָה. שְׁנַעֲשֶׂה בְּרֵאשׁ-חֲדָשׁ כְּנִ"ל:

אות יב

נמצא שבכל ראש-חדש ממשיכין תקון לפגימת הלבנה שהוא בחינת שלום. ועקר תקון פגימת הלבנה הוא על-ידי העבור, שעל-ידי זה משוין שנות החמה עם שנות הלבנה, שזהו עקר תקון פגימת הלבנה, בחינת והיה אור הלבנה כאור החמה. ועל-כן אין מעברין אלא אדר, כי באדר הוא מחית המן עמלק. כי באדר הוא פורים שאז הוא מפלת המן עמלק, שהוא עקר השונא הגדול, עקר בעל המחלקת והשנאה והקנאה והקנטור שמתקנא תמיד בקדשת ישראל וחולק עליהם ומתגרה ומתגבר להכניס מחלקת חס ושלוש בין ישראל בעצמן, ועל ידו עקר אריכת הגלות וחרבן הבית-המקדש. ובפורים שהוא באדר מכניעין אותו ועל-כן נקראת המגלה דברי שלום ואמת, וכן מסיימת המגלה ודבר שלום לכל זרעו, כי עקר הכניעת המן עמלק שהיא בחינת מחלקת, הוא על-ידי שלום. ועל-כן עקר הנס של פורים להכניע המן עמלק היה על-ידי תענית, כמו שכתוב וצומו עלי וכו'. וכמו שכתוב ודברי הצמות וזעקתם, כי אי אפשר לבטל המחלקת, ולזכות לשלום כי אם על-ידי צום ותענית, כי כשאין שלום צום כנ"ל. וזה בחינת מתנות לאביונים שמרבין לתן בפורים, וכל הפושט יד לטל נותנין לו, הכל כדי להרבות השלום, בחינת מרבה צדקה מרבה שלום. וזהו גם-כן בחינת משלוח מנות איש לרעהו וכו', כדי להגדיל האהבה והשלום בין איש לרעהו על-ידי המשלוח מנות ששולחין מזה לזה (וכמבאר מזה במקום אחר). ועל-כן אין מעברין אלא אדר, שאז הוא מפלת המן עמלק, כי עבור שנה שהיא עקר תקון ומלוי פגימת הלבנה בחינת שלום, זה התקון צריכין להמשיך באדר דיקא, שאז הוא מפלת המן עמלק, שהוא בחינת מחלקת וזוכין לשלום שזהו בחינת פורים כנ"ל:

וזה בחינת פורים קטן ופורים גדול שעושין בשנת העבור למלאות פגימת הלבנה שהוא בחינת המאור הקטן שיהיה אור הלבנה כאור החמה, ויקים את שני המארת הגדולים. ועל-כן מתעניין בארץ-ישראל שלש עשרה תעניות דיקא בשביל הגשמים, כדי להמשיך שלום. שעל-ידי זה עקר גשמי ברכה כנ"ל, כי הם שלש עשרה כנגד שלש עשרה ראש-חדש של שנת העבור, שעל-ידי זה עקר המשכת השלום שהוא עקר תקון פגימת הלבנה שעקר שלמותה על-ידי העבור שנה כנ"ל:

אות יג

וזה שאיתא בזהר הקדוש (תקוני זהר תקון כא נ"ח) שפורים הוא בחינת יום כפור. כי עקר קדשת פורים שהוא להכניע המחלקת בחינת המן

עֲמַלְק וְלִזְכּוֹת לְשָׁלוֹם, זֶה זֹכֵיךְ עַל-יְדֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהוּא יוֹם הַתְּעַנּוּת שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין כַּח כָּל הַתְּעַנּוּתִים שֶׁמִּתְעַנּוּן עַל כָּל הַצְּרוֹת חַס וְשָׁלוֹם כְּנִ"ל. שְׂזָהוּ בַּחֲנִינַת הַתְּעַנּוּתִים שֶׁהַתְּעַנּוּ בִּימֵי אֶסְתֵּר שְׁעַל-יְדֵי זֶה הַמְּשִׁיכּוֹ קִדְשֵׁת יוֹם הַכַּפּוּרִים קִדְשֵׁת אַרְץ-יִשְׂרָאֵל וּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, וְזָכוּ לְפּוּרִים שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת שָׁלוֹם כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן רָצוּ הָמוֹן וְזָרְעוּ לְבַטֵּל בְּנֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה, כִּי בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁם עָקַר הַשָּׁלוֹם כְּנִ"ל, עַל-כֵּן הִתְקַנְּאוּ בָּזֶה. כִּי הֵם בַּחֲנִינַת קִנְיָה וּמַחְלֵקֵת הַפֶּה הַשָּׁלוֹם כְּנִ"ל, וְעַל-כֵּן עָקַר הַכְּנַעֲנִים הָיָה עַל-יְדֵי הַשְּׁקָלִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה עַל פְּסוּק וְעֵשְׂרֵת אֲלָפִים כֶּכֶר כֶּסֶף, רָשַׁע כְּבָר קִדְמוֹ שְׁקָלֵיהֶם לְשִׁקְלֵיךְ, כִּי הַשְּׁקָלִים הֵם בְּשִׁבִיל בְּנֵן הַמְּשִׁיכּוֹ וְקַרְבָּנוֹת צְבוּר שֶׁהַכֹּל הוּא בַּחֲנִינַת שָׁלוֹם וְכְנִ"ל. כִּי כָּל הַקַּרְבָּנוֹת הֵם בַּחֲנִינַת שָׁלוֹם, כִּי עַל שֶׁם זֶה נִקְרָא קָרְבָן שֶׁמְקַרֵּב וּמְקַשֵּׁר וּמְחַבֵּר כָּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד, וְכַמוֹבֵן בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה בְּהַתּוֹרָה לְהַמְּשִׁיךְ שָׁלוֹם (בְּסִימָן יד). וְזֶה שְׁמִסִּים הַפְּסוּק שְׁכוּלֵל כָּל הַקַּרְבָּנוֹת מְסִים בְּשִׁלְמִים. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב זֹאת הַתּוֹרָה לְעֹלָה וּלְמִנְחָה וְכוּ' וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים. כִּי עָקַר תְּכֵלֵת כָּל הַקַּרְבָּנוֹת הוּא שָׁלוֹם כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן הַשְּׁקָלִים שֶׁמְמַשְׁיכּוֹן שָׁלוֹם הַפִּילוּ הָמוֹן וְזָרְעוּ שֶׁהֵם בַּחֲנִינַת מַחְלֵקֵת כְּנִ"ל, כִּי הַשְּׁקָלִים הֵם בַּחֲנִינַת צְדָקָה נְדִבַת לֵב. שְׂזָה עָקַר בַּחֲנִינַת הַתְּעַנּוּת, בַּחֲנִינַת אֲנִיָּה דִּתְעַנּוּתָא צְדָקָתָא, שְׁעַל-יְדֵי זֶה עָקַר הַמְּשַׁכֵּת הַשָּׁלוֹם, בַּחֲנִינַת מְרִבָּה צְדָקָה מְרִבָּה שָׁלוֹם, כְּמַבְאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וְזֶה שֶׁכָּתוּב בְּשִׁקְלִים לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם, כִּי הַשְּׁקָלִים הֵם בַּחֲנִינַת קִדְשֵׁת יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁאֵז מְמַשְׁיכּוֹן שָׁלוֹם וְכְנִ"ל. וְעַל-כֵּן נִצְטוּוּ עַל הַשְּׁקָלִים תִּכְף אַחַר יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁאֵז צָוָה ה' יִתְבַּרַךְ לְמִנּוּתוֹ בְּשִׁקְלִים כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁי בְּפָרֶשֶׁת כִּי תִשָּׂא, כִּי שְׁקָלִים הֵם בַּחֲנִינַת יוֹם הַכַּפּוּרִים בַּחֲנִינַת תְּעַנּוּת בַּחֲנִינַת צְדָקָה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְמַשְׁיכּוֹן שָׁלוֹם שְׁעַל-יְדֵי זֶה עָקַר קִדְשֵׁת פּוּרִים שֶׁהוּא גַם-כֵּן בַּחֲנִינַת שָׁלוֹם בַּחֲנִינַת וְדַבֵּר שָׁלוֹם לְכָל זָרְעוֹ כְּנִ"ל:

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה שֶׁהַתְּעַנּוּת בְּמִקּוֹם קָרְבָן. כִּי הֵם בַּחֲנִינָה אַחַת מִמֶּשֶׁ, כִּי הַתְּעַנּוּת הוּא לְהַמְּשִׁיךְ שָׁלוֹם שְׂזָהוּ בַּחֲנִינַת כָּל הַקַּרְבָּנוֹת שֶׁהֵם בַּחֲנִינַת שָׁלוֹם כְּנִ"ל:

בְּרָכוֹת פְּרָטִיּוֹת וְהִטְבַּת חִלּוּם:

ברכות הראיה וברכות פרטיות ה :

ובו ענין בין המצרים ושבט נחמו, שמתחילין אז לקרות ג' דפרענוותא ושבוע דנחמתא ותרתיה דתיובתא, כמו שמבאר בשלחן ערוך. שכל זה הוא הכנה לראש השנה ויום כפור:

על-פי התורה "ויהי מקץ-זכרון" עין שם כל התורה היטב:

והכלל שצריכין לשמר מאד מאד את הזכרון, דהינו לזכר היטב בכל יום בעלמא דאתי שלא ישכח מלבנו את תכליתו הנצחית. וזה הזכרון צריכין להמשיך בכלליות ובפרטיות. בכלליות, כי כך צריך להיות מנהג איש הישראלי שתכף בבקר בהקיצו תכף כשפותח את עיניו, יזכיר את עצמו מיד בעלמא דאתי. ואחר כך צריך לעשות זאת בפרטיות וכו', דהינו שיגדיל דעתו להבין הרמזים שה' יתברך מרמז לו בכל יום בהמחשבה דבור ומעשה שמזמין לו לפי היום ולפי האדם ולפי המקום. שה' יתברך בעצמו כביכול מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית ומרמז לו בהם רמזים להשיבו אליו. עין שם כל זה היטב. ולשמר הזכרון צריך לשמר את עצמו מרע עין וכו', ואפלו מי שהוא טוב עין צריך לשמר את העין מהמדמה שבא על-ידי לשון הרע, שעל-ידי זה נופל מאהבה דקדשה לאהבות הבהמיות וכו'. והתקון לזה בחינת יד דהינו שמחה. בחינת ושמחתם בכל משלח ידכם וכו' עין שם:

אות א

וזה בחינת בין המצרים שצריכין אז להתאבל מאד ולבכות הרבה על חרבן בית-המקדש. כי עקר האדם בא לעולם הזה בשביל הזכרון הזה כדי שידיבק מחשבתו תמיד בעולם הבא, כי זה ידוע לכל שהעולם הזה הבל וריק, צל עובר וענו כלה, וכל ימיו פעס ומכאובות, ואין תרון לאדם בכל עמלו. ולא בא האדם לזה העולם כי אם בשביל תכלית הנצחית של עולם הבא, כדי שיתנקה ויצטרף בזה העולם, שעל-ידי זה יזכה לחיים נצחיים של עולם הבא. על-כן בודאי צריך האדם לזכר היטב בכל יום ובכל עת ובכל שעה תכליתו הנצחית הזה ולאדבקא מחשבתיה בעלמא דאתי תמיד. אך הרע עין מתגבר מאד בכל עת שעל-ידי זה נמשך מיתת הלב שמשכח מלבנו הזכרון הזה. וזה גרם חרבן בית-המקדש. חרבן בית ראשון וחרבן בית שני. כי עקר הזכרון נמשך מקדשת ארץ-ישראל וירושלים ובית-המקדש כי שם עקר התגלות אלקות. ושם יכולין להזכיר את עצמם ביותר בעלמא דאתי. כמו שכתוב בכל המקום אשר אזכיר את שמי וכו' ופרש רש"י ואין זה אלא בבית-המקדש. ששם נתן רשות להזכיר את שמו הגדול יתברך. וזהו לשון אזכיר. כי עקר הזכרון הנ"ל נמשך ממנו יתברך בעצמו כנ"ל. כי הוא יתברך בעצמו מתלבש ומצמצם את עצמו

בְּהִמְחֹשְׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה שֶׁבְכָל יוֹם וּמִזְכִּיר אֶת הָאָדָם תְּכַלִּיתוּ הַנֶּחְחִי
שְׂיִזְכֹּר בְּעֶלְמָא דְאֵתִי כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן כְּתִיב בְּלוֹשׁוֹן אֲזִכִּיר שְׁפִירוּשׁוֹ שֶׁהָאָדָם
יִזְכִּיר אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁי"י שָׁם. כִּי הַכֹּל אַחַד. כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ
בְּעֶצְמוֹ מִצְמִצְמִים עֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל לְהִזְכִּיר אֶת הָאָדָם שְׂיִזְכֹּר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל שֶׁהוּא
זָכְרוֹן עֶלְמָא דְאֵתִי שֶׁהֵם בְּחִינַת שָׁם מְלֵא כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם עַיִן שָׁם. כִּי
הַזְכָּרוֹן הוּא לְפִי הָאָדָם וּלְפִי הַמְּקוֹם וּלְפִי הַיּוֹם. וּבְאַמַּת בְּכָל יוֹם וּבְכָל
מְקוֹם וְכָל אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם יְכוֹל לְזַכֵּר תְּמִיד בְּעֶלְמָא דְאֵתִי אִם יֵשִׁים לְבוֹ
הַיֵּטֵב לָזֶה וְלֹא יִטְעֶה אֶת עֲצָמוֹ. אִךְ כָּל דְּבָר יֵשׁ לוֹ שֶׁרֵשׁ. וְשֶׁרֵשׁ הַזְכָּרוֹן הַזֶּה
נִמְשָׁךְ מִקְדָּשֵׁת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ מִנְּקֻדַּת הָאָבֶן שֶׁתִּיהָ שֵׁשׁ נִתְקַבְּצוּ כָּל
הַשְּׁלֹשָׁה בְּחִינּוֹת הָאֵלוֹ יַחַד בְּתַכְלִית הַקְּדוּשָׁה. דְּהֵינּוּ הָאָדָם וְהַמְּקוֹם
וְהַזְּמַן. כִּי שָׁם נִכְנַס הַכֹּהֵן גְּדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְקַבְּצוּ שְׁלֹשׁ
אֵלוֹ הַבְּחִינּוֹת יַחַד בְּשִׁלְמוֹת נִפְלָא. כִּי הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל הוּא הַמְּבַחֵר מִכָּל
יִשְׂרָאֵל. כִּי הַכַּהֲנִים נִבְחָרוּ מִיִּשְׂרָאֵל וְהַכֹּהֵן הַגְּדוֹל הוּא מְבַחֵר הַכַּהֲנִים.
וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הָאָדָם. וְנִכְנַס לְפָנָי וּלְפָנָי לְבַיִת קְדוֹשֵׁי קְדוֹשִׁים שֶׁהוּא
הַמְּקוֹם הַקְּדוֹשׁ בְּתַכְלִית הַקְּדוּשָׁה מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אַרְצֵ-
יִשְׂרָאֵל מְקֻדָּשֵׁת מִכָּל הָאֲרָצוֹת וְכוּ' וְכוּ'. וּלְפָנָי וּלְפָנָי מְקֻדָּשׁ מִכָּל־וְכוּ',
וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַמְּקוֹם. וְנִכְנַס בְּיוֹם כַּפּוּר שֶׁהוּא יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה
שֶׁכֻּלֹּל מִכָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, שֶׁבֵּת שֶׁבֵּתוֹן שֶׁהוּא קְדוֹשׁ מִכָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב יָמִים יֵצְרוּ וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה זֶה יוֹם
הַכַּפּוּרִים. וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת קְדוּשַׁת הַיּוֹם. נִמְצָא שֶׁבְּבֵית-הַמְּקֻדָּשׁ הוּא
שֶׁרֵשׁ קְדוּשַׁת הָאָדָם וְהַמְּקוֹם וְהַזְּמַן. וְעַל-כֵּן מִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַקְּדוּשָׁה
לִירוּשָׁלַיִם וְאַרְצֵ-יִשְׂרָאֵל. וּמִשָּׁם נִשְׁתַּלְשַׁל הַקְּדוּשָׁה לְכָל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם
וּלְכָל בְּנֵי אָדָם וּלְכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה, שְׂיִוִּכַל הָאָדָם לְהִזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם
וּבְכָל מְקוֹם לְהַבִּיחַ הַרְמָזִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל. שְׁעַל-יְדֵי זֶה שָׁבִין אֱלֹהֵי וְעוֹשִׂין
רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר בְּבֵית-הַמְּקֻדָּשׁ וְהָיוּ עֵינָי וְלִבִּי שָׁם, בְּחִינַת תְּקוּן
הָעֵינַיִם וְהַלֵּב. הֵינּוּ בְּחִינַת טוֹב עַיִן שֶׁהוּא חַיּוֹת הַלֵּב, הַפֶּה רַע עַיִן שֶׁהוּא
מֵיתֵת הַלֵּב כְּמַבְאֵר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִצּוּלִין מִשְׁכָּחָה כְּנִי"ל.
וְזֶה בְּחִינַת הַבִּיאָנִי הַמְּלֻךְ חֲדָרְיוֹ נִגְלָה וְנִשְׁמַחָה בָּךְ, הֵינּוּ בְּבֵית-הַמְּקֻדָּשׁ.
עַל-יְדֵי זֶה נִזְכָּרָה דְּדִיךְ וְכוּ', כִּי שָׁם עָקַר הַזְכָּרוֹן הַנִּי"ל. אֲבָל הָרַע עַיִן
הַתְּקַנָּא מְאֹד בְּגִדְלַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָה לָהֶם כְּשֶׁהָיוּ בְּאַרְצָם וּבֵית-הַמְּקֻדָּשׁ עַל
מְכוֹנוֹ עַד אֲשֶׁר הִתְגַּבֵּר לְהַפִּיל שְׁכָחָה עַד אֲשֶׁר שָׁכְחוּ לְהַסְתַּכֵּל עַל תְּכַלִּיתָם
וְחָטְאוּ וְכוּ'. עַד אֲשֶׁר מִפְּנֵי חָטְאוּנוֹ גָּלִינוּ וְכוּ' וְנִחְרַב בֵּית מְקֻדָּשֵׁנוּ וְעַד
עוֹמֵד וְחָרַב מְרַבּוּי עוֹנוֹתֵינוּ מַחְמַת שְׂאִינוֹ מְנִיחַ אוֹתָנוּ לְזַכֵּר עֲצָמָנוּ הַיֵּטֵב
הַיֵּטֵב בְּעֶלְמָא דְאֵתִי וְלָשׁוּב אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ:

ועקר הכנעת הרע עין הוא על-ידי אמת. כמובן בהתורה הנזכרת לעיל על מאמר אבא שאול וכו' פעם אחת נפתחה מערה מתחתית, שפרש שם שמגדל האמת נפתחה לו דבקות עד שעמד ברע עין גדול מאד, רחמנא לצלן שאי אפשר להנצל ממנו כי אם על-ידי בחינת משיח וכו' עין שם. כי אמת בחינת טוב עין הוא יברך וכו' עין שם. נמצא שעל-ידי אמת שהוא בחינת טוב עין, חגר מתניו להלחם כנגד הרע עין. כי מי שמסתכל על האמת לאמתו נתבטל הרע עין לגמרי, כי הרע עין הוא כנגד סטרא דקדשה, והוא נצחון גדול ורוצה בכל פעם לנצח סטרא דקדשה חס ושלום. ובאמת כל מי שעינו רעה ורוצה לנצח שום אחד מישראל למנעו בתחבולותיו מאיזה דבר שבקדשה איך שיהיה אין זה נקרא בשם נצחון כלל, כי הנצחון שאינו בשביל האמת לאמתו כאשר ה' יתברך יודע האמת, אין נקרא בשם נצחון כלל, אדרבא הוא מנצח את עצמו בעצמו. כי נצחון יש לו שני פרושים, לשון נצחון ולשון נצחיות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בערויבין כל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק לעולמי עולמים וכו'. ומי שמסתכל על האמת שני הפרושים אחד. כי רק הנצחון הנצחי זהו נצחון אמת. אבל נצחון שהוא לפי שעה בזה העולם אינו נצחון כלל. אדרבא הוא מנצח את עצמו, מאחר שאיך שיהיה הוא עושה רעה לעצמו לנצח. וכמו שכתוב עת אשר שלט האדם באדם לרע לו. הינו לרע לו בעצמו כמובא. ועל-פי רב רואין גם בעולם הזה סופם הרע של בעלי נצחון דסטרא אחרא. כמו שאמרו במשנה על דאטפת אטפוד וכו'. וכמו שרואין בחוש שלפעמים מתגבר זה השר או המלך ומנצח כמה מלחמות, ואחר כך עומדים עליו ומנצחים אותו ומשפילים אותו עד לעפר ואם יש שמצליח כל ימיו עומדים אחר כך על בניו ומנצחים אותם כמבאר במלכים בכל מלכי עשרת השבטים, שבתחלה נתקשר זה על זה ונצחו. ויש שהצליח כמה שנים ויש שהניח המלוכה גם לבניו, ואחר כך סבב ה' יתברך שקשרו עליו והכריתו את בניו אחריו עד אשר לא השאירו לו משתין בקיר. וכן בספורי מלכי אמות העולם שהכריתו זה את זה וכו'. ועל זה היו מבליים ימיהם לנצח את חברו ולסוף נכרת הוא וזרעו על-ידי זה דיקא. כי אדם פשוט אינו שכיח שיכריתו אותו ואת זרעו לגמרי רחמנא לצלן. אבל במלכים גדולים ועצומים שנצחו וכבשו מלחמות רבות, עליהם דיקא נתהפך כוס התרעלה וכרתו אותם ואת זרעם לגמרי. ואם כן מי שיש לו מוח בקדקדו ימלא פיו שחוק מנצחונם, וכי זה הוא נצחון שינצח וינצח ולבסוף יהיה נכרת זרעו לגמרי על-ידי זה רחמנא לצלן? ואפלו אם היה נשאר מלכותו לזרעו עד הנה, הלא באחרית יצטרך לתן דין וחשבון על כל טפה וטפה דם ששפך ואפלו מאמות העולם, כי אין העולם הפקר חס ושלום, ובנדאי יהיה דין ומשפט גדול לעתיד אפלו על הדמים של אמות העולם שהרגו זה את זה ושפכו דמים רבים בחנם בשביל נצחון הרע שלהם. כי עתיד הקדוש-ברוך-הוא לתבע אפלו עלבון סוסים מיד רוכביהם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. מכל שכן דמים של בני אדם. מכל שכן וכל שכן מי שעמד כנגד ישראל, ושפך דם ישראל וצער אותם מחמת עינו הרעה ונצחונו הרע שבנדאי יהיה אחריתו להכרית, כמו שכתוב כי דרש דמים אותם זכר וכו', וכתוב

ונקיתי דָּמָם לֹא נְקִיִּי וְכוּ', וְכִמוֹ כֵּן כָּל הַנְּצַחֲנוֹת שֶׁל הַבַּל אֶפְלוּ שְׁבִין יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמוֹ, כִּי מִי שֶׁאֵין בּוֹנֵתוֹ אֶל הָאֱמֶת בּוֹדָאי אֵין זֶה נֶצְחוֹן כָּלֵל מֵאַחַר שֶׁלֹּא יִצְלִיחַ עַל-יָדֵי זֶה הַנְּצַחֲנוֹן לְנֶצַח, אֲדַרְבָּא יִקְבַּל עֲנֵשׁ וּבּוֹשָׁה גְדוּלָה מִחֲמַת זֶה וַיִּצְטַרֵּךְ לְהַכְנִיעַ בְּתַכְלִית הַהַכְנָעָה נֶגֶד הַמְּנַצֵּחַ מִמֶּנּוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה אוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא, כִּי הָאֱלֹקִים יִבְקֹשׁ אֶת הַנֶּרְדָּף:

עַל-כֵּן עִקַּר הַנְּצַחֲנוֹן הוּא נֶצְחוֹן נֶצְחִי, דְּהֵינּוּ מִי שֶׁזֹּכֶה לְנֶצַח אֶת עֲצֻמוֹ לְנֶצַח תְּאֻוֹתָיו וּמִדּוֹתָיו הִרְעִים וּלְנֶצַח אֶת כָּל הַרוּצִים לְמַנְעוֹ מִנְקֻדַּת הָאֱמֶת וּלְהִרְחִיקוֹ עַל-יָדֵי זֶה מֵאֲבִיו שֶׁבְּשָׂמִים חֵס וְשְׁלוֹם. כִּי מֵאַחַר שֶׁבּוֹנֵתוֹ לְשָׂמִים בְּאֱמֶת, הוּא מְנַצֵּחַ תְּמִיד אִידֵי שְׂיֵהִיהָ. כִּי מִי שֶׁבּוֹנֵתוֹ בְּאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ בְּשִׁבִיל סְטֵרָא דְקֻדְשָׁה, אִידֵי שֶׁמִּתְנַהֵּג עִמּוֹ הוּא מְנַצֵּחַ תְּמִיד. כִּי כָּל פְּעֻלָּה וְתַנּוּעָה קִטְנָה וְגְדוּלָה שְׁעוֹשָׁה בְּשִׁבִיל הַנְּצַחֲנוֹן הַזֶּה, הִיא נִשְׁאֶרֶת קִיַּמַת לְנֶצַח לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנֶצַח נֶצְחִים. כִּי אֵין הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקַפֵּחַ שְׂכָר כָּל בְּרִיָּה אֶפְלוּ שְׂכָר שְׂיִחָה נְאֻהָ. וְכִמוֹ שֶׁאָמַר יִשְׁעִיָּה וְאָנִי אֲמַרְתִּי לְרִיק יִגְעַתִּי וְכוּ' אֲכֹן מִשְׁפָּטִי אֶת ה' וּפְעֻלָּתִי אֶת אֱלֹקֵי. נִמְצָא מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ וְהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת וּמִשְׁתַּדֵּל וּמִתְיַגֵּעַ תְּמִיד לְהַשִּׁיג נְקֻדַּת הָאֱמֶת בּוֹדָאי אֵינּוּ מִתְיַרָא מִשׁוּם רַע עֵין, כִּי מֵה יַעֲשֶׂה לוֹ אָדָם, מֵאַחַר שֶׁבּוֹנֵתוֹ אֶל הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ, שְׁעַל-יָדֵי זֶה הוּא מְנַצֵּחַ תְּמִיד וְכִמוֹכֵן מְדַבְּרִי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָה עַל פְּסוּק וְגַם יִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר, (עֵין שָׁם בְּסִימָן קכ"ב לְקוּטֵי חֶלֶק א) מֵה שֶׁכָּתַב שָׁם שֶׁנֶּצְחוֹן אֵינּוּ סוֹבֵל הָאֱמֶת. אֲבָל ה' יִתְבָּרַךְ אֶפְלוּ בְּנֶצְחוֹנוֹ לֹא יִשְׁקַר חֵס וְשְׁלוֹם. הֵינּוּ כִּנּוּי לְכִי רַק ה' יִתְבָּרַךְ וְכָל הַחֲפָצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ בְּאֱמֶת, הֵם זֹכִים לְבַחֲנֵינָה נֶצַח, הֵינּוּ בַחֲנֵינָה נֶצְחוֹן הָאֱמֶתִי בַחֲנֵינָה יִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר. אֲבָל שְׂאֵר הַנְּצַחֲנוֹת הֵם כָּלֵם שְׂקַר וְאֵינֶם יְכוּלִים לְסַבֵּל הָאֱמֶת, וְכָל מֵה שֶׁיֵּאֱמָרוּ לָהֶם דְּבַרֵי אֱמֶת נִפְלָא וְנוֹרָא שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַכְחִישׁוֹ בְּשׁוּם שְׂכָל הָאֱמֶתִי, הֵם דּוֹחִין אוֹתוֹ בְּאֱמֶתִּי לְאוֹת שֶׁל שְׁטוּת וְהַבַּל מִחֲמַת נֶצְחוֹנָם הִרְעָה. כִּי הֵם בְּבַחֲנֵינָה הִרְעָה עֵין הַנּוּי. וְעַל-כֵּן בְּאֱמֶת שׁוֹכְחִים בְּעוֹלָם הַבָּא וְאֵינֶם חוֹשְׁבִים עַל אַחֲרֵיתָם כָּלֵל, כְּאֶשֶׁר הֵם יוֹדְעִים בְּעֶצְמָם מְעַלֵּת צְדָקָתָם וּקְדוּשָׁתָם בְּכָל הַתְּאֻוֹת וְהַמִּדּוֹת אִידֵי הֵם מְשַׁקְעִים בְּכָל הַטְּנוּפִים, כְּאֶשֶׁר רַבֵּם מוֹדִים בְּפִיהֶם, וְגַם מַחֲשַׁבְתָּם נִכָּר מִתּוֹךְ מַעֲשֵׂיהֶם. וְאֵין לְהֵאָרִיךְ בְּזֶה כָּאֵן כִּי הָאֱמֶת עַד לְעֶצְמוֹ:

וְכֵן מְבֹאֵר בְּהַא"ב בְּאוֹת מְרִיבָה (סִימָן יג) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ מִי שֶׁהוּא נֶצְחוֹן בָּא לְיָדֵי שְׂכָחָה עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. הֵינּוּ כִּנּוּי לְכִי, כִּי נֶצְחוֹן שֶׁל זֶה הָעוֹלָם הוּא בַחֲנֵינָה רַע עֵין שְׁעַל-יָדֵי זֶה בָּא שְׂכָחָה כִּנּוּי, דְּהֵינּוּ שְׂשׁוֹכְחֵי בְּעֵלְמָא דְאֵתִי וְכִנּוּי. אֲבָל מְרַבּוּי עוֹוֹנוֹתֵינוּ הַתְּגַבֵּר הִרְעָה עֵין כָּל כְּףָה עַד אֶשֶׁר רוּצָה לְסַמּוֹת עֵינֵי יִשְׂרָאֵל חֵס וְשְׁלוֹם לְבָלִי לְהַסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת. וְעַל-יָדֵי זֶה נִחְרַב הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְהַגְּלוּת מִתְאַרְךָ עַדִּין עַל-יָדֵי זֶה, עַל-יָדֵי שְׂמִשְׁכַּח מְלַב זְכָרוֹן הָעוֹלָם הַבָּא, וְעַל-יָדֵי זֶה אֵין שְׂבִים לְה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל לַב. וְעַל-כֵּן הַתְּחִיל הַחֲרָבּוֹ בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵי בְּתַמּוּז, כִּי אִזּוֹ הַתְּחִיל הַשְׂכָּחָה, כִּי בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵי בְּתַמּוּז נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחוֹת שְׁעַל יָדָם בָּא שְׂכָחָה לְעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה וּמוֹבָא בְּהַתּוֹרָה הַנּוּי. הֵינּוּ כִּנּוּי לְכִי, שְׁעַקֵּר הַחֲרָבּוֹן עַל-יָדֵי הַשְׂכָּחָה שְׂבָא עַל-יָדֵי הִרְעָה עֵין שֶׁהַתְּקַנָּא בְּיִשְׂרָאֵל עַד שֶׁהִסִּיתָם לַעֲשׂוֹת הָעֶגְל, וְעַל-יָדֵי זֶה נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחוֹת בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵי בְּתַמּוּז וְנִמְשַׁךְ שְׂכָחָה שְׁעַל-יָדֵי זֶה

אות ג

ועל-כן צריכין לבכות מאד בין המצרים ובפרט בתשעה באב על חרבן בית-המקדש, עיני עיני ירדה מים. כדי להכניע על-ידי הדמעות של העינים את ארס הרע עין. וכמו שכתוב בְּדוֹד כְּשָׂבָא עָלָיו הָרַע עֵין שֶׁל אֲבִשְׁלוֹם שְׁאֵמֵר אֲזוֹ אוֹלֵי יִרְאָה ה' בְּעֵינַי. (פמובא זה הפסוק שם בהתורה הנ"ל עין שם). ופרש רש"י דמעת עיני (שמואל ב טז) וכן כתיב שם ודוד וכו' עלה ובוכה וכו' וכל העם אשר אתו וכו' ועלו עלה ובכה (שם טו). וכל זה כדי להנצל מהרע עין על-ידי הבכיה בעינים כנ"ל. וזה בחינת היתה לי דמעותי לחם וכו' אלה אזכרה וכו'. כי על-ידי הדמעות מכניעין הרע עין שממנו השכחה, ואז זוכין לזכרון בחינת אלה אזכרה וכו'. וכלל עקר הקינות בתשעה באב ובין המצרים הם בשביל תקון כדי לזכות לתשובה, כמו שמסימין בסוף איכות שהוא כלול מכל הקינות שמסימין בסוף השיבנו ה' אליך וכו', כי עקר פונתנו בבכיתנו בהקינות כדי לעורר רחמיו יתברך שישבינו אליו באמת דהינו שנוצה על-ידי הדמעות להכניע הרע עין ולבטל השכחה עד שנוצה לזכרון הנ"ל. דהינו לזכר היטב בעלמא דאתי בכל יום בכלליות ובפרטיות שעל-ידי זה נשוב אליו יתברך. וזהו בחינת שלש פעמים איכה שאומרים כנגד שלש בחינות הנ"ל, שהם אדם ומקום וזמן שהיה בתכלית השלמות בבית-המקדש שעל-ידי זה נמשך הזכרון לכל העולם כנ"ל, שנחרבו בעוונותינו. וכלם כלל בפסוק אחד, שהוא ויחמס כגן סכו שחת מועדו שהוא הבית-המקדש, הינו בחינת קדשת המקום. שכח ה' בציון מועד ושבתי, הינו קדשת הזמן. כי כל מה שהזמן מקדש יותר כמו מועדים ושבתיים, בהם מאירין הרמזים ביותר עד אשר ביום הכפורים אז הוא עקר הזכרון בעולם הבא. כי יום כפור בחינת עולם הבא כידוע, כי אז יום המבחר מכל השנה שבו מאירין הרמזים בהתגלות גדול יותר ויותר. ואחר כך אמר וינאץ בזעם אפו מלך וכהו, זה בחינת קדשת האדם הינו קדשת הפהו הגדול שהוא בחינת קדשת הצדיקי אמת שנקראים מלכים שעקר המשכת הזכרון על ידם. וזה בחינת שלש פעמים איכה, כנגד שלש בחינות אלו. איכה ישבה ביד העיר וכו', זהו קינה על בחינת קדשת המקום. איכה יעב וכו', הינו שנחשך מאור היום על-ידי עבים ועננים, שעל-ידי זה אינם מבינים הרמזים כפי היום, זהו בחינת קינה על בחינת קדשת היום, וכמו שסיים ולא זכר הדם רגליו ביום אפו. הדם רגליו זה בחינת רגלי הקדשה שהם בחינת הרמזים הנזכרים לעיל כפי היום וכו' כנ"ל. וזהו ביום אפו, שעל-ידי תקף החרון-אף של אותו היום נחשך היום עד שנמשך שכחה שאין

מְשִׁימִין לֵב לְהִרְמְזִים שֶׁהִ' יִתְבָּרַךְ מְרַמֵּז בְּכָל יוֹם לָשׁוּב אֵלָיו שְׁעַל-יָדַי זֶה עֶקֶר הַחֲרָבָה בְּנִ"ל:

וְאִיכָה יוּעַם נֹאמֵר עַל הַסְּתַלְקוֹת הַצְּדִיק. כִּי כָּל אִיכָה יוּעַם נֹאמֵר עַל הַסְּתַלְקוֹת הַצְּדִיק יֵאֱשָׁיָהוּ וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה. הֵינּוּ בְּחִינַת קִדְשֵׁי הָאָדָם בְּנִ"ל. כִּי גַם אַחַר הַחֲרָבָה שֶׁנִּחְרַב הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ וְאִין לָנוּ כַּהֵן גְּדוֹל וְלֹא בֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ שְׁעַל-יָדַי זֶה נִחְשָׁד גַּם מֵאוֹר הַיּוֹם. וְעַל-יָדַי זֶה נִתְעַלֵּם הַזְּכוּרֵן שֶׁהוּא כְּפִי הַיּוֹם וְהָאָדָם וְהַמְּקוֹם בְּנִ"ל. אָף -עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ לָנוּ תִּקְוָה בְּכָל דּוֹר עַל-יָדַי הַצְּדִיקִי אֲמַת שְׁמֵאִירִין לָנוּ הַזְּכוּרֵן הַנִּ"ל בְּכָל יַעַת. כִּי הַצְּדִיק יִקָּר מֵהַכַּהֵן הַגְּדוֹל שֶׁנִּכְנַס לְפָנָיו וְלִפְנֵים. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה יִקָּרָה הִיא מִפְּנִינִים מִכַּהֵן גְּדוֹל שֶׁנִּכְנַס לְפָנָיו וְלִפְנֵים וְכוּ'. כִּי הַצְּדִיקִים כָּל עֶסְקָם לְהַזְכִּיר אוֹתָנוּ זְכוֹרֵן הָעוֹלָם הַבֹּא בְּכָל יוֹם כְּדֵי לְהַשִּׁיבֵנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה. כִּי זֶה כָּל יִשְׁעָם וְכָל חִפְצָם בְּעֶסְקָם עִמָּנוּ, שֶׁהַכֵּל הוּא כְּדֵי לְהַזְכִּירֵנוּ בְּחִינַת זְכוּרֵן הַנִּ"ל בְּכָל־לַיּוֹת וּבִפְרָטִיּוֹת בְּכַמָּה וְכַמָּה תַּחֲבוּלוֹת נִפְלְאוֹת וְנוֹרְאוֹת. אֲבָל בְּעוֹנוֹתֵנוּ הַרְבִּים גַּם הַצְּדִיקִים הָאֵלּוּ נִסְתַּלְקוּ בְּעוֹנוֹתֵנוּ. וְעַל-כֵּן בְּאֲמַת קִשָּׁה סְלוּקוֹן כְּפָלִים כְּחֲרָבָה בֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה. וְעַל זֶה קוֹנֵן כָּל אִיכָה יוּעַם וְכוּ' וְכַנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת אֲנִי הַגְּבֵר שֶׁשָּׁם מְדַבֵּר הַרְבֵּה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ לְנַפְשׁוֹ בְּשִׁבְלֵי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. אִיךְ צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְדַבֵּר לְנַפְשׁוֹ אוֹלֵי יוֹכֵל לְהַזְכִּיר אֶת עֲצֻמוֹ אָף-עַל-פִּי-כֵן עַד שֶׁיִּשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. כִּי סוּף כָּל סוּף סוּף כָּל סוּף מַה יִּהְיֶה מֵאֲתָנוּ וּמַה נַעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתֵנוּ. וְזֶה שֶׁמְדַבֵּר יִרְמְיָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ כְּאֵלּוֹ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אוֹמֵר עַל עֲצֻמוֹ כְּשֶׁמִּתְחִיל לְהִרְגִּישׁ כְּאֵב עוֹוֹנוֹתָיו שֶׁגָּרְמוּ הַחֲרָבָה וְעַכּוֹב הַבְּנֵן וְאַרְיִכַת הַגְּלוּת. וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְתַלוֹת הַחֲסָרוֹן בְּעֲצֻמוֹ, כִּי הוּא יוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ מַה שֶׁעָשָׂה וּמַה שֶׁנַּעֲשָׂה עִמּוֹ בְּעוֹנוֹתָיו. וְעַל זֶה יְדוּוֹ כָּל הַדּוֹוִיִּים. וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד שְׂרוּצָה לְרַחֵם עַל עֲצֻמוֹ לוֹמֵר בְּמֵר נַפְשׁוֹ אֲנִי הַגְּבֵר רָאָה עָנִי וְכוּ' אוֹתִי נִהַג וְיִלְךְ וְכוּ' אִךְ בִּי יֵשֵׁב יִהְפֹּךְ יְדוּ כָּל הַיּוֹם וְכוּ'. 'אֲנִי דִּיקָא 'אוֹתִי דִּיקָא 'אִךְ בִּי דִּיקָא, עֵינֵן שָׁם הֵיטֵב עִמְקוֹת מְרִירַת הַדְּבוּרִים הֵהֵם. וְעֶקֶר מְרִירוֹת הַקִּינָה עַל עֲצָם רְחוּקוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד מֵאֲבֵיו שֶׁבְּשִׁמְיָם, עַד אֲשֶׁר כְּמַעַט אֲפִס תִּקְוָה חֵס וְשָׁלוֹם. שִׁים לְבָד לְכָל דְּבוּר וְלְכָל פְּסוּק וְתוֹכֵל לְמַצֵּא אֶת עֲצֻמָּה שָׁם בְּכָל מְקוֹם שֶׁאֲתָה שָׁם. אֲבָל אָף-עַל-פִּי-כֵן, אָף-עַל-פִּי שֶׁמְסַפֵּר מְרִירוֹת צְרוּתָיו כָּל כֶּד עַד אִין תַּכְלִית, אָף-עַל-פִּי-כֵן אֵינּוּ מֵיֵאֵשׁ אֶת עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי חֵס וְשָׁלוֹם בְּשׁוּם אִפְּן. וְזֶהוּ שֶׁאוֹמֵר בְּתוֹךְ מְרִירוֹת לְבָבוֹ, וְאֵמֵר אֲבָד נִצְחִי, נִצְחִי דִּיקָא כְּאֵלּוֹ אֲבָד הַנִּצְחוֹן שֶׁלוֹ לְגַמְרֵי חֵס וְשָׁלוֹם, מֵאַחַר שְׂרוּצָה רְחוּקוֹ וְחֲרָבָה כָּל כֶּד. אֲבָל אָף-עַל-פִּי-כֵן זְכוֹר תִּזְכּוֹר וְכוּ' זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל-כֵּן אוֹחִיל וְכוּ', הֵינּוּ בְּנִ"ל שְׁעַל-יָדַי הַקִּינּוֹת וְהַבְּכִיּוֹת עַל גְּדֵל חֲרָבָה עַל-יָדַי זֶה הִ' יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עָלָיו וּמְכַנִּיעַ הָרַע עֵינֵן, עַד שֶׁנִּמְשָׁד עָלָיו זְכוּרֵן בְּחִינַת זְכוֹר תִּזְכּוֹר וְתִשׁוּחַ עָלֵי נַפְשִׁי, וְכִמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י שָׁם יְדַעְתִּי כִּי יֵשׁ לָךְ לְזָכֵר, אֲבָל תִּשׁוּחַ עָלֵי נַפְשִׁי עַד שֶׁתִּזְכֹּר. וְכִמוֹ כֵּן הוּא אֲצֵל הָאָדָם בְּעֲצֻמוֹ שֶׁצָּרִיכֵן לְהַסְתַּכֵּל עַל הַזְּכוּרֵן הַזֶּה בְּכָל יוֹם כִּי סוּף כָּל סוּף בּוֹדָאֵי נִזְכָּה לְזְכוּרֵן הַזֶּה בְּחֲסָדָיו הַמְּרַבִּים, וְכִמוֹ שֶׁאָמֵר שָׁם זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל-כֵּן אוֹחִיל, חֲסָדֵי הִ' כִּי לֹא תִמְנּוּ כִּי לֹא כָּלוּ רַחֲמָיו וְכוּ', חֲדָשִׁים לְבַקְרִים כּוּ', הֵינּוּ שֶׁחֲסָדָיו יִתְבָּרַךְ אֵינָם תַּמִּים וְאֵינָם כָּלִים לְעוֹלָם. וְעַל-יָדַי זֶה חֲדָשִׁים לְבַקְרִים רַבָּה

אֲמוּנָתָךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת מַה שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית, וּמְצַמֵּם אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם מֵאִין סוֹף עַד אֵין תְּכֵלֶת לְרֵמֵז
רְמִזִּים לְכָל אֶחָד שִׁיזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּהִתְכַלֵּית הַנִּצְחִי לְשׁוֹב אֱלֹו שֶׁזֶהוּ עֵקֶר
בְּחִינַת חֲדָשִׁים לְבָקָרִים וְכוּ' שֶׁנֶּאֱמַר עַל הַתְּחַדְּשׁוֹת הַמַּחִין בְּכָל יוֹם אֶצֶל
כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כַּיְדוּעַ בְּפִתְּבִים. כִּי עֵקֶר הַתְּחַדְּשׁוֹת הַמַּחִין בְּכָל יוֹם שֶׁהֵם
בְּחִינַת תְּפִלִּין, הֵם בְּחִינַת הַרְמְזִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל. כִּי עֵקֶר הַמַּחֵ וְהַדְּעַת
הוּא הַזְכָּרוֹן הַנִּי"ל לְזִכֵּר בְּעֵלְמָא דְאַתִּי וְלְשׁוֹב אֱלֹו. כִּי רַק זֶה עֵקֶר הַדְּעַת
כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵינוּ כִּמָּה פְּעָמִים, וְכִמוֹ שֶׁמְסִימִין בְּהַפְטָרַת תְּשַׁעָּה בְּאָב אֵל
יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֻכְמָתוֹ, כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁכֶּל וְיִדְעַ אֶתִּי וְכוּ'.
נִמְצָא שֶׁעֵקֶר נְחֻמָּתוֹ הוּא מַה שֶׁהוּא מְצַפֵּה עֲדוֹן לְחֻסְדֵי ה' שֶׁאֵינָם כָּלִים
וְהֵם מִתְחַדְּשִׁים בְּכָל יוֹם, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֲדוֹן יִזְכֶּה שִׁיגִיעַ אֱלֹו דְעַת אֲמָתִי
עַד שִׁיזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ הַיֵּטֵב בְּעוֹלָם הַבָּא וְיִשׁוֹב אֱלֹו כִּי זֶה עֵקֶר תְּקוּנָתוֹ
וְנְחֻמָּתוֹ:

אות ד

וְעֵקֶר תְּשַׁעָּה בְּאָב נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי שֶׁנִּגַּע הַס"ס בְּכַף יְרֵךְ יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁאִתָּא
בְּזֶהָר עַל פְּסוּק עַל-כֵּן לֹא יֵאָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גֵּיד הַנֶּשֶׂה וְכוּ' עַיִן שָׁם. כִּי
עָשׂוּ וְאַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ שֶׁהִתְיָרָא מֵהֶם יַעֲקֹב מְאֹד זֶה בְּחִינַת הַרְעַ עַיִן שֶׁהוּא
בְּגִימָטְרִיא אַרְבַּע מְאוֹת כְּמוֹ שֶׁמְבַאָּר בְּמָקוֹם אַחֵר. וְאִזּוּ פָּגַע בּוֹ הַס"ס
בְּעֲצָמוֹ וַיֵּאָבֵק עִמּוֹ וְרָצָה לְנַחֵחוֹ חֵס וְשְׁלוֹם. וְכָל קִנְיָתוֹ בּוֹ עַל שֶׁהוּא רוֹצֵה
לְהַעֲמִיד בְּעוֹלָם עֲדַת יִשְׂרָאֵל שִׁיזְכִּירוּ תְּמִיד בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, כִּי זֶהוּ כָּלִל
קְדֻשַׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁקָּבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל לְזַכּוֹתֵנוּ לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתֶם וּלְמַחֵר לְקַבֵּל שְׁכָרְס. וְעַל-כֵּן הַזְּהִיר אוֹתֵנוּ
מִשֶּׁה רַבְּנוּ כִּמָּה פְּעָמִים רַק הַשְּׁמֵר לָךְ וְשִׁמְרֵ נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ, יוֹם אֲשֶׁר עֲמַדְתָּ וְכוּ'. וְעַל זֶה הַתְּגַרָּה הַבַּעַל דְּבַר
בְּיַעֲקֹב וַיֵּאָבֵק עִמּוֹ וְכוּ', וַיִּרָא כִּי לֹא יָכַל לוֹ. כִּי בְּכָלִיּוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁפִּיחַ
חֵס וְשְׁלוֹם אֶת יִשְׂרָאֵל זְכָרוֹן הָעוֹלָם הַבָּא. עַל-כֵּן וַיִּגַּע בְּכַף יִרְכּוֹ דָּא נִצַּח
הוּד יְסוּד בְּחִינַת הַדָּם רַגְלֵי, שֶׁהָעֵקֶר מִתְחִיל מִנִּצְחַת שְׁמֵתִלְבֵּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם
דְּהֵינּוּ שֶׁנִּגַּע בְּבְחִינַת זְכָרוֹן הַפְּרָטִי שֶׁהוּא בְּחִינַת הַרְגָּלִין דְּקִדְשָׁה
שְׁמֵתִלְבֵּשִׁין בְּזֶה הָעוֹלָם וְכוּ'. כְּדִי לְהַזְכִּיר אֶת הָאָדָם בְּכָל יוֹם בְּפְרָטִיּוֹת
כְּנִי"ל. וּבְהֵם נִגַּע הַס"ס שֶׁהוּא בְּחִינַת הַרְעַ עַיִן לְהַפִּיל שְׁכַחָה חֵס וְשְׁלוֹם
שֶׁלֹּא יִשִּׁימוּ יָב לְהַבִּין הַרְמְזִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל בְּכָל יוֹם. כִּי בְּכָלִיּוֹת
הַזְכָּרוֹן אֵי אֶפְשָׁר לְהַכְחִישׁ חֵס וְשְׁלוֹם. רַק עֵקֶר הַפְּגָם בְּפְרָטִיּוֹת. וְכִמוֹ
שֶׁרוֹאִין בְּחוּשׁ, כִּי בְּכָלִיּוֹת הַכָּל מוֹדִים בְּזְכָרוֹן הָעוֹלָם הַבָּא, וְעַל-פִּי רַב
מְדַבְּרִים מְזֶה. אֲבָל בְּפְרָטִיּוֹת לְהַבִּין הַרְמְזִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל בְּכָל יוֹם כְּדִי
לְהַתְקַרֵּב אֱלֹו יִתְבָּרַךְ בְּכָל עֵת זְעִירִין אֲנוּן דְּזַכֵּין לָזֶה. וְזֶה נִמְשָׁךְ מִמָּה

שְׁנַגַע הָרַע עֵין בְּכַף הַיָּרֵךְ, הֵינּוּ בְּבַחֲיַנַת רַגְלֵינוּ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַזְכָּרוֹן
בְּפֶרְטִיּוֹת כַּנִּי"ל. אֲבָל בְּאֵמֶת עַל-יַדֵּי שְׁנַפְגָּם הַזְכָּרוֹן בְּפֶרְטִיּוֹת נִפְגָּם גַּם
בְּכֻלְלִיּוֹת מִמִּילָא. כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ מִשְׁתַּדֵּל לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הַזְכָּרוֹן הַזֶּה
בְּפֶרְטִיּוֹת בְּכָל יוֹם, עַל -יַדֵּי זֶה עַל-פִּי רַב שׁוֹכַח גַּם הַזְכָּרוֹן בְּכֻלְלִיּוֹת, וְאֵינוֹ
מְשִׁים אֶל לְבוֹ תַכְלִיתוֹ הַנִּצְחִי. וְהַתְקוּן עַל-יַדֵּי וַיִּזְרַח לוֹ הַשְּׁמֶשׁ, בְּחִינַת
אֵמֶת (כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר), בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וְזָרְחָה
לָכֶם יִרְאִי שְׁמֵי שְׁמֶשׁ צְדָקָה וְכוּ'. בְּחִינַת וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה
וְאֹרֶךְ הַחֲמָה וְכוּ'. וְכְמוֹ שֶׁפְּתוּב כֵּן יֵאבְדוּ כָּל אֵיבֵיךָ ה' וְאוֹהֲבֵיךָ כְּצֵאת
הַשְּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ. כִּי הַשְּׁמֶשׁ זָרְחָה בְּתַקְפָּהּ בְּשִׁבְלֵי לְרַפְאוֹת כֹּף יָרֵךְ יַעֲקֹב
שְׁנַגַע בּוֹ. הֵינּוּ שֶׁהַתְּגַבֵּר הָאֵמֶת שֶׁל זְכָרוֹן עוֹלָם הַבָּא בְּכֻלְלֵי, וְעַל-יַדֵּי זֶה
נִתְרַפָּא מְצַלְעָתוֹ גַּם בְּפֶרְטֵי. כִּי זֶה רוֹאֵין בְּחוּשׁ שֶׁעָקַר הַתְּגַרּוֹת הָרַע עֵין
שֶׁהוּא כָּלֵל כָּל הַחוּלְקִים וְהַמְתַּנְגְּדִים עַל הָאֵמֶת, הֵן מְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, הֵן
מִישְׁרָאֵל בְּאֵיזָה בְּחִינָה שֶׁהִיא, עָקַר הַתְּגַרּוֹתָם הוּא עַל בְּחִינַת הַזְכָּרוֹן
בְּפֶרְטִיּוֹת. דְּהֵינּוּ מַה שֶׁצְּדִיקֵי אֵמֶת מוֹרִים אוֹתָנוּ דְּרָכִים יְשָׁרִים אֲמִתִּיִּים
עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֵיךְ לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ הַזְכָּרוֹן הַזֶּה בְּפֶרְטִיּוֹת, עַל זֶה
הֵם מְתַגַּרִּים וְחוּלְקִים וְאוֹמְרִים שֶׁלֹּא זֶה הַדֶּרֶךְ, רַק רוֹצִים שֶׁהַכֹּל יִלְכוּ
בְּדַרְכָּם לְבִלּוֹת הַיָּמִים בְּלִיצָנוֹת וּדְבָרִים בְּטִלִּים וְלִרְדֹּף אַחֵר הַמָּמוֹן תְּמִיד
וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה, וּמְלַבִּישִׁים הַשְּׁקָר בְּאֵיזָה אֵמֶת כְּאִלוֹ כְּוֹנֵתָם לְשָׁמַיִם. וְאִי
אֲפֹשֶׁר לְחַזֵּר דְּבַרְיָהֶם כִּי אֵין קֶץ לְדַבְּרֵי רוּחַ וְהַבֵּל. אֲבָל כָּלֵל עָקַר
מַחְלוּקוֹתָם הוּא עַל בְּחִינָה פֶּרְטִי. כִּי עַל כָּלֵלִיּוֹת מְכַרְחִים הַכֹּל לְהוֹדוֹת
בְּחִי עוֹלָם הַבָּא וְשִׁזָּה עָקַר הַתַּכְלִית הָאֲמִתִּי הַנִּצְחִי. וְאִפְלוֹ הַעוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים שֶׁחוּלְקִין עַל יִשְׂרָאֵל, רַבִּים כְּכֹלֵם מוֹדִים בְּעוֹלָם הַבָּא בְּכֻלְלִיּוֹת, רַק
שְׂאוֹמְרִים שֶׁצָּרִיכִין לִילֹךְ בְּדַרְכֵיהֶם חֵס וְשָׁלוֹם לְבֹא לְעוֹלָם הַבָּא. וְכְמוֹ כֵּן
לְהַבְדִּיל אֶפְלוֹ בֵּין יִשְׂרָאֵל בְּעֲצָמָן הַכֹּל מוֹדִים בְּתַכְלִית הָעוֹלָם הַבָּא, רַק
שְׂאוֹמְרֵי כָּל אֶחָד מֵהַשְּׂאוֹמְרֵי. כִּי לְהַטוֹת מִהַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר מִנְקֻדַּת הָאֵמֶת
לְאֲמִתּוֹ. וְזֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת נְגִיעַת כֹּף יָרֵךְ יַעֲקֹב וְכַנִּי"ל. וְהַעֲצָה לָזֶה הִיא
בְּחִינַת וַיִּזְרַח לוֹ הַשְּׁמֶשׁ, בְּחִינַת אֵמֶת זְכָרוֹן הָעוֹלָם הַבָּא בְּכֻלְלִיּוֹת, עַל-
יַדֵּי זֶה יֵדַע וַיִּבֵּן הָאֵמֶת גַּם בְּפֶרְטִיּוֹת. כִּי בְּאֵמֶת מִי שֶׁאֵינוֹ מְתַנַּהֵג בְּפֶרְטִיּוֹת
כְּרֹאֵי גַם זְכָרוֹן עוֹלָם הַבָּא בְּכֻלְלִיּוֹת נִפְגָּם אֲצִלוֹ, וְעַל-פִּי רַב שׁוֹכַח לְגַמְרֵי,
עַד שֶׁיֵּשׁ שְׂבָאוֹ עַל-יַדֵּי זֶה לְכַפִּירוֹת גְּמוּרוֹת רַחֲמָנָא לְצִלָּן. אֲבָל מִי שֶׁיֵּשׁ
אֶל לְבוֹ הַיֵּטֵב זְכָרוֹן עוֹלָם הַבָּא בְּאֵמֶת לְאֲמִתּוֹ, בְּוַדָּאֵי יִבֵּין גַּם בְּפֶרְטִיּוֹת
אֵיזוֹ הִיא דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְלַכֵּת בּוֹ, אִם לְבִלּוֹת יָמָיו עַל מַה שֶׁהֵם מְבַלִּים רַחֲמָנָא
לְצִלָּן, אִם לְבִלּוֹת יָמָיו עַל הַתְּבוּדָּדוֹת וְתוֹרָה וְתַפְלָה וְצַעֲקָה לַה' יִתְבַּרַךְ וְכוּ'
כְּאֲשֶׁר הוֹרוּ אוֹתָנוּ צְדִיקֵי אֵמֶת. וְזֶה בְּחִינַת זְרִיחַת הַשְּׁמֶשׁ בְּתַקְפָּהּ לִיעֲקֹב
אֲבִינוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, שֶׁזָּרַח לוֹ הָאֵמֶת בְּתַקְפּוֹ וּגְבוּרָתוֹ וְעַל-יַדֵּי
זֶה נִתְרַפָּא מְצַלְעָתוֹ שְׁנַגַע בּוֹ הַסִּי"ם בְּפֶרְטִיּוֹת. כִּי עַל-יַדֵּי הַתְּגַרּוֹת אֲמִתִּית
הַזְכָּרוֹן בְּכֻלְלִיּוֹת נִתְבַטֵּל הַשְּׁקָרִים שֶׁלָּהֶם גַּם בְּפֶרְטִיּוֹת וְכַנִּי"ל:

ועל-כן צָרִיכִין לָזַהֵר מְאֹד לְקוֹם בְּכָל לַיְלָה בְּחֻצוֹת וּלְבָכוֹת הַרְבֵּה עַל
עוֹנוֹתָיו שֶׁמְעַבֵּב בְּנֵן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ כְּדִי לְהַכְנִיעַ הָרַע עֵינָן עַל-יָדֵי זֶה וְכַנְיִ"ל,
כְּדִי שְׂיֻכַּל לְהַזְכִּיר אֶת עֲצֻמוֹ בְּכָל יוֹם בְּעוֹלָם הַבָּא. כִּי תִכְף כְּשֶׁקָּמִים
מִהַשְׁנָה צָרִיכִים לְזַכֵּר מִיַּד בְּעוֹלָם הַבָּא כַּנְיִ"ל. אָבֵל הָרַע עֵינָן מְבַלְבֵּל וּמְפִיל
שְׂכָחָה כַּנְיִ"ל, עַל-כֵּן צָרִיכִין לְקוֹם בְּחֻצוֹת וּלְהַשְׁלִיךְ רֵאשׁוֹ לְאַחוּרָיו
וּלְהַדְגִּישׁ הֵיטֵב מְרִירַת נַפְשׁוֹ, עַד שְׂיִבְכֶּה עַל-יָדֵי זֶה כְּדִי לְהַכְנִיעַ הָרַע עֵינָן
כַּנְיִ"ל. וְעַל-יָדֵי זֶה מִמְשִׁיכִין עַל עֲצֻמוֹ קִדְשֵׁת מְשִׁיחַ שְׁעָקֵר הַכְּנַעַת הָרַע עֵינָן
עַל יָדוֹ כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם. כִּי כָּל הַמִּתְאַבֵּל וְכוּי' זוֹכֶה וְרוֹאֶה בְּשִׂמְחָתָהּ. דְּהֵינּוּ
שֶׁמְמַשִּׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ שְׂמַחַת הַגְּאֻלָּה שֶׁתְּהִיָּה עַל-יָדֵי מְשִׁיחַ צְדִקְנוֹ. וְעַל-יָדֵי
זֶה זוֹכֶה לְזַכְרוֹן לְהַזְכִּיר עֲצֻמוֹ הֵיטֵב בְּעוֹלָם הַבָּא וְכַנְיִ"ל. וְזֶהוּ נַחְמוּ נַחְמוּ
שְׂתֵי נַחְמוֹת כְּנֶגֶד זַכְרוֹן הַנְיִ"ל בְּכָל וּבְכָרֵט, כִּי זַכְרוֹן עוֹלָם הַבָּא עָקֵר
הַנְּחָמָה. דְּבָרוֹ עַל לֵב יְרוּשָׁלַיִם, כִּי הַזַּכְרוֹן תְּלוּי בְּלֵב כַּנְיִ"ל. וְזֶהוּ קוֹל קוֹרָא
בַּמִּדְבָּר פִּנּוּ דְרָךְ ה' וְכוּי'. הֵינּוּ הַרְמְזִים בְּפִרְטִיּוֹת, שְׂמִי שֶׁמְשִׁים לְבוֹ אֶל
הַרְמְזִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, הוּא שׁוֹמֵעַ קוֹל דְּקִדְשָׁה קוֹרָא גַם בַּמִּדְבָּר פִּנּוּ דְרָךְ
ה' וְכוּי'. כִּי בְּכָל מְקוֹם שֶׁהָאָדָם יֵרֵד לְשֵׁם יוֹכַל לְשָׁמַע קוֹל קוֹרָא הַנִּזְכָּר לְעִיל
לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. כִּי ה' יִתְבָּרַךְ מְצַמֵּם עֲצֻמוֹ מֵאִין סוֹף עַד אִין תְּכָלִית,
דְּהֵינּוּ מִתְכָּלִית תְּכָלִית הַמַּעֲלָה שְׂאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר בְּזֶה כָּלֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת
אִין סוֹף בְּחִינַת רִישָׁא דְכָל דְרָגִין עַד אִין תְּכָלִית שֶׁהוּא בְּחִינַת סוֹפָא דְכָל
דְרָגִין. שְׂאֶפְלוּ מִי שְׂיֵרֵד עַד אִין תְּכָלִית שְׂאִין קֶץ לִירִידָתוֹ בְּחִינַת וַתֵּרֵד
פְּלָאִים אִין מְנַחֵם. גַּם שָׁם מְצַמֵּם עֲצֻמוֹ בְּחֻסְדּוֹ וּמֵאִיר גַּם שָׁם רְמְזִים
לְשׁוֹב אֵלָיו וְכַנְיִ"ל. וְעַל-יָדֵי זֶה בְּאֵמַת סוֹף כָּל סוֹף יִזְכּוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹב
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וְעִשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקֵי תִלְכוּ וְכוּי'. וּבְשִׁבִיל זֶה
בְּקֶשׁ מֹשֶׁה הַרְבֵּה לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ שָׁם הַזַּכְרוֹן הַנְיִ"ל עַל
כָּל יִשְׂרָאֵל, וְכַמְבַאֵר לְעִיל שְׁעָקֵר הַזַּכְרוֹן בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל שְׁשָׁם הַבֵּית-
הַמִּקְדָּשׁ וְכַנְיִ"ל. וְזֶהוּ וְאֶתְחַנֵּן אֵל ה' וְכוּי', ה' אֶלְקִים בְּחִינַת שָׁם מְלֵא שֶׁהוּא
זַכְרוֹן הָעוֹלָם הַבָּא כַּנְיִ"ל, אֶתְּהַ חֲלֹת לְהַרְאוֹת אֶת עֲבֻדָּךְ אֶת הַרְמְזִים
הַנִּזְכָּרִים לְעִיל לְהַפִּיר גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ מִכָּל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת ה'
אֶלְקֵי גְדֻלָּת מְאֹד כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנְיִ"ל. וְזֶהוּ אֶת גְּדֻלָּת בְּחִינַת
'גְּדֻלָּת'. וְאֶת יְדֵךְ הַחֲזָקָה בְּחִינַת 'מְאֹד' שֶׁהִיא בְּחִינַת הַצְּמָצוֹם שֶׁהִיא
בְּחִינַת גְּבוּרוֹת דְּקִדְשָׁה בְּחִינַת יַד הַחֲזָקָה כַּיְדוּעַ. אֲשֶׁר מִי אֵל בְּשָׁמַיִם
וּבְאַרְץ, בְּחִינַת מַעֲלָה וּמַטָּה אִין סוֹף וְאִין תְּכָלִית. אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וְכוּי'
דְּהֵינּוּ מֶה שֶׁבְּנִפְלְאוֹת רַחֲמָיו הוּא מְצַמֵּם עֲצֻמוֹ מְרוֹם כָּל דְרָגִין עַד סוֹף
כָּל דְרָגִין כְּדִי לְרַמֵּז רְמְזִים לְכָל אֶחָד כַּנְיִ"ל. עַל-כֵּן אֲנִי מִתְחַנֵּן אֶעֱבֶרָה נָא
וְאַרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת שֶׁהִיא אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁשָׁם עָקֵר הַזַּכְרוֹן
כַּנְיִ"ל. כִּי אִם הֵינּוּ זוֹכִים שֶׁמֹּשֶׁה יָבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, אִזּוֹ הִיָּה מִמְשִׁיךְ שָׁם
זַכְרוֹן עוֹלָם הַבָּא לְכָל יִשְׂרָאֵל וְלֹא הָיוּ חוֹטְאִים וְהִיתָה הַגְּאֻלָּה לְנֻצַח בְּלִי
חֶרֶב אַחַר כֵּךְ. אָבֵל בְּעוֹנוֹתֵינוּ לֹא זָכִינוּ לָזֶה, וַיִּתְעַבֵּר ה' וְכוּי' וַיֹּאמֶר אֵל
תּוֹסֵף וְכוּי' עֲלֵה רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְשֵׂא עֵינֶיךָ וּרְאֵה וְכוּי'. כִּי לְזָכוֹת שֶׁתְּבוֹא
בְּעֲצֻמָּךְ לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל לְתַקֵּן הַכָּל מִיַּד לְגַמְרִי זֶה אִי אֶפְשָׁר לְפַעֵל עִתָּה, אִךְ
זֶה פְּעֻלָּת בְּתַפְלֵתָךְ שֶׁתַּעֲלֶה וְתִרְאֶה מִרְחוֹק כָּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְעַל-יָדֵי

הָרְאִיָּה בְּעֶצְמָהּ תִּתְקַן וְתִכְנִיעַ אֶת הָרַע עֵין וּבִזָּה הַכַּח וְצוֹ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקָהוּ וְאַמְצָהוּ וְכוּי כִּי הוּא יַעֲבֹר וְהוּא יִנְחִיל וְכוּי. כִּי לֹא יוּכַל הָרַע עֵין לְעַמֵּד נִגְדוֹ עַל - יְדֵי גְדֹל קִדְשֵׁי הָרְאִיָּה שֶׁלֹּד שֶׁהִסְתַּכְּלַת בְּעֵינֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים מְאֹד בְּכָל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יְדֵי זֶה הַכְּנִיעַ הָרַע עֵין וְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא קִדְשֵׁי הַזְּכָרוֹן בְּחִינַת וְהָאֶרֶץ אֶזְכָּר וְכַנִּ"ל:

אות ו

וְזֶה בְּחִינַת בְּרָכוֹת הָרְאִיָּה. כִּי כָּל בְּרָכוֹת הָרְאִיָּה הוּא לְהַכְּנִיעַ הָרַע עֵין עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה שֶׁמְבָרְכִין עַל הָרְאִיָּה. כִּי הַבְּרָכָה הִיא בְּחִינַת טוֹב עֵין, בְּחִינַת טוֹב עֵין הוּא יְבָרֵךְ. כִּי כָּל מֵה שְׂרוֹאִין צָרִיכִין לְהִבִּין מִמֶּנּוּ רְמִזִּים לְעִבּוּדֵי ה', בְּפֶרֶט כְּשְׂרוֹאִין אִיזָה דְבַר חֲדוּשׁ. אֲבָל הָרַע עֵין רוֹצֵה לְהִתְאַחֵז בְּכָל דְבַר שְׂרוֹאִין וּמְשַׁכַּח מֵהֵלֶב זְכָרוֹן הַנִּ"ל שֶׁהֵם בְּחִינַת רְמִזִּים הַנְּזַכָּרִים לְעִיל. עַל-כֵּן תִּקְנֵנוּ בְּרָכָה עַל כָּל דְבַר חֲדוּשׁ שְׂרוֹאִין, כִּי עַל-יְדֵי הַבְּרָכָה שֶׁהִיא בְּחִינַת טוֹב עֵין הוּא יְבָרֵךְ, עַל-יְדֵי זֶה מְכַנִּיעֵין הָרַע עֵין, וְעַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְהַזְכִּיר אֶת עֲצֻמוֹ בְּה' יִתְבָּרַךְ מִכָּל דְבַר שְׂרוֹאִין וְכַנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת בְּרָכַת שֶׁהַחֲנִינוּ שֶׁצָּרִיכִין לְבָרֵךְ כְּשְׂרוֹאִין אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁחָבִיב עָלָיו, כִּי אֶהְבֵּת חֲבֵרוֹ יָקָר מְאֹד, כִּי אֶהְבֵּה הִיא הַפֶּדָה הָרַע עֵין דְּהֵינּוּ שְׂאִין עֵינוֹ רָעָה בְּחֲבֵרוֹ. אֲדַרְבָּא הוּא חָבִיב לוֹ וְשִׁמַּח בְּרְאִיתוֹ. וְזֶה יָקָר מְאֹד כִּי עַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְזַכֵּר בְּה' יִתְבָּרַךְ כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן מְבָרְכִין עַל זֶה שֶׁהַחֲנִינוּ וְכוּי, כִּי זֶה עֵקֶר הַחַיּוֹת כְּשֶׁמְבַטְלִין הַשְּׂנֵאָה וְהַנְּצַחוֹן שֶׁל הָרַע עֵין וְזוֹכִין לְאַהֲבָה אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ. כִּי עֵקֶר הַחַיּוֹת הִיא כְּשֶׁהָאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת מִתְנַהֲגִים בְּמִזְגֵי הַשְּׂוֹה, כִּי כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה מְלָאָה נְצַחוֹנוֹת, כִּי הַכָּל נִבְרָא מֵאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת שֶׁהֵם אֵשׁ רוּחַ מַיִם עֶפֶר, שֶׁכְּנִגְדָם הֵם דוֹמָם צוֹמַח חַי מְדַבֵּר. וְכֵלֶם הֵם הַפְּכִיִּים זֶה לָזֶה, כִּי זֶה קָר וְזֶה לַח, זֶה חָם וְזֶה יָבֵשׁ וְכוּי כַּמּוּבָא. אֲבָל עֵקֶר קִיּוּם הַבְּרִיאָה הִיא דִּיקָא עַל-יְדֵי הַרְכָּבָתָם יַחַד בְּמִזְגֵי הַשְּׂוֹה. כִּי כָּל הַדְּבָרִים מְרַכְּבִים מֵאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת וְכָל אֶחָד מֵהַיְסוּדוֹת מִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ לְבַלֵּי לְהִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי נִגְדָה חֲבֵרוֹ. כִּי אִם יִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי, אִם כֵּן יִהְיֶה חֶסֶר מִהַדְּבַר יְסוּד אֶחָד וְיִתְבַּטֵּל מְצִיאוֹתוֹ. אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן חֲלִילָה שֶׁהַיְסוּד יִתְגַּבֵּר יוֹתֵר מְדַאי, רַק לְהִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ כְּפִי הַמְּדָה שֶׁצָּרִיךְ לִתֵּן בְּאוֹתוֹ הַדְּבַר בְּאִפְסוֹ שִׁיתְמַזְגוּ כָּל הָאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת בְּמִזְגֵי הַשְּׂוֹה. כְּגוֹן יְסוּד הָאֵשׁ שֶׁבַחֵי צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר וּלְנַצַּח שֶׁלֹּא יִתְבַּטֵּל נִגְדָה יְסוּד הַמַּיִם שֶׁבַחֵי כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקַרֵּר הַחַי וְיָמוּת. אֲבָל חֲלִילָה לוֹ לְהִתְגַּבֵּר יוֹתֵר מְדַאי, כִּי אִזּוֹ גַם-כֵּן יִתְבַּטֵּל הַבַּעַל חַי וְיָמוּת מְרַבּוּי הַחַיּוֹת. וְכֵן בְּכָל הָאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת שֶׁבְּכָל הַדְּבָרִים, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא כָּל הַבְּרִיאָה בְּשִׁבִיל הַנְּצַחוֹן דְּקִדְשָׁה:

כִּי זֶה יְדוּעַ שֶׁהַכָּל נִבְרָא בְּשִׁבִיל הָאָדָם, וְעֵקֶר מְעַלֵּת הָאָדָם עַל הַכָּל, אֲפִלוֹ עַל הַמְּלָאכִים, הִיא מֵה שֶׁהוּא בַּעַל בְּחִירָה. וְעֵקֶר הַבְּחִירָה הוּא בְּחִינַת

נצחון, כי זה עקר מעלת הבחירה מה שיש מתנגד שרוצה למנעו מדרך החיים שהם התאוות והמדות רעות והמונעים והמסיתים וכיו שרוצים להטותו מדרך האמת. והוא מתגבר כנגדם לנצח אותם, שעל-ידי זה שגבה מעלתו וזוכה למה שזוכה אם יזכה לעמד בנצחון מלחמה הזאת. ועל-כן מחמת שהכל נברא בשביל זה, על-כן ברא ה' יתברך כל הבריאה מפעלות משנות מאד, וכלם כמנצחים זה את זה וכנ"ל, אבל עקר קיומם כשהנצחון הוא כרצון הבורא יתברך שהטביע בהם הנצחון במזג השוה באפן שיתקיימו על-ידי הנצחון דיקא כשהוא במזג השוה וכנ"ל. אבל תכף כשאחד מהיסודות עובר הגבול ומנצח יותר מדאי אזי נחרב הדבר, כי מזה בא כל החולאת רחמנא לצלן פידוע. והכל הוא רמז להאדם שהכל נברא בשבילו שיזע שצריך להתגבר בנצחון גדול כל ימיו. אבל הנצחון צריך להיות באמת לאמתו בשביל ה' יתברך, בשביל קיום העולם שעומד על התורה ועבודה, וגם לא שיהיה לו חס ושלוש נצחון של שקר בשביל כבוד ותאוות עולם הזה שזה הנצחון הוא הריסת העולם חס ושלוש. ועל-כן אפלו מי שנראה לו שפונתו אל האמת שרוצה בנצחון בשביל לגמר איזה מצוה או דבר שבקדשה, אף-על-פי שבו צריכין להיות חזק מאד, אף-על-פי-כן צריך להסתכל היטב שלא יגיע חרבו והריסה חס ושלוש על-ידי זה, כי שנאווי המחלקת וגדול השלוש. על-כן צריכין להשתדל למעט במחלקת בכל מה דאפשר אף-על-פי שנגדמה לו שחולק לשם שמים. מכל שכן וכל שכן שצריך להסתכל על עצמו אם פונתו לשמים, כי הלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות. ועל-כן כשרואין את חברו שחביב עליו זה יקר מאד מאד וכל התורה תלויה בזה, כמו שכתוב ואהבת לרעך כמוך. ואמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה. כי כל בני אדם משנים בדעותיהם זה מזה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. והכל מחמת בחינה הנ"ל, שה' יתברך ברא הכל בשנויים רבים לאין קץ וכל אדם דעתו משנה מחברו. ובקדשה צריכים כל הבחינות הנזכרות לעיל שכתבנו לענין התמזגות הארבעה יסודות. כי כל המדות והדעות של כל אדם הוא כפי התגברות היסודות שבו שמהם כל המדות כמובא. שמי שמתגבר בו ביותר יסוד זה הוא חזק באותה המדה ודעתו נוטה לזה. וחברו להפך וכיו. ובקדשה מי שפונתו אל האמת צריך בנדאי להיות חזק מאד בדעתו ובמדותיו הטובים שבחר לו ובהדרך הישר שבחר לו, ולבלי להניח את עצמו להתנצח חס ושלוש משום אדם:

כי צריכין להיות עז כנמר בעבודתו יתברך פידוע. אבל אף-על-פי-כן צריכין שלא יהיה הנצחון יותר מדאי שלא יהיה שונא לחברו בשביל שאינו מתנהג בדרך. ויתנהג עם חברו במזג השוה, דהינו שאף-על-פי שצריך להיות חזק מאד בדרך הטוב, אף-על-פי-כן יסתכל על חברו גם-כן בעין טובה וישתדל למצא בחברו גם-כן איזה טוב באפן שיהיה לו אהבה עם חברו ולא יהיה לו עין רעה בחברו חס ושלוש. ואז יכול לקבל רמזים טובים לעבודתו יתברך מכל אדם שבעולם שיפגע בו, בבחינת מכל מלמדי השכלתי וכיו. כי אינו מתירא שחברו חס ושלוש ידיחו מן האמת שבלבו חלילה, כי הוא חזק בדעתו ובדרך הטוב מאד כראוי. אך אף-על-פי-כן אין עינו רעה בחברו ואוהב את חברו גם-כן, אף-על-פי שאינו הולך

בְּדַרְכּוֹ. כִּי אוֹלֵי הַצָּרִיךְ לִילֵךְ בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ שֶׁבָּחַר לוֹ, כִּי אוֹלֵי לְפִי שֶׁרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ צָרִיךְ לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ זֶה. וְנֶאֱפְלוּ אִם רוֹאֵה שֶׁחֲבֵרוֹ אֵינּוּ הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיֵּשֶׁר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא דָן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת וּמִשְׁתַּדֵּל לְמַצֵּא בּוֹ גַם-כֵּן אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה כַּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ הוּא זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה עַל זֶה מְאֹד כַּמְבֹאָר בְּדַבְּרֵי הַקְּדוּשִׁים בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. וְאִם אֶפְשָׁר לוֹ לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּאֵמֶת וּבִתְמִימוּת בְּלִי נֶצְחוֹן שֶׁל שֶׁקֶר לְהַטוֹת חֲבֵרוֹ אֶל הָאֵמֶת לְהַשִּׁיבוֹ לְדֶרֶךְ הַיֵּשֶׁר מֵה טוֹב וּמֵה נָעִים. וְאִם לֹא אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינּוּ שׁוֹנֵא אוֹתוֹ אֲדַרְבֵּה אוֹהֵב אוֹתוֹ גַּם-כֵּן, כִּי מִשְׁתַּדֵּל לְמַצֵּא בּוֹ גַם-כֵּן נִקְדוּת טוֹבוֹת כְּדִי שִׁיּוּכַל לְהַתְמַזְּג עִמּוֹ וּלְאַהֵב אֶת עַצְמוֹ עִמּוֹ. וְזֶה עֵקֶר קִיּוּם הָעוֹלָם, כִּי בְּהִכְרַח שִׁיְהִי נֶצְחוֹן וְשִׁנוּי דַּעוֹת, כִּי אֵין שְׁנֵי בְנֵי אָדָם שְׁוִין וְכַנִּ"ל. אֲבָל צָרִיכִין שִׁיְהִי בִּינֵיהֶם הַתְּמַזְּגוּת וְהִכְרָעָה לְטוֹבָה שֶׁלֹּא יִתְנוּ אַחִיזָה חֵס וְשְׁלוֹם לְהִרְעֵ עֵין שֶׁמִּפִּיל שְׂכָחָה חֵס וְשְׁלוֹם. כִּי הָאָדָם צָרִיךְ שֶׁבְּכָל מֵה שְׁרוּאָה בְּעֵינָיו יִזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּהִי יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי הַרְמָזִים שֶׁהִי יִתְבָּרַךְ מְרַמֵּז לוֹ בְּכָל דָּבָר וְכַנִּ"ל. וּבִפְרָט כְּשֶׁרוֹאִין אֶת חֲבֵרוֹ שִׁיְכוּלִין לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּפִרוּשׁ מִהַתְּכַלִּית. כִּי בְּכָל עֵת שֶׁפּוֹגְעִין בְּאֵיזָה אָדָם בְּפִרְט בְּחֲבֵרוֹ הַחֲבִיב עָלָיו, צָרִיכִין תִּכְף לְהִזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּתַכְלִית הָעוֹלָם הַבֵּא, כִּי מִהָאָדָם יְכוּלִין לְהִבִּין וּלְשַׁמַּע בְּיוֹתֵר רְמָזִים שֶׁהֵם בְּחִינַת זְכוּרוֹן הַנִּ"ל. כִּי מִכָּל הַדַּבְּרִים שֶׁבְּעוֹלָם יְכוּלִין לְשַׁמַּע וּלְהִבִּין רְמָזִים כַּנִּ"ל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (כִּי) שָׂאֵל נֹא בְּהִמּוֹת וְתוֹרֵךְ וְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְנִגַּד לָךְ. אוֹ שִׁיחַ לְאַרְץ וְתוֹרֵךְ וְיִסְפְּרוּ לָךְ דְּגֵי הַיָּם (אֵיּוֹב יב). וְזֶה בְּחִינַת מֵה שֶׁכְּתוּב בְּשַׁלְמָה וַיְדַבֵּר עַל הָעֲצִים מִן הָאָרֶז אֲשֶׁר בְּלִבָּנוֹן וְעַד הָאֲזוֹב אֲשֶׁר יֵצֵא בְּקִיר וַיְדַבֵּר עַל הַבְּהֵמָה וְכוּ' (מְלָכִים א ה) דְּהֵינּוּ שֶׁהִיא מִבֵּין מִכָּל רְמָזִים לְהִבִּין מֵהֵם גְּדֻלְתוֹ שֶׁל יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית וּלְהִתְקַרֵב עַל-יְדֵי כָּלֵם לְעַבּוֹדָת הִי יִתְבָּרַךְ, אֲבָל מְבַחֵר כָּל הַבְּרִיאָה הוּא הָאָדָם שֶׁגִּדְרוֹ חֵי מְדַבֵּר, שֶׁמִּמֶּנּוּ יְכוּלִין לְהִבִּין רְמָזִים יוֹתֵר מִכָּלֵם. כִּי בּוֹ רוֹאִין גְּדֻלַּת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר מִכָּלֵם, וְגַם יֵשׁ בּוֹ דַּעָה וְדַבּוּר וְיְכוּלִין לְדַבֵּר עִמּוֹ וּלְשַׁמַּע מִמֶּנּוּ רְמָזִים בְּאַתְגְּלִיא וּבְאַתְפְּסִיא בְּיוֹתֵר מִכָּלֵם. אֲבָל לְעַמַּת זֶה יֵשׁ חֲסָרוֹן בְּאָדָם בְּיוֹתֵר מִכָּלֵם, כִּי מַחְמַת שֶׁהָאָדָם הוּא בְּעַל בְּחִירָה וּבְעַל נֶצְחוֹן בְּיוֹתֵר, וְיְכוּל לְהִיּוֹת בְּהִפּוּךְ חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁחֲבֵרוֹ יִטָּה דַּעְתּוֹ מִן הָאֵמֶת מַחְמַת נֶצְחוֹנוֹ הִרְעֵ שֶׁאֵינּוּ יְכוּל לְסַבֵּל הָאֵמֶת, כִּי נֶצְחוֹן אֵינּוּ סוֹבֵל אֶת הָאֵמֶת כַּנִּ"ל. עַל-כֵּן מִי שֶׁהוּא בֵּר דַּעַת וְחִפְץ בְּאֵמֶת צָרִיךְ לְהַשְׁכִּיל עַל דַּרְכּוֹ כְּשֶׁפּוֹגֵעַ עִם הָאָדָם שִׁיְרָאָה לְהַנְצִיל מִבְּחִינַת רַע עֵין בְּכָל הַבְּחִינּוֹת. וְהַעֲקָר הוּא הָאֵמֶת שִׁיְהִי חִזְק בְּהָאֵמֶת בְּתַכְלִית. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יִמָּצֵא גַם בְּחֲבֵרוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת וְיֵאָהֵב אוֹתוֹ, וְאֵז יְכוּל לְשַׁמַּע וּלְהִבִּין רְמָזִים מִכָּל אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם. וּבְשִׁבִיל זֶה צָרִיךְ לְבָרַךְ שֶׁהַחִינּוֹ כְּשֶׁרוֹאֵה חֲבֵרוֹ הַחֲבִיב עָלָיו. כִּי זֶה עֵקֶר הַקִּיּוּם וְהַחִיּוּת שֶׁל כָּל הַדַּבְּרִים, וּבִפְרָט שֶׁל הָאָדָם כְּשִׁישׁ אֶהְבָּה וְשְׁלוֹם שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּמַזְּגוּת הִיסוּדוֹת כְּרֵאוּי, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר חִיּוּת וְקִיּוּם הָעוֹלָם וְכַנִּ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת 'שֶׁהַחִינּוֹ וְקִיּוּמוֹ וְהַגִּיעָנוּ לְזִמְנוֹ הַזֶּה' זֶה רְמֵז לְשַׁלֵּשׁ בְּחִינּוֹת הַנִּ"ל שֶׁעַל יָדָם שְׁלֵמוֹת הַזְכוּרוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת הַרְמָזִים הַנְּזַכְרִים לְעִיל שֶׁהֵם בְּחִינַת אָדָם וּמְקוֹם וְזִמְנוֹ כַּנִּ"ל. שֶׁהַחִינּוֹ זֶה בְּחִינַת הָאָדָם שֶׁגִּדְרוֹ חֵי מְדַבֵּר, וְהוּא עֵקֶר הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. וְכְמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַשִׁי אֶף בְּהֵמָה וְחַיָּה נִקְרָא נֶפֶשׁ חַיָּה, אֵד זֶה שֶׁל אָדָם חַיָּה שֶׁבְּכָלֵן

שְׁנֵתוֹסֵף בּוֹ דְעָה וְדַבּוּר. הֵינּוּ כַּנִּ"ל, כִּי מֵאַחַר שֵׁישׁ בּוֹ דְעָה וְדַבּוּר וַיְכּוֹלִין לְהִבִּין מִמֶּנּוּ רְמָזִים לְעִבּוּדֵת ה' יִתְבַּרַךְ יוֹתֵר מִכֻּלָּם שֶׁבְּשִׁבְלֵי זֶה נִבְרָא הַכֹּל, עַל-כֵּן הוּא הָעֶקֶר שֶׁנִּקְרָא בְּשֵׁם נֶפֶשׁ חַיָּה, כִּי זֶה עֶקֶר הַחַיּוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. וְעַל-כֵּן שֶׁהֲחִינּוּ מְרִמָּז עַל בְּחִינַת הָאָדָם. וְקִיּוּמֵנוּ מְרִמָּז עַל הַמְּקוֹם שֶׁהוּא הַקִּיּוּם שֶׁעָלִיו הַכֹּל עוֹמְדִים וּמִתְקַיְּמִים. וְהִגִּיעֵנוּ לְזִמְנוֹ הַזֶּה, זֶה בְּחִינַת הַזִּמְנוֹ. וְזֶה כָּלֵל בְּרִפְת׃ שֶׁהֲחִינּוּ עַל כָּל דָּבָר שֶׁמְבָרְכִין לֵה' יִתְבַּרַךְ שֶׁהֲחִינּוּ וְקִיּוּמֵנוּ בְּעוֹלָם עַד אוֹתוֹ הַזִּמְנוֹ הַזֶּה. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יוֹכֵל עַדִּין לְהִבִּין הַרְמָזִים וְלִהְתַּקְרֵב לֵה' יִתְבַּרַךְ כְּפִי הָאָדָם וְהַמְּקוֹם וְהַזִּמְנוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד בּוֹ עֵתָה כִּי רַק זֶה עֶקֶר הַחַיּוֹת וְהַשְּׂמֵחָה שֶׁמְבָרְכִין עָלָיו. כִּי חוּץ מִזֶּה הַכֹּל הֶבֶל:

אות ז

וְזֶה בְּחִינַת הַבְּרָכָה בְּרוּךְ חֲכַם הַרְזִים כְּשֶׁרוֹאִין שְׂשִׁים רְבוּא מִיִּשְׂרָאֵל. כִּי כָּל מֵה שֶׁמִּתְקַבְּצִים יוֹתֵר בְּנֵי אָדָם, יְכוּלִים לְהִבִּין מֵהֶם רְזִים וְרְמָזִים יוֹתֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת זְכָרוֹן הַנִּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת בְּרוּךְ חֲכַם הַרְזִים, דְּהִינּוּ שֶׁמְבָרְכִין לֵה' יִתְבַּרַךְ עַל הַרְזִים וְהַרְמָזִים שֶׁמְרִמָּז עַל יָדָם. וַיְכַמּוּ שֶׁאֲמָרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרִים לְבְרָכָה עַל זֶה, לְפִי שֶׁאִין דַּעְתּוֹ שֶׁל אָדָם שׁוֹה לְחַבְרוֹ. עַיִן שֶׁם בְּבְרָכוֹת פָּרַק הַרוּאָה. וַיְכַמּוּ שֶׁאֲמָרוּ שֶׁם בֶּן עֲזָאִי רָאָה אוֹכְלוֹסָא בְּהַר הַבַּיִת, אָמַר בְּרוּךְ חֲכַם הַרְזִים וּבְרוּךְ שֶׁבְּרָא כָּל אֱלוֹ לְשִׁמְשֵׁנִי. וַיְבַדְּאִי לֹא הִיְתָה כְּוָנְתּוֹ שֶׁל בֶּן עֲזָאִי שֶׁמְשַׁמְשֵׁים אוֹתוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת, אֵד עֶקֶר כְּוָנְתּוֹ מֵה שֶׁעַל יָדָם יוֹכֵל לְעַבֵּד אֶת ה' יִתְבַּרַךְ, כִּי בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת מוֹעִילִין לוֹ. כִּי בְּגִשְׁמִיּוֹת מְכִינִין לוֹ לְאֹכֵל וְלִלְבָשׁ כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ שֶׁם כְּמָה יְגִיעוֹת יִגַּע אָדָם הַרְאֵשׁוֹן עַד שֶׁהִיָּה לוֹ לֶחֶם לְאֹכֵל וְכוּ', וְאֲנִי מוֹצֵא כָּל אֱלוֹ מִתְקַנִּים לְפָנָי, וְעַל-יְדֵי זֶה אֲנִי יְכוּל לְעַסֵּק בְּעִבּוּדֵת ה' יִתְבַּרַךְ. וְכֵן בְּרוּחָנִיּוֹת מֵה שֶׁמְבִין עַל יָדָם רְזִים וְרְמָזִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרַךְ שֶׁזֶהוּ בְּרִפְת׃ חֲכַם הַרְזִים וְכַנִּ"ל:

אות ח

וּבְשִׁבְלֵי זֶה צְרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד לְהִתְקַרֵּב לְאֲנָשֵׁי אֲמַת שֶׁקִּבְלוּ דְרָכִים יְשָׁרִים וְאֲמַתִּים מְצַדִּיקֵי אֲמַת. כִּי הַצַּדִּיק הָאֲמַת הוּא הַנִּצְחָן הָאֲמַתִּי, כִּי זָכָה לְנִצְחָן אֶת הַיִּצָּר הַרַע בְּתַכְלִית עַד שֶׁלֹּא נִשְׁאַר בּוֹ מִדְּלִיָּה

כלום. כי זכה שלא היה לו שום הסתכלות בזה העולם כלל. ועל-כן לא היה להרע עין שום אחיזה בו כלל. ועל-כן באמת זכה לזכרון נפלא, וכמוכן בהמעשה של העור עין שם. (כי על-פי התורה הזאת מוכן מעט מה שכתב שם שזה העור שלא היה לו שום הסתכלות בזה העולם היה לו זכרון נפלא יותר מכלם הינו פנוזכר לעיל. והבן היטב). ועל-כן על ידו יכולין לזכות לזכרון הנ"ל לאדבקה מחשבתיה בעלמא דאתי תמיד וכנ"ל. ועל-כן בכל פעם שיש קבוץ יותר אצל הרב האמת טוב יותר לבוא אז אליו. כי כל מה שמתקבצים בני ישראל ביותר, בפרט אנשי אמת הבאים לשם שמים לשמע דברי ה', כל מה שהם יותר יכולין אז להזכיר את עצמו ביותר בהתכלית ולהבין בחינת הרמזים ביותר ולשוב על-ידי זה לה' יתברך

אות ט

ועל-כן צריכין לדעת שיקר מאד מאד בעיני ה' יתברך כל נצחון כל שהוא של האדם שהוא לשם שמים באמת. כי כל עבדא בעלמא ותנועה קלה שהאדם מתגבר בשביל להגיע ברצונו יתברך, כגון שנתחזק להתפלל בכונה ובכח או לשבר איזה מדה ולהתרחק את עצמו מאיזה תאוה וכיוצא בזה, מכל שכן וכל שכן כשמתגבר לנצח המונעים ומתגבר לקרב את עצמו לרבי אמת שבוזה תלוי כל חיותו לנצח, כל תנועה ותנועה שעושה בזה היא יקר מאד מאד בעיני ה' יתברך. כי תכף כשעושה איזה עבדא ותנועה בעלמא בשביל רצונו יתברך, תכף הוא מנצח הרבה נצחון האמתי ונצחי, כי רק זה עקר הנצחון אמתי, כי זה הנצחון ישאר קיים לנצח, כי לית רעותא טבא דאתאבד. וזה שכתב אדונינו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה בכמה מקומות בענין זה. כמו שמבאר על פסוק בשוא גליו אתה תשבחם. שכל מה שהאדם מתחזק לנשא את עצמו לה' יתברך באיזה תנועה בעלמא, איהו שבחא דיליה ויקריה דיליה. וכן מה שמבאר בענין המחשבות וכו', שיקר בעיניו יתברך מאד כשמתנצחין החיות טהורות עם החיות טמאות. דהינו מה שהאדם מתגבר לנצח המחשבות רעות וכו'. (כמו שמבאר במקום אחר) כי תכף כשמתגבר לנצח הסטרא אחרא, תכף הוא זוכה לנצחון דקדשה. כי זה הנצחון כל שהוא ישאר לנצח לעולמי עד ולנצח נצחים. ועל-כן קשרוצין לנסע לרב האמת אף-על-פי שאחר כך מתגבר יצר הרע חדש גדול יותר וכו', כמו שמבאר במקום אחר, אף-על-פי-כן כבר נצח הרבה תכף כשהתחיל לנסע, כי כל תנועה של נצחון דקדשה ישאר לנצח כנ"ל. כי אתה מרום לעולם ה'.

ועל-כן שעור הזמן לברך שהחינו כְּשֵׁרוּאָה אֶת חֲבֵרוֹ, הוא כְּשֵׁרוּאָה אֹתוֹ
לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהוּא חָדָשׁ. וְלֵאחֲרַי שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשׁ מִבְּרֵךְ מַחֲיָה
הַמֵּתִים. כִּי כָּבֵד מְבֹאֵר שְׁבָרְכוֹת אֵלּוּ הֵם בְּשִׁבִיל לְהַכְנִיעַ הָרַע עֵינֵי כָּדֵי
לְזִכּוֹת לְזִכְרוֹן, כָּדֵי לְהַזְכִּיר אֶת עֲצֻמוֹ עַל-יַדֵי הָרֵאִיָּה הַמְּחַדֶּשֶׁת הַזֹּאת
בְּעוֹלָם הַבָּא וְכַנ"ל. וְעַל-כֵּן הַשְּׁעוֹר שְׁלֹשִׁים יוֹם דְּהֵינּוּ חָדָשׁ כִּי בְּכָל חָדָשׁ
מִתְחַדֵּשׁ בְּחִינַת הַזִּכְרוֹן יוֹתֵר, כִּי בְּכָל שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהוּא חָדָשׁ נִמְשָׁךְ בְּחִינַת
תְּקוּן וּמְלוֹי פְּגִימַת הַלְבָנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּקוּן הַזִּכְרוֹן. כִּי פֶגֶם הַזִּכְרוֹן הוּא
עַל-יַדֵי בְּחִינַת פֶּגֶם הַלְבָנָה, שֶׁהִיא בְּבְחִינַת פֶּגֶם הָרַע עֵינֵי הַנִּי"ל שֶׁמִּשָּׁם פֶּגֶם
הַזִּכְרוֹן. וּבְכָל חָדָשׁ מִתְמַלֵּאת, וְעוֹסְקִין בְּתַקּוּנָהּ בְּרֵאש־חָדָשׁ וּבְבִרְכַת
קְדוּשַׁת הַלְבָנָה שְׁעַל-יַדֵי זֶה עוֹסְקִין לְמַלְאוּתָהּ וּלְתַקּוּנָהּ. וְעַל-יַדֵי זֶה נִתְתַקֵּן
הַזִּכְרוֹן הַנִּי"ל, דְּהֵינּוּ לְאַדְבָּקָא מַחְשַׁבְתָּא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים
בְּרֵאש־חָדָשׁ בְּבִרְכַת מוֹסָף 'זִכְרוֹן לְכֻלָּם יִהְיוּ, כִּי אִזּוֹ נִמְשָׁךְ בְּחִינַת תְּקוּן
הַזִּכְרוֹן. וְכֵן בְּבִרְכַת קְדוּשַׁת הַלְבָנָה מְזַכִּירִין שְׂכַר הָעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ
שְׁאוּמְרִים 'וְלַלְבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ עֲטֹרַת תְּפָאֶרֶת לְעַמּוּסִי בְטוֹן שֶׁהֵם
עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתֶיהָ. כִּי הִתְחַדְּשׁוּת הַלְבָנָה בְּכָל חָדָשׁ שֶׁהִיא בְּחִינַת
תְּקוּן וּמְלוֹי פְּגִימַתָּהּ, הִיא בְּחִינַת הִתְחַדְּשׁוּת נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם הַבָּא.
וְעַל-כֵּן אִזּוֹ מִתְחַדֵּשׁ הַזִּכְרוֹן בְּיוֹתֵר וְכַנ"ל. וְעַל-כֵּן בֵּימֵי הַבֵּית הַזֶּה קְדוּשַׁת
הַחָדָשׁ עַל-פִּי הָרֵאִיָּה דִּיקָא, כָּדֵי לְהַכְנִיעַ עַל-יַדֵי קְדוּשַׁת הָרֵאִיָּה הַזֹּאת אֶת
רְאִיתָ וְהַסְתַּכְלוּת הָרַע עֵינֵי שְׁרוּצָה לְפָגֶם זִכְרוֹן עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהִיא
הִתְחַדְּשׁוּת נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם הַבָּא כְּמוֹ הַלְבָנָה. וְכֵן מְצוּת בְּרַכַת קְדוּשַׁת
הַלְבָנָה תּוֹלָה בְּרֵאִיָּה. וְהִיא בְּרַכָּה יְקָרָה וְחֲשׁוּבָה מְאֹד מְאֹד כְּאֲשֶׁר הַפְּלִיגוֹ
רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה וְאָמְרוּ עַל זֶה אֶלְמָלָא וְכוּ'. כִּי עַל-יַדֵי בְּרַכַת רְאִיתָ
הַלְבָנָה בְּחִדּוּשָׁה שֶׁהִיא בְּרַכַת קְדוּשַׁת הַלְבָנָה מְכַנְיַעֵין הָרַע עֵינֵי וּמְמַשְׁיְכִין
זְכוּרֵנוּ עוֹלָם הַבָּא כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן לְאַחַר שָׁנָה מְבָרְכִין עַל רְאִיתָ חֲבֵרוֹ מַחֲיָה
הַמֵּתִים, כִּי בְּמִשְׁךְ שָׁנָה צְרִיכִין לְחַדֵּשׁ הַזִּכְרוֹן יוֹתֵר. וְזֶה בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה
שֶׁצּוֹנְנוּ הִי יִתְבָּרַךְ לַעֲשׂוֹת בְּכָל הִתְחַדְּשׁוֹת הַשָּׁנָה כָּדֵי לְחַדֵּשׁ זְכוּרֵנוּ עוֹלָם הַבָּא
בְּכָל תְּחִלַּת הַשָּׁנָה. וְעַל-כֵּן נִקְרָא רֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַזִּכְרוֹן, כִּי זֶה עֶקֶר רֵאשׁ
הַשָּׁנָה לְחַדֵּשׁ זְכוּרֵנוּ עוֹלָם הַבָּא. כִּי רֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא רֵאשׁוֹן לַעֲשָׂרַת יְמֵי
תְּשׁוּבָה, וְצְרִיכִין אִזּוֹ לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הִתְעוֹרְרוּת הַתְּשׁוּבָה שֶׁהוּא עַל-יַדֵי
זְכוּרֵנוּ עוֹלָם הַבָּא. כִּי עַל-יַדֵי שְׁזוּכְרִין בְּעוֹלָם הַבָּא שָׂאזּוֹ יִהְיֶה יוֹם הַדִּין
הַגָּדוֹל וְהַנוֹרָא, עַל-יַדֵי זֶה חוֹזְרִין בְּתְשׁוּבָה. וְעַל-כֵּן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַדִּין
שֶׁהוּא כְּנֶגֶד יוֹם הַדִּין שֶׁל עוֹלָם הַבָּא כְּפִדּוּעַ, וְעַל-כֵּן מְזַכִּירִין אִזּוֹ זְכוּרֵנוּ
הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁיִּצְטָרֵךְ כָּל אֶחָד אִזּוֹ לִתֵּן דִּין וְחֲשָׁבוֹן, כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים אֶתְּהָ
זוֹכֵר מַעֲשֵׂי עוֹלָם וְכוּ', אֶתְּהָ זוֹכֵר אֶת כָּל הַמַּפְעֵל וְכוּ' כִּי אֵינִי שֶׁכַּחַח לְפָנֶי
כֶּסֶף כְּבוֹדִידָךְ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן לְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חָדָשׁ מְבָרְכִין מַחֲיָה הַמֵּתִים
שְׁמִזְכִּירִין בְּפְרוּשׁ זְכוּרֵנוּ עוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא תְּחִיַת הַמֵּתִים שָׂאזּוֹ יִהְיֶה יוֹם

אות יא

כי ראש השנה וראש-חדש שהם בבחינת זכרון עולם הבא, הם בבחינת זכרון בכלליות ובפרטיות שהם בחינת אור החמה ואור הלבנה. כי עקר אור החמה והלבנה שמאירין על הארץ בכל יום הוא בחינת הארת הדעת הנ"ל, דהינו בחינת זכרון הנ"ל מה שהי' יתברך מאיר בטובו בכל יום לתוך דעת כל אדם שיזכר בעולם הבא, שזה עקר התכלית ורק בשביל זה אנו מתקיימים בעולם. כי זה עקר חדיש מעשה בראשית שהי' יתברך מחדש בכל יום תמיד, שפותח בכל יום דלתות שערי מזרח ובוקע חלוני רקיע ומוציא חמה ממקומה ולבנה ממכון שבתה ומאיר לעולם פלו וכו'. שהכל הוא בשביל שיראו בני אדם נפלאותיו בכל יום כדי שיזכרו בו בכל יום וידבקו מחשבתם בו יתברך. שזהו עקר בחינת זכרון עולם הבא, שאז יתגלה אלקותו ביותר ונראהו עין בעין כמו שכתוב כי כלם ידעו אותי וכו'. שצריכין להמשיך זכרון הזה גם עתה בעולם הזה, כי אי אפשר לזכות לעולם הבא כי אם כשמתגברין לזכר אותו בעולם הזה כמו שאמרו התקן עצמך בפרוודור וכו'. כי עקר אור החמה ולבנה הוא אור הי' יתברך שמאיר בהם שממנו עקר האור כמו שכתוב הי' אורי. כי עקר הרמזים שהי' יתברך מרמז להאדם בכל יום על-ידי שמצמצם את עצמו מאין סוף עד אין תכלית וכו' הנ"ל, הם על-ידי חדיש מעשה בראשית שבכל יום. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ואת פעל הי' לא יביטו ומעשי ידיו לא ראו, שלא שבחוהו יוצר אור בשחרית ומעריב ערבים בערבית. כי זה עקר פעל הי' ומעשה ידיו שצריכין להביט ולראות בהם ולהבין על-ידי זה גדלתו יתברך להבין הרמזים שהי' יתברך מרמז על ידם בכל יום. ועין עוד מזה במקום אחר:

כי אור החמה ואור הלבנה זה בחינת זכרון בכלליות ובפרטיות. כי אור החמה שהוא עצם האור זה בחינת זכרון עולם הבא בחינת (מלאכי ג) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה וכו' שנאמר על חיי עולם הבא. וכמו שכתוב כן יאבדו כל איביך הי' ואוהביו כצאת השמש בגבורתו וכנ"ל (שופטים ה). ואור הלבנה שהיא בחינת צמצום האור כי לית לה מגרמה כלום, כי אם מה שמקבלת מהשמש, זה בחינת זכרון בפרטיות מה שהי' יתברך מצמצם את עצמו בכמה צמצומים מאין סוף עד אין תכלית כדי להזכיר את כל אדם תכליתו הנצחי לעולם הבא הנ"ל, שזהו בחינת אור הלבנה שהוא בחינת צמצום האור. והי' יתברך ברא שניהם שנים כמו שכתוב את שני המארת הגדולים, כי רצה שיאירו שניהם בשנה. דהינו שגם בעולם הזה נבין בפרטיות על-ידי הרמזים את זכרון העולם הבא,

דהיננו להכיר אותו יתברך כמו שנכיר ונדע אותו יתברך בעולם הבא ממש. אך על-ידי קטרוג הירח שנמשך מפגם הרע עין נתמעטה ונפגמה, ועקר הפגם נגע בבחינת פרטיות כמבאר לעיל:

כי בכלליות מכרחים הכל להודות וכו' כמו שמבאר לעיל. אבל באמת על-ידי שפוגמים בפרטיות נפגם הזכרון גם בכלליות עד שרבים שוכחים לגמרי או שבאים לידי כפירות גמורות רחמנא לצלן. ועל-כן צריכין לחדש הזכרון בכל חדש שהוא בחינת תקון פגימת הלבנה בחינת זכרון לכלם יהיו. ואז מתקנים בחינת זכרון בפרטיות, ובכל שנה צריכין לחדש כלליות הזכרון כלו שהוא ראש השנה שאז עקר התחדשות הזכרון, ועל-כן נקרא יום הזכרון, כי ראש השנה הוא בראש-חדש, ואז זכרון אחד עולה לכאן ולכאן כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. הינו שאז מתחדש הזכרון בכלליות ובפרטיות שהוא בחינת ראש השנה שאז עקר התחדשות הזכרון, ועל-כן חמה ולבנה. כי אף-על-פי שעקר אחיזתם היא בבחינת זכרון בפרטיות, אף-על-פי-כן מאחר שזה הפגם נוגע גם בזכרון הכללי כנ"ל, על-כן עקר התקון בראש השנה על-ידי שחוזרין ומחדשין הזכרון לגמרי בכלליות ובפרטיות. כי אז הוא ראש השנה וראש-חדש ביחד, שהם בחינת תקון החמה והלבנה בחינת זכרון אחד עולה לכאן ולכאן כנ"ל. אבל עקר התקון הוא להמשיך זכרון הכללי באור גדול כל כך עד שיאיר הזכרון בשלמות גם בפרטיות. וכמו שנתבאר לעיל על פסוק ויזרח לו השמש, שעל-ידי זה נתרפא מנגיעת כף ירכו שהוא בחינת פגם הזכרון בפרטיות עין שם. שעל ידי זה נתתקן פגימת הירח כנ"ל, כי עקר פגימת הירח הוא על-ידי מה שאמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. דהינו שחששה שלא יהיה קנאה ביניהם שזהו פגם הרע עין שממנו נמשכין כל הקנאות, כי כלם באים על-ידי הרע עין. דהינו שחששה מאחר שיש רע עין פן יתגבר ויפיל שכחה חס ושלום. ועל-כן שאלה מה' יתברך עצה ותקון על זה, ועל-ידי זה נתמעטה. נמצא שעקר פגימתה על-ידי פגם הרע עין. ובראש-חדש ובפרט בראש השנה שהוא בראש-חדש מתקנין וממלאין אותה. ועל-כן אז נמשך זכרון כנ"ל. הינו בחינת זכרון בכלליות ובפרטיות

אות יב

ולבאר הענין יותר צריכין להעתיק מאמר חכמינו זכרונם לברכה בזה בגמרא. ולבאר קצת כפי יד ה' הטובה עלינו:

וזה לשון הגמרא (חלין דף ס), רבי שמעון בן פזי רמי כתיב ויעש אלקים את שני המארת הגדלים, וכתיב את המאור הקטן. אמרה ירח לפני

הקדוש-ברוך-הוא רבונו של עולם אֶפְשֶׁר לְשָׁנֵי מַלְכִים שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד? אָמַר לָהּ לְכִי וּמַעֲטִי עֲצִמָּךְ. אָמְרָה לְפָנָיו רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם הוּאִיל וְאֶמְרָתִי לְפָנֶיךָ דָּבָר הַגּוֹן אֶמְעֵט עֲצָמִי? אָמַר לָהּ לְכִי וּמַשְׁלִי בַיּוֹם וּבַלַּיְלָה אָמְרָה לִי מֵאֵי רְבוּתִיחָה דְשֶׁרְגָא בְּטַהְרָא מֵאֵי מְהִינִי? אָמַר לָהּ זִילִי לִימְנוּ בְּךָ יִשְׂרָאֵל יָמִים וְשָׁנִים. אָמְרָה לִיחָה יוֹמָא נְמִי אֵי אֶפְשֶׁר דְּלֹא מְנוּ בֵּיהּ תְּקוּפְתָא דְכְּתִיב וְהָיוּ לְאֶתְתּוּ וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים. זִיל לִיקְרוּ צְדִיקֵי בְּשִׁמְךָ, יַעֲקֹב הַקָּטָן שְׁמוֹאֵל הַקָּטָן, דָּוִד הַקָּטָן. חֲזִיחָה דְלֹא מִיתְבָּא דְעֵתְהּ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הֵבִיאוּ כְּפָרָה עָלַי שְׁמַעְטִיתִי אֶת הַיָּרֵחַ. וְהֵינּוּ דְאָמַר רִישׁ לְקִישׁ מַה נִּשְׁתַּנָּה שְׁעִיר שֶׁל רֹאשׁ-חֹדֶשׁ שְׁנֵאֲמַר בּוֹ לֵה', אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁעִיר זֶה יֵהָא כְּפָרָה עַל שְׁמַעְטִיתִי אֶת הַיָּרֵחַ. עַד כָּאן לְשׁוֹן הַגְּמָרָא :

וְהַמְאָמַר הַזֶּה הוּא כְּלוֹ תְּמוּנָה וְנִפְלָא וְנִעְלָם מְאֹד כְּאֶשֶׁר נִדְחָקוּ כָּל הַמְּפָרְשִׁים לְמִצָּא בּוֹ אֵיזָה רְמִזָּה דְקַבְּעֵלְמָא כְּמַחֲטָה סְדֻקִית. כִּי יְדוּעַ שְׁזָה הַמְאָמַר הוּא מְעַמְקֵי עַמְקֵי סוּדוֹת הַתּוֹרָה מְעַנְנֵן פְּגִימַת הַלְבָנָה וּמְלוּאָה וְתַקּוּנָה אֶשֶׁר רַב סוּדוֹת הַקְּבָלָה תְּלוּיִם בָּזָה. וְכֶתֶר תּוֹרָה מְנַח לְכָל וְאֶעֱנֶה אִף אֲנִי חֶלְקִי בְּמַעוּט עֲנִיּוֹת שְׂכָלִי בְּתַעֲצוּמוֹת עַז נוֹרְאוֹת גְּדֻלַּת הַהַקְּדָמוֹת הַנִּשְׁגָּבוֹת הַנִּפְלְאוֹת הַעֲמֻקּוֹת מְאֹד שְׂקִבְלִיתִי מְאֹדוֹנְנוּ מוֹרְנוּ וְרִבְנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא זָכַר צְדִיק וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָהּ, אֶשֶׁר אִם הָיָה לִבְנוּ פְתוּחַ כְּלָפֵן שֶׁל רֹאשׁוֹנִים, הֵינּוּ יְכוּלִים לִילֵךְ וּלְבָאֵר כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה שְׁבַכְתָּב וּבַעַל פֶּה עַל-פִּי דְרוּשׁ אֶחָד שְׁגָלָה בְּהַשְׁגָּתוֹ הַגְּבִהָה וְהַנְּעֻלְמָה מְאֹד מְאֹד עַד אֵין סוּף וְאֵין תְּכֻלִית כְּאֶשֶׁר נִשְׁמַע מִפִּי הַקְּדוֹשׁ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָהּ. וְאִם עֲדִין לֹא זָכִינוּ לָזֶה בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, עִם כָּל זֶה כָּל מַה שְׁאֶפְשֶׁר לְחַתֵּר וּלְמִצָּא בְּתוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה עַל-פִּי יְסוּדוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וְהַנּוֹרְאִים, מִצָּוָה עֲלֵינוּ לַעֲסֹק בָּזָה בְּכָל כַּחֲנוּ. כִּי כָּל מַה שְׁנִזְכָּה לְחֹדֶשׁ בְּתוֹרָה עַל-פִּי הַקְּדָמוֹת קְדוֹשׁוֹת שְׁלוֹ יֵהִיוּ נִמְשָׁכִים וְנִתְגַּלִּים עַל-יְדֵי זֶה מְעִינֵי הַיְשׁוּעָה לְכָל. יַעֲצוֹת נִפְלְאוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת נִפְלָא וּמוֹסַר הַשֶּׁכֶל אֲמַתִּי לְהַחֲיוֹת נַפְשׁוֹת רַבּוֹת עַד אֵין תְּכֻלִית. וְאֵין לְהַאַרִיךְ בָּזָה לְעוֹסְקִים בְּדַבְּרֵי הַקְּדוֹשִׁים :

וְהִנֵּה עַל-פִּי הַנִּי"ל יְבֹאֵר מְעַט. כִּי אָמְרָה יָרַח אֵי אֶפְשֶׁר לְשָׁנֵי מַלְכִים לְהַשְׁתַּמְשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד כִּי יֵהִי קִנְיָה בִּינֵיהֶם וְיֵהִי אַחֲזִיחָה לְהַרְעַ עֵין שְׁמִפִּיל שְׂכָחָה. כִּי זֶה יְדוּעַ שְׁאוֹר הָעֵינַיִם וְאוֹר הַחֲמָה וְהַלְבָנָה הֵם בְּחִינָה אַחַת, כִּי עֵקֶר רְאִית אוֹר הָעֵין הוּא עַל-יְדֵי שְׁיֵשׁ אוֹר הַמְאִיר שֶׁל הַחֲמָה וְהַלְבָנָה שְׁעַל יָדָם מְגִיעַ הָאוֹר אֶל הָעֵין לְרְאוֹת. וְזֶה שְׁאוֹמְרִים וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ וְכִיָּרַח. וְעַל-כֵּן פָּגַם הָרַע עֵין שְׁהוּא פָּגַם הָעֵינַיִם נוֹגַע אֶל הַחֲמָה וְהַלְבָנָה, וְעֵקֶר אֶל הַלְבָנָה שְׁהַכְרָחָה לְהַתְּמַעַט עַל-יְדֵי זֶה כְּנִי"ל. כִּי הִיא הִיְתָה מִתְּיָרָאת מִהָרַע עֵין, וְעַל-כֵּן קִטְרְגָה וְאָמְרָה אֵי אֶפְשֶׁר לְשָׁנֵי מַלְכִים לְהַשְׁתַּמְשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד וְכְנִי"ל. וְהַשִּׁיב לָהּ הִי יִתְבַּרְךָ לְכִי וּמַעֲטִי עֲצִמָּךְ, כִּי מֵאַחַר שְׂאֵת מִתְּיָרָאת מִהָרַע עֵין שְׁהוּא פָּגַם הָעֵינַיִם נוֹגַע אֶל עֲצִמָּךְ. כִּי מִי שְׂאֵין לוֹ כֹּחַ לְעַמֵּד כִּנְגַד הָרַע עֵין הוּא צְרִיךְ לְבָרַח מִמֶּנּוּ כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל עַל מְאָמַר אֲבָא שְׂאוּל עֵין שְׁם בְּאוֹת ד', מִבְּאֵר שְׁם כָּל זֶה הֵיטֵב וְכִבֵּר מִבְּאֵר שְׁעֵקֶר הָרַע עֵין שְׁמִפִּיל שְׂכָחָה הוּא מִתְּגַבֵּר עַל זְכָרוֹ בְּפִרְטוּיּוֹת שְׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הַלְבָנָה. כִּי אוֹר הַחֲמָה וְהַלְבָנָה הֵם בְּחִינַת

אור הזכרון בכלליות ובפרטיות כנ"ל. וזה בעצמו בחינת הגדלת הדעת והצמצום שהזכיר שם בהתורה הנ"ל. כי כל בחינה כלולה מכל הבחינות כידוע (וכמו שכתבנו זאת כמה פעמים). כי בהזכרון הפרטי בעצמו שהוא מה שה' יתברך מצמצם עצמו וכו' לרמז רמזים שאנו צריכין להגדיל דעתנו בזה וכו' כמו שמבאר שם, יש בזה שתי בחינות דהיינו הגדלת הדעת והצמצום כדי שלא יצא המוח חוץ מהגבול, וזהו בחינת חמה ולבנה, כי אור החמה הוא בחינת הגדלת הדעת, ואור הלבנה היא בחינת הצמצום כידוע. וזה בעצמו בחינת כלליות ופרטיות. כי הגדלת הדעת שמגדילין דעתו להבין הרמזים זהו בחינת כלליות, והצמצום הוא בחינת פרטיות, שהוא מה שה' יתברך מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית וכו'. שפ"מ כן אנו צריכין גם-כן בהגדלת הדעת שלנו לצמצם שכלנו:

נמצא שחמה ולבנה הם בבחינת זכרון בכלל ובפרט, שהוא בעצמו בחינת הגדלת הדעת והצמצום. ועל-כן ישראל מונין ללבנה ואמות העולם מונין לחמה. כי הצמצום הוא בחינת אמונה, כי במקום שאין יכולין להבין צריכין לצמצם שכלו ולסמך על אמונה, וזה עקר שלמות קדשת ישראל, כי הם מאמינים בני מאמינים, ועל-כן הם מונין ללבנה שהיא בחינת צמצום בחינת אמונה. כי עם קדוש ישראל הם ענוים ומקטינים עצמם, כמו שכתוב כי אתם המעט וכו' כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה. כי יודעים שלגדלתו אין חקר ואי אפשר להשיג דרכיו הקדושים בשום שכל, רק הם סומכים על אמונה כמו שקבלנו מאבותינו ורבותינו הקדושים. ואם אפשר להשיג להבין איזה רמז מה טוב, ומה שאי אפשר להבין מצמצמין שכלם מיד ונשארים על מקומן הראשון שהיא אמונה שהם חזקים בה. ועל-ידי-זה, וזה עולה בי"ד. כי קשורים ודבוקים באלקותו יתברך תמיד על-ידי חזק האמונה. ועל-ידי הגדלת הדעת שזוכין על-ידי האמונה שהיא בחינת צמצום שמקדימין הצמצום להגדלת הדעת כמבאר בהתורה הנ"ל, שזהו בחינת הקדמת מצות ציצית לתפילין, בחינת שמאלו וכו' תחלה ואחר כך וימינו וכו' עין שם. הינו שצריכין להקדים להמשיך על עצמו בחינת קדשת הצמצום קדם שממשיכין על עצמו בחינת הגדלת הדעת, כי אי אפשר להתחיל לכנס בהדעת בקדשה כי אם כשיש לו צמצום דקדשה שיהיה חזק בהצמצום שלא יצא חוץ מהגבול בהגדלת דעתו חס ושלום. ומי שאינו חזק בזה אסור לו להגדיל דעתו כלל רק לסמך על אמונה לבד. אבל העובדי כוכבים והרשעים מונין לחמה שהיא בחינת הגדלת הדעת לבד בלי צמצום דקדשה. כי הם אינם רוצים לסמך על אמונה רק הם גאותנים ורוצים להבין מיד בדעתם. ומחמת זה, זה וזה אינו עולה בי"ד:

כי באמת בהדעת אנושי בודאי אין יכולין להשיג ולהבין שום דבר מדרכיו הקדושים יתברך, וזה בחינת שבירת כלים שהיה מחמת רבוי אור, בחינת רבוי השמן שגורם כבוי הנר שמשם יניקתם של הסטרא אחרא והעובדי כוכבים. וה' יתברך ברא את החמה והלבנה שיהיה אור שניהם שוים. כי באמת הידיעה בכלליות והידיעה בפרטיות שהם בחינת הגדלת הדעת והצמצום הכל אחד. בבחינת אמה הוא קדם שבראת העולם, ואמה הוא

לאחר שבראת העולם, בחינת אני הי לא שניתתי. כי זה אלקים אלקינו שהיה קדם הבריאה הוא בעצמו אלקינו עתה, רק שאי אפשר לנו להבין איך צמצם עצמו וברא את כל הבריאה כלה. אבל באמת הכל אחד, כי הוא יתברך היה הווה ויהיה בבחינה אחת, רק שאי אפשר לנו להבין דרכיו יתברך בשכלנו האנושי. וכן הגדלת הדעת והצמצום הכל אחד, כי במקום שאין אנו מבינים ואנו צריכין לצמצם שכלנו אנו חזקים באמונתנו כאלו היינו רואים ומבינים הדבר היטב בעיני שכלנו. כמו שכתב אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה על מאמר הזהר טמירתא ואתגליא (עין שם בסימן סב אות ה), ורצה הי יתברך שיתנהג כל העולם בדרך זה, ועל-כן ברא שני המאורות שוין וכנ"ל. אבל הירח קטרגה מיראתה ואמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. כי היתה מתיראה מהרע עין שעקר יניקתו מחכמות חיצוניות שמשתלשל יניקתם מבחינת הגדלת הדעת בלי צמצום כנ"ל. ועל-כן נקרא רע עין, כי עינים על שם החכמה נאמר כמו שכתוב ותפקחנה עיני שניהם כמו שפרש רש"י, והוא רע עין הינו חכמות רעות שבאים על ידם לאפיקורסית וכפירות כי אינם רוצים להקטין עצמן לצמצם שכלם נגד אבותינו ורבותינו הקדושים ולסמוך עליהם, ולא די להם בזה כי אם עוד עיניהם רעה על כל ההולכים בדרך אבותינו הקדושים להתחזק תמיד בזכרון העולם הבא. כי העובדי כוכבים הם מתגרין תמיד בישראל ועינם רעה עליהם עד שמשתלשל משם בחינת רע עין אפלו בין ישראל בעצמן בכמה וכמה בחינות שאי אפשר לפרטם, אך כל אחד יוכל להבין בעצמו עד היכן מגיע פגם הרע עין. והלבנה שהיא בחינת צמצום אמונה היתה מתיראה מזה שלא יתגבר חס ושלוש הרע עין על-ידי קנאתה ויפיל שכחה לגמרי. ובקשה איזה תקון על זה מהי יתברך באפן שלא יוכל להפיל שכחה. והשיב לה הי יתברך לכי ומעטי עצמך, כי מאחר שאתה מתירא מהרע עין בודאי יש לך להתירא ובהכרח שתמעט עצמך. כי מי שאין לו כח לעמד כנגד הרע עין הוא צריך להקטין את עצמו ולהסתר מפניו כנ"ל:

כי הרע עין שהוא הסטרא אחרא בהכרח שלא יתבטל לגמרי עד עת קץ כמובא פדי שיהיה בחירה בעולם, ועל-כן בהכרח שתמעט אור הלבנה, פדי שלא יראו הכל גדלת ישראל שמונין ללבנה מה שמשגיגין על-ידי האמונה שהוא בחינת צמצום, פדי שלא יתגרו בנו ביותר, כי מי שאין לו כח לעמד כנגדם צריך לברח מפניהם כנ"ל. ואמרה לו הירח הואיל ואמרתי לפניך דבר הגון אמעט עצמי, כי הלא פונתי לטובה, כי אני רוצה שיזכרו ישראל תמיד בעולם הבא בזכרון חזק ובדעת גדול הבא על-ידי אמונה. ומחמת זה שאלתי אי אפשר לשני מלכים וכו', פדי שתכניע הרע עין ותבטלו פדי שלא יפגם הזכרון הזה. וכי ראוי שבשביל שאלה הגוונה כזאת אמעט עצמי? השיב לה הי יתברך לכי ומשלי ביום ובלילה. הינו זה אי אפשר למלאות שאלתך לבטל הרע עין לגמרי כי הוא קיום העולם. כי בהכרח שיהיה בחירה ונצחון, כי הכל נברא בשביל זה כנ"ל. אך מה אכפת לך מה שאתה ממעט ומקטין את עצמך לעיניהם, הלא באמת ממשלתך ונצחונך חזק לעולם בעולם הזה ובעולם הבא. כי מאחר שפונתם לשמים באמת לזכר בעולם הבא תמיד, אם כן אתה מנצח תמיד איך שהוא אפלו

בְּתַכְלִית הַקְטָנוֹת וְהַשְּׁפָלוֹת וְכִמוּ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעִיל. וְזֶהוּ לְכִי וּמִשְׁלִי בַיּוֹם
וּבְלִילָה שֶׁהוּא מְרִמֵּז עַל מִמְשָׁלַת יִשְׂרָאֵל הַקְדוּשִׁים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
הַבָּא כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ הַמַּהְרָשׁ"א שֶׁם עֵינֵי שָׁם. הֵינּוּ כִּי רַק מִמְשָׁלָה וְנִצְחוֹן
דְּקִדְשָׁה שֶׁהוּא נִצְחִי, זֶהוּ נִקְרָא נִצְחוֹן וּמִמְשָׁלָה אֲבָל לְהַפְּדֵי אִין זֶה נִצְחוֹן
וּמִמְשָׁלָה כָּלָל. וְעַל-כֵּן אָף-עַל-פִּי שֶׁאֲנִי נִבְזִים וְשִׁפְלִים וְדוּוּיִים וְסוּחוּפִים
וּמְקַטִּינִים עֲצָמֵנוּ נִגְדָם הַרְבֵּה וּמְכַרְחִים לְהַכְנִיעַ נִגְדָם, אָף-עַל-פִּי-כֵן זֶהוּ
מִמְשָׁלְתֵנוּ וְנִצְחוֹנֵנוּ, כִּי אֲנִי מִנְצָחִים תְּמִיד מֵאַחַר שֶׁכִּנְתָנוּ לְשָׁמַיִם וְכַנְי"ל.
וְכִמוּ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם רַךְ פְּקָנָה וְכוּ'
שֶׁאָף-עַל-פִּי שֶׁכּוֹפְפִין אוֹתוֹ עַד לְעַפְרֵ אֲלָפִים פְּעָמִים, אָף-עַל-פִּי-כֵן הוּא
חִזְק בְּשִׂרְשׁוֹ וְכָל הַרוּחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם אִין יְכוּלִין לְעַקְרוֹ. וְכִמוּ שֶׁכָּתַב אֲדוֹנֵנוּ
מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה עַל פְּסוּק הַגְּדִיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי הַגְּדִיל ה'
לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, שֶׁאֲפָלוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם יְבִינוּ לַעֲתִיד שֶׁכָּל גְּדֻלָּתָם וּמִמְשָׁלָתָם
הִיְתָה הַכֹּל גְּדֻלָּתֵנוּ וּמִמְשָׁלְתֵנוּ (עֵינֵי שָׁם בְּסִימָן כ"א). אֲמָרָה לִיָּה שֶׁרָגָא
בְּטִיָּהֲרָא מֵאִי מַהֲנִי. כִּי בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁנִּמְשָׁל לְהֵם לְיוֹם וְהַצְּלַחְתָּם גְּדוּלָּה
כָּל כָּד וְנִרְאָה לְרַב כְּאֵלוֹ הֵם לְבַד מְאִירִים וּמוֹשְׁלִים וּמִנְצָחִים, עַל-כֵּן אִין
נִכְרַ נִצְחוֹנֵנוּ וּמִמְשָׁלְתֵנוּ כָּלָל כְּמוֹ שֶׁרָגָא בְּטִיָּהֲרָא. וְעַל-כֵּן אָף-עַל-פִּי
שֶׁהֲאֲמַת הוּא כָּד שֶׁסְטָרָא דְקִדְשָׁה בְּאֲמַת מִנְצָח תְּמִיד, אֲדָ רַב הָעוֹלָם אִין
רוֹאִים זֹאת, וּמִחֲמַת זֶה רַבִּים נוֹפְלִים כִּי אֵינָם יְכוּלִים לְסַבֵּל הַבְּזִיוֹן
וְהַשְּׁפָלוּת. כִּי הֲרַע עֵינֵי מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר וְנִרְאָה כְּאֵלוֹ הוּא מִנְצָח חֵס וְשָׁלוֹם.
וְעַל-יְדֵי זֶה הוּא מִפִּיל שֶׁכַּחַה הַרְבֵּה עַד שֶׁקִּשָּׁה לְשִׁמּוֹר זְכוֹרוֹן הָעוֹלָם הַבָּא.
אֲמַר לָהּ לִימֵנוּ בְּדָ יָמִים וְשָׁנִים זֶה בְּחִינַת חֲדָשִׁים לְבִקְרִים רַבָּה אֲמוּנָתָד.
דְּהֵינּוּ מַה שֶּׁה' יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, שֶׁזֶּהוּ
בְּחִינַת הַצְּמִצּוּם הַנּוֹזֵכַר לְעִיל מַה שֶּׁה' יִתְבָּרַךְ מְצַמֵּצֵם אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם
וְיוֹם מֵאִין סוּף עַד אִין תַּכְלִית לְרִמֵּז לְכָל אֶחָד רְמִזִּים וְכוּ' לְהַזְכִּירוֹ תַּכְלִיתוֹ
הַנִּצְחִי לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁזֶּהוּ עֵקֶר חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית בְּכָל יוֹם. בְּחִינַת
חֲדָשִׁים לְבִקְרִים וְכוּ' וְכַנְי"ל:

וְזֶהוּ בְּחִינַת 'לִימְנוּ'. כְּמוֹ דְבַר הַמְּנוּי שֶׁלֹּא יֵאבֵד, כֵּן יִשְׂרָאֵל מוֹנִין לְלִבְנָה
הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים. וְעַל-יְדֵי זֶה שׁוֹמְרִים הַיָּמִים מִשֶׁכַּחַה שֶׁהִיא בְּחִינַת אֲבִדָּה
(כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר). כִּי כָּל הַיָּמִים נִמְנִין לְלִבְנָה שֶׁזֶּה הַיּוֹם אֶחָד
בְּחֲדָשׁ וְזֶה הַיּוֹם שְׁנֵי בְּחֲדָשׁ וְלִסוּף שְׁלֹשִׁים אוֹ עֶשְׂרִים וְתִשְׁעֵ יוֹם עוֹשִׂין
רֵאשׁ-חֲדָשׁ. וְעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁד בְּחִינַת זְכוֹרוֹן, בְּחִינַת זְכוֹרוֹן לְכָלֵם יְהִיוּ, כִּי
זוֹכְרִין שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ לְעוֹלָם הַבָּא. וְכֵן רֵאשׁ הַשָּׁנָה נִמְנָה
לְלִבְנָה, כִּי רַב הַשָּׁנִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה יָמִים שָׁנִים עֶשְׂרֵ חֲדָשֵׁי
הַלְּבָנָה, רַק לְפַעֲמִים מוֹסִיפִין חֲדָשׁ הָעֵבוֹר לְהַשְׁוֹת הַלְּבָנָה עִם הַחֲמָה. אֲבָל
עֵקֶר הַמְּנִין שֶׁל הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים הֵם לְלִבְנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת צְמִצּוּם אֲמוּנָה
שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַזְּכוֹרוֹן כַּנְי"ל. וְעַל-כֵּן מֵאַחַר שֶׁיִּשְׂרָאֵל מוֹנִין יְמִיהֶם
וּשְׁנוֹתֵיהֶם לְלִבְנָה בְּנֻדָּאֵי לֹא יִשְׁלַט הֲרַע עֵינֵי בְּחִינַתוֹ הַרְעָה לְהַשְׁכִּיחַ זְכוֹרוֹן
הָעוֹלָם הַבָּא חֵס וְשָׁלוֹם. אֲמָרָה לִיָּה יוֹמָא נְמִי אִי אֶפְשָׁר דְּלֹא מְנוּ בֵּיה
תְּקוּפָתָא, הֵינּוּ שֶׁבְּהַכְרַח לְמָנוֹת גַּם לַחֲמָה שֶׁהֵם הַתְּקוּפוֹת שֶׁנִּמְנִין לַחֲמָה
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְהִיוּ לְאֲתַת וְכוּ'. וּמִשָּׁם יוֹנְקִים הַסְטָרָא אַחְרָא וְהַעוֹבְדֵי
כּוֹכְבִים שֶׁמוֹנִין לַחֲמָה, דְּהֵינּוּ שְׂרוּצִים לְהַפְּרִיד הַחֲמָה מֵהַלְּבָנָה חֵס וְשָׁלוֹם
לִילָד רַק אַחַר חֲכָמָתָם שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְטִילִים שֶׁכַּחַה וְכַנְי"ל. וְעַל-כֵּן יֵשׁ

שְׁלִיטָה לְהִסְטֵרָא אַחֲרָא בְּכָל אַרְבַּע תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה כַּיְדוּעַ, שְׁבַשְׁבִּיל זֶה שׁוֹמְרִים עֲצָמָן בַּעֲת הַתְּקוּפָה, כִּי אִזּוּ יֵשׁ אַחִיזָה לְהִרְעַע עֵינָן חֵס וְשָׁלוֹם שְׁיִנְיָקְתוּ מִבְּחִינַת חֲכָמוֹת רְעוּת דְּהֵינּוּ חֲכָמָה בְּלִי אֲמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת אֲמוֹת הָעוֹלָם שְׁמוֹנִין לַחֲמָה לְבַד וְכַנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת תְּקוּפָתָא, בְּחִינַת סְבוּנֵי כַּמִּים כָּל הַיּוֹם הַקִּיפּוֹ עָלַי יַחַד בְּחִינַת אַחִיזַת הָרַע עֵינָן שְׁמַסְבֵּב וּמְקִיף עָלַי כָּל הַיּוֹם. כִּי בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁנָה הֵם מִתְגַּבְּרִים נִגְדָנוּ בְּסְבוּבֵים רַבִּים לְהַשְׁפִּיחַ אֲמַתַּת זְכוּרֹן עוֹלָם הַבָּא חֵס וְשָׁלוֹם. אָמַר לָהּ זִילִי לְקַרוּ צְדִיקֵי בְּשִׁמּוֹד יַעֲקֹב הַקָּטָן וְכוּ'. הֵינּוּ מֵה שְׁאַתָּה מִתְיָרָא מִהָרַע עֵינָן שְׁמַתְגַּבֵּר כָּל כֶּד שֶׁלֹּא יִשְׁפִּיחַ הַכָּל חֵס וְשָׁלוֹם, בְּוִדָאֵי הִיָּה בְּלִתֵּי אֲפִשֵׁר לַעֲמֹד נִגְדוּ בְּקִטְנוֹת וְשִׁפְלוֹת כְּזֶה. אִדְּ בְּכַח הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים הָאֲמַתִּיִּים שְׁנִצְחוּ הַמְּלַחְמָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת וְהֵם מְקַטְיִנִּים עֲצָמָן וּמְצַמְצָמִין עֲצָמָן וּמוֹרִידִין עֲצָמָן לְהַכְנִיס זְכוּרֹן הָעוֹלָם הַבָּא בְּכָל מִי שְׁרוּצָה לְשִׁמְעַ אֶל הָאֲמַת אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא קָטָן בְּמַעְלָה מְאֹד וְלֹא עֵמֵד בְּקִשְׁרֵי הַמְּלַחְמָה כְּרֹאוּי, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מְחִיִּין אוֹתָן וּמְזַכְרִין אוֹתָן גַּם-כֵּן בְּדַרְכִּים נִפְלְאוֹת עַל-יְדֵי שְׁמַצְמָצָמִין שְׁכָלָם בְּכָמָה צְמֻצָמִים עַד שְׁיֻכְלוּ לְהַכְנִיס הָאֲמַת בְּלִבָּבָם. וְעַל-כֵּן נִקְרְאוּ קָטָן מְחַמַּת שְׁמַקְטִינִים עֲצָמָן בְּבְחִינַת מְאוֹר הַקָּטָן שֶׁהִיא הַלְּבָנָה שֶׁנִּתְמַעַט אוֹרָה וְנִקְטָן מְחַמַּת חֲשֵׁשׁ אַחִיזַת הָרַע עֵינָן כַּנִּי"ל. כִּי כָּל מֵה שְׁמַתְיָרָאִין יוֹתֵר מִהָרַע עֵינָן צְרִיכִין לְמַעַט הָאוֹר וּלְהַסְתִּירוֹ וּלְהַקְטִינוֹ וּלְצַמְצָם אוֹתוֹ בְּחֲכָמָה נִפְלְאוֹה בְּאִפְן שְׁיֻכְלוּ לְקַבְּלוֹ הַקְטִינִים בְּמַעְלָה וְלֹא יוּכַל הָרַע עֵינָן לְבַלְבֵּל דַּעְתָּם לְהַשְׁפִּיחַם וְכַנִּי"ל. וְזֶה עֵקֶר בְּחִינַת לְכִי וּמַעֲטִי עֲצָמָד שְׁאֲמַר לָהּ מְחַמַּת שֶׁהִיָּתָה מִתְיָרָאת מִהָרַע עֵינָן, הֵינּוּ שְׁאֲדַרְבָּה דִּיקָא מְחַמַּת זֶה צְרִיכִין לְמַעַט וּלְצַמְצָם הָאוֹר יוֹתֵר כַּנִּי"ל. אִדְּ כְּשִׁמְצַמְצָמִין הָאוֹר יוֹתֵר וּמְקַטְיִנִּים וּמַעֲלִימִין אוֹתוֹ יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שֶׁלֹּא יִדְעוּ וְלֹא יִרְאוּ כָּלֵל נִפְלְאוֹת אוֹר הַזְּכוּרֹן הָאֲמַתִּי. וְעַל זֹאת הַרְבֵּתָה טַעֲנוּתִיהָ עִם ה' יִתְבָּרַךְ וְכַנִּי"ל. וְאָמַר לָהּ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁהַצְּדִיקִים יִקְרְאוּ עַל שְׁמָה בְּשֵׁם קָטָן, דְּהֵינּוּ שֶׁהֵם יוֹדְעִים אִידְּ לְהַקְטִין וּלְהַעֲלִים וּלְצַמְצָם הָאוֹר בְּאִפְן שְׁיֻגִיעוּ הַרְמְזִים שֶׁהֵם הַזְּכוּרֹן אֶפְלוּ לְכָל הַקְטִינִים בְּמַעְלָה וְכַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן הַזְּכִיר אֱלוֹ הַשְּׁלֵשָׁה צְדִיקִים יַעֲקֹב וּשְׁמוּאֵל וְדוּד. כִּי אֱלוֹ הַשְּׁלֵשָׁה הֵם בְּחִינַת שְׁרֵשׁ מַלְכוּת מְשִׁיחַ, שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַכְּנַעַת הָרַע עֵינָן כְּמוֹ שְׁמַבְאָר שִׁם :

כִּי יַעֲקֹב הוּא כָּלֵל יִשְׂרָאֵל שְׁעַקֵּר מַלְכוּת מְשִׁיחַ יְהִיָּה עֲלֵיהֶם. כִּי יַעֲקֹב הִיָּתָה מְטוֹתוֹ שְׁלֵמָה, כִּי אַבְרָהָם יָצָא מִמֶּנּוּ וּשְׁמַעְאֵל וְיִצְחָק יָצָא מִמֶּנּוּ עֲשׂוֹ. וּשְׁמַעְאֵל וְעֲשׂוֹ הֵם עֵקֶר בְּחִינַת הָרַע עֵינָן, כִּי הֵם בְּחִינַת תְּרִין עֲנִיִּין דְּמַכְסִּין עַל עֵינָא שֶׁהוּא בְּחִינַת רַע עֵינָן. אָבֵל יַעֲקֹב הִיָּתָה מְטוֹתוֹ שְׁלֵמָה מְשִׁינִים עֲשׂוֹ שְׁבִטֵי יִיָּה שֶׁהֵם כְּנִגְדֵי שְׁנַיִם עֲשָׂר רֹאשׁ-חֲדָשׁ שֶׁהֵם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא נִתְעַרְבַּ בָּהֶם זָר. וְהוּא הָרֹאשׁוֹן שֶׁהִתְחִיל לְהַמְשִׁיךְ בְּעוֹלָם קְדָשֵׁת עִם קְדוּשׁ יִשְׂרָאֵל לְבַד בְּלִי אַחִיזַת פְּסוּל. שְׁזֵהוּ בְּחִינַת מַלְכוּת מְשִׁיחַ שְׁעַקֵּר מַלְכוּתוֹ הוּא מַלְכוּת יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן בְּאֲמַת בְּקֵשׁ יַעֲקֹב לְגַלוֹת הַקָּץ, כִּי סִבֵּר מֵאַחַר שְׁמַטוֹתוֹ שְׁלֵמָה בְּבְחִינַת קְדָשֵׁת יִשְׂרָאֵל לְבַד שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת מְשִׁיחַ עַל-כֵּן יוּכַל לְגַלוֹת הַקָּץ. אִדְּ נִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ שְׁכִינָה כִּי עֲדִין לֹא הִגִּיעַ הַזְּמָן. נִמְצָא שְׁיַעֲקֹב בְּחִינַת שְׁרֵשׁ מַלְכוּת מְשִׁיחַ שֶׁהִיא מַלְכוּת יִשְׂרָאֵל כִּי מִמֶּנּוּ יָצְאוּ כָּלֵם מְשִׁיחַ וּיִשְׂרָאֵל בְּלִי פְּסוּל עֲשׂוֹ וְכוּ' שֶׁהֵם בְּחִינַת רַע עֵינָן כַּנִּי"ל.

[בְּעֵינַי שְׁמוּאֵל הַקָּטָן שֶׁפָּרַשְׁתִּי עַל שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא עִתָּה מְצֵאתִי בְּסֵפֶר שְׁלִי"ה שֶׁפָּרַשׁ גַּם כֵּן עַל שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא וְכֵן מוּבָא בְּסֵפֶר מִהַר"ם שִׁירָן]. וְשְׁמוּאֵל מְשַׁח אֶת דָּוִד וְהִתְחִיל לְהַמְשִׁיךְ בַּחֲיִנַּת מַלְכוּת מְשִׁיחַ שֶׁהִיא מַלְכוּת דָּוִד. כִּי דָּוִד הוּא שֶׁרַשׁ מַלְכוּת מְשִׁיחַ כִּי מִמֶּנּוּ הִתְחִיל מַלְכוּת מְשִׁיחַ שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ. וְהוּא בְּעֵצְמוֹ נִקְרָא מְשִׁיחַ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב מְשִׁיחַ אֱלֹקֵי יַעֲקֹב וְכַמוּבָא בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן הַזְכִּיר אֱלוֹ הַשְּׁלֵשָׁה צְדִיקִים יַעֲקֹב וְשְׁמוּאֵל וְדָוִד כִּי הֵם בַּחֲיִנַּת שֶׁרַשׁ מַלְכוּת מְשִׁיחַ שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַכְּנַעַת הִרַע עֵינַי כְּנִי"ל:

חֲזִיָּה דְלָא מֵיִתְבָּא דְעִתָּה. כִּי הַגְּלוּת מִתְאַרְךָ מְאֹד וּמֵאֵן יִכִּיל לְמַסְבֵּל לִיהַ. כִּי עֵקֶר הַתְּקוּהָ וְהַהֲבָטָה הוּא שֶׁמִּבְטִיחַ לָהּ לְסַמֵּךְ עַל כַּח הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים הָעֲנוּיִם בְּאֵמַת הַמְקַטִּינִים עֲצֻמֹן וְכוּ' כְּנִי"ל. אֲבָל הִרַע עֵינַי מִתְגַּרְהַ בְּזָה בְּעֵצְמוֹ בְּיוֹתֵר, כִּי מֵנִיחַ עֲצֻמוֹ לְאֶרְכוֹ וּלְרַחְבוֹ בְּכָל כַּחוֹ לְרַחֵק מְאֹד מִצְדִיקִים אֲמִתִּיִּים כְּאֵלוֹ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִבִּיאוּ עָלַי כְּפָרָה וְכוּ'. הֵינּוּ שְׁעִיר רֹאשׁ-חֲדָשׁ שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַכְּנַעַת הִרַע עֵינַי שֶׁהוּא יַעֲשֵׂוּ אִישׁ שְׁעִיר שֶׁנִּכְנַע עַל-יְדֵי שְׁעִיר רֹאשׁ-חֲדָשׁ כְּמוּבָא. וְזֶהוּ הִבִּיאוּ עָלַי כְּפָרָה, בְּזָה הַבְּטִיחַ לָהּ שְׁבוּדָאֵי יִזְכְּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּהִ' וְיָשׁוּבוּ אֵלָיו. כִּי עַל-יְדֵי שֶׁפָּעֵלָה הַלְבָנָה בְּטַעֲנוּתֶיהָ עַד שֶׁהִ' יִתְבָּרַךְ בְּעֵצְמוֹ כְּבִיכּוֹל הַתְּחַרֵּט וְשֵׁב עַל שֶׁמַּעֲטָה, מְזָה נִמְשָׁךְ שֶׁרַשׁ הַתְּשׁוּבָה לְכָל הָעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ (לְקוּטֵי קָמָא סִימֹן יוֹד וּבְלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימֹן אִי) שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִשְׁתַּלְשַׁל תְּשׁוּבָה לְכָל הָעוֹלָם בְּרֹאשׁ-חֲדָשׁ. נִמְצָא שֶׁהִיא בְּטוּחָה שְׁבוּדָאֵי יִזְכְּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַבָּא וְיָשׁוּבוּ בְּתְשׁוּבָה מֵאֲחֵר שֶׁפָּעֵלָה שְׁנִתְהוּהָ עַל-יְדֵי טַעֲנוּתֶיהָ שֶׁרַשׁ הַתְּשׁוּבָה שֶׁהִיא מֵה שֶׁהִ' יִתְבָּרַךְ בְּעֵצְמוֹ מִתְחַרֵּט כְּנִי"ל. וּמְזָה הַשֶּׁרֶשׁ בּוּדָאֵי יִגִּיעַ לָהֶם הַרְהוּרֵי תְשׁוּבָה עַד שֶׁיָּשׁוּבוּ לָהּ בְּאֵמַת. כִּי הַלְבָנָה פָּעֵלָה בְּטַעֲנוּתֶיהָ שֶׁנִּצְחָה אֶת הִ' יִתְבָּרַךְ עַד שֶׁהִתְחַרֵּט עַל הַמַּעוּט וְצִוָּה שִׁישְׂרָאֵל יָבִיאוּ עָלָיו כְּפָרָה. וּמְזָה יֵצֵא לָנוּ כְּמָה רְמִזִּים וְתִקּוּת טוֹבוֹת שֶׁאֵנּוּ בְּטוּחִים שְׁבוּדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ עַד שֶׁנִּשְׁוֹב אֵלָיו בְּאֵמַת. כִּי עַל-יְדֵי שֶׁפָּעֵלָה שֶׁהִ' יִתְבָּרַךְ הַתְּחַרֵּט וְשֵׁב, מְזָה נִמְשָׁךְ שֶׁרַשׁ הַתְּשׁוּבָה כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן בּוּדָאֵי נִזְכָּה לְשׁוֹב כְּנִי"ל. גַּם מֵאֲחֵר שֶׁרִאִינוּ שִׁישׁ כַּח לְהַלְבָנָה לְנִצַּח אוֹתוֹ בְּטַעֲנוּתֶיהָ, זֶה רְמִזׁ יְשׁוּעָה לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל שֶׁמוֹנִין לְלִבְנָה שִׁישׁ לָנוּ תִקּוּהָ שֶׁנִּזְכָּה גַּם-כֵּן לְנִצַּח אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלִתָנוּ כְּמוֹ שֶׁנִּצְחָה הַלְבָנָה אוֹתוֹ בְּטַעֲנוּתֶיהָ, כִּי הִ' יִתְבָּרַךְ חִפָּץ בְּזָה שֶׁאֲנַחְנוּ נִתְגַּבֵּר בְּתַפְלוּת וְשִׁיחוּת וְטַעֲנוּת עִמוֹ עַד שֶׁנִּצַּח אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכֵמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה לְמִנְצַח וְכוּ'. זְמָרוּ לְמִי שֶׁמִּנְצַחִין אוֹתוֹ וְשִׁמַּח. כִּי הִ' יִתְבָּרַךְ הוּא נִצְחָן אֲמִתִּי בַּחֲיִנַּת וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֵר, כִּי מוֹאֵס בְּנִצְחוֹן שֶׁל שִׁקֵּר. וְעַל-כֵּן עֵקֶר נִצְחוֹנוֹ הוּא כְּשֶׁאֲנַחְנוּ מִנְצַחִים אוֹתוֹ עַד שֶׁפּוֹעֲלִים אֲצִלוֹ שִׁישִׁיבְנוּ אֵלָיו. כִּי בְּאֵלָה הוּא חִפָּץ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וּקְרָאֲנִי בְּיוֹם צָרָה אֲחַלְצֶךָ וּתְכַבְּדֵנִי. וְגַם עַל-יְדֵי שֶׁהִ' יִתְבָּרַךְ בִּקֵּשׁ מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁיִּכְפְּרוּ בְּעֵדוֹ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הִבִּיאוּ עָלַי כְּפָרָה כְּנִי"ל, בְּזָה הוֹדִיעַ לָהֶם שֶׁכְּפָרְתוּ כְּבִיכּוֹל תְּלוּיָהּ בָּהֶם, שֶׁכְּבִיכּוֹל אֵינּוּ יָכוֹל לְתַקֵּן מַעוּט הַיָּרֵחַ שֶׁגָּרַם אַחִיזַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא שֶׁמִּשֵּׁם אַרְיִכַת הַגְּלוּת, כְּאֵלוֹ אֵין בְּיָדוֹ לְתַקֵּן כִּי אִם עַל-יְדֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּכְפְּרוּ בְּעֵדוֹ, כִּי אֵין חַבוּשׁ מִתִּיר אֶת עֲצֻמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִים:

וְזֶה בְּחִינַת כִּי יָד עַל כֶּסֶף יִיָּה שְׂאִין הַשֵּׁם שְׁלָם וְכוּ', בְּחִינַת נִשְׁבַּע ה' בַּיָּמֵינוּ וְכוּ' שֶׁלֹּא יִחְזַר הַיָּמִין וְכוּ' כַּמּוּבָא בְּאֵהָר הַקָּדוֹשׁ. שֶׁבְּכָל זֶה מוֹדִיעַ לָנוּ שֶׁהוּא יִתְבַּרְךְ תָּמִיד עִמָּנוּ בְּכָל הַצְּרוֹת וּבְכָל הַגְּלוּיֹת וְלֹא יֵצֵא מִשָּׁם עַד שֶׁאֲנַחְנוּ נִכְפַּר בְּעֵדוֹ, דְּהֵינּוּ שְׁנִשׁוּב בְּתִשׁוּבָה כְּמוֹ שֶׁאֵינָא לִית מְלֵתָא דָּא תִּלְיָא אֱלָא בְּתִיּוּבָתָא וּפְרָקְנָא דִּילִיָּה דְּאִיְהוּ תִּשׁוּבָה תִּלְיָא בִּיְדֵיהוֹן וְכוּ'. וְעַל-כֵּן בּוֹדָאֵי סוּף כָּל סוּף הַהֲכָרַח שְׁנִשׁוּב אֱלִיו מְאַחַר שֶׁכִּפְּרָתוֹ בְּעֵצְמוֹ כְּבִיכּוֹל תִּלּוּי בְּזֶה וְהוּא בּוֹדָאֵי יִגְמַר אֶת שְׁלוֹ כִּי הוּא יִתְבַּרְךְ נִצְחוֹן עַל כָּל הַנִּצְחָנִים. וְהוּא בְּעֵצְמוֹ בְּחִינַת הַהֲבִטָּחָה שֶׁהֲבִטִּיחַ ה' יִתְבַּרְךְ לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל שִׁיְהִיָּה עִמָּם בְּגָלוּת, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה בּוֹדָאֵי לֹא יֵאָבְדוּ שֵׁם כְּמַבְאָר בְּדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה כְּמָה פְּעָמִים. וְזֶהוּ בְּעֵצְמוֹ בְּחִינַת הַבִּיאוֹ עָלֵי כְּפָרָה וְכוּ' שֶׁעַל-יְדֵי זֶה אָנוּ מִבְּטָחִים שֶׁבּוֹדָאֵי נִשׁוּב אֱלִיו בְּאֵמֶת שֶׁזֶה עֵקֶר כְּפָרָתוֹ שֶׁאָנוּ צְרִיכִין לְהַבִּיאַ עָלָיו דְּהֵינּוּ קָרְבָן רֹאשׁ-חֹדֶשׁ. כִּי עֵקֶר הַקָּרְבָן הוּא הַתִּשׁוּבָה בְּיָדוּעַ וּמְאַחַר שֶׁכִּפְּרָתוֹ תִּלּוּיָה בְּתִשׁוּבָתָנוּ, עַל-כֵּן בּוֹדָאֵי נִשׁוּב אֱלִיו, כִּי הוּא יִתְבַּרְךְ יִנְצַח בּוֹדָאֵי וְכַנִּי"ל:

[וְאֵף-עַל-פִּי שֶׁהַבִּיאוֹ עָלֵי כְּפָרָה נֶאֱמַר גַּם עַל זְמַן שְׁבִיַת-הַמְּקַדָּשׁ קִיָּם שֶׁהָיוּ צְרִיכִין לְהַבִּיאַ שְׁעִיר רֹאשׁ-חֹדֶשׁ, אֵף-עַל-פִּי-כֵן גַּם אִז הָיָה בְּחִינַת גְּלוּת הַשְּׂכִינָה בְּדַקּוֹת מַחֲמַת שְׁעֵדִין לֹא נִתְתַּקַּן בְּשִׁלְמוֹת חֲטָא אָדָם הָרֹאשׁוֹן וּמַעוֹט הַיָּרַח. וּמַחֲמַת זֶה נִתְגַּלְגַּל הַדָּבָר עַד שֶׁיִּרְדְּנוּ בְּגָלוּת לְגַמְרֵי. כִּי בְּחִינַת כִּי יָד עַל כֶּסֶף יִיָּה שְׂאִין שְׁמוֹ וְכִסָּאוֹ שְׁלָם וְכוּ', זֶה לֹא נִתְתַּקַּן גַּם בַּיָּמֵי הַבַּיִת כִּי לֹא יִשְׁלַם בְּשִׁלְמוֹת עַד שֶׁיָּבֹא מְשִׁיחַ. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב מְלַחְמָה לֵה' בְּעַמְלֶק מִדָּר דָּר, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה עַד דּוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ וְהַדָּבָרִים מוּבָנִים לְבִקְיָאִים קֶצֶת בְּסִפְרֵי אֵמֶת. וְעַיִן בְּתַקוּנֵים בְּעֵנִין קוֹן צְפוּר בְּזְמַן הַבַּיִת וְכוּ' עַיִן שָׁם וְהַבּוֹן]:

לְעִיל:

שְׂדֵךְ

אות יג

בְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ הוּא בְּחִינַת תְּקוּן פְּגִימַת הַלְּבָנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת הַכְּנַעַת הָרַע עַיִן שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ זְכוּרֹן כַּנִּי"ל. וְזֶה זְכוּרֹן לְכֻלָּם יִהְיוּ וּתְשׁוּעַת נַפְשָׁם מִיַּד שׁוֹנָא. הֵינּוּ הָרַע עַיִן שֶׁהוּא עֵקֶר הַשׁוֹנָא שֶׁנִּכְנַע בְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ וְעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ זְכוּרֹן כַּנִּי"ל. וְכָל זֶה נִתְתַּקַּן עַל-יְדֵי שְׁעִיר רֹאשׁ-חֹדֶשׁ שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר תְּקוּן וּמְלוּי פְּגִימַת הַלְּבָנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּקוּן הַזְּכוּרֹן בְּבְחִינַת הַבִּיאוֹ עָלֵי כְּפָרָה וְכוּ' כַּנִּי"ל. 'וְזֶהוּ רֹאשֵׁי חֹדְשִׁים לְעַמְדָּה נִתְתַּךְ וְכוּ', וּשְׁעִירֵי חֲטָאֵת לְכַפֵּר בְּעֵדָם זְכוּרֹן לְכֻלָּם יִהְיוּ וּתְשׁוּעַת נַפְשָׁם מִיַּד שׁוֹנָא' כִּי עֵקֶר תְּקוּן הַזְּכוּרֹן וְהַכְּנַעַת הָרַע עַיִן בְּחִינַת זְכוּרֹן לְכֻלָּם וְכוּ' וּתְשׁוּעַת נַפְשָׁם מִיַּד שׁוֹנָא נִעֲשֶׂה עַל-יְדֵי שְׁעִירֵי חֲטָאֵת שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ כַּנִּי"ל. נִמְצָא שֶׁהַכֹּל מְקַשֵּׁר

אות יד

וְזֶה בְּחִינַת הַטְּבַת חֲלוּם. שְׁמִי שְׁחַלֵּם לוֹ חֲלוּם רַע יְטִיבֵנוּ בְּפָנֵי תִּלְתָּא דְמַרְחָמֵי לִיָּה וְכוּ'. כִּי מְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁשְּׁנָה הִיא בְּחִינַת זְכָרוֹן בְּכָל־לַיּוֹת בְּעֵלְמָא דְאֲתִי, כִּי בְשַׁעַת שְׁנָה הַנִּשְׁמָה עוֹלָה לְעֵלְמָא דְאֲתִי. וּמִי שְׁחַלֵּם לוֹ חֲלוּם לֹא טוֹב זֶה סִימָן שֶׁנִּפְגָּם אֶצְלוֹ הַזְכָּרוֹן בְּאִיזָה בְּחִינָה וְלֹא זָכָה שֶׁתִּדְבֵּק נִפְשׁוֹ הַיֵּטֵב בְּשַׁעַת שְׁנָה בְּעֵלְמָא דְאֲתִי. כִּי אִם הָיָה זוֹכֵה לְעֵלוֹת בְּשַׁעַת שְׁנָה לְעֵלְמָא דְאֲתִי כְּרָאוּי, בּוֹדְאֵי הָיוּ חֲלוּמוֹתָיו טוֹבִים וּמְיֻשָּׁבִים, כִּי שָׁם בְּעֵלְמָא דְאֲתִי כָּלוּ טוֹב. נִמְצָא שְׁחַלּוּם רַע נִמְשָׁד מִפְּגָם הַזְכָּרוֹן כְּנִי"ל. וּפְגָם הַזְכָּרוֹן בָּא עַל-יַדֵּי הָרַע עֵין אִו עַל-יַדֵּי פְּגָם הַמְדָּמָה כְּמוֹ שְׁמַבְאֵר שָׁם, וְעַל-יַדֵּי זֶה נִפְגָּם הַחֲלוּם וְכְנִי"ל. וְכַמְבַּאֵר שָׁם לְעֵנָן הַמְדָּמָה. כִּי הַמְדָּמָה הוּא בְּחִינַת חֲלוּם בְּחִינַת חֲלוּם פְּרַעָה אֶחָד הוּא עֵין שָׁם. וְעַל-כֵּן מְבַקְשִׁין קֹדֶם הַשְּׁנָה עַל תִּקּוּן הָעֵינַיִם וְתִקּוּן הַמְדָּמָה כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים 'וְהָאֵר עֵינֵי פֶן אִישׁוֹן הַמּוֹת', שֶׁיִּנְצַל מֵרַע עֵין שֶׁהִיא בְּחִינַת סֹטְרָא דְמוֹתָא בְּחִינַת מִיתַת הַלֵּב כְּמוֹ שְׁמַבְאֵר שָׁם. וְזֶה שְׂאוּמְרִים 'וּמְאִיר לְאִישׁוֹן בֵּית עֵין' שֶׁהִי יִתְבָּרֵךְ מְאִיר בְּטוֹבוֹ לְהַעֲיִן שֶׁיִּנְצַל מֵרַע עֵין שֶׁזֶה צְרִיכִין בְּיוֹתֵר בְּשַׁעַת שְׁנָה כְּדִי שִׁיְהִיָּה נִשְׁמָר אִזּוֹ בְּחִינַת הַזְכָּרוֹן, דְּהֵינּוּ שֶׁתּוֹכֵל נִפְשׁוֹ לְעֵלוֹת לְעֵלְמָא דְאֲתִי כְּנִי"ל. וְזֶה שְׂאוּמְרִים 'וְאֵל יְבַהֲלוּנִי רַעִיוֹנֵי וְחֲלוּמוֹת רָעִים וְהִרְהוּרִים רָעִים', זֶהוּ בְּקִשָּׁה לְהַנְצִיל מִפְּגָם הַמְדָּמָה הַמְבַלְבֵּל שְׁמִשָּׁם כָּל הָרַעִיוֹנִים הַמְבַּהֲלִים וְכָל הַחֲלוּמוֹת רָעִים וְהִרְהוּרִים רָעִים. נִמְצָא שְׁקֹדֶם הַשְּׁנָה מְבַקְשִׁין לְהַנְצִיל מֵרַע עֵין וּמִפְּגָם הַמְדָּמָה כְּדִי שֶׁיִּנְצַח לְבַחֲחִינַת זְכָרוֹן הַנִּי"ל בְּשַׁעַת שְׁנָה. דְּהֵינּוּ שֶׁתִּדְבֵּק מִחֻשְׁבֵּתוֹ בְּעֵלְמָא דְאֲתִי וְכְנִי"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁחַלֵּם לוֹ חֲלוּם רַע זֶה סִימָן שֶׁפְּגָם בַּזְכָּרוֹן כְּנִי"ל. עַל-כֵּן צְרִיךְ לְהַטִּיבוֹ בְּפָנֵי תִּלְתָּא דְמַרְחָמֵי לִיָּה דִּיקָא. כִּי הָאֲהָבָה הַפְּדָה הָרַע עֵין שֶׁהוּא שׁוֹנָא לְכָל, וְהָאֲהָבָה הַפְּדָה מְזָה. וְכֵן הָאֲהָבָה הִיא בְּחִינַת תִּקּוּן הַמְדָּמָה שֶׁבָּא מִלְּשׁוֹן הָרַע שְׁמִשָּׁם בְּאִין אֲהָבוֹת הַנִּפְּוֹלִין כְּמוֹ שְׁמַבְאֵר שָׁם. וְאֲהָבָה דְקִדְשָׁה שִׁישְׂרָאֵל אוֹהֲבִין זֶה אֶת זֶה הִיא הַפְּדָה מְזָה. עַל-כֵּן עַל-יַדֵּי אֵלוֹ דְמַרְחָמֵי לִיָּה נִתְתַּקֵּן הַחֲלוּם. כִּי יֵשׁ לָהֶם כַּח עַל-יַדֵּי הָאֲהָבָה דְקִדְשָׁה לְהִיטִיב לוֹ הַחֲלוּם וְלְהַכְנִיעַ מִמֶּנּוּ אֲחִיזַת הָרַע עֵין וּפְגָם הַמְדָּמָה, וְלְהַפְּדָה הַחֲלוּם לְטוֹב לְתִקּוּן פְּגָם הַזְכָּרוֹן וְכְנִי"ל. וְעַקֵּר הַהִטְבָּה בְּפָה, כִּי כָּל הַחֲלוּמוֹת הוֹלְכִין אַחֵר הַפָּה. כִּי הַדְּבוּר פָּה יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל מְאֹד כְּמוֹ שֶׁאֵנוּ רוֹאִין בְּזֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁתִּקְנוּ חֻכְמֵינוּ זְכָרוֹנֵם לְבִרְכָה שֶׁיִּיטִיב הַחֲלוּם עַל-יַדֵּי הַדְּבוּר. וּבְזֶה רוֹאִין גְּדוֹל כַּח הַדְּבוּר, שֶׁיֵּשׁ כַּח עַל-יַדֵּי הַדְּבוּר שְׂאוּמְרִים שֶׁלְּשָׁה יִשְׂרָאֵלִים שֶׁהַחֲלוּם הוּא טוֹב, דְּהֵינּוּ שְׂאוּמְרִים לוֹ חֲלָמָא טְבָא חֲזִית, וְעַל-יַדֵּי זֶה נִתְהַפְּדָה הַחֲלוּם לְטוֹב בְּאֲמַת. אָף-עַל-פִּי שְׁחַלֵּם לוֹ חֲלוּם לֹא טוֹב, אָף-עַל-פִּי כֵּן מְאֵחַר

שְׁשֵׁלֶשָׁה אוֹמְרִים בְּפֹה מְלֵא חֶלְמָא טְבָא חֲזִית, וְחוֹזְרִים הַדְּבַר כַּמָּה פְּעָמִים, וְאוֹמְרִים עוֹד שְׁלֹשׁ הַפּוֹכוֹת וּשְׁלוֹמוֹת וּפְדִיּוֹת, עַל-יְדֵי זֶה נִתְהַפֵּד הַחֲלוֹם בְּאֵמֶת מֵרַע לְטוֹב. כִּי הַדְּבַר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד לְהַפִּיךְ אֶת הָאָדָם מֵרַע לְטוֹב, כִּי עֵקֶר נֶצְחוֹן הַמְלַחֲמָה הוּא עַל-יְדֵי הַדְּבַר שֶׁהוּא עֵקֶר הַכְּלִי זֵין שֶׁל יִשְׂרָאֵל. כִּי אֵין כַּחֲנוּ אֵלָּא בְּפֹה כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה. וְזֶה עֵקֶר הַכְּלִי זֵין שֶׁל מְשִׁיחַ שֶׁהוּא בְּחִינַת כָּל הַצְּדִיקֵי אֵמֶת שֶׁבָּהֶם תְּלוּיִים וְכְלוּלִים כָּל יִשְׂרָאֵל. כִּי כָּל כְּלִי זֵינוּ שֶׁל מְשִׁיחַ הִיא רַק עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא עַל-יְדֵי הַדְּבַר (כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר בְּסִימָן ב' לְקוּיֵי קָמָא), וְכְמוֹ שְׁמִבְּאָר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. וְעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַכְּנַעַת הָרַע עֵין שְׁמִמְנוּ הַשְּׂכָחָה. כִּי בְּטוֹל הַשְּׂכָחָה וְלִזְכוּת לְזַכְרוֹן הוּא עַל-יְדֵי הַדְּבַר בְּבְחִינַת 'זְכוֹר בְּפֹה' כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה. כְּמוֹ שְׁרוֹאִין בְּחוּשׁ שְׁעַל-יְדֵי שְׁחוֹזְרִין מִשְׁנֵתוֹ כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים בְּפֹה מְלֵא עַל-יְדֵי זֶה זוֹכְרִין לְמוֹדוֹ תְּמִיד. וְכֵן לְעֵנֶן הַזְּכוֹר הָעֵקֶרִי הַנִּי"ל שֶׁהוּא לְזִכְרֵי תְּמִיד בְּעֶלְמָא דְאֵתִי שְׁמִתְגַּבֵּר כְּנֻגַד זֶה הָרַע עֵין שְׁמִמְנוּ הַשְּׂכָחָה לְהַשְׁפִּיחַ מֵלֵב חֵס וְשְׁלוֹם הַזְּכוֹר הַזֶּה. עַל-כֵּן הַעֲצָה לָזֶה לְחַזֵּר הַזְּכוֹר הַזֶּה בְּדְבַר פִּיּוֹ לְהִיּוֹת רְגִיל בְּכָל יוֹם לְדַבֵּר בְּפֹה מְלֵא מֵעֵנֶן הַזְּכוֹר הַזֶּה לְדַבֵּר אֶל לְבוֹ וּלְהַזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּפֹה מְלֵא, מֵהַ יְהִיָּה הַתְּכַלִּית מִמְּנֵי לְעוֹלָם הַבָּא וּמֵהַ יְהִיָּה סוֹפִי, וְכִי בְּאֵתִי הִנֵּה לְקַבֵּעַ עֲצָמֵי חֵס וְשְׁלוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם, הֲלֵא הַכֵּל יוֹדְעִין שְׂאִין שׁוּם קְבִיעוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר וְהָרֵץ וְהַפּוֹרֵחַ מְאֹד, וְלֵא בְּאֵתִי הִנֵּה כִּי אִם לְהַכִּין עֲצָמֵי לְעֶלְמָא דְאֵתִי וְכוּ'. וּבְשִׁבִיל זֶה צְרִיכִין לְלַמֵּד סְפָרֵי מוֹסֵר שְׁנַתִּיסְדוֹ עַל-פִּי דְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה בְּגִמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְעַל-פִּי צְדִיקֵי אֵמֶת:

[לֵא סְפָרֵיהֶם שְׁמִכְנִים לָהֶם סְפָרֵי מוֹסֵר שְׁנַתִּיסְדוֹ עַל-פִּי חֲכָמוֹת הַמְּחַקְרִים, שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׁבַתְחֵלָה מִחֲפִים דְּבָרֵיהֶם בְּאֵיזָה אֵמֶת וְאוֹמְרִים גַּם-כֵּן שֶׁהַזְּמַן פּוֹרֵחַ וְאֵין תְּכַלִּית בְּזֶה הָעוֹלָם, אֵד אַחַר כֵּן מְהַפְּכִין הַשִּׁיטָה וְאוֹמְרִים שֶׁהַתְּכַלִּית לְבִלּוֹת יָמָיו עַל חֲכָמוֹתֵיהֶם וּלְשׁוֹנוֹתֵיהֶם. וְדִיקָא עַל-יְדֵי הַמוֹסֵר שֶׁלָּהֶם הָרַע, הֵם צָדִין נְפֹשׁוֹת לְפוֹרְחוֹת לְגִיהֵנָם וּלְשִׂאוֹל תְּחִתִּיּוֹת. כִּי כָּל כְּוִנְתָּם לְרַעָה וְלֵא לְטוֹבָה, לְהַטּוֹת מִנֵּי אֲרַח הָאֵמֶת שֶׁקְּבַלְנוּ עַל-יְדֵי רַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה בְּגִמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְכוּ' כִּיזוֹעַ כָּל זֶה לְבָקִיאִים בְּהֵם]:

כִּי כָּל הַסְּפָרֵי מוֹסֵר הָאֵמֶתִיִּים מְזַכִּירִין אֶת תְּכַלִּית עוֹלָם הַבָּא, וְכֵן צְרִיכִין לְהַתְּבוֹדֵד בְּכָל יוֹם וּלְדַבֵּר בְּפֹה מְלֵא מִתְּכַלִּית עוֹלָם הַבָּא כְּנִי"ל. כִּי הַדְּבַר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל לְהַזְכִּיר אֶת הָאָדָם כְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת מֵדֵי דְבָרֵי בּוֹ זְכוֹר אֲזַכְּרֶנּוּ (כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר בְּמְקוֹם אַחֵר). וְזֶהוּ בְּעֲצָמוֹ 'עַד חֲטָמוֹ' שֶׁכְּתַב שָׁם, שְׁעֵקֶר הַכְּנַעַת הָרַע עֵין הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת מְלָכוֹת מְשִׁיחַ שְׁנִקְרָא חֲטָם בְּחִינַת רוּחַ אֲפָנוּ מְשִׁיחַ ה' עֵין שָׁם. כִּי עֵקֶר כַּח מְלָכוֹת הָאֵמֶתִי דְקִדְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת מְלָכוֹת מְשִׁיחַ הוּא עַל-יְדֵי הַדְּבַר בְּבְחִינַת מְלָכוֹת פָּה. כִּי הַמְּלִךְ מִנְהִיג כָּל מְלָכוֹתָיו עַל-יְדֵי הַדְּבַר, וְכָל נֶצְחוֹן מְלָכוֹת דְקִדְשָׁה שֶׁל מְשִׁיחַ הוּא עַל-יְדֵי הַדְּבַר כְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת כָּל סְפָר תְּהִלִּים, שְׁיִסַּד דָּוִד הַמְּלִךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ מְלָכוֹת מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא הִנֵּה לוֹחֵם מְלַחֲמוֹת ה' כָּל יָמָיו בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת וְנִצַּח כָּלֶם עַל-יְדֵי הַדְּבַר פֶּה דְהֵינּוּ עַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלוֹת בְּלִי שְׁעוֹר עַד שֶׁכָּלֶל כָּלֶם בְּרוּחַ קִדְשׁוֹ בְּסִפְרֵי תְּהִלִּים. וְעַל-כֵּן

זָכָה בְּאֵמֶת לְמַלְכוּת נִצְחִי שֶׁהִיא מַלְכוּת מְשִׁיחַ. וְזֶהוּ בְּחִינַת לְמַנְצַח
שֶׁהִתְחִיל בָּהֶם רַב הַמְזֻמּוּרִים שֶׁבְּתֵהֱלִים, כִּי זֶה עֵקֶר עֲנִיָּן תֵּהֱלִים שֶׁהוּא
בְּחִינַת תְּפִלוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, כְּלָלִיּוֹת הַדְּבֹר הַקְּדוֹשׁ שֶׁל זְכוּרֹן עוֹלָם
הַבָּא שְׂאֵז נֶעֱסֵק רַק בְּזֶה לְהוֹדוֹת וּלְהִלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרֹנִם לְבִרְכָה כָּל הָאוֹמֵר תֵּהֱלִים בְּעוֹלָם הִזָּה זֹכָה לְאָמְרוֹ לְעוֹלָם הַבָּא.
וְעֵקֶר אֲמִירַת תֵּהֱלִים שֶׁהִיא בְּחִינַת כָּל הַדְּבֹרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁאוֹמְרִים
בְּשִׁבִיל זְכוּרֹן עוֹלָם הַבָּא כְּנִ"ל, הָעֵקֶר הוּא בְּבְחִינַת לְמַנְצַח שֶׁצָּרִיכִין
לְהִתְגַּבֵּר בְּזֶה בְּנִצְחוֹן גָּדוֹל מִמֶּשׁ כְּמוֹ הַלּוֹחֵם מְלַחֵמָה שֶׁצָּרִיךְ לְזַהֵר שֶׁלֹּא
יֵאבֵד אֶת לְבָבוֹ. וַיֵּשׁ בֵּין שְׂרֵי הַמְּלַחֵמָה כְּמָה לַמוֹדִים עַל זֶה לְחַזֵּק אֶת לֵב
אֲנָשֵׁי הַחֵיל בְּשַׁעַת הַמְּלַחֵמָה שֶׁלֹּא יֵאבְדוּ לְבָבָם. כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ הוּא בְּעִנְיָן
זֶה שֶׁצָּרִיכִין לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל יַעַת מְאֹד וְלִידַע וּלְהֶאֱמִין שֶׁאֵיךְ שֶׁהִיא יֵשׁ
כַּח גָּדוֹל לְהַדְּבֹר מְאֹד מְאֹד, כִּי עֵקֶר הַנִּצְחוֹן עַל-יְדֵי הַדְּבֹר כְּנִ"ל. וְזֶהוּ
בְּחִינַת לְמַנְצַח שֶׁהַזְּכִיר בְּכָל פַּעַם קֹדֶם הַמְזֻמּוֹר, כְּאוֹמֵר וּמְזַכֵּיר וּמְזַהֵר
לְכָל מִי שֶׁרוֹצֶה לְכַנֵּס לְלֶחֶם מְלַחֵמַת ה' שֶׁהוּא מְכַרַח בְּזֶה כִּי רַק בְּשִׁבִיל זֶה
נִבְרָא, וְהוּא מְלַמֵּד לְכָל אֶחָד שֶׁכָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִיּוֹת מְנַצֵּחַ בְּמְלַחֵמָה זֹאת
יֵאמֵר מְזֻמּוֹר זֶה אוֹ מְזֻמּוֹר זֶה בְּפֶה מְלֵא. וְזֶהוּ לְמַנְצַח וְהָבֵן. כִּי הוּא מִמֶּשׁ
כְּעֵין פְּרוֹשׁ רִשְׁיִי שֶׁפְּרוֹשׁ לְמַנְצַח שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל הַלְוִי שֶׁמְנַצֵּחַ בְּשִׁיר וְכוּ', אֵךְ
אֲנַחְנוּ פְּרִשְׁנוּ לְמַנְצַח עַל הַכֹּל כְּנִ"ל. וְכֵן הוּא מְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּדְבֹרוֹ וְאוֹמֵר
עַל עֲצָמוֹ לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד, שֶׁהַמְזֻמּוֹר הִזָּה הוּא לְדוֹד שֶׁהוּא הַמְנַצֵּחַ אֶת
הַכֹּל בְּדְבֹרוֹ הַקְּדוֹשׁ. כִּי כֵן צָרִיכִין לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ הַרְבֵּה כְּשֶׁרוֹצִין לְעֵסֵק
בְּתַפְלָה וְשִׁיחָה וְדְבֹר בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וּלְהֶאֱמִין שֶׁבּוֹדָאֵי יִנְצַח עַל-יְדֵי זֶה
אִם יִהְיֶה חֵזֶק בְּזֶה לְעֵסֵק בְּזֶה כָּל יְמֵיו עַד הַסּוֹף עַד שֶׁתֵּצֵא נַפְשׁוֹ יִהְיֶה אֵיךְ
שִׁיחָה, שֶׁזֶה נִקְרָא מְנַצֵּחַ בּוֹדָאֵי, כִּי אֵיךְ שִׁיחָה כְּבָר נִצַּח הַרְבֵּה עַל-יְדֵי
דְּבֹרוֹ הַקְּדוֹשׁ שֶׁדְּבַר וּבְקִשׁ מֵה' יִתְבָּרַךְ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו. כִּי כָּל מֵה שֶׁעוֹשִׂין
בְּשִׁבִיל נִצְחוֹן דְּקִדְשָׁה נִשְׁאָר קִיָּם לְעוֹלָם, בְּפֶרֶט דְּבֹר וְקוֹל שֶׁל תְּפִלָּה שֶׁיִּקְרָ
מֵהַכֹּל. וְזֶה בְּחִינַת 'כְּבוֹד מְלָכוּתָךְ יֵאמְרוּ וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ'. שֶׁעֵקֶר כְּבוֹד
מְלָכוּתוֹ מִמְּשִׁיכִין עַל-יְדֵי הָאֲמִירָה וְהַדְּבֹר. וְזֶהוּ וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ הֵינוּ
שֶׁעֵקֶר גְּבוּרוֹת ה' שֶׁהִיא נִצְחוֹן מְלַחֵמוֹת ה', בְּחִינַת 'ה' עֲזוּז וְגִבּוֹר ה' גְּבוּר
מְלַחֵמָה', זֶה מִמְּשִׁיכִין עַל-יְדֵי הַדְּבֹר דִּיקָא וְכְנִ"ל. נִמְצָא שֶׁעַל-יְדֵי הַדְּבֹר
מִמְּשִׁיכִין בְּחִינַת מְלָכוּת מְשִׁיחַ שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִכְנַע הָרַע עֵין וְזוֹכִין לְזַכְרוֹן. כִּי
עֵקֶר הַזְּכוּרֹן הוּא עַל-יְדֵי הַדְּבֹר כְּנִ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַטְּבַת חֵלוֹם עַל-יְדֵי
הַדְּבֹר בְּחִינַת כָּל הַחֲלוּמוֹת הוֹלְכִין אַחַר הַפֶּה כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא כְּמָה
מַעֲשִׂיּוֹת נְפִלְאוֹת בְּזֶה אֵיךְ שֶׁנִּתְקַיְּמוּ דְּבָרֵי הַפּוֹתְרִים לְטוֹבָה אוֹ לְהַפֵּךְ. כִּי
הַדְּבֹר יֵשׁ לוֹ כַּח גָּדוֹל וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הַזְּכוּרֹן שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר תִּתְקוֹן
הַחֵלוֹם וְכְנִ"ל :

וְעַל-כֵּן יְטִיבֵנוּ בְּפָנֵי שְׁלֹשָׁה, כְּנִגְדַּת שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת הַנִּ"ל שֶׁהֵם אָדָם וּמְקוֹם
וְזָמַן שֶׁבָּהֶם תְּלוּי הַזְּכוּרֹן כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה הַפּוֹכוֹת וּשְׁלֹשָׁה פְּדִיּוֹת,
הַכֹּל כְּנִגְדַּת שְׁלֹשָׁה בְּחִינּוֹת הַנִּ"ל שֶׁעַל יָדָם תִּתְקוֹן הַזְּכוּרֹן שֶׁהִיא תִּתְקוֹן הַחֵלוֹם
שִׁיתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה אָמֵן :

אות טו

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה שְׁאֵם אֵין לוֹ מְטִיבִין יֹאמֵר בְּשַׁעַת בְּרַכַּת כְּהֵנִים אֲדִיר בְּמָרוֹם ה' וְכוּ'. כִּי כְּהֵנִים בְּחִינַת אֲהָבָה דְּקִדְשָׁה בְּחִינַת 'וְקִמַּץ הַכֹּהֵן' כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְגַם הַכְּהֵנִים הֵם בְּבְחִינַת טוֹב עֵין בְּחִינַת טוֹב עֵין הוּא יְבָרֵךְ שֶׁהִיא בְּרַכַּת כְּהֵנִים. וְעַל-כֵּן בְּשַׁעַת בְּרַכַּת כְּהֵנִים שָׁאז עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַטּוֹב עֵין הוּא יְבָרֵךְ עַל -יְדֵי הַכְּהֵנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת אֲהָבָה דְּקִדְשָׁה, עַל-כֵּן אִז הוּא תִּקּוּן הַחֲלוּם שֶׁהוּא תִּקּוּן הַזְּכוּר שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי תִּקּוּנִים אֱלוֹ שֶׁהֵם טוֹב עֵין וְאֲהָבָה דְּקִדְשָׁה כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן לִימָא הֵכִי אִז אֲדִיר בְּמָרוֹם, בְּחִינַת מְקוּלוֹת מֵיִם רַבִּים אֲדִירִים מְשַׁבְּרֵי יָם אֲדִיר בְּמָרוֹם ה'. כִּי הוּא מְנַצֵּחַם תְּמִיד, בְּחִינַת וְאֲתָה מָרוֹם לְעוֹלָם ה', לְעוֹלָם יְדָךְ עַל הַעֲלִיּוֹנָה כְּמוֹ שֶׁפִּרֵּשׁ רַשִׁי שֵׁם. וְזֶהוּ שֶׁמְזַכְּרִין בְּשִׁבִיל תִּקּוּן הַחֲלוּם אֲדִיר בְּמָרוֹם, הֵינּוּ בְּחִינַת אֲדִיר בְּמָרוֹם ה' שֶׁאֲתָה מְנַצֵּחַ תְּמִיד וְאֵין לְשׁוּם רַע עֵין שְׁלִיטָה וְכַח נִגְדָד, וְעַל-כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ שֶׁתְּשִׂים חַיִּים וּבְרָכָה וְשְׁלוֹם וְתִתְּבַטֵּל הַמַּחְלָקָת וְהַשְּׂנְאָה וְהַהֲתַגְרוֹת שֶׁל הָרַע עֵין שֶׁפּוֹגֵם בַּזְּכוּר שֶׁמְשַׁם קְלִקּוּל הַחֲלוּם. רַק תִּמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ חַיִּים וּבְרָכָה לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם, הַפֶּךְ הָרַע עֵין שֶׁמְמַנּוּ כָּל הַמַּחְלָקָת, וְהוּא סֵטְרָא דְּמוֹתָא וְאֵינּוּ חִפֵּץ בְּבְרָכָה, רַק תִּמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ חַיִּים וּבְרָכָה וְכוּ', שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת טוֹב עֵין הוּא יְבָרֵךְ שֶׁהִיא בְּחִינַת חַיִּים כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב כִּי שֵׁם צוּה ה' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים. כִּי אֲתָה אֲדִיר בְּמָרוֹם שׁוֹכֵן בְּגְבוּרָה, וְאֲתָה מְנַצֵּחַ תְּמִיד בְּחִינַת מְקוּלוֹת מֵיִם רַבִּים אֲדִירִים אֲדִיר בְּמָרוֹם ה' וְכַנִּי"ל:

אות טז

וְזֶה בְּחִינַת גְּדֹל הַמְּצוּה שֶׁל חַנוּךְ נְעָרִים בְּתוֹרָה שֶׁעֲקָרוּ עַל -יְדֵי הַדְּבּוּר, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה עַל פְּסוּק וּלְמִדְתָּם אוֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם, שֶׁתִּינּוֹק שֶׁיִּכּוֹל לְדַבֵּר צָרִיךְ אָבִיו לְחַנְּכּוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ וּלְלַמְּדוֹ דְּבָרֵי תּוֹרָה שֶׁיֹּאמֵר תּוֹרָה צוּה לָנוּ וְכוּ' וְשִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. כִּי הַדְּבּוּר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל, וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ תִינּוֹק אֶף-עַל-פִּי שֶׁאֵינּוּ יוֹדַע מֵאֵי קָאָמֵר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַדְּבּוּרִים שֶׁמְרַגִּילִים אוֹתוֹ לְדַבֵּר בְּדְבָרֵי תּוֹרָה הֵם יִקְרִים מְאֹד וְהִיא מְצוּה רַבָּה מְאֹד. וּמִזֶּה תּוֹכַחַת מְגַלָּה לְהַמְלִיעִיגִים עַל אֲנָשֵׁי אֲמַת הַמְּקַרְבִּים בְּנֵי הַנְּעוּרִים לְעַבּוֹדָת ה' מְנַעוּרֵיהֶם, כִּי אֲדַרְבֵּא עֲקָר הַמְּצוּה לְקָרֵב בְּנֵי הַנְּעוּרִים דִּיקָא כִּי הֵם עֲדִין בְּתַחֲלַת הַמַּלְחָמָה וְהַנְּצַחוֹן.

ועל-כן כל מה שמלמדים ומחנכים אותם באיזה קדשה של תורה ותפלה ומעשים טובים, הוא יקר מאד. כי כל מה שעושים לעת עתה בנעוריהם איזה דבר שבקדשה, זה נשאר קיים לנצח. כי נצחון דקדשה כל שהוא קיים לנצח תמיד. וגם על-ידי זה יתחנכו ויהיו רגילים מנעוריהם לחם מלחמות ה' וללכת בדרכי ישר, כמו שכתוב חנך לנער על-פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה. והלא התורה הזהירה אותנו ללמד אפלו תינוק שיכול רק לדבר ללמד עמו, מפל שכן בני הנעורים שכבר הם בני מצוה ומניחים תפלין בנדאי חיוב גדול לדבר עמהם יראת שמים בכל יום לחנכם בדרך הקדש מנעוריהם דיקא. כי אחר כך כל מה שמזקינים קשה יותר לקרובם מחמת שכבר תעו מהדרך הרבה כמו שכתב אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה על פסוק תעיתי כשה אבד וכו' :

ובאמת זאת ההתנגדות על בני הנעורים משתלשל מקטרוג המלאכים שקטרגו על האדם ואמרו מה אנוש כי תזכרנו וכו'. ומשם עקר אחיזת הסמך-מם, כי הוא היה מהמקטרגים כמובא. ומשם משתלשל אלו הדבורים שמדברים וחולקים על העוסקים לקרב בני אדם לעבודת ה' באמת. וזה בחינת ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים. שזהו בחינת קטרוג המלאכים על האדם שאינם ראויים לקבל תורה קדושה וגבהה כזאת, ומהראוי אשר תנה הודך על השמים כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה. אבל האמת אינו כן, כי ה' יתברך חפץ דיקא בעבודת התחתונים גושי עפר חסרי דעת. וחפץ דיקא בעבודת הילדים ובני הנעורים שהם עוללים ויונקים, כאשר מפרש הפסוק אחר זה מיד מפי עוללים ויונקים יסדת עז למען צורריך להשבית אויב ומתנקים, מפי עוללים דיקא שהדבור של עוללים ויונקים יקר בעיניך מאד ואתה מיסד ממנו יסוד עז וחזק שעל-ידי זה דיקא אתה מנצח הצוררים ומשבית אויב ומתנקים. כי עקר הנצחון על-ידי הדבור, ודיקא על-ידי הדבור של עוללים ויונקים, מחמת שהם עדין בבחירתם והדמים ברתיתתם ששם עקר הנצחון. כי עקר הנצחון בהדמים כמו שמבאר במקום אחר (בסימן עה), והדבור מהדמים כמובא בדברינו כמה פעמים. וכשמחנכים אותם לדבר דברי אמת בכל יום, בזה מנצחים על ידם הרבה מאד, בבחינת מפי עוללים ויונקים יסדת עז למען צורריך להשבית אויב ומתנקים כנ"ל. כי המלחמה של האדם בזה העולם ארפה מאד, על-כן צריכין להתחיל מימי הנעורים ממש, כמו שכתוב טוב לגבר כי ישא על מנעוריו. והלואי שיוכל להשלימה כרצונו יתברך כל ימי חייו. וזהו כי אראה שמיד מעשה אצבעותיך וכו', שכל זה מדבר מענין פגימת וחסרון הלבנה שנתהוה מחמת התגרות הרע עין כנ"ל. שזהו בעצמו בחינת קטרוג המלאכים על בריאת האדם ונתינת התורה לתחתונים כנ"ל. וכמובן למשפילים שכל זה בחינה אחת וזהו כי אראה שמיד מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר פוננת מה אנוש כי תזכרנו וכו'. הינו כשאני רואה שמיד וכו' ירח וכוכבים, הינו בחינת מעוט הירח שמחמת זה נתן לה הכוכבים להפיש דעתה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. הינו כשאני רואה הירח שנתמעטה מחמת הקטרוג שנמשך מחמת הרע עין כנ"ל, אני מתמיה ומתפלא מה אנוש כי תזכרנו וכו', כי תזכרנו דיקא, הינו איך

אפשר להמשיך הזכרון על האדם שיזכר בתכליתו לעולם הבא מאחר שהרע עין מתגבר כל כך עד שהכרח הירח להתמעט מחמת זה וכנ"ל. אבל באמת ותחסרהו מעט מאלקים וכבוד והדר תעטרהו. הינו שבאמת בנפלאותיו יתברך העצומים הכל נתהפך לטובה, וכמו שמבאר לעיל שפיס ה' יתברך את הלבנה ואמר לה שחסרונה ומעוטה נוגע בו בעצמו כביכול, שזהו בחינת הביאו עלי כפרה וכו'. כי החסרון נוגע בשמו כביכול בבחינת כי יד על כס י"ה, שאין שמו שלם ואין פסאו שלם עד שימחה זכר עמלק. כי עמלק הוא עקר הרע עין, כי היה עינו רעה תמיד בגדלת ישראל. כי עמלק הוא מעולם רצועת מרדות לישראל, כמו שפרש רש"י על פסוק וישמע הפנעני מלך ערד שהוא עמלק. (וכמובא ענין זה לענין ספות וכו' עין שם). ועל-ידי שה' יתברך שתף עצמו בצער השכינה וכנסת ישראל ונשבע להם שאין שמו שלם עד שימחה אותו, על-ידי זה הם בטוחים שבודאי יכניעו אותו. כי הוא בעצמו יתברך מסתתר עצמו אצלנו בתקף גלותנו בכמה וכמה הסתרות וצמצומים, ועל-ידי זה בעצמו הוא מזכיר אותנו בכל יום ויום ובכל עת ובכל מקום ובכל אדם לשוב אליו. וזהו בעצמו בחינת מה שמבאר בתחלת התורה הנ"ל שה' יתברך מצמצם את עצמו מאין סוף עד אין תכלית ומרמז רמזים לכל אחד וכו'. הינו שאפלו כשהאדם בגלות בגשמיות וברוחניות אפלו אם נפל חס ושלוש עד אין תכלית, גם שם ה' יתברך מצמצם עצמו ומסתיר את עצמו בדרך כי נפלאותיו העצומים ומזכיר אותו בכל פעם בכמה וכמה רמזים שונים בכל יום ובכל מקום כדי שישוב אליו שזהו בחינת בכל צרותם לו צר ומלאך פניו הושיעם באהבתו ובחמלתו וכו'. הינו שבכל צרותם של ישראל ועקר צרות ישראל הם צרות הנפש שרחוקה מאביה שבשמים, ואזי לו צר כביכול הינו שכביכול הוא מצר ומקטין ומצמצם אורו בצמצומים נפלאים כדי להזכירו באשר הוא שם כנ"ל. ועל-ידי זה ומלאך פניו הושיעם וכו', הינו הצדיק האמת שנקרא מלאך פניו. כי הצדיקים נקראים מלאכים (כמו שמבאר במקום אחר), הם מבינים הרמזים ומשתדלים בחכמתם להכניס ולהאיר בישראל אלו הרמזים. ועל-ידי זה הם מושיעים אותם להחזירם לה' יתברך. ואזי נתהפך הכל לטובה, שדיקא על-ידי התגברות הרע עין, שעל-ידי זה נתמעט ונצמצם האור מאד, על-ידי זה דיקא הגיע טובה גדולה שיכולין הצדיקים הגדולים להגביה ולהעלות גם היורדים והנופלים מאד מאד:

כי על-ידי שנסתר האור כל כך על-ידי רבוי הצמצומים עד שהיה קשה להשיג ולהבין הרמזים, והצדיקים ברבוי יגיעתם במסירות נפש זכו להשיג האור מתוך תקף ההסתרות. על-ידי זה זכו להשגות גדולות, עד שבעצם חכמתם הם מלבישים לנו האור בצמצומים נפלאים באופן שגם כל אחד במקומו יוכל להגיע לו רמזים והתעוררות ועצות בכל מקום שהוא לאחז את עצמו בה' יתברך תמיד. כי ההעלם הוא בשביל הגלוי כמובא בכתבי האר"י ז"ל. הינו כל מה שמעלימין ומצמצמין האור בצמצומים רבים יותר, הכל נתהפך לטובה על-ידי גדולי הצדיקים. כי דיקא על-ידי זה הם מגלין ומאירין לישראל אור ה' יתברך שנוכל לידע ולזכר אותו יתברך בכל מקום שהוא. וזה בחינת אין מעוט אחר מעוט

אֵלָא לְרַבּוּת. שְׁכַל מַה שְׁמַמְעֵטִין וּמְצַמְצָמִין הָאוּר בְּמַעוּט אַחַר מַעוּט, הַכֵּל
הוּא רַק בְּשִׁבִיל לְרַבּוּת הָאוּר לְהַגְדִּילוֹ וּלְהַאֲרִיזוֹ בְּלֵב יִשְׂרָאֵל עַל-יַדֵּי זֶה
דִּיקָא כְּנִי"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת וַתְּחַסְרָהוּ מַעַט מֵאֱלֻקִּים, וַתְּחַסְרָהוּ מַעֲיִט, זֶה
בְּחִינַת מַעוּט אַחַר מַעוּט שְׁנַחֲסַר הָאוּר וְנִתְמַעַט בְּכַמָּה בְּחִינּוֹת בְּבְחִינַת
מַעוּט אַחַר מַעוּט. וְהַכֵּל הוּא מֵאֱלֻקִּים, כִּי הַחֲסָרוֹן וְהַמַּעוּט הוּא מֵאֱלֻקִּים
כְּבִיכּוֹל, כִּי שְׁמוֹ וְכִסָּאוֹ עֲצָמָם נִתְמַעְטוּ וְנִחְסְרוּ כְּבִיכּוֹל מִחֲמַת הַקְּטָרוֹג
וְהַהֲתַגְרוּת שֶׁל הָרַע עֵין כְּנִי"ל. בְּבְחִינַת כִּי יָד עַל כַּס יִיָּהּ וְכוּ' כְּנִי"ל. אֲבָל
דִּיקָא עַל-יַדֵּי זֶה וְכַבּוֹד וְהִדָּר תִּעֲטָרְהוּ, זֶהוּ בְּחִינַת הוֹד וְהִדָּר לְבִשְׁתָּהּ
הַמְּבֹאָר שֶׁם בְּתַחֲלַת הַתּוֹרָה הַנִּי"ל עֵין שֶׁם. שֶׁהֵם בְּחִינַת רַגְלֵי הַקְּדוּשָׁה שֶׁהֵם
בְּחִינַת הַרְמְזִים שְׁמַרְמְזִין לְכָל אֶחָד כְּמוֹ שְׁאִיתָא שֶׁם עֵין שֶׁם. וּמִי שְׁזוֹכָה
לְהַבִּינֵם זוֹכָה לְהַשְׁגוֹת גְּדוּלוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּתָר וְעֲטָרָה. וְזֶהוּ וְכַבּוֹד וְהִדָּר
תִּעֲטָרְהוּ, שְׁזוֹכָה לְהַתְעַטֵּר בְּמַחִין חֲדָשִׁים שְׁנִמְשָׁכִין עַל-יַדֵּי כְּבוֹד וְהִדָּר
בְּחִינַת הוֹד וְהִדָּר הַנִּי"ל. שֶׁהֵם בְּחִינַת הַרְמְזִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל. שְׁזוֹכָה לְזֶה
דִּיקָא עַל-יַדֵּי רַבּוּי הַצְּמֻצוּמִים עַל-יַדֵּי בְּחִינַת וַתְּחַסְרָהוּ מַעַט מֵאֱלֻקִּים
וְכַנִּי"ל. וְזֶהוּ תַּמְשִׁילְהוּ בְּמַעֲשֵׂה יַדֵּיךָ וְכוּ', תַּמְשִׁילְהוּ לְשׁוֹן מִשָּׁל וְדַמְיוֹן
שֶׁהוּא בְּחִינַת רְמְזִים. וְזֶהוּ תַּמְשִׁילְהוּ בְּמַעֲשֵׂה יַדֵּיךָ, שְׁבַכְל הַדְּבָרִים
שְׁפַעוּלָם שֶׁהֵם מַעֲשֵׂה יַדֵּיךָ יִתְבָּרַךְ אַתָּה מְרַמֵּז לוֹ רְמְזִים וּמְשָׁלִים שְׁיָבִין
מֵהֶם לְהַתְקַרֵּב אֵלֶיךָ. כִּי הַרְמְזִים הֵם בְּחִינַת מְשָׁלִים, כְּמוֹ הַמְּשָׁל שֶׁהוּא
סְבוּב כְּדִי לְהַבִּין עַל יָדוֹ דְּבַר גְּבוּהָ שְׁאִי אֶפְשָׁר לְהַבִּינוֹ כִּי אִם עַל-יַדֵּי מְשָׁל.
כְּמוֹ כֵּן הֵם הַרְמְזִים הַנִּי"ל שֶׁהֵם יִתְבָּרַךְ מִתְלַבֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּכַמָּה וְכַמָּה
לְבוּשִׁים וְצְמֻצוּמִים כְּדִי שְׁיָבִין הָאָדָם מֵהֶם מְשָׁלִים וּרְמְזִים לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת תַּמְשִׁילְהוּ עַל-פִּי פְּשׁוּטוֹ, שֶׁהוּא לְשׁוֹן מְמַשְׁלָה,
כִּי הַכֵּל אֶחָד. כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַמְּשָׁלָה שֶׁל הָאָדָם עַל כָּל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית שֶׁהֵם
מַעֲשֵׂה יַדֵּיךָ יִתְבָּרַךְ כְּשְׁזוֹכָה לְהַבִּין מִכָּל מְשָׁלִים וּרְמְזִים לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ,
שְׁזֶהוּ בְּחִינַת מַה שְׁאָמַר בֶּן עֲזַאֲי יוֹבְרוּךְ שְׁבָרָא כָּל אֱלוֹי לְשִׁמְשִׁנִּי כְּנִזְכָּר
לְעִיל. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה חַיֵּב כָּל אָדָם לומר
בְּשִׁבִילֵי נְבָרָא הַעוֹלָם, הֵינּוּ שֶׁהַכֵּל נְבָרָא כְּדִי שְׁאָבִין מֵהֶם רְמְזִים לְהַתְקַרֵּב
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שְׁכַתּוּב בְּשַׁלְמָה וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֱלֻפִים מִשָּׁל
וְכוּ'. וַיְדַבֵּר עַל הַעֲצָמִים וְכוּ' מִן הָאֲרִז אֲשֶׁר בְּלִבָּנוֹן וְכוּ', שֶׁהִיא מִבִּין מִכָּל
רְמְזִים שְׁזֶהוּ בְּחִינַת מְשָׁלִים כְּנִי"ל. וְזֶהוּ כָּל שְׁתֵּה תַּחַת רַגְלָיו, שֶׁהַכֵּל נִכְנַע
תַּחַת בְּחִינַת הַרְגְּלִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַרְמְזִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל. שְׁנִמְשָׁכִין
מִבְּחִינַת וְהָאֲרִץ הִדָּם רַגְלֵי הַנִּי"ל. וְהַכְּתוּב קוֹרָא אוֹתָם רַגְלִין, כִּי מִי שְׁזוֹכָה
לְהַבִּין אֱלוֹי הַרְמְזִים שֶׁהֵם בְּחִינַת רַגְלֵי הַקְּדוּשָׁה. אֲזִי הוּא נִכְלָל בְּהִי יִתְבָּרַךְ,
וְאֲזִי (הֵם נִקְרָאִים) [הוּא נִקְרָא] בְּחִינַת רַגְלָיו. וְזֶהוּ שְׁסִים הִי אֲדוּנִינוּ מַה
אֲדִיר שְׁמַךְ בְּכָל הָאֲרֶץ. וְאֱלוֹי אֲשֶׁר תִּנְה הוֹדָךְ עַל הַשָּׁמַיִם לֹא קָאָמַר, כִּי
בְּנֻדָּאֵי רָאוּי שְׁנְבָרָא הָאָדָם וְלִתְנֵן הַתּוֹרָה, מֵאַחַר שְׁיָכּוֹל לְזַכּוֹת לְכָל זֶה
שְׁדִיקָא עַל-יַדֵּי הַחֲסָרוֹן וְהַמַּעוּט יִתְגַּבֵּר לְהַבִּין וּלְהַשִּׁיג הַשְּׁגוֹת כְּאֵלָה, עַד
שְׁיִוְכַל לְהַכְנִיס זְכוֹרוֹן עוֹלָם הַבָּא בְּלֵב כָּל יִשְׂרָאֵל וּלְהַגְדִּיל וּלְהַאֲדִיר שְׁמוֹ
בְּכָל הָאֲרֶץ, בְּבְחִינַת מִי הַקִּים כָּל אֶפְסֵי אֲרֶץ הַנְּאֻמַּר שֶׁם בְּסוֹף הַתּוֹרָה
הַנִּי"ל. וְזֶהוּ הִי אֲדוּנִינוּ מַה אֲדִיר שְׁמַךְ בְּכָל הָאֲרֶץ. שְׁבַכְל הָאֲרֶץ בְּכָל
הַגְּשָׁמִיּוֹת, מַה אֲדִיר שְׁמַךְ שְׁיָכּוֹלִין לְהַבִּין הַרְמְזִים בְּכָל עַל-יַדֵּי כַח

אות יז

נחזר לענין שבת נחמו שהוא אחר תשעה באב שהוא נחמה על חרבן בית-
המקדש:

שעקר החרבן הוא בחינת השכחה שנמשכה בשבעה עשר בתמוז על-ידי שבירת הלוחות. ועל-כן אחר תשעה באב צריכין להתחיל לקום קדם אור הבקר לסדר תקון חצות ולעסק בתורה כדי לשמר הזכרון על-ידי זה כמבאר לעיל. וכמו שהזכירו רבותינו זכרונם לברכה מכאן ואילך דמוסיף יוסיף ודלא מוסיף וכו'. וכמו שנתנו חכמינו זכרונם לברכה סימן מקומי עד שכבי קומי. דהינו מתשעה באב עד שבועות צריכין לקיים קומי רני בלילה לראש אשמרות שפכי כמים לבד נכח פני ה' וכו', הינו פנ"ל. כי עקר שמירת הזכרון לזכר בתכליתו הנצחי לעולם הבא הוא על-ידי זה פנ"ל. וכל זה הוא הכנה לראש השנה כי כל ימות השנה צריכין להכין את עצמו על ראש השנה שהוא יום הדין כאשר נשמע מפיו הקדוש שאמר שהעקר הוא ראש השנה וכו' כמו שמובא בהשיחות עין שם, כי כמו שהאדם צריך להכין את עצמו כל ימי חייו ליום הדין הגדול והנורא של לעתיד, כמו כן בפרטיות צריך להכין את עצמו כל ימות השנה על ראש השנה שהוא יום הדין כי הוא נורא ואיום וכו'. וביותר צריכין להתחיל להכין את עצמו כשרואין הימים ממשמשין ובאין שהם מחמשה עשר באב ואילך. כי אז בחמשה עשר באב הוא ההמתקה של ארבעים יום האמצעיים שהיו בכעס שהתחילו תכף אחר שבעה עשר בתמוז שבו נשתברו הלוחות ונתנהוה השכחה שזה גרם החרבן והאבלות המר של בין המצרים. ואחר תשעה באב מתחיל ההמתקה, והעקר בחמשה עשר באב. כמו כן בדברי רבותינו זכרונם לברכה שאמרו שבו כלו מתי מדבר בשנה האחרונה שבדקו עצמן מתשעה באב עד חמשה עשר באב ונמצאו כלם חיים וכו'. כי גזרת המרגלים שהיתה בתשעה באב כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אתם בכיתם בכיה של חנם. והצרה של שבירת הלוחות שהיתה בשבעה עשר בתמוז על-ידי חטא העגל הם בחינה אחת ושכיכים זה לזה כמו שכתוב וביום פקדי ופקדתי וכו', כמו שפרש רש"י שגזרת דור המדבר בשביל המרגלים התחיל מאז, מחטא העגל. ועל-כן עלתה גם שנה הראשונה במנין. ושני הצרות האלו הם בחינת פגם הזכרון. כי חטא העגל שגם שבירת לוחות על-ידי זה נתנהוה שכחה פנ"ל. כי עקר מעשה הרע הזאת של העגל היה על-ידי הערב רב שהם בחינת רע עין. כי הם היו ינוס ויומברס בני בלעם הרשע שהיה להם עין רע כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, והם הם שעשו העגל כמו שמבאר בזהר. כי מעולם היה להם עין

רָעָה בְּגִדְלַת מֹשֶׁה וַיִּשְׂרָאֵל עַד שֶׁהִתְגַּבְּרוּ בְּעֵינֵם הַרְעָה וְהַחֲטִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל
וַיִּגְרְמוּ שְׁבִירַת הַלּוּחֹת שְׁעַל - יְדֵי זֶה נִתְּהוּהוּ שְׂכָחָה מִיַּתֵּת הַלֵּב שְׁבָא עַל-יְדֵי
הַרְעַ עֵין כְּנִ"ל. וְחֲטָא הַמְּרַגְלִים זֶה בְּחִינַת פֶּגַם לְשׁוֹן הַרְעַ שְׁגוּרָם הַתְּגַבְּרוּת
הַרְעַ שְׁבַמְדַמָּה, שְׁמַשֵּׁם אֲהַבּוֹת הַנְּפֹלִין שְׁעַל-יְדֵי זֶה גַם-כֵּן נִפְגָּם הַזְּכָרוֹן
כְּמוֹ שְׁמַבְאָר שֶׁם בְּהִתּוֹרָה הַנִּ"ל. וַיִּמְבִּיא שֶׁם הַפְּסוּק שֶׁל הַמְּרַגְלִים שְׁנִגְזַר
עֲלֵיהֶם יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה עַל פְּסוּק שְׁנִתְּנִים יָמִים וְכוּי עֵין שֶׁם. וְעַל-יְדֵי
כֹּל זֶה נִחְרַב הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ מִשְׁבַּעַה עֶשֶׂר בְּתַמוּז עַד תְּשַׁעָה בָּאָב. וְאַחַר כֵּן
מִתְחִיל הַהִמְתָּקָה. כִּי בְּתַשַּׁעָה בָּאָב בַּעַת תִּקְוָה מְרִירוֹת הַחֲרָבִין מִתְחִיל מִיַּד
לַעַת מְנַחָה צְמִיחַת קֶרֶן יְשׁוּעָה, כִּי אִזּוֹ נוֹלַד מְשִׁיחַ כְּמוֹבָא, שְׁעָקַר הַכְּנַעַת
הַרְעַ עֵין הוּא עַל יְדוֹ כְּמוֹ שְׁמַבְאָר שֶׁם. וְעָקַר הַהִמְתָּקָה בְּחַמְשָׁה עֶשֶׂר בָּאָב
שְׁאִזּוֹ פְּסָקוֹ מִתֵּי מִדְּבָר, וְאִזּוֹ מִתְחִיל לְהִתְנוּצֵץ הָאֶרֶת הַרְצוֹן שְׁנִתְרַצָּה ה'
יְתַבְרָךְ לְיִשְׂרָאֵל בְּאַרְבָּעִים יָמִים הָאַחֲרוֹנִים שֶׁהֵם מְרֵאָשׁ-חֲדָשׁ אֶלּוּל עַד
יוֹם הַכְּפוּרִים שֶׁהָיוּ בְּרָצוֹן כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. כִּי
הָאֲמָצְעִיִּים הָיוּ בְּכַעַס, אֲבָל בְּסוּף הָאַרְבָּעִים שָׁל כַּעַס נִתְרַצָּה ה' יְתַבְרָךְ
לְמוֹשֶׁה עַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלוֹתָיו וְאָמַר לוֹ פֶּסַל לָךְ, וְזֹאת הַהִמְתָּקָה וְהַרְצוֹן
הַתְּחִיל בְּחַמְשָׁה עֶשֶׂר בָּאָב שֶׁבוֹ הַמְתָּקַת הַכַּעַס שֶׁל יָמִים הָאֲמָצְעִיִּים, כְּאֲשֶׁר
אָנוּ רוֹאִין בְּעֵינֵינוּ שֶׁבוֹ פְּסָקוֹ מִתֵּי מִדְּבָר כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן הִשְׁווּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה יוֹם-טוֹב שֶׁל חַמְשָׁה עֶשֶׂר בָּאָב לְיוֹם הַכְּפוּרִים, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה בְּמִשְׁנָה לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כְּחַמְשָׁה
עֶשֶׂר בָּאָב וְיוֹם הַכְּפוּרִים וְכוּי. כִּי יוֹם הַכְּפוּרִים גִּמַּר הַרְצוֹן וְהַמְתָּקָה שֶׁל
אַרְבָּעִים יָמִים הָאַחֲרוֹנִים שֶׁהָיוּ שֶׁל רָצוֹן. כִּי אִזּוֹ בְּיוֹם הַכְּפוּרִים עָקַר גִּמַּר
שְׁלֵמוֹת הַהִמְתָּקָה, כִּי אִזּוֹ נִתְרַצָּה לְמוֹשֶׁה בְּשִׂמְחָה, וְאָמַר לוֹ סִלְחָתִי וְכוּי,
כְּמוֹ שְׁפָרַשׁ רַשִׁי"י שֶׁם. אֲבָל הַהִתְחַלָּה שֶׁהִתְחִיל הַשֵּׁם יְתַבְרָךְ לְהִתְרַצוֹת לְתוֹן
לוּחֹת הָאַחֲרוֹנוֹת בְּיוֹם הַכְּפוּרִים זֶה הַתְּחִיל בְּחַמְשָׁה עֶשֶׂר בָּאָב, שְׁאִזּוֹ
הַתְּחִיל לְהִתְנוּצֵץ הַהִמְתָּקָה וְהַרְצוֹן שֶׁל אַרְבָּעִים יָמִים הָאַחֲרוֹנִים. וְעַל-כֵּן
בוֹ פְּסָקוֹ מִתֵּי מִדְּבָר שֶׁהָיָא בְּחִינָה אַחַת עִם שְׁבִירַת הַלּוּחֹת כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן
יֵשׁ שְׂיָכוֹת לְחַמְשָׁה עֶשֶׂר בָּאָב עִם יוֹם הַכְּפוּרִים. עַל-כֵּן הִשְׁווּ אוֹתָם רַבּוֹתֵינוּ
זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה

כְּנִ"ל:

אות יח

וְעַל-כֵּן תִּקְוָה אַחַר תְּשַׁעָה בָּאָב בְּפֶרֶט בְּט"וֹ בָּאָב צְרִיכִין לְהִתְחִיל לְתַקּוֹן פֶּגַם
הַזְּכָרוֹן שְׁנִתְהוּהוּ עַל-יְדֵי שְׁבִירַת הַלּוּחֹת כְּנִ"ל. כִּי עֲתָה צְרִיכִין לְחַזֵּר
וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּחִינַת הָאֶרֶת קְבֵלַת הַלּוּחֹת הָאַחֲרוֹנוֹת שְׁנִמְשָׁכִין
בְּאַרְבָּעִים יָמִים הָאַחֲרוֹנִים עַד יוֹם הַכְּפוּרִים, שְׁעַל-יְדֵי זֶה חוֹזְרִים
וּמִתְקַנְּיִם הַזְּכָרוֹן. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין אִזּוֹ לְהִתְחִיל לְקוֹם בְּחִצוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת
תַּקּוּן הַזְּכָרוֹן כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת אֶלּוּל שְׁאִזּוֹ כֹּל יִשְׂרָאֵל מִתְעוֹרְרִין וְזוֹכְרִין

בה' יתברך ובעלמא דאתי. ועל-כן תוקעין אז בשופר, כי שופר בחינת זכרון, כמו שכתוב והיה לכם לזכרון. וכמו שכתוב אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. כי על-ידי שופר מזכירין עצמן אימת יום הדין של לעתיד שאז יתקע בשופר גדול כמו שכתוב והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וכו'. ועקר תקוון הזכרון נמשך בראש השנה שאז עקר מצות שופר שהוא יום הזכרון. כי הוא יום הראשון לעשרת ימי תשובה, וצריכין להמשיך על עצמו הזכרון הנ"ל שעל-ידי זה עקר התשובה. ובשביל זה צריכין לבא אז לצדיקים אמתיים, כי עקר מה שנוסעים לצדיקים הוא בשביל זכרון עולם הבא, כדי שיזכירו אותו תכליתו הנצחי לעולם הבא וילמדו אותו עצות ודרכים ישרים לזכות לזה. על-כן ביותר צריכין לזהר לבא על ראש השנה, כי אז הוא יום הזכרון, ואז עוסקים הצדיקים אמתיים ביותר להמשיך הזכרון הנ"ל. כי בראש השנה נברא אדם הראשון ועקר בריאתו היתה כדי שיתדבק בעץ החיים ויחיה מיד חיים נצחיים של עולם הבא. אבל הס"ם והנחש היו עיניהם רעה בגדלתו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהיו המלאכים צולין לו בשר ומצננין לו יין וכו'. ועל-ידי זה נתקנאו בו עד שהתגרו בו והחטיאו אותו. ועל-כן עקר הפגם הגיע בעיניו כמו שכתוב ותרא האשה וכו', ותרא דיקא, וכתוב ותפקחנה עיני שניהם וידעו וכו', ואמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין החכמה נאמר. אבל בזאת החכמה נאחו הרע עין שהוא חכמות של עץ הדעת טוב ורע שעל-ידי זה ידעו כי ערמים וצריכים לבושים לכסות ולהסתיר ולהעלים עצמן, שכל זה נמשך מחמת שהמשיכו אחיזת הרע עין בעולם, שעל-כן צריכים לבושים דיקא להתכסות ולהסתיר מעיניהם הרע, כי מקדם שהיתה אחיזת העין רעה לא היו צריכים לבושים להסתיר עצמן כלל. ובראש השנה עוסקים לתקן חטא אדם הראשון שחטא אז על-כן הוא יום הדין הגדול. על-כן אז עקר העבודה של הצדיקים להכניע הרע עין שהוא בחינת עשו וארבע מאות איש שרוצה להתעורר אז כמובא, להכניע אותו על-ידי השופר שהוא בחינת זכרון. כי זכרון הפך רע עין שהוא בחינת שכחה הנ"ל. וזה בחינת שנה והתעוררות השנה של ראש השנה כי שניהם צריכין לזכרון בכלליות ובפרטיות כמובן בהתורה הנ"ל עין שם :

וביום הכפורים אז גמר התקון של הזכרון, ועל-כן אז נכנס הפהו הגדול לפני ולפנים למקום הלוחות. שזהו עקר בחינת הזכרון בשלמות באדם ובמקום ובזמן בתכלית השלמות הנ"ל. ועל-כן אז נתנו לוחות האחרונות שהם תקון שבירת הלוחות שעל ידם נתהוה השכחה. כי עכשו נתתקן הדבר ונתנו לוחות שניות. ועל-כן אז נמשך שלמות הזכרון לכל אדם בכל מקום ובכל זמן, על-ידי עצם הקדשה של האדם והמקום והזמן שהוא הפהו הגדול שנקנס אז ביום קדוש כזה לקדשי קדשים וכו' כמובא לעיל [רק שעכשו אי אפשר לתקן בשנה אחת, כי כל הדורות צריכין לעסק בתקון חטא אדם הראשון ושבירת הלוחות עד ביאת המשיח פיזוע]:

אות יט

ועל-כן אחר יום הכפורים זכנו ה' יתברך לעשות סכות שהם ענני כבוד שהיו בזכות אהרן הכהן שהיו מכסין עלינו מן הרע עין שלא ישלט עלינו מעתה. כי הענני כבוד היו בזכות אהרן, והם היו מגנים על ישראל ומכסים אותם מן הרע עין. ועל-כן כשנסתלק אהרן באחד באב כתיב ויראו כל העדה כי גוע אהרן ודרשו רבותינו זכרונם לברכה אל תקרי ויראו אלא ויראו וכו'. הינו כי אחר שנסתלקו הענני כבוד אז נראו לעין העמים ואז התגרה בהם הרע עין שהוא עמלק שהוא עקר הרע עין שמתקנא תמיד בגדלת ישראל כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כמו שכתוב שם וישמע הכנעני וכו' שהוא עמלק כמו שפרש רש"י שם. וכל זה היה באחד באב שאז מתחילין ימים המרים של חרבן בית-המקדש שהיה באלו הימים. ובסכות שהוא אחר יום כפור שאז זכינו לתקן זאת כנ"ל, על-כן זכנו ה' יתברך להמשיך בחינת הענני כבוד על-ידי מצות סכה הקדושה שהיא בחינת ענני כבוד כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כדי לכסות ולהגן עלינו מן הרע עין שלא נפגם חס ושלום הזכרון הקדוש שהמשכנו עלינו בראש השנה ויום הכפורים כנ"ל. וזה שאיתא בזהר לענין עשו וארבע מאות איש וכו', שישראל עוסקין בראש השנה בכמה תחבולות להכניעו ולהרחיקו וכו'. ומובא שם לענין מצות סכה כדין ויעקב נסע סכתה וכו' הינו כנ"ל כי עשו וארבע מאות זה בחינת 'הרע עין' שהוא בגימטריא ארבע מאות כנ"ל, שהתקון של זה הוא סכות בחינת ענני כבוד שהם מגנים על ישראל ומסוככים עליהם שלא ישלט בהם אחיזת הרע עין כנ"ל. ועל-כן מרבין בסכות בקרבנות, זה בחינת יד, בחינת ושמתם בכל משלח ידכם שנאמר בהתורה הנ"ל. שעל-ידי זה מכניעין הכח המדמה עין שם, כי מחמת שבראש השנה ויום הכפורים המשכנו תקון הזכרון, על-כן משתדלין עתה להכניע הרע עין על-ידי מצות סכה ולהכניע המדמה על-ידי השמחה של רבוי הקרבנות בחינת ושמתם וכו', כי אז הוא זמן שמחתנו כדי שלא יקלקלו הזכרון חס ושלום וכנ"ל:

וזה בחינת ארבעה מינים שלוקחין בסכות, על-ידי זה ממשיכין על עצמנו בחינת הרמזים הנזכרים לעיל, כי מנענעין עמם לכל צד, זה בחינת הרמזים הנזכרים לעיל שנוכל להכיר אותו יתברך בכל מקום ובכל זמן על-ידי המחשבה דבור ומעשה שבכל יום שהם בחינת אידים', שמתקנים על-ידי ההקפות עם הארבעה מינים, שהוא ראשי תבות אדם דבור מעשה כמו שאיתא בכפונות. הינו בחינת מחשבה דבור מעשה. כי עקר האדם הוא המחשבה שבמחשבה הנשמה, כי מבאר בזהר הקדוש שעל-ידי לקיחת הארבעה מינים בידינו אנו לוקחין בידינו אותו יתברך. הינו שממשיכין הרמזים הנזכרים לעיל שהם בחינת הזכרון הנ"ל, דהינו מה שה' יתברך מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית מהמחשבה דבור ומעשה שבכל יום ומרמז לכל אדם בכל מקום ובכל יום שיתקרב וישוב אליו כנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׂאִיתָא בְּזֵהר מֵאן נֶצַח, מֵאן דְּאֶחִיד מֵאֲנָא קֶרְבָּא בִּידוּהִי. וְהַדְּבָר תְּמוּנָה בְּעֵינֵי מַה זֶה סִימָן עַל נֶצְחוֹן מַחֲמַת שְׂאוּחָז הַכְּלִי זֵין בְּיָדוֹ הֵלֵא גַם הַחֹלֶק וְהַלּוּחַס נִגְדוֹ אוּחָז גַּם-כֵּן כְּלִי זֵין, וְכִי אַחִיזַת כְּלִי זֵין הוּא הַנֶּצְחוֹן, הֵלֵא מְקַרָּא מְלֵא דְבַר הַפְּתוּב אֶל יִתְהַלֵּל חוּגְר כְּמַפְתִּיחַ (מְלָכִים א כ). אַךְ עַל-פִּי דְבָרֵינוּ הַמְבַּאֲרִים לְמַעַלָּה מְבַאֲר הַעֲנִין הֵיטֵב. כִּי כְּבָר מְבַאֲר שְׂמִי שְׂפִנְתוֹ אֶל הָאֲמַת וְחוּגְר עֲצָמוֹ לְמַלְחָמָה בְּשִׁבִיל הָאֲמַת, הוּא מְנַצֵּחַ תְּמִיד. כִּי כָּל מַה שְּׂעוּשָׂה אֵיזָה עֲבָדָא לְצַרְךָ מְלַחֲמַת מְצוּהָ הַזֹּאת הוּא מְנַצֵּחַ בְּזֵה מִיָּד, מֵאַחַר שְׂפִנְתוֹ לְשָׁמַיִם בְּאֲמַת כְּנִ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת מֵאן נֶצַח מֵאן דְּאֶחִיד מֵאֲנֵי קֶרְבָּא בִּידוּהִי, כִּי אֵלוֹ הַכְּלִי זֵין הַקְּדוּשִׁים שְׁהֵם הָאֲתֵרוּג וְלוּלָב וְכוּ', שְׁהֵם מְצוּוֹת הַבוּרָא יִתְבַּרְךָ, אֵלוֹ הַכְּלִי זֵין מִיָּד שְׂאוּחָזִים אוֹתָם בְּיָדֵינוּ אֲנוּ מְנַצְחִים מִיָּד, מֵאַחַר שְׂפִנְתֵנוּ לְקַיִם מְצוּוֹת בּוּרְאֵנוּ יִתְבַּרְךָ שְׂמוֹ וְאֲנוּ רוֹצִים לְהַמְשִׁיךְ הַזְּכָרוֹן עָלֵינוּ עַל-יְדֵי זֶה וְלְהַכְנִיעַ הָרַע עִין עַל-יְדֵי זֶה שְׂלֵא יִפִּיל שְׂכָחָה חֵס וְשָׁלוֹם. עַל-כֵּן בְּוֹדָאֵי דִידָן נֶצַח תְּמִיד, כִּי רַק נֶצְחוֹן נֶצַחִי הוּא הַנֶּצְחוֹן אֲמַתִּי כְּנִ"ל:

אות כ

וְזֶה בְּחִינַת חֲתֻנָּה. כִּי עֵקֶר הַחֲתֻנָּה הִיא בְּשִׁבִיל הַזְּכָרוֹן, כְּדִי שְׂיִהִיָּה נִשְׂאָר זְכָר אַחֲרָיו לְעוֹלָם, שְׂזֵהוּ עֵקֶר הַמְצוּהָ שֶׁל הַחֲתֻנָּה שֶׁהִיא מְצוּהָ הָרֵאשׁוֹנָה בְּתוֹרָה כְּדִי שְׂיִשְׂאִיר בְּנָיו אַחֲרָיו שְׂיִהִיָּה נִשְׂאָר זְכָרוֹ לְדוֹרוֹת עוֹלָם. וְהַעֵקֶר הוּא בְּשִׁבִיל זְכָרוֹן הָעוֹלָם הַבָּא שְׂזֵה עֵקֶר תְּכֵלִית הָעוֹלָם. וּבְשִׁבִיל זֶה לְבַד רוּצָה ה' יִתְבַּרְךָ בְּקִיּוֹם הָעוֹלָם שְׂיִוָּלֵד הָאָדָם בְּנִים כְּדִי שְׂיִתְקַיֵּם הָעוֹלָם שְׂיִזְכְּרוּ אוֹתוֹ לְנֶצַח. כְּמוֹ שְׂכְּתוּב ה' זְכָרְךָ לְדוֹר וָדוֹר. וְכַתִּיב וְזֶה זְכָרִי לְדוֹר דוֹר, שְׂזֵהוּ בְּחִינַת זְכָרוֹן עוֹלָם הַבָּא. כִּי עֵקֶר זְכָרוֹן עוֹלָם הַבָּא הוּא לְזָכֵר בּוֹ יִתְבַּרְךָ כְּמוֹבָן בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. כִּי זֶה עֵקֶר כָּל שְׂעִשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא שְׂכַלְס יִדְעוּ אוֹתוֹ וְכְנִ"ל. וְהָאָדָם נִבְרָא בְּזֵה הָעוֹלָם רַק בְּשִׁבִיל זֶה, וְרַק בְּשִׁבִיל זֶה הוּא מַחֲבִיב לְהִשְׂאִיר בְּנָיו אַחֲרָיו כְּדִי שְׂיִזְכְּרוּ אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ לְנֶצַח בְּבְחִינַת זֶה זְכָרִי לְדוֹר דוֹר כְּנִ"ל. וְכֵן מוֹבָן בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל שְׂמִי שְׂפּוּגִים בְּהַזְּכָרוֹן אֵינּוּ זוֹכֵה לְבִן זְכָר כְּמוֹבָא שְׂם לְעֲנִין אֲבִשְׁלוֹם עֵין שְׂם. הֵינּוּ כְּנִ"ל כִּי עֵקֶר הַזְּכָרוֹן בְּעוֹלָם הַבָּא הוּא בְּעֲנִין תְּאַוָּה הַזֹּאת שְׂצָרִיכִין לְזָכֵר בְּעוֹלָם הַבָּא כְּדִי שְׂלֵא יִהְיֶה נִלְכָּד בְּזֵה חֵס וְשָׁלוֹם. וְזֶה בְּחִינַת חֲפָה שְׂעוּשִׁין קִדְּם שְׂמִזְוִגִין אוֹתָם, כְּדִי לְזָכֵר בְּעוֹלָם הַבָּא, כִּי הַחֲפָה הִיא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבִרְכָּה שְׂעֵתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת חֲפָה לְכָל צָדִיק וְכוּ' כְּמוֹ שְׂכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה ד) כִּי עַל כָּל כְּבוֹד חֲפָה. גַּם חֲפָה הִיא בְּחִינַת הַכְּנַעַת הָרַע עִין שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגָם הַזְּכָרוֹן בְּעוֹלָם הַבָּא בְּבְחִינַת חוּפָף עָלָיו כָּל הַיּוֹם, שְׂבְּחִינַת חֲפָה חוּפָף וּמִגֵּן מִהָרַע עִין שְׂלֵא יִפִּיל שְׂכָחָה, רַק לְזָכֵר תְּמִיד בְּעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא חֲפָה כְּנִ"ל. כִּי עֵקֶר אַחִיזַת הָרַע עִין הוּא עַל-יְדֵי

תאונה הזאת שתלוייה בעיניים כמו שכתוב ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וכו'. ועל-כן עושין חפה כדי להכניע הרע עין ולהגן בפניו כנ"ל:

וזה בחינת גדל המצוה של שמחת חתן וכלה, כדי להכניע המדמה שממנו אהבות הנפולין שהוא גם-כן פגם הזכרון כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. והכניעתו על-ידי שמחה בחינת נגון בכנור וכלי זמר. וזהו בחינת כלי זמר שמנגנין על החתנה כדי לברר הרוח טובה מהרוח רעה להכניע הרע שבמדמה על-ידי התגברות השמחה כדי שיהיה נשמר הזכרון בעולם הבא, שיזכר תמיד שעקר החתנה היא בשביל עולם הבא כדי שיהיה נשאר זכר אחריו שיזכרו בו יתברך לנצח כנ"ל. וזה בחינת מה שהפליגו רבותינו זכרונם לברכה בשמחת ט"ו באב ויום הכפורים ואמרו שלא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב ויום הכפורים. ועקר השמחה היא בחינת חתנה כמו שאמרו שם במשנה 'שבהן בנות ישראל יוצאות וכו', וכמו שסיים שם במשנה וכן הוא אומר צאינה וראינה וכו' ביום חתנתו זה מתן תורה וכו'. הינו ככל המבאר למעלה שעקר שמחת ט"ו באב ויום הכפורים הוא מה שבהם נתתקן בחינת הזכרון בעולם הבא הנ"ל, כי בהם נמתק ונתתקן בחינת פגם שבירי לוחות שעל ידם נתנה השכחה וכנ"ל. ועל-כן עקר השמחה היא בחינת שמחת חתנה בחינת ביום חתנתו, כי עקר שמחת החתנה היא בחינת שמחת העולם הבא על שעל-ידי החתנה הכשרה הזאת שעל-פי התורה הקדושה יהיו נולדין בני ישראל שזוכרין בעולם הבא תמיד כדי שיהיה נשאר זכרו יתברך מדור לדור לנצח בבחינת זה זכרי לדור ודור כנ"ל. כי עקר שרש השמחה של כל השמחות היא שמחת עולם הבא שאז ימלא שחוק פינו וכו'. וכמו שכתוב ושמחת עולם על ראשם. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה עתיד הקדוש-ברוך-הוא לעשות מחול לצדיקים לעולם הבא וכו'. כי תכף פשוזכרין בעולם הבא צריך כל אחד לשמח בחלק נקדתו הטובה שיש בו מקדשת ישראל. כי נקדה דנקדה מקדשת ישראל שיש להפחות שבפחותים שבאשראל, אין כל העולם כלו כדאי לסבל תקף עצם השמחה שיזכה לעתיד. כי אז יזכה כל מי שבשם ישראל מכנה לבחינת שבע שמחות, שתגדל השמחה כל כך שיהיה בה להשביע די והותר את כל אחד ואחד אפלו הקטן שבקטנים. בחינת תודיענו ארח חיים שבע שמחות את פניך נעמות בימיך נצח. אמן ואמן:

וזה בחינת מה שאמרו שם במשנה שהיו אומרות אל תתן עיניך בנוי תן עיניך במשפחה וכו'. הינו שלא תהיה כרוך אחר הרע עין שמסתכל רק על הנוי על תאות עולם הזה, רק תן עיניך במשפחה, דהינו על האבות הטובים שהיו צדיקים ודבקו מחשבתם כל ימיהם בעולם הבא שרק בשביל זה אתה צריך לשא כדי שיהיה נשאר זכרון העולם הבא לנצח כנ"ל:

וזהו בחינת מה שמכסין פני הפלה, כדי להכניע הרע עין. להורות שאין להרע עין אחיזה בהחתנה הכשרה של ישראל, כי אנו עושין החתנה על-פי התורה בשביל זכרון עולם הבא דיקא כנ"ל:

שִׁיר לְעֵיל לְאוֹת יז :

מה שִׁמְבָאָר שֶׁם שְׁחָטָא הַמְרַגְלִים הוּא בְּחִינַת פְּגָם הַזְכָּרוֹן עַל-יְדֵי דְבַת הָאֶרֶץ שֶׁהִיא לְשׁוֹן הָרַע שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִפְגָּם הַמְדָמָה שֶׁהוּא פְּגָם הַזְכָּרוֹן כְּמוֹ שִׁמְבָאָר שֶׁם. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁנִּסְמָךְ מִיַּד פְּרִשְׁת נְסֻכִים אַחַר פְּרִשְׁת הַמְרַגְלִים. כִּי מְבָאָר בְּהִתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁתִּקּוֹן וּבְרוּר הַמְדָמָה שֶׁהוּא תִקּוֹן הַזְכָּרוֹן, הוּא עַל-יְדֵי שְׁמִחָה שֶׁהִיא בְּחִינַת וְנִגּוֹן בְּיָדוֹ וְטוֹב לָךְ. בְּחִינַת מְנַגֵּן בְּקִדְשָׁה עַל כָּלִי שִׁיר וְכוּי כְּמוֹ שִׁמְבָאָר שֶׁם עֵין שֶׁם. וְזֶה בְּחִינַת נְסֻכִים שֶׁאֵז הָיוּ הַלְוִיִּים מְנַצְחִים בְּשִׁיר עַל הַדּוֹכָן כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה, כִּי אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא עַל הַיִּין, כִּי כָּל הַקְרָבָנוֹת מֵהַבְּהֵמוֹת הָיוּ בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַמְדָמָה שֶׁהוּא כַח הַבְּהֵמִיּוֹת כְּמוֹבָן בְּהִתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁמְבִיא הַפְּסוּק וּשְׁמִחָתָם בְּכָל מְשָׁלַח יְדָכֶם שֶׁנֶּאֱמַר עַל הַקְרָבָנוֹת כְּמִבְּאָר בְּמִקּוֹם אַחֵר. וְעַקֵּר שְׁלֵמוֹת בְּרוּר הַמְדָמָה שֶׁהִיא עַל-יְדֵי הַקְרָבָנוֹת, הִיא עַל-יְדֵי הַשִּׁיר שֶׁאָמְרוּ עַל נְסֻכֵי הַיִּין שֶׁהוּא עַקֵּר הַשְׁמִחָה בְּחִינַת יִין הַמְשַׁמֵּחַ. וְכְמוֹבָן בְּהִתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁעַקֵּר הַתִּקּוֹן וּבְרוּר הַמְדָמָה הוּא עַל-יְדֵי שְׁמִחָה שֶׁבָּא עַל-יְדֵי נִגּוֹן בְּכָלִי שִׁיר דְקִדְשָׁה כְּנִי"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְתַקֵּן הַזְכָּרוֹן בְּבְחִינַת נִזְכָּרָה דְדִידֵי מֵיִין, בְּחִינַת זְכָרָהוּ עַל הַיִּין שֶׁנֶּאֱמַר לְעֵנִן שֶׁבַת כְּמוֹ שֶׁדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה עַל פְּסוּק זְכוֹר אֶת יוֹם הַשְּׁבִיט לְקִדְשׁוֹ זְכָרָהוּ עַל הַיִּין. כִּי שֶׁבַת בְּחִינַת עוֹלָם הֵבֵא כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה. הֵינּוּ זְכוֹרֵן שֶׁבַת שֶׁהוּא זְכוֹרֵן עוֹלָם הֵבֵא הַנִּי"ל הוּא עַל-יְדֵי הַיִּין בְּחִינַת שְׁמִחָה. בְּחִינַת אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא עַל הַיִּין וְכְנִי"ל. וְעַל-כֵּן נִסְמְכָה פְּרִשְׁת נְסֻכִים לְפְרִשְׁת הַמְרַגְלִים כִּי נְסֻכֵי הַיִּין הֵם תִּקּוֹן הַזְכָּרוֹן שֶׁפְּגָמוּ בּוֹ הַמְרַגְלִים וְכְנִי"ל:

תפלת המנחה א

הַלְכוֹת תְּפִלַּת הַמְנַחָה :

הַלְכָה א :

לֹא יֵשֵׁב אָדָם לִפְנֵי הַסֵּפֶר סְמוּךְ לַמְנַחָה וְכוּי. וְאִתָּא בְּשִׁלְחוֹן עֶרְוֵךְ דְּעוֹת שְׁדִיקָא סְמוּךְ לַמְנַחָה גְזָרוּ עֵין שֶׁם :

וְהַנְרָאָה לְעֵנִיּוֹת דְּעֵתֵי כִי תְפִלַּת הַמְנַחָה הִיא בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁנָה, כִּי בְּכָל הַיּוֹם הָאָדָם טְרוּד בְּעַסְקֵיוּ בְּמַשָּׂא וּמַתָּן שְׁלוֹ. וְהַמַּשָּׂא וּמַתָּן הוּא בְּחִינַת שְׁנָה, וְעַל-כֵּן תִּקְנוּ תְּפִלַּת הַמְנַחָה לְהַזְכִּיר אֶת הָאָדָם שֶׁיִּזְכֹּר בְּהִי תִתְבָּרַךְ וְיִתְעוֹרֵר מִשְׁנַתּוֹ הֵינּוּ מֵהַמַּשָּׂא וּמַתָּן שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁנָה. וְעַל-כֵּן

תַּפְּלַת הַמְּנַחָה הִיא בְּחִינַת ראש השנה. כִּי ראש השנה הִיא בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַשָּׁנָה שֶׁהִיא הַמַּשָּׂא וּמִתְּנֶה. כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה כָּל זֶה בְּמֵאמָר אֲשֶׁרִי הָעַם (בְּסִימֵן לַה) עֵינֵי שָׁם. כִּי יִצְחָק תִּקְוֶה תַּפְּלַת הַמְּנַחָה, וְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא פֶּחַד יִצְחָק. וְעַל-כֵּן נִקְרָאת הַתַּפְּלָה עַל שֵׁם הַמְּנַחָה, כִּי מְנַחָה הִיא קָרְבַּן עֲנִי שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּינִים, כִּי אִזְ דִּינִים שׁוֹרִין בְּחִינַת ראש השנה בְּחִינַת פֶּחַד יִצְחָק. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֹהִיר בְּתַפְּלַת הַמְּנַחָה שֶׁכֵּן אֱלֹהֵיו לֹא נִעְנָה אֶלָּא בְּתַפְּלַת הַמְּנַחָה. כִּי בִקְשֵׁת וּתַפְּלַת אֱלֹהֵיו הִיָּה שֶׁהִיָּה רוֹצֵה לְגַלוֹת הָאֱמוּנָה בְּעוֹלָם לִידַע כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם. וְעַל-כֵּן לֹא נִעְנָה אֶלָּא בְּתַפְּלַת הַמְּנַחָה, כִּי מְנַחָה מוֹעִיל לְאֱמוּנָה עַל פְּסוּק מִה שֶׁמְבַאֵר לְעִיל שֶׁמְנַחָה הִיא בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַשָּׁנָה. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְחַדֵּשׁ הָאֱמוּנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ שָׁם. כִּי בִשְׁעַת הַמַּשָּׂא וּמִתְּנֶה הַנִּשְׁמָה בָּאָה בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה בְּחִינַת מַשָּׂא וּמִתְּנֶה בְּאֱמוּנָה וְנִתְחַדֵּשׁה שָׁם. וְאַחַר כֵּן כִּי שֶׁנִּתְעוֹרְרוּ מִהַשָּׁנָה נִתְחַדֵּשׁ הַמַּחַ בְּאֱמוּנָה יִתְרָה. נִמְצָא שֶׁמְנַחָה שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַשָּׁנָה עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְאֱמוּנָה כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן אֱלֹהֵיו זָכָה אִזְ לְגַלוֹת אֱמוּנָה בְּעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם ה' הוּא הָאֱלֹקִים. וּמִחֲמַת שֶׁהָאֱמוּנָה הִיא בְּחִינַת זֹאת יְרוּשָׁלַיִם בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם שֶׁמִּתִּיָּה וְכוּ' וְהַחִיצוֹנִים יוֹנְקִים מִמֶּנָּה, עַל-כֵּן צָרִיךְ לְזַהֵר בָּהּ מְאֹד. כִּי צָרִיךְ זְהִירוֹת וְהַתְּגַבְּרוֹת שֶׁלֹּא יִשָּׂאֵר שְׁקוּעַ שָׁם חֵס וְשָׁלוֹם שֶׁלֹּא יִתְגַבְּרוּ עָלָיו, מְאַחַר שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִשָּׁם. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֹהִיר בְּתַפְּלַת הַמְּנַחָה, כִּי אִזְ צָרִיכֵן זְהִירוֹת בְּיוֹתֵר כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן תִּקְנוּ סְמוּךְ לְמְנַחָה דּוֹקָא שֶׁלֹּא לְהִתְחִיל בְּשׂוּם מְלֶאכֶה וְאֶכִּילָה סְמוּךְ לָהּ פֶּן יִשְׁכַּח לְהִתְפַּלֵּל. כִּי אִזְ דִּיקָא חֲשָׁשׁוּ לְזֶה מְאַחַר שֶׁאִז דִּינִים שׁוֹרִין. כִּי הַחִיצוֹנִים יוֹנְקִים מִהָאֱמוּנָה כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן גָּזְרוּ אִז גְּזֵרוֹת אֵלוּ פֶּן יִשְׁכַּח, כִּי אִז צָרִיךְ זְהִירוֹת יִתְרָה שֶׁלֹּא יִתְגַבְּרוּ עָלָיו כְּנִ"ל:

תַּפְּלַת הַמְּנַחָה ב':

עַל-פִּי הַמַּאמָר וּבִיּוֹם הַבְּכוּרִים שֶׁל רַב יְהוּדָא הַנְּדוּאָה מְשַׁתְּעֵי בְּלִקְוֵי תַּנְיִנָא סִימֵן ד' עֵינֵי שָׁם הֵיטֵב כָּל הַמַּאמָר:

וְהַיּוֹצֵא מִשָּׁם בְּקִצּוֹר שְׁעַל-יְדֵי הַצְּדָקָה מִתְקַנֵּין הַפְּגָם שֶׁל זְקֵנֵי הַדּוֹר שֶׁאֵינָם כְּרֵאוּי. וְאִזִּי נִכְנַע מִצַּח הַנְּחָשׁ דְּהֵינּוּ שֶׁרֵשׁ חֲכָמַת הַטְּבַע שֶׁיִּנְיָקְתוּ מִשָּׁם. וְאִזִּי נִשְׁמַע קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל יוֹם-טוֹב שֶׁהִיא הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן, עַל-יְדֵי שֶׁמְקַשְּׁרִין לְשֶׁרֵשׁ הַרְצוֹן שֶׁהוּא מִצַּח הַרְצוֹן שֶׁהִיא בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת מִשָּׁה וְכוּ'. כִּי נִכְנַע קוֹל שֶׁאֲגוֹת הַחִיּוֹת רְעוֹת שֶׁהֵם חֲכָמֵי הַטְּבַע וְכוּ' עֵינֵי שָׁם הֵיטֵב. וְעַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן נִעֲשֶׂה יְרָאָה. וְעַל-יְדֵי יְרָאָה נִשְׁפַּע הַחֲסָד,

וְאִזִּי אֵין צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת שׁוּם מְלָאכָה וְעֵסֶק, כִּי נִתְקַיֵּם הָעוֹלָם בְּחִסְדּוֹ וְאִזִּי
נִתְקַיֵּם וְעֵמְדוֹ זָרִים וְרָעוּ צֹאנֶכֶם וְכוּ' עַלֵּן שָׁם :

אות א

וְזֶה בְּחִינַת הַתְּפִלָּה. כִּי הַתְּפִלָּה הִיא הַתְּגִלוֹת הָרָצוֹן, כִּי עַל -יְדֵי הַתְּפִלָּה
שָׂאנוּ מִתְּפִלְלִין אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִתְּגִלָּה שֶׁהַכֹּל בְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְנִכְנַע חֲכַמַת
הַטְּבַע, כִּי הַתְּפִלָּה מְשַׁנָּה הַטְּבַע. כִּי הַטְּבַע מְחַיֵּב כָּדָּ וְהַתְּפִלָּה מְשַׁנָּה הַטְּבַע
כְּמִבְּאֵר בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ גֵרוֹ יְאִיר כַּמָּה פְּעָמִים. נִמְצָא שֶׁהַתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת
הַתְּגִלוֹת הָרָצוֹן בְּחִינַת יוֹם-טוֹב. וְעַל-כֵּן תִּקְנוּ שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת בַּיּוֹם כְּנֶגֶד
שְׁלֹשָׁה רְגָלִים שֶׁהֵם הַתְּגִלוֹת הָרָצוֹן, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא גַם-כֵּן הַתְּגִלוֹת הָרָצוֹן
כְּנִ"ל. כִּי יְדוּעַ שֶׁשְׁלֹשָׁה רְגָלִים פְּסַח שְׁבוּעוֹת סְכוּת הֵם כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה אַבוֹת
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. וְכֵן שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת הֵם גַם-כֵּן כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה אַבוֹת, כִּי
אַבְרָהָם תִּקְוָה שְׁחֵרִית יִצְחָק תִּקְוָה מְנַחֵה וְכוּ'. כִּי שְׁלֹשׁ הַתְּפִלוֹת הֵם בְּבְחִינַת
שְׁלֹשָׁה רְגָלִים שֶׁהֵם הַתְּגִלוֹת הָרָצוֹן כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַתְּפִלָּה כְּשֵׁישׁ עֵת
רָצוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְאֲנִי תְּפִלְתִּי לָךְ ה' עֵת רָצוֹן. כִּי עֵת רָצוֹן הוּא בְּחִינַת
הַתְּגִלוֹת מִצַּח הָרָצוֹן כְּמוֹבָא. וְאִזִּי יֵשׁ כַּח לְהַתְּפִלָּה, וְהַתְּפִלָּה מְקַבֶּלֶת עַל-
יְדֵי הַתְּגִלוֹת מִצַּח הָרָצוֹן שֶׁרֵשׁ הָרָצוֹן. כִּי עֵקֶר בְּלִבּוֹל הַתְּפִלָּה וּמְחֻשְׁבוֹת
זְרוֹת שְׁבִתְפִלָּה, הֵם בָּאִים מִחִיּוֹת רְעוּת שֶׁהֵם כְּנֶגֶד חִיּוֹת קְדוּשׁוֹת, שֶׁהֵם
אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת כְּמוֹבָא. וְכְנֶגְדָם כָּלֵב חֲמוֹר נָח,
שֶׁהֵם חִיּוֹת רְעוּת הַדּוֹרְסִים וְטוֹרְפִים שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת שֶׁמְבַלְבְּלִין
אֶת הַתְּפִלָּה בְּמְחֻשְׁבוֹת זְרוֹת. וְאֵלוֹ הַמְּחֻשְׁבוֹת זְרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת חִיּוֹת
רְעוּת הַנִּ"ל הֵם הַחִיּוֹת רְעוּת הַמְּבַאֲרִין בְּמֵאֲמֵר הַנִּ"ל שֶׁהֵם חֲכָמֵי הַטְּבַע
שְׁכוּפְרִין בְּרָצוֹן כְּמִבְּאֵר שָׁם עַלֵּן שָׁם. כִּי עֵקֶר הַמְּחֻשְׁבוֹת זְרוֹת שְׁבִתְפִלָּה הֵם
עַל-יְדֵי קְלָקוֹל הָאֱמוּנָה כְּמִבְּאֵר הַיֵּטֵב בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ גֵרוֹ יְאִיר. נִמְצָא
שֶׁמְחֻשְׁבוֹת זְרוֹת נִמְשָׁכִין רַק מִן הַחִיּוֹת רְעוּת שֶׁהֵם חֲכָמֵי הַטְּבַע שְׁכוּפְרִין
בְּרָצוֹן שֶׁזֶהוּ הַפֶּדָּ הַתְּפִלָּה. כִּי עֵקֶר הַתְּפִלָּה עַל-יְדֵי אֱמוּנָה שֶׁמֵאֲמִין שֶׁהַכֹּל
בְּרָצוֹנוֹ כְּנִ"ל, וּמְחֻשְׁבוֹת זְרוֹת שֶׁהֵם כְּנֶגֶד הַתְּפִלָּה הֵם עַל-יְדֵי הַחִיּוֹת רְעוּת
חֲכָמֵי הַטְּבַע כְּנִ"ל, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד הָאֱמוּנָה וְכוּפְרִין בְּרָצוֹן כְּנִ"ל. נִמְצָא, שֶׁהַכֹּל
בְּחִינָה אַחַת דְּהֵינּוּ חִיּוֹת רְעוּת מְחֻשְׁבוֹת זְרוֹת שְׁבִתְפִלָּה הֵם הֵם הַחִיּוֹת
רְעוּת הַמְּבַאֲרִין בְּמֵאֲמֵר הַנִּ"ל שֶׁהֵם חֲכָמֵי הַטְּבַע כְּנִ"ל. אֲבָל כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה
שֶׁרֵשׁ הָרָצוֹן מִצַּח הָרָצוֹן וְאִזִּי נִכְנָעִין חִיּוֹת רְעוּת חֲכָמֵי הַטְּבַע כְּמִבְּאֵר שָׁם,
וְעַל-כֵּן אִזִּי הוּא עֵת רָצוֹן וְנִתְקַבְּלִין אִזִּי כָּל הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת, עַל-יְדֵי
שְׁבִתְפִלוֹת הֵם אִזִּי כְּרָאוּי בְּלִי תַעֲרֵבֶת מְחֻשְׁבוֹת זְרוֹת הַפּוֹגְמִים בְּתְפִלָּה. כִּי
זֶה יְדוּעַ שֶׁכְּשֶׁהַתְּפִלָּה זְכָה בְּלִי מְחֻשְׁבוֹת זְרוֹת אִזִּי נִתְקַבֶּלֶת בְּוַדָּאִי וְעוֹלָה
לְרָצוֹן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ :

אף-על-פי שגם תפלת הצדיק שהיא זכה לגמרי. לפעמים אין נעשה בקשתו כמו שאיתא בהר הקדוש זמנין דשמע וזמנין דלא שמע אף-על-פי-כן תפלת הצדיק עושה רשם בודאי ומקבלת לרצון בודאי. רק שאף-על-פי-כן אין ה' יתברך עושה בקשתו. ובאמת אין אנו מבינים דרכי ה' :

ועל-כן עקר התפלה לכוון העת רצון, דהינו כשנתגלה מצח הרצון. ואז נכנעין החיות רעות חכמי הטבע ונכנעין מחשבות זרות שבתפלה ואז התפלה צחה ונקיה וזכה בשלמות ואז היא מקבלת לרצון לפנינו כנ"ל. וזהו שאמר רבי חנינא בן דוסא אם שגורה תפילתי בפני יודע אני שהוא מקבל ואם לאו יודע אני שהוא מטרף. מטרף דיקא, בחינת חיות רעות הדורסים וטורפים שהם מתגברים כנגד התפלה כנ"ל. וכמו שפרש רש"י מטרף לשון טורפין תפלתו בפניו. כי רבי חנינא בן דוסא היה מבין בתפלתו שהיתה זכה בודאי בלי שום תערובת מחשבות זרות. ועל-כן בעת שהיה מרגיש שיש התגברות חיות רעות מחשבות זרות, וזה היה יודע על-ידי שלא היתה תפלתו שגורה בפיו והדברים מרצים ונאמרים מפיו כסדר כמו שפרש רש"י שם. אבל כשיש איזה בלבול אין התפלה שגורה בפה. ועל-כן היה רבי חנינא בן דוסא מבין כשלא היתה תפלתו שגורה בפיו כראוי שבודאי יש התגברות החיות רעות חס ושלוש שהם כנגד התפלה. כי גם הצדיק הגדול יש לו מלחמה בתפלתו לפי בחינתו בדקות גדול. וזהו אם שגורה תפילתי בפני ואין לי שום עכוב ומניעה בהתפלה, וזה מורה שמתגלה מצח הרצון ונכנעין חיות רעות שהם כנגד התפלה, אזי יודע אני שהוא מקבל. כי כשנתגלה מצח הרצון אזי היא עת רצון, ואזי התפלה מקבלת. ואם לאו, שאין התפלה שגורה בפיו, זה מורה שאין עת רצון חס ושלוש, ומתגברים חיות רעות הדורסים וטורפים. וזהו יודע אני שהוא מטרף, מטרף דיקא כנ"ל. ועל-כן צריכין לתן צדקה קדם התפלה, כדי להכניע מצח הנחש, שהוא כנגד מצח הרצון. ואזי נתגלה מצח הרצון, ואז הוא עת רצון, ואז התפלה מקבלת. כמו שכתוב ואני תפילתי לך ה' עת רצון כנ"ל. וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על חסידים הראשונים שהיו שוהין שעה אחת קדם שמתפללין ושעה אחת בתפלתם וכו' והקשו מלאכתן מתי נעשית וכו'. ותרצו מתוך שחסידים היו תורתן משתמרת ומלאכתן מתברכת. הינו על-פי המאמר הנ"ל. פרוש כי על-ידי שהיו חסידים והיו שוהין כל כך בתפלתם כדי להתפלל כראוי, ועל-ידי זה בעצמו מלאכתן מתברכת מאליה ואין צריכין לעשות שום מלאכה ועסק. כי התפלה היא התגלות הרצון, ועל-ידי התגלות הרצון נעשה יראה, ועל-ידי היראה נשפע חסד. ואז אין צריכין לעשות שום עסק, כי נתקיים ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' כמבאר שם עין שם. נמצא שאלו החסידים על-ידי זה בעצמו שהיו מתפללים כראוי, על-ידי זה בעצמו מלאכתן מתברכת מאליה. כי אין צריכין לעשות שום מלאכה, כי נתקיים ועמדו זרים וכו' כנ"ל. ועל-כן התפלה נקראת יראה, כי על-ידי התפלה שהיא התגלות הרצון נעשה יראה

אות ב

והנה היוצא לנו שהאדם צריך לכוון בתפלתו שיוכל לעורר ולגלות מצח הרצון שרש הרצון כדי שיהיה עת רצון שתתקבל תפלתו. כי על-ידי התגלות שרש הרצון, על-ידי זה יוכל לכוון בתפלתו ולהתגבר על החיות רעות שהם בחינת חכמי הטבע הפופרים ברצון שמהם באים מחשבות זרות פנ"ל. וביותר צריך לזהר ולהתגבר בתפלת המנחה, כי בשעתא דמנחה דינא תקיפא שלטא, ומהשתלשלות הדינים משם אחיזת הסטרא אחרא כמובא. ועל-כן אלו החיות רעות חכמי הטבע הנ"ל שהם מן הסטרא אחרא מתגברים ביותר חס ושלום בעת שליטת הדינים חס ושלום, דהינו במנחה, כי משם אחיזתם פנ"ל. כי אלו החיות רעות חכמי הטבע שפופרים ברצון הם בבחינת רגז שהוא הפך הרצון. בחינת קצר ימים שבע רגז, כמבאר היטב במאמר הנ"ל עין שם. כי הם בחינת רגז, כי אחיזתם מרגז ודינים חס ושלום פנ"ל. ועל-כן נקראים בשם חיות רעות הדורסים וטורפים על-ידי התגברות הרגז שבהם. נמצא שבמנחה שאז דינא תקיפא שלטא, אז צריך להתגברות יותר נגד החיות רעות פנ"ל שהם חכמי הטבע שהם בחינת רגז פנ"ל. גם עקר יניקת החיות רעות הוא ממצח הנחש שהוא שרש חכמת הטבע כמבאר שם. ומצח הנחש יונק מזקני הדור ממאריכי ימים שבדור כשאיןם פתקונו, דהינו כשאיןם מוסיפים קדשה ודעת בכל יום ויום שהם מזקניים. כי האדם צריך להוסיף קדשה ודעת בכל יום ויום שבא אחר כך. ומי שפוגם ימיו שהוא מאריך ומזקין, מאלו זקני הדור יונק מצח הנחש כמבאר שם היטב:

וכאשר נסתכל נמצא שעקר יניקת מצח הנחש שיונק מזקני הדור הוא עקר בשעת מנחה שהיא לעת פנות היום, ואז היום עולה למעלה. ומי שהוסיף קדשה ודעת באותו היום אשרי לו. אבל כשעולה למעלה היום של המאריכי ימים הנזכרים לעיל שאיןם כראוי שלא הוסיפו קדשה ודעת באותו היום ופגמו את היום, מזה מתגבר מצח הנחש חס ושלום שהוא בחינת רגז. נמצא שעקר יניקת מצח הנחש מזקני הדור הנ"ל הוא במנחה שאז פנה היום שלהם בחשך ופגם בלי קדשה ומזה הוא יניקתם פנ"ל. ואפשר מחמת זה בעצמו דינא תקיפא שלטא במנחה. מחמת שאז היום פנה, ואזי עולין כמה ימים פגומים של זקני הדור הנ"ל ומזה מתגברים דינים חס ושלום. הינו שיונק מצח הנחש מאלו הימים פגומים פנ"ל שהוא בחינת רגז הפך הרצון פנ"ל. ועל-כן במנחה שליטת הדינים בחינת רגז. על-כן צריכין להתגבר ביותר בתפלת המנחה לכוון בה מאד, להתגבר על החיות רעות הנזכרות לעיל שמתגברין אז כנזכר לעיל. והעקר לראות לעורר ולגלות אז דיקא בחינת מצח הרצון שהוא בחינת עת רצון. כי עקר התגלות מצח הרצון עת רצון הוא במנחה של שבת שאז היתה הסתלקות משה כמובא. ועל-כן צריכין גם בחל במנחה להמשיך קדשה של שבת לימי החל לעורר ולגלות במנחה דיקא של חל את העת רצון כמו בשבת.

כְּדֵי לְהַמְתִּיק הַדִּין הַקָּשָׁה בְּחִינַת הַרְגֵז שְׁמִתְעוֹרֵר בְּמִנְחָה כְּנִ"ל. וּמִנִּיחָה וְבִיחָה אֲבָא לִיזִיל בֵּיחָה נִרְגָא. דְּהֵינּוּ שְׁבִיבְמִנְחָה דִּיקָא שְׂאֵז מִתְעוֹרֵר דִּין קָשָׁה וְרָגֵז חֶסֶד וְשְׁלוֹם, אֵז דִּיקָא נִמְתַּק הַדִּין וְהַרְגֵז עַל-יַדֵי הָעֵת רְצוֹן שְׁמִמְשִׁיכִין מִשְׁבֵּת לִימֵי הַחַל כְּנִ"ל. אֵד לָזָה צְרִיכִין צְדָקָה כְּדֵי לְהַכְנִיעַ מִצַּח הַנְּחָשׁ. כְּמַבְאָר הֵיטֵב בְּמַאמָר הַנִּ"ל. וְעֵתָה נִכּוֹן וּמִתְקַן מְאֹד תְּמִיחַת הַפּוֹסְקִים שְׁתַּמְהוּ לָמָּה קָרְאוּ תְּפִלָּה זֹה דִּיקָא בְּשֵׁם מִנְחָה הֲלֵא גַם בְּבִקְרָה הַקְרִיבוּ מִנְחָה, כְּמוֹבָא בְּמִגְוֵן אֲבָרְהָם (סִימָן רַל"ב). וְהַשְׂתָּא נִיחָא שְׁפִיר כִּי בְּוֹדָאֵי רְאוּי וְיָפָה לְקוֹרֹת תְּפִלָּה זֹה בְּשֵׁם מִנְחָה, עַל-פִּי דְבְרֵי רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּמַאמָר הַנִּ"ל. כִּי עֵקֶר תְּקוּן תְּפִלָּה זֹה הוּא עַל-יַדֵי צְדָקָה, שְׁעַל יְדָה נִתְתַּקֵּן פְּגָם זְקִנֵי הַדּוֹר. וְאֵזִי נִכְנַע מִצַּח הַנְּחָשׁ שְׁיִנְיָקְתוּ מִשָּׁם. וְאֵזִי נִתְגַּלָּה הַרְצוֹן כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרְאוּ בְּשֵׁם מִנְחָה שֶׁהִיא בְּחִינַת צְדָקָה, בְּחִינַת מַגִּישֵׁי מִנְחָה בְּצְדָקָה. כְּמוֹ שְׁכַתְּבֵי רַבֵּנוּ שֶׁם עֵינֵי שָׁם כִּי בְּיוֹתֵר צְרִיכִין לְצְדָקָה בְּשַׁעַת תְּפִלָּה

זו

אות ג

וְזֶה שֶׁהִבִּיא שָׁם רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה מָה שְׂאֵמֵר יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ וְלִקְחֹת מִנְחָתִי מִיָּדֵי וְכוּ' עֵינֵי שָׁם. כִּי עֲשׂוֹ הוּא זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ, בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחָשׁ הַנּוֹזֵכֵר לַעֲלִיל. וְהוּא כְּנִגְדֵי יַעֲקֹב שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן בְּחִינַת פָּנִים כְּמוֹ שְׁכַתְּבוּב מְבַקְשֵׁי פְּנִיָּד יַעֲקֹב סָלָה. וּפְנִים הוּא בְּחִינַת רְצוֹן כְּמוֹ שְׁכַתְּבוּב יִשָּׂא ה' פְּנֵיו אֵלֶיךָ וְכְמוֹ שְׁכַתְּבֵי רַבֵּנוּ בְּמַאמָר הַנִּ"ל. וְעֵקֶר יְנִיקַת עֲשׂוֹ הוּא מִיִּצְחָק שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, כִּי יִצְחָק תְּקוּן מִנְחָה. כִּי אַחֲזִיז מִצַּח הַנְּחָשׁ הוּא מִבְּחִינַת מִנְחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּינִים כְּנִ"ל. וְהַתְּגַבְּרוּתוֹ חֶסֶד וְשְׁלוֹם כְּשֵׁישׁ זְקִנֵי הַדּוֹר שְׂאֵינִם כְּתִקְוֵנוּ. שְׁעַל-יַדֵי זֶה מִתְעוֹרֵר הַדִּין שֶׁל מִנְחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת יִצְחָק הַנִּ"ל. כִּי אָף-עַל-פִּי שְׁיִצְחָק הוּא בְּחִינַת דִּין שְׁבִקְדָּשָׁה, אָף-עַל-פִּי-כֵן זֶה מְבָאָר שְׁכַתְּשֵׁישׁ פְּגָם חֶסֶד וְשְׁלוֹם מִתְעוֹרֵר הַדִּין שְׁבִקְדָּשָׁה. וּמִשָּׁם מִתְגַּבְּרִין שְׂאֵר הַדִּינִים, כִּי כָּלֵם נֶאֱחָזִים וּמְקַבְּלִין מִדִּין שְׁבִקְדָּשָׁה. וְזֶה בְּחִינַת וַיְהִי כִּי זָקוּ יִצְחָק, הֵינּוּ כְּשִׁמְתְּעוֹרֵר חֶסֶד וְשְׁלוֹם הַדִּין שֶׁל יִצְחָק עַל-יַדֵי זְקִנֵי הַדּוֹר הַנּוֹזֵכִים לַעֲלִיל שְׁזֶה בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַדִּינִים שֶׁל מִנְחָה כְּנִ"ל, אֵזִי וַיִּקְרָא לַעֲשׂוֹ וְכוּ'. הֵינּוּ שְׂאֵזִי חֶסֶד וְשְׁלוֹם מְחִיב הַדִּין הַקְּדוֹשׁ לְתוֹן יְנִיקָה לַעֲשׂוֹ שֶׁהוּא מִצַּח הַנְּחָשׁ מִפְּגָם זְקִנֵי הַדּוֹר הַנּוֹזֵכִים לַעֲלִיל. כִּי יְנִיקַת מִצַּח הַנְּחָשׁ מִזְקִנֵי הַדּוֹר כְּנִ"ל, אֵד ה' יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו מוֹדִיעַ זֹאת לַיַּעֲקֹב שֶׁהוּא הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן כְּנִ"ל, וּמְזַרְזוֹ שְׁיִקְדִים לְפִיִּס הַדִּין עַל-יַדֵי הַצְּדָקָה שְׁיִתְּנוּ לְאֹכֵל לְעֵנִיִּים שְׁבֵהֵם נֶאֱחָזִים הַדִּינִים כְּמוֹבָא. וּמִי שְׁנוֹתֵן לָהֶם צְדָקָה וּמֵאֲכִילֵן בְּזֶה מְפִיִּס הַדִּין. וְזֶהוּ שְׁמִזְרֹזֵת הַשְּׁכִינָה בְּחִינַת רְבִקָּה אֶת יַעֲקֹב לִילָד אֶל הַצֶּאֱן שֶׁהֵם צֶאֱן קְדוֹשִׁים, דְּהֵינּוּ יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים, וְלִקַּח מֵהֶם שְׁנֵי גְדֵי עֲזִים לַעֲשׂוֹת אוֹתָם מְטַעֲמִים לְיִצְחָק שֶׁהוּא

בְּחִינַת הַדִּין דְּהִינּוּ לְקַבֵּל מֵהֶם צְדָקָה לְתוֹן לְעֲנִיִּים שֶׁהֵם מְאֲנִין תְּבִירִין
שֶׁנֶּאֱחָזִין בָּהֶם הַדִּינִים. שְׁעַל-יְדֵי הַצְדָּקָה שֶׁנּוֹתְנִין לָהֶם מִפִּיֶּסֶן הַדִּין שֶׁל
יִצְחָק. וְאִזִּי עַל-יְדֵי הַצְדָּקָה נִכְנַע מִצַּח הַנְּחֹשׁ שִׁינִיקְתּוֹ מִזְקֵנֵי הַדּוֹר כְּנִ"ל.
וְזֶה שֶׁהַתְּמִיּה יִצְחָק כְּשֶׁאָמַר לוֹ יַעֲקֹב כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹקֶיךָ לְפָנָי וְתִמָּה וְאָמַר
הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְכוּ'. כִּי בּוֹדָאֵי הָיָה פֶּלֶא גָדוֹל בְּעֵינַי יִצְחָק, כִּי עָשׂוּ הָיָה
רוּצָה עֲתָה לֵינֶק וּלְהַתְגַּבֵּר חֵס וְשָׁלוֹם כְּנֶגֶד הַרְצוֹן. כִּי הוּא בְּחִינַת מִצַּח
הַנְּחֹשׁ שֶׁהוּא חֲכֻמַּת הַטְּבַע כְּנִ"ל. וְעַכְשָׁו הוּא שׁוֹמֵעַ הַהֶפֶךְ מִמֶּשׁ, דְּהִינּוּ כִּי
הִקְרָה ה' אֱלֹקֶיךָ וְכוּ', שֶׁתּוֹלָה כָּל הַסְּבוֹת וְהַמְאָרְעוֹת בְּה' יִתְבַּרֵךְ. עַל-כֵּן
אָמַר שֶׁבּוֹדָאֵי הוּא קוֹל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן, שֶׁמֵּאֲמִין שֶׁהַכֹּל רַק עַל-
יְדֵי רְצוֹן ה' יִתְבַּרֵךְ, וְאִין שׁוֹם מִקְרָה וְסִבָּה עַל-פִּי טְבַע חֵס וְשָׁלוֹם. וְעַל-כֵּן
מֵאַחַר שֶׁנִּמְתַּק הַדִּין שֶׁל יִצְחָק וְנִתְגַּבֵּר יַעֲקֹב שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן, אִזִּי קַבֵּל
הַבְּרָכוֹת. וְזֶהוּ שֶׁבְּרָכוּ וְיִתְּן לָךְ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וְכוּ', הִינּוּ שֶׁבְּרָכוּ
שִׁיחָיָה שׁוֹפֵעַ עָלֵינוּ חֶסֶדוֹ הַגָּדוֹל עַד שֶׁלֹּא נִצְטַרֵךְ לְשׁוֹם עֶסֶק וּמְלָאכָה. וְזֶה
יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים בְּחִינַת וְעַמְדוֹ זָרִים וְרַעוּ צֹאנֶכֶם וְכוּ'. כִּי עַל-יְדֵי שֶׁנִּכְנַע מִצַּח
הַנְּחֹשׁ בְּחִינַת עָשׂוּ וְנִתְגַּלָּה הַרְצוֹן, עַל-יְדֵי זֶה נִשְׁפָּע הַחֶסֶד, וְאִזִּי נִתְקַיֵּם
וְעַמְדוֹ זָרִים וְכוּ'. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת וְיִתְּן לָךְ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וְכוּ' וְרַב דָּגוּן
וְתִירֵשׁ, הִינּוּ רַב הַשְּׁפָעַת הַחֶסֶד בְּלִי מַעֲשֵׂה יְדִינּוּ כָּלֵל, רַק יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים
וְכוּ' כְּנִ"ל. וַיְמָה שֶׁהַזְּכִיר אֱלֹקִים וְיִתְּן לָךְ הָאֱלֹקִים. כִּי הַחֶסֶד צָרִיךְ לְקַבֵּל
עַל-יְדֵי הִירָאָה שֶׁנִּעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַרְצוֹן כְּמִבְּאֵר שֵׁם. וְאֱלֹקִים בְּחִינַת יִרְאָה
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב אֶת הָאֱלֹקִים אֲנִי יִרְאָה:

אות ד

וְעַל-כֵּן אַחַר כֵּךְ כְּשֶׁבָּא יַעֲקֹב כְּנֶגֶד עָשׂוּ אָמַר לוֹ וְלִקְחָתָּ מִנְּחֹתֵי וְכוּ', רָמַז לוֹ
שֶׁהוּא נוֹתֵן בְּחִינַת צְדָקָה בְּחִינַת וְנוֹגְשִׁיךָ צְדָקָה שֶׁהִיא בְּחִינַת מְנַחָה
כְּמִבְּאֵר כָּל זֶה בְּמֵאֲמַר הַנִּ"ל עֵינֵי שָׁם. וְכָל זֶה הָיָה לְתַקּוֹן וּלְהַכְנִיעַ יְנִיקַת
עָשׂוּ שִׁינִיק מִבְּחִינַת מְנַחָה בְּחִינַת יִצְחָק כְּנִ"ל. עַל-כֵּן הוּא נוֹתֵן בְּחִינַת
צְדָקָה לְתַקּוֹן זֹאת כְּנִ"ל:

אות ה

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה לְעוֹלָם יְהִי אָדָם זֶהִיר בְּתַפְלַת
הַמִּנְחָה שֶׁכֵּן אֱלֹהֵיו לֹא נִעְנָה אֶלָּא בַּמִּנְחָה שֶׁנֶּאֱמַר וְכוּ'. כִּי אֱלֹהֵיו רָצָה אֲזִי
לְהַכְנִיעַ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁבִּימֵינוּ. וְעַקֵּר הָעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלֹּהֶם הִיְתָה עֲבוֹדַת
כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. כִּי תָלוּ הַכֹּל בְּמַעֲרַכַת הַשָּׁמַיִם, עַל-כֵּן הָיוּ עוֹבְדִים
עֲבוֹדָתָם לְהַמְשִׁיךְ כַּחוֹתָם לְמַטָּה. נִמְצָא שֶׁאֱלֹהֵיו הָיָה צָרִיךְ לְהַכְנִיעַ חֻכְמַת
הַטִּבֵּעַ שֶׁתּוֹלָה כָּל הַסְּבוֹת בְּמַעֲרַכַת הַשָּׁמַיִם. וּלְגַלוֹת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים,
שֶׁכָּל הַסְּבוֹת עַל-יְדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ לְבַד. וְעַל-כֵּן אֱלוֹ שֶׁעָמְדוּ כְּנֶגֶד אֱלֹהֵיו הָיוּ
מִתְגַּבְּרִים וּמִתְחַזְּקִים עַד עֲלוֹת הַמִּנְחָה, כִּי סָבְרוּ שֶׁעַל-יְדֵי מִנְחָה יִהְיֶה
לָהֶם יְנִיקָה וְהִתְגַּבְּרוּת חַס וְשְׁלוֹם כְּנִ"ל. אֲךָ אֱלֹהֵיו הָיָה מִמְּתִיק הַדִּין שֶׁל
מִנְחָה. וְעַל-כֵּן הִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם דִּיקָא בַּמִּנְחָה. כִּי כְּשֶׁמִּמְתִּיקוּן הַדִּין שֶׁל
מִנְחָה נִעֲשֶׂה אֲזִי בְּחִינַת עֵת רְצוֹן כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן וַיְהִי כְּעֲלוֹת הַמִּנְחָה אֲזִי דִיקָא
וַיִּגַּשׁ אֱלֹהֵיו וְכוּ'. וְהִתְפַּלֵּל וְגַלָּה הַרְצוֹן עַל-יְדֵי הָאוֹת וְהַמוֹפֵת הַגָּדוֹל שֶׁעָשָׂה
אֲזִי. וְאֲזִי עָנוּ וְאָמְרוּ כָּלֶם ה' הוּא הָאֱלֹקִים וְכוּ', שֶׁהַכֹּל עַל-יְדֵי ה' יִתְבַּרֵּךְ
לְבַד עַל-יְדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ. כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים הַשְּׁלִיט וּמוֹשֵׁל וּמִנְהִיג הַכֹּל
בְּרְצוֹנוֹ. וְכָל זֶה הָיָה עוֹשֶׂה אֱלֹהֵיו בַּמִּנְחָה דִּיקָא עַל-יְדֵי שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהַמְתִּיק
הַדִּין שֶׁל מִנְחָה לְהַפְּכוֹ לְעֵת רְצוֹן כְּמוֹ בְּשִׁבְתָּ. וְזֶה נִעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה
שֶׁהִיא בְּחִינַת וְאֵת הָעֲרָבִים צוּיְתִי לְכַלְפֵּלָךְ כְּמִבְּאֵר הַיֵּטֵב שֵׁם. וְאֱלֹהֵיו
שֶׁזָּכָה לְבְּחִינָה זוֹ, כִּי בְּאֱלֹהֵיו נֶאֱמַר פֶּסוּק זֶה וְאֵת הָעֲרָבִים צוּיְתִי לְכַלְפֵּלָךְ
סָמוּךְ לְאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה הַנִּ"ל. כִּי אַחֵר מַעֲשֶׂה זֶה שֶׁהָיָה נִסְתָּר וְהַעוֹרְבִים
כֹּלְפָלוּהוּ הֵלֶךְ לְהִרְאוֹת אֶל אַחָאָב, וְאֲזִי הַכְּנִיעַ עוֹבְדֵי הַבַּעַל הַנְּזַכָּרִים לְעֵיל.
עַל-כֵּן הָיָה כַּח בְּאֱלֹהֵיו לְהַמְתִּיק הַדִּין שֶׁל מִנְחָה לְהַפְּכוֹ לְרְצוֹן כְּנִ"ל, עַל-
יְדֵי בְּחִינַת וְאֵת הָעֲרָבִים צוּיְתִי וְכוּ'. כִּי מִנִּיה וּבִיָּה אָבָא לִיזִיל בֵּיה נִרְגָא.
וּמֵאַחֵר שֶׁזָּכָה לְהַפְּךְ אֶת אַכְזָרִיוֹת הָעוֹרֵב לְרַחֲמִים לְכַלְפֵּל אוֹתוֹ, עַל-יְדֵי זֶה
הָיָה בּוֹ כַּח גַּם-כֵּן לְהַמְתִּיק הַדִּין שֶׁל מִנְחָה לְהַפְּכוֹ לְרְצוֹן עַד שֶׁהַכֹּל הוֹדוּ
וְאָמְרוּ ה' הוּא הָאֱלֹקִים כְּנִ"ל:

תפלת המנחה ג:

זמן מנחה אחר שש שעות:

עַל-פִּי מַה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוֹרֹנוֹ לְבִרְכָה בַּמֶּאֱמָר וַיְהִי נָא פִּי שְׁנִים בְּרוּחָךְ אֱלִי
(סִימָן סו), שֵׁישׁ בְּחִינַת חֲרוֹן אַף, וְצָרִיךְ לְהַמְתִּיק וּלְבַרֵּר הָעֵשׂוֹן שֶׁל הַחֲרוֹן
אֵף שִׁיְהִיָּה נִעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ בְּחִינַת רוּחַ אֲוִירִי, וְהוּא בְּחִינַת רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ.
וְקִדְּם שָׂבָא לְבְּחִינַת הַיָּדִים הוּא בְּחִינַת קִדְּם הַהוֹיָה, וְעַקֵּר הַהוֹיָה כְּשֶׁבָּא
בְּחִינַת הָרוּחַ לְתוֹךְ בְּחִינַת הַיָּדִים. וּבְתַחֲלָה שְׁתֵּי הַיָּדִים אָחָד, וְאֲזִי הוּא
בְּחִינַת קִדְּם הַבְּרִיאָה. וְצָרִיךְ לְהוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפְּעַל לְפִתּוֹחַ וְלַחֲתוֹךְ בְּחִינַת
הַיָּדִים שִׁיְהִיָּה יָד יְמִין וְיָד שְׂמָאל. וְזֶה בְּחִינַת הַבְּרִיאָה, בְּחִינַת מוֹצִיא מִכַּח

אֶל הַפֶּעַל. וְהִם בְּחִינַת שְׁתֵּי הָרוּחוֹת בְּחִינַת פִּי שְׁנַיִם הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, רוּחַ דְּלֵעֲלֵא וְרוּחַ דְּלִתְתָּא. בְּחִינַת שְׁנֵי יוֹדֵינָא יוֹד בְּרֵאשׁ וְיוֹד בְּסוּף שְׁבַשְׁנֵי הַשְּׁמוֹת 'יִאקדוֹנְקִי', וּבְאִמְצַע שֵׁשׁ אוֹתִיּוֹת בְּחִינַת פִּתְחָא, בְּחִינַת פּוֹתַח אֶת יְדִידֵי-יּוֹדִידֵי. שְׁעַל-יְדֵי הָאִיּוֹ בְּחִינַת הַפִּתְחָא נִפְתַּח וְנִחְתַּכֵּן הַיְדִידִים בְּחִינַת הַיּוֹדֵינָא הַנִּי"ל. וְאִזְ הוּא בְּחִינַת הַבְּרִיאָה. בְּחִינַת מוֹצֵיא מִפֶּתַח אֶל הַפֶּעַל וְכוּ' עֵינָא שָׁם כָּל זֶה הַיֵּטֵב:

אות א

וְזֶהוּ בְּחִינַת סֹדֵר הַיּוֹם. כִּי בְּלִילָה בַחֲשָׁד בְּנִפְל תִּרְדָּמָה עַל אֲנָשִׁים וּמְאָרִי דְדִינֵין אֲתַעְרוּ, זֶהוּ בְּחִינַת חֲרוֹן אַף. וְצָרִיד לְבַרֵּר הַחֲרוֹן אַף דְהֵינּוּ הָעֵשׂוֹן בְּבְחִינַת עָלָה עֵשׂוֹן בְּאִפּוֹ. וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי בְּחִינַת עֵשׂוֹן הַקְּרִבְנוֹת שֶׁהִיא עוֹלָה בְּלִילָה לְהַכְנִיעַ וּלְבַסֵּס כָּל מְאָרִי דִינֵין כְּמוֹבָא. הֵינּוּ לְבַרֵּר וּלְתַקּוֹן עֵשׂוֹן הַחֲרוֹן אַף הַנִּי"ל עַל-יְדֵי עֵשׂוֹן הַקְּרִבְנוֹת. וְעַל-כֵּן הִיא הָעֵשׂוֹן יוֹצֵא לְצַפּוֹן כְּמוֹבָא, שְׁשֵׁם כָּל בְּעִלֵי הַדִּין וְהַפֶּעַס. כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב (יִרְמְיָה א) מְצַפּוֹן תִּפְתַּח הָרַעָה, בְּחִינַת פֶּעַס כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב (קִהְלֵת יא) וְהִסֵּר פֶּעַס מִלְבָּד וְהַעֲבִיר רַעָה מִבְּשָׂרָד. וְעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁד שְׁפַע פְּרִנְסָה בְּבְחִינַת (אִיּוֹב לז) מְצַפּוֹן זָהָב יֵאָתֶה, כִּי כְּשֶׁנִּמְתַּק הַפֶּעַס שְׁבְּבְחִינַת סִטְרָא דְצַפּוֹן, נִמְשָׁד מְשֵׁם עֲשִׂירוֹת וּפְרִנְסָה. וְכְמוֹ שְׁכֵתוֹב רַבְּנוּ שָׁם בְּמֵאֲמֵר הַנִּי"ל עֵינָא שָׁם הַיֵּטֵב. וְאִזִּי נִתְתַּקּוֹן וְנִתְבַּרֵּר הָעֵשׂוֹן שֶׁל הַחֲרוֹן אַף וְנַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ רוּחַ אִוִּירֵי דְקִדְשָׁה, בְּחִינַת רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ כְּנִי"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת רוּחַ צַפּוֹן הַמְּנַשֶּׁבֶת בְּכִנּוּר שֶׁל דָּוִד בְּחִצּוֹת. שְׁזֶהוּ בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת מְלָכוֹת מְשִׁיחַ, שֶׁהִיא מְלָכוֹת דָּוִד שֶׁנִּתְגַּלָּה בְּחִצּוֹת כְּמוֹבָא. וְעַל-כֵּן הוּא רוּחַ צַפּוֹנִית. כִּי נִתְגַּלָּה מְצַפּוֹן דִּיקָא מֵהַתְּבַרְרוֹת הָעֵשׂוֹן וְהַפֶּעַס שְׁבְּצַפּוֹן כְּנִי"ל. אִדְּ בְּחִצּוֹת הוּא הַתְּחִלַּת הַהַתְּגַלוֹת בְּחִינַת רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ. אֲבָל עֲדֵין הוּא לִילָה וְחֲשָׁד כִּי עֲדֵין לֹא בָּא לְבְּחִינַת הַהוֹיָה לְבְּחִינַת הַיְדִידִים עַד אוֹר הַיּוֹם, שְׁאִז נִתְגַּלָּה הָרוּחַ הַנִּי"ל בְּבְחִינַת הַיְדִידִים שֶׁהִם בְּחִינַת יְהִי אוֹר וְיִהִי אוֹר יָד יָמִין וְיָד שְׂמָאל. כִּי בְּתַחֲלָה נֵאֱמָר (בְּרֵאשִׁית א) וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תֵהוּ וְבָהוּ וְחֲשָׁד, זֶה בְּחִינַת פֶּעַס וְדִין בְּחִינַת חֲרוֹן אַף הַנִּי"ל. וּמְשֵׁם דִּיקָא נִתְבַּרֵּר רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וְזֶה בְּחִינַת וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֵף וְכוּ' דָּא רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ (זֹהַר הַקְּדוּשׁ וְיַחֲיֵי דָף רמ). שְׁנִמְשָׁד מֵהַתְּבַרְרוֹת הַחֲשָׁד וְהָעֵשׂוֹן הַנִּי"ל. וְאַחַר כֵּן וַיֵּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר וְיִהִי אוֹר, זֶה בְּחִינַת שְׁתֵּי הַיְדִידִים כְּמוֹבָא. הֵינּוּ שְׁנִמְשָׁד זֶה הָרוּחַ לְתוֹד בְּחִינַת הַיְדִידִים. וְאִז עֶקֶר הַהוֹיָה בְּחִינַת יְהִי אוֹר. וְזֶהוּ וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב וְעָמַד וּגְנָזוּ לְעֵתִיד לְבָא, כִּי לֹא יִתְגַּלָּה זֶה הָאוֹר עַד בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ וְעוֹלָם הַבָּא, כִּי זֶה הָאוֹר הוּא בְּחִינַת רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ כְּנִי"ל. וְזֶהוּ וַיִּבְדֵּל אֱלֹקִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֲשָׁד וַיִּקְרָא אֱלֹקִים לְאוֹר יוֹם וְכוּ'. זֶהוּ בְּחִינַת שְׁאֲחַר כֵּן הוֹצֵיא מִפֶּתַח אֶל הַפֶּעַל וְנִתְגַּלִּין בְּחִינַת שְׁתֵּי הָרוּחוֹת שֶׁהִם בְּחִינַת שְׁתֵּי הַיּוֹדֵינָא תַחֲלַת הַמְּחַשְׁבָּה

וְסוּף הַמַּעֲשֶׂה. שֶׁהֵם בְּחִינַת יוֹם וְלַיְלָה כַּיְדוּעַ. וּמִתְחַלֵּה הָיוּ מְעַרְבִין כִּי בְּתַחֲלָה הֵם אֶחָד, וְאַחַר כֵּן נִבְדְּלוּ וְנִפְתַּחַן כַּנִּי"ל. עַל כֵּן בְּהַמְאָמֵר הַנִּי"ל הֵיטֵב. וְאֵזִי הוּא עֵקֶר הַבְּרִיאָה כַּנִּי"ל. וְאֵזִי נֹאמֵר וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר וְכוּ'. כִּי אֵזִי הוּא עֵקֶר הַתְּחִלַּת הַבְּרִיאָה (וְנִתְגַּלֵּין הַיָּמִים) [וְהַתְּגַלּוֹת הַיָּדִים] עַל-יְדֵי בְּחִינַת וַיִּבְדֵּל. דְּהֵינּוּ שֶׁהוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפֶּעַל כַּנִּי"ל. נִמְצָא שֶׁבְּאֹר הַיּוֹם שֶׁאֵזִי הוּא בְּחִינַת יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר אֵז נִתְגַּלֵּה בְּחִינַת רֹחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ בְּבְּחִינַת הַיָּדִים כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן מִנִּיחִין אֵז תְּפִלִּין שֶׁשֵּׁם נִתְגַּלֵּה מַלְכוּת מְשִׁיחַ בְּבְּחִינַת קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין כַּמּוֹבָא. וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ וְשֶׁל יָד שֶׁהֵם בְּחִינַת יָמִין וּשְׂמָאל בְּחִינַת הַיָּדִים שְׁתֵּי הַיּוֹדִין הַנְּזָפְרִים לְעִיל. וְעֵקֶר הַתְּפִלִּין בְּשַׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה. כִּי קְרִיאַת שְׁמַע הִיא ד דָּאֶחָד שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת מְשִׁיחַ וְגַם תְּפִלָּה הִיא גַם כֵּן בְּחִינַת מַלְכוּת מְשִׁיחַ כַּמּוֹ שֶׁכְּתוּב רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה (בְּסִימָן ב) כִּי עֵקֶר כְּלֵי זֵין שֶׁל מְשִׁיחַ הִיא הַתְּפִלָּה. וְהֵנָּה בְּאֹר הַיּוֹם בְּשַׁחְרִית כֹּל זְמַן שֶׁאֵין מִתְחִיל לְהַתְּגַלּוֹת בְּחִינַת הַלַּיְלָה שֶׁהִיא בְּחִינַת סוּף הַמַּעֲשֶׂה בְּחִינַת יוֹד בְּסוּף. עַד כֵּן הִיא בְּחִינַת קֶדֶם שְׂמוֹצִיאִין מִכַּח אֶל הַפֶּעַל. וְצָרִיכִין לְהוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפֶּעַל לְגַלּוֹת בְּחִינַת הַלַּיְלָה. וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה אַחַר חֲצוֹת, וְנִמְשַׁכֵּת כֹּל שֵׁשׁ שְׁעוֹת אַחֲרוֹנוֹת, כִּי אַחַר חֲצוֹת מְשִׁינְטוּ צְלִילֵי עֶרֶב צָרִיכִין לְגַלּוֹת בְּחִינַת הַלַּיְלָה בְּבְּחִינַת מוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפֶּעַל בְּבְּחִינַת הַתְּפִלּוֹת הַיָּדִים כַּנִּי"ל. וְזֶהוּ תְּפִלַּת הַמְּנַחָה שֶׁהִיא בְּאֶמְצַע הַיּוֹם בֵּין שַׁחְרִית לְעֶרְבִית בֵּין יוֹם לַלַּיְלָה, בֵּין בְּחִינַת שְׁתֵּי הַיּוֹדִין הַנְּזָפְרִים לְעִיל. וְהִיא בְּבְּחִינַת פֶּתַח שֶׁהִיא בְּחִינַת שֵׁשׁ אוֹתִיּוֹת שֶׁבֵּין שְׁתֵּי הַיּוֹדִין כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן זְמַנָּה כֹּל שֵׁשׁ שְׁעוֹת, כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלַּת הַמְּנַחָה מוֹצִיאִין מִכַּח אֶל הַפֶּעַל. וְנִתְגַּלֵּה בְּחִינַת יוֹם וְלַיְלָה בְּחִינַת שְׁתֵּי הַיּוֹדִין הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן אֵז דִּינָא תְּקִיפָא שְׁלֵטָא, כִּי עֵקֶר הַתְּעוֹרְרוֹת הַדִּינִים הִיא בְּשַׁעַת שְׂמוֹצִיאִין מִכַּח אֶל הַפֶּעַל שֶׁאֵז הֵם מְקַטְרְגִין. כַּמּוֹ בְּשַׁעַת הַבְּרִיאָה שֶׁאֶמְרוּ מָה אָנוּשׁ וְכוּ'. וְגַם מִתְעוֹרְרִין לִינֵק גַם-כֵּן חֵס וְשְׁלוֹם מִן הַקֶּדְשָׁה מֵאַחַר שֶׁהִקְדָּשָׁה נִשְׁתַּלְשְׁלָה וְנִמְשַׁכֵּת לְמַטָּה כַּיְדוּעַ. וְזֶה בְּחִינַת מָה שֶׁכְּתוּב שֵׁם רַבְּנוּ בְּמֵאֵמֵר הַנִּי"ל שֶׁאַחֲזִית הַסֵּטְרָא אַחֲרָא מִנְּפִילַת חֲתוּדָא וּפְתִיחוֹת הַיָּדִים הַנִּי"ל, בְּבְּחִינַת וְהִמָּה מִיָּדָד נִגְזְרוּ עֵין שָׁם. הֵינּוּ שֶׁאַחֲזִיתָם מִבְּחִינַת פֶּתַח הַנִּי"ל מִבְּחִינַת מוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפֶּעַל כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן מִתְעוֹרְרִים בְּשַׁעַת מְנַחָה כַּנִּי"ל וְעַל-כֵּן אֵין קְרִיאַת שְׁמַע בְּמְנַחָה רַק בְּשַׁחְרִית וְעֶרְבִית. כִּי עֵקֶר בְּחִינַת רֹחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שְׁכָלוֹל פִּי שְׁנַיִם שְׁתֵּי הַיּוֹדִין כַּנִּי"ל. הוּא רַק בְּבְּחִינַת שַׁחְרִית וְעֶרְבִית יוֹם וְלַיְלָה שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁתֵּי הַיּוֹדִין הַנְּזָפְרִים לְעִיל. וְהֵם בְּחִינַת הַקְּרִיאַת שְׁמַע שֶׁבְּשַׁחְרִית וְעֶרְבִית שֶׁהִיא ד דָּאֶחָד כַּנִּי"ל בְּחִינַת קֶצוּ שֶׁל ד שֶׁהִיא יוֹד. הֵינּוּ שְׁתֵּי הַיּוֹדִין הַנְּזָפְרִים לְעִיל. אֲבָל בְּמְנַחָה אֵין צָרִיכִין רַק לְהוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפֶּעַל בְּבְּחִינַת פֶּתַח, בְּחִינַת פּוֹתַח אֶת יָדָה כַּנִּי"ל. וְזֶה נַעֲשֶׂה רַק עַל-יְדֵי תְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת פֶּתַח. בְּבְּחִינַת אֲדָנִי שְׁפִתַי תִּפְתַּח. כִּי הַתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת פּוֹתַח אֶת יָדָה וּמִשְׁבִּיעַ וְכוּ'. שֶׁאֵנוּ מְבַקְשִׁין וּמִתְפַּלְלִין שְׁיִפְתַּח אֶת יָדוֹ וְיִשְׁבִּיעֵנוּ מִרְצוֹנוֹ וְתִבְרַךְ. וְעַל-כֵּן בְּמְנַחָה צָרִיכִין רַק לְתְּפִלָּה כַּנִּי"ל:

אות ב

וְזֶה שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זֶהִיר בְּתַפְלַת הַמְנַחָה. שְׂכֵן אֱלֹהֵיו לֹא נֶעְנָה אֶלָּא בְּמְנַחָה וְכוּ'. כִּי אֱלֹהֵיו הָיָה צָרִיף לְהַכְנִיעַ אֹז הַתְּגַבְרוֹת הַסְטָרָא אַחְרָא וְעוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה. וְעַל-כֵּן הַתְּפִלָּל מְנַחָה דִּיקָא, כִּי עֵקֶר אַחִיזְתָּם מִשָּׁם כְּנִ"ל, בְּבַחֲנִינָת וְהִמָּה מִיָּד נִגְזָרוּ כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן הַתְּגַבֵּר אֱלֹהֵיו וְהַתְּפִלָּל מְנַחָה כְּתוּבָה, כְּדִי לְהַכְנִיעַם בְּשָׂרָם. וְעַל-כֵּן דִּיקָא בְּשַׁעַת מְנַחָה הַכְּנִיעַם כְּנִ"ל. וְזֶה נֶעֱשָׂה עַל-יְדֵי אֱלֹהֵיו דִּיקָא, כִּי פִי שְׁנַיִם הַנְּזַכָּרִים לְעִיל נִמְשָׁכִין מִבַּחֲנִינָת אֱלֹהֵיו, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב וַיְהִי נָא פִי שְׁנַיִם בְּרוּחָךְ וְכוּ' שְׁנֵאמַר בְּאֱלֹהֵיו. כִּי עַל יְדוֹ נִתְגַּלָּה בַּחֲנִינָת מַלְכוּת הַמְּשִׁיחַ. וְעַל-כֵּן אֱלֹהֵיו מְמַנְה לְבִשָׂר גְּאֻלָּה הַעֲתִידָה, לְגַלּוֹת מַלְכוּת מְשִׁיחַ. וְעַל-כֵּן אֱלֹהֵיו דִּיקָא נִזְהַר בְּתַפְלַת הַמְנַחָה וְנֶעְנָה, כִּי מְנַחָה הִיא בַּחֲנִינָת מוֹצֵיא מִכַּח אֶל הַפְּעַל. שְׂזָהוּ עֵקֶר הַהַתְּגַלּוֹת הַיְדִידִים וְהַיְדִידִין הַנְּזַכָּרִים לְעִיל, שְׁהֵם בַּחֲנִינָת מְשִׁיחַ שְׂיָבוֹא בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

כִּי מְנַחָה הִיא בְּבַחֲנִינָת רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא בְּרִיאַת הָעוֹלָם. כִּי יִצְחָק תִּקְוָן תַּפְלַת הַמְנַחָה. וְעַל-כֵּן אֹז דִּינָא שְׁלֵטָא שְׁהִיא בַּחֲנִינָת יִצְחָק. וְהִיא בַּחֲנִינָת רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת גְּבוּרוֹת יִצְחָק. וּבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה נִבְרָא [הָעוֹלָם]. נִמְצָא שְׂמְנַחָה הִיא בַּחֲנִינָת הַבְּרִיאָה. בַּחֲנִינָת מוֹצֵיא מִכַּח אֶל הַפְּעַל כְּנִ"ל:

תפלת המנחה ד:

עֲנִין תַּפְלַת הַמְנַחָה שֶׁהִזְהִירוּ עָלָיו רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה בְּיוֹתֵר. כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זֶהִיר בְּתַפְלַת הַמְנַחָה וְכוּ'. וְכֵן הִזְהִירוּ שְׁלֵא לְהַתְּחִיל שׁוּם דְּבַר סְמוּךְ לְמְנַחָה. כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ בְּמִשְׁנָה לֹא יֵשֵׁב אָדָם לְפָנֵי הַסֵּפֶר סְמוּךְ לְמְנַחָה עַד שִׁיתְּפִלָּל. וְלֹא יִכְנַס אָדָם לְמַרְחָץ וְכוּ':

עַל-פִּי הַמְּאָמֵר וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲה כִּי אֲנִי הַכְּבַדְתִּי אֶת לְבוֹ וְכוּ' (בְּסִימָן סד בְּלִקוּטֵי א) עֵין שָׁם כָּל הַמְּאָמֵר כְּלוֹ וְהִבֵּן שָׁם הֵיטֵב. כִּי הֵם דְּבָרִים עֲמֻקִּים וְנִפְלְאִים מְאֹד:

וְהַכָּל שְׂכָל הַחֲכָמוֹת וְהַקְּשִׁיּוֹת וְהַכְּפִירוֹת וְהַבְּלָבוּלִים שְׂאִין עֲלֵיהֶם תְּשׁוּבָה כָּלֵם הֵם בָּאִים מִבַּחֲנִינָת חָלָל הַפְּנוּי שְׂמִשָּׁם צְמָצָם ה' יִתְבָּרַךְ

כְּבִיכּוֹל אֱלֹקוֹתוֹ בְּשִׁבִיל בְּרִיאַת הָעוֹלָם. כִּי בְּלֹא זֶה לֹא הָיָה אֲפָשֶׁר לְבְרֹא אֶת הָעוֹלָם כִּי הָיָה הַכֹּל אֶחָד. וְעַל-כֵּן מֵאַחַר שֶׁאֱלוֹ הַחֲקִירוֹת וְהַקְּשִׁיּוֹת בָּאִים מִבְּחִינַת הַזֵּאת דְּהֵינּוּ מִבְּחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי שֶׁמִּשָּׁם צִמְצַם אֶת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ כְּבִיכּוֹל, עַל-כֵּן בְּוַדַּי אֵי אֲפָשֶׁר בְּשׂוּם אֲפֹן לְהַבִּין אֱלוֹ הַחֲקִירוֹת וּלְתַרְץ אֱלוֹ הַקְּשִׁיּוֹת. כִּי אִם כֵּן אִם יָבִין אוֹתָם הַחֲקִירוֹת וְיִתְרַץ אֱלוֹ הַקְּשִׁיּוֹת, אִם כֵּן יִמְצָא שֶׁם גַּם-כֵּן אֶת ה' יִתְבַּרְךָ. וּבְאַמַּת אֵי אֲפָשֶׁר לְמִצָּא שֶׁם בְּאֱלוֹ הַחֲקִירוֹת וְהַקְּשִׁיּוֹת שֶׁבָּאִים מִחֲלָל הַפְּנוּי אֶת ה' יִתְבַּרְךָ. כִּי מִשָּׁם הֵינּוּ מִבְּחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי צִמְצַם אֶת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ כְּבִיכּוֹל בְּשִׁבִיל בְּרִיאַת הָעוֹלָם. כִּי בְּלֹא זֶה לֹא הָיָה אֲפָשֶׁר לְהֵיוֹת בְּרִיאַת הָעוֹלָם, כִּי הַכֹּל הָיָה אֵין סוּף כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן עַל אֱלוֹ הַחֲקִירוֹת נֶאֱמַר כָּל בְּאִיָּה לֹא יִשְׁבוּן. כִּי אֲסוּר לְכַנֵּס בְּאֱלוֹ הַחֲקִירוֹת כָּלֵל, כִּי בְּוַדַּי לֹא יִבְיִנִם בְּשׂוּם אֲפֹן, וְלֹא יִמְצָא עֲלֵיהֶם תְּרוּץ בְּשׂוּם אֲפֹן. כִּי אֵי אֲפָשֶׁר לְמִצָּא שֶׁם אֶת ה' יִתְבַּרְךָ כְּנִי"ל רַק צָרִיכִים לְסַמֵּךְ עַל אֱמוּנָה לְבַד, לְהֶאֱמִין בְּה' יִתְבַּרְךָ בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּלִי שׂוּם חֲקִירוֹת כָּלֵל. כִּי בְּאַמַּת לְאַמַּתוֹ בְּוַדַּי נִמְצָא שֶׁם ה' יִתְבַּרְךָ גַּם-כֵּן אֲפֹלוּ בְּבְחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי. כִּי בְּוַדַּי אֵין שׂוּם דְּבַר בְּלַעֲדֵי חֵיווֹתוֹ יִתְבַּרְךָ. רַק שְׂאֵי אֲפָשֶׁר לְהַבִּין זֹאת בְּשׂוּם אֲפֹן עַד לְעֵתִיד לְבֹא. שְׂאֵז יִבְיִנוּ בְּחִינַת הַצְּמִצּוּם שֶׁל חֲלָל הַפְּנוּי, אֵיךְ שֶׁצִּמְצַם כְּבִיכּוֹל אֶת זֵיו אֱלֹקוֹתוֹ מִשָּׁם וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן הוּא יִתְבַּרְךָ נִמְצָא שֶׁם. אֲבָל בְּעוֹלָם הַזֶּה אֵי אֲפָשֶׁר לְהַבִּין זֹאת כָּלֵל, רַק צָרִיכִים לְסַמֵּךְ רַק עַל אֱמוּנָה לְבַד. וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָאִים יִשְׂרָאֵל עֲבָרִיִּים עַל שֵׁשׁ לְהֵם אֱמוּנָה וְכוּי עֵינֵן שֶׁם. רַק הַצְּדִיק הַגְּדוֹל מֵאֵד בְּחִינַת מִשָּׁה יָכוֹל לְכַנֵּס לְשֶׁם וְכוּי. וְהוּא צָרִיךְ דְּוָקָא לְכַנֵּס לְשֶׁם לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּפְלוּ לְשֶׁם וְכוּי. הֵינּוּ עַל-יְדֵי הַנְּגוּן שֶׁמְזַמֵּר זֶה הַצְּדִיק הַגְּדוֹל מֵאֵד בְּחִינַת מִשָּׁה הוּא מַעֲלָה אוֹתָם מִשָּׁם. בְּחִינַת אֵז יִשִּׁיר מִשָּׁה וְכוּי בְּחִינַת תְּבוּאֵי תְּשׁוּרֵי מְרֹאֶשׁ אֱמֻנָה וְכוּי. עֵינֵן שֶׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

אות א

וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה שֶׁהִיא לְעַת עָרֵב בְּשַׁעַת פְּנוֹת הַיּוֹם, וְאֵז דִּינָא תְּקִיפָא שְׁלֵטָא כְּמוֹ שֶׁאֵיִתָּא בְּזִהַר הַקְּדוּשָׁה. כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם הוּא בְּחִינַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וּבְטוּבוֹ מְחִדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרִאשִׁית. כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם נִבְרָא בְּרִיאָה מִיְחַדָּת. וְכָל יוֹם וְיוֹם הוּא בְּחִינַת מְדָה בְּפָנֵי עֲצָמוֹ שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת הַיְמִים וְהַמְּדוּת. כְּמִבְּאֵר בְּמִאֲמַר הַנִּי"ל. וְעַקֵּר הַתְּגִלוֹת הַבְּרִיאָה שֶׁהֵם הַתְּגִלוֹת הַיְמִים וְהַמְּדוּת הָיָה עַל-יְדֵי בְּחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצְּמִצּוּם וְכוּי כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן בְּכָל יוֹם וְיוֹם קֹדֶם שְׁיוּצָא זֶה הַיּוֹם וְנִכְנָס הַיּוֹם שֶׁלֹּא חָרִיו, צָרִיךְ שְׁיִהִיָּה כְּמוֹ בְּשַׁעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם. דְּהֵינּוּ שְׁמֵת־חֲדָשׁ בְּחִינַת הַצְּמִצּוּם שֶׁל הַחֲלָל הַפְּנוּי שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה בְּחִינַת הַיּוֹם הַשְּׁנִי שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרִיאָה חֲדָשָׁה. כִּי בְּכָל

יום ויום מתחדש הבריאה, כמו שכתוב ובטובו מחדש בכל יום וכו' פנ"ל. ועל-כן בכל יום הלילה קודמת להיום, כמו שכתוב ויהי ערב ויהי בקר וכו'. וזה בחינת בריאת העולם ברישא חשוכא והדר נהורא. כי הצמצום של חלל הפנוי זה בחינת לילה וחשך בחינת הסתלקות האור. ועל-כן הלילה קודמת ליום פנ"ל, כי בהכרח שיהיה הצמצום קדם הבריאה שהוא התגלות האור של הימים והמדות, כי בלא זה אי אפשר לברא את העולם פנ"ל. וזה בחינת פיתרון האור מן החשך, כי עקר התגלות האור הוא מן החשך שהיא בחינת הצמצום פנ"ל. בחינת ברישא חשוכא והדר נהורא פנ"ל. כי בהכרח שיהיה מקדם הצמצום שהוא בחינת חשך בחינת הסתלקות האור בחינת חלל הפנוי כדי שיהיה מקום לברא את העולם פנ"ל. וזה בחינת מעוט הירח על-ידי הקטרוג אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. כי אור האין סוף זה בחינת שמש, בחינת כי שמש ומגן ה'. והעולם בכללו זה בחינת ירח שהוא בחינת מלכות. כי בחינת מלכות מנהיג את כלליות הבריאה. וזה בחינת קטרוג הירח אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. ואמר לה ה' יתברך לכי ומעטי את עצמך. זה בחינת צמצום האור, כדי שיהיה מקום לבריאת העולם שהנהגתו הוא על-ידי בחינת ירח בחינת מלכות וכו' פנ"ל:

אות ב

ועל-כן בכל יום ויום לאחר חצות היום שאז מתחיל החמה להתמעט אורה, כי עד חצות היום החמה הולכת ומאירה בכל פעם ביותר עד שבחצות היום החמה בתקפה. ואז אחר חצות מתחיל החמה להתמעט ולהתצמצם אורה כדי שלא יתפשט אורה יותר מדאי. כי בהכרח שיתמעט אורה ויתצמצם בשביל בריאת העולם. הינו כדי לחדש הבריאה של יום שלאחריו שאי אפשר שיתגלה ויתחדש הבריאה של היום שלאחריו כי אם על-ידי הצמצום האור פנ"ל. והצמצום הוא תקף הדין כידוע, כי כל הפירות וכל הקשיות של המחקרים והפילוסופים והכופרים כלם באים משם מבחינת חלל הפנוי פנ"ל במאמר הנ"ל. וכל זמן שיש עבודה זרה בעולם דהינו כפירות ואפיקורסות, חרון אף בעולם. כי כל הטוב והחסד הוא אור ה' יתברך, כמו שכתוב טוב ה' לכל. ומי שמסלק ממנו אור ה' יתברך חס ושלוש על-ידי חקירות וקשיות, מסלק מעצמו כל הטוב ודינים שורין עליו. ועל-כן אז בשעתא דצלותא דמנחה, שהיא אחר חצות היום שהיא בחינת הצמצום של החלל הפנוי, על-כן אז דינא תקיפא שלטא פנ"ל. על-כן תקנו חכמינו זכרונם לברכה אז את תפלת המנחה. והזהירו מאד עליה להתחזק ולהתאמץ להתפלל אותה בכונה ולא יעבר זמנה. כי תפלה הוא בחינת אמונה כמו שכתב רבנו

זכרונו לברכה בכמה מקומות. כמו שכתוב ויהי ידיו אמונה ותרגומו פרישן בצלו. כי שם בבחינת חלל הפנוי אסור לחקר שם בדעתו כלל רק לסמוך על אמונה לבד פנ"ל. כי על-ידי אמונה מאמינים שגם שם בבחינת חלל הפנוי, גם שם נמצא הוא יתברך כביכול, רק שאי אפשר להבין זאת בשכל כלל פנ"ל. ועל-כן בתפלת המנחה אין שם קריאת שמע רק תפלה לבד, כי קריאת שמע היא בחינת המשכת המחין פי' דוע. ועל-כן בתפלת המנחה אין שם קריאת שמע, כי שם בבחינת חלל הפנוי אין יכולין לכנס שם בבחינת דעת כלל רק באמונה לבד פנ"ל. ועל-כן אין שם רק תפלה לבד, כי קריאת שמע אף-על-פי שהיא בחינת אמונה היא גם-כן בחינת מחין פנ"ל, הינו בחינת אמונה של בחינת אחר הבריאה. הינו בחינת אמונה לבטל החקירות והאפיקורסית השנית שבא ממותרות משבירת הכלים. ואף-על-פי שגם שם אסור לכנס בחקירות רק לסמוך על אמונה, אף-על-פי-כן יש שם בחינת דעת גם-כן. ומי שזוכה יכול להבין שם בדעת ושכל. וזה בחינת קריאת שמע שהיא בחינת אמונה והמשכת המחין, כי בבחינת אחר הבריאה יכולין למצא אותו יתברך גם בדעת ושכל עם האמונה. ועל-כן בכל התפלות יש קריאת שמע שהוא בחינת מחין פנ"ל. אבל בתפלת המנחה היא בבחינת חלל הפנוי בחינת הצמצום, ששם אי אפשר לכנס בדעת כלל רק באמונה לבד פנ"ל. על-כן אין שם רק תפלה לבד שהיא רק אמונה לבד בלי שום דעת ומחין. כי התפלה היא רק דבקות ובטול ואמונה לבד. כי התפלה היא בחינת למעלה מהטבע למעלה מהבריאה בחינת קדם הבריאה. וכמוכן בדברי רבנו זכרונו לברכה (כי התפלה היא בחינת בריאה בכח והתורה היא בחינת בריאה בפעל), ועל-כן בשעת מנחה מתפללין רק תפלה לבד שהיא אמונה ודבקות לבד. ואין מזכירין אז קריאת שמע, כי אז אינו זמן המשכת המחין. כי אז היא בבחינת חלל הפנוי ששם אי אפשר להשיג בשום דעת ומחין כלל, רק באמונה לבד בחינת תפלה לבד וכנ"ל:

אות ג

וזה בחינת מה שבשעת מנחה דינא תקיפא יותר מבפליקה עצמה פמובא בפונות. כי באמת עקר הצמצום של חלל הפנוי שהוא בחינת הסתלקות האור כדי שיהיה מקום לבריאת העולם, הוא רק לפי שעה כהרף עין בעת הצמצום לבד. כי תקף כשנתצמצם האור כביכול, תקף ומיד התחיל להתמלאות הצמצום מאורו יתברך. כי תקף ומיד כשהיה בחינת הצמצום של חלל הפנוי, תקף התחיל בריאת העולם דהינו התגלות הימים והמדות פי' דוע ליודעי חן. נמצא שעקר בחינת הצמצום הוא רק לפי שעה בעת הצמצום לבד פנ"ל. ועל-כן עקר בחינת הצמצום של חלל הפנוי הוא רק

בשעת המנוחה לבד דהינו לפנות ערב, כי אז הוא בחינת הצמצום של האור בשביל הבריאה של יום שלאחריו. אבל תכף כשנעשה לילה ומתחיל היום שלאחריו אף-על-פי שאז בלילה הוא בחינת צמצום בחינת חשך וכו' כנ"ל, אף-על-פי-כן תכף שנעשה בחינת הצמצום תכף מתחיל להתמלאות ולהתגלות האור בתוכו שהוא התגלות הבריאה של הימים והמדות כנ"ל. ועל-כן תכף בלילה אף-על-פי שאז היא בחינת צמצום כנ"ל, אף-על-פי-כן אז תכף התחיל להתגלות הבריאה שבתוך הצמצום, כי אז מתחיל היום שלאחריו. ועל-כן אומרים קריאת שמע בתפלת ערבית, כי מתחילין להמשיך בחינת מחין שהוא בחינת אור המדות והימים שמתגלה בתוך הצמצום כנ"ל. וכן אומרים אחר כך קריאת שמע שעל המטה וקמים בחצות ועוסקים בתורה שעל-ידי כל זה מתקנים את בחינת המלכות שהיא בחינת כלליות הבריאה. כי ה' יתברך מנהיג את כל הבריאה על-ידי בחינת מלכותו אשר בכל משלה. נמצא שבליילה מתקנים את כלליות הבריאה עד שבאור היום אז עקר התגלות האור מתוך החשך, ואז התפלה בשלמות. ואז עקר המשכת המחין על-ידי קריאת שמע וכו'. כי אז ביום עקר התגלות האור. נמצא שבתחלת הלילה תכף כשנחשך היום ונגמר תכלית הצמצום, אז תכף מתחיל להתגלות האור מתוך החשך, כי תכף הבריאה כנ"ל. ועל-כן עקר הצמצום הנ"ל הוא רק בעת הצמצום, דהינו בעת שמתחיל להתצמצם דהינו לעת פנות היום שהוא בשעת המנוחה דיקא. כי תכף כשנגמר להתצמצם דהינו בעת חשכת לילה שאז הוא תכלית הצמצום, אז תכף מתחיל להתגלות האור מתוך החשך. כי תכף מתחיל להמשיך בחינת הבריאה של אותו היום כנ"ל. וזה בחינת בין השמשות כהרף עין זה נכנס וזה יוצא ואי אפשר לעמד עליו, כי עקר בחינת הצמצום של חלל הפנוי זה בחינת בין השמשות שהוא בין יום ליום, שאז צריך שיהיה בחינת צמצום בשביל התגלות הבריאה של יום השני. אבל הוא רק כהרף עין, כי הוא רק לשעה קלה. כי הסתלקות האור בשביל הצמצום של חלל הפנוי הוא רק כהרף עין בשביל שיהיה מקום לבריאה. ותכף ומיד שנעשה הצמצום הוא מתחיל תכף להתמלאות על-ידי בחינת אור הימים והמדות שנמשך מהאור אין סוף כביכול ונתגלה בתוך החלל הפנוי כידוע למבין. וזהו 'ואי אפשר לעמד עליו', כי בודאי אי אפשר לעמד על זה ולהשיג זאת. כי זאת הבחינה של החלל הפנוי אי אפשר להשיג כלל עד לעתיד כנ"ל:

אות ד

וזה בחינת קדוש החדש שנתקשה בו משה. כי זה בחינת מלוי הלבנה, כי מעוט הירח זה בחינת צמצום הנ"ל בחינת לכו' ומעטי את עצמך מחמת

שָׂאֵי אֶפְשָׁר לְשַׁנֵּי מַלְכִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד. כִּי לֹא יִהְיֶה מְקוֹם לְבְרִיָּאָה כָּלֹל וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן תִּכְרָף כְּשִׁמְגִיעַ הַיָּרֵחַ לְתַכְלִית הַמַּעוּט אֲזִי תִכְרָף הִיא מִתְחַלֵּת לְהַתְמַלְאוֹת, כִּי עֵקֶר הַצְּמָצוּם הוּא כְּהֶרֶף עֵין וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן נִתְקַשָּׁה מִשָּׁה בְּסוּד קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ, כִּי הוּא בְּחִינַת סוּד חָלָל הַפְּנוּי שֶׁל בְּחִינַת הַצְּמָצוּם שָׂאֵי אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְהַשְׁיִיגוֹ, רַק בְּחִינַת מִשָּׁה. וְגַם הוּא נִתְקַשָּׁה בּוֹ עַד שֶׁגִּלָּה לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י. וְעַל-כֵּן גִּלָּה לוֹ זֶה הַסוּד שֶׁל קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ עִם דְּמִדּוּמֵי חֲמָה דְּהִינּוּ בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֶׁמִּהֲרָאָהּ לְבַנְּהָ בְּחִינַת מִשָּׁה עִם חֲשֻׁכָה. כִּי קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ דְּהִינּוּ מִלּוּי הַלְּבָנָה מִפְּגִימָתָהּ זֶה בְּחִינַת בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת כְּשִׁמְגִיעַ לְתַכְלִית הַמַּעוּט וְהַצְּמָצוּם אֲזִי מִתְחַלֵּת לְהַתְמַלְאוֹת וְכוּ' כַּנִּ"ל:

אות ה

וְזֶה בְּחִינַת יְרִידָה שֶׁקֶדֶם הָעֲלִיָּה, וְהִירִידָה הִיא תַכְלִית הָעֲלִיָּה. כִּי כְּשֶׁאָדָם עוֹלָה מִדְּרָגָא לְדְרָגָא זֶה בְּחִינַת בְּרִיָּאָה חֲדָשָׁה. כִּי נִתְחַדֵּשׁ מִמֶּשׁ בְּבְחִינַת תַּתְּחַדֵּשׁ כְּנֶשֶׁר נְעוּרֵיכִי, וְנַעֲשֶׂה בְרִיָּה חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ בְּבְחִינַת אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶּתִיךָ הַנְּאֻמָּר עַל הָאָדָם כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה בְּרַ מְצוּהָ אוֹ בְּכֹל עֵת שֶׁהוּא מְקַדֵּשׁ וּמְטַהֵר עַצְמוֹ וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עַל עֲבוּדָתוֹ בְּיוֹתֵר שֶׁאֵז נֹאמָר עַל הָאָדָם אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶּתִיךָ. כִּי נַעֲשֶׂה בְּרִיָּאָה חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ. וְעַל-כֵּן קֶדֶם שְׂזוּכָה לְזֶה לְעֹלוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא שִׁיְהִיָּה נַעֲשֶׂה בְרִיָּה חֲדָשָׁה, קֶדֶם לְזֶה צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה יְרִידָה שֶׁהִיא תַכְלִית הָעֲלִיָּה. כִּי הִירִידָה הִיא בְּחִינַת הַצְּמָצוּם שֶׁצָּרִיךְ שִׁיְהִיָּה קֶדֶם הַבְּרִיָּאָה וְכַנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת צְדִיקִים תַּחֲלָתוֹ יְסוּרִין וְסוּפֹן שְׁלוֹהָ כִּי הַיְסוּרִים בָּאִים מִהַצְּמָצוּם שֶׁקֶדֶם הַבְּרִיָּאָה. וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים שֶׁיֵּשׁ לְהָאָדָם קֶדֶם שְׂזוּכָה לְעֲשׂוֹת אֵיזָה מְצוּהָ אוֹ דְבַר שֶׁבְּקִדְשָׁה. כִּי בְּכֹל דְבַר שֶׁבְּקִדְשָׁה בּוֹרְאִים עוֹלָמוֹת כְּפִדּוּעַ. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה צְמָצוּם קֶדֶם. וְזֶה בְּחִינַת הַמְּנִיעוֹת שֶׁקוֹדְמִין לְהַדְבֵּר שֶׁבְּקִדְשָׁה וְכַנִּ"ל:

אות ו

וְזֶה בְּחִינַת אֵין בּוֹ דָּוָד בְּאֵל אֶלָּא בְּהַסַּח הַדַּעַת. הַסַּח הַדַּעַת זֶה בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת הָאוֹר, כִּי עֵקֶר הָאוֹר הוּא הַדַּעַת כְּמוֹבָא בְּמְקוֹם אַחֵר, כִּי

כְּשֵׁיבּוֹא מְשִׁיחַ אֶז יִתְחַיֵּל בְּחֵינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם כְּאֵלוֹ אֶז נִבְרָא הָעוֹלָם
מִחֲדָשׁ. כִּי עֵקֶר בְּחֵינַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם כְּתוּבָה יְהִיָּה רַק אֶז. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ
שְׂיִהְיֶה מְקוֹדֵם צְמָצוּם. וְזֶה בְּחֵינַת הַסַּח הַדְּעַת בְּחֵינַת צְמָצוּם שֶׁהוּא
הַסְּתַלְקוֹת הָאוֹר כְּנִ"ל. וְתִכְּף שְׂיִגְיֵעוּ לְתַכְלִית הַצְּמָצוּם בְּחֵינַת הַסַּח הַדְּעַת,
תִּכְּף יֵבֵא מְשִׁיחַ בְּבְחֵינַת כִּי יֵרָאֶה כִּי אֶזְלַת יָד וְאֶפֶס עֲצוּר וְעִזּוּב וְכוּ'. הֵינּוּ
בְּחֵינַת תַּכְלִית הַצְּמָצוּם. וְאֶז תִּכְּף תִּתְחַיֵּל הַבְּרִיאָה מִחֲדָשׁ, וְיֵבֵא מְשִׁיחַ
בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ.

אות ז

וְזֶה בְּחֵינַת מַה שֶׁהַעֲמִיד יְהוֹשֵׁעַ הַשְּׂמֵשׁ בְּמַלְחָמַת שְׂבָעָה עֲמָמִין. כִּי כָּל
אֲחִיזְתָּם וְהַתְּגַבְּרוּתָם מִבְּחֵינַת חֲלָל הַפְּנוּי מִבְּחֵינַת הַצְּמָצוּם הַנִּי"ל.
וְהַצְּמָצוּם הוּא בְּחֵינַת שְׂקִיעַת הַחֲמָה בְּחֵינַת הַסְּתַלְקוֹת הָאוֹר כְּנִ"ל. וְעַל-
כֵּן הַעֲמִיד יְהוֹשֵׁעַ הַחֲמָה וְגִלְהָ לְכָל הָעוֹלָם כִּחַ יִשְׂרָאֵל שְׂעַל-יָדֵי אֲמוֹנָתָם
הַשְּׂלֵמָה הֵם יְכוּלִים לְגַלוֹת הָאוֹר מִתּוֹךְ הַצְּמָצוּם. וְעַל-יָדֵי זֶה הַכְּנִיעַ כָּל
הַמְּלָכִים שֶׁל הָעוֹבָדֵי כּוֹכָבִים שְׂאֲחִיזְתָּם הֵיטָה מִהַכְּפִירוֹת שֶׁל בְּחֵינַת
הַצְּמָצוּם שֶׁל חֲלָל הַפְּנוּי. כִּי הַמְּתִיק אֶת הַצְּמָצוּם וְהַעֲמִיד אֶת הַחֲמָה שֶׁלֹּא
תִּשְׁקַע וְלֹא אֶז לְבוֹא כִּיּוֹם תְּמִים. וְגִלְהָ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים,
גַּם בְּתוֹךְ הַצְּמָצוּם שֶׁל חֲלָל הַפְּנוּי גַּם שֵׁם ה' יִתְבָּרַךְ נִמְצָא כְּנִ"ל. וְכֵן מִשֶּׁה
הַעֲמִיד אֶת הַחֲמָה בְּמַלְחָמַת עֲמָלֵק. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה עַד בֹּא
הַשְּׂמֵשׁ כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה. כִּי עֲמָלֵק הָיָה כּוֹפֵר גְּדוֹל
כְּמוֹבָא בְּמָקוֹם אַחֵר, וְעַל-כֵּן הַכְּנִיעוּ עַל-יָדֵי שְׂגִלְהָ תִּכְּף הָאֲמוּנָה עַד
שֶׁהַעֲמִיד הַחֲמָה וְנִתְגַּלְהָ שְׂגַם בְּתוֹךְ הַצְּמָצוּם נִמְצָא ה' יִתְבָּרַךְ בְּבְחֵינַת וַיְהִי
יָדָיו אֲמוּנָה עַד בֹּא הַשְּׂמֵשׁ. עַד בֹּא הַשְּׂמֵשׁ דִּיקָא, שְׂגִלְהָ תִּכְּף הָאֲמוּנָה גַּם
בְּעַת בִּיאַת הַשְּׂמֵשׁ שֶׁהוּא שְׂעַת הַמְּנַחָה, שְׂאֶז עֵקֶר בְּחֵינַת הַצְּמָצוּם שְׂמִשְׁם
נִמְשַׁכֵּת עֵקֶר אֲפִיקוֹרְסִית שֶׁל בְּחֵינַת עֲמָלֵק כְּנִ"ל. וּמִשֶּׁה רַבְּנוּ גִלְהָ אֶת תִּכְּף
הָאֲמוּנָה גַּם שֵׁם וְעַל-כֵּן הַעֲמִיד אֶת הַחֲמָה בְּעַת שְׂהֵיטָה רְאוּיָה לְשִׁקְעַ. כִּי
גִלְהָ גַם שֵׁם בְּבְחֵינַת הַצְּמָצוּם בְּחֵינַת שְׂקִיעַת הַחֲמָה, גַּם שֵׁם אוֹר ה' יִתְבָּרַךְ
נִמְצָא וְעַל-יָדֵי זֶה הַכְּנִיעַ אֶת עֲמָלֵק שֶׁהוּא בְּחֵינַת הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסִית
שֶׁל בְּחֵינַת חֲלָל הַפְּנוּי

אות ח

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה לְעוֹלָם יְהִי אָדָם זֶהִיר בְּתַפְלַת
הַמִּנְחָה שֶׁכֵּן אֱלֹהֵיו לֹא נִעְנָה אֶלָּא בְּתַפְלַת הַמִּנְחָה, וְעַקֵּר מֵה שֶׁנִּעְנָה אֱלֹהֵיו
אֲזִי הָיָה הַתְּגִלוֹת הָאֱמוּנָה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל תּוֹעִים אֲזִי מְאֹד אַחֲרֵי הַהֶבֶל שֶׁל
עֲבוּדָה זָרָה וְהַכְּפִירוֹת. וְכֹל זֶה נִמְשָׁךְ לָהֶם עַל-יְדֵי הָאֲפִיקוֹרְסוֹת שֶׁנִּמְשָׁךְ
מִבְּחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי. וְאֱלֹהֵיו רָצָה לְבַטֵּל זֹאת וּלְגַלוֹת הָאֱמוּנָה. עַל-כֵּן לֹא
נִעְנָה אֶלָּא בְּתַפְלַת הַמִּנְחָה, כִּי אֵין הַדִּין נִמְתָּק אֶלָּא בְּשֵׁרֶשׁוֹ. וְעַל-כֵּן אֲזִי
דִּיקָא בְּשַׁעַת הַמִּנְחָה שֶׁהִיא בְּחִינַת הַצְּמֻצוֹם שֶׁל חֲלָל הַפְּנוּי אֲזִי דִּיקָא
צְרִיכִין לְהַתְגַּבֵּר וּלְהַתְאַמֵּץ בְּתַפְלָה לְגַלוֹת הָאֱמוּנָה. כִּי עַקֵּר הָאֱמוּנָה
צְרִיכִין שֶׁם בְּבְחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי, וּכְשׂוֹזְכִין שֶׁם לְאֱמוּנָה אֲזִי נִתְבַּטְּלִין כָּל
מִינֵי כְּפִירוֹת וְקִשְׁיוֹת וְכַנְי"ל. וְעַל-כֵּן אֱלֹהֵיו הַתְּגַבֵּר דִּיקָא בְּשַׁעַת הַמִּנְחָה
לְבַטֵּל אֲזִי דִּיקָא כָּל מִנֵּי כְּפִירוֹת וְחֻקִּירוֹת וּלְגַלוֹת אֱמוּנָה אֲזִי דִּיקָא כִּי
כְּשֶׁנִּתְגַּלְתָּה אֱמוּנָה בְּבְחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי לִידַע וּלְהִאֱמִין שֶׁגַּם שֶׁם ה' יִתְבַּרְךָ
נִמְצָא כַּנְי"ל אֲזִי נִתְבַּטְּלִין כָּל מִינֵי כְּפִירוֹת כַּנְי"ל וְעַל-כֵּן אֲזִי בְּשַׁעַת הַמִּנְחָה
דִּיקָא נִעְנָה אֱלֹהֵיו. לְגַלוֹת אֱלֹקוֹתוֹ בְּעוֹלָם וּלְבַטֵּל כָּל מִנֵּי עֲבוּדָה זָרָה
וְכַפִּירוֹת שֶׁנִּמְשָׁכִין מִחֲלָל הַפְּנוּי. כִּי גִלְתָּה הָאֱמוּנָה בְּעוֹלָם שֶׁגַּם שֶׁם בְּחֲלָל
הַפְּנוּי נִמְצָא ה' יִתְבַּרְךָ כִּי לִית אֶתְר פְּנוּי מְנִיָּה. וְאֲזִי וַיִּרְא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל
פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ ה' הוּא הָאֱלֹקִים ה' הוּא הָאֱלֹקִים. אֱלֹקִים זֶה בְּחִינַת
צְמֻצוֹם וְדִין, כִּי גִלְתָּה הָאֱמוּנָה בְּעוֹלָם כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים, כִּי הַצְּמֻצוֹם הוּא
אַחַדוֹת פְּשוּט עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ כִּי הוּא קִמְצָא דְלְבוּשִׁיָּה מְנִיָּה וּבִיָּה, כִּי כָּלוּ חַד.
וְזֶה בְּחִינַת ה' הוּא הָאֱלֹקִים כִּי כָּלָא חַד רַק שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהִבִּין זֹאת עַד
לְעֵתִיד. וְזֶה בְּחִינַת וַיִּרְא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם, שֶׁרְאוּ שֶׁשֶׁם בְּבְחִינַת
חֲלָל הַפְּנוּי צְרִיכִין לְבְּחִינַת נְפִילַת אַפִּים שֶׁהוּא בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת הַדַּעַת.
כִּי פָּנִים זֶה בְּחִינַת מַחִין כַּיְדוּעַ. הֵינּוּ שֶׁשֶׁם בְּבְחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי צְרִיכִין
לְסַלֵּק אֶת הַדַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת פָּנִים, רַק לְסַמֵּךְ עַל אֱמוּנָה לְבַד. כִּי בְּאֶמֶת
גַּם שֶׁם בְּחֲלָל הַפְּנוּי גַּם שֶׁם נִמְצָא הוּא יִתְבַּרְךָ. כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים כַּנְי"ל.
וְזֶה שֶׁכְּפָלוּ שְׁתֵּי פְּעָמִים ה' הוּא הָאֱלֹקִים, לְבַטֵּל וּלְשַׁבֵּר כָּל מִינֵי כְּפִירוֹת
הַנִּזְכָּרִים לְעִיל בְּמֵאֵר הַנְי"ל. דְּהֵינּוּ כְּפִירוֹת הַבָּאִים מִמוֹתְרוֹת וְכוּ'.
וְכַפִּירוֹת הַבָּאִים מִחֲלָל הַפְּנוּי. וַיִּכְנָגְד זֶה כְּפָלוּ וְאָמְרוּ שְׁתֵּי פְּעָמִים ה' הוּא
הָאֱלֹקִים ה' הוּא הָאֱלֹקִים :

אות ט

וְעַל-כֵּן הִזְהִירוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה מְאֹד עַל תַּפְלַת הַמִּנְחָה. וְאֶסְרוּ
שֶׁלֹּא לְהַתְחִיל שׁוֹם דְּבַר קִדְּשׁ מִנְחָה יוֹתֵר מִבְּשָׂאָר תַּפְלוֹת כְּמוּבָא בְּשִׁלְחֵן
עֲרוּךְ. כִּי אֲזִי בְּשַׁעַתָּא דְּמִנְחָה צְרִיכִין הַתְּגַבְּרוֹת גְּדוֹל לְגַלוֹת אֲזִי הָאֱמוּנָה עַל-
יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה כַּנְי"ל. מִחֻמַּת שְׂאֵז הוּא בְּחִינַת הַצְּמֻצוֹם
שֶׁל חֲלָל הַפְּנוּי שֶׁמִּשָּׁם עַקֵּר הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת שֶׁהֵם הַפֶּךְ הַתְּפִלָּה

שְׁהִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה. עַל-כֵּן צָרִיכִים אָז בְּמִנְחָה הַתְּגַבְּרוּת גָּדוֹל לְתַפְּלָה. וְהַתְּפִלָּה הַזֹּאת שֶׁל מִנְחָה יִקְרָה מְאֹד כַּנִּי"ל. כִּי זֶה הוּא הָעֵקֶר לְגַלוּת הָאֱמוּנָה בְּתוֹךְ בְּחִינַת הַצְּמֻצוֹם בְּבְחִינַת הַחֲלָל הַפְּנוּי לְגַלוּת כִּי גַם שֵׁם נִמְצָא אֱלֻקוּתוֹ רַק שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין זֹאת בְּשִׁכְל כַּנִּי"ל רַק בְּאֱמוּנָה לְבַד כִּי ה' הוּא הָאֱלֻקִּים וְכוּ' כַּנִּי"ל:

אות י

וְזֶה בְּחִינַת מִנְחָה שֶׁל שַׁבַּת שְׂאֵז רַעְוָא דְרַעְוִין אֲשַׁתְּכַח כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּזַהַר הַקְּדוּשָׁה תָּא חֲזִי בְיוֹמֵי דְחַל בְּשַׁעְתָּא דְּמִנְחָה וְכוּ'. כִּי שַׁבַּת הוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא יוֹם שְׁכָלוֹ שַׁבַּת. וְאֵז בְּעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא בְּחִינַת שַׁבַּת יְתַגַּלְהָ זֶה הַשִּׁכְל שֶׁל בְּחִינַת הַחֲלָל הַפְּנוּי שֶׁהוּא בְּחִינַת מִנְחָה שֶׁל שַׁשַּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה כַּנִּי"ל. וְאֵז כְּשֶׁנִּתְגַּלְהָ זֶה הַשִּׁכְל שֶׁל הַצְּמֻצוֹם שֶׁל בְּחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי, אָז נִתְבַּטְּלוּ כָּל הַדִּינִין שֶׁבְּעוֹלָם שְׁכָלִים בְּאִים מִבְּחִינַת זֶה הַצְּמֻצוֹם הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן בְּשַׁבַּת בְּמִנְחָה אָז דִּיקָא נִמְתַּקִּין כָּל הַדִּינִים וְרַעְוָא דְרַעְוִין אֲשַׁתְּכַח. כִּי אָז בְּשַׁבַּת הוּא בְּחִינַת הַתְּנוּצָצוֹת עוֹלָם הַבָּא שְׂאֵז יְתַגַּלְהָ הַשִּׁכְל שֶׁל הַחֲלָל הַפְּנוּי שֶׁהוּא בְּחִינַת מִנְחָה. וְאֵז נִמְתַּקִּין כָּל הַדִּינִין בְּשַׁרְשׁוֹן כַּנִּי"ל וְנִתְגַּלְהָ רַעְוָא דְרַעְוִין. כִּי כָּל מָה שְׂזוֹכִין לְאֱמוּנָה וּלְבַטֵּל כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסִית. כְּמוֹ כֵּן זוֹכִין לְבְּחִינַת רְצוֹן. כְּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנֵינוּ בְּמָקוֹם אַחֵר שֶׁעַל-יְדֵי אֱמוּנָה זוֹכִין לְרְצוֹן שֶׁהוּא לְמַעַל מַחְכְּמָה עֵין שֵׁם, וְעַל-כֵּן בְּשַׁבַּת בְּמִנְחָה שְׂזוֹכִין לְבַטֵּל הָאֶפִּיקוֹרְסוֹת הַגְּדוֹלָה שֶׁבְּכָל הָאֶפִּיקוֹרְסִית דְּהֵינּוּ הַכְּפִירוֹת הַבְּאִים מִבְּחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי כַּנִּי"ל. עַל-כֵּן אָז זוֹכִין לְבְּחִינַת רַעְוָא דְרַעְוִין רְצוֹן שְׂבְּרָצוֹנוֹת. כִּי זֹאת הָאֱמוּנָה הַנִּי"ל שֶׁל בְּחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי שְׂמֵאֲמִינִים שְׁגַם שֵׁם נִמְצָא אֱלֻקוּתוֹ יְתַבְּרַךְ הוּא בְּחִינַת רֵאשׁ אֱמוּנָה. דְּהֵינּוּ אֱמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה וְעַל-כֵּן זוֹכִין עַל-יְדֵי זֶה לְרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן בְּחִינַת רְצוֹן שְׂבְּרָצוֹנוֹת כַּנִּי"ל:

אות יא

וְעַל-כֵּן אָז נִסְתַּלַּק מִשֶּׁה בְּשַׁבַּת בְּמִנְחָה בְּרַצוֹן שְׂבְּרָצוֹנוֹת כִּי מִשֶּׁה זָכָה לָזֶה מַחְמַת שְׁגַם בְּחִיּוֹ זָכָה לְבְּחִינַת רֵאשׁ אֱמוּנָה כַּנִּי"ל. כִּי רַק מִשֶּׁה יָכוֹל לְכַנֵּס לְשֵׁם וְכוּ' כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן זָכָה לְהִסְתַּלַּק בְּרַצוֹן שְׂבְּרָצוֹנוֹת בְּשַׁבַּת בְּמִנְחָה. כִּי זֶה זוֹכִין עַל-יְדֵי רֵאשׁ אֱמוּנָה הַנִּי"ל עַל-יְדֵי שְׂמִכְנִיעִין וּמְשַׁבְּרִין הַכְּפִירוֹת

הַבָּאִים מִבְּחִינַת חֶלֶל הַפְּנוּי כַּנִּי"ל שֶׁעַל-יָדֵי זֶה זוֹכִין לְבְּחִינַת רְצוֹן
שֶׁבְּרִצּוֹנוֹת כַּנִּי"ל:

אות יב

וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַשּׁוֹמֵר שֶׁבֶת כְּהִלְכָתוֹ אֶפְלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה כְּדוֹר אֲנוֹשׁ
מוֹחֲלִין לוֹ. כִּי כָּל עֲבוּדָה זָרָה שֶׁל הַדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים כָּלָם הָיוּ עַל-יָדֵי
שֶׁנִּפְּלוּ בְּכַפִּירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת הַזֹּאת שֶׁל בְּחִינַת חֶלֶל הַפְּנוּי. כִּי הָיוּ חֲכָמִים
גְּדוֹלִים מְאֹד וְרָצוּ לְכַנֵּס בְּחֲכָמָתָם בְּחֻקֵּי הָאֱלֹהִים. וְשֵׁם אִי אֶפְשָׁר לְעַמּוֹד
עַל-יָדֵי חֻקֵּי הָאֱלֹהִים וְשֶׁכָּל וְעַל-יָדֵי זֶה נִפְּלוּ לְכַפִּירוֹת. וְעַל-יָדֵי שֶׁבֶת זוֹכִין
לְאֱמוּנָה, כִּי שֶׁבֶת מוֹרָה עַל חֲדוּשׁ הָעוֹלָם כְּמוֹבָא בְּמָקוֹם אַחֵר. כִּי שֶׁבֶת
הוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שְׂאֵז יִתְגַּלֶּה זֶה הַשֶּׁכֶל כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן מִי שֶׁשּׁוֹמֵר שֶׁבֶת
כְּהִלְכָתוֹ זוֹכֵה לְטַעַם מַעֲיָן עוֹלָם הַבָּא. וְזוֹכֵה לְאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, בְּחִינַת רֹאשׁ
אֲמָנָה הַנִּי"ל. כִּי זֹאת הָאֱמוּנָה מִתְגַּלֶּה בְּשֶׁבֶת שֶׁהוּא מַעֲיָן עוֹלָם הַבָּא. וְעַל-
כֵּן בְּשֶׁבֶת מִתְגַּלֶּה וּמִתְעוֹרֵר שִׁיר שֶׁהוּא רֹאשׁ לְכָל הַשִּׁירִים. בְּחִינַת שִׁיר
הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשֵׁלֵמָה, לְמַלְךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁבֶת שְׁלוֹם
כַּיְדוּעַ. כִּי שִׁיר הַשִּׁירִים שִׁיר שֶׁהוּא רֹאשׁ לְכָל הַשִּׁירִים זֶה בְּחִינַת תְּשׁוּבָה
מִרֹאשׁ אֲמָנָה כַּנִּי"ל בְּמַאֲמַר הַנִּי"ל. שֶׁעַל יְדוֹ מִבְּטָלִין הָאֶפִּיקוֹרְסוֹת שֶׁל חֶלֶל
הַפְּנוּי כַּנִּי"ל, וְזֶה מִתְגַּלֶּה בְּשֶׁבֶת דִּיקָא כַּנִּי"ל. וְעַל-כֵּן עַל-יָדֵי שְׁמִירַת שֶׁבֶת
אֶפְלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה כְּדוֹר אֲנוֹשׁ, שֶׁנִּפְּלוּ בְּכַפִּירוֹת הָאֱלֹהִים שֶׁל בְּחִינַת חֶלֶל
הַפְּנוּי הַנִּי"ל מוֹחֲלִין לוֹ. כִּי עַל-יָדֵי שֶׁבֶת נִכְנָעִין וְנוֹפְּלִין כָּל הַכַּפִּירוֹת הָאֱלֹהִים
וּמִתְקַנְּוִין אוֹתָם. כִּי מְגַלִּין עַל-יָדֵי שֶׁבֶת שֶׁהוּא רֹאשׁ אֲמָנָה בְּחִינַת שִׁיר
הַשִּׁירִים וְכוּ' כַּנִּי"ל שֶׁגַּם שֵׁם ה' יִתְבָּרַךְ נִמְצָא. רַק שֶׁעַכְשָׁיו אִי אֶפְשָׁר לְהַבִּין
זֹאת עַד לְעֵתִיד בְּעַת קְבוֹל הַשְּׁכָר לְיוֹם שֶׁכָּלוּ שֶׁבֶת כַּנִּי"ל:

שֶׁיָּד לְעֵיל:

וְזֶה בְּחִינַת קְדוּשַׁת הַחֲדָשׁ וְכוּ' כַּנִּי"ל. נִמְצָא שֶׁקְדוּשַׁת הַחֲדָשׁ דִּהְיָנוּ מִלּוּי
הַלְבָּנָה מְפָגְמָתָהּ בְּעַת שֶׁהִיא בְּתַכְלִית הַמַּעוֹט זֶה בְּחִינַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה
שֶׁמְגַלִּין הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּעַת הַמְּנַחָה דִּיקָא בְּבְּחִינַת חֶלֶל
הַפְּנוּי וְכוּ' כַּנִּי"ל

אות יג

והתגלות האמונה הזאת היא על-ידי שיר ונגון כמבאר במאמר הנ"ל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במשנה פעם אחת נשתתחו העדים לבוא ונתקלקלו הלויים בשיר התקינו שלא יהיו מקבלין עדות החדש אלא עד המנחה וכו'. כי על-ידי שנשתתחו העדים מלבוא ולא זכו לקדוש החדש כראוי, על-ידי זה נתקלקלו הלויים בשיר, בשיר דיקא, כי עקר התגלות האמונה של בחינת חלל הפנוי שזהו בחינת קדוש החדש הוא על-ידי השיר כנ"ל, בחינת תשורי מראש אמנה כנ"ל. ועל-כן הלויים דיקא היו מנצחים בשיר, כי הלויים הם מסטרא דדינא פיזוע, שזהו בחינת שעטא דמנחה בחינת צמצום של חלל הפנוי ששם צריכים שיר כדי לגלות האמונה גם שם כנ"ל. ועל-כן על-ידי שנשתתחו העדים ולא זכו לקדוש החדש כראוי בזמנו, על-ידי זה נתקלקלו הלויים בשיר דיקא כנ"ל. ועל-כן התקינו שלא יהיו מקבלין עדות החדש אלא עד המנחה, כי עקר בחינת קדוש החדש הוא בבחינת מנחה שהיא בחינת התגלות האמונה בתוך בחינת חלל הפנוי כנ"ל:

אות יד

וזה שנוהגין להרבות בתפלה ביותר בערב ראש-חדש במנחה שעושין אז יום כפור קטן ומרבים בתפלה מאד. כי אז צריכין לזכות לראש-חדש, שהוא בחינת מלוי הלבנה בחינת קדוש החדש שזה זוכין רק על-ידי ראש אמונה הנ"ל. וזה צריכין לגלות דיקא בשעת מנחה שאז היא בחינת הצמצום של חלל הפנוי כנ"ל. ועל-כן אז מרבים בתפלה כדי לזכות לגלות האמונה וכו' כנ"ל. שעל-ידי זה עקר בחינת קדוש החדש על-ידי בחינת תפלת המנחה כנ"ל. ואז מתודין ועושין תשובה על העוונות ומתפללין שה' יתברך יכפר להם, וקורין אותו יום הכפורים קטן. כי העוונות הם בחינת כפירות, כי כלם באים על-ידי היצר הרע שהוא נקרא אל אחר כפירות כמובא במקום אחר. וכן מבאר בהא"ב של רבנו זכרוננו לברכה (אות א אמונה סימן כב) וזה לשונו הפשע מכניס כפירה לאדם. ועל-כן אז במנחה של ערב ראש-חדש מתודין על העוונות ומבקשין שה' יתברך יכפר להם העוונות כדי להכניע כל מיני כפירות שעקרום באים מהצמצום של חלל הפנוי, ולזכות לראש אמונה הנ"ל שזה זוכין על-ידי תפלת המנחה דיקא פשהיא בכונה כראוי כנ"ל. ועל-ידי זה זוכין לראש-חדש בחינת קדוש החדש בחינת מלוי הלבנה וכו' כנ"ל:

תפלת המנחה ה:

ענין תפלת מנחה:

על-פי מה שכתב רבנו זכרוננו לברכה בלקוטי תניינא סימן כב לענין ענוה
שבענין הכנועה וענוה טועין העולם הרבה. כי כמה אנו מתנגעין בתפלה
לצאת ממחין דקטנות למחין דגדלות. ואם כן בודאי אין זה מדת ענוה
כמו שסוברין העולם וכו':

אות א

וזה בחינת תפלת המנחה. כי עקר עבודת האדם לצאת ממחין דקטנות
למחין דגדלות, כי עקר עבודת האדם הוא לשבר ולהכניע היצר הרע
ותאוותיו. וזה ידוע שכל כח היצר הרע והתאוות כלם נמשכין מבחינת
מחין דקטנות שמשם אחיזת כל הדינין שמשם עקר כח היצר הרע כמבאר
בדברי רבנו זכרוננו לברכה כמה פעמים. על-כן אמרו רבותינו זכרונם
לברכה אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות. כי כל
העברות והפגמים הם על-ידי הסתלקות הדעת שנמשך ממחין דקטנות.
וכן מבאר בהתורה תקעו תוכחה (בלקוטי תניינא סימן ח) בתחלתו, שעקר
תאות נאוף שהוא כלל כל התאוות נמשך ממחין דקטנות עין שם:

נמצא, שעקר עבודת האדם לצאת ממחין דקטנות למחין דגדלות, כי כמו
שהאדם הולך וגדל בגשמיות שבתחלה כשנולד הוא קטן מאד וגם אין לו
שום דעת ואחר כך הולך ונתגדל מעט מעט בימי היניקה עד שבסוף ימי
היניקה יש לו איזה דעת של קטנות, ואחר כך הולך וגדל יותר עד אשר
מגיע לבן חמש ואז יש לו דעת ללמד מקרא כמו שאמרו רבותינו זכרונם
לברכה בן חמש למקרא, ואחר כך הולך וגדול יותר ודעתו נגדל יותר וכו'.
כמו כן צריך האדם בעבודת ה' להתנגע בעבודתו יתברך תמיד עד שיזכה
לצאת בכל פעם מבחינת מחין דקטנות למחין דגדלות על-ידי שישבר כל
התאוות והמדות רעות שהם בחינת מחין דקטנות ויעסק בעבודתו
יתברך. שעל-ידי זה יזכה לדעת אותו יתברך בבחינת מחין דגדלות. וזה
עקר עבודת האדם כל ימי חייו. וכן מובן ומבאר בכתבי האר"י ז"ל. וזה
בחינת תפלת המנחה שהיא גבוהה מאד ורבותינו זכרונם לברכה הזהירו
עליה ביותר, כי בשחרית היא בחינת מחין דגדלות, ובלילה היא בחינת
מחין דקטנות שהיא בחינת חשכת לילה שנמשך מקטנות הדעת, כמבאר
במקום אחר שאור וחשך הם בחינת דעת וסכלות שהם בחינת מחין
דגדלות ומחין דקטנות, כי מחין דקטנות הם בחינת סכלות בחינת חשך

נגד מחין דגדלות שהוא עקר הדעת בחינת אור יום, כי יום ולילה הם בחינת המאור הגדול והמאור הקטן כמו שכתוב את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן וכו'. הינו בחינת גדלות וקטנות בחינת מחין דגדלות ומחין דקטנות כנ"ל. וכל הדינים נמשכין מבחינת מחין דקטנות שהוא חשך כנ"ל, ומשם עקר אחיזת היצר הרע וכל התאוות ומדות רעות כנ"ל. ועל-כן תקף אחר חצות היום שמתחיל היום לערב כי ינטו צללי ערב, אזי תקף מתחיל שרש אחיזת מחין דקטנות. ושם עקר ההמתקה, כי עקר המתקת מחין דקטנות שמשם אחיזת כל הדינים והיצר הרע כנ"ל, עקר המתקתם הוא דיקא כשזוכין להמתיקם בשרש תחלת אחיזתם. כי אין הדין נמתק אלא בשרשו. וזה בחינת תפלת המנחה שהזירו רבותינו זכרונם לברכה עליה מאד. ואזי עקר המתקת הדינים, כמבאר בזהר הקדוש שבמנחה דינא תקיפא שלטא. וצריכין להתנגע מאד במנחה להמתיק הדינים יותר מבתפלת ערבית, אף-על-פי שעקר הדינים שליטתם בלילה יותר, אף-על-פי-כן בזמן המנחה עקר העבודה ביותר להמתיקם אז דיקא. כי דיקא, בזמן המנחה שעדין היום גדול רק שכבר התחיל היום לערב להיות נוטה אל הלילה, אז דיקא עקר ההמתקה. כי עקר המתקת הדינים שהם בחינת מחין דקטנות עקר המתקתם הוא דיקא בתחלת שרש אחיזתם שהוא אחר חצות היום שאז הוא זמן תפלת המנחה שאז מתחיל שרש אחיזת מחין דקטנות מחמת שמתחיל היום לערב. ואז דיקא צריכין להתנגע להמתיקם על-ידי תפלת המנחה בכונת הלב:

וזה בחינת מנחה גדולה ומנחה קטנה, רמז שמנחה כלול מגדלות וקטנות. כי עדין הוא יום שהוא בחינת מחין דגדלות ואף-על-פי-כן כבר התחילו להתעורר בחינת מחין דקטנות שהיא בחינת לילה. ואזי עקר ההמתקה, כי עקר המתקת הדינים שהם בחינת מחין דקטנות עקר המתקתם בשלמות הוא כשזוכין להמתיקם בשרשם העליון ששם כל המחין דגדלות וקטנות כלולים יחד. כי עקר בחינת מחין דקטנות וגדלות הוא למטה, בבחינת שש קצוות, אבל למעלה מעלה בשרש העליון של המחין, שם אין שיך גדלות וקטנות כלל ומשם עקר ההמתקה בשלמות. וכמוכן בדברי רבנו זכרוננו לברכה בהתורה חדי רבי שמעון (בסימן סא) שיש המתקה שממתיקין כל דין בשרשו בשכל הפרטי השיך לו, אבל עקר ההמתקה היא כשזוכין להמתיק הדינים על-ידי שכל הכולל שהוא שרש העליון של המחין. ושם כל המחין כלולים יחד כל המחין דגדלות וקטנות, כי שם כלא חד, ומשם עקר ההמתקה בשלמות, וזה בחינת תפלת המנחה שצריכין אז להמתיק המחין דקטנות בעת שמתחילין להתעורר אחר חצות היום, כדי להמתיק בתחלת אחיזתם. ואזי עקר ההמתקה מבחינת שרש העליון של המחין שהוא למעלה מכל המחין ששם בשרשם כלולים כל המחין יחד דגדלות וקטנות כנ"ל. וזה השכל העליון שהוא למעלה מכל המחין יחד אפשר להעולם להבינו ולהשיגו, כי אם מי שזוכה אליו. ושם עקר הענוה, בחינת במקום גדלתו שם אתה מוצא ענותנותו כי הענוה שהיא לפי דעתנו בחינת קטנות שהוא קטן בעיני עצמו והגדלות כלא חד. כי במקום גדלתו שם דיקא אתה מוצא הענוה. וזה באמת אי אפשר

להבין ולהשיג כי אם מי שזוכה לזה אשרי לו. וזה עקר שלמות הענוה באמת שזכה לזה משה רבנו עליו השלום, שהיה יכול לכתב על עצמו כל גדלות שבחו וכתב על עצמו והאיש משה ענו מאד, ואף-על-פי-כן היה ענו באמת כי נכלל באין ששם הגדלה והענוה בלא חד בחינת במקום גדלותו אתה מוצא ענותנותו פני"ל. ועל-כן באמת לאו כל אדם זוכה לענוה, כי ענוה גדולה מכלם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וזה שכתב רבנו זכרוננו לברכה במאמר זה שאנו עוסקין בו, שבענין הענוה טועין העולם הרבה. כי בודאי אין הענוה להיות במחין דקטנות חס ושלום וכו' פני"ל. כי עקר הענוה פשוט להיות בתכלית מחין דגדלות, ואזי דיקא יהיה בתכלית הענוה והפטול בבחינת במקום גדלותו שם אתה מוצא ענותנותו פני"ל. ואזי דיקא זוכה להמתיק כל הדינים שבעולם הנאחזין במחין דקטנות. כי עקר המתקתם משם דיקא, שהוא בחינת ענוה אמתית ששם גדלות וקטנות כלול יחד שאי אפשר לנו להשיג ולהבין זה כלל וכפני"ל. ועל-כן עקר ההמתקה של מנחה צריכין להמשיך מבחינת מנחה של שבת שאז רעוא דרעיון אשתכח. שאז הוא הסתלקות משה שזה בחינת רצון העליון בחינת אין סוף ששם שרש העליון של כל המחין ששם כלולים כל המחין דגדלות וקטנות ושם עקר המתקתם פני"ל:

אות ב

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שכן אליהו לא נענה אלא במנחה שנאמר ויהי כעלות המנחה וכו'. כי עקר הכנעת העבודה זרה והכפירות שהוא עקר היצר הרע שנקרא אל אחר, עקר הכנעתו על-ידי ההמתקה שזוכין להמתיק בבחינת תפלת המנחה מי שזוכה לזה אשרי לו. כי עקר אחיזת היצר הרע והכפירות הם דיקא משרש התחלת אחיזת המחין דקטנות שהוא אחר חצות היום בזמן המנחה פני"ל. כי שרש אחיזת המחין דקטנות נמשכין מתחלת הצמצום כידוע. כי הצמצום הוא בחינת הסתלקות הדעת ומשם שרש אחיזת מחין דקטנות שמשם עקר אחיזת הסטרא אחרא והכפירות. כי תחלת הצמצום אי אפשר להשיג בשום שכל וכמבאר זה במקום אחר. ומי שרוצה לכנס בחקירות כאלו הנמשכין מתחלת הצמצום של חלל הפנוי, הוא בא לכפירות גדולות חס ושלום רחמנא לצלן. כי תחלת הצמצום אי אפשר להשיג בשכל רק באמונה לבד כמבאר במקום אחר. וזה בחינת וירא העם כי בשש משה בא שש, בא שש דיקא. דהינו בזמן התחלת תפלת מנחה שאז התחלת שרש מחין דקטנות שנמשך מתחלת הצמצום, ומי ששכנס לחקירות הנמשכין משם נופל לכפירות גדולות פני"ל. ועל-כן אז דיקא עשו הערב רב את העגל וכפרו בה' יתברך ובמשה מחמת שלא רצו

להתחזק שם באמונה ולהתגבר להמתיק הדין על-ידי תפלת המנחה רק נכנסו להקפירות והכפירות הנמשכין משם. ועל-כן אז דיקא עשו מה שעשו. וכל זה היה מחמת שמשנה לא היה ביניהם אז כמו שכתוב כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו, כל הכפירות הנמשכין משם אין מי שימתיקם כי אם משה דיקא שהוא ענו בתכלית הענוה פני"ל. ועל-כן אליהו שהיה צריך להכניע תקף התגברות עבודה זרה של הבעל שהתגבר אז בימי אחאב לא נענה כי אם בתפלת המנחה דיקא. כי דיקא על-ידי תפלת המנחה זכה להמשיך ההמתקה משרש העליון של המחין ששם כל המחין דגדלות וקטנות כלולים יחד פני"ל. שמשם דיקא ההמתקה בשעת המנחה פני"ל. שעל-ידי זה דיקא נמתק ונתבטל העבודה זרה והכפירות הנמשכין מתחלת הצמצום וכפני"ל. ועל-כן אז כשנענה כתיב וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים. ה' הוא האלקים דיקא, כי ה' הוא בחינת מחין דגדלות ואלקים הוא בחינת מחין דקטנות פידוע בכתבי האר"י ז"ל, הינו שכל המחין דגדלות ודקטנות כלא חד. כי ה' הוא האלקים. ועל-ידי זה דיקא מכניעין תקף העבודה זרה שהתגברה בימי אחאב שנמשך מהערב רב שרצו להתגבר אז דיקא פני"ל. כמו שכתוב כי בשש משה כי בא שש פני"ל. כי עקר המתקתה על-ידי הצדיק האמת כמו משה ואליהו שיכולין לעלות לשרש העליון של המחין שהוא בחינת אין בחינת תכלית הענוה ששם הגדלות והקטנות כלא חד בחינת ה' הוא האלקים וכפני"ל:

אות ג

ועל-כן עקר קבלת התענית הוא בזמן מנחה. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל תענית שלא קבלו עליו במנחה אינו תענית, כי כל התעניות הם בשביל תשובה, ועקר התשובה זוכין על-ידי הצדיק האמת שהוא בחינת משה שיכול להמשיך ההמתקה של בחינת תפלת המנחה. כי כל החטאים נמשכין מהיצר הרע שכל כחו ואחיזתו ממחין דקטנות פני"ל. ועל-כן עקר התשובה שהוא תקון כל החטאים נמשך על-ידי ההמתקה של תפלת המנחה שאז עקר ההמתקה של כל המחין דקטנות על-ידי שרשם העליון ששם גדלות וקטנות כלא חד פני"ל:

אות ד

וְזֶה בְּחִינַת עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם וְנִסּוֹ הַצְּלָלִים וְכוּ', שְׁפָרוּשׁוֹ עַל עֲנָן הַפְּגָמִים וְהַחֲטָאִים שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר אַחַר כָּל הַגְּדֵלָה וְהַטּוֹבוֹת שֶׁזָּכוּ שָׁם, כְּמִבְאֵר בְּפָרוּשׁ רִשְׁיִי שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת אֵיכָה תִרְעָה אֵיכָה תִרְבִּיץ בְּצִהָרִים, בְּצִהָרִים דִּיקָא, כִּי עֵקֶר אַחִיזַת הַסְטָרָא אַחְרָא הוּא מִבְּחִינַת צִהָרִים בְּחִינַת עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם. שְׂאֵז תִּכְף בְּצִהָרִים בְּעַת הַתְּגַבְרוֹת אֹר הַשְּׁמֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִצּוֹת הַיּוֹם, אִז תִּכְף מִתְחִיל הַמַּעוּט. כִּי אִז תִּכְף מִתְחִיל הַחֲמָה לְהִיּוֹת נוֹטָה לַמַּעַרְב לְמָקוֹם שֶׁקִּיעֶתָּה. וְאִז דִּיקָא עֵקֶר אַחִיזַת הַסְטָרָא אַחְרָא בְּתַחֲלַת אַחִיזַת מַחִין דְּקִטְנוֹת שֶׁהוּא בְּהַתְחַלַּת עֲרִיבַת הַיּוֹם שֶׁמִּתְחִיל תִּכְף בְּחִצּוֹת הַיּוֹם. כִּי תִכְף בְּאוֹתָהּ הֶרְגַע שֶׁל חִצּוֹת הַיּוֹם מִתְחִיל תִּכְף הַחֲמָה לְהִיּוֹת נוֹטָה לְהַעֲרִיב וּלְהַחֲשִׁיד. שְׂאֵז הִיא בְּחִינַת מַחִין דְּקִטְנוֹת שֶׁהִיא בְּחִינַת חֲשֻכַת לֵילָה כְּנִ"ל. וְעֵקֶר שְׂרֵשׁ אַחִיזַת חֲשֻכַת לֵילָה שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ מַחִין דְּקִטְנוֹת עֵקֶר שְׂרֵשׁ מִתְחַלַּת עֲרִיבַת הַיּוֹם שֶׁהוּא בְּרַגְעַ שֶׁל חִצּוֹת הַיּוֹם וְשָׁם עֵקֶר הַמְּתִקָּת הַדִּינִים. כִּי עֵקֶר הַהַמְּתִקָּה בְּתַחֲלַת אַחִיזַתָּם דִּיקָא כְּנִ"ל. וְכַשְּׂאִין זֹכִיךְ לְהַמְּתִיקָם שָׁם, מִשָּׁם עֵקֶר אַחִיזַת הַסְטָרָא אַחְרָא. וְעַל זֶה צוּעַק הַפְּסוּק אֵיכָה תִרְעָה אֵיכָה תִרְבִּיץ בְּצִהָרִים דִּיקָא כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם דִּיקָא, כִּי מִשָּׁם עֵקֶר אַחִיזַתָּם כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן שָׁם דִּיקָא צְרִיכִין לְהַתְּגַבֵּר לְהַמְּתִיק הַדִּינִים בְּשִׂרְשָׁם שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה שֶׁנִּקְרָאת בְּפְסוּק תְּפִלַּת הַצִּהָרִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב עֲרַב וּבָקֵר וְצִהָרִים וְאֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה וְכוּ':

אות ה

וְזֶה הָעֲנָן הוּא בְּכָל אָדָם בְּעֲנָן כְּלָלִיּוֹת עֲבוּדָתוֹ כָּל יְמֵי חַיָּו. כִּי שְׁחָרִית מְרָמֵז עַל הַתְּחִלַּת עֲבוּדַת הָאָדָם אֶת ה' יִתְבָּרָךְ. וְעַל-פִּי רַב בְּתַחֲלָה כְּשֶׁמִּתְחִיל לַעֲבֹד אֶת ה' יִתְבָּרָךְ הוֹלִיךְ לוֹ כְּסֻדָּר וּמִתְפַּלֵּל וְלוֹמֵד וְעוֹסֵק בְּעֲבוּדַת ה'. וְזֶה בְּחִינַת שְׁחָרִית שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד. וְאִז הוּא כָּל סֻדָּר הַתְּפִלָּה בְּאַרְיִכוֹת, קִרְבָּנוֹת וּפְסוּקֵי דְזִמְרָה וּקְרִיאַת שְׁמַע וְתְפִלָּה וְצִיצִית וְתַפְלִין וְכוּ'. זֶה רָמַז עַל הַתְּחִלַּת עֲבוּדַת הָאָדָם שְׂאֵז הוּא בְּחִינַת חֶסֶד וְהוֹלִיךְ לוֹ הַכֹּל כְּסֻדָּר וּמְרַבָּה בְּעֲבוּדַת ה' כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ. אֲבָל עַל-פִּי רַב אַחַר כֵּךְ נוֹפֵל מִעֲבוּדָתוֹ וּמִתְחִיל ה' יִתְבָּרָךְ לְנִסּוֹת אוֹתוֹ וּמִתְגַּרֵּה בּוֹ הַבַּעַל דְּבַר כִּידוּעַ לְכָל מִי שֶׁרוּצָה לְכַנֵּס בְּעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרָךְ, וְאִז עֵקֶר הַנִּסְיוֹן שֶׁל הָאָדָם. וְזֶה בְּחִינַת צִהָרִים בְּחִינַת עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם שֶׁנֶּאֱמַר עַל כָּלל יִשְׂרָאֵל שֶׁזָּכוּ לְכָל הַגְּאֻלוֹת וְהַטּוֹבוֹת שֶׁזָּכוּ בְּמַעֲמַד הַר סִינַי וְכוּ'. וְאַחַר כֵּךְ כְּשֶׁהַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם הַבַּעַל דְּבַר נִכְשְׁלוֹ בְּמָה שֶׁנִּכְשְׁלוֹ. וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם לְפִי בְּחִינָתוֹ. וְאִז צְרִיכִין הַתְּחַזְּקוֹת גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד בְּלִי שְׁעוֹר וְעֵרָךְ וּמִסְפָּר

להתחזק בכל פעם בעבודתו יתברך ולבלי לפל משום דבר שבעולם. כמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה כמה פעמים. והעקר שצריך להתגבר כנגד בחינת המחין דקטנות שהם מתגברין על כל אדם. כי מה שבא על האדם מחשבות של פחיתות וקטנות על-ידי עצם פשעיו, אף-על-פי שעשה באמת מה שעשה, אף-על-פי-כן על-פי רב אלו המחשבות הם תחבולות היצר הרע ואין זה ענוה כלל. רק הוא מבחינת מחין דקטנות שרוצין להתגבר עליו להפילו בדעתו חס ושלוש, כאלו אין לו תקוה חס ושלוש. או למנעו מאיזה תפלה בכונה ושמחה וכיוצא בזה. ועל זה הזהיר רבנו זכרוננו לברכה לבל יטעה האדם עצמו כמבאר לעיל. כי האדם צריך לדעת שהי' יתברך גדול מאד ולגדלתו אין חקר, ואין אנו יודעים כלל. וכמבאר שיחה זאת מרבנו זכרוננו לברכה בספר ספורי מעשיות בסופו. ובאמת שיחה זאת אי אפשר לבארה בכתב, רק מי שזכה לשמעה יכול להבין איזה רמזים משם. אבל הכלל שאין שום אדם יודע כלל גדלתו יתברך ורחמנותו עד אין סוף. ועל-כן כל אחד אפלו אם נפל למקום שנפל אף-על-פי-כן לעצם גדלתו ורחמנותו יתברך, יש ענין שיכול להתהפך הכל לגמרי מרע לטוב, ועוונות יתהפכו לזכיות. כמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה בפרוש:

אות ו

ועל-כן צריך האדם להתחזק מאד מאד בבחינת עת הצהרים דהינו באמצע ימיו, בפרט אחר שעברו רב שנותיו שאז הוא בבחינת אחר חצות היום בערך ימי חייו. ועל-פי רב אז דיקא מתגבר הבעל דבר ביותר ויותר. כי בודאי עקר העבודה צריכין להתחיל בימי הנעורים דיקא, כי טוב לגבר כי ישא על בנעוריו וינקותא כלילא כורדא. וכמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה (בהא"ב הישן אות ת תשובה סימן עג) שיום אחד שהאדם עובד את ה' יתברך בימי נעוריו יקר יותר מכמה שנים בעת זקנתו. וכן שמעתי מרבנו זכרוננו לברכה כמה פעמים שהעקר הוא לקרב לה' יתברך בני הנעורים דיקא, כי הזקנים קשה להשיבם מהנערים. וכמבאר בספר הא"ב (החדש אות ת תשובה סימן ד), וכמו שבאר בהתורה תעיתי כשה אבד (בסימן רו) עין שם. אבל אפלו מי שזכה להתחיל בעבודת ה' בימי נעוריו, אף-על-פי-כן כשמגיע לאמצע ימיו ורוצה להגיע למה שצריך להגיע, על-פי רב מתגבר הבעל דבר ומתפשט מאד מאד למנעו מדרך החיים חס ושלוש. ומכל שכן מי שלא התחיל כלל בימי הנעורים שאז בודאי כשבא עליו איזה הרהורי תשובה פשוטה שבעברו רב שנותיו וצריכין לחשב על סופו ותכליתו וכו'. שאזי תקף מתגבר עליו הבעל דבר מאד מאד ומתפשט כנגדו מאד, ואינו רוצה להניחו לצאת מתאוותיו

וְרִשְׁתִּיו אֲשֶׁר נִלְכַּד בָּהֶם. וְעַל זֶה צוּעַק הַפְּסוּק הַגִּידָה לִי שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי אִיכָה תִרְעָה אִיכָה תִרְבִּיץ בְּצַהָרִים. בְּצַהָרִים דִּיקָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת זְמַן הַמְּנַחָה שֶׁהוּא אַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם, שֶׁהוּא בְּכַלְלִיּוֹת יְמֵי הָאָדָם אַחַר שֶׁעָבְרוּ רַב שָׁנוֹתָיו. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים רַבִּים. וְעַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵיד בִּימֵי נְעוּרָיו שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ יַעֲזֹרְהוּ לְאַחֲרִית טוֹב שֶׁלֹּא יִפֹּל מֵעֲבוּדָתוֹ לְעוֹלָם, וְגַם עַד זְקֵנָה וְשִׁיבָה אֱלֻקִּים אֵל יַעֲזֹבֵנוּ. וְכִמוֹ שֶׁבִּקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם עַל זֶה אֵל תִּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת זְקֵנָה כְּכֹלֹת כְּחֵי אֵל תַּעֲזֹבֵנִי. כִּי לְפַעֲמִים הָאָדָם נוֹפֵל לְעֵת זְקֵנוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּסִפְרֵי הָא"ב (אוֹת נ נְפִילָה סִימָן א), וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהִרְבּוֹת בְּתַפְלָה בִּימֵי הַנְּעוּרִים שֶׁלֹּא יִפֹּל לְעוֹלָם מֵעֲבוּדָתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּבִפְרָט כְּשֶׁכָּבַר הַיָּמִים בָּאִים וְהַגִּיעַ לְאַמְצַע יָמָיו וּמִתְחִיל הַיּוֹם לְעָרַב שְׂמֵתְחִילִין לְהִתְקַרֵּב יְמֵי קִצּוֹ וְסוּפּוֹ, שְׂאֵז צָרִיךְ לְהִסְתַּפֵּל מְאֹד מְאֹד עַל אַחֲרִיתוֹ וְסוּפּוֹ בְּהַאֲדָא אֲנַפִּין יַעוֹל קָדָם מִלְכָּא. כִּי אִזּוֹ צָרִיךְ הַתְּגַבְרוּת בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי אִזּוֹ הוּא בְּחִינַת צַהָרִים בְּחִינַת זְמַן הַמְּנַחָה. כִּי יְמֵי חַיֵּי הָאָדָם הֵם בְּחִינַת יוֹם, וּמֵיתָתוֹ וְהִסְתַּלְקוּתוֹ הוּא בְּחִינַת לַיְלָה וְחֹשֶׁךְ. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב עַד אֲשֶׁר לֹא תִחַשֵׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ. וְעַל-כֵּן אַחַר חֲצֵי יָמָיו הוּא בְּבְחִינַת זְמַן הַמְּנַחָה, שְׂאֵז צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר לְהַמְתִּיק הַדִּינִים שֶׁהוּא בְּחִינַת הַיִּצָּר הָרַע, וּלְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ הַיֵּטֵב לְצַדִּיקֵי הַדּוֹר הָאֲמִתִּיִּים שֶׁהֵם בְּחִינַת מִשָּׁה. שֶׁהֵם דִּיקָא יְכוּלִין לְהַמְתִּיק הַדִּין שֶׁל זְמַן הַמְּנַחָה בְּשֶׁרְשׁוֹ הַעֲלִיּוֹן כַּנִּ"ל. שְׂעַל-יַדֵּי זֶה נִתְבַּטְּלִין כָּל הַדִּינִים וְכָל כַּח הַיִּצָּר הָרַע וְזוֹכִין לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה. וְעַל-כֵּן קִבְּלַת הַתַּעֲנִית שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּשׁוּבָה הוּא בְּתַפְלַת מְנַחָה דִּיקָא כַּנִּ"ל:

אות ז

וְזֶה בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה. כִּי מְנַחָה הִיא בְּחִינַת פְּחַד יִצְחָק, כִּי יִצְחָק תִּקּוֹן תַּפְלַת הַמְּנַחָה. וְזֶה בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּחַד יִצְחָק כַּיְדוּעַ. וְזֶה בְּחִינַת שְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהֵם בְּחִינַת דִּינָא קִשְׁיָא וְדִינָא רַפְיָא, זֶה בְּחִינַת מְנַחָה גְּדוּלָה וּמְנַחָה קִטְנָה, כִּי בְּזְמַן מְנַחָה גְּדוּלָה הוּא בְּחִינַת דִּינָא קִשְׁיָא מַחֲמַת שְׂאֵז הַתְּחַלַּת שְׁרֵשׁ הַדִּין שֶׁל תְּחַלַּת הַצְּמָצוּם שְׂמִשְׁם עֵקֶר הַתְּגַבְרוּתָם, כִּי עֵקֶר הַתְּגַבְרוּתָם הִיא מֵהַתְּחַלָּה כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן אִזּוֹ צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַמְּתִיקָה מִמְּקוֹם גְּבוּהָ יוֹתֵר. וְעַל-כֵּן נִקְרָא מְנַחָה גְּדוּלָה. אֲבָל אַחַר כֵּן הִיא בְּחִינַת מְנַחָה קִטְנָה, כִּי אַחַר שֶׁנִּתְרַחַק הַצְּמָצוּם וְהַדִּין מִן הַתְּחַלָּה, שֶׁם אֵין לָהֶם כַּח לְהַטְעוֹת כָּל כָּךְ. כִּי עֵקֶר הַטְעוֹת שְׂלָהֶם בְּהַתְּחַלָּה דִּיקָא, מַחֲמַת שְׂזָה אִי אֲפִשֵׁר לְהַשִּׁיג בְּשׁוּם שְׂכָל כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן אִזּוֹ נִקְרָא מְנַחָה קִטְנָה, כִּי הַמְשִׁכַת הַמַּחֲוִין לְהַמְתִּיק הַדִּין הוּא כַּפִּי הַדִּין, וְכִשְׁהַדִּין גְּדוּל יוֹתֵר צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ מִחַ גְּדוּל יוֹתֵר לְהַמְתִּיקוֹ. וְכֵן כְּשֶׁהַדִּין נִקְטָן אֵין צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ כִּי אִם מִחַ קָטָן מְזָה לְהַמְתִּיקוֹ. וְזֶה בְּחִינַת שְׁנֵי

ימים של ראש השנה. כי ביום ראשון הוא דינא קשיא, מחמת שאז הוא בחינת תחלת הצמצום. ואז צריכין להמשיך מחין גדולים מאד מאד להמתיק הדינים אז. ועקר ההמתקה מבחינת שרש העליון ששם כל המחין דגדלות וקטנות כלולים יחד. כי בראש השנה נכללין יחד חמה ולבנה שהם המאור הגדול והמאור הקטן. כי זכרון אחד עולה לכאן ולכאן, כי הוא ראש השנה וראש-חדש שהם בחינת חמה ולבנה פידוע. וביום שני הוא דינא רפיא, מחמת שפבר נתרחק מהתחלה. ואז אין צריכין להמשיך מחין גבוהים כל כך. ובאמת שני ימים של ראש השנה כיומא אריכתא הן, כי כלו חד. כי עקר ההמתקה בשני הימים הכל נמשך משרש העליון ששם כלו חד. שם נכלל יחד שני ימים של ראש השנה שהם בחינת מנחה גדולה ומנחה קטנה גדלות וקטנות. כי כלא חד. ואז בראש השנה הוא יום ראשון של עשרת ימי תשובה. כי עקר התחלת התשובה נמשך מבחינת ההמתקה הנזכרת לעיל, שהוא בחינת ההמתקה של מנחה שהיא בחינת ההמתקה של ראש השנה כנ"ל. ועקר התשובה של עשרת ימי תשובה נגמר ביום הכפורים שהוא יום תענית יום מחילה וסליחה. נמצא, שהתחלת התשובה והתענית של יום הכפורים מתחיל בראש השנה, כי אז מתחיל התקון שנגמר ביום הכפורים פידוע בפונות. וזה בחינת קבלת התענית במנחה, כי עקר התקון של יום הכפורים שהוא יום תענית ותשובה, מתחיל בראש השנה שהוא בחינת תפלת המנחה כנ"ל. כמו כן כל מי שרוצה לעשות תשובה בכל השנה ולקבל עליו תענית, צריך לקבל במנחה דיקא שהיא בחינת ראש השנה. והתענית שמקבל הוא בחינת יום הכפורים שהוא יום תענית. כי עקר התענית והתשובה זוכין על-ידי ההמתקה של בחינת תפלת המנחה שהיא בחינת ההמתקה של ראש השנה

אות ח

ובזה מישב קשיות התוספות למה קראו תפלה זאת דיקא בשם מנחה, הלא גם בבקר הקריבו מנחה כמובא במגן אברהם (בסימן רלב) עין שם. אך על-פי הנ"ל ניחא היטב, כי מנחה היא בחינת קרבן עני כמו שכתוב ואם לא תשיג ידו וכו' והביא עשירית האיפה וכו', וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה נאמר בקרבן בהמה אשה ריח ניחוח ונאמר במנחה אשה ריח ניחוח, ללמדך שאחד המרבה ואחד הממעט וכו'. ועל-כן היו צריכין להקריב בקרבנות התמידין מנחה בבקר ובערב. כי מנחה שהיא קרבן עני זה בחינת תפלה לעני שהיא יקרה מאד בעיני ה' ותברך כמבאר בזהר הקדוש באריכות. כי הקרבנות הם בחינת תפלה כמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה. ועל-כן התמידין שהם בחינת תפלה צריכין מנחות, כי

עקר עלית התפלה שהיא בחינת קרבן, היא על-ידי תפלה לעני שעולה ותחלה לה' יתברך כמבאר בזהר הקדוש. שזהו בחינת מנחה שהיא קרבן עני כנ"ל. ועל-כן נקראת תפלת מנחה בשם מנחה דיקא. כי המנחה שהיא בחינת קרבן עני תפלה לעני, אף-על-פי שהיא יקרה מאד מאד בעיני ה' יתברך, אף-על-פי-כן צריכה המתקה גדולה עד שתעשה פעלתה בשלמות. כי העני הוא בבחינת מחין דקטנות שהוא בחינת מעוט הלבנה בחינת המאור הקטן שמשם עקר הדלות והעניות כידוע, ועל-כן גם מעט הפרנסה של העני באה לו בדחק ובצער גדול מחמת שקשה לו להמשיך השפע, מחמת שהוא בבחינת מחין דקטנות בחינת מעוט הירח שהיא בחינת דינים שעל-ידי זה נתעכב השפע לו מאד:

וזה בחינת בטר עניא אזיל עניותא. אבל כשה' יתברך רוצה לרחם עליו ולהושיעו, עקר ישועתו על-ידי צדיק הדור האמתי הגדול במעלה מאד שהוא עושה עצמו עני. כמו דוד המלך עליו השלום שעשה עצמו תמיד כעני. כמו שכתוב ענני כי עני ואביון אני. כי דוד ידע שתפלת העני יקרה מאד, על-כן עשה עצמו תמיד כעני כמבאר בזהר הקדוש. וזה הצדיק בחינת דוד משיח שעושה עצמו עני, הוא דיקא יכול להמתיק העניות והאביונות בשרשו. דהינו שהוא ממתיק כל המחין דקטנות ותכלית קטנות דקטנות עד קצה האחרון עד אין תכלית, הכל הוא ממתיק בשרשו העליון הגבה והנורא מאד שהוא בחינת אין שהוא למעלה מכל המחין דגדלות וקטנות ששם כלא חד. והכל נמתק שם וכנ"ל. כי זה הצדיק בחינת דוד משיח אף-על-פי שעושה עצמו כעני ממש ומשתף עצמו עם כל העניים והדלים והשפלים שבעולם, אף-על-פי-כן אינו נופל חס ושלום לבחינת מחין דקטנות, אדרבא בתכלית עניותו ושפלותו הוא בתכלית הגדלות דגדלות, כי אצלו גדלות וקטנות כלא חד. שזהו בחינת הענוה של משה רבנו ומשיח ודוד וכל הצדיקים הגדולים האמתיים וכנ"ל. וזה שאנו רואין שם במקומו במזמור פו הנ"ל שקרא עצמו שם עני ואביון, כמו שכתוב הטה ה' אונד ענני כי עני ואביון אני. ובתוך כך מיד קרא לנפשיה חסיד, כמו שכתוב שם תכף ומיד, שמרה נפשי כי חסיד אני:

ובאמת אין אנו מבינים זאת היטב, אבל דוד זכה לזה שעשה עצמו עני ואביון באמת, ואף-על-פי-כן היה בבחינת מחין דגדלות וקרא לנפשיה חסיד. וצדיק כזה דיקא הוא יכול לעזר ולהושיע את העניים, מחמת שאף-על-פי שעושה את עצמו עני אף-על-פי-כן אינו נופל למחין דקטנות חס ושלום. וזה בחינת משיח שהוא בחינת עני, כמו שכתוב עני ורוכב על החמור, שעקר ישועת העניים והאביונים על ידו, כמו שכתוב יחוס על דל ואביון ונפשות אביונים יושיע. כי צדיק כזה יודע להמתיק כל המחין דקטנות שמשם העניות בשרשו העליון כנ"ל. ועקר העניות והדלות הוא העניות מדעת התורה והמצוות שהוא רחוק מה' יתברך חס ושלום, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אין עני אלא מן הדעת. וכשה העני במעשים רואה פחיתותו ושפלותו, בפרט כשמרגיש חובותיו שהוא חיב לה' יתברך על-ידי עוונותיו ופשעיו הרבים, כשהוא מתחיל להתמרמר לפני ה' יתברך בלב נשבר ונדכא ומפרש צערו ושיחתו לפני ה' יתברך,

בּוֹדָאֵי תְּפִלָּתוֹ יִקְרָה וְחֲשׂוּבָה מְאֹד מְאֹד לְפָנָי הִ' יִתְבָּרַךְ וּפּוֹתַחַת כָּל הַתְּרַעִין וְכוּ'. כִּי זֶה עֵקֶר תְּפִלָּה לְעֵנִי שְׁחֲשׂוּבָה מְאֹד בְּעֵינַי הִ' יִתְבָּרַךְ (כְּמִבְּאֵר מַזְהָר בְּמִקּוֹם אַחֵר בְּהַלְכוֹת תְּפִלִּין הַלְכָה הַ עֵין שֶׁם). אָבֵל אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין אֵין לָהּ כַח לְפַעֵל פְּעֻלָּתָהּ בְּשִׁלְמוֹת מַחְמַת תִּקְוָה הַדִּינִים, כִּי הוּא עֲדִין בְּבַחֲנֵינָת מַחִין דְּקִטְנוֹת, כִּי הוּא עֲנִי מִן הַדַּעַת וְכַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר יִשׁוּעָתוֹ עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הַגָּדוֹל הָאֲמִתִּי שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת מְשִׁיחַ שֶׁהוּא מְשַׁתָּף עִצְמוֹ עִם אֱלוֹ הָעֵנִיִּים, אֶף-עַל-פִּי שֶׁפָּגְמוֹ מְאֹד וְעָשׂוֹ מֵה שֶׁעָשׂוֹ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן רַחֲמָיו מִתְגַּבְּרִים עֲלֵיהֶם וְהוּא מוֹרִיד עִצְמוֹ אֲלֵיהֶם וְעוֹשֶׂה עִצְמוֹ כְּמוֹתָם וְגֵרֹעַ מֵהֶם, כִּי הוּא עֲנִי מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינוֹ נוֹפֵל לְמַחִין דְּקִטְנוֹת חֶסֶד וְשָׁלוֹם, שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִינָת תְּכֵלִית שְׁלֵמוֹת הָעֲנָוָה שֶׁל בַּחֲנִינָת מְשִׁיחַ שְׁאִין אָנוּ יְכוּלִין לְהַבִּין זֹאת. וּמַחְמַת זֶה רַב הָעוֹלָם טוֹעִין בָּזֶה בְּעֵנֵן הָעֲנָוָה וְכַנִּ"ל:

וְזֶה בַּחֲנִינָת וְעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֵלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן. שֶׁהַמִּנְחָה שֶׁהִיא בַּחֲנִינָת קֶרֶבֶן עֲנִי שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת מַחִין דְּקִטְנוֹת צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן, כְּדֵי לְהַמְתִּיק הַדִּין עַל-יְדֵי זֶה. כִּי שֶׁמֶן הוּא בַּחֲנִינָת אֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, בַּחֲנִינָת שֶׁמֶן מְשַׁחַת קֹדֶשׁ שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִינָת מְשִׁיחַ שֶׁנִּקְרָא מְשִׁיחַ עַל שֵׁם שֶׁנִּמְשַׁח בְּשֶׁמֶן, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב עַל-כֵּן מְשַׁחֵךְ אֱלֻקִּים אֱלֻקִּיךְ שֶׁמֶן שֶׁשׁוֹן. הֵינּוּ שֶׁעֵקֶר הַמְּתַקֵּת הַמִּנְחָה שֶׁהִיא בַּחֲנִינָת קֶרֶבֶן עֲנִי בַּחֲנִינָת מַחִין דְּקִטְנוֹת, עֵקֶר הַמְּתַקֵּתוֹ עַל-יְדֵי בַּחֲנִינָת מְשִׁיחַ שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת הַשֶּׁמֶן שֶׁבוֹלְלִין בּוֹ הַמִּנְחָה שֶׁזֶה עֵקֶר תִּקּוּן וְהַמְּתַקֵּה בַּחֲנִינָת הַמִּנְחָה שֶׁהִיא בַּחֲנִינָת קֶרֶבֶן עֲנִי וְכַנִּ"ל:

וְעַל-כֵּן נִקְרָאת זֹאת הַתְּפִלָּה בְּשֵׁם מִנְחָה, כִּי עֵקֶר תְּפִלָּת הַמִּנְחָה הוּא לְהַמְשִׁיךְ הַמְּתַקֵּה מִמִּקּוֹם עֲלִיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד מְשַׁרֵּשׁ הָעֲלִיוֹן שֶׁל כָּל הַמַּחִין כְּדֵי לְהַמְתִּיק כָּל הַדִּינִים הַקָּשִׁים שֶׁנִּתְעוֹרְרִים בְּשַׁעַת מִנְחָה דִּיקָא כַּנִּ"ל. שֶׁכָּל אֱלוֹ הַדִּינִים נִמְשָׁכִין מִבַּחֲנִינָת מַחִין דְּקִטְנוֹת שֶׁהֵם בַּחֲנִינָת דְּלוּת וְעֲנִיּוּת. שֶׁזֶהוּ עֵקֶר בַּחֲנִינָת קֶרֶבֶן מִנְחָה שֶׁהוּא קֶרֶבֶן עֲנִי, שֶׁזֶה הַקֶּרֶבֶן וְהַתְּפִלָּה יִקָּר מְאֹד בְּעֵינַי הִ' יִתְבָּרַךְ, וְעֵקֶר תִּקּוּנוֹ עַל-יְדֵי הַמְּתַקֵּה הַנִּ"ל שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבַּחֲנִינָת מְשִׁיחַ וְכוּ' כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָאת זֹאת הַתְּפִלָּה דִּיקָא בְּשֵׁם מִנְחָה, כִּי כָּל עֵקֶר תִּקּוּן זֹאת הַתְּפִלָּה הוּא בַּבְּחִינָת קֶרֶבֶן מִנְחָה וְכַנִּ"ל:

שִׁיךְ לְעִיל לְעֵנֵן קִבְּלַת הַתְּעֵנִית שֶׁהוּא בְּשַׁעַת מִנְחָה דִּיקָא:

אות ט

כִּי גַם הַמְּתַקֵּה וְהַתִּקּוּן הַנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַתְּעֵנִית, הוּא בַּבְּחִינָת הַמְּתַקֵּה וְהַתִּקּוּן שֶׁל תְּפִלָּת הַמִּנְחָה, כִּי אֵיתָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנֵנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּלִקְוִיטֵי

הראשון (בסימן קעט) בענין גדל התקון של התענית שעל ידו נתבטל כל מיני מחלקת בכלל ובפרט בגשמיות ורוחניות וכו' עין שם. ומבאר שם שעל-ידי התענית מחיין כל הימים המתים שהם הימים שחטא ופגם בהם שהם מנחים כמו פגרים מתים ממש וכו'. כי כשמתענה איזה יום אזי אין לו כח מזה היום לעבד את השם יתברך מחמת חלישות התענית, ואזי מקבל כח מיום שלפניו. וכן כשמתענה יותר הוא צריך לקבל כח מימים הקודמים יותר וכו'. עד שיש מי שמתענה הרבה כל כך עד שצריך לקבל כח מימי היניקה מהחלב שינק ממעי אמו, ואז מעלה גם אלו הימים וכו'. נמצא שעל-ידי התענית מעלין כל ימי הקטנות ויניקה, שהם הימים הקודמים שאז היה בבחינת קטנות. כי כל מה שהאדם הולך וגדל נגדל מחו יותר. והימים הקודמים הם בבחינת קטנות נגד הימים שהוא גדל אחר כך. ובפרט שבמים הראשונים פגם או לא עסק כל כך בעבודת ה' יתברך ועכשו מתענה ועושה תשובה על זה. ועל-כן בודאי ימים הראשונים שפגם בהם הם בבחינת קטנות, ועל-ידי התענית מעלה כל אלו הימים ומתקן אותם עד שיכולין להעלות אפלו הימים של קטנות גמור שהם ימי היניקה. נמצא שעל-ידי התענית מעלה ומתקן וממתיק כל המחין דקטנות שהם בבחינת הימים הקודמים. וזה עקר בבחינת תפלת המנחה כנ"ל, על-כן קבלת התענית בשעת מנחה דיקא וכנ"ל:

וזה שהזירו רבותינו זכרונם לברכה ביותר שלא להתחיל בשום מלאכה ועסק קדם תפלת המנחה, כמו שכתוב במשנה לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה וכו'. ומבאר בפוסקים שדיקא במנחה צריכין לזהר בזה ביותר שלא יטעה וישכח להתפלל מנחה וכו'. כי דיקא בשעת מנחה יש חשש וסכנה שלא יטעה יותר מבשאר כל התפלות, מחמת שאז מתחיל התעוררות הדין מבחינת תחלת הצמצום שמשם עקר הטעות של כל הנסוגים אחר מה' יתברך. כי משם נמשכין הכח והטעיות של כל הכופרים. שבזה טעו הערב רב בשעת מנחה דיקא. כמו שכתוב וירא העם כי בשש משה, בא שש דיקא כנ"ל, שמבחינת טעות וכפירה זאת נמשך כל הכח של היצר הרע ותאוותיו וטרדותיו שמטריד את האדם בעסקי העולם הזה עד ששוכח בהשם יתברך ועבודתו. כי עקר כח היצר הרע הוא מכפירות ופגם אמונה וכנ"ל. ועל-כן אז בשעת מנחה צריכין לזהר יותר ויותר שלא יטעה וישכח להתפלל ולהמתיק הדין הקשה שנתעורר אז. ועל-כן הזירו רבותינו זכרונם לברכה אז ביותר שלא יתחיל בשום מלאכה ועסק סמוך למנחה עד שיתפלל, כי אז הטעות מצוי ביותר כנ"ל. ועל-כן צריכין לזהר מאד ביותר להתפלל מנחה בכונה גדולה, כדי שיזכה להמתיק הדין הקשה שנתעורר אז. והכל בכם התקשרות לצדיקים אמתיים שהם בבחינת משה משיח. שעל ידם עקר ההמתקה של תפלת המנחה

תפלת המנחה ו:

על-פי התורה 'חבליים נפלו לי בנעימים' בלקוטי תניינא סימן ע"א עין שם :

וְכָל־הַדְּבָרִים כִּי כָל הַבְּרִיאָה הִיא רַק בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן הַכְּבוֹד הוּא שֶׁרֶשׁ הַבְּרִיאָה כְּלָה. דְּהֵינּוּ שֶׁרֶשׁ כָּל הָעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם וְכוּ'. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמִּגִּיעַ לְאָדָם אֵיזָה כְּבוֹד צָרִיךְ לָזַהֵר מְאֹד שֶׁלֹּא לִקַּח לְעַצְמוֹ מִזֶּה הַכְּבוֹד וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה מִמֶּנּוּ כָּלֵל לְצָרָךְ עַצְמוֹ, רַק יַעֲלֶה כָּל הַכְּבוֹד לְה' יִתְבָּרַךְ. כִּי צָרִיךְ לְהִבִּין מְאִיזָה מְאֻמֵּר נִתְהַוָּה זֶה הַכְּבוֹד אֲשֶׁר זֶה הַכְּבוֹד הוּא שֶׁרֶשׁ אוֹתוֹ הַמְאֻמֵּר וְכוּ' עֵינֵי שָׁם. וְעַקֵּר הַכְּבוֹד הוּא עַל-יְדֵי הָאָדָם שֶׁהוּא תַכְלִית כָּל הַבְּרִיאָה שֶׁבְּשִׁבִילוֹ נִבְרָא הַכָּל כְּדִי שֶׁהוּא יִגְדֵל וַיִּפְרָס כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ כִּי אֵין בְּכָל הַבְּרִיאָה מִי שֶׁיִּגְדֵל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ הָאָדָם. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַהוֹלָדָה כְּשֶׁנוֹלָדִין וְנִתְרַבֵּין בְּנֵי אָדָם עַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ בְּיוֹתֵר. וְעַקֵּר הַהוֹלָדָה הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת נֹעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁמִּשָּׁם שֶׁרֶשׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַהוֹלָדָה. וְנֹעַם הָעֲלִיּוֹן שׁוֹפֵעַ תְּמִיד, אֵךְ צָרִיכִין כָּלִי לְקַבֵּל עַל יְדוֹ הַשְּׁפָעַת הַנֹּעַם הָעֲלִיּוֹן, וְהַכְּלִי נֹעֵשֶׂה עַל-יְדֵי צְדָקָה לְקַבֵּל שְׁלֵהוֹבִין דְּרַחֲמֵימֵתָא שֶׁנִּמְשָׁכִין מִנֹּעַם הָעֲלִיּוֹן. וַיֵּשׁ צְדָקָה שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וַיֵּשׁ צְדָקָה שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ. וְעַקֵּר הִיא הַצְּדָקָה שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת נֹעַם, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמַּחִין שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּנְעִימִים זֶה אֵת זֶה בְּהִלְכָה, דְּהֵינּוּ שְׁלוֹם. וְחוּץ-לְאֶרֶץ הוּא בְּחִינַת חוּבְלִים, שֶׁהֵם מַחִין שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ שֶׁהֵם בְּחִינַת מַחְלָקֵת, בְּחִינַת שְׁחוּבְלִים זֶה לָזֶה בְּהִלְכָה. וְאֵזִי כְּשֶׁשׁוֹפֵעַ הַנֹּעַם הָעֲלִיּוֹן עַל-יְדֵי הַכְּלִי הַנֹּעֵשֶׂה עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה בְּשִׁבִיל הַהוֹלָדָה, וְגַם בְּחִינַת הַנֹּעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא הַמַּחִין מְקַבֵּל וְנִשְׁפָּע עוֹד מִלְּמַעְלָה יוֹתֵר כְּפִדּוּעַ. אֵזִי אֵלוֹ הַמַּחִין שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ שֶׁהֵם בְּחִינַת חוּבְלִים, הֵם נוֹפְלִים גַּם-כֵּן בְּאֵלוֹ הַמַּחִין שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת נֹעַם כְּדִי לְהַתְתַּקֵּן כִּי אֵז הוּא זְמַן תְּקוּנָם. כִּי עַקֵּר קְלִקּוּלָם הוּא עַל-יְדֵי פְגָם הַכְּבוֹד (כְּמִבְּאֵר כָּל זֶה שָׁם הֵיטֵב). וְעַל-כֵּן עֲתָה שֶׁנִּמְשָׁךְ הוֹלָדָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת הַכְּבוֹד, עַל-כֵּן הֵם בְּאֵים לְהַתְתַּקֵּן. אֲבָל לְפַעְמִים הַמַּחִין שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ שֶׁהֵם בְּחִינַת חוּבְלִים, הֵם פְּגוּמִים כָּל כָּךְ עַד שֶׁאֵינָם יְכוּלִים לְהַתְתַּקֵּן, וְאֲדַרְבָּא הֵם גּוֹרְמִים פְּגָם גַּם לְהַמַּחִין שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ הַמַּחְלָקֵת שֶׁיֵּשׁ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל גַּם-כֵּן. כִּי עַקֵּר הַמַּחְלָקֵת נִמְשָׁךְ רַק מִבְּחִינַת מַחִין שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ שֶׁהֵם בְּחִינַת חוּבְלִים כְּנִ"ל. אֲבָל הַמַּחִין שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת נֹעַם שֶׁמִּנְעִימִים זֶה לָזֶה בְּהִלְכָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלוֹם. רַק עַל-יְדֵי שֶׁהַמַּחִין שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ מְבַקְשִׁין לְעַצְמָן תְּקוּנָה, וְתְקוּנָם בָּעֵת שֶׁשׁוֹפֵעַ נֹעַם הָעֲלִיּוֹן בְּשִׁבִיל הוֹלָדָה עַל-יְדֵי הַכְּלִי שֶׁל צְדָקָה כְּנִ"ל. וְאֵז נוֹפְלִין הַחוּבְלִים בְּנְעִימִים כְּדִי לְהַתְתַּקֵּן. וּכְשֶׁהֵם פְּגוּמִים בְּיוֹתֵר, הֵם פּוֹגְמִים גַּם אֵת הַנְּעִימִים שֶׁהֵם פְּגַם הַמַּחִין שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַמַּחְלָקֵת שֶׁיֵּשׁ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְהַכָּל עַל-יְדֵי [פְּגָם] הַכְּבוֹד שֶׁעַל-יְדֵי זֶה כָּל הַמַּחְלָקֵת שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁבְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וּבְחוּץ-לְאֶרֶץ. וְהַכָּל נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי פְּגָם הַחוּבְלִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל וְכְנִ"ל. עֵינֵי שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

אות א

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת בַּיּוֹם. כִּי צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה הָעֲלִיּוֹן בְּכָל יוֹם. כִּי הִי יְתִבְרַךְ מְחֻדָּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. וְעַקֵּר מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית הִי עַל-יְדֵי הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה כְּבוֹדוֹ שֶׁהוּא שֶׁרֵשׁ הַבְּרִיאָה כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן בְּכָל יוֹם שֶׁהִי יְתִבְרַךְ מְחֻדָּשׁ בְּטוֹבוֹ מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, הוּא גַם-כֵּן עַל-יְדֵי הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה הָעֲלִיּוֹן שֶׁשׁוֹפֵעַ בְּכָל יוֹם, שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁכִין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ, שְׁעַל-יְדֵי זֶה עַקֵּר קִיּוּם הָעוֹלָם בְּבְחִינַת חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית שֶׁבְּכָל יוֹם. כִּי כְּמוֹ שֶׁתַּחֲלַת כָּל הַבְּרִיאָה שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית הִי עַל-יְדֵי הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה שֶׁמִּשָּׁם הַכְּבוֹד שֶׁהוּא שֶׁרֵשׁ הַבְּרִיאָה כְּנִ"ל. כְּמוֹ כֵּן חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית בְּכָל יוֹם הוּא גַם-כֵּן עַל-יְדֵי זֶה. כִּי זֶה עַקֵּר בְּחִינַת חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית שֶׁמְחֻדָּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד, דְּהֵינּוּ שֶׁמְחֻדָּשׁ הַבְּרִיאָה בְּכָל יוֹם בְּשִׁבְלֵי קִיּוּם הָעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁהִי בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה. וְעַל-כֵּן עַקֵּר קִיּוּם הָעוֹלָם עַל-יְדֵי צְדָקָה וְחֶסֶד כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה, כִּי עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה נַעֲשֶׂה כָּלִי לְקַבֵּל הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה הָעֲלִיּוֹן, שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה כְּבוֹדוֹ שֶׁהוּא עַקֵּר קִיּוּם הַבְּרִיאָה כְּנִ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת אֹר יוֹם שֶׁהוּא עַקֵּר בְּחִינַת חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית בְּכָל יוֹם מֵהַ שֶׁהִי יְתִבְרַךְ מְחֻדָּשׁ בְּכָל יוֹם בְּבִקְרָה וּמִשְׁקִיעָה בְּעָרֵב. שְׁעַל זֶה עַקֵּר הַבְּרִיָּה וְהַשְּׁבִיחַ שְׁאוּמְרִים בְּבִרְכַת הַמְּאוֹרוֹת, וּבְטוֹבוֹ מְחֻדָּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. כִּי עַקֵּר אֹר יוֹם הוּא בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַכְּבוֹד, בְּבְחִינַת וְהָאֶרֶץ הָאֵיךָ מְכַבֵּדוֹ. שֶׁנִּמְשָׁךְ מִהַמַּחִין שֶׁנִּמְשָׁכִין בְּכָל יוֹם עַל-יְדֵי הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה הָעֲלִיּוֹן. בְּחִינַת וּמִתּוֹק הָאֹר (קִהְלַת יֵא), בְּחִינַת נְעִימוֹת וּמִתִּיקוֹת. כִּי הַמַּחִין הֵם בְּחִינַת אֹר יוֹם כִּיִּדוּעַ, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב כִּי יֵשׁ יִתְרוֹן לְחֻכְמָה וְכוּ' כִּיִּתְרוֹן הָאֹר מִן הַחֶשֶׁךְ. נִמְצָא שֶׁעַקֵּר הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה הָעֲלִיּוֹן הוּא בְּבִקְרָה שְׁאֵז מְאִיר אֹר יוֹם שֶׁנִּמְשָׁךְ מִשָּׁם כְּנִ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּפִלַּת שְׁחֵרִית שֶׁתִּקּוֹן אַבְרָהָם שֶׁהוּא הָרֵאשׁוֹן שֶׁגָּלָה אֱלֹקוֹתוֹ יְתִבְרַךְ בְּעוֹלָם שְׁעַל יְדוֹ עַקֵּר הַבְּרִיאָה. כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאֶרֶץ בְּהַבְּרָאָה-בְּאַבְרָהָם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה. כִּי אַבְרָהָם הִתְחִיל לְהַמְשִׁיךְ וּלְהַאִיר הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה הָעֲלִיּוֹן שֶׁהֵם הַמַּחִין הַקְּדוּשִׁים שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יְדֵי זֶה עַקֵּר יְדִיעַת אֱלֹקוֹתוֹ יְתִבְרַךְ וְהַתְּגַלּוֹת כְּבוֹדוֹ יְתִבְרַךְ. וְעַל-כֵּן הִי עוֹסֵק כָּל יָמָיו בְּצְדָקָה וְחֶסֶד כִּיִּדוּ לַעֲשׂוֹת כָּלִי לְקַבֵּל עַל יְדוֹ הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה כְּנִ"ל. כִּי הַנֶּעֱמָה בְּחִינַת יָמִין בְּחִינַת אַבְרָהָם בְּחִינַת נְעֻמּוֹת בִּימִינָךְ נֹצֵחַ. וְעַל-כֵּן אַבְרָהָם הִי הָרֵאשׁוֹן שֶׁגָּלָה קְדוּשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי זָכָה לְמַחִין שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת נֶעֱמָה וְכְנִ"ל. וְעַל-כֵּן אַבְרָהָם תִּקּוֹן שְׁחֵרִית, כִּי אֵז עַקֵּר הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמַּחִין שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר יוֹם כְּנִ"ל:

וְעַל-כֵּן כָּל סֵדֵר הַתְּפִלָּה בְּשִׁלְמוֹת הוּא בְּבִקְרָה בְּשְׁחֵרִית שְׁאֵז מְאִיר כִּיִּדוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּפִסּוּקֵי דְזִמְרָה בְּחִינַת נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל (שְׁמוּאֵל ב כג), כִּיִּדוּ לְהַמְשִׁיךְ

עלינו השפעת הנעם העליון פנ"ל. ועל-כן אומרים מקדם פרשת הקרבנות שהם בחינת צדקה בחינת נדבת לב, שעל-ידי זה מקבלין השפעת הנעם העליון פנ"ל. ואחר כך אומרים ברכות המאורות וקריאת שמע, שאז הוא המשכת המחין פיזוע. כי המחין נמשכין מהשפעת נעם העליון שמשם בחינת ההולדה, הינו בחינת הנשמות הנוולדים. ונמשכין בכל יום על-ידי המחין הנמשכין על-ידי קריאת שמע פיזוע בפונות. ואחר כך מתפללין תפלת שמונה עשרה, שאז עקר המשכת הנשמות שהם המחין למטה יותר פמובן בפונות. שעל-ידי זה עקר התגלות כבודו יתברך פנ"ל. כי עקר כבוד ה' יתברך ביותר הוא על-ידי תפלה דיקא, על-ידי שמתפללין ומבקשין מה' יתברך כל צרכיו כל מה שחסר לו בגשמיות וברוחניות. כמו שכתוב וקראני ביום צרה אכלצף ותכבדני, כי זה עקר כבודו. ועל-כן תפלת שמונה עשרה גבה מאד ויקר מפל סדר התפלה פמובן בפונות, כי אף-על-פי שעל-ידי כל פסוקי דזמרה וברכת המאורות מגדלין כבודו יתברך ומודיעין שהוא יתברך יחיד בעולמו וברא הכל לכבודו, אף-על-פי-כן עקר שלמות הגדלת כבודו ביותר הוא על-ידי התפלה. שבה שמתפללין על צרכיו, בזה מודים שה' יתברך מנהיג עולמו ומשגיח בפרטיות על כל דבר שבעולם ובידו לשנות הטבע. ונתן לנו כח ורשות לרצותו ולפיסו בתפלה ותחנונים, עד שישוב ממדת הדין למדת הרחמים לבטל כל הגזרות שאינם טובים ולמלאות כל מחסורנו. וזהו עקר כבודו בשלמות, כי כל זמן שאין מודיעין ומפרסמין זאת, עדין לא נתגלה כבודו יתברך בשלמות, כי אף-על-פי שמשבחין ומפארין אותו ומודים שהוא יתברך גדול מאד ובורא הכל כו', שכל זה הוא הגדלת כבודו בודאי. אבל עדין לא הודיעו בפרוש שמשגיח גם עתה בעולמו ושהוא מבטל רצונו מפני רצון ישראל כשהם מרבים בתפלה ותחנונים, שזה עקר שלמות כבודו שבשביל זה ברא הכל. כמו שמבאר בהתורה אלקים אל דמי לך (סימן צז לקוטי חלק א) שעקר הבריאה היתה שצפה שיקבל שעשועים מישראל שימשלו בתפלותיהם וכו' עין שם. כי זהו עקר הכבוד שמקבל מהאדם דיקא שבשביל זה ברא הכל פנ"ל. הינו מה שבגדלת נפלאותיו העצומים ברא בריאה כזאת שהוא האדם הבעל בחירה שיש לו כח למשל בו יתברך שינהיג העולם כרצונו. שכל זה רחוק בודאי מאד מאד משכל אנושי, אבל הן גבורותיו, הן הן נוראותיו העצומים. כי עקר הגדלת כבודו יתברך הוא כשאנו מודים על כל הדברים הרחוקים מדעתנו מאד שאי אפשר להכניס הענין הזה בדעת אנושי כלל. ואף-על-פי-כן אנו מאמינים בגדלתו יתברך אשר מחשבותיו ודרכיו שגבו וגבהו מאד מאד מדעתנו, כמו שכתוב כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם וכו'. וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבונו זכרונו לברכה שעל ה' יתברך בהכרח שיהיה קשה קשות, כי אם לא כן יהיה חס ושלום דעתו כדעתנו עין שם. ועל-כן עקר הגדלת כבודו הוא על-ידי תפלה, שעל-ידי זה רואין נפלאותיו העצומים ביותר, וזה הדרך של התפלה גלו לנו אבותינו, והראשון היה אברהם שיגע וטרח בעבודתו מאד ושבר ובטל כל תאוותיו ומסר נפשו בשבילו יתברך כל ימיו. והרבה בתפלה ותחנונים מאד עד שהמשיך דרך התפלה בעולם ותקן לנו תפלת שחרית. וכן אחר כך בא

יִצְחָק וַיַּעֲקֹב וַתִּקְנֶנּוּ יוֹתֵר תְּפִלַּת מִנְחָה וּמַעֲרִיב. וְכֹן כָּל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שְׂאֲחֲרִיָּהֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כָּל־סֵם הִלְכוּ בְּדַרְכֵיהֶם וַחֲזָקוּ אוֹתָנּוּ לְהַרְבוֹת בְּתַפְלָה וּתְחִנוּנִים, וְאָנּוּ צְרִיכִים לְבַטֵּל דַּעֲתָנּוּ הַפְּחוּתָה וְהַחֲסָרָה מְאֹד וְלִילֵךְ בְּדַרְכֵיהֶם שֶׁל אָבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ לְהַרְבוֹת בְּתַפְלָה עַל כָּל דָּבָר וּלְהֶאֱמִין שֶׁיֵּשׁ כַּח בְּיַדֵּינוּ לְנַצַּח אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ לְהַפִּיךְ דַּעֲתוֹ מִדִּין לְרַחֲמִים, אָף-עַל-פִּי שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְהַבִּין כָּל זֶה, אָף-עַל-פִּי-כֹן הָאֲמִתָּה הוּא כֹן. וְזֶה עֵקֶר הַגְּדֻלַּת כְּבוֹדוֹ בְּשִׁלְמוֹת כְּנִ"ל וְעַל-כֵּן עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַכְּבוֹד הוּא עַל-יַדֵּי הַתַּפְלָה כְּנִ"ל:

אות ב

נִמְצָא שֶׁעֵקֶר הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה הָעֲלִיּוֹן שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמַּחִין שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא בְּשַׁחֲרִית כְּשֶׁמֵּאִיר הַיּוֹם, כִּי מִשָּׁם עֵקֶר אֹר יוֹם כְּנִ"ל. וְהַיּוֹם הוֹלֵךְ וּמֵאִיר בְּתַקְפוֹ עַד נֶכּוֹן הַיּוֹם שֶׁהוּא עַד חֲצוֹת. וְאַחַר כֵּן מִתְחִיל הַיּוֹם לָעֵרֵב וְהוֹלֵךְ הָאֹר וְנִתְמַעֵט, וְאִזּוֹ נִתְמַעֵט וְנִתְעַלֵּם בְּחִינַת הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה שֶׁהֵם הַמַּחִין וְאִזּוֹ רֹצִים בְּחִינַת הַחוּבְלִים לְהַתְגַּבֵּר, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמַּחִין שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ שֶׁהֵם בְּחִינַת חוּבְלִים בְּחִינַת מַחֲלַקֶּת. כִּי עֵקֶר יִנְיָקָתָם הוּא כְּשֶׁאֹר הַנֶּעֱמָה מִתְמַעֵט. כִּי בְּיַדֵּי כְּשֶׁהַמַּחִין שֶׁהֵם בְּחִינַת נֶעֱמָה, בְּשִׁלְמוֹת. אִין שִׁיךְ שׁוֹם סִפְק וּמַחֲלַקֶּת שֶׁהֵם בְּחִינַת חוּבְלִים כָּלֵל, כִּי יוֹדְעִין כָּל הַדְּבָרִים וְכָל הַהֲלָכוֹת עַל בְּרִין מַחֲמַת שֶׁהַמַּחִין בְּשִׁלְמוֹת. רַק כְּשֶׁהַמַּחִין מִתְחִילִין לְהַתְמַעֵט שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת אַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עֵרֵב, אִזּוֹ נֶאֱחָזִין סִפְקוֹת וְקִשְׁיוֹת וּמַחֲלַקֶּת שֶׁהֵם בְּחִינַת חוּבְלִים. וְכִשְׂאִין מִתְקַנְנִים וּמִמְתִּיקִין אוֹתָם, מִשָּׁם בָּאִים כָּל הַקְּלָקוּלִים וְכָל הַפְּגָמִים חַס וְשָׁלוֹם. וְזֶהוּ בְּחִינַת חֲטָא הָעֵגֶל עַל-יַדֵּי הָעֵרֵב רַב שֶׁהִיא אַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם דִּיקָא כְּמוֹ שְׁפָתוֹב וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשְׁשׁ מִשָּׁה, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה כִּי בָּא שֶׁשׁ וְכוּ'. כִּי הָעֵרֵב רַב הֵם בְּחִינַת מַחֲלַקֶּת שִׁינְיָקָתָם מִבְּחִינַת חוּבְלִים מִבְּחִינַת מַחִין שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ הַפְּגוּמִים בְּיוֹתֵר. כִּי הֵם הִיוּ מִמְצָרִים שֶׁהִיא תְּכַלִּית הַזְּהֵמָה שֶׁל חוּץ-לְאֶרֶץ. וְהֵם הִיוּ צְרִיכִין לְהַתְתַּקֵּן עַל-יַדֵּי נְעִימַת הַמַּחִין שֶׁנִּמְשָׁכוּ בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁנִּמְשָׁכוּ מִנֶּעֱמָה הָעֲלִיּוֹן. כְּמוֹ שְׁפָתוֹב דְּרָכִיָּה דְרָכֵי נֶעֱמָה וְכָל נְתִיבְתֵיהָ שְׁלוֹם. אֲבָל עַל-יַדֵּי שֶׁהִיוּ פְּגוּמִים בְּיוֹתֵר מְאֹד, עַל-כֵּן לֹא דִי שְׁלֹא נִתְתַּקְּנוּ, אָף גַּם פְּגָמוֹ אֶת הַנְּעִימִים עַד שֶׁהִטְעוּ גַם אֶת יִשְׂרָאֵל וְהַחֲטִיאוֹם חֲטָאָה גְּדוֹלָה בְּעֵגֶל. וְכָל זֶה הִיא אַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם דִּיקָא, כִּי בָּא שֶׁשׁ כְּנִ"ל. כִּי אִזּוֹ עֵקֶר הַתְּחִלַּת יִנְיָקָתָם הַחוּבְלִים מִחֲמַת שְׂאֹר יוֹם שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת נֶעֱמָה מִתְחִיל לְהַתְמַעֵט וּלְהַתְעַלֵּם כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן תִּתְקַן יִצְחָק תְּפִלַּת הַמִּנְחָה שֶׁזְּמַנָּה אַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם, כְּדִי לְהַמְתִּיק בְּחִינַת הַחוּבְלִים, לְבַטֵּל מֵהֶם אַחֲזִיזַת הָרַע כְּדִי שְׁלֹא יִקְלָקְלוּ אֶת הַנְּעִימִים אֲדָרְבָּא הַנְּעִימִים יִתְקַנּוּ אוֹתָם וְכְנִ"ל. וְעַל-כֵּן יִצְחָק דִּיקָא תִּתְקַן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, כִּי

יִצְחָק הוּא הוֹלְדָה הָרֵאשׁוֹנָה בְּעוֹלָם שְׁנוֹלַד בְּקִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל שְׁזֵה עֵקֶר
הַגְּדֵלֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ :

כִּי עֵקֶר הַגְּדֵלֶת כְּבוֹדוֹ הוּא עַל-יְדֵי הַהוֹלְדָה, דְּהֵינּוּ עַל-יְדֵי הוֹלְדָה דְקִדְשָׁה
שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁכָל מַה שְׁנוֹלְדִין וְנִתְרַבִּין יוֹתֵר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם מְגִדְלִין
כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. וְיִצְחָק הוּא הוֹלְדָה הָרֵאשׁוֹנָה שְׁנוֹלַד בְּקִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל, כִּי
אַבְרָהָם הָיָה הָרֵאשׁוֹן שֶׁהִתְחִיל לְהַמְשִׁיךְ קִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם, אָבֵל הוּא
בְּעֲצֻמוֹ עֵדִין לֹא נוֹלַד בְּקִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל, רַק יִצְחָק הוּא הָרֵאשׁוֹן בְּזֵה. וְעַל-כֵּן
אִז עֵקֶר הַתְּעוֹרְרוֹת הַחוּבְלִים לְבוֹא וּלְנַפֵּל בְּנַעֲיָמִים כְּמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל,
שְׁכַשְׁנַמְשָׁךְ הוֹלְדָה דְקִדְשָׁה שְׁאִז הַתְּגַלוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, אִז בָּאִים
הַחוּבְלִים לְפַל בְּנַעֲיָמִים וְכוּי עַיִן שָׁם. וּבְפֶרֶט עֵתָה שֶׁהִיְתָה הוֹלְדָה
הָרֵאשׁוֹנָה דְקִדְשָׁה, שְׁעַל זֶה הָיוּ מְצַפִּים כָּל הַמַּחֲיוֹן הַפְּגוּמִים בְּחִינַת
חוּבְלִים שֶׁהָיוּ מִימּוֹת עוֹלָם מְתִי תִהְיֶה הוֹלְדָה כְּזֹאת שְׁיֻכְלוּ לְהַתְּתַקֵּן. [כִּי
פְּגָם הַחוּבְלִים הִתְחִיל מִחֻטָּא אָדָם הָרֵאשׁוֹן שְׁאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע
כְּמַבְאָר אֲצִלְנוּ מִזֶּה בְּהִלְכוֹת כְּבוֹד אָב וְאִם עַיִן שָׁם בְּהִלְכָה ב]. עַל-כֵּן הָיָה
יִצְחָק יִתְקַף הַדִּין מִחֻמַּת שְׁבוֹ רְצוֹ לְהַתְּאַחֵז הַחוּבְלִים לְהַתְּתַקֵּן שֶׁהֵם בְּחִינַת
דִּינִים. עַל-כֵּן יִתְקַן יִצְחָק דִּיקָא תְּפִלַּת הַמְּנַחָה שֶׁהִיא אַחֵר חֲצוֹת הַיּוֹם, שְׁאִז
מִתְחִיל יְנִיקַת הַחוּבְלִים כְּנִי"ל. כִּי הוּא הָיָה צָרִיךְ בְּיוֹתֵר לְתַקֵּן הַחוּבְלִים
מִחֻמַּת שֶׁהוּא הָיָה הוֹלְדָה הָרֵאשׁוֹנָה שְׁאִז בָּאִים הַחוּבְלִים לְהַתְּתַקֵּן. וְצָרִיךְ
לְזַהַר מְאֹד לְהַמְתִּיקֵם וּלְתַקֵּנֵם שֶׁלֹּא יִפְגְּמוּ אֶת הַנַּעֲיָמִים יוֹתֵר חֵס וְשְׁלוֹם
כְּנִי"ל :

אות ג

וְעַל-כֵּן הִזְהִירוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה שִׁיְהֵא אָדָם זְהִיר מְאֹד בְּתַפְּלַת
הַמְּנַחָה. מִחֻמַּת שְׁאִז צָרִיכִים לְתַקֵּן הַחוּבְלִים שְׁזֵהוּ עֵקֶר תַּקְוֹן הַתְּפִלָּה. כִּי
עֵקֶר פְּגָם הַתְּפִלָּה הוּא מִהַחוּבְלִים הַנְּזַפְרִים לְעִיל שֶׁהֵם מְבַלְבְּלִין הַמַּחְשְׁבָה
בְּתַפְּלָה. מִחֻמַּת שְׁבְכָל תַּפְּלָה נִמְשָׁכִין מַחֲיוֹן מִהַשְּׁפָעַת הַנַּעַם הָעֲלִיּוֹן, שְׁמַהֵם
נִתְהוּיִם נִשְׁמוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הוֹלְדָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ כְּנִי"ל. וְעַל-
כֵּן תִּכְף כְּשֶׁאָדָם עוֹמֵד לְהַתְּפִלֵּל וְלַעֲסֹק בְּתַקְוֹן זֶה, בָּאִים מִיַּד הַחוּבְלִים
לְהַתְּתַקֵּן. וּמְגַדֵּל הַפְּגָמִים הַנֶּאֱחָזִים בָּהֶם בְּפֶרֶט עֵתָה בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ, עַל-
יְדֵי זֶה פּוֹגְמִים אֶת הַנַּעֲיָמִים וּמְבַלְבְּלִים הַמַּחְשְׁבָה מְאֹד מְאֹד. עַל-כֵּן
צָרִיכִים לְהַתְּגַבֵּר כְּנִגְדָם מְאֹד מְאֹד, וּבְיוֹתֵר צָרִיכִים לְזַהַר בְּתַפְּלַת הַמְּנַחָה,
שְׁאִז תִּקְפָא דְדִינָא שְׁלֵטָא כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוּשָׁה. הֵינּוּ כִּי אִז עֵקֶר
יְנִיקַת הַחוּבְלִים, וְעֵקֶר תַּפְּלַת הַמְּנַחָה הִיא בְּשִׁבִיל לְהַמְתִּיקֵם כְּנִי"ל. עַל-כֵּן
צָרִיכִים לְזַהַר בְּתַפְּלַת הַמְּנַחָה מְאֹד מְאֹד לְהַתְּפִלֵּל בְּכּוֹנְנָה עֲצוּמָה כְּדִי
שְׁיֻכְלֵל לְהַתְּגַבֵּר עַל פְּגָם הַחוּבְלִים שְׁנֶאֱחָזִים אִז בְּיוֹתֵר כְּנִי"ל. וְזֶה שְׁאִמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זְהִיר בְּתַפְּלַת הַמְּנַחָה שְׁכֵן אֱלֹהֵינוּ

לא נענה אלא בתפלת המנחה וכוי (ברכות ו). כי אליהו היה צריך לבטל אז את העבודה זרה שנמשך מפגם החובלים שהם בחינת מחלקת, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה שעל-ידי המחלקת באים לעבודה זרה (כמו שמבאר בסימן רנא לקוטי חלק א ובכמה מקומות). וזהו עד מתי אתם פסחים על שתי הסעפים, זהו בחינת החובלים שהוא בחינת מחלקת וספקות, בחינת פסחים על שתי הסעפים, ועל-כן הכנעתם היתה במנחה דיקא, כי עקר הכנעת החובלים במנחה שנתתקנה בשביל זה פנ"ל. וזהו וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים. ויפלו על פניהם זה בחינת חבלי נפלו לי בנעימים, כי הנעימים הם בחינת פנים בחינת שבע שמחות את פניך נעמות וכוי. וזהו ויפלו על פניהם שהעם שנאחזו בהם החובלים, שעל-ידי זה באו לעבודה זרה, עתה נפלו על פניהם, דהינו על הנעימים שהם פניהם האמתיים. כי עקר אור הפנים האמתי של ישראל הם המחין הקדושים, שהם בחינת נעם פנ"ל, הינו בחינת חובלים הנופלים בנעימים פנ"ל, ואז נתתקנו באמת. וזהו ויאמרו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים שתי פעמים. כי עקר יניקת החובלים הוא מבחינת דינים שהוא בחינת אלקים כידוע, והנעימים הם בחינת ה' בחינת רחמים. ואז אמרו ה' הוא האלקים שפלו חד. כי הדיו נכלל ברחמים, שעל-ידי זה החובלים הנאחזים בהדיו נכלליו בנעימים ששרשם רחמים. ועל-כן כפלו ואמרו שתי פעמים ה' הוא האלקים לחזק הענין, להורות שתקון זה יהיה נשאר קים לנצח. כי לפעמים כשהחובלים בחינת דינים נופלים בנעימים הם מתגברים אחר כך ופוגמים את הנעימים יותר. אבל עתה בלח אליהו שתקון אז תקון גדול מאד, על-ידי זה יהיה נשאר קים התקון לנצח שהחובלים יתהפכו לנעימים. וזה בחינת שתי פעמים ה' הוא האלקים, כנגד מחין של הנעימים ומחין של החובלים, שבשניהם נשיג כי ה' הוא האלקים. כי החובלים לא יפגמו את הנעימים רק גם הם מתהפכין לנעימים ומודים כי ה' הוא האלקים:

אות ד

ועל-כן נקראת תפלת המנחה אף-על-פי שגם בבקר הקריבו מנחה כמו שהקשו התוספות כמובא במגן אברהם, כי עכשו עוסקין להמתיק ולתקן החובלים פנ"ל, אשר עקר זה התקון נמשך על-ידי צדקה פנ"ל:

ועל-כן נקראת התפלה הזאת בשם מנחה בחינת צדקה בחינת והיה לה' מגישי מנחה בצדקה. כי עקר התקון שתהיה הצדקה בבחינת קרבן מנחה שהוא קרבן עני שמקריב הקרבן בכל נפשו, כמו שפרש רש"י על פסוק ונפש כי תקריב קרבן מנחה שפרש רש"י שם שבכל הקרבנות לא נאמר

נפש כי אם במנחה וכו'. כי מי דרכו להקריב מנחה? עני, מעלה אני עליו
כאלו הקריב נפשו. כי באמת מה שלפעמים מתגבר חס ושלום קלקול
החובלים כל כך עד שפוגמים גם את הנעימים כשנופלים בהם להתתקן
על-ידי כלי של הצדקה כמו שמבאר לעיל. כל זה נתהוה על-ידי שגם הכלי
של הצדקה אינו בשלמות, שעל-ידי זה אין מקבלין אור הנעם בשלמות
שעל-ידי זה קשה לתקן את החובלים עד שלפעמים יכולים חס ושלום
החובלים לפגם גם את הנעימים כנ"ל, וכל זה מחמת שאין מקימין מצות
הצדקה כראוי, כי מעלת מצות צדקה היא בלי שעור. וכל התורה וכל
תקון כל העולמות תלוי בזה. כי הכל נברא בשביל כבודו, וכל כבודו
נתגלה על-ידי הצדקה שעל ידה נמשך נעם העליון וכו' כנ"ל. ועל-כן
שקולה מצות צדקה ככל התורה כלה כמו שאמרו רבותינו זכרונם
לברכה. אבל צריכין להרבות בצדקה מאד ולבקש מאד מה' יתברך
שיזכה לקיים מצות הצדקה כראוי, שיתן בלב שלם למען שמו יתברך
באמת, ושיזמין לו ה' יתברך עניים הגונים לזכות בהם. וכמו שאמרו
רבותינו זכרונם לברכה (ספ"ה מט), שפא תאמר כל הבא לקפץ ולתן צדקה
קופץ, תלמוד לומר מה יקר חסדך אלקים וכו'. כי עקר תקון הצדקה
שיתגדל כבודו יתברך על-ידי זה שזה תקון וקיום כל הבריאה. על-כן
צריך לכוון בצדקה בשביל כבוד ה' יתברך לא בשביל כבוד עצמו חס
ושלום. על-כן צריכין להשתדל לתן צדקה לעניים הגונים באמת
העוסקים לגדל כבודו יתברך. לא שיתן צדקה רק בשביל כבוד עצמו,
כמצוי בכמה אנשים בעוונותינו הרבים שאין נותנים כי אם למי שיש לו
ממשלה וכבוד גדול הם מכרחין לתן לו כדי שלא יהיה להם פחיתת כבוד
כשלא יתנו לאיש כזה. ועל עניים הגונים העוסקים בתורה בפשיטות
באמת אינם משגיחים כלל ומעלימין עיניהם מהם. נמצא שהצדקה
שנותנין היא בשביל כבוד עצמם, ואף-על-פי שבודאי שגם בזאת הצדקה
יש נקודות טובות, אבל קשה לתקן החובלים על-ידי צדקה כזאת מאחר
שהצדקה בעצמה אינה בשלמות בשביל כבוד ה' יתברך לבד שעל-ידי זה
עקר התקון כנ"ל:

ועל-כן עקר תקון הצדקה שתהיה בבחינת מנחה שהיא קרבן עני שפונתו
בקרבנו רק לשמים לבד מחמת שנתנתו מעטת. וכמו שאמרו רבותינו
זכרונם לברכה נאמר בקרבן בהמה ריח ניחוח ונאמר וכו' ונאמר במנחה
ריח ניחוח ללמדך שאחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוון לבו
לשמים. כי העני מכוון בנדאי בנתנתו לשמים לבד מאחר שנתנתו מעטת
ואין מגיע לו כבוד על-ידי נתנתו. כמו כן העשיר אף-על-פי שנותן הרבה
חלילה לו להתגאות בנתנת הצדקה ולהתפון לכבודו, רק שכל מה שיתן
צדקה אף-על-פי שיתן לצדקה הון הרבה יהיה בעיניו כעני. כי באמת נגדו
יתברך הכל עניים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מי הקדימני
ואשלים. כי הכל ממנו יתברך, כמו שכתוב כי ממך הכל ומידך נתנו לך.
ועל-כן דוד המלך עליו השלום בעת שנתן הון רב לנדבת הבית-המקדש,
אמר והנה בעיני הכינותי לבית ה' כסף וזהב וכו' (דברי הימים א כב). כי
החזיק כל נתנתו לעניות. וכן דרכו לתמיד לקרות את עצמו עני, כמו
שכתוב ואני עני ואביון וכו', וכן כפיה פעמים. וצדקה כזאת יקרה מאד כי

מחזיק את עצמו לעני ואין מתפונן בשביל כבוד עצמו כלל רק בשביל כבוד ה' יתברך לבד. וזה בחינת מנחה שהיא קרבן עני שפונתו לשמים. וזה בחינת שלמות הצדקה בחינת מגישי מנחה בצדקה, שעל-ידי זה מקבלין בשלמות אור הנעם עד שיכולים לתקן גם את החובלים וכנ"ל. ומחמת שזה התקון צריכין ביותר בעת תפלת המנחה כי אז עקר התחלת תקון החובלים, על-כן נקראת תפלה זאת בשם מנחה וכנ"ל. וזהו בחינת מה יקר חסדך שמה הפסוק למדו רבותינו זכרונם לברכה שלא כל הבא לקפץ קופץ כנ"ל. וזהו מה יקר חסדך אלקים, שיקר מאד החסד והצדקה לזכות לתן הצדקה כראוי לעניים הגונים בשביל כבודו יתברך לבד. וזהו ובני אדם בצל כנפיך יחסיון. שיזכה לתן לבני אדם החוסים בו בצל כנפיו יתברך, דהינו עניים הגונים באמת. ואז כשזוכה לזה, על-ידי זה נעשה כלי בשלמות לקבל אור נעם העליון שהוא בחינת עדן העליון אשר עין לא ראתה וכו'. וזהו ירויון מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם. כי על-ידי צדקה בשלמות זוכין לנחל עדניך וכו'. שהיא בחינת נעם העליון וכנ"ל:

אות ה

וזה בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב. כי יעקב הוא שלמות האבות והוא עקר התקון של חטא אדם הראשון שפגם בבחינת החובלים הנ"ל כנ"ל. כי אברהם התחיל להמשיך בחינת הנעם על-ידי רבוי החסד שעשה, כי היה נדיב לב הראשון, ועל-כן תקן שחרית כנ"ל. ויצחק עסק להמתיק בחינת החובלים כדי שלא יפגמו את הנעימים, שזהו בחינת תפלת המנחה כנ"ל. ויעקב הוא עקר התקון, ועל-כן תקן ערבית שהוא תקון נפלא שהתקין להתפלל גם בלילה בעת התגברות החשך שאז עקר שליטת החובלים הפגומים לגמרי. כי בו תרמש כל חיתו יער, שהם בחינת חובלים ומזיקים דמחבלי עלמא. כי כל המזיקים נקראים מחבליים, וכחם על-ידי פגם העברות שנקראים בלשון חבלה, כמו שכתוב (נחמ"א) חבל חבלנו לך. והעקר על-ידי פגם הברית שהוא עקר פגם הנעימים כמובן בהתורה הנ"ל. ועל-כן נקרא בשם חבלה כמו שכתוב כי השחית כל בשר את דרכו וכו', ותרגומו ארי חבילו אורחיהו וכו'. ועקר שליטתם בלילה ששם עקר אחיזת פגם הברית בחינת מקרה לילה רחמנא לצלו. וכמו שכתוב בחנת לבי פקדת לילה צרפתיני בל תמצא, וכמו שפרש רש"י שם. ועל-כן בלילה אין זמן תפלה מן הדין מאחר שאז מסתלקין המחין שהם בחינת נעם לגמרי, שזהו בחינת מה שאיתא בזהר כד לילה פריש גדפהא על עלמא כל תרעי דגן-עדן סתימין וכו'. כי בגן-עדן עקר המשכת הנעם שהוא בחינת עדן עין לא ראתה כנ"ל. ובלילה תרעי דגן-עדן סתימין, כי אז מסתלקין המחין בחינת נעם לגמרי כמבאר בפנונות. ועל-כן לא היה ראוי לתקן

תפלה בלילה. אבל יעקב בגדל כחו תקון להתפלל גם בלילה שהוא בחינת תפלת ערבית שתקון. כי יעקב הוא בחינת אמת כמו שכתוב ותן אמת ליעקב. ועל-ידי אמת עקר תקון של כל החובלים שבעולם שהם בחינת מחלקת. כי יצחק התחיל לתקון החובלים, ועל-כן תקון תפלת המנחה שהיא ביום רק שמתחיל לערב שאז התחלת אחיזת החובלים כנ"ל. אבל יעקב תקון תפלת ערבית שנוכל להתפלל אפלו בחשכת לילה בעת שמתגברין ביותר חס ושלום. וזה זכה לתקון מחמת שהוא היה בבחינת אמת כנ"ל. ועל-ידי אמת נתבטלון כל החובלים שבעולם. כי עקר יניקת החובלים הוא ממחלקת כנ"ל, ובתחלה מתחיל המחלקת בקדשה, ואחר כך נשתלשל ממנו אחיזה למטה עד שנעשה מחלקת גמור, עד שנתהוה אחיזת הקלפות לגמרי שמשם כל החטאים שנקראים חובלים כנ"ל. אבל על-ידי אמת נתבטל כל מיני מחלקת. כי מי שפונתו אל האמת לאמתו לא יזיק לו שום מחלקת מאחר שהוא חפץ רק בהאמת, כי עקר יניקתם ממחלקת שבקדשה שהחכמים חולקים בהלכה זה אוסר וזה מתיר, ואלו החכמים שניהם מתפונים אל האמת, רק שזה נראה לדעתו כך וזה להפך. ומי שחפץ באמת אינו מזיק לו זה המחלקת כלל, כי מאמין שבאמת אלו ואלו דברי אלקים חיים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכבר למדונו רבותינו זכרונם לברכה איך להתנהג בענין מחלקת כזה כגון ספק דאורייתא לחמרא ודרבנן לקלא וכו', ויחיד ורבים הלכה כרבים וכו'. וכן בענין המחלקת שבין הצדיקים והכשרים, כשחפץ רק באמת אינו מזיק לו כלל כי החפץ באמת מוסרין לו מלאך של אמת ויזכה לידע האמת. מפל שכן כשהחולקים הם אנשים גסים או אנשים קלים ורשעים, בודאי יוכל להבין היכן האמת, כי אמת הוא אור ה' יתברך בעצמו, ומי שחפץ באמת לאמתו מאיר לו ה' יתברך בעצמו לצאת מתוך החשך ואפלה (כמו שמבאר בהתורה צהר תעשה ליתבה וכו'. עין שם בסיומן ט). וזה בחינת תפלת ערבית שתקון יעקב שהוא בחינת אמת. שעל-ידי זה תקון שנוכל להתפלל גם בעת חשכת לילה, גם בעת שליטת החובלים ביותר. כי האמת מאיר בתוך תוך החשך ואפלה, כי אמת הוא אור ה' יתברך בעצמו, שעל זה נאמר כי אשב בחשך ה' אור לי. וכמו שכתוב גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום ואיר וכו'. וכתוב כי אתה תאיר נרי ה' אלקי גייה חשכי. וכתוב גם כי אלה בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי. ועל-כן יעקב שהוא בחינת אמת, שתקון תפלת ערבית להתפלל גם בתוך תוך החשך על-ידי גדל האמת שהמשיך בעולם, על-כן הוא עקר התקון של החובלים. כי הוא אינו מתירא שלא יתגברו פגם החובלים הפגומים ביותר ויקלקלו גם את הנעימים חס ושלום כנ"ל. כי כל מיני חובלים שהם כל מיני מחלקת וקשיות וספקות המחשיכים את העולם נתבטלים כנגד נקודת האמת לאמתו שהוא בחינת יעקב. כי האמת עד לעצמו. וכל זה מחמת שיעקב זכה לתקון הברית בשלמות, כמו שכתוב ראשית אוני כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ולא פגם בהמשכת הנעימים להנאת עצמו כלל וכלל. על-כן היתה מטתו שלמה ולא יצא ממנו שום פסול, כמו שיצא מאברהם ויצחק שמעאל ועשו, שהם עקר החובלים שהחריבו את הבית-המקדש והגלו את ישראל מארצם ששם הנעם. וכל זה מחמת שפגמו

החובלים את הנעימים בעת שנפלו לתוכם כנ"ל. ועל-כן אף-על-פי שהאבות הקדושים אברהם ויצחק טרחו מאד והמשיכו את הנעם בתקון גדול ותקנו גם את החובלים והמשיכו הולדות קדושות, שהם יצחק שנולד מאברהם ויעקב מיצחק. אך אף-על-פי-כן נתעוררו חובלים פגומים מאד מאד שלא היה אפשר לתקנם אז, ועל-ידי זה יצאו מהולדות שלהם עשו וישמעאל. אבל יעקב היתה מטתו שלמה והמשיך ההולדה שלו רק על-ידי קדשת הנעם לבד. וכל החובלים שרצו להתאחז בו כלם נתתקנו, כי בגדל כחו תקן כלם על-ידי גדל האמת שהיה בו. ועל-כן זכה לקדשת ארץ-ישראל בלי גבול ומצר, כמו שכתוב ופרצת ימה וקדמה וכו', שהיא נחלה בלי מצרים כי אין שום מצר נגדו. כי יעקב בחינת אמת ממשיך בחינת קדשת ארץ-ישראל שהוא השפעת הנעם, הוא ממשיכו בלי גבול לתקן כל החובלים שבעולם כנ"ל. ועל-כן אברהם קרא את מקום הבית-המקדש הר ויצחק קראו שדה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי הר ושדה הוא מקום שליטת החובלים, שהם בחינת חיות רעות ומזיקי עלמא שמקומם בהר ושדה. ועל-כן שני הבנינים שהיו כנגדם נחרבו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. אבל יעקב קראו בית ששם אין שום אחיזה להחובלים, כי הוא זכה להמשיך בחינת הנעם בשלמות עד שמתקן כל החובלים כנ"ל. כי עקר השפעת הנעם הוא בבית-המקדש, שהוא קדשה העליונה של ארץ-ישראל ששם ברור ההלכה, בחינת שמנעימים זה את זה בהלכה. כי שם ישבו סנהדרי גדולה לברר כל ההלכות, כמו שכתוב וקמת ועלית אל המקום וכו'. וזה בחינת אחת שאלתי וכו' שבתתי בבית ה' וכו' לחזות בנעם ה' וכו'. בבית ה' דיקא, כי עקר השפעת הנעם הוא בבית ה' שהוא הבית-המקדש. והעקר בבית שיבנה על-ידי יעקב במהרה בימינו שאז נזכה להשפעת הנעם בלי קלקול אחר כך, כי החובלים לא יקלקלו עוד. כי על-ידי בחינת יעקב בחינת אמת יתתקן הכל כנ"ל. כי יעקב הוא בחינת הבריח התיכון וכו' המבריח מן הקצה אל הקצה. הינו מקצה העליון מתחלת השפעת הנעם העליון שאינו פגום כלל שם. ועל-ידי זה הוא יכול להמשיכו עד תכלית קצה התחתון לתקן כל החובלים הפגומים ביותר וכנ"ל:

אות ו

וזהו ויפגע במקום שאז תקן תפלת ערבית כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ואז ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שהאבנים היו מריבות זה עם זה וכו' ונעשו כלם אבן אחד. הינו כי אבנים הם בחינת החובלים בחינת מחלקת שהם בחינת אבני נגף. כמו שכתוב וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו באבן וכו'. ועל-כן

בְּאֵמֶת הָיוּ מְרִיבוֹת זֶה עִם זֶה כְּנִ"ל. אָבֵל יַעֲקֹב בְּגָדֵל כָּחוּ, מְגַדֵּל הָאֵמֶת שֶׁהָיָה בּוֹ עֲשָׂה בֵּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְנַעֲשֶׂה אָבוֹן אֶחָד, וְעַל-כֵּן אִזּוֹ תִּתְּקֵן וְתִפְלֵת עֲרֵבִית וְכְנִ"ל. וְעַל-כֵּן אִזּוֹ וַיִּדָּר יַעֲקֹב נָדָר וְכוּ' וְסִיִּים וְהָאָבוֹן הַזֹּאת וְכוּ' יִהְיֶה בֵּית אֱלֹקִים וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֶׂר אֲעֲשֶׂרְנוּ לָךְ, שְׂנַדָּר נָדָר שֶׁהוּא נִדְבַת לֵב, וְקִבֵּל עַל עֲצָמוֹ מִצְוֹת צְדָקָה בְּשִׁלְמוֹת לִתֵּן מַעֲשֶׂר מְכַל. כִּי עֵקֶר הַתִּתְּקוֹן לְהַמְשִׁיךְ הַנֶּעֱמָה הוּא עַל-יַדֵּי צְדָקָה, וְעֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַצְּדָקָה עַל-יַדֵּי יַעֲקֹב בְּחִינַת מְשַׁפֵּט וְצְדָקָה בְּיַעֲקֹב וְכוּ'. כִּי הוּא זָכָה לְהַמְשִׁיךְ הַתִּתְּקוֹן שֶׁל הַצְּדָקָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי זָכָה לִתְּקוֹן כָּל הַחוּבָלִים כְּנִ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַעֲשֶׂר, לִתְּקוֹן כָּל הַבְּרִיאָה שֶׁנִּבְרָאָה בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת, עַל-יַדֵּי עֲשָׂרָה בְּחִינּוֹת חִלְקֵי הַכְּבוֹד כְּנִ"ל בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. כִּי כָּל זֶה נִתְּתֵקֵן עַל-יַדֵּי צְדָקָה בְּשִׁלְמוֹת כְּנִ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַעֲלַת נְתִינַת מַעֲשֶׂר לְצְדָקָה, לִתְּקוֹן כָּל חִלְקֵי הַכְּבוֹד שֶׁכָּלוּ בְּעֲשֶׂר כְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת עֲשֶׂר אֲעֲשֶׂרְנוּ לָךְ, שְׂכֻנְתוֹ בְּנִתְּנֵת הַמַּעֲשֶׂר הוּא בְּשִׁבִיל אֲעֲשֶׂרְנוּ לָךְ, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְדָּ לֹא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד עֲצָמוֹ חֵס וְשְׁלוֹם. וְזֶהוּ בְּחִינַת צְדָקָה צְדָקָה תִּרְדּוּף, שְׂכֻנְתָּךְ בְּהַצְּדָקָה שֶׁתִּתֵּן יִהְיֶה לְמַעַן הַצְּדָקָה לְבַד כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוֹת צְדָקָה כְּרְצוֹנוֹ יִתְּבַרְךָ לֹא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד עֲצָמְךָ כָּלֵל. כִּי לְפַעֲמִים כְּשֶׁפּוֹגְמִים בָּזֶה וּמִתְּפַנְיִים בְּהַצְּדָקָה בְּשִׁבִיל כְּבוֹד עֲצָמוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, אִזּוֹ יֵשׁ כַּחַ הַחוּבָלִים לְפָגֵם אֶת הַנְּעִימִים, עַד שֶׁגַּם הֵם נִתְּקַלְקְלוּ חֵס וְשְׁלוֹם וְכְנִ"ל. וְאִזּוֹ הוּא חֵס וְשְׁלוֹם מְקוֹם הַצְּדָקָה שֶׁמָּה הָרָשָׁע. כִּי הַחוּבָלִים בְּחִינַת רָשָׁע הַתִּגְבְּרוּ עַל הַנְּעִימִים שֶׁנִּמְשְׁכוּ עַל-יַדֵּי הַצְּדָקָה דְּהֵינּוּ עַל-יַדֵּי הַצְּדָקָה וְכְנִ"ל. וְעַל-כֵּן הִזְהִיר הַפְּסוּקָה צְדָקָה צְדָקָה תִּרְדּוּף, שֶׁתִּכְוֶן בְּהַצְּדָקָה לְמַעַן הַצְּדָקָה לְבַד. וְאִזּוֹ יִשְׁאֵר הַצְּדָקָה עַל מְקוֹמוֹ בְּשִׁלְמוֹת, כִּי אֲדַרְבֵּה הַצְּדָקָה יִתְּקֵן גַּם הַחוּבָלִים. וְזֶהוּ גַם-כֵּן בְּחִינַת צְדָקָה צְדָקָה תִּרְדּוּף שְׂתִי פְּעָמִים. כִּי גַם הַחוּבָלִים נִתְּהַפְּכִים לְצְדָקָה כְּשֶׁכֻּנְתוֹ בְּצְדָקָה בְּאֵמֶת שְׁנוֹתוֹ צְדָקָה לְמַעַן הַצְּדָקָה לְבַד, בְּבְחִינַת צְדָקָה צְדָקָה תִּרְדּוּף וְכְנִ"ל. וְזֶהוּ לְמַעַן תִּתְּחִיָּה וְיִרְשֶׁת אֶת הָאָרֶץ, כִּי עַל-יַדֵּי זֶה זֹכִים לְאָרֶץ - יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם עֵקֶר הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱמָה כְּנִ"ל. וְזֶהוּ לְמַעַן תִּתְּחִיָּה וְכוּ', כִּי עֵקֶר הַחִיּוֹת מִבְּחִינַת הַנֶּעֱמָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב תּוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שִׁבְעַ שְׂמֹחוֹת אֶת פְּנִיךָ נַעֲמוֹת בִּימִינְךָ נָצַח. וְזֶהוּ נַעֲמוֹת בִּימִינְךָ נָצַח דִּיקָא שֶׁיִּשְׁאֵר הַנְּעִימוֹת לְנָצַח וְלֹא יוּכְלוּ הַחוּבָלִים לְקַלְקְלוֹ חֵס וְשְׁלוֹם. וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי בְּחִינַת יַעֲקֹב שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵמֶת אֲוֹר הַפְּנִים בְּחִינַת זֶה דּוֹר דּוֹרְשֵׁי מִבְּקָשֵׁי פְּנִיךָ יַעֲקֹב סֵלָה. שֶׁכָּל הַדּוֹרוֹת הַדּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ יִתְּבַרְךָ וּמְגַדְּלִים כְּבוֹדוֹ יִתְּבַרְךָ נִמְשְׁכִים עַל-יַדֵּי בְּחִינַת יַעֲקֹב שֶׁהוּא אֵמֶת שֶׁהוּא אֲוֹר הַפְּנִים בְּבְחִינַת אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף וְכְנִ"ל. וְהוּא זָכָה לְנַעֲמוֹת נָצַח, כִּי בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁיִּבְנֶה בְּזְכוּתוֹ יִתְּקֵים לְנָצַח וְכְנִ"ל. וְזֶהוּ שִׁבְעַ שְׂמֹחוֹת אֶת פְּנִיךָ, בְּחִינַת יַעֲקֹב בְּחִינַת אֵמֶת, נַעֲמוֹת בִּימִינְךָ נָצַח. כִּי עַל-יַדֵּי גָדֵל הָאֵמֶת לֹא יוּכְלוּ הַחוּבָלִים לְקַלְקְלוֹ רַק יִשְׁאֵר וְיִתְּקֵים הַנְּעִימוֹת לְנָצַח כְּנִ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה. כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִבְרָא הָעוֹלָם, דְּהֵינּוּ אָדָם הָרֹאשׁוֹן שֶׁהוּא עֶקֶר הָעוֹלָם כְּנִ"ל. כִּי עֶקֶר הַכְּבוֹד הוּא עַל-יַדֵּי הָאָדָם שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא הַכֹּל. וְעֶקֶר הָאָדָם נִמְשָׁךְ מִנְעָם הָעֲלִיּוֹן כְּמוֹבֵן בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּחִינַת הַנְּעָם, וְזֶה נִמְשָׁךְ עַל-יַדֵּי הַשׁוֹפֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת עֲשָׂרָה מֵיַיִן נִגְיָנָה בְּבְחִינַת הִיטִיבוּ נֶגֶן בְּתַרְוּעָה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת נְעָם בְּחִינַת נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל (שְׁמוּאֵל ב כג) וְזֶה בְּחִינַת עֲלָה אֱלֹקִים בְּתַרְוּעָה ה' בְּקוֹל שׁוֹפֵר זְמִירוֹ אֱלֹקִים זְמִירוֹ וְכוּ'. כִּי תַרְוְעָה וְקוֹל שׁוֹפֵר הֵם בְּחִינַת נִגְיָנָה וְזְמִירָה שֶׁהוּא בְּחִינַת נְעָם כְּנִ"ל (וְעַיֵן כַּל זֶה בְּדַבְּרֵינוּ בְּהַלְכוֹת בְּרַפְת הַפְּרוֹת הַלְכָה ד). וְעַל-כֵּן קוֹרִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְדַת יִצְחָק, כִּי יִצְחָק הוּא הוֹלְדָה הָרֹאשׁוֹנָה בְּקִדְשָׁה כְּנִ"ל, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִנְעָם עֲלִיּוֹן שְׁעַל-יַדֵּי זֶה עֶקֶר הַתְּגָלוֹת כְּבוֹדוֹ כְּנִ"ל. (וְכַמְבָּאָר כַּל זֶה בְּהַלְכוֹת בְּרַפְת הַפְּרוֹת הַנִּ"ל עַיֵן שָׁם). וְזֶהוּ בְּחִינַת תִּקְוָה הַדִּינִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁצָּרִיכִים לְהַמְתִּיקָם בְּכַמָּה הַמְתַּקוֹת כְּפִדּוּעַ. כִּי מַחְמַת שְׂאֵז צָרִיכִין לְעוֹרֵר נְעָם הָעֲלִיּוֹן כְּדֵי לְגַלוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁעַל-יַדֵּי זֶה הֵיטָה כֹּל הַבְּרִיאָה שֶׁנִּבְרָא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּנִ"ל, עַל-כֵּן אֵז בְּאִין הַחוּבְלִים לְהַתְתַּקֵּן כְּנִ"ל. וְגַם כִּי כָּל פְּגָם הַחוּבְלִים נִמְשָׁךְ מִחֻטָּא אָדָם הָרֹאשׁוֹן כְּמַבְאָר בְּדַבְּרֵינוּ (בְּהַלְכוֹת כְּבוֹד אָב וְאִם עַיֵן שָׁם), וְחֻטָּא אָדָם הָרֹאשׁוֹן הִיָּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל-כֵּן נִתְעוֹרְרִין אֵז כָּל תִּקְוָה הַדִּינִים. כִּי הַחוּבְלִים הֵם בְּחִינַת מַחְלַקַת בְּחִינַת דִּינִים קָשִׁים, כִּי מִשָּׁם שָׂרָשׁ כְּפִדּוּעַ. וְזֶה כָּל עֲבוֹדַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל הַצְּדִיקִים לְהַמְתִּיק תִּקְוָה הַדִּינִים, הֵינּוּ לְהַמְתִּיק לְבַטֵּל יְנִיקַת הַחוּבְלִים שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְהַתְגַּבֵּר לְקַלְקֵל אֶת הַנְּעִימִים חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֲדַרְבָּא הַחוּבְלִים יִתְתַּקְּנוּ עַל-יַדֵּי הַנְּעִימִים וְכְנִ"ל. וּבְשִׁבִיל זֶה צָרִיכִים לְנַסֵּעַ לְגַדוּלֵי הַצְּדִיקִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שִׂיּוּדְעִים לְעַסֵּק בְּתַקּוֹן זֶה בְּשִׁלְמוֹת. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁהוֹלְכִין עַל קַבְרֵי צְדִיקִים בְּעָרֵב רֹאשׁ הַשָּׁנָה. כִּי הַסְּתַלְקוֹת הַצְּדִיקִים הוּא בְּנֵעָם הָעֲלִיּוֹן וְכוּ' (כְּמַבְאָר שָׁם בְּהַלְכוֹת בְּרַפְת הַפְּרוֹת הַנִּ"ל עַיֵן שָׁם). כִּי יֵשׁ עֲבוֹדָה גְּדוּלָה בְּעֵנֶן זֶה לְתַקֵּן בְּחִינַת הַחוּבְלִים. כִּי כָּל מַה שֶׁמִּמְשִׁיכִין הָאָרֶה יוֹתֵר מִנְּעִימוֹת עֲלִיּוֹן יוֹתֵר, בְּאִים חוּבְלִים מְקַלְקְלִין יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְהַתְתַּקֵּן וְיִכּוּלִים לְגַרֵם קַלְקוּל יוֹתֵר חֵס וְשְׁלוֹם. עַל-כֵּן צָרִיכִין לְזַהֵר צְדִיק גְּדוּל בְּמַעְלָה מְאֹד מְאֹד שֶׁיְכוּל לְהַמְשִׁיךְ מִנְעָם הָעֲלִיּוֹן בְּתַכְלִית הַמַּעְלָה וְלֹא יִפְגֹּם שָׁם כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה. כִּי זָכָךְ עֲצֵמוֹ מִתְאַוֶּת עוֹלָם הִזָּה בְּתַכְלִית, וְאִין לוֹ שׁוּם נִגְיָעָה כָּל שֶׁהוּא בְּשׁוּם נִדְנוּד תְּאוּהָ בְּעוֹלָם שְׁפָלָם נִמְשָׁכִין מִנְּפִילַת נְעִימוֹת הָעֲלִיּוֹן. וְאִין מִי שֶׁיְכוּל לְעֲלוֹת בְּשִׁלְמוֹת לְנֵעָם הָעֲלִיּוֹן לְתַקֵּן הַחוּבְלִים, כִּי אִם מִי שֶׁהוּא נָקִי לְגַמְרֵי מִפְּגָם הַנְּעִימוֹת וְאִין לוֹ שׁוּם הַסְּתַפְּלוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם כְּנִ"ל. וְהוּא זוֹכָה לְנְעִימוֹת נִצְחֵי בְּבְחִינַת 'נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נִצְחֵי' שְׁשָׁם אִין מְגִיעַ שׁוּם פְּגָם כָּלֵל:

וְזֶה בְּחִינַת הַשׁוֹפֵר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא כְּלוּל מִכָּל הָעֲשָׂרָה מֵיַיִן נִגְיָנָה שֶׁהֵם כָּלֵל הַנְּעִימוֹת הָעֲלִיּוֹן. כִּי קוֹל הַשׁוֹפֵר חֲזַק וְגִבָּה מְאֹד מְאֹד, וְיֵשׁ לוֹ כַּח לְעֲלוֹת לְמַעְלָה וְלְעוֹרֵר תַּכְלִית הַנְּעָם הָעֲלִיּוֹן הַנִּ"ל שְׁשָׁם נִתְתַּקֵּן הַכֹּל, בְּבְחִינַת וַיְהִי קוֹל הַשׁוֹפֵר הוֹלֵךְ וְחֲזַק מְאֹד וְכוּ'. וְכַתִּיב וְקוֹל שׁוֹפֵר חֲזַק מְאֹד, שֶׁקוֹל הַשׁוֹפֵר חֲזַק מְאֹד שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּח לְהַתְגַּבֵּר וּלְהַמְתִּיק וּלְבַטֵּל

כָּל הַחוּבְּלִים מַחֲמַת שְׂיָכוֹל לְעוֹרֵר תַּכְלִית הַנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן בְּאִפְּן שֶׁלֹּא יוּכְלוּ
הַחוּבְּלִים לְקַלְקְלוֹ וְכַנִּ"ל. אָבֵל צְרִיכִין לָזֶה כַּח הַצְּדִיק הַגָּדוֹל מְאֹד שֶׁפָּרַשׁ
עֲצָמוֹ מִכָּל מְנַפִּילַת הַנְּעִימוֹת שֶׁנִּפְּל לָזֶה הָעוֹלָם לְכָל הַתְּאַוּוֹת וְכַנִּ"ל.
וּמַחֲמַת שְׂאִין שְׂכִיחַ עֲתָה צְדִיק כָּזֶה שְׂיִהְיֶה גָּדוֹל בְּמַעֲלָה כָּזֶה, עַל-כֵּן
צְרִיכִים לִילָךְ וְלִסַּע עַל קְבָרֵי הַצְּדִיקִים הַמְּפֹלְגִים בְּמַעֲלָה שֶׁזָּכוּ לָזֶה. וְזֶהוּ
אֲשֶׁרֵי הָעֵם יִדְעֵי תְרוּעָה, יִדְעֵי דִיקָא שְׂיָכוֹלִים לְעוֹרֵר הַמַּחֲיָן עַל-יְדֵי
הַתְּרוּעָה וְקוֹל שׁוֹפֵר. דְּהֵינּוּ שְׂיָכוֹלִים לְהַגִּיעַ עִם הַתְּרוּעָה וְקוֹל שׁוֹפֵר עַד
תַּכְלִית נֶעֱם הָעֲלִיּוֹן שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר הַדַּעַת וְהַמַּחֲיָן כַּנִּ"ל. וְזֶהוּ הִי בְּאוֹר פְּנִיךָ
יְהִלְכוּן. זֶה בְּחִינַת אוֹר הַפְּנִים שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁבַע שְׂמֻחוֹת אֶת פְּנִיךָ נְעֻמוֹת
בִּימִינְךָ נֶצַח וְכַנִּ"ל. וְזֶהוּ בְּשִׂמְךָ יִגִּילוּן כָּל הַיּוֹם, כִּי שָׁם עֵקֶר הַשְּׂמֻחָה בְּחִינַת
שְׁבַע שְׂמֻחוֹת וְכוּ' כַּנִּ"ל. וְזֶהוּ בְּצַדִּיקְתְּךָ יְרוּמוּ, בְּצַדִּיקְתְּךָ דִיקָא. כִּי עֵקֶר
הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַצְּדִיקָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִעֲשֶׂה כְּלִי לְקַבֵּל הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן
כְּמוֹ שְׂמֻבָּאָר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנְּזַכֵּרַת לְעִיל. וּבְשִׁבִיל זֶה נוֹהֲגִין כָּל יִשְׂרָאֵל
לְהַרְבּוֹת בְּצַדִּיקָה בְּיָמִים אֵלּוּ כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱם שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי
הַכְּלִי שֶׁל הַצְּדִיקָה כַּנִּ"ל. וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעֲשֶׂרַת יָמֵי
תְּשׁוּבָה, כִּי כָּל הַחֲטָאִים נִמְשָׁכִין עַל-יְדֵי הַחוּבְּלִים כַּנִּ"ל, וְעֲתָה עוֹסְקִין
לְתַקְּנָם שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה:

אות ח

וְזֶהוּ בְּחִינַת יוֹם כְּפוּר. שְׂאֵז עֵקֶר גְּמַר שְׁלֵמוֹת הַתְּקוּן שֶׁל כָּל הַחֲטָאִים
שֶׁנִּמְשָׁכִין עַל-יְדֵי הַחוּבְּלִים כִּי אֵז הוּא סְלִיחַת עוֹנוֹת, כִּי בְּיוֹם הַכְּפוּרִים
עוֹלִין עַד הַבֵּינָה כְּפִדוּעַ, וּבֵינָה הוּא בְּחִינַת נֶעֱם הָעֲלִיּוֹן כְּמוֹבָא בְּפִתְּבִים. כִּי
נְעִים בְּגִימְטְרִיא קס"א וְכוּ' עֵין שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת הַתְּעִנִּית הַקְּדוּשׁ שֶׁל יוֹם
הַכְּפוּרִים שֶׁצְּרִיכִין לְהַתְּעַנּוֹת בּוֹ בְּחֻמְשָׁה עֲנוּיִים, וּבְעֶרְב יוֹם כְּפוּר צְרִיכִין
לְאָכֵל. כִּי עֵקֶר הַבְּרִיאָה הִיְתָה בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ כַּנִּ"ל, וְעֵקֶר הַכְּבוֹד
הוּא עַל-יְדֵי הָאֵדָם דִיקָא שֶׁבְּשִׁבִילוֹ נִבְרָא הַכָּל כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַכְּבוֹד
נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הוֹלְדָה שֶׁנִּמְשָׁךְ מִנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן, כִּי רַק בְּשִׁבִיל זֶה בְּרָא הִי
יִתְבָּרַךְ אֶת הָעוֹלָם. כִּי רָצָה שְׂיַעֲלֶה כְּבוֹדוֹ מִבְּנֵי אָדָם הַתְּחַתּוֹנִים שְׂיֵשׁ לָהֶם
בְּחִירָה, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים וְאַבִּיתַת תְּהִלָּה מִגּוֹשִׁי עֶפֶר וְכוּ'. כְּמוֹ שֶׁכְּתַב אֲדוֹנֵנוּ
מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָה כְּמָה פְּעָמִים. וְעַל-כֵּן עֵקֶר כְּבוֹדוֹ כְּשֶׁנִּמְשָׁךְ
הוֹלְדָה עַל -יְדֵי הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱם וְכַנִּ"ל:

וְזֶה כָּלֵל שֶׁכָּל הַתְּעַנּוּגִים וְהָאֲהָבוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, כְּלָם נִמְשָׁכִין וְנִשְׁתַּלְּשְׁלִין
מִנְּעִימַת הָעֲלִיּוֹן בְּבְּחִינַת מַה יְפִית וּמַה נְעֻמַּת אֲהָבָה בְּתַעֲנוּגִים. וְזֶה כָּל
עֲבוֹדַת הַצְּדִיקִים שְׂאִין מְקַבְּלִין לְעֲצֻמָּן כָּלֵל מִמַּתִּיקוֹת וּנְעִימוֹת שֶׁל זֶה
הָעוֹלָם, רַק הֵם מְשַׁבְּרִין כָּל הַתְּאַוּוֹת וּמַעֲלִין כָּל הַנְּעִימוֹת לְשֶׁרְשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן
לְנֶעֱם הָעֲלִיּוֹן. וְזֶה עֵקֶר כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁהֵבִן אָדָם שְׂבָזָה הָעוֹלָם מְשַׁבֵּר אֶת

כָּל תְּאוּוֹתָיו וּמַעֲלָה הַכֹּל לְנַעַם הָעֲלִיּוֹן. וְעַל -כֵּן הִתְלַמֵּיד חָכֵם אֲסוּר לְהִתְעַנּוֹת כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה הֵיא בֵּר בִּי רַב דִּיתִיב בְּתַעֲנִיתָא וְכוּ'. כִּי ה' יִתְבָּרַךְ רוּצָה בְּקִיּוֹם הָעוֹלָם, וּבְהִכָּרַח לְהַמְשִׁיךְ נַעַם הָעֲלִיּוֹן לְתוֹךְ כָּל הָאֱהָבוֹת שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁהֵם אֹכִילָה וּשְׂתִיָּה וְכוּ', שֶׁהֵם קִיּוֹם הָעוֹלָם וְלַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן זֶה שֶׁלֹּא יִהְיֶה כְּרוּךְ אַחַר הַמְּתִיקוֹת הַמֵּר שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, רַק לְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ עַל-פִּי הַתּוֹרָה וּלְהַעֲלוֹת הַנְּעִימוֹת לְשֶׁרְשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן לְנַעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁעַל-יָדָי זֶה עֹקֵר כְּבוֹדוֹ כְּנִי"ל. אֲבָל יוֹם הַכַּפּוּרִים הוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שֶׁאֵין בּוֹ לֹא אֹכִילָה וּשְׂתִיָּה וְכוּ'. כִּי יוֹם הַכַּפּוּרִים הוּא תְּרִין, אִמָּא וּבִרְתָּא סְלִקִין כְּחֻדָּא כְּמוּבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ וּבְכַתְּבֵי הָאֲרִי"י ז"ל. כִּי אִמָּא וּבִרְתָּא זֶה בְּחִינַת נַעַם הָעֲלִיּוֹן וְהַכְּבוֹד. כִּי נַעַם הָעֲלִיּוֹן זֶה בְּחִינַת בִּינָה, בְּחִינַת אִם לְבִינָה תִקְרָא. וְהַכְּבוֹד הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת שֶׁהִיא בִּרְתָּא, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מְלֶךְ וְכוּ'. וְהֵם בְּחִינַת נְעָמִי וְרוּת, נְעָמִי זֶה בְּחִינַת נַעַם הָעֲלִיּוֹן וְרוּת הוּא בְּחִינַת כְּבוֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, לָמָּה נִקְרָא שְׂמָה רוּת שֶׁיִּצְא מִמֶּנָּה דָּוִד שְׂרוּהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת. וְדָוִד הוּא בְּחִינַת כְּבוֹד בְּחִינַת מְלֶךְ הַכְּבוֹד, וּבְגִלוּתָא נֶאֱמַר בְּהוֹן וְתַלְכְּנָה שְׂתִיָּהּ כִּידוּעַ, וּבִיּוֹם הַכַּפּוּרִים סְלִקִין כְּחֻדָּא. הֵינּוּ כִּי יוֹם הַכַּפּוּרִים הוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שֶׁאֵז אֵין צְרִיכִין שִׁיעֲלָה הַכְּבוֹד לְשֶׁרְשׁוֹ עַל-יָדָי שִׁיתְלַבֵּשׁ הַנַּעַם בְּאֱהָבוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם וְכוּ' כְּנִי"ל. כִּי זֶה הוּא רַק בְּזֶה הָעוֹלָם. אֲבָל לְעֵתִיד לְבוֹא יִתְקִים וּנְגַלָה כְּבוֹד ה' וְכוּ', וְאֵז נוֹכַח לְהַעֲלוֹת הַכְּבוֹד עַל-יָדָי הַשְּׁפָעַת הַנַּעַם בְּעַצְמוֹ בְּלִי שִׁיתְלַבֵּשׁ בְּאֱהָבוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, וְזֶה בְּחִינַת יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁאֵין בּוֹ לֹא אֹכִילָה וְלֹא שְׂתִיָּה וְכוּ', כִּי הוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא, כִּי אֵז בִּרְתָּא סְלִקָּא עַד אִמָּה, שֶׁהַכְּבוֹד עוֹלָה עַד הַנַּעַם בְּלִי הַתְּלַבְּשׁוֹת בְּאֱהָבוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם. וְאֵז נִתְתַּקֵּן הַכֹּל וְלִית רְשׁוֹ לְשֶׁטֶן לְאַסְטוּגֵי כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה. כִּי אֵז נִתְבַּטַּל יְנִיקַת כָּל הַחוּבְלִים, כִּי יְנִיקַתְּם רַק מִפְּגָם הַכְּבוֹד שֶׁנִּפְגַּם עַל-יָדָי שֶׁפּוֹגְמִין בְּהַנְּעִימוֹת שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם. וְכָל אֶחָד כְּפִי מֵה שֶׁפּוֹגֵם בְּזֶה כֵּן פּוֹגֵם בְּכְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִשָּׁם יְנִיקַת הַחוּבְלִים. אֲבָל בִּיּוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁאֵין הַנַּעַם מִתְלַבֵּשׁ בְּאֱהָבוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם כְּלָל, עַל-כֵּן אֵין לְהַחוּבְלִים שׁוּם יְנִיקָה אֵז. וְעַל-כֵּן אֵז הוּא סְלִיחַת הָעוֹנוֹת שֶׁבְּאִים מִהַחוּבְלִים, כִּי אֵז נִתְבַּטַּלִים הַחוּבְלִים כְּנִי"ל אֲבָל אֵי אִפְשָׁר לְקַבֵּל הָאֲרָה זֹאת שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים כִּי אִם עַל-יָדָי שֶׁאֵז כְּלִין עֶרֶב יוֹם כְּפוּר, כִּי אֵי אִפְשָׁר לְזַכּוֹת לְעוֹלָם הַבָּא כִּי אִם עַל-יָדָי שֶׁמִּתְקַנִּים עַצְמָן בְּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה בָּא הָאֲדָם לְעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁבּוֹ מְלַבֵּשׁ הַנְּעִימוֹת בְּתַאוּוֹת עוֹלָם הַזֶּה. וְעַל-יָדָי זֶה דִּיקָא צְרִיכִין לְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ כְּנִי"ל. וְאֵז נִזְכָּה לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁעַל-יָדָי זֶה יִתְגַּלָּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם הַתְּלַבְּשׁוֹת כְּלָל כְּנִי"ל. וְזֶה בְּחִינַת עֶרֶב יוֹם כְּפוּר וְיוֹם כְּפוּר. כִּי יוֹם הַכַּפּוּרִים הוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שֶׁעוֹלָה הַכְּבוֹד עִם הַנַּעַם בְּלִי הַתְּלַבְּשׁוֹת בְּאֱכִילָה וּשְׂתִיָּה וְכוּ'. אֲבָל אֵי אִפְשָׁר לְזַכּוֹת לָזֶה כִּי אִם עַל-יָדָי מִצּוֹת אֹכִילָה בְּעֶרֶב יוֹם הַכַּפּוּרִים. כִּי עַל-יָדָי אֹכִילָה דִּקְדָּשָׁה עוֹלָה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת שְׁלַחַן מְלָכִים מְלֶךְ הַכְּבוֹד (כְּמוֹ שֶׁמְבֹאֵר בְּהַתּוֹרָה וַיָּבֹן בְּסִימָן סֹז בְּלִקוּטֵי חֶלֶק א עֵין שָׁם). וְאֵז זוֹכִין בִּיּוֹם הַקְּדוּשׁ יוֹם הַכַּפּוּרִים לְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ עַל-יָדָי הַחֲמֻשָּׁה קוֹלוֹת חֲמֵשׁ תְּפִלוֹת הַנִּמְשָׁכִין מִנַּעַם הָעֲלִיּוֹן

בלי התלבשות כָּלל, שָׁזָהוּ בְּחִינַת יוֹם כְּפוּרִים תָּרִין אִמָּא וּבְרַתָּא סְלָקִין
כְּחֻדָּא וְכַנְיָ"ל. וְהָבֵן הֵיטֵב:

כִּי הַדְּבָרִים עֲדִין צָרִיכִין בְּאוּר רַחֲב וְאִין הַזְּמַן מְסַפִּים עֲתָה לְבָאָר כְּרָאוּי,
וּמְחַשֵּׁשׁ הַשְּׂכָחָה שְׁלֵא נִשְׁכַּח לְגַמְרֵי חֶסֶד וְשְׁלוֹם הַכְּרַחֲתֵי לְרִשָּׁם הַדְּבָרִים
לְעַת עֲתָה כְּמוֹת שְׁהוּ עַד יַעֲרָה עָלֵינוּ רוּחַ מְמָרוֹם:

אות ט

וְזֶה בְּחִינַת סֶפֶה. וְעַקֵּר מִצְוַת סֶפֶה הוּא אֲכִילָה וְשִׁתְיָה וְשִׁנָּה, שְׁהֵם כָּל
צָרְכֵי אָדָם וְחַיּוֹתָו וְתַעֲנוּגָיו שְׁכָלָם יִכְנִיס לְתוֹךְ הַסֶּפֶה. כִּי סֶפֶה הִיא בְּחִינַת
אִמָּא דְמְסַכָּא עַל בְּנִין, שְׁהוּא בְּחִינַת נֶעֱם הָעֲלִיּוֹן בְּחִינַת אִם לְבִינָה וְכַנְיָ"ל.
וְעַל-יְדֵי קִדְשַׁת מִצְוַת סֶפֶה אָנוּ זוֹכִין לְהַעֲלוֹת וּלְקַשֵּׁר כָּל הַנְּעִימוֹת
שְׁבִאֲכִילָה וְשִׁתְיָה וְכָלִים נְאִים וְכוּי' לְקַשֵּׁר הַכֹּל לְנֶעֱם הָעֲלִיּוֹן. כִּי זֶה עַקֵּר
עֲבוּדַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שְׁלֵא יִהְיֶה כְּרוּךְ אַחַר הַנְּעִימוֹת שְׁבִיזָה הָעוֹלָם
רַק יִקְשֹׁר וְיַעֲלֶה הַכֹּל לְשָׁרְשָׁם לְנֶעֱם עָלִיּוֹן. וְזֶה זוֹכִין עַל-יְדֵי שְׁמִכְנִיסִין כָּל
הָאֲכִילָה וְשִׁתְיָה וְכוּי' לְתוֹךְ הַסֶּפֶה שְׁהוּא בְּחִינַת נֶעֱם הָעֲלִיּוֹן כַּנְיָ"ל. כִּי בְּיוֹם
הַכְּפוּרִים זְכִינוּ לְבְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שְׁשָׁם אִין הַנֶּעֱם מְלַבֵּשׁ בְּשׁוּם גְּשָׁמִיּוֹת,
רַק בְּקוֹלוֹת קְדוּשׁוֹת שֶׁל הַחֲמִשׁ תְּפִלוֹת. וְעַל-כֵּן חֲיָבִין אֲזוּ בְּחֻמְשָׁה עֲנוּיִים,
כִּי הוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שְׁאִין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְשִׁתְיָה. אֲבָל זֶה אִי אֶפְשָׁר
כִּי אִם אֵיזָה זְמַן דְּהִינּוּ יוֹם הַכְּפוּרִים, אוּ מִי שְׁצָרִיךְ לְשׁוּב בְּתִשְׁבָּה
שְׁגוֹזְרִין עָלָיו תַּעֲנִיתִים. כִּי הַתִּשְׁבָּה הוּא בְּבְחִינַת יוֹם הַכְּפוּרִים. כִּי מֵאַחַר
שְׁפָגָם עַל-יְדֵי חֲטָאֵיו בְּהַנְּעִימוֹת הַנְּזָכְרוֹת לְעִיל שְׁנִמְשָׁךְ אַחַר נְעִימוֹת שֶׁל
זֶה הָעוֹלָם עַד שְׁעֵבֵר עַל הַתּוֹרָה, עַל-כֵּן תִּקְוֵנוּ עַל-יְדֵי תִשְׁבָּה וְתַעֲנִית שְׁהוּא
בְּחִינַת יוֹם הַכְּפוּרִים. כִּי צָרִיךְ לְפָרֵשׁ עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי מְנַעֲמִימוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם
וּלְקַבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית בְּשִׁבִיל תִּשְׁבָּה שְׁהוּא בְּחִינַת יוֹם הַכְּפוּרִים כְּדִי שְׁיַעֲלֶה
לְבְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שְׁשָׁם אִין הַנֶּעֱם מְלַבֵּשׁ כָּלל שְׁזָהוּ בְּחִינַת יוֹם הַכְּפוּרִים
כַּנְיָ"ל. אֲבָל זֶה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם אֵיזָה זְמַן כְּמוֹ יוֹם הַכְּפוּרִים שְׁחֲיָבִין הַכֹּל
בְּתַעֲנִית אוּ כָּל אֶחָד שְׁמִקְבֵּל עָלָיו תַּעֲנִיּוֹת כְּפִי חֲטָאוֹ. אֲבָל עַקֵּר עֲבוּדַת
הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא שְׁיִתְנַהֵג עַל-פִּי הַתּוֹרָה, שְׁצָרִיךְ דִּיקָא לְאָכַל
וְלִשְׁתּוֹת כְּפִי צָרְךְ עַל-פִּי הַתּוֹרָה, רַק שְׁלֵא יִהְיֶה כְּרוּךְ אַחַר הַנְּעִימוֹת
שְׁבִהַמְאָכַל וְכוּי', רַק לְקַשֵּׁר הַכֹּל לְשָׁרְשׁוֹ לְנֶעֱם הָעֲלִיּוֹן כַּנְיָ"ל. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ
רְבוּתֵינוּ זְכוֹרֻנָם לְבִרְכָה בְּרַ בִּי רַב דִּיתִיב בְּתַעֲנִיתָא. כְּלָבָא לִיכּוּל שְׁרוּתִיָה.
כִּי הַכְּלָבִים הֵם בְּחִינַת מִיּוֹן מְרִירִין הַפֶּךְ הַנֶּעֱם. וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ זֶה שְׁצַעֵר
עֲצָמוֹ מִן הַיּוֹן נִקְרָא חוּטָא כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכוֹרֻנָם לְבִרְכָה, עַל שְׁלֵא
זָכָה לְקַשֵּׁר הַטַּעַם וְהַנְּעִימוֹת שְׁבִינִין לְשָׁרְשׁוֹ. מִכָּל שְׁכֵן וְכוּי' כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ
רְבוּתֵינוּ זְכוֹרֻנָם לְבִרְכָה שָׁם. וְעַל-כֵּן אַחַר יוֹם הַכְּפוּרִים זְכָנוּ ה' יְתַבְּרָךְ
לִישֵׁב בְּסֶפֶה צְלָא דְמַהֲמוֹתָא. שְׁעַל-יְדֵי זֶה מִגּוֹן עָלֵינוּ בְּצַל כְּנָפָיו וּמִמְשִׁיךְ

עלינו אור נעם העליון. וצנה עלינו לאכל ולשתות וכו' כדי שעל-ידי זה
נזכה לקשר כל הנעימות שבזה העולם לשרשו שהוא בחינת נעם העליון
בחינת ספה

אות י

וזה בחינת שמיני עצרת ושמחת תורה. שאז מסימין התורה ומתחילין
התורה, ואז מכבדין את כל אחד בכבוד התורה ואומרים לו תן כבוד
לתורה, והכל עולין לתורה אז. כי ידוע בפונות שבשמיני עצרת הוא גמר
התקון שמתחילין בראש השנה בכל שנה ושנה. כי בראש השנה התחלנו
להמשיך עלינו השפעת הנעם העליון על-ידי השופר. ועקר המשכת הנעם
הוא, שיהיו נמשכין מחין קדושין עד שיהיה נעשה הולדה. דהינו שיהיו
נמשכין נשמות קדושות של ישראל שיגדלו כבודו שהכל נברא בשביל זה
כנ"ל. וזה התקון נגמר בשמיני עצרת [שאז הנוקבא עוצרת הטפה בשביל
הולדה כידוע בפונות ומובא בדברי אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה
בהתורה תקעו אמונה סימן ה לקויטי תנינא]. ועל-כן אז עקר הגדלת
הכבוד כנ"ל. ועל-כן אז מתחילין התורה שהוא בראשית ברא וכו', וקורין
כל העשרה מאמרות שבהם נברא העולם לכבודו. כי עכשו נשלמין
ומאירין העשרה מאמרות באור גדול, מאחר שעכשו נגמר תקון המשכת
הנעם עד שהגיע להולדות נשמות ישראל, שעל-ידי זה עקר התגלות
כבודו, שבשביל זה היו כל העשרה מאמרות כנ"ל. ועל-כן עתה ראוי ונאה
לקרות בראשית וכו' שהם העשרה מאמרות שבהם נברא העולם. כי עתה
הוא שלמות הארתם, מאחר שעתה הוא בחינת התגלות כבודו על-ידי
בחינת הולדה כנ"ל. כי זה עקר התקון שעוסקין בכל שנה מראש השנה
עד שמיני עצרת שהוא לתקן חטא אדם הראשון שפגם בכבודו וגרם
אחיזת החובלים, שעל-ידי זה פגם בעשרה מאמרות ונחשב כאלו אבד את
העולם שנברא בעשרה מאמרות. ובחמלתו יתברך שזכהו לתשובה וסבב
בנפלאותיו שיצאו ממנו האבות וכל זרע ישראל וכל הצדיקים שעוסקים
בכל שנה בתקון חטאו. והעקר מראש השנה עד שמיני עצרת וכנ"ל. ועל-
כן אז בשמיני עצרת חוזרין ומעוררין העשרה מאמרות על-ידי שקורין
אותם אז בתורה. כי עתה חוזרים ומאירים באור גדול על-ידי הגדלת
הכבוד שנמשך עתה, שעל-ידי זה מקימין את העולם שנברא בעשרה
מאמרות רק בשביל זה כנ"ל. וזה שמסימין תחלה את התורה שמסימין
בגדל כבודו יתברך שנתגלה על-ידי משה רבנו על-ידי כל האותות
והמופתים אשר שלחו ה' וכו', כמו שכתוב לכל האתות והמופתים וכו'
ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול וכו'. שעל-ידי כל זה נתגדל כבודו
יתברך מאד. כמו שכתוב ואכבדה בפרעה ובכל חילו וכו'. וכמו שכתוב

בְּכָל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים בְּפָרְשַׁת וַאֲרָא, לְמַעַן סֵפֶר שְׁמֵי בְּכָל הָאָרֶץ, לְמַעַן תֵּדַע כִּי לֵה' הָאָרֶץ וְכוּ'. נִמְצָא שֶׁבְּאֵלוֹ הַפְּסוּקִים לְכָל הָאֵתָת וְהַמוֹפְתִים וְכוּ'. שְׁמִסְיָמִין בְּהֵם הַתּוֹרָה, מְסַפְּרִים מֵהַגְדֵּלֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּתְגַּדֵּל מְאֹד עַל-יְדֵי זֶה, וְזֶה נִתְגַּלָּה וּמְאִיר בְּיוֹתֵר בְּשְׁמִינֵי עֲצָרָת, שֶׁהוּא גָמַר וְסוּף כָּל הַשְּׁלֶשֶׁה רְגָלִים שֶׁהִתְחִילוּ מִפְּסַח וּמִסְפֵּתִימִין בְּשְׁמִינֵי עֲצָרָת, שֶׁכֻּלָּם הֵם זָכָר לִיְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁאֵז הָיָה עֶקֶר הַגְּדֵלֶת כְּבוֹדוֹ כְּנִ"ל. וְעַקֵּר הַגְּדֵלֶת הַכְּבוֹד נִמְשָׁךְ בְּשְׁמִינֵי עֲצָרָת שֶׁאֵז נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַשְּׁפָעַת הַנֶּלֶם בְּחִינַת הוֹלְדָה כְּנִ"ל, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר הַגְּדֵלֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם לֹא יִהְיוּ בְּנֵי אָדָם חֹס וְשָׁלוֹם, מִי יִגְדֵּל כְּבוֹדוֹ וּמִי יִסְפֵּר וְיִכִּיר עֲצָם גְּדֵלֶת כְּבוֹדוֹ עַל יְדֵי כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים שֶׁהָיוּ בְּיְצִיאַת מִצְרַיִם. כִּי עֶקֶר הַגְּדֵלֶת כְּבוֹדוֹ הוּא עַל-יְדֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁנּוֹלְדִין בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שֶׁהֵם עוֹסְקִים לְסַפֵּר וּלְפָרְסָם וּלְהַגְדִּיל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַח מִעֲשֵׂיךָ וְכוּ' כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֵאמְרוּ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן בְּשְׁמִינֵי עֲצָרָת שֶׁאֵז נִמְשָׁךְ בְּחִינַת הוֹלְדָה כְּנִ"ל, עַל-כֵּן אֵז קוֹרִין סִיּוּם הַתּוֹרָה וּלְכָל הָאֵתָת וְהַמוֹפְתִים שֶׁמְסַפְּרִין מֵהַגְּדֵלֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאַחֵר כִּדְּמִתְחִילִין מִיָּד בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹקִים וְכוּ', שֶׁהֵם כָּל הָעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם וּבָהֶם ה' יִתְבָּרַךְ מְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָם, הַכֹּל בְּשִׁבְלֵי כְּבוֹדוֹ שֶׁנִּתְגַּלָּה וּמְאִיר עִתָּה בְּאוֹר גְּדוֹל כְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן מְכַבְּדִין אֵז אֶת כָּל אֶחָד בְּכְבוֹד הַתּוֹרָה וְאוֹמְרִים לוֹ יְתֵן כְּבוֹד לַתּוֹרָה. לְהַזְהִיר וּלְהַזְכִּיר אֶת כָּל אֶחָד שֶׁיְהִיָּה נֹזֶהר מְאֹד בְּהַכְּבוֹד, שֶׁלֹּא יִקַּח הַכְּבוֹד בְּשִׁבְלֵי עֲצָמוֹ חֹס וְשָׁלוֹם, רַק יִחְזִיר וְיִתֵּן הַכְּבוֹד לַהַתּוֹרָה וְלֵה' יִתְבָּרַךְ, כִּי עֶקֶר הָאֲרֵת הָעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁמְעוֹרְרִין עִתָּה הוּא עַל-יְדֵי כְּבוֹד דְּקִדְשָׁה שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ כָּל הַבְּרִיאָה שֶׁנִּבְרָא בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת וְכוּ' כְּנִ"ל. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְזַהֵר שֶׁיְהִיָּה הַכְּבוֹד כְּלוֹ אִמֵּר, כְּלוֹ מְאֻמֵּר, כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. שֶׁזֶה נַעֲשֶׂה כְּשֶׁנִּזְהָרִין לְבַלִּי לְהַנּוֹת מֵהַכְּבוֹד כְּלָל בְּשִׁבְלֵי עֲצָמוֹ רַק לְהַעֲלוֹת וּלְחַזֵּר הַכְּבוֹד לֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא אֶחָדוֹת פְּשוּט עִם הַתּוֹרָה. וְזֶהוּ יְתֵן כְּבוֹד לַתּוֹרָה וְכוּ' כְּנִ"ל:

אות יא

וְזֶהוּ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה וּמוֹבָא בְּפְרוּשׁ רַש"י עַל פְּסוּק לְעִינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׂאוּ לְבוֹ לְשִׁבְר הַלּוּחוֹת לְעִינֵיהֶם שֶׁנֶּאֱמַר וְאַשְׁבְּרִם לְעִינֵיכֶם. וְהַסְפִּיקָה דַעַת הַמְּקוֹם לְדַעַתוֹ וְכוּ' שֶׁנֶּאֱמַר וְכוּ' יִישַׁר כַּחַד שֶׁשִּׁבְרָתָהּ. וְלְכַאוֹרָה תִּמּוּהָ מֵהָ לוֹ לְהַזְכִּיר שֶׁבַח כְּזֶה בְּעִנְיָן נִפְלְאוֹת גְּדֵלֶת מִשָּׁה. אֵד בְּאֵמַת גַּם זֶה הוּא נִפְלְאוֹת נוֹרְאוֹת גְּדֵלֶתוֹ שֶׁל מִשָּׁה, שֶׁכִּנּוּ לְדַעַת ה' יִתְבָּרַךְ לְשִׁבְר הַלּוּחוֹת אֵז אַחֵר מְעֵשֶׂה הָעֵגֶל. כִּי עֶקֶר חֲטָא הָעֵגֶל הָיָה עַל-יְדֵי הָעֶרֶב רַב שֶׁהִחְטִיאוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְזֶה הָיָה פָּגַם הַחוּבְלִים שֶׁבָּאִים בְּנַעֲיָמִים לְהַתְתַּקֵּן. וּמַעֲצָם קִלְקוּלָם הֵם פּוֹגְמִים גַּם אֶת הַנְּעִימִים כְּמִבְּאֵר מְזֶה לְעִיל

(ובמקום אחר בהלכות ברפת הפרות ובהלכות כבוד אב ואם). כי משה רבנו רצה לקרב את הערב רב כדי שיתתקנו, כי הערב רב היו ממצרים שהיא ערות הארץ עקר זהמת חוץ לארץ ההפך מארץ-ישראל ממש, ושם עקר פגם החובלים המקלקלים ביותר. וסבר משה מאחר שישראל יוצאים ממצרים לבוא לארץ-ישראל לקבל את התורה שהיא בחינת השפעת הנעם העליון, על-ידי זה יוכלו גם החובלים האלו שהם הערב רב להתתקן. אבל באמת מעצם רבוי זהמתם וקלקולם לא די שלא נתתקנו אף גם קלקלו את ישראל שקבלו את התורה שהיא בחינת נעם והחטיאום בעגל. ועל-כן פשראה משה זאת נשאו לבו לשבר הלוחות לעיניהם. ועל-ידי זה דיקא תקן הרבה. כי אמרו רבותינו זכרונם לברכה שעל-ידי שבירת הלוחות נמשך שכחה, ועל-ידי השכחה שנתהוה על-ידי שבירת הלוחות נמשך כל המחלקת שבישראל. דהינו המחלקת שבקדשה של התנאים ואמוראים. כי עקר מחלקתם על-ידי השכחה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן נתרבה המחלקת. דהינו על-ידי שכחה שבאה עליהם מחמת שלא שמשו כל צרכן. ועל-כן באמת אמרו רבותינו זכרונם לברכה שם, ואותו היום שנתהוה המחלקת היה דומה כיום שנשתברו בו הלוחות, שנשתברו בו הלוחות דיקא. כי משם בעצמו נתהוה המחלקת על-ידי השכחה שנמשך משם. נמצא שכל המחלקת דקדשה נמשך משבירת הלוחות. ועל-ידי זה דיקא נעשה תקון גדול בענין החובלים הנזכרים לעיל, שהם בחינת מחלקת פני"ל. כי אין הדין נמתק אלא בשרשו, ועל-כן דיקא על-ידי מחלקת שבקדשה שנמשך על-ידי שבירת הלוחות, נמתק ונתבטל יניקת החובלים שהם בחינת מחלקת דסטר אחרא. [וכמובא בדבריו זכרונם לברכה במקום אחר על פסוק בקמים עלי מרעים בסימן רעז לקוטי חלק א].

כי על-ידי מחלקת שבין הצדיקים נתרחקים אותם שראויים להתרחק שמחין שלהם הם בחינת מחין של חוץ-לארץ ממש, בחינת חובלים, מחמת שפגמו מאד בכבוד ה' יתברך, כי חפצים בכבוד עצמן. כי כששופע הנעם העליון באים כל החובלים ורוצים להתתקן, הינו שבאים גם אנשים פגומים שמחין שלהם בחינת חובלים ורוצים להתתקן. ובנדאי היה ראוי לתקנם, אך הם מקלקלים מאד, ואם ירצו לקרבם ולתקנם יוכלו לקלקל גם את הנעימים פני"ל, כמו שארע למשה על-ידי הערב רב. על-כן היא טובה גדולה מה שיש מחלקת על הצדיקים האמתיים שעל-ידי זה נופלים בדעתם ספקות וקשיות ונתרחקים אותם הראויים להתרחק. ואותם החפצים באמת סובלים בזיונות ויגיעות וטרחות ומתקרבים. כי בנדאי אם היו הפל רואים ומרגישים תכף נעימות מתיקות השפעת הנעם העליון, היו הפל רצים רק אחר נעימות התורה שנמשכת משם. ועל-כן בתחלה כשנמשך איזה נעימות התורה נמצאים קופצים הרבה שחפצים להתקרב ולינק משם, כי מי פתי שלא ירוץ אחר נעימות כזה. אבל אלו המתקרבים הם רוצים להנות מהנעימות בלי יסורים ושפיכת דמים, והם חפצים שישפיע עליהם נעימות התורה וגם יהיה להם כל הכבוד וכל התאוות שלהם. וזהו בחינת פגם החובלים

המקלקלים ביותר שעקר קלקולם בתחלה היה על-ידי פגם הכבוד, שפגמו בכבוד ה' יתברך ורדפו אחר כבוד עצמן. שעל-ידי זה נפלו לבחינת מחין של חוץ לארץ ממש שהם בחינת חובלים כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. וגם עכשו כשבאים להתתקן רוצים עדן בכבוד עצמן. ועל-כן מחין כאלו יכולים לקלקל גם את הנעימים וכנ"ל. על-כן היא טובה שיש מחלקת, שעל-ידי זה באים קשיות וספקות שעל-ידי זה כל הרוצה להתקרב צריך להפקיר כבוד עצמו ולסבל בזיונות ושפיכת דמים הרבה. ומי שאינו יכול לעמד בזה מתרחק, ובנדאי ראוי להרחיקו מאחר שרוצה עדן בכבוד, כדי שלא יקלקל את הנעימים וכנ"ל:

ומי שחפץ בהאמת רואה את האמת ומתקרב על-ידי יסורים ויגיעות ובזיונות, כי אי אפשר להתקרב ולהתתקן כי אם על-ידי זה. מאחר שעקר פגם החובלים נמשך מפגם הכבוד. על-כן צריך עתה לבטל כבודו לגמרי ולסבל בזיונות ושפיכת דמים, ואז יזכה להתקרב ולטעם קצת מהנעימות נעם התורה. כי גם אחר השכחה וההעלמה והמחלקת שנמשך משבירת הלוחות, גם עתה מי שרוצה בהאמת יכול לראות ולטעם גם עתה מעט נעימות התורה, אשר גם בשביל מעט נעימות כזה שהוא מרגיש בתוך גשמיותו ראוי להשליך כל התאוות וכל הכבוד. ומי שהוא איש אמת וחס על עצמו ומרצה לזה ומתקרב על-ידי בזיונות ושפיכת דמים הוא מתתקן באמת על-ידי השפעת הנעם, מאחר שמפקיר כבודו שעל-ידי זה מתקן פגם הכבוד שפגם תחלה וכנ"ל. נמצא שעל-ידי שבירת הלוחות שעל-ידי זה נתהוה שכחה שעל-ידי זה נתהוה מחלקת, על-ידי זה עקר תקון החובלים כראוי דהינו שנתתקן מי שהוא ראוי להתתקן כנ"ל. ומי שאינו ראוי יתרחק על-ידי המחלקת כדי שלא יקלקל את הנעימים וכנ"ל. ועל-כן שפחה התורה אותו בזה אשר עשה משה לעיני כל ישראל ששבר את הלוחות לעיניהם. כי על-ידי זה דיקא הוא תקון החובלים על-ידי הנעימים שבזה עוסקת סיום התורה כנ"ל. וזהו שדרשו זאת על פסוק לעיני כל ישראל דיקא ששבר את הלוחות כמו שכתוב ואשברם לעיניכם, כי שבר את הלוחות לעיני כל ישראל דוקא. דהינו שהראה להם את הלוחות שהם בחינת נעימות התורה ושברם מיד, ועל-ידי זה הפיל עליהם שכחה כנ"ל. וזהו נסיון לכל אחד, מי שרוצה באמת הוא רודף אחר האמת גם אחר השבירה והשכחה. כי על כל פנים איזה רשימו נשאר והוא נמשך אחר האמת על-ידי הרשימו. כי מבין על-ידי זה שיש נעימות, נפלא מכל הטובות והמתיקות שבעולם. ומי שאינו חפץ באמת נמשך אחר הקשיות והספקות והמחלקת ומתרחק וכנ"ל. והוא בנדאי ראוי להתרחק וכנ"ל, כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם וכו'. ועל-כן שברם לעיני כל ישראל, כמו שכתוב ואשברם לעיניכם, הינו כי לקח הלוחות שהם בחינת נעימות התורה והראה אותם לעיניהם ושברם מיד לעיניהם, כאומר הרי אני מראה לכם נעימות התורה אך תכף אני חוטף מכם ומשברם ומפיל שכחה. וזה יהיה לכם עתה לנסיון כנ"ל. וכן מתנהגים גדולי הצדיקים גם עתה, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה על מאמר רבותינו זכרונם לברכה אנא עלמא בחרובא אשכחתייה (בסימן סמך לקוטי חלק א) והבן היטב:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה לּוּחוֹת וְשִׁבְרֵי לּוּחוֹת מְנַחִים בְּאֶרוֹן. לְהוֹרוֹת שֶׁהַצְּדִיקִים אֲמַתִּיִּים מִמְּשִׁיכֵין הַתּוֹרָה בְּבְחִינַת לּוּחוֹת וְשִׁבְרֵי לּוּחוֹת. כִּי מִתְחַלֶּה מְגַלִּין נְעִימוֹת הַתּוֹרָה, וְאַחַר כֵּן מְעַלְיָמִין וּמְכַסִּין אוֹתָהּ מִיַּד וּמְפִילִין שְׂכָחָה שֶׁהִיא בְּחִינַת שִׁבְרֵי לּוּחוֹת וּכְנִ"ל. וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל נְסִיוֹן שֶׁכָּל הַרוּצָה לְהַתְּרַחֵק יִמָּצֵא מְקוֹם לְהַתְּרַחֵק, וְהַרוּצָה וְהַפֶּץ הָאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ יִסְתַּכֵּל עַל הָאֵמֶת וְיִשְׁלִיךְ כְּבוֹדוֹ מִנֶּגֶד וְיִתְקַרֵּב עַל-יְדֵי יְגִיעוֹת וּבְזִיוֹנוֹת וְכוּ' וְיִזְכֶּה לְנַעֲיֶמֶת הַתּוֹרָה וּכְנִ"ל:

אות יב

וְזֶה שְׁנוֹהֵגִין בְּחוּץ-לְאֶרֶץ שְׁעַל-פִּי רַב עֵקֶר גְּדֹל שְׂמַחַת יוֹם-טוֹב הוּא בְּיוֹם-טוֹב שְׁנֵי שָׁל גְּלוּיּוֹת שְׁעוֹשִׁין מַחְמַת סֶפֶק, וּבִפְרֹט בְּשְׂמַחַת תּוֹרָה שְׁעוֹשִׁין אוֹתוֹ בְּיוֹם-טוֹב שְׁנֵי דִיקָא, כִּי חוּץ לְאֶרֶץ שְׁשֵׁם עֵקֶר אַחֲזִיזַת הַחוּבְלִים, אִי אֶפְשָׁר לְתַקְנֵם בְּשִׁלְמוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּחִינַת סִפְקוֹת שֶׁהִיא בְּחִינַת מַחְלַקַת וּכְנִ"ל. כִּי בְּיוֹם-טוֹב נִמְשָׁךְ הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱם שְׂמִשְׁם עֵקֶר שְׂמַחַת יוֹם-טוֹב. וְעַל-כֵּן חִיבִים לְעֲלוֹת לְרֶגֶל לְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ שְׁשֵׁם עֵקֶר קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עֵקֶר הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱם כִּי שֵׁם בְּרוּר הַהֶלְכָה וּכְנִ"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַשְּׂמַחָה בְּחִינַת שְׁבַע שְׂמַחוֹת אֶת פְּנִיָּה נְעֻמוֹת וְכוּ', שֶׁזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרָה אֶת פְּנֵי ה' וְכוּ'. וּבְחוּץ לְאֶרֶץ שְׁשֵׁם אַחֲזִיזַת הַחוּבְלִים וְצָרִיכִים לְתַקְנֵם עַל-יְדֵי הַנְּעִימִים, אִי אֶפְשָׁר לְתַקְנֵם כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁעוֹשִׁין יוֹם-טוֹב שְׁנֵי שָׁל גְּלוּיּוֹת מַחְמַת סֶפֶק שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחְלַקַת שְׂמִשְׁם כָּל הַסִּפְקוֹת וְהַקְּשִׁיּוֹת. כִּי זֶה עֵקֶר תַּקּוֹן הַחוּבְלִים כְּשִׂמְתְּקָרְבִים מִתּוֹךְ מַחְלַקַת וְסִפְקוֹת וּמֵאֲמִינִים בְּכָל הַצְּדִיקִים אֶף-עַל-פִּי שְׁחוּלְקִים זֶה עַל זֶה, לֹא כְּמוֹ הַלִּיצָנִים שְׁאוּמְרִים מֵאַחַר שְׁחוּלְקִים זֶה עַל זֶה הוּא שׁוֹמֵעַ דְּבָרֵי שְׁנִיָּהֶם וְחוֹלֵק עַל שְׁנִיָּהֶם, כִּי זֶה דְּבָרֵי לִיצְנוּת וְנוֹגְעִים בְּכַפִּירוֹת רַחֲמָנָא לְצִלוֹן. רַק הָאֵמֶת הוּא לְהַפְּדֵי שְׁצָרִיךְ לְהֵאֱמִין בְּכֻלָּם וּלְבַלִּי לְהַסְתַּכֵּל כָּלֵל עַל הַמַּחְלַקַת שְׁבִינִיָּהֶם. (וּכְמוֹ שְׂמַבְאָר עַל פְּסוּק אֲזֵן שׁוֹמַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים וְכוּ' בְּהַתּוֹרָה בְּחֻצוֹצְרוֹת בְּסִימָן הַלְקוּטֵי חֶלֶק אַ עֵין שֵׁם):

וְזֶהוּ אִם לֹא תִדְעֵי לָךְ הַיָּפָה בְּנָשִׁים צְאִי לָךְ בְּעֵקְבֵי הַצֶּאֱן וְרַעֲי אֶת גְּדִיתֶיךָ עַל מְשִׁכְנוֹת הָרַעִים. הֵינּוּ אִם לֹא תִדְעֵי לָךְ לְמִי לְהַתְּקַרֵּב, כְּמוֹ שְׁשָׂאֵל תְּחַלֶּה הַגִּידָה לִי וְכוּ' אִיכָה תִרְעָה וְכוּ'. עַל זֶה הַשִּׁיב אִם לֹא תִדְעֵי לָךְ וְכוּ' צְאִי לָךְ וְכוּ' וְרַעֲי וְכוּ' עַל מְשִׁכְנוֹת הָרַעִים, הָרַעִים דִּיקָא לְשׁוֹן רַבִּים. הֵינּוּ שְׂתִתְקַרֵּב לְכֻלָּם, כִּי מֵאַחַר שְׁאִינֶךָ יוֹדֵעַ לְמִי לְהַתְּקַרֵּב צָרִיךְ אֶתָּה לְהַתְּקַרֵּב לְכֻלָּם וּלְהֵאֱמִין בְּכֻלָּם מֵאַחַר שְׁכֻלָּם מְזַהִירִים אוֹתָךְ לְקַיֵּם תּוֹרַת מֹשֶׁה בְּכַתֵּב וּבְעַל פֶּה. כִּי רַק מֵהָאֲנָשִׁים הַכּוֹפְרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַחִקְיָרוֹת הַרוּצִים לְהַטּוֹת מִתּוֹרַת מֹשֶׁה לְלַמֵּד חֻכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּפּוֹרְקִים עַל וְרַבָּם מְגַלְחִים זְקָנִים וְכוּ' כְּמַפְרָסִם, מֵהֶם צָרִיכִים לְהַתְּרַחֵק בְּתַכְלִית הַרְחוּק, אֲבָל כָּל מִי

שְׁמַנְהִיג עַל-פִּי הַתּוֹרָה כְּפִי שְׁמֶסְרוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ בְּגִמְרָא וּפּוֹסְקִים וְסַפְרֵי יִרְאִים הַמֵּיֻסָּדִים עַל-פִּי דְבָרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים, בְּהֵם צְרִיכִים לְהַתְּדַבֵּק בְּכֻלָּם, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וּבּוֹ תְּדַבֵּק וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה הַדְּבִק בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים. וְעַל זֶה מְרַמֵּז יוֹם-טוֹב שְׁנֵי שְׁעוֹשִׁין מַחְמַת סַפֵּק שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גְּלוּיּוֹת. וְעַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר תִּקְוֹן בְּחִינַת הַחוּבְלִים מֵאַחַר שְׁמַחְמִירִים מַחְמַת סַפֵּק וְעוֹשִׂים שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים, כְּמוֹ כֵּן צְרִיכִים מַחְמַת סַפֵּק לְהַתְּקַרֵּב לְכָל הַצְּדִיקִים הַהוֹלְכִים עַל-פִּי הַתּוֹרָה וְכַנִּ"ל. (כִּי קִדְשַׁת יוֹם-טוֹב הוּא בְּחִינַת קִדְשַׁת הַצְּדִיק, כִּי מֵהֶם נִמְשָׁךְ קִדְשַׁת יוֹם-טוֹב כְּמִבְּאֵר עַל פְּסוּק כִּי אֶקַּח מוֹעֵד וְכוּ' בְּסִימָן קִלְה) וְעַל-כֵּן עֶקֶר הַשְּׂמִחָה בְּחוּץ לְאֶרֶץ בְּיוֹם-טוֹב שְׁנֵי, כִּי זֶה עֶקֶר הַשְּׂמִחָה כְּשֶׁנִּתְתַּקֵּן הַחוּבְלִים עַל-יְדֵי הַנְּעִימִים שָׂאז נִגְדַל כְּבוֹד ה' יִתְבָּרַךְ, בְּבְחִינַת כֹּד אֲתִי יִתְרוֹ וְכוּ', שְׁעַל-יְדֵי זֶה הַשְּׂמִחָה גְּדוּלָה מְאֹד בְּבְחִינַת יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׂמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו. וְזֶה נַעֲשֶׂה בְּחוּץ-לְאֶרֶץ בְּיוֹם-טוֹב שְׁנֵי שְׁעוֹשִׁין מַחְמַת סַפֵּק וְכַנִּזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אֶף-עַל-פִּי שְׁעוֹשִׁין שֵׁם רַק יוֹם-טוֹב אֶחָד מַחְמַת שְׂשֵׁם הוּא בְּחִינַת נֵעַם וְכַנִּ"ל, אֲבָל רֹאשׁ הַשָּׁנָה עוֹשִׂים גַּם בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁנֵי יָמִים. מַחְמַת שְׂבִרָאשׁ הַשָּׁנָה עֶקֶר הַשְּׂפָעַת הַנֵּעַם כַּנִּ"ל, וְאִזּוֹ בָּאִים בְּיוֹתֵר כָּל הַחוּבְלִים לְהַתְּתַקֵּן. וְעַל-כֵּן אִזּוֹ הוּא דִּינָא קְשִׁיָּא כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן מְכַרְחִים גַּם בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי יָמִים רֹאשׁ הַשָּׁנָה מַחְמַת סַפֵּק כְּדִי לְתַקְּנָם וְכַנִּ"ל:

וְזֶה שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה בְּרֹאשׁוֹנָה וְכוּ' פֵּעַם אֶחָד נִתְקַלְקְלוּ הַלְוִיִּים בְּשִׁיר הַתְּקִינוּ שְׁלֹא יְהִיו מְקַבְּלִין עֵדוֹת הַחֹדֶשׁ אֶלָּא עַד הַמְּנַחָה. וְאִם בָּאוּ מִן הַמְּנַחָה וּלְמַעַלָּה הַתְּקִינוּ שְׂיִהִיו נוֹהֲגִין אוֹתוֹ הַיּוֹם קִדְשׁ וּלְמַחַר קִדְשׁ. וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ שְׁעוֹשִׁין שְׁנֵי יָמִים רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּמִבְּאֵר בְּפוֹסְקִים, הֵינּוּ מַחְמַת קְלִקוּל הַשִּׁיר שֶׁהוּא בְּחִינַת נֵעַם בְּחִינַת נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל שְׂזָהוּ נִמְשָׁךְ מִפְּגַם הַחוּבְלִים, עַל-כֵּן הַתְּקִינוּ שְׁלֹא יְהִיו מְקַבְּלִין עֵדוֹת הַחֹדֶשׁ אֶלָּא עַד הַמְּנַחָה, עַד הַמְּנַחָה דִּיקָא. כִּי אִזּוֹ עֶקֶר אַחִיזֵת הַחוּבְלִים כְּמִבְּאֵר לְמַעַלָּה. וְאִם בָּאוּ מִן הַמְּנַחָה וּלְמַעַלָּה עוֹשִׁין שְׁנֵי יָמִים קִדְשׁ כְּדִי לְתַקֵּן הַחוּבְלִים עַל-יְדֵי שְׁנֵי יָמִים. וְזֶה בְּחִינַת שְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁעוֹשִׁין גַּם בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבִיל תִּקְוֹן הַחוּבְלִים עַל-יְדֵי הַנְּעִימִים וְכַנִּ"ל:

אות יג

וְזֶה שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה הַקְּנָאָה וְהַתְּאַוָּה וְהַכְּבוֹד מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם. כִּי אֵלּוּ הַשְּׁלֹשׁ מִדּוֹת רְעוּת הֵם הַהֲפָךְ מִהַבְּחִינּוֹת קְדוּשׁוֹת הַנְּאָמְרוֹת בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. כִּי שֵׁם מִבְּאֵר מַעֲנִין הַנְּעִימוֹת שְׁנִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי צְדָקָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִגְדַל כְּבוֹד ה' יִתְבָּרַךְ וְזוֹכִין לְשָׁלוֹם כַּנִּ"ל.

וְהַקְנָאָה וְהַתְּאֵוָה וְהַכְּבוֹד הֵם הַהֶפֶז מְזָה, כִּי הַתְּאֵוָה הוּא הַהֶפֶז מִקְדָּשֵׁת הַנֶּעֱם, כִּי כָל הַתְּאֵוֹת נִמְשָׁכִין מִנְפִילַת הַמְּתִיקוֹת מִנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן כִּיְדוּעַ. וְצָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁפִּיל עַל דְּרָכָיו לְבַלִּי לְהִיּוֹת כְּרוּךְ אַחַר תְּאֵוֹת הַמְּתִיקוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם רַק לְקַדֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ וּלְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּנֶעֱם הָעֲלִיּוֹן. גַּם עַל-יְדֵי הַתְּאֵוָה הוּא מִמַּעַט בְּצִדְקָה, כִּי רוּצָה לְמַלְאוֹת תְּאֵוֹתָיו עַל-יְדֵי מְמוֹנוֹ וְעִשְׂרוֹתוֹ וּמַעֲלִים עֵינָיו מִעֲנִיִּים חֲסָרֵי לֶחֶם וְאִינוֹ נוֹתֵן צִדְקָה. וְזֶה עֵקֶר פְּגַם הַנֶּעֱם, כִּי עֵקֶר הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱם נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי צִדְקָה כְּנִי"ל. וְהַכְּבוֹד הוּא פְּגַם הַכְּבוֹד דִּקְדָּשָׁה כְּמַבְאָר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְבַלִּי לְרַדֵּף אַחַר הַכְּבוֹד, רַק לְהִסְתַּכֵּל עַל הַכְּבוֹד מֵאִיזָה מֵאֵמֶר נִתְּהִיָּה זֶה הַכְּבוֹד וּלְחַזֵּר הַכְּבוֹד רַק לְהִשָּׂם יִתְבָּרֵךְ וּמִי שֶׁרוּצָה בְּכְבוֹד פּוֹגֵם בָּזָה. וְהַקְנָאָה הוּא בְּחִינַת קְנָאָה שְׂנָאָה וּמַחֲלַקַת הַפֶּז הַשְּׁלוֹם. נִמְצָא שֶׁאֱלוֹ הַשְּׁלֵשׁ הַפֶּז קָדְשֵׁת הַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וְעַל-כֵּן מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם, כִּי הַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁבְלֵי הָאָדָם דִּיקָא כְּדִי שִׁיגְדֵל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ וּכְמוֹ שֶׁמַּבְאָר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל. וּכְשֶׁפּוֹגֵם בָּזָה יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי מִי שֶׁמְסַתְּפֵל הֵיטֵב בְּעֵינָיו בְּנֵי הָעוֹלָם עֵקֶר מֵהַ שְׂמֵאֲבָדִין חֵי עוֹלָם נִצְחִיִּים הוּא עַל-יְדֵי שְׂמֵתִקְבָּצִין בָּהֶם יַחַד כָּל אֱלוֹ הַשְּׁלֵשׁ מִדוֹת רְעוּת. כִּי כָל אַחַת מֵאֱלוֹ הַשְּׁלֵשׁ מִדוֹת רְעוּת מְזַקֶּת מְאֹד לְהָאָדָם. אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן הִיָּה לוֹ אִיזָה תִּקְוָה לְשׁוֹב וּלְצֵאת מִשָּׁם, אֲבָל עַל-יְדֵי שְׂמֵתִקְבָּצִין אֱלוֹ יַחַד הֵם מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם לְגַמְרֵי רַחֲמָנָא לְצִלָּן. כִּי בּוֹדָאֵי הַתְּאֵוָה לְבַד מְזַקֶּת מְאֹד לְהָאָדָם, אֲדָ אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִם לֹא הִיָּה חֶפֶץ בְּכְבוֹד הִיָּה לוֹ תִּקְוָה, כִּי הִיָּה מִכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ הַשְּׁפִיל וְהִיָּה מְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ נֶגֶד יְרֵאֵי ה' הָאֱמִתִּיִּים וְהִיָּה יְכוֹלִים לְהוֹשִׁיעַ לוֹ בְּכַמָּה אֶפְנֵים כִּי הוֹלֵךְ אֶת חֲכָמִים יַחְכֵּם (מִשְׁלֵי יג), וּבּוֹדָאֵי הִיָּה לוֹ תִּקּוֹן גָּדוֹל עַל יָדָם. אֲבָל הַכְּבוֹד הַמְּדַמָּה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם מְטַעְהוֹ וּמְטַרִידוֹ שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁיֵּאָבֵד כְּבוֹדוֹ כְּשִׁיתְּקָרֵב לִירְאִים וּכְשִׁירִים אֱמִתִּיִּים. וּמַחֲמַת זֶה מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ וְחוֹתֵר לְמִצָּא עֲלֵיהֶם קְשִׁיּוֹת וּסְפָקוֹת וְכוּ' וּמַתְרַחֵק מֵהֶם. וְלֹא זֶה אֶף זֶה שֶׁמַּתְגַּבֵּר עָלָיו הַבַּעַל דְּבָר עַד שֶׁיֵּשׁ לוֹ קְנָאָה וְשְׂנָאָה עֲלֵיהֶם וְעַל כָּל הַנוֹגְעִים בְּכְבוֹדוֹ. וְעַל-יְדֵי כָּל זֶה נִטְרָד מִן הָעוֹלָם רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּי אִם יְהִיָּה מְסִיר הַקְנָאָה וְהַשְּׂנָאָה מִלְּבוֹ וְיִתְקַרֵּב לִירְאִים אֱמִתִּיִּים יוּכַל לְהִנָּצֵל גַּם מִהַתְּאֵוֹת רְעוּת כִּי הֵם יוֹרוּ אוֹתוֹ דְּרָךְ הַיִּשָּׁר וְהָאֱמִתִּי עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבּוֹדָאֵי הִיָּה לוֹ אַחֲרִית טוֹב:

שִׁיךְ לְהַתּוֹרָה הַנִּי"ל:

וְזֶה יִשָּׂא בְּרָכָה מֵאֵת ה' וְצִדְקָה מֵאֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל זֶה דוֹר דּוֹרְשָׁיו כִּי עַל-יְדֵי צִדְקָה מִמְּשִׁיכֵין הַשְּׁפָעַת וְהַבְּרָכָה מֵאֵת ה', דְּהִיָּנוּ מִבְּחִינַת נֶעֱם הָעֲלִיּוֹן שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשְּׁפָעַת וְהַבְּרָכָה וְזֶהוּ דוֹר דּוֹרְשָׁיו, כִּי הַהוֹלָדָה שֶׁל כָּל הַדּוֹרוֹת נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי זֶה כְּמוֹ שֶׁמַּבְאָר שֶׁם. וְזֶהוּ מִבְּקָשֵׁי פְּנִיךְ יַעֲקֹב וְכוּ', בְּחִינַת שְׁבַע שְׂמֵחוֹת אֶת פְּנִיךְ נְעֻמּוֹת וְכוּ' שֶׁזָּכָה יַעֲקֹב לָזֶה בְּיוֹתֵר כִּי הִיָּתָה מְטַתּוֹ שְׁלֵמָה וּמִמֶּנּוּ כָּל זֶרַע יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹתֵם הַדּוֹרְשִׁים אֶת ה' בְּחִינַת זֶה דוֹר דּוֹרְשָׁיו וְכוּ' וְכַנִּי"ל. וְזֶהוּ שְׂאוֹ שְׁעָרִים וְכוּ' וְיָבֵא מִלֶּךְ הַכְּבוֹד וְכוּ'. כִּי עַל-יְדֵי זֶה נִתְּגַדֵּל כְּבוֹדוֹ כְּנִי"ל. וְעַל-כֵּן הַזְּכִיר שְׁתֵּי פְּעָמִים שְׂאוֹ וְכוּ' וְיָבֵא מִלֶּךְ הַכְּבוֹד, כְּנֶגֶד בְּחִינַת הַנְּעִימִים וּבְחִינַת הַחוֹבְלִים הַנִּתְּקָנִים עַל-יְדֵי הַנְּעִימִים, שְׁעַל-יְדֵי שְׂנִיָּהֶם נִתְּגַדֵּל כְּבוֹד ה' וְכַנִּי"ל, כִּי זֶה הַמְּזָמוֹר מִתְּחִיל

מענין ארץ-ישראל וחוץ לארץ כמו שהתחיל לה' הארץ ומלואה הינו ארץ-
ישראל, תבל ויושבי בה זה חוץ-לארץ כמו שפרש רש"י שם. הינו בחינת
המחין של ארץ-ישראל והמחין של חוץ-לארץ, שגם הם צריכין להתתקן
ולהכלל בהמחין של ארץ-ישראל, ל-ידי שיתקנו פגם הכבוד על-ידי צדקה
שעל-ידי זה נמשכין הדורות וכו', שזהו בחינת וצדקה מאלקי ישעו זה
דור דורשיו שאו וכו' ויבא מלך הכבוד שכולל שתי פעמים וכו"ל. נמצא
שהכל קשור ומחבר יפה. ועל-כן אומרים מזמור זה בכניסת ראש השנה
כי אז עוסקים בתקון זה כנ"ל:

תפלת המנחה ז:

על-פי התורה 'לשמש אהל בהם' בסימן מט לקוטי חלק א. עין שם כל
התורה היטב:

אות א

וזה בחינת תפלת המנחה. כי אז עקר המתקת הדינים שצריכין אז לזהר
להתפלל בכונה גדולה להמתיק תקוף הדינים שמתעוררין אז כמו שאיתא
בזהר הקדוש וכמובא בהתורה הנ"ל על פסוק סלת למנחה. שםמנחה
בחינת דינים בחינת פחד יצחק, כי יצחק תקן תפלת המנחה. ועקר התקון
והמתקת הדינים הוא על-ידי תשובה. ועקר התשובה היא לשוב
ממחשבות רעות למחשבות טובות, כי הם עקר היצרין. כמו שמבאר שם
עין שם היטב שחבר כל זה יחד תפלה ותשובה ועשרה מיני נגינה וה דלית
הזית וכו'. והכל על-ידי זה שזוכה להתגבר לקים כל מה שמבאר שם
בתחלת התורה הזאת, שהעקר להתגבר על המחשבות רעות להפכם
למחשבות טובות, כי אור להביות איש הישראלי הוא בחינת אור אין
סוף, כי אין סוף ואין תכלית לתשוקתו עד שאינו יכול לעשות שום עבודה
ולהמשיך שום מדה וכו'. וצריך לצמצם התלהבות הזאת עד שיהיה
בחינת חלל בלב בחינת ולבי חלל בקרבי. והלב הוא הציר של כל המדות
שהם העולמות. והעקר על-ידי החכמה שבלב שהם מחשבות טובות וכו'.
וכשחושב מחשבות רעות חס ושלוס הוא מטמטם החלל שבלב וכו'. על-
כן צריך להתגבר בזה לצמצם התלהבות הלב שלא יתלהב יותר מדאי, כי

זֶה בְּחִינַת רַבּוּי הָאוֹר שֶׁמִּמֶּנּוּ הָיָה בְּחִינַת שְׁבִירַת כְּלִים. רַק לְרֵאוֹת שְׁתֵּהִיָּה
הַהִתְלַהּבוֹת בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה בְּבְחִינַת וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי וְכוּ'. וְהֶעֱקָר
לְהַתְגַּבֵּר לְהַמְשִׁיךְ לְתוֹךְ הַלֵּב חֲכָמָה אֲמִתִּית שֶׁהֵם מְחַשְׁבוֹת טוֹבוֹת
וְלְהַתְגַּבֵּר בְּכָל כַּחוֹ עַל הַמְחַשְׁבוֹת רָעוֹת. וְעַל-יָדֵי זֶה יִזְכֶּה לְכָל הַמִּדּוֹת
טוֹבוֹת וְלַעֲבֹד אֶת ה' יִתְבַּרְךָ כְּרֵאוּי. וְהַכֹּל כְּדֵי שְׁיִתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרְךָ
שְׁבִשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הַכֹּל בְּשִׁבְיֵל הָאָדָם שְׁיִזְכֶּה עַל-יָדֵי כָּל הַנִּי"ל לְגַלוֹת
מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת עַל-יָדֵי שְׁיִקְבַּל עָלָיו עַל מַלְכוּתוֹ בְּשִׁלְמוֹת
בְּזֶה הָעוֹלָם הַמַּעֲשֵׂה וְכוּ'. וּמִבְּאֵר שֵׁם שְׁזָה בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּחִינַת תְּשׁוּבָה
וְכוּ' עֵינַן שֵׁם הַיֵּטֵב:

אות ב

וְכָל זֶה הִיא בְּחִינַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה. שְׂאִז מִתְעוֹרֵר בְּחִינַת תְּחִלַּת הַצְּמֻצוֹם
שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַדִּינִים, וְצָרִיכִין לְהַמְתִּיקוֹ עַל-יָדֵי תְּפִלָּה בְּכּוֹנֵה שֶׁהִיא בְּחִינַת
תְּשׁוּבָה כְּנִי"ל. כִּי זֶה הָעֲנָן שֶׁל הַהִתְלַהּבוֹת הָאוֹר וְהַצְּמֻצוֹם וְכוּ', זֶה נַעֲשֶׂה
אֶצֶל הָאָדָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּפִי תְּקוּן הַבְּרִיאָה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהוּא צָרִיךְ
לְהַמְשִׁיךְ. כִּי כְּמוֹ שֶׁבְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה נַעֲשֶׂה זֶה אֶצֶל ה' יִתְבַּרְךָ בְּעֶצְמוֹ
שֶׁבְּתַחֲלַת הָיָה הָאוֹר אֵין סוּף וְלֹא הָיָה מְקוֹם לְבְרִיאָה וְכוּ', וְצִמְצַם הָאוֹר
לְצַדְדֵינָן וְכוּ' שְׁעַל-יָדֵי זֶה הִיָּתַר כָּל הַבְּרִיאָה עַל-יָדֵי הַחֲכָמָה וְכוּ' כְּמוֹ
שֶׁמִּבְּאֵר שֵׁם בְּתַחֲלַת הַתּוֹרָה הַנִּי"ל. כְּמוֹ כֵּן נַעֲשֶׂה זֹאת אֶצֶל הָאָדָם שֶׁהוּא
חֹלֵק אֵלוֹהַ מִמַּעַל, שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁבְיֵלוֹ שֶׁהוּא יַעֲסֵק בְּתְּקוּן וְקִיּוּם הָעוֹלָם
כָּל יְמֵי חַיָּיו. וּבְכָל יוֹם וְיוֹם כְּפִי הַבְּרִיאָה שֶׁהִיָּתַר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, כְּמוֹ כֵּן הוּא
צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ עַל-יָדֵי עֲבוֹדָתוֹ תְּקוּן וְקִיּוּם אוֹתָהּ הַבְּרִיאָה מִחֲדָשׁ עַל-יָדֵי
כָּל הַנִּי"ל, כְּגוֹן בְּיוֹם רֵאשׁוֹן כְּלָלִיּוֹת בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכוּ' וּבְיוֹם שְׁנֵי
בְּחִינַת יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְכוּ', שְׁזָה בְּחִינַת מַה שֶׁהָיָה אֲנָשִׁי הַמַּעֲמָד
עוֹסְקִין בְּפָרֶשֶׁת בְּרֵאשִׁית בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּמוֹבֵן לַמִּשְׁכָּל. וְעַקֵּר תְּקוּן
הַבְּרִיאָה בְּכָל יוֹם עַל-יָדֵי הָאָדָם, הוּא עַל-יָדֵי כָּל הַבְּחִינָה הַנִּי"ל שֶׁבְּכָל יוֹם
וְיוֹם מִתְעוֹרֵר לְבוֹ בְּהַתְלַהּבוֹת חֲדָשׁ עַד אֵין סוּף וְכוּ', וְצָרִיךְ לְצַמְצַם וְכוּ'.
וְהֶעֱקָר לְהַתְגַּבֵּר לְהַמְשִׁיךְ מְחַשְׁבוֹת טוֹבוֹת בְּכָל יוֹם אֵיךְ לַעֲבֹד אֶת ה'
יִתְבַּרְךָ וְלִבְרַח מִמְחַשְׁבוֹת רָעוֹת וְכוּ' עַד שְׁיַעֲבֹד אֶת ה' יִתְבַּרְךָ בְּהַדְרָגָה
וּבְמִדָּה שְׁעַל-יָדֵי זֶה יִקְבַּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם שְׁלֵמָה וְיִגְלֶה מַלְכוּתוֹ
בְּעוֹלָם שְׁזָה הֶעֱקָר. וְעַל כָּל זֶה תְּקַנּוּ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ סֹדֵר הַתְּפִלוֹת. כִּי תְּפִלַּת
עֲרֻבִית הוּא בְּחִינַת צְמֻצוֹם הָאוֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲשֵׁךְ בְּחִינַת יִשֵּׁת חֲשֵׁךְ
סִתְרוּ וְכוּ'. וְתְּפִלַּת שְׁחָרִית הוּא בְּחִינַת הַתְּגַלוֹת וְהַמְשָׁכַת הָאוֹר עַל-יָדֵי
תְּקוּן הַצְּמֻצוֹם. וְאִז בְּיוֹם נִמְשָׁכִין כָּל הַמַּחִין וְכוּ' שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּקוּן
הַבְּרִיאָה שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם (וְכִמְבֹאֵר בְּפָנּוֹת), אֲבָל אַחַר הַתְּפִלָּה מְסִתְּלִקִין
הַמַּחִין וְלֹא נִשְׁאָר רַק רְשִׁימוֹ וְכוּ' (כְּמִבְּאֵר בְּפָנּוֹת), וְאַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם

שמתחיל היום לערב אז מתעורר תחלת הצמצום בשביל להמשיך האור בשביל תקון הבריאה של יום שלאחריו. ועל-כן אז דינא תקיפא שלטא, כי כל הדינים נמשכין מתחלת הצמצום. ועל זה תקנו רבותינו זכרונם לברכה אז תפלת המנחה והזהירו עליו ביותר כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה וכו'. כי אז צריכין התגברות גדול מאד ביותר לבטל המחשבות רעות שנמשכין מתקף הדינים ולהמשיך מחשבות טובות. שכל זה הוא בחינת תשובה, כי עקר התשובה של כל אדם הוא שישוב בכל פעם מהמחשבות רעות שנלכד בהם למחשבות קדושות. כי המחשבה ביד האדם בכל עת ורגע ושם עקר הנסיון והבחירה. וזה עקר התשובה לשוב במחשבתו ממקום שהוא שם למחשבות קדושות באשר שמעתי מפיו הקדוש. ואפלו אם נתעה במחשבתו כמו שנתעה, אף-על-פי-כן צריך שיאמין שבכל מה שמנתק עצמו במחשבתו מרע לטוב הוא יקר בעיני ה', כי הוא ידע יצרנו וכו'. ועקר היצר הרע הם המחשבות כנ"ל:

וזה בחינת תפלת המנחה שהיא קרבן עני בחינת תפלה לעני וכו'. כי מחמת העסקים של האדם בכל היום על-פי רב אין נצולין ממחשבות פגומות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שלשה אין אדם נצול בכל יום וכו'. ועל-כן תפלת המנחה היא בחינת תשובה, שצריך מתוך כל עסקיו לזכור את עצמו בה' יתברך ולשוב אליו יתברך, והעקר על-ידי שיתגבר לנתק מחשבתו ממחשבות רעות למחשבות טובות שזה עקר התשובה. וזה בחינת תקון הה' שהזכיר שם בחינת ה' דלת הוי"ת וכו' כי אין עני אלא מן הדעת וכו'. וכשמרחס על עצמו ורואה ענייתו ואינו מתאשש עצמו מן הרחמים, ומתפלל לה' יתברך בבחינת תפלה לעני כי יעטר, שהוא מעטר בצורתו ואין לו מקום לנוס ולברח ימין ושמאל כמו שצעק דוד כמה פעמים סבובי גם סבובי וכו'. ואף-על-פי-כן הוא מתגבר בכל מה דאפשר לברח מהמחשבות רעות וצועק לה' יתברך וכו', שכל זה הוא בחינת תפלת המנחה כנ"ל. על-ידי זה עקר תקון התשובה כנ"ל ועל-ידי זה אתחזרת ואתעבדת ה' וכו', שזה עקר בחינת תשובה לשוב הה' למקומה כמו שמבאר שם עין שם. ואז נמתקים כל הדינים שיונקים מתחלת הצמצום, כי נתגלה שבהצמצום בעצמו נעלם ה' יתברך. כי הצמצום הוא חסד גדול כדי לגלות אלקותו ומלכותו על-ידי זה דיקא כידוע. וזה בחינת 'שכן אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה שנאמר וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים'. ויפלו על פניהם זה בחינת צמצום האור בחינת ויסתר משה פניו כי נרא מהביט וכו'. ויאמרו ה' הוא האלקים. אלקים בחינת צמצום כידוע ואז נתגלה כי ה' הוא האלקים. כי אין שום הסתרה והעלמה בעולם, כי גם בתקף הדינים וכו' שנמשכין מתחלת הצמצום גם שם נמצא ה' יתברך, כי לית אתר פנוי מניה. וזהו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים שתי פעמים. בחינת עליית ביתא עלאה וביתא תתאה, שיש לשניהם עליה על-ידי שמתגברין על המחשבות רעות וכו' עד שמגלין מלכותו יתברך למטה וכו' כמו שמבאר שם:

אות ג

וְזֶה שֶׁאָמַר אֱלֹהֵיו עֲנֵנִי ה' עֲנֵנִי וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה עֲנֵנִי שֶׁתִּרְדּוּ אֵשׁ וְכוּ' וְעֲנֵנִי שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ מַעֲשֵׂה כְּשָׁפִים הֵם. כִּי אֱלֹהֵיו הָיָה צָרִיד אֲזַלְלוֹת אֱלֹקוֹתָיו וּמַלְכוּתוֹ בְּעוֹלָם לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִטְּעוֹת וּשְׁקָר שֶׁל נְבִיאֵי הַבַּעַל שֶׁהָיוּ מְכַשְׁפִּים גְּדוֹלִים וְהֵבִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְכָל הַרְעוֹת רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִמוֹתְרוֹת הַבָּא עַל-יְדֵי רַבּוּי אֹר וְכוּ' (כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה בֵּא אֶל פְּרַעַה שֶׁכְּשׁוּף הוּא בְּחִינַת מוֹתְרוֹת כְּמוֹ זֶעֱה וְכוּ' עֵינֵי שָׁם). וְאֱלֹהֵיו הָיָה צָרִיד אֲזַלְלוֹת אֶת לְתִקּוֹן זֹאת לְהַמְשִׁיךְ וּלְגַלּוֹת אוֹרוֹ יִתְבַּרְךְ עַל-יְדֵי הָאֵשׁ שֶׁתִּרְדּוּ מִן הַשָּׁמַיִם וְכוּ', שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת כִּי ה' אֱלֹקֵינוּ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא דְאֲכָלִי וְשָׂצִי כְּלָא. אֲבָל יִשְׂרָאֵל הַמְצַמְצָמִין הָאֹר וְכוּ' וּמְגַלִּין מַלְכוּתוֹ בְּעוֹלָם הֵם מְקַבְּלִין חַיּוֹת מִשָּׁם בְּבְחִינַת וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל (בְּאוֹת ז'), הֵינּוּ שִׁימְשִׁיךְ מִלְּמַעְלָה אֵשׁ דְּקָדְשָׁה שֶׁנִּמְשָׁךְ בְּהַדְרָגָה וּבְמַדָּה בְּאִפְסוֹ שִׁימְשִׁיךְ מַלְכוּתוֹ וְאֱלֹקוֹתוֹ לְעֵין כָּל. וְנִבְיָאֵי הַשְּׁקָר יֵהִיוּ נִכְלִין וְנִהְרָגִים עַל-יְדֵי זֶה כְּמוֹ שֶׁהָיָה אֲזַלְלוֹת יִשְׂרָאֵל נִפְלוּ עַל פְּנֵיהֶם עַל-יְדֵי זֶה הַנִּסְתָּר הַגְּדוֹל שֶׁל יְרִידַת הָאֵשׁ וְאָמְרוּ ה' הוּא הָאֱלֹקִים שֶׁתִּי פְּעָמִים וְכוּ', שֶׁזֶה בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרְךְ. וְנִבְיָאֵי הַבַּעַל נִשְׁחָטוּ וְנִהְרָגוּ עַל-יְדֵי זֶה. הֵינּוּ כְּנִי"ל. אֲבָל כְּשֶׁהַתְּפִלָּה עַל זֶה בִּקְשׁ אֶת ה' יִתְבַּרְךְ עֲנֵנִי שֶׁתִּרְדּוּ אֵשׁ וְכוּ' וְעֲנֵנִי שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ מַעֲשֵׂה כְּשָׁפִים הֵם. כִּי כֹן דָּרָךְ הַבַּעַל דָּבַר וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא שֶׁבְּתַחֲלָה מִטְעִין אֶת הָאָדָם כְּמוֹ שֶׁמִּטְעִין עַל-יְדֵי שְׁקָרֵיהֶם וְדַעוֹתֵיהֶם הַהַפּוּכוֹת מִן הָאֱמֶת. וְכִשְׂרוֹאִין שְׂבָא צְדִיק אֲמַתִּי שֶׁמְגַלָּה אֱלֹקוֹתוֹ בְּאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁהָיָה אֲזַלְלוֹת בִּימֵי אֱלֹהֵי, וְאֵינָם יְכוֹלִים לְסַתֵּר וּלְהַעֲלִים נִסִּים נִגְלָה וְנִפְלָא כְּזֶה. הֵם מְהַפְּכִים הַדְּבָר וְאוֹמְרִים מַה זֶה חֲדוּשׁ הֲלֹא מַעֲשֵׂה כְּשָׁפִים הֵם וְתוֹלִין אוֹתוֹ בְּכִשּׁוּף. וְזֶה הָיָה מִתְּנִירָא אֱלֹהֵיו שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ שֶׁאֱלֹהֵיו הוּא בְּנִדְאֵי חֶכֶם גְּדוֹל וְיִוֹדֵעַ חֲכָמַת הַכְּשׁוּף יוֹתֵר מִנְּבִיאֵי הַבַּעַל, וְכָל הַנִּסְתָּר הָיָה עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂה כְּשָׁפִים. וְעַל זֶה הַתְּפִלָּה שֶׁיִּפְתַּח ה' אֶת לִבָּם וְעֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שִׁיסְתַּכְּלוּ עַל הָאֱמֶת לְאֲמַתוֹ שֶׁהוּא נִסִּים מִן הַשָּׁמַיִם לְבַד בְּרָצוֹן ה' יִתְבַּרְךְ הַבּוֹרָא הַיְחִיד יִתְבַּרְךְ שֶׁשׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת הַצְּדִיקִים, וְלֹא יֵאמְרוּ מַעֲשֵׂה כְּשָׁפִים הֵם. וְכֹן מִתְנַהֵג עִתָּה בְּכָל דּוֹר שֶׁכְּשֶׁבָא צְדִיק גְּדוֹל וְנוֹרָא שֶׁמְגַלָּה חֲדוּשִׁים שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְסַתְּרָן בְּשׁוּם אִפְסוֹ, שְׂרוֹאִין שֶׁהוּא רַק תּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם שְׂאֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אִפְסוֹ לְגַלּוֹת כְּזֹאת בְּשֶׁכָּל אֲנוּשֵׁי (וְכְמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר מְזֵה בְּהַקְדָּמַת הָעֵץ חַיִּים עֵינֵי שָׁם), מִתְחַלָּה חוֹתְרִים לְהַתְּלוֹצֵץ מֵהֶם וְכוּ', אֲבָל כְּשְׂרוֹאִים שֶׁשְׁנִיָּהם קָהוּת וְנִמְצָא שָׁם חֲדוּשִׁים נוֹרָאִים שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַתְּלוֹצֵץ מֵהֶם וְכוּ', הֵם אוֹמְרִים מַה זֶה חֲדוּשׁ בְּנִדְאֵי הָיָה חֶכֶם גְּדוֹל וְנִפְלָא וְיִכּוֹל לֹמַר פְּשָׁטִים וְחֲדוּשֵׁי תּוֹרָה וְגַם רְאשֵׁי תִבּוֹת וְצְרוּפֵי אוֹתִיוֹת כְּמוֹ שֶׁנִּמְצָאִים כְּמָה חֲכָמִים וְלוֹמְדִים גְּדוֹלִים שְׂאֵינָם צְדִיקִים כָּלָל וְאוֹמְרִים תּוֹרָה בְּשֶׁכָּלֵם וְכוּ'. אֲבָל הַצְּדִיק הָאֲמַתִּי מִתְּפִלָּה עַל זֶה תְּמִיד עֲנֵנִי ה' עֲנֵנִי שֶׁתִּרְדּוּ אֵשׁ וְכוּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת הַתּוֹרָה

אֲמַתֵּיית מִן הַשָּׁמַיִם שֶׁהִיא בְּחִינַת אֵשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וּדְבָרָיו שֶׁמְעַנּוּ מִתּוֹךְ
הָאֵשׁ וְכוּ', וְעֲנִי שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ מַעֲשֵׂה כְּשָׁפִים הֵם, שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְהַכְחִישׁ
הָאֲמַת לֹמֵר שֶׁנֶּאֱמְרוּ הַדְּבָרִים בְּחֻכְמָה בְּלִי יִרְאָה אֲמַתִּית וְכוּ'. שֶׁזֶּהוּ
בְּחִינַת מַעֲשֵׂה כְּשָׁפִים שֶׁהוּא עַל-יְדֵי תַחְבּוּלוֹת עַל-יְדֵי הַכַּח שֶׁנֶּתַן ה' יִתְבָּרָךְ
לְשַׁכַּל אֲנוּשֵׁי בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְכוּ'. רַק ה' יִתְבָּרָךְ יִפְקַח עֵינֵיהֶם וְלִבָּם וְיִרְאוּ
בְּעֵינֵיהֶם וְיִבִּינּוּ בְּלִבָּם שֶׁאֵין זֶה שֶׁכָּל אֲנוּשֵׁי כָּלֵל רַק הִיא תּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם
שֶׁהִיא אֵשׁ אֲכָלָה דְּאֲכָלִי כֹּלָא וְשִׁצִי כֹּלָא כָּל הַחוּלְקִים עַל זֶה. אֲבָל הַדְּבָקִים
בְּהַ מְקַבְּלִים חַיּוֹת לְנֹצַח מִשָּׁם בְּבְחִינַת וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹקֵיכֶם חַיִּים
כְּלִכֶּם הַיּוֹם כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר עַיִן שֶׁם :

אות ד

וְזֶה וְשָׂרִים כְּחֻלְלִים כָּל מַעֲנִי בְּךָ הַמּוּבָא בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל, כְּחֻלְלִים שְׁנֵי
חֻלְלִים חָלַל הַיְמִינִי שֶׁבִּלְב וְחָלַל הַשְּׂמָאלִי, שֶׁכָּל עֲבוּדַת הָאָדָם בְּעוֹלָם הִזָּה
לְהַגְבִּיר בְּחִינַת חָלַל הַיְמִינִי שֶׁשָּׁם מְשַׁכֵּן הַיֵּצֶר טוֹב עַל חָלַל הַשְּׂמָאלִי שֶׁשָּׁם
וְכוּ', שֶׁהֵם מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת וְרַעוֹת וְכוּ' כְּנִי"ל. כִּי עַל-יְדֵי מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת
אֲזִי הַלֵּב בְּבְחִינַת וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי שֶׁהוּא תִקּוּן הַחָלַל הַפְּנוּי שֶׁהִיָּה בְּתַחֲלַת
הַבְּרִיאָה שֶׁלִּשָּׁם נִמְשָׁכוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם הַמְּדוּת, שֶׁהַכֹּל הִיָּה בְּשִׁבִיל
הָאָדָם שֶׁיִּמְשִׁיךְ בְּלִבּוֹ כָּל הַמְּדוּת טוֹבוֹת וְכוּ' שֶׁהֵם נִעֲשִׂים כְּפִי מַה
שֶׁמְצַמְצֵם הַהִתְלַהֲבוּת וְכוּ' וּמִתְגַּבֵּר בְּמַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת וְכוּ'. אֲבָל כְּשֶׁחוֹשֵׁב
חַס וְשְׁלוֹם מַחְשְׁבוֹת רַעוֹת וְכוּ', מְטַמְּטֵם הַחָלַל, כִּי נִסְתַּלֵּק שְׂכִינַת אֱלֹקוֹתוֹ
מִמֶּנּוּ וְחִזֵּר לְבְּחִינַת אֵין סוּף שֶׁזֶה בְּחִינַת סוּד שְׁבִירַת כָּלִים וְכוּ'. וְאֲזִי
נִטְמָטֵם הַחָלַל מִמֶּשׁ שֶׁבִּלְב הָאָדָם בְּבְחִינַת וְנִטְמָטֵם בָּם שֶׁאֲמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרִים לְבִרְכָה וְכוּ', כִּי מִתְגַּבֵּר הַחָלַל הַשְּׂמָאלִי עַל הַחָלַל הַיְמִינִי, וְאֲזִי
נִטְמָטֵם הַלֵּב בְּבְחִינַת עֲרַלַת לֵב חֲרַפַת לֵב. אֲבָל לְהַפְּךָ עַל-יְדֵי שְׁחוֹשֵׁב
מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת אֵיךְ לְעַבֵּד אֶת ה' יִתְבָּרָךְ אֲזִי מְקַיֵּם וּמְחַזֵּק אֶת בְּחִינַת
הַחָלַל הַפְּנוּי הַנִּי"ל. כִּי עֵקֶר קִיּוּם הַחָלַל הַפְּנוּי שֶׁל תַּחֲלַת הַבְּרִיאָה שֶׁלֹּא
יִחְזֵר הָאוֹר כְּמוֹ שֶׁהִיָּה בְּבְחִינַת אֵין סוּף שֶׁעַל-יְדֵי זֶה הִיָּה חַס וְשְׁלוֹם נִחְרַב
הָעוֹלָם. עֵקֶר קִיּוּמוֹ עַל-יְדֵי עֲבוּדַת הַצְּדִיקִים עַל-יְדֵי שְׂמֻקְיָמִין כָּל הַנִּי"ל
כְּרִאוּי, שֶׁמְצַמְצֵם הַתְּלַהֲבוּת אוֹר אֵין סוּף שֶׁבִּלְבָם כְּרִאוּי וְעוֹשִׂין חָלַל
פְּנוּי בִּלְב בְּבְחִינַת וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי, וּמִתְגַּבֵּרִין בְּכָל כַּחַס עַל הַמַּחְשְׁבוֹת
רַעוֹת הָעוֹלָם עַל הַלֵּב בְּכָל פְּעַם שְׂרוּצִים לְטַמְּטֵם הַלֵּב, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יִסְתַּלֵּק
הָאוֹר אֵין סוּף חַס וְשְׁלוֹם וְיִתְבַטֵּל לְפִי בְּחִינַתוֹ הַחָלַל הַפְּנוּי שֶׁל תַּחֲלַת
הַבְּרִיאָה שֶׁהוּא חֲרַבּוֹ הָעוֹלָם. עַל-כֵּן מִתְגַּבֵּרִין בְּמַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת שֶׁעַל-יְדֵי
זֶה נִמְשָׁכִין כָּל הַמְּדוּת שֶׁהֵם קִיּוּם כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה מְלַכוּתוֹ
לְכָל בְּאֵי עוֹלָם כִּי אֵין מְלָךְ בְּלֹא עִם וְכוּ'. אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה הִיָּה עֵקֶר הַתְּגַלּוּת
אוֹר אֵין סוּף עַל-יְדֵי הַצְּמָצוּם וְכוּ' כְּנִי"ל. וְאֲזִי יֵשׁ עֲלֵיהָ גַם לְבֵיתָא עֲלֵאָה,

כי לא אבוא בעיר וכו'. כי דיקא אחר כך כשנתגלה מלכותו על-ידי כל הנ"ל, אז דיקא חוזר ומאיר אור להביות הלב כראוי בלבן בבחינת תקון באפן שיוכל לסבל ולא יתבטל רק ישתוקק להי' יתברך ברצון נפלא ונורא מאד כמעט עד אין סוף. אבל אף-על-פי-כן הוא בבחינת צמצום בבחינת ולבי חלל וכו' שזהו בחינת צמאה נפשי לאלקים וכו' בחינת לבי ובשרי ירננו אל אל חי. וכן בפסוקים הרבה שזה בחינת כל ספר תהלים של דוד המלך עליו השלום שהוא נעים זמירות ישראל, כי זה בחינת יוד מיני נגינה שכלם הם בחינת השתוקקות ורצון וכסופין חזקים ונוראים עד אין סוף וכו'. שזה בחינת כל הנגונים דקדשה שבעולם ואף-על-פי-כן יתקיים כי כל הנגונים הם בחינת עולה ויורד וכו' בחינת מי עלה שמים וירד שזה כל אמונות וחכמות הנגינה וכו'. ועל-כן חבר לשם בתורה הנ"ל יוד מיני נגינה

אות ה

כי מאן דזעיר הוא רב ומאן דרב הוא זעיר וכו' שמי שמקטין עצמו בחינת צמצום האור בחינת ויסתר משה פניו וכו' בחינת כי אתם המעט וכו'. שאתם ממעיטין עצמכם כשאני משפיע לכם טובה הינו אפלו טובה אמתית שזה עקר הטובה שהיא התנוצצות אור אין סוף אז גם-כן אתם ממעיטין עצמכם בבחינת צמצום האור. ואז זוכה על-ידי כל הנ"ל לרצון נפלא וכו'. בחינת מאן דזעיר הוא רב. ולהפך למאן דהוא רב ורוצה להרס חס ושלום הוא זעיר כי נסתלק האור לגמרי וכו':

אות ו

וזה בחינת מעלת ישראל שהקדימו נעשה לנשמע. נעשה בחינת עבודת ועשית מצוות מעשיות, שהם בחינת המשכת המדות טובות שעל-ידי זה מתקיים ומאיר מלכותו לכל העולם שהוא בחינת נעשה. כי מלכותו היא בחינת עשיה פיזוע. כי העקר שיאיר מלכותו בעולם העשיה על-ידי האדם שבשביל זה נברא הכל. ואחר כך ונשמע בחינת דבקות ורצון וכו', כי שמיעה בלבא תליא וכו'. הינו שדיקא אחר בחינת נעשה בחינת תקון המלכות תקון ביתא תתאה להמשיך שכנתו בתחונים וכו', אז דיקא

יהיה תקון הנשמע שתליא בלבא שהוא בחינת עלית ביתא עלאה כנ"ל. אבל העובדי כוכבים הם להפך שרוצים תכף להשיג מה שאי אפשר להשיג שהוא נגדם בבחינת אין סוף, ואחר כך היו עושים וכו'. כי היו רואים מה שנעשה מכל מצוה וכו'. אבל ה' יתברך מואס בהם בשביל זה, כי הוא חפץ שיתגבר האדם על-ידי בחירתו, ועקר הבחירה הוא על-ידי העלמת הדעת שהוא בחינת צמצום האור בתחלת הבריאה. וכן צריך האדם להמשיך תקון הצמצום בבחירתו שכשמתלהב יותר מהראוי לו יצמצם ההתלהבות וכו', רק יתגבר בכל פחו על המחשבות רעות וכו'. לחשב מחשבות טובות וכו'. ואז דיקא ישיג מה שישגי וכו'. שכל ההשגות העליונות הם על-ידי בחינת תקון ביתא עלאה שזהו בחינת השגת אורייתא דעתיקא סתימאה וכו' הנזכר שם. ועל-ידי כל הנ"ל תוכל קצת לחבר התורה הנוראה הנ"ל ועדן צריכין סיעתא דשמיא לבאר עוד בישועתו

בתברך:

אות ז

ועל-כן הצדיק צריך לקבל כל פחו מכנסת ישראל, שהם בחינת מלכות בחינת אין מלך בלא עם. כי דיקא עליהם נתגלה מלכותו ואז הצדיק מתגבר בהשגותיו העצומים שהם בחינת ביתא עלאה בחינת אורייתא דעתיקא סתימאה וכו'. והעקר על-ידי שישאל יוצאים מחכמות חיצוניות של העובדי כוכבים שהם ההפך מכל הנ"ל כנ"ל, וממחשבות רעות שהם הפך חכמה שבלב. כי הכל אחד כי חכמות חיצוניות שלהם נקראים פסילות נגד חכמות התורה, כי נמשכין מטפשות הלב ממחשבות רעות מערלת לב וכו'. ועל-כן באמת כל קיומנו על-ידי הצדיקים העוסקים בתקוננו, ואנו צריכין רק להתגבר על המחשבות רעות שהם בחינת חכמות חיצוניות וכו', ואז הצדיק ישיש כגבור לרוץ ארח הזה שהיו ישראל יכולין לילך בזמן שהיו נזופים. וזה עקר תקון התשובה של כל אחד שאי אפשר לו לשוב כי אם על-ידי הצדיק שהוא מורה דרך לשבים:

אות ח

כי הבעל תשובה צריך לזה ביותר מחמת שכבר טמטם הלב על-ידי טפשות לב וכו', ותכף כשנתעורר בו איזה הרהור תשובה על-ידי העלמת הנקדה המסתתרת בלב שנשאר מהרשימו בשביל קיומו, אז מתלהב הניצוץ מאד ורוצה להתנדב בקשרו באור האין סוף וכו', שמזה בא שרוצה מיד לקבל על עצמו כל התשובות שבעולם תעניתים וסגופים בלי שעור מחמת שידע בנפשו שקלקל הרבה וכו'. אבל אף-על-פי שקד ראוי אבל לא בשביל זה ימנע מהתשובה חס ושלום, מחמת שתכף הוא נסוג אחור במחשבתו וחושב שאינו יכול לקיים סגופים וכו' כל כך ועל-כן נמנע מהתשובה לגמרי, וזה מצוי מאד בכמה בני אדם, כי ישראל עם קדוש הכל חפצים לשוב אבל רבם המניעה מחמת רבוי ההתלהבות הנ"ל שעל-ידי זה נכבה לגמרי רחמנא לצלן וכו'. ועל-כן עקר התשובה היא על-ידי הצדיקים ותלמידיהם וכו' שקבלו דרכי אמת מרבים וכו'. כי באמת עקר התשובה היא כשבא האדם אל המקומות שהיה בהם מתחלה ושב מהם וכו', כמו ששמעתי מפיו הקדוש. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה היכי דמי תשובה וכו'. והעקר תלוי במחשבה כשהאדם מתגבר על המחשבות רעות ואפלו אם מתגברים עליו המחשבות כמו שמתגברים חס ושלום. אף-על-פי-כן בכל רגע שמתגברים פנגדם וכו', זהו בחינת תשובה וכו' וכמו שכתוב לרגעים תבחננו וכו'. ואם יהיה חזק בזה יוכל לזכות ברבות הימים לתשובה שלמה. ועל כל פנים לית רעותא טבא דאתאבד וכו' כמבאר בדברינו הרבה בזה. ואי אפשר לבאר הכל בכתב. ורק בשביל זה צריכין לנסע ולילך רגלי לצדיקים ותלמידיהם ולקיים עשה לך רב וקנה לך חבר, הכל בשביל לקבל עצות אמתיות הנמשכים ממם עמקים מאד. שעל-ידי זה דיקא יש תקנה טובה לאחריתו. ועל-כן באמת עקר התקון של כל אחד הוא על-ידי מה שמבאר לקמן שהי' יתברך גדול מאד ואין יודעין כלל וכו'. וצריכין רק לבטל דעתו נגד הצדיק וכו':

אות ט

וזה מה שמבאר שם בהתורה הנ"ל באות ז בענין תכלת דאכלי כלא ושצי כלא וכו', אבל ישראל הדבקים בהי' יקבלו חיותם וכו'. כי העובדי פוכבים שאינם מתגברים על מחשבות רעות, וגם רודפים אחר חכמות חיצוניות שנמשכים משבירת כלים שהיה על-ידי רבוי אור, כי רוצים רק לדעת הכל קדם ששברו שום מדה רעה ומחשבה רעה וכנ"ל. על-כן מכלה אותם ושורף אותם בחינת רבוי אור בבחינת דאכלי כלא ושצי כלא. אבל ישראל הדבקים בהי' על-ידי בחינת תקונים הנ"ל שמצמצמין האור וכו' ומתגברין על המחשבות רעות וכו' עד שמגלין מלכותו וכו'. ואחר כך משיגין מה שמשיגין על-ידי בחינת עלית ביתא ותתאה עם ביתא עלאה

וכו', הם מקבלים כל חיותם משם וכו'. וזה בחינת שהצדיק מקבל כחו
 מכנסת ישראל על-ידי שמתגברין לצאת מחכמות חיצוניות ממחשבות
 רעות וכו'. כי הצדיק נגד כנסת ישראל הוא בבחינת ביתא עלאה נגד ביתא
 תתאה. שכל עליתו על-ידי עלית ביתא תתאה שהם כלל ישראל. כי שתי
 בחינות אלו שהם ביתא עלאה וביתא תתאה הם בכלליות ובפרטיות וכו'
 וכמו שמבאר לקמן. ועל-כן אף-על-פי שהצדיק כבר זכה בעבודתו לתקון
 שני בתים הנזכרים לעיל. אף-על-פי-כן בכלליות העולמות הוא צריך
 לקבל כחו מכלל ישראל בבחינת כלום נתתי לך גדלה וכו'. ועל-כן הם
 מתנגעים כל כך להחזיר ישראל בתשובה ובפרט הגרועים ביותר, כי כל
 מה שמתגלה מלכותו יתברך ביותר על הנמוכים יותר שהם בתכלית
 גשמיות העשייה ביותר, על-ידי זה עקר עלית מלכותו יתברך. כי זה בחינת
 מלכות מקונו בעשייה המובא באהר הקדוש ובכתבי האר"י ז"ל, כי עקר
 רצונו יתברך הוא לגלות מלכותו בתקוף תחתיות העשייה וכו' כמובא
 בדברינו הרבה בזה. ואז דיקא כשמלכותו עולה מכל המקומות הנמוכין,
 על-ידי שכלם מכירין אותו יתברך ומודים במלכותו יתברך שנתקנים
 ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה,
 שעל-ידי זה עקר עלית המלכות שהיא בחינת ביתא תתאה אז יש עליה
 גם לביתא עלאה, שהיא בחינת השגת הצדיק שהשגתו בבחינת אורייתא
 דעתיקא סתימאה שהיא נגד כנסת ישראל בבחינת ביתא עלאה כנ"ל,
 בבחינת מי עם זאת עולה וכו' כנ"ל. וכל מה שמחזירים בתשובה
 הרחוקים ביותר יש להם עליה ביותר וכו', שזהו בחינת מה שמביא בסוף
 על פסוק לשמש שם אהל בהם וכו' שזריחתו של הצדיק הינו השגתו אינו
 אלא על-ידי ישראל וכו', וכשישראל יוצאין מחכמתן של העובדי כוכבים
 אזי הצדיק יוצא מהחפה והמכסה שהיה לו וכו'. ומביא שם ענין תכלית
 שמכלים ושצים העובדי כוכבים וכו'. ועל-ידי זה זוכים להשגת אורייתא
 דעתיקא סתימאה וכו' עין שם כל זה היטב. ועל-ידי כל הנ"ל תוכל לחבר
 קצת כל דברי התורה הנ"ל שנכתבה ברמז ובקצור גדול כאשר הבנתי
 מפיו הקדוש שהתורה הזאת נאמרה וכן נכתבה בקצור וברמז. כי אמר
 שעקר התורה אמרה רק בשביל לבטל הגזרות וכו'. (כמו שמובא במקום
 אחר בספר חיי מוהר"ן :

אות י

וזה בחינת פרשת שקלים בחינת מתצית השקל תרומה לה' שיהיה
 ההתלהבות במשקל וכו' כנ"ל. והכל בשביל בגנו המשכן שהוא בחינת
 הבית-המקדש שהוא בחינת ביתא תתאה הנ"ל שעל-ידי זה נתתקן גם
 בחינת ביתא עלאה, כי על בחינת הבית-המקדש נאמר לא אבוא בעיר עד

דְּבַקְרָבָךְ קְדוּשָׁה, שְׁלֵא יִכְנַס בִּירוּשָׁלַיִם שְׁלִמְעֵלָה וְכוּ'. כִּי בִנְיָן הַמְשָׁכָן הִיָּה
בְּחִינַת תְּקוּן הַתְּשׁוּבָה, כִּי נִבְנָה בְּשִׁבִיל לְתַקֵּן חֻטְא הָעֶגְל כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבָרְכָה. וְחֻטְא הָעֶגְל הִיָּה עַל-יַדֵּי שְׁפָגְמוֹ בְּתַקּוּנֵים
הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל שְׁנִמְשָׁךְ הָאוֹר יוֹתֵר מִדְּאִי, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ
לְבָרְכָה וְהוּבָא בְּפִרוּשׁ רַש"י פְּרָשֶׁת כִּי תִשָּׂא עַל פְּסוּק וְאִישׁ לֹא יַעֲלֶה עִמָּךְ,
הָרֵאוּנוֹת עַל-יַדֵּי שְׁהִיוּ עַל-יַדֵּי תְשׁוּאוֹת וְכוּ' שְׁלֵטָה בָּהֶם עַיִן הָרַע אֵין לָךְ
יָפָה מִן הַצְּנִיעוּת. כִּי אָף-עַל-פִּי שְׁהִזְהִירָם מֵאֵד אֶל יְהִרְסוּ וְכוּ' כְּנִ"ל וְהֵם
קִיָּמוּ הָאֲזָהָרָה, אָף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין הִיָּה הָאוֹר מְרַבָּה מִכַּחַס כְּמוֹבָן בְּדַבְּרֵי
רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה הַנִּזְכָּר לְעֵיל וּבְמִקּוֹם אַחֵר. וְכִמוֹ שְׁכַתּוּב וְאֶל אֲצִילֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזוּ אֶת הָאֱלֹקִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ. וַפִּרְשׁ רַש"י
מִכָּלל שְׁהִיוּ רְאוּיִים לְהִשְׁתַּלַּח בָּהֶם יָד וְכוּ', כִּי הִסְתַּכְּלוּ בּוֹ מִתּוֹךְ לֵב גַּס
וְכוּ'. וְהִהְמוּן עִם בְּפִרְט הָעֶרֶב רַב פְּגָמוֹ גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת, שְׁקַלְקְלוּ מִחֲשַׁבְתָּם
בְּמַחֲשָׁבוֹת רְעוּת וְהִרְהוּרִים כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבָרְכָה לֹא עָבְדוּ
יִשְׂרָאֵל עֲבוּדָה זָרָה אֲלָא כְּדִי לְהַתִּיר לָהֶם עֲרִיוֹת וְכוּ'. כִּי בְּאֵמַת הַכֹּל תִּלְוִי
זֶה בְּזָה, כִּי כָל הַמִּדּוֹת וְכָל הָעֲבוּדוֹת שֶׁל הָאָדָם כֻּלָּם תִּלְוִיִּים זֶה בְּזָה. כִּי
לְפַעֲמִים מִתְּלַהֵב יוֹתֵר מִדְּאִי וְכוּ' וּבְתוֹךְ כֵּךְ מִתְגַּבְּרִים עָלָיו הַמַּחֲשָׁבוֹת
וְהִרְהוּרִים מֵאֵד. כִּי הַיִּצָּר הָרַע וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא אֹרְבִים עָלָיו מִכָּל צַד,
כְּשִׁמְתְּעוּרָר בּוֹ אֵיזָה הִרְהוּר תְּשׁוּבָה לְשׁוּב לֵה' יִתְבָּרַךְ, הוּא חוֹתֵר עָלָיו
לְבַלְבְּלוֹ בְּכָל מִיָּנִי בְּלִבּוֹלִים וּמְנִיעוּת, לְפַעֲמִים כְּפִשׁוּטוֹ שְׁמַתְגַּבֵּר עָלָיו אֲז
דִּיקָא בְּהַתְגַּבְּרוֹת גְּדוֹל בְּמַחֲשָׁבוֹת רְעוּת שְׁהֵם עֵקֶר הַיִּצָּר הָרַע כְּנִ"ל.
וְלְפַעֲמִים כְּשֶׁהָאָדָם מִתְגַּבֵּר נִגְדּוֹ בְּמָה דְאַפְשָׁר, הוּא מִתְגַּבֵּר עַל-יַדֵּי
הַתְּלַהֲבוֹת הַלֵּב יוֹתֵר מִדְּאִי. וְלְפַעֲמִים בְּשַׁעָה אַחַת הוּא מְעַרְבֵב בְּרַגַע אַחַת
בּוֹעֵר לְבוֹ מֵאֵד וְכוּ', וּבְתוֹךְ כֵּךְ בּוֹעֵר לְבוֹ לְתַאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה מֵאֵד וְכוּ', שְׁזָה
בְּחִינַת יַעֲלוֹ שְׁמַיִם יִרְדּוּ תְהוֹמוֹת כְּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה, וְכַעֲיִן מַה
שְׁמַבְאָר בְּסִימָן עַח עַל מֵאֵמֵר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבָרְכָה אֶלְמָלָא כְּנִפְי רֵאָה
שְׁהֵם בְּחִינַת הַתּוֹרָה הַיּוֹי לְבָא אֹקִיד כָּל גּוּפָא מְרַבּוּי הַהַתְּלַהֲבוֹת אֶל ה'
יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר מִדְּאִי וּמְרַבּוּי תְּבַעֲרַת הָאֵשׁ לְהַתְּאֲוֹת וְכוּ'. אֵךְ הַתּוֹרָה מְגַנָּה
עַל זֶה עַיִן שָׁם. וּמִזָּה בָּא חֻטְא הָעֶגְל אַחֵר מִתֵּן תּוֹרָה בְּהַתְּגַלּוּת אֱלֹקוֹת
פְּנִים בְּפְנִים כְּזֶה בְּאוֹתוֹת נוֹרְאוֹת כְּאֵלוֹ וְכוּ' וְכוּ'. כְּמוֹ שְׁהוֹכִיחַם מִשָּׁה
הַנְּהִיָּה כְּדַבֵּר הַגְּדוֹל הַזֶּה וְכוּ'. וְאָף-עַל-פִּי-כֵן קִלְקְלוּ כָּל כֵּךְ תַּכְּף עַד שְׁהַמְלִיךְ
בְּמַסְבּוֹ וְכוּ', וְהַכֹּל עַל-יַדֵּי בְּחִינַת הַנִּ"ל. עַל-כֵּן נִצְטוּהָ מִשָּׁה אַחֵר כֵּךְ בְּבִנְיָן
הַמְשָׁכָן בְּשִׁבִיל תְּשׁוּבָה וְתַקּוּן לְחֻטְא הָעֶגְל שְׁכּוֹלֵל כָּל הַחֻטְאִים. כִּי הָעֵקֶר
שְׁצָרִיכִין לְהִשְׁתַּדֵּל בְּכַח הַצְּדִיקֵי אֵמַת בְּחִינַת מִשָּׁה לְצַמְצֵם הַהַתְּלַהֲבוֹת כָּל
אֶחָד וְאֶחָד לְפִי בְּחִינַתוֹ וְלֹא יְהִרְס הַגְּבוּל וְכוּ'. וַיִּתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר עַל הַמַּחֲשָׁבוֹת
רְעוּת שְׁהֵם עֵקֶר הַיִּצָּר הָרַע. וּבְזָה צָרִיךְ עֵקֶר הַהַתְּגַבְּרוּת, כִּי הַמַּחֲשָׁבָה בִּיד
הָאָדָם תִּמְיֵד לְהַטּוֹתָהּ כְּרַצוֹנוֹ וַיִּתְגַּבֵּר לְהַפְּךְ הַדְּבָר לְבָרַח מִמַּחֲשָׁבוֹת רְעוּת
וְלַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת לַחֲשֹׁב אֵיזָה פְּסוּק מִהַתּוֹרָה אוֹ אֵיזָה הַלְכָה
וּמֵאֵמֵר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבָרְכָה וְכוּ', וְלְפַעֲמִים צָרִיךְ לְפַקֵּחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּמִלֵּי
דְעֵלְמָא וְכוּ', הַכֹּל כְּדִי לְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִהַרְהוּרִים שְׁהֵם עֵקֶר קִלְקוּל
הַמַּחֲשָׁבָה. וְאֶפְלוֹ אִם מַחֲמַת רְגִילוֹתוֹ נִלְכַּד בְּמַחֲשָׁבוֹת אֵלוֹ מֵאֵד כְּמַצּוּי
בְּכַמָּה אֲנָשִׁים, אָף-עַל-פִּי-כֵן יִתְחַזֵּק בְּכָל עַז בְּכָל דְרָכֵי הָעֲצוֹת אֲמַתִּיּוֹת
לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵהֶם וְכוּ' (כְּמַבְאָר בְּדַבְּרֵינוּ בְּמִקּוֹם אַחֵר), וַיִּאֲמִין שְׁכָל

תנועה ותנועה שהיא מנתק עצמו מהם יקר מאד אצל השם יתברך, וימשיך עצמו לתוך מחשבות טובות ויברח אל הספר לעסק בתורה וכו'. עד שיזכה להמשיך לפי בחינתו בתקון המדות שהם כלל כל מצוות התורה לתוך לבו שהם בחינת תקון העולמות. ועל-ידי זה יזכה לפי בחינתו לקבל עליו על מלכותו יתברך ולגלות מלכותו יתברך שמו לכמה נפשות, כי לך נוצרת, כי חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם, ואפלו הפחות שבישראל נברא שיהיה לו חלק בהתגלות מלכותו יתברך לכל באי עולם. והתגלות מלכותו זה בחינת תקון ביתא תתאה, ואז דיקא יש עליה גם לביתא עלאה וכו' כנ"ל. כי אז דיקא יכול להתלהב לה' יתברך בהדרגה ובמדה כראוי וכנ"ל (באות ד). אבל גם אחר כך צריך לזהר מאד בכל פעם לצמצם ההתלהבות כנ"ל, ומכל שכן לזהר מאד מאד ממחשבות רעות שהם אורבין וחותרין עליו מאד בכל יום ובכל עת ובכל שעה כמו שכתוב צופה רשע לצדיק וכו' וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכמו שכתוב יארב במסתור כאריה בסכה יארב לחטף עני יחטף עני במשכו ברשתו :

והבן מאד מאד כל זה איך הוא אורב עליך אולי תחמל עליך להשתדל להנצל ממנו. על-כן עקר התקון בכלל הוא על-ידי הבית-המקדש ששם עקר המקום לה' שעל זה התנגע דוד משיח כל ימיו. כמו שכתוב אם אבוא באהל ביתי וכו' עד אמצא מקום לה' וכו', כי שם בבית-המקדש הוא עקר בחינת תקון ביתא תתאה שעל-ידי זה נתתקן גם בחינת ביתא עלאה בבחינת לא אבוא בעיר שלמעלה עד דבקרבה קדוש שנאמר עקרו על הבית-המקדש, כי שם הוא המקום הנבחר להמשיך לשם שכינת עזו באפן שיתגלה מלכותו לכל באי עולם. ואפלו מי שחטא ופגם על-ידי היצר הרע שהם המחשבות רעות, כשבא לשם נתתקן על-ידי הקרבנות הבאים מבהמות וכו', שעל-ידי זה שהיו הכהנים מביאין בהמה לקרבן בבית-המקדש נתגלה לכל כי מלכותו בכל משלה, ואפלו בבהמות ועופות יש קדשות גבוהות מאד עד שיכולין להעלותם לקרבן לריח ניחוח לה', שזה עקר בחינת תקון ביתא תתאה כשממשיכין הדעת אמתית לכל באי עולם עד שידע כל פעול כי אפה פעלתו וכו'. ועל-כן על-ידי הקרבן נתתקן פגם החטא שבא על-ידי מחשבות רעות שהם בחינת פגם התגלות מלכותו כנ"ל :

אות יא

וזה בחינת המשכן שהקים משה במדבר. כי עקר התקון הוא בבית-המקדש ששם עקר המקום הקדוש המסגל לזה לגלות מלכותו לכל באי עולם. ובשביל זה נתאנה משה כל כך לבוא לארץ-ישראל וכו' כידוע. ואם לא היו מקלקלים בחטא העגל ומרגלים היו מוכנים לכנס לארץ-ישראל

וּלְבָנוֹת הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ תִּכְף כָּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, אֲבָל מַחֲמַת רַבּוּי קִלְקוּלָם נִתְעַכְּבוּ. אֲבָל ה' יִתְבָּרַךְ חָמַל עֲלֵיהֶם וְצוּהָ לָהֶם לְבָנוֹת הַמִּשְׁכָּן בַּמִּדְבָּר שֶׁנִּבְנְהָ בְקִדְשָׁה כְּזֹאת שִׁיּוּכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ קִדְשַׁת הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ גַּם בַּמִּדְבָּר, לְהַכְנִיעַ שָׁם בְּחִינַת נְחֹשׁ שֶׁרָף וְעָקַרְב וְצִמְאוֹן וְכוּ'. וְעָקַר קִדְשַׁת הַמִּשְׁכָּן שֶׁהִיא בְּחִינַת הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ הוּא, שֶׁעַל-יְדֵי בְנֵי הַמִּשְׁכָּן וְכִלְיוֹ נִמְשָׁךְ תִּקּוּן כְּזֶה שֶׁכָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ חֵלֶק בְּבְנֵי הַמִּשְׁכָּן עַל-יְדֵי נְדֻבַת לְבוֹ הַטּוֹב שֶׁמְסַיֵּעַ בְּבְנֵינוּ בְּגוֹפּוֹ וּבְמָמוֹנוֹ וּבְרַצוֹנוֹ וּתְשׁוּקָתוֹ הַטּוֹב, עַל-יְדֵי זֶה כָּל דָּבָר מְצוּהָ וְקִדְשָׁה וְכָל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שֶׁהוּא חוֹטֵף מִתּוֹךְ כָּל הַבְּלָבוּלִים וְהַמְנִיעוֹת מִתּוֹךְ תִּקְוָה תְּבַעֲרַת הָאֵשׁ שֶׁבְזֶה הָעוֹלָם וְכוּ', הַכֹּל יָכוֹל לְהַכְנִיס לְתוֹךְ מְקוֹם הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה שֶׁהוּא הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֵהָל מוֹעֵד, שֶׁלְשָׁם מִתְאַסְּפִין כָּל יִשְׂרָאֵל וְלִשְׁם מִתְכַּנְּסִין כָּל נִקְדוֹת טוֹבוֹת שֶׁל כָּל קִדְשוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁחוֹטֵף כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, עַד שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ כָּח לְכָל אֶחָד לְשָׂאֵר עַל עֲמָדוֹ בְּקִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל וְלְהַתְחַזֵּק בְּכָל פְּעַם לְשׁוֹב מִמַּחֲשָׁבוֹת רָעוֹת וְכוּ', וְלְצַמְצַם הַהִתְלַהְבוֹת שֶׁכָּל זֶה הִיא בְּחִינַת תִּקּוּן הַתְּשׁוּבָה כַּנִּיּוֹל. וְאִזּוֹ אֶפְלוֹ אִם נַעֲשֶׂה עִמּוֹ כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשֶׂה שְׁמִתְגַּבְּרִין עָלָיו בְּכָל פְּעַם כְּמוֹ שֶׁמִּתְגַּבְּרִין, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מֵה שֶׁחֲטָף טוֹב מִקֶּדֶם כִּבְרָה הוּא נִכְנָס וְנִגְנָז בְּמְקוֹם קְדוּשָׁה וְנוֹרָא מְאֹד בְּהַמִּשְׁכָּן וּבֵית-הַמְקֻדָּשׁ, וְנִצְטָרֵף וְנִכְלָל זֶה הַטּוֹב עִם כָּל הַנִּקְדוֹת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְכַּנְּסִין לְשָׁם, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה אֵין כָּח לְשׁוֹם סִטְרָא אַחְרָא לְקַלְקֵל אֶת הַתִּקּוּן הַזֶּה שֶׁכִּבְרָה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי נִקְדוֹתָיו הַטּוֹבִים שֶׁנִּכְלָלוּ בְּתוֹךְ קִדְשַׁת כָּלל יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא אוֹצֵר בֵּית ה' שֶׁשָׁם אֵין שׁוֹלְטִין יְדֵי זָרִים. וְהַכֹּל עוֹלָה לַה' לְמְקוֹם שְׁעוֹלָה, עַד שֶׁבַכְח זֶה יָכוֹל לְהַתְחַיֵּל בְּכָל פְּעַם כָּל יְמֵי חַיָּיו עַד שֶׁיָּשׁוּב אֶל ה'. בְּבְחִינַת ה' מַעוֹן אֲתָה הֵייתָ לָנוּ בְּדוֹר וְדוֹר וְכוּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּן וּבֵית-הַמְקֻדָּשׁ, עַל-יְדֵי זֶה תֵּשֵׁב אָנוּשׁ עַד דְּכָא, עַד דְּכֹדוּכָה שֶׁל נֶפֶשׁ, שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לְשׁוֹב לַה' יִתְבָּרַךְ אֶפְלוֹ בְּדְכֹדוּכָה שֶׁל נֶפֶשׁ בְּגִשְׁמִיּוֹת

אות יב

וְאֶפְלוֹ עֲתָה בְּגִלוּתֵנוּ הָאָרֶץ הַמֵּר, כָּל חִיּוּתֵנוּ וְקִיּוּמֵנוּ הוּא עַל-יְדֵי בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת קִדְשַׁת הַמִּשְׁכָּן וּבֵית-הַמְקֻדָּשׁ בְּחִינַת מְקֻדָּשׁ מְעַט כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. כִּי זֶה עָקַר סוּד בְּנֵי הַמִּשְׁכָּן שֶׁמִּשָּׂה רַבְּנוֹ רָאָה עֲצָם הַתְּגַבְּרוֹת הַבַּעַל דְּבָר וְהַסִּטְרָא אַחְרָא, שֶׁאֲחֵר מִתּוֹךְ תּוֹרָה בְּהַתְּגַלּוֹת אֱלֻקוֹת כְּזֶה קִלְקֵלוֹ כָּל כָּד. עַל-כֵּן עָשָׂה תִּקּוּן לְדוֹרוֹת עַל-יְדֵי בְנֵי הַמִּשְׁכָּן בַּמִּדְבָּר שֶׁבְזֶה הַמְשִׁיךְ תִּקּוּן שֶׁאֶפְלוֹ כְּשִׁיחָרַב הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ שְׁתֵּי פְעָמִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה לָנוּ כָּח לְהַמְשִׁיךְ קִדְשַׁת הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ אֶפְלוֹ בְּחוּץ-לְאָרֶץ בְּאֲרָצוֹת צִפּוֹן בְּמְקוֹמוֹת הַרְחוֹקִים מֵה'

יתברך מאד, גם שם נוכל להמשיך קדשת הבית-המקדש על-ידי הבתי
פנסיות ובתי מדרשות שמתפנסין שם ועוסקין בתורה ותפלה וכו'. כי כל
הבתי פנסיות ובתי מדרשות שלנו בחוץ-לארץ הם בבחינת קדשת המשכן
שבמדבר. ובשביל זה נקרא משכן לשון המשכה, בחינת משכני וכו', הינו
שעל-ידי קדשת המשכן שנבנה במדבר ואנו קורין אלו הפרשיות בתורה,
על-ידי זה יש לנו כח להמשיך קדשת הבית-המקדש גם בגלות הזה בחוץ-
לארץ כמו שהמשיך משה קדשת הבית-המקדש על-ידי המשכן שבמדבר.
ועל-כן באמת עקר הכח לזה הוא על-ידי בחינת משה שהוא בחינת צדיקי
אמת שצריכין לבוא אליהם ולהתקשר להקבוצ שלהם בבתי מדרשות
שנבנו על שםם. כי הם בגדל כחם עוסקים תמיד גם בדורות אלו בבחינת
בנין המשכן כמו שמבאר בהתורה אומר וכו' (בסימן רפב), שכל צדיק
אמתי בונה בחינת משכן וכו' עין שם. ושם יכול כל אחד לגנוז כל נקדה
ונקדה טובה שלו להכניסה לתוך השתפות הקדוש של כלל הקבוצ
הקדוש, שעל-ידי זה לא יוכלו לחטפה ולקלקלה שום מחבל והסטר
אחר חס ושלוס בבחינת מי זה ערב את לבו לגשת אלי וכו' דהינו בבתי
מדרשות שהם בחינת המשכן ובית-המקדש ששם ה' יתברך:

וזה בחינת פרשת שקלים שקורין עתה בכל שנה להזהיר העם על
השקלים בשביל בנין המשכן, שעל-ידי זה ממשיכין בחינת קדשת המשכן
ובית-המקדש עלינו על-ידי הבתי מדרשות הנזכרות לעיל וכנ"ל שעל-ידי
זה עקר תקון התשובה וכו' פנ"ל:

וזה בחינת בראשית ראש בית, כי בראשית מרמז על תשובה בחינת
בראשית גרא שבת שהיא בחינת תשובה כמו שמבאר שם. כי עקר
התשובה היא על-ידי הראש בית על-ידי בחינת הבית שהוא בונה שהיא
הבית המדרש שלו שהיא בחינת המשכן וכו' וכנ"ל שעל-ידי זה זוכין
לבחינת אורייתא דעתיקא סתימאה שהיא בחינת ענג שבת כמו שמבאר
שם:

אות יג

גם שקלים הם בחינת צדקה נדבת לב, בפרט צדקה שנותנין בשביל בנין
בית המדרש שהיא צדקה המתקיימת ביותר, כמו שפרש רש"י על פסוק
ומי אוהב בהמון לא תבואה וכו' (כמובא במקום אחר), כי צדקה בחינת
תשובה בחינת תקון הה' הנ"ל. כי עקר בחינת צדקה להמשיך בחינת הה'
לעשות מצדק צדקה כמובא (בסימן סז), כי ה דלת הוית שמשם כל
העניות והדלות של העניים והאביונים שנמשך מתקוף הדין של הצמצום
הנ"ל. וכשנותנין לו משפע עשירותו צדקה, בזה ממשיכין יוד לתוך הה'

על-ידי שמוציאין העני מדלותו ומעלין אותו, בבחינת ועשירית האיפה סלת למנחה וכוי כמובן שם בהתורה הנ"ל, כי המשכת הקדשה על-ידי מחשבות קדושות והמשכת שפע העשירות דקדשה לתוך הדלת שהיתה דלה ועניה לעשותה בחינת ה, כל זה בחינה אחת כמובן שם. וכל זה היא בחינת צדקה לעני הגון שהוא בחינת השכינה בחינת אשפן את דכא כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, בחינת אל ישוב דך נכלם, שעל-ידי השפע שמשפיעין לו מעלין השכינה כביכול מדלות ועניות ואתחזרת ואתעבדת ה פנ"ל. נמצא שצדקה היא בחינת תקון הה הנ"ל, שהיא בחינת התקונים הנזכרים לעיל שזהו בחינת תקון השקלים שהם בחינת תשובה פנ"ל:

אות יד

וזה כי תשא את ראש בני ישראל וכוי שנצטוו לתן השקלים בעת המנן כדי שלא יהיה בהם נגף בפקד אותם. וקשה למה לו למנותם ויש סכנה שלא ישלט בהם הנגף, ולא ימנה אותם כלל. אך המנן היה הכרח בשביל בחינה הנ"ל, כי המנן הוא בחינת צמצום שמצמצמין על-ידי זה את אור להביות הלב של כל אחד מישראל שלא יתלהב יותר מדאי, כי לפי אור להביות לבו עד אין סוף, שם אין שיך מנן ומספר כלל בבחינת לפני אחד מה אנה סופר. ועקר המנן והמספר מתחיל אחר הצמצום פיודע. ועל-כן נצטוו למנותם דיקא, כדי שיהיה נמנה כל אחד ואחד בפרטיות שזהו בחינת צמצום האור ששם שיך מנן ומספר פנ"ל, וגם שלא יתערבבו יחד ולא יכנס אחד בגבול חברו, כי כמו שצריכין הצמצום שלא יתלהב יותר מדאי וכוי פנ"ל, כן צריכין גם-כן לצמצם התלהבות הלב שלא יצא מהגבול שלו לגבול חברו. כי אף-על-פי שכל ישראל נחשבו כאיש אחד, כי בשרשם הם כלולים באחד כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שיעקב היו לו שבעים נפש וכלם נקראים נפש אחד, אף-על-פי-כן כל אחד ואחד מישראל יש לו צמצום וגבול בפני עצמו. כי דעת כל אחד משנה מחברו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין ברפת חכם הרזים. והכל כפי מה שצמצם התלהבות לבו בבחינת חלל הפנוי וממשיך לשם מחשבות טובות שהם מדות טובות. ועל-ידי זה נתגלה מלכותו יתברך, כי כל אחד יש לו שעור בלבו לפי מדרגתו בבחינת נודע בשערים בעלה, כל חד כפום מה דמשער בלפיה. וכן כל אחד עובד ה' כפי מדותיו הטובים, זה נזהר ביותר במצוה זאת שהיא בחינת תקון חסד, וזה במצוה זאת שהיא בחינת תקון מדה אחרת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אביך במאי זהיר טפי וכוי. ואף-על-פי שבודאי צריך כל אחד מישראל לקבל מחברו מנקדתו הטובה שיש לו בפרטיות מה שאין בחברו כמו שמבאר בהתורה ואתם תהיו לי ממלכת כהנים עין שם, אף-על-פי-כן אסור להרס את

הגבול שלא יתלהב יותר מדאי לכנס לגבול חברו, כי לפעמים גם בני ישראל הפשרים יכולין להפיל אחד את חברו על-ידי שנוי דעותיהם כמבאר במקום אחר על-פני צריכין הצמצום בכמה בחינות שלא יתלהב יותר מדאי וכוי כנ"ל, וגם שלא יהרס הגבול שבינו לחברו. ובשביל זה נצטוו למנותם שיהיה נמנה כל אחד ואחד בפני עצמו. כי כל אחד יש לו גבול ושעור בדעתו להפיר את ה' יתברך ולעבדו בהדרגה ובמדה כפי מדרגתו וכנ"ל. ועל-פני נצטוו למנותם במספר שמות, כי כל אחד מישראל יש לו שם בפני עצמו כפי אחיזתו בשמא דקדשא בריך הוא כפי מדרגתו. כי השם בחינת כלי וצמצום ששם נגבל החיות שהיא הנפש (כמו שמבאר בהתורה וביום הבכורים בסימן נו), ועל-פני היה ההכרח למנותם כנ"ל. אבל על-ידי המנין שהוא בחינת צמצום כנ"ל, יכול לשלט הנגף חס ושלוש, כי בהצמצום שם אחיזת הדינים פידוע שמשם משתלשל סטרא דמותא חס ושלוש כשאין נזהרין להמתיקו פראוי, על-פני נצטוו למנותם על-ידי השקלים שנותנין לנדבת המשכן שעל-ידי זה עקר תקון בחינת ביתא תתאה שעל-ידי זה יש עליה גם לביתא עלאה וכנ"ל. כי בהמשכן שהוא האהל מועד, וכן בבית-המקדש שם מתפנסין הכל כל ישראל כאיש אחד, ואף-על-פי-כן כל אחד עומד על גבולו, בבחינת עומדים צפופים ומשתחיים רוחים, שעומדים צפופים ודחוקים זה בזה כאיש אחד ואף-על-פי-כן משתחיים רוחים שלא ישמע אחד בודוי חברו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי כל אחד צריך לשוב לה' כפי מדרגתו, כמו שכתוב בספר הא"ב כל אחד ינהג כמו ששמע מרבו, וכמו שאמרו אם אין אני לי מי לי וכוי, כי כל אחד יש לו גבול בפני עצמו כנ"ל. וזה התקון נעשה בבית-המקדש ובמשכן. ועל-פני נצטוו למנותם על-ידי השקלים שנותנין בשביל המשכן שעל-ידי זה נתתקון הכל כנ"ל, כי על שם זה נקראו שקלים שנמשך האור במדה ובמשקל לכל אחד לפי מדרגתו וכנ"ל:

אות טו

ועל-פני כל הקלקולים היו על-ידי הערב רב, שנקראים ערב רב על שם התערובות שמערבבין דעתם בתערובות שאינו טוב שרוצים לחקר במפלא מהם במה שאסור לחקר בחינת במפלא ממך אל תדרוש, ואפלו במה שהרשה להתבונן יש כמה דברים שאסור לעסק בהם ברבים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו. והרשעים והכופרים הרוצים להשיגו יתברך על-ידי חקירות ומופתים השכל הם בהפך מזה שנקנסים בחקירות שאסור לחקר כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל המסתפל בארבעה דברים וכוי, וגם רוצים לעסק בזה ברבים בבתי

כְּנִסְיוֹת הָרַעִים שֶׁלָּהֶם שָׁפַל זֶה הַיָּא בְּחִינַת עֶרֶב רַב שְׁמַעְרַבְבִּין וּמְבַלְבְּלִין הַכֹּל, שְׁעַל יָדָם הָיָה עֶקֶר חֲטָא הָעֶגְלָה שֶׁהִיא עֲבוּדָה זָרָה וּכְפִירוֹת כְּמוֹ שְׁאַמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה. וְהַתְּקוּן לְזֶה שְׁקָלִים לְנֹדֶבֶת הַמִּשְׁכָּן וְצִדְקָה לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁהֵם גַּם-כֵּן בְּחִינַת שְׁקָלִים כְּנִ"ל. שְׁעַל-יָדֵי זֶה מִמְּשִׁיכִין שְׁפַע הָעֲשִׂירוֹת אֶל הַקִּדְשָׁה כְּנִ"ל הַפָּז הָעֶרֶב רַב שְׁעַל-יָדֵי רַבּוֹי הָעֲשִׂירוֹת עָשׂוּ אֶת הָעֶגְלָה כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב וְדִי זָהָב כְּמוֹ שְׁאַמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה, כִּי כְּשֶׁנֹּתְנִין צִדְקָה בְּשִׁפִּי לְעַנְיִים הַגּוֹנִים וּלְבָנִין הַקִּדְשָׁה שֶׁהִיא בְּחִינַת נֹדֶבֶת הַמִּשְׁכָּן, עַל-יָדֵי זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת תְּקוּן הַהַ הַכְּנִ"ל שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּקוּן בֵּיתָא וּבֵיתָא עֲלָאָה כְּנִ"ל שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הַכֹּל כְּנִ"ל:

רְאֵשִׁי פְּרָקִים שִׁנְיָ לְהַלְכוֹת מְנַחָה וּבּוֹ עֲנִין פּוּרִים:

אות טז

וְזֶה בְּחִינַת פּוּרִים שֶׁהוּא הַכְּנָה לְפִסַּח שֶׁהוּא הַכְּנַעַת הַמֶּן-עַמְלָק. כִּי אֵיתָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִ"י ז"ל שֶׁעֶקֶר הַתְּגָרוֹת הַמֶּן-עַמְלָק הִיְתָה מִחֲמַת שְׂרָאָה שֶׁהִיא סוּף הַגְּלוּת וַיִּשְׂרָאֵל רוֹצִים לְבָנוֹת הַבֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ וְכוּ', כִּי עֶקֶר הַתְּקוּן לְכֹל הַכְּנִ"ל הוּא עַל-יָדֵי בֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ. כִּי כָּלֵל הַדְּבָר הוּא כִּי יֵשׁ בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה וּבֵיתָא תַּתְּאָה, וְהֵם בְּחִינַת בִּינָה וּמַלְכוּת שֶׁהֵם בְּחִינַת לֵב וּפֶה, כִּי בִּינָה לְבָא וּמַלְכוּת פֶּה. הֵינּוּ מָה שִׁיּוֹדְעִים מָה יִתְבַּרֵּךְ עַל-יָדֵי הַתְּבוּנוֹת הַלֵּב כֹּל חַד כְּפּוּס מָה דְּמַשְׁעֵר בְּלִבֵּיהֶּ, זֶה בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת עַל-יָדֵי בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲלָא שֶׁהִיא עַל-יָדֵי קִדְשֵׁת הַנְּשִׂמָה בְּשִׂרְשָׁה שֶׁהִיא חֶלֶק אֱלוֹהִים מִמַּעַל שְׁמִטְבְּעָה לְבַעַר לֵה' יִתְבַּרֵּךְ עַד אֵין סוּף וְאֵין תַּכְלִית כְּנִ"ל. אָבֵל אֵין זֶה שְׁלֵמוֹת כְּנִ"ל, כִּי הָעֶקֶר לְצַמְצָם הַהִתְלַהֲבוּת וְכוּ' וְלַעֲבֹד ה' יִתְבַּרֵּךְ בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה שֶׁזֶה בְּחִינַת בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם הַמִּזְדוֹת. וְהָעֶקֶר עַל-יָדֵי הַחֲכָמָה שֶׁבִּלְבָב שֶׁהִיא עַל-יָדֵי שְׁמַגְבִּיר הַיִּצָּר טוֹב עַל הַיִּצָּר הָרַע שֶׁהִיא עַל-יָדֵי שְׁמַגְבִּיר הַמַּחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת עַל הַמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת וְכוּ', שְׁעַל-יָדֵי זֶה מְגַלָּה מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ לְעִין כֹּל, שֶׁזֶה בְּחִינַת תַּפְלָה שֶׁצָּרִיכִין לְהוֹצִיאָהּ בְּפֶה דִּיקָא וְלָשׁוּם כֹּל לְבוֹ עֲלֶיהָ לְהַתְּגַבֵּר מֵאֵד לְהַתְּפַלֵּל בְּמַחְשְׁבוֹת טְהוֹרוֹת לְקַשֵּׁר הַמַּחְשְׁבָה שֶׁבִּלְבָב לְהַדְּבֹר פֶּה בְּקַשֵּׁר אֲמִיץ וְחִזָּק. וְעַל-יָדֵי זֶה עֶקֶר הַתְּגָלוֹת מַלְכוּתוֹ שֶׁהִיא הַתְּגָלוֹת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּבְחִינַת אוֹדֵיעַ אֲמוּנָתָּהּ בְּפִי. וְעַל-יָדֵי זֶה נִכְלָל בֵּיתָא עֲלָאָה וּבֵיתָא תַּתְּאָה וַיֵּשׁ לְשִׁנְיָהֶם עֲלֶיהָ וְכוּ' שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עֲבוּדָה שֶׁבִּלְבָב זֶה תַּפְלָה וְכוּ'. וְזֶה עֶקֶר הַתְּקוּן, כִּי עֶקֶר הַתְּקוּן הַכֹּל הוּא עַל-יָדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלַתְּתָא דִּיקָא, כִּי כְּשֶׁמְגַלִּין אֱלֻקוֹתוֹ וּמַלְכוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ עַל-יָדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלַתְּתָא שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּקוּן בֵּיתָא תַּתְּאָה אֲזִי דִּיקָא יֵשׁ עֲלֶיהָ גַּם לְבֵיתָא עֲלָאָה כְּנִ"ל:

נמצא שכלליות העולמות נקרא אתערוותא דלעלא בחינת ביתא עלאה, ואתערוותא דלתתא בחינת ביתא תתאה, ובודאי גם למעלה למעלה יש בחינת ביתא עלאה וביתא תתאה שהם בינה ומלכות וכן בכל עולם ועולם מתחלת אצילות עד עולם המעשה הזה שבו הבחירה שבשביל זה נברא הכל. וכן בכל אדם ואדם יש שתי בחינות אלו בחינת ביתא עלאה וביתא תתאה שהם בחינת לב ופה וכו' פנזכר לעיל. אך הכל תלוי בהאדם שהוא בעל בחירה. וכל התנוצצות אלקות שמאיר בלב האדם מלמעלה מאיזה בחינה שהיא הכל היא בחינת ביתא עלאה. וכשמתגבר פנזכר לעיל עד שמגלה מלכותו פנזכר לעיל זה בחינת ביתא תתאה. ואז דיקא יש עליה לביתא עלאה שאז יכול לקבל אור התנוצצות אלקות שבלב וכו' וכנזכר לעיל:

אות יז

וזה בחינת פסח ואסור חמץ. כי אז יצאו בחפזון כי לא היו ראויים לגאולה על-ידי אתערוותא דלתתא שלא היה בשלמות. על-כן הכרחו לצאת בחפזון כמובא שזה בחינת אסור חמץ (כמו שמבאר במקום אחר). ואפלו בשעת מתן תורה שכבר היה להם איזה הכנות אף-על-פי-כן לא היו ראויים עדין להתגלות נבואה כזה פנים בפנים, כי היה ראוי לתן התורה לאלף דור וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. על-כן התגרה בהם הבעל דבר על-ידי הסתת הערב רב עד שעשו להם אלהי זהב שהיא העגל. כי אי אפשר לכנס לבחינת ביתא עלאה שהיא השגת אלקות כי אם פני תקון ביתא תתאה, שהיא על-ידי עבודות ומעשים טובים, והעקר על-ידי התגברות המחשבות טובות על המחשבות רעות וכו' פנזכר לעיל שעל-ידי זה עקר התגלות מלכותו יתברך בבחינת אודיע אמונתך בפי שהיא בחינת ביתא תתאה פנזכר לעיל, שזהו בחינת שצריכין להקדים נעשה לנשמע פנזכר לעיל:

ועל-כן היה התקון על-ידי המשכן שנעשה מכסף וזהב ונחשת שהם גנין עלאין. כי עקר הנסיון והבחירה היא בענין שמירת הברית שתלוי במחשבה. וכשמתגבר על המחשבות רעות והרהורים רעים, כמו כן זוכה לגלות מלכותו, וכמו כן יש עליה לבחינת ביתא עלאה וכו' פנזכר לעיל. וכשפוגם בזה ורוצה לכנס במחשבתו להבין השגת אלקותו יוכל לבוא לקוללים גדולים כמבאר במקום אחר. ואז מתגבר בו מאד תאות ממון שהיא עבודה זרה בחינת אלקי כסף ואלקי זהב. כי הממון בשרשו גבה מאד ושם אור השפע אינו מגשם כל כך כמו אור השפע הנמשכת בשביל הולדה שמתלבש בהגוף בהטפה זרעית וכו' ששם כל ההתגרות. וכפי הפגם בזה והעקר כשפוגם באסור חס ושלום, כי לא נתנה תורה למלאכי

השָׁרֵת, וְעַל-כֵּן בְּהִתֵּר אֶף-עַל-פִּי שֶׁגַם בָּזָה יֵשׁ כְּמֵה פְּגָמִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא הִתֵּר וְכוּי כְּמוֹ שֶׁשִּׁמְעֵתִי וְכוּי וְכוּי. אֲבָל כְּשִׁפּוּגִים בְּאִסּוּר חֵס וְשְׁלוֹם אֲזִי נִפְגָּם בֵּיתָא תִּתְאַה וְאִז מְגִיעַ הַפְּגָם לְאוֹר הַשִּׁפְעַ שֶׁל הַמְּמוֹן בְּיוֹתֵר. כִּי הַמְּמוֹן שֶׁהוּא הַפְּרָנְסָה נִמְשָׁךְ מִמְּקוֹם גְּבוּהָ מְאֹד וְאִז פּוֹגֵם בְּהַגְוִנִין עֲלָאִין שֶׁהֵם בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה עַד שְׂיוּכָל לְהַכְשִׁיל בְּעִבּוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ חֵס וְשְׁלוֹם. אוֹ שְׁנוּפֵל בְּיוֹתֵר בְּתֵאוֹת מְמוֹן שֶׁהִיא גַם-כֵּן בְּחִינַת עִבּוּדָה זָרָה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת חֲטָא הָעֶגְל עַל-יְדֵי כָּל הַנְּזָכָר לְעִיל. כִּי לֹא עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל עִבּוּדָה זָרָה אֲלָא לְהִתִּיר לָהֶם וְכוּי. וְהִתְקוֹן עַל-יְדֵי הַמְּשַׁכֵּן שֶׁהִיא בְּחִינַת הַבֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה עַל-יְדֵי בְּצִלָּאֵל וְאַהֲלִיאָב וְכָל חַכְמֵי לֵב אֶת הַמְּשַׁכֵּן וְכָלִיו בְּתַקּוּנִים נִפְלְאִים כְּאֵלָה עַד שֶׁהַמְּשִׁיכּוֹ לְשֵׁם הַתְּגִלוֹת אֱלֻקוֹתוֹ וּמְלֻכוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת מִי עִם זֹאת עוֹלָה וְכוּי. [וְעֵינִי בְּאֵהָר הַקְּדוֹשׁ בְּהַקְּדָמָה בְּדָף יוֹד. פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמְּדַבֵּר וְכוּי. כְּמֵה דְאֵת אָמַר וּמְדַבֵּרָךְ נֶאֱוָה וְכוּי. בְּהֵיא מְלֵא דְפוּמָא הִיא סְלֻקַּת וְעֲלַת בֵּין גְּדַפֵּי דְאָמָא. וְלִבְתֵּר בְּדַבּוּרָא הִיא נַחְתַּת וְשָׂרְיָא עַל רִישֵׁיָהוּ דְעֵמָא קְדִישָׁא וְכוּי. כִּי עֵקֶר תְּקוּן הַצְּמֻצוֹם הַנְּזָכָר לְעִיל הוּא עַל-יְדֵי הַדְּבּוּר שֶׁהִיא הַדְּבּוּר שֶׁל תְּפִלָּה וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת בְּיוֹם וְעֵינִי

אות יח

וְעַל-כֵּן חֲסִידִים הָרְאוּשׁוּנִים הָיוּ שׁוֹהִין שְׁעָה אַחַת וּמִתְפַּלְלִין וְכוּי. כִּי בְּתַחֲלָה הָיוּ מְדַבְּקִין עֲצָמוֹן לְאוֹר הָאִין סוּף בְּדַבְּקוֹת נִפְלְאָ, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַשְּׁעָה שֶׁהָיוּ שׁוֹהִין בְּשִׁתִּיקָה קִדְּם הַתְּפִלָּה. וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁרָאוּ שֶׁיִּכְוֹלִין לְעֵלוֹת חֵס וְשְׁלוֹם חוּץ מִהַמְּדָה צְמֻצְמוֹ הָאוֹר אִין סוּף שֶׁבְּלִבָּם וְעֵסְקוּ בְּתַפְלָה בְּדַבּוּרִים, שֶׁזֶה עֵקֶר תְּקוּן הַצְּמֻצוֹם וְכוּי שֶׁעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא מִי עִם זֹאת עוֹלָה בְּבְחִינַת עִבּוּדָה שְׁבִילָב זֹו תְּפִלָּה שֶׁהִיא עֵקֶר הַתְּגִלוֹת מְלֻכוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר שָׁם. וְעַל-כֵּן אַחַר כֵּן הָיוּ חוֹזְרִין וְשׁוֹהִין שְׁעָה אַחַת אַחַר הַתְּפִלָּה, כְּדִי לְהַעֲלוֹת הַמְּלֻכוֹת בְּחִינַת בֵּיתָא תִּתְאַה עִם בֵּיתָא עֲלָאָה יַחַד בְּבְחִינַת מִי עִם זֹאת עוֹלָה מִן הַמְּדַבֵּר דִּיקָא שֶׁהִיא הַדְּבּוּר שֶׁל הַתְּפִלָּה. כִּי דִּיקָא אַחַר הַתְּגִלוֹת מְלֻכוֹתוֹ אִז יֵשׁ עֲלֵיהָ גַם לְבֵיתָא עֲלָאָה כְּנִזְכָּר לְעִיל:

וְזֶה בְּחִינַת חֵס לְבִי בְּקִרְבִּי בְּהִגִּי תִבְעֵר אִשׁ עַד שֶׁהִיא כְּמַעַט נִשְׂרָף מִרְבוּי הַהִתְלַהֲבוֹת וְכוּי, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת פְּגָם נִדָּב וְאַבִּיהוּא בְּקִרְבָּתֶם לְפָנֵי ה' וְכוּי. וְהִתְקוֹן דְּבִרְתֵּי בְּלִשׁוֹנֵי בְּחִינַת הַדְּבּוּר שֶׁל הַתְּפִלָּה וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְכוּי:

וְכָל זֶה הוּא עֲנֵן פּוּרִים וּמְלַחֶמֶת הַמֶּן-עֲמֶלֶק, כִּי כָל עֲבוֹדַת הַצְּדִיק לְגִלוֹת מְלָכוּתוֹ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם לְמַגְדוֹל וְעַד קֶטֶן מְרוֹם כָּל דְּרָגִין עַד סוֹף סוֹף כָּל דְּרָגִין, לְהוֹצִיא אֶפְלוֹ הַנְּשָׁמוֹת וְהַנִּיצוּצוֹת שֶׁנִּפְלוּ לְמָקוֹם שֶׁנִּפְלוּ לְבָרָרִם וּלְקַבָּצִים וּלְטַהֲרִים וּלְזַכְּכֵם וְכוּ'. וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַנְּזָכָר לְעִיל עַל-יְדֵי בְּנִין הַתּוֹרָה הַנְּזָכָר לְעִיל, שֶׁצָּרִיכִין לְצַמְצֵם אֹרֹת הַהִתְלַהֲבוֹת וְכוּ' וְלַהֲתַגְבֵּר מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת וּלְסַלֵּק הַמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת שֶׁהֵם עֹקֵר הַיְצָרִין וְכוּ', עַד שֶׁיִּתְגַּלֶּה מְלָכוּתוֹ עַל-יְדֵי זֶה. וְאֶפְלוֹ מִי שֶׁפָּגַם בָּזֶה כְּמוֹ שֶׁפָּגַם עַד שֶׁנִּפְלַל לְמַחְשְׁבוֹת רָעוֹת מְאֹד מְאֹד שֶׁהוּא מְהַעֲשֵׂרִים וְאֶרְבָּעָה דְּבָרִים הַמְעַכְבִּין הַתְּשׁוּבָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵאָרֵר בּוֹ בְּנִפְלְאוֹתָיו שֶׁיִּתְגַּבֵּר בְּכָל פְּעַם עַל הַמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִהַמְּחֻשְׁבוֹת שְׁעוֹבֵרִין עָלָיו וְכוּ', וַיִּדַע שֶׁכָּל נִקְדָּה וְהַעֲתֵקָה שֶׁנִּעְתָּק מַחְשְׁבָתוֹ מֵרַע לְטוֹב, הַכֹּל יִקָּר מְאֹד בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ וְכֻלָּם יִתְקַבְּצוּ לְעִזְרָתוֹ וְכוּ'. וְהַמֶּן-עֲמֶלֶק שֶׁכָּלוּל מְכַל הַקְּלָפוֹת כְּמוֹבָא הוּא בְּהַפָּךְ מְכַל זֶה, וְכָל בְּוִנְתּוֹ לְהִרְעֵם מִתְחִלָּה וְעַד סוֹף. כִּי יוֹנֵק מִהַסִּיגִים שֶׁל בְּחִינַת שְׁבִירַת כְּלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מְלָכֵי אֲדוּם שֶׁכָּלוּל מְכַל הַסִּיגִים, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עֲשֵׂרֵת בְּנֵי הַמֶּן שֶׁהֵם עֲשָׂרֵת כְּתָרִין דְּמִסְאָבוּתָא כְּמוֹבָא. כִּי זֶה יְדוּעַ בְּעֵץ חַיִּים מְעַנֵּן מְלָכֵי אֲדוּם וְכוּ' שֶׁעֹקֵר הַשְּׁבִירָה הִיא מֵרַבּוּי הָאוֹר, כְּמוֹ שֶׁהִתְחִיל סֵפֶר הָעֵץ חַיִּים בָּזֶה כְּשֶׁעָלָה בְּרָצוֹנוֹ וְכוּ' הִיא הָאוֹר אֵין סוֹף וְלֹא הִיא מְקוֹם לְבְרִיאַת הָעוֹלָם וְכוּ' וְצַמְצֵם וְכוּ'. וּמֵרַבּוּי הָאוֹר הִיָּתָה שְׁבִירַת כְּלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מְלָכֵי אֲדוּם שֶׁמֵתוּ וְכוּ'. וְכָל עֲבוֹדָתָנוּ לְתַקֵּן זֹאת. וְזֶה עֹקֵר נִפְלְאוֹת מַעֲלָתוֹ שֶׁל הַבְּעַל בְּחִירָה וְכוּ'. כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן כִּי אִם עַל-יְדֵי הַבְּעַל בְּחִירָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ יֵצֵר הָרַע כְּזֶה שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ בְּחִירָה וְכוּ'. כִּי בְּהִכָּרַח שִׁיחָה אֶתְעָרוּתָא דְּלִתְתָּא. כִּי כָּל הַשְּׁבִירָה הִיָּתָה עַל-יְדֵי שֶׁלֹּא הִיָּתָה אֶתְעָרוּתָא דְּלִתְתָּא וְעֹקֵר אֶתְעָרוּתָא דְּלִתְתָּא הִיא עַל-יְדֵי הַבְּעַל בְּחִירָה דִּיקָא. אֲבָל מְזֶה בְּעֲצָמוֹ הִיא כָּל הַבְּחִירָה, כִּי כָּל כַּח הַיְצָר הָרַע הוּא מִהַשְּׁבִירָה שֶׁהִיָּתָה עַל-יְדֵי שֶׁלֹּא הִיָּתָה אֶתְעָרוּתָא דְּלִתְתָּא וְהִבֵּן מְאֹד. וְעַל-כֵּן בְּכָל עֵת וְרָגַע שֶׁמֵתְעוֹרֵר הַבְּעַל בְּחִירָה בְּאִיזָה נִקְדָּה בְּעֵלְמָא לְשׁוּב לְמִקּוּרוֹ וְכוּ', נִתְעוֹרֵר תְּכֵף כְּנִגְדוֹ הַיְצָר הָרַע שֶׁהוּא מִהַסִּיגִים וּמִבְּלָבוֹ וּמוֹנְעוֹ בְּכַמָּה מִיָּנִי בְּלָבוּלִים שׁוֹנִים, בְּבְחִינַת יַעֲלוּ שְׁמַיִם יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת רַבּוּי אֹרֹת שֶׁמְסִיתוֹ לְהִתְלַהֵב יוֹתֵר מִדְּאֵי בְּלֵי צְמָצוּם הָרְאוּי לוֹ, וּמְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמְסִיתוֹ לְהִסְתַּכֵּל בְּמָה דְּלִית לִיהּ רְשׁוֹ בְּחִינַת מָה לְמַעְלָה מָה לְמַטָּה וְכוּ', שֶׁזֶה גַּם-כֵּן בְּחִינַת הַמְּחַקְרִים וְכוּ'. וּבִתּוֹךְ כֵּךְ מְסִיתוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת בְּהִרְהוּרִים רָעִים מְגִשְׁמִים וּמְזֻהָמִים מְאֹד וְכוּ'. וּמַחְמַת שֶׁהַנִּקְדוֹת טוֹבוֹת שֶׁבְּלָבוֹ אֵי אֶפְשָׁר לְכַבּוֹתָם בְּבְחִינַת מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה וְכוּ', עַל-כֵּן מֵתְעוֹרֵר בְּלָבוֹ בְּכָל פְּעַם הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה וְתֵכֵף שְׂרוּצָה לְשׁוּב מִבְּלָבוֹ בְּבְחִינַת רַבּוּי אֹרֹת. וְגַם בָּזֶה יֵשׁ כְּפָה בְּחִינּוֹת וְכוּ'. וְכָל זֶה מַעֲשֵׂה הַמֶּן-עֲמֶלֶק שֶׁכָּלוּל מְכַל רַע הַנְּזָכָר לְעִיל. כִּי הוּא בְּבְחִינַת וְכָל יֵצֵר מַחְשְׁבוֹת לְבוֹ

רק' רע' כלי היוס' סופי תבות עמלק. בבחינת ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד, שמתגבר מראשית ועד אחרית, והכל לרעתו כי על-ידי זה דיקא יהיה נמחה ונאבד לעד, בחינת עדי אבד בחינת עת אשר שלט וכוי לרע לו. ותכף כשרואה שהאדם רוצה לנתק מחשבתו מרע לטוב פני"ל. מבלבלו כנזכר לעיל. וזה בחינת כל מלחמת הצדיק עם עמלק בשביל החלושי כח שבישראל. וזה זכור את אשר עשה לך עמלק וכוי שצריכין לזכר היטב את כל אשר עשה וכוי אשר קרף בדרד ויזנב בך כל הנחשלים אחריו וכוי שמקרה כל הנחשלים שהם החלושי כח וכוי:

ועל-כן אי אפשר לעמוד נגדו כי אם בכל הצדיקים הגדולים בחינת משה ויהושע רבי ותלמידים וכוי. כי אי אפשר להכניעו ולבטלו בפעם אחד, כי חנון ורחום הוא וחסד וחסד ורוצה בקיום העולם וכוי ושיתבררו כל הניצוצות בבחינת אתערויאת דלתתא דיקא לעשות עמהם נפלאות שיעלה מהם שעשועים לפניו יתברך על-ידי בחינת בחירתם דיקא וכוי. והעקר שיכניס בהם בחינת בקיאות המבאר בהתורה קרא את יהושע בחינת בקי ברצוא בקי בשוב וכוי, ושיצמצמו ההתלהבות וכוי, ויהיה יקר בעיניהם כל העתקה ותנועה שמנתקים מחשבתם מרע לטוב וכוי שזה עקר התשובה כנזכר לעיל. ועל-כן מלחמה לה' בעמלק מדור דור מדורו של משה עד דורו וכוי. כי אי אפשר למחות זכר עמלק בפעם אחד, כי סערה בזרוע של הקדוש-ברוך-הוא וכוי. כי צריכין לחוס גם על הניצוצות הנעלמים בו בחינת כי ציד בפיו וכוי. שזה בחינת מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק. שמשם היה כל כחו. כי בכל מקום שנגעלם טוב הרבה מתגבר הקלפה הרבה וכוי, ועמלק והמן רצו לעקר עצמן לגמרי אשר לא יזכר שם ישראל עוד, וביותר התגבר הרשע המן להשמיד להרג ולאבד וכוי. אבל ה' יתברך מפיר מחשבות ערומים, כי לא דבר ה' למחות שם ישראל. ואפלו הנשמות ששרשם מקדשת ישראל הכבושים אצלו לא ימחה אותם בשום אופן. על-כן אינו מוחה זכרו בפעם אחד רק מלחמה לה' בעמלק מדור דור, שעל-ידי זה יש בחירה לכל אחד, ועל-ידי זה דיקא יתבררו ויצאו הנשמות הכבושים אצלו כנזכר לעיל ואז ימחה שמו וזכרו לגמרי מתחת השמים וכוי, כי אז יהיה בלע המות לנצח וכוי. ועל-כן מלחמה לה' בעמלק מדור דור דיקא, כי עקר הברור על-ידי הדורות שנולדים:

אות כ

כי עקר ההולדה על-ידי זה שבהכרח שתעבר הנשמה מרום כל דרגין מלמעלה מפל הארבעה עולמות אצילות בריאה יצירה עשייה מאתר דלית מחשבה תפיסא תמן כלל, ויורדת עד שנמשכת על-ידי יצר מחשבת לב

הָאָדָם, עַד שְׁצָרִיכָה לְעֵבֶר דָּרָךְ הַגּוֹף הַגִּשְׁמִי הַזֶּה עַד שְׁעוֹבֶרֶת שְׁתֵּי פְעָמִים דָּרָךְ מֵעֵבֶר הַשְּׁתֵּן (כְּמוֹבָא לְשׁוֹן זֶה בְּכַמָּה סְפָרִים), וְנוֹלְדָת בְּחֻבְלִים וְצִרִים וְעַל-יַדֵּי רַבּוּי דָּם נִדָּה שֶׁל הַלְדָּה. וּמִשָּׁם דִּיקָא צָרִיכָה לְהִתְבַּרֵּר לְהַעֲבִיר הָעֶרְלָה בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי וּלְבַטֵּל עֶרְלַת לֵב שֶׁהֵם מַחְשְׁבוֹת רְעוּת שְׁמֻטְמֻטְמִין הַלֵּב כְּנִזְכָּר לְעִיל, עַד שְׁיִזְכֶּה לְשַׁבֵּר יֶצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבוֹ הָרָעִים בְּכָל יוֹם עַד שְׁיִזְכֶּה לְמָה שְׁיִזְכֶּה כְּפִי קִדְשָׁתוֹ. וְעַקֵּר הַמְלַחְמָה עֲבוּר הַחֲלוּשֵׁי כַח שְׁנִכְשָׁלוּ כְּמוֹ שְׁנִכְשָׁלוּ, וְגַם עֵתָה בְּכָל פְּעַם שְׁמַתְעוּרָרֶת נִקְדַּתְתֶּם לְשׁוֹב חוּתֵר עֲלֵיהֶם בְּחִינַת עֲמָלֵק בְּבַחֲיִנַת הַנִּזְכָּר לְעִיל. וְכוּ' וְצָרִיכִים לְלַחֵם עֲבוּרֵם לְהָאִיר בְּלִבְּכֶם וּלְעוֹרְרֵם וּלְהוֹדִיעֵם שְׁכָל נִקְדָּה וְנִקְדָּה שְׁמַנְתְּקִים מַחְשְׁבֹתְכֶם וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְהַעֲקֹר לִידַע שְׁאִין יוֹדְעִים כָּלֵל וְכוּ', וְשֵׁלָא יִתְיַאֲשׁוּ מִן הַצְּעָקָה וְהַתְּפִלָּה לְעוֹלָם וְכוּ'. בְּבַחֲיִנַת 'וּמְרַדְכִי' בְּחִינַת הַצְּדִיק הַדּוֹר הַנִּזְכָּר לְעִיל 'יִדַע אֵת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה' בְּזֶה הָעוֹלָם אֵת כָּל הַנִּכְלָמִים וְהָעֲרֻמוּמִיּוֹת וְכוּ', שְׁחוּתֵר בְּחִינַת עֲמָלֵק וְכוּ' בְּחֻמִּימוֹת הַתְּאֻוֹת וּבְמַחְלֻקַת בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וְכוּ', וּבְמַחְלֻקַת שְׁבַעוֹלָם וּבְפָרֵט לְהַרְחִיק מִהַצְּדִיק וְכוּ', וְהַכֵּל מַעֲשֶׂה עֲמָלֵק כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק וְכוּ'. וְכֵן הַכְּנִיס בְּיִשְׂרָאֵל שְׁבָכָל עִיר וְעִיר צוּם וּבְכִי וְכוּ' בְּחִינַת וְדַבְּרֵי הַצּוּמוֹת וְזַעֲקֹתֶם וְכוּ'. וְעַל-יַדֵּי זֶה נִתְהַפֵּךְ הַכֵּל לְטוֹבָה. עַל-כֵּן דִּיקָא עַל-יַדֵּי הוֹלְדוֹת הַדּוֹרוֹת שְׁמוֹדִיעִים לָהֶם אֶלְקוּתוֹ מְדוֹר לְדוֹר בְּבַחֲיִנַת וְעַד דּוֹר וְדוֹר אֶמוּנָתוֹ, עַל-יַדֵּי זֶה דִּיקָא הַכְּנַעַת וּמַפְלֵת עֲמָלֵק מְדוֹר לְדוֹר וְכוּ'. בְּחִינַת לְדוֹר וְדוֹר אֶמוּנָתָךְ כּוֹנֵנֶת אַרְץ וְתַעֲמֹד, מַחְשְׁבוֹת לְבוֹ לְדוֹר וְדוֹר מִגּוֹן וּמוֹשִׁיעַ לָהֶם וּלְבַנֵּיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, בְּחִינַת דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַח מַעֲשֵׂיךְ וְכוּ'. וְעַד דּוֹר וְדוֹר אֶמוּנָתוֹ וְכוּ':

אות כא

וְזֶה אֵין דּוֹרְשִׁין בְּעֲרִיּוֹת בְּשִׁלְשָׁה וְלֹא בְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית בְּשָׁנִים וְלֹא בְּמַרְכָּבָה בְּיַחֲד שְׁנַסְמְכוּ זֶה לְזֶה כִּי הֵם שְׁיִכִּים זֶה לְזֶה. כִּי עַקֵּר הַנִּסְיוֹן וְהַבְּחִירָה הִיא בְּתַאֲוָה זֹאת, וְאֶפְלוּ בְּהִתֵּר יֵשׁ אֲלֵפִים וּרְבִי רַבּוֹת בְּחִינּוֹת וּמְכַל שְׁכֵן בְּאֶסוּר חֵס וְשָׁלוֹם. וְכֵלָם כְּלוּלִים בְּשִׁלְשָׁה שֶׁהֵם הַקְּדוּשׁ בְּיוֹתֵר שְׁאִין לְמַעֲלָה מִמֶּנּוּ, וְהַפְּגוּם הַגְּרוּעַ בְּיוֹתֵר מִהַכֵּל, וְהַבִּינּוּנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת צְדִיקִים בְּיִנּוּנִים רְשָׁעִים. וּבּוֹדָאֵי בְּכָל בְּחִינָה יֵשׁ כְּמָה דְּרָגוֹת אֲבָל כְּלוּתָם הֵם שִׁלְשָׁה. וְאֶסוּר לְדַרְשׁ בְּזֶה וּלְחַקֵּר מֶה שְׁנַעֲשֶׂה בְּזֶה כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר בְּזֶה הַרְבֵּה, כִּי רַבּוּי הַחוּשָׁב אֶפְלוּ לְבַחֲיִנַת הַשׁוֹלֵל וְכוּ'. גַּם כָּל הוֹלְדוֹת הַדּוֹרוֹת הֵם שִׁלְשָׁה בְּחִינּוֹת שֶׁהֵם הָאֵב וְהָאֵם וְהַנּוֹלֵד הַנּוֹלֵד. וְאִידָּהּ הַנִּשְׁמָה נִמְשַׁכֶּת דִּיקָא עַל-יַדֵּי זֶה. בְּזֶה אֶסוּר לְדַרְשׁ כִּי נַעֲלָם מְאֹד וְכוּ'. וְלֹא בְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית בְּשָׁנִים, כִּי מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית הֵם שְׁנַיִם בְּחִינַת קִדְּשׁ הַבְּרִיאָה וְאַחַר הַבְּרִיאָה. וּבְזֶה אֶסוּר לְדַרְשׁ אִידָּהּ נַעֲשֶׂה וְנִמְשָׁךְ וְכוּ'. וְלֹא בְּמַרְכָּבָה בְּיַחֲד,

מִרְכָּבָה זֶה בְּחִינַת אֵיךְ נִכְלָל הַפֶּעַל וְהַכֹּחַ יַחַד, וְאֵיךְ יֵצֵא הַפֶּעַל מֵהַכֹּחַ עַל-
יְדֵי כֹחַ הַמְמַצֵּעַ שְׂפִינִיָּהֶם שֶׁנִּקְרָא כֹּחַ הַהֵיחִלִּי (כְּמוֹ שְׂמִבְּאָר בְּמִקּוֹם אַחֵר),
וְעַל-כֵּן נִקְרָא מַעֲשֵׂה מִרְכָּבָה וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת אַחֲדוּת, כִּי נִכְלָלִים כָּל־
בְּאַחַד. וּבְזֶה אֶסוּר לְדַרְשׁ אֶפְלוּ לִיחִיד אֲלֵא אִם כֹּן הָיָה חֶכֶם וּמִבִּין מִדַּעְתּוֹ
וְכוּ'. וְעַל-כֵּן אֵלוּ הַדְּבָרִים תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה, כִּי מַחֲמַת שְׂאֵי אֶפְשֵׁר לְדַרְשׁ
בְּעָרִיּוֹת בְּשִׁלְשָׁה מַחֲמַת שְׂנֵאָחֻז שֶׁם כָּל תְּאֻתָּם שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַסִּיגִים הַנִּזְכָּרִים
לְעִיל שֶׁהֵם בְּחִינַת זְהֻמַּת עֲמָלֵק. מַחֲמַת זֶה אֶסוּר לְדַרְשׁ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית
וּמַעֲשֵׂה מִרְכָּבָה וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ מִיָּד בְּמִשְׁנֵה כָּל הַמִּסְתַּכֵּל בְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים
וְכוּ' :

[וְתַחֲסִרְהוּ מַעֲט מַאֲלָקִים בְּחִינַת הַצְּמָצוּם וְכוּ'. וְכַבּוּד וְהִדָּר תִּעֲטָרְהוּ
שְׁעַל-יְדֵי זֶה בָּא כָּל הַכַּבּוּד הַזֶּה וְכוּ'] :

פּוּרִים לְשׁוֹן פְּרוּרִים בְּחִינַת פּוּר הַתְּפוּרָרָה אַרְץ וְכוּ'. כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן עַל-
יְדֵי בְּחִינַת פְּרוּרִים דְּקִים שְׂמֵתִגְבֵּר כָּל אַחַד לַחֲטוֹף וְכוּ'. כִּי עֲמָלֵק מִתְּגַבֵּר
מֵאֵד וְעֵקֶר הַתְּגַבְּרוּתוֹ בְּפָגַם הַבְּרִית שֶׁהוּא פָּגַם הַמַּחֲשָׁבָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת
פְּרוּרִים בְּבְּחִינַת מָאן דְּזָרִיק פְּרוּרִין דְּנִהְמָא וְכוּ' כָּל שְׂכּוֹן מָאן דְּזָרִיק פְּרוּרִין
דְּמַחָא. וְהַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַצְּדִיק שְׂיִכּוֹל לְהַגְבִּיחַ אֵלוּ הַפְּרוּרִין עַל-יְדֵי
שְׂמָלֵקֵט מַעֲט הַמַּחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת שְׂעֲמָלֵק רוּצָה לְדַרְסָם וּלְבַטְּלָם. וְהַצְּדִיק
מְלַקֵּט אוֹתָם כְּנִזְכָּר לְעִיל, כִּי זֶה בְּחִינַת תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל וְכוּ', וְעוֹשֶׂה מְזֶה
בְּחִינַת פּוּרִים שֶׁהִיא מִפְּלֵת הַמֶּן-עֲמָלֵק וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי שְׂמִשְׁמִחַת הַכֹּל
בְּשִׂמְחַת פּוּרִים שְׂנִמְשָׁךְ מַעֲשָׂרָה מִיָּנִי נְגִינָה שֶׁהִיא שְׂמִחַת חֲתָן וְכֻלָּה שְׁעַל
יָדָם הַהוֹלְדָה מִדּוֹר לְדוֹר שְׂעֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַשְּׂמִחָה. שֶׁהִיוּ בְּחִינַת גְּדֹל
עֲצָם הַמְּצָנָה לְשִׂמְחַת חֲתָן וְכֻלָּה :

יְרוּשָׁלַיִם שְׂקָלִים פָּרָק א. לְפִי שְׂחֻטָּאוּ בְּחֻצֵי הַיּוֹם יִתְּנוּ מַחֲצִית :

נִמְצָא שְׂכָלְלוּת הַעוֹלָמוֹת נִקְרָא אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲלָא בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה,
וְאֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא בְּחִינַת בֵּיתָא תְּתָאָה, וּבּוֹדָאֵי גַם לְמַעְלָה לְמַעְלָה יֵשׁ
בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה וּבֵיתָא תְּתָאָה שֶׁהֵם בִּינָה וּמַלְכוּת וְכֵן בְּכָל עוֹלָם וְעוֹלָם
מִתְחַלֵּת אֲצִילוֹת עַד עוֹלָם הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה שְׂבוּ הַבְּחִירָה שְׂבִשְׂבִיל זֶה נִבְרָא
הַכֹּל. וְכֵן בְּכָל אָדָם וְאָדָם יֵשׁ שְׂתֵי בְּחִינּוֹת אֵלוּ בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה וּבֵיתָא
תְּתָאָה שֶׁהֵם בְּחִינַת לֵב וּפֶה וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל. אֵךְ הַכֹּל תְּלוּי בְּהָאָדָם שֶׁהוּא
בְּעַל בְּחִירָה. וְכָל הַתְּנוּצָצוֹת אֶלְקוֹת שְׂמַאִיר בְּלֵב הָאָדָם מְלַמְעֵלָה מֵאִיזָה
בְּחִינָה שֶׁהִיא הַכֹּל הִיא בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה. וְכִשְׂמֵתִגְבֵּר כְּנִזְכָּר לְעִיל עַד
שְׂמִגְלָה מַלְכוּתוֹ כְּנִזְכָּר לְעִיל זֶה בְּחִינַת בֵּיתָא תְּתָאָה. וְאִזּוּ דִּיקָא יֵשׁ עֲלֵיהּ
לְבֵיתָא עֲלָאָה שְׂאִזּוּ יְכוֹל לְקַבֵּל אוֹר הַתְּנוּצָצוֹת אֶלְקוֹת שְׂבִיל וְכוּ' וְכִנְזָכָר
לְעִיל :

וְזֶה בְּחִינַת פֶּסַח וְאִסּוּר חֶמֶץ. כִּי אִזּוֹ יֵצְאוּ בְּחַפְזוֹן כִּי לֹא הָיוּ רְאוּיִים לְגֵאֲלָהּ
עַל-יְדֵי אֲתֵּירוֹתָא דְלִתְתָּא שְׁלֵא הָיָה בְּשִׁלְמוֹת. עַל-כֵּן הִכְרַחוּ לְצֵאת בְּחַפְזוֹן
כְּמוֹבָא שְׁזֵה בְּחִינַת אִסּוּר חֶמֶץ כְּמוֹ שְׁמִבְאָר בְּמִקּוֹם אַחֵר. וְאִפְלוּ בְּשַׁעַת
מִתְּנֵן תּוֹרָה שְׁכָבֵר הָיָה לָהֶם אֵיזָה הִכְנוּת אָף-עַל-פִּי-כֵן לֹא הָיוּ רְאוּיִים עֲדִין
לְהִתְגַּלוֹת נְבוּאָה כְּזֶה פְּנִים בְּפְנִים, כִּי הָיָה רְאוּי לְתֵן הַתּוֹרָה לְאֶלֶף דּוֹר וְכוּ'
כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוֹרֻנָם לְבָרְכָהּ. עַל-כֵּן הִתְגַּרְה בָּהֶם הַבַּעַל דָּבָר עַל-
יְדֵי הַסֵּתֶת הָעָרֵב רַב עַד שֶׁעָשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי זָהָב שֶׁהִיא הָעֵגֶל. כִּי אֵי אֲפֹשֶׁר
לְכַנֵּס לְבְּחִינַת בֵּיתָא עֲלֵאָה שֶׁהִיא הַשְּׁגַת אֱלֻקוֹת כִּי אִם כְּפִי תִקּוֹן בֵּיתָא
תִּתְּאָה, שֶׁהִיא עַל-יְדֵי עֲבוּדוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי הַתְּגַבְרוֹת
הַמְּחַשְׁבוֹת טוֹבוֹת עַל הַמְּחַשְׁבוֹת רָעוֹת וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֲקָר
הַתְּגַלוֹת מְלָכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְּחִינַת אוֹדִיעַ אֲמוֹנָתָךְ בְּפִי שֶׁהִיא בְּחִינַת בֵּיתָא
תִּתְּאָה כְּנִזְכָּר לְעִיל, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת שְׁצָרִיכִין לְהַקְדִּים נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמַע כְּנִזְכָּר
לְעִיל:

וְעַל-כֵּן הָיָה הַתִּקּוּן עַל-יְדֵי הַמְּשָׁכָן שֶׁנַּעֲשֶׂה מְכַסֶּף וְזָהָב וְנַחֲשֶׁת שֶׁהֵם גּוֹנִין
עֲלָיִן. כִּי עֲקָר הַנְּסִיוֹן וְהַבְּחִירָה הִיא בַּעֲנָן שְׁמִירַת הַבְּרִית שֶׁתְּלוּי
בְּמַחְשָׁבָה. וְכִשְׁמִתְגַּבֵּר עַל הַמְּחַשְׁבוֹת רָעוֹת וְהַרְהוּרִים רָעִים, כְּמוֹ כֵן זוֹכָה
לְגִלוֹת מְלָכוּתוֹ, וְכְמוֹ כֵן יֵשׁ עֲלֵיהָ לְבְּחִינַת בֵּיתָא עֲלֵאָה וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל.
וְכִשְׁפוּגִם בְּזֶה וְרוֹצֵה לְכַנֵּס בְּמַחְשְׁבָתוֹ לְהַבִּין הַשְּׁגַת אֱלֻקוֹתוֹ יוֹכֵל לְבוֹא
לְקַלְקוּלִים גְּדוּלִים כְּמִבְאָר בְּמִקּוֹם אַחֵר. וְאִזּוֹ מִתְגַּבֵּר בּוֹ מְאֹד תְּאוֹת מְמוֹן
שֶׁהִיא עֲבוּדָה זָרָה בְּחִינַת אֱלֻקֵי כֶסֶף וְאֱלֻקֵי זָהָב. כִּי הַמְּמוֹן בְּשִׁרְשׁוֹ גְּבַהּ
מְאֹד וְשֵׁם אוֹר הַשֶּׁפַע אֵינּוּ מְגֻשֵׁם כֹּל כֵּךְ כְּמוֹ אוֹר הַשֶּׁפַע הַנִּמְשַׁכֵּת בְּשִׁבִיל
הוֹלְדָה שְׁמִתְלַבֵּשׁ בְּהַגּוּף בְּהִטְפָּה זְרָעִית וְכוּ' שֶׁשֵׁם כֹּל הַהִתְגַּרוֹת. וְכִפִּי
הַפְּגָם בְּזֶה וְהַעֲקָר כְּשִׁפוּגִם בְּאִסּוּר חֶסֶד וְשִׁלּוּם, כִּי לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה לְמִלְאֲכֵי
הַשָּׂרֵת, וְעַל-כֵּן בְּהִתֵּר אָף-עַל-פִּי שִׁגָם בְּזֶה יֵשׁ כְּמָה פְּגָמִים, אָף-עַל-פִּי-כֵן
הוּא הִתֵּר וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁשְׁמַעְתִּי וְכוּ' וְכוּ'. אֲבָל כְּשִׁפוּגִם בְּאִסּוּר חֶסֶד וְשִׁלּוּם אִזּוֹ
נִפְגָם בֵּיתָא תִּתְּאָה וְאִזּוֹ מְגִיעַ הַפְּגָם לְאוֹר הַשֶּׁפַע שֶׁל הַמְּמוֹן בְּיוֹתֵר. כִּי
הַמְּמוֹן שֶׁהוּא הַפְּרִנְסָה נִמְשָׁךְ מִמִּקּוֹם גְּבַהּ מְאֹד וְאִזּוֹ פּוּגֵם בְּהַגּוּנִין עֲלָיִן
שֶׁהֵם בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלֵאָה עַד שְׁיוּכַל לְהַכְשִׁיל בְּעֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ חֶסֶד וְשִׁלּוּם.
אוֹ שְׁנוּפֵל בְּיוֹתֵר בְּתְאוֹת מְמוֹן שֶׁהִיא גַם-כֵּן בְּחִינַת עֲבוּדָה זָרָה שְׁזֵהוּ
בְּחִינַת חֲטָא הָעֵגֶל עַל-יְדֵי כֹל הַנִּזְכָּר לְעִיל. כִּי לֹא עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל עֲבוּדָה זָרָה
אֲלָא לְהַתִּיר לָהֶם וְכוּ'. וְהַתִּקּוּן עַל-יְדֵי הַמְּשָׁכָן שֶׁהִיא בְּחִינַת הַבֵּית-
הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁעָשָׂה מִשֶּׁה עַל-יְדֵי בְּצִלְאֵל וְאַהֲלִיאָב וְכָל חַכְמֵי לֵב אֵת הַמְּשָׁכָן
וְכָלִיו בְּתִקּוּנֵים נִפְלְאִים כְּאֵלֶּה עַד שֶׁהַמְּשִׁיכּוֹ לְשֵׁם הַתְּגַלוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
וּמְלָכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְּחִינַת מִי עִם זֹאת עוֹלָה וְכוּ'. [וְעֵינִן בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ
בְּהַקְּדָמָה בְּדָף יוֹד. פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמְּדַבֵּר וְכוּ'.
כְּמָה דָּאֵת אָמַר וּמְדַבֵּר נְאוּה וְכוּ'. בְּהֵימָא מְלָא דְפוּמָא הִיא סְלֻקַת
וְעֲאֻלַת בֵּין גְּדַפֵּי דְאָמָא. וּלְבַתֵּר בְּדַבּוּרָא הִיא נַחְתַת וְשָׂרְיָא עַל רִישֵׁייהוּ
דְעֵמָא קְדִישָׁא וְכוּ'. כִּי עֲקָר תִּקּוּן הַצְּמֻצוֹם הַנִּזְכָּר לְעִיל הוּא עַל-יְדֵי הַדְּבּוּר
שֶׁהִיא הַדְּבּוּר שֶׁל תְּפִלָּה וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שְׁזֵהוּ בְּחִינַת שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת בְּיוֹם

אות יח

ועל-כן חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין וכו'. כי בתחלה היו מדבקין עצמן לאור האין סוף בדבקות נפלא, שזהו בחינת השעה שהיו שוהין בשתיקה קדם התפלה. ואחר כך כשראו שייכולין לעלות חס ושלום חוץ מהמדה צמצמו האור אין סוף שבלבם ועסקו בתפלה בדבורים, שזה עקר תקון הצמצום וכו' שעל-ידי זה דיקא מי עם זאת עולה בבחינת עבודה שבלב זו תפלה שהיא עקר התגלות מלכותו כמו שמבאר שם. ועל-כן אחר כך היו חוזרין ושוהין שעה אחת אחר התפלה, כדי להעלות המלכות בחינת ביתא ותתא עם ביתא עלאה יחד בבחינת מי עם זאת עולה מן המדבר דיקא שהיא הדבור של התפלה. כי דיקא אחר התגלות מלכותו אז יש עליה גם לביתא עלאה כנזכר לעיל:

וזה בחינת חס לפי בקרבי בהגיגי תבער אש עד שהיה כמעט נשרף מרבויה התלהבות וכו', שזהו בחינת פגם נדב ואביהוא בקרביתם לפני ה' וכו'. והתקון דברתי בלשוני בחינת הדבור של התפלה ושירות ותשבחות וכנזכר לעיל:

אות יט

וכל זה הוא ענין פורים ומלחמת המן-עמלק, כי כל עבודת הצדיק לגלות מלכותו לכל באי עולם למגדול ועד קטן מרום כל דרגין עד סוף סוף כל דרגין, להוציא אפלו הנשמות והניצוצות שנפלו למקום שנפלו לבררם ולקבצם ולטהרם ולזככם וכו'. והעקר על-ידי בחינת הנזכר לעיל על-ידי בנין התורה הנזכר לעיל, שצריכין לצמצם אור ההתלהבות וכו' ולהתגבר מאד להמשיך מחשבות טובות ולסלק המחשבות רעות שהם עקר היצרון וכו', עד שיתגלה מלכותו על-ידי זה. ואפלו מי שפגם בזה כמו שפגם עד שנפל למחשבות רעות מאד מאד שהוא מהעשרים וארבעה דברים המעכבין התשובה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אף-על-פי-כן יאיר בו בנפלאותיו שיתגבר בכל פעם על המחשבות רעות ולא יפל בדעתו מהמחשבות שעוברין עליו וכו', וידע שכל נקדה והעתקה שנתקת

מחשבתו מרע לטוב, הכל יקר מאד בעיניו יתברך וכלם יתקבצו לעזרתו וכו'. והמן-עמלק שכלול מכל הקלפות כמובא הוא בהפך מכל זה, וכל פונתו להרע מתחלה ועד סוף. כי יונק מהסיגים של בחינת שבירת כלים שהם בחינת מלכי אדום שכלול מכל הסיגים, שזהו בחינת עשרת בני המן שהם עשר פתרון דמסאבותא כמובא. כי זה ידוע בעץ חיים מענין מלכי אדום וכו' שעקר השבירה היה מרבוץ האור, כמו שהתחיל ספר העץ חיים בזה כשעלה ברצונו וכו' היה האור אין סוף ולא היה מקום לבריאת העולם וכו' וצמצם וכו'. ומרבוץ האור היתה שבירת כלים שהם בחינת מלכי אדום שמתו וכו'. וכל עבודתנו לתקן זאת. וזה עקר נפלאות מעלתו של הבעל בחירה וכו'. כי אי אפשר לתקן כי אם על-ידי הבעל בחירה שיש לו יצר הרע כזה שעל-ידי זה יש בחירה וכו'. כי בהכרח שיהיה אתערוותא דלתתא. כי כל השבירה היתה על-ידי שלא היתה אתערוותא דלתתא ועקר אתערוותא דלתתא היא על-ידי הבעל בחירה דיקא. אבל מזה בעצמו היא כל הבחירה, כי כל כח היצר הרע הוא מהשבירה שהיתה על-ידי שלא היה אתערוותא דלתתא והבן מאד. ועל-כן בכל עת ורגע שמתעורר הבעל בחירה באיזה נקודה בעלמא לשוב למקורו וכו', נתעורר תכף כנגדו היצר הרע שהוא מהסיגים ומבלבלו ומונעו בכמה מיני בלבולים שונים, בבחינת יעלו שמים ירדו תהומות, שהם בחינת רבוי אור שמסיתו להתלהב יותר מדאי בלי צמצום הראוי לו, ומכל שכן וכל שכן כשמסיתו להסתכל במה דלית ליה רשו בחינת מה למעלה מה למטה וכו', שזה גם-כן בחינת המחקרים וכו'. ובתוך כך מסיתו בגשמיות בהרהורים רעים מגשמים ומזהמים מאד וכו'. ומחמת שהנקודות טובות שבלבו אי אפשר לכבותם בבחינת מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וכו', על-כן מתעורר בלבו בכל פעם הרהורי תשובה ותכף שרוצה לשוב מבלבלו בבחינת רבוי אור. וגם בזה יש כמה בחינות וכו'. וכל זה מעשה המן-עמלק שכלול מכל רע הנזכר לעיל. כי הוא בבחינת וכל יצר מחשבות לבו רק רעו' כלי' היום' סופי תבות עמלק. בבחינת ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד, שמתגבר מראשית ועד אחרית, והכל לרעתו כי על-ידי זה דיקא יהיה נמחה ונאבד לעד, בחינת עדי אבד בחינת עת אשר שלט וכו' לרע לו. ותכף כשרואה שהאדם רוצה לנתק מחשבתו מרע לטוב פני'ל. מבלבלו כנזכר לעיל. וזה בחינת כל מלחמת הצדיק עם עמלק בשביל החלושי כח שבישראל. וזה זכור את אשר עשה לך עמלק וכו' שצריכין לזכר היטב את כל אשר עשה וכו' אשר קרד בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך וכו' שמקרה כל הנחשלים שהם החלושי כח וכו' :

ועל-כן אי אפשר לעמד נגדו כי אם בכח הצדיקים הגדולים בחינת משה ויהושע רבי ותלמידים וכו'. כי אי אפשר להכניעו ולבטלו בפעם אחד, כי חנון ורחום הוא וחסף חסד ורוצה בקיום העולם וכו' ושיבתברו כל הניצוצות בבחינת אתערוותא דלתתא דיקא לעשות עמהם נפלאות שיעלה מהם שעשועים לפניו יתברך על-ידי בחינת בחירתם דיקא וכו'. והעקר שיקניס בהם בחינת בקיאות המבאר בהתורה קרא את יהושע בחינת בקי ברצוא בקי בשוב וכו', ושיצמצמו ההתלהבות וכו', ויהיה יקר בעיניהם כל העתקה ותנועה שמנתקים מחשבתם מרע לטוב וכו' שזה עקר

הַתְּשׁוּבָה כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן מְלַחֵמָה לְהִי בְעַמְלֵק מְדוֹר מְדוֹר דוֹר מְדוֹרוֹ שֶׁל מוֹשֶׁה עַד דוֹרוֹ וְכוּ'. כִּי אִי אֶפְשָׁר לְמַחֹת זְכָר עַמְלֵק בְּפַעַם אֶחָד, כִּי סַעְרָה בְּזוֹעַ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכוּ'. כִּי צָרִיכִין לְחוּס גַּם עַל הַנִּיצוּצוֹת הַנִּעְלָמִים בּוֹ בְּחִינַת כִּי צִיד בְּפִיו וְכוּ'. שָׂזָה בְּחִינַת מְבַנֵּי בְּנֵי שֶׁל הַמֶּן לְמָדוּ תוֹרָה בְּבִנְי בְּרַק. שֶׁמֶשֶׁם הָיָה כָּל כָּחוֹ. כִּי בְּכָל מְקוֹם שֶׁנִּעְלַם טוֹב הַרְבֵּה מִתְגַּבֵּר הַקְּלָפָה הַרְבֵּה וְכוּ', וְעַמְלֵק וְהַמֶּן רָצוּ לְעַקֵּר עֲצָמוֹן לְגַמְרֵי אֲשֶׁר לֹא יִזְכָּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד, וּבִיּוֹתֵר הַתְּגַבֵּר הַרְשַׁע הַמֶּן לְהַשְׁמִיד לְהַרְגֵּ וּלְאַבֵּד וְכוּ'. אָבֵל הִי יִתְבָּרַךְ מִפִּיר מַחְשָׁבוֹת עֲרוּמִים, כִּי לֹא דִבֵּר הִי לְמַחֹת שֵׁם יִשְׂרָאֵל. וְאַפְלוּ הַנְּשָׁמוֹת שֶׁשָּׁרְשָׁם מְקַדְּשֵׁת יִשְׂרָאֵל הַכְּבוֹשִׁים אֲצֵלוֹ לֹא יִמָּחֶה אוֹתָם בְּשׁוּם אִפֹּן. עַל-כֵּן אֵינוֹ מוֹחֶה זְכָרוֹ בְּפַעַם אֶחָד רַק מְלַחֵמָה לְהִי בְעַמְלֵק מְדוֹר דוֹר, שֶׁעַל-יָדֵי זֶה יֵשׁ בְּחִירָה לְכָל אֶחָד, וְעַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא יִתְבָּרְרוּ וַיִּצְאוּ הַנְּשָׁמוֹת הַכְּבוֹשִׁים אֲצֵלוֹ כְּנִזְכָּר לְעִיל וְאֵז יִמָּחֶה שְׁמוֹ וְזָכְרוּ לְגַמְרֵי מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם וְכוּ', כִּי אֵז יִהְיֶה בְּלַע הַמְּוֹת לְנֶצַח וְכוּ'. וְעַל-כֵּן מְלַחֵמָה לְהִי בְעַמְלֵק מְדוֹר דוֹר דִּיקָא, כִּי עַקֵּר הַבְּרוּר עַל-יָדֵי הַדּוֹרוֹת שְׁנוֹלָדִים:

אות כ

כִּי עַקֵּר הַהוֹלָדָה עַל-יָדֵי זֶה שְׁבִהְכָרְח שֶׁתַּעֲבֵר הַנְּשָׁמָה מְרוּם כָּל דְּרָגִין מְלַמְעֵלָה מִכָּל הָאֲרֻבָּעָה עוֹלָמוֹת אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יִצִּירָה עֲשִׂיָה מְאֵתֵר דְּלִית מַחְשָׁבָה תְּפִיסָא תַּמּוֹן כָּלֵל, וַיּוֹרְדֵת עַד שְׁנַמְשַׁכֵּת עַל-יָדֵי יִצָּר מַחְשָׁבַת לֵב הָאָדָם, עַד שֶׁצָּרִיכָה לְעַבֵּר דְּרָךְ הַגּוּף הַגִּשְׁמִי הַזֶּה עַד שְׁעוֹבֶרֶת שְׁתֵּי פְעָמִים דְּרָךְ מַעֲבֵר הַשְּׁתֵּן כְּמוֹבָא לְשׁוֹן זֶה בְּכַמָּה סְפָרִים, וְנוֹלָדֵת בְּחַבְלִים וְצִירִים וְעַל-יָדֵי רַבּוּי דָם נִדָּה שֶׁל הַלְּדָה. וּמִשָּׁם דִּיקָא צָרִיכָה לְהַתְּבַרֵּר לְהַעֲבִיר הָעֶרְלָה בִּיּוֹם הַשְּׁמִינִי וּלְבַטֵּל עֶרְלַת לֵב שֶׁהֵם מַחְשָׁבוֹת רַעוֹת שְׁמַטְמַטְמִין הַלֵּב כְּנִזְכָּר לְעִיל, עַד שֶׁיִּזְכָּה לְשַׁבֵּר יִצָּר מַחְשָׁבוֹת לְבוֹ הַרְעִים בְּכָל יוֹם עַד שֶׁיִּזְכָּה לְמָה שֶׁיִּזְכָּה כְּפִי קְדָשְׁתּוֹ. וְעַקֵּר הַמְּלַחֵמָה עֲבוּר הַחֲלוּשֵׁי כֹחַ שְׁנִכְשָׁלוּ כְּמוֹ שְׁנִכְשָׁלוּ, וְגַם עֵתָה בְּכָל פַּעַם שֶׁמִתְעוֹרְרֵת נִקְדָּתָם לְשׁוּב חוֹתֵר עֲלֵיהֶם בְּחִינַת עַמְלֵק בְּבְחִינַת הַנִּזְכָּר לְעִיל. וְכוּ' וְצָרִיכִים לְלַחֵם עֲבוּרָם לְהָאִיר בְּלִבָּם וּלְעוֹרְרָם וּלְהוֹדִיעֵם שֶׁכָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה שֶׁמִּנְתַּקִּים מַחְשָׁבָתָם וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְהַעֲקֵר לִידַע שֶׁאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל וְכוּ', וְשֵׁלָא יִתְיַאֲשׁוּ מִן הַצְּעָקָה וְהַתְּפִלָּה לְעוֹלָם וְכוּ'. בְּבְחִינַת 'וּמְרַדְּכִי' בְּחִינַת הַצְּדִיק הַדּוֹר הַנִּזְכָּר לְעִיל יִדַּע אֵת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה בְּזֶה הָעוֹלָם אֵת כָּל הַנִּכְלָים וְהַעֲרַמוּמִיּוֹת וְכוּ', שְׁחוֹתֵר בְּחִינַת עַמְלֵק וְכוּ' בְּחִמִּיּוֹת הַתְּאוּוֹת וּבְמַחְלֵקַת בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וְכוּ', וּבְמַחְלֵקַת שְׁבַעֲוֹלָם וּבְכַרְט לְהַרְחִיק מִהַצְּדִיק וְכוּ', וְהַכֵּל מַעֲשֵׂה עַמְלֵק כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן וַיִּצָּא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק וְכוּ'. וְכֵן הַכְּנִיס בְּיִשְׂרָאֵל שְׁבַכָּל עִיר וְעִיר צוּם וּבְכִי וְכוּ' בְּחִינַת וּדְבַרֵי הַצּוּמוֹת וְזַעֲקֵתָם וְכוּ'. וְעַל-יָדֵי זֶה

נתהפך הכל לטובה. על-כן דיקא על-ידי הולדות הדורות שמודיעים להם אלקותו מדור לדור בבחינת ועד דור ודור אמונתו, על-ידי זה דיקא הכנעת ומפלת עמלק מדור לדור וכו'. בחינת לדור ודור אמונתו פוננת ארץ ותעמד, מחשבות לבו לדור ודור מגן ומושיע להם ולבניהם אחריהם בכל דור ודור, בחינת דור לדור ישבח מעשיך וכו'. ועד דור ודור אמונתו וכו' :

אות כא

וזה אין דורשין בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרובה ביחיד שנסמכו זה לזה כי הם שכיכים זה לזה. כי עקר הנסיון והבחירה היא בתאוה זאת, ואפלו בהתר יש אלפים ורבי רבבות בחינות ומכל שכן באסור חס ושלום. וכלם כלולים בשלשה שהם הקדוש ביותר שאין למעלה ממנו, והפגום הגרוע ביותר מהכל, והבינונים שהם בחינת צדיקים בינונים רשעים. ובודאי בכל בחינה יש כמה דרגות אבל כללותם הם שלשה. ואסור לדרש בזה ולחקר מה שנעשה בזה כי אי אפשר לדבר בזה הרבה, כי רבוי החושב אפלו לבחינת השולל וכו'. גם כל הולדות הדורות הם שלשה בחינות שהם האב והאם והולד הנולד. ואיך הנשמה נמשכת דיקא על-ידי זה. בזה אסור לדרש כי נעלם מאד וכו'. ולא במעשה בראשית בשנים, כי מעשה בראשית הם שנים בחינת קדם הבריאה ואחר הבריאה. ובזה אסור לדרש איך נעשה ונמשך וכו'. ולא במרובה ביחיד, מרובה זה בחינת איך נכלל הפעל והכח יחד, ואיך יצא הפעל מהכח על-ידי כח הממצע שביניהם שנקרא כח ההיולי כמו שמבאר במקום אחר, ועל-כן נקרא מעשה מרובה וכו'. וזה בחינת אחדות, כי נכללים כלם באחד. ובזה אסור לדרש אפלו ליחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו וכו'. ועל-כן אלו הדברים תלויים זה בזה, כי מחמת שאי אפשר לדרש בעריות בשלשה מחמת שנאחז שם כל תאותם שנמשך מהסיגים הנזכרים לעיל שהם בחינת זהמת עמלק. מחמת זה אסור לדרש במעשה בראשית ומעשה מרובה ועל-כן נסמך מיד במשנה כל המסתכל בארבעה דברים וכו' :

[ותחסרהו מעט מאלקים בחינת הצמצום וכו'. וכבוד והדר תעטרהו שעל-ידי זה בא כל הכבוד הזה וכו'] :

פורים לשון פורים בחינת פור התפוררה ארץ וכו'. כי עקר התקון על-ידי בחינת פורים דקים שמתגבר כל אחד לחטף וכו'. כי עמלק מתגבר מאד ועקר התגברותו בפגם הברית שהוא פגם המחשבה, שהיא בחינת פורים בבחינת מאן דזריק פורין דנהמא וכו' כל שכן מאן דזריק פורין

דמחא . והתקון על-ידי הצדיק שיכול להגביה אלו הפרורין על-ידי שמלקט מעט המחשבות טובות שעמלק רוצה לדרסם ולבטלם. והצדיק מלקט אותם כנזכר לעיל, כי זה בחינת תשובת המשקל וכו', ועושה מזה בחינת פורים שהיא מפלת המן-עמלק והעקר על-ידי שמשמח הכל בשמחת פורים שנמשך מעשרה מיני נגינה שהיא שמחת חתן וכלה שעל ידם ההולדה מדור לדור שעקר התקון על-ידי השמחה. שזהו בחינת גדל עצם המצוה לשמח חתן וכלה :

ירושלמי שקלים פרק א. לפי שחטאו בחצי היום יתנו מחצית השקל. מבאר שמחצית השקל הוא בבחינת התקון שצריכין בחצי היום שהיא בחינת תפלת המנחה :

השקל. מבאר שמחצית השקל הוא בבחינת התקון שצריכין בחצי היום שהיא בחינת תפלת המנחה :

אות כב

ולבאר יותר ענין התורה הנזכר לעיל וענין תפלת המנחה. כי כבר נתבאר שאדוננו מורנו ורבונו זכרונו לברכה מרמז בתורה הזאת שכל ענין הצמצום של חלל הפנוי המבאר בזהר הקדוש ובעץ חיים בתחלתו וכו', כל זה נעשה אצל כל אחד מישראל שהוא חלק אלוה ממעל, כי בצלם אלקים עשה את האדם. כי כל ענין הצמצומים של תחלת הבריאה הכל היה רק בשביל האדם שהכל נברא בשבילו. שבשביל זה צמצם עצמו יתברך בכמה צמצומים שונים, והמשיך התגלות אלקותו בחכמה נפלאה, הכל בשביל בריאת העולמות שהם המדות, והכל בשביל שיהיה נברא האדם בעולם העשייה הזה שיהיה לו בחירה כזאת שעל ידו עקר התגלות מלכותו שבשביל זה נברא הכל. כי ה' יתברך רצה שיהיה עקר התגלות מלכותו על-ידי אתערותא דלתתא דיקא שהיא על-ידי האדם הבעל בחירה דיקא. ועל-כן לא נתתקנו ולא נתקימו כל הצמצומים והתגלות אלקות שהיתה על ידם עד שבא האדם. שזה בחינת סוד וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכו' כי לא המטיר ה' אלקים ואדם אין לעבוד וכו' כמובן כל זה בספרים. שזה סוד תקון המתקלא. כי עקר תקון המתקלא הוא רק על-ידי האדם הבעל בחירה. כי הבחירה בחינת מתקלא שהיא במשקל ממש ויכול להכריע לכאן או להפך חס ושלום. ועל-כן צריכין להבין מרחוק מי שיש לו לב להבין מדעתו בכתבי האר"י ז"ל ובהר הקדוש ובספרי מפרשיהם ובספרים שיצאו לאור בדורות אלו שכל סודות הקבלה הכל נאמרו על בחינת צלם אלקים שנברא בו האדם. וכל

הצמצומים של בחינת חלל הפנוי הכל נעשה עם כל אדם בכל זמן כפי מדרגתו וכמוכן בהתורה הזאת כנזכר לעיל:

והנה מבאר בכתבי האר"י ז"ל מענין הצמצומים הנפלאים שהיו מקדם, שנקראים עולם המלבוש וכו' מה שלא מבאר כלל בספר העץ חיים רק בשאר ספרי האחרונים מביאים הרבה בזה בשם האר"י ז"ל. ושם מבאר כמה בחינות צמצומים ברצוא ושוב בבחינת מטי ולא מטי וכו' שהיה קדם וכו'. והכל כלול במה שכתב אדונינו מורנו ורבונו זכרונו לברכה בהתורה מישרא סימן ל, וזה לשונו השגות אלקות אי אפשר להשיג כי אם על-ידי כמה צמצומים מעלה לעלול משכל עליון לשכל תחתון וכו', וצריכין לזה רבי גדול וכו' עין שם. וכלל הדברים המבארים לענין הצמצומים של תחלת הבריאה לגלות אלקותו ותברך הוא שבתחלה צמצם האור, ואחר כך התחיל להמשיך איזה בחינת אור ואחר כך חזר האור למקומו והשאיר רק איזה רשימו, כי לא היה אפשר עדין לסבל זה האור. ואחר כך חזר והמשיך עוד הפעם איזה בחינת אור בצמצום חדש נפלא וחזר והעלימו שלא היה רבוי אור. וחזר והמשיך האור בדרך נפלא וכו' וכן כמה וכמה פעמים, שזה בחינת סוד הטהירו עלאה וטהירו סתם וכו'. ועולם המלבוש שקפל האור וכו' עד שנעשה בחינת חלל הפנוי וכו'. ואחר כך המשיך אור המלכים ולא יכלו לקבל האור ונשברו ומתו וכו' עד שהתחיל עולם התקון וכו', והכל בשביל האדם. כי כל השבירה והמיתה היו מחמת שעדין לא היתה אתערוותא דלתתא, כי אדם אין וכו' כנזכר לעיל. ועל-כן כשבא האדם הבעל בחירה שנברא בצלם אלקים, בו תלויים תקון כל העולמות. ועל-כן נעשים אצל האדם כל הבחינות הנזכרות לעיל שהם בחינת הצמצומים הנזכרים לעיל, שזהו בחינת מה שמבאר בדרך כלל בהתורה הנזכרת לעיל שאור להביות הלב של איש הישראלי הוא בחינת אין סוף וכו', וצריכין לצמצם וכו'. ואלו הצמצומים בעצמן שצמצם עצמו ה' ותברך בצמצומים נפלאים שונים כנזכר לעיל כדי לגלות אלקותו ותברך, כלם בהכרח שיעברו על האדם. כי כלם לא היה כי אם בשביל האדם שהוא יתקן הכל על-ידי אתערוותא דלתתא דיקא. כי כלל הצמצומים הם מה שה' ותברך מראה ומאיר פניו קצת, ואחר כך מסתיר אותו וכן כמה פעמים בכמה בחינות שונות [וכמו שמבאר בשיחה של פורים על פסוק ואם מפאת פניו ימרט ראשו וכו']. וכמו שכתוב אכן אתה אל מסתתר. וכתוב כי רגע באפו חיים ברצונו וכו', ה' ברצונו העמדת להררי עז הסתרת פניו הייתי נבהל. וכתוב קול דודי דופק וכו' זה בחינת התגלות אלקותו, ודודי חמק עבר בחינת הסתרת אלקותו. וזה בחינת מה שפרש רש"י על פסוק אתם נצבים היום כיום הזה שהוא מאפיל ומאיר כך עתיד להאפיל ולהאיר לכם וכו'. וכל זה נעשה בכל דור בכל אדם ובכל זמן הכל בשביל הבחירה. כי על-ידי זה עקר הבחירה על-ידי ההתגלות וההעלמה. ובשביל זה מי שרוצה לילך בדרך ה' צריך להיות בקי בהלכה בקי ברצוא ובקי בשוב בקי בעיל בקי בנפיק וכו' (כמו שמבאר בהתורה קרא את יהושע וכו'). כי כל הצמצומים הנזכרים לעיל הוא בחינת רצוא ושוב כמוכן. וכל המלאכים ושופים וכו' כל השגתם את הבוור ותברך הוא בבחינת רצוא ושוב כמו שכתוב (יחזקאל א) והחיות רצוא ושוב, אבל

עקר הוא האדם שהוא חלק אלוה ממעל ונברא שיהיה לו ממשלה עליהם. כי הרצוא ושוב של העליונים הוא בלי כח הבחירה, על-כן אין יכולים לתקן המשקל לעבדו בהדרגה וכו', על-כן הם רועשים ובוערים ומתנשאים וכו'. אבל האדם שיש לו בחירה כשזוכה להיטיב מעשיו שהם גדולי מבחרי הצדיקים, הוא מתקן הצמצום הנזכר לעיל שאיר התגלות אלקותו ומלכותו לכל באי עולם בהדרגה ובמדה בבחינת תקון. כי עקר התקון על-ידי אתערותא דלתתא שהוא על-ידי האדם התחתון שבזה העולם דיקא וכנזכר לעיל:

וזה נעשה בכל יום ויום כל ימי עולם, שזהו בחינת חדוש מעשה בראשית שבכל יום ויום שהוא יתברך מאפיל ומאיר יוצר אור ובורא חשך וכו' בחכמה פותח שערים ובתבונה משנה עתים וכו' וגולל אור מפני חשך וחשך מפני אור ומעביר יום ומביא לילה וכו', הכל בשביל טובת ישראל להודיע אלקותו ומלכותו לכלם. ועל-כן אומרים כל זה קדם קריאת שמע שהוא התגלות יחודו ומלכותו לעולם ועד. כי עקר השנויים האלו שגולל אור מפני חשך וחשך מפני אור וכו', הכל נמשך מסוד הצמצומים הנזכרים לעיל של תחלת הבריאה שגלה האור והעלימו וחזר וגלה אותו בדרך חדש נפלא יותר וחזר והעלימו וכן כמה פעמים, והכל בדרכים נפלאים חדשים כמובן בכתבים הנזכרים לעיל. וכל זה היה בשביל שיהיה נברא העולם ויתקיים עתה שעקרו האדם הבעל בחירה. ועל-כן נעשין עתה כל בחינות הצמצומים הנזכרים לעיל. אבל עתה הכל תלוי בהאדם שאליו נמסר הכל, בבחינת והארץ נתן לבני-אדם, שמסר לו כח להמשיך אלקותו והתגלות מלכותו על-ידי צמצומים הנזכרים לעיל כפי בחירתו. כי נתן בו כח אלקי בלב שכל-ידי זה יכול לבער עד אין סוף, אבל צוה עליו שיצמצם האור שלא יעבר על פן יחרסו וכו' כנזכר לעיל. ואחר כך כשמצמצם האור ומהצמצום יש אחיזת הדינים שמהם כל כח היצר הרע שהוא מחשבות רעות כנזכר לעיל. ועל-כן תכף כשמצמצם האור וכו' צריך לזהר להתגבר על המחשבות רעות ולהמשיך רק מחשבות טובות וכו', עד שיעבד ה' יתברך בהדרגה ובמדה שזה בחינת בריאת וקיום העולמות וכו', ועל-ידי זה יגלה מלכותו וכו' כנזכר לעיל שזה העקר. ואז עקר התקון כשנתגלה מלכותו יתברך על-ידי בחינת אתערותא דלתתא שהוא על-ידי האדם הבעל בחירה כשזוכה לכנס ולצאת בשלום. ואז יש עליה גם לבייתא עלאה כנזכר לעיל. ואחר כך צריך לחזר ולעסק בתקונים אלו במדרגה הגבה יותר וכו' וכן מיום ליום ומדרגא לדרגא. וזה בחינת כלל חדוש מעשה בראשית שנעשה בכל יום שעקרו על-ידי האדם שבשבילו נברא ומתקיים הכל כנזכר לעיל:

וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה אֲצֵל הַצְּדִיקִים בְּכָל דְּרָגָא וְדְרָגָא. וּבִיּוֹתֵר צְרִיכִין תְּקוּנִים אֱלוֹ לְאוֹתָן שְׂפָר עֲבְרוּ עַל מְצוּת הַתּוֹרָה וְצְרִיכִין לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה. כִּי זֶה יְדוּעַ שֶׁהַעֲבָרָה הִיא בְּחִינַת חֲרָבֵן הָעוֹלָמוֹת וְקִלְקוּל הַתְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל. אֲדָּ כָּל קִיּוּם הָעוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי גְדוּלַי הַצְּדִיקִים שֶׁמִּמְשִׁיכִין רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל פְּעַם וּמִמְשִׁיכִין תְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל בְּדַרְכִים נִפְלְאִים, בְּאִפְּסוֹן שִׁימְשִׁיכוּ הָאֵרֶת הַתְּנוּצָצוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלֵב כָּל אֶחָד לְעוֹרְרוֹ לְהִי יִתְבָּרַךְ, וּמְאִירִין בָּהֶם עֲצוֹת עֲמֻקּוֹת וְהַתְּחִיזוֹת נִפְלְאָ בְּכָל פְּעַם בְּאִפְּסוֹן שִׁיזְכוּ לְשׁוּב בְּכָל פְּעַם מִכָּל מְקוֹם שֶׁהֵם. אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּהִכָּרַח שִׁיְהִיָּה לָהֶם אִיזָה אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא כִּי בְּלֵא זֶה אִי אֲפֹשֶׁר כְּנֻזָּר לְעִיל. וְזֶהוּ בְּחִינַת כָּל הָעֲלִיּוֹת וְהִירִידוֹת אֲלָפִים וּרְבֻבוֹת שֶׁעוֹבְרִין עַל כָּל אָדָם, וְאֲפֹלוּ עַל הַרְחוּקִים מְאֹד מֵהִי יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ לָהֶם בְּחִינַת עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת, כִּי גַם אֲצֵלֶם אֵין יוֹם דּוֹמָה לַחֲבֵרוֹ. וְאֲפֹלוּ בְּיוֹם אֶחָד יֵשׁ לְכָל אֶחָד כַּמָּה שְׁנוּיִים לְאֵין מְסַפֵּר. וּבְפִרְט אֱלוֹ הַמֵּתְעוֹרְרִין לְשׁוּב לְהִי יִתְבָּרַךְ וְלִהְתַּקְרַב לְצְדִיקֵי אֲמֵת, וְהֵם חֲלוּשֵׁי כַח וְכוּי שֶׁעֲלִיָּהֶם מִתְגַּבֵּר וְחוֹתֵר הַיֵּצֵר הָרַע יוֹתֵר וְרוֹצֵה לְהַפִּילֶם חֵס וְשָׁלוֹם, וְהֵם מִתְיַגְעִים לְהַתְּגַבֵּר עָלָיו וְיֵשׁ לָהֶם שְׁנוּיִים בְּחִינַת עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת בְּלֵי שְׁעוֹר בְּחִינַת יַעֲלוּ שְׁמַיִם יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת וְכוּי. וְעַל כָּל זֶה צְרִיכִין הַתְּחִיזוֹת גְּדוּל וְעֲצוּם מְאֹד, בְּפִרְט בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ וּבְדוֹרוֹת הַבָּאִים שֶׁהֵם סְמוּכִין לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ. כִּי כָּל מָה שֶׁסְּמוּכִין יוֹתֵר אֶל הַקֶּץ הַבֶּעַל דְּבַר הוּא מִתְפַּשֵּׁט וּמִתְגַּרָּה יוֹתֵר (כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמְקוֹם אַחֵר), וְעַל מִי לָנוּ לְהַשְׁעוֹן כִּי אִם עַל אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם. וְהַעֲקָר בְּכַח הַצְּדִיקִים שֶׁכָּבֵר עֲמָדוֹ בְּמִלְחָמָה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם כְּרֵאוּי בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁאֵין שְׁלֵמוֹת אַחֲרָיו, וְהֵם מוֹדִיעִים לָנוּ שֶׁאֵין שׁוּם הַתְּעוֹרְרוֹת לְהִי יִתְבָּרַךְ נֶאֱבָד אֲפֹלוּ מִשְׁאוּל תְּחִתִּיּוֹת וּמִתְחַתִּיו. אֲדַרְבָּא עַל-יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין תְּקוּנִים נִפְלְאִים עַל-פִּי כָּל הַנִּזְכָּר לְעִיל. כִּי הֲלֵא סוּף כָּל סוּף הַכָּל יִתְתַּקְנוּ וְכוּי. אֲדָּ עַקֵּר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי מִי שִׁיְהִיָּה לוֹ אִיזָה חֶלֶק בְּאֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא שְׂבִיזָה תְּלוּי תְּקוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְכָל דְּרֵי מַעְלָה וְדְרֵי מַטָּה מְסַתְּכָלִין וּמְצַפִּין עַל הַתְּקוּן הַנַּעֲשֶׂה עַל-יְדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא שֶׁהוּא עַל-יְדֵי הָאָדָם הַבֶּעַל בְּחִירָה אֲפֹלוּ עַל-יְדֵי הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים, אֲדַרְבָּא עַל יְדוֹ דִּיקָא נַעֲשִׂין תְּקוּנִים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד עַל-יְדֵי כָּל הַתְּעוֹרְרוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת כָּל שֶׁהִיא שְׂמֵתְעוֹרֵר בְּאִיזָה נִקְדָּה טוֹבָה בְּאִיזוֹ יוֹם וּבְאִיזוֹ שְׁעָה בְּאִיזוֹ רְגַע וּכְנֻזָּר לְעִיל. וְהַכָּל בְּכַח הַצְּדִיקִים הָעוֹסְקִים בְּתְקוּנִים אֱלוֹ, וְהַעֲקָר בְּכַח הַצְּדִיקִים שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם כְּנֻזָּר לְעִיל וּכְדִלְקָמֵן. כִּי כָּל מִינֵי עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת וְהַתְּנוּצָצוֹת אֶלְקוּת וְהַעֲלָמָתוֹ וְכוּי שֶׁעוֹבְרִין עַל כָּל אָדָם בְּכָל יְעַת אֲפֹלוּ עַל הַגְּרוּעִים וְהַרְחוּקִים מְאֹד מְאֹד, הַכָּל נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת סוּד הַצְּמֻצוּמִים הַנִּפְלְאִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל שֶׁגִּלָּה אֱוֵרוֹ וְהַעֲלִימוֹ וְכוּי. וְכֵן כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים וְכוּי שֶׁמִּשָּׁם סוּד הַשְּׁבִירָה, וְהַתְּקוּן שֶׁמִּשָּׁם סוּד הַבְּחִירָה שֶׁאִי אֲפֹשֶׁר לְתַקֵּן כִּי אִם עַל-יְדֵי הָאָדָם הַבֶּעַל בְּחִירָה. אֲבָל בְּנֵי-אָדָם לֹא דֵי שֶׁאֵינָם מִתְקַנִּים אֶף גַּם הֵם מְקַלְקְלִים הַרְבֵּה בְּכָל דּוֹר הַמְּקוֹם יְרַחֵם לְהַבָּא. עַל-כֵּן עַקֵּר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַצְּדִיקֵי יְסוּדֵי עוֹלָם שֶׁעֲמָדוֹ בְּנִסְיוֹן וְלֹא קִלְקְלוּ וְתַקְנוּ הַרְבֵּה, וְהֵם עוֹסְקִים לְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ. אֲבָל אַחֵר כָּל יְגִיעַתְּם הַעֲצוּמָה

שְׁהֵם סוּבְלִין כָּל מִינֵי יְסוּרִים וְצַעַר בְּשִׁבְלֵנוּ אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵי אֶפְשֶׁר לְתַקֵּן כִּי אִם עַל-יַדֵּי אֵיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת מֵאֲתָנוּ. עַל-כֵּן כָּל מִה שְׁחוֹטְפִים אֵיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת טוֹב אֶפְלוּ מֵהַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים, הוּא יָקָר מְאֹד אֲצֵלָם. וְהֵם מְלַקְטִים כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁל כָּל מִינֵי הַתְּעוֹרְרוֹת כָּל שֶׁהֵיא וּבּוֹנִים מֵהֶם תְּקוּנִים נִפְלְאִים. אַךְ הָעֵקֶר שֶׁלֹּא יִהְיוּ חוֹלְקִים וְלָצִים עַל הָעוֹסְקִים בְּתִקּוּנָם, וְיִתְחַזְּקוּ לְקַיֵּם דְּבָרֵיהֶם לְהַתְּעוֹרֵר בְּכָל עֵת מִחֲדָשׁ בְּכָל מִה שְׁיֻכְלוּ כָּל זְמַן שֶׁהִנְשִׂמָה בְּקִרְבָּם, וְיִקְיָמוּ עֵינֵי תְּמִיד אֶל ה' וְכוּי' עַד יִשְׁקִיף וַיֵּרָא ה' מִשְׁמַיִם. וְאִזּוּ יִזְכּוּ סוּף כָּל סוּף לְאַחֲרִית טוֹב וְנִפְלְא וַיִּהְיֶה לָהֶם חֵלֶק גָּדוֹל בְּבַחֲיַנַּת אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא שְׁעַל-יַדֵּי זֶה תְּקוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת לְעֵיל:

אות כד

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה, שֶׁהֵיא בֵּין יוֹם לְיוֹם בֵּין יְצִיאַת יוֹם זֶה לְכַנְיֻסַּת יוֹם הַשְּׁנִי שְׁאַחֲרָיו. שְׁיֵשׁ בְּזֶה סוּד נִפְלְא וְנוֹרָא מְאֹד סוּד תְּחִלַּת הַצְּמָצוּם, שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּהַרְף עֵין זֶה נִכְנָס וְזֶה יוֹצֵא וְאֵי אֶפְשֶׁר לְעֵמֵד עָלָיו. כִּי הוּא סוּד נוֹרָא שְׁאֵי אֶפְשֶׁר לְעֵמֵד עָלָיו סוּד הַצְּמָצוּם הַנּוֹזֵר לְעֵיל. אֲבָל עֵתָה צְרִיכִין לְתַקֵּן כָּל זֶה עַל-יַדֵּי אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא, וְעַקֵּר אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא הֵיא תְּפִלָּה. עַל-כֵּן תְּקַנּוּ אִזּוּ תְּפִלַּת הַמְּנַחָה שְׁצְרִיכִין לְזַהַר בָּהּ מְאֹד. כִּי אִזּוּ צְרִיכִין לְזַהַר מְאֹד לְהַתְּפַלֵּל בְּכּוֹנָה וְלָשׁוּם כָּל לְבוֹ עָלֶיהָ כְּדִי לְתַקֵּן הַצְּמָצוּם שֶׁבֵּין יוֹם לְיוֹם שֶׁהֵיא הַסְּתַלְקוֹת יוֹם זֶה וְכַנְיֻסַּת יוֹם אַחֵר, שֶׁהֵיא בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת אֹר שֶׁל הַתְּגִלּוֹת אֶלְקוּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר הַיּוֹם הָעוֹבֵר, וְכַנְיֻסַּת צְמָצוּם וְאֹר חֲדָשׁ שֶׁל הַתְּגִלּוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁל יוֹם הַשְּׁנִי. כִּי אֵין שְׁנֵי יָמִים שְׁוִין, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם ה' יִתְבָּרַךְ מִחֲדָשׁ בְּטוֹבוֹ מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית כְּדִי לְהַפִּיר אֶת עֲצָמוֹ עִם הָעוֹלָם בְּשֶׁכַל חֲדָשׁ בְּאֶפְסוֹ שְׁכֵלָם יִדְעוּ אוֹתוֹ וְכוּי'. וְאֶף-עַל-פִּי שְׁנִדְמָה שְׁעוֹבְרִים כְּמָה יָמִים שְׁשׁוֹכְחִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר, אֲבָל עַקֵּר הַתְּקוּן עַל-יַדֵּי גְדוּלֵי הַצְּדִיקִים שֶׁבְּכָל דוֹר וְדוֹר שְׁמַפְרִין אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ, וּמִמְשִׁיכִין הַשְּׂגַת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם בְּצְמָצוּמִים נִפְלְאִים חֲדָשִׁים בְּאֶפְסוֹ שְׁיֻדִיעוֹ אֶלְקוּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם:

כִּי בְּחִינַת בֵּין הָעֵרְבִים שְׁאִזּוּ זְמַן תְּפִלַּת הַמְּנַחָה, שֶׁהֵיא בֵּין יוֹם לְיוֹם שֶׁהֵיא בְּחִינַת בֵּין דְּרָגָא לְדְרָגָא בֵּין הַשְּׂגַת אֶלְקוּת שְׁבִיוֹם זֶה לְהַשְּׂגַת אֶלְקוּתוֹ שְׁבִיוֹם שְׁלֵאֲחֲרָיו, שֶׁבְּהַכְּרַח שִׁיְהִיָּה יְרִידָה קִדְם הָעֲלִיָּה שְׁבִין דְּרָגָא לְדְרָגָא. שְׁאֲצֵל הַצְּדִיקִים הִירִידָה הֵיא אֵיזָה הַסְּתַלְקוֹת דְּעֵתָם הַקְּדוֹשׁ וְכוּי' שֶׁהֵיא בְּחִינַת עֲרִיבַת וְחֲשֻכַת יוֹם זֶה שֶׁהֵיא חֲשֻכַת אֹר שֶׁכָּל וְכוּי'. אֲבָל אֲצֵל רַב הָעוֹלָם יֵשׁ יְרִידוֹת מִמֶּשׁ עַל-יַדֵּי הַפְּגָמִים וְהָעֵבְרוֹת שֶׁלָּהֶם רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, וְהַצְּדִיקִים עוֹסְקִים בְּכְמָה תְּקוּנִים לְהַחֲזִירָם בְּתִשׁוּבָה. וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה

הוא בבחינת בין הערבים שהיא בחינת תפלת המנחה. כי העברה והקלקול חס ושלום היא בחינת הסתלקות האור. אבל מאחר שכבר היה קצת אור, כי גם פושעי ישראל מלאים מצוות פרמון. ובדאי כבר עשה כמה מצוות טוב. ועל-כן אפלו אחר שנסתלק ונחשף האור על-ידי פגמיו, אז עקר העבודה להשתדל לשוב בתשובה לחזר ולהמשיך האור בתוספת מרבה. בבחינת השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם. הינו כקדם כמו שהיה מקדם בתחלת הבריאה שהאיר האור ונתעלם וכן כמה פעמים, שהכל בשביל התקון ומשם כל הבחירה פנזכר לעיל. כמו כן יחוס עלינו וישיבנו בתשובה לפנינו ויחדש ימינו מיום אל יום שנזכה ביום שבא לעלות למדרגה גבה דיקא על-ידי הירידה בבחינת ירידה תכלית העליה. כי מאחר שכבר היה איזה אור ונסתלק יכולין אחר כך להמשיכו בתוספת מרבה בהתחדשות נפלא יותר, כמו שהיה בתחלת הבריאה פמובן בספרים הנזכרים לעיל בענין הצמצומים. והכל היה בשביל האדם וכו' פנזכר לעיל. אבל כל זה אי אפשר כי אם בכח הצדיקים הגדולים שזכו לכל זה בשלמות, רק שצריכין להתעורר להתקרב אליהם וכו', כי בלא אתערותא דלתתא כלל אי אפשר להתתקן וכנזכר לעיל:

אות כה

וזה תכונן תפלת קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב. שעקר התפלה היא בבחינת מנחת ערב בחינת תפלה לעני, שזהו בחינת התבודדות ושיחה בינו לבין קונו בחינת ולפני ה' ישפך שיחו. שבעת שרואה שהאור הולך להסתלק שזהו בחינת בין הערבים, אז צריך להתגבר בתפלה ושיחה בבחינת ניצא יצחק לשוח בשדה. וישפך לבו כמים לפני ה' בטרם יעבר יום. בבחינת אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב (ירמיה ו). מפל שכן כשהאדם רואה שכבר עברו הרבה מימיו ומפל שכן מי שעברו רב ימיו והיום מתחיל לערב, כי לא ידע האדם את עתו וימינו כצל עובר, שצריך לקיים וזכר את בוראיו וכו' עד אשר לא תחשף השמש והאור וכו'. וכל זה היא בחינת תפלת המנחה שהיא בחינת תשובה וכנזכר לעיל:

אות כו

וְזֶה בְּחִינַת פְּרִשְׁת הַחֹדֶשׁ שֶׁקוֹרִין קֹדֶם פֶּסַח שֶׁהוּא מְצוֹת קְדוּשׁ הַחֹדֶשׁ. כִּי מְצוֹת קְדוּשׁ הַחֹדֶשׁ הִיא לְתַקֵּן פְּגִימַת הַלְבָנָה שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵעֵינֵן הַנְּזָכָר לְעִיל דְּהֵינּוּ מִפְּגַם הַצְּמֻצוּמִים הַנְּזָכָרִים לְעִיל. כִּי עֵקֶר הָאוֹר שֶׁל שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת שֶׁהֵם חֲמָה וּלְבָנָה הוּא אוֹר ה' יִתְבָּרֵךְ שֶׁהוּא אוֹר הָאֵין סוֹף שֶׁהוּא אוֹר כָּל הָאוֹרוֹת. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב ה' אוֹרִי וְכוּ'. וּבִתְחִלָּה בָּרָא ה' יִתְבָּרֵךְ אֶת הָאוֹר שֶׁהָיָה גְדוֹל מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה עַל פְּסוּק וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, שְׁאוֹר שֶׁבָרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁבְעַת יָמֵי בְּרֵאשִׁית הָיָה מְאִיר מְסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. רָאָה רְשָׁעִים שֶׁעֲתִידִין לְצִאת וְכוּ' עֶמֶד וּגְנוּזוֹ לְצַדִּיקִים וְכוּ'. הֵינּוּ שֶׁרָצָה ה' יִתְבָּרֵךְ שֶׁהָאוֹר יֵאִיר בְּאוֹר גְּדוֹל מְאֹד, אֲךָ עֶמֶד וּגְנוּזוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵין הָעוֹלָם כְּדָאִי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ וְכוּ'. כִּי רָאָה שֶׁרַב הָעוֹלָם יִפְגְּמוּ אִם יִהְיֶה הָאוֹר גְּדוֹל בְּיוֹתֵר. כִּי יִרְצוּ לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ חוּץ מִהַמְּדָה עַד אֵין סוֹף שֶׁזֶה בְּחִינַת רַבּוּי אוֹר שֶׁהִיא בְּחִינַת חֲרִיבֵן הָעוֹלָם, עַל-כֵּן עֶמֶד וּגְנוּזוֹ לְצַדִּיקִים וְכוּ'. כִּי רַק הַצַּדִּיקִים הֵם כְּדָאִי וּרְאוּיִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, כִּי הֵם יוֹדְעִים לְצַמְצֵם גַּם אוֹר הַגְּדוֹל מְאֹד. אֲבָל שְׁאֵר הָעוֹלָם אֵינֶם יְכוֹלִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאוֹר כֵּזֶה שֶׁלֹּא יֵצְאוּ חוּץ מִהַמְּדָה כַּנְּזָכָר לְעִיל. כִּי בְּוֹדָאִי כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ גְּבוּל וּמְדָה כְּפִי מְדַרְגָּתוֹ, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י עַל פְּסוּק וְעֲלִית אֶתְּהָ וְאֶהְרֹן וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם אֵל יִהְרָסוּ לְעֵלוֹת (שְׁמוֹת פָּרָק יט), וַיִּפְרֹשׁ רַש"י אֶתְּהָ מִחֻצָּה לְעֶצְמָךְ וְאֶהְרֹן מִחֻצָּה לְעֶצְמוֹ וְכוּ' וְהָעָם כָּל עֵקֶר אֵל יִהְרָסוּ וְכוּ'. (וּכְמוֹ שֶׁכְּתוּב אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וּרְבֵנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ אֲמוּנָה עַל מְאֹמֵר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה שֵׁשׁ דֵּי בְּאֵלְקוּתוֹ לְכָל בְּרִיָּה וְכוּ' עַיִן שֶׁם בְּסִימָן הַ בְּלִקוּטֵי תַנְיִינָא). וּמִשְׁנֵי הָאוֹר הָרֵאשׁוֹן עָשָׂה ה' אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת, שֶׁהֵם חֲמָה וּלְבָנָה לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה וּלְהֵאִיר עַל הָאָרֶץ כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֶׁם בְּפָרֶשֶׁת יְהִי מְאֹרֶת וְכוּ'. וְאִז קִטְרָגָה הַיָּרֵחַ וְאָמְרָה אֵי אֲפֹשֶׁר לְשֵׁנֵי מַלְכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד וְכוּ'. כִּי רְצוּנָה הָיָה שֶׁיִּתְגַּדֵּל אוֹרָהּ בְּיוֹתֵר, כִּי הִיְתָה מִתְאַוְּהָ לְהָאוֹר הָרֵאשׁוֹן שֶׁנִּגְנָז שֶׁהָיָה מְסֻתְפָּלִין בּוֹ לְמַרְחוֹק מְאֹד. וְאָמַר לָהּ ה' יִתְבָּרֵךְ לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עֶצְמָךְ. כִּי מֵאַחַר שֶׁאֶתְּהָ רוּצָה לְהִסְתַּכֵּל לְמַרְחוֹק אֶתְּהָ צְרִיךְ לְמַעַט עֶצְמָךְ יוֹתֵר, כִּי מֵאֵן דְּאִיהוּ רַב הוּא זְעִיר וּמֵאֵן דְּאִיהוּ זְעִיר הוּא רַב. כִּי מִי שְׂרוּצָה לְהִסְתַּכֵּל חוּץ מִהַמְּדָה צְרִיךְ לְהַקְטִין אֶת עֶצְמוֹ בְּיוֹתֵר, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת צְמֻצוּם הָאוֹר הַנְּזָכָר לְעִיל שֶׁלֹּא יִתְלַהֵב יוֹתֵר מִדָּאִי וְכוּ'. וְאִז נִתְרַעַמָּה הַלְבָנָה וְטַעְנָה עִם ה' יִתְבָּרֵךְ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה בְּמֵאֹמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן פִּזִּי וְכוּ' (חֲלִין בְּפִרְק אֵלּוּ טְרַפּוֹת), וְאָמַר לָהּ ה' יִתְבָּרֵךְ צַדִּיקִים יִקְרְאוּ עַל שְׁמֵךְ, יַעֲקֹב הַקָּטָן, דָּוִד הַקָּטָן, שְׁמוּאֵל הַקָּטָן וְכוּ'. הֵינּוּ שֶׁאָמַר לָהּ שֶׁזֶה עֲבוּדַת הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהֵם מְקַטְיָנִים עֲצָמוֹן בְּבְחִינַת כִּי אַתֶּם הַמַּעֲט מְכָל הָעַמִּים-שֶׁאַתֶּם מְמַעֲיָטִין עֲצָמְכֶם וְכוּ' כַּנְּזָכָר לְעִיל. וְכְמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם ה' לֹא גָבַהּ לְפִי וְכוּ' וְלֹא הִלְכֹתִי בְּגְדוֹלוֹת וּבִנְפִלְאוֹת מִמֶּנִּי אִם לֹא שׁוֹיְתִי וְדוּמְמִתִּי נִפְשִׁי כְּגַמֵּל עָלַי אֲמוֹ וְכוּ'. שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת מַה שֶׁמְצַמְצָמִין אוֹר לְהַבְיֹת לְבָם שֶׁלֹּא יִבְעַר יוֹתֵר מִדָּאִי וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ הָאוֹר בְּהַדְרָגָה וּבְמְדָה וְכוּ', עַד שֶׁזוֹכִין אַחַר כֵּן לְהֵאִיר בְּלִבָּם אוֹר גְּדוֹל בְּבְחִינַת תִּקְוֹן וְכַנְּזָכָר לְעִיל, שֶׁזֶה בְּחִינַת מִי זֹאת עוֹלָה כַּנְּזָכָר לְעִיל. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תִּקְוֹן וּמְלוּי פְּגִימַת הַלְבָנָה, כִּי כָּל הַפְּגַם שֶׁל הַלְבָנָה הָיָה עַל שֶׁרָצָתָה לְקַבֵּל הָאוֹר שֶׁלֹּא בְּהַדְרָגָה

וכו'. ועל-כן התקון על-ידי הצדיקים הגדולים המקטינים עצמן כנזכר לעיל וזה בחינת סוד קדוש החדש שנתקשה בו משה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, והוא סוד העבור שלא נמסר אלא לגדולים. כי הוא סוד תקון הצמצום שקשה מאד לעמוד עליו שזה בחינת בין השמשות כהרף עין וכו' ואי אפשר לעמוד עליו כנזכר לעיל. ועל-כן מצות קדוש החדש שהוא פרשת החדש הנזכר לעיל נאמרה למשה בין השמשות, כפי שפרש רש"י על פסוק החדש הזה, סמוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו והראהו עם חשכה. כי קדוש החדש הוא בחינת בין השמשות שאז עקר תקון הצמצום כנזכר לעיל שזה בחינת תפלת המנחה שהיא אחר חצות היום בין הערבים כשמתחיל אור יום הקודם לצאת ושיכנס אור יום השני, שצריכין לתקן הצמצום של אור יום שלאחריו על-ידי בחינת אתערותא דלתתא שזהו בחינת תפלת המנחה כנזכר לעיל:

אות כז

ועל-כן שם בפרשת קדוש החדש נצטוו על הקרבן פסח ומצות אכילת מצה ואסור חמץ. כי עקר אסור חמץ ומצות אכילת מצה הוא מחמת החפזון כמו שכתוב שבעת ימים תאכל מצות לחם עני כי בחפזון יצאת וכו'. וכתוב ויאפו את הבצק עגות מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה. ועקר החפזון היה מחמת בחינת הנזכר לעיל, מחמת שאז לא היה עדין בחינת אתערותא דלתתא בשלמות כי לא היו ראויים לגאולה וה' יתברך פסח ודלג על הקץ פמובא. כי ה' יתברך האיר עליהם אז אור גדול מאד שעל-ידי זה היתה הגאולה כמו שאיתא בפסוקים. אבל הם לא היה להם כח על-ידי אתערותא דלתתא לקבל אור כזה, רק שה' יתברך חמל עליהם ונתן להם כח לקבל זה האור הגדול ונתן להם מצות פסח ומילה וכו' כדי שיהיה להם איזה זכות שהיא בחינת אתערותא דלתתא מעט. אבל לא היה כדאי בהתעוררות שלהם לקבל אור כזה רק ברחמיו ובחמלתו. ומחמת זה הכרחו לצאת בחפזון ולא יכלו להתמהמה. ומחמת זה נאסר החמץ אז באסור חמור מאד, כי חמץ הוא בחינת חמוץ המח שמשם יניקת החמץ, ואי אפשר לתקן החמץ כי אם על-ידי שצמצמין אור ההתלהבות כראוי וממשיכין האור בהדרגה, ומתגברין שלא להחמיץ המח במחשבות רעות רק להחמיץ המח במחשבות קדושות לחשב מחשבות איך לעבד את ה' יתברך עד שיגלה מלכותו יתברך על-ידי זה ואז יונק החמץ מהקדשה. אבל עכשו שקבלו האור שלא בהדרגה, אסור לאכל חמץ רק מצה שהיא בחינת חפזון, שלא יתגבר חמוץ המח דסטרא אחרא חס ושלום מאחר שעדין לא צמצמו האור כראוי ולא ברו עדין חמוץ המחשבה שיהיה רק בקדשה וכנזכר לעיל. ועל-כן מצות קרבן

פֶּסַח וְאִסּוּר חֶמֶץ מִתְחִיל אַחַר חֲצוֹת אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא בֵּין הָעֶרְבִים שָׂאז
מִתְחִיל זְמַן מִנְחָה. כִּי אִזּוֹ צְרִיכִין לַעֲסֹק בְּתַקּוּן הַצְּמָצוּם שֶׁבֵּין יוֹם לְיוֹם
כַּנְּזָכָר לְעִיל. וּבִפְרָט עֵתָה בְּעָרְב פֶּסַח שֶׁמִּתְחִיל לְהִתְנוּצֵץ הָאוֹר שֶׁל פֶּסַח
שָׂאז בְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי אִזּוֹ הִתְחִיל קִיּוּם הָעוֹלָם שֶׁהָיָה מִתְמוּטָט עַד
מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁהִתְחַלְתּוּ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם בְּפֶסַח, וְעַל-כֵּן צְרִיכִין עֵתָה
לְהַמְשִׁיךְ הָאוֹר שֶׁל תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה בְּבַחֲיַנַּת צְמָצוּם עַל-יְדֵי קִצְת
אֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא. עַל-כֵּן צְרִיכִין בְּעָרְב פֶּסַח אַחַר חֲצוֹת שֶׁהוּא זְמַן מִנְחָה
לַעֲסֹק בְּתַקּוּנִים הַנְּזָכָרִים לְעִיל עַל-יְדֵי קֶרְבֵּן פֶּסַח וְאִסּוּר חֶמֶץ כְּדֵי לְקַבֵּל
הָאוֹר עַל-יְדֵי אֵיזָה הִתְעוֹרְרוּת. כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁאֵין הָאֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא
בְּשִׁלְמוֹת כְּרָאוּי בְּשִׁבִיל אוֹר גָּדוֹל כְּזֶה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן צְרִיכִין אֵיזָה
הִתְעוֹרְרוּת עַל כָּל פְּנִים מְעַט. וְזֶה בְּחִינַת הַתַּקּוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂין עַל-יְדֵי הַקֶּרְבֵּן
פֶּסַח וְאִסּוּר חֶמֶץ אִזּוֹ כְּדֵי שֶׁנוֹכַח לְקַבֵּל הָאוֹר הַגָּדוֹל הַזֶּה כְּרָאוּי. שֶׁהִתְחַלַּת
הַתַּקּוּן הוּא אַחַר חֲצוֹת שֶׁהוּא זְמַן מִנְחָה וְכַנְּזָכָר לְעִיל:

אות כח

וְעַל-כֵּן כָּל פְּגָם הָעָרְב רַב בְּעֵגֶל הָיָה בְּזְמַן מִנְחָה אַחַר חֲצוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשְׁשׁ מִשָּׁה כִּי בָא שֶׁשׁ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבָרְכָה.
כִּי כָּל פְּגָם הָעָרְב רַב הָיוּ פְּגָמִים הַנְּזָכָרִים לְעִיל שֶׁלֹּא צְמָצְמוּ הָאוֹר כְּרָאוּי
וְלֹא קִדְּשׁוּ מַחֲשַׁבְתָּם כָּלֵל רַק רָצוּ לְהַסְתַּכֵּל וְלִרְאוֹת מַה שֶׁלֹּא הָיָה רָאוּי
אֲלֵיהֶם כָּלֵל. כִּי מַחֲשַׁבּוֹתָם וּמַעֲשֵׂיהֶם לֹא הָיוּ זָכִים כָּלֵל, רַק דַּעַתָּם הָיָה
גָּדוֹל וְהִבִּינוּ בְּדַעַתָּם גְּדֻלַּת מִשָּׁה עַל-יְדֵי הַדַּעַת שֶׁהָאִיר בָּהֶם וְעַל-יְדֵי כָּל
הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים שֶׁעָשָׂה לְעֵינֵיהֶם וּמַחֲמַת זֶה הִלְכוּ אַחֲרָיו. אֲבָל עַדִּין
לֹא צְמָצְמוּ הָאוֹר כָּלֵל, וְעַדִּין לֹא עָמְדוּ בְּמַלְחָמָה וְנִסְיוֹן שֶׁל הַמְּלַחְמָה
שֶׁבַּמַּחֲשָׁבָה. וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת לֹא רָצָה ה' יִתְבָּרַךְ לְקַבֵּלָם, רַק מִשָּׁה חֲשָׁב
שִׁיתְּגִירוּ בְּאֵמַת וְאָמַר טוֹב שִׁיִּדְּבָקוּ גֵרִים בְּהַשְׁכִּינָה. אֲבָל הֵם שִׁחְתּוּ
וְהִשְׁחִיתוּ עַל-יְדֵי כָּל הַפְּגָמִים הַנְּזָכָרִים לְעִיל כַּנְּזָכָר לְעִיל עַד שֶׁעָשׂוּ עַל-יְדֵי
זֶה אֶת הָעֵגֶל, שֶׁכָּל זֶה בָּא מִרְבוּי אוֹר הַנְּזָכָר לְעִיל וּמִפְּגָם הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁלָּהֶם
וְכַנְּזָכָר לְעִיל (בְּאוֹת יוֹד). וְעַל-כֵּן הָיָה עֶקֶר הַקְּלָקוּל אַחַר שֶׁשׁ בְּזְמַן מִנְחָה
שָׂאז צְרִיכִין לַעֲסֹק בְּתַקּוּן הַצְּמָצוּם כַּנְּזָכָר לְעִיל וְהֵם פְּגָמוּ בְּזֶה אִזּוֹ דִּיקָא:

אות כט

ועל-כן עקר התקון הוא בראש השנה שהוא בחינת פחד יצחק שהוא בחינת תפלת המנחה, כי יצחק תקן תפלת המנחה, כי בראש השנה נברא העולם שאז היה הצמצום של תחלת הבריאה. אבל מחמת שהיה בלי אתערוותא דלתתא היה צריך תקון על-ידי אדם הראשון שהיה צריך להתפלל תפלתו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכנזכר לעיל. אבל הוא חטא אז בעץ הדעת ולא התפלל תפלתו כראוי, כי הסתפל במה דלא הוי ליה רשו, וגם חטא במחשבה כמו שאיתא בזהר הקדוש במחשבה חאב. והי' יתברך חמל עליו ועסק בתקונו. וכל זה היה אחר חצות בזמן המנחה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בעשירית סרחו וכוי. ואז וישמעו את קול ה' מתהלך בגן לרוח היום וכמו שפרש רש"י שם. כי כל קלקולו ותקונו היה בענין הצמצום הנזכר לעיל וכנזכר לעיל. ועל-כן היה בזמן המנחה כנזכר לעיל. ועל-כן עקר התקון הוא בראש השנה, כי אז מקדימין ישראל לעסק בתשובה באלול ובפרט הצדיקים והנלוים אליהם. ועל-ידי זה ממשיכין תקון הצמצום של בריאת העולם שהיה בראש השנה, ממשיכין עתה על-ידי אתערוותא דלתתא שעל-ידי זה עקר התקון וכנזכר לעיל

אות ל

והנה על-פי כל הדברים [הנזכרים לעיל] יתבאר כל ענין הארבע פרשיות שקורין קדם פסח. כי "פרשת שקלים" כבר נתבאר (באות יוד) שהוא בחינת תקון המשקל לקבל האור בהדרגה וכוי, שזה בחינת בנין המשכון שהוא בחינת הבית - המקדש, שהוא בחינת ביתא תתאה שעל-ידי זה יש עליה לביתא עלאה וכוי כנזכר לעיל. שכל זה היא בחינת התקון של תפלת המנחה כנזכר לעיל. כי השקלים באו לכפר עוון העגל שחטאו לאחר שש בזמן המנחה. וכן מצאתי מבאר בירושלמי שקלים פרק א וזה לשונו לפי שחטאו בחצי היום יתנו מחצית השקל וכוי הינו כנזכר לעיל. אחר כך קורין "פרשת זכור" שהיא בחינת מחית עמלק, שזה בחינת המלחמה של המחשבה שצריכין להתגבר אחר הצמצום כראוי. להתגבר המחשבות טובות על המחשבות רעות שהם בחינת קלפת וזהמת עמלק שהוא עקר הרע והסטרא אחרא שרוצה בכל פעם להתגבר במחשבות רעות והרהורים רעים, בבחינת אשר קרף בדרך שהיא בחינת מקרה פמובא, שבא על-ידי מחשבות רעות שהם עקר קלקול המחשבה. וכן מתגבר בחכמות חיצוניות ובכמה מיני בלבולי המחשבות, עד שרוצה להביא להרהר אחר ה' יתברך ולבוא לכפירות חס ושלום, שכל זה מעשה עמלק וצריכים להתגבר כנגדו מאד מאד בכח הצדיקים משה ויהושע והזקנים שלוחמים עמו. ועל-כן צריכין לזכר היטב את כל אשר עשה לך עמלק כדי

לְזָכַר לְהִזְהָר מִמֶּנּוּ שֶׁלֹּא יִתְגַּנֵּב לְתוֹךְ מַחֲשַׁבְתּוֹ חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי דָרְכוּ לְאַרְבַּע
עַל הָאָדָם תְּמִיד וְכַמְבֹאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר. וְזֶה כִּי יָד עַל כֶּסֶף יִיָּה מִלְחָמָה לְהִי
בְּעַמְלֵק מְדוֹר דוֹר, נִשְׁבַּע הִי יִתְבָּרַךְ שְׂאִין שְׁמוֹ שָׁלוֹם וְאִין כֶּסֶף שָׁלוֹם עַד
שְׂיִמְחָה זָכַר עַמְלֵק. שֵׁם וְכֶסֶף זֶה בְּחִינַת בֵּיתָא תַּתְּאָה וּבֵיתָא עֲלָאָה. כִּי
שֵׁם זֶה בְּחִינַת מַלְכוּת כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם, וְכִמוֹ שֶׁמְבֹאֵר בְּמָקוֹם
אַחֵר שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת בֵּיתָא תַּתְּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת מַלְכוּתוֹ כְּנִזְכָּר
לְעִיל. וְכֶסֶף זֶה בְּחִינַת כֶּסֶף הַמְּשֻׁפָּט שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה כְּעִין
מַלְכוּתָא דְאַרְעָא. שְׁעָקַר אֵימַת הַמַּלְכוּת בְּכָל מְדִינוֹת מַלְכוּתוֹ לְמַרְחָקִים
הִיא רַק מַחֲמַת הַשֵּׁם שֶׁשׁוֹמְעִין שְׁמוֹ שֶׁהוּא מוֹשֵׁל עֲלֵיהֶם, וְעַל-יְדֵי זֶה
נוֹשְׂאִין עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּתוֹ. אֲבָל עָקַר כֶּסֶף מַלְכוּתוֹ הוּא בְּבֵית הַמַּלְכוּת
הַפְּנִימִי שֶׁשֵׁם יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ עַל כֶּסֶף מַלְכוּתוֹ. וְעַל-כֵּן הַשֵּׁם הוּא בְּבְחִינַת
בֵּיתָא תַּתְּאָה שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט שְׁמוֹ עַד לְמַרְחֹק, וְהַכֶּסֶף הוּא בְּבְחִינַת בֵּיתָא
עֲלָאָה בְּבֵית הַמַּלְכוּת הַפְּנִימִי כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְכֵן הוּא כְּבִיכּוֹל בְּבְחִינַת
מַלְכוּתָא דְרַקִיעָא וְכְנִזְכָּר לְעִיל. וְנִשְׁבַּע הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂאִין שְׁמוֹ
וְכֶסֶף שָׁלוֹם עַד שְׂיִמְחָה זָכַר עַמְלֵק שֶׁמִּתְגַּרְהַ תְּמִיד כְּנִגְדָּה זֶה כְּנִזְכָּר לְעִיל.
וְעַל-כֵּן הִי יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ לוֹחֵם עִמוֹ, כִּי צוּפָה רָשָׁע לְצַדִּיק וְכוּי, וְאַלְמֵלָא
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ וְכוּי. שֶׁזֶהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת לֹא אָבוֹא בְּעִיר עַד
דְּבִקְרָבָה קְדוֹשׁ, שֶׁכְּבִיכּוֹל אֵין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִכְנָס בְּבֵיתוֹ לִישֵׁב עַל
כֶּסֶף עַד שְׂיִמְחָה זָכַר עַמְלֵק וַיִּגְדֵּל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ בְּכָל הָעוֹלָם בְּכָל
הָרְחוֹקִים מְאֹד מְאֹד, וְאִזְ דִּיקָא יְהִי עֲלֵיהּ לְשָׁנֵי הַבַּתִּים וְכוּי וְכְנִזְכָּר לְעִיל.
וְזֶהוּ מִלְחָמָה לְהִי בְּעַמְלֵק מְדוֹר דוֹר, כִּי הוּא מִתְגַּבֵּר מִחֲדָשׁ בְּכָל דוֹר וְדוֹר
בְּתַחְבּוּלוֹת עֲצוּמוֹת עַד שֶׁהִיָּה קֶשֶׁה לְעַמּוֹד כְּנִגְדּוֹ. אֲבָל הִי יִתְבָּרַךְ לוֹחֵם עִמוֹ
וְשׁוֹלַח בְּרַחֲמָיו בְּכָל פְּעַם צַדִּיקִים נוֹרְאִים בְּחִינַת מִשָּׁה שְׁלוֹחֲמִים עִמוֹ וְכוּי
וְכְנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶהוּ בְּחִינַת פּוֹרִים שֶׁהִיא מַפְלֵת הָמֵן עַמְלֵק וְכְנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה
בְּחִינַת קִימוֹ וְקִבְלוֹ, בְּחִינַת נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע שֶׁצָּרִיכִין לְהַקְדִּים הַנַּעֲשֶׂה
לְהַנְשַׁמֵּעַ כְּנִזְכָּר לְעִיל (בְּאוֹת י), שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת קִימוֹ וְקִבְלוֹ, קִימוֹ בְּחִינַת
נַעֲשֶׂה בְּחִינַת קִיּוֹם הַתּוֹרָה, וְקִבְלוֹ בְּחִינַת נִשְׁמַע שֶׁשׁוֹמְעִין וּמְקַבְּלִין אֶת
הַתּוֹרָה, וְהֵם זְכוּי אִז עַל-יְדֵי מַפְלֵת הָמֵן עַמְלֵק לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה מִחֲדָשׁ
כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְהַעֲקָר שֶׁזְכוּי לְבְחִינַת קִימוֹ וְקִבְלוֹ לְהַקְדִּים קִימוֹ לְקַבְלוֹ
הַנַּעֲשֶׂה לְנִשְׁמַע שֶׁהִיא בְּחִינַת צְמֻצוֹם הָאוֹר בְּהַדְרָגָה וּלְהַתְגַּבֵּר עַל
הַמַּחֲשָׁבוֹת רְעוֹת עַד שֶׁיִּקְיָמוּ הַתּוֹרָה בְּעֲבָדָא וּמְלוּלָא וְאַחֵר כֶּף יִשְׁמְעוּ
וְיִקְבְּלוּ אוֹר הַתְּנוּצָצוֹת הָאֵין סוּף בְּהַדְרָגָה וּבְמַדָּה כְּרֵאוּי וְכוּי כְּנִזְכָּר לְעִיל:

אות לא

וְאַחֵר כֶּף קוֹרִין פְּרִשֵׁת פָּרָה אֲדָמָה שֶׁהִיא מְטַהֶרֶת מְטַמְּאֵת מֵת. כִּי עָקַר
הַמִּיתָה נִתְהוּהָ מַחֲמַת רַבּוּי הָאוֹר שֶׁעַל-יְדֵי זֶה הִיָּתָה מִיתַת הַמַּלְכִים וְכוּי

כְּמוֹ שֶׁאֵינָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִי"ל. וְאָדָם הָרָאוּן הִיָּה צְרִיךְ לְתַקּוֹן זֹאת וְקִלְקַל עַל-יְדֵי חֶטְאוֹ וְאִז נִגְזַר הַמִּיתָה. וְהַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַמְשָׁכָן שֶׁשָּׁם מַעֲשֵׂה הַקְּרִבְנוֹת, שְׁכַלְס בָּאִים לְכַפֵּר עַל כָּל הָעוֹנוֹת שֶׁעָקְרָם נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַנְּזָכָר לְעִיל מִבְּחִינַת פָּגַם הַצְּמָצוּם הַנְּזָכָר לְעִיל. כִּי עַל-יְדֵי הַקְּרִבְנוֹת שֶׁבִּיַת-הַמְּקַדָּשׁ מִגְלִין כִּי מַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה וְאֶפְלוּ בַּהֲמוֹת וְעוֹפוֹת יְכוּלִין לְהַעֲלוֹת לֵה' וְכוּ' וְכַנְּזָכָר לְעִיל:

וּפְרָה אֲדָמָה הוּא חֲדוּשׁ יוֹתֵר כִּי מַעֲשֵׂיָהּ בְּחוּץ, וְהִיא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה, כִּי בָּאָה לְכַפֵּר עַל עוֹוֹן הָעֶגְל כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, כִּי פָּגְמוּ בְּפָנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמַאל וְכוּ' כַּמּוּבָא. שֶׁהוּא בְּחִינַת פָּגַם הַצְּמָצוּמִים הַנְּזָכָרִים לְעִיל. כִּי עָקַר כָּל הָעוֹנוֹת וְהַקְּלָקוּלִים נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי שֶׁאִין נִזְהָרִין בְּעֵינָן תְּקוּן הַצְּמָצוּמִים כְּרָאוּי מִתְחַלָּה וְעַד סוּף. כִּי יֵשׁ שְׁלֵבוֹ בּוֹעֵר בְּיוֹתֵר חוּץ מִהַמְּדָה וְאִינוּ מְצַמְצִים אוֹר לְהַבִּיּוֹת לְבוֹ כְּרָאוּי, שְׂזָה בְּחִינַת רַבּוּי אוֹר שְׁגוֹרָם שְׁבִירָה חֶסֶד וְשְׁלוֹם, שְׂמִזָּה בָּאִים כַּמָּה קְלָקוּלִים חֶסֶד וְשְׁלוֹם וְכַנְּזָכָר לְעִיל. וְכַשְׂמִתְגַּבֵּר עַל זֶה וּמְצַמְצֵם הָאוֹר כְּרָאוּי צְרִיךְ לְזַהֵר בְּיוֹתֵר לְהַמְשִׁיךְ חֲכָמַת לֵב בְּבְּחִינַת יְצִירָה לְטָב, שֶׁהִיא לְהַתְּגַבֵּר לְהַמְשִׁיךְ מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת וּלְהַגְבִּירָם עַל הַמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת. כִּי הַמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת נִמְשָׁכִין מִהַצְּמָצוּם שֶׁהוּא שֶׁרֶשׁ הַדִּין שֶׁהִיָּה מְכָרַח כְּדִי שְׁלֵא יִהְיֶה רַבּוּי אוֹר כַּנְּזָכָר לְעִיל. אֲבָל תִּתְּקֵף כְּשֶׁנִּתְּהוּהַ הַצְּמָצוּם הַתְּחִיל לְהַשְׁתַּלְשֵׁל מִמֶּנּוּ אַחִיזַת סִיגֵי הַדִּינִים, שְׂמֵהֶם כָּל כַּחוֹת הַסְּטָרָא אַחְרָא וְהִיָּצֵר הָרַע שֶׁהֵם הַמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְהַתְּגַבֵּר מְאֹד עַל הַמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת כַּנְּזָכָר לְעִיל עַד שֶׁיַּעֲבֹד ה' יַתְּבַרְךָ בְּמַדּוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּפִשְׁטוּת וּתְמִימוּת עַד שֶׁיִּגְלַה מַלְכוּתוֹ יַתְּבַרְךָ וְכוּ' כַּנְּזָכָר לְעִיל:

נִמְצָא שֶׁהַעֲקָר שֶׁבְּהַכְרַח שֶׁיְהִיָּה לוֹ צְמָצוּם שְׁלֵא יַתְּלַהֵב יוֹתֵר מִדָּאִי. אֲבָל צְרִיכִין לְהַמְתִּיק הַצְּמָצוּם וּלְהַתְּגַבֵּר שְׁלֵא יִינָקוּ מִמֶּנּוּ הַסְּטָרָא אַחְרָא עַל-יְדֵי מַחְשְׁבוֹת רָעוֹת חֶסֶד וְשְׁלוֹם. וְזֶה כָּל עֲבוֹדַת הָאָדָם. וּמַחְמַת חֶטְא אָדָם הָרָאוּן וּפָגַם הַדּוֹרוֹת נִגְזַר מִיָּתָה שֶׁבָּאָה מִפָּגַם הַצְּמָצוּם שְׁלֵא יַתְּתַקּוֹן בְּשִׁלְמוֹת עַד תְּחִיַת הַמֵּתִים. וּפְרָה אֲדָמָה הִיא בְּחִינַת הַתְּקוּן לְטַהֵר מִטְּמֵאת הַמֵּת. כִּי הִיא בְּחִינַת הַמְּתַקֵּת הַדִּין בְּשֶׁרְשׁוֹ שֶׁמְבִיאִין פְּרָה שֶׁאֲחִיזְתָּהּ בְּשִׂמְאֵל בְּחִינַת פָּנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמַאל, וְהִיא אֲדָמָה תְּמִימָה בְּתַקְוָה הָאֲדָמִימִיּוֹת, שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּקֵף הַדִּין וְהַצְּמָצוּם. וְהַכְּהֵן בְּעֵצָם כַּחוֹ וְהַעֲקָר בְּכַח מִשֶּׁה רַבְּנוּ שְׁכַל הַפְּרוֹת נִקְרָאוּ עַל שְׂמוֹ כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, עַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ לוֹ כַּח לְהוֹצִיאָהּ אֶל מַחוּץ לְמַחְנֶה וּלְשַׁחֲטָהּ שֶׁם נִכַח פְּתַח אֶהֱל מוֹעֵד שֶׁהוּא הַמְשָׁכָן וּבֵיַת-הַמְּקַדָּשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן בֵּיתָא תַּתְּאָה וּבֵיַתָּא עֲלָאָה כַּנְּזָכָר לְעִיל. וְעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא יַתְּקוֹן כָּל הַצְּמָצוּמִים מִתְחַלָּה וְעַד סוּף וּמִמְתִּיק הַדִּינִים בְּשֶׁרְשׁוֹ. וְעַל-כֵּן בְּאֶמְתַּת אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג זֶה הַסּוּד שֶׁל פְּרָה אֲדָמָה. וְעָקַר הַדְּבָר שֶׁמְמַשִּׁיךְ מִתְחַלַּת תְּקֵף הַצְּמָצוּם עַד מַחוּץ לְמַחְנֶה בְּקִדְשָׁה וּבְטַהֲרָה כְּזֹאת, עַד שֶׁגַם מִשָּׁם שׁוֹחֵט אוֹתָהּ נִכַח פְּתַח אֶהֱל מוֹעֵד, שֶׁמַּעֲלָה אוֹתָהּ בְּכוֹנְתוֹ לְשֵׁם שְׁתִּיָּהּ נִכְלָלַת בְּבְּחִינַת תְּקוּן בֵּיתָא תַּתְּאָה שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְּתַקּוֹן בֵּיתָא עֲלָאָה, שְׁכַל זֶה הִיא בְּחִינַת תְּקוּן כָּל הַצְּמָצוּמִים הַנְּזָכָרִים לְעִיל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְבַטְלִין סְטָרָא דְמוֹתָא שְׂבָא מִפָּגַם הַצְּמָצוּמִים כַּנְּזָכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן בְּאֶמְתַּת הַחֲמִירוֹ מְאֹד רַבּוֹתֵינוּ

זְכוּרֹנִים לְבָרְכָה בְּעֵנֶן עֲשִׂית הַפָּרָה בְּטַהֲרָה נִפְלְאָה מֵה שֶׁלֹּא עָשׂוּ כֵן בְּשׂוּם דָּבָר וּבְשׂוּם קָרָבָן. כִּי הָיוּ מִכְרָחִים לְהֵבִיא תִּינוּקוֹת נְקִיִּים עַל גְּבֵי שְׁנָרִים וְכוּי וּשְׂאָרֵי חֲמֻרוֹת עֲצוּמוֹת מֵאֲד בְּעֵנֶן טַהֲרַת הַפָּרָה כְּמִבְּאֵר בְּמִסְכַּת פָּרָה, הַכֹּל בְּבַחֲינָה הַנִּזְכָּר לְעֵיל. כִּי צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַצְּמֻצוּמִים מֵרֵאשׁ וְעַד סוּף בְּבַחֲינַת טַהֲרָה נִפְלְאָה עַד שְׂיוּכְלוּ לְשַׁחֲטָה נֶכַח פֶּתַח אֵהֵל מוֹעֵד לְהַמְשִׁיךְ הַהֲמַתְקָה מִשֵּׁם וְכוּי, בְּאִפְסָן שֶׁעַל יְדָה דִּיקָא יִטְהַרוּ מִטְּמֵאת מֵת, עַל-יְדֵי שְׂתַקְנוּ עַל יְדָה כֹּל הַצְּמֻצוּמִים כְּנִזְכָּר לְעֵיל. וְזֶה בְּחִינַת עַץ אֶרֶז וְאֶזוֹב וּשְׁנֵי תוֹלְעַת שֶׁהַשְּׂלִיכוּ לְתוֹךְ שְׂרַפַת הַפָּרָה שֶׁפִּרְשׁ רַשׁ"י שֶׁמֵּרְמוֹז שֶׁהַגְּבֵה כְּאֶרֶז יִשְׁפִּיל אֶת עֲצָמוֹ כְּאֶזוֹב וְכִשְׁנֵי תוֹלְעַת. הֵינּוּ כְּנִזְכָּר לְעֵיל, בְּחִינַת מֵאן דְּאִיהוּ רַב אִיהוּ זְעִיר וּמֵאן דְּאִיהוּ זְעִיר אִיהוּ רַב. כִּי עַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי שְׂמִקְטִינִים אֶת עֲצָמָם בְּבַחֲינַת כִּי אַתֶּם הַמְּעַט כְּנִזְכָּר לְעֵיל. וְעַל-כֵּן הָיָה עֵקֶר תְּקוּן הַפָּרָה אֲדָמָה עַל-יְדֵי מִשֶּׁה רַבְּנוּ, וְכֹל הַפְּרוֹת נִקְרְאוּ עַל שְׂמוֹ וְצְרִיכִין לְקַדְשֵׁם בְּאִפְרָה הַפָּרָה שֶׁל מִשֶּׁה. כִּי עֵקֶר כֹּל תְּקוּן הַצְּמֻצוּמִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל הָיוּ עַל-יְדֵי מִשֶּׁה עַל-יְדֵי שֶׁהָיָה עֵנּוּ מֵאֲד מִכֹּל הָאֲדָם וְכוּי וְכִנְזָכָר לְעֵיל וְאַחַר כֵּן קוֹרִין פְּרֻשַׁת הַחֲדָשׁ שֶׁהִיא מְצוֹת קַדוּשׁ הַחֲדָשׁ שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּקוּן וּמְלוּי פְּגִימַת הַלְּבָנָה שֶׁהִיא תְּקוּן הַצְּמֻצוּמִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל:

נִמְצָא שְׂקָדָם פְּסַח קוֹרִין אֵלוּ הָאֲרַבַּע פְּרָשִׁיּוֹת, שְׂכָלָם בְּשִׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ קַדְשֵׁת פְּסַח וּשְׂבוּעוֹת שֶׁהִיא יְצִיאַת מִצְרַיִם וּמֵתָן תוֹרָה, שֶׁהִיא בְּשִׁבִיל לְגִלוֹת אֱלֻקוֹתָיו וְיִתְבָּרַךְ בְּהַדְרָגָה וּבִמְדָה בְּבַחֲינַת תְּקוּן כְּדֵי שִׁיתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ לְכֹל בְּאֵי עוֹלָם לְעוֹלָם וְעַד. שֶׁהָעֵקֶר עַל-יְדֵי תְּקוּן הַצְּמֻצוּמִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל בְּחִינַת אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא כְּנִזְכָּר לְעֵיל. שְׂכָל זֶה הוּא עֵנֶן אֲרַבַּע פְּרָשִׁיּוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעֵיל וְכִנְזָכָר לְעֵיל:

אות לב

וְזֶה בְּחִינַת נְחוּם אַבְלִים. כִּי עֵקֶר הַנְּחֻמָּה הִיא בְּחִינַת נְחֻמוֹת צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם כְּמוֹ שְׁנוֹהֲגִין לוֹמַר 'הַמְּקוֹם יִנַּחַם אֶתְכֶם בְּתוֹךְ אַבְלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם'. וְכֹלֵל הַנְּחֻמָּה הִיא שְׂמֵאֲחַר שֶׁכָּבַר הָיָה הָאוֹר שֶׁהוּא הַנֶּפֶשׁ בְּעוֹלָם וְנִסְתַּלַּק וּמֵת וְנִתְעַלַּם, יֵשׁ תְּקוּוֹה לְתַקְנוּ שְׁזֶה בְּחִינַת תְּחִיַת הַמֵּתִים. כִּי עֵקֶר הַמֵּיתָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת מֵיתַת הַמַּלְכִים שֶׁהִיָּתָה בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה עַל-יְדֵי רַבּוּי אוֹר וְכוּי וְכִנְזָכָר לְעֵיל. אֲבָל בְּאִמַּת לֹא הָיָה אֶפְשָׁר שִׁיתְהוּוּ הָעוֹלָמוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי זֶה כְּמִבְּאֵר בְּכַתְּבִים הַרְבֵּה בְּזֶה. כִּי עֵקֶר הַכְּבָדוֹת לְגִלוֹת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְבָרָא אֶת הָעוֹלָמוֹת הָיָה רַק מִחֲמַת רַבּוּי אוֹר, כִּי אֵין שׂוּם עוֹלָם שְׂיוּכַל לְסַבֵּל אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ כִּי הוּא אֵין סוּף. וְהִי יִתְבָּרַךְ רָצָה שְׂאִיר אוֹרוֹ דִּיקָא בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָה הַזֶּה, שֶׁבְּכָאן עֵקֶר הַבְּחִיָּרָה שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא הַכֹּל. עַל-כֵּן צְמֻצָם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכֻמָּה וְכֻמָּה מֵינִי צְמֻצוּמִים, וְכֹל הַצְּמֻצוּמִים הָיוּ עַל-יְדֵי בְּחִינַת רְצוּא וְשׂוּב וְכוּי כְּנִזְכָּר לְעֵיל, שֶׁכְּבִיכּוֹל

הַמְשִׁיךְ הָאוֹר בְּאֵיזָה בְּחִינָה וְאַחַר כֵּן הֶעֱלִימוֹ וְכֵן כִּמְה וְכִמְה פְּעָמִים
בְּכִמְה דְרָכִים עַד שֶׁבָּרָא אֶת הָעוֹלָם וְכִנְזָכָר לְעִיל. אֲבָל עֵקֶר תְּלוּי בְּהָאֲדָם
שְׂיִתְקֹן הַכֹּל עַל-יַדֵי בְּחִינַת אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא פְּנִזְכָּר לְעִיל. אֲבָל אָדָם
הָרֵאשׁוֹן חָטָא תַּכְפֵּי וְהִי יִתְבָּרַךְ עֶסֶק בְּתַקוּנוֹ לְעוֹרְרוֹ בְּתִשׁוּבָה, וְכֵן הָיָה
שֶׁשָּׁב בְּתִשׁוּבָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. אֲבָל מֵאִז נִגְזְרָה
מִיָּתָה לְדוֹרוֹת. אֲבָל עֵתָה הַמִּיָּתָה הִיא טוֹבָה גְּדוּלָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד זֶה הַמָּוֶת. כִּי מִחֲמַת קִלְקוּל אָדָם הָרֵאשׁוֹן
וְכֵן מִחֲמַת קִלְקוּלֵי הַדּוֹרוֹת עַל-יַדֵי זֶה אִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּקְבַּל הָאוֹר שֶׁצָּרִיךְ
לְקַבֵּל בְּעוֹדוֹ בְּגוּפוֹ זֶה בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, וְהַהֲכָרַח שְׂיִמּוֹת וְיִסְתַּלַּק נִפְשׁוֹ, וְאִז
יִזְדַּכֵּךְ וְיִחְזֹר וְיִקּוּם בְּתַחֲיַת הַמֵּתִים בְּתוֹסֶפֶת אוֹר חֲדָשׁ וְנִפְלָא כֹּל אֶחָד לְפִי
מִדְּרַגְתּוֹ. כִּי מֵאַחַר שֶׁכָּבַר הָיָה הָאוֹר וּמֵת וְנִסְתַּלַּק, יְכוּלִין עֵתָה לְחַדְשׁוֹ
וּלְתַקְּנוֹ וּלְזַכְּךְ הַכֹּלִי שְׂיִוְכַל לְקַבֵּל אוֹר חֲדָשׁ גְּדוּל בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּתַחֲלַת
הַבְּרִיאָה שְׂדִיקָא עַל-יַדֵי שֶׁהָאִיר הָאוֹר כִּמְה פְּעָמִים וְסִלְקוּ, עַל-יַדֵי זֶה
דִּיקָא נִתְהוּוּ הַכֹּלִים שְׂיִוְכַלוּ לְקַבֵּל הָאוֹר שְׁכַל זֶה הוּא סוּד מִיָּתַת הַמַּלְכִים
וְתַקּוּנָם שְׂדִיקָא עַל-יַדֵי הַשְּׁבִירָה וְהַמִּיָּתָה נִמְשָׁךְ אַחַר כֵּן עוֹלָם הַתַּקּוּן
בְּתוֹסֶפֶת אוֹר נִפְלָא יוֹתֵר כְּמוֹבֵן בְּכַתְּבִים. רַק עֵתָה הָעֵקֶר תְּלוּי בְּתִשׁוּבָה
שֶׁל הָאָדָם, כִּי בְּהֲכָרַח שְׂיִהְיֶה עַל כָּל פְּנִיִם אֵיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת בְּעֵלְמָא שֶׁהִיא
בְּחִינַת אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא. עַל-כֵּן אֵין לָךְ דְּבַר שְׁעוּמֵד בְּפְנֵי הַתְּשׁוּבָה, וְעַד
יוֹם מוֹתוֹ תַּחֲכָה לוֹ אִם יָשׁוּב וְכוּ'. כִּי אֶפְלוּ אִם חָטָא כְּמוֹ שֶׁחָטָא אֶלְפִי
אֶלְפִים וְרַבּוֹת פְּעָמִים, עִם כָּל זֶה בְּכָל פְּעַם שְׂמִתְעוֹרֵר בְּאֵיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת
לְשׁוּב אֶל ה' אֵין שׁוּם הַתְּעוֹרְרוֹת נֶאֱבָד, כְּמוֹ שֶׁאֵיִתָּא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ לִית
רְעוּתָא טְבָא דְאֵתְנָאֵבֵד. וּבְפֶרֶט כְּמוֹ שֶׁהָאֲרִיךְ אֲדוּנְנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ
לְבִרְכָה בְּעֵנְוֵן זֶה הַרְּבָה. וְכְמוֹבָא בְּדַבְּרֵינוּ הַרְּבָה בְּזָה. כִּי עַל-יַדֵי הַתְּשׁוּבָה
נִתְהַפְּכִין הָעוֹנוֹת לְזַכִּיּוֹת. כִּי נַעֲשֶׂה תַקּוּן עַל-יַדֵי הַקִּלְקוּלִים. כִּי כָּל מֵה
שֶׁקִּלְקַל וְהַמְשִׁיךְ הָאוֹר לְמָקוֹם שֶׁהַמְשִׁיךְ לְמָקוֹמוֹת הַמְּזַהְמִים רַחֲמֵנָא
לְצַלֵּן שְׂזָה עֵקֶר הַקִּלְקוּל. אֲבָל אַחַר כֵּן כְּשֶׁנִּתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה הוּא מְקִים
הַכֹּל, וְאִזִּי נַעֲשֶׂה עַל-יַדֵי זֶה דִּיקָא כֹּלִים חֲדָשִׁים וְנִמְשָׁךְ לְתוֹכָן אוֹר חֲדָשׁ
נִפְלָא. כִּי עַל-יַדֵי שֶׁהַמְשִׁיךְ הָאוֹר לְמָקוֹמוֹת גָּסִים וְכוּ', עַל-יַדֵי זֶה נִתְעַבּוּ
הַכֹּלִים וְיְכוּלִין אַחַר כֵּן לְזַכְּכֶם שְׂיִתְהַפְּךְ לְטוֹבָה, שְׂדִיקָא עַל-יַדֵי זֶה יִתְהוּוּ
כֹּלִים נִפְלָאִים לְקַבֵּל הָאוֹר חֲדָשׁ שֶׁלֹּא הָיוּ יְכוּלִים לְקַבֵּל מִקְדָּם. כִּי לֹא הָיָה
אֶפְשָׁר לְהַתְּעַבּוֹת הַכֹּלִים כִּי אִם עַל-יַדֵי זֶה. שְׂזָהוּ בְּחִינַת יְרִידָה תְּכַלִּית
הָעֲלִיָּה, עוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לְזַכִּיּוֹת, הַתְּרַחֲקוֹת תְּכַלִּית הַתְּקָרְבוֹת. שְׁכַל זֶה
הוּא בְּחִינַת תַּקּוּן מִיָּתַת הַמַּלְכִים, שְׂדִיקָא עַל-יַדֵי מִיָּתַתָּם וְשְׁבִירָתָם נִמְשָׁךְ
אוֹר מִיָּה הַחֲדָשׁ הַגְּדוּל בְּיוֹתֵר כְּמוֹבֵן בְּכַתְּבִים. אֲבָל כֹּל זֶה לֹא כָּל אָדָם
זוֹכֵה כִּי אִם בְּכַח הַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִים שְׂיִוְדְעִים סוּד זֶה לְעֵמְקוֹ. שְׁהִם
יְכוּלִים לְעוֹרֵר בְּנֵי-אָדָם בְּתִשׁוּבָה וּלְחַזֵּק אֶת כָּל אֶחָד, וּלְהַעֲלוֹת כָּל מִינֵי
הַתְּעוֹרְרוֹת בְּעֵלְמָא כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה, וּלְתַקְּנוֹ עַל-יַדֵי זֶה כֹּלִים נִפְלָאִים
בְּאִפְּוֹ שְׂיִתְתַּקְּנוּ כָּל אֶחָד בְּיָתֵר שְׂאֵת. עַל-כֵּן בְּאֵמַת מִי שְׂרוּצָה לְחוּס עַל חַיּוֹ
צָרִיךְ לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ כָּל יָמָיו חַיִּי נִפְשׁוֹ לְנִצַּח, שְׂיִזְכֶּה לְמִצָּא צְדִיק כְּזֶה
שְׂיִוְכַל לְעֶסֶק בְּתַקּוּנוֹ כְּנִזְכָּר לְעִיל, וְהַחֲפוּשׁ וְהַבְּקָשָׁה בְּעֵצְמוֹ הִיא טוֹבָה
גְּדוּלָה מְאֹד אֵלּוּ לְנִצַּח אֶפְלוּ אִם קִלְקַל כְּמוֹ שֶׁקִּלְקַל. כִּי הִי יִתְבָּרַךְ וְצְדִיקֵי
אֵמַת עוֹסְקִין בְּתַקּוּן נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל תָּמִיד, רַק אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יַדֵי

איזה התעוררות מלמטה פּנּוּזָר לְעִיל. על-כּוֹן תּכּוּף שֵׁישׁ אִיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת
בְּעֵלְמָא הִם עוֹשִׁין מִזֶּה תְּקוּנִים נִפְלְאִים וְכַנּוּזָר לְעִיל. וְזֶהוּ מָה שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה שֶׁהִ' יִתְבָּרַךְ מִבְּקֵשׁ פִּתְחוֹ לִי כְּמַחַט סְדָקִית וְאֲנִי
אֶפְתַּח לָכֶם וְכוּ'. (וְעַיִן זֶהר חֲדָשׁ פְּרָשֶׁת נח) הֵינּוּ פּנּוּזָר לְעִיל :

וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי כַח הַצְּדִיקִים. כִּי מֵאַחַר שֶׁכָּבַר הָיוּ הַצְּדִיקִים בְּזֶה הָעוֹלָם
וְשִׁבְרוּ תְּאוֹתָם לְגַמְרֵי וּפְעָלוּ מָה שֶׁפְּעָלוּ וְזָכוּ לְמָה שֶׁזָּכוּ עַל-יְדֵי עֲבוֹדָתָם
עַל-יְדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא שֶׁלָּהֶם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, עַל-כּוֹן עָשׂוּ כָּלִים
נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד שֶׁיִּכּוֹלִים לְהוֹעִיל וּלְתַקֵּן כָּל הַקְּלָקוּלִים שֶׁבְּעוֹלָם
רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן. רַק אָף-עַל-פִּי-כּוֹן צָרִיכִין אִיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת בְּעֵלְמָא שֶׁל הָאָדָם
בְּעַצְמוֹ, כִּי בְּלִי שׁוּם הַתְּעוֹרְרוֹת כָּלֵל אִי אֶפְשָׁר לְתַקְּנוֹ כְּרָאוּי. וְעַל כָּל פְּנִיִם
שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָץ וְחוֹלֵק וּמִתְנַגֵּד עַל הָעוֹסֵק בְּתַקּוּנוֹ, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וְעֵתָה אֵל
תִּתְלוּצְצוּ וְכוּ' וְכַתִּיב וְתוֹעֵבֵת לְאָדָם לָץ וְכוּ'. וְזֶה כָּל תְּקוּתֵנוּ וְנִחְמַתֵנוּ עַל
חֲרַבּוֹ בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. כִּי מֵאַחַר שֶׁכָּבַר הָיָה הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ אָף-עַל-פִּי
שֶׁנִּחְרַב שְׁנֵי פְעָמִים, אָף-עַל-פִּי-כּוֹן מֵאַחַר שֶׁכָּבַר הָיָה אֹרֵךְ הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ
בְּעוֹלָם אָף-עַל-פִּי שֶׁנִּחְרַב וְנִסְתַּלַּק נִשְׁאָר רְשִׁימוֹ. וְעֵתָה כָּל תְּקוּתֵנוּ שֶׁעַל-
יְדֵי זֶה דִּיקָא יִבְנֶה הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּתַקּוּנִים נִפְלְאִים יוֹתֵר. כִּי גְדוֹל יִהְיֶה
כְּבוֹד הַבֵּית הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן וְכוּ'. כְּמוֹ הַבְּעַל מְלָאכָה כְּשֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת כְּלִי
נִפְלְאָה בְּלִי שׁוּם חֲסָרוֹן שְׂאִי אֶפְשָׁר שֶׁיֵּצֵא בְּשִׁלְמוֹת בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹן, וְעַל-כּוֹן
הוּא עוֹשֶׂה אוֹתָהּ וְשׁוֹבְרָהּ וְחוֹזֵר וְעוֹשֶׂה אוֹתָהּ וְכוֹן כְּמָה פְעָמִים. עַד
שֶׁמִּזְכָּכָה כְּרָאוּי שֶׁתֵּצֵא לְאוֹר כְּרָצוֹנוֹ בְּשִׁלְמוֹת. כְּמוֹ כּוֹן כְּבִיכּוֹל הִ' יִתְבָּרַךְ,
הוּ כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אֵל פְּעָמִים שְׁלֹשׁ עִם גִּבּוֹר וְכוּ'. שֶׁזֶּה סוּד שֶׁהָיָה בּוֹנֶה
עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן, שֶׁהוּא סוּד שְׁבִירַת הַכָּלִים וְתַקּוּנָם כְּמוֹבָא. וְאָף-עַל-פִּי
שֶׁאִין מִי שֶׁיִּשְׁיֵג וְיִבִּין כָּל זֶה כִּי אִם גְּדוֹלֵי הַצְּדִיקִים, אֵד זֹאת צָרִיכִין לִידַע
הַכֹּל שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם מִתְעוֹרֵר בְּאִיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת בְּעֵלְמָא, יֵשׁ לוֹ תְּקוּנָה
לְעוֹלָם בְּכַח הַצְּדִיקִים וְכוּ'. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת וְשִׁבְתָּ עַד הִ' אֶלְקִיךָ. בְּכַל
הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר הִדְיַחְךָ הִ' אֶלְקִיךָ שְׁמָה וְכוּ'. אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצָּה
הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ הִ' אֶלְקִיךָ וְכוּ' וּמֵל הִ' אֶלְקִיךָ אֶת לְבַבְךָ וְכוּ'. שֶׁמְכַל
הַמְּקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים מְאֹד מְאֹד יִשְׁיִבְנוּ הִ' יִתְבָּרַךְ וְיִהְפֹךְ הַכֹּל לְטוֹבָה כְּנִזְכָּר
לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת תְּשׁוּבָה אֲנוֹשׁ עַד דְּכָא-עַד דְּכָדוּכָה שֶׁל נֶפֶשׁ. וְתֵאמֶר שׁוּבוּ
בְּנֵי-אָדָם וְכוּ'. כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם חִי עַל פְּנֵי הָאָדָמָה יֵשׁ לוֹ כַח לְתַקֵּן הַכֹּל
בְּכַח הַצְּדִיקִי אֲמַת שֶׁיִּכּוֹלִים לְהַפְּךָ כָּל הִירִידוֹת לְעֵלְיוֹת כָּל הָעוֹוֹנוֹת
לְזָכִיּוֹת. כִּי עוֹשִׁין עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא כָּלִים נִפְלְאִים לְקַבֵּל הָאוֹר אִין סוּף
כְּרָאוּי בְּבְחִינַת הַנִּזְכָּר לְעִיל. רַק הָעֲקָר שֶׁיִּשְׁמַע לְדַבְּרֵיהֶם וְיִלְךָ בְּדַרְכֵיהֶם
מֵעֵתָה עַל כָּל פְּנִיִם וְיִסְלַק חֲכָמָתוֹ כְּאֵלוֹ אִין לוֹ שׁוּם שֶׁכָּל רַק יִבְטַל דַּעְתּוֹ
לְגַמְרֵי נִגְדָם שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת כִּי אֲתֵם הַמַּעֲט וְכוּ' הַנִּזְכָּר לְעִיל. בְּחִינַת מָאן
דְּאִיהוּ זְעִיר הוּא רַב וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל :

אות לג

וְהָיָה מִבְּאֵר לְעֵיל שְׁמֵצוֹת אֲכִילַת מִצָּה הוּא בְּחִינַת תְּקוּן הַצְּמֻצוּמִים כְּנֻזְכָּר לְעֵיל, וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַחֲלוּק שְׁבִין חֲמֵץ לְמִצָּה הִיא בָּאוֹת הַ כְּמוֹבָא. שְׂזָהוּ בְּחִינַת אֵין בֵּין חֲמֵץ לְמִצָּה אֶלָּא מְשָׁהוּ, שְׂהוּא הַמְּשָׁהוּ שֶׁל חֲלָל הֵה. וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת תְּקוּן הַצְּמֻצוּמִים הַנֻּזְכָּרִים לְעֵיל הַמְּבָאָר בְּהַתּוֹרָה הַנֻּזְכָּרַת לְעֵיל. כִּי מִבְּאֵר שֵׁם שְׁכָל זֶה הוּא בְּחִינַת הַ. כִּי דָלַת הֵיְתָה וְאַתְחַזְרַת וְנַעֲשִׂית הַ וְכוּי עֵין שֵׁם. וְזֶה בְּחִינַת מִצָּה שְׁנִקְרָאת לְחֵם עֲנִי שְׂעֵקֶר קִדְשָׁתָה בְּחִינַת הֵה, הֵינּוּ כְּנֻזְכָּר לְעֵיל. וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָאת לְחֵם עֲנִי כִּי דָלַת הֵיְתָה לְשׁוֹן דָּלָה וְעֲנִיָּה כְּמוֹ שְׂמִבְּאֵר שֵׁם. כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן הוּא בְּבְחִינַת תְּשׁוּבָה, דְּהֵינּוּ כְּשִׁמְתַּגְּבְּרִים עָלָיו הַמְּחֻשְׁבוֹת רְעוֹת שְׂהֵם טְפָשׁוֹת הַלֵּב, שְׂזָה עֵקֶר הָעֲנִיּוֹת וְהַדְּלוֹת, כִּי אֵין עֲנִי אֶלָּא מִן הַדְּעוֹת, וְאִזּוּ הִיא בְּחִינַת דָּלַת. וּכְשִׁמְתַּגְּבֵר וּמְקַדֵּשׁ מְחֻשְׁבָּתוֹ וְכוּי נַעֲשִׂית הַ, שְׂזָהוּ בְּחִינַת הֵה שֶׁל מִצָּה. כִּי מִצָּה בְּחִינַת מְחֻשְׁבוֹת קְדוּשׁוֹת הַפֶּךָ חֲמוּץ הַמֶּחַ בְּמְחֻשְׁבוֹת רְעוֹת חֵס וְשְׁלוֹם כְּמוֹ שְׂמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה בְּחֻצְרוֹת בְּסִימָן הַ שְׂמִצָּה בְּחִינַת גְּעֵר חֵיַת קָנָה וְכוּי, דְּהֵינּוּ מַה שְׂגוּעְרִין בְּהַמְּחֻשְׁבוֹת רְעוֹת וְכוּי עֵין שֵׁם. וְזֶה הֵה לְחֵמָא עֲנִיא' וְכוּי, וְזֶה בְּחִינַת מִצָּה פְּרוּסָה מַה דְּרָכּוֹ שֶׁל עֲנִי בְּפְרוּסָה וְכוּי. כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן הוּא דִּיקָא כְּשִׁיּוּצָאִין מְעֲנִיּוֹת וְדְלוֹת שְׂהוּא חֲסָרוֹן הַדְּעוֹת לְקִדְשָׁת הַדְּעוֹת שְׂזָה עֵקֶר הַתְּקוּן הַתְּלוּי בְּהֶאֱדָם שְׂהוּא בְּחִינַת אֲתְעָרוּתָא דְּלַתְתָּא. דְּהֵינּוּ כְּשִׁמְתַּגְּבְּרִין עָלָיו הַמְּחֻשְׁבוֹת רְעוֹת וְהוּא מְשַׁבְּרָן וּמְקַדֵּשׁ מְחֻשְׁבָּתוֹ, אִזּוּ דִּיקָא נִתְגַּלָּה מְלֻכוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשְׁלָמוֹת. וְאִזּוּ דִּיקָא יֵשׁ לְשִׁנֵּי בְּתִים עָלֶיהָ וְכוּי כְּנֻזְכָּר לְעֵיל. שְׁכָל זֶה הוּא בְּחִינַת הֵה דָּלַת הַיּוֹיַת וְאַתְחַזְרַת וְנַעֲשִׂית הֵה וְכוּי כְּנֻזְכָּר לְעֵיל. שְׂזָהוּ בְּחִינַת מִצָּה לְחֵם עֲנִי שְׂעֵקֶר קִדְשָׁתָה הִיא בְּחִינַת הַ הַנֻּזְכָּר לְעֵיל וְכְנֻזְכָּר לְעֵיל:

אות לד

גַּם מַה שְׂמִבְּאֵר לְעֵיל בְּעֲנִין קְדוּשׁ הַחֲדָשׁ שְׂהוּא תְּקוּן פְּגִימַת הַלְּבָנָה וְכוּי. צְרִיכִין לְבָאָר עוֹד עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַנֻּזְכָּרַת לְעֵיל, שְׂזָהוּ בְּחִינַת מַה שְׂבִסוּף כְּשִׁלָּא נִתְפְּיֶסָה הַלְּבָנָה אָמַר ה' יִתְבָּרַךְ הַבֵּיאוּ עָלַי כְּפָרָה עַל שְׂמַעֲטָתִי אֶת הַיָּרֵחַ וְכוּי. הֵינּוּ שְׂאָמַר לָהּ שְׂאִי אֶפְשֵׁר לְתַקֵּן הַדְּבָר כִּי אִם עַל-יַדֵּי יִשְׂרָאֵל שְׂהֵם בְּזֶה הָעוֹלָם הַבְּחִירָה שְׂהֵם דִּיקָא צְרִיכִין לְכַפֵּר וּלְתַקֵּן עֲנִין זֶה שֶׁל פְּגִימַת הַלְּבָנָה, שְׂהִיא בְּחִינַת פְּגָם הַצְּמֻצוּמִים הַנֻּזְכָּרִים לְעֵיל. כִּי כְּבִיכּוֹל ה' יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ אִי אֶפְשֵׁר לְתַקְּנוֹ, כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן הוּא עַל-יַדֵּי אֲתְעָרוּתָא דְּלַתְתָּא דִּיקָא. כִּי עֵקֶר פְּגָם הַצְּמֻצוּמִים שְׂעַל-יַדֵּי זֶה הֵיְתָה הַשְּׁבִירָה שְׂמִשְׁם כָּל הַפְּגָמִים, הַכָּל הֵיְתָה מְחֻמַּת שְׁלָא הֵיְתָה אִזּוּ אֲתְעָרוּתָא דְּלַתְתָּא כְּנֻזְכָּר לְעֵיל, וּמִשְׁם הֵיְתָה פְּגִימַת הַלְּבָנָה כְּנֻזְכָּר לְעֵיל. עַל-כֵּן אִי אֶפְשֵׁר

לְתַקֵּן כִּי אִם עַל-יְדֵי בְנֵי-אָדָם הִתְחַתְּוֹנִים, שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַבִּיאוּ עָלַי כַּפָּרָה
עַל שְׁמַעֲטֹתַי אֶת הַיָּרֵחַ. כִּי כִּבְיָכֹל הִ' יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ אִי אֶפְשֶׁר לְתַקֵּן כִּי
בְּהֶכְרַח שִׁיְהִי אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא וְכַנְזָכָר לְעִיל. וְזָהוּ מָה שְׁמַבְאָר לְעִיל,
שְׁעַקֵר הַתְּקוּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא בְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ שְׁאָז אֹמֵר הִ'
יִתְבָּרַךְ הַבִּיאוּ עָלַי כַּפָּרָה. וְהוּא שָׂרֵשׁ הַתְּשׁוּבָה, כִּי אַז הוּא יוֹם רֹאשׁוֹן
לְעִשְׂרֵת יָמֵי תְשׁוּבָה וְכוּ'. (כְּמוֹ שְׁמַבְאָר כֹּל זֶה בְּהַתּוֹרָה מְשֻׁפָּטִים בְּסִימָן
יּוֹד לְקוּטֵי חֶלֶק א, וּבְהַתּוֹרָה תִּקְעוּ א בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן א עֵין שָׁם). וְעַל-
כֵּן אַז עוֹסְקִין הַצְּדִיקִים עִם כָּל הַנְּלוּיִם אֲלֵיהֶם לְהַמְשִׁיךְ תְּקוּן הַצְּמֻצוּמִים
הַנְּזָכְרִים לְעִיל בְּבְחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא, שְׁזָהוּ בְּחִינַת תְּקוּן פְּגִימַת
הַלְּבָנָה שְׂבֻזָּה תְּלוּי תְּקוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת כַּיְדוּעַ וּמוּבָן בְּסִפְרֵים:

אות לה

וְזֶה בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת בְּחִינַת קְבֵלַת הַתּוֹרָה. כִּי חַג הַשְּׁבוּעוֹת הוּא בְּבְחִינַת
תְּפִלַּת הַמְּנַחָה. כִּי זֶה יְדוּעַ שְׁשֻׁלְשָׁה רְגָלִים הֵם בְּחִינַת אַבְרָהָם יִצְחָק
וַיַּעֲקֹב. פָּסַח בְּחִינַת אַבְרָהָם, שְׁבוּעוֹת בְּחִינַת יִצְחָק, סִפּוֹת בְּחִינַת יַעֲקֹב.
נִמְצָא שְׁשֻׁבוּעוֹת בְּבְחִינַת יִצְחָק שֶׁהוּא בְּחִינַת מְנַחָה, בְּחִינַת יִצְחָק תְּקוּן
תְּפִלַּת הַמְּנַחָה. וְזֶה בְּחִינַת תּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה נִתְּנָה. וְזֶה קוֹל הַשׁוֹפָר שֶׁל
מִתֵּן תּוֹרָה שְׁזֶה בְּחִינַת שׁוֹפָר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁאָז מְזַכֵּרִין מִתֵּן תּוֹרָה
בְּבִרְכַת הַשׁוֹפָרוֹת שֶׁהִיא 'אַתָּה נְגִילִית'. שֶׁכֹּל זֶה בְּחִינַת שׁוֹפָר שֶׁל אֵילוֹ שֶׁל
יִצְחָק. כִּי שְׁבוּעוֹת זְמַן מִתֵּן תּוֹרָה הוּא בְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי נִחְשָׁב כְּאִלוֹ
אַז נִבְרָא הָעוֹלָם מִחֲדָשׁ. כִּי הָעוֹלָם הִזֶּה מִתְּמוּטֵט עַד שְׁשֵׁי בְּסִיּוֹן שָׁבוּ נִתְּנָה
תּוֹרָה כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה עַל פְּסוּק נְמוּגִים אָרְץ וְכָל
יִשְׁבִּיָּה אֲנֹכִי תִכְנֵתִי עֲמוּדֶיךָ סֵלָה. וְכִמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה
עַל פְּסוּק יוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁכֹּל הָעוֹלָם הִזֶּה תְּלוּי עַד שְׁשֵׁי בְּסִיּוֹן שָׁבוּ נִתְּנָה תּוֹרָה.
וּבְרִיאַת הָעוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינּוֹת הַנְּזָכְרוֹת לְעִיל, שֶׁהוּא עַל-יְדֵי שְׁמַאִיר
אוֹר הָאֵין סוֹף וּמְצַמְצָמִין אוֹתוֹ בְּבְחִינַת הַצְּמֻצוּם הַנְּזָכָר לְעִיל וְכוּ',
וּמִתְגַּבְּרִין לְהַמְשִׁיךְ חֲכָמַת לֵב לְהַגְבִּיר הַמְּחֻשְׁבוֹת טוֹבוֹת עַל הַמְּחֻשְׁבוֹת
רְעוֹת לְהַגְבִּיר הַיִּצָּר טוֹב עַל הַיִּצָּר הָרַע וְלַעֲבֹד אֶת ה' בְּמִדּוֹת וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים עַד שִׁיתְּגַלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְעֵין כָּל בְּאֵי עוֹלָם. שֶׁכֹּל זֶה הוּא בְּחִינַת
מִתֵּן תּוֹרָה, שְׁאָז נִתְּגַלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְעֵין כָּל פְּנִים בְּפְנִים. וְאַז הִזְהָרוּ
בְּיוֹתֵר עַל הַצְּמֻצוּמִים הַנְּזָכְרִים לְעִיל, שְׁזָהוּ בְּחִינַת אֲזָהָרַת פֶּן יִהְרָסוּ
לְעִלוֹת אֶל ה' וְכוּ' כַּנְּזָכָר לְעִיל. שֶׁהִזְהִיר אוֹתָם עַל זֶה מְאֹד קִדְּם מַעֲשֵׂה
וּבְשַׁעַת מַעֲשֵׂה כְּמוֹ שְׁפָרַשׁ רַש"י שָׁם בְּפָרָשָׁה. וְכֵן הִזְהִיר אוֹתָם עַל קִדְּשָׁה
וּפְרִישׁוֹת כְּמוֹ שְׁכַתּוּב הָיוּ נְכוֹנִים לְשֻׁלְשֵׁת יָמִים, שְׁזָהוּ בְּחִינַת קִדְּשַׁת
הַמְּחֻשְׁבָּה, שְׁעַקֵר קִדְּשַׁת הַמְּחֻשְׁבָּה הִיא בְּתַאֲוָה זֹאת. וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת
תְּפִלַּת הַמְּנַחָה כַּנְּזָכָר לְעִיל. כִּי בְּהֵימִים שְׁקִדְּם מִתֵּן תּוֹרָה הָיוּ צָרִיכִין

לְהַכִּין עֲצָמָם לְתַקֵּן כֹּל הַנֶּזֶק לְעִיל עַל-יְדֵי בְּחִינַת אֲתֵּעְרוּתָא דְלִתְתָּא וְכַמְבָּאָר לְעִיל מְזָה. כִּי בְּשַׁעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאִין מִמֶּשׁ הָיָה נַעֲשֶׂה כֹּל זֶה עַל-יְדֵי בְּחִינַת אֲתֵּעְרוּתָא דְלִעֲלָא, וְעַל-כֵּן לֹא הָיָה הַתְּקוּן בְּשִׁלְמוֹת. כִּי ה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא כֹּל הָעוֹלָמוֹת שְׂיִהְיֶה עֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הָאָדָם הַבֶּעַל בְּחִירָה וְכַנְזָכָר לְעִיל. עַל-כֵּן הָיָה עֵקֶר הַתְּקוּן בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה שְׂאֵז נִתְבַּסֵּס וְנִתְקַיֵּם הָעוֹלָם. עַל-כֵּן הִכְרַחוּ לְהַמְשִׁיךְ אֶז כֹּל הַתְּקוּנִים הַנֶּזֶקִּים לְעִיל עַל-יְדֵי אֲתֵּעְרוּתָא דְלִתְתָּא שְׂזָה בְּחִינַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה. שְׂקָדָם שְׂיִצְאוּ הַיָּמִים שְׂקָדָם מִתֵּן תּוֹרָה, יְכִינּוּ עֲצָמָם לְתַקֵּן הַצְּמֻצוּמִים הַנֶּזֶקִּים לְעִיל בְּבְחִינַת אֲתֵּעְרוּתָא דְלִתְתָּא, כְּדֵי שְׂיֻכָּלוּ לְקַבֵּל אֹר הָאֵין סוּף שְׂיִאִיר עֲלֵיהֶם בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה. וְגַם יִתְגַּבְּרוּ שְׂלֹא יִינָקוּ תַקְף הַדִּינִים מִהַצְּמֻצוּמִים שְׂמִשְׁם אַחִיזַת הַיֵּצֶר הָרַע שְׂהֵם הַמְּחַשְׁבוֹת רָעוֹת. רַק יִתְגַּבְּרוּ לְהַמְשִׁיךְ מִחַשְׁבוֹת קְדוּשׁוֹת לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם לְקַיֵּם אֶת כֹּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׂעֵקֶר תְּלוּי עַל-יְדֵי הַתְּגַבְּרוֹת הַיֵּצֶר טוֹב עַל הַיֵּצֶר הָרַע שְׂהִיא הַתְּגַבְּרוֹת מִחַשְׁבוֹת טוֹבוֹת עַל מִחַשְׁבוֹת רָעוֹת כַּנְזָכָר לְעִיל:

אות לו

וְזֶה בְּחִינַת סְפִירַת הָעֵמֶר. שְׂכָלֵל כְּוִנוֹת הַסְּפִירָה הִיא בְּחִינַת תְּקוּן הַצְּמֻצוּמִים כְּמוֹבֵן בְּכְוִנוֹת. כִּי הֵם יָמֵי דִין, וְעַל-כֵּן אֶסוּר לְגַלַּח הַשְּׁעָרוֹת בָּהֶם. כִּי כֹל יָמֵי הַסְּפִירָה שְׂהֵם הִכְנָה לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, הַכֹּל לְהַכִּין עֲצָמָם לְתַקֵּן הַצְּמֻצוּמִים בְּכַמָּה בְּחִינּוֹת כְּדֵי שְׂנוּכָל לְקַבֵּל אֹר הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא שְׂל קַבֵּלַת הַתּוֹרָה בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה עַל-יְדֵי בְּחִינַת אֲתֵּעְרוּתָא דְלִתְתָּא כַּנְזָכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן סוּפְרִין לְעֵמֶר שְׂהוּא קָרְבֵן מְנַחָה שְׂל שְׁעוּרִים, בְּחִינַת מְנַחַת בְּכוּרִים אָבִיב קְלוּי בְּאֵשׁ, כִּי עֵקֶר אֲזַהְרַת הָאָבִיב כְּמוֹ שְׂכְתוּב שְׂמֹר אֶת חֻדֶּשׁ הָאָבִיב, הוּא בְּשִׁבִיל הָעֵמֶר. כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה שְׂיִהְיֶה הָאָבִיב בְּזַמְנוֹ. כִּי אָבִיב בְּחִינַת תְּקוּן בֵּיתָא עֲלָאָה וּבֵיתָא תְּתָאָה כְּמוֹ שְׂמְבָאָר שָׂם. וְעֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי בְּחִינַת מְנַחָה שְׂהִיא מְנַחַת הָעֵמֶר שְׂהוּא הַמְּתַקֵּת הַדִּינִים עַל-יְדֵי שְׂמִתְקַנִּים בְּחִינַת הַצְּמֻצוּמִים הַנֶּזֶקִּים לְעִיל עַל-יְדֵי בְּחִינַת אֲתֵּעְרוּתָא דְלִתְתָּא שְׂכָל זֶה בְּחִינַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה כַּנְזָכָר לְעִיל:

אות לז

וְזֶה בְּחִינַת גְּדֹל הַרְעַשׁ וְהַפְחַד וְהַמּוֹרָא הַגְּדוֹל שֶׁהָיָה בְּשַׁעַת מִתְּנַן תּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב אַרְץ רַעֲשָׁה גַם שָׁמַיִם נִטְפוּ. וְכַתִּיבוּתָגֵעַשׁ וְתַרְעֵשׁ הָאָרֶץ וְכוּ', וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד וְכוּ'. וַיַּחֲרַד כָּל הָעָם וְכוּ'. הַכֹּל מִחֲמַת שֶׁהָיוּ צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ צִמְצוּמִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים לְצִמְצָם אֹר הַגְּדוֹל הַזֶּה, וְהַצִּמְצוּמִים הֵם בְּחִינַת דִּינִים, עַל-כֵּן הָיָה אִז כָּל הַרְעַשׁ הַגְּדוֹל הַזֶּה עַד שֶׁסָּבְרוּ שֶׁהָעוֹלָם נֶחְרַב חֵס וְשָׁלוֹם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. כִּי בְּאֵמַת הָיָה קֶשֶׁה אִז מְאֹד לְצִמְצָם אֹר גְּדוֹל וְנוֹרָא כָּזֶה. וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה שֶׁיֵּצְאוּ נִשְׁמַתָּן אִז. אֵךְ ה' יִתְבָּרַךְ הַמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם טַל שֶׁל תְּחִיָּה כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ עַל פְּסוּק גִּשְׁם נְדָבוֹת תְּנִיף אֱלֹקִים. הָיָנוּ שֶׁהַמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם בְּחִינַת תְּחִיַת הַמֵּתִים שֶׁאִז יִתְתַקְּנוּ הַכֹּל וַיִּקְבְּלוּ כָּל אֶחָד אֹר הָאֵין סוֹף בְּהַדְרָגָה כְּפִי בְּחִינַתוֹ, שֶׁזֶה יְהִיָה עֶקֶר נְעִימוֹת שֶׁעָשׂוּ עוֹלָם הַבָּא. וְאִז יִקְרָא יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדַע לֵה' לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה וְהָיָה לַעַת עָרֵב יְהִיָה אֹר, שֶׁזֶה בְּחִינַת מְנַחָה שֶׁהִיא לַעַת עָרֵב, וּמִשָּׁם הַמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם תִּקּוֹן הַצִּמְצוּמִים כְּדִי שִׁיתְקַיְמוּ בְּעוֹלָם:

אות לח

כִּי זֶה עֶקֶר בְּחִינַת מִתְּנַן תּוֹרָה, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא הָעוֹלָם בְּכֹלל וְכָל אָדָם וְאָדָם בְּפֶרֶט נִבְרָא בְּשִׁבִיל זֶה. הַכֹּל בְּשִׁבִיל שִׁיתְקַן בְּזֶה הָעוֹלָם בְּחִינַת כָּלִים וְלִבּוֹשִׁים שִׁיכָּל לְקַבֵּל אֹר הָאֵין סוֹף בְּהַדְרָגָה, שֶׁזֶהוּ עֶקֶר שֶׁכָּר עוֹלָם הַבָּא לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי אֵלוֹ הַכָּלִים וְהַלְבוּשִׁים שִׁיִּזְדַּכְּכוּ אִז בְּתַכְלִית. וּבְעֵינָן תִּקּוֹן וְעֲשִׂית כָּלִים אֵלוֹ שֶׁנַּעֲשִׂין עַל-יְדֵי הַצִּמְצוּמִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, שֶׁם כָּל הַבְּחִירָה שֶׁל כָּל אָדָם. כִּי אֹרֹו יִתְבָּרַךְ הוּא אֵין סוֹף וּמֵאִיר תְּמִיד, אֵךְ אִי אֶפְשֶׁר לְקַבֵּלוֹ מִחֲמַת רַבּוּי אֹר, וְצְרִיכִין לְצִמְצָמוֹ כְּנִזְכָּר לְעִיל כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה וְכִנְזָכָר לְעִיל. וְתַכְךָ שִׁישׁ צִמְצוּם יֵשׁ אַחֲזִיזַת הַדִּין שֶׁמִּשָּׁם מִשְׁתַּלְשֵׁל כַּח אַחֲזִיזַת הַיֶּצֶר הַרָע, שֶׁהֵם מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת טְפָּשׁוֹת לֵב כְּסִילוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְדַעוֹת זָרוֹת וְעֲצוֹת נִבְעָרוֹת שֶׁל הָעוֹלָם וְכוּ', וְזֶה כָּל מְלַחֲמָתוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם. וּבְשִׁבִיל זֶה נִתְּנָה תּוֹרָה שֶׁהִיא כְּלָה שְׁעוּרִים וְצִמְצוּמִים בְּחִינַת כָּלִים לְקַבֵּל וְלְהַמְשִׁיךְ אֹר הָאֵין סוֹף עַל יָדָם כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמִקּוֹם אַחֵר. כִּי בְּעֵינָן הַצִּמְצוּמִים יֵשׁ כְּמָה וְכְמָה בְּחִינּוֹת, כִּי יֵשׁ צִמְצוּם שֶׁהָיָה קֶדֶם הַבְּרִיאָה קֶדֶם הַתְּחִלַת שְׁרֵשֵׁי הָאֲצִילוֹת שֶׁצִּמְצָם אֹרֹו הַגְּדוֹל כְּדִי שִׁיְהִיָה מְקוֹם לְבְרִיאַת הָעוֹלָם וְנַעֲשֶׂה חָלָל הַפְּנוּי. וְגַם בְּצִמְצוּם זֶה יֵשׁ כְּמָה וְכְמָה בְּחִינּוֹת כְּמוֹבֵן בְּכַתְּבֵי הָאֶרֶץ"י. (וְכְמוֹבֵא לְעִיל מְעַט מְזֶה בְּעֵינָן הַמְּלַבּוֹשׁ וְהַטְּהִירוֹ וְכוּ' שֶׁאֵינָם מוֹבְאִים כָּלל בְּסִפֵּר הָעֵץ חַיִּים רַק בְּשִׁאֵר סְפָרִים מְכַתְּבֵי הָאֶרֶץ"י ז"ל וְהֵם מוֹבְאִים בְּצִיּוֹר הָאֵילָן הַקְּדוֹשׁ עֵין שָׁם). אֲבָל גַּם אַחֵר כֵּךְ כְּשֶׁהַתְּחִיל לְהַמְשִׁיךְ הָאֹר דָּרָךְ קוֹ בְּשִׁבִיל בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם הַמְּדוֹת, הַמְּשִׁיךְ אֹר כָּל מְדָה דָּרָךְ כְּמָה

וְכַמָּה צְמָצוּמִים עַד שְׁנַת־צִמְצוּם וְנִתְהַוָּה בְּחִינַת עוֹלָם הָאֲצִילוֹת וְכוּ'. וְאַחַר
כִּד נַעֲשֶׂה בְּחִינַת פְּרֻסָּה וְנַעֲשֶׂה בְּחִינַת עוֹלָם הַבְּרִיאָה וְכוּ' עַד שֶׁבָּרָא עוֹלָם
הַיְצִירָה וְעוֹלָם הַעֲשִׂיָּה הַגְּשָׁמִי הִזָּה שֶׁבּוֹ הָאָדָם הַבֶּעַל בְּחִירָה שֶׁבּוֹ תְלוּי
הַכֹּל. וְכָל הַמְשַׁכֵּת הָאוֹרוֹת שֶׁל כָּל מִדָּה וּמִדָּה שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּרִיאַת
הָעוֹלָמוֹת, הַכֹּל הִיָּה עַל-יְדֵי צְמָצוּמִים רַבִּים, שֶׁהַמְשִׁיךְ הָאוֹר דָּרָךְ
צְמָצוּמִים רַבִּים בְּתוֹךְ בְּחִינַת הַחֲלָל הַפְּנוּי שֶׁהוּא כָּלֵל הַצְּמָצוּמִים
הָרֵאשׁוֹנִים שֶׁל קֶדֶם הַבְּרִיאָה, וְעַל-יְדֵי זֶה בָּרָא אֶת כָּל הַבְּרִיאָה שֶׁעָקְרָה
הָאָדָם הַבֶּעַל בְּחִירָה. עַל-כֵּן כָּל זֶה עוֹבֵר עַל כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהוּא צָרִיךְ
לְפִי בְּחִינַתוֹ לְתַקֵּן וּלְהַמְשִׁיךְ כָּל הַצְּמָצוּמִים עַל-יְדֵי בְּחִינַת אֲתֵּירוֹתָא
דְּלִתְתָא שְׁזָה עֵקֶר הַתְּקוּן כְּנֻזְכָּר לְעִיל. וְזֶה כָּלֵל מִתֵּן תוֹרָה כְּנֻזְכָּר לְעִיל,
וְכָלֵל קִיּוּם הַתוֹרָה שֶׁל כָּל אָדָם וְאָדָם בְּכָל דוֹר וְדוֹר, שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת כָּלֵל
הַתוֹרָה 'לְשִׁמּוֹשׁ' הַנֻּזְכָּר לְעִיל שְׁאֲנוּ עוֹסְקִין בָּהּ וְכַמְבֹאֵר לְעִיל:

וְזֶה בְּחִינַת פְּסַח וְשְׁבוּעוֹת. כִּי בְּפֶסַח בִּשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם הִיָּתָה בְּחִינַת
הַתְּגָלוֹת אוֹר הָאֵין סוּף בְּהַתְּגָלוֹת נִפְלָא גְדוֹל מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וְעִבְרַתִּי
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְתִרְגוּמוֹ וְאֲתִגְלִיתִי וְכוּ' אֲנִי וְלֹא מִלְּאֵךְ אֲנִי וְלֹא שְׂרָף וְכוּ'
אֲנִי ה' אֲנִי הוּא וְכוּ', וְכְמוֹ שֶׁאִיתָא בְּפֶתְנֵיבִים לְעֵצֵם הָאוֹר שֶׁמְאִיר בְּלֵיל פְּסַח
מֵה שְׁאֵין נִמְצָא אֶפְלוֹ בְּשִׁבְתָּ וְשְׁבוּעוֹת וְכוּ'. וְאֶף-עַל-פִּי שְׁאֵי אֶפְשֵׁר בְּלִי
צְמָצוּם, אֲבָל אֵלוֹ הַצְּמָצוּמִים הֵיוּ בְּחִינַת הַצְּמָצוּמִים הַקּוֹדְמִים מְאֹד
וְכַנֻּזְכָּר לְעִיל. אֲבָל עֵקֶר תְּקוּן הַצְּמָצוּמִים מִתְחִילִין בְּיוֹם שְׁנֵי שֶׁל פְּסַח שְׁאֵז
מְבִיאִין קָרְבַּן מִנְחָה שֶׁהִיא מִנְחַת הָעֹמֵר שְׁעוֹרִים, וְאֵז עוֹסְקִין בְּתַקּוּן כָּל
הַצְּמָצוּמִים שֶׁל כָּל מִדָּה וּמִדָּה בְּכָל שְׁבַע־שְׁבוּעוֹת שֶׁל יְמֵי הַסְּפִירָה, עַד
שֶׁזּוֹכִין בְּשְׁבוּעוֹת לְקַבֵּל הָאוֹר הַגְּדוֹל בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה, שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת קַבְּלַת
הַתוֹרָה כְּנֻזְכָּר לְעִיל. שֶׁהִיא כָּלֵל הַמִּדּוֹת טוֹבוֹת. וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל לְגָלוֹת
מְלָכוּתוֹ, בְּחִינַת וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכְתְּ כֹהֲנִים וְכוּ' שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת
שֶׁנִּקְרָא עֲצֵרַת לְשׁוֹן מְלָכוּת כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב זֶה יַעֲצֵר בְּעַמִּי:

אות לט

וְכָל מִצְוֹת הַסְּפִירָה שֶׁהִיא תְּקוּן הַצְּמָצוּמִים הַנֻּזְכָּרִים לְעִיל הוּא לְסַפֵּר
הַיָּמִים לְעֹמֵר. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וְסִפַּרְתֶּם לָכֶם מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם
אֶת עֹמֵר הַתְּנוּפֵה וְכוּ' שֶׁהוּא מִנְחַת הָעֹמֵר שְׁעוֹרִים שֶׁהִבִּיאוּ בְּיוֹם שְׁנֵי שֶׁל
פְּסַח. כִּי מִנְחָה בְּחִינַת יְצָחֵק בְּחִינַת תְּקוּן הַצְּמָצוּמִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת
הַמְּתַקֵּת הַדִּינִים, שְׁזֶה בְּחִינַת תְּקוּן הַכֹּל בְּחִינַת תְּקוּן הַתְּשׁוּבָה כְּנֻזְכָּר
לְעִיל:

אות מ

כי בימי הספירה צריכין לטהר עצמנו מזהמת מצרים שזהו בחינת תשובה. וכן כל אדם בכל דור ובכל זמן בכל שנה ושנה צריך לטהר עצמו בכל ית מזהמתו שזהו עקר התשובה שזהו עקר ההכנה לקבלת התורה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה. ועקר התשובה היא בבחינת תפלת המנחה פנזכר לעיל, שהיא בחינת תפלה לעני כי יעטף, שזהו בחינת קרבן מנחה שהיא קרבן של עני ודל מאד שהיא עשירית האיפה שבאה בדלי דלות. הינו כי ה' יתברך מאיר אורו הגדול בלב כל אחד בכל יום לעוררו בתשובה, שזהו בחינת מה שמבאר בהתורה זכרון (סימן נד) שה' יתברך מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית ומרמז רמזים לכל אחד וכו'. אך כל מה שמאיר בלבו מלמעלה הוא אצלו בבחינת אור אין סוף, ועל-כן על-פי רב כשנתעורר קצת הוא מתעורר חוץ מהמדה וכנזכר לעיל. וכשרוצה לצמצם האור מתגברין בו המחשבות רעות שיניקתם מהצמצומים וכו' שהם בחינת פח היצר הרע וכו' פנזכר לעיל. ומחמת זה נתרחקו כמה מתשובה. ועל-כן עקר תקון התשובה הוא בבחינת קרבן מנחה שהוא קרבן עני ודל בדלי דלות. דהינו שיבטל גאותו לגמרי וידע שפלותו באמת, וכל ידיעת והרגשת שפלותו וקטנותו וקלקולו ופגמיו המרבים מאד לא יהיו לרעה רק לטובה, שלא יתרחק חס ושלוש יותר על-ידי שיפיר שפלותו וקלקולו, רק יבטח בחסדי ה' ורבוי רחמיו העצומים מאד שיש תקוה גם אליו שיכולין לזכות להתקרב לה' יתברך מכל מקום שהוא על-ידי בחינת קרבן עני שהיא מנחה. שהוא אף-על-פי שאין החוטא יכול להביא פר ואיל וכבש, ואפלו עופות תורים ובגי יונה אין ידו משגת להביאם, אף-על-פי-כן מצא לו ה' יתברך תקנה ברחמיו המרבים, שיביא על כל פנים עשירית האיפה קמח. ובזה גלה לנו ורמז לנו שרחמיו לא כלים לעולם. שאפלו אם אין האדם יכול לשוב בתשובה כראוי לפי מעשיו כמו בעלי תשובה הקדמונים שהיו מתענים ומסגפים עצמן הרבה מאד כידוע. אף-על-פי-כן חלילה חלילה למנע חס ושלוש מחמת זה מתשובה. כי גם נקדה טובה אחת של בחינת תשובה יקר מאד בעיני ה' יתברך. דהינו כשהאדם מצמצם האור המאיר בלבו ואינו הולך בגדולות ונפלאות מפנו וממשיך האור על עצמו בהדרגה ובמדה. והעקר כששומר מחשבתו ומנתק מחשבתו מרע לטוב וכו'. אף-על-פי שתשובתו בקטנות גדול, יקר הוא בעיני ה' יתברך, כי היא בחינת קרבן עני ודל שהיא בחינת עשירית האיפה שיקר מאד בעיני ה' יתברך. כמו שהפליגו רבותינו זכרונם לברכה כמה וכמה יקר בעיני ה' יתברך קרבן מנחת עני, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק ונפש כי תקריב קרבן מנחה וכו'. וכן במדרש שמפליג מאד בעצם מעלת יקרת קרבן מנחת עני אצל ה' יתברך:

כי עקר הקרבן עתה היא תפלה שזה עקר התשובה בחינת קחו עמכם דברים ושובו אל ה', וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה איני מבקש מכם אלא דברים. ועקר חשיבות התפלה והדבורים אצל ה' יתברך הם התפלה והדבורים של העני והדל, כמו שהאריכו רבותינו זכרונם לברכה בזה הרבה. כמו שאיתא בזהר הקדוש על פסוק תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו, כמה וכמה יקר אצל ה' יתברך תפלת העני, אפלו העני המתפלל על צרכיו הגשמיים על חסרון פרנסתו, מכל שכן וכל שכן כשהאדם מרגיש עניותו ושפלותו במעשיו שהוא עני ודל מן הדעת שזהו עקר העניות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אין עני אלא בדעת, דהינו כשיש לו מעשים רעים שזהו עניות הדעת, כי אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות. מכל שכן כשנופלים עליו שני מיני העניות שהוא עני מן הדעת מרובי קלקוליו העצומים וגם הוא עני ומחסר פרנסה מאד, והעניות וחסרון פרנסתו מבלבל אותו מאד. וכשמשפיל על דרכיו ומטה לבו להכרוזים והרמזים שה' יתברך קורא אותו בכל יום ורואה שאין לו שום תקנה. כי מימין ומשמאל אין סומך, מעשיו מקלקלים מאד, ופרנסתו דחוקה, ואשתו ובניו צועקים לחם ופרנסה ומלבושים ושאר הצטרכות ההכרחיות, וכשהוא מתגבר מכל זה ושופך שיחו לפני ה' יתברך מתוך עצם עניותו ודחקו, בבחינת תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו, שזהו בחינת קרבן עני בחינת עשירית האיפה שבאה בדלי דלות, זה יקר מאד מאד אצל ה' יתברך כנזכר לעיל. כמו שכתוב כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע. מכלל שראוי לבזותו ולשקצו ולהסתיר פניו ממנו. אך רבים רחמיו מאד מאד ואינו מבזהו ואינו משקצו וכו'. וכמו שכתוב אשכון את דפא. וכתוב תשב אנוש עד דפא עד דכדוכא של נפש:

אות מא

וזה שכתב במדרש רבה פרשת ויקרא ובמדרש רבה פרשת לך לך כל הקרבנות גלה הקדוש-ברוך-הוא לאברהם אבינו עליו השלום חוץ מעשירית האיפה. כי זה הסוד של קרבן מנחה שהיא עשירית האיפה שהיא קרבן עני ודל בדלי דלות וכו', זה אי אפשר להשיג מחמת שהגאלה האחרונה תלויה בזה. כי בזה תלוי עקר תקון התשובה לבלי ליאש עצמו אפלו בדלי דלי דלות וכו' בכל הבחינות כנזכר לעיל. אף-על-פי-כן יתגבר עצמו במה שיוכל שהיא בחינת עשירית האיפה שהיא קרבן עני, דהינו שותבותו היא בקטנות עצום מאד. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שלמדו מזה שגם מעט העבודה והתפלה של הקטנים והנמוכים בחינת עניים ודלים יקר אצל ה' יתברך. כמו שכתוב נאמר בקרבן בהמה ריח

ניחוח ונאמר בעוף וכו'. ונאמר במנחה ריח ניחוח ללמדך שאחד המרבה
ואחד הממעט וכו'. ועל-כן זה הסוד לא נתגלה אפלו לאברהם אבינו עליו
השלו, כי אי אפשר לגלות זה הסוד רק כל אחד צריך להבין מדעתו כי
רחמיו לא כלים. כאשר גלו לנו הצדיקים בדורות אלה, כי עקר זה הענין
אי אפשר לגלות כי אם על-ידי הצדיקים שבדורות האחרונים האלה
שהספרא אחרא התפשטה מאד. אבל הי' יתברך שולח בסוף צדיקים
שהם בחינת התנוצצות משיח כמובא בכתבי האר"י ז"ל הרבה בזה. כי
עקר זה הענין לגלות ולהודיע עצם החסד הזה שיכולין להתתקן אפלו על-
ידי בחינת עשירית האיפה, זה מתגלה רק בכל דור ודור על-ידי הצדיקים
הגדולים שממשיכין התנוצצות משיח, שהוא בחינת דוד שעשה עצמו
תמיד עני ואביון כמו שכתוב ואני עני ואביון וכו'. כי משיח הוא בחינת
עני ורוכב על החמור ובו כתיב וחסו בו עם עני ודל. וכתוב יחוס על דל
ואביון ונפשות אביונים יושיע. ובו יחסו עניי עמי. וכתוב כי אתה עם עני
תושיע וכו'. ועל-כן באמת יש דעה במדרש שגם לאברהם אבינו נתגלה
סוד עשירית האיפה רק שהיה ברמז כמו שמובא שם במפרשים. כי באמת
אי אפשר לגלות זה הסוד כי אם ברמז שיבין האדם בעצמו עד היכן צריך
להתחזק. כי אי אפשר בשום אופן לגלות לו בפרוש, כי אם כן תתבטל
הבחירה, כי בהכרח שישאר לו בחירה. וזה בחינת מנחת שעורים שהיא
מנחת העמר שמביאין בתחלת ההתקרבות ישראל שהיא תחלת
התשובה. כי עמר שעורים הוא פלא יותר, כי גם הקמץ מנחה הוא
משעורים שהוא מאכל בהמה, שהיא בחינת העדר הדעת בתכלית, בחינת
תכלית הדלות והעניות. ומשם דיקא צריך להביא מנחת שעורים שהיא
בחינת תשובה ותפלה שהיא בתכלית הקטנות והשפלות. ועל-ידי זה עקר
התחלת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים שעל-ידי זה זוכין להכין
עצמם בכל יום מימי הספירה עד שזוכין לקבלת התורה בשבועות:

אות מב

ועין מה שאיתא שם במדרש ויקרא הנזכר לעיל (פרשה ה) שאמר רב
זעירא על פסוק ואל אלקינו כי ירבה לסלוח, אף הקדוש-ברוך-הוא ותר
לנו סליחה אחת משלו, ואיזו זו עשירית האיפה. והפרוש אינו מובן
לכאורה. אך הפונה היא שזה החסד ששולח על-ידי עשירית האיפה הוא
יתברך מותר משלו כי לא גלה זאת לאברהם אבינו שיירבה לרחם ולסלח
כל כך. כי לא גלה רק החסד והרחמים שמרחם על-ידי בחינת שארי
הקרבנות הגדולים שמרמזים בעגלה משלשת ותור וגוזל, שהם בחינת
פריס וכו' כמבאר במדרש. אבל סוד רבוי הסליחה של בחינת עשירית
האיפה, זה לא גלה אפלו לאברהם אבינו, ואפלו למאן דאמר שגלה לו,

הִיָּה רַק בְּרָמָז. רַק הוּא יִתְבַּרֵּךְ מוֹתֵר סְלִיחָה אַחַת מְשָׁלוּ בְּחִינַת וְאֵל אֱלֹקֵינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסִלּוּחַ. וְזֶה הַדְּבָר אֵי אֶפְשֶׁר לְגִלוֹת בְּפְרוּשׁ עַד הֵיכֵן רַחֲמָיו וְרַבּוּי סְלִיחָתוֹ מִגִּיעַ, רַק כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְהִבִּין מֵעֲצָמוֹ שְׂיַחּוּס עַל עֲצָמוֹ תְּמִיד וְאֵל יִתְיַאֵשׁ עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים. שְׁכַל זֶה סוּד קָרְבָן מִנְחָה עֲשִׂירִית הָאִיפָה שְׁזָהוּ בְּחִינַת מִנְחַת שְׁעוּרִים וְכוּי כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן אֵיִתָּא בְּזִהַר הַקָּדוֹשׁ שְׁמִנְחָה שֶׁל הַעֲמָר הִיא בְּדִיקוֹ דְאֵשֶׁת חֵיל שֶׁהִיא כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל. הֵינּוּ שְׁזָה עֶקֶר הַנְּסִיּוֹן שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׁצָרִיכִין לְהִבִּין מִרְחוּק עַל-יְדֵי הַרְמָזִים שְׁמִרְמָזִים לוֹ הַצְּדִיקִי אֲמַת שְׂיֵשׁ תִּקְוָה עַל-יְדֵי כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שֶׁהִיא בְּחִינַת מִנְחַת עֲמָר שְׁעוּרִים וְכְנִזְכָּר לְעִיל. שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר הַהֲתַקְרְבוֹת לַה' יִתְבַּרֵּךְ בְּחִינַת קְבֻלַּת הַתּוֹרָה כְּנִזְכָּר לְעִיל:

אות מג

וְזֶה שְׁאָמַר דָּוִד כִּי עָנִי וְאֲבִיוֹן אֲנִכִּי וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי כְּצֵל כְּנִטְתּוֹ נִהְלַכְתִּי וְכוּי. וּפְרָשׁ רַש"י כְּצֵל כְּנִטְתּוֹ לַעֲת עֲרַב, שְׁאֵז הוּא זְמַן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה. כִּי דָּוִד בְּחִינַת תְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָּה לֹא הִיָּה דָּוִד רְאוּי לְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים כְּדִי לְהוֹרוֹת תְּשׁוּבָה. וְהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּחִינַת וְאֲנִי תְּפִלָּה כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר לְעִיל. כִּי עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה הוּא עַל-יְדֵי דְבוּרֵי הַתְּפִלָּה וְכְנִזְכָּר לְעִיל. וְעֶקֶר הַתְּשׁוּבָה שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה הִיא בְּבְחִינַת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה שֶׁהִיא לַעֲת עֲרַב, שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה לְעָנִי בְּחִינַת קָרְבָן עָנִי שֶׁהִיא מִנְחָה כְּנִזְכָּר לְעִיל. כִּי עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה הִיא עַל-יְדֵי בְּחִינַת כְּצֵל כְּנִטְתּוֹ וְכוּי, שְׁהָאֲדָם צָרִיךְ לְשׁוּם אֵל לְבוֹ בְּכָל יוֹם שֶׁהִיּוֹם יִפְנֶה הַשֶּׁמֶשׁ יָבֵא וְיִפְנֶה, וְכֵן כָּל יָמָיו הֵם כְּצֵל עוֹבֵר. וּבְפֶרֶט כְּשֶׁרוּאָה וּמִבִּין בְּעֲצָמוֹ מַה שְׁנַעֲשֵׂה עִמּוֹ, וְרוּאָה שֶׁהַדְּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר שֶׁשֶּׁמֶשׁ מְסַתְּלֵק מִמֶּנּוּ עַל-יְדֵי רַבּוּי עוֹנוֹתָיו, שְׁמַחֲמַת זֶה הוּא עָנִי מִן הַדְּעַת, רַק שְׂיֵשׁ לוֹ אֵיזָה רְשִׁימוֹ וְנִקְדָּה מִהַדְּעַת שְׁעַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ בְּלִבּוֹ עֲדִין אֵיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת לְשׁוֹב לַה' יִתְבַּרֵּךְ עַל-יְדֵי שְׁשׁוּמַע עֲדִין קוֹל הַכְּרוֹז וְהַרְמָזִים שֶׁהִי יִתְבַּרֵּךְ קוֹרְאוֹ וּמְרָמָז לוֹ לְשׁוֹב. וְצָרִיךְ לְשׁוּם אֵל לְבוֹ שְׁרַק עֲתָה יֵשׁ לוֹ עֵת לְמַהֵר לְמַלֵּט עַל נַפְשׁוֹ. כִּי אוּלַי יִשְׁכַּח גַּם אֶת זֹאת. וְכְמוֹ שְׁכַתְּבַב אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָּה (בְּסִימָן רו) עַל פְּסוּק תְּעִיתִי כְּשֶׁה אֲבִד וְכוּי כִּי מְצוּתָהּ לֹא שְׁכַחְתִּי עֵינִי שָׁם. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְעוֹרַר לְשׁוֹב בְּכָל מַה שְׂיִוְכַל אֶפְלוּ בְּבְחִינַת קָרְבָן עָנִי כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת מִנְחָה שֶׁהִיא לַעֲת עֲרַב כְּשֶׁהִיּוֹם מִתְחִיל לְעֲרַב וּלְהַסְתַּלֵּק, שְׁזֶה בְּחִינַת כְּצֵל כְּנִטְתּוֹ נִהְלַכְתִּי, שְׁזֶה עֶקֶר בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת לְתְּשׁוּבָה כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ לְפָסוּק כִּי עָנִי וְאֲבִיוֹן אֲנִכִּי וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי. כִּי עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה עַל-יְדֵי שְׁמִרְגִישׁ עֲנִיּוֹתוֹ וְדְלוּתוֹ וְכוּי כְּנִזְכָּר לְעִיל, וּמְצַמְצֵם הָאוֹר בְּבְחִינַת וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר לְעִיל, וּמְמַהֵר לְחוּס עַל נַפְשׁוֹ בְּבְחִינַת יְשִׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֲרַח כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר שָׁם. בְּטָרַם

יפנה היום, עד אשר לא תחשך השמש וכו' כנזכר לעיל, שזהו בחינת כצל כנטתו נהלקתי וכו' כנזכר לעיל. ועל-כן נסמכו זה לזה וכנזכר לעיל:

אות מד

ועין גם במדרש רבה (צו פרשה יח) שמפליג שם גם-כן במעלת קרבן מנחה וזה לשונו, ולא עוד אלא שכל הקרבנות אינם באים חצים וזו באה חציה, מחציתה בבקר ומחציתה בערב. ולא עוד אלא כל מי שמקריב אותה מעלה עליו הכתוב כאלו הוא מקריב מסוף העולם ועד סופו שנאמר כי ממזרח שמש עד מבואו וכו'. וסיפא דקרא ומנחה טהורה עין שם. הינו כי בחינת קרבן עני שהיא עקר התשובה כנזכר לעיל, הוא נוקב ויורד עד התהום ומגיע מסוף העולם ועד סופו ממזרח שמש עד מבואו. כי כל אדם שבעולם בכל דרגא ובכל מקום שהוא אפלו הרחוקים מאד מאד, גם לשם מגיע התקון והעצה הנזכרת לעיל של בחינת קרבן עני, שהוא בחינת אחד המרבה ואחד הממעיט וכו'. שבאיזה בחינת התעוררות כל שהוא בכל נקדה ונקדה טובה יכולין לשוב לה' יתברך, רק שייבטל גאותו וירגיש שפלותו באמת וירגיל עצמו להתפלל ולפרש שיחתו לפניו יתברך בבחינת תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו. שישפך שיחו כמו השופך מים אפלו אם נדמה לו שהוא בלי שכל וכלי כונה הראוי, אף-על-פי-כן את כל אשר עם לבבו ישפך (שיחו) לפניו יתברך בבחינת שפכי כמים לבד נכח פני ה' וכו'. וזה יקר מאד בעיני ה' יתברך, ועל-ידי זה יזכה לשוב ולהתקרב אליו יתברך בחינת ואל אלקינו כי ירבה לסלוח וכנזכר לעיל. וזה מרמז במה שאמרו במדרש הנזכר לעיל ולא עוד אלא שכל הקרבנות אינם באים חצים וזהו באה חציה וכו', הינו שאפלו גם מעט התפלה העניה והדלה בחינת מנחת עני עשירית האיפה שבאה בדלי דלות וכו', גם מעט התפלה הדלה הזאת אינה באה בשלמות כי אם בבחינת חציה וכו', כי מערבת במחשבות מקלקלות הרבה וכו' שבודאי אינה ראויה לעלות, אף-על-פי-כן זהו המעלה של בחינת תפלה לעני הנזכר לעיל שהיא באה חציה, כי איך שהיא הקדוש-ברוך-הוא מרחם ומקבלה, מאחר שפמרגיש עניותו ומתגבר להתפלל ולשוח איך שייכול מתוך מרירות דמרירות עניותו ודלותו וכו' וכנזכר לעיל. וזה שמסים שם ולא עוד אלא כל מי שמקריב אותה מעלה עליו הכתוב כאלו הוא מקריב מסוף העולם ועד סופו וכו' הינו כנזכר לעיל. כי בכל זה גלו לנו חכמינו זכרונם לברכה שדיקא תפלה ושיחה עניה ודלה כזאת מגעת עד אין קץ מסוף העולם ועד סופו וכו', מאחר שמתחזק מגריעות ועניות הדעת כזה לצעק ולהתחנן עדיו לפני ה' יתברך. כי זה יקר מאד אצל ה' יתברך. והוא סוד שאי אפשר להשיג עד היכן רחמיו מגיעים כל זמן שאינו מתיאש עצמו מהצעקה ותפלה כמו

שְׁגִלָּה אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּהַשְׁיָחָה הַנְּזַכֵּרָת לְעִיל הַמּוֹבָאָה
לְעִיל. עֵין שֵׁם הַיֵּטֵב:

אות מה

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת סְפִירָה שְׁצָרִיכִין לְסַפֵּר כָּל יוֹם וְיוֹם לְעֹמֵר. שְׁעַל-יְדֵי זֶה
אָנוּ מְכִינִין עֲצָמֵנוּ לְטָהָר עֲצָמֵנוּ לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה שְׁזָהוּ בְּחִינַת תְּשׁוּבָה פְּנִינֵי
לְעִיל. כִּי עֵקֶר בְּחִינַת תְּקוּן הַסְּפִירָה בְּכָל יוֹם הוּא עַל-יְדֵי כָּל הַנְּזַכֵּר לְעִיל
שְׁצָרִיכִין לְסַפֵּר אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יוֹם, כָּל יוֹם וְיוֹם לְעֹמֵר שֶׁהִיא מְנַחַת עֲנִי
וְדַל בְּדִלֵי דְלוּת, שְׁעַל-יְדֵי זֶה שְׁיִשְׂרָאֵל הָיוּ מְבִיאִין מְנַחַת הָעֹמֵר שְׁעוֹרִים
בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ עַל-יְדֵי הַכֹּהֲנִים, עַל-יְדֵי זֶה תְּקֵנוּ כָּלֵל הַצְּמֻצוֹמִים שֶׁל כָּל
יִשְׂרָאֵל בְּאֶפֶן שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מִי שְׁיִרְצָה לְחוּס עַל עֲצָמוֹ לְשׁוּב
לְה' יִתְבָּרַךְ יוֹכֵל לְשׁוּב עַל-יְדֵי כָּל נִקְדָּה וְיִנְקָדָה טוֹבָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּל יְמֵי
חַיָּיו. שְׁזָהוּ בְּחִינַת קֶרְבֵן עֲנִי בְּחִינַת מְנַחַת שְׁעוֹרִים. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְסַפֵּר
אַחַר כָּךְ כָּל יוֹם וְיוֹם לְעֹמֵר. כִּי כָּבֵד מְבֹאֵר לְעִיל שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם צָרִיכִין
לְתַקֵּן בְּחִינַת הַצְּמֻצוֹם שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם לְפִי תְּקוּן הַבְּרִיאָה שְׁצָרִיכִין
לְהַמְשִׁיךְ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, שְׁזָהוּ בְּחִינַת שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת בְּכָל יוֹם, כִּי עֵקֶר תְּקוּן
הַצְּמֻצוֹמִים הוּא עַל-יְדֵי הַדְּבוּרִים שֶׁל תְּפִלָּה וְכַנְּזַכֵּר לְעִיל שְׁזָהוּ בְּחִינַת מִי
זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר הַמּוֹבָא לְעִיל. שְׁעַל זֶה דָּרְשׁוּ בְּזֵהָר הַקְּדוֹשׁ הַמּוֹבָא
לְעִיל מִי עִם זֹאת עוֹלָה. וְעֵקֶר הַעֲלִיָּה הִיא מִן הַמִּדְבָּר, הֵינּוּ עַל-יְדֵי הַדְּבוּר
כְּמִבְּאֵר בְּזֵהָר הַקְּדוֹשׁ (בְּהַקְּדָמָה בְּדָף י"א) שֶׁפְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר מִי
זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר וְכוּ' כְּמָה דָּאֵת אָמַר וּמִדְּבָרָךְ נֶאֱוָה וְכוּ' בְּהַהוּא מְלֵא
דְּפוֹמָא. הִיא סְלִקַת וְעֲאֲלַת בֵּין גְּדַפֵּי דְאֶמָא וּלְבַתֵּר בְּדְבוּרָא הִיא נְחַתַת
וְשָׂרְיָא עַל רִישֵׁיהּ דְּעֶמָא קְדִישָׁא וְכוּ'. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין בְּכָל יוֹם לְסַפֵּר
הַיָּמִים בְּפָה לְעֹמֵר, לְהַמְשִׁיךְ תְּקוּן הַצְּמֻצוֹם שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם עַל-יְדֵי כָּלֵל
הַתְּקוּן שֶׁל מְנַחַת הָעֹמֵר שֶׁהַקְּרִיבוּ יִשְׂרָאֵל. כִּי עֵקֶר תְּקוּן הַצְּמֻצוֹם שֶׁל כָּל
יוֹם וְיוֹם הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת קֶרְבֵן עֲנִי שֶׁהִיא בְּחִינַת מְנַחַת הָעֹמֵר פְּנִינֵי
לְעִיל. שְׁעַל-יְדֵי זֶה יְכוֹל כָּל אֶחָד לְהִתְקַרֵב לְה' יִתְבָּרַךְ מְכַל מְקוֹם שֶׁהוּא
בְּכָל יוֹם וְיוֹם. שְׁיִצְמָצֵם מִחוּ וְדַעְתוּ בְּאֶפֶן שְׁיִאִיר בּוֹ הַתְּנוּצָצוֹת אֶלְקוּתוֹ
יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הָאֵין סוּף בְּהַדְּרָגָה וּבְמַדָּה. וְיִתְגַבֵּר בְּכָל כָּחוֹ עַל
הַמְּחַשְׁבוֹת רְעוּת עַד שְׁיַעֲבֹד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בְּהַדְּרָגָה בְּמַדּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים
עַד שְׁיִגְלָה מְלָכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. שְׁזָה בְּחִינַת כָּלֵל פְּנוֹת הַסְּפִירָה שֶׁהוּא לְתַקֵּן
בְּחִינַת מְלָכוּת. כְּמוֹבֵן בְּפְנוֹת (כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר בְּמְקוֹם אַחֵר):

וְזֶה בְּחִינַת עֶצֶם נוֹרְאוֹת קִדְשָׁת מְנַחָה שֶׁל שַׁבַּת שְׁאֵז נִסְתַּלַּק מִשָּׁה. כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ וּבִכְתָּבִים גְּדֹל הַתְּגִלוֹת אֱלֻקוֹת בְּשַׁעֲתָא דְצִלוֹתָא דְמְנַחָה דְשַׁבְּתָא. כִּי עֵקֶר כָּל הַתְּקוּנִים הַנּוֹזְכִּים לְעִיל שְׁהִם תְּקוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת, עֵקֶר הוּא עַל-יַדִּי קִדְשָׁת שַׁבַּת קִדְשָׁה הוּא בְּחִינַת אוֹרֵיָתָא דְעִתִּיקָא סְתִימָאָה כְּמִבְּאָר בְּהַתּוֹרָה הַנּוֹזְכֶרֶת לְעִיל. וּמִשָּׁם עֵקֶר כָּח הַתְּשׁוּבָה בְּחִינַת וְשַׁבַּת עַד הִ' אֱלֻקִּיָּד כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר שָׁם. כִּי כְּבָר מִבְּאָר שְׁכָל הַקְּלֻקּוּלִים וְהַפְּגָמִים נִמְשָׁכִין מִפְּגַם הַצְּמֻצוּמִים הַנּוֹזְכִּים לְעִיל, דְּהֵינּוּ מַה שְׂאִינוּ מְצַמְצָם הָאוֹר כְּרָאוּי וְכוּ'. וְכִשְׁמֻצְמָצָם אֵינוּ נֹזְהֵר מֵאַחִיזַת הַדֵּינִים שֶׁבְּהַצְּמֻצוּמִים שְׁמֵהֶם אַחִיזַת הַיְצָרִים רָעִים שְׁהִם מִחְשָׁבוֹת רָעוֹת וְכוּ' כְּנֹזֶכֶר לְעִיל. שְׁזֵה בְּחִינַת חֲטָא אָדָם הָרָאוּשׁוֹן כְּנֹזֶכֶר לְעִיל. וְעֵקֶר הַתְּקוּן הוּא שַׁבַּת, כִּי שַׁבַּת אֲגִין עַל אָדָם הָרָאוּשׁוֹן כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֻנְס לְבִרְכָה וּמוֹבָא בְּדַבְּרֵיו זְכוֹרֻנוּ לְבִרְכָה. כִּי שַׁבַּת הוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שְׁעֵקֶר הַתְּקוּן יִהְיֶה אֵז. כִּי בְּשַׁבַּת הוּא שְׁבִיתָא וְנִיחָא שְׁלָא הִיָּה אֵז שׁוּם בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת שְׁהִם הַמְּדוֹת. כִּי אֵז הוּא בְּחִינַת הַתְּכָלִית שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה בְּחִינַת תְּכָלִית מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְהַתְּכָלִית שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה הוּא הַתְּגִלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁצַמְצָם עֲצָמוּ וְכוּ' עַד שְׁבָרָא כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ'. וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל לְגָלוֹת מַלְכוּתוֹ שְׁזֵה כָּל הַתְּכָלִית שֶׁל הַבְּרִיאָה. וְזֵה בְּחִינַת שַׁבַּת שְׁאֵז אֵין שׁוּם בְּרִיאָה רַק הַתְּכָלִית שֶׁל כָּל בְּרִיאָה וּבְרִיאָה שֶׁל כָּל שַׁבַּת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה מְאִיר וּמִתְגַּלֶּה בְּשַׁבַּת שְׁהוּא הַתְּגִלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן נִקְרָא שַׁבַּת מַלְכָּתָא. וְאִם לֹא הִיָּה חוּטָא אָדָם הָרָאוּשׁוֹן בְּעָרַב שַׁבַּת הָרָאוּשׁוֹן הִיָּה מִתְתַּקֵּן הַכֹּל בְּשַׁבַּת הָרָאוּשׁוֹן כְּמוֹבָא. אֵד אֶפְלוּ אַחַר שְׁקֻלְקֵל הִיָּה כָּל הַתְּקוּן עַל -יַדִּי שַׁבַּת, כִּי שַׁבַּת אֲגִין עֲלוּהִי כְּנֹזֶכֶר לְעִיל. כִּי בְּכַח קִדְשָׁת שַׁבַּת שְׁנִמְשָׁד אֵז, כִּי חֲטָאוּ הִיָּה סְמוּךְ לְכַנִּיסַת שַׁבַּת, עַל -יַדִּי זֵה הָאִיר עֲלֵיהֶם הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה שְׁנִמְשָׁד בְּשַׁבַּת עַד שְׁבִרְחֻמֵּי הַתְּחִיל תְּקוּנָם תְּכַף בְּשַׁבַּת הָרָאוּשׁוֹן. כִּי בְּשַׁבַּת מְאִירִין כָּל הָאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים עַל-יַדִּי צְמֻצוּמִים זְכִים וְקִדּוּשִׁים שְׂאִין בְּהֵם אַחִיזַת הַדֵּינִים כָּלֵל. כִּי הוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שְׁאֵז יִתְתַּקֵּן הַכֹּל. כִּי מִחֲמַת שְׁכָבֶר הִיָּה בְּרִיאָה וְכָבֶר הִיָּה הָאָדָם בְּזֵה הָעוֹלָם, עַל-יַדִּי זֵה יְכוּלִין לְהַמְשִׁיד הָאוֹר בְּבְּחִינַת תְּקוּן כְּמוֹבָא לְעִיל מְזֵה. וְהָעֵקֶר עַל-יַדִּי כָּח הַצְּדִיקִים שְׁהִם בְּבְּחִינַת שַׁבַּת דְּכֻלְהוּ יוֹמֵי, כִּי הֵם לֹא פָּגְמוּ כָּלֵל, וְאָף-עַל-פִּי-כֵן הָיוּ כָּל יְמֵיהֶם בְּתְּשׁוּבָה עַל הַשְּׁגָתָם הָרָאוּשׁוֹנָה (כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר בְּהַתּוֹרָה קָרָא אֵת יְהוֹשֻׁעַ סִימָן ו). עַל-יַדִּי זֵה מְשִׁיכִין קִדְשָׁת שַׁבַּת שְׁהִיא תְּקוּן הַצְּמֻצוּמִים הַנּוֹזְכֶרֶת לְעִיל לְבִטּוֹל מֵהֶם אַחִיזַת הַדֵּינִים בְּאִפְּן שְׁיִזְכּוּ יִשְׂרָאֵל לְתְּשׁוּבָה וּיִתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְעִין כָּל עַל-יַדִּי כָּל הַבְּרִיאָה שְׁזֵה עֵקֶר הַתְּכָלִית בְּחִינַת שַׁבַּת :

וְזֵה בְּחִינַת עֶצֶם מַעֲלַת קִדְשָׁת מְנַחָה שֶׁל שַׁבַּת. שְׁאֵז עוֹלִין הָעוֹלָמוֹת בְּתְּכָלִית הָעֲלִיָּה עַד תְּלִיסָר תְּקוּנֵי דִיקְנָא וְכוּ' בְּחִינַת רַעוּא דְרַעוּוִין וְכוּ', כְּמוֹבָא בִּכְתָּבִים עֶצֶם עֲלִית הָעוֹלָמוֹת בְּשַׁבַּת בְּעָרְבִית וּבְשַׁחְרִית וּבְמוֹסָף וּבְשֶׁלֶשׁ סְעֻדוֹת וְכוּ', עַד שְׁבִמְנַחָה הוּא תְּכָלִית הָעֲלִיָּה וְכוּ'. כִּי אֵז בְּחִינַת רַעוּא דְרַעוּוִין תְּכָלִית בְּטוֹל הַדֵּינִים, כִּי זֵה חֲמַלַת הִ' שְׁבִמְנַחָה שֶׁל שַׁבַּת

שְׁסֻמוֹד שְׁיִסְתַּלַּק אֹר יוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ וַיִּכְנָסוּ הַתַּחֲלַת שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בְּחִינַת תַּחֲלַת הַבְּרִיאָה שֶׁהִיא בְּחִינַת תַּחֲלַת הַצְּמָצוּם שֶׁל הַבְּרִיאָה שֶׁהוּא מִתְעוֹרֵר בְּכָל שָׁבוּעַ וּבְכָל יוֹם כְּנֹזֵכַר לְעִיל. עַל-כֵּן הַתְּקוּן עַל-יַדֵּי שְׁמֻקְדָּם בְּשַׁבַּת נִתְתַּקְּנוּ הַצְּמָצוּמִים בְּתַכְלִית הַתְּקוּן עַד שְׁיִכּוּלִים לְקַבֵּל אֹר נוֹרָא, וְכָל הַדִּינִים שֶׁנֶּאֱחָזוּ בְּהַצְּמָצוּמִים נִתְבַּטְּלוּ וְנִמְתַּקְּנוּ בְּשֵׁרֶשׁוֹ. שְׁעַל-יַדֵּי זֶה יְכוּלִין אַחַר כֵּךְ לְהַמְשִׁיךְ הַבְּרִיאָה שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה בְּבְחִינַת תְּקוּן. וְזֶה נַעֲשֶׂה בְּכָל שַׁבַּת וְשַׁבַּת עַל-יַדֵּי שְׁיִשְׂרָאֵל שׁוֹמְרִים אֶת הַשַּׁבַּת שֶׁהִיא מִתְּנָה טוֹבָה שֵׁישׁ לוֹ בְּבֵית גְּנֻזָּיו וְכוּ'. כִּי בּוֹדָאֵי הִיא מִתְּנָה גְּנוּזָה מְאֹד, כִּי תְּקוּן הַצְּמָצוּמִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל אֵי אֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיג כִּי הוּא בְּחִינַת אֹר הַגְּנוּז מִשֵּׁשֶׁת יָמֵי בְּרִאשִׁית שְׁמֵאִירִין אוֹתוֹ הַצְּדִיקִים הַגְּנוּזִים בְּשַׁבַּת בְּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי הַשְּׁתַּדְּלוּתוֹ וְהַתְּקַרְבוּתוֹ אֶל הַצְּדִיקִים וְאֶל הַשַּׁבַּת, לְקַבֵּל אֶת הַשַּׁבַּת בְּכָבוֹד גָּדוֹל וְכוּ', וּלְהַתְּקַרֵּב לְצְדִיקִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שַׁבַּת. שְׁעַל-יַדֵּי זֶה עֶקֶר תְּקוּן הַצְּמָצוּמִים שֶׁתַּכְלִית שְׁלֵמוֹת תְּקוּנָם הוּא בְּמִנְחָה שֶׁל שַׁבַּת כְּנֹזֵכַר לְעִיל, שְׁעַל-יַדֵּי זֶה עֶקֶר הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה וְכְנֹזֵכַר לְעִיל. וְעַל-כֵּן בְּאֵמֶת נוֹהֲגִין הַצְּדִיקִים לומר תּוֹרָה בְּשַׁבַּת יוֹתֵר, וְהַעֲקֵר בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית הַכֹּל לְעוֹרֵר הָעוֹלָם לְתְּשׁוּבָה שְׁעֶקֶר הַתְּעוֹרְרוֹת עַל-יַדֵּי מִנְחָה שֶׁל שַׁבַּת וְכְנֹזֵכַר לְעִיל:

אות מז

ועל-כן אז נסתלק משה שנתן לנו את התורה שנסתלק בשעתא דצלותא דמנחה דשבתא ברעוא דרעוין. כי משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו' עד הדור הזה. וכל צערו ויגיעתו והשתדלותו בסוף סמוך להסתלקותו היה שיכניס בישראל קיום התורה שזה קשה מהכל. וכמבאר בהפרשיות של סוף ספר דברים שמרבה להוכיחם על זה כמו שכתוב הקהילו אלי וכו', כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחתו וסרתם מן הדרך וכו'. ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וכו'. כי לא תשכח מפי זרעו וכו'. וה' יתברך גמר על ידו שזכה שנסתלק בשבת במנחה ברעוא דרעוין. כי המיתה של האדם נמשך בשרשו ממיתת המלכים כמבאר בכתבי האר"י ז"ל, שהיה על-ידי רבוי אור על-ידי שלא היו הצמצומים מתקנים כראוי עין שם. ואדם הראשון היה צריך לתקן זאת וקלקל, ועל-ידי זה חזר ונתעורר בחינת מיתת המלכים ומשם גזרת המיתה. אך עתה המיתה טובה מאד, כי מאחר שכבר היה אור הנשמה של זה האדם בעולם ומת ונסתלק יכולין לתקנו וכנ"ל (באות לב). ועקר התקון על-ידי גדולי הצדיקים שהם בחינת משה שנסתלק בשבת במנחה ברעוא דרעוין, שאז תכלית תקון הצמצומים העליונים מאד שמקבלים אור נורא מאד מאד בבחינת תקון ושם נסתלק משה. ועל-ידי הסתלקות אור נשמתו הנוראה

לְשֵׁם, הוּא חוֹזֵר וּמְמַשִּׁיךְ מִשֵּׁם הַתְּגָלוֹת אֹרֵךְ הָאֵין סוֹף בְּלֵב כֹּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּבַחֲיִנַת תִּקּוּן הַצְּמֻצוּמִים וְהַמְתַּקְתָּם בְּאִפְּן שְׂסוּף כֹּל סוֹף יִזְכֶּה אֶת כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה. כִּי גְדוּלִים צְדִיקִים בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחִיָּהֶם, כִּי כֹל יָמֵי חַיֵּיהֶם הַקְּדוּשִׁים הָיוּ מְתִיגְעִים מְאֹד בְּעִבּוּדָתָם לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם שְׁזָה עֵקֶר עִבּוּדַת הַצְּדִיקִים שֶׁהוּא עַל-יָדֵי שְׂמִמְשִׁיכִין עֲלֵיהֶם בְּכָל פְּעַם אֹרֵךְ הָאֵין סוֹף בְּבַחֲיִנַת צְמֻצוּמִים מְתַקְנִים בְּאִפְּן שְׂיַעֲבֹדוּ אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה לְפִי מִדְרָגָתָם הַגְּבוּהָ וְכוּ', בְּאִפְּן שְׂיִגְלוּ מַלְכוּתוֹ לְעֵין כֹּל כְּמוֹ שְׂפָתוֹב וְחִסִּידֵיךְ יְבָרְכוּכָה, כְּבוֹד מַלְכוּתֵךְ יֵאמְרוּ וּגְבוּרַתֵךְ יִדְבְּרוּ, לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ וְכוּ'. שְׂהַצְדִּיקִים וְהַחֲסִידִים יְבָרְכוּכָה וְהֵם מוֹדִיעִין וּמְגַלִּין וְאוֹמְרִים לְכָל כְּבוֹד מַלְכוּתֵךְ וְכוּ'. אֲבָל מִחֲמַת גְּדֹל כַּח הַבְּחִירָה שֶׁל כֹּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁהִסְטָרָא אֶחְרָא וְהִצָּר הָרַע שֶׁהֵם הַמְחַשְּׁבוֹת רְעוֹת וְזָרוֹת וּמְגַנּוֹת וְכוּ' מְתַגְבְּרִין מְאֹד עַל כֹּל אֶחָד וְאֶחָד, בְּפָרֵט עַל הַרוֹצִים לְהִתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ שְׂעֲלֵיהֶם אֹרֵב הַבַּעַל דָּבָר וְחוֹתֵר וּמְתַגְבֵּר יוֹתֵר כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה, עַל-כֵּן הַצְּדִיקִים הֵם סוֹבְלִים צָעַר גְּדוֹל מֵאֲתָנוּ, שְׂזָהוּ בַחֲיִנַת מָה שְׂמוֹבָא לְעִיל מָה שְׂמִשָּׁה רַבְּנוּ הַצְּטַעַר וְהוֹכִיחֵם הַרְּבָה קֹדֶם מוֹתוֹ שְׂיִקְיָמוּ הַתּוֹרָה כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן הֵם מְתִיגְעִים כֹּל יָמֵי חַיֵּיהֶם לְהַמְשִׁיךְ חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה בְּאִפְּן שְׂיִוָּכְלוּ לְעוֹרֵר יָב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְשׁוּבָה לֵה' יִתְבָּרַךְ. כִּי כֹל הַחֲדוּשֵׁי תּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים הֵם בַּחֲיִנַת כָּלִים וְצְמֻצוּמִים קְדוּשִׁים בְּבַחֲיִנַת תִּקּוּן, שְׂנוֹכַל לְקַבֵּל אֹרֵךְ הָאֵין סוֹף עַל יָדָם בְּהַדְרָגָה וְכוּ' בְּבַחֲיִנַת תִּקּוּן וְכוּ' אֲבָל הַבַּעַל דָּבָר מְתַגְבֵּר בְּכָל פְּעַם, אֵד אֶף-עַל-פִּי-כֵן הֵם גּוֹמְרִין אֶת שְׂלָהֶם. וְכֹל מָה שְׂלֹא יָכֹלוּ לְגַמֵּר בַּחֲיֵיהֶם הֵם גּוֹמְרִים אַחַר מִיתָתָם, כִּי גְדוּלִים צְדִיקִים בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחִיָּהֶם כְּנִזְכָּר לְעִיל. כִּי אֵז נִסְתַּלְקִין לְמָקוֹם שְׂנִסְתַּלְקִין, וְתִכְף שְׂנִסְתַּלְקִין הֵם מְתַחִילִין לְחַיּוֹת בַּחֲיִנַת חַיִּים נְצַחִיִּים שֶׁל עוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא בַחֲיִנַת חַיִּים שֶׁל תַּחֲיִית הַמֵּתִים. כִּי שְׂאָר הָעוֹלָם אֵינָם זוֹכִים לְאֵלוּ הַחַיִּים עַד אַחַר הַזְּכוּף, וְאֵז יִזְכּוּ לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא אַחַר הַתַּחֲיָה כְּפִי חֲלָקָם. אֲבָל הַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִים שְׂזָכְכוּ גּוּפָם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת בַּחֲיֵיהֶם הֵם זוֹכִים אַחַר הַסְּתַלְקוּתָם מִיָּד לְחַיִּים נְצַחִיִּים שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהִיא בַחֲיִנַת שְׂנִכְלָלִים בְּאֹרֵךְ הָאֵין סוֹף בְּבַחֲיִנַת חַיִּים נְצַחִיִּים. וְגַם שֵׁם הֵם עוֹבְדִים אֶת ה' יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּ לְבִרְכָה. וְכֹל עִבּוּדָתָם הִיא לְהַמְשִׁיךְ אֹרֵךְ הָאֵין סוֹף בְּלֵב כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּבַחֲיִנַת תִּקּוּן הַצְּמֻצוּמִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, בְּאִפְּן שְׂיִגְלוּ מַלְכוּתוֹ לְעֵין כֹּל שְׂזָהוּ עֵקֶר הַתַּכְלִית שֶׁל כֹּל הַבְּרִיאָה כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזָהוּ בַחֲיִנַת גְּדֹל הַמַּעֲלָה שֶׁל הַשְּׁתַּטְחוֹת עַל קַבְרֵי צְדִיקִים, בְּפָרֵט בְּעָרֵב רֵאשׁ הַשָּׁנָה. שְׂאֵז צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בַּחֲיִנַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם שֶׁהִיא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, לְהַמְשִׁיךְ בַּחֲיִנַת תִּקּוּן הַבְּרִיאָה מְחֻדָּשׁ לְתִקּוּן חֲטָא אָדָם הַרְּאשׁוֹן שֶׁהִיא אֵז. שְׂכֹל זֶה נִתְתַּקֵּן עַל-יָדֵי בַחֲיִנַת תִּקּוּן הַצְּמֻצוּמִים כְּנִזְכָּר לְעִיל שְׂזָה נַעֲשֶׂה עַל-יָדֵי גְדוּלֵי הַצְּדִיקִים שְׂנִסְתַּלְקוּ וְכְנִזְכָּר לְעִיל:

אות מח

וְזֶה בְּחִינַת לוחות וְשִׁבְרֵי לוחות, שְׁבִיזָה מְסִימַת הַתּוֹרָה שְׁמִדְבַּרְתָּ שָׁם מְגִדְלַת מֹשֶׁה וְהַסְתַּלְקוּתוֹ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב שְׁסוּיְמַת שָׁם מֹשֶׁה וְכוּ', וְלִכְל הַיָּד הַחֲזָקָה וְלִכְל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל. וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה שְׁשִׁבַר אֶת הַלּוּחוֹת לְעֵינֵיהֶם. כִּי שִׁבְרֵי לוחות זֶה בְּחִינַת שְׁבִירַת כְּלִים בְּחִינַת מִיתַת הַמְּלָכִים. אֲבָל עַל-יְדֵי הַשְּׁבִירָה וְהַמִּיתָה הוּא עֶקֶר הַתְּקוּן כְּנֻזָּכָר לְעִיל, שְׁזָהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת שִׁבְרֵי לוחות שְׁאָף-עַל-פִּי שְׁנִשְׁתַּבְּרוּ, אָף-עַל-פִּי-כֵן עַל יְדָם הַתְּקוּן, עַל-יְדֵי שְׁכָבָר הָיוּ וְנִשְׁתַּבְּרוּ וְכֻנְזָכָר לְעִיל, שְׁזָהוּ בְּחִינַת לוחות וְשִׁבְרֵי לוחות מְנַחֵן בְּאֶרֶן. כִּי הַלּוּחוֹת שְׁנִיּוֹת שְׁקִבְלָם בְּתְקוּן יוֹתֵר וְנֶאֱמַר בָּהֶם טוֹב כְּמוֹ שְׁאֶמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה, כִּל זֶה הַתְּקוּן הָיָה עַל-יְדֵי שְׁכָבָר הָיוּ לוחות הַרְאִשׁוֹנִים וְנִשְׁתַּבְּרוּ. כִּי בְּפַעַם הַרְאִשׁוֹן קָשָׁה שְׁיִצֵּא הַדְּבָר מִתְּקוּן בְּשִׁלְמוֹת וְכֻנְזָכָר לְעִיל. (שְׁזָה בְּחִינַת שְׁהִיָּה בּוֹנָה עוֹלָמוֹת וּמְחַרִּיבֵן וְכוּ' כְּנֻזָּכָר לְעִיל). שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַמִּיתָה וְהַתְּחִיָּה כְּנֻזָּכָר לְעִיל. אֲבָל הַצְּדִיקִים הַגָּדוֹלִים מְאֹד אֵינָם מֵתִים מִצַּד עֶצְמוֹן כְּלָל, רַק כִּל מִיתַתָּן הִיא מְסֻטָּרָא דִּילָן כְּמוֹ שְׁאִיתָא בְּזָהַר הַקְּדוּשׁ (וּמוֹבָא בְּדְבָרֵינוּ) מֹשֶׁה לֹא מִית (זֶהֱר פְּרִשְׁת תְּרוּמָה). וְכֵן יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא מֵת רַק מִיתַתוֹ הוּא הַסְתַּלְקוּת בְּאוֹר אֵין סוּף, לְמַעַן יַחְזְרוּ וְיִמְשִׁיכוּ הָאוֹר מִשָּׁם, בְּבְחִינַת תְּקוּן לְגַלוֹת מְלָכוּתוֹ בְּעוֹלָם כְּנֻזָּכָר לְעִיל, כְּמוֹ שְׁהִיָּה בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה שְׁהִיא תַחֲלַת הָאֲצִילוֹת שְׁהֵאִיר הָאוֹר וְהַסְתִּירוֹ וְהֵאִיר וְהַסְתִּירוֹ כְּמָה פְּעָמִים בְּכְמָה בְּחִינּוֹת כְּנֻזָּכָר לְעִיל. אֲבָל אִז הָיָה הַכֵּל בְּלִי שׁוּם אֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא, אֲבָל עֲכָשׁוּ נַעֲשׂוּ תְקוּנִים נִפְלְאִים בְּבְחִינָה זֹאת. בְּבְחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא עַל-יְדֵי הַצְּדִיקִים הַשְּׁלֵמִים עַל-יְדֵי הַסְתַּלְקוּתָם לְחַיִּים נְצַחִים וְכֻנְזָכָר לְעִיל. שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַנֶּדָּ שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֵיךָ וְקָם, שְׁתַּכְּף שְׁתַּשְׁכַּב וְתַסְתַּלֵּק, תַּכְּף וְקָם שְׁהִיא בְּחִינַת תַּחֲנִית הַמֵּתִים כְּמוֹ שְׁאֶמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה, כִּי הַצְּדִיק תַּכְּף שְׁנִסְתַּלֵּק מִתַּחֲלִיל לְחַיִּים נְצַחִים שֶׁל תַּחֲנִית הַמֵּתִים כְּנֻזָּכָר לְעִיל. וְהַכֵּל בְּשִׁבִיל לְגַלוֹת מְלָכוּתוֹ לְכָל בְּאִי עוֹלָם עַל -יְדֵי שְׁמִמְשִׁיךְ הָאוֹר בְּבְחִינַת תְּקוּנִים כְּנֻזָּכָר לְעִיל. שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הָאֲרַת הַתְּשׁוּבָה כְּנֻזָּכָר לְעִיל, שְׁיִשׁוּבוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאֵמַת אֱלֹו יַתְבַּרַךְ אֱמֹן כֵּן יְהִי רְצוֹן:

אות מט

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֵשׁ פְּעָמִים 'צְדָקְתָּךְ' שְׁאוּמְרִים בְּשִׁבְתָּ בְּמִנְחָה מִחַמַּת שְׁנִסְתַּלְקוּ אִז שְׁלֵשָׁה צְדִיקִים יוֹסֵף מֹשֶׁה דָּוִד. כִּי עֶקֶר הַתְּקוּן הוּא בְּבְחִינַת צְדָקָה שְׁהִיא בְּחִינַת תְּקוּן הַהַ כְּנֻזָּכָר לְעִיל בְּחִינַת הַ דְּלַת הַוֵּית, בְּחִינַת עֲנִיּוֹת וְדָלוּת עַל-יְדֵי טְפָשׁוֹת הַלֵּב, וְאֲתַחֲזֵר וְאֲתַעֲבִידָתָהּ, עַל-יְדֵי הַמְּשַׁכֵּת

הַקְדָּשָׁה בַּחֲנִינֵת הַתְּגַבְרוֹת הַמְּחַשְׁבוֹת קְדוּשׁוֹת עַל הַמְּחַשְׁבוֹת רְעוֹת בְּכַח
הַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁנִּסְתַּלְקוּ אִזּוֹ וְכַנְזָכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן מִזְכִּירִין אִזּוֹ שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים צְדָקָתְךָ, כִּי עָקֵר הַתְּקוּן בַּבְּחִינַת צְדָקָה שֶׁהוּא תְּקוּן הַה שְׁזָה בַּחֲנִינֵת
תְּשׁוּבָה, שֶׁמִּגְדֵּל הָעֲנִיּוֹת וְהַדְּלוֹת שֶׁהִיא הַטְּפָשׁוֹת שֶׁבְּלִבּוֹ שֶׁנִּטְמָטֵם כָּל כָּךְ
יַחְזֹר וַיָּשׁוּב בְּכַח הַצְדִּיקִים שֶׁנִּסְתַּלְקוּ, עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה מַד' ה' מִצְדָּק צְדָקָה. עַד
שֶׁיִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עֲשָׂרָה מִיָּנִי נְגִינָה כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם, בַּחֲנִינֵת שְׂמִיחָה לְשִׂמְחָה
בְּה' בְּשִׂמְחַת שְׁבֵת קִדְשׁ. בַּפָּרֵט בְּשֵׁבֶת בְּמִנְחָה בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית בַּבְּחִינַת
חֲדוּ הַשְּׂתָא בְּהַאי שְׁעָתָא דְּבַה רַעְנָא וְכוּ'. בַּחֲנִינֵת אַרְי הַשְּׂתָא בְּמִנְחָתָא
בַּחֲדוּתָא וְכוּ'. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

אות נ

וְזֶה בַּחֲנִינֵת מַה שְּׁחִיבִים בְּלִיל פֶּסַח שֶׁיִּשְׁאַלּוּ הַבְּנִים קְשִׁיּוֹת מַה נִּשְׁתַּנָּה. כִּי
אִזּוֹ מֵאִיר אֹר הָאֵין סוּף בְּאֹר גְּדוֹל וְכוּ' שְׁעַל-יָדֵי זֶה הִיְתָה הַגְּאֻלָּה. אַךְ
אָף-עַל-פִּי-כֵן בְּהַכְרַח שִׁיְהִיָּה אֵיזָה צְמָצוּם וְכוּ' וְכַנְזָכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן אִזּוֹ
חִיּוּב שֶׁיִּשְׁאַלּוּ הַבְּנִים קְשִׁיּוֹת דִּיקָא, כִּי הַקְּשִׁיּוֹת הֵם בַּחֲנִינֵת צְמָצוּם. כִּי
הַקְּשִׁיּוֹת הֵם הַסְּתֵרֵת הַיְדִיעָה, וְעַל-יָדֵי שֶׁמְקַשִּׁין וְשׁוֹאֲלִין עַל-יָדֵי זֶה
מִמְּשִׁיכִין בַּחֲנִינֵת צְמָצוּם הָאֹר שֶׁלֹּא יִתְלַהֵב יוֹתֵר מִדְּאִי כְּנִזְכָּר לְעִיל:

אֵךְ הַשְּׂאֵלָה צְרִיךְ שֶׁתְּהִיָּה בְּדֶרֶךְ חֲכָמָה שֶׁהִיא שְׂאֵלַת הַבֵּן הַחֲכָם מַה
הַעֲדוֹת וְכוּ'. שֶׁמוֹדָה בְּהַתּוֹרָה שֶׁהֵם הַעֲדוֹת וְהַחֲקִים, אֵךְ הוּא שׁוֹאֵל עַל מַה
הַכֵּל מְרַמֵּז וְכוּ'. אֲבָל חֲלִילָה לְשֶׂאֵל כְּבֹן רָשָׁע. כִּי הַשְּׂאֵלָה שֶׁהִיא בַּחֲנִינֵת
צְמָצוּם צְרִיךְ שֶׁתְּהִיָּה גַם-כֵּן בְּשִׁבִיל לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ. הֵינּוּ כְּשֶׁמֵאִיר
אֹר לְהַבִּיּוֹת הַלֵּב שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּהַתְּלַהֲבוֹת גְּדוֹל שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת אֵין
סוּף, וְצְרִיכִין דִּיקָא לְצְמָצְמוֹ כְּנִזְכָּר לְעִיל, צְרִיךְ שֶׁתְּהִיָּה עָקֵר כְּנִינֵת
הַצְמָצוּם בְּשִׁבִיל שִׁיּוּכָל לְעַבֵּד ה' יִתְבָּרֵךְ בְּהַדְרָגָה בְּמַדּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים
וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל. אֲבָל לֹא שִׁיְהִיָּה הַצְמָצוּם חֵס וְשְׁלוֹם בַּבְּחִינַת הַסְּתֵרָה
שְׂרוּצָה לְהַסְתִּיר מֵאִתּוֹ חֵס וְשְׁלוֹם הָאֶרֶת אֹרּוֹ יִתְבָּרֵךְ שְׁזָהוּ בַּחֲנִינֵת וַיִּתְּנוּ
(אֵלָיו) כְּתַף סוּרְרַת בַּחֲנִינֵת וְאֶקְרָא אֵלֵיכֶם הַשֶּׁפֶס וְדַבֵּר וְלֹא שֶׁמַּעֲתֶם וְכוּ'.
וְעַל זֶה מִזְהִיר אֲשֶׁפִּילֵךְ וְאֹרֵךְ וְכוּ', אֵינְעָצָה עֲלֶיךָ עֵינֵי אֵל תְּהִיָּה כְּסוּס כְּפָרֵד
וְכוּ'. וְכֵן בְּפִסּוּקִים רַבִּים שֶׁמוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְרַמֵּז לָהֶם
וּמַעוֹרָרֵם בְּכָל פְּעַם וְאֵינָם שָׁמִים עַל לֵב. וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב אֶתְּהָ הָרֵאָתָ לְדַעַת
כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים וְכוּ'. רַק עָקֵר הַצְמָצוּם צְרִיךְ שִׁיְהִיָּה בְּשִׁבִיל שִׁיּוּכָל
לְעַבֵּד אֶת ה' יִתְבָּרֵךְ וְכוּ' עַד שֶׁיִּגְלֶה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן
שׁוֹאֲלִין אַרְבַּע קְשִׁיּוֹת, כִּי ה' הוּא הַחֵס, לְשׁוֹן דְּלָה וְעֲנִיָּה בְּלֹא דַעַת, שֶׁהוּא
בַּחֲנִינֵת קְשִׁיּוֹת שֶׁהֵם הַסְּתֵרֵת הַדַּעַת כְּנִזְכָּר לְעִיל. כִּי כָּל עֲסָקְנוּ עִתָּה לְתִקּוּן
בַּחֲנִינֵת הַה לְעֲשׂוֹת מִדְּלֵת הַשְּׁזָה בַּחֲנִינֵת כְּנִינֵת הַפְּרוּסָה שְׁעוֹנִין עָלָיו
דְּבָרִים הַרְבֵּה שֶׁהִיא בַּבְּחִינֵת הָא לְחֲמָא עֲנִיא ד"י אֲכָלוּ אֲבַהֲתָנָא. בַּחֲנִינֵת

אות נא

וכשֶׁמִקְדָּשִׁין מִחֻשְׁבֹּתוֹ עַד שֶׁנִּתְגַּלְהַ מַּלְכוּתוֹ וְנִתְתַּקְנָת בְּחִינַת הַה עַל-יְדֵי הַיּוֹד בְּחִינּוֹת קֹדֶשׁ שְׁמִמְשִׁיכִין לְתוֹכָהּ, אִזְ נַעֲשֶׂה בְּחִינַת שִׁיר פְּשׁוּט כְּפּוֹל מְשַׁלֵּשׁ מְרַבֵּעַ, שְׁהִם עֲשָׂרָה מִיַּי נְגִינָה, שְׁהִם בְּחִינַת הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלִיל הַתְּקֻדָּשׁ חֵג (יִשְׁעִיָּה ל), שֶׁהוּא בְּחִינַת לֵיל פֶּסַח שְׁאִז נִתְיַסַּד הַהֲלֵל וְאָנוּ גּוֹמְרִין אוֹתוֹ אִז כְּמָה פְּעָמִים. כִּי שִׁיר פְּשׁוּט כְּפּוֹל וְכוּ' מְרַמֵּז עַל כָּל מָה שֶׁכְּתוּב שָׁם בְּעֲנַן הַצְּמֻצוּמִים וְכוּ'. כִּי שִׁיר פְּשׁוּט זֶה בְּחִינַת הָאֲרֶת אֹר הָאֵין סוּף שֶׁהוּא פְּשׁוּט בְּתַכְלִית הַפְּשִׁיטוּת. וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁמְצַמְצָמִין אוֹתוֹ בְּשִׁבִיל לְגַלוֹת מַלְכוּתוֹ כְּנִזְכָּר לְעִיל, זֶה בְּחִינַת שִׁיר כְּפּוֹל שֶׁהוּא י"ה, כִּי ה' בְּחִינַת בִּינָה שֶׁהוּא תַחֲלַת הַצְּמֻצוּם. וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁמְמַשְׁיכִין חֲכָמָה בְּלָב בְּשִׁבִיל בְּרִיאַת הַעוֹלָמוֹת שְׁהִם הַמְדוּת וְכוּ', זֶה בְּחִינַת שִׁיר מְשַׁלֵּשׁ שֶׁהוּא יה"ו, כִּי הוּא י"ו הִיא בְּחִינַת הַמְשַׁכַּת הַחֲכָמָה שֶׁבְּלָב לְבָרָא וּלְצִיר אֶת הַמְדוּת שְׁהִם הַעוֹלָמוֹת שְׁהִם כָּלֵל הַבְּרִיאָה שֶׁנִּבְרָא בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה. כִּי עֵקֶר הַבְּנִין מִתְחִיל מִבְּחִינַת הוּ כִּיֹּדוּעַ, וְשֵׁם צְרִיכִין הַתְּגַבְרוּת לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ רַק בְּחִינַת יְצִירָה לְטֹב שֶׁהִיא לְהַגְבִּיר הַמְחַשְׁבוֹת טוֹבוֹת וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל. כִּי שָׁם יֵשׁ אַחִיזָה לְבְּחִינַת עַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע שֶׁנֶּאֱחָז בְּהַבְּרִיאָה שֶׁנִּבְרָא עַל-יְדֵי בְּחִינַת הוּ י"ו בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה שְׁהִם בְּחִינַת יָמֵי הַבְּנִין כִּיֹּדוּעַ. וְכִשְׁמִתְגַּבֵּר כְּרֹאוֹי נַעֲשֶׂה בְּחִינַת שִׁיר מְשַׁלֵּשׁ. וְהַעֲקָר כְּשַׁעוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי זֶה עַד שֶׁמְגַלְהַ מַּלְכוּתוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת ד, וְאִז נַעֲשֶׂה שִׁיר פְּשׁוּט כְּפּוֹל מְשַׁלֵּשׁ מְרַבֵּעַ שְׁהִם עֲשָׂרָה מִיַּי נְגִינָה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ יוֹד בְּחִינּוֹת קֹדֶשׁ לְתוֹךְ הַד וְנַעֲשִׂית ה וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר שָׁם. וְעֵקֶר הַשִּׁיר פְּשׁוּט כְּפּוֹל וְכוּ', הוּא שְׁחוּזָרִין בְּכָל פְּעַם לְבְּחִינַת הַיּוֹד. כִּי הַשִּׁיר פְּשׁוּט כְּפּוֹל וְכוּ' הוּא עַל-יְדֵי י י"ה יה"ו יהו"ה כִּיֹּדוּעַ. כִּי בְּכָל פְּעַם צְרִיכִין לְחַזֵּר לְזָכַר בְּאֹר הָאֵין סוּף הַמְאִיר בְּלָב, כִּי אָף-עַל-פִּי שֶׁבְּהַכְרַח לְצַמְצָמוֹ, אֲבָל חֲלִילָה לְהַסְתִּיר פְּנִים מִמֶּנּוּ, רַק בְּכָל פְּעַם צְרִיכִין לְקַשֵּׁר אֹר הָאֵין סוּף בְּלָבוֹ. וְעַל-כֵּן אֲפִלוֹ כְּשֶׁמְצַמְצָמִין הָאֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת הַ כְּנִזְכָּר לְעִיל, צְרִיכִין לְקַשֵּׁר לְשֵׁם הַיּוֹד שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר הָאֵין סוּף וְכוּ' לְהִלָּן וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי זֶה יוֹכֵל לְהַגְבִּיר בְּכָל פְּעַם הַמְחַשְׁבוֹת טוֹבוֹת עַל הַמְחַשְׁבוֹת רָעוֹת עַל-יְדֵי שִׁיזְכָּר תְּמִיד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת בְּהַתְעַטֵּף עָלַי נִפְשִׁי אֶת ה' זְכָרְתִּי וְכוּ'. כִּי כָּל הַצְּמֻצוּם הִיָּה רַק בְּשִׁבִיל זֶה כְּדֵי שֶׁנוֹכַל לְעַבְדוֹ בְּמַדּוּת וְכוּ' כְּדֵי לְגַלוֹת מַלְכוּתוֹ. וְעַל-כֵּן כָּל הַצְּמֻצוּמִים הֵם רַק בְּבְּחִינַת הַסְּבִי עֵינִיךְ מִנְּגִדִי וְכוּ'. וְהֵם רַק כְּדֵי שֶׁיִּקְבַּל עַל מַלְכוּתוֹ, וְאִז יִתְלַהֵב וַיַּחֲשֵׁק יוֹתֵר לַה' יִתְבָּרַךְ בְּחֻשָׁק נִמְרָץ יוֹתֵר. כִּי הַמְּנִיעָה בְּשִׁבִיל הַחֻשָׁק כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּמָקוֹם אַחֵר, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מִי עִם זֹאת עוֹלָה. כִּי אַחַר כֵּן כְּשֶׁמְקַבֵּל עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ

בשְׁלֵמוֹת אִזְדִּיקָא יְכוּל לְקַבֵּל הַתְּלֵהבוֹת אִזְרֵי הַסּוּף בְּלִבּוֹ בְּהַתְּלֵהבוֹת
וְהַשְׁתּוֹקְקוֹת נִפְלָא בְּבַחֲיִנַת תְּקוּן בְּאִפְסוּ שְׂיֻכְל לְקַבֵּלוֹ, שְׁזָהוּ עֲלִית בִּיתָא
עֲלָאָה עַל-יְדֵי עֲלִית בִּיתָא תִּתְאַה, כִּי לֹא אָבּוּא בְּעִיר עַד דְּבִקְרָבָךְ קְדוּשׁ. כִּי
מָה שְׁהִיָּה בְּתַחֲלָה בְּבַחֲיִנַת אִין סוּף אֲצֵלוֹ, זֶה הִיָּה מִחֲמַת שְׁעֲדִין לֹא
נִתְקַדֵּשׁ כְּרָאוּי וְלֹא הִיָּה לוֹ כְּלִים לְקַבֵּל הָאִזְרֵי עַל-יְדֵי בַחֲיִנַת אֲתַעְרוּתָא
דְּלִתְתָא. אֲבָל אַחַר כֵּךְ כְּשֶׁצְּמַצֵּם הָאִזְרֵי וְהַתְּגַבֵּר עַל הַמַּחֲשָׁבוֹת רְעוֹת וְכוּי
עַד שְׁקַבֵּל מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרְךְ שְׁזָה בַחֲיִנַת בִּיתָא תִּתְאַה, אִזְ נִתְעַלָּה גַם בַּחֲיִנַת
בִּיתָא עֲלָאָה. כִּי אִזְ יְכוּל לְקַבֵּל הָאִזְרֵי כְּפִיִּי וְכִמְבַּאֵר לְעִיל מְזָה. וְכִן
צְרִיךְ לְעֵלוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא בְּכָל פְּעַם וְכוּי וְכִמְוַבֵּן לְעִיל:

אות נב

זֶה בַחֲיִנַת מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה שְׁמַנְעַת עַד כְּסֵא הַכְּבוֹד שֶׁהִיא אִזְרֵיָא
דְּעִתִּיקָא סְתִימָאָה. כִּי דִיקָא מִחֲמַת שְׁיָרַד לְמִקּוּמוֹת נְמוּכִים וּמְגַשְׁמִים
וְכוּי כְּאֵלָה, וְהַתְּגַבֵּר בְּכַח הַצְּדִיק לְעֵלוֹת מְשֵׁם, עַל-יְדֵי זֶה דִיקָא נַעֲשִׂין
כְּלִים נִפְלָאִים לְקַבֵּל הָאִזְרֵי הַנִּפְלָא מָה שְׂאִין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לְקַבֵּל
אִזְרֵי כְּזֶה מִחֲמַת שְׂאִין לָהֶם כְּלִים כְּאֵלוֹ. כִּי כָּל מָה שְׂיֻרְדִין יוֹתֵר, כְּשֶׁזּוֹכִין
לְעֵלוֹת מְשֵׁם נִתְתַּקְנִין כְּלִים נִפְלָאִים יוֹתֵר לְקַבֵּל אִזְרֵי חֲדָשׁ נִפְלָא וְנוֹרָא
יוֹתֵר וְכִנְזָכֵר לְעִיל. וְהַכֹּל בְּכַח הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת בְּעִלֵי
תְּשׁוּבָה גַם-כֵּן. כִּי הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים הַנוֹרָאִים הֵם תְּמִיד בְּבַחֲיִנַת בְּעִלֵי
תְּשׁוּבָה אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹא טַעְמוֹ שׁוּם טַעַם חֲטָא חַס וְשָׁלוֹם מַעוֹלָם. כִּי הֵם
עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה בְּכָל פְּעַם עַל הַשְּׁגָתָם הָרֵאשׁוֹנָה כְּמוֹ שְׁמַבְאֵר בְּהַתּוֹרָה קָרָא
אֵת יְהוֹשֻׁעַ (בְּסִימָן ו). וְגַם עַל-פִּי רַב הֵם יוֹרְדִים בְּכֹנֶה לְמִקּוּמוֹת נְמוּכִים
מְאֹד מְאֹד בְּשִׁבִיל לְהַעֲלוֹת הַנִּפְשׁוֹת מְשֵׁם לְהַחְזִירָם בְּתְּשׁוּבָה, שְׁזָהוּ בַחֲיִנַת
מָה שְׂאֵמֵר אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָּהּ וְאֲנִי יְדֵי מַלְכְּלוּת בְּדָם וְכוּי
בְּשִׁבִיל לְטַהֵר וְכוּי. וּבְכַח אֵלוֹ הַצְּדִיקִים יֵשׁ תְּקוּהָ לְכָל מִי שְׂיֵאחֲזֵ בָּם,
שְׁיַעֲלֵה מַעֲמָק יְרִידָתוֹ לְעֵלְיָה גְּדוּלָּה וְכוּי כְּפִיִּי לְעִיל. כִּי אֵלוֹ הַצְּדִיקִים
הַגְּדוֹלִים הֵם עֶקֶר הַבְּעִלֵי תְּשׁוּבָה, כִּי רַק הֵם נִקְרָאִים בְּעִלֵי תְּשׁוּבָה, כִּי הֵם
הַבְּעִלִים שֶׁל הַתְּשׁוּבָה. וְכָל מִי שְׁחָס עַל חֲיָיו וְרוּצָה לְשׁוּב בְּתְּשׁוּבָה צְרִיךְ
לְקַבֵּל מֵהֶם, וְכִמוֹ שְׁדַבַּרְתִּי מְזָה עִם אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָּהּ:

אות נג

גם שיר פשוט כפול וכו' שנעשה על-ידי שמקדש מחשבתו עד שעובד ה' יתברך כראוי ומגלה מלכותו יתברך כנזכר לעיל, עקרו נעשה על-ידי השמחה, על-ידי שמתגבר לשמח את נפשו לקיים עבדו את ה' בשמחה, שזה עקר שלמות הקדשה כמו שכתב אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה כמה פעמים וכמבאר בכל ספרי קדש עצם מעלת קדשת השמחה של מצוה וכו'. וזה בחינת שיר פשוט כפול משלש מרבע וכו' :

כי מובן בתוך דברי אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה שצריכין לשמח נפשו בכל מיני עצות, והעקר על-ידי שלא עשני גוי, ועל-ידי שנתקרב לצדיקי אמת והבדילנו מן התועים החולקים עליהם בחנם. וכן על-ידי שמוצא בעצמו איזה נקדות טובות עדין כמו שמבאר בהתורה אזמרה לאלקי בעודי עין שם. והשמחה היא בחינת שיר ונגון בחינת עשרה מיני נגינה, כמו שכתוב עלי עשור ועלי נבל, כי שמחתני ה' בפעלך כמו שמבאר במקום אחר. וזה בחינת שיר פשוט כפול וכו' כי על-ידי ששמח עצמו בנקדת האמונה הקדושה שהיא שלא עשני גוי, זה בחינת שיר פשוט שמשמח את עצמו שהוא איש יהודי שמאמין בה' יתברך שהוא פשוט בתכלית הפשיטות כנזכר לעיל. ושיר פשוט זה בחינת יוד כנזכר לעיל. שזהו בחינת קדשת ישראל עם קדוש שנקראים כלם צדיקים, כמו שכתוב ועמד כלם צדיקים שנקראים על שם היוד כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מנחות כט), ועל-כן נקרא כל אחד איש יהודי על שם היוד. וזה בחינת שיר פשוט שמשמח את עצמו על שהוא איש יהודי ולא עשני גוי. ואחר כך יוסיף לשמח את עצמו במה שזכה להתקרב להצדיקי אמת ונעשה בחינת שיר כפול שהוא בחינת י"ה. כי ה' היא בינה, בחינת התבוננות בגדלתו יתברך שזה עבודת הצדיק האמת שהוא איש תבונות שמכניס בלב המתקרבים אליו התבוננות בגדלתו יתברך. וצריך לשמח עצמו מאד בזה שזכה להתקרב להצדיק שמכניס בו השגת אלקות, כמו שמבאר בהתורה מישרא (סימן ל חלק א) שעקר השגות אלקות הוא על-ידי שמתקרב לרבי אמתו שהוא צדיק גדול במעלה מפלגת מאד וכו' עין שם. ועל-ידי זה נעשה שיר כפול וכנזכר לעיל. ואחר כך צריך להוסיף לשמח את עצמו גם במה שמוצא בעצמו נקדות טובות עדין, כי איך אפשר שלא עשה איזה טוב מימיו וכו' כמו שמבאר בהתורה אזמרה הנזכר לעיל. וזה בחינת שיר משלש ששמחתו בשלשה בחינות, מה שלא עשני גוי, ומה שהבדילנו מן התועים החולקים המרחקים מהצדיק האמת, ומה שזכינו בעצמנו כל אחד לאיזו נקדות טובות. וזה בחינת שיר משלש. וזה בחינת מה שאיתא (במדרש חזית-שיר השירים) על פסוק שחורה אני וכו', שחורה אני במעשי ונאווה אני במעשה אבותי וכו'. זה בחינת מה שמתחזקים ומשמחים את עצמם במה שלא עשני גוי רק זכיתי להיות מזרע אבותינו אברהם יצחק ויעקב שהורישו לנו ירשתנו הטובה להאמין בה' יתברך, כמו שאנו מתפארים בזה בכל יום שאומרים אשרינו מה טוב חלקנו וכו' ומה יפה ירשתנו וכו'. וזה בחינת שיר פשוט כנזכר לעיל. עוד איתא שם במדרש הנזכר לעיל שחורה אני במעשי ונאווה אני במעשה הצדיקים. זה בחינת השמחה מה שאין אנו חולקים ומתנגדים על הצדיקים שזהו בחינת שיר כפול כנזכר לעיל. ועוד איתא שם שחורה אני

בְּמַעֲשֵׂה הַעֲגָל וְנֶאֱוָה אֲנִי בְּמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן. הִינּוּ שָׂגַם בְּמַעֲשֵׂי נִמְצְאִים כַּמָּה נִקְדוֹת טוֹבוֹת וְכַמּוּבָא בְּפִרוּשׁ רַש"י עַל פְּסוּק זֶה עֵינִן שָׁם. זֶה בְּחִינַת שִׁיר מְשַׁלֵּשׁ כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-יָדֵי כָּל זֶה שְׁמִשְׁמַח וּמְחַזֵּק עֲצָמוֹ עַל-יָדֵי כָּל הַנִּזְכָּר לְעִיל, עַל-יָדֵי זֶה הוּא מְתַגַּבֵּר לְחֻטָּף גַּם עִתָּה אֵיזָה טוֹב, תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְצַדִּיקָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, שְׂזָהוּ בְּחִינַת קַבְּלַת עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יָדֵי זֶה נַעֲשֶׂה שִׁיר מְרַבֵּעַ שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הַשֵּׁם יְהו"ה, שֶׁהוּא עַל-יָדֵי שְׁמִשְׁמַח עֲצָמוֹ בְּשִׁלֵּשׁ בְּחִינּוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל עַד שְׁמִחָזֵק עֲצָמוֹ גַּם עִתָּה עַל-יָדֵי זֶה לְסוּר מֵרַע וּלְעֲשׂוֹת טוֹב לְקַבֵּל עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂזָהוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַשֵּׁם. כִּי עַל-יָדֵי כָּל מָה שְׁעוֹבְדִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּבִיכּוֹל נְשָׁלֵם שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ כִּידוּעַ. וְזֶה בְּחִינַת שִׁיר מְרַבֵּעַ. וְנִשְׁלַם הַשְּׂמִיחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מֵינֵי נְגִינָה וְכוּ'. אֲשֶׁרִי שְׂיֵאֲחֹז בָּזֶה עַד שְׂיִזְכָּה לְכָל הַנִּזְכָּר לְעִיל:

אות נד

וְזֶה בְּחִינַת תְּלַמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא שְׁמֵתוֹ בֵּין פְּסַח לְעֶצְרַת בֵּימֵי הַסְּפִירָה. כִּי הֵם הָיוּ צִדִּיקִים גְּדוֹלִים וְהָיוּ צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ הַתּוֹרָה לְעוֹלָם שְׁקַבְלוּ מֵרַבִּי עֲקִיבָא רַבִּים שֶׁהָיָה כְּמוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כַּמּוּבָא בְּסִפְרֵים עַל פְּסוּק וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד כְּמֹשֶׁה, נְבִיא לֹא קָם אֲבָל חָכָם קָם וּמְנוֹ רַבִּי עֲקִיבָא. וְגַם בְּמִנְחוֹת (כט), אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה עֲצָם גְּדֻלַּת רַבִּי עֲקִיבָא עַד שְׁמֹשֶׁה לֹא יָדַע לְהַשִּׁיג תּוֹרָתוֹ וְכוּ' עַד שֶׁשָּׂאֵל רַאֲוִי שְׂתַנַּתֵּן תּוֹרָה עַל יָדוֹ וְכוּ'. וְעַקֵּר הַפֶּגֶם שֶׁל תְּלַמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא הָיָה שֶׁלֹּא הִיָּתָה בֵּינֵיהֶם אֲהָבָה וְהַתְּחַבְּרוּת כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה. כִּי הֵם הָיוּ צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה וּלְתַקֵּן צִמְצוּמִים וְכִלִּים שְׂיִזְכּוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אוֹר הָאֵין סוּף כְּרַאֲוִי, כִּי עַל-יָדֵי כָּל אוֹת וְדַבּוּר וּפְרָשָׁה שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְעַל-יָדֵי כָּל הַלְכָה וְהַלְכָה נַעֲשִׂים כָּלִים וְצִמְצוּמִים לְקַבֵּל אוֹר הָאֵין סוּף לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם כַּמּוּבָן בְּהַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל דְּסַכִּינָא (סִימָן ל) וּבְשִׂאֲרֵי מְקוֹמוֹת. וּבְשִׁבִיל זֶה הוּא חַיּוֹב גְּדוֹל עַל בְּעִלֵי תּוֹרָה לְהַתְּיַגֵּעַ לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁין דְּאוֹרֵיתָא אֲמַתִּיִּים, וְכָל הַצְּדִיקִים וְכַשְׂרִים מְתַנַּגְעִים עַל זֶה מְאֹד, כִּי כָּל מָה דְּאֲתַחֲדֵשׁ מְלָה בְּאוֹרֵיתָא נַעֲשֶׂה בְּחִינַת כְּלִי וְצִמְצוּם לְקַבֵּל וּלְהַמְשִׁיךְ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ לְגִלוֹת אֲמוּנָתוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּיוֹתֵר, שְׂזָהוּ בְּחִינַת שְׁמִים חֲדָשִׁים וְאַרְץ חֲדָשָׁה שְׁנִבְרָאִים עַל-יָדֵי חֲדוּשֵׁין דְּאוֹרֵיתָא כְּמוֹ שְׂאֵיתָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (בְּהַקְּדָמָה דְּף ה), כִּי כָּל תְּכִלִּית הָעוֹלָמוֹת שְׁהֵם בְּחִינַת שְׁמִים חֲדָשִׁים וְאַרְץ חֲדָשָׁה, הוּא לְגִלוֹת עַל יָדָם אוֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. בְּבְחִינַת לְנִטְעַ שְׁמִים וְלִיסַד אֲרָץ שְׁנִנְאָמַר עַל זֶה כְּמוֹ שְׂאֵיתָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ הַנִּזְכָּר לְעִיל, וּמִסִּים שָׁם בְּפְסוּק וְלֹאמַר לְצִיּוֹן עֲמִי אֲתָה. כִּי עַל-יָדֵי אֵלוֹ הַצִּמְצוּמִים שְׁנַעֲשִׂים עַל-יָדֵי חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה שְׁהֵם בְּחִינַת עוֹלָמוֹת בְּחִינַת שְׁמִים וְאַרְץ חֲדָשִׁים, עַל-יָדֵי זֶה מְתַגַּלָּה אֱלֻקוּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַד שְׁכָּל

ישראל שהם בני ציון יתקרבו וישבו אליו בשלמות, בחינת ולאמר לציון עמי אתה. ועל-כן אלו גדולי הצדיקים תלמידי רבי עקיבא היו צריכים להמשיך תורה לכל ישראל, שעל-ידי זה היו מתקנים צמצומים נפלאים לגלות מלכותו יתברך, אבל הפגם שלהם היה שלא היה בהם אהבה וכו'. כי לתקן הצמצומים הנזכרים לעיל להמשיך אור האין סוף בהדרגה כראוי, לזה צריכין שיתחברו באהבה כמה נפשות רבות מישראל יחד. כי צריכין לזה כלים רבים שאי אפשר שיתתקנו כי אם על-ידי כמה וכמה אלפים נשמות שמתחברים יחד באהבה כאיש אחד עד שיוכלו לקבל בהדרגה כראוי אור הגדול הזה. ועל-כן לא נתנה תורה עד שנתקבצו ששים רבוא ישראל יחד באהבה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ומובא בפרוש רש"י על פסוק ויחן שם ישראל נגד החר, כלם כאיש אחד וכו'. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק שובח ה' רבבות אלפי ישראל ללמדך שאין השכינה שורה על פחות משני רבבות ושני אלפים מישראל הרי שהיו ישראל חסרים וכו'. כי אי אפשר להמשיך בחינת השראת השכינה שהוא התגלות אלקותו אלא על-ידי קבוצ נפשות רבות מישראל, שזהו בחינת המנין שנצטוו למנותם קדם מתן תורה וכן אחר הקמת המשכן כדי להשרות שכינתו עליהם. כי אי אפשר להמשיך קבלת התורה והשראת השכינה כי אם על-ידי מספר כזה שהיה בישראל אז, שעל-ידי זה דיקא נתתקנו כלים וצמצומים כאלה לקבל אור האין סוף וכו' כנזכר לעיל. וכמו שמבאר לעיל (באות יד) בענין שקלים שעל-ידי המנין נמשך תקון הצמצומים כנזכר לעיל. ועל-כן קורין קדם שבועות פרשת במדבר שמדבר ממנין בני ישראל וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מנו ועצרו. כי עקר קדשת שבועות שהיא קבלת התורה, הוא על-ידי זה כנזכר לעיל. ועל-כן נסתלקו תלמידי רבי עקיבא בימי הספירה שאז צריכין לתקן הצמצומים בשביל קבלת התורה, ובהם היה תלוי לתקן כל זה ביותר, כי הם היו צריכים להמשיך חדושי תורה נפלאים של רבי עקיבא רבם לעולם שהוא היה בחינת משה כנזכר לעיל, והם פגמו בזה על-ידי שלא היתה אהבה ביניהם. על-כן מתו אז דיקא כנזכר לעיל:

אות נה

והיה העולם שמים כיום שנשברו בו הלוחות, עד שבא רבי עקיבא ושנאה לרבותינו שבדרום שהם רבי שמעון בן יוחאי וכו'. שהם חמשה תלמידים שהם קימו התורה בישראל. ועל-כן היו חמשה כי כל התקון של המשכת התורה שהוא לתקן הצמצומים הנזכרים לעיל, עקר התקון לתקן בחינת הה כמו שמבאר בהתורה הנזכרת לעיל, שזהו בחינת חמשי תורה. ועל-כן היו חמשה תלמידים כי הם עסקו בתקונים הנזכרים לעיל שהוא

אות נו

ועקר התקון היה על-ידי רבי שמעון בן יוחאי וחבריו שאמר תמן יאות הוי למדחל אנו בחביבותא תליא, כמובא בדברי אדונינו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה (בהתורה חדי רבי שמעון סימן סא עין שם), כי רבי שמעון בן יוחאי עסק בזה ביותר לתקן הצמצומים הנזכרים לעיל, לתקן בחינת כלים להמשיך אור האין סוף לגלות אלקותו בעולם, שזהו בחינת כל ספר זהר הקדוש בפרט האדרא רבא ואדרא זוטא. שעל-ידי זה המשיך ותקן וגלה צמצומים נפלאים שהם בחינת מצחא ועינין ותקוני דיקנא קדישא וכו', שכלם בחינת צמצומים נוראים להשיג על-ידי זה אור האין סוף פיזוע ומובן לכל מחצדי חקלא. ועל-כן אמר בזהר דא יפקון מן גלותא. כי על-ידי תקון הצמצומים כנזכר לעיל, על-ידי זה עקר תקון התשובה שעל-ידי זה עקר הגאולה כמו שאיתא בזהר הקדוש לית מלתא דא תליא אלא בתיובתא. ועל-כן הבטיח שהתורה לא תשתכח מישראל על ידו, כמו שכתוב כי לא תשכח מפי זרעו (וכמו שגלה אדונינו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה על זה, עין בתחלת הספר) ועל-כן נסתלק רבי שמעון בן יוחאי בל"ג בעמר, ונוהגין בארץ-ישראל לעשות שמחה גדולה בהולא דיליה, מה שלכאורה היה ראוי לבכות ולהצטער מאד על הסתלקותו. אך בודאי מנהג ישראל תורה, כי כל השמחה היא מה שזכינו שהיה צדיק וקדוש כזה שגלה תורה נוראה כזאת ותקן תקונים כאלה בתורתו הקדושה, עד שעל-ידי זה אנו בטוחים שלא תשכח התורה מפי זרענו. וזה גמר דיקא על-ידי הסתלקותו, שאז דיקא תקן הפגם של תלמידי רבי עקיבא שמתו קדם זמנם. וגלה אז האדרא זוטא, מלבד מה שגלה כל ימי חייו האדרא רבא וספרא דצניעותא וכל ספר זהר הקדוש, שעל-ידי כל זה המשיך ותקונים כאלה שבכל דור ודור עד הסוף כל מי שירצה לשוב יוכל להתקרב לה' ותברך מכל מקום שהוא על-ידי תקון הצמצומים שתקן בחייו ובפרט ביום הסתלקותו הקדוש, כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם, וכמבאר לעיל לענין הסתלקות משה בשבת במנחה עין שם:

כי עכשו כל קיום התורה וכל תקונתנו הוא על-ידי גדולי הצדיקים שנסתלקו, וכמו שאיתא בזהר הקדוש אלמלא תפלת הצדיקים המתים על החיים לא הוי עלמא מתקים אפלו רגעא חדא. וכמבאר לעיל מזה שמאחר שכבר היו אלו הצדיקים בעולם וגמרו התקון בשלמות, אף-על-פי שהכרחו להסתלק מחטא אדם הראשון ומחטאי הדורות, אבל מאחר שכבר היו ונסתלקו הם חוזרים וממשיכים אור האין סוף בתקונים נפלאים ונוראים באפן שיוכלו הכל להתקון וכנזכר לעיל. ועל-כן רבי

שְׁמַעוּן בֶּן יוֹחָאי וְחִבְרִיו הָיוּ הַתְּקוּן שֶׁל תַּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא שְׁמַתוֹ אָז. כִּי מִיַּתַּת תַּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא זֶה בְּחִינַת מִיתַת הַמַּלְכִים בְּחִינַת שְׁבִירַת כְּלִים שְׁמֶשׁ גְּזַרְתָּ הַמִּיתָה וְכַנּוּזָכָר לְעִיל. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְחִבְרִיו שֶׁהָיוּ הַתְּקוּן שְׁלֵהֶם פָּעְלוּ שְׁחִזְרוּ וְתַקְּנוּ תַקּוּנִים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים עַל-יְדֵי נִשְׁמַת הַצַּדִּיקִים תַּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא שְׁמַתוֹ אָז. שְׁזֵה סוּד תְּקוּן שְׁבִירַת כְּלִים וּמִיַּתַּת הַמַּלְכִים, שְׁמַאֲחַר שֶׁהָיוּ כְּבָר אִוְרוֹת הָאֱלֹה וְנִסְתַּלְקוּ, אָבֵל עַל כָּל פְּנִים רְשִׁימוֹ נִשְׁאָר, וְעַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִים בְּיוֹתֵר לְתַקֵּן כְּלִים וְצִמְצוּמִים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים וְכַנּוּזָכָר לְעִיל. וְעַיִן בְּהַאֲדָרָא רַבָּא מְבַאֵר עַל פְּסוּק וְאֱלֹה הַמַּלְכִים עֲנִין זֶה קֶצֶת, עַיִן שֶׁסְּ בְּדָף קִלְה מַה שְׁמַבְאֵר בְּעֲנִין מִיַּתַּת הַמַּלְכִים וְאֲתַבְּטְלוּ סִלְקָא דְעֵתְדָּ וְכוּ', אֱלֹא אֲתַבְּטְלוּ וְאִסְתַּלְקוּ מֵהָהוּא תַקּוּנָא עַד דְּיִיתֵי תַקּוּנָא דְאָדָם וְכַד אֲתָא הָאִי דְיוֹקְנָא אֲתַגְּלַפוּ כְּלָהוּ וְאֲתַחֲזְרוּ לְקִיּוּמָא אַחֲרָא וְכוּ' עַיִן שֶׁסְּ:

וְזֶה אַרְבַּעָה נִכְנָסוּ לַפְּרִדָּס. זֶה פָּגַם שְׁלֵא צִמְצָם הָאוֹר וְכוּ', עַל-כֵּן הִצִּיץ וְנִפְגַע שְׁפָגַם בְּשִׁיר פְּשׁוּט. וְזֶה רָצָה לְצִמְצָם, אָבֵל רָאָה תַכְּף גְּדַל הָרַעַשׁ שֶׁל בְּחִינַת יִצְיָרָה לְבִישׁ וְכוּ' וְנִתְבַּהֵל, וְעַל-כֵּן לֹא רָצָה לְאִינְסוּבֵי וְכוּ', וְעַל-יְדֵי זֶה הִצִּיץ וּמִתּוֹ וּפָגַם בְּשִׁיר כְּפּוֹל וְכוּ'. וְאַחֲרַיִךְ נִכְנָס לְמַלְחָמָה שֶׁל הַיִּצְרָיִן וְלֹא עָמַד בְּמַלְחָמָה עַד שֶׁקֶצֶץ בְּנִטְיַעוֹת עַל-יְדֵי זֶה. וּפָגַם בְּשִׁיר מְשַׁלֵּשׁ. וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת אָמְרוּ זְמַרָא יוֹנִי לֹא פָּסַק מְפּוּמִיָּה, שְׁפָגַם בְּשִׁיר קְדוּשׁ הַנּוֹזֵכָר לְעִיל וְכוּ'. וּכְשֶׁהָיָה קָם מִבֵּית הַמְדַרְשׁ כַּמָּה סְפָרֵי מִינִין וְכוּ', שְׁפָגַם בְּחִכְמָה שְׁבַלְב, וְנִכְנָס עַל-יְדֵי תְּאֻוֹתָיו לְחִכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת עַל-יְדֵי שְׁלֵא בְּטַל דְּעֵתוֹ וְגֵאֲתוֹ נִגְדַּ צַּדִּיקֵי אֵמַת שֶׁהָיוּ אָז. רַבִּי עֲקִיבָא נִכְנָס בְּשִׁלּוּם וְיִצָּא בְּשִׁלּוּם. כִּי נִכְנָס לְמַלְחָמָה עֲצוּמָה, כִּי הָיָה לוֹ נִסְיוֹנוֹת עֲצוּמִים מְאֹד כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה בְּעֲנִין אֲשֶׁת טוֹרְנוֹסְרוּפוּס הָרַשָּׁע יִמַּח שְׁמוֹ וְכוּ', שְׁבַכָה וְשַׁחַק וְרַק וְכוּ' וְיִצָּא בְּשִׁלּוּם אֲשֶׁרֵי לוֹ. וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת זָכָה שְׁיִצְתָּה נִשְׁמַתוֹ בְּדָ דְאֲחַד, שְׁשֶׁם כְּלָלִיּוֹת שִׁיר פְּשׁוּט כְּפּוֹל מְשַׁלֵּשׁ רַבּוּעַ שֶׁהֵם ד' מִינֵי נִגּוּנָא שְׁכָלוּל בְּדָ דְאֲחַד שְׁיִזְכּוּ הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁרֵי לָהֶם. וְעַל-כֵּן הָיָה רְאוּי שְׁכָל הַתְּקוּן הַנּוֹזֵכָר לְעִיל יְהִיָּה עַל יָדוֹ. אָבֵל תַּלְמִידֵי פָּגְמוּ עַל-יְדֵי הַמַּחְלָקַת שְׁבִינִיָּהֶם, וְעַל-כֵּן מִתּוֹ בֵּין פְּסַח לְעֶצְרַת וְהַתְּחִיל הַתְּקוּן עַל -יְדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי

אות נז

וְזֶה בְּחִינַת סוּד קְרִיעַת יַם-סוּף. כִּי מְבַאֵר בְּפָרִי עֵץ חַיִּים שֶׁהוּא סוּד מַחִין דְּקִטְנוֹת מְאֹד וְכוּ' שְׂאֵי אֲפִשֵׁר לְהַמְתִּיקָם אֱלֹא עַל-יְדֵי בְּחִינַת עֵתִיקָא שְׁזָהוּ בְּחִינַת מַה תִּצְעַק אֵלַי בְּעֵתִיקָא תִּלְיָא מְלֵתָא וְכוּ'. עַיִן שֶׁסְּ הֵיטֵב בְּכַוְנוֹת שְׁבִיעֵי שֶׁל פְּסַח שְׁמַפְלִיג שֶׁסְּ מְאֹד מְאֹד בְּעֵצָם עֲמֻקוֹת הַסוּד הַזֶּה וְכוּ' עַיִן שֶׁסְּ. וְעַל-פִּי דְבָרִים הַנּוֹזְכָרִים לְעִיל (בְּאוֹת מִסַּ"א וְכוּ') יְכוּלִים לְהַבִּין מַזְה

רמזים נפלאים להתחזק בתפלה בכל מקום שהוא אפלו בקטנות דקטנות שאי אפשר לבאר כלל, אפלו אם נפל לבחינת קטנות מאד, המרמז בענין הסכנה שהיה לישראל כשעמדו על הים על-פי כוונות האר"י הנזכר לעיל בענין ההוא נחש וכו', אף-על-פי-כן אין יאוש בעולם ויש ויש תקוה על-ידי בחינת עתיקא וכו'. שמשם סוד מנחת העמר שעורים שהיא בחינת עשירית האיפה שלא נתגלה לאברהם אבינו וכו' וכמבאר לעיל שהוא בחינת שצריכין להתחזק (שקורין דער האלטין זיד) גם שם על-ידי חלק מאלף אלפים ורבי רבבות שיש לו, בבחינת מנחה שהוא קרבן עני שיכולין להביאו לחצאין וכן לכמה חלקים כמו מנחת העמר שעורים שבא קמץ מנחה של שעורים מכל ישראל. ועל-ידי תפלה שהיא אפלו בבחינה זו, גם על-ידי זה יכולין להושע. כי דיקא תפלה כזאת יקרה מאד אצל ה' יתברך כנזכר לעיל, כי היא בחינת תפלה לעני וכו', בחינת עשירית האיפה שלא נתגלה לאברהם. כי זה הסוד אי אפשר לגלות עד היכן רחמיו מגיעים בחינת ואל אלקינו כי ירבה לסלוח וכו', כמו שמבאר לעיל שזהו בחינת מה תצעק אלי וכו' בעתיקא תליא וכו'. כי זה הסוד הוא בבחינת עתיקא בחינת רעוא דרעוין ששם נסתלק יוסף משה דוד וכו' כמו שמבאר שם (באות מו):

וזה בחינת מה שמבאר בהתורה הנזכרת לעיל אתתך גוצא גחין ולחיש לה שהיא בחינת תפלה, הינו כשהמלכות בקטנות בבחינת אתתך גוצא בחינת המאור הקטן וכו', צריך להקים אותה וכו'. הינו על-פי הנזכר לעיל שאפלו שתפלתו בתכלית הקטנות והשפלות, אף-על-פי-כן כשמתחזק בתפלה ותחנונים משם, הוא מקים את בחינת המאור הקטן וכו', שיקים את שני המאורות הגדולים וכו' ועין מה שמבאר שם. וזהו בחינת ולחיש בחינת התפלה שהיא בלחש. הינו שלפעמים האדם בקטנות כזה עד שאינו יכול להרים קולו כלל, אף-על-פי-כן אל יתיאש עצמו מן התפלה ותחנונים, ויקים ושפלת מארץ תדברי וכו' ומעפר אמרתך תצפצף. שזהו בחינת ממצמקים קראתיה ה', מעמקי עמקי פנימיות הלב וכו', בחינת צעק לבם אל ה', שזהו בחינת תפלה בלחש שתקנו חכמינו זכרונם לברכה להתפלל בלחש, בשביל קטנים שבקטנים גרועים שבגרועים ובשביל גדולים שבגדולים. כי הקטנים מאד כל תפלתם היא בחינת תפלה בלחש כנזכר לעיל, וכל תקונם על-ידי הגדולי צדיקים שמתפללים בלחש פי עולים עד עתיקא ששם בחינת לחש בחינת חכם חרשים ונבון לחש. כי שם בחינת סיג לחכמה שתיקה, כי אי אפשר לדבר באתגליא בזה הסוד עד היכן רחמיו מגיעים אפלו לגרועים כאלה וכו'. כי זה הסוד לא נתגלה אפלו לאברהם אבינו כי אם ברמז גדול וכו'. וזהו מה תצעק אלי וכו', מה תצעק דיקא בעתיקא תליא מלתא ששם אין צעקה וכו' כי שם סוד שתיקה ולחש וכו' וכנזכר לעיל. ועל-כן אמר לישראל ה' ילחם לכם ואתם תחרישון וכו', כי שם צריכין לצעק בלחש מעמק הלב וכו'. וזה בחינת תפלה בלחש ואחר כך בקול רם, כי בתחלה צריכין להתפלל בלחש מטעמים הנזכרים לעיל. ואחר כך נתתקנים על-ידי הצדיק שמעלה תפלותיהם וכו' כנזכר לעיל. ואז מתפללין בקול רם, כי אז יכולין להרים קול בתפלה וכו'. כי צריכין להחיות ולחזק את עצמו בכל מיני דרכים, כי

בְּיָדָי צְרִיכִים לְצַעֵק הַרְבֵּה לְהִי יִתְבָּרַךְ כַּמְבֹאֵר בְּדַבְרֵינוּ הַרְבֵּה בְּזֶה. אָדָּה
לְכָל עֵת כִּי יֵשׁ עִתִּים שָׂאֵי אֶפְשָׁר לְהָרִים קוֹלוֹ וְצְרִיכִים רַק לְהִתְחַנֵּן בְּלִחְשׁ
וְכוֹי:

אות נח

וְזֶה יַעֲזֹב רָשָׁע דְרָכָו וְאִישׁ אָוֶן מִחֲשָׁבוֹתָיו וְיָשׁוּב אֶל ה' וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל
אֱלֹקֵינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסִלּוֹחַ. הֵינּוּ שֶׁהֶעֱקָר שִׁיעֲזֹב רָשָׁע דְרָכָו מֵעַתָּה, וְאִישׁ אָוֶן
מִחֲשָׁבוֹתָיו, כִּי הַמִּחְשָׁבוֹת הֵם עֵקֶר הַיְצָרִין וְכוֹי כַּנְזָכָר לְעִיל. וְהֶעֱקָר
לְהִתְגַּבֵּר עַל הַמִּחְשָׁבוֹת לַעֲזֹב מֵעַתָּה הַמִּחְשָׁבוֹת רְעוֹת שֶׁהֲרִגְלָם בָּהֶם וְאֶל יָפֵל
בְּדַעְתּוֹ לֹמֵר שֶׁאֶפְסָ תִקְוֶה חֵס וְשָׁלוֹם מִחֲמַת שְׁעַד הַיּוֹם קִלְקַל כָּל כָּדָה
אֲלָפִים וְרַבּוֹת פְּעָמִים. כִּי יָשׁוּב אֶל ה' וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹקֵינוּ כִּי יִרְבֶּה
לְסִלּוֹחַ, שֶׁהוּא סוֹד מְנַחֵה שְׁוִיתָר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחִילָה אַחַת מִשְׁלוֹ וְכוֹי
כַּנְזָכָר לְעִיל. וְזֶהוּ כִּי לֹא מִחֲשָׁבוֹתֵי מִחֲשָׁבוֹתֵיכֶם וְכוֹי כִּי גָבְהוּ דְרָכֵי
מִדְרָכֵיכֶם וּמִחֲשָׁבוֹתֵי מִמִּחְשָׁבוֹתֵיכֶם וְכוֹי. כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין אֵלֵינוּ הַסּוֹדוֹת
עַד הֵיכָן רַחֲמֵינוּ מְגִיעִים אֶפְלוֹ אַחַר כָּל הַקְלָקוּלִים שֶׁבְּעוֹלָם כִּי רַחֲמֵינוּ לֹא
כָּלִים לְעוֹלָם וְכוֹי וְכוֹי כַּנְזָכָר לְעִיל:

אות נט

וְעַל-כֵּן קָרִיעַת יָם-סוּף הוּא בְּשִׁבְעֵי שָׁל פְּסַח אַחַר שֶׁכָּבַר הִבִּיאוּ יִשְׂרָאֵל
מִנַּחַת הָעֶמֶר שְׁעוֹרִים וְכָבַר סְפָרוֹ שֶׁשָּׂה יָמִים לְעֶמֶר. כִּי עֵקֶר הַיָּם שֶׁל
קָרִיעַת יָם-סוּף הָיָה עַל-יְדֵי סְפִירַת הָעֶמֶר שֶׁכָּבַר סְפָרוֹ שֶׁשָּׂה יָמִים כַּמּוּבָן
בַּכְּוֹנוֹת. הֵינּוּ שֶׁעֵקֶר בְּחִינַת קָרִיעַת יָם-סוּף הָיָה עַל-יְדֵי בְּחִינַת מְנַחֵה וְכוֹי,
שֶׁהוּא תִקּוּן כָּל הַמַּחֲוִין דְּקִטְנוֹת מְאֹד מְאֹד שֶׁמֵּהֶם כָּל הַקְלָקוּלִים
וְהַחֲטָאִים רַחֲמָנָא לְצַלָּן כִּיְדוּעַ. כִּי עַל-יְדֵי עֲשִׂירִית הָאֵיפָה שֶׁהִיא מְנַחַת
הָעֶמֶר שֶׁהוּא בְּחִינַת קָרָב וְתַפְלָה שֶׁל הָעֲנִי וְהַדֵּל מְאֹד מְאֹד בְּתַכְלִית דְּלִי
דְלוּת, עַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַתִּקּוּן, כִּי הוּא בְּחִינַת סוֹד עֶמֶק שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה
לְאַבְרָהָם אַבִּינוּ, רַק בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הָאֵלֶּה מְרַחֵם ה' יִתְבָּרַךְ וּמְגַלָּה זֶה
הַסּוֹד עַל-יְדֵי גְדוּלַי הַצְּדִיקִים וְכוֹי וְכוֹי כַּנְזָכָר לְעִיל, וּמִשָּׁם הָיָה סוֹד קָרִיעַת
יָם-סוּף בְּחִינַת בְּעִתִּיקָא תַלְיָא מְלֵתָא וְכוֹי כַּנְזָכָר לְעִיל:

אות ס

וְזֶהוּ בְּחִינַת שִׁירַת הַיָּם, שְׁנִמְשָׁךְ מֵהַשִּׁיר שְׁלַעֲתִיד שֶׁהוּא שִׁיר פְּשוט וְכוּי שְׁנִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי תַקוּן הַצְּמֻצוּמִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל שֶׁהֵם בְּחִינַת תַקוּן הַתְּפִלָּה וְהַתְּשׁוּבָה וְכוּי, כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּרַת לְעִיל שְׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכִין לְבְּחִינַת הַשִּׁיר הַנִּזְכָּר לְעִיל, שֶׁהוּא בְּחִינַת אִוְרִיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה שְׁמֻשָׁם הָיָה הַיָּם שֶׁל קָרִיעַת יָם-סוּף כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה שְׁסִימוֹ הַשִּׁירָה מְקַדָּשׁ ה' כּוֹנֵנוּ יְדִידָהּ ה' יְמַלְךָ לְעֵלָם וְעַד. כִּי זֶה עֶקֶר הַתַּקוּן לְגַלוּת מַלְכוּתוֹ בְּעוֹלָם עַל-יְדֵי בְּחִינַת בֵּיתָא תַתְּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבֵּית -הַמְּקַדָּשׁ כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן כּוֹפְלִין זֶה הַפְּסוּק ה' יְמַלְךָ וְכוּי. כִּי עַל-יְדֵי עֲלִית בֵּיתָא תַתְּאָה עוֹלָה גַם בֵּיתָא עֲלָאָה וְכוּי כְּנִזְכָּר לְעִיל:

וְזֶה שְׁאִיתָא בְּמַדְרָשׁ שְׁבִזְכוּת מְצוֹת צִיצִית הָיָה הַיָּם שֶׁל קָרִיעַת יָם-סוּף. כִּי צִיצִית הֵם בְּחִינַת שִׁיר פְּשוט כְּפוּל וְכוּי כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּרַת לְעִיל שֶׁזֶה בְּחִינַת שִׁירַת הַיָּם שְׁאִמְרוּ אֲזוּ וְכוּי כְּנִזְכָּר לְעִיל:

אות סא

וְזֶה בְּחִינַת וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ, מֵהַ שְׁמוּעָה שְׁמַע וּבָא, קָרִיעַת יָם -סוּף וּמַלְחָמַת עַמְלֶק. כִּי קָרִיעַת יָם-סוּף זֶה בְּחִינַת צְמֻצוּם אִוֵר הָאֵין סוּף הַנִּזְכָּר לְעִיל. כִּי רַבּוּי הַמַּיִם שֶׁל הַיָּם שְׁמַחְמַת זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְעֵבֵר בּוֹ, זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת רַבּוּי הַדַּעַת, כִּי הַמַּיִם בְּחִינַת דַּעַת בְּחִינַת וּמַלְאָה הָאֶרֶץ דַּעַת אֵת ה' כְּמַיִם לַיָּם מְכֻסָּים. וּמַגְדֵּל רַבּוּי הַדַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵין סוּף אֵי אֶפְשָׁר לְעֵבֵר בּוֹ. וְהַשֵּׁם יְתַבְרַךְ עָשָׂה נִס שְׁנִקְרַע הַיָּם, זֶה בְּחִינַת צְמֻצוּם הָאִוֵר לְצַדִּיקִין. אֵךְ תַּכְף שְׁיֵשׁ צְמֻצוּם נִתְעוֹרֵר מִיַּד אַחִיזַת הַסְטֵרָא אַחְרָא, שֶׁהֵם הַמַּחְשְׁבוֹת רְעוּת שֶׁהֵם בְּחִינַת קַלְפַת עַמְלֶק שֶׁהוּא מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר בְּמַחְשְׁבוֹת רְעוּת וְהַרְהוּרִים רְעִים כְּמוֹ שְׁכַתּוּב אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדִרְךָ וְכוּי. וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ קָרִיעַת יָם-סוּף לְמַלְחָמַת עַמְלֶק. כִּי אַחַר קָרִיעַת יָם-סוּף שֶׁהוּא בְּחִינַת צְמֻצוּם הָאִוֵר אֵין סוּף כְּנִזְכָּר לְעִיל, צְרִיכִין מַלְחָמַת עַמְלֶק לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר הַמַּחְשְׁבוֹת וְהַרְהוּרִים רְעִים כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה שְׁמַע יְתָרוֹ וְנִתְגַּיֵר כִּי עַל-יְדֵי הַיָּם שֶׁל קָרִיעַת יָם-סוּף וּמַלְחָמַת עַמְלֶק, שֶׁהוּא בְּחִינַת צְמֻצוּם הָאִוֵר שְׁלֵא יִתְלַהֵב יוֹתֵר מִדְּאֵי וּלְהַתְּגַבֵּר בְּמַלְחָמַת עַמְלֶק לְהַכְנִיעַ הַמַּחְשְׁבוֹת רְעוּת כְּנִזְכָּר לְעִיל, עַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ לְעִין כָּל עַד שְׁבָאִים גְּרִים וְנִתְגַּיֵרִין. כִּי זֶה עֶקֶר הַתְּגַלוּת מַלְכוּתוֹ עַל-יְדֵי כָּל הַנִּזְכָּר לְעִיל שֶׁגַם הַרְחוּקִים מְאֹד

יבואו ויתגירו ויכירו פח מלכותו. ועל-כן על-ידי קריעת ים-סוף ומלחמת
עמלק שמע יתרו ונתגיר וכנזכר לעיל:

אות טב

ועקר הנס של קריעת ים-סוף היה על-ידי זכות יוסף הצדיק כמו שכתוב
הים ראה וינס. כי יוסף היה הראשון מהשלשה צדיקים שנסתלקו בשבת
במנחה ברענא דרענון, בבחינת עתיקא, שמשם עקר הנס של קריעת ים-
סוף כנזכר לעיל. ועל-כן בפרשת בשלח שספר מהנס של קריעת ים-סוף
מזכיר תכף ויקח משה את עצמות יוסף עמו, כי משם היה הנס של קריעת
ים-סוף וכנזכר לעיל:

אות טג

וזה ויבקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדה בקצרה ולקט קצירך
לא תלקט לעני ולגר תעזב אותם וכו', שנסמך לפרשה של העמר וספירה
ושבועות. כי עקר בחינת שבועות שהוא מתן תורה, שנמשך בכל שנה על-
ידי בחינת משה שהיא הצדיק הדור האמתי שעוסק להכניס קיום התורה
בישראל שלא תשכח מפי זרענו וכו', כל זה נעשה רק על-ידי בחינת
לקוטים, שזה בחינת יוסף הצדיק שהוא גם-כן בחינת משיח פיזי, שעל
ידו היה עקר הקיום לישראל במצרים שלא ישתקעו לגמרי בזהמת
מצרים עד שזכו שהוציאם משם משה בכח עצמות יוסף. כי הצדיקי אמת
עוסקים בזה ללקט לקוטים שהם בחינת ניצוצות קדושים המתבררים
בכל עת על-ידי כל נקדה ונקדה טובה של כל אחד מישראל שזהו בחינת
וילקט יוסף את כל הכסף וכו'. כי עקר הגאולה תלויה בזה לברר כל
ניצוצות הקדושים שנפלו על-ידי שבירת פלים פיזי. אבל אי אפשר
לבררם כי אם על-ידי אתערוותא דלתתא וכו', וכנזכר לעיל. ובשביל זה
אריכת הגלות כל כך, כי הבעל דבר מתפשט בכל עת לארץ ולרחב בכלל
ובפרט. וביותר כל מה שרואה שאחד רוצה להתקרב לה' יתברך וכו'. אבל
הצדיק האמת הוא בחינת ישיש כגבור לרוץ ארח וכו' כמו שמבאר שם,
וכל התגברותו הוא רק על-ידי בחינת והוא כחתן יוצא מחפתו, שהוא על-
ידי שכל אחד מישראל יוצא מחכמות חיצוניות וממחשבות רעות

והרהורים רעים וכו' כמובן שם בהתורה הנזכרת לעיל. אבל הוא סביל
מרעין ויסורים רבים מאתנו בבחינת והוא מחלל מפשעינו וכו', מחמת
שבכל פעם שאחד מתעורר מעט לשוב לה' יתברך תכף מתגברין עליו וכו',
והוא אינו מתגבר כראוי וכו', כידוע כל זה מה שעובר על כל אחד. אבל
העקר הוא ההתחזקות בכח הצדיק שצריכין לידע שהצדיק הוא גבור כח
כזה שכל נקדה ונקדה טובה שמתגבר כל אחד באיזה רגע, הוא חוטף
אותה מיד ומכניסה לתוך בית הקדשה שהוא בונה, שהוא בחינת משכן
ובית-המקדש שהוא בחינת ביתא תתאה וכו' כנזכר לעיל. ועל-כן אפלו
כשאחר כך יורד כמו שיורד זה שרצה להתקרב, אף-על-פי-כן אינו נאבד
ההתעוררות המעט שלו, כי כבר נכנס לתוך בנין בית הקדשה שהצדיק
עוסק בבנינו כנזכר לעיל. על-כן צריך כל אחד לבלי להניח את מקומו
בשום אופן בבחינת מקומך אל תנח. ובכל פעם שמתגבר על מחשבתו
הרעה ומנשא עצמו לחשב מחשבות טובות ומתגעגע וכוסף להתקרב לה'
יתברך לית רעותא טבא דאתאבד, מכל שכן מה שעושה בכל פעם איזה
דבר שבקדשה. כי הלא אפלו פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון וכו'.
(וכמבאר בדברינו הרבה מזה ובפרט על פסוק אומר לאלקי בעודי וכו'
שהזהיר הוא זכרונו לברכה לילך עם זה מאד). והעקר הוא כח הצדיק
שעוסק בתקון העולמות על-ידי תקון נפשות ישראל, שהוא על-ידי
שמקבץ ומלקט בכל עת ורגע כל מחשבה ומחשבה טובה וכל דבור ומעשה
טוב ומכניס אותם תכף לתוך בית הקדשה וכו' כנזכר לעיל, עד
שמתקבצים ומתלקטים כל הנקודות טובות של כל אחד ואחד, עד שיש
לכל אחד ואחד חלק גדול בבנין הבית דקדשה, שעל-ידי זה מתבררים
הניצוצות ונעשים כלים לקבל האור אין סוף שמאיר בלב כל אחד בכל
יום עד שסוף כל סוף ישובו הכל אל ה' :

וזה בחינת אשרי יושבי ביתך שנסמך לפסוק אשרי אדם עז לו בך. כי עקר
העז וההתחזקות לאחז עצמו בה' יתברך בכל מקום שהוא, הוא על-ידי
שזוכה להיות בכלל יושבי ביתך שהם בחינת ביתא עלאה וביתא תתאה
שהצדיק עוסק בבנינם כנזכר לעיל. שעל-ידי זה עקר ההתחזקות, שעל
זה נאמר אשרי אדם עז לו בך, אשרי בודאי כי זה העקר כידוע. ועל-ידי
זה עקר המשכת התורה שהצדיק ממשיך לישראל בכל דור שהעקר על-
ידי בחינת לקוטים אלו, וכמובן בתורה אשרי העם-השגחה (סימן יג
לקוטי חלק א) בחינת ולקח נפשות חכם וכו'. בחינת אריתי מורי עם
בשמי וכו'. שעל-ידי זה עיר גברים עלה חכם וירד עז מבטחה. שזהו
בחינת ספירת העמר ושבועות שהוא מתן תורה. כי סופרין הימים לעמר
שהוא מנחת עני שמביאין בתחלת קצירת השדה, כמו שכתוב כי תבואו
אל הארץ וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל
הכהן וכו'. כי צריכין לתקן קצירת התבואה על-ידי מנחת העמר, להוציא
את התבואה מפגם חטא אדם הראשון שחטא באכילה שנתקלה
האדמה בעבורו וכו'. וישראל עוסקין בתקון זה, כי כל צמיחת התבואה
הוא על-ידי בחינת ניצוצות שמתבררין וכו' כידוע, ועקר התקון על-ידי
המצוות שישראל מקימין בהתבואה. ועל-כן כל קבלת התורה בשבועות
תלתה בתקון קצירת התבואה על-ידי העמר שאז מתחילין ימי הספירה.

ועקר התקון על-ידי מנחת העמר שהוא בחינת קרבן עני וכו' כנזכר לעיל. שהוא על-ידי שהצדיק בגדל פחו מעלה בחינת קרבן עני שהוא בחינת הנקדות טובות הנזכרות לעיל שמלקט מתוך עניות ודלות גדול בדלי דלות וכו'. ועל-ידי זה דיקא הוא מברר ומלקט לקוטים עד שמחברם ובונה מהם בחינת ביתא הנזכר לעיל, וממשיך תורה וכו' כנזכר לעיל. ועל-כן קורין אז רות שנתגירה בעת הזאת כמו שכתוב והמה באו בית לחם בימי קציר שעורים, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה בקצירת העמר הכתוב מדבר, כי ממנה יצא משיח שהוא עוסק בזה ביותר שהוא עני ורוכב על החמור. בחינת דוד שקרא עצמו בכל פעם עני ואביון, כמו שכתוב עני אני וגוע מנער וכו', כי עני ואביון אנכי וכו' וכן הרבה. וזהו בחינת ותלך ותלקט בשדה וכו' אלכה ואלקטה וכו' ותלקט מאז הבקר ועד עתה וכו'. כי כל התקון של הצדיקי אמת שהם בחינת משיח הוא על-ידי הלקוטים הנזכרים לעיל:

אות סד

ועל-כן הזהירה תורה ובקצרכם וכו' לא תכלה פאת שדה בקצרה ולקט קצירה לא תלקט לעני ולגר תעזב אותם וכו'. שצריכין להניח פאה ולקט לעניים, שזהו בחינת צדקה שהוא תקון הה' הנזכר לעיל, בחינת ה' דל"ת הוות וכו' כנזכר לעיל. כי על-ידי שמניחים מפרנסתו וקצירו פאה ולקט לעניים, על-ידי זה מוסיף פח להשכינה שהיא עניה בגלותא ולהצדיק בחינת משיח שנקרא עני, שיש להם פח לילך בשדה העליונה וללקט לקוטים וברורים מכל התעוררות והתעוררות שמתעורר כל אחד בכל פעם לה' יתברך ולבנות מהם בגן הקדשה וכו' כנזכר לעיל. וכן מרמז על כל אחד כשעוסק בעסקי העולם הזה במשא ומתן ואכילה ושתיה וכיוצא, שכל זה הוא בחינת קצירה שהוא תכלית הזריעה ועקרה בשביל האכילה. ועל-כן האכילה ושתיה בחינת קצירה שהיא התכלית וכו'. אבל באמת צריך האדם שיכון לעקר התכלית הנצחי שיזכה בזה העולם על-ידי מעשיו הטובים לקבל שכרו בשדה העליונה, בבחינת בא יבא ברנה נושא אלמתי, (ועין מה שמבאר בהתורה ויאמר בעז אל רות על פסוק עיניך בשדה אשר יקצרון וכו'). ועל-כן באמת אשריהם הצדיקים שאינם מקבלים כלום מזה העולם, וכל עבודתם ויגיעתם הכל בשביל התכלית הנצחי. אבל לאו כל אדם זוכה לזה. ועל-כן מזהיר את כלל ישראל שעל כל פנים לא יגמרו הקציר בשביל תאוות גופם לגמרי חס ושלום, רק יניחו פאה ולקט לעני ולגר, שהוא בפשיטות לתן צדקה מכל מה שחננו ה'. וגם מרמז להניח פאה ולקט לעני שהוא נפשו שנקראת עניה בגלותא מחמת שהיא בגלות אצלו, וצריך לרחם על נפשו העניה להניח ממאכלו

וּתְאוּתָיו, עַל כָּל פָּנִים פֶּאֶה וְלֶקֶט, שֶׁלֹּא יִמְלֵא תְאוּתָיו לְגַמְרֵי רַק יִנַּח מִתְאוּתָיו בְּשִׁבִיל נִפְשׁוֹ הָעֲנִיָּה, שֶׁזֶה בְּחִינַת פֶּאֶה וְלֶקֶט לְעֵנִי וְכוּ'. וְעַל-יָדֵי זֶה הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲנֵי מְקַבֵּץ וּמְלַקֵּט כָּל אֱלוֹ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וּבִוְנָה מֵהֶם בְּנִינִים הַנְּזַכָּרִים לְעִיל. וְעַל-יָדֵי אֱלוֹ הַלְּקוּטִים מִמְּשִׁיךְ תּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת כְּנֻזָּכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ פְּסוּקַת זֶה לְפָרֶשֶׁת הָעֶמֶר וְשְׁבוּעוֹת וְכְנֻזָּכָר לְעִיל:

וְזֶה בְּחִינַת הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁנִּקְרָאִים בְּשֵׁם לְקוּטִים. וְכֵן קָרָא אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה כָּל סְפָרָיו בְּשֵׁם לְקוּטִים. כִּי כָּל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁמְגַלִּים הַצְּדִיקֵי אֱמֶת, הֵם עַל-יָדֵי בְּחִינַת לְקוּטִים הַנְּזַכָּרִים לְעִיל. וְעַל-כֵּן קוֹרִין רוּת בְּשְׁבוּעוֹת, כִּי הִיא רֹאשׁ לְגָרִים שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּעִלֵי תְשׁוּבָה, שֶׁכָּל תְּקוּנָם עַל-יָדֵי בְּחִינַת לְקוּטִים הַנְּזַכָּרִים לְעִיל שֶׁעַל-יָדֵי זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת שֶׁהוּא מִתֵּן תּוֹרָה וְכְנֻזָּכָר לְעִיל:

אות סה

וְזֶה שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה אִם פָּגַע בָּךְ מִנּוּל זֶה מְשַׁכְּחוּ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וְכוּ'. שֶׁעֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יָדֵי הַבֵּית הַמִּדְרָשׁ הַקְּדוּשׁ שֶׁל צְדִיקֵי אֱמֶת שֶׁדוֹרְשִׁין וּמְחַדְּשִׁים חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה נִפְלְאִים בְּכָל עֵת כְּפִי הַדּוֹר וּכְפִי הָאָדָם וְהַמְּקוֹם וְהַזְּמַן, וּמְחַזְּקִין וּמְשִׁיבִין אֶת נֶפֶשׁ כָּל אֶחָד אֶפְלוֹ הַפְּגוּמִים מְאֹד מְאֹד וְכוּ'. וְכִשְׁבוֹרַח לְשֵׁם יָכוֹל לְבַטֵּל הַמִּנּוּל הַזֶּה בְּבְחִינַת אִם אָבִן הוּא נְמוּחַ וְאִם בְּרִזֵּל הוּא מִתְּפוּצָץ שֶׁנֶּאֱמַר הֲלֹא כֹה דְבָרִי כְּאִשׁ וְכוּ' וְכִפְטִישׁ יְפוּצָץ סֵלַע. שֶׁכָּל זֶה עַל-יָדֵי הַדְּרָשׁוֹת וְהַחֲדוּשִׁים הַקְּדוּשִׁים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁל הַצְּדִיק הָאֱמֶת שֶׁכָּל הַבֵּיתֵי מִדְרָשׁוֹת הַקְּדוּשִׁים מְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ, כִּי כָּל דְּבָרָיו כְּגַחְלֵי אֵשׁ וְכִפְטִישׁ יְפוּצָץ סֵלַע מְקָרָא אֶחָד מִתְּחִלָּה לְכַמָּה טַעְמִים, לְכָל אֶחָד כְּפִי מַה שֶׁצָּרִיךְ לְפִי מְקוֹמוֹ וּשְׁעֵתוֹ. שֶׁעַל-יָדֵי זֶה מִתְּפוּצָץ הַסֵּלַע וְהָאָבִן, בְּחִינַת וְהִסְרֵתִי לֵב הָאָבִן מִבְּשָׂרְכֶם וְכוּ'. וְזֶה שֶׁדִּקְדָּקוֹ וְאֲמָרוּ אִם פָּגַע בָּךְ מִנּוּל זֶה. כִּי בְּמְקוֹם אַחֵר אֲמָרוּ אִם רוּאָה אָדָם שֶׁיִּצְרוּ מִתְּגַבֵּר עָלָיו יַעֲסֹק בְּתוֹרָה וְכוּ', אִי אֲזִיל מוּטָב וְכוּ'. וְכֵן אֲמָרוּ בְּלִשׁוֹן זֶה אִם פָּגַע בָּךְ מִנּוּל זֶה וְכוּ'. כִּי יֵשׁ כַּמָּה בְּחִינּוֹת בְּיִצְרַת הָרַע (כְּמוֹ שֶׁאֲמָר אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּסִימָן עַב עֵין שֵׁם הַיֵּטֵב), עַד שֶׁיֵּשׁ יִצְרַת הָרַע שֶׁהוּא מִנּוּל מִמֶּשׁ שֶׁהוּא מְאוּס וּמְזוּהָם מְאֹד, וְעַל-כֵּן נִקְרָא מִנּוּל. וְזֶהוּ אִם פָּגַע בָּךְ, לִשׁוֹן פָּגַע רַע שֶׁהוּא פּוֹגַע נֶגֶד הָאָדָם בְּכָל עֵת, שֶׁעַל זֶה אָנוּ מְבַקְּשִׁים לְהַצִּילֵנוּ מִפְּגַע רַע. וְעֵקֶר הַתְּקוּן הוּא מְשַׁכְּחוּ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְשִׁימְשִׁיךְ מִחֲשַׁבְתּוֹ לְתוֹךְ בֵּית הַמִּדְרָשׁ הַקְּדוּשׁ הַנְּזַכָּר לְעִיל, שֶׁעַל-יָדֵי זֶה בְּעֶצְמוֹ שִׁיזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ שֶׁהוּא בְּכָלֵל הַקְּבוּץ הַנְּזַכָּר לְעִיל שֶׁל הַבֵּית הַמִּדְרָשׁ הַנְּזַכָּר לְעִיל, עַל-יָדֵי זֶה אִם אָבִן הוּא נְמוּחַ וְכוּ' כְּנֻזָּכָר לְעִיל:

אות סו

וְזֶה דְבָרֵי עֲוֹנוֹת גָּבְרוּ מִנִּי פִשְׁעֵינוּ אֶתְּהָ תִכְפָּרֶם. אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ נִשְׁבַּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ קֹדֶשׁ הַיְכָלְךָ וְכוּ'. הֵינּוּ שֶׁהָעוֹנוֹת גָּבְרוּ מִמֶּנּוּ מֵאֵד וְאֵין כַּחֲנוּ אֶלָּא בְּפֶה לְבָקֶשׁ פִּשְׁעֵינוּ אֶתְּהָ תִכְפָּרֶם. וְכִמוֹ שֶׁאָמַר בְּפִסּוּק הַקּוּדֶם לְזֶה שׁוֹמֵעַ תִּפְלֶה עֲדִיךָ כֹּל בְּשָׂר יָבוֹאוּ, אֲפֹלוּ גְרוּעַ וּפְגוּם כָּמוֹנִי יָכוֹל לָבוֹא עֲדִיךָ עַל-יָדֵי תִפְלֶה. אֵד עֵקֶר הַהֲתַחֲזָקוֹת לְזֶה, כִּי הֲלֹא הִבְעַל דְבָר מִתְגַּבֵּר בְּחִלוּשֵׁי כַח כְּאֵלוּ לְרִשָּׁל יָדָם וּלְהִרְחִיקָם חֶסֶד וְשָׁלוֹם גַּם מִזֶּה מְלֶהֱתַפְּלֵל וְלִצְעֵק תִּמְיֵד לְה' יִתְבָּרַךְ מְכַל מְקוֹם שֶׁהוּא בְּכָל זְמַן וּבְכָל מְקוֹם וְכוּ'. עַל זֶה אָמַר אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ נִשְׁבַּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ וְכוּ', שֶׁהָעֵקֶר לְזָכוֹת לְזֶה הוּא עַל-יָדֵי בְּחִינַת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁהֵם הַבְּתִי מְדַרְשׁוֹת שֶׁל הַצְּדִיקֵי אֲמֵת שֶׁהֵם בְּחִינַת מְקֻדָּשׁ מְעַט כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. כִּי אֵין מְקוֹם לְבִרְחַ וּלְנוֹס כִּי אִם אֵל הַבַּיִת הַמְּדַרְשׁ לְכָל בְּתוֹךְ הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הַנְּפֻשׁוֹת הַמְּקַרְבִּים עֲצָמָם לְהַצְּדִיק הָאֲמֵת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַרְבֵּי שֶׁל הַיְשִׁיבָה. (וְעַיֵן בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ אֲמוּנָה מֵה שֶׁמְבַּאֵר שֶׁם וְזֶה בְּחִינַת יְשִׁיבָה רַבִּי עִם תִּלְמִידִים וְכוּ'). כִּי כֹּל הַזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב לְשִׁכֹּן בְּחֲצֵרֵיהֶם וּבְבֵיתָם וְכוּ', עַל-יָדֵי זֶה כָּל נִקְדָּה וּנְקֻדָּה טוֹבָה שְׁחוּטָף בְּכָל עֵת, וְכָל מֵה שֶׁמִּנְתַּק עֲצָמוֹ מְעַט מִמַּחְשְׁבוֹת רַעוֹת לְמַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת, נִגְנֵז וְנִכְלָל תִּכְוֶן בְּתוֹךְ הַבַּיִת-הַמְּדַרְשׁ הַזֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשְׁכַּן וּבַיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שְׁבוּנָה הַצְּדִיק בְּכָל דּוֹר וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה אֲזַמְּרָה וְכוּ' וְכִמוֹ שֶׁמְבַּאֵר לְעִיל. וְזֶהוּ בְּחִינַת שֶׁנִּסְמָךְ לְזֶה נוֹרָאוֹת בְּצִדֵק תַּעֲנִנּוּ אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּטָח כֹּל קִצּוֹי אֶרֶץ וְיָם רְחוֹקִים. שֶׁה' יִתְבָּרַךְ יַעֲנֵנוּ נוֹרָאוֹת לְקָרֵב רְחוֹקִים כְּאֵלוּ מִקְצוֹי אֶרֶץ וְיָם רְחוֹקִים, שֶׁהֵם הַרְחוֹקִים מֵאֵד עַל-יָדֵי מַחְשְׁבוֹתָם וּמַעֲשֵׂיהֶם הַרְעִים מֵה' יִתְבָּרַךְ. אֶף-עַל-פִּי-כֵן גַּם לָהֶם יִהְיֶה מִבְּטָח וְיַעֲנֵם נוֹרָאוֹת עַל-יָדֵי כַח הַבַּיִת הַמְּדַרְשׁ וְכוּ' שֶׁבְּרַחוּ לְשֵׁם וְכוּ' וְכַנֻּזָּר לְעִיל:

אות סז

וְזֶה בְּחִינַת מֵה שֶׁכָּתַבְנוּ לְעִיל עַל פִּסּוּק אֲשֶׁרִי אָדָם עֹז לוֹ בְּדָ שֶׁנִּסְמָךְ לְפִסּוּק אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ וְכוּ'. כִּי עֵקֶר הָעֹז וְהַהֲתַחֲזָקוֹת הוּא עַל-יָדֵי שֶׁהוּא בְּכָל יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ וְכוּ'. וְעַל-יָדֵי זֶה יִזְכֶּה עוֹד יִהְלֹף סֵלָה, לְהַלְלוֹ יִתְבָּרַךְ סֵלָה, שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּכִלִּית הַנִּצְחִי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל ה' יִתְבָּרַךְ לְנִצָּח (כְּמוֹ שֶׁמְבַּאֵר בְּהַתּוֹרָה יְמֵי חֲנֻכָּה), וְכֵן כָּל הַמְּזִמּוֹר מְדַבֵּר שֶׁם מִזֶּה מִמַּעֲלוֹת הַבְּתִי

מְדַרְשׁוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת מִשְׁכַּן וּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ כְּנֻזָּכָר לְעִיל. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֶׁמֶּה יְדִידוֹת מִשְׁכְּנֵתֶיךָ הִי צְבָאוֹת נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחֻצְרוֹת הִי וְכוּי גַם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית. כִּי יֵשׁ נַפְשׁוֹת שְׂרָחוּקִים מֵאֵד מֵהִי יִתְבָּרַךְ שְׁעָלֵיהֶם נֹאמֵר כְּצְפוֹר נֹדְדָת מִן קִנְיָה כִּן אִישׁ נֹדֵד מִמְקוֹמוֹ כְּמוֹבָא בְּמִקוֹם אַחֵר. וְגַם הֵם מוֹצְאִים בֵּית מְנוּחָה עַל-יַדֵּי מִשְׁכְּנוֹת הִי שֶׁהֵם הַבְּתִי מְדַרְשׁוֹת. כִּי עַל-יַדֵּי זֶה יֵשׁ לָהֶם גַּם-כִּן תִּקְוָה לְנֻצַח כְּנֻזָּכָר לְעִיל. וְזֶה וְדָרוֹר קוֹן לָהּ, כִּי יֵשׁ שְׁקֻשָּׁה לְתַפְסָס וּלְקָרְבָם אֶל הַקְדָּשָׁה, כְּמוֹ צְפוֹר דָּרוֹר שֶׁנִּשְׁמַט מֵאֵד מִמְקוֹם לְמִקוֹם וְכוּי כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. וְעַל-יַדֵּי קְדֻשַׁת הַבַּיִת הַמְדַרְשׁ גַּם הֵם מוֹצְאִים קוֹן לָהֶם לְהִתְקַרֵּב וּלְשָׂאֵר קִיָּם בְּקְדֻשַׁת יִשְׂרָאֵל. וְזֶה אֲשֶׁר שֶׁתָּה אֶפְרוֹחִיָּה אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ הִי צְבָאוֹת וְכוּי. אֶפְרוֹחִים, הֵם בְּחִינַת הַנְּפֻשׁוֹת הַנְּפוּלִין כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בְּזֵהר הַקְדוּשׁ בְּעֵינָן קוֹן צְפוֹר דְּלִית גְּדַפִּין דְּלֵהוֹן שְׁלָמִים וְכוּי. וְגַם הֵם יִתְקַרְבוּ עַל-יַדֵּי מִזְבְּחוֹתֶיךָ שְׁמִקְרִיבִין עֲלֵיהֶם קְרִבּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַיְגִיעוֹת שְׁמִתְיַגְעִין אֵלּוּ הַרְחוּקִים לְהִתְקַרֵּב וּלְלַמֵּד וּלְהִתְפַּלֵּל, שֶׁכֹּל זֶה הוּא בְּחִינַת קְרִבּוֹת בְּחִינַת כִּי עָלֶיךָ הִרְגַּנוּ כֹּל הַיּוֹם נִחַשְׁבָנוּ כְּצֵאֵן טְבַחָה כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמִקוֹם אַחֵר. וְזֶה שְׁמִסְמִיךְ לְזֶה אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵּיתְךָ עוֹד יִהְלָלוּךָ סְלָה אֲשֶׁרִי אָדָם עַז לוֹ בְּךָ וְכוּי וְכְנֻזָּכָר לְעִיל. וְזֵהוּ עֲבָרֵי בְּעַמְק הַבְּכָא מַעֲיָן יִשִּׁיתוּהוּ וְכוּי. שְׁעַל-יַדֵּי קְדֻשַׁת הַבַּיִת הַמְדַרְשׁ הַזֶּה גַּם אֵלּוּ שֶׁהֵם עֲבָרֵי בְּעַמְק הַבְּכָא, שֶׁנִּפְלוּ לְעַמְק הַבְּכָא שֶׁהִיוּ נוֹפְלִים בְּעַמְק הַגִּיהֵנָם וְהַשְּׂאוֹל תַּחְתִּיתוֹת עַל-יַדֵּי מַעֲשִׂיהֶם הָרָעִים (כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַשִׁ"י ז"ל עַל עַמְק הַבְּכָא), גַּם הֵם מַעֲיָן יִשִּׁיתוּהוּ, שְׁיִמְצָאוּ מַעֲיָן הַיּוֹצֵא מִבַּיִת הִי, שֶׁנֹּאמֵר עָלָיו וּמַעֲיָן מִבַּיִת הִי יֵצֵא וְהַשְּׁקָה אֶת נַחַל הַשְּׁטִים, שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה לְכַפֵּר עַל מַעֲשֵׂה שְׁטִים, שֶׁהוּא רַבּוּי תַּאֲוֹת נֶאֱוָף שֶׁחֲטָאוּ בְּשְׁטִים שֶׁזֶה עֵקֶר הַהִתְגַּבְּרוֹת עַל כֹּל אֶחָד כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בְּזֵהר הַקְדוּשׁ עֲקָרָא דִּי צָרָא בִּישָׂא וְכוּי. אֲבָל יֵשׁ מַעֲיָן הַיּוֹצֵא מִבַּיִת הִי שֶׁהוּא הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבַּיִת הַמְדַרְשׁ הַנֻּזָּכָר לְעִיל שֶׁמְטַהֵר וּמְכַפֵּר עֲבוּדָה זָרָה. וְזֶה גַּם בְּרִכּוֹת יַעֲטָה מוֹרָה שֶׁהוּא הַצְּדִיק הַמּוֹרָה דָּרָךְ וְכוּי וְכְמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַשִׁ"י שֶׁם לְעֵנֵינוּ שְׁמוֹרָה נֹאמֵר עַל הַמּוֹכִיחַ וּמוֹרָה אוֹתָם וְכוּי עֵינֵי שָׁם. הֵינּוּ שְׁגָם מִשָּׁם מַעֲמֵק הַבְּכָא יַעֲלוּ בְּרִכּוֹת שֶׁיַּעֲטָה הַמּוֹרָה לְצְדִיקָה שֶׁהוּא הַצְּדִיק רֹאשׁ הַבַּיִת הַמְדַרְשׁ, שֶׁהַמְּשִׁיךְ גַּם לְמִקוֹמָם מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה שְׁנוּבַע מֵהֶם יַעֲזוֹת עֲמֻקּוֹת גַּם לָהֶם לְהַחֲזִיקָם וּלְהַשִּׁיבָם וְכוּי. כִּי כֹל הַתְּקוּן עַל יָדוֹ. וְעַל-כֵּן בְּקֵשׁ שָׁם מְגִנְנוּ רֹאֵה אֱלֹקִים שֶׁנֹּאמֵר עַל הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַשִׁ"י שָׁם. וְהֵבֵט פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ שְׁעוֹסֵק בְּזֶה לְקָרֵב כֹּל הַרְחוּקִים. כִּי כֹל צְדִיק הוּא מְשִׁיחַ שְׁעוֹסֵק בְּבִנְיַן הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ, עַל-יַדֵּי הַקְּבוּץ שֶׁל הַבַּיִת הַמְדַרְשׁ שְׁעַל-יַדֵּי זֶה מְקָרֵב הַרְחוּקִים מֵאֵד מֵאֵד שְׁעַל-יַדֵּי זֶה עֵקֶר הַגְּאֻלָּה. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וּבָא לְצִיּוֹן גְּאֹל וּלְשָׁבִי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב וְכוּי. וְזֶה כִּי טוֹב יוֹם בְּחֻצְרֶיךָ מֵאֲלֶף בְּחֻרְתֵי הַסְּתוּפָף בְּבֵית אֱלֹקֵי מְדוֹר בְּאֶהְלֵי רָשַׁע. כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן לְכֹל הַרְחוּקִים מֵאֵד הוּא עַל-יַדֵּי הַבְּתִי מְדַרְשׁוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת חֻצְרוֹת הִי וּבֵית אֱלֹקִים וְכְנֻזָּכָר לְעִיל:

אות סח

וְזֶה וְאֲנִי בְּרַב חֲסִדָּה אָבוֹא בֵּיתָהּ. כִּי מִתְחַלֵּה אָמַר תִּיאַבֵּד דְּבָרֵי כְּזָב אִישׁ דְּמִים וּמְרָמָה יִתְעַב ה' וְאַחַר כֶּף הַסְּמִיךְ וְאֲנִי בְּרַב חֲסִדָּה אָבוֹא בֵּיתָהּ. וְאִיתָא בְּמִדְרַשׁ שְׁאֵמַר דְּוֹד תִּיאַבֵּד וְכוּ' עַל דְּוֹאֵג וְאַחִיתָפֹל וְהַחֹלְקִים עָלָיו. וְעַל זֶה אָמַר וְאֲנִי כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ כֹן עֲשִׂיתִי וְכוּ'. אֵד בְּרַב חֲסִדָּה אָבוֹא בֵּיתָהּ וְכוּ' עֵינַן שָׁם. וְכֹן צָרִיךְ כָּל אָדָם לֹמַר עַל עֲצָמוֹ כְּשִׂיּוּדַע בְּנַפְשׁוֹ כְּאֵב עֲוֹנוֹתָיו, וְכֹל חַיּוּתוֹ וְקִיּוּמוֹ הוּא עַל-יְדֵי שְׂאִינֵנו חוֹלֵק עַל הַצְּדִיק הָאֲמֵת וְחוּתֵר וּמִתְיַגֵּעַ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו בְּאֲמֵת שְׂצָרִיךְ לְהַחֲיוֹת עֲצָמוֹ בְּזֶה. וְכִמּוֹ שְׂפִתְבְּנו לְעִיל עַל פְּסוּק אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵּיתָהּ וְכוּ', שְׂכַל חַיּוּתִי הוּא מֵה שְׂאֵנִי זֹכֶה לְהַיּוֹת בְּכָלֵל יוֹשְׁבֵי הַבַּיִת הַמְּדַרְשׁ שֶׁל הַצְּדִיק הָאֲמֵת שְׂזָהוּ עֵינָן וְאֲנִי בְּרַב חֲסִדָּה אָבוֹא בֵּיתָהּ. הֵינּוּ אֶף-עַל-פִּי שְׁגָם אֲנִי עֲשִׂיתִי כְּמוֹ שְׂעָשׂוּ הַחֹלְקִים כְּנִזְכָּר לְעִיל לְעֵנָן דְּוֹד, אֶף-עַל-פִּי-כֹן בְּרַב חֲסִדָּה שְׂגִמְלַת עָלֵי אָבוֹא בֵּיתָהּ הֵינּוּ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ הַנִּזְכָּר לְעִיל. שְׂזָה כָּל תְּקוּוֹתֵי לְמָה שְׂהַצְּלַתְנִי מִדּוֹבְרֵי כְּזָב הַחֹלְקִים וְכוּ' אֲשֶׁר אֲתָה עוֹסֵק לְאַבְדָּם. אָבֵל אֲנִי בְּרַב חֲסִדָּה אָבוֹא בֵּיתָהּ וְכוּ' וְכִנְזָכָר לְעִיל. וְעַקֵּר הוּא הַבַּיִת הַמְּדַרְשׁ שֶׁל הַצְּדִיק הָאֲמֵת שְׂהַבַּיִת הַמְּדַרְשׁ וְהַיְשִׁיבָה נִקְרָא עַל שְׂמוֹ כְּמוֹ שְׂאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה בְּפֶרֶק אֶחָד דִּינִי מְמוֹנוֹת (סְנֵהֲדָרִין דָּף ל"ב) צְדָק צְדָק תִּרְדּוּף הִלָּךְ אַחַר חֲכָמִים בִּישִׁיבָה, אַחַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּלוֹד אַחַר רַבִּי יוֹסִי לְצַפּוֹרֵי אַחַר רַבִּי לְבֵית שְׂעָרִים וְכוּ' וְכֹן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר:

אות סט

וְזֶה ה' מְעוֹן אֲתָה הֵייתָ לָנוּ בְּדוֹר וְדוֹר. מְעוֹן בְּחִינַת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שְׂהוּא בְּחִינַת הַבַּיִת הַמְּדַרְשׁ שֶׁל הַצְּדִיק שְׂהוּא מְקֻדָּשׁ מְעַט כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶהוּ מְעוֹן אֲתָה הֵייתָ לָנוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר. שְׂבְּכָל דּוֹר וְדוֹר נִמְצָא יְשִׁיבָה שֶׁל תְּלַמִּידִים עִם רַבִּי אֲמֵת שְׂעוֹסְקִין בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ שְׂלָהֶם בְּחִדוּשֵׁי תוֹרָה אֲמִתִּיִּים, שְׂצָרִיכִין לִילָךְ אַחַר הַבַּיִת הַמְּדַרְשׁ וְהַיְשִׁיבָה הַזֹּאת בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, כְּמַבְאָר בְּמֵאֲמָר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה הַנִּזְכָּר לְעִיל שְׂאֲמָרוּ שֶׁם צְדָק צְדָק תִּרְדּוּף הִלָּךְ אַחַר חֲכָמִים בִּישִׁיבָה אַחַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּלוֹד אַחַר רַבִּי חֲנִינָא בֶן תְּרַדְיוֹן לְבָרוּר חֵיל וְכוּ' אַחֲרֵי רַבִּי לְבֵית שְׂעָרִים וְכוּ' וְחֲשָׁבוּ הַרְבֵּה מְקוֹמוֹת שְׂקִבְעוּ שֶׁם הַבַּיִת הַמְּדַרְשׁ וְהַיְשִׁיבָה בְּכָל דּוֹר. וְהַתוֹרָה הִיא נְצַחִית. וְעַל-כֵּן בְּוֹדָאֵי אֵין דּוֹר יִתּוּם לְגַמְרֵי וּבְוֹדָאֵי נִמְצָא גַם עֵתָה בֵּית הַמְּדַרְשׁ בְּכָל דּוֹר שְׂנִקְרָא עַל שֵׁם צְדִיקֵי הָאֲמֵת שְׂצָרִיכִין לִילָךְ אַחֲרָיו וְכוּ' וְכִנְזָכָר לְעִיל. וְשֵׁם הוּא מְעוֹן וּבֵית דִּינָה לְבָרַח לְשֵׁם מֵהַמְּנִיל הַזֶּה שְׂפּוֹגַע בּוֹ בְּכָל עֵת כְּנִזְכָּר לְעִיל:

וְזֶה בְּטָרִם הָרִים יוֹלְדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וַתִּבֵּל וַיִּמְעוֹלִם עַד עוֹלָם אֶתְּהָ אֵל. תִּשָּׁב
אֲנוֹשׁ עַד דְּכָא וְכוּ', כִּי עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה לְכָל אֶחָד לְכָל הַגְּרוּעִים שְׁבַע עוֹלָם הוּא
עַל-יְדֵי הַמַּעֲוֹן הַזֶּה שֶׁהוּא הַבֵּית הַמְּדַרְשׁ הַנִּזְכָּר לְעִיל. וְכִמוּ שֶׁפִּתְּבִנוּ לְעִיל
מִזֶּה בָּאוֹת יֵא יב, שְׁאֵפְלוּ אִם מִתְעוֹרֵר לְשׁוּב וְאַחַר כֵּן נֹפֵל חֵס וְשְׁלוֹם וְכֵן
אֲלָפִים וְרַבּוֹת פְּעָמִים, אָף-עַל-פִּי-כֵן כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה אֵינָה נֶאֱבָדֶת.
כִּי הַכֹּל מֵאִסּוּף וּמִקְבָּץ הַצְּדִיק הָאֵמֶת וּמִכְנִיס הַכֹּל בְּתוֹךְ הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ
שֶׁל הַבֵּית הַמְּדַרְשׁ הַזֶּה. שְׁזָהוּ בְּחִינַת תִּקּוּן שֶׁל הַמְּשֻׁכָּן שֶׁעָשָׂה מִשָּׁה לְתִקּוּן
מַעֲשֵׂה הַעֲגָל שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַחֲטָאִים שְׁבַע עוֹלָם וְכִנְזָכָר לְעִיל. כִּי תִקּוּן הַתְּשׁוּבָה
הוּא תִקּוּן שְׁבִירַת כְּלִים שְׁמֻשָּׁם כָּל הַקְּלָפוֹת שֶׁמֵּהֶם כָּל הַחֲטָאִים. וְכֹל
הַשְּׁבִירָה הִיְתָה מִחֲמַת רַבּוּי אִוֵּר כִּידוּעַ. וְהַתִּקּוּן הוּא רַק עַל-יְדֵי אֲתֵעְרוּתָא
דְּלִתְתָא כִּנְזָכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן בְּכָל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שְׁמַנְתֵּק עֲצָמוּ מֵרַע
לְטוֹב מִמְּחֻשְׁבוֹת רְעוֹת לְמִחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת, נַעֲשִׂין מִזֶּה כְּלִים נִפְלְאִים בְּכַח
אֲמָנוֹת הַנִּפְלָא שֶׁל הַצְּדִיק הָאֵמֶת וְכוּ', וְכִמוּ שְׁמִבְּאָר לְעִיל קִצַּת מִזֶּה.
וּמִבְּאָר שֶׁם שָׁגַם כָּל הַבְּרִיאָה הִיְתָה עַל-יְדֵי כְּמָה צְמֻצוּמִים רַבִּים לְאִין
מִסְפָּר שְׁגָלָה הָאִוֵּר וְהַחֲזִירוּ וְכוּ'. וְלֹא נִשְׁאַר רַק רֶשֶׁם וְכוּ', וְכֹל זֶה עוֹבֵר עַל
הָאָדָם וּמִשָּׁם מִשְׁתַּלְשֵׁל כָּל רַבּוּי הָעֲלִיּוֹת וְהִירִידוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד. וּמִי
שְׁאוּחִז עֲצָמוּ בְּהַצְּדִיק וְאִינוּ מֵיֵאֵשׁ עֲצָמוּ בְּשׁוּם אַפֵּן וּמִתְחַזֵּק בְּכָל פְּעַם
מִחֲדָשׁ יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְעוֹלָם. וְהַעֲקֹר בְּכַח הַבֵּית הַמְּדַרְשׁ הַנִּזְכָּר לְעִיל כִּנְזָכָר
לְעִיל:

וְזֶה סְמִיכוֹת הַפְּסוּקִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל שְׁאַחַר שְׁאָמַר ה' מַעֲוֹן אֶתְּהָ הִיְתָה
לָנוּ בְּדוֹר וְדוֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבֵּית הַמְּדַרְשׁ הַנִּזְכָּר לְעִיל שֶׁהוּא הַמַּעֲוֹן
לְהַתְּחַבֵּא וְלָנוּס לְשֵׁם בְּכָל דּוֹר וְדוֹר כִּנְזָכָר לְעִיל. אָמַר אַחַר כֵּן בְּטָרִם הָרִים
יוֹלְדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וַתִּבֵּל, הִיְנוּ קִדְּם הַתְּחַלַּת הַבְּרִיאָה. וַיִּמְעוֹלִם וְעַד עוֹלָם
אֶתְּהָ אֵל הִיְנוּ שֶׁאֶתְּהָ הוּא אֶחָד קִדְּם שְׁבָרַתְּ הָעוֹלָם וְאֶתְּהָ אֶחָד לְעוֹלָם
הַבָּא לְנֻצַח. וְכֹל הַבְּרִיאָה הִיְתָה רַק עַל-יְדֵי צְמֻצוּמִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל.
וּמִחֲמַת זֶה תִּשָּׁב אֲנוֹשׁ עַד דְּכָא וַתִּאֲמַר שׁוּבוּ בְּנֵי-אָדָם. כִּי עֵקֶר תִּקּוּן
הַתְּשׁוּבָה הוּא עַל-יְדֵי אֲמוּנָה, עַל-יְדֵי שְׁיֻדְעִים וּמֵאֲמִינִים כִּי מַעֲוֹלָם וְעַד
עוֹלָם אֶתְּהָ אֵל וְסוּף כָּל סוּף יִתְתַּקֵּן הַכֹּל רַק צְרִיכִין אֵיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת
מִלְּמִטָּה וְכוּ' וְכִנְזָכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן תִּשָּׁב אֲנוֹשׁ עַד דְּכָא עַד דְּכָדוּכָא שֶׁל נֶפֶשׁ,
שְׁאֵפְלוּ עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר עַד דְּכָדוּכָא שֶׁל נֶפֶשׁ, עִם כָּל זֶה וַתִּאֲמַר שׁוּבוּ
בְּנֵי-אָדָם. כִּי תִמִּיד יֵשׁ תִּקְוָה כְּמוֹ שֶׁפִּתּוּב אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי וְאַתֶּם בֵּית
יַעֲקֹב לֹא כְּלִיתֶם. כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֲתִמּוֹל כִּי יַעֲבֹר וְכוּ'. הִיְנוּ
שְׁכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם אֲפֵלוּ אִם יַחֲיָה אֶלֶף שָׁנִים כְּמוֹ אָדָם הָרֵאשׁוֹן
הַכֹּל הוּא כְּיוֹם אֲתִמּוֹל כִּי יַעֲבֹר, הִיְנוּ כְּמוֹ שְׁחוֹלְפִין הַיָּמִים יוֹם אַחַר יוֹם
וְיוֹם אֲתִמּוֹל יַעֲבֹר וּבֹא יוֹם שְׁאַחֲרָיו, וְכֵן כָּל יְמֵי עוֹלָם, שְׁכָל זֶה בְּחִינַת
הַתְּגָלוֹת אִוֵּר אִין סוּף שְׁמֻשָּׁם כָּל אִוֵּר הַיּוֹם וְהַעֲלָמוֹ וְכוּ'. וְכִמוּ שְׁמִבְּאָר
לְעִיל שְׁזָהוּ בְּחִינַת אֲתֶם נֹצְבִים הַיּוֹם, כְּיוֹם הַזֶּה שֶׁהוּא מֵאֲפִיל וּמֵאִיר וְכוּ'.
וּמִשָּׁם כָּל כַּח הַיֵּצֵר הָרַע לְהַעֲלִים, וּמִשָּׁם כָּל הַנְּסִיווֹת וְהַצְּרוּף שֶׁל הָאָדָם.
אֲבָל מִדָּה טוֹבָה מְרַבָּה וְה' יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו מְצַמֵּם עֲצָמוּ בְּכָל יוֹם מֵאִין
סוּף עַד אִין תְּכִלִּית וּמֵאִיר בְּלֵב הָאָדָם וּמַעֲוֹרְרוֹ לְשׁוּב וְכוּ', כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה (בְּסֻפָּה פָּרָק הַחֲלִיל) בְּכָל יוֹם יִצְרוּ שֶׁל אָדָם
מִתְּחַדֵּשׁ עָלָיו וְאֵלְמֵלֵא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ וְכוּ'. שְׁזָה נִמְשָׁד

מהתגלות האור והעלמו הנזכר לעיל. אבל עתה עקר תלוי בכל יום ויום בהאדם הבעל בחירה שצריך לצמצם בעצמו אור אין סוף וכו' ולזהר ממחשבות רעות וכו', וכל זה נעשה בכל יום ויום וכו' וכנזכר לעיל. ועל-כן כל מה שעובר על האדם אפלו באלף שנים שבודאי עובר עליו עליות וירידות לאין מספר, הכל הוא כיום אתמול כי יעבר. כי כל העליות וירידות הם בחינת העלמת האור של יום אתמול וחוזר ומאיר יום שאחריו, שזה בחינת תפלת המנחה שהוא בחינת תשובה. וכן כל דרגא ודרגא הוא בחינת מדות וימים. ובין מדה ומדה ובין דרגא ודרגא עובר מה שעובר וכמו שמבאר במקום אחר. והצדיק שעומד בנסיון בשלמות כראוי אשרי לו. אבל שאר העולם שבאים לנפילות וירידות גמורות חס ושלום על-ידי זה וכו', אף-על-פי-כן לכלם יש תקווה כל זמן שאוחזין בהצדיק האמת על-ידי שנכללין בתוך בית מדרשו הקדוש שהוא בחינת מעון אלה היית לנו וכו' כנזכר לעיל. ועל-כן על-ידי זה תשב אנוש עד דכא אפלו בתכלית הירידה בדכדוכא של נפש וכו' וכנזכר לעיל:

אות ע

והעקר על-ידי שמרגיש עניותו וכו' בחינת ה' דלת הוות. ואז דיקא אתחזרת ואתעבדת ה'. וזה כה אמר ה' השמים כסאי וכו' איזה בית אשר תבנו לי וכו' ואל זה אביט אל עני ונכה רוח. כי עקר בנן הבית דקדשה וקיומו הוא על-ידי זה על-ידי עני ונכה רוח וכו'. שזהו בחינת מה שמבאר לעיל בענין קרבן מנחה שהוא קרבן עני שהוא יקר מאד בעיני ה' יתברך שזהו בחינת מנחת העמר וספירה וכו'. כי עקר תכלית הבית-המקדש והמשכן הם הקרבנות. ועקר הקרבן המבחר מכלם הוא עשירית האיפה שהוא קרבן עני ודל, שלא גלה סוד זה אפלו לאברהם אבינו כנזכר לעיל. ועל-ידי זה עקר בנן הבית-המקדש וקיומו, שהוא על-ידי הקרבנות. וכן עתה עקר בנן בית המדרש וקיומו הוא על-ידי תפלה לעני הנזכר לעיל שזהו בחינת מאן דזעיר הוא רב. כי רק על-ידי זה שמרגיש שפלותו באמת לטובה ולא לרעה להתקרב ולא להתרחק וכנזכר לעיל, על-ידי זה דיקא הוא בכלל אנשי הבית המדרש שקבלו חדושי תורה הנפלאים שמלאים עצות וכו', שעל-ידי זה זוכין לתקן בחינת הצמצומים הנזכרים לעיל לקבל אור האין סוף על-ידי זה בהדרגה ובמדה ולהשמר ממחשבות רעות וכו' עד שיגלה מלכותו יתברך בעולם וכו' כנזכר לעיל. נמצא שעקר בנן הבית-המקדש וכן בנן הבית המדרש הנזכר לעיל שהוא מקדש מעט, הוא על-ידי עני ונכה רוח דיקא שרק הם ממשיכים שכירתו עליהם כמו שכתוב ואת דכא ושפל רוח וכו'. וזהו שאמר הכתוב הנזכר לעיל השמים כסאי והארץ הדם רגלי, ועל-כן בודאי לפי נוראות גדולתי

אֵיזָה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנֶנּוּ לִי וְאֵיזָה מְקוֹם מְנוּחָתִי וְכוּ'. וְכִמוּ שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה הוּן
הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַיִם הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָלוּךְ אֵף כִּי הַבַּיִת הַזֶּה וְכוּ'. אַךְ אֵל זֶה אֲבִיט
אֵל עֲנֵי וְנִכְה רֹחַ, כִּי רַק הָעֲנַיִים וְנִכְה רֹחַ הֵם מִתְקַנְיִם הַצְּמֻצוּמִים בְּכַח
הַצְּדִיק הָאֱמֶת, שְׁעַל-יָדֵי זֶה מִמְשִׁיכִין שְׂכִינַת אֱלֹקוֹתוֹ בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה
שְׁזָהוּ עֵקֶר קִדְשֵׁת הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ וְכוּ' וְכִנְזָכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן אָמַר דָּוִד וְאֲנִי
בְּעֲנֵי הַכִּינּוּתִי לְבַיִת אֱלֹקֵי וְכוּ'. בְּעֲנֵי דִיקָא, כִּי דִיקָא עַל-יָדֵי שְׁהַחְזִיק אֶת
עֲצָמוֹ תִמְיֵד לְעֲנֵי וְאֲבִיוֹן כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב בְּסִפְרֵי תַהֲלִים פְּעָמִים אִין מְסַפֵּר וְאֲנִי
עֲנִי וְאֲבִיוֹן. כִּי יַחֲדָא וְעֲנִי אֲנִי וְכוּ' וְכֵן הִרְבֵּה. עַל-יָדֵי זֶה דִיקָא הַכִּינּוּתִי לְבַיִת
אֱלֹקֵי אֶלְף כְּפָרִים וְכוּ' וְכִנְזָכָר לְעִיל:

אות עא

נִמְצָא שֶׁעֵקֶר כָּל הַתְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל הוּא עַל-יָדֵי הַקְּבוּץ הַקְּדוּשׁ וְכוּ'
כִּי עַל-כֵּן כָּתַב שֵׁם בְּתוֹרָה הַנִּזְכָּרֵת לְעִיל שֶׁכָּל זֶה בְּחִינַת צִיצִית
תְּכַלֵּת וְכוּ'. כִּי צִיצִית מְקַבֵּץ נְדָחִים שְׁזָהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁמְקַבְּצִין הָאֲרֻבַּע
צִיצִית אֶצֶל וְהַבִּיאֵנוּ לְשֵׁלֹם מֵאֲרֻבַּע כְּנָפֹת הָאֲרָץ וְכוּ' כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב בְּכּוֹנּוֹת,
וְכִמוּ שְׂכֵתוֹב וְהַחְזִיקוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים בְּכִנּוּף אִישׁ יְהוּדִי וְכוּ', שֶׁלְּמִדּוֹ רְבוּתֵינוּ
זְכוּרִים לְבִרְכָה מְזִה שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יִהְיֶה לוֹ שְׁנֵי אֲלָפִים וְשִׁמּוֹנֶה מְאוֹת
עֲבָדִים עַל-יָדֵי שְׁיַחְזִיקוּ בְּאֲרֻבַּע כְּנָפֹת הַטְּלִית וְכוּ'. כִּי צִיצִית הוּא בְּחִינַת
תְּקוּן הַצְּמֻצוּמִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל-יָדֵי הַקְּבוּץ שֶׁל הַבַּיִת הַמְּדֻרָשׁ
הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַצְּדִיק הָאֱמֶת שְׁזָהוּ בְּחִינַת קִדְשֵׁת אֲרָץ-יִשְׂרָאֵל וּבַיִת-הַמְּקֻדָּשׁ
וְכוּ'. וְעַל-כֵּן מְבַקְשִׁין אֲזוֹ וְתוֹלִיכֵנוּ מִהֲרָה קוּמְמִיּוֹת לְאֲרָצֵנוּ וְכוּ':

אות עב

וְזֶה בְּחִינַת הָאֲרֻבַּע דְּגָלִים שֶׁהִלְכוּ סָבִיב לְמִשְׁכַּן שֵׁשׁ הָאֲרוֹן עִם עֲשָׂרֵת
הַדְּבָרוֹת, וְהִלְכוּ בְּאֲרֻבַּע רֹחוֹת הָעוֹלָם רְאוּבוּ לְדָרוֹם וְיִהוּדָה לְמִזְרָח וְכוּ'.
כָּל זֶה בְּחִינַת צִיצִית שֶׁהֵם בְּאֲרֻבַּע כְּנָפֹת כְּנֻגַד אֲרֻבַּע רֹחוֹת הָעוֹלָם, שֶׁהֵם
נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת ד' דְּאֶחָד, מִבְּחִינַת אֲרֻבַּע אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר
פְּשוֹט כְּפוֹל וְכוּ', שְׁעַל-יָדֵי זֶה תְּקוּן הַצְּמֻצוּמִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, שֶׁצָּרִיכִין
לָזֶה שְׁיַתְּקַבְּצוּ יַחַד כָּל נַפְשוֹת יִשְׂרָאֵל הַכְּלוּלִים בְּשֵׁשׁ רְבוּא אוֹתִיּוֹת
הַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּן בִּינְיָהֶם הַלֵּךְ הָאֲרוֹן עִם הַתּוֹרָה שֶׁכְּלוּלָה בְּעֲשָׂרֵת הַדְּבָרוֹת.

כִּי הָאֲרֻבָּעָה דְגָלִים עִם הָעֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת, הֵם בְּחִינַת שִׁיר פְּשוֹט כְּפוּל מְשֻׁלֵּשׁ מֵרִבְעָה וְעֶשְׂרֵה מִיְיָ נִגְיָנָה, שֶׁכֵּל זֶה בְּחִינַת צִיצִית בְּחִינַת תִּקּוּן הַצְּמֻצוֹם, שֶׁנִּזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ וּלְהַאֲרִיכְוֹ בְּנוֹ אֹרֶךְ הַיּוֹם סוּף בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה בְּאִפְסוֹ שְׂנוּכָל לְקַבְּלוֹ לְחַיִּים וְלֹא לְמוֹת וְכוּ', עַד שֶׁנִּזְכָּה לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, שֶׁזֶהוּ כָּלֵל קִבְּלַת הַתּוֹרָה בְּשָׂבוּעוֹת שֶׁנִּקְרָא עֲצֵרֶת לְשׁוֹן מַלְכוּת כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר. וְעַל-כֵּן קוֹרִין פְּרֻשֵׁת בְּמִדְבַר קִדְּם עֲצֵרֶת שֶׁנִּכְלָלִין יַחַד בְּאַהֲבָה שֶׁזֶה בְּחִינַת הָאֲרֻבָּעָה דְגָלִים הַכְּתוּבִים שֶׁם בְּפֻרְשֵׁת בְּמִדְבַר. וְעַיִן בְּמִדְרָשׁ רַבָּה פְּרֻשֵׁת בְּמִדְבַר וּבִשְׁאָרֵי דְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה מֵהַ שְׁהַפְּלִיגוּ בְּמַעֲלַת הָאֲרֻבָּעָה דְגָלִים וְהַכֵּל שֶׁנִּדְּעָה לְעַנְּן הַתּוֹרָה הַנּוֹכְרֶת

אות עג

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת בְּיוֹם. וְזֶה בְּחִינַת קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה. כִּי קְרִיאַת שְׁמַע בְּכָלֵל הוּא בְּחִינַת יְחֻדָּא עֲלָאָה בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה. וּתְפִלָּה בְּחִינַת יְחֻדָּא וּבֵיתָא תַּתָּאָה. כִּי כָּלֵל כְּפִיּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע הוּא בְּחִינַת יְחֻדָּא אָבָא וְאִמָּא שְׁהֵם חֲכָמָה וּבִינָה כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ הַמּוֹחִין (כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּכְפִיּוֹת) שֶׁזֶה בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה. כִּי עַל-יְדֵי שְׂאוּמְרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְכוּ', עַל-יְדֵי זֶה אָנוּ מְגַלִּין אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא יְחִיד וּמְיֻחָד. וְאִף-עַל-פִּי שְׁעַל-יְדֵי זֶה אָנוּ מְמַשִּׁיכִין אֱמוּנָתוֹ בְּלִבֵּנוּ הַיָּטֵב, אֲבָל עַדִּין לֹא זָכִינוּ לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם. כִּי עֵקֶר הַצְּמֻצוֹם שֶׁהִיָּה בְּשִׁבִיל הַבְּרִיאָה, הָעֵקֶר בְּשִׁבִיל לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ. וְעֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּגִלוֹת מַלְכוּתוֹ הוּא, כְּשֶׁכֵּל בְּאֵי עוֹלָם מְקַבְּלִים עַל מַלְכוּתוֹ בְּאַהֲבָה, כְּמוֹ שֶׁיְהִיָּה בִּימוֹת הַמְּשִׁיחַ וּלְעֵתִיד לְבוֹא שִׁיתְקַיֵּם וְהִיָּה ה' לְמִלְכָּךְ עַל כָּל הָאָרֶץ וְכוּ', כִּי אֵין מִלְכָּךְ בְּלֹא עִם. וְעַל-כֵּן כָּל מֵה שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט מַלְכוּתוֹ בְּיוֹתֵר עַל כָּל בְּאֵי עוֹלָם, זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַמַּלְכוּת שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה הָיוּ כָּל הַצְּמֻצוּמִים וְכָל הַבְּרִיאָה שֶׁהִיָּתָה בְּחֲכָמָה נִפְלְאָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן בְּקְרִיאַת שְׁמַע אִף-עַל-פִּי שֶׁמְגַלִּין אֱלֻקוֹתוֹ וּמַלְכוּתוֹ עַל-יְדֵי שְׂאוּמְרִים ה' אֱלֻקֵינוּ ה' אֶחָד, וּמְכֻוֹנִין בְּד' דְּאֶחָד לְהַמְלִיכֵנוּ בְּכָל הַשָּׁשָׁה קְצוּוֹת, אִף-עַל-פִּי-כֵן הַכֵּל הוּא בְּכַח עַדִּין, שֶׁאָנוּ מְאֻמִּינִים זֹאת בְּלִבֵּנוּ הַיָּטֵב. אֲבָל עַדִּין אָנוּ צְרִיכִין עֲבוּדָה גְּדוּלָּה לְהַמְשִׁיךְ הַחֲכָמָה שֶׁבִּלְבָב לְצִיר עַל-יְדֵי זֶה כָּל הַמַּדּוֹת שְׁהֵם הָעוֹלָמוֹת, שֶׁהוּא לְהַגְבִּיר הַחֲכָמָה שֶׁבִּלְבָב שְׁהֵם מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת שְׁהֵם יִצָּר טוֹב עַל הַטְּפָשוֹת יָב שְׁהֵם חֲכָמוֹת רְעוֹת שְׁהֵם הַיִּצָּר הָרַע, וְלַעֲבֹד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא יִתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ בְּשְׁלֵמוֹת עֲלֵינוּ וְעַל כָּל בְּאֵי עוֹלָם. וְזֶה בְּחִינַת פְּרֻשִׁיּוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע שְׂאוּמְרִים אַחֵר כֶּךָ וְאַהֲבַת, וְהִיָּה אִם שְׂמוּעַ וְכוּ'. שֶׁאָנוּ מְקַבְּלִים עֲלֵינוּ עַל מַלְכוּת שְׂמִים בְּאוֹהֲבַת, וְאַחֵר כֶּךָ עַל מַצּוּוֹת בְּוְהִיָּה אִם שְׂמוּעַ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה. הִיָּנוּ שֶׁאָנוּ מְקַבְּלִים עֲלֵינוּ לִילְדָה

בְּדַרְךָ זֶה, שְׁעַל-יָדַי שֶׁהִמְשַׁכְנוּ הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה בְּלִבֵּנוּ בַּפְּסוּק שֶׁמַּע
יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת יְחִוּדָא עֲלָאָה, עַל-יָדַי זֶה נִזְכָּה לְקַבֵּל עָלֵינוּ עַל
מַלְכוּתוֹ יְתִבְרַךְ, עַל-יָדַי שֶׁנִּקְבַּל עָלֵינוּ עַל הַמְצוּוֹת וְלִשְׁמֹר עֲצֻמְנוּ מְאֹד
מִמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת הַשְּׁמֵרוֹ לְכֶסֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וְכוּ'.
כִּי כָּל מֵינֵי מַחְשְׁבוֹת רָעוֹת שֶׁהֵם הַיֵּצֵר הָרָע הֵם בְּחִינַת עֲבוּדָה זָרָה וְכוּ' כְּמוֹ
שֶׁמִּבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר. וְאַחַר כֵּן אוֹמְרִים פְּרֹשֶׁת צִיצִית בְּחִינַת תְּכַלֵּת
דְּאֶכְלֵי כֹּלָא וְכוּ', אֲבָל וְאַתֶּם הַדְּבָקִים וְכוּ', שְׁעַל-יָדַי זֶה עָקֵר הַכַּח לְהַגְבִּיר
הַיֵּצֵר טוֹב עַל הַיֵּצֵר הָרָע כְּמוֹבֵן בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּרֶת לְעִיל. וְאַחַר כֵּן אוֹמְרִים
אֲמַת וְנִצִּיב וְכוּ' לְהַסְמִיךְ גְּאֻלָּה לְתַפְלָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁאֲנוּ מְקַבְּלִין כַּח
הַצְּדִיק הָאֲמַת שֶׁהוּא מֹשֶׁה מְשִׁיחַ שֶׁהוּא הַגּוֹאֵל הַרְאֲשׁוֹן, וְהוּא יֵהִי
הַגּוֹאֵל הָאַחֲרוֹן, כִּי רַק בְּכַחוֹ אָנוּ יְכוּלִין לְהַתְגַּבֵּר, עַד שֶׁנִּזְכָּה לְגַלוֹת מַלְכוּתוֹ
בְּשִׁלְמוֹת לְכָל בְּאֵי עוֹלָם. כִּי כָּל בְּרֶכֶת אֲמַת וְנִצִּיב מְדַבֵּר מִזֶּה שְׁאֲנוּ מְעִידִין
וּמוֹדִים שְׁאֲמַת וְנִצִּיב וְנִכּוֹן וְקִיָּם וְכוּ' הַדְּבָר הַזֶּה וְכוּ' וּדְבָרָיו חִיִּים וְקִיָּמִים
וְכוּ' עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בְּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ, שֶׁהֵם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת
שֶׁקִּבְּלָנוּ מִפִּי מֹשֶׁה וּמִפִּי הַצְּדִיקִים שֶׁבָּאוּ אַחֲרָיו שֶׁקִּבְּלוּ מִמֶּנּוּ וְכוּ'.
וּמִדְּבָרִים מִיְצִיאַת מִצְרַיִם וּקְרִיעַת יַם-סוּף שֶׁהִיָּה עַל-יָדַי מֹשֶׁה, שְׁעַל-יָדַי
כָּל זֶה נִתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁמְסִימִין יַחַד כָּלֶם הוֹדוּ
וְהִמְלִיכוּ עָנוּ וְאָמְרוּ ה' יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד וְכוּ'. וְכֵן בְּבִרְכַת אֲמַת וְאֱמוּנָה
עֲרֵבִית שֶׁאוֹמְרִים וּמַלְכוּתוֹ בְּרִצּוֹן קִבְּלוּ עָלֵיהֶם וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה וְכוּ', כִּי הַשִּׁירָה מִבְּחִינַת שִׁיר פְּשׁוּט כְּפוּל וְכוּ' שֶׁנִּתְגַּלָּה
עַל-יָדֵי הַתְּגַלוֹת מַלְכוּתוֹ בְּשִׁלְמוֹת וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר שָׁם. וְאִז מִתְחִילִין
לְהַתְּפַלֵּל כִּי עָקֵר שְׁלְמוֹת מַלְכוּתוֹ הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּחִינַת וְאֲנִי תְּפִלָּה. כִּי
עָקֵר הַתְּגַלוֹת מַלְכוּתוֹ יְתִבְרַךְ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם הוּא עַל-יָדֵי תְּפִלָּה שֶׁיִּשְׂרָאֵל
מִתְּפַלְּלִין שְׁעַל-יָדֵי זֶה יְכוּלִין לְשַׁנּוֹת הַטֵּבַע. שְׁעַל-יָדֵי זֶה יוֹדְעִין כָּל בְּאֵי
עוֹלָם כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים וְשִׁלֵּיט בְּעוֹלָמוֹ וְעוֹשֶׂה רִצּוֹן יִשְׂרָאֵל הַמִּתְּפַלְּלִים
לְפָנָיו (וּכְמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר):

אות עד

וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים תִּכְף אַחֵר שֶׁמַּע יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם
וָעֶד בְּלַחֲשׁ. כִּי מוֹדִיעִים שְׁעַל-יָדֵי זֶה שְׁאֲנוּ מְקַבְּלִים עָלֵינוּ אֱלֻקוֹתוֹ עַל-יָדֵי
שֶׁמַּע יִשְׂרָאֵל וְכוּ' שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה, עַל-יָדֵי זֶה נִזְכָּה לְגַלוֹת
מַלְכוּתוֹ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם וָעֶד, אֲפֹלוּ לְהַרְחוֹקִים מִהַקְדָּשָׁה מְאֹד.
שֶׁזָּהוּ עָקֵר בְּחִינַת בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד שֶׁהוּא בְּחִינַת צִיָּקִי
קְדָרָה וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים בְּלַחֲשׁ כִּי עֲדִין לֹא
זָכִינוּ לָזֶה, עַל-כֵּן צְרִיכִין לְהַסְתִּיר הַדְּבָר שֶׁלֹּא יִתְגַּרָה עִמָּנוּ חֵס וְשָׁלוֹם. כִּי
עֲדִין צְרִיכִין לְעַמֵּד בְּמַלְחָמָה לְהַגְבִּיר הַמַּחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת שֶׁהֵם הַיֵּצֵר טוֹב עַל

ההפך וכו' כנזכר לעיל. שבו עוסקין באמירת ואהבת והיה אם שמוע וכו' ויאמר וכו' כנזכר לעיל. ואחר כך באמת ונציב להמשיך פח הצדיק בחינת משה משיח שממנו הכל וכו' כנזכר לעיל. אבל עקר התגלות המלכות הוא על-ידי התפלה כנזכר לעיל. וכן מובן בפונות שבקריאת שמע ממשיכין מחין כדי לבנותה. אבל עקר בנינה ויחודה וכו' הוא על-ידי התפלה ועין שם והבן היטב:

אות עה

ועקר התקון על-ידי תשובה. ועקר התשובה הוא על-ידי פח הצדיק, כי בלעדו אין אנו יכולין להרים ידנו ורגלינו. אבל גם הצדיק אי אפשר לו לגמר חפצו בשלמות עמנו כי אם על ידנו כשאנו מתגברים להתקרב אליו וכו', כי בהכרח שיהיה איזה אתערוותא דלתתא כל שהוא על כל פנים וכנזכר לעיל. אבל כל מי שאוחז את עצמו בהצדיק ובכל מה שעובר עליו הוא מתחזק עצמו כאשר הזהיר כמה פעמים שאיך שהוא יתחזק וכו', אזי הוא תמיד בכלל בעלי תשובה, וכל הירידות והנפילות וההתרחקות נהפכים לעליות והתקרבות בבחינת זדונות נתהפכין לזכיות וכו'. כי דיקא מחמת שירד למקומות רעים ומגנים פאלה בעוונותיו וגם משם אחז את עצמו בהצדיק ולא נתרחק ממנו חס ושלוס, על-ידי זה הצדיק מעלה אותו, ומעלה משם על ידו דיקא ניצוצות הנפולין מאד מאד שלא היה אפשר להעלותן זולתו וכו'. כי על-ידי זה נעשין פלים וכו' וכנזכר לעיל:

כי תשובה הוא בחינת אמא אוזפת מאנהא לברתא. הינו כי אמא היא בינה בחינת ביתא עלאה, וברתא בחינת מלכות בחינת ביתא תתאה שהיא בחינת תפלה, שאי אפשר למלכות בחינת ביתא תתאה להתגבר על כל הסטרא אחרא והחולקים וכו' כי אם על-ידי זה הצדיק שזכה להגביר בשלמות היצר טוב על היצר הרע וכו', עד שזכה לקבל מלכותו יתברך בשלמות. והוא זוכה לתפלה בשלמות שעל-ידי זה יש לו פח להכניע כל הצרים והרודפים כל החוחים והקוצים הסובבים וכו'. כי עקר המלחמה והפלי זין הוא על-ידי התפלה (כמו שמבאר במקום אחר סימן ב' לקוטי חלק א). אבל אין מי שיזכה לזה לתפלה בשלמות כי אם הצדיק הגדול וכו', בבחינת כרוזא כריז בכל יומא מאן דקטיל לחויא קדמא יהבין ליה ברתא דמלכא דאיהו צלותא כמו שאיתא בתקוני זהר. אבל רב ישראל אפלו הכשרים, מפל שפן וכו' בודאי רחוקים מפלי זין הזה שהוא התפלה. רק כל פחם על-ידי הצדיק הזה שעל ידו מכניסם שיהיו בכלל בעלי תשובה, שעל-ידי זה מקבלים פח ללחם מלחמות ה', בבחינת אמא אוזפת מאנהא לברתא המזכר בהתורה הנזכרת לעיל. הינו שאף-על-פי שאין לו

בְּעֲצֻמוֹ כָּלִי זֵין מִחַמַּת שְׁלֵא עֲמַד בְּמִלְחָמָה הַנְּזַכֶּרֶת לְעִיל לְהַגְבִּיר
הַמְחַשְׁבוֹת טוֹבוֹת וְכוּי, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֲתָה מְקַבֵּל כַּח בְּרַחֲמֵי מִבְּחִינַת
בִּינָה לְבָא שְׁהִיא בְּחִינַת אִמָּא שְׁהִיא אוֹזְפֵת מְאֵנָה לְבִרְתָּא לְבְּחִינַת
הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבְּעָלִי תְּשׁוּבָה הַנְּזַכֶּרִים לְעִיל, שְׁיִהְיֶה לָהֶם כַּח לְלֶחֶם עִם
הַצָּרִים וְכוּי, אֶף-עַל-פִּי שְׁמַצַּד עֲצָמָם אֵין לָהֶם כָּלִי זֵין שְׁהוּא שְׁלֵמוֹת
הַתְּפִלָּה כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת יוֹם-כְּפוּר שְׁהוּא עֶקֶר בְּחִינַת תְּשׁוּבָה,
שְׁהוּא יוֹם הַכְּפוּרִים תְּרִין אִמָּא וּבִרְתָּא סְלִקִין כְּחֻדָּא כְּמוֹ שְׁאִיתָא בְּזִהַר
הַקְּדוּשׁ, הֵינּוּ כְּנִזְכָּר לְעִיל שְׁהִי יִתְבָּרַךְ מוֹחֵל עוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַכְּפוּרִים
עַל-יְדֵי בְּחִינַת תְּשׁוּבָה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְרַחֵם שְׁאֶף-עַל-פִּי שְׁלֵא זָכְכוּ הַמִּדּוֹת
טוֹבוֹת שְׁצָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ מִבִּינָה לְמַלְכוּת וְכוּי, שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר שְׁלֵמוֹת
הַמַּלְכוּת כְּנִזְכָּר לְעִיל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּרַחֲמֵי אִמָּא וּבִרְתָּא סְלִקִין כְּחֻדָּא
וְכִנְזָכָר

אות עו

וְעַל-כֵּן מְסִימִין בְּיוֹם הַכְּפוּרִים הִי הוּא הָאֱלֹקִים שְׁבַע פְּעָמִים, וְאוֹמְרִים
שְׁמַע וּבְרוּךְ שֵׁם בְּסוּף יוֹם-כְּפוּר אַחַר תְּפִלַּת נְעִילָה בְּקוֹל רָם. שְׁכַל זֶה הוּא
בְּחִינַת מִי עִם זֹאת עוֹלָה שְׁיֵשׁ לְשֵׁנֵי בְּתִים עֲלֶיהָ, שְׁהֵם בְּחִינַת שְׁמַע וּבְרוּךְ
שֵׁם שְׁאוֹמְרִים עֲתָה בְּקוֹל רָם. כִּי אֵין מְתִירָאִין מֵהֶם עֲתָה, כִּי אִזּוֹ נִסְלַח
עוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁבַע פְּעָמִים הִי הוּא הָאֱלֹקִים כְּנִגְדַּךְ כָּל הַשְּׁבַע
מִדּוֹת שְׁצָרִיכִין לְזָכְרְכֶם כְּנִזְכָּר לְעִיל, וְעַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר הַתְּגִלוֹת מַלְכוּתוֹ
כְּנִזְכָּר לְעִיל. אֲבָל אֲנַחְנוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הֵרַבִּים לֹא זָכִינוּ לְבָרָרִם וְקִלְקַלְנוּ הַכֹּל.
אֲבָל עֲתָה בְּכַח יוֹם-כְּפוּר שְׁמַחֵל לָנוּ עוֹנוֹתֵינוּ וְנִתְהַפְּכוּ לְזִכְיוֹת, נַחֲשָׁב
כְּאֵלוּ בְּרַרְנוּ כָּל הַשְּׁבַע מִדּוֹת עַד שְׁאֲנוּ מְגַלִּין אֱלֹקוֹתוֹ וּמַלְכוּתוֹ לְכָל בְּאֵי
עוֹלָם, שְׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׁבַע פְּעָמִים הִי הוּא הָאֱלֹקִים שְׁהוּא הַתְּגִלוֹת מַלְכוּתוֹ
לְכָל בְּאֵי עוֹלָם. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים שְׁבַע פְּעָמִים כְּנִגְדַּךְ הַשְּׁבַע מִדּוֹת שְׁעַל-יְדֵי
זֶה שְׁמְבָרְרִין אוֹתָן כְּרַאוּי נִתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַכְשָׁו בְּכַח יוֹם-
כְּפוּר שְׁהוּא סְלִיחַת עוֹנוֹת שְׁנִמְשָׁךְ בְּכַח הַצְּדִיק, עַל-יְדֵי זֶה נַחֲשָׁב כְּאֵלוּ
בְּרַרְנוּם וְכִנְזָכָר

אות עז

ועל-כן עקר שלמות התפלה הוא ביום-כפור שמתפללין אז חמש תפלות מה שלא נמצא בכל השנה. כי התפלה בחינת תשובה, הוא בחינת ה' כמו שמבאר שם. ועתה ביום-כפור זוכין לתכלית שלמות התפלה, ועל-כן מתפללין חמש תפלות כנגד בחינת ה' הנזכר לעיל. ועל-כן התפלה הנוספת היא נעילה שהיא גם-כן בחינת תפלת מנחה, כי זמן תפלת נעילה היא בזמן תפלת מנחה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי כל תקון התשובה היא בבחינת תפלת מנחה כנזכר לעיל. ועל-כן מוסיפין להתפלל בזמן המנחה שתי פעמים ליחד ביתא עלאה וביתא תתאה, שעקר כללותם הוא על-ידי בחינת תשובה שהוא בחינת תפלת המנחה וכנזכר לעיל. ועל-כן אחר כך אחר נעילה אומרים שמע וברוך שם בקול רם, ושבע פעמים ה' הוא האלקים שהם התגלות מלכותו בשלמות וכו' וכנזכר לעיל:

אות עח

וזה בחינת מה שאומרים בשבועות ההתחלה והסוף של כל סדרא ושל כל מסכתא וכו'. כי ההתחלה של כל ספרי קדש הוא בחינת ביתא עלאה, והסוף הוא בחינת ביתא תתאה. כי כבר מבאר קצת שביתא עלאה זה בחינת בינה לבא שמצמצם אור האין סוף לקבלו בהדרגה וכו'. אבל עדין אין זה שלמות עד שמתגבר על המחשבות רעות שהם היצר הרע כראוי, ועובד ה' בהדרגה כראוי ואז מגלה מלכותו יתברך שהוא בחינת ביתא תתאה. ואז דיקא מי עם זאת עולה וכו' כנזכר לעיל. ועל-כן ההתחלה של כל סדרא וספר קדש, הוא בחינת ביתא עלאה, כי כל ספרי קדש של התורה הקדושה הם בחינת המשכת אור האין סוף לגלות מלכותו כראוי שזה עקר תכלית ספרי התורה כנזכר לעיל. ועל-כן התחלת הסדרא או המסכתא זה בחינת התחלת הארת אור האין סוף, על-ידי צמצומי אותיות התורה שזה בחינת ביתא עלאה. כי עדין לא נגמר המכון שבזה הסדר או המסכתא עד הגמר, שהוא בחינת שעדין לא נתברר הברור הטוב מן הרע שהוא לברר יצירה לטוב מן יצירה לביש וכו', עד סוף הסדר או המסכתא שאז נגמר המכון בסדר זה או במסכתא זאת, שעל-ידי זה נתגלה מלכותו שהוא בחינת ביתא תתאה. וכו' בכל סדרא ובכל מסכתא:

כי זה ידוע שכל התורה הקדושה היא בכל אדם ובכל זמן ובכל מקום. כי בכל אדם ובכל יום וכו' נעשה בחינות אלו המבארין בתורה הנזכרת לעיל, וכמו שנתבאר קצת לעיל מזה. כי בכל יום מאיר בלב האדם אור האין סוף לעוררו לשוב לה' יתברך וכו', וזה בכל אדם ובכל דרגא ובכל זמן. וכל מה שאנו לומדין בהתורה הקדושה שבכתב ובעל פה מבראשית עד לעיני כל ישראל, וכן ספרי נביאים וכתובים וש"ס משנה וכו', בכלם צריך

שְׁתַּהִיָּה כְּנִתְנֵנוּ בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעִין לִיָּה לְהַפִּיר אוֹתוֹ וַיִּתְבַּרַּךְ שֶׁהוּא עַל-יַדֵּי
בְּחִינַת הַנְּזָכָר לְעִיל, עַל-יַדֵּי הַמְּשַׁכֵּת אוֹר הָאֵין סוּף בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה עַל-
יַדֵּי צְמֻצוּמֵי אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הַהִתְחַלָּה הִיא בְּבְחִינַת
בֵּיתָא עֲלָאָה וְהַסּוּף בְּבְחִינַת בֵּיתָא תַּתְּאָה. וְכָלֵל הַסְּדֵר אוֹ הַמְּסַכְתָּא הוּא
בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הָאוֹר בְּהַדְרָגָה מִמִּדָּה לְמִדָּה וְכוּ' עַל-יַדֵּי הַתְּגַבְרוּת יִצְיָרָה
לְטוֹב עַל יִצְיָרָה לְבִישׁ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן עֲכָשׁוּ בְּשָׁבוּעוֹת אַחַר שְׁסַפְרֵנוּ אַרְבַּעִים
וְתִשְׁעָה יְמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת אַרְבַּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה (כְּמוֹ
שְׁמִבְאָר בְּמִקּוּם אַחֵר), כְּדִי לְצֵאת מִזִּהְמַת מִצָּרִים וְכוּ'. וְכֵן כָּל אֶחָד צָרִיךְ
לְצֵאת מִזִּהְמַתוֹ שְׂזָהוּ בְּחִינַת תְּשׁוּבָה עַל-כֵּן עֵתָה אָנּוּ עוֹסְקִין רַק בְּהִתְחַלָּה
וְהַסּוּף שֶׁהֵם בְּחִינַת מִי עִם זֹאת עוֹלָה בֵּיתָא עֲלָאָה עִם בֵּיתָא תַּתְּאָה. שְׂזָהוּ
בְּחִינַת יוֹם-כְּפוּר שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם הַחֲמֻשִּׁים בְּחִינַת יוֹבֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת
תְּשׁוּבָה כְּפִדּוּעַ. הֵינּוּ מָה שְׁמִבְאָר לְעִיל שְׁבַכְתָּ הַצְּדִיק יֵשׁ לָנוּ כַּח לְהַעֲלוֹת
בֵּיתָא תַּתְּאָה עִם בֵּיתָא עֲלָאָה אֶף-עַל-פִּי שְׁלֵא בְּרַנּוּ בְּאֲמֻצַּע כָּל הַמִּדּוֹת
כְּרָאוּי שְׂזָהוּ בְּחִינַת יוֹם-כְּפוּר וְכוּ' וְכַנְזָכָר לְעִיל:

אות עט

וְזֶה בְּחִינַת מָה שְׁמִבְאָר שֶׁם עַל פְּסוּק יְשִׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֲרַח, שֶׁהַצְּדִיק רָץ
בְּמַהֲלֵירוֹת זֶה הַדְּרָךְ וְכוּ' עֵין שָׁם. הֵינּוּ שְׁתַּכְּף כְּשִׁישְׁרָאֵל יוֹצֵאִין מִחֲכָמוֹת
חִיצוֹנִיּוֹת וּמִמַּחְשָׁבוֹת רַעוֹת כָּל אֶחָד כְּפִי מָה שְׁמַתְגַּבֵּר לְצֵאת מֵהֵם, תַּכְּף
רָץ הַצְּדִיק כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֲרַח וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל, וּמַתְקֵן אֶת כָּל הַדְּרָךְ שֶׁהִיָּה
זֶה צָרִיךְ לִילֵךְ בְּזִמְן שֶׁהִיָּה נְזוּף וְכוּ'. וְאַזִּי מַעֲלָה אוֹתוֹ בְּבְחִינַת מִי עִם זֹאת
עוֹלָה. אֶף-עַל-פִּי שְׁלֵא בְּרַר הַמִּדּוֹת כְּרָאוּי, אֲדַרְבָּא קַלְקַל הַרְבֵּה כְּמוֹ
שְׁקַלְקַל. כִּי הוּא רָץ וּמַדְלֵג בְּכַחוֹ עַל הַכָּל בְּבְחִינַת קוֹל דּוֹדֵי הֵנָּה זֶה בָּא
מַדְלֵג עַל הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת וְכוּ'. וּמַעֲלָהוּ עַל-יַדֵּי בְּחִינַת אֲמָא
אוֹזְפַת מְאֵנְהָא לְבֵרְתָא וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל. הֵינּוּ שְׁמִזְכָּהוּ לְגַלוֹת מַלְכוּתוֹ
וַיִּתְבַּרַּךְ בְּעוֹלָם וּלְהַמְשִׁיךְ בְּלָבוּ הַתְּנוּצָצוֹת אוֹר הָאֵין סוּף, שְׂזָהוּ בְּחִינַת
כְּלָלִיּוֹת בֵּיתָא תַּתְּאָה וּבֵיתָא עֲלָאָה אֶף-עַל-פִּי שְׁלֵא בְּרַר הַמִּדּוֹת וְכוּ' כְּנִזְכָּר
לְעִיל. רַק הָעֵקֶר שֶׁעַל כָּל פְּנִים יְהִיָּה לוֹ אֵיזָה אֲתַעְרוּתָא דְלַתְּתָא קִצַּת עַל-
יַדֵּי שְׂאוּחֵי עֲצָמוּ בְּהַצְּדִיק וּמַתְיַגַּע בְּכָל פַּעַם לְבָרַח מִהַמְּחַשְׁבוֹת רַעוֹת וְכוּ',
שְׁגַם זֶה יָקָר מְאֹד אֲצֵל הִ' וַיִּתְבַּרַּךְ כְּמוֹ שְׁמִבְאָר בְּמִקּוּם אַחֵר שְׂזָהוּ בְּחִינַת
כִּי עֲלִיד הַרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם וְכוּ', בְּחִינַת בְּשׂוֹא גַלְיוֹ אֲתָה תִּשְׁבַּחֵם וְכוּ' עֵין שָׁם:

אות פ

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁמִבְּאֵר לְעִיל בְּעֲנַן מַעְלַת הַהֲלִיכָה עַל קִבְרֵי צַדִּיקִים הַגְּדוֹלִים, כִּי הַצַּדִּיק עֹמֵד בְּמִלְחָמָה בְּחַיָּיו וְשֹׁבֵר כָּל הַיְצָרִין רָעִין וְכוּי עַד שְׂזָכָה עַל-יָדֵי מַעֲשָׂיו לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, שְׁעַל-יָדֵי זֶה עוֹלָה גַם בֵּיתָא עֲלָאָה כְּנֻזְכָּר לְעִיל. וְאִזּוּ זֹכָה בַּיּוֹם הַסְּתַלְקוּתוֹ לְהַסְתַּלֵּק לְעֲלָא וּלְעֲלָא לְמַקּוֹם שְׁנִסְתַּלֵּק. וְשֵׁם אֵין מַעֲשֵׂה וְעִבְדָּא לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ עַל-יָדֵי זֶה רַק מִתְעַנֵּג עַל ה' וְכוּי אֲשֶׁרִי לוֹ. אֲבָל כְּבָר מְבֹאֵר בְּסִימָן ז' שְׁעָקֵר שְׁלֵמוֹת הַצַּדִּיק הוּא שְׁאֵפְלוּ כְּשֶׁהוּא לְמַעְלָה מְעַלָּה שְׁיִהְיֶה לְמַטָּה גַם-כֵּן וְכוּי. כִּי חִפְצוֹ וְתִשׁוּקָתוֹ תְּמִיד לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ בְּעוֹלָם, שְׂזָה רְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁבִשְׁבִיל זֶה בְּרָא הַכֹּל כְּנֻזְכָּר לְעִיל. אֲבָל לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ אֵי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יָדֵי עֲבָדוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שְׁבִזָּה הָעוֹלָם וְכְנֻזְכָּר לְעִיל, וְשֵׁם בְּמַקּוֹם הַצַּדִּיק אֵין מַעֲשֵׂה וְעִבְדָּא. עַל-כֵּן כָּל שְׁעִשׂוּעֵיו כְּשֶׁבֵּא אָדָם הַשֶּׁפֶל מִזָּה הָעוֹלָם אֶפְלוּ אִם הוּא גְרוּעַ מְאֹד וּמִשְׁתַּטַּח עַל קִבְרוֹ וּמִבְּקֵשׁ שְׁיִשְׁיבְנוּ בְּתִשׁוּבָה וִיתְקַנּוּ, שְׂאִזִּי תִכְף עַל-יָדֵי הַהֲתַעֲוֹרָרוֹת הַזֶּה הוּא עוֹשֶׂה מַה שְׁעוֹשֶׂה וּמַעֲלֵהוּ בְּבַחֲנִיַת מִי עִם זֹאת עוֹלָה הַנֻּזְכָּר לְעִיל, שֶׁהוּא מַעֲלֵהוּ אֶף-עַל-פִּי שְׁלֵא בְּרַר הַמִּדּוֹת אֲדַרְבָּא קְלִקְלָם. כִּי הַצַּדִּיק יֵשׁ לוֹ כַּח לְזָה לְתַקּוֹן הַכֹּל עַל-יָדֵי עֵצָם יִגִּיעַתוֹ וּמִסִּירַת נַפְשׁוֹ בְּזָה הָעוֹלָם בְּיִסּוּרִים וְסִגּוּפִים קָשִׁים בְּשִׁבִיל ה' יִתְבָּרַךְ וּבְשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל עַד שְׁעִשֶׂה תִשׁוּבָה בְּשִׁבִיל כָּל יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹת. וְכִמוֹ שְׁמַצִּינוּ שְׂאֵמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי יְכוּלְנִי לְפָטֵר כָּל הָעוֹלָם וְכוּי. וְאֵלְמִלֵּי יוֹתָם בֶּן עֲזַיְהוּ עַמִּי, יְכוּלְנִי לְפָטֵר גַּם לְהַבָּא עַד הַסּוּף וְכוּי, רַק הָעָקֵר שְׁיִהְיֶה לְהָאָדָם שְׁבִזָּה הָעוֹלָם אִיזָה אֲתַעֲרוּתָא דְלִתְתָּא מַעֲט עַל כָּל פְּנִים וְכְנֻזְכָּר לְעִיל. כִּי בְּלֵא אֲתַעֲרוּתָא דְלִתְתָּא כָּלֵל אֵי אֶפְשָׁר, כִּי כָּל הַשְּׁבִירָה הִיְתָה רַק עַל-יָדֵי זֶה שְׁלֵא הִיָּה שׁוּם אֲתַעֲרוּתָא דְלִתְתָּא וְכְנֻזְכָּר לְעִיל:

אות פא

וְזֶה אֲמַרְתָּ לִיהוָה אֲדַנִּי אַתָּה. הוּי אַדְנִי הֵם בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה וּבֵיתָא תִתְתָּא. כִּי הוּי הוּא שֵׁם הָעֵצָם שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר אֵין סוּף שְׁמֵאִיר עַל-יָדֵי בְּחִינַת אֶהְיָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצְּמֻצוּם שְׂזָה בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה. אַדְנִי בְּחִינַת בֵּיתָא תִתְתָּא בְּחִינַת מַלְכוּת. הֵינּוּ שְׁדוּד אֵמֵר לְנַפְשׁוֹ שְׂרָאוּי לָךְ לֹמֵר לְה' לְשֵׁם הָעֵצָם בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה אַדְנִי אַתָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת בֵּיתָא תִתְתָּא עִם בֵּיתָא עֲלָאָה בְּחִינַת מִי עִם זֹאת עוֹלָה שְׂזָה עָקֵר הַשְּׁלֵמוֹת. אֲדָ טוֹבְתִי בַל עֲלִיד, כִּי לֹא זָכִיתִי לְזָה בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים שְׁלִי כִי הֵלֵא אֲדַרְבָּא קְלִקְלִתִּי הַרְבֵּה בְּעוֹנוֹתֵי הַרְבִּים. אֲדָ לְקִדּוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה וְאֲדִירִי כָּל חִפְצֵי בָם שְׁכָל כַּחֵי לְזָה לְכָלֵל בֵּיתָא תִתְתָּא עִם בֵּיתָא עֲלָאָה שֶׁהוּא

בְּחִינַת אֲמֵרַת לִיהוָה אֲדַנִּי אֶתְּהַ פְּנֹזְכָר לְעֵיל, הוּא רַק פֶּח הַצְּדִיקִים
הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה וְכוּ'. כִּי הֵם יְכוּלִים לְכַלֵּל בֵּיתָא תַּתְּאָה עִם
בֵּיתָא עֲלָאָה שְׁזוּכָה לְזֶה אֶפְלוּ מִי שֶׁלֹּא תִקְוֵן הַמְּדוּת, אֲדַרְבָּא קִלְקֵל הַרְבֵּה.
כִּי הֵם כְּבָר עָשׂוּ תְּשׁוּבָה בְּשִׁבִיל כָּל הָעוֹלָם רַק שְׁאֲנוּ צְרִיכִין לְבוֹא אֵלֵיהֶם
כְּדֵי שְׁיִהְיֶה לָנוּ אֵיזָה אֲתַעְרוּתָא דְלַתְּתָא וְכַנְזְכָר לְעֵיל:

ערבית:

תפלת

אות פב

וְזֶה בְּחִינַת תַּפְלַת עֲרַבִית שֶׁתִּקְוֵן יַעֲקֹב אֲבִינוּ. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וַיִּפְגַּע בְּמִקּוֹם
וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. כִּי הַשְּׁלֵשָׁה אַבּוֹת גְּלוּ אֶלְקוּתוֹ
וּמְלֻכוּתוֹ בְּעוֹלָם. וְעַקֵּר הַתְּגַלּוּת אֶלְקוּתוֹ וּמְלֻכוּתוֹ יִתְבַּרַךְ, הוּא עַל-יַדֵּי
בְּחִינַת הַתְּקוּנִים הַמְּבֹאָרִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמּוּשׁ הַנְּזַכָּרֵת לְעֵיל. שֶׁהוּא עַל-יַדֵּי
שְׁמֻצְמָמִין אִזְרָה הָאִין סוּף וְכוּ' וְנִזְהָרִין מִמַּחְשְׁבוֹת רְעוּת וְכוּ', שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת
תַּפְלָה כְּמוֹ שֶׁמְבֹאָר שֶׁם וְכַמְבֹאָר לְעֵיל. וְעַל-כֵּן כָּל אֶחָד מֵהָאֲבוֹת תִּקְוֵן
תַּפְלָה אַחַת. אַבְרָהָם תִּקְוֵן שְׁחֵרִית שְׂאֵז מֵאִיר אִזְרָה יוֹם שְׁנִמְשָׁד מֵאִזְרָה אִין
סוּף שֶׁהוּא אִזְרָה כָּל הָאִזְרוֹת. אֲבָל אֵי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ מֵרַבּוּי אִזְרָה. וּמִחֲמַת זֶה
נִכְשַׁל אֲדָם הָרֵאשׁוֹן עַל שֶׁלֹּא צִמְצַם הָאִזְרָה כְּרֵאשׁוֹי וְהִסְתַּכַּל בְּמָה דְלֹא הָיִי
לִיָּה רְשׁוֹ כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בַּתְּקוּנֵי זֶהר. וּבִפְרָט מָה שֶׁלֹּא שְׁמַר הַמַּחְשְׁבָה כְּרֵאשׁוֹי
כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא שֶׁם בַּתְּקוּנֵי זֶהר אֲדָם הָרֵאשׁוֹן בְּמַחְשְׁבָה חָאב וְכוּ'. וְעַל-יַדֵּי
זֶה נִפְגְּמָה תַּפְלַתוֹ שֶׁהָיָה צְרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל בְּשִׁבִיל תִּקְוֵן הָעוֹלָמוֹת כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא
בְּכַתְּבֵי הָאֲרִי' ז"ל. וְאָף-עַל-פִּי שֶׁשָּׁב בַּתְּשׁוּבָה אַחַר כָּד, וְכֵן אַחַר כָּד הָיִי
כְּמָה צְדִיקִים גְּדוֹלִים, אֲבָל לֹא עָסְקוּ בַּתְּקוּוֹן הָעוֹלָם לְגַלּוּת אֶלְקוּתוֹ
וּמְלֻכוּתוֹ בְּעוֹלָם הַגְּשָׁמִי הַזֶּה כְּמוֹ אַבְרָהָם אֲבִינוּ, שֶׁהוּא הָיָה הָרֵאשׁוֹן
שֶׁעָסַק בַּתְּקוּוֹן הַצְּמֻצוּמִים הַנְּזַכָּרִים לְעֵיל בְּאֶפְסוֹן שֶׁיִּגְלָה אִזְרוֹ יִתְבַּרַךְ
בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה וְכוּ'. עַד שֶׁיִּגְלָה מְלֻכוּתוֹ לְכָל, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י עַל פְּסוּק ה'
אֶלְקֵי הַשָּׁמַיִם וְאֶלְקֵי הָאָרֶץ, שֶׁבַתְּחִלָּה לֹא הָיָה נִקְרָא כִּי אִם אֶלְקֵי הַשָּׁמַיִם
רַק עַל-יַדֵּי אַבְרָהָם נִקְרָא וְאֶלְקֵי הָאָרֶץ. כִּי הוּא גִלָּה אֶלְקוּתוֹ בְּעוֹלָם. וְעַל-
כֵּן הַתְּחִיל אַבְרָהָם בַּתְּקוּוֹן הַתַּפְלָה, כִּי עַקֵּר הַתְּגַלּוּת מְלֻכוּתוֹ יִתְבַּרַךְ הוּא
עַל-יַדֵּי תַּפְלָה כְּנֹזְכָר לְעֵיל. וְהוּא תִקְוֵן תַּפְלַת שְׁחֵרִית שְׂאֵז נִמְשָׁכִין כָּל תַּקְוֵנֵי
הַתַּפְלָה שֶׁהֵם עֲלִית כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ' כְּמְבֹאָר בַּפְּנוּת. וְעַקֵּר הַתְּקוּוֹן שֶׁתִּקְוֵן

אברהם וכן כל האבות היה בשביל העולם. כי בודאי גם הצדיקים הקדמונים נח ומתושלח ושם ועבר וכי עסקו בתפלה, אבל לא המשיכו תקון התפלה לכל באי עולם לגלות מלכותו בעולם. ואברהם הוא הראשון שגלה מלכותו לכל העולם, שזה עקר התגלות המלכות כי אין מלך בלא עם כנזכר לעיל. ועל-כן התחיל בתקון התפלה ותקן תפלת שחרית שהיא בחינת התגלות אורו ותברך על-ידי כל תקוני התפלה שבשחרית שאז עקר תקון התפלה בכל תקוניה כמובן בפונות. כי אז נמשכין המחין בכל התקונים לכל הזוכים לזה בעבודתם וכי. כי המחין הם בחינת אור יום כידוע. כי יש יתרון לחכמה וכי כיתרון האור וכי. ואחר כך בא יצחק אבינו והוסיף לתקן תפלת המנחה שאז כבר נסתלקו המחין ולא נשאר כי אם רשימו, כי אז מתחיל היום לערב וכי וכמו שמבאר לעיל. וזה בחינת הסתלקות המחין שהוא אפלו אצל צדיקים גמורים בין דרגא לדרגא וכי כנזכר לעיל. והוא המשיך אז תקון התפלה כדי להתחזק בתפלה בעת שמתחילין המחין להסתלק ולא נשאר רק רשימו וכי. ועקר התקון הוא בשביל החלושי פח שצריכין לשוב בתשובה. ועקר התשובה היא בעת שרואין שהדעת נסתלק מחמת פגמיו כל אחד כפי מה שפגם ולא נשאר רק איזה רשימו שזוכר עדין שצריכין לחשב על תכליתו וכי. וזה בחינת תפלת המנחה שתקן יצחק בעת כי ינטו צללי ערב עד אשר לא תחשך השמש, שהוא בחינת הסתלקות המחין לגמרי אפלו הרשימו וכי וכמבאר מזה הרבה לעיל. אבל יעקב בחיר שבאבות הוסיף לתקן גם תפלת ערבית, שהוא בחשכת לילה אחר שכבר שקעה החמה ונחשך השמש וליליא פרישא גדפהא על עלמא, שזה בחינת הסתלקות המחין שהם אור יום, לגמרי אפלו אצל הצדיקים. ותקן אז תפלת ערבית שנוכל לעסק בתקון התגלות מלכותו גם אז. ועקר התקון בשביל העולם. כי כל האבות עסקו בתקון העולם להחזיר כל העולם בתשובה להשיב כלם אליו ותברך שיקבלו עליהם על מלכותו מכל מקום שהם. והעקר הוא יעקב שהיתה מטתו שלמה וזכה להעמיד כלל ישראל בעולם. אבל ידע ברוח הקדש שעתידים לחטא, על-כן התגבר ותקן תפלת ערבית שהיא בעת חשכת לילה, שאפלו מי שנפל לחשך ממש, שהוא בחינת אריכת הגלות של עכשו שהוא בחינת וחשך על פני תהום, בחינת במחשכים הושביני וכי, גם אז נוכל להמשיך תקון התפלה שהוא בחינת תשובה בחינת התגלות מלכותו כנזכר לעיל. כי גם חשך לא יחשך ממך ולילה כיום יאיר וכי. וזה תקן בעת שפגע במקום כמו שכתוב ויפגע במקום וילן שם וכי, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שתקן אז תפלת ערבית. כי השיג שעקר כל הקלקולים נמשכין מרבוי אור שעל-ידי זה היתה שבירת כלים וכי. וזה על-ידי שלא היתה אתערותא דלתתא. ועל-כן צריך כל אחד לצמצם האור וכי, אבל צריכין שיהיו הצמצומים כתקונן ושישמר עצמו מאד ממחשבות רעות שהם עקר היצרון רעים וכי כנזכר לעיל. ויעקב אבינו זכה לתקון המחשבה שהיא תקון הברית יותר מכל האבות, כי היתה מטתו שלמה עד שזכה לראשית אוננו וכי שזה עקר תקון המחשבה. ומעצם קדשתו הגדולה זכה להוריד עצמו לעמק הנפילות של כל ישראל של כל אחד ואחד בכל דור ודור עד עקבות משיחא:

כי זה מובן בדברי רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות שכל מה שהצדיק גדול וקדוש יותר הוא יכול להוריד את עצמו יותר לכל הנופלים וכו' לעסק בתקונם. ועל-כן יעקב דיקא תקן תפלת ערבית שהיא בעת החשך הגמור כנזכר לעיל. ועקר התקון שהוא מאיר בלב ישראל שאפלו בתכלית החשך הגמור צריכין להתחזק לעסק בתפלה, כי לית רעותא טבא דאתאבד. כי עקר התקון על-ידי אתערותא דלתתא, על-כן כל תנועה וכל נקדה ונקדה טובה שהאדם מנתק עצמו מרע לטוב, הכל יכול להרים ולקבץ לתוך בית הקדשה, אף-על-פי שבינו לבינו בין הנקדות טובות נעשה עמו מה שנעשה, אף-על-פי-כן צריך להתחזק לחטף בכל פעם נקדות טובות כל מה שיוכל כל ימי חייו מתוך עמק החשך. כי הצדיק בחינת יעקב מרים ומקבץ ומאסף הכל לתוך בית הקדשה ובונה מהם בנינים נפלאים על-ידי שמעלה בחינת אתערותא דלתתא ממקומות נמוכים פאלה, שזה עקר שלמות חשיבות אתערותא דלתתא. כי כל מה שהדרגא נמוך יותר ויותר, כמו כן יקר וחשוב יותר ויותר כשעולה משם איזה התעוררות ונקדה טובה לה' יתברך, שהיא בחינת אתערותא דלתתא שהוא עקר תקון העולמות וכו' כנזכר לעיל. ועל-כן עוסק יעקב בבנין הבית השלישי שאנו מקוים שיתקיים לנצח שזה עקר התקון של כל העולמות שכלם תלויים בזה העולם. והעקר בישראל על-ידי שישונו לה' יתברך בכח הצדיק בחינת יעקב כלל ישראל העוסק בתקונם:

אות פג

כי עקר תקון כל הנזכר לעיל הוא על-ידי המשפן ובית-המקדש שהוא בחינת הבית כנסת ובית מדרש של ישראל שהם מקדש מעט, ועקר הוא הבית המדרש הנקרא על שם הצדיק האמת שבכל דור וכנזכר לעיל (באות סח סט) ויכמו שמבאר במדרש בפתיחת איכה על פסוק ואת כל בית גדול זה בית מדרשו של רבי יוחנן בן זפאי וכו', ומקדם הזכיר שם במדרש ארבע מאות שמונים ואחד בתי מדרשות שהיו בירושלים כמנן מלאתי וכו', אבל מדרשו של רבי יוחנן בן זפאי קורא בית גדול, כי כל קדשת הבתי מדרש כלולין בו וכנזכר לעיל. כי על-ידי קדשת הבית המדרש כל מי שזוכה להכלל בהקבוץ הקדוש הזה, על-ידי זה כל נקדה ונקדה טובה שזוכה אפלו מתוך עמק החשך וכו', הכל מקבץ הצדיק לתוך הבנין הקדוש שעוסק בבנינו שהוא בחינת בנין המשפן ובית-המקדש שבונה בכל עת. ועל-ידי זה גם הוא יהיה לעם ויהיה נכלל בתוך הקבוץ הקדוש, שעל-ידי זה עקר בנין הבית-המקדש שיבנה במהרה בימינו שיהיה נבנה בזכות יעקב אבינו. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שבית ראשון ושני היו בזכות אברהם ויצחק, אבל בית-המקדש השלישי שאנו מקוים

יְהִיָּה בְּזָכוֹת יַעֲקֹב שֶׁהִיָּתָה מִטָּתוֹ שְׁלָמָה וְלֹא יַחֲרַב לְעוֹלָם. וְעַל-כֵּן תִּתְקַן יַעֲקֹב תִּפְלַת עַרְבִית כְּשִׁפְגַע בְּמָקוֹם שֶׁהוּא מְקוֹם הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ שֶׁעָסַק אָז בְּתַקְוֹנוֹ וּקְרָאוֹ בַּיִת כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב אִין זֶה כִּי אִם בַּיִת אֱלֹקִים כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּהּ. כִּי עֲקָר תִּתְקַן בְּנִין הַבַּיִת הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא בְּחִינַת הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁלֹּא יְהִיָּה אַחֲרֶיהָ גְלוּת, הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת תִּפְלַת עַרְבִית שֶׁתִּתְקַן אָז שֶׁהִיא בְּחִינַת שִׁתְּקָן שֶׁיְהִיָּה לָנוּ כַּח לְהַתְעוֹרֵר בְּתַפְלָה שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה בְּחִינַת הַתְּגַלּוּת מְלֻכוֹתוֹ אֶפְלוּ מִתּוֹךְ עֵמֶק הַחֹשֶׁךְ וְכוּ' כְּנִזְכָּר

אות פד

כִּי עֲקָר כָּל הַתְּקוּנִים הֵם עַל-יְדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא כְּנִזְכָּר לְעִיל, כִּי הִ' יִתְבַּרְךָ רוּצָה שֶׁדִּיקָא אֲנַחְנוּ נַעֲבֹד אוֹתוֹ מְזֶה הָעוֹלָם, וְכְמוֹ שֶׁאָמַר אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ לְכַמָּה מֵאֲנָשִׁי אִם הִיָּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוּצָה לְעַבֵּד אֶת עַצְמוֹ בְּעַצְמוֹ לֹא הִיָּה צָרִיךְ אוֹתוֹ וְכוּ'. אֲבָל זֶה יְדוּעַ שֶׁקִּשָּׁה וְכַבֵּד מְאֹד לְהֶאָדָם לְעַבֵּד אֶת ה' יִתְבַּרְךָ כִּי הֵיָצַר הָרַע מִתְּגַבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט מְאֹד, וּבִפְרִט עַל כָּל מִי שֶׁרוּצָה לְכַנֵּס בְּעִבּוּדָת ה' יִתְבַּרְךָ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּהּ עַל פְּסוּק כִּי הַגְּדִיל לַעֲשׂוֹת שֶׁפֶשֶׁט יָדוֹ בְּגְדוּלִים וְכוּ'. וְעַל-כֵּן בְּהִכָּרַח שִׁיְהִיָּה סִיוֵעַ מְלַעֲלָא, וּבְאַמֶּת הַכָּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב מִי הַקְּדִימִנִי וְאַשְׁלֵם, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיכִין אֵיזָה הַתְּעוֹרְרוּת מְלֻמְטָה עַל כָּל פְּנִים. וְזֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַבִּין כָּלֵל אֵיךְ הַכָּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ וְאַף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיכִין אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא, זֶהוּ נִפְלְאוֹת תְּמִים דְעֵים וְכַמְבַּאֵר מְזֶה בְּמָקוֹם אַחֵר. וְעַל-כֵּן יִקָּר וְחָשׁוּב מְאֹד אֲצֵל ה' יִתְבַּרְךָ כָּל הַתְּעוֹרְרוּת וְהַתְּעוֹרְרוּת שֶׁל כָּל אָדָם מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא. וְכַמּוּבָא הַרְבֵּה בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּהּ בְּגִמְרָא וּמִדְרָשִׁים שֶׁהִ' יִתְבַּרְךָ מְבַקֵּשׁ מִיִּשְׂרָאֵל פְּתִחוּ לִי כַּמַּחֲט סְדֻקִית וְאַנִּי אֶפְתַּח לָכֶם וְכוּ'. כִּי תִתְכַּף שֶׁהָאָדָם מִתְעוֹרֵר בְּתַפְלָה וְעִבּוּדָה בְּאַמֶּת כָּל שֶׁהוּא מִתְעוֹרֵר תִּתְכַּף אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲלָא הַרְבֵּה, כִּי הִבָּא לְטָהָר מִסִּיעִין אוֹתוֹ. וְעַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ לוֹ כַּח לְהַתְעוֹרֵר עוֹד, וְכְמוֹ כֵּן נִמְשָׁךְ אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲלָא יוֹתֵר וְכוּ'. וְזֶה עֲקָר בְּחִינַת הַיְחוּדִים הַנִּעֲשִׂים מִכָּל הַתְּפִלוֹת וְהַעֲבֻדוֹת שֶׁהוּא מֵה שְׁמִתִּיחַד אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא עִם אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲלָא וְכוּ' כְּמוּבָן בְּפִנּוֹת. וְזֶה הַשִּׁיג אָז יַעֲקֹב כְּשִׁפְגַע בְּמָקוֹם הַהוּא שֶׁהוּא מְקוֹם הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ, וְכַמּוּבָן לְמִשְׁכֵּל בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּהּ שֶׁאָמְרוּ וּמִדּוּעַ לֹא עִכְבוּהוּ כְּשֶׁעָבַר שָׁם, וְהַשִּׁיבוּ, אֵיחֻוֹ לֹא יְהִיב דְעִתִּיָּה לְהַתְּפַלֵּל וּמִן הַשָּׁמַיִם יַעֲבֹוהוּ. אֵיחֻוֹ עַד חֲרֹן אַזִּיל, כִּד מִט לְשָׁם אָמַר וְכוּ'. יְהִיב דְעִתִּיָּה לְמִיְהַדָּר, וְקִפְצָה לוֹ הָאֶרֶץ וּבְאַה לְקִרְאוֹתוֹ וּפְגַע בְּמָקוֹם וְכוּ'. הֵינּוּ כִּי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הִיָּה לוֹ אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא לְהַתְּעַבֵּב שָׁם לֹא רָצוּ לְעַכְבּוֹ מִן הַשָּׁמַיִם, עַד אֲשֶׁר נָתַן אֵל לְבוֹ לְחֹזֵר לְשָׁם, וְתִתְכַּף נִתְעוֹרֵר אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲלָא

לְקָרְבוּ וּבֵא הַמָּקוֹם לְקִרְאתוֹ. וְאִזּוּ רָאָה גְדֹל עֲצָם נִפְלְאוֹת עֲנִין אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא שְׁעַל-יָדַי זֶה נַעֲשֶׂה אֲתֵעְרוּתָא דְלַעֲלָא וְעִקְרוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה שְׁשָׁם כָּל הַיְחֻדִים כַּיְדוּעַ. וְאִזּוּ הִשִּׁיג בְּעֲצָם הַשְּׂגָתוֹ שֶׁגַם כָּל הַתְּעוֹרְרוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת מַעֲמָקַי עִמָּקַי מְקוֹמוֹת הַנְּפֹלִים וְהַרְחוּקִים מְאֹד גַּם זֶה יָקָר מְאֹד. וְעַל-כֵּן תִּקְוֶן אִזּוּ תִּפְלֵת עֲרֵבִית שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקְוֶן זֶה כַּנִּזְכָּר לְעִיל:

אות פה

וְזֶה וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיִּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשְּׁמֶשׁ. כִּי כִּשְׁפָגַע בַּמָּקוֹם שְׁבָא לְקִרְאתוֹ מְקוֹם הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא הַבְּנִין הַשְּׁלִישִׁי שִׁיתְקִים וְאִזּוּ הִשִּׁיג עֲצָם מְרִירוֹת אֲרִיכַת הַגְּלוּת שִׁיְהִיָּה מִקְדָּם. שְׁזֵהוּ בְּחִינַת וַיִּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשְּׁמֶשׁ שְׁמֵרִמּוֹ עַל חֲשֻׁכַת מְרִירוֹת הַגְּלוּת בְּגוּף וְנִפְשׁ כְּמוֹ שְׁדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה וּמּוּבָא בְּדַבְרֵינוּ זְכוֹרֵנוֹ לְבִרְכָה. וְעַל-כֵּן תִּקְוֶן אִזּוּ תִּפְלֵת עֲרֵבִית עַל-יָדַי שֶׁהִבִּין אִזּוּ עֲצָם יָקָרַת וְחֲשִׁיבוֹת אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא אֲפִלוּ מַעֲמָקַי עִמָּקַי הַחֲשָׁד אֲפִלָּה וְכוּ' כַּנִּזְכָּר לְעִיל. וְאִזּוּ וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרֵאֲשׁוֹתָיו, בְּחִינַת הַנִּיצוּצוֹת וְהַנְּפֹשׁוֹת הַנְּפֹלִין שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּשֻׁבָתָא אֲבָנֵי קִדְשׁ בְּרֵאשׁ כָּל חוּצוֹת, וַיִּשֶׂם מְרֵאֲשׁוֹתָיו שֶׁהֵעֱלָם וַיִּקְשָׁרֵם בְּמַחְשַׁבְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה, כִּי כֹּלָּא בְּמַחְשַׁבָּה אֲתַבְּרִירוּ. וְאִזּוּ וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא שֶׁהוּרִיד אֶת עֲצָמוֹ לְכָל הַמְּקוֹמוֹת הַנְּמוּכִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, לְבַרֵּר וּלְהַעֲלוֹת הַנְּפֹשׁוֹת מִשָּׁם. וְאִזּוּ וַיִּחַלֵּם וְהִנֵּה סֵלָם מִצַּב אֲרָצָה וְרֵאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה. שֶׁהָאֲדָם צָרִיד לְצֵאת מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא כְּמוֹ בְּסֵלָם. וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל תִּקְוֶן הַעוֹלָמוֹת עַל-יָדַי אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא דִּיקָא. וְהִנֵּה מְלֶאכִי אֱלֹקִים עֲלִים וַיִּרְדִּים בּוֹ. מְלֶאכִי אֱלֹקִים עוֹלִים בְּחִינַת אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא. מְלֶאכִי אֱלֹקִים יִרְדִּים בְּחִינַת אֲתֵעְרוּתָא דְלַעֲלָא שְׁיִוְרַד מְלַמְעָלָה לְסִיעַ עַל-יָדַי שְׁמִקְדָּם עָלָה מְלַמְטָה לְמַעְלָה אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא. כִּי עַל-יָדַי כָּל הַתְּעוֹרְרוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת דְקִדְשָׁה מְלַמְטָה נְבָרָאִים מְלֶאכִים שְׁזֵהוּ בְּחִינַת מְלֶאכִי אֱלֹקִים עֲלִים מְלַמְטָה לְמַעְלָה. וּבְאֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא אֲתַעַר לְעֵלָא, וְאִזּוּ נִמְשָׁד סִיעַ מְלַעֲלָא שֶׁהוּא מְלֶאכִי אֱלֹקִים הַיּוֹרְדִים מְלַמְעָלָה לְמַטָּה לְסִיעוֹ. וְזֵהוּ בְּחִינַת וְהִנֵּה מְלֶאכִי אֱלֹקִים עֲלִים וַיִּרְדִּים בּוֹ. וְעַל-יָדַי שְׁנַכְלִין אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא עִם אֲתֵעְרוּתָא דְלַעֲלָא, עַל-יָדַי זֶה נַעֲשִׂים כָּל הַיְחֻדִים וְהַתְּקוּנִים כַּיְדוּעַ. וְאִזּוּ וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֹן יֵשׁ ה' בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאֲנִכִי לֹא יָדַעְתִּי. כִּי אֲפִלוּ יַעֲקֹב בְּקִדְשָׁתוֹ הַעֲצוּמָה נַעֲלָם מִמֶּנּוּ וְלֹא יָדַע מִתְחִלָּה עֲצָם קִדְשָׁת הַמָּקוֹם הַהוּא עַד שֶׁנִּתְעוֹרַר מֵעֲצָמוֹ לְחִזֹּר לְכֹאן כַּנִּזְכָּר לְעִיל, וְאִזּוּ בָּא הַמָּקוֹם לְקִרְאתוֹ וַיִּלֶן שָׁם, וְאִזּוּ הִשִּׁיג עֲצָם קִדְשָׁת הַמָּקוֹם הַזֶּה שְׁבוּ תְלוּי תִקְוֶן כָּל הַנְּפֹשׁוֹת הַנְּפֹלִין וְכָל הַעוֹלָמוֹת. וּבְזֵה תִקְוֶן לְהַכְנִיס בְּלֵב כָּל הַנְּפֹשׁוֹת לְדוֹרוֹת עַד הַיּוֹם הַזֶּה, שֶׁאֲפִלוּ הַנְּפֹשׁוֹת הַנְּפֹלִין מְאֹד שְׁסוּבְרִין שְׁבַמְקוֹמָם אִין נִמְצָא ה' יִתְבָּרַךְ, יִדְעוּ וַיִּאֲמִינוּ שֶׁגַם בַּמָּקוֹמָם יֵשׁ ה' יִתְבָּרַךְ,

כִּי מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ רַק שֶׁנֶּעְלָם מֵהֶם. וְשֹׁגִים הֵהֱתַעֲוֲרוּת שְׁלֵהֶם יִקָּר מֵאֵד וְשִׁיּוּכְלוֹ לְמִצָּא ה' יִתְבָּרַךְ בְּכֹל מְקוֹם שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי בְּאֵמֶת יֵשׁ ה' בְּמְקוֹם הַזֶּה רַק שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי מַגְדֵּל הַהֶעֱלָמָה בְּחִינַת וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי. אֲבָל אִם יִתְעוֹרֵר בְּבַחֲיַנַּת אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא יִזְכֶּה לְמִצְאוֹ וְכַנְזָכָר לְעִיל. וְאִזּוּ וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מֶה נֹרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה, שֶׁהַשִּׁיג עֲצָם נֹרָאוֹת הַמְּקוֹם הַזֶּה שֶׁשָּׁם שָׂרְשֵׁי כָּל הַנְּפֹשׁוֹת, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַהֱתַעֲוֲרוּת לְתַשׁוּבָה לְכָל יִשְׂרָאֵל. אִךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיכִין הַתְּעוֹרְרוֹת מְלֻמְטָה כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְאִזּוּ אָמַר אִין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים שְׁמֵרְמִזּוּ עַל הַבַּיִת הַשְּׁלִישִׁי שֶׁיִּבְנֶה בְּזִכְרוֹתוֹ, שֶׁרַק זֶה נִקְרָא בַּיִת לֹא כְּאַבְרָהָם שֶׁקִּרְאוֹ הָרִי וְכוּי כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה, אֲבָל אָמַר בְּלִשׁוֹן 'אִין זֶה' שְׁמֵרְמִזּוּ עַל הַחֲרָבָן שֶׁל שְׁנֵי בְּתִים הָרִאשׁוֹן וְהַשְּׁנִי כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה. לְהוֹדִיעַ שֶׁבּוֹדָאֵי עֵקֶר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי בְּחִינַת בַּיִת הַשְּׁלִישִׁי, אֲבָל עֲדִין 'אִין זֶה', כִּי עֲדִין לֹא בָּאנוּ לְתַקְוֵנוּ, כִּי אִם בַּיִת אֱלֹקִים, כִּי עֲדִין צָרִיכִים תְּקוּנִים הַרְבֵּה עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְבַחֲיַנַּת בַּיִת אֱלֹקִים. וּבְזֶה רְמִזּוּ שֶׁצָּרִיכִין מִקֵּדָם בְּתֵי כְּנַסִּיּוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת הַרְבֵּה שֶׁהֵם מִקֵּדָשׁ מְעַט שֶׁלְשָׁם מִתְקַבְּצִין כָּל הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלְמֻטָּה וְכוּי כְּנִזְכָּר לְעִיל. שְׁעַל-יְדֵי זֶה הַרְבֵּה יִזְכּוּ לְתַשׁוּבָה כְּנִזְכָּר לְעִיל. עַד שֶׁיִּבְנֶה בַּיִת אֱלֹקִים זֶה, וְאִזּוּ יִשׁוּבוּ הַכָּל אֶל ה' וַיִּתְתְּקוּן הַכָּל בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

אות פו

וְזֶה תִּנּוּ עַל לְאֱלֹקִים וְכוּי, אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נִתֵּן עַל וְתַעֲצֻמוֹת לְעַם וְכוּי. וְאִיתָא בְּדַבְרֵי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּסִימָן קִמְזוּ לְעַנְיָן עֲזוֹת דְּקִדְשָׁה שֶׁבִּתְחִלָּה צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְחַזֵּק בְּעֲזוֹת דְּקִדְשָׁה שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת 'תִּנּוּ עַל לְאֱלֹקִים'. וְאִזּוּ ה' יִתְבָּרַךְ מִשְׁפִּיעַ עָלָיו מְלֻמְעָלָה הַתְּחַזְּקוֹת וְעֲזוֹת דְּקִדְשָׁה בְּחִינַת 'אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נִתֵּן עַל וְתַעֲצֻמוֹת לְעַם' וְכוּי עִין שָׁם. נִמְצָא שֶׁאֵלוֹ הַפְּסוּקִים מִדְּבָרִים מְעַנְיָן הַנִּזְכָּר לְעִיל שֶׁצָּרִיכִין אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא כְּדֵי לְעוֹרֵר אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲלָא שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּקוּן כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעֵקֶר תְּקוּן זֶה הוּא עַל-יְדֵי קִדְשַׁת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁאֵנוּ מִמְּשִׁיכִין עָלֵינוּ עַל-יְדֵי הַבְּתֵי מִדְרָשׁוֹת וְכוּי שֶׁהֵם מִקֵּדָשׁ מְעַט כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה שְׁכָתוּב שֶׁם נֹרָא אֱלֹקִים מִמִּקֵּדָשֵׁיךְ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נִתֵּן עַל וְתַעֲצֻמוֹת לְעַם וְכוּי. הִינּוּ שֶׁבִּתְחִלָּה אָמַר תִּנּוּ עַל לְאֱלֹקִים, שֶׁאֵנוּ צָרִיכִין לְהִתְעוֹרֵר מְלֻמְטָה לְתַת עַל לְאֱלֹקִים, שֶׁזֶה בְּחִינַת מֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה יִשְׂרָאֵל מוֹסִיפִין כַּח לְמַעְלָה בְּבַחֲיַנַּת בְּאֱלֹקִים נַעֲשֶׂה חֵיל, וְכַמוֹבֵא בְּסִפְרֵים הַרְבֵּה מְזֶה. וְזֶהוּ עַל יִשְׂרָאֵל גְּאֻתוֹ וְכוּי. שֶׁעֵקֶר מְלֻכּוֹתוֹ וְגְאֻתוֹ בְּחִינַת ה' מְלֻךְ גְּאֻת לְבָשׁ, הוּא עַל יִשְׂרָאֵל, כִּי רַק הֵם מְגַלִּין מְלֻכּוֹתוֹ לְעוֹלָם עַל-יְדֵי עֲבוֹדָתָם כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעוֹז בְּשַׁחֲקִים שְׂדִיקָא עַל-יְדֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנוֹתֵנוּ עַל לְאֱלֹקִים עַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה עוֹז גַּם בְּשַׁחֲקִים בֵּין מְלֻאכֵי שַׁחַק. כִּי עֵקֶר הַתְּגַלּוֹת עַל נֹרָאוֹתֵינוּ יִתְבָּרַךְ הוּא

על-ידי עבודת ישראל למטה פיזוע. ועל-כן נסמך לזה מיד נורא אלקים ממקדשך אל ישראל הוא נתן עז ותעצמות לעם שהוא בחינת אתערוותא דלעלא, שהי' יתברך משפיע ונותן עז ותעצמות יתרה לישראל להתחזק לשאר על עמדם על-ידי שהתעוררו מלמטה לתת עז לאלקים. שעל-ידי זה עקר כל היחודים והתקונים פנזכר לעיל. שכל זה נעשה דיקא על-ידי נוראות קדשת הבית-המקדש והמשכן שנקרא אהל מועד בחינת ונעדתי אליך שם, ששם מתחדין ומתקשרין ישראל עם הי' יתברך, שנכלל אתערוותא דלתתא עם אתערוותא דלעלא בבחינת אני לדודי ודודי לי, בחינת את הי' האמרת היום והי' האמרך וכו'. ועקר יחוד זה הוא בבית-המקדש פנזכר לעיל. וזהו נורא אלהים ממקדשך בחינת מה נורא המקום הזה. כי הוא נוראות נפלאות תמים דעים שעל-ידי זה הוא מחילת וכפרת כל העוונות שהיה בבית-המקדש. ועקר הוא הבית-המקדש שלעתיד שהצדיקי אמת עוסקין בכל דור ודור בבנינו על-ידי הקבוץ הקדוש שלהם בבתי מדרשות שלהם פנזכר לעיל. שעל-ידי זה מכניסים בלב כל אחד אפלו בהגרועים ביותר להתעורר בכל פעם מחדש, ומקבצים לתוך בית הקדשה שלהם כל נקדה ונקדה טובה פנזכר לעיל, עד שמעלין מזה בחינת אתערוותא דלתתא בחינת תנו עז לאלקים וכו' עד שנמשך עליהם עז ותעצמות מלמעלה, בחינת אל ישראל הוא נתן עז ותעצמות לעם פנזכר לעיל. וכל זה על-ידי כח קדשת הבית-המקדש שהוא בחינת בתי מדרשות שזה בחינת נורא אלקים ממקדשך וכו' וכנזכר לעיל:

אות פז

וזהו אלקים מושיב יחידים ביתה, שמרמז על יחודים הנעשים על-ידי עבודת ישראל שעקר היחוד והתקון על-ידי שנכלל אתערוותא דלתתא עם אתערוותא דלעלא פנזכר לעיל. וזהו אלקים מושיב יחידים ביתה דיקא. כי עקר התקון על-ידי בחינת הבית הינו בחינת הבית-המקדש שהוא בחינת הבתי מדרשות של צדיקי אמת פנזכר לעיל. וזהו מוציא אסירים בכושרות שגם אלו האסורים בעוונותיהם בבחינת ישבי חשך וצלמות אסירי עני וברזל גם אותם הוא מוציא בכושרות שיכשרו מעשיהם ויהיו נעשים אנשים כשרים. כי הבתי פנסיות ובתי מדרשות מטהרין הכל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק מה טובו אהלך יעקב משפנתך ישראל פנחלים נטיו מה נחל מטהר אף בתי פנסיות ובתי מדרשות מטהרין וכו'. וכל זה מי שחפץ באמת וחותר להתקרב להי' יתברך ולצדיקים אמתיים. אבל הסר מן הדרך לגמרי ומטעה את עצמו וכו', עליו נאמר אך סוררים שכנו צחיחה, כי בודאי מי שאינו חפץ להתעורר אל

אות פח

וְכָל זֶה מְבֹאֵר בְּפִסּוּקֵי הַפְּטוּרָה תַּעֲנִית צְבוּר שְׁמֹסִים וּבְנֵי הַנֶּכֶר הַנְּלוּיִם עַל ה' וְכוּ'. וְהִבִּיאֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׁמְחֹתִים בְּבֵית תְּפִלְתִּי וְכוּ' כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים. שְׁאַפְלוּ בְּנֵי נֶכֶר וְעַמִּים יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב עַל-יְדֵי קָדְשֵׁת הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁהוּא בֵּית תְּפִלָּה. וְזֶה שְׁמֹסִים שֶׁם נָאֵם ה' אֱלֹקִים מְקַבֵּץ נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד אֶקְבֹּץ עֲלָיו לְנִקְבְּצָיו. הֵינּוּ כֹל זֶה שֶׁכִּתְּבֵנוּ לְמַעַל שֶׁבַּבֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבַּיִת מְדַרְשׁ שֶׁל צְדִיקֵי אֲמֵת שֶׁם ה' יִתְבָּרַךְ מְקַבֵּץ נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל. וְכֹל מֵה שֶׁמְקַבֵּץ נְדָחִים לְשֵׁם עַל-יְדֵי זֶה נִתְיַסַּד עַל מְכוּנֵי הַבַּיִת תְּפִלָּה, עַד שֶׁנִּתְּוַסְּפִין בְּכָל פַּעַם עוֹד נְדָחִים כְּהֵנָּה וְכֵהֵנָּה הַנְּלוּיִם אֲלֵיהֶם בְּבִחִינַת עוֹד אֶקְבֹּץ עֲלָיו לְנִקְבְּצָיו. כִּי עַקֵּר בְּנֵן הַבַּיִת תְּפִלָּה הַנְּזָכָר לְעִיל הוּא עַל-יְדֵי שֶׁמְלַקֵּט נַפְשׁוֹת וְנִקְדוֹת טוֹבוֹת שֶׁעַל-יְדֵי זֶה הוּא בּוֹנֵה בְּחִינַת מְשֻׁכָּן שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּית תְּפִלָּה. וְלִשְׁם הוּא מוֹסִיף לְקַבֵּץ נְדָחִים. וְכֹל מֵה שֶׁנִּקְבְּצִים לְשֵׁם נַפְשׁוֹת יוֹתֵר כְּמוֹ כֵּן נִתְגַּדֵּל וְנִתְחַזַּק כֹּחַ הַבַּיִת תְּפִלָּה עַד שֶׁנִּקְבְּצִין עֲלָיו עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכֵנֶזְכָּר לְעִיל:

אות פט

וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת. כִּי תְּפִלַּת עַרְבִית הוּא מֵה שֶׁתִּקַּן יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּתְּפִלָּה אֲפֵלוּ מִתּוֹךְ עִמְק הַחֲשָׁךְ שֶׁהוּא בְּתִקְוֵי מְרִירַת הַגְּלוּת בְּגוֹף וְנַפֶּשׁ וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עַקֵּר בְּנֵן בֵּית הַשְּׁלִישִׁי שֶׁאֵנוּ מְקוּיִם שִׁיחִיָּה נְבִנָּה בְּזָכוֹת יַעֲקֹב וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת. וְלִכְאוּרָה קֶשֶׁה אִם כֵּן כְּשִׂיאַת הַתְּפִלָּה שֶׁל עַרְבִית הִיא רְשׁוּת, אִם כֵּן מֵה תִּקַּן יַעֲקֹב אֲבִינוּ, וְכִי יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁיֵּשׁ אֲסוּר לְהִתְפַּלֵּל בְּלִילָה. אִךְ יַעֲקֹב אֲבִינוּ צָפָה וְרָאָה עִמְק אַרְיִכַת הַגְּלוּת הַמֵּר הַזֶּה, אִיךְ הַסְּטָרָא אַחֲרָא וְהִיצֵר הָרַע מִתְּפַשֵּׁט מְאֹד מְאֹד בְּכָלֵל וּבְפָרֵט שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת חֲשֻׁכַת לִילָה כְּנִזְכָּר לְעִיל, וְהוּא בְּעֵצָם כְּחוֹ תִּקַּן שְׁגִם אֲזוּ נוֹכַח לְהִתְפַּלֵּל וְלָשׁוּב אֶל ה' שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת תְּפִלַּת עַרְבִית כְּנִזְכָּר לְעִיל. אֲבָל רָאָה שֶׁמַּעֲצָם מְרִירַת הַתְּפַשֵּׁטוֹת הַסְּטָרָא אַחֲרָא וְהַקְּלָפוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֵי אֲפָשָׁר לְתִקַּן לְהַטִּיל עֲלָיו חֵיּוֹב לְהִתְפַּלֵּל אֲזוּ, כִּי אֲזוּ בְּבִחִינַת תִּקְוֵי מְרִירַת חֲשֻׁכַת

לילה הוא בבחינת העדר הדבור, בחינת יונה אלמת, בחינת נאלמתי לא אפתח פי, בחינת נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכי שזה נאמר על זמן הגלות. עד שלולי פח הצדיקים הגדולים בחינת יעקב כבר היו הכל מתנאשים לגמרי מלהתפלל ולשוב אז בהתפשטות תהומות רעים וכי כאלה. וזה תקן יעקב אבינו שהוא בחינת כלל הצדיקים הגדולים כי ממנו יצאו כלם. שבעצם פחו תקן תקנות נפלאות ונראות מאד בעת שלן שם במקום ההוא, וירד למקום שיירד בעת שנתו ומשם עלה למקום שעלה, עד שתקן שאפלו בחשכת לילה ואפלה ממש יתעורר האדם ברצונות חזקים להתפלל ולשוב לה' יתברך ולא יתיאש מן התפלה והצעקה לעולם. כמו שהזהיר אדוננו מורנו ורבינו זכרנו לברכה ואמר רק שלא יתיאש מן הצעקה והתפלה. [אבי מע איז זיד ניט מיאש פון שרייאן, מע שרייט מע בייט וכי], ואז הכל מתהפך לטובה וכי. וזה בחינת תפלת ערבית רשות שתקן יעקב אבינו, כי קדשת יעקב המשרש בכל אחד מישראל שבא מזרעו, הוא בחינת נקדת האמת לאמתו, שהוא בחינת רצון, שהוא בחינת אור הפנים כמו שמבאר במקום אחר. וכמו שכתוב תתן אמת ליעקב, בחינת מבקשי פניו יעקב סלה. על-כן יעקב אבינו בעצם פחו הכניס בלב כל ישראל עד סוף הדורות האחרונים האלה שהם עקבות משיחא שגם עתה במרירות הגלות שהוא בחינת תקף חשכת לילה יסתכל כל אחד על האמת לאמתו, עד שכל אחד יתחזק מכל מקום שהוא ברצונות חזקים וכסופין טובים לה' יתברך, בבחינת זכרתי בלילה שמד ה', בחינת אזכרה נגינתי בלילה עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי מה יהיה הסוף והתכלית ממני, בחינת על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי. שיתחזק גם אז לחפש ולבקש את שאהבה נפשי שהיא קדשת יהדותו, ואף-על-פי שנדמה לו שאינו יכול למצא בחינת בקשתיו ולא מצאתיו, אף-על-פי-כן אקומה נא ואסובבה בעיר בשוקים וברחבות וכי. וזה עקר התקון שתקן יעקב אבינו שגם בתקף חשכת לילה בחינת אריכת הגלות, נבקש ונחפש את ה' יתברך ברצונות חזקים מאד, עד שעל-ידי זה ממילא יתחזק לפתח פיו בדבורי תפלה גם אז בבחינת נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעפר חס לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני. ובאמת בחינת דרך זה הוא עקר שלמות התפלה תמיד. וזה עקר העצה לתפלה ושיחה והתבודדות (וכמו שמבאר במקום אחר). כי באמת אי אפשר להתפלל ולפרש שיחתו כי אם על-ידי רצונות טובים וכסופים וכי. וזה בחינת אל תעש תפלתך קבע וכי. רק שאף-על-פי-כן בהכרח לתקן תפלות שיהיו חובה בשביל ההמון עם, כי בלא זה לא יתפללו כלל. אבל יעקב שהוריד את עצמו עד הסוף עד עקבות משיחא הוא עסק בעקר התקון שהוא בחינת תפלת ערבית רשות, שגם בעמק החשך הכניס לבל יתיאש מן התפלה רק יתחזק ברצונות חזקים לה' יתברך עד שיתעורר מעצמו להתפלל לה' יתברך ברשותו ורצונו שזה עקר תקון התפלה כנזכר לעיל:

כי יעקב נקרא על שם העקב והסוף בחינת עקבות משיחא בחינת וידו אחזת בעקב עשו, שהוא אחז בעקב עשו ששם יש נשמות וניצוצות הנפולין שנפלו מאד עד העקב, שזהו בחינת רב הנשמות של דורות אלו

שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲקֻבוֹת מְשִׁיחָא, כְּמוֹבֵן בְּכַתְבֵי הָאֲרִי"ל. וּבְאִמַּת הֵם נִשְׁמוֹת גְּבוּהוֹת וְעֲצוּמוֹת מְאֹד רַק שֶׁנִּפְּלוּ וַיִּרְדּוּ מְאֹד כְּמִבְאֵר מִזֶּה הַרְבֵּה בְּסֵפֶר הַגְּלֻגּוּלִים. וַיַּעֲקֹב אֶחָז בַּעֲקֵב עֲשׂוֹ שֶׁלֹּא לְהַנִּיחוֹ לְגִמְרֵי רְצוֹנוֹ הִרְעָה חֵס וְשָׁלוֹם לְכַבֵּשׂ אֵלּוּ הַנִּשְׁמוֹת לְגִמְרֵי רַחֲמָנָא לְצִלוֹ, רַק יוֹצִיאֵם בְּכַחוֹ הַגְּדוֹל וַיַּעֲלֵם לְמַעַלְהָ עַד הָרֹאשׁ, וְזָכָה לְנִצָּחַ הַמַּלְחָמָה עַד שֶׁנִּקְרָא יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִית, וְכוּי שֶׁהוּא בְּחִינַת לִי"י רִא"שׁ, שֶׁהָעֵלֶם מִהָעֵקֶב עַד הָרֹאשׁ בְּבְחִינַת יְרִידָה תְּכֵלִית הָעֲלִיָּה. אָבֵל אָף-עַל-פִּי-כֵן מִתְאַרְךָ הַגְּלוּת מְאֹד. כִּי אֵי אִפְשָׁר לְהַעֲלוֹתָם בְּשִׁלְמוֹת כִּי אִם עַל-יַדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָא כְּנִזְכָּר לְעִיל. עַל-כֵּן הִתְיַגַּע מְאֹד עַד שֶׁהָעֵמִיד מְטָה שְׁלֵמָה שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ צְדִיקִים נוֹרָאִים כְּאֵלוֹ בְּכָל דּוֹר שֶׁהֵם בְּחִינַת הַתְּנוּצָצוֹת מְשִׁיחַ. עַד שֶׁיְהִיָּה לָהֶם כַּח לְהַכְנִיס בְּיִשְׂרָאֵל הַתְּחִזְקוֹת אֲפֵלוֹ בַּעֲקֻבוֹת מְשִׁיחָא בְּעֵצָם יְרִידָתָם, שְׁגָם מִשָּׁם אֵל יִתְיַאֲשׁוּ מִן הַרְחָמִים וַיִּתְחַזְּקוּ בְּרְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים טוֹבִים עַד שֶׁיִּתְעוֹרְרוּ לְזַעֵק וּלְהַתְפַּלֵּל וּלְהַתְחַנֵּן לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ תְּמִיד יְהִיָּה אִידָּ שֶׁיְהִיָּה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תְּפִלַּת עֲרֻבֵית רְשׁוֹת שֶׁתִּקַּן יַעֲקֹב אֲבִינוּ. וְזֶהוּ בּוֹדָאֵי תִקּוּן גְּדוֹל, אָף-עַל-פִּי שֶׁהוּא עֲדִין רְשׁוֹת. כִּי לוֹלֵא תִקּוּנוֹ כְּבָר הָיוּ מִתְיַאֲשִׁים עֲצָמוֹ אִז מִן הַתְּפִלָּה לְגִמְרֵי מַעֲצָם מְרִירַת הַתְּפִשְׁטוֹת הַיִּצָּר הִרְעָ וְהַקְּלָפוֹת כְּנִזְכָּר לְעִיל. אָבֵל עֲתָה בְּכַחוֹ הַכְּנִיס בָּנוּ לְהַתְפַּלֵּל וּלְהַתְחַנֵּן גַּם אִז
אָז
וְכִנְזָכָר
לְעִיל:

אות צ

וְכָל זֶה הוּא בְּכַח הַקְּבוּץ הַקְּדוּשׁ שֶׁעוֹסֵק הַצְּדִיק לְקַבֵּץ וּלְאַסֹּף בְּכָל עֵת לְקַרְבָּם לַה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַבֵּית הַמְּדֻרָשׁ הַקְּדוּשׁ שֶׁלוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקַדָּשׁ מְעַט כְּנִזְכָּר לְעִיל. שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּנֵן הַבֵּית הַשְּׁלִישִׁי שֶׁיְהִיָּה נִבְנָה בְּזְכוּת יַעֲקֹב שֶׁלֹּא יִחְרַב לְעוֹלָם וְכוּי כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה מֵה טָבוֹ אֲהַלִּידָּ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתִּידָּ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם הַבְּתִי כְּנִסִּיּוֹת וּבְתִי מְדֻרָשׁוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּן וּבֵית-הַמְּקַדָּשׁ כְּנִזְכָּר לְעִיל. שֶׁרָאָה בְּלַעַם שֶׁעָקַר כַּח יִשְׂרָאֵל בְּכָל הַגְּלִיּוֹת בְּפֶרֶט הַגְּלוּת הָאַחֲרוֹן הָאֲרָךְ הַזֶּה הוּא עַל יָדָם. כִּי בְּלַעַם בָּרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּשָׁה פְּעָמִים כְּנִגְדַּת הַשְּׁלֵשָׁה בְּנִינִים שֶׁל בְּתִי מְקַדָּשֵׁנוּ. כִּי בָּלַק וּבְלַעַם הָיוּ קוֹסְמִים וּמְכַשְׁפִּים גְּדוֹלִים וְרָאוּ גְדֹל הַחֲרָבָנוֹת שֶׁיְהִיָּה לְיִשְׂרָאֵל מִחֲמַת הַתְּגַבְרוֹת הַסְּטָרָא אַחֲרָא לְהַחֲטִיאֵם בְּכָל פַּעַם. וְעַל-כֵּן רְצוֹ לְעַקֵּר אֶת יִשְׂרָאֵל לְגִמְרֵי חֵס וְשָׁלוֹם. אָבֵל ה' לֹא עֲזָבָנוּ בְּיָדָם וְהִפִּידָּ הַקְּלָלָה לְבָרְכָהּ. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁרָאָה בָּלַק שֶׁבָרַכְם בְּרָכָה הָרֵאוּשׁוֹנָה עֲדִין לֹא שָׁב מִדַּעְתּוֹ הָרָעָה. מִחֲמַת שֶׁצָּפָה שֶׁבֵּית הָרֵאוּשׁוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרָכָה הָרֵאוּשׁוֹנָה שֶׁל בְּלַעַם סוֹפּוֹ לְחָרַב. עַל-כֵּן סָבַר שֶׁיִּתְגַּבֵּר עוֹד אוֹלֵי תַחוּל הַקְּלָלָה חֵס וְשָׁלוֹם. וְכִמוֹ שֶׁבְּאִמַּת חֲשָׁבוּ נְבוּכַדְנֶצַּר וְטִיטוּס וְכָל הַרְשָׁעִים הַמְּחַרִּיבִים, שֶׁמֵּאַחַר שְׂרוּאִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כַּח לְהַחֲרִיב אֶת הַבֵּית-הַמְּקַדָּשׁ עַל-כֵּן הֵם אוֹמְרִים לְכוּ

ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד. וכן בפעם השני שהוסיף בלעם לברכם חזר והתחזק ברשעתו להוליכו למקום אחר אוילי תחול הקללה חס ושלוש משם. מחמת שראה שגם הבית השני יהיה נחרב וכנזכר לעיל. ובפרט ששם אל המדבר פניו אל חטא העגל כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וגם בעצם רשעתו ראה שאי אפשר להשיג קץ האחרון כי הוא נעלם מאד מאד כי לביה לפומיה לא גלי, על-כן סבר שעתה בפעם השלישית תחול הקללה חס ושלוש. אבל ה' יתברך בעצם רחמיו מאד באשר עקם את פיו עד שהכרח לברכם, פתח תקף בתחלת הברכה מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל. שהוא מה שכתבנו לעיל שבכח האהלים הקדושים והמשפנות של יעקב וישראל שהם הבתי פנסיות ובתי מדרשות של הצדיקי אמת שהם בחינת מקדש מעט, על-ידי זה לא יוכל לבלע את ישראל חס ושלוש, כי על-ידי זה יתגברו עליו בכח הצדיקים האמתיים שבכל דור כנזכר לעיל. וזהו כנחלים נטיו ודרשו רבותינו זכרונם לברכה מה נחלים מעלין את האדם מטמאה לטהרה אף הבתי מדרשות מעלין מטמאה לטהרה הינו כנזכר לעיל. וזהו כגנת עלי נהר. זה בחינת מה שנתבאר לעיל שעקר תקון הבית המדרש שהוא בחינת מקדש מעט, הוא מה ששם מתקבצין כל הנקודות טובות וכל התעוררות טוב של כל אחד אפלו של הגרוע שבגרועים. כי בתוך הכל מצטרף יחד ונחשב אצלו יתברך. כי הן אל כביר לא ימאס עד שנחשב לאתערותא דלתתא שעל-ידי זה עקר התקון. כי ה' יתברך מצפה לזה מאד כנזכר לעיל, ותכף מתעורר אתערותא דלעלא לסייעם וכו' כנזכר לעיל. כי שם בבית המדרש בחינת הבית-המקדש מתועד ומתיוחד ביחוד שלם ונפלא אתערותא דלתתא עם אתערותא דלעלא כנזכר לעיל:

וזה בחינת כגנת עלי נהר, הינו כמו גן שצומחים בו פרות כשהוא אצל הנהר שתכף כשזורעין בו נמשך עליו מימי הנהר להשקותו ולהצמיחו מהרה. מה שאין כן שארי גנות כשזורעין אותן שצריכין להמתין עד יסקיף ה' משמים להוריד עליהם גשמי ברכה להצמיחם. כמו כן ממש הם הבתי פנסיות ובתי מדרשות של ישראל שכל התפלות והתורות והעבודות שעושים בהתקשרות הקבוץ הקדוש שבבתי פנסיות ובתי מדרשות, נמשך עליהם מיד מהנהר היצא מעדן להשקות את הגן להצמיחם ולגדל פרותיהם מהרה. כי בחינת האתערותא דלעלא יורד עליהם מיד בזכות הקבוץ הקדוש שמתקבצים אל הצדיק האמת וכנזכר לעיל. כי היחוד וההתועדות של האתערותא דלתתא הוא ממש כמו צמיחת פרות הגנה. כי אף-על-פי שהשם יתברך בורא ומקים הכל, כי הוא בורא פרי העץ ופרי האדמה וכל מיני צמחים שבעולם, אף-על-פי-כן ברא העולם בהנהגה כזאת שההכרח שהאדם יחלש ויזרע הארץ והגנה, ואחר כך הוא מוריד עליהם גשם מן השמים, ועל-ידי זאת דיקא צומחים הפרות וכל הצמחים. וכל זה הוא מחמת שכל מה שבעולם הכל נברא בשביל האדם הבעל בחירה, שעקר גדלתו הוא מחמת בחינה הנזכר לעיל, בחינת אתערותא דלתתא שתלוי בהאדם הבעל בחירה דיקא שבשבילו נברא הכל. ועל-כן כל הדברים שבעולם הכל צריכין אל האדם שיעסק בתקונם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק אשר ברא אלקים

לעשות וכו' (כמובא בדברינו מזה במקום אחר). וכמו שבענין הצמחים של הגנות לפעמים אף-על-פי שזרעין אינם צומחים או שמתעכב צמיחתם מחמת עפוב הגשמים, אבל פשה' יתברך נותן הגשם בעתו הם צומחים מיד. כמו כן הוא בענין האתערותא דלתתא ואתערותא דלעלא לפעמים פשאיין האתערותא דלתתא פראוי מתעכב השפעת האור העליון לסייעו פראוי שהוא בחינת אתערותא דלעלא, ואזי אם אינו חזק בדעתו פראוי יכול לפל על-ידי זה חס ושלום, ולפעמים יורד עליו בחינת האתערותא דלעלא מיד וכנזכר לעיל לענין הצמחים. אבל בכח הצדיקים האמתיים על-ידי שנקלליו בהקבוצה הקדוש של הבית המדרש שלהם, אזי מתחזק תמיד בכל מה שעובר עליו בכח הסיוע דלעלא, שהוא בחינת אתערותא דלעלא שיורד עליו מיד בבחינת כגנת עלי נהר שאינם צריכים להמתין על גשמים. כי הנהר סמוך אליהם מיד. כמו כן שם באהלים ומשכנות יעקב וישראל סמוך וקרוב מאד האתערותא דלעלא לבחינת האתערותא דלתתא לסייעו בכל עז להתחזק תמיד וכנזכר לעיל:

וזה שמחזק הנביא את ישראל שישובו, כמו שכתוב בהפטרות דרשו ה' וכו' שמזרזם ומחזקם שם מאד מאד שישובו אל ה' אף אם חטאו כמו שחטאו, כמו שכתוב שם יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח, כי לא מחשבותי מחשבותיכם וכו'. כי אתם חושבים התרחקות חס ושלום ואני רוצה רק לקרב. וכמו שפרש רש"י שם. ואמר שם כי פארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח. כן ה' אלקים יצמיח וכו'. הינו כנזכר לעיל שהודיעם כי רבים רחמיו מאד שישפיע עליהם סיוע דלעלא בחינת אתערותא דלעלא להצמיחם תכף וכנזכר לעיל. וכמו שמבאר והולך שם כי פאשר ירד הגשם והשגל מן השמים וכו' הינו כנזכר לעיל, רק העקר שיהיה איזה אתערותא דלתתא בחינת דרשו ה' בהמצאו וכו'. והעקר בכח ראש השנה ועשרת ימי תשובה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק זה. וזה שסיים שם ובני הנכר הנלגים על ה' וכו' והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי וכו'. כי הכל בכח הבית תפלה שהוא בחינת הבית המדרש שהוא מקדש מעט וכנזכר לעיל. וזהו פאהלים נטע ה', שהם בחינת בשמים יקרים. זהו בחינת נרדי נתן ריחו הנאמר על מעשה העגל, שרצה בלעם להתגבר חס ושלום בכח זה. אבל ה' יתברך כבר הקדים רפואה ומחל להם עד שנאמר עליו נרדי נתן ריחו, עזב לא נאמר אלא נתן כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, ומובא בדבריו זכרונם לברכה בהתורה תקעו-ג לענין שהצדיק יכול להוכיח את ישראל בקול פזה שהוא בחינת קולו של משה, שעל-ידי זה יתפד עוונותיהם לזכיות עד שכל העוונות יתהפכו ויעלו ריח טוב בבחינת נרדי נתן ריחו וכו' כנזכר לעיל. וזה בחינת פאהלים נטע ה' וכו'. וזהו פארזים עלי מים, בחינת כח הצדיק שנקרא ארז אשר בלבנון בחינת צדיק כפתמר יפרח פארז בלבנון ישגה, כי הכל בכחו וכנזכר לעיל:

אות צא

וְזֶה בְּחִינַת בְּרֵאשִׁית, בֵּית רֵאשִׁית. רֵאשִׁית בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּחְשְׁבָה שֶׁהִיא חֲכָמָה שֶׁבַמַּח שֶׁנִּקְרָא רֵאשִׁית בְּחִינַת רֵאשִׁית חֲכָמָה. שְׁעָקָר בְּרִיאַת הָעוֹלָם שְׁדוּמָה לְבֵית כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה, הוּא בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַמַּחְשְׁבָה, לְהַגְבִיר הַיִּצָר טוֹב עַל הַיִּצָר הָרַע, שֶׁהוּא לְהַגְבִיר הַמַּחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת עַל הַמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת שֶׁהֵם עָקָר הַיִּצָרִין, שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִבְנָה בֵּית הַקִּדְשָׁה בְּחִינַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ עַל-יָדֵי שְׁמַת־קַבְצִים לְשֵׁם בְּרוּר הַמַּחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת מִתּוֹךְ הָרָעוֹת שֶׁזֶה עָקָר הַבְּרוּר כִּי כֹּלָא בְּמַחְשְׁבָה אֲתַבְּרִירוּ. וְזֶהוּ בְּעֶצְמוֹ מֵה שֶׁהֵבִיא שָׁם בְּהַתּוֹרָה לְשִׁמּוֹשׁ הַנִּזְכָּר לְעִיל, בְּרֵאשִׁית בֵּית רֵאשִׁית שֶׁהֵם נִיסוֹן וְתִשְׁרִי כִּי בְּנִיסוֹן וְתִשְׁרִי נִבְנוּ הַבְּתִים דְּקִדְשָׁה. כִּי בְּנִיסוֹן נִגְמַר וְנִתְחַנֵּן הַמִּשְׁכָּן. וּבְתִשְׁרִי הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. שֶׁהֵם עָקָר הַבְּתִים דְּקִדְשָׁה שֶׁכְּלוּלִים מִבְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה וּבֵיתָא תַּתָּאָה, שְׁעָקָר בְּנִינָם וְקִיוּמָם הוּא עַל-יָדֵי הַתְּגַבְרוֹת הַמַּחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת עַל הַמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת רֵאשִׁית כְּנִזְכָּר לְעִיל. כִּי נִיסוֹן וְתִשְׁרִי הֵם יָמֵי תְּשׁוּבָה כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם שְׁעָקָר הַתְּשׁוּבָה עַל-יָדֵי שְׁמַגְבִיר הַמַּחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת עַל הָרָעוֹת בְּבְחִינַת יַעֲזֹב רָשָׁע דְּרַכּוֹ וְאִישׁ אֶן מַחְשְׁבוֹתָיו וְיָשׁוּב אֶל ה' וִירַחֲמֵהוּ וְכוּ' וְכִנְזָכָר לְעִיל וְעַל-כֵּן אִז בְּנִיסוֹן וְתִשְׁרִי עָקָר תִּקּוּן הַקְּבוּץ דְּקִדְשָׁה. כִּי בְּרֵאשִׁית הַשָּׁנָה הַכֹּל מִתְקַבְּצִין אֶל הַצְּדִיקֵי אֱמֶת, וְאִז תּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל קְבוּץ הַנְּדָחִים לִירוּשָׁלַיִם וּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וְהִיא בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֲבָדִים וְכוּ' וְהַנְּדָחִים וְכוּ' וְהַשְׁתַּחֲוּוּ לַה' בְּהַר הַקִּדְשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. וְכְמוֹ שֶׁמִּתְפַּלְּלִין אִז עַל זֶה תִּתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחַרוּתָנוּ וְשֶׁאֵין לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ וְכוּ'. וְנִיסוֹן הוּא רֵאשִׁית לְרַגְלִים, כִּי כָּל הָרַגְלִים הֵם זָכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁהִיא בְּנִיסוֹן. וּבְרַגְלִים נִצְטוּיָנוּ לְעִלוֹת אֶל הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, נִמְצָא שְׁגָם אִז הוּא בְּחִינַת קְבוּץ שְׁמַת־קַבְצִים לְעִלוֹת לְרַגְלֵי אֶל הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. וְעַל-כֵּן הֵם בְּחִינַת בְּרֵאשִׁית בֵּית רֵאשִׁית כְּנִזְכָּר לְעִיל שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה בְּרֵא אֱלֻקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. כִּי הַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַבַּעַל בְּחִירָה שְׁמַגְבִיר הַיִּצָר טוֹב עַל הַיִּצָר הָרַע. וְעָקָר הַיִּצָרִין הֵם הַמַּחְשְׁבוֹת וְכִנְזָכָר לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בֵּית שְׁעָקָר בְּנִין הַבֵּית דְּקִדְשָׁה הוּא עַל-יָדֵי חֲכָמָה שֶׁבַמַּח שֶׁהוּא בְּרוּר הַמַּחְשְׁבָה כְּנִזְכָּר לְעִיל:

אות צב

וְזֶה יְהִי בֵּיתְךָ בֵּית וְעַד לְחַכְמִים. שְׁעָקֵר קְבִיעוֹת בֵּיתְךָ יִהְיֶה הַבַּיִת וְעַד לְחַכְמִים, שְׁבַמְקוֹם שְׁהַחְכָּמִים אֲמַתִּיִּים מִתְנַעְדִּים שֶׁהֵם הַצְדִּיקִים וְהַכְּשָׁרִים הַמְתַּגְבְּרִים בְּמַחְשְׁבָתָם לְהַגְבִּיר הַמַּחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת עַל הַמַּחְשְׁבוֹת רְעוֹת שָׂרָק הֵם נִקְרָאִים חַכְמִים אֲמַתִּיִּים, וּבְמַקּוֹם שֶׁהֵם מִתְנַעְדִּים רַק שֶׁם יִהְיֶה בֵּיתְךָ כַּנֶּזְכָּר לְעִיל. וְזֶה וְהוּא מִתְאַבֵּק בְּעַפְרֵי רַגְלֵיהֶם, שְׂאֵתָה צָרִיךְ לְשַׁבֵּר מְנִיעוֹת רַבּוֹת וּלְהִתְאַבֵּק בְּעַפְרֵי רַגְלֵיהֶם כְּדִי לְהִתְקַרֵּב לָהֶם מִתּוֹךְ מְנִיעוֹת וַיְסוּרִים. כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקִּדְשָׁה כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁבִירַת מְנִיעוֹת רַבּוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב טוֹב לִי כִּי עֲנִיתִי לְמַעַן אֲלַמֵּד חֻקֶּיךָ. כִּי עָקֵר תִּקְוֹן הַתְּשׁוּבָה לְכָל הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַבַּיִת וְעַד לְחַכְמִים הַנֶּזְכָּר לְעִיל שֶׁהוּא בְּחִינַת קִדְשַׁת הַבַּיִת-הַמְקֻדָּשׁ וְכַנֶּזְכָּר לְעִיל:

אות צג

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת חֲתָנָה. [כִּי זֹאת הַתּוֹרָה לְשִׁמּוֹשׁ וְכוּי' וְהוּא כְּחֶתֶן וְכוּי' נִאֲמָרָה מִפְּיֵי הַקִּדּוֹשׁ עַל חֲתָנָת בְּתוּ ז"ל. וְהִיא מְדַבֵּרַת הַרְבֵּה מֵעַנְיֵן חֶתֶן וְכֵלָה וְכוּי'] וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׁקוֹרֵין לְהַחֲתוּן שְׂיַעֲלָה לְתוֹרָה בְּשַׁבַּת שְׁקָדָם הַחֲתָנָה וְהוֹלְכִין עִמּוֹ הַרְבֵּה מִיִּשְׂרָאֵל וְכוּי' וְעוֹשִׂין שְׂמֵחָה גְדוֹלָה וּמְכַבְּדִין הַכֹּל בְּמֵאֲכָלֵי דְבֶשׂ וְכוּי'. וְגַם הַנָּשִׁים זוֹרְקִין עַל הַחֲתָן מִיְּמֵי תְּרַגְיָמָא שֶׁל דְּבֶשׂ וְאַגּוּזִים:

כִּי זֶה יְדוּעַ שְׂיַחּוּד חֶתֶן וְכֵלָה בְּשִׁרְשׁוֹ הָעֲלִיוֹן הוּא גְבוּהַ מְאֹד, גְבוּהַ מֵעַל גְבוּהַ אֲשֶׁר לִית מַחְשְׁבָה תְּנִיפָא תַמְן כָּלָל. כִּי צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ נְשָׂמָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂנַמְשָׁכָה מִבְּחִינַת יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשְׁבָה תְּחִלָּה, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִכָּל הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָה וְכוּי'. (וְכִמוֹ שְׂמֵבְאָר בְּסִימָן יז עַל אֲנָא בְּרִיָה קָלָה שְׂבִיָּים וְכוּי' עֵין שָׁם) וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה הַנֶּזְכָּרַת לְעִיל שְׂנִאֲמָרָה עַל הַחֲתָנָה כַּנֶּזְכָּר לְעִיל. כִּי אִזֵּי לְהַבִּיּוֹת הַלֵּב שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הוּא עַד אֵין סוּף וְכוּי'. כִּי אִזֵּי לְהַבִּיּוֹת לְבוֹ הוּא בְּחִינַת שְׂרֵשׁ נְשָׂמָתוֹ שְׂנַמְשָׁכָה מִפְּנֵי יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ מְאֹד אֵין סוּף. וְכִמוֹ שְׂאִיתָא בְּזִהַר הַקִּדּוֹשׁ וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשָׂמַת חַיִּים מֵאֵן דְּנִפְחָ מִתּוֹכוֹ נִפְחָ וְכוּי' (וְכִמוֹ שְׂמֵבְאָר בְּסִפְרֵי קִדְשׁ מְזָה). אֲבָל צָרִיכִין לְצַמְצֵם הַהִתְלַהֲבוּת בְּשִׁבִיל קִיוּם הַבְּרִיאָה שֶׁהֵם הַמְּדוּת וְכוּי'. אִךְ תִּכְף שְׂיֵשׁ צַמְצוּם יֵשׁ אַחֲזִיזַת הַדִּין שְׂמֵשׁ הַתְּחִלַּת שְׂרֵשׁ הַקְּלָפוֹת וְהַסְטֵרָא אַחְרָא כְּמֵבְאָר בְּעַץ חַיִּים כְּמָה פְּעָמִים. וְכָל הַתְּקוּן הוּא רַק עַל-יְדֵי הָאֲדָם הַבֶּעַל בְּחִירָה דִּיקָא וְכַנֶּזְכָּר לְעִיל. אֲבָל אֲדָם הָרֵאשׁוֹן בִּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן לֹא עָמַד בְּנִסְיוֹן וְכוּי'. וּמֵאִזֵּי צָרִיכִין בְּרוּרִים וְזוֹכוּכִים וְצָרוּפִים רַבִּים עַד אֵין חֻקֵּי לְהוֹצִיא הַסִּיגִים מִהַכֶּסֶף וְכוּי'. וְכָל הַתְּקוּן הוּא עַל-יְדֵי הַצְדִּיקֵי אֲמַת הַגְּדוֹלִים בְּמַעַלָּה מְאֹד שְׂבִכָל דוֹר. וְהַעֲקָר הֵם בְּחִינַת הַשְּׂבִעָה רוּעִים. וְכָל גְּמַר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ שְׂיִהְיֶה כָּלוּל מִכָּלֵם, שֶׁהוּא מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת בְּחִינַת נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּי'. וְגַדְלַת

מְשִׁיחַ גְּלַה אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה מְעֵט בְּהַמְעֵשָׂה שֶׁל הַזֵּין
בְּעֵט־לִירֵשׁ כְּמוֹבֵן לְמִשְׁפִּיל וּמְעֵין בְּדַבְרֵינוּ [וְעֵין בְּהַלְכוֹת תְּפִלֵּין הַלְכָה ה']
עַל-פִּי הַמְעֵשָׂה הַנְּזָכֵר לְעִיל הַנְּדַפֵּס בְּכַרְךָ רֵאשׁוֹן [. וְכָל הַמְעֵשָׂה הַנְּזָכֵר לְעִיל
נֶאֱמָרָה עַל עֲנֵן חֲתָנָה שֶׁל הַיְלָדִים וְכוּ' שֶׁבְּרַכְּם כָּל אֶחָד כְּבִרְכָתוֹ . וְהֵרֵאשׁוֹן
הִיָּה הָעֵנָן וְכוּ' שֶׁנֶּתַן לָהֶם (דְּרָשָׁה גִישָׁאֲנָק) שְׂיֵהִיו כְּמוֹהוּ , זְקֵנִים כְּמוֹהוּ
וְכוּ' . וְסִפֵּר לָהֶם מְעַנְּנוּ הַזְּכָרוֹן , שֶׁכָּל הַסְּפֹר הִיָּה בְּעֵנֵן הַמְּשַׁכֵּת נִשְׁמַת
הָאָדָם מִתְחַלֵּת אֲצִילוֹתוֹ עַד הַסּוּף עַד שֶׁנּוֹלָד בְּזֶה הָעוֹלָם . שֶׁהַקָּטָן שֶׁבְּכֻלָּם
הַתְּפִאָר שֶׁזֹּכֵר מֵהַ שְׁנַעֲשָׂה עִמּוֹ בְּעֵת חֲתִיכַת הַטְּבוּר וְכוּ' , אֲשֶׁר כָּל לֵב מִבֵּין
יָכוֹל לְהִבִּין שְׂאִין עֲרֹךְ לְמַעַלֵּת הַתְּפִאָרוֹת כְּזֶה וְכוּ' . וְהוּא הַקָּטָן שֶׁבְּכֻלָּם .
וְאַחֵר כֶּךָ הַתְּפִאָרוֹ עוֹד וְעוֹד גְּבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ . עַד שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ הַתְּפִאָר שְׂאִינוֹ
זֹכֵר כְּלוּם וְכוּ' , וְהוּא גְּבוּהָ מִכָּל אֲשֶׁר אֵין עֲרֹךְ לְהַתְּפִאָרוֹת שֶׁל כָּל־נֶגְדוֹ
וְכוּ' . וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת חֲתָנָה שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל הוֹלְדָה בְּשִׁבִיל שְׂיִתְרַבּוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל . וְעַקֵּר הַכְּוִנָּה בְּשִׁבִיל לְגַלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם שְׁעָקָרָה עַל-יְדֵי
רַבּוּי עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל , בְּבְחִינַת בְּרַב עִם הַדְּרַת מֶלֶךְ כִּי אֵין מֶלֶךְ בְּלֹא עִם וְכוּ' .
אֲבָל אֵי אֲפֹשֶׁר לְהַמְשִׁיךְ הַתְּגִלוֹת מַלְכוּתוֹ כִּי אִם עַל-יְדֵי צְמֻצוּמִים רַבִּים
מְאֹד . וּבְכָל צְמֻצוּם וְצְמֻצוּם מִתְחַלֵּה וְעַד סוּף מְרִישׁ כָּל דְּרָגִין עַד סוּף כָּל
דְּרָגִין צְרִיכִין לְצְמֻצָם בְּחֻמְקָה קְדוּשָׁה בְּאִפְסָן שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ הַדִּינִים שֶׁמֵּהֶם
אֲחִיזַת הַקְּלָפוֹת וְכוּ' . וְכָל מֵה שִׂיּוּרְדִין לְמִטָּה לְעוֹלָם נִמּוּךְ יוֹתֵר צְרִיכִין
מִלְחָמָה וּשְׂמִירָה יוֹתֵר . כִּי בְּעוֹלָם אֲצִילוֹת אֵין לָהֶם אֲחִיזָה כָּל כֶּךָ כִּי אִם
מְעֵט דְּמַעֲט בְּדַקּוֹת נִפְלָא וְכוּ' . אֲבָל בְּבְרִיאָה יִצִּירָה עֲשִׂיָּה שֶׁם אֲחִיזַתָּם
בְּיוֹתֵר עַד שֶׁבְּעוֹלָם הַעֲשִׂיָּה שֶׁשֶׁם הַגּוֹפִים הַגְּשָׁמִיִּים שְׂאֵנוּ מְלַבְּשִׁים בְּהֵם
שֶׁם אֲחִיזַת הַקְּלָפוֹת מִמֶּשׁ וְכוּ' . אֲבָל ה' יִתְבָּרַךְ נָתַן כֹּחַ לְהָאָדָם לְעַמּוֹד
כְּנֶגְדָם כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וְאַתָּה תִּמְשַׁל בּוֹ , וּפְרִשׁ רִשׁוּי אִם תִּרְצֶה תִּתְגַּבֵּר עָלָיו
וְכוּ' . אֲבָל זְעִירִין אֲנוּן שֶׁנִּצְחָנוּ הַמְּלַחְמָה כְּרֵאוּי . וְאַפְלוּ הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים
מְאֹד שֶׁעַמְדוֹ בַּמְּלַחְמָה , אֶף-עַל-פִּי-כֵן רַבִּים לֹא נִמְלָטוּ מִשְׂגִּיאָה דְּקָה וְכוּ'
כִּיְדוּעַ . עַל-כֵּן כָּל הַתְּקוּן עַל-יְדֵי בְּחִינַת מְשִׁיחַ שֶׁנִּצָּח הַמְּלַחְמָה כָּל כֶּךָ וְיִגַּע
בְּמִסִּירַת נַפְשׁ כָּל כֶּךָ עַד שֶׁזָּכָה לְהַתְּפִאָר (עַר גִּידִינְקָט גָּאָר נִיט וְכוּ'
וְעֵין בְּמַעֲשֵׂה הַנְּזָכֵר לְעִיל) שֶׁזֹּכֵר לָאוּ כְּלוּם וְכוּ' :

כִּי הוּא יוֹדֵעַ מֵהַ שְׁנַעֲשָׂה עִם הַנְּשֻׁמָה מִקְדָּם הָאֲצִילוֹת עַד תְּחִלַּת הַצְּמֻצוּם .
עַד כָּל הַצְּמֻצוּמִים שֶׁבְּכָל עוֹלָם וְדִרְגָא שְׁכִלּוּלִים בְּבְחִינַת נַפְשׁ רוּחַ נְשֻׁמָה
שֶׁהֵם בְּחִינַת מְרֵאָה טַעַם רִיחַ , עַד שֶׁהַתְּחִילוֹ לְהַתְּגַשֵּׁם הַכְּלִים בְּבְחִינַת אוֹר
מִים רְקִיעַ וְכוּ' עַד שֶׁיִּצָּא מִבְּטָן אִמּוֹ לְזֶה הָעוֹלָם הַגְּשָׁמִי וְכוּ' . וְהוּא עוֹסֵק
בְּתְקוּן הָעוֹלָם יוֹתֵר מִכָּל . כִּי כָּל־מִתְקַנֵּים הַרְּבִה מְאֹד , אֲבָל עֵדִין לֹא
נִגְמַר תְּקוּנָם . וְעַל-כֵּן עֵדִין הַגְּלוּת מִתְּאָרְךָ וּמַלְכוּת דְּסִטְרָא אַחְרָא מִתְּפִשֵׁט
שְׂרוּצָה לְהַעֲלִים מַלְכוּת דְּקַדְשָׁה . עַל-כֵּן כָּל שְׁלֵמוֹת הַתְּקוּן עַל-יְדֵי בְּחִינַת
מַלְכוּת מְשִׁיחַ שְׂיָבוֹא בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ , שֶׁהוּא לְהַמְשִׁיךְ סוּף מְעֵשָׂה
מִמְּחֻשְׁבָּה תְּחִלָּה . וְסוּף מְעֵשָׂה הוּא בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת מַלְכוּתוֹ שֶׁזֶה עָלָה
בְּמַחְשְׁבָה תְּחִלָּה . כִּי כָּל הַתְּחִלַּת הַצְּמֻצוּם בְּשִׁבִיל הַבְּרִיאָה הִיָּתָה בְּשִׁבִיל
זֶה לְגַלוֹת מַלְכוּתוֹ כְּנֶזְכֵּר לְעִיל . אֲבָל הַהִכָּרַח לְגַלוֹת עַל-יְדֵי הַמַּדּוֹת
שֶׁנֶּתְּהוּיִן עַל-יְדֵי כְּמָה צְמֻצוּמִים , וּבְכָל צְמֻצוּם וּבְכָל דְּרָגָא וּבְכָל מַדָּה
צְרִיכִין מְלַחְמָה רַבָּה . וְהַצְּדִיק הַגְּדוֹל בְּחִינַת מְשִׁיחַ זָכָה לְזַכֵּךְ אֶת עַצְמוֹ כָּל
כֶּךָ , עַד שֶׁמִּתְחַלֵּת הַמְּחֻשְׁבָּה וּמְרִישׁ כָּל דְּרָגִין שֶׁהֵם לְמַעַלָּה מִהַמְּחֻשְׁבָּה

למעלה מנפש רוח נשמה עד תכלית סוף המעשה, עמד במלחמה בכל הבחינות עד שזכה לגלות מלכותו בשלמות. אבל אין מלך בלא עם וצריכין להודיע מלכותו לכל באי עולם וכו', על-כן עקר התקון של כל אחד בכלל ובפרט הוא על ידו. כי זה ידוע שכל מה שהדרגה נמוכה יותר, שם אחיזת הקלפות יותר וכו' וכנזכר לעיל. אבל על זה נתנה לנו התורה הקדושה אשר דרכיה דרכי נעם וכו', שאינה מכבדת עלינו ביותר וכו' (כמו שמובא במקום אחר), כי הוא ידע יצרנו וכו'. ועל-כן כל מה דאסר לנו שרי לו, שזהו בחינת מה שמזכירין בברכת ארוסין ואסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות וכו'. ועל-כן על-ידי כל חתנה ועל-ידי כל הולדה של ישראל בהתיר נעשה תקון נפלא ונורא מאד, אף-על-פי שרב העולם אי אפשר שיהיה זך מאחיזת התאוה שמתגברת ביותר בענין זה. והוא מחמת שעל-ידי זה צריך שיהיה נמשך הולדת אדם מישראל, שבכל אדם מישראל נתגלה מלכותו יתברך, כי חיב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם שהוא לגלות מלכותו על ידו. והתגלות המלכות אי אפשר כי אם על-ידי צמצומים רבים שמהם אחיזתם. ובכל דרגה נמוכה יותר מתפשטים ביותר עד שבהיחוד הגשמי שעל-ידי זה דיקא עקר ההולדה עקר התגלות מלכותו על-כן שם התגברותם מאד. אבל התורה מגנת עלינו וקדשנו במצוותיו, שעל כל פנים כשנשמרין מאסור ומתחברין על-ידי קדשת חפה וקדושים בברכת ארוסין ונשואין בקבוץ מנין עשרה לפחות ובשמחה גדולה. על-ידי כל זה ממשיכין פח הצדיק הגדול שהתפאר בכל הנזכר לעיל שזוכר לאו כלום וכו', שבכחו נמתקין כל הצמצומים והדינים וכו' שבכל דרגא, עד שנתגלה מלכותו על-ידי זה, על-ידי חבור זה דיקא. כי עקר התגלות מלכותו הוא דיקא על-ידי הגשמיים הרחוקים מאד וכמו שמובא במקום אחר. ועקר על-ידי פח הצדיק הנזכר לעיל שעל ידו כל המשכת התורה שמתקנת הכל כנזכר לעיל:

אות צד

וזה בחינת אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי וכו'. ופרש רש"י מראש ועד סוף מעת יציאתך מהבית-המקדש אל הגלות וגם בתוך הגלות עד שתחזר ותשוב למקומך ללבנון וכו' אתי תהיה וכו' עין שם. וכל זה מרמז לעניינינו שמתחלת הלבן העליון עד כל הדרגות שצריכין לעבר בהם שבהם אחיזת הקלפות שזהו בחינת גליות עד שתחזר ותשוב בשלום לבחינת קדשת הבית-המקדש שהוא בחינת לבנון, הכל אתי תהיה וכו', שזהו בחינת תבואי תשורי מראש אמנה. כי עקר התקון על-ידי האמונה בה' ובמשה עבדו שהם הצדיקים שבכל דור וכו'. וזהו מראש שניר וחרמון ממענות אריות מהררי נמרים. שהם בחינת מקומות שיש בהם אחיזת

החיצוניים והקלפות הקשות מאד שהם מעונות אריות והררי נמרים, שִׁמְקוּמָם אֶצֶל הָרִי שְׁנִיר וְחַרְמוֹן וְכוּ', גַּם מִשֵּׁם תַּעֲלֶה בְּכַח רֹאשׁ הָאֲמוּנָה הַנִּזְכָּרָה לְעֵיל. וְזֶהוּ לִבְבַתְּנִי בְּאַחַת מֵעֵינֶיךָ בְּאֶחָד עֵינֶק מִצְוֹרְנֶיךָ, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׂמֵחָב אֶת יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שְׂמוּצָא בָּהֶם אֶף-עַל-פִּי שְׂקֻלְקֻלוֹ כְּמוֹ שְׂקֻלְקֻלוֹ בְּעֵגֶל וְכוּ', וְכֵן בְּכָל דּוֹר וְכֵמוֹ שְׂפִרְשׁ רִשְׁיִי שֵׁם, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַלְמוּד הַקָּדוֹשׁ שְׁגִלָּה אֲדוּנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָּה עַל פְּסוּק אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי וְכוּ' עֵין שֵׁם וְכֵן בְּשִׁאֲרֵי מְקוֹמוֹת. כִּי כָּל הַתְּקוּן עַל-יְדֵי זֶה הַצְּדִיק הַנִּזְכָּר לְעֵיל שְׂעֵבֵר בְּכָל הַדְּרָגוֹת מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעֵיל וְעַמֵּד בְּכֻלָּם, שְׂבִכְחוֹ יְכוּל לְהַעֲלוֹת הַכֹּל מִסוֹף כָּל דְּרָגִין עַד רִישׁ כָּל דְּרָגִין בְּכַח הָאֲמוּנָה הַקָּדוֹשָׁה וְלִגְלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרַךְ עַל יְדוֹ דִּיקָא וְכִנְזָכָר לְעֵיל. וְכֵן זֶה הוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה הַנִּזְכָּרָה לְעֵיל בְּחִינַת אוֹרִיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה הַנִּזְכָּרָה לְעֵיל וְכוּ' שְׂנֵאֲמָרָה עַל פְּסוּק וְהוּא כְּחֵתָן יֵצֵא מִחֵתָו

אות צה

ובשביל זה עולה החתן לתורה. כי הקורא בתורה נקרא עולה לתורה, בחינת מי עם זאת עולה וכו', בחינת תשובה וכו'. כי על-ידי קריאת התורה שעקרה בשבת שאז עולין כל השבעה קרואים שהם בחינת שבעה רועים פידוע, שהם מתקנים שבעת ימי הבנון שהם כלל המדות והעולמות. על-ידי זה מקבלין בכח הצדיק הנזכר לעיל הארה משרשי התורה שהוא אורייתא דעתיקא סתימאָה, שהיא בחינת שבת בחינת תשובה בחינת תורת ה' תמימה משיבת נפש וכו', ששם נתתקן הכל וכנזכר לעיל. ומשם עקר התקון של החתנה שהוא בשביל התגלות מלכותו כנזכר לעיל. ועל-כן הולכין עמו רב עם ישראל, כי ברב עם הדרת מלך, בחינת ברבות צדיקים ישמח העם, כי עמד כלם צדיקים. שזהו לעצם השמחה שמתחילין אז, שמתחילין לעורר בחינת שיר פשוט וכו', שמשם כל השמחות וכו'. ועל-כן נוהגין לכבד אז, וכן על החתנה במיני תרגימא של דבש. כי על התורה נאמר הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים שנסמך לפסוקי תורת ה' תמימה וכו' עדות ה' נאמנה וכו', שמדבר משבח התורה עד צדקו יחדיו וכו'. כי דבש בחינת תקוף הדינים (כמבאר בכונות שופר) שנאחזים במתיקות התאוות של זה העולם שעקרם תאוה זאת (כי דבש גימטריא אשה פמובא), שמי שאינו נזהר בזה נאמר עליו נפת תטפנה שפתי זרה וכו' ואחריתה מרה פלענה וכו'. שזה בחינת פגם שמשון שהלך אחר עיניו, כי סבר שיכול לעמד בנסיון אפלו בזווג של אסור מחמת שהיה נזיר אלקים וכו', וזכה למצא הדבש בגוית האריה. אבל לסוף טעה בזה הרבה וכו'. כי אפלו בקדשה נאמר

דַּבַּשׁ מִצֵּאת אֶחָד דִּיךָ, שְׁנֵאמַר אֶפְלוּ עַל הַתְּלַהּבוֹת הַלֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ
 שְׁצָרִיכִין לְצַמְצְמוּ כַּנְּזָכָר לְעִיל, שְׁזָהוּ פָּגַם בְּן עֲזָאִי וּבֶן זֹמָא כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ
 רַבּוּתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה, שְׁעֲלִיהֶם נֵאמַר דַּבַּשׁ מִצֵּאת וְכוּ', מִכָּל שְׁכֵן בְּזוּג
 הַגִּשְׁמִי וְכוּ', מִכָּל שְׁכֵן וְכָל שְׁכֵן כְּשֶׁהוּא בְּאִסּוּר חֶסֶד וְשְׁלוֹם, שְׁבָזָה פָּגַם אֶפְלוּ
 שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם וְשִׁמְשׁוֹן הַגָּבוֹר. וּבֶן עֲזָאִי וּבֶן זֹמָא וְנָדָב
 וְאַבְיָהוּא פָּגְמוּ לְהַפְּךְ שְׁלָא רְצוּ לְהוֹרִיד עֲצָמָן כָּלֵל לְהַחֲבוֹר הַגִּשְׁמִי וְרְצוּ
 לְהַשִּׁיג אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יַדֵּי תַבְעֵרַת לְבָם לְבַד לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּלִי צְמֻצוּמִים
 וּמְלַחְמָה הַנְּזָכָר לְעִיל, שְׁעֲלִיהֶם נֵאמַר בְּקִרְבָּתָם לְפָנֵי ה' וַיִּמְתּוּ. אֲבָל עֲתָה
 שְׁהַחֲתוּ עוֹלָה לְתוֹרָה וְזוֹכִין לְחֲתִנָּה שֶׁל מִצְוָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה, עֲתָה
 מִצְוָה לֵאכֹל תְּרַגְיָמָא שֶׁל דַּבַּשׁ וְלִרְמֹז שְׁבַכְח הַצַּדִּיק שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ הַתּוֹרָה
 כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה, עַל יְדוֹ נִמְתַּק אַחִיזַת הַדִּינִים שְׁבַדְדַּשׁ
 כַּנְּזָכָר לְעִיל. אֲדַרְבָּא עַל-יַדֵּי זֶה דִּיקָא יְהִיָּה הוֹלְדָה דְקִדְשָׁה שְׁעַל-יַדֵּי זֶה
 יִתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁזָה כָּל כּוֹנֵן הַבְּרִיאָה וְכוּ' כַּנְּזָכָר לְעִיל:

וּבְשִׁבִיל זֶה נוֹהֲגוֹת הַנְּשִׁים שְׁזוֹרְקִין אַז עַל הַחֲתוּן לְעִקִּידָה שֶׁל דַּבַּשׁ וְאַגּוּזִים.
 כִּי דַבַּשׁ הוּא כַּנְּזָכָר לְעִיל. וְאַגּוּזִים זֶה בְּחִינַת אֵל גִּנַּת אַגּוּז יְרֻדְתִּי וְכוּ', וַיִּפְרֹשׁ
 רִשׁוֹי לָמָּה נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל כְּאַגּוּז, מָה אַגּוּז קִלְפָתוֹ קִשָּׁה וּבְתוֹכוֹ מְגוּרוֹת
 שֶׁל מֵאֲכָל כֶּדֶשׁ יִשְׂרָאֵל וְכוּ', אֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל מִלְּאִים מִצְוֹת כְּרֻמוֹן וְכוּ'.
 דְּבַר אַחֵר, מָה אַגּוּז אֶף-עַל-פִּי שְׁאֵתָה מְשַׁלִּיכוּ בְּתוֹךְ הַרְפֵּשׁ וְהַטִּיט אֵין מָה
 שְׁבַתוֹכוֹ נִמְאָס אֶף יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. הֵינּוּ כַּנְּזָכָר לְעִיל שְׁאֶף-עַל-פִּי שְׁכָל אֶחָד
 מִיִּשְׂרָאֵל עוֹבֵר בְּגִלְיוֹת שְׁעֵקֶרֶם גְּלוּת הַתְּאֻוֹת כְּמוֹ שְׁעוֹבְרִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
 אֵין מָה שְׁבַתוֹכְם נִמְאָס, כִּי אֲדַרְבָּא דִּיקָא עַל-יַדֵּי הַקִּלְפָּה הַקִּשָּׁה שְׁעַל
 הַאֲגוּז שְׁקִשָּׁה מְאֹד מְאֹד לְשִׁבְרָה, עַל-יַדֵּי זֶה דִּיקָא אֵין מָה שְׁבַתוֹכְם נִמְאָס
 כְּמוֹבֵן מִהַמְשָׁל בְּחוּשׁ. כִּי הַקִּלְפָּה שׁוֹמֵר לְפָרִי כִּידוּעַ. כִּי כָּל הַרְפֵּשׁ וְהַטִּיט
 הַמְּאֹס מְאֹד שְׁמִתְגַּלְגֵּל הַאֲגוּז בְּתוֹכְם אֵין בּוֹ כֶּחַ לְמֵאִס אֶת הַמֵּאֲכָל
 שְׁבַפְנִימִיּוֹת הַאֲגוּז מִחֲמַת שְׁהַקִּלְפָּה הַקִּשָּׁה מְגַנֶּת עָלָיו וְכוּ'. וְלִסּוּף יִרְחֲצוּ
 בְּמֵיִם הַרְפֵּשׁ וְהַטִּיט וַיִּשְׁבְּרוּ הַקִּלְפָּה הַקִּשָּׁה וַיּוֹצִיאוּ הַמֵּאֲכָל נְקִי וְזָדָה וְהַכֵּל
 בְּכַח הַצַּדִּיק הַנְּזָכָר לְעִיל:

אות צו

כִּי הַשְּׁבָעָה בְּרֻכּוֹת שֶׁל חֲתָן וְכֻלָּה. הֵם בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַקִּדְשָׁה מִהַשְּׁבָעָה
 רוּעִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הַשְּׁבָעָה בְּעֵטְלִירְס הַנְּזָכָר לְעִיל. שְׁמִשָּׁם קִדְשַׁת הוֹלְדָת
 יִשְׂרָאֵל לְגִלוּת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. שְׁזָה בְּחִינַת הַשְּׁבָעָה קְרוּאִים שְׁעוֹלִים
 לְתוֹרָה בְּשַׁבַּת כַּנְּזָכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן עַל-יַדֵּי שְׁהַחֲתוּן עוֹלָה לְתוֹרָה בְּשַׁבַּת
 שְׁלִפְנֵי הַנְּשׂוּאִין עַל-יַדֵּי זֶה מְקַבֵּל כֶּחַ לְזָכוֹת לְבְּחִינַת הַשְּׁבָעָה בְּרֻכּוֹת וְכוּ'
 כַּנְּזָכָר לְעִיל:

ראשי פרקים להלכות תפלת המנחה :

על-פי התורה "לשמש שם אהל בהם" :

בתחלה עלה במחשבה לברא את העולם במדת הדין ומשם שרש היצר הרע (כמו שמבאר בסימן עב עין שם). ואחר כך שבר היצר הרע ושתף מדת הרחמים במדת הדין, זה בחינת תשובה ומשם שרש התשובה ושרש הפח לשבר היצר הרע כמו שמבאר שם. ומדת הדין הוא מבחינת תחלת הצמצום שלא היה אפשר לגלות אלקותו לברא כל העולמות כי אם על-ידי זה, אבל תכף כשהיה צמצום בחינת דין והמשכת האור לתוך הצמצום שהוא בחינת רחמים שמשניהם דיקא נתהיה הבריאה. אבל היה בחינת רבוי אור וכו', ומשם אחיזת הסטרא אחרא שמשם כל המחשבות רעות והרהורים והעקר הם הפירות רחמנא לצלן וכו'. ואדם הראשון היה צריך לתקן כל זה על-ידי מצוה אחת שלא לאכל מעץ הדעת וכו' ולבלי להסתכל במה דלא הוי ליה רשות בחינת רבוי האור בחינת התלהבות הלב יותר מדאי וכו' רק לעסק בתפלה בחינת מלכות דוד שזה עקר התקון כמובן בתורה הנזכרת לעיל. אבל הוא פגם בכל זה, על-ידי עצת הנחש שאמר להם והייתם כאלקים שזהו בחינת רבוי אור וכו'. וגם לא המתין בזיוגו עד שבת וכו'. והיא הסיתה אותו לאכל וכו', שזהו בחינת פגם המחשבות עד שבא לפגם המעשים וכו'. וכל הפגמים האלו תלויים זה בזה. ועל-ידי זה כמעט שנחרב העולם כלו שנברא רק בשבילו כי היה ראוי למות ביום אכלו וכו', אך רבים רחמיו ונתגלה אליו כמו שכתוב וישמעו את קול ה' אלקים מתהלך בגן לרוח היום שהוא לפנות ערב בזמן מנחה, ואמר לו איפה בחינת איכה ישבה וכו'. בחינת צמצום, וכו'. בחינת אי"ה וכו'. ואז נתעורר בתשובה שעקר התשובה להתחיל בכל עת מחדש בכל יום ובכל שעה ואפלו בכל רגע בבחינת לרגעים תבחנונו. שבכל רגע מבחין ומנסה ה' יתברך את האדם ומרמז לו לשוב על כל פגמים ממחשבות רעות שהם היצר הרע וכו' ועקר התקון על-ידי שישים אל לבו שאינו יודע כלל וכו' :

וכל זה כלול בשיחתו הקדושה. גאט איז גרויס מע וויסט גאר ניט וכו'. גדול ה' זה בחינת אור האין סוף המאיר בלב האדם וכו'. ואין יודעין כלל זה בחינת תקון הצמצום. סע טוהין זיך אוף דער וועלט אזויני זאכין מע וויסט גאר ניט. זה בחינת המשכת העולמות שהם המדות שבני-אדם ממשיכין בכל יום ובכל עת בתוך הצמצום בתוך החלל וכו'. אבל אין יודעין כלל. כי בכל פעם צריכין לחזר לבחינת צמצום הדעת שאין יודעין כלל. כי תכף שיחשב שיודע, נפגם הכל, כמו שמבאר על פסוק שלום לרחוק ולקרוב (בסימן סג לקוטי תא). ואפלו העסק שלכם וכו'. אבל יש ענין וכו', כי אין יודעין כלל. אך איך באין לזה הוא על-ידי צעקה ותפלה וכו'. כי עקר התקון על-ידי שמבינים בלב שאין יודעין כלל ומתחזקים על-ידי זה דיקא לצעק ולצעק ולהתפלל ולבקש רחמים, ואפלו אם נעשה בן אלפים ורבות פעמים. כי אפלו ביום אחד עוברים על האדם מה שעובר בלי שעור. והעקר לידע שאין יודעין כלל. והפה הקדוש שאסר לנו

כָּל הָאֲסוּרִים, הוּא בְּעֵצְמוֹ אָמַר שֶׁהַכֹּל יְכוּלִין לְתַקֵּן עַל-יְדֵי כַח הַצְדִּיק שְׂיֻדָּע כָּל זֶה וְהִגִּיעַ לְתַכְלִית הַיְדִיעָה דְּלֹא נִדַּע בְּרוּם הַמַּעֲלָה וְכוּ'. וַיִּקְיָם עַל כָּל פְּנִים אֶל תְּרַשַׁע הַרְבֵּה וְאֶל תַּתְחַכֵּם יוֹתֵר לָמָּה תִּשְׁוֹמֵם וְכוּ'. כִּי לְגַדְלָתוֹ אֵין חֶקֶר. כִּי כְּמוֹ שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין הַתְּחַבְרוּת יֵשׁ וְאֵין שָׁל תְּחַלֵּת הַצְּמָצוּם שֶׁל חָלָל הַפְּנוּי כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר, כְּמוֹ כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין כָּל הַנְּזָכָר לְעֵיל, שֶׁכָּל הָעֵבְרוֹת פּוֹגְמִין מְאֹד מְאֹד, אֲבָל אֵין לָךְ דְּבַר שֶׁעוֹמֵד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה, וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הוּא כְּשֶׁשָּׁב בְּדַעְתּוֹ וּבּוֹרַח מִמַּחְשְׁבוֹת רַעוֹת לְהַפְּכֵם לְמַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת וְכוּ'. וְזֶה יְכוּל לְזַכּוֹת בְּכָל רִגַע אִם יִרְצֶה, וְהָעַקֵּר עַל-יְדֵי שְׂיֻבְטָל דַּעְתּוֹ נֶגֶד אֲנָשֵׁי אֲמֵת שְׂיֻוִּנְקִים מֵהַצְדִּיק הָאֲמֵת וְכוּ' שֶׁצֶעַק שָׂאִין שׁוּם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל. וְהַכֹּל עַל-פִּי הַנְּזָכָר לְעֵיל. וְעַל-כֵּן חִבֵּר שֵׁם בְּתוֹרָה הַנְּזָכָר לְעֵיל תְּשׁוּבָה וְתַפְלָה שֶׁהַכֹּל נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי צְמָצוּם הַלֵּב וְכוּ' וְלִהְיוֹת לְתוֹכּוֹ מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת וְכוּ'. עַד שֶׁיִּקְבֵּל עַל מַלְכוּת שְׁלֵמָה וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֵשׁ תַּפְלוֹת. עֲרֻבֵית בְּחִינַת צְמָצוּם. שְׁחָרִית בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הָאוֹר. וּבְשִׁנִּיָּהֶם יֵשׁ קְרִיאַת שְׁמַע בְּחִינַת מַחִין. כִּי גַם בְּהַצְּמָצוּם יֵשׁ מַחִין נִפְלְאִים וְכַמוֹבֵן מְזֶה לְמַשְׁפִּיל בְּכַתְּבֵי הָאֲר"י. וּבְפָרֵט בְּהַסְפָּרִים שֶׁמְדַבְּרִים מֵעוֹלָם הַמַּלְבוּשׁ וְכוּ'. וּבְאֲמֵת יֵשׁ עוֹד וְעוֹד גְּבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ וְכוּ'. כֹּאֲשֶׁר הִבְנַתִּי מִשִּׁחוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים כִּי לְגַדְלָתוֹ אֵין חֶקֶר. אֲבָל בְּכָל יוֹם וְיוֹם יֵשׁ בְּרִיאָה חֲדָשָׁה, וַיְבִין כָּל יוֹם וְיוֹם צְרִיכִין הַצְּמָצוּם כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר. וְזֶה בְּחִינַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּהַרְף עֵין זֶה נִכְנָס וְזֶה יוֹצֵא וְאֵי אֶפְשָׁר לְעַמֵּד עֲלָיו וְכוּ'. אֲבָל הַתְּחַלְתּוֹ מִכִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרֵב שֶׁהוּא אַחֵר חֲצוֹת שְׁנִקְרָא בֵּין הָעֲרֵבִים. וְאִז הַתְּקוּן עַל-יְדֵי תַּפְלַת הַמְּנַחָה שָׂאִין בּוֹ קְרִיאַת שְׁמַע. כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִמְשִׁיךְ אִז מַחִין מִחֲדָשׁ רַק עַל-יְדֵי הִרְשִׁימוֹ שֶׁל הַמַּחִין שֶׁל בִּקְרָ קֹדֶם שֶׁמִּסְתַּלְקִין לְגַמְרֵי בְּעָרֵב צְרִיכִין אִז לְהַתְחַזֵּק רַק בְּתַפְלָה לְבַד, וְצְרִיכִין לְזַהֵר בְּתַפְלָה זֹאת מְאֹד כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה, כִּי שֵׁם סוּד הַצְּמָצוּם וְהַמְּשַׁכֵּת הָאוֹר אֵיךְ כְּלוּלִין יַחַד בְּחִינַת ה' הוּא הָאֱלֹקִים שְׁתֵּי פְעָמִים שֶׁגָּלוּ אִז יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי אֱלֹהֵינוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם. כִּי שֵׁם בְּחִינַת נְפִילַת אִפִּים בְּחִינַת וַיִּסְתַּר מִשֶּׁה פָּנָיו כִּי יֵרָא וְכוּ', וְעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא וַיֵּאמְרוּ שְׁתֵּי פְעָמִים ה' הוּא הָאֱלֹקִים וְכוּ'. לְתַקֵּן בֵּיתָא עֲלָאָה וּבֵיתָא תַּתָּאָה שֶׁעַקֵּר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַצֶּעֱקָה וְהַתַּפְלָה שֶׁהוּא עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה:

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת מַתָּן תּוֹרָה שֶׁעַקֵּר הָאֲזָהָרָה הִתְהַפֵּךְ פֶּן יִהְרָסוּ וְכוּ' שֶׁהַזְּהִירָם מְאֹד שְׁתֵּי פְעָמִים. הֵינּוּ בְּחִינַת צְמָצוּם הָאוֹר וְכוּ', וְעַל-יְדֵי זֶה הוֹדִיעָם וַיִּדְבֵּר וְכוּ' אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ וְכוּ' וְכָל הָעֲשָׂרֹת הַדְּבָרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִיְּנֵי נְגִינָה בְּחִינַת שִׁיר פְּשוּט וְכוּ'. כִּי כָּל זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין כְּנִזְכָּר לְעֵיל רַק לְכָל חַד כְּפּוּם מֵה דְּמִשְׁעַר בְּלִבִּיהָ, שֶׁזֶה בְּחִינַת נִגּוּן כְּמוֹבֵן לְמַשְׁפִּיל כַּח הַנְּגוּן וְכוּ', שֶׁמְרַמֵּז בְּלֵב כְּמוֹ שֶׁמְרַמֵּז וְכוּ', לְמִי שֶׁחָפֵץ בְּאֲמֵת לְאֲמֵתוֹ, בְּחִינַת אֲזָכְרָה נְגִינָתִי בְּלִילָה עִם לְבָבִי אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׁ רוּחִי וְכוּ'. עָרֵב וּבִקְרָ וְצַהֲרִים אֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה וַיִּשְׁמַע קוֹלִי. אוֹי לְנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרֵב. תִּכּוֹן תַּפְלַתִּי קִטְרֵת לְפָנֶיךָ מִשְׁאֵת כְּפִי מְנַחַת עָרֵב. וְצְרִיכִין לְחַזֵּר וּלְבַאֵר הַתּוֹרָה הַנְּזָכָר לְעֵיל עַל-פִּי מֵה שֶׁכָּבַר עֲזַרְנִי ה' יִתְבַּרַךְ לְבַאֵר מְעֻט. כְּנִדְפָס בְּמָקוֹמוֹ. וְעוֹד לְאֶלֶק מְלִין. וְהָעַקֵּר לִידַע וּלְהַבִּין שָׂאִין יוֹדְעִין כָּלָל.

ואף-על-פי-כן יחיה עצמו בכל דבור של הצדיק שמבטל דעתו נגדו, בבחינת תורת ה' תמימה דא אורייתא דעתיקא סתימאה שהיא תמימה ואין יודעין בה כלל. אף-על-פי-כן משיבת נפש וכו' :

לבאר קצת מאמר רבותינו זכרונם לברכה של רבי אילעא אם רואה אדם וכו' ילבש שחורים וכו' וילך למקום שאין מכירין אותו שהוא בחינת הנזכר לעיל שאין יודעין שם כלל, ששם אין מכירין אותו אם פגם. כי אין מגיע שם שום פגם כלל. ועל-ידי זה שיקים דברי רבותינו זכרונם לברכה שעל כל פנים לא יחלל שם שמים בפרהסיא, על-ידי זה יוכל לזכות לתשובה כמובא בספרים על ויעשה מה שלבד חפץ וכו'. ועל כל פנים לא יהיה נאבד לגמרי. כי בודאי כשיש בו עדין נקדה טובה שלא יחלל שם שמים בפרהסיא בודאי עדין צועק לה' יתברך וכו'. ועל-ידי זה יזכה לתשובה עד שיתהפכו העוונות לזכיות בכח הצדיקים אמתיים וכו' וכנזכר לעיל. ענני ה' ענני. ענני שתרד אש וכו' וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם :

רבי שמעון בן יוחאי היה תכף אחר החרבון, וכל תקונו בבחינת תקון ביתא תתאה שהוא הבית האחרון שאנו מקוים ואז דיקא יתתקון ביתא עלאה. ועל-כן לא גלה האדרא זוטא עד יום הסתלקותו, אחר שגלה האדרא רבא וכו'. כי משה רבנו לא ידע איש את קבורתו בשביל מעשה שטים כמובא. כי כל כחו וזכותו היו צריכים בשביל שיקנסו ישראל לארץ-ישראל ויבנו בית-המקדש שכל זה בחינת לא אבוא בעיר וכו'. אבל אף-על-פי-כן כל זה בחינת ביתא עלאה ולא נשלם תקון ביתא תתאה, שעל-ידי זה אין שלמות. ועל-כן נחרב פעמים. כי משה בנה המשכן שנגמר בניסן בחינת ביתא עלאה נגד הבית המקדש שהוא ביתא תתאה שנגמר בתשרי שאז עקר תקון התשובה, אבל גם בבית-המקדש עדין לא נגמר תקון ביתא תתאה וכו'. ונחרב פעמים וכו', ועל-כן אי אפשר לידע קבורתו שלא ידחקו את הקץ וכו'. אבל אחר שפבר נחרב הבית-המקדש פעם שניה ולא יבנה בנין שיחרב עוד חס ושלוש רק אנו ממתנינים ומצפים עד שיבנה בנין עולם. על-כן התחיל רבי שמעון בן יוחאי לעסק מיד בתקון ביתא תתאה על-ידי האדרא רבא וכו'. אבל לא גלה האדרא זוטא שהוא תקון אבא ואמא כמו שאיתא בכתבי האר"י ז"ל עד יום הסתלקותו, כי אז דיקא אחר שגלה האדרא רבא ותקון בחינת ביתא תתאה אז עסק בתקון ביתא עלאה שהוא בחינת תקון, על-ידי התגלות סוד אבא ואמא וכו' ועל-כן אז ירדו כל נשמות הצדיקים שנסתלקו. כי זה עקר התקון עתה על-ידי הצדיקים שנסתלקו וכו' כנ"ל ומאז עוסקים גדולי הצדיקים בתקון זה כמו האר"י ז"ל והבעל שם טוב וכו' עד הסוף עד שיגמרו מה שהתחילו לגלות אלקותו ומלכותו בעולם. כי תכף ביום שנחרב הבית-המקדש ונתמעט בחינת התגלות מלכותו בתכלית המעוט, התחיל תכף המלוי והתקון, שזהו בחינת מה שמשיח נולד בתשעה באב. שזה בחינת מלוי פגימת הלבנה שמתחיל דיקא בעת שהיא מגיעה לתכלית המעוט שהוא ראש חדש שאז שרש התשובה וכו' :

התגלות מלכותו שהוא בחינת ביתא תתאה. זה צריכין לגלות על-ידי העבודה בעולם הזה שנברא בשביל זה כנזכר לעיל. אבל השגת אורייתא דעתיקא סתימאה שהיא בחינת בן עזאי, זה בחינת עולם הבא שהיא בחינת בינה, עלמא דאתי וכו'. אבל אי אפשר לבוא לעולם הבא כי אם על-ידי העבודה שבזה העולם. כי מי שטרם בערב שבת יאכל בשבת. ועל-פון עקר עבודת הצדיקים לגלות בחינת מלכות שזה כל עבודתם בזה העולם. ואף-על-פי-כן שבכל פעם זוכין על-ידי זה להעלות גם בחינת ביתא עלאה כנזכר לעיל, אף-על-פי-כן עקר שלמות עלית ביתא עלאה וכו' הוא בעת הסתלקותם, שאז נסתלקין לחיי עולם הבא. אבל אז דיקא הם שכיחי יתיר בהאי עלמא (כמו שאיתא בזהר הקדוש פרשת אחרי דף ע) כי אז דיקא אין להם בעצמן עבדא ועשייה בזה העולם, רק כל עבודתם שם לתקן הצמצומים מבחינת עולם הבא לזה העולם באפן שיזכו כל הרחוקים להכיר אותו יתברך. כי כל מה שעולין במעלה עליונה, הם ממשיכין צמצומים בתקונים כאלה עד שיגלו אלקותו יתברך לכל הרחוקים מאד, ואז דיקא יהיה נשלם תקוין העולמות ויהיה נבנה הבית-המקדש השלישי בתכלית שלמות תקוין ביתא תתאה עד שיעלו יחד בשלמות ביתא עלאה עם ביתא תתאה :

כי עקר התקוין על-ידי המשפן והבית-המקדש שהוא עקר בחינת ביתא תתאה שנקרא אהל מועד, ששם נתועדו ונתכנסו כל נפשות ישראל יחד, שעל-ידי זה דיקא יכולים לעשות כלים לקבל אור האין סוף וכו' כנזכר לעיל. שזהו בחינת תקוין השקלים שנתנו בשעת המנין וכו' :

כי רבי עקיבא היה בעת החרבן ועל ידו התחיל מיד עקר התקוין הנזכר לעיל על-ידי שנסתלק על קדוש ה', שזהו בחינת מה שצריכין לכוון בכל יום שתי פעמים אל נקמות ה' לעשרה הרוגי מלכות שעקרם רבי עקיבא וכו'. כי גדולים מעשי ה'. כי רבי עקיבא סרקו את בשרו וכו' ומכרוהו במקולין. שעל זה שאל משה זו תורה וכו'. ועתה כל תקוותנו על-ידי אלו הצדיקים שנתגלה קבורתם שהם יעוררו את משה רעיא מהימנא שיתחברו יחד לעסק בתקוננו :

כי משה רבנו עליו השלום לא ידע איש את קבורתו. כי מי לנו גדול ממשה שלא נתעסק בו אלא הקדוש-ברוך-הוא לבדו. ועל-פון אי אפשר לבוא על קבורתו, כי הוא בבחינת אור אין סוף נגדנו וכו'. וכל זה מחמת פגם מעשה שטים, שעל-ידי זה פגמו כל כף עד שמושה בעצמו צריך לעסק בתקוין עוון פעור אשר לא הטהרנו ממנו וכו'. אבל אי אפשר לנו לבוא על קברו, כי על-ידי רבוי פגמינו הוא בבחינת אין סוף נגדנו שאי אפשר לנו לצמצמו וכו'. וכל זה מחמת שאז עדין לא נכנסו לארץ-ישראל ולא נבנה הבית-המקדש שהוא עקר ביתא תתאה וכו'. ועל-פון היה באמת עסק הגאולה שהיה על-ידי משה קשה מאד. כי אי אפשר להמשיך האור בפעם אחת, כי אם על-ידי כמה התגלות והעלמות בדרךים נפלאים כנזכר לעיל. וכשצריכים לתקן כל זה על-ידי הבעל בחירה דיקא, קשה מאד. כי לא די שאינו מתקן כראוי הוא מקלקל בכל פעם וכו', רק שקיום העולם על-ידי

הצדיקים שעומדים בנסיון הבחירה. אבל העשק יהולל חכם וכו', שגם הם שוגים על-ידי זה איזה שגיאה דקה וכו' כמו ששגה משה בהכאת הצור וכו', וסביבו נשערה מאד וכו'. ועל כן יש להם יגיעות עצומות מאד מאד לתקנו וכו'. ובפרט משה שהיה הראשון שאז קשה מאד לתקן הצמצומים פראוי וכנזכר לעיל ואלו לא חטאו ישראל וכו', אבל חטאו בעשרה נסיונות וכו'. על-כן בהכרח שיחרב הבית-המקדש. אבל עדין צריכין יגיעה עצומה שיכנסו ישראל לארץ-ישראל ויבנה הבית-המקדש על כל פנים שאף-על-פי שיחרב אחר כך ויגלו ישראל וכו', אף-על-פי-כן יהיה תקון גדול על-ידי שכבר נבנה וכו'. אדרבא גם החרבן יתהפך לתקון וכו'. וזה בחינת מזמור לאסף, קינה לאסף מבעיא ליה. אלא ששפך חמתו על עצים ואבנים וכו'. וקשה הלא נזכר שם גם מיתת הצדיקים-נתנו את נבלת עבדיך מאכל וכו' בשר חסידים וכו'? אך כל זה הוא תקון על-ידי כל הנזכר לעיל, ועל-כן קדם בנין בית-המקדש הראשון כל יגיעתו של משה היה שיבנה וכו'. ועל-כן לא ידע איש את קבורתו, מעצם גדלתו לא נתעסק בו אלא הקדוש ברוך הוא, ומעצם פגמינו וכו'. שאם ידעו קבורתו היה בחינת רבוי אור שגורם חרבן וכו', על-כן לא ידע איש וכו'. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שזה מחמת מעשה שטים, שניהם אמת. כי היה מחמת גדלתו ומחמת קלקולם וכו' כנזכר לעיל. והכל מחמת שעדין לא נכנסו לארץ-ישראל ולא נבנה הבית-המקדש וכו' כנזכר לעיל. אבל אחר החרבן השני התחיל תכף הבנין השלישי כנזכר לעיל, כי אז הגיעו לתכלית המעוט שהוא הגלות הארץ המר הזה וכו'. ועל-כן התחיל תכף התקון. ועל-כן ה' יתברך ברחמיו העצומים סבב שאז היה רבי עקיבא שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהיה גדול ממשה בחכמה, כמו שאמרו בנביאים לא קם וכו', והוא המשיך התורה לישראל וכו'. ובענין מיתתו היה בהפך ממשה שלא נתעסק בו אלא הקדוש-ברוך-הוא, ובו לא התעסקו אפלו ישראל אדרבא סרקו את בשרו וכו', ומכרו את בשרו במקולין, וזה מעצם גדלתו וכו'. ומאחר שכבר היה הבית-המקדש פעמים וכו', אז התקון דיקא על-ידי הגוף של הצדיק שנשאר בזה העולם וכו'. ועל-כן עתה עושין הלולא של רבי שמעון בן יוחאי שהוא מתלמידי רבי עקיבא ששמחים על שבאים על קברו. כי עתה עקר התקון על-ידי קברי צדיקים פאלו וכו'. שאנו זוכים לתקן הצמצומים וכו', על-ידי שבאים על קבריהם הקדושים, כי כבר עשו פעולות נוראות פאלו מאז ועד עתה שיכולים לבוא על קברם אפלו הגרוע שבגרועים הרשע שברשעים ולהתתקן על-ידי זה. כמו שרואים ששלטו זרים בבשרו הקדוש של רבי עקיבא שאי אפשר להבין זאת כלל. אבל על כל פנים הכל היה לטובת ישראל לנצח וכו'. וגם כבר היה הבית-המקדש פעמים, וישראל ירשו כבר ארץ-ישראל בקדשה ראשונה וקדשה שנייה, וכבר היה רבי עקיבא ותלמידיו וצדיקים פאלה בעולם, על-כן עתה כל התקון על-ידי קבריהם הקדושים. והכל בכחו של משה-שלא ידע איש. כי הוא היה הראשון שאי אפשר לידע את קבורתו וכו'. אבל הוא בעצמו יהיה הגואל האחרון שיבוא על-ידי זכות הצדיקים שיחזירו ישראל בתשובה על-ידי חדושי תורתם הקדושה שחדשו בתורת משה, ועל-ידי קבריהם הקדושים, שעל-ידי זה אנו ממשיכים עלינו קיום

תורת משה וכו'. וכמו שכתוב לקדושים אשר בארץ המה וכו'. ועל-ידי זה יתבאר מאמר רבותינו זכרונם לברכה במנחות אמר רבי יהודה אמר רב בשעה שעלה משה למרום וכו' בענין רבי עקיבא. ובענין ששקלו בשרו במקולין. עין כל המאמר :

וזרח השמש ובא השמש. עד שלא שקעה שמשו של עלי זרחה שמשו של שמואל וכו'. ביום שנפטר רבי וכו' נולד רב אשי וכו'. הינו בחינת הנזכר לעיל בחינת זה נכנס וזה יוצא וכו' :

והעקר שיקבלו מלכותו מעצמם על-ידי בחירתם, בבחינת ומלכותו בראון קבלו עליהם וכו', כי עקר התקון על-ידי אתערוותא דלתתא. וזה בחינת אין האשה מתקדשת אלא מדעתה. ועל-כן הרבה המופתים ביציאת מצרים, כי יכול היה הקדוש-ברוך-הוא לשלח ברק אחד וכו'. ואף-על-פי-כן היו רשעים שמתו בשלשת ימי אפלה וכו'. כי היה להם בחירה שבשביל זה רדף פרעה וכו'. וכן ישראל וימרו על ים ביס סוף וכו'. ועל-כן עקר השלמות יהיה על-ידי משיח שיגלה מלכותו שיקבלו עליהם מראון על-ידי חדושי תורתו, כמו שאיתא ובגלותא קדמאה וכו'. ובגלותא בתראה בקנה דילך וכו'. ואז יהיה עקר שלמות המלכות שיתקיים והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד בחינת יחודא עלאה, ושמו אחד בחינת יחודא תתאה וכו'. כי עקר השלמות הוא מלכות משיח שיתקיים וישתחוו לו מלכים כל גוים ועבדוהו וכו'. וכל ישראל יהיו מלכים כמו שכתוב והיו מלכים אמנדך וכו' אפים ארץ ישתחוו לך ועפר רגלך ילחכו וכו'. כי יתקיים 'ישראל ממשלותיו' שיהיו מחיין מתים וכו' כמו שכתוב עוד ישבו וכו'. אבל אין מקבלין גרים לימות המשיח. כי כל זה בחינת תכלת דאכלי כלא וכו'. כי עתה שכבר היה משה רבנו וכו' וכן גדולי הצדיקים וכו', אי אפשר כי אם על-ידי התורה ועל-ידי הצדיקים שהמשיכו קיום התורה וכו'. ועל-ידי שהתקרבו להם במרירות הגלות בבזיון כזה, כמו שכתוב נבזה וחדל אישים וכו' ולא חשבנוהו וכו' ואת דורו מי ישוחח וכו' כאשר רואין בחוש עתה. ועליהם נאמר ואתם הדבקים וכו', שהם הדבקים בהצדיק האמת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכי אפשר לדבק בו והלא אש אכלה הוא, אלא הדבק בתלמידי חכמים וכו' וכנזכר לעיל. ועל-כן בכל דור ודור העקר המלחמה והנסיון של האדם וגדולה מכל מיני מלחמות שיש להאדם בעולם הזה הוא בענין התקרבות להצדיק, כמו שהיה בימי משה רבנו שעקר הקלקולים והנסיונות של ישראל היו על-ידי דתן ואבירם. וכן בימי דוד וכו', וכן סמוך לדורותינו בימי האר"י ז"ל והבעל שם טוב וכו'. ובפרט בימינו כי כל התקרבות הרחוקים וכו'. והתעוררות השנה אפלו תשובה שעקרה בחינת התחדשות שנעשה על-ידי זה הצדיק וכו'. וכל זה בחינת שבת בחינת התגלות אורייתא דעתיקא סתימאה שזוכין על-ידי תשובה שקדמה לעולם שעולה עד כסא הכבוד וכו'. וזה בחינת הדלוג המובא בפונות קדשת כתר בעת שאומרים איה וכו'. זה בחינת כד איה סליקת שאלין איה וכו', מחמת שמדלגת וכו'. שזהו בחינת תשובה כנזכר לעיל. שהיא בחינת שבת. וכן ביום טוב שמתפללין מוסף. כי גם הם ימי תשובה

וכו'. וְזֶה בְּחִינַת שְׁבַע שַׁבְּתוֹת תְּמִימוֹת, מִמְּחֶרֶת הַשַּׁבָּת עַד מִמְּחֶרֶת הַשַּׁבָּת. מְחֶרֶת הַשַּׁבָּת בְּחִינַת תְּשׁוּבָה בְּחִינַת יוֹם אֲתָמוֹל בְּחִינַת מְנַחָה וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת שְׁמִטָּה וְיֻבֵּל שֶׁהֵם בֵּיתָא תַּתָּא וּבֵיתָא עֲלָא. שְׁמִתְחֵלָה הִיא שְׁמִטָּה. וְאִזְ דִּיקָא זֻכִּין לְיֻבֵּל. כִּי לֹא אָבוֹא בְּעִיר וְכוּ'. וְאִזְ הַכֹּל הִפְקָר. שְׁזָה בְּחִינַת מַה שְּׁקוֹרִין שַׁבָּת בְּשַׁעַת חֲתָנָה וְכוּ'. וְעַקֵּר קִדְשָׁת הַיֻּבֵּל הוּא בְּיוֹם-כְּפוּר, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב בְּיוֹם הַכְּפוּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוּפָר. שְׁמִשְׁם בְּחִינַת הַשׁוּפָר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא הַתְּחֵלֶת הַתְּשׁוּבָה. שְׁאִזְ צְרִיכִין בְּיוֹתֵר הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ וְכוּ'. וְזֶה שְׁאִיתָא בְּהַר הַקְּדוֹשׁ שְׁשִׁמְטָה וְיֻבֵּל הֵם בְּרָזָא דְה'. הֵינּוּ בְּחִינַת ה' הַנְּזָכָר לְעִיל שֶׁהִיא בְּחִינַת מִי עִם זֹאת עוֹלָה. וְעֵינִן שְׁם בְּהַר הַקְּדוֹשׁ בְּעֵינֵינוּ לְאֵה וְרַחֵל וְכוּ' :

רֹאשֵׁי פְּרָקִים לְהַלְכוֹת תַּפְּלַת הַמְּנַחָה וּבוֹ עֵינֵינוּ פָּסַח :

על-פי התורה הנזכרת לעיל :

שְׁאֵלַת 'מַה נִּשְׁתַּנָּה' בְּחִינַת צְמָצוּם הַדְּעַת, שֶׁהִיא בְּחִינַת קְשִׁיוֹת, אַרְבַּע קְשִׁיוֹת, כִּי ד הוֹוֹת וְכוּ'. אֵדְ הַשְּׁאֵלָה צְרִיךְ שְׁתִּהְיֶה בְּדָרְךְ חֲכָמָה מַה הָעֲדוֹת וְכוּ'. אָבֵל לֹא כְּבוֹן הַרְשָׁע וְכוּ'. כִּי הַצְּמָצוּם מִתְחַלֵּה צְרִיךְ שְׁיִהְיֶה גַם-כֵּן בְּשִׁבִיל לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ. אָבֵל לֹא יִהְיֶה חֵס וְשְׁלוֹם כְּמִסְתִּיר פְּנִים, בְּחִינַת וַיִּתְּנוּ אֵלָיו כְּתָף סוּרְרָת, בְּחִינַת וְאֶקְרָא אֲלֵיכֶם וְכוּ'. וְאֵדְבֵר אֲלֵיהֶם הַשְּׁכָם וְדַבֵּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְכוּ'. בְּחִינַת הַשְּׁמֹן לֵב. רַק שְׁיִהְיֶה בְּבְחִינַת הַסִּבִּי עֵינֵינוּ מְנַגְדֵי וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֶׁם. וְאִזְ תַּקוּן הֵה בְּבְחִינַת 'ד"י אֲכָלוּ', שְׁנַעֲשֶׂה מִד יוֹד ה וְכוּ'. שִׁיר פְּשׁוּט וְכוּ'. כְּשִׁמְאִיר אֹרֵךְ הָאֵין סוּף זֶה בְּחִינַת אֹרֵךְ פְּשׁוּט וְכִשְׁמִצְמָצוּמוֹ זֶה בְּחִינַת שִׁיר כְּפוּל. כִּי הַצְּמָצוּם עַל-יַדֵי בְּחִינַת ה' עֲלָאָה וְשֶׁם הוּא לְמַעַלָּה מִימֵי הַבְּנִין שֶׁהֵם הַמִּדּוֹת, וְאַחַר כֵּן כְּשִׁמְמָשִׁיד הָאֹרֵךְ בְּשִׁבִיל הַמִּדּוֹת זֶה בְּחִינַת ו, שֶׁהֵם כָּלֵל הַבְּנִין שֶׁהֵם הַמִּדּוֹת שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה. וְשֶׁם עַקֵּר הַבְּרוּר מִמְּחֻשְׁבוֹת רְעוֹת שֶׁלֹּא יִתְאַחֵז עֵץ הַדְּעַת שְׁיִנְיָקוֹתוֹ מִשְׁם. וְכִשְׁמִתְקַדֵּשׁ כְּרֹאשׁוֹ שְׁזָהוּ בְּחִינַת מְשַׁלֵּשׁ וְאִזְ נִשְׁלַם הֵה' שְׁהִיְתָה ד', כִּי נִתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ שְׁזָה כָּל שְׁלֵמוֹת הַשְּׁמִחָה, בְּחִינַת ה' מְלֶאךְ תְּגַל הָאָרֶץ, בְּחִינַת יִשְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם וְכוּ'. וּבְכָל פְּעַם צְרִיכִין לְחַזֵּר לְאַחֹר שֶׁלֹּא יִתְגַּבֵּר הַצְּמָצוּם לְשַׁכַּח בְּה' יִתְבָּרַךְ חֵס וְשְׁלוֹם, רַק לְזַכֵּר תְּמִיד אֵת ה' יִתְבָּרַךְ. בְּחִינַת בְּהִתְעַטֵּף עָלַי נִפְשִׁי אֵת ה' זְכַרְתִּי. בְּחִינַת הַשְּׁמֵר לְךָ פֶּן תִּשְׁכַּח וְכוּ'. בְּפִסַּח הָיָה בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת אֹרֵךְ אֵין סוּף בְּהַתְּגִלוֹת גְּדוֹל מְאֹד, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב וְעַבְרַתִּי, וְאַתְּגַלִּיתִי וְכוּ' אֲנִי וְלֹא מְלֶאךְ וְכוּ'. וְכְמוֹ שְׁאִיתָא בְּכַתְּבִים עֲצֵם הָאֹרֵךְ וְכוּ', וְאֶף-עַל-פִּי שְׁאִי אֶפְשָׁר בְּלִי צְמָצוּם, אָבֵל אֵלוֹ הַצְּמָצוּמִים הֵיוּ בְּחִינַת הַצְּמָצוּמִים הַקְּדוּמִים מְאֹד מִבְּחִינַת עוֹלָם הַמְּלָבוּשׁ וְהַטְּהִירוֹ וְכוּ'. וְכָל זֶה מִחֲמַת שֶׁלֹּא הָיָה עֲדִין אֲתַעְרוּתָא דְלַתְּתָא בְּשְׁלֵמוֹת. אָבֵל אַחַר כֵּן סוּפְרִין אַרְבְּעִים וְתִשְׁעָה יָמֵי הַסְּפִירָה. וְאִזְ מִקְּבִלִין בְּשְׁבוּעוֹת הָאֹרֵךְ הַגְּדוֹל בְּהַדְּרָגָה בְּאִפְסוֹ שְׁנֵיזְכָּה לְקַבֵּל הַתּוֹרָה וְכוּ' שֶׁהֵם כָּלֵל הַמִּדּוֹת וְכוּ'. לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ בְּחִינַת עֲצָרָת זֶה יַעֲצֵר בְּעַמִּי :

כָּל הַקְּרִבְנוֹת גָּלָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם חוּץ מִעֲשִׁירִית הָאֵיפָה (בְּפָרְשֵׁת לֶךְ וּבְפָרְשֵׁת וַיִּקְרָא). וְאֵל אֶלְקֵינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסִלּוּחַ, אֶף הַקְּדוֹשׁ-

ברוך-הוא ויתר לנו סליחה אחת משלו, ואיזו זו עשירית האיפה. כי זה הסוד של קרבן מנחה, קרבן עני ודל בדלי דלות וכו', זה אי אפשר להשיג מחמת שהגאלה האחרונה תלויה בזה. כי בזה תלוי עקר התשובה לבלי ליאש עצמו אפלו בדלי דלות וכו', בכל הבחינות שהוא עני ודל מן הדעת וממעשים טובים, והוא עני ממש שאין לו פרנסה ויש לו מניעות ובלבולים עצומים מזה וכו'. ואף-על-פי-כן הוא מתגבר להביא על כל פנים מנחת עני עשירית האיפה, בפרט מנחת העמר שהיה משעורים מאכל בהמה, זה לא הראה אפלו לאברהם אבינו עליו השלום עצם נוראות הענין הזה עד היכן צריכין להתחזק וכו', כי עקר זה הענין מאירין הצדיקים שהם בחינת משיח בחינת דוד שאמר כמה פעמים ואני עני ואביון, כי הוא עני ורוכב על החמור. ובו כתיב וחסו בו עם עני ודל, וכתיב יחוס על דל ואביון ונפשות אביונים יושיע. ובו יחסו עניי עמי. כי אתה עם עני תושיע. אשפון את דפא, שזה בחינת תפלה לעני כי יעטף בצרתו, שיקרה מאד מאד, ואפלו מאן דאמר שגלה זאת לאברהם אבינו, היה רק ברמז וכו'. כי מעשירית האיפה קרבן עני למדו רבותינו זכרונם לברכה שאפלו תפלה קטנה אינה נמאסת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בסוף מנחות נאמר בבהמה ריח ניחוח ונאמר בעוף וכו' ונאמר במנחה ריח ניחוח ללמדך שאחד המרבה ואחד הממעט וכו'. שזהו בחינת כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע. מכלל שהיה ראוי לבזותו ולשקצו ולהסתיר פניו ממנו. אך רבים רחמיו. והוא מרבה לסלח ומותר סליחה אחת משלו וכו' כנזכר לעיל:

החרשים שמעו והעורים הביטו לראות. אך איך אפשר לעור לראות ולחרש לשמע ועל-כן נסמך לזה, מי עור כי אם עבדי וחרש כמלאכי אשלת, שהם הצדיקים הגדולים המרמזים בהמעשה של השבעה בעטלירס שנקראים עור וחרש וכו'. שעל ידם נתתקן הכל וכו' :

עין בזה הקדוש בהקדמה (דף ב) רבי אלעזר פתח שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וכו' ששייך להתורה לשמש הנזכר לעיל. עין שם מה שכתב על פסוק ירושלים הבנויה כעיר וכו' ומה שכתוב, נכון ואמא אוזפת מאנהא לברתא וכו' שזה נזכר שם בהתורה הנזכרת לעיל :

גם מה שמבאר שם מענין מ"י ומ"ה מה חמית וכו'. שיש לו מעט שיכות להתורה כי מרחמם בענין דרי מעלה ודרי מטה אך צריכים לעין ולבאר היטב. כי שם בזה הקדוש מבאר שמ"ה הוא לתתא וכו'. והדברים עמקים :

וזה בחינת מנחה של שבת שאז הסתלקות משה. כי על-ידי זה עקר תקון התשובה, שדיקא אחר הסתלקות הצדיק למקום שנסתלק, משם ומשיך הארת האור בבחינת צמצומים נפלאים וכו' לעורר הכל לתשובה. שזהו בחינת שלש פעמים 'צדקתך' שאומרים. צדקה בחינת עני שמשיפיעין בו הדעת בבחינת ה' דלת הוות וכו'. בחינת צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת, ואז נסתלקו יוסף משה דוד, שעל ידם כל הגאלות וכו' :

וְזֶה בְּחִינַת רַבּוּי סְפָרִים אֲמִתִּיִּים שֶׁצָּרִיכִין עֲתָה בְּחִינַת עֲשׂוֹת סְפָרִים הַרְבֵּה אִין קוץ. שְׁזָה בְּחִינַת מַעֲלַת הַדְּפוּס. כִּי כָל הַחֲדוּשִׁים הֵם בְּחִינַת כְּלִים וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת לּוּחוֹת וְשִׁבְרֵי לּוּחוֹת. בְּחִינַת סִיּוּם הַתּוֹרָה בְּעִנְיַן הַסְּתַלְקוֹת מִשָּׁה, שְׁמִסִּים וְלִכְלַל הַיָּד הַחֲזָקָה וְכוּ' אֲשֶׁר עָשָׂה מִשָּׁה לְעֵינַי כָּל יִשְׂרָאֵל-שֶׁשֶׁבֶר אֶת הַלּוּחוֹת לְעֵינֵיהֶם. וְאַחֵר כִּדּוּ מִתְחִילִין מִיָּד בְּרֵאשִׁית בְּרָא וְכוּ', כִּי שִׁבְרֵי לּוּחוֹת בְּחִינַת שְׁבִירַת כְּלִים שֶׁהֵם מִיתַת הַמְּלָכִים וְכוּ'. וְאַף-עַל-פִּי שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ, אָף-עַל-פִּי-כֵן עַל יָדָם הַתְּקוּן עַל-יְדֵי שֶׁכָּבֵר הָיוּ וְנִשְׁתַּבְּרוּ וְכַנְזָכָר לְעִיל. שְׁזָה בְּחִינַת לּוּחוֹת וְשִׁבְרֵי לּוּחוֹת מְנַחִים בְּאָרוֹן. כִּי הַלּוּחוֹת הַשְּׁנִיּוֹת הָיוּ עַל-יְדֵי שֶׁכָּבֵר הָיוּ הַלּוּחוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת וְנִשְׁתַּבְּרוּ, שְׁזָה בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת הַצְּדִיק וְקִיּוּמוֹ בַּתְּחִיָּה. בְּחִינַת הַנֶּדֶף שֶׁכָּב עִם אֲבוֹתֵינוּ וְקָם וְעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא יִתְתַּקְנוּ כָּל הַקְּלָקוּלִים בְּחִינַת וְזָנָה אַחֲרֵי אֱלֹקֵי נֹכַר וְכוּ'. כִּי עַל-יְדֵי הַסְּתַלְקוֹת לְמָקוֹם שֶׁנִּסְתַּלַּק, הוּא עוֹסֵק רַק לְהַמְשִׁיד הָאוֹר בְּבְחִינַת תְּקוּן עַל-יְדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא עַל-יְדֵי שֶׁכָּבֵר הָיָה בְּעוֹלָם הַמַּעֲשֶׂה וְיָצָא בְּשָׁלוֹם וְכוּ'. שְׁעַל-יְדֵי זֶה צְדִיק מוֹשֵׁל בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ. כִּי יֵשׁ לוֹ כַּח יוֹתֵר לְהַמְשִׁיד בְּכָל פֶּעַם בְּחִינַת בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת מִחֲדָשׁ בְּבְחִינַת תְּקוּן. בְּאִפֻּן שֶׁיֵּאִיר אוֹר הָאִין סוּף בְּלֵב כָּל אֶחָד בְּבְחִינַת תְּקוּן שֶׁיִּתְגַּבֵּר עַל הַמַּחְשְׁבוֹת רְעוּת וְכוּ'. עַד שֶׁיִּתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ שְׁזָה בְּחִינַת שְׁבִיבַת. וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת הַהֲלִיכָה עַל קִבְרֵי הַצְּדִיקִים בְּפֶרֶט בְּעָרֵב רֵאשׁ הַשְּׁנָה שְׁאֵז הָיָה תַּחֲלַת הַבְּרִיאָה וְכוּ' :

וְזֶה וְיִהְיוּ עֵינַיִם בְּנֵי בֵּיתָךְ וְאֵל תִּרְבֶּה שִׁיחָה וְכוּ'. כִּי בֵּית גָּאִים יִסַּח ה'. וְזֶה וְאֵנִי בְּעֵינַי הַכִּינּוֹתִי לְבֵית אֱלֹקֵי. בְּעֵינַי דִּיקָא, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי עֵינֵי וְזִכִּיתִי לְהַכִּין לְבֵית אֱלֹקֵי וְכוּ' וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב אֲשַׁכּוֹן אֶת דְּכָא וְכוּ'. כִּי עַל-יְדֵי עֵינֵי וְקִטְנוּת יָכוֹל לְתַקֵּן הַצְּמֻצוּמִים כְּרֵאוּי לְקַבֵּל הָאוֹר אִין סוּף וְכוּ' וְכַנְזָכָר לְעִיל. שְׁזָה בְּחִינַת מָאן דְּזָעִיר הוּא רַב וְכוּ' וְכַנְזָכָר לְעִיל :

כָּל הַתּוֹרָה הִיא כְּלוּלָה בְּבְרֵאשִׁית רֵאשׁ בֵּית. בֵּית דְּבְרֵאשִׁית. בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרָכוּ וְכוּ'. ב' רֵאשִׁית, בֵּיתָא עֲלָאָה וּבֵיתָא תַּתָּאָה. הַצְּדִיק יָכוֹל לְהַגְבִּיחַ לְמַעְלָה מִמְדַּרְגָּתוֹ כְּאֵלוֹ עָשָׂה תְּשׁוּבָה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה עוֹלָה בֵּיתָא תַּתָּאָה עִם בֵּיתָא עֲלָאָה אָף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא זָכָךְ בְּעֲצָמוֹ הַמְדוּת, שְׁזָה בְּחִינַת יוֹם-כִּפּוּר וְכוּ' כַּנְזָכָר לְעִיל. וְעַקֵּר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַקְּבוּץ עִם הָרֵאשׁ הָאֲמִתִּי שְׁלֵהֶם שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵאשׁ בֵּית וְכוּ'. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּהַפְּטָרַת בְּמִדְבָר, וְהָיָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עֲמִי אַתֶּם יֵאָמֵר לָהֶם בְּנֵי אֵל חִי. וּמִפְּרֵשׁ הַפְּסוּק עַל-יְדֵי מַה יִּזְכּוּ לָזֶה. עַל-יְדֵי וְנִקְבְּצוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יְהוּדָה יַחְדָּו וְשָׂמוּ לָהֶם רֵאשׁ אֶחָד, הֵינּוּ כַּנְזָכָר לְעִיל. כִּי עַל-יְדֵי זֶה יִזְכּוּ הַכָּל לְבְּחִינַת תְּשׁוּבָה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עֲמִי יֵאָמֵר לָהֶם בְּנֵי אֵל חִי. כִּי עַל-יְדֵי זֶה עוֹנוֹת יִתְהַפְּכוּ לְזִכִּיּוֹת וְכַנְזָכָר לְעִיל :

וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת קִבְרֵי הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים. כִּי אֵז הֵם בְּגוֹן-עֵדוֹ הָעֲלִיוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּיתָא עֲלָאָה, וְאִין לָהֶם שׁוּם עֲבָדָא מְעוֹלָם הַזֶּה, כִּי הַיּוֹם לְעֲשׂוֹתָם וְכוּ'. רַק הֵם שְׁכִיחֵי יִתִּיר וְכוּ' בְּשִׁבִיל טוֹבוֹת יִשְׂרָאֵל. וְתַכְּף מִי שְׁלוּמֵד הַלְכוֹת שְׁלֵהֶם וּמִשְׁתַּטַּח עַל קִבְרֵיהֶם הֵם מַעֲלִין אוֹתוֹ בְּבְחִינַת הַנְּזָכָר לְעִיל. כִּי יֵשׁ לָהֶם כַּח גְּדוֹל מַחְמַת שֶׁהִיוּ בָּזֶה הָעוֹלָם וְנִצְחוּ

המלחמה כראוי וכו'. רק אף-על-פי-כן צריך זה האדם הרוצה להתנתקן על ידם שיהיה לו על כל פנים איזה אתערוותא דלתתא וכו' כנזכר לעיל. בכל פעם שמחזק ואוחז עצמו בהם, כי לגדלתו אין חקר, כמו שנתבאר בהשיחה הנזכרת לעיל. ה' יתברך גדול מאד וכו'. אפלו כמו שנעשה עמכם לכל מקום שנפל כל אחד וכו'. אבל יש ענין וכו'. וזה אמרת לה' אדני אתה. הויה בחינת אור אין סוף נגד שאר שמות שעקר הארתו בבחינת אקיה תחלת הצמצום בחינת ביתא עלאה. אדני נכתב כאן באלף דלת בחינת ביתא תתאה - מלכות. הינו שאתה צריך לומר להשם העצם בחינת ביתא עלאה אדני אתה. שזה בחינת מי עם זאת עולה. טובתי בל עליך, כי לא זכיתי להעלותם במעשים טובים שלי שכך היא המדה כנזכר לעיל. אבל אני טובתי בל עליך כי פגמתי וכו'. אך לקדושים אשר בארץ המה וכו'. כי הם יכולים להעלות למעלה מהמדות בחינת יום-כפור. בבחינת אמא אוזפת מנהא לברתא, שזהו בחינת ישיש כגבור לרוץ ארח. וזה בכל פעם כל עוד נפשו בו. וזה בחינת בראשית בית ראשית. ראש בית ששניהם נכללים

יחד :

תפלת ערבית א

הלכות תפלת ערבית :

הלקה א :

תפלת ערבית רשות והאדנא קבעוה עליהו חובה :

על-פי מה שכתב רבנו במאמר פתח רבי שמעון בסימן ס שעל-ידי יראה זוכין לעשירות גדול, שעל-ידי העשירות הזאת באין להתבוננות התורה. כי על-ידי יראה מכניעין בחינת שקר החו והבל היפי עין שם היטב :

והנה יעקב שהוא בחינת יראה, כמו שאיתא בזהר 'ביראתך' בזכות יעקב שאמר מה נורא. ועל-כן לא היה מתירא כלל מבחינת הבל היפי. ועל-כן לא מצינו ביעקב שיאסר עליו זיוגו אפלו בשעה שירד למצרים, כי אם אדרבא ה' יתברך הבטיחו אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה וכו'. כי יעקב מטתו שלמה והיה שומר הברית ביותר ולא היה לו שום אחיזה ופחד מבחינת הבל היפי. וכל זה היה מחמת שזכה לבחינת יראה שהיא מכנעת בחינת הבל היפי כנזכר לעיל. ומחמת זה זכה יעקב לעשירות מפלג מאד כמו שכתוב ופרצת ימה וקדמה וכו' הינו נחלה בלי מצרים הינו בחינת כל הון דעלמא, כי כל האבות זכו לעשירות גדול לפי בחינת יראתם

לפי בחינת הכנעתם את הבל היפי. אבל יעקב שהיה שלמות היראה וזכה להכניע לגמרי בחינת הבל היפי כנזכר לעיל. ועל-כן זכה לתכלית העשירות, הינו כל הון דעלמא, נחלה בלי מצרים כנזכר לעיל. ועל-כן תפלת ערבית רשות. כי תפלת ערבית היא בחינת יעקב, כי הוא תקנה, והוא בחינת יראה כנזכר לעיל שעל ידה זוכין לעשירות גדול, שעל-ידה זוכין להתבוננות גדול הנזכרת לעיל. ועל-כן היא רשות, כי כשזוכין להתבוננות הזאת אזי אין חובה להתפלל. כי זה ההתבוננות היא בחינת השגת רבי שמעון בן יוחאי שזכה לזה. ועל-כן היה פטור מתפלה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי התבוננות הזאת היא בחינת יתורתו אמנותו. הינו שכל אמנות והעשירות שלו הוא רק מהתורה, בחינת פסלת של לוחות שמשם נתעשר משה, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבינו שם עין שם. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לא שנו אלא כגון רבי שמעון בן יוחאי וחבריו שתורתן אמנותן וכו'. ולפי פשוטו תמוה, כי הלא גם עתה נמצאים בני-אדם שאין להם שום אמנות רק עוסקים בתורה, מכל שכן וכל שכן בימי הש"ס. אך העקר תלוי בהתבוננות הנזכרת לעיל שתלוי בעשירות. ועל-כן נקרא תורתו אמנותו כנזכר לעיל:

ועל-כן יעקב תקן תפלת ערבית דיקא. כי אז בליקה הזמן מסגל יותר להשגות והתבוננות כמו שכתוב בש"ט שרב חדושי תורה זוכין בליקה. וכמו שכתב רבינו (בסימן נב) שבליקה מסגל יותר לבטול עין שם. גם הליקה היא בחינת עשירות, בחינת טעמה כי טוב סתרה לא יכבה בליקה נרה. כי עשירות בא משם, כדמשמע בכמה מקומות בדברי רבינו למעין שם. ועל-כן תפלת ערבית רשות כנזכר לעיל. אבל האדנא קבעוה עליהו חובה. כי עכשו אין זוכין לבחינת השגה זו אפלו בליקה, ועל-כן חובה להתפלל כנזכר לעיל:

ועל-כן בערב מברך שתיים לפני קריאת שמע ושתיים לאחריה. אבל בשחר אין מברכין כי אם שלש ברכות שתיים לפני ואחת לאחריה. כי ערבית שהוא כנגד יעקב שזכה לנחלה בלי מצרים בחינת ופרצת ימה וקדמה צפנה ונגבה. וכנגד זה מברכין ארבע ברכות לפני קריאת שמע ולאחריה כנגד ד' רוחות העולם. כי זוכין אז לנחלת יעקב נחלה בלי מצרים. אבל בשחרית אין מברכין כי אם שלש ברכות כנגד שלש רוחות של בנין העולם, כי צפון חסר. ושם התגברות הסטרא אחרא בחינת מצפון תפתח וכו'. כי שחרית הוא כנגד אברהם, שהוא בימיו עדין לא הכניע לגמרי הסטרא אחרא ולא זכה עדין לנחלה בלי מצרים. אבל יעקב זכה להכניעה לגמרי וזכה לכבש כל ארבע רוחות העולם אפלו רוח צפון. ומאחר שהכניע את רוח צפון על-כן זכה לעשירות גדול שעקרו בא משם, בחינת מצפון זהב יאתה, ועל-כן הוסיפו ברכה רביעית בערבית שהיא נתקנה כנגד בחינת יעקב כנזכר לעיל, והוא ברכת השכיבנו. ועל-כן מבקשין אז ופרוס עלינו סכת שלומך, שהוא בחינת יעקב, בחינת ויעקב נסע סכתה. וזהו שמבקשין אז על התעוררות השנה כמו שאומרים והעמידנו מלפנו וכו'. כי על-ידי זה זוכין לבחינת יראה כמו שמבאר שם בדברי רבינו עין שם היטב. וזהו ותקננו בעצה טובה מלפניך. כי על-ידי התעוררות השנה בא

כח הדבור לכלי ההולדה שהם פליות יועצות. עין שם היטב:

תפלת ערבית ב:

הלכות תפלת ערבית הלכה ב:

ענין שלש תפלות ביום דהינו שתים ביום ואחד בלילה:

זה בחינת שלמות לשון הקדש על-ידי לשון תרגום שהיא בחינת שנים מקרא ואחד תרגום כמבאר במאמר 'תפלה לחבוק' לקוטי חלק א סימן יט:

כי התפלה היא בחינת מלכות כמובא, בחינת חנה אשה בחינת שלמות לשון הקדש. ועל-כן מתפללין שתי תפלות ביום ואחד בלילה בבחינת שנים מקרא ואחד תרגום כנזכר לעיל. כי שנים מקרא זה בחינת תורה שבכתב שהיא בחינת יום כמובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה (שם סימן ג) וכנגד זה מתפללין שתי תפלות ביום. ואחד תרגום זה בחינת לילה שהוא בחינת שנה תרדמה, בחינת תרגום, כמבאר היטב במאמר הנזכר לעיל והיא בחינת תורה שבעל פה. כי התרגום הוא פרוש התורה, והוא בכלל תורה שבעל פה גם רב תורה שבעל פה דהינו התלמוד נתקן בלשון תרגום כי תרגום הוא בחינת תורה שבעל פה שהיא בחינת לילה כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה (שם). ועל-כן מתפללין תפלה אחת בלילה, כנגד בחינת אחד תרגום שהוא בחינת לילה כנזכר לעיל. ועל-כן יעקב תקן תפלת ערבית. כי עקר בנין בחינת חנה אשה, הוא על-ידי תרדמה הינו עקר בנין ושלמות לשון הקדש הוא דיקא על-ידי לשון תרגום כמו שמבאר שם. ויעקב זכה לזה דהינו שזכה לשלמות לשון הקדש על-ידי התרגום דהינו על-ידי שנלחם והכניע אחיזת הרע שבתרגום שהיא בחינת עץ הדעת טוב ורע וברר הטוב משם ועל-ידי זה זכה לשלמות לשון הקדש. ועל-כן יעקב בחיר שבאבות ומטתו שלמה בלי שום פסול. שזה בחינת שלמות לשון הקדש, שהיא בחינת מטה שלמה, בחינת שמירת הברית בשלמות שזוכין על-ידי שלמות לשון הקדש על-ידי התרגום כמבאר שם. וכמו שכתוב ביעקב שאמר כחי וראשית אוני, דהינו שמירת הברית שזוכין על-ידי זה כנזכר לעיל. ועל-כן זכה להעמיד שנים עשר שבטים שהם בחינת שנים עשר בקר שמלכות דקדשה עומדת עליהם. הינו בחינת שלמות לשון הקדש בחינת שמירת הברית. וזה בחינת שבעים נפש שיצאו מייעקב, שזכה לזה על-ידי בחינת שלמות לשון הקדש. שעל-ידי זה מכניעין רע הכולל של שבעים אמין. ועל-כן זכה להעמיד שבעים נפשות בית יעקב.

וְכָל זֶה הָעֵקֶר עַל-יְדֵי לְשׁוֹן תְּרַגּוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶץ הַדַּעַת שְׂיַעֲקֹב הָיָה עוֹסֵק לְתַקּוֹן וּלְבִרְרָה הָעֵץ הַדַּעַת לְתַקּוֹן פָּגָם אָדָם הָרָאשׁוֹן כְּמוֹבָא. כִּי הַשְּׁבָעִים נִפְשׁוֹת בֵּית יַעֲקֹב וּלְהַפְדָּה הַשְּׁבָעִים עֲמָמִין כָּלֶם נֶאֱחָזִים בְּבְחִינַת שָׂרֵשׁ אַחִיזַת הָעֵץ הַדַּעַת שְׂשָׁם הוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב כְּמוֹבָא בְּכַתְבִּים. וְעַל-כֵּן עֵקֶר מְלַחְמוֹת יַעֲקֹב הָיָה עִם חוֹתְנֵנוּ לְבֵן הָאֲרָמִי. כִּי לְבֵן הָאֲרָמִי הוּא בְּחִינַת תְּרַגּוּם, שֶׁהוּא לְשׁוֹן אֲרָמִי וְכִמוֹ שֶׁכְּתֹב רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּמֵאֲמָר הַנֶּזְכָּר לְעִיל שֶׁלְבָן קָרָא לוֹ יִגְרָ שְׁהַדוּתָא, כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ וּלְיַנְקֵן מִן הַקִּדְשָׁה עַל-יְדֵי לְשׁוֹן תְּרַגּוּם. וְיַעֲקֹב קָרָא לוֹ "גְּלַעַד" כְּדִי לְהַשְׁלִים לְשׁוֹן הַקִּדְשָׁה עֵין שָׁם :

נִמְצָא שְׂיַעֲקֹב שֶׁעֵקֶרוֹ לְתַקּוֹן הָעֵץ הַדַּעַת, עַל-כֵּן הָיָה עוֹסֵק לְהַכְנִיעַ בְּחִינַת לְבֵן הָאֲרָמִי, הֵינּוּ לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבְּתְרַגּוּם וּלְהַעֲלוֹת הַטוֹב לְבָנוֹת שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן הַקִּדְשָׁה, בְּחִינַת חוּהָ אִשָּׁה עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא פְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן לְקַח יַעֲקֹב אֶת נְשָׁיו מִבְּנוֹת לְבֵן דִּיקָא. הֵינּוּ שְׂזִכָּה לְבְּחִינַת חוּהָ אִשָּׁה שֶׁהִיא בְּחִינַת לֵאָה וְרַחֵל, עַל-יְדֵי תְּרַגּוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבֵן פְּנִזְכָּר לְעִיל. דְּהֵינּוּ שֶׁהַכְנִיעַ הָרַע וְהוֹצִיא הַטוֹב, שְׁעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא נִבְנְהָ בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן הַקִּדְשָׁה, בְּחִינַת חוּהָ אִשָּׁה בְּחִינַת לֵאָה וְרַחֵל. וְעַל-כֵּן זָכָה יַעֲקֹב לְתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת וְהִיָּתָה מִטְּתוֹ שְׁלֵמָה, וְהָעֵמִיד שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים וְשְׁבָעִים נִפְשׁוֹ. כִּי זָכָה לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבְּתְרַגּוּם וּלְבִרְרָה הַטוֹב, עַד שְׂזִכָּה לְבְּחִינַת שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן הַקִּדְשָׁה עַל-יְדֵי תְּרַגּוּם דִּיקָא דְּהֵינּוּ שְׂזִכָּה לְקַח לֵאָה וְרַחֵל מִבֵּית לְבֵן דִּיקָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּרַגּוּם פְּנִזְכָּר לְעִיל.

וְזֶה שֶׁשָּׁלַח יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ "עִם לְבֵן גִּרְתִּי וְכוּ'" כִּי יַעֲקֹב בָּרַח מֵעֲשׂוֹ לְלָבָן, דְּהֵינּוּ שְׂיַעֲקֹב הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעַ אֶת עֲשׂוֹ שֶׁהוּא זְהַמַּת הַנְּחָשׁ רַע הַכּוֹלֵל, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂיַבִּטֵל יִנְיָקְתוֹ, דְּהֵינּוּ שְׂיַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבְּתְרַגּוּם שְׂמִשָּׁם הֵם יוֹנְקִים וְיַעֲלֶה הַטוֹב לְלְשׁוֹן הַקִּדְשָׁה. וְאִזִּי עֲשׂוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת רַע הַכּוֹלֵל מִמִּילָא יְהִיָּה נוֹפֵל וְנִתְבַּטֵּל כְּמוֹ שְׂמִבְּאָר שָׁם בְּמֵאֲמָר הַנֶּזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן בָּרַח יַעֲקֹב לְלָבָן דִּיקָא כְּדִי לְתַקּוֹן לְשׁוֹן תְּרַגּוּם וְאִזִּי יִפֹּל עֲשׂוֹ מִמִּילָא פְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזָכָה לְנִצָּחַ אוֹתוֹ וְהוֹצִיא מִשָּׁם דִּיקָא בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקִּדְשָׁה, דְּהֵינּוּ חוּהָ אִשָּׁה פְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן אָמַר "אֶעֱבֹדָה שְׁבַע שָׁנִים", כְּנִגְדַּת בְּחִינַת הַשְּׁבָעִים עֲמָמִין שְׁכּוֹלִים בְּשְׁבַע, שְׂיַנְיָקְתֶם מִבְּחִינַת לְבֵן מִבְּחִינַת תְּרַגּוּם פְּנִזְכָּר לְעִיל.

וְעַל-כֵּן הֶצְרַךְ לַעֲבֹד לוֹ דִּיקָא אוֹתוֹן הַשְּׁבַע שָׁנִים. כִּי כְּשֶׁרוֹצִין לְבִרְרָה הַטוֹב מִתּוֹךְ הָרַע צְרִיכִין לַעֲבֹר שָׁם וְלְסַבֵּל גְּלוּת וְעַבְדוּת שְׁלָהֶם, וְלַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן לְשִׁבְרָם וּלְהַכְנִיעֵם, וְאִזִּי דִּיקָא מְבָרְרִין הַטוֹב מִשָּׁם. וְעַל-כֵּן אַחַר גְּלוּת הַשְּׁבַע שָׁנִים שְׂזָה בְּחִינַת גְּלוּת שְׁבָעִים עֲמָמִין פְּנִזְכָּר לְעִיל, אִזִּי זָכָה לְבְּחִינַת שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן הַקִּדְשָׁה שֶׁהִיא בְּחִינַת רַחֵל וְלֵאָה פְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן הָיָה מִצָּפָה עַד שֶׁנוֹלַד יוֹסֵף שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּקּוּן הַבְּרִית. וְאִזִּי כְּאֲשֶׁר יִלְדָה רַחֵל אֶת יוֹסֵף, אִזִּי נִתְחַזַּק דַּעַתוֹ וְהֵבִין שְׂזִכָּה לְשְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן הַקִּדְשָׁה עַל-יְדֵי תְּרַגּוּם, עַד שְׂזִכָּה עַל-יְדֵי זֶה לְיוֹסֵף דְּהֵינּוּ שְׂמִירַת הַבְּרִית. וְעַל-כֵּן אָמַר אִזִּי "שְׁלַחְנִי וְכוּ'", וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה שֶׁלֹּא הָיָה מִתְיָרָא עוֹד מֵעֲשׂוֹ מֵאַחַר שֶׁנוֹלַד יוֹסֵף שֶׁהוּא שְׁטָנוֹ וְכוּ'. הֵינּוּ כִּי בּוֹדָאִי אֵין לוֹ לְהַתְיָרָא עִתָּה מֵאַחַר שְׂזִכָּה לְהָעֵמִיד אֶת יוֹסֵף עַל-יְדֵי רַחֵל בֵּת לְבֵן הָאֲרָמִי. שְׂזָה בְּחִינַת

שְׁמִירַת הַבְּרִית עַל-יְדֵי שְׂזוּכִין לְלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שְׂבוּנִין אוֹתוֹ עַל-יְדֵי תַרְגּוּם דִּיקָא פְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה שְׁפָתוֹב 'פְּאֶשֶׁר יִלְדָה רַחֵל אֶת יוֹסֵף', 'רַחֵל' דִּיקָא שְׁהִיא בְּחִינַת לִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְהִיא בֵּת לָבֵן. כִּי בְּנִינָה מִתַּרְגּוּם פְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא נוֹלַד יוֹסֵף בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית פְּנִזְכָּר לְעִיל. כִּי שְׁמִירַת הַבְּרִית זוּכִין עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת לִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ עַל-יְדֵי תַרְגּוּם, כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר הֵיטֵב בְּמֵאמָר הַנִּזְכָּר לְעִיל עֵין שָׁם, וְאִזּוּ בּוֹדָאֵי לֹא נִתְיָרָא עוֹד מַעֲשׂוֹ שְׁהוּא רַע הַכּוֹלֵל, כִּי הוּא נוֹפֵל מִמִּילָא, בְּבְחִינַת לִשׁוֹן נוֹפֵל עַל לִשׁוֹן, כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר שָׁם עֵין שָׁם. וְעַל-כֵּן תַּחֲלַת דְּבָרֵי יַעֲקֹב שְׁשָׁלַח לַעֲשׂוֹ הוּא עִם לָבֵן גְּרַתִּי, עִם לָבֵן דִּיקָא, שְׁהוּא לִשׁוֹן תַּרְגּוּם. שְׁהַכְּנִיעַ הָרַע מִשָּׁם וַיְבַרֵר הַטּוֹב. וְאִזּוּ עֲשׂוֹ נוֹפֵל מִמִּילָא פְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶהוּ "וַיְהִי לִי שׂוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְכוּ'" הֵינּוּ בְּחִינַת נִיצוּצוֹת טוֹבוֹת וְעֲשִׂירוֹת שְׁבַרֵר מִשָּׁם. וְעַל-כֵּן הִלָּךְ עֲשׂוֹ אֵל יִשְׁמַעֲאֵל כִּי הִפֵּל הוֹלֵךְ לְמִינוֹ הֵינּוּ כִּי אֵיתָא שְׁעֲשׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲאֵל הֵם כְּלָלִיּוֹת הַשְּׁבָעִים אֲמִין. וְעַל-כֵּן הִלָּךְ לְשָׁם כְּדִי שְׁיִתְחַבְּרוּ יַחַד הָרַע שֶׁל כְּלָלִיּוֹת הַשְּׁבָעִים אֲמִין, כְּדִי לְהַתְגַּבֵּר עַל יַעֲקֹב חֵס וְשָׁלוֹם. אֲבָל יַעֲקֹב עַל-יְדֵי שְׁהַכְּנִיעַ אֶת לָבֵן הָיָה מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם פְּנִזְכָּר לְעִיל:

וְעַל-כֵּן יַעֲקֹב דִּיקָא תַקּוֹן תַּפְּלַת עַרְבִית כִּי תַפְּלַת עַרְבִית הִיא בְּחִינַת תַּרְגּוּם שְׁעַקֵר שְׁלֵמוֹת לִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ עַל-יְדֵי זֶה פְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה הָיָה בְּחִינַת תַּקּוּנֵי יַעֲקֹב פְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן עַרְבִית מְרַמֵּז בְּעֵי רַבְתִּי שֶׁל שְׁמִיעַי, שְׁהוּא רָאשֵׁי תְבוֹת שְׁחִירִית מְנַחָה עַרְבִית כְּמוֹ שְׁאֵיתָא בְּזֵהר הַקֹּדֶשׁ. כִּי עַרְבִית הִיא בְּבְחִינַת תַּרְגּוּם בְּבְחִינַת עַצְ הַדְּעַת שְׁמִשָּׁם זוּכִין לְהַכְּנִיעַ הַשְּׁבָעִים עִמְמִין וְלִזְכוֹת לְבְחִינַת שְׁבָעִים נְפִשׁוֹת בֵּית יַעֲקֹב פְּנִזְכָּר לְעִיל וְהוּא כְּנֶגֶד סְכוֹת שְׁהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב כִּי בְּסְכוֹת מְכַנְיַעִין הַשְּׁבָעִים אֲמִין שְׁמִתְמַעֲטִין וְהוֹלְכִין כְּפָרֵי הַחֵג:

וְזֶהוּ בְּחִינַת תַּפְּלַת עַרְבִית רְשׁוֹת. כִּי תַרְגּוּם הוּא בְּחִינַת רְשׁוֹת בְּחִינַת הַתֵּר שְׁהוּא בְּבְחִינַת עַצְ הַדְּעַת נְגַה בְּחִינַת תַּרְגּוּם כְּמוֹבָא. כִּי חֵיּוֹב מְצוּהָ וְאֶסוּר הֵם בְּבְחִינַת קֹדֶשׁ וְהַפּוּכּוֹ. אֲבָל הַהֵתֵר וְרְשׁוֹת הֵם בְּבְחִינַת תַּרְגּוּם עַצְ הַדְּעַת כְּמוֹבָא וְעַל-כֵּן תַּפְּלַת עַרְבִית רְשׁוֹת פְּנִזְכָּר לְעִיל:

וְזֶהוּ בְּחִינַת חֲצוֹת כִּי הַלִּילָה נִחְלָקֶת לְשִׁתִּים כִּי הִיא בְּבְחִינַת עַצְ הַדְּעַת טוֹב וְרַע. וְעַל-כֵּן נִחְלָקֶת לְשִׁתִּים, כִּי חֲצוֹת לִילָה הָרֵאשׁוֹנָה אִזּוּ הוּא בְּחִינַת אַחֲזוֹת הַסְטָרָא אַחְרָא כְּמוֹבָא. וְאִנְחֵנוּ עוֹשִׂין מְצוּוֹת וְתַקּוּנִים גַּם בְּחֲצֵי לִילָה הָרֵאשׁוֹנָה דְּהֵינּוּ תַפְּלַת עַרְבִית וְקָרִיאַת שְׁמַע, וְקָרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמִּטָּה. וְאִזּוּ מְכַנְיַעִין הָרַע וּמְבַרְרִין הַטּוֹב, וְאִזּוּ זוּכִין לְחֲצוֹת דְּהֵינּוּ לְחַלֵּק אֶת הַלִּילָה שְׁיִתְהַפֵּךְ חֲצוֹת לִילָה הָאֲחֵרוֹנָה לְטוֹב גְּמוּרָה, וְלֵהַכְּלִל בְּיוֹם, "וְלִילָה כְּיוֹם יְאִיר" (תְּהִלִּים קַלְט). כִּי מִחֲצוֹת וְאֵילָךְ מִתְגַּלְגַּה בְּחִינַת חֲסֵד שְׁהוּא אוֹר הַיּוֹם. וְעַל-כֵּן דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם הָיָה נִזְהָר בְּחֲצוֹת, כִּי זֶהוּ שְׁלֵמוֹת הַמַּלְכוּת שְׁהוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת לִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ עַל-יְדֵי תַרְגּוּם, שְׁהוּא בְּחִינַת חֲצוֹת פְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן זְמַן הַזְּיוּג אַחַר חֲצוֹת, כִּי אִזּוּ נִבְּנָה בְּחִינַת חֵיָה אֲשֶׁה עַל-יְדֵי תַקּוּן עַצְ הַדְּעַת שְׁהוּא בְּחִינַת תַּרְדֵּמָה וְשִׁנָּה שְׁנַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי חֲצוֹת שְׁהוּא שְׁבִירַת הַשִּׁנָּה שְׁבִירַת הַלִּילָה, בְּחִינַת שְׁבִירַת עַצְ הַדְּעַת וְאִזּוּ נִכְלָל בְּטוֹב, וְלִילָה כְּיוֹם יְאִיר וְעַל-כֵּן מִחֲצוֹת מִתְגַּלְגַּה חֲסֵד אוֹר הַיּוֹם

תפלת ערבית ג:

עֲנֵן תְּפִלַּת עֶרְבִית רְשׁוּת :

על-פי המאמר הנעור בליקה וכו' הרי זה מתחייב בנפשו בסימן נב עין שם
היטב היטב :

כי יש אפיקורסים שאומרים שהעולם הוא מחיב המציאות חס ושלום. אבל באמת העולם הוא אפשרי המציאות, רק אחר שנאצלו נשמות ישראל כבר היה מכרח בביכול ה' לתברך לברא את העולם וכל אשר בה בשביל ישראל. כי הכל נברא בשבילנו. נמצא שעכשו שנמצאים נשמות ישראל בעולם, בודאי העולם הוא מחיב המציאות. ומזה בא טעותם ואפיקורסות שלהם כנזכר לעיל. אבל באמת קדם שנאצלו נשמות ישראל אז היה העולם אפשרי המציאות. רק תכף שנאצלו נשמות ישראל תכף הוצרך השם לתברך לברא את העולם בשבילם כנזכר לעיל. ועל-כן אחר שנבראו נשמות ישראל אז העולם הוא בבחינת מחיב המציאות. ועל-ידי שישאל עושים רצונו לתברך ונכלליו בו שבשביל זה נברא כל העולם. ועל-ידי זה נכלל כל העולם עם נפשות ישראל בה' לתברך, שהוא לתברך הוא מחיב המציאות ואז נעשה כל העולם מחיב המציאות. וזהו הנעור בליקה וכו' הרי זה מתחייב בנפשו. עין שם היטב :

וזה בחינת תפלת ערבית רשות. כי יעקב תקן תפלת ערבית. כי התפלה היא בחינת חדוש העולם כמבאר ומוכן בדברי רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות. כי התפלה היא אחדותו לתברך בבחינת הוא תהלתו והוא אלקיך. והדבור של התפלה הוא בחינת דבר ה' שעל ידו נעשו שמים וארץ. בבחינת בדבר ה' שמים נעשו, כמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר. וזה בחינת אדי שפתי תפתח שאומרים קדם התפלה, כי הדבור של התפלה הוא דבר ה' כנזכר לעיל. נמצא שהתפלה היא בחינת חדוש העולם בחינת דבר ה' וכו' כנ"ל. ועל-כן תפלת ערבית רשות. כי התגלות הבריאה הוא בחינת אור בחינת ויאמר אלקים יהי אור וכו'. וקדם הבריאה זה בחינת חשך. כי קדם הבריאה אי אפשר להשיג, ועל-כן נקרא בחינת חשך מעמק המשג. בבחינת יוצר אור ובורא חשך. כמו שאיתא בפסוקים, שיעירך נקרא אור ובריאה חשך, מחמת שבריאה למעלה מיצירה ואי אפשר להשיג שם, על-כן נקרא חשך מעמק המשג. בחינת ישת חשך סתרו. ועל-כן גם בשעת הבריאה ברא ה' לתברך החשך קדם להאור

בְּרִישָׁא חֲשׂוּכָא וְהִדְר נְהוּרָא. כִּי הַחֲשֵׁךְ שֶׁקֹּדֵם לְהַאֲוֹר מְרַמֵּז עַל קֹדֵם הַבְּרִיאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת יֵשֶׁת חֲשֵׁךְ סִתְרוֹ. וְאִזּוּ בְּבַחֲיַנַּת חֲשֵׁךְ בְּבַחֲיַנַּת קֹדֵם הַבְּרִיאָה דְּהֵינּוּ קֹדֵם שֶׁנֶּאֱצְלוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אִזּוּ הִיָּה הָעוֹלָם בְּחִינַת אֲפֻשְׁרֵי הַמְּצִיאוֹת מֵאַחַר שֶׁעֲדִין לֹא נִבְרְאוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְכַנְזָכָר לְעִיל.
וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת. כִּי הַתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם. כִּי הַתְּפִלָּה יֵשׁ לָהּ שְׂרֵשׁ לְמַעְלָה, כִּי גַם ה' יִתְבָּרֵךְ מִתְפַּלֵּל כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה מִנִּין שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְפַּלֵּל וְכוּ'. וְאִזּוּ בְּעַרְבִית אִזּוּ הַתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת רְשׁוּת אֲפֻשְׁרֵי הַמְּצִיאוֹת, כִּי עֲדִין אֵין חוּבָה חֹס וְשְׁלוֹם לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם מֵאַחַר שֶׁגַם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עֲדִין לֹא נִבְרְאוּ. וְעַל-כֵּן יַעֲקֹב תִּקְוֶה תְּפִלַּת עַרְבִית. כִּי יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּרִאשִׁית בָּרָא וְכוּ' בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאוּ רִאשִׁית וְכוּ'. נִמְצָא שֶׁרִאשִׁית הַמַּחְשָׁבָה שֶׁל הַבְּרִיאָה הִיָּה יִשְׂרָאֵל, וְאִזּוּ בְּבַחֲיַנַּת רִאשִׁית הַמַּחְשָׁבָה הִיָּה הָעוֹלָם אֲפֻשְׁרֵי הַמְּצִיאוֹת כַּנְזָכָר לְעִיל, מֵאַחַר שֶׁעֲדִין לֹא נִבְרְאוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל רַק שֶׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה, וְהִיָּה הַדָּבָר בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-כֵּן אִזּוּ בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה דְּהֵינּוּ כִּשְׁעָלָה יִשְׂרָאֵל בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה אִזּוּ הִיָּה הָעוֹלָם אֲפֻשְׁרֵי הַמְּצִיאוֹת כַּנְזָכָר לְעִיל:

וְעַל-כֵּן יַעֲקֹב תִּקְוֶה תְּפִלַּת עַרְבִית שֶׁהִיא רְשׁוּת. כִּי רִאשִׁית הַמַּחְשָׁבָה אִי אֲפֻשְׁרֵי לְהַשִּׁיג וְהוּא בְּחִינַת חֲשֵׁךְ מַעֲמָק הַמְּשֻׁג כַּנְזָכָר לְעִיל וְשֵׁם עֲדִין הָעוֹלָם בְּבַחֲיַנַּת אֲפֻשְׁרֵי הַמְּצִיאוֹת. וְעַל-כֵּן שֵׁם הַתְּפִלָּה הִיא בְּבַחֲיַנַּת רְשׁוּת. כִּי כְּבִיכּוֹל עֲדִין אֵין חוּבָה לְדַבֵּר דְּבָרֵי הַתְּפִלָּה שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּדַבֵּר ה' שְׁמִים נִעֲשׂוּ וְכוּ' כַּנְזָכָר לְעִיל. כִּי עֲדִין הָעוֹלָם הוּא אֲפֻשְׁרֵי הַמְּצִיאוֹת בְּחִינַת רְשׁוּת, כִּי עֲדִין לֹא נִבְרְאוּ יִשְׂרָאֵל רַק שֶׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה כַּנְזָכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן בַּעֲת שְׁמִתְחִיל לְהַתְּגַלּוֹת בְּחִינַת יַעֲקֹב אִזּוּ הַתְּפִלָּה הִיא רְשׁוּת בְּחִינַת תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת וְכוּ' וְכַנְזָכָר לְעִיל. אֲבָל אַחַר כֵּן שֶׁתִּקְוֶה יַעֲקֹב תְּפִלַּת עַרְבִית וְנִתְגַּלּוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי בְּלִילָה נִבְרְאוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּבַחֲיַנַּת חֲדָשִׁים לְבִקְרִים וְכוּ', וְעַל-כֵּן בְּאוֹר הַבִּקּוּר שֶׁמִּתְגַּלֶּה אוֹר הַבְּרִיאָה, כִּי עַקֵּר הַבְּרִיאָה הִיא בְּחִינַת אוֹר כַּנְזָכָר לְעִיל, עַל-כֵּן אִזּוּ הַתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת חוּבָה. כִּי אִזּוּ כִּשְׁכָּבֵר נִתְגַּלּוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הִיָּה ה' יִתְבָּרֵךְ כְּבִיכּוֹל מְחִיב לְדַבֵּר וְלְבָרָא אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל כַּנְזָכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן אִזּוּ בְּיוֹם שֶׁהוּא עַקֵּר הַבְּרִיאָה אַחַר שֶׁכָּבֵר יֵצְאוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אִזּוּ הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא דְּבַר ה' הִיא בְּחִינַת חוּבָה. כִּי כְּבִיכּוֹל ה' יִתְבָּרֵךְ מְחִיב לְדַבֵּר בְּחִינַת תְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת דְּבַר ה' וְלְבָרָא אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל כַּנְזָכָר לְעִיל:

וְעַל-כֵּן אֵין לְהֵאֱמוּנַת שֶׁהֵם יִשְׁמַעְעָל וְעֲשׂוּ אַחִיזָה רַק בְּאַבְרָהָם וַיִּצְחָק. כִּי עַקֵּר אַחִיזָתָם הוּא מִהַכְּפִירוֹת כַּיָּדוּעַ. כִּי אַחִיזָתָם מִהַסְטֵרָא אַחֲרָא שֶׁנִּקְרָא אֵל אַחַר-כְּפִירוֹת. וְעַקֵּר הַכְּפִירוֹת הוּא אֲפִיקוֹרְסוֹת הַנְּזַכָּרֵת לְעִיל שֶׁמִּהַכְּפִירֵי דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים וְאוֹמְרִים שֶׁחֹס וְשְׁלוֹם הָעוֹלָם הוּא מְחִיב הַמְּצִיאוֹת. וְטַעוּת זֶה נִמְשָׁךְ וְנִשְׁתַּלְשֵׁל לָהֶם מִחֲמַת שְׁבָאָמַת הָעוֹלָם הוּא מְחִיב הַמְּצִיאוֹת אַחַר שֶׁנִּבְרְאוּ יִשְׂרָאֵל כַּנְזָכָר לְעִיל. נִמְצָא שֶׁעַקֵּר אַחִיזָתָם הִיא מִבְּחִינַת אַחַר הַבְּרִיאָה, אַחַר שֶׁנִּבְרְאוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁאִזּוּ נִעֲשֶׂה הָעוֹלָם עַל-יְדֵי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת מְחִיב הַמְּצִיאוֹת. וְעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ

וְנִשְׁתַּלְשַׁל אֶפִיקוֹרְסִית וְטַעוֹת שְׁלֵהֶם. אֲבָל בְּשֵׁרֶשׁ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְמַעַלָּה בְּשֵׁרֶשׁ אֵין לָהֶם אַחִיזָה כָּלֵל. כִּי שֵׁם הָעוֹלָם עֲדִין אֶפְשָׁרִי הַמְצִיאוֹת וְאֵין לָהֶם שׁוּם אַחִיזָה שֵׁם. וְעַל-כֵּן בְּיַעֲקֹב אֵין לָהֶם שׁוּם אַחִיזָה, כִּי יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה. כִּי גַם עֵקֶר קִדְשֵׁת אַבְרָהָם וַיִּצְחָק הוּא רַק בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא כָּלוּל מִשְׁלֵשָׁה אַבוֹת. וְשֵׁם עֵקֶר כָּלִיּוֹת קִדְשֵׁת הַשְּׁלֵשָׁה אַבוֹת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב כִּי בְּיַצְחָק יִקְרָא לָדָּ וְכוּי וְלֹא בְּכָל יַצְחָק וְכוּי, כִּי הָעֵקֶר הוּא יִשְׂרָאֵל שֶׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה. וְזֶה בְּחִינַת וַיִּזְכְּרֵנִי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאַחַר כֵּן וְאִף אֶת בְּרִיתִי יַצְחָק וְכוּי. נִמְצָא שֶׁתַּחֲלַת הַמַּחְשָׁבָה הִיָּה יִשְׂרָאֵל, וְאִזּוֹ הִיָּה הָעוֹלָם אֶפְשָׁרִי הַמְצִיאוֹת בְּחִינַת תַּפְּלַת עַרְבִית רְשׁוּת שֶׁהִיא תַּפְּלַת יַעֲקֹב, וְשֵׁם אֵין לָהֶם עֲדִין שׁוּם אַחִיזָה כְּנֹזֶכֶר לְעֵיל. אֲבָל תַּכְף שְׁכָבָר עָלָה יִשְׂרָאֵל בְּמַחְשָׁבָה וְהַתְּחִילוֹ לְהַתְּגַלּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, נַעֲשֶׂה תַּכְף הָעוֹלָם בְּחִינַת מַחְיָב הַמְצִיאוֹת. וְאִזּוֹ כְּשֶׁנִּבְרָאוּ אַבְרָהָם וַיִּצְחָק שְׁכָבָר לֹא נִבְרָאוּ רַק בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁפָתוֹב כֹּה אָמַר ה' אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה בְּמִדְרָשׁ. וְאִזּוֹ הָעוֹלָם הוּא בְּחִינַת מַחְיָב הַמְצִיאוֹת כְּנֹזֶכֶר לְעֵיל, מֵאַחַר שְׁכָבָר נִתְּגַלָּה בְּחִינַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כְּנֹזֶכֶר לְעֵיל. וְעַל-כֵּן אִזּוֹ בִּיּוֹם שֶׁהוּא עֵקֶר הַבְּרִיָּאָה אִזּוֹ הַתַּפְּלָה הִיא חוּבָה כְּנֹזֶכֶר לְעֵיל. וְזֶה בְּחִינַת בְּהַבְּרָאָם-בְּאַבְרָהָם. כִּי בְּרִאשִׁית בְּרָא, בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָא רִאשִׁית שֶׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה, אִזּוֹ בְּרָא ה', זֶה בְּחִינַת אֶפְשָׁרִי הַמְצִיאוֹת, אֲבָל אַחַר כֵּן שְׁכָבָר עָלָה יִשְׂרָאֵל בְּמַחְשָׁבָה וְנִאֲצָלוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אִזּוֹ נִאֲמַר אֵלָה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם, בְּהַבְּרָאָם דִּיקָא. זֶה בְּחִינַת מַחְיָב הַמְצִיאוֹת, כִּי אַחַר כֵּן נַעֲשֶׂה הָעוֹלָם בְּחִינַת מַחְיָב הַמְצִיאוֹת בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל. וְאִזּוֹ בִּיּוֹם הוּא תַּפְּלַת אַבְרָהָם וַיִּצְחָק שֶׁיִּצְאוּ אַחַר יַעֲקֹב, כִּי יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה. כְּמוֹ שְׁפָתוֹב כֹּה אָמַר ה' בְּרָאָד יַעֲקֹב וְכוּי, עוֹלָמִי עוֹלָמִי מִי בְּרָאָד יִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן אִזּוֹ בִּיּוֹם שְׁכָבָר נִתְּגַלוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אִזּוֹ הַתַּפְּלָה בְּבְחִינַת חוּבָה כְּנֹזֶכֶר לְעֵיל. וְעַל-כֵּן שֵׁם יֵשׁ אַחִיזָה לְהֶאֱמוֹת, כִּי עֵקֶר אַחִיזָתָם מִשֵּׁם כְּנֹזֶכֶר לְעֵיל. כִּי בְּאֵמַת עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתַּפְּלָה הִיא בִּיּוֹם דִּיקָא. כִּי בְּאֵמַת זֶה עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת כְּשֶׁהָעוֹלָם הוּא בְּבְחִינַת מַחְיָב הַמְצִיאוֹת. דְּהֵינּוּ כְּשֶׁה' יִתְּבַרָד עוֹשֶׂה רְצוֹן יִשְׂרָאֵל וּבּוֹרָא וּמְקַיֵּם כָּל הָעוֹלָם בְּשִׁבִילָם כְּאֵלוֹ הִיָּה מַחְיָב בְּדָבָר. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מֵה שֶׁנַּעֲשֶׂה הָעוֹלָם מַחְיָב הַמְצִיאוֹת בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל כְּנֹזֶכֶר לְעֵיל. וּבּוֹדָאֵי זֶה עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת, וְעֵקֶר כְּוִנַּת הַבְּרִיָּאָה הִיָּתָה בְּשִׁבִיל זֶה כְּדִי שִׁיְהִיָּה נִכְלָל הָעוֹלָם אַחַר כֵּן בְּחִיּוֹב הַמְצִיאוֹת עַל-יְדֵי יִשְׂרָאֵל וְכְנֹזֶכֶר לְעֵיל בְּמֵאֲמַר הַנֹּזֶכֶר לְעֵיל עֵין שֵׁם. אֲבָל אָף-עַל-פִּי-כֵן עֲכָשׁוּ יֵשׁ לָהֶם אַחִיזָה מִבְּחִינָה זֹאת דִּיקָא, מִבְּחִינַת אַחַר הַבְּרִיָּאָה דְּהֵינּוּ אַחַר שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּאֲצָלוּ תַּחֲלָה. וְאִזּוֹ אַחַר שֶׁנִּאֲצָלוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אִזּוֹ הָעוֹלָם בְּחִינַת מַחְיָב הַמְצִיאוֹת כְּנֹזֶכֶר לְעֵיל. וּמִשֵּׁם מִשְׁתַּלְשַׁל לָהֶם אַחִיזָה לְאַפִּיקוֹרְסוֹת וּשְׁטוֹת שְׁלֵהֶם כְּנֹזֶכֶר לְעֵיל. כִּי ה' יִתְּבַרָד נוֹתֵן לָהֶם מְקוֹם לְטַעוֹת כְּדִי שִׁיְהִיָּה בְּחִירָה בְּעוֹלָם. אֲבָל בְּבְחִינַת יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל שֶׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה, שֵׁם אֵין לָהֶם שׁוּם אַחִיזָה. כִּי בְּאֵמַת כְּשֶׁנִּאֲצָלוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה, הִיָּה הָעוֹלָם אֶפְשָׁרִי הַמְצִיאוֹת וּבְרִצוֹנוֹ הַטוֹב הֵאֲצִיל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְאַחַר כֵּן בְּרָא הָעוֹלָם בְּשִׁבִילָם וְכוּי וְכְנֹזֶכֶר לְעֵיל:

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

ה' הטוב יכפר. ה' הטוב יכפר. כי הדברים נכונים מאד למי שייבנים על נכון
באמת ובאמונה:

תפלת ערבית ד:

ובו יתבאר ענין ראש השנה ועשרת ימי תשובה ויום הכפורים וסכות
וארבעה מינים. והושענא רבא ושמיני עצרת ושמחת תורה:

על-פי התורה ויאמר בעז אל רותי בלקוטי א' בסימן סה עין שם כל
התורה מראשה לסופה:

אות א

וזה בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב אבינו עליו השלום שהוא הבחיר
שבאבות. והיא התפלה הקודמת של כל השלש תפלות שביום, כי היום
הולך אחר הלילה ובתחלה הוא לילה ואחר כך היום כמבאר בדברי
רבתינו זכרונם לברכה. נמצא שתפלת ערבית היא הראשונה מהשלש
תפלות. כי עקר שלמות התפלה היא דיקא על-ידי הבטול שנכלל
בבחינת כלו אחד פלו טוב. שעל-ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה.
וכשעומד בסוף התפלה יהיה זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה וכו'.
כמבאר בהתורה הנזכרת לעיל:

כי כשאדם עומד להתפלל אזי הוא הולך בשדה העליון ומלקט ציצים
ופרחים ושושנים ועשבים נאים ויפים וכו'. ותכף כשמוציא אות ראשונה
וכו' מכל שכן כשגומר תבה אחת אזי התבה תופסת את הנפש שממנה
יוצא הדבור ומחבק ואוחז את הנפש באהבה עצומה, ואינו מניח את
הנפש לילך להלך יותר וכו'. אבל אין זה שלמות התפלה, כי צריכין לגמר
כל התפלה ולומר אחר כך עוד שירות ותשבחות ותחנונות ובקשות וכו'.
על-כן עקר שלמות התפלה הוא רק כשזוכין לעשות אחד מכל התפלה.
דהינו שאפלו כשילך מזה הדבור וידבר דבורים אחרים אף-על-פי-כן לא
ישכח הדבור הראשון לעולם. ואפלו כשיעמד בסוף התפלה יהיה זוכר
עדין אפלו הדבור הראשון של התפלה. עד אשר אפלו בתבה האחרונה של

התפלה יהיה עומד עדין בתבה הראשונה של התפלה כי פלו אחד וכוי עין שם וזה אין זוכין כי אם על-ידי שזוכין להסתכל על התכלית שהוא פלו אחד פלו טוב וכוי עין שם ולהסתכל על התכלית אי אפשר כי אם על-ידי בטול, על-ידי סתימת עינים לגמרי, דהינו שישתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי עד שיבוא לתכלית הבטול. ואז יהיה נכלל בהתכלית שהוא פלו אחד פלו טוב. ועל-ידי זה יזכה לעשות אחד מכל התפלה שזה עקר שלמות התפלה פנזכר לעיל. עין שם כל זה היטב. ומבאר שם שזה בחינת מה שמטבע בטבע האדם שכשיש לו יסורים גדולים חס ושלום הוא סותם ועוצם עיניו בחזקה מאד. כי שם כשמסתכלין על התכלית רואין שם שאין שום יסורים ורעות בעולם כלל. כי הכל לטובה. כי תכלית היסורין הוא טובה גדולה מאד. אבל אי אפשר להסתכל על התכלית כי אם בסתימו דעיניו וכוי. כי כשרוצין לראות דבר הרחוק מעיניו צריך לצמצם את הראות וכוי. כמו כן כשרוצין להסתכל על התכלית שהוא רחוק מאד מעיני האדם, צריכין לסתם עיניו לגמרי ולדחקם באצבע, דהינו שצריכין לסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי. ואז דיקא יכולים להסתכל על התכלית שהוא פלו אחד פלו טוב ושם נתבטלין היסורים לגמרי פנזכר לעיל. ועל-כן מטבע בטבע האדם לסתם עיניו בחזקה בשעת היסורים הקשים כדי לברח מהיסורים. כי על-ידי סתימת עיניו בשעת היסורים, על-ידי זה הוא נכלל בהתכלית ששם נתבטלין כל היסורין פנזכר לעיל. אבל אי אפשר שישאר שם, כי יתבטל במציאות ובהכרח שיהיה הבטול בבחינת רצוא ושוב. ואזי כשחוזר מהבטול אזי חוזרים ומתגברים היסורים ביותר חס ושלום וכוי. אבל אחר כך מקררין היסורים על-ידי התורה שממשיך מבחינת הבטול, כי על-ידי הבטול נכלל בבחינת פלו אחד פלו טוב, ושם רואין שכל היסורין הם טובות גדולות. ועל-ידי זה נמשך עליו שמחה. ואזי כשחוזר מהבטול, ונשאר רשימה מהבטול, אזי נעשה מהשמחה כלי לקבלת התורה. וזוכה להשגת התורה על-ידי אור הזריחה וההתנוצצות של הרשימה מהבטול שמאיר ומזריח לתוך המחין שנעשו כלים לקבלת התורה על-ידי השמחה וכוי. עין שם כל זה היטב. ומבאר שם שכל זה נעשה על-ידי בעל השדה שעוסק בתקון השדה העליונה שגדלים שם כל הנשמות, שהוא עוסק להביא את הכל אל התכלית שיהיו נכללין ונתבטלים ברצוא ושוב בבחינת פלו אחד פלו טוב. שעל-ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה שזה עקר שלמות התפלה פנזכר לעיל. עין שם כל זה הדק היטב:

וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלַּת עֲרֵבִית. כִּי בְּלִילָה מִתְחִילִין הַדִּינִים לְהִתְגַּבֵּר וּכְדִין כָּל הַגְּרָדִינִי נִמוּסִין נִפְקִין וְכוּ' כַּמְבָּאָר בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ. וְצָרִיכִין לְבָרַח מֵהֶם וּלְבַטְלֵם. עַל-כֵּן צָרִיכִים אֲזוּ לְסַתֵּם עֵינָיו לְגַמְרֵי כְּדִי לְהִיּוֹת נִכְלָל וּמִתְבַּטֵּל בְּבְחִינַת כְּלוּ אֶחָד כְּלוּ טוֹב שְׁשָׁם נִתְבַּטְּלִין כָּל הַיְסוּרִים וְהַדִּינִים. וְכִשְׂזוֹכִין לְהַכְּלִל שָׁם, עַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה. כִּי עַל-יְדֵי שְׁנִכְלָלִין בְּהַתְּכַלִּית עַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִין לַעֲשׂוֹת אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה כַּנֶּזְכָּר לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלַּת עֲרֵבִית שֶׁתִּקּוֹן יַעֲקֹב שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה הָרִאשׁוֹנָה מִכָּל הַשְּׁלֹשׁ תְּפִלוֹת. כִּי אֲזוּ בְּלִילָה מִגְּדֹל תִּקְוָה הַדִּינִים רַחֲמָנָא לְצַלָּן שְׁמִתְעוֹרְרִים אֲזוּ, צָרִיכִין לְהִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי. דְּהֵינּוּ לְסַתֵּם עֵינָיו וּלְכַלֵּל בְּהַתְּכַלִּית, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת חֲשֻׁכַת לֵילָה, בְּחִינַת שְׁנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת בְּטוּל. וְעַל-יְדֵי הַבְּטוּל אֵל הַתְּכַלִּית, עַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה, דְּהֵינּוּ לַעֲשׂוֹת אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה כַּנֶּזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן תְּפִלַּת עֲרֵבִית הִיא הָרִאשׁוֹנָה מִהַשְּׁלֹשׁ תְּפִלוֹת שְׁבִיּוֹם. כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלַּת עֲרֵבִית מִמְּשִׁיכִין תִּקּוּן הַתְּפִלָּה כַּנֶּזְכָּר לְעִיל, כִּי אֲזוּ בְּלִילָה מִתְקַף הַדִּינִים רַחֲמָנָא לְצַלָּן נִכְלָלִין בְּהַתְּכַלִּית בְּסִתִּימוֹ דְּעֵינָין שֶׁהוּא כְּלוּ אֶחָד כְּלוּ טוֹב שְׁמִשָּׁם עֵקֶר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה כַּנֶּזְכָּר לְעִיל. וְזֶה שְׁמוּבָא בְּכַתְּבֵי הָאֲרִי"י ז"ל. שְׁבִכֵל תְּפִלַּת עֲרֵבִית יִסַּתֵּם עֵינָיו מִרֵּאשִׁיהָ לְסוּפָהּ עֵין שָׁם. כִּי אֲזוּ בְּשַׁעַת תְּפִלַּת עֲרֵבִית הוּא בְּחִינַת סִתִּימוֹ דְּעֵינָין כְּדִי לְכַלֵּל בְּהַתְּכַלִּית כְּדִי לְבַטֵּל הַדִּינִים הַמִּתְגַּבְּרִים אֲזוּ הַמִּתְגַּבְּרִים כַּנֶּזְכָּר לְעִיל:

אות ג

וְזֶה בְּחִינַת רֵאשׁ הַשְּׁנָה. כִּי רֵאשׁ הַשְּׁנָה הוּא יוֹם הַדִּין הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא. וְאֲזוּ מִתְקַף הַדִּין שְׁמִתְעוֹרֵר אֲזִי צָרִיכִין לְבַטֵּל עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי בְּבְחִינָה הַנֶּזְכָּר לְעִיל. עַד שְׁיָבוֹא לְתְּכַלִּית הַבְּטוּל לְהִיּוֹת נִכְלָל בְּאֵין סוּף וּלְהַסְתַּכֵּל עַל הַתְּכַלִּית, שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְבַּטְּלִין כָּל הַדִּינִים כַּנֶּזְכָּר לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁנָה וְהַדּוֹרְמִיטָא הַמּוּבָא בְּכּוֹנּוֹת רֵאשׁ הַשְּׁנָה דְּאֶפִּיל דּוֹרְמִיטָא עַל זְעִיר אֲנַפִּין וְכוּ' עֵין שָׁם. הֵינּוּ בְּחִינַת בְּטוּל הַנֶּזְכָּר לְעִיל. כִּי שְׁנָה הוּא בְּחִינַת בְּטוּל שְׁמִסְלָק וּמְבַטֵּל דְּעֵתוֹ וְנִכְלָל בְּהַתְּכַלִּית שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲלָמָא דְּאֲתִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הָאֵין סוּף. וְשָׁם כְּשְׂזוֹכִין לְהַכְּלִיל שָׁם וּלְהַסְתַּכֵּל עַל הַתְּכַלִּית שֶׁהוּא כְּלוּ טוֹב, עַל-יְדֵי זֶה נִתְבַּטְּלִין כָּל הַדִּינִים וְהַיְסוּרִין כַּנֶּזְכָּר לְעִיל, שֶׁזֶה צָרִיכִין בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה שֶׁאֲזוּ הוּא יוֹמָא דְּדִינָא כַּנֶּזְכָּר לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת שׁוּפָר. כִּי כְּשֶׁמִּתְבַּטְּלִים שָׁם בְּהַתְּכַלִּית מִחֲמַת תִּקְוָה הַדִּין שְׁמִתְעוֹרֵר אֲזוּ כַּנֶּזְכָּר לְעִיל, אִי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת נִשְׁאָר שָׁם, כִּי יִתְבַּטֵּל בְּמִצִּיאוֹת. וּבְהִכָּרַח שְׁיִהִיָּה הַבְּטוּל בְּבְחִינַת רְצוּא וְשׁוּב כַּנֶּזְכָּר לְעִיל. וְכִשְׁחוֹזֵר מִהַבְּטוּל אֲזִי רוֹצִים הַדִּינִים לְהִתְגַּבֵּר יוֹתֵר וְכוּ' כַּנֶּזְכָּר לְעִיל, וְאֲזִי מְקַרְרִין וּמְבַטְּלִין הַדִּינִים עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁמִמְשִׁיכִין מֵאוֹר הַזְּרִיחָה שֶׁל הַבְּטוּל עַל-יְדֵי הַרְשִׁימָה שֶׁנִּשְׁאָר מִהַבְּטוּל וְכוּ' כַּנֶּזְכָּר לְעִיל. וְעַל-יְדֵי זֶה מְבַטְּלִין הַדִּינִים בְּעֵת שְׁחוֹזְרִין

מהבטול כמבאר כל זה בהתורה הנזכרת לעיל. וזה בחינת מצות שופר, כי שופר הוא בחינת קבלת התורה שנתנה בקול שופר. וכן מזכירין קבלת התורה בראש השנה בברכת שופרות, כמו שאומרים אתה נגלית בענן כבודך וכו'. כי על-ידי קול שופר מעוררין בחינת כח קבלת התורה, דהינו בחינת המשכת התורה שממשיכין מאור הזריחה וההתנוצצות של הרשימה של הבטול. ועל-ידי זה מבטלין הדינים בעת שחוזרין מהבטול כנזכר לעיל. ועל-כן מבאר בספרים שעקר המתקת הדין בראש השנה הוא על-ידי מצות קול שופר. כי עקר המתקת הדינים הוא ההמתקה שממתיקים אותם על-ידי התורה שממשיכים מהרשימו הנזכר לעיל בעת שחוזרין מהבטול שזהו בחינת קול שופר. כי אף-על-פי שבשעת הבטול אל התכלית נתבטלין הדינים שם לגמרי, אף-על-פי-כן עדן אין הדינים נמתיקים במקומם, כי אחר כך כשחוזרין מהבטול חוזרים הדינים ומתגברים ביותר כנזכר לעיל. אבל עקר ההמתקה הוא כשזוכין להמתיק הדינים במקומן ושרשו, דהינו כשחוזרין מהבטול ושם יש כח להדינים להתעורר. ואזי מתעוררים להתגבר ביותר, מחמת שרואין שרוצים לבטלם על-ידי הבטול, כדרך שני אנשים שנלחמים זה בזה, שכשאחד רואה שהשני מתגבר הוא מתגבר ביותר כמבאר בהתורה הנזכרת לעיל. ואזי כשזוכים לבטל הדינים על-ידי התורה שממשיכין מהרשימה הנזכרת לעיל, שזהו בחינת מצות שופר כנזכר לעיל, זהו עקר המתקת הדינים, בחינת המתקת הדינים בשרשו ומקומן. כי בבחינת הבטול שם הדינים בטלים לגמרי ואין להם שם שום אחיזה כלל. רק עקר אחיזתם הוא בבחינת ושוב בבחינת החזרה מהבטול, ששם מתחיל אחיזתם, וכשמבטלין אותם שם במקומן על-ידי התורה שממשיכין מהרשימו כנזכר לעיל, זהו עקר בחינת המתקת הדינים כנזכר לעיל. ועל-כן עקר המתקת הדינים בראש השנה הוא על-ידי מצות שופר שהוא בחינת כח קבלת התורה שנתנה בקול שופר שממשיכין בראש השנה מאור הזריחה של הרשימו של הבטול. שעל-ידי זה עקר שלמות המתקת הדינים במקומן כנזכר לעיל:

אות ד

וזה בחינת מה שנקרא ראש השנה יום הזכרון. כי על-ידי כל הנזכר לעיל דהינו על-ידי הבטול ועל-ידי התורה שממשיכין מהרשימו שזה בחינת שופר, על-ידי זה מתקנים את התפלה. כי על-ידי זה ממשיכין אור האחדות לדעת כי כלו אחד. ועל-ידי זה זוכין זוכין לעשות אחד מכל התפלה, שאפלו כשעומד בסוף התפלה יהיה זוכר עדן תבה הראשונה של התפלה וכו' שזהו בחינת שכחום וחרזו ויסדום כמבאר שם בסוף התורה

הַנְּזָכָרָת לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת הַנְּסִירָה שְׁנַעֲשִׂית בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל-יְדֵי הַשָּׁנָה
וְהַדּוֹרְמִיטָא דְאִפִּיל עַל זְעִיר אֲנָפִין, וְעַל-יְדֵי הַשּׁוֹפָר שֶׁהוּא הַתְּעוֹרְרוֹת
הַשָּׁנָה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְנַסְרִין וּבּוֹנִין אֶת הַמַּלְכוּת שְׁתֵּהִיָּה נְנֻסְרַת מִבְּחִינַת
אָחֹר בְּאָחֹר וְכוּ', כַּמְבָאָר בַּכּוּנּוֹת. הֵינּוּ בְּחִינָה הַנְּזָכָר לְעִיל הַמְבָאָר
בְּהַתּוֹרָה הַנְּזָכָרָת לְעִיל עַל פְּסוּק וַיֹּאמֶר בְּעַז אֶל רוּת הֲלֹא שָׁמַעְתָּ בְּתִי וְכוּ'.
שֶׁהַדְּבוּר אֵינוֹ מְנִיחַ מְנִיחַ אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁתִּלְדָּה מִמֶּנּוּ וְכוּ'. וְזֶה נִמְשָׁד מַחְמַת
שְׁעֵדִין לֹא נִמְשָׁד אֹר הָאֲחֻדוֹת לְמַטָּה בְּשִׁלְמוֹת, וַיֵּשׁ עֲדִין אֲחִיזַת הַקְּלָפוֹת,
וּמִתְיָרָאִים שְׁכַשְׁתִּילְדָה הַנֶּפֶשׁ לְהֵלֵךְ תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבוּר הָרֵאשׁוֹן. כִּי יֵשׁ כַּח
לְהַשְׁכָּחָה שֶׁהִיא מִהַחִיצוֹנִים לְהַתְּגַבֵּר. וְאִזִּי הַמַּדּוֹת הָעֵלְיוֹנִים הֵם עֲדִין
בְּבְחִינַת אָחֹר בְּאָחֹר כַּמְבָאָר בַּכּוּנּוֹת שְׁכָל זְמַן שִׁישׁ לָהֶם אֲחִיזָה הֵם
צָרִיכִין לְהִיּוֹת אָחֹר בְּאָחֹר. וְאִזִּי מַחְמַת שֶׁהֵם דְּבוּקִים בְּכַתֵּל אֶחָד
לְשִׁנֵּיהֶם בְּבְחִינַת אָחֹר בְּאָחֹר. אִזִּי הַדְּבוּר הַנִּמְשָׁד מִשֵּׁם אֵינוֹ מְנִיחַ אֶת
הַנֶּפֶשׁ לִילְדָה לְהֵלֵךְ יוֹתֵר. שֶׁזֶה נִמְשָׁד מַחְמַת שֶׁגַם לְמַעְלָה הֵם אֲחוּזִים יַחַד,
בְּבְחִינַת כַּתֵּל אֶחָד לְשִׁנֵּיהֶם בְּבְחִינַת אָחֹר בְּאָחֹר מִחֲשֵׁשׁ אֲחִיזַת הַקְּלָפוֹת
שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁכָחָה. כִּי שָׂרַשׁ הַדְּבוּר מִהַדְּעַת כְּמוֹ שֶׁכַּתּוּב מִפִּי דְעַת
וּתְבוּנָה. אֵדָה יִצְיָאָתוֹ לְעוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי הַנֶּפֶשׁ, כִּי הַנֶּפֶשׁ מוֹצִיָּאָה וּמוֹלְדָת
כָּל הַדְּבוּרִים שְׁנִמְשָׁכִין בְּשָׂרְשׁוֹן מִהַדְּעַת. וְכָל זְמַן שֶׁאֵין נִמְשָׁד אֹר הָאֲחֻדוֹת
לְמַטָּה עַל-יְדֵי הַבְּטוּל הַנְּזָכָר לְעִיל, אִזִּי הַדְּעַת וְהַנֶּפֶשׁ שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּפָאֶרֶת
וּמַלְכוּת, אֲחוּזִים וְדְבוּקִים יַחַד. וְאִזִּי אֵין מְנִיחַ הַדְּבוּר אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁתִּלְדָּה
לְהֵלֵךְ יוֹתֵר, בְּבְחִינַת וַיֹּאמֶר בְּעַז אֶל רוּת וְכוּ'. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין נְסִירָה. וְזֶה
נַעֲשֶׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל-יְדֵי הַבְּטוּל הַנְּזָכָר לְעִיל, וְעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁמִמְשִׁיכִין
מִהֶרְשִׁימוֹ וְכוּ' שֶׁזֶה בְּחִינַת שּׁוֹפָר וְכוּ' כַּנְּזָכָר לְעִיל. שְׁעַל-יְדֵי זֶה מִמְשִׁיכִין
אֹר הָאֲחֻדוֹת לִידַע שְׁכָלוֹ אֶחָד. שְׁעַל-יְדֵי זֶה זּוֹכִין לַעֲשׂוֹת אֶחָד מִכָּל
הַתְּפִלָּה שְׁאֶפְלוּ כְּשִׁיעַמַד בְּתִבָּה הָאֲחֻרוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה יְהִיָּה זּוֹכֵר עֲדִין תִּבָּה
הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה. כִּי אֵין לְהַשְׁכָּחָה שְׁלִיטָה כָּלֵל. וְאִזִּי מְנִיחַ הַדְּעַת
וְהַדְּבוּר אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁתִּלְדָּה לְהֵלֵךְ יוֹתֵר, וְאֵינָם נֶאֱחָזִים וְנִדְבָקִים עוֹד בִּיחַד
מִחֲשֵׁשׁ הַשְׁכָּחָה שֶׁהֵם הַקְּלָפוֹת. וְזֶה בְּחִינַת הַנְּסִירָה הַנְּזָכָרָת לְעִיל. וְעַל-כֵּן
נִקְרָא רֹאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַזְּכָרוֹן, כִּי אִזִּי מִמְשִׁיכִין זְכָרוֹן. שְׁעַל-יְדֵי זֶה עוֹשִׂין
אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה שְׁאֶפְלוּ כְּשִׁיעוֹמַד בְּסוֹף הַתְּפִלָּה יְהִיָּה זּוֹכֵר עֲדִין תִּבָּה
הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה כַּנְּזָכָר לְעִיל. כִּדִּי שְׁנוּכַל לְדַבֵּר כָּל הַדְּבוּרִים שֶׁל
הַתְּפִלָּה וְלוֹמַר אַחַר כֵּן עוֹד כְּמָה תְּחַנּוֹת וּבִקְשׁוֹת כַּנְּזָכָר לְעִיל. וְזֶה אֲנוּ
צָרִיכִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה שְׁאֲנוּ צָרִיכִין לְהַרְבּוֹת בְּתַפְלוֹת
וּתְחַנּוֹת וּבִקְשׁוֹת, עַל-כֵּן אֲנוּ מִתְקַנְּנִין אֶז אֶת הַתְּפִלָּה עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַזְּכָרוֹן
הַנְּזָכָר לְעִיל שְׁמִמְשִׁיכִין עַל-יְדֵי הַבְּטוּל וְעַל-יְדֵי הֶרְשִׁימָה שְׁנִשְׁאָרָה
כְּשִׁחוּזָרִין מִהַבְּטוּל שְׁמִשֵּׁם קְבֵלַת הַתּוֹרָה, שֶׁזֶה בְּחִינַת שּׁוֹפָר כַּנְּזָכָר לְעִיל,
שְׁעַל-יְדֵי זֶה עוֹשִׂין אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה. שֶׁזֶה עֶקֶר תְּקוּן הַתְּפִלָּה שְׁאֲנוּ
עוֹסְקִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְתַקְנָה בְּשִׁלְמוֹת:

וְזֶה בְּחִינַת הַתְּשׁוּבָה שְׁמֵתְחַלֵּת בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל עֵשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה. כִּי עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה עַל-יְדֵי הַבְּטוּל הַנִּזְכָּר לְעִיל. וְזֶה עֵקֶר הַתְּגִלּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ וּמַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁאֵנוּ עוֹסְקִין לְגִלּוֹת בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, שְׁזֶה עֵקֶר בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה כְּדֵי לְגִלּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּעוֹלָם. שְׂיִדְעוּ הַכֹּל שְׂיֵשׁ אֲדוֹן יַחִיד שְׁלִיט וּמוֹשֵׁל בְּעוֹלָמוֹ כְּרָצוֹנוֹ. כְּמוֹ שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים בְּכָל הַתְּפִלוֹת וּבִכּוֹ תָּן פְּחָדָךְ וְכוּ'. וְתִמְלֹךְ אֶתְּהָ ה' לְבַדְּךָ וְכוּ'. מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּכַבּוּדְךָ וְכוּ' וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אֶתְּהָ פְּעַלְתָּ וַיְבִין כָּל יְצוּר כִּי אֶתְּהָ יְצַרְתָּ וְכוּ'. כִּי עֵקֶר הַתְּגִלּוֹת מַלְכוּתוֹ וְאֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת זְכָרוֹן שְׂצָרִיכִין לְשֹׁמֵר אֶת הַזְּכָרוֹן מְאֹד. וְעֵקֶר בְּחִינַת הַזְּכָרוֹן הוּא לְהַתְּגַבֵּר מְאֹד שְׂיִהְיֶה נִשְׂאָר קִיָּם בְּמַחוֹ וְדַעְתּוֹ וּלְבוֹ אוֹר הַזְּרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימוֹ מִהַבְּטוּל הַנִּזְכָּר לְעִיל, שְׂיִהְיֶה זֹכֵר הֵיטֵב הַתְּנוּצָצוֹת וּזְרִיחַת אוֹר הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה וְלֹא יִשְׁכַּח אוֹתוֹ לְעוֹלָם. כִּי עֵקֶר כָּל יְדִיעַת אֱלֹקוֹתוֹ וְאֲדָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וַיִּתְעַלֶּה, נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי אוֹר הַרְשִׁימוֹ הַזֹּאת. כִּי ה' יִתְבָּרַךְ מְרוֹמָם וְנִשְׂאָ וְנִשְׁגָב וְנִעְלָה מְאֹד מִכָּל הָעוֹלָמוֹת וּמִכָּל הַמַּחְשְׁבוֹת כִּי לִית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בֵּיהָ כָּלֵל. וְאִי אֶפְשָׁר לְדַעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כִּי אִם עַל-יְדֵי הַבְּטוּל הַנִּזְכָּר לְעִיל, עַל-יְדֵי שְׂיִבְטַל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי מַחִיזוֹ דְּהַאי עֲלָמָא בְּתַכְלִית הַבְּטוּל. וְאִזּוֹ זֹכָה לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ. אֲבָל בְּשַׁעָה שְׁנַתְּבַטַּל שָׁם בְּאוֹר הָאֵין סוֹף שֶׁהוּא הַתְּכִלִּית. זֶה אֵינוֹ נִקְרָא בְּשֵׁם יְדִיעָה. כִּי שָׁם הוּא לְמַעְלָה מִהַדְּעַת. וְכְמוֹ שְׂמַבְאָר בְּמַקּוֹם אַחֵר (בְּסִימָן ד) עַל פְּסוּק וְלֹא יֵדַע אִישׁ, אֶפְלוֹ הוּא עֲצָמוֹ לֹא יֵדַע וְכוּ'. וְעֵקֶר הַיְדִיעָה הוּא כְּשִׁחוּזֵר מִהַבְּטוּל וְזֹכָה לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה מְאֹר הַתְּנוּצָצוֹת שֶׁל הַרְשִׁימוֹ מִהַבְּטוּל זֶה עֵקֶר הַדְּעַת. וְעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַתְּגִלּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם. כִּי רַב הָעוֹלָם אֵין זֹכִין לְבְּחִינַת הַבְּטוּל הַנִּזְכָּר לְעִיל. וְאֵין יְדִיעַתָם כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׂמַמְשִׁיכִין לָהֶם הַצְּדִיקִים אֲמַתִּיִּים מִהַרְשִׁימוֹ הַנִּזְכָּר לְעִיל. כִּי הַשְּׂגַת כָּל הַנְּבִיאִים וְהַחֲכָמִים, וְכָל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שְׂקַבְּלָנוּ מִפִּי מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, וְכָל הַתּוֹרָה שְׂמַמְשִׁיכִין הַצְּדִיקִים הָאֲמַתִּיִּים שְׂבְּכָל דּוֹר וְדוֹר, הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִשָּׁם מִבְּחִינַת אוֹר הַתְּנוּצָצוֹת שֶׁל הַרְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל, שְׂמַשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַהַשְּׁגוֹת שֶׁל נְבוּאָה וְרוּחַ הַקְּדָשׁ שֶׁל כָּל הַחֲכָמִים אֲמַתִּיִּים. כִּי עֵקֶר יְדִיעַת אֱלֹקוֹתוֹ הוּא מִשָּׁם, וְהוּא עֵקֶר הַתְּכִלִּית שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, בְּבְּחִינַת עֵתִיד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְעֵשׂוֹת מַחוּל לְצְדִיקִים לְעֵתִיד לְבֹא וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִרְאָה בְּאֶצְבְּעוֹ וְכוּ' כְּמוֹ שְׂפָרַשׁ רַבְּנוֹ זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר לְעִיל. וְעֵקֶר הוּא הַזְּכָרוֹן, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב רַק הַשְּׂמֵר לָךְ וּשְׂמֵר נִפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בְּחוּרֵב וְכוּ' כִּי מַחְמַת שְׂאוֹר הַשְּׂגַת אֱלֹקוֹתוֹ גְּבַהַ וְנִשְׁגָב וְנִעְלָה מְאֹד, וְלִית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בֵּיהָ כָּלֵל כִּי אִם לְמַעְלָה מִהַמְּחַשְׁבָה, בְּבְּחִינַת תְּכִלִּית הַבְּטוּל שָׁם זֹכִין שְׂיִאִיר וַיְזַרִיחַ לוֹ אוֹר הָאֵין סוֹף כְּפִי מַה שְׂזֹכָה אֲשֶׁרִי לוֹ. עַל-כֵּן בְּעֵת שְׂחוּזֵר מִהַבְּטוּל צְרִיךְ לְשֹׁמֵר אֶת הַזְּכָרוֹן מְאֹד, דְּהֵינּוּ שְׂיִקְדָּשׁ כְּלִי מַחוֹ כְּדֵי שְׂיִהְיוּ כְּלִים רְאוּיִים לְקַבֵּל אוֹר הַזְּרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימָה כְּדֵי שְׂיִקַּבֵּל תּוֹרָה מִשָּׁם, שְׂעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַשְּׂגַת אֱלֹקוֹתוֹ כְּנִזְכָּר לְעִיל. כִּי מְגַדֵּל עֲצָם הָאוֹר אֵינוֹ יָכוֹל לְכַנֵּס לְתוֹךְ הַכְּלִים אִם

אינם ראויים לכך. ואז חס ושלום נשפך ממנו אור הגדול הזה. וזה בחינת פן תשפח את הדברים אשר ראו עיניך. פי אף-על-פי שבשעת הבטול ראה בעיניו מה שראה, אף-על-פי-כן אחר כך בקל יכול לשפח מה שראה בעיניו בעצמו. ועל-כן הזהיר הכתוב על זה מאד לשמר את הזכרון. דהינו שיקדש כלי מחו ודעתו כדי שיוכל לקבל תורה על-ידי אור הרשימו כדי שיזכר היטב אור הזריחה והתנוצצות של הבטול שעל-ידי זה עקר השגות אלקותו ותברך כנזכר לעיל. וזה בחינת ראש השנה שנקרא יום הזכרון. זכרון דיקא. פי עקר התגלות אלקותו שממשיכין בראש השנה כנזכר לעיל, הוא על-ידי בחינת זכרון כנזכר לעיל:

אות ו

ועקר שמירת הזכרון הוא על-ידי שלמות הדבור של התפלה שממשיכין בראש השנה, דהינו מה שעושין אחד מכל התפלה, שעל-ידי זה יכולין לדבר הרבה תפלות ותחנונות וביקשות. שעל-ידי זה נשמר הזכרון בבחינת כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד וכו'. כי מחמת עצם נוראות גדלת האור האין סוף שמשיגין בעת הבטול על-כן אי אפשר לקבלו בשום כלי. ואפלו אור ההתנוצצות והזריחה של הרשימו הנשאר מהבטול כשהוא בבחינת ושוב, גם-כן אי אפשר לקבלו כל פי אם על-ידי כמה תקונים, שהם בחינת כמה וכמה פלים קדושים ונוראים שעל ידם מקבלין האור כדי שנוכל לקבל השגת אלקותו ותברך. פי צריכין כמה וכמה פלים רבים מאד כדי לקבל על ידם אור ההתנוצצות והזריחה של הרשימו של הבטול הנזכר לעיל. על-כן צריכין לזה כמה וכמה אותיות ודבורים הרבה מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב. שכלם הם בחינת פלים וצמצומים לקבל על ידם אור הרשימו של הבטול הנזכר לעיל. וזה בחינת כלליות התורה הקדושה שכלולה מכ"ב אותיות והי אותיות מנצפ"ד כפולים. שמצטרפים ומתגלגלים בכמה וכמה צדדים עד שנצטרפו באלו הדבורים של כלליות התורה הקדושה, שכלם הם בחינת פלים וצמצומים לקבל על ידם אור הזריחה של הרשימו הנזכר לעיל שמשם נמשך כל התורה כנזכר לעיל. ועל-כן אין להתורה שלמות כי אם פשיט בה כל האותיות והתבות והפרשיות, ואם חסר בהספר תורה אות אחת הספר תורה פסולה. כי הי' ותברך שער בדעתו שאי אפשר לקבל אור הזריחה של התגלות אלקותו ותברך הנמשך על-ידי הרשימו הנזכר לעיל כי אם על-ידי כל הפלים האלו דיקא כתבניתם וצלמם, שהם כל האותיות והתבות והפרשיות של התורה הקדושה. וזה בחינת כל התרי"ג מצוות וכל המצוות דרבנן. כי כלם הם בחינת פלים וצמצומים לקבל על ידם אור האין סוף הנמשך על-ידי הזריחה של הרשימו הנזכר לעיל. על-כן צריכין לקיים כל מצוה ומצוה

כְּפִי דִינִיָּה בְּכֹל הַפְּרָטִים וְהַדְּקָדוּקִים כְּפִי מֵה שֶׁקִּבְּלוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה. כִּי הִי יִתְבָּרַךְ שֶׁעַר בְּדַעְתּוֹ שָׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהַמְשִׁיךְ הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹתָיו בְּעוֹלָם כִּי אִם עַל-יַדֵּי כָּלִים אֱלוֹ דִּיקָא הִנְעֵשִׂים עַל-יַדֵּי הַמְצוּוֹת אֱלוֹ דִּיקָא כְּפִי דִינִיָּהֶם וּפְרָטֵיהֶם. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְדַבֵּר דְּבוּרִים הַרְבֵּה בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה יוֹם וְלַיְלָה, וְאֵל יַחֲרֹשׁ וְאֵל יִשְׁקֹט וְאֵל יִתֵּן דְּמֵי לוֹ. כִּי צְרִיכִים דְּבוּרִים קְדוּשִׁים הַרְבֵּה הַרְבֵּה מְאֹד כְּדֵי לְתַקֵּן עַל יָדָם כָּלִים קְדוּשִׁים. כְּדֵי שְׂיִזְכָּה לְקַבֵּל אוֹר הַתְּנוּצָצוֹת וְהַזְרִיחָה הַנְּזַכֶּרֶת לְעֵיל, כְּדֵי שְׂיִזְכָּה אֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. נִמְצָא שֶׁעַל-יַדֵּי הַזְּכוּרִים בְּעֵצְמוֹ שְׂאֵנוּ מִמְּשִׁיכִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּהֵינּוּ עַל-יַדֵּי הַבְּטוּל הַנְּזַכֶּר לְעֵיל וְעַל-יַדֵּי מְצוּת שׁוֹפֵר שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה מִמְּשִׁיכִין בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה מְהֻרְשִׁימוּ וְכוּ' כְּנִזְכֶּר לְעֵיל. שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה מִמְּשִׁיכִין אוֹר הָאֲחֻדוֹת שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה עוֹשִׂין אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה שְׂזָהוּ בְּחִינַת זְכוּר. דְּהֵינּוּ שְׂאֶפְלוּ כְּשֶׁהוּא עוֹמֵד בְּסוֹף הַתְּבָה הָאֲחֻרוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה יְהִיָּה עוֹמֵד עַדִּין בְּתְבָה הָרִאשׁוֹנָה. כִּי הוּא זוֹכֵר עַדִּין תְּבָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה כְּנִזְכֶּר לְעֵיל. שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה הוּא יָכוֹל לְדַבֵּר דְּבוּרִים הַרְבֵּה וְכוּ' כְּנִזְכֶּר לְעֵיל, עַל-יַדֵּי זֶה בְּעֵצְמוֹ נִשְׁמַר הַזְּכוּר. דְּהֵינּוּ שְׂיִזְכֶּר אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ וְלֹא יִשְׁכַּח אוֹתוֹ לְעוֹלָם. כִּי כָּל מֵה שֶׁמְדַבֵּר דְּבוּרִים קְדוּשִׁים הַרְבֵּה יוֹתֵר הוּא מִמְּשִׁיךְ הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹתָיו יוֹתֵר, וְזוֹכֵה לְזַכֵּר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר כְּנִזְכֶּר לְעֵיל. וְכָל זֶה אֲנוּ מְתַקְנִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְעַל-כֵּן נִקְרָא רֹאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַזְּכוּר. כִּי עֵקֶר רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא לְגִלוֹת אֱלֹקוֹתָיו שְׂנִמְשֵׁךְ עַל-יַדֵּי אוֹר הַרְשִׁימוּ שֶׁל הַבְּטוּל כְּנִזְכֶּר לְעֵיל. וְעֵקֶר הוּא הַזְּכוּר שְׂיִזְכָּה שִׁיקְשֶׁר הַיִּטֵּב אוֹר הַתְּנוּצָצוֹת וְהַזְרִיחָה הַזֹּאת בְּמַחוּ וְלִבּוֹ הַיִּטֵּב הַיִּטֵּב שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינָיו. כִּי רַב בְּנֵי-אָדָם בְּפֶרֶט הָאֲנָשִׁים שֶׁהַתְּחִילוֹ לְכַנֵּס קֶצֶת בְּעִבּוּדֵת הִי יִתְבָּרַךְ, עַל-פִּי רַב מְזַדְּמֵן שֶׁבֹא עֲלֵיהֶם אֵיזָה הַתְּנוּצָצוֹת מֵהִי יִתְבָּרַךְ וְאִזִּי בּוֹעֵר לְבָם מְאֹד מְאֹד לֵהִי יִתְבָּרַךְ בְּכָלֹת הַנֶּפֶשׁ. אֲבָל אַחַר כֵּן עוֹבֵר מְדַעְתּוֹ אוֹר הַתְּנוּצָצוֹת הַזֹּאת, וְאִזִּי שׁוֹכַח לְגַמְרֵי כְּאֱלוֹ לֹא רָאָה מְאֻרוֹת מִיָּמָיו. עַל-כֵּן צְרִיכִין הַתְּגַבְּרוֹת גְּדוֹל לְהַזְכִּיר אֶת עֵצְמוֹ תָּמִיד. וְלִקְשֶׁר בְּדַעְתּוֹ וְלִבּוֹ הַיִּטֵּב הַיִּטֵּב בְּקִשְׁר אִמִּיץ וְחִזֵּק אֶת כָּל הַתְּנוּצָצוֹת וְהַזְרִיחוֹת שֶׁהַזְרִיחַ לוֹ הִי יִתְבָּרַךְ בִּימֵי קֶדֶם מִיּוֹם הֵיוֹתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. כְּדֵי שְׂיִזְכָּה לְהַתְּגַבֵּר בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ לְהַמְשִׁיךְ עַל עֵצְמוֹ הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ (וְכַמְבָּאָר מִזֶּה בְּלִקוּטֵי א' בְּסִימָן רַכֵּב). וְזֶה עֵקֶר בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁנִּקְרָא יוֹם הַזְּכוּר, זְכוּר דִּיקָא. כִּי אִז עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹתָיו עַל-יַדֵּי הַרְשִׁימוּ הַנְּזַכֶּר לְעֵיל שְׂזָה בְּחִינַת זְכוּר כְּנִזְכֶּר לְעֵיל:

אות ז

וְזֶה בְּחִינַת הַתְּשׁוּבָה שֶׁמִּתְחַלֵּת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹם רֹאשׁוֹן לְעִשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה. כִּי עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה עַל-יַדֵּי בְּחִינַת הַבְּטוּל הַנְּזַכֶּר לְעֵיל שְׂזָהוּ בְּחִינַת

ראש השנה כּנזכּר לעיל. וְזֶהוּ בְּחִינַת כּל הַתְּעַנּוּתִים וְהַסְּגוּפִים שְׁגוּזָרִין עַל הַבְּעָלִי תְּשׁוּבָה כּל אֶחָד כִּפִּי חֲטָאוֹ, כִּי הוּא צָרִיךְ לְקַבֵּל עַל עֲצוּמוֹ תְּעַנּוּתִים וְיִסּוּרִים כִּדִּי לְסַתֵּם עֵינָיו מִחִזּוֹ דְּהָאֵי עֲלֵמָא לְגַמְרִי, כִּדִּי שְׂיִזְכֶּה עַל-יָדֵי זֶה לְבְּחִינַת בְּטוּל שְׂזָהוּ עֵקֶר בְּחִינַת תְּשׁוּבָה:

כִּי בְּאַמַּת צָרִיךְ כּל אָדָם לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל ה' יִתְבַּרַךְ וְלְסַתֵּם עֵינָיו מִחִזּוֹ דְּהָאֵי עֲלֵמָא לְגַמְרִי, דְּהֵינּוּ שְׂיִשְׁבֵּר כּל הַתְּאַוּוֹת לְגַמְרִי לְגַמְרִי וְיִקְבֵּל עַל עֲצוּמוֹ כּל הָעֲנוּוִיִּים וְהַסְּגוּפִים בְּשִׁבִיל ה' יִתְבַּרַךְ, כְּמוֹ רַבִּי עֲקִיבָא שְׁסָרְקוּ אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרָקוֹת שֶׁל בְּרִזָּל עַד שְׂיִצְתָּה נִשְׁמַתוֹ בְּאַחַד. וְאִזְ דִּיקָא יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּתַכְלִית הַהִשְׁגָּה אֲשֶׁרִי מִי שְׂזֹכֶה לָזֶה. אֲבָל אֵין כּל אָדָם יְכוֹל לַעֲמֹד בְּזֶה לְשִׁבֵּר הַכּל וּלְבַטֵּל עֲצוּמוֹ מִכּל וְכֵל. עַל-כֵּן חָמַל עֲלֵינוּ ה' יִתְבַּרַךְ וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ שֶׁהִיא עֵץ חַיִּים לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְכוּ' וְדַרְכֵיהָ דַּרְכֵי נְעָם. הֵינּוּ כִּי עַל-יָדֵי הַתּוֹרָה זֹכִינְן לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ עַל-יָדֵי שְׂיִקְיָם כּל הַמְּצוּוֹת וְיַעֲסֹק בַּתּוֹרָה כּל יָמָיו. שְׂאֵז יְכוֹל לְזַכּוֹת לְחַיִּים נְצַחִיִּים אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא שִׁבֵּר אֶת כּל הַתְּאַוּוֹת בְּשִׁלְמוֹת:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׂאַמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבָרְכָה עַל פְּסוּק בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֻקִּים וְכוּ' בְּתַחֲלָה עָלָה בְּמַחְשְׁבָה לְבָרֵא אֶת הָעוֹלָם בְּמֵדַת הַדִּין, רָאָה שְׂאֵין הָעוֹלָם מְתַקֵּים עֲמַד וְשִׁתְּף מֵדַת הַרְחֻמִּים לְמֵדַת הַדִּין. וְלְכַאוּרָה הַדָּבָר תְּמוּהָ הִלָּא זֶה יָדוּעַ וּמְבַאֵר בְּכָל הַסְּפָרִים שֶׁעֵקֶר כּל הַבְּרִיאָה הִיָּה מַחֲמַת רַחֲמָנוּתוֹ וְטוֹבוֹ כִּדִּי לְגַלוֹת טוֹבוֹ וְרַחֲמָיו לְעוֹלָם. וְלְכַאוּרָה זֶה סוֹתֵר לְמַאֲמָר הַנִּזְכָּר לְעֵיל שְׂאַמְרוּ שֶׁבְּתַחֲלָה עָלָה בְּמַחְשְׁבָה לְבָרֵא אֶת הָעוֹלָם בְּמֵדַת הַדִּין. אִךְ בְּאַמַּת הַכּל נִיחָא עַל-פִּי הַנִּזְכָּר לְעֵיל. כִּי ה' יִתְבַּרַךְ בְּרוּךְ הוּא מְגַדֵּל רַחֲמָיו וְטוֹבוֹ שֶׁרָצָה לְהִיטִיב לְנַבְרָאֵיו בְּתַכְלִית הַטּוֹבָה שֶׁבְּכָל הַטּוֹבוֹת, עַל-כֵּן עָלָה בְּמַחְשְׁבָה בְּתַחֲלָה לְבָרֵא אֶת הָעוֹלָם בְּמֵדַת הַדִּין, הֵינּוּ שְׂיִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל-פִּי מֵדַת הַדִּין, כִּדִּי שֶׁעַל-יָדֵי תִקְף הַדִּין יִבְטְלוּ הָעוֹלָם עֲצָמָם אֲצֵלוֹ יִתְבַּרַךְ בְּתַכְלִית הַבְּטוּל. כְּמַבְאֵר לְעֵיל שֶׁעַל-יָדֵי תִקְף הַדִּינִים וְהִיִּסּוּרִים מְבַטְלִין עֲצָמָן לְגַמְרִי כִּדִּי לְהַסְתַּכֵּל וּלְכַלֵּל בְּהַתְּכַלִּית שְׂשָׁם נִתְבַּטְּלוּ הִיִּסּוּרִים וְהַדִּינִים כְּנִזְכָּר לְעֵיל שְׂזָהוּ בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה כְּנִזְכָּר לְעֵיל. וְאִזְ הֵינּוּ זֹכִיִּים לְשִׁלְמוֹת תַּכְלִית הָעֲלִיוֹן לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּהִשְׁגָּה עֲצוּמָה וְנוֹרָאָה מְאֹד שְׂזֹכִינְן עַל-יָדֵי הַבְּטוּל הָאֲמַתִּי שְׂנִמְשָׁךְ עַל-יָדֵי מֵדַת הַדִּין דִּיקָא כְּנִזְכָּר לְעֵיל. וּבְשִׁבִיל זֶה עָלָה בְּמַחְשְׁבָה לְבָרֵא אֶת הָעוֹלָם בְּמֵדַת הַדִּין. כִּי זֶה הִיָּה רַחֲמָנוּת עֲצוּם וְגָדוֹל בְּיוֹתֵר, כִּדִּי לְזַכּוֹת עַל-יָדֵי זֶה דִּיקָא לְבַטוּל הַנִּזְכָּר לְעֵיל כְּנִזְכָּר לְעֵיל. אֲבָל רָאָה שְׂאֵין הָעוֹלָם מְתַקֵּים, כִּי רַב הָעוֹלָם אֵין יְכוֹלִים לַעֲמֹד בְּזֶה לְבַטֵּל עֲצָמָן לְגַמְרִי מִזֶּה הָעוֹלָם. וְאַפְלוּ כְּשִׁבָּא עֲלֵיהֶם מֵדַת הַדִּין חֵס וְשְׁלוֹם אֵין זֹכִינְן לְבַטֵּל עֲצָמָן לְגַמְרִי בְּאַמַּת כְּרֵאוּי. כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (בְּאִיּוֹב לו') וְחֲנַפִּי לֵב יִשְׁיֵמוּ אֶף לֹא יִשׁוּעוּ כִּי אֶסְרָם. וְכִמוֹ שֶׁפְּתוּב וְתַלְהִטְהוּ מִסְּבִיב וְלֹא יָדַע וְתַבְעֵר בּוֹ וְלֹא יִשִּׁים עַל לֵב. כִּי מַה שֶׁפְּתַב רַבּוֹנוֹ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּרֵת לְעֵיל שְׂמָה שְׂמִטְבָּע בְּטַבַּע הָאָדָם לְסַתֵּם עֵינָיו בְּחִזְקָה בְּשַׁעַת יִסּוּרִין וְכַאֲבִים עֲצוּמִים רַחֲמָנָא לְצַלָּן, זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת בְּטוּל הַנִּזְכָּר לְעֵיל אֶל הַתַּכְלִית שֶׁהוּא בְּסַתִּימוֹ דְּעֵינִין דִּיקָא וְכוּ' כְּמוֹ שְׂמַבְאֵר שֶׁם עֵין שָׁם, זֶהוּ רַק בְּחִינָה בְּעֲלֵמָא מִבְּחִינַת בְּטוּל הַנִּזְכָּר לְעֵיל לְפִי שְׂעָה קִלְהָ, וְהוּא מְסַתֵּרִי פְּלֵאֵי הַנְּהַגוּתֵינוּ יִתְבַּרַךְ שְׂמִשָּׁם

נמשך טבע הנזכר לעיל כמו שמבאר שם. אבל לזכות על-ידי היסורים והדינים חס ושלום לבחינת בטול הנזכר לעיל כראוי עד שישגי התכלית הטוב על-ידי זה וכו' כנזכר לעיל. זה לאו כל אדם זוכה. וכמבאר שם זה סימן אם פעל פעלה טובה על-ידי היסורין אם זוכה להשיג תורה על-ידי היסורין וכו'. וזה שכתוב אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו וכו' עין שם. נמצא מבאר שם במקומו שלא כל אדם זוכה על-ידי היסורין לבטול הנזכר לעיל בשלמות כראוי, כי אם צדיקים וכשרים אשרי להם. בחינת אשרי הגבר אשר תיסרנו וכו', אשרי דיקא. כי לאו כל אדם זוכה לזה. וצריך כל אדם לחזק את עצמו מאד ולבקש ולהתחנן מאד מה' יתברך שיזכה על-ידי היסורין לבטל עצמו לה' יתברך בבחינה הנזכרת לעיל עד שיזכה להשיג על ידם וכו' כנזכר לעיל:

ומחמת זה ראה ה' יתברך שאין העולם מתקיים על-ידי מדת הדין, כי אף על-פי שפונת ה' יתברך שרצה לברא העולם במדת הדין היתה לטובה עצומה מאד כנזכר לעיל ואלקים חשבה לטובה, אבל ראה שאין העולם מתקיים בזה, כי רב העולם אין יכולים לעמד ולהתקיים בזה לזכות לבטול הנזכר לעיל על-ידי הדין והיסורים כנזכר לעיל. וכשאינו זוכין לבטול הנזכר לעיל, בודאי אי אפשר להתקיים אם היה העולם מתנהג על-ידי מדת הדין לבד חס ושלום. על-כן הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין. הינו שברחמיו העצומים חשב מחשבות לבל ידח מפניו נדח. על-כן חשב בתחלה לברא במדת הדין, ואחר כך שתף מדת הרחמים במדת הדין. כדי שימשך על-ידי זה שתי בחינות ומדרגות כדי שיוכל להתקיים העולם, ויזכו הכל לתכלית הנצחית. כי ברחמיו העצומים בשביל קיום העולם שתף מדת הרחמים במדת הדין שיתנהג העולם על-ידי שניהם. דהינו שיתנהג ויתקיים העולם על-ידי התורה הקדושה שכלולה משניהם מימין ושמאל מחסד ודין, כי אוריתא עמודא דאמצעיתא. הינו שיתנהג העולם על-ידי התורה הקדושה. כי התורה הקדושה היא פלה עצות קדושות בחינת תרי"ג עטין דאוריתא. שעל-ידי שזוכין לקיים את התורה לקיים כל מצוה ומצוה בפשיטות כפי דיניה כמו שקבלו רבותינו זכרונם לברכה, על-ידי זה יכולים לזכות להמשיך על עצמו קדושה וטהרה, כמו שאומרים אשר קדשנו במצוותיו. שעל-ידי זה זוכין להפיר אותו יתברך על-ידי אור הרשימו הקדושה הנזכרת לעיל שמשם נמשך כל התורה הקדושה כנזכר לעיל. אף-על-פי שלא זכה עדין לבחינת בטול הנזכר לעיל בשלמות כנזכר לעיל. וגם על-ידי קיום התורה והמצוות כפשוטן ממשיכין על עצמן קדושה וטהרה בכל פעם, על-ידי כל מצוה ומצוה ועל-ידי כל תבה ותבה מדבורי תורה ותפלה ויראת שמים. עד שזוכין על-ידי זה לעלות מדרגא לדרגא, עד שיתעורר לבו לבטל עצמו לגמרי לגמרי לה' יתברך לסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, עד שיזכה לבחינת הבטול הנזכרת לעיל בשלמות כנזכר לעיל. כי התורה דרביה דרבי נעם ולא הכביד על עלינו בשום מצוה, כמו שכתוב שדי לא מצאנוהו שגיא כח וכו', כמו שפרש רש"י שם שלא הטריח את בריותיו ביותר כי אם ברחמים וכו', קמץ מנחה, מחצית השקל, תורים ובני יונה, בקר וצאן. ולא טרח לבקש ראם ויחמור וכו' עין שם ברש"י (איוב לז), וכל המצוות קלים

ונעימים לעשותו. והעסק הקל שבקלים מעסקי העולם הזה כבד יותר ובה בטרחה ויגיעה יותר מהמצוה הגדולה שבגדולות. כי מצות ציצית שהיא מהמצוות הגדולות קונים אותם בגדול אחד. וכן תפלין אין צריכין לעבר בימים ומדבריות למצאן רק קונים אותם בדמים מעטים. וכן שארי כל המצוות. וכמו שכתוב כי המצוה הזאת וכו' לא נפלאה הוא ממד ולא רחוקה הוא לא בשמים הוא לאמר וכו' ולא מעבר לים הוא וכו' כי קרוב אליך הדבר מאד וכו' :

וכמו ששמענו פעם אחת משיחותיו הקדושים, שאמר בפיו הקדוש בצחות מתיקות נעימות שיחתו הקדושה והנוראה מאד מאד עד אין סוף ואין תכלית, שהעבודה הגדולה שבגדולות בעבודת ה' יתברך קלה ביותר לעשות מעסק קטן שמטריחין עצמן בשביל פרנסה ועסקי העולם הזה. כי הלא אנו רואין כמה יגיעות יגע אדם בשביל לנסע על איזה יריד, שתכף במוצאי שבת צריך לטרח ולחפש אחר עגלה ונחפז מאד לטען סחורתו על העגלה ביגיעה גדולה. ואחר כך צריך לנסע כל הלילה ולגדוד שנה מעיניו. ומשבר כל גופו מחמת שצריך לישב על עגלה טעונה ושאר טרחות ויגיעות פיוצא בהן פידוע להעולם. ואחר כך צריך לעמד כל היום על רגליו וכו' ובפרט בימות הקר העצום וכו'. וכל אלו היגיעות והטרחות הכבדות והקשות הוא מטריח עצמו על ספק. כי ספק אם ירויח איזה רוח קטן וספק אם יאבד ההוצאות פידוע להעולם. נמצא שעל עסקי פרנסת העולם הזה מטריחין עצמן כל כך ביגיעות כאלה על ספק רוח קטן. והעבודה הגדולה שבגדולות היא התפלה, ואף-על-פי-כן כשעומדין להתפלל מתפללין וגומרין התפלה. נמצא שעל-ידי התורה הקדושה יכול כל אדם לזכות אל התכלית הנזכר לעיל. וזה בחינת ראה שאין העולם מתקיים עמד ושתף מדת הרחמים במדת הדין. הינו שיתנהג העולם על-ידי התורה שנמשכת מאור הרשימו הנזכר לעיל שהיא בחינת שתוף מדת הרחמים במדת הדין. כי התורה כלולה משניהם הנזכר לעיל. אבל יש צדיקים גדולים ונוראים מאד שהם מקדשים עצמם ביותר, ומבטלין עצמן לגמרי וסותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא לגמרי, עד שזוכין באמת לתכלית הבטול הנזכר לעיל בשלמות, וזוכין באמת לעלות בתחלת המחשבה, ולזכות לתכלית העליון ומשיגין מה שמשגיגין אשרי להם. והנהגה זאת נמשכת מבחינת מה שעלה במחשבה בתחלה לברא את העולם במדת הדין שעל-ידי זה זוכין לתכלית הבטול בשלמות שזהו בחינת מדרגות הצדיקים הגדולים. וצדיקים כאלו נקראים חסידים בחינת איזהו חסיד המתחסד עם קונו. שעושים חסד עם קוניהם ומקדשין עצמן בקדשה יתרה, ומקבלין על עצמן כל היסורים והענויים קשים ומרים בשביל ה' יתברך מה שלא נצטוו על זה כלל. והם זוכים באמת לתכלית העליון וכו' הנזכר לעיל. כי אלו הצדיקים הם מתנהגים בבחינת הנהגה שעלה במחשבה תחלה לברא את העולם במדת הדין. כי בגדל כחם הם יכולים להתקיים על-פי הנהגה הזאת. על-כן זוכים באמת למה שזוכים אשרי להם :

אות ח

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה שְׁשָׂאֵל מֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם עַל מֵיתֵת רַבִּי עַקִּיבָא כְּשָׂרָאָה שְׁסוֹרְקִין אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרָקוֹת שֶׁל בְּרָזָל זֹו תוֹרָה וְזֹו שְׂכָרָה אָמַר לוֹ הִי יִתְבָּרַךְ שְׂתַק כְּדָ עָלָה בְּמַחְשָׁבָה. הֵינּוּ כְּנֹזֵכָר לְעֵיל, שְׁמֹשֶׁה שָׂאֵל זֹו תוֹרָה וְזֹו שְׂכָרָה. זֹו תוֹרָה דִּיקָא, כִּי עַל-פִּי הַהֲנַהֲגָה שְׁעַל-יַדֵּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׂתוּף מֵדַת הַרְחֻמִּים בְּמֵדַת הַדִּין בְּוִדָּאֵי אֵין מַגִּיעַ לְרַבִּי עַקִּיבָא דֵינִים קָשִׁים כְּאַלְהָ לְסָרֵק אֶת בְּשָׂרוֹ וְכוּי'. וְזֶהוּ זֹו תוֹרָה וְזֹו שְׂכָרָה. זֹו תוֹרָה וְזֹו שְׂכָרָה דִּיקָא כְּנֹזֵכָר לְעֵיל. הַשֵּׁיב לוֹ הִי יִתְבָּרַךְ שְׂתַק כְּדָ עָלָה בְּמַחְשָׁבָה. כְּדָ עָלָה בְּמַחְשָׁבָה דִּיקָא כִּי רַבִּי עַקִּיבָא בְּרַב חֲסִידוּתוֹ וְקַדְשׁוֹ הֶעֱצוּמָה זְכָה לְעֵלוֹת בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה. הֵינּוּ שְׂזֹכָה לְהַתְּכָלִית הָעֵלְיוֹן שְׂזֹכִין מִי שְׂזֹכִין, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּכָלִית שְׂזֹכִין עַל-יַדֵּי הַהֲנַהֲגָה שְׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם בְּמֵדַת הַדִּין, שְׁמֹשֶׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַדֵּינִים וְהִיסוּרִים הַקָּשִׁים שֶׁל הַצְּדִיקִים הַנּוֹרָאִים שֶׁהִי יִתְבָּרַךְ מְדַקְדַּק עִמָּהֶם כְּחוּט הַשְּׁעָרָה. כִּי הֵם זֹכִין לְבְּחִינַת הַהֲנַהֲגָה הַנּוֹזֵכֶרֶת לְעֵיל שְׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה. שְׁעַל-יַדֵּי זֶה זֹכִין לְתַכְלִית הָעֵלְיוֹן הַגְּבוּהָ בְּיוֹתֵר וּמְשִׁיגִין מַה שְׁמְשִׁיגִין. כִּי זֹכִין עַל-יַדֵּי הַדֵּינִים וְהִיסוּרִים לְבְּחִינַת הַבְּטוּלָה הַנּוֹזֵכֶר לְעֵיל בְּשְׁלֵמוֹת כְּנֹזֵכָר לְעֵיל. וְזֶהוּ שְׂתַק כְּדָ עָלָה בְּמַחְשָׁבָה. כְּדָ עָלָה בְּמַחְשָׁבָה דִּיקָא כְּנֹזֵכָר לְעֵיל:

וְזֶהוּ וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב וַיַּבְדֵּל וְכוּי'. וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה רְאָה אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב וְאֵין הָעוֹלָם כְּדָאֵי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ וְעָמַד וּגְנָזוּ לְצַדִּיקִים לְעַתִּיד לְבוֹא. הֵינּוּ בְּחִינַת הַנּוֹזֵכָר לְעֵיל. כִּי אוֹר שֶׁהִיא מְאִיר בְּשִׁבְעַת יָמֵי בְּרֵאשִׁית שֶׁהִיא אֲדָם צוֹפָה בּוֹ מְסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, זֶה הָאוֹר נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת בְּטוּלָה הַנּוֹזֵכָר לְעֵיל אֶל הָאֵין סוּף לְמִי שְׂזֹכָה לְזֶה בְּשְׁלֵמוֹת. וְעַל-כֵּן רְאָה הִי יִתְבָּרַךְ שְׂאֵין הָעוֹלָם כְּדָאֵי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, הֵינּוּ כְּנֹזֵכָר לְעֵיל, כִּי רְאָה שְׂאֵין הָעוֹלָם זֹכִין לְבְּטוּלָה עֲצָמָן כָּל כְּדָ עַד שִׁיְהִיוּ רְאוּיִים לְקַבֵּל אוֹר הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, וְכִשְׂאֵין רְאוּיִים לְקַבֵּלוֹ אֲזִי הוּא בְּחִינַת רַבּוּי אוֹר חֶסֶד וְשְׁלוֹם שְׁגוּרִים חֶסֶד וְשְׁלוֹם שְׁבִירַת כְּלִים שְׁמֹשֶׁם אַחִיזַת כָּל הַקְּלָפוֹת כְּפִדּוּעַ. עַל-כֵּן מַעֵט הָאוֹר, וְלֹא הַמְּשִׁיךְ לְזֶה הָעוֹלָם כִּי אִם אוֹר מַעֵט בְּהַדְרָגָה שְׁנִמְשָׁךְ מְאוֹר הַרְשִׁימוֹ הַנּוֹזֵכָר לְעֵיל כְּנֹזֵכָר לְעֵיל. שְׁמֹשֶׁם אוֹר הַתּוֹרָה שְׁמִלְבָּשֶׁת עֲכָשׁוּ בְּלְבוּשֵׁין אֵלוֹ כְּדִי שְׁנוּכַל לְקַבֵּלוֹ. וְהָאוֹר שֶׁל שִׁבְעַת יָמֵי בְּרֵאשִׁית שֶׁהוּא אוֹר הַבְּטוּלָה הַנּוֹזֵכָר לְעֵיל, עָמַד וּגְנָזוּ לְצַדִּיקִים לְעַתִּיד לְבוֹא. הֵינּוּ שֵׁישׁ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים שְׁמִבְטָלִין עֲצָמָן בְּבְטוּלָה גְּמוּרָה. כִּי הֵם סוֹתְמִין אֶת עֵינֵיהֶם מִחִיזוֹ דְּהֵאֵי עֲלָמָא לְגַמְרֵי וְכוּי' כְּנֹזֵכָר לְעֵיל. וְהֵם בְּאֶמֶת זֹכִין לְזֶה הָאוֹר הַגְּנוּזָה שֶׁהוּא אוֹר הַבְּטוּלָה הַנּוֹזֵכָר לְעֵיל בְּהֶאֱרָה נְפִלְאָה וְכוּי' וְכוּי' לְעֵיל:

אות ט

נמצא שהתורה היא דרך חיים וכו', שעל ידי זוכין להפיר את הבורא יתברך, אף-על-פי שלא זכה עדין לבחינת הבטול הנזכר לעיל בשלמות וכנזכר לעיל. וגם על-ידי התורה הקדושה יכול לעלות מדרגא לדרגא עד שיתעורר לבו לקדש עצמו בקדושה יתרה ולסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי עד שיבוא לבחינת בטול הנזכר לעיל. כי התורה הוא דרך חיים ותוכחת מוסר, ודרך דרכי נעם, וכו'. ואינה מכבדת עלינו בשום דבר, וכל מה דאסר לו שרי לו וכו' וכנזכר לעיל:

אבל כשאדם חס ושלום עובר על איזה דבר מדברי תורה, ואזי מקלקל הצנור והפלי שמקבלין על ידו אור התגלות אלקותו מהרשימו הנזכר לעיל. ואם כן איך אפשר לתקן זאת? וצריך להתתקן על-ידי התשובה, ותשובה היא למעלה מהתורה, הינו שמחמת שעבר על התורה הוא צריך לעשות תשובה. והתשובה היא שישתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי. וזה בחינת התענייתים והסגופים שפוסקין על הבעלי תשובה. כי מחמת שעבר על דברי תורה הוא צריך לעלות לבחינת בטול גמור לקבל על עצמו תענייתים וסגופים ולסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, עד שיזכה לבוא לבחינת בטול הנזכר לעיל, ולהסתכל על התכלית שהוא כלו טוב כלו אחד. ושם בבחינת בטול הנזכר לעיל, שם הוא למעלה מהתורה. ועל-פני שם דיקא יכול לתקן מה שפגם וקלקל על-ידי שעבר על התורה. כי שם הוא למעלה מהתורה, כי כל התורה נמשך משם. ועל-כן הוא יכול להמשיך משם אורות ותקונים לתקן מה שפגם בדברי תורה וכנזכר לעיל. ועל-כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה, במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. כי מי שמקיים את התורה בפשיטות נקרא צדיק גמור. אבל הבעלי תשובה עלו לבחינת בטול אל התכלית ששם הוא למעלה מהתורה, שכל התורה נמשך משם. שהוא בחינת אור הגנוז משבעת ימי בראשית וכנזכר לעיל:

וזה בחינת ראש השנה, שאז עקר התחלת התשובה. כי הוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה. כי בראש השנה עולין לבחינת בטול הנזכר לעיל כנזכר לעיל. שזה עקר התשובה כנזכר לעיל:

אות י

וְאָנוּ עוֹסְקִין בְּתַקוּן זֶה שֶׁל בְּחִינַת בְּטוּל הַנִּזְכָּר לְעֵיל, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה
כַּנִּזְכָּר לְעֵיל מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהֵם עֲשָׂרַת יָמֵי תְּשׁוּבָה. כִּי אֵי
אֲפֹשֶׁר לְתַקֵּן בַּיּוֹם אֶחָד שֶׁלֹּא יְהִי בְּחִינַת רְבוּי אֹר, עַל-כֵּן צָרִיכִין לְתַקֵּן
בְּכַמָּה תַקּוּנִים מְעַט מְעַט. [וְכַמּוּבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִי"י ז"ל שֶׁמַּחֲמַת חֲטָא אָדָם
הָרֵאשׁוֹן צָרִיכִין לְהַתְמַהֵמָה וְלִשְׁהוֹת בְּתַקּוּן הַמַּלְכוּת שֶׁהוּא תַקּוּן הַעֲלָמוֹת
מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד שְׁמִינֵי עֶצְרַת]:

וְזֶה בְּחִינַת עֲשָׂרַת יָמֵי תְּשׁוּבָה מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים. וְעַקֵּר בְּחִינַת
הַבְּטוּל הוּא בַּיּוֹם-כַּפּוּר, וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַחֲמִשָּׁה עֲנוּיִים שֶׁמְקַבְּלִים בַּיּוֹם-
כַּפּוּר. כִּי אִזּוֹ סוּתְמִין עֵינֵיהֶם מִחִיזוֹ דְּהָאֵי עֲלָמָא לְגַמְרִי, וּמְקַבְּלִין עַל עֲצָמֹן
כָּל הָעֲנוּיִים. וְעַל-כֵּן אִזּוֹ זֹכִין לְהַכְלִיל בְּעֲלָמָא דְאַתִּי בְּבְחִינַת בְּטוּל הַנִּזְכָּר
לְעֵיל. כִּי יוֹם הַכַּפּוּרִים הוּא בְּחִינַת עֲלָמָא דְאַתִּי כַּדְּוֵעַ. בְּחִינַת הַסְתַּלְקוּת
וּבְטוּל אֶל הַתְּכַלִּית שֶׁהוּא עֲלָמָא דְאַתִּי. וְעַל-כֵּן אִזּוֹ נִכְנָס הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לְפָנֵי
וְלְפָנֵים לְבֵית קִדְשֵׁי קִדְשֵׁים שֶׁשָּׁם הוּא עֹקֵר בְּחִינַת בְּטוּל אֶל הַתְּכַלִּית. וְעַל-
כֵּן אִזּוֹ בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים עֹקֵר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה, כִּי מִתְפַּלְּלִין אִזּוֹ חֲמֵשׁ תְּפִלוֹת
מֵה שְׁאִין נִמְצָא בְּשׁוּם יוֹם. כִּי אִזּוֹ עֹקֵר בְּחִינַת הַבְּטוּל שֶׁעַל-יָדֵי זֶה עֹקֵר
שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה שֶׁיְכוּלִין לְהַתְפַּלֵּל הַרְבֵּה תְּפִלוֹת עַל-יָדֵי שְׁעוֹשִׁין אֶחָד מִכָּל
הַתְּפִלָּה
כַּנִּזְכָּר
לְעֵיל:

אות יא

וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלַּת נְעִילָה שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים, שְׁאִזּוֹ עֹקֵר גַּמֵּר הַתַּקּוּן
הַנְּעִשָּׂה בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים. כִּי עֹקֵר הַתַּקּוּן עַל-יָדֵי הַבְּטוּל שֶׁזֹּכִין בַּיּוֹם
הַכַּפּוּרִים הוּא לְקַשֵּׁר כָּל הַתְּפִלָּה בְּיַחַד לְעֲשׂוֹת אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה, שֶׁאֲפִלוּ
כְּשֶׁעוֹמֵד בְּסוּף תְּבֵה הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה יְהִי עוֹמֵד עַדִּין בְּתֵבָה
הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. וְזֶה בְּחִינַת נְעִילָה שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים. כִּי
אִזּוֹ גַּמֵּר הַתַּקּוּן שֶׁהוּא בְּחִינַת נְעִילָה, דְּהֵינּוּ שְׁנוּעֵלִין וְסוֹגְרִין וּמְקַשְּׁרִין כָּל
הַתְּפִלָּה בְּיַחַד, דְּהֵינּוּ שְׁעוֹשִׁין אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה. שְׁזֵה עֹקֵר הַתַּקּוּן שֶׁזֹּכִין
בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים עַל-יָדֵי הַבְּטוּל שֶׁזֹּכִין אִזּוֹ בְּשְׁלֵמוֹת כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. וְזֶה
שְׁאוּמְרִין בְּסוּף תְּפִלַּת נְעִילָה יִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד'. דְּהֵינּוּ שְׁאֲנוּ
נִכְלָלִין אִזּוֹ בְּתַכְלִית הָאֲחָדוֹת שֶׁשָּׁם כָּלוּ אֶחָד, הוּן חֲסֵד הוּן דִּין, הַכֹּל אֶחָד
וְכוּי כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. וְזֶה בְּחִינַת ה' הוּא הָאֱלֹקִים שְׁאוּמְרִים אִזּוֹ, הֵינּוּ שֶׁהַכֹּל
אֶחָד בֵּין חֲסֵד בֵּין דִּין, שְׁזֵה בְּחִינַת ה' הוּא הָאֱלֹקִים. שְׁזֵהוּ עֹקֵר הַשְּׁלֵמוֹת
שֶׁזֹּכִין עַל-יָדֵי הַבְּטוּל כַּנִּזְכָּר לְעֵיל בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר לְעֵיל. וְזֶה בְּחִינַת
קְבִלַת הַתּוֹרָה שֶׁמְקַבְּלִין בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים כִּי אִזּוֹ נִתְּנָה לּוֹחֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת, הֵינּוּ
בְּחִינַת הַתּוֹרָה שֶׁמְקַבְּלִין מֵאוּר הַזְּרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימוּ מֵהַבְּטוּל כְּשֶׁהוּא
בְּבְחִינַת וְשׁוּב וְכוּי כַּנִּזְכָּר לְעֵיל:

אות יב

כי עקר הבטול נגמר בשלמות ביום הכפורים. ואז מקבלין כל הענוויים, שזה בחינת שסותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא לגמרי. כי אף-על-פי שבראש השנה מתקף הדין שנתעורר אז מבטלין עצמן אל התכלית וכו' פנזכר לעיל. אף-על-פי-כן אז אי אפשר לגמר התקון בשלמות. כי אי אפשר לזכות לבחינת בטול בשלמות תכף בתחלת התשובה, כדי שלא יהיה בבחינת רבוי אור. וכמבאר בפתבים שאם לא חטא אדם הראשון היה יכל לגמר התקון תכף ביום אחד. אך עכשו אחר החטא אי אפשר לתקן ביום אחד וכו' עין שם. ועל-כן אף-על-פי שמבטלין עצמן בראש השנה וכו' פנזכר לעיל, אי אפשר לשהות שם הרבה בבחינת הבטול, כדי שלא יהיה בבחינת רבוי אור וכו'. על-כן צריכין תכף להמשיך התקון הנמשך על-ידי מצות שופר, שהוא בחינת התעוררות השנה, שהוא בבחינת ושוב, שאנו חוזרין מהבטול וממשיכין אור הזריחה וההתנוצצות של הרשימו וכו'. שזה בחינת כח קבלת התורה וכו' פנזכר לעיל. אבל מחמת שעדין לא נגמר התקון בשלמות, על-כן אין יכולין לגמר בחינת קבלת התורה שהוא בחינת המשכת אור הרשימו וכו', אין יכולין לגמר בשלמות מיד בראש השנה, כי עדין לא נגמר התקון בשלמות פנזכר לעיל. רק שבראש השנה על-ידי השופר ממשיכין בחינת כח שרש קבלת התורה. אבל עדין אינו נגמר המשכת התורה בפעל בעולם, רק איזה הארה מהרשימו הנזכר לעיל, כדי לתקן על-ידי זה כלים לקבל האור. כדי שעל-ידי זה יהיה לנו עוד כח לעלות בבחינת בטול ברצוא ושוב להמשיך עוד בכל פעם הארות מהרשימו פנזכר לעיל. עד שנזכה לבחינת בטול בשלמות, שזהו בחינת יום הכפורים שאז נגמר בחינת קבלת התורה, כי ביום הכפורים נתנו הלוחות שניות:

אות יג

כי זה כלל ומבאר לעיל שכל ההארות וההשגות והתגלות אלקיות נמשכין רק על-ידי האור שמשגיין הצדיקים אמתיים על-ידי הבטול פנזכר לעיל. אבל אור הגדול והנורא הזה אי אפשר לקבלו כי אם על-ידי כלים הרבה פנזכר לעיל. אבל באמת גם תקון ועשיית אלו הכלים בעצמן נמשכין גם-כן מאור הבטול הנזכר לעיל. כי באמת פלו אחד, והאורות והכלים הכל

נמשך ממקום אחד מאור האין סוף ששם הוא בחינת הבטול. ועל-כן באמת ענין זה הוא נפלאות תמים דעים, מאחר שאי אפשר להמשיך האור כי אם על-ידי כלים, ואי אפשר לעשות כלים כי אם על-ידי המשכת האור משם. ואם כן מהיכן ההתחלה לעסק בתקון זה. ועל-כן באמת ענין ראש השנה הוא ענין נפלא ונעלם מאד, כפי אשר הבננו מדברי רבנו זכרוננו לברכה גדל עצם גדלת נוראות ראש השנה, שאמר שכל ענינו ועסקו הוא ראש השנה. כי בראש השנה נברא העולם ובריאת העולם הוא בדרך הפלא ופלא, מחמת בחינת הנזכר לעיל. כי כל הבריאה היה בשביל לגלות אלקותו בעולם. ואי אפשר להמשיך האור לגלות אלקותו כי אם על-ידי כלים. ואי אפשר לעשות הכלים כי אם על-ידי המשכת האור כנזכר לעיל. וה' יתברך צפה בחכמתו שתקון זה לגלות אלקותו בעולם אי אפשר שיהיה נעשה כי אם על-ידי בני-אדם התחתונים דיקא שהם בעלי בחירה. ועל-כן היה כל העולם תלוי על אדם הראשון, שאם לא היה חוטא בעצו הדעת טוב ורע, והיה מתפלל תפלותו, ואז היה מתקן הכל בשלמות כמבאר בכתבי האר"י ז"ל. כי עקר תקון עשיית הכלים שעל ידם עקר המשכת אור האין סוף לגלות אלקותו יתברך בעולם, אי אפשר שיהיה נעשה בשלמות כי אם על-ידי מעשה בני-אדם התחתונים דיקא. והעקר על-ידי שהם בעלי בחירה. כי ה' יתברך צמצם עצמו כביכול בכמה צמצומים שהם בחינת כלים, בדרך הפלא ופלא כדי לברא העולמות כדי לגלות אלקותו בעולם. אבל כל זמן שלא נברא האדם הבעל בחירה עדין לא נגמר שום תקון וכלי וצמצום בשלמות, כי עדין פלו אחד כמו שהיה קדם הבריאה. כי כל זמן שלא נמשך הצמצום עד שיתהוו הבעל בחירה בעולם שהוא האדם התחתון הזה. אף-על-פי שפבר נתהוו על-ידי הצמצום כמה וכמה עולמות ובריאות שונות, אף-על-פי-כן עדין הכל אחד כבתחלה. מאחר שכלם מכרחים בדעותיהם להתנהג כרצון הבורא יתברך שמו, ואין להם בחירה ונסיון לשנות דבר מרצונו. ואם כן עדין הכל רצון אחד ודעה אחת. ועל-כן עדין אין הכלים והצמצומים נחשבים לכלים, מאחר שעדין לא נגמר תקון המתקלא שהוא בחינת הנסיון והבחירה שהוא בחינת מתקלא. כי הבחירה היא בחינת משקל שהיא בחינת נסיון ובחירה, כמו תולה במשקל שיש לו כח להכריע לכאן או לכאן. וכל זמן שלא נגמר זה התקון עדין אין שום כלי נגמר בשלמות, מאחר שלא נברא עדין בריאה שיהיה לה כח לעשות כנגד רצונו חס ושלום, שהוא האדם הבעל בחירה, כי עקר הוא הדעת והרצון. כי עקר בחינת הכלים והצמצומים הוא בחינת הסתלקות והתעלמות, שה' יתברך כביכול צמצם אורו עד שנתהוו בחינת כלים ותקונים לקבל האור על ידם. ועל-ידי זה התקון של התהוות הכלים שעל ידם המשכת האור, על-ידי זה נבראו כל העולמות וכל הנבראים כלם. אבל כל זמן שכל הנבראים מתנהגים רק כפי דעתו ורצונו לבד, נמצא שעדין הכל כמו קדם הבריאה. ועל-כן עדין אין להם כח לקבל האור אין סוף בשלמות, מאחר שעדין אינם נחשבים לכלים, כי עדין כלם כלולים ומיוחדים ברצונו יתברך כמו קדם הבריאה, מאחר שאין להם בחירה לנטות מרצונו. על-כן עקר גמר תקון הכלים והבריאה היה על-ידי האדם הבעל בחירה שבשבילו נברא

הכל. והוא עקר שלמות הבריאה והוא מקיים כל הבריאה. כי כשיש בעל בחירה דהינו שיש לו רשות לעשות כרצונו וכבחירתו נגד רצון הבורא חס ושלום, אז דיקא כלליות הבריאה נפרדת וננסרת מאתו יתברך, מאחר שכבר יש בריאה שיש לו כח לעשות כרצונו. וכשהבריאה ננסרת מאתו יתברך על-ידי הבחירה כנזכר לעיל, אזי עקר גמר תקון הכלים. כי אז בחינת הצמצום והכלים בשלמות, כי אז דיקא הצמצום נקרא צמצום, מאחר שנתצמצם אורו שהוא דעתו וחכמתו יתברך, כל כך עד שנתהוה בריאה שיש לו כח הבחירה שיוכל לעשות כנגד רצונו חס ושלום. וזה הענין מובן מאד למי שיש לו מח בקדקדו. כי עקר הצמצום הוא צמצום הרצון והדעת שהוא אורו יתברך. ועל-כן באמת כל הבריאה תלויה בהאדם כמבאר בכל הספרים. כי כל התגלות אלקות הוא רק על ידו דיקא מאחר שהוא בעל בחירה שעל ידו עקר גמר תקון הכלים כנזכר לעיל. וזה בחינת מה מה שאיתא בכתבים שעקר כל התקונים תלויים בתקון המתקלא. כי עקר כל התקונים על-ידי האדם הבעל בחירה שהוא בחינת מתקלא כנזכר לעיל:

אות יד

ועל-כן תכף כשנברא אדם הראשון שהוא בעל בחירה היו תלויים בו כל העולמות. כי עקר התקון על-ידי הבעל בחירה דיקא כנזכר לעיל. כי ההתרחקות תכלית ההתקרבות, הינו כי מחמת שהאדם יש לו זה הכח לרחק עצמו מה' יתברך חס ושלום מחמת שיש לו בחירה, על-כן יש לו כח לקרב עצמו לה' יתברך יותר מכל העולמות וכל המלאכים והשרפים וכו'. כי הוא דיקא יכול לתקן כלים לקבל אורו יתברך. מאחר שיש לו בחינת התרחקות כל כך עד שיוכל בבחירתו לעשות כרצון עצמו כנגד רצון הבורא יתברך שמו. ועל-כן הכל היה תלוי באדם הראשון, שאם היה שומר מצות ה' יתברך לבלי לאכל מעץ הדעת טוב ורע, והיה מתפלל ותפלתו, אז היה מתקן הכל. כי עקר התקון על ידו דיקא. דהינו כשהאדם בבחירתו שיש לו כח הבחירה שזהו בחינת תכלית הצמצום שאין צמצום אחריו כנזכר לעיל, כשהאדם מטה דעתו ורצונו לה' יתברך, ומקיים רצונו ומצוותיו יתברך, ומדבק עצמו להשם יתברך, אזי הוא דיקא מיחד ומקשר כל העולמות לה' יתברך וממשיך עליהם אור הזריחה מאור האין סוף ומגלה אלקותו בעולם. כי הוא דיקא יכול להמשיך אורו יתברך על-ידי הכלים שנתתקנים על ידו דיקא על-ידי שהוא בעל בחירה כנזכר לעיל. אבל אדם ביקר בל ילון, כי הוא פגם תכף על-ידי אכילת עץ הדעת טוב ורע. ואזי לא די שלא תקן בחינת הכלים ולא המשיך התגלות אור אלקותו יתברך בעולם. אף גם אדרבא חזר וגרם בחינת שבירת כלים

מחדש. כי קלקל כל הצנורות וכל הכלים וכל התקונים על-ידי חטאו. כי עקר קיום וחיות כל הכלים הוא על-ידי האור שממשיכין לתוכם על-ידי התורה והמצוות. אבל על-ידי החטאים נסתלקין האורות מהכלים וגורם שבירת כלים חס ושלום. וכן הוא בכל דור ודור שכל אחד על-ידי חטאיו חס ושלום גורם הסתלקות אורו יתברך, שעל-ידי זה אין יכולין לידע מהי יתברך חס ושלום. ובראש השנה הוא התקון של חטא אדם הראשון ושל כל החטאים שבעל דור ודור. כי ראש השנה בו ביום נברא אדם הראשון וחטא בעץ הדעת. והוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה יום ראשון בשנה. ואז עקר התקון על-ידי הצדיק האמת שבדור, אשר בגדל צדקתו וקדשיתו הוא יכול לבטל עצמו בתכלית הבטול, כי הוא סותם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, ואין לו שום הסתכלות בזה העולם כלל. אף גם הוא מקבל על עצמו כל הענויים וכל היסורים קשים ממות בשביל ה' יתברך ובשביל ישראל, עד שזוכה לעלות ולהסתכל על התכלית בתכלית הבטול, במדרגה גבה ונפלאה מאד מאד. עד שזוכה להמשיך תקונים משם לגלות אלקותו עד שיעורר בתשובה גם כל הרחוקים מאד מאד. ועקר נפלאות עבודתו הוא בראש השנה. כי העקר הוא ההתחלה, שהוא בחינת ראש השנה שהוא ראשון לבריאה ראשון לתשובה. כי הוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה. כי אז עבודתו נפלאה ונוראה מאד מחמת בחינת הנזכר לעיל. מחמת שצריכין להמשיך כל התקונים מחדש. ונעלם ונפלא מהיכן ההתחלה, כי אי אפשר להמשיך אורות כי אם על-ידי כלים. ואי אפשר לעשות כלים כי אם על-ידי המשכת האורות וכנזכר לעיל. ואם לא חטא אדם הראשון היה מתקן כל זה ביום אחד. אבל עכשו אחר החטא שחזר וקלקל הכל, ולא די שלא תקן אף גם קלקל יותר. על-כן אי אפשר לתקן עתה ביום אחד כנזכר לעיל. וצריכין לעשות התקון בהדרגה בכמה ימים. וזה בחינת עשרת ימי תשובה מראש השנה עד יום-כפור. שבראש השנה הוא ההתחלה שקשה וכבדה ונפלאה מאד מאד, שצריכין לעלות לתכלית הבטול ולחזר משם מיד ולהמשיך האור בהדרגה ובצמצום רק בשביל להתחיל לתקן איזה כלי בדקות כדי שנוכל להתחיל להמשיך התגלות אורו יתברך. ואחר כך בכל פעם ופעם בכל יום מעשרת ימי תשובה ממשיכין אחר כך האור יותר ויותר. מאחר שכבר יש איזה בחינת כלי, על-כן יכולין אחר כך לבטל עצמו יותר, כי כבר יש בחינת כלי לקבל האור. וכן בכל יום ויום. וכל מה שממשיכין האור יותר מתתקנים הכלים יותר עד שבעל תשעה ימי תשובה מראש השנה עד ערב יום-כפור נגמרין תקון כל הכלים. ואז דיקא יכולים אחר כך ביום הכפורים לבטל עצמן כלם לקבל עלינו כל החמשה ענויים, שהוא בחינת שכל ישראל סותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא, וככלם זוכין לבחינת בטול אל התכלית. ואז נמשך התגלות אורו יתברך על-ידי אור הרשימו כנזכר לעיל. כי כבר יש כלים לקבל האור, כי נתתקנו הכלים מראש השנה עד יום-כפור. ועל-כן ביום הכפורים מקבלים האורות פנימיים כמבאר בפנונות. ועל-כן אז ביום הכפורים הוא קבלת התורה. כי בו נתנו לוחות שניות. כי התורה נמשך משם מאור הרשימו של הבטול כנזכר לעיל שנגמר כל זה בשלמות ביום-

כפּוּר פּנּוּזָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן אִז עֵקֶר תִּקּוּן הַתּוֹרָה וְכוּי פּנּוּזָר לְעִיל:

אות טו

וְזֶה בְּחִינַת הָעֵקֶדָה שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה. כִּי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה אָנוּ עוֹסְקִין לְהַזְכִּיר בְּכָל פֶּעַם זְכוּת הָעֵקֶדָה כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים וְעֵקֶדַת יְצָחָק לְזַרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תּוֹזְכוֹר וְכוּי. וְכֵן קוֹרִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה פְּרִשֶׁת הָעֵקֶדָה. כִּי כָּל עֲנִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא בְּחִינַת הָעֵקֶדָה. כִּי יְצָחָק הוּא תִּקְוָה הַדִּין בְּחִינַת פְּחַד יְצָחָק. וְלִפִּי תִּקְוָה דִּינוֹ חֵס וְשְׁלוֹם אִי אֶפְשָׁר שְׁיִתְקַיֵּם הָעוֹלָם. עַל-כֵּן מִחֲמַת תִּקְוָה הַדִּין שֶׁל יְצָחָק הִנֵּה מְכַרְח לְבַטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי בְּתַכְלִית הַבְּטוּל פּנּוּזָר לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת הָעֵקֶדָה שֶׁהִיא צְרִיךְ לְעֵלוֹת עַל הַמְּזַבֵּחַ לְקַרְבָּן לְמִסֹּר נַפְשׁוֹ לְהִי יִתְבַּרְךָ בְּתַכְלִית הַבְּטוּל עַד שֶׁפָּרְחָה נִשְׁמָתוֹ, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה שֶׁבִשְׁעַת הָעֵקֶדָה פָּרְחָה נִשְׁמָתוֹ, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תַּכְלִית הַבְּטוּל בְּשִׁלְמוֹת. אָבֵל אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא חִפֵּץ הִי יִתְבַּרְךָ שֶׁיִּהְיֶה יְצָחָק נִשְׁאָר שֵׁם חֵס וְשְׁלוֹם דְּהֵינּוּ שְׁיִסְתַּלַּק אִז חֵס וְשְׁלוֹם. כִּי הִי יִתְבַּרְךָ חִפֵּץ בְּקִיּוֹם הָעוֹלָם. עַל-כֵּן תִּתְבַּרְךָ שְׁיִצְחָק מִסֹּר נַפְשׁוֹ לְשַׁחֲטָה בְּשִׁבִיל הִי יִתְבַּרְךָ וּבִטֵּל אֶת עֲצָמוֹ בְּתַכְלִית פּנּוּזָר לְעִיל, תִּתְבַּרְךָ וּמִיָּד אָמַר לוֹ הִי יִתְבַּרְךָ לְאַבְרָהָם אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנְּעָר וְכוּי. אֶסְקַתִּיהָ אַחֲתֶיהָ. כִּי אֵין רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ שְׁיִשְׁאָר שֵׁם פּנּוּזָר לְעִיל רַק תִּתְבַּרְךָ צְרִיכִין לְחַזּוֹר מִהַבְּטוּל בְּבְחִינַת רְצוֹא וְשׁוֹב פּנּוּזָר לְעִיל. וְאִז מִמִּתִּיקוֹן הַדִּין בְּחִינַת פְּחַד יְצָחָק עַל-יְדֵי אוֹר הַרְשִׁימוֹ עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּמְשִׁיכִין מִשָּׁם עַל-יְדֵי הַשְּׂמִחָה וְכַנּוּזָר לְעִיל:

וְזֶה בְּחִינַת הַקְּרָבָן שֶׁהִזְמִין לוֹ הִי יִתְבַּרְךָ מִיָּד לְהַעֲלוֹת בְּמִקּוֹם יְצָחָק שֶׁהוּא הָאֵיל שֶׁהַקְּרִיב תַּחֲתָיו. כִּי הַקְּרָבָנוֹת הֵם בְּחִינַת כְּלָלוֹת הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב זֹאת הַתּוֹרָה לְעֵלָה וְלַמִּנְחָה וְכוּי. הֵינּוּ כִּי עַל-יְדֵי קְרָבָן הָאֵיל, עַל-יְדֵי זֶה הַמְּשִׁיךְ אוֹר הַרְשִׁימוֹ שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַהִמְתָּקָה שֶׁל פְּחַד יְצָחָק בְּעַת שְׁחוּזָרִין מִהַבְּטוּל פּנּוּזָר לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת יְצָחָק יִשְׁחָק, שֶׁצְּרִיכִין לְהִמְתִּיק פְּחַד יְצָחָק עַל-יְדֵי הַבְּטוּל הַנּוּזָר לְעִיל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכִין לְשִׂמְחָה בְּחִינַת שְׁחוּק וְחֻדוּהָ וְשִׂמְחָה. שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְקַבְּלִין תּוֹרָה שֶׁזֶה בְּחִינַת קְרָבָן הָאֵיל פּנּוּזָר לְעִיל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַהִמְתָּקָה פּנּוּזָר לְעִיל. וְזֶה וְיִשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אֵיל אַחַר נֶאֱחָז בְּסִבְבֵּי בְּקִרְנָיו. בְּקִרְנָיו דִּיקָא שֶׁהוּא בְּחִינַת קֶרֶן הַשּׁוֹפָר בְּחִינַת שׁוֹפָר שֶׁל אֵיל-אֵילוֹ שֶׁל יְצָחָק. כִּי הַהִמְתָּקָה שֶׁל הָאֵיל הוּא הוּא בְּחִינַת הַהִמְתָּקָה שֶׁל הַשּׁוֹפָר בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. כִּי שׁוֹפָר הוּא גַם - כֵּן בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת כַּח קַבְּלַת הַתּוֹרָה כְּדֵי לְהִמְתִּיק הַדִּין בְּעַת שְׁחוּזָרִין מִהַבְּטוּל, שֶׁזֶה בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת הַהִמְתָּקָה שֶׁל הָאֵיל שֶׁהַקְּרִיב בְּמִקּוֹם יְצָחָק אַחַר הַבְּטוּל פּנּוּזָר לְעִיל:

ועל-כן חותמין ברפת זכרונות בזכות העקדה. כמו שאומרים ועקדת יצחק וכו' תזכור. כי עקר ראש השנה הוא בחינת זכרון. ועל-כן נקרא יום הזכרון וכנזכר לעיל. ועקר המשכת הזכרון הוא על-ידי אור הרשימו שנמשך על-ידי השופר וכו' פנזכר לעיל. שזהו בחינת העקדה פנזכר לעיל:

אות טז

ועל-כן בכל יום קדם התפלה אומרים פרשת העקדה. כי עקר שלמות התפלה הוא על-ידי בחינת ראש השנה, על-ידי בחינת העקדה שהוא בחינת הבטול הנזכר לעיל ברצוא ושוב, שעל-ידי זה ממשיכין בחינת זכרון ועושין אחד מכל התפלה שזהו עקר שלמות התפלה פנזכר לעיל. ועל-כן אומרים פרשת העקדה בכל יום קדם התפלה, כי עקר תקון התפלה הוא על-ידי זה פנזכר לעיל. ובזה מישב מה שנקראת זאת הפרשה פרשת העקדה דיקא, והלא עשה כמה עבודות בשביל לשחטו. כי ערף את העצים וגם העלהו על המזבח. ולמה לא נקרא הענין על שם ההערכה או על שם ההעלאה? אך על-פי הנזכר לעיל ניחא היטב. כי נקראת עקדה דיקא לשון קשירה, כי זה עקר התקון שנמשך על-ידי זכות העקדה. דהינו שזוכין על-ידי זה לקשר ולחבר כל התפלה ביחד. כי על-ידי זה ממשיכין כח הזכרון שאפלו פשעו מד בסוף התפלה יהיה עומד עדין בתחלת התפלה. שעל-ידי זה עושין אחד מכל התפלה. וכל התפלה עקודה וקשורה ביחד שזה עקר התקון שזוכין על-ידי הבטול ברצוא ושוב שזהו בחינת העקדה וכנזכר לעיל:

וזה בחינת ויעקד את יצחק בנו. כי עקדה היא בחינת קשור ידים ורגלים ביחד. הינו בחינת קשור וחבור דבורי סוף התפלה בראשה. כי הדבור הוא קומה שלמה. כי יש דבור שהוא בחינת ראש, בחינת (תהלים קיט) ראש דברך אמת. ויש דבור שהוא בחינת ידים, בחינת פאשר דבר ה' ביד משה. בחינת לעולם ה' דברך נצב בשמים, שהוא אש ומים. בחינת יד ימין ויד שמאל (כמבאר במקום אחר). ויש דבור שהוא בחינת רגליו, בחינת גר לרגלי דברך. בחינת צדק תדברון, בחינת צדק יקראהו לרגלו. ויש דבורים שהם בחינת כלליות העצמות שהם עקר בנין האדם, בחינת כל עצמותי תאמרנה וכו'. כי הדבור הוא קומה שלמה. ועקר שלמות התפלה שיהיה הכל אחד שאפלו הדבור האחרון של התפלה יהיה עדין מקשר בראשו. בחינת העקדה שמקשר הרגליו למעלה להידים שמגיעין עד הראש, ואז הכל מקשר יחד. כי זה עקר שלמות התפלה שיהיו כל הדבורים מקשרים יחד שזה בחינת עקדה פנזכר לעיל:

וְזֶה בְּחִינַת וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת נַח וְכוּ' וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם, שְׁאוּמְרִים אוֹתוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּתַחֲלַת פְּסוּקֵי זְכוּרוֹת. כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים וְגַם אֶת נַח בְּאַהֲבָה זְכוּרָת וְכוּ' בְּהִבְיָאֵף אֶת מִי הַמַּבּוּל וְכוּ' עַל-כֵּן זְכוּרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ וְכוּ'. כִּי אִזּוֹ בַּיּוֹמֵי נַח בְּדוֹר הַמַּבּוּל הָיָה תִּקְוָה הַדִּין בְּעוֹלָם מְרַבּוּי מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים, עַד שֶׁלְּגַדֵּל עֲצָם תִּקְוָה הַדִּין שֶׁהָיָה אִזּוֹ, הָיוּ צָרִיכִין לְבַטֵּל עֲצָמָן לְגַמְרֵי בְּתַכְלִית הַבְּטוּל בְּרִצּוֹא וְשׁוּב בְּבְחִינַת הַנְּזָכָר לְעִיל. כְּמַבְאָר לְעִיל שֶׁכְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִים הַדִּינִים וְהִיסוּרִים חֵס וְשְׁלוֹם צָרִיכִין לְבַטֵּל עֲצָמָן בְּתַכְלִית הַבְּטוּל לְאוֹר הָאֵין סוּף וְלַהֲסַתְּפֵל עַל הַתַּכְלִית וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְכֹל מֵה שֶׁהַדִּין וְהִיסוּרִים גְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר חֵס וְשְׁלוֹם צָרִיךְ שֶׁיְהִיָּה הַבְּטוּל בְּשִׁלְמוֹת יוֹתֵר. וְלְגַדֵּל תִּקְוָה הַדִּינִים שֶׁהָיָה אִזּוֹ בְּדוֹר הַמַּבּוּל הָיוּ צָרִיכִים בְּטוּל נִפְלָא וְנוֹרָא לְהַמְתִּיק הַדִּין הָעֲצוּם אִזּוֹ. וְלְבַטֵּל כְּזֶה צָרִיכִים צְדִיק גְּדוֹל כְּמוֹ מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם דִּיקָא וְכַמְבָּאָר בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ בְּעֲנֵן נַח אֲבָרָהּ וּמֹשֶׁה שָׂאִין מִי שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ בְּעַד הָעוֹלָם כְּמוֹ מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם עֵין שֵׁם. כִּי מֹשֶׁה כְּשֶׁרָאָה תִּקְוָה הַדִּין כְּשֶׁעָשׂוֹ אֶת הָעֵגֶל מָסַר נַפְשׁוֹ לְגַמְרֵי וּבַטֵּל עֲצָמוֹ בְּתַכְלִית וְאָמַר אִם תִּשָּׂא חֲטָאתָם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא. וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא, זֶה בְּחִינַת תַּכְלִית הַבְּטוּל שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ לְגַמְרֵי. וְזֶה מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ, שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ וְנִתְרַצָּה לְמַחוֹת שְׁמוֹ חֵס וְשְׁלוֹם מִן הַתּוֹרָה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תַּכְלִית הַבְּטוּל. כִּי כְּשֶׁנִּתְבַּטְּלוּ וְנִכְלְלוּ בְּאוֹרוֹ הָאֵין סוּף יִתְבָּרַךְ, שֵׁם הוּא לְמַעַלָּה מְכַל הַשְּׁמוֹת וְהַכְּנוּיִים. כִּי כָּל הַשְּׁמוֹת וְהַכְּנוּיִים הֵם אַחֵר הַצְּמֻצוֹם וְהַתְּהוּוֹת הַסְּפִירוֹת שֶׁאִזּוֹ דִּיקָא אָנוּ יְכוּלִין לְקוֹרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשְׁמוֹת וְכְנוּיִים, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין הַשְּׁמוֹת שֶׁל כָּל הַנְּבִרָאִים וְכוּ' שֶׁהֵם חִיּוֹתָם. כִּי הַשֵּׁם הוּא הַנְּפִשׁ וְהַחִיּוֹת, בְּחִינַת נַפְשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ כְּמַבְאָר בְּמָקוֹם אַחֵר. אֲבָל בְּבְחִינַת הַבְּטוּל בְּאוֹר הָאֵין סוּף, שֵׁם הוּא לְמַעַלָּה מִהַסְּפִירוֹת לְמַעַלָּה מִהַשְּׁמוֹת בְּחִינַת לְפָנֵי אֶחָד מֵה אֵתָה סוּפֵר. עַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְהַתְּמַהֲמַה שֵׁם הַרְבֵּה בְּבְחִינַת הַבְּטוּל כִּדִּי שֶׁלֹּא יִתְבַּטֵּל בְּמַצִּיאוֹת חֵס וְשְׁלוֹם. עַל-כֵּן צָרִיכִין לְחַזֵּר מִשָּׁם בְּבְחִינַת וְהַחִיּוֹת רִצּוֹא וְשׁוּב. וְאִזּוֹ מְקַבְּלִין עֵקֶר הַחִיּוֹת מִהַרְשִׁימוֹ שֶׁנִּשְׁאָר מִהַבְּטוּל שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי מִשָּׁם בְּחִינַת הַרְשִׁימוֹ מִהַבְּטוּל, מִשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַסְּפִירוֹת, שֶׁהֵם כָּל הַשְּׁמוֹת וְהַכְּנוּיִים שֶׁמִּהֵם נִבְרָאוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת מִתְּחִלַּת הָאֲצִילוֹת עַד סוּף הָעוֹלָם. כִּי הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִהַרְשִׁימוֹ הַנְּזָכָר לְעִיל שֶׁמִּשָּׁם מִתְּחִיל הַתְּהוּוֹת הַכֹּלִים. כִּי בְּבְחִינַת הַבְּטוּל בְּעֲצָמוֹ לִית מַחְשָׁבָה תְּפִיסָא בִּיהַ כָּלָל. וְכִשְׁיֵשׁ תִּקְוָה הַדִּין חֵס וְשְׁלוֹם אִזּוֹ הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּבְחִינַת מֹשֶׁה שֶׁהוּא סוּתָם עֵינָיו מִחִיּוֹ דְהָאֵי עֲלֵמָא לְגַמְרֵי הוּא מְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ בְּתַכְלִית הַבְּטוּל שֶׁשֵׁם הוּא כְּלוֹ טוֹב. אֲבָל אַחֵר כִּדִּי כְּשֶׁחֻזַּר מִשָּׁם מִתְּגַבֵּר הַדִּין בְּיוֹתֵר כְּנִזְכָּר לְעִיל. רַק שֶׁהוּא מִמְתִּיק הַדִּין אַחֵר כִּדִּי עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּמְשִׁיךְ מִהַרְשִׁימוֹ כְּנִזְכָּר לְעִיל:

וְזֶה שֶׁאָמַר מֹשֶׁה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתְכֶם הִרִי טוֹב. הִינּוּ אִם יֵשׁ לִי כַח עַל-יְדֵי הַבְּטוּל לְהַמְשִׁיךְ אַחֲרַי כִּן הַמִּתְקָה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּקְבְּלִין מִהֲרָשִׁימוּ, הִרִי טוֹב. וְאִם אֵין מִחֲנִי נָא מִסְפָּרָךְ וְכוּ'. הִינּוּ שֶׁאִם הַדִּין חֲזָק כָּל כָּד עַד שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לִי לְהַמְתִּיקוֹ עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁאֲנִי מְקַבֵּל תְּמִיד מִהֲרָשִׁימוּ, שֶׁמִּשָּׁם כָּל תּוֹרַת מֹשֶׁה וְהַנְּבִיאִים וְכוּ' כַּנֶּזְכָּר לְעִיל, אֲזִי מִחֲנִי נָא. הִינּוּ שֶׁאֲנִי מְרַצָּה לְבַטֵּל עֲצָמִי לְגַמְרֵי בְּאוֹר הָאֵין סוּף וְלֹא אֲחֹזֵר מִשָּׁם בְּרִצּוֹא וְשׁוֹב כְּדַרְכוֹ תְּמִיד רַק אֲנִי מְרַצָּה לְשָׂאֵר שָׁם לְגַמְרֵי, שֶׁזֶּהוּ בַּחֲנִינְת מִחֲנִי נָא. כִּי שָׁם הוּא לְמַעַלָּה מִהַשְּׁמוֹת :

וְזֶהוּ מִחֲנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ שֶׁהוּא הַתּוֹרָה. כִּי שָׁם הוּא לְמַעַלָּה מִהַתּוֹרָה כַּנֶּזְכָּר לְעִיל. וּמִגְדֹּל הַמְּסִירוֹת נִפְשׁ שֶׁהִיָּה לְמֹשֶׁה אֲזִי שֶׁנִּתְרַצָּה לְמוֹת וּלְהַסְתַּלֵּק מִזֶּה הָעוֹלָם לְגַמְרֵי בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן נִתְרַצָּה לוֹ הִ' יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת וּמַחֵל לְיִשְׂרָאֵל, וְנִמְתַּק הַדִּין הָעֲצוּם בְּזָכוֹתוֹ בַּחֲנִינְת וַיִּנְחַם הִ' עַל הָרָעָה וְכוּ'. וְזֶה בַּחֲנִינְת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים שֶׁנִּתְגַּלּוּ לְמֹשֶׁה אֲזִי. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שָׁם בְּפָרָשָׁה וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל טוֹבִי עַל פְּנֶיךָ וְקִרְאתִי בְּשֵׁם הִ' לְפָנֶיךָ וְכוּ' וַיֵּרַד הִ' בְּעַנָּן וְכוּ' וַיַּעֲבֵר הִ' עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא וְכוּ'. כִּי כָּל הַשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים שֶׁהֵם מִמְתִּיקִין כָּל הַדִּינִים שֶׁבְּעוֹלָם, כְּלָם נִמְשָׁכִין מֵאוֹר הֲרָשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל הַנֶּזְכָּר לְעִיל, שֶׁעַל יְדוֹ מִמְתִּיקִין כָּל הַדִּינִים כַּנֶּזְכָּר לְעִיל. וְזֶה בַּחֲנִינְת אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל טוֹבִי וְכוּ'. וַיַּעֲבֵר הִ' עַל פְּנֵיו וְכוּ', זֶה בַּחֲנִינְת אוֹר הֲרָשִׁימוֹ שֶׁעוֹבְרַת עַל פְּנֵיו שֶׁל מִי שֶׁזֹּכֶה לָזֶה בְּעַת שְׁחֹזֵר מִהַבְּטוּל, שֶׁאֲזִי עוֹבֵר עַל פְּנֵיו הַזֵּרִיחָה וְהַתְּנוּצָצוֹת אֶלְקוֹת שֶׁמֵּאִיר וּמְזַרֵּחַ לוֹ מִהַבְּטוּל עַל-יְדֵי הֲרָשִׁימוֹ שֶׁנִּשְׁאַר מִהַבְּטוּל. שֶׁזֶּה הָאוֹר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא חוֹלֵף וְעוֹבֵר עַל פְּנֵיו בַּחֲנִינְת וְרוּחַ עַל פְּנֵי יַחֲלֵף, בַּחֲנִינְת וַיַּעֲבֵר הִ' עַל פְּנֵיו וְכוּ'. וְזֶהוּ בַּחֲנִינְת אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל טוֹבִי עַל פְּנֶיךָ, כָּל טוֹבִי דִּיקָא. כִּי שָׁם בַּבַּחֲנִינְת הַבְּטוּל הוּא כְּלוֹ טוֹב כַּנֶּזְכָּר לְעִיל. וְאַחַר כָּד עַל-יְדֵי אוֹר הֲרָשִׁימוֹ שֶׁמִּקְבְּלִין מִשָּׁם מִמְשִׁיכִין עַל עֲצָמוֹ גַּם-כֵּן בַּחֲנִינְת אוֹר הַבְּטוּל לִידַע שֶׁכְּלוֹ טוֹב עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּקְבְּלִין שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְתַּקִּין כָּל הַדִּינִים וְהִיסוּרִים כַּנֶּזְכָּר לְעִיל :

וְזֶה שְׁמוּבָא בְּסִפְרִים שֶׁשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים הֵם בַּחֲנִינְת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן. כִּי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים הֵם בַּחֲנִינְת אוֹר הֲרָשִׁימוֹ שֶׁעוֹבְרַת עַל פְּנֵיו בְּעַת שְׁחֹזֵר מִהַבְּטוּל כַּנֶּזְכָּר לְעִיל, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ כָּל הַתּוֹרָה כַּנֶּזְכָּר לְעִיל, בַּחֲנִינְת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן שֶׁהֵם כְּלַל הַתּוֹרָה. כִּי מִשָּׁם מֵאוֹר הֲרָשִׁימוֹ הַנֶּזְכָּר לְעִיל נִמְשָׁךְ כָּל הַתּוֹרָה כַּנֶּזְכָּר לְעִיל :

וְעַל-כֵּן מֹשֶׁה רַבְּנוּ שֶׁמְסַר נַפְשׁוֹ וְזָכָה לְבְטוּל כְּזֶה, עַל-כֵּן בְּאֵמֶת הַמִּתִּיק כָּל הַדִּינִים שֶׁבְּעוֹלָם אֶפְלוּ בְּעַת תִּקְוָה הַתְּגַבְּרוֹת הַדִּין מֵאֵד רַחֲמָנָא לְצַלּוּ. אֲבָל נַח לֹא זָכָה לְבְטוּל כְּזֶה, וְעַל-כֵּן לֹא הָיָה יָכוֹל לְבַטֵּל הַדִּין לְגַמְרֵי, וְעַל-כֵּן הָיָה מִבּוֹל בְּעוֹלָם. עַל-כֵּן הִכְרַח לְכַנְּס בַּתְּבָה לְהַתְּחַבֵּא שָׁם מִפְּנֵי תִקְוָה הַדִּין וְהַמְשָׁחִיתִים כְּמִבְּאֵר בְּזֵהר הַקְּדוּשָׁה. וְהַעֲנִין כִּי מִחֲמַת שְׁנַח לֹא זָכָה לְבַטֵּל עֲצָמוֹ כְּרֹאוּי עַד שֶׁיִּבְטֵל הַדִּין מִכָּל הָעוֹלָם. עַל-כֵּן הִכְרַח לְכַנְּס בַּתְּבָה לְזָכוֹת שָׁם לְבַחֲנִינְת בְּטוּל. כִּי תִבֵּת נַח דָּא יוֹם הַכְּפוּרִים כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בַּתְּקוּנִים

(תקון וא"ו דף כב) ויום הכפורים הוא בטול שאז סותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא, שזה בחינת התענית והחמשה ענויים של יום-כפור כנזכר לעיל. הינו כי נח לא זכה לבחינת בטול כי אם על-ידי כניסתו לתבה ונסתר ונתחבא שם וסתם עיניו מהעולם. כי זה בחינת ההסתרה שצריכין להסתיר ולהתחבא עצמו בשעת תקף הדין חס ושלום, שזהו בחינת התבה כמבאר בהר הקדוש. הינו כי בשעה שהדין גובר צריכים לבטול כנזכר לעיל. והבטול הוא לסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא. ועל-כן צריכין להתחבא ולהסתיר עצמו בתוך הבית ולבלי לצאת חוצה כדי שלא ישוטט עיניו בראית העולם הזה. רק ישב נסתר ונחבא בתוך ביתו, ששם המקום מסגל יותר לבטל עצמו לה' יתברך כדי להמתיק הדין על-ידי זה. וזהו בחינת לך עמי בא בחדריה וסגר דלתה בעד חבי כמעט רגע עד יעבר זעם. נמצא שתבת נח זה בחינת בטול. כי נח לא זכה לבטול בשלמות להמתיק הדין מכל העולם לגמרי. רק שה' יתברך ברחמיו צוהו לפנס בתבה להסתיר עצמו שם ולסתם עיניו מהעולם. כי מחצות התבה סותמין בפני העינים שלא יתפזר הראות לחוץ, כדי שיוכל להסתכל על התכלית ולכלל באין סוף. כמבאר בהתורה הנזכרת לעיל שבשביל זה צריכין לסתם עיניו כשרוצין להסתכל על התכלית כדי שלא יתפזר הראות מן הצד וכו' עין שם. וזה בחינת מעלת ההתבודדות שצריך האדם שיתבודד בתוך ביתו ויקשר עצמו לה' יתברך בתפלות ותחנונים, כדי שישתם עיניו מחיזו דהאי עלמא ולא יתפזר ראות עיניו בחוץ, ובשביל זה בעצמו מסגלין מחצות הבית להסתיר עצמו בהן מפני המשחיתים בעת תקף הדין רחמנא לצלן כמובא בהר הקדוש, כי מחצות הבית הם מחצות בפני העינים כדי להסתכל על התכלית ששם כלו טוב ששם כל הדינים והיסורים בטלים במציאות. על-כן כשאין צדיק הדור השלם כל כך שיוכל על-ידי בטולו אל התכלית לבטל הדין לגמרי מכל העולם. אזי הצדיקים והכשרים צריכין להסתיר עצמן בתוך מחצות ביתם, בבחינת לך עמי בא בחדריה וכו' כדי להסתיר עצמו מפני הדין. כי מחצות הבית הם בבחינת בטול אל התכלית, מחמת שהם סותמין בפני העינים שלא יסתכל אל החוץ. ועל-כן שם אין הדין יכול לשלט. כי עקר בטול הדינים הוא על-ידי בחינת התכלית כנזכר לעיל, שזהו בחינת סתימת העינים בשעת תקף היסורים רחמנא לצלן כמבאר בהתורה הנזכרת לעיל. וזהו בחינת התבה כנזכר לעיל, כי הצדיק השלם כמו משה רבנו יכול לבטל עצמו אל התכלית תמיד אפלו בלא כניסתו לתבה. ועל-כן צדיק כזה באמת הוא יכול לבטל הדין לגמרי מכל העולם. אבל שאר צדיקים אין יכולין לבטל עצמן כי אם כשסותמין עצמן ונסגרים בחדרים, בבחינת לך עמי בא בחדריה. וזהו בחינת כניסת נח בתבה כנזכר לעיל, שמחמת שלא זכה לתכלית הבטול בשלמות על-כן לא היה יכל להמתיק הדין מכל העולם. וגם הוא עצמו וביתו לא נצולו כי אם על-ידי שנתן לו ה' יתברך עצה שיכנס בתבה, ושם דיקא יזכה לבחינת בטול. כי הוא לא היה יכל לבוא לבחינת בטול כי אם על-ידי כניסתו לתבה כנזכר לעיל. ועל-ידי בטול זה זכה על כל פנים לבטל הדין מעצמו וביתו ולקיים העולם על-ידי זה כנזכר לעיל. נמצא שתבת נח זה בחינת בטול בחינת יום הכפורים כנזכר לעיל. וזה בחינת צהר תעשה לתבה ואל

אָמָה תְּכַלְנָה מִלְמַעְלָה. הֵינּוּ שְׂיַעֲשֶׂה צֹהַר וְחִלּוֹן לְמַעְלָה כְּדֵי שֶׁכָּל הַסִּתְּפוּלוּתוֹ וְהַבְּטוּתוֹ יִהְיֶה רַק לְמַעְלָה, שְׂזָהוּ בְּחִינַת הַסִּתְּפוּלוּת אֶל הַתְּכַלִּית הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא לְמַעְלָה לְמַעְלָה. וְזֶה בְּחִינַת וְהָיָה כְּאִשׁוֹר יָרִים מִשָּׁה יָדוֹ וְכוּי וְכִי יָדָיו שֶׁל מִשָּׁה וְכוּי אֶלָּא בְּזִמְנוֹ שִׂישׂרָאֵל מִסִּתְּפוּלוּת כְּלָפֵי מַעְלָה הֵם נוֹצָחִין וְכוּי. וְכֵן לְעֵנִין הַנֶּחֱשׁ בְּזִמְנוֹ שִׂישׂרָאֵל מִסִּתְּפוּלוּת כְּלָפֵי מַעְלָה הֵם מִתְּרַפְּאִין. כִּי עֵקֶר בְּטוּל הַדִּינִים וְהִיסוּרִים וְנִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה לְעַמֵּד כְּנֶגֶד הַמִּתְּנַגְּדִים אֶל הַקִּדְשָׁה, הוּא עַל-יְדֵי הַסִּתְּפוּלוּת כְּלָפֵי מַעְלָה שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּטוּל אֶל הַתְּכַלִּית כְּנֶזְכָּר לְעִיל:

וְעַל-יְדֵי תִבְתַּת נֹחַ שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּטוּל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִסְתַּר מִפְּנֵי הַדִּין וְנִתְקַיַּם הָעוֹלָם וְלֹא נִחְרַב לְגַמְרֵי. עַל-יְדֵי זֶה זָכָה נֹחַ אַחֲרַיִךְ כְּשֶׁחֲזַר מִהַבְּטוּל בְּבְחִינַת רְצוּא וְשׁוּב, לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה מִהַרְשִׁימוֹ כְּנֶזְכָּר לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת מֵה שְׂזָכָה נֹחַ אַחֲרַיִךְ יְצִיאָתוֹ מִהַתְּבָה לְהַשִּׁיג בְּחִינַתוֹ וּבְרוּחַ קִדְשׁוֹ לְהַקְרִיב קִרְבָּנוֹת מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וְכוּי. כִּי זֶה זָכָה לְקַבֵּל וּלְהַשִּׁיג בְּבְחִינַת הַשְּׂגָת הַתּוֹרָה מִהַרְשִׁימוֹ שֶׁנִּשְׁאַר לוֹ מִהַבְּטוּל בְּעֵת יְצִיאָתוֹ מִהַתְּבָה שֶׁהִיא בְּחִינַת יוֹם הַכַּפּוּרִים בְּחִינַת בְּטוּל כְּנֶזְכָּר לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת וַיִּזְכָּר אֱלֹקִים אֶת נֹחַ. וַיִּזְכָּר דִּיקָא בְּחִינַת זְכוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַרְשִׁימָה, שְׂזָה בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁעֵקֶר הַהַמְתַּקָּה עַל-יְדֵי הַשׁוֹפָר שֶׁהוּא בְּחִינַת זְכוּת בְּחִינַת זְכוּת תְּרוּעָה וְכוּי כְּנֶזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן מִזְכִּירִין פְּסוּקָה זֶה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּתַחֲלַת פְּסוּקֵי זְכוּרוֹת. כִּי כָּל זֶה הוּא כָּל עֵנִין רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּנֶזְכָּר לְעִיל:

אות יח

וְזֶה בְּחִינַת הִי לְמַבּוּל יֵשֵׁב הַנְּאָמַר בְּסוּף הַשְּׁבַעָה קוֹלוֹת שֶׁאָמַר דָּוִד עַל הַמַּיִם, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַקּוֹלוֹת שֶׁל מִתֵּן תּוֹרָה שְׁנִתְּנָה בְּקוֹלוֹת. כְּמַבְאָר בְּסִפְרֵים שְׁמִזְמוֹר זֶה מִדְּבַר מִמִּתֵּן תּוֹרָה. כִּי הַמַּבּוּל מֵיָם שֶׁבָּא לְעוֹלָם אַז, זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת רְבוּי אֹר שְׁגוּרִים שְׁבִירַת כְּלִים שְׁמִשָּׁם כָּל הַדִּינִים וְהַצְרוּת חֵס וְשָׁלוֹם. הֵינּוּ כִּי אַז הָיָה תִּקְוָה הַדִּין מְאֹד מִפְּנֵי רַע מַעֲלָלֵיהֶם, וְהָיוּ צָרִיכִים אַז לְבְטוּל בְּשִׁלְמוֹת עַד שֶׁיִּזְכְּרוּ לְבִטּוּל הַדִּין. וְאַז הָיוּ מִמְשִׁיכִים הַשְּׂגָת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת מַיִם, מִהַרְשִׁימוֹ שֶׁנִּשְׁאַר מִהַבְּטוּל כְּנֶזְכָּר לְעִיל. אֲבָל מִחֲמַת שֶׁלֹּא זָכוּ לָזֶה וְלֹא נִתְעוֹרְרוּ בְּתִשׁוּבָה שֶׁהִיא בְּחִינַת בְּטוּל כְּנֶזְכָּר לְעִיל. עַל-כֵּן נַעֲשֶׂה מִבְּחִינַת הַמַּיִם הַנֶּזְכָּרִים לְעִיל שֶׁהֵם בְּחִינַת הַשְּׂגָת הַתּוֹרָה, נַעֲשֶׂה מֵהֶם בְּחִינַת מִימֵי הַמַּבּוּל, מִחֲמַת שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם כְּלִים לְקַבֵּל הָאֹר מִחֲמַת קְלִקוּל מַעֲשֵׂיהֶם. עַל-כֵּן הָיָה אֶצְלָם בְּבְחִינַת רְבוּי אֹר שְׁמִשָּׁם כָּל הַדִּינִים שְׂזָה מִימֵי הַמַּבּוּל. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרוֹנָם לְבָרְכָה בְּאֵמַת עַל פְּסוּקָה וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ, שְׂאֵם הָיוּ מִתְעוֹרְרִים לְתִשׁוּבָה הָיוּ גִשְׁמֵי בְּרָכָה וְנִדְבָה. הֵינּוּ כְּנֶזְכָּר לְעִיל, שְׂאֵם הָיוּ זֹכִים אַז לְתִשׁוּבָה בְּחִינַת בְּטוּל כְּנֶזְכָּר לְעִיל, הָיוּ יְכוּלִים לְקַבֵּל הַשְּׂגָת מִימֵי הַתּוֹרָה

שֶׁהֵם בְּחִינַת גִּשְׁמֵי בְּרָכָה וּנְדָבָה. בְּחִינַת גִּשְׁמֵי נְדָבוֹת תְּנִיף אֱלֻקִּים הַנֶּאֱמָר
בְּמִתְּוֹתָו וְתוֹרָה. אָבֵל מִחֲמַת שְׁלֵא זָכוּ לְתַשׁוּבָה, נַעֲשֶׂה אֲצִלָּם מִבְּחִינַת
מִימֵי הַתּוֹרָה מִבְּחִינַת גִּשְׁמֵי בְּרָכָה כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה שֶׁפָּרַשׁ רַשׁ"י עַל פֶּסוּק
כִּי בִּם יָדִין עַמִּים לְעֵנֶן הַגִּשְׁמִים, מְשַׁל לְנַחֲתוֹם וְכוּ', שֶׁכָּל הָעֲנָשִׁים עַל-יְדֵי
הַמַּיִם וְכָל הַבְּרָכוֹת וְהַשְּׁפָעוֹת עַל-יְדֵי הַמַּיִם. בְּחִינַת יִתְּן אֲכָל לַמִּכְבִּיר.
הֵינּוּ כְּנִזְכָּר לְעִיל, כִּי הַגִּשְׁמִים וְהַמַּיִם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת מִימֵי הַדַּעַת
וְהַשְּׂגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת שֶׁנִּמְשָׁלוּ לַמַּיִם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב כִּי מִלֵּאָה הָאֲרֶץ דָּעָה אֶת
ה' כַּמַּיִם וְכוּ'. וְעַל-כֵּן יֵשׁ בָּהֶם שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת לְטוֹב וּלְהַפְּדוּ כַּפִּי הַמְּקַבְּלִים.
כִּי מִי שֶׁזָּוְכָה עַל-יְדֵי מַעֲשָׂיו לְתַקֵּן כְּלִים טוֹבִים הוּא זוֹכֵה לְהַשְׁגַּת מִימֵי
הַדַּעַת עַל-יְדֵי זֶה וּלְהַפְּדוּ וְלְהַפְּדוּ כְּנִזְכָּר לְעִיל:

אות יט

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁזָּכָה נֹחַ אַחֵר כָּדָּ עַל-יְדֵי הַקְּרִבָּנוֹת שֶׁהִשִּׁיג לְהַקְרִיב כְּנִזְכָּר
לְעִיל, זָכָה שֶׁנִּתְּוֹן לוֹ אוֹת הַקְּשֵׁת לְהַגִּן תְּמִיד, בְּחִינַת אֶת קְשֵׁתִי נִתְּתִי בְּעֵנֶן.
כִּי הַקְּשֵׁת הוּא בְּחִינַת גִּוְנִין נְהִירִין, בְּחִינַת אוֹר הַזְּרִיחָה וְהַתְּנוּצָצוֹת
הַנִּמְשָׁד מִהַרְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עָקַר הַהִמְתַּקָּה כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה
בְּחִינַת וּרְאִיתִיהָ לְזָכַר בְּרִית עוֹלָם. לְזָכַר דִּיקָא בְּחִינַת הַזְּכָרוֹן הַנִּזְכָּר לְעִיל
בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַזְּכָרוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הַרְשִׁימוֹ כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה
בְּחִינַת קוֹלוֹת הַשׁוֹפָר הַקְּדוֹשׁ שֶׁסִּימָנָם קִישׁוֹת כַּמּוּבָא. הֵינּוּ בְּחִינַת אוֹת
הַקְּשֵׁת שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הַזְּרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימָה שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת שׁוֹפָר כְּנִזְכָּר
לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת הַתְּאֻדְמוֹת פְּנֵי הַתּוֹקֵעַ שֶׁנִּמְשָׁד מֵאוֹרוֹת הָעֲלִיוֹנִים
כַּמּוּבָא. הֵינּוּ מִבְּחִינַת אוֹר הַזְּרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימוֹ שֶׁמִּשָּׁם כָּל הָאוֹרוֹת
וְהַצְּחָחוֹת וְהַסְּפִירוֹת. שֶׁזָּה בְּחִינַת קוֹל שׁוֹפָר הַקְּדוֹשׁ בְּחִינַת גִּוְנִין נְהִירִין
דְּקִישׁוֹת וְכְנִזְכָּר לְעִיל:

אות כ

וְזֶה בְּחִינַת וַיְהִי לְשַׁבְּעַת הַיָּמִים וַיְמִי הַמִּבּוּל הָיוּ וְכוּ', וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרֵנוֹם לְבְּרָכָה שֶׁתִּלָּה לָהֶם שַׁבְּעַת יָמֵי אָבֵלוֹ שֶׁל מִתּוֹשְׁלַח הַצְּדִיק. כִּי
מִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּרֶת לְעִיל בְּתַחֲלָתוֹ בְּעֵנֶן בַּעַל הַשְּׂדֵה שֶׁעוֹסֵק בְּתַקּוּן
הַשְּׂדֵה שֶׁהוּא תַקּוּנֵי הַנִּשְׁמוֹת וְכוּ', שֶׁזָּה הַבַּעַל הַשְּׂדֵה צָרִיד לְהִיּוֹת גָּדוֹל

במעלה מאד מאד, וצריך לסבל כמה צרות ויסורים חס ושלום רחמנא לצלן. ויש לפעמים שהוא צריך להסתלק בשביל זה וכו' פנזכר לעיל. כי לפעמים הדין גובר כל כך עד שאין מועיל להמתיק הדין על-ידי שום בטול כי אם על-ידי הסתלקות הצדיק לגמרי חס ושלום. ואז צריכין העולם להתעורר מאד בתשובה ולהסתכל על עצמן היטב היכן הם בעולם מה שגרמו בעוונותיהם עד שנסתלק הצדיק בשבילם. וזה בחינת שצעק הנביא הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק וכו'. כי אז פשחס ושלום נסתלק הצדיק. צריכין לשים על לב מאד ולהבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק. שעקר הסתלקותו הוא מפני הרעה מפני תקף הדין שהיה בעולם, עד שלא היה יכל לבטל הדין בשום בטול ברצוא ושוב וכו' פנזכר לעיל, רק הכרח לבטל עצמו בבטול כזה עד שישתלק לגמרי. ואז הכל תלוי בהדור שנשארו אחריו, שצריכין לשום על לב מאד הסתלקות הצדיק ולהתעורר בתשובה שלמה על-ידי זה. ואז זוכין להמשיך אור מהרשימו של הצדיק שנשארו ממנו. כי כל צדיק וצדיק כשנסתלק בודאי משאיר בעולם איזה רשימה טובה על-ידי תורתו ומעשיו הטובים. ואז עקר ההמתקה על-ידי הדור יתום שנשארו אחריו, שכשמתעוררים בתשובה אזי ממשיכין אור גדול מהרשימו שלו, שעל-ידי זה נמתקין ונתבטלין כל הדינים שבעולם. כי מחמת שהצדיק נסתלק למעלה והוא עכשו בתכלית הבטול, על-כן נמשך משם בכל פעם אור גדול ונפלא להרשימו שלו שנשארו בזה העולם. אבל צריכין על כל פנים איזה אתערותא דלתתא על-ידי מעשי הדור הטובים להמשיך על-ידי זה אור הרשימו הקדושה שלו. כי על-ידי מעשיהם הטובים אף-על-פי שהם בבחינת קטנות ואין להם כח לקבל השגת התורה להמתיק דינים, אף-על-פי-כן בכח הצדיק שנסתלק יכולים על-ידי מעשיהם הטובים להמשיך אור גדול ונפלא מהרשימו שלו המאירה עתה באור גדול ונורא, מחמת שהצדיק הוא בתכלית הבטול בשלמות. אבל אז בימי דור המבול לא זכו להתעורר לתשובה, על-כן גבר הדין עד שבא המבול שנעשה ממימי הדעת בחינת מבול וכו' פנזכר לעיל:

אות כא

וזה בחינת מה שאמר ה' יתברך לדוד המלך עליו השלום והיה כי ימלאו ימיו וכו' שדוד רצה לבנות הבית והשיב לו ה' יתברך שבחיינו לא יזכה לזה כי אם אחר הסתלקותו יבנה בנו את הבית-המקדש. כי עקר שלמות השגת התורה הוא בבית-המקדש ששם הוא בחינת תכלית הבטול לפני ולפנים בבית [קדשי קדשים] ששם נכנס הכהן הגדול פעם אחת בשנה ביום הכפורים וכנזכר לעיל. ששם היה עומד על האבן שתיה הארון עם

הלווחות שֶׁהם כָּלל הַתּוֹרָה כִּי מִשָּׁם תֵּצֵא תּוֹרָה וְכוּ'. וְעַל-כֵּן עֵקֶר תִּקּוּן הַעוֹלָמוֹת שְׁנִמְשָׁךְ עַל-יַדֵּי קַבְּלַת הַתּוֹרָה לֹא נִשְׁלַם עַד שְׁנִבְנְהָ הַבַּיִת בַּיָּמֵי שְׁלֹמֹה. כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בְּכַתְּבֵי הָאֲרָ"י ז"ל שֶׁבַּיָּמֵי מֹשֶׁה לֹא חִזְרָה הַשְּׂכִינָה כִּי אִם בְּבַחֲיִינַת אֲבִי"א. וְלֹא נִתְיַחֲדָה בְּבַחֲיִינַת פְּנִיִּים בְּפָנִים עַד יָמֵי שְׁלֹמֹה שְׁנִבְנְהָ הַבַּיִת וְכוּ' עַיִן שָׁם. וְזֶה בַּחֲיִינַת בְּיוֹם חֲתֻנְתּוֹ, זֶה מִתֵּן תּוֹרָה. וּבְיוֹם שְׁמִחַת לְבוֹ, זֶה בְּנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַשְּׂגָת הַתּוֹרָה בַּחֲיִינַת מִתֵּן תּוֹרָה הוּא בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם תִּכְלִית הַבְּטוּל לְפָנָי וּלְפָנִים שְׁמִשָּׁם כָּל הַתּוֹרָה וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן דָּוִד שָׁרְצָה לְגַמֵּר תִּקּוּן זֶה לְבָנוֹת הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם עֵקֶר בַּחֲיִינַת הַבְּטוּל עֵקֶר הַשְּׂגָת הַתּוֹרָה וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל. הַשֵּׁיב לּוֹ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁתִּקּוּן נִפְלָא וְנוֹרָא כְּזֶה אֵי אֲפָשֶׁר שְׁיִתְקַן בְּחַיָּיו. רַק הוּא צָרִיךְ לְהַסְתַּלֵּק בְּתַחֲלָה. וְאִז עַל-יַדֵּי הַסְתַּלְקוּתוֹ דִּיקָא יִזְכֶּה בְּנוֹ לְהַמְשִׁיךְ אֹר מִהַרְשִׁימוֹ שְׁלוֹ לְבָנוֹת הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ וּלְתַקֵּן כָּל הַתִּקּוּן הַזֶּה בְּשְׁלֵמוֹת. הֵינּוּ כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן בְּאֶמֶת נִקְרָא כָּל הַבַּיִת -הַמִּקְדָּשׁ עַל שֵׁם דָּוִד כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב רָאָה בֵּיתָךְ דָּוִד. כִּי הִכַּל עַל יְדוֹ. כִּי גְדוֹלִים צְדִיקִים בְּמִיתָתָן יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶם. וּמָה שֶׁאֵינּוּ יָכוֹל לְגַמֵּר בְּחַיָּיו הוּא גּוֹמֵר לְאַחַר הַסְתַּלְקוּתוֹ דִּיקָא וְכְנִזְכָּר לְעִיל. כְּמוֹ דָּוִד הַמְּלִיךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם לְעַנְיָן בְּנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם עֵקֶר הַבְּטוּל שֶׁשָּׁם תִּקּוּן כָּל הַעוֹלָמוֹת וְכְנִזְכָּר לְעִיל. וְכֵן מְצִינּוּ בְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁרָצָה לְכַנֵּס לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וּלְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ. וְלֹא הִנִּיחוֹ ה' יִתְבָּרַךְ וְאָמַר אֵל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה. כִּי לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיאָהּ מִהַשְּׁבַעָה עִמָּמִין וּלְמַסְרָהּ לְיִשְׂרָאֵל שָׁזָה עֵקֶר הַתִּקּוּן כִּי שָׁם בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הֵם כָּל הַקְּדוּשׁוֹת וְשָׁם הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם עֵקֶר הַבְּטוּל וְכוּ'. וּלְנִצַּח מְלַחְמָה כְּזֹאת בְּפֶרֶט בְּתַחֲלָה לְהוֹצִיא כָּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל מִהַסְטֵרָא אַחֲרָא לְהַחֲזִירָהּ אֵל הַקְּדוּשָׁה שְׁבִזָּה תְלוּי הַכֹּל. עַל-כֵּן גַּם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם לֹא הָיָה יָכוֹל לְנַצַּח מְלַחְמָה זֹאת בְּחַיָּיו. כִּי אִם לְאַחַר הַסְתַּלְקוּתוֹ דִּיקָא. שֶׁדִּיקָא אַחַר הַסְתַּלְקוּתוֹ כָּבֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ תְּלַמִּידוֹ אֶת כָּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּכַחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה בְּעַצְמוֹ. אֲשֶׁר לְכַאוֹרָה הַדָּבָר תְּמוּהָ רַבִּי לֹא שָׁנָה רַבִּי חֵיָא מְנַלְיָה. אִם מֹשֶׁה לֹא הָיָה לוֹ כַּח לְכַנֵּס וּלְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אִיךְ זָכָה יְהוֹשֻׁעַ תְּלַמִּידוֹ לָזֶה. אֵךְ עַל פִּי הַנִּזְכָּר לְעִיל נִיחָא הַיֵּטֵב. כִּי בְּוַדַּאי גַּם כָּל מָה שֶׁכָּבֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּל כָּבֵשׁ מֹשֶׁה בְּעַצְמוֹ. כִּי הַכֹּל עַל-יַדֵּי מֹשֶׁה דִּיקָא. רַק שֶׁדָּבָר גְּדוֹל כְּזֶה לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּתַחֲלָה וְכוּ' אֲפִלּוּ מֹשֶׁה לֹא הָיָה יָכוֹל לְגַמֵּר בְּחַיָּיו כִּי אִם עַל-יַדֵּי הַסְתַּלְקוּתוֹ דִּיקָא. שֶׁדִּיקָא עַל-יַדֵּי הַסְתַּלְקוּתוֹ שֶׁזָּכָה לְתִכְלִית הַבְּטוּל שְׁנִסְתַּלַּק בְּבַחֲיִינַת רַעְוָא דְרַעְוִין וְכוּ' עַל-יַדֵּי זֶה דִּיקָא זָכָה יְהוֹשֻׁעַ בְּכַח הַסְתַּלְקוּתוֹ דִּיקָא לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְהַכְנִיעַ הַסְטֵרָא אַחֲרָא וּלְהַעֲלוֹת הַקְּדוּשָׁה וּלְתַקֵּן כָּל הַעוֹלָמוֹת. כִּי לְתַקֵּן גְּדוֹל וְנוֹרָא כְּזֶה שָׁזָה בַּחֲיִינַת תִּקּוּן הַשְּׂדָה הָעֲלִיוֹנָה הָיָה צָרִיךְ מֹשֶׁה לְהַסְתַּלֵּק דִּיקָא. וְעַל-יַדֵּי זֶה דִּיקָא נִגְמַר הַתִּקּוּן וְכְנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה בַּחֲיִינַת עַל מְשַׁכְּבֵי בְּלִילוֹת בְּקִשְׁתֵּי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשֵׁי בְּקִשְׁתֵּיו וְלֹא מְצַאֲתֵיו וְכוּ' מְצַאֲנֵי הַשְּׂמֵרִים פֶּרֶשׁ רִשׁ"י מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכוּ'. כְּמַעַט שְׁעֵבֶרְתֵּי מֵהֶם, פֶּרֶשׁ רִשׁ"י קָרוֹב לְפָרִישוֹתֶם מִמֶּנִּי לְסוֹף אַרְבַּעִים שָׁנָה הֵינּוּ בְּסִמּוּךְ אַחַר שְׁנִסְתַּלְקוּ עַד שֶׁמְצַאֲתֵי שְׁהִיָּה עִמִּי בַּיָּמֵי יְהוֹשֻׁעַ לְכַבֵּשׁ שְׁלֹשִׁים וְאַחַד מְלָכִים, אַחֲזִיתִיו וְלֹא אֶרְפְּנוּ וְכוּ' עַיִן שָׁם בְּפִרוּשׁ רִשׁ"י. הֵינּוּ כְּנִזְכָּר לְעִיל שֶׁדִּיקָא אַחַר הַסְתַּלְקוּת הַצְּדִיק הַגְּדוֹל הָאֲמִתִּי יְכוֹלִין לְמַצֵּא אֶת ה'

יְתַבְרַךְ אֶף-עַל-פִּי שֶׁבִּתְחִלָּה לֹא זָכוּ לְמַצְאוֹ וְהָיוּ נְזוּפִים בְּחִינַת בְּקִשְׁתּוֹ
וְלֹא מְצֵאתוֹ וְכִמוֹ שֶׁפִּרַּשׁ רַשׁ"י עַיִן שָׁם. אֶף-עַל-פִּי-כֵן אַחֵר הַסְּתַלְקוֹתָיו
דִּיקָא יְכוּלִין לְמַצְאוֹ יְתַבְרַךְ בְּבַחֲינַת כְּמַעַט שֶׁעֲבַרְתִּי מֵהֶם עַד שֶׁמְצֵאתִי
וְכוֹי שֶׁפָּרוּשׁוֹ לְאַחֵר הַסְּתַלְקוֹתֶם כְּנִזְכָּר לְעִיל. הֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר לְמַעַלָּה
שֶׁדִּיקָא בְּכַח הַסְּתַלְקוֹת הַצַּדִּיק שֶׁזָּכָה לְבִטּוּל כְּזֶה כְּדִי לְהַמְתִּיק תִּקְוָה לְעַצְמוֹ
הַדִּינִים הַקָּשִׁין מִכָּלל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא הָיָה אֲפָשָׁר לְבִטְלָם בְּשׂוּם בְּטוּל אֶל
הָאִין סוּף בְּרִצּוֹא וְשׁוּב כִּי אִם עַל-יְדֵי הַסְּתַלְקוֹתָיו מִמֶּשׁ. וְאִזּוֹ דִּיקָא נִמְתָּק
הַדִּין וְיְכוּלִין לְהִתְקַרֵּב לֵה' יְתַבְרַךְ אִזּוֹ דִּיקָא בְּכַח הַסְּתַלְקוֹתָיו. כִּי הַצַּדִּיק
נִסְתַּלֵּק בְּשֶׁבִיל זֶה דִּיקָא כְּדִי שֶׁיִּגְמַר בְּמוֹתוֹ מַה שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְגַמֵּר בְּחִינּוֹ
כְּמוֹ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְדָוִד וְכַנְזָכָר לְעִיל:

אות כב

וְזֶה בְּחִינַת ה' לְמַבּוּל יֵשֵׁב הַנֶּאֱמָר לְעֵנֶן מִתֵּן תּוֹרָה כְּנִזְכָּר לְעִיל. כִּי כָּל מִתֵּן
תּוֹרָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַנִּי"ל מִבְּחִינַת הַבִּטּוּל הַנִּזְכָּר לְעִיל שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי
תִּקְוָה הַדִּין חֵס וְשָׁלוֹם. וְעַל-כֵּן בְּאַמְתָּ אִזּוֹ בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה הָיָה תִּקְוָה הַדִּין
כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה שֶׁבִקֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַחֲזִיר
אֶת הָעוֹלָם לְתֵהוּ וְבֵהוּ. וְזֶה בְּחִינַת תּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה נִתְּנָה. מִפִּי הַגְּבוּרָה
דִּיקָא. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁכִּפְּהָ עֲלִיהֶם הֵר כְּגִיגִית וְכוֹי. הֵינּוּ שֶׁאִזּוֹ נִתְעוֹרַר דִּין
גָּדוֹל בְּחִינַת הַדִּין הַגָּדוֹל שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְיִשְׂרָאֵל הָיוּ קְדוֹשִׁים אִזּוֹ מְאֹד
מְאֹד וְזָכוּ אִזּוֹ בְּשַׁעַת תִּקְוָה הַדִּין לְבִטְל עֲצָמֵן לְגַמְרֵי בְּתַכְלִית הַבִּטּוּל. וְאִזּוֹ
זָכוּ עַל-יְדֵי הַבִּטּוּל לְהַמְשִׁיךְ הַתּוֹרָה מֵאֹר הַרְשִׁימוֹ שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַתּוֹרָה
כְּנִזְכָּר לְעִיל שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת קוֹל שׁוֹפָר בְּחִינַת שׁוֹפָר שֶׁל קְבִלַת הַתּוֹרָה וְכוֹי
כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה שֶׁבְּכָל דְּבוּר
וְדְבוּר שֶׁיִּצָּא מִפִּי הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִצְתָה נִשְׁמָתוֹ וְהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
הַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם גְּשָׁמֵי בְּרָכָה וְהַחֲיָה אוֹתָם. שֶׁנֶּאֱמָר גֶּשֶׁם נְדָבוֹת תִּנְיֹף
אֱלֻקִּים הֵינּוּ כְּנִזְכָּר לְעִיל. כִּי מַה שֶׁיִּצְאָה נִשְׁמָתוֹ בְּכָל דְּבוּר זֶה בְּחִינַת
הַבִּטּוּל הַנִּזְכָּר לְעִיל. וְהֵם זָכוּ לְבִטּוּל כְּזֶה עַד שֶׁנִּסְתַּלְקוּ עַל-יְדֵי זֶה. אֲבָל ה'
יְתַבְרַךְ רַחֵם עֲלֵיהֶם וְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם גְּשָׁמֵי בְּרָכָה עַד שֶׁחֲזְרוּ מִשָּׁם בְּבַחֲינַת
רִצּוֹא וְשׁוּב. וּמִשָּׁם קְבִלוּ כָּל הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת מִימֵי הַדְּעַת בְּחִינַת גְּשָׁמֵי
בְּרָכָה שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵאֹר הַרְשִׁימוֹ כְּשֶׁחֲזְרוּ מִהַבִּטּוּל וְכַנְזָכָר לְעִיל:

וְזֶה בְּחִינַת סֶכֶה. בְּחִינַת עֲנִי כְּבוֹד שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵאוֹר הַבְּטוּל שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְאֵל יָבֵא בְּכָל יְעַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְכוּי כִּי בְּעֵנָן אֲרָאָה וְכוּי בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. וַיַּעֲנֵן הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה אֲשֶׁר עַל הַכַּפֹּרֶת שֶׁנִּכְנַס לְשֵׁם הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּיוֹם כְּפוּר מִשָּׁם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת סֶכֶה בְּחִינַת עֲנִי כְּבוֹד שֶׁזֹּכִין יִשְׂרָאֵל לְכַנֵּס בָּהֶם אַחֵר יוֹם הַכְּפוּרִים עַל-יַדֵי מַצּוֹת סֶכֶה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲנִי כְּבוֹד כְּמִבְּאֵר בְּדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה :

כִּי הָעֵנָן שֶׁעַל הַכַּפֹּרֶת מִשָּׁם נִדְבַר ה' יִתְבַּרֵךְ עִם מִשָּׁה. וּמִשָּׁם קִבֵּל כָּל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיְבִיֵא מִשָּׁה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְכוּי וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל כּוּי מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרִבִּים וַיְדַבֵּר אֵלָיו. כִּי זֶה הָעֵנָן הַקְּדוּשׁ זֶה בְּחִינַת וַיִּשֶׁת חֲשָׁךְ סִתְרוּ סְבִיבֹתָיו סִפְתּוֹ חֲשֻׁכַת מַיִם וְכוּי כִּי מִחֲמַת שְׁאוֹר הָאֵין סוּף אֵי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ מִחֲמַת רַבּוּי אוֹר. עַל-כֵּן ה' יִתְבַּרֵךְ בְּחִסְדּוֹ הַסִּתִּיר אוֹרוֹ הָאֵין סוּף הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בְּתוֹךְ הָעֵנָן וְהַחֲשָׁךְ בְּבְחִינַת יִשֶׁת חֲשָׁךְ סִתְרוּ. כְּדִי שֶׁעַל-יַדֵי זֶה הָעֵנָן וְהַחֲשָׁךְ יִתְצַמְצַם הָאוֹר כְּדִי שִׁיּוּכְלוּ לְקַבְּלוֹ בְּהַדְרָגָה וּבְמַדָּה וְזֶה הָעֵנָן וְהַחֲשָׁךְ הוּא בְּחִינַת שׁוֹמֵר בְּפָנָיו הָאוֹר הַגָּדוֹל הָאֵין סוּף שֶׁלֹּא יִתְקַרֵּב אֵלָיו מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי אֵלָיו. וְעַל-כֵּן הִזְהִיר ה' יִתְבַּרֵךְ אֶת אַהֲרֹן וְאֵל יָבֵא בְּכָל יְעַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְכוּי וְלֹא יָמוּת כִּי בְּעֵנָן אֲרָאָה עַל הַכַּפֹּרֶת. וַפִּרַּשׁ רַשִׁיי שֶׁלֹּא יָמוּת כְּדָרָךְ שְׁמַתּוֹ בְּנִיו כְּדִי שִׁיּוּכְלוּ לְקַבְּלוֹ בְּהַדְרָגָה וּבְמַדָּה וְזֶה הָעֵנָן וְהַחֲשָׁךְ הוּא בְּחִינַת שׁוֹמֵר בְּפָנָיו הָאוֹר הַגָּדוֹל הָאֵין סוּף שֶׁלֹּא יִתְקַרֵּב אֵלָיו מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי אֵלָיו. וְעַל-כֵּן הִזְהִיר ה' יִתְבַּרֵךְ אֶת אַהֲרֹן וְאֵל יָבֵא בְּכָל יְעַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְכוּי וְלֹא יָמוּת כִּי בְּעֵנָן אֲרָאָה עַל הַכַּפֹּרֶת. וַפִּרַּשׁ רַשִׁיי שֶׁלֹּא יָמוּת כְּדָרָךְ שְׁמַתּוֹ בְּנִיו שֶׁנִּכְנָסוּ לְפָנָיו וּלְפָנָיו שֶׁלֹּא בְּרִשׁוֹת. עַל-כֵּן שֶׁלְטָה בָּהֶם סִטְרָא דְמוֹתָא שֶׁנִּמְשָׁךְ וְנִשְׁתַּלְשַׁל מִבְּחִינַת הָעֵנָן וְהַחֲשָׁךְ הַזֶּה שֶׁמִּשָּׁם בְּחִינַת דִּינִים כְּשֶׁאֵין יוֹדְעִין אֵיךְ לְכַנֵּס לְשֵׁם. כִּי הַבְּטוּל אֶל הַתְּכַלִּית הַנּוֹצֵרֶת לְעִיל זֶה בְּחִינַת אַרְבַּעָה שֶׁנִּכְנָסוּ לְפָרְדֵּס שֶׁנִּכְנָסוּ לְמָקוֹם שֶׁנִּכְנָסוּ וְרָצוּ לְכַלֵּל וּלְהַסְתַּכֵּל בְּאוֹר הָאֵין סוּף שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּכַלִּית אֲבָל לֹא הָיוּ כְּלָם רְאוּיִים לָזֶה. עַל-כֵּן לֹא יָצְאוּ מִשָּׁם בְּשָׁלוֹם. זֶה הַצִּיץ וְנִפְגַּע וְזֶה הַצִּיץ וּמַת. וְאַחֵר שֶׁקִּצֵּץ בְּנִטְיֵעוֹת לְגַמְרֵי. בְּלַתִּי רַבִּי עֲקִיבָא לְבַדּוֹ שֶׁנִּכְנָס בְּשָׁלוֹם וַיִּצָּא בְּשָׁלוֹם כִּי ה' יִתְבַּרֵךְ בְּעֲצָמוֹ הִצִּילוֹ שֶׁהִשִּׁיב לְמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת רָאוּי הוּא זָקֵן זֶה שִׁישְׁתַּמֵּשׁ בְּכְבוֹדֵי. כִּי מִי שֶׁזֹּכֵה לְכַנֵּס לְשֵׁם בְּרִשׁוֹת כְּמוֹ רַבִּי עֲקִיבָא וְכוּי צָא. אֲזִי זֶה הָעֵנָן וְהַחֲשָׁךְ הוּא טוֹבָה גְּדוּלָה אֵלָיו. כִּי עַל-יַדֵי הָעֵנָן וְהַחֲשָׁךְ הַזֶּה שֶׁסְּבִיב הָאוֹר הָאֵין סוּף כְּנֻזְכָּר לְעִיל. עַל-יַדֵי זֶה דִּיקָא הוּא זֹכֵה לְהַכְלִיל וּלְהַסְתַּכֵּל בְּאוֹר הָאֵין סוּף וְאֵינוֹ נִתְבַּטֵּל שֵׁם בְּמַצִּיאוֹת. וְאֲזִי זֹכֵה כְּשֶׁחוֹזֵר מֵהַבְּטוּל שִׁיְהִיָּה נִשְׁאָר לוֹ אוֹר הַרְשִׁימוֹ. כִּי אוֹר הָאֵין סוּף נִרְשָׁם מִמֶּנּוּ רְשִׁימוֹ קְדוּשָׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן הַקְּדוּשׁ הַזֶּה שֶׁשֵׁם דִּיקָא נִצְטִיר וְנִרְשָׁם אוֹר הַרְשִׁימוֹ שֶׁל אוֹר הָאֵין סוּף מִחֲמַת הָעֵנָן וְהַחֲשָׁךְ דִּיקָא שֶׁהוּא בְּחִינַת צְמֻצוֹם. כִּי בְּלַעֲדוֹ לֹא הָיָה יָכֹל הָאוֹר לְהַצְטִיר כְּלָל. וְעַל-כֵּן כָּל הַנְּבוּאוֹת וְכָל הַהִשְׁגוֹת שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים וְהַחֲכָמִים מְקַבְּלִים דִּיקָא דָּרָךְ הָעֵנָן הַקְּדוּשׁ הַזֶּה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּעֲמוּד עֵנָן יְדַבֵּר אֵלֵיהֶם. כִּי שֵׁם דִּיקָא נִצְטִיר וְנִרְשָׁם אוֹר הַרְשִׁימוֹ שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשְּׁגָתָם. כִּי מִשָּׁם עָקַר קַבְּלַת

הַתּוֹרָה וְהַנְּבוּאָה כְּנֹזֵכַר לְעִיל. וַיִּשְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁ בְּכָל־לַיּוֹת זֹכִין בְּיוֹם
הַכַּפּוּרִים לְהַכְלִיל וּלְהַתְּבַטֵּל בְּאוֹר הָאֵין סוּף בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים עַל-יַד־יְהוָה
הַגְּדוֹל שֶׁנִּכְנָס בְּשִׁלְחוֹתָם לַפְּנֵי וּלְפָנָיִם וְכוּ' כְּנֹזֵכַר לְעִיל וְאִזִּי מְאוֹר הַרְשִׁימוּ
הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּצְטַיְּרָה בְּתוֹךְ הָעֵנָן הַקְּדוּשׁ הַנֹּזֵכַר לְעִיל זֹכִין לְבַחֲנֵת לְקַבֵּל
הַלּוּחוֹת בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהִיא כָּל־הַתּוֹרָה כְּנֹזֵכַר לְעִיל. וְאִזִּי זֹכִין אַחֲרֵי
יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁיִּמְשָׁךְ עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל בַּחֲנִינֵת הָעֵנָן הַקְּדוּשׁ הַזֶּה שֶׁזֶּהוּ
בַּחֲנִינֵת סִפָּה שֶׁהִיא בַּחֲנִינֵת עֲנִי כְּבוֹד שֶׁנִּמְשָׁכִין מִשָּׁם. וְעַל-יַד־יְהוָה הָעֲנִי כְּבוֹד
הָאֵלוּ בַּחֲנִינֵת סִפָּה עַל-יַד־יְהוָה מִמְּשִׁיכִין עֲלֵיהֶם אוֹר הַשְּׂגָת הַתּוֹרָה מְאוֹר
הַרְשִׁימוּ הַקְּדוּשָׁה בְּכָל שְׁבַע־יָמֵי הַסַּפּוֹת עַד שֶׁזֹּכִין בְּשִׁמְיָנוּ עֲצָרָת
וְשִׁמְחַת תּוֹרָה לְקַבֵּל הַשְּׂגָת הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת לְהַשְׁלִימָהּ וּלְהַתְּחִילָהּ וּלְשַׁמַּח
בְּשִׁמְחָתָהּ כִּי אִזִּי זֹכִין לְבַחֲנֵת קַבְּלַת הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת. עַל-יַד־יְהוָה שֶׁזֹּכִינוּ בְּכָל
שְׁבַע־יָמֵי הַסַּפָּה לְקַבֵּל אוֹר הַרְשִׁימוּ שֶׁהִיא שְׂרֵשׁ הַתּוֹרָה. עַל-יַד־יְהוָה הָעֲנִי
כְּבוֹד שֶׁנִּמְשָׁכוּ עֲלֵינוּ עַל-יַד־יְהוָה הַסַּפָּה הַקְּדוּשָׁה כְּנֹזֵכַר לְעִיל. וְזֶה בַּחֲנִינֵת
הַשְּׁבַע־יָמִים אוֹשְׁפִיזִין עַל־אֵין קְדִישִׁין שֶׁהֵם הַשְּׁבַע־יָמִים הַרְשִׁימוּ לְתוֹךְ
הַסַּפָּה שֶׁהֵם אֲבָרָהִם יִצְחָק יַעֲקֹב וְכוּ'. כִּי אֵלוּ הַשְּׁבַע־יָמִים הַרְשִׁימוּ הֵם בַּחֲנִינֵת
כָּל־לַיּוֹת כָּל הַצְּדִיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר שֶׁעַל יָדָם עָקַר הַמְּשַׁכֵּת הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹתוֹ
בְּעוֹלָם שֶׁנִּמְשָׁךְ מְאוֹר הַרְשִׁימוּ שֶׁל הַבְּטוּל שֶׁזֹּכִין הַצְּדִיקִים כְּנֹזֵכַר לְעִיל.
כִּי כָּל אֶחָד מֵהַשְּׁבַע־יָמִים הַרְשִׁימוּ לְעִיל כָּל אֶחָד תִּקְוָה וְהַמְּשִׁיךְ וְגַלְיָה מְדָה
קְדוּשָׁה אַחַת מִמְּדוּתָיו יִתְבַּרֵּךְ שֶׁנִּמְשָׁךְ מְאוֹר הַרְשִׁימוּ הַנֹּזֵכַר לְעִיל שֶׁעַל-
יַד־יְהוָה אֵלוּ עָקַר הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ. כִּי בַּבַּחֲנִינֵת הַבְּטוּל הַנֹּזֵכַר
לְעִיל שֶׁם הוּא לְמַעַל מְכַל הַמְּדוּת וּמְכַל הַסְּפִירוֹת כְּנֹזֵכַר לְעִיל. רַק
כְּשֶׁחֹזְרִין מֵהַבְּטוּל בַּבַּחֲנִינֵת וְשׁוֹב מִקְּבִלִין אוֹר הַרְשִׁימוּ כְּנֹזֵכַר לְעִיל. מִשָּׁם
מִתְּחִילִין הַתְּגִלוֹת הַמְּדוּת וְהַסְּפִירוֹת שֶׁהֵם כָּל־כָּל הַתּוֹרָה כָּל־כָּל הַשְּׂמוֹת
הַקְּדוּשִׁים כָּל־לַיּוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁעַל יָדָם עָקַר הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ
כְּנֹזֵכַר לְעִיל. וְהָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים כָּל אֶחָד זָכָה לְבַחֲנֵת בְּטוּל עַד שֶׁזָּכָה אַחֲרֵי
כֵּן עַל-יַד־יְהוָה הַרְשִׁימוּ שֶׁהַמְּשִׁיךְ כְּשֶׁחֹזֵר מֵהַבְּטוּל לְתִקְוָה וּלְגִלוֹת מְדָה אַחַת
מִמְּדוּתָיו יִתְבַּרֵּךְ. דְּהֵינּוּ אֲבָרָהִם תִּקְוָה וְגַלְיָה עַל-יַד־יְהוָה אוֹר הַרְשִׁימוּ שֶׁלוֹ
שֶׁהַמְּשִׁיךְ עַל-יַד־יְהוָה בְּטוּל שֶׁלוֹ. עַל-יַד־יְהוָה תִּקְוָה וְגַלְיָה בַּחֲנִינֵת מְדַת הַחֶסֶד. וְכֵן
יִצְחָק מְדַת הַפֶּחַד. וְכֵן יַעֲקֹב מְדַת הַתְּפָאֶרֶת וְכוּ'. כִּי כָּל אֵלוּ הַשְּׁבַע־יָמִים הַמְּדוּת
שֶׁהֵם כָּל־כָּל הַנֹּזֵכַר לְעִיל כָּל־כָּל הַרְשִׁימוּ מְאוֹר הַרְשִׁימוּ שֶׁהַמְּשִׁיכוֹ
הַצְּדִיקִים הַנֹּזֵכְרִים לְעִיל עַל-יַד־יְהוָה בַּחֲנִינֵת בְּטוּלָם כְּנֹזֵכַר לְעִיל. וְעַל-כֵּן בַּחֲנִינֵת
הַסַּפּוֹת הַקְּדוּשׁ שֶׁאֵנוּ עוֹסְקִים לְהַמְּשִׁיךְ עֲלֵינוּ אוֹר הַרְשִׁימוּ הַקְּדוּשָׁה עַל-
יַד־יְהוָה הָעֲנִי כְּבוֹד שֶׁהַרְשִׁימוּ הַזֹּאת מְאִירָה עֲלֵינוּ עַל-יַד־יְהוָה הַבְּטוּל שֶׁזֹּכִינוּ בְּיוֹם
הַכַּפּוּרִים. עַל-כֵּן אִזִּי נִכְנָסִין אֶצְלָנוּ לְתוֹךְ הַסַּפָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא בַּחֲנִינֵת עֲנִי
כְּבוֹד נִכְנָסִין לְתוֹכָהּ כָּל הַשְּׁבַע־יָמִים הַרְשִׁימוּ שֶׁעַל יָדָם עָקַר הַמְּשַׁכֵּת אוֹר
הַרְשִׁימוּ הַקְּדוּשָׁה שֶׁעַל-יַד־יְהוָה זֶה עָקַר הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹתוֹ שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל יָדָם
בְּעוֹלָם כְּנֹזֵכַר לְעִיל:

וְעַל-כֵּן נִקְרָאִים רוּעִים. כִּי אֵלוּ הַצְּדִיקִים הַנּוֹרְאִים הֵם הֵם בַּחֲנִינֵת בְּעִלֵּי
הַשְּׂדָה שֶׁעוֹסְקִים לְתִקְוָה הַשְּׂדָה הָעֲלִיוֹנָה הַנֹּזֵכְרָת לְעִיל שֶׁעָקַר תִּקְוָנָה עַל-
יַד־יְהוָה בַּחֲנִינֵת הַבְּטוּל וְהַסְּתַכְּלוֹת אֶל הַתְּכַלִּית כְּמוֹכֵן בְּהַתּוֹרָה הַנֹּזֵכְרָת לְעִיל.
וְעַל-כֵּן נִקְרָאִים רוּעִים. כִּי הֵם בַּחֲנִינֵת רוּעִים בְּתוֹךְ הַשְּׂדָה הָעֲלִיוֹנָה. כִּי
כְּמוֹ הַרוּעָה הַגְּשָׁמִי שֶׁכָּל עֶסְקוֹ וּמְלַאכְתּוֹ בְּתוֹךְ הַשְּׂדָה. כְּמוֹ כֵן אֵלוּ

הצדיקים הם בחינת רועים בתוך השדה העליונה. כי הם בחינת בעלי השדה שעוסקין בתקון השדה העליונה על-ידי הבטול אל התכלית וכנזכר לעיל. ועל-כן באמת היו כל הצדיקים הנזכרים לעיל רועים בשדה ממש. כי זה ידוע שהשדה התחתון הוא דגמת השדה העליונה וכל העשבים והצמחים ושיח השדה כלם הם ניצוצי נשמות עליונות והאבות בהיותם רועים בשדה היו מתקנים את השדה בשרשה העליון. כי הם בעלי השדה העליון פנזכר לעיל:

אות כד

וזה בחינת ארבעה מינים שלוקחין בסכות. ובם אנו שמחים לפניו יתברך. כמו שכתוב ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכו' ושמחתם לפני ה' אלקיכם וכו'. כי עכשו אנו מראין כחנו מה שפעלנו בראש השנה ויום הכפורים שזכינו על-ידי כל התקונים הנזכרים לעיל לתקן את התפלה. דהינו לעשות אחד מכל התפלה. שכל זה הוא בחינת תקון השדה העליונה הנזכרת לעיל כמבאר שם שכשאדם עומד להתפלל הוא הולך בתוך השדה העליון והולך ומלקט ציצים ועשבים ופרחים נאים וכו' עין שם והיוצא משם. שכל זמן שאין זוכין להסתפל על התכלית שהוא בחינת הבטול הנזכר לעיל. אין התפלה מתקנת בשלמות כי אין הדבור מניח את הנפש לילך להלך יותר וללקט עשבים ופרחים וצמחים נפלאים מהשדה וכו'. ועקר התקון על-ידי הסתכלות על התכלית וכו'. שעל-ידי זה עושין אחד מכל התפלה ואז דיקא זוכין התקון על-ידי הסתכלות על התכלית וכו'. שעל-ידי זה עושין אחד מכל התפלה ואז דיקא זוכין לתפלה בשלמות. ואז יכול לילך בתפלתו בהשדה העליון וללקט שושנים וצמחים נפלאים על-ידי דבורי התפלה הקדושה וכו' פנזכר לעיל. וזה בחינת ארבעה מינים הקדושים והנוראים שכלם הם מיני צמחים שהתורה הקדושה צותה עלינו לקח בימי חג הסכות אלו הארבעה מינים מצמחי השדה שהם בחינת פלליות התפלה. פלליות הנשמות הקדושות שהם בחינת שיח השדה. ובזה שאנו לוקחין אלו הארבעה מינים מצמחי השדה בזה אנו מראים גדל כחנו מה שפעלנו בראש השנה ויום הכפורים שזכינו על-ידי בחינת הבטול הנזכר לעיל לתקן את התפלה עד שאנו יכולין לקבץ וללקט בידנו צמחים נפלאים מהשדה העליון שזהו בחינת כל הארבעה מינים שהם פלליות כל הצמחי השדה בקדושה כי אלו הדי מינים הם פלולים כל הנשמות שגדלים בהשדה הנזכר לעיל. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהארבעה מינים הם בחינת כל הכתות שיש בנשמות ישראל שהם בחינת צדיקים שיש בהם תורה ומעשים טובים שהם בחינת בעלי ריח וטעם בחינת אתרוג. ויש בעלי ריח ולא טעם בחינת הדס. ובעלי טעם

ולא ריח. בחינת לולב כפת תמרים. ויש שאין בהם לא טעם ולא ריח שהם פושעי ישראל שהם בחינת ערבי נחל. נמצא שהארבעה מינים הם כלולים מכל הכתות של כל ישראל שהם כלל כל הנשמות. ועל-כן הם כלם צמחי השדה. כי כל הנשמות הם בחינת צמחי השדה העליונה כנזכר לעיל. ועל-ידי שאנו לוקחים בסכות אלו הארבעה מינים מצמחי השדה. בזה אנו מראין גדל כחנו מה שפעלנו בראש השנה ויום הכפורים שזכינו על-ידי בחינת הבטול וכו' כנזכר לעיל. לתקן את התפלה עד שאנו זוכין לקבץ בידינו כלליות כל צמחי השדה הנפלאים שמלקטים ומקבצים אותם כשזוכין לתפלה בשלמות שהם בחינת אלו הארבעה מינים הקדושים שכלם הם בחינת צמחי השדה העליונה וכנזכר לעיל. וזה בחינת מה מה שאיתא בהר הקדוש מאן נצח מאן דאחיד מאני קרבא בידוהי. שהם הארבעה מינים הקדושים. כי עקר נצחון המלחמה שנצחנו ביום הכפורים נפר ונתגלה על-ידי הארבעה מינים הקדושים שהם בחינת כלליות צמחי השדה העליונה שזה עקר בחינת תקון התפלה שפעלנו על-ידי הבטול של ראש השנה ויום הכפורים וכו' כנזכר לעיל:

אות כה

ועל-כן עקר נטילת הארבעה מינים הם בשעת ההלל. כי הם בחינת תקון התפלה שהיא בחינת הלל שהם כלליות התפלה כי הלל הוא כלליות התפלה וכל השירות ותשבחות כמו שפרש רש"י אספרה כל נפלאותיה זה הלל שיש בו לשעבר וכו' ויש בו לעתיד לבוא וכו'. כי כל הארבעה מינים הם בחינת העשבים הנפלאים שמלקטים מתוך השדה העליונה על-ידי תקון התפלה כנזכר לעיל. וזה בחינת מה שמנענעים בהודו לה' תחלה וסוף. כי הודו תחלה וסוף זה בחינת תקון התפלה שעקר תקונה כשזוכין לעשות אחד מכל התפלה עד אשר אפלו כשעומדין בסוף התפלה, עדין עומדים בתבה הראשונה של התפלה. שזהו בחינת הודו לה' תחלה וסוף. כי אפלו כשעומדין בסוף עדין עומדים בתבה הראשונה שהיא הודו. כי כלו אחד כנזכר לעיל. ושם עקר הנענועים של הלולב ומינו. כי הנענועים הם בחינת רצוא ושוב שמעוררין אור הדעת שנמשך מהרשימו של הבטול על-ידי הנענועים כידוע בכתבים. כי אור הרשימו של הבטול נמשכת על-ידי בחינת רצוא ושוב כנזכר לעיל. ועל-כן על-ידי הנענועים של הלולב שהיא בחינת רצוא ושוב מעוררין אור הרשימו הזאת שעל-ידי זה עקר תקון התפלה לעשות אחד מכל התפלה שבתבה האחרונה עדין עומדים בתבה הראשונה שזהו בחינת הודו לה' תחלה וסוף. ועל-כן שם מנענעין בה' מינים כנזכר לעיל:

אות כו

וְזֶה בְּחִינַת שְׂמֵחַת בֵּית הַשְּׂוֹאֵבָה בְּסִכּוֹת. וְעַל-כֵּן אִזּוּ הוּא זְמַן שְׂמֵחַתְנוּ. כִּי עֵקֶר הַמְּשֻׁכֶת מִיַּמֵּי הַדַּעַת מֵהֶרְשִׁימוּ הַנְּזָכָר לְעִיל הוּא עַל-יַדֵּי הַשְּׂמֵחָה שֶׁהִיא כְּלִי לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה כַּנְּזָכָר לְעִיל בְּהַתּוֹרָה הַנְּזָכֶרֶת לְעִיל עֵינֵי שָׁם:

אות כז

וְעַל-כֵּן נוֹטְלִין הָאֲרַבְעָה מֵיָנִים בְּיָדִים דִּיקָא. זֶה בְּחִינַת וְכָל אֶחָד מֵרֵאָה בְּאַצְבָּעוֹ דִּיקָא, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתּוֹרָה שְׁנִמְשַׁכֶת מֵאֹר הַזְּרִיחָה שֶׁל הַבְּטוּל, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲצַבְעֵי אֱלֻקִּים כַּמְבֹאָר בְּסוּף הַתּוֹרָה הַנְּזָכֶרֶת לְעִיל. וּבְזֶה אָנוּ מֵרֵאִין גְּדֹל כַּחֲנוּ שְׂיֵשׁ לָנוּ יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁ שְׁפָעֵלְנוּ עַל-יַדֵּי קְדֻשַׁת רֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהֵם בְּבְחִינַת בְּטוּל וְכוּי כַּנְּזָכָר לְעִיל. הֵינּוּ שְׁפָעֵלְנוּ שְׁעַל-יַדֵּי זֶה זֹכִים לְאַחֲזוֹ אוֹתוֹ וַתְּבָרַךְ בְּיָדֵינוּ מִמֶּשׁ כַּבִּיכּוּל. כַּמְבֹאָר בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ שְׁעַל-יַדֵּי נְטִילַת הָאֲרַבְעָה מֵיָנִים אָנוּ לוֹקְחִין אוֹתוֹ וַתְּבָרַךְ כַּבִּיכּוּל עֵינֵי שָׁם. הֵינּוּ כִּי עַל-יַדֵּי נְטִילַת הַדֵּי מֵיָנִים בְּיָדֵינוּ אָנוּ מִמְשִׁיכִין עֲלֵינוּ אוֹר הֶרְשִׁימוּ הַקְּדוּשָׁה עַד שֶׁנֶּצְטִיֵּרֶת וְנִרְשָׁמַת בְּיָדֵינוּ מִמֶּשׁ. בְּבְחִינַת שִׁמְנֵי כַחוֹתֶם עַל לֶבָבַת כַחוֹתֶם עַל זְרוּעָה וְכוּי. וּבְזֶה אָנוּ מֵרֵאִין גְּדֹל כַּחֲנוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי הִי וַתְּבָרַךְ מְרוֹמָם וּמִנְשָׂא מִכָּל הַמַּחְשְׁבוֹת שֶׁל כָּל הַחַיּוֹת וּשְׂרָפִים וְאוֹפְנֵי הַקֶּדֶשׁ, וּמִכָּל הַרוּחָנִיּוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת כִּי לִית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בֵּיהַ כָּלָל. וַיִּשְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁ זֹכִין לְהַמְשִׁיךְ אֱלֻקוֹתוֹ בְּיָדִים מִמֶּשׁ עַל-יַדֵּי נְטִילַת הָאֲרַבְעָה מֵיָנִים, שְׁעַל-יַדֵּי זֶה לוֹקְחִין אוֹתוֹ וַתְּבָרַךְ כַּבִּיכּוּל בְּיָדִים מִמֶּשׁ כַּמּוּבָן בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ וְכַנְּזָכָר לְעִיל. כִּי אוֹר הַתְּגִלּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ מְרוֹמָם וְנִשְׁגָב מְאֹד, עַל-כֵּן אִי אֶפְשֶׁר לְקַבֵּל אֶפְלוֹ אוֹר הֶרְשִׁימוּ כִּי אִם עַל-יַדֵּי כָלִים רַבִּים וְכוּי כַּנְּזָכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְשַׁמֵּר אֶת הַזְּכָרוֹן מְאֹד, לְזָכֵר אוֹר הֶרְשִׁימוּ הַזֵּאת הֵיטֵב וְכַנְּזָכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְשַׁמְרוֹ וּלְקַשְׂרוֹ בְּבְחִינַת חוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם. בְּחִינַת שִׁמְנֵי כַחוֹתֶם עַל לֶבָבַת כַחוֹתֶם עַל זְרוּעָה כִּי עֲזָה כַמּוֹת אֶהְבָּה וְכוּי. הֵינּוּ שֶׁהָאֶהְבָּה וְהַהֲשִׁיבֵתוֹ לְהַכָּלֵל בְּאוֹר הָאֵין סוּף, הוּא חֶזֶק כָּל כֶּף עַד שֶׁיִּכּוֹלִין לְמוֹת וּלְהַסְתַּלֵּק עַל-יַדֵּי זֶה עַל-יַדֵּי רַבּוּי הָאוֹר וְכַנְּזָכָר לְעִיל. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְצַמְצֵם הָאוֹר בְּכַמָּה צְמֻצוּמִים וְכָלִים, וּלְקַשֵּׁר אוֹר הֶרְשִׁימוּ הַנְּזָכָר לְעִיל בְּשִׁנֵּי חוֹתְמוֹת בְּבְחִינַת חוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שְׁנֵי הַחוֹתְמוֹת שֶׁאָנוּ עוֹסְקִין לְתַקֵּן מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד הוֹשַׁעְנָא רַבָּא כַּנְּזָכָר. כִּי מִתְחַלָּה מִתְקַנְיִם חוֹתֶם אֶחָד בְּחִינַת

כחותם על לבך, הינו שמקשרין אור הרשימו בתוך לבו. כי כל זמן שאין ממשיכין הדעת שהוא אור הרשימו לתוך הלב, ואין נמשך הדעת כי אם במח, עדין אין יודעין ממנו יתברך כלל. כי עקר הדעת הוא כשנמשך הדעת לתוך הלב בבחינת וידעת היום והשבת אל לבבך וכו' כמבאר בדברי רבינו זכרנו לברכה כמה פעמים. וזה בחינת חותם הלב בחינת כחותם על לבך וכו'. אבל אף-על-פי שמקשרין אור הרשימו בלב עדין חוששין שלא יסתלק האור חס ושלוש לגדל עצם גדלת אורו. על-כן צריכין להמשיך עוד חותם על חותם בחינת כחותם על לבך כחותם על זרועך. שאנו מתקנים עוד חותם אחד על חותם הלב כנזכר לעיל. כי אנו ממשיכין אלקותו יתברך בידינו ממש, על-ידי נטילת הארבעה מינים בידיים. שזהו בחינת כחותם על זרועך. כדי לקשר היטב אור הרשימו הנזכר לעיל, כדי שלא נשכח אותו יתברך לעולם ועד:

אות כח

וזה בחינת הושענא רבא. כי אנו עוסקין בתקון זה כל ימי הסכות להמשיך אור הרשימו ולקבל משם השגת התורה ולתקן את התפלה וכו' על-ידי מצות ספה וארבעה מינים כנזכר לעיל. ובכל יום ויום משבעת ימי הסכות נמשך עלינו אור הרשימו הקדושה מאחד מהשבעה רועים. שעל-ידי זה נתתקן ונתגלה אותה המדה של אותו הצדיק שתקן על-ידי הבטול שלו וכו' כנזכר לעיל. דהינו ביום ראשון מדת החסד שהיא מדתו של אברהם. וכן ביום שני וביום שלישי וכו' כמו שאיתא בכפונות. עד אשר מגיעים ליום שביעי שהוא בבחינת דוד, ואז נשלם תקון התפלה שהיא בחינת דוד שזה עקר התקון. כי כל עסקנו הוא לתקן את התפלה לעשות אחד מכל התפלה כדי שנוכל לדבר תפלות ושירות ותשבחות הרבה. שזהו בחינת דוד שהוא נעים זמירות ישראל, שכל התפלות והשירות והתשבחות הכל נקראים על שם דוד. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכמבאר בסוף התורה הנזכרת לעיל על פסוק ויאמר בעז אל רות. שרות הוא בחינת הנפש שממנה יוצאין דבורי התפלה. והביא ראיה לזה ממה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה למה נקרא שמה רות שיצא ממנה דוד שרונה להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות. נמצא שדוד הוא בחינת תקון התפלה הנזכרת לעיל. כי דוד הוא הרועה השביעי, שאז בימיו נגמר התקון הנזכר לעיל, עד שזכה לבטול כזה עד שתקן את התפלה בבחינת הנזכר לעיל שהיה יכל לעשות אחד מכל התפלה, שעל-ידי זה יכולין לדבר הרבה תפלות ושירות ותשבחות כנזכר לעיל. ועל-כן היה דוד באמת מרבה בתפלות ושירות ותשבחות יותר מכלם ורונה להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות. כי זכה לתקון התפלה שעל-ידי זה יכולין לדבר הרבה

פְּנִיָּה לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת הוֹשַׁעְנָא רַבָּא שֶׁהוּא בְּחִינַת דָּוִד שְׁאֵז דִּיקָא נִגְמַר הַתְּקוּן. כִּי עֶקֶר הַתְּקוּן הוּא בְּחִינַת תְּקוּן הַתְּפִלָּה שְׁנִתְּתֵקוּן עַל-יְדֵי תְּקוּן הַבְּטוּל וְכוּי פְּנִיָּה לְעִיל, שְׁזָהוּ בְּחִינַת דָּוִד פְּנִיָּה לְעִיל. וְעַל-כֵּן אֵז בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּא נִגְמַר בְּחִינַת תְּקוּן הַחוּתָם בְּתוֹךְ חוּתָם, כִּי אֵז הוּא בְּחִינַת דָּוִד שֶׁעַל יְדוֹ נִגְמַר הַתְּקוּן פְּנִיָּה לְעִיל. וְעַל-כֵּן דָּוִד דִּיקָא זָכָה לְמִצָּא מְקוֹם הַבַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ. כִּי בְּבֵית-הַמְּקֻדָּשׁ שָׁם עֶקֶר תְּקוּן הַתְּפִלָּה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב כִּי בֵּיתִי בַּיִת תְּפִלָּה, כִּי כָל הַתְּפִלוֹת עוֹלָם דָּרָךְ שָׁם. כִּי שָׁם הוּא בֵּית קְדוּשָׁי קְדוּשִׁים שְׁשָׁם עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַבְּטוּל לְפָנָי וְלְפָנִים וְכוּי פְּנִיָּה לְעִיל. שְׁזָהוּ בְּחִינַת דָּוִד שְׁזָכָה לְתְּקוּן הַתְּפִלָּה בְּשְׁלֵמוֹת פְּנִיָּה לְעִיל:

וְעַל-כֵּן נְעוּרָיו בְּלִיל הוֹשַׁעְנָא רַבָּא. כִּי אֵז צְרִיכִין לְגַמַר הַתְּקוּן הַנִּזְכָּר לְעִיל, דְּהֵינּוּ לְהַמְשִׁיךְ וּלְקַשֵּׁר הַיֵּטֵב אֹר הָרְשִׁימוֹ בְּלִבְנוֹ וּבְיַדְנוֹ פְּנִיָּה לְעִיל. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְנַדֵּד שְׁנָה מְעִינִינוּ, כִּי אֹר הָרְשִׁימוֹ נִמְשָׁכֵת בְּבְחִינַת הַתְּעוּרָרוֹת הַשְּׁנָה, כְּמִבְּאֵר לְעִיל לְעֵנֵן שׁוֹפֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּעוּרָרוֹת הַשְּׁנָה שֶׁעַל יְדוֹ מִמְשִׁיכִין אֹר הָרְשִׁימוֹ וְכוּי פְּנִיָּה לְעִיל. וְעַכְשָׁו בְּשַׁעַת הַנִּגְמַר הַחוּתָם בְּתוֹךְ חוּתָם בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּא, צְרִיכִין לְנַדֵּד שְׁנָה לְגַמְרֵי כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אֹר הָרְשִׁימוֹ בְּשְׁלֵמוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּעוּרָרוֹת הַשְּׁנָה פְּנִיָּה לְעִיל. וְזֶהוּ מַה שְׁפָתוֹב בְּזֶהֱרַקְדוּשׁ בְּהוּא יוֹמָא וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיִּחַפֵּר אֶת בְּאֵרֵת הַמַּיִם וְכוּי. כִּי בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה עַל-יְדֵי הַבְּטוּל בְּרִצּוֹא וְשׁוֹב חוּפְרִין בְּאֵרֵת הַמַּיִם, דְּהֵינּוּ שְׁמִמְשִׁיכִין מִימֵי הַדַּעַת וְהַתּוֹרָה שְׁנִמְשָׁכֵת מֵאֹר הָרְשִׁימוֹ, שְׁזָהוּ בְּחִינַת שׁוֹפֵר בְּחִינַת קְבֵלַת הַתּוֹרָה פְּנִיָּה לְעִיל. אֲבָל אֵז עֵדִין לֹא נִתְּגַלָּה הַתּוֹרָה בְּפַעַל, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְתִקּוּן בְּפַעַם אֶחָד וְכִמְבֹאֵר לְעִיל בְּאֵרֵיכוֹת. וְעַכְשָׁו בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּא שֶׁהוּא גִמַר הַתְּקוּן, אֵז חוּזְרִין וְחוּפְרִין בְּאֵרֵת הַמַּיִם. כִּי אֵז נִמְשָׁכִין מִימֵי הַדַּעַת וְהַתּוֹרָה בְּפַעַל עַד שְׁזוֹכִין לְעִשׂוֹת שְׁמִחַת תּוֹרָה לְהַשְׁלִים וּלְהַתְּחִיל הַתּוֹרָה וּלְשַׁמַּח בְּשְׁמִחָתָהּ. כִּי אֵז אַחַר גִּמַר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי כָּל הַמְּצוּוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעִיל אֶשֶׁר בְּחֻדְשׁ הַקְּדוּשׁ הַזֶּה, זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת קְבֵלַת הַתּוֹרָה בְּשְׁלֵמוֹת בְּפַעַל מִמֶּשׁ שְׁזָה בְּחִינַת שְׁמִחַת תּוֹרָה וְכוּי לְעִיל:

אות כט

וְעַל-כֵּן עוֹסְקִין בְּלִיל הוֹשַׁעְנָא רַבָּא בְּסִפְרַ מְשִׁנָּה תּוֹרָה. כִּי מְשִׁנָּה תּוֹרָה הוּא בְּחִינַת מַה שְׁמִקְשָׁרִין אֹר הָרְשִׁימוֹ הַיֵּטֵב בְּבְחִינַת חוּתָם בְּתוֹךְ חוּתָם לְמַעַן לֹא נִשְׁכַּח אוֹתוֹ יִתְּבַרְךָ לְעוֹלָם. כִּי הַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת חוּתָם, כִּי עַל יְדֵי מְקַשָּׁרִין אֹר הָרְשִׁימוֹ בְּלִבְנוֹ הַיֵּטֵב. כִּי עֶקֶר הַיְדִיעָה מַה יִּתְּבַרְךָ הוּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁנִמְשָׁכֵת מֵאֹר הָרְשִׁימוֹ שְׁנִכְנָסֵת וְנִקְשָׁרֵת בְּלִבְ עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּי לְעִיל. אֲבָל גַּם הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ צְרִיכִין לְחַזֵּר הַיֵּטֵב שְׁלֹא לְשַׁכַּח אוֹתָהּ כְּדֵי שְׁלֹא נִשְׁכַּח אוֹתוֹ יִתְּבַרְךָ חַס וְשְׁלוֹם. וְזֶה בְּחִינַת גְּדֵל

האזְהִירָה שֶׁהִזְהִיר אֹתָנוּ מִשֶּׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם רַק הַשְּׁמֵר לָךְ וְשִׁמְר נִפְשְׁךָ
מֵאֵד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים וְכוּ' וּפֶן יִסּוּרוּ מִלְּבָבְךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם
לְבַנְיָךְ וְלְבַנֵּי בְנֵיךָ. וְזֶהוּ בְּחִינַת מְשִׁנָּה תּוֹרָה בְּחִינַת חוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם. כִּי
הַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת חוֹתֶם כִּי נִקְרָאת תּוֹרַת אֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת חוֹתֶם, כִּי
חוֹתְמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֱמֶת. וְעַל-כֵּן בְּתַחֲלַת הַתּוֹרָה נִרְשַׁם אֱמֶת,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים סוֹפֵי תְבוֹת אֱמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת חוֹתֶם.
וּמְשִׁנָּה תּוֹרָה הִיא בְּחִינַת חוֹתֶם עַל חוֹתֶם. שֶׁמְשִׁנָּה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם שֶׁנָּה
וְחִזַּר אֶת הַתּוֹרָה לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּדִי לְקַשֵּׁר חוֹתֶם הַתּוֹרָה בְּלֵב יִשְׂרָאֵל הַיֵּטֵב
בְּבְחִינַת חוֹתֶם עַל חוֹתֶם. וְעַל-כֵּן רַב דְּבָרֵי מְשִׁנָּה תּוֹרָה מִדְּבָרִים מְעַנֵּן זֶה.
מֵה שֶׁמְשִׁנָּה מִזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה וְכַמָּה אֲזָהָרוֹת עַל אֲזָהָרוֹת שִׁיזְכְּרוּ
הַיֵּטֵב אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' יִתְבָּרַךְ עִמָּהֶם אֶת כָּל הַגְּדוּלוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת אֲשֶׁר
רָאוּ עֵינֵיהֶם. כְּמִבְּאֵר בְּכָל סֵפֶר מְשִׁנָּה תּוֹרָה וּבִפְרָט בְּסוֹפוֹ שֶׁהוּא שִׁירַת
הַאֲזִינוּ. שֶׁכָּל דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת כְּדִי שֶׁלֹּא תִשְׁכַּח הַתּוֹרָה מִפִּי זְרַעְנוּ. כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב וְעַנְתָּה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנֵינוּ לְעַד כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זְרַעוּ. וְעַל-כֵּן
אוֹמְרִים בְּלֵיל הַוִּשְׁעָנָא רַבָּה מְשִׁנָּה תּוֹרָה, כִּי כָּל עַקֵּר הַוִּשְׁעָנָא רַבָּה הוּא
לְקַשֵּׁר אֹר הַרְשִׁימוֹ הַיֵּטֵב בְּלֵבְנוּ בְּבְחִינַת חוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם כְּדִי שֶׁלֹּא
נִשְׁכַּח אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מְשִׁנָּה תּוֹרָה כְּנִזְכָּר לְעִיל:

אות ל

וְזֶהוּ בְּחִינַת סֵפֶר תְּהִלִּים שְׁאוֹמְרִים אֵז. הֵינּוּ בְּחִינַת תְּקוּן הַתְּפִלָּה שְׁזוֹכִים
אֵז בְּגִמְר הַתְּקוּן בְּהוֹשְׁעָנָא רַבָּה כְּנִזְכָּר לְעִיל. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תְּהִלִּים שֶׁהוּא
כּוֹלֵל כָּל הַתְּפִלוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. כִּי אָנוּ זוֹכִין עַכְשָׁנוּ לומר שִׁירוֹת
וְתִשְׁבָּחוֹת הַרַבָּה שְׁכַלְס כְּלוּלִים בְּסֵפֶר תְּהִלִּים. כִּי אָנוּ זוֹכִין עַל-יְדֵי
הַתְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל לַעֲשׂוֹת אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִים
לְדַבֵּר תְּפִלוֹת הַרַבָּה שֶׁהֵם כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים שִׁיִּסַּד דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם
שֶׁרוּה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת הַרַבָּה שְׁכַלְס כְּלוּלִים בְּסֵפֶר
תְּהִלִּים. וְזֶה בְּחִינַת עֲשֶׂרָה הַלְלוּיָהּ שְׁמִסִּים בְּהֵם סֵפֶר תְּהִלִּים, שֶׁהֵם
הַלְלוּיָהּ בְּתַחֲלָה וּבְסוֹף. זֶה בְּחִינַת תְּקוּן הַתְּפִלָּה שֶׁכְּשֶׁעוֹמְדִין בְּתַבָּה
הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה עֲדִין עוֹמְדִין בְּתַבָּה הָרֵאשׁוֹנָה כְּנִזְכָּר לְעִיל. שֶׁזֶּהוּ
בְּחִינַת הַלְלוּיָהּ בְּתַחֲלָה, הַלְלוּיָהּ בְּסוֹף, כִּי הַכֹּל אֶחָד כְּנִזְכָּר לְעִיל. וְעַל-כֵּן
אוֹמְרִים אֵלּוּ הַעֲשֶׂרָה הַלְלוּיָהּ בְּכָל יוֹם בְּפִסּוּקֵי דְזִמְרָה קֹדֶם הַתְּפִלָּה, כִּי
עַקֵּר תְּקוּן הַתְּפִלָּה הוּא עַל-יְדֵי שֶׁעוֹשִׂין אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה שֶׁכְּשֶׁעוֹמְדִין
בְּסוֹף הַתְּבָה וְכוּ' שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַעֲשֶׂרָה הַלְלוּיָהּ. הַלְלוּיָהּ בְּתַחֲלָה הַלְלוּיָהּ
בְּסוֹף:

אות לא

וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׂמַחַת תּוֹרָה. כִּי עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה מֵהֶרְשִׁימוּ כְּנֻזָּכָר לְעִיל, הוּא עַל-יַדֵּי הַשְּׂמִיחָה שֶׁהוּא כָּלִי לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה כְּנֻזָּכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן אַחַר שְׂנַגְמָרוֹ כָּל הַתְּקוּנִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל בְּסוּף יְמֵי הַסְּכּוֹת בְּהוֹשָׁעֲנָא רַבָּא, אָז אָנוּ עוֹשִׂין שְׂמַחַת תּוֹרָה. כִּי זֶה עֵקֶר גְּמַר הַתְּקוּן שֶׁאָנוּ זוֹכִין לְהַמְּשִׁיךְ בְּחִינַת קַבְּלַת הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת, שֶׁעֵקֶר הַקַּבְּלָה הוּא עַל-יַדֵּי הַשְּׂמִיחָה כְּנֻזָּכָר לְעִיל. וְעַל-כֵּן אָז מְסִימִין הַתּוֹרָה וּמִתְחִילִין מִיָּד לְקַשֵּׁר וּלְחַבֵּר סוּפָה בְּרֵאשֵׁה, זֶהוּ בְּחִינַת הַנִּזְכָּר לְעִיל שֶׁל תְּקוּן הַתְּפִלָּה, שֶׁכְּשֶׁעוֹמְדִין בְּסוּף הַתְּבָה הָאֲחֵרוֹנָה עֲדִין עוֹמְדִין בְּתַחֲלַת הַתְּבָה הָרֵאשׁוֹנָה. כִּי כֵּלּוֹ אֶחָד כְּנֻזָּכָר לְעִיל. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַהִקְפּוֹת שֶׁעוֹשִׂין עִם הַסֵּפֶר תּוֹרָה. זֶה בְּחִינַת מְקִיפִים וְעִגּוּלִים, בְּחִינַת שְׂמַחַת הַמַּחּוּל שֶׁעֲתִיד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לַעֲשׂוֹת לְצַדִּיקִים לְעֲתִיד לְבוֹא. כִּי הַמַּחּוּל הוּא מָה שֶׁמְרַקְדִין בְּעִגּוּל. וְזֶה בְּחִינַת כֵּלּוֹ אֶחָד הַנִּזְכָּר לְעִיל, שֶׁהַסּוּף מְחַבֵּר בְּרֵאשׁ. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עִגּוּל כִּי בְּהַעֲגוּל אֵין נֶכֶר בּוֹ רֵאשׁ וְסוּף. וְזֶה עֵקֶר הַשְּׂמִיחָה שֶׁנִּתְגַּלָּה אֹר הָאֲחֵדוֹת, שֶׁעַל-יַדֵּי זֶה נִכְלָל וְנִתְחַבֵּר הַסּוּף בְּרֵאשׁ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עִגּוּל בְּחִינַת מַחּוּל הַנִּזְכָּר לְעִיל:

אות לב

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַעֲלַת נְסִיעַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְזֶה בְּחִינַת מָה שֶׁמְצִינּוּ כַּמָּה צַדִּיקִים וּכְשָׁרִים שֶׁנוֹסְעִים לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְחוֹזְרִים, וְלַפְעָמִים נוֹסְעִים וְחוֹזְרִים כַּמָּה פְּעָמִים כְּמוֹ שֶׁרְאִינוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ מִכַּמָּה צַדִּיקִים וּכְשָׁרִים. וְכֵן מְצִינּוּ בְּאֲבִינוּ הָרֵאשׁוֹן אֲבָרְהָם עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁהוּא הָרֵאשׁוֹן שֶׁגָּלָה קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְהִי יִתְבָּרַךְ אָמֵר לוֹ לֵךְ לֵךְ מֵאֶרֶץ וְכוּי אֶל הָאֶרֶץ וְכוּי, וְזֶה הִיָּה אֶחָד מֵהַנְּסִיוֹנוֹת שְׁלוֹ. וְתַכְף כְּשֶׁבָא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל סָבַב הִי יִתְבָּרַךְ שִׁיָּצָא מִמֶּנָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד אֲבָרָם מִצְרַיִמָּה וְכוּי. וְגַם הִיָּצִיָּה מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְחוּץ-לְאֶרֶץ הִיָּה נְסִיוֹן מֵהַנְּסִיוֹנוֹת שְׁלוֹ. כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֶׁם לְנִסּוֹתָיו אִם יִהְיֶה אַחַר דְּבָרָיו שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁאָמַר לוֹ לְלַכֵּת אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן וְעַכְשָׁיו מִשִּׂיאוֹ לְצֵאת מִמֶּנָּה. וּבְאֵמַת הוּא נְסִיוֹן גָּדוֹל, כִּי הוּא דָּבָר פֶּלֶא לְכַאוֹרָה מֵאַחַר שֶׁאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל קְדוּשָׁה וְנוֹרָאָה כָּל כָּף וְהִי יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ צִוָּה לְאֲבָרְהָם לְטַלְטֵל עֲצָמוֹ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלְדוֹתוֹ מִבֵּית אָבִיו לֵילֵךְ אֶל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְעַכְשָׁיו כְּשֶׁבָא לְשֵׁם הוּא מְסַבֵּב סְבוֹת שִׁיָּצָא מִשֵּׁם מִמְּקוֹם קְדוּשׁ וְנוֹרָא כְּזֶה. אֲבָל בְּאֵמַת עַל-פִּי הַנִּזְכָּר לְעִיל מְבַאֵר הַעֲנָן

היטב. כי באמת עקר תקוון כל העולמות וכל הנשמות הוא בארץ - ישראל דיקא, כי שם עקר התגלות אלקותו יתברך אשר זה עקר התקוון והתכלית להכיר אותו יתברך באמת. כי עקר ההסתכלות על התכלית שהוא בחינת בטול אל האור אין סוף הנזכר לעיל, הוא בארץ-ישראל דיקא, ששם הבית-המקדש וקדשי קדשים, ששם נקדת האבן שתיה ששם נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים ביום הכפורים, ששם עקר הבטול אל התכלית וכנזכר לעיל. אבל אי אפשר לבוא לארץ-ישראל ולזכות שם לבחינת בטול הנזכר לעיל, כי אם על-ידי שמתקנים מתחלה כלים כדי לקבל לשם אור הרשימו של הבטול, בבחינת רצוא ושוב, שמשם עקר השגת הדעת והתורה כנזכר לעיל. ואי אפשר לעשות ולתקן הכלים כי אם על-ידי קדשת ארץ-ישראל על-ידי אור הרשימו של הבטול וכנזכר לעיל. ומחמת זה קשה מאד לבוא לארץ-ישראל, כי זהו בחינת העבודה של ראש השנה הנזכרת לעיל, שעקר היגיעה הוא מחמת שזה תלוי בזה ואם כן מהיכן יתחילו וכמבאר לעיל באריכות. כי תקוון הכלים תלוי בקדשת ארץ-ישראל, ואי אפשר לבוא לקדשת ארץ-ישראל כי אם על-ידי כלים וכנזכר לעיל. ומזה נמשכין כל המניעות הגדולות והעצומות שיש על כל אדם קדם שבא לארץ-ישראל, וכל מי שגדול יותר המניעות שלו גדולים ביותר. עד שהצדיקים הגדולים יש להם מניעות עצומות בלי שעור שקשה לשברם. כי עקר קבוצ כל הנדחים שהם בחינת כל הניצוצות שנפלו ונתפזרו בין הקלפות, עקר תקונם וקבוצם הוא לארץ-ישראל. כמו שכתוב אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך והביאך ה' אלקיך אל הארץ וכו'. וכתוב והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים. ואי אפשר להצדיק לבא לארץ-ישראל כי אם על-ידי קבוצ נדחים. אבל אלו הניצוצות והנשמות הנדחים אי אפשר לקבצם כי אם על-ידי קדשת ארץ-ישראל. כי הניצוצות והנשמות הנדחים הם נמשכין משבירת כלים שאז נפלו ניצוצות קדושות בעמקי הקלפות. ואדם הראשון אם לא היה חוטא באכילת עץ הדעת טוב ורע והיה מתפלל תפלתו היה מתקן אותם. ועל-ידי חטאו, ובפרט שפגם אז בברית קדש גם-כן כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אדם הראשון משוה בערלתו היה, וכמובא בכתבי האר"י עין שם. על-ידי זה לא די שלא הגביה ותקן את הניצוצות הנפולין משבירת כלים, אף גם הפיל אותם יותר ויותר. וכן כל אחד על-ידי חטאיו שהוא גורם לפזר ולהפיל הניצוצות יותר רחמנא לצלן. והצדיקים האמתיים הגדולים במעלה עוסקים בכל דור ודור לתקן ולהעלות אלו הניצוצות והנשמות הנדחות, שזהו עקר יגיעתו וטרחתו העצומה של בעל השדה הנזכר לעיל, כדי לתקן הנשמות הנדחות להכניסם לתוך השדה הקדושה. אבל עקר תקונם על-ידי קדשת ארץ-ישראל, ששם עקר ההסתכלות על התכלית כנזכר לעיל. שזה עקר התקוון שמשמיד בעל השדה וכנזכר לעיל. אבל אי אפשר לבוא לארץ-ישראל עד שיעלה אלו הנדחים ויקבץ אותם לארץ-ישראל וכנזכר לעיל. כי באמת עקר תקוון הכלים כדי לקבל אור הבטול כדי להשיג אלקותו יתברך, הוא על-ידי העלאת הניצוצות הנדחים הנזכרים לעיל:

וכמוֹבֵן בְּכַתְבֵי הָאֲרִי"י ז"ל שֶׁתְּקוּן הַכְּלִים וְהַעוֹלָמוֹת מִחֻדָּשׁ הוּא עַל-יְדֵי שְׂמֵעֵלִין הַנִּיצוּצוֹת שֶׁנִּפְּלוּ מֵעַמְּקֵי הַקְּלָפוֹת וּמִמְשִׁיכֵין אֹרֶךְ רַב מִלְּמַעְלָה בְּחִינַת אֹרֶךְ מִ"ה הַחֻדָּשׁ. וְעַל-יְדֵי זֶה גּוֹרְמִים יְחוּד עֲלִיוֹן עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַעֲלָאת מִיַּיִן נוֹקְבִין. וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְּתַקְּנִים הַעוֹלָמוֹת וְהַכְּלִים וְכוּ'. וְעַקֵּר זֶה הַתְּקוּן הוּא בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כְּנֹזֶכֶר לְעִיל. אָבֵל אֵיךְ זֹכִיךְ לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵא בְּהָא תְּלִיא, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְהַעֲלוֹת אֱלוֹ הַנִּיצוּצוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂמֵמְשִׁיכֵין אֹרֶךְ רַב מִלְּמַעְלָה שְׂנַמְשֶׁךְ מִבְּחִינַת הַבְּטוּל וְהַהִסְתַּכְּלוֹת אֶל הַתְּכֵלִית כְּנֹזֶכֶר לְעִיל. שְׁזֵה זֹכִיךְ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל דִּיקָא כְּנֹזֶכֶר לְעִיל. וְלְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אֵי אֶפְשֶׁר לְבוֹא כִּי אִם עַל-יְדֵי תְּקוּן הַכְּלִים שְׂנַעֲשִׂין עַל-יְדֵי הַעֲלָאת אֱלוֹ הַנִּיצוּצוֹת וְכְנֹזֶכֶר לְעִיל. וְאִם כֹּן מֵהֵיכֵן הַהִתְחַלָּה. וְעַל-כֵּן מִתְּגַבְּרִין הַמְּנִיעוֹת מְאֹד קָדָם שְׂבָאִין לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. כִּי הַקְּלָפוֹת וְסִטְרֵין אֲחֲרָנִין הַנִּמְאָחִזִין מְאֹד בְּאֱלוֹ הַנִּיצוּצוֹת הַנִּפְּוֹלִין שֶׁהֵם בְּחִינַת הַנְּשָׁמוֹת הַנִּדְּחוֹת, הֵם מִתְּגַבְּרִין בְּמְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת נֶגֶד זֶה שְׂרוּצָה לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיא הַנְּשָׁמוֹת וְהַנִּיצוּצוֹת מֵהֵם. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְהַתְּגַבֵּר מְאֹד מְאֹד לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת הַעֲצוּמוֹת בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ. וְאִזִּי עַל-יְדֵי הַמִּסִּירַת נֶפֶשׁ שְׂמוּסֵר נֶפֶשׁוֹ בְּשִׁבִיל לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו אֵיזָה הָאֲרָה מִקְּדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְחוּץ-לְאֶרֶץ כְּדִי שְׂיִהְיֶה לוֹ כַּח לְשַׁבֵּר הַקְּלָפוֹת שְׂמֵהֵם הַמְּנִיעוֹת וְלְהַעֲלוֹת מִשָּׁם נִיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת, וְעַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ לוֹ כַּח לְבֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְהַתְּבַטֵּל שָׁם בְּתְּכֵלִית הַבְּטוּל, וְלְהַסְתַּכֵּל עַל הַתְּכֵלִית בְּרִצּוֹא וְשׁוּב, וְלִקְבֵּל מִשָּׁם הָאֲרוֹת וְהַשְּׂגוֹת הַתּוֹרָה נִפְּלָאוֹת וְנוֹרָאוֹת עַל-יְדֵי הַכְּלִים שְׁזֵכָה לְתַקֵּן עַל-יְדֵי הַעֲלָאת הַנִּיצוּצוֹת שְׁהַעֲלָה, עַל-יְדֵי שְׂבִירַת הַמְּנִיעוֹת עַל-יְדֵי גְּדֵל מִסִּירַת נֶפֶשׁוֹ בְּשִׁבִיל לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן עַל-פִּי רַב צְרִיכִין לְחַזֵּר מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּי מִחֻמַּת שְׁכָל זְמַן הַגְּלוּת כָּל זְמַן שְׁלֹא בָּא עֲדִין מְשִׁיחַ צְדִיקוֹ, עֲדִין אֵי אֶפְשֶׁר לְבָרֵךְ כָּל הַנִּיצוּצוֹת בְּשִׁלְמוֹת כִּידוּעַ בְּכַתְּבִים. וְהַצְּדִיק אֶף-עַל-פִּי שְׂבִירַת וְתַקֵּן וְהַעֲלָה נִיצוּצוֹת רַבּוֹת עַל-יְדֵי נְסִיעָתוֹ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי מִסִּירַת נֶפֶשׁוֹ הַעֲצוּם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין נִשְׂאָרוֹ הַרְּבֵה בְּחוּץ-לְאֶרֶץ שְׂצָרִיכִין לְהַעֲלוֹתָם וְלְבָרְרָם, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְבָרְרָם כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂיִהְיֶה תְּחִלָּה בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכְנֹזֶכֶר לְעִיל. עַל-כֵּן הוּא צְרִיךְ לְחַזֵּר מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְחוּץ-לְאֶרֶץ כְּדִי לְחַזֵּר וְלְבָרֵךְ וְלְהַעֲלוֹת וְלְתַקֵּן כָּל הַנִּיצוּצוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת הַנִּדְּחוּסִים וְהַנִּפְּוֹלִים. כִּי עֲתָה דִּיקָא הוּא יְכוּל לְתַקְּנָם וְלְהַעֲלוֹתָם עַל-יְדֵי אֹרֶךְ קְדֻשַׁת הַבְּטוּל שֶׁהוּא קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁזֵכָה לְקַבֵּל שָׁם. שְׁעַל-יְדֵי זֶה עַקֵּר תְּקוּנָם וְעֲלִיתָם וְכְנֹזֶכֶר לְעִיל. וְזֶהוּ בְּעֲצֻמוֹ בְּחִינַת רְצוּא וְשׁוּב. הֵינּוּ שְׁהַצְּדִיק הוֹלֵךְ בְּמִרוּצָה בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן וְשׁוּב שְׂשֵׁב מִשָּׁם. וְכָל זֶה בְּשִׁבִיל תְּקוּן הַעוֹלָמוֹת בְּשִׁבִיל הַעֲלָאת הַנִּיצוּצוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּפְּלוּ עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׂבִירַת כְּלִים שְׂגָרְמוֹ בְּחִטְאֵיהֶם רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וְזֶהוּ בְּחִינַת וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב כְּמִרְאֵה הַבְּזָק. כְּמִרְאֵה הַבְּזָק דִּיקָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלֵי חָרָס שְׂנִשְׁבְּרוּ. הֵינּוּ כְּפִי בְּחִינַת הַשְּׂבִירַת כְּלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מִרְאֵה הַבְּזָק, כְּמוֹ כֵּן צְרִיכִין לְחַזֵּר מִהַבְּטוּל כְּמָה פְּעָמִים בְּבְּחִינַת רְצוּא וְשׁוּב. שְׁזֵהוּ בְּחִינַת מָה שְׂחוּזָרִין מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׂשָׁם עַקֵּר הַבְּטוּל. וְזֶהוּ וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב כְּמִרְאֵה הַבְּזָק, שְׂצָרִיכִין לְקַבֵּל הַחִיּוֹת מֵאוֹר הַבְּטוּל בְּבְּחִינַת רְצוּא וְשׁוּב כְּמָה פְּעָמִים כְּמִרְאֵה הַבְּזָק, וּפְרַשׁ רַשִׁי כְּאוֹר הַיּוֹצֵא מִבֵּין הַחֲרָסִים שֶׁהוּא אֹרֶךְ

הַתְּנוּצוֹת הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁנִּפְּלוּ בְּבַחֲנֵי שְׂבִירַת כָּלִים כְּנִזְכָּר לְעִיל. הֵינּוּ כְּפִי מֵרְאָה הַבְּזֵק, הֵינּוּ כְּפִי הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁנִּפְּלוּ בְּבַחֲנֵי שְׂבִירַת כָּלִים. כִּי אִי אֶפְשֶׁר לְהַעֲלוֹת הַנִּיצוֹצוֹת בְּפַעַם אַחַת, עַל-כֵּן צָרִיכִין לַחְזֹר וְלַעֲלוֹת כְּמָה פְּעָמִים בְּבַחֲנֵי רְצוּא וְשׁוּב כְּדֵי לְתַקֵּן בְּכָל פַּעַם כָּלִים כְּדֵי לְהַעֲלוֹתָם בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה כְּסֻדֵּר. כִּי כָּל מָה שֶׁמַּעֲלִים נִיצוֹצוֹת יוֹתֵר מִתְקַנִּים כָּלִים יוֹתֵר. וְכָל מָה שֶׁמִּתְקַנִּים כָּלִים יוֹתֵר יְכוּלִים לְהַעֲלוֹת נִיצוֹצוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר. כִּי הָאֵל בְּהָאֵל תְּלִיא וְכִנְזָכָר לְעִיל:

אות לג

וּבְשִׁבִיל זֶה נִתְרַצָּה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּשְׁלִיחוֹת הַמְּרַגְלִים. וְזֶה הָיָה טְעוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁרְצוּ לְשַׁלַּח מְרַגְלִים לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי מִחֲמַת שִׁרְאוֹ שָׂאִי אֶפְשֶׁר לָבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל-יְדֵי קְבוּץ נְדָחִים שֶׁהֵם הַנִּיצוֹצוֹת הַנִּפְּלוּ, וְאִי אֶפְשֶׁר לְהַעֲלוֹתָם כִּי אִם עַל-יְדֵי קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְאִם כֵּן אֵיךְ אֶפְשֶׁר לָבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן נִתְחַכְּמוּ לְשַׁלַּח מְרַגְלִים שֶׁהָיוּ צְדִיקִים גְּדוֹלִים כְּדֵי שֶׁהֵם בְּקִדְשָׁתָם יִשְׁבְּרוּ הַמְּנִיעוֹת וְיָבוֹאוּ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְיִקְבְּלוּ שָׁם קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן יַחְזְרוּ מִשָּׁם מִיד. וּבַכַּח הַזֶּה יוּכְלוּ יִשְׂרָאֵל לְתַקֵּן כָּלִים לְהַעֲלוֹת שָׂאֵר הַנִּיצוֹצוֹת מֵאַחַר שֶׁכָּבַר יֵשׁ לָהֶם כַּח לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַמְּרַגְלִים שֶׁכָּבַר הָיוּ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְחָזְרוּ. וְעַל-יְדֵי זֶה יוּכְלוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לָבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּנִקְלָה וּבְאַמַּת הוּא לְכַאוֹרָה עֲצָה נִפְלְאָה. אֲבָל אַז הַתְּגַבְּרָה הַסְּטָרָא אַחֲרָא בְּהַתְּגַבְּרוֹת גְּדוֹל מְאֹד, מֵאַחַר שֶׁרָאָתָה שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל רוֹצִים כָּלָם לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּזֶה הָיוּ מַעֲלִים כָּל הַנִּיצוֹצוֹת וְהָיוּ מְכַנְיְעִים הַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא אַחֲרָא לְגַמְרִי. עַל-כֵּן הַתְּגַבְּרָה בְּהַתְּגַבְּרוֹת גְּדוֹל עַל הַמְּרַגְלִים עַד שֶׁנִּסְתָּו אַחֲרֵיהֶם לְהוֹצִיא דָּבָה עַל הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה. וְעַל-יְדֵי זֶה גָּרְמוּ מָה שֶׁגָּרְמוּ, שֶׁגָּרְמוּ בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת חֲרַבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכָל הַגְּלוּיוֹת. כִּי בְּאַמַּת יִשְׂרָאֵל טְעוּ בְּזֶה, כִּי אִם אֵין לָהֶם בְּעַצְמָם כַּח לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת לָבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם שְׂשִׁים רַבּוֹא נְשָׁמוֹת קְדוּשׁוֹת, אֵיךְ יִהְיֶה כַּח לְשָׁנִים עֶשֶׂר מְרַגְלִים לְשַׁבֵּר תִּקְוַת הַסְּטָרָא אַחֲרָא. אַדְרָבָּא הָיוּ צָרִיכִים לְמַסֵּר נַפְשָׁם כָּלָם לִילָד לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּלִי שׁוּם מְרַגְלִים רַק בְּמַסִּירַת נַפְשׁ מִמֶּשׁ. וְאַז עַל-יְדֵי מַסִּירַת נַפְשָׁם בְּוִדְאֵי הָיוּ מְשַׁבְּרִים כָּל הַמְּנִיעוֹת וְכִנְזָכָר לְעִיל, וְהָיוּ בָּאִים לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. וּמִחֲמַת פָּגַם שְׁלָהֶם גָּרְמוּ שֶׁגַם עָלָיו הַשָּׁלוֹם לָפִי עֲצָם גְּדֻלָּתוֹ וּמַעֲלָתוֹ הַנּוֹרָאָה אִם הָיָה בָּא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הָיָה מַעֲלָה כָּל הַנִּיצוֹצוֹת וְכָל הַנְּשָׁמוֹת וְהָיָה מִתְקַן כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּבְלִי זֶה לֹא הָיָה יְכוּל לְכַנֵּס. אֲבָל מִחֲמַת חֲטָא הַמְּרַגְלִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִגְזַר עַל כָּל הַדּוֹר לְבָלִי לְכַנֵּס לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי זֶה לֹא הָיָה כַּח לְמַשֵּׁה לְהַעֲלוֹת כָּל

הניצוצות והנשמות. על-כן נתגלגל הדבר שפגם במי מריבה, שזה בחינת הפגם שפגם בהמשכת התורה שממשיכין מאור הרשימו של הבטול, שלא המשיך מימי הדעת והתורה משם פראוי לפי מדרגתו העצומה באפן שנוכל לבוא לארץ-ישראל. ועל-ידי זה לא היה יכל לבוא לארץ-ישראל. כי משה לא היה יכל לבוא על מנת לחזר משם לפי עצם קדשתו העצומה, שאם היה בא לשם לארץ-ישראל והיה נכלל ונתבטל שם במקום שהיה נכלל ונתבטל והיה מתקן מה שהיה מתקן, לא היה יכל עוד לחזר משם לחוץ-לארץ. ואם היה נשאר שם משה רבנו היה בהכרח שיעלה לשם כל הניצוצות הנפולין שבעולם, שמהם נעשים הפלים לקבל אור הבטול בארץ-ישראל, ואז עדין לא היה הזמן לזה. על-כן גזר עליו ה' יתברך שלא יכנס לארץ-ישראל. רק יראה אותה מרחוק. ועל-ידי הראיה בעצמה ימשיך קדשת ארץ-ישראל לחוץ-לארץ כדי שיהיה פח לישראל בכל דור ודור לברר ניצוצות ולקבץ נדחים ולבוא לארץ-ישראל. ועל-כן מסבב ה' יתברך שבכל דור ודור הולכים בני ישראל לארץ-ישראל וחוזרים. כי עכשו קדם ביאת משיח אי אפשר לברר הניצוצות, כי אם על-ידי בחינת זאת שהולכים לארץ-ישראל וחוזרים כדי לברר הניצוצות הנשארים שאי אפשר לבררם כי אם על-ידי שהולכין תחלה לארץ-ישראל וחוזרין משם וכנזכר לעיל. וזה נעשה בכל דור ודור על-ידי הצדיקים האמתיים ואנשיהם עד שיבוא משיח צדקנו ויגמר הברור בשלמות. ואז נשוב לארצנו כלנו ונשב שם לעולם. כי אז באמת יגמר הברור של כל הניצוצות. ויקים בשלמות אם יהיה נדחף וכו' והביא ה' אלקיך אל הארץ וכו' במהרה בימינו

אמן:

אות לד

וזהו בחינת כל הגליות של כלל ישראל. שכבר היינו בארץ-ישראל כמה פעמים וחזרנו משם בעת הגליות. וכל זה הוא בחינת הנזכר לעיל. כי מחמת שהניצוצות נפלו בעמקי הקלפות צריכים לבררם בתחבולות רבות. ועקר הוא ההתחלה, כי כל התחלות קשות. וזה מחמת בחינה הנזכר לעיל, מחמת שזה תלוי בזה ואין יודעין מהיכן ההתחלה. כי אי אפשר לבררם כי אם על-ידי ארץ-ישראל, ואי אפשר לבוא לארץ-ישראל כי אם על-ידי שמבררים אותם וכנזכר לעיל. וכן הוא בכל ההתחלות שצריכין להתחיל לשוב לה' יתברך. שאי אפשר להתעורר בתשובה כי אם על-ידי שיתנוצץ לו אור ה' יתברך כדי שיתעורר לשוב. ואי אפשר להזריח לו מאורו יתברך כי אם כשישוב בתשובה, כי כל זר לא יאכל קדש. ואם כן מהיכן ההתחלה. ולפעמים כשה' יתברך מרחם עליו ומזריח לו אורו יתברך לתוך עמק חשכות שלו ונפילתו הגדולה כדי לעוררו בתשובה, הוא

אינו יכול לקבל האור הזה. כי לפי עצם שבירתו לשברי שברים על-ידי מעשיו הרעים הכל הוא אצלו בחינת רבוי אור. ועל-כן באמת מזדמן על-פי רב שמתעורר האדם בתשובה איזה זמן ואחר כך נופל מזה. וכן יזדמן כמה פעמים. וזהו בחינת כל הגליות בכלליות ישראל, שפשבאו לארץ-ישראל נפלו יותר מחמת שלא נזקרו להתקדש ביותר כראוי לפי קדשת ארץ-ישראל. כי בהיכל המלך בודאי צריכים לזהר להיות בנקיות ובטהרה יותר ויותר. ומחמת שלא נזקרו בזה, על-כן היה אצלם שם הכל בבחינת רבוי אור. שעל-ידי זה עקר שבירת כלים שממשם התגברות הסטרא אחרא. על-כן חטאו שם יותר, עד אשר מפני חטאינו גלינו מארצנו זה כמה פעמים. אבל אף-על-פי-כן ימין ה' רוממה. ואתה מרום לעולם ה' ופרש רש"י לעולם ידך על העליונה. כי אף-על-פי-כן בכל הגלות הראשונות שהיו ישראל בארץ-ישראל תקנו בכל פעם תקונים הרבה, ונשארו רשימות הרבה כדי שיהיה כח לתקן כלים לקבל אור השגת אלקותו. כי אף-על-פי שאחר כך פשחטאו נתקלקלו יותר כל התקונים שתקנו קדם, אף-על-פי-כן נשאר מהם רשימות הרבה, אשר בכח הזה אנו חיים בגלות ויש לנו כח לקבל איזה התנוצצות מידיעת אלקותו יתברך ואמונתו הקדושה. וכמו כן הוא בכל אדם ובכל זמן. שאף-על-פי שמתחיל פעמים הרבה אין מספר בעבודת ה' יתברך ונופל בכל פעם, אפלו אם נפילתו גדולה מאד רחמנא לצלן אפלו מי שנופל חס ושלום לעברות ממש רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן כל מה שהתחיל איזה התחלה בכל פעם אינו נאבד לעולם, כי אף-על-פי שבשעת הנפילה נתקלקל הכל אף-על-פי-כן נשאר תמיד רשימה מכל עבודה ועבודה ומכל התחלה והתחלה. ואלו הרשימות הם תקונים נפלאים והם נצרכים ומכרחים מאד אל בנין הקדשה שצריכין להקים. כי אנחנו צריכין עכשו שיבוא משיח צדקנו שיהיה גאלה שלמה שאין אחריה גלות. וצריכין להקים בנין הקדשה בנין שלם בדרך נפלא שלא יהרס לעולם. וצריכין לאסוף כל נדחי ישראל ולקבצם יחד בקדשה שנית. ולא ישאר שום ניצוץ ונשמה נדח בחוץ, כי הוא יתברך ברחמיו חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח. על-כן צריכין לבנין זה כלים רבים לאין מספר. וצריכין להם כלי אמנות הרבה בלי שעור:

וכמו ששמעתי פעם אחת מפי רבנו הקדוש זכרוננו לברכה שאמר בזה הלשון אני יכול לעשות כלים נפלאים אבל החסרון שאני צריך לעשות גם את הכלי אמנות שקורין (גיציג) על-כן עכשו בדורות הללו בעקבא דמשיחא שהסטרא אחרא התפשטה והתגברה מאד מאד לארפה ולרחפה מחמת שהיא רואה שעוד מעט מעט יבוא משיח ויוציא בלעה מפיה. על-כן כל מה שאחד מישראל עושה לפעמים איזה דבר שבקדשה הן למוד התורה או תפלה או צדקה וגמילות חסדים או שארי איזה מצוות. הכל הוא יקר מאד מאד בעיני ה' יתברך. והוא נצרך מאד מאד לבעל השדה העוסק בתקוני השדה, שהוא תקון כל הנשמות וכל העולמות. כי כל דבר שבקדשה גדול או קטן הכל נצרך לו מאד לבנין הקדשה שהוא עוסק לבנות. ועל-כן אף-על-פי שזה האדם שעשה הדבר שבקדשה או עסק כבר קצת בעבודת ה' ימים או שנים נפל אחר כך. אפלו אם נפילתו גדולה מאד

רחמנא לצלן, ואפלו אם חזר ונתעורר לעבודת ה' יתברך וחזר ונפל וכן היה כמה פעמים אין מספר, אפלו אם יהיה איך שיהיה, אף-על-פי-כן תדע ותאמין באמונה שלמה שאין שום דבור ולא שום עבודה קלה נאבד לעולם. ואפלו התעוררות בעלמא ומחשבה טובה אינו נאבד לעולם. וכמו שאיתא בזהר הקדוש לית רעותא טבא דאתאבד וכו'. כי תכף כשנתעורר באיזה התעוררות בעלמא מכל שכן כשעושה איזה עבדא דקדשה, תכף חוטרף אותו הצדיק האמת שבכל דור העוסק בתקון השדה, הוא חוטרף אותו ומכניס אותו למקום שמכניס לצרף הבנין הנפלא והנורא שהוא עוסק לבנות להכניס לשם כל הנדחים שבעולם ולא ישאר אחד מהם בחוץ. וכמובן מדברי רבנו זכרוננו לברכה בהתורה תקעו-ג (בלקוטי תניינא סימן ח) בענין רבוי הבתים הנפלאים שנתוספין בלי שעור כשנתוסף שכן אחד לדבר שבקדשה. עין שם על פסוק ובל יאמר שכן חליתי וכו'. מובן ומבאר שם שפשיש למשל עשרים אנשים עוסקים בתפלה כשבא ונתוסף להם עוד אחד, אזי נתרבין הבתים של התפלה בלי שעור, כי כשנתוסף אות אחד על צרוף של עשרים אותיות אזי נצטרפין כל האותיות אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב וכו' עין שם. ורבנו זכרוננו לברכה דקדק וקרא הנתוסף בשם שכן, וכמרמז בפסוק ובל יאמר שכן חליתי, 'שכן' דיקא. כמו מי שדר בשכנות אצל איזה בעל הבית שהוא רק לפי שעה, ואחר כך במשך הזמן יוצא משם. כמו כן כשנתוסף אדם אל הקדשה, אף-על-פי שהוא בבחינת שכנות שאינו נקבע עמהם בקביעות, אף-על-פי-כן על-ידי שכן בעלמא לדבר שבקדשה שהוא רק לפי שעה, נתוספין גם-כן הבתים של התפלה בלי שעור וערף ומספר וכו' כמבאר שם. ונעשה על ידו שעשועים גדולים למעלה בלי שעור אף-על-פי שאחר כך נתרחק כמו השכן :

וכן רואין בחוש למשל פשיש תשעה אנשים וצריכין לומר דבר שבקדשה קדיש או קדשה אפלו אם כלם צדיקים גדולים אינם יכולים לומר הקדשה בתשעה, וכשבא אצלם אחד אפלו הפחות שבפחותים מן השוק לפי שעה ומצרפים אותו למנין אף-על-פי שתכף ומיד חוזר אל השוק, אף-על-פי-כן כמה שעשועים גרם לה' יתברך, כי כל הקדשה נגמר על ידו ואפלו אם היה שם מנין בלעדו, ואפלו אם היו שם כמה מנינים, אף-על-פי-כן כל מה שנתוסף נפש אחת מישראל נתוסף קדשתו וכבודו יתברך יותר ויותר, כי ברב עם הדרת מלך, על-כן תכף כשנצטרף עמהם עוד אחד נתרבה הקדשה יותר ויותר. אדרבה כל מה שמתחברין יותר אנשים בקדשה כשנתוסף עליהם עוד אחד נעשה על ידו תקונים ובנינים נפלאים הרבה הרבה יותר ויותר אלפי אלפים ורבי רבבות בלי שעור. כמובן היטב בהתורה תקעו הנזכר לעיל בענין שלש אבנים בונות ששה בתים וכו'. חמש, מאה ועשרים שש, שבע מאות עשרים כו' וכו' מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב. עין שם והבו היטב :

נמצא שכל מה שהאדם עושה איזה עבדא בעלמא בעבודתו יתברך, אף-על-פי שאחר כך עושה מה שעושה חס ושלום, אף-על-פי-כן זאת העבדא אינה נאבדת לעולם וכבר נצטרפה אל הבנין הנפלא, וגרמה תקון גדול

לְבַנְנוּ הַקְדָּשָׁה, וְנִתְרַבָּה כַּמָּה אֲלָפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת בְּתַיִם עַל יְדֵהּ וְכַנּוֹכָר
לְעִיל. וְאִם יִחְזַק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל פֶּעַם כָּל יְמֵי חַיָּיו לְהִתְחִיל בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ
אֲפֹלוֹ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מֵה שְׂיַעֲבֹר, אֲזִי סוֹף כָּל סוֹף יִתְקַבְּצוּ כָּל אֵלוֹ הַתְּקוּנִים
שְׁגָרָם בְּכָל עֲבוּדָה וּבְכָל הַתְּחִלָּה, וְכֻלָּם יִתְקַבְּצוּ לְעִזְרָתוֹ לְחִזְקוֹ וּלְאֲמִצּוֹ
לְשׁוֹב לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת. וְאִם רֵאשִׁיתוֹ מִצָּעַר אַחֲרֵיתוֹ יִשְׁגָּא מְאֹד, וְאִז
יִרְאֶה מֵה שֶׁפָּעַל עַל-יָדָי כָּל עֲבֹדָה שֶׁבְּקִדְשָׁה שְׂאִין שׁוֹם דָּבָר נֶאֱבָד לְעוֹלָם.
וְכֵן הוּא בְּכֻלְלִיּוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּל הַתְּקוּנִים שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל-יָדָי הַגְּאֻלוֹת
הָרֵאשׁוֹנוֹת אֶף-עַל-פִּי שְׂאֵחַר כֶּךָ נִתְקַלְקְלוּ בְּחֻטְאֵינוּ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן נִשְׂאָרוֹ
מֵהֶם רְשִׁימוֹת נִפְלְאוֹת. וּמִשִּׁיחַ צְדָקָנוּ מִשְׁתַּמֵּשׁ עִמָּהֶם לְצַרְךָ הַבְּנִין
הָאֲחֵרוֹן שְׁעוֹסֵק לְבָנוֹת שֶׁכֻּלָּם מִכְרָחִים לוֹ. וְכִשְׂיִגְמַר בְּנֵינוּ וְיִבֹא וְיִגְאֻלְנוּ
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אִז יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לְבָנוּ מִגְדֹּל הַתְּקוּנִים שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל-יָדָי
כָּל גְּאֻלָּה וְגְאֻלָּה וְעַל-יָדָי כָּל עֲבוּדָה וְעֲבוּדָה בְּכֻלְלִיּוֹת וּבְפִרְטִיּוֹת. כְּמוֹ
שֶׁפָּתוּב זְכַרְתִּי לְךָ חֹסֵד נְעוּרֶיךָ אֶהְבֵּת כְּלוּלְתֶיךָ לְכַתֵּב אַחֲרֵי בְּמִדְבַר וְכוּ'.
וְכַתִּיב תְּבוֹאֵי תְּשׁוּרֵי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעוֹנוֹת אֲרִיּוֹת
מִהַרְרֵי נִמְרִים. שֶׁפְּרוּשׁוֹ שֶׁבְּסוֹף יִזְכָּר לָנוּ ה' יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל הַחֹסְדִים
וְהַזְּכִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ לָנוּ מִן הַהִתְחִלָּה שֶׁהִלְכְּנוּ אַחֲרָיו בְּמִדְבַר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה.
וְעִבְרָנוּ בְּמְעוֹנוֹת אֲרִיּוֹת בְּהַרְרֵי נִמְרִים וְכוּ'. נִמְצָא שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׂאֵחַר כֶּךָ
עָשׂוֹ יִשְׂרָאֵל מֵה שֶׁעָשׂוֹ, עַד שֶׁנִּחְרַב הַבַּיִת-הַמְּקֹדֵשׁ בְּעוֹנוֹתֵיהֶם וְגָלוּ
מֵאֲרָצָם. וְלֹא הוֹעִיל לָהֶם כָּל הַזְּכִיּוֹת הָאֵלֶּה, מֵאַחַר שֶׁמִּרְחַקָם כָּל כֶּךָ
בְּגֻלְיוֹת כְּאֵלֶּה בְּצָרוֹת כְּאֵלֶּה שֶׁעִבְרוּ עַל יִשְׂרָאֵל בְּלִי שְׁעוֹר רַחֲמָנָא לְצַלָּן.
וְכְמוֹ שֶׁפָּתוּב לְמָה תֹּאמַר יַעֲקֹב וְכוּ' נִסְתַּרְהָ דַּרְכֵי מֵה' וּמֵאֲלֹקֵי מִשְׁפָּטֵי
יַעֲבֹר. וְכַתִּיב אֶף זָנַחַת וְתִכְלִימְנוּ וְכוּ'. וְכַתִּיב וְתֹאמַר צִיּוֹן עֲזָבֵנִי ה' וְאֲדַנִּי
שֶׁכַּחֲנִי. אֲבָל בְּאֵמֶת אֵינוֹ כֵּן, וְכְמוֹ שֶׁמְסִיִּם הַפְּסוּק הַתְּשַׁבַּח אִשָּׁה עוֹלָה וְכוּ'
גַּם אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה וְאֲנֹכִי לֹא אֲשַׁכַּחְךָ. הֵינּוּ שְׁסוּף כָּל סוֹף נָשׁוּב לֵה' יִתְבָּרַךְ
בְּאֵמֶת, וְכָל הַמַּעֲשִׂים רְעִים שֶׁלָּנוּ יִשְׁכַּח ה' יִתְבָּרַךְ. אֲבָל כָּל הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים
כָּל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה טוֹבָה לֹא יִשְׁכַּח ה' יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת גַּם אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה
וְאֲנֹכִי לֹא אֲשַׁכַּחְךָ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה שֶׁמַּעֲשֶׂה הַעֲגָל שֶׁאֲמָרוּ
אֵלֶּה אֲלֹקֵיךָ וְכוּ' יִשְׁכַּח ה' יִתְבָּרַךְ. אֲבָל זְכוֹת קְבֻלַּת הַתּוֹרָה שֶׁקִּבְּלוּ
אֲלֵקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עֲלֵיהֶם בְּחִינַת 'אֲנֹכִי ה' אֲלֹקֶיךָ' זֶה לֹא יִשְׁכַּח ה' יִתְבָּרַךְ
לְעוֹלָם. וְכֵן הוּא בְּפִרְטִיּוֹת בְּכָל אֲדָם וּבְכָל זְמַן, שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׁעוֹבֵר עָלָיו
מֵה שְׁעוֹבֵר, וְנִדְמָה לוֹ כְּאֵלוֹ אֵין מוֹעִיל כָּלֵל חֵס וְשְׁלוֹם מֵה שֶׁהִתְחִיל
לַפְּעָמִים מְעַט בְּעֲבוּדַת ה', מֵאַחַר שֶׁרֹאָה שֶׁרְחוּק כָּל כֶּךָ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
בְּסוֹף יִרְאֶה מֵה שֶׁפָּעַל בְּתַחֲלָה, בְּבַחֲיִנַת תְּבוֹאֵי תְּשׁוּרֵי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה כְּנֹזֵכָר
לְעִיל. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק תְּמִיד כָּל יְמֵי חַיָּיו לְהִתְחִיל בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ.
כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדַנִּי. וְלִית רְעוּתָא טְבָא דְאֲתֵאָבֵד. וְכְמוֹ שֶׁאֲמַר רַבֵּנוּ
זְכוֹרָנוּ לְבִרְכָה עַל פְּסוּק בְּשׂוֹא גָלוּ אֶתְהָ תְּשַׁבַּחַם, שֶׁכָּל מֵה שֶׁהָאָדָם מְנַשֵּׂא
עֲצָמוֹ בְּכָל פֶּעַם לֵה' יִתְבָּרַךְ אֶף-עַל-פִּי שְׂאֵינוֹ עוֹלָה בְּיָדוֹ חֵס וְשְׁלוֹם
לְהִתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ כִּי נוֹפֵל אַחַר כֶּךָ רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן זֶה
בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא מִתְחַזֵּק וּמִגְבִּיָּה וּמְנַשֵּׂא עֲצָמוֹ בְּכָל פֶּעַם לֵה' יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ
שְׁבַחָא דִּילֵיהּ וְיִקְרָא דִּילֵיהּ:

ה' יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה בְּעִזְרָנוּ לְהִתְחַזֵּק תְּמִיד עַד שֶׁנִּזְכָּה לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת
בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה. אָמֵן כֵּן יִהִי רְצוֹן:

אות לה

וְזֶה בְּחִינַת וַיִּפְגַּע בְּמִקּוֹם וַיִּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וְכוּי וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה שֶׁתִּקַּן תְּפִלַּת עֲרֵבִית. וְזֶהוּ וַיִּקַּח מֵאֲבִי הַמִּקּוֹם וַיִּשֶׁם מְרֵאֲשֵׁתוֹ וְכוּי. כִּי מִבְּאֵר לְעֵיל שֶׁתְּפִלַּת עֲרֵבִית הוּא בְּחִינַת הַבְּטוּל אֶל הַתְּכֵלִית שֶׁמִּבְּטָלִין עֲצָמָן בְּלִילָה מְחַמֶּת תִּקְוָה הַדִּין שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲשֻׁכַת לִילָה כְּנִזְכָּר לְעֵיל. וּמִבְּאֵר שָׁם שֶׁעֵקֶר תִּקְוֹן הַתְּפִלָּה הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת זֹאת. כִּי עַל-יְדֵי זֶה עוֹשִׂין אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה. כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֵין זֹכִין לְהִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכֵלִית אֵין הַתְּפִלָּה בְּשִׁלְמוֹת, וְאִזִּי כָּל אֹת וְדַבּוּר שֶׁמוֹצִיאֵין בְּתְפִלָּה אֵינוֹ מְנִיחַ אֶת הָאָדָם לְדַבֵּר שְׂאֵר אֹתוֹת וְדַבּוּרִים. כִּי הַדַּבּוּר וְהָאוֹת תּוֹפֵס אֶת הָאָדָם בְּחִזְקָה וּמְחַבֵּק וּמְגַפֵּף אוֹתוֹ וְאֵינוֹ מְנִיחַ אוֹתוֹ לִילָד לְהֵלֵךְ יוֹתֵר לְדַבֵּר עוֹד דַּבּוּרִים וְכוּי כְּנִזְכָּר לְעֵיל. וְזֶהוּ וַיִּקַּח מֵאֲבִי הַמִּקּוֹם וַיִּשֶׁם מְרֵאֲשֵׁתוֹ וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה שֶׁהִתְחִילוּ הָאֲבָנִים מְרִיבוֹת זֹעֵם זֹעֵם זֹאת אוֹמְרַת עָלַי וְנִיחַ צְדִיק אֶת רֵאשׁוֹ וְכוּי, מִיָּד עֲשָׂאן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָבִן אֶחָד. כִּי הָאֲבָנִים הֵם אֹתוֹת כִּידוּעַ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּסֵפֶר יְצִירָה שֶׁתֵּי אֲבָנִים בּוֹנוֹת שֶׁתֵּי בְּתִים, שֶׁלֶשׁ אֲבָנִים וְכוּי. הֵינּוּ שֶׁקֹּדֶם שֶׁזֹּכִין אֶל הַבְּטוּל אֶל הַתְּכֵלִית שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלַּת עֲרֵבִית שֶׁתִּקַּן יַעֲקֹב אֲבִינוֹ אַז, אִזִּי הָאוֹתוֹת וְהַדַּבּוּרִים אֵינָם מְנִיחִים אֶת הָאָדָם לִילָד מֵהֵם לְדַבֵּר עוֹד וְכָל אַחַת אוֹמְרַת שִׁישְׂאֵר הָאָדָם אֲצֻלָּם כְּנִזְכָּר לְעֵיל. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁהֵיוּ הָאֲבָנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאוֹתוֹת מְרִיבוֹת זֹעֵם זֹעֵם זֹאת אוֹמְרַת עָלַי וְנִיחַ צְדִיק אֶת רֵאשׁוֹ. שֶׁכָּל אֹת וְאוֹת חֲפִצָּה שֶׁהַצְּדִיק יִכְנִס כָּל רֵאשׁוֹ וּמְחַשְׁבֵּתוֹ בְּתוֹכָהּ לְבַד, וְיִהְיֶה נִשְׂאֵר שָׁם וְלֹא יִלָּד לְהֵלֵךְ לִשְׂאֵר הָאוֹתוֹת, וְכֵן כָּל אֹת וְאוֹת. אֲבָל בְּזָכוֹת וְכַח יַעֲקֹב אֲבִינוֹ שֶׁזָּכָה אַז לְהִתְבַּטֵּל אֶל הַתְּכֵלִית וּלְתִקּוֹן תְּפִלַּת עֲרֵבִית, עַל-יְדֵי זֶה עֲשָׂה ה' יִתְבָּרַךְ נֵס, וְעֲשָׂה מִכָּל הָאֲבָנִים אָבִן אַחַת, הֵינּוּ שֶׁמִּכָּל הָאוֹתוֹת נַעֲשֶׂה אוֹת אַחַת, הֵינּוּ כְּנִזְכָּר לְעֵיל שֶׁכְּשֶׁזֹּכִין לְבְטוּל אֶל הַתְּכֵלִית, אִזִּי נַעֲשֶׂה אֶחָד מִכָּל דַּבּוּרֵי הַתְּפִלָּה שֶׁאֲפִלוּ כְּשֶׁעוֹמֵד בְּאוֹת הָאֲחֵרוֹן שֶׁל הַתְּפִלָּה עֲדִין הוּא בְּאוֹת הָרֵאשׁוֹן כִּי כְּלוֹ אֶחָד. וְזֶהוּ בְּחִינַת שֶׁנַּעֲשֶׂה מִכָּל הָאֲבָנִים שֶׁהֵם הָאוֹתוֹת אָבִן אֶחָד הֵינּוּ אוֹת אַחַת כִּי כְּלוֹ אֶחָד. שֶׁזֶהוּ עֵקֶר תִּקְוֹן הַתְּפִלָּה שֶׁזֹּכִין עַל-יְדֵי הַבְּטוּל שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלַּת עֲרֵבִית שֶׁתִּקַּן יַעֲקֹב אֲבִינוֹ אַז כְּשֶׁפָּגַע בְּמִקּוֹם הַהוּא וְכִנְזָכָר לְעֵיל. וְכָל זֶה הִיָּה בְּמִקּוֹם הָאָבִן שֶׁתִּהְיֶה שֶׁשָׁם נִכְנָס הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לְפָנָיו וּלְפָנָיו בְּיוֹם הַכְּפוּרִים שֶׁשָׁם עֵקֶר הַבְּטוּל וְכִנְזָכָר לְעֵיל. נִמְצָא שֶׁתְּפִלַּת עֲרֵבִית הִיא בְּחִינַת בְּטוּל אֶל הַתְּכֵלִית בְּסִתְיָמוֹ דְּעֵינָיו וְכוּי כְּנִזְכָּר לְעֵיל:

אות לו

וְזֶהוּ בְּחִינַת הַשָּׁנָה שֶׁל לַיְלָה. כִּי הַשָּׁנָה הַיָּמָּה בְּחִינַת בְּטוּל שְׁסוּתֵימִין הָעֵינִים וְנִכְלָלִין בְּהַתְּכַלִּית שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲלָמָא דְאֵתִי וְכַמּוּבָא בְּהַתּוֹרָה וַיְהִי מִקֶּץ זְכָרוֹן (בְּסִימָן נד) עַיִן שָׁם. אֲבָל צָרִיכִין לָזֶה זְכִיָּה שְׂיִזְכָּה הָאָדָם בְּשַׁעַת הַשָּׁנָה לְהַתְּבַטֵּל אֶל הַתְּכַלִּית. וְזֶה בְּחִינַת מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְכוּ' הַנֶּאֱמָר עַל הַנִּשְׁמָה בְּשַׁעַת הַשָּׁנָה כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּהַר הַקְּדוּשׁ. וְזֶהוּ מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' דִּיקָא. הֵינּוּ בְּחִינַת הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם נִקְדַּת הָאָבֶן שֶׁתִּיָּה בְּבֵית קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים שֶׁשָּׁם עֵקֶר הַבְּטוּל וְכַנּוּזָּךְ לְעִיל. וְאַחַר כֵּן בְּבִקְרָה הוּא הַתְּעוֹרָרוֹת הַשָּׁנָה, זֶה בְּחִינַת רְצוּא וְשׁוּב מֵה שְׁחוּזָרִים מִהַבְּטוּל. וְאִז עֵקֶר הַהִמְתַּקָּה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמְקַבְּלִין אִז מִהַרְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל. וְזֶה בְּחִינַת אֹר הַתְּפִלִּין הַיּוֹצְאִים בְּבִקְרָה שֶׁהֵם בְּחִינַת אֹר הַרְשִׁימוֹ הַנּוֹזֵךְ לְעִיל בְּחִינַת שְׂיִמְנֵי כַחוּתָם עַל לְבָבָךְ וְכוּ' כִּידוּעַ. כִּי עֵקֶר קַבְּלַת הַתּוֹרָה הוּא בְּיוֹם כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה בְּיוֹם צִוּוֹתוֹ מִלְּמַד שֶׁלֹּא נִדְבַר עִמּוֹ אֱלֹהִים בְּיוֹם. כִּי בְּאֹר בִּקְרָה זֶה בְּחִינַת שְׁחוּזָרִין מִהַבְּטוּל שֶׁל הַלַּיְלָה, וְאִז הוּא בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה מִהַרְשִׁימוֹ כַּנּוּזָּךְ לְעִיל. וְעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַמְּתַקֵּת הַדִּינִים בְּשִׁלְמוֹת, כְּמַבְאָר לְעִיל שֶׁעֵקֶר הַהִמְתַּקָּה הוּא כְּשְׁחוּזָרִין מִהַבְּטוּל, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שׁוֹפָר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁאִז עֵקֶר הַהִמְתַּקָּה בְּשִׁלְמוֹת. וְעַל-כֵּן עֵקֶר תְּקוּן סֹדֵר הַתְּפִלָּה הוּא בְּשַׁחְרִית שֶׁאִז מִרְבִּין בְּשִׁבְחוֹת וּבְזִמְרוֹת וּמִסְדָּרִין כָּל סֹדֵר הַתְּפִלָּה קַרְבָּנוֹת וּפְסוּקֵי דְזִמְרָה וְכוּ', כִּי עֵקֶר הַשִּׁלְמוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה הוּא עַל-יְדֵי אֹר הַרְשִׁימוֹ שְׂזוּכִין לְקַבֵּל בְּעַת שְׁחוּזָרִין מִהַבְּטוּל שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עַל-יְדֵי אֹר הַרְשִׁימוֹ שְׂזוּכִין לְקַבֵּל בְּעַת שְׁחוּזָרִין מִהַבְּטוּל לְעִיל:

אות לז

וְזֶה בְּחִינַת מֵאָה בְּרָכוֹת שֶׁצָּרִיכִין לְבָרֵךְ בְּכָל יוֹם, שֶׁלְּמַדוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה מִפְּסוּק וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מֵה ה' אֱלֹהֵינוּ שֶׁאֵל מִעֲמֻדָּה כִּי אִם לִירָאָה וְכוּ' וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה אֶל תִּיקָרִי מֵה אֱלֹהִים מֵאָה. כִּי הַמֵּאָה בְּרָכוֹת שֶׁהֵם כְּלָלִיּוֹת הַתְּפִלָּה כְּלָלִיּוֹת הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשַׁבְּחוֹת, שֶׁכָּלֵם נִכְלָלִים עֲשׂוֹר בְּעֲשׂוֹר עַד בְּחִינַת מֵאָה בְּרָכוֹת. כִּל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַבְּטוּל הַנּוֹזֵךְ לְעִיל בְּרְצוּא וְשׁוּב, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר תְּקוּן הַתְּפִלָּה כַּנּוּזָּךְ לְעִיל. וְזֶה בְּחִינַת אֶל תִּיקָרִי מֵה אֱלֹהִים מֵאָה, מֵה הוּא בְּחִינַת הַבְּטוּל שֶׁמְשַׁם מִמְּשִׁיכִין הָאֹר עַל-יְדֵי הַרְשִׁימוֹ מִבְּחִינַת מֵה לְבְּחִינַת מֵאָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמֵּאָה בְּרָכוֹת שֶׁעֵקֶר

תקונם על-ידי הבטול הנזכר לעיל ברצוא ושוב, שעל-ידי זה יכולין להרבות בברכות והודאות ותפלות ובקשות שכלם כלולים בבחינת מאה ברכות וכנזכר לעיל. וזהו מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה וכו'. כי עקר הבטול בחינת מה שעל-ידי זה זוכין אחר כך להמשיך ממה למאה, כל זה אין זוכין כי אם על-ידי היראה שהוא בחינת דין. כי מחמת פחד הדין מבטלין עצמן לגמרי אל התכלית עד שזוכין אחר כך להמשיך בחינת קבלת התורה מהרשימו. שזהו בחינת שעושין ממה מאה כנזכר לעיל (וכמבאר מזה בהתורה אנכי בסימן ד). ועל-כן יצחק דיקא מצא המאה שיערים. כמו שכתוב ויזרע יצחק וכו' בשנה ההיא מאה שיערים ויברכהו ה'. ואיתא בספרים שהמאה שיערים הם בחינת המאה ברכות. ויצחק דיקא זכה למצאם ולהשיגם. זה בחינת מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה. שדיקא על-ידי יראה שהוא בחינת פחד יצחק על-ידי זה דיקא זוכין לבחינת מה. הינו אל תיקרי מה אלא מאה, בחינת מאה ברכות שהם בחינת מאה שיערים וכנזכר לעיל:

אות לח

וזה בחינת מאה קולות של השופר שתוקעין בראש השנה כי עקר כל בחינת תקון הבטול הנזכר לעיל הוא בראש השנה כנזכר לעיל. ואז זוכין להמשיך מהרשימו על-ידי השופר ממה למאה, בחינת מאה קולות, שהם בחינת מאה שיערים, בחינת מאה ברכות. כי מחמת שאור הבטול גבה ונשגב מאד מאד כנזכר לעיל. על-כן פשחוזרין מהבטול וממשיכין אור הרשימו כנזכר לעיל, צריכין לקשרה הדק היטב אל הלב בכמה וכמה כלים הרבה, שהם בחינת רבוי הקולות של השופר שמהם נמשכין בחינת מאה ברכות שהם בחינת מאה קולות, כדי שלא יעבר מלבנו חס ושלום אור הגדול הזה מגדל עצם אורו וכנזכר לעיל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לחזר פרקו מאה ואחד פעמים בשביל זכרון, כי כל מה שחוזר פרקו יותר ויותר בכל פעם נכלל התורה בתפלה. כי בשלומד הפרק בפעם ראשון עדין אין מבינו היטב ולא נכנס בלבנו היטב. וכשלומד וחוזר אותו פעם שניה מבינו יותר ומבין בתוכו מה שלא הבין בתחלה, שזהו בחינת השגת הנסתר שהוא בחינת תפלה. (וכמבאר בהתורה חותם בתוך חותם בסימן כב) וכן בכל פעם ופעם, נמצא פשחוזר פרקו מאה ואחד פעמים אזי מקבלת התורה שהוא הפרק שלומד מקבלת אור שלמות התפלה שהיא בחינת מאה ברכות שמשם עקר הזכרון על-ידי שנמשכת אור הרשימו ממה למאה כנזכר לעיל. ועל-כן אז בודאי יזכר התורה היטב. ועל-כן בלמוד התורה צריכין מאה פעמים ואחד דיקא, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים

לְשׁוֹנָה פְּרָקוּ מֵאָה וְאַחַד פְּעָמִים. כִּי פֶעַם הָרִאשׁוֹן שְׁלוֹמֵד הַפֶּרֶק נֶחְשֵׁב
בְּבַחֲיַנְתָּ לְמוֹד הַתּוֹרָה לְבַד. וּמִפְּעַם שְׂנִיָּה וְאַיִלָּךְ כָּל מָה שְׁלוֹמֵד יוֹתֵר נֶחְשֵׁב
הַלְמוּד בְּבַחֲיַנְתָּ תְּפִלָּה, כִּי בְּכָל פֶּעַם מִבֵּין וּמִשִּׁיג בְּחִינַת הַנְּסֻתָּר יוֹתֵר שְׂזָהוּ
בְּחִינַת שְׁעוֹשָׁה מִהַתְּפִלָּה תּוֹרָה, וּמִכְנִיס בְּחִינַת הַתְּפִלָּה בְּחִינַת הַנְּסֻתָּר
לְתוֹךְ הַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּן בְּכָל פֶּעַם נִכְלָל וְנֶחְשֵׁב הַתּוֹרָה בְּבַחֲיַנְתָּ תְּפִלָּה. וְכֵן
צָרִיכִין לְחַזֵּר עַד מֵאָה פְּעָמִים מִלְּבַד הַלְמוּד הָרִאשׁוֹן, וְאַזְ נִכְנָס בְּשִׁלְמוֹת
בְּחִינַת אוֹר הַתְּפִלָּה שְׁכָלוּלָה בְּמֵאָה בְּרָכוֹת לְתוֹךְ לְמוֹד הַתּוֹרָה. וְאַזְ בְּוַדַּאי
יִזְכְּרוּהוּ הַיֵּטֵב. כִּי עֵקֶר הַזְכָּרוֹן נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַמֵּאָה בְּרָכוֹת שֶׁהֵם
שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה, עַל-יְדֵי שְׁעוֹשִׁין מִמָּה מֵאָה שְׁעָקֵר הַשְּׁלֵמוֹת עַל-יְדֵי בְּחִינַת
הַזְכָּרוֹן שְׁמִמְשִׁיכִין וְכִנְזָכֵר לְעִיל. שְׂזָהוּ בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁנִקְרָא יוֹם
הַזְכָּרוֹן שְׂאִזְ תּוֹקְעִין הַמֵּאָה קוֹלוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמֵּאָה בְּרָכוֹת וְכִמְבֹאֵר
לְעִיל בְּאַרְיִכוֹת עֵינַן שָׁם :

אות לט

וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלַּת עֲרַבִית רְשׁוּת כִּי תְּפִלַּת עֲרַבִית הוּא בְּבַחֲיַנְתָּ הַבְּטוּל שְׁשָׁם
הוּא לְמַעְלָה מִהַתּוֹרָה. כִּי עֵקֶר קְבָלַת הַתּוֹרָה הוּא מִבְּחִינַת הַרְשִׁימוּ
שְׁמֵאִירָה כְּשִׁחוֹזְרִין מִהַבְּטוּל כִּנְזָכֵר לְעִיל. וְעַל-כֵּן תְּפִלַּת עֲרַבִית רְשׁוּת, כִּי
שָׁם אֵין שִׁיךְ חַיּוּב, כִּי הוּא בְּבַחֲיַנְתָּ לְמַעְלָה מִהַתּוֹרָה שְׂזָהוּ בְּחִינַת תְּשׁוּבָה
כְּמִבְּאֵר לְעִיל :

הַלְכָה הַ נִכְלָלַת בְּהַלְכוֹת תְּפִלַּת מְנַחָה הַלְכָה ו :

וְהַלְכָה ו נִכְלָלַת בְּהַלְכוֹת תְּפִלַּת מְנַחָה הַלְכָה ז :

קריאת שמע שעל המטה א

קריאת שמע שעל המטה :

הַלְכָה א :

על-פי המאמר 'בקרוב עלי מרעים' וכו' בספר הראשון בסימן לו עין שם
כל המאמר :

והכלל כי כל נפש מישראל הוא משרש בשבעים נפש של בית יעקב. והם
משרשים בשבעים פנים של תורה וכו'. וזה לעמת זה וכו' הם השבעים
לשון וכו'. ודע שתאות נאוף הוא כלליות מדות רעות של שבעים לשון
וכו'. ובשביל זה דרשו חכמינו זכרונם לברכה ולא תתורו וכו' ואחרי
עיניכם על תאות נאוף וכו', מחמת שהיא כלליות מדה רעה של מדות
רעות של שבעים לשון וכו'. ודע כי תקון של הרהורי זנות שבא לאדם
שיאמר שמע וברוך שם וכו'. כי תאות נאוף היא באה מעכירת דמים וכו'
שהיא מלכות דסטרא אחרא. ומלכותא דשמיא היא בבחינת גבירתה
אשה יראת ה', שהיא בבחינת ים של שלמה העומדת על שנים עשר בקר
שנים עשר שבטי יה. וכשאדם מקבל עליו על מלכות שמים באלו
הפסוקים, שכולל את נשמתו בשנים עשר שבטי יה ומפריש את נשמתו
מנשמת ערב רב הפאים מאשה זונה וכו' שהיא שפחה בישא, שהיא
בבחינת מפני שרי גבירתי אנכי בורחת וכו' שהתאוה בורחת ונפרדת ממנו
וכו'. כי בשני פסוקים אלו שהם שמע וברוך שם יש שנים עשר תבות כנגד
שנים עשר שבטי יה. וארבעים ותשע אותיות כנגד ארבעים ותשע אותיות
שבשמות שבטי יה וכו'. ובקבלת על מלכות שמים וכו' נכלל נשמתו
בנשמות שבטי י"ה בחינת אשה יראת ה' אזי היא בחינת סגירת עינים
בשעת קריאת שמע להורות שעל-ידי קבלת על מלכות שמים הוא בבחינת
עולמותא שפירתא דלית לה עינין שהיא התאוה שכוללת המדות רעות
של שבעים לשון וכו' וכשבא להתגלות התורה נעשה מההתגלות נשמות
חדשות וכו' לכל אחד לפי בחינתו ותפיסתו. כי התורה יש לה שני פחות
וכו'. וזה הוא כלל גדול כי מפי עליון לא תצא כי אם אור פשוט, אך לפי
בחינת הפלי המקבל את האור כך נצטיר האור בתוכו וכו'. וזה בחינת
הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה וכו'. ועקר תקון ושלמות הפלי הוא
על-ידי שמירת הברית. ואזי זוכה לקבל האור ולצירו בבחינת ברכה וכו'
עין שם כל זה היטב :

נמצא שעל-ידי קריאת שמע מכניעין הרהורי זנות. כי על -ידי קריאת
שמע נכלליון במלכות דקדשה בשנים עשר שבטי י"ה וכו'. וזה הוא בחינת
קריאת שמע שעל המטה. כי עקר תקון השנה הוא להנצל מהרהורים
רעים. כמו שאנו מתפללין ומבקשים מה' יתברך בברכת המפיל קדם
השנה 'ואל יבהלני רעיוני וחלומות רעים והרהורים רעים' וכו'. כי זה
ידוע שעקר התגברות פגם הנזכר לעיל דהינו פגם תאות נאוף הוא בבחינת
שנה. בחינת מקרה לילה חס ושלום. ועל-כן צריכין קדם השנה להכניע
אלו ההרהורים הנזכרים לעיל. ובשביל זה תקנו לנו חכמינו זכרונם
לברכה קדם השנה לקרות קריאת שמע שעל המטה, שהוא תקון גדול
מאד לפגם תאוה הנזכרת לעיל כמבאר בפתבים. כי על-ידי שקורין
קריאת שמע ומקבלין על עצמן על מלכות שמים על-ידי זה הוא מפריש
את נשמתו מנשמת ערב רב וכו' כנזכר לעיל, וכולל נשמתו בשנים עשר
שבטי יה וכו' שהיא בחינת אשה יראת ה' בחינת מלכות דקדשה בחינת

גְּבִירְתָּהּ. שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִכְנָעִים וּבּוֹרְחִים מִמֶּנּוּ הַהֲרַהּוּרִים הַבָּאִים מֵאִשָּׁה
זוֹנָה כְּנֹזֶכֶר לְעִיל, בְּבַחֲיִנַת מִפְּנֵי שְׂרֵי גְבִירְתִּי אֲנִכִּי בּוֹרַחַת. כְּמִבְאֵר הַיֵּטֵב
בְּמֵאֵמֶר הַנֹּזֶכֶר לְעִיל עֵין שֵׁם. וְזֶה בַּחֲיִנַת מַה שְּׂאוּמְרִים וְתֵהִי מִטְּתִי שְׁלֵמָה
לְפָנֶיךָ וְכוּ'. מִטָּה שְׁלֵמָה זֶה בַּחֲיִנַת מִטְּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁל שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטֵי יֵה
שְׁהִיתָה מִטָּה שְׁלֵמָה. כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה עַל פְּסוּק
וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, שְׁהִיתָה מִטְּתוֹ שְׁלֵמָה שֶׁל שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטֵי
יֵה בְּלֵי שׁוּם פְּסֻלַת וְכוּ'. וְזֶה אָנוּ מְבַקְּשִׁים קֹדֶם הַשָּׁנָה שֶׁתֵּהֵא מִטְּתִי שְׁלֵמָה
וְכוּ' הֵינּוּ כְּנֹזֶכֶר לְעִיל. שְׁיֵהִיָּה נֶצֶל מֵהֲרַהּוּרִים רָעִים וְכוּ' כְּנֹזֶכֶר לְעִיל
שֶׁתֵּהִיָּה נֶכְלָל נִשְׁמָתָנוּ בְּנִשְׁמַת שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטֵי יֵה וְכוּ' שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת מִטָּה
שְׁלֵמָה. וּמִי שְׁזוֹכָה שֶׁתֵּהִיָּה נִשְׁמָתוֹ נֶכְלָלָת עִמָּהֶם בְּשַׁעַת שָׁנָה. מִטְּתוֹ שְׁלֵמָה
גַּם-כֵּן וְכוּ' כְּנֹזֶכֶר לְעִיל. וְזֶה בַּחֲיִנַת וְהָאֵר עֵינֵי וְכוּ'. כִּי עֵקֶר פְּגַם תְּאֻוָּה
הַנֹּזֶכֶר לְעִיל הוּא בְּבַחֲיִנַת עֵינַיִם כְּנֹזֶכֶר לְעִיל, כִּי הוּא כְּלָלִיּוֹת שֶׁל שְׁבַעִים
אֲמוֹת כְּנֹזֶכֶר לְעִיל שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת שְׁבַעִים אֲנָפִין חֲשׂוֹכִין וְכוּ' כְּנֹזֶכֶר לְעִיל.
וְכִשְׁזוֹכָה שְׁעַל-יְדֵי הַשָּׁנָה תֵּהִיָּה נֶכְלָלָת נִשְׁמָתוֹ בְּשְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטֵי יֵה כְּנֹזֶכֶר
לְעִיל, שֶׁהֵם מְשַׁרְשִׁים בְּשְׁבַעִים פְּנִים שֶׁל תּוֹרָה שֶׁהֵם שְׁבַעִים אֲנָפִין נִהִירִין,
אֲזִי זוֹכָה עַל-יְדֵי הַשָּׁנָה לְנִשְׁמָה חֲדָשָׁה לְהַתְּגַלּוֹת חֲדָשָׁה בְּתוֹרָה, כִּי הַנִּשְׁמָה
נִתְּחַדָּשֶׁת בְּשַׁעַת שָׁנָה בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה שֶׁהִיא בַּחֲיִנַת קְרִיאַת שְׁמַע בְּבַחֲיִנַת
חֲדָשִׁים לְבַקְרִים רַבָּה אֲמוּנָתְךָ. וּמִי שְׁזוֹכָה יְכוּל לְהַשִּׁיג בְּשַׁעַת שָׁנָה
הַתְּגַלּוֹת חֲדָשׁ בְּתוֹרָה. כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּכַמָּה צְדִיקִים שֶׁהַשִּׁיגוּ הַשְּׂגוֹת גְּדוּלוֹת
בְּשַׁעַת שָׁנָה וְכוּ'. וְזֶה שְׂאֵנוּ מְבַקְּשִׁים קֹדֶם הַשָּׁנָה וְאֵל יְבַהֲלוּנִי רַעִיוֹנֵי וְכוּ'
וְהֲרַהּוּרִים רָעִים וְתֵהִיָּה מִטְּתִי שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ וְהָאֵר עֵינֵי פֶן אִישׁוֹן הַמּוֹת, כִּי
הַכֵּל אֶחָד, דֵּהֵינּוּ לְהַנְצִל מֵהֲרַהּוּרִים רָעִים הַבָּאִים מֵאִשָּׁה זוֹנָה וְכוּ' כְּנֹזֶכֶר
לְעִיל, וְלִזְכוֹת שֶׁתֵּהִיָּה נֶכְלָלָת נִשְׁמָתוֹ בְּשְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטֵי י"ה עַל-יְדֵי קְרִיאַת
שְׁמַע שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת מִטָּה שְׁלֵמָה כְּנֹזֶכֶר לְעִיל. וְאֲזִי זוֹכָה לְבַחֲיִנַת שְׁבַעִים
אֲנָפִין נִהִירִין בַּחֲיִנַת וְהָאֵר עֵינֵי וְכוּ', הַפֶּךָ שְׁבַעִים אֲמוֹת שֶׁהֵם שְׁבַעִים אֲנָפִין
חֲשׂוֹכִין שֶׁהֵם סְטָרָא דְמוֹתָא. רַק לִזְכוֹת לְהַפְרִישׁ נִשְׁמָתוֹ מֵהֵם בְּשַׁעַת שָׁנָה
עַל-יְדֵי קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמִּטָּה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִכְנָעִין הַשְּׁבַעִים אֲמוֹת הֵינּוּ
תְּאֻוָּה הַנֹּזֶכֶר לְעִיל שְׁכּוֹלָלָת אוֹתָם וְכוּ' כְּנֹזֶכֶר לְעִיל. כִּי עַל-יְדֵי קְרִיאַת
שְׁמַע נֶכְלָל נִשְׁמָתוֹ בְּשְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטֵי יֵה שֶׁהֵם מְשַׁרְשִׁים בְּשְׁבַעִים אֲנָפִין
נִהִירִין בַּחֲיִנַת שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה בַּחֲיִנַת וְהָאֵר עֵינֵי וְכוּ' כְּנֹזֶכֶר לְעִיל:

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה שֶׁתְּלַמִּיד חָכֵם הַדְּבוּק בְּתוֹרָה תְּמִיד
הוּא פְּטוּר מִקְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמִּטָּה. כִּי עֵקֶר קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמִּטָּה
הוּא בְּשִׁבִיל לְהַנְצִל מֵהֲרַהּוּרִים רָעִים וְכוּ' וְלִזְכוֹת לְבַחֲיִנַת שְׁבַעִים פְּנִים
לְתוֹרָה כְּנֹזֶכֶר לְעִיל. וְעַל-כֵּן תְּלַמִּיד חָכֵם הַדְּבוּק בְּתוֹרָה בּוֹדֵאֵי אֵינּוּ צָרִיךְ
לָזֶה. כִּי אֵין לוֹ שׁוּם הֲרַהּוּר בּוֹדֵאֵי מֵאַחַר שֶׁהוּא דְבוּק בְּהַתְּוֹרָה תְּמִיד,
וְהוּא מְקַשֵּׁר תְּמִיד בְּבַחֲיִנַת שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה כִּי מַחְשַׁבְתּוֹ קְדוּשָׁה
תְּמִיד, וְהוּא אִיסְתַּמַּר מֵהֲרַהּוּרָא בִישָׂא מֵהֲרַהּוּרָא דְמִשְׁקַר אֵילָנָא דְחִינֵי.
וְעַל-כֵּן בּוֹדֵאֵי הוּא זוֹכָה מִמִּילָא לְהַתְּגַלּוֹת הַתּוֹרָה בְּשַׁעַת שָׁנָה, וְאֵינּוּ צָרִיךְ
לְקְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמִּטָּה לְהַכְנִיעַ הֲרַהּוּרִים רָעִים קֹדֶם הַשָּׁנָה וְכוּ' כְּנֹזֶכֶר
לְעִיל. כִּי הוּא דְבוּק בְּהַתְּוֹרָה תְּמִיד וְאֵין לוֹ שׁוּם הֲרַהּוּר רַע, כִּי מַחְשַׁבְתּוֹ
קְשׁוּרָה בְּהַתְּוֹרָה תְּמִיד:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁמֵתוּדִין עַל הָעוֹנוֹת קִדְּם הַשָּׁנָה. כִּי כָּל הָעוֹנוֹת וְהַחֲטָאִים
הֵם בָּאִין מֵהַשְּׁבָעִים מִדּוֹת וְתַאֲוֹת רְעוֹת שֶׁל הַשְּׁבָעִים אֲמוֹת שֶׁהֵם אֲנָפִין
חֲשׂוֹכִין שֶׁהֵם הַהֶפֶךְ מִשְּׁבָעִים פְּנִים לַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּן קִדְּם הַשָּׁנָה מִתּוֹדִין עַל
הָעוֹנוֹת וּמִבְּקָשִׁין מֵה' יִתְבָּרַךְ כַּפָּרָה עֲלֵיהֶם, כְּדִי לְהַפְרִישׁ נִשְׁמוֹתֵינוּ
מִנִּשְׁמוֹת עָרֵב רַב מֵהַשְּׁבָעִים אֲמוֹת שֶׁמֵּהֶם בָּאִין כָּל הַחֲטָאִים כַּנֶּזְכָּר לְעֵיל.
כְּדִי שְׂיֻכְלוּ נִשְׁמוֹתֵינוּ לְעֵלוֹת וּלְהַכְלִיל בְּנִשְׁמוֹת שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטֵי יְהוָה שֶׁהֵם
בְּחִינַת שְׁבָעִים אֲנָפִין נְהִירִין בְּחִינַת שְׁבָעִים פְּנִים לַתּוֹרָה וְכוּ' וְכַנֶּזְכָּר לְעֵיל:

וְזֶה בְּחִינַת וַיְהִי נֶעַם שְׂאוּמְרִים קִדְּם הַשָּׁנָה, בְּחִינַת נֶעַם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהִיא
בְּחִינַת הַשְּׂגָת הַתּוֹרָה בְּחִינַת שְׁבָעִים פְּנִים לַתּוֹרָה שֶׁזֶה עֶקֶר הַנֶּעַם בְּחִינַת
דְּרָכָה דְּרָכֵי נֶעַם:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׂאוּמְרִים יְהִינָה מִטָּתוֹ שֶׁלְשִׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבָרִים וְכוּ' וְכֵן
אוּמְרִים אֲזוּ בְּרַכַּת כְּהֲנָנִים. כִּי כְּשֶׁמְקַבְּלִין הָאוֹר מִלְּמַעְלָה הוּא אוֹר פְּשוֹט
וְנִצְטִיר לְכָל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתוֹ וְכוּ' כַּנֶּזְכָּר לְעֵיל. וְעַל-כֵּן אוּמְרִים בְּרַכַּת
כְּהֲנָנִים כְּדִי לְצִיר הָאוֹר בְּבְחִינַת בְּרָכָה. כִּי הָאוֹר הֵבֵא מִלְּמַעְלָה הוּא קִמְיָץ
וְסִתִּים בְּחִינַת וְקִמְיָץ הַכֶּהֵן. וְעַל-כֵּן הַכְּהֲנָנִים יֵשׁ לָהֶם כַּח לְצִיר הָאוֹר הַהוּא
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'וְקִמְיָץ הַכֶּהֵן' לְצִירוֹ בְּבְחִינַת בְּרָכָה. וְעַל-כֵּן הֵם מְצִוִּים לְבָרֵךְ
אֶת יִשְׂרָאֵל בְּבְרַכַּת כְּהֲנָנִים כַּמְבָּאָר כָּל זֶה בְּהִלְכוֹת נִשְׂיָאֵת כַּפִּים עֵינֵי שָׁם.
וְזֶהוּ בְּחִינַת בְּרַכַּת כְּהֲנָנִים שְׂאוּמְרִים קִדְּם הַשָּׁנָה כְּדִי לְצִיר הָאוֹר בְּבְחִינַת
בְּרָכָה. וְכַנֶּזְכָּר לְעֵיל:

וְזֶה בְּחִינַת שְׁשִׁים גְּבָרִים וְכוּ'. כִּי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֻנָם לְבְרָכָה דְּרָשׁוּ פְּסוּק זֶה
עַל הַתּוֹרָה כַּמּוּבָא בְּפִירוּשׁ רַש"י שָׁם עַל פְּסוּק זֶה. הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלְשִׁלְמָה,
הֵינּוּ הָאָרוֹן שֶׁשָּׁם הַתּוֹרָה מְנַחֵת שְׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהֶם שְׁשִׁים רְבּוּא
יִשְׂרָאֵל וְכוּ', מִלְּמַדֵּי מִלְּחָמָה אִישׁ חָרְבוּ עַל יָרְכוּ שֶׁהֵם עוֹשִׂים סִימְנִים
בְּתוֹרָה שֶׁלֹּא תִשְׁכַּח מֵהֶם, וְהֵם מִלְּמַדֵּי מִלְּחָמָה שֶׁל תּוֹרָה וְכוּ' עֵינֵי שָׁם
בְּפִירוּשׁ רַש"י. הֵינּוּ כַּנֶּזְכָּר לְעֵיל, כִּי הַתּוֹרָה יֵשׁ לָהּ שְׁנֵי כַּחוֹת וְכוּ', וְכָל אֶחָד
מִצִּיר הָאוֹר לְפִי בְּחִינַתוֹ. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת סִימְנִים בְּהַתּוֹרָה שֶׁלֹּא
תִשְׁכַּח. דְּהֵינּוּ לַעֲשׂוֹת סִימְנִים בְּחִינַת כָּלִים לְקַבֵּל הָאוֹר בְּבְחִינַת טוֹבָה
וּבְרָכָה שֶׁלֹּא תִשְׁכַּח. דְּהֵינּוּ שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח אֶת הַתּוֹרָה וְחַס וְשָׁלוֹם יִהְיֶה דְּבָרֵי
אֱלֻקִּים חַיִּים וַיֹּאמֶר עַל אֲסוּר מִתֵּר וְכוּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמִצִּיר הָאוֹר לְהַפְּדוֹ.
וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהִיּוֹת מִלְּמַד מִלְּחָמָה וְלְהִיּוֹת חָרְבוּ עַל יָרְכוּ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת
שְׂמִירַת הַבְּרִית כַּיְדוּעַ. וְעַל-יְדֵי זֶה בְּעֶצְמוֹ זֹכִינֵן לַעֲשׂוֹת סִימְנִים בְּהַתּוֹרָה
שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּלִים דְּקִדְּשָׁה לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר בְּבְחִינַת אוֹר מְלֵא בְּבְחִינַת
בְּרָכָה וְלְהַנְצִיל מִשְׁכָּחָה. דְּהֵינּוּ מִלְּהַפְּדוֹ חַס וְשָׁלוֹם דְּבָרֵי אֱלֻקִּים חַיִּים דְּהֵינּוּ
שֶׁלֹּא לְצִיר הָאוֹר לְהַפְּדוֹ חַס וְשָׁלוֹם. וְזֶה בְּחִינַת שְׁשִׁים גְּבָרִים שֶׁהֵם שְׁשִׁים
רְבּוּא יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה לֹא נִתְּנָה עַד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
שְׁשִׁים רְבּוּא. כִּי יֵשׁ שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת לַתּוֹרָה כַּנֶּזְכָּר שְׁשִׁים רְבּוּא נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אוֹת בְּתוֹרָה. וְעַל-כֵּן לֹא הָיָה אֲפָשָׁר לְקַבֵּל
אֶת הַתּוֹרָה עַד שֶׁהָיוּ שְׁשִׁים רְבּוּא יִשְׂרָאֵל. כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי אַחֲזִיתוֹ
בְּהַתּוֹרָה כֵּן יֵשׁ לוֹ כַּח לְצִיר אֶת אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה לְפִי בְּחִינַתוֹ. וְעַל-כֵּן
בְּמַעֲמַד הַר סִינַי שֶׁהָיוּ שְׁשִׁים רְבּוּא יִשְׂרָאֵל כָּלִים קְדוּשִׁים בְּקִדְּשַׁת הַבְּרִית

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שְׁבִטֵי יִ"ק וְכוּ' שְׁמִי מַעֲיֵד עֲלֵיהֶם וְכוּ', עַל-כֵּן אֲזִי דִיְקָא זְכוּ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, כִּי הָיָה לָהֶם כַּח לְצִיר אֶת כָּל הַתּוֹרָה שֶׁכְּלוּלָה מִנְשֻׁמוֹתֶיהֶן לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה. וְעַל-כֵּן נִקְרְאוּ שְׁשֵׁים גְבוּרִים, כִּי צִיּוֹר הָאוֹר זֶה בְּחִינַת גְּבוּרָה שְׁמֻצְמֻצְמֻת וּמְצִיַּרְת אֶת הָאוֹר בְּמִדָּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה כִּידוּעַ. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים פְּסוּק זֶה קֹדֶם הַשָּׁנָה כְּדִי לְזַכֵּר לְצִיר הָאוֹר לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה אָמֵן:

קריאת שמע שעל המטה ב:

על-פי התורה 'אשרי העם זרקא' בסימן לה עין שם:

וְהַכֵּל שְׁצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְשָׁמֵר אֶת שְׁכָלוֹ מִשְׁכָּלִיּוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּמִמַּחְשְׁבוֹת זָרוֹת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לְשָׁמֵר מִחֻשְׁבֹּתוֹ מְאֹד מְאֹד מִהֲרַהוּרִים רָעִים וְכוּ'. כִּי כְּשֶׁאָדָם מִכְנִיס בְּתוֹךְ שְׁכָלוֹ הַקְּדוֹשׁ מִחֻשְׁבוֹת חִיצוֹנִיּוֹת הֵם חֻכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת אֲזִי נִתְמַעֵט קִדְשָׁת שְׁכָלוֹ וְכוּ'. וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁאָדָם שׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ מִשְׁכָּלִיּוֹת חִיצוֹנִים לֹא זֶה אֵין זֶה שְׁצָרִיךְ לְחַדֵּשׁ הַשְּׁכָל בְּכָל עֵת וְכוּ'. וְחַדוּשׁ הַשְּׁכָל הֵינוּ חַדוּשׁ הַנְּשֻׁמָּה הוּא עַל-יְדֵי שָׁנָה בְּחִינַת חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֲמוּנָתָךְ וְכוּ', וּבִשְׁעַת הַשָּׁנָה הַמַּחֲוִין הֵינוּ הַנְּשֻׁמָּה בָּאָה בְּתוֹךְ אֲמוּנָה בְּחִינַת חֲדָשִׁים לְבָקָרִים וְכוּ'. וַיֵּשׁ כִּפְמָה בְּחִינַת שָׁנָה וְכוּ'. אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מִכְנִיס שְׁכָלוֹ הֵינוּ נִשְׁמָתוֹ בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה הֵינוּ פְּשִׁטֵי אוֹרֵיתָא הֵינוּ מִשָּׂא וּמִתָּן, בְּבְחִינַת חֲדָשִׁים לְבָקָרִים בְּבְחִינַת שָׁנָה, אֲזִי צָרִיךְ לְשָׁמֵר הָאֲמוּנָה שְׁלֵא יִינָקוּ מִמֶּנָּה הַחִיצוֹנִים, כִּי הִיא שׁוֹכֶנֶת בְּתוֹךְ הַחִיצוֹנִים וְכוּ'. וְצָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת חֲשֵׁמ"ל מֵעוֹלָם הַבִּינָה לְהַלְבִּישׁ אֶת הַמַּלְכוּת הֵינוּ אֲמוּנָה שְׁלֵא יִינָקוּ מִמֶּנָּה הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְהָאֲרָצוֹת שְׁסָבִיבוֹתָיו. וְכְשֶׁאָדָם עוֹסֵק בְּמִשָּׂא וּמִתָּן בְּאֲמוּנָה כָּל כֵּן כְּמוֹ רַב סַפְרָא וּמַקְיָם וְדַבָּר אֲמַת בְּלִבָּבוֹ זֶה הַבְּחִינָה נַעֲשֶׂה חֲשֵׁמ"ל הֵינוּ מְלַבּוֹשׁ סָבִיב הָאֲמוּנָה, וְאֲזִי מְסַכְכֶת עַל בְּנֵהָא שְׁלֵא יִינָקוּ מִמֶּנָּה וְכוּ' וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַקְּרִבָּת קָרְבָן הַתְּמִיד וְהַקְּטָרֶת הַקְּטָרֶת וְכוּ' עֵינֵן שָׁם כָּל זֶה הַיֵּטֵב:

וְהֵנָּה עַל-פִּי זֶה מְבֹאֵר הַיֵּטֵב עֵינֵן קְרִיאת שְׁמַע שְׁעַל הַמַּטָּה. שְׁהִיא אֲמוּנַת הַיְחוּד שְׁצָרִיכִין לְקַבֵּל עֲלֵיו קֹדֶם הַשָּׁנָה. כִּי הַשָּׁנָה הוּא תַקּוּן הַמַּחֲוִין כְּנִזְכָּר לְעִיל, שְׁאֲזִי נִכְנָסִין הַמַּחֲוִין בְּתוֹךְ בְּחִינַת אֲמוּנָה וְנִתְחַדְּשִׁין שָׁם בְּבְחִינַת חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֲמוּנָתָךְ וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל. עַל-כֵּן קֹדֶם הַשָּׁנָה צָרִיכִין לִזְכֹּר קְרִיאת שְׁמַע שְׁעַל הַמַּטָּה שְׁהִיא עֵקֶר הָאֲמוּנָה, כְּדִי שִׁיזְכָּה עַל-יְדֵי זֶה שִׁיכְנֹס מִחוּ הֵינוּ נִשְׁמָתוֹ לְתוֹךְ הָאֲמוּנָה בִשְׁעַת שָׁנָה, כְּדִי שִׁיִּתְחַדֵּשׁ שָׁם בְּבְחִינַת חֲדָשִׁים לְבָקָרִים וְכוּ' כְּנִזְכָּר לְעִיל. אֲבָל כְּשֶׁמִּכְנִיס שְׁכָלוֹ הֵינוּ נִשְׁמָתוֹ בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה בִשְׁעַת שָׁנָה צָרִיךְ לְזַהֵר לְשָׁמֵר אֶת הָאֲמוּנָה בְּעֻצְמָה

שלא יינקו ממנה החיצונים כנזכר לעיל. ועל-כן צריכין להמשיך בחינת חשמ"ל מעולם הבינה וכו' כנזכר לעיל. וזה בחינת מה שצריכין לקרות קריאת שמע במסירת נפש על קדוש השם. כי על-ידי מסירת נפש על קדוש השם על-ידי זה נכללת נשמתו בבחינת בינה אימה עלאה כמבאר בפונות. ואזי הוא זוכה להמשיך משם מבחינת בינה הוא ממשיך משם בחינת חשמ"ל הנזכר לעיל כדי לשמר את האמונה בשעת שנה שלא יינקו ממנה החיצונים כנזכר לעיל:

וזה בחינת הודוים שצריכין לומר בקריאת שמע שעל המטה קדם השנה. כי הודוים שאומרים זה בחינת אמת בחינת ודבר אמת בלבבו. כי עקר מעלת הודוים שחשוב בעיני ה' יתברך כשמתודין לפניו, הוא האמת, דהינו מה שהוא מודה על האמת. שזהו עקר לשון ודוים מלשון מודה. דהינו שהוא מודה ומתודה שחטא ופשע נגדו יתברך וכזאת וכזאת עשה. שזה יקר בעיני ה' יתברך מאחר שעל כל פנים מכיר חטאו ומכניע את עצמו לפניו יתברך. ומודה ומתודה על האמת שעשה כד וכו' נגדו יתברך. וכמו שכתוב מכסה פשעיו לא יצליח ומודה ועוזב ירחם. דהינו מי שהוא שקרן ומכסה פשעיו לא יצליח. אבל ההפך כשאינו שקרן ואינו מכסה פשעיו בשקר רק שהוא מודה ומתודה על האמת ומכיר חטאו ועוזב אותם ירחם. וזה שאמר דוד כשהתודה חטאו לפניו יתברך כמו שכתוב שם לך לבדד חטאתי וכו', אמר שם הן אמת חפצת בטחות לענין הודוים, כמו שפרש רש"י שם על פסוק זה הן אמת חפצת וכו' והריני מודה על האמת כי חטאתי. נמצא שעקר הודוים הוא בחינת אמת וזהו בחינת ודבר אמת בלבבו. כי צריך להתודות בכל לבבו ולקבל עליו באמת בכל לב שלא יעשה עוד ולא ישוב עוד לכסלה. כי עקר התשובה בלב, כמו שכתוב ולבבו יבין ושב. ועל-כן על-ידי שמתודה חטאו קדם השנה שזהו בחינת תשובה בחינת אמת שבלב כנזכר לעיל, שזהו בחינת בינה ששם עקר התשובה והודוים כידוע שזה בחינת יום הכפורים כידוע. על-כן על-ידי זה הוא ממשיך בחינת חשמ"ל מעולם הבינה לשמר את האמונה שלא יתגברו החיצונים עליו ולא יינקו ממנה. ואזי השנה היא טובה גדולה אליו, כי זוכה על-ידי השנה לחדש מחו ושכלו הינו נשמתו בתוך האמונה בבחינת חדשים לבקרים רבה אמונתו כנזכר לעיל:

וזה שמובא בכתבי האר"י ז"ל שקריאת שמע שעל המטה הוא תקון גדול מאד לעוון החמור שהוא הוצאת זרע לבטלה רחמנא לצלן. כי עקר פגם עוון זה הוא פגם המחשבה כידוע שעל-ידי שאינו שומר את מחשבתו מלהרהר בזה הוא בא חס ושלום לידי עוון זה רחמנא לצלן. ועל-כן עקר תקונו על-ידי קריאת שמע שעל המטה שהיא עקר תקון המחיו. כי עקר תקון המחיו הוא על-ידי שנה כנזכר לעיל. כי צריכין לשמר את המח מאד מאד ממחשבות זרות, אבל אף-על-פי ששומר אותו היטב, אף-על-פי-כן באיזה משך זמן נתנגע המח וצריכין לחדש אותו על-ידי שנה דיקא שהוא ניקח למחיו וכו' כנזכר לעיל. ואז עקר תקון המח על-ידי האמונה שזוכה אז בשעת שנה שיכנס מחו לתוך בחינת אמונה בבחינת חדשים לבקרים וכו' כנזכר לעיל. אבל האמונה בעצמה צריכה שמור מהחיצונים וכו'.

פְּנֹזֶכֶר לְעִיל, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת חֲשֵׁמ"ל וְכוּ' פְּנֹזֶכֶר לְעִיל, וְאֵז
כְּשֶׁמִּמְשִׁיךְ בְּחִינַת חֲשֵׁמ"ל לְשֹׁמֵר אֶת הָאֱמוּנָה, אֵזִי הַשְּׁנָה הִיא טוֹבָה
גְּדוּלָה לְמַחִין, כִּי נִתְחַדְּשִׁין הַמַּחִין בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה עַל-יְדֵי הַשְּׁנָה פְּנֹזֶכֶר
לְעִיל. וְיָכוֹל לְשֹׁמֵר מַחוּ הַיֵּטֵב מִמַּחְשְׁבוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְזָרוֹת שֶׁזָּהוּ עֵקֶר
הַתְּשׁוּבָה בְּחִינַת זְרָקָא דְאַזְדְּרִיקַת לְאַתֵּר דְּאַתְנַטְלַת מִתַּמָּן וְכוּ' פְּנֹזֶכֶר
לְעִיל. וּבַפְּרָט מִי שֶׁכָּבֵר נִכְשֵׁל בְּמַחוּ חֶסֶד וְשְׁלוֹם שֶׁהַכְּנִיס צָרָה בְּתוֹךְ קִדְשֵׁת
שְׁכָלוֹ וְהִרְהִיר הִרְהוּרִים רָעִים עַד שֶׁבָּא לְיַדֵּי עוֹוֹן זֶה חֶסֶד וְשְׁלוֹם שֶׁאֵזִי קֶשֶׁה
עָלָיו מְאֹד לְשֹׁמֵר שְׁכָלוֹ. וְאַפְּלוּ אִם מִתְגַּבֵּר עֲצָמוֹ בְּכָל כַּחוֹ לְשֹׁמֵר שְׁכָלוֹ
מִמַּחְשְׁבוֹת זָרוֹת וְהִרְהוּרִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן נִתְיַגַּע מַחוּ בְּכָל פְּעַם מִחֲמַת
שְׁמַחוּ הַרְגֵל בְּהִרְהוּרִים רָעִים וּמַחְשְׁבוֹת חִיצוֹנִיּוֹת. וְעַכְשָׁו כְּשֶׁבָּא לְעֲשׂוֹת
תְּשׁוּבָה וּמְכַרִּיחַ אֶת מַחוּ בִּיגִיעָה גְּדוּלָה לְבַל יֵצֵא מִהַשְׁיטָה חֶסֶד וְשְׁלוֹם וְלֹא
יִהְרֶה שׁוֹם הִרְהוּר וּמַחְשְׁבָה חִיצוֹנָה, אֵזִי הוּא צָרִיךְ יְגִיעָה גְּדוּלָה
וּמְלַחְמָה גְּדוּלָה בְּמַחוּ, מִחֲמַת שֶׁהַרְגֵל בְּמַחְשְׁבוֹת רָעוֹת כָּל כָּךְ. וְעַל-כֵּן
מִחֲמַת זֶה נִתְיַגַּע מַחוּ בְּכָל פְּעַם מְאֹד. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ בְּחִינַת שְׁנָה לְתַת נִיחָא
לְמַחוּ, וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְתַקֵּן וְנִתְחַדֵּשׁ מַחוּ. וְעֵקֶר תְּקוּן הַשְּׁנָה הוּא עַל-יְדֵי
קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה פְּנֹזֶכֶר לְעִיל. וְעַל-כֵּן קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה
הִיא עֵקֶר תְּקוּן עוֹוֹן זֶה. כִּי עַל-יְדֵי קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה בְּכוּנָה
וּבְמִסִּירַת נַפְשׁ, זוֹכֶה לְתַקֵּן וּלְחַדֵּשׁ מַחוּ פְּנֹזֶכֶר לְעִיל. שֶׁזָּהוּ עֵקֶר תְּשׁוּבָתוֹ
וְתַקוּנוֹ כְּמִבְּאֵר לְעִיל שֶׁעֵקֶר הַתְּשׁוּבָה לְשֹׁמֵר אֶת הַמַּחִין וְכוּ' פְּנֹזֶכֶר לְעִיל.
שֶׁזֶה זוֹכִין עַל-יְדֵי תְּקוּן הַשְּׁנָה עַל-יְדֵי קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה וְכִנְזֹכֶר
לְעִיל:

וְזֶה הוּן אֲמַת חִפְצָת בְּטַחוֹת. הֵינּוּ עַל-יְדֵי הַיְדוּי שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲמַת פְּנֹזֶכֶר
לְעִיל וְכִמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם, עַל-יְדֵי זֶה וּבִסְתָם חֲכָמָה תּוֹדִיעֵנִי, שְׁעַל-יְדֵי
זֶה זוֹכֶה לְחֲכָמָה, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת תְּקוּן הַמַּחִין. כִּי עַל-יְדֵי הַיְדוּי בְּחִינַת אֲמַת
שְׁבַלֵּב זוֹכֶה לְחַדֵּשׁ חֲכָמָתוֹ וּמַחוּ בְּשַׁעַת שְׁנָה פְּנֹזֶכֶר לְעִיל. וְזֶהוּ וּבִסְתָם
בְּחִינַת שְׁנָה שֶׁהוּא סְתִימוֹ דְּמַחִין שֶׁהַמַּחִין נִסְתָּמִין וְנִעְלָמִין אִזּוּ בְּתוֹךְ
בְּחִינַת אֱמוּנָה. וְאִזּוּ דִּיקָא זוֹכֶה לְמַחִין חֲדָשִׁים בְּחִינַת חֲכָמָה תּוֹדִיעֵנִי. כִּי
אִזּוּ דִּיקָא בְּשַׁעַת שְׁנָה נִתְחַדְּשִׁין הַמַּחִין וְהַחֲכָמָה פְּנֹזֶכֶר לְעִיל:

וְזֶה שְׁאוּמְרִים קִדְּם הַשְּׁנָה 'בִּינְדָךְ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִיתָה אוֹתִי ה' אֵל אֲמַת'.
בִּינְדָךְ אֶפְקִיד רוּחִי, זֶה בְּחִינַת שְׁאֲנוּ מוֹסְרִים רוּחָנוּ וְנִשְׁמוֹתֵינוּ לְתוֹךְ
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא בְּחִינַת יְדִים בְּחִינַת וְיָהִי יְדִיו אֱמוּנָה. אֲבָל עַדִּין
אֲנוּ חוֹשְׁשִׁין שֶׁלֹּא יִתְגַּבְּרוּ הַחִיצוֹנִים חֶסֶד וְשְׁלוֹם לִינֵק מִהָאֱמוּנָה בְּעֲצָמָה
פְּנֹזֶכֶר לְעִיל, עַל זֶה אֲנוּ אוֹמְרִים פְּדִיתָה אוֹתִי ה' אֵל אֲמַת. אֲמַת דִּיקָא כִּי
עַל-יְדֵי בְּחִינַת אֲמַת מִמְשִׁיכִין בְּחִינַת חֲשֵׁמ"ל מֵעוֹלָם הַבִּינָה. וְעַל-יְדֵי זֶה
ה' יִתְבָּרַךְ פּוֹדֶה וְשׁוֹמֵר אוֹתָנוּ מִן הַחִיצוֹנִים. כִּי הַחֲשֵׁמ"ל שׁוֹמֵר אֶת
הָאֱמוּנָה פְּנֹזֶכֶר לְעִיל. וְזֶהוּ פְּדִיתָה אוֹתִי ה' אֵל אֲמַת וְכוּ':

וְזֶהוּ שְׁאֲנוּ אוֹמְרִים בְּבִרְכַת 'הַשְּׁכִיבֵנוּ' שֶׁהִיא בְּקֶשֶׁה עַל שְׁמִירָה בְּלִילָה
וּבַשְּׁנָה, אֲנוּ מְבַקְשִׁים שָׁם וּפְרוֹס עָלֵינוּ סִפְת שְׁלוֹמָךְ. סִפְת שְׁלוֹם זֶה בְּחִינַת
אֲמַת דְּמִסְכָּכָא עַל בְּנִין, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲשֵׁמ"ל כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנְּזַכָּרַת
לְעִיל. וְעַל-כֵּן חֲשֵׁמ"ל בְּגִימְטְרִיא בְּשְׁלוֹם כְּמוֹבָא, בְּחִינַת סִפְת שְׁלוֹם. כִּי

עקר השמירה בליילה בשנה הוא על-ידי בחינת חשמ"ל בחינת א"מא
דמסכא על בנין שעל-ידי זה נשמרת האמונה כנזכר לעיל. שעל-ידי זה
נתחדשין ונתתקנין המחין והנשמה. וזכה לשמר מחו ממחשבות רעות
ולחשב רק מחשבות קדושות שזהו עקר התשובה וכנזכר לעיל:

אמן ואמן:

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם: